V. 3800.

Epla sci theor de libris salomonis
Liber pbior sii parabole salomonis
Plogus Ecclesiasten
Liber ecclesiastes
Cantica canticoz
Liber sapientie
Prologus Ecclesiastici
Liber ecclesiasticus
Oratio dauid filii syrach
Oratio salomonis
Prologus in ysaiam
Ysaias pphet
Prologus Jheremie
Jheremias pheta
Lamentacoes Jheremie
Oratio Jheremie
Psalmo Libri baruch
Liber baruch
Plogus Ezechielis
Ezechiel pheta
Prologus in danielem pphetam
Daniel pheta
Prologus Libri sii pphetar
Osee pheta
Joel pheta
Amos pheta
Abdias pheta
Jonas pheta
Micheas pheta
Nahum pheta
Abacuc pheta
Sophonias pheta
Aggeus pheta
Zacharias pheta
Malachias pphet
Prologus sci theor in libros machabeoz
Liber primus machabeoz
Liber secundus machabeoz

Liber Bibl. Acad. Gissens. XIII. 4.

Nomina textus per sin volumine grecum

Epistola sancti Hieronimi presbyteri ad Chromatium et Heliodorum episcopos: de libris Salomonis

Longat epistola quos iungit sacerdotium: imo carta nō diuidat: quos christi nectit amor. Cōmentarios in osee amos et zacchariam · malachiā quoq; poscitis. Scripsissem si licuisset pre valitudine. Mittitis solatia sumptuum: notarios nostros et librarios sustentatis: vt vobis potissimum nostr̄ desudet ingenium. Et ecce et latere frequēs turba diuersa poscēnū: quasi aut equū sit me vobis esurientibus et aliis laborare: aut in ratōne dati et accepti · cuiq; p̄ter vos obnoxius sim Itaq; longa egrotatione fractus · ne penu? hoc anno rencerē et apud vos mut? essem · tridui opus nomini vestro p̄secraui · interp̄tationem videlicet triū salomonis volumen · masloth q̄ hebraei parabolas: vulgata aūt editio p̄uerbia vocat · coeleth · q̄ greece ecclesiasten · latine p̄cionatorē possumus dicere · syrasirim · q̄ in lingua nostra vertit canticū canticor̄. Ferrur et panaretos iesu filii sirach liber · et alius pseudographus: q̄ sapiētia salomonis inscribitur. Quor̄ primum hebraicū repperi · nō ecclesiasticum vt apud latinos · sed parabolas p̄notatū. Cui iuncti erant ecclesiastes et canticū canticor̄ vt similitudinem salomonis non solum numero libror̄: sed etiam materiar̄ genere coequaret. Secundus apud hebreos nuncq; ē quia et ipe stilus grecam eloquentiam redolet · et nōnulli scriptor̄ veterū · hunc esse iudei philonis affirmant. Sicut ergo iudith et thobie et machabeor̄ libros · legit quidē eos ecclesia · sed inter canonicas scripturas non recipit: sic et hec duo volumia legat ad edificationem plebis: nō ad auctoritatem ecclesiasticor̄ dogmatum p̄firmandā. Si cui sane septuaginta interpretū magis editio placet: hz eā a nobis olim emenda ā. Neq; em̄ noua sic cudimus: vt vetera destruam? Et tamen cum diligentissime legerit sciat magis nostra scripta intelligi: que nō in tercū vas transfusa coacuerint: sed statim de prelo purissime emēdata teste · suū sapore seruauerit.

Incipit prologus in libros eosdem.

Trib? nominib? vocatum fuisse salomonem scripture manifestissime docent. Pacificum id est salomonem · et ydida · hoc est dilectum domini · et q̄ nunc dicit coeleth · i · ecclesiasten. Ecclesiastes aūt greco sermone est appellat? · quia cetum · i · ecclesiam congreget: quē nos nūcupare possumus concionatorē · eo q̄ loquatur ad populum · et sermo eius nō specialiter ad vnū sed ad vniuersos dirigat generaliter. Porro pacificus et dilectus dñi · ab eo q̄ regno eius par fuerit · et cum dñs dilexerit appellat? est. Nā et p̄s · xliij · et · lxxi · dilecti et pacifici titulo pernotant. Qui tamen et si ad p̄pheriam christi ecclesiq; pertinētes felicitatem z vires salomonis excedunt: tm̄ scōm historiam super salomonē scripti sunt. Itaq; iurta numer̄ vocabulorum: tria volumina edidit · p̄uerbia · ecclesiasten · canticum canticor̄. In p̄uerbiis paruulū docens: et quasi de officiis per sententias erudiēs. Unde et ad filium sermo crebro repetit. In ecclesiasten vo maturę vite ętatis istituēs · ne quicq; in mundi rebus putet esse perpetuum: sed caduca et breuia vniuersa q̄ cernimus · Ad extremū iam p̄summatum virū et calcato seculo p̄paratum · in canticis canticorum sponse iungit amplexibus. Nisi em̄ prius reliquerimus vicia et pompis seculi renunciantes: expeditos nos ad aduersum p̄parauerimus nō possumus cantare canticum canticor̄. Sed et hoc diligentius attendum: tres libros autore diuerso esse intitulatos. In p̄uerbiis em̄ notantur p̄uerbia salomōis filii dauid regis israel In ecclesiasten vero verba ecclesiastes filii dauid regis hierusalem. Superfluu ui quippe est israel hic q̄ male in grecis et latinis codicibus inuenit. In cantico aūt canticorum nec filius dauid nec rex israel siue hierusalem p̄scribitur: sed tm̄ canticū canticor̄ salomonis. Sicut em̄ p̄uerbia et rudis i stitutio ad duodecim tribus et ad totū pertinet israel · et quomodo cōtemptus mundi non nisi metropolitis cōuenit · hoc est habitatoribus hierusalem: Ita canticus canticorum ad eos p̄opie pertinet qui tantum superna desiderant · Ad incipientes et p̄ficientes · et paterna dignitas · et regni, ppij merito vendicā autoritas · Ad perfectos vero vbi non timore erudit. sed amore p̄oprium nomen sufficit. et equalis magister est et nescit esse se regem · Que omnia referuntur ad christum.

Incipit alius p̄logus.

Tres libros salomonis · i · p̄uerbia · ecclesiasten · et canticū canticor̄ · veteri septuaginta interpretū autoritati reddidi vel antepositis lineis: superflua que designans: vel stellis titulo p̄notatis: ea q̄ minus habebant interserens · vt plenius paula z eustochiū cognoscatis: quid in libris nostris minus sit: quid vero dunder · Necnō etiā illa que imperiti trāslatores male in linguā nostrā de greco sermone verterant oblitter ās z antiquans curiosissima veritate correxi · Et vbi p̄postero ordine atq; peruerso sententiarum fuerat lumē ereptū: suis locis restituēs feci intelligi q̄ latebat · Porro ico libro q̄ a plerisq; sapia

¶ Notandum q vulgata editio pabolas-que hebraice masloth: ptho emias-i puer bia dicit. Sed satis conuenit. Que em parabole quia occulta sunt nuncupant etiã puerbia iure vocantur-quia talia sunt q̃ sepe ore colloquentiũ versari-ac memoria debẽt retineri-etiã ꝓuerbia plerũ qs tã obscura sũt-vt pabole bñ dicãt. Vñ. hec in puerbijs locut' sũ vob ꝛc

¶ Ꝓuerbioꝝ liber nõ vt simplices arbitrant' patentia habet ꝓcepta-ꝫ quasi i terra aurũ-in nuce nucleus-in hirsutis castanearum opaulis abscondit' fructus inquiritur-ita in eis diuinus sensus alit' ẽ inqrẽd'

¶ Parabole salomonis scẽm hebraicã veritatẽ translate ab eusebio hieronimo ꝓsbitero petente chromatio ⁊ heliodoro epis.

¶ Parabole grece latine similitudines-qd vocabulũ iõ salomon huic op iposuit-vt nõ iurta literã itelligam' que dicit. In q̃ dñm pabolice turbis locutꝰ significat-sicut et noie suo-⁊ regno pacifico: regnũ christi ⁊ ecclesie-de q̃. Mltiplicabit' eius impiũ-⁊ reg. e.n.e.fi. Sup soliũ dauid-⁊ sup regnũ ei' sedebit. Sicut tẽpli cõstructõe ⁊ dedicatõe-edificatõꝝ eccie i tpe restitutõnis. Ipse etiã christus fili' dauid ⁊ rex spũal' isrl' fm testimoniũ turbe-q̃ occurrit ei cum ramis palmaꝝ ⁊ laudib'

¶ Quid aũt vtilitatis habeãt i titulo mõstrat' cum dicit-ad sciẽdam sapientiã ⁊ disciplinã. i. quõ recte credere ⁊ viuere oporteat quẽqꝫ: quo intentõnem cordis dirigere

¶ Ad intelligẽda verba pru. i. nõ solum sapiẽtiam quã ꝓceperũt amplectant-⁊ discipline ꝛtutum inseruiant-ꝫ etiã verba

prudẽtie: quib' proficiant auscultẽt: ⁊ solerter intelligant

¶ Astuta. que inapiẽtib' necessaria-vt sophismatũ cauere ꝛstutiã possint-ne abducant' a simplicitate sapiẽtie q̃ duc ad vitã.

¶ Adolescẽti. singulr-qr qs sapia licꝫ diuꝰos susceperit in vnã virtutis ꝓfectꝰ eruditõ puebit. Vñ i ac-ap. mlti studiis credẽtiũ erat cor v-ra.v.

Adolescenti. s. qr q̃ prudẽs' decinat falsa: ꝓiter sciam ꝛitatis papiet-

¶ Au. sa. Plere a sapia icipit-qr optõe sibi data sapiaꝝ petijt ⁊ accepit

¶ Audiens sa. Ostendit neminẽ tã sapientẽ in hac vita q̃ nõ possit sapiẽtior esse etiã dictis minoꝝ. Audiunt regia saba salomonẽ-mior maiorẽ et sapiẽtior redijt. Audiunt moyses socerꝫ multo iferiorẽ et sapiẽtior fact' ẽ

¶ Et intelligens. Nemo iactet se de sua sacẽtia-quia q̃ sapientiã ꝛba audire negligit-vitã suã gubernare nõ nouit-miloꝝ min' aliena. Qr ergo ait. audiẽs sa. fa. e. ad ꝙgnitionẽ rer q̃ p sapientiã nosc̃ respiat-ꝫ hoc intelligẽs gub. po. ad recitudinẽ vite-⁊ cõgruit titulo-quo dicit ad sciendam sapientiã ⁊ disciplinã ꝛc.

De parabolis salomonis.

Ca. I

Latine similitudo hebraice masloth

Parabole salomonis filii dauid regis isra

Pacifici Attentiũ facit

ꝰ a natura † a fortuna ꝰ a conuictu ꝰ vel damnam

el ad sciendam

ꝰ Defide ꝰ De vita ꝰ et post hec habita

sapiẽtiam ⁊ disciplinam ad intelligenda verba prudentię-⁊ suscipiendam eruditionem doctrinę.

ꝰ Quibus proficiat

† qua secũ dñi regulã veritatis bene operamur

ꝛ Et recta discretõe cũ proximis agamus

ꝛ Et sincera intentõne in his que recte agimus vt inuocamus soli deo placere cõtendamus

iusticiam ⁊ iudicium-⁊ equitatem

† ꝰ qui nuper aurem sapientie cõmodauerunt

Ut det † paruulis astutia-et

ꝰ cõprehensio veritatis

ꝰ subtilior

adolescenti scientia-⁊ intellectus

¶ Timor dñi ꝛc. Beda. Duo sũt timores dñi seruilis-q̃ principiũ sapiẽtie vt scientie ẽ-amicalis q̃ ꝓfectionẽ sapiẽ comitat' Seruil' principiũ sapiẽtię-qr q̃ p'errata sape icipit. ꝓmo ttore vino corripit' ne puniat' Ꝫ hũc perfecta caritas foras mittit. Succedit huic timor dñi sanctus p.in.se.sc. quẽ non excludit caritas ꝫ auget-quo timet fili' ne vel in modico oculos amãtissimi patris offẽdat Vbi q̃ i futo cessabit-caritas nũq̃ excidꝫ

¶ Sapiam atq. Dicit. au. sa. ꝛc. Dicẽ cõtrario de stultis-qr sapiaꝝ recti dogmatis ⁊ doctrinã. i. disciplinam pure ꝓsatõis ñ mõ nõ assequunt'. ꝫ ⁊ nosse cõtemnũt

¶ Despiciũt. Diuraliter. qr ples sapiẽtibus stulti. ⁊ omniũ sapientiũ cet' vnanimis est. errantiũ dissimilis vita et dogma. Vñ. singlarit' audiẽs sa. ꝛc

¶ Audi fili mi dis. Dicten' puerbialiter de vtraq̃ pte-hinc sedulo quẽq̃ fidelẽ am monet. vt disciplinaꝝ legi dñe ꝓponat blã dicijs repbꝛ-qr hinc corona-inde mos eterna. Vñ ⁊ filiũ vocat-quẽ patre istruẽ curat

¶ Põt et plona dei patris dici mater eccle sia. q̃ tũc sinagoga vocabat'. vt ipsa dei grã apud hebr̃os em̃ spiritus qui gratiaꝝ prestat: feminine rubꝛ ꝛ:

¶ Addat grã. Ds q̃ lege dñi seruabãt-i aduẽtu christi addita est grã no. te-cũ spere gni celestis-ẽ splẽdor enim' sicut corona vt torq̃s-nllo fine dande tur. Nob q̃s cũ. p boĩs q̃ dmia grã ꝓrogauit luc etna tribuit-qsi capiti grã.⁊ collo torq̃s addit. Vñ. Accepim' grãm p grã. s. grãm beate retributõis p grã recte operationis.

¶ Et torques. Fulgor ꝓfectę op atõis ptę dicatõi q̃ p collũ. ꝓcedit-q̃ confirmet in deficienti virtutum cõuersione.

¶ Fili mi. Affectu ꝓis alloquit' filiũ blãdiẽs ne acq̃escat peccatorib'

¶ Insidiemur. Vel generalit' de latronib' q̃ innocẽtib' insidias parãt vl ꝑticulr de illis q̃ vite autorẽ necẽ tradiderunt

¶ Cũ generalr ad oẽs q̃ sanguĩ insidiant' hoc ꝓtineat-spãliter tñ ad iudeos q̃ insonti dño tẽdiculas absc̃derũt-et q̃ apl̃os ꝛtutib' pẽnatos dol' circũuenieb̃at-q̃ ꝓtra sanguinẽ ⁊ aias suas agebãt: q̃ timẽtes ne terrenũ regnũ ꝑderẽt-cęli regẽ occiderũt-⁊ cęli ciues pseq̃bant' in terra. Ideꝰ q qs i terris habebãt-⁊ qs i cęl acq̃rere regnũ poterãt ꝑdiderũt. Generalr aũt dicẽdã qr q̃ q̃ q̃ odios fidei hꝫ aptos-acapiet pẽnas a dño vt colũbę-q̃ⁱ eternã volet ad requiẽ-frustra talib' nectũt laq̃os mali ⁊ se poti' ꝑsumẽdo pimũt

¶ Insontẽ. Qui pecũ nõ feat nec inuẽtus est dol' in ore eius

¶ Deglutiam' ꝛc. Extiguam' memoriã ꝛtutũ ⁊ doctrinę illi'. vt etiã inter nos vixisse non memoret'.

¶ Omnẽ pre. s. Dominos scz quos christo adherẽtes videbãt. quos

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

putabant ab eius amore ⁊ comitatu secernere si eū occiderēt ⁊ spoliū alium domos suas replere. i. cor animabus sua communicula

Sortem mitte ꝛc. De latronib⁹ generalr patet quia socijs quos cō quirunt de portione p̄mittūt sed ⁊ christi p̄fectores: quoscūq; sibi poterant adiungebāt quos cū sequi videbāt extra synagogam faciebant. i. sua communione p̄uabāt.

Ad malū currūt Non solū qđ factum sed qđ p̄ facti passuri Nam q̄nto ad facīn⁹ implendū ꝑperāt tanto ad penā ꝑ facinore tolerandā ꝓpinquant

Frustra ꝛc. Letera de inlidiatoribus christi ſpāliter hec de fidelibus generaliter. Frustra aūt laqueꝰ p̄ secationis aut mortis tendit electis qui penas habēt spei ⁊ cantans ⁊ aliaꝝ virtutuꝫ quibꝫ ⁊ celestia dū vivunt deliderēt ⁊ post mortē ꝓtingāt habēt oculos mētis quib⁹ mala q̄ patiunt transitura bona q̄ merētur mānra inēternū puidēant et reptobor⁹ subtiam finiendā tormēta inēternū mansura.

Ad p rete: prauā doctrinā quā ab eo loco cōtexuit vbi ait Si te lactauerint. p. hoc frustra iacit an eos qui oculis cordis supna p spiciūt q̄ diāt cū ꝓpha aīa. n. sic. p. e. de. la. ve.

Sic et hic Nō solū q̄ rapinis ⁊ cedibus innocentiū inuigilant seipos pdunt si similr omis auari cogitationes q̄ aūꝝ deo ꝓferunt hunc ad interitum trahunt.

Aliter. Sic et hic omnia. ꝛc. Sicut ꝑ farao fum: auarꝰ quisq; p̄mit vt nudat eos q̄ possessionib⁹ abundant vt ipse potiꝰ pereat in pauperibus cū nihil habet cause

Sapiēcia. Hucusq; plenat ones quas christo indei intulere hinc ea quę p apostolos p secutoribꝰ eisdē de passione loquit

Sapientia id est christus loquit foris. id est in luce palam vt relicta infantia sint parvuli malicia.

Foris. Apte post resurrectōꝫ quia misso spū p aplos seipsam dedarabat an cū paucis misteria diuitatis patefecit. Un. Nemini dixeritis visionem donec filius b. a m. re. Et potentiā suam magis opitꝰ oñdebat impleta ꝓphetia. Non audiet aliquis vocem eius in platēis

In platēis d. v. ſ. Quę ante paucos docuerat manifeste replicabat Un. Quę dico vobis in tenebris dicite in lu.

In foribus porta. vrbis. Vrbs domini ecclesia et vtro q̄ populo adunata cuius porta ⁊ fores ꝓdicatores qui in eam introducūt. In his verba ꝓferebat cum in apostolis loquebat e quibus vnus. An erpe rimentum ḡritis eius qui in me loquit christus. Vel fores synagoge maiores sancti in quib⁹ sapientia disputabat cū p apostolos loquēs legis pe-

ritos ꝓuinciæ ⁊ sacerdotes ad grāz suā reuocabat ita vt sicut lucas ait multa turba sacerdotum obediret fidei

Usq;quo. Jam christū in carne vidistis iam miracula facientē quē spreuistis occidistis. mō vel relisatatū a morte diligite ⁊ dimittet quod peccastis

Conuertimi ꝛc Sapientia hortat ꝓuti ad deuꝫ ⁊ ꝓfert spām

Ad cor. ꝛc. Per apostolos iudeos corripit ⁊ vel pⁿ ascensionem ⁊ resurrectōnem monet conuerti

Spiritum. id ē. vindictam. Dn. Misisti spiritum tuū ⁊ cooperunt eos mare. Et in tob. Vidi impios flante deo perisse ⁊ spiritu ire eius esse plumbos

Desperistis. Ve vob iudeis ⁊ ꝓbrisi ꝛc. Generaliter q̄ non credit iam iudicatus est.

Consilium inopis confudistis q̄m dominus spes eius est.

Ego quoq; Similiter i psalmo. Qui habitat in celis irridebit eos. ⁊ d. subsanna. eos. Nō q̄ bucal aut naso irrideat. vel subsannet sed sic vis desiḡnat quā dedit apostolis qua ꝓuiderent impios nihil contra eum insidijs iacturos. nisi qđ ꝑmitteret sed omnia cooperta curabāda eius vero gloriam post passionē ꝑ orbes terraꝝ dilatandā. Jō q̄ supbiam eoꝝ etiaꝫ cum maxime valere cōspicerent quasi nihilū contemnerent

Nō timebatis ꝛc Timebatis dicit deo. Si dimittimus eum sic omnes credēt ei eum et venient romāi ⁊ tollent nostrum locum et gentem.

Cū irruerit re. cala. Obsidiones hierusalem subitam ⁊ expugnationē totius puinciæ a romanis factam dicit. De qua. Videns civitatem flevit sup eam.

Quando venerit su. v. Potest hec tota correctō sapientię oīb⁹ reprobis generaliter accipi qđ in die iudicij damnent ad dominum tantum regni sibi apiri postulātes nec audient. Nō eū sequit mane consurgent ⁊ non inuenīēt me. Tempus iudicij ſgnificat quo alij in vitā alij i opprobrium resurgent sempiternum.

Tribulatio ⁊ an. Sancti cum extra patiunt spe certa salutis i corde dilatant. Unde ꝓpheta. Cum invocarē exau. m. d. i. m. i. tri. d. m.

Invocabunt. Non legitur iudei in obsidione dominū invocasse. et li qui invocauerunt quia vere nō penituerunt eranditi nō sunt

Eroſam ꝛc. Justus econtra. Iniquos inquit odio habui. et legem tuam dilexi

Comedent igit. Quia vias meas ingredi noluerunt vt viverent recipient mercedem viarum suarum vt ineternū peant. At cōtra de illis.

qui timent dominum. Beati qui ambulant in vijs eius. labores fructuz tuoz̄ man. be. es. et bñ tibi erit.

Fuisq̄ con. Quibus dicebāt. Absc̄ōdamus tendiculas contra īsontē quibus p̄ saluatore latronem eligebāt. vt sc̄s vastarent a latronib⁹ z inter latrones damnarent. quod de omnib⁹ verbi dei ꝓemptorib⁹ sicut cętera potest accipi

Auersio. Auersio et plperitas pdit. cum a timore ꝓditoris auersus anim⁹ ara ei⁹ dem conditoris in his quę peccat. nihil fusti nere videtur aduersi. ꝫ vt iob ait. Ducūt in bonis dies suos. et in puncto ad infernū ꝺ scendunt.

Parui. Parui sensu vñ supra. Vsq̄quo pauli di. infan. q̄ sensu pfecti esse potuissēt. si nō a consilio sapientię aurē auertissent. ꝫ q̄ auertūt se intellexūt.

Qui autem ꝛc. Potest z in hac vita intelligi z in futura. q̄ eñ deo pfecte seruit. in terrē. imo gaudz. z in aduersis. z i morte. vt in ingressu vitę ęterne. q̄ etus a supuacuis cogitationib⁹. z a temptationib⁹. z eñ trāsierit a sęculo. in gaudio speret refui rectōnis quiescet.

Ca. II.

Fili mi. Duo ꝫ notat. sapiam esse de cęlestibus. prudentiaz de sęcularibus.

Audiat sa. Audit nō aure. q̄ aure tñ corpis percipiens mēdia retinere. z operē cōplere negligit. Si ꝫ mādata dei. p. z. amore discendi. z custodię di. suscepis. primo humilitatis viā tene. hoc est eñ qđ sequit. Indina cor tuū ꝛc

Inclina cor. Inclina. humilia. mūda. vt dignū fiat ad ꝺcipienda misteria. Vñ. Absc̄ōdisti hęc a sapientib⁹ z pru. z re. ea p. id est. absc̄ondisti a ſphis. z reuelasti ea humilibus.

Si eñ sa. inuo. Inuocare. i. in nos vocare orando. nihil nisi dñm debemus. Cū ꝫ sapiam inuocandā docet. oñdit se nō quālibet sapiētiaz sed ipam dei ꝑgnitionē nobis ꝓponere. in cui⁹ ꝺceptōe est summa beatitudo. s̄m hoc. Hęc est aūt vita ęterna vt ꝑgnoscāt te. v. d. z quē misisti iesum christū. Notandū q̄ z sapiam inuocare z nosmetipsos ad ꝑgnoscendam prudentiā cor inclinare suadet. q̄z z diuinū necessariū est auxiliū. nec liberum debet abesse arbitrium

Et sicut the. Qui thesauros effodit terrā reiicit foueaz i altū facit. sed vsus instituit donec inueniat qđ q̄rit. Sic q̄ thesauros sapię inuenire desiderat. omne p̄dus terrenū a se reiciat. in se fossam humilitatis faciat. nec quiescat donec inueniat.

Tunc intel. ri. Timorē amicabilē q̄ nō initiū. ꝫ pfectio cęlestis sapię i hac dūtaxat vita. iōq̄ pfecta dilectō. ñ cū foras mittit. ꝫ facit ꝑmanere

† ꝺ de qua supra. pedes eorū ad ma. c.
ꝺ mala noluerunt.
fructus † vię suę. ꝺ fuisq̄ cōsilijs sa
ꝺ qz. ꝺ Sua. ꝺ sensu.
turabuntur. Auersio paruulorum
ꝺ quā putant beatitudinē
ꝺ Expeditio dū nihil retar
interficiet eos. z prosperitas stul
dat ab eo quod meditātes aiunt omnē preciosam substantiā re.
torum perdet eos. Qui autem me
audierit absq̄ terrore requiescet.
ꝺ benoū operum nūc tunc gaudiorum in premio. vbi nihil aduersi.
z abundantia perfruetur. terrore
ꝺ Cui corpus occiduit.
malorum sublato.

Ca. II.

ꝺ vt absq̄ terrore quiescas

Fili mi si su

ꝺ Sapiētia hortatur susci
scepis sermones me
pre sermones suos. sapientiā. s. et prudentiā.
† ꝺ ne volucres cęli comedāt semē eius. vidē.
os. z mandata mea † absconderis
† ꝺ solicito corde. Unde. In corde meo absc̄ōdi. e. t. vt n. p. t.
penes te. † vt audiat sapientia au
ꝺ humilia.
ris tua. inclina cor tuum ad ꝑgno
ꝺ dei
scendam prudentiam. Si enim sa
cognitionē. q. ya beatus ē hō.
† ꝺ quod a deo. ꝺ quod a te.
pientiam † invocaueris. z inclina
† ꝺ Tanta cura quāta cupidi pecuniā. vt si tā
ueris cor tuum prudentię. † si quę
solicite quasi infinitas p. hāc et ineffabilē diuitias acquisituri. premiū habebis qđ sequitur
sieris eam quasi pecuniam. z sicut
ꝺ si solicito
thesauros effoderis illā. tunc itel
corde quęrieris
liges timorem domini. z scientiaz
ꝺ diuinitatis ꝺ tacet pelagius. † ꝺ Respicit ad hoc quod supra. si cui sapientiam. vsq̄ ad hoc. et scientiā dei inuenies
dei inuenies. Quia † dominꝰ dat
sapientiam. z ex ore eius prudentia
ꝺ Cognate sunt rectitudo et simplicitas. nec separātur. vnde sapia vnā cum
tia. z scientia. Custodiet rectorum
rum sine altera nō requirit. sed in quibus ambe conueniūt. hos custodit et protegit
salutem. z proteget gradientes sim
ꝺ Artiora precepta.
pliciter. seruans semitas iusticię. z
ꝺ Generalia precepta. ꝺ Cū in
vias sanctorum custodiens. Tunc
no cauebis sapientiam. † ꝺ vt recta discretione cum proximo agas
intelliges † iusticiam. z iudicium
ꝺ Quid per singula. vlo illumi
z equitatem. z omnem semitam bo
nante nullus boni scientia te effugiet.
nam. Si intrauerit sapientia cor
tuum. z scientia animę tuę placue
rit: consilium custodiet te. z prudē
ꝺ a prauis operibus
tia seruabit te vt eruaris a via ma
ꝺ doctore prauę operationis
la. z ab homine qui peruersa loquit
ꝺ a quo fugiendū est ꝺ quod i luce agitur
Qui relinquunt iter rectum. z am
ꝺ stoco
bulant per vias tenebrosas. Qui
lętantur cum malefecerint. z exul
tant in rebus pessimis. Quorum
ꝺ Prauę dispositiones ꝺ operatiōes.
vię peruersę. z infames gressus eo
† ꝺ Prudentia seruabit te vt eru. † hereticā doctrina ꝺ ne adulteres vel here
rum. † Ut eruaris a muliere alie
ticis ꝺ mollitis fūt sermones eius su. o. et ipsi sunt. ia.
na. z ab extranea quę mollit sermo
ꝺ Primū virū vel doctorem fidei.
nes suos. z relinquit ducē puber
tatis sue. z pacti dei sui oblita est.
ꝺ Lata est via quę ducit ad mortem. ꝺ cōuertatio vel caro.

Incliata est enim ad mortē † dom⁹

ſculū ſculi. ꝫ etiā scientiā ipius diuinitatis q̄ ꝓpetuo beatam facit. innumeris q̄ do.

Quia do. dat. Ho nāq̄ sapiētia. i. deus inuocādus est ad accipiēdam sapiētiam. q̄ a nobilissimis haberi nō potest. ꝫ a dño datur.

Ex ore. Eterna filij natiuitate. de q̄ alibi. Ego ex ore altissimi prodq̄ ꝓmogenita añ omnez creaturā. Vel os dñi i sanctis. Vñ. Os domini locutū ē. z ex ore eius sciētia nascitur. et prudētia. duz dño os humanū sanctificat z suū facit vt scienter et prudēr loquat.

Custodiet. Vt in quocūq̄ virtutum gradu rectos iuuet et simplices.

Iob simplex z rect⁹ simpler p innocētiam mānsuetudinis. z rectus p cautelā discretōnis. Simplex: nullū ledēs imo cūctis pficiēs: rectus a nullo corrupt⁹.

A via mala. Ad quā vocāt. q̄ dicūt. Veni nobiscū insidiemur sanguini. puriſa loquuntur. qui ē auctor huius psuasionis

Qui relinquūt iter. Pulcre vias tenebrosas recto itineri oppōit. qz ꝫ luce agitur z ad lucē ducit. Et q̄ male agit odit lucez vt nō arguant⁹ ei⁹ opa et finis eius i tenebris exterioribus.

Qui lętant ꝛc. Quia p vias tenebrosas ambulāt z nescāt quo eant. Si enim ad quas tendunt penas aspicerēt. gressus cohiberēt. noriāq̄ lęticias salubri fletu castigarēt

Ut eruaris a muliere ꝛc Postq̄z auditorē quę sapiēta docet ām̄onuit. ne cum latrōib⁹ ꝑticipar. ne si videz furē curreret cū eo. ꝫ recte et simplr incederet. nūc ne cum adulteris portionē suam ponat. de q̄b⁹ pōst et hoc spāliter intelligi. vt eruaris a via mala deri. qđ capitulū incipit. Fili mi si suscepis sermones meos ꝛc

Potest p mulierē extraneā hereticoz pranitas intelligi. a christo ecclesia aliena. q̄ mollicie eloquētię et linguę blādimētis corda innocētū decipit. Vñ. Molliti sunt sermones eius sup oleū ip. s. iacula.

Et relinquit ducē. Patz et de mēte hęretica. quia relinq̄t doctorē a quo fidē eccię didicerat. et oblita est pacti dei sui. i. fidei dñicę. q̄ in symbolo ꝓtinet. quā se die baptismi seruaturā ꝓmiserat

Pacti eius qđ cū viro suo spe nuptiaz pepigit. dño teste. p fidez. sez castitatis sibi inuicē seruarēt. vel in baptismo.

Inclinata est enim. Omnis puer satō adultere ad iteritū ducē et q̄uis blanda videat ac mānsueta nō minorē sentiet in fine vindictā q̄ latrocinādo apte ꝑpetrati famulant. Pōt dom⁹ adulterę ipsa et ei⁹ caro in q̄ turpitudini. et luxurię substernit. accipi. q̄ i iudicio ꝓpetuā resurgz in morte

et ab homie qui peruersa loquit. Quę peruersio locutō q̄s ad stupra pua
Potest p mulierē extraneā hereticoz pranitas intelligi. a christo ecclesia aliena. q̄ mollicie eloquētię et linguę blādimētis corda innocētū decipit. Vñ. Molliti sunt sermones eius sup oleū ip. s. iacula.

Et relinquit ducē. Patz et de mēte hęretica. quia relinq̄t doctorē a quo fidē eccię didicerat. et oblita est pacti dei sui. i. fidei dñicę. q̄ in symbolo ꝓtinet. quā se die baptismi seruaturā ꝓmiserat

Pacti eius qđ cū viro suo spe nuptiaz pepigit. dño teste. p fidez. sez castitatis sibi inuicē seruarēt. vel in baptismo.

Inclinata est enim. Omnis puer satō adultere ad iteritū ducē et q̄uis blanda videat ac mānsueta nō minorē sentiet in fine vindictā q̄ latrocinādo apte ꝓpetrati famulant. Pōt dom⁹ adulterę ipsa et ei⁹ caro in q̄ turpitudini. et luxurię substernit. accipi. q̄ i iudicio ꝓpetuā resurgz in morte

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Sed hereticor dom⁹ q: sup arenā ꝑstruit· ⁊ cū stare videt vergit in occ sum·suisq cremētis q̄si q̄dā ruīnā ad impioꝝ ꝓstria i. ad spiritus tendit tormēta malignor.

℣ Ad eā non reuertent. Porte. ſ. nō mulierē. Pōt em̄ qui adultere mitt⁹ est dño iuuāte reuerti·ac vitā penitēdo mereri. Pōt q̄ pollutus est hereſi·resipiscēdo re uire ad salutē. At q̄ se mel cētia morte rapt⁹ē nūq̄s reduct ad vitam. Hoc ꝓtra origenez q̄ etiā dyabolo remissio nē pmittit·deceptꝝ ysa ia dicēte. Et daudent impij in carcere·⁊ post dies multos visitabūt Hz ysaias mō danſol tormētis penaꝝ tpe re surrectōis ad modicū vilitādos significat. tm̄ vt receptis in iudi cio corpib⁹ grauⁱ⁹ dānent·⁊ p⁹ iudiciū atro ciorib⁹ in penis redu dāt. Quāuis ꝛ ita re ctepīt accipi ad eaz .i. ad meretricē l' domuz eⁱ⁹ nō reuertēt·qz q̄stū attinet ad naturā ini qua sua volūtate dā natā l' dēputatā recur surū p semetipāz ñ hz ſ p dī grāz·q̄ aduna tuz ꝛ istantat vt sciraſ vite appḥendat. De signat em̄ p ſ pōdus iniq̄tatis vt cū reūtat q̄s nō sibi attribuat·ſ gratię dei

¶ Qui em̄ r. ſ. zc. Hic rectis ūgit simplices vt sup̄ cū dicēt. Custodiet rectoꝝ salutē zc. Quia nimirū implicitas sine rectitu dine dissoluta ē ⁊ stul ta. Rectitudo āt sine simplicitate. austera ⁊ dura. Uex vtraq⁹ ꝺ tus ꝓtecta: pfectū red dit hominē. ſ hinc est qz in illo q̄ ī pñti dñs certātes adiuuet·i isto q̄ victores in futuro coronet: idicat. Tertię ei noīe ecclia designat·q̄ spūalē fructū deo generat·in q̄ habitāt ⁊ pmanent. q̄ a ꝓstō eius nec morte sepa rant. Hz ēminata hac vita·ad ullā ei⁹ pte. q̄ cū dnō ī cel regnat pueniūt

¶ Impii. De illi⁹ ei spāli⁹ q̄ ad terrā dñi. i. ecclias ptinere videbāt·ſ au ferunt et ea q̄dā apto iudicio ipi⁹ eccie·vt simō arn⁹ ⁊ potini⁹. q̄dā ꝺ o se creto dei iudicō·sic multi·q̄ boni boīb⁹ vident. Impios ei apte apostatas dic·iniq̄ agētes oēs q̄ ꝓceptis fidei sacrāmtis ab ei⁹ castitate degenerāt Utriq⁹ āt in furo de terra viuentiū pdent. Quia ñ bitabit iuſ te. ma. n pma ꝛn. añ. o. r. Et recte·qz de bonoꝝ maloꝝq⁹ vijs multa ꝓdixit·de vtri nsq⁹ fine in ꝓdusiōe subiūgit. quō ⁊ in ꝓcedēte pabola q̄ latronū ꝓstria vetabat foc·dicēs de fine maloꝝ. Prosperitas stultoꝝ pdet eos·de fine bonoꝝ. Qui aūt me audierit absq⁹ terrore q̄escet Ca. III.

¶ Fili mi. Hic docē mīę opib⁹ iſistēdū neq⁹ nūis viribⁿ cē fidendū sed a deo auxiliū esse imploꝛā dū vl flagitandū·⁊ satis ꝓgruo ordine p⁹q̄ coer cuit a crudelitate. ⁊ a luxuria castigauit: omat actib⁹ boīs quē i struit.

℣ Pacē. i. statū brītudinis de q̄ ysaias. Multiplicabit ei⁹ ipiū ⁊ pacis ñ erit finis. Hz ⁊ ꝓni ꝓpo dei datū ē vt cū legi dei obediret lōgo tpe ī pace quiete viueret

¶ Misericordia ⁊ ve. Ab ore tuo nūq̄s absit ꝛitas dicēda·nūq̄s ab ope ꝓtio mia ipēdēda. Dicei sit vt et te dei sp ꝓsequat misericordia ⁊ ve rita s. Misericordia q̄ deleat pcā. Ueritas ꝛo q̄ ꝓpleat, pmissa

℣ Circūda eas. g. t. In gutture organū vocis·ī tabul cordis·latitudi nē ilinnat cogitatōis Dic q̄ ꝛt⁹ mīę ⁊ ꝛitas radici mētis ifixa: pnūciet voce loquētis·vt ⁊ ocłto ispectoꝝ placēt archana intēcōis·⁊ ꝓtios in uent officia locutōis. Hñ āt ꝛutes circūdari docet gutturi cū vor loḡntis pot⁹ in gutture fieri soleat·q: videlicz ꝺdicatōis vor de eternis emanat· ſ extra circūdat. Nā q̄ alios ad hñ op andu⁹ ⁊ viuēdum cohrtat. eo ad hñ agēdū opa ꝺdi catōis sepīn ligat·ne ei⁹ sermōz actō trāscat nec voa vita ꝺdicat·

℣ Et inuenies g. Cohrtā dño iuenit grāz ⁊ dil. b. q̄ vsu ꝛutuz tugi. pmereť a dño vt ꝙ dies leipo pfectioꝛi ueniat ⁊ mdiocꝛ. Hz et cohrtā boīb⁹ grāz inuenit et dil. bo·ei⁹ opib⁹ in re laudat pat·et pris crēplū vinēdi ꝓbeat.

¶ Habe fi. in do. Ne metuas ob ibecillitatē tuā diuia ñ pos se fuare mādata ꝓ Nec te rursū putes tuis im plere viribⁿ posse. vel tua naſali idia nosse·si nō p illu⁹ legē instruaris·ſ pot⁹ ī dicendo et in agēdo ei⁹ ḡre au xiliū·et q̄d iussit: vt im plere valeat: donabit

¶ Ne sis sa. Vide tur ridē dixisse·ne inniti taris. p. t. Hz pruden tię fuge imitatē·q̄ ea q̄ sibi agēda vl dicenda videt·patr decretis ꝓponit. Hz sapiēs est apō semetipm q̄ i illis q̄ et patr magisterio potuit recte ꝙgnoscere sese ꝓ cētis q̄ doctior extollit. Qnę sit aūt vera boīs sapia sic oñ dit. Ti. deū ꝛre. a m. Quale ē in iob. Ecce timor dñi. ipe ē sapia et recedē a malo ·itelli gētia Perfecti em̄ ita se debēt a mal⁹ oīb⁹ ptinē vt diuīe pñtiā maiestatis cū metu sp recogitent. Et notādū q̄ supra fiduciā brē i dño·nūc āt deuz timē āmonet. Ibi fra gilitū alios·ne desperēt, pmisso dei auxilio cohortat·hic fortiores ne de se ꝓsumant diuini timoris memoria coerc.

℣ Sanitas q̄p. zc. In ossib⁹ solida ꝛutū opa. ī vmbilico·q̄ ī intīore pte corpis medi· ē afirma adhuc ꝛ ipfecta bonoꝝ actō designatur. Hz ḡ deuz timueris ⁊ ñ tuis viribⁿ ſ deo ꝓsilius a malis abstinueris. ſ firmitas opis ad statū pfectōis ꝓualescet·et fortia: vñ amplius roborēť·accipient.

℣ Honora vt. ſ. boīes·q̄ ē plasma sūt. q̄ ad ei⁹ imaginē fā sūt recreatē.

¶ Substātia zc. Nō solū de suba pecuie quā pauperib⁹ dam⁹. ſ de oī bus q̄ bn agim⁹·de grā quā a dño recepim⁹. Ille etiā dūm de suę subſtā tiarū q̄s frugū ꝓmitis honorat. q̄ q̄d q̄d boni agit nō sibi·ſ ei tribuit.

℣ Implebūť h. t. Thesaurizate vob the. in. c. Hz sū thesauros bñt in cęlo·qz ꝛras diuitias ibi inemūt·bñt vtiq⁹ ibi et horrea et torcularia·ſ. qz non eſurient neq⁹ sitient amplius

℣ Et i pñti nōnūq̄s doctor: q̄ panē ꝛbi. q̄ poculū grē spūal⁹ idigēti mi nistrat·maiora mīstrāda dona·dñs p mercede ꝓdonat. Qui terrena sub sidia largit⁹ inopib⁹·ditior dādo celestia remunerat⁹ redditur.

¶ Torcularia zc Quia intīna sua itas etiā ꝓxime corda cūctoꝝ fideliū in laude sui ꝓditoris accēdit·hic eternī dic. Ut eda. et bi·ſ·mē·m·i reg·m·

¶ Discipliná Sunt qui in ꝓsperis seruiūt dño. in aduersis recedunt·

Vnde sapia quē in pſperis viuere docuit-etiā ne in correctōe deficiat hor tat-ne accedēte infirmitate vl pauptate vl hoīs mōi-pietatē quā in tranquil litate videbatur habere amittat.

¶ Quē em̄ di.d cor. Lāto ḡ min⁹ de flagello-q̄ castigamur murmu rare dēmus-qsto certi⁹ eo patiēc dilectōis pign⁹ tenem⁹. Vñ ipe ait. Ego quos amo arguo ꝛ ca stigo

¶ Beatus hō ꝛc. Quia politos sub di sciplina ꝛ correctōe cō solabat qđ cepat ad vit insinuam⁹ qp bea titudo ꝑa ē hois non aduersis carere q̄m ꝓ senti sunt-ſ eternę sa pientię ꝓceptōe ſctari. qđ est in hac vita dñi volūtatē ꝓgnoscere. ꝛ in furo ei⁹ visiōe pfrui

¶ Et qui affluit p. Vñ cū dicit-q̄ inue nit sapiam: addidit. ꝛ q̄ affluit p. Sūt em̄ q̄ inueniūt sapiam-do etrinā veritatis aure p apiēdo-ſ affluere pu dētia negligūt. nolen do corda sua ad pcipi endā eius amplitudi nem laxare.

¶ Melior est Nō mediocr de correctōe in opie q̄ iquis opes acq̄ siuit sapię-omib⁹ the sauris munus cęleste pręcellit.

¶ Primi ꝛ purisſ. Quia radix sapię ti mor dñi. bi sūt pmi ac purissimi fructus-siue qz dē q̄ videt ab imi tio est. ꝛ nihil inq̄nati in ei⁹ visione occurrit siue qz ad hāc ꝓplatiōnē ꝓtemplādā pri mo hō creat⁹ ē. Vñ et filio adꝺ patrē redeūti ꝓma stola dat. siue qz pmū ꝛ rude aur solet esse purissimū. ꝛ prima stola nra bītudo. ve est beatitudo credēda q̄ nob̄ i resurrectōe red dēda. sed a dño pfecti us pmittitur

Quem enim diligit dominus cor ripit: et quasi pater in filio compla ¶ ſ Ne abiicias d. quia nō est beatitudo care cet sibi. ¶ Beatus homo qui inuenit re aduersio. sco beatus hō q̄ inuenit sapiam. sapientiam. ꝛ qui affluit prudēta. Melior est em̄ acquisitio eius ne gociatione auri ꝛ argenti. primi et ſ Quia purissimi fructus eius ꝓciosior ¶ ſ nō mō terrenis. sco celestibus. imo et ipsis est ¶ cunctis opibus. et omnia quę angelorū conspectibus b uius claritas antefer tur. vnde. Quo nubi est i celo. et a te quid vo lui. ſ. t. desideranſ huic non valent com parari. Longitudo dierum in de ſ Quia xtera eius. ꝛ in sinistra illius diui ſ vl illius ſ qz diuine. tię ꝛ gloria. Tię eius vię pulcrę. et ¶ ſ quia ad pacē ducunt ¶ ſ In presenti viuifi omnes semitę illius pacifię. ¶ Li cat corpore et sanguine suo gnum vitę est bis qui apprehende ſ i fu runt eam. et qui tenuerit eam be turo. ¶ Pater. ¶ ſ Per eandē quoque ſ Per fili um. ¶ ſ omnia in sapictia ſ. d. atus. ¶ Dominus sapientia sun ſ ad literā. et omnia ſ predicatorū cor ſ i vl per da dauit terram. stabiliuit cęlos pru dentia. Sapientia illius eruperūt ſ No literā patet abissi. ꝛ nubes roze concrescunt. ſ Quia tāta sapiēta. ſ monet. non esse imi tandum malū nec vias eius Fili mi ne effluāt hęc ab oculis tu ¶ ſ non occides. nō mechaberis. nō furtum fa cies. ¶ ſ Sapientie. ¶ ſ quod dicit. Si vis per fectus esse vade et vē. o. q. ba. et da pau. tis. ¶ Custodi legem atq; consiliuꝫ

¶ Longitudo dierū ꝛc Visione suę diuitatis electos in ppetua luce donat. ꝛ col de in pnti vita incarnatōis suę sacramētis ꝛ carismatibꝫ illu strat ꝛ roborat. dat eis q̄ ob se ꝓgandū oīa sua vendūt. cētuplū in hoc sę culo. et in futuro vitam ęternam.

¶ Iuxta antiquā trāslatōꝫ pabolaꝝ diuitię ꝛ gla scđm. qđ nri codices ñ hūt. Ab oze ei⁹ pfalsat iustica. legē āt ꝛ miam in lingua potestat

¶ Vie illi⁹ ꝛc. Actōes ꝛ doctrinę q̄m in euāgelio ꝓtinet. pulcrę sunt. qz diuię ac puri hois legē trāsgresse. ꝛ omia ei⁹ iusta ad pacē ducūt eternam. Omia q̄ i carne gessit: ad reconciliādos deo mortales. ad pacificādū cū an gel⁹ gen⁹ hūanū. ad demōstrāda suis fidē ad imitē pacis ꝛ dilectionis ex empla ptinent

¶ Vic in medio paduli lignū vitę. ita p sapiam dei q̄ ē christ⁹ vivificatur eccia. ei⁹ nūc sacramētis corpis ꝛ sanguis pign⁹ accipit vitę. ꝛ in futuro pręsenti beatificabitur aspectu.

¶ Dñs sapia. Typice p filiū ecciam fidei soliditate locauit stabiliuit cęlos. pru. cū p eā sublimiū ꝓdicatoꝝ corda illustrauit.

¶ Sapientia illius. Eruperūt abissi in diebꝫ noe. l. cū quotidie fōtes et flumina de abisso p terrę venas emanant

Alit. Sapia erupunt abissi. cū largiēte christi grā. ꝓfunda sacramētoꝝ cęlestiū fidelibꝫ inotescūt. ꝛ nubes roze ꝓrescūt eccię. ſ. magistri sublimes p contēplatōs ꝛ vitā. rigātes corda eoꝝ auditoꝝ q̄ subiectā sibi terrā. q̄ ro re succrescūt. qz subtilissima discretōe virtutes suas q̄bus ꝓficiāt. quibus alta petant. q̄ꝫ minoribꝫ in crēplū monstrēt. examinant.

meum. ꝛ erit vita animę tuę ꝛ gra ſ proficies. tia faucibus tuis. Tunc ambula bis fiducialiter i via tua. ꝛ pes tu ¶ ſ In tēptationibus nō deficies ſ i morte us non impinget. Si dormieris ¶ ſ Securus die resurrectōis expectans nō timebis. ¶ quiescesꝛ suauis erit ſ Mortis somnus tuus. Ne paueas repen ſ Malignoꝝ spirituū tino terrore. ꝛ irruentes tibi potē ſ Demoniorū tias impiorum. Dominus em̄ erit in latere tuo. ꝛ custodiet pedem tu um ne capiaris. Noli ꝓhibere be ¶ ſ Bon. ſ Alter sufficit voluntas nefacere eum qui potest. ſi vales ſ sine dilatione. ¶ ſ ne differas ꝛ ipse benefac. ¶ Ne dicas amico tuo vade ꝛ reuertere. ꝛ cras dabo ¶ ſ .i. benefac. et recede a malo tibi. cum statim possis dare. ¶ Ne ¶ ſ .i. contra amicū q̄uis pessimū ¶ ſ vl qs est moliaris amico tuo ¶ malum. cum ſ vel ne ille in te habeat fiduciam. Nō con ſ etiam tendas aduersus hominē frustra ſ nec cum ipse tibi nihil mali fecerit. Ne cias malū. ne emule. bo. imu. ęmuleris hominem iniustum. nec imiteris vias eius: quia abomina quos tio dñi est omnis illusor. ꝛ cuꝫ sim facile decipit ¶ ne imiteris. ege stas eni a domino. plicib⁹ sermocinatō eius. ¶ Egestaſ

¶ Fili mi ne ef ꝛc Ne disciplina ꝛpali fatigat⁹ sapię q̄ tanta est grām ꝓdas. ꝓcaue

¶ Et erit vita a. Habs aia tua vitā cū deo. si ei⁹ decreta cu stodieris. q̄uis casto di sciplia correctōis aut etiā mortis ꝓmatur.

¶ Et grā fauci. ꝛc Quā dulcia faucibus m. c. r. sup m. o. m. Ha bet q̄ sensus aī fauces suas q̄b⁹ ꝛba q̄ audit diiudicēt. q̄b⁹ res gesta qꝫ singlos discernen do examinet. q̄b⁹ am plectēdo recipiet. illa repbādo ꝓtēnat. Qui bus nimirꝫ faucibꝫ cuꝫ legē atq; ꝓsiliū dei cu stodim⁹. grā multiplica tur. qz q̄sto solerti⁹ q̄sꝫ q̄s diuis obtēpat ius sis tāto dulc⁹ ei⁹ amo rē ꝓcipit. quē nob̄ esse desiderās ꝓpheta ait. Gustate ꝛ vi. q. su. est do. Beat⁹ vir q̄ spe rat in eo

¶ Tūc ambu. In via nra fiducialit incedim⁹. cū dei grā ꝓsili. pfectū in bona nra cō uersatōe susc̄ipim⁹. Si ḡ ei⁹ imp̄ijs būilit subdimur. ꝛ gustū supni amoris su aut⁹ faucibꝫ mētis attigim⁹. ꝛ opationis bonę augmētū sp obtinebim⁹. Sz ꝛi ēptatōib⁹ ne deficia m⁹ ipō ad iuāte defē dimur. Docē em̄ qđ sequit. Et pes tu⁹ nō i pinget. qm̄ diligētib⁹ deū o. co. in bonum.

¶ Si dormieris Pacꝫ iusta lrās. q̄ se curus ꝛ dormit ꝛ vigilat ꝛ q̄escit ꝛ ambulat q̄ se inocentē an deū. ꝛ iuste vi uere meminit. Sz et iust⁹ cū dormierit i morte nō solū potēcias malignoꝝ spirituū nō metuit. ſ in pace q̄escit. ac secur⁹ die resurrectōis expectat. quia deū vbiqꝫ ꝓtectorē hz et custodē. Vñ si ambulauero i me. vm. mor. ñ. ti. ma. qm̄ t. me. es.

¶ Noli phi. ꝛc Quia supra diligentē legē dñi et ꝓsiliū obseruare mo nuit et ęternā requiē obtinēdā ꝓmulit. nūc multiplicat q̄ obseruāda sunt re plicat. ꝑmoꝝ ad id qđ intimis erat redies. miam. ꝓtio exhibēdā. et iuste cū illo docꝫ esse viuēdū. deinde et ab inimico cauēdū esse ꝓmonet. Noli ḡ in quit. ꝓhibere ꝛc. Ne audias a dño cum pharisęis. Ipli non introistis et eos qui intrabant. phibuistis

¶ Ne dicas ꝛc. Non solum de elemosinis. ſ ꝛ omnibus mandatis christi. qui ait. Vos amici mei estis si feceritis ꝛc.

¶ Non contēdas. Nō vetat ꝓtendere adūsus eū q̄ male facit vt cor rigat. qz hoc frustra nō fit qđ certa necessitas cogit. imo deus qui ait. Si peccau erit in te frat⁹ tu⁹. increpa illū. ipse vult vt errantē q̄tū vales ad vīa veritatis reducas

¶ Quia abominatō ꝛc. Quia illusor est. qui vel verba dei q̄ nouit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

implere contēnit· vel eadē puersę intelligendo ac docendo corrūpit. Illusor est ⁊ ille· qui pmissa eius quasi prauа despiat· ac iram districtōis quasi tolerabilē spernit. Nec nō ⁊ ille qui primoꝝ simplicitati improbo insultat Ideoꝝ omnē huiꝰmōi illusorem· merito diuina abominat iustica. Bene aūt subdit· ⁊ cū simpli. ser. eius· quia supbi dum simplicib illudūt prudē/tiores se illis quos irrident indicāt· Ex horum prudētia vt iacobus ait· terrena ē· animal· dyabolica. Sermocinatō aūt dñi cuꝫ simplicib ē· qꝫ illos sapiētię secretis illustrat quos terreni fausti ac duplicitatis nihil habere ꝓsiderat. Unde ait. Abscondisti hęc a sa·ꝫpn. ⁊ re. ea· p.

¶ In domo impii. Ut purpurati diuitis/ qui in hac vita spūali/ bus egnit· ⁊ꝰ ad tantam pcnit inopiam· vt nec guttā aq̄ quam ḡreb at acciperet.

¶ Unde. Qui bene/ dixit nos in oīi bndi/ctione spūali in celesti/ bus in christo· q̄ in remuneratōe audient. Uēte bndicti ⁊c. Ex et ad literā sepe ꝓtingit eos qui aliena diripiunt· ad vltimum i opia consumi· at illos qui sua largiunt· etiaꝫ bonis abundare terre/nis.

¶ Illusores ⁊c. Hos verbis iacobus et petrus iuxta antiq̄s translationem posuerunt· quia deus super bis resistit· humilibus/ autem dat gratiā.

Ca. IIII.

¶ Audite filii· Hinc exhortatur ad philosophiam qua/liter ipse sapientiā sit a patre edoctus exp/licat.

¶ Nam ⁊ ego ⁊c. Nihil magis ad spes/ peripiendę sapiētię mē/tes erigit· cū cum eos quos in sapientia iaꝫ/ clarere miramur· ali/quādo puulos ⁊ into/ctos fuisse meminim⁹.

¶ Unigenitus co/ra· Quare aūt salo/mon se vnigenitū co/ram matre nominat· quem fratrum vterinū ꝓcessisse scriptura testatur· nisi quia ille mor nat⁹ sine nomine quasi nūq̄ esset de vita decessit.

¶ Suscipiat ⁊c. Huiusmodi monita salomoni a dauid patre data· qui verba dierum relegit inuenit·

¶ Posside. In omnibus quę possides bonis sapienter te agere memē/to· omnia quę possides terrena contēne dūmodo sapientiā percipias· quod ipse fecit. Data cū sibi option· amorem sapientię cunctis ꝓpo/suit rebus. In cui angelio. Qui ꝓciosam margaritam quęsiuit· inuentam/ vendidit omnibus companit

a domino i domo impij habitacla
† Ab antichristo ꝓmittet deludi·
aūt iustoꝝ bndicent. Ipe deluder
† Judeos qui eum deriserunt·
illusores· ⁊ mansuetis dabit grati
† ⁊ unde. Omis qui se exaltat humiliabitur· et qui se humiliat exaltabitur
am. Gloriam sapientes posside/
bunt stultoꝝ exultatio ignominia.

Ca. IIII.

† qz stultorū exultatio ē ignominia.

Audite filij
† disciplinā patris· ample
ctendam·
disciplinaꝫ patris et
† Quod
attendite vt sciatis ꝓdentia. Do
te et donum bonum † Ergo.
num bonum tribuam vobis· legē
† ⁊ Ne despectis de sapientia nam et ego.
meam ne derelinquatis † Nam et
† dauid † de· ⁊ † Alter· ei
quasi non fuisset· cito mortuꝰ ⁊
ego filius fui patris mei· tener lius
† unde canos † Bersabee † eccla·
et vnigenitus coram matre mea· ⁊
† pater
docebat me atq̄ dicebat. Suscipi
† ⁊ non tantū auris· † ⁊ et post † opere·
at verba mea † coꝝ tuuꝫ· † custodi p̄
† Dic custodi· † vt hereditatem
† Inde † De diui
cepta mea ⁊ viues· † posside † sapi/
entię. † De humanis.
entiam· posside ꝓdentiam. Ne
† Inculcatio ē † etiā· † quod minus.
obliuiscaris. neq̄ † declines a ver/
† qz·
bis oris mei. Ne dimittas eam· et
† Custodita † vt diuini·
custodiet te· dilige eam ⁊ seruabit
† Future. † est hoc.
te. Principium sapientię: posside
sapientiam· ⁊ in omni possessione
† vt acape·
tua acquire ꝓdentiam. † Arripe
† quasi desiderata· † ⁊ Et sic † vt significaberis
illaꝫ ⁊ exaltabit te· † glorieberis ab
† Quasi rem amatam † Pmię
ea cū eā fueris † amplexat⁹· Dabit

¶ Dabit capiti· Patet de salomone· quia dum p sapientia cūcta despiceret· ea percepta· maiore gloię sublimitate refulsit· sed et nostro capiti id est principali mentis· si sapientiam amplectimur ampliꝰ gratia spiritꝰ augetur· et corona insuper vite in futuro dabitur

¶ Audi fili ⁊c. Expositis his quę a patre acceperat· redit ad docēdā auditoꝝ sapientiam quam cepit

¶ Audi. Monet su/scipi verba sua.

¶ Semitas equitatis. Semitę id est actiones equitatis dū inchoant· arte videnť ⁊ anguste. duꝝ vero ꝓfectū capiūt· iā cōsuetudine spacioſe videnť ⁊ late· ꝓbate stante· q̄ cū incipiens dño dixisset· ꝓpter ☧/ba labioꝝ t. ego· cu/vi. duras· postmodū ꝓficiens· iam canebat viam mandatoꝝ t. c. cum dila. cor. m. Et si/ergo semite equitatis cum ingredi cepis· ar/te tibi videbunť· cum eas ingressus fueris· ñ artabūtur gressus· mē/tis tuę· Iuxta quod dñs ait. Jugum enim meū suaue est ⁊ onus meū leue· repiet. Et· nī reprobi ⁊ in hac vita latū intrant iter· ac in die nouissimo ligatis manibus ⁊ pe. innit. in te. exteri. Pedes vero electorum in viā pacis dirigentur

¶ Et currēs Quo alacrius ad implēda dei mandata cucurreris· eo minus aduersa quę te impediāt time/bis. Nam quicunq̄ i prava actiōe desudāt offendiculū in medio cursu repiant· qz certum plo dum non ꝓuidēt rapiunť ad penam

¶ Comedunt pa/nem. In actione scelerum i iqui quasi epulis delectantur acquisitis. Uel certe vinum damnatorum bibunt ⁊ esurientibus spicas tollere gaudēt· vt esse motis impioꝝ· testatur scriptura

¶ Justoꝝ autem semita. Justoꝝ opera i luce scientię peraguntur· et eternam ducūt ad vitam quę est perfecta dies

¶ Uia impioꝝ ⁊c. Dicit de his iohannes apostolus. Qui diligit fratrem suum in lumine manet· et scandalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris est· et in tenebris ambulat· et nescit quo eat quia tenebrę obcecauerunt oculos eius. Cui contra superius dicitur sa/pienti· quia currens non habebit offendiculum.

¶ Fili mi ausculta. Auscultandum monet sermonibus suis et recedē/dum a cogitationibus prauis.

pali mentis † ⁊ temporaliū vel spiritualium
capiti tuo augmenta † gratiarum·
† vite eterne † in futuro † doctus
et corona inclita, preget te. Audi fi
meo exemplo· † Audiens· † i· vt
li mi et † suscipe verba mea· vt mul/
vite eterne dona percapias † Quia·
tiplicentur tibi anni vite. Uiam sa
† et sic·
pientię monstrabo tibi· ducam te
† Per quas semi
per semitas equitatis· quas cum i
tas equitatis cū † et si ante † mētio·
gressus fueris non artabunť gref/
† Et mali qui in medio cursu offendunt.
sus tui· ⁊ currēs non habebis of/
Ergo
fendiculum. Tene disciplinam· ne
Sed·
dimittas eam. Custodi illam: quia
† Ecce premiū. † eterna· † Ingredere se
mitas eius· seo ne delecteris·
illa est † vita tua. † Ne delecteris i
† Subtilia consilia malorum·
semitis impioꝝ· nec tibi place/
aperta· † nō placeat seo fuge
at malorum via. † Fuge ab ea nec
† Etiam.
transeas per illam: declina ⁊ dese/
Ideo soliciti ad malū·
re eam. Non enim dormiunt· nisi
† Aperte. † Quod delectāt· † Uel nec cuiā·
malefecerit· ⁊ † rapitur somnus ab
Quos delectāt. † fraude. † igitur † ita
actione·
eis· nisi supplātauerit † comedūt
panem impietatis· ⁊ vinum iniq/
† semitas impiorum fuge· qz te
nebre· iustorum aūt semite·
tatis bibunt. Justoꝝ aūt semi/
hic crescēdo
ta· quasi lux splendens procedit ⁊
Eternā † vt um· † aūt.
crescit vsq̄ ad pfectam diem. Uia
Est
impioꝝ tenebrosa· nesciunt vbi
Ergo
† ⁊ tu aut ne cū eis ruas· † aure cordis
corruāt. † Fili mi † ausculta sermo/
expositō ē humilia
nes meos· ⁊ ad eloquia mea inclī/
etiam
na aurem tuam. Ne recedant ab
Quos debēt illuminare nō in an gulo.
oculis tuis. custodi ea i medio cor
dis tui. Uita eīm sunt inuenientib⁹

Omni custo. ⁊c. Sunt q̄ recte viuere videnť homiby. ꝑ q̄ recta intē tiōe nō faciunt. a deo q̄ cor respiat prauū. ⁊ vita reprobat q̄ credebat bona Dñi. q̄ diligēna cordis mundicia fuit. q̄ ad ei⁹ cramē: modū estimat vite

Remoue a te. Duoby mōis scīendū vt os tuū ne prauū loquat' aliquid. tua labia ne detractōnib⁹ assuescāt custodias. et alios q̄s quos huc vicio subditos nosti. ne te corrūpāt: fugias.

Et palpebre. Per istius q̄ ingredi debeas. diligēt' edisce. ⁊ actis q̄ agēte disponis solicit⁹ ad quē finē sint vētura ꝓuide. Nocē em palpebras recta videntiū oculoꝝ. tuos ꝓcedere gressus. bonū opus q̄ actur⁹ es. sedula cogitatione ꝓuenire. ⁊ qt fm deū sit. meditādo ꝓuidere

Stabilient. Ne lenitate mētis a ꝓpos to bono moueari. hīc aplus. Stabiles estote. ⁊ imobiles. abūdantes in ope dñi sp.

Ne declines. Dextera via bona. sinistra accipit' reprobā. Nō q̄ dextera via ambulare. ꝓ hibemur. Declinat cū ad sinistram qui iniustus est. Declinat cū ad dextrā. q̄ sibi vult arrogare q̄ iust⁹ ē. vel iam a dexteris. q̄ de suis viribus ꝓsumit. declinat ad sinistrā q̄ ꝓ sua fragilitate vel pat se posse salnari. Declinat ad sinistrā q̄ stultitię famulatur. declinat ad dextrā. q̄ vult pl⁹ sape q̄s oportet sape. q̄ ⁊ de ceteris virtutib⁹ ⁊ viis ꝑcedē mō intelligitur.

Auerte pe. t. ⁊c. Nocē ne huc vel illuc a recto deuies. q̄ virtutes discretōes ḡrūt. quaꝝ nimietas oīm in vicio est.

Si auerteris a malo pedē tuū. si bona q̄ docui dño adiuuāte facere studueris. adeo rit ipe. ꝑpicuus conatibus tuis. vt ⁊ nūc recte ingredi. ⁊ tūc ad pacē valeas puenire eternā. Ca. V.

Fili mi at. Animus generaliter castigauerat auditorem. hinc sub specie meretricis ab hereticorum nequitia. phibet

Inclina. Sapientię inclinandā aurē ⁊ a meretrice fugiendū ꝓpue a fornicaria

Labia tua. Labia quib⁹ ipam fidē ꝓ simplicia verba. ⁊ ꝓsueta atq̄ ecclesiastica. ꝓfiteris. ꝑ ⁊ iuxta literā. Qui adheret meretrici etiā labia vel osculando vel turpia faciēdo ꝓmaculat

Fauū enī. Cum cīi mox hereticoꝝ dulcedo eloquentię nō ad sufficiētiam solūmō vere ad superfluitatē resonat. et ob id fallitas q̄ apte proferri cernitur. ꝓbitas a stultis estimat

Labia mere. Patet de meretrice. q̄ ⁊ sermonis suauitatē ⁊ formositatem corpis ad capiēdos miseros querit.

Oleo guttur. Oleo⁹ spūsancti fides catholica consecrat'. quo nitidius sunum gutt̄ur ostentat. qui sua censa patrum fidei anteponit.

Nouissima ⁊c. Dolo absinthij intus amarescit in visceribo. Blandio fotis mēbra feriunt. Vt igit' oīa⁹ iniquos in nouissima vltiōe. ⁊ in terius amaritudine ipleri. ⁊ extra crūdari penis ꝑmixtis. et amaritudine illos absinthij torquēdos. ⁊ gladio assecurat illos esse trucandos. Cuiare aūt idem gladius biceps sit dictus. aperit dñs cum ait. Dz eum timete q̄ pōt animā et corpus ꝑdere in gehēnam.

Vagi ⁊c. Vagi sunt greīus hereticoꝝ qt alij christum deum alij hominē negant. et hui⁹modi. ⁊ in tā innumera hec pestis se fundit itinera. vt penitus q̄ sint inuestigari ne q̄eant. at catholica veritas vaga. ⁊ inuestigabilis ñ est. q̄ vna eademq̄ cūctis ē agnita ꝑ totum orbem fidelibus.

Lōge fac. Apls ait. Fugite fornicatoꝝ qt nimiꝝ hui⁹ vicij pnā est remediū longe fieri ab eis quoꝝ ꝓlentia. vel illicit' cooperat' ad vicia. ꝑ ⁊ ab hereticorum audita ꝓcul⁹ segregari infirmis auditoribꝫ pdest.

Ne des alte. ⁊c. Ne honorē q̄ ad imaginē dei creat' es imā dor spirituū volūtatibus subdas. neq̄ ac cepta viuendi spacia. ad libitum aduersarij crudelis expendas

Ne forte ⁊c. Ne demoniꝝ facta adiuues. vt vī ingenium alię vī corpis tui virel ad patrāda facinora tradas. domūq̄ alienā. i. numer⁹ peditoꝝ te adiecto multiplices. Et pulsare virtutibus tui. in domo sint aliena. q̄ sunt qui iuxta ꝓpheta vt etiam iuque agant. laborāt. ⁊ hereticī q̄ꝫ laborē subierint contra ecclesiam. vtinam lateret.

Et gemas ⁊c. i. ideo te castū custodi. ne forte in penis gemere cogaris. quādo non solum carnales illecebę transeūt. sed et ipo corpore derelicto anima quę p corpus gessit: cuncta reddere ꝓpellitur. Et in hac vita sepe contingit. vt qui in adolescētia luxuriose vīxēdo sua disperant. ipe senectutis inopia deficiāt. et refrigescēte calore carnis ac flore inūcturis marcescente. rebꝰ suis quas lasciue vendiderāt alios vti ꝓspiciant. gementesq̄ sera penitētia. dicāt q̄ sequunt. Cur detestatus sum.

Cur detestat. De hereticis specialiter patet. q̄ nec veteꝝ patrum nec nouorum dictis et exemplis potuerunt ab errore reuocari

In medio ecclesie. Idem est grece q̄ ꝓuentus ꝓlorum. subtilius tñ ecclesia ꝓuocatio. synagoga ꝓgregatō. Et vel quidē ꝓpius dei vtroq̄ nomine vocabat. Nūc aūt ꝑ differētia. ille synagoga noster eccia de merito. s. fidei et sce maiorū. q̄ irrationabilia possūt ꝓgregari. sola ratōabilia conuocari. Neq̄ aliquādo in malis accipiunt' vt exarsit ignis i synagoga

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cor'et ira'ꝛc'·z odiui eccliam malignatiũ. Contẽptor ꝝ sapiẽ dũ mala sua cõsiderat·videt sibi oĩa malo pene irretita·z ꝝ ad cumulum mali accedit·qđ non extremus·ꝝ in medio in exemplũ aliꝫ etiã quasi autor. vel certe ĩ medio scõr corpe positꝰ·alienã ab eis vitã ducere nõ timuit.

¶Bibe aquã. Docꝫ ab hereticis cauendũ z custodiẽ scripturaꝝ acle/ctioni attẽdendũ·scien tiã ingẽt quã alijs ꝑdi cas ipe fua.z tui rigã tõe ymonis ifundere.

¶Periclẽ ꝛc. Cũ ipse seruauis·tũc z ali is ꝑdica·z in magẽ au ditorꝫ amplitudie di uina doctrina vnꝰ cui⁹ꝗ ĝtitatẽ dispẽsa

¶Habeto eas ꝛc. Aptas·i placitis dñi dim⁹ z tũ soli habem⁹ qñ z cetery⁹ late ꝑdicatões fundim⁹·z tñ per eas laudes humanas nõ ambimus.

¶Nec sint alieni Immũdi ipũs prici pes fiunt doctoris·si eẽ mentẽ·vl elatõe dũ ꝑdicat.vl hereſi·l quo libet vicio corrũpunt. Bon⁹ aũt actꝰ possidꝫ cũ mẽbris eccie fideliꝫ connectus ab extraneis se conseruat.

¶Sit vena t.b. Sit doctria tua:z qđ cũꝗ nascatur ex ea: in bñdictõe eccie·z lętare cũ ea cui ab adolescen tia.i.ex quo credidisti coniunctus es

¶Cerua carisſ. Ut gratissima vt qđã co/dices hũt·sĉã est eccia ĝ serpẽtinã ꝑtent doctrinã. Gratissim⁹ bin nulus·ꝑ⁹ eĩ⁹ virtutꝫ varietate delectabilis cui⁹ verbis lebiamur dũ virtusꝫ testamenti paginis ꝑtra hereticoꝝ fraudes ĩstruimur.

¶Amore eius dele ctare iugiter. Non vtiq̃ amoꝛi ĩsistere docet.ꝝ ne prima vi nente aliã ducas·vel meretrix vnquã socieris.

¶Respicit dñs. Nõ se putẽt adulteri noctis tenebris vl pietũ obte/gi·ꝝ hereticꝰ sua molimĩa posse celari·qz tenebꝛ non obscurabunt a dño z nor sicut dies illu.

¶Iudices ꝛc. Peccatoꝛ ꝗ vel in magnis decidit sceleribꝰ. vl in p/nis impius vl infidel·p⁹ acceptã fidẽ anathema fact⁹·vt hereticꝰ l catholici nimiis flagitijs inuoluti·ꝗ vicijs vl fumis pccoꝝ ꝓstringunt cum inces sabili augmẽto suę prauitatis intercũt. Qui eñ funẽ facit·torquĩdo sp et uolumẽdo fidẽ fidibꝫ auget·tal est tortitudo opm malorꝝ.tales libri hereti coꝝ.in quibꝫ prauis prana nectẽtes nõ aliud scribẽdo ꝗs quo se arti⁹ obli gent agunt.

¶Ipse morietur. Quia de adultĩs mlta disputauerat·more suo ĩ dau sula narrandi·qualis sit finis talium ostendit.i.quia ad mortem tendunt ęternam·qui disciplinã vitę detestati sunt Ca. VI.

¶Fili mi ꝛc. Literalr patet qt suadet ei ꝗ spopõderit ꝑ amico suo·vt eũ solicitus admoneat·ꝗtenus reddita pecunia quã debz creditori z sibi liberet. Alias aũt in hac periocha doctorẽ·in sequẽte aũt vacantẽ quẽlibet vt se gerere debeat instruit. Dicat eñ ꝛceptori. Si spoponderis ꝑ amico tuo defixisti apud extra.ma.t. Qđ est apte dicere. Si aĩam fratris ĩ pericu/lo tuę ꝓuersatõis accepis·tã ligasti mentẽ apud curã solicitudis ĝ aũ de/erat. Illaqueat⁹ es ꝙ.o.t.z cap.ꝑ.ſ.qz dũ ꝓmissis tibi.cogeris bona ꝑdi/cando dicere·teipsum prius necesse est ĝ diceris custodire.

¶Suscita. Nõ tm ipe bñ mũendo vigilare memẽto·ꝝ illum cui pces a pcĩ torpore ꝓuicã/do sulcita

Ca. VI.

FIli mi si spo/ponderis, ꝑ amico tuo defixisti apud extraneum manũ tu am. Illaqueat⁹ es verbis oris tui z captus, ꝑprijs sermonibus tuis Facito ergo quod dico fili mi·z temet ipsum libera·quia incidisti in ma/num, primi tui. Discurre festina. Suscita amicum tuum. Ne dede/mino negligendo. Pre te ris somnum oculis tuis·nec doz/mitent palpebrę tuę. Eruere qua/si damula de manu·z quasi auis de ſidijs aucupis Vade ad for/micam o piger·z cõsidera vias eius z disce sapientiam. Que cum non habeat ducem nec ꝓceptorem: nec ꝓncipem: parat estate cibum sibi et congregat in messe qđ comedat. Vsqꝛquo piger dormies·quando consurges e somno tuo? Paulu/lum dormies: paululũ dormitabis

¶Ne dederis sõ nũ o. Somnum dat oculis qui subditoruꝫ curã omnino negligit Dormitat aũt q̃ qđẽ reprehensibilia eorum gesta cognoscit·ꝝ hęc ꝑ mentis tedium di gna inuectione nõ cor/rigit.

¶Eruere. Q. d. Videtur damula ꝺ ma nu captantis ĝrit eua dere·sic nitere vt au ditore tuo salubrit⁹ in/stituto ipse a sponsiõe vitę eius liber effugiat Vel certe qz damula mundũ natura est ani mal velox cursu·visu acerrimuꝫ·vnde grece apothoy dorcben·i. a videndo dorcas nũ cupatur. Auis aũt vo lãdo·alta petere ꝑsue uit z tu cuꝫ in docẽdis occuparis subditis: mundus a peccatis oĩ bus·strenuus ĩ bonis operibus. perspicar ĩ deprehendendis ma lorum insidijs·z vtu tum pennis tutus esse satage·quatenus ex/plete predicandi ne/gocio ad superna trãs uolare·z celestis vitę pascua merearis itra/re.

¶Vade ad for/micã o pi. Hic va/cantem hortatur vt si ad alios eruditndos non sufficit·saltem sui met curam agere non negligat·z si sapienti/am docẽdi nequit ab homine discere·vel operandi sapientiam·discat a formica·quę cum non habeat ducem nec ꝓceptorem nec principem·parat estate sibi cibum·et congregat in messe quod comedat. Si tantillum animal principe carens rationis expers·natura duce sibi in posterum prouidet·multo magis tu ad imaginem dei conditus ad videndam eius gloriam vocatus. Doctoꝝ tanto magisterio adiutus·ipsum conditorem habens ducem·debes in presenti fructus bonorum operum congregare·quibus ingrediaris vi tam in futuro. Hęc vita messi comparatur et estati·quia nunc inter ardo/res temptationum tempus est colligendi futurorum merita ꝓmiorum. Dies iudicij hiemi·quia nulla relinquetur facultas laborandi pro vita. sed tantum cogetur quisq̃ de bono pascę actionis quod recondidit pro ferre.

¶Vsqꝛquo piger dormies. Vsqꝛquo piger dormies in vicijs quando potes surgere ad bene operandum·qui nocio torpore depressus semper dicis paululum adhuc iacebo·z sic postea penitendo resurgam. Fit namq̃ vt te semper differente opus bonum repente inde: qui tua fa cta trutinat assit. hoc est enim quod sequitur·et veniet tibi quasi via tor.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Egestas ꝛc Pa
tet intra hꝝ qz pigri
cia nutrit ē egestatis ꝛ
penuriꝫ

¶ Egestas ꝛ pauper
tas pena ē vltima i q̄
damnati nihil diuiti
arum merent q̄ ḡ ſi vi
ator veniet quia imp
uisa ꝛ ſubitanea.

¶ Si vero impi
ger fuer ter tem ḡs
metimus nō fonti cō
parāt ſ ceſſemꝫ quia
ad tps paſcūt colligē
tem ꝛ in tpe deficiūt
At q̄ impiger fuerit p
celeſtiū laborare diui
tijs hui⁹ meſſis vt fōs
aduenient qz mercedes
laborum indeficientes
percipiet.

¶ Nō apoſtata.
Dixerat de hereſi et
aliꝫ vicioꝫ generibuſ
inſtituerat ꝓceptorem
exitanerat pigruꝫ. at
nūc redarguit ꝛ ſciſma
tica. Vbi notandū qz
quē ſeminantē iurgia
dicere voluit⁹ pui⁹ apo
ſtatā nomīauit qz ni
ſi mote ſuꝑbientis an
geli a cōſpectu cōdito
ris ꝓiuſ intus auerſi
one mentis caderet fo
raſ poſtmodum vſq
ad ſeminanda iurgia
nō veniret de quo re
cte dicitur Qui annu
it oculo t p quia interioꝫ
cuſtodia eſt quę ordi
nata ſeruat exteri⁹ mē
bra. Qui ergo ſtatum
mentis pdidit fortis i
conſtantia motionis
fluit atq; exterioꝫ mo
bilitate indicat q⁹ nul
la interius radice ſub
ſiſtat.

¶ Ser ſunt ꝛc:
De eodem q̄s ſit odi
bilis deo ſeminando
diſcordiam inſinuat.

¶ Deteſtaſ anima
Deūm conſuetudineꝫ
hominum loquit vt
cum valde tales odiſ
ſe ſignificet. Vnde in
yſaia ſolennitates ve
ſtras odiuit aīa mea.

¶ Oculos ꝛc:
Enumerat ſex capita
lia crimina quę tamen
compatione diſcordi
am ſeminantis quaſi
minora deponit quia maius eſt facinus illud quo vnitas et fraternitas
quę per ſpiritum ſancti gratiam eſt connexa diſſipatur. Poteſt enim quili
bet oculos iactanter extollere lingua mentiri homicidio pollui et mala p
ximo machinari aliis ſceleribus membra ſubdere falſum contra quempi
am teſtimonium proferre quod non idem eſſe putandum eſt quod ſupra
linguam mendacem nominat. Poteſt enim mendacium ſed non contra
proximum dici. Poteſt inq̄ pditus quiſq; huiuſmodi mala ꝛ ſibi ꝛ aliis
inferre pace ſeruata ec
cleſię. At donatus ꝛ
arrius eorumq; ſequa
ces grauius eſt quod
fecerunt q̄ ꝓcordiā fra
terne vnitatis ſciderit.

¶ Cōſerua. Nunc
ſub adulterę mulieris
ſpecie prohibet ab au
ditōne hereſeos.

¶ Liga ea in c ꝛc.
id eſt in cogitatōe ꝑce
pta dei fixa tene.

Cum ambu. Ta
lis ſit meditatō diuię
legis vt cum vigilans
aliquid oparis hanc
ſedulo mente recolas
cum dormieris in hu
ius memoria reqeſcas
cum euigilaueris hāc
ſedula mente primum
ad mentē renoces ſic
enim fiet vt nec vigi
lans offendas nec a ti
more nocturno lędaris.

¶ Aliter Cū ambula
ueris in ꝑfectu iuſticię
gradiant tecū mādata
dei vt te inſtruant

¶ Cū dor. Cū dor
mieris in morte cuſto
diāt aīmā tuā ne ra
piat hoſtis cū euigila
ueris in reſurrectōe io
quere cū eis expectan
do ꝓmia q̄ tibi ſi ea ꝑ
uaſiſſes ꝓmiſſa erāt.

¶ Nō cōcupiſcat
Patz d adultera Dz
hereticis ſi bñ viuēt ap
te ſe agē videāt viri ne
ſeducaris eoꝝ doctriꝫ

¶ Preciū em ſ ꝛc.
Breuis voluptas for
nicatōis ꝛ ꝑpetua pe
na fornicatoris ſic em
ſciunus diurna ſoluꝫ
effugit furie ꝛ nihilo
minus poſtmodū eſu
rit q̄ ꝓmeſto pane ſa
turatuſ abſceſſerat ſic
q̄ intrat ad ſcortū ad
hoſā quidē euaporat
libidinē ſ poſt paulu
lum ardentior redit.

¶ Nūquid po.
Soli ei ꝓcedit hereti
coꝝ libros legere q̄ a
deo ſolidatus eſt in fi
de catholica vt ꝓborum dulcedine ſ aſtu
tia negāt ab ea ſepari

¶ Nō gran. Furtū
ſi et ſe ſ et ꝓpter pec
cati maioris ſ. adulte
riū nō grāvis eē culpe ꝓhibet. Sic hieruſalē q̄ꝫ peccāti dr. Juſtificata ē
ſodoma ex te nō qz ſodoma nulla vl pauca ſ qz hēm plura ꝓmiſit.

¶ Quia ſel ꝛc. Et de dño itelligēdū ē qz q⁹ nūc pat reꝑbis ñ pat in
die mortis nec acęſcit ꝑdv ſero damāriū ad ſe. Nec dona q̄ꝫ ñ ē tibi tps
vl facultas ſuſcipit. Zelat ei ſi q⁹ ſpōſā ſuā ꝛ eccliaꝫ ſine aliaꝫ quāq; fideꝫ
corrumpere ꝓſumit Ca. VII

¶ Fili mi. Dec ꝓcoꝺa eadē q̄ ſupior plenī⁹ explicat.

Ca VII

¶ Ne hec cōtigāt tibi fi mi

Fili mi cu
ſtodi ſermōes meos
¶ Jn corde m. abſ. c. t. vt n. p. tibi
¶ nec rapiā tur.
ꝛ ꝓcepta mea reconde tibi. Fi
¶ de tua ſubſtātia ¶ cōtra poſtes
li bonora dominum et valebis ꝑ
ter eum vero ne tumueris alienuꝫ

¶ Qui dicis. ¶ Macabis a bono opere
paululum conſeres manꝰ vt dor
mias. et veniet tibi quaſi viator
egeſtas. et pauperies quaſi vir ar
matus. Si vero impiger fueris.
veniet vt fons meſſis tua. et ege
ſtas longe fugiet a te Homo apo
ſtata vir inutilis gradiens ore per
uerſo. annuit oculis. terit pede. di
gito loquit. prauo corde machina
tur malū. et omni tpe iurgia ſemi
nat. Huic exemplo veniet pditō
ſua. ꝛ ſubito conteret nec habebit
vltra medicinam Ser ſunt q̄ odit
dominus. ꝛ ſeptimum deteſtatur
anima eius. Oculos ſublimes. lin
guam mendacē manus effunden
tes ſanguinē innocentum. coꝛ machi
nans cogitationes peſſimas. pe
des veloces ad currendū in malū
proferentē mendacia teſtem falla
cem. et eum qui ſeminat inter fra
tres diſcordias. Conſerua fili mi
pręcepta patris tui. ꝛ ne dimittas
legem matris tuę. Liga ea in coꝛ
tuo. et circunda gutturi
tuo. Cum ambulaueris gradiā
tur tecum. cum dormieris cuſto
diant te. ꝛ euigilans loquere cu
mis eis. Quia mandatum lucerna eſt:
et lex lux. ꝛ via vitę increpatō diſci
pline. vt cuſtodiāt te a muliere ma
la. ꝛ a blanda lingua extranei. Nō
concupiſcat pulcritudinem eiꝰ cor
tuum. ne capiaris nutibus illius.
Precium em̄ ſcortī vir eſt vnius
panis. Mulier aūt viri pręcioſam
animam capit. Nuquid poteſt ho
mo abſcondere ignem in ſinu ſuo
vt veſtimenta illius non ardeant.
aut ambulare ſup prunas. ꝛ non
comburent plantę eius Sic qui i
greditur ad mulierem proximi ſui.
non erit mundus cum tetigerit eā
Non grandis eſt culpa cum quis
furatus fuerit. Furat em̄ vt eſurię
tem implear anima. Deprehēſus
quoq; reddet ſeptuplum. ꝛ omnē
ſubſtantiā domus ſuę tradet. et li
berabit ſe. Qui aūt adulter eſt. p
coruo. inſipientiā. non tantū ſua. ſed et
pter cordis inopiā perdet animā
ſuam. Turpitudinē et ignominī
am congregat ſibi. et oppbriū illi⁹
nō delebitur. Quia zelus ꝛ furor
viri non parcet in die vindictę nec
nō aſpiciet me miſericorditer vllus dominꝰ
domie oo. aperi no. quia non tempus
acquieſcet cuiꝰq; ꝓcibus. nec ſu
ſcipiet p redēptiōe dona plurima.

¶ Ne hec cōtigāt tibi fi mi
¶ Jn corde m. abſ. c. t. vt n. p. tibi
¶ nec rapiā tur.
¶ de tua ſubſtātia ¶ cōtra poſtes
¶ Nolite timere c. qui cor. occidūt. ꝛc
¶ Quia ſel ꝛc. Et de dño itelligēdū ē. qz q⁹ nūc pat reꝑbis ñ pat in
die mortis nec acęſcit ꝑdv ſero damāriū ad ſe. Nec dona q̄ꝫ ñ ē tibi tps
vl facultas ſuſcipit. Zelat ei ſi q⁹ ſpōſā ſuā ꝛ eccliaꝫ ſine aliaꝫ quāq; fideꝫ
corrumpere ꝓſumit Ca. VII

¶ Fili mi. Dec ꝓcoꝺa eadē q̄ ſupior plenī⁹ explicat.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Et legẽ meã. Tã solerter serua q̃ doceo q̃si nil recti sine his aspicias.
¶Liga ea. Alia translatio. Describe aũt in latitudine cordis tui.
¶Dic sapie ꝛc̃. Sapientiã eccl̃iastice doctrinę sororia tibi dilectõe cõiungẽ. vt ꝑ te a pollutõe seruet hęretica. q̃ a ꝑa castitate eccl̃ię ꝓbat̃ cẽnea
¶De fenestra. Patz iuxta lrãm. q̃ sapientiã aspect̃ magistroꝝ et infirmoꝝ act̃ sedulo speculat̃ ꝛ fortiũ. At ęterna dei sapia de celo ꝓ sperit et vidit oẽs filios hominũ
¶Aptę aũt salomon de fenestra dom̃ suę ꝙ cãcellos ꝓspexisse dicit. vt puulos gesta diiudicaret. Qui eñ de fenestra ꝑ cãcellos ꝓspiat. ipse quidem q̃ foris agunt plene considerare sufficit. nec tñ ipsum qui foris sunt ĩtra degentẽ aspiciunt Hinc eñ aplus. Spiritualis oia iudicat ꝛ ipse a nemine iudicatur. ¶Iuuenẽ vocat adulterum. nõ ꝓpter virtutem. sed ꝓpter instabilitatem. qui transit in platęa. quia deserit angustam viam. quę ducit ad vitam. Iuxta angulum. quia deflectit a retitudine et ꝓpe viam. d. illi? graditur. quia a via veritatis declinauit. Merito vię dom̃ meretricis vel hęretica appiat.
¶In obscuro ꝛc̃. Quia tam talis ꝑ cecitatem cordis ad tenebras festinat peccati ꝛ damnationis
¶Et ecce mu. ꝛc̃. Patent hęc cuncta. d meretricis operibus iuxta literam. Verũ doctrina hęretica quem cunq; incautum reperit ꝛ vecordez. hunc ꝛ decipere temptat. Ipsa enim ornatu meretricio apparet et immunda refulget eloquẽtia ꝓparata ẽ ad decipiẽdas animas ꝛ quoscũq; associare potest spiritali morte ꝓmit
¶Nec valẽs ꝛc̃. Nulla est hęresis. quę primis contenta sit discipulis. hi eñ sũt dom̃ eius sed semper nouos quos decipiat q̃rit
¶Apprehensum. q̃ d. id est. fallorum verborum blandimentis temptat instabilem
¶Et procaci uul. b. d. Iuxta literam patet. quia meretrix conuiuiũ se magnificum ꝓparasse fatetur. At hęretici in cunctis. quę agunt victimas se suę salutis deo immolare. vel autumant vel autumare gestiunt. Nam et dominus ad discipulos. Ded venit hora vt omnis qui interficit

¶hec ſ.
Serua mandata mea. et viues.
¶diligẽter.
et legem meam quasi pupillã oculi tui. Liga eam in digitis tuis. scribe illam in tabulis cordis tui
¶actibus tuis.
¶in latitudine cogitatõis. ¶ſcri
Dic sapientie
¶celesti doctrina.
¶Dic sapientie
be in tabulis cor. t. et ama vt sororem et hoc é. sapientię. soror mea es. ꝛ prudentiam vocabo amicam tuã. vt custodiat
¶hęretica ꝓsumptate. ¶a castitate eccl̃ie.
te a muliere extranea. ꝛ ab aliena
¶vt decipiat. ¶Quasi quid scias
que verba sua facit dulcia. De fenestra eñ domus meę. ꝑ cancellos ꝓspexit. d.
¶de celo. ꝓspexit. d.
¶leue
los ꝓsperi iuuenem. ꝛ video puerulos. Considero vecordem iuuenem qui transit per plateas iuxta
¶declinãs a rectitudine. ¶recte
fecisti quod expulsumus. et in platea. et iuxta angulũ posita est.
angulum. ꝛ ꝓpe viam domus illius graditur. in obscuro aduespere
¶tenebris peccati.
¶qui male agit odit lucẽ.
rascente die in noctis tenebris et caligine. Et ecce mulier occurrit illi
¶eloquentia immũda. ¶la
li ornatu meretricio ꝓparata ad decipiendas animas. Garrula ꝛ vaga. quietis impatiens. nec valens
¶¶in primis disciplinis. ¶semper discurrit
¶domo consistere pedibus suis
vt acquiratin
¶Foris cum paganos rapit in plateis.
Nunc foris. nunc in plateis. nunc iuxta angulos insidians. Apprehẽ
¶Sibi sociat ¶leuem.
ſamq; deosculatur iuuenem. ꝛ ꝓcaci vultu blanditur dicens. Victimas ꝓ salute deoui. hodie reddidi vota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre ꝛ repperi.
¶Declina ergo ad me q̃ interuidere ꝛ repperi. ¶Interui funibus

v. arbi. ob. se. ptę. v.

¶Interui ꝛc̃. Solent lecti qui et funibus. vel iuxta aliam translationem instratis interuntur molliores fieri. q̃s et ligno. vel et qualibet alia materia. In lecto ergo de funibus. meretrix molliciem quietis designat. In tapetibus ergo pictis et ęgipto etiam oculorum temptat illecebras. quibus nefãdo aspectu irretitis facili? ad seducẽda mẽtis arcbana penetret. Quia ꝓ nomine funiũ aliq̃n solẽt diuina ꝓcepta figurari. q̃ nos a vicijs coercẽdo religant. ꝓmittit sibi hęretica conterta verborum celestium salubre suis auditoribus quasi stratum pare. i quo a viciorum tumultibus libero corde quiescant sed veraciter illis funibus peccatorum construunt locum perditionis. vt ligatis manibus et pedibus damnentur. Unde. Ecce mitto eam in lectum. et qui mecbantur cũ ea. In tapetibus ꝓ pictis et ęgipto. ornat̃ eloquentię et dyaleticę artis versutia q̃ ab ethnicis originem habuit. ꝓfit intelligitur ꝙ quã hęretica mens senlum doctrinę pestilentis q̃si meretrix thorum facinoris se texuisse gloriatur.
¶Asperi ꝛc̃. Promittunt se tales odore celestium habere virtutum. quibus sua suoꝝq; corda velut fumibus cubilia venusta: consecrant. q̃si christi bon̄ odor sum̃ deo
¶Venite. Doctrine sancte poculis se inuicẽ satiãdos iactãt hęretici. et virtutum gratia piũgẽdos. do nec eorum gesta lux sequatur ęterna
¶Saeculũ ꝓ se. t. Bleuam resurrectionis immortalitatis ꝛc̃ eus. quo illius patrie ciues ꝛnificaret ꝛ diceret.
¶Et fortissimi quiq;. Ut ipse salomon sapientissimus. samson fortissim̃. david manuetissimus a mulieris decipula. vt origenes ab hęretica. quem post apostolos ecclesię magistrum fuisse q̃diu recte sapuit. qui negauerit errat.
¶Vie inferi ꝛc̃. Bz de eccl̃ia dñs ait. Porte inferi n̄ ꝓualebũt aduersus eã
¶Interiora. Obscuriora ꝛ artiora gehenne tormenta. quibus hereticos et fornicatores ꝓstat esse mergendos Ca. VIII.
¶Clamitat Dominus palam locutus est mundo. et in occulto locutus

Ca. VIII.

Vnquid uõ
¶quatũ ad celestia ¶in diuis
sapientia clamitat. et

¶quietis mollicie designat. ¶vt visu delectẽ
lectulum meum. straui tapetibus
¶vt odore capiat.
pictis ex ęgipto. Asperi cubile meum mirra aloe. ꝛ cinnamomo Ve
¶Ergo
¶celesti doctrina.
ni inebriemur vberib̃ ꝛ fruamur
¶alii cupidis.
cupitis amplexibus donec illucescat dies. Non est eñ vir in domo
¶eternus. ¶Inebriemur. q̃ nõ é. ¶christus
¶corporaliter
¶ecclesia. ¶Celos ascẽdit resurgens a mortuis. nobisq; ministeriũ gubernãde ecclesie sue
sed dominus reliquit
mo sua. Abijt via longissima. Saccum pecunię secum tulit in die
¶In tẽpore quo electorum suorum numerum ecclesia cõpleuerit reuertetur ad iudicium
¶ecclesiam
plenę lunę reuersur̃ est domũ suam. Irretiuit eum multis sermonibus, ꝛ blandicijs labiorum ꝓtraxit illũ. Statim eã sequẽ. quasi bos
¶quasi
stultus nesciens ipse ductus ad interitum
ductus ad victimã. et quasi agnus lasciuiens et ignorans q̃ ad vincla stultus trahat̃. donec transfigat
¶sentẽtia iudicis. ¶omnia interiora. ¶qua
sagitta iecur eius. velut si auis festinet ad laqueum. ꝛ nescit quia
¶nõ corporis solũ. ¶ab in
de periculo anime illius agitur Nũc
¶tenebris ne abstrahatur in vitio illius.
ergo fili audi me ꝛ attende verbis oris mei. Ne abstrahat̃ i vijs illis mens tua. neq; decipiaris semitis
¶Fac tibi periculũ in aliis
ei?. Multos eñ vulneratos deiecit. et fortissimi quiq; interfecti sunt
¶Ne abstrahatur in vijs illius mẽs t. vie ab ea. Uię inferi dom̃ ei?: penetrales inferi.
tes interiora mortis.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

est nihil. Quid g̃ negligecto euangelio eius· ad herediū ꝛ lasciuiaꝫ miseꝛ ꝓfluunt·

℣ In summis ꝛc̃ In monte discipulos simul et turbas docuit. Sed et p̃ vias sepe bis qui conueniebant ꝑdicabat·et eos q̃ contra indigebāt sanabat In ipa porta ciuitatis naym·mortuū suscitans·exemplo miraculi·verba que docuerat̃ mendabat. Unasi. Quid sequimi eos qui contra eum in occulto loquuntur·

℣ O viri ad vos Ad viros damat·id ē ad strenuos verbi auditoꝛes·in vtroq; seruo namq; femineo·id est fluxe mentes sapientię verba peropere nequeunt.

℣ Intelligite parvuli astu. ꝛc̃. Manifestum est de domino quia cum esset ipse in mundo·omni erati serui conditōi locuꝫ est·Imo etiam damabat·stans in templo· Si quis sitit veniat ad me ꝛ bibat·Et nūc per doctoꝛes ecclesię· Ipsi enim sunt foꝛes ciuitatis eius. Et viris simul et feminis sapientibus et insipientibus grādenis ꝑdicat ꝛ p̃ unius. At contra doctrina fallaꝫ dam et p̃ uatum quos seducere valeat quęrit.

℣ Labia m· Duo testamenta sibi ꝓcoꝛdi adinuicem veritatis testatōe connecta·quę ipa dei sapiētia ī carne apparēte ꝑ sanctispiritus donum sunt ad ꝓdicandum salutem vniuersū apta per oꝛbem

℣ Accipite dis. ꝛc̃. Non potestis deo seruire et mammone;

℣ Ego sapia Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi ego sum in medio eoꝝm

℣ Arroganciā ꝛc̃. Arrogantiam et supbiam in eis·qui ceteris se meliores existimant. Viam prauam in eis·qui aperte mala faciunt·os bilingue in eis·qui in bonis que loquuntur stabile quippiam non habent. Sȝ iurta auditoꝝm libitum sua verba ꝛmutant.

℣ Meū est cōsiliū. Non se ertollat humana ꝓsumptō· plenitudinem virtutuꝫ sola dei sapientia pollideꝫ·ab hac humana infirmitas q̃d quid habet virtutis accipit.

℣ Per me reges. Reges dicit apostolos ꝛ alios sanctos·qui ꝛ seipsos primum. Deinde et ecclesiam sibi subditam bene regere sciunt·legum cō

§ in humanis § si nō pōt capere diuina
† § sermo in monte

prudentia dat vocē suam. In § in ci
mis excelsisq; verticibus·supra vi
nere· † § Pr̃o aūt iesus iussit cū aduci ad se
† § In nayn mortuuꝫ suscitauit in porta
am in medius semius stans turta
§ predicatoribus
portas ciuitatis·in ipis foꝛib⁹ lo
† § Attentos facit· § non ad femina·
quitur dicens. O viri ad vos cla
§ rationales nō ad iumenta
mito·et vox mea ad filios homi
§ Vox mea dcs.
num. Intelligite parvuli astutiam
† § Attetos facit.
ꝛ insipientes animaduertite. † Au
† § quia regnū celoꝝm·et ꝑmilit et docit·fide
q; sancte trinitatis docuit·atq; alia innumera
dite quoniam de rebus magnis
que ꝓphete et relinquebāt loquenda·
locutura sum ꝛ aperient labia mea
† Et p̃meritatōe loquetur
veritatē quod est corditis·sed nihil nisi p̃cepti coꝝ
vt recta p̃dicent Veritatem me
tatuꝫ et discretiū loquetur·
ditabitur guttur meū· ꝛ labia mea
† § yabolū et mebꝛa eius· † § Eloquia
detestabunt † impium † Justi sunt
domini eloquia casta·ar.ig.er.
omnes sermones mei·non est i eis
† Justi nō omnibus sȝ recti sunt·
prauum quid neq; puersum. † Re
† § alius non ita vlocitur· † § alio iniqui·seo.
cti sunt intelligentibus· ꝛ equi
§ vel accipientibus. † § quia recti sunt intelligē
inuentibus scientiam. † Accipi
tibus· et equi inuenientibus·accipite dis.
te disciplinam meā ꝛ nō pecuniaꝫ
doctrinam magis q̃ thesauꝝ eligi
te·Melioꝛ est em̃ sapientia cūctis
§ mundi· † § vt videtur· † § quia cetera creata
opibus pretiosissimis· ꝛ om̃e de
ipsa creatrix·illa trāsitoria·hec eterna
siderabile ei non potest compari.
§ Accipite dico quia ego sum que habito i cō.
† § sanctoꝝ. § deus qui glorificatur i cō. scōꝝ
Ego sapientia habito in † consilio·
§ non stultis.
ꝛ eruditis intersum cogitationib⁹
§ Timete dominum vt habitet in vobis. Et
Timoꝛ domini odit malum· arro
mioꝛ enim domini.
gantiam ꝛ supbiam· ꝛ viam prauā
† § Nō hominum. § in cō
et os bilingue detestor. † Meū ē cō
filio habito·meum est consilium·
silium ꝛ equitas. Mea est prudēn
† § Et hoc patꝝ· quia per me reges
§ cur do· † apostoli et alii sancti
tia·mea fortitudo † Per me reges

regnant· ꝛ legum conditoꝛes iusta decernunt. Per me principes imperant. ꝛ potentes decernūt iusticiam· Ego diligentes me diligo·
§ Innouati mēte.
et qui mane vigilauerint ad me·in
† § Quod magnum· quia mecum.
uenient me Mecum sunt diuitię
§ excelse.
et gloria·opes superbę et iusticia·
Melioꝛ est fructus meus auro et lapide p̃cioso· ꝛ genimina mea argento electo. In viis iusticię ambulo in medio semitarum iudicii·
vt ditem diligentes me ꝛ thesauꝛos eoꝝm repleam. † Dominus
† § ſ antigraphus· † § Diligite me·quia diligē
da sum·dominus eni possedit me· † § in initio
possedit me in initio viaꝝ suaruꝫ
non tēporaliter·q̃ antequā quic.fa.
antequā quicq̃ faceret a principio·
§ anteq̃ quicquā·q̃ ab eterno·
ab eterno ordinata sum ꝛ ex anti
§ ynec· § q̃
quis anteq̃ terra fieret. Nondum
§ ad literā· † § A patre genita·vel idem
secundū hominē. ecce agnus dei qui tol. pecca
erant abyssi· et ego iam concepta
ta mundi·vel qui occisus ē ab o. m.
eram· Nec dum fontes aquaꝝ erumperant· nec dum mōtes graui mole constiterant. Ante colles ego p̃turiebar·adhuc terrā non fecerat·
et flumina ꝛ cardines oꝛbis terrę.
Quādo p̃cepabat cęlos aderam·
quando certa lege ꝛ giro vallabat abyssos. Quādo ęthera firmabat
ursum· et libꝛabat fontes aquaꝝ
Quādo circūdabat mari terminū
suum. et legē ponebat aquis· ne trā
sirent fines suos. Quando appendebat fundamenta terrę. cū eo erā
§ omnia in sapia fecit· † § A diebus eternit a
tis eius· gaudebat vnā esse cum patre.
cuncta ꝓponens † Et delectabar p

ditoꝛes autoꝛes ꝛ tus q̃·t. ꝛ sequentes ecclię scriptoꝛes· p̃cipes et potentes cęteros sibi deum p̃ceptoꝛes et rectoꝛes appellat Qui vtiq; omnes non nisi per sapientiā vt essent aliquid habent. Sit enim. Sine me nihil potestis fa.

℣ Ego diligētes ꝛc̃ Qui diligit me diligetur a patre meo·et ego diligaꝫ eum ꝛ manifestabo ei meipsum Mane quippe ad sapientiam vigilāt qui innouato mentis studio ad christi visionē attingere satagunt

℣ Meū sunt diuitię. ꝛc̃. Opes superbas. opes excelsas dicit·vt celestia dona significꝫ Hręce enim superbus ypipbanos. id est. superapparens dicitur· ꝛ iō recte sapiētia opes ypipbanos secum esse dicit. quia quidquid donoꝝm fidelibꝫ celitus datur·cunctis mūdi opibus excellentꝫ ē quod etiam addendo iusticiam manifestius inculcat. Nam terrenas opes et gloriā·sepius habent iniusti. Nos aūt in resurrectione sicut petrus ait nouos cęlos et nouā terram ꝛ promissa ipsius expectamus in quibus est iusticia

℣ Dñs possedit. Hucusq; locutus est parabolice ad filium. nunc vero quia mentionem fecerat de sapiētia·et non diceꝛat q̃ esset et quanę dignitatis quasi incidēter oīdit et commēdat eam scōm vtrāq; naturam scz diuinam et humanam dicens. dñs ꝛc̃

℣ Dominꝰ possedit me ꝛc̃. Hę dominī sunt opera quoꝝ consideratione ad fidem vel eius cognitionem pueniꝫ genus humanum. Inuisibilia em̃ ipsius a creatura mūdi p̃ ea que facta sunt intellecta ꝓspiciunt. Vię eius ipe illuminatōes p̃ quas se ꝛ angelicis spiritib⁹ et mentibus ostendit humanis. In quoꝝ initio sapiam possedit·quia in p̃ mordio creatuꝝ nascentis filium qui cū eo cūcta disposuerat·habuit Sȝ ne aliquis putaret hanc in initio viaꝝ· i. aliqñ aī tpa filiū esse cepisse· vigilant adiunxit·añq; quicq̃ faceret a p̃n. ab et. ordi. i. et ex an. añq; t. fic. vsq; dum ait. Qñ appendebat fū. t. cū eo erā cūcta ꝓponēs. hoc ē. In p̃cipio erat ỽ. et ver. e. a. deū. ꝛ d. e. ver. Omnia p ipm facta sunt · Pereant ergo qui negāt dei virtutē· ꝛ dei sapiam· i. christū ab initio· imo et añ omne qđ dici vl cogitari pōt initiū· ab ipso patre fuisse ꝓgenitū Alia trāslatō

Dñs creauit me principiū viaꝝ suaꝝ in opa sua. Qđ de incarnatōne dñi legit. Creauit me dñs scōm carnē caro deū agnoscit gla patrē significat creatura dūm pfitet caritas patrē nouit principiū Uel in principio viaꝝ suaꝝ vt ipe ait Ego sū via q̄ ducit eccām ad vitā in opa sua. s. redemcōa. De virgine creatus est caro em cius ꝓpter opa diuitas añ opa

¶ Ludes in or t. Quia cum tpa et creaturę orbis terrę cepissent ipse qđ erat i patre filius manebat boc ideo ne quis eum cum creaturis ꝛ tempoibus esse phiberet

¶ Ad fores ꝛc. Scripturas vl doctores ijdem et postes sine quibus ad vitam quā pollicet non valemus ingredi

Ca. IX.

¶ Sapia edifi. Quia dcernitate diuinitatis christi sufficienter diserat addit et de assumpta humanitate. Sapientia edificauit sibi domum qz hominē filius dei quē in vnitatem suę psone sulsciperet ipsuz creauit.

¶ Uel sapientię domus ecclia christi columnę doctores sctę ecclię septifcemi spiritu pleni quales fuere iacobus cephas et iohannes quas sapiētia excidit qz ab amore seculi disiunctos ad portandam ecclię fabricam erexit

¶ Columnas septem scz ecclias p orbez septiformi gratia spiritus erexit quę donuz id est misterium incarnatōnis eius ne perfidi dono improbitate memoria tolleret credendo colendo et ꝑdicando quasi sustentādo continerent.

¶ Immolauit v. His victimis meretricis contrarię sūt victimę ad quas stultos inuitat vt supra dicens Victimas pro salute deuom bo. red. v.m.

¶ Misit ancillas. Elegit prędicatores infirmos ac despicabiles qui fideles ad supna celestis patrię edificia colligerent

¶ Uenite comedite. In vnā christi psonā iunctā diuinitatē ꝛ hūanitatem. Di in pane corpus an vino sanguis ei quo i altari sacramur.

¶ Relinquite. Post oblatas epulas addit ꝛ vitę monita. vt quos ꝑceptis suę incarnatōnis misteriis refect doctrinę piter instruat verbis

¶ Qui erudit ꝛc. Quasi interrogares cur sapia puulos ꝑ ceteris ꝛ in sipietes ad suas inuitaret epulas. Jo inquit feci qz frustra laborat q̄ verbum sapientię inculcare nitit ei q̄ audire ꝓtemnit. sapientiorem se doctore ꝛ maiorem credens.

¶ Noli argu. Non est timendū ne tibi derisor cū arguit ꝓtumelias inferat. si hoc potius puidendū ne tractus ad odiū inde fiat peior. ō tibi ali quotiens ab ei correctōe nō tuę timiditatis. si dilectōis et grā cessandum

¶ Si sapiēs. Moneo te ad sapiam qđ tñ tibi pdest nō mihi. Si em sapiēs s. ꝛc

¶ Mulier stulta. Supius ꝓmedauit sapiētia p diuinitatē et hūanitatē nūc p ptrariū illā candē ꝓmēdabiliorē ondit vbi mulier stulta ꝛc q̄ est ei cōtraria sedit ꝛc

¶ Mulier ꝛc. Mulier si hereticis ēptraria sapię q̄ sua supius sacramēta cecinit sedet aūt in foribus dom sue in doctoribus falsitatis q̄ etiā i penetralia phidie miseros fallendos introducāt supra sellā aūt qz cathedras sibi ꝑdicatōnis vsurpat si est em cathedra pestilētię i excelso vrbis loco dicī sapia qz i sūmis ꝛ excelsis vertic bus dat vocē suam. si illa i sublimitate vrbium bycī supalio mōtis attollitur

¶ Qui ē paruul? Sapia puulos atq; i sipietes ad puiniū pene ipsi de vbis videt i uitare si dist qz illa simplr ad se vēre vocat si aūt qsi vocat ad se declinare suadet qz illa ad rectū actōis itez qs errātes cernit accelit si recte gdientes ab itinere suo deuiare docet et ad se diuertere

¶ Aque fur. Sapientia pala mesa oibus ꝓposuit ꝛ miscuit vinū suū. At stulta mulier nil meracū bñs. ad aqs furtiuas ꝛ absconditū panē qsq; vadat agregat qz catholica eccia palā mūdo diuinoz eloquoz puuma pādit dū diuinitatis et hūanitatis christi misteria celebrāda ꝓcipit Ul certe i vino mistro historicā sil allegoricā auditoribz suis scias ꝓpinat vt ꝑ suo quę qs captu vitę possit reficiat. At hereticorum doctrina publice fidei ꝓfessiōi sua secretoz decreta ꝓponit et cū nihil spirituale habeat suauitatē se catholicis pastoribz sciam iactat docere vt. s. libenti audiant ꝛ agant q̄ palā in eccia dicī cruditq; phibent ꝛ dulcius hauriat insipiētia q̄ putat sāa: quā phibita furat audiētia. Pōt i aquis furtiuis ꝛ pane abscondito conide sacrificiū designari. At iuxta hrām. Mulier i aqs furtiuis ꝛ panę phibito ꝛ illicita ꝓnubia dulciora esse asseuerat.

¶ Et igno. ꝛc. Nescit mulier adultera nescit hereticus qz imundi spūs

singulos dies ludens coram eo omni

tempore ludens in orbem terrarum.

Quia desiderat in nostro amore qui esse re et nos bonoꝝ grā meritorum ad se videndum perducere.

et delicię meę esse cū filijs hominū.

Nunc ergo filij audite me. Beati

qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam ꝛ estote sapientes.

ꝛ nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me qui vigilat ad fores meas tota die ꝛ observat ad

postes hostij mei. Qui me inuenerit inuenier vitam. ꝛ hauriet salutem a domino. Qui aūt in me peccauerit lędet animam suam. Omnes

qui me oderunt diligunt mortem

Ca. IX.

Sapientia edificauit sibi domum ex

ecclesia o septiformi spū illustratas.

suis passionibus ecclias consecrauit ꝛ vt

cidit columnas septem. Immola

vitam prędicantiū mactari in perfectiōe permisit. diuinitatis suę archana capere non

uit victimas suas. miscuit vinuz

valentibus assumpte humanitatis sacramēta patefecit et scripture sacre pabula nobis apariendo ꝓparauit

et ꝓposuit mensam suam. Misit

ancillas suas vt vocarent ad arcē

edificia. hierusalē. dicēs ꝑ ancillas

et ad menia ciuitatis. Si quis ē

humilis. nihil habentibus de fastu humane sapientię talos advocat. vt eos sua doctri

paruulus veniat ad me. Et insipi

na sapientes redoat et aptes

entibus locuta est. Uenite come

diuina eloquia.

dite panem meum. et bibite vinuz

Bibite et relinquite.

quod miscui vobis. Relinquite i

vere. de virtute in virtutem

fantiam ꝛ viuite ꝛ ambulate per

opera bona. Paruulos iuuto qui eni

vias prudentię. Qui erudit derisor

erudit. qz dat sanctum canibus

rem. ipse sibi iniuriam facit et qui

margaritas porcis.

arguit impium sibi maculam gene

Ergo

rat. Noli arguere derisorez ne ode

sco. Paruulum. In profectu. s. amatorē sapic. nā perfecte sapiens non habet opus argu.

rit te. Argue sapientem ꝛ diliget te

Argue et sic

Da sapienti occasionem et addet

ei sapientia. Doce iustum ꝛ festina

Quasi doce iustum et ꝓficiet.

bit accipere. Principium sapiētię timere dominū qz principiū sa. ti. do.

timor domini et scientia sanctoꝝ

est. vera. quasi ego suꝝ sanctoꝝ prin

cipium. per me eum mul.

prudentia. Per me em multiplica

virtutes. eternita

buntur dies tui ꝛ addent tibi an

tis. Unus quisq; onus suū portabit.

ni vitę. Si sapiens fueris: tibimet

ipsi eris. Si aūt illusor. solus por

Sapientia misit ancillas

tabis malum. Mulier stulta ꝛ cla

suas vt vocarent ad arcem et ad me. ci. mulier aūt stul.

mosa plēaq; illecebris. et nihil om

nino sciens. sedit in foribus dom

cathedrā pestilēte. in superalio clarioris

suę super seliam in excelso vrbis

Uocaret. Uocat heresis ad perditionem sepe catholicos quos ita ii agere et vitā huius seculi transire aliter velle atq; ad eternam patriam festinare cōspicat. catholicos.

loco. vt vocaret transeuntes per

huius seculi. ad patriam eternam

viam ꝛ pergentes in itinere suo.

Qui est paruulus declinet ad me.

sapiēs nō audet. hoc. s.

Et vecordi locuta ē. Aque furtiue

dulciores sunt ꝛ panis absconditus

suauior. Et ignorauit q̄ ibi sint

demones. penis deputati eterni.

gigantes. et in profundis inferni

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

domos suas habitant q̄ in p̄fundis inferni penas luāt eternas·ipsi actibus luxuriosoꝝ·ipsi hereticoꝝ dogmatibus quasi puniṫs delectant optimis. Fit cum rite in ecclesia christi sacramenta celebrant·et christi verbum audiť·q̄ pseruat·qđ est et sapīa dei·pstat q̄ angelice virtutes ibi sunt et in excelsis celoꝝ p̄mijq̄ fidelīū. Panē eīm celi dedit eis·Panē angelorum manducauit homo.

¶Parabole sa. Nouū ponit titulum q̄ nouū genus locutōis incipit·vt nō sint pauis de singul' bonorum maloꝝue pubus diuinus disputet·sed alternis versiby actus vtroq̄ describat.

Ca. X.

¶Filius sa. ꝛc̄. Qui accepta fide ministeria bñ seruat·letificat deū patrem. Qui vo hec actōe mala vt hereli p̄maculat matrem p̄turbat ecclīam.

¶Nil proderūt. ꝛc̄. Et a translitoria morte lepius vt danielem. et tres pueros·q̄ a ppetua semp iusticia liberat·Ait vo thesauri p impietatē congregati·et si aliquādo a temporali morte vindentur eripe·plus tñ mali pro ipietate qua acq̄sīt sūt q̄ cōmodi in eo q̄ pro vita sunt dati conferunt.

¶Nō affliget Et si aliquando iustū impij fame affligunt. vel etiā necāt·ñ ledāt animam eius quā dominus in futuro sue gloria visionis cōsolabitur·qui et cal'dem impiorum insidias in ipsos iuste vindicando retorquet

¶Egestatem ꝛc̄. Qui negligēter vivit i hoc seculo egebit bonis in futuro. Ait q̄ fortiter domino militāt diuitijs eterne beatitudinis remunerant'

¶Qui cōgregat ꝛc̄. Qui congregat christo animas fidelium·filius sapiēs est. Et q̄dem hec messis multa est·operarij vero pauci·Qui vero hoc tempore acceptabili a sua salute curando torpescit·p̄fundet'in die tribulatiōis.

¶Os aūt impio. Qđ comelatōi ebriorati q colloquijs malis seruiebat·propter iniquitatē quā p̄gessit p̄demnabitur. Deniq̄ os illius iniquitas opit·qđ in tormētis in lingua sibi in q̄ ob plura scelera plus punitus est·refrigerīū quesiuit

¶Memoria. In hac vita boni bonos·siue viuos siue defunctos·laudibus efferūt·impioꝝ aūt q actus detestant' et nomē·et in vita futura in-

q̄ cōdelectātur ei
conuiue eius. Qui eīm applicabit
c contra
illi descendet ad inferos·nam qui absceſſerit ab ea saluabitur.

Parabole salomōis filii dauid regis hierusalem

Ca. X

Filius sapiens
c deū
letificat patrem·filius
c ecclesie
vero stulte mestitia est matris suę
c Qui od putatur·
Nil proderunt thesauri impietatis·iusticia vero liberabit a
† c ytrag aliquādo semper ab eterna·
morte
c et si corpus·
Non affliget dominus fame aiam iusti·q insidias impiorum subuertet. Egestatem opata est manus remissa·manus aūt fortium diuitias parat. Qui aūt nititur mendacijs
c eternas
hic pascit ventos:idem autez ipse
c dni
sequitur aues volantes. Qui contio fiducie † c messis quidē multa·operarii pauci
gregat in messe filius sapiens est·
c Torpet a bono opere·† tēpore accep·e·t·
† c confundetur in die iudicii·
qui aūt sternit estate·filius confusionis est. † c Venite benedicti patris mei
c Vocat·loquat.
Benedictio domini super caput iusti·Os aūt impiorum
c aggere pene·
operit iniquitas. Memoria iusti cum laudibus·et nomen impiorū
c infernī supplicijs·
putrescet. Sapiens corde recipit precepta
† c quasi flagellis·† c docēs vt sui ipsius
suscipiet.stultus cedetur labijs.
Qui ambulat simpliciter·ambulat confidenter. qui aūt deprauat vias suas manifest' erit·Qui annuit oculo dabit dolorē·et stultus

lti in detestatōe viuūt reproboꝝ aūt honor nomēq̄ laudes patribus gehenne supplicijs mutant' vbi vermis eoꝝ nō morie' et ignis eoꝝ nō extinguet'

¶Stulti cedet. Stulti labijs·vt suis qđ dānati meruit.qui mos vita in manibus ligue·vt eoꝝ a qđ q̄ cotrigi ñ potuit·sententiā damnatōis accepit. Vñ. dñe libera aiam meā a labijs iniquis.

† c Fluuius de vētre dius fluēt aque viue
labijs verberabitur † Vena vite os
c eccusit
iusti·os aūt impiorum opit iniquitatem Odium suscitat rixas·et vniuersa delicta opit caritas. † c caritas operit multitudinē peccatorum
In labijs sapientis inuenit sapiencia·et virga in dorso eius qui indiget corde.
† c Scientes·q̄ tēpus tacēdi et tēpus loquēdi
† c In labijs sapientis inuenitur sapiēcia·tamē
† c obmutui dū cōsisterem p̄ aduersit. m.
fatui. † Sapientes absondunt scientiā
c quia l'inordinate bona·vl aperte loquitur mala.
os aūt stulti confusioni primū est.
c Diuites confiduntur in diuitijs·quasi in vrbe munita .pauperes iō paucit nō efficiāt·quia
Substantia diuitis vrbs fortitudo
se nouerit egenos
diuitis eius·pauor paupertas: egestas
c eternā c vo
eorum. Opus iusti ad vitam·fructus
luptas·
c Est.
eius aūt impij ad peccatū. Via vite custodienti disciplinam·qui aūt increpatōnes relinquit errat. Abscondunt odium labia mendacia·
qui pfert contumeliā insipiens est
In multiloquio non deerit peccatum·qui aūt moderatur labia sua·
c Sine mendacio.
prudentissimus est. Argentum electum·lingua iusti·eoꝝ impiorum·p
c vanum
nihilo. Labia iusti eruditiunt plurimos·q̄ autem indocti sunt.in corc Hic virtutibus
dis egestate morient. Benedictō
in futuro omnibus bonis·
domini diuites facit·nec sociabit
c gaudēdo.
eis afflictō. Quasi per risum stulti
operatur scelus·sapia aūt est viro
c prouidere.† c districtio iudicii·† c scienter
peccās.
prudentia. Quod timet impius
† c cupio dissolui·et esse cum christo·
veniet super eum † desiderium suū

¶Qui am. Qui simplicit' se vincere nouit·facilius cuncta sprenit adūsa. Quia se p hec ad gaudia venturꝝ cē cōfidit dicēs·Dñs p tector vite mee a quo tre. Ait q̄ p̄mia iccdit vnus (nolēs licet) pauc sat ac digna factis recipit. Nihil eīm occultū qđ nō reuelet'

¶Qui annuit. Qui nutibꝰ oculoꝝ irrisert aliquē·nō cauet sine dolore tormēta penitudinis de qbꝰ Qui oderūt me grauī et annuūt oculis. Vel certe dabit dolorē·qt filij stulti mestitia est matris sue.

¶Os autem im. Qui sua vl aliorꝝ peccata defendūt. Unde Ait ñ declines cor m. in verba m. ad excusandas excusa in peccatis

¶Virga ꝛc̄. Vindicta sequēti vita quā plaga illa q̄ philistei natiuꝰ ferebat·ne signi ficat. Qui q̄ non vult dānari·potꝝ i labijs sapiam·vt logit' laudes christi·q̄ precepta q̄ dicet·Sed qt sp dñm laudare.nō aūt sp docere.nec omia q̄ nouit oīs docere·sapiēti cōuenit·recte subdit' Sapiētes absondūt ꝛc̄.

¶Sapiētes ab. Nihil iudicant me scire inter vos nisi ihesū christū et hūc crucifixū.

¶Substantia di. Alii spiritalit' q̄n deū diues ē p bona opa p fidē i illo·q̄ q̄ vrbe inexpugnabili·q̄ a nullo hoste possit supari. Ait q̄ virtutū inopia coangustant·iō celestibus egēt diuitijs.qt norio pauore timēt durosp dño tolerare labores

¶Absondūt ꝛc̄ Si q̄ verax q̄ sapiens esse desideras·odium neq̄ in absōdito cor dispone·neq̄ p oīs stumeliā pferas·ſ tu-

¶Quasi per ri. Prudentia a prudēdo nomē accepit. Stulti ē igitur q̄ gaudet in scelere. Sapiētis aūt ē·et eius q̄ viri noīe dignus sit. q̄ dere qt risus dolore miscebit·q̄ gaudia peccādi pena sequet' vltionis.

¶Qđ timet tum. ꝛc̄. De illo quoq̄ impio dicit·q̄ scies peccat. Timet

num cor dilectione et os veritate repleatur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

impius videre districtum indicē·q̄ est contrarius apl̄o desiderāti dissolui ⁊ esse cū christo. Ale ne terreās gaudijs p̄mer⁊ sempiterna vltione plectatur. Mi ne inolatus cor protolonget·sed p̄mia p̄ quibus certauerunt p̄ opiant. Vnusq̄s aūt quod corde tenent ad nenient.

¶Quasi tēpe. ⁊c De p̄secutoribus ecclesie dicit·qui domū fidei subuertere g̃uit. Sed illa in vero fundamento·id est·i christo collocata: ipsi ex tēplo dispereunt.

¶Sicut ace. den. Sicut hereticorum p̄fidia bonis doctoribus molestiam generat ⁊ lacrimas·sic male viuens catholic⁹ eis qui se fidei suā ex opibus ostendere iusseūt per inertiam grauis est. Oculi quippe ⁊ dētes p̄dicatores sūt sancte ecclesie qui ⁊ recta ei p̄cudeat ⁊ alimenta spūalia suggerunt. Acetum q̄ a vino degenerat·et fumus qui ab igne ascendēs euanescat·hi sunt qui ab ecclesiastica suauitate et caritate p̄ superbiam vel socordiam recedūt et etiam verbis impugnant. Unde. A nob exierant·sed ex nobis non erant

¶Spes aūt ⁊c. Non contra id q̄ supra dict·q̄s timet impius super eum veniet: Sunt em̄ qui saepe ⁊ indiciū·m̄ hi ominus negligentia vl̄ desperatōne·vel etiā de industria peccāt·his q̄ dem interitus q̄dē i mēt euenīet. Sunt q̄ mala nō putant puniēda·sicut bona remuneranda de q̄bus Spes impior̄ perhibet De his qui scīēter delinquunt·adiēgit Fortitudo.s.vi.d.⁊p h qui o.m.

¶Fortitudo ⁊c. Si obscura scripturar̄ p̄hendere nō potes· non de salute desperes·si gradere viam domini. Age bona q̄ nosti·⁊ inter fortes numerabēris· paueant q̄ recta q̄ norūt opari p̄mittit Ca. X.

¶Fratera do. Vel pecunię vel indicij·vel dum quis melioꝛa sua bñ gesta·q̄s primoꝛ indicat·et male gesta lerioꝛa·vel imponit importabilia in humeros hominū·digito aūt suo nō vult ea mouere· vel bona agit in publico·mala in occulto. Qui aūt in omnib⁹ sinceriter agit qui caulam et causam coꝛa lance discernit·iusti iudicis volūtati et actōm p̄gruit.

¶Vbi fu. super. Sup̄bi vel p̄tumdiose se gerūt p̄ p̄temptuꝛ. sine p iustis dabitur. Quasi tempestas ¶ ecclesie p̄secutoꝛ transiens non erit ipius. Iust⁹ aūtem quasi fundamētū sempiternū· ¶ in christo ¶ p̄dicatoribus· ¶ eorum Sicut acetum dentib⁹ ⁊ fumus qui oculos· sic piger his qui miserunt ¶ inimicabilis eum in via· Timoꝛ domini apponet dies· et anni impioꝛ breuiabuntur. Expectatō iustoꝛū lętitia. ¶ eternos· ¶ cū hac luce p̄mit bona que amabant. ¶ Quasi p̄sumūt se in futuro requieturos l̄ ni spes autem impioꝛum p̄ibit ¶ quia certa sunt mala que patientur futuro·s titudo simplicis via domini·⁊ paꝛ uoꝛ bis qui opantur malum. Iustus in ęternum non p̄mouebitur. impij aūt non habitabunt super terram. Os iusti p̄uriet sapientiā lingua p̄auoꝛuꝫ p̄ibit. Labia iusti considerant placita·et os impioꝛ peruersa. ¶ ventorum ¶ alia· ¶ nubi timere ¶ ex mou stria loquit̄ puersa

Ca. XI

Catera dolosa abominatō est apud deum.et pondus ęquum volūtas eius. Ubi fuerit superba ibi erit ⁊ contumelia· vbi aūt humilitas ibi et sapientia. Simplicitas iustoꝛū ¶ duplicitas diriget eos·et supplantatō puersorum vastabit illos. Non p̄deruntdiuitię in die vltionis· iusticia aūt ¶ distincte liberabit a morte· Justicia simplicis augebitur. ¶ eterna ¶ Qui iustus est iusti ¶ qui in eis dirigit viam eius· et in impietate sua corruet impius. Justicia rectoꝛū liberabit eos· ⁊ in insidijs suis capient̄ iniqui. Mortuo homine impio.nulla erit vltra spes.⁊ ¶ a morte ¶ sordibus est sordescat adhuc martirio coronatus est petrus de carcere saluat expectatō solicitoꝛ p̄ibit. Justus ¶ Jacobus ¶ pctas ¶ p̄ceptis tus·et heroes qui eos gloriatio est a vermis? vitabitur cōsumptus·et mutabit.⁊ rapi? vbi vermis nō morit̄ et ignis non extinguitur. de angustia liberatus est·et tradetur impi⁹ p̄ eo. Simulatoꝛ oꝛe decipit amicum suum·iusti aūt̄ liberabuntur scientia. In bonis iusto ¶ catholica ¶ opibus· ¶ bona ecclesie rum exaltabit̄ ciuitas·et in p̄ditōe impioꝛ erit laudatio · Benedictōe iustoꝛum exaltabit̄ ciuitas·et oꝛe i ¶ letabit iustus cum viderit vindictam ¶ hc ¶ p voto eorum· ¶ p̄ximi piorum subuerteretur. Qui despicit amicum suū indigēs est corde· vir ¶ In publico·occulte castigat. aūt̄ p̄udens tacebit. Qui ambulat fraudulenter revelat archana· corripe cum inter te et ip.so. q̄ autem fidelis est.celat amici cōmissum. Ubi non ē gubernator populus corruit·salus aūt̄ vbi multa consilia. Affligetur malo q̄ fidej facit p̄o extraneo·q̄ aūt̄ cauet laqueos ·securus erit. Mulier gra ¶ ecia ¶ pie na ip̄ūcō ¶ al decibit ¶ eternam ¶ virtutis? nosa inuenet ¶ gloziam · et robusti habebunt diuitias ¶ Benefactam ¶ eternas· ¶ Judiciū sine mil.ti cordia ei qui non facit mi. mę suę viri misericors·q̄ aūt̄ crudelis est p̄opiquos abijcit· Impius ¶ quod p̄bit. ei facit opus ił̄abile.seminanti aūt̄ ¶ retributō eterna iusticiā. mercedes fidelis . Clemens ¶ eterna· ¶ nō secutō quę ex ifirmi p̄parabit viam.⁊ sceleratos malorū tate morte. Abominabile dño cor prauum.et voluntas eius i his q̄ simpliciter ambulāt. Manus i manu ¶ ambulate dū lu.ba· ¶ Abominatio domino cor p̄auū quia manus in manu·

ignorantiā disciplinę. vel primis p̄tumeliā i gerit vel qui se ex.hu.

¶Ubi au hu. Absconditi ea a sapientibus ⁊ p̄udentib⁹ ⁊ reuelasti ea paulis.id ē. humilibus

¶Mortuo hoie Hoc oꝛ genꝰ nescīunt q̄ post vltimā iudiciū vitā oīm.bo impijs dādam p̄misit· vl̄ defuncti bois iusti nō p̄bit spes·q̄a aūt impioꝛū p̄ibit. Sciendū tñ q̄ ⁊ ipsis impijs spes venię nō est p⁹ mortem. Sūt tñ q̄ de leuioꝛ bꝰ pcīis cā q̄bꝰ defuncti sunt p⁹ mortē p̄ir absolui· vel penis castigati· vl̄ suoꝛ p̄ces et elemosinis et missarū celebratiōib·ſ b et aīa indiciū et de leuioꝛ

Qui vero post iudiciū se liberandos putāt fallūr·⁊ ad col fortasse ptinꝫ q̄s sęq̄t̄·expectatō solicitoꝛ p̄ibit

¶Expectatō so. Solicitudo bonoꝛ ē implere dei p̄cepta at maloꝛ scient̄ peccātiū q̄ eternā rapiēt̄ ad penā. Iō q̄s expectatō illoꝛ coronabit̄ illoꝛuꝫ dānabit̄·et ā aīa iudiciū dānāt̄ ꝓpria pcia

¶Simulator he Hereticus simulās catholicā doctrinā · decipit auditoꝛē suū. Qui veritatē sequit̄ cuāgeliū liberabunt̄ sapia catholica ne decipla ꝛcipiant̄ hęrenca

¶Qui despi. ⁊c. Nō est despiciendus. q̄ nos simplr amat·et si q̄d iepte agat: Qui em̄ hoc facit indigꝫ sapientia. Prudēs aūt publice tacet . occulte castigat·q̄s melius in sequentib⁹ apit̄. Qui aūt ābulat fra. re. ar. fidelis celat amica cō. ⁊ i cuāgelio Si peccauerit in te fra.t.cor.e. inter te ⁊ ip.solum ⁊c. Unde et recte addit̄. Ubi nō est gubernator po.cor salus aūt̄ v.mul.p̄silia. Nec cīi putares si corrigere nō potes vltra celare debere·recte dict̄ p̄ p̄lium sine gubernatore corruere. Saluari aūt vbi sunt multa p̄silia·vt oñdat·q̄s solus emendare non potes·p̄unbus est reuelandū vt a plibus corrigat̄

¶Affliget. Ad hram partꝫ. Alīs est a forte scōz extraneū q̄ peccata sua n corrigit. Sꝫ q̄ūq̄s talib⁹ vl̄ p̄mūtionis grām p̄cedit·l̄ vitā p̄mittit eternā qz fidē fecit p̄ extraneo·semp̄ añ districti iudicis oculos vltōe dignū reddꝫ

¶Qui au. ca. ⁊c. Secur⁹ erit in futuro·q̄ nūc bñ formidolosus· et sua peccata p̄ penitētiā curat·⁊ ab ip̄enitentiū societate se imunē seruat

¶Manus in manu ⁊c. Qui manū iungit in manu·nihil iniq̄ opat̄

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

sed manus in manu nō erit ino. ma. qz z si ab iniq̄ actōe man⁹ ad horā sb
trahit cordis tñ inocētiā mal⁹ bicñ pt. Vñ ꝑmissū ē Abominabile domi-
no coz prauum.

¶ Semē a. iu. sal. Hoc sup. Se nāt ät
iustitiā merces fidelis
Vñ semē iustoꝝ sal-
uabit. qz q̄ precedentiū
iustoꝝ crēpla sectant-
horꝝ q̄s vestigia ad re
cipiēda etiā salutis ꝑ
mia sequit. Vñ ysaias
Dñs q̄ viderint eos
ꝑgnoscēt eos qz isti sūt
scīn cui benedixit dñs

¶ Circul⁹ au. zc̄. Si suis naribꝰ circūm
aurē fixeris nibilomi-
n⁹ ille naso trā vertit.
iusto scīmergit. Ita
mulier fatua si pulcri-
tudinē vult⁹ l habit⁹
accipit. facie tñ suam
ad ultima declinare. suā
speciositatē ad ūtēdos
vbiq̄ cathratis flosculos circumferre. sc eno
voluptatis diligit in-
cnare. Alr. Qui do-
ctrinā hereticā mitore
videt eloquīe splēde
re. nec tñ sapiē apto i-
tellectu ꝑgrucre. Cir-
cul⁹ aurē i na. s. i. pulē
et circūflexa locutō. in
sensib⁹ stulte mētis. cui
et eloq̄o aur⁹ splēdz. ß
tñ et freng intētōis pō
dere more suis. ad lu-
pioza nō respic. qō ex-
ponit sic. Mulier pul
cra. z fatua. i. doctrina
hereticā. pulcra ꝟbo-
fatua intellectu.

¶ Circul⁹ au. zc̄. Qui ornamtū diuini
eloquij meditādo ꝑse
quit. ß male viuēdo
insequit circulū aureū
bz in naribꝰ suis. ß mo
re suis terrā ꝟtit. qz q̄
odore notiāe pcepit i
mūda actōe sordida
mit. tō mulier pulcra p
fidam z fatua p actōes
q̄ carnalibus dedit.

¶ Bñ cōsurgat. i. ad vitā ꝓsurgat in tpe
resurrectōis. q̄ nūc bo
na agit in tpe opatōis
Qui āt mala q̄ dicat
vl agat inq̄rit. coz pō
dere ab altioribꝰ retar
datur.

¶ Justi aūt zc̄ Quasi Qui spe futuroꝝ ꝑmioꝝ bona faciūt in pñ
ti. iuste qđ sperant accipiūt. Virēs q̄ppe arbore folij. fructus quos nō dū
ostēdit. signat affuturos. z iusti q̄ vires folij germināt. q̄ spe talui facti in
fidei ac virtutū grā. pficere nō cessant

¶ Qui stul. e. Impi⁹ viuit pio. ille dānat. iste accipit beatiū. ꝑ q̄ ētabat

¶ Fructꝰ iu. li. vi. zc̄ Visio dr iusti q̄ sapia. De q̄. Ligna vitē ē am-
plectentibꝰ eā. Et apocalipsi. Qui vicerit dabo ei edere de ligno vite qđ
est in paradiso d. m. Et hūc fructū iusti expectāt. dū q̄ virēs folij germināt

¶ Qui suscī. a. zc̄ Qui aliꝰ curā. ꝑ dño suscipit. vt vl errātes doceat

vl ꝓsoleāt mestos vl tpalibꝰ bois sustētet. vl renitētes ad remedia salutis
ptrahat. l pastore destitutos gubnet vt secū ples ad dñm pducat. sapiēs
est. qz libi vñ sublimꝰ cū dño reguet. pdurat.

¶ Si iust⁹ in ter. Si martires tāta pa-
tiūr iniuste. q̄ta toti
ta manēt coz tortores
Si iob et thobias et
alij di electi tāta i hac
vita passi sūt. qđ mira
mur si nos lōgeriores
aliq̄ tāgit afflictiō.
Et si ei ipq̄ ñ sum⁹ cer
te si pcōres nos cē ne-
gam⁹ nosipos seduci⁹ z
vitas i nob ñ ē. C. XII

¶ Qui bon⁹ zc̄. Boꝝ ꝟlidoꝝ ꝓmio
tal⁹ē. Qui bon⁹ ē in cō
fidit i cogitatōib⁹ suis
ß dñi grās q̄rit. acꝑ il
lā pie viuit. q̄ ät i cogi
tatōib⁹ suis ꝓfidit bo
n⁹ cē neḡt. q̄ cñ grām
dei ñ curat q̄rere in p̄
ua actōne pdurat.

¶ Mulier di. zc̄. Ad īrās. Mulier bōa
z casta viro suo ꝑbet
honorē i oīb⁹ ei⁹ q̄s ꝟ
tutib⁹ ipa domū bñ re
gēs. q̄ grās addit co-
roā. At vo adultera
z li fotus speciosa. int⁹
stercore coinq̄nata est
luxurie
Vez spālit⁹ eccīa coro
nā. s. fidei pz christo of-
fert. q̄ cñ i circuitu ei⁹
sūt oēs offerūt mūera
z filij syrach d magno
sacerdote. Ipe stās in
tra arā z corona fratꝝ
iuxta illū. At ossa. i. ꝟ
tutes q̄s hereticꝰ vidē
tur brē. putredo pui
dogmatis corāpit

Cogitatōes zc̄
Justi sua facta li dño
placēāt sedula medita
tōe diuidāt. ne ꝑ lis
min⁹ solicit⁹ supꝰ in-
uer ꝺ eos inutilit⁹ ad
uersa dilpōat aut illū
Si nolimt pos dun-
dicatem⁹. ñ vtiq̄ dun
dicarem⁹. At ꝺ ꝛcpit d
fraude psilant. obliti
timoris dñi.

¶ Uerte iu. i. ꝑ
tatē i eis. z ñ cruc. s. ipq̄
pit ei mēoria ꝑpetatis
Alia trāslatō. q̄q̄
se ꝟtit sceleratꝰ ecclia
Alit. Vltra ꝑpetas i
dijs gētiū. multa i secus hereticoꝝ. z pñtib⁹ magoꝝ z pcatōib⁹ pagāoꝝ
Bz bis a dō subū. is. subūla ē z mēoria ꝑpetat⁹ et ipa dogmata igne cre-
mata. vt ephes tpe aplōꝝ Dō⁹ ät iusto ꝓ mācbit. qz sca eccīa nūq̄ ab
scōdit l aufert a potuit. ñ ē aliq̄s scriptaꝝ ñ fidē. pñs lōgitudo potuit auferre

Dom⁹. i. eccīa q̄ ptim pegrinat in terris. ptim regnat in cel. nūq̄s defuit
ß quecūq̄ mēbra huic illuc puenūt. q̄ sperabāt gaudia inuenient

¶ Mouit iust⁹ a. ꝓpatie ebitudini ac fragilitati. primoꝝ sibi ꝓmissoꝝ.

¶ Ulcera aut im. zc̄ Qui nō solū nō ꝓpatiū t subditis. ß licet dñs

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ait·pauit pueros et
anallas dicēs·Mo
ram facit dominꝰ me
us venire

¶Desiderū im.
Desiderat impius p̄
cedentes malos imita
ri·z de illoꝝ vita·z
actibus loqui Vel mo
nimentū pessimorum·
quia animę eius desi
derium eo tēdit q̄ints
nesciat vt cā p̄ oribus
iniustis eternę mortis
carcere dandaꝫ. Nec
quia tales critū quez
minime credūt·vel p̄
uident incurrunt· dic
contra de bonis Ra
dix aūt iustoꝝ p̄ficiet·
fides·spes·caritas·q̄
bus in christo fūt radi
cati nō eos fallūt·sed
plusq̄ sperāt in futu
ro p̄cipient

¶Fatuus iudicat
stanmura s. Qui
p̄cipit deliberat via
sa fatuus est·q̄ aūt p
dño p̄cēpit sapiēs est

¶Qui aūt dis. Nō
sic vult ocdtari·vt du
ret·sed omnino delea
tur·est eīm natura ir
vt plata magis ferue
at·ocdtata lāgueſcat·

¶Lingua au. sa.
Quia z bona quę p
mittunt ipsi pficiēdo
ad vitā pueniūt z aliꝫ
quę sequant demon
strāt.

¶Labiū ve. ꝛc.
Fides catholica sp p
manebit·qui aūt repē
te noua dogmata in
serit mendacij mini
ster est

¶Nō versutus.
Sapiens et prudens
qui aliq̄ celat sciam
vel nō valens toq̄ q̄si
spūalibus.ſ. q̄si carna
libus·vel nolens da
re sanctū canibus. vel
margaritaſ añ portas
p̄cjecere

¶Cor inſi. p s. vl
qñ plus appetit sape
re q̄s oportet sape·et i
cogitatōibꝫ euanescē
do.p sapientia stultiā hūt et tenēt·vl aliꝫ quę nequeunt capę ingerētes
quasi infirmis o cultis lumen solis·id est sapiētię quā hīe videbāt auferūt.

¶Manus for. ꝛc. Perfecti non solū vicioꝝ bella superant·ſ z electis
fratribus in amore virtutū gratia principantur.

¶Que a re. est. Qui dissoluti animo peccatis implicari nō metuunt·
pessimo eractori dyabolo tributū vicioꝝ quotidie soluunt·et nisi viuētes
eius dominiū euaserint penitendo·post mortem traditi eidem in carcere
mittent penaꝝ. Non eīm de talibus desperandū est·cum adiungit. Me
rorin corde iusti ꝛc.

¶Merorin cor iu. ꝛc. Quia necesse est·vt prius peccatorē merore pe
nitentię salubriter humiliet·et post p iudiciū sacerdotis date reconciliatō
nis sermo lętificet vel reficiat

¶pro salute laborare negligens inter stultos
numerabit·et si nunc vel mundana vl diuina
sapientia gl̄osus vocatur.
secretur ocium stultissimus ē. Qui
¶benignus·
suauis est vinit in moderationib?
¶nō eō
in suis monitionibus reliquit con
tumeliosę·monens ¶vl mo
tumeliā. Desiderium impij: monu
nimentum·
mentum est pessimoꝝ·radix aūtez
¶Mores et vita in manibus linguę
iustorum proficiet. ¶Propter pec
¶Ceterna. ¶consequit serio pena reos
cata labiorum ruina ꝓximat ma
proximus·
lo·effugiet aūt iustus de angustia
¶Sermone bono·qui ceu male loquit nō ore
fructum generat.sed damnum.
De fructu oris sui vnusquisq̄ re
¶ceteris si tū faciat quod dicit·hoc
est enim q̄ addit·et iuxta opa·m. s re.ci·
plebitur bonis·et iuxta opa manu
¶opa cōsilia·
um suaꝝ retribuetur ei. Via stulti
¶nō alioꝝ· ¶audi
recta in oculis eius·qui aūt sapi
ens sapiēs sa.e·· ¶Alia trāslatō. Stultus ea
ens est audit consilia. ¶Fatuus in
dem hora p̄nunciat iram suā. occultat autem
dicat statim iram suā·qui aūt dissi
mulat iniuriam callidus est. Qui
ignominiam suam astutus
qđ nouit loquit·inde iusticię est·
qui aūt mentitur·testis est fraudu
¶se obedire veritati
lentus Est qui,pmittit·z quasi gla
¶dū deficit rpe tęptatōis.† ¶,pmittit.
dio pungitur conscientia·lingua
autē sapientum est sanitas. Labiū
veritatis firmum erit imꝑpetuum
qui autē testis est repentinus·con
cinnat linguā mendacij. Dolus in
corde cogitantiū mala. qui aūt pa
cis ineunt consilia sequit̄ eos gau
¶iustus vt leo confort·
dium. Non ꝑtristabit iustum q̄d
¶qz ilico
quid ei acciderit·impij autē reple
contristabunt·
buntur malo. Abominatō est dño
¶veraciter·
labia mendacia·qui autē fideliter

¶vel arguunt
agunt placent ei Homo versutus
celat scientiam·et cor insipientiaꝫ
prouocat stulticiā. Manus fortiū
dominabitur. quę autem remissa
ē tributis seruiet Meror in corde
iusti humiliabit eum·et sermōe bo
no lętificabitur. Qui negligit dā
¶Cbatiā· ¶Eloa amica mea ciba ¶dū vl
num propter amicū iustus ē Iter
sua retinere·vel aliena rapę gaudent. Ēīm sub
autem impioꝝ decipiet eos. Non
dit.ꝓdon inuenier.
inueniet fraudulētus lucrū·z sub
stantia hominis: erit auri ꝑcium.
¶Quo prau? incedit
In semita iusticię vita· iter autez
¶porto tpali lucro quod appetūt· ¶quam
declinare nolunt
deuium ducit ad mortem

Ca. XIII

Filius sapiens
¶i. doctoris sui doctor·
doctrina patris·q̄ autē
illusoꝝ est non audit cum arguitur
De fructu oris sui· homo satiabit
¶vel prevaricatoꝝ·
bonis·anima autē impioꝝ iniqua
¶eorois et exterius
Qui custodit os suū custodit aiaꝫ
¶nō custodit os suum
suam·qui aūt inconsideraꝰ erit ad
¶poet animā suam·
loquendū leuiet mala. Vult z nō
¶pa iusta
vult piger·anima aūt operantiū in
¶qui ē.
pinguabit. Verbum mendax iustꝰ
¶alios verbo mendacij
detestabit. impius aūt ꝓfundit et
¶in futuro a deo
confundet. Justicia custodit inno
¶vt sperat· ¶in mundo
centis viā. impietas aūt peccatorē
supplantat. Est quasi ¶diues cum
¶apud deum ¶in mundo
nihil habeat. et est quasi ¶pauper
¶in deo qui vere diues e
cū in multis diuitis sit. Redēptio

¶Qui ne. ꝛc. Si
hoc ad literā accipit·
quāto magis corona
dignus est iusticię q̄p
pter deū·qui dixit·di
co vobis amicis meis
ne terreamī ab his q̄
occidunt corpus·ſ vē
dens omnia dat pau
peribus·vel rapinam
bonoꝝ suorum cū gau
dio patitur·vel ipsaꝫ
carnem mortī tradit

¶Nō inueniet ꝛc
Fraude nāq̄ acquisi
ta pecunia animę dā
num non lucrū adduc
imo plus damni est in
anima q̄s lucri in ar
ca·et qui,p domino
substantiā dispensat
pro terrenis celestia re
cipiet.

¶Initer. Nō inueniet
frau.lu.ꝛc. Qui frau
dulenter simulat se eē
bonum·male viuens
in occulto·nō inueni
et eterna bona. Qui
aūt substantiam vir
tutum veraciter acq̄
rit·et ea mercabit̄ da
ritatem regni ꝑmanꝰ
qđ aptius subiungat.
In semita iusticię vi
ta Semitam.i.substā
tiā acquirit virtutū q̄
bus eternę vitę dari
tas auze ꝑcioſior emit̄

Ca. XIII.

¶Filꝰ sa. ꝛc. Iā
tum differt inter sapiē
tem et stultum·vt hic
aliq̄ ā ꝑfectu eruditio
nis ad eum qui se do
cuerat: docendū ꝓpo
niat·ille ne cum argui
tur audiat.

¶Vult ꝛc Vult re
gnare cum domino et
nō pati,p eo· delectāt
premia cum pollicent̄
terrent certamina cum
inbentur. De quo ia
cob?. Vir duplici ani
mo inconstans ē i om
nibus v.su. Et filius
syrach. Vę peccatori
terram duabus vijs i
gredienti.

¶Anima autem ope
rantium irrita dominica·impinguabitur· quia ꝑfecta supnoꝝ dulcedine
reficietur. Unde. Sicut adipe et ping.re.a.m. Vel qui pijs pro domino
laboribus insudant·im arcessibili corona donabunt.

¶Est quasi di·ꝛc. Nō vere. vt q̄ induebat̄ purpura z byſſo. Sed q:
deum nō habuit·ꝑpit i fine nihil cē qđ habuit. De qbꝫ ꝛc· Dormierunt
somnū.ſ. z mi.in.o.viri. d.i ma.ſ. Paup cōtra videbat̄ lazar? q̄ iacebat
ad ianuā eius·vlce.ple. Ds in multis erat diuitijs q̄ virtutē habuit humi
litatis·qui ꝑditoꝛ omniū diuitiaꝝ·i. deus corde gestabat Quid aūt ve
rę diuinitię valeant·quid vera pauptas agat·subdit. Redemptio aīme
viri diuitię sue

¶Redemptio aīe. Qui animā suā vult redimere a futura ira·cōgre
get diuitias bonoꝝ opm·Qui eīm his eget increpationē districti iudicis

sustinere non valet. De q̄ Dñe ne in fu.t.ar.me.neq; ꝛc. Alioq̄n pauper non ibi increpant a domino. ℟ būdictionem accipiūt a domino.

℣ Substātia festi.mi. Qui volūt diuites fieri.incidūt in tēptationē neq; ipsas diuitias q̄s acquirūt ꝑpetuo possidēt. Qui aūt ꝑ acapiēda ſbstantia ꝑmoꝝ celestiū iustis insistit laboribꝫ multiplicia supnę beatitudinis munera ꝓpiet.d quo. Spes q̄ differt affligit animam

Spes que dif. ꝛc. Quia nimiruꝝ q̄s diu differt spes eternorum affligit anima fidelium. vel pto dilatione bonoꝝ vel illatione malorum. At vbi venerit qđ desiderat facile obliuisc̄t qđ sustinuerat. quia in eternū viuere incipit cuꝝ suo redemtore. qđ tota intentione quęrebat Ip se est cū lignum vite amplectentibus se.

℣ Qui detrahit. Aliter Is qui male rei detrahit ipse se in futurū obli.non vt ꝑ tali detractōne penas luat. sed vt post detractionem cautius agat quia qđ in alijs iuste reprehendit. impune non admittit. Vnde Qui prędicas nō furandū fura. ꝛc. Qui aūt timet ꝓceptum i pa. versa. Melius est ergo quemq; sibi time re.ne dei impium ꝓ iniquitate q̄s alioꝝ errata stulto ore lacerare. Vnde Si ꝓoccupat fuerit homo in aliquo delicto ꝛc

Ler sapiētis. Ex quo bō sape incipit. vtilitbac lege. vt morte vitet et vitā acquirat

℣ Cōsilio. marime diuino qđ est i scripturis. fatuus cū est q̄ certa hoc ꝓfiliū vinit q̄s uis naturalr prudens videat. de quo recte. Nuncius impij in malum cadet

℣ Qui cū sa. ꝛc. Quilibet simpler aut rusticus q̄ arcbana sapientię prędicēdere ne quit li mī crępla sapiētiū vinēdo sectat iure inf sapientes nūerabit

℣ Amic⁹ stul. Qui stultos nō q̄ homies sunt sed ꝓpter stultitiam. quia mimi sunt vel hystriones vel hmōi. nō vt instruēdo corrigat. amat. sed vt fauēdo deteriores efficiat. licet sapiēs videat stultoꝝ dānationē tenebitur.

℣ Bon⁹ hō ꝛc. Sepe boni sine filijs obeūt. ꝛ maioꝝ ꝑmia audiūt. ꝓ miſti his q̄ virginitate nuptijs ꝓposuerūt. ℟ ꝛ subam instoꝝ. a peccatoribꝫ tolli. et aplus glificat eos. q̄ rapinā bonoꝝ suoꝝ cū gaudio susceperūt Unde spūaliter accipiendū. q̄ bon⁹ et iust⁹ dñs est q̄ ascendēs celos reliqt hęredes suę doctrinę aplos ꝛ successores eoꝝ. ad cui⁹ fidē puersa est multitudo gentiū q̄ erat substātia dyaboli. Vñ. Cū fortis armat⁹ cu.atri.s.i pa. s.om. q̄ po.li aūt fortior illo supue. omnia anfert ei in qbꝫ ꝑfidebat

℣ Alit. Justo custodit suba pccris qñ ablatū ē a iudeis regnū dei ꝛ datū gen.f.fr.e.

Multi cibi. Alius trāſlator. Viri iusti diuitijs annis multis fruent. iniqui autē pibuunt breuiter

℣ Nō recte fac. q̄ diuitias sedulo congregat ꝛ nō ꝓ redemptōe animę dispēsat. ℟ alijs dispensanda reseruat Vñ supra. Custodit iusto substātia p. Alilegor. Multi sunt tibi alimonię celestis in diuitijs et crēplis patrum et nō rōnabilr facit q̄ legēdis meditādis et exponēdis instās non suę saluti ℟ alioꝝ ponus seruit. Talis cū in nouality. i. in opibꝫ siue sermonibꝫ parꝝ optima institutōne erudi tis.nō sibi ℟ alijs subfidū acquirit Utrioꝝ aūt sensui cōgruit qđ subdit. Qui ꝑt ꝛge ꝛc. Nā et bon⁹ pat⁹ filiū et discipulū magister catholic⁹ ne ad iniquitatē deflectat. soliat⁹ erudit. Ca. XIIII.

℣ Destruet. Male viuēdo et aliq̄n apte repugnando. Quare aūt sapientiū act⁹ stulti lacerāt. oñdit cū dic Ambulans rec.iti. ꝛc. Abominatō est peccatoribꝫ bonoꝝ religio. stultorumq; videt increduli cum fidelesꝓpter dei amorē aduersa sustinēt mūdi. et tormenta derident eoꝝ q̄ occidūt corp⁹ de qbꝫ apte subdit. In ore stulti ꝛc

℣ In ore ꝛc. q̄ stulti p vanaloq̄ būiles q̄s despiciūt affligūt. ℟ bi p doctrinā sapiētiū ne decipiāt se munīūt

℣ Ubi nō ſ. bo. ꝛc Necherēt sup. oxib. Boues nāq; doctores catholicos. ꝑ sepe ęctus auditoꝝ. legetes fructus bonoꝝ operū dicit. Incassum ḡ supbus tumet. et indocta ꝙloquētia ꝛberat aures et corda subiectoꝝ. quia vbi nō sunt docti ꝓdicatores. frustra ad audiendum ꝓfluunt fideles. Vbi ḡ plīmę opatōnes apparent. patet q̄ nō hę reticus. ℟ ille pro verbi fruge laborauit. q̄ et verbū casto ore ruminare ꝛ viam veritatis recto discretōis pede nosset incedere

℣ Bos alit. de pscpi. doctor verbo audiētes nutrit. ℟ et labore bonis pascue repletur. et bos de prescpi suo refici fructu. Sic fidelis prędicator et

---

Ca. XIIII.

Sapiens multi. ℣ Sapientiū act⁹ imitatur. la. Qui cum sapientibus graditur ℣ similr. ℣ vero. sapiens erit. amicus stultoꝝ similis ℣ cōuictus nocet. efficietur. Peccatores ꝑsequitur ℣ pena ℣ sequutē malum. et iustis retribuent bona. ℣ cbristus ℣ aplos Bonus homo relinquet hęredes ℣ aplozū successores ℣ deo filios et nepotes. et custodit iusto ℣ gētes ℣ dyaboli. ℟ cum sibi iure patrie substantia peccatoris. Multi ęterne hereditatis victus abundat

bi in noualibus patruꝝ. et alijs cō ℣ rone gregantur absq; iudicio. Qui pcit virgę odit filium suum. qui autem ℣ non parcit virge suę diligit illum instanter erudit. Just⁹ ℣ cibos sapię. qui i noualibus patrū. ℟ de eis ℣ pficiendo. ℟ capacitas seu comedit et repler animā suam ℟ vē tus. ℟ hereticorum. ℟ ℣ semp discentes nunquā ad veritatis sciam puciunt. ℣ q̄ non recti cibis patrū alijs congregāt absq; iudicio. ter aūt ℟ impioꝝ insaturabilis.

Sapiens multier edificat domū suā. ℣ anima fidelis vel eccia ℟ bonis actib⁹. ℟ ℣ in celis. ℣ sed ℣ reprobi ℟ que bñ fūt a bonis oriūtur insipiens destruet manibus suis. ℣ destruct. qz am. ℟ ℣ edificat. domū suā. ℣ sed ℣ doctria. stulti virga superbię. labia sapientum custodiunt eos. Ubi nō sunt ℣ a virga. ſ. ℣ doctores. ℟ multitudo auditorum boues ꝑsepe vacuum est. vbi aūt ℣ opa apparent plurimę segetes. ibi manifesta fortitudo bouis. Testis fidelis ℣ cōtra vero. delis nō mentiet. ꝓfert mendacium

audictes verbo reficit et eadem refectõe apd deum p̃ficit·qd in belua figuratur·qui sare ptanam viduã pascit a qua et ipse pascatur.

¶Querit dc. sa. Vt cayphas. Adiuro te p̃ deum viuũ·vt dicas nobis·si tu es christus. Quia male q̃rebat·non inuenit. Vt discipuli· non solum christum dei filium cognouerunt·sed et scripturas. Sed et tũc doctrina prudentiũ facile erat·quãdo cornelius cum domo sua·et hmodi verbum humiliter audientes·mox credebant·et accepto spiritu linguis omnium loquebant. Nunc q̃z doctrinaq̃ fidei catholice prudes quisq̃ dũ carbesiatur facilius popit q̃ heretici·qui quia puerse quærunt nunq̃ prius inuenũt.

¶Unde cõtra ꝛc Ideo denso sapientiam quam q̃rit non inuenit·quia et si aperte contra illius stulticiaz disputando incedas·nescit intelligere q̃ dicis·velut arrius q̃ verbum consubstantialitatis in patre et filio·nunq̃ inuenire contendebat·cum ei obijcere tur. Ego et pat vnum sumus·et deus erat verbuz·et cetera talia·Jõ doctrina prudentium facilis est·quia labia quecunq̃ regunt sapientie moderamine·de sapientia solus loqui et audire dulce habẽt eiusq̃ meditatõi operam dare satagunt.

¶Errancus.i. reprobus·qui propria sponte ccatus q̃ in p̃ senti pantur nõ videt q̃ in futuro sit passurus non p̃uidz·iõq̃ a futuris bonoz gaudijs remanebit errancus·quia amaritudinis eozum p̃sentis p ticeps esse noluit. Unde subditur. Domus impioz ꝛc.

¶Sapiẽs ti·z dc. Sicut stulti est de sua alacritate confidere·torrentem rapidum·vel vorago nem saltu velle transire·sapientis aũt ad planuz vel ad pontem diuertere·ita qui peccatum q̃tum valet declinat·timẽs ne inuoluatur malis·sapiens est. Stultus aũt qui p̃temnit peccat·blandiens sibi·quia aut post penitebit aut post mortẽ fortiter penas ferat.

¶Impatiẽs ꝛc Reprehensibilis quidã est impatiens·sed multo peior et odiosior versutus. Ille eñ palam ostendit stulticiam suam·iste cum sit corde peruersus simplicitatem simulat·et humano iudicio sanct̃·dmino inter reprobos estimat.

dolosus testis. Querit derisor sapientiam·z non inuenit·doctrina prudentiũ facilis. Unde contra vias stultorum z nescient labia prudẽtię. Sapientia callidi ẽ intelligere viam suam·et imprudentia stultorum errans. Stultus illudit peccatum et inter iustos morabitur gratia. Cor quod nouit amaritudinez animę suę·in gaudio eius nõ miscebitur extraneus. Domus impiorum delebitur·tabernacula eorum germinabunt. Est via q̃ videtur homi iusta·nouissima aũt eius deducunt ad mortem. Risus dolore miscebit̃·et extrema gaudij luctus occupat. Vijs suis replebitur stultus·z super eum erit vir bonus. Innocens credit omni verbo·astutus considerat gressus suos. Sapiẽs timet et declinat a malo·stultus transilit et cõfidit. Impatiens opabitur stulticiam·et vir versutus odiosus est. Possidebũt paruuli stulticiam·et expectabunt astuti scientiam. Jacebunt mali ante bonos·et impij añ portas iustorum. Etiã primo suo pauperi odiosus erit amici vero diuitum multi. Qui despicit proximũ suũ peccat. Qui aũt miserẽr pauperi beatus erit. Qui credit in domino misericordiam diligit·errant qui operant malum·misericordia et veritas p̃parant bona. In omni ope bono erit abundantia·vbi aũt verba sũt plurima. ibi egestas frequenter. Corona sapientium diuitię eozũ·stultorum imprudentia. Liberat animas testis fidelis·z tumor dolosus mendacia. Timor domini fiducia fortitudinis et filijs eius erit spes. Timor domini fons vitę·vt declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis·et in paucitate populi ruina principis. Qui patiens est multa gubernat̃ sapientia qui aũt impatiens est exaltat stulticiam suam. Vita carnium sanitas cordis putredo ossiũ inuidia. Qui calũniat egentẽ exprobrat factori eius·honorat aũt eum qui miseretur pauperis. In malicia sua expellitur impius·sperat aũt iustus in morte sua·in corde prudentis requiescit sapientia·z indoctos quosq̃ erudiet·Justicia eleuat gentem·

¶Jacebũt mali anbonos·Videntes tormenta eoꝝ·vt sint gratiores deo ereptori suo. Unde ysayas. Egredient̃ et videbunt cadauera virorum qui p̃uaricati sunt in me. Vermis eorum non morietur z ignis eorum nõ extinguetur·et erunt vsq̃ ad sacietatem visiõis omni carni. Qui aũt ait. Egredientur non pedibus·sed oculorũ intuitu·quem quãdo volunt foras emittũt ad videnda eoꝝ supplicia.

¶Astutas stul. Imprudentia quasi ꝛ prouidentia dicit̃.

¶Liberat a. Catholicus predicator· qui testimonia scripturarum fideliter p̃dicat·et profert hereticã mendacia.

¶Et profert mẽ. Alia translatio. Incendit aũt mendacia dolosus animas deceptor.

¶Versipellis.i. dyabolus qui mala q̃ suggerit bona mentis et dum bona p̃mittit eterna ducit ad tormenta.

¶Jn ti.d. ꝛc Timor domini fiduciam fortitudinis p̃stat· quia mens nostra tanto valentius terrores rerum temporaliũ despicit quanto se auctori earum veracius fortitudine subdit. Filij aũt timoris domini dicũtur·qui diuino timore regunt̃. sicut filij virtutis·et resurrectionis qui virtutibꝰ studẽt·et qui ad resurrectionis gaudia ptinẽt quibus erit spes scõm illud. Qui timent dominum sperauerunt i domino. De qua spe subdit. Timor domi fons vitę

¶Timor dñi ꝛc. Hec est spes eorum q̃ timent dominum vt declinantes a ruina mortis ad eum perueniant qui dicit. Ego sum via veritas et vita. Dictum est autem supra. Ler sapiẽtis fons vitę vt declinet a ruina mortis. Et nũc dicitur. Timor domini fons vitę. vt declinet a ruina mortis. Er quo patet·quia nulla prior est lex sapientis q̃ mortem vitare·et vitam acquirere debeat eternam·q̃ habere timorem domini. Unde initium sa.ti. domini.

¶Vita carnium ꝛc Per carnem infirma. per ossa firma. Si mentis innocentia custoditur·et si qua fortis infirma sunt quandoq̃ roborantur. Vñ subdit. Putredo ossiũ inidia·q̃ p luxos vicios añ oculos dei peãt ea q̃ bũanis oculis fortia videt̃·ossa ei p inidiã putrescere ẽ robusta q̃ppire

Minister itel. Cui dicit. Quia sup pauca fuisti fidelis super multa te cō.in.ī.g. dñi t.

Ca. XV

Respōsio mol. zc. Qui verba increpantis humiliter suscipit-iam ꝓpinquat venie reatus quem gessit Qui arguēti resultat. contra se iram iudicis prouocat

Ebullit stul. scripturam puertēdo suos sensus autoritati ꝑ ponendo velut fatui philosophi · vt poz phirius et iulianus q̄ contra ecclesiē doctores stulticie sue fluctā fundebant.

Stult⁹ irridet Stultus est omis peccator qui terrenis actibus deditus in futuꝝ nihil pꝛemidet·is disciplinam irridet dñi vel rogat diuine correctōi

Lor stul. dis.e. Vel dissimile sibipsi varijs cogitationibus et nunq̄ idem manet Cōtra qō de anna dicitur. Vultu⁹ q̄ eius non sunt amplius i diuersa mutati

Doctria ma. Qui tolnerit vnū de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus est in regno celorum · ralibꝫ tamen si correcti fuerīt patet reditus ad veniam. Si atū increpationes non receperint · omnino morient·

deprimit ad infernū.

miseros facit pp̄los peccatū. Acce
christo do
pt⁹ ē regi minister intelligens · ira
mine ne in furore tuo ar.me.neq̄ in ira. de quo. Inutilē seruū eiicite in tenebras exteriores.
cundiam eius inutilis sustinebit.

Ca. XV.

Esponsio mol

Blis frangit iraꝫ · sermo du
Lingua catholicorū patrum.
rus suscitat furorem. Lingua sa
exponendo. diuini eloqui bene co
pientium ornat scientiam. os fa
tuorum ebullit stulticiā. In omni
oculi dñi sup iustos · vultus aūt dñi sup facientes mala.
loco oculi domini contemplātur
Catholica doctoris
bonos et malos Lingua placabi
ad fructū vite ducit · Ignorans fructū vel modum ecclesiastice regule
lis lignum vitę. quę aūt immo
male loquendo · suum et auditorū. pec
derata est conteret spūm Stul
cator · dei vel plati
tus irridet disciplinam patris sui.
nō irridet sapiēs
qui aūt custodit increpatōes astu
tior
tior fiet In abundanti iusticia vir
contra iusticiam
tus maxima est cogitatōes autē
q̄z sine virtute cecia
impiorum eradicabunt. Domus
christi · fundata ē sup firmā petrā ope
iusti plurima fortitudo·et in fru
ctibus. parabolis. feruet q̄ ebrietas domuꝫ eiicere temptat vel falsos fratres·vel agitos aduersarios ꝑdicando·
ctibus impij conturbatio. Labia
catholicorum recte fidei.
sapientium disseminabūt scientiaꝫ
hereticorū · q̄z ꝑ scia gfidiam concipit vt docear. orōes og̃a sacrificia
coꝝ stultorum dissimile erit Uicti
hereticorū. q̄z quicquid ñ est ex fide pec
mę impiorum abominabiles do
catum est · qui fidem catholicā iustis opib⁹ affirmant. deo grata
mino·vota iustorum placabilia.
contra abominatō iniusticia·
Abominatio est dño vita impij · q̄
nō abominabit a dño
sequitur iusticiam diligetur ab eo
est veritatis.
Doctrina mala deserentiū viā vitę
ecclesie omnino.
qui increpationes odit morietur.
Omnia nuda in conspectu eius
Infernus z pditio coꝝ domino ·
Ego dñs scrutas corda bonorū
quato magis corda filioꝝ hominū
q̄z iam sedet in cathedra pestilentie et corruptus alios corrumpit
Non amat pestilens eū qui se coꝝ
qui tuus arguit
ripit·nec ad sapientes gradit. Loꝝ
exteriora
gaudens exhilarat faciem·in mero
conscie · vel ducitur · nō solū facies.
re animi deiicietur spūs Lor sa
cordis ·
piens quęret doctrinam·z os stul
torum pascit impitia. Omēs dies
populi dei · redimētes tpo quoniam dies mali s.
timore dei
paupis mali · secura mens quasi
melior est modicus iu. s.d.p.m.
Melius est vt seruato dei timore egeas opi
iuge conuiuiū Melius est paruꝫ
bus vel etiā quotidiano victu q̄ vt desiderio plura acquirendi dei timorem deseras·
cuꝫ timore domini q̄ thesauri ma
gni z insatiabiles. Melius est vo
care ad olera cum caritate · q̄ ad
vitulum saginatum cuꝫ odio. Uir
iracundus puocat riras·qui pati
nō solum nō puocat · ab alijs.
ens est mitigat suscitatas Iter pi
grorum quasi sepes spinaruꝫ · via
iustorum absq̄ offendiculo · Filius
vt supra
sapiens lętificat patrem · z stultus
homo despicit matrē suam Stulti
cia gaudium stulto·z vir prudens
ne gaudeat de stultitia sua
diriget gressus suos · Dissipanē co
gitationes · vbi nō est cōsilium · vbi
vero sunt plures consiliarii confir
mant. Letat homo in sententia oris
sui·z sermo oportun⁹ optimus est
i·scientia et opę per
fectum cui semita vite deuig agta et tanua ce
Semita vitę sup eruditum·vt de
li patet. pena vltima damnatōis.
Conuenticula hereticorum
clinet de inferno nouissimo. Do
et ecclesie persecutorum.
mum superbox demolietur dominus
per vniuersum orbem ecclesie
z firmos faciet terminos viduę ·
dicentium quia est
hic qui etiam dimittit peccata.
Abominatō dñi cogitatōes malę.
Tu es christus filius dei viui cui Respondit. Beatus es simon bar·qz caro et sanguis
z purus sermo pulcerrimus firma
non re.t.ꝫ pa. qui i cel.e. cordis
bitur ab eo. Lōturbat domū suam
Beatus qui exeunt manum suā ab omni
qui sectat auaritiā · qui aūt odit
munere. i eternum
munera viuet Per misericordiā
z fidem purgant peccata · p timo
rem aūt dñi declinat omis a malo
Mens iusti meditat sapiam. os i
gratia
piorum redundat malis Longe ē
non essentia non loco
dominus ab impiis. z oratōes

Omēs dies zc Omne tempus popu
li dei·q̄diu in pręsenti paup est·afflictionibus abundat·quia ñ
peruenit adhuc ad vberas diuitias Uñ apostolus. Redimētes tē
pus q̄m dies mali sūt
Fit reptobi qui sine timore dei mūdo fruuntur·quasi ingi delectā
tur ꝓuitio. Uñ recte subdit. Melius est parum cū timore dñi.

Melius ē vo. Multo enī vtilius est simplicius vitę innocentiam cū caritate seruare q̄ꝫ virtutū exterius fulgere miraculis·z interiora mētis ab odio rum sorde nō expurgare. Uñ dicētibus. Domine nōne multas virtutes fecimus die dñs
Non noui vos. Discedite a me oparij iniq̄tatis

Digrorū · quos piget opari iusticiam. Qui enim vitā dei appetunt eos velut spine obsistentiū sepium formidinū suaruꝫ opposite suspitōes pungūt. Sz q̄ hoc bonos nō ꝓpedit·adiungit. Uia iustoꝝ absq̄ offendiculo Iusti cū q̄dlibꝫ aduersitatis·i sua
conuersatōe inuenerit nō offendūt. q̄ eterne spei·z interne ꝓpositōis saltu aduersa trā siliunt.

Letat ho i se. zc Humanū ē de sententia quasi prudēter pꝛlata lętari. Sed vere sapiēs nō solū q̄ loq̄tur·sed etiā oportunitatē loci z tpis et pso
ne·cui loquitur diligēter inquirit

De iter. no. Primus infernus ęgritas peccantis animę·z vere lucis scia carēs·de quo. Descendūt in infernum viuentes

Uiduę. ecclesię. s. spōse suę ꝓ cuius vita mori dignatus est.

Firmabit. Iudicio·qui non solum factis·& z verbis omnibus digna pꝛmia reddet

Lux oculorum. Jure mentē delectat humanā-quę sepe lucē celestiū arcBanorum dño reuelante precepisse ꝓgnoscat-fama quoq; illa qua angel' deferentibus nō solum opa nostra ſ z sermones z cogitatōes deo nūcian tur-oleo caritatis fortitudinē nostrę actionis impinguat. Dic cū magis feruet opus

Lux oculorū ꝛc Ait translato Videt bona oculus dei cetat cor-bona.ſ.dñi in ter vi. quę .qui in oculo mentis contemplatur merito in corde dele ceatur-quis affligat ceterius

Ca. XVI.

Vois ē ꝛc. Hi ne me aut nihil pote stis facere Quomodo ergo hominis est ani mum ꝓparare. et dei gubernare linguā Sed ꝓsecutionis tps signi ficat-de quo dicitur. Nolite cogitare-quo modo aut quid loq mini-dabitur cū vo in illoza q.lo.ꝛc.

Omes vie ꝛc. Ita actiones omniū bonorum.ſ. et maloꝝ dō videt vt etiā ſpūs singulos quid in occ to cogitent certa lance discernat. Unde subdit. Reuela domino opa tua ꝛc. Opa no stra domio reuelam? qui quē nihil latere no uimus-in cunctis quę agimus in memoriā re ducimus atq; illū flagitamus auriliū-et tē non solum opa sed et cogitationes dirigit

Uniuersa pro. se. ꝛc. Nulla fuit do minō causa operandi nisi sola voluntas vt suā.ſ.bonitatē ratio nabili creaturę qui ꝓpe tuo faceret beatā ostē deret-cum vero q̄ bo num conditōis ꝓpria sponte deseruit .id est dyaboluz cum suis se quacibus-iusta seueri tate damnauit.

Abominatō est ꝛc. Quicq; tri buit sibi bonuz qs fa cit-etiā si nihil videt mali manibus opari cordis innocentiam p vit-i quo largitori bo norum se ꝓtulit-et ideo talē dominus abominat vt reum quē sibi ī bene ficijs vidit ingratum.

Cū pla. dño ꝛc. Tanta est sanctitas diuinę religionis vt eam ple rumq; etiam qui fonis sunt venerent-et cum his pacem habeant quos do seruire pfecte considerant-quis religione discordent-vt in daniele z trib pueris. Sepe etiam pſecutores non solum ad pacem cū ꝓdicatoribus-sed etiam ad veritatem fidei conuersi sunt

Melio? est pauꝛ. Melius est in simplici conuersatōne deo seruire de uote-q̄ multis abundare virtutibus et primoꝝ facta despicere.

iustoꝝ eraudiet Lux oculoꝝ lętifi cat animā-fama bona ipinguat os ſ discipuli ſ obediēdo. ſ doctorū sa. Auris quę audit increpatōes † ſ pficiendo ad catheḋā vsq; cōscendit vitę. ī medio sapientū ꝛmorabi tur. Qui abūcit disciplinam despi ſ cui? vita disciplina. ſ cōtra abycit cit animam suā-qui aūt acquiescit ſ ꝙ despicit animā suā increpatōibus possessoꝝ est coꝝ dis. Timoꝝ domini disciplina sapi entię.z glozia ꝓcedit humilitas.

Ca. XVI

Hominis est ſ ex libero arbitio. animū ꝓparare. z domini gubernare linguā. Omes ſ actiones ſ cogitą vię hominū patent oculis ei? Spi tionum rituum ponderatoꝝ est dominus. Reuela domino opa tua. z dirigē ſ ꝙ tantum opa tur cogitatōes tuę. Uniuersa.p ſ a.sola bonitate sua. pter semetipsum operatus est domi nus-impium quoq; ad die maluz. † ſ qui sibi bona tribuit. Abominatio est dñi omis arrogāś ſ nihil opando etiam si manus ad manū fuerit-nō est innocens Initium vię bonę fa cere iusticiaz.accepta aūt apud de um magis q̄ immolare hostias. ſ Misericordia reconcilit iniquitas peccatoꝝ Misericordia z veritate redimit i ſ cum dat et dimittit alijs iquitas.z in timoꝝ dñi declinat a malo. Cum placuerint dño vię bo minis-inimicos quoq; eius ꝓuer

Diuinatō ī la. ꝛc. Deus iudiciuz tuum regi da-quia quis alius rex non errat in iudicio-et in cuius labijs diuinatō-hic autē non solum sermo nes suorum-et facta dirigat-sed diuinos gentilium qui respondeant inter rogantibus disponit-teste ꝓpheta qui ad deceptionem achab missum spi ritum dicit a solio dei-qui ꝓpheta eius ora impleret.

† ſ Beati pauꝛes spū quoniā ip-est re. celoꝝ. tet ad pacem † Melius est parū cū ſ alo iusticia ſ ve vobis diuitib' qui habetis lęticia-q̄ multa fructus cum impi bic consolatōnem vestrā etate. Loꝝ hominis disponit viam suam-sed dñi est dirigere gressus † ſ filia lrā-mihi talsum et eius. Diuinatō in labijs regis ī iu ſ ꝓmodum ꝓ vult. dicio nō errabit os eius † Pond? ſ omnia fecit i numero et pōdere et mēsura et statera iudicia domi sunt-z opa eius omnes lapides seculi Abomi nabiles regi qui agunt impie.-qm̄ iusticia firmatur solium. Voluntas † ſ cōtra-vir linguosus non diriget in terra- regū labia iusta-qui † recta loquit † ſ Et rectis ogm̄ grelibus ad vitam ꝓcuri dirigetur † Indignatio regis,nūcij ſ et eternam. In manu malozū dolus dirigitur mozus-z vir sapiens placabit eu? nō homo-vnde de anthiocho dolus in manu In hilaritate vultus regis vita-et ſ eius dirigetur clementia eius quasi ymber seroti nus. Posside sapientiam-q? auro melioꝝ est-et acquire ꝓudentiam-quia ꝓciosioꝝ est argento. Semita iustoꝝ declinat mala-custos ani † ſ Contritionē future oā mę suę seruat vitam suaz † Contriti ſ nationis-ꝓcedit superbia vite ꝓsentis et vnde hic omis reprob? elevaē inde illuc iuste ducet onem ꝓcedit supbia-et ante ruinā ſ būlia pati exaltatur spūs Melius est humili ari cum mitibus q̄ diuidere spolia ſ ꝓdicando cum supbis. Eruditus in verbo re ſ ex na † ſ ex ꝓdicatōe nouerit periet bona.et q̄ ſperat in dño bea ſ et si nō ꝓdicet ſ solum. tus est. Qui sapiens est coꝛde ap pellabitur ꝓudens-et qui dulcis

Dōd? z ista ꝛc Lapides iusti fortes Unde. Lapides uini sapercdificati in do mos spirituales. Nul lus ergo ab initio scu li sua virtute electus et celesti edificio apt? est-sed eius opere-qui omnia in mensura et pondere et numero cō stituens vnicuiq; sicut voluit mensuraz fidei et gratiaz distribuit.

Uolūtas regū id est iustorum. Iusti reges et prophete vo vi.quę nos vi. z non vi. Di cū et vacijs re sistunt z virtutum ob sequio quasi satellitū constipantur. Reges cū terrę sepe labia in sta detestantur-vt be redes iohannē

Nūcii mor. An geli satbanę-hęretici vani philosophi- om nes qui verba mortifera nunciant ꝓmis bi quō magis auctori morius seruiunt-eo gē uius vitę largitores of fendunt-quibus tam penitentia non nega tur. Nam subditur-z vir sapiens placabit cum-potest cū relipi scendo placare-quem contigit stulte loquen do offendisse

Placabit. Hic. de morte fabiole Da uid homicidium z ad ulterium septē vicez fame parguit Idem Difficilius arrogāta quā auro caremus et gemmis

In hilaritate vultus re. ꝛc. qui cunq; hilarem dñi vultum videre meren tur-his in ęternum cuz illo viuere dabit. Ni ter enim videbit omis caro sa. d. Sed tunc iusti placatum-repro bi videbunt iratum. Et dementia eius quasi ymber serotinus. Seroti nus ymber in iudea vsq; hodie-iam maturis messibus venire consuevit-vbi dominus z matutinam pluuiam et serotinam promittit dicens. Da bo vobis pluuiam matutinam et serotinam terrę. Pluuia matutina-vel tempozanea-vt alibi dicitur.quando prima credendi in christum semina suscipimus. Serotina quando iam maturis virtutum frugibus in dei horreo recondimur. Et dñi regis dementia ymbri serotino comparat-quia q̄ fructum vitę bene agentes percipimus-non libertas arbitrij .sed supni facit irrigatio doni.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Fōs vite ⁊c. Quia ille ꝓdicator vere suis auditorib⁹ vias vite apit qui exercet ipse qđ ꝓdicat-quia amore verbi quo alios erudit-firum i corde possidet-nec tam memoria retentū q̄ collectū gremio semen iactat in terra. Ideo nāq⁹ doctrina stultor⁹ fatuitas est-quia et si qua bona visu erroditionis didicerint-q̄ dicunt bona fatuo corde ꝓtemnunt.

¶ Fauus ⁊c. Vt ti ꝑ eloquentiam pñt amantibus ⁊ faventibus suauiter pronūciare bona-quę ipsi nō amant. Ea aūt solum ad ossium.i. virtutum spūalium incremēta ꝓficiunt quę et interna animę dulcedine, pcedunt.

¶ Anima la. ⁊c. Constat ad literā-q̄ expulsus de paradiso homo quotidianū laborem ne deficiat exercet ꝓpulit eos su. qñ cum serpente locutus est qñ vetitū tetigit vt eulū longā cū labore sufferat-⁊i sudore vultus sui ꝓmedat panez Sed et doctorē vt laboret os suū cōpellit-quia necesse habet facere bona quę diat.

¶ Vir isipiēs fo. Potest hoc de hęretico spāliter intelligi. qui flozētes diuini eloquii campos noxię linguę vomere rumpit-vt de internis eorum sinibus sensus ipios eruat-in cuius labijs ignis ardescit a quo se suosq⁹ auditores in ꝑpetuum pdat. Vnde iacobus. Lingua inflamat rotam nativitatis nostre inflamata a gehenna

¶ Vir iniquus ⁊c Potest hoc et debę retico ⁊ de omni fautore malorum accipi. Qñ laudat peccator in desideriis aīe sue ⁊ iniquus bñdicitur

¶ Qui atto. ⁊c. Grauius est perficere malum q̄ facere. Nō solus aūt pficit q̄ actu operatur-sed et qui paratare, disponit. Volent superbi indignātes labia mordere-attentos habere oculos-et ꝓsentia non videre dum taciti secnla mēte pertractant-Vnde intelligitur-quia attonitis oculis prava cogitare dicat eum-qui sic mala quę facit inquirit vt quę malorum suor⁹ retributō sequatur non videat

¶ Melior ē pa. ⁊c. Minor est victoria vrbes expugnare. quia extra sunt quę vincunt. Maius aūt est quod ꝑ patientiam vincitur-quia a se animus superatur-et semetipsum sibimetipsi subijcit-q̄ patientię humilitate substernit

¶ Sortes. Sicut sortes mittunt in sinū aut dauę in sinu continēt-di-

¶ ꝓdicando-hereticis resistēdo-† ¶ ꝑmia eloquio-maiora ꝓpiet-Fōs vitę ¶ ipsam eruditionem eruditio possidentis-doctrina stultorum fatuitas. Cor sapientis eruditet os eius. et labijs illius addet gratiam. Fauus mellis composita verba-dulcedo animę est sanitas ossium. Est via quę videt homini recta-⁊ nouissima eius ducunt ad ¶ Que nō amat requiē sibi in hoc exilio mortem. Anima laborantis laborat sibi-quia ꝓpulit eum os suum. ¶ Prophęta Vt iniq⁹ agerent laborauerunt Vir insipiens fodit malū-⁊ in labijs eius ignis ardescit. Homo p† ¶ discordia se uersus suscitat lites-⁊ verbosus† seminando. parat principes. Vir iniquus lactat amicum suum-⁊ ducit eum ꝑ viam non bonam. Qui attonitis oculis cogitat prava. mordens labia sua pficit malum-Corona dignitatis ¶ maturitas mentis senectus-quę in vijs iusticię repe ¶ Maius est se a se superari q̄ ea que extra se sunt rietur Melior est patiens viro forti-⁊ qui dñatur aīmo suo expugnatore vrbium. Sortes mittūtur in sinum-sed a dño tempantur.

Ca. XVII.

Melior est buc, cella sicca cum gaudio q̄ domus plena victimis cum iurgio Seruus sapiens dñabit filiis stul

tis-⁊ inter fratres hereditatē diuidet. Sicut igne probat argentum ⁊ aurū camino-ita corda ,pbat dominus-Malus obedit linguę iniquę-⁊ fallax obtempat labiis mendacibus. Qui despicit paupem exprobrat factori eius-⁊ qui i ruina lętatur alterius-non erit impunit⁹ Corona senum filii filior⁹ ⁊ gloria filiorū patres eor⁹. Nō decēt stultū verba composita-nec principē labium mentiens. Gemma gratissi ¶ Expectatio vite eterne quasi gemme possessio letificat expectantem ma expectatō ꝑstola unis. quocūq⁹ † ¶ Primus sermo est cum se vertit prudenter intelligit-† Qui fit delictum-alter cum manifestatur celat delictū querit amicicias. Qui ¶ .i. delictum altero sermone repetit: sepat fœderatos. Plus ,pficit correctō apud prudentem-q̄ centum plagę apud stultum. Semp iurgia quęrit malus-angel⁹ aut crudelis mittetur ¶ diabol⁹ contra eum. Expedit magis † ¶ gentilitati vel diabolo ¶ cōuersis ad fidē ¶ hereticō. occurrere raptis fœtib⁹ q̄ fatuo cō ¶ doctrina sua prava- ¶ re fidenti sibi in stulticia sua Qui reddit mala ꝑ bonis. non recedet ma ¶ corpe vel familia-† ¶ non refrenat lilum de domo eius. Qui† dimittit ¶ discretionis guam suam aquā caput est iurgior⁹-⁊ añq̄ patiatur ꝓtumeliā iudicium deserit. ¶ Nō miserearis pauperi in iudicio † ¶ barrabā Et qui iustificat impiū-⁊ qui ꝓdēnat iustū abominabilis est vterq̄ ¶ christum.

nini autē est iudicij-cuius elata palmam teneat-sic hominum facta in presenti quidē vita latent cuius sunt meriti-patescūt vero in iudicio prolato quasi de sinu examinis diuini. Ca. XVII

¶ Melior est buc ⁊c. Melius est parua bona cum caritate facere sine scientia ꝓdicandi-hoc est cū siccā buccellam esse-q̄s magnis et fulgere virtutib⁹ cum admixtione discordię

¶ Corona se. ⁊c. Genes patriarche ꝑphetę a filijs filiorum id est successorib⁹ apostolor⁹ digna laude celebrant-⁊ gloria ē ꝓdicatorum noui testamenti qui veteris patrum filij esse meruēre

¶ Gemma g. ⁊c. Qui ꝓmia futura fideliter expectat-quasi gēmę splēdidissie possessione lętatur-ꝑ cui⁹ acquisitione sapiēs negociator omnia vendit. hic siue,pspera sive aduersa contigerit a sua intentō non flectitur-prudenter intelligens-qñ di. deū ola coopant in bonū

¶ Semper iur. ⁊c Angelus crudelis immundus spūs-q̄ a domino contra peccatores mittitur-vt in prēsēti affligat-vt egiptios. Vnde. Misit in eos iram indignationis sue-ꝑ angelos malos. Vel etiam p⁹ mortem ad interitum rapiat eternum. Econtra mittit angelum dominus in circuitu timē.e. et eri.eos.

¶ Expedit m. yr. ⁊c. Facilius erat sanctis doctoribus furori gentilitatis occurre re-raptis ad se populis aliquibus⁹ a bestiali eius sevicia-ad si dei pietatem prędicando conuersis. quā hęretico confidenti i sui perfidia dogmatis-qui bi contra exteros-hic contra viscera sua certamen agebant

¶ Potest in vsa hostis antiqui malicia intelligi-cui fetus rapimus cum eos qui filij sui erant catheçhādo baptisando dei filijs adiungimus-et hoc sepe facilius fit q̄ hęreticum ad fidem rectam reuocare-vel catholicum prauc agēntem ad bonum opus reducere

¶ Qui dimittit aquā caput ē iurgiorum ⁊c. Aquam dimittere est linguam in fluxa eloquia relaxare quod contra in bonam partē dicitur-Aqua profunda verba cor ore viri. Qui ergo dimittit aquam caput ē iurgiorum-quia qui linguam non refrenat-concordiam dissipat. Vñ contra. Qui imponit stulto silentium iras mitigat

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Quid pdest ꝛc. Quid pdest populo iudeoꝝ infideli habere diuitias scripturaꝝ cū hīs intelligere chīstū non possit · Quid heretico eisdē abūdare diuitijs cū vnitatē fidei i eis discernere neḡat . Quid malo catholico expedit diuitias habere recte fidei cum sapientiā pie actionis hīe negle xerit.

¶ Omni tempore Qui deum vere amat omni tempore eius custodit amorem · neḡ i angustia passionis desert quē in pacis tranquillitate confessus est

¶ Homo stult⁹ . Stultus est qui cū fratris sui animam susciat regendam de suis gloriatur actibus · et nō potius ei humili compassione quidq̄d potest auxilij salutaris impendit

¶ Anim⁹ gau ꝛc Qui interna sancti spiritus consolatōne lętatur · etiam bonę actionis flore decoratur . et fructum celestis ḣmij expectat · Qui vo tristicia seculi quę mortē operatur angitur · pinguedinem diuinę caritatis in roboꝛe virtutum quas crescere videtur · habere nullatenus valet · ꝙ quasi ossibus ericcatis marcescit · quia in bonis q̄ facit gloriam dilectionis amisit.

¶ In facie pru. ꝛc in facie chīsti lucebat sapientia deitatis vel diuinitatis · quia i carne apparens virtutes et doctrine testimonium ostendebat . ꝙ oculi indeoꝝ terrenis potius q̄ eius monitis i tendebant.

¶ Generaliter . Sepe prudentes grauitatę sensus in ipso frontis hospitio ḣmonstrant nec tamē stulti ad imitandum oculos attollunt · sed qualiter ad finem voluptatum pertingant · tota intentione pquirunt

¶ Nō est bo. ꝛc. Et dīpo iudice ac pncipe seculorum qui p nostra salute peati voluit · accipi potest · ꝛ de omnibus rectoribus ecclesię qui vel facultatibus

et si nō apud se.
apud dominū . Quid prodest ha
† scripturarū vel recte fidei · ¶ iudeo vel hereticо · vel malo catholico · ¶ chīstū vel vnita
bere diuitias ¶ stulto · cum ¶ sapien
tem · vel actōnes ¶ Qui se exal
tiam emere non possit . Qui altam
rat humiliabit
facit domum suā · quērit ruinam · ꝛ
qui cuitat discere incidit in mala .
¶ nō bonarie ¶ deū · † ¶ Qui facit volun
tatem pa. m. ille pater meꝰ et frater so. et ma. ē
Omni tempe diligit qui ¶ amicus ē
¶ passionis.
ꝛ frater in angustiis ꝓbat . Do
¶ de bonore
mo stultus plaudet manibus · cuꝫ
† ¶ deo ¶ cui⁹ animā susciat regendam.
spoponderit pro ¶ amico suo · Qui
¶ Hispat dño vniuersa l. d. et
meditatur discordias diligit rixas
ling. mag.
ꝛ qui exaltat os suū quērit ruinaꝫ
¶ ex quo debet pcedere vita.
Qui puersi cordis est non inuenit
¶ nigrū in candida vertit.
bonum · ꝛ qui vertit linguā icidet
¶ gehenne ¶ peccator.
in malum Natus est stultus i igno
¶ deus vel ꝓiscator.
minia sua · sed nec pater in fatuo lę
¶ consolatōe ¶ pūsancti
tabitur. Animus gaudens ęgrem
¶ actione vñ fructꝰ celestis † ¶ seculi tristicia q̄
operatur mortem · † ¶ a pinguedine caritatis ·
floridam facit ¶ spūs tristis ¶ ericcat
¶ virtutes ¶ occulte ¶ iudex aliquis .
ossa . Munera de sinu ¶ impius ac
¶ chīsti ¶ diuinitatis.
cipit vt puertat semitas iudicij In
facie prudētis lucet sapiēta · oculi
¶ indeoꝝ ¶ terrenis † ¶ Doloꝛ · ¶ de
stultoꝝ in finibus terrę ¶ Ira pa
vel prodi catoris ¶ ecclesie ·
tris filius stultus · ꝛ doloꝛ matris
¶ in fide ¶ mortē
quę genuit eum. Non est bonū dā
vel facultatis · † ¶ chīsto vel sanctis.
num inferre ¶ iusto · nec percutere
¶ chīstum vel rectozē ecclesie
principem qui recte iudicat · Qui
¶ prohibe linguā tuā a ma
moderat sermones suos · doctus ꝛ
¶ est ¶ est.
prudens est · ꝛ pcioſi spūs · vir eru
ditus. Stultus quoq̄ si tacuerit:
sapiens reputabit · ꝛ si pposserit la
bia sua: intelligens.

Ca. XVIII

nudati ab impijs. vel ipsa sunt morte consumpti Ca. XVIII.

¶ calūnias
Occasiones que
¶ iudeus ¶ non cogitur .
rit ¶ qui ¶ vult recedere ab
¶ christo.
amico oī tpe erit execrabilis. Non
recipit stultus verba prudentię . ni
¶ placent
si ea direxit quę versant i corde ei⁹
Impius cum in profundū venę
¶ peccare.
rit peccatoꝝ ꝓtemnit . sed sequitur
¶ futuro damnationis
eum ignominia ꝛ oppꝛobriū . Aqua
¶ sacramenta vtriusq̄ test. † ¶ chīsti et apłoꝝ
profunda verba ex ore ¶ viri · ꝛ tor
rens redundans fons sapientię ·
¶ non est ꝓsonarum acceptio apud dīm
Accipe ꝓsonam impij in iudicio · nō
est bonū vt declines a veritate iu
dicij . Labia stulti miscent se rixis ·
¶ Ultra et moꝛs
et os eius iurgia puocat Os stulti
in manib⁹ lingue ¶ expositio
contritio ei⁹ · ꝛ labia ipsi⁹ ruina ani
mę ei⁹ . Verba bilinguis quasi sim
¶ vsq̄
plicia · ꝛ ipsa pueniunt vsq̄ ad in
ad viscera † ¶ a bono ope ¶ ne
teriora ventris Pigrum ¶ deiicit ti
possit ¶ debilium
moꝛ animę aūt effeminatoꝝ esuri
ent . Qui mollis et dissolut⁹ est in
¶ simil⁹ ¶ destructis
ope suo · frater est sua opa dissipan
¶ domine refugi. f. c. nobis
tis Turris fortissima nomen dīi ·
¶ expedite ¶ inoc.
ad ipsum currit iust⁹ et exaltabitur
¶ Virtutes ¶ intransitiue.
Substantia diuitis vrbs roboꝛis
¶ ab insidijs .
ei⁹ · et quasi mur⁹ valid⁹ circundās
¶ in fuco · ¶ in hoc seculo
eum Antequā conterat : exaltatur
¶ in futuro
cor hominis · ꝛ anteq̄ glorificetur
¶ in hoc seculo ¶ humilitas pcedit gloriam .
† ¶ quasi magister
humiliat . Qui pri⁹ † respondet q̄
¶ vt discipulus
audiat · stultū se esse demonstrat et
† ¶ chīsti ¶ sancti cuiusliby
confusione dignū Spūs aūt viri
¶ carnis
sustētat ibecillitatē suā . Spiritum
† ¶ Qui ad irā facilis ē nec seipm pōt sustinere
vero ad trascendum ¶ facilem quis
¶ tamē.
poterit sustinere · Cor prudentis

¶ Impi⁹ cū ꝛ
Qui longis peccatoꝝ tenebris inuolut⁹ sol⁹ lucē desperat · et desperatione sibi peccandi frena relaxat · sed oꝝ probatiꝝ futurę damnationis nulla ratione euadit . quem nulla diuini timoris memoria cohibuit.

¶ Aqua . p. Quia dominus et apostoli palam vtriusq̄ testamenti sacramenta mūdo referabant · de quibus subdit · et torrens redūdāt fons sapiētię

¶ Qui mollis ꝛc Qui enim cepta bona districte non exequit · dissolutione negligentię manum destruētis imitatur.

¶ Substātia ꝛc . Substantia terrena non semper defendere potest · imo plerūq̄ per eam peunt . Unde ecclesiastes . Diuitię conseruatę in malum dīi sui · pereunt eīn in afflictione pessima . Ergo de substantia virtutū dicit · quę cum abundat quasi inexpugnabili muro cunctas hostium arcet insidias.

¶ Qui prius re
sponderꝛ ꝛc. Qui pius magister esse desiderat q̄ discat · stulticię noram non dedinat . Qui iudicare proximorum facta pri⁹q̄ vtriusq̄ plene causas nouerit : inordinate festinat . se dignum confusione monstrat

¶ Spiritus autē
viri ꝛc. Et iple autē vir ait Spiritus quidem promptus est caro autē infirma . Potest et de quolibet sancto viro accipi · q̄ carnis imbecillitatem nec in temptationibus incidat mentis fortitudine sustentat.

¶ Spiritum ve
ro ad trascendū ꝛc.
Dicit enim sepe irat⁹ ea quę placatus : quia dixit penitet · et plerumq̄ an dixerit ignoret · cuius tamen vesania per sapientiaꝝ modestiam facillime sustertur ateq̄ sopitur.

Donum hois ꝛc. Donū caritatis sine aliaꝝ virtutū quas fideles acipiunt·dilatat viā actionis eoꝝ·Quo em̄ magis gratia spūsancti intꝝ replent·eo latius foris bonoꝝ opm̄ gressus multiplicāt·atq; iter magnos ecclesie rectores in futuro culmen sortiunt honoris·Aliter Donū spirituale salutaris qđ mundo attulit·dilatauit viā eius·q ad plimos orbis nationes p fidei et dilectionis suę ꝓsentiaꝫ veniret·nec solum populos·sed ipsos dnos concupiscentijs renunciare ac sibi libent obtemperare faceret

Iust⁹ pri ꝛc. Omnis qui vere iust⁹ est vbi peccantium errata conspicat ꝑmo se ipsuꝫ inspiciat·dumq; soliotus se accusauerit alios benigne corrigit et qui dixit· vos autē diri amicos·quia omnia quecūq; an.a.pame.n.fe.vo. Venit in cor eius p ꝓsentiam diuine contemplationis et cum mundū a sorde iniquitatis cognoscit eius humilitatem digna mercede remunerat·

Frater q̄ adiu. a.f.ꝛc. Cum popul⁹ iudeoꝝ et gentiuꝫ fraterna sibi in christo caritate consentit·vnam catholicę ecclesię unitatem constituit·et sic vectes vrbiuꝫ portaꝫ muniunt ita dogmata vtriusq; testamēti ecciasp orbē q̄ vnam catholicam facūt· ab infidelium incursione defendunt

Cum obse. ꝛc. Humiles spiritu·humiliter dominuꝫ adorant·vt publicanus. superbi sua merita iactant vt pharisęus

Vir amic. ꝛc Gētilis conuersus magis amatur a domino q̄s iudeus infidelis pdurans de quo fm carnē natus ē Potest et de apostolis de iudea natis intelligi·quia magis amarent credētes et gentibus q̄s suę gētis incredulos

Ca. XIX.

Melior ē p. ꝛc Melior est simpler auditor verbi dei·si ea quę in scripturis intelligit opando pficit·q̄s eruditus si in his quę caute intellexerit ad heresim p̄dicandam labia detorquet.

Vbi ñ est ꝛc. Animę humanę scientia vite celestis necessaria est·qr sine ea beata esse non potest. At tñ qui effrenatis sensibus mentis plus appetit sapere q̄s decet·plerūq; offensionē hęretice stulticię temerarijs tractatibus incurrit. Quod in primis parentibus mistice signatum est·qui dum appetitum scientie maioris veritum contingere ꝓperabant·a statu beatitudinis in penā miserie et mortalitatis inciderunt.

Stultitia ꝛc. Stulti cum viam veritatis deserunt·non se errasse fatentur·sed culpam suā in conditorem referunt·quasi ipse occasionē peccandi tribuit·qr vel hominē fragilē fecerit·vel ad temptandū hostem versutum admiserit. Vnde adam post peccatū increpatus a domino·se excusauit dicens. Mulier quā dedisti mihi socā·dedit mihi de ligno ꝛ comedi. Et mulier. Serpens inquit decepit me. Ambo culpā in creatorē retulerūt ille q̄ mulierē socā derat·illa q̄ serpentē ī paradiso poluerat Cōtra qđ sapiēs. Ne declines cor m. in v.ma. ad excusa·et in pecca. Hic quoq; ꝓtra dīm seruet animo·qui dinina impia p suā inertiam ꝓtemnēs·ipm̄ dominū quasi ꝓportabilia onera imposuerit·mente reꝑbēdit isana.

Diuitie ad. a. ꝛc Diuitię regni celestis quę p sanctos doctores fidelibus tribuendę ꝑdicantur·multos amicos et eisdem ꝑdicatoribus et eaꝝ largitori deo·asciscunt. ap phetis aūt qui a nihil certę beatitudinis p mittunt·et hi quos habent sepantur cōuersi ad certissimam dominice fidei ꝓmissionem.

Testis fal. ꝛc. Redarguerat cum q̄ tantum verba sectabatur. nunc illum redarguit qui verba dominice aut ortatrix maleinterꝑtando cōrupit Q̄ multa sepe iterantur confirmatō est vt ioseph ait. Eo q̄ ꝑmo sit dei et velocius compleatur·

Nō decēt stultum diuitie. Non decent hereticum delicię scripturarum·quia bis bene vti nō nouit neq; illum qui adhuc seruus est peccati pferri decet iustis in regimine ecclesię

Doctrina viri per patientiam. Doctrina ecclesiastica per patientiam doctorum q̄s sit pfecta monstratur·quia dum magis afflictionibus ac morti corpus subdere q̄s a docendo cessare voluerūt·ostendebāt quantum esset salutaris quā tanta cōstantia defensare curabant. Aliter. Doctrina viri per patientiam noscitur·quia tanto quisq; minus ostenditur doctus·quāto minus patiens. Neq; enim potest veraciter bona docendo impendere·si vitando nescit aduersa equanimiter tolerare. Recte autem subditur Et gloria eius est iniqua ꝑtergredi. Perfecti enim est doctoris sicalioꝝ imperitatem patienter sufferre·vt se nouerit ab iniquis patienter obseruare· neq; enim propria mundicia sine tolerantia sufficit· neq; tolerantia sine mundicia.

Dolor patris ꝛc. Deus ī natura semp ipassibilis·dolere tñ nostro

---

Donum boīs ꝛc. Donū caritatis sine aliaꝝ virtutū quas fideles acipiunt·dilatat viā actionis eoꝝ·Quo em̄ magis gratia spūsancti intꝝ replent·eo latius foris bonoꝝ opm̄ gressus multiplicāt·atq; iter magnos ecclesię rectores in futuro culmen sortiunt honoris·Aliter Donū spirituale salutaris qđ mundo attulit·dilatauit viā eius·q ad plimos orbis nationes p fidei et dilectionis suę ꝓsentiaꝫ veniret·nec solum populos·sed ipsos dnos concupiscentijs renunciare ac sibi libent obtemperare faceret

Iust⁹ pri ꝛc. Omnis qui vere iust⁹ est vbi peccantium errata conspicat ꝑmo se ipsuꝫ inspiciat·dumq; soliotus se accusauerit alios benigne corrigit et qui dixit· vos autē diri amicos·quia omnia quecūq; an.a.pame.n.fe.vo. Venit in cor eius p ꝓsentiam diuine contemplationis et cum mundū a sorde iniquitatis cognoscit eius humilitatem digna mercede remunerat·

Frater q̄ adiu. a.f.ꝛc. Cum popul⁹ iudeoꝝ et gentiuꝫ fraterna sibi in christo caritate consentit·vnam catholicę ecclesię unitatem constituit·et sic vectes vrbiuꝫ portaꝫ muniunt ita dogmata vtriusq; testamēti ecciasp orbē q̄ vnam catholicam facūt· ab infidelium incursione defendunt

Cum obse. ꝛc. Humiles spiritu·humiliter dominuꝫ adorant·vt publicanus. superbi sua merita iactant vt pharisęus

Vir amic. ꝛc Gētilis conuersus magis amatur a domino q̄s iudeus infidelis pdurans de quo fm carnē natus ē Potest et de apostolis de iudea natis intelligi·quia magis amarent credētes et gentibus q̄s suę gētis incredulos

Ca. XIX.

Melior ē p. ꝛc Melior est simpler auditor verbi dei·si ea quę in scripturis intelligit opando pficit·q̄s eruditus si in his quę caute intellexerit ad hęresim p̄dicandam labia detorquet.

Vbi ñ est ꝛc. Animę humanę scientia vite celestis necessaria est·qr sine ea beata esse non potest. At tñ qui effrenatis sensibus mentis plus appetit sapere q̄s decet·plerūq; offensionē hęretice stulticię temerarijs tractatibus incurrit. Quod in primis parentibus mistice signatum est·qui dum appetitum scientie maioris veritum contingere ꝓperabant·a statu beatitudinis in penā miserie et mortalitatis inciderunt.

Stultitia ꝛc. Stulti cum viam veritatis deserunt·non se errasse fatentur·sed culpam suā in conditorem referunt·quasi ipse occasionē peccandi tribuit·qr vel hominē fragilē fecerit·vel ad temptandū hostem versutum admiserit. Vnde adam post peccatū increpatus a domino·se excusauit dicens. Mulier quā dedisti mihi socā·dedit mihi de ligno ꝛ comedi. Et mulier. Serpens inquit decepit me. Ambo culpā in creatorē retulerūt ille q̄ mulierē socā derat·illa q̄ serpentē ī paradiso poluerat Cōtra qđ sapiēs. Ne declines cor m. in v.ma. ad excusa·et in pecca. Hic quoq; ꝓtra dīm seruet animo·qui dinina impia p suā inertiam ꝓtemnēs·ipm̄ dominū quasi ꝓportabilia onera imposuerit·mente reꝑbēdit isana.

Diuitie ad. a. ꝛc Diuitię regni celestis quę p sanctos doctores fidelibus tribuendę ꝑdicantur·multos amicos et eisdem ꝑdicatoribus et eaꝝ largitori deo·asciscunt. ap phetis aūt qui a nihil certę beatitudinis p mittunt·et hi quos habent sepantur cōuersi ad certissimam dominice fidei ꝓmissionem.

Testis fal. ꝛc. Redarguerat cum q̄ tantum verba sectabatur. nunc illum redarguit qui verba dominice aut ortatrix maleinterꝑtando cōrupit Q̄ multa sepe iterantur confirmatō est vt ioseph ait. Eo q̄ ꝑmo sit dei et velocius compleatur·

Nō decēt stultum diuitie. Non decent hereticum delicię scripturarum·quia bis bene vti nō nouit neq; illum qui adhuc seruus est peccati pferri decet iustis in regimine ecclesię

Doctrina viri per patientiam. Doctrina ecclesiastica per patientiam doctorum q̄s sit pfecta monstratur·quia dum magis afflictionibus ac morti corpus subdere q̄s a docendo cessare voluerūt·ostendebāt quantum esset salutaris quā tanta cōstantia defensare curabant. Aliter. Doctrina viri per patientiam noscitur·quia tanto quisq; minus ostenditur doctus·quāto minus patiens. Neq; enim potest veraciter bona docendo impendere·si vitando nescit aduersa equanimiter tolerare. Recte autem subditur Et gloria eius est iniqua ꝑtergredi. Perfecti enim est doctoris sicalioꝝ imperitatem patienter sufferre·vt se nouerit ab iniquis patienter obseruare· neq; enim propria mundicia sine tolerantia sufficit· neq; tolerantia sine mundicia.

Dolor patris ꝛc. Deus ī natura semp ipassibilis·dolere tñ nostro

---

ꝯ vt possit sustinere.
possidebit scientiam·ꝛ auris sapiē
† ꝯ Virtutū vel quod christus attulit.
tium querit doctrinam. † Donum
ꝯ fidei vel christi † ꝯ in opibus vl⁹ vniuersū orbem.
hominis † dilatat viam eius·ꝛ an
ꝯ ecclesie vel mundi·
te principem spaciū ei facit. Just⁹
ꝯ q̄s alterius ꝯ christ⁹
ꝓior est accusator sui·venit amic⁹
ꝯ cognoscet facta ei⁹ † ꝯ Iudea me de
eius ꝛ inuestigabit eum. † Contra
uo et dis.c.m. ꝯ iudicij.
dictiones ꝓmit sors·ꝛ inter po
ꝯ iudeus.
tentes quoq; diiudicat Frater qui
ꝯ gentili ꝯ eccia·
adiuuaꝫ a fratre quasi ciuitas fir
ꝯ vtriusq; test.
ma·ꝛ iudicia quasi vectes vrbium

De fructu oris viri replebitur ven
ter eius·ꝛ genimina labioꝝ ipius
saturabunt eū. Mors ꝛ vita i ma
nibus linguę·qui diligunt eam co
ꝯ bonos vel malos meritē vel vitū † ꝯ Carnē
medent fructus eius· † Qui inue
rationi subditā vel sensualitatem
nit mulierē bonā inuenit bonum·
ꝯ p opib⁹ eō. † ꝯ eternam.
ꝛ hauriet † iocunditatē a domino·
ꝯ Nemo carnē suā odio habuit· † ꝯ vim aime
arca terrena bene disponentem
Qui expellit mulierē bonā † expel
ꝯ nō corrigit.
lit bonum·qui aūt tenet adulteraꝫ

stultus ꝛ insipiens est. Cū obsecra
ꝯ ad deū ꝯ spā ꝯ superbus
tionibus loquet paup·ꝛ dites af
ꝯ merita iactās ꝯ gētilis cōuersus ꝯ ec
fabiē rigide. Vir amicabilis ad so
clesie † ꝯ iudeus infidelis
cietatē. magis amic⁹ erit q̄s † frater

Ca. XIX

ꝯ ydiota.
Melior est pau /
ꝯ opando ꝯ sen
per qui ambulat in sim /

ꝯ suo. ꝯ doctus· † ad heresim
plicitate sua· q̄s diues † torquens
ꝯ cele
labia sua·ꝛ insipiens. Ubi nō ē sci
stis ꝯ eternū
entia animę·non est bonum.ꝛ qui
ꝯ p similitudinē ꝯ hęresibus· † ꝯ Ex
festinus est pedib⁹ offendit † Stul
cusandi
ticia hominis supplantat gressus
ꝯ quasi ꝓportabilia onera homini impo
suerunt † ꝯ vt insanus·
eius·et contra deum † feruet animo
ꝯ Cdi ꝯ deo et ꝓcatoribus eius
suo. Diuitię addunt amicos pluri
ꝯ philosopho·
mos·a paupe aūt et hi quos ha
† ydiotas · ꝯ falsus testis tres offendit deū cui⁹
buit sepantur † Testis fallus ñ erit
veritatē amebilat. iudicem quoq; atq; reum·
impunitus·ꝛ qui mendacia loqui
ꝯ nō honores vultus po
tur nō effugiet Multi colūt ꝓsonā
tentis
potentis·ꝛ amici sunt dona tribuē
ꝯ Fratres mei elongauerūt a me † ꝯ ego fuꝫ
pauper et dolens
tis. Fratres hominis † paupis ode
ꝯ capti. ꝯ fu
runt eum·insup ꝛ amici ꝓcul re
gerūt ꝯ christo ꝯ Inde aplus·Nō
cesserunt ab eo· Qui tm̄ verba se
ꝯ auditores legis iusti, sunt apud deū. ꝯ factores
ctatur nihil habebit·qui aūt pos
ꝯ intelligēte· ꝯ Me vagef·
sessor est mentis diligit animā suā
ꝯ Zā dicēs in fuko·
et custos prudētię inuenit bona·
ꝯ interpres diuini verbi·
Falsus testis nō erit impunitus·ꝛ
ꝯ Perdes omnes qui loquunt mendacium·
qui loquit mendacia pibit. Nō de
ꝯ hereticū ꝯ scripturarū detract ꝯ peccā
cent stultum diuitię·nec seruū do
ꝯ iustis
minari principib⁹. Doctrina viri p
patientiā noscit.et gloria eius est
iniqua ꝑtergredi. Sicut fremitus
ꝯ dei ꝯ iniustis
leonis·ita et regis ira · et sicut ros
ꝯ iudicio iustis.
super herbam. ita et hilaritas eius

Dolor patris filius stultus · et

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

mote dicit cum homines quos ad se credendum laudandosq; crearuit dyabolo seruire conspicit. Unde penitet eum q hominē fecisset sup terram et tactus dolore cordis intrinsecus dolebo inquit hominem quē creauit a facie terre

¶ Secta iugi. ꝛc. Sicut tecta pstillātia pluuiam quidē suscipiunt non ad vtilitatem sed ad molestiam inhabitantium sic cedesia hereticorum diuina verba non ad salutem animaꝝ sed ad vsus suę nequicię male interpretādo et contra catholicos litigando cōuertit. Tecta cīm mundas pluuię guttas accipiunt sed subtectis in domo sordidas reddūt et hereticus limpidissima celestis oraculi verba suscipit et sorde mixta auditoribus reddit

¶ Pigredo i. so. Piger dicit qui recte faciendo vigilat sed nihil opando torpescit sed pigredo im. sopo. quia paulisp recte sentiendi vigilātia amittitur dum ab ope cessatur. Recte autē subdit et anima dissoluesu. Nā quia se ad superiora stringendo nō dirigit neglectam sei ipsius p desideria expandit et dum studiorum subtilium vigore non constringit cupiditatis infimę fame sauciatur vt quo per disciplinam ligari dissimulat eo esuriens p voluptatum desideria se sparçat.

¶ Erudi. ꝛc. Subiectū tibi si errare ꝓspicis diligenter castiga. q si castigari renuent: ita caute erga illū age ne quid in tuis verbis vel operibus vñ amplius peccet inueniat. Hinc concordat qđ sequitur. Qui impatiēs est sustinebit damnā s. et cū rapu. ali. ap. Si cīm pro uitia contradicētis fratris in impatientię vicium labaris tuę virtutis damnā patieris. et cum illi spem penitentię salutisq; quā forsitan habuerat durius increpādo rapueris rationem p fratre quē scandalisasti districto iudici reddes. Ad literam patet. Qui cīm per impatientiā inopię fur est aut raptor: damnat animam suam et cum primo rem tollit et si non homini: deo iudici rationem reddet. Unde. alij Male cogitans homo multo damno affligit et si pernitiosus erit vel fuerit et animam suā apponet. Cum enim pecuniā violē tus absulerit. p hac animā iniuꝰ dabit.

¶ Melior. q̄ qui se per excellentiā virtutū viri nomine dignū dicens fallitur nescius dum superbiendo gdidit bona quę gessit.

¶ Abscōdit pi. m. Nemo ita piger est vt vel comedendo manū ad os ducere laboꝛ putet sed pigro labor est manū ad os ꝓtrigere quia desidiosus predicator nō vult opari quod dic. Manum cīm ad os ꝓtrigere est voci ope concordare.

¶ Deuorat. Vt famelicus abos. iniquitatem patrare ardenter exquirit

Ca. XX.

¶ Estate. Regnum dei estati comparatur. quia tunc merorus nostri nubila transient. et vite dies eterni solis radiate fulgebunt

¶ Beatos. ꝛc. Nō ad literam sed exēplaeius sequentes Unde Dñs electi filij abrae quibꝰ nō ꝓsens sed futura beatitudo ꝓmittitur. Unde. Rex qui sedet.

¶ Rex q̄ sedet. ꝛc Et si in hac vita electi mala patiant reprobꝛ vbi iudicium venerit omnia mala dissipantur et coronatis cū domino iustis. soli puniuntur iniusti. quod et nunc agit cum aliquis sanctus erit de seculo et qui eum tribulabat digna factis recipit.

¶ Quis po. ꝛc Nō dic. quis habet. quia dicitur. Beati mūdo corde. Et innocēs manibus et mundo corde Sed quis potest dicere. quia temerariū est se laudare. et q̄ sunt q̄ sua quasi fortia laudant. proximoꝝ qua si vilia despiciūt. subdit. Pondꝰ et pondus

¶ Pondus et pon. ꝛc. Diuersum pondus et diuersam mensurā habet in domo sua. vt aliter sibi q̄ primo metiat. qui in suis sp actiꝰ q̄ laudent. in primi q̄ vituperent q̄rit. et talē abominat vñs. qꝛ tum sibi meritis placꝫ tū supno inspectoꝛ displicꝫ. Et quia periculosum est de aliena conscia iudicare. dat ꝓsilium quibꝰ iudicijs in dubiū nostri cordis erga primū dirigere debeamꝰ. Ex studijs suis intelligit puer. Quēcūq; cīm virtutibꝰ cū modestijs ꝓtinentię. indicio sapientię. obseruātię mandatoꝝ dei et maxime simplicitati et humilitati studere videt hui munda et recta opa intellige. Si aūt his contrariū. corrige. Aut si hoc

---

Ca XX

¶ sine cerere et bacho frigꝫ veꝰ.

Luriosa res vinū et tumultuosa ebrietas. Qui cunq; his delectatur non erit sapiens. Sicut rugit leonis ita et terꝛ regis qui puocat eum: peccat in animam suā Nonꝛ est homini qui sepat se a ꝓtentionibꝰ omnes autē stulti miscentur contumelijs Propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo estate et non dabitur ei Sicut aqua, ꝓfunda sic cōsilium in corde viri sed homo sapiens exhauriet illud. Multi homines misericordes vocant viꝝ aūt fidelem quis inueniet. Justꝰ autē qui ambulat in simplicitate sua. beatos post se filios dereliquet. Rex qui iudicat equitatē. qui sedet in solio iudicij. dissipat omne malum intuitu suo. Quis potest dicere: mundū est cor meum purus sum a peccato. Pondus et pondus mensura et mensura. vtꝝ q̄ abominabile est apud deum. Et studijs suis intelligit puer. si munda et recta sunt opa eius. Aurē audiētis

† Quo dicit. Non dices falsum testimonium Et venturum. Et quo Testis falsus non erit i punitus et qui loquit mendacia peribit

iniquus deridet iudicium et os impiorum deuorat iniquitatem. Para diuini pcepti vel cōminatōis futuri iudicij. damnationis. rata sunt derisoribus iudicia et vt quasi ferrum candēs in incude gehenne sine fine verberent mallei pcutiētes stultoꝝ corpib.

non potes deuita ne ab eo corrũparis. Nec est contrariũ q̃ studiosi pueri nũc munda et recta opa testat̃ et supra ait. Quis potest dicere mũdum est cor meũ. In hoc em̃ rectitudinẽ viuẽdi-q̃lis in hac vita esse iustoꝝ põt doceꝛ esse habendam In illo subtilitatẽ diuini examinis-qua homiñ facta ꝛ intentões diudicat · monet añ oculos semp hũdam Dñ illũ locũ quidam transtulerũt. Cũ sederit rex in solio iudicij · q̃s gloriabit castuꝫ se habere cor·ant q̃s gloriabit mundũ se esse a peccato. Qui ꝛ ꝑ manifestius posuerũt Juuenis q̃ cũ iusto est·directa erit via illi Qui em̃ cũ sapientibꝰ graditur sapiẽs erit. Siẽ eõtra. Amicꝰ stultoꝝ similis efficitur.

℣ Dñs fecit v. ꝛc̃ Nemo ad ꝓdicandũ idoneus fratrẽ simplicẽ despiciat·q̃ si mm̃ idoneus ad docendũ ꝓmptus tñ ad discendũ·et ad implendum Hꝫ recolat·q̃ deus q̃ ei maiorẽ fecerit gr̃am dedit·ipse fratri q̃ habet spũalia dona tribuit nõ ꝓpter se tm̃. Ꝫ ꝓpter fratrẽ·dans vnicuiq̃ ꝓm mensurã donationis suę

℣ Malũ ẽ ꝛc̃. Qui eterna ꝑmia in cel̃ ꝓparare desiderat·malum est q̃ in pñti debꝫ sustinere·vt cũ recesserit de mũdo·gleꝝ apte ꝑspiciens·q̃ nõ sunt condigne passiões hꝰ ꝓpis ad f̃·g̃. q̃ re·i nob

℣ Est qui ꝛ mulge. ꝛc̃. Hoc est gla sapientis emptoris·qui q̃dim ement. malũ ẽ dicat q̃ secũ agit·cum aũt recesserit·letabitur se sapiẽter emisse. Sic et celi emptoꝛ vbi hic recesserit exultabit cõperiens labia scientie·id est doctrinę spũalis qua vsus est in compatione celestiũ·auro gẽmis ꝛ vasis esse assimilanda ꝑhibet

℣ Suauis ẽ h. ꝛc̃ In quocũq̃ membro quis ampli? peccauerit·in eo plus patiet. Vnde · Qui in lingua magis delinq̃t in ea plus arsurus esse ꝓhibet·dum os eius calculo q̃ est lapis ignitus; implendũ dicit Nõ accidit diuiti q̃ epulabat̃ cotidie splendide cũ in inferno ardens · linguę refrigeriũ petebat·q̃ in verbis superfluis in epulãdo defluxerat

℣ Hereditas. Qui ꝑ anarieę neq̃cią in hac vita multiplicari appetũt in futuro ab eterno patrocinio exheredes fiunt. Aliter . Qui gradũ regiminis priꝰ q̃s habere dicitur ꝓposterꝰ accipit; in nouissimo mercede retributionis quę bonis rectoribus debet̃ carebit.

¶ Qui ad ministeriũ altaris indoctꝰ ꝛ temerarius accessit·in nouissimo gratia remũeratõis q̃ bñ ministrãtibꝰ ꝓmittit̃ ꝑdet. Põt ꝛ ita accipi. Qui sua vult ꝛ hic vindicare iniurias·corona paꝰ in futuro carebit. Cui cõuenit qđ sequit̃. Ne dicas malũ reddã ꝛc̃. Abominatõ ẽ apꝰ deũ.

℣ Abominatõ ꝛc̃ Duplex pondꝰ ꝛ statera dolosa hz i corde suo·q̃ dũ peccauit ipe venią petit a dño·et boi peccãti se ac penitẽtia dimittere nõ vult deũ vult flectere ꝓbꝫ ꝛ ipe bõ nõ flectit·qui iure q̃libꝫ? põdera tor abominat̃ a dño·q̃ sua iniurias gaudet q̃s dñi mẽsurat·vt nolẽs idulgere ei q̃ vrozẽ suam pollut·ꝛ petẽs indulgeri sibi·cũ forte ꝺ spõlatã christi ꝺginẽ polluerit l'animã suã deo i baptismo consecratam.

¶ Ruina ꝛc̃ Si peccatũ ẽ cuilibꝫ nocẽ·q̃n tomagis sõs q̃li vilẽ mãcipiũ ꝑ libitu tractare. Quõ. xl. viri in actibꝰ apl̃oꝝ deuouerũt se nec mãducaros nec bibitoꝝ donec int̃ficerẽt paulũ·ꝛ pagani sepe deuouerẽt dñs sanguinẽ christianoꝝ.

℣ Antiq̃ trãslatõ Alio sensu·Muscipula ẽ viro citato·aliq̃d ꝺ suis ꝓsecutoꝛe·pꝰca añq̃s vota fec̃ pmam agit. Et q̃ vtrosq̃ ꝛ eos videlicet q̃ sua vota ꝓmittũt·ꝛ eos q̃ vt sua vota cõpleãt sõs ꝓsequit̃ dãnatõ manz eterna. iõ subdit . Dissipat i pios rex sa.

¶ Dissipat im. ꝛc̃ Mos fuit antiq̃s·vt adepta ꝺ hoste victoria. formices sibi erigerẽt. i q̃bꝫ virtũ suarum laudes describerẽt·vt in saul ope legim? Domin? g̃ rex nr̃ũ·ñ solũ i piorum i fine destruit malicã·ſ ꝛ magnã cũ electis suis eꝰ dẽ trũ pbi glaz·ꝓpemo cęle biat. Antiq̃ trãslatio· Ventilator ipiorꝰ rex sapiẽs·ꝛ imittit ill' rotã malorꝫ. i. penã ꝗter nam·cui rotę est ꝓtraria corona vitę quã repmittit deꝰ diligẽtibꝰ se.

℣ Luor vul. ꝛc̃. Cũ em̃ extra pcutimur ad memoriã peccatorꝫ nostrorum tacti afflictiq̃s reuocamur·ꝛ ꝑ hoc qđ foris patimur·magis intꝰ qđ fecimus dolemus. Dicq̃ fit·vt inter aperta vulnera corporis nos abluat plaga secreta vẽtris·q̃ sanat nequiã prauę opis: occultũ vulnꝰ? doloris. Aliter em̃ mens·q̃ sic vẽter escas.ata mens ꝓtractãdo excoquit curas.

Ca. XXI.

¶ Sicut diui. ꝛc̃. Omniũ hominũ nõ solũ regis cor i manu dñi·q̃ in

re viam suam: Ruina est homi de ꝓpenitẽtia uotare sanctos. ꝛ post vota; retractare. Dissipat impios rex sapiens ꝛ incuruat sup eos fornicem. Lucerna afflatus illuminatõ·cum in mentẽ hominis cerna domini spiraculũ hominis · venerit·cam sibimetipsi illuminans ostendit · que inuestigat omnia secreta ventris . Misericordia et veritas custodiunt regem·et roborat̃ clementia thronus eius. Exultatio iuuenibus ordinate·tunc sancte ecclesie res recte agũtur cum et fortiores virꝫ? necessarius insistũt opibus et seniores maiori prudentia ꝓbi de his num canicies. Liuor vulneris abstergit mala ꝛ plagę in secretioribus ventris.

Ca. XXI

Sicut diuisio / nes aquaꝝ·ita cor regis in manu domini·quocũq̃ voluerit inclinabit illud · Oms via viri recta sibi videtur·appendit autem corda dñs Facere misericordiã et iudiciũ. magis placet dño q̃ victimę Exaltatio oculorum est dilatatio cordis·lucerna impioꝝ peccatum · Logitatões robusti semp in abundãtia·omnis aũt piger i ege state est · Qui cõgregat thesauros lingua mendacii vanus et ercors est·ꝛ impingẽt ad laqueos mortis Rapinę impioꝝ detrabẽt eos · qz

manu eius sunt omnes fines terre. Sed regē sanctū quēq; vocat qui vi
orum bella in se vincere virgulta malicie nouit extirpare. Sicut em dñs
aquarum diuisiones terraꝝ fines simul ꝛ aeris implet tegit quoq; aquis
superiora celorum ita
cor regis quocūq; vo
luerit inclinat. Quia
sicut diuisiones grati
arum secm voluntatē
suam et angelis ꝛ bo
minib⁹ tribuit ita cor
da sanctoꝝ quibuscū
q; voluerit digna do
nationibus reddit Et
taceat pelagianus qt
absq; gratia dei null⁹
est locus saluti

¶ Peruersa via. Iuste coram domino
viuere est ꝓprium bu
mane cōdicionis Un
de. Deum time ꝛ mā
data eius obserua. H
est omnis homo At q
peruerse viuit alienā
ab hūana natura viā
incedit. Peruersa er
go actio est contra na
turaꝝ et aliena ē. Qui
autē mund⁹ est in ope
rece qs ꝑ naturā ori
ginaliter sumplit exeq
tur.

¶ Qui obtu. ꝛc. Generaliter non ege
no tantū vel corpora
liter infirmo. Nā qui
criminibus alienis af
fectu misericordie non
vult condolere sed u
dicantis maiult tene
re censuram ostendit
se nondum vicionum
fecibus eliquatū neq;
auditu diuine miseri
cordie dignum.

¶ Pauor ope. ꝛc Quia sciunt a deo ꝓ
hibitum. q̄nis luxu
rie sue ꝑpetratōe car
naliter delectent̄ men
tis tamē pauore inter
no non carent quia se
ꝑpetuo passuros pro
bis que temp aliē ma
lefecerunt nō ambigit

¶ Incertu gi. ꝛc. demoniū. De quo Ec
ce gigantes gemāt sub
aquis et qui habitāt
cum eis ad est. superbi
et mali spiritus demo
niorum cum bis quos
deceperunt penis sub
acti torquent̄. Horuꝝ
em ecta socia bunt qui
a via veritatis errauerūt ipso iudice teste. Discedite a me maledicti i ignē
eternum qui patus est dya. et angelis eius

¶ Pro iusto dat. ꝛc. Iustus et rectus idem. sed iniqui omnes reprobi
impij qui maioribus implicati sceleribus vel nunq̄s fidem receperunt vel
ad aposta siam redierāt. Unde hic potest accipi impius omnis fidelium ꝑ
secutor iniquus generaliter omnis malus. Et ꝓ iusto dat impius cum ꝓ
martire pscutor punit̄ pro rectis iniqui qui coꝝ iusticiam videntes imita
ri noleb̄t. Damnat̄ herodes pro innocentib⁹ ē etiā in augmentū damna

noluerūt facere iudiciū Peruersa
via viri aliena est qui autē mūdus
est rectum est opus eius. Melius
¶ In secreta altitudine vite contemptoris
est sedere i angulo domatis q̄m cū
† ¶ tibi et mulieri
muliere litigiosa ꝛ i domo ꝓmuni
Anima impij desiderat malū non
miserebitur ꝓximo suo. Vulcrato
pestilente sapientior erit puulus
et si secter sapientē sumet scientiaꝝ
Excogitat iustus de domo impij
vt detrahat impios a malo Qui
obturat aurem suaꝝ ad clamorem
¶ i. peccatoris ipm adiuuādo vel ab ire im.
paupis ꝛ ipse clamabit ꝛ non er
¶ Elemosina † ¶ ab humano fa
uore ¶ Nesciat sinistra tua quid f. d. t.
audietur. Munus † absconditum
¶ sicut aqua extinguit ignē ita elemosina extinguit peccatum. † ¶ districti iudicis
extinguit † iras et donū in sinu in
† ¶ quia sperat remuneratōnē eternam.
dignationem maximā † Haudiū iu
¶ bona opa et discretione.
sto est facere iudiciū et pauor ope
rantibus iniquitatē. Vir q̄ qui erra
uerit a via doctrine in cetu gigan
tium ꝓmorabit. Qui diligit epulas
in egestate erit qui amat vinum et
pinguia non ditabit Pro iusto da
tur impius ꝛ ꝓ recto iniqu⁹. Me
lius est habitare in terra deserta q̄m
¶ Lari
cum muliere ritosa ꝛ iracūda The
saurus † desiderabilis et † oleum i
¶ deo amabilis † ¶ pingue
do dilectionis.
¶ in sanctuario ecclesia
habitaculo iusti ꝛ imprudens ho
mo dissipabit illud. Qui sequit iu

tionis quia fidem magoꝝ sequi ad quirendū deū noluit cum esset iudeus
et ꝓphetaꝝ dicta cognosceret. Hinc et dominus ait Regina austri surget
in iudicio cum generatōne ista ꝛ con eā ꝛc. ꝓpatione non potentia qt de
notionē ei⁹ sciētes cuꝝ
multo facili⁹ possent sa
pietie curā n̄ habuerit

Secm antiq̄ trāslationē vl̄ editōꝝ Thesaur⁹ desiderabil⁹ req̄
escat in ore sapientis

¶ Thesaur⁹ desi. Repbi nō timuerunt
nō asseq̄ ꝛ psequi ꝛ
q̄ntū valēt i bonis ob
ruere festinat. Pōt h
de q̄libet martire acci
pi in c̄ habitatio ad ē
corpore aia scā vt the
saur⁹ seruat̄ ꝛ abūdat
unctio gr̄e spūal̄ At p
secutor imprudēt̄ bui⁹
mōi habitaculā diru
pere pōt thesaurꝝ aūt
tāgere n̄ pōt Vñ No
lite timere eos q̄ occidunt a.
a. n̄ p. oc.

¶ Liuitatē for. ꝛc Mundū s. q̄ q̄ndam
maligno ꝓspiritū ty
rānidi fuiebat hūs fi
duciā vite in d'no cor
q̄ n̄ sunt dij h opa ma
nuū hoīm. hāc cuita
tem dei ꝛtus ꝛ dei sa
pietia dbuit⁹ i carne i
tranit destruitq̄ per
suos ꝓdicatores cultū
deoꝝ ꝛi fide celestiuꝝ
docuit esse fiduciā ha
bēdā. q̄ n̄ pōt destrui
Doctia q̄dē fit cū
fidel⁹ doctor arguēta
phoꝝ vl̄ hereticoꝝ et
q̄bꝫ scelera sua defēde
re l'alleniare nituntur ec
desiastica disciplina re
darguit

¶ Testis mē. ꝛc. Qui se deo seruire testa
tur nec facit dicta ere
quiē pibit. Qui aūt i
piet vt ꝑmittat h⁹ loq̄
la ad victoriā puenit
qz d̄s ꝑ obediēnā suā
desideria vicere sata
git ꝑ iusticiaꝝ iudicis
ꝑ victoriā palmā per
cipit.

¶ Vir impi⁹. Iu
das q̄ ipius corde erat
q̄uis ipo dño redar
guente noluit mala ce
pta corrigere petr⁹ vo
qz rect⁹ corde. i. rectitu
dinis amator respiciē

Ca XXII.

te se dño. mot penitēdo correxit. qs negādo deliqt

¶ Deli⁹ ē. Nā si q̄s mūdā vnūsus lucraret merito totū ptēneret. vt
ei⁹ nom̄ scriberet i cel. ei⁹q̄ memoria int̄ scōs atq̄ angelos figeret eterna.

¶ Nomē bo. qs fidelū testimonio laudat n̄ vulgi impiti Vñ si adhuc
hominibus placere dbuisti seruus nō essem

¶ Gratia bona Quia a bono ꝓ bonis laudat⁹ opib⁹ q̄s. imo ꝓ colla
tis ei donis meritorum glorificat pater q̄ in celis est

¶ Diues ꝛ pau. Neq; diuite ꝓpter diuitias honora. neq; ꝓ inopia

Ca XXI.

Melius est nomē
¶ mundane
bonum q̄m diuitie multe
sup argentum em et aur̄ gratia bo
na. Diues et paup obuiauerūt sibi
vtriusq; operator est dominus.

¶ Demonū ¶ Christus

fortū ascendit sapiēs destruitq̄
robur fiducie eius. Qui custodit
os suum ꝛ linguā suā custodit ab
angustijs animā suā. Superbus et
arrogans vocat̄ indoctus qui i ira
opatur superbiaꝝ. Desideria occidūt
pigrum noluerūt em quicq̄ man⁹
eius opari Tota die ꝓcupiscit ꝛ de
siderat qui aūt iustus est tribuet ꝛ
non cessabit. Hostie impiorum ab
ominabiles que offerunt̄ et scele
re. Testis mendax pibit vir obedi
¶ Et iuuabis
ens loquet victoriam Vir impius
† ¶ imprudens vt non penitear.
ꝓtracciter † obfirmat vultū suum
¶ vt petr⁹ ¶ flebo amare ¶ alis viā
qui aūt rectus est coꝛrigit iraꝝ su
¶ hereticoꝝ ¶ ni
am. Non est sapientia non est ꝓu
bil est
dentia non est consiliū ꝓtra dñm.

¶ hominis est deo deuote tēpe pscutionis animum ꝑparare corpus offerre discrimi sed diuini est adiutorij vt cepto laboꝛi victoria salus q̄s succedat.

Equus paratur ad diē belli domi
¶ qui fidelis
nus aūt salutē tribuet.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

paupem despice. qz opus sunt diuinū. z ad imaginē z ad opꝰ dei facti

¶ Callidus vi. zc. Multi et principib⁹ crediderūt. sz ꝓpter pharisęos non confitebant. ne extra synagogā fierent. callidi em̄ videbant malū pse/cutōnis. z absq̄ debāt fidē pietatq̄ quā parū/per preperant. Innu/merantes vero apli ptā fierunt itinere. pfessio/nis quo cepant. z affli/cti sunt verbere z vin/culis. carcere. z ipa mor/te. Utroq; aūt erem/plum vsq; nunc et in certamine fidei. z in cō/munibus ꝓsequuntur actibus.

¶ Finis mo. zc. Quia nimirū pfectio virtutum est ad hunc statum animi conscen/dere. quo gratiā con/ditoris. vel in modico timeamus offendere. nihil eius memorię p̄/ponentes. quę et alibi vocat pfecta caritas. quę foras mittit timo/rem. seruilem scz et in/cipientem. quo metuit quisq; ne penis forte mercatur subigi. Di/uitię et gloria et vita. finis modestię timor domini gloria z vita. quia pfectio virtutuz est in hac vita. vt ca/ste timeamus deum. finis virtutum in fu/turo. vt diuitias pro/misse hereditatis re/gni celestis gloriam et vitaz recipiamus ęter/nam.

¶ Prouerbiū ē zc. Duo semel est im/buta. recens seruabit odorem testa diu. Et greca narrat historia. alexandrum magnuz et monibus et incessu leonidis pedagogi sui non potuisse carere. et vicijs quibus puus infectus fuerat.

¶ Qui seminat. Patet quia is qui vl verbo vel exemplo do cet iniquitatem susti/nebit vindictam. Hz quia sequitur. Et vir/ga ire sue consumma/bitur. illā iniquitatem videtur dicere. quę et impia mente pagitur. vt lattocinuz. seruitō homines p̄mere. toꝛ/mentis laniare. morte pimere. bonem vidue pro pignore auferre. cū possit vindicare nolle. Talis virga sumitur. Omēs em̄ q̄ acceperint gladi/um gladio peribunt.

¶ Dicet piger ad bona opa. ad̄ ꝓfitendā fidem quā corde tenet timi/dus. Non audeo fidē pfiteri ne me psecutor puniat vel pimat. timeo ad

Callidus videt malū. z absc̄odit se

innocēs ptās̄it z afflictus est dam
† ¶ constantie bonoꝝ opm. ¶ Qui pmanet i seculum seculi

no Finis modestię timor domini
¶ in futuro ¶ quib⁹ noceat

primo verbo vel opē vel quibus in fine feria

diuitię z gloria z vita. Arma z gla/
tur a dño. ¶ iustus

dij in via supbi. custos aūt animę
¶ ver̄isq; armis. † ¶ qua

sue longe recedit ab eis. † Prouer/
bium est. adolescens iurta viā suā
¶ nō qz semp. sed quia septus

etiam cum senuerit. nō recedet ab
¶ virtutib⁹. ¶ ad hām patet. † ¶ dei iudi cō

ea. Diues pauperib⁹ impat. z qui
¶ a ꝓcatore. ¶ verbum dei. ¶ debitor im/plendi omnia † ¶ magistri

accipit mutuum. seruus est fęne/
rantis Qui seminat iniquitatē me/
tet mala. z virga ire sue ꝓsumabit.

¶ Quia dixit de impio adiungit ecōtra de pio

Qui pronus est ad misericordiam
¶ venite benedicti patris mei. † ¶ non solum carnalibus sed et spiritualibus

benedicetur. de panibus em̄ suis
¶ eiurium et deuistis mihi manducare.

dedit pauꝑi. Victoriam z honorē

acquiret qui dat munera. animam
¶ de eccia † ¶ be

aūt auferet accipientiū. Eijce deri/
reticū incorrigibilē. ¶ ¶ pacē ꝓstabit ecclesie

sozem. et exibit cum eo iurgiū. cessa/
bunt q; cause z contumelię Qui
¶ aliter nō et si ꝓsit

diligit cordis mundiciaz. ꝓpter
¶ recte ꝓdicationis. † ¶ Vos amici mei estis si/
feceritis que ego precipio vobis

gratiam labioꝝ suoꝝ habebit ami/
¶ christum. ¶ signa inspectō ¶ in eccia

cum regem. Oculi dñi custodiū/
¶ veritatis. ¶ qz nō custodiuntur a domino.
† ¶ hęretica vel q̄libet praua. ¶ cum ipo

scientiam. z supplantant verba i
auditore. ¶ in animo. † ¶ si apte bñfacio

iqui. Dicet piger. Leo est foris. in
¶ Tentationi resistere non possum.

medio plateaꝝ occidendus sum.
¶ Infernus. ¶ oscula et verba meretricis.

¶ Ire fi

Fouea ꝓfunda os alienę. cui ira
suus

tus est dominus. incidet in eam.
¶ Nolite pueri effici sensib⁹. ¶s ma. pa. c. † ¶ nō

etate. hieremias enī puer prophetat. et david

Stulticia colligata est i corde pu

ekercenda virtutū opa in publicū p̄uire. ne forte me vel antiqui hostis ad/uersitas grauioꝛ temptet. vel quilibet puersus derideat. q̄uicqz ꝓfundat. iniurijs afficiat. aut sicut alios iustos consumat tormentis.

scribit. ¶ correctio prudentium:

eri. et virga disciplinę fugabit eā.
¶ virtutib⁹ detrahedo ¶ spū. ¶ Per ea⁹ vi/tuperationem

Qui calumniat pauꝑem vt auge/
† ¶ gloriā humane laudis. ¶ quod hz auferē

at diuitias suas dabit ipe ditiori
ab eo. et habenti dabitur

z egebit. Fili mi inclina aurē tuaz

et audi verba sapiētiū. Appone au/
† ¶ ꝑmo primo aspera. ¶ Super cetera

tem coꝛ ad doctrinam meā. † ¶ pul/
dogmata ¶ In i

cra erit tibi. cum seruaueris eaz in
timo cordę tuo. ¶ cū. † ¶ in ꝓcreatōne.

ventre tuo. et redundabit in labijs

tuis. vt sit in domino fiducia tua.

¶ In cogita

Unde z ostendi eā tibi hodie. Ec/
tione locutione operatione exercere eam hoc li/
ce descripsi eam tibi tripliciter i co/
rdo docet.

gitationibus z scientia. vt ostende

rem tibi firmitatē et ꝙloquia verita

tis responderes ex his illis qui mi

serunt te. Non facias violentiam
¶ Lulibet. ¶s pauꝑ christo qui pauꝑ ꝓ nobis

pauꝑi quia pauꝑ est. neq; cōteras
¶ Tibi derelictus est

egenum in porta. qz dñs iudicabit
pauper tu eris pupillo adiutor.

causam eius. z configet eos q̄ con/
fixerunt animā eius Noli esse am/i
cus homini iracundo. neq; ambu/
les cū viro furioso. ne forte discas

semitas ei⁹. z sumas scandalū aię
¶ Non canonice impositā regiminis curam

prohibet suscipere. sed tenere vsurpare

tuę. Noli esse cum his q̄ defigunt
¶ fidei ¶ sozes

manus suas. z q̄ vades se offerūt

ꝓ debitis. Si em̄ non habet vñ

restituat. q̄d causę est vt tollas opi/
mentum de cubili tuo. Ne trans/
¶ fidei ¶ ab antiquis statu

grediaris terminos antiquos quos
tuos ¶ doctores ¶ tue

posuerūt patres tui. Uidisti vir ve/
mum ¶ bono ¶ apīo.

locem in ope suo. coram regib⁹ sta/
¶ doctores ¶ in sinistra

bit. nec erit ante ignobiles.

ab initio statuere doctores

¶ Uidisti vi. zc. Quęcunq; velocē videris in ope suo. i. bonū q⁹ suā erat facere strenuē atq; solicitum scito hunc in iudicio coram apostolis. q̄ cum christo iudicabunt esse staturū. quia coꝛ iussa seruauit. neq; i sinistra

¶ Qui calū. zc. Cō/stat qz rapaces. z que/ paupib⁹ auferūt. et q̄ iuste videbant. possi/dere pdūt cū iudicio ꝓ his q̄ gesserūt penas recipiunt.

¶ Fili mi zc. Huc usq; titul⁹ pabolaz sa/lomōis q̄ supꝛapositꝰ est quo nouo genere lo/q̄ pbat. nō ad quē/ do/ceat. si secū ratōcinādo q⁹ ibi incipit. fili⁹ sapi/ens letificat patrē. hic finit. dabit ipe ditiori z egebit. Hinc ad pu/erē modū loq̄di reꝛ/tiꝰ vt ad eū quē docet ꝛba faciat. India au/rē t. zc. Pulcꝛ initiuz nouę locutōis. vt auē/ parit ad audiēdum. z coꝛ apponere ad intel/ligendū q̄ sapiētes lo/quant̄ ꝓpiat

¶ Noli eē a. zc. Generaliꝛ aūt licꝛ pfecti puersos. prios nō de/bēt fugere. qz sepe illos ad bonū trahunt. nec ipi ab eis puertūt. ita infirmi societatē vebēt fugē malozꝛ. ne mala q̄ freqñē alpiciūt. ꝛ/cor/rigere ñ valēt. inapiāt imitari

¶ Nomini ira. zc. Cuilibz ꝓpiuc indeo q̄ cōtra christā reꝛ⁹ di/scipulos vesana mēte furebāt. a q̄ꝛ amicicia ꝓhibent̄ q̄ saluari ca/rāt. ne coꝛ vicinia. et ipi pcāt. qꝛ casu inde fieri posse ꝓbatū est.

¶ Noli esse cū zc. Noli esse cū his q̄ cuꝛ sint liberi ac sibi vacā/tes. defigūt manꝰ i cu/ras salutis maloꝛ spō/dentes se rōem. p ani/mab coꝛ redditurōs. Si em̄. p quo spopon/disti. nō habet bona opa quib⁹ te liberū ac secuꝛ reddat tuę spō/sionis. q̄ tibi vtilitas est vt ipe in die iudi/cij ꝓ ei⁹ anima iudiceris. amittat sq; habitū in/sticię quo indutus vi/debaris

¶ Ne trās. zc. Nō trans/grediaris termi/nos catholicę fidei q̄s

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cū ignobilibꝫ doctonbꝫ quoꝝ cauit errorē esse ponēdū. Ca. XXIII.

¶ Dū sederis ꝛc̄. Alt. Legendum est. qñ sederis legēdo cū magistro. vt pane verbi refectaris diligenter intelligeq̄ scripta sunt. et discretionem facȝ lectionis in tua locutiōe cōserua si tam talis es et tantū eruditus q̄ protestate habes animaȝ tuam. Guttur nāq̄ p locutione posuit quia in gutture vor. cultrū pro discretione qr eo secamus. Dedens ergo vt comedat. cultrū i gutture statuit. qñ is qui diuina eloquia sedulus meditat discreta ex ore illa verba de promit. nec alia sepius in ligna q̄s celestis oraculi voluntat ꝛba. hoc aūt eius est facere. q̄ in potestate habȝ animā suā. i. nobilē sapientis animi statū. int̄ errores fallentiū elegit. Unde bñ subiūgit. Ne desideres de cibis eius

¶ Ne desi. de cibis ei⁹ ꝛc̄. Hoc est ne desideres ei⁹ ausultare sermonib⁹. q̄ dulcedine mendacij auditores fallit.

¶ Pone modū. De q̄ supra. Ne transgrediatis terminos antiquos q̄s posu. pa. ses terminos fidei ꝛ veritatis date a patrib⁹

¶ Ne come. ꝛc̄. id est. ne de scripturis cum hereticis loquaris qui inuidet humane saluti. mallens decipere q̄s corrigi. qñ sic arrogans ꝛ pectator somniorum estimat q̄ ignorat. ita hereticꝰ q̄ non intelligit in scripturis vt libet interpretatur

¶ Comede ꝛc̄. Secundus iquit discę q̄ dico et age quę doceo. cum in his quę docet ipse fidem certam non habeat. sciens se finxisse que docet.

¶ Libros ꝛc̄. Sensus. pueros quos ab hereticis vidiceras. necesse est vt vel p penitentiam corrigend⁹ deseras. vel pro his post mortem penas sustineas. perdasq̄ sermones confessionis quibus eis predicantibus humiliter fauendum esse putaueras

¶ In auribꝰ ꝛc̄. Nolite sanctum dare canibus neq̄ mit. mar. in. por. sicut ammonuit ne hereticoꝝ doctrinis ausultares. ita nunc ne amore vane eloq̄ seductus immundis hominib⁹ passim archana veritatis ingeras.

¶ Ne attin. ꝛc̄. Propinquū paulorum et pupillorꝝ dominum appellat. quia cum esset in carne. pauper magis q̄s diuitum pfors fieri dignat⁹ est. Alioquin idem dominus est omniū diues in omnes qui inuocāt illum

Ca XXIII

QVando sederis (legendo) vt comedas cum principe. diligenter attende quę sunt (scripta) (discere) posita ante faciem tuā. ꝛ statuę cultrum (nonē) (locutione) tuum in gutture tuo. si tū habes in (i. non deprauatam errore.) potestate animā tuam. Ne desideres de cibis eius. in quo est panis (sermonibus) (vltra modum) mendacij. Noli laborare vt diteris sed prudentię tuę pone modū. Ne (mētio) (diuinitatis gscrutādaꝫ) erigas oculos tuos ad opes quas (penetrare.) (quia celestibus) non potes habere. q̄ faciunt tibi tantum cruribus patent pennas quasi aquile ꝛ volabunt i (panē scripture) celum. Ne comedas cum homine (heretico) inuido. et ne desideres cibos eius quoniā in similitudinem arioli et (quia vt vult diuinat.) (interpretat.) coniectoris estimat q̄ ignorat. (Age q̄ doceo) (disce) (sic bis q̄ docet) Comede et bibe dicet tibi. ꝛ mens (puersam doctrinā quā didiceras.) eius non est tecū. Libros quos co. (p penitentiā vel eternā penā.) (quib⁹ eis) mederas euomes. ꝛ perdes pul. humiliter fauisti (quoq̄s) cros tuos sermones. In auribus insipientium ne loquaris. quia despicient doctrinā eloquij tui. Ne (spū) (fidei) attingas paruulorum terminos. et (q̄s facrilegꝰ est rem pauper nō dare paupi⁹) agrum pupillorꝝ ne (inquietando) (ebri) introeas. Pro (suus) (felicis arcto si de il) pinquus em illorꝝ fortis est. ꝛ ipe (his soli artifices iudicarent) iudicabit cōtra te causam illorum. (perseruando) Ingrediaꝫ ad doctrinā coꝝ tuū. et (audiendo) (Qui) aures tuę ad verba scientię. Noli (parcit virgis odit filium) subtrahere a puero disciplinam. si em pcusseris eum virga. non morietur. Tu virga pcutis eum. ꝛ animam eius de inferno liberabis. Fili mi si sapiēs fuerit animꝰ tuꝰ. gaudebit tecum coꝝ meū. et exultabūt (Caro rationi subdita.) renes mei. cum locuta fuerint recta (vel mea) tua. Nō emuleꝫ cor tuum peccatores. sed in timore dñi (omni tpe) (beatitudis) esto tota die. quia habebis spem i (huius vite) (corona vite) nouissimo. ꝛ pstolatio tua nō auferetur. Audi fili mi ꝛ esto sapiens. ꝛ (veritatis.) dirige in via animū tuū. Noli esse in conuiuijs potatoꝝ. nec i comessationibus coꝝ qui carnes ad vescendum cōferunt. quia vacantes (vl dantes) (vl cō) potibus ꝛ vocantes simbola absu (sumentur) ment. ꝛ vestiet pannis dormitatiō (vt supra) (aqua et ipū) Audi patrē tuū qui genuit te. ꝛ ne (in tribulatōe.) (ecclesia.) contēnas cum senuerit mater tua. (dñi) (pcio corpis.) (gratis accepistis) Veritatē eme. ꝛ noli vendere sapientiam ꝛ doctrinam ꝛ intelligentiam. Exultat gaudio pater iusti. qui (de tu) sapientē genuit: lętabit in eo. Gaudeat pater tuus ꝛ mater tua. et exul. (Sacerdos qui te baptisauit qui te cru) tet qui genuit te. Prębe fili mi (diuit a paruulo) (ecclesia.) (fratrozes) (vite.) coꝝ tuum mihi. ꝛ oculi tui vias meas custodiant. Fouea em (Infernus) profunda (hereticꝰ) (idem.) est meretrix. ꝛ puteus angustꝰ alienа. Insidiatur in via quasi latro. ꝛ (vl inuiserit vl inuenerit.) quos incautos viderit interficiet (eternū.) (qui exemplū alijs vel dyabolus) (discordie.) Cui vę. cuiꝰ patris vę. cui (vl clamorum) rixę. cui foueę. cui sine causa vulnera. cui

Possumus p pupillos et paruulos illos accipere. de quib⁹ dicitur. Videte ne contemnatis vnum de pusillis istis qui in me credunt. Dico em vobis quia angeli eoꝝ in celis semp vident faciem patris mei qui in celis est. Quoꝝ agros et terminos qui attigerit. i. qui conuersatiōi eoꝝ bonam inquietādo leserit. iudicium domini non euadit.

¶ Nō emu. ꝛc̄. Si tota die. id est. si toto tempe huius vite ꝛ exempla peccatoꝝ vitaueris. et dñm timueris. habebis spem bone retributionis i nouissimo. i. in huius vite fine. Unde in apocalipsi. Esto fidelis vsq̄ ad mortem. ꝛ dabo tibi coronam vite.

¶ Noli eē cō. ꝛc̄. Carnes ad vescendum conferre. est in collocutione derogatiōis vicissim vicia. primoꝝ dicere. de quorum pena mor subdit. qr vacantes potibus ꝛc̄.

¶ Simbolum collatio. vel sermonū vt in consilio. vel pecunia. vt hī presenti loco. Potib⁹ q̄ vacant. qui de oppbrio alienę vitę se inebriant. Simbolum dare. est sicut confabulatione verba cōferre sicut pro parte q̄s cibos ad vescendū. Ex vacantes potibus et dantes simbola cōsumenti. quia omnis detractor eradicabit. Ve stietur aūt pannis tormitatio. qr despectū ꝛ inopem a cunctis bonis opibus mors sua inueniet. quē hic alienę vitę exquirēdo crimina detractōis sue langor occupauit.

¶ Cui ve ꝛc̄. Quę rit disputādo qñ sceleribꝫ maxia pena seruetur. et rndet rōcinando. qr his q̄ p ebrietatem denolunt ad luxuriam. Cui inquit vę cuius patris vę. Vę eternū interitū dicit. Unde Vę homini illi p quē scandalū venit. Pater eius cui vę. bō a quo mali exempla pcepit. vt dyabolus qui suggestionē ifudit. de quo iudeis Vos ex patre dyabolo estis. Cui rixę. cui foueę. qr pcordiā nō seruat. quem ebrietas sensus impotentē reddit. Foueę. qr passim in uolutabro omnium vicioꝝ cadere nō trepidat. qui inter bonū et malū quasi insan⁹ discernere

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ignorat·z sepissime foueam incidit·de qua. Fouea eñ pfunda est·z mere/trix ꝛc. Cui sine causa vulnera·quia multi nimis poti·vulnera p timorem acceperunt·quę nulla ferri causa ptulerunt. Cui suffossio oculoꝝ quia im/moderatus hausꝰ vi/ni·z exteriozis z interi/ozis visus ingerit ecꝯ/tatem.

¶ Nõne his. Nõ vetat bibere vinum ad necessitatem·ꝑ mo/rari extra tempꝰ z viti/litatem in vino·z exa/cuandis certare calici/bus. Unde ysaias. Vę qui potẽtes estis ad bibendũ vinum·z viri fortes ad miscẽdã ebrietatem

¶ Oculi tui ꝛc. Pene naturale viciũ est·post vina in corde mulierem concipisce/re comitante etiaz tur pitudine verborum

¶ Et eris si dor. ꝛc. In mari dormit qui in hui⁹ mundi tẽ/ptationiꝫ positi·ꝓui/dere inrruentium vicio/riꝫ quasi cumulos vn/darum negligãt·et q̃i sopit⁹ gubernator damnum amittunt·q̃ando mens ad regendã na/vem corporis·studiuz solicitudinis pdit.

¶ Uerberauerũt Vor passi z dormiẽ/tis. Mens eñ a cura solicitudinis dormiẽs verberatur·z nõ volet quia imminẽtia mala non ꝓspicit·Sic nec q̃ ꝓpetrauerit agnoscat·trahit·et non sentit·qz illecebras vicioꝝ du/cit·nec tñ ad sui custo/diam suscitat. Vigi/lare optat vt rursũ vi/na reperiat. Quãtis eñ somno torporis ꝓ/sus se non custodiat. vigilare tñ ad curas ꝛculi nitit·vt semper voluptatiꝫ debiet·.

Ca XXIIII.

¶ Ne emu. ꝛc. Ne desideres imitari quos ꝓdictis vicijs videris implicari·sed sapientię opam dare curato. Unde subdit Sapientia edificabit domus

suffossio oculoꝝ: Nonne his qui ¶ ultra necessitatẽ cõmorant in vino·z studeñt calici bus epotandis: Ne intueris vinũ quãdo flaueſcit cum splenduerit i vitro coloꝛ eius. Ingredit blande sed in nouissimo mordebit vt colu ber·z sicut regulus venena diffũ/ ¶ ad cõcupiscendũ ¶ miserea/ der. Oculi tui videbunt ¶ extraneas ¶ res contumeliosa obiectas z coꝛ tuũ loquet̃ puersa. Et eris si ¶ mundi tempestatibus. cut dormiẽs in medio mari·z qua ¶ sine cura ¶ corpis ¶ mẽs † ¶ solicitudinis si sopit⁹ gubernatoꝛ amisso ¶ clauo· studio ¶ Demones z dices. Uerberauerũt me sed nõ ¶ ignorauí ¶ g vicia dolui·traxerunt me z ego non sen/ ¶ ad curas ꝛculi ¶ vo si. Quando euigilabo et rursus vi luptates na reperiam.

Ca. XXIIII.

De emuleris vi ¶ ꝑdictos ros malos·nec deside/res esse cum eis: quia rapinas me ditaꝫ mẽs coꝝ. z fraudes labia eo/ ¶ que est christus. rum loquunt̃. Sapientia ędifica/ ¶ ecclesia. bitur domus·z prudẽtia robora/ ¶ sapie· ¶ donatis virtutũ: bitur In doctrina replebunt̃ cella ¶ et in eis ria. vniuersa substãtia ꝓciosa et pulcerrima Uir sapiens fortis est· z vir doctus robustus z validus· quia cum dispositõe initur bellum z erit salus vbi multa ꝓsilia sunt.

¶ Ulr sapiẽs ꝛc. Non omnis fortis sapiens·sed econuerso·quia et si corpore debilis est·si assit sapientia·omnia fortis aduersarij·id est·dyabo li certamina vincit

¶ Excelsa ꝛc. Non potest stultus ad sapientiã ascendere·quia in infi/mis vicioꝝ tacet·qui et si in presenti se aliquid sape putat·in porta·id est. in entu huius vitę nihil fuisse inueniet·

¶ Qui cogitat ꝛc. Aperit quẽ stultum dicat·non ingenio tardum·ꝑ et qui vel cogitando peccat.

¶ Si desperauerit ꝛc. Nihil exterabili⁹ desperatõe·quã q̃ habuerit. z̃ ge/neralibus hui⁹ vitę laboriꝫ·z qs̃ peius cõ fidei certamĩe ꝓstantiã pdit

¶ Erue eos ꝛc Erue eos q̃ ab hereticis decipiunt̃·rectã fidẽ ꝓdicãdo libera eos qui a male viuẽtiꝫ catholicis trahunt̃ ad interitũ exẽplo bo/noꝝ opm instruendo. Sz z si quos ĩ certa/mine ꝓcutiõis lapsos vl lapsuros ꝛspexeris ad vitã exhortãdo re/staura·si quos fame· si algore piturosꝰ victu veste recrea

¶ Comede fi. ꝛc. Melli z fauo cõpat doctrinã sapię Quia sic illa ceteris obsis·ita hęc doctrinis ꝓcellit ceteris Mel aũt qs̃ in pinptu ẽ moralẽ literę supficiẽ notat·fauus vbi mel in cera allego riã. vbi ablato velãe literę·spãalis suauitas labore aliquo et mora ꝛcipitur.

¶ Ne insidi. ꝛc. Ne q̃ras occasionẽ ꝑ quã deroges homini iusto ille eñ si ceciderit cito resurget·nec iterat ma lũ. Impij vo sic corru unt vt nõ resurgant. Vñ subiũgit. Septi/es cadet i⁹t i die·z re surr·impij vo ꝛc

¶ Septies ꝛc Iu stus di z cadere. i. pec/care memorat·qz de le uiis peccatis agit·sine qbꝫ hec vita nõ ducit ꝑ ignorantiã eñ l ob/liuionẽ·vl subreptõs·ꝑ necessitatẽ·vl fragili tatẽ carnis·sin gul die bus vl initi vl volen/tes fregiũt peccamus·z tñ resurgit iust⁹ qz in/stus est. nec ei⁹ institię bũana ꝓiudicat fragi litas·vñ cũ de isto lo quat·nõ addit in ma lũ·qz z si malũ ẽ ex ca/dũt·ne hereãt i malo cio⁹ resurgãt. At ꝓtra Impij aũt corruũt in malũ·qz cũ ceciderit·l qz grauẽ est corruerit id ẽ criminaliẽ peccare rint sic peccato assenti unt vt non peniteant

¶ Cum ceci. ꝛc. Supra iusto insidias ꝛtuit. nñc aũt vt te red dat ꝓfectũ in omnib inimicis etiã si pecca/ nerint·aut quid aduersi incurrerint insultare ꝓhibet·ne forte si miseran/te domino ad penitentiam redierint·et tibi amici fidelesꝰ fuerit.erubescas quia aliqñ illos despeteris.quos diuina grã ad vitam seruauerat.ꝑ qñ potes iacentibus condole.z vt resurgãt iuua.et si effectus conatum sequi/tur.gaudebis de sanato quem egrotum doluerasꝰ. Si non. benivolentię/tamen fructu non carebis ante deum. Uel ita. Non gaudebis de casu in/imici tui·ne forte dominus superbiam tuam.qnę illi absq̃ dubio displi/cet.hoc ordine illum dejciens humiliet.ne te cadente in peccato·ille resipi/scens sanetur.

¶ Alta et remota ob suphiam.

Excelsa stulto sapientia·in porta ñ aperiet os suuz. Qui cogitat mala facere· stultꝰ vocabit̃ Logitatõ stul ti·peccatum est·z abominatõ ho/minũ detractoꝛ. Si desperaueris in die lapsus angustię·imminuet̃ fortitudo tua † ¶ Eos hñ doctos· ¶ ab hereticis Erue eos q̃ ducunt ¶ vel in certamine ꝓcutionis ad mortem·z qui trahũtur ad inte lapsuros vel fame periturosꝰ recrea ¶ Noli dis ritum liberare ne cessesꝰ. Si dice/ simulare. ris vires non suppetũt·qui inspe/ ¶ quem ctoꝛ est cordis ipe intelligit·et ꝛ/ timere debes. uatoꝛem animę tuę nihil fallit·red ¶ omni ita et tibi· detq̃ homini iuxta opa sua Come ¶ doctrinam sapientie de fili mi mel quia bonũ est· et fa/ uum dulcissimũ gutturi tuo. Sic z doctrina sapiẽtię animę tuę·quã cum inueneris·habebis in nouissi mis spem.z spes tua nõ ꝓbit Ne i fidieris z quęras impietatem i do mo iusti·neq̃ vastes requiẽ eius.

¶ Alis Septies enim in die cadet iustus Septies eñ cadet iustus z resur/get·impij aũt coꝛruent in malum. Cũ ceciderit inimicus tuꝰ ne gau/deas·z in ruina eius ne eruleꝰ coꝛ tuũ·ne forte videat dñs z displice ¶ te cadente i peccatũ· at ei·et auferat ab eo iram suã. Ne cõtendas cum pessimis·ne emule ris impios·qñ nõ habent futuroꝝ rum spem mali·z lucerna impioꝝ

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Time dñm ꝛc. Potest p dñm et regē pater et filꝰ intelligi. q̄ eodē
diuinitatis honore colēdi sunt. Qui em̄ nō honorificat filiū nō honorifi-
cat patrē q̄ misit illū ꝛc. cū detrac. ñ ꝓmiscearis. cū ill. s. q̄ dicētes se deū pa
trem nosse. filiū dei in carne apparentē noluerūt recipe. qm̄ repente consur-
get pdi. e. rui. vtriusq; ds nouit. Vtriusq; ꝛ detrabētis. ꝛ ei sauentis. ꝛc
rogantiuꝫ christo. ꝓn
cipum ꝛ decepti ab eis
populi. ꝛ lacerantium
fidē hereticorū. et
assultantiuꝫ illis au
ditorum.

¶ Que sunt dei deo.
¶ Que sunt cesaris cesari

Nec quoq; ꝛc. Cū reprobis q̄s re-
pentino interitu rapi-
at a sancto. Vel hec q̄
q; sapientib; sunt ob-
seruanda. q̄ et docui-
ne detractoribꝰ misce
antur. quia hoc spēci
aliter vicio pditur to
tum pene genus hūa-
num. Unde augꝰ. in
mensa sua. Quisquis
amat dictis absentuꝫ
carpe vitam. Dāc mē
sam indignam nouē-
rit esse sibi

¶ subaudi ignorata sūt.

Alia translatio ap
tius. Hec nobis sub-
audi ignorata sunt. sa
pientiā agnoscentib;
Qꝰ sequentiū potest
esse principiū. Cogno-
scere psonā in iudicio.
ꝛc. Supra regē time
re docuit. et nunc ꝓso-
nam in iudicio cogno-
scere vetat. Unde col-
ligitur. quia ira princi
pibus oportet seruire
vt eoꝝ reuerentia vel
timore nunq; a via ve
ritatis recedatur.

¶ Labia de. ꝛc
Osculū pacis ꝛ amo-
ris signum est. Qui er
go recte respondet. la
bia deosculatur. quia qui
cunq; neglecta accepti
one psonarum. sola v̄
ba iusticię sequitur. in
sipientib; forte grauis
videt. et austerus. Mi
tos tū cum quib; pacē
habeat. multos pru-
dētes qui sua v̄ba cū
amore ꝓlectant. inue
niet. et eoꝝdē qui sepe
aduersabant. in melius
conuersos

¶ Prepara so. ꝛc
Prepara opꝰ et agrum
diligenter exercere. est
cuncta iniquitatis sen-
tibus. actionē nostraꝫ
ad frugem retributionis excolere. et post agri exercitium domū edificare.
qđ plerunq; ex bonis operib; dicimus. q̄ram vitę munditiā ꝛ in cogitatōe
construamus. Ille em̄ exterius domū edificat. qui primū agrum corporis
a spinis viciorum purgat ne si desiderioꝝ sentes in carnis agro proficiant
intus tota virtutū fabrica fame boni crescente destruatur.

¶ Per agrū ho. Per agrū vineaq; pigri ac stulti transire. est cuiusli-
bet vitam ꝓspicere negligētis. quā vtriq; vel spinę replent. quia in corde ne
gligentiū puricia terrena desideria ꝛ punctiones pullulant vicioꝝ. Vñ

In desideriꝫ est omnis ociosus. Et macerie lapidū in vinea vel agro vi
stulti destructa iacet. cum incepta virtutū munimina. vel improbitate ho
minū decepti. vel diaboli ꝓuasione quisq; negligens pdit. Ca. XXV

¶ De quoq; parabole ꝛc. Hinc nouo ordine loq̄ incipit. ꝛ vt non
ad audientē. sed cū q̄ dō veritatis habeat. ptractet. in qb; tū q̄sq; q̄d ca-
uere. q̄d appetere debe
at agnoscat. Quas q̄
dam pabo'as viri ez
ech̄ie transtulisse dicit
q; ezechias vsq; ad eā
dispse habebat a pri
bus. put ex ore salomo
nis semel dictas rapu
erant. Et p ei' industriaꝫ
collectę. huic libello in
serte sunt. Notandus
q; in his paboliꝫ mul
to pla sunt allegorica.
q̄s in ceteris. et collatō
ne rep. s. q̄ figuris ap
te videntur

Hec quoq; parabole salomonis. quas
transtulerunt viri ezechię regis iu
da. Gloria dei est celare verbuꝫ. et
glozia regū inuestigare sermonem.
Celum sursum ꝛ terra deorsum. et
cor regum inscrutabile. Auser rubi
ginem de argento. et egredietur
vas purissimū. Auser impietatē de
vultu regis. et firmabitur iusticia
thronus eius. Ne glozioſus appa
reas coram rege. et in loco magno
rum ne stetteris. Melius est em̄ vt
dicat tibi. ascende huc. q̄s vt humi
lieris coram principe. Quę vide
runt oculi tui ne ꝓferas i iurgio ci
to. ne postea emendare nō possis.
cum dehonestaueris amicū tuum
Causam tuā tracta cū amico tuo. ꝛ
secretū extranei ne reueles. ne for
te insultet tibi cum audierit. ꝛ exp
brare ñ cesset. Grā ꝛ amicicia libe
rāt. quas tibi serua. ne exp̄brabilis

¶ in carne apparēte ¶ deitatis.
¶ aplorū ¶ gscrutari
¶ apostolorū ¶ scia apostolorū nostrā fragili
tatem transcendit † ¶ supficie litere.
¶ sacro eloquio ¶ de subtilitate
litere et figuralium ceremoniarū.
¶ spūalia misteria
¶ Quia repro
bi ꝓiecta facere negligunt. recte subiungit. per
hominis pigri transiui. ꝛ ꝓ vineaꝫ
agrum hominis pi. trā-
siui. Et ecce totū repleuerāt
vrticę. operuerant supficiem eius
spinę. et macerie lapidū destructa
erat. Mō cum vidissem posui i cor
de meo. ꝛ exemplo didici discipli
nam. Usqquo piger dormis? vsq;
quo de somno consurges? Paruꝫ
inq; dormies. modicū dormitabis
Paurillū manus ꝓseres vt quie

¶ Auser impietatē ꝛc. Auser impietatē ꝓse
quēdi christianos de
animo sauli vel hmōi
et cū christū p̄dicare ce
perint. firmabit iusti-
cia. cathedra doctrię
eoꝝ. quā prius ad rui-
nam sua ꝛpelleb at ꝛpietas cū iusticię dei repugnātes suā volebāt statuere.

¶ Auser ipietatē ꝛc Qui ꝓsunt populi. si volūt firmū cē solū suū sp bila-
ritate ꝛ grā vultus plēos exhibeāt ne p arrogātiā rigidi plebis odiū incurrāt

¶ Ne glorioſus. Dic supi⁹ p̄latū. nūc subditū monet. illū vt bilarem
vultū ondat subiectis. hūc ne in ꝓspectu maioꝝ arrogās appareat. sed in
mediocri posit⁹ loco. lupius euocari mereat. Unde Cū inuitat⁹ fu. ad nup-
re. in no. lo. P̄ōt in rege ꝛ principe dñs intelligi. i cui⁹ ꝓspectu nos sp hu
miliari necesse ē. Uñ. Hūiliamini sub po. ma. d. vt ex. vos i tem. visitatōis.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Mala au. ꝛc. Sacra eloquia lectis ꝓpantur quia requiem parant audientibus argenteis quia splendida fulgent virtutibus partꝫ. Unde eloquia domini elo. ca. ar. ig. ex. Lector ornatui mala supaddit aurea. qui diuina eloquia spiritualibus sensib⁹ z misteriis plena exponendo demonstrat. Sensus eñ mala vocñt quia de arbore vitꝫ id est dei sapientia sunt orti aurea. qz notioꝝ amoremqꝫ perpetuꝫqꝫ claritatis mẽtibus infundunt Mala ergo aurea in lectis argenteis qui lo. xr. in tpe suo quia q̄ verbum dei oportune nouit iuxta audientium capacitatẽ predicare modo exempla ac dicta partꝫ p quetũ custodiam ad requiẽ pnemiq; eternam iuxta literam replicat modo suauitates in bis sensu um spualium fructus quibus pia audientiũ desideria pascat re moto literę velamine pandit

¶Inauris au. ꝛc Recte humilis auditor inauri aureę ꝓpatur quia dum libẽter increpanti ac docenti aurem accõmodat ñã se ad ꝓcipiendã claritatẽ sapientię celestis pręparat iam supne luc⁹ visioni appropiat Magister eruditꝰ margarito fulgenti quia dum emendationem morum dum supnoꝝ sacrium pie quereti bus aperit. quasi aureo ornatui maiorẽ in supet gratioꝝqꝫ fulgorem gemmę ardentis annectit

¶Sicut frigꝰ ꝛc. Importunus videtur tempe messis ningere. Nam et pꝰ. Qui omodo do nix estate z pluuię in messe sic indecens ẽ stulti gloria. Sed tñ i feruenti palestina. nõ parum delectabile est si subito frigus quo modo in nive solet aduenire qđ incendia solis aliquando refrigeret. sudorem laborem tergat ardentes tempet anbelitus cui bene legatus assimulatur fidelis qui mentẽ eius qui se misit prudenter agendo repausat.

¶Vir glorios⁹. Idem videtur. Ne lactes quenq̄ labijs tuis. Sed illud est ne ꝓmittendo hominẽ suscipias et non ꝓplendo decipias. Hoc autẽ videm et quod dicit apostolus. Habentes speciem pietatis veritatem autẽ eius abnegantes

¶Mel inuenisti ꝛc. Potest z sic intelligi quod post apte dicit Bubtrahe pedem tuũ de domo primi tui Et si eñ cuiuslibet vel locutionem. vel visitationem melle dulciorem inueneris melius est tñ vt rarius veniędo facias eum diligere aduentum tuũ qđ vna vice tamdiu cum illo maneas vel totiens ad eum venias vt fastidiat

¶Dens putrid⁹ ꝛc. Hieremias. Maledictus qui ponit spem suam i homine et ponit carnem brachiũ suum. Qui recte denti putrido et pedi lapso compatur. quia vnicum hominis bonũ id est. adherere deo et ponere in deo spem suã nescit iste nec vitę ꝓpere cibum nec ad mansionem ꝓtest desiderate salutis ꝓtingere z amittit pallium in die frigoris quia z

fias. Mala aurea in lectis argenteis qui loquit verbũ in tẽpe suo. ¶ magister eruditus

Inauris aurea z margaritum fulgens qui arguit sapientẽ z aurem obedientẽ. Sicut frigus niuis in ¶ Tpe ꝓcatoꝝ inter feruores pſecutionum. † ¶ metis quidẽ mul. o. pau. ⁊ ¶ ꝓcatoꝝ mꝫ die messis ita legatus fidelis eius a deo

qui misit eum⁹ animã illi⁹ requiescere facit. Nubes z ventus z pluuię nñ ⁊ ¶ spem sanctitatis habens ¶ virtutem sequentes ⁊ vir gloriosus z ꝓmissa negans ⁊ † ferendo q̄ ꝓ peccatis irrogantẽ. sa non ꝓplens. Patientia ⁊ lenit ¶ deus ¶ bilis satisfactõ ¶ domabit

princeps z lingua mollis confringit ¶ contumacẽ ꝓuocatio. † ¶ paratũ tibi. ¶ Dulcedinẽ celestis intellectꝰ. q̄ apum. id est. patrũ officio paratur.

get duriciã † Mel inuenisti come ¶ nõ plus sape q̄m oportet sape † ¶ Cito continget ⁊ ¶ vltra vires querendo.

de qđ sufficit tibi ne forte ⁊ satiat⁹ ¶ quas quod bene intellexeras

euomas illud. Subtrahe pedẽ tuum de domo primi tui ne qñ satiatus oderit te. Jaculum z gladius et sagitta acuta homo qui loquit contra primũ suũ falsum testimonium. Dens putrid⁹ z pes lapsus qui sperat sup infideli in die angu ¶ beat⁹ qui custodit vestimenta sua ne nuꝺ apparcat

stię z amittit palliũ in die frigoris ¶ Ebullit acetũ in nitro † ¶ peruersa mẽs cor

Acetũ in nitro ⁊ qui cantat carmina

fectione deteriꝰ succeditur.

cordi pueri Sicut tinea vestimẽto z vermis ligno ita tristicia viri ¶ de corporalib⁹ et spualib⁹ alimentis

nocet cordi. Si esurierit inimicus tuus ciba illũ si sitierit da ei aquã ¶ Proverb⁹ caritatis

bibere. Prunas eñ congregabis super caput eius z dñs reddet tibi.

Ventus aquilo dissipat pluuias. et facies tristis linguã detrahentẽ ¶ In alienis tudine virtutum liberum et secretus a seculi desiderijs et vrozis vinculis

Melius est sedere i angulo domatis q̄m cũ muliere litigiosa z in domo ¶ carnali voluptate quotidianis

nepharie mulieris contumelijs affici.

mo ꝓmum. Aqua frigida animę sitienti et nuncio bonus de terra lõgi † ¶ os iusti meditat sa. et lin. c. lo. iu. ⁊ ¶ a dya

qua. Fons turbat⁹ pede z vene volo.

na corrupta iustus cadens coram impio. Sicut qui mel comedit multum et nõ est ei bonũ sic qui pscrutator est maiestatis opprimet a gloria. Sicut vrbs patẽs z absq; muro rum ambitu. ita vir qui non põt in loquẽdo cohibere spũm suum.

Ca. XXVI.

QUomodo nix in estate z pluuię i messe ¶ nõ indoctis honor docẽdi committat

se sic indecens est stulti gloria.

si in serenitate vitę ꝓsentis habitu religiõis videatur indutus in diei iudicij nudus patebit

¶Acetũ i nitro. ꝛc. Nitrum a nitria prouintia vbi nasci solet dicitur nec multũ a salis amoniaci spẽ distat. Dicit eñ salem i litore maris feruor cõficit solis durãdo i petras aquas marinas. quas vis ventoꝝ l maris feruor ad litus ꝓjicit ita i nitria vbi estate plurię pluriores tellurẽ in fundũt ardor nimius aquas excoqt i petrã sali l glacies simillimã si nibil gelidi rigoris, nibil salsi saporis hꝫtem. q̄ tñ iuxta naturã salis in caumate durare. z nubiloso aere fluere ac liquefieri solet. Bacidigene ad lauꝺ vrunt. Lñ Balaueris te nitro. z multiplicaberis tibi berbã bouth. maculata es iniqtate tua. Crepitat aũt in aq̄ qi calx viua z depit. Sic aquã lanationi babilẽ reddit

¶Prunas. i. ardore caritatis. nõ eñ doceret sapia vt bona inimico malt cã faceres. sit eñ sepe vt inimicus crebris vicus bñficijs odij ponat rigorẽ z calorẽ caritatis mẽti apponat.

¶Ventus aquilo Si bilari vultu audieris detrahentẽ. tu illi das fomitẽ detrahendi. Si vo tristi vt ait quidã discit ñ libẽter dicere. qđ dixerit ñ libenter audiri.

¶Melꝰ est ꝛc Doma ẽ excelsus z secretꝰ locus. In actibꝰ ei apostoloꝝ vbi petrꝰ ad superiora ascẽdit ad otãdum. ꝓ supioribꝰ i greco doma scriptum est

¶Aqua frigi. ꝛc. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarũ ita de. a. m. ad te deꝰ. Aqua ergo frigida q̄ sitientis ardorẽ extinguit. z nunci⁹ qui de lõge nona q̄libet et inopinata gaudia portat. assimilãt. qz z dulcedo diuine visionis. animã diu desiderantẽ ꝓsolat. et ab estu tribulatõis liberat. z q̄tidie angli de terra lõginq̄. i. de supna patria descendẽtes in mundũ. iustos vel inter tẽptatões spe celestiũ roborat. vel finito certamine ad palmã retributõis inducũt

¶Fõs turbat⁹ ꝛc. Euenit sepe vt q̄ matoti ꝓditi scã fulgebãt. ad vltimũ plꝰ volẽtes sape q̄s fragilitati bũanę ꝓcessus ẽ insipiẽtię foueã deiciãt. Vñ adiũgit. Sic q̄ mel ꝓmedit mul. ꝛc. Dulcedo eñ mellis plꝰ q̄m ꝺꝫ sumat. vñ delectat comedẽs necat. Dulcis q̄s ẽ inq̄sitõ maiestatis si qui vltra modũ inq̄rit ab eꝰ gla opprimit. qz vt mel imoderate sumptũ. pscrutãtis sensũ dũ nõ capit rũpit Nõ aũt sũ solũ ꝺꝫ q̄sq; sapiẽs attẽdere. sed etiã ne ea q̄ recte atq; vtiliter fore potuit imoderat⁹ sermõib⁹ inutilia reddat Vñ addit. Sicut vrbs pa. ꝛc

¶Sicut v. p. Si ei mux silẽtiũ ñ ꝺꝫ iimici iaclis ciuitas mẽtis. z si ꝑ ꝓba lẽt emetipas iacit. aptã se adũlario oñdit. quã tãto ille sine labore supat q̄nto z ipa q̄ viat q̄ semetipsã p mstiloq̄ pugnat Ca XXVI

¶Quomodo nix ꝛc. Nix estate et pluuię i messe pscatoꝝ ifiditum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tempe ꝓdicatōis·que dum forte grauiores ĩ sistunt·z caloꝛē in multis impediunt dilectōnis·z frugesbonę operationis fedant·quibus gloria stulti ꝓpat quia si indocto carbe dra docendi tribuit': ęque p bocccclesia vt infidelium ꝓsecutione leditur·qđ arriang tẽpestatis calamitas.p̄bauit.

℣ Nam sicut a.ꝛc Verba compat anibus·quia p aera trāsuolant ab ore loquentis ad audientem·sed auis sepe resident: vbi vtilitas aut necessitas non est. Verba autez non dispersa in uentū euanescunt·ß cuncta ĩ autorem reuertunt·et vel bene prolata. iuuant loquentē. vl̄ male granant·ita vt pro omni ocioso verbo ratōnē in die iudicij reddere cogamur. Quāto magis aūt maledicta non quę maligne ĩ insontem iaculantur. sed et illa quę negligēter passim in quoslibz proferunt·non alium sed ipsum maledicum opprimunt. Maledici eñ regnum dei non possidebunt. Nō aūt sine causa addit·Maledictum frustra platū Est eñ maledictū iuꝛ diuinam iusticiam·vt pecunia tua tecuz sit ĩ pditōne·z anathema ecclesię·de quibus Quęcunqz ligaue·sup ter·l·e.z unc cłis.

℣ Ne respōdeas ꝛc Respōde stulto iuꝛ stulticiā suam ꝛc. Nō sunt contraria·vtrūqz eñ pro tempe z personarum diuersitate cōcordat·dum z stultus contemnit·quia nō recipit sapiētiam·z stulta superbia a sua deuitatur stulticia. Vñ. Factus sum insipiens vos me coegistis·

℣ Claud? pe.ꝛc. Potest sapiens stultum mittere nesciens. Nec tñ sapientię sue glam pdit·quia de ignoto bonum qđ audierat credit. Sed qui hereticū sciens: mittit ad predicandum claudus est pedibus·et iniquitatem bi.quia z operis boni finis incessum amisit·z in teriora sui sensus hausta stulticię debuit.

¶ Quō si spi.ꝛc. Spina nascitur in manu temulentiscum in operibus eius qui carnalibus seruit illecebris punctiones oriunt scelerum. quibus recte parabola quā stultus ꝓponit assimilatur. quia et si verba prudētię nouit dicere.in his tñ vicioꝝ punctiones·quibus vel se vel primū lacerat vita

Nā sicut auis ad alta trāsuolās.z passer quolibz vadēs· sic maledictū frustra, platū in quepiā supuenit. Flagellum equo et chamus asino·et virga ĩ dorso imprudētū. Ne respōdeas stulto iuxta stulticiā suā·ne efficiaris ei simil·Respōde stulto iuxta stulticiam suaz·ne sibi sapiens videas esse. Claudus pedibus z iniquitatez bibens·q̄ mittit verba p nunciū stultum. Quomodo pulcras frustra habet claudus tibias·sic indecens est in ore stultorum pabola. Sicut qui mittit lapidem in aceruū mercurij·ita q̄ tribuit insipienti honorē. Quomō si spina nascat in manu temulēti·sic pabola in ore stultoꝝ. Judiciū determinat causas·z q̄ imponit stulto silentiū·iras mitigat. Sicut canis qui reuertit ad vomitū suū·sic imprudens qui iterat stulticiā suam. Vidisti hominē sapientez sibi videri·magis illo spem habebit insipiens. Dicit piger·leo est in via·leena in itineribus. Sicut hostiz vertit in cardine suo·ita piger in lectulo suo. Abscondit piger manus sub ascella sua·z laborat si ad os suum eas ꝓuerterit. Sapientioꝛ si bi piger videt·septem viris loquentibus sententias. Sicut qui apprehendit auribus canē·sic qui transit impatiens z ꝓmiscebit rixę alteri?. Sicut noxius est qui mittit lanceas z sagittas in mortē·ita vir qui fraudulenter nocet amico suo et cū fuerit deprehēsus dicit·ludēs feci·Cum defecerit ligna extinguetur ignis·z susurrōe subtracto.iurgia ꝓquiescūt. Sicut carbones ad prunas z ligna ad ignē·sic bō ira accendus suscitat rixas. Verba susurronis quasi simplicia·z ipa pueniunt ad intima cordis. Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile·sic labia tumentia cum pessimo corde sociata Labijs suis intelligit inimicus. cum in corde tractauerit dolos. Cū submiserit vocem suam·ne credideris ei·qm̄ septem nequicię sunt in corde illius Qui opit odiū fraudulenter reuelabit malicia eius in ꝓcilio Qui fodit foueam incidet in eā·z qui volui lapidē reuertet ad euz. Lingua fallax nō amat veritatē·z os lubricum operatur ruinas.

Ca. XXVII

NE glorieris ĩ crastinum·ignorans qđ superuentura pariat dies. Laudet te alienus et nō os tuū·extraneꝰ z non labia tua. Graue est saxū z onerosa

re nō nouit. Depe eñ dum bona dicit·aut suam laudē.aut vituperatōnem gīt alioꝛ

℣ Sicut ca.ꝛc Canis vomens cibū quo pectus eius premebat abijcit·cā redit ad vomitū quo leuatus fuerat onerat.z q̄ admissa plangunt nequiciā quę mentis intima deprimebat ꝓfitendo pnūciant.quā post confessionem dū appetāt resumunt

¶ Vidisti ho. Vñ In iudicium ego ĩ hūc mundum veni. vt q̄ nō vident videant.z qui vident ceci fiant

℣ Dicit piger ꝛc. Multi cum verba exhortationis audiunt. dicāt velle se viā incipere iusticię.ß a satbana retrahi ne ꝓficiant sicqz excusando semp in lecto sui torpis sicut hostiū in cardine vertit·z mō erire ad opā dum. modo ad quiescendum redire.ꝓponentes.in suis iacere p̄ nitatibus ñ desistunt.

¶ Sapiētior ꝛc. Septem viri loquentes sententias.septiformi gā pleni nobis sententias sacre scripturę ministrātes· quibz sapientioꝛ sibi stult? videtur.qui dicit.l'non debere.vel non posse ipleri.quę illi dictate spūsancto hominē facere iusserunt·et mltos perfecisse mōstrauerit

℣ Sicut qui ap. Noli verbis ꝓtendere ad nihilū vtile est nisi ad subuersionē audiētiuz·Quicūqz simplex sensu est.z duobus interse iurgantibus mordaci sermone capta aure cito incipit quasi canis latrare·z in ꝓtēt̄iones generare·ß sapiens omnino vitat·

Ca. XXVII.

¶ Ne glorieris ꝛc Ne securus sis aliqñ de futuro.quia z si bene seruis dño·qualis esse in futuꝛ possis·quomodo vitam finire.ꝓfuis videre non vales·Beatus homo qui semp est panidus·

℣ Graue ē sarū Graue est vl̄ vno crimine capitali·quasi pōdere sati depremi.vel quasi gla reis arenę innumeris pcratis leuioꝛibz onerari Ex vtroqz grauioꝛ est ira stulti.qz hec quo certius q̄s sint mala patescunt. eo acrius vt castigent̄ pungūt.ira vo qz nō corpale ß spūale viciū est.q̄ min? deprehēdit' eo ap̄li? ḡuat. Vñ ñ absolute irā.ß irā stulti dic̄ saxo z arena grauiorē Nā sapiētes quō acꝛ? z fmōes.ita mētis q̄s motꝰ examināt z castigāt·

Ira stulti. de quo supra. Ira enī iusti nō talis Nam de moyse dictū est quia exiuit a pharaone irat⁹ nimis. De tali ira dictū est. Melior ē ira risu qz p tristiciā vultus animꝰ corrigit delinquētis Ira stulti vbi incādu erit mox viscera pietatis amittit z furori frena laxat

Melior est zc. Amor abscondit illicitus vt adulterinus. Qui ei male agit odit lucem. Huic iure manifesta correctio ꝓferet Melius est cū vesperio corrigendi palā corrigere qꝫ studio similiter peccandi clam diligere.

Anima satu. zc Anima diuitū q̄ bñ consolatōs sinā quibꝰ dr. Ve vobis q̄ saturati estis qz esurietis. spnit anditaz celestis regni dulcedinē. Anima aūt eoz q̄ esuriūt z sitiunt iusticiā. aduersa seculi z mortē ꝑ dulci sumet. Sicut auis zc. Sic auis ouā vel pullos quos fouerat raptui exponit sic vxtes in qbꝫ ꝓficiebat q̄ deserit. īmundis spiritibꝰ pdit Vñ dic alibi. Si spūs bñtis potestatē ascēderit sup te locū tuū ne dimiseris Hoc est. Si tēptatio dyaboli instituerit tibi ne a bono qd faciebas desistas

Melior ē vici. zc. Melior ē tibi qui animi fratna dilectōe vl societate ꝓnectit qꝫ germanꝰ frat q̄ fidei z pietatis iura tecū hꝫ ꝓmunia negligit. Vñ Hō quidā descendebat ab hierusalē i ie. z in in l. zc.

Qui bñdicit ꝑ. id est qui fauore superfluꝫ laudis cū extollit. vel malis faūdo vel bona plus eqno laudando. Hꝫ hic maledicenti assimilat quia vl in malo ope laudādo ꝓficientiā tribuit. vl in bono ope simplicitatē puri cordis minuit. vt quod supernī amoris cā icepat hūano fauore finiat

Ferrū ferrū zc. Bona consolatio consilium sapientium qui dum se inuicē consolando instruunt ferrum ferro acuitur

Infernꝰ zc. Infernī tormenta nō replent terminū accipiēdo. Similiter z intentiones eoz q̄ terrena sapiūt insatiabiles sunt in desiderio peccandi. Ideo enī sine fine puniūtur quia voluntatē habuerāt sine fine peccandi si naturā haberēt sine fine vinendi.

est arena sed ira stulti vtroqꝫ grauior. Ira nō habet misericordiam nec erūpens furor z impetū ꝓcitati spūs ferre quis poterit. Melior est manifesta correctio qꝫ amor absconditus. Meliora sunt vulnera ꝙ dei ꝙ flagellat enim deus quem diligit † ꝙ qꝫ dyaboli blandimentis decepi qui nostris fauet erratib⁹ quasi patiī sit quod peccamus et vltra modū scientis tribulatō quam deo dispensāte toleram⁹. ✠ Id est blādimenta diligentis qꝫ fraudulenta ꝙ oscula ꝙ dyaboli ꝙ diuitum † ꝙ mūdanis † ꝙ dulcedinem celestis patrie. odientis. Anima saturata † calcabit fauum · anima esuriens etiam ꝙ aduersa seculi ꝙ mortem † beatitudinē amaꝝ ꝑ dulci sumet · Sicut auis transmigrans de nido suo · sic vir qui relinquit locū suum. Unguento z varijs odoribus delectat cor z bonis amici consilijs anima dulcoratur. Amicum tuū z amicū patris tui ne dimiseris · z domū fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tuę. Melior est vicinus iuxta qꝫ frater ꝑcul. Stude sapiētię fili mi z lętifica cor meū · vt possis † ꝙ vt samaritan⁹ ꝙ vt sacerdos vel leuita · ꝙ vel tuū · ꝙ contradicenti respondere sermonē Astut⁹ vidēs malū absconditus est. puuli trāsierūt viatores ꝙ apli · ꝙ qua ꝙ multa opprobria · untes sustinuerūt dispendia. Tolle vestimentū eius qui spopōdit ꝑ extraneo · z pro alienis aufer ei pignus. Qui bñdicit primo suo voce grandi de nocte consurgēs · maledicēti similis erit. Tecta pstillantia in die frigoris · z litigiosa mulier ꝓpanē. Qui retinet eam quasi q̄ ventuꝫ teneat · z oleum dextrę suę euocet. Ferrum ferro exacuit. z hō exacuit faciē amici sui. Qui seruat ficum comedet fructꝰ eius · z qui custos est dñi sui glificabit. Quō in aquis resplendēt vultus ꝓspicientiū sic corda hominū manifesta sūt ꝓdentib⁹. Infernus z pditō nūqꝫ replētur similiter z oculi hominum insatiabiles. Quō probatur in conflatorio argentū z in fornace auꝝ sic probatur hō ore laudātium Cor iniqui exquirit mala. cor aūt rectum exquirit sciam Si conteuderis stultuꝫ in pila quasi tipsanas feriente desup pilo nō auferetur ab eo stulticia eius · Diligenter agnosce vultū pecoris tui · tuosqꝫ greges cōsidera Non enī habebis iugiter potestatē · sed corona tribuetur tibi in generatōne generationum · Aperta sunt ꝓrata · z apparuerūt virētes herbę z collecta sūt † ꝙ fluxerē a vobis regnū dei et dabit g. f. f. c. † ꝙ iudeis supet bis · ✠ Innocentes. fęna de ꝓmontibus ✠ Agni sunt ad ꝙ penitētes vestimentū tuū z hedi ad agri pręcium Sufficiat tibi lac capraꝝ in cibos tuos · z in necessāria domus tuę · z ad victum ancillis tuis.

Diligēter zc. Pastori eccie vi. Diligent adhibe curā eis qbꝰ te ꝓesse ꝓtigerit agnosce animos ac facies singloꝝ si qd vicij in eis ineneris. ati calligare memēto. Nō enī tu sp pascēdi dñicas oues potestatē habebis. Ꝑ eterna ꝑpies coronaꝝ si tuo tpe bñ pueris.

Aperta sūt pra. Apta sunt mo pascua sacramētoꝝ eccliaꝝ qꝫ diu fuerāt figuris legalib⁹ clausa. apparuit nouitas euāgelicę veritatis et gratię collecta sunt in pabulū gregis dei scripta veteꝝ pmablata qdē sapbis in dgis falce diuinę indicij z bñdicēs eccię cplis ad spūale sublimium data

Agni sūt ad ve. zc. Agnoꝝ vellerib⁹ vestieris dū bōis delapsuloꝝ obedientiam moribꝰ pastor ipe pleceris eoꝝ qꝫ laudabilia scā cernēs · z oma tu xtuū z calore dilectōis ipe gloius ceteris hedis agꝝ ꝓpas dū pccores ad pīam vocādo sublimioꝝ ribi in terra viuentium locum aquiris

Sufficiat tibi lac. c. zc. Data institia pec ꝓmissū pasce ne tibi lac etate nouū vl frigore delit · ꝗ tibi sp tuisqꝫ sufficiat Hoc ē. Tā sedulo doctrię ista vt etā qsdā penitētes ad officiū docendi pueros. z pilos q̄ prudēꝑ feditate vicioꝝ ad iustitiaꝝ iudicis videbāt ee ponēdi. mōratōabiles ee sine dolo lac xbi puul sensu mistret. Fit āt lac caprus ad victū anall · qi bi q̄ nōdū amore pfecto ꝗ adhuc timore seruili dño defuiūt ꝑ ceplū vl xba eoꝝ q̄ ꝑ pīaꝝ salui fā sūt viuificaꝝ xbi ꝙpul reficiunt · z ad maiora incrēta xti tū inuant. Quidā ꝗ qd dictū ē · apta sunt ꝑ. z ap. ber. vi. z col. sunt f. de mō. Agni sunt ad uestit. t. z hc. ad a. ꝓa. ita exponit Apta sunt monumēta · ap paruerunt corpa redimina · sequestrati sunt peccatores a fide. colligendum est fenum ad ꝓburendū de locis excelsis. Sequestrati sunt agni ad dexterā. hedi ad sinistrā. Agni ad vestimentū regis qi ipse dixit. Inbabitabo in eis hedi pro ꝓtectio lanctorūm quib⁹ nocuerāt ignibus tradentur

Ca. XXVIII.

Fugit impius. Qui nō est fortis etiā si nullus sequat spōte fidē deserit dum latrocinijs vl piurijs alijsqꝫ huiusmōi infidelis se simile reddit.

Ca. XXVIII.

Fugit impius

Justus aũt quãsi leo: in occursu bestiaꝝ nõ trepidat·qz se omibus ualere non ignorat. Vñ iusti securitas leoni ꝓpatur·qz cũ quoslibet insurgere ꝑspiat ad mentis suę ꝓfidentiam redit. ꝛ lat qz vicit·qz solã diligit quę nemo inuit amittit.

℣ Qui aũt re. ꝛc. Omnia aiadnectunt electi. id est. ꝛ futuruz discrimen vniuersalis iudicij·et quibꝰ opibꝰ requies·quibꝰ pena retribuat eterna.

¶ Qui decipit ꝛc Qui ꝑ doctrinã hęreticam decipit amatores iustitiaę: vt a vitate desistant·ipe ꝑ malis penã quã merent incurrit·bona autẽ siq̃ gerebat. vl vtilia scribẽdo vel ꝓtinenter vinẽdo iuuant·alios vl legentes vel audientes cremoniam·etiaz de casu aꝰ sumũt.

℣ Exultatõe ꝛc Non de pinibus. sed de eternis i futuro tonis. nõ de creaturis ꝗ de creatore cuꝰ visiõe lętant Vñ Letamini in dño ꝛ exultate iusti Vel in exultatõe in. ml. g. qz duz electos in hac vita euenientibus ꝑsperis exultare contigerit·mlta dño gloria ex plurimoꝝ fide ꝛ pijs opibus dat regnantibus impijs ruinã hominũ. Sicut mlti q̃ dant glam deo: cum iustos in ꝓnectu virtutuꝫ gaudere ꝑspiunt·ita dñ superbi regnãt·suę perfidię multos ꝓplicant·qõ ꝛ de paganis ꝛ hereticis ꝛ malꝫ catholicis potest accipi

¶ Beatꝰ homo ꝛc Ira iudicij tãto districtior portabit. q̃to nẽ minus timet Vñ. In die maloꝝ: ne sis immemor bonoꝝ ꝛ die bonorũ ne sis immemor malorum.

nemine ꝑsequẽte. iustus aũt quasi leo cõfidẽs absq̃ terroze erit. Propter peccata terrę multi ꝓncipes eius·ꝛ ꝓpter hominis sapientiã ꝛ hoꝝ sciam quę dicunt vita dulcis longioz erit. Vir pauꝑ calũnians paupes·similis ẽ ymbri vehementi i quo patur fames. Qui derelinquũt legẽ laudant impiũ·q̃ custodiunt succẽdunt contra cũ. Viri mali non cogitant iudiciũ. q̃ aũt requirunt dñm animaduertũt omnia. Melioz est pauꝑ ambulans i simplicitate sua·q̃ diues ꝓuis itineribus. Qui custodit legẽ. filꝰ sapiẽs est·qui aũt comesatoꝝ ꝓ bona patris furando scit confundit patrẽ suũ. Qui coaceruat diuitias vsuris ꝛ fenore liberali·in pauꝑes eas congregat. Qui declinat aures suas ne audiat legẽ·oratõ eius erit execrabilis. Qui decipit iustos in via mala·in iteritu suo corruet·ꝛ simplices possidebunt bona eius. Sapiens sibi videt vir diues· pauꝑ aũt ꝓudẽs scrutabit eum. In exultatõe iustorum multa gloria est·regnantibus impijs ruinę hominũ. Qui abscõdit scelera sua non dirigẽt· qui aũt confessus fuerit ꝛ reliquerit ea misericordiam ꝑsequet. Beatꝰ homo qui semp pauid est. qui vero mentis est durę·corruet in malũ. Leo rugiẽs ꝛ vrsus esuriens ꝓnceps impius supꝑ populũ paupem. Dux indigens ꝓudẽtia·multos oppꝛimet ꝑ calumniã· qui aũt odit auariciam longi fiẽt dies eius Dominẽ qui calũniat animę sanguinẽ eius·

si vsq̃ ad lacum fugerit nemo sustineat· ner. Qui ambulat simpliciter saluꝰ erit·qui pversis gradiet vijs concidet semel. Qui operatur terrã suam satiabit panibus·qui sectat otiuꝫ replebitur egestate. Vir fidelis multum laudabitur·qui aũt festinat ditari·nõ erit innocẽs Qui ꝓgnoscit in iudicio faciẽ non bñfacit iste·ꝛ ꝓ buccella panis deserit veritatẽ Vir qui festinat ditari ꝛ alijs inuidet· ignorat q̃ egestas supueniat ei· q̃ corripit hominẽ·grãm postea inueniet apud eum·magis q̃ ille qui ꝑ linguę blandimenta decipit. Qui subtrahit aliq̃d a patre suo·ꝛ a matre·ꝛ dicit hoc non eę peccatum·ꝑticeps homicidę ẽ. Qui se i actat ꝛ dilatat: iurgia ꝓcitat·q̃ vero sperat in dño sanabitur Qui cõfidit in corde suo stult ẽ· Qui autẽ graditur sapiẽter ipe laudabit Qui dat pauperi non idigebit·q̃ despicit deprecantẽ sustinebit penuriã Cũ surrexerint impij absconditur homines· cum illi pierint multiplicabũtur iusti.

℣ Vir qui fe. ꝛc. Qui augere opes ambit: peccatum negligit mortem animã capit·cuꝰ escam terrenã animus inspicit quo strangulẽtur peccati laqueo·nõ agnoscit·cũ q̃libet mũdi bona desiderat: q̃ ꝺ futuro damna patiat ignorat.

¶ Cum surrexerint impii ꝛc. Eos dẽ hominꝫ quos iustos dicit·quia iusti creatõis ordinem seruãt. Vñ i iob de penitente. Respiaet homines. ꝛ dicet peccaui. Quod est Respiciet eos qui naturam humanę creatõnis custodiũt·ꝛ se peccando iumentis assimilatum agnoscit.

Ca. XXIX

Iro qui corripiente dura ceruice ꝓtẽnit·repẽtinus supueniet interit·ꝛ eũ sanitas nõ sequtur· In multiplicatione iusto ꝓ lętabitur vulgꝰ· cũ impij sumpserit ꝓncipatũ· gemet populus. Vir q̃ amat sapiam lętificat patrẽ suum·q̃ aũt nutrit scortũ ꝑdet substantiã. Rex iustus erigit

¶Homo qui ꝛc. Qui fictis sermonib⁹ primā laudat parat ei⁹ insidi-as quib⁹ in periculum verbi aut opis securior incidat. Sed videam⁹ q̄ capiatur cui fit aut qui facit. Sequit. Peccantē vi. ini. inuol. ꝛc. Nō ergo iusto laqueus peccantium etiā si corpaliter plurimat nocet sed ipos in ꝑpetuum damnat ꝛ gaudentib⁹ iustis ac dei iudicium laudantibus vel de sua erepritione vel de ꝑditōe malorū. Deniq⁹ clausulam prioris versus antiqua editio manifeste posuit. Retia circundant pedib⁹ suis. Ex ambigno cū greco vtrūq⁹ interpretari potest nam qui fodit foueam primo suo inciadet in eam.

¶Vir sapiēs ꝛc. Doctor fidelis ꝛ sapiens si cū infideli ꝛ contumace ꝓtenderit siue tormenta reprobor⁹ seu gaudia narret bonorum frustra erga insensatum laborat sine cū lamenta penitētię suadeat seu bone operationis quę sint ꝓmia dicat nō audit a stulto. Hinc dicitur. Lamentauim⁹ vobis et nō plantistis cecinim⁹ vobis ꝛ nō saltastis

¶Totū spūm s. p. ꝛc. In patiētia impellente totus spūs foras ꝓrumpit quē nulla intus disciplina sapientię cōdidit. Sapiens differt ꝛ reꝓpo. Iesus cū in pūs se vel ascī non deliderat qz etiā tolerans parci optat sed tñ iudicanda omnia in iudicio non ignorat. Hec dicit. s. antiqua trāslatō Totam irā suam profert impius. Sapiēs autē dispēsat p ptes quia stultus ad vltionē suam ire ꝑturbatōe succendit. Sapiēs āt paulatim eam maturata te cōsilij extenuat ꝛ ꝓpellit.

¶Pauper ꝛ ꝛc. Paup est humil⁹ aut ditor creditor ꝑdicator q̄ verbi pecuniam cōmittit q̄ obuiāt sibi cū in vnā pietatis gratiā ꝓueniūt vtriusq⁹ illuminator ē dom⁹ quia nec ille ꝓdicat nec ille credit sine dei munere. Unde. Sine me nihil potestis facere.

¶Cū ꝑphetia. Cū sacerdotis eruditō cessauerit solutē ꝓtinuo discipli na diuine legis q̄ ad beatitudis ꝓmia ꝓpingere debuerat.

¶Uidisti hominem ꝛc. Graue quidē viciū stultic⁹ ꝫ nō leui⁹ verbo terram vir auarus destruet eam. Homo qui blandis fictisq⁹ sermonibus loquitur amico suo rete ei⁹ expandit gressibus eius. Peccantē vir⁹ iniquū inuoluet laqueus ꝛ iustus laudabit atq⁹ gaudebit. Nouit iustus causam paupm. impius ignorat sciam. Homines pestilentes dissipant ciuitatē. sapiētes vero auertunt furorē. Vir sapiens sicum stulto ꝓtenderit siue iracaī siue rideat non inueniet requiē. Uiri sanguinū oderunt simplicē. iusti ꝫ Impatiē
aūt q̄ erunt animā eius. Totum tia impellente ꝫ Ihesus
spiritum suum profert stult⁹. sapiens in ꝓsenti se vlasci non deliderat
ens differt ꝛ reseruat imposterum. Princeps qui libēter audit verba mendacij. omnes ministros habet impios. Paup ꝛ creditor obuiauerunt sibi. vtriusq⁹ illuminator est
ꝫ Virga equitatis virga regni tui.
dñs. Rex q̄ iudicat in veritate pau ꝫ Deus tua deus in seculum
peres. throno⁹ eius in ꝑternū fir- ꝫ Stultus in virga vertā ad vos
mabitur. Uirga atq⁹ correctō tri- an. in s.m. ꝫ populꝰ dei ꝓfine correctōe.
buit sapiam. puer aūt qui dimittit Hñ subdit. Cū ꝑphetia defecerit ꝫ ecclam ꝫ No
voluntati suę confundit matrē suam. In multiplicatōne impiorum multiplicabūt scelera ꝛ ruinas eorum iusti videbūt. Erudi filiū tuū ꝛ refrigerabit te. ꝛ dabit delicias animę suę. Cum ꝑphetia defecerit dissipabit⁹ popul⁹. qui vo custodit legē beatus est. Ber⁹ verbis nō satis. Nā sepe ꝓtingit vt ydiota aliq⁹ citi⁹ ꝓba correctōis accipiat. q̄ ꝫ sua q̄ nouit ꝫnosse putat magis iactat. ꝫ alio⁹ monita audiat

¶Qui delicate. Alia trāslatō pulcre. Qui delicate a puericia sua seruus erit nouissime autē ꝓtristabit. Uero ei malo⁹ penitet q̄ in tenera ꝛate noluit

potest erudiri. quia q̄ dicis intelligit ꝛ respōdere contēnit. Uidisti hominē velocē ad loquēdum. stulticia magis sperāda est ꝫ illi⁹ ꝫ Quod debuerat ratōi subiugari.
rectio. Qui delicate a puericia nu- ꝫ corp⁹ ꝫ rōis ꝫ in adolescentia ꝫ lasci
trit seruū suū postea sentiet eū cōtumacē. Uir iracund⁹ ꝓuocat rixas ꝛ qui ad indignandū facilis ē: erit ad peccata ꝓclior. Superbū sequitur humilitas. ꝛ humilē spū suscipiet gloria. Qui cū fure participat odit animā suā. adiurantē audit. ꝛ ꝫ nolite timere eos qui occidūt corpus a. aūt occi. nō possunt
nō indicat. Qui timet hominē ci- ꝫ spes aūt ñ cōfundit ꝫ in
to corruet. qui spat in dñō ꝫ subli- celum
mabitur. Multi requirūt faciē ꝓcipis. ꝛ iudiciū a dño egreditur singulor. Abominātur iusti viz impium. ꝛ abominātur impij eos q̄ i recta via sunt. Uerbū custodiēs sil⁹. extra ꝑditōem erit

Ca. XXX.

ꝫ Hic est titulus eruptantis.

Uerba congregantis filij vomētis. Uisio quā locut⁹ est vir cū quo est deus. ꝛ q̄ deo secum morāte ꝓfortat⁹

ꝫ Predicamus christum crucifixū iudeis ait. Stultissim⁹ ꝫ ium vir⁹. ꝛ sapi quidam scan. gentibus aūt̄ stulticiā. ꝫ ego entia hominū non est mecum. Nō salomon.
didici sapiam. ꝛ noui sciam scōrum ꝫ Hec est sanctorū scia que stultitia mundo.
Quis ascēdit i cēlū atq⁹ descēdit: ꝫ potestate.
Quis ꝓtinuit spūm i manib⁹ suis:

¶Stultissim⁹. Filij hui⁹ seculi prudētiores sunt filijs lucis in ge. sua. Et apostol⁹ Si quis videtur esse sapiens in hoc seculo stultus fiat. vt sit sapiens.

¶Non didici ab homine sed donante deo. vt sanctorum scientiam nossem Et apostolus. Nos stulti propter christum. Iterum ait. Sapientiam aūt loquimur inter perfectos sa. vero non hui⁹. s. neq⁹ principum huius seculi qui destruūtur.

¶Quis ascendit. Quis ascendit in cēlum filius dei post resurrectionem ꝛ nostrę resurrectionis tempore descensurus est ad iudicium.

¶Quis cōtinuit. Omnis spiritus angelorum hominum animalium et procellarum ne deficiat dei potentia ꝓtinetur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Quis suscitauit. Et nunc oia que p orbē viuunt · r crescunt · homines · animantia · germina · deus vt sua vita subsistant excitat · r in die iudicij genus humanū a quatuor ventis a morte excitabit.

Qđ nomē ꝛc. De patris r filij noīe dicit. Ō misteriū secularis scientia naturalis fieri potuit · quis esse deū q oia fecerit p fā itelligere possit.

Si nosti in sc̄o q tuā sapiam ciactās nostre fidei misteria stulticiam vocas

Omnis sermo. Proprietatē greci nominis qđ est picomenos vnū verbū latinū nō exprimit. Vñ aliqñ ignitū aliqñ igne examinatū transfert. Pericomenos q significat qđ tāq̄ pbatum igne purgatū sit. Sicut em̄ metalla igne conflata sordē in se altenā atq̄ inutilē nō retinēt · r qđ qđ in his relidet: vex r pfectū r omni sorde purgatū est · ita eloquia dñi eternoꝝ in se bonoꝝ fidē testās. Ji iota vnū aut vnus apex nō p.a.l.v.o.f. Vera em̄ omia r ignita.

Clipeus est. i. pteciū omniū speraniū in se

Clipeus ptra bostium insidias r omia aduersa

Duo rogaui te ꝛc. Hec adhuc vir · cum quo est de⁹ · sermonis eius igne radiatus ad ipsum deū uersus obsecrās ne vanitatē seculi iniquā · vba mendacia vitati ꝓponat scripturaꝝ · nec rursus copia vel inopia trā seuntiā rex in oblioné deidat eternoꝝ.

Generatō q p. ꝛc. Sapius vite puritatem a domino petebat · nūc puertēs intuitum ad templā dā pranorum nequiciam q̄ntis hec sit imoluta miseriis q̄s longe a veritate. insinuat dicēs · Generatō est nefādorum que r si bōa agit quia bon orē nō defert parentibus pdit.

Hec generatōes ꝓgregatōes sunt iudeoꝝ r hereticoꝝ. Judeoꝝ generatō pri suo maledicit qui ait · hic est filius meus primogenitus israel · quādo filiū eius venientē in carne negauit · r matri suę nō būdixit. i. synagoge · cui⁹ prisce fidei quā in pphetis de christo habuerat · detraxit. Nouacianoꝝ generatio videt sibi munda dicens se penitētia opus non habere. Generatio arrianorum excelsos habet oculos · r palpebras sup dñm erectas dicens · Si natus est fuit tempus q̄n non fuit filius. Generatō que p dentibus gladios habet · hec est que suā pfidiam alijs immittere conat · et sicut corpa gladijs · ita audientium animas veneno allocutōis occidit

Sanguisuga dyabolus q̄ siti peccādi r peccata suadendi ppetuo ardet · Duę filię q eius imitant ardorē luxurie r philargiria. Nā luxurię quo libere frena laxantur eo noxius delectat · et crescat amor numi · quāta sida pecunia crescat.

Tria sunt ꝛc. Infern⁹ nunq̄ redūdat · meretrix bꝫ similia · corp⁹ non satiat delicijs · r anar⁹ nunq̄ dic sufficiat. Alij infernū dicūt dyabolū q̄ nō satiat seductione hūana. Os vulue r terra q̄ nō satiat aq̄ · vt supra · ignem incendium gehenne · qui nunq̄ desinit

Oculū q̄ sub. Qui diuia indicia re ꝓhendāt subsannant piem · r hereticī dū q̄ dicatōs sancte eccl̄ie ridēt · partū matris despiciāt · qt de ipa erunt q̄ ptra eā loquūt. Et nobis em̄ criciāt · si nō crāt er nob Quoꝝ intentōes dū p̄dicatoꝛ de fluēnis scripturaꝝ pcedētes increpā do vincāt. q̄i oculum nefandū corui de torrentib⁹ effodiūt · et filij aq̄le cū comedūt Corui dicūt doctores qui pcā nigredine humiliter ꝓtent Filij aquile qt p grām ei⁹ sūt renati q̄ in carne ad celum trāsuolauit · q̄ alibi filij spōsi dicunt.

Tria sunt mi. dif. ꝛc. Ista ē ad trās. Os via aq̄le i cēlo. i. subtilitas dyaboli · q̄ circa corda sanctorum volitat magno labore ꝓhēdit. Sile r via colubri sup petraꝫ bostil. s. venenati astutia insidiari nō desinit eis. quos in petra fidatos esse ꝑspicit. Via nauis i mari · via ē iniquitatis q̄ p amaros seculi fluctus dyaboli flatibus agitata tāta subtilitate discurrit · vt vix aut nūq̄ possit iter eius deꝓhendi. Q̄ aq̄la dyabolū significat · oñdit ꝓpha. Velociores persecutoꝛes nī fuerūt aq̄lis cēli · i · inimici nostri ipis demenib⁹ crudeliores videbant. Q̄ serpens dyabolū significat · i primi hois transgressione pbatū ē. Jō quidā ait. Quasi a facie colubri fuge pcēn · Q̄ aūt nauis leuitatē eoꝝ designet q̄ oi vento doctrię circūferunt · demōstrat ꝓpha. Et caldeos i nauib⁹ suis glantes Sic ß tā calida fūt. vt iueniri neq̄ant · sic difficile ē scire q̄t cogitatōnib⁹ inuenis agitat · q̄ viā vitatis deseruit. Taꝰ ē via mulieris ad ꝛc. Adultera quoq̄ mens vt ea que p̄memorauit sp vaga est q̄ vbi celare peccata potest · negat se aliquid patrasse mali

Quattuor s. ꝛc. Minores videt iustū tra q̄ reprobi. i. abiectiores · ß tū sapiētiores fūt sapiēt⁹ midi. qt cēna q̄runt · p his pati desiderāt.

Formice ꝛc. Et eccl̄ie ꝓpls vt fortitu dinē mētis custodiat infirmū se tempaliter adulatorijs seuientib⁹ oñdit. Alī Ego aūt dico vob nō resistere malo. Si q̄s te percusserit in vnā ma · ꝑ. ei r altā. Dic in hac vita ꝓparat si bi fructus bonoꝝ opm quib⁹ viuat in eternū.

Lepusculus. Alij crogrill⁹ · aīal nō minus critio simile muri r vso.

cuius in palestina magna copia in cauernis petrar & in foueis. Et in psalmo: vbi dicit petra refugiū erinacijs alij leporibus alij cirogrillis. Hs hic quidā p sepulcro hericiū hūt. Hiero, hebrēū verbū saphan-murē & aro grillū & hericiū & leporem interpretat

Sepulcrus &c. Hec est plebs ecclie q̄ inualida qz iniurias suas vlcisci nō quērit qz nō suis viribus sed dei auxilio spare saluē didicit qđ est cubile habere in petra. Vñ dicit cū psalmista. Esto mihi in lapidē fortissimū & in domū munitā vt salues me quia petra mea & munitō mea es tu

Regem lo. &c. Locusta gentes quondam sine rege christo sine pphēta, sine doctore nunc in vnitate fidei cōgregat & ad spiritualem pugnam contra dyabolū perant. Vel anachoritarū cōcors vnitas q̄ cū nullo p̄cepto hominis i suis latibulis regatur. tamē instanter in suis locis christo militare & germina carnalium cōsuenit abstumere voluptatum

Stellio m. &c. Stellio alas nō habet & ideo manibus nititur & mozat in cdibus qz illoz humilitatē signi ficat q̄ nata tarditāgenio solertia tm̄ industrie suę vel ad diuinarum noticiā scripturarum vel ad virtutū grām quib cēlū mereant attingunt. Plexq̄ eīm aues pennate in imo resident & stellio qui pennas nō habet nitens manibus regni cdificia tenet. Sic ingenioſi dum p negligentiā in malis remanent & simplices quos ingenij penna non adiuuat ad optinēda cēli regni menia virtus opatōnis leuat

Tria sunt q̄ &c. Non nos moueat qđ dixit & quartū incedit fcliter. Tria eīm bene incedere dicit & quartū fcliter. Non eīm omne qđ fcliter bene neq; in hac vita omne qđ bene fcliter Nam leo & gallus & aries bene incedūt si non fcliter quia pcessionē patiunt. Quartū vo fcliter & non bene incedit quia in fallacia sua ad tps antichristus prosperatur.

Gallus pdicatores inter huius seculi tenebras vex mane nūciantes

Et aries &c. Primus ordo sacerdotū qui p sua exempla gradiente pfm vt subsequente omū gregē trahunt quib spūaliter receptis viuētib non est qui resistat eis quia cor intentōs nullus pcessor ppedire potest & quia post hec antichristus apparebit subdit quartū dicens qđ incedit fcliter & qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublime.

Qui aūt for. Verba fortiter ēmis dū sacri eloquij verba subtili intellectu pensas qua pssione dū lac quērit butirū inuenit quia dū nutriri tenui intellectu q̄rimus vbertate interne pinguedinis vngimur qđ nec spes nec nunc faciendū ne dū lac quērit sanguis sequat quia dum verba diuina vltra modū discutiunt in carnalē intellectū cadunt. Sanguines eīm elicit qui vehementer emungit quia carnale efficit hoc qđ nimia discussione sentitur

Et q̄ p. i. p. Quid ptior parabola ad hām significet apit qz qui modeste primū allocatus gratū accipit respōsum quasi de vberibus in quibus lac grebat butirū exprimit. Q̄ inepto verbo iram discordiāq; fraterno et corde puocat q̄ vltra modū emungēs vbera elicit sanguinem

Ca. XXXI

Verba lamuelis &c. Lamuel in quo est dē de quo supī interpratio. Visio quā locut est vir cū quo ē dē. Mater dei grā q̄ illū erudit ite lectu sapiē quā foris homib ipse ministret q̄us ad hām hoc mat salomonis docuisse possit intelligi q̄ qz ipse sapienter dicta pgnouit opa babolaz suaz ūserere voluit & ideo postq̄ dictū est in titulo verba lamuelis regis addit est. Visio q̄ erudiuit eū mater sua qz cū i regnū vnct spūm sapiē accepit p spūm vidit q̄s prudēter se mat sua docuerit

Et diuitias t. &c. Hoc est, noli terrenis delicijs hominū corda corrūpere ne celestia q̄rant in quib ppetuo regnēt cū dño. Delentur eīm reges p diuitias q̄s sūmi regis corpi adunati p fidē pille cebras seculi merentur eradicari de terra viuentium.

Noli regib &c. Hec sequētia ad litterā patēt Allego, aūt hoc pōit ne vino in quo est luxuria: inebriētur mentes fidelium q̄ sūt mēbra regis eterni qz nullū secretum vbi regnat ebrietas nihil de celestib cogitat vbi regnat voluptas carnalis & ea solum q̄ sunt visibilia carnales scrutantur

Date siceram &c. Vinū & sicera vinū sapiētię pfolatō q̄ illis debēt qui in infimis pfolari refugiunt et quidqđ in pūi occurrit amaro aīo suscipiūt celestib tota mēte inherētes. Vñ. Negauit pfolari anima mea memor fui dei & delec. sū. Inde Date sic. &c penitētib. s. q̄ pristino & actū mgrore atq; tristicia repmunt spūalis scie iocunditatē. vt vinū qđ letificat cor hois affluent infunditē ne abundantior tristicia absorbeāt q̄ huiusmodi sunt

Aperi os. Pro causa paupis q̄ p se in iudicio loq̄ nō valet. ipse loq̄ memēto & eos defende q̄ patrię celestis itinera b̄ vitę viā cīt trāseūt Vt os opire muto. gentib vbi pdicatōis pdicare. q̄ diuina eloquia prius p sonare nesciebāt & nō tm̄ iudicis. Hs & cunctis p orbē nationibus curam salutis impendere.

Aperi os. Sicut p causa paupis & ereptōne os apire pcepit. ita vbi errauerit iuste castigare admonet ac iudicare. Et moyses Paupis in iudicio nō misereberis. Qđ vtrūq; dīm facere pphēta dicit. Hs iudicabit in iustitia paupes & arguet in equitate p māsuetis terrę

Mulierem fortē. Hucusq; verba lamuelis regis. hic salomō paucis versibus & plenissima veritate decantat laudes eccię. Constat eīm hoc carmen versibus xxij. p ordinē hebrei alphabeti & singuli versus singulis incipiunt literis. vbi innuit q̄s plene hic. vel anime vnius cuiusq; fidelis. vel totius eccię sancte q̄ et oib electis vna pficit catholica. Virtutes describuntur ac pmia. Mulierē fortē quis inueniet &c. Mulier fortis sancta eccla. quia et

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

aqua ⁊ spū deo filios spūales gignit-fortis q; cuncta aduersa-vel ꝓspera
seculi ꝓ dei amore ꝓtēnit-quā ipe in carne apparēs-infirmā inuenit ⁊ fortē
fecit. Vñ ad celos rediēs-ait angelis-Cōgratulamini mihi-q; in-o.q.ꝑ.
Videns ḡ salomon.humanū gen' innumeris implicatū erroribꝫ-⁊ ꝙ ad e'
saluationē nullus nisi sol' mediator dei ⁊ hoīs sufficiat-ait. Mulierē for.
q.i.ẓc. At si apre futurā dei grām admiret. Quis tal'.q; tant' q; de tot in-
credulis mūdi natōibꝫ-vnā sibi electoꝫ eccliaꝫ ꝓgreget.quā sua grā fortē et
insuperabilem efficiat.

Nō nostri filiis-nō no
stri ꝑpis-ſ in fine secu/
lor' dens bō futurus
nos sua passiōe a mor
te redēpturus. Nocē
em qđ ait-paul. ⁊ de.
vi.ſi.ꝑ.c⁹. Procul in
tenuallo tempis a salo
mone vsq; ad partuz
ꝙginis-De vltimis ei
similꝫ-qz a sūmo celo
egressio ei⁹. Nō em ali
ud ꝓfāꝫ.ꝙ nobis' dedit
q; sepm Vñ Qui di
lexit nos-⁊ tradidit se
metipsum ꝓ nob ẓc.
Nā uisl' ⁊ita recte pol
sit intelligi precā facē
eccię.paul positū fuisse
qz vbi incarnatō-int'
hoīes conuersatō-passio
resurrectō-longe a na/

.ſ-iudetor. ſ.i.cōfusio.

eius Beth Confidit i ea cor viri
c.i-bōa retributō
sui-⁊ spoliꝫ nō indigebit Himel
Reddet ei bonum ⁊ nō malū om/
c.i-timet
nibus diebus vit' suę. Deleth
Quesiuit lanā ⁊ linum-⁊ opta est
ſ est vel vnit.
consilio manuū suaꝝ Dę Facta
est quasi nauis institoris-de lon/
ſiste.
ge portat panem suū Uau Et de
nocte surrexit.dedit; ꝓdaz dome

tura nostra remota Ille em qñ voluit-⁊ de q̄ voluit matre natus est-⁊ sine
peccato virit in mundo-⁊ qñ voluit ⁊ quomodo voluit mortu' est. ⁊ qñ
voluit resurrexit ⁊ ascēdit-⁊ cętera hmōi-in quibus rā.paul a nobis-q; ęq/
lum a terra-Quia ꝙ ecclam quā redemit dñs-nō solū verbū salutis su/
scepe-ſ ⁊ ꝑstanter.ꝑ illo certare-ꝑ mundū ꝓdicare donauit-addit. Cōfidit
in ea c.vi.ſ.Vir redēptor-Vñ Desponsi em vos vni vi-vir.ca. exhi-chri/
sto. Q; ḡ dicat. cōfidit in ea cor vi.sui-ab hūana simulitudine tractū ē. Dicē
em qui sortem fidelęz ⁊ castā habꝫ ꝓugem-ꝓfidit in ea-q; nihil ꝓtra vo/
luntatē suā agit nec saltē adulteriꝫ cogitatōne polluit-cuncta ꝑ amore suo
tolerabit libenter.⁊ quos valebit ad amicicā suā ꝑuertet. Sic de' in eccia
confidit. Nouit em spūm grē quē dedit-nouit ꝑfectē caritatis quā eius ꝑ
cordibꝫ infudit. Ideoq; nō dubitat-nō solū eam a sua fidei integritate nō
posse corrumpi-ſ ⁊ pseueranter insistere vt plea ad fidei ꝙgnitionē ⁊ vnita
tem ꝓgreget. Et hoc est-Spoliꝫ nō indigebit Spoliat em dyabolū eccia
cum ꝑ ꝓdicatores quos decepat:ad veritatē ꝙuocat

Et spoliꝫ nō indigebit. Quia nūq; cessabit eccia deceptas a dya
bolo alias christi fidei restituere. donec mūdi cursu finito nūs iustoꝝ ꝙple/
atur. Sic q; quidqđ boni scā eccia l' fidel' aia agit-de sup accipit:recte inb/
dit. Reddet ei bonū ⁊ nō malū.o.d.ui.ſ. Reddet aia christo bonū- cū pce
ptis vite muneribꝫ recte viuēdo rndet.⁊ ea ḡ scit vl faat-aliꝫ intimare sa
tagit. Cū aūt dixit rnddet ei bonū addit-⁊ nō ma.q; quidā acceptis a deo
bonis:mala repēdunt- vl' mistena fidei ḡ ꝓceperūt in hęresim ꝓrūt-vel fi/
dem quā verb' fatent'.factis negāt. vl' bonos mores ꝑ colloq̄a mala corrū
punt. vl' in bono ꝓposito vsq; ad finē nō ꝑseuerāt. Vñ cū dixisset. reddet
ei bo:⁊ nō ma. vt ꝑseuerantiā necessariā oñderet adiunxit.omnibꝫ di. vi.
suę.cui simile. Terniamus illi in sanctitate ⁊ iusti.o.d.nostris

Quesiuit. Quibꝫ opibꝫ.qbꝫ iusticię l'sānitatis fructibꝫ sit pon' insistē/
dū ei ꝙ qđ accipit repędere ḡnt-sic dicit Quesiuit la.⁊ li.ẓc. Hęc ecclā
etiā ad lrām facē seim illō Cū videris nudū opi eū-⁊ carnē tu.ne des'. Opa
tur aūt nō insulte.ſ ꝙsilio- vt a viro suo christo mereat' in iudicō audire
Nud' fui ⁊ o.m. Et qđiu fecisti vni ex mini.istis ⁊ m.ſ. Manuū suaꝝ-i.ea
rū-ꝙsonaꝝ ꝙ demonstrat pauperibꝫ tribuit.ā qz ope deuoto-salubernimo
vtꝫ ꝙsilio-vt cū dispgit.det pauperibꝫ-ñ vt ab hoīb' laudet' ad tps.ſ vt iu
stitia eius maneat in seculum seculi.

Mistice aūt in lana q̄ habit' est ouiū:pietatis ⁊ simplicitatē opa q̄ pri
mis ꝙpendunt' accipim⁹. In lino qđ ex terra virēs oriť.ſ multo ⁊ lōgo exerci
tio amittit humorē natiuū.⁊ ad grām noui cādoris ꝑueit castigatō carnis
nostre. Dū em ingenitas vicioꝝ sordes ꝑ ꝓtinētiā exco̅mus. dignā veste q̄
christā iduam' efficim⁹. Vñ. Quotq̄t baptizati eltis christo iduistis. Qui
rit ḡ fortis mulier lanā ⁊ linū ⁊ opta ē ꝙsilio manuū suaꝝ cū eccia solicite ꝑ
q̄rit qbꝫ se pietatis fructibꝫ exerceat-quō a carnalibꝫ illecebris emūdet. ⁊ ꝙ
cōsilio prudentissimo.i. supnę tantū retributōis ituitu. De hac retributōne
aptius subdit. Fcā ē q̄si nauis insti.de.l.por.ꝓ.ſ. Nauigator vt' istitor eoꝝ

sticis suis.⁊ cibaria ancillis suis.
ſ huc vel duc te
Zai Cōsiderauit agrum-⁊ emit
eum.de fructu manuū suaꝝ plan/
ſ pauor l'passio. † ſ Cū su
tauit vineam. Heth † Accinxit
pernis desideriꝫ intenta carnalibus illecebris
succumbere despicit.
fortitudine lumbos suos-⁊ robo/
ſ bonū excluso secdo
rauit brachiū suū Theth Gusta/
uit ⁊ vidit quia bona est negocia/
tio eius.non extinguetur in nocte

acq̄rendis merceb⁹ secul' istat. Dicē ḡ institor' nauis onerata mercimoniis
q̄ in patria sua abūdant-ꝑ mare portat: vt vēditis q̄ attulerat cariora do
mū repotet-sic eccia-sic aia pfcā virutū diuitijs gaudꝫ onustari-qbꝫ maio
ra diuie gre dōa mercet. Optimū em ꝓmertū cū bona q̄ valem' opātes.
ꝑmū hāc mercedē a dño recipimus vt ad maiora semp agēda,pficiamus
deinde vitā ętnā. Sic sca aia q̄ nauis insti-quę trāsit deliderio fluct' sę
culi-sola q̄ in eq̄l'sperat gaudia:meditatur: eterna,ꝑ quibus abundantius
adipiscēdis qđqđ va
let instant' agat. qđqđ
occurrit aduersi: supare
contēdit. Quę de lon
ge portat pa.ſ-q;i cā/
cris q̄ agit ętnā mīr re
tributōꝫ expectat.solā
vitā panis saturitatē
desiderat q̄ dic Uenite
ad me oēs q̄ labora
tis ⁊ one.e.⁊ ego re.v.
In primo panem reci
pit.q̄ i eo q̄ iuste agit.
hūani tīs fauoris pre
mia petit. nullo vitę
ętne intuitu. de qua
lib⁹ dē Amen amen di
co vobis recepēr mer
cedā suā

Et de nocte ẓc. Dicē tot' pnūl ſcdi cur
sus dic ac nocte varia
tur.⁊ diēl ad opandū
nor ad quiescendum-sic tempus e eccię gemino quietis ⁊ operis statu dis/
cernit. Quasi em nocte qelat:cū fidel' ite rmissa mundi solicitudine sibimet
vacare.⁊ se spūalit' incipit curare-l'lectoꝫ' otiōnib⁹ lacrimis ⁊ hmōi secreto
crercere

Surgit aūt de nocte.cū qs fidel' ad agēdā ꝓtim oꝝ curā soliciteacāgit'.
Nō duob⁹ mōis facē.qz eos q̄ foris errāt-ad fidē vocat.⁊ q̄ i fide sunt vt
ampli⁹ opibus insistāt excitat. Vñ subdit-deditq; ꝑ. d.ſ.⁊ c.a.ſ.

Dat predam domesticis suis:cū eos quos dyabolus eripuit eoꝝ socie/
tati q̄ in fide ꝓfessi sunt ꝓciliat

Dat ancillis cibaria:cū builes qsq; ⁊ timore iussa seruātes-ne lacescant
pio labore mercedis ꝓmemoratōe rehcit.

Cōsiderauit. Hodie ⁊ vsq; ī finē secli:mulier f.ꝑ.agrū ⁊ c.e.ac' fru
ctu m.l.ꝑ.v.qz ecclia sp ecqrit qs ad fidē ꝓtere possit-⁊ qs oculos inene
rit.hos data vbi pecunia.i seruitū christi emit ⁊ i eis vineā christi plāta/
re-l'potē vineā christi facere curat. Et qz q̄ alteꝝ docere desiderat: pri' a
mal' abstinē ⁊ bōa opa facē ds.subdit.accīxit fortitudine lūbos suos

Ager supꝝ hereditat' aī possessio. De q̄. Ecce odor fi.m-sic odor agri ple
ni cui bñdixit dñs- Odor em scōz.sic o.a.ple.c.b.d.qz tota mētis itentōe
cōtuent' q̄ sit bitudis plenitudo i regno dei. Cōsiderauit ḡ eccia agrum ⁊
emit eū de fructu manuū suaꝝ.quia studiose didicit quę sunt gaudia vitę
⁊ ꝓ eis quidquid potest laborat

De fructu m.ſ. Quia de fructiferis suoꝝ fideliū factis vel vbis scri
ptura ꝓdidit qua auditores fide ⁊ dilectōe debuaret. Et bñ ꝑ vineā eccle
siam:q̄ ꝑ mulierē fortē est designata-⁊ eos,ꝙagines vineę.q̄ sunt filiꝫ mu
lieris-accipimus. Mulier aūt vineā plātauit.cū eccia primitiua ꝑ orbem
missis ꝓdicatoribus fidei semina dispsit. Cōsiderauit em agꝝ.i.mundum
vicioꝝ ꝙpinis horridū-⁊ cultore spūali egere. Emit ꝙ eū cū talentis verbi
auditoribꝫ ꝓtulit. vt credētes christo māciparet. Plātauit aūt in eodem
agro vineā-cū in nouis credentiū ꝙplis eccliam plenā euāgelica institutōne
firmauit-Quā vineā de fructa m-su.plan.quia nō solum verbo instituebant
sancti quos eruditebāt:sed ⁊ factis ⁊ miraculis

Accinxit. Cum se ad virtutū opa ꝓparat:⁊ bñ ꝑmo lūbos accingit-⁊
post brachiā roborat-qz bonū opus deo acceptabile nō est-si nō prius car
nis ⁊ mētis luxuria restringat. Vñ. Quiescite puerse agere. discite bñ face
re. Et sint lumbi vestri ꝓncti ⁊ lucernę ardētes in manibus vestrie. vt bo
nis opibus fulgeatis

Gustauit ⁊ vi.qz bo. Agri sc̄z illius negociatō de quo. Considera
uit agꝝ ⁊ emit eū. Gustauit igit' sancta eccia ⁊ aia ꝑceta.i. ꝓcepta.ꝑ nimio m en
tis desiderio ꝙnouit-qz bona est negociatō vitę imarcescibil' quā mūdo
relicto ętnā mereť i celis. Gustauit aūt.i.apte didicit qz bonū est per in
stantiā ꝓdicandi quoscūq; valet ad viā virtutis adducere. Atq; iō nullis
tribulationū tenebris nec ipsa morte potest lucerna deuotōis eius extīgu
Eoꝝ nanq; lucerna nocte extinguit'. q̄ veniēte iudice ꝙuis in die videan

ardere·qui ad tempus credūt ⁊ in tpe tē.rc. Sed illoꝝ lucerna nocte media extinguit·q̄ veniente indice: oleum caritatis ñ habuisse i vasis ꝓcordiorum ꝓhant·dum pdito rumore fallaꝝ virtutū vera tenebrosoꝝ luūt tormenta factorū. Bz si hoc loco nocte ꝑ quiete accipimus·sc̄m q̄s supra·⁊ denocte surrexit.i.ad opandū se post quietē aptauit·apte dicit q̄ lucerna sancte eccīe nō extinguit in nocte·q̄ ⁊ cum ab actōe quiescit·vacat liberius contemplatōi·cui⁹ a publicis cessat opibus: ardentius vl lectōib⁹ vl laudibus studet diuinis vt mulier q̄ nō solū in die instat laborib·ß ⁊ nocte accensa lucerna manibus opatur

¶ Manū suā misit ꝛc. Forma dicit pfecta in caritate opa: quib⁹ se eccīa pro eterna retributōe exercet· Vñ. Bñfacte bis q̄ode.v. Et si vis perfectus eē·vade ⁊ vende om.q̄ ba.⁊ da p. Bi/nagoga cū cui vē. Bi voluerit⁹ ⁊ audientis/m.b.t.co.tāto ifirmior est in ope iusticie·q̄sto minus ſpe eterne retributōis crecta· At eccīa q̄ andit·pe.a.g.appro.e.re.cę.merit⁹ pro hac retributōe·l remuneratōe o ifia suffert·

§ scientia vel principium
lucerna eius· Joth Manū suā
misit ad fortia.⁊ digiti eius apphē
§ incurvatus·
derunt fusum Lapth Manū suā
aperuit inopi·⁊ palmas suas ertē
§ Cor scrutans vel cor ser
dit ad pauperē Lameth Nō time
uicutis·
bit domui suę a frigore nivis· oēs
domestici ei⁹ vestiti sunt duplicib⁹
§ Viscera
Mem Stragulatā vestem fecit
§ Talo mundi·
sibi·bissus et purpura vestimentū

De cui⁹ fortitudine vē. Regnūcelor vim patie·⁊ vi. rapiūt illo. Et digiti eius inquit a.f. Col⁹ in sinistra. fusus in dextra· De colo lana filo translit in fusum·⁊ dextera vitā ꝑpetuā·leua pñia dona dei significat. i. opulentiā regē·pacē·sospitatē·scripturaꝝ sciam·⁊ celestium pceptōꝝ sacramentorum· Hec ⁊ hmōi cū a deo papimus·q̄i lanā colo in leua gestam⁹. At cū ea pro amore celestiū salu briē exercere incipimus·lanā agni imaculati de colo i fusum·de leua in dextrā trajcim⁹·q̄ de donis nostri redēptoris ⁊ de exemplis opm eius stolā glē celestis nobis ac vestē nuptialē caritatis facimus· Digiti cīi quib⁹ fusum ap̄hendit: intentōs discretōis q̄ q̄sq⁹ opat.significant·qz nulla corpis mēbra sic distincta sunt articul' ac flexib⁹ Quoꝝ q̄ cōuersatō ē in cęl. Dñi cuā·salvatorē expectam⁹. Noꝝ digiti dextri ap̄henderūt fusum.qz sedula discretōe ꝑ eternis laborāt· Et dñi vt ap̄henderūt fusum·vt discat·q̄sto studio·q̄nta festinatōe agere debem⁹. Quid aūt mulier fortis.s.l.cā eccīa·vl'anima pfecta.p fusum opata fit: subiūgit. Manū suam aperuit inopi.⁊ pal.s.ꝛc.

¶ Manum suā aperuit ꝛc. Hoc de elemosinis q̄ pauperib⁹ fiūt pōt accipi·ß de ꝟbo dei meli⁹ q̄d indumentū salutis aīabus ꝓfert. Vñ iacob Justicia idutus sū·⁊ vestim me sicut vestimēto ⁊ dyademate indicō meo. Aperuit manū inopi cū misteria fidei ignorantib⁹ p oparios ꝟtatis revelat· palmas suas ex.a.p.cū late lōgeqs p̄dicatores ad gentes eternę salutis egē tes dilperſit

¶ Nō timebit. Frigora nivis sunt corda maloꝝ ꝓhibię torpore rigentia. De q̄b⁹. Cū abūdauit iniqtas refri.ca.ml'. Que illa nive opprimūt·q̄ ob ſpbiā de celo corues in tenebras adbuc se velut angelū luas ostentare ꝓsumit·⁊ habitū niveū ꝓfert·q̄d dei ⁊ angloꝝ ei⁹ ꝓpriū ē.l. niveo habitu suę virtutis daritatē signare· Nō timebit aūt domui suę a frigore nivis·qz credit deo dicēti. q̄ porte inferi nō ꝓualebūt adūsus eā. Omēs cīi domestici eius vestiti sūt duplicib⁹.⁊ sapia.s.ad hereses revelādas ⁊ patiētia ad toleradas aptoꝝ bostiū pugnas Ul' vestiti duplicib⁹·qz ꝓmissionez vite hūt q̄ nūc est·⁊ future Nūc aditi a deo ne deficāt·tūc in beatitudine diuīa vultione ditati Itē·vestiti duplicib⁹ vna veste corpis·altera mētis fide.s.⁊ factis. Sacramētis q̄z redemptoris imbuti.⁊ exemplis Ihū. Quicūq⁹ ī christo baptisati estis christū induistis

Possunt aūt frigora nivis tormenta etiā eterna intelligi·q̄ igne ⁊ frigore mixta. Unde. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Fletus cīi ex igne ⁊ fumo stridor ex frigore. Unī iob Ad calorē nimiū ab aq̄s nivis· Bz ab his eccīa domui suę nō timebit.qz quicūq⁹ penit·ad domū illius nō ptinebāt·nec spūali veste ei⁹ erāt induti. In euāgelio cīi de eo q̄ nō habebat vestē nuptialē dr Ligatis manib⁹ ꝑ pedib⁹ ꝓjcte eū in tenebras exteriores· ibi erit fle.⁊ stri·dē· Qui merito i frigore relig at·qz vestē pietatis ñ habebat

¶ Stragulata ve.tē. Stragulata vestis· q̄ variāte textura solet cōfici firmissima·forma eccīe opa·⁊ diuersa ꝟtutū eius ornamēta significat·

De quib⁹. Astitit re.a dex.t.ꝛc. Bissus castitas pure ꝓscientię ⁊ puersatōis purpura effusio sanguis· Bissus cīi candidi coloris·purpure⁹ aūt color·⁊ de sanguīe animātis:q̄ purpura vocat:sit·⁊ sanguis habet spēm. Jō dr sancta eccīa i pace bē lilia·in bello rosas· Itē qz bissus virens oriē·ß mistę exercitatōib⁹ amisso humore nativo ad decorē cādidę vestis ducit·bisso induit eccīa dū castigant corpa electi. purpura aūt q̄ regū est·cū ꝓtinētiā nō amore laudis ß regni pennis exercēt. Huic. Gaudeam⁹ ⁊ exultem⁹·qm venerūt nuptie agni· ⁊ vxor ei⁹ ꝓparauit se et datū est ei vt cooperat se bisso splendēti cā dido Bissinę cīi iustificatōes sc̄oꝝ sunt

§ alio sibi· § vnic⁹ vel pal eua† § vos qui secuti
eius· Nun † Nobilis in portis
estis me
vir eius· qñ sederit cum senatori
§ firmamentum vel audi
bus terrę· Samech Sindonez
fecit ⁊ vendidit·⁊ cingulum tradi
§ oculus et fons
dit chananeo· Ayn Fortitudo ⁊
decor indumentū eius· ⁊ ridebit i
§ Error vel errans
die nouissimo· Phe Os suum
aperuit sapię ⁊ lex clemētię i lingua
§ consolatio·
eius Sade Cōsiderauit semitas

¶ Nobilis in portis vir ꝛc. Vir dīs q̄ virtus est ignobil cū ante tribunal staret iudicā dus·ß nobil cū venerit iudicaturus·⁊ dīs angeli cū eo ꝛc. In portis quia veteres i portis sedebāt ad iudicā dū· vt veniētes pacē continuo resp̄sum in dicātis accipēt·⁊ rustici os vl' pastores. insolita vrbis edificia ñ stupefacerēt. nec frequēs litigantū cōtrouersia vrbis pacem turbaret Nobil ergo erit dīs i portis suę civitatis·qz qui nunc a multis ꝓtemnit'. vbi finis ſculi fuerit: vbi patrię celestis ingressum aperuerit electis: cunctis apparebit sublimis.

¶ Sindonē fecit. In linteo sindonis subtilis. sc̄e ī tertio prędicatiōnis in qua molliter quiescit·qz in illa spe supna refouemur. Unde ꝑ petro animalia in linteo monstrant·quia peccatoꝝ animę misericordit aggregate ā blande fidei quiete ꝓtinent. Nanc igit sindonē eccīa fecit ⁊ vendidit·qz fidē quā credendo receperat loquēdo dedit·⁊ ab infidelib⁹ vitam recte conuersatōnis accepit. quę ⁊ chananeo cingulum tradidit.quia ꝑ vigorē demonstratę iusticię flura opa gentilitatis astrinxit. vt qō ꝓpitur: vnēdo teneat. Sint lumbi vestri ꝓcincti. Per chanaan cīi gēies· a quo ⁊ sunt·q̄ et ꝓmutatus interpretat'. Dentes cīi a vicijs ad ꝟtutes a dyabolo migrauerunt ad christū· Unī ꝑ his q̄ ꝓmutabūt filijs dicte cantice ꝑ dilecto Et post Obliuiscere populū t.⁊ do.p.tui.

¶ Fortitudo ꝛc. Fortitudo ad tolerandū· decor ad virtutū grām et/ercendā· decor.qz opat institiā·fortitudo qz pfectoꝝ patię ꝓpter institiā·⁊ ideo ridebit ī die nouissimo.i.gaudebit ī retributōe regni celestis. q̄ dolebat ī certamine vitę pñtis Beati q̄ nūc fletis qz ridebitis. Et ioh Os aūt veracū replebit' risu. Simile huic dicit ꝓpheta de dīo Dñs regnauit·decorem idutus est .in.est for·⁊ ꝓcinxit se· Cū euangelū regni ꝓdicaret.alijs placebat·alijs displicebat. Ad eos quib⁹ placebat decorem iduit. ad eos quib⁹ dis· fortitudinē. Imitare ⁊ tu dīm deū tuū vt possis cē vestis illi⁹· Esto cū decore ad eos q̄b⁹ placēt opa tua·esto fortis adūsus detractores

¶ Os suū ꝛc. Ad hoc tm loquens os aperuit vt sapiam docret. sc̄m illud Omnis sermo malus ex ore vestro nō procedat ß si quis bonus ē ad edificatōnem fidei vt det grām audientibus Ul' os cordis aperuit ad discendum ab ipsa sapiētia ītus ꝟtatem quā fortis docret. Utriq⁹ pvenit q̄d subiūgit Lex clemētię in lingua eius

¶ Lex clemētie. Ut non statī puniat vt lex moysi. ß misericordiā parcat Sicut dīs de muliere peccatrice Qui sine peccato ē ꝓ·in il.la·mit. Et sic absoluit eā Vade ⁊ amplius noli peccare

¶ Consideravit ꝛc. Quia cunctas sc̄ientię suę cogitatōes subtiliter inuestigat· Panem ociosa nō comedit.quia sacrū eloquiū q̄d ꝓpit: operę exequit' Item dom⁹ fortis mulieris habitatō patrię celestis ē semita ꝑcepta iusticię·quibus ad vitę mansionē venit·quas anima bñ ꝓsiderat cū diligenter quibus actibus ad celum puenire debeat inſpiat·et q̄ didiat agenda: exercere non delinit Panem q̄s ociosa nō co. Cum dīi corpus ꝑcipiens studet imitari actu q̄d misterio celebrat: ne idigne panem dominī comedendo et calicē bibendo·iudiciū sibi manducet et bibat Vel simpliciter potest accipi q̄ p.o.ñ. comedit ſm illud Qui nō operatur nō manducz Et ipse paul⁹ de se. Cīm ad ea q̄ mihi op⁹ erāt ⁊ bis q̄ mecū sunt·ministrauerūt manib⁹ iste Unī Lucrinates viduas arguēſ ait Simul aūt ⁊ ociose discunt circuire domos: nō solū ociose·ß ꝟbose et curiose

Surrexerunt ⁊c. Quod futur⁹ nouit vt ꝓpheta-quasi iã factũ refert. Surgent filij ei⁹ ecclie.i. electi imortales-⁊ tãc matrẽ q̃ eos aqua ⁊ spũ sancto genuit beatissimã p̃dicabunt.quę nunc quasi mulcra despicit-licet apostolus ait. Si in hac vita tm̃ sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus hominib⁹ Ds quia ꝑ alia vita miramus.merito cum apparuerit qđ erimus-matrẽ nostrã beatissimã p̃dicabimus.

Potest ⁊ hoc qđ dicit. Surrexerũt ti.e. ⁊ beatissi. p̃dicauerũt etiã nunc accipi-cum quis fideli um trãsceãs seculi crũ nis ad celum ducitur. Aliqñ ei sedere ad humiliationẽ .surgere ad gloriam ꝑtinet Unde de niniuitis dicitur in euangelio. Vlm in cinere sedẽtes peniterẽt Et surgite postq̃ sedetis q̃ man.pa.dolo. Surgunt ergo filij ecclie ⁊ beatissimã eas p̃dicant-cum celestib⁹ bonis sublimati q̃nta sit illa beatitudo aspiciunt-⁊ banc debita laude ꝓcelebrant Laudat eam vir ipius-cũ bona quę ipse donauit remunerat. Sed q̃ bus verb⁹ laudat ostẽdit. Multe fi.cõ-

domus suę-⁊ panẽ ociosa non comedit ¶ Condusio vel aspice Loph Surrexerũt filij ei⁹ ⁊ beatissimã p̃dicauerunt ⁊ vir ei⁹ ¶ Caput vel videcat. laudauit eam. Res Multę filię congregauerũt diuitias-tu supergressa es vniuersas. ¶ Eulnus. Syn Fal ¶ alis gratia lax imago ⁊ vana est pulcritudo. mulier timens dm̃ ipa laudabit. ¶ Consũmauit. Thau Date ei de fructu manuum suaꝝ-⁊ laudent eam in portis opera sua.

Surget et vir eius ⁊ laudabit eam in iudicio dicens. Venite bñdicti ꝑ patris mei ⁊c Qui quidem primitie dormientium resurrexit a mortuis-ß in iudicio q̃nta sit resurrectõnis suę gl̃a demõstrabit.

Multe filie ⁊c Ecclie hereticorũ et malo⁹ catholicoꝝ q̃ filię dicunt-vt christi ecclię.quę a dñicis nõ sunt remote sacramentis ⁊ adoptionẽ filioꝝ quã nõ custodierũt receperunt Uã iob ãnes

Jncipit ꝓlogus sancti hieronimi in librum ecclesiasten

Emini me hoc ferme q̃nq̃mo cũ adhuc rome essem-⁊ ecclesiasten sancte bille legerẽ-vt eã ad ꝓemptũ hui⁹ mundi,puocarẽ-⁊ omne qđ in mũdo cerneret putaret esse ꝑ nihilo rogatũ ab ea vt in morẽ ꝓmentarioli-obscura queq̃ dissererẽ: vt absq̃ me posset intelligere q̃ legebat. Itaq̃ qm̃ in ꝓcinctu nostri operis subita morte subtracta ẽ-⁊ nõ meruim⁹ a paula ⁊ eustochiũ talẽ vitę nostrę habere ꝓsortẽ-tantoq̃ vulnere tũc ꝓcussus obmutui-nũc in berbleẽ positus angustioꝝ vide licet ciuitate.⁊ illi⁹ memorię ⁊ vobis reddo qđ debeo-hoc breuiter ammonẽs-q̃ nulli⁹ autoritatẽ secutus sum sed de hebrẽo trãsferẽs marie-lxx.iterꝑtũ ꝓsuetudini me coaptaui in his dũtaxat q̃ nõ multum ab hebraicis discrepabãt Interdũ aq̃e quoq̃ ⁊ symachi ⁊ theodocionis recordat⁹ sum vt nec nouitate nimia lectoris studiũ deterrerem-nec rursum ꝓra ꝓscientiam meã fonte veritatis omisso .opinionũ riuulos ꝓsectarer.

Ca. I

¶ Concionatoris. Erba ecclesiastes fi da re hie. Hiero. Tribus nominib⁹ vocatus est.salomon id est pacific⁹.⁊ idida. id est dilectus dñi-q̃ i regno eius par.⁊ dñs dilexit eũ-⁊ coeleth .i. ecclesiastes grece:q̃ q̃tum.i.eccl̃am cõgreget id est-ꝓcinator cuius sermo nõ est ad vnũs. ß ad vniuersos. Jurta tria vocabula tria volumina ꝓposuit.ꝓuũ bia parulos docens Un ebreo quasi ad ſlium loquit. Ecclesiasten.ad maturos. omnia esse breuia ⁊ caduca ostendẽs q̃ cernim⁹ Canticũ cãticoꝝ. vbi consummatã sponsaꝝ sponsi iungit amplexibus. Nisi em̃ vana relinquerimus-⁊ mortali pompe renunciantes nos ad aduentũ christi ſli ꝺ̃ auerim⁹.-nõ ve dicemus. Osculet me osculo oris sui. ꝓpe hoc ordine ꝓbi docent-primũ etbicã.in de pbilica.⁊ quẽ i his ꝓfecisse videt ad theologiam vsq̃ ꝓducunt Notandũ quoq̃ q̃ i his diuersus ẽ titulus In ꝓuerbijs. Prouerbia salomonis f.d.r. israel In eccãste Verba ecclesiastes f.d.r.hierusalẽ In quibus dam codicib⁹ tã grecis q̃s latinis inuenit additum.

¶ ſ paterna dignitas. ⁊ ſ ꝓpria autoritas stes filij ⁊ dauid ⁊ regis israel-ß male In cãtico canticoꝝ.nec filij⁹ dauid.nec rex israel-sine hierusalẽ ß tm̃ canticũ canticoꝝ salomõis. Dic em̃ puerbia-q̃ rudis ĩstitutõ.ad.xij. tribus ⁊ ad totũ ptinẽt israel-⁊ quõ ꝓtẽptus mũdi-nõ nisi metropolitis cõuenit.i. habitatorib⁹ hirlm-ita canticũ canticoꝝ ad eos ꝓpie q̃ tm̃ supna desiderãt. Ad ſcipientes ⁊ ꝓfectes ⁊ paterna dignitas-⁊ ꝓpria regni autoritas-ad pfectos vero qui nõ timẽt. ß amant: solum nomẽ sufficit-⁊ eo ſlis magister est-⁊ nescit se esse regem

Hebrego. Quomõ hic liber ſit legend⁹ et exponendus: sic dicit. Ecclesiastes aũt ꝓprie vocatur ꝓcinator. In contõne vero sententia ꝓponit-ꝑ quã tumultuose turbę seditõ ꝓmat-et cum multi diuersa sentiũt: ꝑ concionãtis rationem-ad vnã sententiã pducunt. Hic igit liber iõ ꝓcinator vocatur-q̃ eo salomon tumultuãtis turbę sensum suscipit-vt ea ꝑ inquisitõem dicat-q̃ fortasse ꝑ temptationẽ impita mens sentiat. Nam quot sententias ꝑ inquisitõs monet-tot ꝑsonas in se suscipit-ß ꝓcinator verat. velut extẽsa manu-omniũ tumultũ sedat-⁊ ad vnã revocat sententiã.cũ in fine ait. finẽ loquẽdi.o. p.a.deũ time.et mãdata ei⁹ obser-hoc ẽ omis hõ. Jn hoc aũt qđ dicit. finem loquẽdi omnes piter audiamus.ĩmut q̃ solus locutus non est Sunt ergo alia in hoc libro. q̃ p inquisitõem movẽt alia q̃ ꝑ rationẽ satisfaciũt. alia quę et temptanti aio ꝓfert.⁊ mundo adhuc dediti-alia ĩ q̃bus ea q̃ rõnis sunt differat atq̃ animã a delectatõe ꝓpellat Nanq̃ ait Hoc itaq̃ mihi visum est bonũ vt comedat q̃s et bibat ⁊c Et post Melius est ire ad domũ luct⁹ q̃m ad domũ ꝓuiuq̃. Illo⁹ er ifirmi ꝓsona: ß et rõe. Silr etiã diuersas cogitatõnũ temptatões erponẽs ait Unus iteritus homis est.⁊ iãmẽ totum ⁊c Quid habet amplius sapiẽs stulto: nisi vt ꝓgat illuc vbi ẽ vita

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

bas aũt psonas diligenter lector inspiciat ·ne in epicuri dogma incurrat

Albinus Traduntˢ hebrei hunc librꝝ salomonis esse agentis penitẽtiaꝫ quia in sapientia diuitijsq; pfisus·p mulieres deũ offenderit. Decum eñ omnia vana reputauit esse.7 ad miseriã deuenire eos q̃ i eis spẽ ponunt.

Allego. Pacificus 7 dilectꝰ dei patris filius 7 ecclesiastes noster dñs ihesus est q̃ inimicitias in carne sua cũ as·vtraq; fecit vnũ dicẽs. Pa.me.do. vo. pa.re. vobis De quo·Dic est filius m.di.in quo mi.bñ p.ip.au. Qui est caput eccl̃ie:nõ ad sinagogam ſ ad multitudinem gentiũ loq̃ns Rex hierusalẽ spũalis filius dauid · de quo miserere nostri ñe fili dauid ,7 osanna filio dauid Verbũ quoq; dei nõ fuit ad eũ sicut ad hieremiã·7 ad cẽteros pphas. Ipse enim verbum 7 sapientia · ipse eñ diues 7 pauper ipse rex glorie potens ipse ẏba loquit ad ecclesiã viros·ad apl̃os Unde. In om.ter.cr. sonus coꝫ·7 in fi. orbis ter.ver.eorum

Vanitas vanitatum. Hiero. Pro vanitas vanitatũ fm quosdam interpretes possumus dicere. Vapotem fumi·7 aurã tenuem·q̃ ato soluunt. Dñ vniuersitas caduca oñditur. Quę eñ videntˢ 7 alia sunt·quę aũt non videntˢ eterna Siue q̃ creatura vanitati subiecta est·7 ingemiscit 7 parit·7 ꝑstolat revelatões filiorum dei·7 nũc et pte ꝓgnoscim⁹·7 et pte ꝓ.7 tamdiu omnia vana donec veniat qđ pfectum est

Antequã suã ponat sententiã quendã apparatũ videt·7 ornamentũ facere cum dicit. Vanitas vanitatũ 7 omnia vanitas Postea a maiori.id ẽ ab homine incipit·ostendẽs ipsum vanitati subiectum·id est·mirabilitati Et hoc est Vanitas ꝛc.

Vanitas omnis hõ viuens. Quãtomagis cętera: Dñ. vanitati subiecta est creatura nõ volẽs·ſ.ꝓp.e.q̃.ſ.c.i.spe. Quidquid eñ non esse potest vanitas dici potest·quia mutari potest. Solus deus semp idẽ est qđ est· qđ aũt mutat·quodãmõ euanescat et non est qđ erat·ad ꝓpatẽm creatoris.omnis creatura vanitas potest dici 7 quasi nihilũ ꝓputari.

Hiero. Si cuncta q̃ fecit deus valde bona·quõ vanitas: 7 etiã vanitas vanitatũ: Vt sicut in cantico canticoꝝ inter omnia carmina excellens carmen ostendit. ita hic magnitudo vanitatis monstret. Similiter i psalmo. Uniuersa va.ois hõ vi. Si vides vanitas q̃ mox̃ vanitas va. Dꝫ possum⁹ cęlũ ter·7 cętera bona quidẽ p se dicere ſ deo ꝓpata: quasi nihil esse·vt lucerna in solis ꝓpatione nec cerni lucere· 7 stellarum lumina orto sole obscurari. Ita aspiciens elementa 7 rex multiplicẽ varietatẽ admiror quidẽ opm multitudinem. ſ recogitans omnia transire·7 suo fine senescere solumq; deũ idem semp esse qđ fuerit·cogor non semel sed bis dicere vanitas vanitatũ 7 om.va.

Quid habet am.hõ. Post generalẽ sententiã·ad varios labores hominum verba conuertit·qui frustra laborantes·congregãt diuitias picturas ambientes honorẽ.ſ. quibus subito dicit. Stulte hac nocte moreris·cuius erunt quę congregasti. maxime cum et omni labore nihil secum serant·ſ nudi in terrã redeunt·vñ sumpti sunt.

Generatio p. ꝛc. Hiero. Prima recedit generatõ iudęoꝝ·7 succedit generatõ de gentiũ congregata. Terra aũt tam diu stat·q̃diu sinagoga recedente eccl̃ia omnis introeat·cum eñ p̃dicatũ fuerit euangeliũ in toto orbe tunc erit finis quo imminente cęlum 7 ter.trã.7 signanter nõ ait ·terra in sęculis stat·ſ in sęculo. Nos aũt deũ laudamus non in vno sęculo ·ſ in sęculis sęculorum

Generatõ p. ꝛc. Quid vanius terra manet facta p homine·homo terre dominus in puluerẽ reducit·stat aũt terra in sęculũ·nõ in sęculum sęculi quia cęlũ 7 ter.trã·7 ecce noua facio oñia

Orit sol. Ipse sol qui ad lumen est·ortu 7 occasu quotidie mundi interitum demonstrat·qui p occultas vias oritˢ 7 occidit. Hoc aũt ideo dicit vt doceat mutationibꝰ tpm ortu 7 occasu fidęꝫ humanam naturã labi dñ nesciat homo

Hiero. Sol iustitię 7 bonis oritˢ·7 malis occidit·7 ortus nos trahit ad patrem Ad hoc eñ venit·vt nos de terris ad cęlum leuaret·7 diceret. Cũ exaltatus fuero a ter.om.tra.ad m.ip. Nec miꝝ filiũ trahere ad se credẽtes cũ 7 pater ad eũ trahat Nemo eñ venit ad me·nisi pater q̃ misit me traxerit eũ Sol iste 7 iacob de terra sua egredięti occidit ·7 item cũ de syria terrã

§ In hyeme.

q̃ renascens girat p meridiẽ·7 flectitur ad aquilonẽ Lustrãs vniuersa in circuitu pgit spũs·et in circuitus suos reuertit. Omnia flumina intrant in mare·7 mare nõ redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur·vt iterum fluant.

§ In estate.

§ p zodiacum.

Cuncte res difficiles·nõ potest homo eas explicare sermone · Non saturat oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est quod fuit

§ Malę opinantˢ quidã nos his verbis ad voluptatẽ luxuriamq; ꝓuocant·cum dicunt.

§ etiam bis· § vanitas quia·

§ nihil ¶ q2 § non videos quod videras § noꝫ

§ videos quod nõ videras· ¶ nascitur·

¶ § bonis § Generatõ ꝓterit·quod ipse sol mutatione sua ꝓbat ¶ § malis·

§ Hiero. Ducit se vel secũdũ aquilã. aspirat. Symachꝰ et theodotio·reuertit·q̃ ſ. sol reuertitur ad locum suũ · et ibi vnde pꝛ regressus fuerat.aspirat.

§ alio docẽte § vt hõ mortuus·

vt doceat mutationibꝰ tpm ortu 7 occasu fidęꝫ humanam naturã labi dñ nesciat homo

Hiero. Sol iustitię 7 bonis oritˢ·7 malis occidit·7 ortus nos trahit ad patrem Ad hoc eñ venit·vt nos de terris ad cęlum leuaret·7 diceret. Cũ exaltatus fuero a ter.om.tra.ad m.ip. Nec miꝝ filiũ trahere ad se credẽtes cũ 7 pater ad eũ trahat Nemo eñ venit ad me·nisi pater q̃ misit me traxerit eũ Sol iste 7 iacob de terra sua egredięti occidit ·7 item cũ de syria terrã

Allego. Sol dñs q̃ oĩa viuificat et illuminat spũalis grẽ splẽdore et virtute·qui oritˢ fideli occidit infideli

Hiero. Vadit ad austꝝ et girat ad aquilonẽ·vl̃ giras girando vadit spũs·et in circulos suos reuertit. Hinc existimare possum⁹·in hyeme solem ad meridianã plagã currere·in estate ad septẽtrionẽ·et inde p cõnoctium· autũnũ habere pricipiũ. Sed primũ spũm fauonio tepẽte·qm̃ in vere omnia in fetũ prumpũt Q: aũt ait giras gi.va.spi.7 in cir. suos re.vl̃ ipm solẽ spũm noiauit.q̃ aĩal sit et spiret 7 vigeat.7 annuos orbes cursu suo exple at.vt ait poeta· Interea magnũ sol circũoluit̃ annũ.vl̃ q̃ etiã lunę lucentem globũ 7 astra tytanea spũs int̃ alit.totãq; infusa p artus mens agitat molẽ ꝛc Non de annuo solis cursu.ſ de quotidianis eius seminis loquit obliqua eñ 7 fracta linea p austꝝ pgit ad boreã.7 ita ad orientẽ reuitˢ

In circuitu pergit spũs. Ipm solẽ spũm vocat·q̃ animat 7 inspirat 7 viuificat oĩa.licut i vere.qđ mũdi principiũ putat̃ singulis ãnis videmus Oblique eũ p zodiacũ currit sol . Uñ i hyeme ad austꝝ vergit·ſtate ad boreã.ne li sp eodẽ mõ ꝓcederet.alia calor alia frigus ꝓsumeret

Omnia flumina Dicunt philosophi aquas dulces q̃ mari influunt vl̃ ardente sole ꝓsumi. vl̃ salluginis maris esse pabula. ſ ecclesiastes noster ꝓditor aquaꝝ docet eas p occultę terrę venas ad capita fontiũ regredi et de matrice abysso.in sua sp ebullire principia

Possumus p flumina 7 mare.humanũ genus accipe.qđ in terrã vnde suptum est redit.secũm illud . Terra es et in terram ibis Nec terra impletur multitudine mortuoꝝ Et hieronim⁹ dicit torrentes non flumina eo q̃ ato transeant.

Hiero. Omnes torrẽtes ꝛc. Recte turbide aquę in mare vñ subsistẽrãt· reuertunt̃·7 ni fallor:torrens sine additamento nusq̃ in bono accipit̃ Nã torrente vo.t. potabis eos Cum additamento saluator ad torrentem cedron tradit̃.et belyas ad torrentẽ chorit latitat.q̃ et ipse siccat̃.nõ adimpletur mare insatiabile quõ in puerbijs sanguisuge

Cuncte res diffi. Nõ pot̃ hõ causas 7 naturas rerꝫ explicare.nec oculus ad plenũ intueri.nec auris ſtruẽte doctore ad summã puenire. Videmus eñ nũc p speculũ in enigmate et ex pte donec veniat qđ pfectũ ẽ.qđ i hoc mortali corpe esse nõ poterit. Hęc curẽtia ꝓtra eos est q̃ sine labore 7 discendi studio scãs scripturas se nouisse putãt·et se sapientes cum insipientes sint.

Quid ẽ qđ. Hiero. De his videt̃ dicere q̃ supꝰ enũerauit.ſ. de mole terrarꝫ·ortu solis et occasu·cursu fluminũ magnitudie occeani .oñiũmq;

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quę aut cogitatione aut visu aut auribus visimus·q̄ nihil sit in natura nouū·ab initio eīn & homines nati & mortui sunt·& terra sup aquas libra-
ta·& sol ortus occubuit.& aubus volare·& natare pisab⁹·& ceteris ꝓpria:a
deo artifice ꝓcessa. Huic isle comic⁹ ait Nihil ē dictū qđ ñ sit dictū prⁱ. Doc
cū exponeret donat⁹. Pereant inquit qui ante nos nostra dixerūt. Si ita
in sermonibus q̄ntomagis in amministratōe mūdi·quę ab initio ꝓculi sic
ꝓfecta est·vt requiesceret deus ab oīb⁹ opibus suis die septima.

¶ Quid est ꝛc. De naturis i principio mū-
di creatis·& de successi-
one earum·quō veni-
unt & transeūt· vt ho-
mo moriat.homo nasci
tur·eadē natura ē na-
scentis.quę fuit morie
tis·sic de aubus pisci-
bus serpentibus & om
nibus animantibus·
sic de herbis·arboib⁹
et alijs natis·nihil no
uus inuenit⁹ qđ antea
non esset. Nihil ꝓteri-
tum qđ post non fiat.
Unde. Requieuit de
us die septimo ab om
ni ope suo a nouarum
creatione naturaꝝ·nō
a gubernatōne·scēm
illud. Pater meus vs
q̄ modo opat⁹·& ego
opor. sic et primordia
libus rerum semīnib⁹
totius ꝓculi temp⁹ na
turali cursu pagitur

¶ Nec valet ꝛc. Hiero. Est ne verbū
de quo dicat Vide h̄
nouum est. Jam enim
fuit in ꝓculis que fu-
runt ante nos. Aptius
symachus. Putas ne
est qui possit dicere·vi
de hoc nouum est. Jam eīn factū est in ꝓculo·qđ fuit añ nos

¶ Nec ꝙa ꝗs di. Vere nihil nouū quia non potest dici·ecce hoc no-
uum. Jam eīn ꝓcessit ꝛc. Nec putemus signa atq; ꝓdigia & multa quę ar-
bitrio dei nona in mundo fiunt·in prioribus ꝓculi am fuisse·& locum inue
nire epicurum·qui affirmat ꝑ innumerabiles piodos eadem bis in locis·
& ꝑ eosdem fieri. Alioquin & iudas crebro prodidit·& christus passus est se
pe pro nobis·& cetera quę facta sunt & futura·in eosdem similiter piodos
revolvent. Sed dicendum est q̄ ꝑscientia·& ꝑdestinatōne dei iam ea facta
sunt·quę futura sunt

¶ Jam eīn ꝛc. Sicut ꝓterita quę olim fuerunt apud nos · absconditi
obliuio·sic quę nunc fiunt qui nasciturī sunt scire non poterūt· silentio eīn
ꝑibunt.& quasi non fuerint absconden. Vanitas eīn & vanitatū & omnia
vanitas·quia omnia more fluentis aquę transeunt·& nō redibunt·cui sen
tentie totus mūdus acclamat & maxime genus humanum.

¶ Non est pri me. Hiero. Graphice ꝓterea facē dei & pedes velāt
quia prima & extrema coopta sunt. Aurea.lxx. Nō est memoria ꝓmiis &q̄-
dem nouissimis·qui futuri sunt. Nō est memoria eā bis q̄ futuri sunt i no
uissimo. Idem in euāgelio. Erūt primi nouissimi & no. pri. ꝛc. Et quia de⁹
vt benignus & demēs·minoꝝ quoq; omniū recordat·bis qui nouissimi eē
meruerunt·nō tantā debit gl'am ēstaꝝ bis q̄ se humiliātes nouissimi eē
do esse voluerūt. Uñ ꝑ Nō est memoria sapieti cū stulto inꝛternum

¶ Et ꝓposui ꝛc. Usq; dedit deus fi-ꝛc. Cui isle est. Propter qđ tra-
didit de⁹ eos in reprobū sensum i.pmisit tradi. Proposuit ḡ ecclesiastes ꝑ
mo omniū cor suū ad sapiam reqrendā·volens vltra licitū causas rōnesq;
cognoscere.cur puuli corripiant⁹ a demone.cur pīj & impij pari naufragio
demergant⁹.an hec & hōmōi casu.an dei iudicio veniāt. Si iudicio: vbi iu-
stitia: Si nō iudicō·vbi prudentia: hec inq̄t nosse desiderās·intelleri sup-
flua curā ꝑ diversa cruciantē·a deo hominib⁹ datam vt cupiāt qđ licitus
nō est scire·& propter suā curiositatē quā sponte incurrerūt.

Rursusq; generalr de vanitatib⁹ ꝓculi agit·hinc ad se ipm redit·& quis
esset:oīdit·quō omnia ꝙgnouerit docuerit. Uñ Et ꝓposui i aīo m.ꝛc.

¶ Dāc occu·p·ꝛc. Hiero. Verbū aman. Aquila.lxx.theodotio·ꝑ ysi
tamon qđ latine distēlio·eo q̄ in varias solicitudines mens hoīs distēta
lani et. Symachus ꝙo sisaman i. occupatōꝝ trāstulit. Itaq; siue distensi-
onē siue occupatōꝝ·siue qđ hmōi dixerim⁹ ad supiorē sensū cūcta referunt.

¶ Dāc.oc·p·ꝛc: Pulcre causa ꝓmissa data est a deo occupatō·sic illis
ꝓpter quod tradidit eos deus in passiones ignominię·& item ꝓpter quod
tradidit deus eos in reprobum sensum

cuncta sub sole·& ecce vniuersa va
ꝫ dum diversis cogitatōibus rapitur
nitas & afflictō spūs. Peruersi dif
ꝫ peccator⁹ cū i ꝓfundū venerit vici.cō.
ficile corriguntur·& stultoꝝ infinit⁹
vt sancti de quibus dicitur. Dinumerabo eos·
est numerus Locutus sum i corde
meo dicēs Ecce magn⁹ effect⁹ sum
ꝫ quā petr⁹ a dño ꝑ ceteris·
& ꝑcessi omēs sapia qui fuerūt añ
abraam non moysen·et ceteros·seo qui fuerūt e
ante me in hierusalem·
me in hierusalē·& mēs mea contē
ꝫ non aut lo
plata est multa sapiēter.& didici·de
cutus sum·quia multa scim⁹ q̄ eloqui ñ possu
diq; cor meū vt scirē prudentiā atq;
mus·
doctrinam·errores & stulticiam·
ꝫ Hiero. Cognoui quia et hoc est pastio venti
sive ꝓsumptio spūs·
& agnoui q̄ i his quoq; est ꝙ labor
ꝫ Quato magis quis sapiē
& afflictō spūs·eo q̄ in multa sapiē
tia ascquit·eo magis vicios subiacere indigna
tia multa sit indignatio·& q̄ addit
tur·et peul esse a virtutib⁹ quas requirit
scientiam addit & dolorem

¶ Vidi ꝛc. Consi-
derani omnia mūda-
na·& vidi vanitatem
& malitiam eē.i. miseri
as spūs quibus anim⁹
diversis fatigatus co-
gitationibus laborat
cognoscere·quod ho-
mini nō ꝓceditur.

¶ Hiero. Verbum
routh·aquila & theo-
dotio nomen. symā
chus·bochelin.lxx.sy-
rū exꝓssere. non debe
um: dicentes. plurisum
Nomen & bochelis a
passione vocabulū est
& plurelis melius volu
ptatem q̄s ꝓsumptōes
senat. Dicit añ quod
agat vn⁹ quisq; qđ ve
lit·& sibi rectū eē vide
atur atq; in diversa li
bero boies ferant⁹ ar-
bitrio·& vana sūt uni
versa sub sole dum in
iuicz nobis in malos
et bonos finibus dis-
plicemus. Dicebat mi
bi hebreus qsdā qđ
routh hoc loco magis
afflictionem et malici
am. q̄s passiones & vo
luptatem significaret·
non a malo boni con
trario·sed scēm h̄ sufficat·dici ma.su. Quā greci significāt⁹ cathusiā vo
cant.et est sensus. Cōsideraui vniversa q̄ in mūdo fiūt et nihil aliud depre
hendi·q̄s vanitatē et malicias.i. miserias spūs q̄bus aīa diversis cogitatio
nibus affligitur.

¶ Peruersi difficile. Hiero. Peruersus nō potest adornari. et imi
nutio non poterit numerari. Qui eīn peruersus est nisi añ corrigatur nō po
test adornari·recta ornātur·curua corriguntur. hoc contra hereticos qui q̄s
dam naturas introducunt·quę non recipiunt sanitatem·et quia imminu
tio.i. qđ deest·nō potest numerari. Primogenita fīl⁹ israel numerata sūt
feming vero et serui et puuli et vulgus ex ęgipto nequaq; plenitudo·sed ī
minutio exercitus non numerat. Potest et sic intelligi·tanta malicia est in
mundo vt ad integrum statum nec redire valeat·in q̄ditus est. Aliter Om
nibus in integrum ꝑ penitentiā restitutis·solus dyabolus in suo pmane
bit errore·cuncta eīn quę sub sole sunt.eius arbitrio et malignitate euersa
sunt. dum eius instinctu peccata cumulant. Denicq; tantus est numerus se
ductorum quos a grege domī rapuit·vt nō possit ꝓpzehendi

¶ Errores & stulticia. Prima sapientia est stultitia caruisse·qua ca
rere non potest.nisi qui intellexerit eam. Unde plurima in rebus noxia sūt
creata vt dum ea vitamus ad sapientiam cruciamur Equalis ergo studij
fuit salomoni scire sapientiam et scientiam.et e regione errores et stulticias
vt hec appetendo·illa declinando·eius sapientia ꝓbaretur. Sed ī hoc q̄s
dicit se potuisse ventos.et non valuisse ꝓpzehendere veritatem de ꝑsum
ptione spiritus sive passione venti·quod sepius in hoc libro supra disse-
rim esse sufficiat

¶ Et q̄ addit ꝛc. quia potētes potenter tormenta patient. cuicūq; pl⁹
committitur plus exigitur ab eo.ideo apponit dolorem qui apponit scienti
am.et contristatur mꝛore scēm deum pro delictis suis. Unde apostolus
Et quis est qui me letificet nisi qui corrigitur et me·nisi forte et hoc intelli-
gendum q̄ sapiens doleat tantum latere sapientiam·nec ita ꝓbere se mē
tibus vt lumen visui·sed ꝑ tormenta quedam et intolerandum laborē in-
gi meditatōe et studio ꝓcurire.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Dixi ergo ꝛc. Hiero. Veni. Nūc temptabo te in lętitia·⁊ videbo in bono·⁊ ecce etiā hoc est vanitas. Postq̄ in multitudine sapię ⁊ adiectōe sāę doloꝛe ⁊ laboꝛe esse deprehendi·⁊ nō aliud q̄ casū ⁊ sine fine certamen. transtuli me ad lętitiā·vt luxu fluerē·congregarē opes·diuitijs abundarē·et picturas volūtates carperē·ante q̄s moꝛerer·ꝑ in hoc vanitatē ꝓspexi·dum ꝑterita voluptas plā/tes quidē delectat·et exhausta nō satiat. Nō solū corpalis lętitia·ꝑ etiā spūalis est tēpta/tio possidēti. vt egeaꝛ cotidiēte stimulo ⁊ an gelo satḃę q̄ me colla phizet·ne deuer. Cui salomon. Diuitias et pauptates ne dederis mihi·statimq̄ subdit ne satiat⁹ mendax fiā·⁊ dicā quis me ꝓspicit Siquidē ⁊ dyabol⁹ ꝓ bonoꝛ abundātiā ce cidit. Cui apls·nec i su phiā elatus i iudiciū incidat dyaboli.i.i ta le iudiciū in q̄s ⁊ dya bol⁹ iacdit. Possum⁹ etiā spūalē lętitiā sicut cętera dicere vanitatē q̄ eā nūc ꝓ speculū vi deam⁹·⁊ in enigmate. cū aūt facie ad faciem·tunc non vanitas erit sed veritas

Risumq̄ ꝛc. Hiere. Risū dixi amē tiā·⁊ iocunditati dixi Quid hoc facis Vbi nos diam⁹ amentiā·i hebꝛęo habet molal·qđ fm aquilā errorem fm symachū tumultum ꝓ quo.lxx.⁊ theodotō pyforan·qđ erꝑmi ꝑt circūlatoꝛ. Quō igitur hi q̄ arcūferunt omni vento doctrię instabi les sunt·⁊ in diuisa fluctuant·sic illi q̄ rident quib⁹ dr·vę vobis q̄ ridetis·errorę sęcta ra ptant·nō intelligētes ruinā peccatoꝛ suoꝝ neq̄ plangētes·ꝑ hęc bona putātes ęterna·nude plāgere deberēt crultātes. Pōt hoc ⁊ de hęreticis accipi·q̄ falsis dogmatibus acq̄escētes·lęta sibi ⁊ ꝓspera ꝓmittunt

Cogitaui ꝛc Ebrietas animi vigoꝛē mutat· quā q̄ pōt sapia ꝓmuta re·⁊ vt in quibusdā codicib⁹ habet obtinere lętitiā spūalē·is poterit ad hoc rei sapiam puenire·q̄d in hac vita appetēdum q̄d vitandū

Plantaui vineas ꝛc. In domo diuitis ñ solū aurea vasa·⁊ argętea ꝑ lignea ⁊ fictilia·agri ⁊ orti ꝓpter infirmos·nā q̄ infirm⁹ est·oleribꝰ vescit plantant arboꝛes·nō oēs fructiferę vt in latinis codicib⁹ ꝑ omnē fructus.i. diuersaꝝ frugū atq̄ pomoꝝ·quia diuersę sunt grē in eccla·alī⁹ oculī⁹ alius manus ꝛc.et q̄ verecundiora sunt nostra. his maioꝛē honoꝛē circūdamus. Inter istas fructiferas arboꝛes·tenet pmatū lignū vitę. qđ est sapia·sine qua cętera ligna siccabunt

Et extruxi m. ꝛc. Ligna infructuosa nō alunt⁹ umbre cęlesti. ꝑ aquis q̄ę in piscinis de riuulis colligunt. Nam ⁊ egiptus humilis ⁊ iacens qua si oꝛtus oleꝝ in terrę nis ⁊ de ethiopia veniēt⁹ aquis irrigat⁹ terra ꝛo ꝓ/missionis q̄ę montuosa est et erecta. tempaneā ⁊ serotinā expectat de cęlo pluuiam.

Ca. II

¶ Moze concionatoꝛis sententi

Dixi ergo in am vulgi in se tulcepit· et falsaꝝ esse ostendit corde meo. Eadam et affluā delicijs·⁊ fruar boni⁹. Et vi ¶ Vic vo di q̄ hoc quoq̄ esset vanitas. Ri bis qui ridetis·q̄ lu· † ¶ decipiunt qui carnis sumq̄ reputaui errozē ⁊ gaudio gaudia sequunt·et ꝑpetuū putant·quod fugit diri. Quid frustra deciperis ? Lo vdut vmbra . Potest et de hereticis accipi qui gitaui i corde meo abstrahere a vi falsis dogmatibus acquiescentes leta sibi pro no carnem meā · vt animū meum mittunt·cum sint filij potentis traniserre ad sapiam·deuitaremq̄ stulticiā·donec viderem quid esset vile filijs hoim. Quo facto opus est sub sole numero dieꝝ vitę suę. ¶ secundum imaginem dei erectus ad ligna. † ¶ vt veniāt pr̄ et filij⁹ et habitēt in eis ¶ Ego Magnificaui opa mea. Edificaui et pater veniemus et ap.c.mā.fa. ¶ ao quas mihi domos·⁊ plantaui vineas. ¶ sus alliget asinā suā. ¶ pplm iudaicū et gētile feci oꝛtos ⁊ pomeria ⁊ ꝓsęui ea cū cti generis arboꝛib⁹·⁊ extruxi mi bi piscinas aquaꝝ· vt irrigarem sil ¶ infructuosoꝝ uā lignoꝝ germinantiū . Possedi ¶ Timoꝛe seruiētes· et spūalia desiderātes nec tenentes† ¶ animas ccepi habitas ¶ vel etias vernaculi fuerunt mihi alia litera. seruos ⁊ ancillas multāq̄ famili ¶ boum·i oppositum· ¶ Possedi am habui. Armenta quoq̄ ⁊ ma ¶ simplicium. gnos oviū greges: vltra omēs qui

¶ Seruos. timore seruiētes et spūalia desiderātes nec timentes.
¶ Vernaculos eos dicim⁹ q̄ sunt q̄dē de eccīa. et ꝑdictos seruos et ancil las antecedūt. nec tñ liberi sunt.
¶ Vernaculi dicūr filij fuoꝝ q̄ in domo dñi sui nati sunt et multi.
Armenta quoq̄ ꝛc. hi sunt qui absq̄ ratione et scientia scripturarū laborant quidē in ec clesia·sed nondum ad hominē pueniunt. i. ad imaginem dei

fuerunt ante me in hierusalem Lo † ¶ agnoꝛē sensum ¶ occultoꝛē. aceruaui mihi argentū et aurū·et ¶ congregaui in ecclesias. † ¶ attulerūt re. ter ¶ ¶ que albe ad messem ¶ Tributa reddentium substantias regum ⁊ ꝓuinciaruꝝ ¶ Dns diuitijs ꝓuocatus fui ad luxum. † ¶ for tes ¶ Qui psallut spū psallūt et mēte ¶ ifirmi Feci mihi cantoꝛes ⁊ cātatrices· ¶ apostolos ⁊ delicias filioꝝ hominū·sciphos ¶ et eoꝝ successoꝛes· † ¶ poicatōis· † ¶ sapie ⁊ ꝓuinciis ¶ Proficiebat etate et sa. a. d. et bo. et ꝓpter quod dr⁹ creal. il. et de. il. no. fundenda. Et supgressus sum opi ¶ ante aduentuꝝ bus omēs qui añ me fuerūt in hie ebusti gubernauerunt ecclesiam. rusalem. Sapiēcia quoq̄ ꝓseuera ¶ contemplatione uit mecū·⁊ omia quę desideraue ¶ iteriozes ¶ sicut peccatoꝛ qui a vera runt oculi mei non negaui eis·nec tocunoitate prohibet coꝛ suum. phibui coꝛ meū q̄n omni voluptа te frueꝛeꝝ·⁊ oblectaret se i his q̄ pa rauerā. Et hāc ratus sum ꝑtē meā ¶ ꝓ hoc momētaneo accipiēs eternum † ¶ a su si vterer laboꝛe meo. Cuq̄ me cō ꝓpiicto erroꝛe· † ¶ Qui diligenter omia agit uertissem ad vniuersa opa q̄ fece boc potest dicere· rant manus meę·⁊ ad laboꝛes i q̄ bus frustra sudauerā. vidi in oīm ¶ quia bis irretitur . bus vanitatē ⁊ afflictionē animi·⁊ ¶ a mūdanis nihil ꝑmanere sub sole. Trāsiui ad cōtemplandā sapiam · erroꝛesq̄ et ¶ et sic· ¶ quantus † ¶ refrenās stulticiam. Quid est inq̄ hō vt se ¶ a vicijs ¶ Imitari in cōpbensiōe sapie qui possit regē factoꝛē suū? Et vidi

Cant oꝛes et cantatrices. vt vteroq̄ sexus me oblectaret.
Delicias ꝛc. Sapientiam scz quę sicut paradisus poma habet va ria et multiplices voluptates. de qua. delectare in domino et habit t. pe. coꝛ. t. et toꝛ. vo. t. p. eos
Qui añ me fu·i hic. ad literam. Non est magna laus. ante salomo nem enim regnauerunt saul cuius tempoꝛe regnum cepit. et dauid sub quo satis ꝓuum erat regnum
Perseueraui. Aliꝝ stetit. i. ei in carne posito sapia ꝓmansit. nō pfi ciens ꝑ momēta sicut in nobis. ꝑ in plenitudine stans
Et omia q̄ ꝛc. Sed q̄nto studio ista crescebant. tanto sapientia de erat. quia ꝓ omia desideria rapiebar. putabāq̄ hūc esse fructū laboꝛ meo rū. si libidini seruirē. ꝑ tandē i me reuius. vidi omnia vana esse
Sub sole. christo. In sole posuit tabernaculū suū . Qui ḡ ad sol da ritatē ordinē cōstātiāq̄ nō dū ꝓuenit·in eo christ⁹ nō habitat.
Et vidi q̄ tm. Cū hęc cogitarē·q̄ sapiēs luc·stult⁹ tenebꝛę. illi⁹ oculi cęlo. ⁊ terra. repete mihi surrepsit·q̄ eoꝝdē mōꝛte ꝑeant commūi miseria

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

deprimantur·z huiusmodi

Rursus detestaꝰ. Spirituali labore sancti die noctuq; in lege domini meditant·scripturas interpretãdo·libros ꝓponendo·et sepe laborem alioz in manus stultorum pueniũt·qui male exponendo z sibi et alijs nocent. Si enim de corpalibus tantuz quid necesse fuit dicere·z dominabit i omni labore in quo laborauit·z in quo sapiens facꝰ fuit sub sole? Sic enim alij habent. Sapientia enim non ẽ terrena diuitias cõgregare.

Habituꝰ he. ꝛc. Nec ipsi salomoni contigit·qui non fuit similem habuit filiũ roboam. Ex quo intelligimus nec filium quidem patris hereditate dignum si stultꝰ sit.

Mã cũ alio ꝛc. Supra de incerto here rede·nunc cadẽ. Sed in hoc differt ꝙ etiam si filio·si propinquo·si noto alicui substantiam suam dimittit, in hunc tñ circuitus res recurrit·vt alter alterius labore fruatur·z subito mortui deliciẽ vivent is

Quãto labore scribant·et sepe stilus vertant: nouerũt libroz auctores. Sapientie eñ et doctrine ẽ terrena calcare·non cõgregare.

Aliud est et rerum ratione·aliud et stultorum opione disputare vt hic·vbi vero ait. Deus est ire ad domum luctus qꝫ ad domum conuiuij·et ratione.

Nõne me·ꝛc. Postq; omnia ꝓtractani et nihil ꝓpterea vidi·z posteriores priorum laboribus frui, visum est mihi iustuz·et quasi dei donum·vt de suo labore comedat homo et bibat ,ꝙ tempe ꝓcens ꝓgregat·et hoc quidẽ donũ dei est·sicut contrariũ est·diebus ac noctib con gregare et nõ vti. Et hoc diligenter inspiciens·vanum iudicaui.

Quis enim vel comedere·vel cum opus est ꝓpere potest·absq; deo? qui ꝓcepit canibus sanctum non esse cõmittendum·et quomodo sint in tempe conseruis panda abaria·et iuxta alium sensum inuentũ mel comedere tantum quantũ sufficit.

Domi bono ,corrigenti mores suos proprio arbitrio, secũm illud

¶ nostra ¶ uita nõ pura
quia tñ ꝓcederet sapia stulticiam.
¶ et sapientia lux·et stultitia tenebre.
† ¶ vidi quia sapientia ꝓcederet stulticiã
ꝙtum differt lux a tenebris. † Sapiens et vidi quia sapientia ꝓcederet stulticiã ꝙtum differt lux a tenebris. † Sapiens oculi in capite eius·stul ¶ in celestibus que superiora sunt ¶ in christo qui est caput·
¶ in ignorantia terrenorum
tus in tenebris ambulat. Et didici ꝙ vnus vtriq; esset interitus·z dixi in corde meo. Si vnus z stulti z meus occasus erit·quid mihi,ꝓdest ꝙ maiorẽ sapiẽtię dedi opam?
¶ et post hoc
Locutusq; sum cuz mẽte mea·animo ¶ .i. ista subreptio·
aduerti ꝙ hoc quoq; esset vanitas. Non enim erit memoria sapientis ¶ quia hic in gloria ille in pena
tis similiter vt stulti in ꝑpetuuz·z futura tpa oblitione cuncta operient piter. Morit doctus similiter z indoctus·z idcirco teduit me ¶ quia omnia vanitas ¶ quia mundus in
vitę meę·videntem mala vniuersa maligno positus est.
esse sub sole·z cuncta vanitatem z ¶ Infelix ego homo quis me liberabit a corafflictione spũs. Rursus detestaꝰ mor huius·
sum omnẽ industriã meã·qua sub sole studiosissime laborauí·habi
turꝰ heredẽ post me·quem ignoro ¶ ipi salomoni roboã successit filiꝰ stulte
vtz sapiẽs an stultus futur us sit· ¶ possessionibus
z dñabit in laboribꝰ meis quibus desudaui z solicitus fui·Et ẽ ḋcq; ¶ quia vanum
tam vanum? Tñ cessaui·renuncia uitęq; cor meum vltra laborare sub ¶ vt supra de incerto labore·vt heredẽ·
sole Nam cũ alio laboret in sapia z doctrina z solicitudine·z homini ocioso quęsita dimittit. Et hoc ergo vanitas z magnũ malũ. Quid

Deminante vobis in iustitia·vindemiate in fructu vitę·illuminate vobis lumen scientię. Deminanda eñ ante iustitia·et fructus vitę est metendus et postea lumen scientię poterit apparere. Ut ergo bono corã se dedit deꝰ sapientiam ꝛc. sic peccatorẽ suo arbitrio de relinquens fecit cõgregare diuitias·et hunc indeq; uersoz dogma tum ꝑuere cernicalia·quę cum vir sanctꝰ et deo placens viderit·i telligit vana z spiritꝰ ꝑsumptõe ꝓposita cẽ.

Ca. IIII

Omnia tem ha. Incertum et fluctuantem statum conditionis humanę supdocuit·nunc omnia i mũdo esse ꝓtraria·z nihil stare ꝑpetuum eorum scz quę sub sole fiũt·z antra tempus·quia substantię spũales·nec eo nec tempe ꝓtinent.

Tempꝰ plã ꝛc. Nulli dubiuz est ꝙ et ortus et interitꝰ hominum deo notus sit·et ꝑfinitus·z pene esse qꝺ plantare·moni qꝺ plãtatum est euellere. Ex quia in ysaia legimus a timore tuo domine concepimus z ꝑturbauimus·z peperimus spãm saluti·dicimus ꝙ perfecto viro ꝓtus iste est qui de timore natꝰ est cuz deum amare cepit mundo morit: quia ꝑfecta caritas foꝛ.mit.t.

Tempꝰ destruendi ꝛc. Non possumus ędificare bona·nisi prius destruerimꝰ mala. sic hieremię dictum est a deo·vt ante eradicaret z suffoderet et ꝑderet.

Tempꝰ flendi Tempus flendi nunc est,in futuro ridendi, beati flentes qñ ipi rideburnt.

Tempꝰ plãgẽdi ꝛc. In euangelio. Lamentauimus vob et non plãxistis·et nõ saltastis. Plangendum est nunc·vt i futuro saltemus illam saltationẽ quã dauid ante archam.t. saul filie displicẽs magis placuit deo

Tempꝰ spargẽdi ꝛc. Hiero. Miroꝛ si vir sapiens de edificatõe domoꝝ diceret. Fin illoz oratoꝝ diruunt,edificant,mutant quadrata rotundis·estimat.et vitę discõuenit ordine toto. Sed vtruz vere.an ꝙ methaphorã.lectori reliquo Nos vero intelligimus. Fin hoc ꝙ potens est deus de la.i.fu.f.a. Ut tempus fuerit dispergendi gentes z tempus in ecclia ꝓgregandi·legi in quodam libro scỹm.lxx.tps mittendi lapides.et tps colligendi sępitatẽ scz legis antiquę

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

euangelij gratia tempatam-set cũ rigida peccantem interficit-euangelij gratia miseret-et ad penitentiam vocat

¶ Tempꝰ amplexãdi. Nolite fraudare inuicem nisi forte ex cõmuni consensu ad tempus vt vacetis .s. ora liberis danda opa-z iter ꝓtinẽtibus.

¶ Tempus amplexandi sapientiã-z ꝓtemplatõi strictius inberendi-z tẽpus .i. fieri a cõplexu. .s. sapientię-vt curę tẽpus-et his; sine quibus viuere non possumus: seruiamus

¶ Tempꝰ t.z t.l. Hiero. Docemus ec desijs quod nescimus omnes artes absq; doctore non discimus-sola hec tam vilis z tã facilis: vt gceptore nõ egeat

¶ Hiero. Nihil nob videt esse rectum nisi qđ discimus-vt post multũ silentium de discipulis: efficiamur magistri

¶ Tempꝰ loquẽdi. Disciplina pitagoris est ꝑ quinquennũ tacere-z postea eruditos sequi.

¶ Tempꝰ dilectionis. Tempus amandi pꝰ deum-vt proximos. liberos ꝓpinquos-z tempus odiendi eos in martirio. vł qñ nunc videmus ꝑ speculũ in enigmate ꝛc. tempus erit diligendi pñtiam dei z tempus odiendi qñ facie ad faciem cernentes-et in melius pficientes-inapiemus odisse z despicere quod amamus

¶ Tempꝰ belli. modo non agentibus penitentiã. tempus pacis in futuro. qñ omis israel salus fiet

¶ Tempus bel. ne sis secur? accipe maturam dei.

¶ Vidi affli. quã de. ꝛc. Dicit ꝙ ꝓterea deus in pñti sęculo etiã puerorum dogmatum magistris cõcesserit occupationem ne mens hominis otiosa torpesceret. et hoc est bonũ quod fecit deus in tẽpore suo-z non posse eos nature rez ꝓprehendere sciam. Aliter. Cum omnia suo labant' tpe-z sit tempus destruendi et ędificandi-flendi z ridẽdi z cętera quę de tempe dicta sunt-quid frustra conamur-et breues huꝰ vitę dies putamus esse ꝑpetuos. nec sufficit malicia diei-vt nibil in crastinũ cogitemus? Quid cñ plus habere possumus amplius laborando? In quo id tantũ hominibus a deo datum est vt alius alia sectando haberet-in qbus se erudire z exercere posset. Deus cñ oĩa quod fecit bonũ est. ß in tpe suo bonum est-vigilare-dormire non semp ß vtilium bonum est-nũq; vtilius qs vt opus est Dedit quoq; mundum inhabitandũ hominibus vt fruant' varietatibus tempꝝ-z non quęrant de causis rerum naturalium. quomõ creata sint oĩa-quare hoc vel illud ab initio mundi vsq; ad finem sęculi fecerit crescere. manere z mutari.

¶ Et cognoui. Ideo colonus in mundo datus est homo. vt hoc breui tempe fruat-z spe longitudinis absẽsa quę possidet. vt ad alia transitur?

¶ israel. ¶ in vnũ ¶ deo
lapides-z tps colligẽdi. Tempus ¶ israel. ¶ quando dictum est crescite et multiplicamini. † ¶ quãdo dicit tempꝰ breue ẽ-superest-vt qui habent vxores sint tanq; non habentes. ¶ In babilonica cap. et ibi cõpurefce transfuratę lege gyposma hieremie.
amplexãdi. z tempꝰ longe fieri ab † ¶ eos iudeos peditos-
amplexibus. Tempꝰ adquirendi. ¶ gentes ¶ fideles et
z tempꝰ pdendi. Tempus custodi gentibus ¶ infideles iudeos † tps destruendi et recõ. ¶ israel. ¶ vetus testa.
endi. z tps abijciendi. Tempꝰ ¶ scin † ¶ euangelij testimonijs et ꝓphetis.
dendi. z tps ¶ consuẽdi Tempus ¶ in disciplina ¶ ꝓphetas in cap. romana † ¶ in magisterio
tacendi. z tempus ¶ loquẽdi. Ips ¶ gratie ¶ quia dilexit eos ante sub patribus. ¶ quando in bostili terra eis consolatõ et allo quio non carebant. † ¶ ceremoniarum et butuꝰ modi. ¶ legis moysi. ¶ qz in christo polluerunt manus-
dilectionis. z tempus ¶ odij. Ips ¶ dum viuimus ¶ contra dyabolum. † ¶ hierusalem ciuitas nostra. a pace vocabulum habẽs. ¶ post hanc vitam
belli. z ¶ tempus pacis. Quid habet amplius homo de laboze suo? Vidi afflictionẽ quã dedit deus ¶ filijs hominum vt distendant in ea. Cuncta fecit bona in tempe suo. z mundum tradidit disputatõi eoꝝ vt non inueniat homo opus quod operatus est deus ab initio vsq; ad finem. Et ꝓgnoui ꝙ nõ esset melius ¶ frui pñtibus † ¶ quod in futuro prosit † ¶ q; cito transitura nisi lętari z facere bona ¶ in vita sua ¶ Ne congreget diuitias. hoc tantum habẽs de labore suo. † ¶ corpus christi.
Omnis cñ homo qui ¶ comedit z

¶ sanguinẽ ¶ Qui mandu. car. me. et bibit me. san. in me manet et ego in eo-in bis lętari debet
bibit. z videt bonuꝫ de laboze suo mus. et in lectõe sancta pascamur et potemur.
hoc donum dei est. Didici ꝙ oĩa ¶ vel in
opa quę fecit deus ꝑseuerẽt in eter perpetuum.
num. Non possumꝰ eis quicq; addere nec auferre quę fecit deus vt timeat. Quod factũ est ipm pma ¶ vt solis ortus et occasus.
net. Quę futura sunt iam fuerũt. ¶ animalia moriuntur et nascunt ad̃ genꝰ sic et alia.
z deꝰ instaurat qđ abijt. Vidi sub ¶ pertera eozum repleta est mu
sole in loco iudicij impietatem. z in ceribus
loco iusticię iniquitatem. z dixi in ¶ in fu
corde meo. Justum z impiũ iudicturo. ¶ ñ mõ
cabit dñs. et tempus oĩs rei tũc ¶ vel loquela. filiozum ¶ sau
erit. Dixi i corde meo de ¶ filijs hoctozum qui vere hominꝰ vel doctoꝛs.
minũ. vt ꝓbaret eos deus et oñderet similes esse bestijs. Idcirco ¶ similia.
vnus interit? est hominis z iumẽtozum. et ęqua vtriusq; condicio. Sicut moꝛit homo. sic et illa moꝛi ¶ vel. et spũs vn? oibus.
untur. Similiter spirant omnia. z nihil habet hõ amplius iumento. Cuncta subiacent vanitati. et omnia pgunt ad vnum locum ¶ De terctum de anima. ¶ Secundũ corpus ermenbra. terra es et in terram ibis
ea facta sunt. et ¶ in terram pariter

aspiciat. z qꝰ boni põt faciat in vita. ne frustra. ꝑ congregãdis opibus torqueat. ne se putet plus de laboze suo lucrari. q; abũ z potũ. z si quid d opibus suis in bonis opibus expenderit. hoc solum donũ dei est. non ex bis vt quidam putant ad luxuriã et desperatõem. puocamur. scm illud. Mꝛ ducemus bibamus cras cñ moꝛiemur. ß vt scm apostolũ habẽtes victũ z vestitũ bis ꝓtenti simus. cętera paupibus plint. nec ẽ ꝓtrariũ qđ dic̃ balaã. ñ erit labor i iacob. neq; dolꝰ i israel. Hinc oĩs bõ ꝙ comedi z bibit. z videt bonum de laboze suo. hoc dei donũ est. multę cñ nãc tributationes iustoꝝ in futuro ãt ñ erit labor i iacob.

¶ Didici ꝛc. Nihil est in mũdo nouũ. sol curſus. lunę vices. terrę z arboꝝ ſicutas vł viroꝝ. cum mũdo pdita sunt. et hec dicit deus certa rõe tẽperauit. vt dei pnidentiaꝫ in bis intelligam?. z tũ meam? a facie dei. vultus aũt dñi sup facientes mala.

¶ Et deus instaurat ꝛc. Quali a ꝓncipio principio mũdi. licpotest legi ad ꝓlatõem martyꝝ. deꝰ instaurat qđ abijt. sm illos. capitulus de capite vestro ñ pibit. Quod alij sic. ¶ Querit eũ ꝙ ꝑcutionem patit. qz sanguinẽ fuoꝝ suoꝝ vlciscet.

¶ Vidi sub sole. Cum in hoc mũdo iudicũ z veritatẽ rectorem. aliter arbitratus sum aliq̃d iustitię bic gen. z vel pũ suo merito recepi. ł impiũ suo scelere damnari. ßꝰ mecũ reputãs intelleri deũ nõ ꝑ ꝓcessa iudicare. ß in futuꝝ referuare iudicium. vbi recipiet vnusquisq; qđ gessit. z tũc vidi tps discretionis oĩs rei. Bill in sapia. Ne diceris qđ hoc aut qđ istud Omnia cñ tpe suo rectũ

¶ Dixi in cor. m. Quasi nõ mix inter stultũ z impiũ nibil distare. nec virtutẽ nibil valere. ß indiscrete oĩa voluntari. cum etiam inter pecudes z homines ętum ad corpus vł vtilitates corpis nibil interesse videat. vna condicõ nascendi. vna spẽs moriẽdi. Si aũt videt' distãtia ꝙ spũs homił ascendat in cęlũ. pecoꝛis in terrã descẽdat. qđ certus auctoꝛ? qđ sit an vera an falsa sint q; ipse? Non hoc dicit. qz anima hominis putaret pire cum corpe. vł vnũ locũ bestijs boibusq; ꝓpari. ß qz añ aduentũ christi oẽs aię hominũ piter descẽdebãt ad inferos. Uñ hominis pecoꝛisq; spũs eusdeꝫ vilitatis videbat. z licet alter cũ corpe piret. alter nõ. Non multũ interest cum corpore pire et ad inferos descendere

¶ Hiero. Dixi in corde meo de loquela filioꝝ hominũ. qz ꝓbat illos deꝰ. hoc solum inter homines z iumenta deꝰ esse volnit. qz nos loquimur. illa sũt muta. z cum hoc sit tñ oñditur nobis. qz ſm corpus iumenta sumus. ficti mentũ morimur. z vnus oĩbꝫ spũs est aer scz. hoc est cñ qđ ait. et spiritꝰ vnus omnibꝫ. et amplius homini a pecore nibil est

¶All. Homines ⁊ iumēta saluabis dñe. Et alibi. Ut iu mentū sacⁿ sum. a.t. Et in pphetis homines ⁊ pecora in hierusalē saluāda dicunt. ⁊ imple/ ristī terram pecoribus et armentis

¶Quis nouit ꝛc. Nō dicit inter boīs ⁊ pecudis dignitatē nihil iter esse. ℔ quis difficultatē rei mōstrat. Quis enī nō impossibile. ℔ difficile ī scripturis sanctis sepissime significat. vt ibi. Generationē eius quis enarrabit. ⁊ dñe q̄s ascēdet in ta. tu. Hieremias q̄uis in hebrēo alit. Et bō est. et quis ꝓgnoscit eū. ¶ Int boīes ⁊ bestias ℔ differentia est. q̄ spīritⁿ homīs ascēdit ī cēlum ⁊ iumēti descēdit ī terram cū carne dissolutⁿ nō tī buⁿ rei vir alī quis eruditⁿ. ⁊ rei q̄si dubię certⁿ assertor lit

¶Deorsū. Ad inferos. Fieri enī pōt vt ci to mutent. ⁊ sepe q̄ to cti videbant. ad inferos ducūt. ⁊ simplices ⁊ rusticī cotonant.

¶Et deprehendi ꝛc. Supiori errore turbatus. quo putabam boīes nihil a bestijs differre ī hac stulta opinione ductⁿ sum vt dicerē ℔ tm bonū ꝓsentē carpe voluptatem. q̄ post mortē nō liceret. ℔ melius diuitię bonoꝝ opm. nihil enī melⁱ q̄s lętari boiem in ope bono in elemosinis. ⁊ hmōi. ꝓparando in cęlis thesauros Hanc enī veracēⁿ habemus. Nō enī possumus post hāc vitā ruri sius nostris laboribus ꝓfrui. aut sāre q̄ ī mūdo futura sūt pⁿea.

Ca. IIII.

¶Verti me. Plenius hunc locum da/ uid ī psal. lxxij. ⁊ biete. in suo volumine pro/ sequuntur.

¶Et laudaui ꝛc. Hiero. Aq̄ hunc locū ita intelligunt dicētes eos cē meliores q̄ mortui sunt. q̄s viuentes. licet ante fuerit peccatores. q̄ bi in p̄lio ⁊ quasi in ergastulo. mortui ꝛo iā securi. q̄ ꝑ peccare desierūt. sicut ⁊ iobes quo maior nō fuit in natis mulieꝝ minor est eo q̄ minim⁹ est in regno cęloꝝ. ⁊ corpis mole liberatus nescit cuꝫ aplo dicere. Infelix ego bō. quis me liberabit de cor. mor. hⁱ? Melioꝝ aūt dicunt eū esse his duobꝰ q̄ nondū natus ē. in eo q̄ nec mūdi miserias vidit Animas aūt nostras añq̄s ad corpa nostra descēdant. versari dicūt apd superos. ⁊ tamdiu eas esse beatas q̄diu ꝑfruant. deoꝝ angelico.

¶Et felicioꝝ. Quia nec vidit hec mala. nec exptus est. nec fm ero rem eoꝝ q̄ putant animas esse añq̄s boies fiant. Melⁱ est itaq̄ omnino nō esse q̄s male vivere. Vñ. melius illi erat. si natus nō fuisset homo ille. q̄s pa ti subaudis ęternam penam.

¶In hoc er. va. Quid ergo vanius. q̄s suas miserias non flere. alios iudicare. melioribus inuidere?

¶Stulⁿ com. ma. s. ꝛc. Vult ostēdere miser. ⁊ q̄ habet. quia inidię patet. ⁊ periculo subiacet. ⁊ q̄ nō habet. q̄ inopia oppⁱmit. Aliter. Stultus cō. ma. su. a bono ope cessando. nec virilⁱter agēdo comedit car. su. carnalibus sęc̄ desiderijs tabescēs donec ꝓsumatur.

¶Stulⁿ cō. m. s. ꝛc. Dicit piger. q̄ in puerbijs ꝓtinēs manⁿ suas super pectus suū describit. cui tanq̄ citus cursor venit inopia. Vel sicq̄ alie/ reuertūr Quis nouit si spūs filioꝝ ¶ in celuꝫ ⁊ ¶ peccatorū adam ascendat sursum. ⁊ si ⁊ spūs iumentoꝝ descendat deorsum? Et deprehēdi nihil cē melius q̄ lęta/ ri hominē in ope suo. ⁊ hāc esse p/ tem illius. Quis enī cū adducet. ¶ i. nescit qualis sit ei⁹ de res futurus. vt post se futura ꝓgnoscat?

Ca. IIII.

¶ Post prędictam cogitationem.

Verti me ad alia ⁊ vidi calūnias q̄ sub so ¶ ꝑ calūnias ¶ que sub sole cala le geruntⁿ. ⁊ lacrimas innocentiuꝫ mitas. ¶ qui maioꝝ mi et neminē cōsolatorē. nec posse re/ sentie doloꝝ sistere eoꝝ violentię. cunctoruꝫ ¶ ió ¶ cōpatōne bonā auxilio destitutos. Et laudaui ma ¶ qui non sentiunt has miserias gis mortuos q̄s viuentes. ⁊ fęlici/ ¶ alios vtroq̄ ores vtroruncq̄ iudicaui. qui nec dum natus est. nec vidit mala que sub sole fiunt. ¶ conuertēs me ad alia Rursum ꝓtemplat⁹ sum omnes labores hominū. ⁊ in/ ¶ alter alteri⁹ boīs dustrias aniaduerti patere inidię inuidet et patet insidijs gloriosus ꝓximi. Et in hoc ergo vanitas ⁊ cura supflua est. Stultus cōplicat ¶ manum suā ponit sub a. manus suas ⁊ comedit carnes su/ iusto super ꝺ. p. multas. ¶ Melius est modo icū ¶ farris. as dicens Melioꝝ est pugillus cū qua digⁿ iust⁹ ¶ ocio ¶ diuitis requie q̄s ¶ plena vtraq̄ manus cū ¶ quodigna iniquitas. ¶ q̄ hec alia dolore. ⁊ afflictōne animi Conside rans repperi. ⁊ altā vanitatem sub ¶ sol⁹ durⁿ. ¶ aliquis hō. ¶ in reperti one mundi sole. Unus est. ⁊ ſ secm non habet ¶ aliquē hēre. ꝺ. cui cōgregata seruet. ¶ postā non filium. non fratrē. ⁊ tm labo/ do peccata nostra. ¶ nature etiā nō satisfacit rare nō cessat. nec sattiantur oculi ¶ quia semꝑ cupit vitam nostram vel sa eius diuitijs. nec recogitat dicens lutem Cui laboro. et fraudo animā meā bonis? In hoc quoq̄ est vanitas et afflictio pessima Melⁱ est ergo duos esse simul q̄s vnuꝫ. habēt enī emolumentum societatis suę. Si vnus ceciderit. ab altero fulcietur Uę soli quia cū ceciderit nō habet subleuātem se. Et si dormierit duo fouebunt mutuo Unus quō calefiet? Et si quispiam ꝓualuerit ꝓtra vnum. duo resistunt ei. Funiculuſ

ne felicitati inuidet. ⁊ q̄i spūs furore raptat. quicq̄ inuidiā in sinū recepit nutricritq̄ in pectore. iste comedit animā ⁊ carnes suas. Quāto enī illi ꝺ. cius succedit. tanto iste tabescit. ⁊ paulatim in zelū ⁊ liuorē distillat. Aliter. Manus sepe ꝓ opibus. Vñ. Verbū qđ factū est in manus aggei. i. talia opa gessit vt dignⁿ esset ad quē sermo dei fieret. Et dauid. Qui docet m. me. ad pliū. Stultus igit amplexⁿ est manⁿ. s. extendere noluit. Vñ nō comedit labores manuū suaꝝ. quos nec habet. ℔ fm carnes suas viuens. i. sapientiā carnis. ⁊ carnis opibus vescitans.

¶Melior est p. Singularis nūs ī bono. duplex in malo. iō vnus pugilⁿ habz requiem. duę manus habozem

¶Melior est p. Melius est modicum iusto ꝛc. In puerbijs. Melior est parua acceptio cū iustitia. q̄s multa genimina. cū iniquitate. eleganter iustitia requiem habz iniquitas laborem

¶Considerās. Conuersus sus ad alios. ⁊ vidi eos plus q̄s necesse ē laborare. Cōgregare ꝑ fas ⁊ nefas. ⁊ nō vti ꝓgregatis seruare alijs. cum nec fratrem habent. nec ꝓpinquum. ⁊ nihil vanius deprehendi.

¶Unⁿ est ꝛc. Possumus hęc intelligere de his qui libros faciunt. ⁊ ignauis lectoribꝰ relinquūt. De christo quidā hanc locū interpretant. q̄ solⁿ ⁊ absq̄ comite ad mūdū redimendū venerit. ⁊ q̄uis ꝑ adoptionē. multi filij dei sint. nullus tamē dignus. q̄ hoc ei ope ingereret. cuⁱ laborum nō est finis. q̄ ꝓ nobis dolet. et oculus non saturat diuitijs. semꝑ cupiens nostrā salutē. Dolere aūt dicimus. fm hoc. spūs postulat pro nob. g. inenarrabilibus. ita christus pro peccatis nostris dolet. i. dolere nos facit

¶Melⁱ est ꝛc. Post solicitudines ⁊ miserias. quibꝰ se cruciat qui sine hęrede adquirēdis opibꝰ inhiat. ad sodalitatē sermo ꝓfert. ⁊ dī quid boni habeat. q̄. s. alterⁿ ruina alterⁿ solatō sit leuet. ⁊ curas domesticas ⁊ nocteꝫ reqęs melius erigat. q̄ amicū fidū habeat. q̄s q̄ solis opibꝰ incūbat aquisitⁿ et si fortior inimicⁱ ꝓtra eum surrexerit. alterⁿ solatō sustētari. ⁊ q̄nto duo differunt si amore ꝓiuncti sunt. tanto trium plus valere ꝓtubernīū quia caritas vera nullo liuore violata. q̄nto augetⁿ nūo. tanto crescit robore

¶Melⁱ ꝛc. Quia supius quorūdā intelligentiā sup christo posuimus etiā reliqua eodē ordine transtigamus Melⁱ est duos simul esse q̄s vnum Melius est cū habitantē in se habere christū q̄s solū patere insidijs aduersarij. Si enī ceciderit vnus. erigit christⁿ ꝓpē suū Ue ei q̄ cum corruerit. christū non habet erigentē. si dormierit vnus in morte. s. et christum secum habuerit: calefactus et viuificatⁿ citius reuniuiscit. et si aduersus eū pugnādo robustę ei dyabolus institerit. stabit homo. et christus ꝓ homine suo. non q̄ contra dyabolū christi virtus infirma sit. ℔ q̄ liberⁿ homini relinq̄t arbitrium. et ruentib⁹ nobis ipse in p̄lio de nobis fortior sit. Ue si etiā pat et filius et spūs sanctⁿ aduenerit: nō cito rumpit. ista solidtas. Nō aūt non facile rumpit. tamē aliq̄n rumpit. vt in inda. In inda enī triplex funiculus

fuit·ß qz post bucellã introiuit in eũ sathanas · dirupt⁹ est .Q aũt supra · z si dor. duo. f. mutuo · de helseo sumim⁹ exemplũ q̃ ꝓtraxerit se cũ puero z dormierit z calefecerit corpusculũ eius · z ita viuificauerit resurgentẽ. Nisi igit̃ christ⁹ nobiscũ dormierit · et ĩ morte reꝺeuerit · calorem vitę ꝑternę accipere non valemus

Laodicen⁹ sic dicit ecclesiasten de ꝓmutãtõne bonoꝝ ĩ mala ß habere sermonẽ · z cãpmere inspientẽ boieꝝ q̃ futura nõ cogitans pñtibꝫ z caducis quasi magnis z ꝑpetuis delectat · z post diuisa q̃ a cadũt hominꝫ imutat̃ · q̃ generalẽ infert de morte sentẽtiã q̃ innumerabilis multitudo intereat · z paulatĩ ꝓsumat̃ z trãseat vno quoq; alĩ ĩ loco suo relinquẽte.

Melior est ꝑ. pau. Symachus ita Melior est puer pauper cũ sapia · rege sene z inspiẽte q̃ nesciat pauere vicissitudinẽ · Alt̃ ei de carcere exit ad regnũ · Alt̃ vo cũ etiã rex nat⁹ pauptate oppressus est. Vidi oĩs viuẽtes q̃ gradiunt̃ sub sole cũ adolescẽte scõdo q̃ surrexit ꝑ eo infinitus oĩs ꝑs q̃ fuit añ vtrũq; z posteri nõ lętabũt̃ ĩ eo · ß z hoc anra z pastiola venti

Grego. Põti eps ita. Ego ꝓfero adolescentulũ sapiẽtẽ z pauperẽ · senĩ regi z stulto · q̃ non putat q̃ possit aliq̃s de his quos vixit de carcere ejcere vt exire ad regnũ lipe de prana potestate cotruere. Fit eñ interdũ vt q̃ sub adolescẽtulo sapiẽte fuerit sine merore sint · ita tñ vt cũ sene añ versati sint. Qui ẽi postea nati sũt · q̃ mala ꝓterita nescierunt · nec adolescentẽ laudare pñt q̃ post resurrexit abducti opione pversa · z impetu spũs aduersantis.

Piero. Hebre⁹ meus barachiã quẽ maxime admirant̃ ita exposuisse testat⁹ est. Melior est iterior bõ q̃ post-rũj. pubertatis annũ ĩ nobis ꝑ sapiaꝫ etatẽ · exteriori boie q̃ de matris alno natus ẽ · q̃ nescat recedere a vicõ · z q̃ de domo vinculatorũ. i. vtero ad bocetũt . vt regnaret ꝓtra vicia · q̃ etiã ĩ potestate sua pauper effect⁹ est mala oĩa ꝓpetrãdo. Vidi eos q̃ ĩ pori boie vixerũt · z cũ scõo post ꝓuersati sũt. eo. s. q̃ priore decesso regenerat⁹ ẽ · itelleri q̃dẽ oẽs ĩ priore boie peccasse · añ q̃ scõo nascẽte duofierẽt Qui ꝓ eo ad meliora ꝓuersi · z ꝑ y. lrãm philosophoꝝ sinistro tramite dimisso ad dexterę apicẽ ꝓtenderũt · z scõm. i. nouissimũ sunt secuti · nõ lętabunt̃ in eo. i. ĩ priore

Origenes z victorin⁹ · nõ multũ int̃ se differũt. Ꝑ⁹ generalẽ eñ sentẽtiã q̃ oĩbꝫ patꝫ · q̃ melior sit adolescẽte paup z sapiẽs q̃ rex senex z insipiẽs · z q̃ freq̃ter eueniat vt ille ꝑ sapiaꝫ suã etiã de carcere regis egrediens · ĩpect

triplex difficile rumpit. Melior est puer paup z sapiens rege sene et stulto. qui nescit ꝓuidere in posterꝫ

Q z de carcere catenisq; interduꝫ quis egrediat̃ ad regnũ · z alius natus in regnũ inopia consumat̃. Vidi cunctos viuentes qui ambulãt sub sole cum adolescẽte, secõdo · q̃ consurgit pro eo. Infinitus numerus est populi omniũ qui fuerũt añ cũ · z qui postea futuri sunt nõ lętabũ' tur in eo. Sed z hoc vanitas · z af

† ſ magnũ est ecciam intrare · sco sine offensiõe ſ affectum.

flictio spũs. † Custodi ꝓ pedẽ tuum ſ vel rẽplã ſ mẽte digna aliter non audies

ingrediens domũ dei · z appropin ſ aure cordis ſ pcepta dei et obedias

qua vt audias. Multo eñ melior est obedientia q̃ stultorꝝ victimę · ſ cum non obedierint et offerunt · si oꝛrfo m. t. a. al. et recor. f.

qui nesciunt quid faciant mali.

Ca. V

ſ Sicut iudei qui diretũtoĩa q̃cunq; pcepit nobis facien⁹ et ꝓ eo rauerũt vitulũ

Ne temere quid

† ſ vouendo deo, vel de diuinitate disputando.

loquaris · neq; cor tuum sit velox

† ſ voti vel nimis inquisite diuinitatis

ad pferendũ † sermonẽ coram deo · ſ non cõprehendes eũ · quia ꝓtum distat celus a terra. tantum nostra scientia ab illius natura

Deus eñ in celo et tu sup terram · † ſ considerati · ſ de deo ꝑe quo et vera dicere periculosum est ·

idcirco sint † pauci ſ sermones tui ·

ꝓ puerto · z rex insipiẽs impiũ pdat. Sup christo z dyabolo sic interꝑtati sunt. Puerꝫ paupq; z sapiẽtẽ: christũ. Vñ magnũ ẽ tibi vocari puerꝫ etiã eũ paupem · q̃ cũ dines essꝫ · paup ꝓ nob factꝰ ẽ · sapientẽ. q̃ ꝓficiebat etate z sapia · Iste natꝰ ẽ ĩ regno semis · nõ dic. Regnũ m. n. ẽ de h. mũ. si esset de h mũ ꝛ. m. m. mei vtiq;. d. vt ñ tra. iu. nũc aũt regnũ me. ñ ẽ · dic · In illius ẽ semis stulti regno q̃ oĩ dit ei oĩa regna mũdi. z glo. e. natꝰ ẽ ꝓ nũ ꝓ pter · z de domo vinculatoꝝ · de q̃b hieremias Et bũliaret sub pedibꝫ ei⁹ oẽs vinctos ẽ rs · ꝓesset ad regnũ · et abijt in regionẽ lõgin quã · z cõtra illos q̃ regnare eũ nolebãt post aliq̃ntulũ tpis rex rediꝛus. Vidit ergo ĩ spũ ecclastes viuẽtes oĩa q̃ pñt adolescẽtis cẽ ꝓ tiopes · dicẽtis · ego sũ vita · veteri stulto regi dimisso christũ seq̃ sic duo ex illꝛ ꝑpli significant̃ · prior q̃ añ aduẽtum fuit. z posterior q̃ antichristũ pro christo susceptur⁹ est · q̃ prior nõ penitus ẽ abiectus

Prima eñ ecclesia ex iudeis et apostolis cõgregata est · et ĩ fine mũdi qui anti christum pro christo susceptur⁹ sunt · non lętabunt̃ ĩ christo

Appropinqua Moyses accedit ad audiendum vaꝛ aliq̃ non possunt.

Stultorũ. Inobedientium · qui donis et victimis · volũt emere impunitatem peccatorum · sed domin⁹ ait misericordiam volo · z non sacrificiũ Ca. V.

Deꝰ eñ i ce. ꝛc. Qui omĩa audit · z videt · et stultitiam mazarguit q̃uis ipse in q̃lo et tu in terra.

Multas cu. ꝛc quasi . sic qui multa cogitat · ipa frequẽt̃ somniat. sic in stultitiaꝫ recidit. qui vltra sed̃o disputat. Vel q̃ modo videm⁹ per ſpeculum · ĩ enigmate et q̃si per somniũ etiam amal

ſ quia.

Multas curas sequunt̃ somnia · z ſ in multiloquio peccatum non deerit.

in multis sermonib⁹ inuenies̃ stultitia Si quid vouisti deo † ne moze ſ aũt ſ in baptismo · † ſ quia dicdñs sicut fur in nocte veniet ſ nõ inris reddere · Displicet eñ ei infidepleta · ſ indiscreta ſ vouere et reddere

lis z stulta, pmissio · sed quęcunq; d. de. u. t. ſ cito.

voueris redde . Multoq; melius est non vouere q̃ post votũ, pmis· ſ ne vltra q̃ potes

sa non reddere. Ne dederis os tuum vocas

vt peccare facias carnem tuam ſ quasi ne putes omnia casu agi nihil a deo ꝑ

neq; dicas coram angelo nõ est, pui videri

dentia · ne forte iratus dñs sup ser ſ cũ bona opera

et tradat te in reprobum sensum ·

mones tuos dissipet cuncta opera ſ somnia ne cures ·

manuũ tuarꝫ. Ubi multa sunt somquia vana sunt

nia · plurimę sũt vanitates z sermo † ſ non somnia · ·ſ · Judicem peccari quia voluntary · vbi enim nõ ẽ volũtas · nõ est peccatũ

nes inumeri . Tu vero † deũ time · & tamẽ ſ ab impio † ſ beati pauperes spũ

Si videris calũnias † egenorum z ſ potentũ ſ a iudicibus.

violenta iudicia et subuerti iustici ſ tanq; deus non videat vel iniuste agat.

am in ꝓuincia · nõ mireris super ſ tyranno ·

hoc negocio q̃ excelso excelsior ali ſ tyrãnos · ſ angeli qui ꝓ

us est. z sup hos quoq; † eminẽtio biberent nisi tempus expectarent

·ſ · nunc · ·ſ · dominus cuncta prouidet et gu

res sunt alĩ z insup vniuersę ter bernat cui cuncta seruiunt vel inuita ·

re rex impat seruienti Auarus non ſ semp auar⁹ eget ſ nõ dicit qui hꝫ

implebit pecunia · z q̃ amat diuiti ſ nec sibi sustinet inde benefacere

as fruct⁹ non capiet ex eis. Et hoc ſ quia.

ergo vanitas. Ubi multę sũt opes nos tenere q̃d non habemus · et tñ nihil habemus

Multoq; meli⁹. Sicut iudei q̃ dixerunt · oĩa q̃cunq; pcepit nob̃ dñs faciemus · et adorauerunt vitulũ

Ne de. o. t. zē. Quasi. ne dicas te ex infirmitate carnis tuę peccare tã reflectens culpam in auctorem · Unde Ne declines cor. me. in verba mala ad excusan. excu. in peccatis

Cora an. Qui ast⁹ vnicuiq; z oĩa deo nũciat ne putes oĩa latẽ vel

Ubi multa s. zē. Quasi ne dederis os tu. zē. q̃ hęc vita est q̃i somnia · et multa videnť ꝑa q̃ sunt falsa · sic et excusato tua

Si videris zc. Sic vi dicat Ne dicas coram angelo · non ẽ ꝓuidentia qđ ẽ ꝓtra eos. q̃ oĩa casibꝫ agi putãt. et dei ꝓuidẽtiã negãt Si tñ vi. c. ꝛc

Vniuersę t. De⁹ patiẽs et redditor q̃ dic . Cum accepero temp⁹ ego

iustitias indicabo.

¶ Dulcis est ſ. ꝛc. Diuitem auarū quęz describserat · compat operāri qui sine cura dormit · non distētus inimicitie cibi · cui p⁹ laborem gratus ē somnus · ꝛ cibus simplex · ꝛ modicus minus one rosus · ꝛ cito digeritur Diues autem epulis distentus curis anxi⁹ aut vix aut nūq̄ somno fruitur

¶ Beati pauperes spiritu beati qui esuriūt ꝛ sitiunt iusticiaz, quoniam ipsi deum videbunt.

¶ Vę vobis diuites qui habetis consolationem vestram.

¶ Est ꝛ alia infirmitas. Possimus hęc de philosophis ꝛ hereticis et eorum sectis vl̄ displiis legere · qui in malum suum ꝛ suoz complicum falsa dogmata congregant · vnde fructum non capiant · nec suis imitatoribus relinquant · sed omnes bonis opibus nudi i terram reuertent · et manentes i tenebris ignorantię · quia abiecerūt lumen verę sapientię omēs labores suos perdant · cum scriptuz sit perdam sapientiaz sapientum ꝛc.

¶ Doc itaq̄ ꝛc. Melius dicit ei esse q̄ ptesentibus fruī bonis in lętitia · et iocunditate · hic est enim vl̄ parua voluptas · ibi solicitudo et miseria · ꝛ thesaurizat ꝛ ignorat · cui cōe. Melius est autem spiritualem escaz et potum · et lęticiam a deo datam intelligere · ꝛ videre bonitatez dominī et habere iocunditatem cordis i labore bonorum operū spe futurę retributōis ꝛ hęc pars nostra ęmnibus non plena · donec videamus facie ad faciem · cuius visio perfecta beatitudo. Et notandum q̄ hęc occupatio · hęc bona intentio spiritualis est · ꝛ vera lętitia · quā inspirat dei gratia · in adiutoriū bona opa. C. VI

¶ Est et aliud ꝛc. Describit et aliter diuitem auarum qui cum omnia seruī et ancille · et alij necessarij qui deuorāt congregata. ¶ ergo multi et q̄ comedunt eas. Et quid ¶ qui nō plus alijs vtit eis · † ¶ vt tantulus fructus in medio vndis pdest posse fruī nisi q̄ cernit diuitias oculis suis? † ¶ enim ¶ requies eterna sitientibus ¶ bona ¶ fatigato ¶ facies q̄ ¶ delectat · operanti · siue pax siue multū ¶ me ¶ fugba scientia inflat. dat · saturitas aūr diuitis non sinit ¶ Libis curisq̄ grauatum · † ¶ diuitis auari. eum dormire. Est ꝛ alia infirmitas ¶ scz. pessima quā vidi sub sole. Diuitię ¶ peculium ¶ Ei et be cōseruatę in malum dñi sui. Pereunt ¶ ipsius ¶ enim in afflictōne pessima. Genuit ¶ familias diuitis patris nerauit filiuz q̄ in summa egestate erit. Sicut egressus ¶ vterq̄ ¶ nud⁹ egressus sum de vte. ma. nu. r · ¶ in terram vtero matris suę · sic reuertet ꝛ nihil ¶ morietis auferet secū de laboze suo. Miserabilis prozsus infirmitas. Quomodo venit · sic reuertet. Quid ergo prodest ei q̄ ¶ quasi nihil † ¶ congregando diuitias ¶ vanum laborauit i ventū † ¶ panis absconditus o suauioz. Cunctis diebus vitę suę † comedit i ¶ merozis tenebris ꝛ i curis multis · ꝛ in erūna atq̄ tristicia. Doc itaq̄ mihi visum bonum ē · vt comedat q̄s ꝛ bibat ꝛ fruatur lętitia ex laboze suo quo laborauit ipe sub sole numero dierum vitę suę quos dedit ei de⁹ · ꝛ hęc ē pars illi⁹. Et omni homini ¶ bonorum cui dedit de⁹ diuitias atq̄ substantias ¶ sine me nihil potestis facere ¶ spe potestatēq̄ ei tribuit · vt comedat ex eis ꝛ fruat pte sua · ꝛ lętetur ¶ spe retributōis ¶ quia de laboze suo. hoc ē donū dei. Nō em̄ satis recordabit diez vitę suę. ¶ inspirādo † ¶ spiritualibus eo q̄ de⁹ occupet † delicijs cor ei⁹

Ca. VI.

Et ꝛ aliud malum quod vidi sub sole · ꝛ ¶ hoc ſ. quidē frequēs apud homies. Vir cui dedit deus diuitias ꝛ substantias ꝛ honorē · ꝛ nihil deest aię ¶ vel eius ¶ qz suę ex omnib⁹ q̄ desiderat nec tribuit ei potestatē de⁹ vt comedat ex ¶ ipse non vult. ¶ quod cōgregat. eo. ſ⁹ homo extraneus vorabit illud Doc vanitas ꝛ miseria magna est ¶ etiaz ¶ yperbole Si genuerit quispiam centum libe ¶ alios ros · ꝛ vixerit multos annos ꝛ plu hominibus. res dies ętatis habuerit · ꝛ aima illius nō vtatur bonis substātię suę sepulturaq̄ careat: de hoc ego p ¶ vel q ¶ qui statim nuncio quia melior illo sit abortiuus · mortur. cum ille diu cruciatur · ¶ ad lucem uus · frustra em̄ † venit ꝛ pgit ad tenebras. ꝛ obliuione delebit nomē ¶ iusta ac · † ¶ noluit eius. Non vidit solē · neq̄ † ¶ gnouit cognoscere. uit distantiam boni ꝛ mali. etiaz si ¶ sanius malorum immutabilis. duobus milibus annis vixerit et non fuerit pfruitus bonis. Nōne ¶ in terram vel in iudiciuz ad vnum locum pperāt omnia? ¶ i victu. Omnis labor hominis in ore ei⁹. ¶ tamen · † ¶ quia necesse est iterum comedere sed anima eius non † implebitur bonis. Quid habz amplius stulto sa ¶ vtriq̄ necesse mādūcare. † Curet vnde viuat. piens? ꝛ quid pauper nisi vt † pergat ¶ vice? illuc vbi est vita? Melius est videre ¶ pro. quod cupias q̄ desiderare q̄d nescias · sed ꝛ hoc vanitas est. ꝛ p̄sū ¶ an sit cupiēdum ¶ temere ptio spūs. Quis futur⁹ est. iā † vo ¶ dei filius homo † a prophetis. catum est nomen ei⁹ · ꝛ scitur q̄ hō ¶ emanuel ¶ ver⁹. ¶ iam · † ¶ patrem scz secundū hu sit · ꝛ non possit contra † fortiozē se manitatem. Unde pater maioz me est. in iudicio contendere. Verba sunt † ¶ Qui vehementer emungit elicit sanguinem plurima † multaq̄ in disputando ¶ Unde · ne euanescas in sapientia tua · nō plꝰ sapere q̄ oportet · vanitatem habentia.

Ca. VII.

Q Vid necesse est † ¶ noli altum sapere ſ⁹ timehomini maiora se q̄rere · ¶ etiam ¶ quid sit vtile cōtra · cum ignoret quid conducat sibi in vita · et numerum dierum vitę suę quos umbram faciat? Quid homini poterit ostendere post se futurum sub sole? Melius est nomen bonum · quam vnguenta pretiosa · et dies mortis die natalis. Melius est ire ad domum luctus · quam ad domum conuiuij · in illa enim finis cunctorum hominum admonet viuentes · et gaudet qui cogitat ex eo sibi prouenire. Melior est ira risu · quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. Cor sapientium vbi tristitia est · et cor stultorum vbi lętitia. Melius est a sapiente corripi · quam stultorum adulationes audire. Sicut enim sonitus spinarum ardentium super ollas · ita risus stulti. Et hoc quoque vanitas est. Calumnia conturbat sapientem · et perdet robur cordis illius. Melior est finis orationis quam principium. Melior est patiens arrogante. Ne festines in spiritu tuo ad irascendum · quia ira in sinu stulti requiescit. Ne dicas · quid putas causę est · quod dies priores fuerunt meliores his? Stulte enim es in hac interrogatione. Non sapienter ergo requiris de hac re. Cum sapientia pariter et diuitię bonę sunt · et prosunt videntibus solem. Sicut enim protegit sapientia · sic protegit pecunia. Sola autem eruditio et sapientia vitam dat possidentibus eam. Considera opera dei · quod nullus possit corrigere quem ille despexerit. In die bona fruere bonis · et malum diem prouide · ut iuxta hęc fecerit deus contra hanc loquentem. Omnia tempora vidi in diebus vanitatis meę. Iustus perit in iustitia sua · et impius multo vivit tempore in malitia sua. Noli esse iustus multum · neque plus sapias quam necesse est · ne obstupescas. Ne impie agas multum · et noli esse stultus · ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustentare iustum · et ab illo ne subtrahas manum tuam · quia qui timet deum nihil negligit. Sapientia confortauit sapientem plus decem principibus ciuitatis. Non est homo iustus in terra · qui faciat bonum et non peccet. Sed et cuncta verba quę dicuntur ne accommodes cordi tuo · ne forte audiat seruus tuus maledicentem tibi. Scit conscientia tua · quia et tu crebro maledixisti alijs. Hęc omnia tentauit sapientia · dixit · sapiens effectus sum · et longe recessit a me. Multo magis quam fuit · et altum est quis inueniet illud? Lustraui vniuersa mente mea · ut scirem · et considerarem · et quererem sapientiam et rationem · et ut cognoscerem impietatem stulti · et errorem imprudentium. Et inueni amariorem morte mulierem · quę laqueus venatorum est · et sagena cor eius · vincula sunt manus illius. Qui placet deo · effugiet illam · qui autem peccator est · capietur ab illa. Ecce hoc inueni · dixit ecclesiastes · unum et alterum · ut inuenirem rationem · quam adhuc quęrit anima mea · et non inueni. Virum de mille unum inueni · mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo hoc inueni · quod fecerit deus hominem rectum · et ipse se infinitis miscuerit quęstionibus. Quis talis ut sapiens? Et quis cognouit solutionem sermonis? Sapientia hominis lucet in vultu eius · et potentissimus faciem illius commutabit. Ego os regis custodio · et iuramenti dei. Ne festines recedere a facie eius · et ne stes in opere malo · quia omne quod voluerit faciet. Ubi sermo regis potestas est · et quis dicere illi · cur ita facis? Qui custodit mandatum non experietur quicquam mali. Tempus et responsionem cognouit cor sapientis. Quia omni negotio tempus est · et opportunitas. Et hoc quoque scio · quod non sit futurum quod futurum est · et quod fuerit non erit. Quis enim narrare illi potest quę futura sunt? Nemo potest scire quę futura sunt · et quis ei indicare poterit quando ventura sint? Non est homo qui habeat potestatem prohibendi spiritum · et non est potestas in die mortis. Nec cessatur a malitia in tempore belli · et non liberabit impietas impium. Omnia hęc vidi · et dedi cor meum in cuncta opera quę fiunt sub sole · et vidi hominem dominatum homini in malum suum. Et vidi impios sepultos · qui et quando ingrediebantur sanctum · et laudabantur in ciuitate quasi iustorum opera habentes · et hoc vanitas est. Quia non profertur cito contra malos sententia · absque timore ullo filij hominum perpetrant mala. Etenim peccator ex eo quod centies facit malum · et per multa tempora sustentatur ab eo · ego autem cognoui quia erit bonum timentibus deum · qui verentur faciem eius. Et non erit bonum impio · nec prolongabit dies · et quasi umbra transeat qui non timet faciem dei. Est vanitas quę fit super terram · sunt iusti quibus mala proueniunt quasi opera impiorum · rursum sunt impii qui sic impunitatem habent quasi iustorum facta sectentur. Dixi quod et hoc vanitas esset. Laudaui autem lętitiam · quia non habet homo bonum sub sole nisi comedere et bibere · et gaudere · et hoc solum secum auferre de labore suo in diebus vitę suę · quos dedit ei deus ad vivendum sub sole. Quia ergo dedi cor meum ut scirem sapientiam · et considerarem distentionem quę versatur super terram · sunt homines qui diebus ac noctibus somnum capere non possunt. Et vidi deum cuncta opera hominum · quę fieri sub sole possunt · quanto plus laborauerit homo ad quęrendum · tanto minus inueniet · et quamuis dixerit sapiens se nosse · non potest reperire. Cuncta hęc considerauit fortis animus meus · et manus sapientium fuerunt in opere. Et ego omnia hęc vidi · et dedi cor meum ad cuncta opera quę fiunt sub sole · et vidi hominem dominatum homini in malum suum. Et vidi impios sepultos · qui et quando ingrediebantur sanctum · et laudabantur in ciuitate quasi iustorum opera habentes · et hoc vanitas est. Quia non profertur cito contra malos sententia · absque timore ullo filij hominum perpetrant mala. Etenim peccator ex eo quod centies facit malum · et per multa tempora sustentatur ab eo · ego autem cognoui quia erit bonum timentibus deum · qui verentur faciem eius. Et non erit bonum impio · nec prolongabit dies · et quasi umbra transeat qui non timet faciem dei. Est vanitas quę fit super terram · sunt iusti quibus mala proueniunt quasi opera impiorum · rursum sunt impii qui sic impunitatem habent quasi iustorum facta sectentur. Dixi quod et hoc vanitas esset. Laudaui autem lętitiam · quia non habet homo bonum sub sole nisi comedere et bibere · et gaudere · et hoc solum secum auferre de labore suo in diebus vitę suę · quos dedit ei deus ad vivendum sub sole. Quia ergo dedi cor meum ut scirem sapientiam · et considerarem distentionem quę versatur super terram · sunt homines qui diebus ac noctibus somnum capere non possunt. Et vidi deum cuncta opera hominum · quę fieri sub sole possunt · quanto plus laborauerit homo ad quęrendum · tanto minus inueniet · et quamuis dixerit sapiens se nosse · non potest reperire. Cuncta hęc considerauit fortis animus meus · et manus sapientium fuerunt in opere. Et ego omnia hęc vidi · et dedi cor meum ad cuncta opera quę fiunt sub sole · et vidi hominem dominatum homini in malum suum.

babeat bōa · nihilominus nimia parcitate se cruciat neq̄ens cui cōgreget.

¶ Vir cui dedit. Potest hoc de populo israel accipi · cui dedit dominus legem et prophetas et promissiones. Unde. Auferet a vobis regnum dei · et dabit genti fructum eius. hęc omnia ad gentes translata sunt · et videt iudea bona sua · ꝛ non fruuntur · ꝛ gentes multo meliores · quāuis in fide nondum · et quasi abortiuę · q̄s illi qui de patrum antiquitate gloriantur dicentes · pater noster abraaz est. ꝛ tamen ad vnum locum · id est · ad iudicium properabimus omnes

¶ Sepulturaq̄ careat. Adeo auar⁹ vt nec de sepultura cogitet. vl̄ sepe pro diuitijs occasus abijcitur i sepultus. vel quia nullam sui memoriam relinquat cum omnibus bonis affluat.

¶ Omis labo. i. o. e. hoc ē q⁹ laborādo didicit homo. id ē rationalis. in ore habet quia alios docet.

¶ Anima ei⁹ nō implebitur. quia semper cupit discere q⁹ docear · et hoc habet stulto plus · quia cum beato paupere tendit ad christum qui est vita · ꝛ qui sit beati pauperes spiritu q̄m ipsorum est regnum cęloꝝ

¶ Quis futur⁹ ē. Omnium hominuz q̄ futuri sunt corpore iudicandi · iam deus vocabulum nouit ne possit homo respondere contra artificem. q̄ rei ita vel ita sit factus Quanto em̄ amplius q̄sierim⁹ · tāto magis offendit vanitas nostra et verba superflua · et non est p̄scientia dei tollitur liberum arbitrium · sed cause ante precedunt · quare vnū quodq̄ sic factum sit

¶ Verba sūt plurima multaq̄. Quasi dei quidem filius futurus est homo tu autem noli vltra inquirere qual⁹ quomodo

¶ Melius est nō. bo. Memoria bonorū opm q̄ delectet auditoū corda sicut nares vnguēta. Vñ memoria iustoꝝ in laude nomē impiorum putrescet.

¶ Et dies mor. ē est. Melꝰ est misere vitę tormēta ⁊ tribulationes ⁊ labores monēdo euadere q̄ ad hęc nasci ⁊ sustinere

¶ Melior ē ira. contra peccatū tuū vl alienū q̄ corrigis non quia vltionē cupis

¶ Melꝰ ē a sa. Meliora sunt amici vulnera q̄ fraudulenta inimici oscula.

¶ Verba adulantis magis ¶ lenfata ad spinas. i. seculi curas mouentia: q̄ ducūt ad gehennę incendia

¶ Sapiens pfectus nulla argutōe idigetnulla calūnia turbat. q̄ de sapiēte in pfectu posito est accipiendū. q̄ aliq̄n turbat de imitate iudicij. cū deus statū nō subuenit. ⁊ punit.

¶ Melior est e. fi: o. Perfectō Qui pseueraūit salꝰ erit Melior est ꝓ summata iustitia q̄ inchoata. et ōnis epilogi. q̄ exordia. hic certamen. ibi victoria. ⁊ cuꝫ venerit qđ pfectū ē. qđ er p. ē

¶ Arrogante hu ic arrogāti ꝓtrarius ē q̄ in euāgelio pauper spū legitur.

¶ Quid putas. Aliꝫ. Sic debes viuere. vt sp ꝓsentes dies sint tibi mediores q̄ ꝓteriti. sp est em tempus operandi. ne. cū ceperis decrescere. dicat. cur rebatis bñ q̄s vos impediuit nō obedire veritati? Et itē Impien tel spū nūc ꝓsumma mē

¶ Considera o. dei. q̄ magna q̄ mirabilia. aliū gratuita pietate eligit. alium in sto indicio despic. Vñ Jacob dilexi. esau o. dio habui. ⁊ vniuersę vie dñi. mia ⁊ vi.

¶ Malā diem in dicij. q̄ mala videtur malis. Vñ. Dies illa dies ire ꝛc. Arbōa et mala. i. pspera ⁊ adū

¶ Propria ne dum aliena. q̄to minus ergo cō prebebet celestia. ¶ als numero. ¶ patria nostra paradisus est.

vita sua ⁊ numeꝝ dieꝝ ¶ pegrinatio ¶ q̄ vehementer et homo fugit. et nunq̄ i eodem statu permanet.

nis sue. ⁊ tpe ¶ quod velut vmbra ¶ homo ¶ cū ignoret

ꝑterit. Aut quis ei poterit idicare ¶ in tempore

quid post eum futuꝝ sub sole sit ¶ ergo ¶ bona fama

Melius est nomen bonū q̄ ꝑcio ¶ quasi in morte patet quid vel quales sumꝰ. in natiuitate nescitur

sa vnguenta. ⁊ dies mortis q̄ na ¶ ¶ vbi ostendit misere fragilitatis nostre in ꝓsenti caducere.

tiuitatis. Melius est ire ad domū ¶ ¶ vbi oblituimur quid sumus. ꝓsenti in

luctus q̄ ad domū ꝓuiuij. In illa ebriati luxuria

em finis cunctoꝝ ammonet ho ¶ ¶. i. caducer.

minū. ⁊ viuens cogitat quid ¶ futu ¶ vel us ¶ cōtra vicia. ¶ ¶ Qui dis

ruꝫ sit. Melior ē ira ¶ risu. q̄ ꝑ tristi soluit etiam sapientem

ciam vult? corrigit animus delin ¶ iō. ¶ ¶ vere ¶ beati qui lugent q. ipsi consolabuntur

quentis. Coꝛ ¶ sapientiū vbi tristicia ¶ risus dolore miscebitur. ¶ ergo.

est. ⁊ coꝛ stultoꝝ vbi lętcia. Melius ¶ magistro ¶ platonū

us est a sapiente coꝛrigi. q̄ ¶ stulto ¶ si cecus ceco ducatū ꝑbeat am. i fo. ca.

rum adulatōne decipi. Quia sicut ¶ insu auis.

sonitus spinaꝝ ardentiū sub olla.

sic risus stulti. Sed et hoc vanitas ¶ abundans iniquitas. ¶ refrigescet ca. mul.

Calūnia ꝓturbat sapientē. ⁊ ꝑdet ¶ ¶ Melior est ira risu. seu non ea que impatien

robur coꝛdis ei? ¶ Melior est em finem facit que est arrogantis.

nis oratōis. q̄ principiū. Melior ¶ ergo ¶ incō

est patiēs arrogante. Ne sis ¶ velox loquacibus ¶ expers consilij.

ad irascendū. qꝛ ira in sinu stulti requiescit. Ne dicas. quid putas cau ¶ ¶ Abrae ysaac et moysi. qꝛ tūc multi incredulę ē q̄ ꝓpioꝛa tpa melioꝛa fuere q̄

¶ sub christo quia et modo multi sunt fideles.

nunc sint: Stulta est em huiusce

modi interrogatō. Utilior est sapia q̄ sola. bonum est enim indigenti necessaria tribuere. seu maius est vtrumq̄ ¶ corde.

cum diuitijs. et magis ꝑdest vidē ¶ iusticie. ¶ non tamē ¶ veratibus solē. ¶ Sicut em ꝓtegit sapia ¶ et habentē et cui dat. ¶ quia vtrūq̄ ꝓtic ꝓtegit pecunia. ¶ Doc aūt plus dest. seu plus eruditō habet eruditō. ⁊ sapiētia. q̄ vitam ¶ etiam sine pecunia

tribuunt possessori suo. Considera

opera dei. q̄ nemo possit corrigere ¶ ¶ Presenti in qua merere debes vitā eternā.

quez ille despexerit. ¶ In die bona ¶ virtutibus et operibus

fruere bonis. ⁊ malā diē ꝑcaue. Si

cut em hanc sic ⁊ illā fecit deus. vt ¶ Justus ōnis in omib? vi. su.

nō inueniat hō ꝓtra cū iustas que ¶ ¶ vana opinione hominū

rimonias. Nec quoq̄ ¶ vidi in die ¶ Suāuis innocē

bus natiuitatis mee. Justꝰ perit i affligitur. ¶ feliciter.

sua iusticia. ⁊ impiꝰ multo viuit tē ¶ Suāuis malus. ¶ ¶ summū ius summa iniuria est.

pore in sua malicia. ¶ Noli esse iu ¶ non relaxando ¶ qui persecutator ē maiestatis: opprimitur a gloria

stꝰ multū. neq̄ plꝰ sapias q̄ necesse ¶ Peccasti. quiesce. quere medicinam. age penitentiam. non enim vult deus mortem

se ē. Ne obstupescas. ne ipie agas peccatoꝛi. seu vt con. et vi.

multū. Et noli esse stultus ne mori ¶ subito preoccupatus ¶ maxime ad nome sticos fidei. ¶ carnaliter et spiritualiter

aris i tpe nō tuo. Bonū ē te ¶ iustē ¶ vel ab alio iusto

tare iustū. sed ab illo ne subtrahas ¶ qui pluit sup bo. et ma.

manū tuaꝫ. quia q̄ deū timet nihil ¶ quasi melior ē sapia fortitudine ¶ christus qui est sapientia redemit nos cum angeli

negligit. Sapiētia ꝓtexit sapiē non possunt. ¶ omēs

tē. sup decē pricipes ciuitatis. Nō enim peccauerūt et egent gra. dei.

est em hō iustꝰ i terra. q̄ faciat bo ¶ nec ifans vnꝰ dici

num. ⁊ nō peccet. Sꝫ ⁊ cūctis ser ¶ de te ¶ quasi homo

monibus q̄ dicunt ne accōmodes non au diens. et non habens in ore suo reuar

coꝛ tuū. ne forte audias seruū ma

¶ ¶ Qua iudice nemo nocens absoluitur

ledicentē tibi. Scit em ¶ conscientia ¶ ¶ Quod tibi ñ vis ne feceris alijs. et patere legem quā ipse tuleris

tua qꝛ tu crebro ¶ maledixisti alijs.

¶ ¶ iquirēdo sapientiā. ¶ apud me

Cuncta tēptaui ¶ i sapiētia. Dixi. ¶ Quāto ad sapientiam accedis tanto a te recedit et altioꝛē se ostendit ¶ antequā inquireres

Sapiens efficiar. ⁊ ipa longiꝰ re cessit a me multo magis ¶ q̄ erat Et apparuit ¶ eius ¶ ¶ Nullus in hac vi

alta. ꝓfunditas. ¶ quis ūeniet eā? ta. in qua videmus per speculum in enigmate Unde Non videbit me homo et vi.

Lustraui vniuersa animo meo. vt scirē ꝓsiderarē ⁊ ꝙrerē sapientiaꝫ ¶ ¶ qui esset maioꝛ alijs impietatibus.

⁊ ratōem. ⁊ vt ꝓgnoscerē ¶ impietatem ¶ ¶ que habet principatum inter errores

tem stulti. ⁊ errorem imprudenti ¶ inter omnia

um. Et inueni amariozem morte mulierem. q̄ laqueꝰ venatoꝛ e. stet bereticus ¶ amozem ¶ qui mozo animę est ¶ ms

sagena coꝛ eius Vincula sūt manꝰ ¶ iustus. ¶ fugite fornicationem. et hereticum hominem post primam et secundam correctionem deuita.

eius Qui placet deo ¶ effugiet illā

qui autē peccator: capietur ab illa ¶ apud me dispositi.

Ecce hoc inueni dixit ecclesiastes.

a. put iuste euenient. sustine virtutē. Omnia eū iuste. q̄uis occulte ⁊ hoc est. vt ñ inue. ꝛc

¶ Uiuit felicit? Uñ zelaui sup iniquos pa. p. vi. Et habacuc Quare taces impio deuoꝝ te iustioꝛē se. ꝛc Expectat aūt iustꝰ indect. vt reddat vnicuiq; hm opa sua i tpe. hm illis. Cū accepo tps. ego iustitias iudicabo. Unde. Noli emu. i malig. neq̄ ze la. fa. ini.

¶ Noli esse ꝛc. Judicia siue mia ei q̄ non fecimi. Et alibi. Nolite iudicare. et nō iudicabimi. Et illud. dimitte n. d. n. si. t n. di. de. no. Corrigat q̄ sapiēs vt magister. cōpatiatur vt pater.

¶ Et noli ee Impij nō dimidiabunt dies suos. q̄. noli ipenitēs puocare deū. vt etiaꝫ viuēti iferat supplicia sic fecit vatbā ⁊ abyron.

¶ Nihil negli. Ōbus sine respectu psonaꝫ būfac Ulti pspexis et in aduersis pudet sibi

¶ Decē principes Angelos q̄ custodes ciuitatū nostraꝝ. i. eccię. tā q̄ custodes. i. auxiliatores ꝓsūt. ⁊ decē dicāt. qꝛ de narꝰ nūs ē pfectus

¶ Sꝫ ⁊ cūctis ꝛc Doꝫ sapiēte maledicūt linguas nō attēdere. ne cū ipe idē faciat sibi velit ignosci. ⁊ alios reprehendi. Si em hoc fecerit. sp curiosus et iratus erit. qꝛ necesse habebit

¶ Uenatoꝝ Demonū qui venant animas nostras. quorum mulieres retia et sagene hereticę.

¶ Ecce hoc inueni Hoc inueni qꝛ paulatim peccādo. tad vnū delictū aliud apponēdo grandē nobis efficimus summā malorū vl peccatoꝝ. et cuꝫ vix de paucis viris bonis inuenetim ita vt i mille vn? potuerit inueniri mulierē bonā o'no in uenire ñ potui. qt oēs me ad luxuriā ñ ad ꝛ tantē deduxerūt. et cuꝫ cor hoīs ab adolescen

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tia ad maliciã diligẽt ẽ appositũ · ꝛ pene oĉs offenderũt deum · in hac ruina generis humani facilior ad casus est mulier. Vñ poeta. Variũ ꝛ mutabile ſp femina

℣ Inuenirem ratiõem. Quãcũq; rem vel discretiõs inter homines ꝛ eoꝝ mores · qs perfecte bonꝰ nisi ſolꝰ christꝰ? Vñ. Nõ est q̃ faciat bonũ nec vsq; ad v.

℣ Virũ christũ q̃ caput est omniũ bonoꝝ qõ figuratꝰ p millenariũ q̃ perfectꝰ nũs est

℣ Solũmõ hoc. Ne videat̃ ꝓmunem omniũ hominꝫ naturam damnare · ꝛ deus eius auctorẽ accusare · vigilanter adiecit solũmodo ẽt Quasi hõ quidẽ bonꝰ fact̃ esset · et libero arbitrio derelictus spõte cadit ꝛ imisceat se vanis curis ꝛ superfluis

℣ Quis talis. Viri ſapius vix bonũ bominẽ inueniri: cũ a vo homines sint boni facti. Nũc que bona eis dederit tanq̃ gratulabundus enumerat. ſapientiã · ratiões · arch a na ꝛgnoscere

Ca. VIII.

℣ Nec dicere ei. Ꝓceptа dei nõ sũt discutienda ſed illa q̃ cepit · ſi facienda

℣ Nõ est ibo. Quaſi · nõ debeõ molestiã pati · ſi futura nõ scire potes · ſi a potẽtioribus impijs ſepe opprimeris. qr cito omia finiunt̃ · ꝛ mors omnia ęqualiter rapit.

℣ Vidi impios. Nec i morte penitent. quoꝝ q̃n to accusatio rior ꝛ difficilior tanto pecãdi libertas videt̃ eis esse maior.

℣ vel vnum ad alterum.

vnum ꝛ alterꝫ · vt inuenirẽ rationẽ quã adhuc quẽrit anima mea · et nõ ℣ Elir a virtute. sortes vel ratiõem signi inueni Virum de mille vnũ reperi ficat q̃ ſensualitati ꝓsidet. Mulier a mollicie mulierẽ ex omibus non inueni Homines et inconstantes · vel ſensualitatem ℣ lãmodo hoc inueni q̃ fecerit deus ℣ bonus. ℣ p li hominẽ rectũ · ꝛ ipe se infinitis mi ℣ nul bꝝ arbitrium scuerit quæstiõib? Quis talis vt ſa ℣ pauci ꝛ ℣ oblique vi lus. dctur de ſe dicere piens est: Et quis nouit ℣ ſolutiõem ℣ diuum vel enigmatis verbi?

Ca. VIII.

℣ quia ℣ qua discernitur actus.

Sapientia homi ℣ in opibus nis lucet in vultu eius · et ℣ cetus ℣ Qui ſperant ſup misericordiam dñi: mutabũt fortitudinẽ. ꝛ ℣ vt boni fierant et mapotentissimus factẽ illius ꝛ mutalo. Hõ. ℣ iubar christi · de quo deus iudicũ tuum regi da. ꝛ ℣ firma immobiliatuit. Ego os regis obserua · ꝛ ꝓce ℣ quod in te est. pta iuramenti dei. Ne festines re ꝛ ℣ voluntate que non deserit nisi deseratur. ꝛ ℣ nescis quid pariat tibi ventura dies. cedere a facie eius · neq; pmaneas ℣ verbo vel exemplo. ꝛ ℣ omnia q̃cunq; vo. fe. in ope malo · qr omne qđ voluit ℣ cuius dicere facere est. rit faciet · ꝛ sermo illꝰ potestate ple ℣ voluntati eius nus est · Nec dicere ei quisq; põt · quid resistet ℣ ergo ℣ hac vita ꝛ ℣ do quare ita facis? Qui custodit ꝓ mum ℣ in futuro ptum · non experietur quicq; mali.

Tempꝰ ꝛ responsionẽ. coꝝ sapien ℣ qr. ꝛ ℣ circumcisionis. baptismi. ꝛ ℣ id est omnia tpus hũt a deo iuste ordinata. ℣ Hic custodiẽda sũt ꝓcepta vt sapiẽter ita alligas qđ quõ facias q̃n et quare tis intelligit. Omni negocio ℣ tpus ℣ tñ ℣ hec signo est ꝛ opportunitas. ꝛ multa hominis rãtio qui ad laborẽ nascit̃ · aliud sperat · aliud itelligit ꝛ ℣ nescis meno hominum fati afflictio · qui ignorat ꝓterita · ꝛ fusortisq; future ꝛ ℣ alias nuncio. tura nullo scire potest · initiõ. Non ℣ libet ℣ potestate. ꝛ ℣ cerne de coꝝre est in hominis dicione ꝓhibere ℣ eramtem. spũm. nec habz potestatẽ i die moꝝ ꝛ ℣ incursu demonum vel viciorũ quia pentis · nec sinit̃ quiescere ꝛ ingruente ℣ in qua confidebat tere noluit. bello · neq; saluabit impietas impium. Omnia hęc consideraui · ꝛ dedi coꝝ meũ in cunctis opibus quę fiunt sub sole. Interdũ dominatur ℣ princeps · tyrannus · cpũs · ꝛ ℣ Quia sanguis homo homi in malũ suũ ꝛ Vidi impios subditorum de manu eius requiritur. pios sepultos qui etiam cũ adhuc ℣ in eccia. ꝛ ℣ coꝛde nõ mente · et ꝓ erant non poterant ꝛ ℣ a subditis et timentib? viuerẽt. i loco sancto ℣ erant · ꝛ laudabant in ciuitate quasi ℣ iustoꝝ vel adulantibus ℣ tanq; iusti. ℣ hec vanitas. hec laus. hec dñatõ opm · sed ꝛ hoc vanitas est. Etenim ℣ a deo. ꝛ ℣ cuꝝ peccat · sco sat cito quia sat bene. quia nõ ꝓferẽt ꝛ cito cõtra malos ℣ vel sciẽtia. ꝛ ℣ Nihil timẽtes in futurũ qua sentẽtia. ꝛ absq; timore vllo filij bo si non iudicandi minũ ꝓperant mala. At tñ peccaꝝ ℣ in tota vita sua. toꝝ ex eo q̃ centies facit malũ · ꝛ ꝓ ℣ dei ℣ expectat̃ ad pnĩ. patientia sustẽtatur. Ego cognoui ℣ hoc ℣ et ideo penitentibus. q̃ erit bonũ timẽtibus deũ · qui ve ꝛ ℣ huius ſeculi quia aliud nõ q̃rit ꝛ ℣ Qui nõ renẽ faciem eiꝰ. Non sit̃ bonũ timẽt · et ideo non penitet pio. nec plongent̃ dies ei? Ꝺz qua si vmbra trãseant q̃ nõ timẽt faciem dñi. Est ꝛ alia vanitas q̃ fit sup ter ꝛ afflictiões vt lazarorã. Sunt iusti quibꝰ ℣ mala, pueniunt quasi opa egerit impiorum Et ℣ mala. ſ. ℣ peccatorum. ꝛ ab omi aduersitate vt diuco qui inuchat̃ purpura et bisso sunt impij q̃ ita ℣ securi sũt quasi iuſcz bona ℣ fortui storuꝫ facta habeãt Sed ꝛ hoc vatum ꝛ ℣ secundũ ifirmos ℣ secundũ se ℣ do nissimũ iudico. Laudaui igit lẽtam conscientie. ciam q̃ nõ esset homini bonuꝫ sub ℣ in hoc tempore ꝛ ℣ panẽ qui de celo descendit ꝛ ℣ vinum quod lętificat coꝝ hominis · sole · nisi q̃ ℣ comederet ꝛ biberet. ℣ spe boni atq; gauderꝫ. ꝛ hoc solũ secũ afferret de labore suo in dieb? vitę suę ℣ sic. quos dedit ei deꝰ sub sole Et appo sui coꝝ meũ vt scirẽ sapiam. ꝛ intel ℣ boni vel mali. ligerẽ distinctoꝫ quę versat̃ i terra. ℣ vere rõnalis ꝛ ℣ prosperitate ꝛ ℣ in omi tpe Est homo q̃ ℣ dieb? ꝛ noctib? somnum nõ capit oculis. ꝛ intelleri q̃ ℣ cordis. ꝛ ℣ intentus diuine ꝓ philosophie. nec tñ potest cõprehendere omniũ opm dei nullã possit hõ in et hoc est et intelleri uenire ratiõem coꝝ q̃ fiunt sub sole ℣ accedet homo ad coꝝ al. Et quãto plus laborauerit ad quę et cc. d. rendũ. tanto minus inueniet Etiam ℣ qui vidẽt. si dixerit sapies se nosse: nõ poterit ℣ ne dum scire repire Omnia hęc tractaui i coꝛde meo vt curiose intelligerem

Ca. IX.

℣ vt videtur.

Sunt iusti atq;

℣ Et laudabãt. Valde laudat̃ peccatoꝝ in desideriis aĩe sue et iniqꝰ bñdicat̃.

℣ Timenti bꝰ de. Timẽt pñiam eius in die iudicij. horrendus est incidere in manus dei vi.

℣ Nec plõgent̃ d. e. Ꝺz scito moriat̃ ne diu viuens peiora mereat̃ ꝛ tormẽta dum plura ꝛ peiora peccat. vñ quid auaro impetet nisi vt diu viuat:

℣ Sũt iusti q̃ buꝫ ni. p. Vt filijs aaron sacrificantibus scõm hebręos · et manasses post tanta mala a captiuitate in regnum reductus fęlicit vixit.

℣ Ratiõz ẽt. Quare hic paup. hic diues hic cecus nascat̃. hic mãcus de geminis. vel hic statim baptizatus salvatur · ille statim moriturus damnetur et milta in id genus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Melior est canis. ¶ Canis viu⁹ pauper instus. leo mortu⁹ potens iniqu⁹ q̄ nihil secum affert de mūdo

¶ Mortui vero Quidā asserūt etiam post mortē crescere et decrescere merita. ꝛ ꝫ qđ ait. nec habēt ꝑtēz in hoc seculo. ꝛ in ope qđ sub sole geriē. ita ꝛ ponūt vt dicāt eos in hec seculo. et sub sole quēcernimus nullam habere cōionem. hīc vero sub alio seculo. ꝛ sub sole iusticie. et nō credūdi opinatōz quę cōtēdit postꝫ̄ de hoc seculo migrauerimus ꝛ offēdere posse creaturas ratōales ꝛ pmereri

¶ Erūt. i. valebūt tibi post mortē. Unde In inferno aūt qs cōfitebit tibi. Et illud. Veniet nox q̄ nemo potest opari

¶ Bellum victoriū vel etiā imitatores belli seōm illud Fine me nihil potestis facere

¶ Diuitias. Bonor opm. Un. Redēptio animę viri ꝑtię diuitię

¶ Sicut pisces ea. Simile est reg. ce. sagenę ꝛc. Et illd. Faciā vos piscatores hominū. Heretici quoq̄ habēt sagenā suā missam et laqueos quib capiant simplices.

¶ Vir paupēr ꝛc. Iustus de quo. ego sum paup ꝛ dolens. ꝛ in quo omēs thesauri sapię ꝛ scię sunt abscondīti

¶ Per sapien. ꝛc. Non p potentia. vade obstetricante manu eductus est colubet tortuosus

¶ Verba sapi. Qui sanoē ꝛ plausus nō querūt. ß salutē audientiū. nec clamāt vt audiant. ß capiūt vt erudiant.

¶ Inter stultos. Stulti qui nō querūt ꝑficere. sed laudē sibi adquirere

¶ Et qui i v. Qui peccauerit i vno fē. reus. Un. Vn⁹ stult⁹ plimos corrūpit. Un Modicum fermentū totū. masc.

¶ In dextera. Ne sciat sinistra tua quid fa. dex. tua. Et alibi. Si quis peusserit te de. tua. ꝓbeā ꝛal.

Ca. X

Sapientes. ꝛ opa eoꝝ in manu dei ꝛ tñ nescit hō vtꝝ amore an odio dignꝰ sit. sed oīa in futuro seruanꝫ i certa. eo q̄ vniuersa ęque eueniāt iusto ꝛ impio. bono ꝛ malo. mūdo ꝛ immundo. ꝫ immolanti victimas et sacrificia ꝫtemnēti. Sicut bonus. sic ꝛ peccator. vt piurus ita etiā ille vꝝ deierat Hoc est pessimū inter omnia quę sub sole fiūt. q̄ eadem cunctis eueniunt. Unꝫ ꝛ cordā filiorum hominū implent malicia. et contēptu in vita sua. ꝛ post hęc ad inferos deducent Nemo est q̄ semper viuat. ꝛ qui huius rei habeat

¶ Melior est canis viuus pauper instus. leo mortuus potens iniquus. q̄ nihil secum affert de mūdo

¶ Mortui vero Quidā asserūt etiam post mortē crescere et decrescere merita. ꝛ ꝫ qđ ait. nec habēt ꝑtēz in hoc seculo. ꝛ in ope qđ sub sole geriē. ita ꝛ ponūt vt dicāt eos in hec seculo. et sub sole quēcernimus nullam habere cōionem. hīc vero sub alio seculo. ꝛ sub sole iusticie. et nō credūdi opinatōz quę cōtēdit postꝫ̄ de hoc seculo migrauerimus ꝛ offēdere posse creaturas ratōales ꝛ pmereri

¶ Erūt. i. valebūt tibi post mortē. Unde In inferno aūt qs cōfitebit tibi. Et illud. Veniet nox q̄ nemo potest opari

Ca. X

¶ quia. ¶ Sic mali inter bonos. Unde corrūpunt mores bonos

Vsce moriētes odorē pdunt suauitatē vnguēti. Precios̄ior est sapientia. paruaq̄ glozia. ad ꝑs stulticia. Coz sapiētis in dextera. Coz stulti i sinistra

Ca. X

Sapientes. ꝛ opa eoꝝ in manu dei ꝛ tñ nescit hō vtꝝ amore an odio dignꝰ sit. sed oīa in futuro seruanꝫ i certa. eo q̄ vniuersa ęque eueniāt iusto ꝛ impio. bono ꝛ malo. mūdo ꝛ immundo. ꝫ immolanti victimas et sacrificia ꝫtemnēti. Sicut bonus. sic ꝛ peccator. vt piurus ita etiā ille vꝝ deierat Hoc est pessimū inter omnia quę sub sole fiūt. q̄ eadem cunctis eueniunt. Unꝫ ꝛ cordā filiorum hominū implent malicia. et contēptu in vita sua. ꝛ post hęc ad inferos deducent Nemo est q̄ semper viuat. ꝛ qui huius rei habeat leone mortuo. Uiuētes em̄ sciunt se esse morituros Mortui vero nihil nouerunt amplius. nec habent vltra mercedē. q̄ obliuioni tradita est memoria eoꝝ. Amor quoq̄ ꝛ odium ꝛ inuidię simul pierunt. nec hñt ꝑtē in hoc seculo. et i ope qđ sub sole geriē. Unde ergo ꝛ cordis mede in leticia panē tuū. ꝛ bibe cū gaudio vinum tuū quia deo placēt opa tua. Omni tpe sint vestimēta tua candida. ꝛ oleuꝫ de capite tuo nō deficiat Perfruere vita cū vxore quā dilexisti cūctis diebus vitę i stabilitatis tuę. q̄ dati sunt tibi sub sole omni tpe vanitatis tuę Hęc ē em̄ ꝑs in vita. ꝛ in labore tuo quo laboras sub sole. Nōcunq̄ potest facere manꝰ tua instāter opare. q̄ nec opus. nec ratō. nec sciētia. nec sapiētia erūt apud inferos quo tu

Ca. X

¶ quia. ¶ Sic mali inter bonos. Unde corrūpunt mores bonos

Vsce moriētes odorē pdunt suauitatē vnguēti. Precios̄ior est sapientia. paruaq̄ glozia. ad ꝑs stulticia. Coz sapiētis in dextera. Coz stulti i sinistra

Ca. X

Sapientes. ꝛ opa eoꝝ in manu dei ꝛ tñ nescit hō vtꝝ amore an odio dignꝰ sit. sed oīa in futuro seruanꝫ i certa. eo q̄ vniuersa ęque eueniāt iusto ꝛ impio. bono ꝛ malo. mūdo ꝛ immundo. ꝫ immolanti victimas et sacrificia ꝫtemnēti. Sicut bonus. sic ꝛ peccator. vt piurus ita etiā ille vꝝ deierat Hoc est pessimū inter omnia quę sub sole fiūt. q̄ eadem cunctis eueniunt. Unꝫ ꝛ cordā filiorum hominū implent malicia. et contēptu in vita sua. ꝛ post hęc ad inferos deducent Nemo est q̄ semper viuat. ꝛ qui huius rei habeat leone mortuo. Uiuētes em̄ sciunt se esse morituros Mortui vero nihil nouerunt amplius. nec habent vltra mercedē. q̄ obliuioni tradita est memoria eoꝝ. Amor quoq̄ ꝛ odium ꝛ inuidię simul pierunt. nec hñt ꝑtē in hoc seculo. et i ope qđ sub sole geriē. Unde ergo ꝛ cordis mede in leticia panē tuū. ꝛ bibe cū gaudio vinum tuū quia deo placēt opa tua. Omni tpe sint vestimēta tua candida. ꝛ oleuꝫ de capite tuo nō deficiat Perfruere vita cū vxore quā dilexisti cūctis diebus vitę i stabilitatis tuę. q̄ dati sunt tibi sub sole omni tpe vanitatis tuę Hęc ē em̄ ꝑs in vita. ꝛ in labore tuo quo laboras sub sole. Nōcunq̄ potest facere manꝰ tua instāter opare. q̄ nec opus. nec ratō. nec sciētia. nec sapiētia erūt apud inferos quo tu

Ca. X

¶ quia. ¶ Sic mali inter bonos. Unde corrūpunt mores bonos

Vsce moriētes odorē pdunt suauitatē vnguēti. Precios̄ior est sapientia. paruaq̄ glozia. ad ꝑs stulticia. Coz sapiētis in dextera. Coz stulti i sinistra

Locum. stationē fidei retinē. ne vincar & ne persuadeas si iā male cogitaueris. Unde. Et cōfundabor a delicto maximo.

illius. Sed & in via stultus ambu
in viciis. ¶peccator ¶sibi si
lans cum ipe insipiēs sit. oīs stul
miles. ¶Immundi spūs principe h⁹ mundi
et rectoz tenebraꝝ harū. ¶in filios diffidētie
tos estimat. Si spūs potestatē ha
¶prava suggerendo
bētis ascēderit sup te. locū tuū ne
¶a ¶penitentie
dimiseris. qz curatio cessare faciet
¶actus impios.
peccata maxima. Est malū qđ vidi
¶iusto iudicio dei.
sub sole ēsi p errorē egrediēs a fa
¶Dyaboli vel cui⁹libet qui malos exaltat
bonos humiliat. ¶fauere populi et potentius
¶seculi vel ecclesie. Hīc Propter peccata po
puli facit deus regnare hypocritam
cie principis. positū stultū in di
¶sapientia virtutib⁹ bonis orīb⁹. dei doni
gnitate sublimi. & diuites sedere
¶decretis ¶idem ¶viciorū ¶i dignitate
deorsum Vidi seruos in equis. &
¶bonos ¶depressos ¶cum sint
principes ambulāres quasi seruos
liberi ¶deceptōs. ¶pri
sup terrā. Qui fodit foueā incidet
mum sapīe iaculo pcutiet pprio. ¶instituta
ecclesie ¶hic et in futuro
in eam & qui dissipat sepē morde
¶dyabolus. ¶Sicut hereticis. ¶ab
edificio ecclesie ¶vinco scz sanctos qui in za
bit eum coluber. Qui trāsfert la
charia voluunt sup terrā. ¶pro ¶translatio
pidē affligēt in eis. & qui scindit
¶infructuosa scz hereticos et quoslibet malos
¶Compatiēs eis. Hīc. Quis infirmat et ego
non infir. ¶in diuina scriptura.
ligna vulnerabit ab eis. Si retu
¶acumen ingenii ¶acutū
sum fuerit ferrū. & hoc non vt pri⁹
¶Pro fugbia tua vñ dicēres te esse sapien
tes. stulti facti sunt. vel p negligentia
¶studendo. discendo. penitendo
sed hebetatū fuerit. multo laboze
¶quasi non est desperandum
¶sic ¶restaurabit.
eracuet. & post industria sequetur
¶prior ¶dyabolus.
sapiētia. Si mordeat serpens in si
¶occulte ¶quia tanpem nocet.
lentio. nihil eo minus habet q̄ oc
¶Christi vel viri catholici. vnde diffusa ēg. i
labijs tuis
culte detrahit. Verba oris sapien
¶moze et vita in manib⁹ lingue.
¶dyaboli vel heretici. ¶in infirmum
tis grā. & labia insipiētis precipita
¶insipientis.
bunt eum. Initiū verboꝝ ei⁹ stul
¶quia primo in stulticia et impenitentia
ticia. & nouissimū oris illius error
¶cētra sapientes
pessimus. Stultus verba multipli
¶seo tñ ¶carnalis
cat. Ignorat homo qđ ań se fuerit
¶hominum
& qđ post futurū est. quis poterit ei
¶Inquisitio scripturarum. et studium vane
doctrine. de qua dicta sunt gloriosa. de te ciui
tas dei. ¶hereticorum vel philosophorum
¶corpore et anima.
indicare. Labor stultorum affliget
¶nec p se nec p alios scire volunt. ¶ciuitatē
dei. de qua. g. d. sunt de te ciuitas dei.
eos qui nesciūt in vrbem pgere.
¶terrene vel ad Irām. ¶dyabolus qui
semp neutitate gaudet. ¶& etas Initati et stul

Uę tibi terra cui⁹ rex est puer. et
¶prava ¶de vicio
ticie proxima. ¶iudicem. ¶ante tps nō curan
tes publica negocia.
cui principes mane comedunt
¶contra ¶eccia ¶christ⁹ ¶de stirpe regū
Beata terra cui⁹ rex nobilis est.
¶prelati. ¶in regno dei. ¶magis ne
& cui principes vescunt in tpe suo
cessitate ēt voluptate ¶tantū comedūt vt vi
uant. non viuunt vt comedant. ¶mūdi
ad reficiendū & nō ad luxuriam.
¶nostris vel platonū ¶ad terram. ¶edifica ū
virtutum cuiuslibet vel ecclesie
In pigricijs humiliabit trigna
¶opm ¶vnde vene
runt flumina. et flauerunt venti
tio. & in infirmitate manuū pstilla
¶statuo mentis vel ecclesie. ¶qz plati vel q̄
libet delicijs et risui dedit ¶verbi dei.
bit domus. In risu faciunt panē
¶i. vt blandientes. nō corripientes
populo placēt. et delicijs affluant. et agnū de
grege. et vitulum de armento comedant. ¶sic.
et vinū vt epulent bibētes. Et pe
¶mortificant animas. que non moriun
tur. et vuificant corpora. que non viuunt.
cunię obediūt omia. In cogitatōe
¶christo qui regit omnia iuste. ¶con
tua regi ne detrahas. & i secreto cu
scientie ¶sancto celestib⁹ domo ditato
biculi tui ne maledixeris diuiti. qz
¶angeli ¶ad dñm ¶ypbolice. sicut et illud. Si
serui taceant iumenta loquentur.
& aues celi portabunt vocē tuam
¶idem ¶a deo ¶administratory spūs ¶deo.
& qui habet pennas annunciabit
¶tuam
sententiam.

Ca. XI.

Quasi mitte vl absconde elemosinā
in si. pau. quia in die iudicij cuꝝ mul
to fenore reddetur tibi sicut semen i
irrigua terra ¶verbi.

Mitte panem tu
um sup transeuntes aquas. quia
¶in iudicio retributiones
post multa tempa inuenies illum
¶deo credēdo. primos docēdo. ¶nouū. ppter
Da ptes septem. nec nō & octo. qz
dominicam diem. ¶tibi
ignoras quid futurū sit mali super
¶Quasi panē tuum sup trāseuntes mit
te. qz si. r. ¶peccatoreo vel precepta. vnde. con
crescat vt plu. o. m.
terram. Si repletę fuerint nubes.
¶peccatōis ¶mortales ¶enim ¶i fine.
ymbrem sup terram effundēt. Si
¶bō ¶i caloze caritatis spūs sci
ceciderit lignū ad austrum aut ad
¶in frigore infidelitatis ¶motien
aquilonem. in quocūq̄ loco ceci
do ¶metuit.
¶pscutiones aduersoruꝝ
derit ibi erit. Qui obseruat ventū
¶facto vel verbo. ¶blāditientium aqui
lationes
nō seminat. & qui ꝓsiderat nubes
¶vitā eternā.
nunq̄ meter. Quō ignoras q̄ sit
¶tui quō in te ingressus ē
via spūs. & qua rōne cōpingantur
¶cetā tuā ¶nemine sciente ¶matris.
ossa in ventre pregnātis. sic nescis
¶occulta.
opa dei qui fabricator est omniuꝝ
¶opa bona et verba
Mane semina semen tuū. & vespe

In risu faci. ꝛc. Predicant magis vt alliciant. q̄s vt pficiāt

Pecunie ob. Uñ Pectora coꝛ re pleta est muneribus. & sacerdotes in mercede docebant

In cogitatōe et. Simplicitez monet ne vel ira vl leuitate. ma ioribus maledicamus quia sepe eis etā cum nō timebamus q̄ dixi mus nunc ant etiaꝝ si in cub.li

Ca. XI.

Trāseūtes Apostolos fructificatōi. Uñ ysaias. Beati q̄ semi nat super aquas. vbi bos & asinus caleant.

Da partes septem. Uel octo. testatur septima dies. scz sabbatū precipue bono ratur. nec non et octo qđ est nouus. sine altero eiū nō valet alterū.

Si ceciderit. Quasi diceret. locum quē hic tibi ꝓparaue ris. in futuro habebis.

Qui obseruat. Acsi dicat. oīm peten ti tribue. vt coꝛpale so latium. vel dei verbū ne fore ꝓtereas cuꝝ q̄ dignus est accipe. & oī tpe Qui eiū obseruat ꝛc. In media tēpesta te semina. quia nescimus quę sit volū tas spūs. & bocē Quo mō ꝛc.

Mane. oīm tpe scz a mane in vesperū et conuerso. vel in pu ericia. et in senectute. Qui eiū pfecerat sal uabitur.

¶ opus.
ne cesset manꝰ tua. quia nescis qđ
¶ placeat deo remunerationi ¶ oriaꝫ
magis oriaꝫ hoc aut illud. et si vtꝫ
† ¶ Sic tandem. Aliter enim horrendum est in
cidere in manꝰ dei viuentꝭ.
qꝫ simul melius erit ¶ Dulce lumen
† ¶ corporis et mentis. ¶ in iudicio ¶ iusti
et delectabile est oculis ¶ videre so
cie ¶ et.
lem · Si annis multis vixerit ho
† ¶ in pspentate vel bonis ęternis
mo · et in his omnibus lętus fuerit
¶ semp. † ¶ diem mortis. Vnde in
meminisse debet tenebrosi tempꝭ
omnibus diebus memorare nouissima tua · et
et dierum multoꝫ · qui cum vene
nerint non p.
rint vanitatis arguunt ꝓterita.
¶ promice ¶ deo. Vnde. Gaudete semp in deo
non in mundo. ¶ aũ ꝑ senectus veniat vel ca
ptiuitas babilon. vel romana.
Lętare ergo iuuenis in adolescen
† ¶ Quod tibi placet
tia tua · et in bono sit cor tuũ in die
bus iuuentutis tuę · et ambula in
¶ voluptatis ¶ sapie
vijs cordis tui · et in intuitu oculo
¶ tamen ¶ semp meditare
rum tuoꝫ · et scito qꝺ ꝓo omnibus
¶ que facis. ¶ ybi manifesta erunt abscondi
ta cordis nostri ·
his adducet te deꝰ in iudicium

Ca. XII.

¶ Omnes prauos
motus a tę ꝙtinue.

HAbet irã a cor
¶ vicia iuuentutis
¶ oes malas voluntates
de tuo · et amoue malicium a carne
† ¶ carnis comes adolescentie.
tua. Adolescentia enim et voluptas.
¶ transitoria ¶ et ¶ qui te fecit qui tecũ
dicabit.
vana sunt Memẽto creatoris tui
enim
in diebus iuuentutis tuę · ąñ qꝫ ve
¶ senectutis mortis iudicij
niat tempus afflictionis tuę · et ap
captiuitatis
ꝓpinquent anni de quibꝰ dicas
† id est antequã auferantur iudices tui. et viri
sancti ¶ veniente iudice.
non mihi placet Antequã tenebre
¶ sensus corporis qui in senectute debilitat
scant sol et lumen et stellę et luna ·
† ¶ ꝓphete ¶ completis que ꝓnunciant
¶ ad cõpletiõꝫ verborũ suorũ.
et reuertant nubes post pluuiam
¶ recedẽtes ¶ angeli custodes domus.
¶ coste que muniunt
mollia corporis ·
Dñ ꝓmouebunt custodes domꝰ
¶ turbabunt ¶ in exercitu tuo · † ¶ cura totum
corpꝰ sustinentia. ¶ debiles non valentes mo
et nutabunt viri fortissimi · et oci
lere cibũ. ¶ dentes ¶ verba magistrorum.
osę erunt molentes in minuto nu
† ¶ caligabunt. ¶ oculi. ¶ prophete qui de ce
lo solebant visionis sue lumen accipere.
mero et tenebrescẽt videntes ꝑ fo
¶ senes qui ñ possunt ambulare in domo sedẽt
ramina · et claudẽt hostia in platea
¶ aduenientę captiuitate hierusalem humilia
bitur † ¶ chaldei
in humilitate vocis molentes · et cõ
† ¶ quasi hieremie voce inuitati. ¶ galli. ¶ ni
mia senectute nihil valentes discernere. ¶ au
surgent ad vocem volucris · et ob
reo que delectantur carmine. vel chori psallen
tium in choro
surdescent omnes filię carminis ·
¶ dei potentia ¶ lassis populibus. † ¶ ingredi.
¶ nec cadant ¶ ipsi hostes mortę semper hebr
Excelsa quoqꝫ timebunt et formi
¶ planas ¶ cancescet caput ¶ metaphora.
¶ virga quam hieremias vidit.
dabunt in via · florebit amigda
¶ intumescent tibie. † ¶ nabuchodonosor
cũ exercitu suo. ¶ ¶ refrigescet libido organis
membrorum deficientibus
lus · impinguabit locusta · et dissi
† ¶ amicicia dei cum israel ¶ sic dissolutꝰ ¶ dei
auxilio destitutus.
pabitur caparis Quoniã ibit hõ
¶ in terram ¶ obsidione vallati.
in domũ eternitatis suę · et circui
¶ in funere vel in furore.
bunt in platea plangẽtes. Anteqꝫ
¶ gloria israel.
¶ continuatõ vite: ¶ vnde venit ·
rumpaꝫ funis argenteus · et recur
¶ vel catena ¶ metaphorice.
ras ad ꝓfossa ꝙ bona. ¶ homo.
rat vita aurea. et conteratur ydria
¶ id est donec vobis sanctasanctorũ precepta
legis et gratia spũsancti auferantur.
† ¶ qua extrahitur aqua
sup fontẽ · et ꝓfringaꝫ rota super ci
¶ corpꝰ. † ¶ vñ egredi
sternam · et reuertatur pulvis in ter
sus in lumbis abrae. ¶ anima. ¶ grã ꝓphetie
qua quondam fruebaris
ram suam vnde erat et spũs rede
¶ deum ¶ nõ est enim detraduce.
at ad eum qui dedit illum. Vani
tas vanitatum dixit ecclesiastes et
¶ commẽdat ea que dixit
et allegorice dicta inuit.
omnia vanitas. Cumq esset sapiẽ
tissimus ecclesiastes · docuit popu
¶ qua
lum et enarrauit quę fecerat · et inue
si mistica
stigans ꝓposuit parabolas multas ·
¶ auditori
quę sunt verba vtilia · et cõscripsit
¶ ydoneo retinendos
sermones rectissimos · ac veritate
¶ nõ mea tãtum · † ¶ ferrum pungen
teo pigros · et ereticos somnolẽto s non palpã
tes ·
plenos. Verba sapientiũ sicut sti
¶ mẽtis
muli · et quasi claui in altum defixi
¶ multorum ¶ nõ temere
quę ꝑ magistrorum consiliuꝫ data
† ¶ ideo dignora ¶ magister vester vnꝰ est chri
stus ¶ ergo ¶ verbis.
sunt a pastore vno. ¶ His amplꝰ
¶ quia.
† ¶ Si his cõtentus nõ fue
ris et ultra quęseris
fili mi ne requiras ¶ faciendi plẽs
¶ tibi † ¶ infinita curi
ositas
libros nullus est finis. ¶ frequens
¶ nõ tantum spiritus.
qꝫ meditatio. carnis est afflictio.

¶ Et consurgẽt. Quia nõ possunt dor
mire · refrigescẽte san
guine et siccato humo
re quibꝰ alitur sopor
¶ Dissipabit ca. Caparis renibus va
let · et quia circa partes
illas libido regnat · ꝙ
caparim significat · q̃
petre beret sicut israel
deo
¶ Caparis mane ap
rit flores ad solis ortũ
vespe aũt reconditeos
cum solis occasu. Sic
eos qui in ¶ spentate
gratulant · in aduersi
tate vero desiliunt a
bono
¶ Antequꝫ. et Re
dit ad sup. ora vbi ait
Memẽto creatoris tui
et · et simile fine senten
tiam concludit.
¶ Et reuertatur et.
Antequã reuertaris i
babiloniam vnde es
egressus · i libris abra
et in apias in mesopo
tamia ꝑtem vnde pro
fectus es
¶ Vanitas vanitatum. Post descriptionem
humane fragilitatis ·
et mortis · pulere quod
posuerat ꝓduxit Va
nitas vanitatum. Quasi.
Noli luxuriari · noli
delicias ꝑere. cũ scias
te celeri fine transire
ad iudicii ꝛstimare.

¶ Verba sapien. et. Ne videat ie nete
post legem ꝙ moysen
ipso deo ꝓmonẽte da
tam · nouã ꝓcepta ac
dere. dicit hec verba
sapientium esse.

¶ Antequꝫ tenebre. Pol conterer in tene
bras · et luna in sanguinem · antequꝫ veniat di
es dñi magnus.
¶ Luna nõ dabit lu
men suũ · et stelle cadẽt
de celo · et virtutes ce
lorꝫ mouebũt · q̃ sũt cu
stodes domus. i. hui
mundi · et viri fortes er
rore decepti nutabũt
vel in monte ꝙ sol et
luna et stelle et nubes et
pluuie cessant ei
¶ Et claudent h. Ne videãt lusus inue
nũ · omia cũ talia sint
eis importabilia.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Finem loquendi ⁊c. Quia diuersoꝝ diuersas sententias tãçꝫ cõ
cionator induxerat-hoc fine omnes concliat scz deum time-hoc solum ai/
unt hebrei in autoritate habitum-quia hic intentionem suã ostendit-cum
videatur in multis ad voluptates hortari.

¶ Stabat amos supra murꝫ litum-Et dixit dominus ad eũ. Quid tu vi
des amos:trullam cementarij ego video linientẽ murꝫ. In trulla tria con/
siderant Acumen-lignum-⁊ planicies. Acumine dura ejciunt-ligno eminẽ
tia intus restringũtur-
planitie omia adeq̃n/
tur et poliunt Murus
er politis ⁊ impolitis
lapidibus et cemento
constat. Murus iste
mundi vniuersitas est
cuius dispositio et di
uersitas ex rerum va/
rietate constat-sicut in
muro quedam latent
quedam ꝓminent-om
nia tamẽ eqnant-ita ĩ
mundo quedam quę
latent ad ortũ pdeunt
⁊ quę sunt ad occasuꝫ
tendunt ⁊ occidũt-om
nia tñ vno fine dau/
duntur et equant. Sup hunc murum.i.sup hanc varietatẽ ⁊ diuersitatẽ
stabat amos-semp se ad anteriora mente extendẽs. Salomon vero subter
vel iuxta hunc murꝫ stabat ⁊ nõ desup-tandẽ considerãs subtili inquisitõ
ne varietatem ⁊ rez mutabilitatẽ intellexit omia esse vana ⁊ caduca Mo
ritur eñ doctus cum indocto:paup cum diuite-⁊ hꝰmodi similia. Et sicut
in principio dictũ est-tria edidit volumia-puerbia.ecclesiasten.cantica cã
ticorum. In quibus tria hominũ genera exprimit-incipiẽtes-pficientes-⁊ p
fectos. Inde trinomius dictus est.ydida.i.dilectus-ecclesiastes.i.cõcionã
tor-salomon.i.pacificus. In titulo pabolaꝝ vocat se filium regis israel-ibi
eñ loquit maioribus ⁊ minoribus-incipientibus et rudibus-⁊ ad plures.
In ecclesiaste vero filium regis hierusalẽ-iam hic ad ꝓiectos loq̃tur.et ad
paucos. In cantico tñ salomon se vocat-ibi pfectis et equalibus more bo
ni oratoris-in hoc libro loquit ad populũ iam penitentẽ

¶ Legitur eñ salomon deum offendisse supra omnes coetaneos sui tpis
et in tñ vt ydolatra sit factus amore mulierum-et templa tribus ydolorũ
ca hierusalem construxisse. Unde ⁊ thurificasse dicit. Hebrei tradũt illum
penituisse-et in illa penitentia hunc librum ꝓposuisse-in quo ostendit om
nia vana ⁊ caduca esse.et ita reuocat eos ab errore viciorum et peccatoruꝫ
ad penitentiam sui exemplo. Materia eius est trulla cementarij.i. mundi
mutabilitas vt dictum est. Intentõ est nos reuocare ab appetitu rerum mũ
danarum.et contemptu earꝫ. vt cum amos non subter vel iuxta sed supra
murum stemus. Modus talis more ꝓphetico ꝓmittit phemiuꝫ.in quo oñ
dit quis sit et qui loquitur.et ad quos loquat. Notandum etiã q̃ nõ om
nes sententię quę hic ponunt sunt salomonis-sed diuersorum. Non enim
tam sapienti hoc conueniret.s.bonum est vt quis bibat ⁊ comedat. Et il/
lud. Unus interitus hominũ ⁊ iumentorum. Et illud Quid amplius ha/
bet sapiens stulto? ⁊c. Positis itaq̃ diuersoꝝ sententijs-more boni conci
onatoris.qui vt omnes audiant ipsum.manu silentium indicit.suam sen/
tentiam ꝓmulgat quã omnes acclamant firmiter tenere. Ita finem loquen
di omnes pariter audiamus. Deũ time-et mãdata eius obserua. Hoc ⁊c

tynanimes ſnullus excuſet ſe
Finem loquẽdi·piter omnes au/
ſhunc.ſ. ſfiliũ ſic·
diamus·Deũ time ⁊ mãdata eius
ſinviolata ſad ſfactꝰ a deo ſ time·q;
obserua·Hoc est omis homo ſCũ
ctea·q̃ fiũt mala.ſ.et bona. ſdistrictũ.
cta que fiunt adducet in iudicium
ſet inducabit ſetiam ociosoꝝ verbo ignoran
ꝓ omni errato·siue bonum siue
er prolato
malum sit

¶ Explicit liber ecclesiastes

Salomon filius dauid regis israel iuxta numeꝝ vocabuloꝝ suoꝝ
tria volumina edidit,quoꝝ primus est masloth-quẽ greci pabo/
las.latini,puerbia nominant.eo q̃ in ipo sub compatiua simili
tudine.figuras verborum ⁊ imagines veritatis ostendit.ipsam autẽ veri
tatem ad intelligendum ingenio legentiũ reseruauit. Secundũ libum coe
leth vocauit-qui grece ecclesiastes vocat.latine concionator.eo q̃ concio
nes non solũ spũaliter ad vnum sicut in prouerbijs sed ad vniuersos gene
raliter dirigant.docens omnia quę in mundo cernimus vana esse-et bre/
uia.⁊ ob hoc minime appetenda. Tercium libũ siraſirim ꝓnotauit-qui ĩ la
tinam linguam vertit in cantica canticoꝝ. Ubi p epitalamicũ carmen con
iunctionem dñi-et ecclesię mistice canit. Dicit aũt canticum canticoꝝ eo
q̃ omnibus canticis ꝓferat. Sicut in lege quędam dicunt sancta.quibus
maiora sunt sancta sanctoꝝ. In his quidẽ tribus libris triũ generꝫ diſaplias
composuit.quibꝰ ad rem scientiã puenit. In primis nanq̃ ethicam-i.mora
lem.post hoc phisicam q̃ qualitatẽ naturę ꝓprehendit.ad vltimũ theori/
cam.i.ꝓemplatiuã. In puerbijs eñ moralia docens p ꝓmunẽ quendã lo/
quendi vsum altiorẽ intelligentiã edidit.ꝑseuationẽq̃s mandatoꝝ.et do
ctrinę celestis institutionẽ luccinctis verbis breuibꝰ sententijs coaptat. Siũt
aũt puerbia sub verbis aliꝰ res alias explicantia. q̃ aliter q̃s dicunt intel/
ligunt-plus in virtute sententiaꝝ q̃s in sono verboꝝ habẽt quę greci par/
tima vocant. Ecclesiastes rez naturas discutiens cuncta in mundo vana.
et caduca esse deꝓhendit-rezq̃s omniũ fragilitate conspecta renunciari mũ
do ammonuit. In canticis canticoꝝ supgressus visibilia atq̃s ꝓemplans
ea quę sunt celestia vel diuina sub specie sponsi spõsęq̃s.dulci eccląq̃s vni
tatem declarat.atq̃s animã ad amorẽ celestium erectans puenientiũ ad cõ
sortium dei prouocat. Illud vero nõ est pretermittendũ qđ ab auctoribus no/
stris traditur apud hebreos hanc fuisse conseruationẽ.ne cuiq̃s hũc libruꝫ
legere ꝓmitterent.nisi viro iam pfectę scientię et roboratę fidei impetia nõ
tam eruditet ꝓgnitio lubricas mentes q̃s textus ad concupiscentias corpo
rales conuerteret

¶ Salomon.i.pacificus.quia in regno eius par p quã futura pax eccle
figurabat. Ydida.i.dilectus ⁊ significat illum de quo dicit.speciosus for/
ma ꝓ fi.bo.ꝓterea b.t.d.i.e. Ecclesiastes.i.concionator.et significat illum
qui rationabiliter erat allocuturus.et congregaturus ecclesiam. Iuxta nu
merum vocabulorum tres fecit libros.puerbia.i. in quo libro docet puꝰ
los non tam etate q̃s scientia.de equanimi conuersatione in mundo.scz q̃
liter licite possint vti temporalibus Ecclesiasten in quo instruit homines.p
nectionis gratis ad contemptum caducoꝝ. Cantica canticoꝝ.scz hoc opus
in quo virum ꝓsummatum docet.de solo amore dei vt reqescat inter bra
chia sponsi. Unde et canticum canticoꝝ dicit sua dignitate omnia alia et
celles cantica.per illa quippe vitant vicia.cauetur hostis.per ista locuple
tamur virtutibꝰ.domino coniungimur. Simili ordine etiã philosophi isti
tutiones suas ponunt.primum ethicam docent.postea phisicam.et quem
in his profecisse vident ad theoricam vsq̃s pducunt

¶ Materia.sponsus ⁊ sponsa.id est.caput et ecclesia.⁊ modus quali des
derio membra capiti cohereãt.⁊ ei placere contendãt.⁊ quę dona ab illo
vel in ꝑsti accipiant vel in futuro expectent.⁊ quali affectione sponsus ec
clesiam diligat eam laudans et ammonens et confortans. Finis est dile/
ctio dei

¶ Quattuoꝝ mihi in hoc ope inuenisse videor. ꝓsonas.sponsum.⁊ soda
les ipsius.sponsam ⁊ adolescentulas cum ea. Alia a sponso-alia dicunt a
sponsa.nonnulla a iuuenculis.quedam a sodalibus sponsi. Congruum
quippe est vt in nuptijs sit adolescentularꝫ multitudo cum sponsa-iuuenuꝫ
turba cum sponso Sponsum:christum intellige. sponsam :ecclesiã sine ma
cula et ruga. Angelos vero ⁊ eos qui pucnerunt in viruꝫ pfectum intellige
amicos sponsi. Adolescentulę sunt sponsaꝝ inapientium turbę. iuxta mo
dum quendam salutẽ adepte. Et hoc aũt libro gentiles sibi epithalamiũ
vendicarunt.et istius generis carmen assumptũ est

¶ Si vis ascendere ad canticũ canticoꝝ necesse est de egipto egredi.vt pꝰ
transitum maris rubri submersis inimicis primũ possis canere canticũ. Et
quia adhuc longe es a cantico canticoꝝ:pambula terrã desertꝫ spiritualiꝫ
et consequenter iordanis ad ripam constitutus.scõm canticum canas. Au
dite celi quę loquor ⁊c. Et cum vniuersa transieris ad altiora conscende.
vt possis anima decora cum sponso.et hoc canere canticũ canticoꝝ

¶ Notandum q̃ sponsa semp in domo.vel in lectulo.vel in aliquo interi
ori loco cum sponso manere ꝓcupisat-qđ mulieribus ꝓpruit. Ipse:qđ ma
sculorum est.ad foris seca vineaꝝ vel ad huiusmodi opa amicam euocat.
quia nimiꝝ ecclesia si posset fieri in tranquillitate pacis dño sobolẽ educa
re desiderat. At ipe in pñti eã crebris tribulatõibꝰ exercet-quo mundior ad
eterna pueniat.ne si,pspera ꝓtingãt incolatu pñtis seculi vel exilij delecta
ta-minus ad celestẽ suspiret patriã

¶ Synagoga:congregatõ.qđ ⁊ lapidum.ecclia ꝓuocatio-qđ ratõnabiliũ
Utraq̃s aũt hec portio iustoꝝ in eadẽ fide christi ⁊ dilectõe diuersis tẽpo
ribus.illã expectãdo vetuꝝ istã suscipiendo presentem.consors effecta est.

¶ Omnes animę motiones vniuersitatis conditor deus creauit ad bonũ
sed vsu nostro sepe fit.vt res quę ꝑ naturã bonę sunt-dum male his ab
utimur nos ad peccatum deducant. Unus est animę motibus amor est.
quo bene vtimur si sapientiam amemus-et veritatem. Male aũt-si carnẽ
aut sanguinem. Tu igitur vt spiritualis audi ĩ spiritualiter amatoria ver
ba cantici cantari.et discе motum animę tuę-⁊ naturalis amoris incendiũ
ad meliora transferre

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Osculet me. Vot ꝓcedentiū aduentū christi-qui orant ad pfectū sponsi.id est.christi.

¶ In medijs ꝓbꝫ exaudit-7 videʒ sponsum ad ipm loquitur.

¶ Langa t me dulcedine pītię sue.quā a ꝓphetis sepius ꝓmissam audiui 7 venit osculū afferens etiā mei ois attractū suscipiat.i.interrogantē me de via salutis audiat-7 erudiat-7 vtraq; vnū faciens osculū pacis afferat

¶ Osculari.p pacificari ponit ad similitudinē illoꝝ qui ꝓpter discordiaʒ a dīis suis recesserunt & redeuntes se inuicē osculant-7 pfecte pacificantur.sic synagoga.

¶ Hen? h-a deo suo ꝑ peccatum remotū-optat reconciliari p incarnationem filij.

¶ Quot ꝓcepta et ei? ꝓdicat se ꝓgnosat.q. tot oris eius oscula suscipit

¶ Loquit'mente amātis que p feruore dilectionis ordinē loquendi nō valet obseruare

¶ Sicut em in osculo duo corpa diuersa iūguntur:sic i incarnatōe filij due substantie diuinitatis 7 humanitatis penitus diuerse in sepabili conunctione vniuntur

¶ Meliora sunt vbera. Vbera sponsi nominat quod multi ebreē vt ipo carminū initio figurate se loq manifestet.

¶ Ideo desidero osculum-quod est etiā redemptō mea. quia instructōes tue que sunt lac 7 nutrimenta pueroꝝ sunt meliores alijs doctrinis q̄ non fouent & occidunt simplices · sicut vinū enecat pueros.

¶ Vngentoꝝ odoribꝰ opinio solet signari virtutū

¶ Oleū effusū. Ideo etiā desidero osculū quia nomen tuū est oleū ꝛc

¶ Sponsus a patre ad sponsam venit vncꝰ·vt et sponsam vngat

¶ Crisma christus.i-ab vnctione vnctus-quod nomē ꝓ grām sancti spiritus in baptismate funditur in cunctos fideles

¶ Nondū possum tm amplecti.nomē tuū interea ex desiderio tui mecum pernocabit

¶ Nomen iesu venit in mundū·7 statim ꝓdicatur·oleū effusum.i.in vniū sa terra christi nomen ꝓdicatur .nunc moysi nomen auditur in gentibꝰ .qꝫ prius iudee tantū laudebatur angustijs.

¶ Ideo adolescentule. Hec dicens adolescētulas ꝑspicit·que duʒ prius loquerctur-non aderāt-& in ꝓbus medijs ingredit adolescentula ꝓ choris et sponsi laudatur eloquijs

¶ Uniuerse ecclesie que vnam catholicam ecclesiaʒ faciunt adolescentule sunt-non vetuste p culpām·sed nouelle p grām·non senio steriles . & etatis mentis ad spūalem congruē secunditatem

¶ Et quia oleo tue gratie omnes dolores criminū euacuasti.Jō a.v.

¶ Trahe. Respondent adolescentule . Trahe me post te . Sponsa non post tergum sequitur.sed sponsi iuncta lateri:famule post eā ingrediuntur

¶ Trahe. Uncules vor expectantium incarnationē saluatoris·7 dona ipsius ꝓmendant·ū.hinc subinfertur vor illoꝝ qui post tempa incarnatōis ad fidē venerāt·Illa vt veniret 7 osculum afferret rogabat·hec nō ad se vltra eum defendere taliter flagitat·& ipsa potius ad celos sequi desiderat·quod quia p se non posse fieri conspicit·eius ducatum implorat ad quem venire desiderat

¶ In odore vngentoꝝ tuoꝝ·in consideratione miraculorum

¶ Introduxit·Sponsa in penetrale sponsi ingressa reuertitur ad inuē cula's et nunciat illis

Ca: P

¶ Delectet et certificet

Sculetur

¶ humanam naturam. † ¶ incarnatōe filij que ē quasi quedam ꝓlibatō coniunctionis.

me † osculo oris sui

¶ qz hic grā aduiuās et finis vita eterna.

Quia meliora sūt

¶ doctrina et refectio tue ꝓsentie q̄ dulcis est † ¶ legis feruore vel quibuslibet aliis institutionibus · / ¶ ad similitudinem vnguentorū·quia odore attrahunt vel ꝓpter dona sanctispiritꝰ.

vbera tua † vino. fragrāta † vnguē

¶ Quia effectu et natura omēs ꝓcedunt vtcteno veteris legis. / ¶ de baptismo ¶ qz reficit sanat et supernatat † ¶ deus bō fact? ¶ q̄dō prius latebat i paucis modo notificatur ad satis optimis. Oleum † effusum † nolutem omniū† ¶ quia effusum est † ¶ ruoco in fide ¶ quia te in essentia videre non possunt sola dulcedine nomis tui te oibus reb? anteponunt.

men tuū· † ideo † adolescentule dile

† inter vim corꝑis ¶ in vmbra tua vel etiā imitatione tuorum operum ¶ Cum singulariter dicitur trahe me.addit curremus·quia vna ꝓ oꝝ bem ecclesia de multis fidelibus·

xerunt te nimis † Trahe me post te

¶ Introduxit me. Vel ꝓ spem in eternam beatitudinē induxit .pluraliter pro omnimoda bonoꝝ copia·quasi tam dulcedinē regni celestis ꝓ libani·que mibi in celis ꝑata sunt-ipso reuelante cognoui . Horꝫ ad eū conuersa-qui sibi hoc reuelat-gratias agit ꝓ beneficijs

¶ Quattuoꝝ sunt in domo-porta .ascensus-tridiniū-cubiculū-ꝓ potā fidem·ꝓ ascensum spem·ꝓ tridiniū caritatē·ꝓ cubiculuʒ ipsam beatitudinē. intelligimus

¶ in fama nominis tui quod eō paratur vngūctis vel in hoc eternoꝝ bonorum que vnguentis sunt comparabilia.

Curremus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ

¶ Quasi vos adolescentule currite quia me currentem introduxit sic et vos introducet † ¶ Nondum ad requiem sed in pītem ecclesiam vbi necessaria sunt,vite.

tuoꝝ. Introduxit me rex † in cella

¶ Horꝫe cū bonoꝝ opm attestatione. † animo cum bona voluntate operabimur.

ria sua. Exultabimus 7 † letabimur

¶ nō in nobis· † ¶ Exultabimus ꝯ in memoreo crimus donorum vel doctrinarum tuaruʒ. / ¶ existentium super austeritatē legis vel carnalium desideriozum que inebriant.

in te. † memores † vberum tuoꝝ su

† ¶ in ꝑfuturo vel per penitentiam.

per vinū· Recti diligūt te. † Nigra

¶ de ore virtutum· † ¶ que iam ad celestis patrie habitationem suspiratis.

sum sed formosa· filie hierusalem·

¶ Nigra reputoꝝ.et quasi purgamentum mundi non habens locum inter homines.ſs semper militans et exulans· † ¶ i tenebre· / ¶ formosa sicut pel.sa ? ¶ nostre militie pacificum verū delectantes ¶ de pellibus rubricatis ꝛcat sibi tabernaculum salomon in quo delectabatur.

sicut tabernacula † cedar † sicut † pel

/ ¶ Nigra quidem sum.ſs nolite mirari si hominib? foꝛo despecta sum ob ictus temptationuʒ

leo salomōis † Nolite me ꝓsiderare

¶ Exultabimꝰ. Quasi non de preceptis muneribus: ipsi nos extollimus ſs tememores per omnia quāta pietate austeritatem legis·gratia fidei euangelicę mitigare dignatus es.ideo non in nobis·& te exultabimus·quia recti omnes diligunt te·et sup omnia diligendū dicerunt.

¶ Rursus in penetrale sponsa ingressa adolescentule dum illius ꝓcessum ꝓfectione . Memores · 7 recti diligunt ad sponsę ꝓmendationē refertur.

¶ Memores. Ita que maioꝝ est iam tuorum lacte vbeꝝ ꝑfruitur-nos quoq; nō quidem diligimus·& diligemus. Deinde loquitur ad sponsam · recti diligunt te.

¶ Recti. Omēs qui sunt recti coade superomia te diligant . nec recti sunt qui tuo amori aliquid ꝓponunt · a quo solo habent qd quid boni habent.

¶ Recti diligūt te. Frustra se conditorem diligere credunt. qui ei? monita contemnunt. Vere iusti. nec actu . nec cogitatu. nec dicto deum violant.

¶ Nigra· Postq̄ ecclesia in cella ria est ꝓducta ꝓ cognitionē .ſ. ꝓ spem futuroꝝ bonoꝝ·postq̄ cum recto corde diligere·et in eius gratia gaudere didicit.restat ostendere quid pro amore illius · et pro adquisitione bonorum que gustauit certaminis subeat·7 quid afflictōnis toleret

¶ Nigra. Quasi ꝓmittitis vos mecum ituras.7 potest vos tribulatio deterere quā patior.sed nec afflictio nec infamia vos deterreant. quia hec virtutum formositatem conferent·7 post amorē restat patientia·ad experimentum amoris.

¶ Nigra. Rursus adolescentulis sponsa respondet.7 agitur de manifesta temptatione.

¶ Nigra. Vilis quidē in oculis ꝑsequentium appareo·& ante deum veritatis confessione gloriosa refulgeo

¶ Sicut tabernacula cedar si. Hic sicut ponitur non pro veritate.& pro estimatione insipientium.qui eam putant vicioꝝ vl demonū mansionē·sicut pel.sa.hic ponit pro vitate

¶ Cedar ismahelis filius fuit.cuius manus contra omnes. 7 manus omnium contra eum··nullum inter homines habens locum · sed in tabernaculis pro nequicia sua semper habitans. Sic 7 iusti pro meritis suis creditur expelli 7 affligi·7 quasi hostes omniū iudicant. Unde dicitur . Eritis odio omnibus ꝓpter nomē meū

¶ Sicut pelles. Ecclesia in se carnalia mortificans desideria et decora ta virtutibus vero pacifico dignū fit habitaculum·

¶ Ideo caro dominici hominis vocatur pellis·quia sicut tentorium sup aliquem tenditur ne a sole vratur. ita caro christi in cruce extensa fuit nobis umbratio viciorum

Decolo.m sol. Solis est vrere 7 illuminare·sic verus sol exterius suos psecutionibus exurit·dando vires resistendi illuminat.

Filii ma. Et quasi ad obiectionē infirmoꝝ dubitantiū respondet

Distendit vñ primā psecutorum rabiē peperit quę grauior apparet·per hoc q̄ a contribulibus

Filij. id est·apostoli destruxerunt sectam nostrā.

Paulus eccliē psecutor filius fuit matris eius fm carnem 7 educatōꝝ 7 penitentiā agens ad sororis signa cōuersus p̄dicauit fidem quam ante destruebat

Posuerūt me. Una erat in hierosolimis vinea dñi. s. primitiua eccla· quę die pentecostes aduentu sancti spiritus est p̄sti/tuta·cuius eo tpe apostoli custodes fuerunt sed facta psecutōe·dispersi sunt in regiones/ bus iudee 7 samarię p̄ter apostolos·7 sic cōtigit vt plures essēt vineę. i. in plurib⁹ locis 7 dum psecutores in/ dei volebant eccliam p̄turbare·seminarium verbi spargebāt lati⁹ nolentes·7 vnā pseqūdo mltas constituī fecerunt. Cum ergo dixisset se afflictā parricidali odio synagogę· mox subiūgit· q̄tum p̄ hanc afflictionē profecerit addens ex psona illoꝝ quibus p̄dicandi cura cōmissa est. **Posuerūt** me custodem in vi.

Grego. Vineę nostrę actiōes sunt·quas vsi quotidiani laboris excolimus. Ꝑ custodes in vineis positi nostrā vineā nō custodimus·quia duꝝ extraneis actionibus implicamur ministeriū actionis nostrę negligimus.

Dum plures custodire vineas vt alios lucrifacerem in quibusdā damna sustinui

Acerbitas psecutionis filioꝝ synagoge fecit me vineā non custodire·q̄ relicta euangelica doctrina ad legaliū observationū differēias cogebant.

Indica mihi. Vox incipientis eccliē de gentibus ad sponsum·q̄ multi pseudo ꝓphetę erant in mundū dicētes·ecce hic christus·ecce illic·exorat vt possit discernere quoꝝ p̄fessione 7 ope possit inueniri. Indica mihi pastorem meū·quē tota anima diligo 7 in quib⁹ requiem 7 pascua habeat ne estu turbata temptationū p̄ sodaliū. i. hęreticorum ꝓuenticula·eum quere incipiam· Vel in voce p̄dicatoꝝ ad sponsum vt discernere possint quibus vitę verba ministrare debeant.

Deinde conspiat sponsum qui conspecꝰ absc̄essit 7 frequenter hoc facit in toto carmine·quod exptus in se, p̄bauit. sepe habitus sponsus elabitur donec vere teneat

In meridie. id est. in splendore maiestatis tuę·q⁹ p̄fectis conuenit. non mane vel vespere. Vel meridie. id est. in nimia exustione tribulationū quā immittit dyabolus dolens sibi mundū surripi

Volet rerum qualitas ex tpe notari. Abraam meridie angelos suscepit Joseph meridie cum fratribus epulat

Sodaliū tuo. Hęretici sodales dicunt·quia nominis eius 7 p̄fessionis misteria circūferunt

Si ignoras. Quia sponsa dum auxilia p̄nitię dei requireret i tribulationibus ex psona infirmantiū subiunxerat. ne vagari incipiā. stati eandem trepidationē illius sponsus imploratus. benigna increpatōne redarguit sēm illud euangelij. Modice fidei. q. du. quare. tu times in tribulatōe a me deseri. 7 in seruore denigratā te conquereris· Ꝑ ego p̄ tribulatōnes et pulcriorem efficere consueui. q̄ si forte hoc ignoras. nec reminiscēris· q̄ nemo coronatur nisi qui legitime certauerit· egredere a meo consortio.

Moraliter· Grego. Quando anima inter peccatores posita ad auctores sui imaginē se conditā meminit·iuxta p̄cepte similitudinis ordinem incedit q̄ si nō cognoscit egredi a secreto cordis exteriores concupiscētias· 7 ad latam viam ducta sequitur exempla populoꝝ

Dominus obiurgans ecclesiam p̄auentē admonet vate sibi grē aduersus hostium insidias.

Edos tuos. quia non iuxta mandatoꝝ meoꝝ regulam Ꝑ iuxta tuos errores instituunt.

Iuxta. in vestigijs pastorum nouissima fies·non inter oues·Ꝑ edos

Vel iuxta. id est. vt his similis veris pastoribus. quia ypocrite sequi bonos videntur vitos

Ꝑ. i. clare et manifeste. † Ꝑ nisi annūciaueris incipio errabunda iactari a via recte ducto.

in meridie· ne vagari incipiā post Ꝑ lascuas multitudines latam viā incedentes † Ꝑ sub bñdicētōe te mihi spōsatā

greges sodalium tuoꝝ Si ignoras † Ꝑ hereticos aias hominū dyabolo pruriētes

tas te o pulcerrima iter mulieres Ꝑ nō precipit sed permittit. et quid sit eventurum p̄dicat· † Ꝑ varios actus errantiū sequere.

egredere 7 abi post vestigia gregū Ꝑ nutri pauos motus carnis· vel pdoctos auditores qui a similitudine statuētur. † Ꝑ secuta magistrorum insipientiū doctrinas

tuoꝝ 7 pasce edos tuos iuxta ta † Ꝑ populo israbditico

bernacula pastoꝝ Equitatui meo in curribus pharaonis assimilauī † Ꝑ Hec. i. predicatores qui cibū scripturarum contrerunt et auditoribus comesthibilem reddūt

te amica mea. Pulcre sunt † Ꝑ per collum capiti membra iunguntur.

genę tuę sicut turturis. collum tuum sicut monilia. Murenulas aureas

Equitatui. Sic priorem populū dñs ꝑ egiptiaca fuitute liberauit sic te dñs mātis p̄sequētiū libabo elidēs pharaonem si te sponsam meā cognoueris liberans a seruitute dyaboli i fonte baptismatis passione rubricati. submerso ibidem auctore p·

Equitatui meo. Quia dominus non vult eccliam ignorare seipās. Ꝑ diligenter attendere quid donorū accepit·quid patiatur. consequenter p⁹ comminatōꝝ blandit ei·quasi. si vis intelligere quomodo te fāre debeas. intellige cui te compauerim·7 tūc cognosces te talē per beneficia mea tibi collata quę turbari non debeas

Equitatui. Eques sponsus. dicente ꝓpheta·7 salus eius equitatio. Quantum ergo differt meus equitatus ab equis pharaonis. tantū meliores omnib⁹ alijs filiab⁹

Sicut ille populus superuenientibus curribus pharaonis p̄territus est·Ꝑ celesti, protectione saluatus 7 p̄ aquas submersis hostibus in terram, p̄missionis introductus est·sic vnda mortis quę cunctis occursura est mortalib⁹. prauos rapit in interitum·pios reseruat ad salutem·7 cętera omnia q̄ ibi corpaliter·hic ꝓplentur spūaliter

Dubitantē benigne increpat. 7 ne desperet in sequenti fideli amore viliter confortat. vbi pharaonis e. compat.

In curribꝰ. i. in tempe currum. 7 nota superbiam·pharao cadens l' dissipans interpretat'.

Nec oportet vt vagari incipias cum me consolatorē habeas 7 ꝓplatos q̄ bus innitaris p quos subsistas.

Pulcre. Quoniā ostensum est quomō dominus eccliam inter aduersa protegat restat ostendi q̄tum amorem ipsius domini inter aduersa sequet eccla. Unde sequit. Pulcre sunt ge. tuę. Tanta te verecundię salutat virtute decorauit·vt castitatem p̄missę mihi fidei nulla prauoꝝ doctorum doctrina vel suggestione corrūpas a quibus timebas in errores deduci.

Pulcre dudo mulieris in genis dicitur esse q̄ plurima.

Al. In genis notat signū pudoris. sicut i p̄dicatorib⁹ mos recte viuēdi.

Eccla 7 si sponsi sui morte viduata. tanta tamē eius memoria tenet' vt nullatenus eternoꝝ possit recipe consortiū. 7 p̄ suis 7 alioꝝ peccatis gemit.

In collo doctores. in monilibus opa illoꝝ·q̄ ea q̄ verbo docēt opant

Quę sit bui⁹ sobrietatis custodiēdę grā subdēdo demōstrat·collū tuū Per collū namq; cibū trajcim⁹ in corp⁹ reficiendū. 7 verba, p̄ferimus quib⁹ secreta cordis, primis declaramus·i. doctores q̄ 7 verbo instruāt. 7 cibum salutis in p̄missa sibi mēbra transfundāt·q̄ monilib⁹ ꝓpant'. q̄ pulcri sunt morib⁹ 7 pectora virginū ꝓbis 7 exēplis' dandāt ne adulter inserat manū

Murenulas. Alia translatō. Similitudines auri fabrifaciemus tibi cū distinctionib⁹ argēti. quo aduscꝫ rex in accubitu suo ē. q⁹ est· aux. i. facię meā in p̄nti vita n̄ poteris videre. Ꝑ similitudinē claritatis celestis p illuminationē scripturaꝝ videbis p speculū in enigmate donec omnibus appareat qui nunc latet in veritate.

Murenulas. Pulcre describit sponsus eius pulcritudinē· post hec sit eius sponsus in recubitu. Interim eo dormiēte et⁹ socij. i. angeli consolātur eam·non habemus auxi. sed similitudinē auri faciemus tibi·donec surgat cum stigmatibus argenti.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Murenule quecqꝫ bone institutões quasi ornamenta aurium.
¶ In murenulis scriptura sancta · que auro spūaliū sensuū fulget inten⁹. ⁊ argento celestis eloquij splendet exterius ꝑ doctoꝝ edificationē fit custodia sobrietatis ⁊ ꝑ diuine scripture meditationem
¶ Auro diuine sapiē ⁊ argēto diuini eloqi intus ⁊ exterius renitentes
¶ Faciem⁹. ego · ⁊ mei opifices · qs primos ad erogāda semia ꝛbis instituit
¶ Du esset. Accep tis eccla tantis apditoꝛe suo munerib⁹ ⁊ ꝓmissis: quas hec deuotōe opm suscepit maiestat dicēs Dum esset rex ꝛc: qō ē cum dei filius in carne apparuit · eccla ꝑ ipm misteriū incarnatōnis in virtutū celestiū feruorem excrcuit. Ut cū esset in humiliatōe crucis humanū genus per crucem redemptū · exercitio bonoꝛ opm odorem suauitatis aspirit.
¶ Christo rege in beatitudine celestis secreti quiescente · sanctoꝝ virtus in eccia magne nobis gratiā suauitatis ministrat · qui quia cum quē appetunt nō vident · tanto ardentius ꝑ desideriū flagrāt
¶ Vel dum esset cuꝫ patre · nardus. i. dilectio qua prior dilexit nos · dedit o. qꝫ ꝑ dilectionem ꝓpter nos assumpsit carnem
¶ Mirand⁹ odo ve boꝛ. Accubante rege. nardus. m. d. o. suum dū ꝓpter nimiā caritatē q̄ dilexit nos · filius factus est mulieris
¶ Nardus que dr expellere tumores · fugare frigus · ⁊ afferre calorē · cui assimilatur homo dñicus qui carnē assumendo se humiliauit. ⁊ se humiliādo omnē tumorē superbie abstulit · frigꝰ infidelitatis remouit · ⁊ feruoꝛē caritatis intulit. herba etiā hec q̄to plus atteritꝛ tāto maioꝛē reddit odorem · sic et christus.
¶ Fasciculus . mors dilecti mei . quam pro mea salute subijt semp in mea memoria ꝓmorabitur.
¶ Ites fasciculo mirre ꝑpat · dum ꝓpter nos crucis iniurias tolerauit
¶ Mirra arbor est arabie altitudinis q̄nqꝫ cubitoꝝ filijs spicę quā achantum dicunt · cui⁹ gutta viridis atq; amara · vñ nomē accepit mirra · gutta eius sponte manās ꝓfluor est · corticis vulnere vitiat · q̄ medēdis in firmitatib⁹ est salubris. Un ⁊ mirratū vinū a militibus accepit.
¶ Ubera mea. Castaꝛ vbera nō franguntꝫ · si meretricū laxis pellib⁹ irrugant. Un ezechiel. In egipto fracte sunt mammę tuę
¶ Botr⁹ ci. di. Botrus cipri cum resurrexit. In vineis engaddi est · cuꝫ fidelibus spūalia dona distribuit.
¶ Arbores balsami · que in engaddi crescūt · quia in modū vineaꝛ excolūtur vineas appellat. Sponsus christus igit est in vineis engaddi · qꝛ in carne veniens spūs sancte plenus credentib⁹ eī⁹dem sancti spūs dona largitur. p crismatis unctionē · in cuius ꝑfectione oleum ⁊ balsamū ꝓmiscent
¶ Engaddi fons edi · ꝓpter carismata que post resurrectionē largitus est in baptismo suis ptcipibus.
¶ Engaddi. i. oculus meę tēptatōis · ⁊ tēptato est vita hoīs sup terrā:
¶ Quia morti meditatōis · mor resurrectōis gloria succedit · recte subdit. Botrus · q̄ fuit fasciculus mirre in amaritudine passionis · in dulcedine resurrectionis · extitit botr⁹ cipri · mirra enī tristificat · vinum lętificat
¶ Ecce tu pul. Actenus eccla · que dilectōnis pignora a sponso recepe rit testat. cui ipe mor remuneratōis vice respondet. ecce tu pul. qī · ex hoc q me diligis pulcra efficieris
¶ Amica mea. Alta translatio. Proxima mea · hoc est · in hoc q ꝓxima es · speciosa es. ⁊ postq̄ cepis esse speciosa sine additamento pulcra es.
¶ Oculi tui. Alia laus sponse speciose. vt ⁊ nos labotemus speciosi fieri. oculi tui co · simpliciter deum intueris · quia nihil aliud nisi ipm queris Qui vident mulierē ad ꝓcupiscendū cā · non habet oculos columbe · sed q̄ habet · castis intuet oculis. et legem ⁊ euangeliū spūaliter intelligit. In cuꝰ columbe specie spūs sanctus apparuit · Idcoqꝫ ⁊ spūalis intelligentia · ⁊ omnia spūalia dona · nomine columbe designāt. Colūba felle caret · rostro nō ledit · in cauernis petraꝝ nidificat. alienos pullos nutrit · iuxta fluenta manet. meliora grana eligit · gemitū ꝑ cantu reddit. gregatim volat. alis ⁊ defendit. visum recupat. Ita sancti iuxta fluenta doctrine sedentes meliores sententias eligunt. bonines a christo alienos nutriunt deo. si quas bonas sententias in hęresim inueniūt · nō punctūt. ira irrationabili carēt · in fide plagarum christi refugium habēt · gemunt pro peccatis.

¶ quia sensus tui spūali sunt intellectu prediti
es amica mea · ecce tu pulcra · locu
¶ naturalie ꝑ similitudē · et ego ex te sū pulcra ·
li tui columba ꝛ. Ecce tu pulcer es
¶ secundū humanitatē · quia de sanctificationē natus · ¶ humanum corpus .
dilecte mi. quia decorus ¶ Lectul⁹
¶ tui faciemis · mei cooperantis
noster floridus. tygna domorum
¶ Imputribilia · et opposite suo serpentes. id est demonico fugantia
nostraꝝ cedrina · laquearia nostra
¶ quia alta · odoris optimi · medendis · apta corporibus.
cipressina.

Ca: II

¶ Decor mundi · gloria humilium virginis integritas · de inculta terra ortus

Ego flos campi

¶ potest in hoc humilitas parentum christi accipi · quia pauper elegit genus · ¶ quod pungit a spinis canorem tamē retinens · et tunc maiorem odorem effundens

et lilium ꝓuallium . Sicut lilium

¶ Ecce · Audiēs sponsa le ꝑ dilectionē sponsi meruisse vt ab ipso sponso laudaret · sponso vicem in laudibus tribuit. non q̄ ei q̄ sibi habz suo preconio largiatur. si intelligēs decorem eius ꝑ quē ipa decora facta est ait Ecce tu pulcra
¶ Lectul⁹. Aliquando ecclesia quasi in lectulo cum sponso quiescit · tempore sue pacis vbi dei pulcritudinem liquidius aspiat · ꝑ lem fidelium flore fidei redolentem · et aqua ⁊ spiritu gignit sō. Aliquando cum sponsi surgente temptatōe ī acie consistit. Ubi lectulus pusilli fiddes q̄ d eo sunt quies et magistris suis · per hoc saltem q̄ peccare nolunt. qui florent initijs bonoꝝ operum · per quod dant spes fructus · i. maioꝝ opm
¶ Quietam in sponso vitam agere volens quales domus sint · in quibus eum suscipere velit · insinuat
¶ Par ecclie virtutibus floret · et spūali prole multiplicatur
¶ Tygna domoꝝ. Domus · varię ꝑ mundum de gentibus ecclesię. tygna: que ad munitionem domus solent fieri predicatores · quorum verbo et exemplo structura ecclesię ne corruat ꝓtinetur. Laquearia: que ad decorem domus solent fieri · simpliciores famuli christi · qui rigni adherent ⁊ sustentantur · qui non doctrina ⁊ virtutibus ornant.
¶ Cipressina. Cipressus grece dicit · q̄ caput eius a rotunditate in acumen erigitur. Unde et conos dicitur · id est alta rotunditas . hinc ⁊ fructus eius conus dicitur · Unde Comfere cipressi.

Ca: II.

¶ Ego · Quia presentis tempis statui laborem magis q̄s requies conuenit. recte sponsam ocio delectatam ad laborem exteriora conuocat Quasi Tu quidem volens pulcritudinem tuam mihi ꝓmendabilem reddere delectaris in quiete secretis florere virtutibus · ⁊ scias q̄ ego alterius modi pulcritudinem requiro in presenti · quia sum flos virtutum · a quo omnis fructus campi egredit · quia odorem meum toto mundo innotescere cupio . q̄s non potest impleri · nisi intermissa quiete qua delectaris ad officium ꝓdicatōis accingaris . Et lilium convallium magis q̄s montium · quia claritatem mee humanitatis · vel splendorem eterne lucis vel deitatis magis remoto humilibus et paratis ad patiendum . Quasi · Memento q̄ qui de virgine nasci potui qui deus sum: humiliter in mundo apparui · humilibus me socium exhibui. humiliter vsq; ad mortem veni. Ideo desiste quietis securitatem querere. Unde subdit · Sicut li.
¶ Sicut campus floribus ornatur . ita mundus mea notitia ⁊ fide decoratur..
¶ Sicut lilium . Laudato se laudat sponsam ita · Sicut lilium non potest spinis comparari · inter quas sepe oritur · eodem modo proxima mea super omnes filias liliū est.
¶ Sicut lilium. In requiem queris · et laudes lectuli · sed sato quia candidior tribulationum aculeis efficeris · et maioꝝ est fructus predicationis q̄s quietis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Sic ami.m. Grego. In ecclesia nec mali sine bonis nec boni sine malis esse possunt. bonus non fuit qui malos tolerare non potuit.

Augu. Quia aduersar heresum dogmatib eius integritas tanq̃ spinis pugnit. vt contra hostes suos vigilans exerceat. donec eminens tanq̃ lilium in capite sponsi sui candore ipso decoret

Sicut ma. Sponsa laudata 7 exemplo sponsi ad patiendũ animo nita. reciproca laude ipsum attollit. q̃ inter bonor opa similiter sanctus emineat 7 se passuram p̃mittit. 7 patr eo p̃e sidente qui est refrige rium et refectio.

Sicut ma. Unguentor odor ꝯmis suauiter redolet. nõ est tamẽ ad edendũ sua ue. Malum autẽ opti mi saporis 7 odoris talis est. vt fauces dulcore delectet. 7 spũm mal ceat odoratu

Sub vmbra. Ideo dilectum omitto ꝓpono. quia ĩ sola pietatis eius protectione. c̃ desiderio ardebaz. refrigerium tribulatio num me inuenisse conspicio. 7 suauissimũ domorum eius fructũ sentio. quo me ꝑpetuo reficiendã confido. Desiderauerat aũt sb vmbra autoris respirare. cum se sole p̃centõũ fuscatam querebatur. cum dei auxiliũ implorans clamabat. Indica mihi quẽ dr. a. mea vbi pascas vbi cubes in meridie. cum nõ solũ p̃ssurarum tedio fatigata. ſ recordatõe pulcritudinis 7 decoris eius illecta dicebat. Lectulus noster floridus. cui⁹ desiderũ se compotẽ factam ostendit dicẽs. Sub vmbra. Et notandũ q̃ supius tigna. 7 laquearia cy. ꝓdicabat. non tñ borr sibi p̃tectionem̃ sufficere memorabat. ſ solam vitę arborẽ in cui⁹ vmbra quieſceret. 7 fructu reficeret. querebat. quia sancti exemplis doctrina 7 intercessione suffragia ferunt. soli tamẽ saluatori dicere habemus. Filij aũt hominũ in protectione alarum tuarum sperabunt

Sedi. Non dicit sedeo ſ se di-bui⁹ modi. pfectus sunt eccliar vt in ei ordio desideret quispiam in virtutũ vmbra p̃sidere vt ad eum veniat corpus eius. et quo vmbra nascit. ideo 7 natiuitas iesu ab vmbra cepit. et in veritate finit. Sicut dicit Spũssanctus supueniet in te. 7 vir. al. ob. tibi: Sic postea ad meliora fit transitus

Dulcis. Quia in eo intelligit anima causam vitę. dum etiam corporaliter percipit.

Introduxit me. Hęc refectio quante dulcedinis. quãe sit virtutis ostenditur cum subdit Introduxit. id est. spe futurę glorię adeo ꝛificauit vt iam seculi non sentiam labores

Introduxit. Ambro. Quã cito guttur meum dulcedinem grẽ eius attigit. ita me recreatam spũ. 7 ab amore terrenor in supna translatam sentio. ac si in cellam vinariã introducta. noui sim meri odore 7 poculo refecta

Tipice p vinum gratia spiritussancti notatur: Cella vinaria est ecclesia in cuius vnitate tñ dari solet 7 accipi spũssanctus. quã ecclesiam de toto orbe collectam. deus in vnã sibi domũ fabricauit. quã spũssanctus suis caritatibus consecrauit. Quę fabrica quia in caritatis matrimę fundamento ipso opante consistit. recte subdit. ordinauit in me caritatẽ. Multor caritas inordinata est. quod in primo est. ponunt tercium l' quartum Primo deus diligendus est. secundo pentes. inde filij. post domestici. qui etiam si boni sunt. malis filijs ꝓponendi sunt Scrm hoc in euangelio ad cuiusq̃ dilectionem ꝓprium ponit. Diliges dñm deum tuũ et toto corde tuo. 7 et tota mente tua. 7 pri. t. sicut teipsum. Inimicos non et tota virtute. non sicut teipm. ſ simpliciter. Sufficit em̃ q̃ diligimus et non odio habemus. Vel ipse prior dilexit me. 7 diligendo vt eum amare nossem donauit

Vel ordinauit. id est. ordinata caritate. mea singula membra. i. electos

† ſ. i. te pungentes dũ a flatu dyaboli mouẽt. † ſ Non solum ab infidelibus. sed etiã eccli im probitate pungeris. quos in filiarum numero gaudebas te accepisse.

inter spinas. Sic amica mea inter

† ſ visu. odore. et gustu. acceperit oia signa siluarum. † ſ omnes institutões ad compationes in structũris diuine. inferacea sũt. i. infructuose siluę

filias ſ Sicut malus inter ligna sil

† Sic christus p̃cepit omnes sanctos. qui dicũ

uarum. † Sic dilectus meus inter

tur filij dei. grã. ipse naꝛa. † ſ quasi ab estu desideriorum carnalium sub aduentu illi⁹ p̃cepti one requiem. vel vmbra. i. diuina scriptura

filios ſ Sub vmbra illius quã desi

† ſ positiõ vmbra. p̃cepit me fructu eius saturata sum. i. celesti eius dulcedine vel corpore suo.

derauerã sedi. er fructus ei⁹ dul

ſ mei corpis. † ſ In collectionem gentiu quę iam aliqo exemplo et p̃dicatõne vinus p̃pinat. quo eos amore ei⁹ os facit

cis gutturi meo. † Introduxit me

† ſ ordinatã me fecit habere caritatẽ ſ ostendit mihi qualiter deus. qualiẽ. prim⁹ eil⁹ diligẽs⁹

rer in cellam vinariã. † ordinauit i

† ſ Consolamini me exemplis. etiã illoꝝ qui

me caritatem. † Fulcite me floribꝰ

omnes sibi copulauit. eminentioꝛa ampliori affectu ꝓsecti

Quantũ caritas mentẽ quã pfecte obsorbuerit ab amore infirmoꝛ sustollat: ostendit. cum subdit. Fulcite ꝛc.

Fulcite. Jam supradictis confortata ita in amorem dei ardet. vt pre nimio amore vel penis illatis. languor carnis imineat

Vel fulcite. i. vos alij. vel pfectiores. vel incipientes bene opando sitis mihi recreatõ. vt in bonis opibus vestris quiescam. quę adhuc nõ possuꝝ quiescere contemplando vultum dei.

Ideo fulcite vt et ꝓficiens. 7 futurum subsidium habeatis sicut ego in lãgore meo habeo

Quãto se ad amorem sponsi accendit. tãto ab amore tempaliũ languescit. Unde subdit. Languco ꝛc

Leua ei⁹ Noli aliunde capitli requiẽ querere. si em̃ leuã ei⁹ habueris. omnia tibi quę mea sunt tribuẽt.

Leua e. s. c. Cuꝝ corda fidelium in hac vita p̃ sacramentoꝝ ꝓticipationem. per pignus spũs. p̃ scripturarum solatia ꝓfectant. quę 7 ad subsidiũ pegrinationis dat deus dextra amplexabitur cum post hanc vitam celestia p̃mia accipiemus. Leua. i. pñs vita 7 tempalia dei dona. dum p̃ spem mentẽ roborat. ẽ sub capite ad

stipate me malis. † quia amore lan

ſ mente

gueo. Leua eius sub capite meo. 7

ſ et si nondum † cõtector.

dextera illius amplexabit me. Ad

† ſ Jam in fide generati illis' ministrantibus qui deum ꝓpius induit. † ſ Bene capreas et cervos dicit cẽ campoꝝ. vt notet puram simplicitatem mentium. pura fide florentius i quibus virtutes oriantur et nutriantur

iuro vos filię hierusalẽ p capreas

† ſ vt vestra cspa necessẽ sit illi labozare ſ. i. alius alium nõ impediat. sed sic quisq̃ de primorum ꝓfectu. quasi de suo gaudeat

ceruosq̃ campoꝝ. ne suscitetis

ſ id est. ne cõmouentis etiam vt in aliquo iter rumpere faciatis quietem. † ſ In meo amore qui escentem. † ſ notat eam aliquãdo et volũtate resurrecturam

neq̃ vigilare faciatis † dilectã. do

† ſ sponsa nec voluntate si congruum tempus viderit. † ſ qui me diligit. ſ orum

nec ipsa † velit. Uox dilecti mei.

consolationẽ data. 7 dextra. i. eterna vita amplexabit. sicut ꝓtegens. qñ p remunerationẽ nos glorificabit quasi tempalia dei beneficia. quo a mundi cupiditatibus. 7 ꝓturbatõnibus aliqua tantulũ quiescere quẽã. adiuuant in hoc loco pegrinatõis. 7 eternoꝝ ꝓmissio amplius delectat.

Adiuro. Primitiua ecclesia ad gentes conuersa. 7 quasi in psona eorum bucusq̃ locuta. cum ex amore interioꝛi corpis defectum iã patiat. monet sponsus nouellã ecclesiã. ne peccando inquietet eã

Quã amabilis sit deo hui⁹ ecclię 7 cuiuslibet fidelis animę pulsatio. et responsione sponsi declarat

Per capreas. i. si velitis esse ꝓbabiles capreis vel cervis in virtutũ altitudine. 7 ꝓfectionibus abis. 7 in agnitõne quę medela sit congrua vitis vulneribus si vulnera habetis.

Capreę et cervi. mũda animalia. venenoꝝ inimica. ruminãtia. opa spũalia virtutũ figurant. contra virulenti hostis insidias

Cervi tpe amoris discedẽtes a patris. alter cunctor alteri⁹ capite ipositi se sustentãt. ordinati incedẽtes. pum⁹ fert. vltim⁹ tñ fert. primo fatigato vltimus sustinet. canibꝰ i seqñtiꝰ pdumeta cornibꝰ dorso ipositis illesi enatant. Caligantibꝰ oculꝰ serpẽtes comedũt. 7 hausto fonte visuꝝ recupant 7 deponũt superflua. Sic sancti amore dei renunciãt terrenis. Alter alterius onera supportãt. minus em̃ onerati peccatis allenãt oneratos. ꝓdonando p eis orando. Robur datũ p spũmsanctũ menti suę supponũt dũ virgent ab ipsis. 7 sic trãseũt illesi. dyabolũ ꝓmedũt. i. antichristũ in se. 7 potato fonte. i. christo. visum interiorẽ recupant. 7 pellẽ ponũt. i. imũes fiũt a peccatis

Ne suscitetis Grego. Si subditi aliq̃d peccãt. ꝓpter qđ doctores a quiete surgere cogant. nõ tm̃ penã illi⁹ peccati incurrũt. ſ etiã punitur. p inquietatione doctoꝝ. qr q̃ doctores celestibꝰ intẽtos inquietare ꝓsumit etiã vitantes quas habere se credebat pdit.

Ad iuramentũ sponsi: sponsa libenter suscipit. 7 audiẽs determinatoꝝ istaꝝ apositã sẽ. donec ipsa velit. aniaduertit sibi latenter ꝓpi. vt ipsa sponte surgere velit. p̃mittit ergo se surrecturã. 7 ꝓponit talẽ spũm. p quo velit. et tps ꝛgruũ. p̃ q̃s em̃ apli i primitiua eccia gẽtiũ positi i tãta pfectoꝝ se 7 alios iduxerãt. vt iã ꝓtẽplatoi vacarẽt. itez itelligãt sibi ipositã necessitatem discurrendi p totũ mundũ. 7 ꝛstruẽdi nouas eccias.

Uox di. Hęc ẽ quã audiui adiurãtez filias hierusalẽ. ne me suscitarẽt

gaudeo·consolatoriã eius voce audiens·dum eius facie nondũ video·tũ subleuato ad celũ animo·aliquã suauitatẽ futurę beatitudinis ꝑgusto·etiam in hoc ꝓsenti

Saliens in montib⁹ Salit ī mōtib⁹·z quasi pedes ponit q̄ signo ibi fuisse diuisar·qz eũ ꝑ passionem·z vite conuersationẽ imitantur.

Saltũ fecit de celo in vtez·de vtero in ꝓsepe·de ꝓsepi in crucẽ·de cruce in sepulcrũ·de sepulcro rediit in celũ·ipse est q̄ elevatus e sup omẽs montes z colles.i. sanctorũ tam maiores q̄s minores altitudines

Transilies colles. In collib⁹ nō apparet signa pedũ·sed vmbrã supuolatis suscepit·qz z si non vt illi maiores·tñ aliqua tenus imitant·z ab eo visitantur

Montes z colles sunt·qui generalem ecclesię conuersationẽ·q̄si floridam campoꝝ plenicẽ·singulari mentis puritate transcẽdunt·z ab infimis recedẽtes vicinior supna ꝓplantur·In quib⁹ salit dñs qz corda sublimiũ cerebra visitatõe illustrat z nõ manꝰ ꝑ salit z trãsilit.qz hęc dilectio cõtemplatõis·breuis ẽ z rara·ꝓpter grauedines carnis·qz terrena habitatio aggrauat sensum multa cogitantẽ·

Similis. qz acute videt z in altis mõtiũ habitat. velociter saltat. Vnde z rarius a nobis videt·semper ascẽdit a natiuitate vsq̄ ad sinum patris.

Similis. z q̄uis diuinitate sua ita omnes transcendat·tñ factus ẽ homo·ꝑ me natus est de gentili z patriarcharum sanguine

In assumptõe carnis z humanitate·ꝓpatur capreę·in varietate virtutum et miraculorum.binulo.

Cernus·flatu narium serpentẽ de cauernis extrahit·z supata pnicie veneni.pabulo delectatur

Cũ his versiculis speculatiuę vitę sublimitas est exꝑssa·restat actiuę vite q̄ omũ ecclię ꝓmiis est·ꝓfectionẽ ondere. Vñ sequit. Ecce ipse stat ꝛc

Post parietẽ. Paries·q̄ ab eius aspectu nos seducit mortalitatis conditio est qua ꝑccãdo meruimꝰ·q̄ ita ꝓdita sumꝰ·vt si nõ peccaremꝰ omnia electi diuinã minẽ indefessi cernerem⁹·ad q̄s intuendus ꝓpanꝺ ꝓfectores cũ labore fide purificati nũc ꝓtingant.ꝑ in hoc ꝓiete misericordia dei fenestras z cancellos vnde nos ꝑspiceret fecit·qz mentibꝰ quãq̄s oppressis grãm suę cognitionis aperuit.z crebra nos suę inspiratõis luce respicit. Per cuius inspiratõis ꝑspectũ quia hoc maxime dicit agit. vt nos a tpalib⁹ ad ꝓmerẽda celestia ꝓuocet·recte subiungit. Ecce dilectꝰ meꝰ loquit mihi·q̄ supra monuit filias hierusalẽ·ad custodiã meę ꝗetis.me ad colẽdas vineas mittit·oñdens opportunitatem.

Post pa. Hiero: Moraliter. Si feceris ꝺ dificationẽ tuã deus veiet pꝰ pietem tuã.ꝑspicies ꝑ fenestras.i.ꝑ.v.sensus soliate cõtueri. vbi eũ nõ ꝑ spiciet sponsus.mors ascẽdit. Vñ bene. Ecce mors ascẽdit ꝑ fenestras nostras·eminẽs ꝑ retia.oĩa retib⁹ dyaboli plena sunt.q̄bus caperis·nisi quia sponsus subiecit se retibus mundi·quę emineret. z conscindens viam faceret vt dicas. Anima mea sicut passer erepta est de la. venan.

Per fene. Sicut sol intrat ꝑ fenestras.z illuminat domũ. ita christꝰ exemplo z ammonitõe apl̃oꝝ nos illũinauit Sicut ꝑ cancellos.i.ꝑ parua foramina parua lux intrat.sic obscura cognitio ꝑ ꝓphetas

Surge i.interrumpe contemplationẽ·z labora in acquisitõe aliorũ vel surge ab amore terrenorum.

Surge. Omnia tempus habent·qui modo adiurabat filias hierusalem ne inquietarent dilectam.ecce eam ad laborem inuitat.

Surge p. Grego. Cũ iã de corruptionis corpe educt.ei ymber trãsijt qz pñns vite torpor abscessit:z ad ꝓplandã deũ in sua suba educt.nec iam vbertũ gutte sunt necessarię. vt pluuia ꝓdicatõis debeat infundi. Nã q̄ minus audire potuit.amplꝰ videbit. Lucẽ iam apparẽt flores ī terra.qui de eterna beatitudinis vita quędã suauitatis primordia ꝑgustare aliis ꝓperit·q̄ iã in floribꝰ odorat exies q̄ post ꝑ egressa fuit.in fructu vberi habebit. Tempꝰ putationis ad. Nrã putatio tũc cuenit.qñ infructuosa z acnonã corrupti onẽ carnis deseim⁹ vt ad fructus aĩe puenire valeam⁹.q̄ fructꝰ nob ẽ vberrimꝰ. In amputatione q̄pe sarmẽta sterilia readunt. vt eq̄ valẽt vbertim fructꝰ ferant.

Ideo surge.qz ego pati cupio ꝑ te fluctꝰ cessedaui.

Veni. ad impẽdẽdam etiã curã saluę ꝓximis ꝑ studiũ sedule ꝓdicatõis· vt cum magno comitatu ad nuptias mereariꝭ recipi. q̄i.credis te venturã si vacaueris ꝓplatõi ꝑ venies mecꝰ ꝓlaborem hui⁹modi.

Oportet vt ꝓdicos q̄ cũ iã sua est ire·est etiã in illis ad quos temitto oportunitas recipiendi

Imber abiit. Ego a mortuis resurgens tẽpestate ꝓpassa tranquillitatẽ reddidi

Modo facilius est ꝓdicare cum quidã iã conuersi sint q̄s prius cum nullus adhuc crediderat.

Flores. q̄ istos q̄ iã credãt.z iã bõa opant.potes parere ecclię alios

Istos potes ꝓponere alijs in ecclia q̄ iã patiunt falcẽ vicia resecantem.

Pro quiete tua nõ debes dimittere ꝓdicationẽ. qz christꝰ q̄ in magna quiete erat cum patre·quietẽ q̃modo ꝓ ꝓdicatõne intermisit

Tempus pu. Iã inutilibus vanę religionis amputatis sarmentis. futuro fidei fructu ꝓparant corda hominum·iam et vicia amputantur.qz venit tempus remissionis peccatorum

Vox tur. au. est. Spũsus qũ de occultorib⁹ loquit sacramẽtis.z q̄ multi ñ capiũt·turturis appellatõe signat Vñ z moysi apparet·z vni. Qui de humilib⁹.q̄ ad oĩa vsq̄ pueniũt.ꝑ colũbã assumit. Vñ z arca iordanę astãtibus multis non in turture apparuit ꝑ in columba.

Vox tur. Vox apl̃oꝝ vt quotũlibet ꝓdicatoꝝ.q̄ suo cantu absconsus hiemis z veris aduentũ nunciat.q̄ ꝑ cantu humilẽ gemitũ reddit. q̄ pudicię amatores sunt.q̄ sp in angis montiũ·vt in verticib⁹ arboꝝ morant·et conuersationẽ fugiũt hominũ. dũ in mãdo corpe positi·ꝓuersationem habent in celis.incolatus sui z patrię sibi ꝓmissę memores.

Ficus grossos vocat ꝓmitiuas z immaturas ficus.quę ñ sunt habiles esui.quę etiã si concusse fuerint·leni tactu cadunt.ergo sonãte turture·i.ꝓdicãtibus aplis·synagoga ꝓtulit grossos.i.immaturã legalis observatię·intelligentiã abijcit. Vel ita. Synagoga ꝑceauit aplos.q̄ dulcem cibum credentib⁹ ministrarẽt.et quia ꝑferẽte synagoga aplos totius orbis fides saluatꝰ secuta est.recte subdit. Vinee florentes. Per florationẽ initia multiplicium ecclarum·de ea quę hierosolimis primo plãtata ẽ. de cuius flore succus expressus poculi genus conficit.saluti et voluptati accõmodã.qui letificat cor hominis

In foraminibus. In vulneribus christi ecclia sedet et nidificat.cui in passione domini spem suę salutis ponit.et per hoc ab infidijs accipitris id est. dyaboli se tutandã confidit.et in eodem alios gignit

In foraminibus. in fide vel in capacitate.in qua fidles locati a bestijs sunt tuti

Longelatio infidelitatis

Jam non habet locum quę prius mundũ tenebat vsq̄ ad tempus incarnatõis.† ꝓsecutio

Non solum ꝓsequi desinunt·ꝙ etiam obedientes sequunt.

hyems. † **imber abiit.** † **z recessit.** initia bonorum ogm vel fidei. † soli ꝙ alijs relucent crescente ecclia † corpis ꝙ cui do incrementum·tu colis et regis.

Flores apparuerunt in terra nostra. modo **tempus putationis aduenit.** christi † loco ñ debes desperare· quin et tu ita audieris † in illis qui prius erant mare et instabiles

Vox turturis audita est in terra ꝙ cepit cẽ nostra duꝝ fidei verbum recepit. † quasi dn in ecclum vocco· et gentiles iaꝝ conuersos † ꝓiecit vel ꝓdurit.

nostra. ficus † **protulit grossos suos** gentium collectõe. † et hic facile possũt corrumpi. † famam sancte conuersatõis

Vinee florentes dederũt odorem suum. † et iõ ad iustitiã vel ad laborẽ. † cui tãta **Surge ꝓpera amica mea** obculi dona. † fouẽs mihi pullos ifusione sanguinis **speciosa mea z veni.** † **colũba mea** ctispũs. manuꝰ fide christi vulneribꝰ. † i. christi qui est stabile fundamentuꝫ **in foraminibus** † **petre in** † **cauerna** lateris christi vel apostolorum. † vel cauernis ꝙ quidẽ plꝰ capiunt·quidam minus.

¶ Macries est congeries lapidum sine cemento in vnum ꝓpactorum·sic apostoli eadem fide ꝛ eisdem sacramētis sunt vniti.

¶ Ostende mihi. Nec dū habebat fiduciā vt revelata facie gl'az dei cōtemplaret·ꝙ nīā ornata est·vt oīde mihi facē tuā. sonꝫ vox tu·i au.m.

¶ Ostendit' dño facies recte opando·oīdit' son' vocis salubrit' ꝓdicādo.

¶ Ne erubescas ꝓdicare crucē christi.cjus stultitia videat' incredul·quā ꝓdicaverūt apli ipi·q̄ sunt macries·ꝛ munimētū eccīe·vl' macries sūt ꝓphete.ꝛ patriarche.in qbꝫ apli bñt refugiuꝫ.

¶ Mō intus pulcritudinis habes ꝛ ī secreto ḡtis didicisti ī publica actōne ad vtilitatem alioꝝ demōstra Nam mihi q̄ titima.p spicio tunc facē tuam ostendi estimo.cū vtilitati primoꝝ bonam actōꝫ oīdi considero.

¶ Meis. non alienis.i. meę dilectōi·nō alicui terreno·ꝛ opus ꝛ vocem expende

¶ Vox tua·nō aliena.ꝫ ea quā in die desponsatōis te mihi seruire pmisisti.

¶ Capite nobis. Cum nō sufficit nobis vitā nostrā alijs in exemplū ꝓponere.et bonā ꝓdicationē facere·nisi etiā errātes corrigam'·ꝛ infirmos abī fidēs alioꝝ defendamus recte dr. capite nō vobiſ ꝫ nob.in hoc mihi seruitis.in hoc vos remunerabo

¶ Vulpes in foueis abdunt·ꝛ cū apparuerint·nūcꝫ directis itinerib' currūt sic hetici.

¶ Nā vinea nō. Pulcre cū supra vineas psalmūo·hic singulariter vinea. qr multę viñe pfidē ꝛ caritatē vna.ꝛ ideo sunt expellēdi q̄ cā volunt p hęreses sandere.

¶ Dilect' meus. Tali affatu dilecti mor amica colūbini cordis simplicitate rīdet.ꝛ iniūcto officiō se obeditūrā.pmittit.q̄i.d.non solus horta tur ꝫ etiam adiunat

¶ Dilectus me' mihi. Sincero amore mihi copulat·ꝛ ego illi. Vel dilectus talē exhortatōꝫ mihi facit.ꝛ ego illi facē ꝛ vocē oīdo. Vt' dilect' me' mihi.nō alteri cuilibꝫ.s.grām ꝓstabit.ꝛ fructū repēdet.ꝛ ego ei.ñ alteri cuiq̄.nō in alia turba hominū.ꝫ integra obedięntia ꝛ devotōne ꝙglutinabor. Luctis his sensib' aptę ꝓcenit·qđ sequit. Qui pascitur inter lilia.

¶ Qui pascit. Pascit' in nob qr corp' illius sumus ꝛ mębra de mębro pascit nos ipse qui caput est.

¶ Pascit' in lilia.cū fideles q̄ sūt mębra ei'.exēplis priorum fidelīū in sup nozum amore pficiantur

¶ Lilia adustis mębris mederi solēt·sic sancti si forte vidēt corda.primo ꝛ aduri flama vicioꝝ.refrigeriū ꝓsolatōis.ꝛ exhortatōis adhibēt

¶ Quia ꝫ dñi passio q̄ in scōꝝ ei'.ꝓfectib' agit' vsq; ad finē seculi pringit nā vbi ad visionē pvenerit·in qđ vltra.p ficiāt nō habebūt:recte subditur. donec aspiret dies.

¶ Reuertere sic·In excelsis mentib' vestigia pone.ꝛ ab illis aliq̄ndo etiam ꝓdescēdendo in ferioribus appare qui in valle sunt

¶ Reuer.si c. Et quia ad ecclesias ꝓstituendas ꝛ excolendas·ꝛ ad versutias vulpeculaꝝ abigēdas ꝓnocas·ꝛ vt facē mā tibi oīderē·cum tuaꝝ facē adhuc dare non videam·ꝛ ꝓ me non sufficiā.obsecro.illustra ꝓfectus cor meum ꝛ corda illorum quibus ꝓdicatura sum

† ¶ non alienam ſꝫ quam in te feci

macerię. Ostende mihi faciem tu·

† ¶ laudis vel ꝓdicationis· † ¶ in potēcia dan te quo·o petis

am·soner' vox tua' in auribꝰ meis

¶ ꝓdicationem volo quia talis vox est dulcis. † ¶ quia laudē dī cogitat· † ¶ faciem requiro. quia talis facies.i. vita. decora.

Vox enī tua' dulcis·ꝛ facies tua

¶ quia ad videndam eius faciem satagit.

† ¶ vox christi aduersus hereses. ¶ debellat: et deprehendit. † ¶ sathanicos et hereticos qui callidi sunt.et se humiles fingunt. † ¶. i. in ipo initio fraudis. ne maiores effecte aph' nocēt.

decora. Capite nobis vulpes ꝓ

† ¶. i. ꝓpitia faciunt ꝓ singulas eccias † ¶ vul

pes' quę demoliūt vineas' Nā

pes sunt capitibꝰ·qz flozenti vince sunt nocive.

vinea nostra floruit. Dilectus meꝰ

† ¶ qui delectat cādore meritū virtutū et odore

mihi ꝛ ego illi qui pascitur inter li

¶ donec venturi seculi lux oriatur que erit in sūo aura recreatōis† ¶ vt transeat et deficiant

lia·donec aspiret dies ꝛ inclinent

¶ ignorantia presentis vite vel errozis.

† ¶ condescende ꝓ grām qui in celis quiescis.

vmbrę. Reuertere .simil' esto dile

† ¶ ꝓpter acutum visum· † ¶ ꝓpter agilitatem cu rendi

cte mi' capreę' binnuloq; ceruozū

¶ Tu dico christe sup montes bethel· montes ꝓpter celsitudinem contēplatōis non ꝓpter superbiam· † ¶ dom' cōsurgens·vel domus vigilie vel domus dei

sup montes' bethel

Ca. III.

¶ Ecce plenitudo gentiū intrat

In lectulo meo

¶ multiplices tenebras ignorāne

† ¶ summū bonum·

p noctes quesiui· quem

¶ modo integre qđ prius incognitum ꝛebat

† ¶ ratio naturalis· † ¶ Multoticies secundū diuersa precepta philosophorum.

diligit' anima mea. Quesiui illum

† ¶ a lecto mundi. † ¶ diligenē inuestigabo

ꝛ non inueni' Surgam' ꝛ circui

¶ totū ꝫ mundū, ¶ arte viuentes·i. maiores et ꝓpinquos. † ¶ minus sapientes· ¶ lanioza ꝓcedo ciuitatem ꝓ vicos ꝛ plateas q̄

pta tenentes.i. minores licite mundo vtentes.

ram quem diligit aima mea. Que

† ¶ qui parati sunt ad docendum ¶ philipp' cū nucbum· petrus cornelium invenit

siui illum ꝛ nō inueni' Inuenerūt

¶ solicati ꝓcones† ¶ qz pia solicitudine ad custodiam ecclie verbo ꝓdicationis excubant

me vigiles' qui custodiūt ciuitatē.

† ¶ qua via potero illum assequi.

Nuꝫ quē diligit aia mea' vidistis'?

† ¶ cū certiꝰ cozū me miscuisse·et cozū dā pcurrisse

Paululuꝫ' cum ptransissem eos·

¶ Quia facto aliquio vero intuitu ocū exhorit. statim deum inuenit· † ¶ Quanto intentius ꝙsiui· tanto ardentius inuentum tenui

inueni quē diligit aia mea. Tenui

† ¶ eꝰ fidem vl' opationeꝫ ꝓ aliqua tribulatōe

euꝫ nec dimittā donec introducā

circuum omnes mundi ꝓturbatōes fugiens secretum in quo requiescāt cō parat. In hoc lecto dilectum querit·quia dum a solicitudinibus vacat in eius inquisitione quomō ad illud ꝓueniat requiescāt. ꝫ duꝫ in mūdo viuit tenebras mundi a se ꝓfecte non excutit·ꝛ q̄nto grauius patitur·eo frequentius querit ꝛ feruentius eum·quo inuento tenebras amplius nō patiatur Sed' quia in hoc mundo non inuenit.ideo subiungit·quesiui eum et non inueni. Quia vero maximo desiderio estuat·et quidq̄d tenet ei nō sufficit. donec dilectuꝫ inueni at·ideo pleuerantiam inquisitōnis subiūgit. Sur.et ar.ci.

¶ In lectulo. Et quo adam peccauit.ce pit homo ī terrenis q̄ esse re.et tamē duce ratione quasi ꝓ somnium veram beatitudinem ī telligens. ipsam in terrenis putabat consistere

¶ Hiero Horalr. In lectulo anima deum querit·quando in suo odo quidez appetit deum videre·et ad eū de carcere carnis exire desiderat.sed non concedit·et absconditur se sponsus·vt non innētus ardentius querat

¶ Et nō in. Quia mihi gentilitati·nō angelus·non ꝓpheta·nō quilibet doctor in dubijs lumen diuine cognitōis ostendit·ideo non inueni·quod vbi comperi q̄·in lecto nō posset inueniri·proꝑ sui in animo meo delecto carnaliuꝫ voluptatum erurgere. et ad labozem salutifere inquisitionis accingi·terra et mari publice et priuatim vniuersoruꝫ quos sapientes audirem magistria adire.

¶ Nici sunt spūales viri·qui dum ad celestia gradiunt' angustam viam tenent.plateę·id est.seculares qui multas voluptates sequunt'.et lata via incedunt. Omnes ergo circuit.quia omnes sanctos qui sunt vel fuerūt mēte conspicit et imitatur·etiam in secularibus aliquādo invenit quod valeat ad inquisitionez sponsi·sed posteq̄ laborem geminatum inquisitōis ostendit .iterum difficultatem inventōis subdit. Quesiui et non inueni.ꝫ duꝫ querit et non inuenit·ipsa et queritur et invenitur. Unde dicitur. Inuenerunt me vi.

¶ Quesiui. plurimo labore mundo pagrato·sapientiū verbis discussis nil certum de via veritatis addiscere potui.

¶ Inuenerūt me. Cum sic inquirerem. dominus hanc instantiam inquisitionis videns.tandem se manifestare dignat' est .ꝛ cui inspiraverat vt quereret.querenti donavit·vt inueniret

¶ Num quē di. Illis volentibus docere.ista flagrans nimio amore ꝙ or alloquitur.

¶ Num quē di. Ecclesia interrogat vigiles cum ꝓdicationem intente suscipit.et in ea bonorum opm exhibitōne fructificat.

¶ Cum pertransissem. Per eos transit·quia in ipsis videt formam eius quem querit.et tamen transit·quia deum qui est vltra incipit imitari et inuieri.

¶ Transit petrus vigiles dum contemnit.ꝓbetas·et domino ꝓbetarū dicit. tu es christus filius dei vivi

¶ Donec introducam ꝛc. Donec infine mundi synagogam p̄ quaꝫ auditum fidei suscepi·et misterium regenerationis ad fidem eius revocare satagam.

¶ Ecclesia gentilis in fine revocabit synagogam·quę prius vocarat illaꝫ per apostolos

Adiuro vos. Christus audiens se p bos introducēdū. adiurat ne ei parent impedimentum

Adiuro vos. Ideo repetit hic versiculus in cantico amoris. vt non minorem se dominus ecclie de gentibus qs de iudeis collecte curam habere. & equalem. p vtriusqs pace solicitudinē gerere designet. non minus enī hec regina austri capit amote sponsi. qs prima amica de iudeis

Cerui oqz. Cerui est in senectute lerp entē comedere. & pro siti a veneno concepta. ad fontē properare. & inde potando iuuenescere. cadentibus pilis & cornib. qb cuiqz fideli petit pla nationē baptismi.

Que ē ista. Vlterius agit de ecclesia de gentibus conuersa quomodo ab apostolis fundamento accepto. deinde p successus tpm & gradū. pmotōnes sit multiplicata.

Que ē ista. Judei quidē videtes etiā gētes conuerti. & in amorem sponsi pariter recipi. non ex inuidia. & qi admirantes. & de sorte tate fratrum congaudentes inquirunt si sa lus sit. promissa gentib. quod multum fuerat dubium.

Que ascēdit. eodem tempe ex vrmit cum a carnalibus desideriis se alienat ecclesia. & bonis operib ad visionez sui conditoris aptopiat.

Per desertū. id est. p medū gentiuz que nulla erant virtutum fruge fecunde. qs nullus ppbera vel angelus ad cultum dei instituerat. Vel p desertum. q a mundi illecebris separata celestibus ꝓceptis est dedita.

Fumus eodem tpe ptim oritur. ptum qui prius ortus fuerat solet in sublimionibus disparere. Sic ecclia in quibuldam suis mēbris sp gignit nona. in quibus dā qui prius nati fuerunt semp colligit ad celestia.

Fumus ex igne natus ad alta conscendēs paulatim se humanis subtrahit aspectibus. sic ecclia igne sancti solius spūs in amorē dei accensa. ascendere non desinit. donec a terrenis abstracta ad inuisibilia celi rapiatur.

Ex aromatibus Nota q aromata memorans primo mirram. deinde thus. & postea vnguentum. pul. pig. ponit. quia prius est mortificare cōcupiscentiam carnis. postea offerre deo placabilia vota cordis. & sic cū bonitate crescere in omni virtutum genere

Pigmenta in puluerem redacta valent ad confectionē. sic virtutes cū non extollunt animum. sed quasi in pulucrem reputatōne agentis rediguntur. ad pfectionem ducunt.

Pigmentarius. vel homo qui opam dat virtutibus. vel deus qui virtutes largitur

En lectulū. Priori amice miranti. respōdet gentilitas determinās. quo ascendat ipz ad lectulum. & quid ascēdat. quia ipz media fercula fuit cantate constrata. & probat se in cādē sponsi dilectionē accessisse. in qua p̄ est. quia similiter habet nuptialem apparatū. & ꝓdicatores habet. quos deus ad eos non misisset. nisi eos ꝓelegisset.

En lectulū. Lectulus veri pacifici etema beatitudo. in qua ret cū sanctis quiescit. ad quā ecclia p desertum ptim quotidie pueuit. tandem pfecte pueniet. vel etiam lectulus dei est in pñti quieta conuersatō sanctorum. Vtrāqz lectulum ambigunt fortissimi. quia & pñtem quietem. & pacē ecclie ꝓdicatores contra incursus tuentur. & internam patrie celestis quietez. qz pfectiores fira intentōne speculant

Israel. i. vir videns deū quo nomine iuste vocant omnes qui ad vnitatē fidelis gaudia tendunt. inter quos fortissimi sunt. qui vt celestis doctrine speculationis sublimant. vel ꝓdicatōis misteriū suscipiunt

Qui sunt tenētes. Quia indesinēter habent verbū dei in pmptu & ad resecanda superflua. & in se & in subditis. & ad repellendos hostes. & cōculcandos.

Qui sunt t. Verbum dei tenent. & piti sunt qualiter vtant illo. tam aliis qz se ipsum ad vicia expugnando

Ad bella doctissimi. Qui tot milibus annoꝝ contra dyabolum i carnis fragilitate pugnaugrunt et assiduo vsu docti sunt.

qui sunt tenētes gladios & ad bel-
† quia bona ꝓpicatō nō valz ipsis si mala vita sequatur. subdit. v. c.
ja doctissimi Uni cuiusq ensis su-
† Sup humanitatē suaz vt eius dñcur mortibus nec cum aliis ꝓcant. ipi regni inuenianē.
† a. i. galeo. ꝓdiu. hostis habz locū. Sancti sp sunt de spe certi. hz de tēptatione suspecti
per femur suuz propter timores
† Grego. Ferculum in quib ipse seoz iudicās de singulis. et p quos leuat alios ad cpulas cē nc beatitudinis.
nocturnoꝝ Ferculū fecit sibi rex sa-
† s. i. foztib. ecclie. speciosis. odoriferis. impu tribulibus. candidis. † sustētatoribus aliorū et am platorum. sicut iacobus. petr. et iohānes.
lomō de lignis libani colūnas ei
† claritate diuini verbi instructas.
fecit argēteas Reclinatoriū aureū
† hec omnia vilescere facit. ad comparationem illius rei. que media est. i. cōmune ornamētum omnium aliarū et designat cā propria vocabulo. ꝓter caritatē cetere virtutes nihil sūt. et om
ascensum purpureū media cari-
nibus aliis destructis. sola caritas non cteiz.
tate constrauit ꝓpter filias hieru-
† ab ignorātia infidelitatis. † s. i. intelligite
† s. i. iudeo-
salem Egredimini & videte filie
† verum ocum pacificantem homines deo-
syon reges salomonē in diademate
† maria
quo coronauit illum mater sua.

Propt. Ne insidiis temptatoris sic eos securos. inermesqz reperentint. sternant. ne eis expugnatis. lectulum quez custodire deberent sedent. s. ne ꝓ sens par ecclie violetur & hic futura beatitudo amittatur.

Ferculū. Non solum p hoc q in ꝓ senti i lectulo salomonis quiesco et ad futurum lectulū festino. et fortissimos custodes habeo. apparet q salsit. promissa gentib. sed etiam p hoc q de nobis fecit quosdam ferculum. i. quos de loco ad locum ferret. sui ꝓbi dispensatores. vel quibus ipse p mandū feratur. Vel ita. Paficiens ad cui lectum ꝓpero ita munuit me & hoc fecit p ferculū. i. p apostolos p quos si licat in cathedra ferē. quos ad meam salutē vel nostram misit.

Reclinatoriū. id est. sui speculatores plenos diuina sapientia. vel reclinatoriū fuit i ferculo. cum ipem ppetuę quietis fidelibus. promittit. aureum. quia requiē sue visionis gloria cozuscam ꝓparat

Ascensum purpu. Ascensus sunt illi p quos aliquis potest scādere primū ad virtutes. postea ad sanctasanctoꝝ. qui sunt purpurei. i. ad martirium. prompti. Vel ipse vir tutes sunt ascensus qnę sunt vere purpure ꝙui decorantur animę fideles. Vel ipe christus ascensus p quem et in ecclia & in celum intrat purpureus quia lauit nos in sanguine suo. et nullus ingreditur ecclia nisi sacramentis dominice passionis imbutus

Media ca. Vel caritate qua pro nobis passus est. media. i. eccliz corda instar strati pauit vbi fideles anime molliter quiescant. quia totam cā intrinsecus supnozum amore repleuit. Unde addit. ꝓpter filias hierusalem ꝓpter animas celestium desiderio estuantes. quia qnto magis nos diligent tanto magis ad patiendū p eo nos accēdit.

Media. Grego. Ecce consolatio. Qui non potest sanguinem p dño fundere. diligat proximum ꝓpter filias hierusalem. quia non sunt dicendi filij. id est. firmi. sed filie quę p caritatē a dei edificio nō alienę sunt

Egredimini &. Pulcro ordine post enarrata regis dona. ipsam qs speciem et ornatum eius prędicare incipit. & ad videndum eum inuitat. et attendendus est ordo. & successus hui ecclię. quę de iudeis primitus instituta. prelatis. iudicibus. aliisqs gradibus illam primā iam post apostolos tepidam ammonet vt successoribus & contribulibus coz a quib ꝓdicata fuit vicem reddat.

In dyademate. quasi latentem in humanitate qua vicit dyabolū et caro fuit causa huius victorię. nisi deus carne obumbraretur. dyabol eum non aggrederetur.

In dyademate. id est. in illa spinea corona. qua coronauit eum in die mater sua.

Quo coronauit. Qua humanitate honestauit eum mater. i. hoc q virgo est. non deturpans vt alię mulieres. sorde originalis peccati. a matre

nos ad hystoriam

¶Quasi credite natiuitatē passionem resurrectionē. Hec descriptō p ec / delie multiplicita te extenditur

¶Desponsatōis illi⁹. Si illi⁹ referimus ad matrē dicim⁹ in tpe an / nunciatōis·si ad filiū·resurrectōis que ꝓpua lętitia fuit.quia tunc solu / tum est genus humanū Ca. IIII.

¶Quā pulcra es. Cū sponsa de gentib⁹ puersa·iā tanto sit pfectōis vt indeis versa vice ꝓ dicet.7 sponsum laudet ipsa quoq⁹ dignā lan dis recōpensatōnes a sponso recipit

¶Hec descriptō pto ecclesię multiplicitate extenditur.

¶Pulcra actōe:qz si cut virgula fumi p de sertū ascendit. pulcra ꝓdicatōne:quia ad su um pfectū proximas attrahit

¶Oculi.i.sensus tui contemplatōe spūali / um rerum sunt excel / lentes 7 reuerendi.

¶Per partes inten / dit laudare.

¶Absq⁹ Magna ē gloria apti opis·ꝙ lō / ge incōpabiliter ęter / na retribuō quę vite rū potest

¶Capilli tui. Vt facilius cuncta lique / scant breuiter singula perram⁹. capilli sunt spontanei paupes. ge ne summi ꝓlati. dētes ꝙo generū alię inferio res ꝓlati.labia sermo / cinatores.

¶Capilli tui. Si in oculis acumen spū / aliū sensuū accipit. in capillis potest notari pluralitas cogitationū.quę omnes ad vnū finem ce / lestis boni tendunt. Vñ capreis equant.q animalia mūda sunt 7 ardua rupium querunt gratia pastus.

¶Que ascendēūt. Vnā de naturis capręq ponit.vt sic de alijs itel / ligatur 7 illā magis virtutē ꝓdicat q̄ auditores magis indigere pspicit

¶Que ascē d.m.g. de illo qui est testimoniū se imitantib⁹.sicut ipse p milit. Qui me pfec.f.co.h.p.7 e.e.o.p.m.

¶Dentes tui. Sicut in capillis fragiliores eccię ꝓli qui numerosi tatē pstant signant·sicut dētib⁹ fortiores q̄ꝑ 7 ad regendā ecclesiam apti.qui firmitate pręualent

¶De lauacro. Omnium est baptismo purificari.pfectoram est 7 mari me eorum quib⁹ cura oniū est ꝓmissa renūciare oīb⁹ q̄ possidēt.

¶Gemellis fetib⁹.i.consimilib⁹ fetib⁹·quia tales alios reddūt· ꝙles ipsi sunt·vel duplices fetus·opa geminę caritatis. vel fideles conuersi de vtroq⁹ populo·vel fides 7 opus.

¶Et sterilis nō ē in. Necilli inter steriles reputant.qui absoluti statim et hac vita rapiunt·Habuerunt eū sobolē fidei.quā vel ipsi ꝓ se. vel alij pro ipsis confessi sunt.habuerunt etiā votū bone opatōnis·qō inter oues christi si expectati fuissent socialiter exercerent. Vnde dicit. Consūmatus breui·expleuit opa multa.

¶Sicut vitta Predicatores vitta dicunt·qz fluras cogitatōes in cor dib⁹ hominū suis ꝓdicationib⁹ restringāt ne diffluāt.7 cordis oculos ꝓmāt

¶Coccinea·quia dominici sanguinis quo redempta est eccia ꝓnus ꝓ dicare nō cessat·vel quia ꝓdicatō sancte caritatis ardore flamescit

¶Labia tua. Dentes q̄ terunt.labia quę trita apiunt

¶Eloquiū tū. Dum quę dicunt faciunt·suas ꝓdicationes hominib⁹ quasi lapides escas apponunt·

¶Sicut fragmen tū. In colore exterius punico: voluntas martirij· in albis grauis·q̄ cortice fracto videt.candor virtutum.qui augetur·dū

¶In annunciatione q̄ fuit initium caritatis · qñ desponsata fuit ecclesia christo vel ipsa vir go oetati · ꝙ matris ꝙtū ad deū vel filij ꝙtū ad ecclesiam

in die desponsationis illius. 7 in ꝙ videre. ꝙ gr̄onalis.

die lętitię cordis eius.

Ca. IIII

ꝙ in opibus exterius

QVam pulcra

† ꝙ interi⁹ in animo vl̄ i pdicatōe.

es amica mea· q̄ pulcra

† ꝙ illi qui p̄dicant nbi. vel cōuersatō exterior ad literam. † ꝙ tota spūalis in specie colūbe apparuit.merito illi⁹ noie spūalia grā signat.

es. Oculi tui columbarū· absq⁹ ꝙ .i. intentione qua sola pulcra esset·et ꝙ quas illa sunt cōmendabilia. † ꝙ nō nisi soli deo patēs † ꝙ Attenuati qui mundo renunciātes soli deo adherent.et caput omne

eo qd intrinsec⁹ latet. Capilli tui

† in ascensu et velocitate virtutū · in condescen dendo puro pastu. † ad bōplacitū dei. ꝙ ꝙ p mouent in monte vtentium quasi opus est at testātur dum pro christo patiuntur.

sicut greges capraꝝ. quę ascēde / † ꝙ accruus testimony. † ꝙ qui peccata rodunt. scripturas atterūt.

runt de monte galaad Dētes tui

† innocentes · † ꝙ uium a quib⁹ auferū tur superflua et aliqñ necessaria. † ꝙ in baptis

sicut greges tonsarum· q̄ ascēde / ro colliditur·candor etiā cum ĩpleta passione miraculis nitent.

¶In genis vrecūdia·in malo punico passio christi·habz ꝙ ruborē eccl̄a in genis:cū sacramentū vñięę passionis fatet verbis·7 oūdit candorē:cuz pulsata pßuris castitatem puri cordis.pbat.7 factis q̄d grē salutaris cruc habeat pandit

¶Absq⁹ eo qd i.l. Licet sint magna quę exterius apparēt.maiora tñ occulto retinent quę diuini oculi soli vident

mo loti·in virtutes pdēt.

† ꝙ oculi·capilli·dentes· † ꝙ qui vel in se vel in alijs fructum boni operis generent·

rū de lauacro· Omēs ꝙ gemellis ꝙ ꝙs cyatur.

fetibus·7 sterilis nō est inter eas.

ꝙ capillos impzmis capiti ne recedant † ꝙ illa labia sunt recipiendo a.qz ipsa doctrina

Sicut vitta coccinea labia tua·et est dulcis·etiā illis qui predicāt qñ opę adiplēt

eloquiuz tuū dulce. Sicut fragmē † ꝙ .i. prioribus prelati·qui faciles sunt ecclesie

tum mali punici·tua genę tuę·absq⁹ in quorum conspectu pudet alios male agere·

eo qd intrinsecus latet. Sicut ꝙ manicis in se refugientes. † ꝙ christi manu fortis. † ꝙ robustiores † ad tuendam fidelium.

turris dauid collum tuū·q̄ edifi † ꝙ pro perfectione

cata est cum ꝓpugnaculis Mille

† ꝙ secundū hoc quod continent.

ra fortium· Duo vbera tua sicut

† a.captiua genti.i.christo·vel captiua synagoga

duo hinnuli capręę gemelli.q̄ pa / † ꝙ .i. vsq⁹in finem seculi qñ premia recipient que in labore nostro assidue contemplantur

scuntur i liliis. donec aspiret dies

† ait christus · † ꝙ .i. ad sublimes qui fructum martirij ꝓferunt

et inclinent vmbrę Vadā ad mōtē

¶Latet. Cōfessiōz vitificę crucis pßsunt oēs in ecclia audire pßuras eccię videre vl̄ etiā miracula q̄ ipsi eccię sunt diuinit⁹ col lata.pūt infideles cū fi delib⁹ intueri·ipsa aūt sola nouit·q̄to tenea / tur amore virę ĩuisibil⁹ q̄nto amore erga deū 7 primū flamalcat.

¶Sicut turris dauid. Turris est in expugnabil⁹ ꝓdicatoꝝ cōstāta.q̄ ad defendē da fidei ędificia·7 ad repellēda hostiū tela a forti manu.7 desidera bili rege ꝓstructa ē. cū ꝓpugnacul⁹.i. cū diui / naꝝ scripturaꝝ noticia qñ apit sensuz vt itel / ligant scripturas·7 di ctis ꝓcedentiū suāꝑfir mant ꝓdicationē.ꝓpu gnacula etiā miraculo rū dona q̄bꝫ ꝓdicatio alstruit.ꝓtā sanatiꝫ mor bis corpalib⁹ ad salu tem aīe facili⁹ ꝓcurit.

¶Collū t. Collū et tendimus qñ longe⁹ p spicim⁹.sic ꝓdicatores collū ꝓter hostiū de longe ꝓspeculatōz·turris ꝓter fortitudinē. 7 ꝓ pter excelsam celestiū gaudioꝝ ꝓtēplatōz. vl̄ collū.qz oculos in corp⁹ dimit tunt.vl̄ qz corp⁹ capiti iungūt. Vñ dat dñs panes discipul.discipuli aūt turbis apponunt

¶Propter aliud ꝓdicatores oculi.ꝓter aliud dentes.ꝓter aliud genę ꝓter aliud collum vocantur

¶Propugnacula sunt in diuinis scripturis infringibiles sentētię. in q̄bꝫ tuti sunt qui delonge ab incursantib⁹ se defendunt

¶Mille clipei. Clipei illa firmissima ratō est qua freti sponte ꝓtra hę reticos pdeunt.et se muniūt dū illos petunt.

¶Omnis armatura.i.oīs institutō vl̄ opatōis l̄ doctrinę celestis ꝑ quā sancti nō solū euadūt.ꝑ etiā acies supant maligno⁹ dū quosdaz ab errore vel vicijs retrabunt.quę omnia a ꝓlatis dependent·quia ab eis resistendi exemplū 7 vincendi accipim⁹

¶Duo vbera. Multis figur⁹ eadē eccię misteria repetūt·ꝑ repetita.no uisp aliqd afferūt 7 ꝓ ipsā nouitatē alios audientiū ampli⁹ delectāt. Duo igit vbera·ꝓdicatores 7 duob⁹ ꝓlis q̄ oculi dicūt·qz occlta pspiciūt. den tes.qz ipsos corrigūt.7 corp⁹ eccię trahūt collū·qz viralē flatū ꝯtra gau dia ꝓdicādo mistrāt.7 cibos doctrię. Vbera:qz lac punli christo ifundūt q̄ sūt binnuli capręę.qz acute q̄ sūt agēda discernūt.7 veloci cursu opatōl⁹ de valle lacrimaꝝ anolāt. Gemelli qz eandē fidē.eadē sacramēta ꝓdicant. q̄ ne lac q̄d erogāt in eis deficiat·pascunt floribus scripturaꝝ et exemplis sanctorum ea semp recolendo.

¶Duo hin. duo ꝓli q̄ ꝓpe būilitatē puos se 7 patōres itelligūt ꝑ caritate curētes oia obstacla mūdi trāseūt 7 salubꝝ ꝓtēplatōis ad supna pscendūt.

¶Qui pascunt. Quia in his refectōz būt·q̄ florēt ꝓtutib⁹ et splendēt dū ipsam deū quē desiderāt.adhuc de vicino videre nō possunt

¶Donec. Postq̄ dies illa venerit·nec docēdi vltra.nec discēdi temp⁹ erit.ꝑ ꝓsummatis oīb⁹ b⁹ mūdi tenebris oēs fulgebūt sicut sol

¶Vadam. quia nouos ꝓlos quotidie congregabo. 7 qz sermo est ad

ecclesiam de gentibus·potest nō incongrue videri,pmissa vocatio synagoge quę in fine mundi est futura·seu vocatio quarūcūqs gentium·Vñ mox te amplissima pulcritudine vñ' ciuī dēqs ecclesię,quę vel de iudęis vel q̄buscunqs gentib' p totū orbē est congregāda mox subdit'.tota pulcra es

¶ Vadam. Et quia ecclesia p singula talis est·vadam.i.addam grām tam inferioribꝫ q̄m maioribus

¶ Tota pulcra es. non solū in electōibꝫ mēbris quę enumerauī.ſ etiā in illis qui pusilli ꝛ fragiles videntur

¶ Veni de libano. Et q̄ vado ad te tu debes venire ad me cogitatōne·locutione. ope. Vel primus gradus est in carne,p bono ope·secundus i ablutione carnis. ad p cipiendam beatitudinem in anima·tertius recepto corpore q̄n in resurrectione vuplices recipient stolas.

¶ Veni fide·veni ope veni alios adducēdo vel ter veni ꝓpter fidem trinitatis

¶ Libani' mons'phenicis. hebraice interpretatur candidat ō.grece thus. Unde supra. Vadam ad montem mirre.et ad collē thuris

¶ Dum ꝓdicatores conuertūt tales ad salutē·creāt corona de principibus victis certamine eorum

¶ Veni. Quasi ne timeas.ne sola veniās·q̄ mltos tibi addā

† ſ.i.ad illos qui suauem odorē orationibus et aliis bonis emittunt· † Loco vadam quia tota pulcra es.pulcritudo tua me delectat·et inuitat

mirrę·ꝛ ad collem thuris· † Tota tat ad hoc· † id est criminalis culpa.

pulcra es amica mea· † ꝛ macula ñ

† Cum magno comitatu accede

est in te. ¶ Veni de libano sponsa mea

candore virtutum. † in termino vite cuiusq̄. ſ illo inenarrabili aduē tu resurrectionis

veni de libano. † veni coronaberis

† inquietus vel turbulentus·vel deus vigilantiū quando modo occidit. † fetor vel nocturna auis quādo decipit

de capite amana. de vertice sanyr

ſ anathematisatio et ꝓpria iniquitate

ꝛ hermon. de cubilibus leonum de

ſ.i.fugibis· † ſ.p amore tuo carnem sumpsi. et vulnerasti in cruce.

montibus pardorū. † Vulnerasti

ſ coberes ſ.p arram fidei

cor meum. sor mea. sponsa mea·

ſ de vulnere amoris

ſ Dictis causis amoris repetit·et alias causas adungit· † in vnitate ꝓcatorum·quia omnes eodem ꝓdicant·eodem amant et quęrunt

vulnerasti cor meum † in vno ocu

† In vnitate audientium qui adiacēt doctorū tuorum· ꝛ in vno crine colli tui

et si aliquādo hominibus placent.tamē deo nunq̄s·quia et caritate nō p cedunt·Vel sup istitutōnes veteris testamenti·q̄ fuerūt figura hor

¶ Favus. Superius p labia doctores·hic p labia ipsa vox doctorum Unde et melli ꝓgrue ꝓpantur

† Favus mel in cera est Mel in cera: spūalis eloquiorum sensus diuinorum in litera distillans·quia pene singule sententię multos habent sensus Vt aliter. In favo mel latet.cera videt. Labia ergo favus vocant·quia dū in carnis fragilitate sapientia magna habetur quasi mel i cera absc̄ditur.

ribus· Unde dicitur. Multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna·

† id est lac.et ponitur continēs pro contento

Quā pulcra sunt mammę tuę so

† honestiora et vtiliora sunt omnia quecūq̄ tu docea q̄m philosophice vel legaleo doctrine.

ror mea·sponsa mea. † Pulciora

† ſ.i.fama virtutum spūalium que ex caritate oriunt.vñ et deo placent·et quasi inungūt.vel opera que fiunt per spiritum sanctum.

sūt vbera tua vino·ꝛ odor unguē

† ſ.i.sup omnem terrenam delectationem

torum tuorum sup omnia aromata.

ſ quo gnapare potest qui vult

† ipsa vox ꝓdicationis.

Favus distillans labia tua sponsa·

ſ dulcedo sapientie que maioribus datur

ſ doctrina paulus congrua que omnib' datur.

† in meditatione corporis.

mel et lac sub lingua tua·et odor

vestimentorū tuorum sicut odor thu

† quia gignit germina spiritualium operum·

ſ quasi illa dicat ꝛ Vñ mihi tb' rōnis ab ortonis. ¶ Hortus conclusus soror mea

† ſ ꝓfectione dei muntus· † ſ baptism'. † ſ ꝓ sacramenta signatus vt limicos lateat et amicos pateat.

sponsa. † hortus conclusus fons † signatus

¶ Mel ꝛ lac sub lingua. Tanta ē spiritualis dulcedo i verbis. q̄nta corpalis est in melle et lacte. ꝛ hoc sub lingua.i. non cuilibet patens·sed tantum bonis.

¶ Qui peccantē aspere corripit ꝛ inter aspera dulcedis q̄oddam āmiscet:habet mel nō in ligua.ſ sub lingua.

¶ Odor vestimentorū. i. fama bonorū opm. quibus vestiuntur·ne nudi inueniant'·q̄ quibus turpitudo ꝓcedentium delictoꝝ opitur. est sicut thus.q̄ in omnibus opib' suis ostendit cum bene operat'.cum intentōe puenidi ad deum Unde. Et sine intermissione orate

¶ Supra nomie vngūentorum·in filio sancti spūs ostenditur·ꝙbus corda fideliū illustrantur·et ad spūale certamen ꝓparātur. Vocabulo vestimentorum facta institutum notātur quę fortis sunt. vnde et pulcra distinctōe quę p homines fiūt opera.iburi compantur·quę vero diuina largitōne fiunt dona·modū ō parationis excedunt·

¶ Consulte post q̄s singula eccl̄ę membra dominus singillatim ꝓdicauit. etiā vnguenta quibus tota esset delibuta. digna laude ꝓmendauit. Nulla sunt quippe membra·vel magna vel pua.q̄ę non huius vnctōnis spūalis sint infusione consecrata. Laudauit et vestimenta.i.opa iustię.quia et bis omne corpus eius ornat'.nemo quippe in ea vitā merer'.nisi opibus iustis indutus.q̄ę vel ipse fecit. vel si infans erat.alię ꝓ eo fecerūt.vt illo.

¶ Hortus. Assimilauerat eā mulieri,p ꝓfectione·pro speciositate·pro singulorum dispositōne graduū.pro decentis vnitatis compositōne.ſ q̄ parum videtur amāri singulas partes sponsę: singulis rebus ꝓpriis coequare·totā pter plurimis et maximis spēbus ꝓpat. Compatigit' orto.p copiosis opm fructibus·in quo fieri quattuor cōtingit. In primis fons baptismi.sine quo nullus seqtur fructus. Deinde vnguenta .i. dona spiritussancti quę sunt prima fomenta.vt etiā arbores crescāt.et fructus ferāt.ſ illa i cordibus rudium adhuc et teneror ꝓposita·quādo deliberāt p spūm cōtra mundo renunciabunt·ꝛ aduersa sustinebūt·et similia. Postea arbores illi eidem.ꝛ alij iam crescentes.iam florentes·tandem fructus maturi. quorum opm ꝓfectione iam reficit' christus·ſ hic nō ordinat fm q̄ altęr sequitur post altęr·ſ a digniori incipit vt istius sponsę cōmendatō sit captabilior illi alij sponsę.cui ista intēdit cōmendare.

¶ Duos ortos ponit in quo statu⁹ duo contemplatiuorum et actiuorum signantur·quorum vterq̄ conclusus.quia ab aduersario colligi non pōt. vel fructu priuari

† Multi inter fideles conuersant'·in quibus hostis habet locum sed bii orto fructifero non sunt computandi·ſ vt palea ejciendi

¶ Fons signat'. Quia ecclesia quę fontis nomine designat'. primus parua in indea·postea dilatata est p orbem terrę·recte subditur·Emissiones tue.quia illa parua ecclia de iudęis.adiuta sōte paradisi emisit et se

† Ecclia fons.q̄ doctrina salutari redūdat vñ proximos irrigat.Signatus·q̄ spūalis sensus indignis absconditur·nulla incursatōe turbatur

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Emissiones.i.fructꝰ orti.s.opa q̄ post plantatōs ꝛ irrigationem baptismi,pdeūt sunt mihi mala punica.i.matura refectō ita me delectans vt paradisus

¶Cypri.i.directi.ꝛ in altū crescentes.ꝛ in humanitate graciles.ꝛ atte/nuati.quoꝝ opibus iuncta caritate inungit princeps

¶Cypriꝰ diuinā grām.nardus dñicā passionē.croceꝰ caritatē exprimit.

¶Cyprus est in egipto aromatica arbor,semine candido.ꝛ odorifero qđ coquit in oleo.et exprimitur.Inde vnguentum regale.qđ cyprus dicit.patur.Sic in tenebris huiꝰ mundi diuine gre būdictio ī piguedie caritatis suscipitur.ꝛ flamis temptationū,pbat.quib socia/tur nardꝰ herba humilis.i. fides domice passionis.ꝛ imitatio. Coiungit q̄ cypꝰ nardo.cū diuina grā confortat nos ꝓpati dño/sto.Itē nardus croco iūgit cū caritate chri/sti mortem libenter ac cipimus

¶Nardus ē redolēs ꝛ calēs.ꝛ significat caritatē croceꝰ est aurei coloris.ꝛ significat diuina sapientia imbutos

¶Fistula ꝛ cina. Fistula q̄ ꝛ cassia.arbor aromatica.ß pua est aūt robusti corticis ꝛ purpurei.q̄ ad curādas viscerꝝ molestias valet.q̄ꝓ sui breuita/te a q̄busdā intēbat odoriferas reputatꝰ.q̄ hūiles spū significat.q̄ dñice passionis memores ad patiendū ꝓ dño sunt pati. Cinnamū ē breuis arbor ß odorifera.ꝛ dulcis.cinerei coloꝛ.ad medicine vsū fistule duplo pstās.ꝛ significat illos q̄ se infirmos reputant.quoꝝ hūilitas apud deū dulcedinē hz et laudē.et bene post fistulā purpureā ponit cinerei coloris cinnamomū.qꝛ ꝑ recordatiōnē dñice passionis orit nobis dispectus nostre virtutis

¶Fistula et cinamomū in orto cū lignis libani,pdeūt.qꝛ in eccia q̄ hūiles ꝛ patiētes sunt.cū illis q̄ eccliam ꝓdicādo vl virtutes faciēdo muniūt.palmam retributōnis exp̄ctāt

¶Cū vniuersis lig. Sic fistula ꝛ cinamomū hūiles scoꝝ cogitatōnes sic ꝛ ligna libani q̄ alta ꝛ robusta fūt dmōstrāt sblies scoꝝ actōes ꝛ otōes

¶Mirra imputribile reddit corpꝰ.ꝛ significat illos q̄ amaritudie et patientia corꝑ suā reddunt securā a motibꝫ carnalibꝫ.ꝛ ab omni aduersa pte. Aloe nō tantā vim habz q̄tā mirra.ß tū valet ꝓtra putredinē

¶Primis i.cū carismatibꝫ virtutū excellētioribꝫ.ꝛ pulcra ꝓiectō herbaꝝ. ꝛ arboꝝ.cū vnguētis.qꝛ dū carnē a lasciuia refrenam⁹.ꝓsequēs ē.vt maiora dona spūs suscipiamus.

¶In orto dñi ꝓdiso.int alia nascit fons ortoꝝ.qꝛ de ꝑmitiua eccia ꝓcessit in mundū doctria celestis.q̄ples eccias.s.ortos ꝓcrearet.de quo fonte bñ subinfert puteꝰ aq̄ꝝ vi.qꝛ cadē doctria eccie.ꝛ fons ortoꝝ ē.qꝛ spūales fructꝰ gignit.i bis quos istruit.ꝛ puteꝰ ē gpꝛ occulta misteria q̄ solis sanctis ꝑ reuelatōs sanctispūs pādunt.Aq̄ꝝ vi.gpꝛ diuīa eloq̄a.q̄ de inuisibilibus diuine gre thesauris ꝓcedūt.atq; in vitā eternā ducūt.De libano.i.de ipsa eccia.q̄ ꝛ cādida ē ꝑ mā dicām fidei.ꝛ alta ꝑ virtutū glam

¶Surge a. Et cū tal sit ortus.surge.i.discede vel impugna

¶Surge a. Orto ꝓsito ꝛ irrigato, restabat vt oīb firmit ꝛ ordinate cō positis nequaq̄ aduersanꝫ illiꝰ tēptādi negaret accessus.ß potiꝰ mōstraret. qꝛ quo ampliꝰ flagellat.eo ampliꝰ iterna fructuū illiꝰ suauitas panditur:

¶In aquilone mundi aduersa.in austro blandimēta intellige qꝛ gemina expugnatōe ꝓbatur ecclia. Surge ꝓmittētis ē nō impatiis

¶Perfla.alter verando.alter recreando

¶Perfla.i.fer tribulatōs.s.ꝓsequēdo ꝛ blādiēdo.vt eccia ī vtroq; pulsata ꝛ ꝓbata mitꝝ odorē ꝑstātie suę.ꝛ abūdantioris virtutꝫ vbiq; diffūdat. ꝛ in fine mūdi positos ineffabili flagrātia suę suauitatis satiabit C.V

¶Veniat dilectꝰ. Qui ꝓmdit se futurus meū vsq; ad ꝓsūmationē sculi.mō cū magi indigeo maiori gratia me visitet

¶Veniat dilectꝰ Audiēs eccia se tēptationibꝫ ꝓbandā,puris oni dilecti ñ ꝓtradidit ß ne superet.auxiliū illiꝰ querit.q̄ non patiē tē ptari sup id qđ possū⁹

¶Vl pōt et voce perfectoꝝ sic itelligi. Veniat dñe ī oꝛ.f. Quasi.sic eū sp diligim⁹.et ei seruire curam⁹.sic ipse ī tēptatōibꝫ ñ sinat nos vsq; ad defectum venire:ß tā reddat nob mercedē pie deuotōis

¶Veni in ortū. Spōsus deliderio ecclie rūdēs.eadē q̄ petebant sic iam fecisse testat.vñ extranei mltū amorē ipi⁹ pūt accēdi

¶Veni:errātes corrigēdo.ifirmos sublevā do.bñ agētes ꝓfirmā do.maturos mecū ī requie collocando

¶Messui.quadā falce mortis ab hac vita ꝓcidi.ꝛ cellaria beatitudinis pduxi

¶Comedi fauū. Per fauū q̄ ī scripturis dulcedinē spūalis itelligētie q̄rūt.ꝛ alijs dicit.q̄ mel.q̄ epulas diuini vbi sibi appositas libenter gustāt.ꝛ his insatiabiliter vesci videbāt.ꝓ vnū fortes celestiū ꝓdicatores.ꝓ lac infirmi adhuc auditores. qui licꝫ diuersis studioꝝ modis discrepēt.vna tū supnę retributionis spe cōmunes supnus arbit⁹ appbat

¶Comedite. Nō solū ipe pīs electoꝝ actibꝫ delectat.ß etiaꝫ hortat fideles ad cōgaudendū sup tali cōiunio.vt ꝓfi mutuā inter se dilectōnis cura exhibeāt.ꝛ minores qđ ī maioribꝫ viderint memorie imitari satagāt.

¶Inebriamini Grego. Pꝰ potū gaudij ipsas virtutes bonoꝝ retractādo tozporē mētē discutite.ꝛ ad amorē ētnoꝝ accēsi tales penas ñ sentiatis.sic ebriꝰ q̄ obliuiscit omniū tpaliū comedit nec satiat.q̄ epulas scripturaꝝ didicit ꝛ iustoꝝ exēpla nouit nec tñ vitā corrigit.bibit ꝛ ñ inebriatur q̄ ꝑcepta vite letabundꝰ audit.ß ad implēda piger remanet.

¶Ego dormio. Eccia gentiliū mlitudo ꝑmēdata.ne secura ꝓdicatōes dimittat.ꝛ soli cōtemplatōi intēdat.iniūgit ei de alioꝝ cōfirmatōne.et hic agit de illa successiōe eccliē q̄ est in ß pūti.ab illo.s.tpe quo plenitudo gentiū intrauerat vsq; ad finē mūdi.qñ iudex itrabūt.et ß non videt.mitti ad omnino infideles.ß potius ad eos exhortādos.q̄ sunt tepidi in eccia.ꝛ dicit ita q; ipa ecclesia.ego dormio

¶Aperi Surge ab ocio ꝛ q̄ete cōtemplatōis.ꝛ aperi corda.vt remot⁹ vicioꝝ obstaculis lucē virtutis pspicue admittāt

¶De sanguine meo sororꝫ mea.de accessu meo prima mea.de spū meo cohība mea.de sermone meo quē plenꝰ er ocio didicisti pfecta mea.

¶Caput meū.i.fides mea.ꝛ amor mei,in cordibꝫ eoꝝ ex̄cetis amore terrenoꝝ refrixit.et quasi prorsus deficit.Cinnami.i.amor primoꝝ.

Emissiones tue paradisus malorum
§ꝑ martirio post ablutionem baptismi
§ alijs § maturis-
punicoꝝ.cum pomorū fructibus.
Cypri cum nardo.nardus et croci
† § cum vniuersis alijs ꝓ.fructibus. qui figurari possunt in spiritualibus.
cus.fistula et cinamomū cum vni
ū § Mirra et aloe.continētā carnis exprimūt quia natura borū est.vt muncta bia corpora ñ
uersis lignis libani. mirra et aloe
putrefcant
cum omnibus primis vnguentis.
§ talco sunt fructꝰ orti .talis autem est fons
§ vtriusq; ꝓuo. † § inscrutabilis. ū § donorum sancti spūs que hic sitim mitigant.et in futuro extinguent.de quib⁹ dicitur. aqua quā ego do. ꝛc
Fons ortorū. puteus aquarum
† § ab alto ad inferiora ū § nullo detinente obstaculo.
viuentiuꝫ.que fluunt impetu de
§ qꝛ ꝑ impositōne manuum fit illud donum
† § recedit vel insta. ū § hostia † § .i. post tribulationem tu sancti spiritus recrea
libano. Surge aquilo. et veni
† ventis tribulationum. ū § vl vt. § abūdet.
auster. pfla ortum meū. ꝛ fluent
aromata illius.

Ca. V

Q § qui me plātauit āplius irriget. § qui me in fundamēto fidei.spei et caritatis collocauit
Veniat dilectus
§ vl et. † § gratā
ter accipiat et aspiciat
meus in ortum suum. vt comedat
§ sanctorum suorum
fructum pomorum suorum. Ve
ni in ortū meum soror mea sponsa
† § martires amara passos.vel etiā omnes qui carnem suā cum vicijs et concupiscentijs cruci fixerunt ū § cum illis omnibus qui fama bonorum operum sunt insignes.
messui mirraꝫ mea cū aromatib⁹
§ .i. refeci me illis.vel laboꝛe attritos
meis. Comedi fauū cū melle meo.
mihi comparui. † § delectamini.
bibi vinū meū cū lacte meo Come
§ faciendo ꝑcepta mea. † § integra caritate me amplectendo.
dite amici et bibite. ꝛ inebriami
ū § est ri⁹ cessio § cessante ꝓsecutōe quieti et cōtemplatōi vaco § sco
carissimi. Ego dormio.et cor me
ū § intentionis et ratōis oculus.ne tempe quietis ꝑ blanditias fallat et promodet et laboꝛat.
† § .i. aspiratio. ū § ad quod ratio me ducit.id etiam sponsum velle intelligo § iam non solus moneri cos vt ꝓfuo.ꝛ etiā constringi volētium vigilat. Vox dilecti mei pul
§ pōtca me. § ponit cām. ū § qꝛ cohoꝛreo † § qꝛ iugus seruitutis egressa archanorum meorum ea conscia-
satis. Aperi mihi soror mea. ami
ū § qꝛ spūs mei dono illustrata.non inuida.
ū § quia segregata a negociosis actibus diuis eo sublimata aspectibus
ca mea. colūba mea. imaculata
† § caput.i.come.vel ego caput.i. quoddaꝫ et membrum meis. ū § .i. vicijs que ꝓ tenebris ignorantie non sentiunt. vel frigido torpore.
mea. qꝛ caput meū plenū est rore

qui sunt mei capilli capitis adherentes. sunt pleni guttis noctium. i. patiãt grauc frigus pcutiõis tenebrosoꝝ. i. erga me sunt infideles z primos pse quunt. z causa hoꝝ corrigẽdoꝝ oportz te dulcedinẽ ꝓtẽplatõis inꝑponere

Expoliaui me. Ecclesia non inobediẽs ve iniuncto officio. ꝙ metuẽs in assumenda fratrum cura ne corruat in peccata. sine quibꝫ non transigit hec vita. respondet. Expoliaui me ꝛc

Quomodo fieri potest. vt de culmine ꝓtemplatõis egrediẽs. rursus mũ di sordibus polluar ꝛ quia recepta solicitu / dine tẽpalium subsi diorum q̃libet eximi us doctor difficile vi / tat peccatum

Hrego. Qui ad so / licitudinem regendaꝝ animaꝝ se accingit. re / stat vt quibus eterna ꝓdicat. ad ꝓuidenda quoq; eis tẽpaliũ ne cessitatum subsidia in / nigilet.

Dilect⁹ m. Ecclesia timente casuꝫ quia dominus amoꝛes erga se nostrum. in ꝓmoꝛuꝫ maxie amore vult cognosci. apte subdit. Dilectus meꝰ. q̃. pti / mesco quidẽ seculi con uersationẽ. sed intelli / go ꝙ caritas opit mul titudinem peccatorum z confido ī dilecti mei auxilio a quo iaꝫ sunt cõpuncta corda eoꝝ

Manũ opantes cõpunctionem. vel ad memoriã nostrã redu / rit opationẽ quã opa tus es in nobis. q; nul lius egens. ve sinu pa / tris egrediẽs. in terra ꝓ nob ꝓuersari voluit

Manum p foramẽ mittit. cuꝰ virtute sua animũ p subtilem ītel / lectũ pulsat

Et venter. Po / test p ventrẽ intelligi mollicies et fragilitas illorum qui ꝓdicatõis officiuꝫ suscipiũt. q; se min⁹ ydoneos respo / gnosunt et timent

§ .i. magnꝰ iter se uicijs implicãs. et qui sũt ca pilli specierimus. ꝫ ad illicita distorti. § .i. pra uo sententie. quas p iguorantiã contrahunt. l' filia q̃ mala ce fauit. ꝫ obscurati ñ refugiũt.

et cincinni mei § guttis noctium. § .i. prius ceui. § ipedimẽto seculari. § qua si. inquar quidẽ. ꝫ quomodo certe graue est

Expoliaui me tunica mea. § quõ i / § .i. cogitatõe. quã⁹ aliqñ tarda tãgere sole bam. secretis flectiꝫ cupiditatibꝰ abluti. vt itra re mererer in celesti patria.

duar illa. Laui pedes meos. quo / § facinore ñ est. q; dilectus.

modo inquinabo illos. Dilectus / § inuisibiliter inspirando. § .i. timuli resipi / scenti aptam. licet tenuẽ.

meus misit manũ suam ꝓ foramẽ / § gtim escebat cõmissa sua te inspirante.

z venter meus intremuit ad tactũ / § et qz fretus eius auxilio surrexi / § pdicãdo verbum dei. § et vt aperire possem.

eius. Surrexi vt aperirẽ dilecto / § opatõe. § aliꝰ circũquaq; erpserit

meo. Manus meę distillauerunt / § cepliꝰ amara patiẽs. / § q̃ ipum bilem facit

murram. et digiti mei pleni murra / § qz actus et intẽtio placẽs

pha tissima. Pessulũ hostij mei ape / § dum apirem illapsus erat in corda illorum.

rui dilecto meo. Sed ille declinauer / § qz deus nulli ad plenũ patet. ꝫ incõpben sibilis sensus omniũ excedit. / § prius cõstricta et congelata frigore infidelitatis. conta cta ve

rat. atq; transierat. Anima mea li / ro sole ad cõpunctõs resoluit. / § Intimauit se mihi et voluntatem suã mihi immotuit

quefacta est. vt dilect⁹ locut⁹ est. § Intellexi. ꝑcta de eo cognitionem. / qz ne mo in corpore plene potest nosci. / § ozatu in tẽtione desiderij. et bona opa fec

Quesiui z non inueni illum vo / § non inoccauit se mihi. qz corruptõ mea. phi bebat. / § Ne desperatõ ledat cõsolatõꝫ accipit

caui et nõ respõdit mihi. Inuene

natur subditur recte. At ille declinauerat.

Anima. Ecce iam tercius gradus. primitiua fuit et indeis consũsa. per quã et pⁿ quã hec gentilis ve qua hactenus actũ est. quę gentilis vt diri / mus hanc tertiã instituit. ve qua modo exequit. quę vsqꝫ ad nouissimã in / trationem reliquaꝝ israel durabit successu ꝑlatoꝝ z subditoꝝ

Transiit quidẽ ꝫ tñ locutus est mihi mandata sua relinquens. vt patiẽ / ter cum expectarẽ. z postq̃ locutus ē. alia m. l. ē

Quesiui z nõ. Vox eiusdem ecclesię quę aperuit. sed ꝫ illos quos aperuit. qui prius erant venter vel vox ipsorum.

Tule pa me. Pallia tollunt pdica / tores. qñ si quid pꝛe / cularis residuũ erat. ab animo auferũt. vel si qꝫ peccatum pigno / rantiã inerat detegit

Adiuro vos. Ado / lescentulę iã ad aliqua cognitiones promoꝛe / ad famulos dei quos angelicam in terris vi / tam agere credunt. de / notę veniunt. reos et / orant. vt in tempe / rę orationis domino le / cõmendent

Dos filię supnoꝝ spirituũ qui iã cũ deo / regnãt. Vbi filial bi / rus alẽ possum⁹ accipe / etiã inferiores in eccla / quos admonẽt sup io / res vt secũ queraut. qꝫ qꝺ a plibus queritur. / qñq; atius repit. ꝛ vt / vbiq; caritas dilectio / nis ostendatur.

Qualis est. Hęc sponsa recolens i / tima cõscientię. cepaue / rat. et pigricias suã ac / cusans et hilaritate ad / laborẽ festinat. dicẽs. / obsecro. qꝫ sic adiura / sti fernore diuine cari / tatis quem habes me / quoq; facardere. et sa / lutari admonitõe in / ei⁹ amore me cõfirmes

Aperta et pcepta virtutum ac potentię eius cõgrua laude decantãs. vnuo interrogat. si qui mentibꝰ eius soleant vestigia reperiri.

Dilectus m. can. Cõdigna querentibꝰ a ꝑte sponse responsio

Dilectus m. can Primo mundus et sanctus venit in mundũ. post modum passione cruentus exiuit de mundo

Per candidũ amorẽ diuinitatis. ꝓ rubicundũ carnẽ passam accipe. vt deũ et hominẽ notet et in viroꝝ electus.

Electus ex mi. Quia vnus mediator de oĩũ numero angelorꝝ. l' ho minũ acceptus. Vñ dr. Nec est fi. me. d. in quo mi. cõ. Quia nõ est inuent⁹ alius. neq; in celo. neq; in terra. q̃ accipet libꝝ.

Caput eius ꝙ. Alia translatio. Crines eius abietes. Abies grece. elate vocat. Vnde hic elate nõ latinũ ꝫ grecũ videt.

Vel caput. i. diuinitas. qꝫ caput christi deus. come. i. cogitatões eius sanctę et rectę. z tñ stultis despicabiles. Vnde. i. vona sanctispũs. q̃ ipse dat. q̃ amatores suos. non in ceno more porcoꝝ volui ꝓmittit. ꝫ in similitudine aquaꝝ claros et pspicuos reddit. nil tenebrosum habẽs. Vñ et riuul⁹ mi / dis aquis nõ stagnis turbulentis cõpant. qꝫ deũ videt. et diuinoꝝ carismatum luce replentur. q̃ carismata qꝫ sola gratia dant. subdit. q̃ lacte loꝝ sunt. quia sicut mater sola naturali dilectõe lac filijs ministrat. sic de sola gratia. vona carismatũ filijs donat. quę resident intra fluenta plenissima

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

aquaꝝ·quia ꝙnto de vo darius vident·tanto magis ad altiora ꝓgnoscẽda intẽdunt·Bene.i.modestia ⁊ pietas saluatoris·quę in illo singulariter refulsit.quę sunt sicut areolę aro . qm̃ ordinate sunt areolę ab homib⁹ exꝛe ciãtib⁹ odoris suauitatẽ ⁊ aspect⁹ grãꝫ·ita mediator i carne apparẽs·doctrinę modestia ⁊ dulcedie delectabat ꝑfectes.attrahebat absentes.cõsitę a pigmentarijs·hoc est apostolis ⁊ꝓphetis·q̃ ꝑ ordi voce·nõ solum eius fmones·ſ etiã motes sacris paginis descripsere·in futura eius arcbana i carne tõne.ex modestia lazarum fleuit·sicut agnus obmutuit ⁊ alia

Nigre. Despicabiles mundo .q̃si illa damosa ⁊ꝑ proba auis vel quasi cotu⁹·vt nulli sacramenta ecclesię committãt .donec sibi matri similari videãt. vel quia ex̃ pulcri sint se fuisse nigros intelligunt ex natura sua

Oculi ei⁹ si.co. Solẽt columbę iuxta fluenta aquarũ residere·vt volantium auiũ in aqua vmbram vitent·sic sancti i scripturis fraudes demonuꝝ ꝓspiciunt· ⁊ ex receptione quã attẽdũt q̃ ex umbra hostẽ ꝓgnoscũt ⁊ fugiunt .quę fluenta plen ſima dicunt· qꝛ de quibuscũq; in scriptura consilium queritur·p illa ad plenum inuenitur

Potest in riuulis veteris legis eruditio. in fluentis euãgelica p fectio intelligi.quia p̃ dicatores et noua ⁊ vetera ꝓferunt.

Labia .verba doctrinę ciul·quę darita tem regni celestis ꝓmittunt grauia patẽtib⁹ primã mirram qꝛ ptẽptũ voluptatũ p̃dicãt

Manus .i. opa christi·quę em̃ verbo docuit·ope ꝓpleuit. vt de doctrina sua mirãtes·opibus confirmaret·tomatiles.quia in ꝓmptu habet facere qꝺ vult .licut tor natura ceteris est ꝓmptior artibus·⁊ quia in se omnẽ regulã iusticię tenet Vnde dicit.oportet in me impleri omnẽ iusticiam·Aureę.qui virtutes q̃si in homine gessit·diuinitatis gloria ꝓfecit.quę nos ad spem ⁊ ad amorẽ cęlestium excitant. Iacinctus em̃ aerij coloris est. Venter.i.fragilitas humanitatis.eburneus.ꝑ doctrine castitatis.quia ab omni peccato imunis .distinctus.ſ.non totus eburneus.nec totus saphirinus. Saphyrus sublimitatẽ celestium significat·distinctus ḡ.quia prim humana fragilitas·eluie.tem ptatione.fatigatione.morte.ꝑm diuina celsitudo.miraculis. resurrectõe ⁊ ascensione intelligit· Saphir⁹ habet spẽs sereni cęli. Crura.i.itinera passionis.incarnatõnis.quę columnę dicunt ꝓpter rectitudinẽ ⁊ firmitatem. quia quicqd̃ ꝑ eum gestum est ante tempa a deo dispositum est·fundate sup̃ bases.i.sup̃ ꝓphetas.quia talis apparuit.qualis p̃dictus ab illis in diuina dispositione legentib⁹. Vel bases ipsa dispositio dei q̃ ordinauit.

Species. Quid ꝑ singula ipius redemptoris mẽbra laudo . totum breui conp̃hendam .quomõ libanus altitudine ⁊ amplitudine est insignis . ita dns inter oĩs q̃ de terra orti sunt aĩcellit.⁊ sicut ille mons nobilium ferat arbor̃.ita ille oĩs sanctos in se radicatos extollit.⁊ ꝑseruat ·⁊ sic ced⁹ pulcritudine.fortitudine.sublimitate.odore·omi de siluaꝝ aĩcedit·sic dilectus speciosus forma est.p̃ fi.ho·qꝛ ipe nõ accepit ad mẽsurã·⁊ de pleni tudine eius oĩs accepimus. Guttur.i.intern⁹ sapor.⁊ dulcedo ꝙbor̃ christi quã pauci gustãt.q̃ aũt gustãt amplꝰ esuriũt. Vnde. Sic ꝑ guttur ad la-

† ſ cum intuẽtes·et p quos cum alij intuentur·

nigre quasi corꝛus. † Oculi eius si
ſ unxte· † ſ sup scripturas diuino munere
fluentes in morem aque. vel minores quidem·
cut columbę † sup riuulos aquarũ
† ſ in primis tenera doctrina · vel dulcissima
grã mũdate ſ firmiter.
quę † lacte sunt lotę·⁊ residẽt iuxta
ſ altiores scripturas sicut cũ gelium· † pudi
bundi ꝓlati quos pudꝫ audire turpia.ne dũ fa
fluenta plenissima. † Bene illius si
cere· ſ multatus germine virtutum· † apostol⁹
vel quibuslibet peccentibus patrib⁹
cut areolę aromatũ cõsitę a ꝓpigmẽ
ſ plocutores· † verbo et exẽplo
tarijs Labia eius lilia † distillantia
ſ exẽplum ꝑfecte amaricatõis sue· † ſ quozum
officium est tantũ bñ opari· † ſ in nullo rẽphen
mirram primã· † Manus illi⁹ † to
sibiles† ſ sola spe·et desiderio celestiũ laborãtes·
† ſ ꝓ aereo coloꝛe. vel etbereo
natiles. † aureę · plenę † iacinctis .
ſ Extã illi qui vtunt carnalibus·et vrozibus
non contra deum† ſ candoꝛe·vel duricia vl' frigiditate. † ſ quia mundo quid̃ vtunt · ſ tñ celestia ñ obtuuiscuntur.
Venter eius † eburneus · † distinct⁹
† ſ .i.inferiores in ꝯfinibus tribus·vt cruza i
feriozes.† ſ fortes et sustinentes · vel apostoli
qui cum ꝑ mundum tulerunt
saphiris . † Crura illius † columnę
† ſ sup fidem patriarcharum̃·et apostolorum
marmoreę·quę fundate sunt † sup
† ſ .i. omnia membra ſ quid ꝑ singula
† ſ quia ꝑ eum omnes dealbãtur
bases aureas. † Species ei⁹ † vt li
ſ electior est inter speciosos· † ſ altitudine impu
tribulitate.et odore· † ſ .i. ipsa doctrina eozum.
bani. † electus vt † cedri . † Guttur
† ſ qz spũ iuuant ad implendum. † ſ ita · † ſ in
illius † suauissimum † et † totus

tingulis membris.
ſ dignus q̃ri ſ quem diligo
desiderabilis · Talis ẽ dilect⁹ me⁹
ſ qui secreta sua mihi apit·et cui ego secreta
cordis mei a pio.
et ipse est amicus meus·filię hieru
ſ ẽstum ad mcõp̃hensibilitatez
salem. Quo abijt dilectus tuus o
ſ fecunditate † ſ ẽstum ad grãm
pulcerrima mulierum·quo † decli
† ſ Quicunq; sine consortio eccie christum q̃rit
nauit dilectus tuus? † Et querem⁹
nõ int filias oẽs cõputari
cum tecum.

Ca. VI.

ſ nescio quo abierit.scio quo de
clinauerit

Dilectus meus
ſ quez ipe fecit
descendit in ortum suum
ſ matie. † ſ quid ibi gerat. oĩnit· vt p . ſ bo
nis opibus delectet
ad areolaꝫ aromatũ · † vt ibi pasca
† ſ locum habitatõis i me ꝓpato.
tur i ortis·et lilia colligat. Ego † di
† apud se locuꝫ mihi ꝓparet receptoꝛis
lecto meo . † dilectus meus mihi
ſ int̃ desideria fcã castaruꝫ mentium † ſ voluntate vel desiderio quo me q̃rit.
qui pascit† inter lilia . † Pulcra es
† ſ voce qua alios ad q̃rendum mutuis colloquionib⁹ excitas· † ſ exteriore decoꝛe bonoꝛuꝫ
opm· ſ nõ min⁹ quã illa primitiua eccia ſ. apostoli et alij qui ad literam de iudeis.
amica mea. † suauis ⁊ † decora. † sic
ſ nõ subito militãs·ſ i castris ingis cõuersata·
hierusalem. † terribilis vt castrozũ

bia vitalis flat⁹ vt loq̃ valeãt,ꝑcedit.sic in labijs dñi verba q̃ dicebat . In gutture vo ꝑ̃ occulta dispositõ bonitatis ei⁹ intelligi.q̃ factũ est vt nob fotas loqueret'.tot⁹.i. de⁹ hõ. desiderabil.nõ solũ fm diuinitatẽ . ſ etiam fm hũanitatẽ.ab ipo initio ꝓceptõis.vsq; ad triũphũ passiõis.resurrectõnis.ascẽsionis Talis est Quasi ⁊ necesse ẽ ſi amas cũ ⁊ vis ab eo amari.vt cũ intelligas talẽ·et tali affectõe ei cobereas

Filie hierusalẽ. Pro decore carminis variant' ꝓsonę colloquiũ.ſ eadem christi eccia notat'.⁊ noie spõse.⁊ nomine filiaꝝ·cũ ad patriam celestem suꝑirat filia cũ nihil nisi deum carat audire vl' loqui sponsa dicitur

Quo abiit. Audita qrate dilecti·de qua queiebãt filię hierusalẽ.addũt alia questiones.qz enũatis tot laudib⁹ q̃s audiẽs nõ ꝓpiscat.⁊ ſ i vnitate sancte eccie.inquiri oportet. in q̃ũ corde potissimũ ⁊ in q̃ genere ꝙsatõnis dñs soleat inueniri.

Quo abiit nõ recũdẽ eos in q̃b⁹ erat ſ vbi alios assoaret et post alios etiã alios i uitet . ⁊ sic abire.et declinare vt ad modũ cã dẽsc.q̃ cũ accẽsa sit.mlt̃as alias circũq; accedit.ſ tñ nihil patiẽs detrimenti

Quo abiit. Gregoꝛ. Sciendũ ꝙ de⁹ q̃ vbiq; est·i loco ẽ .ſ locatis nõ ẽ·locale vt q⁹ circũscribit'fm ꝑtes loci sup̃ ⁊ infra . an̄ et retro. dextera ⁊ sinistra. cũ vo angeli ⁊ hũane aĩe locales circũscribi, nõ possint. lõge min⁹ illa icõp̃hensibil' substãa Maioꝛ vo agnitõ q̃ ĩ pñti de deo bñ põt. ẽ fm sola opa . qz qꝺ altius est in carne possumus mirificentiã opm̃ dei subtilit' attendere

Quo. Licet de⁹ ꝑmuni mõ oĩnib⁹ rebꝰ insit.pñtia.potẽtia.substãtiã familiari modo vt insit.i.ꝑ grãm ill' q̃b⁹ opa sua vident mirabiliora· q̃ licet plenã di noticiã ñ habeãt·tñ mirificãtiã opm̃ dei acuꝫ ꝑsiderãt Ca.VI

Dilect⁹ me de. Descẽdit irrigãs fonte baptismi · de alto veniẽs in hũli positus vilit auit·vt nos sursum ascenderemus·dñs in montẽ descẽdit·moyses in montẽ ascendit.

Cum dixisset descẽdit in ortũ.addit qualiẽ sit idem ortus ꝓstitut⁹·q̃ fruge fecundus·cũ dicit·ad are·aro.

Ortus ecclia·ortus quelibet fidelis anima

Areola ẽ mẽs fidel' q̃ discipla rectę fidei edocta·q̃i eq̃s lauꝺ bic inde ẽ ꝓsita.⁊ q̃i solerti fossorio crebrime rcusata.⁊ a sup̃fluis q̃mib⁹ expurgata

Rñdet pius sponꝛ desiderijs.ac fructuolis opib⁹ cũ delectari· ac ꝑfectos quosq; cõtimonię virtutib⁹ ad eterna gaudia colligere

Lilia colligit·duꝫ ad ꝑfectũ meritoꝛ cãdoꝛe pueniẽtes educit.⁊ ad celestia regna ꝓducit

Ego dilecto Hunc versiculũ apponit exaggerãdo stimulũ immensę caritatis qz interius exardescit

Quasi. In me descẽdit.i me potes brẽ formã ei⁹ quẽ queris.

Dul.eo g. Pacten⁹ vox eccie dñs suũ laudãt⁹ q̃rẽt·q̃ qm̃ suis amatoribꝰ ñ lõge ẽ.sequẽ q̃d q̃sit? rndeat.⁊ declarat se ill' loq̃ntib⁹ affuisse.⁊ q̃d loq̃rent' audisse·deuotõsq; erga se remũerat digna illoꝝ laudatõe

Terribilis. Quia ꝑ vnitatẽ caritatis cõpacta.nullum locum aperit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

p malum discordię hostilib⁹ .i. hereticis vel īmundis spiritib⁹.
Castra romanoꝝ terribilia erant quia totū mundū ꝓmebant · ꝑ ñ erāt suauia quia verā pacē nō habebāt. In ecclia nec terror īmanitatē nec suauitas terroꝛē aufert · q̄ in terra celestē vitā agit · z barbaros diuersaꝝ natiōnum animos ad suū ritū trahere sat agit · q̄ tñ qt nec dum facē dilecti quā maxime querit cernere meret. subsequit audit. Auerte oculos. q̄si. oculos colūbinos tibi dedi. quib⁹ lenitas iusticię discerneres · ꝑ tñ in tēpe tuę peregrinationis nequeas me pfecte cognoscere.
Non enīz videbit me homo z viuet · ne quaras in via ꝑmiū. qd tibi in patria reseruat.
Auerte oculos. Nō a desiderio ꝓgnoscendi desistas. sed de cognoscendi facultate ne ꝑsumas. Unde vī. Magnitudinis eī nō est finis.
Auolare. Quo ītenti me agnoscere q̄ris · eo intentius me in comprehensibilez esse intelligis · z non est tua culpa si me non ꝓgnoscis · sed est infirmitas humanę conditōis
Capilli. Hi versiculi supraꝓositi et exꝓositi. ꝑ nō pigeat vos iterando exponere · gd auctoꝛē non piguit scribendo iterare. vt noui aliquid addatur.
Ne ecclia grauiter ferret. q̄ a cognitōe dilecti suspendit. sequit descriptio · qua assimilatur illi primitię ecclesię hierusalem. de q̄ non dubitat q̄n amica dei fuerit
Omnes gemelle. Consimilib⁹ fetibus. quia tales alios reddūt quales ipsi sūt Uel duplices fec⁹ opa geminę caritatis. vl fideles de vtroq⁹ populo conuersi. vl fides z opus
Sicut corter. Greco. Cum mīsteria aguntur · ventura prophetant. mundā pcē relinquunt · celestibus desiderijs ardent · sicut corter mali punicę sanctę ꝓpant ecclię. Sz hec oīa nihil sunt ad ꝓpatōes rei de qua scribit. q̄ oculus nī vidit · nec au. a · cē Uñ cōuenienter subdit. absq⁹ occultis tuis · q. d. magna quidē sunt q̄ in te non latent. ꝑ valde ineffabilia que latēt.
Seraginta. ſ. r. o. Regine z cōcubine ꝑter ad rhotū accedūt. ꝑt generant · ꝑ non vtreq⁹ dyadema regni hūt · Regine sunt q̄ritutū regni cęlestis doctrinę insernūt · concubine que amore tpalium christū annunciant Ideo ille. lr. quia sola dilectōe ꝓceptoꝝ dei pfectionē opm habēt. Uel qt q̄nq⁹ corporeos sensus ad regulā apostolicę doctrinę tempant. Octogenarius aūt cum in malo accipit. tpalium curas z implicamenta designat. qt z seculi cursus q̄ttuoꝛ circūagit ꝑtibus · z mūdus ipe quattuoꝛ climatib⁹ otię te · occidente · aquilone. z austro dirimit · vl et q̄ttuoꝛ elementis cōpositus.
Una est. Quānis multę z diuise ꝓsone. tñ fides vna est in eis · vnū baptisma. vnus deus · vnū opus. nō alia añ legē. alia sub lege. alia sub gratia ſ in vna pace · vno timore cōstituta
Mat nrā regenerātrix grā ē · q̄ elegit simplices z electos custodit. z sibleuat
Vel mater. supna hierusalē. qt oīe vnū optimū. deiurſū descendit · q̄ † In vno quoq⁹ corpe · in latentibus diuersis gradibus ꝓcuratoꝝ · p carnalez vnita et nūq⁹ interrupta · † tuc mictis infirmā cōtemplationem.
acies ordinata. Auerte oculos tu
ſ a maiestate et essentia.
os a me. quia ipi me auolare fecerunt.
† Cogitationum subtilitas. † alo⁹ grec · ſ. p ascensū et velocitate.
Capilli tui sicut greges ca
ꝓrarum · que apparuerunt de gala
ſ firmissima sermonū ſtabilitas · quia dicēs in lo quendo coꝛgantur
ad. Dentes tui sicut grex ouium · q̄
ſ post lauacrum nunq⁹ ascendere dedignant.
ascenderunt de lauacro. Oīes gemellis fetibus · z sterilis non est in
ſ cęterius durus. interius alba grana.
eis. Sicut corter mali punica · sic
ſ absq⁹ eo q̄ intrinsece latet.
gene tuę absq⁹ occultis tuis † Se
† ſ filioꝝ et amore sponsi et regni generātes.
† ſ filios utiq⁹ generātes. ſz vt aliquid extraneū
ragina sunt † regine. z octogita † cō
† ſ. i. rudiū · et nup renatoꝝ · qui non sunt apti ad poscendum · ꝑ humilitē iustis ecclię obtpant
† ſ Quia modum nostre estimationis · trascendit summa ciuium patrie celestis.
cubine. z adolescētularū † nō ē nu
† ſ simplicitate · † ſ qz omnibus virtutibus et carismatibus ꝓfuit vel est plena
merus. Una est † columba mea. ꝑ
† ſ quemadmodū mater sua q̄ in floꝛe genuit.
† ſ q̄ informat et nutrit
fecta mea. † vna est matris suę. ęle
† ſ respexerunt et admirate sunt. † ſ poterit adoꝛ
cta genitricis. † Uiderūt eam † filię lescentule. † ſ admonentes alios · vt a se cōfoꝛmarent et eiusdem beatitudinis ꝓciparēt.
syon. † z beatissimā ꝑdicauerunt.
regine z concubine laudauerūt eā
† ſ eloꝛ synagoge · mirātis ecclam ascēdentem
† ſ ꝑ omnes ꝓtes orbis extenditur nō ꝓua loco vel tꝛmpe. † ſ Quia veri luminis oꝛtū in ca mūdo post tenebras ignoꝛātie monstrat · nec tamē
Que est ista q̄ progredit quasi au
supna hierusalē loc⁹ ſ⁹ z humana cōuersatōe approbat. q̄ in vnitate suę fidei et dilectōis deo seruire desiderat
Uidecūt. Magna laus catholicę vnitatis · quā z grā mat q̄ genuit ꝓpetuū eligit. z filię q̄s ipa ꝓ spūm genuit z nutrit. mox viderunt. .i. castitatem vitę eius dijudicarunt.
Predicauerūt. Sine illi qui vere sunt ptices regni · siue etiā illi q̄ nominetenus adhereāt. z si spes eoꝝ sit in terrenis · laude dignā fatent.
omnino euasit tenebras in luce
† ſ qz a sole iusticie illustrata · noctez seculi. cū gelida luce perfundit
rora consurgens. pulcra vt luna.
† ſ qz imaginem veri solis in se repārat · ābulās in omni iusticia · et sanctitate et veritate. † ſ qz nulla aduersitate pertrit cohiberi · quin ifē pie monstraret et pulcritudinem in luce laboriosa actione · et solis in spe retributionis.
electa vt sol. terribilis vt castroꝝ
† ſ Ultra ui p grām · vel vt doctoꝛes a contemplatione p cura fratꝝ exeant. † ſ quoties quia sit ortus vtiq⁹ meus est
acies ordinata. Descendi in ortū
ſ qz extra amaritudo est intus dulcedo.
† ſ. i. grām augerem · vel vt doctoꝛes exꝓlorēt · et cura i necessarijs ꝓmerāt. fructū habitaria
nucum † vt viderem poma cōual
ſ solicite scrutarer. † ſ aliqua bona in ista deprehenderent.
lium. z inspicerem si floruissent vi
† ſ si qui possent inueniri qui a diuinationem dominice passionis deliberet ꝓpario cruoꝛe p fundi. † ſ dona spūalis grātē · p que ecclia fructificauit in omnibus gentibus si enim fallerem · p tiꝛcpo fuissem.
nec. z germinassent mala punica
ſ Ex mihi non ꝓfuerit amoꝛem dominī
† ſ Soliatudo et animalis rō. dum confiteꝛa rem christum dominē solucre legem a deo data
Nescui † Anima mea conturbauit
tam per moysen · † ſ. i. christi · qui sponte ꝑ populo est oblatus · qui quasi currui ꝓfectus grātia sua ꝓdicatoꝝ coꝛda implet. ſ Animadvertite fuit abnepos iude patriarche · qui et ꝓfecta et noie indicat saluatoꝛez ·
me ꝓpter quadrigas † aminadab
ſ ad agminoꝝ receptoꝛes. † ſ ad pacē germanitatis · † ſ q̄ causa dissione religiosi diu captiua tenebaris. ſ. i. captiua vinculis.
Reuertere. † reuertere. † sunamitis.
ſ puritate fidei † operū perfectōe † christi? ad ecclesiam de synagoga.
reuertere † reuertere. † vt intueamur te.

Ca. VII.

Quid videbis

Que ē ista Ecclia gentili ita firmata · instituta z vsq⁹q⁹ multiplicitate sui diffusa. et ꝓducta ꝑ gradus et successiones suas vsq⁹ ad nouissima tpa · illis nouissimis tpibus iā instantibus synagoga tam bñ opatā opanteq⁹ ipsas ecclias tā diffusā. tot sapientissimos fines sese mate seq⁹ vnaꝝ fidē. ꝑ terca vitioꝝ z mortuoꝝ rā miracla · z mlta alia christianę fidei argumenta · iā cōuicta penitus z cōpuncta. dicat admiratiue. Que est ista
Que ē ista Ecclia sit auroꝛa · cum mortalitatis atq⁹ ignoratię tenebras fidei amittit. In iudicio ꝑ adhuc auroꝛa. ꝑ in regno dies erit · vbi plenū vsū veri solis hēbit
Pulcra vel In nocte vite ꝓsis · vbi varias status ꝛepalitoꝝ parit luna. qt nunc dara mūdo. nūc ꝓspera nūc ꝑturbū tēbonestata vicijs. In furca beatitudine. vbi idē status erit. sicut sol fulgebit iusti
Terribilis. Habēt tales ꝓlatos sibi ordinatos. q̄ pbabilib⁹ sentētijs fidē nraꝝ enarrant · et terroꝛē nobis incutiunt.
Quo pfecto ordine · z se virtutū collocat. cui terribilior est ecclia. ac rijs potestatib⁹ · vel q̄ qs fidelis anima
Descēdi. Indigna admirāte agones ecclię z iqrēte · ipe spōsus phibz testimoniū ecclię. Uel dicant esse vba ecclię q̄ annuit synagoge se laudāti · z cōtinuo ſinnat q̄ si tibi cā apparat militar⁹ · rūdes et voce doctoꝝ ducū videls suę spūal militię
Nescam. Dū sic spōsus ſipa ecclia salvotes suos ex gētilicos synagogeni rāti ꝓdicat. illa salubri penitudie cōpūcta. ꝓtest se cā. pfanę cecitatē. vanitas aberrasse.
Contuxbauit. ꝓpter eu agelicā ꝓdicatōz p q̄ttuoꝛ mūdi ꝓtes velocit discurrentē · q̄ttuoꝛ rotis fidei initentē · vñ z a q̄ttuoꝛ plonis scriptū fuit: Et illi quattuoꝛ eq̄ eodē spū ad bellū vnū currū trahūt
Reuer. synagoga cōfitēte suā tarditatē ecciaꝝ solādo verbotādo rūdes
Quat reūtere. qz indęi vbiq⁹ mō i q̄ttuoꝛ mūdi ꝓtib⁹ dispsi · in fine sūt ꝓuertendi. Ut reūtere corpe. reūtere aio ab erroꝛe vt declis a malo · ſ reūtere corpe · reūtere aio vt facias bonū · z ne velis esse turbata.
Non sufficiat reuerti volūtate. nisi reuersio oīdat ecclię.
Ut intueamur te Ut spēs tuę castitatis cognoscam? · z copulāte adiuuē nos christi amoꝛe vnā domū fidei ābę i ipo ędificari lapide ꝓstruam?
Quid videbis. Dū ecclesia monet synagogā · ipse redēptoꝛ annūcia

hortamentis illius. se effectum datur. ꝓmittit. helyas eñ. et enoch in ill' conuertendis non laborarent nisi diuinis scripturis. et apostolicis testimonijs certitudinē ꝓuersionis eor haberēt.

¶ Quid videbis. Q. d. nolo te incredulitate synagoge. ꝙ scias in. ꝓximo ꝓuertendā. vt in ea iam nō appareat infidelitas. ꝙ opa spiritalū agonum. et virtutum

¶ Quā pulcri s. Jn ꝓmissis descriptōib' est descensus a supioribꝫ ad inferiora. et supiorū tm fit ꝓmendatō mēbrorū. Jn hac ꝓmēdātur etiā inferiora. et ab inferioribꝫ ascēdit ad supiora. vt oñdat. q illa ecclesia inouissimo. et ill' añ reprobis ꝓuocata. habebit tm mēbra supioribꝫ nō iparia. in q̄ fit mētio gressuū. qr nō in odo futura. ꝙ ad certamē ꝓcessura. ꝓmā pulcritudinē et certamine oñditur habitura.

¶ Quā p. s. Prio opm ꝓstantiā et mottificatōꝫ voluptatuꝫ in ea laudat

¶ Quā p. Hec dices ad laudē ipi' ecclie piūcte et dulcedine. se ꝓuertut vt et indei faciei' ꝓuertāt. et ecia de illis ꝓuertēdis plus laboret.

¶ Jūctura fe. Recte post gressus calcaneos. iūctura feminum laudat. qr ꝓ misteriuꝫ ꝗdicantiū. ꝓficit' vna animis coniūcto credentiū populoꝫ

¶ Montlia mamillarum cū iā nō dissentiāt bi ab illis. ꝗ omibus ꝓueniāt. et opm attestatōe declarēt

¶ Que fabricata manu coniuncto arte inscrutabilis cōsilij ordinata est. Quis eñ nouit q̄re deus vsqꝫ ad illud tps iudeos excecauerit.

¶ Que fa. s. ma. i. ineffabili largitate firmata conditoris

¶ Umbilic⁹ tu⁹. Jlli etiā inter molles q̄ signāt. et si mundo licite berēt tamen bene annunciant.

¶ Umbilic⁹. i. infirmitas nostre mortalitatis fit crater q̄ infirmitatē nostrā in nobis expti. vt alij ꝓ nos recognoscāt: laboramus. vl' q̄ elemosinas damus. Tornatil. i. rotund⁹ et ꝓfect⁹. q̄ eñ ob id dat potū sitiēti. vl' ecia sicē diuini verbi ꝓtigit errāti vt a deo remūeratore. vl' terrenū ꝓmodā. l' terrenā sapiam expectet. hui⁹ crater nō est torno fact⁹. qr op⁹ mūe. qō fec. nā sue fragilitatis erigēde ad deū fcat. ꝙ terrenā mercedē reqrit.

¶ Uenter tu⁹. Uenē noster acerus ē tritici. cū memores nr̄e fragilitatis fruct⁹ bonoꝫ opm q̄bꝫ ꝓpetuo reficiamur. i ꝓsti vita nob ꝓpamus.

¶ Uent⁹ tu. Quāuis sit inferior grad⁹ tū triticea refectō erit deo. qr i vno multi. in supiori pauci. nā tū dicam⁹ in vno. i. in peccato.

¶ Acerus. i. mollatior. i. summo angustior crescat. sic et i nostris actōibꝫ quāqñ altior sit meriti tāto pauciores sui operis inueniāt. Jn inferiori ples sit operij. multi. ꝙ possessiōibꝫ elēosinas exhibūt. pauci sūt q̄ possessiōes reliquūt

¶ Pōt in acervo tritici elemosinę q̄s paupibꝫ erogam⁹ intelligi. vbi post craterē mēbra spōse acervo tritico ꝓpant. vt et ꝓtū et panē paupibꝫ dare signet. qō de corporali et spūali refectōe eque pōt accipi. Jn aptis ē doctrina poculum. in misteriis est panis.

¶ Uallat⁹ lilijs. cum omnia bona q̄ agim⁹ grā videāt eterne caritati gerim⁹. et ꝙ hi diuidāt inimico aditū nostri cordis circūq̄ obstruimus.

¶ Duo vbera. Quia doctores rudiū nō sua ꝗdicāt. ꝙ ex gloꝛia vtriusq̄ testamēti sumūt. q̄ ab vno auctore sūt edita. vbi ipe vn⁹ pastor et duobus gregibꝫ ouiū vnū ouile ꝓcreat. q̄ capreę ꝓpant. qr mūdū et aial. visu et cursu

† ſ. i. militia pacis. qui laudes creatoꝛ canāt et acies inimicas repellāt. Jn chorio voces canentium. in castris armate manus

i sunamite nisi choros castrorū.

† ſ. i. actus confirmātes ꝓcatōꝫ. † ſ Jn rectimonijs et exemplis enoch añ legē et helye sub lege. et multorum tempe grē.

Quā pulcri sunt gressus tui i cal

† ſ iā vna ꝓ fidē et castitatē. † ſ. i. cōcordia duorū populorū in vnā ꝓlē fidei. et feci

ciamenti. filia principis. Jūctu

ditatez ecclie

ra feminū tuoꝝ sicut monilia. que

ſ opis excellentiā n⁹ tat diuine man⁹ appositō

fabricata sunt manu artificis. Um

† ſ ꝓpinās doctrinā † ſ nihil nociue supfluitatis retinēs. q̄to infirmiores videntur tāto magis honorant

bilicus tu⁹. crater tornatilis nūq̄

ſ et si ꝓs mollitū sit. † ſ sine germine doctrie vt

indigens poculis. Uenter tuus si

boni vocati† ſ bonis opib⁹ et si ñ adeo ꝓfect

cut acervus tritici. † vallatus lilijs

ſ ꝙ duob⁹ populis ſ Lactatores rudium qui solidos cibos attendendo in natura lactis cōuertunt vñ nutriāt puuli nuper in fide renati

Duo vbera tua sicut duo hinnuli

† ſ Capree longe videt. sic sancti de terrenis celestia. † ſ. i. illi qui te iungunt capiti habentes potestatem ligandi et soluendi.

gemelli capree. † Collū tuum sicut

ſ ꝓpter castitatē. † ſ illi gemelli. ꝓsilientes futurorum.

turris eburnea. † oculi tui sicut pi

ſ cinguluꝫ merorū interꝓtat† ſ genti

scine in esebon. † que sunt in porta

insigne. et sindens vnglam. qō ad discretōes boni et mali ꝓtinet. et ruminat qō post discretōꝫ ē faciendū. gemelli. ꝓpter vnā concordiā

¶ Collū t. i. illi ꝓ quos vox erit. et ecia in corpus trahat. q̄ sūt turris. qr exemplo vite munīt alios et decorāt. Jn ebore eñ candor notat.

¶ Oculi tui. q̄ archana ispiciūt vt possint i apto ꝓloq̄. q̄ fluēta doctrie auditoribꝫ dare nō cessant. sic in cantate esebon piscine sp aq̄s hōtes copiosę ꝓlo i introitu ih̄u⁹ canitatis aquā misterāt. et bñ dicit aq̄ esse i porta canitatis. qr nemo pōt ecclesiā igredi. nisi prius aspſ⁹ aq̄ doctrie et baptismi. Uñ i introitu tēpli salomōis erat mare greū vbi sacerdotes itraturi lauabant manus et pedes

¶ Piscine. cōtinentes mistas aq̄s sapie et doctrie ad potādū eos q̄ erūt in cinglo merorū pleqñte antichristo. q̄ piscine sūt i illa plenaria itratōe vtr⁹q̄ multiplicitatis q̄ erit filia.

¶ Nasus. cautissimi discretores boni et mali. sic ꝓ nares odor et fetor discernit. quos nulla fallit ypocrisis. et eminentissimū tenēt locū

¶ Sic turris in mōte idarco ad speculādus ponit. vt hostes q̄ venīāt lōgi⁹ videāt. sic ꝙ dicator⁹ vita sp i alto webꝫ firma ꝓmanere. vt icursus malignoruꝫ lōge ꝓspiciat. vt cīpaz pr⁹q̄ vīat tēpben dat

¶ Damasc⁹ metropolis syrie. q̄ mīta mala i tulit illaesi. et etiā captiuauit. ꝙ hāc eos mititudo demonū inecē hominū signatur.

Que fabricata

Caput tuū. Mōs

tua q̄ regit totū corpus cogitationū. est alta vt mons ꝓ conuersatoꝫ vite. et tal' mons q̄ habꝫ sciam circūcisiōis nī ablatōe carnis. ꝙ supfluitatū cordis

¶ Coderę maris ferro circūcise lacrimas purpurei colotis emittūt. q̄b⁹ colectis tinctura purpurei colotis cōficit. Canales qui purpurā regis suscipiunt sunt ꝓcordia fidelium. lana que intingit vt indumentū regis efficiatur ē būilitas in patiēdo. q̄ iuncta est canalib⁹ qñ constanti corde vir⁹ humilitatis. et cōtinua dñici cruoris memoria ad tolerantiā animat.

¶ Semp purpurā veri regis. i. passionē in memoria būtes. et ad imitādū parati vt cum christo resuscitentur

¶ Statura tua. Quia ecclia i certamine pñtis vite gaudia furę vite ꝓ gustat. sbdit. Stra. t. al. e. p. Hec ē rectitudo bonę opatōis. q̄ ad ſrena te spicit curuari. torā se ad celestia erigit. et certamie posita. tēdit ad bravū. q̄ finito agōe. vicerit donāda ē palma Jn inferioribꝫ aspsa ē. ꝙ tūp plca ē. et fructū gerit. Sic ecclia i ēra asperos tolerat labores ꝙ spat i celo se acceptura palma ꝓfuat folia. sic ecclia variāte secli statu eadē tenꝫ fidei misteria.

¶ Ubera. i. magistri. qui ꝓ capacitate audientū suā tempant doctrinā. et vnū quēq̄ ad sublima ab vbertate dom⁹ dei iebriāt. et corda exhilarant

¶ Diri Ascen. Q. d. Et q̄ tles bꝰ doctores. tā discrete ꝗdicātes. nō ē tui meriti. ꝙ ē donū meū. qr ascēdi i palmā. i. vsq̄ eccie augmētū. et utū donec ad pfectū veniat. et ꝓpēdā fruct⁹ ca. i. ita ꝓfortabo et multiplicabo virtutes i eis vt nullo mō possint vsq̄ad. donec ad maturitatē puenīāt. ꝙ ꝙ vba tua erit sic tot⁹ aꝑ. qr illi q̄ pua noīt si benuole nūciāt. itēdū potōre sapia debiabūt.

¶ Diri. Quasi insistendū est ad ꝓuersionē iudeoꝝ. qr tā pulcra ꝓcessit scriptura. et qr ꝙ eis marie passus sū. qr eos saluādos. puderā.

¶ Fruct⁹ crucis ꝙt dici resurrectō et ascēsio aduentus spūsci et salt⁹ mūdi. et ꝙ hec doctores sunt debriati et ꝓfortati.

¶ Et odor oris. Odor malis. gutt' vino ꝓparat. qr mala et nouitate

vinum et vetustate laudē psequit. Ita ꝯstat pñs allocutō ecclīe ipsi famę quā de illa potest audientiū sermo disseminare

Odor in gutture: vox pñtis doctrinę. In odore fama absentis designatur. et ideo vino illa ꝓpter flagrantiā virtutum hęcmalis ob suauitatē absentis famę ꝓpatur.

Dignū dilecto. Verbū quod in ore meo dilectus posuit tantę ē ſbilimitatis. q̄ non ꝑ aliū q̄ ꝑ ipsum sponsum mundo debuit ꝓdicari. qz nō est alius inuentus qui solueret libz. et ab illo suscęperunt aliꝫ. dñs quasi potauit. qz docente diuinitate. ito in pfectione scientię pfecit. et libenter passionem sustinuit. mębra non eodem modo.

Dum sponsus laudat gutturis sponsę illa intelligens i gutture ꝛ verbum ꝑ quod salus datur mundo designari et magno amore verbum dispensare volēs rapit ꝛba ab ore sponsi. alle vino optimo eā ꝓpauit. hęc subiecit. dignum di. m.

Rum inandū. Non ita facile ad potandum. qđ illegimus potans aliꝫ potuerit. ſ cum labore et studio meditandum.

Ego. Totum studium męę seruitutis et deuotōnis ad ipm refero. et in pñti vita nec laborando ꝛficiā ad iuuat. et in fine secū ad gaudia recipiet.

Ego pr⁹ erui a deo ab omni errore ad eiz conuersa sum. vt cunis et domestica. et ipe pr⁹ humano generi iratus ad me est cōuersus. naturam męę mortalitatis indutus

Veni. Qui assūptam ꝑ me humanitatem in ęlo locasti. per pñtiam diuinę gratię visita me. vt in a gruz mundi semē verbi tui possiz spgere. et villas cohabitatōis in vnaz fidem ꝓstituere.

Veni d. Ecclia videns q nec ad bñ operandū l egrediendū ꝑ se sufficit. nec in bono pśistere. vel auditores ſnt uz pfecerint discernere. ĩplorat auxilium

† Sm ꝓdicatōis officiū quā vbera cōtinent

sicut odor malorum. † guttur tuū si
† vor ecclesie.
cut vinum optimū. Dignū dilecto
† et dignū ꝑcordibus vt paulo. † attritoriꝫ vt augustino.
meo ad potandū. labijsqz. et denti
† mihi adhortanti excolte † cura.
bus illius ad ruminandum. Ego
† conuersa sum et non aliꝫ.
dilecto meo. et ad me uersio eius.
Ergo. qz sum certa q̄ cōpuncta iudea in fine obcęcet. tu aduua. † ab occulto cordis. i quo contēplabar te in eos qui ad huc a principio arā
di et excolendi sunt
Veni dilecte mi. egrediamur in
† ad filiolā ꝑcatōne. † in illis iam ad legitime vinetorum instruendos.
agrum. commoremur in villis.
† Studiosius laboremus etiā in quibuslibā cōuersis. vt apostolus in galathis. Mutori eni cui cultura ager inolęt dē vinea.
Mane surgamus ad vineā. videa
† in aliquo initio fidei et confessiōis. † si labor noster excolendi. † qz mukotiens flozē nō sequitur fructus
mus. si flozuit vinea. si flozes
† Si exercent opa. ne fides ociosa inueniatur
† si bi qui in fide et recta opatione pfecerunt etiā defectum patiendi ꝓpiunt
fructꝰ pturūt. si flozuerūt mala
† et eneram doctrinā. vt p hanc crescāt pueri.
punica. Ibi dabo tibi vbera mea
† egrediendū vere est. qz iudea mem brū sine capite † iam † opinionē. spem
Mandragorę dederunt odorem
† In introitu ad nos fidei cōuersione
† omnia testimonia et exempla.
suum. in portis nostris. Omnia
† nouorum aplorū † veterū patrū et prophetarū.
poma noua et vetera dilecte mi
† in illo tpe exponēda.
seruaui tibi.

Ca. VIII.

† o vtinam aliquis.

Quis mihi det
† cui⁹ nō debui immemor cē. qz ſsm carnem frater meꝰ ē. † quiꝰ cunqz sabbatis dū loqrer inter sapientes interrogāo et respondens te fratrem meū † sugentez

† siegio vel synagoge. † s. i. cognoscā tue būmanitatis naturā
vbera matris męę. vt inueniaz te
† quia intus nulli fas est
† Incipiam iungi fidei. vt q̄ꝫ plene iungar nuptiarum tpe. † iā gentilitas nō dicat me ex ecclesiam et reprobatā
solum foris. et deosculer te. et iaz
† et ex inde ap. si velis aufugere.
nemo me despiciat. Apprehendā
† alios docebo iudeos. † i multitudine.
te. et ducam in domū matris męę.
† in secretarium
et in cubiculum genitricis męę.
† te mihi manifestabis. cognitionem tuā in me fōte augebis. plusqz ꝑ legem et prophetas.
† faciam te delectari
Ibi me docebis. et dabo tibi po
† In conuersis multis virtutum et ogum pigmentis. † et ita calesieri et exhilarari in sanguine martirum
culū ex vino cōdito. et mustū ma
† et tunc erit
lorum granatoꝝ meoꝝ. Leua ei⁹
† in hoc pñti † qñqz.
sub capite meo. et dextera illi⁹ am
† In lauacro regenerati et fide uniti q̄uis ipsi
plerabit me. Aduro vos filię hie
† tumultu carnalium pturbatōnum. † a qui ere placidissime deuotōnis qua conspectū sui
rusalem ne suscitetis. neqz euigi
conditoris altare delectat.
lare faciatis dilectā. donec ipa ve
† dignā. † q̄ gradib⁹ virtutum ad grāz ꝑ uenit.
lit. Quę est ista † quę ascendit de
† de pueri exercitatōe. † cęlibus electis et desertorio solius patrie celestis. † merito sup illum
innitēa. a quo solo omnis gratia
deserto. delicijs affluens innixa
† prius meum quando erat exercitata
† Quasi. qz ad tantā puerta eo grām. pone me sig. et est cā ꝓmissa. qz te sitā sub peccato pri mi parentis. vel sub peccato crucis tibi letali o synagoga. vel modo sub saluatione crucis.
super dilectum suū. Sub arbore
† ꝑ fidē passionis te reuocaui
† in vindicta crucis eiusdem.
malo suscitaui te. Ibi corrupta ē
† exteriori vltione a tyto et vespasiano.
mater tua. ibi violata est genitrix
† et quia suscitaui te a tanta calamitate
† dilectionem
sua Pone me vt signaculum sup

Ibi. i. vbi ad videndū vincas. et mala si floreāt venerim⁹ i tuū obsequiū et facta et dicta meoꝝ ꝓdicatoꝝ exhibebo ad filiationē sedulę nutricis.

Mandragore. Merito inuocat sponsuz ad auxiliū ꝓdicatōis. vbi ꝓdicatores ꝓpuis flagrant virtutibus.

Dorę apli et eoꝝ incessores. mandragore. i. ꝛtutes illorum q̄ sunt apte medicamentis. quę contra solicitudines mūdi ad ducūt quietem q̄ nausea
am ꝛbi dei excludunt
q̄ vicia ab boīb⁹ sine
dolore exradi faciūt. q̄
pseuerant mala. i. ecclias
suauię redolētia i pfessoribꝫ. filia malpunid
i martiribꝰ. dederunt
odorē q̄ exēplis maiorū minores cōfirmant

Seruaui tibi. Ut seruauit. i. intelleci
oia ꝓcepta et tēsliona vł̄ promisserī vtriꝰq; te
stamēti a te cē datas. vł oia poma. i. fructos
vtriꝰq; testamēti. te
solū incarnatuz iustifi
catoꝝ ꝓgnoui. C. VIII

Quis mihi det
te. Introduxit iudea
iā inspirata et edocta
et summo desiderio te
um inuestigat.

Fons. Ini⁹ erat
dilect⁹ dū in principio
erat ꝛbū. fons dū ver
bum caro factū ē.

Deosculer. i. fiam
ad faciē videa z. et ore
ad os loquar.

Ibi me do. Tu
angebis grām in me et
ego non ingrata auge
bo seruitium

Leua. i. misteriū i
carnatōis. et dona quę
dat in pñti. erit sub capite. qz ea sustētata
i pñti cōtra pturbatōnes mūdanas delect. et
qđāmō cū eo dormit
et dextera. i. furta bona
id ē. plē i ipꝰ? visio am
plerabit me. Adita vn
diqz circūdabit. vt nul
lus turbo misericordię possit intervenire

Aduro vos. Audiēs sponsus illā vitimā ecclīam et pñti vel
le dormire. et quiqz roget
escere. et videns mstol gi
gni ab ecclia q̄ alios ꝑturbāt. admoneat illos
vt a pturbatōib⁹ desistant.

Donec ipsa velit. Donec completis diuinę seruitutis obsequijs. ipsa ad ꝓmunz redire curā humanę fragilitatis necessitatibꝰ admonita cōsentiat.

Quę est ista. Iudea i tātā spōsi agniti caritate cē exardescēte. gentilis admirando et cōgratulando dicit. Quę est ista

Sub arbore. Gentilꝫ admirandꝫ rndet. ille q̄ ē pax nrā. q̄ fecit vtraqz vnū. et ꝛmonz memisse grē ꝑ quā ipsa erepta ē et alios cōgaudere saluti

Suscitaui. Hi fuit effectus magne benignitatis qz in illa arbore interemptus exercata fuit mat̄ tua. ergo dixit. Sauguis e. f. n. et f. f. n.

Pone me vt. Ponimus ꝛbitū vt signaculū sup cor. cum ea quę

dint·ita discimus quasi diuine veraciter sint verba sapientie

Solemus signum aliquod digito vel brachio alligatum circumferre·ꝙ ammoneamur illius rei cuius frequẽtiorẽ habere volum⁹ memoriã

Ponimus vt signum sup brachiũ.cum ea quę fecit ita audire et sequi studemus·quasi vere sint exempla ⁊rutis.

Quia fortis. Post corruptionem matris apte subiũgit ꝛ dilectio ne·vt nõ ex meritis ostendat' data eccle

Quia fortis ẽ vt m. Sicut mors separat animã a corpore.sic amor dei a tẽporalium amore.

Dura. Quia nullis hostium temptationis a nostre salutis cura remoueri potuit. sicut infernus nullis miserorum cruciatibꝰ mitigatur·nec a seueritate sue sententie mutat'

Quanto austerior compatio.eo acriori zelantis nos dñi ꝓmendatur affectus

Lampades e. id est·corda fidelium i quibus dilectõ continetur vt in vase. sunt ignis.quia intrinsecus seruent dei ⁊ proximi dilectione. sunt etiam flama·quia exteri⁹ lucent operibus iusticie lampades non extinguuntur in aduentu sponsi.

Aque mul. n p. Quia domus que supra petram caritatis fundata est·irruentibꝰ fluminibus nõ potest cadere.

Flumina. temptationum.que vel visibiliter vel inuisibiliter temptant corda fidelium.

Si dederit. Quia vbi abundat amor eternorum·mor vilescit possessio labẽtium.recte subdit. Si dederit homo. Apostoli et alij sancti omnib⁹ dimissis nihil visi sunt sibi p didisse.dumodo vera bona possent habere. Vñ paulus. Omnia arbitror vt stercora.vt christũ lucrifaciã

Soror no. Vos ministri et ꝓmilitones mei·nona est hec eccia·⁊ tenera ad nonã dilectõꝝ retinendã.

Soror n. Ecclesia anteqꝫ crescat ꝑ incrementa virtutum.infirmis auditoribus non potest ꝓbere verba ꝓdicationis.adulta dicat.quando verbo ꝛi copulata sancto repleta spũ ꝑ ꝓdicationis ministerium in filiorum conceptione fetatur·quos erbottando peurit·puerrendo parit.

Si mur⁹ est. Si inuentus fuerit aliquis qui ab incursionibus errãtium possit alios defendere:armis nequitię fortiter resistendo·vel nature ingenio munitus.vel philosophica scientia imburus. diuinis scripturis eux informemus.

Si hostiũ. Si quis est non adeo imbutus ad repellenda hereticorũ sophisma ata·sed tamen simplicita te fidei intrare volentibus i atria patrię celestis potens pandere rectam viam ꝓdicando et parulos imbuendo. ꝓponamus ei inaccessibilia priorum viroꝝ exempla.quibus suum meliꝰ impleat officium

Ego murus. Jam loquit' ꝓmuniter ꝛ tota ecclesia ex apostolorum fundamento incepta·quia ceteri nec fuerunt vbera in ecclia vsqꝫ ad nouissima tempora

⁊ voluntatẽ ⁊ Bigillatũ sit nomine meo. ne vl latenuo furi·rpat saltem visus aduleri

⁊ operatõnum ⁊ vt nõ tã tum a corpe ercluſus sit dyabol⁹.ſꝫ nec in ope aliquio suum notari possit.

cor tuum·vt signaculum sup ⁊ bra ⁊ quod agere debeo.

chiũ tuuꝫ·quia fortis est vt mors ⁊ dilectõ quã habui in te efficax fuit vt morꝫ·qꝫ ꝑ cã anima mea ꝛegata est a corpe .vel sciuntra cã ⁊ dilectõnis exercitõ

dilectio·dura sicut infernus ⁊ emu ⁊ plura de virtute dilectõis accumulan

latio. Lampades eius·lampades do subiuncxit.ſ ⁊ ſlibet aduersa·scouctõs .blã dicie.

ignis arcꝫ flamaꝝ ⁊ Aquę multę ñ ⁊ ex ea oni radix constãtie

poterunt extinguere ⁊ caritatẽ·nec ⁊ impetus difficillime angustie vel etiã mortis ⁊ in cibos paugm.

flumina obruẽ illam. Si ⁊ dederit ⁊ etiã carnem

homo omnẽ substantiaꝫ dom⁹ sue ⁊ p eo qꝛ diligit. ⁊ qꝛ et si hoc totum dedit ei quẽ diligit.quid cõmodi fecit ei·ſꝫ dilectõ christi profuit nobis non sibi.

ꝑ dilectõne · ⁊ quasi nihil despiciet ⁊ christus ad synagogã de eccia

⁊ qui curã adhuc docẽdi suscipiãt.

eam ⁊ Soroꝛ nostra pusla·⁊ vbe ⁊ ei suus·⁊ ercatatõ ẽ·⁊ enim ne ad eã confirmãdã adiutores mi

ra nõ habet. ⁊ Quid faciem⁹ sozo ⁊ boc tempe.⁊ nõdũ in thalamũ introducẽ da·ſꝫ interim ꝑpanda·

ri nostrę·⁊ die qñ ⁊ alloqueda est? ⁊ tacenti·et quid ipe velit auscultãti.quid fieri debeat apir.

Si murus est ędificemus sup eux ⁊ inuinabiles santẽtias diuio eloquio lucidas

ꝓpugnacula argentea. Si hostiũ

Ego murus. Audiens ecclesia hec consilia vel ꝓmissa sui redemptoris iam non alter alteꝝ expectat.ꝑ quisqꝫ ꝑ se rñdet voce deuota

Ercquo. Hec omnia non a me habere potui.ꝑ ercquo mihi donũ sue pacis ꝑ verbũ reconciliatõis largitus est.

Quasi pacẽ re. Bene dico pacẽ reperiẽs·quia in ea pace quã dixi. fuit pacifico christo vinea instituta.quę olim a lege et ꝓphetis est ꝓnuncia ta.quę par non vnã tñ gentem indeoꝝ ꝓtinet.ꝑ habet etiã multos populos ꝛ toto mundo collectos·nõ aliquib⁹ hominũ meritis .ꝑ sola il la pace quã inter deuꝫ ⁊ hominẽ facere venit cui⁹ vineę quia domino cura est·⁊ qꝛ vilẽ hominib⁹ vt eius pticipes fiant·recte subditur. Tra.e·custodib⁹.

Tradidit eã cu. Sequitur vox ipsius pacifici quę oñdit q̃n tam curam habeat de hac vinea·⁊ quid sua relinquentib⁹ ineternũ ꝓferuet. et quid singularis ꝓmij doctoribus eius dꝛonat

Mille preciũm pfectum quidqd habet. Per mille pfectõ.p argentũ oñe mundanũ accipit.qõ qdẽ aliqñ puum est in re. sed magnum deuotõne

Mille tui p paci fici. Eadẽ pfectõ q̃ p mille significat·⁊ percentũ notat·qꝛ vteꝝqꝫ nũs pfect⁹.⁊ idẽ valet ducenti · q̃ si diceret duo milia

Mille tui pacifici. Idez est argentei ⁊ pacifici·qꝛ pecunia ꝑ deo erogata pacem inter deũ ⁊ hominẽ cõciliat.

Que habitas i ortis. Ecclesia vel quelibꝰ fidelis anima in ortis habitat q̃ iaꝫ viriditate spei ⁊ bonorum opm est repleta.

Sicca quippe est spes huiꝰ mundi·qꝛ oĩa q̃ hic amant' cũ festinatione arescãt. Que q̃ i ortũ habitat oportꝫ vt spõsũ vocẽ suã audire faciat·i·itũ bona ꝓdicatõis emittat·i·q̃tũ ille delectat' quẽ desiderat·qꝛ amici auscultãt·videlꝫ oẽs elẽi q̃ vt ad celestẽ ꝓiaꝫ reminiscãt·vba vite audire desiderãt.

Que habitas. Et q̃nquidẽ vnicuiqꝫ apud me seruat'ꝑ meritis ꝑ mũ.⁊ duplex retributõ debetur.q̃ dũ adest tpus merẽdi·dũ differt' diei nuptialis ꝙntũ valet vnuſquiſqꝫ i cultu h⁹ vineę pſistat

Amici.i.angeli quos adiutores tibi dedi.⁊ spãs iuſtoꝝ q̃ iã cũ deo sũt ⁊ ꝑ fratribꝰ orant.

Fac me au. Ergo a te vt habites nullo tumulta discessura .postea etiã ergo vt vocẽ tuã me audire faciaſ

Fuge dilecte. Annuens eccia respõdet·q̃dũ vis abesto.differ ptę sentiã tuã·ego spe lõganimi q̃dquid ꝓcepis patiar.

Fuge dilecte. Nõ optãdo loquit'·q̃s eñ optet eũ quẽ diligit fugere·ꝑ memoꝛ sue cõdicõnis illius volũtati ꝓsentit

Fuge dilecte. Quasi.tu q̃dẽ q̃ et carne ꝓpbẽsibil' factus es· et diuinitate tua itelligẽtiã nostri sensus excede·⁊ teipo nob⁹ ipꝓbẽsibil' ꝓmane. Hoc damat eccia dño spũ ꝓphetico.p⁹ q̃s morte ⁊ resurrectõꝫ dñi ascẽsioꝫ qꝛ descripsit. Fugere nos dꝛ qñ id qõ reminisci volum⁹.ñ occurrit qñ id qõ volumus memoria nõ tenemus

Assimilare·Ita fuge vt creberrime ꝑ grãm ꝓpunctõis fidelitũ cordibꝰ

Sicca quippe est spes huiꝰ mundi·qꝛ oĩa q̃ hic amant' cũ festinatione arescãt. Que q̃ i ortũ habitat oportꝫ vt spõsũ vocẽ suã audire faciat·i·itũ bona ꝓdicatõis emittat·i·q̃tũ ille delectat' quẽ desiderat·qꝛ amici auscultãt·videlꝫ oẽs elẽi q̃ vt ad celestẽ ꝓiaꝫ reminiscãt·vba vite audire desiderãt.

Que habitas. Et q̃nquidẽ vnicuiqꝫ apud me seruat'ꝑ meritis ꝑ mũ.⁊ duplex retributõ debetur.q̃ dũ adest tpus merẽdi·dũ differt' diei nuptialis ꝙntũ valet vnuſquiſqꝫ i cultu h⁹ vineę pſistat

Amici.i.angeli quos adiutores tibi dedi.⁊ spãs iuſtoꝝ q̃ iã cũ deo sũt ⁊ ꝑ fratribꝰ orant.

Fac me au. Ergo a te vt habites nullo tumulta discessura .postea etiã ergo vt vocẽ tuã me audire faciaſ

Fuge dilecte. Annuens eccia respõdet·q̃dũ vis abesto.differ ptę sentiã tuã·ego spe lõganimi q̃dquid ꝓcepis patiar.

Fuge dilecte. Nõ optãdo loquit'·q̃s eñ optet eũ quẽ diligit fugere·ꝑ memoꝛ sue cõdicõnis illius volũtati ꝓsentit

Fuge dilecte. Quasi.tu q̃dẽ q̃ et carne ꝓpbẽsibil' factus es· et diuinitate tua itelligẽtiã nostri sensus excede·⁊ teipo nob⁹ ipꝓbẽsibil' ꝓmane. Hoc damat eccia dño spũ ꝓphetico.p⁹ q̃s morte ⁊ resurrectõꝫ dñi ascẽsioꝫ qꝛ descripsit. Fugere nos dꝛ qñ id qõ reminisci volum⁹.ñ occurrit qñ id qõ volumus memoria nõ tenemus

Assimilare·Ita fuge vt creberrime ꝑ grãm ꝓpunctõis fidelitũ cordibꝰ

Incipit plogus in libꝝ sapiētię

Liber sapientie

apud hebrēos nusq̄ est. Unde ⁊ ipse utiq⁹ alis stilus grecam magis eloquentiā redolet Nunc iudei filonis esse affirmant· Qui proinde sapientię nomināt· qz in eo christi aduentus· q̄ est sapientia patris· ⁊ passio ei⁹ euidenter exprimitur·

Ca. I.

¶ Ut caro obediat spūi.
¶ Non solum facite.

Diligite iusticiam

¶ quibus data est potestas iudicandi

ciam· qui iudicatis

¶ vt obediat caro spiritui.
¶ hoc est scripturam piscem

terram· ¶ Sentite de

gite et intelligite

dño i bonitate ⁊ i simplicitate cordis querite illum. qm̄ inuenit ab

¶ nō temptabis dñm deū tuū † ¶ iustis

his qui non temptāt illum· appascz· quia iustus et fide viuit

ret aūt eis qui fidem habēt in illū·

¶ Que societas lucis ad tenebras· aut que conuentio christi ad belial.

Peruersę em̄ cogitatōnes sepant

¶ vera. † ¶ omnem insipientiaz

a deo· probata aūt virtus corripit

† ¶ vbi zelus et contentio ibi inconstātia et omne opus prauū

insipientes. ¶ Quoniā i malivolaz

¶ non spūm· † ¶ q̄ deorsum est pudica. pacifica· modesta·

animā nō intrabit sapiētia· nec habitabit i corpore subdito peccatis

¶ qui peccatis subiacz· corp⁹ ñ spūs ē

¶ Qui docet omnē disciplinam.

Spūs em̄ sanctus disciplinę effu

¶ qui aliud dicat et aliud facit· † ¶ cogiget fictum· ⁊ auferet se a cogitati

tationes hominum vane sunt.

onibus quę sunt sine intellectu· et

¶ fictus cum retributōis dico venerit p iniquitate puniet † ¶ opprimente.

corripiet a supueniente iniquitate.

Benignus est em̄ spūs sapientię· ⁊

¶ nō ¶ vel et tamen

nō liberabit maledictū a labijs su-

¶ delectationū· quarū scdo est in rembis· qm̄ renum illius testis est deus

¶ cogitationum que in corde sunt

⁊ occidis illi⁹ scrutator est verus· ⁊

linguę eius auditor· Qm̄ spūs dñi

¶ domus grē ¶ eciam p oēs terras dilatatam

replenit orbem terrarū· ⁊ hoc quod

¶ alq̄ p spūm datur sermo sapientie· alq̄ sermo

cōtinet omnia sciam habet vocis·

scientie· alq̄ fides· alq̄ gratia sanitatum·

Propter hoc qui loquit iniqua ñ

potest latere· nec pterit illum correpiens iudicium. In cogitationib⁹

† ¶ dominus interrogat iustū et impiū. † ¶ Ela

mor sodomorum et amor eorū accendit ad deum

em̄ impiū terrogatō ert· Sermo

minum· et iusta vltione puniet eos Murmura

num aūt illi⁹ auditor ad deum veni

tiones quoq̄ filiorum israel iusto iudicio deprehendet· ⁊ ad correptōes iniquitatum illi⁹

cultit.

Qm̄ auris zeli audit omnia· ⁊ tu-

multus murmurationū nō abscon

¶ Ut non peccetis· qz turpe est doctori cum

det. Custodite ergo vos a murmu

culpa redarguit ipsum.

ratione quę nihil prodest· ⁊ a detractione parcite linguę. Quia sermo

¶ occultus· † ¶ omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines· rationē in die iudicij reddent de eo ¶ murmure pcti. † ¶ mēdacij·

obscurus in vacuū non ibit. Os

aūt qd̄ mentit occidit animā· Nolite zelare mortem i erroze vitę vestrę· neq̄ adquiratis pditōnem in

opibus manuū vestrarū· Qm̄ deus

non fecit mortē· nec lętat in pditione viuorū. Creauit enim deus vt

¶ nō vt perient ¶ nō egrotatiuas· † ¶ vt vo luzt esse· † ¶ omēs ¶ vel generatōes

essent omnia· ⁊ sanabiles fecit nationes orbis terrarū· Nō est in illis

¶ in natura corum· ¶ g antiphrasim· i. peccatum quod non sanat· seo a deo extermiat †. ¶ nihil homini no cauisset

dyabolus nisi homo acquicuisset

medicamentū exterminij· nec infernorum regnū in terra. Justicia p

¶ i. a pcetua morte liberat.

petua est ⁊ immortalis· iniusticia

¶ i· morte punit eterna.

aūt mortis acquisitor. Impij autē

¶ factis· i. et dictis

manibus ⁊ verbis accersierūt illā

¶ q̄ putabāt se ipsum peccare· † ¶ in morte eterna

⁊ estimantes illam amicaz· † defluxerunt· ⁊ sponsiones posuerūt ad

¶ ne sequentur.

illam· quoniā morte digni qui sūt ex pte illius.

Jte p̄dicate euāgeliuz oīi creatę. Bāz hz vocis· i. diuisaz linguarum a spūsco· q̄ dedit aplis loq̄ diuisis linguis magnalia dei Ut q̄d tinet oīa· i. spūs scās q̄ oīa replet sua essentia sciam hz vocis· i. ybi dei· i. e dē sāe cā ybo. Utiq̄ qd̄ tinet oīa· i. ecciaz· qz alij dat ⁊c.

Rab. Qui i puncto ferebat sup aq̄s· ⁊ maiestate sua omnē creaturā iplet ⁊ cōtinet·

Propter hoc Raban⁹ Dic electi deuz scię ⁊ pietatē p spūs accipiūt· sic reprobi superbia sua inflati· ⁊ maligno spū istigati· errore suū iprudenter pferunt. qui ipsum dei zelare ñ pūt nec iustā penā euadūt qz sic oculi dñi sup iustos· ⁊ aures ei⁹ i preces eoz· ita vult⁹ dñs sup facētes mala

Custodite er.

Rab. Permiscę sunt murmuratōes· ⁊ detractōes· Susurrōes ei⁹ detractores deo sunt odibiles. Un salomō Qui detrahit alicui reo in futurū se obligat

Os qd̄ men. ⁊c

Rab. Est mēdacium leuior culpę· cū qs mentit pfitās bñficiū· Os aūt scriptā ē dea bñfecisse obstetricibꝰ hebrę oz· ⁊ raab meretrici· ñ ideo factū ē· qz mēdacio fuerūt· nec remūerata ē fallacia· ñ benivolentia. Dic em̄ absurdū ñ essz si de alio tpe commissa ppter posteriora bona vellet ignoscere· ita cōueniēs ē q̄ deus vnū idēq̄ factū ppter bonū· malū q̄ donat· ⁊ ipsū bonū remunerat

Nolite zela. Enumeranit q̄ sunt hoi noxia· s. ñmuratōes· detractōes· ⁊ mēdacium· nē idē aliqs ybis explicat· vt s. fugiamus ea.

Morti ei sūt obnoxia Nō ei placz mors nrā deo. Qui ait· Quare moriemi dom⁹ israel ·

qz nolo mortē pcōris· l' morieris dicit dñs. Dē ei autor ē salutis ñ pditōis q̄ fecit oīa bōa valde Stupēdū quidē ptōis mors· grā aūt dei vita ⁊na

Rab. Jte significat q̄ dē ē autor bonoꝝ ñ malorū· ⁊ iō iust⁹ iudex. Nō em̄ necessitate peccam⁹· ñ pūsa volūtate q̄ ex liberi arbitrij q̄litate pcedit· a deo ñ ē q̄d q̄d cōtra naturā ē· pctm̄ aūt ptra naturā ē· te quo mors ⁊ oīa q̄ mortis sunt oriunt·

Id ē er eo q̄ facti ē dyabolꝰ ñ regnū iferoꝝ· i. o yabli ⁊ suoꝝ ñ poti⁹ ⁊ vicio

Et sponsiones po. In ysaia· Percussimus fedus cum morte· et cum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

inferno fecimus pactū

La. II.

¶ Dixerūt enī. Raban⁹. Uor pdito-
rum qui tanq̄m bruta
animalia qnq; sunt pū
nia amant. despiunt
futura · nec post hanc
vitā requiē eternā spe-
rant · de quibus dicit.
Dō cum in honore es-
set nō intel. nē. Et ysa-
ias increpat dicēs Di
ristis enī peruersus fe-
dus cū morte · z cum i-
ferno fecim⁹ pactū nē
Et amos Uē qui dor-
mitis in lectulis ebur-
neis z lasciuitis in stra-
tis vestris q̄ comeditis
agnū de grege.

¶ Uere eriguū est · q;
et nihilo. Uel aliter.
Uere non erit nobis
quies post obitū · quia
eriguū est · z in nihilū
redigemur.

¶ Qm̄ fumus
Uere nihil erimus · q;
fumus et flatus ē in na-
ribus nostris · i · in cor-
pore nostro · i · corp⁹ no
strum fumo z flatui cō
parat. qui simul otiun
tur z deficiūt · et sermo
sāntille. i. anima ꝓpa-
bilis sāntille q̄ statim
fit nihil · sermo dico. i.
anima ad ꝓmouendū
cor nostrum · i · vegetat
corpus · Et q; ita sit ex
ponendū. phat subdēs
Quia extinctus ōnis
et post spiritus diffū-
detur ꝛc

¶ Opprimam⁹. Rab. Generaliter pti-
nent hec ad eos q̄ deū
ꝓtēnentes nulli seruit
grati pant. sed iniuste
et auare omnes oppri-
munt Specialiter ve
ro hgret eos tangunt.
qui paup em eccliē po
pulum modis oībus
psequunt. et viduam.
de qua victum ē. Vi-
duam eius bñdicens
benedicam ꝛc. Uete-
ranos. i. ppbas et apo
stolos reprehēdūt. nō
diuinę legis decreta. ſ

Ca. II

Dixerunt enim
† ſ si agte non audient.
ipiī cogitātes ſ apud se ñ re
ſ pñtis
cte Exiguū z cū tedio est tps vitę
ſ quies post mortem
nostrę. non est refrigerium in fine
ſ post
bomis. z non ē qui agnitus sit re-
mortem
uersus ab inferis. Quia ex nihilo
nati sumus. z post hęc erimus tan
q̄m non fuerimus. Quoniā fumus
ſ fragi
z flatus ē in naribus nostris. z ser
lis nihil valens
mo scintille ad ꝓmouēdum cor no
strum. Quia extincto⁹ cinis erit cor
pus nostr̄. z spūs diffundet tanq̄m
mollis aer. Et transiet vita nostra
tanq̄m vestigium nubis. z sicut ne-
bula dissolue. quę fugata est a ra-
diis solis. z a caloze illius aggra-
uata. Et nomē nostr̄ obliuionē ac
cipiet p̄ tempus · z nemo habebit
mēoriā opm nostroꝝ. Umbrę enī
transitus est tempus nostr̄. et nō ē
reuersio finis nostri · qm̄ cōsignata
est · et nemo reuertitur. Ueite ergo
et fruamur bonis quę sunt. et vta-
mur creatura tanq̄m in iuuenture ce
leriter. Uino p̄cioso z vnguentis
nos impleamus. et nō p̄tereat nos
flos temp⁹. Coronemus nos ro-
sis antequā marcescant. nullū pra
tum sit q̄ nō p̄transeat luxuria no
stra. Nemo nostrum exors sit lu-
xurię nostrę. Ubiq; relinquam⁹ si
gna lęticię · qm̄ hęc ē ps nrā. z hęc
ſ hec quoq; gentes vox · † ſ spiritu
ē sors Opprimam⁹ ſ paupe iustū. z
† ſ ppbete vel apostoli
nō peamus viduę. nec ſ veterani re
ſ sapientiā.
uereamur canos multi tpis Sit au
ſ quod enim infirmū est inutile inuenitur
† quasi fortitudinē p iusticia habeam⁹. ſ vor
tē fortitudo nostra ſ ler iusticię ſ Cir
cumdeamus. † ſ christū qui peccatū nō fecit ſ i.
ecclesiam morte christi viduatā. † ſ cum vtili
cumueniamus ergo iustū qm̄ in
tatē eius in omnib⁹ videret ſ car
utilis est nobis · z contrarius ē opi
nalibus ſ quasi transgressoribꝰ
bus nostris · z improperat nobis pec
ſ qz mā
cata legis · z diffamat in nos pec-

data dei transgredimur ꝓpter traditionem
nostram.
cata disciplinę nostrę. Promittit se
† ſ substantiale deo et coeternum
sciam dei habere · z filiū dei se no-
ſ. i. cogitatōes no
minat. Factus est nobis in tradu
stras traducat in lucem † ſ tenebre nō possunt
ctionē cogitatōum nostraꝝ. ſ Bra
videre lucem.
uis est nobis etiā ad videndū · qm̄
ſ omnino sine peccato † ſ dissimi
dissimilis est alijs vita illius · z im
les facte ſ inania fa
mutatę sunt vię ei⁹. Tanq̄m nuga
cientes et dicentes
ces existimati sumus ab illo · z ab
ſ actionib⁹ ſ tractatōib⁹ ſ qz de
stinet se a vijs nostris · tanq̄m ab im
futura vita non cogitant. spem future vite pte
mundicijs · z ꝑfert nouissima iusto
ferri suc voluntati dolēt · vnde ei mortē machi
rum · z gloriat se deū patrē habere
nantur.
Uideamus ergo si sermones illius
veri sint. z tēptemus quę ventura
sunt illi · z sciem⁹ quę erunt nouissi
ma illius Si enī est verus filius dei
suscipiet illum. z liberabit illum
de manibus cōtrariorū. Cōtumelia z
tormēto interrogemus eū. vt scia
mus reuerētiam eius · z pbem⁹ pa
tientiam illius. Morte turpissima
ſ quasi videbimus si post
condēnem⁹ eū. Erit enī ei respectus
mortem resuscitare valeat carnē suā dixit autē
ex sermonibus illius · Hęc cogita
Soluite tēplum hoc et in triduo excitabo illud.
uerunt z excaecauit eos
ſ con
illos malicia eorū. Et nescierunt sa
filia dei. quoniā in malignā animā non intro
ibit sapientia · † ſ mortis christi
cramenta dei. neq; mercedē spera
ſ. i. non intellexerunt.
uerūt iusticię. nec iudicauerunt ho
qz mors christi honor est et salus sanctorum
norem animarū sanctarū. Qm̄ deus
creauit hominē interminabilem
ſ fecit deus hominē ad imaginē et simili
z ad imaginē similitudinis suę fecit
tudinem suā ſ qui inuidit dei bea
illum. Inuidia aūt diaboli mors
titudinem quā perdidit.
introiuit i orbē terrarū. imitant au
ſ filij positionis.
tem illum q̄ sunt ex pte illius

La. III

ſ martirum
Justorum aūt
ſ pcctione
animę in manu dei sunt ·
ſ eterne
et non tāget illos tormentū mortis
ſ qui palmā martirij · at
flictionem putāt ee exterminium.
Uisi sunt oculis insipientiū mori-

error sui denia sequū
tur. nec ipsi capiti pa-
rent. ſ blasphemant z
arguunt

¶ Uideamus. Raban⁹ Similia in euan
gelio dicunt. vbi pon
tifices z pharisei consi
lium inierūt quō iesus
morti tradetent. z cru
ce posito illudebāt di
centes · Si rex israel est
descendat nunc de cru
ce. ꝛc.

¶ Morte turpissi
ma. cruce. ſ. q̄ vltp ad
passionē christi pęna
reorum fuit. nunc tro
pheū est victorię. et ce
lię gloria

¶ Qm̄ deus crea
uit. i. nō est autor ma
lorum deus. ad imor
talitatē enī creauit ho
minem qui diabolicę
consentēs suggestioni
mortis sententię subie
ctus est

La. III

¶ Justorum aūta
in ma. In priori capi
tulo iniquorū sentētia
expressa est. quā ꝓtra
christū ꝓtulerunt. nūc
aūt ꝓdēnātur stultitię
q; sanctos interire pu
tant quos pro eius cō
fessione trucidant.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Sicut holocaustū quod totum p ignem offert deo, acceptum ē ita passio martirum p calorem fidei, z feruorem caritatis in odorē suauitatis deo oblata in conspectu domini p̄ciosa est. Unde. Pr̄ciosa in conspectu dñi mors sanctorum eius.

Scintille Scintilla dicto facit-scz mutat cito arundinetum. vvin dicat.

Et regnabit dominus. Cum quo z membra regnabunt. Unde in daniele dr. Regnum et potestas-z magnitudo regni. q̄ est sup celum dabitur populo sanctorum altissimi.

Sapientiam. Raban. Possunt hr̄etici in hac sententia notari. qui sapientiaz diuinam et fidei regulam abiiciunt. labores doctrine suę z errorū sectas sine fructu vite eterne exp̄dētes. quorum intentio stulta et nequissima opa

Factura Sapiētia est quę deus bene dicendo creauit-ū male dicat-p̄ opationem reproborum maledictōne eterna dignam esse ostendit

Qm̄ felix. Rab. Potest in sterili et in spadone virginum ordo intelligi. de quo in ysaia dr. Non dicat eunuchus ecce ego lignū aridum ꝛc. Talem fuisse eunuchū iohannez quē ihesus amauit. plurimum ecclesiastice historię tradunt. qui supra pectus domini in cena recubuit. qui petro tardius ambulante elevatus virginitatį alis ad dominum euolauit: qui ausus est dicere quę scala nescierāt In principio erat verbum ꝛc. Fatiscat igit̄ cauillatio iudeorum. quę semiuiris apit regnum celorum. cum puericia sit in voluntate animi non debilitate corporis.

† ſ. finis quia nullū finem p̄ter afflictōnē putabant eos habituros

ertimata est afflictō † exitus illorum
ſ reputō malorum.

Et ab itinere iusto abierūt in erter

minium. z qđ a nobis est iter erter
† ſ ppetue quietis nūc i spe. tandē in re. † ſ qz
minij illi aūt sunt in † pace Et si co
ram deo corona gloriē
ram hominibus tormenta passi sūt
ſ ineffectiua. ſ vera
spes illorum immortalitate plena est
ſ corpalit. ſ qz sup pauca fuisti
fiochis supra multa te constituam.

In paucis verati-i multis bene di
† ſ. i. castigauit multis tribulationibus
sponenē. qm̄ deus † temptauit illos
ſ temptatos vl̄ p̄batos. † ſ ticipatōne beati
z inuenit illos † dignos se. Tanq̄
tudinis suę. † ſ Sicut aurum in fornace nō vritur sed probatur. ita martires non deficiūt. sed
aurum in fornace † p̄bauit illos et
ad gratiam p̄parantur
quasi holocausti hostiaz accepit il
ſ quasi nō est ppetua mors sanctorum.
sed in die iudicij copiosa remuneratō.
† ſ in die iudicij quādo coronabit
los. z in tempe † erit respect illorū
ſ in die iudicij. † ſ ignis qui arundinetuz cito
consumit. subitam sanctorū mutationē. et vindictam celerem reprobozum demōstrat.

Fulgebunt iusti. z tanq̄ † scintille
† ſ subito malos consument. † ſ Quia p illos
in arundineto † discurrēt † Judica
iudicabit deus. quia nullus resistet eis.
bunt nationes z dñabunt̄ populis
† ſ regni eius nō erit finis.

et regnabit dñs illoz † imppetuuz
ſ vere ſ quia secundū confidentiā veram
datur intellectus veritatis.

Qui cōfidunt in illum intelligent
† ſ qz in futuro a societate ei non poterūt auel
li quem hic fide et spe tenebant
veritatē. z † fideles in dilectōne ac
† ſ eterne societatis ſ ppetua.
quiescent illi. qm̄ † donum et par ē
ſ quos elegit de mundo. † ſ Quia cum iusti in
trabunt in requiem cum populo sanctorū altissimi impij ibunt in supplicium eternum
electis eius. † Impij aūt scđm quę
ſ penā.
cogitauerunt corripientes habebūt
† ſ iustitiam vel ipsum deum. † ſ a domino re
cedunt qui sapientiā et disciplinam abiiciunt.
cesserunt. Sapiam enim et disci
ſ male opando † ſ quia putāt
plinam qui abiicit infelix est. z va
tempalia foze eterna peccata impunita.
cua est spes illorum. z labores sine
ſ eterne mercedis. † ſ qz celestē habitationem
non merentur.
fructu. † et inhabitabilia opa corū.
ſ qz ſ voluptates carnis vel prauc interpretationes vel dogmata.

Mulieres eoz insensatę sunt. z ne
ſ opa prauia vel dogmata. † ſ. i. di
quissimi filij illorum. † Maledicta
gina maledictione.

creatura eorum. quoniam felix est
ſ casta et continēs anima que. s. nec hereſi nec
idolatria polluitur.

sterilis et coinquinata. quę nesciuit
† ſ adulterij † ſ die iudicij † ſ eterne britudis
thorus † delicto. habebit † fructū
ſ Quoniā respicit deus animas sanctas remunerādo. et ipse respici et cum cōtemplando.

in respectōne animaz sanctarum.

ſ Eunuch propter regnum celorum

Et spado q̄ nō operatus est p̄ man?
suas iniquitatē. nec cogitauit aduersus deum nequissima Dabit enim
† ſ inter sanctos ſ in ce
illi fidei donū electuz. et † sors in tē
plo dei acceptissima. Bonoz enim
ſ quia gaudium eternum.
ſ vere gloriosus est fructus. q̄ sapientia est radix huius fructus. i. vite eterne. q̄ sapientia non aufert sed confert vitam.

laborum gloriosus est fructus. et
ſ sed ppetue salutis afferat fructum.

que non concidat radix sapientię.
ſ discipuli hereticoz qui verbū dei adulterāt
† ſ eterna. ſ. consumptione
Filii aūt adulteroz in cōsummati
† ſ pollute conscientie. ſ filiſ discipli.
one erūt. et ab iniquo † thoro semē
ſ in futuro ſ. i. corpore polluto conscientia mala-loco a domino exterminabitur
exterminabitur. Et si q̄dem longe
ſ quia memoria illorum in eternū
vitę erunt. in nihilum p̄ tabūtur
benedictione carebit
et sine honore erit nouissima senectus illorum. Et si scelerius defuncti fuerint. nō habebūt spem nec in
die agnitōnis allocutōez Natōnes
ſ damnatōis.
enim iniquę. dire sunt p̄ sūmatōis.

Ca. IIII.

Quam pulcra

est casta generatō cū claritate
ſ apud deum.
Immortalis est em̄ memoria
ſ. i. p̄bata ē
illius. quoniā z apud deū nota est
ſ in p̄ſtia. s. vita.
z apud homines Lū p̄ns est illam
ſ. p̄uocati exemplo. diua. † ſ quia et recordationem sui posteris relinquit.
imitantur. † z desiderant eam cum
ſ Non erit scz dolor de pacto certamine. quia
se edurerit. z in ppetuū coronata
p̄secutionum magnitudinem p̄mium vincet.
triumphat. incoinquinatoz certami
ſ multiplex
num p̄mium vincens Multigena
ſ hereticorum. † ſ multiplex. s. doctrina
aūt impioz † multitudo non erit.
ſ sed nociua. † ſ alias spuria vitulamina.
ſ Superflua argumenta.
vtilis. et † adulterinę plantationes
† ſ quia p̄secutōis vē
non dabūt radices altas † nec stabi
to vel examine iudicij cito decidēt
le firmamentū collocabunt. Et si
ſ sententia diuine scripture. † ad bona. s.
ꝛn ramis in tempe † germinauerit.
infirmiter posita a vento cōmoue
† ſ p̄secutionum vel discussionū iudicij.
buntur. et a turbinetate † ventorum
ſ penitus euellentur
eradicabunt̄ Confringētur enim ra
ſ sensus
mi incōsummati. et fructi illorum

In die agnitō
nis. i. iudicij quādo
electi a iudice suo agniti ad regnum possidendum inuitabunt. mali
aūt nulla spe restaurationis p̄solabunt. p̄ interminabili cruciatu in
conspectu summi regis
expellent.

Ca. IIII.

Qđ pulcra
Raban. Antipatris hereticis z falsatios laudat catholicos z eorum discipulos. quoz
fides pura et simplex
doctrina. et ideo digna
digna memoria. quoniam eoruz generatio
apud deū probata

Distingue verba sic pulcra ē. rum ad operā casta ē. tuz ad innocentiam mentis. dara ē. tum ad virtutū nitorē
Potest esse casta corpore. z pulcra in supficię. et ideo ait cum claritate ꝛc.

Premiū vincēs. Premiū datum p̄ certamine trālitorio
qđ manet illis certaminibus et persecutōnibus.

Multigena aūt impiorū Alternatim de catholicis et hereticis loquit̄. vt horz la
pidabilem sapientiaz illorum vituperabilem
demonstret vetustam

Plātationes. Quoniaz moleos grece: vitulus latine dicitur. Moleumata q̄dam non intellexerūt
esse plantatōes z vitulamina interp̄tati sūt.
qui error tam multos
codices preoccupauit
vt vix inueniat̄ aliter
scriptum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Justus Raban⁹ cum diuisset de malor⁹ ins interitu. de bonor⁹ ꝛ⁹ requie addidit. qz post finem vite ꝓtis qui bonis ꝛ malis est cōmunis. hi de morte transeunt ad vitam. illi de vita ad mortem ꝑternam

Placēs deo. Rab. Non ideo tollit deus dilectum suum de mundo qz nō possit inter peccatores eum immunē a peccato seruare. q̄ discipulus ds̄ miserat q̄i agnos iter lupos patri ꝓmendauit dicens. Non rogo vt tollas eos de mundo. ß vt serues eos a malo Sed iudicij sui rōem obseruat. vt quos ꝓz scit et ꝓdestinauit. vocet ꝛ iustificet. alios aūt ꝓ iniquitate damnet. Vnde petr⁹. Nouit deus pios de tentatiōe eripe. iniquos vero in diē iudicij cruciandos reseruare.

Fascinatō ꝛc. Rab. Notat hac sententia generalis lasciuia reprobor⁹. ß manifestius astutia hereticorum. qui prauis doctrinis ꝛ cupiditate nocina. auertunt sensum hominis a tramite veritatis. fascinat em̄ et granat qui adulando impedit. vel laudādo decipit. Vnde Curte batis bene. quis vos fascinauit. Et in puerbijs. Donum inuidi cruciat oculos. Inuidus em̄ grece significatius fascinator dicitur. Dis exemplis docem̄. qō inuidus aliena felicitate cruciat. Vel q̄ fedit est alio fascinante leditur

Rab. In priori sermone vel comate hereticorum ꝓfidiam. in sequenti exprimit martirum gl̄am. qui in breui tormento laudabilem expenderunt vitā sed mors ipsa fuit eis ctas annosa. q̄e eis ꝑternam vitam ꝓpitius em̄ eos a malor⁹ societate seperauit. vt absconderet eos in abscondito facici sue. a ꝓturbatōe hominū.

Sine voce crudelationis. qz erunt inexcusabiles. quia cū cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt aut grās egerunt sed euanuerant in prauis cogitatōibꝫ suis.

¶ prauī. venenosī
inutiles. ꝛ acerbi ad mandu candū
et ad nichilum apti. Et iniquis em̄
¶ discipuli vel ega ¶ ꝓbatō. s. et
omnes filij qui nascent testes sunt
argumētū qz merito dānādi sūt ¶ hereticos vel
nequicię aduersus pentes interro
quoslibet malos
gatione sua. Justus autez si morte
¶ a malis occisus persecutoribus
ꝓoccupatus fuerit. in refrigerio
¶ quasi nō etas cozgis. ¶ maturitas mē
erit. Senectus em̄ venerabilis est
tis. et morum ꝓbitas laudatur.
nō diuturna: neq; numero annoꝝ
¶ quasi ille bñ can⁹ é. q̄ bñ sensit⁹
cōputata Cani sunt sensus homis
¶ quasi. bñ est senex qui mūd⁹ et simplex
ꝛ ętas senectutis vita immaculata

Placens deo factus dilectus. ꝛ vi
uens inter peccatores translatus ē
Raptus est ne malicia mutaret in
¶ nugatō hereticorū
tellectum ei⁹. aut ne fictio decipet
animā illius. Fascinatio em̄ nuga
¶ in simplicibus. ꝛ ¶ corumpunt bonos
citatis obscurat bona. ꝛ incōstan
mores colloquia praua
tia concupiscētię trāsuertit sensum
sine malicia. Cōsummat⁹ in breui
expleuit tpa multa. Placita enim
erat deo anima eius. ꝓpter hęc ꝓ
perauit educere illum de medio in
¶ gsecutores ¶ penā.
iquitatū. Populi aūt videntes. et
¶ gloriā futurā.
nō intelligentes. nec ꝓponētes sibi
¶ s. vita ętna.
in ꝑcordijs talia. qm̄ gratia dei et
¶ con
misericordia in sanctos eius. ꝛ re
digna retributō ¶ iudica
spectus in electos illius. Londē
bit. scz in futuro ¶ martir. ¶ gsecutores suos.
Vnde in apocalipsi. Reddite illi sicut ipse red
nat aūt iustus mortu⁹ ¶ viuos im
didit. et duplicate duplicia secundū opa eius.
pios. ꝛ iuuentus celerius cōsum
¶ gsecutores
mata longam vitā inuisti Videbūt
¶ morte ¶ martirio.
em̄ finem sapientis ꝛ nō intelligēt
¶ qz. s. sit dignus ei vitā eternam
quid cogitauerit de illo de⁹. ꝛ qua
¶ armis fidei ¶ mori. s.
re munierit illum dñs. Videbūt et
¶ quasi non existentē
contemnēt illū. illos aūt domin⁹
¶ In iudicio quādo que sibi ꝓsperabāt ꝓdesse
inuenient nocuisse
irridebit. Et erunt post hęc decidē
¶ sicut olera herbarum ato deci
ses sine honore. ꝛ in contumelia i
¶ damnatos
ter mortuos imꝑpetuū. Quoniā
¶ dominus ¶ superbia ¶ ¶ excusationis.
dirumpet illos inflatos sine voce
¶ euertet. s. vitā illorum quā stabilem esse puta
ꝛ ꝓmouebit illos a fundamētis. et
vsq; ad supremū desolabūtur. Et
¶ in pentis. qz cōsolatōe nulla reciuabūt.
erunt gementes. ꝛ memoria eorū
¶ in eternum ¶ ad iudicium. ¶ agnoscentes
scz que fecerunt cogitatione accusante
periet. ¶ Venient in cogitatōe pec
¶ ¶ conscientia malorum ¶ i ignē ętnum.
catorum suoꝝ timidi. ꝛ traducent
¶ accusantes scz
illos ex aduerso iniq̄tates ipoꝝ

Ca. V

¶ Cum iudicabunt populi impii.

Tunc stabūt iu
¶ iudicātes.
sti in magna constātia ad
¶ ꝑsecutores suos ¶ in martirio
uersus eos qui se angustiauerunt
¶ stultos scz et vanos iudicauerunt
¶ cōuersos illorum
z qui abstulerunt labores illorū.
¶ De ꝑ de gloria ad penā ꝓducetos. et aduer
sarios suos de pena ad coronas translatos.
Videntes turbabunt timore hor
¶ quia dico domini si
ribili. ꝛ mirabunt in subitatione i
cut fur venit
sperate salutis. gemētes ꝓ angustia
¶ sero
spūs. dicēt inter se penitētiā agen
tes. ꝛ ꝓ angustia spūs gementes
Hi sūt quos aliq̄n in derisum ha
buimus. ꝛ in similitud nē imꝑpe
rij. Nos insensati vitam eor⁹ estimabamus insaniam. ꝛ finē illorū
sine honore. Ecce quō ꝓputati sūt
inter filios dei. ꝛ iter sanctos sors
illorum est. Ergo errauimus a via
¶ euangelij diuine legis ¶ christus sol iusticie.
¶ ¶ qui oritur timentibus se. in cuius
veritatis ꝛ iusticię lumē nō furit
pennis. i. protectione est vera suauitas.
nobis. ꝛ sol intelligentię nō est or
¶ qz vanas traditōes sum⁹ secuti.
tus nobis Lassati sumus in via
iquitatis ꝛ ꝑditōnis. ꝛ ambulaui
mus vias difficiles. viam aūt do
¶ Quinq; similitudi
mini ignorauim⁹? Quid nobis ꝓ
nibus terrenarum rerum defectus ostenditur.
fuit supbia? aut diuitiarū iactantia
quid nobis contulit? Transierunt
¶ que nulla stabilitatem habet.
omnia illa tanq̄ vmbra. ꝛ tanq̄
¶ qui moram non patit.
nuncius ꝑcurrens. Et tanq̄ nauis
que ꝑtransit fluctuantē aquā. cui⁹
cum ꝑterierit non est vestigiū inue
nire. neq; semitam carine illius in
fluctibus. aut auis que transuolat
in aere cui⁹ nullum inuenit argu
mentum itineris illi⁹. sed tm̄ soni

Ca. V.

Lassati sum⁹. Rab. Lassati sūt ꝓbi sophi in via iniquitatis. quia ratōcinando mundi machinas diuino honore sublimātes creaturę potius seruierunt q̄m creatori. Id eo in exquisitione sua defecerunt non salutem. ß ꝑditōnem inuenientes. Heretici quoq; vias difficiles sup biendo ambulant. sectas ꝓponunt nefandas. nec viam domini que est veritas et vita agnoscāt. Ideo semet ipos in ꝑditōnem tradiderunt. nec eis studiu⁹ ꝓfuit vitę aliquid vtilitatis cōtulit. q̄n post mortē ñ premiu⁹ ß pena succedit Vnde dicunt dolētes Quid nobis profuit supbia

Tanq̄ vmbra. Per vmbram obliui onem mētis. vel mortē carnis quibus humana vita obnoxia ē. accipimus. ꝓ nuncū ꝓ currentē passionē animę vel corporis que ꝑ cedunt occasū vitę corruptibilis

Rab. Per aūē et cęlestiā vl hęresim. ꝓ nanē vero leuitatē humanę mentis. que per amaras seculi vndas demonū flatibus agitat. ꝑ sagittā dolos et insidias iniquoꝝ. Nec em̄ oīnia in mūdo verant. ß tandē infructuosā penitēnā possessoribus suis relinquunt Vnde gemētes nulla voce ꝑsolatōis releuabunt. Vnde sequitur. Talia dixerunt in iferno ꝛc.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tus alarum verberãs leuem ventũ
z scindens p vim itineris aerem ·
cõmotis alis transuolauit. z p⁹ hoc
nullum signũ inuenit itineris illi⁹.
aut tanq̃ sagitta emissa in locũ de-
¶ quia nulla sui reliquit vestigia.
stinatũ · diuisus aer continuo in se
reclusus est · vt ignoretur trãsitus
¶ quasi. sic et ꝑ⁹ vite instabilis et incerꝫ
illius · sic z nos nati continuo defi
cit cursus.
numus esse · z virtutis quidẽ nullã
signum valuimus oñdere · In ma
lignitate aũt nostra ꝓsumpti sum⁹.
Talia direrunt in inferno hi q̃ pec
cauerunt · quoniam spes impij tan
q̃ lanugo est. quę a vento tollitur
z tanq̃ spuma gracilis q̃ a ꝓcella
¶ Sicut fumus vento diſſoluitur
sic humana vita tempꝫ mutatõe diſſoluitur.
dispergit. z tanq̃ fumus qui a vẽ-
¶ omẽs
hic pegrini et hospites sumus. Unde ecclĩastes.
to diffusus est · z tãq̃ memoria ho
Generatõ preterit et generatõ aduenit.
spitus vni⁹ diei pꝛeteruntis Justi
¶ vita eterna.
autẽ in ꝑpetuum viuent · et apud
¶ in quo sperauerunt. † ¶ laboris ꝓmiũ. ⁊ ¶ Ja
dominum est merces eoꝝ · ⁊ cogi
eta cogitatũ tuũ in domino · et ispe te enutriet ·
tatio eorum apud altissimũ. Jdeo
¶ vt cum christo regnent · ⁊ ¶ deuicto hoste.
accipient regnũ decoris · z ¶ diade-
¶ vel spa† ¶ christo. ſ. qui manus · brachium
et dextera patris dicitur.
ma speciei ¶ de manu dñi · quoniaꝫ
¶ hic et in futuro.
dextera sua teget eos · z brachio sã
cto suo defendet illos. Et accipiet
armaturaꝫ zelus illius · z armabit
creaturam ad vltionẽ inimicorum
Jnduet pro thorace iusticiam · z ac-
cipiet pro galea iudicium rectum ·
Sumet scutum inexpugnabile eq̃
tatem: acuet aũt diram trã in lance
¶ ecclesia. ſ. cum rege suo.
am · z pugnabit cum illo orbis ter-
† ¶ erroꝛes. ſ. iniquorum. ⁊ ¶ ad vtilitatẽ electo
rum · vel ad damnationẽ reprobꝛum ¶ pro vo
to actoꝛis vel ductoris
rarum contra ¶ insensatos. ⁊ ¶ Jbunt
⁊ ¶ tonitrua. ſ. predicationis · vel thoꝛuscatiões
miraculoꝝ ·
directe ⁊ ¶ emissiones fulgoꝝ · z tãq̃
¶ p piam. ſ. intentiõꝫ doctoꝝ. ¶ aduer
habenę curuato arcu nubiũ exter-
¶ arq̃
minabunt · z ad certum locũ insili
¶ p meritoꝝ ſ. qualitate. ¶ increpa
ent. Et a petrosa ira plene grandi-
tiones. ¶ alio scãdescet.
nes mittentur · z candescet in illos

¶ perturbatio seculi.
aqua maris. z flumina cõcurrent
duriter. Contra illos stabit spiritꝰ
¶ vindicta vltimi iu
dicij q̃ diuidet ipsos
virtutis. z tanq̃ turbo venti diui
¶ gehenne desolatõis cine-
det eos. et ad heremuꝫ pducet om
¶ terrenam substantiã et carnalia opa-
nem terram iniquitas illoꝝ · et
¶ Causa est scz euersionis eoꝝ.
malignitas euertet sedes potentũ

Ca. VI.

¶ quę semp be
ne egit animã

Melior est sapiẽ
† ¶ corporis scz et que sepe i pecca
ta precipitant. ¶ animo. ¶ prudẽ
tia dirigit gressus hominis
tia. q̃ ¶ vires. z vir ¶ pru-
¶ corpore.
dens melioꝛ q̃ fortis Audite ergo
¶ plati.
reges et intelligite. discite iudices
¶ eozdẽ
finium terrę. Prębete aures vos
¶ accepta potestate a deo
qui cõtinetis multitudines. et pla
¶ subiectis.
cetis vobis in turbis nationum.
¶ iudicandi in terra.
qm̃ data est a dño potestas vobis
¶ puniendi ¶ in iudicio.
et virt⁹ ab altissimo: q̃ interrogabit
¶ tanq̃ de om
opa vestra. et cogitatões scrutabit
nibus iudicaturus ¶ ecclesie
qm̃ cum essetis ministri regni illi⁹.
¶ alios vt nos
non recte iudicastis. neq; custodi
stis legem iusticię. neq; scõm volũ
† ¶ de virtute in virtutem. ⁊ horrendum est in
cidere in manus dei viuẽti
tatem dei ambulastis. ⁊ ¶ Horrẽde
† ¶ potentes scz ma
et cito apparebit vobis. ¶ qm̃ durꝫ
gis punientur quibus pluꝰ cõmittitur
simum iudiciũ in his qui ꝓsunt fiet
¶ remissio peccatorũ
Exiguo enim concedit misericordia
Potentes aũt potẽter toꝛmẽta pa
tientur. Non enim subtrahet ꝑsonã
¶ quasi equalis cura ē illi
cuiuscũq; dñs q̃ est omniũ domia
toꝛ. nec verebitur magnitudinem
¶ quasi equalio cura ē illi
cuiuscũq; quoniã pusilliũ z magnuꝫ
de omnibus. quia omnes creauit.
ipse fecit · z equaliter cura est illi de
omnibus. Fortioꝛib⁹ aũt · foꝛtior i
⁊ ¶ ecclesie rectoꝛes vel omẽs quibus animarũ
stat cruciatõ. Ad vos ergo ⁊ reges
suarum regimen commissum est
sunt hi sermones mei. vt discatis
¶ diuinã ¶ in preuaricatiõnẽ ꝑceptoꝝ dei
sapiam. z ñ excidatis Qui enim cu
¶ qui. ſ. sequẽt. iusticiã † ¶ .i. iusticiae suę ꝓmiũ ac
cipient ⁊ ¶ iustificabuntur.
stodierit iusticiã. ⁊ iuste iudicabũt.

Et flumina cõ-
id est. ꝓsecutionum e
motiones. pterũq; qui
dicatio nõ emollit ita
gellum correctõis fran
git.

Ca. VI
Audite qui Rab.
Monet rectores eccle
vt iusticiaꝫ et veritatẽ
seruent z discrete itelli
gere festinẽt · quia acce
pta potestate a deo ma
gistri z iudices sũt fra
trum suoꝝ · vt iudicẽt
illos scõm equitatem
z docẽt regulam fidei
cum opibus bonis · et
ipsi quoq; iudicati ab eo
expectant · qui nõ fallit
nec fallit · q aia nõ solũ
opa. sed cogitatões et
voluntates iudicabit
Exiguo dis. ſ. q̃
ꝓ ignorantiam vt fra
gilitatẽ · vel necessitatẽ
peccauerunt. et humi
li penitẽtia meruerũt.
Potẽtes. qui scz
mandata dei ꝓtemnẽ
do · gratia peccata cõ
miserunt · nec penitue
runt. Dicut enim poten
tiores fuerunt in impi
etate: fortiora sustine
bũt tormẽta gehenne
Mõ enim ſ. Non
est ꝑsonaꝝ acceptor
deus · vnũquemq; in
xta vias suas iudicat.

Ad vos ergo Fi
nito sermone ad poten
tes. et coꝝ duricia du
ris sermonib⁹ increpa
ta · ad rectores ecclesię
exhortationes conuer
tit. z sapientiam miris
ꝓcõijs extollit.

Talia. Adhuc ꝗt
tuoꝝ spes inducat · qui
bus stultam spem ini
quoꝝ demonstrat · q̃
pñtia mansura tantũ
putant. vel euadere se
impunitos
Lanugo Que et
flore berbarum marci
do orienꝫ carnis fragi
litatẽ erpunit · q̃ a vẽ
to egritudinis vel mo
lestia coꝝpis cito tolle
tur. quia omnis caro
fenum.
Et tanq̃ spu
ma. Spuma hęc et
aquis edita sup aquã
enatat · hic est appetit⁹
humani fauoris et ia
ctantię vulgaris · que
procella tẽptatõnis. vel
discussione iudicij dis-
soluitur vel dispgitur
id est. q̃ vana fuit. p-
batur.
Justi aũt in p.
Post peccatoꝝ pe
nas z seclam in inferno
penitẽtiam · iustoꝝ oñ
dit glaz. qui in celo re
cepti vita beata in cõ
templatõne dei fruent
in quo totam suã spẽ
posuerunt.
Accipiet ꝛc Ra
ban⁹. Creatoꝛ omniũ
cuius arma sunt verꝫ
tas. iusticia. z iudiciuꝫ
p creaturam sibi subie
ctam corripit · relinq̃n
tes.
Per euangeliꝫ. ſ. q̃
dicatores. pfidiam in
doꝝ · stulticiã gẽtiliũ
volum hęreticoꝝ. de
peccato et iusticia. z de
iudicio redarguit. et te
stis verborum: pectora
pungit · vt exterriti ce
dant · cum resistere nõ
valeãt
Et ad certũ ꝛc.
Quicunq; necesse ē.
non enim potest esse con
fusum · qđ est sapiẽtia
ordinatum

Et diligite. Qui diligit sapientiam ser nat in moribus disciplinam. Non ē amat sapientiam. qui nō ser nat disciplinam. Añ. Si diligitis me · mandata mea seruate.

Preoccupat. Gratis se offerens Ipse eīm est via veritas ⁊ vita. p ipm itur · ad ipsum tenditur · ad ipm puenitur.

Assidentē. semp patas. s. auxiliari Unde. Ecce ego sto ad hostium ⁊ pulso. si quis aperuerit mihi. intrabo ad eum · ⁊ cenabo cum illo. ⁊ ipse mecū.

In pīmis studendus est sapientie. ⁊ sm normam disciplīe ei⁹ vivendum.

Si ergo d · Rabanus. Reges admonet diligere sapiētias, sine qua regnare non possunt · Tunc bñ regitur respublica. cū pbi regnant ⁊ reges philosophant. Merito g̃ rectores eccl̃ie assidui sūt in diuīne legis meditatione. Qui eīm eam discendo · docēdo. opando q̃ sequīt · regni cel̃estis coronā assequetur

Neq; cū inuidia tabescēte. Inuidia nō pmunicat sapientie · quia p inuidiam dyaboli introiuit mors in mundū · ⁊ p sapiētiam liberat⁹ ab ea genus humanū

Ergo ac. tē. Raban⁹. Ostensura sapientia virtutē suā · pu⁹ p p̃dicatorē suum hūane conditionis defert originē · vt quisq; sciat quid ex carnis origine · ⁊ quid ex dei munere habeat Ad eniz dicit · ⁊ mēsium tempe se esse coagulatum in sā · er semi. bo. ⁊ ossō. conenientis · demōstrat vtriusq; sexus differētiam · vt eīm aiunt physici · semē viri candidū ⁊ mulieris ē sanguinolentum · quorum pmixtōne certus spacijs corpus format⁹ tonec animatum pueniat ad partum Alij tamē. vij. alij viij. alij in nono nascūtur mense · ē qui in vecimo. pfectiores ⁊ saniti ui ⁊ vitaleo esse dicūt.

† ⁊ rectam fidē et opa · † ⁊ Cum discussio vere et qui didicerint iusta · † inuenient rit. quia p vite meritum · acapiēt glorie pmium quid respondeant Concupiscite ergo sermones meos ⁊ diligite illos † ⁊ decor sapientie immarcescibilis · et bis solis et habebitis disciplinam · † Clara ē patet. qui eam bene diligunt Jn matuolas au ⁊ que nunq̃ marcescet sapientia · tem animam · non introibit sapientia. ⁊ facile videt⁹ ab his qui diligūt eā † ⁊ querite et inuenietis. ⁊ inuenitur ab his qui † querunt ⁊ christum scs dei virtutem. et dei sapientiam. eam. Preoccupat q̃ se cōcupiscūt † ⁊ corde deuoto a vt illis se prior ostendat · † Qui de principio lucentis fidei · ⁊ iuzcū. s. luce vigilauerit. ad illā nō laborabit · Assidentē eīm illā foribus suis ⁊ desiderio diuine contemplatōis inueniet. Cogitare ergo de illa sensus est ⁊ summa⁹ · ⁊ q̃ † vigilauerit † ⁊ intentōne mentis ⁊ quia eius adeptio vera securitas est. ppter illam · † cito securꝰ erit. Quoniam dignos se · ipa circuit querēs ⁊ spōte. ⁊ in vijs suis ostendet se illis hila ⁊ preceptis ⁊ aduitrit. s. riter. ⁊ in oīm, puidentia occurret ⁊ Nemo repante fit summꝰ illis. Intrium eīm illius veritissima † ⁊ Qui diligit est disciplīe cōcupiscentia. † Cura legem disciplinam custodit ergo disciplīe dilectō ē · ⁊ dilectio custodia est legū illi⁹ Custoditio le ⁊ i. ad incorruptōem immortalitat⁹ ꝓducgum consummatō ē incorruptōis · ⁊ immortalitatis. incorruptō autē facit esse ꝓximum deo Concupiscētia itaq; sapiē. de ⁊ quod est in cognitōne diuinita ducet ad regnum ꝑpetuum. Si ergo delectamini in † sedib⁹ ⁊ sceptris reges populi : diligite sapiētiam vt regnetis i ꝑpetuum · Diligite lumen sapientiē : omnes qui p̃estis populis · Quid est sapiētia · ⁊ quē ⁊ genita. admodum facta sit : referam · ⁊ non abscondam a vobis sacramēta dei sed ab initio natiuitatis inuestigabo · ⁊ ponam in lucem scientiā illi⁹ ⁊ non p̃teribo ꝓuitatē · neq; cum inuidia tabescēte iter habebo · qm̃ talis homo non erit ꝓceptis sapiē ⁊ cetus p̃dicatorum. † Quia per doctrinam eō Multitudo aūt sapiētiū · † sanitas rum ad fidem cōuersus ē† ⁊ christus dei virtus et dei sapiēcia. est orbis terrar · † ⁊ rex sapiēs po ⁊ dominus fortita do plebis sue. puli stabilimentum est. Ergo accipite disciplinam p sermones meos ⁊ ꝓderit vobis

Ca: VII

⁊ formatum p sloqñtem forma induxit sapientem scs sapientia

Sum quidem ⁊ ego mortalis homo similꝰ † vel rex de genere terreni ⁊ ade hominibus · † ⁊ ex genere terre illi⁹ qui ꝓior factus est · ⁊ in vētre matris figuratus sum caro. decē mensium tempore coagulatus sum in ⁊ matris sanguine ex semine hominis · ⁊ delectamento somnij cōuenientis ⁊ aliuo somni. Et ego natus accepi ꝓmunem aerem ⁊ similiter decidi in factam terram ⁊ primā vocem similē omnib⁹ emisi plorans. Jn inuolumentis nutritus sum. ⁊ curis magnis. Nemo eīm ex regibus aliud habuit natiuitatis initium. Unus ergo introit⁹ ⁊ omnibus. ⁊ b⁹ mūdi ⁊ mors est omnibus ad vitā · ⁊ similis exit⁹ ⁊ sapientiam. Propter hoc optaui. ⁊ datꝰ est mi ⁊ dominum bi sensus. ⁊ inuocaui. et venit i me ⁊ cuius gratia sapiens sum · † ⁊ Omnia p̃ciosa in compatione eius vilescunt. Unde ipse in p ispūs sapientię. † Et ꝓposui illam re uerbijs ait. Mecum sunt diuitie et gloria ꝛc. gnis et sedib⁹. et diuitias nihil esse diri i compatōne illius Nec ꝓpaui illi p̃ciosum lapidem. qm̃ omne aurum in ꝓpatōne illius arena est ⁊ vel estimabitur erigua. et tanq̃ lutus ⁊ extimabitur ⁊ comparatione. argentum i conspectu illius Sup ⁊ corpora · ⁊ corpalium rerum † ⁊ quia ipa sapientia speciosior sole salutes et spēm dileri eā · † et ꝓposui ⁊ eterna ⁊ que est salus anime. p̃o luce habere illam. quoniam inextinguibile est lumen illius Uenerunt mihi omia bona piter cum illa. et inumerabilis honestas per ⁊ opera illius · † ⁊ presidente in omnibus sapientia. manus illius · † et letatus sum i omnibus. quoniam antecedebat me ista sapientia. et ignorabā quoniā

Ca. VII

Nemo eīm ex regib⁹. Rab. Ostendit q̃ omnis homo terrenus ex viri et mulieris semine ortus. tpal⁹ vitę sortit⁹ exordium. ⁊ p morte trāsit⁹ d mūdo. Sz celestis adam q̃ sine semine virili de matre virgine natus ē ꝓprium habz natiuitatis modum. q̃ ⁊ motiū suę ordinauit occasuz Decimo xo mense p⁹ conceptionē natiuitat⁹ ipius a christianis celebrat⁹. ⁊ ab octauo kal. aprīl⁹ quo ꝓceptus credit⁹ vsq; ad viij. kl. ianuarij · qñ nat⁹ creditꝰ vl tradit⁹. cclxxvi. dies numerant⁹. i. nouē menses ⁊. vi. diel. Itaq; sētentia cuāgelica · q̃ · xl. ⁊ vi · annis templū corporis ędificatū a iudeis p̃dixit esse soluendū p senarij multiplicatōnem : pfectōz incarnationis ostendit · qz. cclxxvi · q̃dragies. vi. senarium habēt Unde patet. quia sicut ꝑfectus deus. ita ⁊ pfect⁹ homo est iesus christ⁹.

Nec cōpa. il. p̃. Unde. Jnuenta vna p̃ciosa margarita vendit oīa ⁊ emit eam. Qui eīm celestē sapiaz ꝛacter inuenit. i. xp̃ū dei. respicit oīa emolimēta p̃uitis vitę. pbi losophiam · eloq̃tiaz ⁊ diuine theologie vacare contendit

Uenerūt mihi om. bo. Hoc exponit sālm on. q̃ prens a do sapientiam. regni sub limitatem diuitias et glām eum illa meruit. Quicunq; aūt christi p̃cipit notiā. omniū piter hic virtutuz habet gratiā. ⁊ in futuro vitā eternā.

Processu meditationis intelligit se eīm ꝓfecisse. vt priorem sententiā posteriori ꝓponendo ignorantias putet. Sicut iohannes ait. Ego nesciebā eū Sed qui me misit baptisare in aq̃. ille mihi dixit. Sup quē videris spiritum · s. descendentē ⁊ manentē. hic est qui baptisat. Sic et stelę in comparatōne solis minime lucere videnť.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Uñ ꝛ sol. qz sol⁹ ī die iter astra luceat: sic nominatur

Ipse sapie dux Deus pat incarnan fili cui dedit omnē potestatē ī celo ꝛ in terra

Ipse em ꝛc Raban⁹. De salomōe dicit scriptura Deꝰ dedit sapientiam salomoni. et prudētiā multā nimis ꝛ ꝑcedebat sapiaz omnū orientaliū ꝛ egipti ozū. ꝛ erat sapiētior cūctis hoibꝫ. ꝛ disputauit de lignis a cedro vsq; ad ysopū. ꝛ de iumētis. ꝛ volucribꝫ ꝛ reptilibꝫ. et piscibꝫ · et venerāt de cūctis gplis ad audiēdā sapiam salomonis. Noster ꝛo pater fidei virt⁹ dī. et dei sapia · cui oia nuda et apta. discipulis etiam dat misteriox suox ī telligētiā. vt hystoriā. allegoriā. tropologiā. anagogen. intelligant Ipse em vl. om. bo. w. in h-mū. quē q sequit. ñ ābulat in tenebris.

Est em ꝛc Rab. Ut ysaias ondit oia dona spūssā. i bñaitate saluatoꝛ cristūt. i q sūt oēs thesauri sapiē et sāe absōditi. et plenitudo diuīitatis · cui ñ dat spūs ad mēsurā

Rab. Spūs q implet oia mobil' simil' et stabil' dī. bō ci q vbi q discurrit · vbiq; obuiā venit. ꝛ repēte vbi nō credit. inuenit' Omnipotens q spūs. vt vbiq; pūs ligneū. stabilis simul ꝛ mobil' dī

Rab. Uñ. splēdor ē ꝛ figura subē eius. regēs oia ꝛbo vtutis suę. Pat em dicit ꝛ bum sit. nō quō pferē aut cogitat. Docenis tpale. illud ēternū. ꝛ illuminādo dicit se. et de patre. qđ dicēdū ē nob. Uñ ait. Nemo nouit patrē nisi filiꝰ. et cui filꝰ voluerit reuelare. qz p filiū reuelat pī. id ē. p ꝛbū suū. Si ci ꝛbū qđ pferim⁹ tpale ꝛ trālitoriū ꝛ se ondit. et de q loquim⁹. multo magis ꝛbuꝫ dī p qđ facta sūt oia: ondit patrē sic est. qz et ipsū ita est. et q qđ pater. scim⁹ qđ sapia est et essentia

¶ alo bonorum ꝛ ¶ alo quā ¶ qz spūs discipline effugiet fictum · et in maliuolā aiam ñ intrō. sa.

boꝛ omniū mater est ¶ Uñ sine fi ¶ ¶ que est contraria largitati sapientie. ¶ q societas luci ad tenebras

ctione didici. ꝛ sine inuidia ꝛmu ¶ quia pudica · pacifica · modesta . plena misericordia · et fructibus bonis.

nico. ꝛ honestatem illius nō abscō ¶ quāto quisq; profundius discit · tanto pfūdiora cognoscit.

do. Infinitus em thesaurus ē ho ¶ ¶ Ignoscentes. ¶ ꝑcepta et voluntatē dei ēlīn

minibus · quo qui vsi sunt. ¶ ptici Uos aūt dixi amicos . qz omia quecunq; audiui a patre meo nota feci vobis.

pes facti sunt amicicię dei . ꝓpter disciplinę dona ¶ mendati · Mihi ¶ iudicia.

aūt dedit deus dicere et sententia. ꝛ ꝑsumere digna boꝛ quę mihi dantur. quoniā ipe sapientię dux est · ꝛ ¶ auctor.

¶ qz sapiētes corrigit vt nemo ꝑsumat ¶ pētē

sapientium emendator. Jn manu em illius ꝛ nos ꝛ sermones nostri ꝛ omis sapientia · ꝛ opum scientię ¶ mozū.

disciplina · Ipe em dedit mihi horum quę sunt sciam veram : vt sciā dispositōnem orbis terraꝝ · ꝛ virtutes elementoꝝ · initiū ꝛ ꝓsumma tionē ꝛ medietatē tpm · vicissitudinum ꝓmutatōnes · ꝛ ꝓsūmatōnes tꝫmpm · ꝛ moꝛ mutatōes · diuisiones tpm . anni cursus · ꝛ stellarum dispositiōnes · naturas animaliū · et iras bestiaꝝ · vim ventoꝝ · ꝛ cogitationes hominū · differētiam virgultoꝝ · ꝛ virtutes radicū . ꝛ quęcūq; sunt abscondita ꝛ improuisa dicī. Omniū em artifex docuit me ¶ qz ipam veritatē cognitō oat

sapientia. Est em in illa spūs intel ¶ ¶ sanctificās omnia ¶ ¶ multiplices. grāo dāa ¶ ¶ unico bono

ligētię. ¶ sancti⁹ · ¶ multipler · ¶ vnic⁹. ¶ virtus est firmo dei et efficax · et penetrabilior om. gla · ancipiti ꝛc. ¶ ¶ verbo ¶ ¶ offertao fiat linguas infantium

subtilis · ¶ modestus · ¶ diserꝰ · mo ¶ ¶ sine macula ¶ ¶ nec fallit · nec fallē. ¶ ¶ mitia et misericors

bilis. ¶ incoinq̄nat⁹. ¶ certꝰ · ¶ suauis ¶ qz nō gaudet sup iniquitatem . congaudet autem veritati .

amans bonū actū . qui nihil vetat ¶ cōis omniꝫ ¶ ¶ inata bōitate

bene facere. humanus. ¶ benignus ¶ qui dat laīo virtutē ¶ ¶ p naturā oia cōtinet

stabilis · securus . omnem habēs ¶ vis · veritas. et vita · ¶ ¶ qz lumē omniū ¶ ¶ qz in manu eius sunt omnes fines terre · cui omne genu flectitur celestium · terrestrium · et infernorum

virtutē · omnia prospiciēs. ꝛ q̄ cārum . .

piaꝝ omēs spūs intelligibiles. mū ¶ ¶ nihil est subtilius · mobilius sapientia q̄ omnibus. subtilis. Omnibus eni⁹ mobilia est aut. regit. ordinat. In ipa eni viuimus · et mouemur · ꝛ sum⁹.

libus mobilioꝛ est sapientia Attin ¶ ¶ a fine vsq; ad finem · ¶ ¶ qz lux est et tenebre in eo non sunt.

gitaūt ¶ vbiq; ꝓpter ¶ mundiciam ¶ calefaciatis frigus infidelitatis nostre

suaz . Uapoꝛ est eni⁹ virtutis dei. ꝛ ¶ splendoꝛ glorie consubstantialis · equalis · coeternus ¶ ¶ summo bo

emanatō quedā est claritatis ¶ omnipotētis dei sincera . et ideo nihil ¶ semp simplex bonum est ¶ ¶ In quo videt patrē · qui videt me · videt et patrē. ¶ ¶ qui peccatū

est eni lucis ęternę. ꝛ speculū sine non fecit · nec inuentus est dolus i ore eī

macula dei maiestatis . et imago ¶ plena representatiō · ¶ ¶ cū patre

bonitatis illius Et cum sit ¶ vna : ¶ ¶ qz coomnipotēs ¶ ¶ immutabil⁹

omnia potest. et in se ¶ permanens. ¶ regnādo · ordinādo ¶ ¶ omia q ipm facta sunt

omnia innouat. ꝛ ꝑ natōes in animas sanctas se trāsfert. amicos dei ¶ stultitia deo odibilis est

et prophetas ꝓstituit. Neminē eni ¶ ¶ qui in lege dñi meditat die ac nocte ·

diligit deus ¶ nisi eū qui cum sapia ¶ Uia corporalis lux que modo occidit · modo oritur. spūali luci compara scintilla videl. christus quoq; sanctorum claritatem longe trāscendit

inhabitat Est eni hęc speciosioꝛ sole dic. Elī . Ipsi gibunt. tu aūt ꝑmanebis

le. et sup omnē dispositiōez stellarū ¶ qz nullus sine peccato. vel immundicia

luci cōpata ꝓior inuenit ¶ Illi eni nis a peccato ¶ ¶ qz peccatum non fecit . nec inuentus est dolus in ore eius

succedit nox. ¶ sapientiam aūt non vincit malicia

Ca. VIII

¶ id est.

Attingit ergo a

principio mundi.

¶ ab eterno vsq; in eternū ¶ ¶ vsq; ad aduentū christi ¶ ¶ qz dei virt⁹

fine vsq; ad finem fortit

¶ ¶ qz dei sapiētia ¶ ¶ ego diligo diligentes me. et

es disponit omnia suauiter ¶ Nanc qui mane vigilauerit ad me inueniet me

amauit et exquisiuit eam a iuuentute ¶ beat⁹ qui obseruat ad postes hostij mei

mea. et quesiui sponsam meā ¶ assumi ¶ ¶ stabi

li federe. ¶ ¶ veritatis. vnde · hoc est vita eterna vt cognoscant te solum . et quem misisti iesum christum

mere. et amatoꝛ factꝰ sū formę illi⁹ ¶ quia coeterna patri coomnipotenti

Generositatem ¶ ¶ patris sęs quia ei coeternus . ¶ illius glorificat

filiꝰ q̄ nō ē pat. Christꝰ ¶ dei virt⁹ ꝛ dei sapia. qz de patre ꝛ mute ꝛ sapiētia. ipe ¶ virt⁹ ꝛ sapiētia ē. sic lumē de lumine patre · ꝛ fons vite apꝰ patrē fontē vitę. Uñ . Qm apud te est fons vite. ꝛ in lu. t. in l. Sic em patꝛ vitā in semetipso · sic dedit filio vitā brē i semetipso. B ē lumē ex ex · qđ l. o. b. v. i b. mū . B vbū erat apud deū. ꝛ deus erat ꝛ. Deꝰ aūt lumē ē nō corpale. B spāle. nec illuminatōe factū. sicut apli quib⁹ dr. vos estis lux mūdi. B qđ illūiat omnē hominē. B est sapia de q agim⁹ Sapia ¶ filꝰ. de sapientia patre. sicut lumē de lumine. dꝰ de deo. ꝛ singlis patꝛ lum . ꝛ singul⁹ filꝰ lumē · singul⁹ spūscūs lumē Singulus patꝛ deꝰ. singul⁹ filꝰ deꝰ · et singul⁹ spūscūs deꝰ Ergo ¶ singul⁹ pater sapia . ꝛ vtrūq; simul vnū lumē. vn⁹ deus. vna sapia. B filius factus ē nob sapia a deo. et iusticia et sanctificatō . qz tpalit ad ipsū ꝛ puertimur vt cū illo ęternū maneam⁹. et ipse in tempe verbū caro factum est et habitabit inobis.

Ca. VIII.

Attingit a fine id ē. a principio mūdi vsq; ad aduētū christi · mirifica opa ꝛ sine ra testimonia p vetus testamētū fortiter asserit. et ab incarnatione verbi vsq; ad finē mūdi. suauitatē euangelij exponit. Ā fine ergo vsq; ad finē fortit ꝑ tingit · qz vbiq; pfecte agit. Finis em pfectōs significat

Glorificat id est repñtat generationem illius scz patris . qui ei coeternus. et coomnipotens. vel prim dēt gorali natiuitate. qua de eterna potest legi. habet contubernia dī id est. humanitatem qua habitat deus. qui est sapiētia patris vel glorificat ge. illius id est. dei patris . i. o dem essentię est cū pa

Nā ꝑm qđ ꝛbū ē · nec B qđ pat. qz ꝛbū nō ē pat. ꝛbū em relatiue dr. sic

tre ab eterno genita . nata in tempore de matre

Doctrix est enī De plenitudine eī omnes accepimus. p quē grā z veritas facta est. id est. reuelata. Deum nemo vidit vnq; ℔ filius qui est in sinu patris ipse enarrauit.

Et laborem. Nichil cū iners. nihil defictosum. in opib⁹ eī⁹. Quecunq; sunt vera. quecunq; pudica. quecunq; agit iusta. z agē da laus ꝓmittit.

Sobrietatē enī ⁊c. Rab. Qui tēperans est. prudēs fortis. z iust⁹. quid illi deest? Has aūt virtutes nemo hs. nisi cui omnium virtutū origo dē⁹ contulit. quocūq; tpe. quacunq; lege. quacūq; gente. Quidā tamē spēm pietatis habētes virtutē ignorauerunt. quia creatori subdi no luerunt. ideo viā disciplinę nescierunt. Dē enī solus virtus z sapientia patris. inuenit viam disciplinę. z dedit illam iacob puero suo.

Proposui Rabanus. Potest hoc genitrice dei intelligi. que ꝓposito virginitatis meruit verbo dei fecundari. z generare filium dei ad salutē mundi vel generis humani z ab omnibus vnico ꝑ conio celebrari. Vnde Beatā me dicēt oēs generatiōes. Cui concordat qđ sequit. Habeo ꝓpter hanc caritatem ad turbas

Admirabilis. Partus virginis omnibus fuit ammirād⁹. quia in resurrectionē z ruinam multor⁹ exti tit. qui stat in signum populoꝝ. sup quem continebūt reges os suum. ipsum gentes dep cabuntur.

¶ In principio erat verbū. et verbū erat apud deum. et deus erat verbum. hoc erat in principio apud deum. et verbum caro factū est. et habitauit in nobis † ¶ quia pater diligit filium et omnium † dominus dilexit illam. omnia dedit ei i manū.

Doctrix est enī disciplinę dei. z ęlectrix opum illius. Et si diuitię appetantur diuitiis ¶ virtutum diuitias continet. et amatorib⁹ suis offert. Ihē. Mecū sūt diuitie ⁊c tanē in vita. quid sapiētia locupletius. ¶ omnia per ipsum facta sunt ¶ meditantibus in lege prebet omnimodam dulcedinem sapiētie

tius. quę optatur omnia. Si autez ¶ pfundam. ¶. et sanā intelligentiā † ¶ bonorū opum et virtutū. sensus opatur. quis † boz quę sunt ¶ stabilem fez salutē ponit.

magis ꝙ illa est artifex. Et si iustici ¶ vel dilectō-

am quis diligit. z labores hui⁹ma ¶ grantiam ¶ quat

gnas habēt virtutes. Sobrietatē tuor enim principales virtutes ponit.

enī z prudentiā docet z iusticiam ¶ fortitudinem ¶ ad eternā vitaz

z virtutem. quibus vsus nihil ē ¶ vel via ¶ aliaz et ¶ multitudinē

in vita hominib⁹. Et similitudinez ¶ vel q̄. ¶ ipa † ¶ Nihil

est quod eam latcat. quia ab eterno genita est. cum patre cuncta disponit.

scientię desiderat quis. scit ꝑterita ¶ q̄ initium et finis ¶ qui ait. ego habo vobis os et sapientiam. ⁊c

et de futuris estimat. scit versutias ¶ propositōes

sermonum. z dissolutōes argumē ¶ Qui ait. Erunt signa in sole et luna. et

torum. signa z monstra scit anteq̄ stellis ⁊c

fiant. z euentus tempm z seculoꝝ ¶ Popul⁹ ¶ dei cōmunione sapientię. i. christi. se habere gaudet. et in ampleru eius delectari. qui ait Si quis mihi aperuerit. intrabo ad illū

Proposui ergo hāc adducere mi et cenabo cum illo. et ipse mecum.

hi ad ꝓuiandu. sciens qm̄ mecū ¶ i. alleui

cōmūicabit de bonis. z erit allocutio. † ¶ vox doctorū-

tio cogitatōis z tedij mei. † Habeo † ¶ doctrinā saluatoris. ¶ quib⁹ euāgeliū ꝓpi

ppter hanc † claritatē ad turbas. z cabo ¶ qz ꝓcipar⁹ et potestatef sub

ueit christiane religiō. ¶ patriarchas et ꝓphetas quibus sociatur.

honorē apud seniores. Iuuenis z ¶ omnia secundū legē diiudicans.

acutus inueniar i iudicō. z i cōspectu potentiū admirabilis ero. z fa

rantur ꝓcationem euangelij.

cies principum mirabunt me. Tacent ¶ non audebunt loqui

centem me sustinebunt. z loqñtez ¶ attenti ad sermones meos.

me respicient. z sermocinante me ¶ non audēteo mihi resistere.

plura. man⁹ ozi suo imponēt. Pręmortalitatē habent sancti in carita

te radicati et fundati. et spem immortalitatis

terea habebo ꝙ hanc immortalitatem ¶ meorum opum et virtutum.

tem. et memoriā ęternā his q̄ post ¶ Secuturi sunt me ¶ eruditam

me futuri sunt. relinquā. Disponā ¶ quibus euangelium ꝓdicabo

nec ꝙ varias sectas abire ꝓmittā.

populos. z natōnes mihi erūt sub ¶ victi paritia mea. et videntes christi

miracula. qui ait. cōfidite qz ego vici mundum

dię. Timebūt me audientes reges ¶ fidelium ¶ benigne

horrendi. z in multitudine bonus ¶ aduersarioꝝ. † ¶ Letera

fortis agentib⁹ quib⁹ intus prestet adiungit.

videbor. z in bello fortis. † Intras ¶ sapiam. ſ. ¶ confidentiā mentis

in domum meam ꝙquiescā cū illa. Non enī habet amaritudinē ꝓuersatio illius. nec tedium conuictus

illius. sed leticiam et gaudiū. Nec cogitans apud me z ꝓmemorās in ¶ qz quidquid de natura dei cognoscitur. totuz immortale. et sp viuere inuenit.

corde meo. qm̄ immortalis est i conspectu ¶ qz ꝙto magis amat. tāto magis suauior re

gitatione sapiētia. z in familiaritate illius delectatō bona. z in † operib⁹ peritur ¶ qz ꝙ ipsum facta sunt omnia.

¶ qui est omnium rerū origo. et quod factum est in ipso vita erat.

manuū illius honestas sine defecti ¶ Si quis vestrum indiget sapiētia

one. et in certamine loquele illius postcat a deo qui dat omnibus affluenter

sapiētia. z ꝑclaritas in ꝓmūicatōe ¶ Diligenter et studiose. vñ.

urgaz diluculo et circuibo ciuitatē. querā quē diligit anima mea

sermonū illius. circuibam querēs ¶ fortit. firmiter

vt mihi illam assumerē. Puer aūt eram ingeniosus. z sortit⁹ animā

bonam Et cum essem magis bonus veni ad corpus incoinquinatum.

¶ Lusto dicto legis consummatio incorruptionis. Incorruptū autē facit primum deo. et ad

hanc ꝑfectōem nemo venit nisi quē diuina grā

subleuat. vnde Omne datum optimum. et om

Et vt sciui qm̄ aliter non possū esse ne donum ꝑfectum desursum est.

continens nisi deus det. et hoc ipz ¶ dei. ſ.

erat sapientia scire cuius esset hoc donum. adij dominū z deprecatus sum illum. et dixi ex totis ꝓcordijs meis.

Ca. IX.

Deus patrū me

orum. z dñe misericordię ¶ omnia ꝙ ipm facta sunt

qui fecisti omnia verbo tuo. et sapi ¶ vel fecisti.

entia tua constituisti hominem. vt ¶ omnib⁹ terrenis. christ⁹ quo

dominaret creature. quę a te facta ꝙ in mundum missus ozdē regit eccie in equi

est. vt disponat orbem terraz in ęq tate. ¶ erit iustitia cingulum lumboruz eī⁹.

tate z iusticia. et i directōne cordis

Intrans Rab. Post ꝓdicationē. p⁹ opis laborē. quib⁹ auditoribus sancti solacia prebent. ad se redeuntes diuine contēplationi vacāt. vbi supne dulcedinis quietem inueniunt

Corporales delicie corpus grauant. spūales vero. mentem relevant. z tanto esurimus ēpto amplius comedi tur. In illis apparens placz. experientia displicet. Augent ꝛro spūales deliciae desiderium quę quo magis sumūtur. auidius amantur Unde dauid. Gustate z videte qm̄ suauis dñs ⁊c

Unge. Qui aperit os mutū. z linguas infantium. facit diserta. hec oīa sunt in christo recipienda. Ipse enī sapientia. fortitudo. iusticia. sanctitas z prudentia. Sed cz sit vnus in subiacenti. pro varietate sensuum. diuersis vocabulis nūcupat⁹. Aliud enī significat sapiētia. aliud iusticia. Sapia quidē disciplinam humanaz z diuinaz rex instruit. Justicia aūtē qđ distributor. et iudex meritoz sit.

Puer aūt ⁊c. Raban⁹ Salomon in puericia postulauerat a deo sapiam. z vt recte iudicaret populū. z discerneret inter bonum z malum. factus ē ergo sapientissimus. z videt sortitus animā bonaz q̄ habuit cor sapiens. et intelligens. Hz quō cōuenit ei qđ dicitur. veni ad corpus incoinquinatum cū esset bonus. cum muliere alienigenam amauerit. et ydola ędificauit. Videtur ergo magis puenire ꝓpo sancto p. q̄ in baptismo regeneratus et fide saluatoris ibutus puericia indoluit bonę et simplicis incentię ꝓcepit. et cūctis studijs certauerit puenire ad culmē virtutū Unde sequit. Et cum essem magis bonus ⁊c

Pater non iudicat quemq; ℟ omne iudicium dedit filio. huius membra sancti sunt. imitantes eum

¶ Tu aũt ꝛc. Rabanꝰ. Dauid quia vir sanguinũ fuit ꝛ multa bella gessit. templũ domino ędificare nõ potuit-qđ salomon edificauit. qui libri huiꝰ auctor esse putat. Cõmonans ergo dei beneficia. ℟ vt sapientia secuꝝ ꝓmaneat. ꝛi omnibus cũ dirigat. Hꝝ quia templũ etiã ecclesiam significat. quam christus verus pacificꝰ ꝑ oparios suos-i. ꝓdicatores edificat-pnt et hęc in ꝑsona ꝓdicatorum intelligi. qui scĩt ossia quę ad regimen populi ptinent nõ sui esse opis. ℟ diuini muneris. vñ quotidie postulant-vt qui est auctor opis. sit largitor sãm pfectõis Quidquid eñ de sapientia dei vt. ad ipsum referimus qui ẽ par nostra-qui fecit vtraq; vnuꝝ virtus ꝛ sapientia dei ꝛ imago dei inuisibilis primogenitus oĩi creaturę.

¶ Quis eñ ho. Admiratꝰ excellentiam dei. Qnasi. O altitudo di. sapię ꝛ scientię dei-ꝛ quis nouit sensũ dñi-aut quis ꝓsiliarꝰ eius fuit

¶ verum. † ¶ ozõ filij ad patrẽ ꝓ corpore suo † ¶ anima iusti sedeo est sapientie.
iudicium iudicet † da mihi † sediuꝝ tuaꝝ assistricẽ sapiẽtiã. † ꝛ noli me
† ¶ qui formã serui accepi
reprobare a pueris tuis. quoniam
¶ inferis subiecꝰ casibꝰ † ¶ qz ¶ mater cui dixit. ecce ancilla domini. fiat mihi ſm verbum tuum
seruus tuꝰ sum ego † et filiꝰ † ancillę
† ¶ Sine me nihil potestis facere † ¶ breues dies hominis sũt
tuę † Homo infirmꝰ † ꝛ exigui temporis. ꝛ minor ad intellectuꝝ iudi
¶ papicdum.
cij et legum. Et si quis erit ꝓsumꝫ hominum
¶ in iudicio
tuus inter filios hominũ. ꝛ si ab illo
¶ diuina ¶ gratia dei suꝝ id
fugerit sapientia tua. in nihilũ cõquod sum ¶ Salomo
putabit. Tu aũt elegisti me regẽ ponem vt christũ.
pulo tuo. ꝛ iudicem filioꝝ tuoꝝ et
¶ iussisti
filiaruꝝ. Et dixisti ędificare templũ
† ¶ non põt absc̃di ciuitas supra
in monte sancto tuo. † ꝛ in ciuitate
montem posita. ¶ fidem.
habitatiõnis tuę altare. similitudi
† ¶ ꝓ moysen
nem tabernaculi tui sancti-qđ ꝓpa
¶ cũ educeres filios israel de egipto
¶ filium.
rasti ab initio. et tecum sapia tua.
¶ Nemo nouit patrem nisi filius.
quę nouit opa tua-quę ꝛ affuit tũc
¶ omnia in sapientia fecisti. ¶ quia sapientia tua est
cum orbẽ terraꝝ faceres. ꝛ sciebat
quid placitum esset oculis tuis. ꝛ
¶ rectum et iustum
quid directum in ꝓceptis tuis.
¶ Omne datum optimũ et omne do. ꝑ. desur.
Mitte illam de celis sanctis tuis.
¶ a te ipso. s. qui sedeo et oia gubernas. † ¶ cũ fi
et a sede magnitudinis tuę. vt ꝫme
debiꝰ meis † dei adiutores sum? † ¶ i mẽbris meis.
cum sit. † ꝛ mecũ laboret. † ꝛ sciam
¶ vt nihil contra faciant
quid acceptuꝝ sit apud te Scit eñ
¶ omnia nuda et apta sunt sapiẽtie. † ¶ per cal
illa omnia ꝛ intelligit. † ꝛ deducet
lem virtutuꝝ † ¶ ne offendar ab aduersarijs
me in opibꝰ meis sobrie. † ꝛ custodiet me in sua potentia. Et erunt
¶ coram deo ¶ regaꝝ
accepta opa mea. ꝛ disponã popu-
† ¶ remũeratõe regni celestis
lum tuum iuste. ꝛ ero † dignus sedium patris mei. Quis eñ hominũ
poterit scire consiliũ dei? Aut quis
¶ victrix causa dijs placuit. sed victa
poterit cogitare quid velit deus?
caroni ¶ qz fragiles
Cogitatiões eñ mortaliũ timidę.
¶ qz aĩa nostra mutabilis. et caro nostra cor
ꝛ incertę prudentię nostrę. Corpꝰ
ruptibilis ¶ corruptibile. s.
eñ quod corrumpit: aggrauat aniam. ꝛ terrena inhabitatiõ deprimit sensum multa cogitantem. Et
¶ ogm dei nullam potest hõ inuenire rationem
difficile estimamꝰ quę in terra sũt.
¶ quasi i apto.
ꝛ quę in ꝓspectu sunt inuenimus
¶ vl aut
cum labore. Quę in celis sunt aũt
¶ ne despexeriꝰ et ꝓ
quis inuestigabit? Sensum autem
missis subiungit consolationem spiritussancti.
tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam. et miseris spũm sanctum
tuũ de altissimis. ꝛ sic correcte sũt
¶ vel sententie
semitę eorum qui in terris sunt. et
quę tibi placent didicerunt homi
† ¶ exponit qđ sapientiam dei. i. ꝑ christum
nes? Nam ꝑ sapientiã sanati sunt
omnes sanati sunt qui deo placuerunt
quicunq; placuerũt tibi domine a
¶ mũdi.
principio.

Ca. X

¶ adam
Hec illũ qui ꝓmus formatus est a deo
pater orbis terraꝝ. cum solus esset
¶ ꝑ penitentiam
creatus custodiuit. ꝛ eduxit illum
¶ ꝓpostratõ ẽ
a delicto suo. Et eduxit illum de limo terręꝫ. ꝛ dedit illi virtutẽ ꝓtinẽdi
¶ a deo ¶ caym.
omnia. Ab hac vt recessit iniustus
in ira sua. ꝑ ira homicidij fraterni
tas deperijt. Propter quod cum
¶ diluuij. † ¶ ꝑ passionẽ crucis christi. deletuꝝ ẽ
peccatum mundi. et ad regnum celorum ꝓclef
aqua † deleret terra sanauit iterũ sa
reducti. ¶ arcam
pientia. per contemptibile lignum
¶ hoc ¶ quid sa
iustum gubernans. Hęc ꝛ in conpientia potit diluuium fecerit ostendit.
sensu iupbię cũ se natiões extulis-
¶ abraam
sent: sciuit iustũ. ꝛ conseruauit si-
abrae
ne querela deo. et in filijs miseri-
¶ loth
cordiaꝝ forte custodiuit Hęc iustũ
¶ sodomitis
a peccatibus impijs liberauit fugi
¶ de celo ¶ quicq; ci
entem. descendente igne in pentauitatum regionem
polim. quibus in testimonium ne
quicię fumigabunda ꝓstat deserta
¶ Ostenderunt scz quod in inferno dam
terra. et in certo ꝛpe fructꝰ habetes
nate ãime sine fructu penitentie interitus ar
arbores. et incredibilis animę memoria stãs figmentũ salis Sapiaꝝ
debunt.

¶ Sensum aũt tuũ. Nemo scit q̃ fuit in corde hominis nisi spiritus hois. ꝛ nemo nouit q̃ sunt dei. nisi spũs dei. Spũs aũt omnia scrutat. etiã profunda dei. qui illuminat corda sanctorum

Ca. X.

¶ Hec illum. Rab. Bonitate dei ꝑmus bõ creatꝰ in paradiso locatus. cunctis animantibꝰ ꝓlatꝰ ꝑ transgressionẽ mãdati. i mortis huiꝰ specula deiectus est. ꝛ ꝑ dei sapiaꝝ id est. christũ reparatus. magnũ pietatis diuię indicium est.

¶ Iniustus. vt cayn. q̃ fratrem iniste permit. cuiꝰ piaculi vindicta in diluuio soluta ẽ ꝛ generatõ cayn delata. ℟ dei sapia nos destirpet seth. ad reparationẽ orbis cũ filijs suis i archa seruauit Dñs eq̃t. Propt̃ qđ ꝛc.

¶ Nec ꝛi con. Rabanꝰ. Dyabolꝰ ꝑ superbiã in ꝓstructõe turris seduxit genꝰ humanũ. Dñs ꝓfusa est ꝓmiscuo lingua ꝛ. ℟ dei sapiẽa sturpem abstrax adinuadans cultum ꝛ legẽ vnius dei coleret. de cuius semine redẽptor ꝓditurꝰ. in q̃ benedicunt omes gẽtes-ita qđ dyaboli sapbia cõfodit. humilitas christi adiuuauit

¶ Nec iustũ ꝛc. Dicit petrus ait Ciuitatem sodomorum et gomorreoruꝝ in cinerẽ redigẽs. euersione dãnauit-exemplũ eoꝝ q̃ pie acturi sunt ponẽs. ꝛ iustum loth oppressũ a nefandoꝝ iniurijs-auersione eripuit ñ.

¶ Exeuntẽ loth retrorsum respicies. in statuam salis conuersa est. ne q̃ ꝑ gram dei ad vitaꝝ vocati sumus. veterẽ hominem respiciam⁹. medium via remanẽtes in statuam salis versi. alios saltit. Dñs. Memento vxoris loth. ne. s. tanq̃ sarmi negligamus. ℟ prudenter cauemus.

em ꝓtereuntes non tm̃ in hoc lapsi
sunt vt ignorarent bona·sed ꝛ insi
pientię suę reliquerūt hominꝫ me-
moriam·vt in his quę peccauerūt
nec latere potuissent. Sapia autē
hos qui se obseruant: ⁊ a doloribꝫ
eis ꝑpetuo conseruabit. ¶ Jacob.
liberabit. Hęc autē ꝓfugum irę
¶ clau. ¶ i mesopotamia.
fratris iustū deduxit ꝑ vias rectas
⁊ ostendit illi regnū dei.⁊ dedit illi
¶ ditauit.
scientiā sanctoꝝ. Honestauit illuꝫ
¶ quos in pascendis ouibus sustinuit.
in laboribus. ⁊ ꝓpleuit laborꝫ il
¶ laban et filiorum eius.
lius. In fraude circumuenientiuꝫ
illi affuit·⁊ honestū fecit illū. Lu-
stodiuit illū ab inimicis· ⁊ a sedu-
† ¶ cōtra laban et filios ei⁹. vl' cōtra esau
ctoribus ⁊ tutauit illū. Et certamen
¶ quando luctatus est cum angelo.
† ¶ expertus in necessitatib⁹
forte dedit illi vt vinceret. ⁊ sciret
qm̃ omnium potentior est sapiētia
¶ a fratrib⁹ ¶ ioseph
Hęc venditū iustuꝫ nō dereliquit
† ¶ cum accusaretur de adulterio.
sed a peccatoribus ⁊ liberauit eum
¶ carceris
descenditq; cum illo in foueam· et
in vinculis non dereliquit eum·
¶ ꝑ expositionē somniorū † ¶ principatū
¶ egipti
donec afferret illi ⁊ sceptrum regni.
⁊ potentiam aduersus eos q̃ eum
deprimebant· ⁊ mendaces ostēdit
qui maculauerunt euꝫ·⁊ dedit illi
¶ Israhelitici
claritatem ęternā. Hęc populū iu
¶ patriarchas
stum ⁊ semen sine querela libera-
¶ egiptio. ¶ in lu
uit a natōnibus·quę illum oppri-
to et latere. ¶ moysi.
mebant. Intrauit in animaꝫ serui
† ¶ pharaonē et alios principes.
dei·⁊ stetit contra ⁊ reges horrēdos
¶ que fecit in egipto.
in portentis et signis. Et reddidit
¶ israhelitis ¶ terram ꝓmissionis.
iustis ⁊ mercedem laborꝫ suorum·et
¶ per desertuꝫ
deduxit eos in via mirabili·⁊ fuit
¶ in nube ¶ i colūna ignis
illis in velamēto diei.⁊ in luce ste-
llarum ꝑ noctem. Et transtulit illos
ꝑ mare rubrum.⁊ transuexit illos ꝑ
aquam nimiam. Inimicos aūt illo
rum demersit in mare·⁊ ab altitu-
¶ Ineffabilium afflictionum
dine inferoꝝ eduxit illos. Ideo iu

¶ vasa aurea et argentea † egiptiorum
† ¶ Cante
sti tulerunt spolia ⁊ impiorꝝ·⁊ de-
mus domino. gloriose enim ꝛc.
cantauerunt dñe nomen sanctum
tuum.⁊ victricē manū tuaꝫ pariter
¶ christi
laudauerunt. Quoniam sapientia
¶ ad literā vel mistice ¶ et ore infantiuꝫ
aperuit os mutoꝝ.⁊ linguas ifan
et lactentium ꝑ. lau.
tium fecit disertas

Ca. XI.

Hec aūt profu-
gum ⁊ Jacob fugiēs clau
fratrē suū·venit ad la
ban annunciatum suum
⁊ in itinere ꝑ somnium
vidit scalam erectam.
⁊ angelos dei ascēdēs
⁊ descendētes.⁊ ip-
sum dñm innixū scalę
dicentē sibi. Ego sum
deus abrahā patris tui
⁊ deus ysaac·terraꝫ in
qua dormis tibi dabo ti-
bi.⁊ semini tuo. Veni
ens aūt in mesopota-
miam·lyam et rachel
duxit. ꝑ quib⁹ oues la
ban duplicauit. Qui
cū mercede sua fraudu
lenter primare voluit.
Ex ꝑ sapiam dei pu-
natus est laban. et ia-
cob ditatus ruꝫ multis
opibus rediit.

¶ Mistice ꝙo hęc ad
martires ptinēt·quos
christi misericordia a ꝑ-
secutoribus liberauit·
confortans eos gratia
spūssancti·⁊ spe futurę
mercedis·⁊ tandē vi-
ctis hostib⁹. ad regnū
ęternuꝫ ꝓduxit ad lau
dem ⁊ gloriam nomi-
nis sui.

Nec venditū.
Rab. Mistice Sapiē
tia dei martires de ꝑ-
secutōnibus erupuit.⁊
exaltauit in regno ęle
sti. Vñ cum christo vē
turi sunt indices hosti
um suorum

¶ Nec populū.
Rabanus. Mistice.
Liberat deus electos
suos a ꝑsecutoribus·⁊
ꝑ miraculorum chao
scatōnem terret aduer
sarios·dat sapientiā·
cui non possunt aduer
sarij resistere. Vñ co-
ram regibus⁊ ꝓncipi
bus assistunt intrepidi
fiducialiter loquentes
verbum dei.⁊ ꝑ marti
rium ꝓueniunt ad ꝓ-
mia regni·vbi ꝑpetuo
decantant laudes libe-
ratori suo

Ca. XI

Irexit opera
¶ israhelitarum ¶ Moysi
eorum in manib⁹ ꝓphetę
¶ properantes ad terram promissionis.
sancti. Iter fecerunt ꝑ deserta quę
non habitant·⁊ i locis desertis fe-
¶ tabernacula. ¶ ama
cerunt casas. Steterunt contra ho
lech et alios
stes·⁊ de inimicis se vindicauerūt
Sitierunt⁊ inuocauerūt te·⁊ da
† ¶ spirituali gratia plenissima.
ta est illis aqua de petra ⁊ altissima
¶ cessatio. ¶ sup quē edificat sapiēs
⁊ reges sitis de lapide duro. Per
¶ egipti.
quę em̃ penas passi sunt inimici il-
lorum. a defectōne potus sui· i eis
¶ quia fluebat aqua de petra
cum abundarent filij israel: lętati
¶ israhelitis
sunt·Per hęc cum illis dessent·
bñ cum illis actum est. Nam ꝓ
¶ quo prius vrebantur. † ¶ quando aque verse
fonte sempiterni fluminis· huma
sunt in sanguinē ⁊ ¶ qui acceperint gladiū. gla
num sanguinem dedisti iniustis.
dio peribunt
Qui cū minuerent in traductione
¶ Sicut sub herode factum est.
infantium occisorum·dedisti illis
¶ que salit in vitam eternam † ¶ de improuiso.
abundantē aquā insperate. ostēn
dens ꝑ sitim quę tunc fuit·quēad-
¶ cum torrente voluptatis t· pota
bis eos ¶ persecutores.
modum tuos exaltares.⁊ aduersa
¶ Diti eterna.
rios illoꝝ necares. Luꝫ em̃ tēptati
sunt·⁊ quidem cum misericordia
¶ correctionem ¶ experimento.
disciplinam acceperūt·scierūt quē
admodū cū ira iudicati impij: tor
-⁊ ¶ israhelitas.
menta paterent. Nos quidā tanq̃
¶ egiptios aut
pater monens ꝓbasti. illos aūt
cananeos
tanq̃ rex durus interrogans ꝓdem
nasti. Absentes ei⁊ pntes: similit

Qm̃ sapia ape-
rit muta ⁊ infantia dicit nec humana mens aliq̃d digne cogitare·nec os proferre potest·ab ipo ergo et sapientia ⁊ eloquentia petenda est.

Ca. XI

¶ Direxit Raban⁹ Populus christianus ꝑ desertum huius mundi ꝓphetiam sequitur vt ꝓueniat ad patriā regni celestis. Vñ petrus. Habemus ꝓphe ticum sermonē. cui bñ facitis· attendētes q̃si lucernę lucenti in caliginoso loco ꝛc

¶ De petra al. Petra aūt erat christus·q̃ virga crucis ꝑcussus. q̃ erat in manib⁹. id est. i scripturis ꝓphetarum fudit aquā vitā Vñ qui sitit. veniat ad me ⁊ bibat ꝛc

¶ Per q̃ em̃. Rabanus· Memorat de beneficijs ꝓtoplo datis·narrat penas iumentorum quas in morte primogenitorum ⁊ varia dade: passi sūt Dicit ecclesia populus dei ⁊ oues pascuę eius: satiant de fonte aquę vitę·⁊ ꝑsecutores ęterna ꝓgesta te defiant. Vñ ysaias. Ecce fui mei bibūt ⁊ vos sitietis

Quasi pena ē malo gaudium est bonis sitientibus se temptari ad correctionē. Sine ergo patiant⁹ sine non gloria ē eis

¶ Cū em̃ tē. s. Raban⁹. Israhelitas peccantes dignis plagis corripuit de⁹ ⁊ pentētes consolatus est. ꝛgi ꝓtos ⁊ chananeos tā dm̃ misericordia indignos etūminauit Vñ sequitur. Nos quidē tanq̃ pater ꝛc.

Torquebant. a pharaone. vbiq; sç essent. Vl'nō tā bi quos israhelitę receti dade p singulas omita tes pemerūt. pūiti sūt. & romēs chananei au dierēt victoriā populi dei. Vñ raab. Irruit in nos terror vester ꝛc Mistice aūt. Judei q incarnatōr filij dei & p̄ dicatōr vspiciebant. vbiq; terrarū vagi & p fugi varijs dadib; affligunt. Gētiles vero ad fidē p̄uersi. & susci piētes patrā correctō nem a dei misericordia nō recedūt. vt q fuerāt in capite sint in cauda & conuerso

¶ Duplex ꝛc Pre teritor malorum recor datō nō minuit. & pñ tiū tēpestas auget Vñ nec bñt spem remedij. qz penitentiā simulātes nō studēt emēdatōni. Vñ. Cū occideris eos querebāt eū & dilexe rūt eū i ore suo ꝛc

Nō similiter faci ens iustis. qz ñ sūt peccāt. Septies em ca dit iust⁹ & resurgit Im pius aūt cū venerit in pfundū malorū: ptem nit.

¶ Qđ quidā ꝛc. Rab. Dignus fuit vt q̄ p creatore creaturas venerabant. vñ opem querebāt. sustinerēt pe nā. pugnat em p eo or bis terrarū ꝓtra insen satos Mistice ydo latre. hereti. falsmati ci. q̄ errorē suor sectas p veritate colūt. a spū alib⁹ bestijs puniunt. te quib⁹ dr: Netradas bestijs aias confitentes tibi. quas aspec⁹ terri bilis furor immensus. Tota em intentō e eo rū. gen⁹ humanū pseq & cruciare id oīb⁹ mo dis. Sz qz de neminē iniuste dānat. segnit. Sz omia in mēsura ꝛc

Sed omnia i mē. ꝛc. Quia omnia fm veritatē & iudiciū et iustitiā facit. omia em opera sua certo nūo & mēsura & pōdere creauit. Vñ. Qui nūat mlt itm. stel. 70. e. n. v. Et alibi. Qui fecit ventis pondꝰ. & aq̄s appēdit mēsuras. Undā ait. Omia q̄ a primeua na

§ quia p̄teritorum malorum torquebantur. Dupler enim illos recordatō et p̄sentium tempestas. accepat tedium. & gemitus cū me moria p̄teritorum. Luz em audirēt p sua tormenta bene secum agi. cō memorati sunt dñm. admirātes in finē eritus. Quē em in expositōne prava, piectum deriserunt. in finē euentus mirati sunt. Nō similiter § vt iniustis. § secundō ruticam suā et cor impenitens thesaurisat sibi iram in die ire. iustis faciens. p cogitatōnib⁹ autē § iniqua opa q̄ et cogitatōne pro insensatis iniq̄tates illorum. Dō ceount. quidam errantes colebant mutos § esculapiū § articens. canes serpentes. & bestias supuacuas. i misisti illis multitudinē mutorum § vt er similitu animaliū in vindictā. vt scirent qz vinc pene cognoscerent qualitatem culpe p quę peccat quis. p hęc & torquet Non em impossibilis erat omipo § filius § terra tens manus tua. quę creauit orbē erat inanis et vacua. et tenebre erant super faci terrarū ex materia inuisa. immitte em abyssi § demonū. re illis multitudinē vrsorū. aut au daces leones. aut noui generis ira § ire plenas & ignotas bestias. aut va vel libidinis. § obscu porem igniū spirantes. aut odorē rantes. § oculos spūales. fumi proferentes. aut horrēdas ab § Qui sç omnia videndo vrunt. § ignita iacula vl ignota oculis scintillas emittentes. qua lasciua rum non solus lesura poterat illos exterminare. sed & aspectus p timo rem occidere. Nam & sine bis vno § impignatōne vel iussu dei spū poterant occidi. psecutōr passi ab ipsis factis suis. & dispsi p spi ritum virtutis tuę. Sz omia in mē sura & numero & pondere dispositi § Deo nihil est impossibile cui resistere ne isti. Multū em valere tibi soli sup mo potest. § filij tui. Unde vis erat semp. & virtuti brachij tui q̄s tas. in duere fortitudinē brachium domini resistet? Quoniā tanq̄ momentus § lingue statere. sic est ante te orbis terrarū. & tāq̄ gutta rozis antelucani. qui § Potentia dñi boni descendit in terrā. & miserens om rate plena. opus suum. propter peccata non de nium. quoniā omia poteſ. & diſſi

spicit. sed per penitentias abluit. et pie fouet et mulas peccata hominū propter pe nitentiam. Diligis em omnia quę sunt. & nihil odisti eorū quę fecisti. nec em odiens aliquid constituisti aut fecisti. Quomō aūt posset aliqd pmanere nisi tu voluisses? aut qđ a te vocatū non esset conseruare? Parcis aūt omnib⁹. quoniam tua sunt domine qui amas animas

Ca. XII

§ Quia amor dei et fons totius bo

Quam bonus ni est. et suauis est domie spūs tuus in nobis. Ideoq̄ hos qui ex errant. paulus corripis. & de quib⁹ § Beatus qui audit vocē ammonētis peccāt amones & alloqueris. vt re licta malicia credant in te domine. Illos em ātiquos habitatores san ctę terrę tuę quos exhorruisti. qm̄ § per vene odibilia tibi opa faciebant p medi ficia camina & sacrificia iniusta. & filiorū § hoc non legitur. suorū necatores sine misericordia. § hoc nō legit factū fuisse. & comestores viscerū hominū. & de noratores sanguis. & auctores pa § eorum qui se non potrant defendere rentes animarū inauxiliatarū volui vel quibus volebant auxiliari sti pdere a medio sacramento tuo. p manus patrū nostrorū. vt dignā peciperent pegrinatōr pueror dei quę tibi omniū carior est terra Sz et bis tanq̄ hominib⁹ pepcisti. et misisti antecessores exercitus tui. § Acerrimos timores quib⁹ corda gentiū pun vespas. vt illos paulatim exterminā gebantur. narent. Non quia impotēs i bello eras subijcere ipios iustis. aut be stijs seuis. aut verbo duro simul ex § id ē. p partes id ē paulatim nō terminare. sed p̄ab⁹ iudicas. dabas exercēs omnē vindictam. locum penitētię. non ignoras qm̄ § gmanēs in iniqua est natio eorum. & naturalis uecrata. malicia ipsorum. & quoniam non

tura statuta sūt. nō or videnti rōne formata. Hoc em fuit principa le in aīo pditoris cum plar ꝛc. In mēsura qi tas. in nūo qntitas. in pōdere rō. In bis pfti tuit dō mūdū & guber nat. & iudicatur ē. In bis iust⁹ iudex pben di nō pōt. nec repabē di. oia in dānstro hoz triū. absōdita latēt. q̄ solis claudis iudicij et misericordię dei referen bant. qñ illūinabunt abscōdita tenebraz. & reuelabūt. consilia cor dium.

¶ Momentū sta terę ꝛc. Bile dicit ylarias. Ecce gētes sic stilla situlę. & qsi momētū ba terę reputatę sūt. vult em intelligi q̄ mens et rō & sensus dñi p quē oia fcā sūt. & sine q̄ fcm ē nihil. ille sit de q̄ dr. Verbo dñi cęli firma ti sūt ꝛc. Dēs gentes q̄ nō cognouerūt creato rē suū ad ꝓparōz dei stilla situlę sūt. & quasi momētū stateræ. q̄ le uiē declinat. & sic gut ta rozis antlucani. q̄ mo aspec⁹ tu sol sicat. Vl licut situlę stilla si fluit a potāte vspici vl negligit. ita gētium multitudo celesti splen dore. supnis misteriis & angelor multitudi compata. p nihilo da citur

Diligis em Bonus opter op⁹ suū di ligit. & regit. & si bō ali qū peccat. sustinet. in ta pacētia. & p penit tiā i meli⁹ puertit. Dñ solē suū facit oriri sup bonos & malos. & plu it sup iustos & iniustos. Impenitētes aūt iusto iudicō damnāt. Just⁹ em dñs & iustitias di lexit Ca. XII.

¶ Corripis eos q̄s reples. l. p alios q̄s volueris. Vñ. Ille re guet mundū de pecca to. et de iustitia. et de iudicio

Illos em. ꝛc. Ra banus. Hystoriale di cit. quō septē gētes q̄ terrā chananeor possi debant. pter iniquita tes eor eiecit. et filios israel nominis sui cul tores in troduxit. Mistice aūt septē gentes

significāt vniuersitatē vicioꝝ. q̄ p̄ huiusmodi penitentie poterāt mutari. cogitatio illoꝝ insciencia vel eciam quo fuerūt quodam prauo quali tas in ipsis erat maledictōe digna ꝓpetuum. Semen em̄ erat maledictum ab initō. Nec timēs aliquem

§ Indurata ꝓpria nequicia § In p̄ ꝓpetuum. § origi nali peccato

veniam dabas peccatis illorum.

§ Nō quis dicit figmētū ei qui se finxerit quid me sic fecisti § quasi ñ culpa creatoris si peiunt

Quis enim dicet tibi. quid fecisti: Aut quis stabit contra iudiciū tuum: Aut quis in conspectu tuo venies nature vlcium.

§ quo iuste iudicas § bonis.

niet vindex iniquoꝝ hominū: Aut quis tibi imputabit. si perierint nationes quas tu fecisti: Nec em̄ ē alius deus q̄m tu. cui cura est de oīm bus. vt ostendas qm̄ nō iniuste iudicas iudicium. Neq; rex. neq; tyrannus in conspectu tuo inquiret

§ verū iustum filium puniens § eternū. § corripis vel ipsum qui nō recipit correctiōs condemnas imperpetuum.

de his quos ꝑdidisti. Luz ergo sis iustus. iuste omnia disponis. Jp̄m

§ alienum et indignū a tua pietate.

buoq; qui nō debet puniri condemnas. z extraneum a tua virtute.

§ Filius immolatus

Virtus enī tua iusticię initium est

§ vt qui p̄ ꝓmissum. § In correctiōe reorum ne te peere facis.

z ob hoc q̄ omniū dñs es. omnibus potentia. mitescis natura. Virtutem enī ostendis tua virtute p̄sumat contumacia supbozum.

§ vsu et exercitio

dis tu. qui non crederis in virtute esse ꝓsummatus. et hos q̄ te nesciunt. in audacia traducis. Tu autē dominator virtutis cum tranquillitate iudicas. z cum magna reuerētia disponis nos. Subest enī tibi

§ omnia ꝓdicta.

cum volueris posse. Docuisti autē populū tuū p̄ talia opa. quoniam

§ benignum

oportet iustum esse et humanū. et bonę spei fecisti filios tuos. qm̄ iu

dicans das locum in peccatis penitentię. Si enī inimicos seruoꝝ tuoꝝ z debitos mortī cum tāta circūspectiōne z liberasti: dans tē pus z locum p̄ quę possunt mutari a malicia. cū quanta diligētia iudicas filios tuos quoꝝ parentib⁹ iuramenta z conuentiones dedisti bonarum ꝓmissionum: Cum ergo nobis disciplinā das. inimicos nostros multipliciter flagellas. vt bonitatē tuā cogitemus iudicātes. et cum de nobis iudicaē sperem⁹ misericordiam tuā. Unde z illis q̄ in

§ ydolatris § ales in animabus

vita sua insensate z iniuste vixerūt per hęc quę coluerunt. dedisti summa tormenta. Eteni in erroris via diuꝝ errauerunt. deos extimātes hęc quę in manib⁹ sunt supuacua. infantium insensatoꝝ more viuentes. Propter hoc tanq̄ pueris insensatis iudiciū in derisum dedisti Qui autē ludibrijs z increpatōnibus nō correcti sunt. dignum dei iudicium experti sunt Jn his enim quę patiebant. moleste ferebant. in quib⁹ patientes indignabant. Per hęc quę putabant deos. in ipis cū exterminarent. videntes illū quem olim negabant se nosse. verū deum agnouerūt. Propter hoc q̄ z finis condemnatōis illorum veniet super illos

p orbē dispsi. vt tādē corrigāt z saluētur. Persecutores q̄s cum christi ꝓfessores cruciabāt. pena eoꝝ instrui possent. vt ydolatrias dimitterent. z christiana recipient religionē. si licebi ꝓ penas tpales ꝓsecuti sūt eternā glaz ita hi p⁹ pua gaudia eternā recipiūt miseriā

Lū ergo nobis. Mira flagella. p. spe. aūt ī dño mi. car. Magna distātia ē inē iudicū electoꝝ z reprobā. Illos dūs corripit. vt emēdet. hi supbię z p fidię penas inūt. vt cōtra dñatorē omniū se repugnare nō posse cognoscant. fglr iudex q̄ pietatē z bonitatē sui iudicis sp inspicit. Jn dicū em̄ sine mia ei q̄ nō fecit misericordiam.

Insensate. vt q̄ nolebāt creatore agnoscere z honorare digne traditi in reprobū sensū facerēt ea q̄ nō cōueniunt: ꝓtumelijs afficientes corpa sua in semet ipsis. qi cōmutauerūt veritatē dei ī mēdaciū z seruierūt creature ꝓtius q̄m creatori.

Qui aūt ludi ꝛc. id ē. q̄ a deo flagellati ñ sūt correcti. cōdignā damnatōes erpti sūt. ad q̄ corripit deus vt emēdet Qui aūt igrati z ipatiēs murmurat de tpali tormēto ducitur ad eternum.

In his em̄. Rabā. Bentilitas dum ydola putabat. deos ee putabat. quoꝝ pśnali onib⁹ pibat. Jō dūs is penis afficiebat. Ūā plumi deū vez quē i be neficijs credere nolue rūt. iniusto iudicō omnipotentē agnouerāt. Dñator em̄ omniū aut hic ꝓ penitentiam conuersis misericordiaz impendit. aut incorrectis eternam penam infligit

Ca. XIIII.

Uani autez sunt § vniuersa vanitas omnis hō vt uentis magis ergo vani sūt qui cre omnes homines i quib⁹ stozem non agnoscunt non subest scientia dei. z de his q̄

Scientia Timor scz z reuerentia Unde. Ecce timor domi. ipe est sapientia. z recedere a malo intelligentia Recedit em̄ a malo: qui recedit a cultura ydolorum. deum timet qui mandata eius custodit. quia initium sapientię timor dñi. Intellectus bonus om. fa. eum

De his oēnibus. s. bonis poterunt cognoscere bonum artificem. qui proprie est. quia immutabilis. z semper idē. semper in se manēs. regit omnia. Uanissima ergo vanitas hominum. qui ꝓ creatore creaturas venerā tur

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Neq; operib⁹ ⁊c. Aliq ignē colebant. quē vulca nū vocabāt alij etherē vl aerē. quē iouē vl iunonem dicebāt. alij nimiā aquā. i. neptunū. alij gyr stellarum. q̄ diuīs figuris animaliū positōes et cursum distribuebant astroz. alij solē quem phebū vocabant. alij lunā. i. dianam.

¶ Rab. Duplicat pec cāt. pmū q̄ elemēta. i. dei opa vo ꝓferunt. Deinde q̄ elemētorū figuras ꝑ bōna spē colūt. Boli em̄ ⁊ lunā. humanā figurā tribuunt. Igni q̄s ⁊ ignē ⁊ mari q̄ illi vulcanū. vestā neptunūq; vocāt. non tm̄ ipis elemētis i aptis sacrificāt. Lāta em̄ cupiditas imaginū hominē tenz. vt viliora sint q̄ vra sunt. Auro. s. et gēmis delectant. horū uitor pstringit oculos. Vnde his nō putāt eē religionē. In his ergo auaricia ⁊ cupiditas. colit. credūt vos amare. q̄ ipsi amāt. ꝓpter q̄ fiūt furta ⁊ latrocinia ⁊ bella. pfecrāt vāi mannbias. ⁊ rapinas q̄ valde ibeelles sunt si cupiditatib subiecti sunt. Cur em̄ celestes putant. si terrena vesti erāt. vl beati si indigēt. vl incorrupti. si in his delectant in quib cupiditas hoīs dānat.

Sz tm̄ adhuc ⁊c. Hic paul⁹ ait. Reuelat em̄ ira dei de cēlo sup omnē impietatem eoz q̄ veritatē dei in iustitia detinēt. q̄ q̄ notū est dei. manifestū est in illis ⁊c. Noticia dei ex mūdi fabrica patet. Vt em̄ deus inuisibilis et visibilibus ꝓnosceret. opus ab eo factū est q̄ opifice manifestaz. vt deus omniū intelligeret. q̄ hoc fecit q̄nō pūt alij. Sz cū ꝓgnouissēt nō sic deuz glorificauerūt. Euanuerūt in cogitationib suis.

¶ Infelices aūt sunt. Qui. s. deos honorāt vt aurum oculi hauriāt ⁊ uitorem leniāt marmoris. vl ebo ris. aut ignes gēmis ⁊ coloribꝰ vestes. ⁊ q̄nto ornatiora sūt tēpla. ⁊ pulciora simularca. tāto pl⁹ videnť bona non potuerūt intelligere cū qui est. Neq; opib⁹ attendentes agnouerūt q̄s esset artifer. sed aut ignez. aut spūm. aut citatū aerem. aut girū stellarū. aut nimiā aquam. aut solem. aut lunā. rectores orbis terraꝝ deos putauerūt. Quoruz ⁊ si specie delectati deos putauerunt. sciant quanto his dominatoz eoruz speciosioz est. Speciei em̄ generatoz hec omnia cōstituit. Aut si virtutē ⁊ opa eoꝝ mirati sunt. intelligāt ab ipsis. q̄m qui hec fecit fortioz est illis. A magnitudine em̄ speciei ⁊ creaturę ꝓgnoscibiliter poterit creator hoꝝ videri. Sed tm̄ adhuc in his minoz est querela. Et hi em̄ fortassis erāt deum querentes. ⁊ volētes inuenire Et em̄ cum in opibus illius ꝓuersē tur. ⁊ inquirunt ⁊ pstuasuz habēt. q̄m bona sunt que videnť. Iteruz aūt nec his debet ignosci. Si enī tantum potuissent scire vt possent estimare seculū. quomō hui⁹ dñm facilius non inuenerūt? Infelices aūt sunt. ⁊ inter mortuos spes illorum ē. qui appellauerūt deos opa manuum hominū. aurum ⁊ argentum artis inuentōnem. ⁊ similitudines animaliū. aut lapidē inutilē opus manus antiquę. Aut si quis artifer faber de silua lignū rectum secuerit. ⁊ hui⁹ docte radat cortice omnem. ⁊ arte sua vsus diligenter fabricet vas inutile in ꝓuersatōem vitę. reliquijs aūt hui⁹ opis ad ꝑparatōem escę abutať. ⁊ reliquuz hoꝝ qđ ad nullū facit vsuz. Lignū curuū ⁊ verticibus plenuz sculpat diligenter ꝑ vacuitatē suam. ⁊ ꝑ scientiam suę artis figuret illud. ⁊ assimilet imagini hominis. aut alicui ex animalibus illud compet plinies lubrica. ⁊ rubicūdo faciat fuco colorem illius. ⁊ omnē maculam q̄ in illo est plinienſ terra. vt faciat ei dignam habitatōnem. ⁊ in pariete ponens illud. ⁊ confirmans ferro ne forte cadat. pspiciens illi. scienſ quoniam non potest adiuuare se. Imago em̄ est. ⁊ opus est illi adiutoziuꝫ. Et de substantia sua. et de filijs suis. et de nuptijs. votū faciens inquirit. Non erubescit loqui cum illo qui sine anima est. ⁊ ꝑ sanitate quidē infirmū deprecať. et ꝑ vita mortuū rogat. et in adiutoziū inutilem inuocat. et ꝓ itinere petit ab eo qui ambulare non potest. et de acquirendo. ⁊ de opando. et de omnium rez euentu petit ab eo qui in omnibus est inutilis

Ca. XIIII.

Terū alius nauigare cogitans. et per feros fluctus iter facere incipiens. ligno portante se. fragilius lignuz inuocat. Illud enim cupiditas acquirendi excogitauit. et artifex sapientia fabricauit sua. Tu aūt pater prouidentia ab initio cuncta gubernās. puidētia. q̄m dedisti in mari viam. et inter fluct⁹ semitā firmissimam. ostendens quoniam potens es ex omnibus sanare. ⁊ si maiestatis hūt. vl hrē dicūt. Religio q̄ est vt creditur. q̄ cupiditas humana mirať.

Aut sic q̄s ⁊c. Rabā⁹. Insultat sapientia his q̄ colūt ydola. vt irelligāt q̄s pnicōsū sit oīpotente vlere re ⁊ figmēta adorare. Un ysaias. Qui formauit deuz ⁊ cūsptile pflauit ad nihīl vtile ecce cmēs ꝓcipes ei⁹ pfundēr. Hinc flaccus ait. Olim truncꝰ erā. ficulnꝰ inutile lignū. Luz faber incert⁹ ifaniā facerz. re ptiapū. maluit esse deū. Quidq̄d aūt de ydol dām ē. pōt referri ad hęreticoꝝ pūcipes. Qui simulacra dogmatū suoꝝ artificiose pnunt. ⁊ venerant q̄ fecerūt. nec sufficit error ꝓpꝝ. nisi simplices decipiat. q̄ q̄sq; putāt pietatē. ⁊ deuotiōnē domos viduaꝝ. et abutētes vulgi. ipsius arte dyaletica q̄ alia terebzo. lima. runcina. formant deū sunz. ⁊ aūt malleo. atq; inaurāt reuocica vnusta te. quoꝝ de vētere est. ⁊ gla in confusione eorum Ca. XIIII

¶ Iteꝝ ali⁹ nauigare ⁊c. Hec q̄z contra ydolatriā docunt. Maxima ei recordia est: vt hō ad imaginē dei edit⁹ rōnabilez ab ipo his animā q̄ ecce gitauit quō transiret fluctus nanē fabricās scām artis suę pitiamnō honorat illū q̄ hāc sibi dedit sciam. ⁊ nec et ydolū qđ simili arte. ⁊ maiori veritate fort mauit. Cū ei maior sit qui fecē q̄s qđ sit: facturam suā adorare insanire est

Ad deo nauigandi cursus petend⁹. a q̄ nauigij ꝓparatō. hęretici aut q̄ vana singunt simulacra errorꝝ nō ista cubus seculi peant. qui nanē ecclie reliquerūt. ⁊ gubernatorem deū.

¶ Qm̄ dedisti ⁊c. Rabelitat ꝑ mare rubꝝ sicco vestigio transdixit dei potentia. et ꝑ iordanis aquas diuisit. vt terrore incuteret gentibus exterminādis. si delibus quoq; inter seculi fluctus et pcellōes ꝑ ꝓparat semitam fidei et

constantię·vt transeant illesi.nec est humani solatij opus vbi deus oñdit mirabiles effectus virtutis sue

Sed vt nō essent ꝛc. Creator vedit sāam creaturę sue qua sibi in pñti ꝓsuleret.vt eius voluntati deseruiret·Vñ noe archā facere iussit·i qua ipe ꝛpgenies eius saluaret·ꝛ cętera animāta ad restauratōs orbis seruarē tur·cū gen⁹ humanū p iniq̄tate sua diluuio deleret. Vñ petr⁹. In q̄ pauci.i.octo aię salue facte sunt p aquaꝫ. q ꝛ nos nūc filis for me saluos facit baptis ma ꝛc Archa de lignis leuigatis cōstructa·ec desiam significat·q̄ fit de collectōe fidelium ar tificō ḧdicator. Pau ci.i.octo anie salue fce sunt p aquā mūdo pe reunte.qz ad ꝓpatōes reprobor⁹ puns nūs ē electoꝝ·Pauci em̄ sūt qui vitā vite inueniūt. aquā diluuij extra po sitos occidit·qz hereti cus licz habēt baptis mi sacramentū·ipe aq̄ demergūt ad inferos· q̄ archā leuauerūt ad ęlos· Octonari⁹ q̄ꝫ si gnificat ecclīam q̄ i sa cramēto dñice resurre cōnis papit lauacrū baptismi·vt sic ipse resurrexit a mortuis per gl̄am patris·ita ꝛ nos i nouitate vite ambu lem⁹ aqua regeneratō nis abluti

Quia ꝛc. Bene ꝛ ꝛa ꝛ ꝛ ꝛ

¶ Aut em̄ fi ſ. ꝛc̄. Sicut in ſacris ſatur/ni cui ꝓpter odiū ioniſ ſine reſpectu pietatis. paruulos ſuos immolabant. ꝛ bellone ibi ſacerdotes ꝓprio ſanguine ſacrificabāt Unde quintilianus iſtud inquit. Si cogit deus iratus eſt.

¶ Aut obſcura ꝛc̄ Sicut in ſacris yſidis egiptiꝯ. ꝛ cereris eleuſine facebant. Nam ſicibi oſiris planctu matris inquirit. ita hic et ad inceſtū patrui phitonis matrimoniū rapta pſerpina. Quā q̄ ſacabus et ethna accenſis. queſiſſe ceres in ſicilia dicit. ideo ſacra eiꝰ ardentium tedaruꝫ tacitatōne celebrant. Si militer i ſacris liberi patris inſaniūt. ꝛ magne matris. vbi ad exēplū deorum qui in feſtiuitate ſatiati. noctem luribus totā duxerunt. ludunt

¶ Quia p libidinem ꝛ immundiciam: dijs ſuis placere putabant. Omnia enim confuſa erant ibi nulla ratio. nulla religio vera. q̄n to quis ſceleratōr erat tanto magis deo ſuo placere putabat.

¶ Infandoꝫ em̄. Nulla maior demētia q̄ deum viuū deſere re. ꝛ mortuis deſeruire

¶ Cum em̄ mens ſe a creatore ſuo aūtit. omnibus implicat ſceleribus. Initium em̄ omnis peccati ſuphia eſt.

¶ Finis. Conſummatō ꝛ pfectudo Qui em̄ pro deo colūt ydolum. omnia reputant eis in peccatum.

¶ Aut em̄ dū le. Quia dum iurant nomen dei polluūt. q̄ ait. Non aſſumes nomen dei tui innanū. ꝛ p nomen deorum externoꝫ ne iuretis. ꝑ cum deus illudere ſe eſtimāt. ī ſt̄nam mortē ſemetipſos p̄cipitant Hereticiautem eteroꝫ ſuoꝫ ſimulacra colentes pditōnis ſue cauſa fiunt. quotū ꝛ doctrina falſa. vita ī iuſta. ſcticia inſana. mores nefanda. q̄ cum iniuſte iurant ī ydolo. nec ſperant in deo ſuo. ideo meritoꝫ ſuoꝫ recipiēt vindictam. Vnde ſeq̄.

¶ Sub regno enim dyaboli diuer/ſio vicijs ſubiecti veram habere non poterūt lām. Aut em̄ filios ſuos ſacrificātes pacem.
aut obſcura ſacrificia faciētes · aut inſanię plenas vigilias habentes neq̄ vitam neq̄ nuptias mundas iam cuſtodiunt · ſ̄ ꝛ alius alium p̄ inuidiam occidit. aut adulterās cō triſtat ꝛ omia ꝓmixta ſunt. ſanguis homicidium · furtū · ꝛ fictō. corruptio. ꝛ infidelitas. turbatō · ꝛ periurium. tumultus. bonoꝫ dñi īmemoratō. animaꝝ inquinatō. natiuitatis īmutatō · nuptiaꝝ inconſtantia inordinatō mechię · ꝛ impudicicię. Infandoꝫ em̄ cultura ydolorum. omnis mali cauſa eſt · ꝛ initiū et fi/
¶ in feſtis vel i ludis
¶ dum homicidis · Aut em̄ dum lętant inſaniūt.
de fiunt aut libidine ſe polluunt
¶ audit deos ſuos ſe
aut certe vaticinā falſa · aut viuūt ducunt. ¶ in anima mortui
iniuſte · aut periurant cito. Dum em̄ confidunt in ydolis q̄ ſunt ſine anima male iurantes noceri ſe nō ſperant. Vtraq̄ ergo illis eueniēt digne · q̄n male ſenſerūt de deo at tēdētes ydolis · ꝛ iuſte iurauerūt in ydolo ꝓtemnētes iuſticiā. Non em̄ iurantiū eſt virtus · ſed peccantium pena ꝑambulat ſemp̄ i iuſtorum ꝓuaricationem

Ca. XV

¶ Vautez deus ¶ Inęſtimabilis caritatis. ¶ qz nec fallit nec fallit.
noſter ſuauis · ī et verus
¶ diu ſuſtinēs peccantes: qui non vult mortē
es · patiens ꝛ in miſericordia diſpo peccatoris ¶ vt conuertatur et viuat.
nens omnia · Etem̄ ſi peccauerim⁹
¶ Quaſi euadere non poſſumus quia creatura tui ſumus · ſcītes magnitudinē tua ſumus.
am. ꝛ ſi non peccauerim⁹ · ſcimus
¶ apud quē bonoꝝ omnium numen⁹ ſeruat.
q̄n apud te ſumus ꝓputati. Noſſe
¶ ſumma beatitudinis pfectō
em̄ te ꝓſummata iuſticia eſt. ꝛ ſcire
¶ chriſtum dei virtutem. et dei ſapiētiam. q̄ fa
iuſticiam ꝛ virtutē tuā · radix ē imeius eſt nobis a deo ſapiētia et iuſticia
mortalitatis. Non eni in errorē in duxit noſ hominū malę artis ercogitatio · nec vmbra picturę. labor ſine fructu. effigies ſculpta p̄ varios colores. cuiꝰ aſpectus inſenſato dat cōcupiſcentiā. ꝛ diligit mortuę imaginis effigiem ſine anima.
¶ Non ſolum qui faciunt ydola.
Maloꝝ amatores digni ſunt morte. qui ſpem habent in talibuſ · ꝛ q̄ faciunt illoſ. ꝛ qui diligūt · ꝛ qui colunt. Sed ꝛ figulus mollem terrā p̄mēs laborioſe fingit ad vſus noſtros vnūqd̄q̄ vas. ꝛ de eodē luto fingit quę munda ſunt in vſum vaſa. ꝛ ſimiliter quę his ſunt ꝓtraria · Noꝝ aūt vaſorū quis ſit vſus iudex eſt figulus. Et cū labore vano deum fingit de eodē luto: ille q̄ pauloante de terra factus fuerat.
¶ vel aſ
ſumptus
ꝛ poſt puſillū. ducit ſe vnde acceptus ē. repetit⁹ animę debitū quā habebat. Sed eſt cura illi non q̄ laboraturꝰ eſt. nec quoniā breuis illi vita eſt. ſed conc̄tat aurificibus et argētarijs. ſ̄ ꝛ ęrarios imitatur. ꝛ gloriam p̄fert. quoniaꝫ res ſupuacuas fingit. Finis eſt eni coreius. ꝛ terra ſupuacua ſpes illius ꝛ luto vilioꝫ vita illius · quoniam ignorauit qui ſe finxit. ꝛ qui inſpirauit illi animā quę opatur. et qui inſufflauit ei ſpūm vitalem. Sed et eſtimauerunt luſum eſſe vitā noſtram · ꝛ conuerſatōnē vitę compoſitam ad lucrū ꝛ operantē vñcūq̄

Non em̄ iurantiuꝫ eſt virtus

Ca. XV

¶ Tu aūt Juſto em̄ iudico damnati. ſero penitētes agnoſcūt. qd̄ antea credere noluerunt. Vnde. Logno ſcet dominus iudicia faciens · in opibus manuum ſuaꝝ cōpreben ſus eſt peccator.

¶ Vnde iohannes. Qui habet ſpem in eo ſāctificat ſe. ſicut ꝛ ille ſanctus eſt. ꝛ omis qui in eo manet nō peccat.

¶ Noſſe em̄ te ꝛc̄ Perceptō eſt incorruptionis. ꝛ in futuro cōtemplatōnis. Vnde. Hęc eſt em̄ vita ęterna vt ꝓnoſcāt te v. d. ꝛc̄

¶ Nō em̄ in er. Ex ꝑſona fidelium loquitur · qui dei grā muniti. nō miſcuere ſe gentiliū iniquitati. vel ydolatrię. quia ſine fructu iuſticię eſt labor iſte. et morte merēt ęternā

¶ Maloꝝ amatores. Dimiſcs illis fiant qui faciunt ea. et oīes qui cōfidunt in eis Inuentores quoq; falſoꝝ dogmatū. nam dei eſt digni ſunt morte. Diſpdet em̄ dñs viros qui hęc fecerit i. magiſtrū ꝛ diſcipulū eius.

¶ Reptobauit ſup̄ lignea. lapidea. ſ. erea ydola. nūc etiā fictilia dānat. Juſte ā retributum eſt eis. vt q̄ de terra facti ſunt. q̄ melioꝛē ſui partē. i. animā ad imaginē dei creatā ad adorandū deus vnum ſequi nolebāt. vtiorē ſui partē. i. corp⁹ terrenū imitando. iuſtum adorarēt deū · ſi ſtoni opis fructu terę inſenſibili. q̄ qua ſumpti ſunt. inſenſati. inutiles redderent. Miſtice aūt hereticī ꝛ ſciſmatici. qui veritatē deſerūt iuſticia detinēt. ꝛ mendacia ꝓ veritate in doctrinę ſuę ſimulacra colunt. licet eloquētia aurficta virtute pallient. fragilia tñ et lutea ſunt q̄ fingunt. et ſi nis eſt cor. eoꝝ. et ſola cogitatō eoꝝ. ꝛ vita et no ſordidior. q̄ ignorant factorē ſuū ꝛ ea nęſciunt in cogitatōbus ſuis. Denſum aūt ſanctoꝝ patꝝ ſpernūt. ꝛ errores nouos q̄ ſi ludos vanos

ꝓpter sanctoꝝ humanū
z terrenū lucrū fingūt:
errantes.s.z in errores
mittētes.vt incredu-
biles sint:cū iudicabit
deus occulta cordium
z reddet vnicuiq; ſm
opa sua

℣ Dic em̄ scit se s.
Nullam excusatōnem
habēt heretici.qz scīē
ter peccant.dū fidē sa-
nām z rectā doctrinā
nolunt imitari.magis
terrenū sensū z fragilē
q̄ spūalem seqūtes

¶ Melior ē em̄
ip. Quia melior ē ho-
mo ydolis scōm rōem
creatōnis.qz vivit z in-
telligit.Illa aūt nunq̄
Et qz magis seqt̄ va-
nitatē erroris.q̄s vita
tis sciam.cū in honore
sit nō intelligit.z ꝓpt̄
imanitatis insipiētibus

℣ Insensata Qua
si. Nec discretōs habe
bant.In vitate em̄ vi
uētia meliora sūt mor
tuis.sensibilia insensi-
bilib.rōnalia irratōa
libus .Et dignū fuit.
vt qui ignorabāt crea
torē.in creaturis distī
ctionē nō scirēt .Qui eī
laudē z bñdictōs dei nō
se habere negligit.in-
discretōe animaliuz se
ipm errare ostēdit.

Ca. XVI.

¶ Pro q̄bus ꝛc
Populū israel i deſto
carnes ꝑcupiuit.z coꝯ
nices deo inbēte acce-
pit.z comedit vsq; ad
nauseā. Et vindicta ꝓpe
fuit.qui a percussit eos
dominus plaga magā
z vocat̄ locꝰ illesepul
cra concupiscētie Hec
cōmemorat sapientia
alternatim disputans
de interemptōe ęgipti
orum.z correctōe israe
litarum .quia illi deo
repugnantes.z in po
pulū seuientes.sine ex-
cusatōne sub ito perie
runt .hi vo correcti et
disciplinati: omnino
diuino solatio non ca
ruerunt.Unde sequit
Non em̄ imꝑpetuum
ꝑmanet ira tua

℣ Egiptij varijs ero
roribꝰ redditi.populū
dei ꝑsecuti sunt.Ideo
multis plagis puniti
sunt.z experti seuiciam bestiarum ranarum scz z locustarum.z muscarum.Un
de.Misit in eos muscam caninam.z comedit eos.z ranam.z exterminauit
eos ꝛc.Hereticos aūt z scismaticos.et omnes iniquos spūales bestię.i.de

etiā ex malo acquirere Nic em̄ scit
se sup omnes delinquere.q̄ ex ter-
re materia fragilia vasa z sculpti-
lia fingit. Omnes em̄ insipiētes et
infelices supra modum animę sue
sancta gentium argētum et au.o.ma.bo.os bñt
bus nec oculoꝝ visus est ad vidē-
dum.neq; nares ad percipiendū
spūm.neq; aures ad audiendum.
neq; digiti manuū ad tractandum
sed z pedes eoꝝ pigri ad ambulan
dum. Homo em̄ fecit illos. et qui
spūm mutuatus est:is finxit illos.
Nemo eni sibi similē homo pote-
rit deū fingere. Cū sit eni mortalis
mortuū fingit manibus iniq̄s Me
lioꝝ est em̄ ipe bis quos colit.quia
ipe quidem vixit cū esset mortalis
illi aūt nunq̄ Sed et animalia mi
serrima
serrimū colunt. Insensata eni ꝓpa
ta bis:illis sunt deteriora. Et nec
aspectu aliquis ex bis animalib⁹ bona po
test conspicere. Effugerūt
bona potest conspicere. Effugerūt
aūt dei laudē z benedictōs eius.

Ca. XVI

Propter hec et
bis similia.passi sunt di-
gne tormenta.z p multitudinē be-
stiaꝝ exterminati sunt. Pro q̄bus
tormentis bene dispositi popu-
lum tuum.q̄bus dedisti concupi-
scentiam delectamenti sui.nouum
saporē.escam parans cis ortigo
metram.vt illi q̄dē ꝓcupiscentes
escam.ꝓpter ea quę illis ostensa et
missa sunt.etiā a necessaria ꝓcupi-
scentia auerterent. Hi aūt in bre-
ui inopes facti.nouā gustauerunt
escam. Oportebat eni illis sine ex
cusatōne quidē supuenire interitū
exercentibus tirannidē.bis autem
tantū ostendere quēadmodū ūmi-
ci illoꝝ exterminabātur Eteni cuꝫ
illis supuenit seua bestiarum ira.
morsibus puersoꝝ colubroꝝ exter
minabātur. Sed non in ꝓpetuum
murmurantem mittens ignitos serpentes
ira tua ꝑmansit.sed ad correctōnem
in breui turbati sunt.signū haben
pro signo positum.quem pcussi aspicientes sa
tes salutis.ad ꝓmemoratoꝫ māda
nabantur
ti legis tuę. Qui eni ꝓuersus est.ñ
p hoc qđ videbat sanabat.sed p te
omnium saluatorem. In hoc autē
alias tuis
ostendisti ūmicis nostris.qz tu es
qui liberas ab omi malo Illos eni
locusta z muscaꝝ occiderūt moꝛ
sus.z non est inuenta sanitas ani
mę illoꝝ.quia digni erant ab huꝰ
modi exterminari Filios aūt tuos
nec draconū.nec venenatoꝝ vice
runt dentes. Misericordia ei tua
aduenies:sanabat illos. In me
moria eni sermonū tuoꝝ exterminia
bantur.z velociter saluabant.ne i
altam incidentes oblionem.nō
possent tuo vti adiutorio. Etenim
neq; herba.neq; malagma sana
uit eos.sed tuus dñe sermo qui sa
nat omnia Tu es dñe q̄ vitę z moꝛ
tis habes potestatē. z deducis ad
portas mortis z reducis. Hō aūt

monos faciant.quoꝝ
volnerati cōsentiunt.
ideo eis cruciandi in
ste traditi sunt

¶ Sed nō in. Nō
em̄ serpentī eneus sana
bat illos. Et sacramētū
misterij.i.mors christi
in serpente figurata.
Ipse em̄ genus huma
num liberauit In figu
ra em̄ oīa ꝓtingebāt
illis Christus em̄ anti
quum serpentē in cru
ce trimpbauit.z eius
venenuꝫ superauit.vt q̄
vere imagīē christi et
passionē ꝑceperit sal
uetur. Unde. Sic et
altauit moyses serpen
tem in deserto.ita exal
tari oportet filiuꝫ ho
minis.vt omnis q̄ cre
diderit in ipsum non
pereat. Et habeat vitā
eternam: Recte eneus
serpens in ligno suspē
ditur.es em̄ ceteris me
tallis durabilius ē. In
serpente ergo christus
mortuus.in cre eternā
significat.quia mortu
us p humanitatē. q̄ū
eneus est p diuinitatē

℣ Illos em̄ ꝛc.
Probant electi p af
flictionem.z monētur
vt peccata caueant.et
bona faciant. Reprobi
disperguntur.qz non
corrigūtur. Ideo ydo
latras parua animalia
interimūt. Clarabilitas
ergo dei cultores serpē
tes exterminare nō pos
sunt.quia nouit domi
nus pios de temptati
one eripere.iniquos ve
ro in diem iudicij reser
vare cruciandos.

¶ Et tu⁹ dñe ser
mo. id est .filius per
quem omnia.cuius po
testas vbiq; qui om
nia q̄scūq; voluit fe
cit.ipse erat corpora.
ipse a spūalibus besti
is animas saluat.

℣ Hō aūt occidit.
Homo p malicias.ne
quiciam scz ꝓprię vo
luntatis. z effectū pra
uę actionis occidit ani
mam. Unde quidam
ait.neminem ledi pos
se nisi a semetipso.quia aut proprij sceleris inuentor est.aut consentit alie
nis. Si enim homo custodit mentem.z non consentit persuasioni iniquę.
liber est ab omni crimine

Negantes enī ꝛc Rab. Punctis plagis afflicti sunt egiptij inter quas grādine simul ⁊ igne. Brādo eī ⁊ ignis piter mixta ferebant·⁊ percussūt uncta quę fuerūt i agris. Nec mirū si grando et ignis mixta ferunt'sūt. quia ad creatoris voluntatē oīa ꝓsentiunt

Quodā ē.t. ꝛc. Rab. Sicut in gen̄i legit. Pluit dn̄s sup̄ so domā ⁊ gomorā ignē ⁊ sulphur· vt dispderet impios. ⁊ in exodo grandinē piter ⁊ ignē. In libro nūor misit ignitos serpētes cōtra murmurātes. vt ꝓgnoscant impij q̄ p̄ oīa creatura pata est vlcisci in iurā creatoris

Pro q̄bus ꝛc. Rab. In deserto dat̄ū est māna filijs israel suauissimū ⁊ saluberrimū· vt deo maiores gr̄atias referrēt·q̄ ab hostib̄ liberauit. ⁊ supnis dapib̄ pauit. Nix aut̄ ē ⁊ glacies sustinebāt vim ignis ꝛc Quo cōtraria elemēta.i. ignis ⁊ aq̄ gelata impios cōcordit' feriebāt· Ut q̄litas celestis sibi exp̄ssa est. qui vim ignis vbi oportebat sufferebat. ad calorē solis liquefiebat. albū eī ⁊ minutū apparebat. ⁊ q̄si pilo tusum in sil'itudine pruine· L'e eum sentiebāt q̄ si sile cū melle· nec ad ignem defigebat· Vñ in libro nūorum. Erat aut̄ māna q̄si semen coriandri. ⁊ color' bdellij ꝛc Mistice aut̄ in grādine ⁊ igne data increpatō·q̄ scriptura diuina peccatores cruciat. In celesti aboꝛsolatō supna q̄ iustos refouet significat'. vt māna significat panē qui de celo descēdit. ⁊ dat vitā mūdo·q̄ ait. Panis quē ego dedero caro mea ē p̄ mūdi vita. Cruciant' g̣ repbi spūali fame. ⁊ satiāt' electi celesti pane. Illi diuersis laborib̄ ꝓparāt' ad penā. isti diuīa ope q̄tidie nutriūt' ad vitā. Vñ mk'. fla-pec. spe. a-in d. m. c.

Creata enī tua. Cōfundāt' hic peccatores·q̄ cū ceteris creatę factori suo deseruiāt·ipi repugnāt· Vñ creaturę omniū ꝓcordia flagellant'. et si nō penituerint ꝓpetuo cruciabāt'. bonis aut̄ vera bona ꝓparātur

Propē hoc ꝛc. Rab. Pluit de māna de celo ꝓpo suo. aquas de petra dedit. pauit eos carnib̄. ⁊ vestimēta eoꝝ nō sunt attrita. neq̄ calciamē occidit p malicia quidē animā suā ⁊ cum exierit spūs non reuertetur nec reuocabit animā quę recepta ē sed tuā manū effugere impossibile est. Negantes enī nosse te impij. p̄ fortitudinem brachij tui flagellati sunt. nouis aquis ⁊ grandinib̄ et pluuijs p̄secutōnē passi sunt. ⁊ per ignē consumpti. Dō enī mirabile erat. in aqua quę omnia extinguit plus ignis valebat. Vinder est enī orbis iustoꝝ Quodam enī tempe mansuetabat ignis· ne ꝓurerētur quę ad impios missa erant animalia. sꝫ vt ipi videntes scirēt·qm̄ dei iudicō patiunt̄ p̄secutōnē. Et quodam tpe i aqua supra virtutē ignis ardebat vndiq̄. vt iniquaꝝ terrę nationē exterminaret. Pro quib̄ angeloꝝ esca nutriri insistis populum tuū. ⁊ panem panē de celo p̄ręstitisti illis sine laboꝛe· omne delectamentū in se habentē. ⁊ omnis saporis suauitatē· Substantia enī tua ⁊ dulcedinē tuam quā in filios habes ostēdebas. ⁊ deseruiēs vni uscuiuscq̄ voluntati. Ad q̄ quisq̄ volebat· ꝓuertebat'. Nix aut̄ ⁊ glacies sustinebant vim ignis. ⁊ nō tabescebant. vt scirēt quoniā fructꝰ inimicoꝝ exterminabat ignis ardens i grandine ⁊ pluuia cozuscās

¶ Alij Hoc autem iterum· vt nutriretur iusti. Hoc aut̄ factum vt nutrirent iusti ignis etiam sue virtutis oblitus est· etiam suę virtutis oblitus est. Creatura enī tua tibi factori deseruiēs exandescit in tormētum aduersus iniustos· ⁊ leuioꝝ fit ad bñfaciēdū ꝓ̄ his qui in te confidunt. Propter hoc ⁊ tunc omnia transfigurata· oīm nutrici gratię tuę deseruiebant ad voluntatem hoꝝ qui a te desiderati sunt. vt scirent filij quos dileristi domine· quoniā non nativitatis fructus pascunt homines sed sermo tuus hos qui in te credidezint conseruat· Dō enī ab igne non poterat exterminari· statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat· vt notum omnib̄ esset· quoniam oportet p̄uenire solē ad bñdictionem tuā. ⁊ ad ortū lucis te adorare· Ingrāti enī spes tanq̄ hiber

¶ iudaici populi ¶ fides qua expectāt regem suum. i. antichristum

¶ constricta sꝫ frigore infidelitatis.

¶ sine fructu iustitie

nalis glacies tabescet. ⁊ disperiet

¶ qz traditō eoꝝ nulli vsui apta. qz ceci sunt duces cecoꝝ

tanq̄ aqua supuacua.

Ca. XVII.

Signa enim sūt

¶ quibus creaturā regis vniuersā

¶ quia q̄ abdita decreuisti nullus enarrare poterit

¶ quia .s. creabilia verba tua· ꝓpt̄ hęc indisciplinatę animę errauerunt· Lū enī ꝓpriū

¶ egiptij.

ꝓpriū habent iniqui posse dñari natōi sanctę. vinculis tenebraꝝ

¶ Quia tenebras palpabiles passi sunt. et merito peccatorum suoꝝ. et tenebrose oblitionis punit·

rum ⁊ longę noctis ꝓpediti. inclusi sub tectis fugitiui. ꝓpetuę puidentię placuerunt. ⁊ dum putant se latere in obscuris peccatis. tenebroso oblitionis velamento dispersi sunt. pauētes horrendę. ⁊ cuꝫ admiratione nimia perturbati Neq̄ enī quę continebat illos spelunca ta. vt creatori suo magis deuoti fierēt·auisi vbiq̄ sentirēt auxiliū. qm̄ nō nativitatis fructus pascūt hoīes. sed sermo tuꝰ ꝛc. Vñ moyses dedit tibi cibū māna· vt oñderet q̄ nō in solo pane viuit hō. ꝙ in oī ꝙ procedit de oꝛe dei. Sed semp ingrati fuerūt. ⁊ signā tenētes. veritatē reprobauerunt. Ad ecclīam cū cta trāslata sūt. Dīna enī in figura contingebant illos. Scripta sūt aūt ꝓpter nos. Inde paul'. Patres nostri oēs sub nube fuerunt. ⁊ oēs mare trā. ꝛc. Petra aūt erat christus i. totius legis firmamentū. ⁊ figurę veritas. in quē qui crediderit· tota legē implebit. Qui aūt nō crediderit·tāq̄ ꝓuaricator legis ingetnum patit.

Ut notū om. ꝛc Rab. Ste abus bistorialiter pascebat ꝓes nostros. ꝙ ad ortū veri solis liq̄ebat. i. in natiuitate christi ad spūalē vsū soluebat. vi eę lekte sacramentū veritatur. vt ꝓueniamus in benedictōnib̄ solē id est. christi diuinitatem ꝛternis ꝓmiꝛis ꝓ dicemus dicentes. In pncipio erat verbum ⁊ ver. erat ad ortū vero sol. i. dns christi dicat. Verbum caro factum est et habitabit in nobis.

Ca XVII.

Magna enī ꝛc Rab. Milite omnes ꝓcutores eccliē christi: scelerū suoꝝ tenebras patiunt'. nec vllis q̄s lecuri esse possunt. quos vocant rectores tenebraꝝ harum vsq̄ ad exteriores tenebras vbi erit fletus ⁊ stridor dentium· Vnde· Omnis qui male agit odit lucem ꝛc Hinc paul'. Erratis aliqū tenebros· nunc aūt lux in dño ꝛc

Neq̄ enī ꝛc Se

per enī tenebras comitat' horror· ⁊ quanto minus discernit quid quę circa se sunt· tanto magis metuit· vndiq̄ aduersa pauitans. Sic egiptij triduo maximas tenebras patiebātur· quas nec sol· nec luna· nec stellę poterāt illuminare. ⁊ vbicunq̄ iacebant. nimio terrore pauebāt· Q aūt dicit tristes ꝓlonas eas terruisse. potuit fieri vt demones aliqua fantasmata ingererēt· q̄ eos ad augmentū penaꝝ exterrerent· Persecut ores quoq̄ fidei ⁊ vitatis·

circūdant tenebre pec-
catoꝝ · qꝝ ignorāt solē
iusticie · nec ꝓdicatores
illustrāt eos fulgore do-
ctrine . hos etiā somn⁹
descendēs · i · pminatō
celestis pturbat · z ꝓso
ne tristes . i . demones ·
qñq; torturi terrificāt
nec tū a gunt fructuose
penitentiā · ſ despan-
tes · thesaurizāt sibi irā
in die iudicij

¶ Timore plen⁹ Quia vndiq; penas formidabāt . ꝙnto eīm sunt grauiores voloresſ tanto maiores timent horrores.

¶ Et magice ar. ꝛc Rab. Cū magi infructuose penitētiā . ſ desperātes thesaurizant sibi irā i die iudicij

¶ Et ma. ar. ꝛc . Rab. Cū magi in egipto supati essent virtute signoꝝ : direrunt · digitus dei est hic . z q̄ paulo añ medicos se iactabāt · serpētes z cetera animalia metuebant . Sic quoq; qui christianā veridet religionē q̄ artes suas iactant sicut diuini · aut⁹ruspices · hereticī z sacramatici . licz doctores se simulent christi potentia vincūt · z antiquuꝝ serpentes cum angelis suis seuum patientur inimicum.

¶ Et aerem Rab . Nimietatem timoris notat quē imminentibus penis redarguēte conscientia patiuntur cum añ semp timida nequicia . pauoris sui dator idicium · supplicō condemnata est

¶ Proditio cogi. ꝛc . Timor. l. pdit infirmitatem supbientis . qui vana spe auxiliorum se extollit cogitādo cum posse se sperat quod efficere non potest . vel possit . et dum virtus minor est validitudo rerum quas extrinsecus patitur . maiorem putat esse potentiam . hoc in psecutoribus fidelium frequenter euenit . qui se potētes estimant cum sanctos cruciant potētia coꝝ victi . mētis angustia cōtristati ꝓgnoscūt se non posse qd̄ cupiebant · et maiorem esse fortitudinem dei · qui sic vincit in militibus suis.

¶ Illi añ ꝛc Egiptij · ſ · horrore tenebraꝝ circundati . nec inmigilātes · nec dormientes quiescere poterant . quia horendis monstris z visionib⁹ z ter

sine timore custodiebat . qm̄ sonit⁹ descendens pturbabat illos · z pso ne tristes illis apparētes · pauoresꝫ pstabant . Et ignis quidez nulla vis poterat illis lumē pcebere · nec siderum limpide flamę illumi nare poterant illā noctem horrendam . Apparebat añ ill' subitane⁹ ignis . ſ quia impios cruciat timore plenus · z timore pcussi illiꝰ quę non videbaī faciei · estimabāt deteriora esse quę videbantur · Et magicę artis appositi erāt derisus z sapientię gloria correctō cum cō tumelia . Illi eīm qui pmittebant timores · z pturbatōnes se expellere ab anima languēte . hi cum derisu pleni timore languebāt . Nam z si nihil illos ex monstris pturbabat . transitu animaliū z serpentiū sibi ſ latione cōmoti . tremebūdi pibant . Et aerem quē nulla rō quis effugere posset . negātes se videre . ſ frequenter eīm ꝓoccupant pessima : re arguente conscięna · Cum sit eīm timida nequicia · data est in omniuꝫ ta ſ vl'dat testimoniū cōdēna ſ extollitur. condemnatōez . Semp eīm pſumit ſ que non habet tranquillitatis serenitatem ſ quasi pstā seua pturbata conscięna . Nihil ei ptio cōprimitur ſ medica est timor nisi pſumptōis adiutori ſ mentum. um · proditō cogitatōis auxiliorū . Et dum ab intro minor est expectatio . maiorē computat potentiā ei⁹ causę · de qua tormentū pstat . Illi ſ vl audaciam añ qui impotentē vere noctē · z ab ſ vel horrendam. infimis . z ab altissimis supuenientem . eundē somnū dormientes ali qñ monstroꝝ eragitabant timore . Aliquādo animę deficiebāt tradu

ctione · Subitaneus enī illis z insperatus timor supuenerat . Deinde si quis ex illis decidisset · custodiebāt in carcere sine ferro reclusus . Si enī rusticus quis erat · aut pastor aut agri laboꝝ operius pę occupat⁹ esset . ineffugabilē sustinebat necessitatem . Una enī cathena tenebraꝝ omnes erāt colligati . Si ue spūs sibilans . aut inter spissos ramos auium son⁹ suauis . aut vis aquę decurrentis nimiū · aut son⁹ validus ꝓcipitantium petraꝝ . aut ludētiū animaliū curs⁹ iuisus . aut mugientiū valida bestiarum vox . aut resonans de altissimis montibus echo . deficientes faciebant illos pę timore . Omnis enī orbis ſ vel bat. ſ id est claro terraꝝ limpido illuminabaī lumine . z non impeditis opibus contiꝛ nebatur . Solis añ illis suppositi ſ eccho vel in erat grauis nox · imago tenebraꝝ . fern. que suppūctura illis erat . Ipi ergo sibi erant grauiores tenebrę .

Ca. XVIII

ſ Israbelitis quos fides et puritas conscientie illuminabant

Sanctis aūt tuis ſ corpalis . f. et spiritualis ſ aliter . et bo rum quidē vocē inmici audiebant quidem vocem audiebant . ſ figuram nō videbant . Et quia nō z ipi ſ eadē plagas p eadem passi erant . magnificabāt ſ a pharaone. te . z qz ante lesi erant . qz non ledebantur . gratias agebāt tibi . z vt esſ vel donum set differentia . te deū petebāt . Propter qd̄ ignis ardentem columnaꝫ ſ quia in columna ignis et nubis ducebantur habuerūt ducem ignotę vię . z solē sine lesura boni hospitij pstitisti ſ egiptii. Digni quidē illi carere luce · z pati

rore nimio circūdabāt nec secedēdi habeī facultas · quia sine cōpe de z cathena ferrea · carcere tamen tenebraruꝫ claudebantur . Unde tribus diebꝰ nemo vidit fratrez suū · nec mouit se de loco suo i quo erat

¶ Undiq; miseri cruciabantur . quidquid auribus vel oculis · vl quolibet sensu pcipiebant . tanq̄ piculosuꝫ formidabant.

¶ Omis eīm or . Quasi Impij erant in tenebris . Sed vbi cū qb habitabant filij israel . lux erat.

¶ Imago tene . Gramores sūt tenebrę spūales . corpalibus . qz ducunt homines ad exteriores tenebras . vbi erit fletus z stridor dētium · quas egiptię tenebrę figurant Sicut eīm corpora ibi nullo bono operi vtilia . ita z hic animę simul z corpora etiō carcere dānantur · vbi nec ratio · nec locus · nec tempus est opandi.

Ca. XVIII.

¶ Sanctis aūt tuis ꝛc . Israbelitę in egipto · sub pharaone laborabant : christianos dyabolus in mūdo affligit . quos ramē maxima lux illuminat quę illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum . horum vocem audiunt inimici . sed nō agnoscūt figuram veritatis · q̄ ē in eis · bis colūna ignis i nocte . z columba nubis in die lucet . quia i carnatō christi . et in p speris z in aduersis p tegit.

¶ Digni quidē ꝛc Ra. Merito egiptij tenebrarū penam patiebantur . qui invidia cecati populū cui lux tradenda erat . captivum retinere volebant . z cū infantes hebreorū necare disponebāt . vno id ē moyse dei iudicio liberato . mltitudo aduersariorum per ipsum subuersa est . Sic hostes spirituales qui ecclesiam dei exprimere molīnt . electis dei per baptismum liberatis . cum rege suo . id est dyabolo . in ipso baptismo p christi potentiam opprimunt . cui⁹ misterij ratō in antiquis patribꝰ figurata · z in aduentu christi ꝓpleta est

Absconse enim sanctorum filii innocentium. Et sacrificio laudis impio sanctorum. Et statim. Sic enim dicit dominus. Et alibi. Immola deo sacrificium laudis. Et reddam tibi vota mea. Et alibi. Vota mea domino reddam coram omni populo eius. Et alibi. Vota tua altissimo. Et invocabis me in die tribulationis tue. Et liberabo te. Et honorificabis me. Et alibi. Vota mea reddam coram timentibus eum. Et alibi. Vota mea reddam coram timentibus eum. Et alibi. Vota mea reddam coram timentibus eum

qđ in medio est appel/
latur rōnale. rōne em̄
cūcta sunt plena. ⁊ ter/
rena celestib⁹ inherent
Imo rō terrenoꝝ ⁊ tē/
poꝝ. caloris ⁊ frigoris
⁊ vnplex inter vtraſq;
tempies. de celi curſu
rōne tescēdit. Vñ ra/
tōnale cū epbot forti⁹
ſtringit. In rōali vro
logion. i. manifeſtatō/
doctrina ⁊ vitas hec
ſignāt q nūq; in di ra
tōne mēdaciū ſit. ⁊ ipa
veritas multis ſignis
⁊ argumētis mōſtrat
hominib⁹. Vñ factū ē
vt rōem ſol ⁊ lunę. an
noꝝ ⁊ menſiū. tempoꝝ
⁊ horaꝝ. tēpeſtatis et
ſerenitatis. ventoꝝ et
omniū rer. noſcerem⁹.
accipiētes a rco ſapiē
tiā. ⁊ ipo habitatore ⁊
doctore fabricę totiuſ
ſcām. Sap oīa cidarj
⁊ vitra iacinctina: celū
monſtrat. auri lamina
in frōte pontificis. ſcri
ptūq; nomē dei. vnū
ſa q ſubter ſunt dei ar/
bitrio gubernari.

¶ Nis aūt ⁊c Ve
rus pōtifex ihūs chri/
ſtus aſſumpto bastillo
humanę carnis. ⁊ ſup/
poſito igne altaris. i.
aia cū qua incarnat⁹ ē
⁊ adiecto incenſo. id ē.
ſpā imaculato. medi⁹
ſtetit iter vinos ⁊ mor
tuos. ⁊ morte repulit.
teſtimēs dyabolū qui
habebat mortis ipiū.
vt q credit in eū. nō mo
riat in eternā. Hoc mi
ſterio tam tūc vaſtator
expauit. Agnoſcebat
em̄ figurā batilli. ignis
incenſi. ⁊ q̄lis offerēda
hoſtia eſſet ab illo qui
medi⁹ erat inter vinoſ
⁊ mortuos. ⁊ illos qui
de imago ſaluauit. ad
nos aūt veritas puenit
Neq; em̄ indumenta
pōtificis purpura biſ
ſo. linoq; pterta eru/
buiſſet vaſtator. ſi ha
indumēta vi pōtificꝰ
intellexit. ⁊ bis ceſſit.
¶ In figura pōtifica/
lis xp̄i⁹ futuꝝ preno/
ſcebat. ſ quia viderat
carne indutū: non deū ſ hominē puꝝ credidit. Vñ. Si agnouiſſent nūq; dominū glorię crucifixiſſent

quatuoꝝ lapidū ordinib⁹ ſculpta
§ .i. ineffabile nomē. ſ. terragrāmaton
erant. ⁊ magnificentia tua in dya
demate capitis illius erat ſcripta.
Vis aūt ceſſit qui exterminabat ⁊
hęc extimuit. Erat em̄ ſola tempta/
tio ire ſufficiens.

Ca. XIX

IPſis autem
vſq; in nouiſſimum ſine
miſericordia ira ſupuenit. Preſci
ebat em̄ ⁊ futura illoꝝ. qm̄ cuꝫ ipi
reuerſi eſſet. ⁊ pmiſiſſent vt ſe edu
cerent. ⁊ cū magna ſolicitudine p̄
miſiſſent illos. ꝓſequebant penitē
tię actus Adhuc em̄ inter man⁹ ha
bētes luctū. ⁊ deplorātes ad mo/
numētū mortuoꝝ. aliā ſibi aſſum/
pſerūt cogitatōꝫ inſciētię. ⁊ quos
rogātes, piecerāt. hos tanq; fugiti
uos pſequebāt. Ducebat em̄ illos
ad hūc finē digna neceſſitas. ⁊ ho/
rum q̄ acciderāt, memoratōꝫ amit
tebāt. vt q̄ deerāt tormētis. replerꝫ
punitō. ⁊ popul⁹ quidē tu⁹ mirabi
liter trāſiret. illi aūt nouā morte in
uenirēt Omis em̄ creatura ad ſuū
§ Quia conditoris ſui p̄ceptis obtemperat et in omnib⁹ ei deſeruit Ad hoc enim creatura creata eſt. vt ei q̄ omnia obtemperet
genꝰ ab initō refigurabat. deſeruiens ſuis p̄ceptis. vt pueri tui, cuſto
§ Incarnatō dñi. qui creatus eſt
direnť illeſi. Nam nubes illoꝝ ca
dētes lumine cū angelij illuſtrat. et a ꝑſecutori
ſtra obumbarbat. ⁊ ex aqua q̄ ante
§ qđ ba
bus protegit
erat. terra apparuit arida. ⁊ in ma
priſmū ſignificat. in quo ſaluandi fideles et ſuf
ri rubro via ſine impedimēto. ⁊ cā/
§ ocantur demones
pus germinās de profūdo nimio
p quē omnis natō tranſiuit. q̄ tege
bat tua manu. videtes tua mirabi

Ca. XIX.

¶ Impijs aūt ⁊c. Inimicis populi dei. vindicta vſq; ad ꝓſummatōꝫ ſupuenit. qui a nec vitā nec mores correxerāt. fictis em̄ argumētis ſimula/
bant penitētiā. ⁊ ideo ñ meruerūt indulgentiā. Vñ pharao cū plagis affli
ctus plūr dei ſe dimiſſurꝰ pmitteret. paululū reſpirans. ad domeſticaꝫ cru
delitatē reuerſus ē. donec in mari rubro flaccido ſubmerſus eſt. Perſecuto

§ dei. vñ. Qui
lia ⁊ mōſtra. Tanq; eni equi depa
aſcendes ſuper equos tuos. et quadrige tue ſal
uerunt eſcā. ⁊ tanq; agni exultaue
uatio.
rūt. magnificāteſ te dñe. q̄ liberaſti
illos. Memores eni adhuc erant
illoꝝ. q̄ incolatu illoꝝ facta fuerāt
quēadmodū pro natōe animaliū.
produrit terra muſcas. ⁊ pro piſci
bus eructauit fluui⁹ multitudineꝫ
ranaꝝ. Nouiſſime aūt viderūt no
uā creaturā auiū. cū abducti cōcu
piſcentia poſtulauerunt eſcas epu
latōnis. In allocutōe eni deſideri
§ alſo aſcēdit.
orum deſcēdit illis de mari ortigo
metra. ⁊ vexatōes peccatoꝝ ſup
uenerunt. nō ſine illis q̄ ante facta
erant argumentis. p vim fluminū
Juſte eni patiebantur ſcḋm ſuas
§ alias. Etenim deteſtabiliores i
nequicias. Eteni indeteſtabiliores
hoſpitalitatē inſtituerūt.
hoſpitalitatē inſtituerunt. Alij q̄dē
ignotos nō recipiebant aduenas.
alij aūt bonos hoſpites in ſerui
tutē accipiebant. Et nō ſolum hęc.
ſed et ali⁹ quidem erat reſpect⁹ illo
rum. quoniā inuiti recipiebant ex
traneos. Qui aūt cum lęticia rece
perunt hos. qui eiſdem vſi erāt in
ſtitutis. ſeuiſſimis afflixerunt do/
loribus Percuſſi ſunt aūt cecitate
§ loth.
ſicut illi in foribus iuſti. cum ſibi
taneis coopti eſſent tenebris Un⁹
quiſq; tranſitū hoſtij ſui querebat
In ſe eni elementa ꝓuertuntur. ſi
cut in organo qualitatis ſon⁹ imu
tatur. ⁊ omnia ſuum ſonū cuſtodi
unt. Vñ eſtimari ex ipſo certo viſu

res em̄ chriſtiani nois
ſi p̄ſiterunt in malicia
ſua. ſentiēt vt pena. q̄ſ
tuꝫ valeat vt iuſticia

¶ Videtes tua. Sic nos oportet libe
ratori nrō exultantes
grās agere dicētes. Be
nedic aia mea dñm ⁊c
Dñ apls. Sine inter
miſſione orate. i oīb⁹
grās agite ⁊c

¶ Produrit. m. Nota q̄ inimicis dei
terra, pduxit muſcas. ⁊
fluminis ranas. cultori
buſ aūt dei terra vdit
fructuꝫ. ⁊ mare carnis
alimentū. Dignum eſt
em̄ vt fidelibus ſuis p
opera ſua nutrimentū
diuina procuret prou
dentia. Inimicis vro
condignā tormentum
p ſubditaꝫ ſibi creatu
ram inferat

¶ Juſte em̄ p. ⁊c.
Rabanus. Qui anti
quos dei ſeruos ad ſe
venientes crudeliť tra
ctauerunt. digne puni
ti ſunt. vt mente tene
broſi. ⁊ affectu rigidi.
obſcuritatē tenebrarū
⁊ diuerſoꝝ doloruꝫ in
corpore ſuſtinerēt. q̄n
to magis q̄ ſeruos dei
ſti ⁊ p̄dicatores euan
gelij contemnūt. Vñ.
Amen dico vobis. to
lerabilius erit terre ſo
domoꝝ. ⁊ gomorreoꝝ
in die iudicij q̄m illi ci
uitati. Bene aūt dicť
q̄ pcuſſi ſunt cecitate.
licut illi tenebris exceca
ti erant. qui in foribuſ
iuſti. i. loth errabant.
hoſtij tranſitū querentes ⁊ non inuenientes.
qui em̄ tenebras erro
ris intus patitur. gra
uiſſimaſ damnis vndi
q̄ conſtringitur. quia
viam veritatis ñ agno
ſcit. ⁊ hoſtium q̄ chri
ſtus eſt nō inuenit.

¶ In ſe em̄ ele. ⁊c
Dicat in organo diſ
ſoni ad concordiam
melodię tempamento
conſentiunt. ita diſcre
pantia elemēta. ſeruā
to iure nature. ad crea
toris voluntatem fle
ctuntur. nō em̄ creaturam ſibi condidit contrariaꝫ. ſ̄ per omia voluntati
ſuę conſentaneam.

¶ Vñ eſtimari ⁊c. Rabanus. Homines enim ⁊ iumenta profundum
maris rubri ſicco veſtigio tranſierunt. ⁊ ranę de fluuio ꝓcedētes. domoſ
egiptiorum impleuerunt. Ignis cum grandine mixtus de celo ruebat. nec
ignis aquam nec aqua ignem impediebat. Vbi autem erant filij iſrael ne
minem leſerunt. vt appareret q̄ elementa mundi non ſuę tantum conditio
ni. ſ̄ creatoris deſeruirent voluntati

In oib⁹ ei ma. Misericors ⁊ miserator dñs semp adest fidelib⁹ suis quos semp ptegit ⁊ regit. ds aliqn i martirio purgat. vñ vasa figuli pbat fornat. ⁊ boes iustos tẽptatio tribulatõnis. Multe eñ tribulationes iustoꝝ. ⁊ de omnibus bis liberauit eos dñs

Ca. I

Omnis sapia ⁊c. Liber iesu filij syrach dicit se hieronimus apud hebreos reperisse. nõ ecclesiasticũ vt apud latinos. ⁊ parabolas ꝓnotatiõ. cui iuncti erãt ecclesiastes. ⁊ canticũ canticoꝝ. vt salomonẽ nõ mõ libroꝝ nũo. ⁊ materiaꝝ genere coequaret. Liber sapiẽ nõ reperisse apud eos. ⁊ magis gecam redolere eloquentiã. quẽ nõnulli philonis esse affirmãt. Ecclesiasticus ꝑo sic ⁊ ecclesiastes ecclie vtilissim⁹ est. q̃ congregatoꝝ vl collectoꝝ interꝑtat. sic ille cõcionator. ⁊ ecclesiastes ad dñm referẽ. ⁊ ad quẽlibet ꝑdicatorẽ ecclesiasticũ. q̃ ꝓpter excellentiã virtutũ suaꝝ paranethos. i. omniũ virtutũ capax appellatur. Cui⁹ tãta dantas. tãtaq; latinitas ẽ: vt ipse sibi ꝓmenta sit.

Omnis sapia ⁊c Rab. Incipit ab etna dei sapia q̃ chr̃ist⁹ ẽ q̃ cum patre est sp añ secula fin illud. In principio erat verbũ. ⁊ verbũ erat apud deũ ⁊c

A dño deo ⁊c. Quia chr̃ist⁹ fons vite lux vera: de patre nascẽs. ⁊ oia ꝓpter facta sunt. ⁊ sine ipo factũ ẽ nihil. quisquis hac sapiẽtia carẽs. in tenebris ambulat. ⁊ nescit quo vadat. Sapiẽtia enim huius mundi stultitia est apud deũ. ⁊ prudẽtia carnis mors.

Arenã ma. ⁊c Rab. Corporalia spiritualib⁹ cõpat. vt ex difficillimis q̃ omnino impossibile est estimetur: Si eñ hec que potest Agrestia eñ in aquatica cõuertebantur. ⁊ quęcũq; erãt natãtia in terra trãsibãt Ignis in aqua valebat supra suã virtutẽ. ⁊ aqua extinguentis nature obliuiscebat Flamę econtrario corruptibilium animaliũ non verauerunt carnes coambulantiũ. nec dissoluebãt illã que facile dissoluebat sicut glacies bonam escam. In omnib⁹ eñ magnificasti populũ tuũ dñe. ⁊ honorasti. ⁊ nõ desperisti. in omni tpe etiã in omni loco assistens eis

Incipit prologus libri iesu filij syrach qui Ecclesiastic⁹ appellatur

Vltoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ ꝑ legẽ et prophetas aliosq; qui secuti sũt illos sapientia demonstrata est. in quibus opõrtet laudare isrl doctrinę ⁊ sapiẽtię causa. ⁊ nõ solum ipsos loquẽtes necesse ẽ esse peritos. sed etiã extraneos posse ⁊ discentes ⁊ scribentes doctissimos fieri. Avus me⁹ iesus postq; se amplius dedit ad diligentiã lectõnis legis ⁊ prophetaꝝ. ⁊ aliorꝝ librorꝝ qui nobis a patribus nostris tradi sunt. voluit ⁊ ipse scribere aliquid horꝝ que ad doctrinã ⁊ sapiẽtiam ptinent. vt desiderãtes discere ⁊ illorũ ꝓfici magis magisq; attendant animo. ⁊ confirmentur ad legitimã vitaꝫ. Dortor itaq; venire vos cum benivolentia. ⁊ attẽtiori studio lectionẽ facere. ⁊ venia habere in illis in quibus videmur sequentes imaginẽ sapię. ⁊ deficere in verboꝝ compositõne. Nã deficient verba hebraica q̃ fuerint trãslata ad alterã liguã. Nõ aũt solũ hec. ſ ⁊ ipa lex ⁊ prophete. cęteraq; aliorꝝ librorꝝ nõ quam habẽt differentiaꝫ q̃ inter se dicunt Nã in octauo ⁊ tricesimo anno ⁊ temporibus ptolomei euergetis regis postq; pueni in ęgiptum. ⁊ cũ multũ ipis ibi fuissẽꝫ. inueni ibi libros relictos non paruę neq; ꝑtemnendę doctrinę. Itaq; bonũ ⁊ necessarium putaui. ⁊ ipse aliquã addere diligentiam ⁊ laborẽ interꝑtandi librum istuꝫ. ⁊ multa vigilia artuli doctrinam in spacio tẽpis ad illa q̃ ad finem ducunt libꝝ istuꝫ dare. ⁊ illis qui volunt animuꝫ intendere ⁊ discere quẽadmodũ oporteat instituere mores qui sẽdm legem domini ꝓposuerint vitam agere.

Ca. I.

Omnis sapientia a domino deo ẽ ⁊ cum illo fuit semp. et est añ cuum. Arenã maris et pluuię guttas. ⁊ dies ęculi ꝺs dinũerauit. Altitudinem ęli. ⁊ latitudinem terrę. et profundũ abyssi. ꝺs dimensus est. Sapiam dei ꝓcedẽtem omnia: quis inuestigauit. Prior omniũ creata est sapia. ⁊ intellectus prudentię ab euo. Fons sapientie verbum dei in excelsis. et ingressus illius mandata ęterna. Radix sapiẽtię cui reuelata est. ⁊ astutias illius quis agnouit? Disciplina sapiẽtię cui reuelata est. ⁊ manifestata. et multiplicatoꝝ ingressus illius quis intellexit? Unus est altissimus. creator omniũ omnipotẽs ⁊ rex potens. ⁊ metuendus nimis sedens sup thronũ illius. ⁊ dominans deus. Ipse creauit illã spiritu sancto. ⁊ vidit et dinumerauit. et mensus est. Et effudit illam sup omnia opa sua. et sup omnẽ carnẽ sẽdm datum suũ. ꝑbet illam diligẽtibus se. Timor domini gloria et ſ qui coercẽs a peccis. ſ virtutuꝫ ſ in ꝑsenti recte confessionis. ſ in futuro. ſ eterne beatitudinis. ſ amore inenarrabili. ſ in ꝑmiorꝫ gloriatiõ. ⁊ lęticia et corona exultationis. Timor domini delectabit ſ in futuro cor. et dabit lęticiam et gaudium in longitudinem dierum. Timenti ſ etna beatitudo. ſ in fine bui⁹ vite dñm bene erit in extremis. ⁊ in die

in certo numero ⁊ mensura ⁊ pondere condita sunt. nemo põt dinumerare. q̃nto min⁹ sapiam dei sine initio ⁊ sine fine inenarrabilem inestimabilẽ potest inuestigare

Prior omniũ creata est sapia. Creata sẽdm humanitatem in consilio dei patris. ſ. ꝓ salute bonorũ generis ꝓdestinata est incarnari. Notãdũ aũt q̃ ꝓpter vnitatem ꝑsonę. aliq̃ chr̃istus dicatur genitus. aliq̃ creatus

Fons sapię. Origo omnis sapiẽtię a verbo dei procedit. qđ deus et deo semp cum patre manet in ęternis. ⁊ ingressus mandatoꝝ ꝑ dispensatoꝝ humanitatis. dedit mãdata salutis. Unde Verba vite ęternę habes.

Radix Ostendit neminẽ posse ꝓfunditatem dei penetrare. ſ magnitudinem bonitatis eius. ⁊ misericordię. Unde ad liberationẽ. ⁊ illuminatiõnẽ humanis in generis homo sine dignatus est. Unde. Generationẽ eius quis enarrabit

Ipse creauit ⁊c Cognouit. ſ. aduentum ꝑ verbum sibi coeternum cum ſpũ sco dispensauit. quomõ per virginis partuꝫ ad salutem mundi veniret. ⁊ creaturas reparet. et hominẽ ad agnitionẽ. ⁊ dilectionẽ sui reuocaret. Dans illi donũ spiritussancti. vt eius manere saluet inetternum

Timor domini ⁊c. Beatus vir qui timet dominũ in mãdatis eius cupit nimis. glia. ⁊ diuitię i domo eius

Timor do. q. ⁊c Rab. Que spes sant timoris. De altera dicit. Timor animę in caritate. ⁊c. Qui hanc habent ꝓpter metũ gehẽne peccare delinunt. ⁊ vitam corrigunt. hic introducit caritatẽ. ⁊ foras mittit. Qui eñ sic timet. nondũ amat nec videtur amare bona. sed odit et mala. ⁊ tamẽ se corrigit ⁊ bona. videlicet

re ſcipit. De altera ſcriptū eſt Timor domini ſanctus pmanet in ſeculū ſeculi. Timet eñ vnuſquiſq; ne amittat bona. z vt pñiam· qua in eternum frui deſiderat· de quo dr. Timor dñi delectabit cor. Die ſuauitatē tribuit internam· z in futuro vitam eternā

¶ Dilectō dei zc. Rabanus· Caritas dei vera eſt ſapia que p ſpiritū ſanctū diffunditur in cordibus noſtris· q̄ replet nos dulcedine dilectionis dei. in agnitione magnalium ei⁹. Unde vos vnctionem habetis a ſancto qui noſtis omnia zc. Unctō eñ ſpūalis ipſe ſpiritus eſt· cuius ſacramentū eſt in vnctione viſibili cuius gratia inſtruit d omnib⁹. Alioquin ociosus eſt ſermo doctoris. Caritas vero dei que eſt donum ſpūs. atiſſime intelligere· et obſeruare mādata dei facit. Ipa eñ bonum incipit z pficit. ipa i futuro remuneratio erit Unde. Adimplebis me lētitia cum vultu. t. d.in d.t.n.in.f.

¶ Timor dñi zc. Sine timore dei z obſeruatōne mandator eius nulla religio eſt. Unde. Si quis putat ſe religioſum eſſe· ñ refrenans linguā ſuā ſed ſeducens cor ſuum huius. v.ē.r. zc.

¶ Timēti d·b. Qui ſcz timore dei. in fide z doctrina· z operatōne regulam iuſticie ſeruat

¶ Et vidit. In conſpectu eius ſunt oīa vnicuiq; conſeruat di gnam retributionē

¶ Rami Per ſapiētiam diuinam habet homo ſcientiam vitā· di malum· z intellectū faciendi bonum· verū q̄ eñ in auditore operatur in fine Unde Qui audit me non confundetur. z qui op anturi me non peccabūt. qui elucidant me vitā eternam habebunt. Initium ſapientie timor domini Intellectus bon⁹ omnibus facientibus eum.

¶ In theſauris zc. In legis meditatōne vtrunq; declarat quomodo ſcz vitanda ſūt mala. z quomodo diſcenda ſpiritualis ſapientia· z exercenda bona op a i quibus eſt religio vera.

¶ Sapia zc. Que prohibet peccata· z carnalia deſideria. Unde. Nō amat peſtilens eum qui ſe corrigit. nec ad ſapiētes gradit.

¶ Timor zc. quia per penitentiā mundat a p̄teritis peccatis· vel pbibet a committendis.

¶ Quia q̄ p timorem dei ſe non corrigit. in peccati votaginē cadit

¶ Bonus ſenſus zc. Unde in puerbijs Labia ſapientium cuſtodiūt eos. Et alibi. Aſtutus omnia agit conſilio. qui autē fatuus eſt agit ſtultitiam. Sapientis ergo hominis eſt verba tenere. z omnia modeſte agere.

¶ Enarrabūt zc. Equanimiter non mala p malis· ſed bona p bonis tribuens.

¶ Fili concupiſcens zc. Qualiter ad ſapiam pueniat· ipſa ſapiētia monſtrat· quia ſine conſeruatōne iuſticie· nemo puenit ad culmen ſapiētie Unde Iacobus. Quis ſapiens inquit z diſciplinatus inter vos oñdat conuerſationē bonam in manſuetudine ſapientie.

¶ Sapia zc Sicut ſepe dictum eſt. Timor domini ſapientie z diſcipline cuſtodia ē. cui conuenit fides recta. z motuum tempantia. q̄ ſine fide impoſſibile ē placere deo· z bonorū vita ſemper trāquilla eſt. Unde. Diſcite a me. quia mitis ſum z humilis corde· z inuenietis requiē animabus veſtris. Qui eñ vere timet deum· nō poteſt eſſe ſine fide. z operibus bonis que replent bominem virtutibus. et deo acceptabile faciūt Unde homini bono i conſpectu dei redit merces ſapientiam z ſcientiam. Peccatori autē dedit afflictionē et curam ſuperfluam.

¶ Duplici corde Vir dupler animo inconſtans eſt in omibus vijs ſuis· qui ſcz vult gaudere cum ſeculo. z regnare cū chriſto

¶ Ypocrita. Aliud corde geſtāt· aliud operibus monſtrans. Dñs. Attendite a falſis pphetis. qui v.a.v.in v.o.zc.

¶ Attende in illis zc. Manifeſtum eſt q̄ qui ſequit hereticos. animē ſue acquirit dānationē· quia in iudicio reuelabūt occulta cordium. z reddet vnicuiq; ſcōs opa ſua diſperdet eñ deus oñes qui loquūtur mendacia. qui abominatur virum ſanguinū. z doloſum· Unde. Attendite a fermento pharisecorum q̄ eſt ypocriſis. Et alibi. Veniet dominus ſerui illius et diuidet eum. partemq; eius ponet cum ypocritis vbi erit fletus z ſtridor dentium

Ca. II.

¶ Fili accedens zc. Rabanus, Demonſtrauit quid ſit vitandum. nunc demonſtrat quid ſit agendum dicens· Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta in iuſticia zc. Qui eñ vult ab illecebris mundi ſe abſtinere· z in chriſto pie viuere. p̄ſecutionem patitur. Dum enim acciugi diuino ſeruicio p̄parat bellum diabolo contra ſe excitat· z dum alia vicia ſubdit. a quibus relaxatur et diuina diſpenſatōne agitur vt ſuperet et ſuperetur. ne extollatur. Sed q̄ humilitas z patia illi neceſſaria eſt· ſequit· Depr. me cor tuū z ſuſ. zc.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Patientiã habe ꝛc. In patiẽtia ve
stra possidebitis a. v. quia. s. radix ⁊ custos
omnium virtutũ patientia est. Sciendum
aũt est q̃ patientia tri
bus modis ꝯcretur.
a deo cũ flagellamur.
sed cauendum est ne
murmuremus. a proxi
mo: pcutiões: damna: ⁊ contumelias su
stinemus. ⁊ cauendus
est ne mala p malis re
tribuamus. ab aduersario temptamur. ℔ p
spicendũ est ne ad de
lectatõnem peccati vel
consensum flectamur.
vel p his pñtia quera
mus. sed futura expe
ctemus

¶ Crede deo ꝛc. Credere oportet affli
ctus. ⁊ dirigere gressus
opm in dei conspectus
⁊ sperare in illũ Unde
Reuela domino vias
tuam. ⁊ spe. in e. ti. s. Hinc hieremias ait.
Beatus qui confidit i
domino. ⁊ erit dus fi
ducia eius ꝛc.

¶ Metuẽtes do minũ ꝛc. Beneplacitum est dño sup timẽ
tes eum. ⁊ in eos q̃ spe.
sup mi. e. Qui eñ ve
raciter metuit: patiẽt
sustinet miserationem
eius. Qui aũt vereliq̃
rint deum: confunden
tur ⁊ in terra scribent.

¶ Qui timetis do. ci. ll. ꝛc. Hortat ti
mentes dominũ vt cre
dant illi quia ad certã
mercedẽ pueniant Ju
stus eñ ex fide vivit.
Unde Confide fili. re
mittuntur tibi peccata
tua. Et alibi. Fides
tua te salũ fecit

¶ Qui timetis d. spe. in il. ꝛc. Ina cõ
mendat timentibꝫ deũ
credere. sperare. dilige
re. quia fide. spe. ⁊ cari
tate. vere colitur deus
⁊ ad contemplationẽ
puenitur. quę est beati
tudo eterna.

¶ Respicite fi. ꝛc. Rab. Vic quoq; tria dicit, nemi
nem sperantẽ in domino confusum esse. vt
pmanentem in mandatis verelictũ. vel invocantẽ dispectũ. quia corde cre
ditur ad iusticiam. ore aũt pfessio fit ad salutẽ. ⁊ qui facit voluntatẽ patris
intrabit in regnũ cęlorꝫ. Dñs aũt dicit remitti in tpe tribulatõis peccata oĩ
bus exquirentibus deum in veritate. quia sacrificiũ deo spũs ꝛc. Et prope
est deus omnibus invocãtibus se in veritate

¶ Ue duplici cor. ⁊ l. ad. Admonuit ne quis duplici corde acc̃deret
ad deum. nunc aũt dicit. vę duplici corde ꝛc. Qui eñ prava cogitat ⁊ loqr

ad seruitutẽ dei. sta in iusticia et ti
more. et ꝑpara animam tuã ad tẽ
ptationẽ. Dexprime cor tuũ ⁊ susti
nete deficias
ne. ⁊ inclina aurẽ tuã ⁊ excipe ver
ba intellectus. ⁊ ne festines in tem
pus obductionis. Sustine susten
tationes dei. coniungere deo ⁊ su
stine: vt crescat in nouissimo vita
tua. Omne qđ tibi applicitũ fuerit
accipe. ⁊ in dolore sustine. ⁊ in hu
militate tua patientiã habe. qm̃ i
igne pbatur aur̃ ⁊ argentũ. homi
nes vero receptibiles in camino
humiliatõnis. Crede deo ⁊ recupe
rabit te. ⁊ dirige viam tuã. ⁊ spera
in illum. Serua timorẽ illius. ⁊ in
illo veterasce Metuentes dñm su
stinete misericordiã eius. ⁊ nõ de
flectatis ab illo: ne cadatis. Qui ti
metis dñm credite illi. ⁊ non eua
cuabitur merces vestra. Qui time
tis dñm sperate in illum. ⁊ in obla
tionẽ veniet vobis misericordia
Qui timetis dominũ diligite illũ.
⁊ illuminabunt corda vestra. Re
spicite filij natões hoim. ⁊ scitote
q̃ nullꝰ sperauit in domino. ⁊ con
fusus est Quis eñ pmansit in mã
datis eius. et derelictꝰ est? Aut qs
invocauit illum. ⁊ desperit eum?
Qm̃ pius ⁊ misericors est deus.
⁊ remittet in die tribulatõnis pec
cata. ⁊ protector est omnibus exq̃
rentibus se in veritate. Vę duplici

dcore. ⁊ labijs sceleshis. ⁊ manibꝰ
malefacientibus. ⁊ peccatori terrã
ingredienti duabus vijs Vę dissolutis corde. qui non credunt deo.
⁊ ideo non ꝓtegent ab eo. Vę his
qui pdiderunt sustinentiã. ⁊ q̃ de
reliquerunt vias rectas. ⁊ diuerte
runt in vias pravas. ⁊ quid faciẽt
cum inspicere cepit dominꝰ? Qui
timent dominũ non erunt incredi
biles verbo illius. et qui diligunt
illum conseruabũt vias illiꝰ Qui
timent dominũ inquirẽt quę bene
placita sunt ei. ⁊ qui diligunt eum
replebunt lege ipius Qui timent
dominũ ꝓparabunt corda sua. et i
conspectu illiꝰ sanctificabunt ani
mas suas. Qui timent dominũ cu
stodient mandata illius. et patiẽs
babebunt vsq; ad inspectionẽ illiꝰ
dicentes. Si penitẽtiam nõ egrei
mus: incidemus in manus domi.
et non in manus hominũ. Sedm
cordiam suã sic et misericordia illius cum ipso est

Ca. III.

Filij sapientie ecclesia iustoꝝ. et natõ illoꝝ obedientia et dilectõ Judi
cium patris audite filij dilecti. ⁊ sic
facite vt salui sitis Deus eñ bono
ravit patrẽ in filijs. et iudicius ma
ris exquirens firmauit in filios.

⁊ ptauis insistit opibꝰ
nulli penitenti ineter
nus ꝑibit.

¶ Duabꝰ vijs ter
ingredit. qui facit ma
la ⁊ sperat bona. vt q̃
carnil sectat opa. ⁊ spi
ritus sanctificatõis se
arbitrat ꝑficere timo
re. vt qđ vi est ope et
bibet. ⁊ qđ mãdatũ: co
gitatõe querit. Tales
ꝛo inconstãtes sunt i
omnibꝰ vijs suis. qs faci
le in aduersis terrent.
⁊ ꝑsperis irretiunt.

¶ Dissolutis cor de ꝛc. Adhuc docs er
rorẽ cauere. virtutem
amare. Oportet ei sin
cerã fidẽ seruare. ⁊ con
stantiã mẽtis habere.
si q̃s desiderat dei ꝓte
ctonẽ Qui eñ fide va
bitat. spe vacillat. nõ
puenit ad coronã vi
tę q̃ tñ vere timẽtibus
ꝓmittit. q̃. s. fructũ affe
rũt in patia. Qui aũt
in iudicũ. s. p apostasi
am. vt hereticus a fide
discedũt. ⁊ pravis opi
bus insistũt. ꝓpterea cra
ciabunt. Vñ bis q̃nõ
acq̃scũt vitati. credit
aũt iniq̃rati. ira vindi
gnatõ ꝛc.

¶ Inspicere ce. nẽ. Licet oĩa tẽpe inspea
at oĩa vꝺ. tunc tñ in
spicere dr. cũ ꝓbare vt
imꝑbare aliq̃d dino
scitur.

¶ Qui timẽt dñm nõ erũt incre. nẽ. Alternãdo ve amore ⁊
timore ⁊ dilectõne vi
agit. q̃ timor dei per
manet in scãlꝭ scala.
⁊ oĩus q̃ diligit et no
nat? est. ⁊ ꝓgnoscit ve
um. Qui q̃ timet dñm ⁊
diligit. credit scripturę
seruat opãdo ꝓcepta
dei. et sp meditando
querit q̃ ꝑplacita sint
illi. Replebit q̃ sapia
et caritate dei. Finis
eñ ꝓcepti caritas. et q̃
diligit. primus legẽ im
pleuit.

¶ Qui timẽt d. ꝓ
ꝛcẽ. Felix aia quę quo
tidie mundat cor suũ
vt suscipiat habitatorem deũ. cui? possessor nullo eget bono. quia omniũ
bonoꝝ auctorẽ in se habet. et q̃ ad hoc necessaria est mandatoꝝ custodia
et boni opis patia. q̃ puenit ad agnitiõ vitatis. Sequit. Qui timẽt dñm
custodiũt mã. illius ꝛc

¶ Just? i primis accusator ẽ sui. Bic ei bũilitati ꝓmiũ. sic sup bię restat sup
plicũ. Un iobes. Si dicerim? qm̃ peccatũ nõ bẽm? ipi nos seducimus.

¶ Qui ve sapies ẽ. vr? iusticię cultor ẽ. q̃ sapia dictat iusticię normã.

¶ Judiciũ patris Dei. et quo paternitas oĩus in cęlo et i terra. quia

er ipo sunt oīa ¶Qui diligit ea q̄ fecit · z vt ī eo manēāt quo fā sūt cui⁹ indictū q̄ audierit z ꝓcepta ei⁹ fecerit. salnus erit. cui⁹ mādatuz est · vt etiā patri tpali: z matri reuerētia exhibeatur Vñ. ¶Honora patrē tuū ꝛc. Vñ seqūt Deus cīn honoranit. Cui de⁹ honorē cōstituit · nō vbz a filijs in honorari. q; de⁹ iudicio suo exquiret q̄liter ꝓceptū suū seruetur

¶Qui diligit. q. s. mādata seruat z abstinet a peccatis · z nō ꝑ cessibz orare nō desinit q; scit misericordē indicē omni tpe ꝓces exaudire

¶In filijs. In sobole vl in discipulis quoz nutrimēto gaudent q̄ magistris l parentibz suis obediunt. vl melius filios fructū bonoz opm accipiūt.

¶Qui auertit aures ne audiat legē. oratio eius erit execrabil ¶Qui vro obedit ꝓceptis diriget orō ei⁹ sicut incensum

¶Honorare pentes primū mandatū est in pmissione

¶In opere z ser. Nō in vnlua. s. vñ oīm ditur spūalis pat ma/rime dignus honore. Vñ paul⁹. Per euangeliū ego vos genui. Et alibi. Qui bñ ꝓsunt ꝓbiteri duplici honore digni habeāt maxime q̄ laborant in doctrina z verbo.

¶Bñdictō pa. ꝛc. Rab. Bndixerūt patriarche filijs. vt noe. sem. iapbet · q̄ posteritati cham maledixit. Abrā quoq; ysaac filio suo · z ysaac iacob. z iacob duodeci patri archis bñdictionē dedit · in quib ille ꝓfigurabat q̄ de patriarcharum stirpe descendit · q̄ est sup oīa benedictus in secula Nō aūt maledictō pentum soboli nocebat · in semine chax ostensum est · qō a filijs sem. s. israhelitis de terra pmissionis deletū e.

¶Cham nuditatem patris irrisit. z semē suū ī seruitutē ꝓpetuā dānauit Absalon quoq; danid de regno expulit. z pcubinas ei⁹ ītestanit. ß morte ꝓdignas penas luit. De Iulei calnicio pueri betbel irriserūt. z duo vrsi de saltu ei⁹ xlij. laceraverūt

Qui diligit deum exorabit ꝓ peccatis. et continebit se ab illis. et in oratōne diez exaudiet. et sicut q̄ thesaurizat · ita z q̄ honorificat matrem suā · Qui honorat patrē suū. iocundabitur in filijs · z in die orationis suę exaudietur. Qui honorat patrē suū: vita viuet longioze · z qui obedit patri: refrigerabit matrem. Qui timet dñm honorat parentes · z quasi dñis seruiet his q̄ se genuerunt in ope z sermone et omni patientia. Honora patrē tuum vt supueniat tibi benedictio a deo · z bñdictō illius in nouissimo manet · Bñdictō patris firmat domos filiorum. maledictō aūt matris eradicat fundamenta · Ne glorieris in contumelia patris tui. nō est ēm tibi gloria sed confusio Gla ēm hominis ex honore patris sui. z dedecus filij: pater sine honore. Fili suscipe senectam patris tui · et fouere parentes. vt crescat tibi caritatis affectus · vn non contristes eū in vita illius · et si defecerit sensu: veniam da. et nere/spernas eum in tua virtute Elemosina ēm patris non erit in oblivione. Nam ꝓ peccato matris restituetur tibi bonū. z in iusticia ędificabitur tibi. sed in die tribulatōnis cōmemorabit tui. z sicut in sereno glacies · soluent tua peccata · Quā malę famę est qui relinquit patrez. z est maledictus a deo qui exasperat matrē Fili in māsuetudine opa tua ꝓfice · z sup hominū gl̄am diligeris. Quanto magnus es: humilia te in omnibus. z coz̄ deo inuenies grām. qm̄ magna potētia dei solius.. z ab humilibus honorat. Altiora · te ne quesieris. z fortiora te ne scrutatus fueris · s; quę ꝓcepit deus tibi: cogita illa semp. et in pluribus eius opib⁹ ne fueris curiosus. Non est ēm tibi necessariū ea quę absc̄dita sunt videre oculis tuis. In supuacuis rebus noli scrutari multipliciter: z in pluribus eius operibus non eris curiosus. Plurima eni sup sensum hominū ostensa sunt tibi. Multos eni supplantauit suspitō eoz. z in vanita te detinuit sensus illoz. Coz durū habebit male in nouissimo · et qui amat piculum: in illo peribit. Coz ingrediēs duas vias non habebit successus. z praui coz in illis scandalizabitur. Cor nequaz grauabit in doloribz. z peccator adiciet ad peccandum. Synagogę supborū non erit sanitas · frutex ēm peccati eradicabitur in illis · z non intelliget. Coz sapiētis intelligēt in sapientia. z auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam · Sapiens coz z intelligibile abstinebit se a peccatis. z in opibus iusti/ficabit se ipm. Aqua ardentē extinguit elemosina peccatū resistit peccatis. z deus prospector eius qui reddit gratiam Meminit inposterum. z in tēpore casus sui inueniet firmamētum.

qz puerilis stultic'a sub deoz in caluarie loco christū crucifixū irrisit. ß. xlij. anno p⁹ ascēsionē eius: duo vrsi. i. vel pasian⁹ z tit⁹ de saltu gentiū egressi. illusores seuissime laniauerunt.

¶Elemosina. s. q̄ peccatū delet. hostia ei q̄ ꝓ peccato. petiū vocatur. q̄ aūt pentib⁹ vl cęteris pauperib⁹ misereāt iustic̄ ꝓmiz recipiet a peccatis absolutus.

¶Beati misericordes qm̄ ipi mi. ꝑse. Et alibi Feneratur dño qui miseretur paupis.

Dinc daniel ad nabuchodonosor. Cōsilia meū o rex placeat tibi. z pcca tua elemosinis redime · z iniq̄tates tuas misericordib⁹ pauperib⁹ si forsitā ignoscat de⁹ delictis tuis. Hinc dñs ait Date elemosinā. z oīa mūda sūt vobis.

¶Fili in mā. Mā suetudo z būilitas: ḡtiam · superbia z furor patrū ruinā. Vñ. Discite a me. q. m. sū z b. c. z inuenietis re. a. v. Et alibi. Qui se exaltat ꝛc

¶Quāto m. es ꝛc Docuit sup⁹ māsuetudinē mox. z būilitatē opm. nūc docet cordis puritatē · ne būana rō discutiat icaute · q̄ nō pōt ꝓphēdere Vñ ecclesiastes. Ne temē q̄d loq̄ris. neq; cor tuū sit vlor ad ꝓferendū sermonē cotā deo ꝛc. Hinc paul⁹ ait · ßnō pl⁹ sapere q̄ oport. sa. zd. Suffic̄ hoī ea pie cogitare. et ope iplere. q̄ ꝓcepit de⁹

¶In superua. zd id ē. ne scruteris supiua cue · q̄ rōcinādo nō potes ꝓgnoscere Vñ eccl̄iastes Quid necesse est hoī maiora se q̄rere zd Sobri⁹ itellect⁹ i oīb optim⁹ ē. q̄ reficit aīaz nec grauat mētē Vñ. Mel iueni sti. comede qd̄ sufficit tibi. ne forte satiat⁹ euomas illd. et pingres nomen dei tui

¶Dgressi duobus modis fiunt. s. vel de creatore · vel de creatura vltra modum diputantes in errores incidunt. z a veritate recedunt

¶Cor duz Quia fm duricia suā thesaurizat sibi ira in die iudicij.

¶Cor ingrediens zd. Qd nō curat nec studet vitare. z qd̄ ea diligit

que vocant ad interitum · vt beres · z prophane nouitates Unde sequit · Cor ingredi ens duas vias ꝛc:

Ca. IIII.

¶ Fili elemosinam ꝛc Quantū elemosina valeat, ostendit deus dicens. Da te elemosinā · z ecce omnia munda sunt vob. Illis quoq; qui a dextris eius erunt · dicet. Venite be.pa.m. p.r. eturini enim z dedistis mihi manducare ꝛc. Multe aūt sunt differentie elemosinarum · non solum enim qui dat indigenti necessaria · ß z qui dat veniam peccanti · elemosinam facit · z qui et corde corripit verbis vel factis.

¶ Cor inopis ꝛc Nō est elemosina differenda · cum adsit tribuendi facultas. Vñ. Ne dicas amico tuo · vade z reuertere. cum cito possis dare Et alibi. Qui despicit proximum: peccat · qui misereatur pauperi: beat⁹ erit Elemosina aūt facienda est non ex tristicia. aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit deus. Vñ vidua paupcula plus omnibus misit in gazophilatiū quia non quantitatez muneris pensat deus. ß devotionē cordis

¶ Ab inopen · a. ꝛc. Non per iram exasperandus est pauper · sed blanda locutione placandus. Ira enim viri iusticiam dei nō operat · z qui obturat aurem ad clamorem pauperis. clamabit z nō exaudiet dominus Qui enim potest tribuere debet · quia munus abscōditum extinguit iras. z donum in sinu indignationē maximam. Qui aūt non potest · sermo bonus est ei super datum optimum. Qui aūt habuerit substantiam mādi z videt fratrē suum necessitatem habentē · et clau. visce. sua ab eo · quomō caritas dei manet in eo Fides enim si non habeat opa · mortua est · Non ergo diligamus lingua z verbo. ß opere z veritate ·

¶ Congregationi pau. In bis pmendat⁹ mansuetudo z humilitas. qz mansuetudo neminē spernit. humilitas se omnib⁹ subijcit. Decet aūt chri

Ca. IIII.

Fili elemosinaz paupis ne defraudes · z oculos tuos ne transuertas a paupere. Animā esurientē ne despereris · z non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris · z non prorabas datum angustianti Rogationē contribulati ne abijcias · z non auertas faciē tuā ab ego no. Ab inope non auertas oculos tuos, pper iram · z non relinquas querentibus tibi retro maledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine anime exaudiet ꝓcatio illius. exaudiet aūt eum qui fecit illū. Cōgregatōi paupm affabilē te facito. z presbitero humilia animā tuam · z magnato humilia capu tuū. De clina paupi sine tristicia aurē tuaz · redde debitū tuum · z rūde pacifica in mansuetudine. Libera eum qui iniuriam patit de manu superbi · z non acide feras in manu tua In iudicando esto pupillis misericors vt pater · z pro viro matri illorum. z eris tu velut filius altissimi obediens · et miserebitur tui magis q̄ timenti

mater. Sapientia filijs suis vitā inspirauit · z suscipit exquirentes se z ꝓbit in via iusticie. Et qui illam diligit: diligit vitam · z qui vigilauerint ad illam: replebunt placato rem eius Qui tenuerint illam: possidebunt gloriam · et quocūq; introierit benedicetur deus. Qui seruiūt ei: obsequentes erūt sancto · z eos q̄ diligunt illam: diligit deus. Qui audit illam: iudicat gentes · z qui intuetur illam: firmabit turrim suam · Si crediderit ei ꝓmanebit z hereditabit illam · z erunt in confirmatione creature illorum · quoniā in tēptationem ambulat cum eo · z in primis elegit eum. Timorē z metū z probationē inducet sup illum · z cruciabit illum in tribulatione doctrine sue · donec tēptet eum in cogitationibus illius. z credat aīme illius. Et firmabit illum · z ducet directum ad illum. z lętificabit illum · z denudabit abscōsa sua illi. z thesaurisabit sup illum scientiam · z intellectum iusticie. Si aūt derelinquet eum · z tradet eum in manus inimici. Fili conserua tpus · z deuita a malo · z non acide feras in anima tua In iudicando esto pupillis misericors vt pater · z pro viro matri illorum. z eris tu velut filius altissimi obediens · et miserebitur tui magis q̄ timenti

mater. Sapientia filijs suis vitā inspirauit · z suscipit exquirentes se z ꝓbit in via iusticie. Et qui illam diligit: diligit vitam · z qui vigilauerint ad illam: replebunt placato rem eius Qui tenuerint illam: possidebunt gloriam · et quocūq; introierit benedicetur deus. Qui seruiūt ei: obsequentes erūt sancto · z eos q̄ diligunt illam: diligit deus. Qui audit illam: iudicat gentes · z qui intuetur illam: firmabit turrim suam · Si crediderit ei ꝓmanebit z hereditabit illam · z erunt in confirmatione creature illorum · quoniā in tēptationem ambulat cum eo · z in primis elegit eum. Timorē z metū z probationē inducet sup illum · z cruciabit illum in tribulatione doctrine sue · donec tēptet eum in cogitationibus illius. z credat aīme illius. Et firmabit illum · z ducet directum ad illum. z lętificabit illum · z denudabit abscōsa sua illi. z thesaurisabit sup illum scientiam · z intellectum iusticie. Si aūt derelinquet eum · z tradet eum in manus inimici. Fili conserua tpus · z deuita a malo · z non acide feras in anima tua In iudicando esto pupillis misericors vt pater · z pro viro matri illorum. z eris tu velut filius altissimi obediens · et miserebitur tui magis q̄ timenti

Fili elemosinaz paupis ne defraudes · z oculos tuos ne transuertas a pauperе. Animā esurientē ne desperaris · z non exasperes paupem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris · z non prorabas datum angustianti Rogationē contribulati ne abijcias · z non auertas faciē tuā ab ego no. Ab inope non auertas oculos tuos, pper iram · z non relinquas querentibus tibi retro maledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine anime exaudiet ꝓcatio illius. exaudiet aūt eum qui fecit illū. Cōgregatōi paupm affabilē te facito. z presbitero humilia animā tuam · z magnato humilia capu tuū. De clina paupi sine tristicia aurē tuaz · redde debitū tuum · z rūde pacifica in mansuetudine. Libera eum qui iniuriam patit de manu superbi · z non acide feras in manu tua In iudicando esto pupillis misericors vt pater · z pro viro matri illorum. z eris tu velut filius altissimi obediens · et miserebitur tui magis q̄ timenti

mater. Sapientia filijs suis vitā inspirauit · z suscipit exquirentes se z ꝓbit in via iusticie. Et qui illam diligit: diligit vitam · z qui vigilauerint ad illam: replebunt placato rem eius Qui tenuerint illam: possidebunt gloriam · et quocūq; introierit benedicetur deus. Qui seruiūt ei: obsequentes erūt sancto · z eos q̄ diligunt illam: diligit deus. Qui audit illam: iudicat gentes · z qui intuetur illam: firmabit turrim suam · Si crediderit ei ꝓmanebit z hereditabit illam · z erunt in confirmatione creature illorum · quoniā in tēptationem ambulat cum eo · z in primis elegit eum. Timorē z metū z probationē inducet sup illum · z cruciabit illum in tribulatione doctrine sue · donec tēptet eum in cogitationibus illius. z credat aīme illius. Et firmabit illum · z ducet directum ad illum. z lętificabit illum · z denudabit abscōsa sua illi. z thesaurisabit sup illum scientiam · z intellectum iusticie. Si aūt derelinquet eum · z tradet eum in manus inimici. Fili conserua tpus · z deuita a malo · z non acide feras in anima

volūt. Qui ēm absco-
dit frumentū maledi-
cetur in populis. tene
dictio aute sup caput
vendentium. Cū Ne
gociamini dū venio.

¶ Nō contradi-
cas ꝛc. Obediendū
est maiorib⁹ si veritati
concordant. z iusticię.
nec aliter. ꝫ pro recta fi
de. z vera religione. in
quibus est anime sal⁹:
vcertandum est. Vñ
Si oculus tuus scāda
lizat te. erue eū. z pjce
a. t. ꝛc. Et alibi. Si qs
vult venire p⁹ me a. nē

¶ Noli citatus
esse ꝛc. Vox z vita
in manibus linguę. q̄
custodit os suum. cu-
stodit ab angustijs ani
mam suā. qui inconsi-
deratus est ad loquen
dum. z sentiet mala. Hic
tacobus ait. Sit omis
homo velox ad audiē
dum. tardus ad loqū-
dum. z tardus ad ira.
Hinc alibi scriptum ē
Non i sermone regnū
dei. ꝫ in virtute.

¶ Noli esse sicut
leo. In ecclia sūt hę
retici quasi leones. q̄
p lingę volubilitatē
seducant corda inno-
centium. z p insolenti-
am moꝛpturbant mā
suetudinem simpliciū.

in opibus iusticię. Nō ꝛtradicas
§ Arguentis. qui enim absconditi scelera
non corrigetur. qui aūt confitetur saluabitur. vnde.
decima coꝛ meum i verba malicie ad excusandas ex
verbo veritatis vllo modo. z de
cu. in peccatis.
mendacio ieruditionis tuę ꝛfunde
§ Sicut hortatur ad confessionē peccati. ita ꝓhi
bet a consensu praui opis.
re. Non confundaris ꝛfiteri pecca
§ a. ne consentias illi qui te allicit ad
ta tua. z ne subijcias te omni ho-
peccandum
mini ꝓ peccato. Noli resistere ꝛtra
† § nō humana virtute. sed diuina ope aduersarij su
perātur. vnde. Ego dabo vobis os et sapientiā. cui ō
poterunt resistere aduersarij vestri
faciem potentis. nec † contra ictum
§ alias fulminis
fluuij. Pro iusticia agonizare ꝓ
anima tua. z vsq; ad mortē certa
ꝓ iusticia. z deus expugnabit ꝓ
te inimicos tuos Noli citatus esse
§ qui mollis
in lingua tua. z iuuilis et remissus
et dissolutus est in opꝰ frater est dissipātis opa sua.
in opibus tuis. Noli esse sicut leo
qui opatur terrā suā latibulatur panibus. qui secratur
in domo tua: cuertēs domesticos
ociūm: replebitur egestate.
tuos. z opprimens subiectos tibi.
§ auaricia nesat. misericordiā cōmendat. vt non ra
piamus aliena. sed largiamur et nostra. Beatius est
enim dare q̄ accipere
Non sit porrecta manus tua ad ac
§ reddendū § Radix om
nium malorum est auaricia
cipiendum. z ad dandum collecta

Ca. V

§ Nihil intulimus in mū
dum. nihil auferem⁹ de mundo
Noli attendere
§ Dicit ille
ad possessiones iniquas
cui dictum est. Stulte hac no cte animā tuā repetent a
et ne direris est mihi sufficiēs vita
te. que aūt congregasti cui⁹ erūt. nō ē enī sperandū in
incerto diuitiarum.
Nihil ēm proderit in tempe vindi
§ mortis.
ctę. z obductōnis. Ne sequaris in
§ ꝛa malem
fortitudine tua concupiscentiā coꝛ
dis tui. z ne direris: quomō potui
§ dominus reddet vnicuiq; secōm opa sua.
aut quis me subijciet propter facta
§ qui supra omnes cui resistere nemo potest.
§ nihil stul
mea? Deus ēm vindicās vindicta
tuus q̄ patiēna dei abutī. qui dissimulat peccata ho
bit. Ne direris. Peccaui. z quid
minum propter penitentiā.
mihi accidit triste? Altissimus enī⁹
§ g misericordiā in presenti † § g iusticiā i futuro.
§ Beatus vir q̄
est patiens † redditoꝛ. De ꝓpicia-
semper est paridus
atu peccatoꝛuꝫ noli esse sine metu
§ quasi impune possis peccare.
Neq; adijcias peccatū sup pecca-
tum. z dicas. Miseratio di magna
est. multitudini s peccatoꝛ meoꝝ
§ Custodit dominus omnes dilī
miserebit. Misericordia ēm z ira
gentes se. et omnes peccatores dispdet
ab illo cito ꝓximat. z in peccato-
§ Ambulate dū lu
res respicit ira illius. Non tardes
cem habetis. ne tenebre vos cōprehendāt.
conuerti ad dominū. z ne differas
§ vigilate. q̄ nescitis q̄n do
de die in diem. Subito ēm veniet
minus domus veniet ꝛc.
ira illius. z in tempe vindictę disp
† § Que inique adquirunter. et auare seruātur. con
det te. Noli anxius esse i † diuitijs
turbat enī domū suā qui sectatur auaritiā. qui autē
odit muneꝛa viuet.
iniustis. non ēm ꝓderunt in die
§ finis § districti iudicij.
obductionis z vindictę. Non ven
tiles te in omnē ventum. z nō eas
in omni via. Sic ēm peccatoꝛ pro
§ regulā catholi
batur in duplici lingua. Esto firm⁹
ce fides seruādo.
in via domini. z in veritate sensus
§ q̄ cōfer. etur ꝑmium eterne
tui z scientia. z prosequatur te ver
glorie. vnde. eoge ser. b. et f. ꝛc. § donoꝝ est.
bum pacis z iusticię. Esto māsue-
tus ad audiendum verbum dei vt
intelligas. z cum sapientia ꝓfe-
§ Sicut peccat q̄
res responsum veꝛ. Si est tibi in-
sert tnon vult. primum docere. sic q̄ nescit. z vult
tellect⁹: responde proximo. sin aūt
magister esse
manus tua sit sup os tuū. ne capia
§ confusi
ris in verbo idisciplinato z ꝓfun-
one ꝑpetua † § immortalitatis. † § eterne beatitudinis
daris. Honoꝝ z gloria in sermo
§ catholici doctoris § heretici. vaniloqui.
ne sensati. lingua imprudentis sub
§ eterni interitus
uersio est ipsius. Non appelleris
§ detractoꝛ § hereticus q̄ fur
tim z occulte semina at errorē.
susurro in vita tua. z lingua tua ne
§ eterna dānatione. § here
capiaris z confundaris. Sup fu
ticum q̄ occulte laqueos errorū tēdit. vnde. fur ñ
venit. nisi vt furetur. z mactet et pdat.
rem enī est confusio z penitentia.
§ damnatō. § q̄ modo ve
ra. modo falsa loquitur
z dēnotatio pessima sup bilinguē.
§ qui deo et hominibus odibilis. vñ. detrahentem se
creto proximo ſ. h. Et in pueribus Abominatō homi
susurratoꝛi aūt odiuꝫ z inimicicia
num detractoꝛ § Quasi. ne accipias ꝑsonā
in iudicō. iuste quod iustum est exequere
z contumelia. Iustifica pusillū. z
magnum similiter

Ca. VI.

Noli fieri ꝓ
amico: inimicus ꝓ
§ prāue doctrine
ximo. Imꝓperiū enī et ꝛtumeliā
† § ſcz sequacib⁹ † hereditatē reliquet § hereticus
malus † hereditabit. z ois peccator

¶ Non ventiles
ꝛc. Leuitatē reprehē
dit. ꝛc qua dicit Stul
tus vt luna mutat. et
vir duplex animo in-
constans est in omnib⁹
vijs suis. In omnē vē
tum se ventilat. q̄ i om
nem viam vadit. qui
luxum sęcli sequit. z
timorē domini seruare
seputat. z mundo et
christo equaliter milita
re. Aliter. Monet nos
sapientia. ne hęretico
rum vanitatē z errorē
sequamur. quia dupli
citas doctrinę eoꝝ in
qua mō ꝓba. mō falsa
ꝓferunt. peccatores eē
ostendit.

¶ Esto māsuet⁹
ꝛc. Bonū est mansue
te audire z suscipe ver
bum veritatis. z mode
ste ac prudenter. pferre
Vnde. Sit omis hō
velox ad audiendum.
tar. aūt ad lo. z t. a. irā
Et paulo post In mā
suetudine suscipite in
situm verbū quod po
test saluare animas ve
stras. In puerbijs q̄s
dicit. Vidisti hominē
velocē ad loquendum
stultitia magis speran
da est q̄s correctō illi⁹.

Ca. VI

¶ Noli fieri ꝓ
amī. ꝛc. Vim ꝓbe ca
ritatis ostendit. Ver⁹
ēm amicus non potest
ad inimiciciam reuerti
Vnde Amicus fidelis
medicamentuꝫ vitę. et
immortalitatis. Hęre
tici ergo qui a caritate
discedunt nō ꝑmanēt
in amicicia. Vñ Ano
bis exierunt. sed ex nо
bis non erāt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Nō te extollas. Non solum actus. & cogitatiōs supbię recidit. Deꝰ em̄ ꝓspector ē cordis. qui scrutiosam animę cogitationes cō spererit. allidetur virtus ipsius

¶ Nequā bonę voluntati succedit boni operis fructus. malicioſę menti nihil prosperitatis. Si enim desit caritas. frustra operaris virtuti impendis. Unde Qui in uno offendit omniū reus est. Et qui non habet. & ꝙ quod habet auferetur ab eo.

¶ Multi pacifici ꝛc. Cum omnibus pax est habenda. ꝗtā ꝓmittit nostra fragilitas. ꝙ non cum multis consiliuꝫ. quia scriptū est. Multi misericordes vocant. virū aūt fidelem quis inueniet.

¶ Si possides amicū. Per diuersas species falsos amicos experimens. tandeꝫ ad verum ꝓuenit amicum. quia multi amicos se esse. ꝓfitentur in prosperis. & inimici apparēt in aduersis. Unde. Si būiauerit se ꝓtra te. ꝛc.

¶ Attēde ꝛc. id est. discretionem habe ad cognoscendum amicos. hęc autē discretio maxime necessaria est iter catholicos & hereticos. quia hereci in aperti si agunt: vt incautos facilius decipiāt. Unde Attēdite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in ve. o. ꝛc. Et alibi. Rogo aūt vos fratres vt obseruetis eos qui dissensiones & offēdicula faciunt.

¶ Amicus fortis. Amicus amoris consors. cui sic animum tuum applica. vt ex duobus vnum fiat. cui te tanquā tibi ꝓmittas. a quo nihil timeas. et nihil inhonestum petas. non est em̄ amicicia vectigalis: sed plena decoris. Ut Vos amici mei estis si feceritis quę ego ꝓcipio vobis ꝛc. Dedit nobis dominus formam amicicię quam sequamur. vt faciamus amici voluntatē aperiamus ei secreta. & ipse nobis. Unde Vos aūt dixi amicos. quia omnia quę audiui a patre meo: nota feci vobis

ſ cōtra veritatē ſ qz inter vera seminat falsa.
inuidus et bilinguis. Non te exſ
ſ iactantiā et ſuperbiā. ꝓbibet. qz initium omnis peccā
tollas in cogitatōe animę tuę ve
ti ſuperbia
lut taurus. ne forte elidatur virtus
ſ elatōnis ſ verborum.
tua p stulticiā. et folia tua comedat
ſ cogm
et fructus tuos ꝓdas. & relinquaris
ſ sine viresc̄ delectōne. & ſ inter steriles
velut lignum aridum in heremo.
malozum actōnes
Anima em̄ nequā disperdet qui se
habet. & in gaudium inimici dat illum. & deducet in sortem impiorū
Clabia insti erudiunt plurimos. & ꝓcedo ſ fideles
Uerbū dulce multiplicat amicos.
ſ sermo durus suscitat iras. et leuis mitigat suscitatas. ſ persecutores. ſ. labo
& mitigat inimicos. & lingua eucha
ne gratie. vel gratiosa
ris in bono homine abundabit.
Multi pacifici sint tibi. & consiliarius sit tibi vnus de mille. Si possides amicum in temptatōne possi de eum. & ne facile credas ei teipm
Est em̄ amicus sēm tempus suū.
& non ꝓmanebit in tempe tribulationis. Est & amicus qui ꝓuertit ad
ſ alias inimiciciaꝫ
amiciciaꝫ. & est ꝙ odium & iram & conuicia denudabit. Est aūt amic⁹ sociꝰ mense. & non ꝓmanet in die necessitatis. Amicus si ꝓmanserit
firmus. erit tibi quasi coequalis. & i
ſ fideliter.
domesticis tuis fiducialiter aget.
ſ In facie finget se denotum. sed in necessitate ꝓbat alienuꝫ
Si humiliauerit se cōtra te. & a fa
ſ fingēs ee qđ nō est ſ stabilem. firmam
cie tua absconderit se. vnanimem
ſ manū
habebis amiciciā bonam. Ab inimicis tuis separe. & ab amicis tuis
ſ festis
attende. Amicus fortis fidelis ꝓtectio. qui aūt inuenit illum: inuenit thesaurum. Amico fideli nulla est comparō. & non est digna ponderatō auri & argēti contra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentum vitę & imortalitatis.
ſ Animi cultus.

ſ filialiter
& qui metuunt dominū: inueniunt
illum. Qui timet dominū eque habebit amicitiam bonā. qm̄ sēm illum erit amicus illius. Fili a iuuē
ſ qz ꝙ in iuuentute studet sane doctrine. in senectute dulces fructus tuos percipe doctrinā. & vsq; ad
cetus meter sapię
canos inuenies sapientiā. Quasi
ſ vt pomere cuāgelij ex corde suo genimina vicioꝝ extirpās. aut fcōs semē diuini verbi edens
ter qui arat & qui seminat accede ad
re et fructus virtutum. desiderat metere
eam. & sustine bonos fructus illius.
ſ Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriā ꝛc
In ope em̄ ipsius exiguū labora.
ſ Patiētia ꝓbatō est virtutum. vū. fructum
afferunt in patiētia ſ fructibus.
bis. & cito edes de generatōnibus
ſ stultus abominabilis est sapiā. et detestā
tur arguētes. quia vitat ad̄ disciplinę nescium. vū.
illius. Quā aspera est nimiū sapia
stulto⁹ irridet patris disciplinā. Et alibi. Increpa stultum & odio habebit te
nebit in illa ercos. Quasi lapidis
ſ imp⁹
virtus ꝓbatō erit in illis. & non
dentes odibunt sapiam et sciam ſ Hinc
demozabunt ꝓiacere illam. Sapritas legis diuine que scōs nomē eius. i. pudētia. veritas. et virtus. quia ꝓceptum dominū lucidum i. o. & omnis sermo dei ignitus etc. eus
pientia eni doctrinę sēm nomē est
ſ sed solus amatozibus suis
eius. & non multis est manifesta.
ſ qui eam fuerit fide et ope seruāt.
Quibus aūt agnita est: permanet
ſ beati misericordes q. i. d. v. ſ docet quo
usq; ad conspectum dei. Audi fili
modo subijciamur legi diuine. & eni illa adquiescit: & accipe consiliuꝫ intellectus. et ne
semetipm̄ meterni seruabit ſ. i. gressū vi
abijcias consilium meū. Injice pe
te constringe ꝓceptis illius.
dem tuū in compedes illius. & in
ſ. i. tempa sermōes tuos scōz regulam et⁹. ſ. i. ac⁹
torques illius collum tuū. Subij
tuos suppone magisterio illius
ce humerum tuū & porta illā. & ne
ſ tediose & grauiter ferēs
accidieris vinculis eius. In omni
animo tuo accede ad illaꝫ. & in omni virtute tua ꝓserua viaſ ei? Inue
stiga illam & manifestabitur tibi. & continens factus ne derelinquas
eam: In nouissimis em̄ inuenies
ſ In fine seculi.
ſ eternam
requiem i ea. et ꝓuertetur tibi i oblectatōnem. Et erunt tibi cōpedes
eius in protectōne fortitudinis. et
ſ alias virtutis
bases seruitutis. & torques illi⁹ in

¶ Amic⁹ fidelis. secundū deum ſz. hic ad medicamentum vite eterne. & mortalitatis necessaria cum amico tractat. Unde cicero dicit amicitiā non nisi iter bonos esse posse. & libera debet esse amicicia. & ad omnē ſz licitatē ꝓtinis.

¶ Qui timet dominū ꝛc. Plena & perfecta amicitię gratia. inter perfectos viros eiusdemq; virtutis ꝓseuerare pōt. Ad hanc quibusdam gradibus ꝓuenitur. Primꝰ gradus est mundanorum contemptus. Secundꝰ ne quis sese sapientem et consultum iudicasi sibi ꝗs amico credere malit. Tercius vt omnia que vtilia & necessaria estimat: bonoritatis & pacis ꝓpter postponat. Quartus. vt omnino desinat ab ira. Quintus vt iram fratris etiam irrationabiles curare cupiat. quia alterius tristicia pernitiosa. sicut propria. nisi eam quantū in se est etiam de fratris mēte vepellas. Postremus gradus est omniū vitiorum pemptorius. vt de hoc mundo credas te quotidie migraturū

¶ In omni animo tuo ac. ad il. Unde non corpore accedendum est ad sapientiā. quia spiritualis est mēte inspicienda est. sensus corporis tamē diligenti sunt ratōnē tis. Unde. Spiritu ambulate. et desideria carnis non perficietis. ꝛc. Qui enim vno te meditatur sapientiam dei quę de christo est. seruat mādata eꝰ. et corporis luxuz refrigit. ne deficiat in voluptatibus vitę ꝓsentis. sed viuat sub disciplina celesti.

¶ Sapientię notitia facit hominem ꝓuisum deo. & vitę perpetuę possessorem. nec ꝓtest ꝓuenire ad immortalitatis stolam. et glorię coronā. nisi ꝙ agnitōnē sapientię. ꝗ est sanctorum beatitudo. contēplatō dei. ꝓceptio veritatis. Uū. Hęc est aūt vita eterna vt cognoscant te solum verum deum ꝛc.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Fili si attendes ⁊c. Monet sapiē tia vt i diuina lege assidue meditemur. Primū hortat vt discam? post vt animā ad hoc applicem?. tandē vt ante indicem?. demū vt diligentiā ad audiendā adhibeam? Sic eī sapia sapientē esse promittit Necesse ē eī vt q̄ ꝛ̄ sapiēs q̄ dicit? ē. agnitōs desiderat. primū catholicū magistrīs se humiliter subdat. et oēs affect? aīe suę discipline eoꝝ. Debinc intentōs cotidie ab omni prauo desiderio aūtens ad audiendū verbū dei adhibeat diligentē q̄ueatq̄ vt meditatōs legis nō p̄terq̄nat̄ rep̄ mercede vel laudis hūane. ꝑ quā boni amore impendat vt ꝑ ꝛ̄ sapiētię fructuꝫ capiat

¶ In multitudine. Quasi ne sis sapiens tibiipsi. ne ꝓhibas ꝓprio ingenio. hereticos suꝑbię fast? maxie supplantauit

¶ Cogitatū habe ⁊c. Merito illi datur puri cordis intellect?. ⁊ sapię diuine amor salubrim?. q̄ cogitationes suas tempat fm p̄ceptа di ⁊ assidue legē meditat?. ⁊ opę cteq̄rit

Ca. VII.

¶ Metes ea ⁊c. Perfectā vitōꝫ septenariū? eī pfectōꝫ significat Vñ ⁊ebulū septēplici spū repletū fuisse describit. Et alibi. Assumit. vij. alios spūs nequiores se ⁊c.

¶ Neq̄ a rege ⁊c Nō pōt cerere opus iusti regimis q̄ sententiā neglerit ꝛ̄ pietatis. Vñ Reges gentiū dñant eoꝝ. vos aūt nō sic. ꝑ q̄ maior ē in vobis fiat sicut minor.

¶ Cū agnitor ⁊c Nulla ꝓmptō ꝓnicios? q̄s de ꝓpria iustitia. aut sacrificia suꝑbire Dñs. Nō ē bō suꝑ terrā q̄ faciat bonū. ⁊ nō peccet. Et alibi. Audisti boīnē sapiētē sibi videri. ⁊ magis illo spē hz̄ stult?.

¶ Noli quęrere. ⁊c. Deb? q̄sq̄ ꝓpria ꝑuntes ꝓpēdere. ⁊ p q̄ntitate viriū curā alios suscipe. nedū delectat loco q̄s. fiat subditis auctor ruine. ⁊ q̄ grauat̄ pondere suaꝫ velit fieri iudex alienaꝫ culpaꝫ.

¶ Nō pecces in m. ⁊c. Qui ratione p̄ ollet ⁊ liberi arbitrij potestate p̄ualet. subditoꝫ insolētia non peccet. ꝗ constanter resistat alieno nec̄q̄ nec se putet impune peccare. si plurimoꝫ acquiescat voluntati.

stola glorię. Decor eni vitę ē in illa ⁊ vincula illi? alligatura salutaris Stola glorię indues eam. et corona gratulationis superponet tibi.

Fili si attenderis mihi disces eam ⁊ si accōmodaueris animū tuū sapiens eris. Si inclinaueris aurez tuam excipies doctrinam. ⁊ si dilexeris audire sapiens eris. In multitudine ꝓfiteorum ꝓpudentiū quanto? sibi ista. ⁊ sapientię illoꝝ ex corde coniungere. vt omnē narratōnem dei possis audire. ⁊ prouerbia laudis non effugiāt a te. Et si videris ſsenpientem sarum cuigila ad eum. ⁊ gradꝰ ostia ꝓtia sapientia confidat ozum illius exterat pes tuus Logitatum habe in ꝓceptis dei. ⁊ in mādatis illius maxime assiduus esto ⁊ ipse dabit tibi cor. ⁊ ꝓcupiscētia sapientię dabitur tibi

Ca. VII

Omnium peccatorū prohibet actōꝫ societatē. ⁊ spāliter hereticorum

Noli facere mala. ⁊ non te apprehendēt

Unde. post secundā et tertiā correctōnem hereticū deuita.

Discede ab iniquo. ⁊ deficient mala abs te Non seminesꝰ mala in sulco. fm labore querse doctrine

†exempla nequicie

Sopan cis iniustię. ⁊ non metes ea in sexemplum. Noli querere ab homine ducatum. neq̄ a rege cathedrā honoris. Non te iustifices ante deum qm̄ agnitor cordis est ipe. ⁊ penes reges noli videri sapiēs. Noli querere fieri iudex. nisi valeas virtute perumpere iniquitates. ne forte extimescat

fin genio

fambitō in

fille

fnoli altū sapere. sed time

subdi

mescas faciē potētis. ⁊ ponas scandalum in agilitate tua. Nō peccesin multitudine ciuitatis. nec te immittas in populum. Neq̄ alliges duplicia peccata. Nec eī eris in vno ummus Noli esse pusillanimis in animo tuo. Exorare. ⁊ facere elemosinā ne despicias. Ne dicas in multitudine munez meoꝝ respicit deus. ⁊ offerēte me deo altissimo munera mea suscipiet. Nō mę. est eī q̄ humiliat ⁊ exaltat circumspector deus. Noli amare mē dacium aduersus fratrē tuū. neq̄ in amicū similiter facias. Noli vllē le mētiri omne mendacium. assiduitas eī illius non est bona. Noli verbosus esse i multitudine ꝓsbiterorum. ⁊ non iteres verbū in tuaozatōe. Nō oderis laboriosa opa. rusticationē ab altissimo creata.

fin populi voluntatem. † vt et peccantibus consentias.

fpusillanimitas a fugienda ē ex qua nascitur tristicia seculi que morte operatur. austū autē non contristabit quidquid acciderit ei.

fCum de ne eccerritis dicite. q? s.r.i mutiles sumus ⁊c.

fDs quod mentitur oc

fsubdi

fleuitate affectus. vel actus.

Reatu. Vñ. Non solū aūt q̄ ea faciunt. ꝑ q̄ sentiunt facienti.

¶ Noli amare mē. ⁊c Ome medacū maliū. ⁊ primis iferre scādalū pniciosum ē. Multo magis ꝗ amico fraudē moliri. crimē imponere qm̄ testis mēdax ꝓbibit Dñs in ꝓuerbijs. Sicut nocius ē qui mittit sagittas in mortē. sic qui fraudulēt nocet amico.

¶ Noli ver. esse ⁊c. Quasi. Noli sentū tuum docere. audi sapiētia data est vt labore manū querat sibi victuꝫ Vñ. in sudore vultus tui. v.p.t.ⁿc.

¶ Qm̄ vindicta carnis. Quia caro peccatoꝝ ꝗluxuria defluit. igne inferni ⁊ vermibus cruciabit. vbi vermis non morit̄. ⁊ ignis non extinguit̄ in vermi putredo gehenne. in igne ardor sigmatur. Vel vermis ē lera scelerum penitētia que in tormentis cōscientiam peccatorū mordere nō cessat. vt ignis sit pena extrinsecus seniens. vermis aūt̄ dolor interius accusans.

¶ Noli prevari ⁊c. Multi pierūt ꝓ auaricia ⁊ cupiditate terrenorum priorum ad imaginez dei factuꝫ negligentes. docet ergo sapientia. vt magis diligamus primum. q̄s pecuniā thesaurum. Radix ē omnium malorum est cupiditas. Unde. Nolite diligere mundū. neq̄ ea que in mundo sunt Et alibi Qui propter amicum negligit damnum iustus ē. ⁊ q̄ odit munera viuet.

¶ Gratia eī verecundie ⁊c. Dei nō vidit. nec auris audit. nec in cor hominis ascendit. quę ꝓparauit deus diligentibus se. Posest ꝓ hanc mulierē sapientia intelligi quę alibi ꝓciosa margarita dicitur. quā spūalis negociator inueniens vendit omia. ⁊ emit eam. Unde ecclesiastes. Uiue vitā cū muliere quā dilexisti quasi sapientiā sequere ⁊ scientiaꝫ scripturarū. ⁊ quasi coniugē tibi copula

¶ Nō ledas seruū ⁊c. Qualiter serui nutriendi sint. apte monstrat affectu. s. filioꝝ ꝓ iure naturę. ⁊ disciplinandi ꝓ mentis instabilitate Vñ

in sequentibus. Liberia ꝛ virga ꝛ onus asino. panis ꝛ disciplina ꝛ opus seruo

¶ Inopē. Oppressum violentia seruitutis. Siue em̄ serui. siue liberi. omēs in christo vnum sumus

¶ Filie tibi sunt ꝛc. Sicut bonos seruos affectu filioꝝ habendos. sic ancillas q̄si filias habendas esse docet. ꝰ cum disciplina Unde. Iacta filium. ꝛ pauentē te faciet. lude cum eo ꝛ ptristabit te. ñ arrideas illi ne doleas ꝛ in nouissimo obstupescāt dentes tui.

¶ Mulier si ē ti: ꝛc. Coniugale ꝓmendat pudicitiam. removens omnē detestabilem copulam. Mistice aūt ām̄onet. vt catholicam fidē in vera religione quā primū post baptismi ꝓceptionem sortiti sumus: firmiter tenentes. hereticoꝝ ꝑ fidiam abijciamus

¶ Dilige eū q̄ te fe. ꝛc. Timotez dei et amicē se habere ostendit. q̄ honorat ꝛ timet ministros eius. Unde Qui vos recipit me recipit. qui aūt vos spernit. me spernit.

¶ Dignus est operi⁹ cibo suo. Qui enim in sacrario opant. de sacrario edunt. qui altario seruiūt. de altario ꝓcipiantur.

¶ Q̄nāuis oblatō ꝓna sit. humili mente et pura dilectōne facta. multoꝝ delictorum negligentias purgat. q̄ caritas opit multitudinem peccatoꝝ.

¶ Datū brachioꝝ ꝛc. Superius ꝑ his q̄ offerunt ministris dei ꝓmisit peccatoꝝ purgationē. nunc aūt pro elemosinis veniā et benedictōnis grām. q̄ si aqua extinguit ignita ele. et pec.

¶ Et mortuo ꝛd. Ad elemosinaꝝ ptinet sepultura mortuoꝝ. multo magis ergo consolatio viuoꝝ. Unde paulus docꝫ gaudere cum gaudentibus. flere cū flentibus.

¶ Probatō dilectionis exhibitō ē opus.

¶ quasi. modestiā et equitatē circa subditos cōseruā. unde paulus. oīa quod iustum est. et equū seruis ꝓstate. Et in deuteronomio mercenarijs dicit ē. eadē die reddas ei ꝓmium laboris sui. aū solis occasuꝫ opantem. neq̄ mercenariuꝫ dantē

¶ intelligēs. benuolus.

animā suā. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua. nō defraudes illum libertate. neq̄ inopem derelinquas illum

¶ bene opandi ¶ Simplices

Decoza ti

¶ qui sicut pecus ꝑ omia seruiunt

bi sunt attēde illis. ꝛ si sunt vtilia pseuerent apud te. Filij tibi sunt: erudi illos. ꝛ cura illos a puericia

illoꝝ Filię tibi sunt serua corp⁹ illaruꝫ. ꝛ non ostēdas hilarē faciē

¶ matrimonio ne lasciuiat ¶. s. tuam ad illas. Trade filiam ꝛ grā

¶ vtile in domo tua ¶ prudens strenuo qui

de opus feceris. ꝛ homini sensato da illā. Mulier si est tibi scōm animā tuam: non ꝓcijas illam. ꝛ odibili non credas te i toto corde tuo.

¶ hoc mandatū primū est in reprōmissione domini. verum patrē fide et ope debemus honorare.

Honora patrem tuum. ꝛ gemitus

¶ ecclesie que nos multo gemitu et dolore parit

matris tuę ne obliuiscaris. Memẽto q̄m nisi ꝑ illos non fuisses. ꝛ re

¶ christianus.

tribue illis quomodo ꝛ illi tibi In tota anima tua time deum. ꝛ sacerdotes illius sanctifica. In oīi virtute tua dilige cum qui te fecit. et ministros ei⁹ ne derelinquas

Honora deuꝫ ex tota anima tua. ꝛ honorifica sacerdotes. ꝛ ꝓpurga te

¶ elemosinā. ſ. tribu

endo de laboze manuum ministro dei

cum brachijs. Da illis partez sicut

¶ in lege

mandatum est tibi primiciarum ꝛ

¶ q̄z sacerdotes portāt peccata populi. ꝛ orāt ꝓ eis

purgationis. ꝛ de negligentia tua

¶ de iustis. ſ. labo

purga te cum paucis Datū brachi

ribus

oꝝ tuoꝝ ꝛ sacrificium sanctificatiōnis offeres dño initia sanctoꝝ ꝛ paupi porrige manū tuā. ꝛ ꝓficiatur ꝓpiciatō ꝛ bñdictō tua. gratia datus in conspectu omnis viuentis. ꝛ mortuo non prohibeas grām. Non desis plorantibus in

¶ peccatorum

¶ rogatione

consolatōne. ꝛ cum lugentib⁹ ambula. Non te pigeat visitare infirmum. ex his em̄ in dilectōne firma

¶ vi supradicta plenius et ateꝛius ꝓlegaberis. In omnib⁹ opibus tuis me

mozare nouissima tua. ꝛ ięternū ñ

¶ ad mortē. vñ. omnis q̄ natus est ex deo nō peccat.

peccabis.

Ca. VIII.

Non litiges cuꝫ homine potēte. ne forte incidas in manus illius. Non cō

¶ vel homine

tendas cum viro locuplete. ne forte econtra cōstituat litē tibi. Multos em̄ pdidit aurum ꝛ argentum

¶ ad nichilū

ꝛ vsq̄ ad cor regum extendit ꝛ cōuertit. Non litiges cum homine

¶ Cum indiserto contēdere stulti est

¶ heretico. de quo. Sub lingua eius labor et dolor. Et alibi. hereticum post vnam et secundā correctionem deuita

¶ furozis. an

linguato. ꝛ non struas in ignē illius ligna. Non ꝓmunices homini

¶ materiā incendij

¶ christiana. ſ. ꝛ ca

indocto: ne male de progenie tua

tholica

loquatur. Ne despicias hominem

¶ penitentē

¶ si forte la

auertentē se a peccato. neq̄ improperes ei. Memento q̄m omnes in

¶ nescis quid pa

¶ ritur

nat tibi ventura dies. q̄ stat videat ne cadat.

corruptione sum⁹. Ne spernas hominem

¶ vniuersa vanitas et afflictō spūs. ſ. ¶ Omnia ozta occidunt. aucta senescunt. infirmantur fozta. ma

¶ diligite inimicos

gna minuūtur

bis senescunt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere. sciens quoniaꝫ

¶ inimicoꝝ. ¶ q̄ō ei

omēs morimur. ꝛ in gaudiū volumus venire. Ne despicias narrationem

¶ doctorum

onē ꝓsbiteroꝝ sapientium. ꝛ in ꝓuerbijs eoꝝ conuersare. Ab ipsis enim disces sapiam ꝛ doctrinā

¶ spūalis ¶ platis

intellectus. ꝛ fruere magnatis sine

¶ iniurie.

querela. Non te ꝓtereat narratio seniorum. ꝛ ipsi enim didicerunt a

¶ vel parentibus.

patribus suis. Quoniā ab ipsis discēs intellectum. ꝛ in tpe necessitatis dabis responsum. Nō incēdas

¶ aspere cor

rigendo

carbones peccatoꝝ arguēs eos.

¶ ad trā vel furorē ¶ si tc. ſ. exasperauerint

ꝛ ne incendaris flama ignis peccatoꝝ illoꝝ. Ne contra facies ste

¶ heretici

¶ vt in

contumelioſi. ne sedeat quasi insidiator ſori tuo. Noli fenerare hoi

¶ nemat radicem verbi ¶ verbis tuis

Uñ. qui habuerit substātiā bⁿ mūdi. ꝛ viderit fratrē suum necesse habere. ꝛ dauserit viscera sua ab eo q. d. m. in eo.

Ca. VIII.

¶ Potente. Superbo dñō Non respōdeas stulto iurta stulticiam suam. ne efficiaris ei similis. quia interrogabis semper ingrata sunt. seruū aūt domini nō oportet litigare

¶ Locuplete ꝛd. qui auaricię exhibet ambelat. Inde em̄ oriunt̄ inuidię. contentōes et bu⁹modi. Radix em̄ omniū malorum est cupiditas.

¶ Non incēdas car. ꝛd. Si hoc patr⁹ fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spūales estis instruite hu⁹modi in spū lenitatis.

¶ Noli fenerare. ꝛd. Bibe aquā de cisterna tua. ꝛ riuēta putei tui habeto solus.

¶ Nō iudices cōtra ꝛc. Quasi ecclesiasticus prepositis et iudicibus qui scēm deū iudicant

§ sugbo. i. heretico
fortiori te. qđ si feneraueris quasi
§ minuit substantiam qui pecuniā cōmunicat
§ roni dño
pditum habe. Non spondeas sup
§ Cum votum voueris deo
virtutē tuam. quod si spopōderis
deo tuo. non tardabis reddere
quasi restituens cogita. Non iudi
§ ebraicum q̄ constitutus est a deo
ces contra iudicē. qm̄ scēm qđ iu-
iudex viuoꝝ et mortuoꝝ § hereticō § hoc
dicat. Cum audace non
stum est iudicat. Cum audace non
tuo vir qui non abijt in consilio impioꝝ ꝛc.
eas i via. ne forte grauet mala sua
§ nō deꝰ
in te. Ipse em̄ scēm voluntatē suā
vadit. et simul cum stulticia illi⁹ pe
§ blasphemo. i. audeo. heretico.
ries. Cum iracundo non facias ri-
xam. et cum audace non eas in de
§ secretum solum dominꝰ.
sertum. qm̄ quasi nihil est añ illum
§ corpalis vel spūalis. unde. veloces pedes coꝝ ad
effundendum sanguinem
sanguis. et vbi non est adiutoriuꝫ
§ detractoribus veritatis
elidet te. Cum fatuis cōsilium non
§ nō recipit stultus v. rba prudēcie nisi ea dixerit q̄
versantur in corde eius
habeas. non em̄ poterunt diligere
§ Quasi. ne disputes de
diuinis sacramēntis. vñ. nolite sanctū dare canib⁹ ꝛc.
§ alieno a fide
nisi quę eis placēt. Coraꝫ extraneo
§ i. quasi
fane cias consilium. nescis em̄ qđ
cet verbū dei accipiat. § exponit quod supius obscu
pariet. Non omni homini cor tuū
re dixit § Cū submiserit vocē suā. ne credas
manifestes. ne forte inferat tibi gra
ei quoniā septē nequitie sunt in corde eius
tiam falsam et ꝓicietur tibi.

Ca. IX.

¶ Nō zeles ꝛc Historice docet pudicitiā. Allegorice contra hereſim prudentiam. qui em̄ libidinē fugit. nō ꝓmittit se mulieri. et qui catholicam fidē custodit nō ꝓsentit hereticē prauitati.

¶ Mulierē multiuola. Hereticoꝝ synagogā quę p diuersos errores volitat

¶ Saltatrice ꝛc. Hereticoꝝ turba q̄ p diuersos errores dissilit. vt quē eloquentię sue amatorē ꝓspererit ad se trahat quasi meretrix. Añ. Irretiuit eum multis sermonib⁹ et blandicijs labiorum traxit eum ꝛc.

¶ Virginē ne cō. ꝛc. Auerte oculos tuos ne videāt vanitatē nelibeat videre quę ñ licet perpiscere. Misticē aūt nō debem⁹ decorem eloquētię hereticē amare. nec simulatas virtutes attendere

Ca. IX.

§ Attendite a falsis prophetis qui v. ad vos ꝛc.

Don zeles mu
§ falsos
lierem sinus tui. ne ostendat sup te malicię doctrinę nequā
fratres qui pacē simulāt. et dolos parāt. et doctrinā prauā
Non des mulieri potestatē animę
tuę. ne ingrediatur in virtute tua.
et confundaris. Ne respicias muli
§ vel mali.
erem multuolam. ne forte incidas
§ deceptiones.
in laqueos illius. Cū saltatrice ne
assiduus sis. nec audias illam. ne
forte pereas in efficacia illius Vir
ginem ne conspicias. ne forte scan
dalizeris in decore illius. Nō des
§ hereticis. fcis̄m aticis
fornicarijs animam tuam in vllo.
ne perdas te et animam tuam. et
§ celestem
hereditatem tuam Noli circūspi-
cere in vicis ciuitatis. nec oberra-
§ lata et spaciosa est via que ducit ad
ueris in plateis illius. Auerte faci
mortē § hereticoꝝ synagoga.
§ ornatu verborum
em tuā a muliere compta. et ne cir-
§ vel illius.
cumspicias spēm alienā. Propter
§ decorem eloquentie
spēm mulieris multi pierunt. et ex
§ illicita amo
hoc concupiscētia quasi ignis ex-
nō vel gehēne § puersa doctrina
ardescet. Omnis mulier quę ē fo-
§ recte doctrine.
§ vñ. si
nicaria quasi stercus in via concul
cabitur Speciem mulieris aliene
§ multi admirātes eloquentiā hereticoꝝ et doctrinā
multi admirati reprobi facti sunt.
seducti sunt.
colloquium em̄ illius quasi ignis
§ in cordibus auditorum.
exardescet. Cum aliena muliere ne
§ moteris § i. ne torpeas a bo
sedeas omnino. nec accūbas cū ea
no ope § i. nō disputes cum illa i le
sup cubitum. et nō alterceris cum
ge dei. primum enim gratiam scripture significat
illa i vino. ne forte declinet cor tu-
§ morte vel peccato
um in illam. et sanguine tuo laba-
ris in pditionem. Non dereliquas
amicum antiquū. nouus em̄ non
§ animi cu
erit similis illi. Vinum nouū ami-
stos. alle em̄ custodit animum fratris qui cum eo tra
cus nouus. Veterescet: et cum sua
crat de causa eterne vite § qui se exaltat humi.
uitate bibes illud. Non zeles glo-
§ nolite thesaurizare vobis thesaurum in
terra ꝛc
riam et opes peccatoris. non em̄
§ qualis et quanta
scis quę futura sit illius subuersio
§ qui diligit iniquitatē odit animam suam
Non placeat tibi iniuria iniustoꝝ
sciens quoniā vsq; ad inferos nō
§ deo vel hominibus § quasi. ne per incuriā
placebit impius. Longe abesto ab
incidas in peculum. i. mortis
homine potestatē habente occidē-
di. et non suspicaberis timorē mor
§ principes non sunt timori boni ope
tis. Et si accesseris ad illuꝫ noli ali
ris. sed mali. § non sine cau
quid ꝓmittere. ne forte auferat vi
sa portat gladium.
tam tuam. Cōmunionē mortis sci
to. quoniā in medio laqueoꝝ in
gredieris. et sup dolentiū arma am
bulabis. Secundū virtutē tuam
caue te a ꝓximo tuo. et cū sapien
tibus et prudentibus tracta. Viri
§ spūales epuli. i. in meditatōne legis § Beatus
iusti sint tibi ¶ conuiuę. et in timo-
vir qui timet dñm
rę dei sit tibi gloriatō. et in sensu sit

¶ Vicis ciuitatis ꝛc. Idem sub alia figura. vici em̄ ciuitatis hereticorum conuēticula sunt. quę se a ciuitate sepant. de qua dicit. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei

¶ Non derelinquas ꝛc. Maior est fiducia ex pte rei ꝓgnite q̄ ignote. doctrinā quoq; sanctoꝝ patrū nō debemus declinare. et nouellos doctores audire

¶ Vinū nouū ꝛc. Nouus doctor studere debet. vt sanam doctrinam et opationem firmiter ꝓpiat. et ꝓtea sibi et alijs ꝓficiat

¶ Cū sapientib⁹ et pru. ꝛc. Necesse est vt caueamus dolosorum insidias. et cū sapientibus et deū timentibus ꝓsiliemur. et viam iusticię et veritatis nō deseramus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Linguosus hereticus qui semp̄ ptentiosus. ⁊ ideo odibilis deo ⁊ hominibus.

Ca. X.

¶ Principatus: factus est principat⁹ sup humer̄ eius

¶ Deus terr̄e cuius rector puer est dyabolus. s. qui semper diligit nouitates. ⁊ principes ꝑ primo mane comedūt id est. ante diē mortis dicētes. Manducem⁹ ⁊ bibamus cras e.m.

¶ Super faciē scribe. Lingua mea calamus scribę velociter scribētis. quia vice sua mittit ad ꝓdicādū

¶ Regnū a gēte. Hoc fere omēs gentium testantur hystorię. chaldeor̄. psarū. grecor. .i. romanorum. Ad hoc ꝓpter ꝓuaricationem ⁊ cecitatē iudeorum translatū ad gētes euangeliū. Unde. Auferetur a vobis regnum dei. ⁊ dabit⁹ gē: fa. f. eius

¶ Auaro a.n.e.s. Post mutationes regni agit de auaricia. ꝑ qua vis regiminis maxime negligitur. radix enī omniū malor̄ cupiditas. auaricia aūt superbia comitat. Unde Ꝓcipe diuitibus n̄ altum sape.

¶ Et rex hodie est ⁊ c.m. ⁊c. Potestas ⁊ diuitię non possunt plongare vitam. positus est terminus q̄ ꝓteriri non potest. iocunditas carnis cōtemptur in putredinē et fetorem. ⁊ tandē in vermes. Mistice aūt hō q̄ in peccatis viuit. ⁊ nō respicit: morietⁿ ḡna morte. ⁊ dyabolus serpentem antiquū. ⁊ bestias ei⁹. .i. demones n̄ euadet

¶ Initiū superbie. Non ē enī maior apostasia. q̄s creaturā a creatore recedere. q̄ merito ascribit⁹ supbię Superbia enī est si creatura velit equari creatori. Hęc ⁊ dyabolo. ⁊ homini fuit initium pditionis. Unū. Quoniā initiū omnis pec. s. Quānis alibi dicatur Radix omniū malorū cupiditas. Nō ē cupi ¶ beatus vir q̄ timet dñm.

tibi cogitatus dei. ⁊ omnis enarratio tua in ꝓceptis altissimi. In manu artifices et principes populi sunt predicatores sancti
nu artificum opa laudabuntur. et ¶ q⁹ in sermone doctorū splendet sapia et doctrina.
principes populi in sapiētia sermo ¶ euāgelij. de quo dr. verbū breuiatū faciet dñs su
nis sui. i sensu vero senioꝝ ¶ verbū per te
Terribilis est in ciuitate sua homo ¶ mundo ¶ vir lin
guosus non uirgetur in terra
linguosus. ⁊ temerarius in verbo suo odibilis erit

Ca. X.

¶ christus cui pater dedit iudicium.

Iudex sapiens iudicabit populū suum. ¶ regni eius non erit finis ¶ vel stabilis
⁊ principatus sensati terribil⁹ erit. ¶ christum ¶ discr
Secundū iudicē populi sic ⁊ mini
stri eius. ⁊ qualis rector est ciuitatis. tales ⁊ inhabitātes in ea. Rex ¶ ecclesie
insipiēs pdet populum suū. ⁊ ciui ¶ doctrinam ¶ pre
tates inhabitabūtur ꝑ sensum pru dicatorum. ¶ regimēq̄ christi
dentium. In manu dei potestas ¶ ecclesie. de qua dicitur. deus est in patus salutes in
medio terre ⁊ ¶ damnabilis. quia disperdet deus de
ciuitate sua omnes qui operantur iniquitatem.
terr̄e. ⁊ erectibilis omnis iniqui ¶ ordinē ꝓdicatorū
tas gentium. ⁊ vtilē rectorē in tps ¶ alias suscitabit ¶ dispēsatōe vel di
suscitabis sup illam. In manu dei spositōe ¶ ꝓdicatoris.
potestas hominis. ⁊ sup faciē scribę imponet honorē suū. Omnis in ¶ nō queras
vltionem. nec memor eris iurie ciuium tuorum
iurię ꝓximi ne memineris. ⁊ ni ¶ benefacite his q̄ oderūt vos ¶ abomi
hil agas in opibus iniurię. Odibi natō dñi omīs arrogans. hinc petrus air. deus super
lis coram deo est ⁊ hominib⁹ sup bis resistit. humilibus aūt dat grām
bia. ⁊ erectibilis omnis iniquitas gentium. Regnum a gente i gentē transfertur. ꝓpter iniusticias ⁊ iniurias ⁊ contumelias. ⁊ diuersos dolos. Auaro aūt nihil est scelestius. ¶ alias supbis ¶ cinis es et in ci
Quid superbit terra ⁊ cinis. Nihil est iniquius q̄m pecuniā amare nerem reverteris
¶ quid proderit homini. si vniuersum
mundū lucretur. anime vero sue detrimētū patiatur
Hic enī ⁊ animā suā venalē habz ¶ intentus vili lucro
qm̄ in vita sua proiecit intima sua ¶ virtutes.
¶ nulla potentia longa.
Omnis potentatus breuis vita.

¶ quasi auaricia inueterata difficile curatur. duz no
Languor ꝓlixior grauat medicum na est facile extinguitur
Breuem languorē p̄cidit medicus ⁊ rex hodie est ⁊ cras morietⁿ. Cum enī morietⁿ homo: hęreditabit serpentes ⁊ bestias ⁊ vermes. Initium supbię hois apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illum recessit cor ¶ alias. quoniā initiū omnis peccati ē supbia
eius. quoniā initiū peccati est ois supbia. Qui tenuerit illam: adimplebitur maledictis. ⁊ subuertet eū ¶ alias erbonorauit
in finez. Propterea exorauit dominus conuentus malorū. ⁊ destruxit eos vsq̄ in finē. Sedes ducum ¶ scribarū et pharisęorū
⁊ ¶ deposuit ꝓtē
tos de se. et ex. h. ⁊ ¶ ꝓ patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij
supborum destrurit. ⁊ sedere fecit ¶ ꝓdicatores euāgelij quibus dictum est. discite a
mansuetos pro eis. Radices gentium me quia mitis sum et humilis corde
¶ templum et cerimonias ¶ iudeorum
mites pro eis. Radices gentium supbarum arefecit deus. ⁊ plantauit humiles ex ipsis gentib⁹. Terras gentium euertit dñs. ⁊ pdidit eas vsq̄ ad fundamentū. Arefecit ex ipsis ⁊ dispdidit eos. ⁊ cessare fecit memoriā eorum a terra. Perdidit deus memoriam supborū. ⁊ reliquit memoriā humiliū sensu Nō est creata hominibus supbia. neq̄ ¶ genera
iracundia natōni mulierū. Semē tio de qua generatio rectorum benedicetur.
hominū honorabil⁹ hoc q̄ timet deum. semen aūt hoc erbonorabitur: quod ꝓterit mandata domini.
In medio fratrū rector illorū in honore. ⁊ qui timent deum erūt i oculis illius. Gloria diuitū honorato rum ⁊ pauperū timor dei est Non despicere hominē iustum paupem ⁊ non magnificare virū peccatorez diuitem. Magnus est iudex ⁊ potens ē i honore. ⁊ nō est maior illo qui timet deum. Seruo sensato liberi seruiēt. ⁊ vir prudens ⁊ disciplinatus nō murmurabit corrept⁹

ditas sine supbia. nemo enī supbus nisi cupidus ⁊ reconuerso.

¶ De supbia nasčę hęreles scimata. detractōes. inuidia. verbositas. iactātia. ptentiones ⁊ hmōi. q̄ ex cupiditate ꝓcedunt. Superbos ꝓo impantes. ebriosos. fornicarios. ⁊ hmōi cupiditas facit q̄ sine supbia esse non pñt. Laueam⁹ q̄ cupiditatē ⁊ supbiam. nō duo mala. sed vnū ⁊ q̄ omīa trahūt initiū

¶ Terras gēti. ⁊c Nō hrīm p romanos fundit⁹ deiecit. ⁊ rēpli succēdit. Hyancatores dispduit. Ad plecatores q̄s christianos. et martires christi posset hęc referri. Principes enī mundi qui plecuti sunt ecclam christi: mirabili morte iterierūt. ⁊ postmodū delecta est posteritas eorū. ⁊ gla martiꝝ exaltata ē Uñ Custodit dñs omnes dilī. se. et o. pec. di.

¶ Nō ē creata h. s. rē. Uicia nō sūt creata in hoīb. sed puersa volūtate repta. deo ⁊ fecit oia valde bona. sed initiū supbię est apostatare a deo.

¶ Anali p mollicies animi quā notat seruat muliebris. surgit ira dia quā virtutis superat constantia.

¶ Semē ho. ho. Doctores lā i honore sunt apō bonos mari me q̄ timēt dñm Uñ. Qui p̄sunt bñ pbiteri. duplia honore digni habeant rō.

¶ Gloria diuitū Vere gla ē timere dñm Qui ei timet. iusticiaz seruari i oīb Uñ Nolite in psonaꝝ acceptōne ieiu fidē habere.

¶ Magnus ē iudex rō. Licet potestas terr̄ena magis sit. timentem dñm pcellere non valet. timentib⁹ enī nihil deest. deuiēt aūt egerunt et eluctarunt rō.

¶ Seruo sensato rō. Hoc ad literā sepe euenit vt ignobilis generet. nobilitatis fortia ⁊ fide nobilibus ꝑ ferat. Uñ. Seruus sapiens dominabitur

filijs stultis. Mistice autē seruus ecclesiasticus qui deuote seruat religionem christianaz ꝓponit sinagoge. Cū maior seruiet minori. z iacob dilexi esau autem odio habui

¶ Melior ē. Quasi Melius est vt studeas semp in bono ope laborare. vñ reddat tibi merces iusticię. q̄s vt ꝑsumas dies i vanitate. z egeas illo pane q̄ de celo descendit.

¶ Qui in timore dei z obseruantia religionis statuet gl̄am suaz Unde. Qui gloriatur in dño glorietur

Ca. XI.

¶ Non laudes virū ꝛc. Quasi. ne iuxta spēm corporis estimes qualitatē mentis Unde. Nō respicias vultū eius. nec altitudinem staturę ei⁹. q̄m abieci eum. nec iactta i tuitum hominis indico. homo enim videt ea quę apparent. dñs aūt intuetur cor

¶ In bonoribus mundanis nō est ꝛp̄hiendum. q̄ transit mundus z concupiscentia eius

¶ Multi tiranni. ꝛc. Diuina dispensatione fit. vt qui indigni sunt apud homines. alijs ꝛponātur. z q̄ potētes fuerint opprimāt Populus quoq; indeorum qui de penitri nobilitate gloriabat. ꝓ infidelitate sua uictus est. z fidelis populus gentium subrogatus. b̄dictionē patri archę hereditauit.

¶ Priusq̄ audias. Qui prius rndet q̄ audiat. i. q̄ doctor

¶ Ignotans ignotabūtur ¶ Iactantiā z inscius non honorabit. Noli te ꝓhibet. q. omēs arrogās abominatō est apud deus. extollere in faciendo opere tuo. z no ¶ cessare a bono ope li cunctari in tempe angustię. Melior est qui operatur z abundat i omnibus. q̄ q̄ gloriatur z eget pane. ¶ humiliter. s. opa pietatis exerce. Fili i mansuetudine ¶ seruа animā ¶ a. spe future mercedis pro studio iusti laboris consolare.

tuam. z da illi honorē sēm meri ¶ Habebit de peccatoribꝰ ecōtrario. ¶ a. peccatis pollentem

tum suum. Peccante in animā suam quis iustificabit? Et quis honorificabit erbonorante animā suam? Pauper gloriaꝝ ꝓ disciplinā ¶ de ꝯsulabet dr. ꝓpe z timorē suum. z est homo qui honoratur ꝓpter substantiā suā diuitiarum sperare ¶ in tribulatiōb⁹. i necessi

Qui aūt gloriaꝝ in pauptate. quātantibus ¶ Cum recipiet. s. ꝓmissā retributiōes

tomagis in substantia. Et qui gloriatur in substantia. paupertatem vereatur. ¶ a. q̄ fiducia ponit in terrenorum abundantia ¶ futuram

Ca. XI.

¶ Fides quę ꝓ dilectionē operatur q̄ imitatur dñm dicentē. discite a me qz mi

Sapientia humiliati exaltabit caput illi⁹. ¶ patriarcharū. ꝓphetarū ¶ i celestib⁹ z in medio magnatorum considere illum faciet. Non laudes virum in specie sua. neq; spernas hominē in visu suo Breuis in volatilibus ¶ Apis acriter pungit. z mella conficit. sic in paruo corpore anima ingeniosa z acerrima viget. et dono cirine suauitatem profert

est apis. z inuium dulcoris habet fructus illius. In vestitu ne gloriaris vnq̄. nec i die honoris tui ex ¶ q̄ nollib⁹ vestitur in domibus regū sunt. ¶ Petrus quoq; subet mulieres non indui veste ꝑciosa. sed morum honestate

tollaris. q̄m mirabilia opa altissimi. z gloriosa z abscōsa z inuisa ¶ q̄ nemo potest plene iuestigare. vnde. O altitudo diuitiarū sa. et scie dei &c.

opera illius. Multi tiranni sederunt i throno. z insuspicabilis portauit dyadema. Multi potētes op ¶ iudei ¶ alias valde.

pressi sunt valde. z gloriosi traditi ¶ romanorū. ¶ de occultis

sunt in manus alteroꝝ. Priusquā ¶ aliena cordis noli temere iudicare. et in ore duorum vel trium stet omne verbum

interroges ne vituperes quēq̄. z cū ¶ vt ceteri timorē habeāt.

interrogaueris: corripe iuste Priusquā audias: ne respondeas verbum. z in medio seniorū ne adūci as loqui. De ea re quę te non molestat ne certaueris. z in iudicio peccantium ne consistas. Fili ne i multis ¶ auar⁹ non implebitur pecunia. ¶ habentes alimēta et

tis sint actus tui. z si diues fueris ꝗbus regamur bus contēti sim⁹. ¶ Auare diuitias congregans ¶ Non est

non eris imunis a delicto. Si em̄ ꝑ potestate accipiēris ꝑ dānū. ¶ veras diuitias

secutus fueris non apprehendes ¶ ꝑsequetur te ¶ supnas opes ¶ deuotē z exercitō opis

z non effugies si ꝓcucurreris. Est homo laborans z festinans. et deficiens impius. z tanto magis ñ abūdabit. Est homo marcidus egēs re ¶ vnde. formans luce et creans tene bras. faciens pace z creās malum

cupatione. plus deficiens virtute. z abundans pauptate. z oculꝰ dei respexit illum in bono. et erexit eū ab humilitate ꝑpuſ. z exaltauit capput eius. z mirati sunt in illo multi z honorauerunt deum. Bona z ¶ seducta ¶ al⁹ ¶ interitus carnis q̄ iusto iudicio ꝓ

mala. vita z mors. paupertas z honestas: a deo sunt. Datio dei pmanet iustis. z ꝓfectus illius succedet ¶ fidel⁹. ¶ virtutū. ¶ multiplicto mercedis.

sus habebunt ineternū. Est qui locupletatur parce agēdo. z hęc ꝑs mercedis illius i eo qui dicit. inue ¶ vnde in euangelio. anima comede et bibe. ecce

ni requiē mihi. et nunc māducabo tare in annos plurimos &c

de bonis meis solus. et nescit q̄ tē pus ꝑtereat et mors appropiquat et relinquat omia alijs et moriaꝝ. ¶ mandato dei ¶ me

Sta in testamento tuo z in illo collocando ¶ bono. s.

loquere. z in ope mandato⁹ tuo⁹ ¶ rsq; in finem

veterasce. Ne manseris in opibus peccatorum. Confide aūt in deo. z ¶ fide et caritate.

mane in loco tuo. Facile est em̄ in ¶ eterna beatitudine

oculis dei subito honestare pauperem. Benedictō dei in mercedē iusti festinat. et in honore velociꝰ pro ¶ remuneratō

cessus illius fructificat. Nec dicas ¶ hec vox est su perborū q̄ in potētia et diuitijs confidunt

quid est mihi opus. et quę erūt mihi ex hoc bōa? Ne dicas Sufficiēs ¶ nullius egeo

mihi sum. et q̄d ex hoc ¶ pessimabor? ¶ q̄d mali amodo sustinebo.

esse desiderat anteqūm discat. vt alioꝝ causas iudicare ꝓiusq̄ ꝑdiscat. stultum se esse demonstrat.

¶ Fili. Quasi. De superfluis ne sis curiosus. z peccantium prauitati nō ꝑsentias. nō solum eā qui faciunt mala. ꝗ qui ꝑsentiunt facientibus digni sunt morte.

¶ Filine in mꝫ. ꝛc. Multi sunt actus hereticoꝝ. q̄ vnitatem fidei z tramitē veritatis nō custodiunt. z labore vanū in libris cōponendis et ꝑpendunt. Rhetorica z dyaletica arte copiosi. nec immunes sunt a delicto. quia meditatō eoꝝ est in dolo. Unde ecclesiastes. Fili ne facias mꝫ tos libros quibus nō est finis. Omēs autē libri diuiꝫ scripturę qz consentiunt. vn⁹ liber sunt. Vñ. In capite libri scriptū ē de me ꝛc.

Terrenis lucris vl quibuslibet negocijs. quia pluribus intentꝰ minor ē ad singula sensus.

¶ Suscepta cura regiminis impar inenitur quisq; ad singula dū dividit ad multa. nec sua damna cōsiderat dū aliena ꝑtractat

¶ Est homo laborans. Christiana opa designat. i quibꝰ pauperes spū abundāt oī bus bonis. z egēt qui laborant in adquirendis diuitijs. Vñ. Diuites egerūt z esu. ꝛd.

¶ Est qui locupletat. Beatus illat et ignorat cui congregabit ea. Auarum z diuitem describit. qui suis ꝑit. z alijs deuorāda reliquit. Philosophi quoq; z hereticꝰ ꝑgrē gāt diuitias prauti dogmatis. vñ nullū ꝯlligunt fructū. ꝗ alijs relinquunt. qui veritatē z falsitatē dinoscunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Ante mortem. Stultū ē laudare pugnantē quasi iā victorem. Ille vero qui bene videt agere: nescim⁹ si velit vl̄ possit perseverare.

¶Cautā ꝛ prouidus vocet esse cōtra iguotū ꝛ phibet societatē hereticorum: ne simulationi eorum acquiescere vlis qui veniunt in vestimētis ouium. intrinsecus autē sunt lupi rapaces.

¶Sicut em̄ eructant. Similitudinē sagacior animalium. ꝛ pspicacior possit: vt ostēderet: quia qui prudētes estimant: sepe versutia hereticor capiūtur: sicut em̄ venter plenus male digestum cibum fetide eructat: ita hereticor cōmoda fraudulenter pducunt dolosa psilia: vt quoscūq; possint in caueā errois ꝛ laqueum deceptōis ꝓcipiēt

Ca. XII

¶Mō est ei bñ q. a. ꝛc. Grauissimū peccatū est nolle penitere: nec peccata elemosinis redimere. ñ peccata peccatis addere. Vñ Super tribus sceleribus dimaſci. ꝛ sup quattuor nō ꝙuertam eam

¶Dubiā ꝛ dolosam doctrinaz quā in exo

¶Beatus vir qui semp est pauidus.

In die bonorum ne immemor sis ꝯne aduersitate frāgaris

malorꝝ ꝛ in die malorꝝ ne immemor sis bonorꝝ. quoniā facile est coram deo in die obitꝰ retribuere vnicuique secundum vias suas. Malicia horę obliuionem facit luxurię maxime. ꝛ in fine hominis denudatō operꝝ illius Ante mortē ne laudes hominem quēquā. qm̄ i filijs suis agnoscitur vir. Non omnē hominē ꝺucas in domū tuā. multę em̄ sunt insidię doloſi. Sicut em̄ eructant pcordia fetentiū. ꝛ sicut pspector videns casum ꝓximi sui. Bona em̄ in mala ꝙuertens insidiaſ. ꝛ in electis imponit maculaz. Ab scintilla vna augetur ignis. ꝛ ab vno dolo so augetur sanguis. homo em̄ pecatoꝛ sanguini insidiatur Attende tibi a pestifero. fabricat em̄ mala. ne forte inducat sup te subsannationem in ꝑpetuum. Admitte ad te nem hereticoꝝ qui aliena sunt a deo. ꝛpe vel alienigenam. ꝛ subuertet te in turbine. ꝛ abalienabit te a vñs ꝓpriſ

Ca. XII

Monet simplici animo elemosinaz facere. vnde. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus.

Si benefeceris scito cui feceris. et erit gratia bonis tuis multa. Bene fac iusto. ꝛ inuenies retributionē maiorem. ꝛ si non ab ipso: certe a dño Non est ei bene qui assiduus est in malis. ꝛ elemosinam non dāti. qm̄ ꝛ altissimus odio habz peccatores et misertus est penitentibus. Da qui indigenti elemosinā tribuit. nec ꝑ delicto sperem misericordiā ꝛ ne suscipias peccato

nit. misericordiā fere facit. natura enim respicięda ē non persona

rem. ꝛ impijs ꝛ peccatoribus reddet vindictam custodiēs eos i die vindictę. Da bono. ꝛ nō receperis peccatorē. Benefac humili. ꝛ non dederis impio. Prohibe panes illi dare. ne in ipsis potentior te sit. Nam duplicia mala inuenies i omnibus bonis quęcunq; feceris illi quoniā ꝛ altissimꝰ odio habz peccatores. ꝛ impijs reddet vindictaz Non agnoscet in bonis amicus. ꝛ non abscondet in malis inimicꝰ In bonis viri inimici illius. in tristitia est in omnibus vijs suis. Cum dulcia ꝛ i malicia illius amicꝰ agnitus est. Non credas inimico tuo i ęternum. Sicut enī atramentum eruginat nequicia illius. Et si humiliatus vadat curuus. abijce animā tuum. ꝛ custodi te ab illo. Nō statuas illum penes te. nec sedeat ad derteram tuā. ne cōuersus stet in loco tuo. ne forte cōuersus in locum tuū inquirat cathedrā tuam'. et in nouissimo cognoscas verba mea. ꝛ in sermonibus meis stimuletis. quia non credidisti? ꝛ quasi. hereticis offici coarguitur leris. Quis miserebitur incantatori a serpente pcusso. ꝛ omnibus qui appropiant bestijs. ꝛ qui comitatur cum viro iniquo. ꝛ obuolutus est in peccatis eius? Una hora tecum pmanebit. Si aūt declinaueris nō supportabit. In labijs suis indulcat inimicus. ꝛ in corde suo insidiatur vt subuertat te in foueam. In oculis suis lacrimatur inimicus. ꝛ si inuenerit tempꝰ non satiabitur sanguine. Si incurrerit tibi mala: inuenies ēm illic priorē. In oculis suis lacrimatur inimicꝰ

sitōe diuine scripture expendunt.

¶Da bono ꝛ nō re. p. ꝛc. Similitudo bia legit. Panē tuū ꝛ vinū sup sepulturaz iusti cōstitue. ꝛ noli ei eo māducare ꝛ bibere cū peccatorib⁹. i. pro eo qꝝ peccatores sunt: noli ꝓmunicare. sicut qui nutriūt histriones: aut ebriſtant ebriſti pauperes. Qui aūt dat indigenti peccatori non qꝝ peccator est. ſ quia bō est. nō peccatorē sed iustū nutrit. qꝝ culpā nō dligit ſ naturam. Si peccatorē ꝛ impiū hereticū intelligis. dum in errore sunt. nō est communicandū cum illis. Vnde. Nolite sanctū dare canibus ꝛc.

¶Nō agnoscet. ꝛc. Facilius amicus ꝛ inimicus in aduersitate ꝓbant'. quia multi amici mense qui nō ꝑmanēt in die necessitatis. Verus igitur erat amicus qui dicebat. Quis infirmatur ꝛ ego nō infirmor.

¶Nō credas inimico t. ꝛc. Historice de fallis amicis agit a quibꝰ cauere debem⁹ misticē vero hereticos notat. qui nō vere sūt amici quoꝝ doctrina plena est rubigine erroris ꝛ nequicię. quoruꝫ sermo serpit vt cancer. cui⁹ fideles et catholicos se fingant. Nō ergo eis ꝑsentiamus nec potestates tribuam⁹ quā significat dextera. ne a loco nrō id est. statu rectę fidei nos deiciant. nitūtur em̄ cathedram nostrā. id est. doctrinam maliciose subuertere

¶Quis miserebitur in. Hereticō q officiū doctoris gerit. ꝛ dicit se medicū animarum. Si em̄ sal insipiens tuā fuerit ad nihilū valet vltrā. nisi vt mittatur foras. ꝛ ꝓcalcet ab hominibus.

¶In labus suis ꝛc. His sententijs notat eos: qui in corde ꝛ corde loquūt. ꝛ inſidiātur. vt interficiāt innocētē

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Qui cū aliquē tra perint mouent caput. plaudūt manu. z alīt cū malefecerint.

Ca. XIII

¶ Qui tetigerit pice zc. Per similitudinē ondit noīū ee supbo ꝓmunicare. qui pollut nigredine viciorū maculare nō cessat nitorē humiliū Vnde Amic⁹ stultor efficiet similis. Infirmi em̄ vedinare debēt societatē malorū ne mala que frequēter aspiciūt imitari velint

¶ Pond⁹ super zc. Rab. Hec moraliter nos instruūt vt humilia seq̄mur superba fugiam⁹. qz deꝰ supbis resistit hu. aūt dat g. Misticē aūt dicet vt dictū. i. iudeū q̄ in litera legis glatur et hereticū q̄ spernit sensus catholicū vanis confisum argumētis omnino fugiam⁹. qz eū inanit nos bis z ter. duz testamēto⁹ sinceritatē corrūpendo z fidē sancte trinitatis blasphemando. In nouissimo vo quos decipiunt rident. qz eterna ꝓfusione dignos oūdent. cū in eternū cruciabūtur.

¶ Noli esse zc Nō virtutē humilitatē abhoret. ꝙ autoritatē firmā ptra expugnatores veritatis dicet tenere quibꝫ fortē resistendū

¶ Aduocat⁹ zc. Modeste agendū e cū potētibꝫ hui⁹ sculi q̄ frequent deridēt innocentiū simplicitatē. q̄ bus tū debitū honorē cōferre deb em⁹. ꝙ non cōtra eū vel ptra mādata ei⁹. Vñ. Omnes honorate. fraternitatē diligite. deū timete. regē honorificate.

¶ Laue. z. a. d. zc Quasi. Nihil tutum apud amatores mūdi q̄ mutabilia sequūt. et cū illis mutant. Vñ. Stult⁹ vt luna mutat. Possunt i his hereticī z falsi christiani itelligi. q̄bꝫ nō est credēdū qz inconstātes sunt in omnibus vijs suis.

¶ Omni vita zc. Leteris resultatis qđ stabile e z eternū ꝓmē z quasi adiuuans suffodiet plātas tuas. Caput suū mouebit. z plaudebit manu. z multa susurrans cō mutabit vultum suum.

Ca. XIII.

QVi tetigerit picem inquinabitur ab ea. z qui ꝓmunicauerit supbo induet supbiam. Pondus sup se tollit q̄ honestiori se ꝓmunicet. Et ditiori te ne socius fueris. Quid ꝓmunicabit cacabus ad ollaz? Quando em̄ se colliserint confringetur. Diues iniuste egit z fremebit. pauper autē lesus tacebit. Si largitus fueris assumet te. z si non habueris derelinquet te. Si habes cōuiuet tecum z euacuabit te. z ipse nō dolebit sup te. Si necessarius illi fueris: supplātabit te. z subridēs spez dabit narrans tibi omnia bona et dicet. Quid opus est tibi. Et confundet te in cibis suis. donec te exinaniat bis z ter. z i nouissimo deridet te. Postea videns derelinquet te. z caput suum mouebit ad te Humiliare deo. z expecta manū eius. Attende ne seducatus in stultitia humilieris. Noli esse humilis in sapientia tua. z ne humiliatus i stulticiam seducaris. Aduocatus a potentiore discede. et hoc em̄ magis te aduocabit. Ne improb⁹ sis ne impingaris. z ne longe sis ab eo ne eas in oblitionem. Ne retineas et equo loqui cum illo. nec credas multis verbis illius. Et multa em̄ loquela temptabit te. z subridēs interrogabit te de absconditis tuis. Immitis animus illius z conseruabit verba tua. z non pcet de malicia z de vinculis. Caue tibi z attende diligenter auditui tuo. quoniam cū subuersione tua ambulas Audiens vero illa quasi in somnis vide. z vigilabis. Omni vita tua dilige deum. z inuoca illum in salute tua Omne animal diligit simile sibi. sic z omnis homo ꝓximus sibi. Omnis caro ad similē sibi cōiungetur. z omis homo simili sui sociabitur. Sicut cōmunicabit lupus agno aliquādo. sic peccator iusto. Quę ꝓmunicatio sancto hominī ad canem? aut quę ps bona diuiti ad pauperem? Uenatō leonis onager in deserto: sic pascua sunt diuitum paupes. Et sicut abominatio supbo humilitas. sic z execratō diuitis paup. Diues ꝓmotus confirmatur ab amicis suis. humil' autem cum ceciderit expellet et a notis. Diuiti decepto multi recuperatorē. locutus est supba. z iustificauerunt illum. Humilis deceptus est. insup z arguitur. locutus ē sensate z non est ei datus loc⁹. Diues locutus est. z omnes tacuerunt. z verbum illius vsq̄ ad nubes pducent. Pauper locutus ē. z dicunt Quis est hic? Et si offenderit sub (scripturarum q̄ meditando et bene opando congregatur) uertent illum. Bona est substantia (id est. que non fraudulenter ad quintur. nec conscientiam conturbat.) cui non est peccatum in conscientia. (hereticoꝝ doctrīa inops veritatis. q̄ pauca z nequissima pauperas in ore impij verbis pparatur ista paupertas) Cor hominis immutat faciē illius siue in bono siue in malo. Uestigiū cordis boni. z faciem bonā difficile inuenies. z cū labore

Ca. XIIII.

BEatus vir qui non est lapsus verbo ex dat. i. vt deū diligas z mādata eius custodias. z auxiliū ei⁹ quotidie implores. qz ape ē vōis omnib⁹ inuocātibus cum in veritate.

¶ Ome animal. Ad superiora respicit vt diuitū. s. z potentū societatē dedines. et ei coniungaris. q̄ studio z religione tibi ꝓfore ē Decet cū amicis sic firma quā similitudo ꝓtutum sociat

¶ Sicut cōmu. zc Rapacitas lupi cū agni innocētia nō conuenit. nec auari rabies cū modestia simplicis Nulla em̄ ꝓmunicatō mūdicię cū immūdicia Sic em̄ canis reuertit ad vomitū. ita qui iterat stulticiā suā. Nulla ergo paritas superbi diuitis cum humilitate paupis christi

¶ Diues cōmotus zc. Nō te dimittet paupe incepat crecę qz multi sunt q̄ diuitis facta z dicta extollūt. pauci q̄ doctrinaz humiliū z virtutes intelligūt Arrogātes inueniunt p̄dicatores. humiles vo contemptores. Vñ. Diuitię addunt amicos. a paupe vero z bi qđ habuit separant

¶ Cor hominis i. Iudicio vultus mētis mutatio deprehendit Unde. Cor gaudens exhilarat faciez. in merore animi deicit spūs

¶ Uestigium cordis zc Quia multi simulati z ficti. ideo difficile inuenitur. in quo cor z facies. i. cogitatō et opatio. atq̄ doctrina in bono conueniāt cum aūt hoc inuenies da gloriam deo. quia hoc eius donū est.

Ca. XIIII

¶ Lapsus. Peccādo. Dicit iacobus ait. Qui in verbo non offendit. pfectus est illo sc̄z verbo. cuius offensionez humana potest vitare fragilitas.

¶ Uiro cupido. Auariaç pelle describit quę excruciat auarum. ne consequat' laboris sui fructum. qui thesaurisat z igno. cui conferat.

¶ Qui sibi neq̃ est ꝛc. Hęc ad īrām mente auari z inuidi describunt. qui de bonis suis non letantur. allegorice ꝙo significat philosophos et hęreticos qui sine fide christi cōgregant diuitias praui dogmatis quę nihil pficiunt eis. imo penā pferunt eternam.

¶ Et si benefecerit. Dicerat nihil esse nequius illo qui sibi inuidet. i. qui legitime nō vtitur bonis suis. z negligit habere bonū misericordię z largitatis. nunc ꝙo idē repetit.

¶ Insatiabilis. Quia sine fructu bonorum consumit vitā. z sterilē animā gehēnę ignibus tradit cruciādam.

¶ Oculus malꝰ. Hęreticoꝝ oculꝰ semp malis est intentus. et panē celestem. i. intellectum diuinę sapientię non meretur. z in scripturę mensa marcescat indigentia.

¶ Fili si habes. ꝛc. Hortat' vt cōtempta mundi luxuria. bonoꝝ opm oblationes deo offeramus. qz breue est spacium vitę in quo operari possimus. post mortē enī q̃ festinat non est tempꝰ operandi. sed mercedē recipiendi. Dū Operamini dum dies est. Scit enī nox. quādo iā non licet operari.

¶ Omnis caro si. fe. ve. ꝛc. Sicut fenū in terra vel. folū in arbore nascit. crescit. vigore suo. z nō est stimulatus in tristicia delicti. Fœlix qui nō habuit animam suam. ne animi non frangitur re desperet. quibꝰ mi sui tristicia. z nō excidit ab spe bonis pro quibus speranda sunt eterna ꝑmia sua. Uiro cupido z tenaci sine ratione est substantia. z homini liuido ad quid aux? Qui aceruat er animo suo iniuste alijs congregat. et i bonis illius alius luxuriabit. Qui sibi nequam est. cui alij bonꝰ erit? Et nō iocundabitur in bonis suis. Qui sibi inuider: nihil est illo nequius. z hęc est redditō malicię illius. Et si benefecerit. ignoranter z nō volens facit. z in nouissimo manifestat maliciam suā. Nequā ē oculus liuidi. z auertens faciem z despiciens animā suā. Insatiabilis oculus cupidi in pte iniquitatis. non satiabitur donec consumat in iusticiam arefaciens animā suam. Oculus malus ad mala. z nō satiabitur pane indigens. z in tristicia erit sup mensam suā. Fili si habes benefac tecum. z deo dignas oblationes offer. Memor esto quoniā mors non tardabit. z testamentum inferoꝝ quod demonstratum est tibi. Testamentū enī hoīs mundi mors mors est. Ante mortē benefac amico tuo. z sedz vires tuas erpor rigens da pauꝑi. Nō defraudeꝛis a die bono. z particula diei boni nō te ꝑtereat. Nonne alijs relinques dolores z labores tuos? In diuisione sortis da z accipe. z iustifica animā tuam. Ante obitum tuū operare iusticiam. quoniā non ē apud inferos inuenire cibum. Omis caro sicut fenuz veterascet. z sicut folium fructificans in arbore viridi. Alia generantur z alia deijciuntur sic generatio carnis z sanguinis. alia finit z alia nascit. Omne opꝰ corruptibile in fine deficiet. et qui operatur illud honorabitur in illo. Beatus vir qui in sapientia morabitur. z qui in iusticia meditabit. et cogitabit circūspectionē dei. Qui excogitat vias illius i corde suo. z in absconditis illius ītelligens: vadens post illum quasi indagator z in vijs illius ꝓsistens. Qui respicit ꝑ fenestras illius. et audiens ostia illius audiens. Qui requiescit iuxta domū illius. z in parietibus illius figens palum. Statuet casulam suam ad manus illius. et requiescent in casula illius bona ꝑ cuncta. Statuet filios suos sub tegmine illius. z sub ramis illiꝰ morabitur. Protegeꝛ sub tegmine illius ab estu. z in gloria eius requiescet.

Ca. XV.

Qui timet deū faciet bona. z q̃ tenens est iusticię apprehendet illaz. z obuiabit illi quasi mater honorifica. et quasi mulier a virginitate sua suscipiet illum. Libauit illū pane vitę et intellectus. et aqua sapię salutaris potabit illum. Et firmabitur in

¶ Beatus vir qui Beati immaculati in via: qui ambulāt in lege domini. Beati qui scru. testi. cā ꝛc.

¶ Statuet ca. id ē doctoris officiū agens sanę doctrinę opa instituę continget. vt auditores verbo et exemplo instruat.

¶ Aquasapientie salutaris. Bñ ipse ritulsanct. Usi. Qui biberit aquā quā ego dabo vobis. fiet in eo fons aquę salientis in vitā eternā. i. nō cedet psecutōi. vbertię prauitati.

¶ Et in medio e. Apostolos ꝓdicatores euangelij significat quos dei sapiẽtia id ẽ christus eccliæ ꝓposuit.

¶ Homines stulti nõ ap. Pagani et ydolatræ iudei q̃ crucifigunt filium dei. sequẽtes vmbrã legis et respuẽtes veritatẽ euãgelij. vel hæretici q̃ scripturas puertunt.

¶ Et viri veraces Omnis qui est ex veritate audit vocẽ meã

¶ In ore peccatoris. Hæreticorum. qui doctrinã patrum despiciunt. et simplices decipiunt

¶ Donum largitatis non inuidet deus alicui qui vult omẽs homines saluos fieri.

¶ Nõ dicas ꝛc. Nõ sunt mala nostra deo imputanda. cui nõ sunt necessaria. Unde Deus itemptator malum est.

¶ Cõstituit ho. Ad imaginẽ et similitudinem suã. et liberum arbitrium dedit ei

¶ Si volueris m. cõ. ꝛc. ad est. si volueris implere opa et mãdata dei. habebis consolationẽ. si cõtempseris: gehennæ ardorem.

§ a. nõ cedet ꝓficuũi vel hæretice ꝓsultati illo et nõ flectetur. et continebit illum
§ qui expectãt te non confundẽtur. et confundantur om. qui o.
et nõ confundetur. et exaltabit illum
§ gregẽ doctorũ.
apud primos suos Et in medio ec
§ vt dicant que intelligunt
clesiæ aperiet os eius. et adimplebit il
§ quo sapiunt et intelligunt
lum spũ sapientiæ et intellectus. et
§ dignitate sacerdotij
stolam gloriæ vestiet eum Jocundi
§ a. abunde dedit
tatem et exultationem thesaurisabit
vt alijs impẽrti possit § quia filij
sup illum. et nomine eterno hæredi
§ hæretici. § spiritus dei vocabitur
tabit illum. Homines stulti nõ ap
§ vel viderant § catholici. religiosi
prehendent illam. et homines sen
§ obediendo quibus ipsa obuiat monendo et ꝓmouendo § hæretica.
sati obuiabunt illi. Homies stulti
non uidebunt eam. longe enim abest
§ hæretici qui veri
a superbia et dolo. Uiri mẽdaces nõ
tatem contemnunt § catholici
erunt illius memores. et viri veraces
§ credẽdo. meditãdo. opando.
§ ꝓfectum virtutum.
ces inuenient in illa. et successus habebunt vsq; ad inspectionem dei.
§ contemplatiõem.
§ bo placita § dicatõ § hæreticorum
Non est speciosa laus in ore pecca
§ q̃ dispergit deus. v. la. do. et l. m.
toris. quia non est a domino missa
§ nata § omnis sapientia a deo
sus. qm profecta est a deo sapiẽtia
mano deo est § patre § dei filio
Sapientiæ enim dei astabit laus. et
in ore fideli abundabit. et domina
§ fideli suo.
tor dabit eam illi Non diceris. per
§ Quasi. seruo mandata et deus
deum abest. Quæ enim odit: ne fece
§ fallũ et vel ut
ris. Non dicas. ille me iplanabit
Non enim necessarij sunt ei homies
§ Sicut omnẽ errorẽ detestatur deus. sic et
impij Omne execramentũ erroris
qui timent eum.
odit dominus. et nõ erit amabile ti
mentibus deum. Deus ab initio cõ
§ pote
stituit hominẽ. et reliquit illũ i ma
§ ne de ligno vi
nu consilij sui. et adiecit mandata et
te comederet
ꝓcepta sua. Si volueris mandata
§ ab insidijs dyaboli
conseruare. et conseruabunt te. et i
§ vnde. Si quis sermonem meum seruauerit. mortẽ non videbit æternum § alias seruabit
ꝑpetuum placitam fidem seruare.
§ refrigerijs § tribulatões. § Si
Apposuit tibi aquã et ignem. ad qd̃
vis ad vitam ingredi serua mandata
volueris porrige manũ tuã. Ante
§ eterna § infinita § omnis arbor
que non facit fructum bonũ ejcietur et in ig. mit.
hominem vita et mors. bonũ et ma
lum. Quod placuerit ei dabitur illi
qm multa sapiẽtia dei. et fortis i potentia. et videns omnes sine inter
§ ad quos respicit misericordia eius. q̃ ea respicit que p̃acent sibi. unde Nouit dominus ꝓmissione. Oculi domini ad timẽtes
am iustorum. et iter impiorum perdit
eum. et ipe agnoscit omnẽ operam
§ nõ e dẽ auctor peccõrũ
hominis. Nemini mandauit ipie
agere. et nemini dedit spacium peccandi. Non enim concupiscet multitudinem filiorum infideliũ et inutiliũ

Ca. XVI.

Ne iocunderis

§ discipulus inobedientibus.
in filijs impijs si multi
plicentur. nec oblecteris sup ipsos
§ si talis vel seruilis q̃ est instrum sapientie.
si non est timor dei in illis. Nõ credas vitæ illorum. et ne respereris in
§ quia inutiles. § Si oculus tuus
labores illorum. Melior est enim vnus
scandalizat te. eruc eum et proijce abs te.
timens deum. q̃m mille filij impij.
§ peruatum sine magisterio
Et vtile est mori sine filijs. q̃m relin
§ discipulos § discordie. § Catholico po
quere impios filios. Ab vno sen
pulo qui in vnitate fidei conuersatur.
§ ecclesia. § hereti
sato inhabitabitur patria. et tribus
cis oppugnantibus fidem sancte trinitatis
impijs deseretur. Multa alia vidit oculus meus. et fortiora horũ
audiuit auris mea. In synagoga
§ yltonis.
peccantium exardebit ignis. et in
§ divine indignatõnis.
gente incredibili exardescet ira.
Non erouauerunt ꝑ peccatis suis
antiqui gigantes. qui destructi sũt
confidentes fortitudini suæ. et non pe
§ q̃ aliens sunt a catholica fide
percit pegrinatõni eorum. sed peussit
eos et execratus est illos. Pre su
§ q̃. § fugiunt i peccato suo. et cõtemnit iudicũ ꝺi
perbia verbi illorum nõ misertus est
illis. gentẽ totã ꝓdens et extollentẽ
§ qui exierũt de egipto
se in suis peccatis. Et sicut sercẽta
et ꝓ duricia cordis sui ꝓstrati sunt i deserto.
milia peditum qui cõgregati sunt i
duricia cordis sui. et si vnus fuisset
§ superbus.
ceruicatus. mirum si fuisset immu
§ sup nãcẽs eũ § sup cõtẽptores.
nis Misericordia eni et ira cũ illo.
§ apud eũ multa valẽ deuota ois.
§ sup impenitentes
potens ẽ erozatõ. et effundens irã

¶ Qm̃ multa sa. ꝛc. Nullus põt ꝑsciẽtiam dei effugere. omnia enim nuda et aperta Vñ. Quo ibo a spũ tuo. et quo a facie t. fugiã

¶ Necesse est q̃ vt nihil faciat hõ nisi qd̃ dignum est cõspectui diuino

¶ Nemini mandauit. Non ẽ auctor deus peccãdi. nec spacium pecdit in quo hõ i pune peccare possit. sp bona ꝓpit et mala interdicit

¶ Solumõ placet ei qd̃ bonũ est. iniquitas aũt et inutilitas displicet. qm̃ iustus deus et iusticias dilexit.

Ca. XVI.

¶ Ab vno sen. Qui sm̃ suã regulam scripturæ fide et opẽ manet i semita iusticiæ

¶ Impius. s. qui cogitatõne. locutõe. opẽ seipsos sequestrant a societate bonorũ

¶ Multa alia vidit. Quanto quis ardentius legẽ dei discit tanto magis illustratur lumine sapientiæ Unde q̃ habet mãdata mea et seruat ea ille est q̃ diligit me. Qui aũt diligit me. diliget a patre meo. et ego diligã eum et manifestabo ei meipsum

¶ Non erouauerunt. Antiqui gigantes deliciis terrenis irretiti. et sarcina peccatorum grauati. vel hæretici qui confidunt in virtute sua. et in diuitijs dyaleticæ et retorice gloriantur

¶ Misericordia em et ira. Diuina clemẽtia et iustitia equalitatẽ seruat nec vni nec pluribus ꝑcit. nullus peccatum dimittit impunitus. aut homo enim aut deꝰ punit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Qui intēdit custo/
dire mādata dī in ipe
bus pegrinatōis ꝛ pec
cata purgare cū gemi/
tu ꝛ lacrimis ꝛsolatōz
habebit. Cū. Beati
q̄ lugēt qm ipi cō. Et
alibi Qui sectr iusticiā
ꝛ misericordiā ·iueniet
vitā ꝛ iustica ꝛ gl̄am.

¶ Non dicas A
deo ꝛc. Reprehēdit
cos q̄ tū credūt nō ea
rare mortalia. Vnde
eliphaz. Quid em̄ no-
uit dūs: ꝛ q̄si p caligi/
nē indicat. nubes lati
bulū ei⁹ nec nrā cōside
rat. Hinc paulus ait.
Viu⁹ est sermo dī ꝛ ef
ficax · ꝛ penetrabilior
oīi gladio ancipiti · ꝛ
ptingēs vsq; ad divi
sionē aīe ac spūs. Cō
pagū q̄z ac medullarū
ꝛ discretor cogitatōnū
ꝛ intentionū cordis

¶ Ecce celum ꝛc.
Quasi. Si maiora p
volūtate sua dispēsat
ꝛ ꝓtrahendit · minora
eā latere nō pñt · ad⁹
nutū oia paueāt ꝛ ꝓtre
mescāt. ꝛ nō est q̄ possit
ei⁹ resistere voluntati.

¶ Sed opera iu
sticie ꝛc. Nemo enī
orare pōt altitudinē iu
sticie eius nec sustinere
instricie distrectionē

¶ A quibusdam.
ydolatris. hereticis. ꝛ
falsis catholicis. Non
em̄ auditores legis iu
stificant. ß factores

¶ Et dicā ego. ꝛc.
Qui intēto corde deli
derat noticiā virtutis
habere · itellectū sobri
um cū effectu ꝑtutū ca
pit in lege dei pāpere ·
ꝛ ad grām dī pōt ptin
gere. vt sciat opm dei
rōm · q̄ ab initō ordi
nauit. ꝛ statu rectitu
dinis permanere decre
uit. Hz qz ps creature
dyabolo ꝓsentiēs eccī
dit auctoris potentia
surrexit. Quia em̄ mi
rabilit⁹ verbū suū ho
minē ꝓdidit · p ipm mi
rabil⁹ repauit. ꝛ de ce
tero sē ꝛ iuste viuere
docuit · vt qđ origo ñ
custodierat reparāto cō
seruaret. ß aliqno m ō
scām hīstoriā explicat. ß statū sancte eccīe apte manifestat

¶ Distinxit p. Singulaꝛ gētiū originē p diuersas ptes mūdi discrenit
vt q̄lib gens pentis sui vocabulo denominata ꝓprias sedes possideret. Mi
stice aūt divina sapīa eccliaz instituēs · p totū orbis ptes dilatauit. ꝛ in sin
gulis gentib collocauit · vt in diuersis locis diuersa noīa vendicaret sibi.
vñ iobs. in apo. angelo smirne eccīe scribit. ꝛ pgami ꝛ thiatire ꝛ ceteris ·

¶ Nō sis incre. ꝛc. Dixit supi⁹ quō ab initō de⁹ in sūa ꝛ iudicō ordi
nauit opa sua · ñ cies
posita sentēcia audito
rē hortaī · ne incredibi
lis ꝙbo illi⁹ a statute
ritudinis flectaī. ꝛ ad
narratōz redu oīdēs
quō clemētia dei gn⁹
humanū reparauit lic.
Post hec de⁹ in terrā
respexit ꝛc.

¶ Denunciauit
cogitatōnes archana.
Viu. Intellexisti cogi
tatōes meas de longe
ꝛ dūs nouit cogitatio
nes hoim. Ca. XVII.

¶ Scām imagi
nem. vt sic vivat · la
piat. ꝛ memoriā habe
at · ꝛ intellectū ꝛ volū
tatē. Viu. Diliges do
minū deū tuū ex to.c.
t. ex t. a. t. ꝛ ex t. mē. t.
id ē. ex toto intellectu.
volūtate et memoria.
Sic aūt et patre filiū
et vtroq; spūs. ita ex i
tellectu volūtas. et ex
vtroq; memoria. necsi
ne his trib pōt ee aīa
pfecta. nec vnū ex̄tum
ad beatitudinē ptinet
sine alijs integrū ꝓstat
ꝛ sic de⁹ pat⁹ de⁹ filiꝰ.
de⁹ spūsc̄ⁱ⁹ ē. ꝛ tū nō
tres dij ß vn⁹ de⁹ tres
hīs psonas. ita et aīa
intellect⁹. aīa volūtas
aīa memoria. ñ tñ tres
aīe ß vna aīa tres hīs
ptātes vt dignitates.
in qb imagine dei mi
rabilit gerit. qb⁹ q̄si ex
cellētioib⁹ intrinsic di
ligere ꝓditoē · vt q̄tū
itelligat et diligat ipi
memoria habeat. nec
sufficit deo intellectus
nisi volūtas siti amo
re ei⁹. nec ista duo nisi
memoria addat. q̄si p
mente intelligētis ꝛ di
ligētis maneat de⁹. q̄
sicut nullū momentū
est quo nō vtat⁹ vt
fruat⁹ dei bonitate. ita
semp in memoria vīs
pñs esse. ad illius dine
quoq; dei fas est hō
vt sic de⁹ caritas ē bo
nus. iustus. mitis. mise
ricors. ita hō caritatē
habeat. et sit bon⁹ iu
stus ꝛc

¶ Et scām se. Vn
de. Induite nouū ho
minem qui scām deū
creatus est in iusticia et veritatis sanctitate

¶ Et dedit illi po. quia in hoc quoq; factus est homo ad imaginē dei
quo irrationabilib ratōe antecellit · et ea regit. et dominaī in eis. et omnia
creatorē agnoscit. Sed quia honorē suū non intellexit compatus est iumē
tis insipientibus.

¶ Creauit ex ipso. Sicut de latere ade dormientis formata est eua.
sic de latere christi i cruce morientis etiam sanguis et aq̄. ō qb⁹ formaī eccīa

---

Ecclesiasticus Ca. XVII

ꝙ vniuerse vie dūi misericordia et veritas
Scām misericordiā suaz sic corre
ꝙ reddet vnicuiq; scām opa sua
ctio illius hominē ꝙ scām opa sua
ꝙ vindictam.
iudicat. Non effugiet in rapinam
ꝙ qz paciēcia pauper non pe
peccatoz · ꝛ non retardabit sufferē
ribit i finem. Sed bigne remunerabitur. vnde. Beati
tia misericordia faciētis. Omnis
misericordes quo.ap.mi.con.
misericordia faciet locuz vnicuiq;
ꝙ Qui semīat in benedictōnibus. de bēedi
scām meritum opm suoꝝ. ꝛ scām
ctionibus metet vitā eternam.
intellectum pegrinatōis illius.
Non dicas A deo abscondar · ꝛ ex
summo quis mei memorabit: In
populo magno nō agnoscar Quę
est em̄ anima mea in tam immensa
ꝙ celestia multa angelicas vir
tutes intelligit. de qbus ōz. laudate eum celi celoz.
creatura: Ecce celum ꝛ celi celoz ·
ꝙ inferi ꝙ .i. vniuersa creatura terrena
abyssus ꝛ vniuersa terra · ꝛ quę in
eis sunt in conspectu illius cōmo
ꝙ terroꝛ ꝙ maiozes pricipes ꝙ mmoreꝝ.
uebuntur · montes simul et colles
ꝙ consilia hominū
ꝛ fundamenta terrę · ꝛ cum conspe
ꝙ creauit
xerit illa deus: tremoze ꝓcutiētur.
Et in omnibus his insensatuz est
ꝙ stupoꝛū ꝙ cui nubil occultū
coz · ꝛ omne coz intelligitur ab illo
ꝙ profunditatē cōsilij. ꝙ poten
ꝛ viaꝰ illius quis intelligit: Et pro
tiam iudicij
cellam quā nec oculus videbit ho
ꝙ qz incomprehensibilia sunt iudicia eius.
minis: Nam plurima illius opera
sunt in absconsis · sed opa iusticię
eius quis enunciabit · aut quis su
stinebit: Longe enī est testamentū
a quibusdam. ꝛ interrogatō homi
ꝙ vt in fine qñ omēs reddent rōem ꝓ
num in consummatione est. Qui
animab⁹ suis.
ꝙ recedens a veritatis tramite ꝙ q. sipunc pos
sit peccare. ꝙ falsa ꝓ ve
minoꝛatur corde cogitat inania. et
ris componit dogmata.
vir imprudens ꝛ erraꝰ cogitat stul
ꝙ fidei veritatem.
ta. Audi me fili · ꝛ disce disciplinā
sensuꝰ · ꝛ in verbis meis attende in
corde tuo · ꝛ dicam in equitate di
sciplinam · ꝛ scrutaboꝛ enarrare sa
pientiam · ꝛ in verbis meis attēde
in corde tuo. ꝛ dico in equitate spi
ritus. virtutes quas posuit deꝰ in
ꝙ mirabiliter.
opa sua ab initio. ꝛ in veritate enū
cio scientiam eius. In iudicio dei
opa ipsius ab initio. ꝛ ab institutō
ne hominū ipsoꝝ distinxit ꝓces il
ꝙ saltus vitam.
lozum · ꝛ initia ipsoꝝ in gentib⁹ su
ꝙ ꝓcepauit em̄ deus opa eccīe suę. et caritatis
is. Ornauit inęternū opa illoꝝ
splendoꝛe illustrauit. adeo nullā virtutum patiuntur
nec esurierunt nec laboꝛauerunt. ꝛ
penurā. sed bonis ocibus semper instant
non destiterunt ab operibus suis.
ꝙ Caritas nō querit que sua sunt · sed que alioꝝ. vbi
est caritas nō est angustia. vnde. coꝛ nostrū dilatatū
Unusquisq; ꝓximū sibi non an
est · non angustiatum i nobis
gustiabit vsq; inęternū. Non sis i
ꝙ humane nature q̄s misericorditer
credibilis verbo illius. Post hęc
voluit restaurare
deus in terram respexit · ꝛ imple
ꝙ fide et ope et alijs virtutibus. vnde.
vnicuiq; aūt datur manifestatō spūs ad vtilitatem.
uit illam bonis suis. Anima autez
ꝙ qz sapiēcia
omnis vitalis denūciauit ante fa
dei continet omīa ꝛ ad ipaz referur omīs creatura
ciem ipsius · ꝛ in ipsa iterum reuer
a qua est conduta
sio illoꝝ.

Ca. XVII.

ꝙ postq̄ de aīa dixit. de corpe addit
DEus creauit de
ꝙ excellit inter creaturas
terra hominē · ꝛ scām ima
ginem suam fecit illum. Et iteruz
ꝙ terram. vnde. terra es et in terram ibis
ꝙ qz creauit illum sensu et
conuertit illum in ipsam. ꝛ scām
ratōne pollentem ꝙ qz p inobedię
se vestiuit illum virtute. Numerū
tam longeue vite gloziam perdidit
diez ꝛ tempus dedit illi. et dedit
illi potestatē coꝝ quę sunt sup ter
ram. Posuit timoꝛē illius sup om
nem carnē. ꝛ dñatus est bestiaꝝ ꝛ
ꝙ de costa ade. ꝙ suam.
volatiliū Creauit ex ipo adiutoziū
simile sibi. consilium ꝛ linguam et
oculos et aures et coꝛ dedit illis
excogitandi. et disciplina intellect⁹
nauit opa sua · ñ cies
posita sentēcia audito
rē hortaī · ne incredibi
lis ꝙbo illi⁹ a statute
ritudinis flectaī. ꝛ ad
narratōz redu oīdēs
quō clemētia dei gn⁹
humanū reparauit lic.
Post hęc de⁹ in terrā
respexit ꝛc.

¶ Denunciauit
cogitatōnes archana.
Viu. Intellexisti cogi
tatōes meas de longe
ꝛ dūs nouit cogitatio
nes hoim. Ca. XVII.

¶ Scām imagi
nem. vt sic vivat · la
piat. ꝛ memoriā habe
at · ꝛ intellectū ꝛ volū
tatē. Viu. Diliges do
minū deū tuū ex to.c.
t. ex t. a. t. ꝛ ex t. mē. t.
id ē. ex toto intellectu.
volūtate et memoria.
Sic aūt et patre filiū
et vtroq; spūs. ita ex i
tellectu volūtas. et ex
vtroq; memoria. necsi
ne his trib pōt ee aīa
pfecta. nec vnū ex̄tum
ad beatitudinē ptinet
sine alijs integrū ꝓstat
ꝛ sic de⁹ pat⁹ de⁹ filiꝰ.
de⁹ spūsc̄ⁱ⁹ ē. ꝛ tū nō
tres dij ß vn⁹ de⁹ tres
hīs psonas. ita et aīa
intellect⁹. aīa volūtas
aīa memoria. ñ tñ tres
aīe ß vna aīa tres hīs
ptātes vt dignitates.
in qb imagine dei mi
rabilit gerit. qb⁹ q̄si ex
cellētioib⁹ intrinsic di
ligere ꝓditoē · vt q̄tū
itelligat et diligat ipi
memoria habeat. nec
sufficit deo intellectus
nisi volūtas siti amo
re ei⁹. nec ista duo nisi
memoria addat. q̄si p
mente intelligētis ꝛ di
ligētis maneat de⁹. q̄
sicut nullū momentū
est quo nō vtat⁹ vt
fruat⁹ dei bonitate. ita
semp in memoria vīs
pñs esse. ad illius dine
quoq; dei fas est hō
vt sic de⁹ caritas ē bo
nus. iustus. mitis. mise
ricors. ita hō caritatē
habeat. et sit bon⁹ iu
stus ꝛc

¶ Et scām se. Vn
de. Induite nouū ho
minem qui scām deū
creatus est in iusticia et veritatis sanctitate

¶ Et dedit illi po. quia in hoc quoq; factus est homo ad imaginē dei
quo irrationabilib ratōe antecellit · et ea regit. et dominaī in eis. et omnia
creatorē agnoscit. Sed quia honorē suū non intellexit compatus est iumē
tis insipientibus.

¶ Creauit ex ipso. Sicut de latere ade dormientis formata est eua.
sic de latere christi i cruce morientis etiam sanguis et aq̄. ō qb⁹ formaī eccīa

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

repleuit illos. Creauit illis sciam
ſpūs·sensu impleuit cor illorum·z
ſ vim. ſ. discernendi bonū et malum tribuit eis
mala z bona ostendit illis Posuit
ſ Ratiōem intelligendi. vnde possunt magnalia ope
oculum ipsoꝝ sup corda illoꝝ oñ
rum dei cognoscere z nomen eius et opa laudare et
dere illis magnalia opm suoꝝ·et
glorificare.
nomen sanctificatōnis collaudent
z gloriari in mirabilibus illius·vt
magnalia enarrent opm eius·Ad
didit illis disciplinā.z legē vitę hę
reditauit illos. Testamentū ęternū
constituit cum illis.z iusticiā z iu
dicia sua ostendit illis. Et magna
lia honoris eius vidit oculus illo
rum·z honorē vocis audierūt au
res illoꝝ·z dixit illis Attendite ab
omni iniquo. Et mādauit illis vni
ſ voluntates z actōes
cuiq; de pximo suo. Uię illoꝝ
ſ qz oia nuda et apta sunt oculis eius ſ oo
coram illo sunt semp. non sunt ab
scōdita ab eius notitia cogitationes hominū quoniā vane sūt
sconię ab oculis ipsius. In vnam
quāq; gentē ꝓposuit rectorē·z ps
ſ doctri
dei israel facta est manifesta Et om
na et operatō
nia opa illoꝝ velut sol in cōspectu
ſ oculi domini sup iustos &c
dei·z oculi eius sine intermissione
inspicientes in vias eoꝝ. Nō sunt
ſ verbum dei non est alligatum
absconsa testamenta p iniquitatez
ſ qui resistunt verbo dei
illorum·z omnes iniquitates eoꝝ
ſ vultus autem domini super facientes mala
ſ Misericordie op̄a mercedē ha
bent consignatā in celis. vnde. Beati misericordes
quoniam ipsi misericordiā consequentur.
in ꝓspectu dei Elemosina viri qua
ſ virtutum.
si sacculus cum ipo·z grām homi
nis quasi pupillā conseruabit·et
ſ qz in iudicō ad retribuen
postea resurget z retribuet illis re
dum prępabit se deus
tributōem vnicuiq; in caput ipoꝝ
ſ .i. iudicabit secreta ęterne voluntatis.
z conuertet in inferiores ptes ter
ræ. Penitentibus aūt dedit viā iu
sticię·z confirmauit deficientes su
laboꝝ
stinere.z destinauit illis sortem ve
ꝑmia veracius
ritatis. Conuertere ad dñm·et re
linque peccata tua. ꝓcare ante faci
em domini.z minue offendicula.
Reuertere ad dñm. z auertere ab
iniusticia tua. z nimis odito exe
crationē·z cognosce iusticias et iu
dicia dei.z sta in sorte ꝓpositōnis
ſ eterne quietis
et oratōis altissimi dei. In partes
que alibi ōr seculū eternuꝫ. vel seculū seculi. vel secu
vade sęculi sancti·cum viuis z dā
la seculorum ſ Cito conuerte
tibus confessionē deo Non demo
re ad dñm. nemo est enī q̄ sp viuat· ſ nec opus. nec
reris in erroꝛe impioꝝ·añ mortez
ratō. nec sapientia erunt apud inferos
confitere·A mortuo quasi nihil pe
ſ in pūti vita
rit confessio. Confiteberis viuens
viuus z sanus cōfiteberis·z lau
dabis deum.z gloriaberis in mise
rationibus eius. Quā magna mi
sericordia dei. z propiciatō illius
ſ Qui scis nouerunt pulcedinem misericordie dei.
vnde. bonus est dominus sperantibus in eum
conuertentibus ad se. Nec em̄ om
ſ rū. diuidēs singulis put vult
nia possunt esse in hominibus·qm̄
non est immortalis filius hominis
ſ Sensus humani cogitis ad malicias pronus est
z in vanitate malicię placuerunt.
ab adolescentia
Quid lucidius sole? z hic defi
ciet. Aut quid nequius excogita
uit caro z sanguis? er hoc arguet·
ſ pfectōs sanctos ſ celestes creature.
Uirtutem altitudinis cęli ipse con
ſ phando dinumerat ſ terrestris creatura qua
si equa sunt omnia eius· ſ vita peccatorum
spicit. z omnes homines terra et
ſ qz in iudicō ad nihilum redigentur
cinis

Ca. XVIII

QVi vivit ęter
num creauit omia simul.
ſ vnde. Non iustificabitur in conspectu tuo o. h. vi·
Et alibi. Numquid iustificabitur homo comparatus
deo ſ Omia viu
Deus solus iustificabiſ. z manet
cit. omnia superat. et alibi. nemo bon⁹ nisi sol⁹ deus
inuictus rex inęternū. Quis suffi
ciet enarrare opa illius? Quis em̄
inuestigabit magnalia eius? Uir
tutem aūt magnitudinis eius quis
enūciabit? Aut quis adiiciet enar
rare misericordiā ei⁹? Nō ē minue
ſ ad plenum
re neq; adiicere. nec est inuenire
ſ in scripturis ſ mandata dei pa ope
magnalia dei. Cum ꝓsummauerit
ratione ſ intelligere misteria ſ a mūdanis curis
homo tunc incipit. et cū quieuerit
ſ opus dei. vnde. opamini non cibum qui pit.
opabitur. Quid est homo. et quę
p offensionibus suis.
z tota mente refugiat
ad diuinā misericordi
am sperneus ydolatri
am z dyabolice seru
tutis fallaciā. Et sicut
z mandatoꝝ dei regu
lam. vt in sorte sancti
tatis qua electus est p
maneat. z in laudibus
altissimi pseueret.
¶ Confiteberis viuens. In pūti vi
ta p⁹ quā non est tpus
opandi. ꝑmium reci
piendi. Unde. Curri
te dum lucem habetis
ne tenebrę vos cōpre
hendant.

¶ Et legē vitę z dē
Naturalem quā de
dit oīni homini vt ſ
ūceretur suo creatori·z
bono opm in se bo
norificentiā custodiꝝ
Uel legē literę quam
ad correctionē morum
z repationē naturalis
legis scribi voluit·hoc
em̄ naturalis lex·z lite
ralis insinuat·vt deū
toto corde. tota aīma·
tota virtute diligam⁹
z mandata eius in dei
z pximi dilectōne cu
stodiamus
¶ Coram illo No
uit dominus viam iu
storum z iter impiorū
peribit
¶ Rectores ange
los quibus ꝓmisit de
us custodiam singula
rum gentium. Unde
statuit terminos genti
um iuxta numerꝫ ange
lorum dei. Ut doctos
res quos ad ꝓdicādā
misit.

¶ Cōuertere Dñ
sa conditōne hominis
quō sit ad imaginem
dei creatus sit·z cęteris
ſ latus creaturis·hor
tatur vt post lapsum
peccati reuertat ad fa
ctorē suū relinquēs er
rorem quo semetipsuꝫ
decepit z deprecet eū

¶ Quid lū·sole
Ostendit mundi ma
chinaꝫ transitoriā esse
nec lux corporalis ꝓpe
tuo eadē manet Quā
to minus vana cogita
tio humanę fragilita
tis

Ca. XVIII.
¶ Creauit o. si.
Rex substantia simul
creata est. ſ nō simul p
spēs formata ē·z sic ce
titit p substantiaꝫ ma
terię·nō simul apparu
it p spēm formę. Cūq;
factum cęlum terraq;
describituri simul spā
lia z corpalia·z q̄dq̄
de cęlo vel de terra p
ducatur: indicatur.
¶ Nemo ꝑ seipsum
idoneus est ꝓsiliū dei
vel magnitudinē vir
tutis scire l' enarrare Un̄
Nemo nouit filiū nisi
pater·neq; patrē quis
nouit nisi filiꝰ·z cui vo
luerit filiꝰ revelare.
¶ Nō est minue
re. Nihil de scripturis
sanctis est minuendū
nihil addendū. Un̄.
Si q̄s apposuerit ad
hęc·apponet sup illū
deus plagas scriptas
in libro isto &c.

Letū anni. Pau
citatē dierū nostrorū
cōparguttę maris · et
calculo arenę qz ad cō
patōnē ęternę felicita
tis numia ē brevitas et
miseria maxima. vnd.
Hō natꝰ de mu·b·vi·
te·re·m·m.

¶ Miseratō h.
Pauci sunt qui mise
rētur proximo cū mi
sericordia dei redūz
i vniversum mundū.
q̄ solem suū facit ozi
ri sup bonos z malos.

¶ Recipiēs d.
Doctatur eos qui do
ctrinā euāgelij accipi
unt · vt miam primis
impendāt. z festinent
die iudicij mīe opib
ꝫ venire. vn dr. Beati
misericordes · q · i · m · z.

¶ Verbi m. Lingua
emibaris grātiosū ho
minē facit. vnd. Qui
mo deratur sermones
suos doctus z prudēs
est.

¶ Nōne ar. Pege
tes defendit rosā ab ar
dore solis · z verbū bo
nū largientes a nequi
cia irascentis. Vnde
sermo durus suscitat
ritas lenis mitigat su
scitatas.

¶ Stultus a. In
ore stulti iurga contu
meliē iō datū eius in
gratū. Mistice · bgreti
ci quidquid pferūt ſb
specie virtutis pollu
unt ꝫbo mendacij

¶ Parate. Ut vi
deas quid i te deo dis
pliceat · vel placeat · et
delicta corrigas

¶ Ante iu. Pecmo
net vt semper parati si
mus · nec stulta securi
tate nobis blādiamur
ſ in seruitio dei labo
remus vsq̄ ad finem
vitę.

¶ Nō impe. Cum
stabis ad orandum:
dimitte si quid habe
as adversus aliquem.

¶ Memēto. Ju
stus dns z iustitias di
lexit: equitatem vidit
vultus eius.

¶ Paupertatis.
futurę pꝰ hāc vitam:
vt facias amicos q̄ re
cipiant tē ęterna tab
nacula

¶ Deco. Ver estas
autumnus hiems. vi
ces · z nox · nunquam
requiescūt · z cum oia

¶ omnia mutabilia esse oīa dixit
ē gratia illius · z q̄d ē bonum · aut
¶ alias numerꝰ dierum bo
minuz vt momentū. centū anni quasi gutta aq̄
maris deputati sunt.
quid neq̄ illius? Numerus dierū
hominū vt multuz centū anni qua
si guttę aquę maris deputatan sūt
Et sicut calculus arenę sic exigui
anni in die eui. Propter hoc pati
¶ fragilitatē ſ. humanā ¶ vel dit
ens ē deus in illis · z effundet sup
¶ vultus dñi
illos misericordiam suā. Vidit pz
supfacētes mala
sumptionem cordis eoꝝ quoniam
¶ mentis
mala ē z cognouit subuersionē illo
† recordatus ē q̄z caro sunt spūs vadens et nō r.
rum quoniā neq̄ ē. Ideo adimple
uit ppiationez suā in illis · z ostē
dit illis viam equitatis. Miseratō
homis circa primum suum · miseri
cordia aūt domini sup omnem car
nez · qui misericordiā habet docet
¶ bonus ¶ ecclesiam
z erudit quasi pastor gregē suū mi
¶ sibi vel miserē
sereatur excipiēs doctrinā miserā
tionis · z qui festinat in iudicijs çi
¶ si dō boni fecerīs
† i. nō admiscas amara verbs
Fili in bonis nō des †querelā · z in
¶ tuo ¶ ne et cōsilio vēdas q̄d ope donas
omni dato ne des tristiciam verbi
mali. Nōne ardorem refrigerabit
ros? Sic z verbum melius q̄ da
tum. Nōne ecce verbū sup datum
¶ i. iustus ꝑbet vtrunq̄
bonum? Sed vtrunq̄ cū homine
iustificato. Stultus acriter impp
rabit · z datus indisciplinati tabe
¶ acceptantis
scere facit oculos. Ante iudicium
¶ redens deo rationem
para iusticiā tibi · z anteq̄ loquaris
¶ quō rōdeas ¶ iudicū qñ nō licebat ogari
disce. Ante languorē adhibe medi
¶ pniam iusticie ¶ si nos metip
sos diiudicaremus nō vtiq̄ iudicaremur
cinam · z ante iudiciū interrogate
ipsum · z in cōspectu dei inuenies
ppiationem. Ante languorē hu
milia te · z in tempore infirmitatis
¶ vel cōuersationē
ostende infirmitatē tuam. Non im
¶ curis seculi ¶ sine itermissione orate
pediaris orare semp · z nō verearis
¶ qz in multis offendimus omnes
vsq̄ ad mortē iustificari · quoniam

¶ vita eterna
merces dei manet in ęternū. Ante
orationē ꝑpara animam tuā · z noli
¶ qui orat vt docuit · ſz nō facit qđ iussit
esse quasi homo qui tēptat deum.
¶ vindicte peccatorū ¶ iudicij. ſ.
Memento ire in die ꝓsummatio
¶ quomā retribuet vnicuiq̄ scōm opa sua
nis · z tempus retributionis in con
¶ vel cōuersatione
uersione facies. Memēto paupta
¶ tpalis ¶ idem
tis in tpe abundantię · z necessitatē
† ab initio ſ. creationis ¶ natiuitatis
pauptatis in die diuitiarū. Anima
¶ sicuti ¶ senectutis ¶ qz hō natus
de muliere brevi vivēs tpe replet multo mi.
ne vsq̄ ad vesperuz immutabit tē
pus · z hęc omnia citata in oculis
dei. Homo sapiens in omnib⁹ me
¶ ꝑsentis vite. ſ.
tuit · z in diebus delictoꝝ attendet
¶ qz oīs piger in egestate ¶ diligēs i lege dñi
ab inertia. Omnis astutus agno
¶ christum
scit sapientiā z inuenietī eaz dabit
¶ eloquentes. i. ꝑdicatores.
confessionē. Sensati in verbis et
¶ vt exemplis alios instruāt
ipsi sapienter egerūt · z intellexerūt
veritatē z iusticiam · z imploraue
runt ꝓuerbia z iudicia. Post con
¶ camales ¶ carnali
cupiscentias tuas non eas · z a vo
luptate tua auertere. Si ꝓstes
¶ animalitati
animę tuę ꝓcupiscētiaſ eius · faciet
¶ demonibus
te in gaudiū inimicis tuis. Ne ob
¶ quarū cōsūtio et imitatō
ne cogaris peccare
lecteris in turbis · nec in modicis.
¶ i. frequenter peccant populari leuitate
Assidua enim ē ꝓmissio illorū. Ne
fueris mediocris in contentione
er fenore · z non ē tibi nihil in sęcu
¶ alias vite
lo. Eris enim inuidus animę tuę.

C. XIX.

Operarius ebri
osus ñ locupletabit. z qui
spernit modica paulatim decidit.
¶ hereticoꝝ · de quo ꝺr fel draconū vinū eoruz
¶ ebrietas fornicatio. ſ. ¶ a vera sapiētia
Vinum z mulieres apostatare fa
¶ sicut salomonē
ciunt homines etiā sapientes · z ar
guunt sensatos · z qui se iungit for
† future. ſ. pene † ignis eoꝝ nō extinguetur et
vermis nō morietur.
nicarijs · erit neq̄ · † putredo z ver
mes hereditabunt illuz · z extollet

ęternitati cōpata cito
transeunt · z oīa eoruz
oculis dñi: certo fine
clauduntur. Ipe autē
sp idē ē: z anni eius ñ
deficient.

¶ Homo ē. Bea
tus ē hō q̄ semp ē pa
vidus: vt a peccati su
is caueat. z ꝓcpta do
mini impleat. qz inici
um sa. r. d. Justē. h. o.
f. c.

¶ Inuenīēti. i. cū
inuenerit. z agnitōnē
ei⁹ percepent · ipa da
bit cōfessiones recte ꝑ
dicatōnis · z studiū bo
ne opatōis.

¶ Sēsati. Quasi.
Futuri agnoscāt sapi
entiā · z sensati i verbis
ope demōstrāt prudē
tiā.

¶ Ne fueris. Pro
uocat nos ad opera
mię. Si enim pigri fu
erimus: ñ mō merunt
nob̄ solatia tpalia · im
mo aię nostre bōa fu
tura: qui tpal⁹ elemosi
na remunerabit mer
cede ętena.

C. XIX.

¶ Operarius e.
Ad superiora respicit
vbi aut. Nō oblectet ſ
turbis quibus ſ. celebr
tatis vitiū leue ē pu
tatur: cū sit detrimen
tū bonarū rerū. z multi
plicatō sceleruz.

¶ Modica. Per
bū otiosum · relū · come
satōnes · potatōnes · z
huiōi.

¶ Et mulie. Form
catō qua derelicta ve
ritate fidei: iūguntur
demonijs

¶ Jūgit for. Rep
hēsibiles oīdit q̄ rel
eta ꝺa sapia: stulti fa
cti sunt. z fornicarijs
se iungūt.

¶ Nun credit. Le
vitas animi velocit
q̄ infirma z mutabilis ē
Vñ. Stult⁹ vt luna
mutatur.

¶ Qui credit. De ca
ritate dicit apls. Ca
credit · oīa sperat. oīa
sustinet · ſ ubi pfectio
nē voluntatis q̄ sem
per ꝓmpta est ad om
ne opus bonū · ſ aute
lenitas aię velocit q̄
ratū firmitatis ñ hꝫ.

¶ Ne iteres. Id ē post fletū nō cōmittas qz iterū necesse sit flere ne defendas qđ male locut⁹ es. z qđ malicio sa mēte cepisti: facto ne repliceꝰ pessimo

¶ Amico. Hortat vt cautelā z discretōꝫ habeā⁹: ne amico z inimico. i. catholico z heretico nostra pandā⁹ occulta. qz inimic⁹ liciꝫ blādiat: decipe temptat.

¶ Audisti. Nō sq̄liter stultū z sapientes cōmouet stultū verbꝫ Stultus enī pturbat sensum: vt gemi tū. doloris exprimat p actū nephandū. Sed non pturbat instū quidq̄d acciderit. Sed cauendum est illi q̄ de firmitate cordis cōfidit: ne meōriā retineat verbi duri.

¶ Corripe. Corripere debem⁹ amicos de linquētes eū oī patia. Quia aliqñ p ignoratiam: aliqñ p negligētiā: aliqñ p inobedientiā z cēptū peccāt: si forte cū discretiōne correpti agāt pēnitentiaz. z in futuro habēt diligentiā z cautelā. vñ istruite buiōi i spū lenitat.

¶ Est qui la. Magna differēcia ē inter eū q̄ peccat p simplicitatē vel ignorantiam. z eū q̄ peccat p malicia am. Pōt enī fieri vt quis offendat i verbo qđ tū nō putat ee malū. & magis peccat q̄ pleuns ē volo z nequicia

¶ Minuitur sa. Misteriorū itelligentia: nō tū a mādatoꝝ dei custodia. Vñ sequitur. Melior ē bō. ꝛc.

¶ Melior est. Qui ſcz timore dei iplet qđ nouit. Qui enī nescit volūtatem dōmini et non facit vapulabit paucis: exiguo eni ꝫ cōceditur mia.

¶ Est sollertia. nē Incipit dare differēti am iter ſctōs z ypocritas.

¶ Et est iustus Sic heretici z ypocrite ostēdūt fructū spēz & vitatē eius nō hūt: z vt peccādi locū inuenirint ostendūt. qđ in corde habebāt.

& alīq̄ † ne sit. ſ. in numero sanctorum
in exemplū malus. z † tollet de numero anima eius. Qui credit cito ſ sensu virtute ſ inter stul leuis corde ē z minorabit. z qui deceptus reputabit
linquit in animam suā insup habebitur. Qui gaudet iniquitate de- ſ reprehensibilis notabit nr. z qui odit correptionē ſ. i. vita eterna carebit ſ vir linguosus non diriget in terra
minuet vita. z qui odit loquacita- ſ fugbie et iniquitatis tem extinguit malicia. Qui peccat ſ polluēdo eā prauis operibus ſ in iudicio
in animam suam nō penitebit. z q̄ ſ qui letat cū malefecerit † q̄ dicit discede: te a me. mal. in. i. c.
iocundatur in malicia † denotabit

Ne iteres verbū durum z nequaꝫ ſ qz post cōmissum emendaberis
z non minorabēris. Amico z inimico noli narrare sensum tuū. z si est tibi delictū noli denudare. Audiet enim te z custodiet te. z quasi defendens peccatū odiet te. z sic adquirit tibi semp. Audisti verbum adversus primum tuum. cōmoriat in te. fidens quoniā te non disrumpet. A facie verbi parturit fatuus. tanq̄ gemitus partus infantis. ſ concupiscentia dyabolica suggestione cordi peccatoris immissa
Sagitta ifixa femori canis. sic verbum in ore stulti. ſ q̄ quasi bos trahit ad victimaꝫ et nō preuidet sibi.
Corripe amicum ne forte ñ itellexerit. z dicat. ñ feci aut si fecerit. ne iterū addat facere

Corripe primum. ne forte nō dixerit. z si dixerit. ne forte iteret. Corripe amicum. sepe enim fit cōmissio. z non omni verbo credās. Est qui labit lingua sua. sed nō ex animo. ſ effectus ē qui in verbo non offendit
Quis ē enim qui nō deliquerit in ſ vel primū ſ quasi lingua sua? Corripe amicū anteq̄ pacientia et māsuetudo magis valeat in correptione fratrū. qz sic oat locus timori altissimi et fit conuersio a peccatis.
cōmineris. z da locum timori altissimi. quia omis sapiētia timor dei. ¶ di nosatur vel discit ſ qz lex dñi sapiētia diuina ordiata ē sincerā nequicia. sincera et verissima.
Et in illa timere deū. z in omni sapientia dispositio legis. Et non est ſ hereticorum
sapientia nequitię disciplina. z nō ē cogitatus bonꝰ pctōꝝ prudētia. ſ astutia hereticorū omib⁹ bonis execrabilis ē
Est prudētię nequitia. z in ipsa exſ simplex
ecratio. z ē inscipiens qui minuit sa ſ vel deficit
pietia. Melior ē homo qui minuit ſ subtilitate misteriorum ſ spirituali
sapientia. z deficiēs sensu in timo ſ potentes potenter tormēta patient ſ male
re. q̄ qui abundat sensu. z trāsgreogando † hereticorum versutia arte dyaboli
ca instructa
ditur legē altissimi. Est † solertia cer † predicator⁹ vel⁹ † euangelij
ta. z ipsa iniqua. z ē q̄ † emittit ver
bū certū enarrās veritatē. Est qui ſ attēdite a falsis pphetis qui veniūt ad vos in. n. o. ꝛc.
nequiter humiliat se. z interiora † de quib⁹ dr. discite a me qz mitis sum & humilis corde
eius plena sunt dolo. † z ē iustus q̄ se nimium submittit a multa humilitate. z ē iustus qui inclinat faciem suaz. z fingit se nō videre qđ ignoratum ē. Et si ab imbecillitate viri
um vetetur peccare. si inuenerit tempus malefaciēdi malefaciet: Ex visu cognoscitur vir. z ab occursu faciei cognoscitur sensatus. Amict⁹ corpis. z risus dentiū z ingressus
hominis enūtiant de illo. Est cor ſ hereticorum ypocritaruꝫ
reptio mendax in ira ꝓtumelioſi. z ſ hereticorum qui errāt in fide et in religione.
ē iudicium qđ non ꝓbatur esse bonum. z est tacens z ipse ē prudens

C. XX.

QUam bonum ſ modeste patiēter ſ In ē arguere q̄ irasci. z construendus est. nō ꝓhibendus qui confitetur in oratione. et laudat deum in oge.
fitentem in oratione nō ꝓhibere. Concupiscentia spadonis deuirginauit iuuenculam. sic qui facit per vim iudicium iniquū. Quā bonū est correptū manifestare pnitētiā sic enī effugiet voluntariū peccatū ſ modestus catholicus
Est tacens qui inuenitur sapiens.

¶ Ex visu. Exterioribus indicijs cognoscitur affectus animi. vñ. Nō ē arbor bona q̄ fructꝰ malos facit. nē Et alibi. Ex abūdantia c. o. l.

C XX

¶ Quā bonum. Prohibuit tractādā in iudicio: nūc hortat vt correptōꝫ magistri sequat pēnitētia discipuli. Sic enī opprimitur voluntas peccandi z ipetratur venia delicti. vnd. Qui acquiescit increpatōib⁹ possessozū cordis.

¶ Agēda sunt oīa patiēter z discrete. qz ira viri iusticiā dei nō operatur. z doctrina oīs p patiaz dinoscit

¶ Concupiscentia Probat exēplo qđ bonū sit ñ irasci: qz sicut concupiscētia spadonis maculat virginē nec generat sobolē. ita violētia iniqui simulat iudicū. & non seruat equitatis modū.

¶ Est tacens. Dic laudat modestū. z culpatur temerarius.

Est autē ta. Exponit quā taciturnitatē laudet. alij enī tacēt quia nesciūt loqui: alij autē qz sciūt cē tēp⁹ tacēdi z tēpus loquēdi.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Homo sapiēs. Prudētes moderant sermones suos z tpus servat. Stultus vo totum spūm suū pfert:

¶ Est qui multa redi. Qui scz p pfessionez humilitatis ab omni reatu solutꝰ.

¶ Et restituēs ea. Quādo in locū vitioruz subrogat multiplicem numerū virtutū: vt vbi abūdauit vitium superabundet gra

¶ Oculi. Id ē. intētio .s. variis nequitijs maculata-semp ad nocendū parata. Septenarius eni vniuersitatem significat.

¶ Nodie fe. Instabilitatē hereticoz ostēdit · qz sensum sui erroris violēter ab auditoribus extorquet · z vo odibiles sūt deo z hominib. Vel q̄ de elemosina in psenti retributionē ḡrit odibilem se facit. Unde. Unoca pauperes z debiles · ea cos · claudos · z beatus eris · qz nō habēt retribuere tibi. Retribuet eī tibi i resurrectione iustoz.

¶ Fatuo. Qui sanos ḡnium in vita hac ḡrit · vt hereticoz q̄ gloriā hūanā appetit.

¶ Quoties et q. Detestabilis est cecus hereticoz qz scripturā dei prauo sensu iterp̄tant · z expositionē suā iniquē ḡdicant.

¶ Lapsus false. Sicut in planicie pauimenti vbi offendicula nō sunt · frustra quis cadit · sic hereticoz sensus ꝑuia nequitia excecatus · in semita veritatis q̄ apta ē casum i uenit.

¶ Homo acha. Sine ḡa spūssancti · vel amarus · quia amarū z nociū sensum ingerit auditoribus.

¶ Fatui. Judei · q̄ adhuc putāt esse necessarias legis observantias · vel philosophi q̄ humana ratione estimāt se omia ꝓbēnde re · vel hereticiq̄ sophisticis argumētis nitūt euertere veritatē euangelij.

ꝯ deo et hominibus. ꝯ hereticꝰ

z est odibilis qui. pcar ē ad loquēdum. Est aūt tacens z habēs sensū loquele. z est tacens sciēs tempus ꝯfrenāda est lingua · nō insolubiliter ligāda

apti tēporis. ¶ Homo sapiēs tacebit vsq̄ ad tempꝰ. lasciuus autez z

imprudens nō seruabūt tempus.

ꝯ hereticꝰ qui dolosis verbis velat malicia suā

Qui multis vtit verbis: ledit aiaz

ꝯ magisterij dignitatē

suam. z qui potestatez sibi assumit

ꝯ a deo et ab hoibus.

iniuste odietur. Est, pcessio i malis

ꝯ sub cuius lingua labor et dolor

viro indisciplinato. z est inuentio in

ꝯ qđ fit ꝓ bōna laude .s.

detrimentū. Est datū qđ nō ē vtile

ꝯ elemosina .s. ꝓ dei amore et desiderio eterne patrie · cui hic meritozū tribuitur honor et in futuro gloria sempiterna)

z est datū cuius retributio duplex

ꝯ qui se exaltat humiliabitur

Est ꝓpter gloriā minoratio. z est

ꝯ et qui se humiliat exaltabitur

qui ab humilitate leuabit caput.

Est qui mlta redimat modico pcio

et restituēs ea in septuplum. Sa-

ꝯ doctoz catholicꝰ ¶ doctrine .s. ¶ qz i scripturis veritatē sequitur

piens in ¶ verbis se ipsū ¶ amabilē

ꝯ dignata ꝯ hereticozū ꝯ sicut aqua in utilis.

facit · gratie aūt fatuoz effundētur

ꝯ doctrina hereticoz

Datus insipientis nō erit vtilis tibi

oculi enim illius septemplices sūt

ꝯ iudicia veritatis ꝯ hereticus ¶ qz plurima ex rozia imperia effundet

Exigua ¶ dabit z ¶ mlta ūproperabit

z apertio oris illius inflamatio est

Nodie fenerat̄ qs z cras expetit

z odibilis ē homo huiusmōi. Fa-

ꝯ ver⁹ qui secundū deū ꝯ retribu

tuo non erit amicus. z non erit gratio. ꝯ qui cōmunicant. .s. doctrine

in bonis illius. Qui enim edūt pa

hereticozū ꝯ mēdaces ꝯ doctrine hereticorum.

nē illius falsę linguę sūt. Quocies

z quāti irridebūt cū? Neq̄ eni qđ

habendum erat directo sēsu distribuit · similiter z qđ ñ erat habēdū

Lapsꝰ falsę linguę quasi q̄ inpauimento cadens · sic casus ¶ malozuz

festinanter venient. Homo acha

ꝯ doctrina hereticozū .vñ: ineptas et anilez fabulas de vita

ris quasi fabula vana et in ore in

disciplinatozū ¶ assidua erit Ex ore

ꝯ argumētatio falsa

fatui reꝓbabitur ꝓbola. Nō ꝯi

dicit illam in tempore suo. Est qui

vetaꝯ ꝓ inopia peccare. z in reqe

¶ noli timere eos qui occidūt corpus a . aūt · nō po oc.

sua stimulabiꝯ. Est qui ¶ pdet aiaz

suam ꝓ cōfusiōe. z ab ipudētia

psone pdet eam · persone aūt accep

tione pdet se. Est qui ꝓ ꝯfusione

promittit amico. z lucratus est eum

ꝯ inter maxima vicia mendacij numerat̄r. vñ os qđ mentitur occidit animam

inimicum gratis. ¶ Obprobrium

neq̄ in homie mēdacijz. z in ore i

ꝯ nō laudat furē

disciplinatoz assidue erit. Potior

fur ꝯ assiduitas viri mēdacis · perditiōem autez ambo hereditabunt

ꝯ celesti

Mores hoim mēdacijz sine bono

ꝯ pretuo in eternum confundentur

re z ꝯfusio illoz cū ipsis sine intermissione. Sapiens in verbis ꝓ

ꝯ discipulus obediēs

ducet se ipsū. z homo prudens pla

ꝯ stio doctoꝝ ¶ euāgelico vomere ꝯ carnē .s.

cebit ¶ magnatis. Qui ¶ opaꝯ terrā

ꝯ fructuo iusticie ꝯ virtutuz

suam inaltabit aceruuz frugum. z

ꝯ opa iusta

qui opatur iusticiaz ipse exaltabiꝯ

ꝯ bon⁹ discipulus ꝯ doctoribus ꝯ admonitione correptus

Qui vero placet magnatis: effugi

¶ ne veritatē videāt

et iniquitatē. Exenia z dona ¶ erecāt

¶ amatoz .s. pecunie qui dicenda ꝙsi muti tacet.

oculos iudicum. et quasi ¶ mutus i

ore auertit correptiones eoz. Sa

pientia absconsa z thesaurus inuisꝰ.

quę vtilitas i vtrisq̄ ? Melior ē q̄

ꝯ ne ꝓferendo cam peccet.

celat insipientia sua. ꝯ homo qui

ꝯ qui ꝓdicando potest ꝓdesse

abscondit sapiētia suaz.

C. XXI.

Fili peccasti nō

ꝯ dei misericordiam

adiicias iterū. sed z de ꝑsti

nis deprecare. vt tibi dimittantur

Quasi a facie colubri fuge pecca

ꝯ cōsentiendo suggestiōibus dyaboli

¶ infernum.

ta. z si accesseris ad illa suscipiēte

ꝯ suggestiones ꝯ pec

Dentes leonis dentes eius. inter

care facientes

ficiētes animas hoim. Quasi rom

ꝯ et corpi et aiaꝯ nocet. vtrunq̄ eni ꝓ iniquitate damnabitur.

pbea bis acuta oīs nięitas plage

¶ Est qui vetatur

Reꝑhensa fallitate hereticoz intentionē proprie voluntatis vitiose

rat. Sunt eni qui cum nō possunt actu peccare · nolūt in voluntate quiescere.

¶ Est qui perdet

Quia timens huius mundi potestates · nō audet ꝓfiteri euāgelij veritatem. Unde. Qui erubuerit me z meos sermones · hunc erubescet filius hominis.

¶ Est qui precor.

Sunt qui plura promittūt z panca reddāt z eos quibus mentiendo ꝓmittūt inimicos sibi faciunt.

¶ Dottor fur.

Non excusat furem · ꝙ eius comparatione in granat mētiēdi assiduitatem. Mistice autez fures sunt iudei quibus dicitur. Qui predicās non furandū furaris

Hereticꝰ vero mēdaces qui ꝑceptaz baptismi graz ad vomitū redierūt z spūi gratię cōtumeliam fecerunt.

¶ Sapiēs i ver.

Quia sapientiā mētis demōstrat i benedictis Uñ. Homo bonus de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū.

¶ Sapientia ab

Nulla ē vilitas thesauri qui absc̄ditus ē z nō fatuz sapientię sine discretiōe absc̄se.

C. XXII.

¶ Fili peccasti.

Cōsilium dat cui⁹ peccamus · non est eni qui faciat bonū · z non peccet · ne iterum peccem⁹. ꝙ de ꝑteritis penitentiam agamus · depq̄ cantes vt nobis dimittantur.

¶ Colubri. Dyaboli qui semp colit vmbras peccati · et regnat in filijs tenebraꝝ.

¶ Dentes. Aduersarius noster dyabol⁹ tāq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quez. de.

¶ Obiurgatio. Cōcordia minime res crescunt: discordia maxime dilabuntur. Allvero hereticoꝝ cōstructio varijs argumētis inuitens annullabitur quia veritatem fidei z vnitatem pacis abominātur.

¶ Deprecatio p. Quia iudicabit deus impios q̄ affligunt sanctos.

¶ Correptionē. Id ē iudicia sui peccati-q; mentē suaꝝ induxerat: ne obediret veritati.

¶ Notus a longe Manifestat' ꝓsumptō hereticā in lingua temeraria · q̄ loquit' ad ꝓfus deū iniquitatē

¶ Qui ędificat. Hereticū significat q̄ scripturę testimonia a prauo sensu aliena ad ꝓfirmationem sui erroris ꝓgregat. Sed vindicta vltōnis iuste dissoluet' duricia nefādę actionis. Vel tropologice auarū raptorem q̄ ex alienis rebus auget diuitias · z vacuꝰ omnibus bonis in die iudicij ꝓ iniquitate sua punietur.

¶ Via peccantiū Ideo melior malo incritus · q̄ via .i. vita illorum plena ē voluptatibꝰ z duris peccatoꝝ opibus.

¶ Non erudiet. Dis sentētijs ꝓfundit errorem hereticoꝝ · q̄ sensus quos habent in scripturis non est discendus · vbi abundat nequitia z dolus · quia deus creauit homines rectū · z ipse imiscuit se infinitis questionibꝰ.

¶ Displicebit. Filꝰ huius ſculi prudētiores filijs lucis in generatōe sua sunt.

¶ Lomp'edes in pe. Quia gressibꝰ eorum quibus incedunt ruina iniq̄tatis ꝓ tradicit actiones eoꝝ damnādo reprehendit.

¶ Fatuus i risu Letus hereticoꝝ plausibili opatōne p rethoricam artē docendo q̄rit auditoꝝ fauorem. Sancti vero doctores iocunditatē locutōnis sic intermiscēt ꝓdicatōni vt nō recedāt a tramite veritatis.

¶ Pes fatui Quia hereticoꝝ auctoꝝ suoꝝ secta ī domicilio scriptoꝝ suoꝝ latitantē student imitari.

¶ Stultus a fe. Notat hereticoꝝ calliditatez · z catholicoꝝ simplicitatē.

¶ Dum maledi. Non quia maledictus dicat dyabolum · q̄ quē maledictū nouit: nō cessat imitari. Dū enim maledicit diabolū imitatur q̄ ꝓm iure dānat.

¶ In lapide. Dū peccatoꝝ duris scripturarum sentētijs fœditas sceleꝝ exprobratur.

¶ Alle. Qui ī lapide luteo vl de stercore boum lapidatur populum iudeoꝝ singnificat · qui ex fragili gentilium turba · quę legē ignorabat · quā lapis luteus figurat exprobratur · quia ꝓ prauitate sensꝰ ī ꝓm credere noluit qui in lege ꝓmissꝰ est et ꝓphetis. De stercore bouꝝ · i · de indeis credēnibus qui ex patriarchis · s · z ꝓphetis legis iugū portantibꝰ editi sunt · pro ceditate cordis irridētur · q̄ salutarē recipere noluerūt.

¶ De stercore. Pigricia malorum in bono opere torpentium ꝑ apertā stulticię opationem a ꝓdicatoribus improperatur.

¶ qz supplicij eternum ¶ alia translatio cataplectatio .i. cōuitium

illius non est sanitas. Obiurgatō z iniurie annullabūt substātiaz, et domus quę nimis locupler est annullabit̄ superbia · sic substātia superbi ꝓ locupletatio pauperis exaudiuit dominus eradicabit̄. Deprecatio pauperis ex ¶ pauperis ¶ iudicis oze vsq; ad aures pueniet z iudicium festinato aduenie illi. Qui o- ¶ p peccatis dit correptionē vestigiuz ē pctōris † .i. coꝝ suū cōuertit ad intelligēda pcepta dei. z qui timet deum † cōuertet ad coꝝ suū. Notus a longe potens lingua ¶ .i. fidelis diligēter obseruat ne cadat ī errorem eius audaci · z sensatꝰ scit labi se ab ipso Qui ędificat domū suam impēdit̄ alienis : q̄ q̄si colligit lapides suos † vilitatē pctōrum · et velocē signat interitum. ī bieme. ¶ Stuppa collecta synagoga peccantiū · z cōsūmatio illoꝝ flama ignis. Via peccātiū cōplānata ¶ loco lapidibus · z in finē illoꝝ inferi z tenebre z pęne. Qui custodierit iusti ¶ contra ¶ .i. relevabit̄ ab illa ¶ voluntas .s. quā in timore da habuit. cias cōtinebit sensū eiꝰ ꝓ summatio ¶ agnitiōe deitatis remunerabit̄. timoris dei sapia z sensus. Non erudietur: qui nō est sapiēs ī bono Est aūt insipiētia quę abūdat i malo · z nō ē sensus · vbi ē amaritudo. ¶ vel abūdat Sciētia sapiētis tanq; inundatio ¶ doctria et virtutibꝰ. vñ qui biberit aquā quā ego dabo ei fiet in eo fons aquę salientis in vitā eternā. abūdabit · z cōsiliū illiꝰ sicut fons ¶ hereticī vitę pmanet · Coꝝ fatui quasi vas ¶ malicie stimulus vndiq; ꝓfatum † spūs sanctus discipline effugiet fictum ꝓ fractum · z omnē ¶ sapiētiā ñ tenebit. Verbū sapiēs quodcūq; audi ¶ humilis qui sapientiā amat erit scius laudabit : z ad adijciet ¶ voluptatis amatoꝝ audiuit luxuriosꝰ · z displicebit illi. ¶ cōtemnet implere. z pijciet illū post dorsū suum. Nar ¶ ꝓdicatio ¶ heretici ¶ onerosa transeūtibus .s. viam huius ſculi. ratio fatui quasi sarcina in via Nā ¶ verbis ¶ catholici ¶ sana ꝓdicatio ¶ doctria in labijs sensati inuenie grā. Os ¶ catholici ꝓdicatoris ¶ populo dei ꝓdētis ḡritur in ecclesia · z verba ¶ oculi auditoꝝ vt intelligāt .s. et impleant illius cogitabūt in cordibus suis

¶ hereticoꝝ synagoga vbi catholici sui sp̄ emē sapiēta

Tanq; domꝰ extermiata · sic fatuo ¶ qz multiplici errore involuta sapiētia : z sciētia insēsati ¶ inenarrabilia verba. Cōpedes in pedibus doctrina stulti : z quasi vincla ma- † me doctria in omnib⁹ seruāda nuū sup manū dexterā. ¶ Fatuus i risu exaltat vocem suā · vir aūt sa- † cum ꝓdicatio diuina illustrē sapientia piens vix tacite ridebit. ¶ Ornamē tum aureum prudenti doctrina · et ¶ cū tota vitā circūdat disciplina quasi brachiale in brachio dextro Pes fatui facilis in domū, primi: ¶ catholicus ¶ segui .s. errorē supbiētis z homo peritus cōfundet̄ a psona ¶ hereticꝰ ¶ qz fœdamina subtilitatis querit. potētis Stultꝰ a fenestra respiciet ¶ scripture ¶ catholicus ¶ quia scripturā aptē exponere querit in domum · vir aūt eruditus foris † ab oze .s. hereticoꝝ ꝓdicationis verbum. stabit. Stulticia hois † auscultare ¶ ꝓdicatoꝝ ¶ qz nō vult recedere a veritate ¶ malo per ostiū · z prudens † grauabit̄ ꝓtu- rum ¶ verba melia. Labia imprudētium stulta ¶ q̄ñ electoꝝ verba vere sapientie exprimunt sensum narrabunt: verba autē prudētium ¶ regula fidei ¶ q̄ñ hereticoꝝ stulta intentio nititꝝ ad ornamentū verboꝝ statera ponderabunt̄. In oze fatuorum · coꝝ illoꝝ · z in corde sapiētiuz os illoꝝ. Dum maledixit impius ¶ flagitius dyabolum: maledicit ipse aiaz suā ¶ hereticus qui occulte erroꝝ ad decipiēdum ponit Susurro coinquinabit animā suā ¶ factis et verbis. z in oibus odietur · z qui pmāserit · ¶ moderatus in verbo odiosus erit · tacitus z sensatus honorabitur.

C XXII.

N lapide luteo lapi

¶ al. lapidabit̄ piger ¶ boni datus est piger · z omis loquētur su- ¶ detestantco scelera eius per aspernatōem illiꝰ. De stercore boum lapidatus ē piger · z omis q̄ ¶ cōmunicando negligentie eius. ¶ a caloze fœditatis ¶ ne talia tetigerit cū · excuciet manus. Cōfu- operet ¶ doctoris ¶ discipulo sio patris est de filio indisciplinato ¶ indisciplinata ¶ honoris filia autem sanua ī deminoratōe si ¶ aia q̄ prudēter bo seruit ¶ qz ad hereditatem eius pertinebit et. Filia prudens hereditas viro suo: nā q̄ cōfundit in cōtumeliā fit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Musica. Eos notat q̄ ecclesia planctum populi z fauorez q̄runt · nec magis compunctionez lacrimaz excitant.

¶ Qui docet fa. Acta multo labore z secta fragilitatem suā non euadit · fatuꝰ q̄z quāuis solicite eruditur · vir ad perfectōez perducitur.

¶ Supra mor. Altera est moꝛs corporis que omnibus communis: Altera moꝛs animē qui peccatoꝛibꝰ spiritualis. Altera in p̄senti finitur. Altera i eternū manet. Supꝛa moꝛtuum ergo modicum plorandum · qm̄ requieuit moꝛs enim coꝛporis finis laboris ꝛ̄ndam.

¶ Cum stulto ne. Docet cum stultis ꝛmonem nō esse protrahendum · z maxīe cum hereticis quoꝝ stultitia plena est blasphemia ne coꝝ-s-ſ-ocietate quietem pacis amittamus · eoꝝ inquinati sordibus. Vnde. Si quis venit ad vos et hanc doctrinā non affert · nolite recipe eum in domum · nec aue ei dixeritis. Qui enī dixerit ei aue · cōmunicat ei⁹ operibus maligniſ.

¶ Super plum. Dinc salomō ait · grauis est sarū z onerosa. arena ſ ira stulti vtroq̄ grauior.

¶ Peius peccat hereticus q̄ catholicus · in multitudine mutoꝝ peccatoꝝ. Vel philosophus q̄ bñana nitit sapientia · vel gentilis qui nō peruenit ad fidē z ignoꝛāter peccat Seruus enim qui scit voluntatem dñi sui z nō facit: vapulabit multis. Qui autez nesciit paucis.

¶ Sicut lorumē: Ligna iustos signant qui fructū dant in tpe quoꝝ folia nō decidūt z omnia q̄ facīūt p̄sperant · fundamentū aūt edificij apl̄os vel ꝓphetas · quoꝝ pedicatō ecclesiā sustinet Lozamētū ergo ligneum colligatū fūdamēto edificij nō dissoluet

spūalis ſ dum ſ xp̄m

genitoꝛis. Patrem z virum ꝓfunſ qui apostata fit et hereſim audacter defendit ſ stulticie sue socijs

dit audar · z ab impijs non minoꝛ ſ vitupabit ſ tñ ſ pfe.ſ. et viro

rabit. ab vtriscz aūt inhonoꝛabit ſ beati qui lugēt quonīā ipſi consolabunt

Musica i luctu ipoꝛtuna narratio ſ sp cōuenit mūdi despectū et eternus suppli

flagella z doctrina in oi tpe sapiacium auditoꝛibus intimare

Qui docet fatuū: q̄si qui ꝓglutinat ſ ille enī grauat somno · hic sensu stulto ·

testam. Qui narrat verbū non audienti: quasi qui excitat dormiētez

de grauī somno. Cū dormiēte loq̄tur qui enarrat stulto sapiētiā z in ꝓgr ingrat⁹ docēti · et voco flentꝰ tanq̄ mortuꝰ

fine narratōis dicit. ¶ Quis ē hic?

Supꝛa moꝛtuū ploꝛa: deficit enīz lux eius · z supꝛa fatuū plora: desicit · n · sensu. Modicū ploꝛa supꝛa moꝛtuū: qm̄ requieuit. Neq̄ssimi

eni nequissima vita super moꝛtē fa ꝑ ſ ſentis vite. ſ. spacio ē moꝛs cuius q̄ septena

rio numeꝛo occurrit.

tui · Lucrus moꝛtui ¶septem dies: ¶ in seculū seculi q̄ sic coꝝ sine fine cruciabūt

fatui aūt z impij ¶omnes dies vitę illoꝝ. Cum stulto ne multum loquaris · z insensato ne abieris. Serua te ab illo vt nō molestā habeas · et

nō coinquinaberis peccato illius

Deflecte ab illo · z inuenis requiē ſ al. accidetis

z non accidētaberis in stulticia illi? ſ quasi huiusmodi hominum moꝛes · et verba

difficile poꝛtantur

Sup plumbū quid grauabit ? Et ¶ multitudines inimicoꝝ peccatoꝝ

q̄ illi alīs nomē q̄ fatu? ¶ Arena ſ philosophoꝝ sapientia ¶outicā gentiliū

z salē z ¶ massam ferri facil? ē ferre ſ hereticum ſ doctrina

q̄ hominē imꝑudentē z fatuum ſ vita

z impium. Sicut loꝛamēū ligneū colligatū fundamento ędificij nō dissoluetur: sic z coꝛ cōfirmatū i cogitatōe cōsilij ſ quia Cogitatus sensati in ſ ꝑsecutionis cuiuslibet

omni tpe vel metu nō deprauabit. Sicut oꝛnatus arenosus i pariete limpido · z sic palee in excelsis · z cementa sine impensa ꝓsita cōtra fa ſ q̄ cito corruent.

ciem venti nō ꝑmanebūt: sit z coꝛ ſ nō fundatū in charitate et veritate

timidum in cogitatione stulti ꝓtra ſ cuiuslibet ꝑsecutionis

impetū timoꝛis ñ resistet: sic et coꝛ

trepidū in cogitatiōe fatui omī tpe ſ alias sic et qui in &c.

nō metuet: sed z qui in ſceptis dei ſ stimulo timoꝛis ſ coꝛdis

ꝑmanet ſ semp ¶ Pungens oculū de ſ cōpunctionis

ducit ſ lacrimas · z qui pungit coꝛ ꝑ ſ alijs ſ rectum intelligentiā scripturarum.

fert sensū. Mittes lapidē in volatilia deijciet illa: sic z qui cōuitiatur

amico · dissoluit amicicias. Ad amicum cum z si ꝑduxeris gladiuꝫ non desperes · ē enim regress⁹ ad amicum ſ caritatis affectu ſ coꝛreptōis

ſ aliquid amarū ꝛmendo vel dure corrigēdo.

Si aperuerit os triste · non timeas ſ alias cōcordario ſ pristine amicicie

¶quibus pemtus fugat amicus

Est enī ꝓcoꝛdatio excepto ¶ quitio

¶quia pristina secreta ꝑ ira reuelant.

et impꝛoperio z superbia, et ¶ misterij reuelatōe et plaga dolosa. In hoc oībus effugiet amicus. Fidez posſ ſ ꝑsentis vite

fide cū amico i pauptate illius. vt ſ eternis ſ quis infirmatur et

ego non infirmoꝛ

in bonis illi? leteris. In tpe tribulatōis illius ꝑmane illi fidelis: vt i ſ terrena vel eterna.

hęreditate illius cohęres sis. Ante ignem camini vapoꝛ fumus ignis inaltatur: sic z añ sanguinē maledicta z cōtumlię z minę · Amicū ¶ salutare non cōfundaris: A facie illius non me abscondā · et si mala michi euenerint ꝑ illū · sustinebo. Omnis qui audiet · cauebit se ab eo. Quis ¶ dixi custodiā u-m-u-ñ o-m-l-m-

dabit oꝛi meo ¶ custodiam · z sup labia mea signaculum certū: vt non ſ al as ab ipso ſ lingua ignis vniuersitas iniquitatis

cadaz i ipis · z ligua mea ꝑdat me.

C. XXIII.

O Domine pater z dominatoꝛ vitę meę · ne dereliquas me i cogitatu z cōsilio illoꝝ · nec sinas me cadere in illa exꝑobratione. Qui supponit i cogitatu mea flagella · z in coꝛde qz fides passionis xp̄i n coꝛdib⁹ hominum adiuncta doctrine a/ postoloꝝ idissolubile facit ecclesię ędificium

¶ Sicut palee. Vñ qui audit verba mea z nō facit ea: similē ē viro stulto qui ędificat domum suam supꝛ arenam.

¶ Sicut oꝛnatus Sicut limpidus pies ꝓpter lenitatē · ſ · nō recipit pulueꝛem arenę sic coꝛ fatui spnit scelerum recoꝛdationē · nec penas timet eternas.

¶ Mittes la. Dicit q̄d amicū bonū cō seruet · vl ꝑpon⁹ alienet

Mittens lapi. Sic lapidis ictu volatus aniū deijcit · ita cōuitij verbo uis amicicię dissoluitur.

¶ Non desperes De amicicia ei⁹ · quia agnita coꝛreptōis vtilitate · regredit ad ius pristine amicicię.

¶ Effugiet ami. Non ¶ redit⁹ · nec p̄ reconciliationē · vñ amico reconciliato nec eredas ſ eternum.

¶ In tępore tri. In aduersitate magis ꝓbatur amicus. Multi enī amici mēſo · z non pmanēt i die nęcessitatis

¶ Ante ignē ea. Sicut fumus ꝑcedit ignis iccndum · sic dura verba hominadum. Vnde sermo dur⁹ ſ scitat iras. Et alibi q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio.

¶ Amicum salutare. Multa bona sunt in amicicia vera. Congaudet enī amicꝰ bonis tuis · z ꝑtristat i malis.

¶ Omis qui au. Sed ē · q cognoscit quę ta bona sint i amicis vera · cauebit ne iuuia vl ꝓuicio amicā ledat

C. XXIII.

Domine pater. Qui ali⁹ tuo munere facius sū · tuo munere defendat a voragine vicioꝝ.

¶ Quis super. Deciderat i cogitatu suo flagella disciplinę z in coꝛde doctrinā sapięnę · ne forte pigno rantiā nō agnoscat ꝛlictoꝛ ꝓcula · z multi

plicent ei crimia, p qbo cadat i manꝰ aduersa riorum.

meo doctrinam sapiẽtię vt ignorationibus eoꝝ nõ parcat michi · et ñ appareãt delicta eorũ · et ne adin-crescant ignorãtie mee · et mlũplicẽtur delicta mea et peccata mea abũdent · et incidã in ꝓspectu aduersari
† qui tribulãt me exultabũt si motus fuero
orũ meoꝝ · et gaudeat inimicꝰ meꝰ

¶ Et omnẽ desiderium. Nolite diligere mũdũ · neq; ea q̃ in mũdo sunt.

Dñe pater et deus vitę meę ne dere
§ demergas
linquas me i cogitatu illoꝝ. Extol
§ mẽtis elationem
lentiã oculoꝝ meorum ne dederis
§ prauum
michi et oẽ desideriũ auerte a me.
§ castrimargiam
Aufer a me ventris cõcupiscẽtias
§ fornicationis. ſ.
et cõcubitus cõcupiscentię ne ap-
§ ne capiat hmõi vicijs
ꝓhendãt me · et anię ureuerẽti et in
§ tradi emittas. § disciplinã ver
§ insipienti bozum
frunite ne tradaſ me Doctrinã ozis
§ discite seruare
audite filij · et qui custodierit illam
† falsitate. ſ. maledictione · furto · detractione.
nõ peribit labijs suis · nec scandalizabitur in operibus nequissimis.

¶ In vanitate. Quia illã ꝓponit amori dei et visionis ęternę beatitudinis.

¶ Jurationi nõ as. Vetat iuramentũ ne fiat pirũ. Vnde Nolite iurare neq; p celũ · neq; p terrã ẽc.

§ voluptatis. ſ. delectys
In vanitate sua appꝛehẽditur peccator · et supbus et maledict⁹ scãdalizabit in illis. Jurationi nõ assuescat os tuũ · mitti eni casus in illa.
Nomiatio vero dei non sit assidua
in ore tuo · et noibus sanctorũ non
admiscearis: qm̃ nõ eris immunis
ab eis. Sicut enim seruus interro
§ castigat⁹ tormẽtis § crimine liuoꝛis § seo magis ad odium ꝓuocatur
gatus assidue · a liuoꝛe non minuit
§ in iuramẽto nomẽ dei et sanctorum iuramẽto
sic oĩs iurans et nominãs · in toto
§ seo pollucẽ
a peccato nõ purgabit. Vir mltm
§ mendaciter vel inutiliter.
iurans implebitur iniquitate et nõ
§ corpore § vindicte
discedet a domo illius plaga. Et si
frustrauerit fratrem: delictum illi⁹
† manifestare veritatem iurando
sup ipsum erit: et si dissimulauerit
§ occiose
delinquit dupliciter · et si in vacuũ
iurauerit nõ iustificabit. Replebit
§ inf. rni supplicio vbi vermis nõ morit⁹ · et ignis non extinguitur
ei retributiõe domꝰ illi⁹. Est et alia
logla ꝓtraria morti: nõ ueniatur
in hereditate iacob. Eteni a miseri
§ electis
cordibus oĩa hęc auferentur · et in
§ inquirabuntur
delictis nõ voluptabũt Jndisciplinoſe iracundia tua · et ꝓtectores tui
nosse loquelę nõ assuescat os tuus
† tolli. detractionis. erroꝛis. blasphemie.
est enim in illa † verbũ peccati. Me
§ dei § ecclesie § doctrie
mento pris et matris tuę · in medio
§ patriarcharũ. ꝓphetarum apostolorũ.
enim magnatoꝝ consistis: ne forte
§ p iniquitatibus
obliuiscat⁹ te deꝰ in cõspectu illoꝝ
et assiduitate tua infatuatus ipperium patiaris · et maluisse nõ nasci
§ cẽpus. ſ. mortalitatis · et culpã ꝓuaricationis
et diem natiuitatis tuę maledicas.
§ hereticus cuius os maledictione et amaritudine plenum é.
Homo assuetus in verbis impꝛo
§ catholica doctrina
perij: in oĩbus diebꝰ suis ñ erudiet
Duo genera abũdãt in peccatis · et tercium adducit iram et ꝓditionez
§ mens. ſ. auari q̃ ardet cõcupiscẽtia, terrenoꝝ nec intingat⁹ donec terreno lucro cõpescatur.
Anima callida quasi ignis ardens
nõ extinguet donec aliq̃d gluriat.
§ supbia elatione cordis carnalis itumescẽs
et homo nequã in ore carnis suę · ñ
§ inferre cẽ tumeliã § odij immicicie
delinet donec incendat ignẽ. Do-
† voluptas fornicationis
mini fornicario oĩs † panis dulcis:
† donec meretrix in lecto suo. ſ. mortale peccatũ actualis libidinis efficiat
ñ fatigabitur trãsgrediẽs † vsq; ad
finem Omnis hõ qui transgredit
lectũ suum cõtemnẽs in aiaꝝ suaꝝ
et dicẽs: q̃s me videt · tenebre circũdant me · et parietes cooperiũt me-
§ al. arcũspexit
et nemo circũspicit me q̃ẽ vereor ·
delictoꝝ meoꝝ non memorabitur
§ al. intelligit
altissimus · et non intellexit: qm̃ oĩa
vidit oculꝰ illius: qm̃ expellit a se
timorem dei huiusmõi hois timor
et oculi hominuꝝ timẽtes illũ · et nõ
cognouit qm̃ oculi dñi multo plus
lucidiores sunt sup solez · circũspi
§ cogitationes · actiones
cientes oĩa vias hominũ · et ꝓfũ-
§ omnia nuda et apta oculis eius
dum abyssi: et hominũ corda · intuentes in absconditas partes. Dño
† ante omia placebat q̃ facit cemptoria.
eni deo anteqũ crearentur oĩa sunt
agnita: sic et post perfectũ respicit
oĩa. Vir in platęis ciuitatis vindicabitur et q̃si pullus equinus fuga
§ laqo gehẽne
bitur · et vbi ñ sperauit apꝛehendet
§ in iudicio § fornicibus vitiorum pollutus
§ sanctis
Et erit dedecus oĩbus: coq non

¶ Anima callida Rabanꝰ. Hereticus et scismaticus ardentẽ animam habẽt · dũ ambitiose q̃runt humanaꝝ laudẽ · q̃ puerilẽ mẽtis morte carnis ẽcendunt ignes · dũ prauę doctrinę auditoribꝰ imittũt errorẽ. Ipsi sunt formicarij q̃ pactuꝝ qđ cum deo in baptismate pepigerũt nõ seruauerũt & virũ priorẽ relinquẽtes cum ydolis fornicati sunt.

¶ Tenebręcircũ. Qui castitatis virtutem pdit ut faciat opa tenebrarũ · neminẽ putat scire qđ agit · et dũ omniũ pditorem fallatię se credit · cũ vultus domini sit supfaciẽtes mala.

¶ Oculi domini Quia illi nihil ꝓteritũ nihil futuruꝝ ẽ · omnia ꝓsentia sunt.

¶ Vir in platęis Adulter libidinosus de quo supius dictũ ẽ q̃ quasi equus et mulꝰ lasciuiẽdo discurrit p latas · spaciosam viã q̃ ducit ad mortem.

¶ Duplíciter. Quia p simulationẽ celat veritatẽ · et alios p falsitatem mittit in errorem.

¶ Est et alia lo. Blasphemia q̃ supra dictis peior ẽ · vñ oportet vt non inueniat⁹ in hereditate iacob. i. populo ecclesię q̃ supplãtat vicia · et in virtutibus seruit deo.

¶ Jndisciplinoſe. Quasi disciplinas ne deseras · et indisciplinato ore ſmones tuos ne ꝓferas.

¶ Sic et mulier. Equaliter ꝛ in viro et in femina damnat' ad interitum ꝛ germē huius copule abominabile ē deo. Mystice aūt hereticoꝝ synagoga · vel anima hæretica priuata te recepta abominabilis ē deo · qz relinquit virū priorē q̄ sibi eam in baptismate copulauit · ꝛ ornamēto virtutum decorauit.

¶ Nec in ecclesiā. Quia eius puerilitas in cōuentu fideliū p̄ solertiam doctoꝝ ecclesiatur.

¶ Et rami. Quia secta illius fundamentum veritatis non habet · fructū bonoꝝ operum gignere non pōt.

¶ Longitudo eni. Quia in ęterna beatitudine ingternū p̄manebunt q̄ sequunt' deū

C. XXIIII.

¶ Virtutis illius. Angeloꝝ religiosoꝝ. Unde gloria in excelsis deo · ⁊ in terra pax hoīb⁹ v.

¶ Et i medio po. Quia in oratione miraculoꝝ ad laudē dei puocabat ꝓplm. Vū Dmīs plebs vt vidit dedit laudē deo.

¶ Ego ex ore. Uerbū substātiale coęternum.

¶ Quia nō sum creatura · ē ab initio ex patre genita p̄ quā omis creatura. Dicit' tamē primogenit⁹ omīs creaturę · non ꝛpe. ē honore · secundū illud filiū meū p̄mogenit⁹ isrl'

¶ Ego feci in ce. In cęlis ozit' lumē · nebula tegit' caro · quia sicut claritate sua p̄cellit obscuritatē nebule sic spiritualis creatura corpalem p̄cellit dignitatem.

¶ Thronus meus. Humanū corpus nullo pōdere peccati p̄gravatum · sed dei virtute sublimatū · in quo potētia diuinitatis iudicia sua exercuit. Unde. Ecce dom⁹ ascēdet sup nubem leuem ꝛc.

¶ Creauit. Secundū humanitatē singulari puritate de spiritu sancto conceptam de virgine editam.

¶ In iacob. Incarnatione saluatoris spēaliter iudęis vti p̄cessum ē · et spēaliter ad iudeos venit. Unde. Non sum missus nisi ad oues q̄ pierunt domus israel. Unde p iacob figurant' iudei · p israel vero gentiles.

¶ Ab initio. Sacramētū incarnatōis ante secula p̄destinatū p̄manet in sęculū sęculi · ⁊ in habitationes ecclesię. i. rium vere religio

ite llererit timorē dñi. Sic ⁊ mulier ois reliqūs virū suū peccauit ⁊ statuēs hereditatē ex alieno mīmoio ꝛqz fidem patrū et traditionē scripturarū sequi

Primo eni in lege altissimi icredi noluit ꝙ deum

bilis fuit · et secūdo virū suū dereliquit: tercio in adulterio ꝛ fornicata ꝛ prava dogmata et puersa opa q̄ instinctu dyabolo sociata est · ⁊ ex alio viro ꝛ filios statuit sibi holi generauit

Nec in ecclesiā adducetur · ⁊ in filiosei⁹ respicietur. Nō tradēt filiū eius radices · ⁊ rami ei⁹ nō dabūt fructus. Derelinquēt in maledictū memoriā eius: ⁊ dedecus illius nō delebit. Et agnoscēt quia derelicti sunt · qm̄ nichil melius ē q̄m timor ꝙ quā dulcia faucib⁹ meis cloca t. s. m. o. m. dei · ⁊ nichil dulcius q̄m respicere i ꝛ qui in luce ambulat non offendit mandatis dñi. ꝛ Gloria magna est sequi dñm: lōgitudo eni dierꝝ assumetur ab eo. C. XXIIII.

Sapiēcia laudabit aīam suam: ⁊ in deo ꝓse et spū ē et in terra adorabit ꝙ xpiani ꝙ christus ꝙ laudabilē aīam suā ꝙ vitam ꝙ in cęlis cum

honorabitur · in medio populi sui ꝙ cōuentib⁹ fidelīū ꝙ dei.

gloriabitur · ⁊ in ecclesiis altissimi ꝙ vñ aperit os suū dicēs. beati pauperes spiritu.

aperiet os sum · ⁊ in cōspectu virtutis ꝙ xpiani

illius gloriabit · ⁊ in medio populi ꝙ exaltate dñm deū nr̄m ꝙ vñ de plenitudie eius omnes accepimus

sui exaltabitur · ⁊ in plenitudie sanctoꝝ ꝙ mirabilis deꝰ in sanctis suis ꝙ laudate do

admirabitur · ⁊ in multitudine electoꝝ habebit laudē · ⁊ inter dñi ꝙ sanctos ꝙ qui ē sup omia benedictus in sęcula. ꝙ sapia.

dictos benedicetur dicēs. Ego ex ore altissimi ꝓdiui: ꝓmogenita ante ꝙ verba sapie ꝙ secundū voluntatem

omnē creaturam. Ego feci in cęlis ꝙ spiritalis creature angelos. s. ꝙ rationis et intelligentie

vt oriretur lumē indeficiēs · ⁊ sicut nebula texi omnē terrā. Ego ꝛ altissimus habitaui · ⁊ thronus meus in ꝙ corpalem creaturā ꝙ omnem naturā ꝙ supra ecclesia ꝙ sapientia

colūna nubis. Gyrum cęli circuiui ꝙ significat diuinā scripturā.

sola · ⁊ profundum abyssi penetraui · ꝙ omnia. s. q̄ sunt sub terra

⁊ in fluctibus maris ambulaui · et ꝙ omnibus q̄ in mari sunt et in terra

in oi terra steti. Et in oi populo · ⁊ ꝙ vñ laudē illū cęli et terra mare et o. q̄ i eis s.

in oi gente ꝓmatum habui · ⁊ omniuꝝ ꝙ rationali creatura

calcaui. Et in his oibus requeꝝ quę ꝙ nomē q̄ ē sup omne nomē. vt in no. ie. o. g. f. ꝛc. ꝙ vñ dedit ei

excellētiū · ⁊ humiliū corda virtute ꝙ gētiū ex quib⁹ cōgregat eccl'sia q̄ ei⁹

est hereditas. vñ hereditas mea ꝓclara est mihi

sum · ⁊ in hereditate dñi morabor. ꝙ filius secundū humanitatē intelligit patrem

Tunc ꝓcepit · ⁊ dixit michi creator maiorem.

omniū · ⁊ q̄ creauit me requieuit i ꝙ humane nature in qua habitauit plenitudo diuinitatis.

tacob inhabita · ⁊ in israel hereditare · ⁊ in electis meis mitte radices

Ab initio · ⁊ ante scła creata sum · et vsqꝫ ad futurū sęculū non desinaꝫ

⁊ in habitatōe sancta coā ipso ministraui. Et sic in syon firmata sum

⁊ in ciuitate sanctificata similiter requieui · ⁊ i hierusalē potestas mea ꝙ sup quē requieuit spūs meus? nisi sup humiles et quietum ꝛ manse. s. ita. s. q̄ tibi voluntas eius

adimplē ꝙ xpiano qui noīe xpi bonoratur · qui pa eius et hereditas est.

Et radicaui in pplo honorificato ꝙ xpiano

· ⁊ in partes dei mei hereditas illius? ꝙ q̄ illi membra sunt corpis eius cū sit ipse omnia in omnibus

⁊ in plenitudine sanctoꝝ detenor ꝙ arborez sūt altitudis et odoris ꝓpositio mea. Quasi cedrus exaltata sū

in libano · ⁊ quasi cypressꝰ in mōte ꝙ palma aurea coronant̄ victores

syon. Quasi palma exaltata sū in ꝙ q̄ murata vel trāslata interpretat · q̄ ecclesia

ab vsu voloēs cultura ad verū deum translata ē.

rosa dicta q̄ rutilo celo erubeat. et martirium significat ꝛ iericho interpretat' odor eius · vel luna · et ē quasi plātario roseꝰ in hie. cū odor virgadeꝝ · ⁊ q̄si plantatio ꝛ rose ꝛ in hiericho interpretat' ꝛ in hiericho

tu · um in passione martirij redolet in sanctis

ricbo. Quasi oliua speciosa in campis ꝛ quia redemptōis nostre sacramentuꝫ cunctis innotuit natiōibus.

pis · ⁊ quasi platanus ꝛ exaltata sū ꝛ doctrine spiritualis gratie ꝙ loquar ad dominum meum cuꝫ sim pulueꝛ et cinis.

iuxta aquā in platęis. ꝛ Sic cinnamomum · balsamum ⁊ aromatizans ⁊ electa quasi myrrha odorem dedi · ⁊ quasi storax ⁊ galbanus ⁊ onix ⁊ stacte · ⁊ quasi libani non commota fragrauit habitatio mea · ⁊ quasi terebinthus extendi ramos meos · ⁊ rami mei decoris ⁊ gratie. Quasi vitis fructificaui suauitatem odoris · ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. Ego mater pulchre dilectionis · ⁊ timoris · ⁊ agnitionis · ⁊ sanctę spei. Ego autem tamquam aqueductus exiui de paradiso · et dixi rigabo hortum meum plantarium meorum · et ecce factus est mihi aqueductus meus paradisus · et ecce ego exiui de aqueductu meo in hortum meum · et dixi rigabo plantarium meorum · et ecce factus est mihi hortus meus paradisus · et ecce ego exiui de horto meo in paradisum meum · et dixi rigabo plantarium meorum · et ecce factus est mihi paradisus meus paradisus · et ecce ego exiui de paradiso

gignitur in iudia z ethiopia frutice breui · uuor tantū cubitor colore sub nigro. uel cinereo tenuissimarū uirgarū. Nam qō crassum ē despicit. Brachium uero carius. Qō cum frangit' uisibile spiramentū emittit in modum nebule uel pulueris.

¶ Balsamum. Aspaltū dicit plinius ī eodē curriculo ēsi nascit' spina candida magnitudine arboris modice flore roseo radix eius unguētis exprimitur. Traduntur in quocūq frutice curuet' arcus ēlestis eandem q̄cunq sit aspalti suauitatē odoris etire. Quidā belischi ceperum uocant. Probat' in colore rubro uel igneo tactu spissato z odore castorei · ꝺ p sui bteitate a quibusdā inter herbas odoriferas reputant' et significāt humiles spiritu · qui quasi purpureo colore uestiti memores dñice passionis p dño pati fūt mori.

¶ Quasi mirra. Mirra ē in arabia arbor · v cubitū alta · spine similis · quam achāton uocāt greci · cuius gutta uiridis z amara. Vñ z nomen accepit quę omnia cōueniunt mortificatē nī carnis. q̄ amara ad tps sētie ꝺ in spe semp uirentes p patrię libenter suscipit. Vñ regenerauit nos in spem uiuā per resurrectōem dieu rp̄i. ℣ Spine aūt compant' q̄ ubi mentem saluet corpus affligit. Gutta sponte manans p̄ciosi oris est. Elicita corticis uulnere uitior: qz matoris est uirtutis corp⁹ sanū (cui arridz copia rerum) mortificare q̄s egrotum · uel pauptate afflictum.

¶ Quasi storax. Storax · galbanus · ungula · z gutta · pigmenta sunt pcciosa apud medicos · z significant uirtutum species quę ad curationes hominē adhibēt medici spirituales. Storax cui arbor arabię similis malo cytonij cuius uirgule inter canicule ortū cauernatim lacrimaz fluūt q̄ in terram cadunt inmunda ē ꝺ cum p̄mi corticis scrobe fossa seruatur. Quę uirgis z calamis inhęrent · munda ē · z albida. De hinc fulua fit solis causa · z ipsa storax calamitates · piguis resina · odoris iocundi. Et quasi melofanum liquorē emittēs. Storax dicta · quia est gutta arboris pflātis z cōgelata · nazgreci stiriam guttam dicunt

¶ Et galbanus. Galbanum scdm plinīū dat ferula in amarano mōte fruticęq eiusdē nominis. reline modo quod stagolibium appellāt · quod maxime non putrescit si cōmentcia laudāt cartilaginosum purū ad liquidū cōmoniace minimeq ligniosum.

¶ Ungula. Ungula ē qui in exodo onica dicitur · grece enix latine ungula · quia humane ungui assimilatur

¶ Gutta. Gutta quę ē amonica dicitur lacrimas stillat in arcnis · cuius duo genera sunt. stiracon · qō masculi thuris similitudinē habet · z maxime pbatur · z pirama qō pingue z arenosum · adulterat' enī arenis uelut nascēdo appręhensis glebis · tamē minimis z purissimis pbat'. Gutta uero curat quaslibet duricias. hęc ergo spēs dñi ꝓcepto ad thymiama pficiendum ꝓperate sunt. ubicūq enim thymiama habemus in hebreo nethotha legitur qō aquila storacē trāstulit · z significat orationis incensum cū odore uirtutū thymiama ex aromatibꝰ ꝓpositum facimus cū in altari boni opis uirtutum multiplicatē fouemus · qō mixtū z purū sit · qz quāto uir⁹ uirtuti iungit' tanto incensum sincerius exhibet'.

¶ Libanus. Libanus ut aiunt arbor ē in arabia · cortice z folio lauro similis · succū amigdali mō emittēs · q̄ bus in anno colligit' autūpno. s. z ver.

ſ vel aspaltum.

momum z balzamū aromatizans
† sanctorū cōtinentia. mirra cū puncta corpa nō putrescunt · sic cōtinentia mēbra nra seruat incorrupta.
odorem dedi. Quasi ymirra electa dedi suauitatē odoris · z quasi storax z galbanus z ungula et gutta · Quasi libanus non incisus vapo
† qui nullā habet in se erroris maculā · seu purā et sinceā doctrinā q̄ ꝓfert odorē uirtutum. et spūalem gratiā infundit mentibꝰ fidelium.
raui habitatōez meaz: z quasi balsamum nō mixtū odor meus. Ego quasi therebinthus extendi ramos meos · z rami mei honoris z gratię
ſ ego sum uitis uera et uos palmites.
ſ cuius uinum letificat cor hois · qui bibens sanguinem ejus gaudet et redēptionis laudat sacramentū ſ p orbem spargendo euangelij ꝓdicationē.
Ego quasi vitis fructificaui suaui
ſ qz iocunditas et decor uirtutum quotidie dono eius florescit. et clarescit in fidelibus.
tatem odoris · z flores mei fructus
ſ sapia
honoris z honestatis. Ego mater
ſ uere caritatis ſ omne datū optimū desursuz est. ſ salutaris ſ spūalis
pulcre dilectōis z timoris · z agnitionis · et sancte spei. In me gratia

ſ pscntis et futurę. p ipsam enī uiuimus. mouemur. et sumus · et p ipsam uitā eternā habemus
omnis vitę z veritatis: in me omis
spes vitę z virtutis Transite ad me
ſ filios affectuose monet ſ uenite ad me qui laboratis et onerati estis · et ego refi
omnes qui cōcupiscitis me · z a geniam uos
nerationibus meis implemi. Spi
ſ sctūs qui cōis pr̄ et filio ſ qz caritas dei per spm infundit cordibus electorum incōparabiliter est dulcis.
ritus enim meus sup mel dulcis · z
ſ q̄ erit in uisione dei. oculus enī nō uidit. nec auris audiuit · nec i cor hois ascendit q̄ pparauit deus diligentibus se.
hereditas mea super mel z fauum
ſ spiritualis delicie cum habenē delectum accendunt ſ qui sapientiā dei et
Memoria mea in generatōe sęcu
hoīes et angeli sine fine collaudāt
lorum. Qui edūt me adhuc esurient · z qui bibunt me adhuc sicient
ſ obedēs. vñ. si quis diligit me sermonem meum seruat ſ qz eterna mercede
Qui audit me non cōfundetur · et
coronabit ſ q̄ manet in dō non peccat
qui opantur in me nō peccabunt.
ſ plene. s. et perfecte ꝓficiunt ſ q̄ est visio dei.
qui elucidāt me vitā ęternā hēbūt
i ſ cōtinet ſ hic ē liber nouum et ve. test. in quo ē agnitio ueritatis
Hęc omnia liber vitę z testamētū

ſ autūnali collectioni ꝓparat' · inciso cortice in estatis feruore · z pfluente spuma pinguī q̄ ꝓcreta ꝓsat' · ubi loci natura poscat · regere palmea exꝓcipiēte qō in arbore desit ferro putat' ꝓspectū. Ideo corticosum uidet' purissimum hoc ē thus candidū. Secūda uindemia ꝓparat' hieme ialis coctiuus. Rubrum hic erit nec comparandū priori. Nouelle autoris candidi⁹ ꝓ ueteris ē odoratius. qō ex eo pcēdit rotūditate gutte masculum uocatur. Regio thurifera nuncupat' · sarma undiq rupibus in uia · z extra stopulis maris ī accessa. Sarma q̄ dē mysteriū interpretat' Arbores spōte nascuntur · z significāt eos q̄ ex uolūtate · nō ex legis necessitate opant'. In easis arboribꝰ lacrima fluit · qz ꝓpūcta humilium corda pura z deo oratione emittunt.

¶ Libanꝰ in hebreo candorē significat. In greco thus. vñ in cāticis ubi legimus ad collē thuris · q̄dā codices habēt ad collē libani.

¶ Balsamū. Balsami arbor in iudea tātum intra uiginti iugera erāt. Ꝑ postq̄s in dea romani potiti sūt latis collibꝰ ꝓpagata ē Stirpe similis uiti · foliis rutę · ꝓ albioribꝰ spīs manentibꝰ. Arbor balsamū · lignum filo balsamum at' xilobalsamum dī · fructus uel semen carpobalsamum sucus opobalsamū qz ꝓcussus ferreis uinculis corter · p cauernas crimij odoris gutta distillat. Caterna enim grece opę dī · unas gutta admixta cipruno oleo uel melle adulterat' Sed ꝓbat' cē sine mel le si cū lacte coagulauerit. Sine oleo si instillata aqua · uel admixta facile resoluat' · z si lanee uestes ex ipso pollute nō macūlēt. Adulteratū q̄q̄ si cū lacte nō coagulat: z sicut oleumin aqua sup natat · z uestē laneā maculat. Balsama pura ardēte sole manu sustineri nō possunt. Arbores balsami mense uinearū colunt · z amminiculis sustinent'. uiti enim similiores sunt quā mirto · ꝓpria coma insignes · duobꝰ cubitis eminētes. Sanē uero habet uini gustū · colore rufum. Ramus crassior quā mirti · q̄ certo anni tēpore balsamū sudat. Agricole quoq; acutis lapidibꝰ uel osseis cultellis solēt incidere · nam ferri tactus noxius ē. Per incisiones manat sucus odoris eximij z lacrimis pulcre rotantibus lanis pua colligit' in cornua. Gratia ꝓcipua uterē lacrime secūda semini · tercia corticī · minima ligno · xp̄s quoq; humilis in carne ꝓ plenus gr̄a z uirtute uulneratus ē ꝓpter iniquitates nostras z nos̄ uitę z salutis sacramēta pfudit. vñ. z q̄si balsamū ñ mixtū odor me⁹.

¶ Therebintus. Arbor ē cuius resina carissima · z nascit' in syria masculo infructuose · seminarū duo genera sunt. alterius fructꝰ rubet lentis magnitudine. alterius pallet · nec faba grādior odore iocūdo fructu simios⁹ ideꝫ

¶ Aberebintus in macedonia breuis arbor z fructuosa. In troadis masco sirię magna materies · flos racemosus sicē oliue · ꝓ rubēs folia hꝫ dēsa z follículos emittēs q̄dā aūalia q̄si culices. Plen ioxp resina q̄ de cortice erūpit. Per therebintū signat' ecclia q̄ p totū orbē ramos ꝓdicatōis z fidei extēdit. cui⁹ resina ꝓcipua. s. animarū medicina. Masculi hui⁹ arboris sine fructu sūt · qz q̄ in se ꝓficiūt fructū frutis nō facūt · seminarū ꝯo duo genera sunt alteri⁹ fructus rubens. alteri⁹ pallidus · cū uitę maturescūt. Qui eīm infirmitatē suā agnoscūt · z spem suā i dño ponūt · fructū martirij sibi exquirūt · aut ꝓtinentiā z mūdiciā cordis z corpis spūale q̄mūi possidebūt · q̄z cū mulieribꝰ nō sunt coinq̄nati · z sine macula sūt añ thronū dei.

¶ Qui edūt me. Edimus sapientiā z bibim⁹ · qz plena z pfecta est refectio · z tāto plus a comedēte esurīunt · quāto ab esurīēte ampli⁹ comeduntur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

In cōpalibo appetie placet experientia displi cet. vnde gustate ꝛ vi dete quoniã ſ. ē. d. ꝛc.

¶ Posuit dauid Quattuor padisi flu mina ex vno fonte, pce dentia assimilat regi q̄ ortus ē de dauid quia de xpo quattuor euan gelia, pcedunt q̄ totas terrã p̄dicatione insũ dunt ꝛ germinare faci unt. Ab eo iordanis, p cedit, i. baptismi sacra mentũ ad abluendum genus humanũ. Qui mittit disciplinã sicut lucẽ: qui p̄cepta eius vi te eternę tribuunt. vn de dicite omnes gẽtes baptizãtes eos in no mine patris ꝛ filij ꝛ ſ. ſ. docẽtes seruare oīa q̄cunq; mãdaui vob.

¶ Quasi phison. Phison q̄ ꝛ ganges qui de padiso exiens vadit ad indiã · ꝛ iter pretatur caterua · qui. ſ. magnis fluminib⁹ iple tur. Ganges aũt dicit a gangaro rege indie. ꝛ fertur sicut milus sup ozientis tras exundare.

¶ Sicut tigris. Tigris fluuius meſo potamie q̄ pgit cõtra assirios ꝛ post multos circuitus in mare mor tuum fluit ꝛ tigris vo catur · qr sicut tigris ꝛc stia velociter fert.

¶ Quasi eufrates Eufrates fluuius me ſopotamie gemmarus fertilis. Eufrata enim hebraice fertilitas lati ne. Mesopotamiã nã q̄ p loca irrigat · sic ni lus alexandrũ. Salu sti⁹ asserit tigrim · ꝛ eu fraten vno fonte in ar menia meare ſi postea diuidunt maximo in ter se spacio. Terraq; q̄ ab ipsis ambit meſo potamia dicit.

altissimi · ꝛ agnitio veritatis. Legẽ ſ vt peccatum ſ. caueret · et in virtutibus ꝺo seruiret.

mandauit moyses in p̄ceptis iusti ſ p̃milit
ciarum · ꝛ hereditatez dñi iacob · ꝛ ſ de aduentu xp̃i · vel redẽptione hũani generis
israel, p̃missiones. Posuit dauid ſ christus de dauid sc̃m carnẽ ſ nõ salomonẽ qui p peccatũ goidit regnũ · sed christũ verum pacificũ qui fortior fortem armatũ superauit · et spolia eius distribuit cui⁹ regni nõ erit finis

puero suo excitare regez ex xpo for tissimum · ꝛ in throno honoꝛi sedẽ tes in sempiternũ. Qui implet q̃si physon sapiẽtiam, ꝛ sicut tigris in dieb⁹ nouoꝛ. Qui adimplet quasi eufratres sensum. Qui multiplicat quasi iordanis in tpe messis. Qui mittit disciplinã sicut lucẽ: et assis stens quasi gyon in die vindemię. Qui pficit primus scire illã · ꝛ infir mioꝛ nõ inuestigabit eã. A mari eni abundabit cogitatio eius · et ꝛ ſ filiũ ſ tps
illius in abyssũ magna. Ego sapiẽ ſ p mundũ ſ cuãgelij ſ tps
tia effudi flumia: ego quasi trames aque in mẽse de fluuio. Ego quasi † quo inebriant mẽtes fideliũ
fluuius, doctr. · ꝛ sic aqueductus ex † ecclesiã q̄ ipsa veritas doctrine sue rigat et ie briat vt fructũ speciale ꝑtus quotidie pferat.
tui de padiso. Dixi: Rigabo † ortũ meũ plantationũ · et iebriabo part⁹ † p totum orbem
mei fructum. Et factus ē michi tra ſ affluens. ſ. doctrina ſ vsq; ad finẽ terre. ſ.
mes abundãs · et fluuius me⁹ app pinquauit ad mare Oīa doctriuã ſ qz ex ea sol existencie de quo ꝺr · visus uit nos oriens ex alto
quasi anteluccanum illumino oīb⁹ et enarrabo illã vsq; in lõginquuz ſ. i. carnalia corꝺa pscrutabor.
Penetrabo oēs inferioꝛes p̄tes ter ſ somno ignorantie
re · ꝛ ispiciã oēs dormiẽtes, ꝛ illumi nabo oīs sperãtes in dño Adhuc doctrinam quasi pphetiã effũdam ſ qz nõ cessat scriptura sacra docere genus hu manum vt sint omẽs inexcusabiles.
et relinquã illã gr̃entibus sapiẽtiã et desinã in p̃genies illoꝛ vsq; in ꝙm sanctũ. Videte q̃n non sol⁹ michi laboraui sed omnib⁹ exqui rentibus veritatem.

C XXV.

Mribus placitum est spiritui meo: q̃ sũt, pbata coram ſ vñ solliciti seruare vnitatẽ
deo ꝛ hoibus. Cõcordia fratrũ · et spũs in vinculo pacis ſ qui diligit primum
amoꝛ, primoꝛum · vir et mulier sibi legem implent.
bene cõsentientes. Tres species o ꝺiuit ania mea · ꝛ † aggrauoꝛ valde † mihi cõtraria sentiunt
† qui inops virtutib⁹? ſ qz cõtra cõditionẽ pau pertatis animose extollit.
anię illoꝛ: † Paupem † superbum · et ſ hereticũ qui sensu abũdat et eloquẽtia
ſ qui cõcessis sibi bonis i mẽdacio ab utitur ſ qui longo tempore
sapientiam neglexit.
duitem mendacem · et senez fatuũ ſ qui magis amat caduca q̃ eterna
et insensatũ. Quę in iuuentute tua non ꝓgregasti: quomõ in senectute † qz in lõgo tpe debet esse sapientia et prudẽtia
tua inuenies? † Quam speciosũ ca nicię iudicium · et presbiteris co gnoscere consilium. Quã speciosa veteranis sapientia: et gloriosis i ſ intellectus bonus oibus faciẽtibus cum
tellectus et cõsilium · Corona senũ † beatus vir qui timet do-
multa peritia et gloria illoꝛ timoꝛ dei. Nouem insuspicabilia coꝺis maguificaui · et decimum dicã in li † hoc est pr mum vt homo ꝺcundẽ in filios &c. operibus bonis ꝛc.
gua hominibus. † Homo qui iocũ ſ hoc ē secundũ.
datur in filijs: viuens · et videns mabile ꝛ incõprehensibile esse quẽ nemo penetrare pt · nisi un⁹ ꝛ solus deus pater ꝛ filius ꝛ spũs sanctus · q̃ se ipsum vere nouit · ꝛ cõsiliũ suũ · ꝛ dat tantũ nosse creature sue quãtum expedit.

¶ Quasi iordanis. Iordanis fluuius inde q̄ a duobus fontibus nominatus ioꝛ. ſ. ꝛ dan. quibus ꝺgeratis colligitur · nasci sub libano mon te · ꝛ diuidit iudeã ꝛ arabiam · ꝛ intra biennio influit mari mortuo.

¶ Quasi gyon. Gyon. Hic ethiopia cingit. Sic vocatus q̄ irrigat ter rã egypti · ge · eni grece terrã significat · q̄ apud egyptios nilus vocat̃ ꝓpter limũ quẽ trahit · q̄ fecunditatẽ efficit. vñ ꝛ nilus dictus ē.

¶ Qui perficit primus. Christus auctoꝛ ē sapiẽtię spũalis. q̄ p moy sen primũ ꝺdidit legẽ · inspirauit pꝓphetas · docuit apl̃os ꝛ euãgelistas · nec a lius plenus ꝛ pfectus ē inuestigator sapiẽtię dei · nisi ipse q̄ cũ patre ꝛ spiri tu sancto vnus ē deus. vñ nemo nouit filiũ nisi pater · neq; patrem q̃s nouit

¶ A mari enim. Mare significat pfunditatẽ sapię mesti nisi fil⁹ ꝛc.

¶ Quasi trames aque. Quia deus de deo lumen de lumine. Tropi

¶ Nouem insuspicabilia. Corde creditur ad iusticiam · ore aũt con

¶ Ego quasi flu. Sapiẽtia ꝓparat̃ flu mio rapidissimo · ꝛ q̃ egredienti de paradi so · q̄ doctrina xp̃i, pdens de celesti thesauro · om nia obstacula reor · et pſecutionũ fortitudie sua disrũpit · vt per ea ꝺdicatoꝛ totũ orbẽ largissime fluat. vñ in omnẽ ter. e. ſ. e. ꝛc.

¶ Doctr. Arates (vt putãt) ſt. armeni q̃ ab eodẽ mõte cũ frate diuersa specie ori tur · sic dictus q̄ ꝛa pacitate sua cũcta pos sternit. vñ cũ alexãdr trãsgressurus ponten sup cũ fabricasset · cõ tatus pontẽ diruit · et breui interuallo ab eu fratis ostu · tollens ea put̃ mare caspiũ fert. Dorcus a grecis dis putat. Pars eni gre ce gentis dotis nunc pat. vñ tercia lingua grecoꝝ dorica ꝺr.

¶ Adhuc doctri na. Significat hu⁹ opis scriptor libũ esse mysticus · ꝛ vnlẽ ad le gendũ · hystorice enim moralitate doct · ꝛ al legorice fidei sacramẽtũ

¶ Videte quoniã Ecclesiasticus doctoꝛ nõ solũ sibi ꝛ aliis scri tendo ꝛ docẽdo pficit vñ q̄ doctr faceret ful gebũt sicut splẽdoꝛ fir mamẽti ꝛ q̄ ad iusticiã eruditi multos q̃si ste le ꝛpetuas eternitates

¶ Vir et mu. Viri diligite vxores vras sic ꝛ xp̃s ecclesiam. posse

m⁹ in viro spũm̃ in muliere animã accipe · q̄ si ī timore ꝛ dilectione dei plene rint q̄q̄d petierint fiet eis. vñ si duo psenserint ex vobis fiet illis.

¶ Tres species. Possũt ꝺ ad diabolũ trãsferri q̄ paup⁹ ē. Cũ eni p superbiã pdident gloriã superbire nõ cessat. Diues ꝛ mẽdax ē. Vñ · q̃ lo q̃tur mẽdacia ex ꝓprio loq̃tur q̄ mẽdax ē ꝛ pater ei⁹. Senex ꝛ fatu⁹ ē. Di melior ē puer · ꝛ paup ꝛ sapiẽs · q̃ rex senex ꝛ stult⁹ · q̄ nesciat pꝛuideri posteris ꝛc. Sapiẽtiã · e · sibi datã iter angelos nõ fuauit q̄ ꝓditori suo subiũ nolunt

¶ Quę in iuuẽ. Qui in iuuẽtute nõ ꝺdicit sapiam · i senectute fructũ eã nõ hꝫ. Vñ egestatẽ opata ẽ man⁹ remissa · man⁹ aũt̃ fortiũ ꝺuitiaꝫ pat · q̄ aũt meditat̃ i lege dñi ꝺabit fructũ i tpe suo.

¶ Quã speciosum. Canum caput docet habere sensũ · ꝛ lõgeuũ etatẽ cognoscere consiliũ · vt in timore dei iudicẽt iudiciũ rectum · quod est valde gloriosum · audiant presbiteri ꝛ ecclesiarũ ꝓpositi · quia nõ licet eis ignorare legis scientiam ꝛ sapientiam.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

fessio fit ad sal. Nouē ergo sūt ¶suspicabilia·i·ab omni suspitione fallitatis aliena·quę parit boi fides recta.

¶Sapientia et scientiam. Quę est malū cauere. vñ & ecce timor dñi ipse ē sapiētia·& recedere a malo ī telligētia: hinc est q̄ v num spēbus virtutuꝫ supadditur timor dei q̄ sicut nouenarius imperfectus ē·nisi denario supleat·sic omis opatio virtutū sine timore Timor enī dñi sanct⁹ pmanens in sęculū sęculi·ipse ē fidei fundamētū & caritatis origo p ipsam fit bonuꝫ·& puenit ad p̄mium. Hꝫ q̄ scriptū ē timor dñi initiū sapiētię & alibi. Timor nō ē ī caritate ꝛc. & iterū timete dñm omnes sancti eius ꝛc. Quer. q̄ quomō timor domini (si ē initiū sapientię & dilectionis) nō sit ī caritate·& quomō omnes sancti diligant dominū & nihil desit timentibꝫ cum·& q̄liter ī telligat timor domini pmanet in sęculū sęculi. Sed illū timorē domini quo timet q̄s inciperes opa iusticie·ne districtus iudex se minus castigatū inueniēs·dānet·caritas pellit foras q̄ & ei suo merito fiducia habet in die iudicij. Presentiū quoq; aduersitatū timorez perfecta caritas eijcit quā desiderabat q̄ dicebat a timore inimici eripe animā meaꝫ·hanc habebat qui dixit. Quis nos sepabit a caritate xpi. Tribulatio an angustia ꝛc. Nec ē pra rius iohānī psalmista q̄ ait. Timor dñi sanctus pmanet in sęculū sęculi·duo enī sunt timores. Vnus quo timent deū homines nemittant in gehennam qui. s. introducit caritatez·& sic venit vt ereat Si enim adhuc propter pnas times deuꝫ·nondum amas quem sic times·non bona desiderasꝫ sed mala caues·sic tamē corrigis te·& incipis bona desiderare. Cū bona desiderare cepis erit ī te timor sanctus·ne amittas bona·nō timor gehenne. Ē ne te deserat p̄sentia dei quā ampleteris·& eternū frui desideras

¶Omnis plaga. Non ē maior gratia quā vera letitia mētis·nec maior plaga quā tristicia fraudulēti cordis in ydolatria vel in hęresi·quia in subuersionem inimicoꝝ suoꝝ. Beatus qui habitat cū muliere sensatus] ¶boc est tercium ¶sapia. s. vñ possides sapientiā ¶qui in verbo nō offendit ¶fectus est ¶boc est quartum ta·& qui i lingua sua nō ē lapsus·et ¶boc est quintū ¶demonib⁹ vel vicijs·a quo enim quis superatur hmōi serui⁹ ē ¶boc ē septū qui seruiuit idignis se. Beatus q̄ ¶qui ait. vos autem viri amicos ꝛc. ¶boc ē septimuꝫ ¶placat. s. verbuꝫ dei rectuꝫ et inuenit amicuꝫ verū ¶& qui enarrat iustū· ¶boc est octauum iusticiā auri audiēti. Quā magnus ¶q̄ bonuꝫ facere ¶boc ē nonuꝫ qui inuenit sapiētiam & scientiam: ¶boc est decimum nō ē sup timētem dñm. Timor dei sup oia se supposuit. Beat⁹ homo cui donatū est habere timorez dei Qui tenet illū: cui assimilabitur? Timor dei initiū dilectōis eius: fi dei aūt initiū agglutinādum est ei Omnis plaga tristicia cordis ē·et ois malicia nequicia mulieris: Et ¶intelligens errorem suuꝫ ¶ꝛ nō pcām nō cauebit omne plagā & non plagā ¶videbit cordis·& oēm neq̄ciaz & nō neq̄ciā ¶vindictam iudicis qui odientes se odebit. mulieris·& omnem ¶obductū & nō ¶qz nō cauet ¶quasi cum iusticiam obduciuꝫ odientiū·& oēm vidictā dei cognouissent·nō intellexerunt·quoniā qui talia agunt digni sunt morte. & non vindictā inimicoꝝ. Non est caput nequius sup caput colubri·& non est ira sup iram mulieris. Lō ¶qz duricia cordis excecat visum mentis nec morari leoni et draconi placebit. futurum pspicit iudicium. q̄ habitare cū muliere nequā·Ne ¶querisal⁹ hereticus ¶qz decipit sub ipē virtutū quicia mulieris immutat faciē ei⁹ ¶qz ineptas nouitates ꝓdicat et regit nefando et obcecabit vultu suum tāq̄ vr⁹. verborum velamento. & quasi saccū ostendet in medio, p ximoꝝ. Ingemuit vir eius·& audi ¶qz difficile ad pententiā flectit·etī aliqñ se ens suspirauit modicum. Breuis penitere mentietur omnis malicia sup maliciam mulieris: sors peccatoꝝ cadat sup illaz ¶arena fluida et instabilis·infirmos pedes retardat veterani·sic onerosa est⁹ modestie catholici viri loquacitas

Sicut ascensus arenosus in pedibus veterani·sic mulier linguata ¶cōicando homini quieto. Ne respicias ī spe ¶hereticī ciem mulieris et non concupiscas ¶prauā doctrinā fuco verborum adornatā ¶cui ¶iudicij mulierem in specie. Mulieris ira ¶offensi⁹ dei ¶pena eterna irrenerētia·& cōfusio magna. Mulier si primatū habeat·cōtraria est ¶cogitatio vilis ¶qz leticiā spiritussā viro suo. Cor humile & faciel tristi eti nō habet ¶eterne & plaga mortis·mulier nequam. ¶oga ¶gressus inhabiles Manꝰ debiles & genua dissoluta ¶xp̄m vel ꝓdicatorem suum qz nō obedi uit nec fidem seruauit mulier quę nō beatificat virū suū. ¶qz superbia elationis qua vtā veritatis deseruit·et errorem declinauit: origo est pdi A muliere initiū factum est peccati tionis ipsi et alijs & p illam oēs morimur. Nō des a ¶doctrine ¶certa limitem rectitudis quę tuę exitum nec modicum: nec ¶hereticō ¶libertatem docendi mulieri nequā veniā, pdeūdi. Si ¶.i. si tibi subdi noluerit·ꝫ potius cōtentiosa ñ abulauerit ad manū tuā: ꝓfūdet fuerit ¶if deliumm ¶a cōione infirmo te i ꝓspectu inimicoꝝ. A carnibus rum ꝫ sepa illā ¶ad luxum sue prauitatis. tuis abscinde illā ne sp̄ te abutat.

XXVI

Mulieris bone] ¶magnificatus i mundo ¶xp̄us beatus vir: numer⁹ enis ¶delectatio xp̄i fortitudo ecclesie āno & illoꝝ duplex. ¶Mulier fortis oblectat virū suū: & anos vitę illi⁹ ¶ecclesia catholica·q̄ i sorte timentiuꝫ deuꝫ numeratur qz petinet ad hereditatem a⁹. vñ i deuteronomio ps dñi populus eius ꝛc. i pace implebit. ¶Pars bona mlier bona in parte bona timentiū deū ¶recōptione. s. humani generis. vñ ysaias·si posuerit ꝑ peccato aiam suam videbit semen longeuum. ¶quid fidei xp̄i et baptismus cōferat humano generi oñdit dabitur viro, p factis bonis. Diuitis aūt et paupis cor bonum: in oī tempore vultus illoꝝ hilaris. A tribus timuit cor meū: & in quarto ¶peccatores eccl̄ie qui confitent se nosse deum factis autem negant. facies mea mutuit. ¶Delatura ciui ¶gentiles ad psequendum collectos. ¶ꝫ ¶blasphemiam indoctorum tatis: & collectionē populi·& ¶calū eius nequitia omnis malicia ꝗst.

¶Et omnē plagā Videt plagaz cordis q̄ intelligit iuxta suę prauitatis·sed non videt q̄ p penitentiā nō corrigit.

Non ē caput. Nequitia hereticoꝝ ꝑparata ꝑpetuo & ferisaiantibꝫ terrę crudelior inuenit qz illa ledunt corpus. hec animā ideo ei⁹ co habitatio omnibꝫ nocua est.

¶Breuis omnis Parua ē omnis malicia ad comparationem ydolatrie & prauitatis hereticę qz peccant·nō p fragilitatē carnis·ſ p superbiaz mentis.

¶Mulier si primatum. Mystice ostēdit quā noxius sit primatus mulieris·q̄ subiici debet ñ ꝑponi. Cui dictū est multiplicabo erumnas tuas·et sub viri potestate eris ꝛc. vñ Paulus. Mulier in silētio discat cū omni subiectione ꝛc. Mystice hāc mulierē synagogā hereticoꝝ accipimus·q̄ relinqt ducē puertatis suę·ſ si primatū habeat contraria erit viro. i. doctori catholico puersa sentiendo & prava docendo.

C. XXVI.

¶Mulieris bone Sicut prius mulieres neq̄ā vituparit·ita nunc bonā laudare intēdit. Quia bicꝫ venit ecclesia sub custodia mandatorum dei cuꝫ honestate virtutuꝫ & ī futuro gaudebit de ꝓceptione premiorum.

¶Diuitis aūt &. Diues vel paup ad gratiā xp̄i devota mēte pueniens·iocūdita te visionis dei ꝑpetuo fruet·qz non ē ꝑsonaꝝ acceptor deus.

¶A tribus. Ꝺis similitudinibꝫ vocat eos q̄ ab vnitate vere religionis separati sūt. i. in deos·paganos·hereticos·& falsos xp̄ianos.

¶Delatura ciui tatis. Insipiētia stultoꝝ sicut enī bruta animalia nesciūt discernere inter amicū & inimicū·& inter bonū & malū ita insipientes ignorāt distātiā catholicę doctrinę & hereticę. Sed veris & fallis doctoribus obediunt eque. Contra quos dicitur et alibi·statim eam sequit quasi bos ad victimā·& quasi agnus lasciuiēs·& ignorat q̄ ad victimam ꝓtrahatur. Sed hereticꝰ

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

rum ¶ tacia nō aperta frōte ꝫ dolose icaute decipit.

¶ Mulier ebriosa. Habitum meretricis describit-q̄ motu cor/poris ⁊ motu oculoꝝ ostentat libidinē. Mistice autē hereticum significat q̄ in superbia sensus ⁊ facundia verboꝝ fornicatōm suam tactat. vt nonnatum amatores facilius attrahat pariētes auribus q̄ a veritate auditū auertūt et ad fabulas conuertuntur.

¶ Fornicatio mulieris. Per hec tria curiositatem humane mētis ostēdit quę semper pna est in malus. Vnde oē qđ ē i mūdo ē ꝯcupiscētia carnis aut ꝯcupiscentia oculoꝝ aut ſuperbia vitę. In tribus omnia vicia cōcludunt. Concupiscētia enī carnis ē quicqđ ad voluptatez corporis ptinet vt abus-potus ꝯcubitus. Cōcupiscentia oculoꝝ ē ois curiositas licita turpi spectaculo-in acqrendis ſuperfluis-⁊ cognoscēdis et carpendis primoꝝ vitijs. Superbia vitę ē cū quis honores iactat-⁊ p elationē animę gloriaꝝ p arrogantiā veterum-p ꝯcupiscentiaz carnis tēptatus ē adā-cū ei hostis de ligno vetito comedere suasit-p ꝯcupiscentiā oculoꝝ cum diceret scītes bonum ⁊ malū-p superbiā vitę cū adderet-eritis sicut dij.

¶ Ossa illius impinguabit. Lanta tē. ſ. vii. Qui seruat mādata mea ille est q̄ diligit me ⁊ diligēt a pre mio ⁊ ego d-e.

¶ Mulier sensata. Quia sapiētia di animas electoꝝ imbuit-et tribuit eis custodiā oris-efficaciam operis-nec eos a se vedinare pmittit-qt ois q̄ natus ē ex deo-nō peccat fidē ſ. violando vel caritatem-qz semen ei-verbū quo renatus ē in se habet.

¶ Columne auree. Doctores sapientia fulgētes sup bases argēteas locant cum i

† tolerabilius est corporaliter mori-quā incestum sustinere penas infami.

ntiam mēdacem: † sup mortez omia

¶ hereticī vel ꝙ zelo et inuidia cōtra veritatem pugnant dolorem et luctum ecclesie irrogāt.

grauia. Dolor cordis ⁊ luctꝰ: † multi

† anima. ſ. gentili vel hereticā pfanitate detenta blasphemiā spargit sp ad nocendū cōcupiscēti

er zelotypa. † In muliere zelotypa

bus peccata.

flagellum ligne: oibus cōmunicāſ

Sicut boum iugū quod mouetur ita ⁊ mulier ē nequā. Qui tenet illā

† hereſis scorpioni similat ꝙ causa veneni in fundit non ore ¶ hereticoꝝ

ḡſi q̄ apphendit † scorpionez. Multa synagoga dolo et nequa ¶ plena-qz iniquitatem

ciuis succedet pena-et dānatio ꝑpetua-vbi turpitudo erroris illi manifestabit.

Fornicatō mulieris in ertollencia

oculoꝝ: ⁊ in palpebris illius agnoscetur. In filia non aduertēte se-firmam curā adhibe ¶ quasi si quis ē tibi cōmendat ¶ diligen ¶ opportuni tpis

¶ in aliquo scelere

abutatur se. Ab omni irreuerentia

oculoꝝ eius caue: ⁊ ne mireris si te

† concupiscentiā carnis

neglexerit. Sicut viatoꝛ † sitiens ad

fontez os aperiet-⁊ ab omni aqua

¶ ſuphiā vite

prima bibet-⁊ ꝓtra omnez palū se

debit-⁊ cōtra omnē sagittam apiet

pharetraz-donec deficiat. Gratia

¶ bone deuotionis et obediētie qnā habet aia sancta vel ecclesia † q̄libet doctoꝛ vel rp̄m

mulieris sedulę ꝺlectabit † virū suū

⁊ ossa illi impinguabit. Disciplia

¶ omne bonū celeste bonū dei est.

illius datum dei ē. Mulier sensata ⁊ tacita: non est imutatō eruditę

¶ euāgelij ¶ legis et ynagoge ¶ ecclīa

anime. Gratia sup gratiaz: mulier

q̄ fidē ſaluatoris caste custoditꝰ ¶ opes .ſ. mūdi

et sapiētie secularis

sancta ⁊ pudorata. Dis aūt ponde

† qui christo seruit in spūali scia

ratio non est digna † ponentis aię.

¶ iusticie qui splendet in speciebꝰ mulieris

Sic̄ sol oriēs mundo in altissimis

† ecclesie p totum orbem dilatate

dei: sic mulieris bone † speciei in or

¶ euāgelice doctrie

namentū domus ei. Lucerna splē

¶ eccl sie ¶ virtutū

dens sup candelabrū sanctū ⁊ spēs

q̄. ſ. in facie. i. in opibus eius elucet in ꝑpetuum

stabilitē-et eterno ꝓmio remunerabit

faciei sup eratem stabilem Colūne

† qz recessus ꝓcatorum ad ꝓcando ū sup catho

lice fidei stabilitatem firmat

aureę sup bases argēteas: ⁊ † pedes

firmi sup plantas stabilis mlieris

¶ ꝓdicationis aplōrum et euāgelistarum ¶ rp̄m

Fūdamenta eterna supra petram

¶ loco ¶ trāa plantant. ſ. ¶ eccle

solidā: et mādata dei in corde mu-

lieris sancte. In duobus ꝓristatū

est cor meum: ⁊ in tercio iracūdia

† primum ¶ qui multa sustinuit, p ꝓpo † fractus aduersitate

mihi aduenit † Vir bellator † deficiēs

¶ mētis ¶ scām doctoꝛ catholicū ¶ a stultis

ens p inopiā: ⁊ vir sensatus cōtem

¶ qui. ſ. fide catholica imbutus deserit regulā fidei et cōuertit ad prauā et hereticam

tus-⁊ qui transgredit a iusticia ad

¶ reseruat. ſ. penis ꝑpetuis.

peccatū deus pauit eū ad ꝺoꝛphcā

Duę species difficiles ⁊ periculoſę

¶ prima

michi apparuerūt. Difficile exuit ne

¶ a mēdacij crimine ¶ scā

gorians a negligētia: ⁊ non iustifi-

¶ qui fictis verbis vel giurijs subuertit iusticiam primorum.

cabitur caupo a peccatis labioꝝ.

C. XXVII.

Propter inopiam multi deliquerunt-et qui ḡrit

¶ cordis vel opis

¶ in mūdo ¶ a timoꝛe dei

locupletari auertit oculum suum.

Sicut in medio cōpaginis lapidū

palus figitur: sic ⁊ inter medium ven

ditionis ⁊ emptionis angustiabitur

† ibi auaricia cessabit-vbi auaritia corpe et anīa

peccatis. † Cōteretur cum deliquē

pulcrum † q̄ a timoꝛe dñi custo

te delicium. Si non in timoꝛe dñi

dia vite ¶ de impulſo

celueris te instanter: cito subuerte

¶ terrenā habitaculum vel spes terrenoꝝ

tur domus tua. Sicut in pcussura

† fluxio vel dehuatio stimulus vel melestia

cribri remanebit puluis-sic † apostasia

vulnus vel aculeus

hois in cogitatu illius. Vasa figuli ꝓbat fornax-et homines iustos

temptatō tribulatōis. Sicut rusticatio de ligno ostendit fructū illius

¶ ebe saurū cordis et qualitatem

sic verbū ex cogitatu cordis hois

Ante sermonē non laudes virum.

¶ qz pcedit ex locutate nō et discretione.

hec enim temptatō est hoium. Si

¶ docēdo dñi viuēdo ¶ eternā remunerationē

sequaris iusticiā: apphendes illā:

eius ¶ tunicā .ſ. talarē. i. cōsummatam actionē.

⁊ indues quasi poderem honoris

¶ vñ causa hostie ꝓpie offerre. ¶ sedulo et ardenter

⁊ inhabitabis cum ea ⁊ preget te i

† iudicij. ſ. q̄ illuminabūt abscōdita tenebrarū

sempiternū ⁊ † in die agnitōis mue

¶ firmum iusticie ꝓmiū ¶ sanctoꝝ anime virtutibus pennate.

nies firmamētū. Volatilia ad sibi

¶ angelos. ſ. quibus in futuro sociabunt

¶ rp̄us

similia cōuenit: ⁊ veritas ad eos

† vt remuneret eos in die iudicij † dyabol qui semp homini insidiatur

q̄ oppantur illam † reuerteꝛtur. † Leo

sancta scriptura ḡdictione sua inſignitus.

¶ In duobus cō. Notat sapiētia stultitiā humani sensus qui p fragilitatē carnis-p vetustatē cordis ignorāt electionē ꝛationis vel deserto tramite veritatis sequt̄ vana errozis.

¶ Difficile. Actus pessimus nō res honesta damnat. Ille negotiator abominand⁹-q̄ p inmoderatā ambitionē merces suas plus q̄ iusto onerat quā ꝺeus

¶ Sicut in medio. Hac oppatione exprimit angustiā auari-cui ea videt̄ deesse qđ habet-⁊ qđ nō habet-dū timet amittere qđ possidet-⁊ aliena rape festinanter ardet. sp enī sollicitudo torquet-⁊ futuro pena eterna manet.

¶ Sicut in pe. Sicut cribrū grana a paleis secernitata iuste dei sordidas cogitationes a corde reprehendentes a corde reprehendit potest quoqꝫ in crebro tētatio sathanę intelligi vñ sathanas exprimit vos vt cribraret sicut triticum.

¶ Sicut rusticatio. Vnaquęqꝫ arbor et fructu suo cognoscit̄ ⁊ bonꝰ hō de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū. Malꝰ aūt malū. Erabūdantia enī cordis os loquit̄. Cultura ergo ligni i fructu manifestat ꝙ itatem eius.

¶ Ante sermonē. Quia sermo ídicat cogitationez. q. d. nemo laudet ei quē manifestis inditijs nō cognouit laude dignū. Potest aūt sermo plenus ope accipi. vt nemines an. pbationē bonoꝝ operū laudemus. vñ nō laudes ante mortē quemq̄.

venatiõi ysidiat semp: sic † peccata
† vt in laqueum mortis. s. capiant

opantibus iniquitatẽ. Homo sen
satus in sapientia manet sicut sol:
§ qz inconstans et mutabilis. vñ coz stul
nam stultus sicut luna mutat. In
tozum dissimile erit.
medio sensatozum serua verbũ ipi
§ legem dei
in medio aũt cogitantiuz assiduus
esto. Narratõ peccãtiũ odiosa: z ri
§ lus? seculi peccatozum cumulũ facit § freqñs
sus illoz i delictis peccati. Loque
iuratio § crozẽ et tedium
la multum iurans horripilatõnez
§ mẽti
capiti statuet: z irreuerentia ipsius
§ clausio vel ihpatio § inter supbos iurgia
obturatõ aurium. Effusio sanguis
vn de effusio sanguinis.
in rixa supboz. z maledictio illozũ
auditus grauis. Qui denudat ar
cana amici. fidez perdit: z nõ ĩueni
et amicum ad animũ suũ. Diligite
primum: z cõiungere fide cum illo
Quod si ꝺnudaueris abscõsa illi?
§ qz irrecuocabilis est
non psequeris post eum. Sic eniz
§ in morte
homo qui perdit amicuz suũ: sic et
§ omnino.
qui perdit amiciciaz primi sui. Et
sicut qui dimittit auẽ de manu: sic
qui reliquisti proximũ tuum. z nõ
eum capies. Non illum sequaris:
§ nõ potest reuocari
qm̃ longe abest. Effugit eniz quasi
caprea de laqueo. qm̃ vulnerata ẽ
aia eius. Ultra enim nõ poteris col
§ i. post maledictum recõciliatio amico
ligere: z maledicti est concordatõ.
rum fit
Denudare aũt amici mysteria: de
§ secreta
sperato ẽ animę infelicis. Annuẽs
oculo fabricat iniqua: z nemo euz
abũciet. In cõspectu oculoz tuoz
§ cõprimet
conculcabit os suũ. z sup sermões
§ quasi laudans
tuos ãmirabitur. Nouissime autẽ
§ ad maledicendum
puertet os suum: z in verbis tuis
§ alijs
dabit scandalum. Multa audiui:
z non coequaui ei: z dñs odiet illũ
§ blasphemãdo deum
Qui in altum mittit lapidem. sup
§ oure. s. vindicte sua q̃ mentẽ ꝓpetuo dolore
caput eius cadet: et plaga dolosa
cruciat § augebit. s. vulnera petozum
§ potõis
dolosi diuidet vulnera. Et q̃ foue
am fodit. incidit in eam: z q̃ statuit
§ scandalum § reꝰ eterni tozmenti
lapidem. primo suo offendet in eo
z qui laqueũ alij ponit ꝓbit in illo
§ cõtra ꝓ primum § i. eter
Facienti nequissimũ cõsiliũ. super
ne pene subita cebit
ipsum deuoluetur: z non agnoscet
vnde aduenĩet illi. Illusio et im. p
§ de im. pulso ventura
perium supbozũ † z vindicta. sicut
§ q̃ cir cant q̃rẽs q̃s duozes eterne gdtõis § ꝑse
leo insidiabit illi. Laqueo ꝓbunt
cutozes § iuuie
qui oblectantur casu iustoz. dolor
§ etiã in hac vita.
aũt cõsumet illos añq̃ moziantur
§ in cõspectu dei
Ira z furoz vtraq̃ execrabilia sũt:
z vir peccatoz cõtinens erit illoz.

Iracundus

C. XXVIII

QVi vindicari
§ qz mihi vindicta et ego retribu
vult. a dño inueniet vindictam
am dicit dominus
z peccata illi? seruãs seruabit. Re
§ si dimiseritis hoibus peccata cozu: dimittet
vobis pater vr celestis delicta vestra.
linque. primo tuo nocẽti te: z tunc
† indignuz deuz est ei esse ꝓpicium
deꝓcanti tibi peccata † soluent. No
§ qui cruclis est in primum
mo hoi reseruat iram. z a deo q̃rit
medelam. In hominẽ similem sibi
non habet misericordiaz: z de pec
catis suis deꝓcatur: Ipse dum ca
ro sit reseruat iram: z ꝓpiationez
† frustra quis ꝓ illo orat. qui fratri debita cari
tatem negat.
petit a deo. † Quis erorabit ꝓ deli
§ in omnib? memorare nouissima tua.
ctis illius? Memẽto nouissimoz ũ
† vt salus obedientibus: mors cõemptozibus
et desine inimicari. † Btitudo enim
z moz? iminent in mãdatis eius.
Memorare timorem dei: z nõ ira
scaris. primo. Memorare testamẽ
tum altissimi: z despice ignorancĩa
§ non sit inter vos zelus et contentio
ꝓximi. Abstine te a lite: et minues
§ hereticus.
peccata. Homo enim iracundus. i
§ cõtencios e disputãdo
cendit litẽ: z vir peccatoz turbabit
§ catholicoruz
amicos: z in medio pacẽ habentiuz
† sicut ligna ignem nutriunt. ita et potentia
imittit inimicicĩa. † Sedm ei ligna
iracundi facit augmentum scelerum.
silue. sic ignis exardescit: et scdm
virtutẽ hominis sic iracũdia illius
erit: z scdm substantiã suaz exalta
bit iram suaz. Certamen festinatũ
icendit ignẽ: z lis festinãs effũdit

Qui in medio in. Pantiã z cautelã lo quẽdi docet. qz incõsi derata locutio sepe in firmis nocet. tuti? ẽ ḡ audire q̃ loqui.

In medio sen. Qui solnerit vnũ de mãdatis z docuerit sic boies magn? vocabit in regno celoz.

Loquela mul. Quia sicut actio eoz bonis ꝓtraria: ira z lo quela ad maledicẽdũ ꝓna. ad audiendũ gra uis.

Qui denudat. Ostendit in quo mali me ledit amicicia. i ma lo. s. ꝓditionis. q̃ fidez s3 ꝓdit. z amicicias. q̃ tatẽ nõ custodit. z vo dissipat caritatem.

Quasi caprea. Caprea capra silue stris dicta quasi capi ens ardua. Capreę au tẽ ibices vel aucos di cunt. eo q̃ ad instar a uiũ alta z excelsa tene neãt z in sublimis ha bitent ita vt de subli mitate vir hũanis ob tutibus patesnt. Ne si quando aduersita tem ferarum vel homi nũ psensserint de altis cacuminibus sese pci pitãtes suis se comitib in ramis arborũ recipi unt illesas.

Denudare aũt a. Proditoris inconstã tiam morum ostendit qui dolose z ficte agit. z in malo perseuerat. quia nemo eũ abijcit. i. repehendit. bereti cos q̃q̃ notat vel sis maticos qui infidi z ꝓ ditores sũt. de q̃bus ꝓ uerbijs scriptũ ẽ. Ho mo apostata vir iustꝰ graditur ore peruerso annuit oculis: terit pe de. z.

Iracundus

Iracundia

Iracundia

Iracundia

sanguinē ⁊ lingua testificās adducit
¶ quasi intpata locutio erat irā tpata
mortē. Si sufflaueris quasi ignis
extinguit.
exardebit: ⁊ si ex pueris sup illā er
¶ moꝛs et vita in manib⁹ lingue
tinguet. Utraq; ex oꝛe pficiuntur.
¶ hereticꝰ qui decipit inocētes. ¶ qualiqñ ver
Susurro ⁊ q̄ biliguis maledict⁹:
um aliqñ falsum dicit
multos eni turbauit pacē habētes
†catholicos in virtute fidei concoꝛdātes.
Lingua tercia multos commouit ⁊
†conscias firmas, vel mētes virtutib⁹ munitas
dispsit illos de gēte i gentem† Liui
¶ in virtutibus
tates muratas diuitū destruxit: et
¶ mētes ¶ seōm opinionē hoim ¶ vt euerteret
domos magnatoꝝ effodit. Virtu
fundamentū †in operationis vtilitate
¶ robur. ſ. discentium et studiuz
tes populoꝝ cōcidit: ⁊ gētes fortes
†animas prauis ogibus intentas
dissolut. Lingua tercia † mlieres vi
¶ ab vnitate fidei ¶ q̄z fides turbauit sine q̄
ipossibile ē placere deo ¶ ne fructum pcipiāt
ratas eiecit: ⁊ puauit illas labori ꝰ
inēternum
bus suis. Qui respicit illā. non ha
habet requiē. qui attendit hereticoꝝ puitatez
bebit requiem: nec habebit amicuz i
quo requiescat. Flagelli plaga linoꝛē
¶ hereticę ¶ cōtēnet ¶ mētis
facit. plaga aūt ligue cōminuit ossa
fortitudinem.
Multi ecciderūt in oꝛe gladij: sed
nō sic q̄si q̄ interierūt p̄ linguā suā
¶ immunis
Beat⁹ q̄ tectus ē a ligua nequā: q̄ i
†qui consentientē trahunt in mortem
tracūdia illi⁹ nō transiuit: ⁊ q̄ ñ at
trarit iugū illius: ⁊ i† vinculis ei⁹
nō ē ligatus. Jugū eni illius iugū
ferreū ē. ⁊ vinculū illi⁹ vinclū ęreū
est. Moꝛs illius moꝛs neq̄ssima:
¶ leui⁹ ē tpalē potius pdere vitā q̄ pēnā pati p
petuam
⁊ vtilis potius inferuꝰ q̄ illa. Per
¶ licz tentare ꝑsumat ñ puerit corda electoꝝ
scuerātia illius non pmanebit: sed
¶ actiones ¶ malicie
obtinebit vias iniustoꝝ In flama
sua nō cōburret iustos. Qui dere
linquūt dñm. incidēt in illā ⁊ erar
¶ qui hic ardēt malicia inēternum cruciabunt
debit in illis ⁊ nō extinguet ⁊ immi
inferni flama ¶ dyabol⁹ qui et pat⁹
tetur in illos quasi leo: ⁊ quasi par
ꝓpter diuersa scelera †aculeis timoꝛis dei
dus ledit illos. Sepi aures † spinis
†auditū tuum. ne audias iudicium sanguis.
†posui oꝛi meo custodiā cum ¶ pec ad me.
⁊ linguā nequam noli† audire ⁊ † oꝛi
tuo facito ostia: ⁊ seras aurib⁹ tuis
¶ sensum cordis ¶ eloquentiā oris ¶ .i. lig
Aurū tuum ⁊ argentū tuū confla
ne spūssancti eramis ¶ ve nihil idiscreū loqui
⁊ verbis tuis facito stateram: ⁊ fre
nos oꝛi tuo rectos: ⁊ attēde ne soꝛ
¶ ne delinquas ¶ cohibe linguā tuā a malo
te labaris in lingua ⁊ cadas in con
la. t. nc. l. do. ¶ demonum
spectu inimicoꝝ insidiantiz tibi:
¶ eternā
⁊ sit casꝰ tuus insanabil⁹ in moꝛtez.

C. XXIX.

¶ ad misēsiam et largitatē iuitat

Qui facit mise
¶ mercedē in fuko receptur⁹ ¶ vsu
rā recipit.
ricoꝛdia fenerat prio suo ⁊ q̄ gua
¶ munificētia ¶ dei qui ait date et dabit v.
let manu mādata seruat fenerare
¶ sic fides et iusticia ab vtroq; seruat. et nulla
prio tuo in tpe neccitatis illius: ⁊
fraus interponit
iteruz redde prio in tpe suo. Con
firma verbū ⁊ fideliter age cuz illo
¶ q̄z gram dei habebis q̄ matrimum emolimen
⁊ i oi tpe inueniet qđ tibi necessariū
tum ē. vñ primum q̄rite regnum dei ⁊c.
est. Multi quasi inuentionē estima
¶ vsuram
uerūt fenus: ⁊ pstiterūt molestiam
bis q̄ se adiuuerūt Donec accipiāt
osculātur manus dantis. ⁊i, pmis
sionibus humiliāt vocem suā. Et i
tempe redditōis postulabit tēpus
et loquet verba tedij ⁊ murmratio
num: ⁊ tps causabitur. Si aūt po
tuerit reddere aduersabit. Solidi
vir reddet dimidiū. ⁊ ꝓputabit illō
quasi inuentōem. Sin autē. frauda
bit illum pecunia sua. ⁊ possidebit
illū inimicū gratis: ⁊ cōuitia ⁊ male
dicta reddet illi: ⁊ ꝓ honoꝛe ⁊ bū
ficio reddet illi cōtumelias. Multi
nō cā ne q̄tię ñ fenerati sūt: sed frau
dari gratis timuerunt. Verūtū sup
humilē aio. fortioꝛ esto: ⁊ p elemo
¶ date et dabit v.
sina nō trahas illū. Propter man
datū assume paupez: ⁊ ꝓppter in
¶ munere tuo
opiā eius ne dimittas eū vacuum
¶ paliter paupi tribuēdo misēbiter ut recipiaſ
Perde pecuniaz ꝓpter frēm ⁊ ami
inēternum ¶ duro et auaro corde
cū: ⁊ nō absōdas illā sub lapide i
¶ q̄z ibunt auari in supplicium eternum
pditōem. Pone thesaurū tuū in p
¶ qui pcipit fieri elemosinaz
ceptis altissimi: ⁊ ꝓderit tibi ma
¶ absconditum ¶ corpalē vel spi
gis q̄ aurū. Cōclude elemosinā in
ritualē ¶ bñ mōdo cōtulendo. in corde enim
abscondit elemosina
corde paupis: ⁊ hec ꝓ te exorabit
¶ remouendo ¶ dispsit dedit paupibus
ab oi malo. Elemosina viri q̄si sac
¶ q̄z merces iusticie inēternū † iusticiā vel vitā
eternam.
culus cū ipo ⁊ † gram boi⁹ q̄si pupil

¶ Lingua tercia. Hereticꝰ doctrinā ·q̄ nec veteri nec nouo te stamēto pcordat· ⁊ auditoꝝ corda pturbat· ⁊ de gente in gentē pergens seditionē excitat

¶ Plaga aūt lingue. Peioꝛ ē interi⁹ animę quā occidūt hereticꝰ quā q̄libet cruciatus corpis.

¶ Beatus qui tectus. Beatus qui nō cōsentit hereticis· ⁊ cuius coꝛ coꝛ eloquētia nō subuertit· q̄ sicut alien⁹ ē ab coꝛ malicia ita spatur a pena.

¶ Sepi aures. Postq̄m malū linguę extirpauit ad doctrinā auditoris se conuertit.

¶ Donec accipiant. Huiusmodi mercez meliꝰ curat timoꝛ dei q̄ enim veraz quasi spōlentem ptemelit. neminem fraudare intendit.

¶ Multi noncū. Illos notat q̄ nimie ledere volūt· si forma re pituraz rerū pdere nolunt. Contra q̄oꝛ nolite thesaurizare vobis-vb-in-t-ꝛ.

¶ Propter mā. Omnib⁹ indigentibus misēdia faciēdaz. p auaricia cantaſ penā ammittēda.

¶ Etnō abscon. Qui eni videt fratrē suum necesse habere· t clauserit viscera sua ab eo q̄o caritas dei manet in illo?

¶ Super scutū: Magis valet clemosina cōtra tacula inimici q̄ arma terrena. qa hoc dubiū alla certissima parit victoriā vt obsorbeat mors in victoria.

¶ Qui perdiderit. Idē q̄ vnitatē fidei in ceritatē legi ñ custodit ß implicat erroribus varijs. vel sic. Doctorem ecclesie q̄ p fidē z bonis operibus pmittit vitaz eternam.

¶ Gratiā fideiusſoris. Hec sententia pelagiū reprehendit q̄ literā arbitriū gratie ꝓponit. cum p solā gratiam liberent electi.

¶ Recupera pro. Consulit vt secundus vires. primo ꝓbeas solatiū. z sic tibi ꝓuideas ne in peccati laqueum cadas.

¶ Initiū homis. Fragilitatē z hospitalitatē z honestatem docet. z vt tpantes simꝰ in victu. z in vestitu. honesti moribꝰ largi i susceptiōnibus fratrū. In principio enī non fuit tāta luxuria cibi z potus. vel tanta ambitio vestium. currium z palatiorū. vñ a principio pomis arborū. z oleribꝰ herbarum. viuebāt antiqui. z ꝺ his primis parentibꝰ tunicas pelliceas post peccatuz fact.

¶ Melior ē victꝰ. Ad litterā. Melius ē tenuem victū sub vili tugurio sumere cū securitate. q̄ splēdidas epulas cū fatigatione i incertis locis quērere. Allegꝝ. vero. Melior ē victus spūalis sensus q̄ sub vili tegmine litterarū a pauperibus populo. i ecclesie vnitate catholica habet quā ambitiose delicie pborum q̄ i diuersis libris sub incerta opinione cōtinent. vbi labor z superflua cura.

¶ Minimum p. Sufficiat tibi qꝺ hēs ne superflue ḡras qꝺ adipisci nō vales. vnde quidā sapientium ait. Melius ē tibi nō habere qꝺ tribuas q̄ imprudēter petere qꝺ nō habes z alibi. Melꝰ ē lam cōseruabit: z postea resurget z rertribuet illi redbutōez vnicuiq̄ in ſ mentem caput illorū. Sup scutū potētis et sup lanceā: aduersus inimicū tuū ſ doctor ſ suscipiendo curam p rimi pugnabit. Vir bonꝰ fidē facit. prio ſ fidem vel. primum sibi cōmissum suo: z q̄ pderit cōfusionē derelinquet sibi. Gratiā fideiussoris ne ſ doctoris ſ suscipiēdo eum curā suam luiscaris dedit eni ꝓ te aiam suā. ſ peccatorē ſ despiciendo ſ animā Repmissoriz fugit peccator z imūdus. Bona repmissoris sibi asserbit peccator: z ingratus sensu derelinq̄t liberantē se. Vir repmittit de ſ scripturarum nō obseruando regulam prio suo: z cū pderit ſ reuerentia ſ tāq̄ hereticus ſ subdito. ſ hereticoz derelinquet ab eo Repromissio ne ſ traditio ſ recte ambulātes. ſ ꝓ opinio q̄ssiua multos pdidit diligētes: et ne sua q̄ edificauerāt sup arenā cōmouit illos quasi fluctus maris ſ lugbos ſ in cirūcatu erroris Viros potētes gyrans migare fe ſ a statu fidei ſ ab vnitate eccle cit: vagati sūt in gentibus alienis.

Peccator trāsgredies mandatum ꝺꝺ qua ꝺꝺ maledicti? qui non pmanserit in ser dñi icidet i ſ pmissionē nequā: z q̄ moribus legis ſ dānationem ſ sermonibus tantū nō factis. conaꝝ multa agere incidet i inditiū Recupera prorim sedm virtutē tuam: z attende tibi ne icidas. Initiū vite hois aqua z panis et vestimē tū z dom? protegēs turpitudiem. Melior est victus paupis sub tegmine asserū: q̄ epule splendide in peregre sine domicilio. Minimuz pro magno placeat tibi. z iꝑperiū ꝺbonum est ꝺꝺ habilem esse et cōstantez. vñ nolite pegrinatōis nō audies. ſ Vita ne transire de domo in domum quam hospitādi ꝺ domo in domū ſ si difficile ſ cognitaꝝ inter ignotos inuenies z vbi hospitabiꝝ nō fiducialiꝝ aget ſ in domo aliena ſ familiam domus nec apiet os ſ Hospitabiꝝ z pascet z potabit ingratos: z adhuc amara ſ ad potia audiet. Transi hospes z orna mēsam: et q̄ in manu habes ciba ęteros. Exi a facie honoris amicoruz meoꝝ: necessitudine domus meę hospitio michi factus es frat. Gratia hęc homi habēti sensū: correptio domꝰ et imꝓpriū ſ generatoris

C. XXX.

Qui diligit filiū suum assiduat illi flagella vt letetur in nouissimo suo: et non ſ ꝗrendo doctrinā ſ sana doctrina palpet proximꝰ ostia. Qui docet fi ſ discipulū ſ et nō solum laudem seo et ꝓpetuā filiū suū: laudabitur i filo: z i medio am gloriā in cōsortio sanctorum habebit. domesticoz in illo glabitur. Qui docet filiuz suū i zelū mittit inimicū et in medio amicoꝝ glabitur in illo ſ spūalis Mortuus ē pater illius: z quasi nō † qui cum factis et dictis repzesentat est mortuus ſ Similez eni reliquit ſ pater filium bonū sibi pꝰ se. In vita sua vidit: et letatus est in illo In obitu suo nō ē cō ſ demonio? tristatus: nec cōfusus ē coram inimicis. Reliquit eni defensorē domus ſ filium ſ ecclesie ſ quoslibet pſecutoz. ſ catholicis cōtra inimicos: et amicis reddētez ſ doctrine et boni opis exemplū ſ sicut gram. Pro aiabus filiozum colliga plūs gloriaē in passionibus ſ quis infirmatur et ego nō infirmoz turbabunt viscera eius. Equus indomitꝰ cuadit durꝰ: et filꝰ remissꝰ cuadet ꝓceps. Lacta filium tuum et pauentem te faciet: lude cū eo et cōtristabit te. Nō corrideas illi ne condoleas: et in nouissimo obstupescent dentes tui. Nō dęs illi potestatē in iuuentute: z ne despicias cogitatus illius. Curua ceruicē eiꝰ in iuuentute: et tunde latera eius dum infans est: ne forte induret et nō credat tibi: et erit tibi dolor aię. Doce filiū tuum et opare in illo ne in turpitudinē illius offendas Melior est pauper sanus et fortis viri ſ spiritu ſ mente ſ spūalibꝰ ſ in mūdo q̄ spūalibꝰ caret diuitiis bus: q̄ diues imbecillis et flagellatus malicia. Salus animę i sanitate iusticię: et melior est oi auro ſ ppter iniquitatis. et argento: et corpus validum q̄ ſ idem supra salus aie in sanctitate iustitie &c. census imensus. Nō est censꝰ super censum salutis corpis: et nō est ob ſ qꝺ est de vera sapia in caritate nō ficta et cō tēplatione diuina ſ fortiter laborās in pręceptis dei. lectamentū super cordis gaudiuz

nomen bonū q̄ delicie multe.

¶ Transi. Quasi q̄ alieno diectaris hospicio. redi ad ꝓpria. z de labore tuo te z alios pasce. Noli de aliena domo pastū tibi super flumen ḡrere. Sufficiat mihi suscepto ꝓparatio primoꝝ.

¶ Improperium fęna. Dyltice autez monet vir ecclesiasticꝰ i domo ecclē assidue manere. vbi pōt pabulum vere sapientię habere. ne inter pōos z hęreticos periculose hospitando. ſcularis sapiętię doctrinā ḡrat z nō inueniat. In futuro aūt examine eternū ꝰppe rium sustineat.

C. XXX.

Qui diligit. Patres tam carnales q̄ spūales. monet vt filios suos diligenter eruditant. vt honeste viuant ne lasciuiendo ꝓ alioꝝ dogmata discurrant.

¶ Equus indo. Equus indomitus in capitium vadit filius indisciplinatus in peccatū ruit. Docet ergo spirituales patres vt filios suos eruditant z corrigāt. ne eius immoderata frena relaxent. ne cadāt in turpitudinem viciorꝝ. z ipsi ignominiam sustineāt sempiternam.

¶ Melior ē pauper. Dulcis ē somnꝰ opanti. sive multū comedat sive paruz. Saturitas enim diuitis ñ sinit dormire eum.

¶ Salus a. Vera salus animę iusticia ē cui aurū z argentū nō valet ꝓparari. q̄ non ꝓdeunt diuitię in die vltionis. Justicia aūt animā liberabit a morte.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

sanguinē ꝛ ligua testificās adducit
¶ quasi impata locutio erat ira ꝓpata
mortē. Si sufflaueris quasi ignis
ertinguit.
exardebit: ꝛ si ex pueris sup illā. er
¶ mors et vita in manib⁹ lingue
tinguet. Utraq; ex ore ꝓficiuntur.
¶ hereticꝰ qui decipit inocētes. ¶ qualiqñ ver
Susurro ꝛ dñ biliguis maledicꝰ:
um aliqñ falsum dicat
multos eni turbauit pacē habētes
¶ catholicos in virtute fidei concordātes.
Lingua tercia mītos commouit ꝛ
¶ conscias firmas, vel mētes virtutib⁹ munitas
dispsit illos de gēte i gentem. Liui
¶ in virtutibus
tates muratas diuitū destruxit: et
¶ mētes ¶ seōm opinionē hoim ¶ vt euerteret
domos magnatoꝝ effodit. Virtu
fundamentū ¶ in operationis vtilitate
¶ robur. ¶. discentium et studiū
tes populoꝝ cōcidit: ꝛ gētes fortes
¶ animas prauis opibus intentas
dissoluit. Lingua tercia ¶ mlieres vi
¶ ab veritate fidei ¶ qz fides turbauit sine q̄
ipossibile ē placere deo ¶ ne fructum percipiāt
ratas eiecit: ꝛ puauit illas labori ꝑ
¶ nunq̄
bus suis. Qui respicit illā. non ha
habet requiē. qui attendit hereticoꝝ puitates
bebit requiē: nec habebit amicū i
quo reqescat. Flagelli plaga liuoꝛē
¶ heretice ¶ cōterat ¶ mētis
facit. plaga aūt ligne cōminuit ossa
fortitudinem.
Multi ceciderūt in ore gladij: sed
nō sic q̄si q̄ interierūt ꝑ linguā suā
¶ immunis
Beat⁹ q̄ tectus ē a ligua nequā: q̄ i
¶ qui consentiente trahunt in mortem
tranit iugū illius: ꝛ i vinculis eiꝰ
nō ē ligatus. Jugū eni illius iugū
ferreū ē. ꝛ vinculū illi⁹ vinclīm ꝛreū
est. Moꝛs illius moꝛte neq̄ssima:
¶ leui⁹ ē tpalē potius ꝑere vitā q̄ pēnā pati ꝑ
petuam
ꝛ vtilis potius inferꝰ q̄s illa. Der
¶ licz tentare ꝑsumat ñ puerit corda electoꝝ
scuerātia illius non pmanebit: sed
¶ actiones ¶ malicie
obtinebit vias iniustoꝝ In flama
sua nō cōburret iustos. Qui dere
linquūt dñm incidēt in illā ꝛ exar
¶ qui hic ardet malicia ineternum cruciabunt
debit in illis ꝛ nō extinguet ꝛ immi
¶ inferni flama ¶ dyabol⁹ qui et pars⁹
tetur in illos quasi leo: ꝛ quasi par
ꝑpter diuersa scelera ¶ aculeos timoris dei
dus ledit illos. Sepi aures ¶ spinis
¶ audituꝝ tuum. ne audias iudicium sanguis.
¶ posui ori meo custodiā cum consi pec ad me.
ꝛ liguā nequam noli ¶ audire ꝛ ¶ ori
tuo facito ostia: ꝛ seras aurib⁹ tuis
¶ sensum cordis ¶ eloquentiā oris ¶. i. ig
Aurū tuum ꝛ argentū tū confla.
ne spūssancti cramis ¶ vt nihil idiscretū loqris
ꝛ verbis tuis facito stateram: ꝛ fre
nos ori tuo rectos: ꝛ attēde ne ſor
¶ ne delinquas ¶ cohibe linguā tuā a malo
te labaris in lingua ꝛ cadas in con
la. t. ne. l. do. ¶ demonum
spectu inimicoꝝ insidiantiuꝫ tibi:
¶ eternā
ꝛ sit casꝰ tuus insanabil' in mortez.

C. XXIX.

¶ ad misēdiam et largitatē inuitat

QVi facit mise
¶ mercedē in fuko receptur⁹ ¶ vsu
rā recipit.
ricordia ꝓximat ꝓrio suo ꝛ q̄ ꝑua
¶ munificētia ¶ dei qui ait date et dabit v.
let manu. mādata seruat ꝓximare
¶ sic fides et iustitia ab vtroq; seruat. et nulla
ꝓrio tuo in tpe necēitatis illius: ꝛ
fraus interponit
iteruꝫ redde ꝓrio in tpe suo. Con
firma verbū ꝛ fideliter age cuꝫ illo
¶ qz gram dei habebis q̄ maximum emolimen
ꝛ i oi tpe iueniet qd tibi necessariū
tum ē. vñ primum q̄rite regnum dei ꝛc.
est. Multi quasi inuētione estima
¶ vsuram
uerūt ꝓximū: ꝛ ꝑstiterūt molestiam
bis q̄ se adiuuerūt Donec accipiāt
osculātur manus dantis. ꝛ i, pmis
sionibus humiliāt vocem suā. Et i
tempe redditōis postulabit tēpus
et loquet verba tedij ꝛ murmratio
num: ꝛ tps causabitur. Si aūt po
tuerit reddere aduersabit. Solidi
vix reddet dimidiū. ꝛ ꝓputabit illd
quasi iuentōem. Sin autē. frauda
bit illum pecunia sua. ꝛ possidebit
illū inimicū gratis: ꝛ cōuitia ꝛ male
dicta reddet illi: ꝛ ꝓ honore ꝛ bū
ficio reddet illi cōtumelias. Multi
nō cā ne q̄tie ñ ꝓnerati sūt: sed frau
dari gratis timuerunt. Uerūtū sup
humilē aio. fortior esto: ꝛ ꝑ elemo
¶ date et dabit v.
sina nō trabas illū. Propter man
datū assume pauperē: ꝛ ꝓppter in
¶ munere tuo
opiā eius ne dimittas cū vacuum
¶ paliter pauperi tribuēdo misēdo ut recipiat
Perde pecunias ꝓpter frēm ꝛ ami
ineternum ¶ duro et auaro corde
cū: ꝛ nō absōdas illā sub lapide i
¶ qz ibunt auari in supplicium eternum
pditōem. Pone thesaurū tuū in ꝑ
¶ qui ꝑcipit fieri elemosinas
ceptis altissimi: ꝛ ꝓderit tibi ma
¶ absconditum ¶ corpalē vel spi
gis q̄s aurū. Cōclude elemosinā in
ritualē ¶ bñ monēdo cōsulendo. in corde enim
absondit elemosina
corde pauperis: ꝛ hec ꝑ te exorabit
¶ remouendo ¶ dispsit dedit pauperibus
ab oi malo. Elemosina viri q̄si sac
¶ qz merces iustitie ineternū ¶ iustitia vel vitā
eternam.
culus cū ipo ꝛ ¶ gram hoi q̄si pupil

Lingua tercia hereticā doctrina. q̄ nec veteri nec nouo te stamēto ꝓcordat. ꝛ au ditoꝝ corda ꝑturbat. ꝛ de gente in gentē per gens seditionē creat

Plaga aūt lin gue. Peior ē interi⁹ animę quā occidūt he retici quā q̄libet cruciā tus corpis.

Beatus qui te ctus. Beatus qui nō cōsentit hereticis. ꝛ cu ius cor eoꝝ eloquētia lien⁹ ē ab eoꝝ malicia ita ſpatur a pena.

Sepi aures. Postq̄ malū linguę ertirpauit ad doctrinā auditoris se conuertit.

Donec accipi ant. Huiusmodi mo dus melio⁹ curat timor dei q̄ enim deus q̄ssi sp ꝓlentem petimesat. neminem fraudare in tendit.

Multi non cā. Ilos notat q̄ nomīt ledere volūt. Si ꝓmo re pituraꝝ rem ꝓdesse nolunt. Contra q̄s de nolite thesaurizare su bis. ꝑb. in. t. ꝛ.

Propter mā. Dimitte indignationē misēdia faciēdo nec. ꝑ auaricia caritas proxi ammittēda.

Et nō absco. Qui eni videns frate sinum necesse habere ꝛ clauserit viscera sua ab eo qō caritas ma net in illo? eo?

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et vome. Aiunt medici. qđ vomit⁹ stomachum purgat. colera minuit. Mystice aũt qui trãsgredit⁹ mẽsuram z grauat carnalibus vtictis p cõfessionem peccati ſgeditatẽ euomat. z p corporis castigationẽ ad ſanitatem redeat.

¶ In omnibus operi. Monet ne tẽpus pdamus. sed teneo operẽur. z mãdata dei custodiẽtes requiem ĩ uentam⁹ animabꝰ nr̃is

¶ Splendidũ in pa. Ad litterã. Ad decorẽ imitat. qt qui sanctificat in benedictionibus dei teneđ. z meret. Mystice aũt q̃ panem verbi fideliter dispensat. z testimoniũ veritatis nõ occultat. in ꝑsenti z in futuro benedicetur.

¶ Multos enim Ebrietas multos lubertit. q̃ sensus minuit. iram excitat. libidines inflamat. animi fercta revelat.

¶ Ignis. Id est. sicut ignis ferri duriciam mollit z candescere facit. sic vinũ corda superborum inflamans: ad facinus impellit.

¶ Equa vita. Vinum sobrie potatũ vitam equitatis non tollit. ſ sobrietatẽ. z cetera virtutũ ornamenta addacit.

¶ Vinum multũ Patet irritationẽ. irã z ruinas multas ebrietate nasci. z amaritudinẽ animę. z animositatẽ offensionẽ. virtutes minorari. scelerũ vulnera multiplicari.

C. XXXII.

¶ Rectorẽ te. Qui dignitate pollet nõ debet subpbire. vñ. Qui maior ẽ vestrũ fiat sicut minor. ⁊c.

¶ Gemmula car. Ardentiũ gemmarum principatũ tenet carbũculus. sic dictus. qr ignitus ẽ vt carbo. cuius nec nocte nitor extinguit fulgor. Lucet enĩ in tenebrosis. ꝛ vt flamma vibret ad oculos. Hunc comparat auro. z musicis melos vinio. Sicut ſ in eterna beatitudine delectabitur. Et si coactus fueris in edendo multum: surge e medio z vome: et refrigerabit te: z nõ adducet corpi tuo infirmitatẽ. Audi me fili z nõ spernas me: et in nouissimo inuenies verba mea. In omnibus opibus tuis esto velox: z ois infirmitas nõ occurret tibi. Splẽdidũ in panibus bñdicẽt labia multorũ z testimoniũ veritatis illius fidele ſ dogmate hereticorũ. In neqssimo pane murmurabit ci ſ quo aut testis falsus nõ erit impunitus uitas: z testimoniũ neqcię illi⁹ verũ ſ quasi. d. ebriosos fuge. facile enĩ irascunt est. Diligẽtes in vino. noli. Puocare: multos enĩ extermiauit vinum Ignis. pbat ferrũ durũ. sic vinum corda superborũ arguet in ebrietate potatũ. Equa vita hoibus. vinum in sobrietate si bibas illũd moderate eris sobrius. Quę ẽ vita q̃ minuit ſ sensum minuẽdo. egritudinẽ igerendo vino: Quid defraudat vitã: mors ſ ebrietas ſ terremi fruct⁹ ad alimentũ bois Vinũ in iocunditatẽ creatũ ẽ z nõ cõditi sunt nõ ad detrimentũ ſ sepe tẽ repetę inebrietatẽ ab inito. Exultatio aię vt fortius memorie infigat z corpis vinũ moderate potatum Sanitas ẽ aię et corpi sobrius potus. Vinũ mlm potatum. irritatõnem z iram z ruinas multas facit Amaritudo aię: vinũ multus potatum. Ebrietatis animositas imprudẽtis offensio. minorãs virtutẽ et † alter alterius onera portate et sic adimplebi facies vulnera. In cõuiuio vini nõ tis legem christi ſ sicut chs pces suũ argues. prim et non despicias eus in iocũditate illi⁹ Verba ipperij nõ dicas illi et nõ ꝑmas illũ i repetẽdo

C. XXXII.

Rectorem te posuerunt noli extolli: esto ĩ ſ verbo ĩstruendo et illis quasi vn⁹ ex ipis. Curã illorũ exemplo. habe z sic cõsidera z oĩ cura tua explicata recũbe: vt leteris, ꝓpter illos vt ornamẽtum gręe accipias coronã ſ nationem z dignatõem ꝓsecris corrogatõis ſ maturior scientia Loquere maior natu: decet enĩ te. ſ dei Primũ verbũ diligẽtis scientiã: z nõ ſ .i. nõ p inani fauore canorã eloquẽtiã fidas fauditor. s. qui pficiat. impedias musicã. Ubi fauditus nõ ffelix qui loquit causam in aure prudentis. est. non effũdas sermonẽ: z ipoztune noli extolli in sapiẽtia tua. Gemmula carbũculi i ornamẽto auri: et ꝓparatõ musicoꝝ in cõuiuio vini. Sicut in fabricatiõe auri signũ est smaragdi. sic numerus muscorũ in ſ cõuiuio iocũdo et moderato vino. Audi ta ſ audi israel et tace ſ modestia quoq; vocis cõcens: z ꝓ reuerẽtia accedet tibi bonum dat ſ oportet magistrũ loqui et docere doctrina gr̃a. Adolescens loqre in tua cã ſ cipulum tacere et audire vix cũ necẽ fuerit. Si bis interrogatus fueris: habeat caput respõsuz tuũ. In multis esto q̃si inscius: et audi tacẽs simul z quęrẽs. In medio magnatoꝝ locq̃ non p̃sumas: z vbi sũt senes nõ multũ loqris. Añ grãdinẽ p̃cibit choruscatio: z añ verecundia p̃cibit gr̃a z pro reuerẽtia ſ bonum gratie spãlis accedet tibi bona gr̃a. Et hora surgendi non te trices. Pręcurre aũt poz in domũ tuam et illic auocare z illic lude: z age conceptões tuas z nõ in delictis z verbo superbo. Sup his oibus bñdicito dñm qui fecit te: z inebriantẽ te ab omnib⁹ ſ beat⁹ vir qui timet d. in m. ⁊c. bonis suis. Qui timet deũ excipiet ſ dñm vel timorẽ doctrinã ei⁹ z q̃ vigilauerint ad illũ ſ remuneratione ſ bona voluntate inuenięt benedictões. Qui quęrit ꝓlose pcurrendo legem legem replebitur ab ea z qui ĩsidiose agit scãdalizabitur ab ea. Qui ſ vt qui in sordib⁹ ẽ sordescat adhuc. timent deũ inuenięt iudiciũ iustus ſ q: ꝑ bñfactis recipiet ꝑmium z iusticias quasi lumẽ accendent. ſ sibi vel alijs ſ salubrem Peccator homo vitabit correptionem: z scđm voluntatẽ suã inueniet ſ .i. remuneratione cõpatões. Ur cõsilij nõ dispdet in ſ alicuius a cõsilio bonoz telligẽtia: alien⁹ z supbus nõ pertimescet timorẽ. Etiã posq̃ fecit cũ ſ dñi qui timor ẽ et amor fidelium. ſ facto. s. impio vel iniquo eo sine cõsilio: z suis ĩsectatiõibus ſ reprehensibilio inuentus † discretione. et rõe vñ. palpebre tue. i. cõsilia ꝓcedãt gressus tuos arguet. Fili sine ꝓsilio nihil facias ſ heretice doctrine z post factũ nõ pnitebis. In via enis carbunculi⁹ virtutẽ splendorẽ auri. ita melodia iocunditatẽ ꝓmuit. Mystice autẽ significat diuinã sapientiam aurũ. carbũculus virtutũ gloriã. Virum: gratiã spãlem. Musica euãgelij p̃dicationẽ. Conuenit enĩ diuine sapiẽtie fulgor virtutuz. z spãali gratię p̃dicatio verbi.

¶ Smaragdus viror̃e herbas frondesq; superat. aerẽ arca seruat. viriditate inficiẽs. qui mero z viridi. pficit oleo. cuius genera plurima. Primi sunt scithici. secũdi bactriani. tertij egyptij. hic significat animas in marcessibili fide virentes. Sicut ergo in fabricatõne auri decorem auget splendor smaragdi. sic eruditionẽ viri amplificat caritas recte fidei q̃ p dilectionẽ opatur. et mysteria dñice passionis digno venerat⁹ sacramento.

¶ Ante grandinẽ. Fulgor choruscationis ꝓbibit põdus grãdinis lic nitor gratię vereq̃ diam.

¶ Hora surgẽ. R. Admonet ne simus tristes vel tardi in disciplina z meditatõne sapientię. ſ in domũ conscientię nos recipiam⁹ z ibi sobrie vẽtulemus verba scripturę. z ca. meamus ne supba cogitatio surripiat nobis. quasi sufficiẽtes simus cogitare aliq̃d a nobis quasi et nobis ſ ipsis benedicamus q̃ p gratiam nos fecit z bonis omnib⁹ repleuit.

¶ Ur consilij. Quãto qs prudẽtior. tanto vtil⁹ primo cõsilio vt addat sibi ĩtelligentiam.

¶ Fili sine con. Possunt hęc de catholico z heretico accipi. Catholicus enĩ z deũ timens omia agit doctoꝝ ꝓsilio. z scripturarum documẽto. Hereticus vero ꝓpria ꝓfidẽs sapiẽtia. z ꝓpria instat inuentionib⁹. sed cum stultitia eius apparuerit. p sanctos p̃dicatores diuinis arguet⁹ sententijs.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Bona abscondita. Contra cos lo/quit q̄ talentuꝫ verbi absconditꝫ quoꝝ ꝯtia viuentiꝫ inutilis · liꝯ epulę mortuis. Et the saurus.

Sicut spado cō. Non facit ad cōplerū virginis · sic adoratio ydoli · adorantibus in congrua ⁊ inutilis:

Jocunditas cor. Nā nulla virtus sine ea ꝑsistit. Nā maioꝝ aūt boꝝ ē ꝯmunitas

Minuent dies Viri sanguinū nō dimiabunt dies suos .i. ꝑfpitatem quā sibi ꝓmittunt nō ꝑnt habere in ꝑpetuum.

ꝯ ꝑciosior est in conspectu dñi mors sanctorum eoꝝ. ꝯ potis plena. vñ laudaui magis mortuos quā viuentes ꝓ miserys. ꝯ in hac uita premunt mortalcs

Melior est mors ꝯ vita amara: ⁊ ꝯ sanctorum ꝯ quo tabescūt hoies ꝑ petis requies ꝯterna ꝯ languoꝝ ꝑseuerās

Bona abscōdita in ore clauso: q̄si appositiōes epulaꝝ circūpositę sepulcro Quid, ꝑdest libatō idolo? oculos hūt et nō vident. aures hūt et nō audiūt.

Nec eni māducabit nec odorabit. Sic qui effugatur a dño · ⁊ portās mercedes iniq̄tatis. Uidēs oculis ⁊ igemiscens: sicut spado cōplectēs ꝯ seculi .i. q̄ operatur mortem virginē ⁊ suspirans. ꝯ Iustitia nō des animę tuę ⁊ nō affligas temet ipm in cōsilio tuo. Jocunditas cordis hęc ē vita hois ⁊ thesauꝰ sine defectōe sanctitatis ⁊ exultatiō viri ꝯ future vite vt vera exultatio · et vera beatitudo ꝯ vt cōtinenter .i. et iuste placeas deo est longeuitas. ꝯ Miserere anię tuę ꝯ ad hoc .i. placens deo ⁊ cōtine: et congrega ꝯ cogitationes cordis ꝯ seculi cor tuū in sanctitate eius ⁊ tristitia longe expelle a te. Multos eni occ ꝯ sū ꝑ esse vtilitas vbi ē bonoꝝ operū sterilitas cidit tristicia: ⁊ nō est ꝯ vtilitas i illa ꝯ quersus animi affect⁹ debilitat corpus. vnde spūs tristis exiccat ossa ꝯ .i. vita eterna soignos zelus ⁊ tracūdia minuēt dies ⁊ añ efficient. tempus senectā adducet cogitatus ꝯ iocundō ꝯ cōtra ꝯ sanctoꝝ ꝯ virtutum Splendidū coꝝ bonuꝫ in epulis ē ꝯ qz incōcians epulę eni illius diligenter fiunt.

C. XXXI.

ꝯ in studio .s. virtutum.

Uigilia bone ꝯ carnalcs voluptates statis rabefaciet carnes ꝯ cōfige timorē tuo c.m.a.iu.n.t.t. ꝯ pigricie eorum. ⁊ cogitatus illius auferet somnuꝫ ꝯ q̄ putāt et ꝑmia bonoꝝ et supplicia malorū Cogitatus ꝑscientę auertit sensuꝫ ꝯ corporis ꝯ ab oi cōcupiscēcia et infirmitas grauis sobriam facit ꝯ a delectis ꝯ in dño animā. Laborauit diues in cōgre ꝯ spūalis gatōe substātię: ⁊ in requie sua repmio .s. bonoꝝ suoꝝ ꝯ in terrena cōcupiscēcia plebitur bonis suis. ꝯ Laborauit ꝯ scientia ꝯ huꝰ vite paup ꝑ diminutōe victus ⁊ in fine ꝯ carēs celestibꝰ diuitijs ꝯ liber peccatiꝫ quę q̄ auaricā colligit. inops fit. Qui aurum diligit non ꝯ .i. qui in hac ambitione cōsumit ꝑsentem vitā iustificabitur: ⁊ qui ꝯ insequitur cō eterna implebit ignominia ꝯ

sūptōeꝫ replebit ea. Multi dati ꝯ in casum auri pax qui eꝝ ambitione capti ꝯ qui eius amore vltra modū ardescunt. sūt in auri casus: ⁊ facta ē ꝯ li specie ipsius ꝓditio illoꝝ. Lignum offen ꝯ eternum sionis ē aurū sacrificātiū: vę illis q̄ sectātur illud: ⁊ omnis imprudens ꝯ in eternū deperiet in illo. Beatus diues qui ꝯ erroris et cuiuslibet peccati inuentus ē sine macula: ⁊ qui post aurū non abiit · nec sperauit in pe ꝯ seculari cuia ⁊ thesauris. Quis ē hic ⁊ laudabimus eū: Fecit eniꝫ mirabilia ꝯ virtutibꝰ studēdo miraculis ebo ruscando. ꝯ in amore in vita sua. Qui ꝑbatus est in illo re conditoris ꝯ qz fecit .s. ⁊ ꝑfectus inuētus est · ⁊ erit illi gla ꝯ scōm liberū arbitriū ꝯ precepti di ęterna. Qui potuit transgredi ⁊ nō ꝯ q̄ tinaciter quasi impunitē est transgressus ⁊ facere mala ⁊ nō ꝯ cōseruata ad remunerationem fecit. Ideo stabilita sūt bona illius ꝯ peccādo in dño: ⁊ elemosinas illius enarrabit omnis ecclesia sanctoꝝ. ꝯ Supra mensam quā bereti .i. maculare cōtenūt · quorum intentione nihil nequius inuenit bit omnis ecclesia sanctoꝝ. ꝯ Supra mensam magnā sedisti: non apias sup illā faucē tuā prioꝝ · Non dicas ꝯ ficta si multa sunt quę sup illā sunt Memento qm̄ malus ē oculus nequā Nequius oculo quid creatum est: ꝯ in futura vitę Ideo ab oi facie sua lacrimabitur ꝯ quod modo latet reuelāte iudice. cum viderit. Ne extendas manuꝫ ꝯ dyaboli prioꝝ: ⁊ inuidia cōtaminatus eru ꝯ in iudicio cū dicturi iubet · discedite a me oēs qui operamini iniqui · bescas. Nec ꝓprimaris in ꝯ conui ꝯ in quo ē luxuria · vel vino sapietie · ne pl⁹ uio vino. Intellige q̄ sūt, primi tui sapias quā sapere oportet ex te ipso. Utere quasi homo frugi bis quę tibi apponūtur: vt nō cuꝫ manducas multū · odio habearis Cessa prioꝝ causa disciplinę · ⁊ noli nimius esse ne forte offendas: et si in medio mltoꝝ sedisti · prioꝝ illis ne extendas manum tuā · nec poꝝ poscas bibere. q̄ sufficiens est homini erudito vinū exiguū: ⁊ i dormiendo non laborabis ab illo ⁊ nō ꝯ quia senties laborem. Uigilia ⁊ colera ꝯ gulosō ⁊ tortura viro infrunito: somnus sanitatis in boie parco. Dormiet vsq̄ mane. ⁊ anima illius cum ipo

Lignū Sic adā in ligno vetito transgressus ꝓx sibi alitudinē spauit · sic amatores auri diuersorum errorum simulacris seruientes alias suas q̄si sacrificādo demonib immolant vt plurima possideāt. Potest allegorice in hereticos et pḥos doctrina accipi q̄ splēdore doctrine q̄si mitet · ⁊ curiosos sedeat.

Supra mensā Ad litterā primus ⁊ ꝑtantiā docet · ⁊ mystice vt in lege ꝓhibemus cauti ꝙ pudicē sa eni magna ē copia scripturarum · in qua si volemus esse ꝑcassi vt aliq̄d sine doctore rapiamus · ꝑ sanctoꝝ doctoꝝ viā teneam⁹

Non dicas ꝛc. Quasi. d. ne ꝑ sumptione aliq̄d agas vl an requiꝝ dicas: ad ferendū manū mittas.

Utere quasi. Quasi sobrietatē dilige · ꝑ ter ago · ⁊ nihil nimis: ne in scandalū effusionis incidas. Cōuenit ergo xp̄iano oīa humiliterē vilipendere · i lectione scripturę cautū esse · rectā fidē tenere · modū in sobrietate · ⁊ caritatis regulam · vt ꝑbatus sit coram deo ⁊ hominibus

Quā sufficies Tenuis victus tā ꝙ q̄ corpi vtilis est sup fluus vero cōtra.

Uinum exiguū Uinuꝫ quoq; spūale sumptā moderate · vtile ē tam corpi q̄ animo moderate vero infirmitate facit · ⁊ a deo dilāgit. vnde anxia cura ⁊ turbatio mētis ⁊ perpetua tortura.

Somnus sa. Sobriū ē somnus ꝑ parco victu. Mystice aūt qui sobrius ē in ꝑco vino in contemplatiōe veritatis quiescit vsq̄ in mane resurrectionis.

esse. Recte autē serui sunt qui victos seruiūt Qui vero iusticię obediunt vere liberi sunt. vnde si filius vos liberauerit: vere liberi eritis. nulla enim melior maior ve potestas q̄ seruire vo. cui bñ seruit amor. Describit ergo qualis vtreat esse seruilis nutritura. t disciplina vt habeant. s. victū t vestitū nō vagandi ocium.

¶ Si ē tibi fidelis Boni serui legem tradidit dicēs. nō ledas seruū bñ opantem in veritate ꝛc. In quo ostendit q̄ si benivoli t obedientes sūt vt fratres habēdi sunt. Si aūt duri t superbi sunt ſ disciplina coercēdi

¶ Quasi fratrem Quia in eo communem naturā debem⁹ diligere t si necesse fuerit pro eo aīam ponere. Nō ē homo plequēdus sed vicia.

¶ Quasi qui apprehēdit. Significat somnia fallacia demonum. vbi sepe ludere. t in errores trahere nisi caute discernāt. Vnde ab imūdo q̄d mundabit. t a mendace q̄d verū dicet? Indein lege q̄cipit nō observabitis somnia neq; diuinationes. Aliq̄n aūt revelationes p somnia fiūt. vnde ggl. Sciendū q̄terea q̄ lex modis tangit animū ymagines somniorū. Aliquādo enī ventris plenitudine vel inanitate. aliquādo illusione aliquādo cogitatione simul t illusione. aliq̄n revelatione. aliquādo cogitatōe simul t revelatione. Duo prima. Omnes experimento cognoscim⁹. cetera ī scripturis inuenimus. Nisi enim somnia p illusionem dyaboli fierēt. ne ſ̄ dicere vir sapiēs Multos errare fecerūt somnia ꝛc. t alibi Nō augurabimini. nō observabitis somnia. nam deceri detestabilia somnia ostēdunt q̄ augurijs ꝑtungunt. Quia vero cogitatione simul t illusione somnia fiūt scriptū ē. Multas cu/

sine iudicio nihil facias graue. Si est tibi seruus fidelis: sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrem sic eum tracta. quoniā in sanguine animę comparasti illum. Si leseris eum iniuste in fugam conuertetur: et si extollens discesserit. quo queras t in qua via queras illū nescis.

C. XXXIIII.

Vana spes t mēdacium viro insensato: et somnia extollunt imprudentes. Quasi qui apprehendit umbram t persequitur ventum: sic t qui attēdit ad visa mēdacia. hoc sēm hoc visio somniorum. Ante faciem hominis similitudo alteri⁹ hominis. Ab immundo quid mundabitur. Et a mendace quid verum dicetur? Diuinatio erroris: t augurium. mendacia: t somnia malefaciētium: vanitas est. Et sicut parturientis cor tuū fantasias patitur. nisi a b altissimo fuerit emissa visitatio. Ne dederis in illis cor tuum. Multos enim errare fecerūt somnia: t exciderunt sperantes in illis. Sine mēdacio consummabit verbum legis t sapiētia in ore fidelis complanabitur. Qui non est temptatus. q̄d scit? Vir in multis expertus. cogitabit multa: t q̄ multa didicit enarrabit intellectū. Qui nō est exp⁹tus pauca cognoscit: qui aūt in multis factus est. multipicauit maliciam. Qui tentatus non est. qualia scit? Qui implanatus est. abundabit nequicia. Multa vidi enarrando

t plurimas verbor̄ consuetudines virtus in infirmitate ꝑficit. et dñs electos suos ab omni angustia liberat

Aliquocies vsq; ad mortē periclitatus sum hor̄ causa: t liberatus sum gratia dei Spiritus timentiū oculi dñi sup̄ nos deum quērit: t in respectu illius eterna benedictōne qui sperat in dño non confundetur benedicetur. Spes enim illorum deum respect⁹ miseric̄ cuiusq; dñō emēs diligentes se. in saluātem illos: t oculi dei i dilectione timentis hinc petrus dicat timorē eorum ne timueritis vt nō cōturbemini gentes se Qui timet dñm nihil trepidabit: t nō paucbit quoniā ipse est spes eius. Timentis dominum vente bñpicti patris mei. beata est anima eius: ad quem respicit: t q̄ est fortitudo eius. Oculi domini super timentes eum: protitus misc̄ie eius tector potentię. firmamentū virtutis. regimen ardoris. et umbraculum meridiani. deprecatio offensionis. ne cadāt. s. sui in pctis actionē virtutum ad pfectionē onis. t adiutorium casus. exaltās animam: et illuminans oculos. dans sanitatem et vitam t benedictionem. Immolantis ex iniquo oblatio est maculata: et non sunt beneplacite subsanationes iniusto rum. Dominus solus sustinentibus se'in via veritatis: et iusticię. Dona iniquorum non probat altissimus: nec respicit in oblationes iniquorum: nec in multitudine sacrificiorum: eorum propitiabitur peccatis. Qui offerrt sacrificium ex substātia pauperū: quasi q̄ victimat filium in conspectu patris sui Panis egentium vita pauperū ē qui defraudat illum. homo sanguinis est. Qui aufert in sudore panē quasi qui occidit proximum suum

t rassecūt somnia Per revelationem vero ioseph se fratrib⁹ ꝓferendum somnio vidit. Et ioseph mortē. vt tollat in ęgyptū puerum t matrē eius. t qz aliquādo somnia cogitatione t revelatōe fiunt Daniel nabuchodonosor visionē edisserēs a radice cogitatōis incohauit. Tu rex cepisti cogitare in stratu tuo q̄d esset futurū post hec. Difficile ergo somnijs credendum ē. qz q̄ impulsu veniāt facile nō elucet. Sancti vo illusiones t revelatōs quodā intimo sapore discernūt. vt sciāt q̄d a deo spū percipiāt. vel q̄d ab illusione patiantur.

¶ Sine mendacio. Abiectis somnijs hortatur credendū esse doctrinę sapiē q̄ in ore fidelis viri explanata sine mēdacio ꝓsummat verbum.

¶ Enarrabit. Alijs instrūctis. vnde bene dictus deus q̄ cōsolat nos ī omni tribulatōe nostra. vt possim⁹ ꝓsolari eos q̄ in omī ꝓssura sunt.

¶ Qui aūt ī mul. fe. Mutabilis. s. mēte istabilis ē actōe. vel q̄ fidei vnitate pdita multiplices sequit hęreticor̄ sectas. multis ipietatibus seruit.

¶ Plurias verbo rum. Scripturā significat qz q̄ intente scripturas meditat. t humilr dominū deprecat. t rerū t verbor̄ sciam adipiscitur.

¶ Dona iniquor̄ Valde detestabile est sacrificiū q̄d offert de patris dolori comparati. Quidā pēsant quāta tribuunt t congregāt mercedes. t mittūt eas in saccum ptusum. In sacco ptuso videt q̄ pecunia mittit. ē n̄ q̄ amittit. q̄ q̄nta largiunt aspiciāt. ē n̄ q̄nta rapiunt. in sacco ptuso mercedes mittūt. qz eas ī spē fidei q̄ sue intuentes ꝓgerūt. ē n̄ se ī vētes pdunt.

¶ Qui aufert. In sudore vultus sui panq̄ acquirit panem. Qui

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Precordia fatui. Sicut rota carri & axis versatilis instabili motu a sūmis ad ima ab imis ad supera vertit: sic stulto⁹ ꝯ cordia. hereticoꝝ cogitatio semp instabilis & aliqñ hoc aliqñ illud cogitat. Unde stultus vt iuuenis mutat: & alibi Coꝛ stulto⁹ dissimile erit.

¶ Equus emissa rius. Sicut inmēto nulla ē ratio: ita in falso amico nullus equitatis ordo. Sicut enim equus lasciuus hinnitu suo dñm suum non discernit nec alienū: sic stultus & verbis nō discernit hypocritā & fidelem amicum ꝯ pro⁹ officia equaliter vtrosq; pandit secreta.

¶ Quare dies. Quia supius stultum vituperauit: q; nulli in rebus distantiā habuit: ostēdit in omnibus rebus ordinē esse vtilissimū. Dies ergo die⁹ supat ꝓpter ascendētē solis cursum qui girat ad meridiē: & flectit ad aquilonem. In estate lōgiores dies et clariores reddit: & annum lunę & alioꝝ planetaruꝫ facit ordinabiliter differre: q; ad hęc creatus ē cum aliis sideribus ī signa & tēpoꝛa: & dies & annos.

¶ Facto sole &. Dixerit dē in lege dierum mensium: & annoꝝ obseruantiā: secūdum solis & lunę cursū vnde sabbatū neomenia: phase pēthecostes mensis septim⁹: & annus septim⁹: & quinquagesimus ritu suo celebrā tur: vt intelligam⁹ omnia a dō esse ordinata: & maxime placere q; ordine & rōne fit.

¶ Ex ipsis exal. Id ē sua discretiōe discrimināt: quos p̄ terrenis actionibus remuneranit: & q; busꝫ malefactis dignam mercedē retribuit.

¶ Et omnes ho. Post dispositionē sidꝝ & ordinē tēporum: de hominū cōditione agit: vt intelligamus omnia ordinata esse. Omnes homines de † sceleꝝ offensiones ruinę nōcas: & nō offendes ī lapides. ne impingas in errores ¶ quos i docti ponas aię tuę scādalu⁹. Et a filijs ma ecclesię genuisti ¶ falsis fratribus tuis caue et a domesticis tuis attē ¶ quicqd agimus scōm regulā fidei: tpare ope de. In oī ope tuo crede et fide aię bemus scām custodiā mandatoꝝ dei tuę. hęc ē eni cōseruatō mādatoꝝ Qui credit deo attēdit mandatis. ¶ qui cōfidunt in dño sicut mons sion &c. et alibi omnis qui credit in illū non confundē. & ꝙ ꝓfidit in illo nō minoꝛatus erit

C. XXXIII.

Amenti deum ¶ eterna non occurrēt mala: sed in ¶ nouit dē⁹ pios dē ētatione erige temptatōe deus illū ꝓseruabit: & li ¶ pctis subiectionib⁹ dyaboli ¶ immo amat berabit a malis Sapiēs non odit et seruat mandata & iusticias: & nō illidetur ¶ turbine tērationum ¶ ecclesie quasi in ꝓcella nauis. Homo sen ¶ qui eni nō credit legi stult⁹ est ¶ verax i satus credit legi dei & lex illi fidelis ꝓmissis ¶ doctoꝝ qui ad interrogata nouit re sponsere ¶ pmeditādo Qui interrogatōes manifestat para ¶ rūsicenis ¶ dñm. ſ. vt intelligat veritatem bit verbum: & sic dēpcatus exaudietur. & cōseruabit disciplinā: & tunc ¶ meditādo. orādo. opando respondebit. Precordia fatui q̄si rota carri: & q̄si axis versatilis cogitatus illius. Equ⁹ emissarius. sic & amic⁹ subsannato⁹ sub oi supꝛaside ¶ que rit dente hinnit. Quare dies diem su ¶ vel at pat & iterū lux lucē: & ānus annū a ¶ vel in ¶ rūsio sole? A dñi scientia separati sunt: Facto sole & ꝓceptū custodi ente p dei sapientiā diuidūtur. Et ītmutauit tpa: & dies festos ipsoꝝ: & in illi dies festos celebrauerūt ad horaꝫ Ex ipsis exaltauit & magnificauit deus: & ex ipsis posuit in numerū dierū & oēs holes & solo & ex terra vnde creatus ē adam. In multitudine disciplinę dñi separauit eos: & ītmutauit vias eoꝝ. Et ex ipis bñdixit: & exaltauit: et ex ipis scīficauit: & ad se applicauit: & ex ipsis maledixit & humiliauit: & conuertit illos ad sepatōꝫ ipsoꝝ quasi lutū figuli in manu ipsi⁹ plasmare illud & disponere. Omnes vie eius sc̄ꝫ dispositiōem ei⁹: sic homo ī manu illius q̄ se fecit: & reddet illi scōm iudiciuꝫ suuꝫ. Contra malū bonū est. & ꝓtra vitā moꝛs: sic & ꝓtra virum iustū peccatoꝛ. Et sic intuere ī oīa opa altissimi. Duo contra duo ¶ arroganciā vitat: sed veritatem nō tacet & vnum ꝓtra vnum. Et ego nouiss ¶ sacroꝝ librorū scrip toꝝ. simus euigilauit: & quasi q̄ colligit ¶ racemos ¶ spūalis vini acinos post vindemiatoꝛes. In bñ ¶ qui diuinam dictōe dei & ipse spaui: & quasi qui ¶ gratiā sicut ceteri patres habui: et fructū scīcie ꝓtuli. vindemiat repleui torcular. Respi ¶ q̄rendo mecū cite qm̄ nō michi soli laboraui: sꝛ & tādo lucē sapientie ¶ quib⁹ correptiones oīb⁹ exḡrētibus disciplinā. Audi vite et modestiā discipline exhibui te me magnati & oīs populi: et rectoꝛes ęcclesię auribus ꝓcipite. Filio et mulieri fratri & amico nō desptāte sup te ī vita tua: et nō dederis alij possessionē tuam: ne forte pęniteat te & dēpceris, p ill'. Dū adhuc supes et aspiras: nō immutabit te oīs caro. Melius ē enim vt filij te rogēt q̄s te respicere ī man⁹ filioꝝ tuoꝝ. In oībus opibus ꝓcellens esto. Ne dederis maculā in gloriā tuam. In die cōsummatōis dierū vitę tuę: & in tempore exitus tui distribue hęreditatē tuaꝫ. Libaria et virga et onus asi no. panis et disciplina et opus seruo. Operatur ī disciplina et quęrit requiescere: laxa manus illi et quęrit libertatē. Jugum et loꝛum curuant collū durū et seruum inclinant operatiōes assiduę. Seruo maliuolo toꝛtura et compedes: mitte illum in operationem ne vacet. Multam enim malitiam docuit ociositas. In opera ꝓstitue eum: sic enim condecet illū Quod si non obaudierit: curua illum compedibus: et non amplifices super omnem carnem. Veruꝫ solo & ex terra fecit q̄a adā & de terra formauit vnde eis homo oꝛ gi nem trahit. Sed post q̄s multiplicari eppe & quidā variis errorib⁹ le obligauerūt: separauit inflos & benedixit. Impios vero eterna maledictiōne dānauit.

¶ Quasi lutū fi. In manu sua habet cō ditor massaꝫ humani generis: & secundū vo luntatem suā vasa fingit: nec ē q̄ refutet vo luntati eius: ti omnia iuste & ordinate fiant. Dcit enī cui debet ni fereri: secundū ꝓfectū am & ꝓdestinationem suam: & quē debeat in durare scōm institua

¶ Contra malus Inuestigator operum dei inuenit in ipis q̄ dam ꝓtrarietatē. Bonis rabiliter a deo ordinatam. Non ē ergo mali ꝓditor de⁹ q̄ fecit ea bona valde: nec meritē fecit: nec letat⁹ in pdis ne mortuoꝝ. si vniuersitatis ē m rabilis ordinatoꝛ. Naturę ergo bonę sunt & a deo sunt

¶ Respicite. Omēs ꝙmuniter admonet: ut uris sui rationes non ōmittant: q; nō aliter ꝓnt habere pacē & q̄ tem. Qui eni primas sui autoritatē pdit: & respectionē & angustiam semittit. Qui aūt locū suū sapienter custodit se & suos ad ꝓfectū virtutis dirigit.

¶ Audite me magnati. Ad literā pa tres docet vt filios regant & cum disciplina nutriāt: donec ven ūt ad ętatē ꝓfectoꝛ virgini hęredes ꝓmittere possint eē. Ꝓphaliter vero instruit rectoes ecclesię vt dignitatem sibi vsq; ad fidē teneant & discipulos suos bene nutritos hęredes sui laboris relinquant Tenere vbēt rectoꝛes exterius q̄ꝫ p aliorum vtilitate suscipiūt.

¶ Libaria & vir. Necesse ē vt aliqui fe ri seueriat dīoꝝ ꝓmanent: ne illicita fruāt libertate. In quibus nō natura despiacēda: sed imꝑbitas coercenda: aut sciant se subditos

C. XXXVI.

Miserere nostri deus omnium ⁊ respice nos ⁊ ostende nobis lucē miserationū tuarum ⁊ imitte timorē tuum super gentes que non exquisierūt te: ¶ eorū misereatur deus qui misericordes sūt ⁊ pro inimicis orant.
vt cognoscāt quia nō ē deus nisi tu vt enarrent magnalia tua. Alleua † ¶ ethnicos qui a christo alieni sunt amici.
manum tuam ¶ sup gentes alienas ¶ vt alijs miraculis potētie tue cōuertātur ad fidem ⁊ de inimicis fiant amici.
vt videant potētiam tuam. Sicut enim in cōspectu eorum sanctificatus es in nobis: sic in cōspectu nostro magnificaberis in eis: vt cognoscāt te sicut et nos cognouimus quoniā nō est deus preter te domine. Innoua signa ⁊ immuta mirabilia. Glorifica manum ⁊ brachiū dextrum. Excita furorem ⁊ effūde iram. Extolle aduersariū ⁊ affligе ¶ vt cito veniat tēpus ¶ quia nouissima hora est ⁊ finis mūdi appropīquat
inimicū. ¶ Festina tempus ¶ ⁊ memēto ¶ facta in aduētu filii.
finis vt enarrēt ¶ mirabilia tua. ¶ gehenne. ¶ id ē qui amat animā suā perdet eam
Ira flamę ¶ deuoretur qui salua ¶ id ē pessime tractat. ¶ qui in christo non vult ponere animam.
tur ⁊ qui ¶ pessimant plebem tuam ¶ eternam. ¶ diabolum
inueniāt perditionem. Contere ¶ capud principū ⁊ inimicorum dicentiū ¶ perfecutorū. ¶ dei ⁊ ecclesie.
¶ quia se tāqū i mūdo putāt dominari.
¶ in unitate fidei
Non est alius preter nos. ¶ Cōgrega omnes tribus iacob ⁊ cognoscant ¶ fidelem de gentibus quos significauit iacob
quia non est deus nisi tu. vt ¶ predicent alijs. ¶ ¶ vsq; in finem.
enarrent magnalia tua: ⁊ ¶ hereditabis ¶ eos sicut ab initio. Miserere ¶ quasi dominus ⁊ pater patrie ¶ fidei.
¶ ecclesie ¶ tuendam.
re plebi tuę: super quam inuocatum ¶ fidelis ⁊ populi dei cōpīlatis
est nomen tuum: ⁊ ¶ israel quam cognominasti ¶ ¶ christo, qui ē primogenitus mortuorū ⁊ princeps regū terre.
equasti ¶ primogenito tuo. Miserere ¶ quasi tu exurgēs domīe misereberis syon, quia
re ciuitati sanctificationis tuę in qua ¶ tēpus mise. eius quia ve.
ruīsalez: ciuitati requiei tuę. Reple ¶ ecclesiam que speculatur gaudiū regni celestis.
syon inenarrabilibus virtutibus tu ¶ miraculoū virtutem.
is: ⁊ gloria tua populum tuum. Da ¶ ipsius sumus factura creati in opibus bonis ī christo ihesu. ¶ eccle.
testimonium qui ab initio ¶ creatus ¶ prophetas aduentū christi deprecātes.
ręs tuę sunt: et fuscita ¶ precationes quas locuti sunt in nomine tuo, ¶ eterne vite.
phetę priores. Da ¶ mercedem dñe ¶ aduētū filii tui expectātibus
¶ qui hec promiserūt. ¶ Multi enī reges ⁊ prophete voluerūt videre que vos videtis ⁊ nō viderunt.
fustinētibus te: vt ¶ pphetę tui fide ¶ aduenīat regnū tuū fiat voluntas tua.
les inueniātur. et ¶ exaudi oratōes
seruorum tuorū. Secūm benedictionē aaron da populo tuo: ⁊ dirige ¶ in salutē christiani populi
nos in viam iusticię: vt sciant omnes ¶ gentes.
nes qui habitant terram: quia tu ¶ ante secula scę ⁊ post oīa secula qui preteritis tē poribus p grām christi supordinasti futura.
es cōspector seculorum. Omnem escam manducabit venter: ⁊ est cibus cibo melior: fauces contigūt
cibum ferre: ⁊ cor insensatum ver ¶ ¶ hereticorū. ¶ ¶ quia tota die meditatur iustīciā ⁊ lingua eius cōcinat dolos
ba mendacia ¶ Cor ¶ prauum dabit ¶ ¶ catholica ecclesia ¶ ¶ scuto fidei et gladio spūs quod est verbū dei.
tristicia: ⁊ ¶ homo peritus ¶ resistet ¶ ¶ sermonē diuinum qui animū fecūdat.
illi. Omnem ¶ masculum excipiet ¶ ¶ sicut illi qui dicūt ego pauli, ego apollo. ego vero cephe-ego aūt christi. ¶ ¶ vel filie
mulier ⁊ ē ¶ filia melior ¶ filio. Spe ¶ coarcete fidei ⁊ boni operis
cies mulieris ¶ exhilarat faciē ¶ viri ¶ ¶ delectat qz cōfidit in eo cor sui viri. ¶ ¶ nomine fidelis vel ecclesie.
sui: ⁊ super omnem cōcupiscentiā hominis superducet desiderium. Si est lingua curationis: est ⁊ mitigationis ⁊ misericordię. Non est
vir illius sedūm filios hominum. Qui possidet mulierem bonam in ¶ ecclesiam christi scz beneditaē. unde. postulta a me ⁊ dabo tibi gē. be. tu.
¶ ¶ Quia distātia est ī pfectu scīe ⁊ virtutū, oga tōe differt ens ī stella a stella in claritate.
choat possessionem: ¶ adiutorium ¶ firmamētū ¶ ¶ laboris.
sedūm illuz est ⁊ columna vt ¶ requi ¶ ¶ Murus fidei qui sāctorū predicatōe fidatur.
es. Ubi non est ¶ sepes ¶ diripietur ¶ ¶ a demonibus.
¶ virtutū ¶ ¶ quidquid extra eccliam fit perit.
possessio: ⁊ vbi ¶ non est ¶ mulier in ¶ ¶ ecclesia vel spūsancti medela.
gemiscit egens. Cui credit qui nō ¶ ¶ murus fidei qui sāctorum predicatione fundatur.
habet nidum: ⁊ ¶ deflectens vbi
cunqz obscurauerit: quasi succinctus ¶ ¶ vagus scz et incertus.
latro exilies de ciuitate i ciuitatem dominus dedit pplo suo ostēdit: qm̄ aduenit cū christo qui ē sacerdos magnus scdm ordi. mel. qui nos fecit vnum regnū ⁊ sacerdotes deo nostro. Deus benedictōem aaron dat populo suo. qui dirigit in viā iusticię. vt quod aaron figurauit in tē poralib⁹ sacrificijs: ipse ī pleat in spiritualibus euangelij.

Miserere mei ex pona fidelium dirigit orōem ad deum vt illos defendat ⁊ inimicos deponat. vt digne correcti deū iterū agnoscāt ⁊ ydola deserant.

Glorifica manu. ꝛc. Optat vt diuina maiestas per manum ⁊ dextrā brachiū id ē. p xpm̄ p quē ārtiq; miracula facta sūt ino uet tpe gratię: vt veteris legis ⁊ nouę idē intelligat ē deus

Extolle aduersa. ꝛc. Significat per aduētū christi auferendū esse dyabolū ⁊ cordibus hoīm. Un̄ cum fortis armatus custodit atrū suum in pace sunt oīa q̄ possidet

Miserere plebi. ꝛc. Expleta orōne cōtra peccatores et cōtra caput eorū dyabolū orat. s. sapia p̄ sta tu ecclesię ⁊ fideliū salute.

Syon inenarrabi. Notica sīptę in qua predicatur ī enarrabilis virt⁹ dei.

Et fuscita pre. Omnes prophetę icarnatōni christi dant testimoniū q̄ de⁹ homo factus ecclesiā sibi desponsaret

Secūdū benedictōem. Didine scz ⁊ rtum sacerdotij quem

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

hunc violēter tollit q̄ si interficit.

¶ Unus ędificās. Hoc ē qđ inpta dicit sacrificiū de rapina ñ esse acceptabile. Qui offert de rapina. nidet sibi ędificiū ꝓparare. nō crimē auaricię attē dit ꝑ rapinę.

¶ Qui baptizat. Lauamini m.e.r.c. p̄ lauacrū mundus esse negligit. qui post lacri mas vite innocentiaꝫ nō custodit. Lauanē quidā ꝑ mūdi nō sunt qꝫ ꝓmissa flere nō desi nunt. ꝑ rursum flenda cōmittunt.

C. XXXV.

¶ Qui cōseruat. Bene otat qui mādata dei seruat. ꝑ sacrifi cium salutare offert. q̄ munus recte fidei deo exhibet. Talis ꝝcatio coꝝ oculis dei iue nit gratiā qꝫ bñ opan do seruat iusticiam.

¶ Propiciatōem fi. Inter litare ꝑ sacri ficare hoc distat. Nā sacrificat q̄ sacrificium facit. litat q̄ sacrificiuꝫ facit ꝑ qđ sacrificio pe tit impetrat.

¶ Retribuet gra tia. Utrumq; s. gra tum deo. ꝑ qđ in altā ri in cōmemoratione ihu xpi offert. ꝑ qđ p caritatē ꝓximo tribuit.

¶ Bono animo. Quicqđ bono aio nō dat apud deū gratiā nō meret. bō enim vi det in facie. de. ī corde

¶ Et nō minuas primitias. Mystiq; Primitię frugum vel ꝓgenitorū. ꝓcipia sūt bonoꝝ opm. vel ip sa volūtas q̄ ꝓior est ope. In decimis vero offerendis denarius p fectionē significat. qa vsq; ad ipsum name rus crescit. In decimis ergo pfectionē operuꝫ nostroꝝ ad dñm refer re ꝓcipimur. a quo ꝑ toni opis initiū ꝑ pfe ctio donatur.

martimum peccatū est qđ homicidio cōgatur

Qui effundit sanguinē ꝑ qui frau scelerū ymone
dem facit mercēnario fratres sunt

Unus ędificans ꝑ vn⁹ destruens
quasi ꝓ facto suo deum bñdicens
qđ prodest illis nisi labor? ¶ Unus
ōrimonia ad deū dirigēs
orans ꝑ vnus maledicens. cuius

vocem exaudiet deus? Qui bapti
flentē peccato reuoco ad peccatū
zatur a mortuo ꝑ iterū tangit mor
qz nō ꝑmanet mūdatio eius

tuum: quid proficit lauatō illius?
s. ꝓ peccatio

Sic homo qui ieiunat in peccatis
suis ꝑ iterum eadem faciens: quid

proficit humiliādo se? Oratones illius quis exaudiet?

C. XXXV.

QVi cōseruat legem multiplicat ora verbum
tionem. Salutare sacrificium est attendere mādatis. ꝑ discedere ab omni iniquitate. ꝑ ꝓpitiationem litare sacrificijs super iiusticias. et deprecatio ꝓ peccatis recedere ab iniusticia. Retribuet gratiam qui offert similaginem. ꝑ qui facit misericordiam offert sacrificium.
quasi hec bñ offert qui a peccatis mundꝰ est.

Beneplacitum est domino rece hereticorum
dere ab iniquitate ꝑ deprecatio. recedere ab iniusticia. Non ap parebis ante conspectum domini
fructu boni opis. cetera cui omnia moriendo

vacuus. Hec enim omnia ꝓpter
desertum q̄ et caritatis deuotione offert

mandata dei fiunt. Oblatio iusti
fidei fragrās. misericordia et

impinguat altare. ꝑ odor suauita
veritate mun⁹ bono

tis est in cōspectu altissimi. Sacri
tum operum in memoria eterna erit iustus

ficium iusti acceptum est. ꝑ memo
bona uoluntate iteri us

riam eius non obliuiscetur domi
nus. Bono animo gloriam redde
ceterius bñ opando et intus nō bene volendo

deo. ꝑ non minuas primitias ma
frugum

nuum tuarum. In omni datō hy
hylarem enim datorem diligit deꝰ corpis

larem fac vultū tuū. ꝑ in exultatōe
ꝓpter quē ab ipso eo. et bona q̄ ab ipso bēs.

sanctifica decimas tuas. Da altis
intentōe

simo secundum datū eius. ꝑ in bo

nouc laudis facito

no oculo adinuentiones facito ma
ꝓ bonis. corpibus tuis.

nuum tuarum. quoniā retribuens

est dominus. ꝑ septies tantum red

det tibi. Noli offerre munera ꝓa

ua non enim suscipiet illa. Et noli

inspicere sacrificiū iniustum. quo
iusti? ē nō accipiēs psonam diuitis. nec despici

niam domin⁹ iudex est. ꝑ non est
eo psonā pauperis

apud illum gloria psone. Non ac
qz iust? dñs et iusticias dilexit. equita. vi. u. e.

cipiet dominus personam in pau
populū ꝓpianū de quo dr tibi dereliq.

perem. ꝑ deprecationem lesi exau
est paup. pupillo tu. e. ao.

diet. Non despiciet preces pupilli
viduā ei⁹ bñdicēs bñdicā p. e sa p.

nec viduam. si effundat loquelam
de ꝓsecutione

gemitus. Nōne lacrime vidue ad

marillam descendūt. ꝑ exclamatio

eius sup deducentē eas? A maxil

la enim ascendunt vsq; ad cęlum

domin⁹ exaudito. nō delectabit

in illis. Qui adorat deum in oble

ctatione suscipiet. ꝑ deprecatio illi
ad deum

us vsq; ad nubes ꝓpinquabit.

Oratio hūiliantis se nubes pene

trabit. ꝑ donec ꝓpinquet non cō

solabitur. ꝑ non discedet donec al
oculis misericordie

tissimus aspiciat. Et domin⁹ non
auxilium

elongabit. sed iudicabit iustos. et
iustum

faciet iudicium. ꝑ fortissimus non
quos nunc tolerat

habebit in illis patientiam. vt con
qui supra dorsum iusti fabricauerunt.

tribulet dorsum illoꝝ. et gentibus
de mundo

reddet vindictam donec tollat ple
omneꝫ. s. sup bianteꝫ

nitudinem superborum. ꝑ sceptra
quia reddet vnicuiq; secundum opa sua.

iniquoꝝ contribulet. donec red
ꝓpriosꝫ cuiusq;

dat hominibus secundum actus
originale peccatū

suos. ꝑ secundum opera ade. ꝑ se

cundum ꝓsumptionē illius. do
qz veniet iudicare viuos et mortuos.

nec iudicet iudicium plebis sue. ꝑ
in eterna bitudine vita eterna misceb.

oblectabit iustos misericordia sua
data sicut in siccitate pluuia necessaria

Speciosa misericordia dei in tem
sic in tribulatione dei misericordia.

pore tribulationis. q̄si nubes plu

uię in tempore siccitatis.

C. XXXVI.

¶ Species tm. Perfectā. s. remunera tionē. Septenari⁹. n. qz. vij. dona spūs an cti demōstrat. ꝑfect ē ꝑ qz interioꝛē ꝑ exteri orem hois substantiā ꝓfendit. in ternario animam. in q̄ternario corpus. vñ. Diligе do minū de tot et tibi ꝑ qz et tota aꝛa ꝑ qz. Corpus aūt de q̄t tuoꝛ elemētis pstat. pt aūt in septenario hoīs renouatio figurat. q̄ corpe incorruptibilia. ꝑ alia ĩmortalis erit. ꝑ septenarū quoq; pfis vita designat. sicut p octonarū futura. vñ da ptes. vij. nec nō. et vij. quia septenario nostro pfis tēpus vol uit. octauo vro die. i. dñico xps resurgēs vi tam nobis ꝓmptā de signauit. Perfectū q̄ qz dr septenarⁿ. quia et primo pari ꝑ ipari conficit. ternario. s. q̄ ternario. ꝑ qz spūs sp tificamꝰ ꝓfitet. quos re pleuit. nec solū trinita tis noticiā. ꝑ etiā q̄tū oꝛ principalū virtutū opationē ꝓbet. Ad ꝑ perioꝛa respiat affir mans qz dñs oratiōm hūiliuꝫ misericorditer exaudit. q̄ non cessant donec ꝓlationē aq̄ piant.

¶ Noli offerre. Apud deū nō quanti tas muneris nec plo na potētis aspicit. sed dilectio ꝑ hūilitas cor dis. ideo non debet of ferri sacrificiū de iniq tate. ꝑ de iusto labore.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Moliganidus eē
Iurta historiaz parci
moniaz laudat crapu
lam vitupat: que ad i
firmitatem pducit de
notatē. Mistice vero
admonet vt in tpalib
sim? tempantes. Vñ
Mel ineristi comede
quod sufficit tibi ꝛc. ꝛ
alibi. nō plus sapere ꝙ
oportet.

Honora medi.
Discretos vult nos eē
ī oibus. qz opa dei bo
na sūt valde. Vñ nō
debemus ea spernere
que cōstat creatorem
ad vtilitatē nostram
fecisse. Sūt corpoales
medici sunt et spūales
Corpales medici cor
pora: spūales curant
animas. vtriqz ḡ bono
rādi sz spūales pferēdi

Mōne a ligno.
Antiquā tangit histo
riam. qz in deserto sur
muerūt filij israhel
aquā amarā. sed deus
ostendit moysi lignuz
quod immissum aquā
indulcauit. vbi iurta
historiam demōstrat
ligni medicina idulca
ri aquas. Mistice aūt
aqua amara significat
legem. cui si confessio
crucis ꝛ sacramētū iū
gatur potabilis efficit

In his curā ꝛc
Contra diuersas infir
mitates diuersa oppo
nūt medici: cibos sz ꝛ
potus emplastra ꝛ vn
guenta vt morbis con
ueniant medicamenta
Similiter faciūt medi
ci spūales

Auerte a malo
Simile ē. declia a ma
lo ꝛ fac bonuz. Et ab
omni delicto munda
cor tuū. et nō tātū cor
pus sed vtsis innocens
manib? ꝛ mūdo corde

Da suauitatē:
Panis ꝛ vini sacrifi
cū in memoriā dñice
passionis oblatuz pre
cipue curat vulnera aī
marū. nec solum viuis
sz ꝛ mortuis valde ne
cessariū est.

Da suauitatē. Egri
tudinis ꝛ molestie ꝙ
dispositione dei imitti
tur ad. phatōez vt eā
datōem ustorū: vt ad
dānatōem reproborū
qui sz delinquit ī con
spectu eius qui fecit eū
inodet in manꝰ medi

ꝙ probas voluntatē anime tue. somnia autē
probate quod bonū est tenete.

Fili in vita tua tempta aiam tuam
ꝛ si fuerit nequā nō des illi potesta
ꝙ Caute sz serua ne vicio defluat.
tem. Nō em oia in omnibus expe
† ꝙ voluptatis sz vel acōis vile est.
dit. ꝛ non omni aūe ꝰ oīe genus
placet. Noli auidus eē in omi epu
latōne. ꝛ nō te effundas sup omnē
escam. In multis escis em infirmi
tas ꝛ auiditas appropinquabit vs
ꝙ ad fellis effusionem.
qb ad coleram. Propter crapulaz
multi abierūt. qui aūt abstinens se
adiiciet vitā.

C. XXXVIII.

Honora medi
cum propter necessitatē
etenim creauit illum altissimus. A
deo est em ois medela. ꝛ a rege ac
† ꝙ corpalis vel spūalis.
cipiet donatōez. † Disciplina medi
ꝙ in mundo vel in celo.
ci exaltabit caput illius. ꝛ in cōspe
ꝙ angelorū vel sanctorū. ꝙ a dño
ctu magnatorū collaudabit. Altis
† ꝙ ad salutē hominū.
simus de terra creauit † medicinā
ꝛ vir prudēs nō abhorrebit illam
ꝙ suauis facta est.
Nonne a ligno indulcata est aqua
amara. Ad agnitōem hominū vir
ꝙ perueniat
tus illorū. Et dedit hominibus scie
ꝙ se.
tiā altissimꝰ: honorari in mirabili
ꝙ que creauit.
bus suis. In his curās mitigabit
ꝙ hominum.
dolorem. ꝛ vnguētarius faciet pi
gmēta suauitatis. ꝛ vnctiōes confi
† ꝙ vsq; ad finem mundi: cū mortale hoc induet ī
mortalitatē.
cient sanitatis. ꝛ nō † cōsūmabuntur
ꝙ Medicamenta. ꝙ veri medici. ꝙ Quan
do sz absorbetur mors in victoria.
opera eius. Par em dei super faci
† ꝙ quasi assidue ora pro peccatis tuis
†ꝙ quia in futuro in inferno nulla est redēptio.
em terrę † Fili in tua † infirmitate nō
† ꝙ noli desperare
despicias teipsum: sed † ora dñm: ꝛ
ꝙ ab infirmitate peccati. ꝙ mentem
ipse curabit te. Auerte a delicto et
ꝙ ad bona opera.
dirige manus. ꝛ ab omni delicto
munda cor tuum. Da suauitatez ꝛ
ꝙ id ē. simile. ꝙ deuotōe charitatis
memoriā similaginis. ꝛ inpingua
† ꝙ obediendo. †ꝙ doctorituo.
oblatōem ꝛ da locū † medico: nam
ꝙ in vsus tuos. † ꝙ offertus tobedientia.
illum dominus creauit: ꝛ nō † discē
ꝙ tibi.
dat a te: quia opera eiꝰ sūt necessa
ria. Est enī tempus quādo in mani
ꝙ vel illorum.
bus eorū incurras. Ipsi vero do
minū deprecabūtur. vt dirigat re
quiem eorum ꝛ sanitatem propter
ꝙ vel illorū.
cōuersatōnem eorum. Qui deliqt
in cōspectu eius qui fecit illum ici
det in manus medici. Fili in mor
tuū produc lacrimas: ꝛ quasi dira
passus incipe plorare. ꝛ scdm iudi
ꝙ sepultura.
ciū cōtege corpus illius. ꝛ non de
† ꝙ id est. sepatōem proximi.
spicias sepulturā ipsius. † Propē
† ꝙ Modū plorandi describit.
delaturā autem amare fer † luctum
† ꝙ paruo tēpore ne nimia tristicia auferat meritū.
illius † vno die. ꝛ consolare propē
tristiciā Et fac luctum scdm meri
tū eius vno die vel duobus ꝓpter
ꝙ anime desperāti.
distractōnem. A tristicia enī festiat
ꝙ obscurat. ꝙ bone actionis.
mors. ꝛ cooperit virtutē ꝛ tristicia
ꝙ emollit. ꝙ fortitudinē.
cordis flectit cervicem. In abduc
ꝙ refutatōe. ꝙ cōsolatōnis.
† ꝙ Quia hic incipit ꝛ in futura pena durabit. ꝓp
ter diffidentiā supne cōsolatōis.
tōe † pmaet tristicia ꝛ substātia inopis
scdm cor eius. Ne dederis in tristi
ꝙ seculi que mortē anime operatur.
† ꝙ Quia quātū deest illi fidei ꝛ spei tantū crescit
micror in angustia.
cia cor tuum † sed repelle eam a te
† ꝙ nouissimorū.
ꝛ memēto nouissimorū et noli † ob
ꝙ. i. nō huc reuertens vt possis opari.
liuisci. Neqz enī est cōuersio et hu
† ꝙ male tractabis. ꝙ nimio dolore.
ic nihil pderis et teipsum † pessima
ꝙ transitus sz de hoc mūdo. qz nemo sē qui
viuat ꝛ nō videat mortē
bis. Memor esto iudicii mei. Sic
† ꝙ Quasi in me tam cōpterū est tibi instat
enim erit et tuū † Mibi heri et tibi
hodie In requie mortui requiesce
scere fac memoriam eius. ꝛ conso
† ꝙ Quia qualis eris talis ante iudicem stabis
vt recipias scōm opera tua.
ꝰ ꝙ diuinam
lare illuz in † eritu spūs sui. † Sapi
ꝙ die. ꝙ tabulis cordis. ꝙ occi
entiā scribe in tempore vacuitatis
ꝙ Quia pluribus iēctus minor ē ad singula scīus.
Et qui minoratur actu: sapientiam
† ꝙ Qui hec scīūt nō penitus a sapia alieni sunt.
percipiet † quia sapiēcia replebitur
ꝰ doctoris officiū: ꝛ vomere euāgelii excolit corda
hominum.
Qui tenet aratrum. et qui gloriat
ꝙ diuinorū testimoniorū † ꝙ exhortatōnis
ꝰ ꝙ bruta † ꝙ sz ne segniter viuāt.
in iaculo. † stimulo † boues † agitat
ꝙ bonis.
ꝛ conuersatur in operibus eorum
ꝙ predicatio. ꝙ sugbonū.
ꝛ enarratio eius in filiis taurorum

ci. Justum est em vt q̄
mādata dei cōtemnit
castigatus humilietur
ꝛ opem querat quam
negligebat. Spūales
quoqz medici tempus
querūt medicādi. et in
stanter dominū deprē
cantur vt dirigat opa
eorū ꝛ refrigeriū ꝓstet
infirmātibus

Fili in. ꝛc. Quia
de infirmitatib? et me
dicorum curatōib? di
sputauit: de mortuoꝝ
exequiꝰ adiūgit.

Memēto nouis.
Admonitio bonoruz
patrū vt filij ꝓparant
sibi viaticū bonorum
operum.

Neqz enim. Qua
si ergo cautus esto i oi
bus ne forte in obitu
primi plus equo dole
as.

In requie mor.
Quasi morituri me
moriā cōtinuo conser
ua ꝛ cōfide. ꝛ spe cōfor
ta ne in vltimo articu
lo deficiat.

Qui tenet ara.
Predicatores factos
significat qui omni tē
pore docēdo exhortā
do auditores suos in
struunt. vt interioris
homis virtutē eliciant
ꝛ aiam humanam ad
ymaginē dei reformēt
Unde vt sapiens ar
chitectus fundamētum
posui. Et alibi Filioli
mi quos iterū pario:
donec. f. i. vo. xps. Quot
species virtutū sūt, tot
opationes ꝛ documēta
mentibus electorū do
ctores inprimūt

Omnis amicus
Superius diligētius expressit verū amicū et falsum dicēs: ⁊ non pmanebit in die tribulatōnis.

Sodalis aūt. Verus amic⁹ toto aio diligit et opere p̄ficit. vnde non diligamus verbo neq; lingua ſz opere ⁊ veritate.

O presumptio
Detestatur ypocrisiſ cum malus se bonum esse simulat cooperiendo aridam maliciam. in qua ſcz nō est pigue do charitatis vl' mīe.

Causa ventris
Pro gula non p̄ amicicia. Possunt in falsis amicis hereticī ītelligi qui omnia recte faciunt quasi animarū cōsultores cum sint p̄ditores. Vnde: attendite a falsis ꝓphetis ꝛc

Cū socero tuo
Socer qui aperte femi nea est cognatus: multi ebrietas ⁊ mutabilē ostēdit animū. similiter et zelus qui precipue est animarū.

Omnis cōsili.
Adhuc docet cautelā omnē habendā in suscipiendis amicis ⁊ cōsiliarijs. Multi enī se amicos ⁊ cōsiliarios ffīgūt ⁊ insidias tēdunt Vnde hieremias. Vnusquisq; a p̄ximo suo se custodiat.

Nō attendas.
Diuersas species cōsiliantiū enumerauit in q̄bus plures personas vocauit: que a veritate discordant. Vnde p̄cepit cum talibus non esse consiliandū quorum consilium periclitatur. Prouidenda est ergo consiliarij̄ prudentia. fides. voluntas ⁊ religio.

C. XXXVII.
¶ versus ſcz ⁊ falsus amicum se esse professetur.

OMnis amic⁹ dicet: et ego amicicias copulaui. sed est amicus solo noie
† ¶ magnū malū est ⁊ delētū vbi speratur fides ī ueniri malignitatē. ⁊ vbi amicicia ſperatur reperi ri peruersitatem.
amicus. †nonne tristicia inest vsq; ad mortē. Sodalis aūt ⁊ amicus ad inimicicias conuertentur. O p̄
† ¶ de mala ſcz voluntate creature.
sumptio nequissima: vnde † creata
¶ m. ¶ vel malicia. ¶ vel a.
est: cooperire aridam nequitiam ⁊
¶ qui decepti sūt ⁊ seipsū. ¶ falsus.
¶ vel te.
dolositatē illius. Sodalis amico
¶ voluptatis.
cōiocundabitur in oblectatōibus
et in die tribulationis aduersarius erit. Sodalis amico condolet cau
¶ cōmestatōnis.
sa ventris. ⁊ cōtra hostem accipiet scutum. Non obliuiscaris amici tui in animo tuo et non immemor sis illius in operibus tuis. Noli
¶ inuidē
consiliari cum socero tuo: et a zelatibus
tibus te abscōde cōsilium. Omnis
¶ multi sunt amici ⁊ cōsiliarius vnus de mille.
† ¶ Qui eligit facere quod deo placet quod est cō silū vnicū a spū sancto infusū.
cōsiliarius, p̄dit cōsiliū. † sed est cōsiliarius in semetipso. A cōsiliario malo serua animam tuā. Dri⁹ scito que sit illius necessitas. et quid
¶ amico.
ipse in animo suo cogitabit. ne forte
† ¶ id est. particū que terre infigitur acuta.
¶ vel palus.
mittat † sudem in terram ⁊ dicat tibi: bona via tua est. et stet econtrario videre quid tibi eueniat. Cum viro irreligioso tracta de sanctitate et cum iniusto de iusticia. cum mu
¶ inflatur. vel iudet. vel dilige.
liere de his quę emulatur. Cum timido de bello. cum negociatore de
¶ id ē. mētū trāsportatōne.
traiectione. Cum emptore de ven
¶ id ē. timido.
ditōne. cum viro liuido de gratijs agēdis. Cum impio de pietate. cū inhonesto de honestate. Cū operario agrario de omni opere. cū operario annuali de cōsummatōne anni cuj seruo pigro de multa opatōne Nō attēdas his in omni cōsilio. ſz
¶ cum sancto sanctus eris.
cuj viro sancto assiduus esto. quē cunq; cognoueris observantem ti
¶ filialem.
morem dei. cuius anima est secun
† ¶ relinquens timorem dei
dum animā tuam. † Quicunq; titu
¶ quia infidelis.
baverit in tene bris: nō cōdolebit
¶ ante omnia.
tibi. Et cor boni cōsilij statue tecum
¶ vel alius fidelior.
Non est tibi aliud plus illo. Anīa sancti viri annunciat aliquādo ve
† ¶ philosophi liberaliū artiū scientia prediti
ra: q̄ septē circumspectores sedē
† ¶ q̄ magistri. † ¶ tanq; speculatores sub ditorum.
tes in excelso † ad speculandū. Et i
bis omnibus deprecare altissimū vt dirigat in veritate viam tuam.
¶ cogitatio ſcz seōm quā locutio exterior ⁊ actio disponitur. ex abūdātia enī cordis os loquitur
Ante omnia opera verbum verax
† ¶ omnia fac cū consilio.
p̄cedat te: ⁊ āte omēz actū ¶ cōsiliuz
¶ cōsiliū malū. ¶ gtractādo mala.
¶ cōscientiā.
stabile. Verbū nequā mutabit cor
¶ verba cordis.
ex quo partes quattuor oriuntur:
¶ cōsiliū et remuneratio. ¶ cerna.
† ¶ stipendiū peccati mors. ¶ Quia p̄ linguam se creta cordis pandūtur. mors enī ⁊ vita in manibus lingue.
bonus et malū: vita ⁊ † mors. ⁊ do
minatrix illorū est assidua lingua.
¶ in scriptura sancta.
Vir peritꝰ multos erudiuit: ⁊ anię
¶ Quia inde mercedem accipiet eternam.
† ¶ versutam locutōem et hereticam nequitiam.
¶ Ad offensionē et decepcōem. seu spūs sanctus di scipline effugiet fictum.
sue suauis est. qui † sophistice loqui
tur odibilis est. in omni re defraudabitur. Non est ei illi data a dño
¶ deputādi loquendi. ¶ dei. ¶ q̄ fraudulēter.
gratia. omī enī sapiētia ☩ fraudat⁹
¶ audet. ¶ remunerāde
est. Est sapiens animę sue sapiens.
¶ quia que deo sūt placita mēte tractat. ⁊ quod p̄fert lingua ore explicat.
et fructus sensus illius laudabilis
¶ ecclesiasticus. ¶ doctor. ¶ sibi cōmissam.
¶ verbo ⁊ exēplo.
Vir sapiens plebem suam erudit
¶ scriptura vel predicatio. ¶ vel fidelesa
et fructus sensus illius laudabiles
¶ cele
sunt. Vir sapiens † simplebitur bñdi
¶ filius mercedis. ¶ angeli vel anime sanctorum.
¶ remuneratiū. ¶ cui dicetur euge euge serue bone ꝛc.
ctionib⁹. ⁊ videtes illuz laudabūt
¶ celestis mercedis.
Vita viri in numero dierum. dies
¶ sanctorū. ¶ qt sine fine cū domino regnabunt.
¶ p̄te
autez israel innumerabiles sūt. Sa
dicatori. ¶ subiecto. † ¶ eternam ſcz remuneratiōnem accipiet.
piēs i populo hereditabit † honorē
et nomē illius erit viuēs i ęternuz

¶ Anima sancti viri. Cōsiliarioū diuersitate ostēsa adiungit quantū humane sapiētię sāctorū excellat loētia. a spū sancto ifusa

¶ Vir peritus. Quia de ligna ꝑdūcerat de bonis malis q; doctoribus cōtingat.

¶ Vita viri in numero. Presens vita hominū in incerto nō est apud deum. vnde breues dies hominis sunt numerus mensis apud te est.

Et citharis. Vñ Confitemini domino i cythara. Cythara est ligni ventrisi in imo cō cauitas quę surſū cordarum fila trāsmittēs pcussa valeſſime ſōat Cythara dicta quaſi iteratōne acta percuſſa Hinc compāt opera quę de terzenis rebus ad ſupernā gratiaz extendūtur. vt eſuriētes paſcere. nudoz veſtire ꝛc. ꝙ dei amore ſunt. Pſalteriū vero decacordū ē quod aluū in ſuperioribꝰ habet vñ ad inferiora deſcēdūt fila canora. cui precepta decalogi aptantur. quę ſcōm formā pſalterij de ſupernis ad noſ conueniūt

In verbo eius ſtetit aqua. Quando cōgregauit aquas et apparuit arida ꝛ fecit firmamentū in medio aquarum. ne labefactāretur extra ordinē ſuū Vel qz aquę maris rubri fuere quaſi pro muro a dextris ꝛ a ſiniſtris Vel aqua pſecutōis dei diſpēſatōe reſtringitur.

Opera omnis carnis. Preſentia dei antecedit oīa. ꝛ q̄c quid fit tpaliter ei ſine tpe preſens eſt. Nihil ergo nouū neq; mutabile eſt in cōſpectu eiꝰ.

Nō eſt dicere quid eſt. Prohibz nos eſſe curioſos ꝛ perſcrutari quę ſcire non cōuenit. Omnia enim in tēpe ſuo manifeſta būtur cuz illumīnabit dominus abſcondita tenebrarum ꝛ manifeſtabit cōſilia cordiū.

Benedictio illius. ꝛc. Dicit poſt diluuiū effuſionē aquę redibant et appareret arida ꝛ germinaret. ſic poſt extinctōem iniqz datur electis facultas fructificādi

Initiū neceſſarie rei. Ante diluuiū fructu terrę naturali cibo nutriebantur homines necdum erāt cōceſſe carnes.

ꝛ ſodoreꝫ martirii. qz preciosa in cōſpectu domi mors ſanctorū eius.

aquarū fructificate. Quaſi †liban odoreꝫ ſuauitatis habete. Florete ſ caſtitatis cuius odor ſpargitur per mūdū fide liū in exemplū.

flores quaſi lilium ꝛ date odorē: ꝛ ‡ſſic ſ id ē. dicite canticū laudis.

frondete in †grāz: ꝛ collaudate cāticū: ꝛ bñdicite dominuz in opib? ſ bene cōuerſantes predicate eius potētiā vt luceāt opera veſtra coram hoibus

ſuis. Date nomi eius magnificēti ſ laudando.

am. ꝛ confitemini illi in voce labi/ ꝛ ſ Quaſi verbis ꝛ factis benedicite dominū.

orum veſtroꝝ: ꝛ in †canticis labi ſ Confitemi domino in cythara.

oꝝ ꝛ cythāris: ꝛ ſic dicetis in con ꝛ ſ Corpalia ꝛ ſpualia

feſſione. †Opera domini †vniuer ‡ ſ vidit deus cūcta que facerat ꝛ erāt valde. ſ in filio.

ſa bona valde. In verbo eiꝰ eius ſ ipſe dixit et facta ſunt.

ſtetit aqua ſicut cōgeries: et in ſer/ ‡ſid ē. que ereipiūtur vel debēt ereipi ab ereipio

mone oris illius ſicut †exceptoria dicitur.

aquarū: quoniā in p̄cepto ipſius ſ paꝛadeciſie.

placor fit: et non eſt minoratio i ſa ſ perfectum dat ſalutem.

lute ipſius. Opera omnis carnis coram illo: ꝛ nō eſt quidquā abſcōditū ab oculis eoꝝ. A ſeculo vſq; in ſeculum reſpicit: ꝛ nihil eſt mirabile in conſpectu eius. Non eſt dicere quid eſt hoc. aut quid eſt illud omnia cū in tēpore ſuo querētur ſ aque vite

Benedictio illius quaſi fluuius in ſ ſuper riuōrē ſe. eade eis flumina fluant aque vite. ſ diluuium.

undabit: ꝛ quomodo catbaciſm? ſ terram. ſ in diebus noe.

aridam inebriauit: ſic ira ipſius gē ſ incredulas. ſ legē eius ꝛ mādata pſcrutādo.

tes que nō exquiſierunt eū hereditabit. Quō cōuertit aquas in ſiccitatē ꝛ ſiccata eſt terra. ꝛ vię †illius ſ domi

ſ Quia retribuit eis ſcōm opera coꝝ. vie eoꝝ in vias illoꝝ directę ſunt: ſic peccato

rib? iudicia vie illoꝝ opera.

ribus offenſiones in ira eius. Bona ſ vite eterne.

na bonis creata ſunt ab initio: ſic ſ vite eterne. ſ Si penituerint. ſ Si pſeueraueriſt

nequiſſimis bona ꝛ mala. Initiū ſ pdigos ꝛ luxuriosos ſuggillat.

‡ ſ quibus maxime coꝛgalis vita nutritur.

neceſſarię rei vitę hominū. †aqua ſ Quia ē inſtrumētū diuerſaꝝ artiū

ignis et ferrū †ſal lac ꝛ panis ſimi/ ꝛ ſ Quo ſi cōdātur putredo arcetur.

lagineus ꝛ mel et botrus vuę et o/ ꝛ ſ quibus bene ꝛ licite vtuntur

leum ꝛ veſtimentū. †Hec omia ſā ‡ ſ qui abutuntur.

ctis in bona: ſic et†impiis et pecca ſ damnationem.

toribus in mala cōuertentur. Hūt ſ maligni. ſ malorum. ſ a ſe nō a deo

ſpūs qui in vindictam creati ſunt ſ Qui p̄ nequitia ſua ꝛ ſeductōe humāi generis

eterna ſup plicia ſuſtinebūt

et in furore ſuo confirmauerūt tor ſ Antichriſti quādo ſoluetur ſathanas.

menta ſua. Et in tempore conſum ꝛ ſ Quia vindictā dei contra ſe. pu ocare ñ timēt.

matōis †effun dent virtutes ꝛ furo rem eius qui fecit illos confundēt

Ignis grando fames ꝛ mors oīa hęc ad vindictam creata ſūt. Beſti

arum dentes et ſcorpi ꝛ ſerpētes ꝛ rumphea vindicans in exterminiū impios. In mādatis eius epulabūtur: ꝛ ſuper terraz in neceſſitate p̄parabūtur: ꝛ in temporibus ſuis non p̄teriēt verbum. Propterea ab initio confirmatus ſum ꝛ conſiliatus ſuz ꝛ cogitaui ꝛ ſcripta dimiſi. Omia opera domini bona ſ tempore ſuo.

et oīe opus ſua hora ſubmiſtrabit. Nō ē dicere: hoc illo nequius eſt. Oia cū in tēpore ſuo cōprobabūtur. ꝛ nunc in omni corde ꝛ ore collaudate et bñdicite nomi domi

C. XL.

ſ homo ad laborem naſcitur.

Occupatio magna creata eſt oibus ho ſ in peccato ade. ſ afflictionis. ſ heredes origialis peccati.

minibus: et iugū graue ſuper filios ꝛ ſ in ſudore vultus tui. ve-pa-t. donec reuertaris in terram de qua ſumptus es.

adam: a †die exitus de ventre ma ſ terram. ſ Sollicitudines varie mentis.

tris eoruz vſq; ad diem ſepulture in matrem omniū. Cogitatōes co ꝛ ſ Dia ſcz dū expectat mortē affligitur. ꝛ in diē ſi nitionis certam ſēēriam. p̄ victus accipiet.

rū et timores cordis. ſ diuerſe ogatōis.

adinuentiones expectatōnis: et dies finitōis ſ deus perſonam nō accipit quia iuſtus inde

a preſidente ſuper ſedem gloriosaz vſq; ad humiliatū in terrā ꝛ cinerē

ab eo qui vtitur iacincto et portat coronam vſq; ad eum qui cooperitur lino crudo. Furor zelus tumul ſ vindictā ſcz peccatorū.

tus fluctuatio et timor mortis. ira ſ Quia ubi nullus ordo ſz tēp. tern? horror.

ſ iudicis ppetuā incēdiū. ꝛ ſ Quia ubi nulla pax nulla doloris mitigatio

cundia perſeueras. et †cōtentio. et ꝛ ſ remunerationis quādo corpore cōdito in cubili ſepulchri alia deputatur pena. ‡ ſ quia longe aliter ſentit ibi de factis ſuis.

i tepore †refectionis i †cubili ſonus

Ignis grando Omnia homi añ peccatū obediēbāt: pꝰ peccatū vero pugnat contra eum orbis terrarū Inde fames ꝛ mors ꝛ mille plagę mortiſ. beſtię quoq; cōtra eum ſe iuuant ꝛ rūphea celeſtis vindicte.

In mandatis. Quia intra ſupernaz ſētētiā i tempore oportuno digna ultio peccatores vaſtabit. Vñ inebriabo ſagittas meas ſanguine ꝛ gladius meꝰ deuorabit carnes

Propterea ab initio cō. Ad ſuperiora reſpicit vbi ait: nō eſt dicere quid eſt hoc aut quid ē. ꝛc. Videt enī incomprehēſibilia dei iudicia: ꝛ inueſtigabiles vias: nec audet i de aliquid temere loq̄ vel ſcribere: ſed tpate de his diſputans non cauſam ſed modum diuino conſilio manifeſtuz dimiſit. vñ addit omnia opera domini bona. ꝛc.

Nō eſt dicere Vtile dat conſiliū vt opera dei non incaute diſcutiamus ſed creatorem in omnibꝰ laudemus ꝛ benedicam?.

Et nunc i omi. Quaſi ne dicas pora tēpa meliora fuere q̄z nūc ſunt. Virtutes faciunt dies bonos: vicia malos

Cogitatōes. Enumerat mala que homo pro peccatis ſuſtinet.

¶ Sicut faber. ꝛc. Ordo p̄dicatorū q̄ p̄ diuersa officia ministerii suū agūt doctrinā secūm auditores temperāt qui fragiles ⁊ infirmos verbis ⁊ exemplo formāt vt vasa in bonorem fiāt

¶ Cor suum dabit. Cum presentis vite volubilem cōuersationē per vestigia bonorū operum subiectis ostēdit imutabilem

¶ In brachio ꝛc. Quia multis exēplis ⁊ catholicę doctrię ꝑ bis infirmos roborat quibus humilitatis ⁊ mānsuetudinis ꝓbet exempla ⁊ cordis intenti onē apponit vt q̄d̄q̄ asperū est minoribus subditor lenitatis sue leniat documēto ⁊ ad hoc vigilat vt i fornace cordis opatōem di sipulorū igne solidet chantatis

Sicut faber ferrarius sedens ad incudem ⁊ ferri rudis pondera attendens: cuius infectus est ignis ardor: ⁊ contra malleorum ictus obstrepit officina: ⁊ contra incudis firmamentum intendit opus suum: ⁊ ad mensuram formę vasis cuncta metitur: ⁊ ad perficiendum opus totis nisibus incumbit: ⁊ vigilat vt expleat illud ad nitorem: sic figulus sedens ad opus suum: ⁊ versat rotam pedibus suis: qui semper sollicitus est ad modum operis sui: ⁊ secundum mensuram faciet illud numero. Brachio suo formabit luctum: ⁊ ante pedes suos curvabit virtutem suam. Cor suum dabit ad perficiendum illud: ⁊ vigilia sua ornabit opus perfectum. Omnia ista sperauerunt in manibus suis: ⁊ unusquisque in arte sua sapiens est. Sine his omnibus non ædificabitur ciuitas: et non habitabunt nec ambulabunt: ⁊ in cathedram iudicii non ascendent: nec legem iudicii intelligent: nec palam facient disciplinam et iudicium: et in parabolis non inuenientur: sed creaturam mundi confirmabunt: et deprecatio illorum in operatione artis: ⁊ meditatio illorum in lege altissimi.

Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens: et in prophetis vacabit. Narrationes virorum nominatorum conseruabit: et in versutias parabolarum simul intelligibilium diligenter perscrutando mysticum sensum introibit. Occulta proverbiorum exquiret: et in absconditis parabolarum conversabitur. In medio magnatorum ministrabit: et in conspectu principis apparebit. In terram alienigenarum gentium pertransiet. Bona enim et mala in omnibus tentabit. Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad dominum qui fecit illum: et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione: et pro delictis suis deprecabitur. Si enim dominus magnus voluerit: spiritu intelligentię replebit illum: et ipse tanquam imbrem sapientię suę: et in oratione confitebitur domino. Et ipse dirigit consilium eius et disciplinam: in occultationibus suis meditabitur. Ipse faciet palam disciplinam doctrinę suę: et in lege testamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapientiam eius: et usque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius: et nomen eius requiretur a generatione in generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes: et laudem eius enunciabit ecclesia. Si permanserit nomen eius, plus quam mille: et si requieuerit, proderit illi. Ad me autem.

¶ Si permanserit nomen eius. Ipsi cuius sunt membra a quo habent omnia q̄ est virtus et sapientia patris.

¶ Quia multis exēplis ⁊ catholicę doctrię ꝑ bis infirmos roborat quibus humilitatis ⁊ mānsuetudinis ꝓbet exempla ⁊ cordis intenti onē apponit vt q̄d̄q̄ asperū est minoribus subditor lenitatis sue leniat documēto ⁊ ad hoc vigilat vt i fornace cordis opatōem di sipulorū igne solidet chantatis

¶ Cor suum dabit. Cum presentis vite volubilem cōuersationē per vestigia bonorū operum subiectis ostēdit imutabilem

¶ In brachio ꝛc. Quia multis exēplis ⁊ catholicę doctrię ꝑ bis infirmos roborat quibus humilitatis ⁊ mānsuetudinis ꝓbet exempla ⁊ cordis intenti onē apponit vt q̄d̄q̄ asperū est minoribus subditor lenitatis sue leniat documēto ⁊ ad hoc vigilat vt i fornace cordis opatōem di sipulorū igne solidet chantatis

¶ Si permanserit nomen eius. Ipsi cuius sunt membra a quo habent omnia q̄ est virtus et sapientia patris.

¶ Obaudite me. Intelligite doctrinam meam mētes electorum per baptismū genera te: ⁊ fructum martirij facite i decursu mortalis vite.

¶ Hoc iudicium. Cōmune est oī carni nec quisq̄ euadere po test·et si cētū aut mille ānos vixerit aut vltra ¶ Vnde·quis est homo q̄ viuet ⁊ nō videbit mortē?

¶ Filii abomin. Abominabiles sunt fi lii peccatoꝝ qui scꝫ im pios patrē imitati sūt ¶ Vnde subdit qui con uersātur se·vo·ipiorū

¶ De patre im. Qui male filiū nutrit vel exemplo perdit·re us est eorum pditōnis vel qui mala opa de prana volūtate gignit ¶ damnabitur pro eis·

¶ Et si nati fu. Su perioribus respondet in quibus de morte tē porali disputauit·q̄ sicut homo ð terra cre atus pro peccato origi nali in terram redit: q̄s nis in corruptōne sur rectur?·sic impiꝰ p pec catis suis maledicti in ḡternā perditōnem cū corpe ⁊ alma ibunt

¶ Curam habe. Vt bene ⁊ religiose vi uas. Sic aūt acquirit bonū nomen. Melius est nomen bonū q̄s di uitie multe

¶ Melior est ho Qui ablēdet frumē tum maledicetur ī po pulis. benedictio autē super caput vēdētium

¶ Verum tamen reuert. Quia bonū nomen ⁊ bonā vitam vtilem esse prediit·et occultantes scientiā re prehēdit·suadet vt re uertantur ad studium docendi. quia nō ē bo num irreuerētem et īo bedientem eē suo doc tori. Vnde ⁊ aīo irre uerēti et infrunito ne tradas me domine

¶ Non est bonū Iuxta litteram nos in struit vt a vitiis caue am⁹ ⁊ virtutib⁹ opaꝫ demus ⁊ ne spretis me lioribus eligam⁹ peio ra quę sequitur confu sio sempiterna:

¶ Non auertas f· Cū angeli colligent ð ecclesia omnia scādala ⁊ reprehēdent iustos de iniustitia sua· tunc manifestabitur qui ēr ca veritatē ⁊ testamen tum dei in tabernaculo ecclesie dolose egit: vt

Memēto quę ante te fuerunt: et q̄ ¶ tpalis mortis superuentura sunt tibi: hoc iudici um a domino omni carni: ⁊ quę su peruenierēt tibi in beneplacito altis simi·siue decē siue centū siue mille ¶ in inferno nihil ꝑdest cōfessio. vndecin ī ferno aūt quis cōfitebitur tibi· anni· Non ē enim in inferno accu satio vitę. Filii abominatōnū filii peccatorū fiunt: ⁊ qui conuersant ¶ vnde. cueller te ⁊ emigrabit te de tabernaculo t.r.t.tri.au. secus domos ipiorū ¶ Filiorū pec catorū periet hęreditas: ⁊ cū semie illorū assiduitas opprobrii De pa tre impio querētur filii: quoniaꝫ p pter illum sunt in opprobrio. Uę vobis viri impii qui dereliquistis legē domi altissimi: ⁊ si ¶ natꝰ fueri ¶ ecce enī in iniquitatibus cōceptus sū. ēc. tis: in maledictōne nascemini: et si ¶ non renatꝰ per gratiā. ¶ ite maledicti in ignem eternum ēc. mortui fuerit⁹: in maledictōe erit pars vestra Oia quę de terra sunt in terraꝫ cōuertētur: sic impii a ma ¶ beati qui lugēt quoniā ipsi cōsō· ¶ sapie ledicto in perditōnem. Luctus bo tium qui diuinis obediunt mandatis· minū in corpore ipsorū: nomē aūt ¶ de libro viuentiū ⁊ de mūdo. impiorū delebitur. Cura habe de ¶ vel mundo· bono nomine hoc enī magis ꝓma nebit tibi q̄s mille tesauri magni et ¶ ¶ eternorum vnde longitudine dierū adipisc. eū ¶ erit preciosi. Bonę vitę numer⁹ ¶ dierū ¶ ¶ merces bone vite et bone fame permanebit in eternum· bonum aūt nomē ꝓmanebit ī ¶ euū ¶ morum. ¶ Sequimini pacem cū oībus. Disciplinā in pace conseruate fili ¶ Quasi nō sufficit bene viuere nisi studeas pro posse tuo alios docere· Sapiētia eni abscondita ⁊ thesau rus inuisus: quę vtilitas ī vtrisq̄: ¶ qui scꝫ vaniloquiū et prauaꝫ do etrinam deuitat. Melior ē homo qui absōdit stul ¶ pe mihi quia tacui· ticiā suā: q̄s homo qui absōdit sa ¶ anima que benedicit impiguabitur· pientiā suā. Verūtamen reuertimi in his, quę procedunt de ore meo Non est bonū omnē irreuerētiam ¶ ¶ Quasi tamē nō oīa oībus cōueniunt. alias of fecisti que alius ꝓfitiūt·fabulas equos mitigat· ca tulos instigat· obseruare: ¶ et nō omnia omnibus beneplacēt in fide· Erubescite a pa ¶ ¶ ydolatrie vel heretice secte. ¶ ¶ coram oculis dei· eccā tre ⁊ matre de ¶ fornicatōe: ⁊ a ¶ pręp ¶ ¶ sponsionis vestre in baptismo promisse. fidēte ⁊ a potente de ¶ mendatio: a ¶ ¶ a christo qui est iudicatur⁹ vivos ⁊ mortuos principe et a ¶ iudice de delicto· a ¶ angelorum ⁊ plebe sanctorū· synagoga ⁊ plebe de iniquitate: a socio ⁊ amico de iniustitia: ⁊ de lo co in quo habitat de furto: de veri tate dei ⁊ testamento de discubitu in panibus: ⁊ ab obfuscatōne da ti ⁊ accepti: a salutātibus de silētio a respectu mulieris fornicarię: ⁊ ab auersione vultꝰ cognati. Ne auer ¶ nō cōmunicādo indigēti. tas faciem tuaꝫ a primo tuo: ⁊ ab ¶ cuilibet ¶ pecunie auferendo partem: ⁊ non restituē ¶ admirādo eloquētiā. ¶ doctrinam· do. Ne respicias mulierem alieni ¶ hereticī qui alienus a fide ⁊ religione· viri: ⁊ ne scruteris ancillam eius: ¶ delectatōni istando. neq̄ steteris ad lectum eius· Laue ¶ vnde ne molliaris amico tuo maluꝫ cū in tedia beat fiduciam· ab amicis de sermonibus impro ¶ datū obfuscat qui ꝓperat imitare deuꝫ qui dat affluenter ⁊ nō improperat perii· ⁊ ¶ cum dederis ne ꝓperes

C. XLII.

Non duplices sermonem auditus de re ¶ id est·mistica verba legis noli maculare sermōe guerī dogmatis vel simplicē fidei veritatē verte re in errorē. uelatōne sermonis absconditi: et eris vere sine cōfusione· ⁊ iuenies gratiaꝫ in conspectu oīm hominū ¶ que cauenda dixi vel dicere proposui. Ne pro his omnibus cōfundaris ¶ non accipietis personam nec munera ēc. ⁊ ne accipias ꝓsonam vt deliquas de lege altissimi ⁊ testamēto ⁊ de iu dicio altissimi iustificare impium· ¶ ne cōfidatis subaudis falsa ⁊ inepta loquens vel aliquid fraudis inuentēs· de verbo sociorū ⁊ viatorū ⁊ ð da tione hęreditatis amicorū· de eq̄li tate statere ⁊ ponderū· de acquisi tione multorum et paucorum· de corruptione emptōis ⁊ negociato rū· et de multa disciplina filiorum et seruo pessimo latus sanguinare ¶ hereticum. Super mulierem nequā bonū est ¶ catholice fidei quo ꝓuitas eius supatur. signū. Ubi man⁹ multę sūt claudę et quodcūq̄ trades mūera ⁊ appē de: datū ℞o et acceptū oē describe De disciplina insensati ⁊ fatui·et ð furtum cōmisit. Ille q̄ q̄s arguetur qui cōue satōni ⁊ obtectati incu buit·⁊ qui anare rapu it vel non erogauit q̄ a deo accepit. Ille q̄s cōfūdetur: q̄ talētū ver bi abscondit·et q̄ vul tū cōuertit a fratribus suis ⁊ fornicatōnibus hereticorū ⁊ se miscuit.

¶ Ne respicias mu lierem. Cupiditatē carnalem quę debꝫ sb esse spiritu hāc nō de bem⁹ scrutari ⁊ sugge stionibus eī⁹ subijca.

¶ Non duplices Prohibet de occlto cordis bonū ⁊ malum simul dicere. Unū: nun quid fons de eodē fo ramine emanat dulcē ⁊ amarā aquam

¶ De equalitate Ubiq̄ sequenda ē eq̄ tas ⁊ obseruāda regu la stateręꝫ ⁊ ponderuꝫ ⁊ vt faciam⁹ iustuꝫ iu crum siue multum siue parum·nec circūcuncia mus fratrem in emptō ne. Subiectos quoq̄ cum discretione disci pline regamus.

¶ De equalitate sta terę. Quātū ypocrisis ⁊ dol⁹ dño displiceat ostenditur: his verbis Statera dolosa abo minatō ē apud deum ⁊ pōdus equū volūtas eius·q̄ aliē causā pau pis q̄s potentis librat vel sua errata leniora q̄s alior⁹ putat·vel q̄ ī ponūt in humeros ho minuꝫ onera ꝑportabi lia. vel qui bona ī pu blico: mala in occulto agit aboīabilē dño.

Et seruo pessimo Significat seruū q̄ ꝛb nō corrigit: ꝛberib⁹ eē coercēduꝫ. Seru⁹ q̄s vicioꝝ seuera disципli na corrigēdus est

Ubi manus mul Admonꝫ vbi diuersę sūt volūtates spūales lu cro ihiātes caute eē di spēsādū. aliq̄ tēptandi aliq̄ discendi voto q̄st verbū· sꝫ ñ oīa oībus conueniūt.

¶ De disciplina. Qui ꝑgrua disciplina vnūquēq̄ arguit· eru ditū le ꝓbabilē docto rē ī ꝓspēa scōr ondit. Nec eas inuenit ī to ctore despiciēda ē· q̄m vita ⁊ discretō ꝓficit vñ, adolescētiā t.n.ꝑ.

¶ Modicū aūt. Quia caro mortua et insensibilis ad tēp⁹ requiescere videtur · aīa iam sentit dolorem et post resurrectōm cuz corpe suo in penis vivet eternis.

¶ Cōturbatus ē Ideo mali cruciabuntur in pena · q⁹in tēpe sibi dato ad pnitēnā peccare non desinunt Estimāt enī pspitatē(quasi somno delusi)tē pus esse pacis nō belli cā homi presens vita cōcedatur · vt p bonū certamen pueniat ad beatitudinem. In tpe ergo salutis suę dum ē ei tēpus acceptabile ex surrexit in superbiam cupiditate terrenarum rerum estuās · sine omni timore dei · cōtra omnem hominū condicōnē · nobiliū scz ⁊ ignobiliū

¶ Et super peccatorem. Plena scz et perfecta vindicta veni et vt qui i presēti vita quę per septenariū discurrit peccare ñ cessāt sine fine crucientur

¶ Et propter eos Peccāti homini multiplex pena deputata est · vt correctus pnitet at · ⁊ deinceps cancat sed q⁹ negligit ⁊ in pe nis pficit · inducit de⁹ diluuiū orbi vt hoīes deleret · quem creauit. Ad cōpatōnem vere futurę pnę nihil ē q⁹ homo patitur in pśenti

¶ Et aquę omnes Opera scz peccatorum supnę mercedis fructū nō acquirūt : sed pnarum interitum.

¶ Substātie iniustorū. Incboant germinare sed fluctuant i tēptatōe ⁊ subito arescunt ad primū pcussum tōis estum.

¶ Nepotes impiorum. Sepe vidēm⁹ pgeniem ipiorum cito deficere maxime cuz filij imitantur iniquita tē patrum

¶ Vita sibi sufficientis. Dulcis est lō nul operāti siue parum siue multum comedat noctis immutat scientiam eius : Modicū autez tanq̄ nihil i reqe · ⁊ ab eo in somnis quasi i die respectus. Cōturbatus est i visu cordis sui tanq̄ qui evaserit in die belli · In tempore salutis suę exsurrexit et admirās ad nullū timorē · cū oī carne ab homie vsq̄ ad pecus : ⁊ su ꝑ peccatorez septupluz. Ad hęc mors · sanguis · cōtentio ⁊ rūphea oppressiones ⁊ fames ⁊ cōtritio et flagella. Super iniquos creata sūt hęc oia . ⁊ ꝓpter eos factus est ca⁊ thaclismus. Oia eni quę de terra ⁊ ad terrā reuertentur · sunt in terrā cōuertentur : et aquę ⁊ omnes in mare cōuertentur Oīe munus et iniquitas delebitur et fides in seculū stabit. Substantię iniustorū sicut fluuius siccabūtur et sicut tonitruū magnū in pluuia ꝑsonabūt. In aperiendo man⁹ cōcupiscēs rem primi etī suas letabitur · sic ꝑuaricatores in cōsūmatōne tabescēt. Nepotes impiorū nō multiplicabūt ramos et radices imundę super cacumē petrę sonant. Super omnē escam viriditas : et ad oram fluminis aī oīne ignū euelletur Ora sicut pa radisus in benedictōnibus : et misericordia i seculo pmanet . Vita sibi sufficientis operarii condulcabitur : ⁊ in ea inuenies thesaurum : Fili edificatō ciuitatis cōfirmabit; nomen : et sup hāc mulier immaculata cōputabitur. Vinuz et musica letificāt cor : et sup vtrūq̄ dilecto sapiētię. Lybię et psalterium suauez faciunt melodiam : et super vtrūq̄ lingua suauis . Gratia ⁊ speciē desiderabit oculus tuus : et sup hoc virides sationes. Amicus et sodalis in tempe cōuenientes · et super vtroq̄ mulier cum viro. Fratres in adiutoriū in tpe tribulatōnis ⁊ super eos misericordia liberabit. Anrū et argētū constitutio peditū ⁊ super vtrunq̄ consiliū beneplacitū. Facultates et virtutes exaltāt cor : et super hęc timor domi · Non est in timore domini minoratio : et nō est in eo inquirere adiutorium Timor domini sicut paradisus benedictionis : super omnem gloriam operuerunt illum · Fili in tpe vitę tuę ne indigeas. Melius est enim mori q̄ indigere · Vir respiciēs in mensam alienaz : non est vita eius in cogitatione victus . Alit enim animam suam cibis alienis . Vir autez disciplinatus et eruditus cu stodiet se · In ore imprudētis conculcabitur inopia : ⁊ in ventre eius ignis ardebit.

C. XLI.

O Mors quaz amara ē memoria tua homini pacem habēti in substantiis suis : viro quieto : et cuius vię directe sunt in omnib⁹ : ⁊ adhuc va lenti accipere cibum · O mors bonuz ē iudicium tuū homini egenō ⁊ indigō ⁊ non presumēs de se · ⁊ deficiens etate : et qui minoratur viribus defecto cto etate : et cui oīa omnibus ē cura ⁊ increpabili qui perdit sapiētiaz Noli timere iudicium mortis.

¶ Inuenies thesau. Christianū vere enim christianū se esse probat qui xpi māda ta credit ⁊ facit.

¶ Vinum et musica. Hec naturaliter mulcent ⁊ exhilarant animū · sed dilectio sapientię ⁊ lingua suauiter docens multo plus cōfortat intellectū.

¶ Bram et spēs. Ornatū scz tēpli ⁊ cultuz diuersitatē · q̄ pri or populi⁹ sub lege habuit pdicatōne eius gelij in orbe seminata bonorū operū virore excellit

¶ Facultates et virtu. Diuitię date a domino in tempe legis roborauerūt corda ātiquorū · quib⁹ dictū ē Si voluerutis ⁊ audieritis me · bona terrę comedetis · sed excellit timor domini · ⁊ volūtaria pauptas eccię xpi ⁊ hęc duo facultates mūdi · vnde beati pauꝑes spū qm ip⁹ ē rector.

¶ Vir respiciens Utrum ē em oaari ⁊ de alieno laboze mercedem quęrere. Recipiet enim vnusquisq̄ sedm opera sua

¶ In ore imprudē tis. Qui placet o esse torpere nec primis docendo pdesse randem doloribus inferni ⁊ sera p enitētia estuabit.

¶ Homini habēti pacē. Qui pspere tatē mundi ⁊ diuitias amat amata ē illi mors corpalis · q⁹ futurę vitę gaudia negligit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

firmamēto veritatis ꝛ
diuine ꝓdicatōis ꝑ
totū orbē gloriosꝫ re
splendet.

¶ Spēs celi. ꝛc. Or
natus ecclesie ſactoꝝ
plenitudo quos deus
excelſus ordinauit: vt
predicatōe cuāgelij il
lustrarēt: huj in verbis
ſancti ꝛ i doctrina ve
rę fidei pmanentes: ex
pectant iudicij dei

¶ In verbis do
mini ꝛc. Quia in pa
tientia ſua possident
aīas: precincti lumboſ
ꝛ lucernas tenentes in
manib⁹ ſuis: expectāt.
dñm ſuū q·r·a n·

¶ Vide arcum.
Scriptaꝝ veteris vel
noui testamenti. vnde
Arcum ſuū tetendit ꝛ
parauit illū. Hic fideli
bus ſuaue iugum oſtē
ditur cōtumacibus ar
ma terribilia

¶ Hyrauit celū.
Quādo ꝑ virtutem ꝛ
ſapiētia dī·i·xpm ve
tus ꝛ nouū testamētꝫ
conditum eſt: vnde eos
domī locutū ē hec.

¶ Et cōfracti sūt.
Doctores qui terram
humani cordis irrigāt
ꝛ tēpestatē increpatōſ
ī ſe gerūt ꝛ in tempore
effundūt ꝛ confringūt
lapides grādinis: i re
pādo ſcz duritiaꝝ pra
ui cordis ne lapident
vitale gramen.

Tempestas. Va
ria tēptamēta per ma
lignos ſpūs deus irro
gat vt feruorem fidei
et dilectionē frigeſcere
faciant.

Aspirabit noth⁹.
Qui et auſter ventus
calidus qui aquas fri
gore concretas calore
ſuo diſſoluit. Hec eſt
gratia ſpūs ſancti· quę
delicti mortal' gelu cō
stricta. calore diſpgit.
Aspirāte ergo notho
id ē· ꝓ predicatore ſ fla
tum doctrinę emittēte
ſpū ſancto cōmouent
montes ā potentes ad
xpi ani nomis pfectō
nem ꝛ aliqū ad pñiaꝝ

¶ Sicut salem. Id
est. sterilitatē· vbi enim
sal sparg̃itur sterilitas
ſequitur. Diabol⁹ ve
ro ꝓ frigus ifidelitatis
ī ſena corda ad bona
opera sterilia facit.

in firmamēto cęli reſplēdens glori
oſe. Species cęli gloria ſtellaruꝫ.
mūdum illuminās i excelſis dñs.
In verbis ſci ſtabūt ad iudicium:
ꝛ nō deficiēt i vigilijs ſuis. Vide
¶ Arcum poſuit deus in nigredine: quia vltra aquis
diluuij non perdet mundum
arcū: ꝛ bñdic eum q̄ fecit illū. Val·
¶ quia ſcriptura preclara eſt in ſensu
de ſpecioſus ē in ſplēdore ſuo. Oī
¶ quia de ſupernis et infimis narrat ſufficienter
rauit cęlū in circūitu glorię ſuę: ma
¶ id eſt. ꝓ
nus excelſi apperuerūt illū. Impe
duxit frigidos ad iuſticie nitorem·
¶ frigida corda prauoꝝ. vnde Lauabis
rio ſuo accelerauit niuem: ꝛ accele
me et ſuper niuez dealbabor·
¶ terrores iudicij vel virtutum miracula·
rat cozuſcatōes emittere iudicij ſui
¶ mūdo. ¶ Sicut in puerſione pauli·
¶ in eius·
Propterea aperti ſunt theſauri: ꝛ
¶ qui ſunt iſti qui vt nubes volant·
euolauerūt nebulę ſicut aues. In
magnitudine ſua poſuit nubes: et
¶ ſuperbi·
ꝓfracti ſunt lapides grādinis. In
ꝓſpectu eī ꝓmouebūtur mōtes:
ꝛ i volūtate eī aſpirauit nothus.
¶ predicatio eterni terroris quo terrena corda pa
ſcuntur ¶ increpādo vicia·
Vox tonitrui eī verberauit terrā:
¶ diaboli·
tēpeſtas aq̄lonis ꝛ ꝓgregatō ſpūs:
¶ propter elatōem. ¶ ad ſedendū aſpgit
niuem cū frigore malicie ſedem ſibi parat.
ꝛ ſicut auis deponēs ad ſedendū·
† ¶ Quia omne viride ꝛ fructifer denaſtare con
aſpgit niuē: ꝛ ſicut locuſta † demer
tendit. ¶ quia trāſfigurat ſe in
angelum lucis·
ges deſcēſus eī. Pulcritudinem
candoris eius admirabil⁹ oculos: et
¶ Quādo aptas ꝓſecutōū procellas monet· Si
eni decipere nequit agte ſeuit.
ſuper imbrem eius expauefcit coz
¶ frigus ifidelitatis· ¶ ſterilitatē.
Velut ſicut ſalem effundet ſup ēraz
¶ procella·
ꝛ dum gelauerit fiet tanq̄ cacumi
¶ aſperimas viciorū ſpinas· ¶ diabol⁹ ¶ pcella.
na tribuli: frigidus ventus aquilo
¶ ſuggerēdo· † ¶ paulatim frigore pfidie
¶ peccator induratus· vnde in ſimilitudine lapi
dis aque durantur·
flauit et † gelauit cryſtallus ab aq̄.
¶ hec ante aduētum chriſti cū pene totus mūdus
ſeruiebat ydolis. ¶ populoꝝ
Super omnē congregatōez aq̄ru
¶ electorum ī malis· ¶ habet diabolus milites
ſuos cōtra milites chriſti·
requieſcet: et ſicut loricā induit ſe
† ¶ quaſi cibum delectabilem. ¶ ſuperbos.
¶ ¶ mentibus infidelitate gelatis. ¶ igne cupi
ditatis·
aquis: et † deuorabit mōtes: ꝛ † exu
¶ deſertores veritatis.
† ¶ vitoꝛem ꝛ germen virtutum
ret deſertum: et extinguet † viride ſi
¶ victorū. † ¶ Salus humani generis· ¶ In
carnatōis chriſti ꝛ doctrina eius ſcz ſuperne grē
cut ignem. † Medicina omniū ī ſe
† ¶ Accedet dominus ſup nubem leuez ꝛ ingredi
ſtinatōne † nebule: ꝛ ros obuiās ab
eunt egiptum
¶ diabolice ꝓſecutōis. ¶ humiliabit ſcz ſuperbi
am diaboli.
ardoꝛe venienti humilem efficiet
¶ euangelico ¶ mitigabitur ſcz
eum. In ſermone eius ſiluit ven
perſecutio. ¶ ſapientia.
tus: et cogitatōe ſua placabit abyſ
¶ p fidē ſcz plecutōem· ¶ oīa per ipſū facta ſut·
ſum: et plantauit illuꝫ dominꝰ hie
ſuos. Qui nauigat mare enarrat pe
ricula eius: ꝛ audientes aurib⁹ no
¶ vel non admirabimur· ¶ Quia fluctus compe
ſcit ꝛ demoniū monſtra·
ſtrā admirabimur. Illic preclara
† ne iradas bellis animos cōſuēti tibi·
opera ꝛ mirabilia· varia bestiaruꝫ
genera ꝛ omniū pecoꝝ ꝛ creatura
¶ chriſtum
belluarum. Propter ipſum confir
¶ cōſummatus· ¶ tranſeuntium rerū ordo et
terminus ſeculi. ipſe eſt en ī principiū et finis·
matus eſt itineris ſuiſ: ꝛ in ſermo
ne eius compoſita ſunt oīa. Mul
ta dicimus ꝛ deficimus verbis· cō
¶ perfecto ſicut ꝛ nature noſtre conditor.
ſummatio autem ſermonum ipſe eſt·
¶ Quid valet corpulus creatura de incōprehenſi
bili deo diſputare
In oībus gloriāmini: ad quid vale
¶ in cuius cōdēcōe vniuerſa ſūt poſita·
bimus? Ipſe em omipotēs ſuper
† ¶ dominus excelſus terribilis ſup oēs deos·
omnia opera ſua. Terribilis dñs
et magnus vehementer: et mirabi
lis potētia ipſius. Glorificantes
dominū quātūcūq̄ potueritis ſu
pualebit adhuc: ꝛ admirabilis ma
gnificentia eī. Bñdicentes dñm
exaltate illū quātūcūq̄ poteſtis: maior
¶ Magnus dominus et laudabilis nimis.
† ¶ humana
eſt em omni laude. Exaltātes eum
¶ opere eius vt poſſitis laudare·
replemini virtute. Ne laboretis: ñ
ei cōprehēdetis. Quis videbit eū
¶ digne.
et enarrabit: et quis magnificabit
eū· ſicut eſt a principio? Multa ſūt
† ¶ de vniuerſa attendimus·
abſcōdita maiora his. † Pauca ei
† ¶ quaſi hec tamē cōſiderari debemus
vidimus operū eī. † Dia aūt dñs
¶ religioſe viuentibus. ¶ cognitorem
ſui quātum vile nomē.
fecit: ꝛ pie agēnibus dedit ſapiētiā

C. XLIIII.

¶ quia plura·

Laudemus ui
ros gloſos· ꝛ parētes
nōs in generatōne ſua. Multaꝝ
gloriā fecit dñs. Magnificētia ſua
a ſclo. Dñantes in prātibus ſuis:
¶ qui: plures eorum reges ſcientie diuitiis abun
dantes ſed maiori poteſtate ſe ꝓſos regentes·
homines magni virtute et prudētia ſua

¶ Qui nauigat.
Multa ſūt ad litteraꝝ
picula maris· ꝛ ibi mi
rabilia dei opera ī va
rijs beſtijs· ſicut natu
ralitū rerum ſcriptores
tradiderūt. Vnde. Ō
mare magnū ꝛ ſpacio
ſū illic rep·q·n·e·n· ꝛc
In mari quoq̄ huiuſ
mundi ſunt multa mō
ſtra demoniorū ꝛ mul
te eorū inſidie.

¶ Multa dicim⁹
Omnis eloquentia de
ficit in cōpatōne eius
nec ſufficit virtatē eius
enarrare.

¶ Nō laboretis.
Comprehēdere qđ eſt
incōprehēſibile. vnde
nō queras opes ad eas
pertingere non poſſis.

¶ Laudemus. ꝛc
Moraliter diſputādo
allegoriaꝝ ꝛ anago
gen in pleriſq̄ tangen
do myſteria diuini ſa
crāmēti edidit. Nunc
de ſanctis patrib⁹ nar
rare incipit.

¶ Parentes no
ſtros. Patriarchas
qui diuina locutōne ꝛ
viſione fruebantur· et
prophetaſ qui ſpū ſan
cto repleti multa xpi ꝛ
eccleſię miſteria preci
nerunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Filia patris ꝛc. Mystice. Filia patris est anima viri fidelis vel ecclesia credentis populi doctori strenuo p̃medata qui p ea purgil z sagax est in oibus: ne dū ruat est in fide z sua adultera fiat hereticoꝝ versucia z odibil viro suo. De q̃ dr. Despōdi eni vos vni vt̃ casi-er-o-xpo ne sub regimīe ei⁹ fiat errore guida: l trāsgrediat legē dei sā sterilis in omibo bonis.

¶ Filia patris absc̃dita. Docet ad trām parētes sobolis suę curā gerē: z cū disciplia nutrire: z ne lasciuię z voluptati frena remarent. Vñ. Nō des pātem filiis tuo in iniurie sua.

¶ Super filiā ꝛc. Quę diligēter mḡri q̃rit custodiā. Si eni dimittit suę volūtati: docetꝛ p̃fudit: z īmittit die ppli erubescere fac. Vn pudore tibi ministrat cui⁹ vultū frequēter attēdis. Nā ipudici oculi nō norūt aię pulcritudinē cōsiderare: sz corporum

¶ Melior est iniq̃tas viri q̃ mulier benefaciens. Melior ē eni iniq̃tas viri q̃ mulier benefaciens mulier: et mulier p̃fundens in opprobriū. Memor ero operū dñi: z q̃ vidi ānūciabo. In sermonib⁹ dñi opa eius. Sol illuxit de quo dr. Oriet̃ tm̃ cūb⁹ nomē meū sol iusticie z luna p̃fecta in labijs meis pronūciauit o-tu-o-tur-narrare oīa mirabilia sua: q̃ cōfirmauit dñs oipotēs stabilis in gloria sua: Abissus z cor hoim̃ inuestigata z reuelata. Cognouit eni dñs oēm sciam: z inspexit in signū eui: ānunciās q̃ p̃terierūt z q̃ supuēture sunt: reuelās

¶ Et tanq̃ scin: ꝛc. Tanq̃ scintillam in opera dei consideramus: quia vix partem noticiā inde percipimus.

¶ Omnia duplicia fecit ordinauit deus omia vt quę sibi videntur esse cōtraria cōmentant ut elemēta vel quattuor tempora.

¶ Altitudinis ꝛc. Pulcritudo firmamēti per claritatē spheras potentiā ostēdit creatoris: sed magis decor ecclie in virtutib⁹ et miraculis sanctoꝝ excellentiā manifestat redēptoris: q̃ splēdore suo illustrat credentes et ardore iudicij punit peccatores. Vñ subiūgit Sol in aspectu ꝛc.

¶ Et in cōspectu. Nullus corporis oculis diminutas splēdore p̃t sufficere. Vñ videbit me hō z viuet

¶ Fornacem cum. Quia supbos p cogitatiōe locutiōe et operatione mala: crematuri gehenna flama.

¶ Et in sermonibus. Mythice verb supbor iudicat intellectus. Vñ Job datū ē n-r-dei.

¶ Festinauit iter. Ā in p̃dicatōe eius q̃ tūc gratia ē via saluq̃ adit⁹ regni celestis

¶ Et luna in omi. Postq̃ de sole disputauit: disputat de lūa q̃ xp̃m seq̃t̃ eccīa: z ab ipso illūinat̃ sicut a sole luna

¶ Ex die festi. Ex die festi: sigt̃ q̃ ipa mēsium defectibo z currēdo p zodiacū sciē ānoū z etatē mundi domonstrat: q̃ hebrei tpis cōputū z āni trāsitū sm cursū lūe meaebant̃ q̃ pīnū mēses q̃ exierūt de egipto solennitate pascbe honorauerūt z neomenia singloꝝ mēsiū celebrauerūt z oēs menses a lūe vocabulo (q̃d ē lami) noīauerūt. Vñ mēs sm noīa ei⁹ mēs q̃s a mēsura vel a lūa (q̃ grece dr mene) apōia tinos appellatur: quia nę computabant. Primū mensem nouoꝝ in quo pascha celebratur nisan appellantes: qui p̃pter multitudinē q̃ lunę cursum nunc in martiū nunc in aprilem incidit: nunc aliquot dies maij occupat: sed rectius aprili reputat: quia in ipso vel incipit vel desinit vel totus includit.

¶ Luminare q̃d. Luna non habet natiuā splendoreꝝ: sed a sole accipit: sic z ecclesia a christo quę in persecutōne videtur minui: sz in parte decrescit: crescit eni mirabilr in consummatōne.

¶ Vas castrorum. Quia in ipsa p̃sistit multitudo fidelium quę in

senioribus q̃ iudicant ab adolescētibus: z eris erudit⁹ in oibus: z p̃ babilis in ꝓspcū oim viroꝝ. Filia patris abscondita est: vigilia z soliticudo ei⁹ auferꝝ somnū: ne forte in adolescētia sua adultera efficiat: z cum viro ꝓmozata odibilis fiat: ne quando polluat in ygnitate sua: et in paternis suis grauida inueniatur: ne forte cū viro ꝓmozata trāsgrediat: aut ērę sterilis efficiat̃ Sup filiā luxuriosā ꝑfirma custodiā: ne quādo faciat te i opprobriū veire mnicūs: a detractōe i ciuitate tabiectione plebis: z ꝓfundat te in mlt̃ titudie ppli. Omi hoi noli intēdere in specie: et in medio mulierum noli commozari. De vestimentis eni, pcdit tinea: z a mliere iniq̃tas viri. Melioꝝ ē eni iniq̃tas viri q̃ bñfaciens mulier: et mulier ꝓfundens in opprobriū. Memor ero igit̃ operū dñi: z q̃ vidi ānūciabo. In sermoib⁹ dñi opa eius. Sol illuxit de quo dr. Oriet̃ tm̃ cūb⁹ nomē meū sol iusticie z luna p̃fecta in labijs meis pronūciauit o-tu-o-tur-narrare oīa mirabilia sua: q̃ cōfirmauit dñs oipotēs stabilis in gloria sua: Abissus z cor hoim̃ inuestigata z reuelata. Cognouit eni dñs oēm sciam: z inspexit in signū eui: ānunciās q̃ p̃terierūt z q̃ supuēture sunt: reuelās

vestigia occultoꝝ. Nō p̃terit illuꝝ ois cogitat⁹: z nō absc̃dit̃ se ab eo vllus sermo. Magnalia sapię suę decoꝝauit: q̃ est añ seculū z vsq̃ in seculū: neq̃ adiectū est neq̃ minuetur: z non eget alicuius cōsilio. q̃ desiderabilia oīa opa eius: z tanq̃ oculus eorum. Creascitilla q̃ est cōsiderare. Oia hęc vivent cui nichil perit: cui omia psentia antequā essent. Quia in voluntate dei sunt posita. Omnia sua cessitate oia obaudiūt ei Omia duplicia: vnū cōtra vnū: z nō fecit q̃d oecit diuine reipublice. Sesm q̃ vtilia sunt. bit bona. Et quis satiabit videns me adhuc sitient. gloriam eius.

C. XLIII.

Altitudinis firmamētū pulcritudo ei⁹ spes cęli in visione glię. Sol in aspectu annūciās in exitu: vas āmirabile opus excelsi. In meridiano exurit terrā: z in cōspectu ardoris eius q̃s poterit sustinere: Fornacē custodiēs in operib⁹ ardoris: triplr sol exurens mōtes: radios ignęos exsufflās: z refulgens: radijs suis obcecat oculos. Magn⁹ dñs q̃ fecit illum: z in sermonibus eius festinauit iter. Et luna in omibus in tpe suo: oñsio tpis z signū eui Aluna signū diei festi: luiare q̃d minuitur in cōsummatione. Mēsis secūm nomē ei⁹ ē: crescēs mirabiliter i cōsūmatōez. Vas castroꝝ in excelsis

¶ Corona aurea In qua erat nomē oi potētis dei q̄ significat honorificentiā diuine maiestatis. q̄m sup oia stattuere debem⁹: vt in oibus actib⁹ nostris z sermonib⁹ honorificet⁹ deus p hiesum xp̄m qui est caput nostrū.

¶ Sacrificia ipsius ꝛc. Quomō moyses aaron z filios eius oleo vnctōis cōsecrauit. z quales hostias i die vnctionis offerre iussit. z de iugi sacrificō qd quotidie z mane z vespe offerebat: z de ceteris eius officijs liber leuiticus explicat. De seditōne chore et dathan z abyron. z q̄ mō puniti sūt: lib nue merox plenissime narrat. In q̄bus mistice ō monstrat⁹ eos qui bene ses z falsmata faciunt. z multos secū trahūt. z contēnētes christi sacerdotes: z ab ecclesia sese separantes: z diuine hostie veritatē per falsa sacrificia apphanātes: ruptis terre cōpagibus absorberi. z qui cōsentiūt eis in eternō igne cruciari. Christi enī sacerdotiū z ritus sacrificiorū in eternū manebit. Vnde. In diebus ea q̄ ex-se-or-melch.

¶ Phinees filius Phinees fili⁹ eleazari sicut scriptū ē i libro numeri: accepit a dño testamētū pacis: quo zelo dei israelitā z madianitidē mulierē fornicātes interfecit. In quo mystice significat⁹ q: q̄ zelo dei carnis fuę luxuriā z subditoꝝ⁹ interficit; meret⁹ a dño dignitatem eterni sacerdotij. Et ad illū sacerdotē ptinet. de quo scriptū est. Tu es sa. ieţ. se. Interpretat⁹ em̄ phinees ore parcēs. vel ore req̄escit. vel oris augurius Eleazar de⁹ me⁹ adiutor: vel dei adiutorū. Aarō mons fortitudinis vel mons fortis. Nam q̄ ore prauā loq̄ parcit z misteria auditorib⁹ exponit: p dei adiutorū pīū laborē implens ad montē fortitudinis id ē. christū feliciter p uenit.

Corona aurea sup mitram eius er ¶ ineffabili nomine domi. ¶ i nole domi. pressa signo sactitatis: z gloria honoris et opus virtutis: desiderio ¶ italia ornamēta facilit z habēt virtutē ¶ spūalium de quibus se Reuela oculos meos z cōsi. de-mi-de le. t. oculorus ornata Sic pulchra āte ¶ aaron vel christū. † ¶ christū de quo. ec ce vir oriens nomē eius. ipsum nō fuerūt talia: vsq̄ ad⁹ ori ¶ quoniā eātū sancti dei his virtutib⁹ sūt ornati. entē. Nō est indutus illa alienige ¶ aaron vel christi. na aliquis: sed tm̄ filii ipsius soli et ¶ imitatores. nepotes eius per oīe tēptus. Sacrificia ipsius cōsūmata igni quoti ¶ vel expliciē. die. Compleuit moyses man⁹ ei⁹ et vnxit illum sancto oleo. Factus est illi in testamētū eternū z semini eius sicut dies celi. Fungi sacerdotio z habere laudem: z glorificari populus suū in nomine suo. Ipsū elegit ab omni viuēte offerre sacrificiū deo. incensū z bonū odorem in memoriā placare p⁹ pplo suo z dedit illi in preceptis suis potestatē in testamētis iudiciorū docere iacob testimonia: et i lege sua lucem dare israel. Quia cōtra illum steterunt alieni: et. ppter inuidiam circūdederūt illū homies in deserto: qui erāt cum dathan z abyron: et cōgregatio chore in iracundia. Uidit dominus deus z nō placuit illi: z cōsumpti sūt in impetu iracundię. Fecit illis monstra z consūpsit illos in flāma ignis. Et addidit aaron gloriaꝝ: z dedit illi hereditatē z primitias frugū terre diuisit illi. Panē ipsius in primis parauit i sanctitatem: nam z sacrificia dñi edēt: quę dedit illi z semini eius. Tercz inter gētes nō hereditabit: z pars non est illi in gente: ipse em̄ ē pars eius z hereditas. Phinees filius eleazari tercius in gloria imitādo ipsū i timore domi: z stare in reuerētia gentis: in bonitate z alacritate animę suę placuit deo israel. Jō ¶ sempiternū sacerdotiū. statuit illi testamētū pacis et principē sanctorū z gentis suę: vt sit illi z semi eius sacerdotii dignitas in eternum. Et testamētū dauid regi filio iesse de ¶ sacerdotū.

¶ Et testamētum. Significat q̄ dauid in distributōne ministeriorū dei quos in .xxiij. sortes diuisit. vt per vices dño ministrarēt gloriā phinees nō minorauit sed auxit. Unde in paralipo. Phinees aūt filius eleazari erat dux eoꝝ corā domio. Unde bebrei tradūt q̄ adhuc eo tēpore viuerit z in tabernaculo ministrorū vices ordinauit.

tribu iuda: hereditas ipsi et semi eius vt daret sapientiā in cor nostrū: iudicare gentē suā in iusticia. ne aboleretur bona ipsorū: et gloriā ipsoꝝ in gentem eorū eternā fecit.

C. XLVI.

Fortis in bello hiesus naue successor moysi i pphetis: qui fuit magnus se

Fortis in bello. Hiesus z opere z sermone christum significat. cui deus pater dedit nomē quod ē super oīe nomē: vt in nole hiesu omne genu flectat ꝛc. Et q̄ hoc nomē est super oīe nomē. in nullis ante generatōnibus nomi atū est. Hoc nomē in exodo primū inuenitur: vbi dicitur. venit amalech z expugnabat israel: z dixit moyses ad hiesū i raphai: Elige tibi viros potentes ex omnib⁹ filijs israel: egredere z conflige cū amalech crastino: ipse est qui post mortē moysi suscipit imperiū: z duxit exercitū. Et confligit cōtra amalech. Et q̄d ibi figurabat⁹ affigit cruci suę triūphās principatus z potestates in semetipso

cūdū nomen suū. maximus i salutē electoꝝ dei: expugnare insurgētes hostes vt cōsequerer⁹ hereditatē israel. Quaꝝ adeptus est gloriā extollēdo manus suas: z iactādo cōtra ciuitates rumpheas: Quis ante illum sic restitit: nam hos

¶ Quis ante illū sic rę. ꝛc. Quō i occursu iosue ipedit⁹ est sol: z vn⁹ dies factus ē quasi duo: ostēdit lūb ipsius: et quō misit dom̄in⁹ super amorreos lapides magnos de cęlo: z mortui sūt multo plures lapidib⁹ grandis q̄m gladio. Lapides aūt grādinis durā dei significāt vltionē vel cōminationē: quę cōtra improbos pferūtur. Hoc mō hiesus cū duab⁹ z virtutibus suis adest eis q̄ p nole suo cōtrarijs virtutib⁹ oppugnātur: Nec solū auxilium prestat i bello: sed lucē producit z discutit aduersū noctis. Dies autem producitur z differt occasus nec sol occidit sed sēper orit: vō credētiū cordibus sol iusticię lumē veritatis ifundit. Cū vero replet⁹ fuerit credētiuꝝ numer⁹: z deterior etas vltimę generatōis aduenerit: z crescente iniq̄tate refrigescet caritas: breuiabūtur dies. et dēdit em̄ dies i tēpore salutis z breuiabantur in tempore perditionis.

stes ipse dñs pcussit. Aut nō in iracūdia eius ipeditus est sol: z vna dies facta est quasi duo. Jnuocauit altissimum potentē i oppugnādo inimicos vndiq̄: et audiuit illū magnus z sanctus deus. i sanis grādis virtutis valde fortis Impetū fecit cōtra gentē hostilē: et i descēsu pdidit cōtrarios: vt cognoscāt gentes potentiā eius. q̄ contra deū pugnare nō est facile: et secutus ē a tergo potētes. Et i diebus ¶ iosue. moysi misericordiā fecit ipse. z caleph filius iephone: stare cōtra hostē: et, phibere gētē a pccis: et pfrigere murmur ¶ corgalem vel spūalem. ¶ indaicum. ¶ populi.

¶ A peccatis. Desperatōnis q̄n explorato⁹ rumorib⁹ auditis desperauerunt intrare terram.

¶ Conforrādo in crepādo. ¶ quo filii israel prostrati sūt i deserto. malicie. Et ipsi duo cōstituti: a periculo liberati sūt a numero ¶ qui exierūt de egipto sexcētorū miliū peditum iducere illos i hereditatem i terrā quę manat lac z mel. Et dedit dominus illi caleph ¶ corporis et animę contra hostes. ¶ sicut in libro iosue dicitur. fortitu dinē: z vsq̄ in senectutē pmānsit illi virtus. vt ascenderet i excelsum terre locū. et semē ipsius obtinuit hereditatem. Et viderūt omnes filij israel. q̄ bonū est obsequi scō ¶ munerib⁹ hereticorū vel ad litteram. ¶ filii vel imitatores. ¶ ad litteram vel homines ab hereticis seducto. ¶ videntes deum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et in testa. Hec iux bystoz ꝺ pharchis z pphis acciꝑit ꝙz se mẽ-i-israhz:ꝑpter eoꝝ merita z promissiõ sepe ꝺe ãgustijs liberati sũt vñ moyses ꝓpcãs ꝙli oãs: abraã. ysa. et ia. reducit ad mẽoriã. vt eoz merijs ꝺ placat⁹ filijs peccantibus ꝺaret indulgẽtiã. Etiaz patris ꝺauid meritus filijs mlto tempoꝛe seruauit regnuz. Sed sa cratiore sensu viri mijs sunt apli z ꝺdicatores noui testamẽti-qui ver bo cuãgelij z mysterio baptismi quotidie gignunt filios ꝺei. ꝙ imitatores parentũ suoꝝ exempla eoꝝ sequũtur ꝙz coꝛpa ĩ spe resurõis quiescãt-qñ semẽ bono rum operũ celesti mercede compensabitur.

¶ Enoch placuit. Nõ ab adã ꝙ trãslatus ẽ. z ꝺ paradiso eiect⁹ ẽ: cepit nũcare prẽs: ß ab Enoch ꝙ ãbulauit cũ deo. z trãslat⁹ ẽ i pa diſũ: qz ĩ ß patz electõ sõz ꝙ de erũpna scelꝝ trãsferũt ad ꝙrẽ regni ß credit⁹ vẽnt⁹ in fine mũdi. vt det hoĩb cõ siliuz penitendi.

¶ Et trãslatus ꝛc. Nñ pẽte mũdo viluꝛ nio rebuat⁹ ẽ ut pniaz gẽtibꝫ ꝺdicaret. z exẽplo demõstraret. qꝫ ꝙ deo meute fuinnt ab eterno interitu liberã tur. Cum eo ꝺñs pactũ statuit. ne vltra per deret aqs diluuij oẽm carnẽ. Sigt aũt recto res ꝙ inc fluct⁹ scli ar chã-i-eccliaz regãt. z ꝑ dicãt bapm pniẽ oꝛdi bus z sacrijs ꝺm pla cantes bũano generi.

¶ In carne eius. Ut sigret renouata nara nrã p bapm rpi post expoliationẽ ve teris hominis.

¶ Ideo iureiurã. Duplex est pmissio a brahz. In barẽa mar cꝛhmãt steriles iudei. In silitudie stellaꝝ-fi delef rpani ꝙ resurõil luie chorusabũt sicut astra celi.

¶ Et dedit illi he Heredis spli ꝙ posteri ot ad grãs sibi z bapi fgeneratoz accessit cui plenitudo pfne bñdicti onis prouenit.

prediti-nũciates in pphetis digni tatẽ pphetarũ: z impantes in pñti pplo: z virtute prudẽtię pplis sctissi ma verba. In puericia sua reqren ſ re dauid et qui cũ ipso psalmodiã ecclesierũt. tes modos musicos: et narrantes carmia scripturaꝝ. Doies diuites ¶ ſ Sicut moyses et salomõ-qui tabernaculuz et in virtute ꝑpetrandis studiuz bñ templũ mario colore edificauerũt tes: pacificates in domibus suis. Oẽs isti in generatõibus gẽtis suę ¶ ſ Merito pudentie z virtutis honorabũtur a gliaz adepti sũt ⁊ in diebus suis subditis. bñtur in laudibus. Qui de illis ſ Coz sez exemplo instructi ¶ ſ voce simul et actõne laudes coꝝ celebrauerũt nati sunt: ꝛeliquerũt nomẽ narrã ¶ ſ Impij sez z peccatores di laudes eoꝝ. Et sunt quoꝝ nõ ſ Bonoꝝ sez sed maloꝝ. vnde. Periꝫ memoria eo rum cum sonitu. ¶ ſ Opera sez peccata sunt in e est mẽoria ꝑierũt ꝙsi nõ fuerint: z eterna damnatõe nati sunt ꝙsi nõ nati: z filij ipsoruz ſ qui mãz dei incurrerũt cũ ipsis. Sed illi viri mie sũt: quo ſ pie actõnes ſ in retributionẽ ſ ꝺei rum pietates non defuerũt. Cũ se cultoribusque qui quasi nepotes et heredes coꝝ reli mine eoꝝ ꝑmanent bona: heredi giose viuebant tas sancta nepotes eoꝝ. Et in testa mẽtis stetit semẽ eoꝝ z filij eoruz ꝑpter illos vsq in eternũ manẽt. Semẽ eoꝝ z gloria eoꝝ nõ dere ¶ ſ Oes quiescentia expectant resurrectõis diem et gloriam sempiternam linquet. Coꝛpa ipsoꝝ i pace⁊ sepul ¶ ſ Apud posteros perseuerans. ta sunt: et nomẽ coꝝ viuet in⁊ gene ſ Laudabilem ratõem z generationẽ. Sapiaz ip ſ Successores. soꝝ narrẽt populi: et laudẽ eoruz nũciet eccia. Enoch placuit deo: et trãslatus ẽ in paradisuz: vt det gẽ ſ in generatõibꝫ suis tibus sapiaz. Noe inuẽtus ẽ perfe ctus iust⁹: z in tpe iracũdię factus est recõciliatio. Jõ dimissũ est reli quũ trę: cũ fcm est diluuiũ. Testa mẽta scti posita sunt apud illũ. ne deleri possit diluuio omnis caro. ſid est-pter multaꝝ fabaudif gentiũ in christo. ſ credentiũ: qz filij carnis non estimãtur in semine Abraã magn⁹ pũ multitudiſ gẽtiũ ¶ ſ Quia maxim⁹ in tempoꝛe suo. et nõ ẽ inuẽtus similis⁊ illi i gloria ¶ ſ qz promissum ẽ ei ꝙ in semine suo benedicerẽ Qui ꝛseruauit legez excelsi⁊ z fuit tur omnes gentes. in testamẽto cũ illo. In carne eius ¶ ſ quando iussus est filium immolare- fecit stare testamẽtũ: z⁊ in tẽptatõe inuentus ẽ fidelis. Jõ iureiurãdo

dedit illi gloriã in gente sua crescere illũ ꝙsi terre cumulũ ¶ ſ Semen abrahe-id est-christus dominatur vsq ad fines terre-et ecclia que est corpus eius totum mundum occupauit. et ut stellas exaltare⁊ semẽ eius: et hereditare illos a mari vsq ad mare. et a fluie vsq ad ſminos terę. Et ysaac eodez ¶ ſ Quia iurauit abrahe ꝙ in semine eius-i-christo benedicerẽtur omnes gentes. fecit mõ: ꝑpt abraa pcez eius. ¶ Bñdictionẽ oim gentiũ de dit illi dñs. z testamẽtũ suũ ꝛfirmauit super caput iacob. ſ Superne patrie. Agnouit cũ in bñdictõibus suis. et dedit illi hereditatem ¶ ſ vt per duodecim apostolos edoctus cum eis regnum possideret eternum et diuisit illi partẽ in tribubus⁊ rũ. Et cõseruauit illi hoiez ¶ ſ quia ecclia christi ab omnibus gentibus honorat⁹ et viuiscãtur. ſ Conspectu. misericordię: inuenietes grãm in oculis omis⁊ carnis.

C. XLV.

ſ quia suauis z mitis super omnes homines.

Dilectus a deo z homini ¶ ſ quia per omnia laude dignus et benedicendus bus. moyses cuius mẽoria in⁊ bñdictõe ẽ. ¶ ſ vt potencia coram pharaone et seruis eius faceret. mde. gloriam in conspectu eius consecutus est Similẽ illũ fecit in⁊ gloria scoruz. z magnifi cauit eũ in timoꝛe inimicoꝝ. z in verbis suis monstra pla ſ vel mist illum. cauit. Glorificauit eum in conspectu regum. et iussit illi co ¶ ſ quando sez secreti sui participem fecit. et uolũtatẽ suam ostendit illi ¶ ſ quia fides et lenitas eius erat deo acceptabilis. ram populo suo. et⁊ ostdit illi gloriã suam. ¶ In fide et leni ¶ ſ de omni populo ut preesset vniuersis tate ipsius sanctũ fecit illum. et⁊ elegit eum ex omni carne. Audiuit eni eum z vocem ipsius. et induxit illum in nubẽ Et dedit illi coꝛ ad precepta et legem vitę z disciplinę. do ſ ut doceret populũ suum. cere iacob testamẽtuz suum. et iudicia sua israel. Excelsuz ſ vel suum ¶ ſ Christo reluxet cuius figura fuit. aaron fecit fratrẽ eius. et similẽ sibi de tribu leui⁊ Statuit ſ qz rem eternã signi ficabat ſ Christo ſ eu es sacerdos in eternũ scdm ordinem melchisedech ei testamentũ eternum. et dedit illi sacerdotiuz gentis. et ſ Resurrectõis-ascensionis beatificauit illum in gloria. Et circũcinxit eum⁊ zona iusti ¶ ſ que in exodo-filij nobilissimis cepitur colombini cię. et induit eum stola glorię. et coꝛonauit illum in vasis Sandalia ſ Continentiam ſ Hatitęaz z opez perseuerantiã virtutis Circũpedes et femoralia et humerale posuit ei. z ſ vt predestione sapientie resonaret ſ cinxit eum tintinnabulis aureis plurimis in giro. dare so ſ uel incensi nitum in incessu suo: auditum facere sonitum in templo. ſ Legis dei Christiane ſ nostra conuersatio in celis est in memoriã filijs gentis sue. Stolã sanctã auro et biacin ſ quia sacerdos z sc z altos regere debet. ſ Cuius textor et artifex deus ſ prophete-apostoli qui sacerdos cto et purpura. Opus tertile viri sapientis iudicio et ve bus eraduntꝛ regiam uiuẽdi ſ duplici charitatete ritate prediti. Torto cocco. opus ſ dei ſ Miraculis et uirtutibus spectãdis artificis. gemmis preciosis figura ſ Sapientie ¶ ſ deus qui precio sol lapides facit tis i ligatura auri. et operę⁊ lapida rij sculptis in memoriam secun ſ filioꝝ dum numerum tribuum israbel.

¶ Ad precep. In mõte sinai. ſ legẽ dedit ei. z ꝓcepta vite cũ eo loq̃ns i nubi. ¶ Et gt Deseruit ritũ veritꝫ sa cerdotij. z ornatũ pũi ficis. q oia figura erãt no. te. z veri sacerdotij ihesu christi.

¶ Et induit eũ. Vestimta pontificũ opa ꝛtutis. sapie ꝛc trina. Vñ sacer. i. is

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

significat malos ecclē prelatos: q̄ ingrediūtur latā z spaciosā viā q̄ ducit ad mortē. p quā multi ambulāt. Angustā vero q̄ paucorū est z ducit ad vitā ingredi detrectāt. Relictoq̄ sācto⁹ patrū cōsilio: inuenū desideria z adulatōes sequūtur. vñ Ve terre cui⁹ rex puer ē z pncipes mane comedunt. Bie roboā vero significat hereticos: q̄ catholicę fidei vnitatē hereslib⁹ scidunt: z subditos suos cultui demonū tradūt. Intpretatur aūt hieroboā diuidens populū. Heretici cīm populū diuidicare videtur: cū errores suū sequi faciūt. Unde achias missus ad hieroboā a it: tolle tibi decē scissu ras: ß dicit dñs de⁹ isrl ecce ego scādā regnū salomois: z r. dabo tibi tribv. Porro vna tb⁹ remanebit ei ppt̄ fuū meuz dd. zc. q: hieroboā legi pcepta violādo corrupit: z vna tribⁿ cū sobole dd remāsit: duz sāctorū sors in xta aplicam doctrinā i regula catholicę fidei permāsit: q: vnus deus vna fides vnuz baptisma.

¶ Auertit gentes Credens. s. consilio iuuenū et dicēs: Pater meus cecidit vos flagellis z ego cedā vos scorpionibus.

¶ Quasi ignis zc Quia quinquagenarios ab oziа rege missos celesti igne ꝓbusit

¶ Qui indur. in Mystice. Fames trū annorū: verbi dei. z fidei trinitatis in ecclia figurauit. Q filiū mīsl fallias (expādēs se elyv viab⁹ sup puerū) suscitauit. christū sigt. qui per fidē sanctę trinitatis genus humanū suscitauit a morte peccati. Duo quiquagenarij ad eū ducendā missi. cū militib⁹ suis sunt cōbusti. tercius remanet incolumis. Quinquagenarius cīm: confessio est pnīe: quo declaratur remissio peccatorū. Judei nolentes xp̄m deū esse perfectū. nec pnāpē pnię dicūt ad eum. Quinq̄ginta annos nondū bēs. et abraaz vidisti. Ideo diuinę ignis incendio extinguūtur. Tercius ño q: puersus ad fidē trinitatis pnītētię sacramenta cognouit. indulgētiā meruit. Jussu dei reges vnxit. z prophetam helisеum in vtōnem inimicorum. dicente sibi dño. Unicūq̄ fugerit gladium azaelis occidet eum iehu. et quicunq̄ fugerit gladium iehu: occidet eum helisеus zc. Non q̄ helisеus homicida fuerit vel tirannus: sed diuina vltio vnicuiq̄ reddet scōm opera sua. Aliquādo per reges. aliquādo per prophetas. alios mucrone. alios ꝓ transuerberat gladio lingę. Unde. Dolani eos in prophetis. occidi eos verbo oris mei

¶ stultū filium
relict p⁹ se d⁹ scie suo gēuit stulticiā et minutū a prudentia roboā. qui ¶ a se. ¶ Reliquit sibi bandas
auertit gētes ꝓ filio suo: et hieroboam filiū nabath q̄ peccare fecit isrl
¶ in cultura aureorū vitulorum quos fecit populo adorari.
¶ decē tribubus effraim vel posteris regib⁹
et dedit viā peccādi effraim. et plima redūdauerūt pcā eorū. Valde
¶ ne irent in hierusalē. vel vt ducerentur captiui in assirios. ¶ vt inueniret nouas nequitias
cīm auertērūt illos a vra sua. Et ¶ ḡsi
¶ in aduētu christi. ipse enī cōuersos ad se defendit oīs nequitias ¶ vsq̄ dū pueniz
dit et liberat ab oībus peccatis.
ad illos defensio: et ab oībus peccatis liberauit eos.

C .XLVIII.

Et surrexit helyas prophetа quasi
ignis: z verbū ipsi⁹ quasi facula ar
¶ Quia clausit celū trib⁹ ānis. z sex mensibus ut non plueret super terram.
debat. Qui indurit in illos famē:
¶ Sacerdotes baal.
z imitantes illū inuidia sua pauci facti sunt. Non cīm poterāt sustinere pcepta dñi. Uerbo dñi cōtinuit cęluz: z decies a se ignē terrę. Sic amplificatus helyas in mirabilib⁹ suis: Et q̄s pōt sibi gliari tibi: q̄ su-
Suscitasti.
stulisti mortuū ab inferis de sorte mortis in verbo dñi dei: qui deiecisti reges ad pniciē: z ꝓfregisti fa-
† ¶ quia regi egrotanti predixit q̄ de lecto suo nō
cile potētia ipsoz: z † gliosos de lesurgeret sanus
cto suo. Qui audisti in syna iudi-
¶ vbi scz cū deo locut⁹ ē z vidit visiones in monte oreb.
cium: z in oreb iudicia defensionis.
¶ Azabel super siriā. et iehu super israel.
Qui vngis reges ad potētiā: z p-
¶ helisеum scz
phetas facis successores post te.

autem q̄ helias in curru ascendit. homo enim purus adiutorio egebat alieno. id est. angelico qui nec ad cęlum aereum per se ascendere poterat. quez natura infirmitas grauabat. Christus autem non curru neq̄ ab angelis leuatur. qui enim fecerat omnia super omnia sua virtute ferebatur. Enoch translatus vsq̄ ad cęlum aereum. helias subleuatus: quia ascensionis suę prenuncios z testes voluit dominus habere vnum ante legem. et alium sub lege. vt q̄s veniret qui cęlos veraciter penetraret. Unde. Et ordo p quedam incrementa distinguitur. Enoch translatus. helias ad cęlum subnectit. vt postea videret qui nec translatus nec subuectus cęlum esse reum sua virtute penetraret.

¶ In celum scz
Qui receptus es in turbine ignis
in curru equorū igneorū. Qui in-
¶ Qui venturus es ante diem iudicij scōm mala
scriptus es in iudicijs tēpoz: leni
¶ quia ppheta: vt conuertat corda patrū ad filios
re iracūdiaz dñi: conciliare coz patris ad filiuz. z reintegrare tribus iacob. Beati sunt q̄ te viderūt: z in amicicia tua decorati sunt. Nā nos
vita viuim⁹ em̄: post mortē aūt nō
¶ die est. s.
erit tale nostrū nomē Helyas qui
¶ ne videretur ab hominibus
in turbine rectus ē: z in heliseo cōpletus ē spūs eius. In diebus suis nō ptimuit pncipē: z potentia nēo vicit illū: nec supauit illū ver
† ¶ Significat. q̄ mistica fuit resuscitatio mortui
bū aliq̄d z mortuū, ppberauit cor
qui protectus in sepulcro heliseі reuixit.
pus eius. In vita sua fecit mōstra z in morte sua mirabilia opatus ē. In oībus istis ñ pnituit pplm: et nō recesserūt a pcis suis vsq̄ dum
¶ In captiuitatem.
abiecti sunt de terra sua: z dispersi sunt in omnē terrā. z relicta ē gens perpauca: z princeps in domo dauid. Quidā ipsoz fecerūt q̄d placeret deo. alij aūt multa ꝓmiserunt
¶ Christus ¶ Reintegrās mu
peccata. Ezechias muniuit ciuita
tem suā. z induxit in mediū ipsius
¶ qui induxit aquam in ciuitatem
aquā. z fodit fezro rupez: z ędificauit ad aquā putei. In diebus ipsius ascēdit sennacherib: et misit rapsacen: et sustulit manū suā ꝓtra illos: z extulit manū suā in syon: z superbē⁹ fact⁹ ē potēcia sua. Tūc mo

¶ Helyas qui in Cum non sit discipulus sup magīm: heliseus rogat helyā. dicēs: Fiat spūs tu⁹ duplex i me: ß nisi mysteriū obtinuerit nō est oportūa petitio. Helias enī xp̄m figūt caput nrm̄. heliseus vero corp⁹ ei⁹. i. ecclias Dat helias petēdi optionē. z christ⁹ inquit. Petite z da. vo. Petit q̄ heliseus. i. populus christianus. Fiat spūs tu. duplex i me. i. grā spiritussci. duplex i remissionē. s. pcōz. z collationē virtutū. Christus vero remissione pcōz nō eguit q̄ peccatum non būit. Opera aūt virtutuz facit. Si videri inquit heliaſ qñ tollar a te erit q̄d petisti. si autem nō videri nō erit. Qui enī recte fidei oculos in eū posit z fideliē credit passiōs resurrōem. ascensionē petitōis suę fructū accipit. Proiect⁹ ē mortu⁹ in sepulcrū heliseі. z a tactu ossuū reuixit Qui enī firma fide tāgit mortē christi parti ceps est eius resurrōis vñ. Ego sum resurrō z vita. qui credit i me: nō mori in ęter.

¶ In heliseo. zc. Qui orauit. dicēs: Fiat spūs tuus duplex in me. z obtinuit. Und In patia z virtute insuperabilis fuit. qui in vita z in morte multa signa fecit

¶ Relicta est gēs Quia domus dauid z trib⁹ iuda z beniamin non penitus abiecerunt cultura dei: ß alij eoz fuerunt ydolatrę vt ioas et achaz. alij adheserunt deo: sicut ezechias z iosias.

¶ Ezechias mu. ci. Q ezechias fontē obturat. z riuū qui in medio terre fluit. ne reges assirioz inueniant aquā. figt q̄ ab heretid z gētilib⁹ diuisa sint velāda mysteria. Q sennacherib rex assiriorz misit manū validā in hierusalē ꝓ rapsacē vt euerteret eā. z orāte ezechia. z ysaia cū populo suo ciuitatē extinctis hostilib⁹ ē liberatam in paliꝑ. plene ostenditur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et iudices. Post hoc surrexerunt iudices qui populū dei ab hostibus defendebant: & post christi passionē apostoli rectores ecclesie dei.

¶ Ut sit memoria. Quia i recta fide perseuerauerūt vt memoria eor ppetua būdictione firmaretur.

¶ Ossa. Robur bonoꝝ operū grā merce de donatur vt memoria nomīs eor ad posteros cū gloria trālferat. Sapientiam eōꝝ narrāt populi.

¶ Dilectus a deo. ꝛc. Narrat historia qꝫ dominꝰ samuelis sancti cū dormiret in templo apparuit ⁊ de futuris i struxit. Dic ipiū reuocauit cū regē sup israhel primū saulē ⁊ pᵒea vnxit dauid. et debellauit hostes populi dei ⁊ holocaustū domino obtulit: ⁊ cum offerret philistei inierūt bellū contra israel: et itonās deus fragore magno extermit eos ⁊ cesi sūt a filijs israel. Hic per omnia fidelis iuentus est ⁊ ab omni auaricia alienus dormiuit in pace: ⁊ post mortē appa rens sauli casum futurū pdixit. Mistice aūt ppetarū locutio per omnia verax ⁊ fidelis iuenitur: qnę regnum christi futurū predixit ⁊ oleo spūsācti illū ē vngēdū. Ipsa etiam post cōpletōem veteris testamenti quā significat mors ppbetę. Let enī ⁊ ptopbetę vsq ad iohānē. ⁊ finis legis ē christᵒ. Ape grē cū legitur: pcnūciat malis rectoribꝰ pgnā futurā ⁊ mortē perpetuā.

¶ Post hoc surrexit. Ad litteram facta dauid cōmenorat de quibus liber regum et paralipomenō plenissime narrant.

¶ Et quasi adeps. Significat eū gratia spūsanti repletū et a carnalib cōsortio vita ⁊ monꝺ separatū.

¶ Cū leonibus lu. Re. Dauid significat christū qui leonē .i. dyabolū .ꝛ vrsum .i. anticristū cōtruit: ⁊ gigātem .i. saibanā in fūda deo. Et iudices siguli suo nomīe. quoꝝ nō est corruptum cor. q̄ nō auersi sūt a dño. vt sit memoria illoꝝ i bñdictōe. Et ossa eoꝝ pullulāt de loco suo .ꝛ nomē eoꝝ pmanet inçēnum. pmanēte ad filios illoꝝ sāctoꝝ virorum gloria. Dilectꝰ a dño deo suo samuel, ppheta dñi. renouauit iperiuꝫ .ꝛ vnxit principes i gente sua. In lege dñi iudicauit cōgregatōnem. ⁊ vidit deū iacob. ⁊ i fide sua, pbatus est ptophe ta. Et cognitus ē in verbis suis fidelis. q̄ vidit deū lucis. Et iuocauit dñm oipotētez i oppugnando hostes circūstātes vndiq i oblatōne viri iuiolati. Et itonuit ɔ̄ cęlo dñs et in sonitu magno auditū fecit vocem suā. ⁊ cōtriuit pricipes tyroꝝ ⁊ oīs duces philistiꝫ. Et ante tēpus finis vitę suę. ⁊ sęculi testimoniū pbuit in cōspectu dñi ⁊ christi. Pecunias ⁊ vsq ad calciamēta ab omi carne nō accepit: ⁊ nō accusauit illū homo. Et post hęc dormiuit ⁊ votū fecit regi: ⁊ ostēdit illi finē vitę suę. ⁊ exaltauit vocē eius de terra i, ppbetia delere ipietatez gentis

C. XLVII.

POst hoc surrexit nathan, ppheta in diebus dauid. Et quasi adeps separatus a carne. sic dauid a filijs israel. Cū leonibus lusit q̄i cū agnis ⁊ i vrsis siliter fecit sicut i agnis ouium. In iuuētute sua nūq̄d nō occidit gigātē ⁊ abstulit oppzobriū de gente? Intollēdo manū i saro sundę deiecit exaltatōez golię. vbi inuocauit deū oipotētez. ⁊ dedit i dextera eiꝰ tollere hoiez fortē i bello ⁊ exaltare cornu gētis suę. Sic i decem milibus glorificauit eum ⁊ laudauit eum i bñdictionibus domini et lapide spūali strauit. s. sensu scripturarū ⁊ sciētia legis: ⁊ populus dei ab hostibꝰ .i. malignis spiritibꝰ liberauit: cui ab hostiū cede reuertēti mulieres id ē sācte aię decāntant: ⁊ decē milia victorē ꝓdicant: qꝫ oēs hostes tā spūales q̄ corpales pfecte superauit. Dauid quoq; noster oleo lętię p̄ participio suis in regē vnctus: oīs holies ecclie cōtrait. Ecclesiasticū quoq; militē i domo dei: q̄ est eccia ordinat. ⁊ officia singulorꝫ ad laudādū deū dispēsat: vt in omni loco dñatōnis eius oīs creatura benedicat dñm. Bene autē dicitur qꝫ christᵒ purgat peccata dauid ⁊ exaltat i ęternū cornu eius: quia in alio nemo pōt saluari. In eius nōie pnitentia prędicatur ⁊ remissio peccatoꝝ in oīs gētes. Ipsū aūt ppter obediētā crucis deus exaltauit: et dedit illi nomē qđ est sup omne nomen.

in offerēdo illi cozonā glozię. Cōtriuit em inimicos suos vndiq: ⁊ extirpauit philistiim cōtrarios vsq; i hodiernuꝫ diē. Cōtriuit cornu ipsoꝝ vsq; ęternū. In oi ope dedit cōfessionē sācto: ⁊ excelso i verbo gl̄ię. De oi corde suo laudauit dñm: ⁊ dilexit deū q̄ fecē illū: ⁊ dedit illi cōtra inimicos potentiā. Et stare fecit cātores cōtra altare: ⁊ i sono corꝫ dulces fecit modos. Et dedit i celebratōibus decus: ⁊ ornauit tpa vsq; ad cōsūmatūez vitę: vt laudarēt nomē sēm dñi. ⁊ ampli ficarēt mane dei sācte. Christus purgauit peccata ipsius: et exaltauit i çnū cornu eius. Et dedit illi testamīta regni ⁊ sedē gl̄ię i israel. Post ipsū surrexit filius

¶ Post ipsum surrexit. Mistice. Salomō q̄ interptatur pacifius christū significat. de quo dr. Orietur in diebus eiꝰ iusticia ⁊ abūdātia pacis multiplicabitur eius imperiū ⁊ pa-ñ e-fi-ēt. Qui tēplū dei edificauit. i. ecclesiā de vnis lapidibꝰ cōstructā: vbi laus eius ⁊ gloria pmanet inçternū ⁊ dedit illi deꝰ diuitias gētiū: q̄ potestatē cęli ⁊ trę cōtulit: ⁊ magnificauit eū sup reges trę ⁊ sup oēs sāctos exaltatᵒ ē ps: qm̄ nullus equabitur dño in filijs dei: ⁊ vniuersa tra desiderat videre vultū regis nostri. i. eccia catholica. Unde. tibi dixit cor meū exquisiui t. f. m. f. t. d. re. Huic oēs munera offerūt. Dñi. Adorabūt eū o. r. o. g. ser. ei. Bona vero salomonis bonoꝝ qui sūt i eccia signāt: mala aūt malos. sicut i vna area bonos significāt grana malos vero palea.

sensatus: ⁊, ppē illū deiecit oīez potētiā inimicoꝝ. Salo ¶ quia fuit pax in diebꝰ eius.
mon iperauit in diebus pacis. cui subiecit deus oīs hostes. vt cōderet domū i nōie suo et pararet sācutatē sępiternū: quēadmodū eruditus est i iuuētute sua. Et ipletus est ¶ templū. ¶ vrensilia tēpli ¶ a deo a quo postulauit sapientiā. ¶ flumen dei re-est aquis. ¶ nature rerū terrenarū. ¶ salomō. ¶ .i. mul
quasi flumē sapiētia: et terram retexit anima sua. Et repleta dispositis enigmata, ¶ p sapiētiam ⁊ soritudinē
sti in cōparationibus enigmata ad insulas: longe diuulgatus ¶ in cāticis cāticoꝝ.
est nomē tuū et dilectus es in pace tua. In cātilenis et in ¶ in gabaon. ¶ similitudinibus ¶ expositiōnibus.
Puerbis et compatōnibus et inpetratōnibus miratę sūt terrę: et i nōie dñi dei cui ē cognomē deus israhel. Collegisti quasi auricalcū aurum et vt plūbuꝫ cōplesti argētuꝫ. et ¶ Quia multiplicauit ei deus aurū ⁊ argētum.
inclinasti femoza tua mulieribꝰ. Potestatem hūisti in cor ¶ in senectute ¶ nō fuit timor dei an oculos eꝰ
¶ infamiam ¶ quāpriuo habuisti. ¶ filios.
pore tuo. Dedisti maculā i glia tua: et, ppbanasti semē tuū ¶ dei
inducere iracūdiā ad liberos tuos: et i ęteris stulticiā tuā ¶ vel em.
vt faceres ipiuꝫ bigntū. et ex effraym ipare ipium durum Ut faceres imperiū. Quia decē tribꝰ secutę sūt hieroboā et varoboā. de effrai fuit hieroboā q̄ pus i decē tribubꝰ crudelit regnauit.
¶ nō obliuiscetur miseretur deus nec contin. i. f. m. i. ¶ que. promisit iacob ⁊ dauid
Deꝰ aūt ñ dereliquet miam suā. et nō corrupet nec delebit opa sua: nec pdet a stirpe nepotes electi sui: et semen ¶ iacob vel dauid.
¶ ¶ reliquā scz partē que nō secuta est hieroboam
eius q̄ diligit dñm nō corrūpet. Dedit aūt reliquū iacob ¶ vite.
et dauid ɔ̄ ipa stirpe. ⁊ finē būerit salomō cū pribꝰ suis: Et

¶ Et reliquit post. ꝛc. Mystice roboā q̄ iterpretatur latitudo populi

¶ Et ingres· do· Quia in rudib⁹ quos sig̃t atriū·z i pfect⁹ qui signāt p tomū mgīoz excrelat meritum.

¶ In accipiēdo ipsum. Ordo p̄dicatoz accipiēdo stolam glię·et vestiēdo se ꝓsū manūe ꝓtutū·iudiciū dignitat⁹ suę z ornatū fidei·z vsitatū tonę opatōis demonstrat. Hęc enī dñt in sacerdotib⁹ apparere vt digne possint vocere. vñ Capit⁹ 8 fa·z do·z p eis preces fundat.

¶ In acci·aūt. ꝛc. Partes accipit d̄ manu sacerdotis q̄ hōe opatōis actum exigit a ministris.

¶ Et in cōsum. ꝛc. Cōsūata oblatio dat excelso regi·qñ corpus xp̄i offertur deo

¶ Effudit in fun· In p̄meoratōe ebristi q̄ē fundamentū eccię. Dui⁹ oblatōis ē odoz suauissim⁹ deo omipotenti.

¶ Tūc exclā· Xp̄i sacerdotes p̄dicatōem exhibuerūt p passiōes ꝓsūmatā. Ductiles tubę bṕdicātur q: p̄dicatores tanto crescūt q̄nto tribulationū malleis perentiuntur.

¶ Tūc omis po· Cū officiū eccīasticū p ministros altar⁹ agit⁹ in meoriaz xp̄i ꝓsus ad landē xp̄i,puocat⁹:ꝓsternit se in facē·i·cordis sui exhibet humilitatem.

¶ Dare pze· Quia q̄dq̄ in tioze z amoze dei agī cōtā deo ē odō et odoz suauitatis.

¶ Quia ois eccīa tagit vt pseueret i pace vsq; ad finē mundi q̄ñ corp⁹ ebristi in corruptōne honorabit·et membra capiti suo coiungētur.

¶ Et rogauit. Quq̄dq̄ in vnitate fidei deo offert· apud eū recapit̄ quidquid ei⁹ impietati deputat. Magnus ē in eccīa sonus q̄ñ oratib⁹ sacerdotib⁹ z bṕdicētib⁹ rīdet ois ꝓls amē·q̄ son⁹ tā ad clamoz̄ voc q̄s ad venotōz cordis ptinet. Hō·n·vi

¶ Tūc descendēs. Cet⁹ scōz exultans (det in face·de⁹ aūt i corde exōllit in·o·cō·fi·ilrl·qñ grās agit p̄ p̄fectōe laboris in salute vniuersi populi tōc laudes multiplicat·oratione iterat: q: nūq̄ a laudib⁹ cessat.

¶ Ostēde virtutē. Dyscdicare·s·miaz eius q̄ dat nob iocūditatē cordis z pacē in tp⁹ib⁹ ei⁹ vt oēs veri israelitę z amatores regi ętni p̄dicēt po

est gloriā in cōuersatōe gētis·et in ꝑ Ingressus domus et atrij est ordo doctorum
gressuz domus et atriū ꝯplificauit ꝑ offerentiū doctoz significat·quibus spūs largiē
Quasi stella matutina in medio ne diuersas grās diuidens singulis prout vult
bule:z q̄si lūa plena in dieb⁹ suis ꝑ doctrine verbo et baptismi sacramēto·hoc curāt doctores modo ꝑ quia in obscuritate litere
lucet. Et q̄si⁹ sol refulgēs:sic ille reluxit splendoz sapie ꝑ Scīa scripturaz per
fulsit in tēplo dei. Quasi⁹ arcus re quā sagitte diuino testimonioz ꝑ sanguis
fulgēs inē nebulas gl̄ię·et q̄si flos martyrū in vroze nascētes ecclesie ꝑ Continēt a
rosarū in dieb⁹ ẏnis:z quasi⁹ lilia et virginitas ꝑ Labentis seculi ꝑ pura oratō
q̄ sunt in trāsitu aq̄·z quasi⁹ thus re In claritate fidei
dolēs in diebus ẏtatis. Quasi ig Charitatis ꝑ passionis
nis effulgēs·z thus ardēs in igne Anima ꝑ Sapiētie Omne
q̄si vas auri solidū oznatū oi lapi genere virtutū ꝑ Luc fidei z affectus mise
de p̄cioso. Quasi oliua pullulās·z ꝓ Altitudo p̄fectōis bone volūtatis sicut habent
cipressus⁹ in altitudie se ertollēs. fructi
In accipiēdo ipsuz stolā glię:z ve ꝓ Quia sacerdocij sui intra recte custodie vt subie
stiri eū i ꝓsūmatōe ẏtutis⁹ In ascē ctos recte doceat
su altaris sci gl̄iam dedit scitatis amictū. In accipiēdo aūt ptes de ꝑ pnim⁹ ope z
manu sacerdotuz:z ipse stās iurta doctrina ꝑ vt imitētur ꝑ phōz z coz qui sunt mi
arā circa illū cozona fratrū:z quasi nozis ordinis qui boni pastoris sequētur exēplū.
plantatio cedri in mōte libano:sic circa illū steterūt quasi rami palmę et omnes filij aaron in gloria sua.
Oblatio autem domini in mani ꝑ Sic luceat lux vra coram hominibus ꝛc
ꝑ fidelium multitudine.
bus ipoz cōta oi synagoga isrl:et i ꝓsūmatōe fungēs in arā:ꝯplifica ꝑ Christi sanguinem offerendo.
re oblatōz excelsi regis ꝑ Porrexit manū suā in libatōe:et libauit d̄ sāguie vuę. Effudit in fundamēto altaris odoz diuinū excelso ꝓcipi
Tūc exclamauerūt filij aarō:in tubis ductilibus sonuerūt·z auditā fecerūt vocē magnā in mēoriā cōtā deo. Tūc ois pp̄ls sil̄,pperauerūt z ceciderūt in faciem sup terrā adorare dominum deum suum:et da re p̄ces omnipotenti deo excelso.

Et amplificauerunt psallentes in vocibus suis·et in ma ꝑ Ecclesia
gna domo factus ē sonus suauitatis plenus. Et rogauit pp̄ls dñm excelsū in p̄ce·vsq; duz pfectus ē honoz dñi:z munus suū pfecerūt. Tūc descēdēs manus suas extulit in oēm cōgregationē filioz isrl̄ dare gloriā deo a labijs suis·z i noie ipsius gloriari. Et iterauit ozōnē suā:volēs oñdere ẏtutē. Et post rursum plus ozauit deū oim:q̄ magna fecit in oi ęra·q̄ aurit dies nr̄os a vētre mris nr̄ē·z fecit nobiscū scōm suā miam:det nobis iocūditatē cordis·et fieri pacē in diebus nr̄is i israel p dies sempiternos·credere isrl nobiscū esse miaz dei·vt liberet nos in diebus suis. Du ꝑ una et simplex sed diuersis cōpositā erroribus.
ꝑ Valitet heretica.
as gētes odit aia mea. Tercia aūt⁹ nō est gēs quā oderim. ꝑ prima ꝑ iudei secz ꝑ Sophie ꝑ Hyspidi ꝑ Secūda ꝑ tercia
Qui sedent in mōte seyr et philistijm·et stultus populus q̄ habitat in siehimis. Doctrinā sapię z disciplię scripsit in codice isto ihesus filius syrach hierosolimita·q̄ renouauit ꝑ Meditando z opere implendo.
sapiaz de corde suo. Beatus q̄ in istis versat⁹ bonis·q̄ ponit illa in corde suo:sapiens erit sp. Si enī hęc fecerit:ad ꝑ Sapia ꝑ per quā scz ad regnū puenire valeamus.
oia valebit·quia lux dei vestiguz eius est.

C. LI.

Oratio ihesu filij sirach.

ꝑ dominus z rex ecclesie ebrist⁹ qui ē caput et sponsus eius

Confitebor tibi dñe rex et collaudabo te deū saluatorē meū. Cōfitebor noi tuo q̄m adiutor et,ptector factus es michi:et liberasti ꝑ a persuasione idolatrie·ne seruirē potius creature q̄ creatore.
ꝑ persuasionibus
corpus meū a pditōe· a laqueo linguę iniquę·et a labiis ꝑ philosophoz hereticoz
ꝑ ꝑ persecutoz vel fidelium qui expectabāt passionis mee aduentuz
opātiū mēdaciū. Et in ꝓspcū astātiū fcūs es mihi adiutor ꝑ A persecutione ꝑ non merita ꝑ ꝑ persecutoribus scz qui seruiūt ut de
et liberasti me scōm multitudinē mię nois tui. A rugienti uorent plebem dei sicut escam panis
bus p̄paris ad escā de manibus ḡrentiū aniam meā·et do ꝑ vel de portis tribulationum
multis tribulatōibus q̄ circūdederūt me. A pressura flame q̄ circūdedit me.et in medio ignis n̄ suz estuatus. De altitudie ventris inferi·et ꝑ hereticoz vel falsoz textum
a ligua coinq̄nata·z ꝑa verbo men ꝑ ꝑ Liberauit me subaudis·ne ius inimicoum
p̄ueniret ad interitū animarum
dacii:a ꝑ rege iniquo et a lingua,iniusta. Laudabit vsq; ad mortez anima meū dñm·et vita mea appropinquās erat in inferno deorsum. Circūdederunt me vndiq;·et non erat q̄ adiuuaret. Respiciens erā tentiā z voluntatē volentiū
batōne populi sui.

¶ Duas gen· Natura duplex gēnitas·s. que idolatra pollutā ē z conuersatōne vana.

¶ Doctrinam. Opus suum p̄mēdat·oñdēs q̄s vtile sit legenti meditāti et operanti.

¶ Oō ibu melius ad toīā eccīaz iferē q̄s ad vnā plonā:q: i ea mlte spēs tribulationū z diūsa solacia dscribūt

Quoniam adiu· Xp̄c adiutor z ptector ē spōse sue q̄ tradidit semetipsū p ea·vt liberet eam a perditione ogrīgialis pcti.

¶ Poz·tri·ꝺ sunt ora p̄ncipū z tirānoz vñ mino,pdeūt z fraudulētię q̄

¶ A pressu. ꝺ tribu puer⁹ ꝓtigit i camio (fus dei negare fid⁹ p̄sūlāt ignis corpalr. Oz oēs scī ab estu pfecutōis libant spūalit.

¶ Vita mea. Quia vita carnis q̄tidie dficēdo ad mortē tēdit. Mortē·n·ifernū vōt:q: mors carnis p̄mi pcī vidicta ē·sic infern⁹ peccātiū aniaz pena perpetua

¶ Circundede. Videt⁹ ecīa ab hostibus se circundari·z bāanū se esse

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Memoria iosie
Memoriā iosie regis compat opa pigmētarij z mellis dulcedini z orgāo musicę· quia fama virtutis eius z suauitas modestię z studiū restaurādi cultuz dei oēm odorē z dulcedinē z cātilenā supat: qz cū dauid dicere poterat. Ē dulcia faucibus meis no· Ps·

¶Iosias q̄ iterpretat fortitudo dñi christuz significat de q̄ dicitur Dñs fortis dñs potēs in prelio. Et alibi· xp̄s saluū faciet pplm suuz a peccatis eoruz. Ipse zelo dei imundat tāz iuda z hierusalē ab oībus abominatōnibus: q̄ ait: zelus domus tue p̄medit me· z babz vē tilabrū in manu sua z purgat aream suam.

¶Preter dauid
Dicit tres cōpatōe alios nō dicuntur peccasse: qđ eīm peccauerūt cōdigna pnia deleuerūt z deuotione z pietate deo placuerunt.

¶Incēderūt eleQuidā hūc locū in p̄sona christi itelligunt Hieremias eīm interpretat excelsus dñi qui destruxit regnū diaboli: z cōtrarias potestates delēs cyrographū in cruce dñi. Quare f·g· z po·me·s.zē. his aūt destructis edificauit ecclesiam dei·

Ezechiel qui. Mystice. Ezechiel q̄ roboratus a deo iterpretat z i babilone cōuersās petōrib⁹ predixit captiuitatē: cōuersio z pnitētib⁹ veniā: christū significat dei virtutē z dei sapiam· nos i captiuitate hui⁹ seculi vitasse peccatoribus pnas z pnitētibus predixisse remedia.

¶In imbri. Significat q̄ predicauerit super peccātes vēturā eē pluuiā vindictę: z per vā mādatoz dei gradientib⁹ pmiserit cōsolatōem misericordię.

¶Nam z ipse. Quia christū significat q̄ est imago dei: vt q̄cunq; crediderit in deū hic quasi anulo signetur. vñ aggeo ponā te q̄si signū qz te elegi di. d. ex.

ta sunt corda z manꝰ ipsorū· et doluerūt quasi parturientes mulieres Et inuocauerūt dñz miscordem: et ex pādetes mā⁹ suas extulerūt ad celū et scūs dñs deus audiuit cito vocē ipsoz̄. Non ē pmēzoratus petrū illoz· neq; dedit illos inimicis suis sed purgauit illos in manu ysaię pphete sci. Delecit castra assiriozū: z cōtriuit illos āgel⁹ dñi. Nā fecit
§ hec in li. regū z gali· z i li ysa· plene exponūtur
ezechias qđ placuit deo: z fortiter iuit in via pāis sui dauid: quaz mā dauit illi ysaias ppheta magn⁹ et fidelis in ꝛspcū dei. In diebus ip
§ ezechie per decē lineas § ·i· ostēdit additā
sius retro redūt sol· z addidit regi
§ pphetico § ysaias § ·i· vltia etate
vitā. Spū magno vidit vltima: et
futura § docendo scribendo
cōsolatus ē lugētes i syon vsq; in
† § Christi aduentū· redemptionē hūani generis· sempiternū. † Ondit futura et absco
et alia multa.
dita añq; euenirent.

C. .XLIX

Memoria iosie
in cōpositōne odoris fcā: opus pigmētarii. In omni ore quasi mel idulcabitur eius memoria: z vt musica i cōuiuio vini. Ipse est directus diuinitus in pnitē
§ quia docuit gentē iudaicā penitere super peccatis suis·
tia gentis: z tulit abominatōes impietatis: z gubernauit ad dominū cor ipsius: et in diebus peccōrū cor roborauit pietatē. Preter dauid
§ ad cōgatōam horū.
et ezechiā z iosiā oms peccatū cō miserūt· nam reliquerūt legē altissimi regesiuda: z cōtempserūt timorem dei. Dederūt eīm regnū suum aliis: z gloriā suā alienigene genti
Incēderūt electā ciuitatē sanctitatis· z desertas fecerūt vias ipsius
§ sicut hieremias ppheauerat z scripserat
in manu hieremię· nam male tra-
† § vnde ecce constitui te hodie sup gentes et sup regna vt euellas z destruas z dispergas z dissipes et edifices et plantes·
ctauerūt illum· quia vētre matris consecratus ē propheta: euertere et eruere z perdere: z iterum edifica
§ in pitione·
re et renouare. Ezechiel qui vidit

cōspectū glorię: quā ostēdit illi i curru cherubin· nā cōmoratus ē inimicozū in imbri: benefacere illis q̄ ostēdezūt
§ quia dignā memoriā posteris reliquerūt
rectas vias. Et xii· pphetarū ossa pullulāt de loco suo: nā
§ predicatione sua § annūciātes scz populo verbū dei ostēderunt se ī munes a crimine taciturnitatis
corroborauerūt iacob z redemerūt se in via virtutis sue.
† § christū qui est magister babilonis i· mūdi. § Sucem populi israel qui regressus de babilone restaurauit templum domini
Quō āplificem⁹ † Zorobabel: nā et ipse quasi signū i derte-
§ sacerdotem magnū·
ra manu israel. et iesū filiū iosedech: q̄ i⁹ diebus suis ędi
Et iesum filiū. Quia per grām iesu christi qui ē rex nr̄ z sacerdos
p⁹ captiuitatē diabolicę oppressionis reędificatur ecclesia.
ficauerūt domū: et exaltauerūt tēplū sanctū dño: paratus
in gloriā sēpiternā. Et neemias i memoria multi tēporis· q̄

¶Neemias. Consolator deus: vel cōsolatus a dño: ꝺ christū ssignificat q̄ ait: Rogabo patrē meū z aliū paclitū dabit vobis q̄ edificat ciuitatē dei id ē. eccīam. et cōsolat mgrētes. vñ. edificās .i. d. d. il. cō. Qui sanat cō. z. zē
§ virtutes. § doctores vel opa
erexit nobis muros euersos: z stare fecit portas et seras:
q̄ erexit domos nostras. Nemo natus ē i terra q̄li enoch

¶Nemo na ē. Enoch dedicatō hic christū significat q̄ edificauit z cōsecrauit eccīam sanguine suo: q̄ sine peccato venit in mūdū: z cū gloria ssuscepturus est in celum. De quo dicit. speciosus forma pre filijs hoīm. Ibalibi
Precedens in altū captiuā duxit captiuitatem.
† § auctus ille est christus qui est gratia dei plenissimus. de cuius plenitudine omnes accepimus.
nā z ipse receptus ē a terra. Et † ioseph q̄ natus ē homo: pri

¶Et ioseph. Joseph sicut iacob pat⁹ eē terrā p. desiderabat egyptū vetestabat: ut fruēs nos vt desiderē⁹ trā viuētiū vt q̄escamus in pace.
§ iudee· § apostolorū. vnde nūciare fratribus meis no·-zc·
ceps fratrū: firmamētum gentis: rector fratrū: stabilimētū
§ christiani ipse est lumen ad revelatōem gē· z glo. ple·t·s·
populi: et ossa ipsius visitata sunt: z post mortē pheteue

¶Et ossa ipsius. Significat q̄ ioseph ante mortē suā prenūciauit fratrib⁹ suis. deus visitabit vos. asportate vobiscū ossa mea de loco isto: z factū ē q̄ filij israel asportauerūt secū ossa eius de egypto: z sepelierūt in sychem que est neapolis vrbs samaritanoz̄.
§ preposteto ordine prius prophetas postea patriarchas ānquos posuit.
rūt. Seth et sem et hi apud hoies gloriā adepti sūt: et super

¶Seth z sem. Seth filiꝰ adā: z sem pmogenitus noe tā fide q̄ moribus hoibꝰ sui tpis prelati sūt· in q̄bus christꝰ significat q̄ deꝰ z hō est· cui deꝰ dedit nomē qđ ē sup omne nomē. vt i nōie iesu oē genu flec. zē.
omnē animam in origine adam.

C. L.

§ Symon pone merorem vel audi tristiciam·

Symon nōie filius sacerdos
magnus: q̄ i vita sua † suffulsit † dominū· et di
† § verbo doctrine· ‡ § Synagogam sicut doctores nostri
tpibus ecclesiam.
§ ebruīt aūt incarnatio passio resurre
ctio in fide credentium locata est·
ebus suis corroborauit tēplū. tēpli etiā altitudo ab ipso fū

¶Symon onię. Ad hoies i tpe pueniz· q̄ iste symō fuit filius onię q̄ de symeone cognoie iusto natus ē. Onias aūt vt iosephus refert pusillanimis z quar⁹ ptholomeo regi tributa nō reddēs ad iracūdiā ptoleū. Onię aūt onias symoni filio sacerdotiū etiā relict: q̄ ena mortuo filiꝰ onias successit. Fuit aūt hic symon pōtifex iudeoz̄: cū ptholomeꝰ euergetes regnaret in egipto i asya z syria seleucus. Patet vero hiesus hui⁹ libri scriptorem z hunc z istū symonē esse fuisse tpibus cum vitam symonis et mores tam exprese describat hiesus
§ de vtroq; populo veniētes·
data ē: dupler edificatio: z excelsi parietes templi. In diebus suis emanauerūt putei aquarū: et quasi mare adipleti sunt supra modum· Qui curauit gentem et liberauit il-
§ a peccatis seruitute diaboli. § gḡtus christi predicatorū labor profuit·
§ numero credentium·
lā a perditōe. qui prevaluit āplificare ciuitatē· q̄ adeptus

¶Putei aquarū. Profunditates scripturarū q̄ i diuinis libris sub figuris latēt ſz ore ꝺdicatoz̄ redūdāt q̄si mare ad saturitatē plurimoz̄.

Prologus beati hieronimi in ysaiam prophetam incipit.

HIer. Non sicut aut mōtanus: pphē in ecstasi nescientes locuti sunt nec quid dicerēt ignorauerunt qui alios docuerūt. Sapiēs enī intelligit quę profert de ore suo. De moyse enī dī: q̄ erudit? oīm sapia loquebat? ad dīm. ⁊c. ⁊ de daniele ad pphētyrī dī: nūquid sapiētior est daniele? Dauid quoq; de se ait: Incerta ⁊ occul. sa. t. ⁊c. Nō aūt sapiēter erār: si tā ꝯ bruta alia q̄d dicerent nesciēbāt: Intelligebāt ergo q̄ dicebāt. ꝟba ergo eoꝝ sapiēcia ⁊ rationē plena erant. Nec aer voce percuss? ad aures eorum veniebat: Sed ī aīmo eorum deus ipe loquebatur. vñ. Angelus qui loquebat? in me. et illud. Audiā quid loquatur in me. d. d. P? hystoię ergo veritatem spūaliter intelligēda sunt oīa. Judea ⁊ hierlm. babylō ⁊ philistīs. moab. et damascus. ⁊c. Et in his omnibꝫ sapiens architectus iaciat fundamētum. i. christum.

HIer. Ysaias vir nobilis et vrbane eloquentię nichil in eloquio rusticitatis hūs nō tam pphēta dicēdus est q̄s euangelista. Ita enim liquide christi ⁊ ecclesię mysteria ꝓsequitur: vt de pręteritis putet? hystoriam terere. Prophetauit aūt in hierusalē et in iuda. nondū. x. tribubꝫ captiuatis. ⁊ de vtroq; regno nūc mixtim nunc sepatim tetxit oraculū. Et cū interdū ad ꝓsentem respicit hystoriam: et post babylonicā captiuitatē reditū ꝓpli significet ī iudeam: ad vocationē tm̄ gentiū ⁊ christi aduentū omnem intendit curā.

HIer. Sic ysaias ꝯponā: vt nō solū pphētā sz euangelistā ⁊ aplm vocem. de se enī et de cęteris euangelistis ait. Cū specio. si pedes euangelisan

Prologus beati hieronimi in ysaiam prophetam incipit.

EMo cum prophetas versiḇ viderit esse de scriptos: metro eos estimet apḇ hebręos ligari. et aliq̄d sile habere ꝟ. ḋ psalmis ⁊ opiḇ salomois. Sz q̄d in demostene et tullio solꝫ fieri ut ꝓ cola scribātur et cōmata: q̄ vtiq; prosa et non versibus conscripserūt. Nos quoq; vtilitati legentiū prouidētes interpretatio ꝟ. i. diuisiones. ꝟ. qz immediata sint hec translatio ab hebręo in latinū ꝟ qz nullius nem nouam: nouo scribēdi genere dissentit. deo bene dissentit.

re diserti? Ac primuz de ysaia sciendum q̄ in sermone suo diserti? ꝟ. i. facete. sit. quippe vt vir nobilis ⁊ vrbanę elegantię nec habēs quicq̄ in eloquio rusticitatis admixtū. Et ꝟ vnde. inde accidit ut pręcęteris florem ꝟ. i. dulcedi nem et locum dictatem eloquentie ipsius nō possimus seruare in translatione. sermonis eius trāslatio nō potuerit ꝓseruare. Deinde etiā hoc ad iiciendum q̄ non tam prophęta dicendus sit q̄z euangelista. Ita ei vniuersa christi ecclesięq; mysteria ad liquidum ꝓsecutus ē ꝟ. i. ꝯprehendere. vt nō cum putes de futuro vaticinari: sed de ꝓteritis hystoriam ꝟ vnde. ꝟ. i. scio ⁊ cognosco. terere. Et iñ conticio noluisse tūc temꝑis. lxx. interpretes fidei suę sacramēta ethnicis perspicue prodere: ne sanctū canibus et margaritas porcis darent. Quę cū hāc editōem legeritis: ab illis aliaḋ ꝟ. lxx. uertitis absconditā. Nec ignoro quanti laboris sit prophetas intelligere: nec facile quempiā posse iudicare de interpretatione nisi

ꝟ alias. ante quę si intellexerit anteq̄ legerit. nos quoq; patere moribus plurimoꝝ ꝟ. i. emulorū. rū qui stimulāte inuidia q̄ ꝯsequi nō valēt despiciūt. Sciēs ergo et prudens in flammam mittet manū. et nichilominus hoc a fa ꝟ. i. scire. ꝟ. i. su ꝑbis. ctuos isti lectoribus prędicet: vt quo modo gręci post. lxx. trāslatores: aquilam. ⁊ symachū ⁊ theodotionem legunt. vel ob studiū doctrinę suę. vl vt. lxx. magis et collationē ꝯ intelligant. sic et isti saltē vnū post priores habere dignentur interptem. Legāt prius ⁊ postea despiciant: ne videātur non ex iudicio sed ex odio pręsumptionē ignorata damnare. Prophetauit aūt ysaias ī hierlm et in iuda nec dum. x. tribubus in captiuitatez ductis. ac de vtroq; regno nūc ꝓmixtim nūc separatim ꝟ prophetam. texit oraculum. Et cū interdū ad pręsentē respiciat hystoriā. ⁊ post babylonię captiuitatē reditū populi significet ī iudeā: tm̄ ois eius cura ḋ uocatione gentiū. ⁊ de aduentu christi est. Quē quāto pl? amatis o paula ⁊ eustochiū: tanto magis ab eo petite vt pro obtrectatione pręsenti qua me indesinēter ęmuli laniāt ipe michi mercedez restituat in futuro: q̄ scit me ob hoc ī pegrinę linguę eruditōe sudasse: ne iudęi ḋ falsitate scripturaꝝ eccl̄ys ei? diuti? insultarent.

tiū pacē. ⁊c. Ad ipsū vero q̄si ad aplm loquitur deus dicēs: Quē mittā: ⁊ q̄s ibit ex vobis? ⁊c. et ille. Ecce ego. mitte me.

HIer. Nēo putz me ysaiā breuit posse exponere: cū vniuersa dñi sacramēta ꝓnunciat ꝑdicans ḋ virgine natuz emanuel. et signa eius ac mirabilia mortuuz quoq; ⁊ sepultū. resurgentē ab inferis ⁊ saluatorē oīm annunciat. Quid loquar de physica ethyca ⁊ theologia: Quicq̄d sanctaꝝ ē scripturaꝝ quidq̄d post hūana lingua proferre. et mortalium sensus percipere continet in libro ysaię ꝓphętę. Vnde ⁊ ipse ait: Erit vobis visio omniū sicut verba libri signati quem nescięs litteras. i. gentilis legere nō potest. Neq; sciens litteras. i. iudęus. qui scientiam litterarum iactat. qm̄ a signatus ē: qui non recipit eum quē signauit pater. q̄ apparet et nemo claudit ⁊c.

HIer. Magni laboris est totū ysaiam disserere: in quo nostroz maioz magna ingenia defudauerūt. i. grecoz: apud latinos aūt grāde est silētiū. Martyrū victorinus impitus sermone non scientia scripsit in eum iuxta quatuor editōes vsq; ad visiones q̄druplicez in deserto. Origenes aūt. xxx. volumina exarauit. ⁊ xv. omelias. et quędam excerpta. Eusebi? pamphyli hystoriam explanādo. xv. edidit volumina. Didim? ab illo loco. Cōsolami ꝓpheme?. vsq; ad finē volumis decem et octo thomos. Appollinaris more suo cōpendiose grandis rie spacia ꝑtenulat. Aduertendō ergo quāte difficultatis sit ysaias. vt nōz fastidiose aures ad intelligendas scripturas nauseātes ignoscant michi plurius loquēti.

HIer. Puto. lxx. interptes tam apta fidei sacramenta. pspicue ethnicis noluisse. pdere: ne sanctū canib?. ⁊ porcis margaritas darēt. et ideo in ysaię interpretatione multa occultasse.

HIero. Sicubi pgermissis. lxx. de hebraico disputaui; Jō foꝛ qz

solacium a deo querit adiutoriū a quo est oē bonum cui attribuit q liberatur ab inimicis.

¶ Cum adhuc ꝛc. In iuuentute vel puericia maxime prevalēt vicia. Vnde Deprecatur iuuētutis mee et ignoranciarum meaꝝ ne memineris.

¶ Cū adhuc. Post communem ecclesie oratōem refert quō ab infantia quesierit sapientiaꝫ

¶ Priusquā oberrē. Dicit se ante erroꝛē puericie vel iuuētutis velle didicisse sapiam ꝛa deo usq; ad nouissimū perseuerasse.

¶ Tāquā pte. Deus cōtra sapiē cōparat pte quoque vue: vt oſtēdat locū ditatē apud eam eē p̄coqua enī vua dr̄ eo q̄ cito matureſcat.

¶ Cōsi. sum. Pri⁹ dicit se consiliuꝫ misse ut faceret illā. Deinde zelo boni erardescere postea animā suā i ea colluctari: et in faciendo eā confirmatū et intelligere p̄mū esse cōsiliū ut fecernatur a malo bonū: bonū deinde vsq; ad nouissimū ut amet bonū. Postremo studiū boni operis adhibendum et assidue. Sic enī confirmatus perueniet ad fructū sapie. Vñ sapientia ait. Meū ē consiliū et eqtas prudentia mea et fortitudo in iustitie habitato: et i medio semitaꝝ iudicij ut diligentes me ditē

¶ Deter me⁹. Cōmotus ad pri⁹ aꝫ per sapientie noticiā.

¶ Propterea b. Ad perfectionē sapie peruenire nō est hūani studij: sed diuini mūeris.

¶ Dedit enī. Bona merces est lingua erudita: q̄ facit frēs instruere et corrigere.

ad adiutoriū hoim et nō erat. Memoratus sum mie tue dñe: et cooperatōis tue q̄ a seculo sunt. Quī eruis sustinentes te dñe: et liberas eos de manibus gentiū ¶ Exaltasti sup terrā hitationē meā: ꝛ p̄ morte deficiētiū defluēti deperditus sum. Inuocaui dñm p̄rem dñi mei: vt nō derelinq̄t me in die tribulatōis meę: ꝛ in tpe superboꝝ sine adiutorio. Laudabo nomē tuum assidue: et collaudabo ꝛ confitebor illi ꝛ exaudita ē oratio mea. Et liberasti me de pditōne: ꝛ eruisti me de tpe iniquo Propter ea confitebor ꝛ laudē dicā tibi ꝛ benedicā nomē dñi. Cū adhuc iuniorꝫ essē: priꝰ q̄ oberrarē q̄siui sapiaꝫ palā i oratōne mea. Ante tpm postulabā p illa: ꝛ vsq; in nouissimis inqrā eā: ꝛ floret racemus vue: q̄ p̄coqua ea ab auibus cito carpet. Et letatus ē cor meum i ea: ambulauit pes meus in rectū a iuuētute mea inuestigabā eā Inclinaui modicē aurē meā: ꝛ excepi illā Multā inueni i meipso sapiaꝫ et in ecclesia mea. Dāti mihi sapiaꝫ dabo gliaꝫ. Cōsiliatus sum bonū ꝛ nō confundar Collucrata ē ania mea in illa: ꝛ i fine meo dilatabo eā et firmabo sū ¶ Manus meas extendi i altū: ꝛ ignorātias meas illuminauit. Animā meā direxi ad illā: et inuenta ē mūda. Cor mundū dabo illi: ꝛ ideo non confundar agnitōe inueni eā Possedit cū ipsa cor ab initio: ꝓpter hoc nō derelinquam. Ego diligētes me diligo Venit me⁹ cōturbatus ē q̄rēdo illā: Beatus qui in sapientia laborauit. Dixi ergo apud me. Ascendam. Apprehendam. Apprehendam bonā possidebo possessiōeꝫ Dedit enī michi dñs linguā mercedem meā ꝛ in ipsa laudabo eū Appropiate ad me indocti: ꝛ cōgregate vos in domū disciplinę. Quid adhuc retardatis: ꝛ dicitis i his. Aperi os verbi dei ¶ quasi oēs sitientes venite ad aquas et qui nō habetis argentū venite emite et comedite. Materiali Rigore superbie. sine argēto sapiaꝫ: ꝛ collū vīm subiicite iugo: ꝛ suscipiat aia vra disciplinā. In prio ē eni inuenire eaꝫ. Propter est domin⁹ omnib⁹ inuocantibus eum interiorib⁹ Quia ego me paruū feci Videte oculi vri: quia modicū laboraui: ꝛ inueni michi multā requiem Ergo Assumite disciplinā in multo nūero argēti: ꝛ copiosū aurū possidete in ea. Letet aia vra in mia eius: et nō confundemini in laude ipsius. Operamini dum lucem habetis ¶ iudicij. Cognoscite dñm eternaliter ramini opus vīm an tēpus: et dabit vobis mercedē vriaꝫ i tpe suo. Renūeratōs eternam ¶ iudicij. Tempore suo metemus non deficientes.

¶ Letetur aia. Magna est locutio dicit si fiat cordatur misericordiam super nos dicis.

Oratio salomonis: Incipit.

Et inclinauit salomon genua sua in conspectū toti⁹ ecclie isrl et expandit manus suas ad celū: et dixit: Dñe deus isrl nō est similis deus in celo sursū: neq; in terra deorsū. q̄ custodis testamētū tuū et miaꝫ pueris tuis cūtibus in cōspectu tuo in toto corde seruās puero tuo dauid q̄ locutus es illi: et locutus es in ore tuo: et in manu tua implesti. quasi dies iste Et nunc dñe deus isrl custodi puero tuo dauid p̄ri meo q̄ locutus es illi dicēs: Nō deerit tibi vir a facie mea sedēs in throno isrl. verūtamen si custodierint filij tui legē meā: ꝛ in p̄ceptis meis ambulent. sicut ambulauerūt in cōspectu meo fideles. Et nūc dñe deus isrl. creditū ē verbum q̄ locutus es puero tuo dauid. q̄m si vere habitauit deus cū hoibus in tra. Si celi et celi celoꝝ nō sufficiant tibi: quātomagis domus hec quaꝫ ędificaui? Sed respicias ad oratōnē serui tui et deprecatōē eius. vt exaudias dñe placatōē oratōnis. quā puer tuus orat cora te hodie. vt sint oculi tui sup domū hāc die ac nocte in locū quē dixisti. invocari nomē tuū: et exaudias oratōnē quā puer tuus orat in hoc loco: et exaudias deprecationē pueri tui et pplī tui isrl si oauerint in loco isto: et exaudies in loco habitatōis de celo et exaudias et propitius sis: si peccauerit vir in te.

Explicit liber ecclesiasticus

Secundo attentos facit. Tercio narrat quid locutus sit dñs. Quare quasi in excessibus gētem increpat peccatricem.

¶ Ve gēi. ꝛc. Eternū minat interitū: qr̄ resp̄uit filiū q̄ salutē attulit.

¶ Iniquitate. Iniquitas sedet super talentum plumbi. vnde alibi. Quasi onus graue grauate sunt super me.

¶ Nequam. Aliq̄: pessimo nū: vt nō seminis sit vicium sed malicię eoꝝ q̄ uolūtate ꝓpria deū dereliquerunt. Nō eni boni ꝛ mali diuersa putanda est natura.

¶ Blasphemauerūt. Dicentes demoniū habes: ꝛ samaritan⁹ es tu. Et ū habem⁹ reges nisi c. Et nōne hic ē fili⁹ fabri.

¶ Abalienati s. Qui dicebātur pars et filij dei: dicitur de eis filij alieni mentuti sūt michi. Nemo mittens manus suam ad aratrū ꝛc. vnde apostolus. Ad priora se extendens posteriorū oblitus.

¶ Super quo p cunctā uol ꝛc. Qua si frustra percussi vos disciplinam non recepistis. quare ꝛ zelus me⁹ recedet a te. Tale ē illud. Non ē firma mēbrum in plaga eoꝝ.

¶ Seqr̄ percutit de⁹ vt corrigat. His autē q̄ incorrigibiles sunt dicit super quo ponitam: quasi nō inuenio medicinā quā adhibeaꝝ vobis omnia mēbra vulnerib⁹ plena sunt. adhibui sępius curationē. mō nullam partē corporis reperio quę nō sit iā pcussa ꝛ plagis plena. Vel nullas inuenio plagas. q̄b⁹ ꝑfrūgā duricia vraꝝ eo ci crescat duritia q̄ maiora adhibeo flagella. Q̄ aūt tā nō sit locus medicię aptus oñdit sic. Oīne caput languidū.

¶ Omne caput lang. ꝛc. Sicut lętitia animi aliquando dolores corporis mitigat. ꝛ si accedat languor mentis duplicatur infirmitas. ꝛ si cui si caput dolet omnia membra sunt debilia. Ita si principes ꝛ doctores iusticiam seruassent: ꝑlus vtiq̄ medicinam habuisset. Sed q̄ omnes infirmati sunt: ablata est medicina animaꝝ. vnde. A plāta pedis ꝛc.

¶ Vulnus et liuor. ꝛc. Quasi aut vulneribus hiant corpora. aut verberib⁹ liuent aut plagis tument. Quod ꝓprie extremę captiuitati cōuenit cui nullū remediū est in qua impletur. Omnes declinauerunt simul. f. s.

¶ Vulnus baculo. liuor virgis. plaga gladio. plinq̄ baculo.

¶ Sciendū hęc prędicta esse de dñi aduentu ꝛ vltia captiuitate q̄ iam nullā curationē receperūt. q̄ verū ꝛ puum medicū ad se missū occiderunt.

¶ Nec curata medicamine. Vnde curauimus babylonē ꝛ non est curata. vrbem sęs cōfusionis ꝛ vicioꝝ. legimus quoq⁹ descēdentem a hierusalē in iericho a latronib⁹ vulneratū a samaritano curatū. ꝛ post aut stentatem vini infusam olei molliciem. Et notādū q̄ et quo dixit. In q̄ percutiā vos ꝛc. hucvsq̄ nō est curata medicamine neq̄ fota oleo. trāslatione seruauit. ꝛ intermediabilem iudeoꝝ captiuitatē expressit.

¶ Terra uestra d. ꝛc. Hęc sub babylonijs ptim cōpleta sunt incensis ciuitatib⁹ hierusalem subuersa regione iudeoꝝ samaritanis incolentibus. leonib⁹ etiam terram vastantibus. sed omnino sub romanis.

¶ Omnipotens deus hierusalem ꝛ templum ꝛ ꝑlin deseruit. cuius ipse cultos fuit. cum afferret fructus boni operis. vñ. Nisi dñs ce. f. v. q. c. e.

§ Immobili.

peccatrici. pplo graui iniquitate § uos et patre diabolo estis. ꝛ genimina vipere. ꝛ quis v. d. f. a. v. a. † § Iudeis qui primus filii dei beneficio. ꝛ filii iniquitatis suo vicio.

semini nequam filius sceleratis. § quia. § adorantes ydola: filium dei non recipientes.

Dereliquerūt dominū. blasphe† § sanctorū. christum scilicet qui deū videtes sanctificat. † § Nemo mittens manum suam ad ar.r.

mauerūt † sanctum israel † abalie§ vel in quo.

nati sunt retrosum. Super quo p † § multiplicantes. † p̄uaricationi.

cunctꝝ vos vltra † addētes † p̄cua † § Methaphora. † § principes doctores. † § consuetudine peccandi. § impietate.

ricationem: † Omne † caput † lan† § sapientes. q̄ per affectum in corde est sapientia. hi qua ꝛ intelligūt. ꝛ sua ꝛ aliorum peccata plangunt. † § a minimis vsq̄ ad summos.

guidus. ꝛ oīne † coꝛ merēs. a † plā

ta pedis vsq̄ ad uerticem non est † § populo vel capite vel corpore. † § mentis: quia medicum occiderunt. † § malicie † § infidie.

i eo † sanitas. † Vuln⁹ et † liuoꝛ et † § superbia indeoꝝ. † § Irę. non est malagma imponere neq̄ oleum neq̄ alligaturas.

† plaga tumēs. † Non est circum § fascis orationum. § bonoꝝ operum

ligata nec curata medicamie. ne † § penitētie: vt lacrymis cōpunctionis eoꝝ duricia molli retur. † § ideo. † § erit.

q̄b fota † oleo. † Terra uestra † deser

ta. ciuitates † uestrę † succensę sunt § babilonioꝝ vel romanoꝝ.

igni. Regionem uestram coram

§ samaritani vel romani.

vobis alieni deuorant et desola † § rectora. † § ab hoc

bitur sicut i † uastitate † hostili ꝛ † de § inimicis vel a deo. † § hierusalē vel templū.

relinquetur † filia syon ut vmbra † § vinea vindemiata de qua. vineam de egypto trāstulisti. † § quod ablato fructu custodes vacuū reliquerunt.

culum † in vinea: ꝛ sicut † tuguriū § collectis frugibus.

i cucumerario. ꝛ sicut ciuitas quę † § ergo. † § christus. de quo dominus virtutum ipse est rex gloriae.

uastatur. † Nisi † dominus exerci † § reliquie israel salue fient. † § apostolos ꝛ sequaces eoꝝ vnde alii. † § similiter mortui in peccatis

ruū † reliq̄sset nobis † semē † quasi † § muti a laude dei. Sodoma enim muta in terpretatur. gomorra aspera. † § asperi eorum mitate peccatorum.

† sodoma fuissem⁹ ꝛ quasi † gomoꝛ † § ne aūt pereatis. § mente.

ra similes essemus. † Audite ver† § quasi qui vos iactatis filios abrahe. § cui simile pater tuus amorreus ꝛ mater tua cethea

bum domini † principes sodomo † § auribus saltem exterioribus.

rum: † percipite aurib⁹ † legem dei † § vos et patre diabolo estis. † § ad quid † § quasi si legē non seruatis quare offertis.

uri † popul⁹ gomoꝛę. † Quo † mi† § non meorum quem offenditis.

hi mltitudinē victimaꝝ † uestraꝝ § qui timendus est.

dicit domin⁹. † Plenus sum. ho†

locausta arietum. ꝛ adipem ping

uium. ꝛ sanguinez vitulorum. et

¶ Allego. Qui de sanitate pristina corruerunt ꝛ cōtrarijs potestatib⁹ traditi sunt. omnia bona eoꝝ in desertum veniunt. ꝛ prioris iusticię deus non recordabitur et igne diaboli omnia succendētur ꝛ fiunt pabulū bestiarū. de quibus dicitur. Ne tradas bestijs animas cōfitentes tibi.

¶ Derelinquetur. Vñ. Surgite eamus hinc. ꝛ Reliquet vo. do. mi. te. et alibi. Reliqui domum meam ꝛc.

¶ Filia sion. ꝛc. Affectu pijssimi pris. ꝛ oēs natura sunt filij. vicio alieni. Vñ babylō sępe filia nuncupatur.

¶ Piero. Moza. Per syon quę ē speculatio ꝛ pomoꝝ paradisus. dicitur et vinea: anima accipitur. quę in cōtemplatione debet cōsistere. et fructus acceptabiles afferre. cui si mens. i. noys pręsit. habet deum custodem mentis. Si autem vicia ꝛ peccata tanquā bestię oleū virtutū germina depasta fuerint illico deum custodem amittit.

¶ Vinea domini sabaoth domus isrl est Postquā ergo vastauit eam aper de silua. ꝛ vindemiauerūt trāseuntes viam derelicta est a dño.

¶ Nisi domi. ꝛc. Hoc et plona ꝓphęte. ꝛ fidelium et eadē plebe.

¶ Nisi dñs ꝛc. Hic oñditur q̄ cōtra iudā et hrsm dicta sūt. ad captiuitatē romanoꝝ esse referēda. q̄n ī apostolis reliq̄e iudeoꝝ salutę factę sunt. et in vna die crediderunt tria milia. ꝛ ī toto orbe cuāgeliū seātuꝝ ē

¶ Dñs sabaoth. qō lrr. p loco. q̄ litrate. l dñm virtutū vl dñm omnipotentē transferunt. Xp̄s eni qui dicit? Data ē mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. sicut deus dei ꝛ dñs dñi. sic oīpotens filius oīpotētis est.

¶ Audite uerbum. Saluatis reliquijs per aplos. ad scribas et phariseos et populum clamantem crucifige crucifige. sermo cōuertitur.

¶ Audite. ꝛc. Hoc ad iudeos illius tpis. spāliter ptinet ad scribas ꝛ phariseos ꝛ ad plm clamantē crucifige cru. e. Sicut ei sodomite publice peccabāt cogitātes pfiliū pessimū ptra virū iustū loth. ꝛ sine verecundia dixerūt. Educ viros q̄ ingressi sūt ad te vt abutamur eis: sic isti ptra xp̄m inuerecūde dixerūt. veite cogitem⁹ ptra iustū cogitatōes. ꝛ reus ē mortis ꝛ hmoi. Vñ ī sequēnb⁹. Iniq̄tatē suā sic sodoma p̄dicauit nō absc̄dit.

¶ Audite v. d. ꝛc. Tradūt hebrei ysaiam q̄ hoc dixerat occultꝝ. vel q̄ dixerat. Vidi dñm ꝛc. Cū dixerit dñs ad moysen. Nō videbit me hō et viuet. ꝛ nō poteris videre faciē meā. nec cōsiderāt quidē faciē vel pedes dñi vel suos. In hebreo eni ambigue de seraphyn texerunt. ꝛ media trib⁹ ei⁹ ysaias se vidisse scripsit. Angeli tñ etiā minoꝝ in ecclia semp vident faciē dei. hō aūt videre nō pōt. Videmus enim nūc p speculū in. e. ꝛc. Qui vero de boibus in angelos. pfiam⁹. glam dei reuelata facie speculamur. licet scdm ꝓprietatē nature nulla creatura possit videre faciē dei. et nunc mente cernitur quando inuisibilis creditur.

¶ Plenus sum. Quasi putatis me indigere his vel delectari. Ego aūt plen⁹ sum. i. nullo indigeo. Mea eni est terra ꝛ plenitudo eius. Vel plenus sum. i. tedio affectus. quia non bene offertis.

¶ Holocausta arietū. ꝛc. vsq̄. Iudicate pupillo. ꝛc. Sacrificia

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

aut eadem aut similia sunt pleraq; cum ceteris·z duplici exponẽdo editione nolui libros explanationis extendere· C. .I.

¶Visio ysaie·zc· Tria sunt genera visionis· Primũ corpale q̃ videmus celũ et terrã·z hmoi· Secundũ spuale: quo videm⁹ sicut in somnis ymagines hominum z hmoi· Tertiũ intellectuale: quod est in ratione per qđ creatorẽ cognoscim⁹ z spũ sancto reuelãte intelligimus quodlibet· Videre quoq; sepe p intelligere ponit· Vñ sepe iterato gamus dicentes: video·i· intelligis· Pphẽ quoq; hic videntes dicũt·i· intelligentes. Hãc visionẽ vidit Ysaias spũ sancto scilicz intimante: que supernentura erant intellexit· Vñ in principio nõ ponit visiones sicut daniel neq; dicit qđ viderit: sed statim dicit: Audite celi z auribus.

¶Nic. Nõ solũ ysaias: sed etiam alij qui habẽt in titulo visio quã vidit ille vel ille nõ inferunt quid viderint· verbi gratia. Vidi dñm sedentẽ. Iz statim narrãt q̃ dicta sunt sic hic. Audite celi. zc. Et hęc dicit dñs ad ydumeam Pphetę enim iure

C. I.

Syrecẽde de se quasi de alio· Spũalis· Hec est· Saluatoris domini.

Ysio ysaie

Fortis vel robusti.

filij amos quam

Intellexit. Spũaliter. Alii cõtra. Quasi pũs tribulationis. Confessionẽ. Visionẽ pacis. Beniamin in cui⁹ tribu ierlm. Spũm.

vidit super iudã et hierusalem in

Fortitudis domini. Perfectõis domini

Mentis vel robusti. Imperii domini

dieb⁹ ozię ioathan achaz ezę

Attentos facit. Mustice. Celestes.

chię regum iuda. Audite celi z

Hystorice. Septuaginta. Methonomicon: cõtinens pro ytento celi·i· celestes· terra habitatores terre·

auribus pcipe terra qm̃ dominus locutus est: filios enutriui et exaltaui: ipsi autẽ spreuerũt me. bos cognouit possessorem suũ et asinus presepe domini sui. israel autẽ me non cognouit. populus meus nõ intellexit. Uę genti

Non vobis qui indigni estis: sed mihi scilicet hoc. Iudeos· quos filios dignanter vocat. Enutriui: non genuisse dum quosdam sicut quidam codices habent qui eni natus est et deo non peccat. Beneficiis quasi parvulos.

Locut⁹ est: Filios enutriui miraculis. Precepta mea abuciendo et prophetas contemnendo· Qui tanta eis feci.

Exaltaui: ipsi autẽ spreuerũt me credendo. Qui de iudeis crediderunt. Christum.

Cognouit bos possessorem suũ et asinus presepe domini sui. israel autẽ me non cognouit. Que exaltauit.

Populus meus. Sequitur de dolore pronunciãdum. Sergo. Eterna damnatio· minatur eternum interitũ q̃ nolunt credere aduentum filii dei mundũ redẽpturi. non filius.

Intellexit. Que ecclesia

videtes dicũtur quoꝝ oculi semp ad dominum sẽm illud. Ad te leuaui o·m·q·h·i·c·z alibi. Leuate oculos vros et videte·r·qz·i·a·l·zc. De hijs oculis dicit lucerna corporis tui est o·t. Et populus videbat voces id est intelligebat. Nõ ergo ignorabãt secũdum montanũ q̃ sic videbãt.

¶Rab. Ysaias interpretat saluator: dñi. Judas confessio. Dierum visio pacis. Ozias fortitudo dñi. Joathan perfectio dñi. Achaz tenens vel robustus. Ezechias impium dñi. Qui cũ pręside dño saluat·z est filius amos·i· fortis atq; robusti cernit spũaliter visionẽ confessionis dum antiq̃ peccata plãgit: z pacis dñi post priam trãsit ad lucẽ. z in eterna pace quiescit et cuncta illius temporis sub fortitudine dñi transeũt z perfectione z robore Et cum omnia fecerit: dicit seruus inutilis sum· qđ debui facere feci·

¶Filii amos. Amos pater ysaię nõ·rij· propheta· tertius est· diuersis enim apud hebreos scribũtur litteris. Ille enim primam z extremã litteram habet aleph·z sade. Ille aũ: aiin·z samech. Et iste vt aiunt interpretatur fortitudo vel robustus. Ille populus grauis vel durus. Sed iste pphęta fuit si hebręis ꝓsentimus: qui patres suos attaxasse prophetas· quoꝝ noia in principio, pphętę eoꝝ ponunt prophetas fuisse prędũt.

¶Super iudam et hierusalem. Ysaias principaliter de duabus tribubus·i· iuda z beniamin loquit̃: exceptis·r·q; israel z effraym vocãtur: quas sub ozia rege iuda phul rex assyrioꝝ vastare iam cęperat. Deniqꝫ quinquagesimo·q· imperij eius anno regnãte in samaria phacee filio romelię theglatphalassar rex assyrioꝝ cepit cũ multis alijs galilęã·z omnem terram neptalim·z transtulit eos in assyrios. Et quo ostenditur viana eversione samarię ad correctionẽ duaꝝ tribuũ hęc prędicta esse.

¶Visio ysaię. zc. Pro iuda in quo signantur·q·tribu lxx·z theodotio posuerũt iudęã q̃ significat·rij·tribuũ totã terrã. Et quod ebreigo vertimus sup iudam z iherlm: alii posuerũt ꝓtra iudęã z iherlm. Symachus manifestius de iuda z iherlm xq̃ nec prospera nec aduersa i tytulo iudę de mõstrari: sed q̃ de iuda z iherlm propheta prędixerit.

¶Iero. Scio quosdam iudam z hierusalem de supercelestibꝰ interpretari. z ysaiam ꝓferre ꝓsonã domini qui captiuitatem illoꝝ in terra nostra pugnãciet. z reditum ad montẽ sanctũ in nouissimis diebꝰ. Quę nos contraria fidei indicãtes vniuersa despicimus· z sequẽtes hystorię veritatem quicqđ de hierusalem celesti somniant ad christi referimus ecclesiam z ad eos qui vel ꝓpter peccatũ ab ea egrediũtur· uel per penitentiã reuertuntur· de qua. Surge illuminare hierusalẽ q·u·l·t·zc.

¶In diebus ozię. Ozias ipse est qui z azarias. Uno tamen eodẽq; tempore ysaiaz· oseę· ioel· z amos· prophetasse et regibꝰ qui in titulo ponũtur ꝑmptum ẽ cognoscere. Sed principium verbi domini fuit in osee.

¶Nõ in titulo sub ozia· ioathan· achaz· z ezechia prophetasse dicit: non sicut in alijs prophetis quid specialiter ib vno quoq; dictum sit nescimus: quia vsq; ad finem voluminis plene distinguitur.

¶Secundũ quoq; ezechiam in hierusalem·rij· anno romuli (qui nomi/nis sui in ytalia cõdidit ciuitatem) regnare cępisse: vt nostrę hystorię appareant antiquiores q̃s gentiles.

¶Audite celi. zc. Supra q̃s prophęta· cuius filius· qđ contra iudã z iherlm. z quo tpe viderit· in tytulo demonstratũ est. Nũc celũ z terrã ad audiendũ ꝓuocat· Innuocat enim dũs per moysen celũ z terrã: cũ ipso iste daret legẽ suã. Antequ celum z loquar· audiat·t·v·cz·o·en. Pro quã nationẽ populi cosdez vocat intelligi· monitã: vt oia clemẽta cognoscant iubẽte dño suoꝝ ad tractãdam patratum. Volu it aũt pter celos dicere singlr intelligi· sicut singlas ciuitates theatras vel athenas dicimus vel vocamus.

¶Audite celi zc. Sama ayn hebręus celos pluraliter significat· sicut oia que in syllaba finitat̃ masculina sunt· z ꝓpria· vt cherubin· z seraphin. Nuncloth femminina pluralia: vt sabaoth· Audite celi zc. Que ecclesia sic

matioꝝ habẽt intelligentiã· que builiora: terrenã. Vũ q̃ bꝰ aures audiendi audiat. Qui ergo celestis ẽ audiat allegoriã· q̃ terren⁹ ẽ hystoriã.

¶Quidam celum z terram quasi animantia ad audiendum prouocari putãt· iuxta illud. Qui respicit terrã z facit eã tremere· cum hoc protestatis dei sit: nec terrene intelligentię.

¶Dominus locutus est. Nõ vobis· Iz michi: vt qđ in spiritu audiui referã vobis qui ipsum audire nõ meremini.

¶Filios enutriui. zc. Quasi ego eos adoptaui in filios· z appellaui primogenitos: ipsi nec sicut bruta animalia bũficijs sunt victi vt intelligerit nutritiũ suũ. Nec cõparat eos cani sagacissimo animali q̃ pro parvo obsecta dño suoꝝ defendit: sed stolido sensu bouis z asini· quoꝝ alter terrã vertit· alter homines subuehit. Undez iumẽta appellantur· qꝝ bonis inutilia.

¶Filios enutriui et zc. Ab hoc loco narrat quid dominus locutus est ad filios israel· quos seruos communi lege condidit: sed in filios conuertit· dicens· Filius meus primogenitus israel. Apostolis quoq; dicitur q̃ si fecerint voluntatem domini non dicantur serui sed amici.

Primogenitus autem dicitur israel ne superbiat: quia sit z secundi filij et gentibus· z tamen secundum mysteria scripturarum non accipiant hereditatem primogeniti: sed secundi. Non chaym munera: sed abel domino placuerunt. Nec hysmael: sed ysaac recepit hereditatem. Nec esau primogenitus: sed iacob benedictionem arripuit. Ruben quoq; post posito: benedictio seminis christi trãsfertur ad iudam. Judę ergo autem vocationis ordinem fuerunt primi z caput vocati. Nos secundi z caudа dicti: versi sumus in caput· z filij dei appellamur· vnde. Dedit eis potestatem filios dei fieri.

¶Cognouit bos. zc. Non arabis in titulo simul z asino: sicut ebion qui confundit euangelium z vetus·t. Beatus qui seminat super omnem aquã vbi bos calcat z asinus·i·in eloquijs diuinis· scilicet sanctę scripturarum veteris scilicet z noui testamenti· z calcat aquam occidens litterę: vt fructum metat spiritus vinificantis. Bos ad israel referunt· quia legis portauit iugum quasi animal mundũ. Asinus significat gentilẽ populum peccatorum onere granatum: cui dicitur. Venite ad me qui laboratis z·o·estis.

¶Asinus. Gentilis vel conuersus lasciuus· ante immũdus· peccatis oneratus· qui incarnationem christi credidit· qui natus statim reclinatus est in ꝓsepio vt carnis suę freno reficeret vniuersos.

¶Israel. Scribę z pharisei dauem scientię z legis habẽtes. Vnde israel deum videntes appellati sunt.

¶Nõ cognouit me. Cuius scilicet diem vidit abraham z letatus est· cuius aduentum ꝺ⁹ius prophetarum expectando vaticinatus est.

¶Uę genti zc. In tytulo personam causam tempusq; cõmendat.

tu· vnde. Eloquia dñi·e·c·a r· ꝛc.

¶ In scoriam. Scoria hebraice sygin: quod est rubigo metallorum vel purgameata ꝛ sordes que igne excoquuntur.

¶ Vinum tuum. Alij. Caupones tui miscent vinum aqua. Symachus. Vinum tuum mixtum est aqua.

¶ Mor. Vinum tuū mittum est aqua· quia precepta sancte scripture quibꝫ corrigere debet auditores ad illoꝝ voluntatē euolūt· sensu suo admixto vinū corrūpit.

¶ Mor. Vinū·t· ꝛ· Heretici quoq; euangeliū corrumpūt pessimi caupones· te vino aquā facientes cum aquaꝫ in vinum verterit dñs· qđ mutatur archidiclinus· et regina saba in conuiuio salomonis colaudās pincernas et ministros vini·

¶ Socii furum. Accipientes a scribis ꝛ phariseis munera que pauperibꝫ auferebant. In passione quoq; dñi infideles fuerūt· nolētes credere in xpm· ꝛ socij furū scribaꝫ et phariseoꝝ et iude pditoris.

¶ Hiero. Mor· Socij furum· Nos quoq; debemus cauere ne ab illis accipiamus munera qui te lacrimis pauperū cōgregant diuitias: ne simus socij furū· et ne dicatur te nobis. Si videbas furem cur·c·e· ꝛc·

¶ Sequāturre. Quia amicos nō putant nisi qui donant· quoꝝ nos os sed manus ꝓsideraī. Et trū quorum marsupia et bursas· sanctos iudicant. Illis donant a quibꝫ sperāt· illis fauent· illos extollunt· vel laudāt coꝝ cām.

¶ Symach. Vicissitudines vel vltiones: vt ille quoq; in culpa sit qui malū p malo exigit· dentem p· d·o·p·o· non audiēs illud. Si reddid retribuentibꝫ mihi mala· vel illud. Percutienti se dabit maxillam ꝛc. Euāgelico enī viro dicitur. Qui te pcusserit in dexteram· p̄· e·i· ꝛ aliam maxillam· i· patienter tolera.

¶ Fortis israel. Ter. Ve fortes israel. Quasi: potētes poterī torīta patiētur. Cui plus datur plus exigitur ab eo. Nō contra principes ecclesie dicere possumus qui dignitatē destruunt operibus vel moribus.

¶ Heu ego. Affectu pij patris eos licet inimicos plangit vel percutit: qꝫ pereunt ꝛ pgnitere nolūt.

¶ Cōsolabor. Vltione ꝓsolatur q̄ppe sup hostibꝫ suis· dum q̄ in pspe nate bnīcia dei ꝓgnoscere dedignātur supplicijs ꝛ afflictoibꝫ corrigunt.

¶ Et excoquā. Quia supra noīauerat argentū: seruat metaphoraī. Excoquam. ꝛc. Igne tribulationis sordes ꝛ vicia purgādo· ut sepārato stāno purū remaneat argētū· qđ absq; igne fieri nō pōt. Vñ. Quasi ignis ꝓflans ꝛ qsi herba fullonū· ꝛ alibi. Frumentū cōgregabit in horrea paleas aūt cōburet igni inextinguibili. In q̄ significat eos torīta passuros.

† ꝟ austeritas legis cū mollicie phariseice traditionis· vel hereticę peruersionis.

est in scoriam· ꝟ vinum tuū mixtū
ꝟ ꝟ scribe ꝛ pharisei. ꝟ sacerdotes qui debebant iudicare populū. ꝟ in christū non credentes inobedientes.

est aqua. ꝟ Principes tui infideles
† ꝟ quia. † ꝟ non enim dicit accipiūt munera sed diligunt· peccatū enim est in voluntate nō in re. ꝟ scribaꝫ ꝛ phariseoꝝ.

socij furum· ꝟ omnes diligūt mu
ꝟ ꝟ a quo nichil sperant. ꝟ aquisitiue.

nera sequunt retributiones ꝟ pu
† ꝟ et † ꝟ que miseranda.

pillo ñ iudicāt. ꝟ Causa viduę nō
ꝟ dedignantur audire.

ingreditur ad eos· ꝟ Propter hoc
ꝟ qui potens ꝛ timendus.

ait dominus deus exercituū fo
tis israel. ꝟ Heu ego consolabor su
† ꝟ specialiter scribis ꝛ phariseis· quibus dicitur. ve vobis scribe ꝛ pharisei· ꝛ alibi· generatio prava signū querit· ꝛc. ꝟ id est

per hostibꝫ meis ꝛ vindicabor
ꝟ extendā ad puniendū. ꝟ vindictam.
ꝟ quam patiendo dū quasi placatam tenat.

ꝺ inimicis meis· ꝛ quertā manū
ꝟ puniendam. ꝟ purgādo igne tribulationis.

meā ad te· et excoquā ad purum
ꝟ sordes vicioꝝ.

scoriā tuā· ꝛ auferā omne stannū
† ꝟ Moyses· aaron· gedeon· iosue et alii.
ꝟ ꝟ qui consilia dei· ꝛ secreta tibi aperiant.

vt fuerunt prius ꝛ ꝓsiliarios tu
ꝟ illis restitutis.

os sicut antiquitus. Post hęc vo
ꝟ ꝟ non potest ciuitas absconditꝫ supra m· p·
† ꝟ christi. ꝟ ꝟ in christū credens.

caberis ciuitas iusti vrbs fide
† ꝟ non omnes sed in discretione credentiū ꝛ non credentium reliquie israel salue fient.
† ꝟ sanguine filii. ꝟ ꝟ ad fidē christi apostoli ꝛ alii predicatores ꝟ ab infidelitate.

lis syon in iudicio redimetur· ꝛ re
† ꝟ que abducta ē per iniustiā.
ꝟ sol. † ꝟ dñs. ꝟ per romanos vel in eterno.

ducent eā in iusticiā· ꝛ conteret
¶ Stannū. Falsam doctrinā scribarum ꝛ phariseoꝝ que est similis vere· sicut stannū argēto· Et dabo purā ꝛ pfectā legis ꝛ euāgelij scientiā.

¶ Et restituā. Non solum post captiuitatem· vt zorobabel esdram ꝛ alios qui vsq; ad hyrcanum ꝓfuerunt populo: sed et post aduentum domini apostolos ꝛ alios ecclesię rectores.

¶ Ciuitas iusti. Ecclesia in qua ꝓuocantur ad iure viuendum. Est enim ciuitas congregatio hominuꝫ ad iure viuendum.

† ꝟ prelatos. † ꝟ subiectos. ꝟ qui in christi monte confessi erūt ꝛ credere nolnerūt. ꝟ cōtritis peccatoribus qui dominū dereliquerunt.

sceleratos et peccatores simul
ꝟ merito. ꝟ permanētes in sua malicia.
† ꝟ hic et in futuro.

et qui dereliquerunt dominū eō
ꝟ ꝟ intus ꝛ externus· ꝟ erubescendo. ꝟ saluatis bonis.

sumētur. ꝟ Cōfundētur ei ab ydo
ꝟ ꝟ Mose prophetico cito mutat personam.

lis quibus sacrificauerūt· ꝛ eru
† ꝟ locis voluptuosis. † ꝟ luxurię vel tē.

bescetis super hortis quos elege
† ꝟ cum defecerit vobis aqua sapiētie· eam arbi et iteri eo erītis. ꝟ ꝟ infructuosi.

rans. Lux fueritis velut querꝰ
ꝟ ꝟ vel paradisus· alia littera.

defluentibus foliis· ꝛ velut hortꝰ
† ꝟ qui debuistis esse horus conclusus sons siq natus. † ꝟ sapientie. ꝟ infructuosi. ꝟ ꝟ tūc ꝟ imperfectione ꝛ captiuitate. † ꝟ superbia. ꝟ in qua confidebatis.

sabsq; aq̄· et erit fortitudo vra
† ꝟ Symachus· pargamētum stuppe. ꝟ cito cō sumetur. † ꝟ fortitudinis vel ydolatrie. ꝟ omnia nimirum. ꝟ vel eius.

ut fauilla stuppe· ꝛ opus vestrū
ꝟ ꝟ nullius momēti. † ꝟ ab hostibꝫ vel a domino. † ꝟ fortitudo opus vel ydolum· vel hic rusalem in qua ydolum.

quasi scintilla· ꝛ succendet vtrun
† ꝟ quod dominus incendit.

q; simul· ꝛ non erit qui extinguat.

C. .II.

ꝟ venturū ē carne visibile.

Verbuꝫ quo
† ꝟ pbat a natura dignū qđ viderit cui opponat credi. ꝟ intellexit.

od vidit ysaias fi
ꝟ ꝟ i· de iuda ꝛ ihrlm.

lius amos· super iudam ꝛ hie
† ꝟ vbi venit plenitudo temporis misit d· f· f·
† ꝟ in vltima etate.

rusalē. Et erit in nouissimis di
ꝟ ꝟ predestinatus a deo· agnus occisus ab origine mundi.
† ꝟ quē quasi lapidem vidit daniel abscisum de monte sine manibꝫ ꝛc.

ebus ꝑparatus mons domus

¶ Velut querꝰ cus. ꝛc· Sic a quercu aridate concussa defluūt folia· et sicut ortus non valet proferre fructus herbaꝫ nisi irriget aqua. Ita vos nisi habuerimus folia verboruꝫ dei q̄ nō marcescūt· ꝛ aquā spūalis intelligentię nō poteritis bona operari· sed omnes labores vestri aridate ꝺ figent.

¶ Vsq; hodie iudei legentes scripturas sctās therebintus sunt· vel querꝰ secundū symachum· vel ficus secundum euangeliū in qua dominꝰ poma quesiuit et non inuenit ꝛ eterna aridate damnauit. Ipsaꝫ folia et pompam verborum tam amiserūt. Ortus quoq; irriguus scz scientia scripturaꝝ· vel paradisus· alia littera diuersaꝝ arborumꝫ quia sine gratia spirituali nec olera afferūt que infirmꝰ mäducet

¶ Vt fauilla. Alegor. ut. Mora. Hec omnia de contrarijs dogmatibus possunt accipi: quia et magistri et discipuli pariter sunt periturī ꝛ opus eoꝝ abas ignis.

C. .II.

¶ Verbū quod vidit ysa. ꝛc. In pma visione pdicationē pspera promittūtur. Restituam iudices tuos vt fuerūt prius. ꝛc. In ista post pspera: aduersa nunciant. Ecce dñator dominus exercituꝫ auferet a bilim ꝛ iuda validū ꝛ fortes ꝛc. Ergo iuxta hebraicū ꝛ in illa et in ista nō contra iudam ꝛ ihrlm intelligendū est· vel p iuda ꝛ ihrlm vt voluere lxx· Sz scōm symachū de iuda ꝛ bilim i q̄ possunt lęta ꝛ tristia ptineri. Et notandū qꝫ ibi visionē vidit· hic verbū qđ erat i principio· a ꝺ· Et in illa iudęs cōminans: venit ad salutē gentiū· i ista aūt a gentiū salute in sapiens: punito israel et vtroq; pariete credentes i ecclesiam congregat.

¶ Quādo hec fiant ondit cū verbū fiet caro qđ vidit· i· intellexit ysaias cetera ci ꝟba audiūtur nō vident· te hoc dictū ē. Sup terzā visus ē· ꝛ cū ho·c·e· te hoc subdit. Et erit in nouissimis diebꝰ ꝛc.

¶ In nouissimis di. De quibꝰ iacob dixit filijs suis· Cōgregamini vt annūciem vobis qđ futurū sit in nouissimis diebꝰ. Et paulo pꝰ. Nō te fiaet princeps te iuda: donec veiat cui promissū est ☩. In iob. Nouissima horaꝝ ē in q̄ scz lapis abscisus te mōte sine manibꝫ crescit i mōtes magnū.

¶ Mons. Mōtes angeli· apphetę apostoli martires· ꝛ aliq̄ miraculis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

iudeorum respuit: obedientiam euangelij cõmendat.

¶ Holocaustа arietum ꝛc. Vltimã templi destructionem indicat: quę imperpetuum perseuerat. Post babilonicam enim captiuitatem a zoro/babel templum edificatum est. Et in eo diu sacrificatum est.

¶ Allego. Holocaustа arie. ꝛc. Potest ꝛ de illis accipi q̃ cũ dei ꝑcepta despiciant: volunt illum multitudine sacrificioꝝ placare: ꝛ peccandi licentiam emere. Vel qui rapinam ꝛ auariciam altari offerunt: ꝛ pauperibus tribuunt.

¶ Nolui. Pretexto ytens ostẽdit se nunq̃ iudeoꝝ sacrificia amasse: sed ꝓpter significatũ ad tempꝰ sustinuisse: ꝛ vero sacrificio impleto: ꝓ nihilo reputasse.

¶ Cũ ueneritis. Hęc sacrificia nõ q̃/simt: deus quasi indigeret: sed ne dęmonibus immolarent: ꝛ vt per carnalia ꝛ typica ad spũale: ꝛ verum sacrificiũ faciliꝰ peruenirent.

¶ Qui quęsiuit. Iudaĩ hoc hebdomẽte qui post xp̃i passionem putant legẽ esse seruandam. Iudaĩ hoc ecꝫ loci qui isra/elitico tm̃ generi cultodiendã decernũt.

¶ Neomeniam. Festũ nouę lunę qđ celebrabant in principio mensiuꝫ. Neos nouũ mene luna: vñ Buccinate domino in neomenia tuba.

¶ Iniqui sunt cętus uel. Quia spũales hostias non offerunt: vnde. Sacrificium deo spiritus cõtribulatus.

¶ Odiuit aĩma mea. Antroposphatos. Non q̃ animaꝫ habeat: sꝫ nõ loquit/ur more q: oino odiat.

¶ Laborauit. Symachus. Defeci miserans: quasi non potui vltra misereri: ꝛ post sernos filium occidistis: sicut illis osee. Perdidio tua israel: tantum in me est auxilium tuum qđ est. Pereas israel qui nõ tuo merito sed meo tm̃ saluaris auxilio.

¶ Manus uestre san p. Prophetaꝫ tandẽ dñi coꝫ vñ. Implete mẽsurã patrũ vrꝝ. Illi interfecerũt ꝓphetas: vos iugulate filiũ ꝑsalmus.

¶ Vtendum est hoc testimonio contra eos qui cum quotidianis operibus sanguineas manus habeant: in oratione dies noctesq̃ inuigilat.

¶ Lauamini. Quasi hoc odiui: placꝫ veritas euangelij. Lauamini sanguine christi aqua baptismi. Vnde estote: postea manentes in innocentia vitę. Baptismus enĩ solummodo potest esse in remissionẽ peccati. vñ de. Nisi quis renatus ꝛc. ꝛ alibi. Ite docete omnes g. b. e. i. n. p. ꝛc.

¶ Dirdo ꝓcipuus. Non sufficit lauamini nisi adiungatur mundi estote: vt post lauacrum aquę cordis habeant puritatem. Beati enim mũdo corde q. i. d. vi. Habita autem cordis puritate: de membris suis debent malum auferre: non solum in conspectu hominum sed etiam in conspectu dei cui nichil potest celari. Qđ autẽ adiungitur. Quiescite agere peruerse illud euangelij sonat. Ecce sanus factus es iam amplius noli peccare Recedens ergo a vicijs discat bonum: quęrat iudicium: oppresso subue/

ſ vnguam.

gnoꝝ et hyrcoꝝ nolui cum

ueneritis ante conspectum meuꝫ

ſ quasi lex ſpũalis est.

quis quęsiuit de manib⁹ vestris

ſ sic

hęc vt ãbularetis ĩ atrijs meis ?

ſ ergo.

Ne afferatis vltra sacrificiũ fru

† ſ mutile.

† ſ qz. ſ vestrum. † ſ quia nõ pura intebnę.

stra. Incensũ abominatio ẽ mi

chi Neomeniaꝫ ꝛ sabbatum: ꝛ se

ſ enchenia iubileum † ſ nõ sustinebo amplinequia iniqui sunt cętus vestri.

stuitates alias non feram. Ini

† ſ neomenias. † ſ non meas.

qui sunt eęꝰ vestri: kalẽdas ve

† ſ non meas . † ſ qz male vrmini.

stras: ꝛ solẽnitates vestras odi

ſ supradicta.

uit anima mea: facta sunt michi

† laborare me fecistis. † ſ exspectans vestraꝫ conuersionem.

molesta: Laborauit sustinens: ꝛ

† ſ qđ faciebant quasi imitantes moysen qui orabat cõtra amalech eleuatis manibus.

cũ extenderitis manꝰ vras: auer

ſ respectu mie' † ſ iniquis. † ſ etsi vel iõ.

taꝫ oculos meos a vobis. Et cũ

multiplicaueritis orationem non

ſ quare: qz. ſ opera.

exaudiã. Manus enĩ vestrę san

† ſ peccato, vnde libera me de sanguinibus. ſ lacrimis penitentie. ſ facite dignos fructus penitẽtie. † ſ ne recidatis ſ in nocentia vite.

guine plenę sũt. Lauamini mũ

† ſ auferte malũ hoc nõ lauamini. † ſ opus

† ſ si cogitatis saltem ne perficiatis.

di estote. auferte malũ cogita

† ſ iniquarum. ſ non meorum. † ſ quia abominatio est michi.

tionũ vestraruꝫ ab oculis meis

ſ vos baptizati. ſ declina a malo ſ fac bonũ

Quiescite agere peruerse. Discite

ſ hoc modo. † ſ a sapientibusqui oꝝ est iudicare: vnde salomon sapientiaꝫ postulauit ad iudicandũ populũ.

bñfacere. Querite iudiciũ sub

ſ violenter. † ſ id est iudicio subuenite si eius causa bona est: qđ dicitur: ne pareas pauperi in iudicio. † ſ ideꝰ pauperi.

uenite oppresso. Iudicate pupil

† ſ a violẽtia . ſ in iudicio † ſ cum hec bona fecerimus. ſ contra me in iudicium.

lo. defẽdite uiduam: ꝛ venite ꝛ

† ſ quasi ingratum. ſ si non remunerabo.

† ſ qui nõ mentur. † ſ quasi si hec feceritis

arguite me dicit dñs. Si fu

erint peccata vestra vt coccinum

ſ vnde asperges mẽ domine ysopo: ꝛ alibi vestimenta eius alba sicut nix.

quasi nix dealbabuntur: ꝛ si fue

rint rubra sicut vermicul⁹ velut

† ſ per liberũ arbitrium ſ quasi in vestra voluntate est.

lana alba erũt. Si voluerit⁹ et

ſ obedieritis. † ſ virentium vel presentis: vt saltem iudei presentibus imitari obediant-

audieritis me bona terrę ꝓmede

ſ vindictam.

tis. Qđ si nolueritis: ꝛ me ad ira

ſ sic.

cũdiã, puocaueritis gladius de

† ſ quasi de veritate ne dubiteris.

† ſ verbum patris vel prophete per quẽ deus loquitur sua secreta cuius sentẽtia permanẽt⁹ peccatis non mutatur.

uorabit vos: qz os domini lo

† ſ admiratiue. † ſ nõ tam opere q̃ mente recedendo a deo.

cutuꝫ est: Quo facta ẽ meretrix

ſ olim ſ veri.

ciuitas fidelis: et plena iudicij:

ſ tanquã in domo sua.

Justicia habitauit in ea: nũc aũt

ſ qua ꝓpheras: ꝛ dñm ꝓphetarum occiderunt. † ſ vere vbi iusticiatibi homicide: qz argentũ ꝛc. ſ eloquia diuine scripture in fodes prauę doctrine ſ. harum et pharisęoꝝ.

homicidę. Argẽtum tuũ versum

mat: pupillum viduamq̃ defendat. Si autem hec fecerit peccata quę prius in modum coccini sanguinea fuerunt dimittẽtur: ꝛ opera sanguinis in veste domini mutabuntur quę de agni vellere cõfecta est quẽ sequunt⁹ in apocalipsi qui splendent candore virginitatis.

¶ Discite benefacere. Non cõsilii naturę: virtus est discẽda ꝛ inimica: vnde hiesus filꝰ syrach. Desiderasti sapientiam: serua mandata: ꝛ dominus tribuet tibi eã. Et ysa. Omnis qui non didicerit iusticiã superiorem veritatem nõ faciet: discenda ẽ ergo iusticia ꝛ magistrosq̃ terenda sunt limina.

¶ Querite iudi. victimas iudeoꝝ euãgelica succedãt mandata. Pupillis ꝛ viduis paudetur: ꝛ seruari de cõiugibus et liberis martires ad bella procedant.

¶ Ut coccinum. Idem ẽ cocco ꝛ coccinum: ꝛ vermiculus grande salucet peccatum: vt homicidium et adulterĩa ꝛc. Qđ autẽ per lanam significat purgatio sęc ꝛ ablatio peccatorum.

¶ Quasi nix. Qui frigidi erant cõtra ardentia vitioꝝ. Et velut lana: quia mollitia ꝓtra frigus perfidię.

¶ Lana. De ouibus fiat vestis christi: vt de quotquot baptizati estis christum induistis. Et alibi. Induite dominum qz bis sicut vestimento induimini.

¶ Si uoluerint⁹ ꝛc. Liberum arbitrium referuatur: ut nõ ex peccatoꝝ meritis pro singulorũ mentis promissa vel pœnas sequi probetur.

¶ Terrę. Cũ cętera elementa sint mota: tranquilla tamen stat. ꝰ per significat solidatas ꝑ ne bñdictus.

¶ Gladius. Babylonios: ꝛ romanos: vel vt. pestilentia sęc mortalitas: fames: pœna eterna: q̃quid enĩ affligit gladius dei dicitur.

¶ Quomodo. ꝛc. Hęc ad tpa ꝓphe: sed spẽ aliter ad incarnationem xp̃i referunt: qui penitus recesserunt a deo barrabam eligendo: filiũ deo occidendo: vnde admirans ait: Quo ꝛc.

¶ Ciuitas fidelis. Ier. addiderũt syon ꝓpter manifestioꝛ sensum. Syon mons ẽ in quo irlm cõdita est. Sed postquã a dauid capta est ciuitas: appellata ẽ ciuitas dauid: in qua sancti viri fuerũt dum habuit tabernaculũ dñi. Et postea templũ: qđ nathan ꝛ alij ꝓpheraverũt: ꝛ super choros asaph: ꝛ ydithũ ethã eman: ꝛ filij chore ꝑstitum sunt: vt paulatim ad sacrificijs victimaꝝ ad laudem dei transiret religio.

¶ Mor. Fia fidelis ꝛ plena iudicij dñi deo obedit: dẽ in ea habitare: q̃ iustificas iusticia: Si aũt a deo recedit nõ loco sed merito habitat a malignis spiritibꝰ qui sunt homicide animarum.

Justicia. Justicia in hebręo sedech: qđ magis iusti significat: vt intelligamus dñm ꝓmoratũ in ea de quo. Justus aũt quid sentiat: qđ ẽ eschede P oolibam significat: qđ interꝑtat tabernaculũ: vt tabernaculũ meũ ꝛc.

¶ Argentum. ꝛc. Clari salicet ꝛ lucidi ad vicia sunt reuersi. Argentũ

indicij hec accipi. Cum omnis creatura in cōspectu dei humiliabit᷑ z nihil se esse sentiet companione eius.

¶ Domini exercituum. Vbicunq; de victoria vel vidicta dñi loquitur: dñm exercituū cū ꝓmemorat: ne dubitemus de eius victoria: cuius tanta est potentia.

¶ Cedros libani. Vor dñi ꝓfingētis c-z vidi impiū superaltatum z ele-sicut cedros libani-et trāsiui z ecce nō erat.

¶ Sunt tamē cedri boni odoris qui cum aplo dicere pñt chri/sti bonus odor sumꝰ vnd. Cedri libani qꝫ plātauit ꝛc. et alibi. Ponā i terra cedrū et buxum.

¶ Libanus mōs est phenicis regionis-cedros habēs excelsas super omnes arbores basan. Regio arabie cui rex og imparauit quercus hȝ glandiferas-qui olim est porcorū nō hominū. Per cedros libani: de nobilitate iudeoꝝ libani? eni cādidatio. Per quercus basan que ig nominia interꝓ: qui i ceno libidinis volutātur: accipiunt-quorū fructus ꝓnonum olim est-nō hominum

¶ Mōtes excelsi. Pro varietate virtutū-alij bonorū mōtes-alij colles appellātur. Pro diuersitate viciorum alij impioꝝ montes-alij colles-quibus dicitur. Ego inducam super uos gladium.

¶ Et super omnē t-Ad litterā. Venientibus romanis-z turres-z muri fuerūt cersi sunt. Alle-Oꝝ qui vita z virtutibus eminebant vel ꝑminere debebant-i die illa subuertentur.

¶ Turris vel ad mutationē vrbis vel ad speculam fit. Hāc cōputatis sumptibus debemus edificare omnes. Sed si supbierit-cadet sup eum a quo edificata fuit-sicut illa in siloa vel hierusalem que .xviij. homines interfecit

¶ Muri ecclesie-sapientes viri z omni rōne firmati-ne dogma puersum pualeat veritati-vñ ad ieremiam. Sup manus meas tepinti murū tuū.

¶ Naues. Habuit iosaphat naues quas mittebat in tharsis: sꝫ ptrie sunt in aliogaber. Hūt z salomō naues que ibāt in tharsis z reuertebant cū argēto z auro-z eboze z simijs. Sꝫ qz vtrōq; peccant-alius voluptate gentiliū fēmiaꝝ-ali? regis samarie societate-vterq; ad ydolicos referēt-z hi reticos-in quibꝰ fulgur tñ eloquētie z sensus diabolica arte ꝓstructus-et sermo mortuus-qd significat in eboze-z si militudo hūane rōnis quā veneramur in simijs. Vñ. In spū vehemēti c-n-t. Sūt z naues bone de q/bus dicit. Qui descendunt mare in na-ꝛc.

¶ Tharsis. Cuiuslibet maris-Hebrei ei quodcūq; mare tharsis appellāt-z qualcūq; congregatōes aquaꝝ maria. Iuxta illd congregatōes aquaꝝ a-m. Sicut narrat iosephus aduenientibꝰ romanis q in portibꝰ erāt ꝓpre/bēli sunt z naues eoꝝ succēsę.

¶ Hebrei putāt lingua sua mare ꝓprie tharsis appellari. Si aliter dicatur: sirum est.

¶ Incuruabitur ſ. Allego. Humanꝰ sermo rōnabilis videt-si ñ sit vanię scētie ꝓpatus. Cū aūt mēdaciū veritati qſi stipula igni apꝓpiquauerit: vorat z deperit z dogmata falsitatis q̄ idola vocant ab eo quoq; q̄ ꝓfecta erāt: penitus ꝓterentur.

¶ Et idola penitus. Hoc ī captiuitate chaldeoꝝ qñ indeoꝝ idola cōminuta sunt z i babilonē aſportata metalla. In vitia enim captiuitate nō legit indei idola coluisse. Jō ꝓmitti de vtraq; z de die iudicij cū dicat. hoc ſpaliter ad priorē referendū est.

¶ Be. Edificauit salomon rex in hirlin altaroth-idolū sidonioꝝ ꝛc. vbi ni fallor onditur. qz salomon nūquā pfecte ꝓnitu/it: qz idola q̄ edificauerat nō celeuit.

¶ In die illa. Allego. ꝛc. Argentū eloquētia-auꝝ: sapia: q̄ a dño dant boibus vt seruiant deo z de deo loquant. Illi vero abutunt idolorū filiatione. Vñ. Dedi eis argētū z auꝝ. Jp si vero inde operati sunt baal. Cum ergo ds pteritus primū in spelunca pectoris sui idola ꝓdident z i noxiorum terꝝ absco/dent: nō audēs ꝓferre qd male finxit: sc̄dus ꝓfectus ē vt ꝓficiat z i se cē ñ patiat

¶ Ut adora-tal. Nō in re. Sed sicut talpe simulacra gentium oculos hūt z nō vidēt. Et sicut vespertiliones q̄ lucē fugiunt cęca ei sunt. Sic oia dogmata veritati cōtraria quib; ꝓtectis-i grediūtur q̄ ꝓtectā in fissuras petraꝝ et in cauernas-ſ-vt nō i puluere z vili luto: ſꝫ in firma rōne versent et inueniant sibi diuersa virtutum foramina-quib; ad veritatem peruenitur.

¶ Quiescite ergo. Qz hec eucient nisi q̄escatis. Q-e-ne seniatis in ꝑm qui purus homo videtur-qz spirat narib; z viuit sicut alij homines.

¶ Excelsus repu-Excelsus super omnes gentes dñs. Et ipe fundauit eam altissimus. Hebreum tamen excelsum significat-nō excelsus. Jpe est enim ipsa altitudo non tantummodo altus.

¶ Ecce enim. Ducuſq; de iudicō dici putant-quod sequitur de captiuitate ventura-quā alij ad babilonios-alij ad romanos referunt. Sꝫ melius est cuncta referri ad passionem christi postquam omnes gratię dona tiones a iudeis ablate sunt. C .III.

¶ Omne robur panis. Allego. Diuina scriptura quando attritione expositionis indiget-abus est. Quando facile et sine labore sumitur: potus. Hanc abstulit deus iudeis et dedit gentibus. vnde. Auferetur a nobis regnum dei-z-d-g-f-f-e-et alibi. Mittam famem i terram nō famē panis neq; sitim aquę sed audiendi verbum dei.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

effulserunt. Colles: minores a maioribus lumen accipientes. vnde. Salies in montibus-trāsiliens colles-z alibi. Montes in circuitu eius. ꝛc.

¶ Et super col. Super omnes sanctos-q: ꝛ plenitudine eius omnes accipiunt (ꝛ quibus. Mōtes i circuitu ei⁹) q a monte ꝛpo mōtes dicūt.

¶ Domum dei iacob. Quod iō dicitur vt vetus testamētum sus capiamus-nō secundū manichēum aliam quam domū iacob quęramus.

¶ Vias su. Quas alij triuerunt. Dominus quoq; ascendēs in montem docebat discipulos suos. Prius ergo discende vię post ambulandum i semitis.

¶ De sion. Nō de sina petra: sed de mō te sion in quo hierusalem-in qua templū et religio dei. Dominus quoq; in templo docuit q non oportuit ꝓphetaꝫ mori extra hierusalem.

¶ Ler et verbū. Sicut supra verbuꝫ et legem simul posuit vt principes audirēt verbū-legem ꝑ sua re peperit. Qui enī fecerit legem: perueniet ad verbum dei-exibit ler de verbo quasi de fonte vt alios irriget.

¶ Et conflabūt gladios suos. Omne studiuꝫ bellandi vertetur in pacem-quod incarnato domino a pte factum ē-tanta enim ante eum in orbe discordia fuit vsq; ad vicesimum annum octauiani cesaris sub quo natus ē: vt non esset de prouincia trāsitus. Eo autem qui est pax nostra nato: qui fecit vraq; vnuꝫ i cuius natiuitate angeli cecinerunt. Gloria in excelsis deo-et i terra p.b-b-u-oia bella cessauerūt-et agricultureę exercitatę sūt.

¶ Spiritualiter gladij mutantur in vomeres et lanceę in falces: cum seditiones discordiaꝫ et irę pellūtur-et duricia cordis vomere i. verbo dei frangitur et spinę viciorum eradicantur: vt semen sermonis crescat-et tandem labores inanuum nostra ꝛ māducemus in tempore messionis scilicet mortis

¶ Domus ia. ꝛc. Post vocationem gentium ꝛ ostensionem montis dei inuitat populum suum qui est de iacob: vt exiens de tenebris infidelitatis: fulcipiat lumen christi.

¶ In lumine. Dum lucem habetis credite i lucem. Accedite ad eum et illuminamini. ꝛc. Quasi qui male agit-odit lucem: sed venite mecum ambulem⁹ in lumie dñi qui dicit. Ego sum lux mdi ꝛc.

¶ Proiecisti ei. Postquā erborat⁹ vidit duriciam eoꝝ in spū et subito oculos mentis ad dñm ꝑuertens: aut. Proiecisti enī ꝛc. ꝗsi ꝛ iō boꝛtandi. qz peccasti ꝛc.

¶ Quia repleti sunt ꝛc. Romanis-s. eiicientibus iudęos-in iudęa habitauerūt alienigenę. vñcunq; adducti a tito ꝛ vespasiano. ꝯteris pāpibꝰ. Vel pusquā a babilonijs vastarēt. hec ꝓmiserūt sub impijs regibꝰ.

¶ Ut philistium. Philistium q hodie palestini qꝝ. p. litteram sermo hebreus nō habet: ꝗ p ea philistim greco vtitur.

¶ Pueris a. ad. Vicio ꝛ significat libidinē in iudęa gentes. Greci enim ꝛ latini diu hoc vicio laborauerunt: sed sub constantino imꝑatore ꝛ chorusante cuāgelio: cū ęteris ꝛ leta ē purpurinido hoc.

¶ Allego. Pueris alienis-vel fatelitib⁹ dęmoniū. Hāt enī pueros sicut et rp̄s-q dicit. Pueri mei quos dedit michi dñs.

¶ Repleta ē ter. ꝛc. Et romano ꝛ tu ꝛ auaricia suggillat. Grece enī et latine testant⁹ historię nichil vtraq; gēte auaritie esse. Inꝺ ydola auaricia ꝺemnat. Vñ aut. Auaritia quę est ydolorum seruitus.

¶ Equis et innumerabi. Et hoc cōtra dñm q̄ multiplicari curuus ꝑbuit et equos. hoc enī alialia data sunt ad adiumandaꝫ non ad superbiendā. vñ et iumenta dicuntur.

¶ Allego. Fallax equus ad saluten. et alibi. Equū ꝛ alcēo rem vexit in mare.

¶ Opus m. Allegor. ꝛc. Dñe dogma ꝑtranꝰ veritas. Adorat opa manū suarū. ꝛ incurvat hō colligatus a diabolo nec erigit nisi a dño. sic mīr cuāgelica quā alligauit sathanas.

¶ Incurvauit se. Vbi quōdā templa ꝛ fligio dī: ibi statua adriani. ꝛ ydolū iouis. vñ. Cū videmus abolitionē desolatō mīs stātē i loco sctō nr.

¶ Nō ergo. Nō maledicat ylatas sed bñdicit. qz impcat⁹ quod iustum est. et omne iustū bonum ē Sꝫ de romanis melius intelligitur ne

ꝓpha ꝑtra ꝓpin suuꝫ impcari videatur.

¶ Ab eo loco q dām est. Replen sunt iniqtate vsq; ad hāc locū quidam ad iudęos referūt sicut dixim⁹: ꝗs ad romanos cbaldęosq; qui inde is captiuatis: terram eoꝝ incoluerunt. vnde. Et repleti sunt ydolis ꝛc.

¶ Ingredere in p. Allego. Cōfuge ad rp̄m. de q. Petra aūt ꝛ. ꝛ alibi. Petra refugiū crinachꝰ. Abscōdere i fossa humo. in ꝓtectione carnis eius in cruce fosse. vñ. Foderūt manus m. ꝛ. p. ꝛc. A facie timoris dñi. ab ira iudicij. ꝛ gla maiestatis eius. qz veniet cū ꝑtate magna ꝛ maiestate.

¶ Mor. Abscōdere in f. h. Intra i cubiculū ꝛ clauso. h. ora. p. ꝛ. Vel in fossa hu. abscōditur q intra spelunca carnis mala occultat quę cogitat ne per opationem carnis ꝑdeant fotas.

¶ Oculi sublimis. ꝛc. Nec diuitię nec potēcia nec nobilitas quemquam saluabit omnibus superueniet vna captiuitas. Possunt et de di-

ecclesie.

† ꝗ desiderio fidei.

domini i uertice montium ꝛ ele-

ꝗ cto abunde.

uabitur super colles. ꝛ fluent ad

ꝗ incarnatū. † ꝗ plures de gentibus. † spo

stula a me et dabo t-g. † ꝗ pallidus fidei.

ꝗ iudei.

eū † oēs † gentes. ꝛ ibunt popu-

† ꝗ non omnes⁹q; pauciores de iudeis.

† ꝗ non contenti propria salute hortabuntur

semuicem -venite ꝛc.

li † multi ꝛ dicent: † Venite ascen

ꝗ christum. ꝗ oci.

damus ad montem domini. et

ꝗ ecclesiam. † ꝗ uniones populi-i-christiani

per iacob significati. † ꝗ cum fuerimus i do

mo iacob.

ad domum † dei iacob. † et doce-

† ꝗ facilioza mādata quibus gradiamur ad eū.

bit nos † vias suas et ambulabi-

ꝗ artioribus. † ꝗ venire asēdamus.

mus in semitis eius. † quia de sy

† ꝗ vetus-spūaliter intellecta. † ꝗ euangeliu.

on exibit † ler ꝛ † verbum domini

ꝗ primitiua ecclesia que est speculatio et visio pacis. ꝗ in qua religio. † ꝗ super peccatis-pro diuersitate enim meritoꝝ diuersitas penaꝝ erit. † ꝗ gentiles crediturosꝫ qui nō credit iam iudicatus est.

de hierusalem et † iudicabit † gen

† ꝗ arguet-p-corrigēdo-quia dei filiū non receperunt. ꝗ iudeos.

tes. ꝛ arguet † populos mltos. ꝛ

ꝗ ideo.

conflabunt gladios suos i vome

res. et lāceas suas in falces. Nō

leuabit gens contra gentem gla-

† ꝗ sicut ꝓmis-ꝑli enim ꝓelia posteaꝫ nunquā tam grauia.

dium. nec exercebūtur † vltra ad

ꝗ mecum.

ꝓelium. Domus iacob venite et

ꝗ de virtute in virtutem.

ambulemus in lumine dei nostri

ꝗ natura.

Proiecisti enim populum tuum

ꝗ scz. ꝗ cui debuerēt esse similes. ꝗ quondam.

† ꝗ et merito proiecisti quia. † ꝗ iniquitate et dolo.

domum iacob. † quia † repleti sūt

† ꝗ in egipto. vel in terra promissionis. tempore bus iudicū. † ꝗ qui a garuin auim futura ꝓtagunt.

† vt olim. et † augures habuerunt

† ꝗ ler. Alienigene. vnde. alienigene michi ſ-ſ-

ꝗ vel palestini. alia littera. qui huic superstitioni maxime seruiunt. † ꝗ a deo recedentibus. vel gentilibus quos emebāt ad abutēdum.

† ꝗ labidinose.

† vt philistim. ꝛ pueris † alienis † ad

† ꝗ quasi cum abundent diuitijs: cupidi sunt et auari.

hęserunt. † Repleta est terra argē

† ꝗ tū. † ꝗ semper auar⁹ eget.

† ꝗ cupiditatis thesauros. auarus non impletur diuitijs.

to et auro. † et † non est finis † the-

saurorum eius. Et repleta est ter-

† ꝗ victoꝝ vel iudeoꝝ. † ꝗ quia non est dignum numeros quod contra deum est.

ra † eius equis. † et innumerabi-

† ꝗ sbi in curribus ꝛ bi in equis-n-a-ꝛc.

† ꝗ numiam abundantiam sequitur ydolatria.

les † quadrige eius. † Et repleta ē

ꝗ terreni. † ꝗ et. ꝗ statuas-et huiusm odi. ꝗ admirabilis dementia-quid melius quod factum est-an qui fecit.

terra eius ydolis † opus manuū

suarum adorauerunt quod fece-

† ꝗ a dignitate sua-vñ-hō cū in honore esset nō intellexit.

runt digiti eorū. † Et incurvauit

† ꝗ terrenus-infirm⁹ fide-quare hō ab hum o-

† ꝗ qui virtuosus esse videbatur-qz vir a virtute. † ꝗ quia tāta commiserunt. ꝗ alias ne.

se † hō. et humiliat⁹ est † vir: † Non

ꝗ vel tam-ſcōm-lxx-et persona dei-

† ꝗ quia non uis conuerti.

ergo dimittas eis. † Ingredere

† ꝗ tunc dicent montibus cadite super nos-ꝛ collibus operite nos. † ꝗ in speluncis-qō ꝛ factum est-sicut historici narrant.

in petrā. et abscondere † i fossa hu

† ꝗ babiloniorum vel romanorum-per quos deus probauit se timendum ꝛ glorificandum.

mo. a facie † timoris dñi. et a glo-

† ꝗ ꝛ tunc. † ꝗ superbia. ꝗ potentis.

ria maiestatis eius. † Oculi † sub-

† ꝗ vastantibus romanis-vel babilonis.

limis hominis † humiliati sunt. ꝛ

ꝗ nobilitas generis.

incurvabitur altitudo virorum

ꝗ qz nemo ira ei⁹ effugiet. † ꝗ malis būliatis

exaltabitur aute solus dominus

in ea. Si si certauerim⁹ audiam⁹ dñm in ezechiele dicētem. Dabo eis viā alteram de qua. Ego sum via veritas ⁊ vita.

¶ Stat ad iudicandum. Jam quasi iratus nō sedet paratus vni cuiq; reddere secundum opera sua. Vel nō sedet adhuc: vt in psenti iudicet: sed stat cōsiderans ⁊ discernens omnium opera quasi adhuc pnitentie locus est ⁊ spacium reseruat.

¶ Populus qui propter impitiam ⁊ simplicitatem deceptus est adhuc vocatur vt saluetur Non sedet dominus quasi iudicās: sz stat ad iudicandum. Volens populū stare cuius via dissipata est. Contra principes et psbiteros venit vt iudicet dans eis locū defensionis vñ. Vt iustificeris in ser·t· ꝛc

¶ Vos enim depasti. Hiero. Recte hoc fuisse inter senes ⁊ principes veteris populi quod iter psbiteros ⁊ epōs nri tpis

¶ Vineā meam Vineam de egypto trāstulisti. Vinea ei dñi sabaoth, domus israel est.

¶ Quare atteristis populū meū Nostri quoq; principes cum pauperes de lingnētes publice arguant ⁊ cōfundāt dicentibus peccā tibus nec nutū facūt Jn quor domby rapina paupm·tum ec clesiq opes sibi thesaurizāt·ꝛ i delicijs abundāt. Que ad sustētationē pauperū vant ⁊ sibi reseruāt vel propinqs distribuunt·et alios inopiā suas vl suoꝝ diuitias facūt.

¶ Pro eo q̄ elez. Hoc ad vtores scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ precipue·et ad alias quoq; pōt referri·ob quaꝝ delicias ⁊ luxū viri earū paupes et poliabāt. Ne se ergo imunes existimarent a peccato. dicit dñs. pro eo ꝛc

¶ Vox. Pro eo q̄ ele·sunt ꝛc. Corripiūtur aīe que in supbiā erigūtur·ꝛ nō viles

§ male laudādo.

dissipant·Stat ad iudicandū do

minus·et stat ad iudicandos po

§ tandem. § eternum·

pulos· Dominꝰ ad iudicia veniet

† § prophetis ⁊ patr archis·vñ quādo sederit cum senatoribꝰ terre † § apostolis de quib⁹ cōstitues eos p·s·o·t·

cum senibus populi sui·ꝛ prīci

† § o pharisei ⁊ scribe. † § violenter exigendo decimas ⁊ hmoi.

pibus ei⁹ vos enim depasti estis

† § censu vel spū qui soluere nō poterat nec se defendere § doma israel. § innocentis

vineam meam·et rapina paupe

† § est· † § o principes § quasi ideo dampnabit vos in iud cio.

ris in domo vestra. Quare at

§ vel afligitis·alia littera.

teritis populum meum? ꝛ facies

† § orphanoꝝ viduaꝝ † § fame attenuatis· vnde demoliuntur eni facies suas ꝛc.

† § quem timere debetis.

pauperum cōmolitis? dicit do

minus exercituū. Et dixit domi

† § in superbiam. † § Minoes ciuitates·vi ci opida. que in libro hesu tale nominantur.

nus deꝰ: Pro eo q̄ eleuate sunt fi

† § de vicio in vicium· † § in quo notatur superbia·

lię syon·ꝛ ambulauerūt collo ex

§ signis latcinc·

tento·ꝛ nutibus oculoꝝ ibant ꝛ

§ ludendo· § et etiā incessu vidētes allicerēt·

plaudebant·et ambulabant pedi

§ ornate rapina pauperum·

bus suis composito gradu ince

§ vt pro ornatu sit ignominia.

debant· Decaluabit dominꝰ ver

† § quo peccata teguntur·

ticem filiaꝝ syon·ꝛ dominus cri

† § romanis iracundibus.

nem earꝝ nudabit. In die illa au

feret dominus ornamentū calcia

† § lunulas ecclesie ornamēta que a sole iusti cie illuminantur. † § ornamentum colli vl q̄ ad pectus dependens in quo intelligentia mentis·

mentoruꝫ·ꝛ lunulas·ꝛ torques

† § quelibet ornamenta. † § brachioꝝ solicet bona opera·bas accepit rebecca i sponsalibus. † § capit ⁊ in quo est omnis sensus·

ꝛ monilia·ꝛ armillas·ꝛ mitras

† § crinium· que ꝛ cirrones dicūtur. § In quibus discretio notatur † § talaꝝ· tintes armillis·vñ· pes no offēdit·ꝛ erue·p·m·a. isp.

ꝛ discriminalia·ꝛ pchelidas·ꝛ

† § colla·que ꝛ aurī ꝛ argenti terūtur virgulis· sed.cet sensu ꝛ sermone. † § in quibus nisi ei portabat·ꝛ alia odoramēta ·vt timus bon⁹ odor christi. † § ab auribus·

murenulas·ꝛ olfactoriola·ꝛ in

§ He audiamus inducū sanguinis· sed qui habet aures audiendi·a·

aures·ꝛ anulos·ꝛ gemmas i frō

† § de quibus ibant de virtute in virtutem.

† § quibus humeri·ꝛ in quibus opus ꝛ pecto ra·in quibus tentus poteūtur.

te penderes·ꝛ mutatoria·ꝛ pal

† § quibus preceptoꝝ omnia regula stringitur.

liola·et linteamina: et acus·

† § videmus enim quasi per speculū ꝛc·

† § subtilia velamina·

et specula·ꝛ syndones·ꝛ vittas

† § quibus operūtur huēri· § quib⁹ tegimur cōtra ardorem viciorū. § ibi, † § virtutum· § patruerunt ꝛ cor·ci·m·

ꝛ teristra. Et erit ꝓ suaui odore

† § vicioꝝ ꝛ peccatoꝝ· † § aurea § veritatis. § de qua state accicti lumbos vestros in virtute· † § peccatoꝝ quo quisq; constringatur.

§ mendacia.

fetor·ꝛ ꝓ zona funiculus· pro

† § torto ꝛ reflexo. § pro virtute vicium.

§ capitis deturpatio·

crispanti crine calui cium·et pro

† § que eum locum tenet in feminis quē rōale in episcopis. § amissa. † § penitentia luct⁹. † § immenes. § Justicia iusti non liberabit eū.

fascia pectorali cilicium· Pul

§ romanoꝝ.

cherrimi quoq; viri tui gladio ca

§ bellatorues.

dent·et fortes tui in prelio. Et

merebunt atq; lugebūt portę eiꝰ

† § qđ oculis cernimus. § verbo fūditus euersa vel plebs omnino delecta.

ꝛ desolata in terra sedebit.

C. ·IIII·

Et apprehen

dent septem mulieres

† § ebriātur solum qui sine peccato † § cum incurrab⁹ tur alitudo viroꝝ·

virū vnum in die illa dicentes

¶ Linteamina. Hie. Vtlansi vno perfruamur delicijs vñ·ro:·volup·t.p·e·

¶ Mitras. Que primum hic tincti fluentē constringunt.

¶ Teristra. Vestis mulierebus tenuissima· et visui permixta· ydonea·ꝛ inde notat feria ei ⁊ stas d:

¶ Fascia. Qua castigant vbera ne extendāt. Despondi enim vos ꝛc· Et alibi. In egypto māmillę tuę contractę sunt.

¶ Et merebunt. Quicūq; lo ci lumen diabolo dederit et eos· suā omi custodia non seruauerit: lugebūt portę ei⁹ ·ꝛ ablente spōso semp i luctu erit ꝛ cotruēs in pulvere sedebit.

¶ Lugebūt portę. Babylonicos Judices· reges· prīcipes·q̄ solebāt sedere i porta· Vñ· Aduersum me loquebantur qui sedebant i p·

C ·IIII·

¶ Et apprehendent septem·Cū nabuchodonosor Sedechiam regē ⁊ prīcipes medoꝝ ⁊ tribunum ude ⁊ bēiamin captiuauit alie eni·r·tas abducte erant vltra mōtes medoꝝ ⁊ pharū nec postea reuerse sūt)potuit fieri vt mlto plures mulieres remāserint·ꝛ·vij· virus vnū apprehēderit dicēs: Panē ⁊ vestimentū habem⁹ ne sine semie moriamur:ꝛ hoc maledictū legis i curramus scz maledicta sterilis q̄ nō dimisit semē sup terram auferr obprobriū sterilitatis a nobis. Innocetur nomē tuum super nos: vt vir dicaris noster.

¶ Septenan⁹ ꝛ denar⁹ numer⁹ ꝓpt sabbatū ꝛ decalogū iudeis familiaris ē. Cū iuxta ambiguitatē hebrei sermonis quo verbū saba nūc septez nūc plures nūc instrumentū interpretat: hoc loco plures possum⁹ intelligere.

¶ Septē mulieres· Septē dona spūs sancti. Spūs sapiētie ꝛ intellect⁹· spūs cōsilij ꝛ fortitudis·spūs scientie·ꝛ pietatis ꝛ replebit eum spūs timoris dñi. Que mlieres dicunt: q̄ nemo generat deo nisi p spiritum. Et pater quia plura sunt dona cum spūs vnus.

¶ Alle. Septē dona spūs sancti· vij· mulieres sunt. Vñ requiescet sup eum spūs dñi·spūs sapientie ꝛc· Vir aūt xp̄us dicitur; vnde zacharias.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Habent iudei panem·habent et aquas:sed sine fortitudine vel robore. Legunt scripturas;nec intelligūt tenent: mēbranas:sed xp̄m ibi scriptum fugiunt·Et lacte alūntur quasi parvuli·nō solido cibo;qz fortitudinem pderiderunt·infirmi sunt·z olera comedunt adherbarum solidus cibus est·qui vitam sustentat·eos confirmat.

Virum bella. Non est enī aput iudeos:qui pro lege bellet· qui secundum eam iudicet·omnes enī vani et stulti sunt.

Et ariolū. Qui aliquādo vera aniolantur vt balaam·et diuini·v·vrbinm pestilenoz·quoz consilio arcā dñi remissa ē Quasi z veri ꝓphetē et falsi auferentur a iudeis.

Senem. Quez lxx·presbiterz trāstulerunt. Gloria senū canities·i·sapia·de q̄. Canicies hominum prudēna est· Solus abrahā pfēr·i·senex appellatus est: q̄ pauciorib annis q̄s multi ab adam vsq; ad se vixit· Roboam p didit regnū:qz pfbteros audire noluit.

Principē·i·q zc·Allego· Princeps penitēcie·z eoz q̄ salvant per pniam xp̄s caput est. Vñ dicit· Si quinquaginta vir iusti inuenientur in ciuitate·saluanda sit· Jubileum quoq; quisquagenarius significat·cuius xp̄us est princeps sicut sabbati et aliaz solennitatū vnde. Dñs est filius hominis etiā sabbati Penitētialis psalm? quinquagesimus ponitur·Miserere m·d·

Per quinquagenariū a parte totum itellige. Per hoīes principes intellige ablatos·z iō non est mirū si aput eos omnis dignitas perit q̄/bus non cōcedit' beati potestas.

Prudentem. Doctorē vel auditorē. Primus ei beat? est:q̄ sapiēs ē· Scōs qui sapientem audit.

Prudentem·lxx·Auditorē. Qui in ecclesia necessarius· Vñ sacerdotalium pstitum sunt: qui discernerēt quo spiritu prophetę loquerentur.

De architectis Ipse christus fabri filius dicitur·z in paralipomenō vallem artificum legimus· Jbi quippe erant artifices quos non in fabrica sapientia:sed humilem christum sequebātur. vnde·Ego sum minimus apostolorum.

Et dabo p·Cum cetera in persona sua dixisset:subito inducit dñm loquentē p maiori autoritate·

Dabo·p·zc·Talis fuit roboam qui secutus ē pfilia inuenū cū·rl·annoz regnū accepisset. Salom ō aūt·xij·annoz·nec iñ iuuēis dict? est:qz sapiens. Daniel quoq; añ iudiciū puer·postquā iudicauit:senex plbr dict? est:qz sapiens· Jñ aplis Ep̄s nō dz elegi neophitus:ne supbiat sicut diabolus· vnde Videbā sicut fulgur satban de celo cadentem.

Effemi·lxx· Illusores· Quales scliz illuserūt pcubine lenitg ingabaa effeminati delicioli fracti in famina· Alleg· Magistri quoq; pfi illusores sunt q̄ verozāt pplm dei sic escā pāis·z puerse scripturas interpūt

Sic z in ecclia ꝓpter peccata pfi auferunt' boni principes· religiosi rectores·pfiariq·z prudētes. Cōsurgit puer ꝓra senem·nullaq; odo honoratur· Sanctus ecclesie status confunditur.

Apprehēdet. Ad litterā· Dū iudā romanoz obsidione clauderent'i tres partes diuisi erāt. Alq; plum arceniq; tenebāt. Alq; supiosē partem ciuitatis·alq; infernosē·z quos nolebāt sibi pficiebāt eū vernaculos patrū suoz dicētes· Vestimentū tibi ē pncepsi nostre· Ruina autē hec sub manu tua·hoc ē·vestrū babes·z vestimē· tū·princeps e·n·dum mō a fame eruas nos z ruina nostra no sustentetur auxilio.

Respondebit Nocnō ē in hebreo sed ve·lxx·hoc addit' Sedm hebrēos enim sic iungit' Jn die illa dicet nō sum in·zc·

Nō sum. Non statim malitia/dinis iudicō accēdemus:sed electa de pri cipa tū mensurā nīz nouerim?:qz tm? pbis resistit·humilis a utēd·g· Mīti existentes·z nudi·cū nec spūales abos necessi tunicaz habeāt·alia vestimēta pmittunt z alumomā·z vicerosi se esse medicos/cant non tunēces q dz· Ne queras vndefieri:ne forte nō possis auferre imitatos.

Ruit enī hierusalē. Et plona ꝓphetę· Quasi· iō nō inuenīet qui velit eos subuehere·qz dīm blasphemauerūt dicētes Demoniū habes·et hmōdi.

Quia lingua. Quātus romāi qui tum ad se ꝑ tributo qd negebat' in obsidionē venerunt:tū ꝓpter meos domini causa fuit·

Agnitio. Agnoscent propter peccata hoc contigisse vel ante oculos mentis semper peccata sua habebunt.

Et peccatū. Voz· Peccatū suū sicut sodoma predicat nec abscondit:qui peccati sui exemplo tanquā fetore alios corrumpit.

Vę animę eorū. Lxx· Vę animę eoz qm̄ cogitabāt pfilium pessimum ꝓtra semetipsos dicētes: Alligemus iustū qm̄ inutilis est nobis.

Populū m·zc· Laucam? ne sim? exactores ꝑ·ne iurta impūs pburiū matronę z mlieres sint nī seuat? q̄ dñentur i eccliis·z te sacerdotali gradu fauor iudicet fminarum·

Et uiā·g·t·zc· Vñ ieremias· Interrogate q̄ sit via bona·z ambulate

§ vt nemo possit resistere hostibus visibilibus siue manifestatis·qui usq; hodie seuiunt.
† § quia romanos iudices post captiuitatē habuerunt.

fortem et virū bellatorem·et iu
§ tam non est prophetā z nos ñ e·a·
dicem z prophetam· et ariolū·et
§ monibus. † § quinquagesimū caput accipiant leuite ianitores.
senē principē super † quiquaginta
§ qui sola vultus reuerētia solet honorari.
† § vt in consulte omnia precipiant..
z honorabilez vultu·† z ꝑsiliariu
§ principem artificum·vt fuit beseleel.
† § quibus perditis omnis edificandi gratia ad ecclesiā translata est·vnde·sicut sapiēs architectus fundamentum posuit· † § qui·s·eyer citatus fuit in lege·z euāgelio.
et sapientem de † architectis z ꝓ
† § his ablatis;quos dederam.
dētem eloquij mystici. Et dabo
§ monibus non etate. † § ve cuitatis cuius puericeps iuuenis est·z pncepa mane comedit.
† § laicum fluxi imbecilles
pueros † principes eorum·z † ef
† § tunc. † § vb; non est gubernator; eorum populus.
feminati dñabuntur eis· † Et eoz
§ contra.
ruet populus·vir ad virū·vnus
§ contra. § quē debet diligere sicut se metipsum.
§ sine rōne.
quisq; ad ꝓximū suū· Tumul
† § etate vel moribus. † § genere vel vita.
tuabitur † puer contra senē·et ig
† § alii alios·non cōmuniter eliguntnobilis contra nobilem· † Appre
† § etā. § vernaculum.
hendet enim vir fratrē suum † do
mesticum patris sui·et dicet·Ve
§ ideo.
stimentum tibi est· princeps esto
§ penuria. § defensione.
noster· ruina autem hec sub ma
§ electus in principem.
nu tua. Respōdebit in die illa di
† § solus christus sanat contritos corde·z alligat contritiones eoz. † § non sufficio mederi vulneribus vestris.
cens· † Non sum medicus·z i do
† § qui sufficiat michi z vobis.
mo mea non est † panis neq; vesti
§ ergo.
mentum· Nolite me constituere
§ sine auxilio.
† § bentamin. § ipsa ciuitas.
principem populi·Ruit enī † hie
§ iudea pronuncia. † § ideo·
rusalem· et iudas concidit † quia
§ possum destruere templū hoc manu facta·z ē
§ crucifige cru·e· Bāgus eius super nos z su
per filios nostros.
lingua eorum· et adinuentiones
§ manifesta. § ad iram.
eorum contra dominū vt puo
§ respectū misericordie·
carent oculos maiestatis eius·
§ qz. § quia christū in carne vidētes credere
noluerunt. † § quādo positi in miseriaz
nolsent se propter morte filii dei hoc sustinere.
Agnitio vultus eorum † respōde
† § polluti sodomitico vicio.
bit eis·et peccatum suum † quasi
† § clamāte crucifige cru. § inuerecunde.
† § secunda post naufragiū tabula est impietates ablcondere.
sodoma † prędicauerunt † nec ab
† § ergo. § non solum eospost.
sconderunt· † Ve animę eorum·
† § quasi merito suo punientur. † § pro peccatis. § sua·
† quoniā † reddita sunt eis mala.
† § lectores iusticiā domini laudate· † § christo·cui iudicii est datum. † § iuste iudica nt.
† Dicite † iusto qm̄ bene· quoniā
§ mercedē. § que seminauerit hō hec z metet
fructum † adinuentionum suarum
† § impius. † § bene·qz·ve impio in malū· qs semper daret. § tendenti.
† comedet· † Ve impio in malum
† § qui principem suū romane potestati tradidit;ipse subiacet ei. † § operationā.
† Retributio enim † manuum eius
§ a dño. † § bene quia. § verba domini.
† § scribe z phar·exigentes primicias decimas qui docere debuerant. § non doctores·
fiet ei· † populum meum † tracto
† § comm·vel ipsi effeminati.
res sui spoliauerūt· † et mulieres
† § quasi ne credatis eis·qz populo meus.
† § oleum peccatoris nō impinguet caput m.
§ sacerdotes adulantes eisq; quibus accapiūt.
dñatę sūt eis· † Dple meus † qui
† § blandis verbis.
beatum te dicunt·ipsi te † decipi
§ ne laudes hominem in vita sua. † § recti tudinem operum.
unt· et † viam gressuum tuorum

dixit·hic vero quod cogitauerat allos interrogat.

¶ Et nūc ostendā vo. Quasi·q; nō vultis rīdere ego rīdebo p vobis.

¶ Auferā ꝛc. Vt scs q̄ deū nō senserūt p bñficia: lentiāt per supplicia vel ideo minatur pnam·vt conuertātur ad pnitentiā.

¶ Et nubibus·m·ꝛc. Que sub bestia (quia omnes ydolatre erant) rubus an nis ꝛ sec mēsibus nō pluerunt·ne pro vuis afferrent spinas: sed pro ariditate rogarēt eum qui dat imbres virtutum. Vñ. Ponam vobis cēlū ferreum ꝛ terram eneam·et alibi. Erit cēlum super caput tuū ereū ꝛ terra subter te ferrea.

¶ Et nubibus mandabo. Hoc post ascēsionem domini·quādo nec prophetas habuerunt ꝛ apostolos repulerunt·de quib dicitur. Qui sunt isti qui vt nubes volāt.

¶ Domus israel ꝛc. Ergo diuisum ē regnum decem tribus israel dicte sunt·due autem iuda in quib reges de iuda regnauerunt. Eaz viri germen delectabile deo q; apud eos erant sacerdotes·leuite·vir. ī ligiosi·qñ hec ysaias loquebatur·vel quia christus ex eis natus est.

¶ Et ecce clamo·ꝛc. Vel clamoꝛe pro iusticia fecerunt quia xp̄m interfecerūt·cuius sanguis clamat ad dominum de terra. Vñ. Vox sanguinis fris tui a·c·d·t·

¶ Ue qui coniū gitis. Hoc spēaliter ad iudeos·qui auarissimi. Generaliꝫ ad omnes auaros q̄ alio rum necessitatē·suam faciunt voluptatem.

¶ Ue qui coniungitis. Contra hereticos hec dicūtur·qui domos domib⁹·i·dogmata dogmatib⁹ piis gūt·siles viro stulto·q̄ edificauit domū suaz sup arenā. Cōiungūt aūt noua veteribꝰ donec deficiat terrasensus scilicet ꝛ sermo būanus.

¶ In auribus. Prophetā·quasi hec verba interioribꝰ auribus audiui que sunt domini exercituum.

¶ Nisi domus ꝛc. Pōpa·s·ꝛ structura hereticoꝝ verboꝝ·ꝛ dialetica argumēta·Agricultura quoq; ꝛ edificatio hereticoꝝ eradicabit. Et de

† tanquā inculta

vt faceret vuas·et fecit labru
† quia pro bonis mala reddit·hoc iudicium
stas: † Et nunc ostendam vobis
subiicit.
† cui nemo resistit. † non aliuo.
quid ego faciam vineę meę. Au
† † auribus angeloꝝ. † transeamus ab his se
dibus. † gentibus.
feram † sepem eius·et erit in direp
fidē ē·sed repentino confirmatio est.
tionem·diruam maceriam eius·
† relinquetur vobis domus vestra deserta·
et erit in conculcationem·et po
† † falce verbi di·ꝛ cū peccauerit nō corripietur
nam eam deserā. Non † putabit
† † ammonitione timoris non humiliabitur.
† † opprimetur multitudine peccatoꝝ.
et non † fodietur·et † ascendent sup
† † predicatoribus qui pluit verbis·coruscant
miraculis·fulgent virtutibus.
eam vepres et spinę·ꝛ † nubibus

mandabo nepluant super eam
† doctrine guttas· † † Metaphorā exponit
† hoc faciam vinee mee·vinea enim.
† umbrem. † Vinea enim domini
† † decem tribus·vel totus populus·
exercituum· † domus israel est·et
† due tribus. † † comparatione israel qui vi
tulos colebat·unde prius captiuatus. † quia
separatis alus tribus⁹ postea pullulauit. † dei
vir iuda † germen delectabile ei⁹.
vuas.
Expectaui vt faceret iudicium·et
† labuiste· † susceperet· † christū
† suscipiendo.
ecce iniquitas·ꝛ iusticiam: et ecce
† tolle·crucifige eum.
clamoꝛ. Ue qui coniungitis do

mum ad domum·et agrum agro
† † et deficiente terra·nō impletur auaricia.
copulatis † vsq; ad terminū loci.
† aliis exclusis
Nūquid habitatis vos soli i me
† spaciose.
dio terrę? † In auriꝫ meis sunt
† adhuc sonantia. † que sunt. † scilicet.
hec domini exercituum. Nisi do
† post captiuitatem.
mus multę deserte fuerint gran
† † in quibus delectamini. † quasi non re
quiescet ira mea. † aposiopesis.
des et † pulchre absq; habitato
† qui sacratus numerus est. † † C·xx·pedum
in lōgum. † alii iuga·p·Jugera vbi·p·iuga bo
um operabantur.
re. Decem enim † iugera vineaꝝ
† alii batum· † nō plus. † † in
quo baptizatur dominus.
facient lagunculam vnā·ꝛ † trigi
† choinis scz qui hebraice gomer. † qui so
lebant multiplicari·decrescent· † nimia sterili
tate. † † vel ephi·qui est mensura aridoꝝ.
ta modij sementis facient † modi

† studiose.

os tres. Ue q̄ consurgitis mane
† hebraice sicera
ad ebrietatem sectandam·ꝛ potā
† † ad ois vicia.
dū vsq; ad vesperā vt vino † estu
† in augmentū luxurie.
etis. Cithara ꝛ lyra·ꝛ tympanum

et tibia·et vinū in conuiuijs ve
† vos ipsos·quare creati sitis· vel quod
† dominus facturus ē vobis. prendere negligatis
stris·et opus domini non respici

tis·nec opera manuum eius con
† ergo.
sideratis. Propterea captiuus
† a romanis vel diabolo.
ductus est populus meus·q; nō
† qui noluit habere. † † futuroꝝ vel presentū.
habuit † scientiam·ꝛ nobiles eius
† gehenne. † reali vel verbi dei non
in solo pane viuit homo.
interierūt fame·et multitudo ei⁹
† † realiter vel doctrine·super aquā refectionis edu·me·

† † supra dicta. † vt multitu
dinem recipiat.
us † siti exaruit. † Propterea dila
† affectum deuorandi·non q; habeat animā·sed sēm humanā consuetudi nem dicitur.
tauit infernus animam suam·et
† insatiabiliter.
aperuit os suum absq; vllo termi
† populi.
no·et descendent fortes eius·et
† superbi. † populi. † nobiles.
sublimes eius·gloriosiq; eius ad
† infernū. † † tunc. † a superbia· † † muno
res q; intelligent se mortales qui mō efficiātur
quasi nūquam morituri.
eum· † et incuruabitur † hō·et hu
† maiores· † elatorum.
miliabitur vir·et oculi sublimiuꝫ
† † cum supradicta impleta fuerint
† † qui despiciebatur. † qui iustus videbatur
deprimētur· † Et exaltabitur † do
† † nolite ante tēpus iudicare. † iustus es
domine·et rectum iudicium. † iusto·
minus exercituum † in iudicio·ꝛ
† in se. † sanctus apparebit. † sanctifi
cetur nomen tuum.
deus sanctus sanctificabitur ī iu
† facta· † † et tūc † doctrine pastis. † illis
remotis. † † non edi. † electi manducti.
sticia· † Et pascentur † agni iurta
† capacitatem † scripturas a iudeis de
sertas. † spiritu
alis intelligent·e·
ordinem suum·et deserta in yber
† gentes.
tatem versa aduenę comedent·

¶ Ue qui cōsur. Quasi captiuitas immunet·vos tñ luxurię vacatis. Vñ vę vobis. Nisi quoꝝ pię latis hec dicūt q̄ de mane bibūt vsq; ad vesperam·i· ab ado lescētia vsq; ad senectutē. Alii hora tercia sexta·nona·vel vnde cūq; fuerint antur a cōuiuio·ꝛ dicitur eis et pgsimini: qui ebrij ethis a vino·sup hoc vinū pluit† sulphur ꝛ ignis a domio·quicūq; ergo et eo bibunt cōburētur. Vnde vinum ꝛ sicerā non bibetis·quando ingredimini in tabernaculum. Requirunt cithara ꝛ psalterium cuius repertor mbal ꝺ stirpe chaym. Hec musica instrumenta rer babylonius hūt quibus populi prostrati in terram·adorabant statuā auream. Infeliasimi autem sunt·qui vsq; ad senectut eu gula et ebrietate et diuersis voluptatib⁹ occupati ñ intelligūt ī se opa dñi.

¶ Propterea ꝛc Hoc. Quicquid de populo iudeoꝝ dixim⁹: ad eos q̄ delicijs seculi occupant·referamus. Qui non respicientes opera dei·in peccatum ducuntur captiui·nec habēt scientiam dei·et pereuntes fame et siti opere rum et virtutum detrahuntur in gehennam imperpetuū cruciandi·pro potentia et superbia miserabiliter humiliati.

¶ Et pascetur a·ꝛc. Iurta historiā idem est qđ supra regionē vestrā alieni deuorant coram vobis.

¶ Aduenę. Auferetur a vobis regnū dei ꝛ·d·g·f·f·e·

Ecce vir oriens est nomen eius. In die illa i dñice incarnationis apprehendent septē dona spiritus sancti virum vnum scilicet xp̄m quia nullum alium inuenerunt in quo requieuerunt vnde super quem videris spiritū descendentem & manentem ꝛc. Hi sunt septē oculi de quibus zacharias Sup lapidem vnum sunt septem oculi & in vno aureo candelabro lucerne septem suffultoria septem. Nec tunc prīmū spiritus eius repleuit quādo sup eum baptizatum in columba apparuit: sz ītge conceptionis.

Mor. Aprehēdent vt firmiter teneant & non dimittant omnes viros transeunt vsq; ad christum nullum apprehendūt non est enim homo q̄ non peccet. In hominibus aliis hospitiū habet spiritus tribulationis non mansionem quietis. Fuit enī in prophetis & in aliis iustis: sed quia homines & ideo peccatores in eis fuit sed nō mānsit vnde de solo christo. Super quem videris spiritum descendentem & manentem hic est qui baptizat.

Aug. Septem mulieres septem ecclesie sunt quas scribit iohannes in apocalipsi per quas omnes designantur. In septem enim virtutibus designatur. Hę apprehenderunt christum per fidem post ascensionem per apostolorum predicationem.

Panē nostrū Panis noster xp̄us ē virga de radice iesse & flos mulierū panis pater est sicut et christi qui ait: Meus cibus est vt faciā voluntatem patris mei.

Panem nostrū com. Corp⁹ xp̄i. Vestimentis nostris operiemur omnīnis virtutum. Inuocet nomen tuū super nos & christo dicamur christiani. Auser obprobrium nostrum quod patimur a iudeis tanq̄ sine deo sine lege. vnde. Iam non essis hospites & aduene ꝛc

Panem nostrum co. ꝛc. Nō est spiritum sanctū cum patre et filio equaliter possidere omnia & michilo indigere. Inuo. no. t. s. n. hoc est a te vocantur christiani qui nostra habitatione capiunt perfrui. Au. ob. n. ne amplius fetore viciorum expulsi a cordibus hominum spe cogamur mutare hospitium.

Auser. Quia consurgent contra sapientiam falsę doctrine & contra ceteras mulieres i. virtutes. Vnicuiq; suum insurgit contrarium cum nomen earum falsę virtutes surripiunt.

In spiritu iudicii et spiritu ar. Scilicet tribulationis & passionis quibus purgantur electi. Vnde. Vasa figuli probat fornax. vnde iohannes. Ego baptizo vos in aqua ipse in spiritu sancto & igne. Homo enim aquam tantum tribuit. deus spiritum sanctum qui sordes abluit & peccata sanguinis.

Spiritu ardoris qui datur in baptismo vbi discretio. Erūt enim apparet quibus pena sit predestinata quibus corona.

Nubem. Idest obumbrationem spiritus in prosperis ne elementur. sicut filii israhel nubes in die erat ignis in nocte.

Et fumum et cetera. Vnde domus implera est fumo et alibi. Qui tangit montes et fumigant.

Super omnē g. ꝛc. Plurimi iudeorum. et hęc et quibus sunt locuta de babylonia captiuitate et de reditu in hierusalem sub zorobabel et esdra et neemia intelligunt.

Super omnem enim. ꝛc. Hunc locum iudei. Ad antichristi referunt ques per turbinem et tempestates significari comitum secz virtute diuina ab eo defendi confidunt. Nos autem ad primum christi adventum.

C .V.

Canticū. Cāticū aliqn in ignia aliquando in tristitia vt hoc scilicet quod ille composuit qui videns ciuitatem flere dicens. Quia scio nouisses et tu.

Vineam electam. Alia editio vineam soreth. quod est genus vitis optime & uberrime perpetuis fructibus.

Cuncta quę ex vinea dicuntur. ad statum animę referuntur. quę a deo plantata nō arruit vuas sed labrustas. & tradita se bestijs conculcanda. nec imbrem doctrie suscepit: qui dona poterita contempsit.

Labrustas Ebraice vsin.

Nunc ergo ꝛc. Similiter nathan propheta dauid interogat: vt de se tanquam de alio sententiam proferat. Vnde. Malos male perdet. vineam suam locabit alijs agricolis. Agricole apostoli sunt.

An q̄ exspectaui ꝛc. Hoc secundum quosdam supra apud se

† ſ nō indigem⁹ pane tuo vel veste. ſ nostr· cibus est panis qui de celo descēdit. sermo dei nutrimentum panis est pater.

Panem nostrum comedemus † siermōe sequo omātur singule hāz mulieg † & vestimētis nostris operiemur † vt omnes dicamur nomīe tuo. & omnes vocemur hiesus. vt omnia in omnibus nomen tuum stat.

† ſ vt imperfectio legis in ēuāgelio complea tur. ſ hielus.

tātummodo † inuocetur † nomen tuum super nos. auser obprobri † ſ captiuitatis. † ſ aperiatur terra et germinet sal. ſ filius. ſ reliquie israel sal. ſi.

um nostrū. † In die illa erit † ger † ſin hoc q̄ deus ſ dñe dominus noster quam admirabile est n. t. in. v. t.

men domini in † magnificentia & † ſ filius marie. ſ de fructu vētris t. po. f. t. † ſ super oēs angelos & homies. ſ in eoq; hō

gloria. & † fruct⁹ terre † sublimis. & ſ ab eo. † ſ qui crediderint in eū alius tristicia vt scribis et phariseo. ſ ab eo.

exultatio † his qui saluati fuerint † ſhoc scilicet ſ non omnes: sed reliquie. † ſ a non credentibus abiectus.

de israel. Et † erit omnis qui † reli † ecclesia que deum ptemptatur. & pacis visione perfruitur.

ctus fuerit in syon. & residuus in † ſ a christo christianus. † ſc. licet apostoli et alii fideles. de quibus nisi dominus exercituum reli. no. se. quasi. so. fu.

hierusalem † sanct⁹ vocabit † om ſ predestinatus. † ſ In libro vite.

ſ gaudete quia nosa vestra scrip. s. i. e. † ſ quod erit. ſ celesti.

nis qui scriptus est in † vita † in hie † ſ quia affirmatiuū. quasi uere abluet in baptismo.

rusalem. † Si abluerit dominus ſ viciog. ſ animag. ſ ecclesie. † ſ propheta⁹ qué fuderit ipsi & patres eoz & illi de quo dixerunt. sanguis eius super nos. & f. n.

sordes filiarum syon † et sangui † per penitentiā. vnde lauamini mūdi estote.

nem hieru salē † lauerit de medio sentina. ſ grauitatis.

eius in † spiritu iudicij. et spiritu † ferventis caritatis qua sanguinē fudit.

† ſ vetera trāsierunt. i christo ē noua creatura

† ardoris. Et creauit domin⁹ su † ſ ecclesie que mons in cōtemplatione.

per omnem locum † montis filię † a fidelibus filius israel. † ſ nubes aderat in die. ignis in nocte.

syon et † vbi inuocatus est. † nubē † ſ per diem sol. non. u. t. n. l. p. n. ſ cōpuncti onis. vnde lacrime.

† ſ ad illuminationē ne viam perdant.

† per diem. & fumum & † splendo † ſ deus noster ignis cōsumens est.

† ſ aduersitate. ne frangantur.

rem † ignis flammantis † in nocte ſ ecclesie.

Super omnem enim gloriam. p ſ christi. † ſ ecclesia. † ſ sub prote ctione dei. ſerit.

tectio & † tabernaculum & † in vm † ſ persecutionis. ſ deus meus adiutor ꝛc

braculum diei ab † estu. & in secu † ſ protegar in velamento. a. t.

† ſ impetu persecutoꝝ.

ritatem et † abscōsionem † a turbi ſ minoꝝ persecatōne.

ne et a pluuia.

C .V.

Populo iudeoꝝ. vel deo patri.

Cantabo dile † ſ carmen Inquibe. † ſ filii patrui. ſ christi et eadem gente qua ego generati q̄s canticū ipse ꝓfuit vinee sue.

cto meo † cāticum † patruelis mei † ſ vinea dñi sabaoth domus israel est. † ſ hic est filius meus dilectus.

† vineę suę. Vinea facta est † dile † ſ in pōtētia. i rob ore. † ſunrit te deus oleo let. cie. pre. cons. † ſ. custodia angeloꝝ.

cto meo † in cornu † filio oleī. & se † ſ ydola lapidea. & om nia dīnū cultum im pedimenta ſ abiecit.

piuit eas. & † lapides elegit ex illa ſ lege instruēdo † ex omnibus gēnibus. ſ non exquolibet germine. vel genere.

et plantauit vineam † electam. et † ſ tēplum. ſ in qua fruges recōderem & insidiantes bestias prospicerē

edificauit † turrē in medio eius. et † ſ altare vbi fundebatur sanguis hostiarum ſ vt in eodem loco vue ponier etur.

† torcular extruxit i ea. et exspecta † ſ fructus bonoꝝ operum. † ſ labuste dicte. quia in labris vinę nascuntur. ſ amaritudine viciorum.

uit vt faceret † vuas. & fecit † labru ſ quia fecī quod debui.

stas. Nūc ergo habitatores hie † ſ audita ratione mea. cui non contradicit vinea.

rusalem. et viri iuda † iudicate in † ſ creatione beneficio. ſ vltra.

ter me & † vineam meam. Quid ē ſ supraducta.

qd̄ debui vltra facere vineę meę † ſ quasi hoc uideor fecisse. forte ultra debitum. ſ bene colendo.

et non feci ei. † An q̄ exspectaui

babilonijs senno esset: ꝓphetali ꝓsuetudine diuisſz. vocabo eum qui ē ab aquilone. vel aptius babilonios assirioſqꝫ demonstrasset.

¶ Aspiciemus. Nō ausi respicere celum. cuius habitatorem deum offendimus. C VI.

¶ In anno ꝛc. Ozias ipse est azarias. qui cum temere sacrificium offerret: lepra percussus ē. Eo regnāte predicta visa sunt. quo mortuo: ysaias vidit dominum sedentem super solium excelsum. Vnde. Dū enī rex leprosus. i. diabolus regnat in nobis: nec dominum in sua potestate videre: nec mysteria trinitatis possumus agnoscere. sic fili israel. mortuo pharaone. ad dominum potuerunt clamare. ezechiel mortuo pharaone principe. cadēs in facie excelsa voce clamat ad dominum.

¶ Rex ozias. Rex scilicet leprosus. q̄ sacerdotiū usurpauit.

¶ Vidi dominum. xp̄m scilicet. vnde iob. Hec dixit ysaias. qñ vidit gloriam eius. Et paulus i actibus apl̄oꝝ. bene locutus est spīritꝰ sanctus ꝓ ysaiam aure audicis. z nō intelligens ꝛc. Vnus est filius. in habitu regnāns. Locutꝰ est spīritus sanctꝰ. propter consortium maiestatis.

¶ Deum nemo vidit unquam scilicet oculis carnis. potest autem quis eum videre oculis cordis. sicut vidit ysaias. Beati mundo corde. qm̄ ipsi deum videbūt. Vl̄ certe nō i natura sua sed in subiecta creatura videbatur a ꝓphetis.

¶ Super solium. Qui videt dñm regnantē in cęlestibꝫ virtutibus. videt eū super soliū excelsum z elevatū quę sunt throni et dñationes ꝛc. Vnde. Daniel vidit dominum sedentem sed non super thronū excelsum z alibi dicitur. Sedebo z iudicabo populum in valle iosaphat. Qui peccatoꝛ est videt deū sedentem in valle iosaphat. i. iudicij. Justus vt ysaias super thronum et. Dum consideras quomodo humana dispensat: z pro nostra salute descēdit ad terras: vides humilez z proinde terę throno eius.

¶ Domus a maie. Superna ecclesia plene cognoscit maiestatē eius. i. quantus ipse est. qđ non facit ea quę deorsum.

¶ Seraphin. Seraphin interpretat incendiuz. De quo. Ignē veni mittere i terrā ꝛc. Et nōne cor nostrū a. e. i. n. cum aperiet. Et eloquia domini argētuz igne examinatū. Est ergo salutare incendium in sacris scripturis quibus peccata purgantur. Vel initiū ozis qđ significat linguā beatam. qua vetus testamentum scriptū est. Incendium ergo z initiū oris duo sunt testamenta quę circa deum stant z per ea cognoscitur.

¶ Allego. Duo seraphin. duo sunt testamenta. unaquę aspicientia se per omnia scilicet conuenientia. quibus media tantum cognoscimus.

¶ Origē. Duo seraphin dominus meꝰ ihesus z spīritus sanctus. Ne putes trinitatis dissidere naturā: sed nominuz seruant officia. qđ hieronymus inpium dicit.

¶ Quidam dicunt seraphin virtutes esse in cęlo deo assistētes. z laudātes quę in ministeria mittunt. maxime ad eos qui purgatione indigent et propter peccata aliqua ex parte supplicia.

¶ Dicr. Cherubin. multitudo scientię super quos dominus in modū aurigę sedere ondicr. Vñ. Qui sedes super cherubin m. c. e. b. z m. Seraphim autē ꝓter hūc locum in scripturis canonicis me legisse nō memini.

† Fama. ſ compatiendo. adiungit se populo suo ꝓpheta. ſ qui modo superbi.

sonitus maris. ¶ Aspiciemus in ſ desperatio-

terram. et ecce tenebrę tribulatio ¶ ſ spei quam i domio habuimus. ſ tribulationis.

nis. et lux obtenebrata est in caligine eius.

C .VI.

ſ Fertur liber hieronimi de hac visione.

IN anno quo † regnū peccati. ¶ ſ sub quo precedentia sunt visa.

mortuus est rex ozias. ¶ ſ regnante filio ioathan qui fecit rectū in conspectu domini. † filium. † ſ quasi regnantem. ¶ ſ habitu regnantis.

¶ Vidi dominum ſedentem ſu- ¶ ſ angelos in quibus sedet z per quos sua ut dicta discernit. † non modo in hominib⁹ regnantem.

per ſolium excelsum z elevatum † ſ que sursum nō que deorsum. quā sapiens mulier edificat stultipiens dissipat. ¶ ſ regnante. ſ maiestas superiora. angeli. sertoria replet

et plena erat ſ domus a maiestate ¶ ſagmina angelorꝫ vel mirabilia. † cuncta deo-

eius. et ea quę ſ sub ipso erant

Erant ergo qui in precibus solēt scribere. Qui sedes super cherubin z seraphin.

¶ Stabant. Id est. stāt assistentia deo. volant demonstrantia. decā. nudant quasi medietatem. nō manifestant quę velata sunt. nō velant quę nota sunt.

¶ Ser alę uni ꝛc. Hier. Victorin⁹. xij. apostulos intellexit. Nos autem. xij. lapides altaris quos ferrum non tetigit. z. xij. gemmas. in diademate sacerdotis.

† ſ ministerio suo. ſ diuersio donis † ſ. i. ecclesiam que deorsum. ſ Mor. fac te templū vt implearis.

¶ ſ duo scilicet. vel duo sunt testamenta quod melius est. ſ ardentes vel incēdētes amore dei ſ unde z ministros suos. ignē vrentem.

† replebāt ſ templū. ¶ Seraphi sta ſ angeli super ecclesiā tanquā custodes. ſ templum.

bant super illud. sex alę uni. et sex

alę alteri. Duabus velabant faci ſ dei nō suam. † ſ post hec que futura sunt: quis pronūciabit.

em eius. z duabus velabant ſ pe- ¶ ſ media aperiendo. ſ quia per duo testamēta semper ad superna trahimur.

des eius. z duabus volabant. z ſ vetus testamentum cōtinetur in nouo. z econuerso. ſ inuices se ad laudes dei cohortantes. ſ z dicebāt. ſ pater.

clamabant alter ad alterū. San- ſ filius. ſ spūs sanctus. ¶ ſ nō domini. ſ vnus in substantia. ſ dominus virtutum ipse est rex g.

ctus. Sanctꝰ. Sanctꝰ. ¶ dominꝰ † solim notus in iudea deꝰ. In tempore gratie plena est omnis terra. vnde. domie dominꝰ no ster q. admirabile. ſ non tantū iudea.

deus exercituum ſ plena est om- ¶ ſ scilꝫ uelo. ſ vicina templi per romanos euersio signatur. vnde relinquetur vo. do. u. de. ſ christi.

nis terra gloria eius. Et cōmota

¶ Alas habere dicuntur angeli quia in suptoribus cōmorantur vel propter velocem in omnia discursum. sicut z venti alati dicuntur.

¶ Duabus uelabant fa. Ante hec quę fuerūt nescio. ex his quę sunt. deū itel ligo. Vñ ysaias. petora annūciate michi z nouissima quę erūt. et dicam q̄ dij estis.

¶ Seraphin. i. ꝓdicta testamenta duabus alis suis doctrina. ſ. sua quę habet alas: q̄ leuat ad cęlū et duas. q̄ duo sunt testamēta. Vel duas alas. q̄ docent dilectionē dei z primi. velabāt facię dei. i. nihil docēt qđ ante mundū fuerit. Angeli q̄ꝫ z ꝓdicatores nihil inde docent. similiter velant pedes.

¶ Velabant pe- Quid post hūc mundum futuꝝ sit. ignoramꝰ media trinitate. vi. diebꝰ vl̄ etatibꝰ fā sūt vl̄ fiūt ꝓgnoscimꝰ trīn

¶ Duabus uolabāt. Quia de ꝓsenti tantūmodo notitiā habemꝰ

¶ Dicr. Debꝫcus meꝰ lōge alia via ingressus ē. Aut eni nullū ꝓphetaꝝ extra ysaiam vidisse seraphin circa deū stantia. z nec ipa quidez scripsa alibi recitari. De hinc ꝓsumationis z captiuitatis ierlin. quę sub nabuchodonosoꝛ facta ē. signū esse ꝓmissū. Ab ozia quippe. sub quo ꝓphetare ozius ē. vsqꝫ ad sedechiā. qui extremus regnauit. z q̄ ceus in babilonē ductus ē. fuisse reges. xi. z duodecimū godoliā. quē cōstituerat rex babilonis sup terrā quē interfecit ismael filiꝰ nathanael imꝰ mediastas equas reliquiarum patrię parricida. Et bas esse. xij. alas. et quibꝫ. iij. facieꝫ velent sicut in quibusdā exemplaribus inuenitur quattuoꝛ volēt quattuoꝛ pedes ꝓtegant. Et bis quippe. xij. regibus quattuoꝛ instos tantum fuisse constat ozian. ioatham. z ezechiam. z iosiam. qui sublimes p singulas capitinitates glorificare audeāt dominū. sanctus ſ. ſ. dominus deꝰ sabaoth. Reliquos uero propt peccata facię velare z alios q̄ꝫ in captiuitate ducti sunt pedū velare vestigia. Superluminare vero sublatū. z domū impletā fumo (sicut supradiximus) cuerfionem ierlin z incendium templi exposuit. Forcipē de qua altaris carbo ꝓtebēlus est. z labia purgata. ꝓpta ysaię asserit passionem. q̄ sub manasse interfectus ē. z tūc vere purgatus labijs dicit ad dominū. Ecce ego. mitte me.

¶ Et clamabāt. Non leuiter dicunt: sed salutarem omnibus confessionē clamore pronunciāt. sanctus sanc. san. q̄ꝫ z ipsa. ſ. seraphin scā. sanctus enim bis nichil est. Mirantur autem q̄ dei filius tantū se humiliauerit z crucē subierit. z terzenis innotuerit.

¶ Sanctus sanctus sanctus. Mysteriū trinitatis. In vtroq; testamento trinitas ꝓdicatur. dominus xp̄s scilicet qui hic quattuoꝛ litteraꝝ est. qđ ꝓprie de deo ponitur. ioth. he. ioth. he. i. duo. ia. quę duplicata ineffabile nomen dei faciunt.

¶ Plena est omnis terra. Et implebitur cum hoc impletuz fuerit. Fiat voluntas tua sicut in cęlo z in. Adhuc voluntas patris in cęlo est.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ue qui trahi. Hec ad principes iudeoꝝ qui vaticinia ꝓphetarū negligentes peccatis peccata adnectebant.

¶ Ue qui trahitis. Dicuntur hec ad principes iudeorum qui sepe ad pniam vocati vsq; hodie pseuerāt i blasphem. ꝙ ter p singulos dies in omnibus sinagogis sub nomine nazarenoꝝ anathematizant vocabulum xp̄i anoꝝ.

¶ In funiculis ua. Inquibus erant quibus dixit dominꝰ erit. Vacca quoq; rufa nec iugum traxit nec funiculis fuit alligata. Achitophel q̄q; z indas quoꝝ alter dauid alter christuꝫ prodidit: longo fune trahentes peccata sua pēdio piere. tanquaꝫ malū consciētie possent p̄sentem mortem finire. putantes pⁿ mortem nichil esse.

¶ Funes peccatoꝝ s. m. Et funib; peccatorum suoꝝ quisq; constringitur. Et merito iniquitas in funiculis vanitatis trahitur. quia peccata peccatis connectuntur. z inania sunt. vt fila aranearū. Sed si ire voluerimus: tanquā solidissimis vinculis tenemur.

¶ Ue qui dicitis ꝛc. Hoc specialiter cōtra iudeos. qui barrabam elegerūt. christū condemnauerūt. Generaliter ad omnes q̄ iniustum iustificant. iustum condemnant. Malū. tenebras amarum in simili significatiōne. z figura ponuntur. In barraba diabolum intelligimus de quo libera nos a.

¶ Alleg. Ue q̄ dicitis. ꝛc. Omnia dogmata veritati contraria amara sunt. veritas dulcis. Cauendū ergo ne pro veritate sequamur mendaciū. p luce tenebras. Mꝰ te viꝫ videntur rectę. z nouissima corum in inferno est. Justus ē qui perit i iustitia sua cui dicit ne sis nimis iustus. Vñ. Nō declinabimus ad dexteram. neq; ad sinistrā. Difficile autem vitamus hoc maledictum. cum z malis adulemur. ꝓpter potentiā. z bonos despicimus propter inopiam. Unde aquila significanꝫ. Ue qui dicitis malo bonus es. z bono malus es. Scribe quoq; et pharisei verba salvatoris non recipientes: sed traditiones hominum et fabulas aniles fecerunt bonum malum. z malum bonum.

¶ Ue qui sapientes. Despecta dei sapiētia: de vestra apud vos et tantum. Sapientia enim est diuinarum humanarumq; cognitio rerum

Ue qui trahitis iniquitatem i fu
† funiculū peccati. ſ corrigiam ſcōm. lxx.
niculis vanitatis. z quasi vincu
ſ peccatis onerati. ſ ve vobis.
lum plaustri peccatū qui dicitis
ſ ne putetis iram dei venturā. sed ꝓphetas frustra minari. † ſ captiuitas quā predicitis vos ꝓphete.
Festinet et cito veniat †opus eius
ſ si verum sit
vt videamus. et appropiet. et ve
ſ quod vos soli contēplamini. † ſ sancti ficantis. † ſ qui modo non credimus.
niat cōsilium sancti israel. z sci
ſ consilium. † ſ mortificant animas que mortuntur. z viuificant. que non viuunt.
ſ christum qui dicit ego sum pastor bonus.
ſ iustum.
emus illud. † Ue qui dicitis † bo
† ſ diabolū. ſ iniustum. ſ barrabam.
num malum. et † malum bonum.
† ſ diabolum qui ē nox. z tenebre. et transfigurat se in angelum lucis. vnde que societas lucis ad tenebras. † ſ christū ego sum lux mundi.
ponentes † tenebras lucem. z lu
ſ falsitatem.
cem tenebras. Ponentes ama
ſ veritatem.
rum in dulce. et dulce in amarum
ſ superbi cordis.
Ue qui sapientes estis in oculis
ſ nolite esse prudētes apud vos metipsos
vestris. z coram vobis metipsis
† ſ vnde supra ve qui cōsurgitis mane. ad sectandam ebrietatē. † ſ potētes iudicatur magis ebriosus.
prudētes. † Ue qui † potētes estis
† ſ oraconis. ſ i hoc fortitudines vestra iactatio
ad bibendum † vinum. et viri fo
ſ ad miscendam ebrietatem.
tes
ſ iusticiam habere dicitis. † ſ non eam sam pensantes sed munera.
Qui iustificatis impium † pro
ſ qđ iuste ei iudicaretur.
muneribus. et iusticiam iusti au
ſ propter predictas iniquitates.
fertis ab eo. Propter hoc sicut
ſ lingua.
devorat stipulam flamma ignis.
et calor flammę exurit: sic radix
ſ ignis eterni. ſ opus malū.
eorum ꝙsi fauilla erit. et germen eo
ſ non sic impii non sic sed tāquam
pulvis q. p. u. a. f. ſ z meritorū vt pulvis ascendet. Abiecerūt
ſ nouam. scz euangelium.
enim legem domini exercituum.
ſ iō. † ſ samaritanus es tu. z demoniū habes
et eloquium sancti israel † blasphe

Prudētia tm̄ humanarū secundū stoicos. Hec contra sabas z pharisēos q̄ habent clauem sciētię. nec intrāt ad xp̄m. nec ꝑmittūt intrare.

¶ Ad bibendum ui. ꝛc. Allego. Vinū. quodlibet vicium. Ipsi mi
ebrij inebriant ꝙsos
vt bachātes. contra
dñm clamarent. Sacerdotes ingressum tabernaculū. nō debūt vinum bibere. z sicera. nec nazarei. quib⁹ nec vua passa. nec acetum et vino dulce. Unde in proverbijs. Noli dare vinū regibus. ne scz oblitis cantur sapiēnam. ne qui plus possunt. ceteris vicijs. et ira precipere subiectis noceant. Miscet aūt siceram. qui cum ebrietate plenus sit. vmbras qualdam z ymagines veritatum mentitur.

Ebrietate. Vinum cōtinet vnū vicium. Ebrietas quę hebraice sicera. significat omnia quę ebrietatem mentis eurtūt.

¶ Et abundāta pānis. z vini peccatis domoꝝ creuit.

¶ Qui iustificatis ꝛc. Superādicit quia pro vnis amellarant spinas. et pro vna lingua. z stipulas. z vepres arsuros. quia nō rm̄ ista fecerūt. sed z legē abiecerūt. et eo quinꝫ di blasphemauerūt. De quib⁹. Dicsion egredietur. z bū dñi de hierm.

¶ Radix eorum
Prava cogitatio. et qua. pcdit opus. tanquā germē. Vñ apls. Neq; radix amaritudinis. sursū germinans. ꝛc.

Vō iratus. Notandū q̄ nō ex. pcto. ydolatriā. vel cetera peccata. sed ex abiectione legem euangelij. et blasphemauerunt legem domini.

¶ Qui iratus fuerat ꝓtra pōcipes. z potētes qui sapētes sunt sibi. z munera sequūtes. quos denotauit lingua ignis. vt potē

tes potēter tormēta patiātur.

¶ Irat⁹ ē. Nō q̄ hūanis subiaceat passionib; sz q̄ veligniꝰ assimilēt irascentē audierimꝰ. nō timemꝰ. Vñ patientia dei ad pniam te adducat. Tu aūt secundū duriciā tuā. t. t. iram in die ire.

¶ Et percussit ꝛc. Futura dicit quasi ꝓterita. ꝓphetali certitudine. Vñ. Dederunt in escam meam fel. z in s.

Et sibilabit ꝛc. Hebraicū hūc locū de babilonijs intelligūt. nos aūt ꝙsequentia attendentes romanos intelligimus q̄ in finibus terę ꝓmotus. Vñ italia eo q̄ ibi hesperus occidat. olim dicta est hesperia. Si enim

¶ Etadhuc. Et pro-id est-adhuc-et ea gẽte-decimatio-quasi adhuc decima pars illius gentis remanebit.

¶ Et erit in ꝛc. Sub adriano iudea iterꝫ vastata est-i-fere anno post captiuitatem romanorꝫ.

¶ Prohibiti enĩ sunt publicis legibus-iudeam intrare.

C VII.

¶ Et factũ est ꝛc. Quę supra scripta sunt vsqꝫ ad hũc locum sub ozia ꝛ ioathã filio aꝰ vsa sunt. Quę secuntur sb achaz rege ipsius-quę a do derelictꝰ-abĩ inimicis expugnatur.

¶ Achaz. Qui claudit ianuas templi-et baalim adorauit-filium suũ ydolo consecrauit-altare gneum abstulit-ꝛ altare ydolorũ in templo posuit. Iure ergo a dño derelictus est-ꝛ surrexerũt aduersus eum inimici.

¶ Ascendit. Secũdo-primo enĩ assiriũ-de tribu iuda multos interfecerãt-ꝛ captiuos i damascũ duxerãt-ꝛ hac fiducia reuertuntur tpe achaz-sed nõ pręualẽt auriliante deo-non meritis achaz sed sola misericordia dei.

¶ Ascēdit r-ſ. Hic ẽ rex aram-qui interpretatur excelsus-sapientia scz ſeculari tumidus. Et facere filiꝰ romelię rex-i-tribuũ secundũ ꝓphetam osee rex hyerusalẽ. Vi scz vt expugnẽt ecclesiaꝫ consentiãt-qđ audiens dominus dauid-i-ſiplex ꝓpſ xꝑi ꝓtimesat-qꝫ non arboribus frugiferis ſz infructuoſo comparatur psalmi Hyerusalem ẽ ꝛ gẽtiles argumentorꝫ gladijs pugnãt cõtra domũ dauid-cũ dissentiant sibi-vñ facti sunt amici herodes ꝛ pylatus in passione xꝑi.

¶ Egredere i ꝛc. Tropologice. Considerandum est ꝙ impio regi ysaias iubetur occurrere-erigens vel ecurgẽs de loco suo non in principio aqueductus-sed in extremis fundi piscinę ſuperioris q̃ erat i agro fullonis-vbi sordes ꝛ macule purgabãt. Quãuis enim achaz regnaret super iudã-qꝫ unpius erat i extremis finibus piscinę morabatur. Deus ergo nõ tam eius misereturꝙ populi sui. Laudat titionum fumigantium vocat sapientiam ſcularem ꝛ hęreticã sermones quorum finis exitio. Quia frustra inierunt consilium-vt ascenderẽt cõtra iudam-ꝛ ponerent super eum filium tabeel-i-bonum deum. Vterqꝫ enim doctrinam suam putat optimam: sed deo iuuante-non stabit consilium eorum. Quãdiu ãt stabit mundus ꝛ quę sunt eius-in fundo suis dominantur. Cum autem finis mundi aduenerit-hoc est-lx v-anni-ꝛ tã mundi res quę-vi-diebus factę sunt: ꝙ omnia quę ad-v-ſensus pertinẽt finez acceperit vniuersa soluentur. Quod gentiles ꝛ hęretici non credunt-et ideo non intelligunt iuxta septuaginta quę dicuntur-qui dicunt aure audiens.

ſ-i-vir in ea decima pars remanebit-vel in toto orbe-vel in iudea. † ſ iterꝫ sub adriano. ſ re liquiæ israel salue fient-

decimatio-et cõuertetur-ꝛ erit in ſ sine foliis ꝛ fructuostensionem sicut therebinthus-ſ arida.

et sicut quercus quę expandit ra- † ſ apostoli-ꝛ alii fideles-unde. Nisi dominꝰ sabaoth. ꝛc.

mos suos. † Semen sanctum erit † ſ per fidem ne cadat per infidelitatem.

id qđ ſreterit in ea.

C VII.

ET factum est in diebus achaz filij ioathan filij ozię regis iuda-ascen- ſ-i-rex aram- † ſ qui ante c-xx-milia bellatorꝫ percusserat de iudea-ꝛ ducenta milia mulierꝫ puerorꝫ ꝛ puellarꝫ-cum infinita preda in samariam duxerat.

dit rasin rex syrię-et facere filius romelię rex israel in hierusalem ad pręliandum contra eam et nõ † ſ quia dominus auxiliatus est-vt filiã suam de virgine nasciturꝫ-hac occasione impugnaret.

potuerunt debellare eam-ꝛ nun ſ regie-ſ-ciauerunt domui dauid dicẽtes: ſ-i-impace ꝛ amicicia unita est cũ-x-tribubus quarꝫ rex erat facere filium romeliæ. † ſ-i-x-tribubus qui adhererat roboam qui fuit de tribu effraim.

Requieuit syria super † effraim-et ſ propter hũc nuncii. ſregis. ſdomꝰ dauid. commotum est cor eius-et cor po † ſ infructuosa. ſ folia arborꝫ. puli eius sicut mouentur ligna siluarum a facie venti. Et dixit dominus ad ysaiam. Egredere in occursum achaz tu et qui dere

¶ Derelictus. A fratre suo raptace-qui adꝰ assirios transierat vt traderet hebręi.

¶ Jasub. Qui interpretatur reliquus comes ꝛ conuertens. quia populus iuda de manibus duorum regum liberandus erat.

¶ In via agri. Vbi raptaces-postea ex precepto sennacherib dei populum blasphemauit.

¶ Duabus caudis. Duę caudę titionum rasin rex syrię-ꝛ facee filiꝰ romeliç-qi ĩ illis finitũ est regnũ syrię et samarię. Nam te glatphalassar interfecit rasin-et osee interfecit facee-ꝛ pro eo regnauit nouem ãnis ꝛ obsessus a salmanassar tribus annis captus est-ꝛ ductus cum decẽ tribubus in montes medozum ꝛ persarum.

¶ Tabeel. Tabeel bonus deus. Quasi ponamus ydolũ dei nostri. Vel ad litteram-filium hominis-sic vocat.

lictus est iasub filius tuus-ad er † ſ-i- ſ-i-que extra ciuitatẽ erat-rari enĩ fõtes erat in montanis.

tremum aqueductus † piscinę superioris in via agri fullonis-ꝛ di ſ-i-pannoꝝ coacis ne prodas.

ces ad eum: Vide vt sileas-noli † ſ mala que iam passus estimere-ꝛ cor tuum ne formidet a ſ iam f medio.

duabus caudis titionũ fumigan ſ-i-ne timeas.

tium istorum-in ira furoris rasin

regis syrię-ꝛ filii romeliç-eo ꝙ cõ

silium inierit contra te syria i ma- ſ iubdan. ſ prelatus.

lum-ꝛ effraim-et filius romeliç di ſ qz iudea mõtuosa.

centes: Ascendamus ad iudam- ſ quiescẽtem-dormientem ſ trahamus in potestatem nostram.

et suscitemus eum-et auellamus

eum ad nos-et ponamus regem

in medio eius-filiuꝫ tabeel. Hęc ſ quod minatur-

dicit dominꝰ deꝰ. Nõ erit istud- ſ erunt.

ꝛ nõ stabit-sed caput syrię damascus-et caput damasci rasin-et ad

huc seragita-ꝛ v-anni-et desinet

effraim esse populus-et caput ef-

fraim samaria-et caput samarię fi † ſ domino per prophetã hoc predicẽte achaz et populus nõ futura credidit: vnde addit si no crediderits-

lius romeliç. † Si nõ crediderit is ſ in terra vestra-sed ꝛ vos captiuabimini.

nõ permanebitis. Et adiecit dominꝰ loq̃ ad achaz dicẽs: Pete

¶ Adhuc. Ixv. ꝛc Quasi interim contenti erunt finibus suis-et damasco tanq̃ metropoli syrię imparabit rasin-ꝛ caput ciuitatum effraim erit samaria-ꝛ in ea interim regnabit filius romeliç.

¶ Seragita qui ꝙ ꝛc. A vicesimo sexto anno regni ozię-quãdo lepra percussus est: cui ꝛ ioathan filius eiꝰ regnauit-xvi ãnis-patre adhuc viuente-post mortẽ aꝰ xvi-post quẽ achaz aliqs-xvi-postea regnãte ezechia-vi-anno effraim-i-ꝛ tribus in captiuitatez ductę cessarunt esse populus.

¶ Pete tibi signum. Vt qui prophetę non crediditi: dñi autoritate ſtreat Quasi difficile videtur tibi ꝙ regna portent. ſſima breui finiantur: et tu libereris et populus tuus: sed pete signum.

¶ Pete tibi signũ. Moyses accepit signum de terra-vii. Misit signa et prodi-in m-ſ-ranas locustas scniphes ꝛ cinomiã-de cęlo grãdinẽ-ignẽ ꝛ tenebras trium dierꝫ. Ezechias quoqꝫ accepit signũ de cęlo qñ sol decẽ lineis regressus ẽ. Et iosue i gabaon ꝛ aylon stantibus sole ꝛ luna. Plurimiqꝫ putant saulẽ signum accepisse de terra ꝛ profundo inferni-quando ꝑ incantationes pythonis est samuelem suscitasse. Jonas de abisso ꝛ fauces mortis liberatus signum inferni et accepit ꝛ dedit.

¶ Quia prioribus prophetę non credidit verbis: iubetur signum petere cuius cogatur autoritate credere. Quasi vis vt scindatur terra ꝛ pateant inferi qui in corde terrę esse dicuntur: an aperiantur cęli: qđ virtutiqꝫ motem dominꝰ ascensionem respicit-qui enim descendit ipse est qui ascendit. Vnde. Ne dixeris in corde tuo quis ascendit in cęlum: hoc est xꝑm deducere-aut quis descendit in abissum: hoc ẽ xꝑm de mortuis reducere.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quę in terra nondum impleta est: vt credatur scilicet in terra qō nondum in omni terra habuit.

¶ Primo in omni terra gloria dñi prędicatur: z postea templū fumo re/pletur·quia prius euāgelium toto orbe prędicatum est·z tunc templum a romanis incēsum est·post·xlvj·annos a passione domini.

¶ Superliminaria. In veteri tamēto locutus est dominus ad hostium tabernaculi·qz nondū introduxerat in sancta sancto⁹·i· ad cęlū sed xp̄o ad terrā des/cēdente superlimina/re quasi obstaculum qōdam sublatum est z totus mundus im/pletus fumo·i·gloria dei. Deus noster ig/nis consumens est·iz quia totam sublitan/tiam eius capere non possumus: lemor quę dā z quasi rarior na/tura in mundū disp/gitur·quasi fum⁹: quē capientes dicim⁹. Ex parte cognoscimus z ex parte ꝓbetamus.

¶ Polluti. Hoc dixit pro societate po/puli cum quo cogeba/tur loqui. Notū est cum peccatorib⁹ viue/re. Qui tangit picem inquinatur ab ea.

¶ Ego habito. Nota cum peccatori/bus nō esse mozandū

¶ Et regē zc. Sic abrahām postquam vidit dñm·et vocem eius audiuit·se cinerē z pulverem esse cōfi/tetur·qz quanta cūqz sit dignitas hominis vilescit in compatio/ne eius.

¶ De seraphin. Seraphin·p·m·in masculino genere·p n·i neutro plurali di/cimus. Seraphin ta/men singulariter dici pōt·sicut cherubin·z cherub·

¶ Et in manu ei/us id est·opatione eius·id est·xpi·Calcu/lus·i·caritas·quē for/cipe tulerat de altari ·i·doctrina duo⁹ testamentorum·de altari tulerat z ysaie in exemplum posuerat.

¶ Calculus. Lrr·carbunculus·lapis ignit⁹ qui propter flāmeū colo/rem igneus dicitur.

¶ Forcipe. Hec est scala iacob·gladius bis acutus. Hec sunt duo mi/nuta quę mittit paupcula in dei dona. Hic est stater duo⁹ denarios·uz qui in ore pisces repertus ꝓ dño z petro redditur.

¶ Nouū testamentum habens vtraqz mandata scilicet sua z veteris te/stamenti·dei sermonē duplici acie ꝓcepto⁹ comphendens.

¶ De altari. Qđ iohannes vidit in apocalipsi qđ est plenum calculis ignitis quib⁹ possint tibi peccata purgari·Vū·Lar·succensi s·a·e·z alibi. Iguem veni mittere in terrā zc.

¶ Ecce tetigi. Vñ qđ deꝰ tibi aut qđ apdiciat·r·a·l·d·sagitte potētis acute e·ca·desol. Hic est sermo dei de quo dicitur. Habes carbones ig/nis·sedebis sup eos·hi erunt tibi in adiutorium.

¶ Et auferetur. Jeremias qui puer erat ideo pene immunis a pecca/to solius manus a tactu purgat·Ad ysaiam vero qui dicit ☞ pollutus la/bijs ego sum angelus cū calculo mittitur.

¶ Quē mitta. Non cogit: sed volūtatē qnerit·volūtas ei sola pteni/tum meretur·ysaias autem tanquā purgatus offert se spontaneus.

¶ Origenes. Nota filiū a pre missus. solus hic dimittit peccata q̄ di/mittit tota trinitas. Qui enī in vno credit·in omnib⁹ credit·ne pares filiū quasi minorem a patre missum.

¶ Simile dicū. Fa/ciamus·h·a·i·s·no/stram. Ego et pater vnū sumus·vū ꝓp/ter naturam·sumus ꝓpter diuersitatem p/sonarum. Sic iube/te dño: trinitas ipa.

¶ Mitte me. Pu/tat se bonū nuncium/rum·et ideo se viro offert. Sed quia au/diuit·dic populo hu/ic·auribus audietis z nō intelligetis zc. ei/postea dicat sibi·da ma: nō statim clamat sed interrogat·quid clamabo? Jeremias quoq⁹ cui dictum est Accipe calicem·z po/tion abis omnes gen/tes·z ceterea·libenter accipit. Cū vero au/dit·primo propina/bis hierusalem repō/dit. Decepisti me do/mine zc. Nos auten dicamus non temen/tatis esse: sed obedi/entie q̄ se obtulerit.

¶ Audite au/ zc. Lucas secūdum·lxx· in actibus apostolo/rum·aure audientes et non intelligetis·et si/milia. In quo facius interpretatio·qnę di/cit·quid populo fa/turus sit. Quam in/terpretationem pau/lus quoq⁹ in epistola ad hebręos posuit. Vnde ei contradi/tur quia hebręis teſti/moniis non vtatur. Nec iudei ante scrip/turam falsauerant. Dñs enim et apostoli hoc nō tacuissent·nec apostoli vt euangelistę ita protulerunt·vt iudei falsaturi erant·tradunt enim lucam medicum fuisse·z magis grecis ꝑ litteras hebraicas nouisse. Unde in vtroq⁹ volumine secularem redolet eloquentiaz·z magis grecis ꝑ hebraicis vtitur testimonijs.

¶ Excęca. Cui simile. Suscitaui te vt ostendam tibi virtutem meam·et alibi. Vedi eis oculos·vt non videant·z aures vt non zc.

¶ Excęca. Prędicens prophęta cęcitatē supuenturam in isr̄·vt pleni/tudo gentiū intraret ad fidē dicit. Sñe excęca cor ꝑpli huius·ꝑ̄·i·torum mōm saluare deliderasꝫ excęca cor ꝑpli·Si eī hic ꝓpter excęcat⁹ fuerit·gen/tes illuminabunt. Nec eī ē dei crudelitas: sz mia infidelitꝫ excęcans bulles illūinare. Vñ quotiēs volui ꝑgregare filios t·zc. Vñ ꝺclusit deus oīa ꝑ peccato vt oīm misereat·z paulo post·O ꝓfundum diuitiaꝝ sapientię et scientię dei.

¶ Et cōuertatur. Quānis graue peccatū sit: si conuertat⁹ quis potest saluari·sed hi pro magnitudine sceleris pnitentia sunt indigni·vii. Volui congregare filios t·z·n·

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

sustentabũt·cetera erunt in pascua. C. VIII.

¶ Sume tibi. Primũ propheta prędicit acbaz futura· post ipe dominus precipit vt lignũ petat·inde ad domũ dauid verba vertunt·z vir go paritura filium p mittitur z filius nasciturus. Quo filio innocato· subuertatur samaria·z syria a rege assiriorũ qui postea capiat indeam z solitudinem vertat·vñ rursum partus virginalis describitur.

¶ Velociter sp. Hoc est nomen pueri·quasi ne pataris vltra diabolũ regnare. Et non angelos· non propheras mittes sed ipse descende.

¶ Uriam ꝛc. Urias fuit dñi. Zacharias memoria domini barachiaſ·benedictõ domini·his testibus natiuitas domini cõprobatur. Vñ duobus testibus cũctibus in emaus incipiens a moyse z prophetis q̃ de se dicta erant diseruit.

¶ Ad prophetisam. Ad spiritũ sanctum·a quo omnis prophetia·quę grece neutri generis·pneuma·hebraicę femini·ruа·latie·masculini generis est·z ideo diuersis positionibus sortitur·nullius est enim. Vel ad mariaz quã prophetissa fuisse nemo dubitat.

¶ Et concepit ꝛc. Tropologice. In anima virgine·nec polluta sorde·de spiritu sancto semo dei conceptus·dęmones spoliat·z sibi facit seruire vniuersa. Et cum ea parte videat z prophetet: anteq̃ sit pfectus z merito deũ patrẽ z matrẽ suã vocat hierusalẽ celestẽ·ifantia vincit damasci fortitudinẽ·i·sapiẽtiam secularẽ z aufert spolia samarię quibꝫ hęretici ecclesiam spoliãt dicentes· Non est nobis pars in dauid ꝛc Przsente rege assiriorum diabolo·qui non potest eis auxiliari·tales filios·z virgo maria·z sancte mulieres generant·sara·i·princeps·et rebecca·i·patientia·vtrotes patri archaz.

¶ Puer. Aug· De quo dicit' prius quã sciat puer bonu3 aut malũ·contemnet maliciã. Hęc duo aliter z aliter sciuntur·p prudentiã boni·z aliter per expientiam mali. Per prudentiam boni malum scitur·z non sentitur· Tenet enim bonum·ne sentiatur malum. Per expientiam mali scit bonum. Qui enĩ amiserit sentit cui amisso bono male fuerit. Puer ergo

Scetera terra:

et vepꝛium.et erit in pascuam bo
ꝟ tantũ:non in habitationem hominis.
uis·et in conculcationẽ pecoꝛis.

C. VIII.

ꝟ sub alia figura partus virgis describitur.

Et dixit domi
ꝟ ysaia.
nus ad me. Sume ti
ꝟ grandia signantem.
bi librum grandem·et ꝟ scribe i eo
ꝟ more hominũ qꝫ·ꝟ·intelligi possit.
ꝟ verba patris ad filiũ. ꝟ captiuã reduc cap
tuitatem. ꝟ hominesstilo hominis: ꝟ velociter ꝟ spolia
ꝟ diabolo· Fidẽ est. ꝟ sego ysaias.
detrahe· cito prędare. Et ꝟ adhi
ꝟ huius rei· ꝟ lux dñi
bui michi testes fideles· vriam
ꝟ propter doctrinam legis. ꝟ labia sacerdotis custodiunt scientiam. ꝟ memoriã domini.
ꝟ quem propheta fuisse constat
sacerdotem·et ꝟ zachariam filiuz
ꝟ benedictio domini· ꝟ signũ accedendi me
feci. ꝟ que propheta uit dicẽs magnificat a
mea d·
barachię·et ꝟ accessi ad ꝟ pphetis
ꝟ·i·concipere fecit·vnde spũs·ꝟ·ꝟ venet
inte z v·z qꝫ concepit de spũ scto.
sam·et concepit et peperit filium
ꝟ ysaia·
et dixit domin9 ad me. Uoca no
ꝟ pueri· ꝟ ascendẽs in altum captiuã duxit captiuitatem·
men ęius· accelera ꝟ spolia detra
ꝟ infernũ· ꝟ nec dum natus populum suum sola inuocatione saluabit· Sante q̃ homo fiat·
he· festina prędari: quia ꝟ anteq̃
ꝟ secundũ humanitatẽ· socũ· Vt ioseph putatiue.
sciat puer vocare patrem suum et
ꝟ mariam. ꝟ a teglatfalassar.
matrem suam· auferetur fortitu
ꝟ per regẽ assyrioꝝ salmanassar·s·
do damasci·et ꝟ spolia samarię co
ꝟ assirius dirigens vel elatus·
ram rege assyriorum. Et adiecit
dominus loqui ad me adhuc di
ꝟ translatiue. ꝟ·ꝟ·tribus·
cens: Pro eo qꝫ abiecit populus
ꝟ que per horas ebullit. ꝟ reges de iuda qui
iste aquas ꝟ syloe que vadunt cũ
quiete·z legittime regnabant. ꝟ regẽ sine.
silentio·et assumpsit magis rasin
ꝟ facee regem israel.
et filium romelię·propter hoc ec
ce adducet dominus super eos

anteq̃ sciret puer expientiam bonum quo careret·aut malũ·qꝫ amisso bono sentiret: contempsit malum·vt eligeret bonum·idẽ·noluit amittere qꝫ habebat·nec sentiri amittendo qꝫ amittere nõ debebat.

¶ Allego. Aquas siloe Jn quibus ęc9 lauit z vidit. Qz alię nõ sanat' ęcitas iudeorum: nisi doctrina christi quę sine strepitu et clamore lenit' fuit.

¶ Anagoge. Hereticus qui iungit sibi auxilium sapientię secularis·z hierusalem ·i· ecclesiam vult oppugnare; reliquit aq̃s siloe· qui interpretat' missus·z qui salit ĩ vitam ęternam·z traditur principi assiriorũ ·i·diabolo· ducend9 in profundum peccato·p·hic ei auxus ẽ dicere. Hęc omnia tibi dabo: si cadens adoraueris me·iudã quo qꝫ·i·domum confessionis conatur intrare z per negligentes vsqꝫ ad collũ venit credentes in christo cupiens suffocare: sed nõ potest: quia iudas habet secum pręsentẽ emanuel.

¶ Aquas flumi nis. Exercitũ senacherib cuius potentia occupans terram samarię inundationi fluminis comparatur.

¶ Congregami ni. Quasi cõtra emanuel nihil potestis· Betiam omnis terra ·p quã cognoscat.

¶ Cõgregamini ꝛc. Hoc testimonio contra persecutores abutimur quamuis enim fortes esse·z nos ĩ ipsis supare videant.·r vicũtur tñ in his qui pro xpo sanguinẽ fuderũt·z p9 bella patr ecclęs redditur·z oia ꝓsilia cõtra emanuel dissipãtur. Cõtra dẽtes ꝺcꝫ veritati·vtilia audiunt qz tandẽ ratione superãtur·z ne velint in mendacõ vincere quia peruersitas non potest rectũ

ꝟ exercituum,senacherib· ꝟ assirii· ꝟ imperiosi z diuturni·
aquas ꝟ fluminis fortes et multas
ꝟ scz. Quasi non seruient regibus quos elegerunt sed assirio.
regem assyriorum'et omnem glo
ꝟ ꝟ principes qui hostibus resistere debuerant.
riam eius·et ascendet super ꝟ omꝟ samarie. ꝟ vel vniuersas:
nes riuos eius·et fluet super om
ꝟ tcrras.
nes ripas eius·et ibit per iudam
ꝟ quia nõ tunc capiet eã· ꝟ vicinaz significat captiuitatem. ꝟ suffocationem.
inundãs:et transiẽs vsqꝫ ad col
ꝟ vsqꝫ a deo se extendit. ꝟ principium.
lum veniet. ꝟ Et erit extensio ꝟ ala
ꝟ iudee. ꝟ irritio ẽ. ꝟ sarcasmos.
terꝛe tuę o emanuel. Cõgregami
ꝟ irie vel samarie· ꝟ cognoscite. ꝟ nõ mõ siria z samaria. ꝟ non solum vicine
ppli z vicimi· ꝟ et audite ꝟ vniuer
ꝟ quamuis multi·quãuis fortes·quamuis accincti:tamen vincemini.
sꝯ,pcul terꝛę. Cõfortamini z vici
ꝟ vnde supra ascendamus ad iudam ꝛc.
mi accigite vos z vicimi. ꝟ Jnite
ꝟ ab emanuel· Ponam9 scz regẽ filiu tabeel.
ꝓsiliũ z dissipabit. Loqmi verbũ
ꝟ interpretatio emanuel· ꝟ contra quem nihil poteritis· ꝟ predicta.
et nõ fiat qz ꝟ nobiscũ ꝟ deus· Hęc
ꝟ ꝟ ꝟ
enim ait dominus ad me. Sicut
ꝟ spe z virtute.· ꝟ ysaiã· ꝟ beatus vir qui nõ abiit in consi· ꝟ ad hoc scz eruditus me.
in forti manu eruditus ꝟ me ne irẽ
ꝟ praua· ꝟ nequã. ꝟ dñs dicit deus mihi·z alias prophetis· ꝟ alias nõ·
in via populi huius dicens. Ne
ꝟ est timenda. ꝟ sed hoc magis cõsiderate·omnia ení.
dicatis·conuratio. Omnia enĩz
ꝟ iuda. ꝟ tra me
quę loquitur populus iste coniu
ꝟ populi. ꝟ tu et qui tecum sunt populi qz videntur timendi.
ratio est·et timorem eius ne time
ꝟ ꝟ sed timete dominũ exatis. neq̃ paueatis. Dominum
ꝟ et. ꝟ in uobis. ꝟ sit.
exercituum ipsum sanctificate· et
ꝟ ñs. ꝟ beat9 vir qui timet d. ꝟ corpe· ꝟ mẽte
ipe ꝟ pauor vester·z ipse ꝟ terꝛor vꝟ
ꝟ ta. ꝟ fidelibus ꝟ scz erit·
et erit vobis in sctificationẽ in la
ꝟ duab9 scz·z·ꝟ·tribub9. ꝟ infideli bus.
pidem autẽ offẽsionis z petram
scãdali duabus domibus israel.

¶ Uallego. Aquas siloe Jn quibus ęc9 lauit z vidit. Qz alię nõ sanat' ęcitas iudeorum; nisi doctrina christi quę sine strepitu et clamore lenit' fuit.

¶ Anagoge. Hereticus qui iungit sibi auxilium sapientię secularis·z hierusalem ·i· ecclesiam vult oppugnare; reliquit aq̃s siloe· qui interpretat' missus·z qui salit ĩ vitam ęternam·z traditur principi assiriorũ ·i·diabolo· ducend9 in profundum peccato·p·hic ei auxus ẽ dicere. Hęc omnia tibi dabo: si cadens adoraueris me·iudã quo qꝫ·i·domum confessionis conatur intrare z per negligentes vsqꝫ ad collũ venit credentes in christo cupiens suffocare: sed nõ potest: quia iudas habet secum pręsentẽ emanuel.

¶ Aquas flumi nis. Exercitũ senacherib cuius potentia occupans terram samarię inundationi fluminis comparatur.

¶ Congregamini. Quasi cõtra emanuel nihil potestis· Betiam omnis terra ·p quã cognoscat.

¶ Cõgregamini ꝛc. Hoc testimonio contra persecutores abutimur quamuis enim fortes esse·z nos ĩ ipsis supare videant.·r vicũtur tñ in his qui pro xpo sanguinẽ fuderũt·z p9 bella patr ecclęs redditur·z oia ꝓsilia cõtra emanuel dissipãtur. Cõtra dẽtes ꝺcꝫ veritati·vtilia audiunt qz tandẽ ratione superãtur·z ne velint in mendacõ vincere quia peruersitas non potest rectũ superare.

¶ Ne dicatis. Quasi nõ timeatis·duoꝝ regum aduersus iudã coniurationem. Cõiuratio est cõsensus multoꝝ in malum.

¶ Ne timeatis. Lu z qui tecũ sunt ppli·qz ꝟ videt' timẽdi·qz principũ sapientię timoꝛ domini.

¶ Jn lapidẽ. Quẽ repbauerũt g·b·f·i·c·a· Ex hoc loco sumit apls testimoniũ qꝫ iudęis factus sit scãdalum ·gentibus aũt stultitia xpus

¶ Duabus domibus. Vel in duabus familijs·samai scz·et elles

¶ Non petam. Non humiliter: sed superbe. Multi enim leguntur a domino signa petiisse: & accepisse: sed achaz ita respondit: tanquã auctoritatem habens: non temptabis dominũ deũ tuũ. Vel timuit q̃ in signo deus glorificaretur: & ydola vilificarentur.

¶ Ecce virgo c. Hebraice alma: latine quoq; alma dicit sancta. Et oĩm pene linguarũ verbis vtitur hebræi. Vnde in cantieis de græcophorion .i. ferculum fecit salomon: sic enĩ hebræo legimus. Alioquin quę nouitas ẽ miraculi si iuuencula concepit vt mentiuntur hebræi? Alma tũ virginem nubilem: & adolescentulam significat.

¶ Non amplius loquetur vobis p enigmata: virgo concipiet: hoc erit nouum et mirabile. Iudei mentiũtur adolescentulã cõcipere sed alma qđ in hebræo scriptum ẽ lingua punica virginẽ sonat. Alma apđ hebræos adulescentula dicitur: vel abscondita: i. apocrifa: quę nunquã viroꝝ patet aspectibus.

¶ Ecce virgo concipiet hebræi de ezechia hoc dicta putant: quia eo regnante: samaria capta sit. Sed achaz filius ioathan regnauit annis xvi: cui successit ezechias filius: et regnauit annis viginti nouẽ qui erat viginti quĩq; annorum cum regnare cepisset. Quomõ ergo primo anno achaz dicta est ad eũ ꝓphetia de ezechia nasciturο: q̃ iam erat ix. ãnoꝝ: nisi forte fertũ regni ezechię annum quo capta est samaria infantiã eius appellari dicant: non gratis sed imperij: qđ violenter esse ereptũ etiã stultis patet.

¶ Emanuel. Quidam ysaiam duos filios habuisse dicãt ia sub x emanuel. Emanuel de vtroq; ꝓphetissa generatum in typum saluatoris. Et ia sub qui interpretatur relictus vel conuertens in typum iudaici ꝑpli qui relictus est: et postea reuersur⁹. Emanuel id ẽ. nobiscum deus gentiũ vocationẽ significat: ꝓpter quã verbuꝫ caro factũ ẽ.

¶ Reprobare malum. Quasi in pannis infantię positus habebit boni maliq; discretionem.

¶ His verbis percipimus saluatoris infantiam: diuinam in eo non minuisse sapientiam. Quãuis dicatur puer autem proficiebat .i. ꝛg. vt veritatis humani corpis probaretur. Infãtia ẽi nõ prędicabat diuĩs sapię.

¶ Derelinquetur terra ꝛc. Quasi terra sine x samaria ad inuocationẽ nominis eius vastabitur: & domus iuda a duobus regibus liberabitur.

¶ Musce. Id est egyptijs populo imbelli: & ydolatria seruienti. Legimus ab egyptijs oblã occisum: et populum israel sub iugum: nec multo post tenge nabuchodonosor eĩ innumerabili exercitu cepit bieruſalẽ templum incẽdit et habitatores assirios in idea posuit.

¶ Nouacula a. Ret assiriorum (qui in ieremia columba dei vocatur) in eo et in his qui transflumẽ scilicet assirijs radet dominus in iudea caput x pilos: scilicet omnem fortitudinem regum et principum et subiectoꝝ.

¶ Et erit in die illa. Post subuersionẽ vrbis nabuzardan princeps militię quem lxx. archidurꝛ vocant: pauperes reliquit qui vineas et agros colerent. De quo dicit ieremias. Dimitte regi babilonis: bene erit vobis: quo tempore tanta solitudo i iudea fuit vt nec greges ouium haberent: nec armenta boum.

¶ Tropologice. Nutriet hõ vitulũ vaccam: & duas oues scilicet munda animalia habentia ruminationẽ: vt nutriantur infantię: non solido cibo: vt comedant verborum mellis de labijs meretricis nec habeãt vinũ: qđ significat errorem hominis. Sed operatorum vertantur in spinas: et vulnerentur ab eis: qui sagittant in obscuro: & si voluerint alius sapere qđ deberent: vt laborantes in scripturis misticum possint intelligere. Non fruges afferant: sed vepribus compleantur: & spinis quę oriuntur in manibus ebrij. Nec terra eorum vel doctrina arationabili animante: sed a bobus (quorum curam non habet deus) & a bruti animalibus conculcetur.

¶ Comedet butyrũ. Delectabitur in passione christi vel sua. Butyrum enim et multis confectionib⁹ efficitur.

¶ Et omnes m. Relictis eam pestribus mętu hostium ad montana confugient aspa montium m qnu propriaexcolentes vtam miseram

† liberationis vel victorie. † Qui auxiliũ porrigitur. † non ab idolis que adoras

tibi signum a domino deo tuo

† in optione tua ponitur. † ab inferis. † hoc celo. vel vt helias de celo. moyses venisse ab inferis.

in profundum inferni. siue i ere

† cum debuit obedire.

celsuꝫ supra. Et dixit achaz. Nõ

† vel exaltabo hebreũ enĩ vtrũq; significat.

petam et non temptabo dominũ

† ysaias. † quia achaz non vult audire.

† vnde christ⁹ nascitur⁹.

Et dixit. Audite ergo dom⁹ da

† quasi nõ solum prophetaꝝ dicta contemnitis sed etiã ipsũ dominũ cõtrastetis.

uid nũqđ paꝛ vobis ẽ molestos

† prophetis quoꝝ verba despicit s. † inimici deintes eius signus x gloriæ. † onerosi. vnde ia bozani sustinens.

esse hominibus quia molesti e

† ne sitis molesti.

stis et deo meo? Propter hoc da

† salutis x liberationis.

bit dominus ipse vobis signuꝫ

† de quo. osculetur me. o. o. et dominus virtutum ipse est rex gloriæ.

Ecce virgo cõcipiet x pariet fili

† o iuda. † in piculo. † vel bit. virgo. secũm hebreũ enĩ verũq; significat. vocabit aut qđ in matthęo est in hebreo nõ habetur ſ matthęi sensuꝫ nõ verba sequitur. † nobiscũ de⁹. qđ i destructione duoꝝ regũ patebit.

um. et vocabitur nomẽ eius ema

† a parte totũ. omne cibũ homini idoneum. in quo verus hõ mõstratur.

nuel. Butyrum et mel comedet

† etiam deus erit vt sci. † herodẽ. scribas. & phariseos † nunq; vicioꝝ patet affectibus.

vt sciat reprobare malum et eli

† pastores magos. † bene dico audite dominus dauid signũ vestre liberationis. † ante q̃ fiat deus homo.

gere bonum. Quia anteq̃ sci

at puer reprobare malum et eli

† anno vi. regni ezechie. ab assirijs capta est samaria.

gere bonum. derelinquet terra

† quasi ea non sunt tibi metuenda ſ assiri⁹.

quã tu detestaris a facie duoꝝ

† veniente assirio illis supatis. in emanuelli beraberis presentia. † vnde derelinquetur terra ab his regibus.

regum suoꝝ. Adducet domi

nus super te. et super populuꝫ tu

† tribulationis. x captiuitatis.

um. et super domũ patris tui di

† tam mali.

es qui non venerunt a diebus se

† nabuchodonosor. cũ quo venerunt medi x perse. x egyptii x caldei.

parationis effraim a iuda cũ re

† inspirabit.

ge assiriorũ. Et erit in die illa sibi

† sibi. † assirius vel caldeus. nimium ferocibus. x iaculis potentibus.

labit dominus muscę quę est i ex

tremo fluminum egypti. x api q̃

† metaphoram prosequitur. in humilioꝝ est locis musce apetus congregatur.

est in terra assur. x venient. et re

† in terra tua.

quiescent omnes in torrentibus

vallium. x in cauernis petraꝝ. et

in omnibus frutectis. x i vniuer

sis foraminib⁹. In die illa radet

† quia data est ei egyptus pro labore quo seruiunt domino apud tyrum. † † vel conducta alia littera.

dominus in nouacula acuta in

† eufraten. † id est.

bis qui transflumen sunt. in rege

† vt nichil forte. nichil pulchꝝ remanentibus effeminatis hoibus immo ignominiosiis multitudinis comparentur.

assiriorum caput et pilos pedum

† decorem x virtutẽ. † .i. cum omni a manu lata fuerint in caldeam. † tempe gratie.

et barbã vniuersam. Et erit i die

† varius habitator. † vnã tantum qz pauꝛ carnem. † robustã vastatẽ.

illa nutriet homo vaccam bouꝫ

† duos simplices affectus. ad dominum. s. x proximũ.

† quia multa pascua. x pauca animalia.

et duas oues. x pꝛ ubertate la

† doctrine eu angelice.

ctis comedet butyrum. Butyrum

† agreste. † pro inopia panis.

enim et mel manducabit omnis

homo qui relictus fuerit i medio

terꝛ. Et erit in die illa omnis lo

† † deficiẽte vino. deserti⁹ vineis. singule vites singulis emuntur argenteis.

cus vbi fuerit mille vites. mille

† emuntur. † vnce.

argenteis. x in spinas. x i vepꝛes

† timore latronum.

erunt. Cum sagittis x arcu ingre

† in agros videndos.

dientur illuc. Vepꝛes enim x spi

nę erunt in vniuersa terra. x om

† erunt tales.

nes montes qui in sarculo sarietur

et non veniet illuc terꝛor spinarũ

¶ Lxx. Magni cōsilij angelus. Quod in hebrgo nō habet sed nominū maiestate peterrim. non ausi sunt de puero dicere q̄ aperte deus appellādus sit. Ideo p hūc nomibus hoc posuerūt magni consilij angelus.

¶ Zelus domini ex. ꝛc. Cepit enunciare prophetia. vbi dicat. Pete tibi signa. p. hic finitur.

¶ Verbū misit. do. Verbū hebraicum dabar p tres cōsonantes scribitur per leth. beth. res. Si legas dabar: dbū significat. si deber mortes ꝛ pestilentiā. Vñ quidam ambiguitate decepti. mortem dicunt esse missam.

¶ Verbum preceptum. ad litteram. vt de inda reges fierent qui oīm israeli imperarent. Cecidit autem in israel. i. in. x. tribus que neglecto dei mādato domum dauid abiecerunt. ꝛ ieroboā de tribu effraym elegerunt. vñ ꝛ effraym ꝛgnomiatę fūt. Spiritualiter autem verbum euangelij misit dominus in iacob. i. in apłos et alios. ꝛ cecidit israel. Prauaricatū est sēs ab incredulis. Vel verbū. i. filiū misit in iacob sēs pplm iudeoꝝ ꝛ cecidit in israel q̄ gētes cum receperunt.

¶ Verbum. mi. do. in ia. i. in ecclesiam. sq̄ priorē pplm supplantauit. Et cecidit in israel. i. in hereticos qui deum videre se iactant. Scientia q̄ principes eorum ꝛ omnes q̄ habitabāt in samaria. i. qui legē se custodire dicunt. ꝛ in vbertate virtutum esse. ꝛ fructus afferre iustitię (effraym nāq̄ interpretat vbertas) qui scilicet despiciūt ecclesiam ꝛ simplicitatem eius putant impietatem.

¶ Lateres ceciderūt. Dicebant superbi ascendamus ad inda ꝛ. s. c. ꝛc. Nanc ☩ spreter premissa his sex nostris appellabit eius. et ☩ vocabitur nomen eius ☩ quia deus ꝛ hō quod inditū. ☩ Lxx. magni consilii angelus. ☩ creator omnium. admirabilis consiliarius ☩ deus ☩ cui resistere nemo potest. ☩ q̄ sine fine beni uolus. ☩ ☩ qui fecit vtraq; vnū. fortis. ☩ pater futuri seculi ☩ pm ☩ qui recōciliauit nos deo ꝛ angelis. ☩ in fidelibus. Sper predicationem apostoloꝝ ꝛ suc cessoꝝ. ceps pacis. ☩ Multiplicabit ei? ☩ postula a me ꝛ dabo tibi. g. ☩ sanctoꝝ licet aliquādo tribulent. Deus. imperium. et ☩ pacis nō erit finis ☩ ☩ quod in captiuitate babylonia fuerat dissipatum. Iudeos vel potius humilibus sicut fuit dauid. ☩ ecclesiā que significatur p regnum dauid. Super ☩ solium dauid. et sup ☩ regnum eius sedebit: vt confirmet il ☩ ☩ beati qui custodiūt iudiciū. ꝛ faciūt iustitiam. ꝛc. lud et ☩ corzobozet in iudicio et ☩ ☩ incarnationis tempore. ☩ in secula seculoꝝ. iustitia. ☩ amodo. et vsq; ☩ in sempi ☩ ☩ caritatem hominum merita. ☩ q̄ ad similationem prouocauerūt ip̄a bis qui nō erāt dii. ternum. ☩ Zelus ☩ domini exerci ☩ ☩ Mitter filiū saluare mundū. ☩ ☩ propheta re cōuertitur ad cuersionem effraim ꝛ ruyn. tuū ☩ faciet hoc ☩ verbū misit dñs ☩ ☩ iudam. vel in omnes tribus. ☩ frustratum. ☩ ☩ salias. ☩ tribus. ☩ ideo q̄ ruin ꝛ ire scili cet qui erāt ei amici quādoq; cōtra eos pugnabant vt in sequētibus ostēdetur. in ☩ iacob. et cecidit ☩ in israel. ☩ Et ☩ ☩ x. tribuū que ex multitudine supbe erāt cōtra iudeaz. sciet omnis populus ☩ effraim. et habitantes samariaz in superbia ☩ quia plures q̄ bentamin. ꝛ iuda. vel quia cōtinuerī ruin ꝛ assirius. et magnitudine cordis dicentes ☩ infirmi fragiles qui ꝛ humori. ☩ fortibus. Lateres ceciderunt: sed quadros ☩ Ecclesias nostras. ☩ ☩ sicus fatuos. infructuosos. ☩ et fatuos. lapidib? ędificabimus. ☩ sicomoros ☩ ☩ hostes. phylistum. ruin. ꝛ syri. ☩ ☩ quos cōtere. dominus. vnde vidi impiū super exaltatum. ros ☩ succiderunt: sed ☩ cedros immutabimus. ☩ ☩ propheta cōtra assirios et ruin. ☩ exaltabit. Et eleuabit dominꝰ ☩ ☩ secularis sapiētie in quo cōfidebat effraim. Hieronymus. ☩ assirios. hostes ☩ rasin super eum. ꝛ inimicos ☩ ☩ belli. ☩ ☩ que scilicet debellauit iudam. eos eius ☩ tumultū vertet. ☩ Syriā ab oriente et philistiim ab occidente. et deuorabunt israel toto ☩ mote ferax. ☩ ☩ vnde dominus. sine causa percussi filios vestros disciplinā non recepistis. oze. In omnibus his nō ē auersus furor eius: sed adhuc manus ☩ dei. ☩ qr. eius extenta. ꝛ populus nō est reuersus ad percutientem se. et dominum exercituum non exquisierunt. ☩ Et disperdz dominꝰ ab israel caput et caudam incuruantem ☩ ☩ vel refrenantem. ☩ verba legis. ☩ ☩ principes. ☩ populū. ☩ ☩ simul. ☩ ☩ principes. ☩ populū. ☩ ☩ hoc iustum est. et deprauātem in die ☩ vna. ☩ Lō ☩ ☩ principe. gęnus ꝛ honorabilis ☩ ipse est caput: ꝛ prophęta docens mendacium ipse ē cauda. ☩ Et erunt qui ☩ ☩ Si cecus cecū duxerit amb. in fo. ca. ☩ ☩ infelicem. ☩ infidelem. ☩ populę meꝰ qui beatum te dicūt: seducunt te. beatificant ☩ populum istum sedu ☩ ☩ simul. centes. ꝛ qui beatificantur pręcipitati. ☩ quia sęz non reuertūtur ad dominū. Propter hoc super adolescentulis eius non delectabitur ☩ talis populi. ☩ vel letabitur. dominus. et pupillorum eius et viduarum non miserebitur: quia ☩ ☩ salud simulās. aliud agēs. preferens castitatem ꝛ lasciuiens: ostentans paupertatem. mar supium replens. omnis ☩ hypocrita est et nequam. et vniuersum os locutum est stultitiam. Propter hoc ☩ ergo. In omnibus his non est auersus furor eius: ☩ adhuc manus ☩ non cessat ferire. eius extenta. ꝛ populus nō est reuersus ad percucientem se. ☩ omnia mala eoꝝ cōsumēdur super ipsos. Succensa est enim quasi ignis impietas ☩ ☩ non agrū cultum. ☩ saltus reprem. vepres ipsos ꝛ spinā vorabit. et succendetur in ☩ densitate ☩ non in fructuosis arboribus ☩ ☩ vbi habitabāt bestie. ☩ signe suppositorū. ☩ ☩ saltuū dime. ☩ omne enim q̄ in sublime cōsurgit sugbum potest dici. saltus. ꝛ conuoluetur in ☩ supbia ☩ quia. sumi. In ira domini exercituum ☩ timore. ☩ obsessus a romanis. conturbata est terra. et erit ☩ popu ☩ materialis vel infernalis. ☩ quia. lus quasi esca ☩ ignis. Vir fratri ☩ ☩ iusticiam. suo non parcet. et declinabit ☩ ad ☩ sinistram. ☩ ☩ declarabitur malicia ꝛ nō. s. dexteraz ꝛ esuriet. ꝛ comedet ad ☩ qr semper cupit mala. sinistram. et nō saturabitur. vnus ☩ ☩ in proximos seuiet quisq; carnem brachii sui: ☩ voza ☩ sęz. ☩ qui de vno vtero nati ꝛ eodē pariete. bit: manasses effraim. et effraim ☩ ☩ simul. ☩ quāuis inter se discordes. tamē cō eodes contra iudam. ☩ pugnabunt. manassen. et ipsi contra iudam. In his omnibus nō est auersus ☩ ira consumens. ☩ ad percutiendus sicut illi ad peccandum. furor eius: sed adhuc manus eius extenta.

C X.

despective de iuda ꝛ beniamin. Lateres ce. reges iudę infirmi sęz imbecilles i manus hostium. Sed cum subiugati fuerint nobis: quadris lapidib? ędificabimus. et fortibus et bellicosis principibus populuz mutemus.

¶ Cedros. Salicet inutilibus et vobis principes pręficiemus eis.

¶ Syriam ab o. Vor ꝓphętę. Hoc est quod supra dixit Saet omnis effraim q̄ scilicet adducz dominus syriam ab oriente que ante amica. et philistiim ab occi. Quod factū est quādo sennacherib cepit syrios ꝛ phylistęos. ꝛ cum illis irruit in decem tribus.

¶ Et disperdet. Tropologice. Auferet dominus caput ꝛ caudam. Maiorem sęz ꝛ minorem. Laudam dicendo: hereticos non homines sed iumenta demonstrat que hoc membro tegant stercora. ꝛ arcēt altera parua animalia. Incuruantē ꝛ deprauantem: quia verba legis vel pręcepta subuertunt et rectam deprauāt viam. Lōgeuum quoq; qui caput est. ꝛ pseudo prophetam. i. caudā disperdet: magistros patter et discipulos. et q̄ ꝑpę mūera laudāt ꝛ q̄ laudati non agūt pnitentiam. Ideo ī iuuenibus non lętat? dominꝰ quia vę ciuitati cui? rex iuuenis ē ꝛ qui deum patrē vel sponsum verū perdiderunt. misericordiā nō imperabūt. Omnis vero hęreticꝰ ypocrita est. ꝛ quicq̄d loquitur stultitia ē. Jō extēdit dñs manū suā ad puniendum. ꝛ spinas impietatis eoꝝ flāma vorax ꝓsumet ꝛ verba absq; virtutibus (que in fructuoso saltui compantur) fumo supbię involuētur. Ad eoꝝ pnas cōtremiscet terra. ꝛ decepit populi tęrmis

et quibus scribę z pharisęi. Hi duo nō multo ꝑus ꝙꝫ dominus nati sunt in iudea. Hoꝛ scolam suscepit achibaz quē magistrū aquilę pseliti antiquant de inde achir cui successit iohanna filius zachęi·z post eus eliezer·z per ordinem telphoꝛ z iosęph galileus·et vsqꝫ ad captiuitatem iheruſalē iosie. Samai·dissipatoꝛ·elles ꝓphanus·quia p traditiones suas legis ꝓcepta dissipauerūt z maculauerūt.

¶ Signa legem Quasi·api eam domine discipulis meis ·i·apostolis·z apostolicis viris. Vel lex et ꝓphęte vsqꝫ ad iobm ligati sunt·vt legant z nō intelligāt. Ꝑro discipulis ci iurta beatia sermonis ambiguitatē possimus etiam doctrinas intelligere.

¶ Pueri m. Qui non ex voluntāte carnis·sꝫ ex deo nati sūt Filioli mei quos iteꝛ parturio·d·r·i·vobis.

¶ Alij prophetę·et eoꝝm discipuli. Legunt hoc quidam de duobus filijs ysaiꝙ quos genuit de prophetissa·sed falso.

¶ Paul⁹ in epistola ad hebꝛeos licꝫ eā inter canonicas scripturas nō recipiat latina cōsuetudo) hoc testimonium ex persona saluatoꝛis ponit. Ecce ego z pueri mei ·i·apostoli qui in portentum secularis sapientię·z superbię iudęoꝝm fuerunt. Vtmita enim z infirma elegit deus·vt fortia et sapientia confunderet

¶ Nō erit eis m· Hoc est si popul⁹ noluerit veritatem a domino quęrere: nō habebit lumē veritatis, quā negligit.

¶ Regi suo. Diabolo·z patermis traditionibus·i· antiqs erꝛoꝛibus.

C .IX.

¶ Primo tēpoꝛe·zc· Hę duę tribus ab assiꝛijs in captiuitatem ducte sunt· z sic terra pōdere peccatoꝝm releuata·postea reliquę quę habitabant trans iordonem·z in samaria. Regio ergo populi prius in captiuitatem ducti·z quę erāt in tenebꝛis angustię vidit prius lucem predicantis christi.

¶ Terra zabu. In q̄ xp̄s primū ꝓdicauit·et miracula fecit. Ibi enī agis i vinā quertit·apl̄os elegit. Vñ ꝓcipes zabulō·ꝓcipes neptalim.

¶ Via maris. Mare in hoc loco lacus genezareth qui iordane influente efficitur. In cuius litore ē capharnaū·tyberias·bethzaida·et corozaim in quib⁹ dns maxime cōmoratus ē ·z sic ꝓplus qui anti·t·ui·lu·ma·

¶ Galilee gentium. Galileę dꝛa vna gentium vicina tyrꝛijs in tribu neptalię. Altera circa tyberiadem·et stangnum genezareth in tribu zabulon.

¶ In re·umbꝛe mortis. Hier. Vmbꝛa mortis sunt q̄ in peccatis adhęrent. In regiōe vmbꝛe mortis qui iuꝛ cū mortis operibus ad infernā descendēt.

¶ Non magnifi castifę. Nobis de salute indoꝛ. Quātus enim gaudeāt de gentium connersione dolent tam de indoꝛum repullione. vnde apostolus. Optabam esse anathema ꝓ vobis.

¶ Letabuntur cōste·zc· ꝓpheta ad christum de discipulis.

¶ Bugū eni. Habet christus iugū sed suaue·z diabolus ꝙ ꝓportabili onere. Et christus ꝓinpatum super humeꝛū quo crucem portauit·z diabolus i humero virgam qua superbit.

¶ Exactoris. Ꝓpius scilicet exigentis quottidie enim numerum peccati quem ꝓmo homini cōmisit a posteris eus vsura exigit.

¶ Quia ois vestis. Ac si dicat gen⁹ hūanū quod diabol⁹ deprędatus est auferendo de min⁹ violēter·i·postea ipsum cum tumultu detrudet in infernū Vnde tam de ipsis q̄ de membris ei⁹ dicitur. Periit memoria eoꝝm cum sonitu

¶ Testamentū mixtum. Diabol⁹ qui plenas omnium sanguine·qui homicida ab initio. Vel homines quibus diabolus tanq̄ vestē circumdatur quoꝝm manus plenę sunt sanguine.

¶ Principatus super. Dum ducerentur ad patibulū portantes crucem in qua meruit principatum.

† Qui christum non receperūt

In laqueum et in ruinam † habi· ꝓcipue· † In lapidem. § per infidelitatem.

tantibus hierusalem·z † offendēt § non omnes·quia reliquie salue fient. † § ruina eterna. † § gladio z fame·

et eis plurimi·z † cadent z † conte· § peccatoꝝ funibus. § a romanis

rentur·z irretientur·z capientur † Ergo. § eus ab prophetam. § ne videant q̄ christū nolūt recipere. § ea que tibi testor· † § ·i·absconde·q̄s eni signatur·absconditur·

§ vsionē · § figuris. § veterē·

† Liga testimonium † signa legem § vel in doctrinis meis alia littera. † § propheta·quasi·q; ꝓcepis signari z absconde tu·ergo·e·d·

in discipulis meis. † Expectabo § hebraum emanuel quē promittit venturum·qui erit nobis in sanctificationem· † cognitionē

dominum qui abscondit † faciem § iudeis non credētibus.

suā a domo iacob·et ꝓstolabor † § hoc repetit vt addat de prophetis ꝓstolātibus. § ꝓstolabor: dominū· § ꝓstolabuntur

cum. † Ecce ego·z pueri mei quos § socios. † ad quid. § prophete in figuram futuri ꝓcesserunt. § ·i·vt signa z portenta faciant·

michi dedit dominus † in signum § quasi hoc fieret

et in portentum israel a domino § ecclesia.

exercituum qui habitat in monte † § propheta·o discipuli·o prophete·vel christ⁹ ad discipulos· § sion vel decem tribus.

syon. † Et cum dixerint ad vos § consulūi. § non ab ysaia.

quērite a phitonib⁹ et a diuinis § infantientes.

qui stridunt i incātationibus su· § respondete. † § no z vero cū vos a multas z a fallis requiratis·

tis· Nunquid nō populus † a deo § quasi cā vos de vitijs quęritis nec cuꝛa a simulacris similibus mortuis.

suo requiret visionem ꝓ viuis ac † § in qua immensitas veritatē. † § scripture que non fallit· § recurriet·

mortuis † ad † legem magis z † ad † § gentes audiūt diuinos·tibi aūt non ita· § increduli.

testimonium. † Oꝺ si non dixerit § faciemus.

iurta verbum hoc: nō erit eis ma § christus· § nō. § lux. § congregatio nem vel terrā.

tutina lux·et transibit per eam·et § in dampnationez· † panē verbi dei. § fame corpali·vel spirituali.

cozruet·et † esuriet z cum esurierit § si vero non fuerint saturati·z murm· † § blasphemabit· † § principē populi eni nō maledicet.

irascetur et † maledicet † regi suo et † § syndecuns veniat auxilium·

deo suo·Et suspiciet † sursuz·z ad § in tribulatione. § vndiq; malum

terram intuebitur·et ecce tribula § formido·

tio et tenebꝛe·et dissolutio et an· § cecitas indurati cordis·

gustia·et caligo ꝑsequens·z non § donec cōuertatur § eus.

potent auolare de angustia sua.

C .IX.

§ dominice incarnationis.

Primo tēpo § onere peccati reuelata.

re alleuiata est terra za † § ·i·generali captiuitate.

bulon·et terra neptalim·et no· † § plurimis & crudelissimis manētibus·grauiter afflicta. § secūda fetā ē frugib⁹ fidei. § genezareth.

uissimo † aggrauata est via maris § que est·scilicet· † quia multe gentes habitabant ibi.

trās iordanem galileę † gentium. § israel vel quarūlibet gentiū. † § ignorantie.

Populus qui ambulabat † in te· † § hebrāicum: qui dicit ego sum lux mundi. § eus lux vera que illu·o·bo·ue·i·b·m·

nebris vidit † lucē magnam·habi § peccati.

tantibus i regione vmbꝛe mortis † § vox apostoloꝝ ad christum ad lucē ostam. § christi § noticia tua· † § gentiles·

lux orta ē eis. † Multiplicasti † gē § apostoli.

tem·nō magnificasti lętitia lęta· § o christe. § messores.

buntur coram te sicut qui lętant † § gentis quā ad fidem colligit·vnde messis quidē multa·o·u·p· † § apostoli qui carnem z diabolum vicerunt.

in † messe·sicut exultant † victores † § alios pastores alios doctores z huiusmōi. † § gen⁹ humanū a diabolo ablatum.

capta prędā qñ † diuidūt † spolia. § dationem ·i· § diaboli † § potestatem·

Jugum enim oneris † eius·z † vir § simplum.

gā humeri ei⁹ z sceptrū exactoris † § emanuel· † § quā facile·s·z sine sanguine a gedeone victi sunt madianite in quo christi victoria significatur.

eius † supasti † sicut i die madian.

Quia omnis violenta prędatio

cum tumultu·et vestimentū mix § gelbenne. § erit

tū sanguie erit in cōbustionē z ci· § eterna. † § qui pugnabit pro nob· § cōs carnē

bus ignis. † Paruul⁹ eni natus § saluandis. § dei. § a deo sola gratia· § quāuis sit deus.

ē nobis·z filius † dat⁹ ē nobis. Et § crux p quā exaltauit illū de·z d·i·n·q·e·s·o·n·

factus ē principatus sup humer·

sensum quem a deo accipiunt peruertunt·z loquuntur contra eum a quo conditi sunt·z linguę ministeriū quo dominus laudandus est·i blas phemiam vertūt.

¶ Et subtus gloriā. Dicit hieronimus·secundū hebręos corpa infecto ꝓ cęlesti igne exusta·z in puluerē redacta·vestimenta illesa·z venientes iudęi vestiū similitudine arepta pulueren executiebant.

¶ Die. Quidā volūt hūc regez significare ptātes cōtrarias z eū esse assirioꝝ prīm apē·sicut legit. Dūceps pfarum z medorū·z grecoꝝ. Et cum volāt ꝓpter superbiaz sensum magnū vocant·z iudicio gehennę tradi·quę para est diabolo z angelis eius Lumen aūt israel·et sanctū·i·ipsum dīm succendere vepres et spinas·z omnē assirij potentiam et innumerabiles populos ad nichilū deducēdos·tunc cū timore pterriti tum quasi columbam tortuosaz z fugitiuū imminētes pęnas vel le vitare. Qui autem de saltu z confusione eius ligniqz pituris potuerit euadere: eos dignos esse ꝙ numerentur·z scribantur a puero·cuius principatus etiam in humeris eius.

¶ Et erit lumen. Dicit hebręi ꝙ michael archangelus fuerit cui cōmissa est custodia illius gētis·sicut daniel dicit.

¶ Et gloria saltus ꝛc. Carmelus mons magnus·fecūdus arboribꝫ. Quasi exercitus innumerus (sicut ligna siluarum) z corpore z anima peribit.

¶ Ad carnē. Heretici quoqz cum ecclesiastica doctrina il lnxerit: z coꝛ decipula paruerit: ad tantā veniūt solitudinē: vt de saltu infructuosis arboribus·z innumerabili multitudīe·vix pauci resideant·qui eorum se quantur erꝛorem.

¶ Et erit in die illa. Cum facee z rasin vellent venire·z duas tribus captiuare: mulit achaz ad regem ęgypti dicens: Seruus tuus sum·veni z auser ingum facee·z rasin de collo meo. Ille autem non liberauit eos·ſz dominꝰ ꝓpter dauid seruum suū·quo mortuo·ezechias filius eius regnauit ꝓ eo·z omnia simulacra quę impius achaz vbicunqz posuerat confregit·z populum quē ille ad ritus gentilium puerterat ad deum reuocauit. Quod audiēs sennacherib·iratus ē valde·Cūqz iam siros z pbilistęos haberet·z·x·tribus captiuasset·cum innumerabili multitudine·hierusalem aggressus est. Alias enim ciuitates iudęi iam añ vastauerat. Jn dicitur duabus tribubus vt non cōfidant in assirijs·z ęgiptijs·qui sepe eos percutiebant·ſz in deo suo spem ponant.

¶ Reliquię conuer. Secundum iosephū innumerabili iudęorum multitudine occisa·intelligim? paucos in apostolis z apostolicis viris eſſe saluandos.

¶ Cōsummatio adb. Perfectio eorū quę de christo erāt tam longo tempore ante predicta·tribus ānis z dimidio completa.

¶ Justiciam. Qz iniuste occisus: mortem z diabolum uste vicit·z mundū redemit morte.

¶ Cōsummationem enim et. Ad litteram. Fecit quia tantam multitudinē pęter decem: occidit breui spacio vni? no ctis.

¶ Noli timere. Anagoge. Dęcipit populo ecclesię ne timeat aduersarios·q̄ ad pugnandū semp parati sunt·z multa diſputatione aīmas sub uertūt. Jdeo enī contra populū dei paucillam potestatem accipiunt·z non tam gladio qz virga pcutiūt qz i via ęgipti ambulauerūt·z nō sunt cōfisi in dño. Cū autem reuersi fuerit·z viam ęgipti dereliquerint·flagellū dei in iudicio suscitabitur cōtra aduersarios, Madian nāqz ex iudicio interpretat·vt spū oris ei? z oleo miçingū hosti um computrescat.

¶ Super te in via ęgipti. Captiuatus·i·tribub reuersus est p ciuitates in dę z beniamin q̄ erāt in via ęgipti qs subuertit. Dū captis ciuitatib iudę et beniamin·z pte irsin inferiore·reuersus est in ęgiptū·Cūqz iterum rediret ad irsin captiuandā·ciuitates quę remanserant·z in via ab ęgipto venientibus in irsin erant cepit z subuertit.

¶ Paululum. Hoc longo tpe post completuz est: sed oīa sęcula ęternitati (in qua omnia pręsentia sunt) compata momētanea sunt.

¶ Virgam suam. Quasi anteqz veniat sup te aggredietur tharachā regem ethiopię·z transibit mare rubrum·z leuabit virgam sup ęgiptum z sic cum multo exercitu reuertetur contra hierusalem.

ſquasi qs esse non potest. † ſ quia in se gloriatur·propter hoc.

baculꝰ qui vtiqz lignū ē. † Propter hoc mittet dominator dominꝰ

† ſpauperibus bellatoribus. † ſ per angelum·c·lxxv·milia interfecit·

exercituū in pinguibus eius te

† ſsub uestibus. † ſmultitudo exercitus·multitudo enim populi·gloria regis est.

nuitatem·et ſubtus gloria eius

ſsicut ignis comburens.

succensa ardebit quasi cōbustio

† ſangelus qui succēdit eos· qui iudeis culto diendus deputatur.

ignis·et erit lumen israel in igne

ſidē est· ſsaluator coꝝ. † ſisrael.

et sanctus eius in flamma·z succ

ſomittendetur·et deuorabitur spina ei

† ſeius. ſiniquitates z peccata. † ſ multitudo exercitus.

us·et vepres i die vna·et gloria

saltus eius·et carmeli eius ab aia

eius vsqz ad carnem consumetur

ſpercusso en i exercitu· fugit in terrā suam·z in nutue adorans deū suū, a filius tuis occisus ē.

Et erit terꝛore pꝛofugus·z relicq

† ſexercitus innumerabilis vt ligna silue·

† ſ ·x·tantum cū eo fugierūt·vt tradūt hebrei

ligni ſaltus eius pꝛe paucita

ſpotent scribere.

te numerabuntur·et puer scribet

ſqui ante innumerabiles. † ſ fugato assirio

ſrem pote.

eos. † Et erit in die illa·nō adiici

ſpauci remanentes· ſi·de·y· tribubus.

† ſelapsi in hierusalem. ſad ezechiam.

et residuum israel·et hi qui ſfuge

ſcōfidere.

rint de domo iacob·innixi super

ſassirio. ſex amico factus inimicus·qui ei i pauis pro eis damascu z cepit·z rasin interfecit·

eo qui percutit eos: sed innitet

ſqui sanat. ſqui sanctificat.

† ſvero eode.

super dīm sanctuz israel. In ve

ritate reliquię conuertentur·reli

ſconuertētur.

quię inquam iacob ad dominuz

ſqui potest liberare· † ſpꝛophetat de aduentu christi.

foꝛtem. Si enim fuerit populꝰ

† ſ pauci ſapostoli.

tuus israel quasi arena maris: re

ſad christū. ſeuangelii.

liquię conuertentur ex eo. Con

† ſin duobus mādatis legis. † ſ Jnundare faciet·quia in omnē terrā ·e·ſ·e· z in ſ·o·p·e·

summatio adbꝛeuiata inunda

† ſvt supra·vel quę predicta erāt de sua passione z resurrectione huāu generis liberatione·in bus diebus consummauit.

bit iusticiam. † Consummationeꝝ

enim et adbꝛeuiationem domi

† ſhierusalem dicitur vmbilicus mūdi·i· ī medio omnis terre.

nus deus exercituuꝝ faciet ſi me

† ſvt scilicet·non timeat ezechias·

dio omnis terꝛę. † Dꝛopter hoc

hęc dicit dominus deus exercitu

um. Noli timere populus meus

ſ·i·ab assirijs.

habitatoꝛ syon ab assur. Jn vir

ſdepredando nō penitus delendo hierusalē enim liberabo propter dauid seruum meum.

ga enim percutiet te·et baculum

ſnon percutiet

suum leuabit super te in via ęgyp

ti. Adhuc enim paululum modi

cūqz:et consummabitur indigna

tio mea et furoꝛ meus super scel?

ſegiptiorum assirioꝝ z sennacherib.

ſvox prophete. ſsennacherib.

coꝛū. Et suscitabit super eum do

† ſ sicut madianite a gedione sine, sanguine iudeoꝝ victi sunt. ſvltionem

minus exercituū flagellum iux

† ſ vbi occisus est.

ta plagaz madian in petra ſoꝛeb·

ſpotentiam. ſtribium.

et virgam suam super mare·z le

† ſquia sperasti in egiptus. ſ cū ab egipto redierit.

uabit eam in † via ęgypti. Et erit i

ſhoc ſcz ꝙ auferetur. † ſ sennacherib· occiso exercitu eius ab angelo.

die illa auferetur onus eius de

humero tuo·z iugum eius de col

† ſdeficiet. dominatio a presentia misericordie dei·

lo tuo·et computrescet iugum a

† ſviam sennacherib ab egipto pscq i nobe de scribit prophęta. † ſfestinat. ſcurrum. ſ no lens ibi manere.

facie olei. † Veniet in aioth·trās

ſeiuitatem.

ibit in magron·apud magmas

tradentur iguibus vt ardoribus qr turpis lucri gratia nec suis parcent: sed certatim deceptos prędantur relinquętes bona sequentes mala z nunquā faciantur ertozibus seipsos deuozāt z ptra ecclesiā pariē dimicant. Propter luxuriam autē z voluptatem et decepti rum prędam inter se discordant z de vna hęresi duas faciunt.

C .X.

Ue qui condūt. Anagoge. Omnis hęreticus iniquitatē scribit z decipit paupes non diuites vñ redēpto alę viri ppię dnę. Pauper aūt nō sustinet cōminationes hamilis vero ato scādalisat z vidua quę virū perdidit deū z pupillus q patrē amisit creatore vñ deū q te genūt dereli et ob es d ct. Quid ergo faciet in die iudicij cū tantos decepint: z calamitatis de lōge veniēris? Ad iustū dicit. Prope est verbū dei i ore meo z alibi. Regnū dei intra vos ē. E.cōtra calamitas hęretica de longe venit z multo tpe pęparata. Ad quē confugiēt cū fictū habeāt deum? Cui tradent gloriaz suā cum simulata sint omnia? Nō poterūt euadere vinculū quo plurimos ligauerāt cū singulis quoq; interfectis cadent et in alios nece peunt. Et cū multa patiant dieqs visitationis ad uenerit: nō erit finis interitus eoz: is semper sibi impendentes manū dei primescūt

Ue assur. ꝛc. Diculqs contra decem z duas tribus se quens ppheta cōtra assirios scribitur.

Dicit dom⁹ ad sennacherib et populum eius. In quo secularis scientia significatur.

Comminatur dās sennacherib licet eū pmiserit ei debellare x. tribus non tū voluit vt penitus contereret: is flagellaret z conculcaret vt lutum plateaz. Ille aūt immodice elatus assignauit hoc suis viribus z nō deo Et non solum captiuauit sed partim deleuit.

Ipse aūt. Sic philosophi sic hęretici sic persecutores xpiani noīa cū deus aliquos eis verberādos pmittit in omnes sęuiunt nec verberare

Ꝑ prophęta cōtra scribas z phariseos qui traditiones suas prę pōnūt legi dei. Ꝑ Cōminatio cōtra duas tribus.

Ue qui cōdūt leges iniquas et scribentes iniustitias scripserunt vt opprimerent in iudicio paupes et vim facerent causę humilium populi mei vt essent vidue pręda eorum et pupillos diripe rent. Quid facietis in die visitationis et calamitatis de longe venientis? Ad cuius confugietis auxiliū: et vbi dereliquetis glaz vestrā: ne incuruemini sub vinculo: et cum interfectis cadatis: Ꝑ. Ꝑ sicut ꝑdictū est contra samariam. super omnibus his non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta. Ue assur virga furoris mei z baculus ipse est. In manu eoz indignatio mea. ad gentem fallacem mittam eum et contra populum furoris mei mādabo illi vt auferat spolia et diripiat. et ponat illum in conculcationem quasi lutum platearum. Ipse autem nō sic arbitratur z cor eius nō ita estimabit sed ad conterendum erit cor eius et ad internecionez gentium: non paucarum. Dicet enim. Nūquid non principes mei simul reges sut? Nūquid nō vt carcamis sic calanno: et vt arphat sic emath? Nūquid non vt damascus sic samaria? Quomodo inuenit manus mea regna ydoli. sic et sculptilia eorum de iherusalem et de samaria. sicut feci samarię z ydolis eius sic faciam iherusalem et simulachris eius? Et erit cū impleuerit dominus cuncta opera sua in monte syon et in iherusalem. Visitabo super fructum magnifici cordis regis assur et super gloriaz altitudinis oculorum eius. Dixit enim. In fortitudine manus meę ego feci et in sapientia mea intelleri z abstuli terminos populoz et principes eoz deprędatus sum et detraxi quasi potens insolentes residentes. et inuenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorū et quasi oua quę derelicta sunt sic vniuersam terrā ego cōgregaui et non fuit qui mouere pennam et aperiret os et ganniret. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea? Aut extolletur serra contra eum a quo trahitur? Quomodo si eleuetur virga contra eleuantē se et exaltet non lignum.

Seruit michi. Iniquitates gentium quas subegerat.

Fraditiones. vide donū quodcūqs ex me tibi prodierit cū dominus dixit honora patrez tuū et matrē tuā.

Iniusto.

Perueruendo.

Condolendo. z quia tales etis vos scribe z pharisei.

Visitationis.

Ꝑ assirios. Ꝑ assirius dicitur. Ꝑ spiritualiter.

Ꝑ qui deū offendūt.

Ꝑ quasi nichil proficiēt vobis diuitie.

Ꝑ ad eius confugiatis auxilium.

Ꝑ capitalitatis hostium.

Ꝑ sicut ꝑdictū est contra samariam.

Ꝑ. Ꝑ sicut ꝑdictū est contra samariam.

Ꝑ vel eius.

Ꝑ complebitur.

Ꝑ. Ꝑ tribuum. Ꝑ aliās diripiat.

Ꝑ non interficiat sic populum meum.

Ꝑ. Assur. Ꝑ quasi modū ire mee excessit. z etiaz in gentes plurimas furorem extendit.

Ꝑ sic sennacherib contra dominū

Ꝑ. Ꝑ sicut ꝑdictū est contra samariam.

per quę quattuor mundi partes intelligimus. erāt ibi quadrupedia. ꝛ serpentes. ꝛ bestię. ꝛ volucres cęli. figurari non dubitamus: vt qđ arca in diluuio: hoc pęstet ecclesia in mundo.

¶ Leo quasi bos pal. Panapes enī huius sęculi. ꝛ simplices alię historię super fidē sunt ꝓsenti. triticum enim ꝛ medullā .s. interiorem sensum non intelligunt.

¶ Infās. Chriſt⁹ uel apostoli malicia paruuli. sensu perfecti qui dęmones eiciebant de corporibus obsessis.

¶ Reguli. Regulus rex omnium ſerpentium. qui fiatu et visu non solum cętera. sed ꝛ aues volantes necat. ꝛ diabolus significat. Sancti ergo ablactati qui sali cet iā solido cibo possunt uti: gaudēt mittere manum prędicationis in cauernis aspidum. id est reguli. vt diabolum eiciant de obſessis corporibus sui ipsi cet.

¶ Manum. Id ē diuinam potentiam in cōprehensum exire aspidem uel regulum .i. diabolum tradet capitium.

¶ Quia replętā ⁊c. Moze suo i fine prophetalia uerba panduntur: ne ad litteram accipiātur.

¶ Qui stat in signum. Ecce plenius est hic in ruinam. ꝛ in resurrectionē multoꝝ in israel. et in signum cui contradicetur.

¶ Et. Qui consurget vt ſit princeps gēnum: in ipsum gētes ꝓsperabunt et erit rēquies eius honor .i. mors eius gloriosa. Post quā de natiuitate ei⁹ ꝛ de cęteris sacramētis dictū est: uenit ad mortem quę requies dicitur: quia in christo uita perpetua idē significat sepulcrum.

¶ Residuū. Reliquię saluę fient. Tradunt enim historię. Q apostoli toto orbe diffusi prędicauerunt euangelium. ꝛ quidā persas indosq; peinetrauerunt. vt ethyopia manum daret deo.

¶ Signum. Crucis. in qua est victoria. vt sciāt omnes in quo diabolus fuit victus.

¶ A quattuor. Hoc in pentecoste uidetur ꝛimpletum. Vnde erant in hierusalem iudei ui. re. et. o. n. ⁊c. Et bis crediderūt vna die trij. m. alia die quinq.

† ſinnocens. † ſhonrēdus. ⁊ ſ verbo dei

eos. † Vitulus ꝛ ursus † pascen

ſfamilie discipline dñi coniuncte ipſius inter se coniunctis.

tur: simul requiescent catuli eo

ſfrat. ſrusticus. † ſ intelle

ctum simplicem. ſnon carnes.

rum. et leo quasi bos † palcas co

† ſ uel ablactabitur. ⁊ ſ amotus a carnalib⁹ desideriis.

medet. Et † delectabit̄ † infans ab

⁊ ſmaloꝝ corda. † ſdiaboli. ſ occulte seuię tis

ubere super † foramina † aspidis

ſ uel nis. ſapte ferientis. ſdiaboli.

et in caverna reguli qui ablacta

ſprędicationis.

tus fuerit manum suam mittet.

ſserpentes. ſdiaboli. ſfidelibus. ⁊ ſaliquē ſ delem.

Nō nocebunt. et nō occident in

ſecclesia.

vniuerso mōte sancto meo. quia

ſ per apostolos. ſin omnē terram exiuit.

ſeuangelii.

repleta est terra scientia domini

† ⁊ terram ſęz fluctibus. ſ uel tes.

sicut aquę maris † operiētis. In

† ſde indeis credentibus. ſcrucis.

ſ. ſ. p edcā fiēt. † ſerit. ſ vt ossa trahat ad se.

die illa † radix † esse qui ſtat in sig

⁊ ſ post resurrectionē ꝛ ascensionem.

num populoꝝ ipsum reges de

† ſin quo iacuit. ſMors sepult.

ſtūc.

precabuntur: et erit † sepulchrū

ſhonorabitur ab omnibus. ſ Cū ste

terit dicitus in signum populoꝝ.

eius gloriosum. Et erit in die illa

⁊ ſqui pumū per se ſecūdo per apostolos. vel in prędicatione helie ꝛ enoch quando reliquiæ ſal. ſi. ⁊ ſ primo enī apostolos cū paucis post sedit. postea multa milia iudeoꝝ.

adiiciet † dominus † secū do ma

† ſ qui supersunt tantis cladibus.

num suam ad possidendum † resi

ſisrael. ſnon occisum.

duum populi sui quod † relinquet̄

ſnoīa terraꝝ ꝛ ciuitatum.

ab assirijs: et ab ęgipto. et a phe

tros. et ab ethyopia. et ab elam.

† ſne tantū videatur orientales significare.

et a sennaar. et ab emath. et † ab i

ſoccidentalis. ſ per apostolos.

sulis maris. Et leuabit signum

† ſ primo. vnde vobis oportet primo ver. dei.

ſgentes. ⁊ ſ dispersos de. 4. tribubus.

in nationes: et † congregabit † pro

ſde iuda ꝛ beniamin.

fugos israel. Et dispersos iuda

colliget a quattuor plagis terręQuattuor plagas mundi. orientem. occidentem. meridiem ꝛ septētrionem significat. vt totius mundi vocatio demonstretur.

¶ Et auferetur zelus ⁊c. Quando ysaias hoc prędicebat inter duas ꝛ. x. tribus discordia incredibilis erat credentes autem pacificati sunt i fide xpi ꝛ vnitate caritatis.

ſodium.

et auferetur zelus effraim. et hostes iuda peribunt. Effraim non

⁊ ſ celeriter desiderio prędicandi.

emulabitur iudam: et iudas non

pugnabit cōtra effraim. Et † vo

† ſdiabolo auferent. † ſ orientales. cu.

labunt in humeros philistiim p

ſ qui ante inimici. ſ per istas gentes omnes intelligimus. ſ latitudo. s. omnis arabie que ante dedita ydolatrie. ſ implebunt.

mare. sil † prędabūt̄ filios oriētis

Idumęa et moab pręceptū ma

nus eorum: et filii amon obediē

ſeis.

tes erunt. Et desolabit dominus

ſhoc mare mag. ꝛ spa. fe.

linguam maris ęgypti: ꝛ leuabit

† ſregnum egipti. ⁊ ſromanos adducendo.

manum suam † super flumen † fo

ſ vel populi.

titudine spiritus sui: et percuciet

ſapostoli.

eum in septem riuis. ita vt transe

ant per eum calciati. Et erit via

ſprędicatoribus. ſnō fugientū. ⁊ ſ despicie tur a superbis.

residuo populo meo qui † relique

ſsine impedimento.

tur ab assiriis: sicut fuit israel in

† ſpercussa lingua. arefacto flumine. ſ g ma re rubrum.

die qua † ascendit de terra ęgypti.

C. XII.

Et dices in

ſlaudabo.

die illa. Confite

ſ iuste.

bor tibi quoniam iratus es

ſ qui merui. ſ sed. ſin misericordiam.

michi: conuersus est furor tu

ſredimēdo. ⁊ ſiam verbū caro factū ē

us et consolatus es me. Ecce de

⁊ ſ hiesus qui saluū faciet populum a. p. e.

† ſnon timebo quid faciat michi homo.

us † saluator meus † fiducialiter

† ſquia non cōfidam in ydolis nec timebo nō timenda. s. diabolum.

agam et non timebo. † Quia fortitudo mea et laus mea dominus

ſ non ydolatra.

ſincarnatus.

et factus est michi in salutem.

¶ Et uolabunt. Apostoli de quibus Qui sunt isti qui velut nubes. Sepe enī navigio insulas adierūt inter quas et phylisti noꝝ quibꝰ verbū vitę annūciauerūt ꝛ fidei subiugauerunt. Quod pauli exēplo conicim⁹. qđ nauigabat ad mītas insulas et vt ipse scribit: ad hyspanos.

¶ Pręceptū manus eorū. Quod prędicipiunt operātur. et verbo docent ꝛ exemplo.

¶ Linguaz maris. Qua ydola laudabat mare .i. populus ęgipti qui super omnes ydola colit. vt cum laudet ꝛ timeat ꝛ ydola ꝓdempnet ꝛ abiiciat.

¶ Et leuabit. Vt idumęa ꝛ moab et filii amon tradent manus aplis; sic ꝛ ęgiptij.

¶ Et percutiet. Id ē minuet; ꝓ vno septem principes ponendo. Vnū regem habebat libia. alium pentapolis. alium teabidis. alium alexandria. alium ęgiptus.

¶ Et percuciet ⁊c. Cum hęc ysaias prędiceret nondū nilus diuisꝰ erat quē poste a alexander in septeꝝ riuos diuisit. Regnāte aūt octauiano augusto. i. xpo nato cū primum facta est descriptio: regnum ęgipti in morte cleopatre destructuꝝ est. ꝛ diuisum est in septem prīcipes. Nilus quoq; qui antequā ab alexandro diuideret̄ inmeabilis erat: cum romani riuos ampliassent: pene exiccatus p imas valles serpebat vt siccis pedibus transirent.

¶ Vt transeant ⁊c. Sub methaphora nilus diuisus ꝛ in ptes cesus dicitur vt apli calciati. i. secure ꝛ sine impedimēto prędicātes libere posset discurrere ad vltimas ptes ęgipti romanoꝝ virtute pacati.

¶ Ante natiuitatem dñi non licebat de gente in gentes transire. qđ post passionem eius licuit domino euangelio viam preparante. C XII.

¶ Confitebor. Sicut transito mari rubro dixerūt cantemus dño ⁊c.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Transierunt. Preteritum pro futuro more prophetico.
Confortamini ꝛc. Postquã sennacherib tetẽdit in nobe tẽtoria voluit manc expugnare hierusalem nõ cessauit ad mediam noctẽ minari desolationem hierusalẽ dicens. Ea ista sola ciuitas liberari de manu mea potest?
Ecce dominator d. Dixit pueri nomen de virgine nasciturj scilicet emanuel. z postea in utero prophetisse concepti scilicet accellerã spoliã. vetrahe. f. p. z q̃ essẽ lapis offensionis vtr abus domibus israel. Sz nũc antequã dicat q̃ de isse z david sit nasciturus. p translationem descri bit eius passionem.

C .XI.

Egredietur uir ga. Hiero. Vsq; ad principium visionis babilonis prophetia est de christo. quã p partes explanamus: ne lectoris memoriaz confundamus.
Egredietur. Virgam et florem indi ipsum christum inter pretantur. quia i virga regnantis potentia. in flore pulcritudo. Nos per virgam mariam intelligimus cui nullus fruter adhesit. Vñ virgo concipiet z pariet filium z florem christus qui dicit. Ego sum flos campi. z lilium cõuallium.
In euangelio nazarenorum (quod hebraice scriptum est) ita habetur. Factum est autem cum ascendisset dominꝰ de aq̃ descendit fons omnis spiritus. et requieuit super eum. dixitq; illi. Fili in omnibus p phetis expectaui te vt venires. z requiescerem in te. tu es enim requies mea. z tu es filius meus primogenitus. qui regnas i sempiternum.
Requiescet super eu i. d. Quia in ipso habitat pleni tudo diuinitatis. vñ Super quez videris spiritum descendentem,

Spũs sanctus ꝛc. Sicut semo domini lux et uita et resurrectio vocatur: sic spiritus sapientie z intellectus consilij. z. f. s. p. z timoris domini. Nõ q̃ diuersus sit intra differentias nominuz; sed vnus z idẽ est fons cunctarum virtutum. Sine christo ergo. nec sapiens quis est. nec intelligens. nec consiliarius. nec fortis. nec eruditus. nec timore domini plenus. Hi sunt septem oculi in lapide vno secundum zachariam.
Et replebit ꝛc. Specialiter propter paruulos qui timore indigent quem foras mittit perfecta caritas. Qui enim timet: penam habet. z non est perfectus in caritate. vnde. Timorem domini docebo vos.

fiduciam habemꝰ capiendæ vrbis. quasi rediturus cito. Sarcinas. Spes ducas ciuitates. vel magnas. z peruenerãt in gabaa. z obtenuit gabaa sedes nostra. senna cherib cũ suis: sarcinis depositis.
comminabit uasa sua. Trasiert. vbi paululũ refecit exercitũ. hinc est dicit. Spauefacta.
cursiz: gabaa sedes nostra. Ob quia vicina. qz quæ sunt huius nosti. sedes regia. hoc audito.
stupuit rama. gabaa saulꝰ fugit. ergo. simile vulgata binies. equoz more.
binni uoce tua filia galli attẽde ciuitates israel per quas transiuit. i. accelerate diligenter impetum currẽtis.
qz. siam. fugiti
laisa. paupcula anathoth. migra ciuitates inde mede. z ga. quasi qui habitatio in collibus qõ significat gabin.
uit medemena. habitatores ga sennacherib ad exercitum dicit. arma capite.
quasi sufficit hora diei vt in nobe si gat tentoria.
bin. Confortamini adhuc dies Ciuitas in iudea. de qua fuit gelbi vnꝰ. s. xxx. principũ dauid. munas potẽtie
est ut in nobe sterur. Agitabit ma mons ẽ sup collem cuius hierusalẽ ẽ.
num suam super montem filiꝛ sy prophetia de passione domini. pater. sed.
on. et collem hierusalẽ. Ecce dominꝰ spectans pastorẽ. z dispergẽtur oues gregis in passione.
minator dominus exercituũ: cõ quia terremotus factus est magnus. monumenta aperta sunt. corpus christi terrenũ
fringet lagunculam in terzore. z iudei. in vindictã passionis christi.
a terra sua. superbi.
excelsi statura succidẽtur: z sub decidentes.
limes humiliabuntur. z subuertẽ sic vocat hierusalẽ propter multitudinẽ populi translatiue. romanoz
cur condensa saltus eius ferzo: hierusalẽ vel templuz. sacerdotibus. vñ apilibate portas tuas. z deuoret ignis gressus tuos. z cedros tuas.
z libanus cũ excelsis cadet.

C .XI.

Sed prius. sqz. prophetia de natiuitate.

Egredietur

Non secundum. Non accipiet personam. quia non est personaꝝ acceptor deus. sed in omni gente. qui timet deum acceptus est illi. vñ ait ve vobis scribe z pharisei.
Et arguet. Obiurgos z reprehendentes apostolos quando in sabbato ambulantes perfata. spicas vellentes manibus confricabant z manducabant.
Virga. Potest per virgam sententia iudicij intelligi. In principio eni predicationis dicit penitentiam agite appropinquabit regnum celorum. et subintulit. Omnis arbor quæ nõ f. f. b. e. vñ igne mittetur.
Interficiet impium. Si eni michael interficiet (vt quidam dicunt) ipse deꝰ tamẽ i michaele hoc facit.
Fides. Fidelis bene opando adhorrebunt ei qui facies est sapientia. iustitia z sanctificatio qui ait Ego sum z vita. Vñ veritas de terra orta est. z. e. et alibi. State accincti lumbos vestros in veritate.
Lupus cum agno. Paulus ci petro. va. Benjamin lupꝰ rapax et. Puer ones meas.
Habitabit lupus Nota q̃ non agnus z hedus habitant ci lupo z pardus sed lupus z pardus agni z hedi imitantur immo centũ. s. rpm.
Hiero. Habitabit lupus ꝛc. Judei et nostri iudaizantes contendunt q̃ in adventu christi. quez expectant in fine mundi omnes bestiæ mansuescẽt. Quos interrogamus. si omnia ad litteram accipiunt. quomodo rebus in corporeis (inficia silicet z veritate remota) domini circumdentur. z q̃d dignum sit manducare dominꝰ vitulꝰ z agnus pascant. z similia. Si autem ea sponderint hæc p de animatione futura vt homines secundum fragilitatem bonis: audiãt ni
Virga de radice iesse: et flos de iesse. sa conceptione perpetua.
radice eius ascender. Et requie christum. in quo est liber tas. quia spũs dominꝰ est. iple eni dei virtus z dei sapiẽtia est. vide omnia in sapientia f.
scet super eum spũs dñi. spũs sa
pientiæ. et intellectus. spũs consi
lij et fortitudinis. spiritus scien vide non accepistis spũm in timore sed spũm adoptionis. i quo clamamus abba pater
tiæ et pietatis. z replebit eum spi in effectu mutuato. scãli permanentis.
ritus timoris domini. Non se
cundum visionem oculorum iu Scientibus magister scimus q̃ verax es. Respondit quid me temptatis hypocrite.
dicabit: neqz secundum auditum exterioꝝ.
aurium arguet. sed iudicabit i iu spũsquoꝝ ẽ regnum celorum.
sticia pauperes. z arguet in equi apostolus. corrigendo. oo
tate pro mansuetis terræ. Et percuci terzena oga. terzenos. s. xxx. verbo.
ci terram virga oris sui. et spũ increpasti gentes z grut impius. antichristum scm apostolum.
labiorum suorum interficiet im percusso impio. fuisti omnes. vnde bus oibus vtiat vestimento ve. testa.
pius. Et erit iusticia cingulũ lum
borum eius: et fides cinctorium Saulus cũ anania. z huiusmodi.
renũ ei. Habitabit lupꝰ cũ ag fugibus. qui non mutabat varietatem.
humili peccatore in ecclesia. quiimmolatum pasca non qui a sinistris.
no: et pardꝰ cũ hedo accubabit nobilis atq; ferox. patris ferocissimus.
innocens paup. in ecclesia.
Vitulus et leo z ouis simul mo petrus piscator. z alii.
ducet. in viam pacis
rabunt: et puer paruulꝰ minabit

chil bonum nisi virtutem esse. z nichil malũ nisi vicia. Vnde. Lobibe lingua tua a malo z labia tua ne loquantur dolum. declina a malo z fac bonum. Diuitiæ autem z sanitas corporum. z omnium rerum abundantia. z his contraria etiam apud philosophos nec bona dicuntur nec mala. Vnde stoyci qui in plerisq; nostro concordant dogmati: nichil dicũt bonum nisi solam honestatem. z virtutem. nihil malum nisi turpitudinem.
Vitulus. Vitulus z ouis humiles z innocentes carnem suam deo mortificando consecrantes. Nec enim animalia sacrificijs sunt deputata. hanc vitulo rũ moz. z iunctionẽ. i. linteo qõ petro de celo quattuor initijs demissuz est

doctrina cuius magi
stri in damula signifi
cătur·quę grece dicit
dorcas.

¶Ecce ego suscitabo ꝛc. Legimus in genesi·q̄ ꝛ madai filius noe auctor me
dorum fuit·qui inter
pretatur mensura si
ue a potente vel for
ti. Igitur cōtra babi
lonios qui mente con
fusi sunt·suscitātur a
potēte ꝛ forti deo for
titudines ad punien
dum: quę reddant
vnicuiq; sēm·o·s·
In qua enī mensura
mensi sunt: reme·eis.

¶Et erit babi
lon ꝛc. Non postea
reędificata est: sed di
citur in medio ei⁹ esse
lacus serpēnibus ple
nus·ꝛ arbusta in qui
bus odibiles bestię ꝛ
anes·ꝛ venatio regia
et inhabitabilis est
ꝓpter portēta. Duę
uitates apō medos
dicūtur facte et ea te
siphontes et selencia
salicet.

¶Mor. Notandū q̄ p̄ sermonem domi
ni vrbe confusionis
euersa vt sodome et
gomorre ꝓpareturꝰ nō
habitabitur a sanctis
ibi sed bestię requiē
cent. Quicquid enim
heretici loquūtur: in
synagogis sathanę:
non est doctrina dni
sed vinlat⁹ draconū
et piloloꝝ quos imi
tatur esau. Syrenę
quiescent in delubris
voluptatis·quę dul
ci ꝛ mortifero carmīe
alas trahunt in pro
fundum a lupis ꝛ ca
nibus deuorandas.

¶Bestię. Per
has oēs bestias lucis
fugas demonū vl
angelos fortitudines
intelligimus·quibus
ad puniendū tradūt

¶Strutiones
De quib⁹ in iob satis
tractatum est·quę
de terra altius nō de
uant cū pennas ha
bere videant.

¶Pilosi. Siluę
stres hoēs hispidi q̄
et incubones vel fau
nos genera dęmonū.

¶Ululę. Magnitudinis comūne: sed maculis respersę·quę rostro in
palude fixo horrendum stridūt.

¶Syrenę. Sunt serpētes crist ati·ꝛ alati velut alij pisces marini in
ꝑ Quisquis auxiliator vel qui a babilonijs
captiui tenebātur. ꝑ Hoc qua oia sunt
et ꝑ singuli ad ꝑ terrā suam fugi
ꝑ qui venerat ad auxilium ꝑ ꝑ in hereti
ent. Omnis qui ꝑ inuentus fuerit
ꝑ malus vt vltat bonus· ꝑ ab hostibus.
ꝑ ꝑ Verte impiū et non erit. ꝑ Resilire volue
rit. ꝑ Hęc
occidetur: et ꝑ omnis qui ꝑ super
ꝑ qui nō venerunt ad perfectam caritatem.
ꝑ beatus qui tenebit ꝛ al·par·ś·a·pet· ꝑ ꝑuali
uenient: cadet ꝑ i gladio. ꝑ Infātes
ꝑ Vt perfecti sint. ꝑ magistroꝝ
eorum allidentur ꝑ in oculis eorū
ꝑ Hopes vtensilia. ꝑ ecclesie. ꝑ ꝑ praua sapi
ētia ꝛ doctrina peruersa que cōe·bo·ꝛ pe·ini
diripiētur ꝑ dom⁹ eoꝝ: et ꝑ vxores
ꝑ hostili libidine· ꝑ ent. ꝑ inspirando.
eoꝝ violabūt. Ecce ego suscitabo
ꝑ erriena amantes. ꝑ babiloniog. ꝑ ꝑ demo
neo vel ꝓdicatores qui seculari scientia nō bene
etentur. ꝑ ꝑ nutroꝝ eloqui in quo sibi applau
debant.
super vos ꝑ medos·qui ꝑ argentuꝝ
ꝑ desiderio occidendi. ꝑ ꝑ acumē ingenii ꝑ
tantū penis oblectātur.
non quęrant: nec ꝑ aurum velint
ꝑ facere scripture· ꝑ ꝑ vt fiant magistri.
ꝑ Nec innocētibus pcent.
sed sagittis ꝑ parvulos ꝑ interfici
ꝑ in eroze. ꝑ ꝑ Non ad voluptā
tem sed ad salutem.
ent: ꝛ lactantibus vteris nō ꝑ mi
serebuntur·ꝛ super filios nō par
ꝑ suscitatus medis.
cat oculus eorum. Et erit babi
ꝑ mundus. Solum.
lon illa ciuitas gloriosa ꝑ regnis
Solum. ꝑ gloria. ꝑ quasi demoniꝝ. ꝑ ꝑ
ibit mundus·ꝛ cōcupiscētia eius·vide cēū no·
ꝛ ter·no· ꝑ versa·
inclita in superbia ꝑ chaldęoꝝ si
ꝑ a.
cut subuertit deus sodomam et
ꝑ ꝑ vnq̄
gomorram. Non habitabit vsq̄
in finem: et non fundabitur vsq̄
ꝑ vsq̄ in finem.
ad generationem et generationē
ꝑ quia videt eum desertam. ꝑ ꝑ christus·vnde
facite. iter illi qui·as·super·oc·ś·n·illi·ce·ce·ad
ox· ꝑ occidentalis qui ad finē tendit obliuiscēs
preteritaꝛ tendit in priora.
Nec ponet ibi tentoria ꝑ arabs:
ꝑ ꝑ ffesti. ꝑ angeli qui presunt humano generi.
nec ꝑ pastores requiescent ibi·sed
ꝑ in mūdo scz· ꝑ ꝑ Nec tradas bestijs aīas
confi·ti·
requiescent ꝑ ibi ꝑ bestię: et reple
ꝑ vbi letabūtur. ꝑ ꝑ babiloniog. ꝑ sel draco
num·ui·coꝝ.
buntur ꝑ domus ꝑ eorum draconi
ꝑ ꝑ aues solitudinem amātes·a parte totum·
bus. Et habitabunt ibi ꝑ struthio
ꝑ strx·demones. ꝑ vel stabūt. ꝑ ꝑ dimittę
nes: et ꝑ pilosi saltabūt ibi: ꝛ respō
ꝑ vox lamentabilis.
debunt ibi vlulę in ędibus eius
ꝑ ꝑ que auditores ducūt ad mortem. ꝑ ꝑ u
bus luxuriabātur. ꝑ vbi deū maxime offēde
runt.
et ꝑ syrenę in delubris voluptā
tis.

·C· ·XIIII·

Loco cuiꝰ nia presentia sunt.
ꝑ quasi·ꝛ hoc cito.

Prope est ut
ꝑ captiuatio: vel ruina heretico
rum.
veniat tempus eius: ꝛ
ꝑ ꝑ oferta babilonie. ꝑ primo āno cyri qui ut
deos captiuos solunt oc captiuitate babilonis.
dies eius nō elongabūtur. ꝑ Mi
ꝑ ꝑ eoꝝ qui ꝑplantant victa·
serebitur enim dominus ꝑ iacob
ꝑ ꝑ apostolos videtes deū mente. ꝑ eos qui red
erunt cum zorobabel ꝛ alijs ducibus·
ꝛ eliget adhuc ꝑ de israel: et requi
ꝑ ꝑ terrā viuentiū.
escere eos faciet super humum
ꝑ ecclesiam. ꝑ gētilis. ꝑ ꝑ qui re
dierunt. ꝑ electos.
suam. Adiūgetur aduena ad ꝑ eos
ꝑ fide· ꝑ ꝑ affectu nō captiuitate·
et adhęrebit domui iacob. Et ꝑ te
ꝑ reuerētes;
nebunt eos populi: et adducent
ꝑ gentiles· ꝑ aduenas· ꝑ ecclesiā. hierusalē
ꝑ ꝑ ꝓ deest malis seruire bonis. vnde esau dicit
fratri tuo seruies·
eos in ꝑ locum suum. Et ꝑ posside
bit eos domus israel super terrā
ꝑ dñi in seruos ꝛ ancillas: et erunt
ꝑ vinculis fidei vel in tpe assueti vel holofernis
ꝑ ꝑ sophismatibus
capientes eos qui se ceperant: ꝛ
ꝑ pentētie· ꝑ seruituti· ꝑ ꝑ quando omnia lu
cri causa faciunt.
subiiciēt ꝑ exactores suos. Et erit
ꝑ ꝑ o israel ꝛ iacob.
in die illa cum requiē dederit ꝑ ti
ꝑ ecclesia· ꝑ quo ꝓtra hereticos vel quos
libet compugnasti· ꝑ ꝑ a violentia qua tract⁹
in captiuitate·
bi deus ꝑ a labore tuo: et ꝑ a ꝓcus
ꝑ falsi dogmatis· ꝑ babilonijs
sione tua et a seruitute dura qua
ꝑ hoc erit. ꝑ non simpliciter historiam.
ante seruisti: ꝑ sumes ꝑ parabolam
ꝑ ꝑ hereticū sermonem. ꝑ erroris ꝛ ꝓfusionis
istam contra ꝑ regem babilonis ꝛ
ꝑ ꝑ pena ꝑ diabolus·vel tributoꝝ·vel nabugo
dices: Quomodo cessauit ꝑ exa
donosoꝝ ꝑ ꝑ pecunie vel peccati· ꝑ ꝑ sic·ś·
ctor: quieuit ꝑ tributum? Contri
ꝑ ꝑ diabolum vel nabugodonosoꝝ
uit dñs baculum impiorum· virgam dominantium cedētem ꝑ po
ꝑ ꝑ ista vel dñi. ꝑ ꝑ mortē
pulos in ꝑ indignatione ꝑ plaga ꝑ ꝑ ista
eterna· ꝑ ꝑ quia vult occidere nō emendare·
nabili: ꝑ subiiciētem in furore gen
ꝑ ꝑ a labore· ꝑ hoc contrito.
tes: persequens ē crudeliter. ꝑ Lō
ꝑ ꝑ que sedatione plena erat. ꝑ ꝑ in damna
cione cuius· ꝑ fletu·
quieuit et siluit ꝑ omnis terra: ꝑ ga
ꝑ ꝑ letabitur iustus cū viderit u·
ꝑ ꝑ altus ut ꝑ in dñi virtute sublimes.
uisa est·ꝛ exultabit: abietes quo
ꝑ ꝑ o diabole vel nabugodonosoꝝ.
ꝑ ꝑ ꝑ

Sic regno mūdi destructo dicit ecclesia confitebor tibi ꝛc.

¶ De fontibus. Vñ benedicte domino de fontib⁹ isr.

¶ De fon-sal. Ne videret alter esse ꝯ quem supra noiauit emanuel-spolia detrahe-ab eo quez gabriel virgini prenunciās hielum vocauit sic ꝛ vocabis nomen eius hielum. Jō salvatorē quoq; appellat vt prophetia cum euangelio conueniat

¶ Hier. liberis al legorię spacijs i ysaia euagat-ꝛ interpretans nominib⁹ ingenium suum facit ecclesie sacramentum. Eusebius pamphyli historiam expolitionē promittens oblit⁹ p̄positi in origenem cecidit.

C. XIII.

¶ Onus babilonis. Babilō metropolis chaldeoꝝ cuius muri-ꝛ vi-milia passuum per quadrū ab angulo in angulū qui est simul-triuj-milia scilicet-xl-duabus leucis ꝛ duabus vnius leucę partibus tēdebantur. Jbi turres trium miliam passuū in altitudine-i-duabus leucis a lato in angustum coartata. Et qz ibi confusiuꝝ est labiū hebraice babel gręce dicitur babilon. Jbi nabugodonosor rex potētissimus q̄ inter ceteras terras etiā in dęā captiuauit-in cuius consolationē per ysaiam illius desolationem spiritus sanctus lōge ante p̄dicit-sic: Onus-ba- ꝛc.

¶ Babilonis-i-mūdi qui linguas operamentesqz confundit-caiius rex velut nabuchodonosor q̄ dicit. Hęc oia tibi dabo si cadens adorabis me.

¶ Montem cali. Mysteria ecclesie posuit tenebras tribulationis suum.

¶ Leuate. O angeli-et o apostoli-p̄dicate gl̄ę desolationē.

¶ Militię. Predicatoribus istructis

so fideles doctrine. † flumina de ventre eius fluēt aque viue. Euāgelio. Jnō de fluminē ne ego⁹ quod percussum est.

Mauricius aquis in gaudio † de

† Jpse enim saluum faciet populus-a-p-e-

† Vos reliquie israel conuersis gentibus.

fontibus † salvatoris-et † dicetis

† Electis ydolis-eum laudādo-vos accusan do.

in die illa. † Confitemini domino

† Jn bicius saluet vos. † Jsolus cui cantandum est. Spedicate-

et † invocate nomen † eius. Notas

† Jn fidelibus. † Mandata no-do-vo-vt di-inuicem.

facite † in populis † adinuentōes

† Jerosolim d-r-h-r-

eius-mementote quoniam † excel

Jsolus cui cantandum e-

sum est nomen eius. Cantate do

† Jmorte mortem vicit⁹ carnem in celo vexit ꝛ humilmodi.

mino quoniam † magnifice fecit:

So apostoli. † Jmagnalia eius. † Jn omnē ter-e-s-e- Jrbi mīa ei⁹.

annunciate † hoc † in vniuersa ter

† Jergo tibi. Jalius. Jdeū tantū. † Jdei tui. J-i-pauimitus ecclesia de gētibus-ecclesia catholica.

ra. † Exulta et lauda † habitatio sy

† Jmediozolim tantū nomen in iudea.

† Jqui sanctificat israel.

on: qz magnus in † medio tui † sanctus israel

C. XIII.

Jhoc est. Jmiseria.

ONus babilonis: quod vidit ysaias

Jcoadē.

† Jbabilonem supbam. Jtenebras tribulationis vel penas incendii-multi enī successi incēdio eius.

filius amos. Super † montem ca

† o predicatores. Jmedi ꝛ persę. † Jerucas victorie. † Jpredicando de altis.

liginosum † leuate † signum-et † ex

† Joga bona faciendo. Jhostes aduuando. Jeleuatio manuum me-sa-rū.

altate vocem-leuate manū-ꝛ in

† Jbabilonie. Jscripture sacramenta.

† Jpersaꝝ ꝛ medoꝝ. Jcirus ꝛ darius.

gredientur † portas † duces. Ego

Jvt venirent. † Jnspirando. † Jmedis ꝛ gīs obedientibus michi-Jn ꝓgatione babilonis. Jministris.

mandaui † sanctificatis meis-et

† Jsicut paulum. Jn hoc mihi seruientes.

† Jtentasa vt timerent postea. Jvindicta.

vocaui † fortes meos in † ira mea

Jvnde sancti estote quoniā ego sanctus sum.

† Jhon in fortitudine sua. † Jimpetū ꝛ malitudinem hostiū describit-Jaudita. Jconsona-vnde ad ipsum dicamus oēs.

exultantes in † gloria mea. † Vox

† Jmedoꝝ ꝛ persaꝝ. Jsanctus.

multitudinis in † montibus qua

Jbabilonis. Jmultoꝝ. † Jaudita est.

si populorum frequentium: † vox

† Jmagistroꝝ. Jdarii cyri ꝛ altoꝝ cum eis.

Jdiscipulorum.

sonitus † regum gentium congre

Jomnis potestas a deo.

gatarum. Dominus exercituum

Jmedoꝝ ꝛ persaꝝ.

precepit militię belli: venientib⁹

Ja finibus terre a-t-cla- † A summo celo

egressio eius. Jquasi a finibus terre.

de terra procul. † A summitate cę

† venient. † Jbellatores. Jcyrus ꝛ darius.

li dominus et † vasa furoris eius

† sterrena sapientes. † Jergo o babilonii.

Jpenitendo.

vt disperdat omnē † terraꝝ. † Ulu

† Jvltionis. Judicii-vel inopia cuiusqz.

late quia prope est † dies domini

saliua qz. † Jmetaphoram bellatoris suat-

Jvastabitur-Jbabilon.

quasi † vastitas a domino veniet

† Jconsolate manus dissolutas. † Jhalde dyam. † Jpauore-inimicoꝝ.

Propter hoc † omnes † manꝰ † dis

soluentur: et omne cor hominis

Jdeficiet. † Jconscientia peccati. † Jtūc

Jconscientie. Jventris.

contabescet et † cōteretur. † Dolo

Jsaliozꝝ membrorum. Jeos.

ores et dolores tenebunt: quasi

Jincompabiliter. † Jz. Jvidens eum in eis dem tormentis.

parturiētes dolebūt † Unusquis

Jpro nimia miseria.

qꝫ ad proximum suū stupebit fa

cies cōbuste vultus eorum. Ec

Jquia. Jcaptiuitatis vel iudicii generalis.

Jpatientibus.

ce dies domini veniet crudelis

Jestimatione malozꝝ. Jn inferno quis cōtibi .nō est tempus penitentie sed pene

ꝛ indignationis plenus et irę fu

† Jque peccatoꝝ pondere grauabatur.

rōris ad ponēdam † terram † in so

Jhabilonis. † Jvt deletis sceleribus sola iustitia regnet in terra.

† Jcontritione expellendos.

litudinem-ꝛ peccatores eius cō

† Jvel ex- † Jpauperes. Jbabilonis.

terēdos de † terra. quoniam † stel

Jafflictis videntur omnia tenebrosa.

le cęli et splendor earum non ex

Jsuper babilonē. † Jaduenientibus medos ꝛ persis.

pandent lumē suū. † Obtenebra

Jsenam. † Jbalthasar rex in cede regina.

tus est sol in † ortu suo-ꝛ luna nō

Jsuo.

splendebit in lumine suo. Et visi

† Jbabilonis pro nimia multitudine populi-tabo super † orbis mala: ꝛ contra

Jvisitabo. Jeoꝝ.

impios iniquitatem. Et requiesce

re faciam superbiam infidelium.

et arrogantiam fortium humiliabo

Jtunc. Jrarios. Jpost destructionem.

† Jn terra pfecta enī cum venerit filius hominis putas eum inuenire in terra.

Pretiosior erit vir auro: ꝛ ho

† Jaurum rubū. † Jsybolice.

mo mundo ob rizo. Super hoc

† Jvidebitur captiuus moueri. † Jnon solum hominem.

cęlum turbabo: ꝛ mouebitur † ter

ra de loco suo: propter indignati

onem domini exercituum: ꝛ prop

Jbabilon.

ter diem irę furoris eius. Et erit

Jsclo ꝛ terra cōmotus. Jleonem Jstupā-

Jcrudita-i-discipuli.

quasi damula fugiēs-ꝛ quasi ouis

† Jnisi dominus de quoꝝ domino gressus h-d. Jad defensionem-vel salutem.

† Jliberatus a fallis magistris.

et nō erit qui † congreget. † Unus

quisqz ad populum suum † pertet

armatura apli vt dicunes interficiāt eiginteos se ꝓtra idam da.

¶ Dissoluentur Quia nullum opus dei iusticia dignum reperietur. Vnde nō iust⁹ficabitur in conspectuo omis viuens et si iniqtates ob-d-d. ꝛc.

¶ Lōbuste Quasi carbones nimio dolore-vel in re. Multa enim fuere combuste.

¶ Lōbuste igit quę sib⁹ succenderunt-quę dicere non possum: Dignatum est super nos-i-n-t-d-ꝛ nos autem reuelata facie gl̄ā-cōtempla.

¶ Obtenebrat⁹ est sol. Post sunt hęc ad dictā in dicij referri: quando omnia luminaria obtenebrari videbūtur comparata splendori christi.

¶ Et visitabo. Vindicabo vt dicit Jam-vehemēter autem super impios tres. Jrat⁹ inquit nō visitabo super filias vestras cum fornicrit ꝛc. De bis autē q̄ in rpo sunt creditum dicitur visitabo vos ga iniqtates eorum. Misericordia autem mea ñ auferet⁹ ab eis.

¶ Et requiescere. Quasi hoc faciā vt q̄ superbię humiliet Deus enī sapbis resistit hūilibus autē dat gr̄am. aū ruinā cordis tabiē cor.

¶ Preciosior erit u-g. Dia rara ꝑciosa-i-vir babilon rarius inuenietur auro. Vbi de senno dñi pciosius-i-raro inuenietur. In tuc quoqz dicij visitabit dñs mala orbis ꝛ cessabit superbia et arrogantia homiū-ꝛ panci inuenient electi ꝓpter pleaconē antixpi.

¶ Celū tur ꝛc. Nō qz aiata sint-Js ꝓpter dignatōes dei q̄ rsp cit ter. ꝛ facie ere.

¶ Forsitan ummodo te captiuitate cęli tonando-ꝛ terra mouebo mota ē. Post ꝛ die iudicij legi.

¶ Damula. Damula diabol⁹ ē qua

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

erquisiuit·z corpus effossum in minutias dissipatū z vniciq; ptem alligauit. Dixit enī ioachi cū hz aues simul zuenerit reuiuiscet pater tuus.

Quasi cadauer. Multitudine peccatorum putruerūt z c·s·c·meç. Virtus suauis odoris est. Vnde. Sicut vnguentuz in capite·z odor tuus suauis·z facies tua speciosa.

Consortium. Salicet sepulturę·altera est enī pena autoris·altera eius qui ab autoritate ꝓpulsus ē. Hic est gladi⁹ quo vulnerati sunt plurimi z interfecti· vnde

Gladiū suum vibrauit.

Tu enim terram. Quasi in superbia tua regnuz chaldeoz destructuz est· quod adhuc mãsisset si supbia tua nõ fuisset.

Populū. Quē tibi deus cõmiserat coꝛigendum z regendū· vñ audet dicere. Hęc omia mihi tradita sunt.

Occidisti. Nõ deo reseruans viuos sz pęnę tuę ꝓparãs socios.

Non uocabitur. Jõ non vocabitur in·ę· qz ipse semē pessimoꝛ est.

Nõ qꝛ semē malũ sit ꝓse· deus enī fecit omnia bona. Sz ab his qui volũtate pessimi sunt: ortũ ē semē malũ· qđ voluntate nõ natura fit. Vnde Semē chanaan: et ũ iuda. De bois dicit ꝓ euangeliũ: ego vos genui.

Omnes ꝓcordant historię·qꝛ occiso balthasar: nullus postea de semine nabugodonosoꝛ regnauit· delata ē omnis progenies pro supbia z impietate patris.

Iniquitate. Lxx· Pro iniqtate pris tui. Nõ quidaz non intelligẽtes· ora conẽ qui regnat i mari·quē leuiathan appellant hebꝛi: volũt esse pfen diabolī· secundũ illud qꝛ mendax est z pater eiꝰ qđ male intelligẽdo· deprauant.

Et ponam ꝛc. Nichil est in ea nisi venatio regia·z coctilibus muris post annos plurimos refectis inclusa.

In possessi·ert. Mundus quoq; ab ericio z paludibus possidet modo·i·ab immũdis spiritibus·sed in fine mũdi scopabit·i·purgnabit eũ dominus igne purgatorio.

Iurauit dominus ꝛc. Ducitq; de babilone z regibus eius z populis: nũc de sennacherib z qui tunc imminebat super assyrios qui samariam iudeamq; vastauerũt ꝓter hierusalem·z in supbiam contra dominum elati· vñ vna nocte· dxxv·m· de eis ab angelo sunt pcussa. Et bocī terra iuda z in montibus eius sicut dominus ꝓdixerat.

In montibus. Nota proprietatem·in terra cõteritur· in montibus

§ i· non eris cum eis quos occidisti§ soci⁹ in sepultura·

consortium neq; cum eis in se§ hoc de diabolo·z nabugodo·§ etiã tuaz. § non alienam tantu.

pultura. Tu enuz terzam tuam

dispdidisti: tu populum tuũ occi§ Quodo prophęta in tercia pſona loquit de nabugodo. § de diab· poteſt etiã dici·ñ uo.

§ quasi potẽtia ipsius omnino perit. § suus.

disti: Non vocabitur in ęternũ

§ demoniũ· § cogitationes opa mala ex impius patribus nata.

semē pessimoꝛ. Pręparate filios

§ nabugo· § pro

eius occisioni ī iniquitate patrũ

§ quasi occidentur ne consurgent vltra. § in regnum.

eoꝛum. Non consurgent nec hę§ patris· § sancto·ꝛ.

reditabunt terrã: neq; implebũt

§ nisi dominus custodierit ciuitatem·

§ pro quia. § non est perfecta hominis victoria. § in cyro z dario.

§ forti· § vel tuo.

faciem oꝛbis ciuitatum. Et cõ

§ filios scz nabugodonosoꝛ·

surgam super eos dicit domin⁹

§ vt non noſcatur domina regnoꝛ·

exercituum: z perdaz babilonis

§ filios scz· § Ne vltra pul

tulent in vrbibus domini·

nomen: et reliquias et germen z

§ vel dicit † § nõ ꝓtẽtus huc.

ꝓgeniem ait dominus. Et po

§ hinc etiã cetera monstra intelligitenam eam in possessionem ericii:

§ § quibus circũdantur diuites.

§ similitudo: vt omnes scluz auferant quasi sordes· § vel ibus·

et in paludes aquaruz: z scopa

§ vt pereant babilonia semina. § vt nichil remaneat nisi ericius.

bo eam in scopa terens dicit do

§ immobiliter statuit. § quasi hic pactis iuramentum domini cõplebitur·

minus exercituum. Jurauit do

§ quasi non aliter poteſt fieri.

minus exercituum dicens. Si

§ apostopesis· quasi non crediderit is michi: si non fecero· § vel statui.

nõ vt putaui ita erit: et quomõ

§ scz· vel z·

mẽte tractaui sic eueniet: vt ꝓterã

§ cõtrarias fortitudinem· † § ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpẽtes.

assyrium in terra mea: z in monti

§ sanctis· § iudeis. † § afflictionis grauebus meis conculcem eum: et au§ feretur ab eis iugũ eius· z onꝰ

† § assyrioꝛ z sennacherib vel diaboli· § nec § mãt amplius·

illius ab humero eoꝛũ tolletur.

§ si non putauit ꝛc.

Hoc consilium quod cogitaui su

§ ad protegendam omnem terram. § hec est manus·i·sennacherib· vel manus scz mea ē extenta ad protegendū·o·g·

per omnem terzam: z hęc est ma

nus extenta super omnes gẽtes.

§ quasi dicat ꝓpheta z hoc mutari non pot.

Dominus enim exercituum de§ quasi nullus. § decretū ei⁹

creuit: et quis poterit infirmare:

† § ad pcutiendum. § nemo·

et manus eius extenta: et quis

auertet eam: In anno quo moꝛ§ impius. § contentio vel possessio.

† § i· hec visio. § lxx· verbum·

tuus est rex achaz z factū ē on⁹

§ de morte achaz. § cadens potione.

istud. Ne lęteris philistea omis

§ ex hoc § virga tua z baculus tuus·

tu: quoniam cõminuta est virga

§ achaz.

percussoris tui. De radice enim

§ achaz qui philisteos in omordit sed nõ absoꝛbuit· § ezechias.

colubri egredietur regulus: et se§ sicut basiliscꝰ solo flatu vel visu· plus enī omnibus philisteos percussit. § lxx· volates serpentes.

men eius absoꝛbẽs volucrem.

§ dominus pascit me·z nichil michi deerit § cum te absoꝛbuerit. † iudei de quibus filius meus primogenitus israel· § spũ qui non abiecit iugum·

Et pascẽtur primogeniti paupe§ spũ qui ponit in deo spem suam: non in diuitiis· † § ablq; pauoꝛe. § pastoꝛe pro eis sollicito. † § in pace cum lazaro i sinu abrahe

rum·et pauperes fiducialiter re

† § verbi dei·

quiescẽt: et interire faciã in fame

ab ipso domino conculcatur. Cum enim omnes inimici positi fuerint sub pedibus christi· vt nouissima destruatur moꝛs; tunc auferetur a sanctis, iugum assyrij.

Hostis temerarius non solum terram dei z humiliora occupare festinat: sed z eos q̃ virtutibus ꝓfecerunt· de quibus dicitur· fundamenta ei in montibus sanctis.

Hoc consilium. Jd ē vt auferatur iugum eius est meũ consilium.

Hoc consiliuz qđ cogitaui super omnẽ terram. Gentes assyriozum salicet vt omnium qui subiecti sũt sennacherib vel diabolo·

In fine visionis aperitur quod latebat dominum scliz cogitasse consiliuz super omnem terzam z eleuata manus eius super omnes gentes non babiloniam tantum· vnde ostenditꝰ quę dicta sunt generaliter ad oꝛbem terrarum ptinere.

In anno quo mor· A principio libri hucusq; sub oꝛia ioathan achaz vaticinatus est ysaias. vsq; ad finem sub eze chia prędicta et partī completa.

Achaz. Quo viuente regnante ī pectoꝛibus: nec pond⁹ contra alienigenas: nec sermo dei (iuxta septuaginta) fieri poterat ad prophetam.

Ne lęteris. Rege mortuo inimici lętantur quasi aliquid lucri facturi nouis rebus. Hinc philistei quos achaz afflixit ō morte eius lętantur et iudęis insultant qꝛ maturo rege perdito subiaceant eius filio quo regnante seputauit fines eoꝛum posse inuadere.

Virga percussoris. Abiecto iugo dei primum ī cogitationibus nostris radicatur semen colubri· post de semie pessimo nascitur regulus q̃ ē rex serpentū q̃ flatu et visu homines occidere dicitur. Hęc sunt peccata vana de prauo thesauro cogitationum ad opus pessimum ꝓrumpentia· hęc cum regnauerint in his qui a deo sunt alieni egredientur serpentes pennati vt nõ sufficiat cogitasse vel fecisse quę mala sunt: sed patrocinia malorum quęrant· z bereles confingant. Possunt hęretici per pennatos serpẽtes intelligi qui se eleuãt contra scientiaz dei· z venenato oze absoꝛbent volucres·i·ad excelsa volare cupientes.

Quem diligit dominꝰ coꝛripit ꝛc. Quasi filio seruiit nos deus qui visitat in virga iniquitates. Hęc est virga z iugum quod vult imponere saluator cernicibus omnium: vt depolito iugo assyrij portent iugum xpi quod si quis abiecerit vel contriuerit: statim de radice colubri tortuosi

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Nota mors mortis dormitio dicitur.
¶Qui succidat. Vñ Quit nōtes vmbra eiꝰ·z arbusta eius cedros dei. Has aliqñ peccātes tradit dñs supplicio pterendas. Vnde conteret dominus cedros libani.
¶Infernus. Hitatores vel pncipes eiꝰ iferni subtꝰ. Sub terra eī ē.
¶Infernus in quo visus est diues ille a lazaro· vnde dominus vinctos suos eruit: vinctum diabolum dimisit.
¶Omnes principes. Et si hec facta non sunt: tñ fieri potuerūt.
¶Solacū est malorū·inimicos habere socios pnarum.
¶Vulneratus. Qui imortalis z deꝰ videbaris. Nos p imbecillitate sensuū putabāꝰ nō posse resistere potentie dei z te solū in altitudie tua p manere.
¶Subter. Putredo tinea z operimentum vermium: pene eterne sunt·quas peccata gignit conscientia. Vel supplicioꝝ materia que et pcatis peccatis nascūtur· sicut enim quandiu humor est in cadavere: vermes nascentur et putredine. sic et ipsa materia peccatoꝝ gignunt supplicia.
¶Requies diaboli lectus tēptationis·q̄ dicebat·hec omnia tibi dabo: si·c·a·m·
¶Qui mane oriebaris. Hi sunt falsi apostoli·operarij mendaces·qui transfigurantur in apostolos christi qui lolium superseminant·dormientibus pīatis: z nolentibus vel non valentibus resistere.
¶Allego. Lucifer qui mane o. Diabolus in exordio mundi creatus vel inter angelos gloriosus·sz corruit sedz illō. Videbam sathanan sicut fulgur de cēlo cadentem·qui prius cogitabat cēlū conscēdam·sup·a·c·ad solium dei·s. Post lapsum quoq; arrogat idem sibi·vnde z gloriatur ascendere sup angelos in celum·vt super nubes corda scilicet electoruz·z sedere in mōte testamenti in ecclesia·z in lateribus aquilonis: in frigidis.
¶In celum concen. In firmamento erat: in cēlū vbi est dñi soliū cupiebat ascendere.
¶Hec omnia ad hereticos sunt referenda·qui cum deorsum sint: cū pēcipe suo iactant se excelsos esse.
¶In late·aquilonis. Vnde ab aquilone erardescunt mala z succenduntur olla ieremie. De quo. Dicam aquiloni da·i·redde captuos.
¶Nubium Prophetarum·de quibus. Mandabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem·z veritas tua vsq; ad nubes. Judas nubes sine aqua. Hi cum alijs apostolis sed vicio suo diabolum ascensorem suscepit.
¶Verūtamen ad t. Qui per virtutes potuisti ascendere·p voca deos. Sancti habent pennas columbe z aquile vt volent et requiescant. Impij quasi plūbum mergantur in aquis vehementibus·z descendant i profundum quasi lapis. Vnde iniquitas sedet sup talentū plumbi.
¶Detraberis. Inuitus·Christus descendit voluntarius.
¶Profundum. Ad infimas z pessimas pnas. Quanto enim gradus altior: tanto casus grauior.
¶Laci. Id est infernī. Vnde cū deiectis dentibus in lacū pcipitati fuerunt mei laci nomine. Sicut lacus aquas: sic infernus animas suscipit ad quē bonitas descendit tpe nimis z leonē interfecit. Heretici reliquīt fontē aq̄ vive z foderūt sibi lacus cisternas q̄ aquā nō valēt pinere. Vñ sicut refrigerat la? aquas sic malicia habentes se· qui nec caldi nec frigidi sunt·i·nec ferventes nec omnino aīs credunt: sed per torporem z simulationes sibi dei a domino reuocātur.
¶Est ur. Nō deus. Vnde inimicus homo superseminavit zizania.
¶Urbes. Ecclesias: vt faceret sinagogas diabolī et hereticā pravitate polluere et mundicia fide.
¶Vincens eius. Quos solunt apostoli imitatores magistri qui ait. Nec ēn solus ecclesias super terram·s·z·i·c. Solūt autem sermone dei et testimonio scripturarum·z exhortatōe virtutum.
¶Vinctis ei?. In mēsa eius crudelitas designatur q̄ nō modo captuos carnis onerabat·sed in tenebris reludebat·vt nec culmen adaghia suo aperiret.
¶Omnes reges Hiero. Regio gentium quibus deus gentes crediderat gubernandas·qui cōcussi sunt a nabugodonosor· nec tñ subuersi·quoꝝ non regnat peccatuz quia cor eorum in manu dei erat nimirū corruerūt ḡmodo enī deus deoꝝ christus: sic dominus dñantium z·r·r·Hi requieuerunt in gla sua·vnusq̄sq; in domo sua·quia aqua pfem diuersę mansiones sunt z p varietate virtutū: varietas mansionū. Is nabugodonosor nec in morte quiesit a cruciatibus.
¶Tu autem. Videt fabule pfentire·qua dicūt iudei nabugodonosor in statū pristinū regressuz cuilmeradag filiū suū qui eo ītermisso tempore regnauit) in carcerē missse·z cū ibi cū rege ioachim in vita patris fuisse. Quo mortuo cū nō anderet regnū suscipe dicens: pī meus qui vult morīt z resurgit·pfilio ioachim·ccc·aues de diuersis partib mundi

Succidat. ſ penalis locꝰ vel diabolus·qui prepositus est inferis
qui succidat nos. Infernus sub ſ in amaritudinem versus. ſ cōturbari potuit
tus conturbatus est in occursum ↑ ſ terrenos principes·ge.n.terra. ſ nabugodonosor. ſ alias mit·
aduerꝰ tui: suscitabit tibi↑ gigātes ſ animę eoꝝ quos interfecerat· ↑ ſ inadueniri principia vt eius penam mirenturvenisse hō nosabant potentiam· ſ consolatę in pena eius
Omnes principes terrę↑ surgere ſetiā· ſ surrexerūt.
runt de solijs suis: omnes principes nationum vniuersi respondebunt z dicent tibi: Ecce tu vulneratus es↑ sicut et nos: nostri similis effectus es. Detracta ē ad inferos↑ superbia tua: concidit ſ mortuū peccatis· ↑ ſ omnis pena diaboli requies per contrarium erit· ↑ ſ qui super regum pectora recūbebas.
cadauer tuum. ↑ Subter te sternetur ↑ ſ Cū prius pallia auro gemmisq; distincta ſ p tinea z vermes infernū tormēta designat.
netur tinea: z↑ operimentum tuū ↑ ſ de solio potentie.
erunt vermes. Quomodo de↑ cę ſ factus desperus. ſ nabuchodonosor aliis regibus gloriosior· vt lucifer stellis splendidior. ſ modo occidens.
lo cecidisti lucifer qui mane oriebaris: Corruisti in terram q̄ vulnerabas gentes: qui↑ dicebas in ↑ ſ sante casum vrę posterius ſ cum subiecerum michi terrā quid restat nisi in celum conscendā. ſ indeos qui z astra cēli dei cognitione fulgentes.
corde tuo: ↑ In cęlum conscendā ſ non infra. ↑ ſ que non ceciderunt. ſ vel dei.
super↑ astra cęli exaltabo solium ↑ ſ ecclesia nō potest abscondi ciuitas supra mōtem posita. ſ ityon vbi templū in quo testamentum·qs est in latere aquilonis.
meum. Sedebo↑ in monte testamenti in lateribus aquilonis: ascendam super altitudinem nubium: similis ero altissimo: Verūtamen ad infernum↑ detraberis ↑ ſ in penis. ſ eodis intuitu·
in profundum laci. Qui te↑ vide ſ humiliate·
rint ad te inclinabuntur: tecū↑ p ſ dicentes.
spicient. Nunquid iste est vir qui ſ dicēs ero similis altissimo. ↑ ſ terrenos·qui bus dicitur·terra es·z in terram ibis· ↑ ſ non subuertit·vnde mei autē pene moti sunt pedes pe·c·g·m·
conturbauit↑ terram qui↑ concussit ſ reges quoꝝ cor in manu dei· ↑ ſ virtutib? fugatis·
sit regna: qui posuit orbem↑ desertum ↑ ſ vicos. ↑ ſ quibus christus dixit ergite·z hic qui in tenebris sunt revelamini·vnde diripuisti vincula mea·z alibi dominus solute ꝑdicto.
ſ peccatis·
tum: et vrbes eius↑ destruxit: ↑ vinctis eius non aperuit carcerem?
Omnes reges gentium·vniuersi ſ quieuerunt. ſ celesti. ſq·
dormierunt in gloria vnusquisq; ſ in domo patris m·m·m·sunt· ſ dormiunt· ſ sepulchro. ſ quasi sepultus regib? quos occidisti·et ſ sepultus abscederis·vel ſi omnes anime aliquā requiem quādoq; accipiant tu nunquam· ſ sepultura nabugo·
in domo sua: Tu autem proiectꝰ ↑ ſ que in radice nascens arbor affert iteritatem·digna accendito·
es de sepulchro tuo·quasi↑ stirps ↑ ſ sicut sante. ſ sanguine occisoꝝ· ſ sante eoꝝ sez qui sunt.
inutilis·↑ pollutus et obuolutꝰ ſ suo sez.
cū bis qui interfecti sunt gladio ſ infernat.
z descenderūt ad fundamēta laci ſ sed tu cristiene quasi cadauer. ↑ ſ quod omnes fugiunt. ↑ ſ quia tu magisterilli discipuli·cui plus creditur: plus exigitur ab eo.
Quasi cadauer↑ putridū ñ ↑ hēbis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vt quem per beneficia non senserant per flagella cognoscant. Ducuntur denicq ad vallem vel torrentem salicum vt nullus in eis fructus hereticorum remaneat. Hanc enim seminis hui⁹ arbor⁹ dicūt esse naturaz: vt qui illud in poculo hauserit careat liberis. Vnde sancti. In salicibus in medio eius-i-babilonis-sus-o:· Omnes terminos moabitarū clamor circuit ad pnitentiam vocantium vt offerre possint p vlulatum suū vitulos labioz⁹ z peruenire ad fontem vnicoz⁹ aricum vel fortiū: quia helym vtrūq; significat. Aq̄ vero dybon (quod interpretatur sufficiens meror vel dolor) quę multos sua asplione polluerant arguētur deceptis populis nō salun fuisse sed sanguini. Vñ prophetic⁹ sermo promittit vt super fluentes lacrimas (quod interpretatur dybon) non vnū merorem sed plura merozis additamēta cōgeminēt· vt cum plenam egerint pnitentiam z fugerint d mo ab: leonem principez habere mereanē· quē septuagita dicerunt ariel quod interpretatur leo dei.

¶ Ad segor. Hier. Segor: cit ex· v· vrbibus sodomoz: um quę pter loth liberata ē Vitulam: pter luxuriam pternātem nō consternantē vt quidam legunt sed falso Tradunt bebigi q̄ bis pcussa tercō terrę motu corruerit. Vel pternantem dicit robustam· sunt enī animalia robusta tercio anno sicut hō· xxx· et potest intelligi q̄ robusta mānisset si post liberationem nō pec casset.

¶ Memrim. Nēmrim opidū est sup mare· z babz fontes multos z aquas sz salsas z amaras· z ideo sterules. Et notandum quia non ideo arsit berba in moab q̄ aq̄ salse z amarę essent i omni moab sed aquę salse z amarę erāt in omni moab sicut aq̄ nomrim z ideo aresc⁹ berba.

¶ Et visitatio. Visitatio in malo: vt visitabo in virga iniquitates eoz⁹ Visitatio in bono: vt visitauit nos oriens exalto.

¶ Ad torren salicum. Hactenus de captiuitate moabitarum p assyrios: modo de illa que per chaldeos.

¶ Vlulatus eius. Quasi ideo vlulabit moab: quia vbi luxus prius et delectatio propter irrigua z fontium amęna: ibi modo riui sanguinis.

¶ Aquę dy· Dybō silentiū· dybō· flēs· z tū vna ē ciuitas. C. XVI.

¶ Emitte. Idarco propheta vir intelliguntur: quia et personas et numeros· et tpa subito pmutāt· z de q̄libet re transeūt ad aliā. Dum ei mō loqueret ysaias de captiuitate moab z miserijs et insperato puertit oculū meris ad natiuitatē xpi· z cepit moab alloqui· q̄si non desperes· age pnitentiam· quia licet captiuandus: de tua tamen progenie nascetur agnus qui tollit peccata mūdi qui dominetur in toto orbe.

† S-i-fortitudo vel termini eius deserti erūt vsq; ad segor: que est in fine.

moab clamabit: † vectes ei⁹ vsq; † ad segor· i· gaudium quemadmodum vt non robusti sed fragiles videant· † tertium annoz.

ad segor vitulam conternantem.

† Gene. § Cluius enī obtutus captiuus· g· quē trahebātur z p cuiusdam suā aronam.

Per ascensum enim luith flens † Hoc nomen meroris. † Fluctuam-

ascendet et in via aronaim clamorē contritōnis leuabūt. Aquę

§ pardi vel peccatricatoreo-

enim nemrim deserte erūt: quia † § arboz⁹ vinea⁹-

aruit herba defecit gemē viroz † Secundū quātitatem morbi curatio medici-

omnis interiit. † Secundū magnitudinem operis· et visitatio eō

§ peccati- § vltio-

† § flumina babilonis· vade in salicibus i medio· e· s· o· n·

rum ad torrentem salicum ducēt

eos· quoniam circumibit clamor † Lapidum. § vituli· vel arenaz tumuli·

terminū moab. Usq; ad gallim

§ moab.

vlulatus eius: et vsq; ad puteum

§ arietes vel fontes· § sufficiens meroz

belim clamor ei⁹: quia aquę dy-

§ moab.

bon repletę sunt sanguie· Ponā

† § fluentes lacrime. § doloris.

enim super dybon additamenta

§ hoc scz· † § hostem scuētem vel bestias que deuorent chaldeos·

bis qui fugerint de moab leonē:

§ que remanserunt imittam in chaldeos·

et reliquis terrę.

C. XVI.

§ christum.

Emitte agnū

§ oata est michi omis potestas t· e· z· t·

domine· dominatorez

¶ Petra deserti. Ruth scilicet quia iuxta pceptuz dei moabitę vsq; ad decimam generationem non ingrediuntur ecclesiam dei.

¶ Ruth moabitis: booz nupsit et quo obeth genuit· et quo iesse pater dauid· de cuius semīe virgo maria processit· quę pcepit z peperit christū Sicut enī christus p vtroq; populo venit sic ō vtroq; nasci voluit.

¶ Ad montē. Hierusalē· vel potius ad ecclesiā quę ē in ptemplatōe tanquam speculatōnis filia. Jn hierusalem quoq; maxime predicauit· miracula fecit· passus est· mortuus est· resurrexit· z genus humanum redemit·

† Truth gentili-gētes enim lapides pro deo colebant· z ideo a deo deserte erant.

terrę de † petra deserti ad montem

† Hec scz. † redit ad captiuitatem moab.

† § qui fugerint de moab. § acceptarē·

filię syon. † Et erit sicut auis † fugi-

† Sne a moabitis serpentibus deuorenē.

§ sicut § crebrissime.

ens· et † paruuli de nido quolan-

† § ciuitates vel viri mulieres· § ale moabites

tes: sic erūt † filię moab in transcē-

† § o moab. § prouide qūo possis euadere.

su arnon. † Jni cōsilium· coge cō-

§ securam absconsionem.

ciliū: pone quasi noctem vmbrā

§ in aperta persecutione. § iudeos·

tuam in meridie. Absconde fugi

§ de loco ad locū § hostibus. † § vasta

tos iberu alem. § qz.

entes: et vagos ne prodas· ha-

§ quia cōfinis eis ego·

bitabūt apud te pfugi mei. Mo-

§ cum diabolus cepit persequi.

ab esto latibulum eozum a facie

† § quia· § consumptus occisus. § sennacherib. § qui ad aduētū agni qui ortus de petra ō serti venit ad montem syon. † § potentia diaboli compatur puluerī.

§ assyrii z chaldei· § diaboli.

vastatoris. † Finitus est enī pul-

† § quia miseros fecit.

uis: consummatus est miser: de-

§ vastando· § terrenos·

fecit qui conculcabat terram. Et

§ de primo aduentu. § illo consumpto.

† § patris· § omnes en ē peccauerūt et egēt gloria dei· † § regnum § imperium. § filii.

pzeparabitur in † misericordia so

† § vt post misericordiam iudicet· z querat iusticiam z reddat vnicuiq; s·o· sua.

lium· et sedebit super illud in † ve-

† § in ecclesia. § quod corruerat· z suscitanū ē.

† § secundo aduentu.

ritate in tabernaculo dauid: iu-

† § dicēs malis ite i ignē e· b· o· s· u· b· p· m· p· r·

dicans et quęrens iudiciū: et ve-

† § iniquitatis § eōm opa sua.

locitet reddens † quod iustus est.

§ hoc ites de moab. § vox scīoz qui de moab saluati sunt· z fugitiū eius erpti. † § herenco⁹ § simplicitatem ecclesie irridentium.

Audiuimus superbiam † moab:

¶ Sic erunt. Sic in captiuitate in transibūt per arnon· qui ē terminus moabitarū z amorreorum.

¶ Arnon. Que interpretatur illuminatio eorum· qui derelictis erroribus transcēdunt ad scientiaz veritatis.

¶ Jni consilium Nichil agas sine consilio· nec circumferaris omni vēto doctrine· sequere magni cōsilij angelum.

¶ Loge c· De vagis scilicet et erranti-bus ecclesiā facēdo.

¶ Pone q· no· Tabernaculum scilicet ī quo quiescere te putabas· quod erat noctis z tenebrarum pone in meridie· i· in clarissimo lumine in quo abscondere debes de errore fugientes· z prius vagos vltra non prodere.

¶ Pone in meridie dum erit persecutio iudeoz⁹ m· Pone o tu moab vmbram· i· defensionē quasi noctem· i· securaz⁹ absōsionem iudęis.

¶ Notandū q̄ ante vastata hierlm ab assyrijs z post a chaldeis q̄s moab· iōz⁹ pcipitur ei vt fugientē pplm dei apud se recipiat z abscondat.

¶ Profugi. Qui me fugerūt· qui de ecclesia egressi sunt· qui sensum suum sunt secuti· non doctrinam spiritus sancti.

¶ Mysti. Consideremus a principio huius oneris quō moabite p gradus z ordinē pnię fiāt ifrūte· z fugiāt· quasi auis· z volent quasi pulli de nido: vt trāscendāt p arnon· z habitēt in mōte filię syon· z diaboli vlan tirpi potestate contrita: xp⁹us in his regnet z solū suum ponat qui saluati sunt mīa atq; iusticia· Non enī pater indicat quēq; s·o·i·d·f·

¶ Finitus est. Subito trālit ad interfectionē sennacherib· q̄ puluis z miser· qz gla eius tanq; pulvis quē proicit ventus· a· f· xē· miserabiliter ab hac luce migrauit· occasus a filijs suis in templo dei sui.

¶ Et pzeparabitur· Judei exponūt hoc de ezechia qui post mortē sennacherib ī pace regnauit. Sz melius ad xp̄m referūtur· z quędam ad primū aduentū· quędaz ad secundum referuntur aduentum.

¶ Sedebit. Quiescens z iudicans sup corda bonoz

¶ Audiuimus. Vocē scripturę q̄ ista dixerat ne negligētes faceret

egredietur regulus·7 aspides sedm·lxx·7 de eis serpentes volantes· vel q̄ absorbeant volucres.

¶ Ulula. Quasi phylistei plorate miseriam vestram quę venit per senachenb.

¶ Ulula por·eta·ci· Phyliſtei potione cadentes·inebriati scilicz calice babilonis·7 vino in quo est luxuria. Di tamen propter cętera vicia tum propter ebrietatem regnum dei pdiderūt. Pręcipitur ergo eis vt vlulet porta eorū·porta hereticoꝝ·os blasphemum·civitas:anima malis cogitationib⁹ repleta·

¶ Ab aquilone ꝛc. Exardescēb⁹ sagittis diaboli qui noctis oculis·7 contra⁹ lumini. Ab aq̄lone olla ieremię succenditur. Unde in pverbijs. Aquilo ventus durus:nomie autem derter·

¶ Non est qui effu·ag·civ̄s. Nullus pęter hierusalem Et si quęsierunt angeli qui pręsunt assyrijs cur sola saluet? Respōdebitur: quia dom⁹ fundauit syon ꝛc· Et sicut ieremias cathenas ligneas posuit sup colla eoꝝ qui ad se missi fuerāt dicit ysaias ad dominum quid respondebitur nunciis diuersarum gentium si quę fierint super aduentū sennacherib·cui dominus·q ipsi capiendi 7 sola hierusalem liberanda.

¶ Nunciis. Angelis qui pręsunt civitatibus 7 gentibus singulis.mirantibus cur sola syon amaritudinem fumi vitauerit vel enaserit.

¶ Fundauit syon. Super fundamentum prudentię·iusticię·fortitudinis·temperantię quę sunt christus. Unde fundamentum aliud nemo potest ponere·pręter ꝛc· qui aūt fatuus est edificat super harenam.

C. XV.

¶ Onus moab. Hęc est visio ysaię habita de onere·i·de destructione moab.

¶ Moab filius loth cuius progenies 7 prouincia moab vocata est·in ipsa est ar:quę nunc ariopolis metropolis.

¶ Onus moab. Est circumcisio carnalis 7 spiritualis. Unde nos sumus circumcisio qui spiritu domino seruiimus. Ad differentiam spiritualis·israel dicitur. Videte israel secundum carnem. Sic moab spiritualiter accipitur qui interpretatur ō patre·vel aqua paterna de incestu 7 ebrietate generatus quasi absente 7 nesciente patre.

¶ Moab actor sensus qui videtur de deo patre nasci. Sed quia aduersarius est populo dei de incestu i spelunca 7 nocte generatur. Meroze ergo noctis sempiterno perijt sicut egyptij vigilia matutina nocturno scelere tempore. Loth quoq; sodoma pereunte venit in segor 7 ortus est sol unde non sumus filij noctis neq; tenebrarum ꝛc· Et alibi. Nox pręcessit dies autem appropinquabit ꝛc·

¶ Ar. Id est. Aduersarius· sapientia· scilicet secularis quę aduersaria deo. Cuius murus dialetica arte constructus nocte vastatur 7 contescit.

¶ Historialiter. Quia moabitę gauisi sunt de captiuitate israhelitarum sicut 7 philistijm·quod passuri sunt prędicitur eis. Et sciendū q̄ primo ab assyrijs postea a chaldeis vastati sunt.

¶ Ascendit. Ad ecclesia in quibus supbierat·vt non īmolet;sed vt plāgat vbi peccauerat.

Sortieudinem ruam 7 qui relinquētur ab ezechia. Sne quid de malo lemine germinatur· Fabricantes iugum·

radicem tuam :et ſreliquias tu·

7 sper assyrios 7 chaldęos. Sergo. ſ qui habitatis in porta ciuitatis·philistee q̄.

as ſinterficiam. Ulula porta·cla·

7 sed ciues. ſ michil in ea diuine sapientie.

ſq̄· ſ ab assyrio·

ma ſciuitas : prostrata est phy·

listea omnis. Ab aquilone enim

ſ Walsus exercitus sennacherib vel fama·

7 sñō en ſsine peccato nec infans vn⁹ dig·

fumus venier: ſet nō est qui effu·

7 Cum phylistea corruerit 7 fumus eius vniuersa penetrauerit. ſ fumi.

giat agmen eius. ſEt quid respō

ſhoc scz rndet·

debitur nunciis gentis: Quo·

7 set ideo saluantur

minus fundauit syon:7 ipo ſspe

ſ spirim.

rabunt; pauperes populi eius.

C. XV.

¶ Onus moab ſbene quia moab de incestu si hic nocte conceptus est vel nox magnitudiez merore significat

7 ſmetropolis· 7 ſprouincia arabie

Quo nocte vastata est ar: ſmoab

¶ Dybon. Fluxus eorum·mendaciū transit 7 finit·7 nunquaz in eodem statu permanet·sermo autem domini est compactus 7 stabilis. Ut manna videtur quasi glacies:non fluit sed consistit.

¶ Super nabo. Hier. Quo et omnis prophetię huius vnus est sensus non eam per partes lacerauit.

¶ Nabo:sessio vel prophetia·Medaba:de saltu·esebon:cogitationes eleale:ascēsio· Jasa:factum siue mandatū·segor:;parua·luith: gemonaim: fotamen moroni·nēnim :pardi vel pręuaricatores· galli vituli vel barenarij tumuli·elym: aretes vel fortes·dyb⁹·sacrificans meros. Quia ergo peruersum dogma quod sine deo inspiratione humano sensui in tenebris erroris nascitur·nocte vastatum est⁊ argumenta eius·i· manifestissimo ecclesiastico sermone destructa sunt 7 conticuerunt:7 ad pnitentiam vera sunt: super nabo·i·prophetiam· et sessionem·i· magistros eorum·et medaba vbi est saltus ille utilis·7 habitatiō bellua·rum erit vitulatus et planctus·7 de capitibus eorum omnium cloquentię tollent vt nudi maneāt 7 deformes·7 si quid vanitatis in barba habere videbantur: raso a viro ecclesiastico et ſgnianum et debite composebatur· In trunis quoq; eorū 7 diuerticulis erroꝝ vana fingit vnusquisq; qđ vult: accingetur sacco pnitentię·7 super tecta·id est·dogmata in quibus se sublimes esse credebant·7 in plateis:quia latam ingredientur viā quę ducit ad mortem: erit vlulatus·neq; ascendent in supbiam:sed descendet in fletum·tunc intelligent cogitatōnes suas vanas·quod esebon significat)7 vanum ascensum supbię:quod eleale sonat· Et vox eorū audietur vsq; ad mala opa quę fecerint·7 mandatum quod putabāt dei propria confessione damnantes. Propterea vectes·i·qui infirmi fuerūt in moab 7 errorem sunm intellexerūt·vlulabunt·et spem profectus habere inquiet cam anima eorū vlulauerit sibi· Un̄ propheta cōpatientis affectu. Cor meum ad moab clamabit.

¶ Omnis ululatus. Alia littera· Omnis vlulat·moab scz·7 sic descendet in fletu. Quasi ascēdit ad excelsa: vt aū ydola ploret. Sed cū ibi multum auxilium repiret·descendit ad fletum in terram. vel domū suam.

¶ Clamabit esebon. A principio regni qđ est in esebon vsq; ista ciuitatem vbi finitur· vbiq; clamor· vbiq; luctus.

¶ Expediti. Ab vrotibus fortes bellatores. Inde dicitur abrahā vernaculos domus suę elegisse expeditos·i·sine vrotibus.

¶ Cor meum ad moab. Ut scilicet prouocem eos ad pnitentiam Vectes eoꝝ·i·firmamenta quę in hęresibus habere videbantur ad segor ·i·ad paulum puenient·vt non robusti sed fragiles videātur. Segor aūt ·i·parua pnitentia si pseuerauerit pducet eos ad pfectam salutem:qđ in vitula trium annoꝝ significatur. Unde abrahę pręcipitur vt offerat vitulum 7 arietem 7 hyrcum trium annoꝝ·pfectum scz sacrificium vt hęres domini esse mereatur. Cum aūt egerint pnitentiam p luith·i·gemaz laumas:ad altiora cōscendunt·7 quasi meroris foramine 7 introitu clamoris contritionis leuabunt ad dñm dicentes. Sacrificium deo ſ·c·c·c· Et hoc fiet;q̄ doctrina hereticoꝝ(qui pardis 7 pręuaricatoribus compagitur)de serta erit. Omnis quoq; herba 7 germē 7 quicquid in sermone eoꝝ viride videbatur exaruit·7 secundū magnitudiem peccatoꝝ a deo visitan·

¶Ecce damascus. Damascus metropolis syrie quā condidit eliezer seruus abraham cuius rex rasin semper pzebebat auxilium decem tribubus contra iudam. Ideo spiritus sanctus minatur ei captiuitatem per ysaiam. per eam autem totam intelligimus prouinciam.

¶Damascus: fundens sanguinem vel bibēs. vel sanguis oscul̄m. quia ibi occidit caim abel. vel sanguis olicij. Vi enim qui multum sanguinem fundebant pnitentiam agere debuerāt. quę significatur p alicium. Sz quia non egerunt pę nitentiam. captiuati sunt.

¶Aroer. Mirica ģ ē arbor infructuosa nascens in desertis z salsosis locis. Quasi omnes syri infructuosi erūt z desolati. Alij dicunt et hac arbore maleficis arrhy odia conflari.

¶Reliquię ꝛc. Ironice. Pro ignominia. quasi sicut filij ifrl in captiuitatē ducti sunt. quia spem suam non in deo sed in homine posuerūt. sic z syri qui permittebant auxilium eis vt separarent eos a cultu dei quod z fecerunt. Ambo ergo captiuati ignominiose.

¶Et regnuz. Vt peccatum non regnet in ea. quę prius sanguinem diligebat.

¶Et erit. Cum syria vastata fuerit ab assyrijs. z damascus defecit esse ciuitas.

¶Tres similitudines sententia pene vna. Sicut enim rarissime spice manus fugiunt metētium. et pauci racemi (qui a ꝫmanēdo dicti) manus vindemiatorū. z pauce olive remanent post excussionē oleę. sic pauci remanebunt in damasco z in tota syria primum venientibus assyrijs z post chaldeis. Sub captiuitate enim assyria pauci qui terram excolerēt remanserunt. Alij in cyrenen trāsłati quę est regio vltra egyptum.

¶Emarcescet. Non habebunt propheras nec signa. nec virtutes. nec regnum nec sacerdotium. Sed omne corpus gentis marcescet.

¶In messe. De gētibus dicit. Messis quidem multa. Illi vero pauperes messis reliquias quę per apostolos salnate sunt. z rarissimas spicas legunt. Nec in montibus sed in valle raphaim. i. in vilitate litterę. raphaim enim gigantes sonat.

¶Sicut excussio. Percusso populo iudeorum: oliua quę sub moyse sexcenta milia armatorum habuit. z sub dauid numerante ioab innumerum populum: vix paucos fructus saluatori obtulit.

O Ethnico. ꝛ qui ante fidē christi amici erāt sanguinis. z crudelitatis. z opa digna planctu. z hec ego agebat.

Nus damascꝰ. † Gentes. sez conuersę nō erūt in paschā conuersatione. de qua ratione gentium hic agitur. † Potēs nobilis sci. Ecce damascus desinz esse ci † Grex fidelis de multis collectus. Synag. uitas. z erit sicut ¶aceruus lapi Iudeoꝝ excecatoꝝ. Sista euersa. Sub homi nibus.

dum in ruina. Derelictę ciuitates Gregio syrie in qua plures ciuitates. Murica. Sinfructuose. Secclesiasticus. Sin pascua. † Mente pacata.

tes aroer gregibus erunt: z ¶re † Stantes solitudo erit. vt nec latro timēdus sit. † Qz dominus inter eos. presente pastore non timebunt lupos.

quiescent ibi: et ¶non erit qui ¶ter Damasci. Sdei.

terreat. Et cessabit adiutorium Scribis z pharisęis. qui cōtra populū dei. Scessabit.

ab effraim: z regnum a damasco Seorum qui de gentibus crediderunt.

† Scilicet sicut prius fuere filii israel regno in deis ablato z gentibus tradito.

et reliquię syrię sicut ¶gloria filio † Per prophetas scilicet promittrum israel erunt dicit dominus † Syria z damascus in quibus gloriabatur. Stunc.

exercituum. Et erit in die illa. ¶at † Gloriosi enim in toto orbe erant. Sfomentum fiducie. † Salti pingues. ei⁹ carnes marcescent. sed falso. Siudeoꝝ. Si.

tenuabit ¶gla iacob: et ¶pingue Sboc. esdo carnis eius emarcescet: z erit

sicut congregans in messe quod

restiterit. z brachium eius spicas

leget. Et erit sicut quęrens spicas

in valle raphaim: et relinquetur Squi saluati fuerit. Sz erit.

in eo sicut racem⁹ et sicut excussio

oleę. duarum aut trium oliuarum

in summitate rami. siue quattuor

aut quinq; In cacuminibus ei⁹

¶Quarum. Pauli z barnabę. Et iterum petri. iacobi. z iohannis. q̄ in monte transfiguratum dominum conspexerunt. z archisinagogi filiaz suscitari viderunt.

¶Siue qu. Vi sunt. ir. reliqui in quibus iudę proditoris mathias locum obtinuit. Vi pro diuersitate gratiarum nobis ignota. in quattuor aut in quinq; separati sunt. vt euangeliorum numerum z legis in se volumina demonstrarent. tanquā predicatores vtriusq; testamenti.

† Sez salutē indeoꝝ. S qui mentiri nescit.

fructus eius ¶dicit dominus de † Spoleta damasco z syria. Shumiliabitur.

us israel. In ¶die illa inclinabit Sgentilis puerilis. Sdeum.

homo ad factorem suum: et oculi Stemplum.

eius ad sanctum israel respicient Sydolorum.

z non inclinabitur ad altaria quę † Squi relictus fuerit

fecerūt manus eius: et quę opera

ti sunt digiti eius. Non ¶respici Sin quibus sacrificare consueuerāt.

et lucos et delubra. In die illa Srobuste. Sisrael.

erūt ciuitates fortitudinis eius Sab hominibus. Stimore romanoꝝ.

derelictę sicut aratra. et segetes Sab amoreis. Simpetu.

quę derelictę sunt a facie filiorum † Sz mentio. † Sfili israel me non cognouit ꝛc Squasi hec sit causa tibi omnium malorum. Splebs.

israel. Et eris deserta. ¶q2 ¶obli † Squi te edurit ab egypto. S quę tibi lex et prophete pronunciabant. † S contra ferocissimas gentes.

ta es dei ¶saluatoris tui. z ¶fortis

adiutoris tui non es recordata.

Squia oblita es. Ironia. quasi in propterea ꝛc. Spredicans vnum deum.

¶Propterea plantabis plantari † Snon potius. † Squod boltis colligat.

onem fidelem. et ¶germen ¶alienū Sin synagogis satbane. Sio. S quasi quia oblita es. d. i. t.

seminabis: In die plantationis Spao uite optima nascetur labrusca. † S. i. pulmum semen tuū pulchri erit. z deficiet cū maturuerit. vel ante tempus florebit. z ideo nō valebit

tuę labrusca. et ¶mane semen tuū † Sab hostibus. vel sicut dictū est. † Scū deberet in horreum recondi.

florebit. ¶Ablata ē messis in ¶die Sgratiarum spiritualium. Sio. S qui semina uit.

hereditatis. et dolebit grauiter. Sperlequenti. Squia multi vocati pauci electi. † S venientium cum tennacherib.

Uę multitudini ¶populoruz mul

torū. vt multitudo maris sonāt⁹

et tumultus turbarū sicut sonit⁹

¶In die illa. O dominus eurięs vi

paucas oleas repprit in populo iudeoruz. z subintranit plenitudo gentium.

¶Reliquię decem tribuū. quę postquā maxima pars in assyriosē captiuata. propter ydola q̄ colebant vnū i dan. alterū in bethel ezechię regis litteris cōmonite ad dominū puerse sunt et ad templū dei i hierusalem venerunt. sicut legitur in paralipo. z idola abiecerūt.

¶In die. Irruentibus assyrijs z vastātibus non solum damascum. sed z terram decem tribuum.

¶Aratra. Amoreorum. Hoc cōtra decem tribus. quasi sicut olim venientibus filijs israel. fictis aratris fugerūt amorrei: sic modo decem tribubus venientibus assyrijs.

¶Plantationē fid. Plantatio fidelis est: quando quis plantat. z colit. z fructum colligit. Plantatio infidelis. z germen alienum: quādo alienus colligit.

¶Omnis plantatio quam non plantauit pater meus. eradicabitur.

¶Germen alienū. Non recipiens patrem: quia non recipis filium. qui enim credit in patrem: credit in filium. Germē alienum: blasphemię contra xpm.

¶Mane semen tuum. Cum scilicet visum fuerit germen z aliquam vmbram habere pietatis. dum homines ab idolatria retrahis: cum ad fructum colligendum veneris: dolebis cernens populum gentium tibi prelatum. vnde. Letitia est michi magna: z continuus dolor cordi meo. Dolebāt enī omnes sancti cū ramis oleastri radicem saluari.

¶Uę multitudini. Sennacherib z exercitui eius quē congregauerat contra populum dei minatur sermo prophęticus. Cum tanta enī multitudine venit. vt sonitus eius cōparetur sonitui maris.

¶Uę multitudini ꝛc. Dicit gentium vocationem. iudeoꝝ abiectionem

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ginatione terret.

¶ Et indignatio. Contra deum in celum posuit os suum prophetis detrahēs. Illud euangelicū apponēs. Omnes q̄ venerūt ad te aīe mee fures fuerūt z latrones. Moyse z dauid hoīcidas vocat ioslue sanguinarium.

¶ Ulu. Alter ad alterz omnes scilicet hereticoz z philosophoz diuersitates contra se in tormentis mugient.

¶ Super muros. Non edificatos quadro lapide sicut templuz dei in quo sic lapides politi vt nec malleꝰ audituꝰ sit nec securis.

¶ Suburbana esebon. Omnes cogitationes eoruz qđ significat esebon nō ptinent ad cuitatem dei: de qua fluminis ipetus lenificat ci dei Sz suburbana sunt vt ad vrbem domini ptinere credebantur.

¶ Sabama. Attollens altitudinem. Qui in altū se erigit z superbię turrem vsq̄ ad celum extruere cupit ꝓcipue comburitur.

¶ Sabama non solum extollens altitudinem: sed etiam conuersio aliqua q̄ videtur in regione moabitica ad dñi seruitutez aliqua et parte velle conuerti dñi ergo gentium vineę sabama exciderunt flagella.

¶ Errauerunt. Lustrantes vniuersam terram moab

¶ In deserto. Vt tandem quos interficerent nō haberent.

¶ Propagines. Methaphoram vinee prosequitur.

¶ Transierūt mare. Vt mirabilia domini videret in profundo temptationum liberati et eis.

¶ Uineam. Vinea moab et vicinia loci talis ē qualis sodoma vnde. De vinea sodomorum .u. .ẑ.

¶ Sabama. Qui se extollit contra sententiam dei.

¶ De carmelo. Carmelus mons est inter gnicem z palestinam imminens ptholomaidi in quo helias orauit. Et ponitur sepe pro qualibet fertilitate vnde z hic auferetur .l. z .e. de carmelo .i. fertilitas in qua letabant moabite.

¶ Exultabit. Quia spiritualis circumcisionis noticiam se habere iactant hereci

¶ Uocem. Ne draconis venena inde exprimantur z bibentes interficiantur.

¶ Uenter. Prophetę qui tanquā citbara musica arte compositus et de dei timore concipiens multos liberos generat vt omnis corda sonum suum reddat.

¶ Et uiscera .m. Sicut citbara sonum compositum non emittit si vel

superbus est valde. Superbia eiꝰ ꝓcipitata audacia plus audz q̄ possit.

et arrogantia eius et indignatio ultra fortitudinem sufficit. quia ꝓtra deū fugibit.

eiꝰ plusquā fortitudo eius. Idcir ad se mutuē. moab

eo vlulabit moab ad moab: vni ꝓ qui confidunt z gloriantur in munitione muroz.

uersus vlulabit. ꝓ Dis qui letanꝫ ꝓ solpelati ecclesie vel de moab salusti

super muros cocti lateris ꝓ loqui mortem captiuitatem. hereticoz iaculis fatas-

mini plagas suas. quoniam sub vici z ville. scultas nobilis sicut z sabama. ꝓ loci auxilio vel cōbusta igne diuio.

urbana esebon ꝓ deserta sunt. Et ꝓcipue. multitudinem populi. ꝓ principes assyrioz vel chaldeoz. apostoli vel apostolici viri.

vel sic distingue z vinea sabama dñi gentiuz

vineam sabama ꝓ domini gentiū ꝓ habitatores seꝝ sabama ceciderunt. ne ex aliis hercibus alie nascerentur in infinitum. exciderunt flagella eius etc. ꝓ etiā.

exciderunt. Flagella eius vsq̄ ꝓ cinitas. ꝓ quod est fortitudo coꝝ. i. ad fortissima queq̄ hereticoz dogmata in quibus cōfidunt. ꝓ domini gentium.

ad iazer puenerunt ꝓ erauerunt ꝓ vt tandem quos interficerent non haberent. ꝓ pessime radices. ꝓ excelsis seꝝ flagellis. ꝓ ad deo. ꝓ fugitiuos intelligite.

in deserto. ꝓ Propagines eiꝰ ꝓ re ꝓ sed. ꝓ domini gentiū. ꝓ iacti in babiloniā. ꝓ temptatōis seculi. veni in profundū maris z .t. d. m

licę sunt: ꝓ transierūt ꝓ mare. Su ꝓ malo. ꝓ vt mecum plorent. ꝓ fortitudi nem seꝝ hereticoz. que se extollit contra scientiam dei. ꝓ isaias. ꝓ deflens seꝝ iazer.

per hoc ꝓ plorabo in fletu iazer. z ꝓ habundanter super captiuitatem tuā. flebo.

vineam sabama. ꝓ Inebriabo te ꝓ cogitationes coꝝ quibus ad excelsa conscē derunt. ꝓ falcensis.

lacrima mea ꝓ esebon et eleale: ꝓ que nascatur in vallibus raphaim.

quoniam super vindemiam tuaz ꝓ ꝓ dnoz gentium. ꝓ assyrioz chaldeoz. diripientium bona moabita.

et sup ꝓ messem tuā vor ꝓ calcantiū ꝓ hereticoz. et audiāt beati qui lagent.

irruit. Et auferet ꝓ lęticia et exul ꝓ de scientia falsi nominis.

tatio de carmelo: z in vineis non ꝓ moab. ꝓ eterno silentio tacebunt. ꝓ qui.

exultabit neq̄ iubilabit. Uinum ꝓ moab.

in torculari nō calcabit qui calca ꝓ celeuma: quod cōsueuerant vindemiantes cantare.

re consuecuerat: ꝓ vocem calcantiū ꝓ ꝓ infortunio. ꝓ destructo moab. z falsa letitia in luctū mutata. ꝓ sensus. ꝓ cōuersus.

abstuli. Super ꝓ hoc vent meus ꝓ penitentem. ꝓ ꝓ plangendo. fluctuum.

ad moab quasi cythara ꝓ sonabit ꝓ cordis interiora. vnde benedic aīa mea domio. z .ō. que in. ꝓ fragilem. ꝓ cuitatis que de lateribus.

et viscera mea ad ꝓ murum ꝓ cocti ꝓ vanum esse. ꝓ ipsi

lateris. Et erit cū apparuerit qđ ꝓ frustra. ꝓ sin montibus z rectis. ꝓ dogma tibus que putabat ecclia. ꝓ tuc.

laborauit moab sup ꝓ excelsis su ꝓ dola que sctā putabat.

is: ingredietur ad sancta sua. vt ꝓ pro liberatione.

obsecret: et non valebit. hoc verbum quod locutus est dominus ꝓ ex quo creatus est. ait ei dominus moabite z ammonite nō intrabūt in ecclesiam meā. vel ex quo preciuit ea. ꝓ contra.

ad moab extunc. Et nunc locutus ꝓ hoc de babilone. ꝓ nō pluribus.

est dñs dicēs. In tribus annis ꝓ ꝓ profectus est moab. vt qui habuit multos comites ex eo usq̄ relinquatur cum paucis.

quasi annu mercenarii. auferetur

gloria moab super omni populo

multo: z reliquetur in eo sicut ra ꝓ humilitate.

cemus paus et modicus. nequa ꝓ q̄ multus.

C. .XVII.

vna corda rupta fuerit: sic spiritualiter venter prophetę. si vna corda virtutum defuerit: dulce melos non resonabit. nec ad laterīcium murū cunctis clamabit visceribus. Philosophoz quoq̄ sententia ē hęrere sibi in nullam virtutes. Et iacobus: cui vna defuerit: de esse omnes.

¶ Sancta sua. Ad sancta scilicet ecclesię que conabitur sua facere nō prevalebit. non enim statim perfecte virtutem capimus.

¶ Non ualebit. In eis scilicet non inueniet auxilium in quibus sperabat. z sic apparuit q̄ in cassum coluerat.

¶ Nocte. Ꝛc. In prophetia. Uidetur onus moab. Et tunc exquo scilicet loqui cępit. vt ostendit dixit vnum verbum .i. vna sententia fit.

¶ Hoc verbū. Prophetiam reddit ęquilogum. Quod enim ibi ęperat. hic est ꝓpterum.

¶ In tribus annis. Quasi sic para racemi remanent post vindemiatores: ita et mulitudie mo ab pauci effugiet bostes.

¶ In tribus annis. Prophia pro ꝑbi luitcos et moabitas mortuo achaz cępe dirigi. z poi est intelligi. qui a ezechie tercio anno moabitę fuerūt vastati adi dicens. ut mercenarius et pectat finem anni vt recipiat mercedē ope ris: sic moab post tres annos delebitur ab assyrijs. Potest z de babilone intelligi. post captam bierusalē tercio anno a chaldeis vastanda fuit. qui in trib⁹ annis mala requies lie vandalis,

¶ Sicut miseratur dñs dei in ponderē et mēsura: sic in nationis cruciatus et supplicium. vt cum tres annis transierint quibus reliquetur parvus et modicus iglorius ostendat. Moab captiuitate. affirma pauci qui erunt residui remanebunt. Ad ipsum ezechiel. Et ingrego vitra egrego tum.

¶ Emarcescet. Non babebunt prophetas nec signa nec ostentationes. Sicut ezechiel. Immisse. Deus pro nobis religionis vigore sicut ezechias

¶ Sicut ezechias

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Onus egipti ꝛc. Sciendum multa que hic dicūtur ad egiptū hystorialiter pmere. Sed ꝛ hic ꝛ in alijs locis scripturaꝝ multa ponuntur que non possunt iuxta hystoriam stare. vt rerum necessitate cogamur alterorem intelligentiam querere.

¶ Ecce dominus asc. ꝛc. Egyptus tenebre vel mer. significat hunc mundum ante aduē tum domini infidelitate tenebrosum. quē christus ingressus est in leui nube. i. corpore nulla granato corruptione. Et tūc ydola sunt commota. i. confracta. ꝛ ab homīb⁹ ad christum venientibus abiecta.

¶ Que hic de egipto dicūtur tā ad eius destructionem quē p assyrios. q̄ ad christi aduentum referūtur Nubem enim leuem dicit exercitum assiriorum velocem. Dicit ergo non per angelum percutiet dominus egyptum: sed ipse ascendet super exercitum assiriorum ꝛ velocissimū. ꝛ sic ingredietur egyptum ꝛc. Ascendet autem inspirando. et in bello vires ministrādo. vt percutiat egyptum q̄ seduxerat populū suum promittendo auxiliū. Simulacra egipti mota sunt. i. confracta ab assirijs. vel forsitan domino cooperāte demones q̄ erāt in ydolis non poterant dare responsum egyptijs superuenientibus assirijs. Dominus quoq; super nubem leuem ascendit: cum corpus humanū assumpsit non granatum corruptione viri lis ꝓmittionis. ꝛ cum maria ꝛ ioseph ī egiptum fugit. ꝛ tunc forsitā simulacra egipti corruerunt. et demones in eis obmutuerunt. ꝛ corda sapientiū egipti pauore tabuerunt.

¶ Simulacra egypti. Ydolatria fractā se sentiens: vt etiā magi a demonibus docti. vel iuxta prophetiam balaam intelligentes natū filium dei qui magicam destrueret arte in bethleem venerunt ꝛ puerum adorauerunt.

¶ Et concurrere faciam. Unde in euangelio. Non veni pacem mittere in terram sed gladium. veni enim separare homīa patre suo ꝛc

¶ Et dirumpetur. Dividetur in contraria voluntas egipti: vt non magna sentiant sicut ante. sed spirituali gladio separati consilium suum cognoscant ꝓcipitatum esse.

¶ Dominorum crudelitū. Multis dīis egipt⁹ tradita ē primum assiriis. post nabugodonosor. tercio alexandro. ad vltimum romanis antonio et cleopatra ab augusto superatis. Chaldei cruddiores romani potentiores.

¶ Et arescet. Fieri solet vt cum ira dei captiuitas venit vt indignationem eius pestilentia. subsequatur. ꝛ contra peccatores elementa desciuant. Veniente ergo captiuitate per chaldeos vel romanos. forsitan et nilus ꝛ fontes siccati sunt. Yperbolicos quoq; propter nimiam tribulatōnem flumina possunt dici defecisse. ꝛ fōtes aruisse ꝛ riuuli.

¶ Methaphorice autem in flumine siccato regnum desolatum intelligimus. in riuis duces. i. calamo ꝛ in iunco egypti abūdantiam. horum enī fertilissima ē egipt⁹.

¶ Stulti. Adueniente captiuitate babilonia vl romana omnia magorum defecerunt consilia.

¶ Principes thaneos. Duilis mandati. omnes enī hereticī contrarā altitudini humilitatem docent: ꝛ ad inferos detrahunt. ꝛ humilis mādati ꝛ deiecti sunt principes.

¶ Filius sapientium. Hec dicebat vnusquisq; pharaonī. filius sapientium ego vt commendaret consilium suū. Quasi vtiliter debes pugnare contra assirios vel romanos: quia filius sapientium ego filius regū antiquorum. Egiptij namq; heroas ꝛ deos magnos auctores sue gentis fuisse iactant ysin ꝛ osyrin ꝛ tiphonem.

¶ Regum an. Quasi babeo scientiam scripturarum cum sapientia seculari.

C. .XIX.

In hebreo massa. Saltī assumptio. lex. visio. Mundi.

Onus egipti.

Ecce dominus ascendet super nubem leuem: ꝛ ingredietur egyptum: et mouebuntur simulacra egipti a facie eius: et cor egypti tabescet in medio eius

Ecce dominus ascendet super nubem leuem: ꝛ ingredietur egyptum: et mouebuntur simulacra egipti a facie eius: et cor egypti tabescet in medio eius

et concurrere faciam egyptios aduersus egyptios: et pugnabit vir cōtra fratrem suum: et vir contra amicum suum: ciuitas aduersus ciuitatem regnum aduersus regnum: et dirumpetur spiritus egypti in visceribus eius. et consilium eius precipitabo: et interrogabunt simulacra sua: et diuinos suos. et phytones suos: et ariolos: ꝛ tradam egyptum in manus dominorum crudelium. et rex fortis dominabitur eorum ait dominus deus exercituū. Et arescet aqua de mari. ꝛ fluuius desolabitur atq; siccabitur: et deficient flumina. Et attenuabūtur et siccabūtur riui aggerum. Calamus et iuncus marcescet: nudabitur alueus riui a fonte suo. ꝛ omnis sementis irrigua siccabitur. arescet ꝛ non erit. Et ingrebuntur piscatores: et lugebunt omnes mittentes hamum in flumē: ꝛ expandentes rete super faciē aquarum emarcescēt. Confundentur qui operantur linū pectentes et texentes subtilia. Et erunt irrigua eius flaccentia. omnes qui faciebāt lacunas ad capiendos pisces. Stulti principes taneos: sapientes consilia pharaonis deliberauerunt consilium stultum. quomodo dicetis pharaoni filius sapientium ego filius regum antiquorum? Ubi nunc sunt sapientes tui? Annuncient et indicent tibi quid cogitauerit dominus exercituum super egyptum. Stulti facti sunt principes taneos: emarcuerunt principes memphios: deceperunt

Ecce dominus ascendet super nubem leuem: ꝛ ingredietur egyptum: et mouebuntur simulacra egipti a facie eius: et cor egypti tabescet in medio eius

et concurrere faciam egyptios aduersus egyptios: et pugnabit vir cōtra fratrem suum: et vir contra amicum suum: ciuitas aduersus ciuitatem regnum aduersus regnum: et dirumpetur spiritus egypti in visceribus eius. et consilium eius precipitabo: et interrogabunt simulacra sua: et diuinos suos. et phytones suos: et ariolos: ꝛ tradam egyptum in manus dominorum crudelium. et rex fortis dominabitur eorum ait dominus deus exercituū. Et arescet aqua de mari. ꝛ fluuius desolabitur atq; siccabitur: et deficient flumina. Et attenuabūtur et siccabūtur riui aggerum. Calamus et iuncus marcescet: nudabitur alueus riui a fonte suo. ꝛ omnis sementis irrigua siccabitur. arescet ꝛ non erit. Et ingrebuntur piscatores: et lugebunt omnes mittentes hamum in flumē: ꝛ expandentes rete super faciē aquarum emarcescēt. Confundentur qui operantur linū pectentes et texentes subtilia. Et erunt irrigua eius flaccentia. omnes qui faciebāt lacunas ad capiendos pisces. Stulti principes taneos: sapientes consilia pharaonis deliberauerunt consilium stultum. quomodo dicetis pharaoni filius sapientium ego filius regum antiquorum? Ubi nunc sunt sapientes tui? Annuncient et indicent tibi quid cogitauerit dominus exercituum super egyptum. Stulti facti sunt principes taneos: emarcuerunt principes memphios: deceperunt

et in paucis electionem. Sed quia de gentibus multi vocati pauci electi nec omnium est fides: incredulis gentibus vę predicit-qui persecuti sunt populum dei-qui pparantur fremĕti mari-cuncta opprimere ꝛ occupare cupienti.

¶ Rapietur. Raptus est ab hierusalem: quando cum paucis fugit in ninyuen. De mundo raptus est: quando a filijs suis cito occisus est.

¶ Hec est pars eorum-q̄. Prophęta ex persona israel-quasi sic solet deus beare inimicos nostros.

C. XVIII.

¶ Vę terrę-c-a. Quia de ęteris persecutoribꝰ ecclesię dixerat: addit de hereticis qui cimbalum dicuntur-caritatem domini non habentes. Vnde si caritatē nō habeam: factus sum velut ęs-ſ-ꝛ sicut cimbalum tinniēs. Nec tamen cimbalum ratū cum concrepans: sed propter leuitatem sermonis discurrentis cū balum alarum quę ē t-ſ-omnes eaī sua impietate vincunt. Dicit epicurus non esse prouidentiam ꝛ voluptatem summū bonum-sed illi peiores qui prouidentiam recipiunt: ꝛ autorem accusant-quasi ērādo inutilia fecerit.

¶ Vę terrę-c-a. Cōuertitur iterū ad ęgiptum-ꝛ vocat eam cimbalum alarū. Nilus enim qui egeon: fluuius immēsus p ęthiopiam veniens ꝛ per ęgiptum fluens-hic antequā diuideretur magno sonitu p mōtana descendēs-similis erat sonitui multarum auium ꝛ grandium. Ideoq̄ multitudo illius populi alarum comparatur sonitui-velox quippe et concitus auiū volatus sono cimbali cōparatur. Vel simpliciter nilus citissimus sonitum alarum in medio cimbali habet. Vel cimbalum alarū q̄ sicut auis cito translatū: siccato nilo fruges generat. Vl per cimbalum alarū: auxilium ꝛ protectionem quā duabus tribubꝰ illi promittebant: accipiamus-sed illud sub umbra alarum tuarum protege me. Ideo minatur ęgiptijs-quia sicut siri-ſ-tribubus: ita ęgiptij promittendo auxilium iudęis: timorem dei abstulerunt eis.

¶ In uasis pa. Naubus de papiris quę tante sunt magnitudis secundum historiam alexandri: vt naues fiant ex eis. Vel ex cartis de papiro factis quas p legatos mittebant. Vel indiculoꝝ capsulis de papiro factis.

Saque multe populi multi- Scontra sanctos.
Svoce consona impietatis-
aquarum multarum. Sonabunt
Svenientes cum sennacherib.
populi sicut sonitus aquarum in-
Sdominus occidēs exercitum- Sauto-ē
sedicionis diabolum- Sennacherib-bium tan
u exercitus-
undantium ꝛ increpabit eum et
Sa populo dei. Sin ninyuen. ꝛ vt religetur ī
abisso. Sab hierusalem vel de mundo. Santo
fortius-quanto excelsior.
fugiet procul-et ꝛ rapietur sicut
puluis montium a facie venti-et
Slepatus a populo dei. Squi de terra cō
surgit. ꝛ Sin extrema parte noctis
sicut turbo coꝝ tempestate. ꝛ In
ꝛ Sconsummationis. ꝛ Smultitudinis angelo peotiente. Ser conscientia peccati-
tempore ꝛ vesperi et ecce ꝛ turbatō
Ssimiliter turbatio. Sin die resurrectionis.
ꝛ Sexercitus. Sixx-non erit quin ergo penitebit-ꝛ archangelicum fastigiū obtinebit.
ꝛ Sex christianis populi.
in matutino-ꝛ nō ꝛ subsistet. hęc
Shec que superducta. Seternus interitus. Seternam damnationem recipient in futuro.
est pars eorum qui vastauerunt
nos-et sors diripientium nos.

C. XVIII.

Sęgipto. Sque in umbra alarū suaꝝ promittit auxilium duabus sicut damascus-ꝛ tribubus.

VE terre cim
ꝛ Sꝛ-rinos nili qui per ethiopiam fluit.
balo alarum-quę est ꝛ transflu-
ꝛ Shereticus. Sęgiptus populus. Smūdo.
men ęthyopię ꝛ qui mittit in ma-
Snuntios ad duas tribus. Ssuscipulos.
Salias papiri.
ri legatos-et ī vasis papireis su
Squi mittit dicēs. So nuncij mei
p aquas. Ite angeli veloces ad
Sisrael. Sa deo-ꝛ partim a terra sua. Sab assiriis.
gentem cōuulsam et dilaceratam
ꝛ Squondā suum deum habebat protectorem-
ad populuꝝ ꝛ terribilem post quē
ꝛ Sentis potentię comandus. Sauxilio nostro
strum vei dei.
non est ꝛ alius-gentem expectan
Saduersis gentibus.
tem-et conculcatam-cuius diripuerunt flumina terram eius-ad

¶ In uasis papiri. Qui hereticorum portant volumina-recte vasa papiri-i-cartacia super aquas portare dicūtur-quę cito delentur-libri enim vicino humore obscurantur ꝛ delentur: ita doctrina eorum quę in principio fortis videtur-pertransit ꝛ labitur.

¶ Ite angeli u-Allegorice. Yronice discipulis hereticoꝝ hęc dicunt qui operarij subdoli transfigurati in apostolos christi. Ite ad gentē euulsam: a deo scilicet laceratam moribus hereticoꝝ-populum horrendum nichil horribilis blasphemia-quę ponit in celum os suū. Postquē nō est alter. Omne enim peccatum cō paratum blasphemię leuius est. Bentē expectantem ꝛ concupiscentem. Omnes miꝝ hereticos sibi promittunt ingentia: sꝛ a deo nimbus conculcandi cuius terram bibere quirant flumina: non de cęlo sꝛ de terra. Quę enim terra est ad quā turbidus sermo hereticorum nō pueniet
Itaqꝫ omnes q̄ mordantur in orbe terrę ad signum hereseos quod quasi in montibus eleuatum ē omnes erigunt: ꝛ clangorem tubę-i- doctrinę eoꝝ audiunt.

¶ Ad montem. Exponit ysaias ad quam terram nuncios mittant. Vl egyptij qui quasi quærendus nunciꝫ quo mittant exponūt ad montem noīs dñi yronice.

¶ Nubes ros
Brata messionis ꝛ
tigatis quibus refrigerium prestat ꝛ stipulam arentem facit humectando secabilem: sic sermo meus contra ęgyptum gratus omnibꝰ erit in me credentibus ꝛ assignata me eis data vindicta.

¶ Inutilea. Vt
de ego sum vitis vera ꝛ pater meus agricola. omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet ē ꝛ omnem qui fert fructum purgabit eum.

¶ Et omnes bestię ꝛ. Yperbolice. Neqꝫ ens omnes bestię terrę super eis hiemabunt. Sed significat ꝛ occisionem immensam ꝛ bestiarum multitudinem maximam superuenturam quibus cęsate ꝛ hieme cadavera fastidiant in escam.

¶ In tempore. Reuertitur prophęta ad populum israel-ꝛ promittit eis bona dicens. In tempore illo-quasi vastata ęgipto-nō sperabit vltra iudas in umbra eius: sed fidei ꝛ bonorum operum domino offeret munus. Quod impleū ē lxx. anno post captiuitatē sub zorobabel ꝛ aliis duabus

Svbi innocatū est nomen domini.
montem nominis domini exerci
Sisrl.
tuum montem syon. Omnes ha-
Squasi attendite omnes gentes.
bitatores orbis qui moramini ī
ꝛ Svictorie assirioꝝ.
terra-cum eleuatum fuerit ꝛ signū
Svel nationibus. Sęgiptioꝝ. ꝛ Squę cogitauerim super egyptios. ꝛ Sincipientibus pugnare assyrios- Squia.
in montibus ꝛ videbitis-et ꝛ clan
gorē tubę audietis: quia hęc di-
cit dominus ad me: Ego quiescā
Squę in ecclesia sunt. Scelo- Svel ecclesia.
Sfinem rei-
et considerabo in loco meo: sicut
ꝛ Sita vniuersa plastrat-vti nec ē qui se abscōdat calore eius.
lux clara ē ꝛ meridiana: et sicut nu
Ssic dūs habitatores ecclesie refrigerat quo presente cuncta floruerunt- Scōsummationē.
bes roris in die messis. Ante mes
Smaturitatem- Sęgiptus- ꝛ Sante tempus consummationis- Sante tempus-tō inutilis.
sem eni totus effloruit: ꝛ imma-
ꝛ Sunde quotqnot pfecti sumus hoc sentiam?
ꝛ Squasi inutiles- Sne totam massam modicum fermentum corrumpat. Sideo-
tura perfectio ꝛ germinauit-ꝛ ꝛ prę
Shabitatores- Sassirioꝝ.
cidentur ramusculi eius falcibus
Sab assirijs- ꝛ Sa corpore ecclesie-
Sa chaldeis-
et quę derelicta fuerint ꝛ abscidē
Sde terra sua- Soccasionāli interfecti-
tur et excucientur. Et relinquent
Sque iuxta viam comedūt sementem.
ꝛ Squibus traditur anima non confitens.
simul auibus montiuꝝ et bestiis
Sin prosperis.
terrę-et estate perpetua erunt su-
Spopulum occisum.
per eum volucres-et omnes be-
Sin aduersitate.
stię terrę super eum hiemabunt.
In tempore illo deferetur mun⁹
Sisrael.
domino exercituuꝝ a populo di
Sab ecclesia p hereticos- Sad tempus ꝛ a terra sua ꝛ a deo- Sab hostibus- Smosibus hereticoꝝ. ꝛ Sblasphemia- Shostibus.
uulso et dilacerato a populo ter
Sram terribilis.
ribili post quem non fuit alius:

¶ Sicut in libro machabeorum legitur·iudeor regnū sibi assyrij ⁊ egyptij alternis vendicabant vicibꝫ. In domini vero aduentu neqꝫ illis·neqꝫ bis sed romanis seruiebat·eiusdem cū ipsis cōdicionis. Vnde in die illa erit israel t· ꝛc·quasi nō vicissim ab assyrijs egyptijsqꝫ medius verabatur sed erit tercius cum ipsis seruiens salicet romanis.

¶ Benedictus ꝛc. Ne regiones pro omnibus alijs monachis abundauerunt: ⁊ ideo benedicā meruerunt. C. .XX.

¶ In anno ꝛc. Assyria nomina sunt hec thartan: turtis·vel supplinus·vel elōgans·Sargon: princeps orti· Rex assyrius scz sensus magn? habet plurimos ducēs·quorum vnus est thartan·elatus in superbiam·in scelere lōge procedens·qui mittitur ad expugnādus azotū que hebraice dicitur eldo: i· ignis generatōis. Dux nāqꝫ regis assyrij expugnat eos·qui seruiunt generatōi ⁊ libidini.

¶ In anno ꝛc. Azotus vrbs palestine potentissima de quibꝫ quā sargon qui et sennacherib. (Septē enim nominib? dic? est scōm hiero· missō thartan duce exercitus expugnauit·⁊ tenuit. Quando autē capta est: locutus est d·in·m· ysaie verbis conuenīēte ope·opera enim his attestabantur· quę per eum loquebatur domin?.

¶ Cum misisset e.i. Dulcere rex assyriorum sargon·i·princeps ortorum dicitur cui similis est achab qui vineam naboth in ortū vertere cupiebat·qō ille tropologice intelligens: maluit mori qꝫ facere: ne paterna hereditas ⁊ possessio antiqua: in regis impij mutaretur delicias.

¶ Vade et sol·ꝛc. Precipitur prophete vt sacco calceisqꝫ depositis ꝯcedat nudus ⁊ discalciatus·in signū egyptijs ⁊ ethyopibus qui dei populū pſecuti sunt. Egiptus enim persequens vel tribulans·ethiopes bullēs ⁊ deiecit·qui eū se exaltat·h· Hi ducendi sunt in captiuitatē tribus annis tozmēta passuri·q̄bus annos eternos in mēte habui. Nec putemus parua esse supplicia: sed magnis elongata erunt temporib. In ipsa autem captiuitate egipti·iuuenes scz malicia roborati· senes qui ad perfectę etatis vicia pernenerunt·ibunt nudi: vt omnia eorum scelera pateant·nichil enim occultum quod non reueletur.

Fet omnem massam·sue benedictionis fermento misceat. ✠ Benedicetur t toto mundo in apostolis ⁊ alijs fidelibus·quia de syon exibit lex·⁊ verbū·d·de hierusalem·

tercius egyptio et assirio· ✠ benedicētur. ſpopulo·

dictio in medio terre cui bñdixit ſa quo ante maledicebatur. ſvt scz populus dei sit egiptius·⁊ opus manuū eius assirius·israel autem hereditas· ſ societate istrū·

dñs exercituū dicens: Bñdictus ſ sit·

populus meus egypti: et opus ſ quia in ipso clementiam suam demonstrauit ✠ ſ quia ibi natus nutritus passus ē· ⁊ cetera nostre redemptionis misteria cōsummauit· ſvel rus .

manuum mearum assyrio sit: ✠ he ✠ qui mente cōspicit deum solus potest dicere pars mea deus·

reditas autem mea israel.

C. XX.

In anno quo ✠ turtis· supplinus·vel elongans· ✠ signum generatōis·

ingressus ē ✠ thartan in azotum· ✠ princeps ortorum. ſsennacherib.

cum misisset eum ſargon rex assyrioꝝ·⁊ pugnasset ꝯra azotū·et cepisset eam: in tempore illo locut? ſopere·verbis·concordante.

est dñs in manu ysaie filii amos ✠ ſ cilicium·hic enim habitus prophete plangentis peccata populi·

dicens. Vade et solue ✠ saccum de ✠ quibus securus contra serpentes ⁊ scorpiones huius heremi·

lumbis tuis: et ✠ calciamenta tua ſ solue calciamenta de pedibus tuis·locus in quo enim stat·ter·sancta est.

tolle de pedibus tuis. Et fecit sic ſ prophete non solum verbis sed ⁊ factis futura predicebant·sicut in hoc loco. ſtribus diebus.

vadēs nudus et discalciatus. Et

dixit domin?. Sicut ambulauit

seruus meus ysaias nudus ⁊ dis ſ non q̄ tribus annis nudus erit sed dies per annos possunt intelligi· vnde ad ezechielem dominus dicit diem pro anno dedi tibi.

calciatus trium annorum signuꝫ

et portentum erit super egiptum

✠ humilem ⁊ detectam quia propter superbiaꝫ humiliata est. ✠ ſ tribus annis sicut seruus meus nudus ambulauit·tribus diebus.

⁊ super ✠ ethyopiam. ✠ Sic minabit rex assyriorum captiuitatem ſminabit. ✠ ethyopes sociati erant egiptijs.

egypti·et transmigrationē ✠ ethy ſmalicia robustum. ✠ ſinuereratū diez malorum. ✠ ſnichil optum quod nō reuelet ſcaptiuitatem dico.

opię·iuuenem et ✠ senem· nudaꝫ ✠ ſ per quas egreditur stercus.

et discalciatam·discoopertis ✠ na ſdemonstrandā.

tibus ad ignominiam egypti. Et ſiudei ſpudore· ✠ ſ cū viderint confusam.

timebūt et confūdentur ab ✠ ethy ſin qua sperabāt. ſin cuius auxilio gloriabantur.

opia spe sua·et ab egypto gloria ſideo. ſnon aduena ⁊ peregrinus sed māsionarius. ✠ hierusalem que plecti·onibus et fluctibus incessanter tundebatur. ſ insula: aqua ſi in salo. ſ seculi.

sua. Et dicꝫ habitator? ✠ insule hu ſtam fragilis

ius in die illa·hęccine erat spes ✠ sad quales ad fragiles ⁊ infirmos que se nō poterant liberare.

nostra: ad quos confugimus in

auxilium·vt liberarēt nos a facie ✠ quasi nullo modo. ſcum hi capti sint.

regis assyriorum·⁊ quomodo ef

fugere poterimus nos:

C. XXI.

Onus deserti ſ mundi vnde qui·in·descendit in naubus. ✠ ſ vor babilonis ✠ ſtemptationū. ✠ ſ vnde venit vehementissimi.

maris. ✠ Sicut turbines ab af ſsic de deserto medoꝝ ⁊ persaꝝ michi rapti tas irruit.

frico veniunt·de deserto venit· ſmichi. ✠ ſquantis temptatōibus mundus plenus sit. ſcaptiuitatis ſa deo.

de terra horribili ✠ visio dura nū ſysaie. ſdeo vel domino suo. ſdarius vel cirus

ciata est michi. Qui incredulus

¶ Et fecit sic. Mira obedientia·solo cilicio induebatur nobilissimus vir·vt hebrei tradunt. Cuius filiam rex manasses accepit in coniugium: non erubuit nudus incedere· nichil honestius iudicans q̄ dño obedire.

¶ Discalciatus ꝛc. Notandum q̄ antequā capiatur azot?·propterea sit sacco vestitus·calciatis pedibus vt plangat eos qui ardentibus sagittis diaboli vulnerati sunt·⁊ libidini seruiunt·⁊ calcare possit super serpentes ⁊ scorpiones·qui sunt in heremo huius seculi·vbi omniū bonoꝝ sitis. Postquā autē azot? capta fuerit in signum captiuitatis egipti ⁊ ethiopię· discalciatus ⁊ nud? vadit. Sacco enim vestitus ⁊ pelle operiis pedibus nō potest i terra sancta ad quam festinat·vel stare·vel ābulare.

¶ Ad ignominiam. Q: pascha domini comedere nō poterant: qō comedit lumbis accinctus·baculum tenens manu·calciatis pedibus ne per huius seculi solitudinem transiens a serpentibus mozdeatur.

¶ Hęccine erat. Admiranda dei prouidentia omnia regna contra se inuicem superbientia destruit Israel contra dei voluntatem in damasco syriaqꝫ sperauit et iō vtriqꝫ captiuati ab assirijs. Iudas vero in ethiopibus ⁊ egiptijs: ⁊ ipsi quoqꝫ victi ab assirijs ⁊ chaldeis Assirij quia de se ꝓsumpserunt·a chaldeis perierunt. Chaldei ⁊ babilonij erecti contra dominum: medis ⁊ pſis subiugati sunt ⁊ bi alexandro magno: qui cū se tanquā deum extulisset: vene no occisus est·⁊ regnum eius ī partes scissum·⁊ post a romanis subiugatum. Romanus impium qō quasi ferreis dentibus ⁊ vnguibꝫ carnes sanctorum laceranit: et magna parte iam perijt. In fine ex toto pibit: cum regnū christi illuxerit.

C. XXI.

¶ Onus deserti maris. Babilonis pro multitudine populi dicta mare. Vnde desertum facit dominus mare eius.

¶ De deserto. In quo dominus temptatus in quo israelitę percussi a serpentibus.

¶ Qui incredulus. Generalis sententia·quasi culpa singulorum est q̄ in tempestate opprimuntur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ebrius. Furore draconum: vt tandem post vomitum intelligant obiectatem suam. Quandiu enim ebrij fuerint· nec principium habebūt nec finem.

¶ Refrenantem. Haymo. Hieronimus pro eo qđ debuit transferre incuruantem ꝛ lasciuientem·i·senem ꝛ puerum: ambiguitate deceptus transtulit incurvantem ꝛ refrenantem. Quod est venientibus assirijs vel chaldeis non erit egipto opus·i· consilium quod aut caput habeat aut finem· aut senib⁹ conueniat aut parvulis· quorum alij senio desipiunt· alij pre lasciuia quid faciant nesciunt.

¶ Mulieres. Quas amat egiptus quas solas vult pharao viuere necatis viris.

¶ Diabolus virtutes interficit: vicia cōseruat.

¶ Terra iuda. Scientia scripturarū fiet prophetę euangelia erunt egipto in festiuitatem: si cognouerit. Vel in timorē cum se mendacia habuisse intellexerint.

¶ In pauorem. Alij in festiuitatē· sed secūdum hieronimū melius est in pauorez vł formidiem· Quasi d· cū egiptij quasi mulieres timore hostium dissoluti fuerint: tunc terra iuda erit egipto in pauorem· recordabitur enim qꝫ tanta mala passa sit quia fidęos a cultu dei auertit promittēdo auxilium eis· vide et sequitur omnis qui il·fu·re·

¶ Quinq; ciuitates ꝛc. Quidam quinq; libros moysi intelligunt qui i alexandria prius translati sunt. Sed hęc melius ad domini aduētū referumur: In die illa· scz post domini passionem erunt· v·c i ē· egipti loquētes lingua chananęa. Egiptus quę ē nigra: vł tenebrę mundus ē chanaan ꝑmutata. Quinq; ciuitates quinq; sensus corporis quarum vna solis est scz oculi quibus lumen aspicimus. Qui vero vicijs seruiunt sensus corpis a pravis voluptatibus non custodiunt· lingua egiptia loquūtur· quia in tenebris peccatoꝝ morāntur· qui vero opam tribuunt virtutibus: lingua chanaan⁹ ꝑmutata scilicet loquuntur quia de vicijs ad virtutes ꝑmutant.

¶ Lingua chananęa. Quęritur cur non lingua hebrea sed chananitidi loquāt· v· ciuitates egipti? Quia scz hebreus transitorē sonat: qui de loco transit ad locum. Quādiu ergo in egipto huius mūdi sumus lingua hebrea loqui non possumus· sed lingua chananitidi quę inter hebreum ꝛ egiptiam linguam media est· ꝛ hebreę magna ex parte ꝑfinis. Chanaan interpretatur ꝑmotio vł quasi respōdens. Quādo de egipto recedimus ꝑmouemur· ꝛ quasi respondemus dñi voluntati· Sz quia adhuc in seculo sumus: lingua hebrea loqui non possumus.

¶ Videntes mulierē ad ꝓpiscendum loquūtur lingua egiptiaca· ꝛ audientes iudicium sanguinis· Et qui primis delectantur virginitatis· quorum deus venter est: gustus eorum egiptiaca lingua loquitur· ꝛ qui tacturum do delectantur.

¶ In die illa. Hoc non intelligens onias sacerdos cum vemisset in egiptum cū multitudie iudeorum· scām iosephū edificauit templū domino ꝛ altare in ciuitate elyopoli tanquā impiēs vaticinium ysaię contra hoc ꝓceptum faciens. Nō ędificabitis michi altare ꝑ omnes vrbes veritras sz in loco quem elegero Sciendum autez qꝫ non solum elyopolis sed et quatuor hui⁹ vicinę quę iuxta ipsum coluram iunctę sūt; lingua chanaan·i· syra loquuntur. Putant quidam nabugodonosor syros ꝛ arabes in eas ciuitates transtulisse· ꝛ eos vsqꝫ hodie lingua am propriam tenuisse.

¶ Et titulus. Titulus domini· catholica doctrina et apostolica quę ē vsqꝫ ad terminos terrę· vide In omnem terrā et in fines orbis terrę sonus eor. Bene titulus iusta terminum fides opatio bona· quę quantum ex fides extendi debet· vel imitatio passionis christi.

¶ Clamabunt enim. Cum euangelica doctrina crescit ꝛ perfectio ingreditur tunc qui credidere clamabunt ad deum patrem.

¶ In die illa. Ante aduentum domini singule nationes suos habebant reges nec licebat de vna transire ad aliam· ꝙ exploratores timebant. Romani autem omnes in vnam redegerunt sub quibus omnia unita sunt· ꝛ maxime postquā crediderunt. Ab euphrate vero vsqꝫ ad tygrim regio assiriorum fuit· ꝛ quos antiqui assirios vocant nos syros· partem ponentes pro toto. Post domini ergo passionem vastatus de egipto in assyrios· ꝛ egiptij in assyriam libere transeunt· ꝛ mutuo negociatores qui de regno in regnum discurrunt.

¶ Et seruient egyp. Non ꝙ postea illi fuissent subiugati: sed quia legiones romanoꝝ instructę syro militi custodiebant egiptum· vel quia vtraqꝫ gens sibimmicem exhibuit seruitū reciprocando ꝑmeatum.

¶ Onus egipti. Ysaias interpretatur saluator· vel saluatus· Ipse ergo saluator venit in egiptum· qui ait· Ego dormio ꝛ cor meum vigilat· Ipse ascendit super nubem leuem· id est super corpus virginis sine pondere libidinis· Ipse ingressus est templum idolorum· id est corpus nostrum· quod ante fuerat templum idolorum· Ipse mouit manum suam· id est opus suum· Ipse destruxit altaria· id est cor nostrum· Ipse contrivit statuas· id est membra nostra· Ipse exterminavit principes· id est omnes cogitationes nostras· Ipse dissipavit sapientes· id est omnes sensus nostros· Ipse dedit egiptum in manus dominorum crudelium· id est corpus nostrum in manus peccatorum· Ipse dedit spiritum vertiginis in medio eius· id est cor nostrum· Ipse dedit regem durum super eos· id est diabolum super peccatores· Ipse dominus exercituum locutus est· id est ipse dominus saluator· Ipse descendit in egiptum· id est in corpus nostrum· Ipse ascendit super nubem leuem· id est super corpus virginis· Ipse ingressus est templum idolorum· id est corpus nostrum· Ipse mouit manum suam· id est opus suum· Ipse destruxit altaria· id est cor nostrum· Ipse contrivit statuas· id est membra nostra· Ipse exterminavit principes· id est omnes cogitationes nostras· Ipse dissipavit sapientes· id est omnes sensus nostros· Ipse dedit egiptum in manus dominorum crudelium· id est corpus nostrum in manus peccatorum· Ipse dedit spiritum vertiginis in medio eius· id est cor nostrum· Ipse dedit regem durum super eos· id est diabolum super peccatores· Ipse dominus exercituum locutus est· id est ipse dominus saluator·

¶ Onus egipti. Ysaias interpretatur saluator· vel saluatus· Ipse ergo saluator venit in egiptum· qui ait· Ego dormio ꝛ cor meum vigilat· Ipse ascendit super nubem leuem· id est super corpus virginis sine pondere libidinis· Ipse ingressus est templum idolorum· id est corpus nostrum· quod ante fuerat templum idolorum· Ipse mouit manum suam· id est opus suum· Ipse destruxit altaria· id est cor nostrum· Ipse contrivit statuas· id est membra nostra· Ipse exterminavit principes· id est omnes cogitationes nostras· Ipse dissipavit sapientes· id est omnes sensus nostros· Ipse dedit egiptum in manus dominorum crudelium· id est corpus nostrum in manus peccatorum· Ipse dedit spiritum vertiginis in medio eius· id est cor nostrum· Ipse dedit regem durum super eos· id est diabolum super peccatores· Ipse dominus exercituum locutus est· id est ipse dominus saluator·

subtraxerunt: vt siti magis ekardescerent ꝛ pirent. Quapropter et ipſi in captiuitatē ducti. Sñ alloquit deus iudeos fugiētes sic. In saltu a-u-d-i.

¶ In saltu. O iudei qui obsidionem babiloniam fugietis in saltu-i-in silius saracenoꝝ dormietis-fugientes chaldeos i semitis dodanim qđ intꝝ hꝫtatur in propinquos vel cognatos-i-in via q̄ ducit ad propinquos vestros saracenos.

¶ Uesperam. Quę est principium noctis. Qui peccare incipit: in vespera est-qui ad summum venit-in media nocte. Media nocte primogenita egipti occiduntur. petrus negat-luce tam vicina-penitet.

¶ In semitis. Q: vespera principium malorū. Lxx. In via dedan-quod interꝑtatur indicia. Quod enim peccatoꝝ generator iudicia.

¶ Qui peccatoꝝ in grediuntur viam: nō in agris consitis dormiunt: sed salto ifructuoso-vbi vepres spine bestie. Hic saltus plus deuorauit ō exercitu absolonis q̄s gladius-quando cōtra patrem rebellauit.

¶ Occurrentes s-f-a. Hoc cōtra eos potest dici-qui ocio ꝛ desidie se tradiderūt ꝛ propria salute prenti sunt-nec penitentibus ꝛ uersis manuꝝ porrigunt.

¶ Sitienti-f-a. Fugatis fraribꝫ a? uore solis ꝛ sitis ferte aquem: ne in solitudine peant.

¶ Adhuc ꝛc. Quasi quia non habuistis in eos misericordiam prope sustinebitis captiuitatis miseriam.

¶ Post annū a iudaica captiuitate-et hierusalem subuersione bi quoq; vastati sunt-vnde. Quasi in anno-m-quod ē-quo mercenarius annum suum putat velocem ꝛ breuem omnē laborem dum inbiat ad mercedem: sic ꝛ vobis minimum restat spacium-quia prope est exidium.

¶ Sicut scilicet annus mercenarij cito preterit: qui tantum expectat mercedem laboris-vel semper laborat: vt laboris mercedem recipiat-sic gloria cedar qui interpretatur tenebre-vnde. Habitauit cum habitātibus cedar. Omnis quoq; sagittariorum-i-diuersorum dogmatum numer⁹-qui in saltu arabie vulnerabat redigetur in nichilū-cum fugientes fuerint de saltu liberati-ꝛ aquas baptismi acceperint-panemq; celestem comederint.

C. XXII.

¶ Onus uallis. Hierusalem quondam domina gentium-ciuitas regis magni-nunc despectine dicitur vallis-non enim vallis est: q̄ in monte est-sed quia humilis est facta-ꝛ vilis subdita idolis-sicut ꝛ castellū despectiue dicta est. Ite in castellum quod contra vos est-ꝛ bene vallis-u-

ſad vesperū demos-sle-ꝛ ad-m-i-

In saltu ad uesperam dormietis ſnon expectetis donec veniat. ſ. o hūmabelite.

in semitis dodanim. ſOccurrēte ſpopulo meo fugienti ad vos. ꝟ quia in saltu fuit. ꝟ doctrine. ſbaptismi. ſ non solū panem. ꝟ qui habetis lumen scīēte scripturarum ꝛ charitatis.

sitienti ferte aquam. ſ Qui habitatis ſ terram austri-cum panibus occurrite fugienti. A facie ſhereticoꝝ-doctrine gentiū-blasphemie ideorum. ſad aurilia vestrū enim gladiorum fugerunt-a facie ſbabilonioꝝ. ſ quo multos videte interfectos cecidisse in prelio. ꝟ super ceruices. ꝟ clamitaꝝ qui sagittarii optimi-ꝛ venerunt cum chaldeo.

cie gladii imminentis-a facie arcus extenti-a facie grauis prelii:

ſocorrite fugienti-qui. ſ quasi ne despiciatis miseros-cito enim veniet dies vestra. ſiutura.

Quoniam hec dicit dñs ad me. ſcaptiuans eoꝝ sustinebit vos dominus.

Adhuc in uno anno quasi in anno mercenarii-et auferetur omis ſpost annum. ꝟ saraceni relicti ab assiriis qui sagittarii fūt sicut hūmad pater eorum: quia in solitudine morantur.

gloria cedar-et reliquię numeri sagittariorum fortiū de filiis cedar ſa babyloniis. ſomnium.

imminuentur. Dominus enim dixit. ſ propter: qui-s-est merces videntium deum israel locutus est.

C. XXII.

Onus uallis ſvox prophete ex persona spiritus sancti. ꝟ non tantū alusionis. Quidnam quoq; tibi ꝟ opinione tua-vnde potius humiliatus. ꝟ inter alios. ꝟ pluraliter quia multa hereticoꝝ varietas. ſad ecclesiā.

est quia ascendisti et tu in tecta

Ibi enim prophete fuerunt-qui visiones videre meruerunt-nec ptinent hec ad obsidionē q̄ facta est a sennacherib tempe ezechię-sed magis ad eam q̄ tempe sedechię a nabucho donosor facta est.

¶ Onus hereticorum qui de sublimi sensu scripturarum ad infima corruerunt.

¶ Uallis uisionis. Lxx. sion-i-speculę sc̄z ecclesię. Vnde constitutus sum rex ab e-sup-s-m. Qui confidunt in domino sicut mons-s. Et dligit dominus portas-s-o-s-ia.

¶ Quidnam quoq;. Quasi cū philosophia ꝛ sapiētia secularis de sublimibus disputās: simplicitatem ecclesię cōtemnat: cur tu quoq; sectaris excelsa?

¶ Plena. Doctrina hereticoꝝ plena est multiloquio et clamore.

¶ Interfecti-f-. Vallis sc̄z sion-voluntate ꝓpria ad hereticos-sc̄z transiere runt

¶ Compatione eorum qui post prelium victi sunt: infelicius vulnerātur qui sponte se tradūt. Quomodo ī martyrio q̄ post pgnas negat leuius punit̄ q̄s qui sine necessitate christum abnegat.

¶ Cuncti prin-ꝛc Sicut in hieremia legitur: sedechial nocte per muri foramen cū principibus exiit-et aufugit-sed in cāpis hiericōtinis capti-ad nabugodonosor: (qui tunc erat in reblatatibi enim manens et eratum suum ad capiendam vrbem pgmi ferat) adducti sunt. Hic sedechię filios ante ipsum occidi iussit-ipsi oculos eruit-ꝛ cecatum secum in babilonem duxit. Prīcipes autem ꝛ alij qui cum eis capti sunt: aut occisi: aut vere ligati ꝛ in babilonem ducti sunt.

spritus leticie post tristicie. ꝟ ſmultitudine deceptorum.

clamoris plena-vrbs ꝟ frequens ſpopulosa. ꝟ ſtempore dauid ꝛ salomonis-ſsuperbia-Inflati enim tument ꝛ sanctiora se in uenisse gloriantur. ꝟ ſmaxima sine certamine ꝛ contentione ab hereticis supplātē pars.

ciuitas exultās? ꝟ Interfecti tui ſsed fame ꝛ siti. ſ q̄ omnes fugerunt.

nō interfecti gladio: nec mortui ſenim. ſhereticoꝝ. ꝟ ſa nobis exierunt: sed ex nobis non fuerunt. ſ ad finagogam sathane ab ecclesia.

bello. Cuncti principes tui ꝟ fuge ꝟ vinculis diaboli-vnde anima nostra sicut p-e-d-l-

runt simul-durequę ꝟ ligati sunt. ſquia obturauerūt aures suas ut non audirent bonū. ꝟ ſquos decipiunt heretici se inuenisse gloriātur. ſcum principibus. ſ laqueis peccati.

Omnes qui inuenti sunt-uincti ſa domino. ſq̄ fugiūt

sunt pariter. Procul fugerūt. Pro ſego ysaias. ſconsolātes-ſo pprophete ꝟ quis infirmatur ꝛ ego nō infirmor.

pterea dixi recedite a me: ꝟ amare ſtristitatem populi mei. Sic samuel plāgebat saul-ꝛ hierusalem-christus. ꝟ ſ unctionari ad me egrotantem nimio dolore.

flebo. Nolite ꝟ incumbere vt consolemini me-super vastitate ꝟ filię ꝟ ſ sc̄z immanes que singulorum opera demōstret.

populi mei. ꝟ Dies enī interfecti ſnon hierusalem que visio pacis. sed antiqui nominis tēbus qđ interpretatur cōculcatio.

onis-et conculcationis-ꝛ fletuū ſorītur. ꝟ ſnon in monte visionis.

domino deo exercituum in valle hierusalē. ſfaciens scrutari vt oīno destruat ꝟ hereticoꝝ contra ecclesiam constructū.

visionis: Scrutans ꝟ murum: et ſexcitite ꝟ ſdoctores qui se in christo mōte cō sistere gloriantur vnde-venite ascēdam⁹ ad mōtē ꝛc. ſtemplū quod exerti fecit. ſ vel templi quod exerti fecit. ſ vel templi

magnificus super montē-ꝛ elam ſcontra populum meū.

sumpsit pharetram-et curum hominis equitis: ꝛ parietem nudauit clypeus. Et erūt electę ꝟ vallesſ ortitudo chaldeoꝝ. ſ olim delectabiles. ꝟ ſ humilia dogmata.

¶ Fugerunt. In fuga concordes: quorum princeps est draco fugiēs coluber tortuosus.

¶ Et fletum. Lxx. Erroris. Non q̄ fletus ꝛ error a domino sit: sꝫ occasione scripturarum quas dedit eis legendas: nasciturr erroris occasio et possunt dicere-quare nos errare fecisti a via tua? Vnō dedit eis dominꝰ spiritum erroris ꝛc.

¶ Elam. Ciuitas in persida prouincia in qua optimi sagittarij.

¶ Elam sūpsit pb. Elam ascensus eorum-i-superbia hereticoꝝ sumpsit pharetram vt sagittet in obs-rec-cor.

¶ Parietem. Ecclesię firmamenta dipco suo-id est-impugnatōne nudauit.

¶Ascende e. Lxr. Elamite: z legati persarum. Elamite: despicientes Perse temptantes.

¶Ascende. qu asi. o pse z medi nolite timere equos ascendite babilonē obsidete.

¶Ascende. e. Dei fortitudine ꝓfisus audacter ꝓtra aduersarios loquit.

¶Onus gemitum. Quo te z alias gentes genere faciebat. Vel vt nullus iam gemat ꝓ pressus potentia babilonis. Vel tantis malis sit afflicta: vt contra te gemere non audeat.

¶Pone. m. zc. Quasi o perse z medi sumite cibum ꝓparantes vos ad bellum. contemplamini in specula que erarata sunt in pariete: quia de regnū huius numerauit Surgite postquā comederitis z biberitis arma arripite. babilonem debellate.

¶Comedite z bibite credentes sanguinem z corpus domini: vt principes ecclesie sitis vt clipeum fidei z armatura pauli arripiatis: in quo ignea tela diaboli restringatis.

¶Contemplare Quid post mensam ingnauit ei. Vel contēplare o balthasar quid scripserit in pariete. Mane. tetbelphares.

¶Speculatorē Speculates dicūtur prophetę. Vnde ad ezechielem: speculatorē dedi te domui israel.

¶Ascensorem. Cirus princeps impabat medis z ꝑsis post mortem darij auūculi sui. Hunc ergo ascēsorem, vidit, prophetа cum medis et ꝑsis venientem contra babiloniam cum dario auunculo suo. Asin? regnum persar: ē: qđ ante cirū ignobile fuit z nullius dignitatis Camelus regnuz medor: quod temp potentissimum.

¶Quidam ascensorē asini secundā euāgelium et zachariam prophetam: xp̄m dicūt. Ascensorem cameli: contrariam fortitudinem propter feditatem tortuosi animalis. Alij vero duos ascēsores litterę: scz z spiritus: ad duo referunt testamenta.

¶Leo. Idem est leo ꝓ virtute animi: qui speculator: ꝓgrogatiua cōtemplationis.

¶Super specu. d. e. s. Idest. per diem in contemplatione positus diebus ac noctibus patris audire z loqui quę precepit.

¶Stans totis noctibus. Vt me custodiam ab omni peccato. et sim dignus audire verbum domini.

¶Ecce iste uenit. Quod sequitur se vidisse significat vēre felicz salvatorē sup bigam sedentem. z de duobus animalibus. i. asino et camelo

Scontra dominum suū balthasar. occidendo illum quāuis deo permittente. † S quod incredulo congruit.

est infideliter agit. z qui de popu

† Svor domini ad persas z medos.

† Despicientes. qui scz temptare solent z contemnere. Sprouincia ꝑsarum z ciuitas.

Sme.

lator est vastat. †Ascende †elam:

Sbabilonem. Sciuitas in media.

Salias medę.

obside medeba. Omnem gemitū

S maris vel oure visionis. S vox prophete. qz babilon sic conteritur. Cq scz lumbi mei agentes penitentiam non voluptate vt prius: sz dolore pleni sunt.

eius cessare feci. Propterea re-

S tante miserie.

pleti sunt lumbi mei dolore. an-

† Smulier est pariet. h. q. u. h. e.

gustia possedit me sicut †angustia

Sin tristiciam. vel in terā.

† S miseriam babilonis. Svisionem duram.

parturientis. Corrui cum †audirē:

Sin spiritu.

cōturbatus sum cū viderē. Emar

† Sanguistie vel oculi caligauerūt pre lacrimis

cuit cor meum: †tenebrę stupefe-

Smentem meam vt turbatus nescirem pene quid cernerem. Smundus qui in malitno positus. † Squondā. S vnicuiqs sua species sancta est. vt homo homini. † Sdei vel prophete

cerūt me. Babilon †dilecta mea:

† Squia subuersa. Squomō tam cito potuit a superbis cuerti. Sysaie.

posita est michi in †miraculum.

Shominis ad prophetam. † S domini. cuius cibo saturatus que ventura sunt mundo contē platur acutus. † S o balthasar. S o babilon. Sventura vt annuncies. dicens comede z bibe.

Pone †mensam: †contemplare

† Svos o dari z ere cum rege comedētes z bsurgite z unterficite dominū vestrum.

in spelunca †comedentes z bibē-

Svel accipite.

tes surgite principes. arripite cli

peum. Dec enim dixit michi do-

† Sin corde tuo. i. diligenter intuere que mundo ventura sunt. Stemetipsum. Schristum in quo ventura speculamur.

minus: Vade et †pone speculato

Spiritu prophetie.

rem. et quodcūqz viderit anūciet

Sspeculator: ego. s. Sbigā que duobus equis trahi solet.

et vidit currum duorum equitū.

vnum curtum iungentem.

¶Cecidit. c. Ciro z dario babilonem vastantibus etiam ydola sunt confracta templo bel subuerso z igne cōcremato.

¶Tritura mea. Quasi o populę qui recondendus es in horrea mea quem trui varijs angustijs vt excuterem paleas. z triticū purū conferē in horrea quę audiui a domino e. d. i. a. n.

¶Onus duma. Lxr. Idumeę quę est prouincia saracenorum. Duma regio idumeę. habitatores eius de progenie esau qui edom. z seir. Idumei aūt ab assirijs z chaldeis expugnati sunt sicut et due tribus. qui videntes post. lxr. annos duas tribus asernitio liberari. et se in captiuitate teneri. cū de eadez stirpe fuerit implorabant auxiliū domini. z hoc est. ad me. c.

Sfidelicet qui est ꝓ equis ascensor: asino z camelo abutebatur.

ascensorem asini. et ascensorē ca-

Sspeculator.

meli: et contemplatus est diligen

† Schristus qui z speculator.

ter multo intuitu. et clamauit †leo.

Sexponit quis sit speculator. Sysaias.

Super speculā domini ego sum.

† Sin lamine scz domini constitutus vnde ventura prospiciam.

stans iugiter †per diem. z super

S officium michi iniunctum. vt scz in tenebris seculi prospiciam ventura. Sfirmus.

custodiam meam ego sum stans

Snon solum in prosperitate.

totis noctibus. Ecce iste venit vir

Sleo qui supraclamauerat. † S michi verba eius audire cupienti.

ascensor bige equitum. z †respon-

† Siam in patientia oct. Sin aduentu meo primo z penitus in secundo. † S totius orbis cōfusio.

dit. et dixit. †Cecidit cecidit ba-

† Sfalsa dogmata. acuto acumine dialectice scripta. z rethoricis fucis colorata.

bilon: et omnia †sculptilia deorū

† Squi de terra ē. de terra loquitur Svox prophete vel xpi. quasi que debui fecisti. z ne dicas nō fuisse dictum. † S o hierusalē multis tribulationibus triturata.

eius contrita sunt †in terra. †Tri-

† S. i. templi construeti in area orne iebusei qui z areuna † S quasi non sunt mea verba. credēdo. sūt enim sunt qui nescit fallere.

tura mea z filij †areę meę. quę †au

dini a domino exercituum deo is-

rael annūciaui vobis. Onus du

† Sadhuc captiuus qui est ex seir.

ma. Ad me clamat †et seir. Custos

Sliberas populum tuum. quasi illis dormientibus pro ipsis vigilas quare z nos de eodem genere similiter non liberas. † Svel quid.

qui d nocte. custos †qui d nocte:

Sdeus omnipotens. † tempus liberationis populo meo. † Stribulatio idumeis.

Dixit custos. Ueit †mane z nox

Sme. Stoto corde. Srelinquētes ydola. Spenitendo.

Si queritis: quęrite. cōuertimi-

Sctiā sic. Sad me. Sde captiuitate.

ni et venite. Onus in arabia.

¶Arabes sūt saraceni ab bismabele. z cedar filio eius. qui melius ab agar matre sua: agareni. sed maluerūt vocari saraceni quasi sarę liberę. non agar ancillę sint filij. Vi cum debuissent panem et aquam dare iudeis fugientibus a facie chaldeoꝝ: panē negantes aquā

tis. studiosius quęrite.

¶Uenit. m. zc. Quasi populo meo dabo lumē lęticię reuertenti a captiuitate. vos aūt i nocte captiuitatis derelinquā: qz exultastis sup primonem populi mei. qz enim idumei de captiuitate isrl sunt lętati iō z ipsi sunt captiuati.

¶Si queritis. Si queritis meū auxiliū in necessitate: quęrite similiter in ꝓsperitate. Cōuertimi ad me corde. Venite oratōne. z sic quidā vos.

¶Onus in arabia. Arabes sūt saraceni ab bismabele. z cedar filio eius. qui melius ab agar matre sua: agareni. sed maluerūt vocari saraceni quasi sarę liberę. non agar ancillę sint filij. Vi cum debuissent panem et aquam dare iudeis fugientibus a facie chaldeoꝝ: panē negantes aquā

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Et aperiet. Qui aperit et nemo claudit·claudit et nemo aprit. Qđ ī passione reserauit·clauđi nō potuit·qđ ī cerimonijs clausit nemo aperiet

¶Et suspendam. Vnde in euangelio omnis populus pendebat ex eo. Vocat quoq; ad verbū sapientie eius pendent.

¶Auferetur p. Que hic dicunt nō pertinēt ad captiuitatē babylonē. sz sedechiā q̄ victima. Et notandū cū supra p parillum beliachim intelligeret: modo ipm sacerdotiū post mortem eius destructum aduenisse cū captiuitate tempe sedechie: sacerdotio carebāt

¶Auferetur par. Cū plenitudo gentiū intrauerit & antichristus venerit in p̄dicatione helye iudei conuertentur ad fidem

¶Onus tyri Tyrus nobilissima ciuitas chananeorum. Cum hec ysaias p̄dicebat insula magni maris erat. post autē longo tēpe nabuchodonosor uolut eam cōtinentē terre facere. sed multo frustratus labore nō potuit. Qui aūt in ciuitate erant cum non possent resistere: qui naues potuerunt habere fugerūt ī egyptū et in moab. et in vicinas regiones. vnde nabuchodonosor successus naues succēdit. ciuitatem subuertit. captiuos abstraxit. sicut patet in sequēti. Et ī chaldeam reuerso datum est ei a domino p tyro regnū egypti reedificata tyro. P lre. annos cū alter̄ der pergeret ad capiendam egyptum dimisit ibi partē exercitus. et terre cū equare volait et nō potuit Egypto vero subiugata ethyopes & multas alias gētes secum adduxit & lapidibus et arboribus cōtinentē terre fecit. ciues cepit ciuitatem subuertit. Hinc aūt ysaias de illa captiuitate agit. quā nabuchodonosor fecit. Hec vero ideo accidit: qr cū ierusalē caperet. et populus ei⁹ in captiuitatē duceretur a chaldeis tempe sedechie: tyr⁹ que debuit compati egrit ī sultare. Hanc miseriam predicit ysaias. Onus tyri. ¶Ululate. In greco aperti⁹. Vlulate naues carthaginis. vos ſ. qui tyrum venire cōsueuistis causa negotiationis. Carthago colonia fuit tyrius ab eis constructa et culta.

¶Naues ma. Hebraice tharsis. i. exploratio gaudij vel cōtemplatio qua gaudij cōtemplatio et leticie vertetur in lacrimas.

¶Negociatio. Negociatores. ſ. insule sunt de sydone que interpretatur venatrix. in qua venatores pessimi. Vnde anima nostra sicut passer. e. d. l. ve. Qui habitant in insula negociatoribus huius seculi similes sunt qui omni vento doctrine cedunt: & de alijs vicijs ad alia trāseūt.

¶Semen nyli. ſc. Sic cōstruit. Semen nyli fluminis erat messis et fruges ei⁹. ſ. tyri. Terra chanaan ex omni ī qua tyrus est infertilis est egyptus quam irigat nylus fertilis frugibus quas tyrus ab egyptijs comunicabat.

¶Mare. Seculi. scz. in quo partus animalia cum magnis & draco quem dominus formauit ad illudendum ei. videns a venatoribus christi capi qui a demonibus fuerunt capti dicit contrarie fortitudini venatorum quam significat sydon. Erubesce sydon.

¶Nō parturiui Quasi. nichil profuit peperisse enutrisse iuuenes: qr tyrus sine defectione capta est.

¶Cum audi. ſc. Cum de omnib⁹ vijs eius tum de heresibus hoc sentitur. qr vna capta alia primo fecit. et in alterius confusione altera se capiendam sentit.

¶Transite ma. ſc. Sicut supra dictum est cum non possent nabucho. resistere. sed stimauerunt qui potuerunt naues conscendere. alij remanserūt in ciuitate.

¶Numquid nō. Quasi hec ideo p̄cipio quia vbs vestra tyr⁹ deposito error veteri transibit ad veritatem

¶Principes insti. Inter alios negociatores. vel etiam in regnis.

¶Ad ignominiā. Non dominus ignominie autor est: sed qđ ignominiosum est ostendit. scōm illud. Contaminatōne contaminabit eum. non qr sacerdos contaminationis actor fuit: sed qr ostendit contaminatum eum quem mundum putabant multi.

† Sydonii carthaginēses greci maxime egiptii
† Cōgelascens. non poterit sz mare nauigari omnia cōgelascent.

† Sydon. ſ. ſydonis. ſ. entem.

† Que nō habet de celo pluuiam sed de terra ideoq; cum seminibus est pinura. ſct.

† Que uehuisti defendere tyrum quasi coloniā tuam. † Magni negociatores. ſ. eius.

† habitantium in mari. † Vox doloris.

† Sq̄ compatione sciatis eius qui dicit. filioli mei quos iterum parturio. ſ. sed ille qui dicit hec dedi vobis potum non escam.

† Sz ante occisi vel rapte. ſ. famule

† Sz post occisi. ſ. hoc. sq̄ passa est tyrus

† Sq̄ vicina et amicicia cōmercij cōiuncta

† Sq̄ta idem se passuros intelligent

† Subuersa. † Ad rez. ſ. gaudiū. † ſ. hebraice tharsim quod est cōtemplatio vel exploratio gaudij. ſ. qui habetis naues

† Tyro. ſ. que omni parte temptationū fluctib⁹ exponitur. recedat ergo ab ea

† Sz sit aduena & incola saluatoris.

† Sz ſ. hebraice tharsis. i. exploratio. gaudij. vel cōtemplatio qua gaudij cōtemplatio et leticie vertetur in lacrimas.

† Sydonii carthaginēses greci maxime egiptii
† Cōgelascens. non poterit sz mare nauigari omnia cōgelascent.

† Sydon. ſ. ſydonis. ſ. entem.

† Que nō habet de celo pluuiam sed de terra ideoq; cum seminibus est pinura. ſct.

† Que uehuisti defendere tyrum quasi coloniā tuam. † Magni negociatores. ſ. eius.

† habitantium in mari. † Vox doloris.

† Sq̄ compatione sciatis eius qui dicit. filioli mei quos iterum parturio. ſ. sed ille qui dicit hec dedi vobis potum non escam.

† Sz ante occisi vel rapte. ſ. famule

† Sz post occisi. ſ. hoc. sq̄ passa est tyrus

† Sq̄ vicina et amicicia cōmercij cōiuncta

† Sq̄ta idem se passuros intelligent

† Subuersa. † Ad rez. ſ. gaudiū. † ſ. hebraice tharsim quod est cōtemplatio vel exploratio gaudij. ſ. qui habetis naues

† Tyro. ſ. que omni parte temptationū fluctib⁹ exponitur. recedat ergo ab ea

† Sz sit aduena & incola saluatoris.

† Sinfidelitate.

† Sin mundo temptationibus cōcussa. † Tyrus colonia sydonis. sydonis vero causa negociandi veniebant tyrū.

† Transiceretur ad indeos.

† Sin ecclesia. vbi conuentus fidelium. ſmetaphorice firmamentum. ſ. vel um. ſ. ideo caput sz ecclesie. ſ. vt pro ipso tota eius familia honoretur. ſ. ecclesie. ſangelorum sanctorum. ſ. vel mu.

† Sq̄ dittor omnibus.

† Sq̄ vehuisti defendere tyrum quasi coloniā tuam. † Magni negociatores. ſ. eius.

† habitantium in mari. † Vox doloris.

† Sq̄ compatione sciatis eius qui dicit. filioli mei quos iterum parturio. ſ. sed ille qui dicit hec dedi vobis potum non escam.

† Sz ante occisi vel rapte. ſ. famule

† Sz post occisi. ſ. hoc. sq̄ passa est tyrus

† Sq̄ vicina et amicicia cōmercij cōiuncta

† Sq̄ta idem se passuros intelligent

† Subuersa. † Ad rez. ſ. gaudiū. † ſ. hebraice tharsim quod est cōtemplatio vel exploratio gaudij. ſ. qui habetis naues

† Tyro. ſ. que omni parte temptationū fluctib⁹ exponitur. recedat ergo ab ea

† Sz sit aduena & incola saluatoris.

† Sinfidelitate.

† Sin mundo temptationibus cōcussa. † Tyrus colonia sydonis. sydonis vero causa negociandi veniebant tyrū.

† Transiceretur ad indeos.

† Sin ecclesia. vbi conuentus fidelium. ſmetaphorice firmamentum. ſ. vel um. ſ. ideo caput sz ecclesie. ſ. vt pro ipso tota eius familia honoretur. ſ. ecclesie. ſangelorum sanctorum. ſ. vel mu.

† Sq̄ dittor omnibus

¶ Operimentū templū quod a gentibus z polluts ante optum z clausū erat

Armamenta riū. Turra templum erat: domus quam edificauit dauid ad reponenda arma: in cuius circuitu arbores multe. Vnde dicitur domus saltus. Ipsa quoq; non lapidea sz lignea: et bumore enim cementi z lapidum (vt aiunt) eruginat ferrum.

¶ Et congregastis. Terra promissionis quāuis vberrima: magnam pnuriam aquę sustinebat: z maxime in hierusalem. Ideo faciebant cisternas ad colligendas aquas: fluuius enim iordanis int̄ galileam z iudeam fluit siloa autem ad radicem montis syon oritur. In hierusalem duę piscinę erāt inferior quę ab hostibus capi poterat: superior quę non poterat.

Et lacum. Nō puteum: qui aquam vitalem habet et eternam: sed lacus cōtritos: qui continere nō valent aquam.

¶ Inter duos m. Scz z nouū z vetus testamentum fecerūt sibi nouas aquas: qs interiores putant: et maiora continere mysteria qs vetus testamentum.

Et uocauit. Quotidie pmouocat dominꝰ hereticos ad pnitentiam et ad fletum: beati enim flentes: quia ipsi ridebūt Et ad planctum: ne dicatur eis: lamentauimus vobis et non planxistis. Et ad caluitium: vt opera mortis radant z de corpe suo quidquid non vult auferāt. Et ad cingulū sacci: ne pro cingulo veste cingātur.

¶ Cum nabugodonosor (sicut hieremias ostendit) cepisset obsidere ciuitatem: misit dominus hieremiā ad sedechiam z ad iudeos vt pnitirent z misereretur eoꝝ: et vilipendentes et desperātes dicebant. Comedam⁹ z bibamus. c. e. m.

Moriamur. Vicijs aut cum eis ad inferos descendatis. Hoc non solum de hereticis sed de omni eo potest intelligi qui negligēs peccata sua desperatōne peior: fit: z voluptatibus irretitus: peccato blasphe-

ſo hierusalem. ſ que cū pharaone submerguntur. ſ quas non potuit capere ciuitas.
† ſqui intrare potuerūt.

tuę plenę quadrigarum: et equites ponent sedes suas in porta:

ſtuę. ſa deo p ecclesiasticos viros. ſ ingredię tibus chaldeos. ſ secretum coꝝ qui in fide confessione sunt.

et reuelabitur operimentū iudę

ſo uallis sion. ſ in lumine veritatis.
† ſ cuersum. ſ armaturam apostoli.

Et videbis i die illa armamentari

† ſin quo consultit turba gentiū: vn de inuenimus eam in campis iꝰ. ſ scissimata scz ecclesie que multiplicasti vt deceptos cōgregares. ſ nunc.

um domus saltus: et scissuras ci

ſhierusalem.

uitatis dauid videbitis: qz mul

ſ scissure. ſ vos scz qui vidistis scissuras ciuitatis dauid. ſ intra ciuitatem per occultos meatus. ſ in lacum vinum.

tiplicate sūt. Et congregastis aquas

ſ doctrine. † ſnō sapientis. ſ que de terra habet aquas. ſ que auferi poterat.

piscinę inferioris: et domus bie

ſ ecclesie. ſ vt numero z mensura: dispensaret aqua.

rusalez numerastis: et destruxistis

ſ contra hostem. ſ concilium malignantiū

domos ad muniendum murum.

ſ piscine inferioris. ſ fluere. ſ nouū et veteris testamenti. ſ duos in quibus ciuitas cingebatur: alu infra primum murū alu habitant in tra secūdum.

Et lacum fecistis inter duos mu

ſ vt neutrū haberetis dum vetus reprobatis: qz nouum probatur testimonijs veteris.
ſ restauratis. ſ que diu non habuerat aquas.

ros et aquā piscinę veteris: et nō

ſ neglexistis. † ſ deum datorē legis. ſ in quo magis sperandum. ſ aquā.

suspexistis ad eum qui fecerat ea

ſ ante visionē.

et operatorem eius de longe non

ſ omnino neglexistis. † ſ exercituū dicit quoties aliquid magnum poterat facturus laudat.

pręuidistis. Et vocabit dominus

deus exercituū in die illa ad fle

ſ oculorum. ſ manuū. † ſ antiqui penitētes z caput tondebāt: z barbam radebāt: z saccō induti in cinere sedebant.

tum et ad planctum: z ad caluicī

ſ e contra.

um: z ad cingulū sacci: z ecce gau

ſ quasi cōtra dominum: monētem penitentiam z tristiciam habuere gaudium z letitiam.

dium z lętitia: occidere uitulos:

z iugulare arietes: comedere car

† ſ dum in hoc seculo sumus: deliciis affluamus: crastinū enim: i. futurū tempus sine sensu est vel erit. ſ quasi omnia morte finiātur cōtra deum blasphemiam loquūtur.

nes: z bibere vinum. † Comedamus z bibamus: cras enim morie

ſ hec blasphemia.

emur. Et reuelata est in auribus

ſ hec vox dñi ē. † ſ apeliopetis: quasi nō dimittetur.

meis: domini exercituū. † Si dimittet iniquitas hęc vobis: do

ſ michi.

nec moriamini dicit dñs deus exercituum. Hęc dicit dominꝰ de

ſ michi. ſ o ysaia.

us exercituum. Vade: et ingrede

† ſ sermo scz iudaice legis: z ratio que versata est in lectione veteris testamēti. ſ dñi.

re ad eum qui habitat in taber

ſ. s. saliaꝝ sobnam.

naculo: ad somnam prępositum

† ſ in domo mea. ſ sacris templi et dices ei: Quid tu hic:

ſ ita sedes hic quasi aliquis hic diu stare possit.

aut quasi: quis hic: quia excidisti

ſ in ciuitate. † ſ nō timens captiuitatem.

tibi hic sepulchrum excidisti in

ſ vt etiam sepultus superbias.

excelso memoriale diligenter: in

ſ sepulcrum. † ſ scz. ſ quasi nolē laborare de excisione sepulcri quia trāsferet ea manus sacerdotum eiꝰ.

petra tabernaculū tibi. Ecce do

ſ captiuū. † ſ facile sine labore.

minus asportari te faciet sicut as

ſ qui nuerit galline filios.

portat gallus gallinatius: z qua

ſ leuiter super humerū lenatum.

si amictum sic suoleuabit te. Coro

nās coronabit te tribulatōe qua

ſ que facile ima petit. † ſ a monte glorie: i. valem ignominie.

si pilam mittet te in terrā latam z

ſ cum littera tua.

spaciosā. Ibi morieris: et ibi erit

ſ potentia. ſ quo ante inclitus ferebaris.
ſ reddita tibi.

curꝰ glorię tuę: z ignominia do

ſ splendor: scz domus dñi vertetur in ignominiam.

mus domini. Et expellā te de sta

† ſ cerimonias scripturarū: translato sacerdotio necesse est vt leg⁹ translatio fiat.

tione tua: z de ministerio tuo de

† ſ te electo de ministerio. ſ de quo magnum est tibi vocari seruum meū. ſ depositionis tue.

ponā te. Et erit in die illa voca

† ſ nūs scz de xpto. sacerdotibus qui post sobnam pontifex factus: quia iustus.

bo seruum meum eliachim filiuꝫ

† ſ vt episcopatū tuum accipiat alter.

elchię: z induam illū tunica tua

† ſ vt quod habebas in littera ille possideat in spiritu.

et cingulo tuo confortabo eum:

ſ dabo.

z potestatem tuam in manus eiꝰ.

ſ tu lupus rapax.

z erit quasi pater habitātibus in

ſ visione pacis: i. ecclesia. ſ vbi est vera fides cōfessio: de qua fides tua te saluam fecit.

hierusalem z domui iuda. Et da

ſ scientiam scripturarū. ſ sanctaꝝ scripturā.

bo clauem domus dauid super miam iungit: vt omnem sensum vincentiū putet finiri morte: secundum illud epicuri Post mortē nichil ē z mors ipsa nichil ē.

¶ Quę hic dicūtur non putnent ad captiuitatem factam temporę ezechię.

Sobnā. Vertere nunc: vel quęstio interpretatur: an dicitur: vt cōuertatur de lege ad euangeliū: et relictis figuris: transeat ad verū sacrificiū.

¶ Sobnas. superbus lupus rapax: hic timore pturbatus: in seriorem ptem vrbis tradidit exercitui sennacherib: vñ ei dominus hec mala minat.

Quid tu hic. Acsi diceret. Cur tibi vis edificare domum occidentem literam: z tabernaculū tuū qđ nō bz fundamentū i petrę figura. i. firmitatē qđ nō tā tabernaculum et domus qs sepulcrum et memoria appellādus.

¶ Coronās coronabit te. Qui scz quōdam habebas coronam pontificis z sanctificationē in lamina auri in qua scriptum erat nomē dei: tibi latione z angustia coronaberis.

Tribulatione pro lamina aurea in qua scriptum erat nomē domini quā in fronte portabat sacerdos semel in anno.

¶ Quasi pilam Sicut spera in loco declui z spacioso stare nō potest: sic populus tuus in orbis terminos dispergetur.

Seruū meū eliachim. Per somnā superbū scribe reprobrisci. Per eliachim iustum z humilē qui interpretatur deus resurgens) christum: intelligim⁹: qui de tercia resurrexit: et sacerdotio iudeorū reprobato sacerdos factus est in eternū. s. o. m. Hic est pater habitātibus in hierusalē. i. in ecclesia.

¶ Eliachim deus resurgēs vel dei resurrectio. Filiū elchię. i. pris dñi.

Clauem. Per clauē quā sup humerꝫ portat sceptrū regni et signum victorię. i. crucem possumus intelligere quā xpus in suo proprio portauit humero. Vnde. Factus est principatus sup humerum eius.

¶ Domus da. Domū dauid vocat domū dñi in q̄ erat aurea clauis

¶Nulla diuersitas erit inter nobilem et ignobilem sacerdotē ꝛ laicum seruū ꝛ dominū ꝛc. Omnes enī et equo stabunt ante tribunal xpi. nec erit acceptio personarum apud deū. Vñ Job parvus ⁊ magnus ibi sunt ꝛ seruus non timet dñm suum.

¶Sic sacerdos Bon⁹ pplm cū bono sacerdote capiet corona vite. mali simul sustinebunt tormenta gehenne.

¶Terra. Terrena opa ad nichilum redigentur. vt abolita ymagine terreni hominis pmaneat yma go celestis. Caro enī et sanguis regnū dei non possidebunt: qz mortale hoc inducet immortalitatem.

¶Maledictio. Sicī principio bñdixit deꝰ oi creaturę: sic in fine maledicit his q̄ terreni sunt. nec pegrini sed habitatores terre. ꝛ q̄ in ea peccant obliti pdicionis suę. petra semutuo debachantes. Et pauci remanebūt q̄ habeāt ymaginem celestis.

¶Luxit uinde mia ꝛc. In consummatione mundi pretaritarum deliciarū recordatio erit materia cruciatuū. Vnde pur puratus dives qui receperat bona in vita sua elevans oculos de inferno cernit lazarum in requie. Vnde Vę vobis qui saturati estis. qz esurietis.

¶Ingemuerūt omnes. Hoc testimoniū ingerimus eis qui in puniēs non solum gula et ebrietate sed auribus luxurian tur. vt p omnes sensꝰ anime fortitudo molescat.

¶Attrita est ꝛc. Mundus in quo omnia vana. vanitas vanitatum. ꝛ. o. va.

¶Clamor. e. s. u. Per vinum erratem ebrij enīz errāt. Per plateas q̄ grece a latitudine dicūtur. spaciosam ꝛ latam viam quę ducit ad mortem accipimus. Sup his ergo qui erraverunt in lata ꝛ spaciosa via huius seculi in die ire clamor doloris erit.

¶In medio ter. Hierusalē quę est (vt aūt) vmbilicus terrę. Et autn

† sine acceptione persone.
populus sic sacerdos † et sicut ser
uus sic dominus eius. ꝛ sicut an
cilla sic domina eius. Sicut emēs
sic ille qui vendit. Sicut fenera
† quasi meum tuum.
tor sic ille qui mutuū accipit. Si
cut qui repetit. sic qui debet. Dis
† igne incendū. † habitatoꝝ suorum.
sipatione dissipabitur terra: ꝛ di
† a domino. † quasi hoc si
ne dubio fiet. dominus enim lo.
reptione prædabitur. Dominus
† p prophetas. † fugebit. † extrema gau.
luc. oc.
enim † locutus ē verbū hoc. † Lux
† defluet in igne. † que fortis videbat.
† terreni.
it ꝛ defluxit terra. ꝛ infirmata est.
† i. infirmabitur in die iudicii.
defluxit orbis. ꝛ infirmata ē al
† potētes superbi. qz deus superbis re. bu. a. d. g.
† ab alijs alij. † propter eos qui sanguinem
sanguini miscuerūt. ꝛ sanguinem interfectoū
ad dominū clamare fecerunt.
titudo populi terrę. ꝛ terra † inter
fecta ē ab habitatoribus suis: qz
† scripturas vel naturales. † quia totus mun
dus pauis accepit naturalē legē sed postea lex p
mosen data est. quia prima dissipata ē.
trasgressi sunt † leges. mutauerūt
† legem. † constitutionis. † pactum amicicie
quod deberet esse sempiternum.
tus: dissipauerunt fœdus sempi
† ite maledicti in ignem eternū.
ternuꝫ. Propter hoc maledictio
† terrenos.
vorabit terram. ꝛ peccabūt habi
† stupebūt in die nouissimo. † amatores
tatores eius. Ideꝝ insanier † cul
† alius damnatus.
tores eius: ꝛ relinquentur homi
† multi vocati pauci electi. † amatores viti
ꝛ ebrietatis. ebrioli regnū dei nō possidebunt.
† de vinea sodo. vi. c. † fugebit.
nes † pauci. Luxit † vindemia. in
† frustra dolore miscebitur.
fumata est vitis: ingemuerūt om
nes qui lętabātur corde. Cessabit
gaudium tympanorū quieuit so
nitus † lętantium: conticuit dulce
† quia. † alias cantico.
do cytharę. Cum gaudio non bi
† sicut ante. † in die iudicii amara. pro dulci
bus bibent. † omnis ebrietas que statū men
tis euertit horis vigilare nō patitur.
bent vinum † amara erit † potio bi
† quelibet spūalis vel babylon.
bentibus illam. Attrita est † ciui
† que modo marmore ꝛ ebore decoratur.
tas † vastas va. ꝛ omnia vanitas.
tas vanitatis. clausa est † eis † do
mus † nullo introeūte. Clamor erit
† ex eis. † non in angustia ita que. du. ad vi
super vino in plateis † deserta ē om

† sin celos⁹ † transit in dolorem.
nis lętitia: translatum est gaudiū
† quondam celeberrima.
terrę. relicta est in vrbe solitudo
† miseria. † habitatorum. † per quas affluē
bāt agmina populoꝝ.
ꝛ calamitas opprimet portas. qz
† predicta. † impleta. † constat de totius orbis
interitu hoc nunciari.
hęc erunt in medio terrę in me
† in die iudicii. † si pauci electi. post separati
onem malorꝝ. † fit.
dio populoꝝ. † Quomodo si pau
cę oliuę quę remāserunt excuciā
tur et olea ꝛ racemi cum fuerit fi
† pauci. † in sublime.
nita vindemia. Hi leuabūt vocē
† dominū. † beati qui habitāt in domo t. o.
in. f. l. t. † in sanctis.
suam atq; † laudabunt cum gloꝛi
† venies in gloria patris cum angelis.
† ebriatus. † de mundo libeati.
ficatus † fuerit dominus de ma
† letabūtur ineffabili letitia. † quia audistis
premium veritum ꝛ supplicii reprobꝝ.
ri hymnient. † Propter hoc in do
† vestris. † apostoli doctores ecclesie. † qui
gloriatur in domino gloietur. † qui in scriptu
ris sacris eruditi estis. † nō vos.
ctrinis † glorificate dominum. in
† ecclesiis. nō in yna. † nō nobis domine non
no. s. no. t. o. g. † predicate. † seculi.
insulis † maris nomē domini dei
† ab alis terre vor eoꝝ de quibus supra leua
būt vo. su. ꝛc. † vox electoꝝ in die iudicii.
israel. A † finibus terrę laudes au
† quia omnia predicta impleta. † ebrietas in
stificantis omnes. † hec dicentibus alijs.
† predicari.
diuimus † gloriam † iusti. et † dixi.
† q̄s oculus nō vidit. nec au. au. ꝛc. † soli nō
possum effari. † quasi quare pene an
te oculos meos versantur.
Secretum meū † michi. † Secre
† est. † et ideo. † hec est causa
† tus. † legem scriptam vel naturalem.
tū meuꝫ michi. Vę michi. † Pre
uaricantes prevaricati sunt. ꝛ prę
† exaggeratio est.
uaricatione transgressoꝝ prevа
† et ideo. † quasi nō differtur pena nec
predicitur futura.
ricati sunt. Formido ꝛ fouea et la
† amatoꝝ.
queus super te qui habitatoꝝ es
† hoc ē qui se putauerit fugisse ex alio incidet
in aliud.
terrę. Et † erit q̄ fugerit a facie foꝝ
midinis cadet in foueam. ꝛ qui se
† volet explicare. † et ideo nō evade.
† vt despicat dominus omnia peccata que pri
us ignorare videbatur: quia non puniebat.
explicuerit de fouea † tenebit la
† semstre antechristi.
queo: quia catharactę ď excelsis
† qui respicit terrā ꝛ facit eam tremere. † ter
re motus magni erūt per loca. † ideo.
apte sunt: ꝛ p̄cutietur fundamēta

tionis. sic etiam fiet in tempe antixpi.

¶Aperte sunt. Vt videat deus iniquitates antixpi ꝛ iudicet. Dum enim non punit peccata: se videre ea dissimulat.

¶Fundamenta terre. Principes seculi. terrena opera.

mātē mihi q̄ dñs iudicaturꝰ sup montē syon et quo ascendit in aere sedebit in nube venict. Vñ quem admodū. vi. e. cū. ince. sic. ve. ꝛ alibi. Tūc videbunt filiū hominis venientem in nubibus.

¶Quomodo os pau. o. ꝛc. Paucis relictis. cum pfectio vozauerit terram tanta erit sanctoꝝ pauci tas tanta pressura vt temptētur etiā electi si fieri possit. et pauci tas eoꝝ baccis olivarum ramissimis apparitur. quibꝰ excussis vix pauce remanēt in cacumine arboris. colle ctis q̄s racemis vix pauci remanent in vi tibus vacuis.

¶Atq; laudabunt. Laudabūt q̄ poterunt remanere. ꝛ pressurā antixpi fugere. vel ardorem immi nentis gehenne.

¶Hymnient. Eqtoꝝ similitudine lętitię gestientes magnitudine.

¶A finibus. In hebręo alis terrę. Alię aūt vel fines terre. p phete sunt ꝛ apostoli qui de terrenis ad celestia volāt. ꝛ quibusdam preceptoꝝ finibus vsuendi modus terminant. Dicit ergo sanctus: sicut a pphetis ꝛ apostolis audiuimus. sic mō impletum videmus.

¶Secretū meū m. Nec potest plene enarrare. premia bonoꝝ. nec penas malorꝝ que premidet per spiritū. et inde dolet dicens: ve michi.

¶Formido et fo. Possunt hec tā ad tempa martyrum q̄s ad tempa antixpi referi. Imminēte enī pssecutione multi foꝝ midine tormenti xpi. voce ꝛ non corde negabant. ꝛ post penitere nolebant. ꝛ sic ī fouea cadebant. post instante diabolo i laqueuꝫ eterne damna

¶ Flumen. Babilonioꝝ. Sup flumina ba-illic se-ꝛ flē-dū re-syon.
¶ Cingulum. Fortitudo resistendi. Cingulo enim lumbos restringimus. In lumbis fortitudinem habere dicimur.
¶ Conturbabit regna. Scilicet egiptioꝝ ꝛ moabitarum ꝛ aliorum in circuitu tyro enim capta et subuersa alia regna conturbata sunt timore. Regnū quoq; egipti pro subuersa tyro datū ē nabugodonosor. Unde in ezechiele. Fili dominis nabugodonosor seruo meo non est reddita merces pro seruitute qua seruiuit michi cōtra tyrum. Da ergo ei egiptum pro tyro.
¶ Chanaan. Allego. Omnis anima in seculi fluctibus posita. vēto doctrine agitata: chanaan appellatur. quę fluctuatio vel cōmotio interpretatur. vnde semē chanaan et non iuda.
¶ Filia sydonis. In terra chanaā sūt tyrus ꝛ sydon. Unde mulier chananea exiuit de finibus tyri et sydonis occurrēs saluatori.
¶ Trāsfreta ibi. Sepe videmus quosdam a proposito suo trāsire ad aliud. a militia ad negociationē a caulis ad arma. mutant industriā: vt mutent infelicitatē. Sz deo dispensante omnia eueniunt contraria. vt p miserias coacti non in se sed i domino creatore confidant.
¶ Talis populus non fuit. Usq; ad mortem nabugodonosor fortissimi super omnes chaldei ꝛ assirij. postea populus grecorum ꝛ romanorum fortior fuit.
¶ Suffoderunt. Quādo nabugodonosor tyrum inuasit nauigio: non solum murum sed ꝛ domos subuertit. et quę erat negociatio ciuitatum facta est per septuagīta annos siccatio sagenarum.
¶ Naues maris. Hebraice tharsis. qđ consummatio vel letitia interpretat. Sed

inclitos terę. Transi ¶ terrā tuā. ſ qđ citissime nauibus transitur. ſ mundi.
quasi flumen filia maris: non est ſ iusticie. ſ trāsieris. ſo cyre. ſ qz. ſ ita dictum.
cingulum vltra tibi. Manū suā ſ siccandam. ſ dominus.
supra mare extendit: ꝛ conturbabit regna. Domin⁹ mandauit ad ſ diaboli vel mundi. ſ inspirauit nabugodonosor.
uersus chanaan vt contereret fortes ei⁹. et dixit: Non adiicies vltra ſ in terra. ſ ipse nabugodonosor. ſ chanaan. ſ dns.
vt glorieris calumniam ſusti ſ fin duntaxat. ¶ ab hominibus accusata quasi superba. ſ a diabolo.
thym consurgens transfreta ibi ¶ turpitudi ꝛ voluptati tradita. ſ colonia sydoniorum. ¶ ſ greciam. ſ congelascens. ſo.
quoq; non erit requies tibi. Ecce ſ dns ultionis. ¶ ab hominibus accusata quasi superba. ſ a diabolo.
nens virgo filia sydonis. In terra chananea. ſ que interpretatur quasi vbera. ¶ quasi si trāsieris ad chaldeos nec ibi requieseces in ubertate eorum.
terra chaldęorum talis populus ſ fin celi. ſ quia non erat fundata supra firmo. ſ quia non erat fundata supra firmo.
non fuit. assur fundauit eā. In ¶ ſ demones. ſ chaldei. ¶ ſ secunda opinionem.
captiuitatem transdu xerunt ro ſ tiri. ¶ ſ insidiose. ¶ ſ conscientias. ſ non solum murum.
bustos eius: suffoderūt domos ſ tiri. ſ quia non erat fundata supra firmo.
eius: posuerunt eam in ruinam. ¶ ſ hebraice tharsis qđ consummatio vel letitia sonat. ſ naute.
Ululate naues maris. quia de ſ tyrus.
uastata ē fortitudo vestra. Et erit

in die illa. in oblione eris o tyrus ſ fin oblione sunt post mortem eius. ꝛ si tantum vixerit in regno qđ nunq; legimus.
re. lxx. ānis. sicut dies regis vni ſ scito. obliuiscuntur. ſ reedificare.
us. Post. lxx. aūt ānos erit tyro

beat spem salutis si bene cecinerit. si cor das bene cōposuerit? Und o filia tyri i mu. vul. tu. de zc. ꝛ cōpulcet ret. deco. tu.
¶ Septenarius ꝛ septuagesimus qui vel de singulis diebus. vel septem decadibus perficitur: perfectam significat pnitentiam: vt tempore pnitētie expleto iure tyrus ad antiquū statum restituatur.
¶ Canticum me. Que ab amatoribus derelicta solet carmina in consolationē ꝓponere ꝛ preterita ꝓmemorare. ic ꝛ tyrus reuersa.

ſ versū ¶ laudes dei. ¶ ſ que prius a vero spōso recesserat. ¶ ſ ysaias dat ei cōsilium vt penitentiā ꝛ iudicii euadat. ſ vt bene tēdant corde
quasi canticum meretricis. ¶ Su ¶ ſ cantando miserias tuas. ſ imitādo bonos ¶ ſ prius. ſ ecclesia. ſ de labus huius meretrix stillat mel. in prouerbio.
me cytharam: circui ciuitatē me ¶ ſ ab amatore. ſ a deo. ¶ ſ i laudes dei cor de. voce. opere.
retrix oblioni ¶ tradita. ¶ Bene ſ dñi. ſ apud deum
cane: frequēta cāticum: vt memoria tui sit. Et erit post. lxx. annos ſ bene faciendo. ſ sicut templum desolatum. ſ perfecte penitēte. ſ verus medicus.
visitabit dominus tyrum et redu ſ penitentem ſ quas habuerat ante. ſ non alienas quas puto habuit.
cet eā ad mercedes suas. et rursum ſ tempus. ſ. ſ negociabitur. ſ qz multi ad infidelitatem redeunt.
sum erit cū fornicabitur cū vniuersis regnis terę super faciem ſ non celi.
ſ Omnic est regnū celorum homine quidam mercatori.
terę. Et erunt negotiationes ei⁹ ſ perseuerātiū. ſ in misericordia pauperū.
et mercedes eius sanctificatę domino. ſ auare. ¶ ſ in thesauris qui sunt in terra.
mino. Non ꝓdentur neq; repone ¶ ſ iudeoꝝ sacerdotibus vel predicatoribus. ſ veris pauperibus.
nētur. quia his q̄ habitauerit coram ſ vsum. ſ sancta.
ram domino erit negotiatio eius ſ frange esu. pa. t.
vt manducent in saturitatem: et ſ cū uidero nudū operi cū. ſ in omni vita sua.
vestiantur vsq; ad vetustatem.

C. XXIIII.

Ecce dominus

¶ Sūme cytharam. Que de hoc onere secuntur: ad reuersionē tyri spectāt.
¶ Bene cane. zc. Admonet eam canticum miserarum suarum semper cantare. ne iterꝝ eā patiatur: Dicunt enim hanc esse musicen naturam si letum inuenerit: lecionem facit. si trūte: tristiorem reddit.
¶ Et erunt negotiationes eius. Sicut dicit hieronimus i hieremia: reuertis filijs israel ō captiuitate sub zorobabel et neemia. tyrij quoq; non longo tempore post reuersi cū eis amicicia pūncti sunt nec iam diuitias retinebant: sed in hierusalem domino offerebant. quarum pars i templum ornandum pars cedebat in vsus sacerdotum. ꝛ sic erāt sanctificate domino mercedes eius. Ad ꝓ dicationem etiā pauli tyrij et sydonij conuersi sunt. et ecclesias edificando et predicatoribus necessaria ministrando mercedes domino sacrificauerunt.

C. XXIIII.

¶ Ecce dominus nu. Post spiritalem gētium fugitiuarium correptionem iudee. babilonis. philistim. moab. damasci. israel. egipti. deserti maris. arabie. ydumee. vallis visionis. ꝛ tyri. ꝙ totus orbis in consummatōe passurus sit describit. Nec de singulis gentibus sed de cunctis pariter agit. Puniq; que sunt impiorum tormēta quomodo trāseat celum ꝛ terra. ꝛ de ducantur peccatores in infernum. ꝙ olim quomodo sancti rapiantur obuiā domino in aera. De speciali ergo descriptione transit ad generalem que est quarta regula cyconiā. de specie enim ꝛ genere agitur: nec persona mutatur.
¶ Ecce dominus nu. a specie ad genus transit: descripto enim speciali ornere babilonioꝝ. assirio ū. egiptioꝝ. ꝛ multoꝝ aliorꝝ ad generale onus iudicij extremi transit.
¶ Et erit sicut. Omnes simul. vel bonis remunerabūtur: vel ꝓ malis damnabuntur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ydolo z dgnone qui ei psidebat: indicat omnes cōtrarias fortitudies humiliādas z in infernū deducendas: et ad instar pulueris conterendas.

¶Moab filius lothe a quo moabite q̄ sem per filijs israel infesti fuerunt: et balach rex eoz consilio balaam filios israel allexit in peccatū. Per moab igit recte intelligim⁹ diabolū: filijs di sem per aduersarium.

¶Calce in plaustro. Sertanis plaustris terūtur palee vt eas facilius animalia et pascāt z ruminēt.

C. .XXVI.

¶In die illa cantic. Hoc ad pz̄sentem eccl̄iā potest referri: z ad die iudicij. Nūc eccl̄ia cantat nouū cātat xp̄i natiuitatē: passionez resurrec: ascens: Vetus nāz z antiquum hominem ad infera descendere: nouū ad celum ascendere.

¶Urbs fortis. Vox iusto z nunc z in futuro.

¶Aperite p. Hoc canticum repente mutat psonas.

¶Portas. Iusticie. Vnde apite mihi portas iustic̄e. Porte vite z iustic̄e fides z caritas: humilitas z cēterę virtutes Et porte mortis: iniquitas: infidelitas: et cēteri vicia. Qui liberat de portis mortis: potest ingredi portas vite: qui has nō fuerit ingressus: non inueniet vnā portam d qua. Hec porta: de iusti intrabūt in eam Per plures margaritas: ad vnā veniūt z per multas portas: ad eum qui dicit. Nemo venit ad patrem nisi per me.

¶Pacem p. Repetitio confirmatio est. Hanc habet ille de quo dicit: homo bō filiorum israel. Et alibi. Vir vir cuius vtor cubile maculauerit: vt duplex homo z duplex vir pacem consequatur duplicem.

¶Conculcabit ꝛc. Quia omnis qui se ex: b. Etiā ad contrarias fortitudines hec referri possumus.

¶Egenorū. Apostolos: quos expulerunt iudei de finibus suis qui

ℭ chenito. ℭ ritu palestine.

sub eo: sicut terunt paleę in plaustro. Et extēdet manꝰ suas sub eo

ℭ sicut solent qui labūtur. ℭ dito. ℭ totū corpus

sicut extendit natās ad natandū

ℭ dominus. ℭ diaboli.

z humiliabit gloriā eius cū allisi

ℭ operum potentie. ℭ stellatos.

one manuum eius. Et munimēta

† imitato z quibus quasi muro cingitur. † ℭ principes demoniū.

sublimium murorū tuorum cō

ℭ in barathrum.

cidet: z humiliabūtur. z derabē

ℭ vel in.

tur ad terram vsq̄ ad puluerem.

C. .XXVI.

ℭ cum moab fuerit humiliatus.

IN die illa cā

ℭ nouum

tabitur cāticum istud

ℭ quia nō potest cāntari canticū domini in terra alt. ℭ cōfessionis. ℭ protectio. Hec est cāticum. ℭ sanctoz christi.

in terra iuda. Urbs fortitudinis

ℭ o syon. ℭ est. ℭ ipse. ℭ a christo.

nostre syon saluator. ponetur in

ℭ fide. Nō sufficit fides nisi bonis operibus cōmunetur. ℭ patio. ℭ de muris lapidibus.

ℭ ꝺ deo ℭ prophete. † ℭ deus ad angelos.

ea murus z antemurale. Aperi

ℭ opera virtutum. † ℭ nō iudeus qz reus.

ℭ electi.

te portas z ingredietur gens iu

† ℭ omnes vie ue veritas. ℭ euangelium.

† ℭ responsio populi. ℭ cultus ydolozsta. custodiens veritatem. Uerꝰ

ℭ a nobis ℭ ideo. ℭ quietē anime z corporis. ℭ pacem reliquo vobis p. m. d. vo-

erzor abiit: seruabis pacem: pa

† ℭ cece meritū. ℭ in te domine speraui nō. c. f.

ℭ prophetacem qz † in te speranimus. Spe

ℭ qui ℭ retributor ē eternus. ℭ semp-

rastis in domino i ſculis ęternis

ℭ z merito. ℭ cuius auxiliū imperpetuū

ℭ qui perseuerauerit. ℭ e. ℭ sperate.

in domino deo fortī imperpetuū

ℭ iudeos bustiabit aduersarios vestre predicationis. ℭ supbos.

Quia incuruabit habitantes in

ℭ qui se exaltat humiliabitur. † ℭ hierusalem. ℭ romā ℭ m iudeos. hierusalē ℭ m nos que occidit prophetas.

excelso ciuitatem sublimem bu

† ℭ sub babilonijs ꝓpius. ℭ per vespasianū z tytum post.

miliabit. † Humiliabit eam vsq̄

ad terram: detrahet eam vsq̄ ad

ℭ causa erit quare conculcetur.

puluerem. Conculcabit eam pes

ℭ christi quę iniuste damnauerūt. Ego sū pauper z. d. † ℭ qui ercussērāt puluere super eam

pes pauperis gressus egenorū.

ℭ prophete. ℭ doctrina. ℭ recte vie domini z iusti ambulabunt in eis. ℭ. i. † ℭ christi.

Semita iusti recta est: rectus cal

† ℭ in euāgelio in quo oīa iudicia tam veteris q̄ noui testamēti. ℭ vox sanctoz in die iudicii.

lis iusti ad ambulandū. Et † in se

mita iudiciorum tuorum domine

ℭ patiēter expectauimus.

sustinuimus te nomen tuū z me

ℭ nostre.

moriale tuum in desiderio aīmę.

Ergo. ℭ prophęta. † ℭ lauabo per singulas noctes. l. m. ℭ tribulatione: per diē sol non vret te. neq; l. per. n. l. nec prosperis nec aduersis moueberis. ℭ vel nocte z die. i. omni tempore.

Anima mea desiderabit te in no

cte. sed z spiritu meo i pręcordiis

ℭ prosperitate. ℭ deus deus meus ad te de luce vigilo. † ℭ promerendū.

meis de mane vigilabo ad te.

ℭ prophęta ad dominū. ℭ vitiones. ℭ in die iudicii. ℭ non ante.

Cum feceris iudicia tua in terra.

† ℭ sola veraxio dabit intellectū auditui. † ℭ qui modo te putant iniustum. ℭ iudex.

iusticiam discent omnes habita

† ℭ cuilibet vel qui cultum dei nō habet.

tores orbis. Misereamur impio

† ℭ propheta. quasi nisi flagellaueris: nō aget penitentiam. ℭ ex persona humane impietie † ℭ cum dolore pronunciandum.

z nō discet iusticiam facere. † In

ℭ apostolis z aliis. in quibus impij iniqs egerūt z ideo sentīet tuam iusticiam.

terra sanctorum iniqua gessit. et

ℭ filium cui pater dedit iudiciū.

non videbit gloria domini. Do

ℭ prophęta respondet. ℭ in iudicio. ℭ potentia.

mine exaltetur manus tua z non

ℭ gloriam dei patris. nec ad penitendum hoc lumine fruantur. † ℭ dominus ad prophetam immo videant me exaltatum. z gloriam electorum meorum.

videant. † videant z confundātur

ℭ inuidētes mihi z meis. † ℭ penitētequi eos cruciet qui talē dominū perdiderūt. ℭ inuidie z gehēne.

zelantes populi: et † ignis hostes

ℭ z sanctoz meorum. ℭ ergo. ℭ prophęta contra gaudens. ℭ tunc.

tuos deuoret. Domine dabis

ℭ que exuperat omnē sensum. que post cuncta tribuenda est.

pacem nobis: omnia enim opera

† ℭ ex persona iudeoz qui post passionem domini ad fidem conuersi sunt. ℭ vel in. ℭ quia.

nostra operatus es nobis. † Do

ℭ tu es. † ℭ ydola vel demones eis assidētes.

mine deus noster † domini possi

† ℭ qui solus z verus deus.

derunt nos absq̄ te. tantuz in te

† ℭ a christo christiani dicti. † ℭ prophęta.

recordemur † nominis tui. † Mo

ℭ in gloria nisi peniteāt. ℭ de fortitudīe superbientes.

rientes non † viuant. gygantes

ℭ ad gloriam in iudicio nisi humiliētur † ℭ quia mortui in peccato z fortes in malo vel bereli. † ℭ videcabis in iudicio.

non resurgant. † Propterea † visi

ℭ vel bus. ℭ eres. ℭ vel es.

tasti z contriuisti eos z perdidisti

ℭ de terra viuentium † ℭ z merito qz sepe idulsisti g. ꝛc.

omnē memoriā eorū. † Indulsisti

domini imitātes patientem: priuilegium virtutis eius cōsecuti sunt.

¶Anima mea. Non caro. Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuū. Caro cōcupiscit aduersus spm.

¶Sed et spū mz. Aīmę vox et desiderium tangitur. spūi autē mane z vigilia. Spiritu i pręcordijs vigilat ad deum. qui dicit. De profundis cla. a. t. d. d.

¶Misereamur Dns ad prophetam An misereamur ꝓpio vt discat. ſ. clementiā meā. dum ipe saluat quasi hoc melius est.

¶Et nō discet. f. iz. Quasi quomō poterit nosse tuā iusticiam. exptus tuaz de mentiam?

¶Et nō videbit Dns ad prophetam quasi melius ē vt vi deat. et erubescat de malis suis.

¶Et nō. Quasi ad pnam sufficit q̄ non videbit me regnantē cum sanctis meis.

¶Lxx. auferetur impius vt nō videat claritatem dei.

¶Confundātur z. p. Lxx. zelus ap̄ bendet populum in eruditum.

¶Domine da bis p. n. Notandū q̄ post quā opera nostra redditurus lit. z q̄ iō postulēt pacem: qz opatus sit in eis. Dicunt se. ſ. tormenta sustinuisse. vt post misericordiā cō segnantur.

¶Domi p. n. a. t Demones quos in ydolis colimus.

¶Lxx. Dñe extra te nesciamus aliū. Non absolute aliū. sed extra te. pater enim in filio: z filius in patre.

¶Tantū in ter. Nō aliud petimus: nisi vt p⁹ errores digni simus. qui nominis tui recordemur.

¶Perdidisti o. m. e. Lxx. masculinum eorum. Eisdem enī tribus litteris zai. z caph. z reſ. hebraym scribitur. sed quando memoriale dicimus legitur zachar. quando masculinū zachor. Hac ambiguitate salem arbitrant esse deceptum. quādo de amalech iterfecit omne masculinum. deo enī pcipiēte. vt deleretur omnis memoria amalech: non tam

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Confractione Non q̄ terra rediga tur in puluerem vel ī nichilum: sed q̄ om nia terrena tranlibūt Et q̄o ebrius nescit quid agat: sic omnes qui versantur in terra malo⁹ magnitudi ne ebrij erunt ⁊ stupe bunt ad omnia.

¶Tabernaculū unius no. Quod a viatore transfertur vt nullum remaneat vestigium-sic trālibit figura huius mundi ⁊ erit terra deserta-vt non sit habitatio amplius hominū in ea.

¶Et erit in die illa ⁊c. Quasi fenestre cęli apte sunt: vt prospiciente domino terrena peccata omis figura terreno⁹ operę ḡtereat-et cozruet ne q̄s in pristina statura resurgat. Videbit ergo dominus in die illa sup militiam cęli vt non solum terrena sed celestia iudicet.

¶Super militia cęli. Inebriatus est ī cęlo gladius meus-astra nō sunt mūda in conspectu eius ⁊ ī angelis suis reppit prauitatem.

¶Reges terre. Rectores tenebrarū hay⁹ ptra spūalia nequitię in celestibus. Vnde ī daniele erit in occursum nabi pri ceps regni psarum ⁊ prin-reg-medo⁹.

¶Et congregabuntur. Hier-Vri genes dicit q̄ pt⁹ hāc sententiā ite maledicti in ig-e-post mlros dies-i-pt⁹ mille ānos ulsirādi ⁊ liberādi sūt Sed hoc ecclesia nō recipit-dictū est enim Ibūt impij in supplicū eternū: iusti autē ī vi-ę-Ad āternū est omni fine caret-et sicut gaudiū eternum ita et supplicium.

¶Vinus fal. Vnde alligate ea p̄ fasciculos ad ꝟburendū.

¶Et post multos dies ui. Notandum q̄ nō addit a dño vel ab angelis ſ⁹ absolute visitabūtur. Et qua ambigui tate verbi et remediū terrę. Confractione confringetur terra: contritione conteretur ter ſ in re vel habitatores-omnia enī in momento transibunt ra. Cōmotione cōmouebitur ter ra: agitatione agitabit terra sicut ebrius: ⁊ auferetur quasi taberna ⁊ ſ vt non resurgat-i-no sit habitatio hominū in ea culum vni⁹ noctis. Et ⁊ grauabit ſpondere que in zacharia sedet super talentum plumbi. ꝟ ſ-i-non erit terrena conuersatio vel psilne vite status eam iniq̄tas sua: et cozruet et ⁊ nō ſiudicet adiciet vt resurgat. Et erit in die ſ quasi egrotantē. ſvindicādo-visitabo in virga iniquitates e-ēc- ⁊ ſ prophetas antichristi et demones qui in aera ducurret. illa visitabit dominus sup ⁊ militi ⁊ facreas potestates-vel quosliby terrena amātes. am cęli in excelso-⁊ sup ⁊ reges ter ꝟ faie illoꝝ. ſqi nō seruauerant sanctum gradum ſprouincias. rę qui sunt super ⁊ terram. Et ⁊ con ⁊ ſcolligati. ſsimiles in pena: q̄ similes ſcul pa. gregabuntur in ⁊ congregatione ⁊ ſinferni-lacum aperuit-⁊-et-e- ſire in ignem eternum. vnius fascis in ⁊ lacum. Et clau ſvsq̄ ad iudicium. dentur ibi in carcere-⁊ post multos seculos seculoꝝ. ⁊ ſeducabuntur ab inferis-vt receptis corpibus ſtatim ad penas retrudantur ⁊ ſ nō lucem am ttendo sed in cōparatione vere lucis que ebrietas est tanq̄ nichil lucendo. tos dies ⁊ visitabūtur. Et ⁊ erube ꝟ ſpacto iud cio ablatis impijs ne videāt gloriam dei. scet luna ⁊ confundetur sol cū ⁊ re gnauerit dominus exercituꝝ in ſcelesti. monte syon-⁊ in hierusalem-⁊ in ꝟ ſcant hominis sapētia est. ſ patriarcharū-prophetaꝝ-apostoloꝝ. conspectu ⁊ senum suorum fuerit ſea gloria quā videbūt soli filii dei. glorificatus.

C. .XXV.

Hec ysaias de die iudicii vel de passione domini gratias agens patri. ſergo

OMīe deus ſpredicando magnitudinē maz ſgratias agam. meus exaltabo te: ⁊ cōfitebor no ⁊ ſretribuendo vnicuiq̄ ſcōm opera sua. mini tuo: ⁊ quoniam fecisti mira ſquos predestinauit-hos ⁊ magnificabit. ꝟ ſab eterno. ꝟ ſveritate impletas quādo dicetur-venite-b- bilia-cogitationes ⁊ antiquas ⁊ fi ⁊ causa quare cōfiteatur-⁊ que sint mirabilia ⁊ cogitatōes antique. deles-amen. ⁊ Quia posuisti ciui ſhierusalem. ſrume. ſ-i- tatem in tumulum-et vrbem fo ⁊ ſhumiliasti. ꝟ ſfilii alieni mentiti sunt mihi-⁊ alibi vol et patre diabolo estis. ſudeoꝝ tem ī ruinam-⁊ domum ⁊ alienoꝝ vt non sit ciuitas et ī sempiternū ꝟ ſdestructa hierusalem. ſhac vindicta. non ędificetur. Super ⁊ hoc lau ſgētium. ſin passionibus pro nomine christi. ſecclesia. dabit te populus ⁊ fortis-ciuitas ſgētium. ⁊ ſpręcipium sapiētie t-d- ſvidēs vitionem in iudeos. ſfilios blasphemātibus. gentium robusta rum ⁊ ri mebit te: ꝟ ſvt in zacharia hebraice ebion-i-paup sup pullum asine sedet-ſ-christus-qui dixit-vulpes foueas habēt ſt-beatus q̄ ni intelligit sup eg- quia factus es fortitudo ⁊ paupe ſchristo. ſpassionis. ri-fortitudo egeno in tribulatōne ſpatibuli. ſiudaici impetus. ſquādo dixit pater in manus t-c-ſ- ſprotectio. sua. Spes a turbine. vmbraculum ſmotus-vt non deficeret-i dic tercia resurgeret. ſiudeoꝝ. lum ab estu. Spiritus eni robu ſsustentus. ſnō subuertēs storum quasi turbo impellens pa ſibelium in passione immobilem. ⁊ ſ deficiūt patientes. ſalias tas rietem sicut ⁊ estu in siti-tumultū ſiudeoꝝ. alienoꝝ humiliabis-et quasi ca ſmoriuntur vites. loze sub nube tozrente propagies ſopinione sua. ſagitte paruuloꝝ-ſ-ſ-p-e- ꝟ ſin die iudicii. ſredit ad otem iudicii. fortium marcescere faciet. Et fa ſpost passionem domini. ꝟ ſnō iudeis tantū ciet dominus exercituū omnib⁹ ſelectis ex omni populo. ⁊ ſ in ecclesia celesti vel vt aiunt super montem syon sedēs vt predi dictum est iudicabit. ſsyon. populis in ⁊ monte hoc conuiuiū ⁊ ſomnimodā beatitudinē vnde-saturabor cum apparuerit-g-⁊ alibi torrēte voluptatis tue-po-e- pinguium ⁊ conuiuium vindemię ſholocausta medullata-⁊ vi. videmie defecate. pinguium medullatoꝝ vinde ſpurissime sine fece. mię defecatę. Et ꝑcipitabit in mō ſantichristū sedm quosdam. ꝟ ſ mortis vel peccati vel diaboli: hoc enim vinculum primū omnibus colligatū erat a primo parēte. ꝟ ſabsorta est mors in victoria tua. te isto faciez ⁊ vinculi ⁊ colligan su ſ-i- per omnes populos: et telā quā ſab initio. ⁊ ſgraue iugum super filios ade. ſdominus iuste iudicans vel diabolus. orditus est super vniuersas ⁊ nati ſin die iudicii. ⁊ ſsolutionem animę ⁊ corporis- sīno tam bonoꝝ q̄ malo⁹- ones-precipitabit mortem ī sem ꝟ ſheati qui iugent quoniā ipsi cōlabuntur ⁊ illud absterget deus-o-l- piternum. ⁊ Et auferet domin⁹ de ⁊ ſsancto⁹- us omnem lacrimam ab omni fa ſseruitutem diaboli. cie-⁊ obprobriuꝝ populi sui aufe ſsancto⁹- ret de vniuersa terra: q̄ dominus ſero mors tua o mors- ſabsorta morte liberati ſremēda. locutus est. Et dicent in die illa ſquem incredali hominem mī putauerunt. ⁊ ſexpectauimus patiēdo vnde-expecta domini num-⁊ vtiliter a-⁊ c-c-t- ſverbis eius credidimus. ſest. Ecce deus noster iste ⁊ expecta ſpromissa aplēdo ſ-i- uim⁹ eū et saluabit nos. Iste do ſest. ⁊ ſcorpore. ſde sanctibus mortis erepti. ſergo. minus-sustinuimus eum et ⁊ erul ſmente. ſsaluatione. tabimus-⁊ letabimur in salutari ꝟ ſpotēta diuinitatis-que ante in membris sua laborabat. eius-quia requiescz ⁊ manus dñi ſ ecclesia. ſsyon. ſde diabolo ⁊ pricipibus eius- ſcommunietur amissa potentia- ꝟ ſde patre- ſdiabolus- in mōte isto. Et triturabit ⁊ moab

potest intelligi ⁊ cozrectio sez q̄ postq̄ in sti premia recepint-illi in perpetuis penis visitētur. Et tn sciendum q̄ iudicium dei hūana non potest scire fragilitas-nec ꝺ pz nay⁹ magnitudie vel mensura ferre sententiam qꝺ domini arbitrio derelictū est.

¶Et erubescet luna. Vnde creatura ingemiscit ⁊ parturit cernens-ſ-homines-ſ- qui suo fruebantur lumine- nichil dignū dei bonitate fecisse ꝺ solem suū oriri facit. Nūo si dispensator veniente dño cernat familiam varijs subici cruciatibus-vū sol obscurabitur-et luna non ꝺabit-lu-su.

¶Senum suorum. Qui imitant vetustū diez-quales presbiteros iubet moyses eligere- qualfuit abrahām mortuus in senectute bona.

C .XXV.

¶Amen. Hebreū quo sepe dns vtitur in euāgelio-amē-aīn -i- vere vere dico vobis.

¶Ciuitas. Euersa a nabuzodonosor restituta est a neemia ⁊ hiesu summo sacerdote. Euersa a romanis-restituta est ab elio adriano: sed non in eodem loco-nec istum pristinum.

¶Et in sempiternū. Vt mille annoꝝ regnum ⁊ antę hierusalem ⁊ gemma te fabula quiescat.

¶Et triturabitur. m. ⁊c. Licet generaliter de consummatione mūdi loquetur-ne tantū presentia omnino negligere videatur: noāt mo ab inimicum ifrael-q̄ fecit eum fornicari cū madianitis ⁊ pfecta ri beelphegoz q̄ interpretatur priapus. Cōtra quem hieremias loquēs ait. Egredietur chamos in captiuitatem-sacerdotes eius ⁊ principes illius sil-⁊ iter. Confundet mo ab ī chamos. Et vno

Idcirco. Quasi ꝺ dimittetur .i. d. i. ꝛc. propter merita ſcz apoſtolorum qui per mundum ydolorum altaria cõminuerãt.

Conterentur. Sicut delbora ad bellum iuit. z populũ ad ignominiam iudę orum iudicauit. z imminente chaldeorum captiuitate viris tacẽtibus olda propbetauit: ſic imminente captiuitate romanoꝝ veniebant forte muli eres z docebãt eos.

Mulieres. Diuerſe ſinagoge. vl ap te mlieres. quę nudatis pectoribus ſanguinãtes ferũt lacertos.

Docẽtes eam Magna inflictas populi z reprehenſio a mulieribus lamẽtõtis carmĩa diſcere.

Ab aluco. Ire Ab euſrate vſq; ad rinocorulam. Eſt enĩ rinocorula ſita eſt. quaſi ab eo quo incipit: vſq; quo terminatur.

Ab aluco. ſ. Eufrate. vnde a fluuĩe vſq; ad terminos orbis t. Alij iordanem putant. z nota q; in terminis iudeę fluuius appellatur. in egipti finibus torrens. quia hz turbidas aquas z non perpetuas.

C. .XXVIII.

Ue coronę ꝛc. Hinc vſq; de conſummatione mũdi dictũ eſt. ab hoc loco. Ecce dominus diſſipabit terram z nudauit eã.

Vę corone. Dicamus prius hiſtoriam de inde tropologiam tandem vaticiniũ pphetale.

Vę. Super de die iudicij. de ſubuerſione hieruſalem. de cõuerſione gentium. Nũc agit contra decem tribus quę effraim dicũtur. vel a ieroboam qui de tribu effraim primus ſuper eã regnauit vel a ioſue qui moyſi ſucceſſit. Hec corona ſuperbię; quia de multitudine ſuperbiunt quę eſt quaſi corona regis. multitudo enim populi gloria regis. Flos decidens; qz a gloria ſua cito decident. vnde ſpũs ſanctus. ve. c. ſ.

Secundum propbetiam. Vę coronę. ſ. ꝛc. Scribę z phariſei qui nũc. ſcr. dicũtur mercenarij effraim propter iudam qui de tribu effraim; z ꝺ ſopinione maloꝝ. ſ. ſue paſſionis vel ſuoꝝ. ſ. perſecutionis. quãdo ardentior indignatio.

ſuo duro per diem eſtus. Idcirco ſuper hoc dimittetur iniqui. ſ. iudeis de quibus apoſtoli. z ſ. .i. vt vir tutes prebeat z victa referet. ſ. non alius.

tas domui iacob. z iſte omis fru ſin alius vel in alius.

ctus vt auferatur peccatum eius ſchorus apoſtoloꝝ.

cum poſuerit omnes lapides al ſ. ydoloꝝ.

taris ſicut lapides cineris alliſos z ſ. in quibus ſacrificabãt demonibus. ſ. hieruſalem.

nõ ſtabũt luci z delubra. Ciuitas ſ. cuſtodia angeloꝝ. ſ. elim. ſ. per romãos qz ſilij dei occidit. z ſ. quondã. ſ. in qua habitabat ſpecioſus i. pre.

eni munita deſolata erit. ſpecioſa ſa deo. ſ. ſurgite eamus hinc. z ſ. ab hoſtibus.

relinquetur. z dimittet quaſi de ſin vinea illa. ſ. romanus ex creditus. vnde vaſtauit eam aper de ſilua. ſ. tuꝰ de quo ſingularis ferus deuaſtauit eam.

ſerium. Ibi paſcetur vitulus. et z ſ. quotus cõſumptus cito morietur vinea. ſ. magnates.

ibi accubabit. z cõſumet ſummi z ſ. methaphora. ſ. morte plebis eius.

tates eius. In ſiccitate meſſis il ſoloſue. z ſ. itinere fame z ſqualore cõſecte.

lius conterentur mulieres veni z ſ. non vult eſſe. ſ. ideo docebũt mulieres. ſ. yndigs.

entes et docẽtes eam. Non eſt ſ. intelligẽs creatorẽ.

enim populus ſapiens propterea

non miſerebitur eius qui fecit

eum. z qui formauit eum nõ par z ſ. captiuitatis. ſ. terrã iudeoꝝ.

cet ei. Et erit in die illa. percuti z ſ. vt in iudea que quondam fuit terra promiſſionis. nullus reperia t. ſermo doctrię vel ſcientie ſcripturaꝝ. vnꝺ ſuadz vt nõ attẽdam? iudaicis fabulis z mendacijs hominũ. ſ. ab euſrate.

et dominus ab aluco fluminis ſnulum.

vſq; ad torrẽtem egipti. z vos cõ ſad iudeam. z ſ. pauci. ſ. veri iſrahelite.

gregabimini vnus et vnus filiu z ſ. poſt aſcenſionẽ vel ſubuerſionẽ hieruſalem. ſab apoſtolis.

iſrael. Et erit in die illa. clangęt ſ. predicatione euãgelica. z ſ. gentes. ſ. ad fidem.

in tuba magna. z venient qui p ſper ydolatriã. ſ. ab ortu ſolis vſq; ad occaſũ

diti fuerant de terra aſſyriorum ſa deo. ſ. per hos enĩ omnes gẽtes ſignificat.

z qui electi erant de terra egipti.

z adorabunt dominum in monte ſecleſia. ſ. ſ.

ſancto in hieruſalem.

C. .XXVIII.

Ue ſ. magiſtris erroris.

Ecorone ſuperbię ebrios effraim. z floꝛi decidenti glorię exultationis eius. ſebrii. ſ. tempore dauid vocati a rege vel exigẽte ſolennitate. nõ enĩ ibi habitabãt neqꝫ ad eã ſortem pertinebãt. z ſ. .i. culmine ſuperbie.

z hierualẽ q; erat ſup geſſemani. z ſ. quia nõ tenue mãna z humilitatem eccleſie ſecũtur ſz in mõte pinguiſſimo tanqꝫ ebrii verſantur.

qui erant in uertice vallis pin ſ. ydolatrie.

guiſſimę. crãtes a vino. Ecce va ſ. ruet ſuper eos.

lidus z fortis dominus. ſicut im ſ. exercitus ſennacherib ſignificat. ſ. violentiam notat.

petus grandinis. turbo confrin ſ. ruens multitudo.

gens ſicut impetus aquarũ mul ſque omnia obuia trahunt.

tarum inundantium et emiſſarũ ſ. .i. tribus leuiter captiuandas.

z ſ. diaboli. ſ. aſſirioꝝ.

ſuper terram ſpacioſam. Pedi

bus conculcabitur corona ſuper

bię ebriorum effraim. et erit flos

decidens glorię exultationis ei.

qui eſt ſuper verticem vallis pin z ſ. malum premiatuꝝ. vel aliquid huiuſmodi. ſ. quaſi: dulciſſimus cibus diaboli erunt.

guium. quaſi temporancum. an

te maturitatem autumni. Quod

cũ aſpexerit videns ſtatim vt ma z ſ. cupide ſic deuorabunt. ſ. tribus.

nu tenuerit deuorabit illud. In ſ. electis. ſ. tribubus ab aſſiriis.

die illa erit dominus exercituum ſquaſi et auro z gemmis. ſ. ex floribus.

corona glorię et ſertum exultatio ſoribus tribubus que nõ ſunt captiuate ab aſſirio tempore ezechie. z ſ. ipſe deus inſpirã do quomodo iudicet.

nis reſiduo populi ſui. z ſpiritus ſ. ezechie. ſ. regni.

iudicii ſedenti ſup thronũ. z fortẽ z ſ. interfectione aſſirioꝝ. ſhieruſalem.

tudo reuertẽtibus ꝺ bello ad por ſquia iuda z beniamin legem preuaricati ſunt. z ipſi in captiuitatem ducti ſunt. ſoue tribus. ſicut alie tribus. ſfornicatõis.

tam. Verum hi quoqꝫ pre vino ſcreatorem qui ſepe liberauit eos. ſ. a via dei

neſcierunt. z pre ebrietate erraue ſiniquus ſfalſus.

rũt. Sacerdos z propheta neſcie

rũt pre ebrietate abſorti ſunt a vi ſa via dei.

no erraverũt i ebrietate. neſcierũt

vico eiuſdem tribus ſcarioth dñm vendidit. qui vere flos apoſtolice doctrine decidit ſuper montẽ pinguiſſimum. Vnde i craſſatus eſt dilectus z recalcitrauit. in uertice ſalicz vallis geſſemani ſcm hebreum vbi dñs traditus. q; dicitur vallis pinguium propt vbertatẽ z ſcribas. z phariſeos qui ibi dñm comprehenderunt. Vñ tauri pingues obſederũt me. Ebrius autẽ fuit iudas: non vino ſed auaricia. z diaboli cibo qui poſt buccellam intrauit in ipſum z penitus deuoratus eſt. quia oratio eius i peccatũ verſa eſt. nec pnitentia fructum ſalutis habuit.

Vallis. p. Beſſemani fertilitate frugum. p eam erat eis aſcenſus in ciuitatem z ibi figebant aliqui indi cauſa tẽtoria dũ in ciuitate morabant.

In die illa. Secundum propbetiam cũ dñs ſcribas z phariſeos. z iudã. pditorẽ ſuuertent. erit corona gloriẽ bis qui de iudeis crediderunt. .i. apoſtolis z ſpũs iudicium inſpirans eccleſię pelatis z fortitudo bellatoribus ad ſe qui eſt porta reuertẽtibus. Scribę enĩ z phari. a vino z ſicera inebriati ſũt.

Tropolog. In die illa ꝛc. Hereticis a diabolo deuoratis dominus erit corona gloriẽ bis qui in eccleſia commoratur. multitudine errantiũ pauci ſunt. Eſt autẽ ſpiritus iudicij ſordes lauans filiarum ſyon z fortitudo reuertẽtibus de bello quo diabolum vicerunt ad portam quę eſt chriſtus. cui omnia tribuunt. Verum hi quoqꝫ ꝛc. Vinũ eſt quod de vinea fit. Sicera oĩe quod inebriare potẽſt quam propie aquila ebrietatem tranſtulit. Sacerdos z propheta. n. ꝓ. e. ꝛc. Tales fuerunt priſca z maximilla z montanus qui neſciebant quid dicerent. Inebriabuntur vino qui ſcripturas male intelligũt. z pervertunt ſicera: qui ſeculari ſcientia abutuntur.

Fortitudo. Nõ leguntur bella ezechie: ſed dominus pro eo bellũ geſſit. interfectis. c. lxxv. milibus aſſiriorꝝ. quoꝝ iudei ſpolia colligerunt.

erzote ꝯ̄ cupidine pre
dę pro memoria mal
culinum interpretat⁹
est·contra illud. No
lite errare: deus nō ir
ridetur.

¶ Nūquid Non
penitentiā egit·z hoc
est nūquid ꝛc· quasi
securitas negligentiā
negligentia contem
ptum parit.

¶ Et peperimus
Alij distinguunt sic
Et peperimus ſpūm·
salutem non fecimus
in terra.

¶ Spūm salutis
Vt tota mēte credā
mus·z quē per benefi
cia non sentimus: per
tormenta discamus.

¶ Reuelabit ter
ra. Certem tūc ſi po
terit celare quos occi
derunt qⁱ tunc omīa
aperta. Dei terra ꝙ̄
suscepit sanguinem
marturū z opuit·tunc
reuelabitur quādo re
surgent.

C·XXVII·

¶ In die illa ui
ꝛc· Eradant bebzei
diabolum(·i·crimia
torem·qđ̄ grecum no
men est)hebraice dici
satban·i· aduersariū
Vnde stabat satbā
a dextris eius vt ad
uersaretur ei· dicitur
z belial·i·apostata·i·
preuaricator: et absq;
iugo. Vñ quę ꝓmu
nicatio xpi ad belial?
Dicitur quoq; z alijs
noibus·vnde sup al
pidem z basiliscū ꝛc·
z alibi· qui capturus
est magnū cetā. Itē
nūquid capies leuia
than hamo?et alibi.
Draco iste quem for
masti ad illudēdum
factus est enim vt an
geli illudant ei. Vñ
apostoli accipiūt po
testatez calcandi sup
serpētes z scorpiones
Quia ergo ab eo lo
co dominus dissipa
bit terram·z nudabit
eam·vsq; ad pfens
capitula: contra totū
orbem in consumma
tione mūdi iudicium
pzedictū est:z nouiſſi
mus inimicus destru
etur mors·cōtra dia
bolū extrema senten
tia est: vt invocatur gladius super eum.

¶ Super leuia· Gregoꝛ in moali. Draco vt fertur in terra serpit·
natat in aquis·volat i aere. Inde diabol⁹·z serpēs·z cetus·z leuiathan.

ſ peccatrici. ſ hūano gener
domine genti indulsisti genti.
ſ ab eis. ſ Non.
† ſ elōgari permansisti vt permancāt in erroꝛ.
Nunqd glificatus es? elōgasti
† ſ oes nationes. † ſquasi gente eos domie
quia nisi in angustia nō requirēt te.
omnes † terminos terre. † Do
mine in angustia requisierunt te:
ſ i·qz aliter nō possunt vocem tribulat· non
presumētes palam clamare murmurēt ad te
in tribulatione murmuris doctri
na tua sis. Sicut quę cōcepit cū
ſ quasi sicut mulier appzopiquans ad partum
dolore ecclamat:sic nos in angustia requirimus
te.
appzopinquauerit ad partum do
lēs clamat in doloribus suis: sic
ſ formidantes.
facti sumus. A facie tua domine
ſ in persona martirū. ſ in agone.
cōcepimus:z quasi parturiuimus
ſ anctā vt in tormētis ardētes ſpū genuerārt.
ſ nō carnis filios· ſ z tamē.
z peperimus spiritū saluris. In
ſ eis beneficentiis dicite quia serui ī utiles sumus.
sticiam nō fecimus in terra: ideo
ſ sed preualuerūt nobis. ſ terrena amātes.
nō ceciderunt habitatozes terre.
ſ sanctis pariētibus z habitatoribus terre cōtra
eundus. ſ resurgēt martires tui. † ſ nō ablo
lute. † ſ locis·Nam z ipse serra lignea sectus ē
ſ sed.
Viuēt mortui tui interfecti mei
† ſ o martyres. ſa morte ſa somno.
resurgent. † Expgiscimini·z lau
ſ o sim. ſ puluis iam facti.
date qui habitatis in puluere·qz
ſ misericordia tua irrigās fidem z perdu
cēs ad opationem sicut ros semen. ſ raphaim
† ſ corpora supborum cū animabus.
ros lucis ros tuus: et † terram
ſ in barathrū.
gygantium detrahes in ruinam.
ſ omnium ad martires. ſ o martires. ſ cum
ozaueris intra ī cubiculū ꝛc. ſ sepulcra.
Vade populus meus·in cubi
† ſ pone domine custodiā oꝛi meo. ſ sepulcro
rum.
cula tua·claude hostia tua super
ſ fruere bone cōscientie. † ſ vsq; ad iudicium.
† ſad compationem eternitatis.
te·abscondere modicum ad mo
† ſ·i·quasi breue tempus est. ſ reddam ipsis
secundum opera sua.
mentum· † donec pertranseat in
ſ quā thesaurisant sibi impenitētes.
dignatio mea. Ecce enim domin⁹
ſ in die iudicii videbitur egredi malis·ſ· † ſmi
sericordia pietas locus est. ſ vindicādo.
egredietur † de loco suo·vt visitet
ſ terreno z amatoꝛs.
iniquitatē habitatoris terre· con
ſ habitatorē. ſ vox sanguinis fratris sui cla
mat ad me d·t·
tra eū :et reuelabit terra sangui
ſ martyres.
nem suum·z nō opiet vltra inter
fectos suos.

C. ·XXVII·

ſ animadu ertet.

In die illa ui
† ſ verbo·i·filio per quē iudi
cabit pater.
sitabit dominus † gladio suo du
ſ impijs. ſ vt omnes comprehēdat. † ſ vt ne
mo resistat. † ſ leuiathan additamētū eoꝝ p
antifrasim·cū enī se addere promittat·inuult.
ro·z grandi z † fozti super leuia
ſ serpit ne audiat. † ſ malleū vniuerse
terre. ſalui claudēte me eo q̄ carcere suo multos
clauserit.
than serpentem † vectem·z super
† ſ qui in veritate nō stetit. ſ q̄ dirigit nō pōt
virga directionis ſ in decipiēdo.
leuiathan † serpētem tortuosum·
† ſ qui absorbuit iordanem. ſ mundo·sal
so z amaro.
et occidet † cetum qui in mari est.
ſ vinea facta est dilecto. ſ populus in
deoꝝ. † ſ inebriata. ſ canticum dolosus·
ſolum in prophetis·z aliis sanctis. ſ ho.
In die illa vinea † meri cātabit ei
ſ quia. † ſ vel modo ab omibus aduersis·vel
obscuro oans locis penitēte. † ſ in iudicio.
Ego domin⁹ qui seruo eam † re·
ſ quia cōuerti nō vult. ſ talicem ire.
† ſ aliqua aduersitate.
pente propinabo ei:ne forte † visi
† ſ ne vastet eam aper de silua z alie bestie.
tetur contra eam:nocte z die † ser
ſ quasi tortēs irritatus nō indignabor: quādo
q̄·ſ vt sciam ferire z reddere sēm opera sua.
ſ sed nūquid indignatio.
uo eam:indignatio nō est michi?
ſ quasi iniquitas vestra. † ſ mitem z misere
eodem modo. † ſper antifrasim ſp anfractu
os. † ſ durum z crudelem vt vincam naturam
meam.
Quis dabit † mihi spinā z † vepzē?
ſ cōculcabo eam.† ſ quā ante ser
uaui. ſ succendam.
In prelio gradiar super eam † suc
ſ filiū. ſ christus dei virtus·z dei sa
pientia. ſ nō.
cendam eam pariter. An potius
ſ quia· ſ carne assumpta mūdum reconciliabit
michi·
ciet pacem mihi:pacem faciet mi
ſ apostoli· ſ prophete de apostolis·
ſad predicādum· ſ sederit·
hi. Qui ingredientur impetu a
ſ de ſyon exibit·i·z v·ꝛc·
ſ tunc· ſ fide· ſ operatione·
iacob·florebunt z germinabit is
ſ apostoli.
rael z implebunt faciem orbis
† ſ sicut ſimon cireneus iuit crucifixerūt eū: z mar
tires eius occiderunt·
ſ semine predicatoꝝ· ſ in omnē terrā exi·s·e·z·
semine. Nunquid † iuxta plagam
† ſ populus iudeorum· ſ minime.
percutientis se † percussit eum? Aut
ſ martires.
sicut occidit interfectos eius sic
ſ Non·diu enim sustinuit eos· sed qz nō
egerūt penitētiā:tandē in mēsura ptra mesurā·
ſ tam crudeliter. ſ pene·
occisus est? In mensura ptra mē
ſ culpe· ſ cum apostoli ad gētes transierūt·
† ſ per romanos vel in die iudicii·
suram·cum abiecta fuerit † iudica
ſ hierusalem· † ſ dominus· ſ quid re
tribuat eis·
bit eam. † Meditatus est in spū

¶ Vectem. Lxx. Fugitiuū. Hic enim
fugiet q̄ fugere nesciebat· nesciēs illū·quo
ibo a spū tuo ꝛc. Vn
de quidam pulcre in
sit ī gigantomachia
Quo fugis engela
de?qua?cunq; accessero ora?sub ioue ſe
per eras.

¶ Leuiathan addi
tamentum eorum in
terpretatur·quoꝝ ni
si hominū. Recte aūt
additamentū eorum
dicitur postq̄ pmā
culpam mala sugge
stione irulit: hāc quo
tidie augere grauib
persuationibus non
desistit. Leuiathan
quippe iste in eo qđ
se homi tradere ipo
pondit tortuosis ad
eum fumibus irreplit.
Et dum falso impos
sibilia promittit vera
et possibilia subtulit.
Nugrendum nobis:
cur qui serpētem dire
rat z tortuosū illi sub
iūgebat : interposuit
vectem: Nili forte q̄
in serpentis tormen
ne flexa mollacies·in
vecte autem est duri
cię rigiditas. Vt ergo hunc z durum sig
naret z mollem: z ve
ctem nominat z serpē
tem. Durus quippe
est per maliciam mol
lis per blandimentū
Vectis dicitur quia
vsq; ad necem perca
tit: Serpens autem
quia insidias mollit
infundit.

¶ Cetum. Hebrai
cę tempnum. Vñ he
brei fabulantur leuia
thā habitare sub ter
ra z in ethere·thenni
nezo in mari.

¶ Vinea meri.
Cui hieremias ꝑpi
nat calicem meracis
simum.

¶ Verum grece pu
rum.

¶ An potius. ꝛc
Vox patris·delibe
ratiue mōre nostro·q̄
magna facturi deli
beramus. Quasi mit
tam filium ad incar
nandū: An pot⁹ t·f·

¶ An potius tenebo
fortitudinem meā·vt
·ſ potius id agat fortitudo mea vt iram differam·z seruem eos p euangę
lij clementiam·qui non sunt saluati autoritate legis.

¶ Israel Dns indeoꝝ queſ⁹ videꝛ doctrīa filioꝝ suoꝝ orbē floruisse

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Nũquid tota die Dus et misericors deus genus humanũ vt fructum boni operis afferat arat vt agricola vomere prędicationis proscindit vere tribulatõis nũc peste nunc captiuita te corrigit et hoc est. Nunquid tota.

¶ Gith et. Gith et ciminum quę in virga excutiuntur: gentes quę cognitionem dei nõ habent intelligũtur quę min⁹ puniẽtur. Triticũ et ordeum vnde panis fit iudei prędicãtes cognitione dei vel mali ꝓlati ecclesię et principes huius sęculi qui puniuntur grauioribus tormentis. Vel gith ꝛc. Simplices et idiote qui fidem acceptas male viuendo corrumpunt. Frumentum ecclesię sacerdotes dat eis scientię habẽtes

C. XXIX.

¶ Uę ariel. Dominus ad hierusalem compatiẽtis affectu quasi si cognouisset et tu.

¶ Ariel leo. Leo ei dei hierusalẽ potẽtissima et fortissima fuit.

¶ Expugnauit. Cum potẽtissima esset repugnãtibus ęgris et claudis quãdo ioab primus domatum ex cęlsa conscendit.

¶ Additus est an. Cũ captiuati dicent a nabugodonosor neq; templum habebant neq; sacrificium et hoc per multos annos et hoc est annus ad annũ additus.

¶ Quasi sperã templi similitudinẽ retinens antiquã: nõ magnificentiam.

Nunquid tota die arabit arans ꝛc. ꝓ semper. ꝓ arator. non sed proscindet. ꝓ cũ traha. ꝓ areulo et rastro. ut serat: proscidet ut sariat humũ ꝓ cõminuendo equauerit. suam: Nonne cum adequauerit ꝓ superficiem. † ꝓ genus leguminis simile cumino in qualitate sed nigri coloris et in pane vel comando spargitur. faciem eius seret † gith et ciminus ꝓ ꝓ cõuenienti loco nõ eadem tellus parit omnia. sparget et ponet triticum † p ordinẽ et ordeum et milium et viciam ꝓ in circuitu enim messiũ solet seminari ꝓ agricolam. ꝓ in finibus suis: Et erudiet illum ꝓ vel dominus. ꝓ discretione vt discrete et tẽpestiue vnũquodq; faciat. deus suus in iudicio docebit illum. † ꝓ cum triture tempus fuerit. Non enim in serris † tritura bitur gith nec rota plaustri super ciminum circuibit. Sed in virga excutietur gith et ciminum in baculo panis cõminuetur. Uerum ꝓ autem. ꝓ serris et plaustro. ꝓ aliud est enim impiũ esse aliud peccatores esse. ꝓ quia saluabitur si penituerit saltẽ in die iudicii. nõ in perpetuum triturãs tritura bit illum neq; verabit eum rota ꝓ panem. plaustri nec vngulis suis commi ꝓ serze summitatibus. nuet eum ꝓ rota plaustri. ꝓ vel hec dissipatio. ꝓ hec dispensatio. et boc a domino deo exercituum exiuit vt mirabile faceret consilium et magnificaret iustitiam. ꝓ scẽm quã plus exigit ab eo qui plus acceperant.

C. XXIX.

ꝓ quasi omnis gloria eius auferet a chaldeis et romanis.

ꝓ templum et altare.

Uę ariel Ariel ciuitas quã expugnauit dauid additus est annus ad annũ solennitates euoluę sunt ꝓ preteritũ pro futuro. ꝓ finite et pierunt. ꝓ exercitu caldeoꝝ. ꝓ diruta. et circuiuallabo ariel et erit tristis ꝓ sub ihesu sacerdote magno. † ꝓ imbrem tamẽ antique retinẽs dignitatis. et merens. Et erit michi quasi ariel ꝓ hec ad romanam obsidionem. el et circumdabo quasi speram in ꝓ quasi circũdabũt te inimici tui vallo et coangustabunt te undiq;. circuitu tuo et faciam cõtra te aggeres et munimenta ponã in obsidionem tuam. Humiliaberis de ꝓ terra eius: que ante de celestibus ꝓ prophetas et patriarchas. † ꝓ significat de illo populo magos futuros vt simon magus. terra loqueris et de humo † audietur eloquium tuum et erit quasi phitonis de terra vox tua et de humo eloquium tuum musitabit. Et ꝓ innumerabilis. erit sicut pulvis tenuis multitudo fromanoꝝ. † ꝓ que semper in motu pertransiit et nõ potest numerari ventilantium te et sicut † fauilla ꝓ transiens multitudo eorũ qui cõtra te ꝓ calamitas illa. ꝓualuerunt. Eritq; repente ꝓ quia subito obsessi sunt ante expectatum. te confestim a domino exercituũ ꝓ in vltione. ꝓ qõ auditum ẽ ante adventum romani et terra mota est. ꝓ etiã elementa vindicabunt actorem. visitabitur in tonitruo et cõmoti one terrę et voce magna turbinis † ꝓ templum significat cõburendum. ꝓ fulguris et tempestatis et † flamę ignis de ꝓ hominibus. † ꝓ qui sibi et suis duis hoc assignauerunt nec deũ cuius natu et virtute hoc egerant gloryficauerunt. † ꝓ quasi mehil et mane cito peribunt. uorantis. † Et erit † sicut somnium † ꝓ pugnabit pro eo adhuc terram ꝓ pro inseiatos visionis nocturnę † multitudo omnium gentiũ quę dimicauerũt cõtra ariel et omnes qui militauerũt et obsederunt et ꝓualuerunt ad uersus eam. Et sicut somniat esuriens et comedit. Cum aũt fuerit exprectus vacua est anima eius. Et sicut somniat sitiens et bibit et postquã fuerit exꝓgefactus lassa adhuc sitit et anima eius vacua ẽ sic erit multitudo omniũ gentium quę dimicauerũt contra montem ꝓ scribe et pharisei. ꝓ anima eius vacua est. ꝓ mulierum vestrum. Syon. Obstupescite et admiramini fluctuate et vacillate inebriamini † ꝓ stupore mouemini malorum vel penitẽtiam vt euadatis. ꝓ sed a dolore. et nõ a vino † mouemini et nõ ebrietate. Quoniã miscuit vobis do ꝓ alienationem mentis. † ꝓ qui vidẽ deo saluatorem velatis oculos ne videretis. minus spiritũ soporis † claudet ꝓ cordis. † ꝓ qui debent prouidere. ꝓ per quos scientiam dei videbatis. ꝓ ꝓ oculos vestros † prophetas et principes ꝓ qui debent defendere. ꝓ lex et prophete vsq; ad iohannem. cipes vestros qui vidẽt visiones ꝓ abscõdet et auferet. ꝓ nõ in oibus. ꝓ prophetarum. opiet. Et erit vobis visio omniũ ꝓ obscura. † ꝓ totius sancte scripture que vnus liber quia vno spiritu scripta. sicut verba libri signati quẽ cũ ꝓ scribis qui se iactabant intelligere. dederint scienti litteras dicet lege

¶ Phitonis. Phitonissa quę erat in endor per nigromãtiam samuelẽ suscitauit ipse dẽmonẽ suscitauit et huiusmõi futura prędixit in populo illo.

¶ Mania insania vnde manichęus mãthos diuinatio.

¶ In tonitruo. ꝛc. Dicti sunt romani irruere cum tonitruo et terra moueri eorum aduentu et cum flamma ignis quia et ciuitatem succenderunt et templum.

¶ Obstupescite ꝛc. Post subuersionem hierusalem et tẽpli i ariel contra scribas et pharisęos prophetia dirigit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

z ad portas hierusalem cū gaudio reuertisunt.

Omnes enim ꝛc. Dum scripturarum nō digerūt cibos nec corpora faciunt vitales: sed immaturos et ferentes egerūt; vt in eis dominus nullum inueniat locum.

Ablactatos ꝛc Alios non: quia portare non possunt. hi enim sunt qui iam solido cibo vti possunt alijs dicit apostolus lac dedi vobis potū non escam.

Quia manda re. Qualis: ꝛ vos nō potestis docere: quia irridentes prophetas per quos predicit vobis mala supuentura vt penitentiam agatis z liberemini. Opponitis: māda remāda: quasi o propheta precipe quod vis: minare quę vis. hęc tñ non curamus quę minaris.

In loquela e- Quali malo vestro hoc dicitis: quia non pronunciabit vobis dominus amodo mala: sed statim inferet. z hoc est. In loquela e-l-z-l-a-l-ꝛc.

Lapidē. Lapi des quē edificantes reprobauerunt. h-f-ī -c-a- vir scilicz illuso res.

ſ deum qui omnia videt. ſiustum.
videntem ignorauerūt iudicium
† ſuper quas comedebant ante ydola.
Omnes enim ſmēſę repletę ſunt
ſomni immundicia. ſin eis.
vomitu ſordiūz ita ut non esset
ſdño. † ſoignū doctrina domini. ſdominus.
ultra locus. † Quē docebit scientiā
† ſquod audierit a domino. ſ qui habet auditū audiendi. a- aut qđ auribus hauserit corde intelligat. ſ verbi caro facti est.
am. et quē intelligere faciet † audi
† ſ apulsos ab uberibus sicut ysaac. propt eius apulsionem abeabaz letus fecit. grāde conuiuium. ſid est.
tum. ablactatos a lacte † apulsos
ſo propheta.
ab uberibus. Quia māda remā-
† ſresponsio prophete. vel ipsi personę repte sentant verba prophete.
da. manda remāda. † Expecta re-
ſmaneas in expectatione.
expecta. expecta ſerpecta. modicū
ibi modicū ibi In loqla enī labii
z lingua altera loquetur ad popu
ſ incredulū. ſ populo. ſ dño. ſ vos benefactores.
lum istum cui dixit: Hęc est re-
† ſlaborare me fecistis i iniquitatibus vestris z alibi laborauit ſustinēs. ſ me-
quies mea reficite † lassum. z hoc
ſ in bonis operibus vestris. ſanima iusti fedes sapientie est.
est meum refrigerium z noluerūt
ſquod irrident.
audire. Et erit eis verbum domi
ſ. ſ.
ni. manda remāda. manda remā-
da. expecta reexpecta. expecta re-
expecta. modicum ibi. modicum
ſin interitum. ſ vt euntes cadant.
† ſboni cadant in faciem. mali retrosum.
ibi. vt vadant z † cadant retrorsū
z conterantur. et illaqueantur. et
ſa babilonios vel romanis. † ſquia illusistis.
capiantur. † Propter hoc audite
† ſpontifices scribe z pharisei.
verbum domini viri † illusores:
ſprincipes.
qui dominamini ſup populū me-
† ſopere non sermone. ſ oblati enī beneficium meum.
um qui est in hierusalē. † Diristis
ſsemel salutem desperauimus. † ſim molātes demonibus sicut alie gētes. ſdiabolo.
enim percussimus † fędus cū mor
† ſvt descēsuri ad inferos leuius puniamur.
† ſ pactis actum.
te. z cum inferno fecimus † pactū
ſergo. ſ captiuitatis.
Flagellum inundans cum transi
ſante mortuos. ſquia. i. frustra spem in deo habuimus. z in lege eius.
erit non veniet super nos. qz po
ſdiabolum.
suimus mendacium spē nostram
ſ diabolo qui est pater mendacii. ſ quia. mortui imminentem captiuitatē. declinauimus.
z mendacio protecti sumus. Id
ſqz desperastis. ſ misericors z miserator.
circo hęc dicit dominꝰ deus. Ec-
ſ vobis nolentibus. † ſquasi sapiens architectus fundamentū posui. ſecclesie
ce ego mittam † in fūdamentis sy-
ſ christum. ſ gentes z iudeos. copulātē. ſa deo.
on lapidem angularem probatū

ſ quo reclimitur mundus. ſecclesie.
preciosum. in fundamēto funda-
ſin illum. ſlex. nō confundetur. ſ si moram fecerit expecta eum.
ſquerere retributionem.
tum. Qui crediderit non festinet.
ſper filium meum. ſmeo. quia pater nō ita dicat quēq; ꝛc. ſiusto examine.
z ponam in pondere iudicium z
† vt reddat vnicuiq; scōm opera sua.
iusticiam † in mensura. z subuer-
ſmultitudo tormentorum. † ſipsum diabolum vel ipsos qui in eo spem habuerunt.
ſ diabolum quē putabāt protectionē suam.
tet grando † spē mendacii et † prote
ſtribulationum.
ctionem. aquę inundabunt et de
ſamicicie. ſ quod percussistis cū diabolo
lebitur fędus vestrum cū morte.
z pactum vestrum cū inferno nō
† ſde quo diristis nō veniet super nos. ſmortis vel captiuitatis sennacherib vel nabugodonosor.
stabit. † Flagellum inundās. Cū
ſvel venerit. ſconculcabit vos.
transierit: eritis ei in conculcatio
ſquia. ſdestruet.
nem quandocūq; ptransierit tol-
ſvel quādo. † ſquasi dubia lux.
let vos. Quoniā mane † diluculo
† ſcontinue. ſtam in prosperis q̄m in aduersis sentientes domini iram.
pertransibit † in die et in nocte. et
† ſfaciet nos intelligere vera esse que dixerūt prophete.
tantūmodo sola veratio † intelle
ſvestro. † ſ nō capiet me. z adultez. ſdominus ad hierusalem quasi ad vxorē.
ctū dabit auditui. † Coangustatū
† ſmetaphora pudici mariti z adultere vxoris.
† ſnemo potest duobus dominis seruire.
est enim † stratū. ita ut alter † deci
ſnō potestis deo seruire z mammone.
† ſquasi abtice ydola vt meis fruatis plenius.
dat. z pallū breue † vtrūq; opire
† ſquia lapidem recipere noluerunt.
nō potest. Sicut enim † in monte
† ſ an stabit sic stetit i monte. ſ quasi nō pugnabit pro vobis sicut fecit contra philistheos z gabaonitas. † ſiratus est pugnante iosue z dicēte stet sol z luna z spacio. vnius diei stetit sol z de alienigenis pereunt multi.
diuisionū † stabit dominꝰ. † sicut
† ſhoc efficiatur nunc vt tunc cōtra impios vt faciat opus suū: nō. quia nō. est opus dei perdere quos creauit.
in valle quę est in gabaon † irasce
ſnōsqz alienū.
tur. vt faciat opus suum. Alienū
ſidem repetit alias verbis.
ē opus eiꝰ. ut operet opus suū.
ſnon. quia.
Peregrinum ē opus eius ab eo.
ſ nolite vos qui dicitis. manda remanda.
ſprophetis.
Et nūc nolite illudere. ne forte cō
ſ funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; constringitur.
ſ super vos ne euadatis. † peccatoꝝ vel captiuitatis que iam non differtur.
stringātur † vincula vestra. cōsum
† ſquasi cito veniet vestra captiuitas vt audiat a domino. vel dies iudicii.
mationem enī z † abbreuiationez
audiui a domino deo exercituum
ſiudeoꝝ vel omniū. † ſideo. ſ viri illuses. ſ o scribe z pharisei.
super uniuersaz terrā. † Auribus
percipite. z audite uocem meam.
ſdiligenter.
attendite z audite eloquiū meū.

Sicut enim. R. Philistheos congregatos supuenies dauid auxilio domini diuisit: vnos a mortuis. z per diuersa loca dispersit. vnde locus ille baalpharasim nomen accepit.

Alienū opus Opus proprium dei est misereri. peccō donare. Nō sum ſs alienum est irasci punire.

Brego. In mū dum veniet. vt faciat opus suum scilicet redimat genus humanum. Sed ab ipso ē alienum opus eius. Non conuenit enim deitati. conspat. flagellari. crucifigi.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

audire vocem meam
vtj habitaretis in ter
ra vestra.
¶ Erant enim i
thamis. Quasi an
ió recessistis a me vt
fugeretis vsqz in thā
nis z anes.
¶ Thamnis ciuitas
in q̄ magi cōtra mo y
sen ligna fecerūt. A
nes in finibus egip
ti sita ē. confidit timo
re turbat nō ausi sūt
in thānis manere. et
fugerūt vsqz ad anes
¶ Onus iumen
torum. Post decē
onera diuersaz genti
um vndecimus onus
reliquaz duaz tribu
um ponit q̄ remanse
runt ducto sedechia
z alijs prīcipibz in ba
bilonem.
¶ Iumentorū.
Ltr. Quadrupedū
in deserto. Omnes q̄
creatore deserto secu
li ertoribz se dederūt
quadrupedes i deser
to seculi sunt: a quo
frustra querunt auxi
lium qui deum dereli
querunt.
¶ In terra. Here
m⁹ per quā iohanna
filius carez z alij du
ces traduxerunt reli
quias in egiptū ꝓtra
preceptū domini. vel
ipsa egiptus in q̄ mul
tas tribulationes ¦ et
angustias sustinuerit.
¶ Nunc ergo.
Dominus ad hiere
miam vel ad ysaiam
scōm hebreos. Un⁹
enim spūs est in pro
phetis z apud deum
omnia tpa sunt con
iuncta.
¶ Dominus ad hie
remiam. O hieremia
ingressus cum eis in
egiptum scribe diligē
ter quę mandaui eis
vt nō fugerēt. s. i egip
tum sed manerent in
terra sua vt sit scriptu
ra hec in testimoniuz
quia bene feci eis. be
ne docui z ipsi spreue
runt.
¶ Et filii. Tropo
logice. Omnis hereti
cus filius appellatur
et nobis enim exierūt
sed non fuerūt et no
bis qui interioribus
auribus nolunt audi
re legem dei. Nolite
nobis videre quę re-

sthieremiā prophetā. prophete enī os domini
sunt. vnde os do. lo. est. ſquia qȝ interrogā
tes audierant neglexerunt.
et os meum nō interrogastis spe
† in fortitudine tua domine habem⁹ fiduciā
rantes aurilium † in fortitudine
sphārao nomē dignitatis regie sicut augustus
cesar.
pharaonis. habentes fiduciā in
sprotectione.
vmbra egipti. et erit vobis forti
ſ qui z inephrel sicut alius nechao ꝓpte.
tudo pharaonis i confusionē et fi
ducia umbrę egipti in ignominiā
ſ ironia. ſ empharaonis cū irrisione legendūm
Erant enim in thamnis principes
tui. z nuncii tui vsqz ad anes per
uenerunt. Omnes cōfusi sunt su
per populo qui eis prodesse non
ſ qz.
poterat. Non fuerunt in auriliū
z in aliquam vtilitatē. Sed i con
† ſ duc tribuo. ſ homo cū in honore esset non
intellexit con. e. i. nisi.
fusionem z opprobriū. Onus † iu
ſ quia in australi parte habitabant.
mentorum austri. In terra tri
† ſ metaphorice. ſ hierusalē vel popul⁹. ſ io
hanna z alij principes.
bulationis et angustię. † leęna
† ſ venenatis venenati. † ſ generatio vipaz.
et leo ex † eis † vipera et regulus
ſ cito trāsiens sicut patres eoz. † ſ secum in
egiptum.
volans. † portantes super hume
ſ equoz asinoz ſ auz z arg. &c.
ros iumentorū diuitias suas. su
per gybbum camelorum thesau
ros suos ad populū qui eis ꝓdes
ſ aduenīente nabugodonosor.
se non poterit. Egyptus enim fru
† ſ quia in egiptus vanū auxiliū.
stra z vane auxiliabitur. † Iō cla
† ſm egipto nō cōstantia belli.
mavi super hoc. † Superbia tantū
ſ ergo. ſ in terra tua. ſ egiptū.
est: quiesce. Nunc ergo ingressus
ſ vt imperpetuū maneat.
scribe super burum: in libro dili
† ſ scriptū illud. † ſ cū venerit nabugodono
sor cū res cōpleta fuerit.
gēter erara illud. z † erit i † die no
ſ prophetalis veritatis.
uissimo in testimoniū vsqz in sem
† ſ dicēs nō manebimus hic sed in egiptū fu
giemus
piternū. † Populus enī ad iracū
ſ qui semper rebellis z incredulus.
† scierūt enim hieremie ora pro nobis domi
nū vt dicat nobis quid agere debeamus z ad
vare noluerunt. ſ me.
diam prouocans est. z filii † men
† ſ si promittūt se bene facturos cito deficiūt.
daces. filii nolentes † audire legē
† ſ futura. ſ hieremie. z baruch. z olde. ſ ipi
rita prophetico. propria industria. ſ nolite
annūciare nobis verbum dominī nō enī audie
mus.
dei. Qui dicūt † videntibus noli
te videre. z aspiciētibus nolite as
ſ vt maneamus hic.
picere nobis ea quę recta sunt. Lo

ſ vt eamus in egiptū. † ſ tinite nos errare.
quimini nobis placentia. † videte
† ſ quā docetis. ſ auferte a me veritatem hāc
nobis errores. auferte a me † viā
ſ tādem.
declinate a me semitam. cesset a
ſ presentia. ſ monita eius. ſ propteres hec di
cit dominus. † ſ quia reprobastis illum
facie nr̄a sanctus israel. † Propt
† ſ nolētibus se ingerit. vt quē negligentibus com
monētem sentiatis puniētem vt habitaretis in
terra vestra.
tera hęc † dicit sanct⁹ israel. Pro
† ſ habentes fiduciā in egiptioz calumnia atq;
mendacio. ſ hoc.
eo q̄ exprobrastis verbū et spe
ſ deceptionē. ſ supbiam egipti.
rastis in caliniam. z in tumultū
ſ spe. ſ tumultu.
z innixi estis super eo. propterea
ſ trangressio precepti.
erit vobis iniquitas hęc sicut in
ſ muri ſ vt ipsi cadatis subito.
terruptio cades. et requisita i mu
ro excelso. Cuī subito dū nō spe
ſ muri.
ratur veniet cōtritio eius. et com
ſ alia similitudo.
minuetur sicut conteritur lagena
† ſ sic nec de vobis aliquid vile remanebit p
sequēte nabugodonosor.
figuli contritione † perualida. z nō
inuenietur de fragmētis eius te
sta in qua portetur igniculus de
incēdio. aut hauriatur parū aquę
† ſ qui per me z hieremiam vobis loquitur.
de fouea. Quia hęc dicit † domi
nus deus sanctus israel. Si re
ſ quasi penitentiam agite anteq̄ veniat capti
uitas. ſ in terra vestra.
uertamini et quiescatis: salui eri
ſ quietis. ſ ista in me z nō
in egipto.
tis. In silentio et in spe erit fortı
ſ obedire michi.
tudo vestra. z noluistis z ditistis
ſ manebimus hic. ſ egiptioz.
Nequaquā: sed ad equos fugie
† ſ cōcito gradu pergemus. ad eos.
mus. Ideo fugietis. Et † super ve
† ſ chaldei quos effugere non poteritis.
loces ascēdemus. Ideo † velocio
res erunt qui persequūtur vos.
ſ egipti in quibus confidit⁹.
Mille homines a facie terroris
ſ chaldei.
unius. et a facie terroris. v. fugie
ſ pauci in signum tāte captiuitatis.
† ſ fixus in signum naufragii.
tis: donec reliquamini quasi † ma
lus nauis in uertice montis. z q̄si
ſ portēte dei demōstrande z cunis sermo cōpleta
tur. meus an alioz.
signum super collem. Propterea
ſ quasi hec venient nisi penitētiā egeritis. pro
pterea. ex. do. ſ penitētiam vestram
expectat dn̄s ut misereatur vestri
ſ in misericordia. superaltat misericor
dia in iudicio. ſ vel i cruce vt omnibus peat.
et ideo exaltabitur parcēs uobis
ſ filius. pater enim nō iu. quēq̄ ſz. o. iu.
dicat.
qz deus iudicii dominus. Beati

cta sunt. nec mīari ge
henne flammas. sed
promittite nobis reg
na celorum. Ad po
pulum quoq; ecclesię
negligentē austerita
tem magistroz fugie
tē z adulationē que
rentē hęc referuntur.
¶ Pro eo q̄ ex
pro. Herena quo
q̄ z omne dogma cō
trariuz veritati con fi
dunt in calumnia et
mendacio. propterea
impietatis eoruz rui
tas destruetur. quam
s. edificauit caym cui
veniet repentina per
dino cū capta fuerit
ab ecclesiasticis viris
z ideo destructa z cō
minuta vt nichil re
maneat in ea qō pos
sit ignem emortuū re
accēdere z saltem sce
nosam et paruulam
aquā sitientibz ꝓbere.
¶ Sicut inter
ruptō. Quasi: quo
modo interruptō mu
ri altissimi qui lon
gam traxit ruinā dif
ficile instaurari: z pri
stinum decorem † reci
pere potest: sic veniet
vobis repentina con
tritio.
¶ Quia hęc di
cit dominus. Ana
goge. Omnes ad pe
nitentiam precipue et
maxie hereticos hor
tatur. quia si reuersi
a vicijs ingemuerit. z
pnitentiam egerint:
salui erunt. illi ecōtra
rio pfidentes in falsis
magistris z in icertis
seculi equos egiptios
desiderant. et eoz ve
locitate letātur. quos
multiplicare dominus
prohibuit. Ideo ec
clesiastici viri perse
quentur eos. z vnius
bellatoris vocem vel
v. quod ad mentez
et ad quīq; sensus re
ferre debemus) mille
homines et incōposi
ta turba fugientiū su
stinere non poterunt

¶ Signatus est ꝛc. Hec ipleta sunt quando ꝛ dignitatez ꝛ sacerdotum amisse runt ꝛ ciuitas destructa est ꝛ templū a principibus romanis.

¶ Eo ꝙ appropinquat ꝛc. Dominus in euāgelio matthei abutitur hoc testimonio. pplus iste labijs me honorat: cor autē eoꝝ l. ē a me. frustra aūt colunt me docentes. doctrinas et pcepta hominū. In q̄ notandū euāgelistas ꝛ apostolos non verbum de verbo exprīsse. nec. lxx. interptes secutos esse quoꝝ iam editio legebatur: sed quasi hebraeos et legis structos sine damno sensuum verbis pro pprijs vsos.

¶ Labijs suis. lxx. Labijs suis me honorat: cor aūt eius lōge est a me. frustra aūt colunt me docentes pcepta hominū atq; doctrinas.

¶ Deribit enim De loco hoc aplus testimonium ponit. p dam sapientiam sapientium ꝛ intellectum prudentium reprobabo. alijs verbis eum dē sensum. Vere grā de miraculū fecit dominus deus in popolo. vt eodem tempore ciuitas arderet. et templuz corrueret. et omnis scientia magistroz depiret.

¶ A domino absco. Quasi nō videat deus. Hoc error adam ꝛ eua abscōderunt se. Laim quoq; dicit. a facie tua abscondar.

¶ Peruersa est. ꝛc. Vt creato: ignoret creaturam. vnde apostolus. O homo tu quis es qui respondeas deo. nūquid dicit figmentum factori suo. quare me sic fecisti.

¶ In modico et in. Modicum ꝛ breue: eo quo hoc prędictum est vsq; ad ascensionem domini. omnia enī tempora eternitati compata breuia sunt ꝛ momentanea.

¶ Libanus in c. Libanus mons in phenicia. carmel in confinio palestine ꝛ phenicis est. Et dr alius in terra promissionis eiusdem nominis. Libanus candidatio. carmel scientia circūcisionis. in quo fuit nabal homo stultus maritus abigail quo mortuo nuptit dauid. Illo enim viuente virum dauid accipere non poterat: ne vocaretur adultera si esset cū altero viro.

¶ Et declinauerut fru. Dęmones conati sunt declinare iustum a iustitia sed frustra. Melius est cū legere iustum q̄ a iusto. Vel scribę ꝛ pharisei declinauerunt. s. a iusto dicentes: Nō habemus regem nisi.

¶ Redemit abraham. De igne chaldeoꝝ Legitur enim chaldeos aram ꝛ abraham in ignem proiecisse. eo q̄ nollent eum colere aram autem ibi erpit rauit abraham illeꝰ exiuit. Vnde ego domin? qui eduxi te de ur chaldeoꝝ. Ignis eni lingua eoꝝ ur dicitur.

C. XXX.

¶ Ve filii. Post prophetiā cōtra aliā ꝛ cetera vsq; ad hunc locum vaticinatur q̄ post. c. l. annos q̄ fuerūt inter ysaiā ꝛ hieremiam probant esse cōpleta.

¶ De his dicit qui spreto consilio dei et hieremie post mortem godolię quē reliquis prefecerat nabugodonosor fugierunt i egiptū. ꝛ hoc é vq; finem. C. XXX.

¶ Tropolo. Ve filii. d. Omnes. s. q̄ dei religione contemptā ineunt consiliū non p dominum. ꝛ addunt peccata peccatis: vt supāi blādicijs peccatoꝝ recipiant eius prauitatē dogmatuz ꝛ descendant in terebras egipti quęrētes pharaonis auxilium qui regnat in egipto cuius fortitudo dicit in opprobrium sempiternum. Sant enī in thamnis. i. mandato humili ꝛ decreto. principes eius qui frustra laborabant super populo. Sanctos magistros. ꝛ adiunat dilapsoꝝ salus. perditio se

te virum dauid accipere non poterat: ne vocaretur adultera si esset cū altero viro.

¶ Et declinauerut fru. Dęmones conati sunt declinare iustum a iustitia sed frustra. Melius est cū legere iustum q̄ a iusto. Vel scribę ꝛ pharisei declinauerunt. s. a iusto dicentes: Nō habemus regem nisi.

¶ Redemit abraham. De igne chaldeoꝝ Legitur enim chaldeos aram ꝛ abraham in ignem proiecisse. eo q̄ nollent eum colere aram autem ibi erpit rauit abraham illeꝰ exiuit. Vnde ego domin? qui eduxi te de ur chaldeoꝝ. Ignis eni lingua eoꝝ ur dicitur.

C. XXX.

¶ Ve filii. d. Post prophetiā cōtra aliā ꝛ cetera vsq; ad hunc locum vaticinatur q̄ post. c. l. annos q̄ fuerūt inter ysaiā ꝛ hieremiam probant esse cōpleta.

¶ De his dicit qui spreto consilio dei et hieremie post mortem godolię quē reliquis prefecerat nabugodonosor fugierunt i egiptū. ꝛ hoc é vq; finem. C. XXX.

¶ Tropolo. Ve filii. d. Omnes. s. q̄ dei religione contemptā ineunt consiliū non p dominum. ꝛ addunt peccata peccatis: vt supāi blādicijs peccatoꝝ recipiant eius prauitatē dogmatuz ꝛ descendant in terebras egipti quęrētes pharaonis auxilium qui regnat in egipto cuius fortitudo dicit in opprobrium sempiternum. Sant enī in thamnis. i. mandato humili ꝛ decreto. principes eius qui frustra laborabant super populo. Sanctos magistros. ꝛ adiunat dilapsoꝝ salus. perditio se

ductorum pdit iniquos.

¶ Qui ambulatis. Vt dicit hieronimus. Hieremias cū eis iuit. et super portam ciuitatis thamnis lapides pportauit. ꝛ dixit: Hec dicit dominus: Ecce ego adducam nabugodonosor seruum meum ꝛ ponet sedē suam super hos lapides ꝛ prehendet vos pariter cū omnibus egiptijs in quibus cōfidis estis ꝛ gibinę fame. captiuitate dura. gladio. ꝛ oq; notatis

¶ Can·e·u·Post pnam maloꝝ: agit de gloria sanctoꝝ.

¶ Sicut filij israel transito mari rubro cū vidissent pharaonē ⁊ egiptios submersos·cū lętitia dicerūt cantem⁹ d·g·e·m·ꝛc Sic in die iudicij trāsito mūdo ⁊ damnato diabolo et membris suis sancti cū lętitia exultabunt in dei laudibus·eodem modo in euersione gentiū.

¶ Sicut qui per. ꝛc. Pręceptum est filijs israel vt decimas bonoꝝ suoꝝ templo domini offerrēt datorem bonoꝝ glorificātes·sic sancti in iudicio offerent manipulos suos exultantes·et deum laudātes:et gētes euersę similiꝛ.

¶ Sulphuris. In inferno fetoꝝ intolerabilis et inextinguibilis ignis.

C. XXXI.

¶ Ve qui desin egip. Egit ō gloria bonoꝝ et de pęna reproboꝝ: nunc reuertitur ad reliquias quę remanserunt in terra iuda ducto, sedechia ⁊ alijs in babylonem Sz prius monuit ne irent in egiptum: mō quia ierunt minatur malum.

¶ Non sunt confisi. Nō exquisierūt corde:sed verbis·dixerunt enim ad hieremiam ora pro nobis dominuꝫ quid agere debeam⁹·⁊ noluerūt obedire·Cui sile dñi non inuocauerūt·qō de malis sacerdotibꝰ dictum est.

¶ Ipse aūt sa.·ꝛc Maledictus hō qui pfidit in ho·⁊·p·c·ꝛc ⁊ alibi·Vana salus·bo· Possumus hoc intelligere super eos qui in persecutionis tempore non pfidūt in domiō:sed in sęculi auxilio · nescientes abrahā in egipto pclitatum·et in luto et latere seruisse ibi deo populū quę spūaliter dicitur fornax ferrea vnde in apocalipsi locus vbi crucifixus est dominus spūaliꝛ vocatur sodoma ⁊ egiptus.

¶ Quia hęc dicit dñs·a·m·ꝛc· Hoc de illis qui cū sedechia ī captiuitatē ducti pⁿ xx· annos dño miserāte reuersi sunt celsis in egipto israelitas ⁊ egiptijs ī quoꝝ auxilio pfidebant.

Laticū erit uobis sicut noctis festi
tatis·⁊ lętitia cordis si
† iudei in templum·sancti in celum·
cut q̄ pergit cū tybia † ut intret in
montē domini ad fortem israel·⁊
§ venit hora vt omnes qui in·mo·sunt a·vo·
ci·d·⁊ procedent ꝛc. § pater.
§ redit ad penam maloꝝ. § in iudicio.
† § ultionem maloꝝ.
auditam faciet dominus † gloria
§ filij qui ⁊ verbū· § ite male·in ig·e· § filij.
vocis suę·⁊ terrorem brachii sui
§ ite maledicti in ig·e·
ostendet in cōminationem furo
§ ignis succēsus est in fu·in ar·m·vsq; ad ne·
ris et flāma ignis deuorantis al
§ in circuitu eius tempestas va· ⁊ § lapi
datione tribulationis.
lidet in turbine et in † lapide gran
§ sententia terribili.
dinis·A voce enim dñi pauebit
§ diabolus et membra.
§ vltionis. ⁊ § hoc contra origenem.
assur virga percussus· † et erit trā
§ persecutionis terre. † § nō transitorius
† § vt nō transeat.
situs virgę † fundatus quā † requi
§ diabolum.
escere faciet dominus super eum
§ lętitia sanctoꝝ. § lętabit iustus cū viderit
vindictam.
In cythāris ⁊ tympanis·⁊ in bel
† § reproboꝝ. § demones.
lis pręcipuis expugnauit † eos.
§ ite male·in ig·e·qui·p·e·di· ⁊ § ab initio·
§ vallis gehēne.
Prępārata ē ei † abheri tophetb
§ omnipotēti· § impius.
a rege prępārata·profunda et di
§ impii. § ira. § metaphora·tiaru enī ⁊ vo
latate domini succēdetur.
gna mlta·flatus domini sicut toꝛ
§ qō flāmas excitat·vel excunt.§ gehē
nam.. § sperātes in ydolatria qui cultuꝫ dei
habere se iactat.
rens sulphuris succēdens eam.

C. XXXI.

§ timore chaldeoꝝ
precepta domini cōtemnentes.

Ve qui descendūt in egiptum ad auxilium i equis sperātes·et hītes
§ querēdum.
§ nō in domino·fallax·e·a·sa·
§ vel super. § egiptioꝝ·equū ⁊ ascē·pro
in·ma·
fiduciam i quadrigis quia multę
sunt·⁊ super equitibus:quia prę
† § qui manēbus in terra sua per hieremiam
promittebat auxilium.
ualidi nimis·⁊ † non sunt cōfisi su
per sanctum israel·⁊ dominū non
§ ospotens.
exquisierunt. Ipse autez sapiens
† § Nabugodonosoꝛ·vel absolute malū·i·rē·nō
personam. † § que locutus est p hieremiam et
pfatam.
adduxit † malum·et † verba sua nō
§ faciēdo irrita. † § tribum iuda.
abstulit·Et consurget contra † do
§ incredulos.
mum pessimoꝝ·et contra auxiliū
§ egiptioꝝ. § egiptius
opantium iniquitatem .Egiptus
§ frugiles. § inuincibilis. § in quibus cōfisi
homo et nō deus :⁊ equi coꝝ ca
§ cito deficiens.
ro et non spūs.Et dominus incli
§ lapidabit habemas.
nabit manū suam·et corruet auxi
§ egiptius. § iudeus.
liator·et cadet cui pręstatur auxi
§ a nabugodonosoꝛ.
lium simulq; omnes p̄summ̄tur
Quia hęc dicit dominus ad me·
§ de tribu iuda.
quomō si rugiat leo·⁊ catulus leo
nis sup prędam suam cum occur
rerit ei multitudo pastoꝝ a voce
§ cōfisus viribus.
eoꝝ nō formidabit·⁊ a multitu
§ miserando.
dine eoꝝ non pauebit·sic descen
§ tanquā defensoꝛ
det dominus exercituū vt pręliet
§ non cōtra·
super montem syon·⁊ super collē
§ Sicut gallina cōgregat pullos suos. § si
cut aquila prouocat pullos suos ad volandum
§ super pullos.
eius. Sicut aues volantes sic ꝓ
§ vt princeps strenuus ⁊ prouidus.
teget dominus exercituū hierusa
lem protegens ⁊ liberans transi
⁊ § penitētes:pugnāte domiō pro vobis·
ens et saluans. ⁊ Conuertimini si
§ qui in profundo cōsilio peccato recessistis a domino·
cut in profundū recesseratis filii
§ Conuertimini·si enī conuersi fueritis
in die illa ꝛc· ⁊ § Monēte ezechia cū liberasset
cum dominus de manu assirioꝝ. § vel secundū
quosdaz post reditum a babylonia captiuitate
vsq; aduentū domini nūquā filii israel ydola colueruut.
israel. In die enī illa abiiciet vir
§ pro quibus capta est ciuitas vestra.
ydola argēti sui·et ydola auri sui
§ sub patre ezebie· † § assirius cuius metu
fugitiꝫ·
que fecerūt vobis manus vestrę
in peccatum.Et cadet † assur i gla
§ sz dei nocte qui vna·c·lxxxv·m·ex cius percussit·
dio non viri·⁊ gladius nō homi
§ Sennacherib cū paucis.
nis vorabit eum·et fugiet nō a fa
† § re engales nabugodonosoꝛ ⁊ postea medis
⁊ persis·
cie gladii·et iuuenes † eius vecti
§ exercitus·
gales erūt·et fortitudo eius a ter
§ angeli· § deficiet· § berem vt aiunt qui reuer
si sunt cum eo·
roꝛe transibit·et pauebunt fugiē
§ supradicta scz promissi·
tes principes eius.Dixit dñs cu
§ re aduersarios consumat sicut flāma sti
pulam vel ligna· § dilectionis in presenti eccle
sia que speculatur in futura· § plenitudo ar
dois ⁊ caritatis in celesti patria vbi pacis ve
re visio plena·
ius ignis in syon·⁊ caminus in
hierusalem.

¶ Sic proteget do·exer·ie· Ita fecit dominus ptra samaritanos qui impedire conati sunt ędificationem templi·et in tempore machabęoꝝ in paucis multos fudit.

¶ Cōuertimini sicut. In prophetia nec temporis nec hystorię ordinem seruat locutus ē de illis qui sub ihesu sacerdote magno reuersi sunt ō captiuitate·mō reuertit ad tempa ezechię Admonet autez propheta tribum iuda et beniamin vt anteqꝫ sennacherib reuertęs de egipto cum assirijs veniret in hierusalez sicut in profundo maloꝝ recesserant: sic toto affectu mētis redirent.

¶ Ignis syon. Syon ecclesia ī qua ignis et caminus qui deuoret peccatores·ligna ignꝫ stipulā qꝫ plumat.

¶ Plorans ne.p. Judei referunt hoc ad tempus illud quando sub zorobabel.z hiesu magno sacerdote post.lxx.annos redierũt de captiuitate in hierusalẽ z bona ficuerũt quę pius habuerãt. Nos aũt omes promissiones quę et cedũt mediocritatẽ illius tẽporis ad xpi referimus aduẽtum.in quo captiuus quõdã populus passione domini liberatus habitat in syon z in hierusalem.in specula scilicet z visione pacis.i. ecclesia.

¶ Post tergum ꝛc. Prima cõdẽone quasi in facie adã audiuit a dño. Cresce et mul.z re.ẽ. Post peccatũ quasi post tergũ posit⁹ maledicta terra in opere tuo. Huius casu nos omes retro cedimus.z modo audimus a domino ꝓuertimini ad me.et c.p.a.u.z alibi. Conuertimini ad me in toto c.v.ꝛc.vt bis moꝛtis anteriora petam⁹ et hoc est. Aures tuę audient verbuꝫ.mo. post tergum.

¶ Neq; ad d. In veraq; pte quicquid supra modum est.in vicio est.

¶ Neq; ad d.ꝛc. declinandũ est: sed via publica gradiendum .i. regia quę nõ fallit.

¶ Et cõta.la. Ydola.s. quę ad similitudinẽ veritatis artifex lingua ꝓposuerit in splendore eloquẽtię quod significat argẽtum.z in ratione sapientię qđ sigficat aurꝫ ꝓminues z disperges z immũda indicabis.

¶ Et dabitur luꝫ. In regũ volumine scriptũ est:qz interfectis ab helya pseudo ꝙphetis data sit pluuia terrę ut sit z panis helysei. Et postea salnatoris vberrimus fuerit atq; pinguissimus z tantã plenitudinẽ habeat vt multa hominũ milia saturari sint. In ꝓsenti quoq; loco nõ datur pluuia semini spirituali z panis terrę vberrimus atq; pinguissimus:nisi ydola deargentata z deaurata fuerint cõminuta z reputata i sterquilinũ.nisi cũ vicia abiecerit virtutes nõ subeũt.

¶ Pascentur. Quidã hęc ypbolicos cyri tẽpibus qui captiuitatẽ populi relaxauit.in iudea cõpleta ꝓtendunt.

¶ Cõmixtum m. Ysaac ordeum sensit:qz apud allophylos erat.z centenariam ordei frugẽ recepit. Et osee choro z dimidio ordei adulterã conqrit. Saluator quoq;.v.milia viroꝝ.v.sensus corpis z legem moysi sẽquẽtium ordeaceis panibꝫ saturauit.qui in alio loco frãgens septẽ panes z in fruſtra cõminuens quattuoꝛ milia triticeis panibꝫ replenit qui eũgelicã numeꝝ sequebat. Hmõi ppli ꝓtem comedũt palea z in quibusdam sẽquẽtes litteram z per paleas z ordeũ paulatim proficiũt et transeunt ad frumentum.

Et erunt. In die iudicij super mõtes et colles erunt riui.c.a. qz bona opa sanctoꝝ clarebãt quę obseruãtes mãdata implentes runt.z doctrina euangelij appropinquãte die iudicij ꝯdicatõne helyę et enoch pene omnes gẽtes abundabit.

¶ Et erũt sup.o. Iudei multos interfectos et ruẽtes turres ad romanũ referunt impiũ vnde vt qui terꝫ nũc teneat donec de medio fiat.qz eo tpe tanta brũdo fuerit populo israel.vt non solũ valles et cãpestria sed montes et colles aquis fluentibus irrigentur. Nos montes et colles intelligim⁹ qui virtutibꝫ eleuanẽ qui eluriunt z sitiunt iusticiã quos dñs ꝓuocat ad bibendũ.qđ cũctꝫ biberit de aquis eius non sitiet in eternum. Vnde bñdicte dño de fon.israel.

¶ Interfectionis multorum. Multi eni sunt vocati pau.ve.el. Turres potestates dęmonꝫ vel superbi de quibꝰ dicit.vidi impi.supereal.z e.s.c.ly. Has turres ędificare cupiebant qui mouerũt pedes suos ab oriente quoꝝ linguę in babylone ꝑfluę z sup quos cecidit turris i syloa.

¶ Et erit lux. Ex premiũ laboris ꝓpter.qz creatura liberabit a seruitute corruptionis. Nõ mirũ si luna solis fulgores reciat:qz iusti fulgebũt sicut sol.

¶ Ecce no.do. Filius in nomine patris vnũ enim nomen est patris z fi.z.s.s.vt:baptizãtes eos in noĩe p.z fi.z s.s.nõ in nomibꝫ sed in nomine quod est deus.

¶ Spiritus eius ꝛc. Sicut torrẽs inundãs eũ puenerit vsq; ad collum aiantem suffocat:sic spũs ire dei in iudicio impios suffocabit.

¶ Finem omniũ venisse significat:sicut torrens suffocat eũ ad cuius collum puenit.sic dei iudicium neminẽ trãsibit impunitum.

¶ Quod erat in ma.ꝛc. Vt ꝑ volũtate diaboli arcãsereẽt hęc pđ et dñs in die iudicij vel in ꝓdicatõne aplo z.cum gẽtes ad fidẽ venerunt z ydola relinquent.

† expecta dominũ.z.vi.a.ẽ. † recta spe-
omnes qui † expectant eum popu
† ecclesie que est modo in speculatione. † ꝯ celesti vbi est vera visio pacis.
lus eni syon habitabit in † hierlm.
† ante. † cõuersus. † absterget deus .o.
.l.a.o.s. † letus ruus vertetur
in gaudium. † in hierusalẽ.
Plorans nequaquã plorabis.
† quotidie. † in die iudicii omino.
miserans miserebitur tui. Ad vo
† plenã miseratione. † ꝯ osãnis. † hierusalẽ. † ꝯ digna audiri.
cẽ † clamoris † tui. statim vt audi
† ecce adsum. † magis re ꝙ voce. † tu
dei dicunt qr egressuri de captiuitate inoptam tibi z potus passi sunt.
erit respondebit tibi.z † dabit tibi
† ꝓctrinã euangelii que duobus mandatis coartat omnia mãdata.u.t. † scriptura vbi obscura panis est:vbi aperta aqua.
domin⁹ † panem artum. et aquã
† recedere.
breuem:z non faciet auolare a te
† magister vester vnus est christus. † ꝯdis.
vltra doctorem tuum:z erũt ocu
† modo in speculam in re.
li tui videntes ꝓceptorem tuũ
† interiores. † exaudient.
z aures tuę audient verbum mo
† † christus ad credẽtes loquitur. † ego sum via.ve.et vi. † me imitamini:vnde vende omnia z se.me.z qui mihi ministrat.me sequat. † christi.
nẽtis post tergum. † Hęc via.am
† de virtute in vir. † noli esse nimiũ iustus.
bulate in ea: neq; ad derteram
† in malam declines. † conuersus ad fidem reputabis omnia ydola cõtaminata sculptilia z cõflatilia.
neq; ad synistram.z contamina
bis laminas sculptilium argenti
† ornamentum.
tui.z vestimẽtũ ꝓflatilis auri tui
et disperges ea sicut immũdiciaꝫ
† ysaias vel hieremias. † ꝯ populo credenti de gentibus.
mestruate. † egredere et dices ei
† † gratia spũs sancti. † predicationi.
Et dabit † pluuia semini tuo vbi
† in quacũq; gente.
cunq; seminaueris in terra.z pa
† ego sum panis vivus. † in cordibus ſtoꝝ
nis frugum terrę erit vberrimus
† gratia z pinguedine spiritus sancti. † pane verbi dei. † ecclesia.
et pinguis. Pascentur in possessi
† ecum ydola cõfregeris. † mitis corde qui sequitur agnum quocunq; ierit.z semper ad derteram est.
one tua in † die illa agnus spacio

† apostoli duces gregis. † apostoli vel apostoli vi. † filii.s.iudeoꝝ qui per asinã vel gentilium qui per asine pulli significantur. † sub tecti.
se.z tauri tui.z † pulli asinoꝝ qui
† vt fructificent. † ecclesiam vel vnusquisq; corpus suum. † hystoriã cum spirituali sensu.
† stigma est ordeum cum palea.
operantur terrã cõmixtum † mig
† scripture. † a spũ sancto examinatum.
ma comedent sicut in † area † venti
† de die iudicii.
latum est. Et erunt super omnes
† sanctos virtutibus eminentes vel plus vel minus vel expositores diuinoꝝ eloquioꝝ.
montem excelsum z super omnes
† doctrina euangelii.
collem eleuatum riui currentium
† iudicii.
aquarũ in die interfectionis mul
† † demones monimentũ malorꝫ z principes huius seculi.
torum cum ceciderint † turres.
† post iudicium z celũ erit no.vt ẽ.no omnia enim propter hominẽ facta in eius lapsu pene rata sunt.z sol z luna suo lumine minorata.
Et erit lux lunę † sicut lux solis.
† finitum pro infinito.
et lux solis erit septempliciter si
† scilicet quãdo creatus est mundus.
cut lux septem dierum.in die qua
† sanãdo. † ꝯmortalitatẽ peccati z omnes miserias. † absolute.vt omnes deo seruientes significet. † sanctoꝝ. † fugiet dolor z gemitus.
alligauerit domin⁹ † vulnus † po
† bonis promittit premia cõtemptoribus minatur supplicia.
puli sui.z percussuram plagę eius
† sanauerit. † Ecce nomen domini
† ad damnãdum malos z remunerandũ bonos † post multa tẽpora. † in vindicta more nostro.
venit de longinquo:ardens fu
† reprobis.
ror eius et grauis ad portãdum
† verba. † filii. † cedo.esurui z nõ dedistis michi manducare.
Labia eius repleta sunt indigna
† ite maledicti in ignẽ.
tione.et lingua eius quasi ignis
† diabolum z membra eius.
deuorãs.spiritus eius velut tor
rens inundans usq; ad medium
colli.ad perdendas gentes in ni
† diabolum qui subiectos trahit ẽ ruinam. † dominationem diaboli.
hilum.et frenum errorꝭ quod
erat in marillis populorum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Domine miserere nostri: nonne et ipse prædaberis: et qui spernis: nonne et ipse sperneris: Cum consummaueris depræ datonem deprædaberis: cū fatigatus desieris contēpnere prēp neris: Dñe miserere nostri: te ei expectauimus. Esto brachiū nostrum in mane: et salus nostra in tempe tribulationis. A voce angeli fugerunt populi: ab exaltati one tua dispersę sunt gētes. Et cō gregabūtur spolia vestra sicut colligit bruchus: velut cum fossę plenę fuerunt de eo. Magnificatus est dominus quoniā habitauit i excelso. Impleuit syon iudicio et iusticia: et erit fides in tempo ribus suis. Diuitię salutis sapientia et scientia: timor domini ipse thesaurus eius. Ecce viden tes clamabunt foris: angeli pacis amare flebunt. Dissipatę sūt vię cessauit transiens p semitam Irritum factum est pactum: proiecit ciuitates: non reputauit homines: lurit et clanguit terra: confusus est libanus et obsurduit: Et factus est saron sicut desertus: et concussa est basan et carmelus. Nūc consurgam dicit dominus. nunc exaltabor nunc sublevabor

¶ Angeli. Micha elis scz qui princeps iudeorū: vel gabrielis qui fortitudo dei et dux pugnatorum.

¶ Brucus. Est locusta bruchus nascitur et quousq; alas habeat sic vocatur. Cū autem alę crescere cęperint: arbelebus dicit cū plene volare cęperit: et locusta vocat Nocet enim bruchus plusquā arbeleb: vel locusta: q; alis caret nec moueri potest: et sic vbi insederint nihil reliqui facit. Ideo fiunt fossę et obruūtur locustęque a vento rapiantur in mare: et ad terram reiectę ex omnibus quę viuę conceperāt mortuę etiam bruchos generent.

¶ Tuis: o ezechia vel suis scōm alios scz liberati populi.

¶ Eius. Scz salutis sine timore enī nec sapientia nec scientia ędificat. Vnde habebis mīta bona si timueris d: et initium sapientię timor domini.

¶ Pactum. Ds pepigit dominus cū abraham multiplicabo semen t: et alibi habitabis i loco isto amō et vsq; in sempiternū.

¶ Libanus. Templum: vnde. Aperi libane portas tuas: et in ezechiele. Deuorabit ignis cedros tuas: aqla magnarum alarū venit ad libanum: et tulit medullā cedri.

¶ Basan. Regio og: quam dedit moyses transiordanē duabus tribubus et dimidię: hęc quoq; vberrima. Carmelus mōs terre promissionis fertilissimus. Per hęc ergo debem? intelligere iudeos omnem fertilitatem amisisse.

Quis poterit Dei magnalia narrat: et deum ignē vocat scōm illud. Deus noster ignis consumēs est: et ysaie: ignes veni mittere in t: et qd volo nisi vt ardeat.

¶ Sanguinem. Exc. Iudicia sanguinis. Omnis iniquitas et oppressio et iusticia iudicium sanguinis ē et sine gladio voluntate interficit.

¶ Terram. Viuentium. Beati mites qui possidebunt terrā. vel in cęlo possint terrena despicere.

¶ Ecce i iusticia ꝛc. Finita prophetia de his qui in egiptu descenderãt: incipit ꝺ aduentu xpi. et aplos eius.

¶ Et erit. Quasi sic erit turus in tribulationibus sicut qui ventũ et turbinem fugiens tuto se abscondit loco. et qui fontes purissimos inuenit in deserto et qui solis ardorem sub prominẽti denitat saxo.

¶ Mulieres. Matronas alloquitur captiuãdas a romanis. vt pniteant. vel p mulieres synagoge notãtur. vel vrbes iudee.

¶ Mulieres o. ꝛc. Post vocationẽ gẽtium quibus xpus in iusticia imparauit ad mulieres opulẽtas sermo dirigitur.

¶ Post dies et an. Vnde. ecce nũc tẽpus acceptabile ecce nunc dies saluus. et alibi. annũ placabile domino.

¶ Id est. post predicationem xpi. qz enim impgnitẽtes fuerunt et si non illico captiuati ñ illico cõturbati. qz noluerunt recipe predicationem dñi.

¶ Super ubera plagure. Filię hierusalẽ: nolite flere super me: sz super vos ipas flete. et sup filios vestros.

¶ Super humũ populi m. Allego. Humũ quippe populi sui dñs electoꝝ omniũ mentes vocat. super quas spinas et vepres ascẽdere phibet qz nec ipsas quoqz esse sine punctionibus viciorum videt. Domus gaudij ciuitatis exul. est mens prauorum quę dum vẽtura supplicia ꝓspicere negligit. in carnis voluptate se deserens inaniter hilarescat. aiterqo. si et illoꝝ mentem vicia deprimũt qui se pro celestis patrię desiderio affligunt quibus culpis subtracti sunt qui sine formidine se in carnis voluptate dereliquerunt.

C. XXXII.

Non accipiet personam.

Ecce i iusticia regnabit rex. et principes in iudicio prędzunt. Et erit vir sicut qui abscondit a vento. et celat se a tempestate. Sicut riui aquarũ in siti. et vmbra petrę prominẽtis in terra deserta. Nõ caligabũt oculi videntium. et aures audientiũ diligenter auscultabũt. et cor stulti intelliget scientiam. et lingua balborum velociter loquetur et plane. Non vocabitur vltra ignobilis princeps. neqz qui insipiens est princeps. neqz fraudulẽtus appellabitur maior. Stultus enim fatua loquetur. et cor eius faciet iniquitatẽ. vt perficiat simulationem. et loquatur ad dominũ fraudulẽter. et vacuã facias esurientis. et potum sitiẽti auferet fraudulẽti vasa. tum sitiẽti auferet fraudulẽti vasa. et argumẽta concinnauit quibus probaret nõ esse christus. vnde ad nichodemũ scrutare scripturas et videqsia prophęta a galilea nõ surgit sa pessima sunt. Ipse enim cogitationes concinnauit ad perdẽdos simplices. mites in sermone mendacii. cum fili nõ facio opera patris mei. nolite credere michi. christ? pauper et ego. loqueretur pauper iudiciũ. Principes qui et pauper. ego a deo processi. et veni. ego et pater vnũ sumus. et huius modi. ceps vero ea quę digna sunt prin cipe cogitabit. et ipse super duces stabit. Mulieres opulẽtę surgite et audite vocem meam. filię confidẽtes. percipite auribus eloquium meum. Post dies et annũ. et vos turbabimini confidẽtes. Cõsummata est enim vindemia collectio vltra non veniet. Obstupescite et turbamini confidẽtes. opulentę. conturbamini confidẽtes. tegite vos et cõfundimini. Exuite vos et cõfundimini. accingite lumbos vestros. Super ubera plangite. super regione delectabili. super vinea fertili. Super humũ populi mei spinę et vepres ascendent quãtomagis super omnes domos gaudii ciuitatis exultãtis? Domus enim dimissa est. multitudo urbis relicta est. Tenebrositate reprimit et palpabiles. nebrę et palpatio factę sunt super speluncas usqz in ęternũ. Baudium onagrorum pascua gregum donec effundatur sup nos spũs de excelso. Et erit in chermel desertum: et chermel in saltum reputabitur. Et habitabit in solitudine iudicium. et iusticia in chermel sedebit. Et erit opus iusticię pax et cultus iusticię silẽtium et securitas vsqz in sempiternum. et sedebit populus meus in pulchritudine pacis. et in tabernaculis fiducię et in requie opulenta. Dum autem descenderit saltus. et humilitate humiliabitur ciuitas. Beati qui seminatis super omnes aquas: immittentes pedem bouis et asini.

C. XXXIII.

Ve qui prędaris ꝛc.

Ve qui prędaris

† Scapientias. Sz hec est vltima et perpetua. Svel antio.

Sper misericordiam vestram

Squondã et adhuc miserabiliores. Spenitẽtes.

Spectora nudate. hoc enim habet alta edificia.

Ssuper peccata vestra.

Scilicio.

Sfilios. Sa qua exuli

Sfluente lac et mel. S domo israel.

Siude et beniamin.

Sper humũ populi mei spinę et vepres ascendent quãtomagis super omnes domos ciuitatis Solim. † Sdomus mea domus orationis vocabitur. S relinquetur domus vestra deserta. Stemplũ

† Sa deo surgite eamus hinc.

S domoꝝ. Sab habitatoribus.

Sex densitate reprimit et palpabiles.

Sabdita et secreta loca templi et misteria.

Smanebit captiuitas

S erunt.

† Sper fidem. Sgentibus

Sfilius cui datũ est omne iudicium.

† Sque expiat omnem sensum. Sreconciliauit nos deo. Sinstificatio.

† Ssecuri eterna pace requiescãt. S erit. Sispe.

† Sin plateis iudicãdo

Sgentes. † Sest sanctis data pax mentis et requies etiã in hac vita. S honestate.

† Storrente voluptatis tue potabis eos.

† Smisereris veteris et noui testamenti.

† Smiserie et nunc quotidie a romanis et in die iudicii.

† Spopulo indeo. silvestri mente viuentium.

Somnino. Sdestructus. Shierusalem

So apostoli. Sverbũ dei.

Scorda gentium emolita. Sscripture.

Svinculis preceptoꝝ. † Sudet qui iugum legis dui sustinuerunt. S de vtroqs populo congregatur ecclesia.

C. XXXIII.

Salios.

Ve qui prędaris

¶ Onagrorũ. Quoꝝlibet siluestrium animaliũ et auiũ quę ibi longo tempore habitauerũt. Alle go. pagani bestialiter ianiẽtes diuersa portenta ibi coluerunt.

¶ Donec effundatur. Spũs sctus edicãte belia et enoch descẽdat super vos sicut in pentecoste sup aplos. Adiũgit autẽ se prophęta cõpatiendo illis.

¶ Desertũ. Solitudo. i. gentilis vertetur in diuitias israel et israel reputabitur in gentes.

¶ Et cultus iusticię. Vt in silẽtio oremus. nõ in plateis nõ clamãtes. non in multiloquio. Vnde. Tu autẽ cũ oraueris intra in cubiculũ ꝛc.

¶ In tabernaculis. Iam in mansionibus celi cõsidenter habitat. Vnde in domo patris mei mansiones multe sunt. Vel in ecclesijs qui in domino fiducialiter sperant.

¶ Hrãdo. Quasi cũ populus xpianus in pulcritudine pacis sederit: tunc ira dei in saltum seuiet.

¶ Beati qui seminatis. Hiero. in expositõe ecclesiastes Ille magister dignus beatitudine habetur qui super irriguã pectus seminat audiẽtium. tam de iudeis qz de gentibus populo congregato.

¶ Thema. Ve. Quem vult. Apon li tuum vestra et ecclesie. Deuter quod dicebamus ad a magnum alia ut ibi. Psalm. Regio non dicit mor ecclesiastes dna ut ibi. Ps. Ps. Ps

Ibit. Auis aquatica serpentibus mimicabas aues dicit iosephus a moyse delatas in bellum cõtra gthiopes q serpẽtes abundãt in terra illa p quã aditus erat.

Nobiles eius Apostoli enĩz tam trãsierant ad gẽtes. Alij fideles admonitione spũs sancti imminente captiuitate trãsierunt iordanem in regnum aggrippe. qui pacem habebat cũ romanis.

Spine. Morabrego. Quid per spinas nisi punctiones vicioz? Quid per vrticas nisi peccatoũ prurigines. In domibus babilonis spine z vrtice pullulant; quia in confusione mentis reprobe et delideria cogitationum surgunt q̃ exasperant: et peccata operum que pungunt. Paliurus tanta spina z circũdatione densescit: vt pro asperitate vix tangi possit. Intus vrtica z spina nascatur: sed vtrũq; exterius per paliurũ muniẽtur q̃ minores iniqui mala quelibet faciunt si ea nequissimi maiores mentur.

Et erit cubile. Brego. in mora. Contra peruersam mẽtem sub iudge spe dicitur. Erit cubile draconũ Quid p dracones ni si malicia? Quid vero strutionis noie nisi hypocrisis designatur Strucio nanq; speciem volandi habet quia et hypocrisis cunctis intuentibus ymaginem de se sanctitatis insinuat. sed tñ vitam sanctitatis ignorat. In p uersa ergo mente draco cubat z strucio pascitur. q̃z latens malicia callide tegitur z in tuẽtium oculis simulatio bonitatis infertur Quid vero onocẽtauri noĩe nisi lubrica vita signatur z elati. greco quippe eloquio onos dicitur asinus. z appellatõne asini. luxuria ꝺ signatur. Onocentauri ergo subiecti sũt luxurie z vicijs. Inde cruciem erigũt. Und̃ bene subiungitur et pilosus clamabit alter ad alterum. Qui alij pilosi noĩe figurãtur: nisi hi quos greci planas. latini vero incubos vocant. Quoz numerum forma ab humana effigie incipitur sed bestiali extremitate terminatur pilosi ergo noĩe cuiuslibet aspitas designatur. que et si quãdo obtentu rationis incipitur. semper ad irrationabilem motẽdit. Quasi hõ in bestiam definit cũ culpa per ymaginẽ rõnis in choanas. vsq; ad irrationabilem effectum trahit. Pilosus alter ad alterũ clamat: cũ ppetrata malicia ad ppetrandam malicia3 prouocat.

Illuc cõgregati sunt ꝛc. Propologice. Expulso populo iudeoz sub bestiarum z portentoz nomibus ydolatras et superstitiosos in hierusalez habitaturos significat. z hos onocrotal. ericios. ibi cum cornũ. draconesz struciones onocẽtauros. z demonia. lamiã appellat. quã quidam hebreoz furiam suspicantur. Et reuera si cõsideremus de diuersis gentiby adductas hierusalem colonias. z secundum ritum prouinciarũ suaz. linguas. p uincias familiasq; proprioz demoniũ coluisse portenta: hec omnia habitasse firmabimus in hierusalem.

C. XXXV.

Letabitur de. Expolita captiuitate iudeoz: agit de cõuersione gentium.

Saron. Populi iudeoz. Un erit saron sicut desertum.

Uiror calami. Simplicio scripture q̃ p calamum. z intentionis auditoz que p iumentum. Calamus enim z iũcus iuxta aquas oriuntur: z virent.

C. XXXVI

Et factũ est. Libri regum z palipomenon cõsentiunt. vi. anno regni ezechie venisse salmanasar rege assirioz. z per parte mazia decem tribꝰ trãstuliss-

Spene sedm mensuram culpe. super eam mensura vt redigat̃ ad † ꝺiuine iusticie. que non pot̃ immutari. ſ cementarij regulam. nichilum. z perpendiculũ in desolationem. Nobiles eius nõ erunt ſ christum. ſcelt. ibi. Regem potius inuocabunt. et ſ scribe. phar. z sacerdotes. omnes principes eius erunt in nichilum! Et ozietur in domibus eis ſ quondam ornatissimis. ſpino z vrticẽ. et paliurus in munitionibus eius. Et erit cubile draconum. et pascua strutionum. et ſ in templo in domo regia. sibi. ſ signa extreme solitudinis. ſ inuicem. ſ monstra demonũ. ſ ex asino per quẽ stulti z libidinosi z thauro per quẽ notant̃ superbi hos demones occurrũt. suggerẽdo inuãdo. occurrent dæmonia. onocentauri. ſ scõm alios siluestres. boscos. vel incubones. z sunia. rusticus z pilosus clamabit alter ad alterum. ſ cetera habet feminea pedes equinos. Ibi cubauit lamia. z inuenit sibi requiem. Ibi habuit foueam ericius z enutrit catulos. z circũfodit. z fouit in umbra eius. Illuc congregati sunt milui alter ad ſ spinosus. ſ auis rapax. ſclamauit. ſ o venture. alterum. Requirite diligenter in libro ſ hoc. s. quẽ a domino didici. ſ monstris. ſ par paremq; dominus adduxit vtrũq;. fuit alter alterum nõ quẽquam. Quia audiã quid loquatur dominus deus. ſ christus quod ex ore meo processit ille mãdauit. z spũs eius ipse cõgregauit ſ mestra. ſ quasi eius decreto omnia cõplebũtur z ordine suum nõ relinquẽt. ſ potẽtia. ea. z ipse misit eis sortem. z manus ſ quis ibi maneret. ſ possessionis. eius diuisit eam illis in mensuraz ſ nõ monstra sed cor significata. vsq; in sempiternũ possidebũt eã. ſ homines bestiales monstruosi. In generatione z generationẽ habitabunt in ea.

C. XXXV. ſ gentilitas. ſa deo

Letabitur de ſ sine christo qui dicit ego sum u-u-z u- ſ sine doctoribus veritatis. ſ id est. serta z inuia. z exultabit solitudo. ſ eum odore opinionis bone christi. bonus odor sumus deo. ſ sicut lilium inter spinas. sic amica mea. in. s. ſ fidem. ſ spe z florebit quasi lilium. Germinãs ſ operationẽ. ſspe. ſ adepta salutẽ cognitione. germinabit. z exultabit letabũda ſ deum. ſ stepli legis. ſsterilitas terre pro. z laudans. Gloria libani data est ſ gratis. ſ erit desertũ i carmel. ſ vere circũcisionis. ſ apostoli z alij spũales ei: decor carmeli z saron. Ipsi vi ſ quo mõ pater in filio z filius in patre. spũs in vtroq; debũt gloriam domini: et decorẽ

† Eo apostoli z alii sancti. ſ nũc extende manum tuam. ſ gentilium. dei nostri. Cõfortate manus dissa bono ope. ſ gressus claudicãtes inter ydola diuersis erioribus. † sin fide z veritate. solutas. z genua debilia roboraſo docto res. ſ in fide. ſ hoc. s. ſspete. Dicite: Pusillanimes confor- ſ insidias diaboli aduersa mũdi: timor vnius dei alios expellit. † ſ christus qui pater dedit iudiciũ † causa securitatis. ſ quia. tamini. z nolite timere. Ecce de ſ in iudicio. us noster vltionem adducet retributionis: deus ipse veniet z salua ſ malog. ſ causa securitatis. bonos. ſad litterã. ſ i primo aduẽtu. vt lumẽ veritatis aspiciant. † ſ exteriores z interiores. † ſ sine lumine veritatis. bit nos. Tunc aperientur oculi cẽ ſ vrecg. ſad verba dei. corum: z aures surdorũ patebũt. ſ de vitijs ad virtutes. de mũdo ad celum. † ſ sine gressu fidei z opis. Tũc saliet sicut ceruus claudus: z ſ in laude dei ſ quoz sathanas ora concluserat. aperta erit lingua mutorum. quia ſ emanẽtes. ſ gentium. ſ baptismi. † ſ abundantes doctrine veteris z n. t. ſ gratie spialis. scisse sunt in deserto aque z torrẽ † ſ sine rore gratie. tes in solitudine. z que erat arida ſ in plenitudine scientie. fidem. in stagnũ. z sitiẽs in fontes aquaz ſ in cordibus. In cubilibus i quibus prius draſ demones. chones habitabant. orietur viror ſ quibus scribatur fides nõ. z fessa prius mẽbra quiescant. ſ in solitudie getium calami z iunci. et erit ibi semita. et ſ christus. ſ ego sum via veritas z vita. ſilla. ſ sancta. ſa gentibus. via. z via sanctorum vocabit. Nõ † ſ beati immaculati in via. ſ diabolus homicida ab initio. ſ ecclesiam. ſ fides christi. transibit per eam pollutus. et hec ſad deum. † ſ gentes ante ydola pro creatore colentes stulta mundi elegit deus. u-c. erit vobis directa via. ita vt stulti † ſ princeps demonũ qui circuit quereꝰ quẽ deuoret. non erret per eã. Non erit ibi leo: ſ satellites diaboli. z mala bestia non ascendet per eã. ſ vestigium colubri non inuenietur in petra. ſ per fidem expulsus. ſ de virtute i virutẽ nec inuenietur ibi. Et ambulabũt ſa vinculis peccati z erroris. ſsanguĩe agni. qui liberati fuerit z redempti a do ſ per penitẽtiam. ſ sic. mino conuertentur. et venient in ſ in ecclesiam. ſ dei. ſspe eterni boni. syon cum laude. z leticia sempiter- ſ mentem. † ſ cursum cõsummaui fi. s. reposita est mihi corona iust. na super caput eorum. Gaudiũ z † ſ ea venerit in celestem hierusalem. ſ ab eis † ſ succedente gaudio nũc in spe. in futuro in re letitiam † obtinebunt: z fugiet dolor et gemitus. C. XXXVI.

Ascendit tribus captiuitatis z ei uitatibus inde vastatis. ad hierusalem perueniũt.

Et factum est i quarto decimo anno regis ezechie ne subiungitur et pilosus cla. a. ad al. Qui alij pilosi noĩe figurãtur: nisi hi quos greci planas. latini vero incubos vocant. Quoz numerum forma ab humana effigie incipitur sed bestiali extremitate terminatur pilosi ergo noĩe cuiuslibet aspitas designatur. que et si quãdo obtentu rationis incipitur. semper ad irrationabilem motẽdit. Quasi hõ in bestiam definit cũ culpa per ymaginẽ rõnis in choanas. vsq; ad irrationabilem effectum trahit. Pilosus alter ad alterũ clamat: cũ ppetrata malicia ad ppetrandam malicia3 prouocat.

Illuc cõgregati sunt ꝛc. Propologice. Expulso populo iudeoz sub bestiarum z portentoz nomibus ydolatras et superstitiosos in hierusalez habitaturos significat. z hos onocrotal. ericios. ibi cum cornũ. draconesz struciones onocẽtauros. z demonia. lamiã appellat. quã quidam hebreoz furiam suspicantur. Et reuera si cõsideremus de diuersis gentiby adductas hierusalem colonias. z secundum ritum prouinciarũ suaz. linguas. p uincias familiasq; proprioz demoniũ coluisse portenta: hec omnia habitasse firmabimus in hierusalem.

C. XXXV.

Letabitur de. Expolita captiuitate iudeoz: agit de cõuersione gentium.

Saron. Populi iudeoz. Un erit saron sicut desertum.

Uiror calami. Simplicio scripture q̃ p calamum. z intentionis auditoz que p iumentum. Calamus enim z iũcus iuxta aquas oriuntur: z virent.

C. XXXVI

Et factũ est. Libri regum z palipomenon cõsentiunt. vi. anno regni ezechie venisse salmanasar rege assirioz. z per parte mazia decem tribꝰ trãstuliss-

¶ Tabernaculum. Tabernaculū qđ habuerunt iudei per heremū de loco ī locum ductū ē. Primum in syloe deinde in nobe de nobe i hierusalem inde de hierusalem ad moysi sepulcrū vt dicit liber machabeoꝝ. Eccliа antеꝫ immobilis fundata est supra firmaꝫ petram.

¶ Dominus. Iudicabit orbem terrę i iustitia.

¶ Larati sunt ſc. Redit ad terrenā hierusalem et loquit de ea sub specie nauis Superiora dicta sunt de vrbe solennitatis nostrę quā dominus fluuijs suis circūdat.

C. XXXIIII.

¶ Omnis militia. Sol et luna et stellę obscurari videbuntur · dарescente vera luce quę est xp̄s spūs quoꝫ mali amissa potestate i inferno recludentur.

¶ Et cōplicabūtur ſ. l. c. Non scilicet et interībūt sed postquaꝫ omnia peccata apta fuerint et derelicta: complicabuntur libri qui apti fuerant vt vltra in eis non

ſsed tantum verba. † ſpresentē ecclesiam in qua vera solennitas. ſquicūq; iustus.
est sapientia. Respice syon † ciuitatem ſcondi-
tem solēnitatis nostrę. Oculi tui ſcelestem. ſqđ nec o-u-nec a-
a-nec i-e-h-a- ſvel ciuitatem.
uidebūt hierusalem: habitationē † ſ ecclesiam presentē significatā ī tabernaculo moysi.
opulentam. † Tabernaculum qđ † ſsicut tabernaculū iudeoꝝ translatū est. ſa fide a caritate.
nequaquā † transferri poterit nec ſ metaphora. ſdoctores quibus fīa tenetur.
auferētur claui eius in sempiter- † ſ precepta quibus ecclēa dilatatur.
num · t omnes † funiculi eius nō † ſnō in cōuenticulis hereticoꝝ.
rumpentur · qz solummō ibi magnificus dominꝰ deus noster. Lo ſvidetur ſc. ſibi.
cus fluuiorum riui lętissimi t pa ſpostheraꝝ apostoloꝝ. ſ expositores.
centes. Nō intrabit per eum na- ſplane exponētes- ſlocum.
uis remigium · neqꝫ † tricris magna transgredietur eū. † Dominus ſ sicut olim. † froꝫ cōgratulantes ecclesie.
enī iudex noster · dñs legifer noster · dominus rex noster · ipse ve- † ſlegis naturalis · mosayce. euāgelice.
niet t saluabit nos. † Larati sunt ſreges eos in virga ſ. ſa diabolo. ſnihil timendum est.
funiculi tui sed non pręualebunt ſ ſollatiatea fortitudo populi ad pugnādum cōtra romanos.
Sic erit malus tuus vt † dilatare ſtemplū altissimum ī quo olim vela precōſa. † vt nō appareāt signa ruine eius quia nō relinquetur lapis super l- ſa romanis-
signum non queas. Tunc diuidē ſdiuitiaꝫ tuaꝫ.
tur spolia prędaꝫ multarum et † romani in sedibus in domio vrbes subiugātē. † nemo romanoꝝ de infirmitate cōquerētur. ſ vicino.
claudi diripient rapinā. Nec † di- ſromanus
cet vicinus elanguit populus qui † ſcompatione iudeoꝝ. ſ quia secutus est dei volūtatem. ſ coléda-
habitabit in ea: † auferetur ab eo ſ peccatum illius stragis.
iniquitas.

C. XXXIIII.

ſ de die iudicii generaliter. ſ gēles.

Accedite gentes: t audite et populi attendite. ſ retributōem iustā iudeis red ditām. ſ iudei. ſ habitātes in ea.
† ſidem-sed repetitio cōfirmatio est.
audiat terra · t pleitudo orbis † et ſ dicta.
omne germen eius · qz indigna- ſ generaliter i iudicio.
tio domini sup omnes gentes · et ſspecialiter. ſdemonum
furor super omnē militiā eorum. ſ dicēdo ite maledicti i ig-e- ſ iusto iudicio.
Interfecit eos t dedit eos in occi

ſquos diabolus vel mali homīes exemplo interfecerūt. ſ in infernum-
sionem. Interfecti eorū proiicien ſpeccatoribus.
tur · t de cadaueribus eorū ascendet ſpeccatoꝝ. ſ deficiēt. ſ tiranni. ſ vel angeli qui singulis gētibus presidebāt.
det feror. Tabescet montes a san ſquos occiderāt.
guine eorū: t tabescet omnis mi- ſ demonū agnorum. ſ virtutes celoꝝ mouebūtur t cadēt stelle de celo.
licia celorum · t cōplicabuntur si- ſ sacri.
cut liber celi · t omnis militia eo- ſsub autūno.
rum defluet · sicut defluit folium † ſ repletus malicia peccātum. ſ sanguīe iter fectoꝝ.
de vinea t de ficu · quoniā inebri ſ aere in quo demōes habitant. ſ vltio.
tus est in celo gladius meus. Ec ſpost pena demonum.
ce super idumęam descēdet: t sup ſ interficiendum.
populū interfectionis meę ad iu
diciū. Gladius domini repletus ſpeccatis. † ſ iniquitate superborum.
est sanguine: incrassatus est adi- † ſ simpliciū. ſ subiectoꝝ. † ſ principum libidinosorum.
pe de sanguine † agnorū et † hyrco ſ porcionum ducū.
rum · de sanguine medullatorum ſ tormēta.
arietum. Victima enim domini in ſ quia est ista qui venit de e-en-u-de bosra.
bosra et interfectio magna in ter ſ mūdo sanguineo vel terreno-edom nanqꝫ sanguineus vel terrenus.
ra edom · t descendēt vnicornes ſ in infernū. ſ monarchiam mūdi obtinētes sicut nero.
cū eis · t tauri cū potentibus. Ine ſ principes aliorum. ſ infernus. ſ malicia.
briabitur terra eorū sanguine · et ſ idē. ſ superbia. ſ veniet.
humus eorū adipe pinguiū. Qz ſ sanguinis christi. ſ tempus predicationis christi cōtempti a iudeis-qđ in iudicio retribuet eis t in tempore captiuitatis.
dies vltionis dñi annus retribu
tionis iudicii syon · t cōuertentur ſsidue.
torrentes eius in picem · t humus
eius in sulphur · t erit terra eius i
picem ardētem. Nocte et die nō
extinguetur in sempiternū · ascen ſ signum t memoria ultius incendii
det fumus eius a generatione in ſ a iudeis.
generatiōnem desolabitur in sęcu † ſ decreuerūt romani vt nemo iudeoꝝ reuerteret ad terram nativitatis sue. ſ iudeus libere sicut ante.
la sęculorū. † Non erit transiens ſ iudeam. ſ solitarius.
per eā · t possidebūt illā bonocrotalus · et ericius · et ibis · et corvus † ſ vbi templum prius t sedes regia.
habitabunt in ea. Et extendetur

scribantur delicta.
Vnde iudicii sedit. t aperti sunt libri.

¶ Cōplicabuntur ſ. l. c. Aer iste igne involuetur t plicari videbitur: sicut liber. Postq̄ enim omnia peccata apta fuerint: complicabuntur libri qui fuerant aperti · nichil enim postea scribetur i eis. Vnde daniel. Iudicii sedit · t libri aperti sunt.

¶ In bosra. In ciuitate mūdi contra deū munita. Bosra enī munita vl et deo mundus enim voluntate domini firmatur vnde. Super maria fundauit et ego confirmauit eum.

¶ Bosram t edom bestiarum magistri romani volūt intelligi · t omnia de ipsa dicta quę sequenti continentur capitulo.

¶ Quia di-u-d. Post generalem mūdi vltionem ad hierusalem reuertitur · cui primū loquebatur · et destructionē eius pleno sermone describit quę facta est a romanis.

¶ Conuertentur t-e-in- ſc. Dignoscite: spiritum romanorum t prouincię et ciuitatis et templi significat incēdium.

¶ Ericius. Per ericium impurę mētis seseq̄ callide defendētis duplicitas dignatur. Ericius cū apprehenditur caput et pedes ꝓspiciuntur · sed appēnsus in speram colligitur. Caput cernit t pedes · cū quo initio peccatur ad culpā venerit · vel quibus vestigijs culpa perpetrata sit cognoscitur. Sed additus exculatōib t inutia iniquitatis et vestigia abscondunt cum is qui corrigit cūcta quę ꝓius nouerat amittens tergiuersationē pravę defensionis inuolutum intra conscientiam cōperit. Malicioseq̄ enī mentis duplicitas sese intra secolligens absconditum in tenebris defensionis.

terrā suā de manu regis assiriorū:
§antiochie z aliaz ciuitatum.
Ubi ē deus emath z arphat: ubi
† §multi dii etiā quos ante captis-p-tribus colu
erunt z ideo pierunt.
est deus sepharuaim: † Nunquid
§ cum eos coluerit.
liberauerūt samariā de manu mea
quis est ex omnibus diis terrarum
istaz qui eruerit terrā suam de ma
† § vnus cum multi nō potuerāt decē tribus
libeare. §similiter.
nu mea: vt eruat hierusalez † domi
§ne stulto respondeas iuxta stulticiam suā-ne vi
dearis-z alibi nō succendas carbones.
nus de manu mea: Et siluerunt et
non respōderunt ei verbū. Man
† §ne plura alternādo populū seducerz· vel ma
tores blasphemias inferret· vnde ne succēdas car
bones ignis.
dauerat enim eis rex dicēs· † ne re
spōdeatis ei verbū. Et ingressus
§ hieronimus perspicua relinquentes-latentia
est heliachim filius helchię q̄ erat
differamus.
super domū z sobna scriba·z ioae
filius asaph·a commentariis ad
§ moze siue gentis audita blasphemia·
ezechiam scissis vestibus z nūcia
uerūt ei verba rapsacis.

C. XXXVII.

Et factū est cū
§blasphemiam rapsacis.
audisset rex ezechias sci
§ peccato suo irascens quo putabat affligi cum
tatem.
dit vestimenta sua·z obuolutus ē
§posita regali purpura· § ad auxiliū orationis
fugit.
sacco·z intrauit in domū domini.
Et misit eliachim qui erat sup do
mū·z sobnam scribam et seniores
† § habitu miserabili. § non stolto·
de sacerdotibus opertos † saccis ad
isaiam filiū amos prophetę·z dix
† § humilitatem nuncii seruant non rex.
erūt ad eum. Hęc dicit † ezechias.
§conquestio. § nostre.
Dies tribulationis et angustię·et
§ diuine. § hostium.
correctōnis z blasphemię dies hęc
§per similitudinē parturientis dolores significāt
suos. § quasi non possimus dicere·a timore tuo
concepimus domine z peperimus spūm salutis·
† §consilia nostra.
Quia venerūt filii vsq; ad † partū
§ explendi. † § quasi fortassis audiet.
z virtus nō est parturi. Si quo
† § non audemus dicere nostrū· quē iratum sen
timus.
modo audiat dñs deus † tuus ver
ba rapsacis· quē misit rex assiriorū
dñs suus ad blasphemandū deū
§qui vinducere pōt. § ad.
viuentem·z exprobrandū sermo
nibus quos audiuit dominus de
§ nostram latentem.
us tuus. Leua ergo orōnem ꝓ re
liquiis terrę q̄ reperte sunt. Et ve
† § omnes reges duces serui cōsiliarii· amici· vt
dicit chus quare nō sit cū amico tuo ab absalō.
† § nota humilitatem·non se prophetam dicit.
nerunt serui † ezechię regis † ad isai
am. Et dixit ad eos isaias· hęc di
§non meo. § meus z eius.
cetis domio vestro· Hęc dicit dñs
§ comminatione.
Ne timeas a facie eorū verboꝝ q̄
audisti quibus blasphemauerunt
§famuli· § non te.
pueri regis assiriorū me. Ecce da
† §de tharacha vt paret in sequenti.
bo ei spiritum z audiet † nūcium et
† § duo dicit q̄ desiderabat audire·ipsum·s·a pe
riculo liberandum z hoste in terra sua moriturū.
§chaldeoꝝ.
reuertetur in terrā suā: z † corrue
re eū faciā gladio in terra sua. Re
§ domino permittēte venit·ipso precipiēte recessit.
uersus est autem rapsaces z inue
§ peliantem
nit regē assiriorū aduersus lobnā·
† § iam fugata lachis vbi eum dimiserat·
Audierat enim quia † profectus es
§ vbi putabat cum esse. § iam capta vel
deserta. § sennacherib.
set de lachis: et audiuit de thara
§ nūcios. §hoc·s·
cha rege ethyopię dicentes: Egres
sus est vt pugnet contra te. Quod
† § vt quos nō ceperat viribus sermone terreret
cum audisset misit † nūcios ad eze
chiam dicēs. Hęc dicetis ezechię
regi iudę loquētes. Non te decipi
at deus tuus in quo tu cōfidis di
cens. Non dabitur hierusalem in
manus regis assiriorum. Ecce tu
§patres mei·
audisti omnia quę fecerūt omnes
reges assiriorum omnibus terris
§ solus.
quas subuerterunt·et tu poteris
§ ab vno.
liberari: Nunquid eruerunt eos
§ multi cultores suos. §reges assiriorū
dii gentiū quos subuertert patres
§ ieꝝ. † § subuerterūt.
mei·gozan·z aran·et reseph·z fili
§ orientalis regionis.
os eden·qui erāt in thalasar: Ubi
est rex emath·et rex arphat·et rex
† §gentes vel sēm alios ciuitates.
vrbis sepharuaim † ana·z aua: Et
§ epistolas.
tulit ezechias libros de manu nū
† § cōtra sennacherib blasphemias solita arma
arripuit.
ciorum et legit illos·et † ascendit in
domū domini z expādit eos coram
† §confortatus ysaia dicente ne timeas.
domino z † orauit dicens· domine
§ hominum z angelorum.
exercituū deus israel q̄ sedes sup

¶ Proreliquiis. Jam enim decē tribus adductę ciuitates iudę z beniamin vastatę· ps etiam inferior ciuitatis in manus hostiū tradi ta ab impio z superbo pontifice sobna.

¶ Et dixit. Orationem eorum prueniēs· in spiritu cuncta presciens.

¶ Ecce ego. Quasi non dicam vniuersa quę assirio facia: ne me am videar iactare potentiam·sed hoc vnus ecce·ego·d·

¶ Et inuenit ꝛc. Pugnasse sennacherib regem assiriorum contra egyptios·z obsedisse peluſiū· tanqs extructis aggeribo vrbe capienda: venisse thercham regem ethiopum in auxilium et vna nocte·clxxv·milia de assirio exercitu corruisse: narrat erodot⁹ et beros suus caldaicę scriptor historię

C. XXXVII.

¶ Scidit uestimēta. Scindunt vestes quia audierant rapsacem blasphemantem. Scindit rex: z peccatis suis z populi hoc prouenisse credens.

¶ Isaiam f·a· In libro regum legitur·qz misit ad ysaiā prophetam·sed hic quia de se ysaias tetit hystoriam non prophetā·sed filium prophetę senoiat.

¶ Dixit. Jam securior de liberatione. Ante enim ascendit: sꝫ nō legitur orasse· quia pro peccatis suis metuebat hęc fore·

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vltra montes medorū
z persaz· cum quibus
z tobias captiuatus si
cut habetur in libro ei
us. Post salmanasar
phul qui et ipse popu
lum partiz captiuauit
post teglatphalasar z
sargon successerunt vs
qs ad sennacherib· qui
quarto decimo anno ſ
gis ezechię ascendit.
Sed quomō tot reges
tantillo spacio? Sed
tradunt hebrei qp tot
nominibus dictus sit
vnus sennacherib· nec
est dissimile veri.
¶ Sara narrat hysto
ria primum phul assiri
oz regez sub manaem
rege israel vastasse de
cem tribus. Secundō
teglatphalasar ſb pha
cee filio romelię veni
se in samariaz. Terciō
salmanasar sub osee re
ge israel totam cepisse
samariam. Quartum
fuisse sargon qui expu
gnauit azotum. Quin
tum assaradon q̄ trans
lato isral samaritanos
cultores misit in iudeā
Sextū sennacherib q̄
sub ezechia rege iuda
capta lachis et multis
alijs hierusalē obsedit
¶ Sobna. Sob
na scriba aliūs non su
perbus qui vt tradūt
hebrei comminatione
rapsacis pteritus infe
riorem partem ciuita
tis tradidit arce rema
nente z templo.
¶ Nec dicit. Si
cut forsan a patre au
dierat· hec dicit domi
nus· et vt verba eius
habeant maius pon
dus. Nota arroganti
am· hec dicit rex mag
nus quasi cōtraria for
titudo.
¶ Ecce confidis.
Mentitur plane· Nus
quā enī legitur ezechi
am in egipto spem po
suisse.
¶ Nec poteris ꝛc.
Non ex imbecillitate
sed preceptorū dei ob
seruatione· qui p moy
sem de rege israel pre
cepit dicens· non mul
tiplicabis tibi equos z
curr?· neq; vxores plu
rimas.

ascendit sennacherib rex assiriozuz
super omnes ciuitates iuda muni
tas et cepit eas· z misit rex assirio
ſquā tūc expugnabat
rum rapsacē de lachis i hierusalez
ſmultitudine.
ad regem ezechiā in manu grauī
z stetit in aquęductu piscinę supe
ſerat enī z inferior. ſvbi fullo manebat.
riozis in via agri fullonis. Et egres
† ſ summus pōtifex· qui sobne superbo successit
sus ad eū heliachim filiuſ helchię
qui erat super domuz z sobna scri
ſgrāmaticus. ſcācellarius regis.
ba. z ioae filius asaph acommēta
ſ hūc alii filium ysaie autumāt· alii samaritē
fuisse· z ideo loqui hebraice.
rius· z dixit ad eos rapsaces. Dici
ſtimorem incutit.
te ezechię· Hęc dicit rex magnus
ſ verba regis.
rex assiriozuz: Quę est ista fiducia
qua confidis? aut quo cōsilio vel
† ſ cū prius tributa reddideris· vnde mō scueri
tatis mee merita moras incurris.
fortitudine rebellare disponis: su
† ſnegando tributa.
per quē habes fiduciam q̄ recel
ſfalsum.
sisti a me? Ecce confidis super ba
ſ ex copia aquaz nili: multe arūdi
nes sunt ibi· q̄ quas subfannādo designat fortitu
dinē egipti.
culum arundineū confractum istū
ſsc3.
super ęgiptū: Cui si innisus fuerit
homo· intrabit in manū eius et p
ſest. ſimpotens sustinere.
forabit eam· sic pharao rex ęgipti
omnibus qui cōfidunt in eo. Qđ
ſo ezechia.
si respōderis michi in domio deo
ſhoc verum. ſdeus. ſhoc falsum.
nostro cōfidimus. Nonne ipse est
† ſ que achaz pater eius construxit z ezechias
destruxit abiectis ydolis: sed qđ fecit causa religi
onis fuisse in sacrilegiū peruertit.
cuius abstulit ezechias excelsa et
altaria? Et dixit iudę z hierusalem
ſsolo.
coram altari isto adorabitis. Et nūc
trade te domino meo regi assiriozū
ſ in persona regis.
z dabo tibi duo milia equozū· nec
† ſ paucitatem significat obsessorum.
poteris ex te prębere ascēsorez eo
ſquasi me famulum sennacherib minimū
nō poteriz sustinere: quomō sustinebis ipsum.
rum. Et quomō sustinebis faciem
iudicis vnius loci· ex seruis domi
ni mei minoribus? Qđ si confidis
in ęgipto i quadriga z in equitib?
ſquasi frustra. ſ respicit ad hoc si respōderis mi
hi in domino deo cōfidimus· satis astute.
z nunc nunquid sine domini nutu
ascendi ad terram istam vt dispde

ſnonteque.
rem eam? Dominus dixit ad me·
ascēde super terraz istā et disperde
eam. Et dixit heliachim· et sobna·
† ſquasi quid necesse est populū falsis commo
uere terroribus· z vanā spectare virtutem.
z ioae ad rapsacē Loquere ad ser
† ſ chaldeu. † ſeam que veriſq communis est.
uos tuos ſyra ligua locuti sumus
ſhebraice loquebatur· vt astanti populo
terror incuteretur.
enim. Ne loquaris ad nos iudai
ce in auribus populi qui est super
ſarroganter.
murum. Et dixit ad eos rapsaces.
ſelatus in supbiam· ex nūcioz humilitate omes
quasi vnū alloquitur.
Nunquid ad dominū tuū z ad te
misit me domin? meus· vt loque
r omnia verba ista· et nō potius
ſobsessi.
ad viros qui sedēt in muro vt co
ſfame. ſsiti compulsi.
medant stercora sua· z bibant vri
ſque fluit ad pedes.
nam pedū suozum vobiscū? Et ste
tit rapsaces z clamauit voce mag
ſvt populus intelligeret z timeret.
na iudaice z dixit: Audite verba re
† ſ fortitudo cōtraria ei de qua dicitur· hec di
cit dominus deus israel.
gis magni· regis assiriozū. Hęc di
ſ accusatio rapsacis testimoniū ē ezechie
q̄ in domino confisus populū confortauerit.
ſ confortando.
cit rex: Non seducat vos ezechias
ſquāuis promittat.
quia nō poterit eruere vos· z non
vobis tribuat fiduciā ezechias su
ſsuo. † ſ coniciebat· vel audierat ab alis
quo ezechiam sic persuadere populo.
per domino dicens: Eruēs nos
liberabit dominus· nō dabitur ci
uitas ista in manu regis assiriozū
Nolite audire ezechiā· hęc ei dicit
† ſminus miscet blandicias: vt quos non vincit
terroze vincat promissione.
rex assiriozū facite mecum benedi
ſque in benedictionē vestram proficiat.
ctionē· egredimini ad me· z come
dite vnusquisq; vineam suam· et
vnusquisq; ficum suam· et bibite
unusqsq; aquā cisternę suę donec
ſab egipto· illuc enim ire decreuerat
vel capta lobna.
veniā et tollam uos ad terraz quę
ſquisq; desiderat terrā in qua natus est. ſter
ram medoz promittit· que ē z culmi z situ terre
iudeoz similis equalis enim inueniri non pōt.
est ut terra uestra· terrā frumenti z
uini· terram panū z uineaꝝ. Nec
conturbet uos ezechias dicens:
dominus liberabit nos· nūquid
ſ qui multi· quāto magis.
liberauerunt dii gentiū unusqsq;

¶ Facite mecū ꝛc.
Laudate me· benedici
te me. Vel sicut habet
alia editio. Facite qđ
vobis vtile est· vt me
recipiatis· z pax mane
at vobis.

Propter me ꝛc. Significat quia nō ex merito suo sed dei conseruē tur clemēta-immo patris eoꝝ dauid memoria ꝑ quo dauid admonent' sue negligēçe-et fidei illi⁹ atq; iusticię quā tantū diligit deus: vt posteros san ctoꝝ merito eoꝝ tueat'

¶ Et reuersus. Jō seruatus vt sciat potēriam dei:ꝛ blasph emātia cō primat ora-et predicat maiestatē illius quā añ delperat.

¶ Filii eius. Jnuidentes secundum traditionem iudeoꝝ a ſſaradon fratri suo-et altera ma tre quē ob amorē ma tris sibi decreuerat in regno succedere-ꝛ q illeiam cepat regnare fugerunt occiso patre.

¶ Jn hoc nequioꝝ po pulo suo ostēsus quia non in terra dei ab ip so pensus:sed ad glo riam dei-sicut pharao inter multas plagas re seruatus a filijs intē plo dei sui occidēdus.

¶ Ararath. Regio est armenię campestris per quā fuit arates in credibil' vbertatis ad radicem thauri mon tis qui illuc usq; ten ditur. Arcba vero noe non ad montes gene ralis armenię delata ē que appellata est ara rath:ſz ad mōtes thau ri altissimos qui immi nent campis ararath.

C. XXXVIII.

¶ Egrotauit. Q; de victoria dignas do grates non retulit:sed in superbia enanuit-si cut regum et paralipo menon liber aperit.

¶ Quē deus diligit corripit: ne eleuetur in superbiam post incre dibiles triumphos.

¶ Moreris tu et non ui. Cui simile ni niue subuertetur-ꝛ mi ta sub cōminatōne pię dicta nec impleta-non deo mutante sententiā sed prouocāte nos ad sui noticiā. Dominus enim pēnitens est super malicia.'

¶ Augustin⁹. Jn psalmo-l. Jncerta ꝛ occulta sapientię tue ma michi. Sub hoc incerto niniuitę pēnituerunt. Direrunt enim quis scit si cōuerta tur ꝛ ig deus:Stetit ergo niniue. An euersa est:aliter videtur hominibus aliter deo. Ego aūt impletum esse quod prophęta prędixit video. Respice quę fuit ninive-ꝛ vide quę versa est in malo edificata est in bono. Sic dictum est hieremię. Ecce dabo tibi eradicare-subfodere-ꝛ rursus edificare et plantare. Et inde est etiam illa vox-ego pcutiam ꝛ ego sanabo.

¶ Gregor. Cū prophetia rerū eventus immobili veritate pronunciet falsum videtur qđ ysaias ait ad regem ego tantes. Dispone domui tue quia mo-tu-ꝛ non vi-cū regi pēnitēti ꝛ oranti-xv-annos addident dominus ad vitam. Similiter de iona dicit' ꝙ prędicauit ninivitis adhuc-xl-di es ꝛ niniue subuertetur-ꝛ tū postea ante-xl-dies niniuitę misericordiā dei cōsecuti sunt. Sed dicendū est ꝙ prophetę libro ipo prefacētię dei vbi om nia scripta sunt legētes nō omnia pcipiebant-sed quedā-ꝛ eodem mō quo deus pnuntiabat. Legerat enī ysaias in illo libro ꝙ ezechias sc̄m opa que fecerat longioꝝ non merebatur vitā-ꝛ sc̄m rei pbificam habere non pote rat. Sed nō legerat ꝙ p lacrimas ꝛ orōnes esset impetraturus. Legerat si militer ionas in eodem libro ꝙ niniuitarū nequicia secūdum hoc qđ age bant-xl-die cōplenda erat-ꝛ ita ciuitas eoꝝ destruenda. Sz illud nō lege rat ꝙ per suā ꝓmitionem essent acturi pēnitentiā:ꝛ ita misericordiam cō

aggerem. Jn via qua venit:p eam reuertetur-et ciuitatem hanc non ingredietur dicit dñs. Et protegā
† ſ non merito vestro. ſ nota ibi aliquos esse et fide ꝛ opę heredes dauid esse.
ciuitatem istam-vt saluē eā †propt
† ſ pro bonis patribus:etiā malis filius misere tur deus.
me ꝛ propter dauid seruū meum.
† ſ dei potentia sine vulnere occidit-ꝛ in cineré redegit
Egressus est aūt †angelus dñi ꝛ p
cussit in castris assiriozꝝ.clxxxv.m.
ſ sennacherib-ꝛ pauci cū eo,ꝙ-tantū-vt tradunt hebrei ꝛ ifrahelite.
ꝛ surrexit mane-ꝛ ecce omnes cada
ſ mortui erant cadauera mortuoꝝ. ſa iudea.
uera mortuorum. Et egressus est ꝛ
abiit et reuersus ē sennacherib rex
assiriozū:ꝛ habitauit in niniue. Et
† ſ contēptor veri dei quasi victor.
factum est cū †adoraret in templo
nesrach deum suum: adramelech
† ſ non angelus a quo percussus aliis parricidio filioꝝ reseruatus est.
ꝛ sarasar filii eius †percusserunt eū
gladio fugerūtq; i terram ararath
† ſ qui misit samaric cultores ne inculta rema neret.
ꝛ regnauit †asaradon filius eius,p
eo.

C. XXXVIII.

ſ Jn diebus illis-i-quibus mor tuus est sennacherib.

IN dieb⁹ illis egrotauit ezechias vsq; ad mortē et introiuit ad eū ysaias filius amos prophetę et dixit ei. Hęc dicit do
† ſ quis in regno succedat ꝛc.
minus. Dispone domui tuę:quia morieris tu-ꝛ non viues. Et puer
† ſ quia ad templum ire non poterat. ſ domus vel templi ne gemitus audiatur vel lacrime vide antur.
tit ezechias faciem suam †ad pari
etem-et orauit ad dominū ꝛ dixit.
Obsecro domine: memēto quęso quomodo ambulauerim coram te
ſ religionis. † ſ non claudicans post ydola quas ciuis glorjatur mundum se habere coꝝ.
in veritate et in †corde perfecto-et quod bonū est i oculis tuis fecerí
et fleuit ezechias fletu magno. Et
ſ prius q̄ exiret mediam gtem atrii.
factum est verbū domini ad ysaiā dicēs. Vade ꝛ dic ezechię. Hęc di
† ſ cuius promissionē desideras opa sectaris-se cte enim rectum sicut dauid pater eius-quia am bulasti in veritate ꝛ in corde perfecto.
cit dominus deus dauid †patris tui. Audiui orationem tuam ꝛ vidi
ſ quia fleuisti fletu magno.
lacrimas tuas. Ecce ego adiiciam
† ſ quos non postulasti.
super dies tuos.xv.annos.et de
ſ insuper regni se curitos promittitur.
manu regis assiriozum eruam te

Videt tñ q̄ ea verba quę direrunt in libro vitę nō legissent. Cū ei ysaias simpliciter dice ret morieris ꝛ non vi ues-ꝛ ionas niniue sub uertetur et ista non es sent futura:non viden tur illa esse in libro dei quę non erant futura. Sed sciendum est ꝙ deus duobus modis aliquas res pspiderat se cundum merita ꝛ secū dum rei naturam quę dicūtur causę inferio res esse-ꝛ secūdum suū consiliū. Vnde ezechi am moriturū deus pę uiderat scm meritum vel scm phisicam di cet nō futurꝝ ꝛ nō mo riturum secūdum con silium suū. Vtrūq; igi tur scriptum erat in li bro vitę:sed alterꝙ suo prophetę pmisit legen dum-alterꝙ vero nō p missum est. Verū dī it nec ē deceptus: q; sic legit-nec est mentitus: quia sic credidit-ꝛ secū dū illas inferiores cau sas locutus est quāuis simpliciter ꝛ sine addi tamēto. Si quis vide ret ęcū:ꝛ diceret. Jste amplius non videbit-etiam si diuino cōsilio lumē reciperet:ille nō mentiretur: q; rei phy sicam esset secutus. Eo dem mō et ionas sub uersionem niniuitarus vidit in mente diuina

que tū futura non erat:q; illud quod vidit:secundus merita eorum vidit. Qui vero conuersi sunt:consilio dei fuit:qđ ipse non vidit.

¶ Ad parietem. Templi.s. Juxta quod salomon extruxit palacium. Obsecro domine. Jturus ad dominū narrat opera sua. Felix conscientia que in tempore malorꝝ potest recordari bonorꝝ.

¶ Obsecro domine. Audiens se moriturum:nō annos plurimos pe tit:sed dei iudicio dimittit quid prestare velit. Nouerat salomonē deo pla cuisse quia non petierit ampliores annos vitę.

¶ Et quod b Ydola pfis sui destruxit. bolstia dom⁹ dñi ꝙ ille clauserat aput. Serpentē eneū que ī gabaō iudei adorabāt ꝓminuit ꝛ in ventū split

¶ Et fleuit. Fleuit quia moriebatur sine filijs-ꝛ promissionem patribus suis factam timebat putaram pro peccatis suis-de qua ad dauid cum dor mieris cum patribus tuis saluabo semē tuum quod egredietur de lumbis tuis-ꝛ ponā illud super tronū israel ī sempiternū-ꝛ erit mihi in filiū-et ego ero illi in patrē. Alij asserūt etiā scōs morte terreri pro incertitudie iudi.ꝙ. Notandū aūt ꝙ dies mortis nō necessitate singlis prestita sit sed volūtate di ꝛ ignotis mortalib⁹ causis-l' viuat alicui vt moriat-pterū cū nūc statuta mortis necessitas differat ꝛ p⁹ morte plimos resuscitatos legamus.

¶ Et factū est ꝛc Prepostero ordine hic refertur hystoria que in regū volumine consequētius legitur.

¶ Ecce ego ad s.d. Secundū quod visum est. Jn prescientia enim in

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Uere e.d.ꝛc. Ex his probatur hystorijs venisse reges plarum i greciam. et subuertisse ⁊ spoliasse templa.

eb erubin. tu es deus solus omniū
regnoꝝ terꝛ. Tu fecisti cęlū ⁊ ter
ſergo. ſ exaudiendo.
rā. Inclina domie aurē tuā ⁊ audi
ſmiserando.
Aperi domine oculos tuos ⁊ vide
ſvindicando.
⁊ audi oīa verba sennacherib.
quę misit ad blasphemandū deuꝫ
ſnon ydola nō imagines mortuoꝝ.
viuentem. Uere enim desertas fe
† ſ idem cōfitent de nobis.
cerunt reges assiriꝝ ⁊terras ⁊ re
ſydola.
giones earum. ⁊ dederut deos ea
ſmerito.
rum igni. Non enim erant dii: sed
ſ.c.
opera manuū hominum. lignū et
ſsideo. ſ sic.
lapides. ⁊ p̄minuerūt eos. Et nuc
domine deus noster salua nos de
ſsic. ſ nomini tuo da gloꝝ.
manu eius. et cognoscant oīa
regna terꝛ. qz tu es domin⁹ deus
ſnon mirit quia tam audacter oīaue
rat. nec ad se vt prius miserat.
solus. Et misit ysaias filius amos
ſper nūcios.
ad ezechiam dicēs: Hęc dicit do
minus deus israel. pro quibus ro
gasti me de sennacherib rege assiri
ſ sententia.
oꝝ. hoc est verbū qđ locutus ē
† ſo sennacherib. ſquādo nuncii ezechie nō re
sponderūt nūcijs eius.
dominus super eum. † Despexit te
ſnō corupta cultu ydoloꝝ.
subsānauit te virgo filia syō. post
ſ fugientem .clxxxv.m. interfectus.
te caput mouebit virgo filia hieru
ſnō mihi sed deo. ſ ezechias ad sen
nacherib.
salem. Cui exprobrasti ⁊ quē blas
ſper seruos tuos.
phemasti. ⁊ super quē exaltasti vo
† ſpopulū est superbie fastidia erigere.
cem. et leuasti altitudinem oculo
ſnō ad me.
rum tuoꝝ. ad sanctum israel. In
ſ nō tua propria vt maior esset arrogantia.
manu seruoꝝ tuoꝝ exprobra
ſnō michi.
sti domino. et dixisti: In multitu
dine quadrigarū mearum ego as
ſ hierusalē.
cendi altitudinem montiū iuga li
ſtemplum. ſregna.
bani. ⁊ succidam excelsa cedroꝝ
ſpotentes reges. iudeos parentes.
eius ⁊ electas abietes illius. ⁊ in
ſdomum domini.
troibo altitudinē summitatis eius
ſpopuli. † ſmetaphorice quasi in transitu re
ges ⁊ regiones subegit cū habitatoribus suis.
saltum carmeli eius. Ego fodi et
bibi aquam. ⁊ exiccaui vestigio pe
ſpopulos.
dis mei omnes riuos aggerū. Nū
ſdominus ad ysaiam. † ſin spiritu. ſ ab eter
no. ſ predestinauerim.
quid ñ audisti q olim fecerim ei:
ſab initio
et diebus antiquis ego plantaui
ſ malū qđ per sennacherib infertur. nō in hoc q
malū sed q iusta. ⁊ oē iustū bonū.
† ſ idem super eum. ſhoc malum.
illud ⁊ nūc adduxi. Et factum est
ſmeritis exigētibus. ſprincipū. ſintra se.
in eradicationem collui cōpugnan
tium ⁊ ciuitatū munitarū. Habita
ſretracta ab auxilio eaꝝ. ſ mea. ſsub
aduentu eius.
tores earū breuiata manu contre
† ſ tremore. † ſ cito cōsumpti sunt peccatis im
pedientibus.
muerunt ⁊ cōfusi sunt. † facti sunt
ſnon olive nō vinee. nec fructuosis arbori
bus cōgantur. † ſ terrinis que messem impedit.
sicut fenum agri. ⁊ gramē pascuę.
† ſ in manu sennacherib.
⁊ herba tectoꝝ. quę † erarunt ante
ſante messis tempus. ſbabilonem.
quā maturescerat. Habitationem
ſo sennacherib. ſ inde. † ſ prophetas cognos
cere feci ⁊ ānunciare.
tuam ⁊ egressum tuū ego † cognoui
ſ in terrā rideoꝝ. † ſqua diriti quis deus po
terit liberare vos de manu mea.
⁊ introitum tuum ⁊ insaniam tuā
ſin celū ascendam supra sidera celi ponam sedē
meam.
contra me. cū fureres aduersū me
ſpotētia diuinitatis te refrenādo.
superbia tua ascendit in aures me
as. Ponam ergo circulū i narib⁹
† ſ quibus blasphemasti me. † ſ a hierusalem
in terram tuam.
tuis. ⁊ frenum in † labiis tuis. ⁊ re
ducam te in viam per quā venisti.
ſ prophete ad ezechiam per nūcios. † ſ salutis
⁊ eoꝝ que futura prenūcio.
Tibi aūt hoc erit † signuꝫ. comede
ſ que seuerāt. ſ antequā veniret assirius.
hoc anno quę sponte nascūtur. et
in anno secūdo pomis uescere. In
ſfugato assirio.
anno aūt tercio seminate. ⁊ metite
ſque vastate sunt.
⁊ plantate vineas. et comedite fru
† ſ reliquie iudeoꝝ que se euasuras nō credunt
sed tantam recipiēt abūdantiam: vt quasi arbor
fertilissima pomis repleantur.
ctum earū. Et mittꝫ id qđ † saluatū
ſid est.
fuerit de domo iuda. et qđ relictuꝫ
ſa simili arboris fructuose.
est mittet radices deorsuꝫ. ⁊ faciet
† ſ quia .x. tribus ⁊ ciuitates inde vastate.
fructum sursum. † Quia đ hierusa
ſsaluati.
lem exibunt reliquię. ⁊ saluatio de
† ſ collectio ⁊ misericordia nō eoꝝ merita.
† ſ qui cōtra aduersarios zelatus est populum
suum.
monte syon. † zelus † dñi exercituū
faciet istud. Propterea hęc dicit
† ſ quātus obsideat.
dominus de rege assiriorū. † Non
† ſ vnde quēq occidat.
introibit ciuitatē hāc. ⁊ nō iaciet
ibi sagittam. ⁊ non occupabit eam
clipeus ⁊ nō mittet in circuitu ei⁹

Et misit ꝛc. Hystoria libri regū. ⁊ psalmonenon admiscetur prophetię. quia et prophetia de liberatione vrbis. de interitu assirij. de reuersione solis ⁊ de annis ezechię ad ditis.

Filia hierusalē. Quę pus nō respōderat. iam certa de victorie. secura de pgna.

Et exiccaui. Tantus fuit exercit⁹. vt flumenta exiccarēt. ⁊ ideo puteos aquę inopia faceren t.

Superbia. Nō vltra sustinebo: vt scias te non viribus tuis hęc potuisse: sed arbitrio meo. merebantur enī impię gentes. et in fructuosę arbores vt per te. quasi securi sic ciderentur.

Ponam ergo. ¶ d. cogitādo insidias suspiras. sed explere q̄ appetis non valēdo oīpotentię meę circulū in naribus positas. vt cū bonoꝝ morte ardētius anhelas. ab eoū vita vacuus redeas.

Tibi aūt. Omia hęc per nūcios prophęta ad ezechiam loquit q̄d ad sēnacherib dixerit. quid ei domin⁹ respondent. Hūc ad ipsum verba cōuertit. ne dubitet vētura que p̄dixit. Ju hoc enī mar ime prophetis credebatur. quia non solū longe post futura sz̄ i proximo cōplenda testabā tur.

Et iāno ſ. Imminēte messione irruerūt assirij. et vastauerunt messes ⁊ vineta ⁊ olineta. ⁊ ob nimiaꝫ obsidionem quod et granis repertū est. habuerunt in victum primo anno ⁊ secundo. quia enī in anno obsidionis serere non potuerunt. quę reperuerunt ex pomis ⁊ frugibus sumpserūt.

Propterea. Reuertitur ad propositū ⁊ post futuroꝝ spem metum exercuit presentem. Non enim tanta erit lętitia super his q̄ p̄mittebat futura: quāta de imminētibus cura.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Tradunt hebrei iō egrotasse ezechiā: qz post inauditā victoriam dño laudes nō decinerit sicut moyses lb̄ mersо pharaone: z debora interfecto sysara et anna nato samuele vñ fragilitatis suę cōmonitis est p infirmitatē. Rursūq; post corpis saltatē: z signi magnitudinez offert alia occasio suphię: quā vt pudēs dei cultor debuit vitare nec diuitias quas deo tributente possidebat alienigcis mōstrare. Nos quoq; scdm tropologiā non debamus margaritas añ porcos ponere: nec sanctum canib⁹ dare. Qui enī fidelis est spirit absc̄dit negocia. Qui vero hoc fecerit virtus illius eneruat: et perit posteritas: et amisso virili roboze in muliebrē redigit̄ molliciem.

¶ Et in omni po. In thesauris domus domini in quo ꝓcipue offendit. Hoc ei non erat potestatis a⁹. Jā tñ d⁹ valuis illi⁹ templi aurn laminas tulerat.

In thesauris meis. Tacet de thesauris dñi metuens reprehendi q: s. ostendit eis quodcūq; haberet in potestate templi sz̄ supellectilem. Vnde infert ysaias: Audi verbum domini ꝛc.

¶ Et erūt eunuchi Tradūt hebrei hoc impletum esse in daniele z eius socijs qui capto ioachim filio iosię cum suo populo sunt capti et in babylonem ducti et eunuchizati: vel curati: nō eni putandus q: eunuchi fuerit corpore sed mēte: sicut qui se castrauerūt propter regnū celoz.

Fiat tantū pax Debuit peccatū suum cū dauid cōfiteri: z ūā dei remouere a posteris: aut ꝑpati cū moyse q̄ dicit. Dimitte eis hanc noxam aut dele me de libro quē scripsisti. Quod qz non fecit: propterea nō rndet ei: sz̄ versus ad populum dicit: consola. ꝛc: C. XL.

¶ Consolamini: Quasi qz ret vester non cōpatitur vobis: cōsolamini ꝛro. Potest z ad gentes referri: de quibꝫ dominus p zachariaz: ego cōgregabo populū orientis: z erūt michi in populū: z ego ero illis in deum.

Loquimini ad cor. Ad cor: loquitur qui messū consolatur: sicut de sychen dicit: locutus est sychen ad cor eius: z cōsolatus est eam.

¶ Hierusalem ꝛc. Hierusalē a chaldeis z romanis corpoꝫ et anima ecclia a persecutoribus corpe cruciata: animo angustiata.

¶ Malicia eius. Malicia afflictō: sicut illō. Si ē malū i ciuitate qđ non faciat deus.

¶ Dimissa est iniq: ꝛc. Causa cōsolationis remissio peccatorū causa remissionis quia suscepit duplicia. Notandū q: nō soluuntur peccata nr̄a nisi de manu dñi suscepimus ea. Nec idē est solui peccata z dimitti: cui eni dimittitur solutōne non indiget. vñ dimittunt tibi petā tua. Cui autē soluunt propterea solvunt qz purgata sunt z soluta per pnas.

¶ Vox cla. Huius vocis memores indi miserūt ad iohannē vt interrogarēt eū tu qs es?

¶ Omnis vallis exalta. Qui se exaltat hu: et qui se hu: exaltat. Doc vsq; hodie in deserto gentiliū ecclias clamant magistri.

¶ Et videbit o: c: De primo aduētu subito ad secūdum raptus dicit: z ui: o: ca:

¶ Os domini. Prophetę qui ꝓdicauerūt futurū xp̄m: s. salutare dei nostri.

¶ Quid cla. Non sine causa queritur: cum enim se sponte obtulit dicēs: Ecce ego: mitte me: pplo suo dura nūciamit: z nūc idē metuit

¶ Omnis caro f. Qui portat ymaginē terrenī z vicijs seruit fidē nūdat et flos ꝓteriens: qui custodit ymaginez celestis caro est: sz̄ quę cernit salutare dei quę quotidie renouatur secundū ymaginez creatoꝛis z tādem incorruptibilis et immortalis glorię mutat nō naturā.

¶ Fenū nascendo hz virorem: z crescēdo decorem: deinde florem: tandem ardore sol sic catum redigitur in pulverem. Sic bō p etatū successiones amittit decorem: z cadit in mortem.

¶ Verbū aūt domini. Verbū xp̄s cū corpe suo qđ est ecclia.

¶ Super mon: ex: Grego: Qui celesti ꝓdicatione vritur ima iam terreno: z opm deserēs in rerum culmine stare videtur: tantoq; facilius subditos ad meliora ptrahit quāto p vitę meritū de supnis clamat. Illa nanq; vox auditoꝛ: cor: libentius penetrat quā dicētis vita cōmendat: quia qđ loquēdo impat ostēdendo adimat vt fiat: vñ in lege ꝓcipitur armū dextrum z separatum dari sacerdotibus.

¶ Syon. Per syon z hierusalez apostolos z alios doctoꝛes intelligit

§ res quelibet hebrea vel hebraica cōsuetudie
fuit uerbum quod non ostenderet
§ in thesauris suis.
eis ezechias in domo sua: z in omni potestate sua. Introiuit ād ysaiam prophetā ad ezechiam regez et
dixit ei. Quid dixerunt viri isti: et
§ duo querit.
unde uenerunt ad te? Et dixit eze-
§ multo labore. § cum pōdere sapbie.
chias de terra longiqua uenerūt
§ nō dicit ad laudādum deum pro signo. § vnuz respōdet alterū tacet. § que potentissima.
ad me: de babilone. Et dixit quid
viderūt in domo tua? Et dixit eze-
§ preciosa.
chias. Omnia quę in domo mea
§ mirabilia.
sunt viderunt: non fuit res quam
ñ ostēderim eis in thesauris meis
† tu qui secreta alienigenis reuelasti.
Et dixit ysaias ad ezechiam. Au-
† § predicit penam sceleris.
di verbū domini exercituū. Ecce
dies venient: et auferētur omnia
quę i domo tua sunt: z quę thesaurizauerūt patres tui vsq; ad diem
hanc in babylonem. Non relique-
§ cuius sentēcia est firma.
tur quicquā dicit dominus: et de
§ de semine tuo.
filiis tuis q̄ exibūt de te quos ge-
nueris tollent z erunt eunuchi in
palatio regis babylonis: et dixit
§ iustus. § iustum. § sententiam.
ezechias ad ysaiam. Bonum ver-
§ ab affirmo. § religionis.
bū domini quod locutus ē: z dixit
Fiat tantū pax: et veritas in diebꝰ
meis.

C. XL.

Consolamini
§ fidelis.
cōsolamini populę me-
† § iudeoꝝ fideles: vel apostoli z iudeoꝝ doctoꝛes.
§ o eliachim
us dicit deus vester. † Loquimini
§ blāde cōsolando. † § a tristicia z ab ydolatria
§ iudeos z gētales.
ad cor: hierusalem: et † aduocate eā
† § afflictio z quies reddita.
quoniā completa est † malicia eius
§ a domino in baptismo vel in martyrio. § quia
dimissa ē iniq̄tas illius. Suscepit
† § qui scit volūtatem domini sui z nō facit vapulabit multis.
de manu domini † duplicia pro om-
† § apostoli § iohānes. § christi.
nibus peccatis suis. † Vox claman-
§ iudee vel gētium. § bona opera quibus dominus ad nos ingrediatur.
tis in deserto parate viam domi-
§ cogitationes.
ni rectas facite in solitudine semi-
§ christi. † § iudeus vel gētilis huius simplertas dei nostri. Omnis † vallis exal-
§ fide z opere. § elatus. § superbus.
tabitur et omnis mōs z collis hu-
† § corda tortuosa. † sad fidem z oppationem.
miliabitur. Et erūt † prava in † dire
§ ferocia. § mollia z mānsueta. † § In predicatione in baptismo quādo aperti sunt celi et spiritus super eum mānt.
cta: z aspera i uias planas. Et † reue-
§ filius de quo pater: surge gloria mea
† § In iudicio vel in primo aduentu.
labitur gloria dñi: z † videbit omis
§ homo nō spūs prius quia spūm nō habebat.
§ prophete.
caro pariter q̄ os dñi locutum est.
§ christi § michi. § o ysaia. § ad iudeos vel ad omnes.
Vox dicētis: Clama: z dixi. Quid
§ homo. § fragilis.
clamabo? Omnis caro fenum: et
§ Juuenus. § potētia z cetera omnia vanitas: ra: z o: ra.
omnis gloria eius quasi flos agri
exiccatum est fenum z cecidit flos
§ sentētia vitam presentē exposuit
q̄ spiritus domini sufflauit in eo.
Vere fenum est populus exiccatū
† Juuenus que seruit vicio precipue libidini-
est fenū: z cecidit † flos: uerbū aūt
† § regnabit. § alii verbū dei manet in eternū.
domini † stabit in ęternuz. Super
§ christū vt nichil annūcies nisi qđ ab ipso habes
† § bona nūcias. § Nota q: syon que est mons iubetur mōtem ascēdere: i. christum.
montem excelsum ascēde tu q̄ † euā
§ o. § vt multi audiāt.
gelizas syon: exalta in fortitudine
§ predicationem.
uocem tuam qui euāgelizas hieru
§ o. § persecutoꝝ sentētiā: dia
boli astutiā. † § ecclesius vel synagogis. § vnde nō sum missus nisi ad oues que pierant domus israel.
salem: exalta noli timere. Dic † ciui
† § apostoli de secūdo aduentu. † § vobis pro missus o iudei vel gētes: suscipite illum.
tatibus iudę. † Ecce deus † uester.
† § quē sp̄: cultis quasi rilem z debilem.
Ecce dominus † deus in fortitudi
† § fortitudo. † § qui sumā serui accepit.
ne uenier: z brachium † eius dña
§ retributio omnium.
bitur. Ecce merces eius cum eo-

ecclia a persecutoribus corpe cruciata: animo angustiata.

¶ Malicia eius. Malicia afflictō: sicut illō. Si ē malū i ciuitate qđ non faciat deus.

¶ Dimissa est iniq: ꝛc. Causa cōsolationis remissio peccatorū causa remissionis quia suscepit duplicia. Notandū q: nō soluuntur peccata nr̄a nisi de manu dñi suscepimus ea. Nec idē est solui peccata z dimitti: cui eni dimittitur solutōne non indiget. vñ dimittunt tibi petā tua. Cui autē soluunt propterea solvunt qz purgata sunt z soluta per pnas.

¶ Vox cla. Huius vocis memores indi miserūt ad iohannē vt interrogarēt eū tu qs es?

¶ Omnis vallis exalta. Qui se exaltat hu: et qui se hu: exaltat. Doc vsq; hodie in deserto gentiliū ecclias clamant magistri.

¶ Et videbit o: c: De primo aduētu subito ad secūdum raptus dicit: z ui: o: ca:

¶ Os domini. Prophetę qui ꝓdicauerūt futurū xp̄m: s. salutare dei nostri.

¶ Quid cla. Non sine causa queritur: cum enim se sponte obtulit dicēs: Ecce ego: mitte me: pplo suo dura nūciamit: z nūc idē metuit

¶ Omnis caro f. Qui portat ymaginē terrenī z vicijs seruit fidē nūdat et flos ꝓteriens: qui custodit ymaginez celestis caro est: sz̄ quę cernit salutare dei quę quotidie renouatur secundū ymaginez creatoꝛis z tādem incorruptibilis et immortalis glorię mutat nō naturā.

¶ Fenū nascendo hz virorem: z crescēdo decorem: deinde florem: tandem ardore sol sic catum redigitur in pulverem. Sic bō p etatū successiones amittit decorem: z cadit in mortem.

¶ Verbū aūt domini. Verbū xp̄s cū corpe suo qđ est ecclia.

¶ Super mon: ex: Grego: Qui celesti ꝓdicatione vritur ima iam terreno: z opm deserēs in rerum culmine stare videtur: tantoq; facilius subditos ad meliora ptrahit quāto p vitę meritū de supnis clamat. Illa nanq; vox auditoꝛ: cor: libentius penetrat quā dicētis vita cōmendat: quia qđ loquēdo impat ostēdendo adimat vt fiat: vñ in lege ꝓcipitur armū dextrum z separatum dari sacerdotibus.

¶ Syon. Per syon z hierusalez apostolos z alios doctoꝛes intelligit

qua z bi anni erant: nihil additum est. ℔ sciebat enim deus cū quidem vsq; ad mortē in firmitate affligendum sed oōne z pnitentia cōsaluturum

¶ Dicūt quidā q̄ male viuēdo nō mereatur quis ad vite sue terminum puenire. vel bene agēdo ante tēpus mereatur rapi ad premia vite. Vnde viri sanguinū nō dimidiabunt dies suos. z illō. Raptus est ne malicia mutaret cor illius.

¶ Hystoria libri regū z palipomenō prophetie mixta est. q̄ et prophetia hystorie copulata. de liberatōne vrbis. de interitu assirij. de reuersione solis. et de annis ezechie additis.

¶ Hoc aūt tibi erit signum. Presentis. s. tpis z futuri. vt quō sol reuertat ad ezechiū suum. Ita ezechie vita ad euolutos redeat annos. Nobis quoq; in hebdoade. z ogdoade viuentibus post resurrectionē xp̄i vite spacia protelētur.

¶ Ego dixi. Cū dē ezechie sine labore victoriam dedisset. nec ille ei cōdignas gratias reddidisset; infirmitate coactus laudes persoluit quas in prosperitate neglexit. z postq̄ cōualuit. qđ i āgustia cogitauerat edicit. Ego dixi in di. ⁊c. Sancti plēt dies suos sanctos abraham mortuus est plenus diez in senectute bona. peccatores in dimidio diez morīt.

¶ In dimidio. Viri impij nō dimidiabūt dies suos: q̄ non implent opa virtutum nec pnitēdo emendāt delicta.

¶ Ad portas inferi. Vbi constituta est domus omni viuenti ante aduentum xp̄i.

¶ Quietis. Quidam codices habēt. q̄ euit generatō mea. qđ et hiero. aliq̄ translulit decept⁹ ābiguitate verbi z postea correxit

¶ Respōde. Qđ erani emdabo. tu esto fideiussor: et protector. et ciuitatem istam et protegam eā. ℣ iudei semp querūt signū.

Hoc aūt tibi erit signum a domino quia faciet dominus verbum hoc quod locutus est. Ecce ego reuerti faciā vmbram linearū p quas descenderat in horologio achaz in so † ℣ a decima enim hora in primā. z pene duplicatus est dies.

le retrorsum †. x. lineis. z reuersus est sol. x. lineis p gradus quos descēderat ℣ Scriptura ezechię regis iuda cum egrotasset: et cōualuisset † ℣ quia non complebo numerū annoz meorum sicut patres mei. ℣ desperando. ℣ in angustia.

de infirmitate sua. † Ego dixi in dimidio dierū meoz: vadā † ad portas inferi. † ℣ ad portas. i. pricipe que porte inferi. ℣ ob superbiam michi ablatum.

tas inferi. Quęsiui † residuū anni ℣ apud me. ℣ damnatus apud inferos. ℣ olim secm hieronimū.

rū meoz: dixi non videbo deum † eam in die. ℣ sanctoz. ℣ timet ne aspiciat cū sanctis dei. z habitet in requie. z deū videat.

in terra viuentium. Non aspiciā ℣ christū nobis promissum verū hominem. z verū deum. † ℣ ipsum christū vel quēlibz iustū.

am hominem vltra: et † habitatorē † eterne. ℣ vel quietis generatio ablata est vt sic incipiat versus. ℣ filioz. ℣ michi.

quietis. Generatio mea ablata est ℣ plicatu sic generatio mea ne extendatur in posteros.

et † soluta est a me quasi tabernacula pastoruz. Precisa est velut a ℣ tela imperfecta.

terente vita mea: dum adhuc oz ℣ in iuuētate. † ℣ diebam. ℣ more infirmi qui finiri vel mutari sperat infirmitatem suā. mutatione tempis.

direr succidit me: † ꝺ mane vsq; ad ℣ et de nocte sperabā vsq; ad ma. ℣ sicut iob qui in die expectabat noctē. z econuerso. ℣ o domine.

vesperam finies me. Sperabam † ℣ ℣ ypotena. ℣ omnia cōminuens vsq; ad mane † quasi leo sic contriuit † ℣ nō solum carnes. † ℣ suspēsiue dicit. quasi aut mane aut vespe dabis mihi finem.

uit omnia † ossa mea. † De mane vsq; ad vesperam finies me. † Sicut ℣ et hoc dicebat.

ad matrē clamat vt escam percipiat. ℣ ad deū.

pullus hyrūdinis sic clamabo: me † in domio. ℣ gemitu compūctus.

ditabor vt colūba. Attenuati sunt ℣ ad dominū. vnde auxiliū.

oculi mei † suspicientes in excelso. † ℣ violētiam infirmitatis vltra vires corpis. † ℣ plusq; poscāt merita. ℣ vel spōde idē est

Domine † vim † patior respōde pro † ℣ factori meo. ℣ in se reuertit. ℣ figulus luto.

me: quid † dicam aut quid respondebit michi cum ipse fecerim? Recogitabo tibi omnes annos meos ℣ vel fecerit.

in amaritudine anime meę. Domine ℣ vel sic vel sic. † ℣ de statu hūane vite philosofatur iam securus. † ℣ fragilis z caduca vita z miseriis plena vt. ℣. facile cadat.

ne si sic † viuitur et in talibus † vita † ℣ seueritate tua z culpa mea. † ℣ sic. ℣ miseri cordia. ℣ salutem z vitam dādo.

spiritus mei. † corripies me † z viui † ℣ percūsso enim assirio par erat in populo.

ficabis me: ecce † in pace amaritudo mea amarissima. Tu aūt † eruisti † ℣ mō in inferno presentis vite vel future.

animam meam † vt non pereat: proiecisti † ℣ ne memineris. ℣ vel sensum tuū vel meum. ℣ ne ego aspicerem ea: sed tuā misericordiam.

iecisti † post terguz tuū omnia peccata mea. Quia non † infernus cōfitebitur tibi. nec mors laudabit † ℣ reprobi semel damnati. ℣ in inferno autem quis cō. ti. ℣ laudando. ℣ diabolus.

te: nō expectabunt qui descēdunt † ℣ inferni. ℣ filii liberatōnem qui dicit ego sum via ve. z ve.

in lacum veritatem tuam. Viuēs † ℣ nūc protectōe tua. ℣ i futura requie. ℣ laudādo

viuens ipse confitebitur tibi sicut † ℣ liberatus ab hostibus gratias ago. † ℣ hon? vt dauid. † ℣ filiis quos post genuit. quia tūc nō habebat filios.

et ego hodie † pater † filiis notā faciet veritatem tuam. Domine salua me † ℣ cultum vere religionis. ℣ ergo. ℣ ab assirio a morte anime.

† Ego z populus meus. laudāt vsq; hodie in templo. ℣ corde. ℣ famulis regis.

fac: z psalmos nostros † cantabimus cunctis diebus vite nostre in domo domini. Et iussit isai ℣ de templo. ℣ corde. ℣ famulis regis.

ꝯ vt dei miraculo mirabilior esset potētia. morbo enim regio sedm symachum laborabat: cui nō cēt omnia dulcia vel tacta vt aiunt vel gustata.

as vt tollerent massam de ficis: et † ℣ a domino inflictum. nō corpus totū. cataplasmarent super † vulnus. z † ℣ ꝺbiteron proteron. ante enī hec dicta sunt q̄ que de sanitate z oōne precesserunt.

sanaretur. Et dixit ezechias: † Qđ erit signum quia ascendam in domum domini?

C. XXXIX.

℣ Assirio iterfecto ezechia sanato

In tempore illo misit maradach baladan filius baladan rex babilonis † epistolas.

libros z munera ad ezechiam. audierat enī q̄ egrotasset z † ualuisset † oblatione munerū z sanitatis congratulatōne.

Lętatus est autē sup eis ezechias † ℣ scilicet epyphanum. preclaraz domū in qua sepelichātur corpora regum.

z ostēdit eis † cellam aromatum et † ℣ thesauros z vndiq; aromata multa. argenti z auri z odoramētoꝝ et † ℣ cellaria. vnguēti optimi. z oīs apotheca supellectilis sue: et vniuersa que inuenta sunt i thesauris eius. Nō

Non est enī volentis neq; currentis: sed dei miserentis.

¶ Cum ipse fecerim. Hoc mihi insteterit. quasi nō restat nisi patienter sustinere. z ipm fortes exorare qui facit quod voluit.

¶ Recogitabo. Quod preteritum est nō adiuuat sustinentē. Vnde stulta ē epyrri sententia qui asserit recordatione preteritorum bonoꝝ mala ꝑsentia mitigari.

¶ In amaritudine. Quasi. z hi etiam in amaritudie: quia ꝑsens tribulatio nichil boni preterit sentit. et semper humana felicitas aliquibus aspergit aduersis.

¶ Quia non. Sine fine dampnati. neq; in inferno pitentiā agūt neq; laudes deo referūt

¶ Viuens viuēs co. Non infernus vel mors pariliis. Interroga. pa. t. z. d. t.

¶ Super vulnus aiunt hebrei sin vocal sonare nō vulnus. qđ aqla z symachus morbum regium interpretati sunt. Alij non vlcus sed apostema suspicati sunt. qui vtra artem medicoꝝ siccioribꝰ ficis z contusis subuciatur quibus sanies in supficiem cutis pronocatur nec spemēdam esse medicinam cum deus fecerit eam.

C XXXIX.

¶ In tempore illo ⁊c. Supius dictuz est quia assaradon sennacherib successit qui i pabat assirijs z babyloniję. hic aūt q̄ maradach qui misit nūcios ad ezechiā illo adhuc viuente rex erat babyloniox. Sed duo regna erant z ille pererat assirijs hic babylonijs Fert aūt hystorię q̄ maradach pater nabugodonosor fuit q̄ regnauit. z t. annis. Venerūt autē nuncij: q̄ postēum in sole viderant. et astronomie ārt. z arte suā gnoscere nō poterāt. venerūt ergo in birim vt hoc a prophetis z sapiēb⁹ discerent.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Deficient pueri. Qui .l. gaudet corporis sanitate et pueritia ⁊ adolescentiam putant esse perpetuā.

¶ Mutabūt. Vt sicut fortes in deo fient debiles mundo ⁊ post mortem carnis fiēt immortales.

¶ Sicut aquile Sicut aquila secundū physicos alliso ad silicē rostro vetustate nimia aduncato innouatur: sic qui vetustatem peccati p̄ penā quę est xp̄us mortificant mortui mundo innouant deo. vnde reno. vt aq̄le iu. t.

C. XLI.

¶ Insule. Vt in salo ponunt gentes scilicet que fallis ⁊ amaris fluctibus scli tūdunt.

¶ Quis suscitauit ab ori. ⁊c. Quidam hebreox hoc ad cirum regem p̄sarum referūt q̄ suscitatus sit aduersus babilonios ab oriente q̄ ei fecerit parere dñs plurimas gentes subiūcēs gladio ⁊ arcui eius. Sic quoq; cetera ad ipsum referunt q̄ scs babilonijs ydola nō profuerunt bāno studio facta. Alij hebreox hęc ad abraham referūt qui vocatus sit iustus ab oriēte .i. de chaldeis q̄ solus inst⁹ inuent⁹ sit ⁊ secutus est deum. Egredi ens de terra sua: et tradidit ei reges qui p̄tra sodomam ⁊ gomorrā venerāt ⁊ fecit eos ante gladiū ⁊ arcum eius quasi pulueē et stipulam. ⁊ p̄secutus ē illos reuersus est i pace. nec longi itineris cursum sensit. ⁊ B nō suis viribus sz dñi misericordia fecit q̄ ab initio cognouit hęc. Viderūt insule. i. gentes in circūitu. ⁊ illius virtute pterite sunt. ⁊ extrema terre. i. sem filius noe qui extremo terra⁊ tempe cum patre ⁊ fratribus diluuium euasit. vsq; ad tē pus illi⁹ reseruat⁹. quē melchisedech intelligi volunt. ⁊ venisse obuiam abrahę de ꝓlio reuertenti. ⁊ eum bñdixisse. ⁊ de bñdictionibus roborasse. Jpz quoq; ꝓfidei ⁊ operis. ꝓ in mundo fortes.

virtute. ⁊ his q̄ nō sunt fortitudinē ꝓ sed. ꝓ ex toto damnati.

et robur mltiplicat. ¶ Deficient pu ꝓ a puericia. ꝓ qui pueriliter viuūt. ¶ ꝓ in infirmitate. ¶ ꝓ qui fortes ⁊ sancti. ꝓ vicius feruētes. ¶ ꝓ in hac vita. ꝓ anime ⁊ corpis.

eri ⁊ laborabūt. ⁊ iuuenes i ¶ ifirmitate cadent. Qui autem sperāt ꝓ non in se.

in domino mutabūt fortitudinez ¶ ꝓ quibus volent ad deum. ꝓ innouati.

assumēt ¶ pennas sicut aquilę current ꝓ ad deum. ꝓ omnia facilia amanti. ꝓ proficient

rent et non laborabunt: ambulabunt et non deficient. ꝓ quia in eternum viuent.

C. XLI.

¶ Taudi israel ⁊ tace. ꝓ ad audiendū per apostolos.

¶ Sceāt ad me ꝓ qui erāt fortes in mūdo sint fortes in deo. fortitudo mundi. voluntatem implere dei mortificare.

insule. ⁊ gentes mutent fortitudinem. accedant et tūc loquantur. si ꝓ fide ad me. ꝓ altius p̄dicēt.

ꝓ vt discernāt inter deum ⁊ ydola. ⁊ vtrū deus omnia unite disponat.

mul ad iudicium propinquemus. ꝓ misi ego. ¶ ꝓ in iudea que est i occidentali plaga christū incarnari mox suscitari voluit. ꝓ sed in iudiciam.

Quis suscitauit ¶ ab oriente iustuz ꝓ Inspirādo. ⁊ de sepulcro dicens. erurge gloria mea. ⁊ securus respōdit. egurgam diluculo. ꝓ obediēs vsq; ad mortem.

vocauit eū vt sequeretur se. ¶ Dabit in conspectu eius gentes: ⁊ reges ¶ postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuam. ⁊ possessionem tuam terminos terre.

ꝓ uersos. ꝓ vinculis fidei. ꝓ pater. ꝓ contrarias potestates.

ges obtinebit. Dabit quasi pulue ꝓ verbi.

rem gladio eius sicut stipulā venti ꝓ predicationi. ꝓ filii. ꝓ filius.

to raptam arcui eius. Persequet ꝓ aduersarios. ¶ ꝓ de mūdo ad patrem.

¶ ꝓ pacem reliquo vobis p. m. d. vobis.

eos ¶ transibit in ¶ pace. semita in pedibus eius non apparebit. Quis ꝓ predicta. ꝓ per. ꝓ ad se.

hęc opatus est et fecit: vocans generatiōes ab exordio. ¶ Ego do ꝓ omnes. ¶ ꝓ mūdi ¶ ꝓ feci q̄ primus ⁊c.

ꝓ sine principio. ꝓ sine fine.

minus. primus ⁊ nouissimus ego ꝓ deum per fidem. ꝓ gentes vel ecclesie

¶ ꝓ initium sapiētie timor domini.

sum. Viderunt insule et timuerūt ¶ ꝓ in omnē terrā exiuit sc. ⁊ i. s. ¶ ꝓ audita predicatione apostolo.

extrema terre ¶ obstupuerūt appro ꝓ fide ad deum.

pinquauerūt ⁊ accesserunt. Unus ꝓ fidelium. ꝓ in fide. ꝓ verbo ⁊ facto.

quisq; proximo suo auxiliabitur. ꝓ infirmo. ¶ ꝓ In domio deo viuo ⁊ vero q̄ ydola dii nō sunt sed opera hominū ⁊ hoc ē pf.

¶ ꝓ deum suū studiose faciendo.

et fratri suo dicet ¶ confortare. ¶ Lō ꝓ glutinum hoc.

dicens glutino. bonum est: ⁊ ꝓfortauit eum clauis vt nō moueretur ꝓ deum ꝓ quolibet impulsu.

ꝓ vere. ꝓ prius spū demonio. ꝓ luctator contra demones. ¶ ꝓ nō vos me elegistis. sed e. e. u.

Et tu isrl̄ serue meus: iacob ¶ quē ꝓ carne ⁊ fide. ꝓ spiritu caritatis.

elegi: semen abraham. amici mei. ꝓ in cuius fide. ꝓ ⁊ similes. ꝓ vbi dispersus erat.

In quo apprehēdi te ab extremis ꝓ finibus.

terre. ⁊ a longiquis eius vocaui te ꝓ spūaliter qui ⁊ aliis predicaturus

et dixi tibi. Seruus meus es tu. ꝓ a facie p̄cursoz.

elegi te. et non abieci te. Ne time ꝓ ecce ego vobiscum. vsq; ad c. ꝓ a me

as quia ego tecum sum: ne declina ꝓ via p. v. ꝓ ne vincarismes. quia ego deus tuus. Confortaui te ⁊ auxiliatus sum tui: ⁊ iusticia ꝓ vt vincas

mea. ꝓ potentia filii mei. ꝓ ideo. ꝓ intuspi te dextra iusti mei. Ecce confundentur et erubescent omnes q̄ ꝓ aduersarii tui populus iudeoz.

pugnant aduersum te. Erunt quasi nō sunt. et pibunt viri qui ptradi ꝓ quia. ꝓ etiā fortes. ꝓ exterius. ꝓ iudei ⁊ gētes.

cunt tibi. Quęres eos ⁊ non inuenies. viros rebelles tuos. ⁊ erunt quasi non sint: et veluti ꝓsumptio ꝓ fugido. ⁊ de sepulcro dicens. erurge gloria mea. ⁊ securus respōdit. egurgam diluculo. ꝓ obediēs vsq; ad mortem.

hominis bellantis aduersum te. ꝓ quasi nō debes timere. ꝓ protector.

quia ego dominus deus tuus apprehendens manum tuā. dicēsq; ꝓ operationem.

ꝓ ne timueris. ꝓ sed iuabo.

tibi. ne timeas ego adiuui te. ¶ Nolli timere vermis iacob: ⁊ mortui ¶ ꝓ ego sum vermis ⁊ nō homo. obprio. h. ⁊ a. p. ꝓ quāuis vilis. ꝓ mundo

estis ex israel. Ego auxiliatus sum tui dicit dominꝰ: et redemptor tuus ꝓ non alius. ꝓ sanguine filii. ꝓ qui est.

sanctus isrl̄. Ego posui te quasi vt conteras contrarias potestates.

plaustrum triturans nouū: habēs rostra serrantia. Triturabis montes et comminues: et colles quasi ꝓ regens. ꝓ superba eorum. ꝓ separans triticum a palea. ꝓ fide bonoz. potentia miraculoz. di spersione malo.

puluerē ponēs. Ventilabis eos et ventus tollet. ⁊ turbo dispergetos: ⁊ tu exultabis in domio et in ¶ ꝓ gentes magistrū veritatis non habentes.

sctō israel lętaberis. ¶ Egeni ⁊ pauperes quęrūt aquas ⁊ nō sunt: ligua ꝓ philosophis. ꝓ doctrine. ꝓ in philosophis. ꝓ deo

ꝓ sine lege ⁊ prophetis. ꝓ salus non potest.

eoz̄ siti aruit. Ego dñs exaudiam eos. deus israel non derelinquam ꝓ et. ꝓ omnino.

fabrum esse gratium q̄ abraham confiauerit. et malleo suę artis ad meliora produxerit. et dixerit. bonum est vt timori dñi glutinens. et ei iungaris. ⁊ confortauit eum clauis p̄cepto. vt in timore dñi pmaneret.

¶ In pedibus. Laborem vel lassitudinē huius vitę non sentiet exultauit vt gigas ad currendam viam.

¶ Et tu i. s. Dominus ad apostolos affectuose. Judei autem hoc ad se referūt. Nota q̄ prophetia ordinē hystorię non seruat. Post vocationē enim gentium: p̄dicitur vocatio apostoloz.

¶ Et tu israel. Carnali israel dictū est. Quare dicis iacob. et loqueris: Abscondita ē via mea a dño ⁊c. Nunc ad spūales loquit qui dñi suscepit aduentū. Hūc primo seruū. deinde electū. tandem semen abraham vocat. Prius enī spūm seruitutis i timore accepim⁹ postea electi in amicitiam dei iungimur.

¶ Et a lōginquis Jam vsq; ad extrema iudei dispsi. ⁊ inde ad fidem multi vocati. vnde vobis oportebat p̄mū loq̄ verbū dei ⁊c.

¶ Vermis iacob Vermes dicūtur apostoli. tanquā ei⁹ imitatores qui dicit. ego sum vermis ⁊c. et sicut vermis penetrat terram: sic p̄dicatio eox̄ audiētium corda.

¶ Qui mortui estis. Sicut ille qui dicit quotidie morior propter vestram gloriam fratres. ⁊ alibi. Vivo ego. iam nō ego. vivit vero in me xp̄s.

¶ Posui te. Vir ecclesiasticus habet h̄ dicationis. nostra serrātia in plaustro nouo. quod nō optatur in vetustate litterę: sed i novitate spūs contentis in credulox corda durissima. separans triticum a palea. montes colles q̄s cōminuens. id ē. hereticox principes q̄ cōminuti in pulueē redigūt. ⁊ nichil esse dicūt

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quos admonet vt que a dño accepunt ꝓdicēt z culmina virtutū ascē dentes verbo z exemplo doceant.

¶ Gregem suum pa. Nūc in cōtemplatione: in futuro ipa visione: nūc docēdo: postea saluando vel satiando.

¶ Fetas. Doctores filios quotidie deo pturientes. vnde apls Filioli mei quos iterū parturio.

¶ Quis mensus Ne de vocatione gentiū dubitetur: magnitudo vocātis describitur.

¶ Pugillo. Pugillus ptractus digitis pugnus palmus a pollice vsq; ad minimum digitū extenta manus vt per palmū et pugillum cēlos extentos et globū terre nouerim?

¶ Spiritū domini. Spūs dñi sup me eo q; v-m-ad annūciandum mansuetis misit me: z requieuit sup eū spūs domini.

¶ Quasi pul. Hebrea hoc verbo tenuissimū puluerē significari putāt: qui magis sentitur q; videt. Hūc ergo forsitan cū epycuro suo democrit? athomos vocat. Vlta aūt sunt nomina que ita leguntʼ in greco z in hebreo ꝓpter interpretandi difficultatem: z tam grece q; latine lingue pauptatem.

¶ Libanus non Libanus mons maximus: pascuis vberrim? z arboribꝰ sed etsi oīa ligna succidantur ad succēdēdū z oīa alia immolentur ad holocaustū ad implendā vel placandā maiestatis potentiam nō sufficiunt.

¶ Cui ergo sim. f. de. Tropologice. Increpātur principes hereticoꝝ q; diuersa ydola de corde suo fingūt vt eloquiū veritatis: i. argento: vel sensus splēdore qui significat in auro: vt ligno imputribili que vilioza sunt dogmata: que dialetica firmātur arte ne corrumpant.

¶ Nūquid. Stulticiam gentiū redarguit vt ab ydolatria recedant.

¶ For. lig. Hebraice succā: qd genus ligni est imputribile: de quo mat ime ydola fiūt: hoc aūt dicit vt ydolis reprobatis suscipiatur doctrina

✠ qui vēturus est inmaiestate. ego sum pbo. ꝓphēta de primo aduēt⁹. potestas iudicit. sed prius

et opus illius cozā illo. Sicut pa in fortitudine

stor gregem suū pascet: in brachio ex omnibus gentibus. pascе agnos: in-mi teos non fugbos. protectione

suo congregabit agnos: et in sinu ad ceium.

suo leuabit: fetas, ipse portabit. mensuras enim z pondera omniū nouit. facile.

Quis mensus est pugillo aquas. et celos palmo pōderauit? Quis super nichilum: methaphor. potestate tri nitatis.

appēdit tribus digitis molē terre libratos suo pondere fecit.

et librauit in pondere montes. et nullus. In creādo

colles i statera? Quis adiuuit spi verbo do-e-f-sunt z spū o-e-

ritum domini? aut quis ꝓsiliarius quid ageret.

eius fuit et ostēdit illi. Cum quo

iniit consilium. z quis instruxit eū regulam operandi.

et docuit eum semitam iusticie. et

erudiuit eum scientia. z viam pru

dentie ostendit illi? Ecce gentes nullus. qi.

quasi stilla situle. z quasi momen

tum statere reputate sunt. Ecce in- in compatione eius. hoc addit vt gentes ab ydolatria prouocet auferēdo vicinias qz

sule nec animalia sufficiunt.

sule quasi puluis exiguus z libanus non sufficiet ad succendendū hostiarū ignem.

z animalia eius non sufficient ad holocaustum. Omnes gētes qua in compatione eius.

si non sunt sic sunt cozā eo. z quasi

nichilum z inane reputate sunt ei. simulacro. vnū qui omnia fecit.

Cui ergo similem fecistis deum? qui spūs est in omnibus est z vbiq.

aut quā ymaginē ponetis ei? Nū dominus ad omnes gētes.

quid sculptile conflabit faber: aut simile deo qui vbiq.

aurifex auro figurabit illud. et la- mion.

minis argēteis argentarius? Fo tonabile vnde factū simulacrū ouet in longū.

te lignum z imputribile elegit arti sapiens in hac arte.

fex sapiens. quērit quo statuat si-

mulacrum q; non moueatur. Nū-

so gentes. naturali ratōne ydola nichil esse. z nec deum eternum esse.

quid non scietis? Nūquid nō audistis? Nūquid nō annūciatū e ab

initio vobis? Nūquid non intel- a domio fundata.

lexistis fundamēta terre? Qui se- omnia regit z ambit. terre.

det sup gyrum terre. z habitatores eius sunt quasi locuste. qui exten quid ergo sugbiunt. etiam.

tenuco. subtiles.

† sub eis quasi sub tabernaculo habitant boies supis angels z sancti.

dit velut nichili celos. z expandit

eos quasi tabernaculū ad inhabi- etiam. phylosofos.

tandum. qui dat secretoꝝ scrutato officio mortui obliuioni dati. principes.

res quasi non sint iudices terre ve quia trāseunt cito.

luet inanes fecit. Et quidē neq; plā firmato. f. † in psenti vita.

tato neq; sato neq; radicato i ter stātu. spūs dei.

ra trunco cozū repente flauit i eos mortui. trālitui z cece ri e. repētina sententia dei.

et aruerūt. Et turbo quasi stipulā ab hac vita. deoꝝ vestroꝝ. cū tanta sit

potentia. o iudei vel gētiles ydola colētes.

auferet eos. Et cui assimilastis me: singulariter.

z adequastis me dicit sanctus? Le celam. intelligite ꝛ item per creaturas

uate in excelsum oculos vestros. z que in celo. sule. qui edu-

videte. qs creauit hec. qui educit qui numerat multitu. stel. angelos z stellas.

celoꝝ. stellas.

in numero militiam cozū. z omnes quasi qz omnipotēs.

ex nomine vocat pre multitudine

fortitudis z roboris virtutisq; ei? ex omnibus hiis. alienum a numero z a

cognitione eius. ergo.

† cum tanta sit dei magnitudo cū eius nutu regantur omnia.

neq; vnus reliquum fuit. Quare vel eo. due tribus. decē tribus iam in capti

uitatem ducte.

dicis iacob z loqueris israel. Abs nō videt eam.

condita est via mea a domino. et quia preiudicauit me. vel bit.

a deo meo iudicium meū transiuit per te. in scripturis

Nūquid nescis: aut non audisti? hoc. f. vnus est.

Deus sempiternus dominus qui de nichilo. † qz caro nō ē.

creauit terminos terre nō deficiet quia spūs omnipotēs est. qz oīa nouit.

neq; laborabit. neq; est inuestiga- † in fide hesitanti

tio sapientie eius. Qui dat lasso

euāgeliū z reuelet gratia dñi. z videat ois caro salutare dei.

¶ Nō scietis. Ab initio legis moysi. vel a principio mūdi i ipis creaturis. q; omnes suus suo mō predicāt artificem.

¶ Super gyrum Hinc non nulli terras quasi puncti z globos esse contendunt.

¶ Quasi locuste. In cuius ꝓpatione vel cōsiderata terre magnitudine.

¶ Tabernaculū. Hinc quoq; similitudinem sperę celum esse ꝓtendūt. z eius amplitudinem terras imminere.

¶ Qui dat secre. Stultam fecit deus sapientiam huius mūdi z hoc est. Qui dat secretū quasi nō sint.

¶ Cui assimilastis Quasi quare similitudini deum cōparatis nec ex creaturarū magnitudie deū creatoē intelligitis: si nō creditis verbis credite oculis vestris. z clemētoꝝ omniū seruitute potentiā domini cogitate.

¶ In numero. Si numerata sut q; abiabam numerare nō potuit. z seruiūt delegato officio. vt sol curriꝰ q; li vno expleat anno: et cetera suo modo.

¶ Militia eorum Angelos. f. vnū milia milium ministrabāt ei. Inde et dominꝰ sabaoth dicit. i. militiꝰ vel creaturaū vel virtutū.

¶ Quare dicis ia. Cū hec prophēta diceret. z. tribꝰ iā captiuate erāt. duę restabant capituande. In captiuitate aūt omes desperantes dicebant terrena deus non considerat. nec curat qd qsq; faciat. Jō sine rege sūo iudice sumus. et immerito affligimur.

¶ Via mea. Bona opa. nō ptinent ad eū terrena. nō considerat quid qsq; agat. Inde iniuste opprimimur q; si iamēta z pisces. sine rectore.

¶ Creauit. Omnia nouit. omnia cōtinet. omnia maiestate sua dispēsat.

¶ Sapientie eius. Ex hoc loco illud apostoli sumptum videtur. Incomprehensibilia iudicia eius. z inuestigabiles vie eius. quasi solus deus eternus impassibilis immutabilis. cetera omnia deficient.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

omni tempe conseruabit. qđ de socrate falso gloriatur philosophi. q. s. plus solito nec tristis fuerit nec letus.

¶ Judiciū. Vnde in iudicio ego veni in mundū istum: vt qui non vidēt videant ꝛc.

¶ Justicia. Justū fuit vt trāsiret p apostos ad gentes cōtemptus a iudeis.

¶ Unctū. Funibo peccatoꝝ. in euāgelio quem satbanas vinxerat: dominus solvit.

¶ Alteri. Filius ꝛ spiritus sanctus in deitate a patre alter non est et ideo eandē gloriam ꝛ laudem habet.

¶ Vobis faciam Vt sciatis q̄ ego dominus ꝛ nō est alius. ꝛ qui prioza cernitis: impleta credatis q̄e poterunt futura.

¶ Nouū. In nouitate spūs. nō i vetustate litteraꝝ. nec solū in veteri testamento etiā in nouo.

¶ Qui descendunt mare. Primi piscatores piscū: post homines. vnde ad litteraꝝ multa maria trāsierūt. vnde cūctos in mundū vniuersum p. e. o. c.

¶ Cedar. Filius ismael. sarraceni ab eo q̄ melius agareni: sed nomine liberaꝝ. velauerūt ignominiā ācille. Ismael enī filius ancille agar fuit. ab hac sarraceni. qui. enī duces genuit. Noīe quoq; eius ipa dicitur prouincia.

¶ De vertice montis. Sup montē excellsum alt. q. e. syon. De vertice montis: de altitudine virtutis ꝛ cōtemplationis. vt etiam exemplo vocent q̄s ꝑdicant.

¶ Vociferabitur Vnde ipsi me prouocauerūt in eo. qui non erat deus. et ego in gē

neraq; turbulentus. donec ponam
Sterenio. Snouissimū. Seuāgelium.
in terra iudicium. ꝛ legem eius in
Sgentes undiq; tribulationibus percusse.
† Saperiora. Sne dubites de autore.
sule erspectabunt. † Hec dicit do-
† Screator. S. omniū S materiales. Sin
habitaculum angeloꝝ.
minus deus. † creās celos et extē-
Svt ex creaturis creator intelligatur
Ssuper inane.
dens eos. firmans terram ꝛ q̄ ger
† Squoridie. † Saiam scōm illud. et inspira
uit in S spir. ui.
minat et ea. † dans † flatum popu-
Ssanctum.
lo qui est super eam. ꝛ spiritum cal
S nutate rationis. † Sterenitate. S. o. filii. S. a in
dea in gentes. Soim.
cantibus eam. Ego dñs vocaui te
Sunde pater iuste. mūdus te nō cognouit.
† Spater in me manēs ipse facit opera.
in iusticia ꝛ apprehendi manū tuā
S amorte. † Squi omnia cōseruans. S implendū
sicut pepigeram populo meo israel.
et seruaui te. Et dedi te in fœdus
Sque erant intenebris.
populi in luce gentium. vt apires
S cordis. S infidelū.
oculos cęcorum. ꝛ educeres de cō
S demonū. S tenebris peccatoꝝ. S peccati.
clusione vinctum. de domo carce-
Signoātie.
ris sedentes in tenebris. Ego do-
Sno alius. Sdominus.
† Sglorificaui. ꝛ iterū glorificabo.
minus. hoc est nomen meū. † Glo
S preter te. cui dedi. cui daturus sum.
Sydolis.
riam meā alteri non dabo: et lau-
† Sa prophetis predicta.
dem meam sculptilibus. Quę pri
† S in filio impleta. † Seuāgelium. repulsionē
iudeoꝝ. subuersionē hierusalē. cōuersionē gentiū
ma fuerunt ecce venerunt: † noua
Sfiāt actu.
quoq; ego annūcio antequā oriantur audita vobis faciaꝝ. † Cantate
† S o apostoli euāgelium predicate.
Snoua hec. † S in omne terā eri
uit sonus eoꝝ ꝛc. a summo celo. e. c.
domino canticū nouū: laus eius
S mirantibus a solis ortu. ꝛ ab occaſu. n. d.
ab extremis terę. Qui descenditis
Sseculi tempestates. S laudet. † S diuerse eccle
sie. vel gentes.
in mare. et plenitudo eius † insulę
Sgētes. Slaudet ꝛ letetur.
S vocem in laudē. q. liberauit. ꝛ letetur de salute
sua.
et habitatores earū. Leuet deser-
Secclesiastum. ꝛ ciuitates eius: in domibus
S qui nō solebat. † tenebre. i. gētes. deum ignorā
tes.
S dominū. Sgētes.
habitabit cedar. Laudate habita
S cultus in palestina. sed hic barbarie gētium significat. S christi.
tores petre: de vertice montiū cla
S apostoli ꝛ alii. † in aud. toribus.
mabunt. Ponent domino gloriā
Sgentibus.
et laudē eius in insulis nūciabunt
S describit saluatoris aduētum ꝛ compat eū viro
fortissimo cōtra aduersarios pugnaturo.
† S qui videbatur debilis. † S de captiuitate in
deoꝝ. S a misericordia opinione. nō re-
Dominus sicut fortis † egredietur
S cōtra inimicos suos. S plōnis
sicut vir pręliator † suscitabit zelum
† S dicēs. vos ex patre diabolo estis.
† Vociferabitur ꝛ † clamabit. sup inimicos suos cōfortabitur. Tacui.
S iudeos. Sg romanos. S o iudei
S perpetias penitētiam vestrā
semper silui parturiens fui. Sicut pa-
† S cōsilia vestra. S spiam que cogitauerim.
riens loquar. † dissipabo. et absorbebo simul. desertos faciā † mōtes
S omnes. S populum.
S mediocres.
excelsos et colles. ꝛ omne germen
S per romanos. S tūc. S fluminē sapiētie
eorū exiccabo. Et ponaꝝ flumina
S gētium. † S doctrie iudeoꝝ vt prophetas le
gētes nō intelligāt.
in insulas. ꝛ † stagna arefaciam. Et
† S gētes. S christum qui est via v. ꝛ v. S mō
educam † cęcos in viam quā nesciunt. in semitis quas ignorauerūt
S proficere. † S Non est volētis neq; currētis. S̄ḡ
dei. m.
† S ignorātiam.
ambulare eos faciam. Dona te-
S gētibus.
nebras eorū corā eis in lucem. et
S vt in veteri t. iuniē christi acciptāt. S corda eoꝝ
† S predicta. † S et teruti penitēt.
prava i directa. † Hec verba † feci
S nō futura promittens. sed promissa iā red
do. † S incorrectos. † S sed ipsi. S his auditis
eis. ꝛ non dereliqui eos. † cōuersi
S cētā apostolos expellēdo. † S de gētibus
que prędictatibus apostolis credere noluerūt.
sunt retrorsum. † Confundātur cō-
S confundātur omnes qui adorant sculptilia.
S gētes.
fusione qui confidunt in sculptili.
qui dicūt conflatili. vos dii nostri
S ꝛs. S auribus cordis. S mente.
Surdi audite. ꝛ cęci intuemini ad
S lumen verū. S exposito.
† non gētes vt metuantur iudei. S israel qui do
mino primo seruiunt.
videndū. Quis cęcus nisi † seruus
S prophetas.
meus: et surdus nisi ad quē nunci
S modo.
os meos misi: Quis cęcus nisi q̄
S sub peccato.
venundatus est. ꝛ quis cęcus nisi
S primo. S o israel. S intelligit legem ꝛ prophetas.
seruus dñi: Qui vides multa: nō
S que ibi precipiuntur. † S de quo supra audi
tis auditu. ꝛ non intelligetis.
ne custodies: Qui aperas † habes
S corpis. S obedies. S tamē.
aures nōne audies: Et dominus
S gratis. S observādo. S populū.
voluit ut sanctificaret eū. ꝛ magni
S de vitiis ad virtutes. fiaccetem.
ficaret legem. ꝛ extolleret. Ipse au
S uo beduino. S spiritibus immundis. S ab
hostibus chaldeis romanis.
tem populus direptus ꝛ vastatus
S impedimentū ne credāt in christum. † S insipi
entium. † S in corde ꝛ. e. locuti sunt. S in abscō
dito cordis. m. scimus quia verax es.
Laqueus † iuuenū omnes. ꝛ † do-
† S hostium. † S nec propheta nec dux qui in
tercedat ad dominū pro eis sicut moyses ꝛ alii.
mibus carcerū absconditi sunt. Fa-
cti sunt in † rapinā. † nec est qui eru
Spredam inimicoꝝ. S domi.
at. in direptionem. nec est q̄ dicat.
S eis libertatem. S saltem pauci audiant.
redde. Quis ē in uobis q̄ audiat.
S quod prenūtio.
hoc attendat. et auscultet futura:
te stulta irritabo eos.

¶ Sicut parturiens Partum cōsilij mei. p fundā in luce sicut mulier infantem: sic proferam dissimulatum dolorem.

¶ In semitis. In cognitione prophetaꝝ qui sunt semite ad xp̄m dum eius natiuitatem resurrectionem ꝛ ascensionem prędicant.

¶ Cōfundantur. ꝛc. Cū plenitudo gentiuꝫ intrauerit tūc etiā israel cōuersus erroris sui pœnitebit. qui ydolis ante seruiuit.

¶ Et cęci. Ille pœne cęcus dicitur q̄ ante vidit. ille impropie qui nūq̄. Ita iudeus propie gentilis impropie.

¶ Laqueus i. ꝛc. Reuertitur ad ꝑdicationem dñi. increpans scribas ꝛ pharisęos. hi enim laqueus simplicibus ne ad dominū cōuerterentur.

¶ Quis est ꝛc. Hortatur eos prophetaꝛ vt saltē aliqui audiāt. et causas suę captiuitatis intelligant et caueant t.

vt male cõgregati be
ne diuidãtur.

¶Dabo in soli. ꝛc. Arborum varietas diuersitatem spũalis gratie significat: ne saltem vna corda de citharis dñi. & aliqua gratiarũ virtus ecclesie deceat videatur. quaꝫ sublimitatẽ ad celestia festinãtem illuminat lignum olive fomes lucis. reqes laborantis. vel lassati.

¶Spinam. Israelitum. quę ẽ albe spine arbor filiis mire lenitatis & fortitudinis & pulcritudinis & spũ tribuit. de qua archa facta est. Et hac etiam terza dicta est sethim. Spina primo homini in pnam fuit data. vt de eius opatus fueris terzam. nõ da. f. fs spin & tri. ger. f. Gentibus autem ꝓ gloria ꝑdicatores spine sunt. qui sub ditoꝫ vicia nõ palpãt sed pungunt.

¶Myrtus. aromatica spes iputribilis fessa mẽbra consolidat & repat. & ideo consolatores sancte ecclie significat. vnde apls. benedictus deus & pater dñi nostri ihũ xpi qui conso. n. in. o. t. n.

¶Nunciate. Significat qꝫ ydola nec audiendi nec respondendi habẽt facultatẽ nũciate futura: vt rerũ euentibꝰ vestrã mõstretis potẽtiam. Notandũ post aduentũ christi cõticuisse ydola: futurozũ scientiam ꝓmittenta. de xpo quoqꝫ & de apostolis. et de sua abolitione nichil potuerũt ꝑdicere. multo minus ergo aliena bona vel mala nũciare potuerũt. Si quid aũt ꝓdixerũt: semp veritati ũterũt mendaciũ. & sic sẽtẽtiam tempauerũt vt quicqd eueniret ozaculo pueniret. vt hoc.

¶Alio te eacida roma nos vincere posse.

¶Patꝫ qꝫ ydola pꝰ aduentũ xpi vocẽ amiserunt.

¶Si potestis. Neqꝫ dęmones possunt nisi ꝓmissione dei qꝫ assident y dolis. qui nec porcos. nec sanctiob iumẽta potuerũt dispdere sine dei ꝓmissione. Paulus quoqꝫ tradidit satihanę quosdam.

¶Suscitaui. Adhuc ꝓtra ydola loquit & cõtra cultores eorum. Post christi aduentum quibusdã in erzore manẽtibus suscitatur ppls nationũ.

¶Debzei suscitari ab aquilone. & venire ab ortu solis assirium et ꝑsam interꝑtantur. qui birlim venerunt. & principes illius cõculcauerũt. nullũqꝫ

§gentibus superbis. Saias supinis:
eos. Aperiã in summis collibus
§flumina. predicatores a christo flumine. flumen dei repleti est aquis. §Flumis impetus lęti. dei.
¶ §humilium. † §benedicite deo dño d. f. i.
flumia: & in medio ¶cãpoꝝ ¶fontes
§gentes. § abũdantiam celestis sapiẽtie. § qui sitit veniat & bibat.
Ponam desertum in stagna aqua
§ idęę. §doctoribus. § qui biberit ex hoc nõ sitiet in eternum.
rum. & terzã inuiam in riuos aqua
§ rarigata terza oriantur arbores.
§gẽtium.
† § sanctos in eternũ victuros in quibus opinio nis bone odor.
rum. Dabo in solitudinẽ ¶cedrum
§ predicato. & repehensionem. § misericordes.
& spinam & mirtum & lignuꝫ oliuę.
¶ § gẽtium. § altissimos quoꝫ cõuersatio in celis ẽ. ¶ § diuitel fecult qui ti sunt in se fructuosi krũt predicatores. sicut vinus vitem.
Ponam ¶ in deserto abietem ¶ vl
† § buxes fide virentes. ¶ § minores exempla maiorum.
mum & ¶buxum simul. vt ¶videant
§ memoriter. § intelligentes imitentur.
& sciant & recogitent et intelligant
§ mirabilis deus in sanctis suis.
pariter. quia manus domini fecit
¶ §ipse fecit nos. & nõ ipsi nos. § mirabile.
hoc. & sanctus israel ¶creauit illud.
§ quasi eamus in vias. vt respõdeatis. quare non intellexistis qꝫ manus domini fecit hoc. §o gẽtes que credere despicetis alios credẽtibus. sicut scriptum est israel esse credentẽ & nõ credentem.
¶Prope facite iudicium vestrũ di
† § quare nolitis credere. § cõsilia rationis qua re veritatem nõ suscipiatis.
cit dominus. ¶afferte siquid forte
§os habẽt & nõ loquntur. § indicẽt ydola si debeãt coli an ille. § ydola
habetis dicit rex iacob. Accedãt
in quibus cõfidimus. § filii aduẽtum. fidem gẽtium. interitum suum.
& nuncient vobis quęcũqꝫ ventu
§ quomõ mũdus factus ex nichilo. §si potestis.
ra sunt. ¶Prioza quę fuerũt nunci
§ vt colamus vos. §os habẽt & nõ loquẽtur. § vos deos esse.
ate. & ponemus coz nostrum & scie
§ idem cuiusqꝫ.
mus. Nouissima eozum & quę vẽ
tura sunt indicate nobis. Annũci
§ sic.
ate quę futura sunt in futurũ: & sci
¶ § alio signo demõstrat ydola deos nõ ee
emus quia dii estis vos. ¶Bñ quo
qꝫ aut male si potestis facite. et lo
§ agẽda vel futura predicite sicut ego.
§ quis debeat coli.
quamur et videamus simul. Ecce
§ ydolum nichil est.
vos estis ex nihilo. & opus vestrũ
§ quia du putamini quod nichil est.
§ abominabilis.
ex eo qꝺ non est. abominatio est ꝙ

§fecit & coluit. § quasi ego sũt. § a quo eradẽ icunt mala.
elegit vos. Suscitaui ab aquilone
§ christus. ¶ § quia iudea in oriẽte.
¶ § vt relictis ydolis vnũ deum colãt. vnde ego in nomĩe patris mei veni. § christi.
et veniet ab ¶ortu solis. ¶vocabit
§ seculi.
nomen meum & adducet magistra
¶ § tanqꝫ vas figuli cõfringes eos. § figulus
tus quasi ¶turum. et velut plastes
§ vt faciat aliud vas in honorẽ. aliud in cõtumeliam.
conculcans humũ. Quis annũci
¶ § que adhuc futura. quasi preterita dico me fecisse.
auit ab exordio vt ¶sciamꝰ. & a pri
§ quia.
cipio vt dicamus iustus es? Non
§ ex duo vestrio. ¶ § preterita. § q. muti. § futura.
est ¶annuncians neqꝫ ꝓdicẽs. ne
§ quia surdi. ¶ § primogenitus meus.
qꝫ audiẽs sermões vestros. ¶Pri
§ predicatores. § vobis auxilium.
mus ad syon dicet ecce adsum et
§ ecclie. § bona annũciantes. ¶ § ego omnipotens vidi.
hierusalẽ euãgelistas dabo. Et ¶vi
§ ydolis.
di. & non erat ex istis quisquã qui
§ predicẽdi vel respõdendi. § a cultoribus.
iniret consilium: & interzogatus re
§ ydoloꝝ cultores
spõderet verbum. Ecce omnes in
§ nichilo vel ipsum ydolum.
iusti: et vana opera eozũ. ventus
§ mutule.
& inane simulachra eozum.

C. XLII.
§filius scõm humanitatem.
Ecce seruꝰ me
§ in ore ascẽsionis. § ex militibus ad redemptionem mũdi. § hic ẽ filius meus.
us. suscipiam eum ¶electus meus
§ in quo omnes virtutes qui dei virtus & sapientia.
complacuit sibi in illo anima mea
¶ § qꝺ ante nesciebant.
Dedi spũm meum super eũ. ¶iudi
§ qui crediderũt iudeis excecatis.
¶ § per apostolos. § per singulos. § sicut ouis ad occisionem ductus est. § mutus & inaudituꝫ
cium gentibus ¶proferet. Nõcla
§ in iudicio.
mabit. neqꝫ accipiet ꝓsonã. nec au
§ nõ sum missus nisi ad oues que p. d. i. fuit tamẽ in cõsimo tyri & sydonis. & cesaree philippi. sed eas nõ intrauit.
§ a iudea.
dietur vox eius foris. Calamum
¶ § qz misericors peccatoribus. ¶ § propiquos extinctioni.
quassatum nõ ¶conteret. & linũ fu
¶ § scõm opera cuiusqꝫ.
migans nõ extinguet. ¶In uerita
§ filius. § vltimum. ¶ § semper eni hilaris. semperqꝫ iocũdus fuit.
te educet iudicium: nõ erit ¶tristis

ydoloꝝ qꝫ colebant hoc scuit esse venturũ nisi solus deus. q. vl? est eos ꝓ peccatis suis.

¶Suscitaui ab a. Bẽtes quę frigidę torpentes sine caloze dilectionis vt credãt in eũ qui venit ab ortu solis. vnde supra. Quis suscitauit a. o. iustum?

¶Quis annuciauit. Quasi nullus de vis in gentibꝰ fuit q. annũciauerit aduentuꝫ si liq si ẽ aute q. annuciauerit: dicemus quia iustus est.

¶In aduẽtu filij de mones q. in ydolis vẽtura nũciabant: obmutuerant.

¶Audiens. Quia hzura gentilium corda erzore suũ intellexerũt & vaticinia falsa reliquerunt.

¶Primus ad s. d. Ecclia. f. ecce adsũt filij. f. r. quos perfidem meam donaui tibi. s. apostoli quoꝫ ꝑdicatione nati sunt tibi filij.

¶Ecce omnes in iusti. Quicqd de idolis vel de gẽtibus dixi mus: ad hereticharchas & peauitatis dogmata referamus. qz xpo pacem ecclie nũciãte & veritatẽ monstrãte: ipi erzore sequũtur. & vento & turbini ꝓpantur.

C. XLII.

¶Ecce seruus me us. Notandũ qz apostoli iacob. ilit. & semẽ abrahe appellantur. q. by postea. quasi seruis et boibus dicit. Noli timere vermis iacob ꝛc Xps aũt non iacob. vel israel sed seruus dicitur. Vñ seruus meꝰ ꝛc. huiliauit eũ se formam serui accipiẽs.

¶Dedi spiritum In conceptione. vnde s. s. y. in te. v. a. o. tibi Mꝰ in baptismo datur: cũ spiritus in specie colũbe super ipsum requieuit.

¶Calamum. ꝛc. Scribas et phari. et nitidos. intus vacuos qui ydola nõ colebant vñ nitebant. sed fidem non habebãt intus: vñ vacui. Dos nõ ꝓtriuit sed ad pnitentiã vocauit. Calamũ ergo scõm istos dicit. & regnũ iudeoꝝ ꝙsatũ: qz iã alieigena regnabat.

¶Linũ f. Sacerdotiũ iam pene extinctum. de lino autem fit sacerdotale vestimentum.

¶Educet. Judiciũ indicabit. s. non metuens scribas & phariseos.

¶Non erit. Hoc matthęus non posuit. sine inter iudicium & iudicium media scriptoris erzore sublata sunt. Est autem sensus equalitates vultus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Drachones. Maligni venenosi q̄ in solitudie gentiū morabāt ydolatrie sanguine mortiq̄ feritate bestiales.

¶ Struthio spēm alarū habet volatu caret Sic hypocrita speciez sanctitatis hz rem aūt non habet.

¶ Non me invocasti. Ad indeos loquitur qui añ aduentū dñi ydola coluerunt. Vel ad eos q̄ post adventum credere nolue runt.

¶ Nec laborasti. Non fca te laborare post aduentū filij vt p̄ cōsa queq̄ offerres: qz sacrificiū deo spūs cō. Vel nō laborasti ī metin: qz ydolis offerebas

¶ In thure. Per thus et calamū qui est surculus arboris aromatiq: omnia aromata accipe.

¶ Ego sum. Qua si fecisti me laborare ōnere peccati tui: Jdo iam nō seruū nō puerz voco sz simpliciter appello iacob z israel: vt ostendā z arguam peccatores.

¶ Reduc me. Bona q̄z feci tibi. Quid vltra debui facere tibi et non feci: Vel si q̄d iusti habes ego libenter recipiam.

¶ Narra si zc. Lex de suo addiderūt dic tu prior iniquitates tuas vt iustificeris.

¶ Narra tu p̄or. Si prior dixero: oppones forsitan te vel sapiētia mea vel fortitudie gratiū vel multiplicatō ne verboz

¶ Pater tuus zc Abrahā s qui dño terram promissionis pollicente rñdit. In quo sciam q̄ possidebo eā:

¶ Pr̄. Vel ipe abraham q̄ peccasse dicitur in promissione filij dubitando. Vel ppls in deserto cōtra deū murmurando quasi: cognosce te de peccatoribz generatū.

¶ Interpretes. Quasi inter ptes sāli cet pacem ferentes.

C. XLIII.

¶ Et nūc audi. Primos fideles de in et nunc oriētur: vtiq̄ cognoscetis ſ gentiū. ſ totius mūdi non tantuz in mari rubro. ſ christum. ſ docrine.

Ponā in deserto viam z in inuio ſ tūc. ſ qs nō ante. ſ bestialis.

flumina et glorificabit me bestia ſ hypocrite.

agri drachones et struthiones. Qz ſ eoz. ſ veteris z no. ſ idem.

dedi in deserto aquas: z flumina i ſ aridatate rōnis ſ aque viue. ſ fideli. ſ.

inuio vt darem potū populo meo. ſ. ſ. ſ gentilem. ſ in fide.

electo meo. Pplm istum formaui ſ natiuitatis-passionis re-as. ſ alius. ſ sed ydola.

mihi laudē meā narrabit. Nō me ſ corde. ſ laudantibus bestiis. ſ pe nitendo.

Invocasti iacob nec laborasti in me ſ impleto significato-vnde sa-z o-nolui. an-fa. ſ tantū sed ydolis-ego nō quero patrē sed totū.

israel. Non obtulisti michi arietē ſ vnde supra vt quid michi multitudinē victi marū vestraz dicit dominus.

holocausti tui: z victimis tuis nō ſ nec requisiui a te preciosum aliquid in quo parādo laborares.

glorificasti me. Non te seruire feci ſ tali. ſ spūs cōti. zc. ſ tibi.

in oblatione: nec laborem p̄bui ſ sic oblato. ſ post aduentū christi vel nō mihi tātum sed ydolis. ſ in cenūz abominatio ē mihi

in thure. Nō emisti mihi argento ſ nō mearum.

calamum: z adipe victimaz tua ſ nō placuerūt michi ſ sz ydola. ſ soiu expectauit te ad penitētiam vt coactus dicerez-laborauit sustinens.

rum nō inebriasti me. Verūtamē seruire me fecisti in peccatis tuis ſ idem. ſ sustinēdi. ſ quia induratus es in nequitia tua.

p̄buisti michi laborem i iniqtatibz ſ indeos hortatur ad penitētiam z promittit veniā. ſ prius sum. ſ misericors.

tibus tuis. Ego sum ego sum ipse ſ in aspsione sanguis noui t-delēs antiquū cyrographū. ſ si cōuersus fueris. ſ nō propter te. quia misericors sum.

qui deleo iniquitates tuas propt̄ ſ in baptismo dimissoz. ſ post dignos fructus penitētie.

me: z peccatorum tuorū nō recordaboz. Reduc me in memoriam z ego z tu quis recte egerit videamus. ſ qua si quia nil habes q̄s dicas cōtra me. ſ quid potius sz.

iudicemur simul. Narra si q̄d habes ſ in iudicio. ſ ego loquor vt te scias que pateris sustinere iuste. z me sola clemētia misereri. ſ adam vel abrahām.

bes vt iustificeris. Pr̄ tuus p̄m ſ moyses z aaron. ad aquas cōtradictionis. qui medii sunt inter me z te.

peccauit: z interpretes tui p̄cua ſ cōtaminari permisi ne ingrederet terram promissionis.

ricati sunt in me. Et contaminaui ſ moysen z aaron. ſ ne quis intraret in terrā promissionis preter iosue z caleph.

principes sanctos: dedi ad interſ quoz corpa prostrata sunt in deserto.

nectionē iacob: et israel in blasphemiam.

C. XLIIII.

Et nunc audi ſ mādata mea. ſ fidelis q̄ infidelis israel nō vult.

iacob seruus meus: z israel ſ in predestinatione. ſ in corpore.

quē elegi. Hec dicit dñs faciens z ſ in aīa. ſ antequā esses.

formans te: ab vtero auxiliator tu ſ crudelitatem eoz.

us. Noli timere serue meus iacob ſ o israel.

z rectissime quē elegi. Effundā eni ſ veteris t-z no. ſ idem.

aquas super sitientem: z fluēta super ſ gēlitatem. ſ sine humore dilectionis sapiēte z gratie.

per aridam. Effundam spiritū meum ſ filios spūales. ſ gratiaz que eoz auditoris illum sat-per quā sermo predicationis fructificat.

um super semen tuum: et benedictionem meam super stirpem tuaz ſ sic. ſ bono ope. ſ in baptismo renati.

Et germinabūt inter herbas quasi ſ ceōs fide virentes.

salices iuxta p̄terfluētes aq̄s. ſ fidelis. ſ opibus iustice p̄fluus. ſ nō seruus ydoloz quia ab illo factus. z ab ipso redemptus. ſ alius fidelis ad penitētia vt vicia suppiatet.

Iste dicet domini ego sum. z ille ſ idem. ſ fortēdet opere.

vocabit i nōie iacob. Et hic scribet manu sua vt de cyrocinio se christi militē glorietur. ſ secūdum hebreum domini sz ego sum.

bet manu sua domino et in nomine ſ ii non carne erut scōm nomē israel. s. vir videns deū nūc spe. z fide tādem ipsa re.

israel assimilabitur. Hec dicit do ſ qui crediturus ē. ſ qui filii aduētū suscipiet

minus rex israel. et redemptor eius ſ omnipotēs. ſ virtutū. ſ sante me nullus. ego sum a. z o. pri. z fi.

dominus exercituū. Ego primus ſ quia puer quē elegi in me deus est. ſ post me nullus

z ego nouissimus: z absq̄ me non ſ naturaliter. ſ in ydolis. ſ ea que nō sunt tāquā ea que sunt.

ē deus. Quis similis mei: Vocz ſ ego creaui omnia ex nichilo: ipse exponat ordinem eoz.

z annūciet z ordinem exponat mihi ſ ab adam. vel ex quo elegi populū israeliticū in peculiarem michi.

hi. erquo p̄stitui pplm antiquum. ſ si deus verus esti. sicut ego annūciaui.

ventura z que futura sunt annūcient ſ o fideles. ſ minas ydolatraz.

et eis. Nolite timere neq̄ conturbemini. ſ quia idolum nihil est.

bemini. Ex tunc audire te feci z annūciaui. vos estis testes mei. Nūſ o apostoli. ſ quia deus sum omnes. ſ alterius mūdi.

quid ē deus absq̄ me. z formator ſ factoresve non solum idolatrum quem ego non nouerim: Plastę ſ similes illis fi. qui fa. ea. ſ quia idolum nihil est. ſ preciosissima in idolis

ydoli omnes nichil sunt: et tamā ſ in die iudicii vel quolibet tēpore vidicetissima eoz non proderunt eis ſ sculptoribus. ſ factores. ſ idoloz. ſ vel quia. ſ oculos habēt z nō videbūt.

Ipsi testes eoz sunt qui nō vident ſ factores. ſ in diis suis.

dent neq̄ intelligūt vt p̄fundātur deis alijs obduratis cum quodā priuilegio nois z dignitate bonoris: alloquit apstoz scz chos audi iacob seruus meus. z israel quē elegi prima seruitus-secūda electio.

¶ Ab utero. In q̄ fratris plantam arripuisti vel in principio ecclesię manus plecutorum euasisti.

¶ Et rectissime. Israel scōm hebraicā veritatē rectus vel rectissimus. Q̄ autē vir videō deū dicatur: non a proprietate sed a sono vocis habetur.

¶ Effundā. Salicet in baptismo per impositionem manuum.

¶ Quasi salices i. p. zc. Salix arbor infructuosa sz cito crescat marie si iuxta aquas sit. z aiunt physici q̄ si quis eaz sumpserit vel cibo vel potu: sterilem eū facit. Dñi ergo gentes significat que ante steriles iuxta fluenta euāgelij cito crescentes fructificauerūt p̄tra natura. Vel vtiusq̄ populi vocationē hic posuimus accipe per bas scz multitudinem gentiū ad fidem venientium. p salices vero p̄ mitiuā de iudeis ecclesiam: que cito credidit p̄dicantibz apīis. Iste dicet. zc. credētiū varietatem describit.

¶ Et in nōie isa. Vt recipiant legem z prophetas. et spūs. s. gratias quę israel promisse sunt.

¶ Ego primus et e. Post vocationē gentiū q̄ abiectis ydolis crediderūt agit contra eos qui puerti noluerunt.

¶ Absq̄ me. Non dicit se solum esse: sz p̄ ter virtutē z sapiētiam suā nullū extremū deū esse. deoz multoz opinionem z simulacra cōdemnans.

¶ Nolite timere. o israel. Simulacra que in monte synai nihil esse didicistis.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Super eū. Vt qui prius tacuerat: iaz non taceret nec verbis sed tormētis eum cotri peret.

¶ Et non cognouit. Sicut historie tradunt nec gentes hoc fieri in vltione filij intellexerunt. nec iudei malicia sua excecati.

C. XLIII.

¶ Et nūc hec. Supius locutus ē de captiuitate iudeoꝝ et malicia eoꝝ q̄ credere noluerūt: nunc primitiuā alloquitur ecclesiā que est de iudeis: vt creatorem animę suę z corpis intelligant.

¶ Creans te ia. ꝛc. Jacob supplātator: israel vir videns deum. hi sunt apli et apostolici viri qui z vicia supplātauerunt. z deū vidēre meruerunt.

¶ Per aquas. Secundum hebreos: per aquas egiptū pro magnitudine nili. per flumina chaldei: q̄ apud eos sunt flumia multa per ignē (q̄ crudeles z ignīti) macedones designantur. Per flammam (omnia quę cōsumit) romani. Hęc quo q̄ regna p̄dicādo trāsierunt apostoli. et dominus vbiq̄ cū eis.

¶ Dedi propiciationem ꝛc. Vt inde acquiras tibi misericordiā z coronā p̄dicādo ꝛc. egiptijs z ethyopibus qui pene vltimi. z sabeis. est aūt saba ciuitas ī finib⁹ ethiopię sita. In omnem terrā exiit sonus.

¶ Ex quo audierunt a domino. Euntes in mūdum vniuersum p̄dicauerūt. Illi aūt profecti prę.

¶ Ab oriente. Vt veniēt ab oriente. et occidente. z recumbāt a y. et ia. ab omnibus finibus mundi partibus.

¶ Dicam aquilonī. Drego. Aquiloni dicitur dare: cum offertur deo suę fidei munera gentilitas imp̄atur. austro aūt iubetur ne prohibeat: q̄ hebreis in fide cōfidentibus p̄cipitur ne vitam gentium ꝓtemnēdo repellāt ꝛc.

¶ Educ foras. romanorum.

Quis dedit in direptionem iacob pater. et israel vastantibus? Nōne dñs? nō alius. occidēdo filium. quia. ipse est cui peccauerūt. et noluerūt mandatis. et. filio. in uiis eius ambulare. Nō audierunt euāgelium. ideo. per romanos. populum. runt legē eius. Et effudit super eū ira. flammem gladiū. captiuitatem. indignationē furoris sui. et fortebellum. et cōbussit eum in circuitu hoc esse in vltionem mortis christi. ignis materialis. tribulationis. et non cognouit. z succendit eum se punitū. quia nō recepit dei filium. et non intellexit.

C. XLIII.

Et nūc hec dicit dñs creans te iacob prius luctatorē. post cōtemplatorem. z formās te israel. Noli timere qz sanguine filii. quasi familiarē. vt ineuitāter predicēs michi formides. fo israel. redemi te: z vocaui te nomie tuo. seruus. per hoc innumera apostoloꝝ z aliorum predicatoꝝ tormēta significat. Meus es tu: cū trālieris p aquas tutor. tecū ero: z flumina non operiēt te. animaq̄libus corpore. Cum ambulaueris in igne nō cōburēris. z flamma non ardebit te noli timere. q̄ tecum sum vbiq⁹ ad cōseruandum. quia ego dominus deus tuus sanctus israel saluator tuus. Dedi pro piciationem tuam egiptum. ethyopiam. z saba pro te. et quo bonorabilis facta es i oculis meis. z gloriosus. Ego dilexi te. z dabo homines pro te. et populos pro anima tua. Noli timere qz ego tecū sum ab oriente adducam semen tuum. et ab occidente congregabo te. Dicam aquiloni da. z austro noli prohibere. filios meos de longe. et filias meas ab extremis terrę. Et omnē qui inuocat nomē meum in gloriā meā creaui eum. et formaui eum. z feci eum. Educ foras populum cęcum. z oculos habentē: surdū. z aures ei sunt. Omnes gentes congregate sunt simul: et congregentur tribus. Quis in eis annunciet istud: z quę priora. vobis annunciet: z dabit testes suos. et iustificentur: z audiant. z dicant: vere vos testes estis. et intelligatis quia ego ipse sum. Ante me non est formatus deus. z post me nō erit. Ego sum ego sum dñs: z non est absq̄ me saluator. Ego annūciaui. z saluaui: auditū feci. z non fuit in vobis alienus. Vos testes mei dicit dominus. et ego deus. Et ab initio ego ipse. et non est qui de manu mea eruat. Operabor. z quis euertet illud? Hęc dicit dominus saluator vester sanctus israel. Propter vos emisi in babylonem: z detraxi omnes fugientes. et chaldeos in nauibus suis gloriātes. Ego dominus vester creans israel rex vester. Hęc dicit dominus qui dedit in mari viam. et semitam in aquis fortibus. Qui eduxit quadrigas z equū: agmen robustūq̄. Simul obdormierunt nec resurgent. extincti sunt quasi linum. z extincti sunt. Ne memineritis priorum: z antiqua ne intueamini. Ecce ego facio noua:

Vor patris ad filium de iudeis mente ecclia. Et nota prius ē facta vocationē iudeoꝝ. de inde gentiū. Vnde et paulus. vobis oportebat primum loqui verbum dei.

¶ Omnes gētes Prophetat ad gentes increpās de ydolatria z admirans quod nullus in gentibus hoc ꝓfitere potuit sed tantuꝝ populus dei qui legem dei accepit prophetas habuit. Vnde nemo in iudea deus.

¶ Non est form. Quidam codices habent plasmatus: sz nō cōuenit bene. sic tamē potest exponi. Ān me non est formatum ydolum: quia feci hominē iustū a quo iniuste formatum est ydolum.

¶ Ego annuncia ui. Per prophetas natiuitatem filij. vocationem gentium. expulsionem dęmonum.

¶ Hęc dicit dominus ꝛc. Hęc sęz quę sequūtur. Pater ad aplos. Propē vos qui. testes mei estis q̄ scz euāgelium prędicatis. quibus dixit nolite timere.

¶ Chaldeos in nauī. Secundus hystoriam chaldei abundant fluminibus. et itinera sunt nauibus. in de gloriantur.

¶ Ego dominus ꝛc. Vim filijs israel: modo vobis. O apostoli in mūdo expulsis dęmonibus z omnibus vicijs principibus.

¶ Facio noua Multa: quę reficiunt animas non corpora. olim de petra vnā tātā produxi fontem ad corpora reficienda.

¶ Flumina tua. a. Subdanio. ſ. z cyro nepote eius. Nocte et qua ab eis balthasar occisus est: eufrates fluuius qui p mediam ciuitatem fluebat ab eorum exercitu in riuos diuisus est: vt per eius alueum ciuitatem ingrederentur.

C. XLV.

¶ Christo meo cyro ꝛc. Allego. Possumus hec de ecclesiastico viro dicere cui deus dat sermonem z sapiẽtiam vt cõtrarias sectas sua disputatione subuertat: sicut stephano cuius non poterãt inimici resistere sapiẽtie z vt reges. i. patriarchas singularium hereſum ſuę ſubiiciat potestati. z apiat atq; ꝓsiliat qđ dialetica arte videbat cõcludz. z in mediũ proferat archana hereticoꝝ supans z puincẽs. vt xpi secreta agnoscat. in q̃ omnes thesauri sapiẽtie z sciẽtię absconditi. Talem virũ deus nõie vocat quia defensor est puerſui iacob. z electi ſui israel. Nũc suscipit et assimilat sermoni suo q̃ quis cauere debz ne suum putet esse qđ loq̃tur: ne audire mereat. accinxi te. z non cognouisti me. Cũ ei oẽs docuerit non esse aliũ deum nisi vnũ deũ iacob z israel: cõfundet martion duos deos intelligens vnũ bonum. alterũ iniustũ. alterũ visibiliũ. alterę inuisibiliũ cõditorem. Quorum prior lucem faciat. secũ deus tenebras. Ille pacem. hic malũ. cũ vtrũq; ꝓ diuersitate meritoꝝ vnus deus idem q̃ cõdiderit.

¶ Christo. Apud romanos dyadema. apud indos vnctio. z reges facit z sacerdotes. a qua et xpi dictũ. Cyrus xp̃us: non vnctione sed dignitate.

¶ Et dorsa regũ ꝛc. Quę ciuitas illi nõ patuit: quis regum terga non vertit: qui muri ante inexpugnabiles non sunt eius obsidione subuersi? Hęc autẽ completa plenius inuenies in hystoria scenophontis.

¶ Thesauros absco. Cunctarũ vrbium: vt abiectis ydolis beneficijs inuitatus vnum deum sentires. qui ante prędixi nomen tuum anteq̃ esses.

¶ Et nocaui te ꝛc. Sicut vocaui abrahã. ysaac. z iacob. z multos ante prędixi vt ysaac z iosiam: ne ille esse videaris in cuius typum prędixisti. z non cognouisti me.

¶ Et vo. t. in. n. Assimilaui te filio meo in nomine scz. Cyrus enim heres: quia anunculi hereditatem suscepit. Ꝑ pius quoq; heres est secundum illud postula a me. z dabo t. g. Cyrus quoq; christus dignitate impq̃. Filius autem xp̃us oleo leticię vnctus prę participibus suis.

¶ Extra me. Quia filius z spiritus sanctus in patre preter sermonẽ q̃ pe. z rationem virtutẽq; meam. z sapientiã quę in me est. nõ est alius deus.

¶ Ut sciant hi. Esdras dicit cyrum scripsisse omnibus gentibus non esse deum nisi deum israel. Vel et captiuoꝝ liberatione dei clementia. z potentia omnibus magis nota. Josephus autem in libro antiquitatũ iõ populum fuisse dimissum: quia cyrus legit in libro ysaię quę de eo dominus per prophetam dixerat ante.

¶ Formans lucem et cre. t. Brego. Non mala quę nulla sua natura subsistunt creant a domino: sed creare se mala domin⁹ indicat cũ res bñ creatas nobis male agẽtibus ſ flagellũ formati. vt ea ipsa ret p dolorẽ quo fuerit de iniquẽtibus mala: sint. z per naturam qua creatũ bona. vnde z venenũ quidem mors est hominis. z vita serpẽti. Fortu. z cre. t. q̃ cum p flagella exterius doloris tenebręe creantur intus p eruditionẽ lucis mẽtis accenditur. Fapa. et crea. ma. q̃ tunc nobis pax cũ deo redditur: cũ hęc quę bene sunt cõdita. sed nõ bene cõcupita in ea quę nobis mala sũt flagella vertũtur.

¶ Tenebras. Noctem vel captiuitatem. Quasi pnitẽtes miseretus a captiuitate reduco. Iratus peccantes captiuo.

¶ Malum. Bellũ scilicet afflictionem secundum q̃ dicitur suſficit diei malicia sua. Confundãtur ergo q̃ deum malorum conditorem arbitrãtur. Hic enim malum nõ cõtrarium bono: sed p afflictione ponitur z bello.

¶ Rorate c. ꝛc. De aduentu xpi per cyrum significati quia a captiuitate diaboli liberauit genꝰ hu. cõuenienter adiungit. Vt possint hęc hęrere supioribus: vt cyro captiuitatẽ laxante methonomi cos cęli et terra lętent.

¶ Et nubes. Prophete corda nostra salutari pluuia irrigãtes. z christi natiuitatẽ et passionem. z resurrectionem. z ascensionem annunciantes. Vnde mã dabo n. m. ne. plu. ſ. e. ymbrem. z alibi. Veritas tua vsq; ad nubes.

¶ Creaui eũ. Qui scilicet vermis fuit. z germinatus de terra legitur secundum humanitatem.

¶ Vę qui. Quasi credite quę prędico xp̃m. ſ. ventuꝝ. quia vę qui cõtra dixerit. vel cyrum cui p liberationem ppli mei omnia regna substernam.

¶ Mulieri. Vir mulieris potens. Mulier viri potens.

¶ Plastes eius. Filij secundum humanitatẽ in vtero virginali. Vnde spũs sanctus superueniet in te. z v. a. o. t. ꝛc.

¶ Et omni mi. e. Hac occasione pntant quidam astra esse rationalia

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Esuriet ꝛc. Fame ⁊ siti artifices et artis vilitas demonstratur.

¶ Quidquid de ydolis dictū est: ad hereticoꝝ referri potest principes q̄ simulacra dogmatum suoꝝ artifici corde componāt ⁊ venerātur ea quę se simulasse sciunt. Nec sufficit eis error proprius nisi simplices eoꝝ adoratione decipiant: qui queſtū pietatem putāt ⁊ deuotant domos viduaꝝ abutētes vulgi impitia. Ita dialetica arte quasi terebro ⁊ lima et runcina formant deum suum ⁊ malleis cudūt ⁊ inaurant rhetorici sermonis venustate quoꝝ deus venter est ⁊ gloria in confusione eoꝝ.

¶ quasi insanus qui sic putat fieri deum

Quis formauit deum ⁊ sculptile
cōflauit ad nihil vtile? Ecce oēs
¶ qui facit ⁊ qui colit.
participes eius confundentur: fa
¶ assumpti ad eos fabricādos. ⁊ ¶ ad iudicium.
bri enim sunt ex hominibus. Cō
¶ tanquam iudicādi. ¶ cōscientia
peccati.
ueniēt omnes stabunt et pauebūt
¶ super errore. ¶ quia.
⁊ confundentur simul. Faber fer
rarius lima opatus est: in prunis
¶ ydolū.
et in malleis formauit illud: ⁊ opa
tus est in brachio fortitudis suę.
¶ tamē. ¶ nō habet ei māducare talis deus. ¶ oā
¶ de deo suo.
Esuriet ⁊ deficiet non bibet aquā:
¶ ideo. ¶ opando.
et lassescet. Artifex lignarius extē
¶ vt rectum opus faceret.
dit norma: formauit illud i run
¶ quadrangulū vel rotūdum.
cina. Fecit illud in angularibus: ⁊
¶ torno. ¶ vt repēte in deū cōsurgeret. ¶ aliud.
in circino tornauit illd̄: et fecit ima
¶ In quadrato vel rotūdo. ¶ vt quāto pulcrior
tanto putetur deus angustior.
ginem viri quasi speciosum homi
¶ clausum eterno carcere qui lōgo tempe
creuerat in saltibus: vel cedrus: vel pinus.
¶ ¶ faber ad idola facienda.
nem habitātem in domo. Succi
dit cedros: tulit ylicem: ⁊ quercus
¶ dit. ¶ vt faceret deū.
q̄ steterat inter ligna saltus. Plā
tauit pinum quā pluuia nutriuit:
¶ pars. ¶ ¶ vt calefaceret artificem dei.
et facta est hominibus in focum.
¶ ex predictis arboribus.
Sumpsit ex eis ⁊ calefactus est: et
¶ inde.
succēdit: ⁊ coxit panes: de reliquo
¶ opus suum.
autem opatus est deum: et adora
uit: ⁊ fecit sculptile: ⁊ curuatus est
¶ q̄s fecit. ¶ ligni.
ante illud. Medium eius cōbussit
igni: ⁊ de medio eius carnes coxit
⁊ comedit: coxit pulmentum et sa
¶ inde. ¶ ex ligno eodem.
turatus est: ⁊ calefactus est: ⁊ dix
it. Ua calefactus sū: uidi focū. Re
liquum autē eꝝ eius deū fecit: ⁊ scul
ptile sibi. Curuaꝫ ante illd̄: et ado
rat illud: et obsecrat dicēs: Libera
me quia deus meus es tu. Nescie
runt neq; intellexerunt obliti sunt
enim ne videant oculi eoꝝ: ⁊ ne
¶ me fecisse eos.
intelligant coꝝde suo. Non recogi
¶ quāuis rōnales. ⁊ ¶ idola esse opera ma-ho-
tant in mente sua: neq; ¶ cognoscūt
¶ apud se
neq; sentiunt vt dicant. Medieta
¶ ligni.
tem eius cōbussi igne: ⁊ coxi super
carbones eius panes: et coxi car
nes: ⁊ comedi: ⁊ de reliquo ei⁹ ydo
¶ quasi hoc facere insana sit. ¶ absit. ¶ vel
lacus irridens simulacra gētium. Olim truncus
erat siculnus inutile lignū. ¶ vel gni
lum faciam? Ante truncum lignuꝫ
¶ homo rōnalis. ¶ absit quia. ¶ deus ergo nō ē.
procidam? Pars eius cinis est.
¶ nō sapiens.
Cor insipiens adorabit illud: ⁊ nō
¶ qs tamē deberet.
liberabit animam suam neq; dicet
¶ forsitan. ¶ quia idolum nichil est qs facio.
¶ in opere meo
forte mendacium ē in dextera mea
¶ tu autem. ¶ idolum nichil est qs facis ⁊ ideo
abiice memor creatoris tui ne faciaꝫ iniuriā tibi
vt adores opa manuū tuarum.
Memēto horū iacob ⁊ israel: qm
¶ non idolorum.
seruus meus es tu. Formaui te ser
¶ ideo. ¶ nō idolorum. ¶ ergo.
uus meus es tu israel: non obliui
¶ creatoris tui. ¶ vel bo. ¶ facile. ¶ que foliis ea
lore dissoluuntur vel vento raptante tenuantur.
¶ in proximum.
sceris mei. Deleui vt nubem iniq̄
¶ in te ipsum.
tates tuas: ⁊ quasi nebulā peccata
¶ penitēdo: quod si fecerit celum ⁊ terra ⁊
omnia clementa in salute tua letabuntur.
tua. Reuertere ad me quoniam re
¶ sanguie filii. ¶ ideo. ¶ o angeli. ¶ miseri
cordiam cum iacob.
demi te. Laudate cęli quoniā fecit
¶ ¶ angeli vel potestates quibus portantur fun
damēta terre.
dominus. Jubilate ¶ extrema ter
¶ supiores sancti.
rę. Resonate montes laudationeꝫ
¶ propter fideles. ¶ lxx. collee-i. mediocres.
¶ electi iustitie predicti.
saltus ⁊ omne lignum eius quoni
¶ morte vnigeniti.
am redemit dominus iacob et isra
¶ apud deū ⁊ homines.
el gloriabitur. Hęc dicit dominus
redemptor tuus et formator tuus
¶ anteq̄ esses. ¶ quasi bene hoc possim face
re quia extēdi celos solus.
ex vtero. Ego sum dominus faciēs
¶ ¶ filium nō exclusit nec spiritum sanctuꝫ: quia
unū sed idolum.
omnia: extēdens cęlos ¶ solus: sta
¶ ¶ preter filiū qui in me. ¶ ¶ precipue in aduē
tu filii. ¶ horū.
biliēs terrā ⁊ nullus ¶ mecum. Ir
¶ ¶ predicta a diuinis vel facio-humanissimodi ens
ante aduentū mirabilia multa fecerunt.
rita faciens signa ¶ diuinorū ⁊ ario
los in furorem vertens. Cōuertēs
sapientes retrorsum: ⁊ scientiaꝫ eo
¶ ostendens quia humanis cogitationibus dei
sapiētia nō ꝓprehenditur. ¶ ¶ q̄ mūdum. ¶ cuā
gelii predicādi.
rū stultā faciens. Suscitās ¶ verbū
¶ christi. ¶ voluntatis dei. ¶ apostoloꝝ ⁊ predi
catoꝝ.
serui sui: ⁊ cōsiliū nūciorum suorū
¶ ope. ¶ etiam. ¶ quasi hoc ego feci.
ꝓplens. Qui dico ihrlm habitabe
¶ a fidelibus tam iudeis quā gentilibus.
¶ ecclesiis in cōfessione fidei fundatis.
ris ⁊ ciuitatibus iuda ędificamini

¶ Jubilate ex. Angeli qui habitatoribus terrę ꝓsunt. Vel apostoli. vel prophetę sup quos ⁊ alij esse ꝓstant. vnde sup ędificati sup fundamentū a. ⁊. p. ꝛc

¶ Hec dicit ꝛc. Supra locutus est de ydoloꝝ subuersione. ⁊ israel ꝓmittēs redēptione: nunc aūt depotentię suę magnitudine cōs dubitet ō salutione quā promittit.

¶ Qui dico ꝛc. De restauratōne quę facta est a babel et aliis ducibus cyro ꝓmittēte loquitur: cū adhuc impléda esset captiuitas.

¶ Et anima eorum. Non q̄ simulacra habeāt: sed methaphorice et anima ⁊ membra earum rerū dicūtur quę ⁊ sensu ⁊ mēbris carent· vñ mors ⁊ vita in manibus linguę· vel est sensus q̄ error ydolatrię grauissimū onus gentibus fuerit quę cultores suos depressit ad terram· ⁊ saluare animas nō potuit quas diabolo ⁊ demonibus subiugauit.

¶ Domus iacob. Non dicit iacob serui mei cum adiectione honoris sed simpliciter ⁊ alloquitur tanq̄ carnales ⁊ recedētes a mādatis suis.

¶ Qui portamini a. ⁊c. Qui gestamini tanq̄ fetus concepti ꝑ desertum vsq̄ ad terrā promissionis· diu enim patienter eos expectauit· ⁊ i deserto peccantes· et in terra promissionis· ⁊ post passionem per· xl· annos.

¶ Qui assimilastis ⁊c. In eos ꝓcipue inuehitur qui tempore achaz et ezechię ydola coluerūt· in angulis platearū· in ortis in lucis· super domos.

¶ Mementote. Quia nos genui· et vsq̄ ad senectam portaui· deserite ydola quę fecistis· ⁊ ad vnius dei cultum reuertimini.

¶ Ad cor. Intellectum: qui quasi bestię virtutis simulacra venerantes: vt furiosi in ligna et lapides impingentes.

¶ Annucians ⁊c. Per prophetas· vt cū prędicta impleuero ꝑ diuinationem· i· prophetam ꝑdicētē futura futuram probem diuinitatem meam.

¶ Nouissimum. Nos sumus i quos fines seculoꝝ deuenerūt ⁊ alibi· vt vbi venit plenitudo temporis m· d· f· Et iohānes· Filioli in quit nouissima hora ē.

¶ Consiliū m· Redimendi mundum per filium· quasi consilium meum statuerum nunc dico· vt cū videritis effectum sciatis nullū esse deum nisi qui futura cognouit ⁊ fieri ꝓcepit

¶ Uo· ab o· a· Auē secundum hebręos cyrum regē psarum· vel darium regem medoꝝ qui citissime ab oriente adnolauerunt· et contra babylonios volūtatem domini impleuerunt· Nos verius referimus hęc ad christum qui quasi cito volatu sua fide ꝑ apostolos totum mūdum impleuit· vnde balaam. Orietur stella ex iacob· ⁊ alibi· oriens nomē eius· ⁊ magi ab oriente venētes adorauerunt.

¶ Duri corde. Qui semper resistitis veritati· primo prophetis· tandem ⁊ filio.

¶ Dabo in syon sa. Ltr· salutare· ⁊ in israel· g̃lo· m· filium· s· qui dicit non quęro gloriā meā· ⁊ pater in me manens· ip· f· o· In syon· quia i medio natus passus· vel ꝑ syon significat ecclesiam in speculatione positam.

C. XLVII.

¶ Descende sede i· p· Q̄ omnis creatura dei sumus· Nec iustra bereticos natura babylonis dampnabilis· vel ob futuriam ⁊ ornatū potentissime vrbis quę tam senex ⁊ vicina occasui virgūculam se ⁊ puellam iactat.

¶ Mora. Grego· Descende sede in p· fi· ba· Hoc loco bñ ana mens virgo non incorrupta (vt arbitror) dicitur: sed infecūda. Et quia babilon confusio interpretatur recte infecūda mens filia babylonis vocatur· quę in eo q̄ nequaquā bona opa germinat (cum nullo ordine recte vite cōponitur) quasi matre cōfusione generatur. Sin autem virgo non infecūda dicitur: s̄z corrupta: postq̄s statum salutis perdidit ad confusionis suę cumulum appellatur· qō fuit descende. In alto quippe humanus animus stat· qñ supernis retributoribus inhiat. Sed ab hoc statu descendit: cū turpiter vinctus sese ꝺ̄fluētib⁹ mūdi desideriis subiicit· cui mox bene additur, Sede in puluere. Descēdens enī in puluere residet: q: celestia despiciens terrenis cogitationibus aspernatus infimis vilescat. Sede in t· q: de celesti cōuersatione noluisti te erigere: sub temerario in terrenis prostratus būiliare. Vnde necessario subditur nō est so· fi· chal· Chaldei feroces interpretatur· valde autē feroces sunt qui voluptates ꝑ prias sequētes nec ⁊ is motibus ꝓcere sciūt Sed filia ferocū solio nō habet: q: mens quę ad amorē mūdi ex prauis desideriis nascitur atq̄ in eisdē obscurat: in eo q̄ se terrenis delectat desideriis subiicit sedem amittit· et quasi a iudicis sui sessione repellit· qui ꝑ exteriores concupiscentias vagatur· ⁊ sępe iusto iudicio in sua ipse voluntate reliquit· et sub ea quę anxie appetit laboriosa mundi misteria relaxat· Qui vl· nō· vo· m· ⁊ t· Constat nimirū q: tenere filios suos parētes parcunt· nec duris atq̄ seuis ꝺ̄ceptis opibus hāc affligunt Dispōtes ergo de q̄s teneras filia vocat qñ dilectā animāq̄ animā a laboriosis huius mūdi seruitijs renocat· ne dū ab exterioribus afficit ab internis desideriis obduret. Sz chaldeoꝝ filia mollis ⁊ tenera nō vocat: q: mens prauis desideriis dedita huius seculi labori relinquit: vt foris mūdo velut ancilla seruiat: q: intus deū nequaq̄s vt filia amat. Vnde ⁊ molam tollere ⁊ farinam molere ꝓhibetur. Mola in gyro ducitur· ⁊ farina proficitur. Vna quęq; aūt huius mūdi actio mala est quę dum multas curas congerit būanas mētes quasi in gyrum vertit· atq̄ ex le quasi farinas proficat· q: seducto corde semp minutissimas cogitatiōnes gignit. Nonnūquā vero qui quietus alicuius mōēti creditur positus in qualibet actione denudat. Denudatur· ⁊c. Inani quippe ministratione opis turpitudo denudatur dū vilis abiectaq̄ mens in actionis ostentatō e cognoscitur· quę quieta prius magna putabatur. Humerū mens discooperit:

¶ Et contrita sunt simul. Non potuerunt saluare portantem: et anima ꝑ demonū· spiritū prędo metalli primo captiuātē cozum in captiuitatē ibit· Audite cozum in captiuitatē ibit· Audite me domus iacob: ⁊ omne residuū domus israel· Qui portamini a meo vtero q̄ gestamini a mea vulua· vs q̄ ad senectam portabo. Ego feci et ego portabo. Ego feci et ego portabo ⁊ saluabo. Cui assimilastis me ⁊ adequastis: et cō parastis me et fecistis simile: Qui cōferitis aurū de sacculo: ⁊ argentum statera pōderatis· conducent aurificem vt faciat deū· ⁊ procidunt et adorant. Portant illum in humeris gestātes: ⁊ ponētes in loco suo. Et stabit ac de loco suo non mouebitur. Sed ⁊ cū clamauerint ad eum non audiet· de tribulatione non saluabit eos. Memento istud et fundamini redite ꝓuaricatores ad cor. Recordamini priora seculi quoniā ego deus· ⁊ nō est ultra deus· nec est similis mei annūcians ab initio quę nōdum facta sunt dicens. Consilium meū stabit: ⁊ omnis voluntas mea fiet. Vocans ab oriente auem: et de terra longinqua virum voluntatis meę. Et locutus sum ⁊ adduxi eum· cogitaui et feci· Audite me duri corde q̄ longe estis a iustitia. Prope feci iusticiā meā non longabitur: ⁊ salus mea nō morabitur· Dabo in syon salutem israel· ⁊ in hierusalem gloriam meam.

C. XLVII.

¶ Descende sede in puluere virgo filia babylon: sede in terra non est solium filię

§ Ideo. § olim. § naturalis legis ⁊ scripte. † § que bona secerim vobis exquo eduxi vos de terra egipti. § ab initio mūdi. § nō alius. § uerus: quia illa dedi. ‡ § ⁊ si dii manufacti. § uos. § christum. § fecistis. § colentium vel idolorum. § uestram. § creator omniū sue petit creature. § ego· s· qui dixi moysi ego sum qui sum. ‡ § uestros finem· s· mūdi. § uos. § protegam vos. § donec plenitudo gentium intraurerit ⁊ tunc vos quoq̄ intretis. § uos. § expectabo. § ii coluerū fuerūt. § quia hec omnia feci vobis. † § ad ydola facienda. § quāus earum· quāuis abscondatum. § precio. § cultores. § iudeos. § christi qui omnes iustificat· § iacā § mittam filium ꝑ̄z in mūdum. § filius: quia saluum faciet populū suū a p· e· § fidem. § salus israel· § per se. § mouebitur in babylonē ⁊ chaldeos. § babilon de solio regni. † § ut captiua· ‡ § sterilis a bono opere· § plebs babilonis· § ut ancilla quia non est solū· § dignitas regni·

¶ Mora· Grego· Descende sede in p· fi· ba· Hoc loco bñ ana mens virgo non incorrupta (vt arbitror) dicitur: sed infecūda. Et quia babilon confusio interpretatur recte infecūda mens filia babylonis vocatur· quę in eo q̄ nequaquā bona opa germinat (cum nullo ordine recte vite cōponitur) quasi matre cōfusione generatur. Sin autem virgo non infecūda dicitur: s̄z corrupta: postq̄s statum salutis perdidit ad confusionis suę cumulum appellatur· qō fuit descende. In alto quippe humanus animus stat· qñ supernis retributoribus inhiat. Sed ab hoc statu descendit: cū turpiter vinctus sese ꝺ̄fluētib⁹ mūdi desideriis subiicit· cui mox bene additur, Sede in puluere. Descēdens enī in puluere residet: q: celestia despiciens terrenis cogitationibus aspernatus infimis vilescat. Sede in t· q: de celesti cōuersatione noluisti te erigere: sub temerario in terrenis prostratus būiliare. Vnde necessario subditur nō est so· fi· chal· Chaldei feroces interpretatur· valde autē feroces sunt qui voluptates ꝑ prias sequētes nec ⁊ is motibus ꝓcere sciūt Sed filia ferocū solio nō habet: q: mens quę ad amorē mūdi ex prauis desideriis nascitur atq̄ in eisdē obscurat: in eo q̄ se terrenis delectat desideriis subiicit sedem amittit· et quasi a iudicis sui sessione repellit· qui ꝑ exteriores concupiscentias vagatur· ⁊ sępe iusto iudicio in sua ipse voluntate reliquit· et sub ea quę anxie appetit laboriosa mundi misteria relaxat· Qui vl· nō· vo· m· ⁊ t· Constat nimirū q: tenere filios suos parētes parcunt· nec duris atq̄ seuis ꝺ̄ceptis opibus hāc affligunt Dispōtes ergo de q̄s teneras filia vocat qñ dilectā animāq̄ animā a laboriosis huius mūdi seruitijs renocat· ne dū ab exterioribus afficit ab internis desideriis obduret. Sz chaldeoꝝ filia mollis ⁊ tenera nō vocat: q: mens prauis desideriis dedita huius seculi labori relinquit: vt foris mūdo velut ancilla seruiat: q: intus deū nequaq̄s vt filia amat. Vnde ⁊ molam tollere ⁊ farinam molere ꝓhibetur. Mola in gyro ducitur· ⁊ farina proficitur. Vna quęq; aūt huius mūdi actio mala est quę dum multas curas congerit būanas mētes quasi in gyrum vertit· atq̄ ex le quasi farinas proficat· q: seducto corde semp minutissimas cogitatiōnes gignit. Nonnūquā vero qui quietus alicuius mōēti creditur positus in qualibet actione denudat. Denudatur· ⁊c. Inani quippe ministratione opis turpitudo denudatur dū vilis abiectaq̄ mens in actionis ostentatō e cognoscitur· quę quieta prius magna putabatur. Humerū mens discooperit:

aiunt enim quia insensatis nō mandaret aliquid quę mādata non intelligerent.

¶ Ego su-e. Quasi qui inpradicta feci q̄d mirū si z filium mittam in mūdum: vt redimat genus humanum et a mortuis suscitem eum Vias eius di-qui peccō-se. nec inuētus e-d-i-o-eius.

¶ Ipse ędificabit De quo dictū est non cognouisti me. Nec ipse ędificauit ciuitatem vel templū: sed p̄misit ędificari. Nec in eius tempe hoc consummatum est sed assueri.

¶ Labor ę. Cultus ydoloꝝ. Multū enim laborat in etequendis ydoloꝝ sacrificijs. Sꝫ apostolis prędicātib⁹ cōuersi sunt-et pę omnibus regnis abūdant ibi religiones monachoꝝ-vt vbi abundauit delic-su-z g-

¶ Non in abscōdito. Olim in monte syna vni tantuꝫ populo dixit. Non erūt tibi dij alieni. Euāgelium autē p apostolos omnibus gentibus p̄dicatur. In omnē terrā exiuit-ę.

¶ Non dixi ꝛc. Primū quidem ad iudeos veni: z vt vmbrā legis relinquētes veritatē sequerētur admonui. vnde nō sum missus nisi a-o-q-p-d-s.

¶ Annūci-rec. Vt creatura creatorē adoret-vt relictis figuris sequatur veritatē euāgelij.

§ que faciāt. † § a mortuis. § vel bo. § mortuus est propter peccata nostra-z resurrexit propter iustificationē nostram.

eorum mādaui. Ego † suscitaui eū † § opera. † § christū nō cyri.

ad iusticiaꝫ-et omnes † vias † eius † † § supra firmā petram-z post-inferi-nō prę-§ § que in mōte posita nō potest abscōdi. § ex gētibus z iudeis ecclesiam.

dirigam. Ipse † ędificabit † ciuitatē § erules a paudo-z captiuos pro primi hominis peccato † § liberam in patriam.

et captiuitatem meā † dimittet non § a nobis et dato. § Is gratis misericordia pura.

§ gratia salui facti estis-gratis accepistis-g-d-

in prętio neq̄ i muneribus dicit dominus exercituū. Nęc dicit do † § cultus ydoloꝝ cui egiptus precipue subdita minus deus. † Labor egipti z negotiatio. § ad deum cōuersę. § sabaym que z saba-vnde omnes de saba-re-a-ꝛc. § cella bune adueniēte christo.

gociatio ęthyopię et sabaym viri § per egiptios z ethiopes z viros sabaym de toto mūdo collecti intelligūtur. § proceres.

§ o filii. § p fidem.

sublimes ad te transibūt-z tui ęrt § Imitantes. § proficientes. § preceptis dei.

Post te ambulabunt vincti mani § de virtute in virtutem. § abiectis ydolis.

† § nō aliud a te.

cis pergent: z te adorabunt-teq̄ § sicentes. † § filius ego in patre-z p-ī m-eit.

deprecabunt. † Tantum in te est § ego z pa-v-fi-

deus et non est absq̄ te deus. Ue § cernis. § in carne.

re tu es deus absconditus: deus iſ § Ipse enī saluū faciet populū s-a-p-co.

§ fideo. § de cōfusione.

rael saluator. Cōfusi sunt z erubue § traditi in manus romanoꝝ-

runt omnes simul: abierunt in cō- § Scribe z pharisei qui finxerūt

fusionem fabricatores erroꝝ. Iſ dominū furtim ab apostolis sublatum vt sic facerē credere populum.

§ sed. § vere. § per fidem.

rael saluatus est in domino salute † § qui erubuerit me c-b-erubescam z e-o-c-p-m-

eterna. Non † confundemini et nō § o apostoli z alii fideles.

§ patrēes pro noīe meo: quia hic etiam securi de premio.

erubescetis vsq̄ in sęculum sęculi. † § omnīū creator omnīū equaliter deus ē-o-īm ergo saluator esse debet-vt nō respuat eg ptium vel ethiopiam-vel quaslibet barbaras gētes.

§ quia hec o-d-hoc cōtra ydoloꝝ cultores.

Quia hęc dicit † dominus creans † § hominū habitaculū-qui filiuꝫ adorarēt z intelligerēt creatorem idola cōtemnerēt.

ęlos ipse deus formans † terrā et § plasmator.

faciens eā-ipse plastes eius. Non § hominibus creatorē agnoscēnibus.

in vanum creauit eam: sed vt habitetur formauit eam-ego dominus

et non est alius. Non in abscondi § vno tantum.

to locutus sum: in loco terrę tenebroso. Non dixi semini iacob † fruſtra quęrite me ego dominus † † § quia regnū celoꝝ promisit § dicēs apostolis iudeis abiectis-gētes in mundum vocate-o-c.

loquens iusticiam annūcians recta

in vnū ouile. § o gētes quia iudei nolūt.

† § Nō loco sed merito. § fide ad me. § paulati z per partes gētes significat creaturas.

Congregamini-z † venite: et acce- § sanguīe meo.

dite simul qui saluati estis de gen- § simulacra

tibus. Nescierūt qui leuant signū sculpturę suę: et rogant deum non § e z alios. § vos tamē o apostoli annūciate oportune z importune.

saluantem. Annūciate z venite. z † † § nisi ego qui ab abahe dixi in semīe mo benedicētur omnes gētes-z alia similia-z qui dixi non erūt tibi dii alieni ꝛc. § in vnū.

consiliamini simul. † Quis auditū § fergo.

fecit hoc ab initio? Ex tūc † prędixi illud. Nūquid non ego dominus § quia. § in patre enī filius-z in filio pater.

et nō est vltra deus absq̄ me? De- § nō vnius gētis-sed totius mūdi cui dicitur-cōuertimini ꝛc.

us iustus z saluans non est prętер § fergo. § ab idolis. § a morte gehēne-

me. Conuertimini ad me z salui eri § postula a me z o-t-g-h-t- § nō idola.

tis omnes fines terrę: quia ego de † § quia nō est maior-

us: z nō ē alius prętер me. † In me § in mobiliter stami-vt firmissimū

iuraui-egredietur de † ore solatium haberetis. † § de salute gētium.

meo iusticię verbum: z non reuer- § nō idolis sicut ante-

tetur. Quia mihi curuabitur om § corporis z mētis. § genera hominū. † § fr

ne genu: et † iurabit omnis lingua § christiani. § nō iudeoꝝ

Ergo in domino dicent mę sunt § legis nō figure. § in iudicio per vniuersuꝫ orbē-

iusticię et impium. Ad † eum veni § christum. § gētes. § syndica fide z ope-

ent z confundentur omnes qui re § fruc. § in iudicio.

pugnant ei. In domino † iustifica § qui ē fucrū babuistis tūc in his ī quibus

obstinati. † § per baptismū. § per penitēciam.

§ videat opera vestra bona z-g-p-v-

bitur z laudabitur omne semen iſ- q-i-o-e-z alibi laudabitur omnes recti corde.

rael. § laudabitur omne semē iſ-apostoli.s-z eoꝝ filii quoꝝ predicatō in toto orbe vbereꝫ fructus attulit.

C. XLVI.

Onfractus ē † § Saturnus primū ydolum babilonicorum- inde ad alios gētes trāslatum in tanta veneratione habitū est vt etiā filios suos et immolarēt- § prophetia vel oīm natio-

† bel-cōtritus est nabo-facta sunt † § adoāda nō hominibus-homo enī ē in horore esset nō intellexit-o-c-i-u-ē-z alibi similes illis fiant, qui fa-ca- § eoꝝ.

simulacra eorum † bestiis et iumen § vel opera-alia littera- § pōdus metallis-

tis. Onera vestra graui † pondere † § oneratum sacerdotum. † § defecerūt-§ in aduētu christi.

vsq̄ ad lassitudinem † cōtabuerūt.

¶ Nescierūt. Noluerē scire q̄dā remanētes in errore sub simulacroꝝ sꝫ onere gravati-z spantes in quibus non est salus.

¶ Consiliamini. Vt omnes p mādatum ēntes idem annūcietis Hinc enim simul symbolum p̄posuerunt de trinitate z vnitate-z cōmunione ecclesię-d generali reuurrectōne.

¶ Prediri. Gētes elle saluādas-ydolum nichil esse-quādo locutus sum abrahę-vt ī legem dedi.

¶ Egredietur. In mūdum visibiliter ī carnem. Justicię verbum filius donec obedientī implenerit-vt sermo p dicationis non cōpletus fuerit.

¶ Justicię verbū fili" qui sapiētia patris-vt sentētia iustificādaruꝫ gentium vel rerum.

¶ Curuabitur g-o- In noīe do-o-g-flec-t-z infer-Mos ecclesiasticus ē christianos xp̄o genua flectere eō tudei supbiam mentis demōstrantes omnino non faciunt.

¶ In domino d- Omnes gētes z barbare nō in synagogis: sꝫ in ecclesijs confitentes.

C. XLVI.

¶ Confrac-est bel- Post vocationē gentium subiicitur destructio ydolorum.

¶ Nabo. Nabo est auꝫ nabo est ydolum Sed hic magis interpretatio nominis operatur-dicitur enī prophetia ī diuinatio. Et nota cū dicerit cōfractus est bel-z adiecit cōtritus est nabo: de specie ad genus trāsiit significans-q̄ post ascensionem dñi p̄dicationem apostoloꝝ ydola destructa sunt-z gphetia dęmoniū-z diuinatiōnes magoꝝ ad nichilū deuenerunt.

¶ Bestiis et iumentis. Bestias aīl z iumēta adorabāt-et regio eoꝝ plenissꝫ opibus et bestijs z iumētis quę adorabāt nonta imposuit: vt-s- leonta a leone-z alia bruti.

¶ Priora ertũc. Prędixi babylonios supandos et repẽte faciam q̃ minatus sum: vt cum venerint q̃ prędicta sunt scias nec fortuitu nec deorum tuorum nutu accidisse.

¶ Priora miracula scz quę fecit in medio eor̃ erequo ab egipto exierunt·et imminente captiuitate a nabugodonosor. Nũc aũt anteq̃ captiuent prędicit eor̃ liberationẽ ꝛ chaldęor̃ vastationẽ·vnde repente scz quę nũc ventura ꝓdico opatus sum.

¶ Neruus f. Hinc stephanus dura cerui ce ꝛ incircumcisi corde fronte·q·Vñ ezechiel frons meretricis facta est tibi·nolusti erubescere.

¶ Et conser. Quasi plurima nũciaturus eram: sed q̃ non recordaris quę dico: quę dicturus erã reseruo.

¶ Propter nomen m. ꝛc. Scz ne violaretur·lõge faciã feci scz furorẽ meũ ne dispderes te: q̃ adorasti virulus·ꝛ laudem·vt me scz laudares·infrenabo te lege mea.

¶ In camino paupertatis. Purgauo ꝓ pauptatem·diuitias tuas vando hostibus·vel in ęgipto: vbi ostenditur diuitijs et pauptate plerosq̃ tẽptari.

¶ Audi me iacob Eisdem adhuc loquit̃ quibus dixerat. Audite me domus iacob q̃ vocamini noĩe non re israel·multi enĩ vocati ꝓ vero e. Ꝛ̃o non electos: q̃ nõdum salvatorẽ receperant: sz vocatos appellat.

sicut iactant. ſ a iherusalem iherosolomitę. ſ protectorem.
vocati sunt·et super deum israel ſfundati. † ſ cuius nos·ſ·testes sumus.
constabiliti sunt·dñs exercituum ſ est. ſantiqua. † ſ ex quo cepi loqui cõtra babilonem·onus babilo. ꝛc.
nomẽ ei⁹. Priora ertũc annũcia. ſprophetię.
ui·ꝛ ex ore meo exierunt·et audita ſvel hor.
feci ea. Repente opatus sum ꝛ venerunt. ſvel ſient ſ chaldeoꝝ subuersio·uestra reuersio. † ſ quasi pro vritate tua loquor. ſ incredulus
nerunt. Sciui enĩ quia durus tes ſ ureuocabilis superbia.
tu·ꝛ neruus ferreus ceruix tua: et ſinuerecũda. ſ futura tibi ꝛ babilonis.
frons tua ærea. Prędixi tibi ex. ſex quo cepi loqui cõtra babilonem per prophetas·n·ſ·dixeres ydola mea ꝛc.
tunc antequã venirent indicaui ti ſ vt cyrus ꝛ darius de babilonius me vindicarent.
bi. Ne forte diceres ydola mea fecerunt hęc: ꝛ sculptilia mea et conflatilia mãdauerunt ista. Quę au ſimpleta. † ſ filius vestrius que veritatem erant sup babilonem sed vos celastis veritatem.
disti·vide omnia·vos autẽ non annunciastis·Audita feci tibi no ſ nõ q̃ de egipto eduxerim·ꝛ huiusmodi. ſa me.
ua ertunc·ꝛ ꝓseruata sunt quę ne. † ſ a me. ſapud me antequã fiãt. ſ cognouisti.
scis. Nunc creata sunt·ꝛ non ex ſquo creata sunt. ſquo impleatur. ſa dius tuis
tunc ꝛ ante diem: ꝛ non audisti ea ſa dius meis.
ne forte dicas ecce ego cognoui ea
Neq̃ audisti neq̃ cognouisti·ne. ſex quo apud me fuerũt. ſ cordis vel corpis. ſ audiens ea.
q̃ ertũc aperta ẽ auris tua. Scio ſlegem moysi. ſ in audimtu filii legem euãgelii.
enim quia pręuaricãs pręuarica ſ ex quo legem acceptisti q̃ illicito ydolum adorasti. † ſ quando de egipto liberatus: quasi meo vtero cõceptus es.
beris: et transgressorez ex ventre ſne vilescat. ſnõ tuo merito.
vocaui te. Propter nomen meum ſa te. ſ differendo. ſ feci scz ne disperderẽ. ſre ducẽdo a captiuitate. † ſ vt me laudes.
longe faciam furorem meũ·et laus ſfreno legis·vt quasi iumentũ me sequaris.
de mea infrenabo te ne intereas. ſfornace tribulationis.
Ecce excori te: sed nõ quasi argen ſquia nõ es purgatus.
tum: elegi te in camino pauptatis ſmisericordiam meã. ſ nõ ꝓ meritis vestris li berabo vos. † ſ in gẽtibus quasi imporis libe rare.
Propter me faciã vt nõ blasphe ſ laudẽ. † ſ ne videatur oppressisse populum de ſidolo.
mer: ꝛ gloriam meam alteri nõ da ſcarnalis. ſnoĩe nõre. ſad
bo. Audi me iacob ꝛ isrl̃ quez ego ſ penitentiam ꝛ ad salutẽ. ſ vinus. ſ mutuus.
voco. Ego ipse·ego ꝓmus: ꝛ ego ſfinis·ſ mortuus. ſquia vtus ꝛ fui mortuus.
† ſ filius vnde omnia in sapiẽtia fecisti.
nouissimus. Manus quoq̃ mea ſfilius.
fundauit terrã: ꝛ dextera mea men ſ celos·vt mee pateant visioni.
sa est cęlos. Ego vocabo eos ꝛ sta ſ coram me. † ſ celi vel omnes creature· vel filii israel.
bunt simul. Congregamini omes ſque dicturus sum. ſ celis vel creaturis
vos ꝛ audite quis de eis annũci † ſ cyrum ꝛ darũ·quia dimisit populũ suum.
auit hęc: Dominus dilexit eũ fa
ciet voluntatem suam i babylone: ſ q̃ interficiet eos
ꝛ brachiũ suum in chaldęis. Ego ſde cyro per prophetas meos·vel de filio.
† ſ propno nomine ꝓ ytaiam anteq̃ nascereretur.
ego locutus sum ꝛ vocaui eũ·Ad ſęz filii in carne mili. † ſ ab exitu cõtra babil. † ſ via eius·nõ cyri qui idolatras sed christi qui peccatum n·ſ·n·e·d·i·o·
duxi cum et directa est via eius. ſfilius ad gẽtes·vere ad me omnes qui la·ꝛ o·e·ꝛ e·r·vos.
Accedite ad me: ꝛ audite hoc. Nõ † ſ multi enĩ audierũt que moisi in monte sina locutus sum.
a principio in absc̃dito locutus ſ que facta sunt.
sum. Ex tempore antequã fierent ſin patre. ſpater. † ſ incarnari cõsimit
ibi crã·et nũc dñs deus misit me ſfilii.
scõceptus est de spũsancto. ſapostolos alloquitur.
et spũs eius. Hęc dicit dominꝰ re ſsanguie.
demptor tuus sanctus israel. Ego
dominus deus tuus docẽs te vti ſ euangelii. ſ predicatõis.
lia·gubernãs te in uia qua ambu ſoptãtis affectu. ſmẽte. ſo israel vel apostoli.
las. Utinam attẽdisses mandata ſq̃ inde. ſabundãs.
mea. Facta fuisset sicut flumẽ pax ſin celo. † ſ iperbole·huc illucq̃ redũdans.
tua: et iusticia tua sicut ſinnumerabilis.
maris. Et fuisset q̃si harena semen ſ spũale apostolicũ. ſidem. ſ stirps·filioli mei quos utero parturio d·ſ·christi·i. ſharene
tuum: ꝛ stirps uteri tui ut lapilli ei⁹ ſemẽ. † ſ semper essent veri israelite vel christiani nomen·a christo enĩ omnes filii apostoloꝝ christiani.
Non interisset ꝛ nõ fuisset attritũ ſ israel. ſ so iudei de babilone permittẽte cyro vel fideles de mũdo.
nomen eius a facie mea. Egredi ſsine corpore vel mẽte.
mini de babylone·fugite a chal † ſ o iudei liberationem·vel o vos a postolis antemarum redemptionem.
dęis. In uoce exultationis annũ † ſ predicãdo.
ciate·auditum facite hoc: ꝛ efferte ſ o iudei vel apostoli.
illud usq̃ ad extrema terrę. Dici ſ ad litterã vel supplãtatores vicioꝝ ſ de babilonia vel de mũdo. ſpreciõ sanguis.
te·dominus redemit seruum suũ † ſ egressi de babilone sub zorobabel et aliis duobus·egressi de egipto nõ solum titerunt sz murmurauerũt. ſseculi.
iacob. Non sitierunt i deserto cũ ſ de babilone vel de mũdo.
educerz eos aquã ỏ petra ꝑduxit

¶ Lõgregámini. Quid ergo gloriatur terra ꝛ cinis·ignorans fragilitatem suam.

¶ Annunciauit hęc. Nũ cyrus babylonem destrueret·vel q̃ filius meus de virgine nasciturus esset.

¶ Dominus dilexit eũ. Hęc ꝓprie ad christũ ptinent·possũt tamen ad cyrum referri ꝛ darium vsq̃ ad locum illum directa est via eius.

¶ Suam. Quia capiet eã·Vel filius in mũdo redimendo eũ qui ꝛ chaldęos scz de mones eiecit·vnde ꝓcipit huius mẽtęi·f.

¶ Vocaui eum. Cyrũ vel filium ꝓ gabrielem dicens: Et vocabis nomẽ ei⁹ ihesus.

¶ Misit me. Totam trinitatẽ breuiter ꝛ plene ꝛ aperte distinguit.

¶ Ego dominus d. Mi israel futura ꝓmittit. Reddit causas quare eos ꝓius afflixerit.

¶ Non sitierũt ꝛc. De egipto venientibꝫ ad litterã·de captiuitate aũt babilonis redeũtibus hoc in re impletum fuisse nõ legimus: sed hiꝑbolice accipiendum·sicut cętera multa apostolis autẽ gratia spũs sancti de christo prosuxit.

¶ Non sitierunt fideles de mũdo mente etẽuntes·satiati aqua sapientię

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quando opus suū qō ignorabat' oīdit·crus renelat: qū quibusdaz desiderioz passibus luc̄is mundi inhiat· manifestat. Flumina etiā trāsit: quādo actiones huius seculi que quotidie ad terminū defluunt: indesinēter appetit. Dumq; alias relinquit alias sequitur: q̄si de flumine ad flumen transit.

¶ Non nocabe/ris mol. Methaphora. Solent regine molles esse z delicate nec se ipsas ferēres ꝓ teneritudine· sub hac specie alloquitur babylon.

¶ Farinam. Vel cōitum pēbe medis et pſis qui in hoc feruentissimi sunt. Secūduz B dicūt hebrei q̄ phūistei sansonē eruto oculis molere coegerunt·i· cū mulieribus suis cōire: vt ex eo susciperent homines magne z ingenibilis staturę.

¶ Et non resistet. Sicut moyses deo volenti delere filios israel. Significat autē angelum babyloni ꝓpositum qui cum aliqs ait curauimus babylonez z nō est sanata.

¶ Sede. Sermo ad babylonē referē z qua si quondā reginā modo ancillā alloquitur. Sede humilis z vilitate vt tristis considerans miseriā tuam.

¶ Iratus sum ꝛc. Causam reddit quare chaldęos ita afflixit· ne sine causa fecisse videretur qui nichil sine causa opatur·z vt cognoscant chaldei quia non in viribus suis fuerunt populū dei.

¶ Subito. De improuiso irruēte cyro et dario·nō enim metuebat vt a medis et pſis (qui illius comparatione nullius erant fortitudinis et ipi subiecti) posset superari

¶ quia a chaldeis condita·
chaldęozum quia vltra non vocaberis delicata delicius affluens· † ¶ que paulo ante regina·
beris mollis et tenera. Tolle† mola captiua·hoc est enim opus captiuoz· †¶ dominus tuus medius et pessis victoribus·
lam et mole farinaz. † Denuda tur ¶ vt mulier videaris.
pitudinem tuā· discooperi humeꝛ libidini victoꝛ. ¶ vel vt trāseas flumina cūdo in captiuitatem· ¶ tygrin·eufratē·chobar·
hostibus.
reuela crus· transi flumina·reue/
labitur ignominia tua·et videbit
†¶ ex te. ¶ vindicabo enim populū meū quem oppressisti· si enim precepi vt affligeres non te mē vt opprimeres oino. ¶ miseria captiuitatis
†opp2obrium tuū. Ultionē† capta †¶ a seruitute captiuitatis. ¶ vox populi post lxx·annos de captiuitate redeūtis.
z non resistet mihi homo. † Redēp †¶ hominū z angeloꝝ.
toꝛ noster dominus † exercituū·no
¶est. ¶ qui dicit sancti estote quoniā ego sanctus sum. † ¶ pre cōfusione ne videaris
mē illius sanctus israel. † Sede ta
¶ pre confusione lucem ferre nō sustinens.
†¶ quia cōstructa a chaldeis.
ce z intra in tenebraſ filia† chaldęo
¶ sicut ante.
rum·quia nō vocaberis vltra do/
¶egiptioꝝ·assiriozꝝ·z aliozꝝ. ¶ qz.
mina regnozum. Iratus sum sup
¶ndeos. ¶ a te cōtaminari permisi.
populū meum. Contaminaui hę/
† ¶ sed. ¶·¶·vt flagellares·nō vt occideres
reditatem meam: † dedi eos i ma
¶nullius miserta eo·
num tuam. Non posuisti eis mise
† ¶ etiā qui miserādus z hosti. ¶ crudelitas.
ricordias super† senem aggrauasti
¶ vel meū.
iugum tuum valde. Et dixisti: In
¶superbia. ¶ semper regnabo.
sempiternū ero domina. Non po/
¶que modo pateris. ¶ In prosperis
euitamus aduersa.
suisti hęc super cor tuum: neq; re/
¶recogitans futura. ¶ vētura mali. ¶ Ideo.
cordata es nouissimi tui. Et nunc
¶predicēda· ¶ delicius affluēs. ¶ nichil metuens.
audi hęc delicata·z habitās confi
† ¶ domina mūdi.
denter quę dicis in corde tuo† ego
¶qui regnet.
sum·z non est preter me amplius.
†¶ quia semper erit qui regnet ex me.
¶sine rege
Nō sedebo vidua: z† ignorabo ste
¶ergo.
rilitatem. Veniēt tibi hęc duo sub
¶populoꝝ quasi filioꝝ. ¶ regis
ito in die vna sterilitas z viduitas
¶a me z prophetis predicta.
Uniuersa venerunt super te: ꝓp
¶nō solum propter crudelitatē z supbiam tuam.
† ¶ quia·¶·in magis·z in maleficis tuis·z eoruz cōsiliis cōfidis·
ter multitudinem † maleficoꝝ tuo
¶quia mētientes te semper regnaturam duram z supbam faciebant.
rum: z propter duriciam incanta/
toꝝ tuoꝝ vehementem. Et fidu/
¶ regnādi· ¶in cōsilio maleficoꝝ tuoꝝ.
ciam habuisti in malicia tua et dix
¶qui corrigit ea que facio. † ¶ arioli magi aruspices.
isti: Non est qui videat me. † Sa/
¶luinatio astroꝝ aspectio.
pientia tua z scientia tua hęc decepit te. Et dixisti in corde tuo† ego
¶ quod peius. †¶ domina mūdi·
¶regnatura.
sum: z preter me nō est altera. Ue/
†¶ retributio mali qō fecisti. ¶initium·
niet super te† malū z nescies ortuz
¶mali· ¶ irruent mali·
eius· z irruet sup te calamitas quā
¶a te expellere·
nō poteris expiare. Ueniet sup te
¶ mō· † ¶ cōtra cyrū z darū·
miseria repente quā nescis. † Sta
¶ yronia· ¶ in quibus cōfidis·
cū incantatoribus tuis· z cū multi
tudine maleficorum tuoꝝ: in qui
¶ multo studio· ¶ a principio regni eoꝝ cū filio cūcta disponis·
bus laborasti ab adolescētia tua
si forte quid prosint tibi· aut si pos
¶ p eos· †¶ sed· ¶ quibus prius multas gētes supasti·
sis fieri fortior. † Defecisti in multi
¶yronicetudine consiliorum tuoꝝ. Stent
¶astrologi·
vt saluent te augures cęli qui con
templabantur sydera·et supputabant menses vt ex eis annūciarēt
¶que dominus cogitauit super te·
†¶ illis tacētibus prophete ventura annūciant·
ventura tibi. † Ecce facti sunt qua/
¶imputētes resistere· † ¶ cuitatis vel tribulationis· ¶ vobiscū·fetiaz·
si stipula† ignis cōbussit illos. Nō
¶ vitam·
liberabunt animam suam de ma/
† ¶ diuina sapientia qua possint prouidere z cauere·z frigus ertozis expellere·
nu flammę. Non sunt† prunę qui
†¶ ¶ vt possint excutere tenebras sed vnde cōsumantur·
bus calefiāt· nec focus vt† sedeāt
¶sicut potest lumen vere sapiētie tibi·
¶humilia·
ad eum. Sic facta sunt tibi in qui
† ¶ magi. ¶ incātatores tui mēdacia tibi vēderes
buscunq; laborauerās† negociato
¶a principio regni te seducētes.
res tui ab adolescentia sua. Unus
¶diuersa secta· ¶ ex eis
quisq; in via sua erraverunt: nō est
¶ a miseria.
qui saluet te.

C. XLVIII.

Hquid dicam. Facti dicat que babiloni predixit necesse ē impleri· vos autem audite attētius que sum dicturus·

Audite hoc
¶nō iacob·non israel·qui nō
babetis opus nois. ¶ iuda z beniamin·z leui·
¶ solo nomīe·
domus iacob qui vocamini nomi
¶ femine·carne·¶·nō fide·
ne israel·et de aquis iuda existis
¶ nō in honorē domini: sed in confirmationem v̄estri mēdacii ·quia ydola adoratis quorum abominatione precepit est·vt iuretur p nomē dñi.
Qui iuratis i nomīe dñi· z dei israel recordamini·nō in veritate ne
¶ yronia·
q; in iusticia· De ciuitate ei sancta

¶ Nescies or.e. Et insp̄ato veniet calamitas·nec a magis nec diuinis ꝓdicta·de spectum enim z subiectum populū non timebant.

¶ Augures cęli. Astrologi·q̄ stellis arbitrantur omnia regi. Quasi·quare nō ꝓuiderunt oia tibi? Dī vulgo appellātur mathematici q̄ cursu astrorū res mūdanas putāt regi·v ñ ab oriente venerunt magi dicentes· Vidimus stel·e·in o· Vel vaticinio balaaz ꝓuocati qui ait. Oriētur stella ex iacob.

¶ Facti sunt quasi ꝛc. Lxx· babes carbones ignis sedebis super eos·bi erūt tibi in adiutoriuz. Quasi gazareni z magi ꝓ eroē ducūt te ad supbiam. In cendium aūt babylonis· ꝓ supplicia vocat ad pēnitentiaz.

C. XLVIII.

¶ Audite hoc. Cōsuetudo est vt quādo agitur de carnali israel simpliciter z sine nominis adiectōe: iacob vel israel dicatur· sicut in hoc loco·vbi eos alloquitur· qui nomīete iacob vel israel appellantur.

¶ Et de aquis iuda. Iudę facti mentem: quia·x·tribubus captiuatis·iuda z beniamin et leuitę i terra ꝓmanebant·z regē de iuda habebant.

¶ Et dei israel. Populus hic labiis me honorat·c·a·e·l·ē a me.

¶ De ciuitate. Ac si dicat hierarcas ibe rusalem vos esse iactatis·z domini sabaoth habere ꝓuinciales·cū cassa vobis iacob israhel z sancte vrbis·z dī omnipotentis assumptis vocabula·

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ecce in ma·zc. Ex hoc discim⁹ vbertatem Jerusalem in regione palestine non esse querendam que totius pene orbis deterrima z facinorosissima montibus exasperata pgrinarū fontium patet.

¶ Structores. Apostoli et alij. Culpa iudeox·i·scribarum et phariseox destructa es·predicatōne quorū dū iudeox·i·aplox tā de iudeis qꝫ de gentibus cōgregata es.

¶ Omnes isti·zc. Judea et omni natōne que sub celo est in die pentecostes·dispersi enim fuerant tpe machabeox ab antiocho epiphane. Ex his crediderunt vna die tria m·in altera·v·m. Gentes quoqꝫ et omnibus partibus mūdi quotidie congregātur ad fidem ecclesie.

¶ Ornamento. Variis spiritus sancti gratijs quibꝫ ornatur ipsius ambitio·de qua dicitur. Astitit·r·a·d·t·in·u·d·ca·ua·

¶ Ego sterilis zc Quia post aggeū et zacchariam z malachiam qui z hesdras:non habuerūt prophetas· qui eos i lege nutrirēt· vsqꝫ ad iohannē baptistam.

¶ Regine. Jdē:sed magis affectuose·astitit·r·a·d·t·in·u·d·c·uque·s·quotidie christi puulos nutrit z ad pfectam etatē ducit.

¶ Adorabūt. Venerabūtur secūdum illud·adorate scabellū pedū eius·q·est pede matestas indicatur.

¶ Puluerē pedū tuorū. Omnē scilicet terrenitatē verbo z exemplo mundabunt·secundū qꝫ dictū est·qđ cūctis soluenis sup terrā e·s·vnde. Excutite pulverem pedum vestrox

¶ Quia hec d·d· Respōdens questioni quia hec scz in aduentu suo cōpleantur.

¶ Carnibus suis Non aliena morte sz propria·vt qui carnales sunt(quia dñi spiritum pderūt)suis carnibus saturent. Vnde dum appropiāt super

† Snōꝫ † Squasi plus aliquid dicam⁹ Scamē vt nō misereat filio vteri sui? ¶ Et fourtia mētis uicens iura nature. Screator

si illa oblita fuerit: ego tamen non † Screature Ssemper sanctoꝫ aīas ī medio cor de retinebo ¶ Sexp·super manus meas depinxi muros tuos.

obliuiscar tui. Ecce in manibus Svt semper videā z memorē tei: ne te arbitreris penitus derelictā· Spatriarche prophete qui orationibus suis te muniūt.

meis descripsi te: muri tui coram oculis meis semper. Venerūt structores tui: destruentes te et † dissipantes a te † eribunt. Leua in circuitu oculos tuos z vide: omnes isti congregati sunt: venerunt tibi. Siurādo securos facit·hoc ē iuramētū veteris t·

Viuo ego dicit dominus qꝫ omnibus his velut ornamento vesti Somaberis. Ecclesia que est christi corpus vnū de eis tanqꝫ vna gḟona loquitur·iuxta patmoꝫ regulam ciconie.

eris·z circumdabis tibi eos quasi † Sinfidelitū. Sfine deo sponsa. Quia deserta tua z solitudines tuę·et terra ruine tuę nunc † Svenīēte euāgelio· Squia subintrabūt fideles.

angusta erunt prę habitatoribus Sa romanis. ¶ Sa deo separabant falsa doctrina z ogatione mala. Spbar·z scribe Spersecutores.

z longe effugabūtur qui absorbebant te. Adhuc dicent in auribus So primitiua ecclesia.

Sqz diu sterilis fuisti. Sin iudea in synagogis.

tuis filii sterilitatis tuę. Angustꝰ † Sin toto mūdo in ecclesiis. ¶ Satius ne cōpt mar blasphemus iudeoꝫ.

est mihi locus: fac spacium mihi ¶ Sāmīrādo·nō valēs magnitudinē leticie tue ore proferre.

vt habitem. Et † dices i corde tuo Sfilios. Seram.

Quis genuit michi istos: Ego ste Sin generatōne fidelū. Svco. Sin babilonē

rilis z non pariens· transmigrata Sfilios.

et captiua: z istos quis enutriuit? Sa deo viro meo. Sfilii ¶ miratur quomō tam cito·tales z tot genuerit.

Ego destituta z sola: z isti vbi hic ¶ Spater ¶ quasi nō mireris·vnde filios hēas ¶ ecce zc.

erant? Hec dicit dominus deus Sfrucelo qui exurget regere gentes· gētes sperabūt. Sfilium.

Ecce leuabo ad gentes manū meā † Sin vexillo crucis. ¶ Sō admirabile est nomen tuum in v·t· Scrucem.

z ad populos eraltabo signū meū Stūc. Sapostoli ad fidem·vel angeli post mortem ad requiem. Sfilioli mei quos i.p·

¶ So primitiua ecclesia. ¶ Sverbo z operum. Et afferent filios tuos in ulnis: z filias tuas sup humeros portabunt. Et reges nutricii tui: Slac dedi vobis potū nō escam. Sfeminas vel animas.

† Sapostoli. Squoꝫ cor ī manu dei· vnde abrahe dicitur·rex ad deū tuum nobis es. Sin lacte verbi.

¶ Et erūt reges nutricii tui: Sin supplices.

z regine nutrices tuę. Vultu ī terra demisso adorabunt te: z pulue· ¶ Sper hec omnia.

rem pedum tuorū lingent. Et scies Snō alius·Strinitas. Super me·squia ego dominus: super quo nō Sin iudicio. Sfideles.

confundentur qui expectant eum Sper quēlibet sanctoꝫ. Scū fortia a·c·a·s·tūc in p·s·o·q·p· Sdiabolo. Sbūanū genus.

Nunquid tolletur a forti preda: Sidem. Smūdus in maligno positus est.

¶ Squi audet dicere hec oīa dabo ti·si pro·a maut qđ captū fuerit a robusto saluum esse poterit? Quia hec dicit † Shumanū genus·captiuā duxit captiuit.

dominus. Equidem z captiuitas Sdiabolo. Sper filiū.

a forti tolletur: et qđ ablatum fue· Sdiabolo. Sanguine filii. Semones· vel gētes.vel iudeos.

rit a robusto saluabitur. Eos ve Sinuste. ¶ Sz in presenti. Sin die iudicii.

ro qui iudicauerunt te ego iudica Sin fide. Sa morte eterna.

bo: z filios tuos ego saluabo. Et Sin presenti z in futuro. ¶ Scōtrarias potestates. ¶ Spena carnalitatis·s·suis peccatis. Snō aliena mo.tes·sed propria.

cibabo hostes tuos carnibus su ¶ Spena sanguinis quē fuderūt.

is·quasi musto sanguine suo inebr Sz sic.Stūc. Sque videbit salutare dei.

briabūtur. Et sciet omnis caro qꝫ ¶ Sin sanguine filii.

ego dominus saluans te·z redēp † Squi luctatus sum cum iacob·vel fortitudis iacob auxiliator tuus·vt in passione supatus bene diceret crucifigēdus pater ignosce illis zc.

tor tuus fortis iacob.

C. L.

Hec dicit dominus. Squasi dicitis o iudei me abiecisse matrē vestrā·sz ipsa prior abiecit me.

Quis est hic liber repudii † Squasi nullus. ¶ Sacti dicat libellū repudii ostēdere nō potestis sed dicetis fortitan·qꝫ credtor meo nō aliud habens·uos crediderim.

matris vestre quo dimisi eā? Aut ¶ Stanqꝫ nō habes quid aliud reddam.

quis est creditor meus cui vendi † Squasi ego nō venduī vos sed vos ipsi·

di vos? Ecce enī in iniquitatibus Spro libidine.auaricia z humanīōi· Sdiabolo qui a deo accepit propter

peccata vestra. Snō culpa mea.

vestris venditi estis: et in sceleribus Svltra tenere nō potuī·volentē abire permisi· Sfornicātem.

vestris dimisi matrem vestrā in carne. Sad penitentiā.

Shomo cū in honore esset nō intellexit.

Sqz omnes quasi bestie.

quia veni z non erat vir: vocaui z non erat qui audiret. Nūquid ad Svocātem.

Spotentia.

breuiata z paruula facta ē manus me nocētes u·e·c. Nō enim spūs qui ī corpalis est·sed caro comedit·ferocium bestiarū patens morsibus.

¶ Fortis iacob. Qui dedi fortitudinem iacob luctandi cū angelo·oratōne(vt aiunt)nō maibus. Volebat enī angelus qui eū custodiebat in peregrinatione ad deū recedere. Excitat aūt oratione·vt eū benediceret·z audiuit. Si cum deo fortis est in orōne scz:quātomagis cōtra homines ḟgilebis:quasi z orōne contra elatū quē metuis ḟgilebis.

C. L.

Nec d·d·zc Pro vocatōem gentiū post captiuitatem fortis cuius preda diuisa ē apostolis:loquit ad populum iudeox sup syon quę superius ait derelinquit me dñs zc

¶ Venditi e· Ego aūt carnalis venundatus sum sub peccato·qđ facit peccatū seruus pest. Vnde non regnet peccatū in corpore vestro

¶ Quia veni. Hoc est vt sciatis nō me matrem vestrā repudiasse sed eā volūtate ꝑpria recessisse post multa beneficia carnē assumpsi nec iam p prophetas: sed presens ipse locut? sum.

¶ Non erat vir. Herodi propter maliciam dictum est dicite vulpi illi. Et pharisēis genimina vipar. Et ō libidinosis equi insanientes in fœminas. De voluptuosis noli mittere margar·ā porcos De impudētibus·noli te sanctus dare canib De omnibus in cōmune visio quadrupedus ī deserto.

¶ Vocaui. Quasi rōnales inclinate aurē vestrā ī ꝟba oris mei. Qui sitit veniat et bibat·z huiusmōi.

¶ Nūquid zc. Increpatur cōtra eos qui putabant dñm nō potuisse liberare populū suum a captiuitate ponens rōnem z exempla planissima. Quasi qui olim hec feci·etiā nunc

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Scidit p. Petra erat christ⁹. Scindit in partes sermo diuinus: vt quē totum suscipe non possimus p ptes sumamus.

¶ Et flurerūt a. ꝛc Vnus militū lanceatus e. a. ꝛ cōtinuo exiit sanguis nostre redemptionis. ꝛ aq̄ baptismi. baptismū et martirium dedicās nobis.

C. XLIX.

¶ Audite insule. Post reliquiarū ira el vocationē. et in fidelium abiectionem (de quibus: nō est pax impijs. d. dns) sub insularum noīe alloquitur in psona filij ecclesias de gentibus.

¶ Gladiū acutū. Non veni pacē mittere sed gladium. malos scz a bonis separans.

¶ Gloriabor. Qđ nō in alijs seruis. Pater glorificaui nomē tu tū. ꝛ alibi. Exurge gloria m. ꝛc.

¶ Ego dixi. Qua si quomō te glorificaui qui magnā ptem iude orū ad te reuocare nō potui? Hic aūt liberuz hominis mōstrat arbitriū. dei enī est vocare nostrū credere. ipso tū adiuuante. vt iusti voluntatis premiū consequantur.

¶ Judiciū Judicabit pater vtrū omnia fecerim eis q̄s debui. Manifestaui nomē tuum hominib. q. d. mihi. et alibi ego te glorificaui sup t.

¶ Opus me. Alij labor ꝛ dolor meus: q̄ flevit ciuitatez. ꝛ ait in psalmo. Quē vtilitas in sanguine meo? Iuxta hebraicuz. pendens in cruce longe a salute mea. verba lamentationum mearum.

¶ Glorificatus. Quasi indeos pdidi: sed glorificatus sum ī gentibus. Vnde data est michi o. p. i. c. ꝛ i. t.

Soe egipte venientibus ad litteram.
† ꝟ pmisit scindi. Hatus christi.

eis. et ſ scidit petram. et fluxerunt ſ ablutionis. ꝟ ſ incredulus qui in erore remā serūt. qui de petra nō bibere meruerūt. ſ christus qui ē pax nostra qui fecit vtraq̄ vnū.

aque. Nō est pax ſ impijs dicit dominus.

C. XLIX.

A ſ ecclesie fluctibus secu li vndiq̄ cōcusse.

Vdite insule et attendite ppli de lon ſ ab extremis terre. † ꝟ vocabit nomē eius ihesū

ge. Dominus ab vtero ſ vocauit me ſ antequā nascerer. ꝟ ſ per gabrielem dicēs vocabis nomē eius ihesum.

de ventre matris meę ſ recordatus † ꝟ vt spū oris sui interficeat impiū. ſ verba oris mei. vnde gladius spūs q̄s est verbū dei.

est nominis mei. Et posuit ſ os me ſ protectione.

um quasi gladiū acutum. i vmbra ſ potētie diuinitatis. † ꝟ ab omni malo. vt viltas carnis tegeretur potētia diuinitatis. vnde i. s. s. u. in te ꝛ u. a. o. t.

manus suę ſ protexit me. et posuit ꝟ ſ super a alias. ꝛ prophete eni ꝛ apostoli sagitte sunt. sagitte potētis acute.

me sicut sagittaz ſ electam. In pha ſ in carne. ſ vnde supra. tu es deus absconditus. ſ diuinitatem.

retra sua abscondit me: ꝛ dixit mi ſ obedies vsq̄ ad mortem. ſ de genere ire el secūdum carnem.

hi: Seruus meus es tu israel: q̄ ſ pater in me manēs: ipse facit opera. † ſ patri. † ꝟ quātum ad incredulos.

i te gliabor. Et ego ſ dixi. ſ Inuacu ſ patiēdo. † ꝟ quia nō profuit eis.

um laborauī: sine causa et ſ vane ſ monēdo.

fortitudinem meā cōsumpsi. Ergo † ꝟ q̄s feci eis.

iudiciuz meū cū dño. ꝛ opus ſ meū ſ eorum.

cum deo meo. Et nūc hęc dicit dominus ſ pater. ſ respōdit filio. ſ querēti inuacuum laborauī. ꝟ ſ q̄z ex vtero formatur seruus appellatur vnde. de vētre matris mee d. m. e. t. ꝛc.

minus formans me ſ ex vtero ser ſ per fidez. ſ errātem deser to creatore ydola colentem. vnde non veni nisi ad oues que perierunt d. i.

uum sibi: vt reducam iacob ad eū ſ tamē. ſ in veritate fidei.

ꝛ israel non cōgregabitur. Et glo

rificatus sum in oculis domini: et ſ secūdum hominem. ſ in resurrectōne.

deus meus factus ē fortitudo mea ſ cōsolando. sup abiectione populi mei. ſ ·ixx magnū est tibi vt vocaris puer meus. ſ tibi.

ꝛ dixit: Parum est vt sis mihi ser ſ a morte anime. ſ tātum. ſ que vitio suo corruerūt.

uus ad suscitandas tribus iacob: ſ despectue. ſ ad fidē. ꝟ ſ ꝛ tō. ſ pro illis

ꝛ feces israel conuertēdas. Dedi ſ o ysaia. ſ etiam. ꝟ ſ vt gētes illuminatas ad fidem adducas.

te ſ in lucem gentium: vt sis salus ſ meoz.

mea vsq̄ ad extremam terrę. Hęc ſ pater. ſ fidelium.

dicit dominus redēptor israel. san ſ sanctificans. ſ vidamus eum despectū ꝛc.

ctus eius ad contemptibilem ani ſ christū. † ſ christū qui ante pilatū ꝛ caipham tanq̄ seruus iudicatus est.

mam ad abominatā gentē ſ ad ser † ſ ad litteram. vel quoz eo. in manu dei.

uū dñorum. ſ Reges videbūt ꝛ cō ſ In honorē eum. ſ glorificatōem tuā implē do. ꝛ salutē gētium. ſ ecclesie. ſ te. ſ cū venerit in gloria patris cum angelis.

surgent principes ꝛ adorabūt pro ſ patrem.

pter dñm. q̄z fidelis est: ꝛ sanctum ſ in salutē mundi.

israel qui elegit te. Hęc dicit do ſ pater ad filiū. ſ gratie de quo. ecce nūc tempus acceptabile e. n. d. s.

minus. In tempe placito exaudi ſ dicētem. pater clarifica filiū t. u. s. t. e. t. ſ huane. ſ In cruce.

ui te: ꝛ in die salutis auxiliatus sū ſ dicētis. quare m. d. ſ morte supata. ſa morte ad vitam. ꝟ ſ amicicie ꝛ caritatis.

tui Et seruauī te ꝛ dedī te ſ in fœdus ſ fidelis. ꝟ ſ ad vitā anime. † ſ videoz qui credere noluerunt. ſ terrenos qui in ydolatrie iacebāt erroribus.

populi. vt ſ suscitares terrā ꝛ possi ſ gētes. postula ame ꝛ d. t. ſ per varios errores.

deres hereditates dissipatas. vt ꝟ ſ funiculis peccatoz. funibus eni peccatorum suoz quisq̄ cōstringitur.

diceres his qui ſ vinculi sunt exite. † ſ infidelitatis ꝛ ignorātie. qui lucem videre nō poterāt. ſ illuminamini.

ꝛ his qui in tenebris reuelamini. ſ ꝛ sic. ꝟ ſ cōuersi lumē christi aspicientes. ſ do ctrinas apostoloz ꝛ prophetaz. ſ dominus pascit me: ꝛ nichil mihi deerit ꝛc.

Super vias ſ pascētur. ꝛ in omni ſ apertis scripturis. ſ erit. ſ pasti antebus planis pascua eorum. Nō esu ſ panem verbi. ſ quā sapiētie.

rient neq̄ sitient: et nō pcutiet eos ſ aduersa seculi nō nocebunt. p diem sol non uret te n. l. g. n. † ſ christus qui in misericordia sua redemit.

estus ꝛ sol: quia ſ miserator eorum ꝟ ſ benedicite domio de fontibus israel. ꝛ alibi bauprietis aquas d. s. f. ſ ueteris ꝛ n. t.

reget eos: ꝛ ad fontes aquarū po ꝟ ſ impedimēta mūdi. vel apostolos. qui vias alijs. ſ eis.

tabit eos. Et ponam omnes ſ mon ꝟ ſ planam. † ſ gradiētes per semitas meas.

tes meos in ſ viam: ꝛ ſ semite meę ſ quibus paratur via.

exaltabūtur. Ecce isti delonge ve ſ ab oriente. ſ ad fidem ad unitatem ecclesie. ꝟ ſ alii fideles. ꝟ ſ quasi ab oībus mūdi partibus. ſ occidēte.

niēt: ꝛ ecce ſ illi ab ſ aquilone ꝛ ma ꝟ ſ ergo. ſ omniū de salute hūani generis.

ri: ꝛ isti de terra australi. ſ Lauda ſ o angeli. † ſ habitatores terre. ſ ex immensa coelis leticia.

te celi ꝛ exulta ſ terra: iubilate mō ſ premiētes virtutes. ſ per filium.

tes laudem quia consolatus ē do ſ pater. ſ fidelē qui scz ex iudeis crediderūt. † ſ beati pauperes spū quoniā ipsoz est r. c. ſ gentū que sine lege. ꝛ sine deo. ſ qui deserti demonibus subiacebant.

minus populum suū: ꝛ ſ pauperuz † ſ cōgregatio sanctoz ſ suoz miserebitur. Et dixit ſ syon ſ captiuam.

Dereliquit me dominus: ꝛ domi ſ iam diu. ſ ledit ſ respōsio dominī naturali similitudie utētis.

nus oblitus est mei. Nūquid ob

liuisci potest mulier infantem suū:

¶ Abominatam. Christū et nazarenos eius. quos quotidie in dei in synagogis male dicunt: q̄ propter eos regnum locū. ꝛ gentem amiserūt.

¶ Reges u. Prophēta ad filiū. Reges vīde venientē ad iudicium. reges scz apostoli. ꝛ alij qui cum dño iudicabunt.

¶ In tempore p. Passionis resurrectionis. in quo complacuit deo redimere gen⁹ humanum.

¶ Dixit syon. Hierusalem ꝛ syon quattuor mōtis dicitur. tertia: de qua hierusalem que occidis. ꝓphetas. Cōgregatio iustoz in terra posita: vnde dilegit dominus portas syon. Multitudo celestium virtutū ꝛ sanctoz iam cū domino regnātium. vnde q̄s sursuz est. libera est. q̄s ē mater nostra. Et illa quā iudgi ꝛ nostri iudaizātes fingūt descendere de celo ornatā secundum apocalipsim iohānis. Scienduz autē quia congregatio sanctoz in captiuitate babylonis hoc dicit derelinquit me d.

¶ Celi sicut fu. De sanctis dictus est. et nos immutabimur quātomagis ergo de celo sole z stellis credē dum est: quando luna solis lumen accipiet et sol septuplo fulgorem tilabit. Vnde omnis creatura ingemiscit et parturit expectās libe rationem filioꝝ dei vt sc̄z mutentur in melius non solum animę quę immortales erūt: sed et corpora quoꝝ substan tia clarificabitur. Qui dam tamen pire z inue terascere pro abolitio ne z morte accipiunt.

¶ Consurge c. zz. Vox prophete et fide lis populi aduentū fi lij deprecantis in quo promissum erat auxiliū.

genitus a patre sine tempore. ☩ quę salutem faciet p-s-a-p- † Suirtus. ☩ apostoli iudicantes duodecim tribus israel.

egressus ē ☩ saluator meꝰ: z brachia ☩ in nouissima die-

mea populos iudicabunt. Me in ☩ gentes vel ecclesie vel sancte anime. † ☩ ipse erit expectatio gētium ☩ filius per quē om nia fect.

sule ☩ expectabunt: et brachiū meū ☩ patienter expectabūt. ☩ o gētes vel ecclesie. ☩ mētis.

sustinebūt. Leuate in cęlū oculos

vestros: z videte sub terra deorsū ☩ sacrei. † ☩ scōm figurā nō scōm essentiaz

quia cęli sicut fumus ☩ liquescent. z ☩ celū a terra trālibunt.

terra sicut vestimētum atter etur. z ☩ qui vnus inuenietur. † ☩ ex hoc hēmus q cete ra non in nichilū redigētur. sed in melius muta būtur. ☩ secūdum figurā z veritatem.

habitatores eius sicut hęc ☩ interi ☩ filius de quo viderūt oculi mei-s-t-z alibi salutare tuū ex-do-

bunt. Salus aūt mea in sempiter ☩ deo. ☩ idem.

num erit. z iusticia mea nō deficiet ☩ quia lex a me egredietur zc. ☩ intelligite. † ☩ christū vel iudiciū quo discrete oia faciatis. ☩ fidelis.

Audite me qui scitis ☩ iustū popu ☩ euāgeliū. ☩ lex dei eius i corde ipsius zc † ☩ o apostoli ☩ nolite timere eos qui corpus oc cidunt cōtra persecutores quos futuros fore prę sciebat exhortatur eos. Nō in ore tantū.

lus lex mea in corde eoꝝ. ¶ Nolite

timere opprobriū hominuꝫ: z blas ☩ vel am.

phemias eorum ne metuatis. Si ☩ quasi cito trālibunt z opprobrium eoꝝ sicut ve stimentū vetustate z tinea corruptū.

cut enī vestimentū sic comedet eos ☩ scientie qui nō mouetur.

vermis: z sicut lanā sic deuorabit ☩ inique mētis. ☩ christus.

eos tinea. Salus aūt mea in sem † ☩ priores populi z posteriores qui aduentū illi tus receperūt de quo supra prope est iustus meus

piternum erit: z iusticia mea ☩ in ge ☩ in eternum. † ☩ de solio paterne glorie.

neratōne generatōnum. ¶ Cōsurge ☩ genus humanū redimēdo. ☩ diuinitatis cōtra principem mūdi.

consurge : induere fortitudinem ☩ o fili. ☩ genus humanū redimēdo. ☩ de solio paterne glorie.

brachiū domini. ¶ Consurge sicut ☩ ab egiptijs liberādo. † ☩ sicut. ☩ sicut patri bus nostris olim dixisti potentiam tuā.

in diebus antiquis: ¶ in generatio ☩ o fili.

nibus seculorū. Nunquid non tu ☩ eū patre. ☩ diaboli. ☩ pharaonē vel diabolū

percussisti superb ☩ m: vulnerasti dra ☩ o fili. ☩ quasi qui hec fecisti hoc quoq; facturus es. † ☩ rubri. ☩ huius seculi.

conem: Nūquid tu siccasti ☩ ma ☩ doctrinā philosophicā. ☩ dogma. ☩ secularis profunditatis.

re: aquam abissi vehemētis: Qui ☩ de quo veni in profundū maris z tempestas d-m- ☩ huius seculi.

posuisti profundum maris viam ☩ ab egiptijs.

vt transirēt liberati. Et nunc qui re ☩ sanguīe filii. ☩ ad viā iusticie.

dempti sunt a domino reuertētur † ☩ presentē ecclesiam z in beatitudinē eternam ☩ beati qui habitāt in domo t.

z veniēt in ¶ syon laudantes: z lęti ☩ que nō deficient ☩ mentes.

cia sempiterna super capita eorum. ☩ in celo.

Gaudium z leticiam tenebūt: fugi † ☩ filius quasi inuocastis me z ego cōso-vos zc. ☩ quia alius nō pōt. † ☩ nō per prophetas sed memetipsum. ☩ absterget deus o-l-a-o-e-

et dolor z gemitus. ¶ Ego ego ¶ ipse ☩ ipse deus misericordiaꝝ z consolatōnis. † ☩ quasi dixi nolite timere opprobria hominū z blasphemias quomō ergo timetis que tam cito arescūt ad instar feni.

cōsolabor vos. ¶ Quis tu vt time

as ab homine mortali z a filio ho

minis: qui quasi fenum ita arescet ☩ hominē timens ☩ alias factoris.

z oblitus es dñi creatoris tui? Qui ☩ incredibili virtute suspendit. ☩ stabili mole.

tetēdit cęlos. z fundauit terram. z † ☩ passionis. ☩ nō ad bonā qs venitale.

formidasti iugiter ¶ tota die a facie ☩ in corpore.

furoris eius qui te tribulabat z pa ☩ in alma. † ☩ quasi nō est timen dum quod cito trānsit.

rauerat ad perdēdum. ¶ Vbi ē nūc ☩ filius.

furor tribulantis: ¶ Cito veniet gra ☩ scōm būanitatem. ☩ cor sup bor vel infernū. † ☩ peccatores sed vocabit ad penitētiam.

diens ad aperiendum: z nō ¶ inter

ficiet vsq; ad internitōnem. nec de ☩ ego ium panis vitus. ☩ panis corpus z sanguis eius doctrina euāgelii. ☩ pater ad filiū.

ficiet panis eius. Ego autem sum ☩ scōm carnē. ☩ pmitto turbari.

dominus deus tuus qui cōturbo ☩ mūdum. ☩ cōtra electos z cōtra ipsum filium vnde mouebit aqua. z mirabiles e- maris m-in-al-do-

mare z intumescunt fluctus eius:

dominus exercituum nomē meū. ☩ o fil. ☩ quicquid filius loquit verba patris sūt ☩ sapiētiam z scientiam.

Posui verba mea in ore tuo: z in ☩ protectione diuinitatis. ☩ a peccato ne vilef cere et humanitas vnita verbo.

vmbra manus mee protexi te: ut ☩ in fide. ☩ nouos apostolos-s-z alios. ☩ nouā.

plantes cęlos z fundes terrā: z di ☩ ecclesiā. ☩ syon ergo nō alia nisi po pulus dei est.

cas ad syon : populus meus es tu ☩ a vicus. ☩ a somno peccati ad penitētiam.

Eleuare eleuare: ¶ consurge iheru ☩ potestate

salem: que bibisti de manu domi ☩ restauationem per romanos.

ni calicem ire eius. Vsq; ad fundū ☩ mortis. ☩ quasi hāc captiuitatez sustinebis vsq; ad finē seculi.

calicis sopori bibisti: z potasti us † ☩ sicut moyses sicut daniel z alii prophete qui sepe iudeos iuste tenuerunt mō aūt neq; prophetā neq; sacerdotē neq; cōsolatorem habuerūt.

q; ad feces. ¶ Non est qui sustentet

eam ex omnibus filiis quos genu ☩ quā dux z doctor bñ operandi.

it: z nō est qui ¶ apprehēdet manū ☩ nam z apostoli transierūt ad gētes.

eius ex omnibus filiis quos enu ☩ qui videns cuitat fleuit-s-i-

triuit. Duo sunt que occurrerunt ☩ o iherusalem- † ☩ sicut iheremias daniel z ipse ihesus.

tibi ¶ Quis contristabitur super te

¶ Quis tu zz. Increpat fideles vt nō timeant minas vel tor menta principuꝫ: quia omnis caro fenū. Eos etiā increpat qui in pas sione fugerūt. z pteriti negauerūt vt crubes cant z pnitentiā agāt

¶ Eleuare. Eos hortatur ad pnitentiaz q in passione negauerūt vel in infidelitate psti terunt. clamantes cru cifige zc.

¶ Vor. Possum? Hec iuxta anagogen su per anima intelligere peccatrice. que nolens bibere calicem furoris dñi dicit. domine ne i furore tuo arguas me zc. Si aūt biberit bo nū est ei sua sentire sup plicia: z deū audire di centem. cū ira furoris mei transierit: rursum curabo. z alibi. Nunquid qui cadit nō adi ciet vt resurgat?

¶ Calicem ire zz. Solēt medici amaris simum antidotū qđ ex gustu nomē accepit da re stomacho nauseanti: vt noxios humo res euomat. z possit co ctos cibos atq; digestos in aluum trālmit tere. quos fleumatum magnitudo digeri nō sinebat. igitur z iheru salem que bibit de cali ce furoris domini iube tur de ebrietate con surgere: quia totū epotauit. Si enim adhuc biberet: nō consurgeret vnde patet q; de victima captiuitate hoc dicitur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

pōpulū meum liberare potui. Vel qui cēlum tetras z maria facō ser uire michi: crucē etiam euadere nō potui: secū dum illud. An putas quia nō possum roga re patrē meum: vt exhi beat michi plusquam xij. legiones angelor.

¶ Induam cē. Ai unt philosophi: non ampli⁹. x. stadijs a ter ra nubes in sublime le uari: z solis splendorē absconditi: sic exclusō cē li lumine: aer inferior obscuratur.

¶ Induam e. t. Sanctos. s. vt se cognoscāt peccatores. Vnde iu stus in principio accu sator est sui: et faccū p. o. e. vt agāt pnitentiā in cinere z cilicio.

¶ Dominus dedit. Quāuis possint hec referri ad ysaiam: proprie tamen referun tur ad christum.

¶ Quasi qui olim ta lia opatus sum et mo do similia opari possū nō est potentia imminuta.

¶ Quasi uestimentū. Vestimentū vetustate z tinea cōsu mit. Judei quoq; xlij annis post passionem ad pnitētiam vocati sunt: tādem negligen tes cōtriti sunt aduenientib romanis: z ma lę conscientię tinea de uorati.

¶ Quis ex uobis ꝛc. Nō perfectus in caritate qui timet: sz hic timor pro bonitate ponitur. Vnde beatus qui omnia metuit: qui timoratus est i religione dei. De hoc timore scriptū est: timor domini supat oīa: z initium sapientię t. d. et alibi. Non est inopia timētibus eū: et timor domini sanctus pmanet in seculū scī. Hic custodit animas scōr integras et pudicas et puras. Vñ timete dominū z date gliam ei.

¶ Sa diabolo: sicut liberati ab egipto. ¶ Sa babilonis.

mea: z nō possim ¶ redimere: aut nō ¶ populū meū sicut olim. ¶ est in me virtus ad liberandū? Ec ¶ passione mea ¶ aquis.

ce in increpatione mea desertum ¶ vt uoluero sicut feci mare rubrū. ¶ ¶ mūdum vt eius amatiuido siccetur. ¶ prauas doctrinas de quibus draco dicebat: mea sunt flumia z ego feci ea. ¶ ¶ alia sicut amon: z iordanē.

faciā ¶ mare: ponā ¶ flumina i siccū ¶ misereor suo. ¶ curiosi. ¶ sicut in flumine egipti. ¶ spūs sancti gratia.

Computrescēt pisces sine aqua et ¶ separati a bonis piscibus. ¶ ¶ aque viue. ¶ ¶ cut in egipto arefactibus fluuiis. ¶ actibus.

m orientur ¶ in siti. Induam cēlos ¶ tribus diebus in egipto tenebras palpabiles fe cit vt celum sacco optum videretur.

tenebris: z saccū ponam operimē ¶ pater. ¶ homini.

tum eorum. Dominus dedit mihi ¶ scientiam z sapientiam.

linguā eruditam: vt sciam sustēta ¶ humanū genus. ¶ in peccatū in mortem. ¶ predicatōnis.

re eum qui lapsus est verbo. Eri ¶ sicut magister. ¶ a natiuitate. ¶ vel ab initio predicatōnis. ¶ mētio.

git mane: mane erigit michi aurez ¶ ego aūt a me ipso nō loquor.

vt audiam quasi magistrū. Domi ¶ intelligēdi.

nus deus aperuit michi aurē: ego ¶ volūtati eius. ¶ recedēs ab ipso

autem non contradico: retrorsum ¶ ¶ iudeis vel militibus romanis. ¶ vitro.

nō abij. Corpus meum dedi ¶ pcu ¶ quia dabāt ei alapas.

tientibus z genas meas vellenti ¶ hec omnia in passione impleta sunt

bus. Faciem meam non auerti ab

increpātibus z conspuētibus i me ¶ qz. ¶ pater. ¶ in passione.

Dominus deus auxiliator meus ¶ spe resurrectōnis ¶ irride

tibus z pcutientibus.

et ideo non sum cōfusus. Ideo po

sui faciem meam vt petram durissi

mam: z scio quoniā nō confundar. ¶ patus auxiliari. ¶ dicēs hic ē fili us m. d. i. q. m. b. c.

Juxta est qui iustificat me. Quis ¶ quasi nō sim iustus. ¶ in iudicio.

cōtradicit michi? Stemus simul.

¶ dicēs me meritō crucifixum.

¶ vt iudicemur simul compatione. nō autorita te. secūdum illud iust ficata est sodoma soror tua er te

Quis est aduersarius meus? ¶ Ac

cedat ad me. Ecce dominus deus

auxiliator meus. Quis est qui cō ¶ nullusqz. ¶ aduersarii. ¶ qz nul lus potest iustificari presente domio.

dempnet me? Ecce omnes quasi ¶ a romanis. ¶ in inferno. ¶ ¶ cōscientia pec catoꝝ vel zelus gētium.

vestimentū ¶ conterētur z ¶ tinea co ¶ ¶ iudeis infidelibus. ¶ ¶ principium sapiētie timor domini. sed perfecta c. f. m. t. ¶ vt filius pa trem. ¶ z enim.

medet cor. Quis ex ¶ vobis ¶ timēs ¶ corde. ¶ penitētiam agite ꝛc. ¶ filia. ¶ sedm carnem.

dominū: audiēs vocem ¶ serui sui:

¶ christus ablectus. vt reputauimus eū ꝛc. z nō ē i. eius gloria. s. in populo suo. sicut ait. nō est pro pheta sine honore nisi in patria sua.

Quis ambulauit i tenebris. et nō ¶ ¶ Ita veniet ei lumē gaudii z leticie. christus vel gētilis popul⁹. ¶ ámodo. ¶ nō in ydolis.

ē lumen ei? Speret in nomie do ¶ vt būana fragilitas diuia maiesta te sustentetur.

mini: z innitatur super deū suum. ¶ o iudei. ¶ cōtra vos.

¶ ¶ inuidie. vel tribulatōnis. ¶ feno. lignis. sti pula spinis.

Ecce omnes vos accēdētes ¶ ignē ¶ peccatis. ¶ tribulo. vñ in prouer biis in multis ligni uigi ignis. ¶ Ironice.

¶ ¶ in penis dei potētiam discate ad salutem.

accincti flammis. Ambulate ¶ in lu ¶ infernalis. ¶ in tribulatōne capti uitatis quā meruistis. ¶ vastationis z miserie

mine ignis vri: z in flammis quas ¶ peccādo. ¶ potētia christi.

succendistis. De manu mea factus ¶ malum afflictio. ¶ vastationis. vel captiuita tis. vel infirmi.

ē hoc vobis. In doloribus dor

mietis.

C. LI.

Audite me qui

¶ per fidem. ¶ imitamini

¶ christum. Salū iudicium. ¶ apostolos z apostolicos. uiros significat.

sequimini qd iustum est: z queri ¶ nō terrena. ¶ abrahā fide firmum

tis dñm. Attēdite ad petram vnde ¶ nati. ¶ sarum.

excisi estis: z ad cauernam laci de ¶ lege generādi.

qua pcisi estis. Attēdite ad abra ¶ christum patrē multaꝝ gētium ¶ ecclesiā que prius sterilis.

ham patrem vestrū et ad saram q ¶ ¶ solū. eri. de terra tua. z de cogn. t.

peperit vos. Quia ¶ vnum vocaui ¶ in ogibus suis. ¶ substātia. filius.

eum: z benedixi ei: z multiplicaui

¶ quasi qui olim abrahā multiplicauit et cōsolatus fuit ecclesiam quoq; z multiplicare z cōsolari possum.

eum. Consolabitur ergo dominus ¶ ecclesiā. ¶ in apostolis. ¶ supplebit ruinas in deoꝝ multitudie gentium.

syon: z cōsolabitur omnes ruinas

¶ quasi que prius erat a deo deserta ipso inhabitāte erit delicōsa virtutis afferēs flo res z pomaperfectōnis.

eius. Et ponet desertū eius quasi

delicias: z solitudinem eius qua

si ortum domini. Gaudiū z leticia ¶ pro beneficiis dei.

inuenietur in ea: gratiarum actio z ¶ dei ¶ ergo. ¶ diligenter. ¶ apostolo li. ¶ gentes vel reliquie israel. vnde letamini. g. e. p. e.

vox laudis. Attendite: ad me po ¶ fideles.

pulus meus: z tribus mea me au ¶ euāgelii ¶ ¶ decretū. s. vt

dite. Quia lex a me exiet: z iudici ¶ iudeis credere nolentibus gētes ad fidē vocētur.

¶ populus qui ambulat in tenebris v. l. m.

um meum in lucem ¶ populorū re ¶ supradicta siluus. hec aūt ¶ pater de filio dicit. Scito nascetur filius de virgine ut impleatur que promitto.

quiescet. Prope est iustus meus:

¶ Quis ambulauit i tenebris. Hē tilis populus in tene bris infidelitatis. z nō est lumen ei. christus q̄ dicit. ego sum lux mūdi.

¶ Quasi vos me fa gellastis z conspuistis ego tamē ad pnitenti am voco. Nolo enim m. pec.

¶ Ecce omnes ꝛc. Quasi nichil prodest exhortatio. nec est spes salutis post scelera. vn de oēs ded. in. s. ꝛc.

¶ Accēdentes ig nem. Limitans ignes que a romanis succēsa est. Accenderāt. quan do cōtra christum zel z iudicij igni exarserūt.

¶ Hinc discim⁹ pro qualitate peccati vnū quēq; sibi ignē succen dere. Et quomō in eo dem loco. vel lectulo alij sani sunt. alij febri unt. ex diuersitate hu morum diuersa supplicia sentiētes. Sic in pec toribus diuersi peccati materia plus vel min⁹ succenditur.

¶ In doloribus. Quia nec beneficijs nec tormētis dei filium suscipe voluerūt. vnde Ite maledicti in ignem eternum. C. LI.

¶ Attendite ad p christū. de quo petra aūt erat christus. nō etiam christiani a chri sto dicti. Et ad cauernam laci: p fessionē la teris christi. De qua ¶ cisi estis qñ exiuit sang nis redemptōnis. z aq baptismatis. Vel sepul chrū vñi de quo resur gens innumerabiles fi lios genuit. Vel eccle sia ¶ diu sterilis d qua quotidie ex cidimur. e. nascimur p lauacrum baptismi.

¶ Gaudiū ꝛc. Nota in syon que ꝑparatur pacifo dei tantum de bet esse gaudium z leti cia z cōfessio. z vor laudis. vt qd i celo facturi sunt cū angelis i terra iugiter meditentur.

¶ Justus. Omnes iustificans vel iustitia eleganter. vt non vna gens. sed totus orbis saluetur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cum potentia.

¶ Recedite recedite ꝛc. Hoc indicit ad ſe referunt· quā pmittēte ciro regreſſi ſant in iheruſalē· ꝛ vaſa dñi que nabugodonoſor aſportauerat reportauerunt. Quibꝫ vt aiunt mundicia indicitur: vt ab illis ſancta vaſa referāntur· ꝛ qz nō in tumultu vel fuga exibūt p̄dicitur. Sꝫ meli⁹ ad apoſtolos ꝛ ad primitiuaꝫ eccleſiā hoc referimus ante eī q̄ romani ſup uenirēt: ꝛ apoſtoli ī gētes ſunt diuſi ꝛ alīq̄ fideles in regnum agnipe trāſierunt a ſpiritu ſancto admoniti.

¶ Exite. In toto oꝛbe euāgelium p̄dicantes· ite docete omnes gentes.

¶ Vaſa domini. Templū dñi ſanctum eſt· qđ eſtis vos· vaſa ſcꝫ aurea· vel argētea vnde paulus· vas electionis dicitur. Vt vaſa dñi armatura deiloica iuſticię· clipeus fidei· galea ſalutis· et gladius ſpūs qđ ē verbum domini.

¶ Ecce intelliget. Ne dubitetur q̄s dixerit· q̄ loquebar ecce adſum· ꝛ qđ ſit brachium dñi: p̄ ſpiciue docet.

¶ Sicut o·ſ·t· Nō ſeruatur ordo hiſtorię Supius enī loquebatur prophęta in ꝑſona patris de aſcēſione filij· et ſubito ad paſſionem rediit.

C. LII.

¶ Quis credidit Prophęta in ꝑſona prophętaꝫ cōqueritur q̄ pauci ex iudeis credunt qđ de aduētu filij ab illis audiunt.

¶ Et brachiū dominī. Dr filiū ſuum mđo mūciauit ventuꝫ ꝛ ante ſcandalū crucis p̄miſit gloriam reſurgēnis. Eleuabitur ꝛcrabit ꝛc. Rūdet ergo prophętarū chorus ſe officiū impleſſe ꝛ brachium domini annūciaſſe.

¶ Virgultū. Symachus: ramus hominem ſignificās qui proceſſit de vtero virgīs.

¶ Sitienti. Aqla: inuia· vbi virginitas

† So apoſtoli ne peccatis eoꝝ inuoluamini· vel quilibet ſancti·

dei noſtri. † Recedite recedite exa iheruſalem· ſiudeos morte ꝛ ſanguine chriſti· ſqui tetigerit picem in quinabitur ab ea·

ite inde: pollutum nolite tangere. † So apoſtoli· ſa vitijs a conſortio blaſphemātium· in necem quoꝝ gauit exercitus romanus· ſiheruſalem·

Exite de medio eiuſ. † Mūdamini ſvoliſtos ī quibus dominus vel arma iuſticie·

qui fertis vaſa domini. Quoniaꝫ ſicut prius de egipto: ſed in pace regis· ſtumore· ſquātus eſt cōſi th victores exterūt· ſa iudeis· ſvt victi: ſed victores quotidie multa iudeoꝝ nulla fidei ſubiicietes·

nō i tumultu exibitis: nec in fuga ſad gētes· ſſeūtes ad gētes·

p̄operabitis. Pręcedet enīꝫ uos ſdux ꝛ moderator. ſ ex iudeis ꝛ gētibus vi faciat vnū oūle·

dñs: ꝛ congregabit uos deus iſrl' ſvolūtatem meā. ſ dei verbū ꝛ dei ſapiētia † ſiſtius obedies vſq; ad mortem. ſiō.

Ecce intelliget ſeruus meus: ꝛ exalt ad celos· vel p apoſtolos predicatōnem. ſſup omnes celos ſad dexterā patris.

altabitur et eleuabitur ꝛ ſublimis ſadmirātes miracula ante paſſionē.

erit valde. Sicut obſtupuerūt ſuper multi: ſic inglozius erit inter te multi: ſic ingloziꝰ erit inter viros aſpectus eius: ꝛ ſforma ei

† ſ laudabit ſanguine propio nō ſicut in lege ſanguine agni. ſ in baptiſmo.

us inter filios hoīnuꝫ. Iſte ſasper † ſ ſuper ſapietiam eius predicatibus apoſtolis

get gentes multas: ſup ipſum cō ſphilosophi quoꝝ ſapiētia a cruce predicatione ſubueria eſt. † ſ hoīuꝫ comparatione iudeoꝝ duritia reprehenditur de quibus audit audietis ꝛ nō intelligetis. ſgentibus.

tinebunt reges os ſuū. Quia † qui ſper prophetas. ſcorde ꝛ credent. ſred rūt.

bus non eſt narratum de eo vide ſab ipſo in carne predicāte de quibus beati qui nō viderūt ꝛc.

bunt: ꝛ qui nō audierunt contemplati ſunt. ſfide.

C. LIII. ſquaſi q̄ pauci ex iudeis.

Quis credidit † ſ his que audiunt a nobis. † ſ filius per quē pater omnia fecit.

ſauditui noſtro: † et brachium do ſ vt crederet quāuis a nobis audiret † ſ egredietur virga de radiceſſe.

ſreſurgēdo· aſcēdendo ꝛ mundū fide ꝓplendo·

mini cui reuelatuꝫ eſt: † Et aſcēdet ſper omnia placēs.

ſicut virgultum coram eo: et ſicut ſde vtero virginis mūdo a virili cōcubitu ſiuxta. † ſ opinione maloꝝ.

radix de terra ſitienti. † Non ē ſpe † ſ nos prophete oculis cordis.

cies ei neq; decoꝛ· ꝛ vidimus eū: ſei in paſſione. ſmulto ante videre.

et non erat aſpectus: ꝛ deſideraui- † ſ a iudeis pendētem in cruce ꝛ pro nobis mortuū. † ſ vilißimū opinione.

mus eum † deſpectum· et † nouiſſimum virorum virū dolorū· ꝛ ſciēſomnium. ſverus homo verē doluit.

ſpati ſ pro nobis aſſumpta mirquā diuīnitate ſuppanit. † ſ diuinitas abſcōdita in corpore.

ſ vnde ſupra tu eo deus abſcōditus: ꝛ neſciebam?

tem infirmitatem. Et quaſi † abſcō ſiudeis·

ditus vultuſ eius ꝛ deſpectus: vn ſmulti ex nobis poſt tamē crediturī.

† ſ ſed. ſ nō putatiue ſed vere crucifixus· vere doluit· vnde triſtis eſt anima mea vſq; ad mortē. ſdei filium.

de nec reputauim⁹ eū. † Vere langores noſtros ipſe tulit: ꝛ dolores ſpeccata. ſ nō ſuos. ſ nō alius. ſ a nobis.

ſnō ſuos. ſ in corpore ſuo ſuper lignum.

† ſ qui ignorātes peccauimus ſed penitētes credimus· in illoꝝ enī ꝑſona ysaias loquitur.

noſtros ipſe portauit. Et † nos puſpeccatorem.

tauimus eum quaſi leproſum: ꝛ p ſpro peccatis ſuis. † ſ abiecta propter nos· q; cū latronibus crucifixus. † ſ nos putauimus le· ſed ipſe.

cuſſum a deo et † humiliatū. † Ipſe ſfoderūt manus meas ꝛ p·m· ſ vt ſuo vulnere noſtra vulnera curarētur.

aūt vulneratus eſt ꝓpter iniquitates nostras: † attritus ē propter ſflagellū quo deo ꝛ angelis reconciliati ſumus.

† ſ ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraq; vnū.

ſcelera noſtra. Diſciplina † pacis noſtre ſuper eum: ꝛ liuore eius ſanati ſvirgarū.

ſa peccato. ſmiſericordia egenus. ſ non eſt diſtictio iudei ꝛ greci.

ſumus. Omnes nos quaſi oues ſtradētes eū morti. ſ erauī quaſi ouis quepeque videlicet humeris pii paſtoris eſt reportata.

† ſ propuli erroꝛe vde crucifixo ſentiētes diuerſa.

er rauimus vnuſquiſq; in ſpauam.

ſa christo qui eſt vera via clamātes crucifige ꝛc.

decliauit. Et dominus poſuit i eo ſpenā omniū iniquitatū vel peccatoꝝ noſtrorum quā ſuſtinere nequimus ſuſtinuit homo deus.

† ſ hoſtia pro nobis in ara crucis.

iniquitateꝫ omnū noſtrū. † Obla ſnemo coegit vnde potestatem habeo poneđi a ſam·m·ꝛ iter·ſ·e·

tus eſt quia ipſe uoluit: ꝛ non ape † ſ innocēs manſuetus. † ſ paſcha noſtrū immolatus eſt christus.

ruit os ſuū. † Sicut ouis † ad occi † ſ qui tollit peccata mūdi.

ſionem ducetur: ꝛ quaſi agnus co † ſ nō repugnās· ꝛ cū cederetur a militibus ob mutuit.

ram tondente ſe † obmutueſcet: ꝛ nō ſideo. ſpaſſionis.

aperiet os ſuum. De anguſtia ꝛ de ſiniuſto. ſin reſurrectōne quādo data eſt illis potestas in celo ꝛ in terra. ſvnumā vel huiuſmodi ratōe huāna ꝓphetāt· vel differit

iudicio ſublatus ē. † Generationē ſrarus aut nullus. ſvel qz. ſa iudeis.

† ſ ſū deo inſpirāte ſciuerit

eius q̄s enarrabit: † Qui abſciſus ſcouerſatōne hominū· vnde eradamus eū de terra viuēntiū: ſut miteret in celo· ſdeleduz

ē de terra viuēntiū: propter ſcelus ſpeculatoris· ſpemiſſione· vnde percutiam paſtorem ꝛ d·o·g· ſromanis·

populi mei percuſſi eū. Et dabit ſiudeos· ſ quia vſq; ad mortē perſecuti ſunt eū ꝛ mumerūt ſepulchrū fig·la·cū cruſ·

impios ꝓ ſepultura: ꝛ diuites ꝓ ſquia morti tradiderūt eum· ſ qđ de nullo alio poteſt dici· nemo enī mūdus a ſordibus.

ſfacto iuſtus fuit·

morte ſua: eo q̄ iniquitatem nō fe ſuerbo uerus fuit·

cerit· neq; dolus fuerit in oꝛe eius ſꝛ ideo quia· ſpatet· ſ ſola gratia· ſpercutiam paſtorem ꝛc. ſcōtra· ſic

Et dominus uoluit conterere eum ſcarnis· ſfilius· ſ iuramin·

in infirmitate. Si poſuerit animā

tis priuilegium denoſtratur: quia ſine ſemine de terra prius inuiacreatus eſt.

¶ Liuore. Perſpicuum eſt q: ſicut corꝑ laceratū ꝛ flagellatum ita anima vere doluit ꝓ nobis· ne ex parte veritas: ex parte mēdacium in christo credat.

¶ Non aperuit os ſ. Pylato vel herodi. Pauca enim reſpondit ne differetur ſalus būani generis.

¶ Et quaſi agnus In cuius figura populus iſrael agnū in egipto ꝓmedit. Dic ē agn⁹ qui tollit p·m·qui occiſus eſt ab origine mundi· qui carne ꝛ ſanguīe ſuo nos paſcit: et velle re protectionis nos veſtit.

¶ De iudicio. Iudex omniū iudiciꝫ non reperit veritatē: Sꝫ ſine culpa damnatus eſt. Vnde admiratur prophęta q̄ omniū de us paſſioni ſe tradiderit.

¶ Dabit impios Id ē· gētes q̄ ſine pietate· deo patri· q: mortuus ꝛ ſepultus eos ac quiſiuit· et diuites· in deos ſcꝫ diuitijs legis ꝛ prophetaꝫ gloriātes

¶ Diuites. Scribaſ ꝛ pharisęos doctrię legis diuitijs gloriātes.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ecce t. Prędixit captiuitatem futuram nūc hortatur ad pnitentiam vt euadant.

¶ Donam. i. imme. q. d. Secundū literā humiliauerūt eos chaldęi. et ipi humiliati a medis z pſis. z humiliauerunt eos romani. z ipſi in mſtis humiliati. humiliauerūt eos dęmones sūdēdo vt crucifigerent christum et ipſi in hoc humiliati sunt: qz sic potestatem suam amiserūt. z in iudicio omnino humiliabūtur. Moraliter aūt ē anima dum peccat: diabolo subdit̄r captiua. dum pnitentiaz agit: eleuatur z confortat. z diabolus humiliatus ruit.

C. LII.

¶ Cōsurge c. Eos hortatur ꝓpheta qui post ascensionez prędicantibus apostolis crediderant.

¶ Allegor. Eadem z de ecclia possumus dicere quę visio pacis z speculatio. si in hęresim corruerit: iubet̄ exire z pristinę fidei ornamenta suscipere. Et si fuerit suscitata: sanctitas eius z ptinētię premia promittūtur. vt p eam nō transeat incircūcisus vel immundus qđ ad immūdicię opa referri potest. In circūcisi enim z immūdi qui corpis voluptati z libidini seruiūt.

¶ Induere uestimentis. Mor. Aia q̄ qz si p pnitentiā pristinum robur recepit: vocabit̄ habitaculū sancti. z sic fiet templū dei nec ptransibūt p eā in circūcisus z immūdus de quib̄ dicit. Si mei nō fuerit dñati. i. in. e. Omnia aūt qnę ꝓmittūtur syon z ierusalē nō vt iudęi somniant ad lapides et cineres illius dicāt̄ vt instauretur in pristinū statū sed ad populū ierusalem quę occidit ꝓphetas. qui cornūs in passione christi in resurrectione illius est resuscitatus. quādo mīta milia de iudęis crediderunt. z reliquię salus facte sunt.

¶ Quia non adiciet. Hęc ad cęlestem ierusalem. quam nullus immūdus ingrediturꝫ

¶ Excutere ꝛc. Aia pollutā sordibus candorē pristinū amittit. Dz ecce

Sonobus quatuor redidit. sed vastitatē sequit̄ cōtrito famem gladius.

Vastitas et contritio et fames et ſ. i. mors ſ quasi aut nullus aut rarus. gladius. Quis cōsolabit̄ te: Filii ſ a terra sua. ſ mortui insepulti.

tui proiecti sunt: dormierūt in ca. ſ animal immūdum nec sacrificio aptū. ſ ire citi sunt? peccatis ſ onꝰ. lxx. hebra semicocta

pite omnium viarum sicut̄ onager il. laqueatus. Pleni indignatione ſ quia nō habes consolatorē.

dñi increpatōne dei tui. Idcirco ſ nō habēs spūales diuitias. ſ in ebrietate me abstinio.

aud hęc paupcula: z ebria ñ a vino. Hęc dicit dominator tuus dominus: et deus tuus q̄ pugnauit ſ contra egiptios z alios multos. pro populo suo. Ecce tuli ꝺ manu ſ captiuitatem mortis.

tua calicē sopōris fundum calicis ſ si penitētiaz egeris

indignationis meę. Non adiciaz vt bibas illum vltra. Et ponaz illum in manu eorum qui te humiliauerunt et dixerūt animę tuę: Infra naturali dignitate. ſ nisi te ipſum subdideris dęmones nō nocebūt tibi ſ super te.

curuare vt transeamus. z posuisti ſ eis cedendum. ſ que oibus patet.

vt terram corpus tuū: z quasi via ſ dęmonibus.

transeuntibus.

C. LII.

ſ ad uirtutes.

Onsurge cō ſ quia debilitate cecidisti. ſ Syon arx z ciuitas david. Ierusalem. reliqua pars ciuitatis.

surge: induere fortitudie tua Syon ſ uirtutibus.

Induere uestimētis glorię tuę ibe ſ z sic erit̄ ſ dei vel templi.

rusalem ciuitas sancti. Quia non ſ si pęnitueris. si mādata mea custodieris. ſ que societas lucis ad tenebras que cōuēnio christi ad belial.

adiiciet vltra vt pertrāseat per te ſ spūaliter. ſ. i. ſ declina a malo

incircūcisus z immundus. Excute ſ peccata. ſ hac bonū. ſ quiesce mēte

re de puluere: consurge: sede iheru ſ captiua. ſ peccata.

salem. Solue vincula colli tui captiua filia syon: quia hęc dicit dominus deus: Gratis venundati ſ nullo merito vestro. sed gratuito dei beneficio. ſ sanguine filii.

estis. et sine argento redimemini.

Quia hęc dicit dominꝰ deus. In ſ in mūdam qui meror z tenebre.

ſ in patribus. ſ genus humanum.

egiptum descendit populus meus ſ in adam. ſ pegrinus: quia patria nostra paradisus. ſ in terra gessen.

in principio. vt colonus esset ibi ſ diabolus. ſ assirii cū nabugodonosor.

et assur absq; vlla causa calumniator. ſ quasi quid maioz amplius in iudea vbi tam pauci fideles: transito ad gentes. vnde fideles trāseamus ab his sedibus

tus est eum. Et nunc quid michi ē ſ de terra sua. vel a deo male viuendo. ſ vnde populus m. a. ē gratis.

hic dicit dominus: Quoniā tabla ſ reges. principes. sacerdotes. p quos peccata

tus ē populus meus gratis. Do ſ populi.

minatores eius iniq; agunt dicit ſ ter quotidie maledicunt dominū z nazareos eius.

dominus. Et iugiter tota die nomē ſ in synagogis. vel in gētibus. vnde p vos nomē domini blasphematur in gentibus.

meuz blasphematur. Propter hoc ſ quia blasphemor a iudeis.

ſ fideles a christo christiani vocati

sciet populus meus nomen meū ſ abraham pater multa. u. d. m. ſ incarnatōis.

in die illa: quia ego ipse qui loque ſ per me ipsum. ſ prophęta detilio. ſ mū di a puluere peccati.

bar ecce adsum. Quam pulcri sup ſ sanctos. ſ iudee. vel apostolos virtutibus emi nentes.

ſ apostoli quoz pedes dominus lauit.

ſ christi per apostolos. per scipsum.

montes pedes annūciantis z p ſ nobis. ſ nobis per scipsum. ſ cū deo z cum angelis. ſ pacē his qui loge z his qui propebie est pax nostra qui fecit vtraq; vnum.

dicantis pacem: annūciantis bo ſ euāgelium. gratia i. s. ſ nobis. ſ redemptionez z beatitudinē. ſ quā oedinum: prędicantis salutem. dicen ſo. ſ victo diabolo. ſ nō peccatū.

tis: Syon regnabit deus tuus. ſ audietur in toto orbe. ſ super muros tuos cōsunt custodes. ſ alta loquētes. ſ ipſi.

Vox speculatorum tuorū. leuauerunt ſ predicationis. in omnē ter. e. s. e. ſ simul. corda que discordat nō laudat. ſ dominū.

runt vocem: simul laudabunt. qz ſ cordis. ſ oculi mei semp ad dominū ſ facie. ad faciem.

oculo ad oculum videbunt cū con ſ ad fidem. ſ in cōuertēdo d. cap. s. i. s. con. ſ ecclesia. ſ qz instaurata.

uerterit dominus syon. Gaudete ſ reliquie indeoz apostoli z alii. z laudate simul deserta iherusalē: ſ per spūm sanctū subintrāte multitudine gētium. ſ fideles.

qz consolatus est dominus popu ſ sanguine filii. ſ generalē eccles. am. ſ inturnari. seu filii vel predicari vbiq;

lū suum redemit iherusalē Parauit dominus brachiū sanctum su ſ cordium.

um in oculis omniū gentium: z uidebunt ſ corde vel etiam corpore in iudicio. ſ omnes mundi cardines. ſ filium.

debūt omnes fines terrę salutare tit pulueri. cū apostolorum ymaginē terreni accepat: vt portet ymaginem celestis. De pulvere hoc dicit: Nūquid cōfitebitur tibi pulvis ℣. Solvuntur quoq; vincula colli vt nō audiat nemus ferę? colli tuum. sicut monilia. vt graui onere liberata. z recipiens pristinam ornamēta cesset ē captiua redempta ab eo q̄ venit ꝓdicare captiuis remissionez. nō corruptibilibꝰ argēto z auro sed sanguine agni immaculati.

¶ Gratis ꝛc. Nec commodum habuistis nec incōmodum effugistis cū filium dei tradidistis.

¶ In egiptū. Aiquit iudeos z venturā ꝓdicit. s. qp descenderūt ꝓte ad egiptios tempore famis. post ab assiriis sine causa oppressi sunt.

¶ In egiptū d. p. m. Quasi egiptij voluerūt populuz meū seruitute opprimere. z videbātur aliquid inderationis habere: qz subuenerāt eis i famis necessitate. Sed ego liberaui eū et eduxi eum i terrā pro. p deserti. Sed quid causę ē assirio vt etiā in terra sua oppriмat illū. z calūniet eū.

¶ Quam pulcri. Deo q̄ supradixerat Ego ipse qui loquebar ecce assum. testatur. p phęta qp ipse supra mōtes euāgelizā ꝓdicauit.

¶ Annūciantis. Christi p seipm p apostolos quib̄ ait. pacē relinquo vobis. p. m. v. sup quos dñs sedēs ꝓdicabat. ipi etiam pedes christi. ꝓdicatōem eius portando.

¶ Vox spe. Aplor z alioz qui in speculis sunt semp: vt omnia ſ videant. z subiectos ſ moneant.

¶ Gaudete et l. ꝛc. Primitiuam ecclesiā consolatur de multitudine gentium qnę ex gentilis indęis i locū eoz subintrauerūt. Dz dicto populo a romanis in captiuitatē. z successis vrbibus habitator aut nullus remansit. aut rarus. Ecclesia aūt qnę quondam in eis fuit multitudine gentiū z reparata est. z multiplicata ē. vñ eis q̄ crediderūt dicit. gaudete ꝛc.

¶ Brachiū. s. In brachio meo gētes ſpabunt. z alibi. brachium meum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

z iurta gen̄-in terra emi
latb nalatur. Saphy
rus celi habet similitu
dinem illos significās
qui cū socrate dicunt:
Scando aerem solēq;
despicio· z cum paulo
Nostra cōuersatio in
celis est. Jaspis autem
munit propugnacula
qui possiunt omnē alti
tudinē elemantem se cō
tra scientiā dei destru
ere· z mendaciū verita
ti subiucere· Jaspidum
multa genera sūt· alij ē
smaragdo similis qui
reperitur in fontibꝰ ter
modoontis· z vocatur
amatistilios quo omnia
fantalmata fugari pu
tāt. Alius viridior ma
ri z tinctus quasi flozi
bus· qui in frigia repit
in yda in profundissi
mis specibꝰ· Alius iux
ta byberos byrcanos·
qꝫ z mare caspium· z p̄
cipue lacū neusm. Ali
us nimi z spumę simi
lis est marinę demēter
mixto colore subruti
lans. Hęc dixim⁹ vt
omnes spūales grati
as in ecclesię propug
naculis cognoscamus
quibus vani timores
fugantur· quas qui ha
bet dicit fratruelis me
us dilectus candidus
z rubicundus.

¶ Recede. Consolatus est eccl̄iā de gē
tibus promittēs eis spi
rituales grās: nūc do
cet q̄d agat ne aduer
sarios timeat.

¶ Ecce accola. Hoc ad le inuenirunt
iudei tanquā sint futu
ri proseliti ex gentibus
tpe christi sui.

¶ Ecce ego ꝛc. Nō
q̄ sim caula p̄missionis
eoꝝ. Sed aduersarius
impugnās· victis p̄di
tionis victoribus cau
sa est premij.

¶ Hęc est hereditas. Ne iustus tribu
latus deficiat addit p̄
mia.

C. LV.

¶ Omnes si. Q:
vas fictum contra ec
clesiam dixerat contē
rendum· z omnem lin
guam armatam cōtra
scientiam dei supandā
prouocat credētes ad
fluuium dei qui reple
tus est aquis.

¶ Ad aquas. Spiritus sancti· baptismatis· vnde apud te est fons vitę
freliquos· fdiscipulos· fspūales· ffaciam·
ferunt omnes docibiles dei·

Vniuersos filios tuos doctos
fdabo· frecōciliando eos z
angelis z hominibus·

a domino· et multitudinem pacis
fomni virtute·

filiis tuis· z in iusticia fundaberis
fue calumnieris·

Recede p̄procul a calumnia q̄z non
f si hoc feceris. f diabolū vel mēbra eius iz deū
fpauor.

timebis· z a pauore q̄z nō appro
fationi tue. f o p̄aminiua ecclesia. f gen
tilis ante seruiens ydolis. fad me.

piquabit tibi. Ecce accola veiet
f proselitus. f qz alienus a fide tua.

qui non erat mecu: faduena quon
fvnitate fidei. fqi.

dā tuus adiūgetur tibi. Ecce ego
f secūdam substantiā. f diabolū. f iniquita
tis z omnīū malorꝫ. f suggestione· f igneas
p̄unas· t· incentiua vitiorꝫ.

creaui fabrū sufflantem in ligne
f inde. f quodlibet malum. f vt faciat
voluntatē suam.

p̄unas: z fpferentē vas in opus
f bonū· in se malū. f eoꝝ qui increduli sunt
futuri.

suum: z ego screaui interfectorem
fmalos. f diabolus vel hereticī perfecuto
res omnes mali.

ad disperdendū. Oīne vas quod
fa diabolo. fpreualebit.

fictum est contra te non dirigetur:
fhereticoꝝ. f philosophoꝝ.

z omnem linguā resistētem tibi in
fiudicio vel in futuro. f damnabis vel separabis
disputatiōe cōuictos. fvita eterna

iudicō iudicabis. Hęc est hęredi
fsanctoꝝ. fihesu. f vt pio labore eternalē
ter quiescant.

tas seruorū domini z iusticia eorū
apud me dicit dominus·

C. LV.

fstam iudei q̄ gentiles.

OMnes sitien
f potū doctrine z veteris z no
legis. f vinas.

tes venite ad aquas· z qui non ha
f diuini eloquii. fide. f nolite time
re paupertatē diuini eloquii. f bene viuēdo· credē
do.

betis argentum· p̄operate semite
fmente. ffide. fhumana sapiētia emi
tur auro z argento.

et comedite· Uenite emite absq; ar
fargentū vestrum reprobū est. fterrena.

gento: z absq; vlla cōmutatione vi
f in principio erat verbū ꝛc. himōi· f simpliciū
doctrinā· vnde verbum caro factū est.
f o scribe· z pharisei· hereticī z philosophi.

num z lac. Quare appēditis ar
fintoxe eloquētie. f spūali bus· qui sequimini
litteram que occidit· nō spūalem intellectū qui re
ficit· hic ē christus qui dicit ego sum panis viuus
f studiū· f in solius verboꝝ· que aurē preterue
lant nō animam saciant.

gentum non in panibus et labo
f auribus cordis. f actu.

rem vestrū non in saturitate? Au
fcōsuetudine.

dite audientes me z comedite bo
f christum uel euāgelii uerbū. f sanitatis z ali
az virtutum. f etis corpus macer et ur

num· z delectabitur in crassitudie
fquasi humiles. faudiēdi.

anima vestra. Inclinate aurem ve
ffide z opere. fobedite. f in
deo qui est vita anime.

stram z venite ad me· audite z vi
f sanguis e filii cōfirmādo euāgelium cui nō sue
cedet alia lex·

uet anima vestra. Et feriam vobis
f nō breue sicut populis iudeoꝝ· f confirmādo
f promissiones sola misericordia faciens· f mise
ricordias domini in eter can·

cū pactum sempiternū misericor
fchristi fveracis· fego in hoc natus
sum vt testimoniū perhibeam veritati· f omniū
que promisi·

dias dauid fidelis. Ecce testem
ffidelium· fego pater. f Nemo venit ad pa
trem per me· f legis latorem·

populis dedi eum ducem ac pre
f nō solum iudeis· f pater ad filiū· f o filii
ceptorem gentibus. Ecce gentes
fpropter ydolatriā· f ad fidē per
apostoloꝝ predicationē·

quas nesciebas vocabis· z gētes
f dom̄ se refugium s·e·n·

que te non cognouerūt: ad te cur
ffide· fpatre· f secūdū humanitatē·

rent propter dominum deum tuū
f in monte· f hic est filius meus di· f in resur
rectione z ascēsione. f gloria quā habeo· z anteq̄
mundus fieret· vidimus gloriā eius· q·q·v·a·p·fe·
f secundum humanitatē·

z sanctū israel qui glorificauit te.
ffide· ege· simplicitate· f eum virtutis· f eum pe
nitētie locus est· f modo potest inueniri merito
fidei· in futuro videbitur nō inuenietur·

Querite dominū dum inueniri
f in veritate· f dum tempus habetis.

potest· inuocate eum dum pro
f nō est sano querere dominū nisi dere·
impius vi·i· f ecclia a malo. f gentilis. f pauū

pe est. Derelinquat impius viam
f iudeus· f antiquas pessimas· de
quibus vt quid cogitatis mala in cor·v·

suam: z vir iniquus scogitationes
ffac bonū. f qui no vult monē p
sed ut m·p·z·vi·

suas· z reuertatur ad dominum:
et miserebitur eius· z ad deū nr̄m
fmultū misericors. f clemētissimus
pater.

quoniā multus est ad ignoscēdum
f quasi z misereri volo z possum· nō enī cogi· m·
f consilium eius manet in eternū· cogitatiōes eius
in ge· z ge· f immutabiles. f dominus repro
bat cogitationes populoꝝ. fsicut.

Non enim scogitationes meę co
fvane. frecte· f sicut·

gitatōnes vestrę· neq; vię meę vię
fprave.

uestrę dicit dominus. Qz sicut ex
fangeloꝝ· f hominū·

altātur celi a terra: sic exaltate sunt
frecte· fpravis· f immobiles z in
uestigabiles· f inscrutabilia eius iudicia·

vię meę a viis uestris· z cogitatio
f quoniā vane sunt· f cogitauerūt cōsilia q·n·
po·sta·

nes meę a cogitatōnibus uestris
f oe nubibus· f euāgelica doctri·a·

Et quomodo descendit ymber et
fapostolis

nix de celo z illuc ultra nō reuertit̄
fhumore. fterreno· z corda. f aqua viua.

sed inebriat terram et infundit eā
ffic. f fructus iusticie. f qui seminat in lacri
mis in exultatione m· f filios spūales.

et germinare eā facit· et dat semē
volūtatis diuersitas.

¶ Et quomodo. Alia similitudie oñdit: qz multus est ad ignoscēdum

et·in·l·t·u·l· Et alibi
si ds sitit ue·a·m·et·b·
Das aquas spargunt
nubes: Ad quas venit
veritas dei.

¶ Et qui non ha
betis. Gratia salui
facti estis· z alibi. Gra
tis accepistis gratis da
te.

¶ Comedite. Au
diendo· loquendo· le
gendo· meditādo· ope
rādo corde retinēdo.
Diuia signidē scriptu
ra z potus ē apta· z cy
bus occulta. Ipsa etiā
z aqua est z panis qui
de celo descendit.

¶ Quare appen
ꝛc. Delatis sacra elo
quia sed nō refectionē
qui solam spēm litterę
custoditis de spūali in
telligētia pinguedinez
interne refectōis amit
titis.

¶ Et feriam uo
bis. Ferit pactū dici
tur: eo q̄ in pacto con
firmādo hostia feriat.

¶ Ecce teste. Pro
uocauit iudeos ad cre
dendū· sed q̄ sciebat il
lis nō credētibꝰ gētiles
esse crediturꝰ dicit se
filiū misisse qui p̄cep
ta ipius populis nun
ciaret.

¶ Dominū deū
tuum. Quando pat
diat: pat christi scdm
diuinitatē dr pat glo
rię· scdm humanitatez
pater d·n·i·christi·

¶ Querite domi
num ꝛc. Hęc ptinēt
ad iudeos vel ad gen
tes spāliter· z ad vnū
quēq; generaliter.

¶ Prophęta ad iu
deos. Querite do· ꝛc·
Quasi gētes suscipiūt
misericordias dauid· z
vos dedign amini· sed
agite pgni am· z puerti
mini dum tempus ha
betis· vii. Ecce nunc tē
p⁹ acceptabile e·n·d·s·

¶ Dum prope e·
Ne vris vicijs recedat
q̄ appropiquat appro
pinquātibꝰ sibi· z filio
reuertēti lętus occurrit

¶ Non ei co· Ne
putetis difficile eē qđ
spondeo· cōsiderate q̄
inter mea z vestra con
silia multa sit differētia
z quāta nature tanta

¶ Semē longe. Euangelij scz verbum quod nō veterascet sicut vetus t. vnde exit qui se. s.

¶ Et uolūtas. Vt quicquid pater voluit illius virtutib implea tur. vnde seruauit eos in nōie tuo. z quos dedisti michi custodiui.

¶ Saturabitur. Fide gētiū. vnde esu riēs z sitiēs supra pate um iacob emptis cibis vti voluit: qz iā samaritanz z cozinitate ad eū cribant si de satiatus erat.

¶ Fortium d. sp. Vnde cū diuideret celestis vel altissimus gētes. z alibi. Rex virtutū di. z de paulo Mane comedet p. v. dispo.

¶ Cū sceleratis. Vt sceleratos a peccato redimeret omia omnibus factus. Peccata enī nostra portauit in coz. s. Cuius imitatoz paulus ait: omnib omnia factus sum: vt omnes lucrifacerem.

¶ Rogauit. Pat ignosse illis. Ad hanc vocem scōm euangelium nazarenoz mīta milia iudeoz altantium circa crucē crediderūt.

C. LIIII.

¶ Lauda sterilis ꝛc. Hactenus de natiuitate. passione. resurrectione. nūc de genitū et iudeoz vocatione. Sterilis gētilitas quę tūc filios nō pariebat deo: qz nec legem nec prophetas bēbat. nūc autē plures generat qz synagoga quę se deū virum habere putat. Vel ecclesia quę in iudeis deserta erat quę aduenīēte domino filios ei non pariebat. vt hoc referam ad ecclesiam tam de iudeis qz de gētibus congregatā.

¶ Lauda sterilis ꝛc. Apls inxta. lxx. lętare sterilis quę non paris. erūpe z clda. quę nō parturis ꝛc.

¶ Ad dexterā enī Ad omnia loca mūdi. Vel nec data prosperis. nec fracta aduersis Vel ad bona future vite z presentis. Vnd longitudo diez. in. d. nostro. ¶ fideles imperpetuū regnantes.

suam p̄o peccato: videbit ¶ semen redemptio hūani generis ¶ patris longeuum. z voluntas domini in manu eius dirigetur. Pro eo q̄ ¶ frustra: quia noluerūt cōuerti. ¶ videbit eccle simplebitur. ¶ in iudeis pre dicando. miracula faciēdo patiēdo requiē in eis nō inuenit. vnde vulpes foueas habēt ꝛc. z alibi laborauit sustinēs. ¶ sias in toto orbe de gentibus.

laborauit anima eus videbit et saturabitur. In scientia sua ¶ iustificoctrina. ¶ nō iustificas. ¶ qui peccauit nō fecit. ¶ filius formam seruientis accipies. ¶ nō omnes: qz multi vo. pau. e. cabit ipse iustus seruus meus ¶ multos: z iniquitates eoz ipe ¶ porta penam iniquitatū. ¶ qz alii nō poterāt ¶ in corpore suo super ligno. ¶ qz factus obediēs. pa. vsq; ad m. ¶ pro iudeis negligēbus gētes fideles. postula a me z dabo tibi gētes hereditatem tuam.

bit. Ideo dispertiaz ei ¶ plurimos: z fortiuz diuidet spolia: p̄o eo q̄ ¶ demonū. ¶ apostolos: vt alios iudeis. alios gētibus prefut. ¶ genus hūanum a diabolo erep tum. ¶ filius. ¶ fiet hoc. ¶ sponte. ¶ suam. tradidit in mortē animam suam: ¶ vnde reputatus sum cū descēdentibus i lacum ꝛc. ¶ latronibus. ¶ a iudeis. z cū sceleratis reputatus est. Et ip se peccatū multoz tulit: z p̄o trās gressoribus rogauit. ¶ iudeos persecutoribus. ¶ vel oauit.

C. LIIII.

¶ Lauda sterilis ¶ quia modo paries. ¶ Nimio gaudio sicut equus ad victoriā. quę nō paris: decāta laudē z hymni quę non pariebas: quoniā multi ¶ creatorē mū. ¶ ecclesia.

¶ o. optimone. ¶ ecclesie vel gētilitatis. ¶ ¶ qz z ipsa apostolos. z p eos genuit multos ¶ ¶ synagoge. de qua vacua facta est que pariebat. vu. propter miltertuz. s. sabbata cui prius populus alligatus erat.

ti filij deserte magis q̄ eius quę habebat virū dicit dominus. Di ¶ videbatur habere. ¶ cuius dicere facere est ¶ deū.

¶ o sterilis. ¶ per totū mūdum nō in iudea tm. ¶ ad ecclesie per tabernaculū moysi figurate. ¶ ¶ rubricatas. s. martires z iacentinas cōtemplatiuos. ¶ predicatores. s. ecclesiam protegētes.

lata locū tentoziī tui: z pelles tabernaculoz tuoz extende. Ne parcas. Logos fac funiculos tuos et clauos tuos consolida. ¶ Ad ¶ precepta diuina. ¶ ratōem et intellectū quibus precepta cōlitur. ¶ ¶ ad omnia loca mūdi.

derteram enī z lęuam penetrabis ¶ verbū euāgelii. ¶ apostoli. de quibus nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen. z semen tuum gentes hereditabit ¶ ecclesias vel gētes vel aiam. ¶ ¶ a deo prius. z ciuitates desertas inhabitabit. ¶ ecclesias vel gētes. ¶ erubescētam. ¶ sicut ante ecclesia de gētibus.

Noli timere: quia nō confunderis neq; erubesces. Nō enim te pudebit: quia confusionis adolescentię tuę obliuiscēris: et opprobrii vidui tatis tuę nō recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te: dominus exercituz nomen eius: z redēptor tuus sanctus isr deus omnis terrę vocabitur. Oz vt mulierem derelictam z mgrentē spiritu vocauit te dominus: z vxorem ab adolescētia abiectam. dixit deus tuus. Ad punctū i modicū reliqui te: z in miserationibus magnis congregabo te. In momēto indignationis abscondi faciez meam parumper a te: z in misericordia sempiterna misertus sum tui dicit redēptor tuus dns. Sicut in diebus noe istud michi est: cui iuraui ne inducerē aquas diluuii vltra super terram: sic iurauī vt nō irascar tibi z nō increpem te. Mōtes enim cōmouebuntur et colles cōtremiscēt: misericordia aūt mea nō recedz a te: z fedus pacis meę nō mouebitur. dixit miserator tus dominus. Paupcula tempestate cōuulsa absq; vlla consolatione: Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. et fundabo te i saphyrus. z ponam iaspidem prospectionem. pugnacula tua: z portas tuas in lapides sculptos: z omnes termi nos tuos il lapides desiderabiles

¶ viro tuo iociata per fidem. ¶ nō ydolat ¶ sanguīe. ¶ sanctificās ¶ nō iudee tantū. ¶ mulier derelicta gētilitas: qz cū ydolis fuit cōiugata. ¶ a deo. ¶ per penitētiam. ¶ ozde vero. ¶ ad se. ¶ auersam. ¶ ab edificatōne tūrāz: quādo adhuc nouella z tnuēcula. ¶ qz. ¶ omnia tempora eterna iratis compata quasi pūctum sunt. ¶ vsq; ad incarnatōnem. ¶ sine vllis meritis ¶ misericordia domini plena est terra. ¶ de cūctis terris. ¶ paruo tpe. ¶ propter ydolatriā. ¶ cognitionē ¶ redemōdo. ¶ quādo venit diluuiū. ¶ iuramentū. ¶ o ecclesia. ¶ pius. ¶ sine diuitiis legis z doctrine. ¶ demonū. varioz erroz. ¶ sine patriarchis. prophetis. apostolis. ¶ que subtilitatem in medicis p erudierat. ¶ spūs sancti. ¶ in terris celestē hierusalez edificans que sponsa et vxor agni. ¶ predicatorū. cōtinentium. coniugatoz. ¶ predicatores. ¶ iaspis colore viridis. prefere nitorem fidei. ¶ predicatores qui alios in tr. deuit. ¶ predicatores qui nita z doctrina subiect. s. z terminum z modū viuendi prescribūt. ¶ in omnez terrā ex so. coz.

¶ Ad dexteram enī ¶ in sinistra eius. di. z gloria.

¶ Gregor. Intrante multitudine gentiū: ecclesia ad dexterā extenditur: dum quosdā iustificādos suscipit. Ad lęuam vero dilatatur: dum ad se quosdam etiā in iniquitatibus pmānsuros admittit. vnde multi vocati pauci. ¶ electi.

¶ Noli timere ꝛc. Cū turris babel ędificaretur: gētilitas quaz deus sibi desponsauerat ī noe et filijs eī: ¶ ī adolescētia sua fornicans a dño derelicta est vsq; ad tempus incarnationis. Judaica plebs electa. z ideo illa vidua. ista maritata. vnde pars aūt dñi populus eius. Jacob hereditas. ¶ iaculus. h. eius. Vnd p zachariam. Assumpsi duas virgas. vnā vocauī decorē. gentes scz in noe z in filijs eī: alterā funiculū scz iudeos quos elegit dns sibi in ꝓfessione legis. rum in familia heber. Vñ ibi habetur. z sacrificia cultui meo scz virgam que deus vocauit adhibui illā michi ꝙ funiculus.

¶ Quia ut mulierē. Mi sequūtur tropologiā: z in locis dēticalmis et cursu liberz disputatōnis nascētes fugiūt questiones: hęc ad aiam peccatricē referunt ꝙ abiecta a deo fit nō ex odio sz ex dispensatōne: vt pīa pōdere maloz ad virūre uertatur pristinū. z per vita subitātia non despet de patris dementa qui filio reuertēti annulum stolā osculūq; porrigit.

¶ Sicut in diebus noe ꝛc. Vt erat sanctoz congregatō misericordias diuinas eternā. z ad panctum esse desertos vt amici dei fedre eterno fiat maioz ponit exemplum.

¶ Fundabo te in saphiros. Pōbo tibi carbūculum ꝛc. Carbūculi sermo iustus. q̄ fugatis tenebris erroz illuminat corda credentiū. Hic est de ꝙ ysaię labia purgāt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ceci. Non habẽtes christũ verũ lumen vel fidem ⁊ alias virtutes.

¶ Canes. Sicut canes sine discretione etiã bonos sepe psequũtur: sic ⁊ indigi impudẽter clamauerunt cru-cru-e-et nec dñi saturati sunt opprobrijs.

¶ Venite suma. Sic puertebãt qui corrigere debuerãt. Et qz omnes peccauerũt tradi sunt in manus romanoꝝ. Unde supra. Nescierũt saturitatem

¶ Mor. Uãte vitemus exempla malorꝝ nec inebriemur vino ĩ quo est luxuria-nec voluptatibus obtenamur nec cõtra aduersarios muniti simus.

C. LVII.

¶ Justus perit. ꝛc Hec referũt iudei ad ysaiã qui serra lignea sectus a manasse ipsius rege-et alios prophetas quos ipe occidit appellãt viros misericordie. Sed veriꝰ hic de illo dicitur qui ẽ sũme iustus. de quo nichil tibi ⁊ illi iusto-et pilatus-quid facia de ihesu qui dicit iustus?

¶ Et nemo est. ꝛc. Propter speculatores cecos-⁊ canes mutos-nemo ẽ: quia ceci ⁊ muti ignorãtes sapientiaꝫ nõ cogitant ea que dei sunt.

¶ Veniat p. Propheta ꝓcatur vt rpus veniat-et relurgens a mortuis requiescat in cu-in glia scz paterne maiestatis-vel in ecclesia in qua in directõne ambulauit-qz peccatũ nõ fecit-n-in ẽ d-i-o-e.

¶ Super quem. Vox filij. Super quẽ lu-quasi nisi sup me-dicentes-prophetiza-qs est qui te percussit?

¶ Nunquid non vos. Tropologice possunt hec de hereticis legi-qui sũt filij scelesti mẽdaces-semẽ diaboli qui ẽ pater mendacij-qui cõsolãtur in secte sue simulachris-subtr ligniꝫ frõdosum sũ cecus cecum ducat-a-in-fo-ea. Deũ ueram lucem

ceci: oẽs nescierũt. Uniuersi canes ſ sine uoce predicationis cõtra inimicos ↑ ſ quia altricti uicius ſ predicares ſ sapientes in malo

muti non ualentes latrare. Uidẽtes uana dormientes. et amantes ſ in peccatis ſ quibus decipiebãtur a deo oĩbus quasi nõ possunt loqui ueritatem sed mendaciũ somnia: et canes impudentissimi ſ peccatoꝝ. unde canis reuertus ad uomitũ-⁊ alibi qui deuorat p-m-l-e. pa. ſ qui ⁊ canes-

nescierunt saturitatem. Ipsi pastores ↑ legis ⁊ prophetaꝝ. unde cruntis nescientes ieri petrus.

res ignorauerunt intelligentiam. ſ prauam. ſ non dei. ſ omnes deeli-ſ-in-ſ-sunt.

Omnes in uiam suam declinauerunt ſ quia a via domini declinauerũt. ↑ ſ que sua sunt nõ que ihesu christi querẽtes.

unusquisq; ad auariciam suã ſ pricipibus. ſ a plãta pedis vsq; ad uertice non est in eo sa- ſ populi.

a sũmo usq; ad nouissimũ. Uenite comedamus ⁊ bibamus cras enĩ moriemur.

sumamus uinũ ⁊ impleamur ebrietate: et erit sicut hodie sic ⁊ cras. ſ vel sicera-in hebreo enim sicera est omne qđ inebriare põt. ↑ ſ vnde supra-nesciert saturitatẽ.

et multo amplius.

C. LVII.

Iustus perit ſ quia. ſ christus. ſ moritur. ſ opinione infidelitũ vel imminente tormẽtoꝝ.

↑ ſ reprobaꝝ iudeoꝝ. ↑ ſ quia cecitate-ignorãtes sapientiaꝫ nõ cogitãt ea que sunt dei. ſ cũ pro nobis-nõ pro se cruciari.

et nemo est qui recogitet in corde ſ apostoli: misericordia dei ad nos missi. ↑ ſ de-mũdo ad dominũ p tormẽta trãseunt.

suo: ⁊ viri misericordię colligũtur ↑ ſ eos iniuste pati-⁊ tõ iuste coronari. ſ a pe sentia peccati-vel qz peccata nostra gtulit in coꝛ poꝛe suo sup ligniꝫ vt peccatis mortui iustitie viuamus.

quia nõ est qui intelligat: a facie ſ vt mala-ſ-seculi nõ videat ↑ ſ ad dexterã patris. ſ christus.

enĩ malicię collectus ẽ iustus. Ac ſad gẽtes per apostolos quibus dictũ est pacem relinquo vobis p-m-d-u- ſ christi. ſ eterna beatitudie.

niat pax-requiescat i cubili suo-q ↑ ſ recto tramite redieno ad patrẽ. ſ sublato tumulto.

ambulauit in directõne sua. Uos ſaudite audite verba mea. ſ iudaice gentis que ⁊ ydola coluit-⁊ auguria obseruauit.

aũt accedite huc filii auguratricis ſ que mechata est cũ ligno ⁊ lapide. ſ que relicto deo-adheret diabolo.

semen adulterę ⁊ foznicarię. Super quẽ lusistis? ſ nisi super me. ↑ ſ in passione. ſ cõspuendo faciem velliẽdo barbam. ↑ ſ inclamantes-crucifige cru-

per quẽ lusistis? super quẽ dilatastis os-et eiecistis linguã? ſ vnde-posuerũt os suũ in celum. ↑ vt samaritanus e-⁊ deme-b- ↑ ſ quasi vos ita te cistis-qui estis filii scelesti

vos ex patre diabolo estis- ſ filii diaboli qui pat-r mẽdacii-vnde mẽdaꝝ est ⁊ pater eius.

non vos filii scelesti? semen mendax? ſ alienus.

Qui consolamini in diis sub ſ oĩs. ter omne lignum frondosum. imo ſim molauerũt filios suos ⁊ filias ſ-d- ſ innocẽtes.

lates pazulos in torrẽtibus sub ſ vel im. ↑ ſ quasi relinquẽs domum dei iuxta torrẽtes i immolasti.

ter eminentes petras. ↑ In ptibus ſ o iherusalẽ. ſ cultus ydoloꝝ

torrentis pars tua: hęc ẽ sors tua ſ oĩs. ſ sacrificasti.

Et ipsis effudisti libamen: obtulisti sacrificiũ. Nunquid super his ſ rndicãdo. ſquasi merito indignabor qz.

non indignabor? Super montes ſ hoc in tempore ysaie sub rege achaz maxime. ↑ ſ vt ydola celebres ⁊ luxuriã exples.

excelsus ⁊ sublimem posuisti cubile tuum: ⁊ illuc ascẽdisti vt immolares hostias. Et post ostium ⁊ re ↑ ſ ydolũ in memoria habẽdum.

tro postem posuisti memoriale tuum. ſ cerã. ſre.

Quia iuxta me discooperuisti: ⁊ ſ diabolum. ſ vt fulcipes.

suscepisti adulterum. Dilatasti cubile tuũ: ⁊ pepigisti cũ eis fœdus. ſ vt ad me nõ redires.

Amauras ⁊ immundus.

↑ ſ adulterũ. ſ adulteroꝝ. ſ opere.

stratum cozum manu ap ↑ ſ sine verecundia. vt turpitudine nõ abscõderes

Dilexisti stratũ cozum manu ap ↑ ſ diabolico-diabolus ei rex super omnes filios superbie. ſ ydolũ moabitarũ-moloc-vel melcon interpretatur rex-cui omabat se iherusalẽ.

ta-⁊ ornasti te regio vnguento: et ↑ ſ quasi vana ornamẽta queruisti: vt viri ⁊ odore adulteros prouocares.

multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul: ⁊ humiliata es vsq; ad inferos. In multi ſinsuper. ↑ ſ de culmine cõstitutis in baratruꝫ libidinis. ſ ideo. ſ factionis prauę. ↑ ſ declinando ad derteram vel ad sinistram.

tudine vię tuę laborasti: non dixisti penitẽdo. ſ ab opere malo. ↑ ſ abũdanti am diuitiaꝫ. ſ alias viam.

sti quiescam. ↑ Uitam manus tuę ↑ ſ corde ⁊ ꝛ ore. ſmẽ.

inuenisti: propterea non ↑ rogasti. ſ pro diuitus custodiẽdis. ſ quia in diuitiis cõsi dens me rogare noluisti-ideo multos timuisti. ſ hostes vel deos a qui buoste eos habere putabãs. ↑ ſ dicẽs omia que locutus sit deus faciemus.

Pro quo sollicita timuisti: qz mẽ ſ oĩcius honoza dominũ ⁊ cõsortaberis- ſ in letitia tua.

tita es ⁊ mei non es recordata. ne ſ hoc scz.

Ø cogitasti in corde tuo. quia ego ſ quasi dissimulãdo ⁊ si nõ timore saltem pro patientia mea redires- ſ ad horam nõ semper-vnde tacui-nũquid semper tacebo- ſ peccata tua-

tacens ⁊ quasi non videns: et mei ↑ ſ sed- ſ qui diu tacui- ſ omnibus- ſ ironice ſ tandẽ tradẽs te chaldeis- romanis. vel iudicio-

oblita es. Ego annũciabo iustici ſ ydola- ſ que cõtra me egisti tẽ pore passionis- ſ in iudicio-

am tuam ⁊ opera tua nõ proderũt ſ ad me tempore captiuitatis- vel in die iudicii- ſa periculo-

tibi. Cũ clamaueris liberent te cõ ſ dic' ex diuersis gentibus adquisiti- ſ deos- ſ in tempore captiuitatis

gregati tui. Et omnes eos auferet scz voluptates suas. Sicut adã post peccatum abscõdit se subter lignum: ne dei pateret respectui. Ni filios qs deceperũt ĩmolant in vallibus. Di in baratro impietatis subꝛ imminẽtes petras q̃ semper minantur ruinam. Que pro diuersitate mẽdacij ⁊ varietate peꝛsoꝛ dogmatũ plures dicunt petre. Nos aũt vnã petrã hẽmus que semp populus dei sequitur- de qua populus isrl bibebat: cũ familiaritate dñi fruebatur

¶ Libamen. Uinum-oleum-⁊ hmõi liquamina. Sacrificiuꝫ panis victia-et hmõi.

¶ Super m-e-zc. Hereticꝰ quoq; q̃ eleuantur in superbiam-q̃ eed die humilitate contempta sibi excelsa promittũt: dogmatũ suoꝛ mõtes ascendũt-⁊ ibi cubile suũ demonibus prostituũt. Et qz conuersi sunt retrorsum vt oꝛẽ loth imitãtes: mutantur in statuã salis-habẽtes imaginem ecclesiasticę conditure et saporẽ non habẽtes-q̃ proiicãtur foras vt cõculcẽtur ab hoibus.

¶ Et posto. Quasi nõ soluꝫ in mõtibus ydola adorasti: sꝫ post hostiũ posuisti vt igre diẽs ⁊ egrediens videres: ⁊ semp adorares.

¶ Quia iuxta me d. Methaphora adultere sicut supra meretricis-quasi dormiẽte viro clam suscipiat adultera ⁊ discooperiat pallium-dilatet stratũ-⁊ faciat pactũ quasi dotis instrumentuꝫ. In quo significat qp etiã in templo simulacrũ baal posuerit-sicut etiã meretrix cẽ arguerat qp in introitu domoꝛ ⁊ locis tenebrosis post hostia, psalmista sit oĩbus exposita intrantibus.

¶ Misisti legatos. Dr afferẽt longinqua ydola-ꝛsi non sufficiant vicina. Et in hoc babilonios ⁊ egyptios deos significat.

¶ In multitudie Qui ambulat via regia nõ laborat. Una

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Panem co·ꝛc· Unde salomon. Mitte panē tuū sup aquas q; multitudie dierum inuenies eū·hoc est panem doctrīe tue ꝛ gratiam spūalem cūctis infunde;q; in nouissimo premia recipies.

¶ Non reuertetur ꝛc. Sed postquā mea impleuerit voluntatem in terris redibit ꝛ sedebit a dextris meis secundū illud. Dede adex·m·ꝛc·

¶ Montes. Dalicet animę sancto ꝛ que pro varietate virtutu ꝛ mōtes appellantur et colles.

¶ Pro saliunca. Saliūca aculeis ꝛ pūctionibus plena. Abies alta procera fabricā dis domibꝫ apta pice fecunda.

¶ Grego. In moralibus. Pro saliunca ascendet abies: dū in sancto ꝛ corde ꝑ abiectione terrene cogitationis altitudo supne cōtemplationis eronit. Vrtica vero omnino igneę nature dr. Myrtus vero temperatiuę fert esse virtutis. Pro vrtica ergo crescet myrtus: cū iusto ꝛ mentes a prurigine et ardore vicio ꝛ ad cognitionis tempieu tranquillitate tēp ꝛ pueniunt·dum iā terrena non appetūt·dum flammas carnis desideriis celestib cōtinguunt.

¶ Et erit do·Alij Et erit dominus in nomen ꝛ in signum sempiternū quod nō deficiet

C. LVI

¶ Custo·iu·Termino gentiū vaticinio quę in aduentu xpi de saliunca ꝛ vrtica in abietem myrtū ꝛ mutant loquitur ad auditores illius tpis vt se parent ad aduentū saluatoris q; est misericordia ꝛ iustitia.

¶ Custo·iu·Non accipietes plonam in iudicio. Dñi enī iudiciū est qui iudicat iudicantes bona·vñ. Beati q; custodiūt iudiciū ꝛ faciunt iustitiā in o·t·

¶ Custodiens sa·Hiero· Ne sit·s·b·vi·diebus quib factus est mūdus·De qbꝫ apostoli nō erant quibꝫ dicitur. Si de mūdo essetis: mūdus qđ suū erat di, Ego elegi vos de mō;idcirco odit vos mundus,

ꝑdicanti· ſ verbi·ſ doctrine·ſ exercenti·

serenti·et panem comedēti·sic erit ſ promissio de salute iudeoꝝ. ſ filius in·pri·e·uerbum. ſ humana similitudie

uerbum meū quod egredietur de ſ prophetaꝝ·apostoloꝝ·

ore meo. Non reuertetur ad me ꝛ ſ vnde que placita sunt e·f·f· ⁊ ſ de redemptione hūani generis.

vacuū:sed faciet quęcūq; volui. ſ etiā ſcām hominē ꝑdicādo ad fidē cōuertendo.

Et ꝓsperabitur in bis ad quę mi ⁊ ſ gētes ab ydolatria·iudei a legis vmbra.

si illud:quia i lętitia egrediemini ſ christo qui est pax nostra ſ gratia vobis ꝛ pax ꝛc. ſ ad patriam celestē. ſ angeli.

et in pace deducemini· Montes ſ patriarche·prophete·apostoli ⁊ ſ lęti de salute vestra.

ꝛ colles cantabunt coram vobis ꝛ deo. ⁊ ſ vel siluarū. ſ primitiue ecclesie·q·fi deles qui erāt rangi tig·q·p·e·f·d·a·

laudē ꝛ omīa ligna regionis plau ſ oge. ſ spinosis ꝛ viciosis. ſ ꝓ virtus virtutes.

dent manu. Pro saliunca ascendet ſ virtutes. ſ virtutibus exaltati. ⁊ ſ igneis aculeis plenis· ſ libidinosis cupidis. ⁊ ſ odore virtutu ꝛ pleni·anima ꝛ inedici·myrtus ens est odora aromatica· vrtica ignea aculeis plena.·

det abies:ꝛ ꝓ vrtica crescet myr ſ tunc· ſ cōmutans de malo in bonum. ⁊ ſ quia a christo noiabuntur christiani; hoc signo insignitus.

Et erit dominus nominatus ⁊ ſ nomē christi. ⁊ ſ ut crucis eius caractere omnes muniantur uel imurantur. ſ fidelibus.

in signū ęternum qđ nō auferet.

C. LVI.

Hec dicit dominꝰ: Custodite iudicium ſ iustum. ſ omnes virtutes·a parte totus omnes ens sibi herent·ut qui una caruerit oibus careat. ſ cito ueniet

um·ꝛ facite iusticiam quia iuxta ē ſ filius meus saluator iustificās mundū. ſ iustibus mūdo appareat.

salus mea vt veiat·ꝛ iusticia mea ſ hoibus. ⁊ ſ quia beati qui custodiūt iu·ꝛ faciūt·in·o·tempe. ſ fortis.

vt reueletur. Beatus vir qui facit iudiciū ꝛ iusticiam. ⁊ ſ interiora hoīs vnde in leuitico sepe homo homo dicitur ſ strenue.

hoc·ꝛ filius hominis qui apprehē ſ seruando a vitiu·insistēdo bonis operibus.

det istud. Custodiens sabbatū ne ſ malo opando. ſ·s·

polluat illud·custodiens manus ſ q̄libet peccatū.

suas ne faciat omne malum. Et nō ſ proselytus. ſ gētilis. ſ ꝑ circūcisionē

dicat filius aduenę qui adhęret do ⁊ ſ cū uenerit nō dignabis me equali gloria. ſ hoc scz.

mino dicens: Separatione diuidet ſ sirabchitaꝝ.

me dominus a populo suo. Et nō dicat eunuchus: Ecce ego lignū ſ quia sine prole. ſ vere.

aridum. Quia hec dicit dominus ſ cōtinent·bus. ſ unde beata sterilis imaculata que nō cognouit uirū in delicto· ſ a vitiis cessando.

eunuchis qui custodierit sabbata ſ de preceptis meis. ⁊ ſ cōtinentiā ⁊ ſ nō precepti·unde qui potest capere capiat. ſnō que ꝓ imbecillitate gessit.

mea:ꝛ elegerint quę ego volui:ꝛ ſomni fide. ſ bonū· ſ qđ pepigerūt mecuꝝ in baptismo·

tenuerint fędus meum. Dabo eis ſ in domo patris mei m·m·s· ſ in numero predicatoꝝ. ⁊ ſ vt munīāt subiectos verbo ꝛ exemplo.

in domo mea ꝛ in muris meis locum ⁊ ſ qđ nulla oblitione delebitur. ⁊ ſ excellentius scz q̄ si filios ꝛ filias generassent.

cum·ꝛ nomen melius a filiis et fi ſ christianū qđ nō deficiet.

liabus. Nomen sempiternū dabo ſ vel os. ſ gētilis·

eis quod non pibit:Et filiis adue ſ fide ſ dabo ſ fermē do honorando·

nę qui adherent domino vt colāt ſ quasi filii ſ qđ est christus

eum et diligant nomē eius·vt sint ſ christi ſ filii·

ei in seruos omnem custodientem ſ cunuchū·aduenā. ſ vt supra ⁊ ſ ut semper inster orationi·unde sine intermissione orate.

sabbatum ne polluat illud·ꝛ tenē

tem fędus meum adducaꝝ eos in ſ christo ipsum:qui mōs dominat·uel ecclesiā ꝓsentem·uel doma ueritatis.

montem sanctum meum:ꝛ lętifica ſ in ecclesia uel ī eterna beatitudie·

bo eos in domo orationis meę. ſ spūalia· ⁊ ſ cunuchoꝝ qui se totos cōsecrant domino. ⁊ ſ victima a vicendo·

Holocausta eorum ꝛ victimę eo ſ aduenaꝝ qui ad tempus uacāe orationi ſ christū·

rum placebunt michi super altare ſ nō figurale templū ſ ecclesia extra quā nec sacrificii nec ordinis locus est·

meum. Quia domus mea domus ſ nō tauroꝝ nō hyrcoꝝ. ⁊ ſ nō tantum iudeis·

orationis vocabitur cunctis po ſ hoc ꝓmittēs· ⁊ ſ in unum ouile vñ ut filios dei qui erāt dispsi cōgregaret ī vnū

pulis ait dominus deus qui con ſ dispersos israel·ris·tribus per mūdam uelut̄ diuersos errores· ſ quibus scribit petrus quasi electis aduenis dispersionis

ſ dispersis cōgregatis·

gregat dispersos israel. Adhuc cō ſ ego pater ſ christū ſ in predestinatione·

gregabo ad eum omnes cōgrega ⁊ ſ gētes sine ratione ſ mūdi· ſ de longinquo·

tos eius. Omnes bestię agri veni ſ iudeū nō credentem in christum· ſ celestē panem·carnem agni·

te ad deuorandum· uniuersę be ⁊ ſ nō tradas b·a·o·tibi·

stię saltus. Speculatores eius inculte gētilitatis· ſ scribe ꝛ pharises·sacerdotes·reges·principes·sui ꝛ hodie in ecclesia·

ſ qui

¶ Et non dicat ꝛc Hoc cōtra iudeos qui sibi tantū aduentū xpi vēdicabāt·ꝛ alios desperare cogebāt. Sed non est dilectio iudei ꝛ greci.

¶ Eunuchus. Propter regnū celoꝝ·qui mortificant mēbra sua sup terrā·quales erant apli. Quibꝫ pro difficultate rei admirāb ꝛ dicētibus: Quis potest saluus fieri: rīdet saluator. Qui pōt capere capiat. Vñ apls de huius mōi eunuchis scꝫ virginibus dixit·ꝫ ceptū dñi nō ba·o·aūt do·

¶ Eunuchi a natiuitate·eunuchi ab hominibꝫ facti·eunuchi propter regnū celoꝝ·omnes cōsolatur;qa lege dicebatur. Maledict qui nō reliquerit semē s·t·qđ de semie spūali opis dicitur nō ꝓlis.

¶ Quia hec dī·d· Duo ꝓpoluit prole litos scz et eunuchos. Prius eunuchos dat ꝓcepta vnēdi·ꝛ pmia promittit·post ad proselitos venit quibus similia promittit. Dicit ergo loquit eunuchis q; desperātes dixerūt: Ecce ego lignū aridꝰ·ne se putēt lubricare male ditioni legis.

¶ Et filius aduenę ꝛc Post eunuchos ad aduenas trāsit·ꝛ pmia promittit.

¶ In seruos. Qualis paulus q; de se ait. Paulus seruus christi ihesu·et moyses famulus dei.

¶ Holocausta ꝛc Mortificate membra vestra quę sunt super ram·ꝛ alibi·exhibeatis corpa v·ho·deo·vi·

¶ Holocaustū totus offertur deo ꝛ incēdit Victimę pars sacerdotibus dat. Holocaustum deo tribuit q; mūdum reliquit: vt semper vacet orationi. Dicit mā qui deo seruit·et ꝫ mūdi sūt dispoit uite.

¶ Super altare. Eidem sup qua oīa offeruntur sine qua impossibile ē deo placere. Vñ iustus aūt mens et fide vivit.

¶ Omnes be. Vor prophetę q; aduocat romanos ad excidiū ibrīquibus pene totus orbis seruiebat. Vel per bestiam dymones quibus ad deuorandum iudei traditi sunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Nolite. Ne vi
deatur reprobare ieiu
niū: docet qđo sit ieiu
nandum.

¶ Colligatōnes.
Peccata intelligim⁹
que in die ieiunij ꝓtis
dimittere iubemur: vt
nobis dimittat deus
vt securi dicamus: di-
mitte no-d-n-ſ-et nos.

¶ Lxx-aptius. Dēm
scriptura iniquā con-
scinde-falsa salicz ciro
grapha-qbus sepe pau-
peres deprimebāt im
pie. Si enī impium est
debitū ab eis exigere q̄
non possunt reddere:
multo magis ab his q̄
non debent.

¶ Tropologice.
Qui ieiunat ab omni
bus malis ⁊ vult ieiu
niū suum respic: nō so
lū declinet a malo: sed
etiā faciat bonū: vt sol
uat vinculū iniquita-
tis-quo simplices here
ticoꝝ ligati sunt frau-
dibus. Vnde declian
tes aūt in obligatione
adducet dom⁹ cū o-i-
Huiusmōi enī qui fra
cti sunt: dimittere de-
bz vir ecclesiasticus-at
q̄ dissoluere omnē scri
pturā hereticoꝝ. Vn-
de propheta. Vę qui
scribūt iniquitatem ⁊c.
Frangat quoq⁹ esurī-
tibus panem doctrinę
dñs enī fractos panes
aplis tradidit-quos cis
in vij-sportis ⁊-xij-co-
phinis cōminutos at
q̄ confractos in euan
gelio non integros-si
cut erāt in lege dereli
quit: vt haberēt quod
pauperibus erogarent
Quos nō habētes ca-
lore fidei-⁊ extra eccle
siam algētes frigore in
fidelitatis inopes atq⁹
pegrinos inducat i do
mū ecclesię-⁊ opiat in-
corruptōnis pallio: vt
tunica xp̄i vestiti non
maneant in sepulchris
q̄ de eo legimus qui
possessus a dęmonū le
gione. in monumentis
morituoꝝ habitabat
nudus. Cūq⁹ hoc fece-
rit: carnem suam ne de
spexerit-⁊-spūaliter do
mesticos fidei-q̄ dire
runt-lxx-domesticos se
mis tui ne despexeris.

¶ Frange e-p-t. Panem esurienti frangimus: cum xp̄i fidem qui pa-
tiuus est: ⁊ scriptura sacrā que spūalis est nobis vetus aliqs manifestamus.
¶ Si nō potes totū dare. vel vt multis prosit. dispsit dedit pauperibus.

ſquasi si multis vt eruditā uos. ſsine miserico
dia. ſpro laude hominū ut audiatur dum orat
in synago gis ⁊ in angulis placeāt-ut videamini
ab hominibus.

Nolite ieiunare sicut vsq⁹ ad hāc
ſintra in cubiculū ⁊ c-h-o-p-t.
diem: vt audiatur i excelso clamor
ſquale agitis.
vester. Nunquid tale est ieiunium
⁊ ſnon emēdare. ſabstinēdo a cibis non ab illi
citis. ſtorum.
q̄ elegi: per diem affligere homi
⁊ ſinclinado ad pedes-uel in circuitu sicut mo
nachi. ſcerterius tantū
nem animam suam: ⁊ Nunq̄d con
ſhec bona sunt ⁊ accepta deo: si fi
ant corde puro.
torquere quasi circulū caput suum
ſinuere.
⁊ saccum et cinerem sternere. Nū
ſalias bis. ſacceptabile deo.
quid istud vocaui ieiunium ⁊ diez
⁊ ſnon-sed hoc est magis. ſsolēo quale ieiu
nium reprobet: quale approbet ostēditur
acceptabilē domio ⁊ Nonne hoc
ē magis ieiuniū q̄ elegi? Dissolue
ſfalsas cartas de quibus dicebat obligatos pau
peres. ⁊ ſ nō prohibet sua repetere. ſ-i- ſine
lite.
colligatōnes impietatis: solue fa
ſfalsa cirographa quibus innocētes opprimebāt
feneratores. ſcarta⁹.
sciculos deprimētes. Dimitte eos
ſfame vel longa seruitute-aliquādo enī
vltra terminū detinebāt eos. ſqui ꝓ fame se
vendiderūt q̄s sepe faciebāt. ſa seruitute.
qui cōfracti sunt liberos ⁊ omne
ſseruitutis vel peccati. ſquasi dicat aliquis-de
bitor: o nō habeo quid facia ut suscipiatur ieiuni
um meū-frange esurienti p-
onus disrumpe. Frange esurien
⁊ ſ nō alienū. ſ ne de pauptate causeris.
tegenos ⁊ vagos in domū inducimus-cū discor
dātes in fraternā pacem ⁊ caritatis vnitatem re
uocamus. ⁊ ſ a quibus nō expectas premium.
⁊ ſ hospitales inuicem.
ti panē tuum: et egenos vagos
ſprebe tectū-accipe eclum-si nō potes prebere
panem. ⁊ ſ cōductam si nō habes tuā.
q̄ induc in domum tuam. Cū vi
ſfide virtutibus ⁊ opibus. ſ ver
bo-⁊ exemplo. ⁊ ſ peccatoꝝ tibi similem.
deris nudum operi cū: ⁊ carnē tu
ſcōsiderās te ipsum-ne ⁊ tu ⁊c.
ſcū hec feceris.
am ne despexeris. Tunc erumpet
ſvnde-timētibus nomē meū orietur sol iusticie-
ſ sicut sol in mane. ſ remissio
omniū peccatoꝝ. ſchristus.
quasi mane lumen tuum ⁊ sanitas
⁊ ſ ad presentiam iudicis- ad beatitudiem-vnde
ecce homo ⁊ opera eius.
tua citius orietur. Et anteibit faci
ſbona oga. ſ filius de quo ex
urge gloria mea.
em tuam iusticia tua ⁊ gloria do
ſvt gloriscetis apud deum ⁊ homem.
ſin protectione misericordie.
ſore-corde-⁊ opere.
mini colliget te. Tunc inuocabis
ſ cuius volūtatem feceris.
ſ beneficus rīdēdo.
⁊ dñs exaudiet te: clamabis ⁊ dicz
ſad remunerādum qui affuit in bonis operibus
auxilium.
ecce adsum: q⁹ misericors sum do
ſ deposueris.
minus deus tuus. Si abstuleris
de medio tui cathenam: ⁊ desieris
ſdetrahere.
digitum extendere. et loqui qđ nō
ſsed obest. ſlarga pietate. ſ panē spi
rituālem vel corpalem.
prodest. Cum effuderis esurienti
ſvolūtatem compatiētem. ſquacūq⁹ angu
stia.
animam tuā: ⁊ animam afflictam
ſquocūq⁹ beneficio-nō mō sustētando-sed etiam
fatādo si potes. ⁊ ſ peccatoꝝ fugādo. ſchristo
repleueris: orietur in tenebris lux
ſ fuistis aliquādo tenebre-nūc aūt lux in domio
ſ peccata. ⁊ ſ claritas iusticie.
tua ⁊ tenebre tue erūt sicut meri
ſtūc. ſ cū tenebre tue erūt sicut meridies.
ſeternam.
dies. Et requiem dabit tibi domi
⁊ ſ vnde-tecū principiū tocie virtutis tue i sp-s-
nus deus tuus semper: et implē
ſ virtutibus vel visione deitatis.
bit splendoribus animam tuam ⁊
ſ virtutes ne deficiāt-vel corpus in die iudicii su
scitabit. ſab igne eterno. ſfidelis-vel
ecclesia.
ossa tua liberabit ⁊ eris q̄si ortus
ſ virtutū floribus ⁊ opum fructibus cōspicuus.
ſchristus. ſ spūalium-
irriguus: ⁊ sicut fons aquarū cu
ſ celū ⁊ terra trāsibunt: verba aūt m-n-ę-
⁊ ſ preter cetera. ⁊ ſ in ecclesia per fidem.
ius nō deficiēt aque. Et ędifica
ſo ecclesia. ⁊ ſ cōuenticula iudeoꝝ
ſ propter infidelitatē ſmultoꝝ.
buntur in te deserta seculorū fun
ſ virtutis populi.
damenta generationis ⁊ generatō
ſo ecclesia. ſo christiane. ſpredi
catoꝝ. ſcōfitēdo christū verū deū ⁊ veꝝ hominem
nis suscitabis. Et vocaberis ędifi
ſdoctrinaꝝ quibus munitur ecclesia.
cator sepium · auertēs semitas ini
ſeruoꝝ: quibus nō est quies nec pax qui ē christ⁹
⁊ ſ ne trāsgrediaris. ſne malefacias i die sabba
ti. ⁊ ſ quiete anime-que omni tēpore celebrāda
ſ vel in quietē.
quitatum. Si auerteris a sabba
ſmei aūt pene moti sunt pedes. ſcarnis.
to pedem tuum facere voluntatez
⁊ ſ celebrās domio sabbata delicata.
tuā i die sancto meo ⁊ vocaberis
ſdeo acceptū. ſpurū.
sabbatum delicatum · sanctū do
ſnō tuum. ſ in operibus tuis.
mini gloriosum · et glorificaueris
ſdominu. ſ vel die sabbati. ſactiones prauas.
eum dum non facis vias tuas · et
ſvt nec-ſ-opere pecces-nec volūtate.
non inuenitur voluntas tua · vt lo
ſdoctum vel otiosum. ⁊ ſ cū su
pradicta feceris ⁊ ſ delectare in domio ⁊ dabit
tibi pe-e-t-
quaris sermonem · tūc delectabe
ſin eterna beatitudie.
ris super domio · et sustollā te sup
ſalias nes. ⁊ ſ eterne solidatis-hoc enī solum
elementū immobile ⁊ solidū.
altitudinē terrę · ⁊ cibabo te here
ſ-patria vera. ſquā nec oculos v-n-a- audiuit
nec in c-h-a- ⁊ ſquasi vera sunt hec omnia ꝛc
enim d-
ditate iacob patris tui. ⁊ Os enim
⁊ ſ per prophetam. ſsermonem sez
domini locutus est.

C. LIX.

Quod māducaturus
eras: si non ieiunares:
da paupibus vt ieiu
niū tuū ñ sit lucꝝ mar
supiū sed aię saturitas.

¶ Et carnem tuā
Proximū in necessita
te qualibet recognosce
similem tibi· cōsiderās
te mortalē ⁊ passibilez
Vnde. Visitās spēm
tuam nō peccabis.

¶ Lumē ⁊. Sicut
matutina lux soluit te
nebras: ita lumen veri
tatis fugat errores.

¶ Justicia. Xp̄s q̄
omnes iustificat ante
ibit ad gloriam· vnde
vado vobis parare lo
cum. Idem· et gloria
domini colliget te·i-si
sapiet ad se· qui dixit
vbi ego sum: illic ⁊ mi
nister meus.

¶ Cathenā. Nec
catoꝝ· vn. Funes pec
catoꝝ circūplexi sunt
me· et funibꝫ peccatoꝝ
suoꝝ cōstringitur q̄sq⁹.

¶ Diguū er. Pro
mos notare· detrahe
re· nō solum nō cogi
tes ⁊ nō facias hęc· sed
ne detrahas.

¶ Vrius irriguus. Voluptatis pa
radisus quē plantauit
dñs deus a principio
sez ecclesiam. Fons in
medio xp̄us est· cuius
nō deficiunt aque do
ctrinę spūales· quę ec
clesiam irrigant· ⁊ hoc
est. Et eris quasi o-i-o
fidelis· vel ecclesia.

¶ Sicut fons. Si
similaberis christo ca
pite tuo.

¶ Edificabūtur.
Iudęi referūt hoc ad
restauratione q̄ facta
ē sub zoro: abel· ⁊ ibu
sacerdote magno· vel
ad illā quā dcirāt fu
turā in vltō. Melius
ad ecclesiaz hęc referri
possunt.

¶ Fundamenta.
Aplos· ppbas· ⁊ silex·
vn fundanīta ei· i mō
tibꝫ s. Fūdamētuz aūt
singularis numeri xp̄us
ē· vn. Fūdamīū aliud
nēo pōt ponere ꝑter id
qđ positū ē· qđ est xp̄s
ihesus.

¶ Iniquitatū. Vt
i quietē· l· semitas erro
ris· i qetē l' verā pacē.

¶ Terrę. Viuentiū q̄ surſū ñ deorsuz. Vū loth dr. In mōte saluū te fac
¶ Dereditate. Electi: quā dedi iacob cuius filius es ꝑ fidem ⁊ opatiō nē· vicia atq⁹ peccata supplātando· cuius enī quis immitator fuerit: eius

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

via ē veritatis qui dicit ego sum via veritas ⁊ vita. Vite vie mundanoꝝ. vnde non sicut vie mee vie vestre.

¶ Qui aũt. Qui ydola nõ coluerũt. vel in captiuitate ducti pẽituerũt ⁊ sub zorobabel ⁊ alijs ducib⁹ reuersi dñm suũ in loco suo adorauerũt secundum hebreos.

¶ Qui aũt s. ꝛc Allego. Qui in cũ vere cõfidunt: terrã viuentiũ hereditabũt scdz illd. Credo videre bonũ in terra viuentiũ. Possi debũt montẽ sanctum ex legem veteris ⁊ not. vtrũq; enĩ in monte datum. ⁊ ad premioꝝ altitudinẽ inuitat. vel christum de quo. venite ascẽdamus ad montem domini ꝛc.

¶ Et dicam. Ego christus scz aplis. Viam s. qui sic bene ꝑ dicendo ꝓbete. in exemplũ eis bene opando. auferte. o. p baptismũ peccata abluendo idoloꝝ cultũ prędicati one amouendo.

¶ Quia hec d. Increpatione cõtra iberusalẽ finita venit ad eos qui cõfidunt in domino. quoꝝ reuersioni ille iusserat ꝓparari. Vnde ⁊ a laudibus dei incipit. ⁊ quę redeũti populo promiserit: conseqũeter ostendit.

¶ Non enĩ in s. l. Nõ in sempiternũ seruabo iram meaz. neqz causabor cũ creatura mea: sed pcutiã in pęsenti: vt sanẽ in futuro

¶ Quia spũs ꝛc. Dat gaudium. vita omniũ qui sensum dat ⁊ intellectuz. Quasi et spũm viuificantem tribuo ⁊ aiam creo: indignum est vt eternaliter pereant. Referũtur autem hec generaliter ad omnes fideles qui corripiũtur in ꝑsenti a domino spẽaliter ad iudeos.

¶ Abscõdi a te f. m. Scz auxiliũ meũ vt amplius desideres dicẽs Osẽde facię mam ⁊ salui erimus.

¶ Abiit. Quod quidam intelligens ait. Tota die ꝓtristatus ingre.

¶ Vias eius. Allego: Videt actiones bonas credẽtis populi. ⁊ reddit cõsolationem spũs sancti. qui pacitus. i. cõsolator: dicitur. quã adam p inobedientiam pdidit. pnitẽtibus ⁊ peccata lugẽtibus reddit.

¶ Creaui. Quasi liberationez a captiuitate quam p hieremiã post. lxx. annos promisi: opere compleui.

Spetus hostiũ. sidẽ est.

ventus: tollet aura. Qui aũt fidu
Sin domino ihesu christo. Sinuẽtium.
ciam habet mei hęreditabit terraz
⁊ hierusalem celestem. uel scripturas sanctas. Schristum.
⁊ possidebit montẽ sanctum meũ.
Scriro ⁊ principibus eius. ⁊ populo meo repatriandi licentiam date. Sdoctores.
Et dicam. Viam facite. pębete
Sne impediatis semitam eoꝝ.
iter. declinate de semita. auferte of
Somnia nociua vel quecũq; difficilia uidentur: nostra interpretatione dissolute.
fendicula ð via populi mei. Quia
⁊ super omnes gẽtes dominus. nõ loco sed merito eoꝝ in quibus habitat. unde exultabo te do
mine. q. sus. m.
hęc dicit dñs excelsus ⁊ sublimis
Sine fine sine principio.
habitans ęternitatem. et sanctum
Ssanctificetur nomẽ. Sfilio uel quodlibet per fidem ⁊ dilectionem. Scelo uel celestibus.
nomẽ eius in excelso et in sancto
⁊ scor contrarium ⁊ hasitatum deus nõ despicies. Shabitat.
habitans. et cum contrito et hũili
Sremissione peccatorũ. ⁊ incremẽto virtutum.
spũ: vt viuificet spiritum humiliũ
S vt consolãdo de cruciatu seculi ad leticiam vite
et viuificet coz contritoꝝ. Non
⁊ ego pater excelsus sublimis.
enim in sempiternũ litigabo neqz
Sacsi dicat iram ⁊ vlcẽnem nõ semper effunda super eos. Sfanctus.
vsqz ad finem iracscar. qz spiritus a
⁊ S animas. vnde inspirauit in hebreos. i. vel o
facie mea egredięt. ⁊ flatus ego fa
Squia scz iniquitatẽ cõcupiuit nõ vna contentus.
ciã. Propter iniquitatẽ auaricię
S iudaici populi. ⁊ S ad breue vt sanarẽ. Sper assirios. per chaldeos. tandẽ per romanos.
eius iratus sum: et percussi eum.
So iudee. ⁊ S cõtra te propter patriam. ⁊ pro nece filii mei.
abscondi a te faciem meã et indig
⁊ S vt nõ in facie hominũ. sed in corde penitenti. ⁊ S amens sicut caum cui dictũ est eris u. ⁊ pro. ⁊ S actione prauaz
natus sum. ⁊ abiit vagus in via
⁊ S cõuersionis. S opera bona. S iudaici populi. ⁊ S quem vulneraueram.
cordis sui. Vias ei⁹ vidi: sana
⁊ S ad patriã. S ad penitentiã. S a captiuitate: dum in captiuitate fleret peccata sua. Squem cieceram.
ui eum ⁊ reduxi eũ. ⁊ reddidi cõ
S veras. multe enĩ false. S hereditatem propriã. ⁊ S populo vel principibus S subditis.
solationes ipsi. ⁊ lugẽtibus eius.
S malo penitẽtiam peccatoris q̃ moriẽ. ⁊ S hec est promissio eius p. r. u. p. m. d. u.
Creaui fructum labioꝝ pacem
Sscz. Sa terra sua. ⁊ S nõ vni tantũ genti. sed toti mundo.
pacem ei qui longe est. ⁊ qui ꝓxi
⁊ S a peccato. S penitẽtem.
pe dixit dominus. et sanaui eum.

S iudei inclamãtes reus est mortis.
S semper turbati irati.
Impii autem quasi mare feruens
S qz dixerũt sanguis eius super nos ⁊ s. f. n.
S in christianos.
qđ quiescere nõ põt: et redundant
S erũt scz cõculcati vt lutũ aduenientibus romanis. S persecutiones. ⁊ S maris. S demonibus.
fluctus ei⁹ in conculcationem ⁊
S peccati. Schristus. S in circũitu i pii amb.
lutum. Non est pax impiis dicit
dominus deus.

C. LVIII.

Sti tamẽ. S apte obiecto timore annuncia captiuitatẽ iam imminentem. ⁊ multorum necem. ad penitẽtibus romanis.

Clama ne ces

⁊ S predicatione. ⁊ S vt ab omnibus possis audiri.
ises: quasi tuba exalta vocẽ tuaz
S quasi adhuc potest resipiscere S execrabilia idolatriam homicidiũ. ⁊ hmõi. S maiora.
et annũcia populo meo scelera eo
S minora.
rum. ⁊ domui iacob peccata coz
⁊ S ore. ⁊ si nõ corde ad templũ ad synagogam cõueniẽdo legẽ dei legẽdo. S quotidie.
Me etenim de die in diem ⁊ quę
⁊ S actiones volũtates. S nõ vere.
runt: et scire ⁊ vias meas volunt.
S qz ydola nõ coluit.
Quasi gens quę iusticiam fecerit.
S christum qui omnes iustificat. idẽ iudeorum: qz pater nõ iud. q. q. S legẽ vel verã fidem de qua iustus vixit.
⁊ quę iudicium dei sui non dereli
Sut scz factã.
querit. Rogant me iudicia iusticię
S voce. uñ. populus hic l. m. h. c. a. l. a. m. S voce tantum. S cui nõ loco propinquatur scz merito. S quasi ideo non exaudiat. ⁊ S iniustitie arguũt deũ quasi nõ respiciat opa bona. S dicẽtes.
⁊ appropiquare deo volũt. ⁊ Qua
Sueteris eiuriem putãt uirtutẽ. unde ieiuno bis in sabbato. Squasi gratũ.
re ieiunauimus. ⁊ nõ aspexisti. hu
Saffligimus ieiunãdo. S uitam a talem.
miliauimus animas nostras: et
Snõ placuit tibi Sresponsio. ⁊ Squasi non exaudiens. q. sine misericordia ⁊ pro laude. ⁊ pro vana gloria ieiunatis. Snon mei.
nescisti: Ecce in die ieiunii vestri
Sieiunia non contemno: sed que obsunt ieiunijs uel uolũtas in cibis. s. lautioribus. Scarnalis. Snon dei.
inuenitur voluntas vestra: et om
Sideo fortitã sepe ieiunabãtur repetendis debitis uacarẽt Scum lite.
nes debitores vestros repetitis.
Sqz homo interior uescitur carnibus draconis qui datus in escã populis ethiopum.
Scontra debitores.
Ecce ad lites ⁊ contentiones ieiu
Sexterius. Sexigẽtes etiã que non accommodatis. Sresilitẽs. Squod peius est.
natis: ⁊ percutitis pugno impie.

¶ Creauit s. l. Allego. Quod ð filio p ꝓphetas ꝓdixit: ad implendi. facięs p ipm pacem inter deis. qui p legẽ prope ⁊ gẽtibus quę a deo lõge. qz sine lege. ⁊ sanauit eũ a peccato. s. virtũ qz populum.

¶ Impii aũt Supra de illis qui in captiuitate pnitẽtiam egerunt. ⁊ ideo liberati sũt ⁊ de illis qui post ascẽsionẽ crediderũt. Hoc de illis spẽaliter loquitur qui in infidelitate sua remãserunt. vnde vobis oportebat primũ loqui verbũ dei ꝛc.

C. LVIII.

¶ Clama n. c. Dominus ad prophetas. vel ad aplos finito scz priori capitulo. in quo pax iustis ⁊ nulla reqes nũciatur impijs.

¶ Quasi tuba ꝛc. Vbi aplis dicit. In montẽ excelsum ascende tu q̃ e. s. nec buccina nec tuba assumitur sed montẽ iubet ascẽdere. ⁊ propria voce ꝓsonare. Dic aũt qz ⁊ peccatores sunt. et deo suum quibus ẽ nũciandum; non iubetur prophęta in mõtem ascẽdere: sed tantũ vocẽ suam sicut tubã exaltare. ⁊ futura nũciare bella. Vt quo modo mortui ad vocẽ tubę sunt viuificandi. (Vnd canet. e. t. z. m. re sic israel pctõ mortuus audiat scelera sua.

¶ Populo meo. Adi dicat videant q̃lem patrẽ pdiderunt qui etiã peccatores populũ suũ uocat.

¶ Quasi. Hoc est q̃ reno erandiã eos sunt illos qui in ecclesia iusticiã faciũt iuste et pie viuẽtes xpm verũ deũ ⁊ verũ boiem cõfitẽtes

¶ Rogant. Alia temeritas iudeoꝝ qui cõfidẽtes in cõsuẽa bona iudiciũ iustã postulãt secundũ illud. Judica me dñe q. e. in. m ingressus sum.

¶ Quare ieiunauimus. Obliti sunt veteris historię qz dñs non respexit ad munera caim: eo qz nõ recte diuidebat cũ fratre cui caritatem dei inuidebat.

¶ Ecce in die ie. Jeiuniũ deo acceptũ ẽ. nõ solum a cibis: sed ab omnibus rebus illicitis abstinere.

¶ Volũtas u. Grego. Volũtas ad iusticiã: pignus ptinet ad irã. In casum p priam corpus atteritur. si i ordinatis motibꝰ mens vicijs dissipatur.

¶ Repertis. Qui repetit nõ habentem: deo facit violentiam.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Veritas. Christus qui ē via veritas ⁊ vita. Vnde veritas de terra orta est ⁊ iu-dc-pro. Et notandus ꝙ crebro veritas nomiata est vt christi psona monstretur. quā deserentes sequanti sunt mēdacium.

Et vidit ꝛc. Ostēdit quia pnituerunt. ostendit non placuisse domino pnitentiā eorū. quia nō puro corde plures pnituerūt.

Quia non est ult. Vēte oēs effeminati sunt. sicut illud. Veni et non erat qui audiret.

Et saluabit s.b. Pater scz per filium gētes ⁊ iusticia eius vl' misericordia scōm. lxx. cōfirmabit eū qui voluerit cōuerti nō merito sz misericordia ⁊ iusticia. Justū enim ē: vt pnitēti creature creator peat quę meritis sua saluari nō poterat.

Et tunebūt qui. Dēmōstrata vindicta dei in iudeos p romanos: describit fidez gentium de quattuor ptibus mūdi venienti um audita predicatione apostolorū.

Quasi flu. Ac citissime mundum sua predicatione ⁊ fide impleuit de quo. Velociter curzit sermo eius.

Quē spūs c.d. Ad redemēdum gen' hūanū spūs sanct'. s. Vñ. qui conceptus ē de spū sancto. ⁊ requieuit sup eū s.d. ꝛc.

Hoc fedus m. ꝛc. Vt scz eos sanguine filij redumam et ipsi precepta mea faciant. ⁊ memorit teneāt. ⁊ hoc est. spūs meus ꝛc.

C. LX.

Semnis. Sequentiū apbetarū. apostolorū ꝙ martyrū. q eodē spū repleti sunt. Spiritus enī sanctus q docuit ysaiam. Ad alios ēz quasi per successionem trāsit. Et hoc est amodo ⁊ vsq; in sempiternum.

Surge il. Hoc referūt iudei ad tēpus christi sui: quē nos antixp̄m dicim'. ⁊ intelligunt iherusalē illā quā auream ⁊ ornatā de celo autumant descenturā. Cuius iohannes in apocalipsi facit mentionē. per quā nos sanctā ecclesiā accipim'. Dicunt eī ꝙ tūc oēs gētes seruiēt eis cameli. dromedarij. madian. ⁊ effa. oēs de saba venientes aurz deferāt ⁊ thus. Et oues cedar. et arietes nabaioth cōgregentur ad offerendum domio sup altare templi qō

ſin gentibus. ꝙ quasi nō manifeſte ī eis qui mīdi latitudinem ⁊ voluitatē sequūtur scribis ⁊ pharisęis ⁊ huiusmodi. ſvel tea.

ſtetit. Quia ꝛ corruit i plateis veri ſfidem. ſque in cozdibus habitat p fidem nō potuit ingredi propter infidelitatē. ſcozda iudeoz.

tas: ⁊ equitas non potuit ingredi ſ christus. ſiudeis.

Quoniā facta est veritas in obli- † ſ alioz iudeoz qui diripiebāt fideliū bona. vn de rapinā bonoz vestroz cū gaudio suscepistis. ſcredēdo in christū. ſinfidelitatis.

uionem ⁊ qui recessit a malo: ꝓ ſ pnitētiam eoz infructuosam.

dę patuit. Et vidit dominus ⁊ ma ſ quia nō puro corde. ſqui omnia vidz

lum apparuit in oculis eius. quia ſ quia trāslatum est ad gētes. ſ discretio boni ⁊ mali. vel inter simplicitatē ⁊ duplicitatē. vel in eoz penitētiā iudicium rectum dnis. ſeis. ſpater. ſin indeis.

nō est † iudiciuz. Et vidit quia non ſ sanctus. † ſ sicut moyses. dauid ⁊ alii ſ cōtristatus est de infidelitate eoz.

est † vir. ⁊ appoziatus est. quia nō ē ſ iudeis in infidelitate obstinatis. ſ intercedit pro eis sicut moyses in deserto ſ deo ne periclitaret. † ſ a persecutōne illoz resiliētādo a morte eius. ſvel bis.

qui occurzat. Et † saluauit sibi bza ſ filiū per quē omīa facta sunt † ſ id ē filius per quē omnis iusticia.

chium suum: ⁊ † iusticia eius ipa cō ſvel bis ſ in gētibus per fidem. † ſ patrem.

† ſ electos suos ab inimicoz persecutione liberādo. ⁊ pro ipīs pugnādo. ipsos saluādo. ſ hoc est iuste quasi loricatus ⁊ galeatus in ultione inimicoz suoz venit. cū per romanos euertit iudeā.

firmauit † eum. † Indutus ē iusti- cia vt lozica: ⁊ galea salutis in ca- ſmilitibus romanis.

pite eius. Indutus est vestimētis

ultionis: ⁊ opertus ē quasi pallio ſire vindicte. † ſ paratus armis indutus.

zeli. † Sicut ad uindictaz quasi ad ſvt scōm opera sua recipiat.

retributionem indignationis ho- ſiudeis. † ſ vt stent prophetas ⁊ ipsum christū occiderūtes romanis occidātur. ſ retribuēdam.

stibus suis. ⁊ uelissitudinē inimi- ſ ciuitatibus iudeoz. † ſ mercedem iniquitatis. † ſ delēdo eas.

cis suis insulis † uicē † reddet. † Et ſ sancte. caste. filialiter. vnde beatus vir qui timet dominum. vel seruili timore.

† ſ multi ab oriēte et occidēte venient ꝛc.

timebunt qui † ab occidente nomē ſ patris. vnde manifestauit nomē tuū b. ſ filium. cui dicitur exurge gloria mea.

domini: ⁊ qui ab ortu solis glori- ſ patris. † ſ autoꝛ beatitudis. ſ filius incarnatus. vel ad gētes in predicatione apostoloꝝ.

† ſ q; in ipso fons sapiēte ⁊ doctrine ⁊ scientie qui dicit si quis. ſ. u-

am eius. Cum † venerit quasi † flu- ſeu nichil resistit. vnde data est michi omnis potestas i c. ꝛ i. t. ſamoꝛ boīas caritas:

uius violentus quē spūs domini ſeū. ſ fidelibus iudeis vel ecclesie ſ christus.

cogit et venerit syon redemptoz. ⁊ ſnō olbus. † ſ qui fidem habent. s. ⁊ opationes † ſ infidelitatis ⁊ negationis. ſ ad eos qui cum vicijs ⁊ cōcupiscētijs pugnāt.

eis † qui redeunt ab iniquitate in

iacob dicit dominus. Hoc fedus ſ scz qui redeunt ab iniquitate.

† ſ sanctus a propheta.

meū cū eis dicit dominus. † Spi- † ſ euāgeliū meum cui nō succedat alia lex. vn de iohānes dicat euangelium eternum.

ſo ysaia.

ritus meus q̄ est i te ⁊ † verba mea

quę posui in oze tuo. non recedent

de oze tuo. ⁊ de oze seminis tui di-

xit dominus amodo ⁊ vsq; in sem ſcelū et terra trāsibunt u. a. m. s. t.

piternum.

C. LX.

Surge illumi- ſ sic. ſque cecidisti infidelitate. ſque iaces in vicijs. ſ fide. ſo. † ſ homo factus. ſfilius dei

nare iherusalez quia † venit lumen ſ miraculoꝝ. vel filius dei. ſ gloria diera sunt de te. c. d. ſ o ecclesia

tuum: ⁊ gloria domini super te oz- ſ infidelitatis.

ta est. Quia ecce tenebre opiēt ter ſpeccatoꝝ. † ſ illuminādam.

ram: ⁊ caligo populos. Super † te † ſ miracula. videridamus gloriā eius ꝛc. gloriā quasi vnigeniti a patre p. q. ꝛc. ſsol verus.

autem ozietur dominus: ⁊ † gloria

eius in te videbit. Et ambulabunt ꝛ ſque prius in tenebris. ſfide. vel christo qui est lux mundi. ꝛ ſ eoz regum in manu dei est et quocūq; voluerit vertet illud. ſcōstantinus heraclius. theodosius. vel sancti se et alios bene regentes.

gentes in † lumine tuo: ⁊ † reges in ſo primitiua ecclesia.

splendoze ortus tui. Leua in cir- ſ mūdi. ſmētis. ſintellige.

cuitu oculos tuos ⁊ uide: omnes ſ in fide sociādi.

isti congregati sunt uenerunt tibi. ſfideles in fide fortiores. ſad fidē. ſparuuli in christo quibus dicit apostolus. lac dedi vobis potū non escam. et petrus quasi mō geniti. ſanctos.

Filii tui de lōge uenient: ⁊ filię tuę ſ vel. lac suggent. † ſ cum eleuabis oculos.

ꝛ ſ multitudinē fidelium.

de latere surgent. † Tunc uidebis ſfilius. quasi. fluuius aquis subitis.

ꝛ ſ multitudi tem. † ſpe gaudio. ſ vt suscipias hospitem christum ſscōm illud. cor meū dilatatum est dilatamini et nos.

⁊ affluces: ⁊ † mirabitur ⁊ † dilatabit ſ per fidem.

coz tuum quando conuersa fuerit ſ omnes nationes mundi. reges percipies.

ad te multitudo maris: fortitudo ſ sociandā fidei. ſ abūdantia diuitum ad fidem venientium.

gentium uenerit tibi. Inundatio

tunc extruxerūt. Nos autem eoz insanias cōtemnentes. hoc ad ecclesiā primitiuaz referim'. Quidā āt hec omnia iudeis carnaliter p̄missa dicunt vt vel p hōs suscipiāt dei filiū.

Surge. In ecclesijs quę occidisti in synagogis. Surge ī gentibus quę cecidisti ī iudeis. Surge p cōfessionē p virtutes quę cecidisti p negationem p vicia. ⁊ cū surreteris illuminare. i. accipe christi fidem.

Lumē t. Tibi lōge ante promissum ad redemptionē tuam vētuz quod illuminat omnē. ve. i. b. m. s. qui dicit Ego sum lux m. a quo illuminaberis si fidem christi suscepis.

Gloria domini. Ad illuminandum. filius scz sicut sol oriēs illuminat mundū. in cuius figura moysi ⁊ salomoni alteri taberna culum. alteri templum ędificanti oriūtur gloria domini. Elia quoq; dñi fuit mortui resuscitatio. leprosi mūdatio. ⁊ huiusmōi.

Terram. Judeos terrena tantū amātes. quib' dicit' bona terrę comedetis. quod carnaliter accipiunt.

Ortus tui. Quos scz ex aqua ⁊ spū sancto nata. es. omnes in splendore ortus primitiuę ecclesię ambulam' quia eandē fidē bēm' eodem baptismo renascimur.

Leua in cir. ꝛc. Cui simile leuate oculos vestros ⁊ videte regiones quia albę sunt iam ad messem.

Filiu t. Quos in fide genuisti. Vñ paulus. p euāgelium ego vos genui.

Primi fideles de iudeis quādo spūritus datus est erāt in iherusalē viri religiosi ex omni natione quę sub cęlo est. vel gentes ex omnibus partibus mūdi.

De longe venient. Quia longe erāt a deo per ydolatriaz. Vnde dicit quia qui eratis lōge facti estis prope.

De latere. Hiero. Quidam codices habent de latere surgent. Perforato enim in cruce domini latere: effluxit sanguis redemptionis. et aqua baptismi. de quibus facta est ecclesia. sicut ex costa lateris adę mater omnium cua. Vnum horum sine altero non prodest. Nisi enim christi passionē

filius dicitur.

¶ Sed iniqui·u·
Vtendit quare nō ex
audiuit: z in captiuita
tem ducti.

¶ Manus·n· Ini
quitates per partes ex
ponit·nec ydolatriam
obuiit q̄ tpe ysaie cole
batur·sed sanguinis ef
fusionem·vnde supra·
Justus p·z nō est q·r·

¶ Manus e·u· Jere
miā lapidauerūt. Isai
am secuerūt. Ezechie
lem in babilone occi
derunt·z tandē filium
dei inclamantes·san
guis ei⁹ super nos z su
per filios nostros.

¶ Conceperunt.
Qui expectāt antixp̄m
Quem enim multo la
bore pquirunt; iniqui
tate suscipient.

¶ Ova aspidum
Ex ouo fœtus·et corde
consilium·et quo act?
Ova ergo rumpunt· dū
corda iniqua et vene
nosa psilia verbis ostē
dērūt dicētes· reus est
mortis.

¶ Aspidum. Aspis
ad primam vocē incā
tatoris·alterā aurē ter
ę infigit·alterā cauda
obturat: ne possit incā
tari. Dic indęi inhęrē
tes terrenis·ne locum z
gentē pderent metuen
tes·christi prędicatio
nem repulerunt vene
nati venenatoruz filiq̄.
vnde· genimina vipa
rum.

¶ Erūpet in r. Ex
ouis aspidum regulus
qui z basiliscus et inde
is antixp̄s. Ex eis enī
nascetur flatu suo·i·ser
mone venenoso multos
occidens volantes ad
patriam cęlestē. Occi
dit enim basiliscus fla
tu suo aues volantes
per aera.

¶ Vastitas. Hoc
apls posuit ad roma
nos·sicut illud. Velo
ces pedes eoz ad effun
dendum sanguinem.
Q̄s multi ignorantes
de terciodecimo plal

¶ Prophęta ad iudęos.
Ecce non ē ad
¶ breuiata potēria ex quo libe
rauit uos ab egipto· ¶ uos si
credideritis·
breuiata manus domini vt salua
re nequęat: neq̄ aggrauata est au
¶ Si pure inuocaueritis sicut meyscm z alios olim audiuit·
ris eius vt non ¶ exaudiat. Sed in
¶ quasi murus interpositus·sultus ydoloz·
¶ christ? soluit parietē medium macerie
¶ ne uos saluet uel audiat·
iquitates vestrę ¶ diuiserunt inter
¶ nō potest facię peccatoū vestroz iustificare.
vos z deum uestruz·z ¶ peccata ue
¶ ne videat turpitudinem vestrā sed flatum
feriat. ¶ quasi murus interpositus. ¶ ¶ pacien
tiam·auxilium·gratiam·
stra abscōderūt ¶ facię eius a uobis
¶ in tempe tribulationis.
ne exaudiret. Manus enī vrę pol
¶ prophetaz z ipsius christi.
lute sunt sanguine·et digiti vestri i
¶ quādo dixerūt omia que pecepit dominus no
bis facturus·vel demonū habes z huiusmodi.
¶ pro christo antichristū ponunt·vel promittit
iquitate. Labia vra locuta sūt mē
¶ blasphemiam.
dacium·z lingua vestra iniquitatē fa
¶ credat in christum.
tur. Non est qui inuocet iusticiam
¶ quia elegerūt barrabam:crucifixerūt christū
neq̄ est qui ¶ iudicet vere:sed cōfi
¶ in idolo·idolū nichil est·vel in nescio
quo messia futuro.
dunt in nichili· et loquuntur va
¶ iudaicas fabulas. ¶ christum ter quotidie i
synagogis blasphemado·messiam adhuc expectā
do. ¶ ¶ multo labore morte christi machinātes.
nitates. ¶ Conceperūt laborē z pe
¶ parient·¶·suscipiētes antichristū. ¶ cōsilia ve
nenosa.
perūt iniquitatem. Ova aspidum
¶ manifestādo.¶ ¶ cōsilia opera vana z inutilia·
muscas z culices·¶·stultos z simplices capiēria.
¶ ¶ cōtra christū machinātes.
ruperūt:z ¶ telas araneę ¶ texerūt.
¶ acquiescēdo. ¶ sicut abel acquiescēs caim
dicēti egrediamur in agrū. ¶ cōsilius. ¶ iudeoz.
Qui comederit de ouis eorū mo
¶ morte eterna. ¶ nutritā ex ouis. ¶ dum cor
da iniqua z venenosa cōsilia verbis ostēderūt·di
cētes·reus est mortis.
rietur·z quod confotū est crumpz
¶ antichristū regē omniū malorū.
¶ cōsilia opera·doctrina·
in regulum. Telę eorum nō erunt
¶ anime. ¶ ¶ cōtra frigus inferni.
in vestimentum: neq̄ ¶ operientur
¶ sanctoz vestimēta·opera bona·vnde facerdo
tes t·m·¶ malis:quia·¶ ¶ tele araneaz. ¶ om
nes decliauerūt simul inutiles·¶·¶·
operibus suis. ¶ Opera eorū opa
¶ moro christi ¶ ¶ quāuis dicāt no
bis nō licet interficere quēquā
inutilia:z opus iniquitatis ¶ in ma
¶ ¶ cuz laternis z facibus ad cōprehēdēdum chri
stum. ¶ affectus.
nibus eorū. Pedes eorū ad ¶ ma
¶ agendo. ¶ tediose pilatum rogādo·
¶ ¶ vt velem aquā.
lum curzunt:z festinant vt ¶ effun
¶ christi vel prophetaz·vnde iherusalem
que occidis prophetas &c.
dāt sanguiem innocentē. Cogitati
¶ cōtra deū·eradamus eū de terra viuentiuz z hu
iusmodi ¶ ¶ ab hostibus·a diabolo.
ones eorz cogitatōes inutiles: ¶ vasti
¶ ¶ actionibus prauis pro quibus vastati z cōtriti
¶ ¶ christū qui est pax vera·qui aut pacem
f·u·p·m·o·u·
tas z contritio in ¶ viis eorū. ¶ Viā

¶ ¶ christ?. ¶ de quo iudiciū gēabus proferet.
¶ discretio boni z mali vel rectitudo.
¶ credere nolentes.
pacis nescierunt:z non est ¶ iudici
¶ operibus. ¶ actiones.
um in gressibus eorū. Semitę eo
¶ nō natura sed uoluntate·quicquid enim
incurrunt de recto torquetur in prauū ¶ a bo
no in malum.
ruz incuruatę sunt eis:omnis qui
¶ imitatur. ¶ ¶ nō solū nō inuenit·sed nescit quid
querere debeat. ¶ ¶ quia ignorauimus pacem.
¶ christum.
calcat in eis ¶ ignorat pacē. ¶ Pro
¶ ¶ rāliens ad gentes. ¶ filius cui da
tum est iudiciū.
pter hoc elongatum est iudicium
¶ side trahēdo. ¶ sed gentes.
¶ ¶ a gentibus cōprehensa. ¶ christus·
a nobis:z ñ apprehēdz nos ¶ iusti
¶ ¶ christū in lege promissum·de quo emittet lu
cem tuam &c.
cia. Expectauimus ¶ lucem·et ecce
¶ infidelitas·antichristus.
¶ ¶ christū qui splendor glorie z figura substātie
patris. ¶ ¶ ignorantie peccati·
tenebre ¶ ·splendorem·z tenebris
¶ ¶ scripturā sacram·christū in ea nō videntes·
verba tantū z folia·nō sensum fructuq̄ querētes
ambulauimus. ¶ Palpauimus si
¶ ¶ q̄z pene oculis etā visibilis offertur christus
cut cęci parietē·z quasi absq̄ ocu
¶ ¶ in scripturā sacrā que quasi meridies clara z
aperta sanctis.
lis attrectauimus. ¶ Impegimus
¶ in toto orbe sole iusticie ruritante. ¶ ¶ nō intel
ligentes. ¶ ¶ obscuris misteriis·quādiu enī le
gitur moyses·velamē super corda eoz est.
meridie quasi ¶ in tenebris·in ¶ cali
ginosis quasi mortui. Rugiemus
¶ nō habētes coz.
quasi vrsi omnes:z quasi colūbę
¶ christum de quo·deus iudiciū tuum
regi da. ¶ nobis sed gēribus·
meditātes gememus. Expectaui
mus iudicium·z nō est·salutem·z
¶ iusq̄ ad gentes· ¶ relinquetur uobis d·u·d·
¶ ¶ q̄z scripturam contemplerūt·z autorem
occiderūt.
elongata est a nobis. ¶ Multiplica
¶ ¶ a quibus facię auertens·ne cerneres·ne feri
res·
tę sunt eni ¶ iniquitates nostrę co
¶ cui nichil occultum· ¶ cōm iniquitates
nostras recepimus·
ram te:z peccata nostra responde
¶ cōz petitionē nostram·sanguis
eius super nos z f·l·a·
rūt nobis. Quia scelera nostra no
¶ sunt adhuc· ¶ quasi·putabamus esse iusticioz
biscum:z iniqtates nostras cog
¶ penitētes qādo cōpuncti corde dixerunt·quid
faciemus viri fratres·et hmōi· ¶ ¶ tradēdo pila
to·
¶ ¶ dicēdo reus est mortis &c.
nouimus ¶ peccare z ¶ mentiri ¶ ira
¶ a domio· ¶ dicētes scimus quonīā moy
si locutus ē dominus·huc aūt nescimus unde sit·
¶ ¶ imitātes·unde si quis michi ministrat me se
quatur·et illud post dominū deū tuū ambulabis
deū·z auersi sum⁹ ne tremus post
¶ ¶ hic hō nō est a deo qui sabbatū nō custodit·
tergum dei nr̄i. ¶ Ut loqueremur
¶ cētra christum ¶ legis·
calūpniam z transgressionem·con
¶ malictam· ¶ scienter.
cepimus z locuti sumus de corde
¶ inuenimus eū subuertētem gētem nostrā
¶ traditiones hominū· ¶ ad gētes
verba mendacii. Et conversum est
¶ christus· ¶ ·fid·est ¶ que paru iustt
cie cum iniquitate· ¶ a nobis·
retrorsuz iudiciū·z ¶ iusticia longe

mo putant sumpsē·q̄
versus in editione vul
gata additi sūt z he
braico nō habentur.

¶ Propter hoc.
Prophęta in pīona
populi pnitētis respō
det post accusationem
quid loqui debēat pe
nitentes.

¶ Rugiemus q
u·o·z· Judeoz me
ditatio et doctrina in
sacra scriptura rugitui
versi z colūbe gemitui
compatur·quasi inani
lis z vana: sicut z illa.
Circa subiectos quo
q̄s sciunt vt vrsi con
tra maiores vel equa
les gemunt vt colum
bę·vt illō·Effraim fa
ctus est quasi columba
non habēs cor.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Pro lignis eꝰ
Per ligna z lapides duri z stulti z insensati ydola colentes q̄ credentes in aliquē vsum ecclesie conuersi sunt. Vel signatur per eꝰ et ferrum. Et rursum per aurꝫ z argentꝫ dū ad pfectū sen'sum fidei et cōfessionē puram accedūt. Vel p ferrū et eꝰ eos hēmus qui alicuⁱ vtilitatis sunt in gentibus. scīm quā diuersas gratias fideles accipiūt. vt alij sonēt i p̄dicatione sicut eꝰ. alij efficiātur doctrīa z sapiētia insignes. quod p aurꝫ z argentū significatur. Vñ thesaurꝰ desiderabilis requiescit in o.s.a. Alij fortes fide vt cyprianus. Et alij martyres sicut ferrum.

Visitationem.
Xp̄m vel aplos pacis eꝰ z p̄positos iustos vt recte doceant. et indicent.

Non erit tu.a.
Hoc de die iudicij. Hoc capitulo cogimur quecūq; dicta sunt vel dicēda ad vltimū tempus referre. qm̄ celi terraq; solis atq; lune nobis cessabit officius. et erit ipe dominus lumē in perpetuum.

Ysidorus in libro creaturaꝝ. Post iudiciū sol laboris sui mercedem recipiet. vñ p̄pheta. Lucebit septem pliciter. z nō veniet ad occasum. nec sol nec luna. sꝫ in ordie quo creati sunt stabunt. ne impij in tormentis positi sub terra fruantur luce eorum. vnde abacuch Sol z luna steterūt in habitaculo suo.

Hermē plan.
Angeli omnes electi q̄ fidem quā habēt operibus implēt. Ipi germen plantationis dñi z opus manuū eius. q; ab ipo creati. z in ecclesia per fidem plantati ad glorificandum creatorem suum. vnde p̄biere. Quos ego creauī in laudem z gloriaꝫ nominis mei.

In tempore e.
Bonitaꝫ aduentus xp̄i
Vel in tpe oportuno. vel p̄finito. cum miserit filius hominis angelos z colligent de regno eius omnia scandala. C. LXI.
hentis. sinsensibilibus. sut aliq̄ sꝫ utilitatem prebeant ciuitati.
lignis eꝰ. z pro lapidibus ferrum
Christum uel apostolos qui paces p̄dicant. sauiatoꝝ. sicut in epistola pauli dicit eis opationem iniquitatis. sopatoꝝ.
Et ponam visitatōnem tuā pacem
et p̄positos tuos iusticiam. Nō
sub his p̄positis. sex quo ad beatitudiem pertenerus. sinuentium. unde credo ui.bo.d.ꝛc.
audietur vltra iniquitas in terra
snon erit. unde qui posuit s.p.
tua. vastitas. z cōtrito i terminis
sreplebit. s uel saluator. qs in hebreo. s predicatores qui etiam portetuis: et occubabit salus muros
sut qui ingrediuntur portas discant laudare. z cōfiteri no.t.d. sin beatitudine eternatuos: z por tas tuas laudatiō. Nō
s hic uidebis quia fulgebūt iusti sicut sol in re.p.e.
erit tibi amplius sol ad lucēdum
s quā mō cernimus.
per diem: nec splendor lunę illumi
sulio dentatus.
nabit te. Sꝫ erit tibi dominus in
lucem sempiternā: z deus tuus in
s sicut pseudo prophetes sol occidit mic. timentibus dominū semper oritur sol iusticie.
sqz mortuus est samuel. s christus
gloziā tuā. Nō occidet vltra sol tu
s ecclesia que mō videtur crescere mō minuus: z luna tua nō minuetur: quia
stibi. s per die sol non vret te n.l.p.n.
dominus erit in lucē sempiternaꝫ
s finientur. absterget deus omnem la.a.o.s.ꝛc.
sin cōstructione ecclesie beati qui lugēt. q.i.c.
s plorat modo ecclesia. z sua z aliorꝫ peccatoꝝ vel q̄ differtur a gloria.
z complebuntur dies luctus tui.
s finito luctu. s angeli electi.
Populus autē tuus omnes iusti
snon ad bonam. s uiuentiū. cum impiis dunt in igne eter. iusti aūt semper uidēbūt creatorem peccare nō poterunt.
in perpetuum hereditabūt terraꝫ
s erue s non quē eradicabitur. de qua omnis plātatio quā nō plātauit pater meus eradicabitur.
germen plantationis mee. opus
s i.e. ut paulus. s humilis. unde qui uolucrit maior esse sit y. minister z alibi euge serue bone z fidelis ꝛc.
manꝰ meę ad glorificandū. Mi
s ut ciuibus. s in oculis suis.
nimus erit in mille: z paruulus in
sbec in fine mūdi plenius cōplebuntur. s super eos quos docuit uerbo z exemplo.
gentem fortissimā. Ego dominus
s cum omīa fuerit desperata. s dies dñi sicut fur in nocte ueniet. s minimū in mille ꝛc
in tpe eius subito faciam istud.

C. LXI.

Spūs domini
s quia maior. unde requiescet super e.s.d.
super me eo q̄ unxerit me domi
s gaudiū uite eterne. shumilibus spiritu. unde beati mites quoniā ipsi possi.t. beati pauꝑes. ꝛc.
nus. Ad annūciandum māsuetis
s remissione peccatoꝝ. s cōpunctione. seoꝝ contri.z bu.d.n.d.
misit me: vt mederer cōtritos coꝝ
soltens penitēciam agite. s sub diabolo z erroribus variis.
de: z p̄dicarem captiuis indul
s in carcere infidelitatis z ignorantie.
gētiam: z clausis aptionem. Et p̄
s totū tempus quo in carne cōuersatus est. vñ de paulus de primo aduētu. ecce nūc tempus acceptum. tempus gratie. unde ecce nūc t.ac. s fide et salute hominū.
dicarē annum placabilē domi
s pater enī est christi. deus secūm humanitatē.
no: z diē vltionis deo nostro. Ut
s peccata sua z aliorꝫ unde beati qui lugent nūc ip.p.
consolarer omnes lugētes. vt po
s apostolis. unde tristicia est michi magna. et cōtinuus dolor pro fratribus m. z optabam anathema esse p̄o s m.
nerem cōsolationem lugentibus
s remunerationē eternā. s habitu luctuoso
in syon z darem ei coronā. p cine
s restimentā iocūditatis pro lugubri.
re. oleum gaudii p̄o luctu. palliū
s tunc. s illo tempore.
laudis p̄o spiritu meroris Et vo
s ecclesia. apostoli z alii. s ad iusticiam faciendā. s plātati in do.do.ab ipso
sfed.
cabūtur in ea fortes iusticię: plā
s deum.
tatio domini ad glorificandū. Et
s apostoli plātati uerbo z exēplo. s a deo coꝝ da gentium z iudeoꝝ.
ędificabuntur deserta a seculo: et
s iudeoꝝ infidelitatē s ad fidē. s per eos qui ex eo populo crediderūt.
ruinas antiquas erigēt. Et instau
s conuersas ecclesias diuersaꝝ gentiū uel.v.sensꝰ corpoꝝ. s a deo. s per diuersos errores.
rabūt ciuitates desertas dissipa
s iudeoꝝ. s gentium.
tas in generationem et generatio
s recen fide z opere. s a deo. s gētes de quibus multi predicatores. s pabulo uerbi dei. sepulti s pranis pastoribus.
nem. Et stabunt alieni z pascent
s simplices māsuetos. unde pasce o.m.pas.ag.m.
sidem.
pecora vestra: z filii peregrinoꝝ
s cultores ecclesie. s uineā custodientes. z exco lentes. uinea dñi sabaoth do.ri.est.
agricolę. z vinitores vestri erunt.
s quasi filii pe.agri ꝛc. nos aūt apostoli. s magistri coꝝ.
Vos aūt sacerdotes domini voca
sqz. svel nostri.
bimini: ministri dei vestri dicetur
s martyres omīa superanteꝝ. so apostoli delectati. refecti victoria martyꝝ.
vobis. Fortitudinem gentiū co
sexaltabimini.
medetis: z in glozia earū supbietis
s quia. s o apostoli. s de infidelitate iudeorum. z apostasia vel ydolatria gentium.
Pro confusione vestra duplici z
s audet z gentes conuerse ad fidem
ruboze laudabunt partem eorum
s uiuentiū. que surtum non deorsum. unde ad loth. in monte saluaberis. s anime z corporis poenia.
Propē hoc in terra sua duplicia
possidebūt: lętitia sempiterna erit
eis. Quia ego dominus diligens
iudicium: z odio habens rapinam

Spūs do.s.m.
Xpus secundum hūanitatem. qui supradixerat. Ego dominus. in tempore congregabo eos ꝛc.

Qui vnxerit me.
Oleo lętitie abundantia gratię. Hiero. Hec vnctio in baptismate completa est: quia spiritus domini in specie columbe descendit. et mansit in illo. vñ post baptismum in luca inuenitur scriptum. Spiritus dñi sup me ꝛc.

Apertionē.
Scilicet resolutionē. sic enī symachus aperiꝰ trāstulit.

Diem vltionis
Damnationis. que p romanos. secundum illud. venient dies in te z cir.te in. ꝛc. z cum ueritis ab exercitu circumdari iherusalē ꝛc.

Coronam pro
cinere. Cum scilicet viderint de iudeis plurimos credidisse. z p̄o lugubri instrumēto stolam mundissimam accipere.

P̄o cinere. P̄o luctu z dolore fructuū suoꝝ. cum scilicet uidērint gentes ad fidē cōfluentes: tunc habebunt oleum gaudij. p lucu. pallium laudis p̄o spū meroris.

Vinitores. Vasi cultores vineę scribę et phariseꝰ. de quibus malos male pdet. z vineam suā locabit aliis agricolis.

Vos aūt. Hoc ad p̄dicatores de gentibus qui filij peregrinorum. Vel ad apostolos. ō quibus reliquę salutę fient. vt qui maioris dignitatis. dicantur sacerdotes dñi. vt istud de filijs dauid q̄ erant sacerdotes in domo domini.

Partem eorū.
Dominum. unde dominꝰ pars hęre.m. ꝛc. Quod nemo veraciter dicit qui aliam partem quęrit.

Quia ego dominus ꝛc. Quasi hoc faciet dñs qui magis diligit iusticiā pauperum. et iudicia. verū q̄ munera diuitum quę sepe de rapina sunt. nec magis q̄ scorti precium vel canis sacrificium. vel si quis immolet filium domino placent.

z resurrectionem pro nostra redemptione credamus·quāuis baptizemur: non salnabimur. Nec si hec credamus: nisi baptizemur. Sed hoc neqz in hebrzo neqz in lxx inuenitur·neqz hieronimi sensus ad hoc inclinatur.

¶ Camelorū. Camelus animal est gibbosum z onerariū. Hi sunt diuites onus diuitiarz z peccatorz gibbum portātes.

¶ Dromedarii. Dromedarius vt dicit thomas·vtrū. z enim dicit est enim animal camelo minus·sed velocius in quo figurātur gētes ad fidem velociter currentes.

¶ Madian et effa. Regiones trās arabiam camelis z dromedarijs abūdantes·per quas designātur omnes ptes mundi de q̄bus veniunt ad fidem gētes.

¶ Madian iniquitas Effa resolutus vel effundens. Saba cōuersatio vl captiuitas. Diuites ergo et potentes huius sęculi z gētes velociter ad fidē venientes resolutis vinculis iniquitatis animas suas domino effuderunt·z reuertētes de captiuitate diaboli z vane cōuersationis munus fidei quę p aurz z orationis mūdę quę p thus figuratur domino obtulerunt.

¶ Omne pecus ce. Simplices q̄ ante erant tenebrze z meror. Vnde fuistis aliqñ tenebrze nūc autez lucis. Interpretatur eni cedar tenebrze z meror.

¶ Cedar filius hysmaelis·a quo regio nomē accepit vbi habitāt saracem de illius styrpe progeniti.

¶ Arietes. Predicatores·gregis duces·filii prophetarz·qui ea quę prophetę predixerūt de christo impleta docuerunt.

¶ Nabaioth. Filius hysmael·z interpretat prophetia.

¶ Ministrabūt tibi. Sācti episcopi presbiteri ministri ecclesię·corpus z sanguinem xpi fidelibus ministrando.

¶ Qui sunt. Admirat prophęta gentes tā cito ad fidem currentes·vel primitiua ecclesia.

¶ Ut nubes vo. Vt nubes volant·pluunt verbis·coruscant miraculis·ad celum volant contemplatione mentis.

¶ Greg. Imbriū gurgites de nubibus fluunt: q̄ profundę p̄dicatōnes sequētium intelligentię originem a sanctis aplis recepunt·vnde tenebrosa aqua in nu-a.

¶ Ad fenestras. Ad fenestras suas stant sancti custodiētes·v. sensus

¶ muneribus suis exornabit. ¶ q̄. ¶ gentes.

camelorum operiet te: dromedarii
¶ iniquitas. ¶ resolutus·vel effundēs. ¶ captiuitas vel cōuersatio. ¶ alias epha.
Madian z effa. Omnes de saba
¶ ad fidem. ¶ fidem caritatē z sapientiā. ¶ ¶ sacrificii. ¶ orationē. vnde dirigatur o·m·s·i·i·p·t·
venient aurum z thus deferētes
¶ opera filii. ¶ filiū in quo laudatur pater·
¶ ¶ aliis·quasi nō contenti sua salute.
et laudem domini annūciantes.

Omne pecus cedar congregabit
¶ asserere domino filii dei a·d·si·a.
tibi: arietes nabaioth ministrabūt
¶ arietes·sicut a paulo tytus·z alii·a petro marcus.
tibi. Offerentur super placabili al
¶ fide super qua omia bona offeruntur. ¶ ecclesiā
tari meo: et domum maiestatis
¶ in talibus. ¶ gētes.
mee glorificabo. Qui sunt isti qui
¶ a mūdi turbinib⁹ remoti. ¶ ad me de toto orbe alios ¶ sancti. ¶ simplices.
vt nubes volāt: z quasi columbe
¶ introitus fidei per quā intrare cupiunt in ecclesiam. ¶ vnde ipse erit expectatio gētium.
ad fenestras suas: Me eteni expe
¶ diuerse gētes ¶ ecclesie. ¶ mūdi. ¶ fidei.
ctāt insule·z naues maris in prin
¶ ¶ gentes. ¶ o primitiua ecclesia.
cipio vt adducam filios tuos de
¶ ab ydolatrias ¶ eloquētia. ¶ ¶ cōfessio fidei.
¶ sapiētia.
longe. Argentum eorum·z auruz
¶ venūt·s·vt glorificetur super illos.
eorū cū eis nomine dñi dei tui·et
¶ per illos.
sancto israel: quia glorificabit te.
¶ preter cetera bona. ¶ hec ad litteram z spiritualiter. ¶ ¶ gentiū. ¶ cōstantinus z alii qui p orbem ecclesias edificauerūt.
Et edificabunt filii peregrinorum
¶ nē hostis possit intrare. ¶ ¶ spūales z seculares.
muros tuos: z reges eorum mini
strabunt tibi. In indignatōne eni
¶ in iudeis. ¶ tribulatione presenti vt eos rigerem per tyrannos·per captiuitates pluriss.
mea percussi te: z in recōciliatōe mea
¶ in gentibus. ¶ parati suscipere alios. ¶ ¶ ministri ecclesie qui alios introducūt
misertus sum tui. Et aperiēt porz
¶ ¶ prosperitate z aduersitate. ¶ in gaudio z tribulatione.
tę tuę iugiter die ac nocte nō clau
¶ ¶ principes vel martires fide fortes.
dentur: vt afferatur ad te fortitu

corpis ne per eos tanq̄ p̄ fenestras intret mors in animas·vnde estote prudentes sicut ser·z sim·si·co·

¶ Argetum eorū. Nocē cōde creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem

¶ Filii pe. Pdicipes gentiū qui p orbē ecclesias edificauerunt sicut cōstantinus q̄ rome·rū·ecclesias in bonore·rū·aplōz fecit·et alij multi q̄ multas cōstruxerūt ecclesias·z nec cessaria ꝓbuerūt. Allegorice·filios pegrinoz z reges eoz dicit martyres z doctores gentium quoz fide z virtutibus sancta fundatur ecclesia.

¶ Gloria libani. Libanus mōs est cōfinis terrę promissionis·ex quo miserunt yram rex tyri david ad palatium·salomoni ad templum ligna pulchra et imputribilia. Cuius gloria altitudo arboꝝ·et diuersitas·z bestiarum copia. Libanus ergo mūdus eius·gsa mūdi sublimitas·reges scz et principes qui ad ecclesiam venerunt.

¶ Abies et. Superbi scz diuites physolophi·diuitias eni z sapientiam sequitur superbia. Cyprianus z hylarius excelse in seculo arbores ecclesię dei edificauerūt.

¶ Arboz diuersitas: diuersos in ecclesia ordines significat. Et q̄bus oibus pstructa est ecclesia miro decore distincta.

¶ Locum pe. Ecclesiā in qua aplī q̄ domini pedes eā scz ꝓdicatione circumferētes. Vñ. Inhabitabo in illis et ambulabo. Et alibi·beati pedes pacē .i. xpm portātes·vel ꝓdicatores dicūt pedes q̄ totū corpus scz ecclesiā sustinētes instrumentis miraculis z exemplis.

¶ Lintate d. Lintas enim a cōmunione dicitur. Ecclesia autē

¶ ¶ vt cōstantin⁹·vel sancti qui se z alios regūt z in viam iusticie dirigūt. ¶ ad fidē q̄ captiui·
do gentium z reges earum addu
¶ iudeoz vel quelibet ¶ regnātes.
cantur. Sens enim z regnū quod
¶ ¶ o ecclesia. ¶ ¶ quasi nō sit. ¶ in die iudicii.
¶ fide z opere. ¶ gentiles.
non seruierit tibi peribit: z gētes
¶ derelicte a deo quē noluerūt suscipere hospitē. ¶ ¶ a diabolo vel igne gehenne. ¶ potētia mūdi
in solitudine vastabūtur. Gloria
¶ fide. ¶ fide virētes.
libani ad te veniet: abies z burus
¶ ¶ sapiētia doctrina virtutibus. ¶ ¶ ecclesiam scz quā fundauerunt apostoli.
et pinus simul ad ornandum lo
cum sanctificationis mee z locum
¶ ¶ multitudine credentiū. ¶ ¶ passibus fidei.
pedum meorū glorificabo. Et ve
¶ ¶ huiles·vel qui necessitate christiani sunt ne principes offendantur ¶ tam iudei q̄ gentes.
¶ persecutorum.
nient ad te curui filii eorum qui
¶ ¶ sanctos affligendo. ¶ venerabuntur·¶ signa z opera apostolorz.
humiliauerunt te: z adorabūt ve
stigia pedum tuorum omnes qui
¶ prius sicut paulus. ¶ ¶ vere. ¶ cū hec impleta fuerint.
detrahebant tibi: et vocabunt te
¶ non potest abscōdi ci·t.m·po. ¶ ¶ speculatricē scilicet eterne vite.
ciuitatē domini syon sancti israel
¶ ¶ a deo. ¶ ¶ ab infidelibus iudeis z gētibus.
Pro eo q̄ fuisti derelicta z odio
¶ fractis ramis infructuosis.
habita: z non erat qui per te tran
¶ pro fractis ramis aliis insertis.
¶ altitudinem.
siret: ponam te in superbiam sęcu
¶ scilicet vt semper gaudeas. ¶ gentium
lorum: gaudium in generationem
¶ iudeorz. ¶ in parnulis. ¶ ¶ simplicem doctrinam doctorz de gentibus venientium.
et generationem. Et sugges lac
¶ doctrina apostolorz de quibus constitues eos prin·s·o·r.
gentium: et mamilla regum lacta
¶ tunc. ¶ pater.
beris. Et scies quia ego dominus
¶ in sanguine filii. ¶ a morte eterna. ¶ ¶ precio sanguinis. ¶ ¶ fortitudinem prebens luctatoribus contra vitia ne deficiant in lucta.
saluās te: z redemptor tuus fortis iacob. Pro ere afferam auruz
z pro ferro afferam argentum. z p

oibus vna z oīnia habet ꝓmptia. Vnus dñs·vna fides·vnū baptisma·vñ·mk·cr·e·c·n·z a·n.

¶ Derelicta. Cū venit xpus non erat in iudeis vel gētibus prophęta neqz apls. qui sollicite circuiret z auxilium ꝓberet.

¶ Odio ba. Judeis. q̄ fidem xpi ꝓdicabat·legis obseruātias destruebat. Gētibus·q̄ vnum deū asserebat. ydola nichil esse astruebat.

¶ Non er. q. p. Transiret z benediceret tibi. vnde. Et non dicerunt q̄ pretenbant b·d·i·v. Preterierunt enim de more oparijs benedicebant. vnde boos dixit messoribus suis. dominus vobiscum.

¶ In supe. Superbia aliqñ mala aliqñ bona. vñ. Opes sine virtute ¶ iusticia

¶ Per portas. Ministros ecclesie qui alios introducūt. Vel virtutes que ducūt in celū quasi de virtute i virtutem.

¶ Planum fa-i. Auferēdo scandala in baptismo. remittendo peccata.

¶ Eligite. Vel procite scdm. lxx. qđ ē auferte duriciā infidelitatis a cordibus hominū vel reprobos z duros a consortio fidelium.

¶ Dicite filie sion. Scilicet primitiue ecclesie que et indeis primum. Vnde filij matris mee pugnauerunt cōtra me. Vel scdm il lud. Quotquot autez rece-e-zc.

¶ Et uocabūt eū. Dicētes. vos eritis populus sctūs. vos eritis redempti a dño deo. sic enim quidā codices habēt.

C. LXIII.

¶ Quis est iste. zc. Quidā angeli nō plene cognoscētes mysterium in carnationis passionis. resurrectionis: videtes ad cęlum ascēdere dūm cū multitudie angelorū z sctorū hominū propria virtute nō auxilio angelorū admirātur incarnationis z passionis z resurrectionis z ascensionis misteriū. z quomō sibi z alijs aptet regnū cęlorū. Vnde et angelis dūm comitantibus dicūt. Quis est iste qui venit de. Et dauid similiter. Quis est iste rex gloriē: Videt tamen augu. dicere sup genesim. q. oēs angeli ab ipsa creatione sua statim cognouerūt in contemplatione sui creatoris quicquid ipse erat facturus. Hieronimus autē apte declarat. qz quidam angeli donec perficeretur mysteriū incarnationis: ad plenū nō cognouerunt.

¶ De edom. Edom ab edulio rufe lētis. propter quod vēdidit primogenita. Vel a calore. interpretatur eni terrenus. vel sanguineus. z mundū significat. Esau vero querceus vel roboreus. Seyr hispidus. i. pilosus. Hic aūt non ipm hominem. sed mūdum. scdm interpretationem significat. Sicut z bosra. i. munita vel firma nō rem suā hic. sed infernū scdm suā interpretationē significat vbi furiter quasi sub multis custodibus anime tenebātur. vnde. Quis de duez me in ciuitatē munitā: Vel terrenā ibrim: q firmissimis muris munita fuit. in qua passus est dominus. Vnde homerus. scdm iosephū. Jeron inquit a quo hierusalē interpretatur munita vel firma. Bosra autem ciuitas nep i terra. pmissionis nec p i edom sita sed i moab. Venit ergo xps de

Ecclesius. Sin domo pa-m-m-m-sunt. Custodes muroz.

bibēt i atriis sanctis meis. Trāsite. Sitanq̄ vigiles omnia prouidēdo ne ministri uel cadant uel somno torpeāt. S doctrina et exemplo. Srecedamus.

transite per portas: ꝓparate viā. S uolenti intrare.

populo. planum facite ter. eligite. S predicādo. S crucis scz passionē z resurrectionem annūciando. S nationūnion tantū in iudea.

lapides. z leuate. signum ad po. S fidem passionis z resurr. S per apostolos.

pulos. Ecce dominus audiuit. S o custodes muroz. S ecclesie.

cit in extremis terre. Dicite filie. S secundo aduētu scz in die iudicii cū potestate mag. z. m.

syon. Ecce saluator tuus. S honoz z malog. S potestat iudicādi.

ce merces eius cum eo: z opus illi. S apostoli z alii doctores cōgaudētes eis quos acquisierūt.

us coram illo. Et vocabunt eos. S populū scz a deo. sic habet hebraica veritas sic autem. S sensus apertus. Saltas pri.

populus sanctus redemptū a domino. Tu autē vocaberis ciuitas. S a deo. S sanguis filii. vñ venit filius homi. q. z f. qđ p. hec ē. n. omnis quā pastor bonus q̄rere velit alius in deserto dimittes.

quęsita: z non derelicta.

C. LXIII.

Hoc in persona angeloz quasi misteriū ignorātium z ro querētium. S q̄ magnus q̄ potens q̄ admirabilis cū tanto exercitu.

QVis est iste. S in celum. S mundo. S pro sanguine scz in cruce. red quia etiā t ūc apparebāt cicatrices eius. S mēbris corporis.

q venit de edom: tinctis vestibus. S quis ē iste. S speciosus forma pre filius hominibus de bosra: Iste formosus in habitu hūanitatis. S vel ambulās sup celos omnes. S nullo egens auxilio. S sue in plenitudine diuinitatis fue.

stola sua gradiens in multitudie. S vel fortitudinis. S cui datū est iudiciū. S angelis tacētibus ipse respōdet. S reddens vnicuiq̄ scdm opera sua.

virtutis suę. Ego qui loquor iu. S contra demones. S genus humanum. S homicidas. adulteros. z huiusmodi.

sticiaz: z propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: z vestimē. S corpus. S mēbra rubra. sicut multo nigro subrubro. S quasi sibi nō cōueniunt vtraq̄ homicidia. et adulteria. z humilitas.

mūdo sanguineo. vel de bosra. tinctis vestibus. id est. corporeis membris. de ciuitate munita scz iherusalem. vbi passus. Vt de inferno spoliato eū fidelibus suis victor.

¶ Formosus zc. formosum calidum. Vnde formosus quasi calidus: qz et calore rubeus z roseus efficit vultus. z in spēsus.

¶ Quare ergo. Languā dicāt angeli dicimus. q. loqueris iusticiā. z salus omnis in tuo est arbitrio. sed scire volum⁹ quare vestimenta tua sint velut multo tincta. z tunica: quę dsup ꝓterta est. et scindi non potest. z de vtero virginali tm cādorem habuerit. quam tū sullo nō potest facere sup terrā. quare sanguine cruentetur. Vagis clemētia tibi cōuenit cū crudelitas. Quibus mūdetur torcular.

¶ Torcular calcaui. Scilicet crucem z oīa tormēta passionis in quibus quasi plo pressus vt etiā sanguis funderetur.

¶ Torcular ꝓ supplicijs peccato. q ponit. vnde ieremias. Torcular calcauit dominus virgini filie iuda. Interdū in cōgregatione noīz fructū. Vnō in bonam ptem. p torculanbus quidā psalmitinulātur.

¶ Solus zc. Solus sanson filistis cribus philistęis prepotens. nec angelus nec archangelus vel quilibet celestis spūs. de nigs hūani generis nullus vel gētilis vlus auxiliator. Solus pugnat. solus superat.

¶ Aspersus est zc. Sanguis meus contra rancore. dęmonū suasione effusus. Vnde diabolus misit in cor vt traderet eum iudas zc. Est eorum sanguis suasione fusus. et ipsi ibidē victi z occisi. Similiter sanguis christi iudeoz dicitur q: fuderūt. z inde vindictā sustinuerūt. Et est a simili victoris dictum. z victi cuius sepe sanguis sup vestimēta victoris aspgitur.

¶ Et non fuit qui adiuuaret. Vnde omnes amici mei dereliquerunt me z noti mei quasi alieni r. a. me.

¶ Et saluauit. Hiero. ad aug. z aliqui. Impietatē sabellij declinātes: tres psonas ꝓpssas. sub proprietate distinguimus: non ipm sibi patrē. ipm sibi filiū. ipm sibi spūm s. cē dicentes. Sz alia pris. alia filij. alia spūs sancti psonā cē dicētes. nō ei noīa tm̄mō sz etiā proprietates cōfitemur noīm

¶ Miserationū d. Prophetat in psona iudaici populi pnitentis

ta tua sicut calcantium in torcu. S inter. rogātibus respondet christus. tam plene vt nō necesse sit amplius querere. sic torcular.

lari: Torcular calcaui solus: z de. S omnes apostoli relicto eo fugerūt. S in aduentu meo. S nec petrus.

gentibus non est vir mecū. Calcabo eos in furore meo. S quāuis ecclesiam. S indeos demones. S furor subitus. ira lōga. vnde furor est ira brevis. S vindicta. S ou ferens demonibus mūdi principatū. z iudeos loquitur. z gentem. sacerdotiū. z templū. z omnē dignitatem per romanos.

calcaui eos in furore meo: z concul

cauī eos in ira mea. Et aspersus ē. S meus. S ab eis fusus. S membra.

sanguis eorum super vestimenta. S id est.

mea: z omnia indumenta mea inquinaui. Dies enim vltionis in. S opinione eoz. S inquinari permisi. S in demones. vel in iudeos.

cordе meo: annus redemptōnis. S in cruce. vnde cōsiderabā ad dex. z u. z. nō e. qui cog. m.

meę venit. Circūspexi et nō erat. S adiutorē. vnde expectauit qui simul cōtristatur z n. f. q. e. z nō inuenit. S michi. S quilibet.

auxiliator: quęsiui z non fuit qui. S saluationem mihi fecit. scilicet resurrectionem. S verbū carni vnitum. vel fortitudo mea saluauit michi omnes predestinatos ad vitam.

adiuuaret. Et saluauit mihi bra. S rudiers in iudeos z demones.

chium meū: z indignatio mea ipa

auxiliata est michi. Et conculcaui. S iudeos. S repleui afflictione miseria per romanos.

populos in furore meo: et inebria

ui eos in indignatione mea. et de. S in nichilum. S iudeoz vel demonum.

traxi in terram virtutem eorū. Mi. S passus pondere maloz. S signa z miracula. S predicādo quia iustus dominus in ō. vi. s.

serationum dñi recordabor: laudem. S bonis vel malis que ꝓ peccatis nostris.

dem domini super omnibus quę. S ꝓ malis.

reddidit nobis dominus: et super. S patoz.

multitudinem bonorū domui israel quę largitus est eis secundum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ In veritate. Vt in veritate comedant agnum vt faciāt circūcisi/one m cordiuꝫ · quę data sunt ī figura: omnia in veritate faciāt.

¶ Fœdus per. Euangeliū ęternū nō vt vetus testamentum cui succedit euāgeliū.

¶ Semen eorū. Fideles-quibus apostoli semen verbi commiserūt quod a domino acceperūt · vñ. Ite docete oēs g.b.c.ꝛc.

¶ Gaudēs gaudebo in domino non in mūdo · vñ gaudete in domio semper.

¶ Vestimentis sa.ꝛc. Virtutib̄ ipsi christo. Vnde. Christum induistis ꝛc · xp̄s enim est indumentum sanctis: ꝛ ipsi ei.

¶ Quasi sponꝛc Christus ecclesię sponsus-sed tamē perfectos in ecclesia eodem nōie dignatur · de quibus. Sapientiam loq̄mur inter pfectos. Imperfecti sponsa de quibus dicitur-tanquā pusilli ī christo-lac vobis potum dedi: nō e. Ipse ergo sponsus xp̄s sponsos facit ꝛ sponsas: tamen vna in capite ꝛ in membris est ecclesia.

¶ Et quasi sponAlterius cōparationis ponit exempla · quoꝝ prius ad sponsum sequens refertur ad spōsam.

¶ Et laudem. Buam · vnde laudate dom̄ · g · Et alibi · Domine d.n.ꝛc. Quasi sicut terra ꝛ oꝛtus īriguus germinant: sic ecclesia spiritu sancto fecunda ta reddet domino fructū laudis ꝛ bonę opationis.

C. LXII.

¶ Propter syon Prophēta in plōna sui impendio exhylaratus et his omnibus quę mundo confert filius icarnatus. Et hoc est propter syon nō tacebo quāuis loqui prohibeat · quāuis mortez minetur.

¶ Lampas accē Lampas grece: flāma latine · vnde. Ignē veni mittere in terram · et quid volo nisi vt ardeat: hoc succēsi apostoli loquebantur variis linguis.

¶ Nomen nouū · Vos ē hebꝛeis ex nouis rebus noua nomia imponere. Vt enim aiunt abrahām prius dictus est ram · quod inde coniiciunt

Heliu filius barachelis buzites · de cognatione ram · deinde dictus est abram · i · pater excelsus · tandem abrahām. Similiter prius simon postea petrus.

¶ Corona glorię De omnibus ptibus mūdi quasi corona venientibus fidelibus.

¶ Non vocaberis vltra d · Ecclēsiā de vtroq̄ populo alloquitur · quasi ñ hoc vocabulo finē cōtēta eris.

¶ Et gaudebit Propē hoc relinquet hō patrem ꝛ matrem · Sacramētum hoc magnū ē in christo et in eccia.

¶ Super muros Apostolos predicatores qui ecclesiam muniunt · quorum custodes angeli sunt. Vñ. Omnes admīstratorij spiritus sunt propter eos missi qui hereditatem capiūt salutis. Vt mari ecclesiay: apostoly discipuli quoꝝ custodes ipsi apostoli.

¶ Donec ponat iherusalem. Qđ vel ipsa longe lateq̄ diffusa vbiq̄ laudet vel vbiq̄ laudet semp creatorem suum.

¶ Jurauit. Per filiū scz q̄ dei virtus ē et dei sapientia.

¶ In dextera In filio. Vnde. Omnia ī sapientia fecisti · qui et brachium et fortitudo patris · vnde · Omnia per ipsum facta sunt.

¶ Si dedero triticum. Triticum indeorum ꝛ vinum sępe decidit inimicis eorum, sicut in libro iudicum legit̄ q̄ ī tempore messis madyanitę irruebant · et eorum fruges colligebant. Et quando captini ducti sunt samaritani qui eorum messes comederent substituti sunt. Hꝫ in hoc loco intelligit abundantię virtutes et bona opera · corpus christi ꝛ sanguinem.

¶ Id est laudes opera quę cum ydolis impendēris dęmones comedebant. Sed post adventum filij dominus delectatus est in eis. Triticum quoq̄ ꝛ vinum abus scilicet in deorum corpus christi ꝛ sanguinem significabant. Vnde caro mea vere ē cibus ꝛ sanguis meus vere est potus. Hic hodie: non sumitur ab hereticis paganis indeis inimicis ecclesię.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

desiderantiũ loquitur ysaias videns aduentum filij abiectionẽ sui populi vocationẽ gẽtilis. Et hoc est vnã dicẽ. Item dauid. In clinauit eẽ. ¶ Aque arderẽt. Dimachus. Aq̃ manis arderẽt ign̄. Nõ ẽ populi mũdi inflãmarentur igne caritatis. vnde. Ignẽ veni mittere in terrã. et quid volo nisi vt ardeãt sic nota fieret nomẽ t. quod est ihesus inimicis tuis latuit audeis. ¶ Non sustinebimus. Nos iudei: sed blasphemabimus dicẽtes. In principe dmoniorũ beelzebub. ecce enim dicit propheta in pſona infidelium. ¶ Descẽdisti. Tã quã precibus iuis exaudiris nõ tñ descẽditi ¶ Montes defluxerunt. Amissa potentia. Vade nũc principeps huius mundi e. f. Et iudeis dicitur. Auferetur a vobis regnũ dei scz sancta scriptura. et omnis gl̃ia. et omnis dignitas. ¶ A seculo non audierunt. Hunc paulus ad corinthios testimonium suũmit. non verbũ et verbo: sz sensum exprimẽs ¶ Oculus non vidit. Non est corpus vel color. Quod apostolus ponit in cor hominis non ascendit: quia maius est cor scz debet illuc dirigi quod enim se ipm cognitionẽ sui cognitionẽ sancte trinitatis. Vñ. Hec est vita eterna vt cognoscant te. u. d. et quẽ misisti hec nemo põt videre Vñ illud deum nemo vidit vnquam. ¶ Ecce tu ꝛc. In pſona infidelis ppli. qui volens trãsire ad veritatẽ euãgelij penitentiam pferebat ore quaz non habebat in corde. ¶ Venistruate. Mene hebraice. luna latine. Vnde menstruatę. quę singulis mẽsibus solẽt sanguis fluxũ sustinere. et tũc viri abstinere debẽt ab eis. Tũc enim paciuntur mẽbris dãnati. ceci claudi. leprosi. et hmõi. Et qz parẽtes nõ erubuerũt mala cere in cõdaui: eoz peccata pareãt cũctis. et apte redarguantur in pueris. ¶ Ventus. Cõmotõ aeris. vt ibi. Impauit ventis et mari. Vel spũs anctus. sicut ibi. Aduenientis spũs vehemẽtis. Hic enĩ spũs pro vento ponitur in significatione spũs sancti. Vel temptatio dmonũ et malox hoim vt illud. venerũt flumina et flauerunt. u. et boc est. quasi ventus.

desiderantiũ loquitur ysaias videns aduentum filij abiectionẽ sui populi vocationẽ gẽtilis. Et hoc est vnã dicẽ. Item dauid. In clinauit eẽ. ¶ Aque arderẽt. Dimachus. Aq̃ manis arderẽt ign̄. Nõ ẽ populi mũdi inflãmarentur igne caritatis. vnde. Ignẽ veni mittere in terrã. et quid volo nisi vt ardeãt sic nota fieret nomẽ t. quod est ihesus inimicis tuis latuit audeis. ¶ Non sustinebimus. Nos iudei: sed blasphemabimus dicẽtes. In principe dmoniorũ beelzebub. ecce enim dicit propheta in pſona infidelium. ¶ Descẽdisti. Tã quã precibus iuis exaudiris nõ tñ descẽditi ¶ Montes defluxerunt. Amissa potentia. Vade nũc principeps huius mundi e. f. Et iudeis dicitur. Auferetur a vobis regnũ dei scz sancta scriptura. et omnis gl̃ia. et omnis dignitas. ¶ A seculo non audierunt. Hunc paulus ad corinthios testimonium suũmit. non verbũ et verbo: sz sensum exprimẽs ¶ Oculus non vidit. Non est corpus vel color. Quod apostolus ponit in cor hominis non ascendit: quia maius est cor scz debet illuc dirigi quod enim se ipm cognitionẽ sui cognitionẽ sancte trinitatis. Vñ. Hec est vita eterna vt cognoscant te. u. d. et quẽ misisti hec nemo põt videre Vñ illud deum nemo vidit vnquam. ¶ Ecce tu ꝛc. In pſona infidelis ppli. qui volens trãsire ad veritatẽ euãgelij penitentiam pferebat ore quaz non habebat in corde. ¶ Venistruate. Mene hebraice. luna latine. Vnde menstruatę. quę singulis mẽsibus solẽt sanguis fluxũ sustinere. et tũc viri abstinere debẽt ab eis. Tũc enĩ pacipiunt mẽbris dãnati. ceci claudi. leprosi. et hmõi. Et qz parẽtes nõ erubuerũt mala cere in cõdaui: eoz peccata pareãt cũctis. et apte redarguantur in pueris. ¶ Ventus. Cõmotõ aeris. vt ibi. Impauit ventis et mari. Vel spũs anctus. sicut ibi. Aduenientis spũs vehemẽtis. Hic enĩ spũs pro vento ponitur in significatione spũs sancti. Vel temptatio dmonũ et malox hoim vt illud. venerũt flumina et flauerunt. u. et boc est. quasi ventus.

¶ Et nunc d. Acsi dicat si cõsideremꝰ nostra merita despandũ est. si clemẽtiam tuam qui flagellas omnes filiũ quẽ recipis: audemus preces fundere. tu enim pater noster es.

¶ Opera ma. Quasi respice opus tuũ: nõ merita nostra.

¶ Misterũ trinitatis recta cõfessio est ignorantia scientię.

¶ Ne irascaris ꝛc. Hoc ẽ nõ vitamꝰ irã nec vltra quærimus patiẽtiam. p quã thesaurisamus irã. in die vindicte. Sz quesumꝰ ne irascaris nobis satisne tpe vltionis memineris iniquitatis nr̃e.

¶ Syon deserta. Syon et ihrlm in hoc loco idẽ significãt. tem plũ scz et ciuitatẽ. vbi quõdã specula virtutũ et visio pacis. Sz post quã pplus iudeoꝝ negauit regẽ xp̃m suũ. et addidit. nõ hẽmꝰ regẽ nisi cesarẽ. ihrlz vercleta ẽ a do. vii reliquet vobis domꝰ vra deserta. et illã. Surgite eamꝰ hic. Et in tẽplo audite voces (sicut dicit ecclesiastica hist.) trã seamus ab his sedib.

¶ Domus. Allego. Domus dei eccle. et vnaquęq; fidelis aia q̃ aliqñ igniby luxurię corrũpitur. et auaricię.

¶ Quesierunt ꝛc. Ad hoc respõdz filius Quare nos errexisti. Quasi si alieni me q̃rẽtes tam demẽtem inuenirẽt nõ est crudelitas mea q̃ vobis neget auxiliũ. sz iniqtas vestra. et impnitẽs cor vestrũ. Vñ pplis quẽ nõ cognouisti mihi. et filij alieni mentisti mihi.

¶ Expãdi ma. mea ꝛc. In cruce otãs pueis. Pater ignosce illis qz nesciãt quid fa. vel vt eos recuperem. et collocarem i sinu meo Vel beneficia operuz largitõ et quo eduxi eos ab egipto. Incarnatus quoq; infirmos eoz curauit. mortuos suscitauit paucis panibus eos pauit. Ipi tamen semper extiterũt increduli.

¶ Populus qui ad. i. Allego. Dñus hereticus deũ ad iracũdiam pvocat. in fallitate doctrię offert immũda sacrificia nõ imperpetuũ mãsura sed adinstar ortoz ad breue virentia. Carnis enim delitijs prouidet. vnde omnis caro fenuz. Hinc quoq; illius apud grecos sapientissimi laudat sententia. qui omnes seculi voluptates et mũdi pompam et celeritez transeuntem luxuriã ortos adonidis vocat. Sacrificant aũt heretici sup lateres

ſcaccepta hac sentẽtia. hoc implebitur i die iudicii. ite in ignẽ eternũ. quotidie tñ partim impletur

ignis tabescerent: aquę arderẽt ſ per poetiam. ſ hebreus.

igni. vt notum fieret nomen tuum ſ demonibus iudeis quibuslibet aduersarijs. † ſ gẽtes moti ad penitẽtiam.

um inimicis tuis: a facie tua † gentium ſalia trãslatio habet cõmouebũtur. ſ tamẽ. ſ incarnatus. ſ motuos suscitando. et alia huiusmodi. †

tes turbarẽt. Cũ feceris mirabilia ſ aduentũ tuũ. ſ in vterũ virginis. i. u. e. f. e.

non sustinebimus. Descendisti: et ſ presentia. ſ iudei demones.

a facie tua montes defluxerũt. A ſa principio mũdi. † ſ corpozuscq; nõ ẽ sonus.

ſeculo nõ audierũt neq; auribus ſbona scz ſz.

pceperunt. Oculus nõ vidit deus ſ vel expectantibus.

absq; te: quę pparasti diligẽtib⁹ ſ quia. ſ visibilis vt simeon vel in auxilium. vt dauid machabeus et alias. † ſ vt symeon de aduc tu tuo gaudentẽ. de quo symeon. u. i. e. e. f. ꝛc.

re. Occurristi letanti. et facienti iustitiam: in viis tuis recordabũtur ſmãdatis. ſ vt ide simeon. et anna ſiũ. † ſ qz scz. ſ vnde hec mala nobis. ſ hucusq; proteron.

tui. Ecce tu iratus es. et † peccauimus ſ peccatis. † ſ gratia tua non meritis nostris.

mus: in ipsis fuimus semp: et † salvabimur. Et facti sumus vt immundus † ſ quo nichil immũdius. † ſ mulieris.

dus omnes nos quasi † pannus menstrue ſsunt. ſ circũcisio et oblatio ymolatio post mortem. i. veri agni.

struatę vniuersę iustitię nostrę. Et ſ occisi a romanis. ſ leuiter.

cecidimus quasi folia vniuersi: et ſ impii tanquã pulueris q. pro. u. a. f.

in ventis. † ſ temptatio demonũ. persecutio romanoꝝ. ſ folia.

iniquitates nostrę quasi † ventus ſa terra nostra. a presentia tua. ſ quia sicut folia defluximus.

abstulerunt nos. Non est qui invocet nomen tuum: qui cõsurgat ſpro nobis. voce. corde. opere. † ſ fontis in adversis ad orationem. ſ de ruina iniquitatis.

ſpectibus. ſ sicut moyses. ne effundes irã tuã super nos. ſ vnde inuenit quẽ quesuit. a ima mea tenebo eum nec dimittam. ſ misericordiam patientiam. auxilium.

et teneat te. Abscondisti faciẽ tuam † ſ opere quo vitia nos retinẽt sicut manibus. vnde moys. vita in manibus lingue.

a nobis: et allisisti nos in manu iniquitatis nostrę. Et nunc domine ſ vnde filios genui. et exaltaui ꝛc. et filius meus primogenitus israel. † ſ limus terre

pater noster es tu. nos vero lutum ſ plasmatoz. ſ nõ resistere non possumus voluntati tue. ſ quasi manus tue. i. me. et plasma uerũ me ꝛc.

et fictor noster: et opera manuũ tua ſergo. ſ operi tuo.

arũ omnes nos. Ne irascaris domine ſ nimis. Sic ẽ. † ſ etiã scim. iusticiã. qz scire nõ possumus.

mine satis: et ne vltra † memineris ſsed operis tui.

iniquitatis nostrę. Ecce domine respice ſsumus. olim. s.

spice: populus tuus omnes nos. ſ quã fluminis impetus. l. et in qua quõdam fuit specula virtutum. † ſ scitaru tẽpli tui. ſa te.

Ciuitas † sancti tui facta est deserta te.

ta. syon deserta. iherusalẽ facta ẽ ſ templa. vbi sanctificabantur. in molabamus. glorabamur.

desolata domus scificatõis nr̃e et glię nr̃e vbi laudauerũt te patres ſsuccessa a romanis.

nostri. facta est in exustionez ignis ſsancta sanctoꝝ.

et omia desiderabilia nostra versa † ſ ergo. † ſ miseriis nostris. flagicus hostium.

sunt in ruinas. † Nũquid super his ſa misericordia. † ſ aduersarius blasphemãtibus

continebis te domine: et † tacebis ſ quasi durus indignans audire nos. ſ humiles. ſ non more solito. ſ imperpetuum.

et affliges nos vehementer:

C. LXV.

ſgentes per fidem.

Quesierũt me ſantequã homo fierem. ſ populus qui no cog. ser. mi.

qui ante non interrogabant: inue ſmisericordem me. f. ſ ante

nerunt qui non quesierũt me. † ſ fozmã serui accipiens. ſ filius qui ante dixi mosi. ego sum qui sum. † Di ſvt faciam. f. e cunctis gentibus vnam christiani nominis.

xi. Ecce ego: ecce ego ad gentem ſque nesciebat me.

quę non inuocabat nomen meum ſ quasi largus nichil denegãs penitẽtibus.

die ad populum incredulum qui ſ pollutus. ſ iudeoꝝ.

graditur in † via non bona post cogitationes suas. ſ reducto christo qui est via. † ſ lata et spaciosa que ducit ad mortem.

Populus qui ſvindictam. ſ studio delinquendo. sapere qs potius est. ſin templo meo. f. ydola posuerũt in quo sepe exhibui patientiam meã.

ad iracundiam provocat me ante ſcui omnia patet. † ſ dois alienus ydolatrie iungẽtes luxuriam.

faciem meã semper: qui † immolãt ſdemonibus. ſ incensum ſpro vno altari quod erat in tẽplo plura faciebãt. et super sacrificabãt.

in ortis. et sacrificant sup lateres

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

z misericordiam domini recognoscentis.

¶ Secūdum indul. Quasi ducti eni in babilonem propter peccata nostra reducti sum⁹ misericordia ei⁹

¶ Non est tribu. Vor quę est io apud hebreos ambigua est z nō significat vel ipse. Vnde vtroq; modo possumus legere scilicet In o-t-e-nō est recompatiendo · sed ad horā distulit auxiliū: vt cogerz ad rogandū Vel ipse tribulatus est compatiēs tandem eoz iniurijs z miserijs Et misit eis angelū q̄ saluaret eos michaelē scz qui ꝓpositus erat illi populo. Vñ nēo ē aditor meus nisi michael princeps vr: qui astat p filijs ppli mei.

¶ Spiritū sancti Moysi. Vnde exacerbauerūt moysen in castris z a-s-dñi. Vl sancti eius xpi cui credere noluerūt. Filius enim dei qui nos redemit ipsol ð egipto z de mari rubro liberauit.

¶ Spūm sancti eius Quidā codices habēt sed spūm sanctū· quez cōtristat. q̄ viz spūalē cōtristat. Vñ qui vos tāgit: quasi qui tangit pupillā oculi mei. Vl angelū in custodiā missum· quē sepe male facientes offenderunt.

¶ Moysi. Q: non ē alius qui orat p eis.

¶ Ubi ē qui edux. Prophęta videns populi sui abiectionem miseriā z afflictionem tam imminētem ꝓpter filij dei negationē conuolendo exclamat dicēs: Vbi est ꝛc· quasi clemēcia omnipotētis.

¶ Ubi est qui posuit· ꝛc. Moysi scz qz orante moyse tulit dominꝰ de spū eius z dedit lxx· viris.

¶ Qui scidit. Vel dicit cū moyses mare penetrasset z in quodecim vias scidisset z aliis hostibus inde ingressa e· z ob hoc regni dignitatem adepta est.

¶ Spūs do. Angelus salicet· vnde z precedet te angelus meus. Spiritus enim nature nomen est· angelus officij.

¶ Attēde de cęlo. Dominus vbiq; totus· z semper est. vn de cęlum et terram ego impleo. Dicitur tamen sedem habere in cęlo· secundum illud. Cęlū michi sedes· quia sedet in cęlestibus angelis· hominibus iustis· quorum scilicet cōuersatio est in cęlis eius· volūtas ꝓcipue fit.

non eoz merita. ſ. ſ.

dulgentiam suam z scōm multitu ſ vel ricordiaz· † ſoom inus scz videns eoz penitētiam.

diem miserationū suarū. † Et dixit ſisrael· ſqz ia scz sunt·

Verūtamē populus meus est: filii ſme· ſsicut alii· ſvel ia-filii-ſ-sant ppli nō negāt⁹ patriarchaz prophetaz quē in me vere credi derunt. ſoña· ſpenitentibus·

non negantes: et factus est eis sal ſin egipto· in deserto·

uator. In omni tribulatione eoꝝ ſvel z ipse saluator compassus· ſvnde angelꝰ eorum semper vident faciem pa-tē-quia semper in presentia dei sunt·

non est tribulatus: et angelꝰ faciei ſnō meritis eoz.

ei⁹ saluabit eos. In dilectōe sua z ſmisericordie sue. ſab egipto a babvel a morte eterna in sanguīe filii.

in indulgentia sua ipe redemit eos ſab egipto in terrā promissionis· vnde exparn dit alas suas· z assumpsit eos a-p-m-h-l· † ſsuper alias gerēs. ſ ab initō ex quo elegit eos in populū.

et portauit eos z leuabit eos † cun

ctis diebus ſęculi. Ipsi aūt ad ira

cundiam prouocauerunt z afflixe † ſ quia prius amicus infirmos sanādo mortuos suscitādo. ſ vel um.

runt spiritum sancti eius. Et † con ſ male agētibus. ſ opinione. ſ vltroz mali † ſ per romanos xiii· anno alcēsionis.

uersus est † eis in inimicū: z ipe de ſ immissis hostibus in eos. ſ credere nolentes· pōt ei ad tēpus incarnatōis hoc referri.

ſ post sierus ad misericordiā pro moyse seruo qui orauit pro eis in deserto· aut dimitte eis· aut dele me de li·

bellauit eos. Et recordatus est di ſ saluati oratione moysi.

ex ęculi moysi: z populi sui. Ubi ſ moyses scz. † ſ moyse z aaron· maria ur z alii·

est qui edurit eos de mari † cum pa ſ ineffabilis misericordia dei.

storibus gregis sui: Ubi est q̄ po ſpopuli. ſ pactum. ſ filii.

suit in medio eius spiritum sancti ſ vbi est. ſ de egipto. ſ prospere.

sui: Qui edurit ad dexteram moy ſ filio qui potēcia z virtus patris. ſ qui diuisit mare ru-ſ di-ſ-in-xii-pias. ſ vbi ē potēcia ei⁹

sen brachio maiestatis sue: q̄ sci ſmare rubrū.

dit aquas ante eos: vt faceret sibi ſlaudē.

nomen sempiternum? Qui edurit ſ profunditates maris.

eos per abissos quasi equū in de ſine impedimēto.

serto non impingentem: quasi aial ſ inoffensa cursu. ſ descēderunt scz in terrā pro missionis. † ſ ideo scz offendere no potuit quia spūs domini ꝛc.

in campo descendēs † spiritus do ſpopuli. ſ sine offensa. ſ in terrā promissionis·

mini ductor eius fuit. Sic addu

ſ per tot miracula·

xisti populum tuum: vt faceres tibi ſ gloriosum. ſ in persona penitēs populi

ſmiseriam nostrā

nomen glorie. Attende de cęlo: ſ miserere scōm illud· vide videns afflictionē populi mei. ſ qui tāta fecisti nobis. † ſ angelis z alijs iustis.

et vide de † habitaculo sancto tuo· † ſ vnde· iam nō irascar tibi z zelus meus recedat a te. † ſ quo dilexisti nos z patres.

z solio glorie tuę. Ubi ē † zelus tu ſ quia eduxisti patres nostros· ſ vbi est.

us z fortitudo tua? Multitudo vi ſaffectuum circa nos ſ quasi oblitus ceat misereri deus.

scerum tuorum z miserationū tua

rum? Super me continuerunt se. ſ quia te offendimus filios suos nō cognoscit.

† ſ creator. ſ augustinus dicit· quia mortui nescīt· etiā sancti quid agāt vsq· etiā eoz filii.

Tu enim † pater noster: z abrahам ſ· ſ iacob scz ysaac quoq; aduixisset nūq per extrema intelligi voluisset medium.

nescivit nos: z † isrl ignorauit nos ſcreator.

Tu domine pater noster redēptor ſpermanet. ſ laus.

noster: a ęculo nomē tuū. Quare ſ certozis z future causa videtur dum nō corripit delinquentes. ſ permisisti. ſmādatis.

erzare nos fecisti domine de vijs ſmduraci permisisti· suspendēdo flagellascōm illud indurabo cor ph-tē·

tuis: induraſti coz nostrū ne time ſ ad misericordiam.

† ſ patres nostros. ſ abraham z israel qui non cognouerūt nos. ſ vel te.

remus te? Cōuertere ꝓpter † seruos ſscz ſ vel possessionis·

tuos tribus hereditatis tuę. Qua ſ sine pugna· sine labore. ſnos.

si nichilum possederūt populū sanctum tuum· hostes nostri concul ſ olim. ſ caldei babilonii· romani.

ſtemplum·

cauerunt sanctificationem tuam. ſquia. ſsine deo·

Facti sumus quasi in principio cū

non domiinaueris nostri: neq; inuo ſ dum populus dei nō vocātur·

caretur nomē tuū super nos.

C. LXIIII.

Utinam dirū ſ quia hostes nostri cōculcauerūt sanctificationē suam· ſ ꝓpe vtendo· promissa impedo.

ſ in carne vitibilis· ſ erata dominę potētia r. z pen· ſ a mortale· ſ qua inutilibus nobis· ſqz si descenderes a facie scz a presentia·

pes cęlos z descēderes a facie tua ſ superbia indeoz· vel demonū

† ſ ignium· fenum· stipula. deus noster· ignis cō sumēs est·

mōtes defluerent. Sicut † exustio

¶ Ubi est zelus. Amali. Quia peccauimus· z nos odisse cę pisti· recessit zelus tuus quo recedente recedit fortitudo· et paternoz viscerus superatur affectus.

¶ Et abraham ne. Quia te offendimus filios suos nō agnoscit cē filios suos· qz scliez dissilies illi recessimus a deo· q̄ de causa nō orat ꝓ nobis· qz nichil impetraret· vnō ad ieremiā. Noli orare ꝓ populo isto· qz nō exaudiaz te· puer si enim filij oratione scōz patrū nō possunt liberari Vñ ad ezechielē· si fuerint tres viri in medio iherusalez· noe· daniel iob· filiū z filiā nō liberabūt· sed ipi soli iusticia sua liberabūt alias suas z de iacob subiter.

¶ Abraham nesciuit nos ꝛc. Abrahā de gētibus ad fidē vocatus est· z ꝓ qualitate priorātis z sequētis cōditionis sortitus est mutationem nomis. Jacob quoq; vt appellaret israel· multo labore acq̄ fuit. vnde abrahā habuit tres vtroz· Jacob quatuor. Ysaac vsq; ad finē antiquum nomē possedit· z ecclie indicās callitatē· vna fuit vtroz contentus.

Isti ergo q̄ figurant ꝺ periodibus commutationē in meliorē statū eorū assumāt solitudinez quibꝰ leta post tristia successerūt. Hoc aūt ē qđ petūt: vt q̄ pater eorū est· nō obliuiscatur filioz suoz· ne ꝑ tales nomē dei blasphemet in gentibus.

¶ Quare errare. Paulus ad corinthios scribēs ad vnius scz pplm ciuitatis ꝓ variarate habitantiū scōz scz z pctoz· nūc laudat nūc reꝓhēdit· sic ꝓcens capitulū qđ et oratōe ppli dñi deū depēdis conteritur· nūc laudat dñm nūc accusat· intta

secundam regulam ticonij que de corpore domini mirto.

¶ Quasi in prin. Anqua vocares nos i abrahā. Vel cū egipto colebam⁹ y dola sū rege· sū principe· sū ꝓphetis sū deo· sū lege· sū sacerdote· ꝑ tum in ad ctū xpi· oīno post eius alcēsionē ꝓpleta sunt. Cōplent ät quotidie scōs illā maledictōez· sanguis ei⁹ sup nos ꝛc. Dū ei pmāserit i vestra te legis nec suscepint veritatē euāgelij nō vocabit ppls di a xpo· i· xpiani.

¶ Utinam di· c· In ꝓsona sua z omniū prophetaz aduentum christi

iurant necessitate compulsi. vinit dñs scz.

¶ Et interficiet. Vt vel hūc nō habeatis qui dicit. Ego sum via veritas z vi. Nec vocemini circūmsio: scz confessio.

¶ Quia obliuioni. Vt nō ydolozū memineris. z priscini erroris nō obliuione memozie scz successione bonoz. Vnde in die bona obliuio bonozū z alibi: afflictio bozū obliuionē facit delicaz. Et forsitan z in futuro priscine cōuersationis memoria omīno delebitur.

¶ Quia ecce creo. Et angelis salicz z hominib vnā ecclesiā et exultabunt z gaudebūt vt ego q̄ creani et ultem. z gaudeā in eis.

¶ Exultationem. Vniuersę terrę. vt q̄ vetus vnigeniti erat gaudium: nouā cūctis nationibus leticia sit.

¶ Gaudium. Quod vel potē resurrectionem possumus in relligere. vel post baptismum in prima resurrectione.

¶ Hoc ad generalem resurrectionē qua omnes in perfecta etate resurgent. et hoc est non erit.

¶ Puer centum an. Ille salicet qui et si diu: tamen puerliter vicit. seruiens vicijs. et hoc exponit sic. et peccator ꝛc.

¶ Greg. In moralibus. Puer centum annorum. Vita quidem pueri in longum trahitur: vt a factis puerilibus corrigatur. Dz si a peccati perpetratōne nec temporis longunq̄ rate cōpescitur: hęc ipsa vitę longinquitas quā per misericordiam dei accepit ei ad culmē maledictionis crescit.

¶ Domos. Virtutes pro quibus in celestibus requiescēt. Vnde in domo pa. m. m. sunt. vnusquisq̄ propriam mercedem accipiet secūdum proprium laborem. Tales domos obstetrices sibi dicūtur edificasse: quia timuerunt deum. Jacob quoq̄ habitat in domo quam ēmit qui ferus delectabatur possidere non potuit. Ad litteram enim stare non potest. Multi enim sancti edificant domos. z nō habitāt in eis.

¶ Secūdum dictum. Sicut christus iam non moritur. mors illi vltra non dominabitur. sed in eternum regnat cum patre sic z illi. lignum enī vitę christus est qđ erat in medio paradisi. scilicet ecclesię. Vnde salomon. li.

Sacro sancto. S vt dicātur filii abrahe sicut vos olim. ℣ S spūali gladio in iudicio.

iuramentū electis meis. Et ℣ interficiet te dominus deus: et seruos Schristiano. S nosse vel christo suos vocabit nomine alio. In quo S christianus vocatus z ipsum nome i terra hac bene custodierit. S nūc scz

qui benedictus est super terram: S in futuro. vnde venire benedicti p. m. ꝛc. et alibi ut benedictionem hereditate possideatis. ℣ S fideliter z ueraciter. S ueritatē loquitur.

bñdicetur in deo amē. Et q̄ ℣ iurat S hac in die iudicii uere z fideliter deū laudabit ℣ S succedēbus bonis eternis. absterget d. o. la. o. s.

in terra: iurabit in deo amen. ℣ Qz S ne sit pars malorū pauoris angustie memoriari.

obliuioni tradite sunt angustię ꝑ ores z qz abscōdite sunt ab oculis S adūgit se eis: qz z ipse multa grauie ferra lignes ferens a iudeis. ℣ S sanctos qui quotidie in nouantur. unde uideo c. t. ꝛc.

nostris. Ecce enim ego creo ℣ celos S meliorando. qualitates mutando. vnde iobā nes ri. ce. no. z t. no. z apostolus preterit figura huius m. ℣ S bonam. S que affert fructum in patiētia.

nouos z terram ℣ nouam: z nō erūt ℣ S mala tormēta. ℣ S in memoriam scz vestrā. in memoria ℣ priora: z non ascendet sup cor: sed gaudebitis z exultabitis vsq̄ in sempiternum z in ℣ his quę ego creo. Quia ecce ego creo S celeste. S ex angelis z hoibus. S emphasis. iherusalem exultationem. z populum eius gaudium. et exultabo in iherusalem: z gaudebo in populo S absterget deus o. l. a. o. meo. Et nō audietur in ea vox fleS vbi gaudiū z exultatio. cōtraria enim simul esse nō possunt. S nō sicut iudeis pro iudicio faciet clamorem.

tus vltra: z vox clamoris. Nō erit S omnes enī resurgemus in virū perfectū in mensura etatis christi. ℣ S patientius morte.

ibi amplius infās dierū: z ℣ senex S quia nemo morietur.

qui non impleat dies suos. Quoniam puer centū annorum ℣ morietur z peccator centū annorum maledictus erit. Et ℣ ędificabunt domos z S in presenti. S uirtutes. ℣ S opera bona. vnde inebriabūtur ab ubertate d. e. z alibi. sanabor e. a. g. e. S hec est vinea que ait ego sum uitis ve. z vos palmites. p. m. a. est.

inhabitabūt: z plantabunt ℣ vineas z comedent fructum earū. Nō S diabolus scz. S in medio eoz

ędificabūt. z alius habitabit: non ℣ S diabolus. i non deuorabit uirgines eoz.

plantabunt. z alius comedet. Secundum enim dies ℣ ligni erunt dierum populi mei: z opera manuū eorū inueterabunt. electi mei. non laborabūt frustra: neq̄ ℣ generabūt in conturbatione quia semen benedictorum domini ē. z nepotes eorum cū eis. Eritq̄ antequā clamēt ℣ de quo iustus ut palma florebit. qui scz quotidie triumphum reportat de aduersarius suis. S ritc. S fidelis. S vel is. S vel is. sergo. ℣ S filios spūales sicut rachel carnalē filium. S clamātes corde. ℣ S apostolis. S predicantibus. vel pro aliquo rogātibus.

ego exaudiam: adhuc ℣ illis loquē ℣ S qđ petierūt pando. miracula faciēdo. S sermonē eoz signis cōfirmādo. S saulus.

tibus ego audiam. Lupus z agnus ananias. S fide credentiū. pane verbi dei. S in aduentu christi. ℣ S predicatores corda audituum uomere predicationis aratores.

nus pascētur simul: leo z ℣ bos comedet ℣ S mala tormēta. ℣ S in memoriam scz vestrā. paleas: et serpēs ℣ puluis S vestrū. S vide terrā comedes S agnus z bobus.

panis eius. Non nocebūt neq̄ occidēt in omni monte sancto meo dicit dominus. S simul in ecclesia. ℣ S simplicem doctrinā cum profunditate misterii pascentur. sicut quidam cōdices habent. ℣ S leues infructuosi. S simpuitā q̄ puluis q. pro. v. a. f. t. S diabolo.

C. LXVI.

Hec dicit do S ubi uolūtas mea fit. S terreni a potestate angeli quos propria uirtute calcauit.

minus. Celū sedes mea terra autē scabellum pedum meorū. Que est ista domus quā ędificabitis mihi: ℣ S humilis z quietus z tremēs sermones meos z quis est iste ℣ locus quietis meę: S quasi nullus quia omnia ꝛc.

Omnia hęc manus mea fecit z facta sunt vniuersa ista dicit dominus. S qui asi hec est quies z sedes mea. non illa quā putatis de qua templū dei sanctū ē. cōstitus vos

Ad quem aūt respiciā nisi ad pauperculum z ꝑritū spū z ℣ tremētem S humilem spū. beati uir qui t. d. S initium sa. ti. d. ℣ S beatus uir qui timet dominum. S timorem domini. S ut ꝓficiat omnibus manifestus sit. S timor domini. S timor domini. S timor domini

quã do erquisit a mendacia dialetica cupiũt arte firmare·z in quadrum et/truere·z secti in latere pulueris roborare lineis.

¶ In delubris. Delubra a delendo dicta eo q ibi putabatur ablui anima. Vel q prope erãt piscinę vbi z sacerdos lauabatur z hostia.

¶ Alleg. Hęretici i memoriis magistrorũ z in speculibus dormiũt qui lumẽ spũs sancti re linquẽtes·z cenaculũ in quo apostoli versa/bantur: in diaboli te/nebris cõmorantur·et spẽlũcas diligũt de q/bus·vos aũt fe·il·spe/la. Somnijs credunt z fantasijs. Carnẽ por/cor comedunt de qui/bus dicitur. Ne mitta tis margaritas añ por cos·z ius prophanum qđ in libris eor hereti ca arte pditum ẽ. Ba sa eor immunda tam doctrinę·s·q̃ corpora. In tantã quoq; amẽ tiã veniũt vt qui ipis non fuerit similis qua/si pditum detestentur.

¶ In furore meo Furorem obliuionem iram pnitudiem ita i deo accipere debemus qũo manus pedes oc/los aures z cętera inẽ bra quę habere dicitur nõ q̃ bis pateat ptur bationib· qui eas ex/tinguit in nobis·sed p verba nostra dei intel ligimus affectum erga nos.

¶ Non tacebo. Qui lupius dixit ta/cui semp filui·patiens fui:nõ dicit nõ tacebo ·i·nec parcaz amplius neq; sustinebo iniqui/tates eorum.

¶ Iniquita·pa·u·Vt ics nõ solũ pro peccatis vestris puna mini: sed etiã pro pẽn iniquitatibꝫ quos imi/tati estis. Aliter eũ nõ portat filius iniquita/tem patris.

¶ Qui sacri·fi·Qui in bethel z in dan aureos vitulos adora uerũt. Hęreticus quo q̃ cõtemnẽs simplicita tem ecclię sacrificat in montibus et exprobrat deo dum eius pręcepta contemnit.

¶ Quomõ si·ẽc·Quasi propter malos non perdam bonos: sed quo/modo si ẽc. Dixerat enim perturum israel.

¶ De iacob semẽ. Semen iacob z iudę apostoli possidentes montes alios ics credẽtes virturib⁹ eminẽtes·vñ. Nili dñs sa·re·no·se·q̃si so·fu·

¶ Mõtes sanctos. Lxx. Montẽ meum scilicet christum·qui ẽ mõs montium. Mõtes enim sunt apostoli qui de iudęis possederunt christum in quo fundati sunt.

¶ Et hereditabũt. Vnde semen abrahę serui eius fi·ia·e·eius Qui/cunq; adhuc semen sunt·nec formati in filium serui dñi sunt quibus dicitur Scio quia semẽ abrahę·e·nondũ.s.filij. Qui aũt filius est dñi electus est.

† ſmortuoꝝ que iudei in modũ domoꝝ faciunt· qui habitãt in † ſepulcris z in delu
† ſ super pelles ſcz hostiaꝝ·vt futura somniẽt † ſ contra pręceptũ legis.
bꝛis ydolozum † dormiũt † qui co/
medunt carnem suillam et ius pro
† ſ immũdi. ſ alii nõ mãducanti non adorãti ydola. ſ porcinũ·
phanuꝫ in vasis eorum. † Qui di
cunt:recede a me· non appropin/
ques mihi ·quia immundus es.
ſ qui talia agunt·z in alios suspiunt.
ſ mihi ſ et.
Isti † fumus erũt:in furore meo ig
nis ardẽs † tota die. † Ecce scriptũ
† ſ immo dicam·ite maledicti in ig·e·
ẽ corã me: Non tacebo: † sed reddã
† ſ in interiora mẽtis vt propria torqueãtur con scientia.
z retribuam in † sinum eorum iniq
ſ ydolatraꝝ·
tates vestras:z iniquitates patrũ
ſ vt puniamini sicut illi quoꝝ imitati estis·z sic quodammõ eoꝝ filii·
vestrorum simul dicit dominus.
ſ filios z filias demoniꝝ.
Qui sacrificauerũt super mõtes et
ſ me despicięndo·z ydolis immolãdo.
super colles exprobrauerũt michi
ſ pro culpa penam merendo vel mẽsurando.
z remetiar opus eorum primum in
ſ in anima post iudiciũ·z in corpore cũ z vermis eoꝝ non mo·z ig·nõ ex·
sinu eorum. Hęc dicit dominus.
ſ post tẽpestatem. ſ illesum.
Quomodo si inueniatur granũ in
ſ volẽ tangere ſ sine crescere.
botro et dicatur ne dissipes illud·
ſ·i·placuit domino vt pro benedicti one de tãta copia referuaret illud. ſ aliquos re seruãdo.
quoniã benedictio est:sic faciã pro
ſ abrahã·ysaac·z iacob·ad quos facta ẽ promissio·vel propter eos qui inter plurimos pec catores seruiũt michi.
pter seruos meos vt non disperdã
ſ genus hũanũ. ſ nõ deficiet sceptrũ de iuda ꝛc
† ſ christũ qđ supra botri granũ.
totum. Et educaz de iacob † semen:
† ſ apostolos·vnde leuauit oculos m·ad mõ·et alibi·mõtes in circuitu eius ꝛc
z de iuda possidentẽ † mõtes sctõs

Vnde electi possident ihrusalẽ·serui habitãt in ea. vnde. Non ac.s.ser·i ti·sed adop.fi.

¶ Cãpestria. Aliꝫ saltus. Vñ dñs revelabit ꝑdensa silvarũ vt latro nes ibi latitare deliũãt·z bestię venen atoq; aialia in ecclesiaꝫ dei trãseãt

ſ.s.hereditatẽ de qua dabo tibi g·
h·t· † ſ ſcz ecclesiã. † ſ apostoli·vnde nõ vos me elegistis:sed ego elegi vos.
meos ·Et hęreditabunt † eã † e lecti
ſ fideles.
mei:z serui mei habitabũt ibi. Et
† ſ fideliũ·quoꝝ cor vnũ z a·u ſ ecclesias.
erunt campestria in caulas † gregũ
ſ requiem.
z vallis achor in cubile armentoꝝ
ſ fideli·s· † ſ hoc fiẽt eis·s·qui requi·me· ſ suę z opere
populo meo qui † requisierunt me.
ſ o iudei.
Et vos qui dereliquistis dominũ
† ſ templũ quod in mõte·vel celestẽ iherusalem vel christũ qui est mons mõtium·
q̃ obliti estis † montem sanctũ me/
ſ alta trãslatio·paratis
um·qui ponitis fortunę mensam·
ſ ne quis euadat.
z libatis super eã:numerabo vos
† ſ passura·nõ enim omnes occisi sunt vel om nes afflicti. ſ chaldeoꝝ·romanoꝝ demonum.
ſ qualiber afflictione·
in gladio:z omnes in † cede corrue
ſ preter cetera. ſ omnia feci que debui
† ſ obediendo iequẽdo.
tis:pro eo q̃ vocaui z † non respõ/
ſ presens nobiscũ emanuel.
ſ in parabilis. ſ mente.
distis:locutus sum z non audistis
ſ insup. † ſ quia omnia video·vel in tẽplo ydo la colentes.
z faciebatis malum in † oculis me/
ſ idolatriam. † ſ aliud vult deus·aliud pręmittit.
is·z quę † nolui elegistis. Propter
ſ malũ scz. Svt peteretis barraban homicidii et seditionis actorem.
hoc hęc dicit dominus deus. Ecce
ſ sanguinẽ meũ. ſ aquã vinã.
serui mei comedẽt:z vos esurietis
† ſ i eterna bitudie· vñ illo gaudiũ ti·n·t·a ro.
Ecce serui mei bibẽt z vos sitietis.
† ſ i eterna bitudie· vñ illo gaudiũ ti·n·t·a ro.
Ecce serui mei † lętabuntur:z vos
ſ videntes alios in locũ vestrum successisse.
confundemini. Ecce serui mei lau
ſ secundum illud in secula s·lau·t·
dabunt pę exultatione cordis:et
ſ in interno. ſ coscientia peccatoꝝ.
vos clamabitis ꝓ dolore cordis
† ſ vnde ibi erit fletus z s·d·vel iudicio positus bedas a similitio·z oubus a dextris
z pę cõtritione spiritus † vlulabi
ſ alius in locũ vestrũ succedentibus·
tis·et dimittetis nomen vestrũ in

¶ In caulas gre· Alia trãslatio bꝫ latro nas quę est regio inter ioppen et liddam atq; rãmam fęcũda z pabu losa ſ latroĩbꝫ ifesta. vñ interpretatur vallis effundẽs sanguiem.

¶ Et vallis ach or. Vbi achor filius charim ꝺ spolijs bieri eo furatus cũ omni do mo perijt. vocat locus vallis achor.i.turbatiõ nis l'tumultus i q̃ signi ficat gentilitas·licut z p faronas q̃ interpre tat' vallis fundẽs san guinẽ q̃ effusione san guinis plena in tumul tu·z in turbatione vi orum manebat. Sed achor versa est in cau las gregũ sine oniia·z in cubile armẽtoꝝ.i.ec clesias z requiẽ ꝑdica toꝝ·z aliorꝝ fidelium qui delignãtur p armenta z greges ouium.

¶ Armẽtorum. Predicatoꝝ q̃ eccle siã defendũt. Armentũ enim dicitur ab armando.

¶ Et vos q dere· Alleg. Dñes q̃ eccle siã deserũt et obliuiscũ tur mõtẽm scĩi dei tra dẽtes se spiritibus erro ris vel immũdis z do ctrinis demoniorꝝ·pa rant fortunę mẽsam et nichil ad deũ pinere credẽtes: sed stellarum cursu vel varietate for tunę oĩia gubernari hi tradẽtur eternis sup plicijs vt nullus eorꝝ possit euadere.

¶ Fortunę. Deę egipcioꝝ cui in fine an ni pbant mẽsam oĩi bus elcis referrã et po culis mulsa mixtis. vel q̃ fęlicẽ annũ ꝓbeant· vel q̃ futurꝫ fęlicem ꝓ bitura sit.

¶ Vocaui. Per prophetas dicẽs. Convertimini ad me z sal·e· Et per menet. pm:pnitentiã agite. Et alibi·venite ad me oẽs qui la·z one·estis.

¶ Ecce ser. Quasi non solum corruetis gladio pro iniquitatibꝫ vestris sed z in pręsenti clurietis z sitietis. Gentiles vero ad fidem cõuersi i pręsen ti satiabũtur cibo corporis z san·m.z doctrina spũali·z in fine visione eternitatis.

¶ Comedent. Corpus meũ. Vnde qui mãdu·car·fi·bo· Vel doctri/nam spũalem mysteria fidei. Vel in futuro cognitiõem diuinitatis·vnde vt edatis z bibatis sup men·m·i·z·p·m· Et satiabor cũ a·gloria tua.

¶ Et di·no·u· Vt aliqui affirmantes dicant. Si aliter fecero ꝓtingat michi sicut iudęis romanoꝝ gladio occisis. Vel ira uro p deũ i quẽ olim iudęi crediderũt. Vl' q̃ deus iuramentum eorum erat qđ christiani modo

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

aquile modo galline modo matri blādienti se cōparat: vt vos saltē blandicijs alliciat. Sicut etiam aquila in rupibz in accessis midū parat: ne accessus alicui pateat. Et in medio amenistum lapidē qui omnia venena fugat scōm phylicos: propter serpentes arcendos: z quēdam alia secreta nature collocat. Sic ipe in cordibus nostris lapidem .i. fidem suam ponit salicet se ipm qui est lapis abscisus sine manibus de monte quo omnia venena diaboli fugātur. Aquila enī plus oīb⁹ bestijs z iumentis pecudibus ambulacijs fetus diligit vt aiunt qui de animā tium scripsere naturis.

¶ **Uidebitis.** O apostoli: multitudinē venientū ad fidē. Et gaudebit cor vestrū: z ossa vestra quasi herba germinabunt. Et cognoscetur manus domini seruis eius z indignabitur inimicis suis. Quasi ecce dominus in igne veniet: z quasi turbo quadrige eius. Reddere in indignatione furorem suū: z increpationē suā in flamma ignis. Quia in igne dominus diiudicabit: z in gladio suo ad omnē carnē: z multiplicabuntur interfecti a domino.

¶ **Qui sanctificabātur.** Opinione sua in fontibus z baptismatibus que sibi in locis amenis parabant: vbi z luxuriabantur libentius vt statim se mundarent z abluerent tanquā sic mundari potuissent. Ibi ante ydola luxuriabātur cū masculis z femininis more canū. Et hoc est: post vnam in truscas. i. retro qđ turpe est dicere: sed tamen dicitur ad confusionem eorū qui nec erubescunt facere.

¶ **Qui sanctificabantur.** Possumus secūdum tropologiam dicere oēs voluptatis magis qđ dei amatores dicere sanctificari in ortis z in liminibz secūdum lxx. quia in mysteria veritatis nō valēt introire z comedere cibos pietatis. quia non sunt sancti corpore z spiritu. Nec comedunt carnem xpi vt habeant vitam eternam. veruntamen pasnim ē xps. qui nō foris sed in vna domo z intus comeditur.

¶ **In ortus.** Nō sacrificio vitule rufe sicut ꝓcipiebatur in lege.

¶ **Ego aut.** Quasi iō venio ad iudiciū cū oibus gentibus z linguis vt iudicē simul oīa opera eorū z cogitatōnes. z reddā eis oīa que merentur.

¶ **Linguis.** Que secundū apostolū nō solū hoīm sunt sz etiā angelorum. Unde intelligimus omnes creaturas a domino iudicandas non solum super terrā sed z in mari z in celestibus. Juxta illd. Inebriatus est i celo gladius z vsq; ad terram descendit.

¶ **Et ponā in eis sig.** Crucis christiane tatis salutis. q̄ signati i ezechiele non interficiuntur. quo in egipto postes signantur. et isti liter saluantur. Hoc signū acbaz noluit petere qđ supponit ysaias. Ecce virgo cōcipiet.

¶ **In mare.** Vndum scz cuius partes subdit affricam ꝛc. meridianam scz plagam in qua affrica est.

¶ **Et mittā ex eis.** Videtur esse cōtrariū cum d iudicio prius dictum sit reuerti ad primum aduentum quo apostoli ad gentes dirigūtur et audiūt. Ite do.o.g. Sz iudicij dies predicatur: vt mgtu futurę pnę ꝓteriti accipiāt aduentū saluatoris z aplorū ꝓdicationez qui sunt ꝓmittēdi.

¶ **In equis.** In eqs sunt adducti q̄ velociter credūt. z cito ad fidem currūt.

¶ **In quadrigis.** Phylosofos scz z doctrina z moz honestate fulgētes. vnde citius ad doctrinā quattuor euāgelistaꝝ pueneriūt z quattuor principalib⁹ virtutib⁹ sublenati ꝙ lestia mēte attigerūt.

¶ **In mulis.** Super quos dauid z salomō sedisse legūt. q̄ enī a mdi fetu steriles sūt dño q̄ p illos figurat: qui mālueri deseruūt.

¶ **In carrucis.** Arx tectis vehicula liꝭ simplr vehiculis. Hi sunt quibus dicitur. Inuicem onera vestra portate..

¶ **Quo.** Quasi cū tāta leticia adducūt apli fres vros q̄ p munera fides. spes. caritas. oratio munda. bona opa. z cetera vasa pura corda. et corpa immaculata.

¶ **Inferant.** Qđ scōm legē ter in anno faciebāt. scz i pascha. in pētecoste. i festiuitate tabernaculoꝝ. Dñs nō apparebis i ꝓspectu meo vacuꝰ.

¶ **Domū domini.** Templū dei sancti ē quod estis vos. Et templum dei estis z spūs sanctus habitat in vobis.

¶ **Quia sicut ꝛc.** Quasi: sicut ꝭs innouata i eternū manebūt imobilia sic semē vrm o apli innouatū ab oī corruptōe carnis i eternū mecū regnabit

Ꝑ et plus. vnde et si illa obliuiscatur ego tamē non obliuiscar presentia. vnde vobiscū sum usque ad consummationem seculi

ita ego consolabor vos: et in ierlm

Ꝑ presentia mea. Ꝑ o fideles in eterna beatitudine deū. sicuti est. vnde beati mūdo corde quoniam ipsi deum videbunt. Ꝑ z gaudiū vrm tollatur vobis. Ꝑ sine fine.

consolabimini. Uidebitis z gaudebit cor vestrū: z ossa vestra quasi

Ꝑ hyeme mortua vere reuiuiscunt. Ꝑ in die iudicii vel hic.

herba germinabunt. Et cognoscetur manus domini seruis eius

Ꝑ potētia operatio vnde ad pharaonem per moysen manus domini super eos. Ꝑ super populum tuum. Ꝑ quibus dicet venite benedicti patris mei.

z indignabitur inimicis suis. Quasi

Ꝑ demonibus iudeis. operibus reprobis quibus dicet ite maledicti in ignem.

ecce dominus in igne veniet: z quasi

Ꝑ ignis antecedens. z ignis in circuitu eius. Ꝑ ad iudicium.

turbo quadrige eius. Reddere in

Ꝑ angeli in iudicio comitantes eum.

indignatione furorem suū: z increpationē suā in

Ꝑ dicendo ite maledicti in ignem. Ꝑ Ꝑ gloriatur. z nō dimittit.

flamma ignis. Quia in igne dominus diiudicabit: z in gladio suo ad omnē carnē: z multi

Ꝑ sententia terribilis quasi ignis deuorabit eos. Ꝑ multa inuententur qui modo putātur pauci. Ꝑ omnes mali damnati.

plicabuntur interfecti a domino.

Qui sanctificabātur: z mundos se

Ꝑ salu post ianuam.

putabāt in ortis post unā intrinsecus qui comedebant carnē suillaz

Ꝑ cōtra legē. Ꝑ cetera prohibita. Ꝑ Ꝑ quē nos glire dicimus.

z abominationē z murē: simul cō

Ꝑ omnes. Ꝑ Ꝑ seu omnia aperta.

sumentur dicit dominus. Ego au

Ꝑ que modo latent. Ꝑ Ꝑ vel. Ꝑ que etiā iudicabūtur. vnde qui viderit multa. ad p.c.tc.

tē opera eorum z cogitatōnes eorum venio vt cōgregem cum om

Ꝑ vnde cōgregabūtur assec.o.g. Ꝑ Ꝑ omnes gētes ad iudiciū vel ad fidem. hec enī pertinēt ad primum aduentū. z fidem gentiū.

nibus gentibus z linguis: et ve

Ꝑ oculis cordis. Ꝑ diuinitatē z būnitatem que supra omnia.

nient z videbunt gloriam meam

Ꝑ qui crediderūt. Ꝑ apostolos.

Et ponam in eis signum et mittaz

Ꝑ iudicio. Ꝑ reliquie salue fient. nisi dominus sabaoth reliquisset. Ꝑ Ꝑ conuertēdas

ex eis qui saluati fuerint ad gētes

Ꝑ per has omnes mūdi partes significātur. Ꝑ Ꝑ fidei enī periti sunt sagittarii. Ꝑ scz athenienses.

in mare in affricam: et lidiam te

Ꝑ occidētem scz.

nentem sagittam in ytaliam. z gre

Ꝑ scz.

ciam. ad insulas lōge: ad eos qui

Ꝑ vnde quib⁹ nō est annūciatum de eo videbūt.

non audierūt de me: et non vide

Ꝑ Ꝑ fideles iudei. Ꝑ missi ad nationes.

runt gloriam meā. Et annūciabūt

Ꝑ apostoli.

gloriam meā gentibus et adducēt

Ꝑ fideles Ꝑ o iudei.

omnes fratres vestros cūctis gen

Ꝑ postula a me z dabo tibi gentes hereditatem tuam.

tibus donum domino in equis z

Ꝑ Ꝑ debiles qui ab aliis portātur. Ꝑ Ꝑ de quib⁹ nolite fieri sicut equus et mulus.

in quadrigis. z in lectecis. z in mu

Ꝑ qui auxilio adducti alioꝝ z moꝝ grauitate ornati debuūt sapiētie z predicacōi. Ꝑ ecclesiā presentē z futuram. Ꝑ prius ad presentē post ad celestem hierusalem. z hoc est ad m.s.m.

lis. z in carrucis ad montem scm

meum hierusalem dicit dominus.

Ꝑ quasi leticia. scz agitur illis qđ cū summo gaudio consueuerunt facere. Ꝑ Ꝑ spūales fructus accipiūt.

quō si inferant filii israel munus

Ꝑ corpore imaculato. Ecclesiam.

in vase mundo in domum domini

Ꝑ Iudeis Ꝑ vel ex utrisq. Ꝑ gētibus cōuersis reprobato misterio iudeoꝝ Ese z alios sanctificantes. Ꝑ sacerdotes apostolos z apostolicos viros Ꝑ qui in ablcōdito non sequūtur seruem generis: sed ordinem fidei.

Et assumam ex eis in sacerdotes

Ꝑ assumptos de mundo in ministros dei.

et leuitas dicit dominus. Quia si

Ꝑ aeru. Ꝑ scōm figuram innouati.

Ꝑ beati mites q.i.p.t.

cut celi noui et terra noua q̄ ego

Ꝑ immobilia.

facio stare coram me dicit dominꝰ

Ꝑ liberatū a seruitute corruptionis. Ꝑ Ius spūa leo. Ꝑ filii dei. Ꝑ o apostoli. Ꝑ Ꝑ christianū tas aliud non succedit.

sic stabit semen vestrum: et nomē

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

manus cōstrunit: recte auferuntur victime iudeoꝝ ne forte diceret. Non tam sumus stulti: vt deum putemus hoc loco posse concludi sed in separato ad glorificandū deo loco victimas immolamus sicut in lege ꝓcipitur.

¶ Qui immolat bo. ꝛc. Quasi: sacrificium vestrum nō placet michi post immolationē vere sacrificij i cuius vmbra illa sacrificia cōcelli vobis. ꝛ ne immolaretis ydolis.

¶ Lanem. De quo p moysen non offeres in domo dei tui mercedem meretricis. neq; p̄cium canis. Et bene canis ꝛ meretrix copulantur: quia similiter libidinantur.

¶ Elegerūt. Non mea voluntate et quo verus agnus immolatus est. Vnde pascha nostrū immola-ē xp̄s.

¶ Et que timebat. Romanos. vnō venient romani. ꝛ tollo. lo. ꝛ g. Vel famem. pestem. captiuitatē.

¶ Odientes vos Quia de mundo non estis: q; in me creditis: q; nomē meū habetis a xp̄o christiani dicti. Vnde iam enī conspiraverant iudei vt si qs cōfiteretur xp̄m extra synagogam fieret.

¶ Glorificetur. Quasi: appareat gloriosus qui ē lētitia vestra: vt credamus vobis qui mō vilem ꝛ abiectum ꝓdicatis.

¶ In die iudicij cum venerit i gloria sua cū po. mag. ꝛ ma. ꝛ virtute Vel etiā in p̄senti. vn de subditur. Vox populi.

¶ Vox populi de ci. ꝛc. Iosephus Adueniente romano exercitu sēm io. diuisi sūt iudei in tres partes de principatu contendentes. Alij sibi alium pri cipē p̄ponētes. Pars autem populi ꝛ sacerdotum tenebat templi arcem vero ꝛ regia domū pars populi ꝛ principum. reliquā vero ciuitatem tercia pars et maxime vulgus. Pugnabāt ergo ꝛ extra cōtra hostes. ꝛ intra contra ciues. Romanis ergo vrbem irrūpentibus audita est vox populi plangentis de ciuitate. vox sacerdotum ꝛ qui cum ipsis erant de templo. vox etiam dñi audita est in romanis exultantibus qui etiam nutu dei venerunt reddentis. r. i. s. iudeis scilicet per romanos.

¶ Antequā p. ꝛc. Non paulatim sed nec mlto tempore vt populus iudeoꝝ creuit ecclesia: sed statim mundus concepit audita p̄dicatione ꝛ peperit masculum quē pharao ꝛ herodes conabantur occidere. qui in moyse

† ſmiſericordiā uolo ꝛ non ſacrificiū.
sermones meos: † Qui immolat ſin ſacrificio. ſ qđ prohibitum eſt.
bouem quasi qui interficiat virum
q̄ mactat pecus quasi q̄ excerebret ſſēm legem.
canem. Qui offert oblatione qua ſqđ cōtra legem
si qui sanguinem suillum offerat. ſvt offerat qđ lex precipit
Qui recordatur thuris quasi qui ſ laudet veneretur. † ſ supradicta † ſ pro pio arbitrio.
benedicit ydola. Hęc† omnia† ele †ſnon dei ſcz qui ē tria.
gerūt in vijs† suis: ꝛ in† aboinatio † ſ in his ſcz que abominatur debuerāt.
ſ a ſalutis nō ratō. ſ quia sūt magis q̄ dei amatores.
nibus suis anima eorum delecta † ſ permissione. † ſ demonū ꝛ romanorū qui bus illudūtur. ſ scz illusores diabolū antichristū malos principes sacerdotes scribas ꝛ phariseos.
ra est. Unde ꝛ ego† eligam† illusio/
nes eorum: ꝛ que timebāt adduci † ſ venite ad me o. q. la. ꝛ. o. e. ꝛ. c. re. ro. ꝛ penitentiam agite. ſ eos. ſ ex eis.
cam eis. Quia† vocaui: ꝛ non erat ſ vt supra obediēdo inuitādo. ſ idem.
qui responderet: locutus sum ꝛ nō ſ audierūt ſ agite malū suum sicut sodoma predicauerūt.
audierūt. Fecerūtq; malū in ocu/ ſ eroꝝ. ſ barzaban. ſ pro pheta ad apostolos.
lis meis: ꝛ q̄ nolui elegerunt. Au/ † ſ reuerētes venerantes.
dite verbum domini qui† tremitis † ſ iudei ſcēm carnē.
ad verbum eius. Dixerūt† fratres
vestri odientes vos: ꝛ abicientes
propter nomen meum. Glorificet ſ vester. ſ ipsum in ipsa maiestate.
dominus ꝛ videbimus i lętitia ve ſ qui talia loquūtur. † ſ qz. ſ dolosis ꝛ planctus.
stra: ipsi autem cōfundētur.† Vox ſ audita est. ſ sacerdotū.
populi de ciuitate. vox de templo
ſ exultationis in romanis. ſ audita est † ſ pro morte patriarchaꝝ prophetaꝝ ꝛ ipsius christi.
vox domini reddētis† tributionē ſ iudeis scz qui olim filii. ſ iudeis per romanos ſ iudeis pro impietate sua damnatis. ſ maria. ſ primitiua ecclesia
inimicis suis. Antequā parturiret
† ſ idem. ſ quasi insperate citissime. ſ marte.
peperit.† antequā veniret partus

in christo saluatus est in egipto. Abraham quoq; ꝛ ysaac masculos baberē filios. Jacob inter multos filios dynam genuit preo qua multa sustinuit. Peperit ergo syon. i. reliquiq; israel m asculum. i. christum qui in toto orbe generat simul qđ nullus audiuit. nulla hystoria narrauit vt alicuius doctrina oēs simul crederēt natōes ꝛ de diuersis gentibus vna fieret. Vñ. Adora. in cōf. e. u. f. ter. Et dauid iquit. Speso. f. t. ꝛ in. m. l.

¶ Masculū. Populū fortē. de quo ste phanus. paulus q̄ dicit. Quis nos separabit a charitate xp̄i:

¶ De vna. Apostoli filios suos tanq̄am vna die ꝛ simul genuerūt. q; in xp̄o sunt et dies. ꝛ i vnitate fidei.

¶ Si ego ꝛc. Quasi ego q̄ oēs creaui homines et michilo: creabo michi et oībus gentibus ecclesiam vnā q̄ edificat de viuis lapidibus

¶ Lętamini. Dixit deus. o apli tristes de p ditione iudeoꝝ infidelitū. Lętamini cōsolati de fide ꝛ salute gentium q̄ quibus edificat ecclia.

¶ Ut sugatis. Fi. dē simplicium ꝛ opa bona in delectati. Fides credentiū lac ꝛ cibus ē p̄dicatoꝝ. Vñ ꝛ xp̄us ego cibū habeo māducare quē vos nescitis.

¶ Vt sugatis ꝛc. Puerpera q̄ genuit masculū nō caret abūdantia lactis in educatōe gentis. ꝛ puuloꝝ qui simul nati sunt vt ꝓberet eis duo vbera vet. ꝛ nou. Et notandus q̄ puuli lacte consolatōis indigēt quali adhuc in carne versantes. qui vero post lac cōsolatōis ad solidū cibū. ꝓficiāt afluēt delicijs veritatis et sciēcia oīmodę glię.

¶ Ut mulgeatis. Sancta ecclia in cibo vna in alijs hȝ lac simplicē scz fidē ꝛ opationē. In alijs affluit cōmoda glia carismatus scz abundantia ꝛ diuinitatis sciēcia ꝛ bōitatis xp̄i. Sancti ergo p̄dicatores in oībus delectantur tanquā carpētes ab alijs hoc. ab alijs illud.

¶ Ad vbera p. Ab aplis ꝛ p̄dicatoribꝫ ad dona spūs. s. vl ad doctrinā vet. ꝛ no. t. Nō ei p̄dicāt op ibo mōstrant: vt sic audiuntes ducatis p̄bēt.

¶ Lądietur yo. Sustētantes. lactantes. sicut ille qui dicit. Obsecro vos fratres p misericordiam di vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem obsecro vos tanquā ad. ꝛ pe.

¶ Quomō ꝛc. Omnipotēs deus tanquā misericors ꝛ miserator modo

† ſ pater. ſ genuit sine tēpore. ſ vna die tria milia alia. v. qui ante potuerunt mori ꝛ a fide christi ꝛ caritate separari. † ſ fortem filium p quē omia f. f. et subsistunt.
eius peperit† masculum. Quis au ſvt antequā parturiat pariat cū natura liter parturitio partū precedat ꝛ in tam breui spacio gignat tot milia hominum.
diuit vnquā tale: ꝛ quis vidit hu/ † ſ semel: tanquā omnia sit in luce futura.
ic simile: Nunquid† parturiet ter/ ſ quā illustrat sol iusticie † ſ filioli mei quos iterū parturio donec christus formetur in vobis. ſ tota.
ra in die vna: aut† parietur gens si ſ quasi multo labore genuit in fide. ſ apostoli.
mul: q; parturiuit ꝛ peperit syon fi ſ spiritualce. ſ simile qui plan. au. nō audiet.
lios suos: Nūquid ego qui alios ſ carnaliter. † ſ spūaliter filiu cocternū. ꝛ alios spūales. vnde dedi eis po. f. d. licti.
parere facio ipse† nō pariam dicit
dominus: Si ego q̄ generationē ſ quasi matū erit
ęteris tribuo sterilis ero ait dñs † ſ que edificatur ex uiuis lapidibus. ſ celesti ꝛ ecclesia presenti.
deus tu?: Lętamini cū† iherusalē ſ in fide filioꝝ eius. ſ ex gentibus collecta.
et exultate in ea omnes qui diligi ſ verotis eam. Gaudete cum ea gaudio † ſ de perfidia iudeoꝝ. ſ beati qui lugēt quoniam ip. con.
vniuersi qui† lugetis super eam vt † ſ nouebus t. vnde trahitur doctrina simplicius quasi lac infantiuꝫ. vnde ꝛ ipsa cōsolatur. vel donus spiritus sancti.
sugatis ꝛ replcamini ab† vberib? ſ simpliciam fidē. sic
cōsolationis eius: vt mulgeatis ꝛ † ſ fide. virtutibus. ejusdem cognitione eiusdem tis ꝛ humanitatis christi.
delicijs affluatis ab† oimoda glo/
ria eius. Quia hęc dicit dominus ſ extructa ꝑ apostolos ecclesia.
ſ fundā. ſ a iudeis a me declinātib?. ſ iherusalē.
Ecce ego declinabo sup eam qua/ ſ abundantiā sancti spūs quo pacificamur deo et angelis. ſ fluminis m le. c. d. et flumina de trē e. flu. aque uiue. † ſ velocissimā fidem. vnde in audita au. ob. m. vnde gloriose gentes sunt.
si flumen pacis: ꝛ quasi† torrentes
inundantem gloriam gentiū quaꝛ ſ delectati. ſ o gētes creditute.
sugetis. Ad vbera portabimini: et ſ apostoli.
super genua blandientur vobis.
Quomodo si cui mater blandiat

¶ Incipit prefatio in hieremiā prophetā.

Hec interpretatio hieronimi est Si quid i ea nouerit scōm hebreos codices explorec. Alia ē septuagita interpretum ecclesiis vsitata. Que ēguis nōnulla aliter habeat ēq in hebreis codicibus inuenitur tū vtraq id est scōm septuagita t scōm hebrē am aplica autoritate firmata ē non erroze neq reprehensione supiori sed certo consilio septuagita nōnulli aliter dixisse vl cōtexuisse intelligūtur. Quod ideo premonemus ne quisq alteram ex altera velit emēdare. Q singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Hieremias prophe ta cui hic prologus scribit sermone quidem apud hebreos ysaie t oseę t quibusdaz aliis prophetis videtur esse rusticioz sed sensibus par est: ppe qui eodē spiritu prophetauerit. Dozo simplicitas eloquii de loco est in quo natus ē accidit. Fuit enī anathoth tes q ē vsq hodie viculus tribus ab hierosolimis distās milibus sacerdos ex sacerdotibus: t in matris vtero sanctificatus: virginitate sua euāgelicū virū christi ecclesie dedicans. Dic vaticinari erozsus est puer: et ca ptiuitatē vrbis atq iudee nō soluz spū sz t oculis carnis intuitus est. Jam de cē tribus israel assyrii in medos trastulerāt: iam terzas earū coloni gentiū possidebāt. Unde in iuda tantū t in beniamin, pphetauit: t ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto quod nos mēsurę metri versibusq reddidimus. Preterea ozdinē visionum q apud grecos t latinos omino cōfusus est ad pristinā fidē cozreximus. Librū aūt baruch notarii eius qui apud hebreos nec legit nec habetur pretermittimus: pro his oībus maledicta ab emulis pstolantes: quibus me necesse est p singula opuscula respōdere. Et hoc patioz: q vos me cogitis. Leterū ad compendiū mali rectius fuerat modū furoz cozū silētio meo ponere: q quotidie noui aliquid scripitant ē inuidozū insaniam prouocare.

¶ Item alius prologus in eundem.

Hiechim filius iosie: cuius terciodecimo anno pphetare oꝛsus est hieremias: sub quo t olda mulier prophetauit: ipse est qui alio nomine appellatur eliachim t regnauit super tribū iuda t hierusalez annis vndecim. Lui succesit in regnum filius ioachin cognomento ieconias q tercio mē se regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosoz ductus est in babylonez t in loco eius cōstitutus ē sedechias filius iosie patruus eius: cuius anno vndecimo hierusalē capta atq subuersa est. Nemo igitur putet eundē i danielis pncipio ioachin qui in ezechielis exordio ioachaim scribit. Iste extremā syllabā chim habet: ille chin t ob hanc causam in euāgelio scōm matthē um vna videtur deesse generatio. q secunda tesseredecas in ioachim desinit filiuz iosie: t tercia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignozans porphirius calūniam instruit ecclesie suam ostēdens imperitiā: dū euangelistam matthēū arguere nititur falsitatis. Quodq traditum scribitur ioachim monstrat nō aduersariorū fortitudinis fuisse victoziam: sed domini volūtatis.

Incipit argumentum in eundem.

Hieremias anatho tites qui est viculus tribus a hierosolimis distans milibus: apud tampnas in egipto a populo lapidibus obzutus occubuit. Jacet vero in eo loco sepultus quo dudus pharao rex habitauerat. Et quoniā postulatōne sua defugatis ab eodem loco serpētibus egiptios a tactu aspidus facit esse securos magna cum ibi religione egiptii venerantur.

Origenes. Deus ad bene faciendū promptus est ad puniendū dissimulator. Lū enī possit reos sine cōtestatōne vēturi iudicij punire: nusq hoc facit sed etiā si cōdemnauerit pdicat vt liberentur p pnitentiā: qui damnati fuerāt p delictū. Niniuite cōdemnati erant peccatores a deo. Adhuc enim tres dies t niniue erat subuertēda. Noluit enī deus cum silētio punire dānatos: sz dās eis locū pnitētie misit beatos propherā: qui diceret. Adhuc tres dies t niniue subuertetur: ne pirēt sz q cōdemnati erant sed agentes pnitētiam: impetrarēt misericordiā. Sodomite quoq t gomoꝛrei diuino iam erant extitio destinati: sicut sermo dei ad abraham ostēdit: tamē quod suū erat fecerūt angeli volētes eos saluare: qui se indignos salute iudicaue rūt t dicētes ad loth. Est ne aliquis hic tibi gener aut filij aut filie: ꝛc. Neq ignorabāt nō cē eos securos loth sed ostēderunt suā pter t eius qui eos miserat benignitatez t amorē. Simile quiddā in ieremia inuenimus. Notandū est enī tempus prophetie eius qū pphare cperit vel finierit. Dicit ergo aliquis. Quid ad me tempus historie: q cpit prophetare in diebs iosie filij amos regis iuda vsq ad annū terciūdecimū in regno eius. Deinde prophetauit i diebs ioachim filij iosie regis iuda vsq ad cōsummationez vndecimi anni sedechie filij iosie regis iuda t p tres reges prophetia eius extēsa est vsq ad captiuitatē hierusalē in quito mense. Cōdemnauerat enī deus hierusalē propt peccata sua t hec erat extrema sentētia sua: vt captiuitati relinqueret. Sed cū hominū amator sit deus: nec quēquā velit pire: añq depopulationis tempus instaret: misit et hūc prophetā qui inuitaret ad pnitētiam. Misit eundem etiam sub secundo rege post

¶ Quia sicut cę·vo·Hęc vsq; ad finē libri ptinent ad diē iudicij.

¶ Mensis ex men. Mene grece: latine luna· vñ neomenia· quasi nouа luna. A mene mensis apud illos qui initiū klą̄ non secundus solis cursum ꝛ diuersa spacia mēsium: sed scōm lunę circuitū ꝛ termīant ꝛ incipiunt qđ hebręi fa cūt. Per mensem ergo lunam·p lunā quę modo crescit modo decrescit· ꝛ sicut aiunt physici ꝛ philosophi a sole quod non habet lumē recipit: ecclesia intelligitur· ꝺ qua. Permanebit cū sole ꝛ ante lunā· ꝛ alibi. Pulcra vt luna electa vt sol et hoc est· erit m·e·m·

¶ Et egrediētur. Electi quasi ad videndum non loco sz intelligentia vl̄ visione manifesta· vt ad laudem dei magis accēdant.

¶ Et videbūt. Nō mirū si sancti tam immortales reprobos videāt: cū prophetę ad huc mortales hęc omnia videre meruerunt.

Co apostoli. † Ecclesia scz celestis constructa ex psentu. ¶ spūalis. Et erit·mī·vt scz transcensis diebus i quibus factus est mūdus in vero sabbato quiescamus· ¶ carnali

uestrum. Et erit † mensis ex mense:

¶ sabbatismus qui reseruat populo dei· ¶ qua si ille quiesset in futuro: qui die quieuit a malo opere. † ¶ in die iudicij.

et sabbatum ex sabbato. † Veniet

¶ omnes gētes qui sedūg·se·ve·ꝛ ad. ¶ ꝛ videbit o·ea·sa·d· ¶ sancti cū corporibus suis. Sentā mali terrēti dei omnipotentiam adorabūt.

omnis caro ut adoret coram facie

mea dicit dominus. Et egrediētur

¶ Cadauera. Qui in eternam damnationem cadent· scōm quod ꝛ dęmōes cadauera possunt dici scōm qꝺ etiam boies appellātur· vñ· inimicus homo hoc fecit.

¶ Vermis eo. Materialis vel conscientię. Vnde sicut tinea comedit vestimentū: et vermis corrodit lignū· ꝛ ignis deuorat ligna: sic meror ꝛ tristicia excruciacor viri.

¶ Ad satietatem. Quia scilicet boni videbunt eos a se iusto dei iudicio separatos amissa potēna qua scīebāt cōtra bonos et vindictam dei in illos tantam vt maiores nō exposcant. Qui modo dicūt. Vsquequo die non vindicas sanguinem nostrum: Beabuntur quoq; de beatitudine sua agētes gratias visa impiorū inefabili pęna.

¶ Omnium reprobor.

et uidebunt cadauera † uirorū qui

¶ legem naturalē vel scriptam· ¶ preuaricātes re·o·p·t· † ¶ materialis vel cōscientie·

pręuaricati sunt i me. † Vermis eo

¶ sic nec materia eius· ¶ materialis vel conscientie·

rum non morietur: et ignis eorum

¶ quia semper erit et qđ cōsumat scz materiales in penis ¶ reprobi electis.

nō extinguetur: ꝛ erunt usq; ad sa-

¶ letabitur iustus cū viderit vindictā. ¶ sanctus.

tietatem uisionis omni carni.

ędificatio quę non est ędificata supra petram sed super arenā sermone dei
suffoditur atq; destruitur. Illam autez quā cōsumet dñs spū oris sui: z de-
struet aduentu ꝓsentie suę :omnē scz sacrilegam puersamq; doctrinā di-
sperdet in ppetuum. Ea vero quę eleuātur cōtra sciētiam dei: et in sua con
fidunt sapiēcia quę est
apud deū stultitia dū
sipabit atq; deponet
vt pro his ędificentur
humilia: z in locum su
piorum quę destructa
sunt z euulsa ectruant
z plantentur quę eccle
siastice cōueniunt veri
tati: de qbꝫ. Dei edifi
catio estis: dei agricul-
tura estis.

¶ Multi hunc locum
sup psona xpi accipi-
unt. Hieremias enī in
terpretatur excelsus dñi
qui destruit regna di
aboli q̄ sibi in excelso
montis ostēderat ad-
uersarias pdidit pote-
states: delēs cyrogra-
phum ergo i cruce: de
quibꝫ post hystorię ve
ritatē tropicos dicitur
Quare fremuerūt gē-
tes z po.m.ſina. Alii
terunt re.ter.z pīi.cō.
in u. Pro his euulsis
destructis perditis: et
in inferiora detractis;
ędificatur: z plantatur
ecclesia dei. Sup hie-
remię autem persona
nulla dubitatō est qui
in manu accipit calicē
meri plenuz vini z pro
pinare iubetur omni-
bus nationibus.

¶ Virgam vigi.
Virgā vigiliarū.lxx.
baculum nuceum: pro
pter verbi similitudi-
nem trāstulerunt: vigi
lia enī z vigil z vigila
re: hebraice seched di-
citur z nux sched. Vñ
in sequētibus pardus
vigilans hoc noīe po-
nitur. Quod z in da-
niele iuxta theodotio-
nem scriptuz est: vt ab
arboribus cyno z pri-
no- ylice scz z lentisco
sossio z ferratio adul-
teris pīsbiteris decerna
tur: z in principio gene-
seos. A viro qui dicit
is: appellatur ista mulier q̄si quędā virago.

¶ Quidā virgā vigilātem atq; nuceam: dīm intelligūt. De quo ysaias
Exibit virga de radice iesse. Vnde virga aaron quę putabatur emortua
in resurrectione domini floruisse narratur

¶ Mor Virgam vi: de qua: Virga t: et b: t: ipa me cōso: sunt: Ad hoc
enim corripit dñs vt emēdet. Et quomodo nux z amigdalū amarissimum
habet corticem testam durissimā: vt detractis duris z amaris: fructus dul-
cissimus repiatur: sic omnis correctio z labor cōtinentię amara sunt ad prę
sens: sed fructū dulcissimū pariunt. Vnde vetus illa sentētia est. Littera-
rum radices amare: fructus dulces.

¶ Et factū est. Gradatim peccātes corripiuntur: qui noluerūt pcuciens
te virga cōrigi vel emēdari: mittūr in ollā succēsam: de q̄ plen⁹ ezechiel.

¶ Ollam suc. Hinc dñs ad iob dicit. De naribus eius procedit fum⁹
sicut ollę succēsę atq; feruētis. Alitus eius prunas ardere facit: z flāma de
ore eius egreditur.

¶ Quidā būc locū in bonā ptem accipiūt. Vbi videlicz q̄ in olla grea et
cocti sūt et p cruciatus
purgati: postea princi
pes sūt hierusalē: z post
quā dñs fuerit miser-
tus eoz: exprobret eis
q; se dserto simulacra
coluerunt. Hz hec vi-
olēta z prava interpta-
tio est.

¶ Habitatores
terrę. De quibus in
apocalipsi. Vę super
habitatores terrę. Sā
cti enī nō sunt habita-
tores terrę sed aduenę
z pegrini. Vñ. vnus
eoz dicit. Aduena ego
sum et pegrinus: sicut
omnes pa-m. Et alius
par sunt z pessimi dies
mei quibus ego pegri-
nor sup terram. Et pe-
trus. Electis aduenis
ponti-ga-ca-a-b-z cū.

¶ Tu ergo accin.
lu.t.zc. Iob quoq; p
cipitur vt accingat lū-
bos suos. Et apostol⁹
State ergo succincti
lūbos v.t.c.zc. vt acci
ctis lūbis quos belua
z iohānes baptista zo-
nis mortificauere pelli
ceis: lucernas teneāt in
manibus suis euāgeli-
ce scilicz ꝓdicationis
Quicūq; ꝓdicatur⁹
est sermones dei debz
accīgere lumbos suos
Diaboli enim fortitu-
do in lumbis. Vnde.
Lūbi mei impleti sunt
illu-accinctis lūbis au-
diat quod scriptum ē.
Surge qui dormis: et
illuminabit tibi christ⁹
vt semper vigilās et ō
somno consurgens im-
perata faciat z dicat.

¶ Liuitatē. Nō do
mum vnā: non turrim
aut aliqua mgnia: sed
ciuitatem totā quę sup
montem posita latere
non potest.

¶ Et in colūnam
De q̄ apls ait. Colūna z firmamētū veritatis: z petr⁹ z iacob⁹ z iohānes
qui putabātur columnę esse ecclesię: z paulo z barnabę dederūt dextras
cōmunionis.

¶ Regibus iuda. Sī qñ reges iuda: qui interpretatur cōfessio: z princi
pes z sacerdotes eius: z populi: ēpi scz z pīsbiteri z diaconi z vulgus vile
atq; ignobile: cōtra sanctū virū cōsurgere noluerunt: fidei firmitatē habe
at: nec timeat: in deo speret vt vincat C II.

¶ Adolescentiam zc. Plenius hoc in ezechiele legitur: vbi sibi de⁹
hierusalē matrimonio copulat: z sub psona vxoris suis iungit amplexib⁹
Sine vt ardentioꝛe mōstret affectum: puellam eam z adolescētulam z de-
sponsatam vocat. Quo enī nondū potiti sumus ardentius appetimus.

¶ Omnes qui deuo. Hiero. Sicut qui primitias demorāt: nonde

ge lumbos tuos z surge: et loque-
re ad eos omnia quę ꝓcipio tibi
ſ quasi fac qđ tuū est: preito sum facere qđ meū
est. † ſ qui correctionem nō suscipiet. ſ sic.
Ne formides a facie eoz: nec enī
ſ videtur facere timere quos reliquit formidini
† ſ comes z adiutor: quo duce iuuus eris-
timere te faciā vultum eoz. Ego
† ſ donec hodie dicitur: in psenti vita.
† ſ gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: z alibi:
ego cuitas firma que nō oppugnatur.
quippe dedi te hodie in ciuitatē
ſ ecclesiam.
munitam: z in columnam ferreā: z
ſ quasi nec hoc sufficiet † ſ qui nulla rubigine vin
latur: nō cedit imbribus: z vetustate fit fortior.
in murum eneum super omnē ter
ſ talis eris regibus iuda zc.
ram. Regibus iuda z principibus
† ſ quia terrena sapiūt qui imaginē terreni nō ce
lestis portant.
eius z sacerdotibus et populo ter
rę. Et bellabūt aduersum te et non
† ſ in quo vincis fortior: omnibus-
ꝓualebūt: quia ego tecū sum ait
ſ ne in temptationibus succūbas.
dominus vt liberem te.

C II.

ET factum est
verbum domini ad me
† ſ alte-aperte-vt nemo excusationem habeat.
dicens. Vade z clama in auribus
ſ habitatoꝛ scz.
iherusalem: dicēs hec dicit domi-
† ſ quasi hoc totum misericordie mee
nus. Recordatus sum tui miserā
est. non meriti tui.
adolescētiam tuā z charitatem de
ſ qua instar desponsatoꝛ legis vbi ornamenta
z verboꝛ distributi monilia.
sponsationis tuę quādo secuta me
ſ fuit tamē cibo affluentia.
es in deserto: in terra quę non se-
minatur. Sanctus israel domino
ſ populus enī gentiū post primitias iudeoꝛ cōgre
gatur. ſ ergo.
primitię fruguz eius. Omnes qui
deuorant eum delinquunt: mala

primū. Misit quoq; sub tercio. Jam captiuitas iminebat·z adhuc ad salutem hortabatur deus tribuēs z an te vnū diem locā pnitētię. vnde scriptū est·vsq; ad captiuitatē iberusalē z vsq; ad quintū mensē propter etasse hieremiam. Jam hostīū vincula strinxerāt manus·z nichilominus hęc dicebat deus: Ecce capti facti estis·agite(licet sero)pnitentiā. Rogate me·z parcam vobis·p ossum eruere de captiuitate qui tradidi. ¶ Hęc etiā de nobis possumus intelligere·Si peccauerim⁹; captiui futu ri sumus: Tradi enī peccatorē sathanę nihil distat ab eo q̄ ita dei traditi sint nabuchodonosor·vt sicut illos deus pcessit aduersario propter frequentes impietates: sic nos propter peccata trademur spiritali nabugodonosor· Undē quos tradidi sathanę vt discant nō blasphemare Putas quātum malū est peccare vt tradaris sathanę captiuantis animas eoz qui relinquūtur a deo non sine causa scz nec sine iudicio? Cū enī miserit pluviam sup vineā·z ipsa pro vua attulerit spinas quid faciet nisi vt mādet nubibus ne pluāt super vineā z imbrem? Prope est ergo z captiuitas nra·si nō egerimus pnitentiā·vt tradamur scz nabuchodonosor z babilonijs quibus iam adiacentibus sermones prophetaz legis aplozq; ipi⁹ xpi hortantur nos ad pnitentiam prouocāt ad salutē. Si audierimus:credimus ei q̄ dixit·z ego pnitentiam agā de omnibus malis quę locutus sum eis facere.

C. I.

Verba hieremię filii helchię de sacerdotibus qui fuerūt in anathot in terra beniamin

¶ ·i·quis· ¶ hoc est. ¶ q̄s erat in principio apud patrem

Quod factū est verbū domini ad eum in diebus iosię filii amon regis iuda in terciodecimo anno regni eius. Et factū est in diebus ioachim filii iosię regis iuda vsq; ad cōsummationē vndecimi anni sedechię filii iosię regis iuda vsq; ad transmigrationē iberusalem in mēse quintō.

¶ Ixp·captiuitatem·

¶ quod erat in principio apud deū: in quo loquūtur prophetę.

Et factū est verbum domini ad me dicens: Priusq; te formarem in vtero noui te:z antequā

¶ facta· ¶ materno. ¶ in prescięa.

exires de vulua sanctificaui te: et

¶ in vtero vius est libero arbitrio.

Pphetā in gentibus dedi te. Et dixi

a·a·a·domie deus. Ecce nescio loqui:q; puer ego sum. Et dixit dñs

¶ quasi ne cōsideres etatē cuni bo

ad me. Noli dicere quia puer sum

minis sapientiam eius·adhibe voluntatem:vt psal

quoniaz ad omnia quę mittam te:

habebis me comitē quo cuncta compleas·apt os

tibis·et uniuersa quęcūq; mādauerō tu·z impleb o illud.

¶ ne cōsideres multitudinem eoz ad quos locuturus eos:is me qui te cum sum.

ro tibi: loqueris. Ne timeas a facie

¶ habebis me comitē quo cūcta compleas.

¶ non q̄ perfectionibus z angustus careat·multa enim passus est: sed vt omnia patienter superet z non celat.

cie eoz q; ego tecū sum ut eruam

¶ vt humanam similitudinem videas nō erpauescat. ¶ pater. ¶ filium

per quē omnia.

te dicit dñs. Et misit dñs manū

¶ vt humanoz artium similitudinem vt deus tangi non formidet. ¶ pater.

suā z tetigit os meū. Et dixit dñs

¶ quasi viriliter age·z confortetur cor tuum.

ad me. Ecce dedi uerba mea i ore

¶ pater ad filiū. ¶ postula a me·et dabo ti·g·h·t·

tuo. Ecce constitui te hodie super

¶ mala.

gentes z super regna ut euellas et

¶ regna diaboli.

destruas et disperdas et dissipes

¶ Nieronim⁹ Ad eusebiū. Quia volumē est longissimū·z in plerisq; historia manifesta:in hieremia latā explanationē nō queras·sup his maxime quę iam in alijs prophetis sunt dicta. Vt nichil desit in sensibꝰ cū multum desit in verbis: stamina tibi atq; subtegmina z licia pparabo:tu ipe vestem pulcherrimā conficito.

¶ Ceteri pphetę·vt ysaias·osee·ioel·fuerūt añ captiuitatē duaz tribuuz scz inde z beniamin·alij post vt daniel aggeus·z zacharias. Jeremias vero z ezechiel imminēte captiuitate prophetauerūt·alter in terra iuda: alter i babylone. Hieremias puer prophetare cpit terciodecīo anno iosię regis iuda filij amon pphetauitq; sub eo decem et nouem annis·z sub ioachim filio eius annis vndecī·z sub sedechia·qui vltimus fuit regum iuda:annis xi·vsq; ad·v·mensem quo a babyloniis captiuata est iberusalē. Joachaz vero z iechonię trini mēses (quoz alter in egyptum·alter cū matre ductus est in babylonez) in supradictis annis cōputātur. Ac p hoc ab exordio pphetię suę vsq; ad captiuitatē hierusalē in qua z ipe captus est prophetauit annis·lx·vno p̄ter illud tempus quo in egiptū ductus est·ibiq; prophetauit in tampnis·sicut in hoc ipso volumine continetur. C. I.

¶ Verba Hierem. Lrc. Verbū dei:q; verba ieremię verbū dñi est.

¶ Hiero. Post exordiū vaticinatōis hieremię.xxv.prophetię anno: ezechiel in babylone bis qui cū eo captiuati fuerant:exordius est pphetare.

¶ In diebus iosię. Hiero. Mirabilis dei clementia. Jam captiuitate vicina·z babilonio exercitu vallāte iberusalē:nichilominus populū ad pnitentiam vocat·malens seruare quęrsos q̄s pdere delinquētes.

¶ Priusq; te zc. Non q̄ ante cōceptionem fuerit: vt hęretici suspicant Sed quia ꝑscit cū dñs futurū·qui facięda iam facta sunt·qui vocat ea q̄ non sunt:tanq; ea quę sunt.

¶ Hiero. Priusq; te for· Qui dā hunc locū sup saluatorez intelligunt, qui proprie prophetā gētium fuit·z per apostolos omnes nationes vocauit. Qui prius q̄s in vtero virginali formaretur anteq; de vulua exiret sanctificatus est in vtero·z notus patri qui semper in patre z in quo semp pr.

¶ Anteq; de vulua zc. Hieron. Secundū illud pauli. Postq; cōplacuit ei qui me segregauit ex vtero matris meę z vocauit per gratiā suā: vt reuelaret filiū suū in me: vt euāgelizarē eum in gentibus. Johānes sanctificatus quoq; in vtero z spūm sanctū accipit: z in vulua movetur·et os matris loquit.

¶ A·a·a·do. de. Detestat officiū quod pro ętate non pōt iuste implere. Eadem verecundia qua moyses graciles z tenuis vocis se ee dicit·sz ille q̄si magne z robuste ętatis corripitur: quasi puero huic venia dat̄ qui verecundia z pudore deceptus ratur.

¶ Noli dicere zc. Gregorius. Officium prędicationis alij laudabiliter appetūt ad quod alij laudabiliter coguntur. Ysaias enī vltro se obtulit dicēs Ecce ego·mitte me. Hieremias builare re luctatur dicēs·A·a·a domine deus zc. Ab vtroq; etternus diuersa vox prodijt sed nō a diuerso fonte tulerunt. Duo enim sunt precepta caritatis·dei·l·amor·z proi. Per actionem ergo vitam proximis pdelle cupiens ysaias officiū pdicationis appetit. Per contemplationē Hieremias amori dei inhęrere deliderans: num ad prędicandū prenuit. Hic ne tacitę contemplationis lucra loquēdo perderet. Ille ne damna studiosi operis tacēdo sentiret. Sed notandū quia qui recusauit:penitus nō restitit·z qui mitti voluit:ante se p altaris calculum purgatū vidit:ne aut nō purgatus adire quis sacra mysteria audeat aut quem deus elegit sub humilitatis specie sup̄be contradicat. Quia ergo difficile est purgatum se cognoscere:pdicationis officiū tutius declinatur. Non tamen pinaciter declinari debet·cum ad hoc suscipiendum superna voluntas agnoscitur. Quod moyses vtrūq; mirabiliter explenit·q̄ presse tante multitudini:z noluit z obediuit· Forte enim sup̄bus esset·si ducatum intrepidus susceperet·vel autoris impio obedire recusaret. Vtroq; ergo subiectus·z presse populis sese metiendo noluit·z tamen de imparitis viribus ꝑsumendo:consentit.

¶ Et misit do. ma·zc. Notandum q̄ hic manus dei mittitur·quę tangit os prophetę·z dr. Ecce dedi verba mea·in ore tuo. In ysaia autem scriptum est. Et missus est vnus de seraphin·et in manu habebat carbonem quez forcipe tulerat de altari·z tetigit os m·zc. Quia ysaias pfectę ętatis erat·z immūda labia habebat·z in medio populi polluta labia habentis habitabat. Mittitur vnus de seraphin qui nō manu·sed forcipe z carbone tāgat os eius·vt iniquitates auferat. Hic aūt ipius dei manus mittit̄ nō vt peccata auferat quę multa p puericiam nō fecerat:sed vt loquēdi gratiam tribuat. Ezechiel vero libꝝ devorat intus z foris scriptum scz tam sacramēta divina q̄s simplicē hystoriam cōtinentem. Hieremię os tāgitur·z domini verba tribuūtur: vt cōfidentiam accipiat pdicandi.

¶ Vt euellas et de. Quatuor tribulibus duobꝰ eta succedunt·nec ei poterāt ędificari bō nisi destructa ēnt mala·nec plātari optia·nisi eradicarentur pessima. Omnis enim plantatio quā non plātauit pater me·e·et

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

non est in eo sanitas. Tanta fuit libido egyptioꝝ q̄ sunt magnaꝝ carniū vt nulli peperĕt mĕbro. Iucta litterā hec ad ydola egyptioꝝ referūtur. Spūa lia ad mgōs puersi dogmatis q̄ punitatē eccl̄ie sue polluūt turpitudie.

¶ Grego. Vsq; ad uerticē. Tropologice. Cōstuprari ē post malę opationis vlum et in ipsa fidei sublimitate corrumpi. Cum enim nequissimi spūs vnuscuiusq; animum impijs opibus ī uolunt-sed integritatē fidei uiciare nō possūt quasi adhuc inferiora mĕbra polluunt. Qui aūt in fide corrūpit: iā vsq; ad uerticem pstupeat. Malignus enim spūs quasi ab inferiori bo mĕbris vsq; ad summa pringit: cū actinaꝝ vitā polluĕs: castā celsitudinē fidei diffidentię morbo corrumpit.

¶ Ut bibas Mora. Qui fontem aque viuę rĥm reliquerunt ⁊ hereticoꝝ lacus sibi foderūt: qui doctrinaꝝ aquas cōtinere nō possunt: necesse est vt leonibus subiiciātur q̄ rediguntur eoꝝ terrā in solitudines: ⁊ vniuersas ecclesias destruāt. vsq; ad uerticē polluant-et bibāt aquas turbidas ⁊ assirij fluminis ⁊ aquilonis. vnde erardescāt mala super terram.

¶ Arguet te mat. ꝛc. Hiero. Nota q̄ malicia ⁊ preuaricatio postquā ꝓuaricantem satiauerūt ⁊ instar cornicū vsq; ad nauseam deuenerūt: eruditi agentē pnitentiā cui impatur vt videat quid reliquerit ⁊ quid secut? sit. q̄o spernēs bona et dulcia mala elegerit et amara. hoc aūt totū factū ē: q̄ dereliquit dñm deū suū.

¶ A seculo confregisti. Hiero. Potest hoc ad eum dici. q̄ ab initio christianus ⁊ sacris litteris et parte deditus: postea desiderio secularis litterature q̄ significatur in collibus ⁊ amenę eloquentię: q̄ in frondosis arboribus mōstrat. prosternit se demoĭbꝰ q̄ sub occasione erudītōis ⁊ sublimis sc̄ię pollūit aias credētiū. vt faciūt diuaricare pedes suos oēs trāseūti.

¶ Vineam electam. In hebreo scribitur sorech qđ genus est vitis optime. de cuius surculo plantanit israel. ⁊ miratur quomō semē uerū ⁊ electa vinea in amaritudinem uersa facta sit aliena.

¶ Quomodo ergo cōuersa ꝛc. Nullus securus sit: si et plantatio dñi ⁊ semen uerū. ⁊ vinea sorech. ūn tm̄ uicio suo cōmutatur. vt p amaritudinem a deo recedat. ⁊ fiat vitis aliena. Et notanda creatoris clementia. q̄ est vitis uera. Ipse enim discipulis suis ⁊ credēti in se populo dedit vt sint vitis uera. vitis electa. si pmanserint in eo quod plātata est.

non istud factum est tibi: qz dereliquisti dominum deum tuū eo tpe
† quo sez sequi debuisti.
quo ducebat te per viam? Et nūc
quid tibi uis ī via egipti ut bibas
Hebraice syor-cōmunis editio habet geon
† nilum sez cuius aqua turbida.
aquam turbidam? Et quid tibi cū
† † cufratis sez qui est assirioꝝ fluminē.
via assyrioꝝ vt bibas aquam † flu
† alia erudiet te preuaricatio tua.
mis? Arguet te malicia tua: ⁊ aduersio tua increpabit te. Scito ⁊ vide quia malum ⁊ amarū est reliq̄sse te dñm dū tuum: ⁊ nō esse † timorē mei apud te. dicit dominus de
† qui timendus. † quasi ad mercenicem loquitur.
us exercituū. A seculo confregisti
† cōiugu. † vel tua-
iugum meum: rupisti vincula mea
† domio vel marito.
et dixisti. Non seruiam. In om
† amena ⁊ excelsa semper ydolis dedicantur.
ni enī colle sublimi. et sub omni li
† ydolatrie. † quasi.
gno frondoso tu. pternebaris me
retrix. Ego aūt plantaui te vineam
electam: omne semen verū. Quō
† † lxx-in amaritudine vitis aliene.
ergo cōuersa es michi ī pzauum
vinea aliena? Si laueris te nitro
⁊ multiplicaueris tibi herbam bo
† quāuis munda in conspectu hominū.
rith. maculata es iniquitate tua co
† qui nouit cogitatōnes hominū. vnde nō iustificabitur in cōspectu suo o-u- † † quasi mūdā ciam iactas-frustra im mūditiam negās-que ydolatrie sorde polluta es.
rā me dicit dominus deus. † Quō
dicis: non sum polluta. post baali
non ambulaui? Vide vias tuas in
† lxx-poliandrio qs est sepulchrū multitudinis
† † scito quid feceris-clausos oculos apte ne
gātiens ut videat quod aspicere erubescat. scaprea.
conualle. † Scito q̄d feceris. Lur

¶ Bozith. Ipsum hebraeum. lxx. vero herbā fullonum. que in palestina ī humidis ⁊ virētibꝰ nascit: ⁊ ad lauādas sordes eandē vim hz quā ⁊ nitrū.

¶ Hieroni. Allegor. Nitrum nostrum ⁊ herba fullonis pnitentia est ecclesiasticus quoq; sermo qui arguit ⁊ increpat ⁊ coarguit delinquentem mordacioris nitri habet similitudinem. Qui vero leui peccatorum sorde maculatus ē: leuioribꝰ purgatur. Porro grauia peccata q̄ ad mortē trahūt nec nitro nec herba bozith dilui possunt: sz graniorib⁹ tormētis indigēt. Vnusq; cuiusq; opus q̄le sit ignis probabit.

† sc̄ vt expedite seratur ad pabula. † † quia sicut ad meretricē loquebatur describit fornicatē nem eius.
sor leuis explicās † vias tuas: ona
† † sic israel toto impetu ac desiderio libidis seruit. ⁊ omni ydolorꝝ amore feruet.
ger assuetus in solitudie in † deside
rio animę suę attraxit ventuꝝ amo
† salutaribus monitis † obstinatam.
ris sui. Nullus auertet eam. Om
nes qui quęrūt eam non deficient
† sordibus.
in mēstruis eius inuenięt eā. Pro
hibe pedem tuū a nuditate: ⁊ gut
† † vnde-qui sitit veniat ⁊ bibat.
† † desperatōe melioꝝ vel maloꝝ negat se facere qđ dominus imperauit.
tur tuum a siti. Et dixisti. † desperaui. † quia.
Quia
† deos. † hereticos vel demones.
pe alienos: ⁊ post eos ambulabo.
† quāmis impudēs. ⁊ procax.
Quomō confunditur fur quando
† deprehēditur i ydolatria
deprehēditur: sic confusi sunt do
† illi qui sunt do. † nō modo populus.
mus israel. ipsi ⁊ reges eoꝝ. pncipes ⁊ sacerdotes eoꝝ. ⁊ pphete eoꝝ: dicētes ligno pater meus es tu: ⁊ lapidi tu me genuisti. Verterunt ad me tergum ⁊ non faciem
† impudētis eis tempore necessitatis ab eo que rere auxiliū: quē in pace cōcupierūt. † quē p beneficia nō senserunt. q̄ tormēta sentiūt dominū.
in tempore afflictionis sue dicent
† † increpatiue. quasi deus creator est hominum. homo fecit tibi deum. ipsa probat necessitas quid possint. quos fecerūs colusti.
Surge ⁊ libera nos. † Vbi sūt dii
tui quos fecisti tibi? Surgant ⁊ li
berent te in tempe afflictionis tuę
Secūdum numerū quippe ciuita
† tempore afflictionis. † quasi fru
stra obicitis querimonias. ⁊ uniquā causam in uobis reprehēdistis? cū impietatis vestre sit quod patimini.
tum tuaꝝ erāt dii tui iuda. † Quid
vultis mecū iudicio contendere?

¶ Non dicis ꝛc. Iuxta tropologiā: impudētiam frontis eoꝝ arguit: q̄ nolunt vicia sua pfiteri. opibꝰ ipsis patet q̄ nō ambulant in arta ⁊ angusta via. q̄ ducit ad vitā: sz ī lata ⁊ spacōsa quā ingrediūtur plurimi q̄ ducit ad mortē. q̄ signanter poliandrion noīata ē. Vel iuxta hystoriā qz ydolatrię malo ibi pdita est ⁊ interfecta populi multitudo.

¶ Vide vias. ꝛc. Id ē respice cōuallem filioꝝ ennon. q̄ fyloe fontibꝰ irrigatur. ibi cernes delubrū baal. quē relicto deo coluisti.

¶ Prohibe pedem. ꝛc. Pakha facturi calciamēta iubēt habere in pedibus. Et apls p̄dicat pedes eoꝝ calciatos q̄ ad euāgelium ꝓparantur. Ne dū p sęculi huius solitudinē ingrediunt venenatis pateant aīantibꝰ. q̄ deberēt euāgelico pede calcari ⁊ conteri.

¶ Desperaui. Hiero. Cōueniunt hec eis q̄ hereticos sequunt. q̄ a bono desperant. ⁊ in suo cōfortātur errore. Necesse ē aūt vt q̄ alienam doctrinā sequitur alienos diligat.

¶ Adamaui. Impudēti pfessione putat se crimina deuitare.

¶ Quō confunditur. Hiero. Vtinam possumus hoc testimonio si qū prudētes nri. ⁊ hi qui in eccl̄ia putantur duces in peccatis turpibus deprehēduntur.

¶ Verterūt. Proiicētes sermones meos retrorsum. Quī enī magister ꝓcipit iudicū est obaudiētis si demisso audiat capite. Si tergū vertat: cōtemptētis. vñ. Verterūt ad me scapulā recedētē. Quasi intūs ꝓcepta spernerūt vt nec audire q̄dē dignati sūt. sz tumorē aīmi idicāt gestu corpis.

¶ Secūdum numerū ꝛc. Vel cosdē vel diuersos singule ciuitates colebant deos. vt nec in impietate videretur habere cōsensum. sz pugnās contra se superstitio: errorem sequeretur diuersum.

¶ Quid vultis ꝛc. Prona est ad excusationez sui hūana peruersitas:

genere sacerdotali rei sunt sceleris: sic qui cõtaminant israel. Vnde dñs appropiant super mꝰ no-vt e. c. m. ꝛc. vsqꝫ ceciderũt. Nꝫ a supplicio immunes erãt: qz domini sentẽtiam implerẽt. Oportet enim vt veniant scandala. sed ve ei per quẽ scandalum venit.

¶ Dominꝰ debẽtur sacerdotibus: non hostibus.

¶ Israel. Verumꝫ nomẽ ponitur iacob ꝛ israel. nõ secũd nm duas ꝛ decẽ tribꝰ: sed iuncta omnẽ populũ. cum ipse iacob postea dictꝰ sit israel.

¶ Quid inuenerunt patres. Offensam dicit deus a patribꝰ factam nõ qꝫ peccata patrũ filijs imputentur: sed qz filij habẽtes similitudinem patrũ ꝛ suo ꝛ parentũ scelere puniũtur Propter sanctos pcessit filijꝫ miserẽt deus.

¶ Nec habitauit hõ. Qui semper ad maiora festinat. nõ est enim pfectio in via sed in fine. ꝛ in mansione quę sanctis in cęlis paratur. quibꝰ dicitur Qui statis in domo dñi. a. d. d. n. Frustra igit̃ hereticꝫ suspicant hic pfectam esse victoriam vbi pugna est. et non victoria. sed certamen ꝛ incertus exitus futurorũ.

¶ Et induri vos Quasi pro labore durissimi itineris: dedi vobis abũdantiã omnium rerũ. quod significat carmelus qui hebraice chermel. latine sciẽtia circumcisionis. Quomõ aũt populus ille terram sanctã ꝛ omnium rerũ fertilẽ ydolatria polluit ꝛ violauit: sic ꝛ nos verę circũcisionis accipiẽtes sciẽtiam: comedimus fructum eius. ꝛ si negligẽtia surrepserit: cõtaminamus hereditatẽ dei et hereditatẽ illius abominabilem facimus.

¶ Sacerdotes nõ dix. ꝛc. Gregoꝰ Nedum se a sacerdotibus querũtur veritas ꝛ nescire se principatuꝫ nescientium protestat, vnde. Recedite a me oparij iniquitatis. nescio qui estis. Qz iniqui: dñi ea quę sunt dei nesciũt: a dño nescimur. vnde. Si quis ignorat: ignorabitur Quę pastoꝫ impietas sepe meritis subiectoꝫ congruit: qui quãmis lumẽ sciẽtię sua culpa exigente non habeant: districto tamen iudicio agitur: vt pro eoꝝ ignorantiã ꝛ qui sequãtur offendant. vnde si cęcus cęco ducatum prębeat: ambo in foueam cadunt.

¶ Quasi: post multa beneficia dignitatis priuilegia verterũt in cõtemptũ vt sacerdotes dominũ non quęrerent. doctores legis ignorarent eum ꝙ alios docere deberent ꝛ pastores p negligentiam piscatores fierẽt. Et prophetę in pplis disputant. nõ indoctoꝫ loquũtur sed in ydolo. ꝛ sua figmenta

† ¶ quasi populꝰ meus quid feci tibi aut quid molestus fui t. respõde michi ꝛc.

veniẽt sup eos dicit dñs. † Audite uerbum domini domus iacob: et omnes cognatiões domus israel Hęc dicit dominus. Quid inuenerũt patres uestri in me iniquitatis ¶. i. longo tempore rel. querũt.

quia elongauerũt a me ꝛ ambulauerunt post † vanitatem: et vani facti sunt? Et non direrũt: vbi ẽ dominꝰ ¶ quãdu in hoc seculo sumus. ꝛ de egipto educimur: paulatim ascẽdimus.

minus qui ascendere nos fecit de terra ęgipti. qui trãsduxit nos ¶ per terram inhabitabilem ¶ quã sanctus inhabitare non debet.

et inuiam per ¶ terram sitis ꝛ ymaginem mortis per terrã in qꝫ nõ ambulauit vir nec habitauit homo ¶ difficultatem notat itineris. † ¶ in qua semper maiora cupimus. nõ conferi presentibus. † ¶ semper enĩ in giculo sumus ꝛ laqueo vndi qꝫ tendit diabolus.

Et induxi vos in terram carmeli: vt comederetis fructum eius ꝛ bona illius. Et ingressi cõtaminastis terram meam: et hereditatẽ meam posuistis in abominationem. Sacerdotes nõ direrũt vbi est dominus. ꝛ tenẽtes legem nescierũt me ꝛ pastores pręuaricati sunt in me. Et prophetę prophetauerũt i baal ¶ vir qui perfecte etatis in christo omnes enim surgemus in virũ perfectũ in mẽsurã etatis plenitudinis christi domini nostri. ¶ ydolatria.

† ¶ ne videatur oppaimere per potẽtiam: quasi cũ paribus rõne cõtendit. vndec vt iustificetur in sermonibus ꝛ vincas cũ iudicaris.

et ydola secuti sunt. † Propterea ¶ sepe hoc fecisse se significat.

adhuc contendam in iudicio vobiscum ait dominus: ꝛ cum ¶ filiis vestris disceptabo. † Trãsite ad insulas cethim et videte: et in ¶ cedar mittite ꝛ considerate uehemẽter: et uidete si factus est huiusce modi. si † ¶ hęc est regio solitudinis hyrsi abolitaꝫ. quos nunc sarracenos vocant. cõtra quã in quibus exit mis ieremi. vaticinatur. de qua dicit dauid. habitauit cũ habitatibus cedar.

† ¶ ydola quę nõ prosũt cultoribus sed illis similes fiũt. fed. n illud. similes illis fi. qui fa. ꝛ om. qui confidunt in eis.

† ¶ pigneos. vel lapideos. aureos quasi ex roẽ antiquũ a maioribus acceptũ tenuit cũ nullius eoꝝ deus sit sed simulacra manu facta.

mutauit gens ¶ deos suos. Et certe ipsi nõ sũt dii. Populus uero meus mutauit ¶ gloriam suam in ydolum. Obstupescite cęli super hoc: ¶ de quibus dicitur leuate porte capita vestra: ꝛ introibit rex glorie.

¶ ueritatem in mẽdacium. † ¶ michi sęz ydolum peruli.

ꝛ porte cęli desolamini uehemẽter dicit dñs. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt fontem aquę viuę ꝛ foderunt sibi cisternas dissipatas quę cõtinere nõ ualent aquas. Nũquid seruus ẽ israel aut uernaculus? † Quare ergo factus est in prędam? Super eum ¶ hec saluet. ¶ demones ¶ quia mãdata dei non seruant.

¶ principes babilonis. † ¶ clamãt enĩ ꝛ cõgregant que non peperẽrũt. facũt diuitias. non cũ iudicio.

rugierũt leones et ¶ dederunt uocẽ suam: posuerunt terram eius in solitudinẽ. Ciuitates eius exustę sũt ¶ non habent habitatorem deum. ꝛ nõ est qui habitet i eis. Filii quoq; ¶ duas maximas ciuitates egipti posuit. memphoseos ꝛ thamneos constupręuerũt te usqꝫ ad uerticẽ. Nũqd ¶ interrogat vt respõdeat.

venerãtur. His verbis vt endũ est aduersus magistros nostri ordinis qui deuorant populũ dei velut cibũ panis. ꝛ p mala opa nõ inuocãt nomen domini.

¶ Cethim. Cethim vel ytalię scz. vel occidentalium partium. qz iudee ciprus insula in qua vrbs huius nominis. vicina est. de qua ꝛeno principes stoicoꝝ.

¶ Et cõsiderate. Possumus cõtra eos hoc dicere: qui maiori studio sectãtur vicia qꝫ virtutes. quib⁹ dr bñ num dico. ꝓpter infirmitatẽ carnis vię sicut exhibuistis membra vestra seruire immundicię et iniquitati ad iniquitatem. ꝛc.

¶ Populus meus. Et antroponomopbitę. q occasione huius testimonij. Faciamus ho. ad ymaginẽ ꝛ similitudinem. nõ immensam ꝛ simplicẽ diuinitatis substantiã. sed humanã figuratione compositam. ptinaciter cõtendunt.

¶ Obstupescite cęli. Hier. lxv. Obstupescite cęli ꝛ ꝛs de quo dicitur. Attẽde cęlum et loquar. Et audi cęlum ꝛ auribus percipe terra. Dicens. percepta dei conculcata inhorresce. et stupore dissimulare non potest. omissa creatura cõtremiscit et cõvolet sup peccatis hominꝫ. Aquila ꝛ simachus. cęlos. lxx. et theodocion cęlum interpretati sunt. Sed samaritanꝰ hebraicum cõmunis nomen ẽ. et tam cęli qꝫ solum eodem dicitur nomine. vt rhebę athenę.

¶ We dereliquerũt. Qui percepturum dei dicẽs. Ego fuꝫ dominus deus tuus qui eduxi te de terra egipti Et secũdum quod ieo dem loco scriptura est. Non sint tibi dii alieni in conspectu meo. p quo secutus est dominus.

¶ Fontẽ aque viue. Fons perennis ẽ ꝛ viuales habet aquas

Cisternę ꝛ lacus de torrentibus ꝛ aquis turbidis complẽtur in pluuijs.

¶ Nũquid seruus. Et hoc loco iudei in superbiam elati dicerunt. Hemen abraha sumꝰ? ꝛ nemini seruimus? vnicꝫ qđo tu dicis liberi eritis? Nescietes qꝫ omnis qui facit peccatũ: seruus ẽ peccati. ꝛ seruiet ei a quo vincitur Nati de amico dei abrahã vicio suo quasi filij chaam facti sunt: cui dictum est: maledict⁹ chanaan seruus erit ſ.ſ.

¶ Leones. Scdm anagogen leones intelligim⁹ aduersas prãtes. vel hereticoꝝ pricipes. q terrã ecclę desolãtes oẽs vrbes illi⁹ hereticoꝝ incendio vastauerũt illo igne de qꝫ dr. Oẽs adulteri ãtes qsi cibus? corda eoꝝ.

¶ Usqꝫ ad verticẽ. Secũdum illud. A planta pedis vsqꝫ ad verticem

¶ Dux virgi. Despondit deus animā ampleccibus suis· et docet qđ oꝛare debeat ⁊ agere pnitētiam. Quanto autem ille clemētioꝛ qui salutis viam post foꝛnicationem ostendit: tanto misenoꝛ meretrix quę nō vult recipere sanitatem.

Et dixit dominus ⁊c. Hiero. Fit hęc pꝛ ophetia tempꝛibꝰ iosię regis iusti sub quo cpit hieremias pꝛophetare. Si intellexisti pꝛpos duos israel scz ⁊ gentiū intellige: translmigrationē israel in populo iudeoꝛ· ⁊ de eodem dictuꝝ. Dimissi a· :⁊ dedi ei libellā repudij: vt relinquęs· s. firmet exemplū. Jubet lex moysi multeri viro dsplicēti dari libellꝝ repudij ⁊ dimitti· ⁊ tūc vero licere vt alteram ducat. Sic intellige in deos accipiētes libellum repudij: et ideo a deo omnino relinqui. Vbi enī apud eos pꝛphetę· vbi signa virtutum· vbi manifestatio dei· non templū· nō vicinę· nō aliꝰ eius cultus lege expꝛessus. Eiecti sunt de regionibus suis· ⁊ ita dedit eis deus libellum repudij.

¶ lex facta est ad omnes.

Post eos nos qui in scripturis iudei vocamur propter tribum iuda et eius stirpe saluatoꝛ descēdit: cōuersi sumus ad dñm· et nouissima nostra in cōsummatōne seculi similia erunt peccatis iuda iamo pejoꝛa. Vnde. Cum multiplicate fuerit iniquitates refrigescet charitas multoꝝ.

¶ erubescāt hereticꝰ qꝝ ad meliora nolūt cōuerti.

Qui aūt pseueꝛauerit vsq; in finē sc· Et putas veniēs filius hoīs inueniet fidem sup terram? Si etiā nunc indicemus fidē nostram nō multitudinem ⁊ voluntatē hominū· nō cōgregationē: videbimus in tanto numero ecclesiaꝝ difficillime repiri fidem· difficile enī est plures esse bonos. vñ: Mlti vocati pc· Si ergo dicit primum dimisi propter peccata israel· ⁊ reliqui eū in contaminatione· iudas autem audiēs qđ acciderūt israel noluit ad me puerti· de nīis peccatis loquit' qui legentes ea quę passus est populus iudeoꝝ non timemus neq; dicimus: Si naturalibus ramis nō pepcit: quāto magis nec nobis pcet deus? Nō enī tantū benignus est ⁊ non seuerus. Si benignus tantum esset bonitatē eius cōtemneremus. Si seuerus tātum: desperemus. Necessaria est nobis bonitas ob pnitētiam· ⁊ seueritas ob delicta.

¶ Nūquid vidisti ⁊c. Facit compationē inter duas ⁊ decē tribus qꝝ tam captiuate erant ab assirijs. Et cum hoc duę tribus vidissent nō emēdauerunt se· sed deteꝛius fecerūt. Et hoc est quod dicit. Nūquid ⁊c.

¶ Aduersatrix israel. Sub figura duaꝝ soꝛoꝝ loq̄r· quę de vna stirpe abrahę· y· ⁊ ia· sunt generatę. Pꝛiozem aduersatricem: vocat quę statuit in dan ⁊ in bethel vitulos aureos.

¶ Abiit sibimet ⁊c. Secundum anagogen de hęreticis pꝛophetia est· qui falsi nominis scientiam hęretica subtilitate purāt se sectari· ⁊ ascendere montem supbię· ⁊ carnis voluptatibus delibuti sub omni ligno frondoso ⁊ ameno exponūt foꝛnicationem suam. Qui cum tradantur diabolo in interitum carnis: frequēter euenit vt domus iuda· i· confessionis ⁊ vere fidei non terreatur exemplo· sed multo maioꝛa cōmittat· ⁊ foꝛnicatione sua cōtaminet terram ecclesię· et męchetur cū ligno et lapide dogmata deo pꝛaria sequens. Si autē vir ecclesiasticꝰ cozrigere voluerit eꝛ·tem· ⁊ putridas carnes resecate· ⁊ ad pnitentiam retrahere eos qui secuti sunt fallitatē: illi nichilominus sub specie ecclesiasticę veritatis antiquū sequuntur eꝛoꝛem.

¶ Et vidit pꝛeua. Aliꝰ tormenta aliozum remedia sunt. Cunctę punitur homicida recipit quidē ipse qđ fecit· sz altij terrentur a scelere. Decē tribuꝰ q̄ vocabātur israel captis ab assiꝛijs in medāqꝝ translatis· duę tribꝰ iuda et beniamin q̄ debuerūt similia formidare· ⁊ tota mēte ad deū cōuerti vicerūt decē tribuū scelera: vt in tēplo dei statuam baal ponerēt q̄ in ezechiele dicit' ydolū ad zelum ⁊ emulationem dñi collocatum.

sem ei libellū repudii: ⁊ non timuit pꝛeuaricatrix iuda soꝛoꝛ eius: sz abiit et foznicata est etiā ipsa· ⁊ facilitate foznicationis suę cōtamiauit terram: ⁊ męchata est cum lapide ⁊ cum ligno. Et in oībus his nō est reuersa ad me pꝛeuaricatrix soꝛoꝛ eius iuda in toto coꝛde suo: sed in mendacio· ait dominus. Et dixit dominus ad me. Justificauit animam suā aduersatrix israel cōparatione pꝛeuaricatricis iuda et clama· ⁊ lege sonat. Vade ⁊ clama contra aquilonem sermones istos· ⁊ dices. Reuertere aduersatrix israel ait dominus: et non auertam faciem meam a vobis· quia ego sanctus sum dicit dominus: et non irascar imperpetuū. Tamen scito iniquitatem tuam: qꝝ in deum tuum pꝛeuaricata es. Et dispsisti vias tuas alienis sub omni ligno frondoso: et vocem meam non audisti ait dñs. Cōuertimini

¶ vbi maioꝛ voluptas.

¶ fit hec pꝛophetia in diebus iosie regis iusti sub quo hieremias oꝛsus est pꝛophetare.

¶ in qua templū ⁊ religio imitatione germane paulatim recessit a domino.

¶ ydolis.

¶ vbi delicata ⁊ amena religio.

¶ quia statim in pncipio pertit.

¶ que illius cruciatibus potuit emēdari.

¶ alia lege. ¶ verbū hebraicum caratbar voca et clama· ⁊ lege sonat.

¶ vnde auerte faciē t·a peccatis m.

¶ Justificauit anima. Justificata ē sodoma soꝛoꝛ tua et te Et alibi. Descēdit hic iustificatus in domum suam ab illo.

¶ Vade et cla· ⁊c. Hiero. Cōtra aquilonem ⁊ assyrios dirigit' sermo· et ad decē et ad duas tribus· ⁊ earū reuersio ꝓdicatur.

¶ Et nō auertam. Vnde· Auerte faciē t·. Alij vero obfirmabo faciem meam ꝓtra vos· i· nō austeritate iudicis· ⁊ vultu misericordię suscipiā vos Sanctus enim ⁊ misericoꝛs sum: vt vltra nō meminerī iniquitatis vestrę. Hoc ad hęreticos ⁊ negligētes in ecclesia referri potest· qui quotidie p ecclesiasticos viros ad pnitētiam vocātur· quibꝰ propꝛie aptatur. Et vocē meam nō audistis. Omnis aūt hęreticus habitat in aquilone sine fidei caloꝛe· nec illud apostoli pōt audire· spū feruētes ⁊c. Et qꝝ se voluptatibus tradidit a dño recessit· ⁊ vias suas alienis dogmatibꝰ dispsit· et voluptatē secutus est. Nulla enī hęresis nisi propter gulam ⁊ ventrē· se dnēs mulierculas oneratas peccatis semper discentes ⁊ nunqđ ad scientiam veritatis peruenientes· de quibus vere dicitur. Qui devorant populū meum sicut escam panis.

¶ Tamen scito. Quia cum misertus fuero tui· ne te iustum putes· sed semper memēto iniquitatis tuę· ⁊ supbię colla diuitte· vt qui p arꝛoganciam offendisti· p humilitatem placate deum possis.

¶ Conuertimini ⁊c. Hiero. Judei putant hoc completum esse post

z quod merito sustinet sibi iniuste videtur sustinere.

¶ Filios vestros. Vt plagis filioꝝ disceretis: qꝫ austeriori curandi est sens medicamine z ne forsitan diceretis: peccates corrumpere noluisti.

¶ Videte verbū dñi. Moyses videbat vocem domini. Et iohannes apostolus verbū dei se vidisse z attrectasse dicit.

¶ Nunquid oblituisce. Hiero. Dimentū suū pdit: q̄ a dominore cedit z intelligentiā doctrinę quę significatur in pectore. Vñ iohānes supra pectus domī in cena recubuit z sacerdotibus iter cętera seruat pectus cum victimarum.

¶ In omnibus. Istis siue sub oī quercu alia litera. Debzcū enim z querens z ista significat. In amenis autem locis umbra et frōdibus immolabāt.

¶ Et diristi a p. ꝛc. Hic vtendū est apud eos qui nolūt peccata sua cognoscere: sed in tempore afflictionis dicunt se immerito pati. Magisqꝫ iram dei pvocant: dum alterum imo maius peccatū sit quod fecisti non lugere: sed excusationes ꝓtendere.

¶ Ecce ego con. Hier. Audiat hęresis noua et veteri irā dei esse vel maximam nolse peccatū buiuster confiteri sed impudēter iactare insticiam.

¶ Et ab egipto. Vt egiptioꝝ impetuꝫ declinarēt: ad assirios confugiebāt qui nihil profuerūt. Ab egiptijs enim victi sunt. Rursus vt iram assiriorum fugerēt ad egiptios fugiebant sed nihilominus supati sūt. Increpantur ergo quia relicto deo spem in hominibus ponunt.

¶ Super caput tuum. More lugentiuꝫ thamar ab amon corrupta cinere caput sparsit z manus supra posuit.

C III.

ſ quia.
Dñe dereliquistis me dicit dñs
ſ pertinebam vt disciplinā susciperēt. ſz nihil
profecī.
Frustra percussi filios vestros: di-
ſ ꝛꝛ. non receperūt.
sciplinam non receperūt. Deuora
ſ quę pro peccatis vestris sustinetis.
ſ non meus. ſ baal z ariolos.
uit gladius vester prophetas ve-
ſ nō meos. ſ pos tamē in scelere pfiltus nec
prophetaꝝ timore ad meliora reditus.
stros: quasi leo vastatur generatio
ſ admirādo.
vestra. Videte verbū dñi. Nun-
ſ cū ydola ſ. quatur. quasi celebritate vi
bum.
quid solitudo factus sum israeli-
ſ que imbtē non recepit doctrine.
ſ plena sentiū nō exulta. ſ.
aut terra serotia? Quare ergo dix-
ſ quondā. ſ quod sceleriū
it populus meus recessimus non
ſ quod scelestius. ſ grauis offensa nolle placa
re quē offenderis.
veniemus vltra ad te? Nūquid ob
ſ ecclesia. que mater parit z virgo est
sine macula z ruga.
liuiscet virgo ornamēti sui? Spō-
sa fascię pectoralis suę? Populus
ſ hiero. quāto lōgius obliuiscimur
deū tanto maius peccatū est. cū nec longitudine
seculoꝝ possimus edomari.
vero meus oblitus ē mei diebus
ſ quasi frustra niteris verboū
te arte defendere. quasi bona opera tua ostendere
vt mercaris dilectionē. que insuper ꝛc.
innumeris. Quid niteris ostēdere
bonam viam tuaz: ad quęrendam
dilectionem: quę insuper z malici-
ſ alios: vt alijs esses exemplum ma
lorum.
as tuas docuisti vias tuas: et in
ſ alij in manibus.
alis tuis inuentus est sanguis ani
ſ quos ydolis immolasti. vel exemplo
perdidisti. † ſ quod plerunqꝫ accidit latronū
insidijs.
marū paupeꝝ z innocentū? † Nō
ſ interfectos. ſ vel istis.
in fossis inueni eos: sed in oībus
ſ que supra dix. scz ſo ierusalem.
q̄ supra memorati. Et diristi. Abs
q̄ peccato et innocens ego sum. et
ꝓpterea auertatur furor tuus

C III.

¶ Si dimiserit ꝛc. Ecce de fornicata, z relicta muliere, argumentū iusticię ꝓponitur. z tamen nobis post lapsum redeuntibus non iusticia sed pietas exhibetur. vt colligamus si vobis delinquētibus tanta pietate parcit a nobis nec post delictum redeuntibus quāta improbitate peccatur. Aut quę ab illo erit super improbos venia. qui non cessat vocare post culpam? vnde. Et erunt oculi tui videntes ꝓceptorem tuum z aures tuę verbum post tergum monentis audient. Debemus igitur pietatē vocantis erubescere si insticiam noluerimus formidare. quia tanto grauiori improbitate cōtemnitur. quanto contemptus adhuc vocare non dedignatur.

¶ Si dimiserit vir vx. su. Hoc dicere possumus aduersus eos qui fidem

ſ ex quo differtis. † ſ dicit dominus.
ſ non potēta.
a me. Ecce ego iudicio cōtendam
† ſ cum maius peccatū sit aliud habere in cōsi
entia: aliud in ore.
tecū. eo qꝫ dixeris. nō peccaui. Ec-
† ſ sepius. ſ peccata tua.
vilis facta es nimis: iterans viaſ
tuas. Et ab egipto confunderis. si
† ſ in quo nō inuenisti auxilium.
cut cōfusa es ab † assur. Nam z ab
ſ egipto sicut ab assirijs. † ſ sepe frustrata.
† ſ lugētis: quia frustra sperasti auxilium.
ista egredieris z manus tuę erūt
ſ aduersio deo.
sup caput tuum: quoniaꝫ obtriuit
ſ quā in alienis posuisti.
dñs confidentiam tuam: et nichil
babebis ꝓsperum.

C. III.

¶ Vlgo dicitur si dimiserit vir vxorem suam: z recedens ab eo duxerit alterum: nūquid reuertetur ad eam vltra? Nūquid non polluta z contaminata erit? mulier illa? Tu aūt
† ſ rel pastoribus hebreū enim remi pastores
romi amatores significat.
fornicata es cū † amatoribus mltis
ſ post fornicationē suscipit penitētiaz
z hortatur vt ad se reuertatur.
tamen reuertere ad me dicit domi
ſ o hierusalē huc illucq.
nus. Leua oculos tuos in directū
z vide ubi nunc ꝓstrata sis. In
uiis sedebas expectās eos quasi
† ſ vel uerfecisti: qz multa ydolatrie malo gerūt
latro in solitudine: † z polluisti ter-
ram in fornicationibus tuis et in
† ſ ablata est scz omniū rerū benedictio vt pate
rentur sicctatem sermonis dei.
malicijs tuis. † Quāobrē ꝓhibitę
sunt stillę pluuiarum: z serotinus
ſ ter. facies.
ymber non fuit. Frons mulieris

vomini relinquentes. z heret ico. erroribus irretiti post multas fornicationes z deceptionem suaꝝ animarū simulant se reuertiad pristinam veritatem. non vt deponant venena pectoris sed vt insinuent alijs.

¶ Tu autem fornicata es. Siue habuisti pastores multos in offensionem tui. vt deum. scz offenderes. z qui magistri esse debuerant vt alios ab omni errore prohiberēt auctores impietatis extiterunt.

¶ Tamen reuertere. Si reuertebaris ad me dicit dominus. Arguit impudētiā meretricis quę post adulteriū audet reuerti ad maritum.

¶ Leua oculos tuos. Iuxta anagogen his qui hereticos errores deserere se promittunt. ꝓcipitur vt leuent oculos in directū. Nisi cniꝫ recta viderint pristinam prauitatē damnare nō possunt.

¶ Quasi latro in. Sicut solent latrones ad vesperam in desertis locis. viatoribus insidiari: sic tu vt putaris tuo animas interficeres fornicantium.

¶ Pro latrone in hebreo arabe habet. qđ z arabes significare potest. q̄ gens latrocinijs dedita vsqꝫ ad terminos palestine incursat z descendentibus de ierusalem i hiericō obsidet vias. Vnde bō q̄dam descendebat ab ierusalem in hiericō. et incidit in latrones.

¶ Quamobrem prohibite. Hiero. Aliquādo solis nomine claritas predicatorū designatur. Vnde factus est sol vt saccus cilicinus. ꝛc. In cuius tempore sol ipse saccus cilicinus ostenditur: quia fulgens vita ꝓdicantiū ad penitentiam horum oculos aspera z despecta demonstratur. Qui stellarum quoq; claritate figurantur: quia dum recta peccantibus referunt vel predicant: tenebras noctis illustrāt. vnde. Nec prohibitę sunt stellę pluuiarum. Quia vero sol per diem lucet. stellę vero p noctes. et plerunqꝫ p noctem ꝓsens vita signatur. z p diem eterna patria: ꝓdicatores sancti sol nobis fiunt: cū cōtemplationē vere lucis apiunt. z stellę cum per actiuam vitam necessitatibus ꝓsentis vite ꝓspiciūt.

¶ Frons mulieris m. f. e. t. Hoc possumus dicere hereticis qui in erroribus suis gloriantur.

¶ Quia supra dixit non peccaui. arguit eam vt mulierem procacem. q̄ ad nullum declinare erubescit.

¶ Ascendit leo ꝛc. Hiero. Si q̄s factor ē aut auctor puersor̄ dogmatū de eo potest dici. Ascendit leo de cubili suo et prędo gentium se le-
¶ Et prędo De quo dicitur. Omnium inimicor̄ suorum dominabitur
Qui gloriatur dicēs Circūiui terrā et p am bulaui eam. Quis est enim quē diaboli venena non tangunt nisi ille qui ait. Vēit princeps mūdi huius: et in me nō habet q̄quā-
¶ De loco suo. De abysso-in qua est relegandus-in quā ne mittatur ecce nat.
¶ Super hoc ac. Sine penitētia fuisse mam bestiā vitare nō possumus. Et nisi ad deū non solū mente ſz etiā corpe cōuertamur Dum enī vastatur ecclesia:ira dei ē aperta.
¶ Principū. Qui legē docere debuerūt-z subiectos a leone defendere.
¶ Sacerdotes. Qui putabantur esse sapientes. Stultā enim fecit deus sapientiaz huius mundi: q̄ p illam nō cognouerūt deū.
¶ Prophetę cōsternabūtur. Aqui la-amētes erūt. Quis enī non insaniat-nō p dat cor-cū principes et reges z sacerdotes quō dam suos sub leone cōsperent?
¶ Et dixi heu. Q: supra dixit. In tpe illo vocabūt ierusalē solium dñi-ꝛc. Nūc dicit perbit cor regis ꝛc. Turbat prophetа in se putat deū mentitum nec intelligit illud longe post-hoc in prorio futurum.
¶ Ventus vrens ꝛc. Nō scz peruenerit gladius vsq̄ ad aīam z fuerit area cōsumma ta: tunc ventus vrens veniet de deserto q̄ nō eā purget et vētilet vt paleis huc illucq̄ dissipatis-frumentū in horrea recondatur. Sed spiritus plenus neq̄quaz pplo-ſz mihi veiet vt meū triticū dissipetur.
¶ Spūs plenus Quidam hūc locū sic exponunt-vt postquā purgata fuerit area:reliquię salvę fient. Vnde scriptū ē. Spūs plenitudīs veniet michi-vñ euā eglista. De plenitudīe eius omnes accepimus.
¶ Et nunc ego ꝛc. Aposiopesis sicut ait virgilius. Quos ego-sed motos ꝓstat ꝓponere fluctꝰ. Dicturꝰ prospa retinet se-et triſtib⁹ irrit tristia.
¶ Ecce quasi nu. Ventura cernit vt ꝓsentia. et babylonior̄ descri-

† ſ crucis. † ſ in specula z sublimitate ecclesie munitas. Leuate † signum in † syon ſ qui timetis. ſ ad christi auxiliū currite
Confortamini et nolite stare. quia ſ verū nabugodonosor ſz qui ideo ī iniūdo isto a me permittitur:vt fortitudo vestra cōprobetur
malum ego adduco ab aquilone z contritionem magnam. Ascendit ſ nabugodonosor. verus qui tanq̄ leo cir-q.q.d- † ſ i-de nequitia vel de inferno vbi retrudetur.
leo de † cubili suo. z prędo gentiuz se leuabit. Egressus est de loco suo ſ scz ecclesiā. vt egressi de ecclesia pugnēt cōtra ipsam. vnde a nobis ex. sed nō erāt ex no.
vt ponat terrā tuā in solitudinez ſ ecclesie. ſ cū floreant hereticoz concilia abula.
Ciuitates tuę vastabūtur: remanētes absq̄ habitatore. Super hoc accingite vos cilicijs: plāgite z vlulate: quia non est auersa ira furoris ſ ire. a nobis. ſ predone ecclesiā vastante z ira dei cōtra nos gmanente.
dñi a vobis. Et erit in die illa dicit ꝯ ſ inutile erit omne cōsiliū. † ſ quod debet ee in manu dei.
dominus. † pibit † cor regis et cor principum: z obstupescēt sacerdotes et, pphetę ꝓsternabūt. Et dixi.
Heu. heu. heu-dñe deus. Ergo ne decepisti pplm istū-z ierlm dicēs.
Par erit vobis. Et ecce peruenit ſ qui secet z purget vicia-aliter enī par z promissio non sequitur. † ſ quia nihil vitale in anima reseruatur. ꝯ ſ cū venerit gladius vsq̄ ad aīam z area fuerit consummata.
gladius † vsq̄ ad animam. ꝯ In tē pore illo dicetur populo huic z ie ſ nabuchodonosor vel diabolus.
rusalem ventus vrens in vijs quę ſ non qui purget. z ventilet ſ vbi non est hospitium dei.
sunt i deserto: vię filię populi mei non ad ventilandum z ad purgandum. Spūs plenus ex his veniet ſz nō populo. † vt sciant se iuste sustinere qs sustinent.
michi. Et nunc ego: sed † loquar iu ſ quasi digito ostendat.
dicia mea cum eis. Ecce quasi nubes ascēdet: et quasi tēpestas currus eius. Velociores aquilis equi illius. Vę nobis: quoniam vastati sumus. Laua a malicia cor tuum ſ metropolis iudeoz.
ierusalē: vt salua fias. Vsquequo ꝯ ſ que procedūt de corde. cor autē in scripturis sanctis pro anima z sensibus debemus accipere.
morabūt i te † cogitationes noxię? ſ iudicium.
Vox enī annūciantis a dan: et notum facientis ydolum de mōte efſ vbertas. ſ vidit dominus omnes nationes ī circūitu.
fraim. Concitate gentes. ecce audi ſ crebro scz.
tum est in ierusalem custodes veni re de terra longiqua: et dare super ſ vlulātis. ſ exercitus.
ciuitates iuda uocem suam. Quasi custodes agroz facti sunt sup eā in gyro: quia me ad iracūdiaz pro ſ actōes tue. ſ o ierusalē.
uocauit dicit dominus. Vię tuę z cogitationes tuę fecerunt hęc tibi. ſ ꝙ sc.
Ista malicia tua quia amara quia ſ interiora anime penetrauit. ſ mētis afflictionē patior ſ vel cor
tetigit os tuum. Ventrem meū doleo. ventrē meū doleo. sensus cordis mei turbati sunt in me. Nō tacebo: quoniā uocem tubę audiuit anima mea: clamorem pręlij. Contritio super contritionem uocata ē ſ insgato.
z vastata est omnis terra. Repēte ſ iruente babilonio. ſ scz quondā hospitia ī prędam cessere bestiarum. ſ quondam
uastata sunt tabernacla mea: subito pelles meę. Vsquequo uidebo ſ regem babilonijū. vel a meo seruitio recedētes
fugiētes: audiaz uocem buccinę? ſ causam supponit predictoz malorꝫ. ſ q:
ſ nō natura sed studio voluptatis.
Quia stultus populus meus me ſ facti scz.
non cognouit: filij insipientes sunt:

bit exercitus. cuius currum rotarumq̄ strepitus tempestati seuissimę ꝓpar z equorum velocitas aquilis.
¶ Exercitus diaboli curzus sclicz z equites pharaonis. quod intelligens vir ecclesiasticus dicit Ve vo-q. va. s. credēs illi sentētię. Cū cōtemnis deum ingemueris. sal. e.
¶ Vę nobis. Q: pheta quasi digito ō mōstranit: pplm ingemiscit. Et nō futura scz iā facta sentit dicens vę nobis ꝛc.
¶ Laua a m. Respondit pheta. Immo in pphā dominus Laua ꝛc. Vñ ysaias lauamini mūdi estote scz aqua baptismi aq̄ pnitētię salutaris.
¶ Vox ei an. Iuxta situm iudeę loquit. Trib⁹ enī dan inxta lybanū montē et vrbem q̄ nūc paneas dcit. aq̄ lonē respicit vñ ventu rus nabuchodonosor.
¶ De mōte ef. Pertribū enī dan succedit terra effraim p quā venitur in ierusalē. Allegor. venit iudicīū dñi in terrā dño delinquētem cū omni vbertate supplicij.
¶ Cōcitate gētes Aduersarios scz q̄ tam diligenter obsideāt. et munitionib⁹ vrbē claudāt: vt magis vineaz agroz⁹q̄ custodes q̄s aduersarios putes.
¶ Vult dñs natōnes omnes in circūitu suaz nosse sententiam. z flagellata ierusalē cūctos recipe disciplinam.
¶ Vię tuę ꝛc. Quid q̄d mali nobis accidit vicij nostri est. non dei qui dulcē deū vertim⁹ in amaritudinē. z cogimus seuire volentē.
¶ Nō vinby hostiuz imputet hoc-sed culpę ierusalē. Si enī in porcos nō hāt prātem de mones. quāto minus ī boies. z boies quōdā ciuitatis dei.
¶ Vētre m. Hiero Loqr̄ b dñs cū seditiōnē z discordiā cernit ī ecclia. z in q̄uenticulis suis clamare pdicē. z ī bella q̄erti dei reḡem Vñ seq̄tur. Vsque q̄ v.f. ꝛc.

¶ Vox pphę. z p pphetā dei dolētis sup ꝓtritionē ppli sui. cuius viscera ad instar boīs lacerātur. Siē saluator ī monte lazari z sup ierlm flenit: nec doloꝛē celat silētio. z clāgor buccinę. z strepitus ꝓlio z illius turbat affectū dū mala malis cumulātur: z vniuersa duaz tribuū terra vastat.
¶ Quia stultus po-me. Ex. quia prīcipes ppli mei nō cognouerūt

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

reuersionem de babilone sub zorobabel et q̄ nō omnes fuerūt reuersi in hoc significari Assumā vos ꝛc. Sed melius cōpletur in aduentu xp̄i: q̄n reliquie saluantur. Vñ apostolus. Nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen ꝛc.

¶ Cūq; mult. Hier. Alij hęc ad finem temporum referūt· quādo sub intrāte plenitudie gentiū omnis israel salvus fiet.

¶ Archa testa. Hiero· In archa q̄ custos erat mosaice legis non habebunt fiduciam: sz ipi erūt in templum dei. Nec iuxta errātes nazarēos abolitis inseruient sacrificijs· sed spūalem cibum sectabuntur.

¶ Vocabūt. Qui olim dicebāt. Qui sedes sup cherubin ma·c·c·ꝛc·

¶ Inter duo cherubin i propiciatorio domini matestas apparebat· et loquebat moysi et sacerdotib· sz modo aliter tēpore fidei.

¶ In diebus illis. Hoc propter i xp̄i aduentu ꝑpletur· cum duodecim tribꝰ simul euāgelio credunt· et terrā aquilonis relinquūt et diaboli impium.

¶ In filiis. In numero filioꝝ qui de gentibꝰ crediderūt. Quot quot enim receperunt e· dedit e·p·f·d·f·

¶ Mulier amatorem. Semel mutata videns eū seruire libidini sue· et in se mutatam legem nature per quā quondā viro subiecta fuerat· dicēte domino· z abs te puersio eius.

¶ Vor in vijs. Libenter suscipit dominus penitentem· occurrit filio inopia z sq̄lore confecto· pristinis vestibus induit· gratiam reddit reuertēti: si tū cum ploratu et vlulatu redeat ad patrē.

¶ Auersiones. Alij conuersiones· quāuis propria voluntate ad eum conuertamur: nisi tamē ille nos traxerit· et cupiditatem nostraꝝ

¶ alii vagi· et recedētes.

filii reuertentes dicit dominus qz
¶ vel dominator vestri
ego vir vester. Et assumam vos
¶ in vnitate fidei. ¶ non enim omniū est fides.
† ¶ in dilectione dei et proximi. ¶ carnis·
¶ mundi.
vnū de ciuitate· et †duos de cognatione et introducam uos in syon.
† de qua· gloriosa dicta sunt de t·e·d·
¶ apostolos et apostolicos viros·
Et dabo uobis pastores iuxta cor
¶ credētes. ¶ christi.
meum: et pascent uos scientia et
¶ non indaueris cerimonias. ¶ in toto orbe multiplicato euāgelio.
doctrina. Cunq; multiplicati fueritis et creueritis in terra i diebus
† ¶ in omnē terrā exiuit sonus e·ꝛ·
illis ait dominus· nō dicent vltra
arca testamenti dñi· neq; ascendet
super cor· neq; recordabūtur illius
nec visitabitur· nec fiet vltra. In
† ¶ visio pacis· de qua· factus est in pace locꝰ ei⁹
¶ ecclesiā
tempore illo vocabūt †ierusalē so·
¶ omnes qui pfecte credētes throno dei erūt
lium domini: et ꝓgregabūtur ad eā
¶ fideles.
omnes gentes in nomine domini
¶ ecclesiam. ¶ facientes desideria sua. et
sequētes errores suos sed nō dicēte adhesit anima mea
post te· me suscepit e·t·
in ierusalem: et nō ambulabūt post
prauitatem cordis sui pessimi. In
diebus illis ibit domus iuda ad
domū israel: et venient simul de ter·
¶ durissimi frigoris. ¶ promissionis. ¶ sicut promisi.
ra aquilonis ad terram quā dedi
¶ abra·y·z ia· ¶ christus·
patribus vestris. Ego autem dixi
¶ vox christi. ¶ vt fiat vnū ouile.
Quomodo ponaz te in filiis: et tri
¶ viuentium.
buam tibi terram desiderabilē hę
¶ i·fortium. ¶ de
ditionis robustissimi ¶ christi.
reditatem preclaram exercituū gē·
† ¶ qui credit in me credit in deum patrem·
¶ o israel.
tium: Et dixi. †Patrem vocabis
¶ imitādo. ¶ obediēdo.
me: et post me ingredi nō cessabis.
Sed quomō si contemnat mulier
¶ non viri. ¶ in pacie sua. ¶ saluatore.
amatorem suum: sic cōtempsit me
domus israel dicit dominus. Vox
¶ vel in plateis.
in vijs audita est ploratus et vlulatus filiorū israel· quoniā iniquam
¶ vicio suo.
fecerūt viā suā: obliti sunt dñi dei
¶ sed. ¶ qz intellexerūt patrū peccatis cū ploratu et vlulatu redeunt ad patrem.
sui. Conuertimini filii reuertentes
¶ quibus auersi estis a domino.
et sanabo auersiones vestras. Ec·
¶ dicat hoc pentiens et omnē fugiam reliquens
ce nos venimus ad te. Tu enim es
dominus deus noster. Vere men
† ¶ vel altitudo qua fugitur cōtra deum.
daces erant colles et †multitudo
¶ non in alijs
montium. Vere i domino deo no
† ¶ vnde scriptū est· defecerūt scrutātes scrutinio
stro salus israel. †Confusio come·
¶ hereticoꝝ.
dit laborem patrū nostrorum ab
¶ quos deceperūt.
adolescētia nostra. Greges eorum
¶ qui in bereſi profecerant.
et armēta eoꝝ filios eoꝝ· et filias
eoꝝ comedit cōfusio. Dormiemus
in confusione nostra et operiet nos
ignominia nostra: quoniam do·
¶ christo. ¶ non solū quādo in carne apparuit: sed et antequā veniret.
mino deo nr̄o peccauimus et nos
et patres nostri ab adolescētia no
† ¶ si crederetis moysi forte et mi· de me enim ille
scripsit.
stra vsq; ad hanc diem: et †non au·
† ¶ qui parentibus nostris loquebatur.
diuimus vocem dñi dei nostri.

C. IIII.

¶ si reuerti vis a captiuitate.

Si reverteris ad me israel ait dñs. Cō
¶ prius penitendo. ¶ ydola.
uertere. Si abstuleris offēdicula
tua a facie mea non cōmoueberis
† ¶ ius iurandū veteris te· † ¶ despectis ydolis
per que prius iurabas. ¶ hos vere comites habz
iusiurandū· qui si defuerint piurium est.
Et iurabis †viuit dominus in ve
† ¶ cum hec fcz fecerit israel· cum per apostolos
magister gentiū fuerit.
ritate et i iudicio et in iustitia: et be
¶ qz salus et israel est.
nedicēt eum omnes gentes ipsūq;
laudabūt. Hęc enim dicit domi·
¶ vere fidei. ¶ ecclesie.
nus viro iuda et habitatori ierlm.
Nouate vobis nouale: et nolite se
¶ que suffocant semen. ¶ mūdami
ni. ¶ symachus· purificamini.
rere super spinas. Circūcidimini
† ¶ vicia. ¶ symachus malicias.
domino: et auferte †prępucia cordi
um uestroꝝ uiri iuda et habitato
res ierusalem: ne forte egrediatur
ut ignis idignatō mea et succēdat
et non sit qui extinguat ꝓpter ma
¶ hec omnia fient.
licia cogitationum uestrarum. An
¶ in quo cōfessio dei. ¶ in qua pax.
nunciate in iuda· et in ierusalē audi
tū facite· loquimini et canite tuba
¶ cui simile· exalta in fortitudine vo
rem ꝛc.
in terra· clamate fortiter et dicite.
¶ in unam fidem. ¶ quasi hereticoꝝ bella
cōfurgunt· christi munimēta nos teneant.
Cōgregami et ingrediamur ciuitates

suo p̄fidio corroborauerit: non possum⁹ esse salui. Intelligimus et de populo iudeoꝝ ad eū reuertente· et de hęreticis qui dominū deliquerunt.

¶ Dormiemus. Vox israel qui deum suum nō audiuit· et hęretici penitētie. Para enim est salutis peccata nosse· et confiteri. vn de. Dic tu prius iniq̄tates tuas· vt iustificeris.

C. IIII.

¶ Si reuerteris. Xx. alia littera· cōuerteris· i· si salutem dei· veras· et te peccasse dicis plene· conuertere· i· quē negasti crede.

¶ Si abstuleris. Patet qz quādo mouemur et dicim⁹. Mei autem pene mori sunt pedes· p·e· sunt g·mei. Nō et imbecillitate natura hoc patimur: sed quia contra deū offendicula et ydola nostra ponimus.

¶ Et iurabis viuit domi. Hier. In signillationem fcs mortuoꝝ deorum· p quos iurat omnis ydolatra.

¶ Nouate. Eradicado vepres· et lentes vt munda semina suscipiant arua mundanec mittantis margaritas añ porcos· nec sanctum detis canib· nō potest animus etiāmūdi plenus semē dei suscipe· et fructū facere.

¶ Circūcidimini te. Hiero. Duo iuda et habitatoꝛ ab ierusalem ꝓcipitur vt deserant occidentem luteram· et sequantur vuificantem spūm.

¶ Ne forte. Hier· Monet et ꝑdicat ne facere cōpellatur quę in nititis probamus· quibus est ꝑdicta sententia vt imineat ei furorem declinarent penitētia.

Quia vero nō de futuro: ſz ō ꝓterito vel iamiamq futuris hyſtoriā tecit: ideo de romano tacet impio· ō quo forſitan dicitur. Dñis q̄ egreſſus ſ· ⁊c·

¶ Super quo tibi. Catbalogus peccatoꝝ ieruſalem· dum dicit ſe deus ignorare q̄ ratione poſſit eis miſereri.

¶ Saturaui eos. Audiāt hoc qui acceptis diuitijs luxurię ſeruiunt.

¶ Equi ama. Eq̄ cum non vident uerecundum non apparent genitalia. Sed cū videt imminēt ⁊ irruunt ſuper eam.

¶ Hebraice moſechim· i· trahentes: vt oſtendatur magnitudo genitalium. vnde in ezechiele· quaſi aſinorum carnes eorum. Et alibi aſſimilatus eſt iumentis inſipientibꝰ· et ſi ſ· ē illis.

¶ Et diſſipate ⁊c·

Audiat eccleſia q̄ cito muri ⁊ propugnacula diſſipentur eorum qui non habēt ſpem in domino· et q̄uaricātur in eum. Sed tamen nō fiat cōſummatio ꝓpter clementiam iudicis nō propter meritū peccantium.

¶ Negauerūt ⁊c·

Audiat hoc eccleſia negligens: ⁊ prouidētiaꝫ dei refutans· q̄ ⁊ gladium ⁊ famem ſuſtinebit: niſi ventura crediderit quę dicūtur.

¶ In igne. Vt increduli ſermōe tuo credāmus. Sicut deus ignis cōſumens dicitur: vt conſumat in nobis ligna· ſ̄num· ſtipulam ſi ſupra fundamentum chriſti edificauerim⁹.

¶ Ignorabis lingua. In hebꝛeo· non intelliges quid loquat. Eſt enī malorꝝ ſolatiū ſi habeas hoſtes quos rogare valeas qui intelligant ꝑces tuas.

¶ Et comedet ſeſtilitatem ⁊c·

Deſcribit· interfectionem multorꝝ· abactionē pecorum· ſubuerſionem vrbium ⁊ murorum q̄ gladio hoſtili cūcta ꝙantur.

eorū. Super quo tibi ꝓpicius ſ nō mei.
eſſe potero? Filij tui dereliquerūt ſ quibus honorē tribuit deꝰ.
me: ⁊ iurant in his qui nō ſunt dij ſ ſine ceꝛere ⁊ bacho friget venus· amica ſunt rē ter ⁊ genitalia·
Saturaui eos ⁊ męchati ſunt: et i domo meretricis luxuriabantur. ſ non hominē· homo cū in honore eſſet: non intellexit cō ē·i·i· ⁊ ſ·e·i·
Equi amatores i fęminas: ⁊ emiſſarij facti ſunt: vnuſquiſq̄ ad vxo ſ methaphora. ſ quaſi equus libidine plenus· †† ſ cū hoc fecerit: viſitatione digna eſt.
rē ꝓximi ſui hinniebat†. Nunqd ſ viſitabo in virga iniquitates eoꝝ.
ſuper his nō viſitabo dicit dominus: et in gente tali non vlciſcetur ſ quaſi iam nō populus deꝰ.
ſ quod in veteri t· ꝓo affectu ponitur: in nouo ꝓo meritate· poteſtate; habeo ponendi aſam m· † ſ vos gētes· de quibus percuſſit leo de ſilua ⁊c
aīma mea? †Aſcēdite muros eius ſ hiero· ꝓo vera anima·
ſo ieruſalem. ſ vt ſaluentur reliquie· ⁊ ſint qui annūcient in gētibus gloriam deꝰ. ſ ſeueri tati miſcet clementiam.
⁊ diſſipate: cōſummationem autē †ſ aliuſ· ſtētacula· auxilia ſeꝝ.
nolite facere. Auferte† ꝓpagationes eius: quia non ſunt domini.
Preuaricatōne enim preuaricata ſ decē tribus. ſ due.
eſt in me domus iſrael· et domus iuda· ait dñs. Negauerunt dominum ⁊ dixerūt. Non eſt ipſe: neq̄ ſ cuius iudicio fiant omnia· ſed caſu fiunt. ſ quod ꝓphete minātur.
veniet ſuper nos malum. Gladiū ſ obſidionis.
⁊ famē non videbimus ꝓphetę ſ omnia irrita trāſierunt. ſ domini.
fuerūt in uentū locuti· ⁊ reſpōſum non fuit in eis. Hęc ergo† eueniēt ſ que ſequēs ſermo deſcribit.
illis. Hęc dicit dominus deus exercituū. Quia locuti eſtis† verbum ſ ꝓphete fuerūt in ventū locuti.
iſtud: ecce ego do verba mea i ore tuo in ignem· et populum iſtum in ligna: ⁊ vorabit eos. Ecce ego ad ducam ſuper vos gentē de longin quo domus iſrael ait dñs: gentez robuſtam: gentē antiquā· gente m ſo hieremia· ſque ſeꝝ ignis bebeāt poteſtatem. † ſ quaſi nō in ventū locuti ſunt ꝓphete. ſ tam nūc· ſ babilonis. † ſ ꝓ quo in hebꝛeo eſt ban.
cuius ignorabis linguā nec intelliges quid loquatur. †Pharetra eius quaſi ſepulcrum patēs: vniuerſi fortes. Et comedet ſegetes tuas: et panē tuū deuorabit· filios tuos ſ armatura babilonioꝝ aſſyrii· enim ⁊ babilonii perſe ⁊ medi ſagittarii ſunt. ſ gens predicta.
⁊ filias tuas comedet· gregem tuū ⁊ armenta tua comedet ⁊ vineā tuam ⁊ ficū tuā: ⁊ cōteret vrbes munitas tuas in quibus tu habes fiduciam gladio· Verūtamen in diebus illis ait dominus· non faciā ſ hoſtili.
†† ſ grandis ſtultitia: neſcire cur patiātur cū tanta cōmiſerunt mala.
vos in cōſummationē. †Et ſi dixeritis· quare nobis fecit dominus deus noſter hęc omnia? Dices ad eos. Sicut dereliquiſtis me· ⁊ ſeruiſtis deo alieno i terra veſtra: ſic ſeruietis dijs alienis in terra non veſtra. Annunciate hoc domui iacob: ⁊ auditum facite in iuda dicē ſ breuis reſpōſio.
ſ baal vel dijs alienis omnū gentium. ſ iudea.
multis modis peccatores retrahit ad ſalutem· ⁊ ſtultum vocat populū qui ſapientie reliquit autorem.
tes. Audi popule ſtulte qui nō habes cor: qui habētes oculos nō videtis ⁊ aures ⁊ non auditis. †Me ſ ſimulacris ſimiles.
† ſ qui tanta fecit vobis.
ſ quaſi nō dilectionem quero perfecto ſed timorem incipientium.
ergo nō timebitis ait dominus: et a facie mea non dolebitis? †Qui ſ beneficiis narrat: vt ingratos arguat.
†† ſ ne hitora egrediatur. ſ tam potēti elemēto.
poſui harenam† terminū mari· ꝑ ceptum ſempiternū quod nō pręterit: ⁊ cōmouebūtur· ⁊ non poterunt· et intumeſcent fluctus eius· ⁊ non tranſibūt illud. Populo autem huic factum eſt cor incredulū ſ quaſi me ſentiāt que nō habēt ſenſum.
ſ non ſolum cōtemptēs. ſ terga mihi dederūt
† ſ concito gradu.
et exaſperans. Receſſerūt ⁊ abierunt: ⁊ non dixerunt in corde ſuo. ſ nec tacita eos retrazit conſcientia.
Metuamus dominū noſtrum qui dat nobis pluuiam tēporaneam et ſerotinam in tempore ſuo: plenitudinē annuę meſſis cuſtodiētem nobis. Iniquitates nr̄ę declinauerūt ſ a nobis.
hęc· ⁊ peccata noſtra prohibuerūt bonum a nobis: quia inuenti ſunt
† ſ quia aperte negāt deum· iniquitas atq̄ peccatum ſi cōfiteatur erroremq̄ facile ad miſericordiaꝫ flectit deum.
in populo meo impij inſidiantes quaſi aucupes laqueos ponētes:

¶ Verūtamen ⁊c·

Reliquię ſcz ſaluę fiēt vel eorum qui in babilonem ducti· vel relicti ad cultūrā terrę iudeę vel eorum qui poſt ꝑſecutionis ardorē· vel fuga· vel confeſſione fidem deo ſeruauerūt.

¶ Et ſi dixeritis. Tropologice. Dōt hoc ſuper hereticis accipi: de quib· a nobis exierunt: ſed ex nobis non erāt ⁊c. Hereticos namq̄ proiēcit dominꝰ ab eccleſia qui mlto tē pore ſub nomine eius mēdacioꝝ ſuoꝝ ſimulacra venerati ſunt· vt foris ea colant· ⁊ paleę ſepentur a tritico.

¶ Dijs alienis ⁊c

Babilonijs ⁊ chaldęis· quaſi· Si vos peregrina relegio delectat: quid longinquū neceſſe eſt exteros ſuſcipere? Habitate imo ſeruite his quoꝝ deos colitis.

¶ Audi populę.

Proprie ad iudam loquitur ⁊ ad domum iacob. Iſrael aūt multo tam tempore exulabat in aſſyrijs.

¶ Qui nō habes cor ⁊c. Dat intelligi q̄ abſq̄ ꝓcepto naturaliter debemus intelligere quę recta ſunt.

¶ Qui habentes oculos. Cui ſimile. Oculos habent ⁊ non videbunt ⁊c. Similes illis fiant qui facūt ea et omnes qui cōfidunt in eis.

¶ Iniquitates ⁊c

Si quādo mare tranſcendat termīos ⁊ pluuia retrahitur: manus dñi nō adbreuiatur vt iſta nō faciat. Q̄ꝫ peccata noſtra ad nos hęc venientia declinauerūt vt ꝑgant ad alios qui nō peccauerūt. Vnde mādabo nubib· meis ne pluant ⁊c. Poſſimus ymbrem temporaneum ⁊ ſerotinū legem atq̄ euangelium accipere: ⁊ diuerſas vocationes a prima hora· vſq̄ ad vndecimam· in quibus operarijs vinee eternę premiuꝫ promittitur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ut magistroꝝ maior sit culpa: ꝙ̄ſ populi dei scięrtiam nō habętis.

¶ Quę ē maior stulticia ꝙ̄ſ bonę cognoscęte dñm suū: z asino presepe d. ſ. israel do: nō cognoscere z p̄sentę cōtemnere quez semp cupiebat videre?

¶ Sapiętes sunt

Sapientes malitioſi. Cui simile filij hui⁹ ſculi sapiętiores sunt filijs lucis in generatōe sua. Et willicus iniquitatis quędam sapiēt⁹ fecisse narrat: z serpens in paradiſo prudętior cunctis bestijs legitur: illa ergo est vera sapiēntia quę cum timore dei iungitur. Vbi aūt insidię z tergiuersatio non sapiętia: sed versutia z calliditas vocat.

¶ Asperi ter. Prophęta cernit in ſpū ꝙ̄ ventura sunt: vt audiens ꝓpłis terreatur z pęnitentiam agat: vt nō sustineat ꝙ̄ formidat.

¶ Quidq̄d ſcēm hystoriam de iudea z ierusalem dicitur: ad ęcclesiam dei referamus quę cū deum offenderit z vicijs z p̄secutōne vastata fuerit: vbi ꝯ̄ dam virtutum cohors z lętitia: ibi multitudo peccatorū z meror: vertetur.

¶ Nec eni dicit.

Victa est domini clementia irę: terra deseritur: sed non cōsumitur vt remanęat qui intelligant clementiā eius.

¶ Cogitaui. Vt ꝙ̄ dictam auferrem sentętiam: z ira squentis nō puniret ad finem: minatus est dominus ꝙ̄ tionem: sed impendentem gladium lacrimarum z gemituū magnitudo supauit.

¶ A uoce equitis

Describit furentū exercitum: a cuius timore populus ciuitatem relinquit z ardua conscendit: sed tamen irazdi declare nō potuit.

¶ Hoc totum ad ęcclesiam potest referri: cum deum offenderit: z aduersarijs tempore p̄secutionis vel vicijs atq; peccatis tradita fuerit.

¶ Tu aūt vastata. Hiero. Hoc idem dicendum cōtra eos qui coniugales affectus z vere fidei pudicitiam pdiderunt.

¶ Cū vestieris. Dec enim z tuis amatoribus pręparas: z lectus angustus vtrūq; capę nō pōt. Nec dē ornamēta suscipit quibus ante amatoribus suis placuisti.

ſ pro sapientibus: z uecordes. Sapiętes sunt ut faciant mala: bñ aūt facere nescierunt ſ habitatore deleto: Asperi terram z ecce uacua erat et ſ terrore magnitudinē populo non videntenihil: et cęlos et non erat lux i eis ſ ypolicos: Uidi montes et ecce moueb ātur: ſ cōturbari videtur et omnes colles conturbati sunt. ſ circūquaq;. Inuitus sum et non erat homo: ſ cō solet habitatores sequi: ſ iram dei sentiunt elementa z irrationabilia primescunt animalia: ſ cū homine: pereuntq; cū pereunte: z oīe uolatile cęli recessit. Asperi ſ qui mari magno iminet oleis cōsitus: arbustis vineisq; d ejusdem vel cōdemſus: z ecce carmelus desertus: z oīes ſ instantia dominurbes eius destructę sūt a facie dñi ſ instanter. ſ vicio populi cōcitate que omnū malo⁹ causa et a facie irę eius. Dęc eni dicit dominus. Deserta erit omnis terra: sed tamē cōsūmationem non faciā Lugebit terra: z mœrebunt cęli de super eo ꝙ̄ locutus sum. Cogitaui z non pęnituit me: nec auersus sum ab eo. A uoce equitis z mittētis sagittā fugit oīis ciuitas. Ingressi sunt ardua: et ascenderunt rupes. Uniuersę vrbes derelictę sunt: et non habitat in eis homo. ſ que culpa clemētem deū amarricasti. ſ sub figura adultere alloquitur eam. Tu aūt vastata quid facies? Cū ſ fide sanguinis christi. vestieris te coccino: cū ornata fu ſ meditatione sensus z intelligētia spūalt ꝯ ſ si habueris studiū misteriorū: z dei secreta cognoscendi. eris monili aureo: et pinxeris stibio oculos tuos: † frustra compo: ſ demones neris. Contempserūt te amatores ſ nō stupri ſimūdiciam. † describit ierusalem cuigilantem atq; clamātem. tui aīam tuam querūt. † Uocē eni ꝯ ſ inter quos vix potest respirare. quasi parturientis audiui: angu ſ huiusmodi dolorē nondū experte. ſ est talis ſcs. stias vt puerperę. Uox filię syon ſ suos. inē moriētes expādentesq; manus suas. Uę mihi: quia defecit anima mea ꝓpter interfectos.

C. V.

Circūite uias ierusalem et aspicite: et cōsiderate z q̄ rite in plateis eius an inuenietis virū faciētem iudicium z quęrentem fidē: z ꝓpicius ſ poterāt aliqui in populo cultū dei simulare: z p̄ dominū iurare: deus aūt non delectatur fermone ſ veritate: z eos diligit: quoꝝ verba labioq; consentiunt. ero ei. Q si etiā viuit dñs dixerint † ſ post verbū quo dicit: circūite vias ierusalē ꝛc ꝓphęta loquitur ad dominū. z hoc falso iurabūt. † Domie oculi ſ alias ꝛc. tui prospiciunt fidem. † Percussisti ſ tamen. eos: z non doluerūt: attriuisti eos ſ tamen. z renuerunt accipere disciplinam. ſ super omnia ſ impudentes ne vitia sua erubescerent. Induraūerunt facies suas super ſ saltē in pudore. ſ mecū cogitāt. petrā: z noluerūt reuerti. Ego aūtē ſ in plebe. ſ. ſ vulgus ig nobile impitum si nō potest deū nōscere mādata exęcrabile est dixi. Forsitan pauperes sūt et stulti: ignorantes viā domini z iudiciuz ſ qui prefūt populo. dei sui. Ibo igit ad optimates et loquar eis: ipsi enim cognouerunt viam domini z iudiciū dei sui. Et ſ magistri peiores discipulis: z quāto in diuitibus maior autoritas: tāto maior infollētia peccatoꝝ. ecce magis hi simul cōfregerunt iugum ruperunt vincula. Idcirco p ſ legis. ſ babilonioꝝ regnum. ſ medi z persę quod significat vrsa in danielę cussit eos leo de silua lupus ad uesperam vastauit eos pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egressus fuerit ex eis capietur: ſ hec omnia patientur. quia multiplicatę sunt p̄uaricationes ſ vsu assiduo. ſ a domino. ones eoꝝ: ꝓfortaſe sūt auersiones

¶ Uocē eni qua si. Duo exempla posita sunt: et parturientis: z lugētis: z quicq̄d mulier patitur vl in fetu vel in morte filioꝝ: ierusalem patiatur in populis.

¶ Circūite vias. Grādis amor iusticię vt nō iucta interrogatōne abeabę z rissione dei: ꝙ̄ ꝓ decem varis iustis liberet deus ciuitatem iamiaq; puniram: sed si vnus inueniret qui faciet iudiciū z quęrat fidem.

¶ Domine oculi tui. Damnantur opa iniquorum (in quibus iuxta legis cerimonias exultabant) per fidem christianorum. ꝙ̄ quā gratia salui facti sunt?

¶ Percussisti ꝛc. Gregor. Omnis diuina per cuassio aut purgatio est nobis vite ſsentis: aut iniuriꝝ ꝓpꝛ sequētis. Propter eos qui ꝓficiūt dictū est. Qui fingis do in ꝓpꝛ. Q: dū flagellatur iniquus z corrigit q̄ ſceptum audire nolunt audiunt dolorē: z a malis quasi ꝑcepto dolore cohibetur. De bis vero quos dānant flagella z nō emēdāt dicit. Percussi eos z non doluerūt ꝛc. Hec flagella i hac vita incohant: in eternū p̄durant Vnd⁹ ignis erarsit ab ira mea: z ardebit vsq; ad inferos deorsuz. Et est vnū flagellū qđ ępaliter incipit: z eternis assumatur supplicijs.

¶ Et non doluerunt. Inferūtur supplicia vt corrigātur vita sed nō emēdantur seruasalē: nec p tromēta.

¶ Forsitan pauperes. Sicut illud mittam filium meum: forsitan ipsum verebūtur. Dei: deus sermone vabuāt: vt ex ambiguitate sentētię z verborum suspēsione liberū hominis monstretur arbitrium.

¶ Ecce magis hi. Juxta tropologiā qui magni putātur i ecclia: qui soluūt iugum z rūpunt vincula: tradūtur i ignominiae passionū vt faciāt quę non conueniunt.

¶ Uincula. Pręceptoꝝ dei: nō pbanſeoꝝ: de quibꝰ dicitur. Dirūpamus vincula eoꝝ: z ꝓ: a-n-in-ipsoꝝ.

¶ Pardus uigilans. Alexādri impetum significat: qui subditis sibi variis gētibꝰ qli variatus pardus contra med os persasq; arma corripuit

pñtiẽtis habit⁹ ẽ. vñ. Et adhuc manus eius extenta-siue excelsa.

¶ Et curabant. con. Quasi cũ tanta facerent mala: tamẽ ꝓ spera quęꝫ ꝑlo meo nunciabant. Et quasi curare cupiebãt vuln⁹ z cũ ignominia fi-p-m dicẽtes par par. Hoc ꝓprie de sacerdotib⁹ z doctoribus intelligẽ dum est qui diuinitꝰ et honoratis ꝓmittũt ꝓspera: z clementem ꝓdicant deum-magis illos supplicõ z dei ira cãdie preparantes.

¶ Confusi sunt. ꝛc Deprellius hic legẽdum est-iuxta hebraicũ. Et cum inquit tanta fecerint nunquid cõfusi sunt? nunquid erubuerunt in scelerib⁹ suis? quin potius pecca/tũ auxerunt ꝓtemptu.

¶ Nescierũt. Noluerunt-sed nimio contemptu z vicio volentes mali nec intelligere q̃ dem potuerũt. Hrandis impietas-nõ soluꝫ non cauere-ſꝫ ne intelligere velle peccata-et nullam habere distantiam bonoꝝ maloꝝꝫ ogniũ.

¶ State super. ꝛc Legamus euãgelicaꝫ pabolam in qua negociator: bonos oñes vẽdidit margaritas: vt vnam emat ꝓciosam. vt ſcꝫ ꝓ patriarchas z prophetas veniamus ad eum qui dicit. Ego sum via. vñ: ista-super vias ꝛc.

¶ Uocẽ tu. Hiero. Vocem tubę: mandata euãgelij: vel doctrinam apostoloꝝ. vnde In monten excelsum ascende tu qui euãgelizas syon. Exalta sicut tuba vocẽ tuã qui annunciãs ierusalem.

¶ Ut quid mi. ꝛc Quasi frustra michi ad vnguenta cõficienda quę in lege ꝓcepta sunt suauissimi odoris pigmẽta cõfertis. z bo locausta suꝫcẽdatis: q̃ meam in lege voluntatem nõ facitis. vnde supra. vocem meam non audierunt ꝛc. Allego. Hoc proprie conuenit his qui de rapinis z nudatione miserꝰ offerunt sacrificia z elemosinas. Ex iniquitate putãt se redimere peccata: cum scriptura dicat. Redemptio animę viri propie diuitię eius.

Et curabant cõtritionem filię ppli mei cũ ignominia dicentes. Pax ſ omnino.
pax. et non erat pax. Confusi sunt qꝛ abominationẽ fecerunt: Quin potius confusione nõ sunt confusi ſ nec scientiam quidẽ. nec sensum penitẽtie habuerũt.
z erubescere ſ nescierũt. Quãobrꝛ ſ qui prius stabant. ſ victus fuit.
cadent inter ruentes: i tempore vi ſ pene ſ a nabugodonosor. ſ ruentibus sociati.
sitationis suę corruent dicit dominus. Hec dicit dñs. State super ſ prophetas. ſ vel videte. ſ diligẽter inquirite ſ sic.
vias. z audite. z interrogate de se ſ que multoꝝ sanctoꝝ iste vestigia. ſ in euãgelio.
mitis antiquis. quę sit via bona ſ quasi hec via inuẽta piebit refugium anime bus credentium.
z ambulate in ea. et inuenietis refrigerium animabus vestris. Et ſ econtrario. ſ per viam ſcz euãgelii.
dixerunt. Non ambulabimus. Et ſ hec prophetia dicẽte ꝓprie de plebis iudeoꝝ statum infert. consti. ſ. u. spe. ſ ſcz apostoloꝝ chorũ. vnde filii hominis speculatorẽ dedi te domui israel.
constitui super vos speculatorem ſ dicens.
Audite vocem tubę. et dixerũt nõ ſ inuitati ad eam noluerũt venire † ſ vnde ei to cõuertuntur ad gentes.
audiemus. Ideo audite gentes. z ſ alii cognoscite qui pascitis gregem. episcopi ſcz z presbiteri. ſ nõ iudaica. sed omniũ nationũ
cognosce congregatio: quanta facia ſ incredulus. ſ totus orbis. sicut illud ysaie. audi celũ. z auribus percipe terra que ſcz dominus populo iudeoꝝ facturus sit.
ciam eis. Audi terra. Ecce ego ad ſ supplicia. † ſ qui respõdit non audiemus. ſ nõ sup gẽtes que vocãtur ad veritatẽ.
ducam mala super † populũ istum ſ vel auersionem eius. vnde labores manuũ tuaꝝ qꝛ manducabis.
fructum cogitationũ eius. qꝛ verba ſ aure cordis.
mea non audierũt: z legẽ meam ſ indomabili cervice.
proiecerũt. Ut quid mihi thus de ſ vnde thura venãt. ſcẽm illud virgilii. centũq; sabeo ethure calẽt ara. ſ hebraice canen. pro quo lxx. z theodotio cynamomum trãstulerunt
saba affertis. z calamũ suaue olen ſ india ſcz de qua ꝑ mare rubrum venãt aromata multa.
tem de terra lõginqua: Holocausta ſ nõ mea. ſ quãtum in vobis est.
stomata vestra nõ sunt accepta: vi ſ quãtum in vobis est.
ctimę vestrę non placuerũt michi.
Propterea hec dicit dominus de ſ hec omnia quotidie impleri videmus.
us. Ecce ego dabo in populũ istũ ſ nihil in eis forte-ſꝫ omnis infirmitas apud eos est. † ſ sanguis eius ſ-n.
ruinas: z ruẽt in eis patres et filij ſ qꝛ pariter perceuerũt. † ſ nõ solũ ſcz illi. sed omnes qui legẽ sequũtur ad litteram occidẽtem.
simul: vicinus z proximus z pibũt. Hec dicit dominus deus. Ecce populus venit de terra aquilonis: z gens magna consurget a finibus terrę. Sagittã z scutũ arripiet: crudelis est z nõ miserebitur ſ vt eiã voce terreat.
Uox eius quasi mare sonabit: z super equos ascendẽt ꝓparati quasi † ſ dat occasionẽ rogandi dominũ ac placãdi.
vir ad prelium. z aduersum te ſ responsio populi. cui ꝓ prophetaꝫ dominus cõminatus est. ſ babilonis.
lia syon. Audiuimus famam eius ſ timore scz nõ possumus tenere manus.
dissolute sunt manus nr̃e. Tribu † ſ dolore ptinẽtie affirmãt nichil esse graue quę senserunt.
lato apprehẽdit nos: dolores vt parturientẽ. Nolite exire ad agros z in via ne ambuletis. quoniã gladius inimici pauor in circũitu. Fi ſ dicet quid facere debẽãt. cõuertantur scz ad penitẽtiam. z hãc firmissimã habeant armaturam.
lia populi mei accingere cilicio: et † ſ in hebreo lolutarũ. ſ nihil dolentiues: q̃ vñ genitum vel solum ꝑcre filium.
cõspergere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi. planctum amarum. qꝛ † ſ nabugodonosor. vel diabolus. ſ sine miseria alia lit. † ſ affectuose quod sup populũ venturꝰ est: super se deus venire testatur.
repente veniet vastator sup nos ſ dominus ad prophetã. ſ incredulo.
Probatorẽ dedi te i populo meo ſ quõdaꝫ vt nihil timeas. nullas populi insidias.
robustum: z scies et probabis viã ſ a domio eoꝝ. Omnes isti principes declinãtium ambulãtes fraudulenter. Es z ferrum vniuersi sũt corrupti. De ſ nichil proficiens.
fecit sufflatorium in igne. cõsumptũ est plũbum. frustra conflauit ſ verbũ dei.
ptũ est plũbum. frustra conflauit ſ vel argẽtarius
cõflator. Malicię enim eorum nõ ſ ergo. ſ non aurem.
consumptę. Argentum reprobum ſ lõge a se.
vocate eos: quia dominus proiecit illos.

C. VII.

Uerbuꝫ quod factum est ad hieremiaꝫ

¶ Patres et filii. Filij patruꝫ sequũtur blasphemias quondie illam imꝓcationem sũ sapientes sanguis eius super nos. z super filios nostros.

¶ Ecce populus. Proprie hoc dicitur ꝺ babilonijs. q̃ venturi ꝓtra iersm z oñis armaturꝫ ordo describit z ꝓcliantiũ impetus. vt terrore cõmoti agãt pnitẽtiam: z deum clementissimum placẽt.

¶ Uox eius. Allego. Hiero. Possum⁹ hoc testimonio abuti tẽ pore ꝓcautionis quãdo oñis aduersũ nos diaboli rabies concitatur. cuius nulla misericordia est. et quasi vehemẽtissimi maris fluctus: ita oꝑtimũt resistentes.

¶ Nolite exire. Euãgelium quoꝫ docet: nõ esse credendũ in agrũ. nec de tectorum altitudie descẽdendũ ſꝫ illꝰ audiẽdum. In mõte saluũ me fac. Ad quẽ in ysaia z michea iubemur curere. Prꝫcepit iuxta litterã ne foras egrediant ne muros ꝺ serant ſꝫ firmissime tuecantur munitiõib⁹.

¶ Et probabis. Quasi. vt cũ probaueris. z scieris viã populi delinquẽtis: tũc intelligas argẽtum ꝛe mittum nulla ratione purgari. Quõ enim plumbum immiscetur metallis quę sunt adulterata: vt aliena ſeparetur materia. z si forte purgata fuerint: plũbum omnino cõsumitur. z in nichilũ redigit. sic doctrinę verbuꝫ. z sermo propheticus ꝑit in his qui audire cõtemnunt Dicamus. z super his qui sicut aspides surdę obturant aures suas. ne audiant vocem incantantium.

¶ Omnes isti principes. Greg. Principes sunt a domio recedẽtes. z in obedientes: qui pueros ambulant. z fraudulẽter. De hac enĩ conflatione in iob legit. Habet argentum venarũ suarꝫ principia. z auro locus est in quo cõflatur. In argento eloquiuꝫ. In auro vita vel sapiẽtię claritas signatur. Et qꝛ heretici sic de eloquij nitore supbũt: vt nulla sacro ꝛ libroꝝ autoritate solidẽtur. q̃ nobis ad loquẽdum

¶ Sicut decipula. Dum innicē se venantur ad mortē ⁊ aliorum damnis atq; dispendijs domos suas complent. scōm illam phoz sententiā. Diuis diues aut iniquus: aut heres iniqui. Atq; vtinam hec tm ab eis fiāt qui foris sunt ⁊ non a nobis. ⁊ venientiū ad nos nō manus cōtempletur sed ora.

¶ Incrassati sunt. Cui simile. In crassatus impinguatus dereliquit deū ꝛc. Et incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit ꝛc.

¶ Et preterierūt. In diuitijs consili: qui dicant. Anima: multa bona habes posita in annos plurimos. requiesce comede bibe.

¶ Confortamini. Quia iamiāq; ab aquilone nabugodonosor venturus est: o habitatores ierlm. arma corripite: vt hostibus possitis resistere.

¶ Hec oia referamus ad ecclīam. vt si deleri querit ⁊ psecutōis impetus fuerit ꝑparet se ad resistendum.

¶ Jerusalē et the. Hier. Hierlm i tribu beniamī sita ē. Thecua viculum in monte situm. xij. milibus ab ierusalē sepatum quoti die oculis cernim⁹. Inter hos alius vicus est q̄ ligna fira et hebrea bethacarem noiatur i monte positus.

¶ Speciose. Describitur pulchritudo ierusalē. quę est ipa syon. vt aliud totam vrbē. aliud arcem vrbis sonet. Syon enim arx. i. specula interꝑtatur. ⁊ speciosę mulieri comparatur.

¶ Pastores. Satis elegāter ponit hic verbū hebraicum. quot quattuor. litteris scribit. Rea. ayn. loth. men. Si enim legatur reim amatores. si roim pastores significat. Vel iuxta methaphoraꝫ pulcre mulieris amatores vel iuxta euersionē vrbis: intelligātur pastores. quoz alij festinant ad polluendū scōrum alij ad vrbis excidiū.

et pedicas ad capiendos viros. Sicut decipula plena auibus: sic domus eoz plenę dolo. Jō magnificati sūt ⁊ ditati: incrassati sūt ⁊ impiguati. ‡ cūctos despicientes.
‡ quz dare nō pōt
os pessime. Causam uiduę non iudicauerunt causam pupilli nō direxerūt. ⁊ iudicium pauperū nō iudicauerunt. Nunquid super his nō visitabo dicit dominus: aut super gentem huiuscemōi nō vlciscetur anima mea: Stupor et mirabilia facta sunt in terra. Prophete ꝓsentiat. ‡ affectus. ‡ de quibus ibo ad optimates. ‡ nemo in his omnibus qui recta ‡ ‡ qui facēda ex lege decernūt. phetabant medacium: ⁊ sacerdotes applaudebant manibus suis: et pplus meus dilexit talia. Quid igitur fiet in nouissimo eius:

‡ quasi populus quoq; non est sine culpa. ‡ quondā. sed postquā talia dilexit me nus esse desist. ‡ ab eis. ‡ iudicio. vel captiuitatis scz.

C. VI.

Confortamini filij beniamin i medio ierusalem: ⁊ in thecua clangite buccina: ⁊ sup bethacarem leuate vexillum. quia malū visum est ab aquilone. ⁊ contritio magna. Speciosę ⁊ delicatę assimilaui filiam syon ad eam venient pastores ⁊ greges eorum. Fixerunt in ea tentoria in circuitu. Pascet vnusquisq; eos qui sub manu sua sunt Sanctificate super eam bellum: consurgite ⁊ ascendamus in meridie. Ve nobis. quia declinauit dies: quia lōgiores factę sunt vmbrę vesperi. Surgite ⁊ ascendamus in nocte:

‡ ierosolimite. ‡ filij dextrere. ‡ tuba. ‡ villa vinee. ‡ a quo exardescit mala super terram. ‡ ꝓtegite. ‡ exercitus chaldeoz ‡ ꝓtegam. ‡ turmas suas. ‡ potestate. ‡ ‡ pastores scz dicēt gregibus suis. ‡ domini enim imperiū ē. ‡ ierusalem. ‡ cito. ‡ nō nocturnō per insidias. plena luce pugnemus. nemo enī nobis resistet. ‡ salis declinātur. ‡ cui simile. matores q; cadunt altis de montibus vmbre.

‡ ‡ vel fundamēta. ‡ que firmitate muroz vallātur. ‡ ‡ quasi de victoria certi sumus qz dominus ꝓcepit.
⁊ dissipemus domos eius. Quia hec dicit dominus exercituū. Lignum eius: ⁊ fodite circa ierusalem aggerem. Hec est ciuitas ‡ vel fundite. ‡ hic significat vrbem non statim sed longa obsidione capiendam.
dite
‡ munitionibus faciēdis. ‡ enim.
‡ dei. ‡ visitabo in virga iniquitates eoz. † ‡ icophāta. ‡ hoc maximū inter peccata.
visitatōnis: omnis calūnia in medio eius. Sicut frigidam facit ci sterna aquam suam: sic frigidaz fecit maliciam suaz. Iniquitas ⁊ vastitas audietur in ea coraz me semper infirmitas ⁊ plaga. Erudire ierusalem ne forte recedat aīma mea a te: ne forte ponam te desertaz terram inhabitabilem. Hec dicit dominus exercituū. Usq; ad racemū colligent quasi in vinea reliquias israel. Conuerte manum tuā quasi vindemiator ad cartallum. Cui loquar ⁊ quē contestabor vt audiat: Ecce incircūcisę aures eoruz: ⁊ audire non possunt. Ecce verbū domini factū est eis in opprobriū: et non suscipiunt illud. Idcirco furore domini repletus sum et laborauī sustinens Effunde super parvulum foris: et super consilium iuuenum simul. Uir enim cū vxore capitur: et senex cū pleno dierum capitur: et transibunt domus eoruz ad alteros. agri et vxores pariter: qz extendam manū meam super habitantes terrā dicit dominus. A minore quippe vsq; ad maiorē omnes auaricię ricię studet: ⁊ a propheta vsq; ad facerdotem cuncti faciunt dolum

‡ ‡ vel
‡ furorem. ‡ propheta ad chaldeum. ‡ nulli parcatur etatidum arma corripuerat. ‡ ‡ vir enim. dulcissima eius nomina pariter sentiunt captiuitatem. ‡ patet q; senectus nō est etas virtuma. † ‡ quē decrepitum vel depositū dicimus. ‡ hec omnia referimus spūaliter ad ecclīā. si do minum offenderit. ‡ cōtunx scz ⁊ possessio. ‡ ‡ qui temp in vicio. vñ ve habitatoribus terre. ‡ ‡ radix omniū maloz auaricia. ‡ qui medacium prophetat. ‡ qui queste interpretatur lege. dicit enim i alio loco prophetā. querite legē a sacerdotibus.

¶ Ue nobis qz cē Dero. Illio dicendo surgite. ⁊ ascen. isti respōdent. ve nobis ꝛc. ⁊ est hic sensus si p die hoc patimur quid per noctem patiemur.

¶ Surgite. Qui direrunt consurgite ⁊ ascendite cē. sese illis verbis prouocant ad bellū: Surgite ⁊ ascendamus in nocte: vt sciant auersarij non tempozis esse victoriā: sed virtutum.

¶ Sicut frigidā. Sine caloze fidei ecclia spū feruentes. Malaz autez frigida. vñ zefri gescet cantas maltoz. Et illud assimilabor descendentibus in lacū Domel sufficiat dicisse lacū nō stagnū sonare secūdum grecos: sed cisternam. quę syro ⁊ hebreo sermone gab dī.

¶ Iniquitas. Ire. Impietas ⁊ miseria audietur in ea cōtra faciem eius. p omnē dolorē ⁊ flagellū eruditis ierusalem cē.

¶ Erudire. Hieronimus. Per hoc dicimus q; flagellet deus omnem filiuz quē recipit. ⁊ iō plagis ⁊ tormentis erudit ierlm vt corrigatur et non recedat aīma dei ab ea. Si qō igit crebris angustijs subiacem⁹: iustus versiculi recordemur. Per omnē dolorē ⁊ flagellū eruditeris ierlm.

¶ Usq; ad racemū. Quasi cū vastata fuerit ierlm reliquię saluę fiēt. Vel sic. Ne vnus quidē racem⁹ remaneat. ⁊ quō vindemiator sic quocūq; inueneris: ptrahe in babilonē quasi in cartallū. vel in torcular.

¶ Incircūcise au. cē. Notādum q; circūcisio in scripturis trib dicit mōis. In ꝓpcio in corde. in auribz. vñ.
Qui hz aures audiendi audiat.

¶ Idcirco furo. Quasi venientē iram dei. ꝓpcio. ⁊ furore eius ⁊ ira cūctis plen⁹ sū ⁊ vltra sustinere nō possum. Nec ꝓ peccatoribz audeo deprecari deū.

¶ Extēdam. Ire. Extendam. vtrūq; aute

cogitatione vel lingua vt secundum ouriciam cordis thesaurizet sibi iram hec impenitentia hec blasphemia. f verbum in spm̃ sanctum remissionez non habet in eternum.

¶ Nonne uides. Ne putemus crudelez deū qui nec rogari patiatur: causam reddit quare nō audiat. Nō ne vides.

¶ Conflatur. Hiero. Quasi qđ diu facere nolui vestroz peccatorum multitudie facere compellor sup vros z sup iumenta. Cū irascitur deus: z homines z quę sunt boīs similem seueritatē sentiunt.

¶ Quia non sum ꝛc. Manifeste ostēdit quia primum decalogum dedit in lapideis tabulis scriptum digito dei. z post offensam ydolatrię caputq; vitulū iusserit sibi hostias fieri magis qđ dęmonibus auferens religionem puram mādatoz dei. z cōcedens sanguinem victimaz carnū, qđ desiderium.

¶ A die qua egressi. Omne tempus medium dicit eos p offensam domini transegisse. Necessaria ergo fuit euāgelica gratia que eos nō merito sed dei misericordia cōseruaret.

¶ Et loqueris ad ꝛc. Ne dubitetis induralle ceruices ꝛc. Ecce do locum pnitētię nec iō loquor vt fiant quę dico. sed quia futura. iō ḋico. Nūc nō exaudiā te. Nonne uides quid ſ intus z foris.
ísti faciūt in ciuitatibus iuda: z in † ſ quasi nulla ē eaz nu illus sexus. qui ab ipsa ętate dissentiat
plateis ierusalē? † Filij colligunt ligna: z patres succēdunt ignem. et mulieres cōspergūt adipem. ut faciant placētas † regine cęli. et libēt ſ hier. vel preparationes. omne genus sacrificii.
ſ qui nō sunt diuisi sub nōibus deoz de monibus imolant. ſ sic. ſ quā nō habeo scz.
dijs alienis: z me ad iracundiā p ſ lune. vel militie celi vel omnibus stellis.
uocent. Nūquid me ad iracūdiam ſ quasi hoc faciētes. nō intelligūt mi seri q; hec cōemptio nō me ledat: quē ira nō mutat sed ipsos.
prouocant dicit dominus? Nōne semetipsos in cōfusione uultus sui
ſ deū nūquā ledimus qui leđi nō potest: sed nobis interiꝰ preparamus thesaurizātes nobis irā in die ire. ſ ignominia sempiterna erit.
Jō hęc dicit dominus deus. Ecce ſ quasi ego nō naturaliter irascor: sed illi me ad iracūdiam prouocant. vt meaz videar mutare naturam. sentiant igitur iratum. quod quātum pos sunt facere nituntur.
furoz meus. et indignatio mea cō ſ vel stillabit. i. moderatā penam inferet. si autē in stilla tanta ouricia est. quid si omnis imber fuerit effusus: quod erit in futuro.
flatur super locū istum. Sup uiros z super iumēta. z super lignuz regionis. z sup fruges terrę. z succendetur. z non extinguetur. Hęc ſ furor. ſ quoniā nō agit populus in quo possit extingui.
dicit dominus deus exercituum ſ quoz reprobauit rempluz reprobat sacrificium. z publice arguit: qi non veneratione sui. sed epulaz deiderio immolauerūt
deus israel. Holocaustomata vra addite victimis vestris z comedite carnes. Quia non sum locutus cū patribus vestris. et nō pręcepi eis in die qua eduxi eos de terra egipti ỗ verbo holocaustomatū et victimaz. Sed hoc verbū pręcepi ſ mandata in quibus religio pura.
eis dicens. Audite † vocem meam z ero vobis deus z vos eritis mihi populus. Et ambulate i omni via quam mandaui vobis. vt ſ proficiētes.
ſ quasi vobis prouideo. nō mihi. verus dominus sum nō ego seruoz officius. ſ me dicente audite vocē meam.
bene sit vobis. Et non audierunt nec inclinauerūt aurē suā: sed abierunt in voluptatibus suis. et pra† ſ cōtra illud apostoli. que retro sunt obliuiscēs in anteriora me extendo. † ſ pręterita cupiētes.
uitate cordis sui mali † factiq; † retro. ſ futura contemnentes.
trorsuz. z non ante. a die qua egressi sunt patres eoꝝ de terra egipti vsq; ad hanc diem. Et misi ad vos omnes seruos meos prophetas. ſ sicut supra.
p diem consurgēs diluculo. z mitto ſ pater. qi merito stillauit ira dei sup populū contemptoz dure cerucis.
tens z non audierūt me. nec inclinauerunt aurem suam. sed indurauerunt ceruicem: et peius opati sunt ſ tamē.
patres eoꝝ. Et loqueris ad eos ſ tamē.
omnia verba hęc. z nō audient te. † ſ tante sunt superbie vt dedignentur respōdere.
ſ tamē.
z vocabis eos † et non respōdebūt tibi. Et dices ad eos. Hęc ē gens ſ nō populus dei.
quę non audiuit vocē domini dei sui nec recepit disciplinam. Perijt ſ fides christianoz. ſ filii dei. fideiq; cōfessio.
fides: z ablata est de oze eorū. Tō de capillum tuuz: z proiice z sume in directum planctum: qz proiecit † ſ populū indeoz. z hoc proprie ad christi tempus referendū quādo periit fides. z ablata est de oze populi dominū blasp hemātes.
dominus z reliquit † generationez furoris sui. Quia fecerunt filij iu† ſ quē nubil latet. vel in templo meo.
da maluz in oculis † meis dicit dominus. Posuerūt offēdicula sua ſ ydola baal.
in domo in qua inuocatuz est nomē meū ut polluerent eam. et ędificauerūt excelsa tophet qui est i ualle ſ que hebraice ramath. ſ siue aramtophet alia littera
filij ennon ut incenderent filios suos. z filias suas igni. quę non pręcepi nec cogitaui i corde meo. Jō ſ obsidionis scz quā a nono anno sedechie regis vsq; ad vndecimū perpessi sunt.
ecce dies ueniunt dicit dominus. et non dicent amplius. tophet. et † ſ ob interfectionem plurimoz
uallis filij ennon. sed uallis † inter ſ tanta erit cedes. ſ in loco sue religionis.
fectionis. et sepelięt in tophet. eo † ſ qui sepeliri nō poterant.
q; non sit locus. Et erit † mortici num populi huius in cibum uolucribus cęli et bestijs terrę. et non ſ quis quisq; sibi timebit. vel victus humandi officio. † ſ hier. manifestis trāsicurimus. vt in occultis ignoremur.
erit qui abigat. Et † recęscere facia saltem loquere eis verbis meis.

¶ Hęc est gens ꝛc. Hoc in tempore. p phetarum factū est. et in vmbra pręcessit. In xp̃o plene ꝑpletum est cuius disciplinam noluerūt audire. Vñ eleganter infertur perijt fides. quę propie christianorum est.

¶ Tonde capillū Apud veteres consuetudo fuit ingentiū tondere cesariez. nunc ecōtra comam dimittere luctus indicium est.

¶ Excelsa tophet Hiero. Tophet hebraice: latinoꝝ latine. qui locus est in valle filioz ennon. Et hebraice dicitur geennon. Ge enī vallem. ennon. homis nomen. vel gratiam sonat. Et tradūt hebrei ex hoc loco dictam gehennam eo q; ois populus indeoz ibi offerens dominū pijt. In quo loco etiā filios suos in igne ydolis consecrauerunt.

¶ Qui est i ualle. Locum qui siloe fontibus irrigat significat. Amenus atq; nemorosus. z vsq; hodie ozto rū ꝓbet delicias. Dic autem gētilitatis errorꝰ omnes prouincias occupauit: vt ad capita fōtium. incolasq; amenissimos victimas immolarent.

¶ Et filias. Si iephte obtulit filiam virginem nō sacrificiuz deo sed animus placuit offerentis. Neq; enī si canis aut asin9 aut imūdum quodlibet animal primum occurrisset domino offerre debuissz.

¶ Ecce dies uenient. ꝛc. Quādo recessit a fidelitate dñi sui. tunc incepit. Sed cum rex ęgipti veniret vt liberaret ierusalez nabugodonosoz illum fugauit. Postea nabuzardan obsedit eam et cepit et duxit sedechiam in anthiochiā et ibi ortbatus est.

¶ Et requiescere. Cum locus ydolatrię versus fuerit in sepulcra: vt vbi deuz offenderāt: ibi cadauera eorū inhumata iacerent.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

qua si ar genti venę sunt: qr de ipsis loquēdi originem trahimus·eos ad sa
cry autoritatis paginas revocat vt si vere loqui desiderāt: inde qd loquā
tur sumant. ¶ Et auro locus est in quo cōflatur·quasi vera fideliū sapientia
cui vniuersalis ecclesia est locus·tribulationē nobis psequentibꝰ pa
titur·sed a cunctis pec catoꝝ sordibus psecu
tionis nostrę igne pur gatur. Vnde igne p̄batur aurꝫ ⁊ argentum
Homines vero recepti biles in camino humi liationis. Vel auro lo cus est in quo cōflatur qr quisquis extra vni tatem ecclesię patit̄: po test quidē pati: sed nō pōt martir fieri. Huc ergo locū o hęretici cō flationis quęrite·banc fornacē qua aurꝫ recte purgatur inuenite. Si quid p̄to deo amaritu dinis: siquid tribulati onis extra hāc sustine tis: incendi potestis nō purgari. Vñ: frustra conflauit p̄flator·mali cię enī coꝝ n·s·cō·ꝛc·⁊ alibi. Si tradidro cor. m·ita vt ar·cari·a·nō ba·nihil michi prodest Alij enī de deo p̄ana sentiūt·alij a proximo rū societate dissentiūt. Illi errore fidi·isti scl matis diuisi sunt. Vñ in principio decalogi vtroꝝq culpa repri mitur cū diuina voce dicitur. Diliges dñm deū tu um ex toto coꝝ de·ꝛc·⁊ statim subdit. Diliges proximū t·si t·ip·Qui enim de deo p̄ana sentit: nō eū di ligit. Qui ab ecclesię vnitate discordat p̄ci mum non amat.

¶ In porta. Per qua multitudo p̄pli ad rogandū dñm ingredi tur: vt hac occasione audiant quę dominus p̄cepit. Per quod i telligimus duricię iu daici populi·qui quasi mendaces et vesanos habuerunt p̄ophetas ⁊ p̄ occasionem ⁊ cele britatem loci audire cogantur verbū dñi.

a dño dicēs: Sta i porta domus domini :⁊ p̄dica ibi verbū istud et dic: Audite verbum domini om nis iuda qui ingredimini p portas has vt adoretis dñm. Hęc dicit dominus exercituum deus israel: ¶ que modo male. ⁊ ¶ elementissimus vite me dicus omnes sanare desiderat.
bonas facite vias vestras·et stu ·ꝛ ¶ quia naturale est natale solū diligere ⁊ nihil patria unicum·pollicetur premia obedientibus ha bitabo·uo·in loco isto.
dia uestra.⁊ habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere i ver bis mendacij: dicentes. Templum domini·templū domini·templum ¶ vel diuexeritis.
domini est. Quoniā si benedixeri ¶ opera. ¶ cogitationes.
tis vias vestras·⁊ studia vestra·si ¶ vero·si iusticiā secuti fueritis.
feceritis iudiciū inter virū ⁊ p̄xi ⁊ ¶ si mala aduene nō feceritis. ¶ qui nō possunt se defendere.
mum eius. ⁊ Aduenę·⁊ pupillo et ¶ defendēdo.
viduę non feceritis calūniam nec ¶ simplices scz scandalizādo.
sanguinem innocētem effuderitis ⁊ ¶ peruersa dogmata adorando·que simulastis in malū vo·ip·
in loco hoc·⁊ post ⁊ deos alienos nō ambulaueritis in malū vobis ⁊ ¶ quē vocastis vel vocatis templū domini.
metipsis habitabo vobiscū: in lo ⁊ ¶ apostolis·⁊ apostolicis viris.
co isto·in terra quā dedi patribus vestris: a sęculo vsqꝫ in sęculū. Ec ¶ vel sermonibus.
ce vos confiditis vobis in verbis mendacij·qui non p̄oderunt vo bis·furari·occidere· adulterari·iu rare mēdacię·libare baalim·⁊ am bulare post deos alienos quos ig nozatis· Et ueistis ⁊ stetistis coram me in domo hac in qua inuocatū ¶ post opera mala.
est nomen meū. Et diristis·libera ti sumus: eo q̄ fecerimus abomia tiones istas. Nunquid ergo spelū ca latronū facta est domus ista·in qua inuocatū est nomen meum in oculis uestris? Ego ego sum·ego ¶ quod putatis occultū. ¶ ex p̄te dictis docet fieri p̄sentia·
uidi dicit dominus. Ite ad locum meū in silo·ubi habitauit nomen meum a p̄cipio·⁊ uidete quid fe cerim ei p̄opter maliciam populi ¶ similia scz.
mei israel. Et nūc quia fecistis om nia hęc dicit dominus ⁊ locutus ¶ vt nos de tenebris liberarem.
sum ad uos mane cōsurgens et lo quēs: ⁊ nō audistis·⁊ uocaui uos ⁊ non respōdistis·faciā ⁊ domui hu ⁊ ¶ templo in quo confiditis.
ic in qua inuocatum est nomē me ¶ vt similia peccata pari feriātur sententia
um: ⁊ in qua habetis fiduciā et lo co quē dedi uobis ⁊ patribus ue stris. Sicut feci silo·⁊ p̄uiciā uos a facie mea sicut p̄roieci omnes fra ⁊ ¶ decē tribus quibus p̄fuit ieroboam de tribu effraim.
tres uestros ⁊ uniuersum semē effra im. Tu ergo noli orare pro populo hoc·nec assumas p̄o eis laudem ⁊ oronem·⁊ nō obsistas mihi: qr

¶ Templū domini. Pō hoc cōuenit illis virginibus·quę iactant pudiciam·⁊ imp udēti vultu p̄ferunt castitatē·cū aliud habeant in cōsci entia. Virgo aūt vera ⁊ corpe ⁊ spū casta ē. Quid ei p̄dest corpis pudici cia mēte corupta: vl si virtutes defuerit q̄s prophetica sermo enumerat.

¶ Dixerunt tūc p̄plo indeoꝝ·⁊ hodie nobis q̄ videmur i ecclesia p̄stituti nē habeamus fiduciam in splēdore edificioꝝ ⁊ auratis laquearibꝰ·⁊ mar moreis parietibꝰ·⁊ dicamus·templū domini ꝛc. Illud enim vere templum domini est in quo fides vera ·cōuersatio sancta·⁊ oīm virtutū chorus.

¶ Ecce nos cōfi. Frustra eos i templo habere fiduciā hęc peccata de monstrāt. Quid enī p̄odest audacter i gredi limē dom⁹ dñi·⁊ erecta stare cervice: ⁊ non solū coꝝ·sed ⁊ manus habere pollutas. Hęc spūaliter accide bulare p̄ost deos alienos quos ig nozatis· Et ueistis ⁊ stetistis coram me in domo hac in qua inuocatū ¶ post opera mala.
est nomen meū. Et diristis·libera ti sumus: eo q̄ fecerimus abomia tiones istas. Nunquid ergo spelū ca latronū facta est domus ista·in qua inuocatū est nomen meum in oculis uestris? Ego ego sum·ego ¶ quod putatis occultū. ¶ ex p̄te dictis docet fieri p̄sentia·
uidi dicit dominus. Ite ad locum meū in silo·ubi habitauit nomen meum a p̄cipio·⁊ uidete quid fe cerim ei p̄opter maliciam populi ¶ similia scz.
mei israel. Et nūc quia fecistis om nia hęc dicit dominus ⁊ locutus ¶ vt nos de tenebris liberarem.
sum ad uos mane cōsurgens et lo quēs: ⁊ nō audistis·⁊ uocaui uos ⁊ non respōdistis·faciā ⁊ domui hu ⁊ ¶ templo in quo confiditis.
ic in qua inuocatum est nomē me ¶ vt similia peccata pari feriātur sententia
um: ⁊ in qua habetis fiduciā et lo co quē dedi uobis ⁊ patribus ue stris. Sicut feci silo·⁊ p̄uiciā uos a facie mea sicut p̄roieci omnes fra ⁊ ¶ decē tribus quibus p̄fuit ieroboam de tribu effraim.
tres uestros ⁊ uniuersum semē effra im. Tu ergo noli orare pro populo hoc·nec assumas p̄o eis laudem ⁊ oronem·⁊ nō obsistas mihi: qr

dere i ecclia ne mo dubitat. qñ p̄sentis temporis felicitatē considerātes sua peccata non emēdant. Sed deū nō videre putāt·qr nō statī vindicta cō sequit. Et in tantam p̄cūpunt amentiaꝫ vt libera tos se iactēt·qr a cultu dei recesserūt.

¶ Spelunca latronū. Hiero. De hoc loco supra puto qd dicit in euāge lio·domus mea dom⁹ oza·vo·vos·a·fe·si·ff. Sine vt in alio euāge lio est. Domū negotia tionis. Ecclia dei vo catur in spelūcam latro nū: qñ furta homicidia adulteria p̄iuria sacri legiū hęreses ⁊ alia sce lera versātur in ea·qñ auaricię faciebus p̄nci pes inardescūt ⁊ regū quōdaꝫ opes vile aut certe nō vile pallioluꝫ possidet, vñ infert ego ego ꝛc.

¶ Ite ad locum. Vbi scz fuit taberna culum meū. Vnde re puli tabernaculuꝫ silo Sicut enī in cinerem lapsum ē ita ⁊ templum cū similiū fuerit habi tatio peccatoꝝ. Sunt aūt silo exemplū est te pli: sic templum nobis Vñ: cū venerit filius hois putas inueniet si dem super terrā?

¶ Ad vos ma. ꝛc. Nō q̄ ei tēpus ablꝰ diluculo sit: ꝑ q̄ post noctis quietē corpis mi ribꝰ iſtantatis alia bo minū vigētior sit: nō voluptatibꝰ occupata audire ⁊ facere valeat q̄ dicūtur. vñ. Mane eraudies vo m· Die asta·ti·⁊ ui· Et ysaias De nocte sine diluculo cōsurgit spūs meus ad te deus·q̄ iust p̄ce pta tua sunt sup ter rā, vñ flij lucis dicunt ⁊ non noctis nequ teme brę nec dormientes qui scz mādata dei cō seruant.

¶ Sicut feci silo. Abiecit silo: abiectus ⁊ templū· abiecit·⁊ tri bus· abiectus ⁊ duas tribꝰ. Quicqd illi p̄lo minat: timeamus ⁊ nobis si similia faciam⁹.

¶ Tu ergo noli. Hiero. Ne videatur p̄pheta rogās nō ꝑpetrare qd postulat: p̄opit dñs ne oret p̄ pplo peccatoꝛe·⁊ nullā p̄nitētiam agēte.

¶ Et non ob. Sēcꝝ p̄cessirꝫ dei p̄nt obsistere. vñ moysi dr. Dimitte me vt pereā p̄lm istū ꝛc. Et stetit phinees ⁊ pla·ꝛc. Aaron quoq; arte pto turibulo inter ignē ⁊ p̄lm arsurū medius stetit·⁊ ira dei cessauit.

¶ Nier. Duo sūt q̄ obsistūt orōib ne audiātur a dño·incorrect⁹ scz p manēs error·⁊ coꝝ impenitēs. Error enī nūquā venia ꝓmeretur·scz q̄ ab eo veraciter absoluitur. Coꝝ vero impenitēs in spūm scm peccat quo in vnā p̄lo dei p̄gregatur·quo baptizamur· quo pecca ta omnia dimittūtur·⁊ quē accipit ecclesia: vt cui dimiserit peccata dimit tuntur. Verbū enim valde malū ⁊ nimis impium dicit cōtra spūm sanctū

¶A dan. Vbi ioz danis fluuius oritur. Nabugodonosoz de scribitur a dan venies per phenicem cū exercitu suo.

¶Mittam vobis ser. ꝛc. Vt inf anabili ter peccatiam eos. Frustra preces fundūt contra serpentem antiquū colubrum tortuosum: qui dei ꝓcepta ꝓtemptant. Sic quoq; qui eloquia dñi ꝓtemptūt traduntur aduersarijs potestatibus.

¶Dolor meus. Ex ꝑsona dñi hec legenda sunt euersionez ierusalē plangentis·z eius miseriā nō ferētis

¶Et ecce vor. Describit fletum z vlulatum vrbis ingressis hostibus.

¶Hostes veniētes ō terra longiqua clamāt cōtra ciuitatem·vel ciues contra hostes.

¶Transiit messis. Verba ꝑsone in ierusalem lōga obsidione cōclusi q; mutata sunt tēpora·anni circulus reuolutus. Spes autem nostra irrita.

¶Super contritione. Dni respōsio qui in afflictione ierusalē videtur afflict⁹.

C .IX.

¶Quis dabit ca. Ret ierusalem obsessa ciuitate ab hostibꝫ nocte fregit murū ciuitatis z fugit·z in campo hiericontino captus ē cū sequacibꝫ·z ductus antiochiā exoꝛatus ē coꝛā filijs suis.

¶Quis dabit. Quasi si totus vertar in fletū z nō sint guttę lacrimarū: sed abūdantia fluminis: digne tamē fiere nō potero. Tāta enim sunt mala vt omnē doloꝛē sua vincāt magnitudine. Hoc autē tanq ꝑsona dñi q; ex ꝑsona ꝓphetę intelligi potest.

¶Quis dabit ꝛc. Quasi melius ē habitare in solitudine q; inter tāta scelera hoīnū cōmoꝛari. Vñ in euāgelio. Vsquequo susti nebo vos: Et alibi·q; intelligit sedebit z tacebit quoniā tēpus pessimum est.

Quasi tam preterita narrat ꝓ veritate rei.

A dan auditus ē fremitus equoꝛū nabugodonosoꝛ alias hūnituum. eius: a uoce hinnientiū pugnatoꝛ hyperbole. rum eius cōmota est omnis terra. Et venerūt z deuorauerunt terrā ierusalem. z plenitudinem eius: vrbem z habitatoꝛes eius. Quia ecce ego mit habitātibus terrā. tam vobis serpētes pessimos quibus non est incantatio·et mordebunt vos ait dominus. Doloꝛ meus super doloꝛez: in me coꝛ meum mœrens. Ecce voꝛ clamoꝛis filię populi mei de terra longinqua quasi ideo voꝛ clamoꝛis in ierusalē: q; rex eius nō ea recessit. pater. Nunquid dominus nō est i syon filius de quo dicitur· deus iudicū ruum r-d-z-i-t-f-r- quare ergo recessit ab eis rex q; ad iracūdiam me cōcitauerunt. aut rex eius non est in ea? Quare ergo me ad iracūdiam concitauerunt in sculptilibus suis: z in vani ydolis gentium cerimonijs. taubus alienis? Transijt messis: finita est ęstas: z nos saluati nō sumus. Sup contritione filię populi mei cōtritus sum z contristatus: antropopatos. stupoꝛ obtinuit me. Nūquid resti ꝓphęta vel sacerdos quoꝛ medicamine curari debuit. na nō est in galaad·aut medicus nō est ibi? Quare igitur nō est obducta cicatrix filię poꝛuli mei?

C. .IX.

QVis dabit ca piti meo aquā: z oculis meis fontem lacrimarū? Et ploꝛabo die ac nocte interfectos filię populi mei. Quis dabit me in solitudinem diuersoꝛ viatoꝛum? Et deꝛelinquā populum meū z recedam ab eis: quia oēs adulteri sunt cętus pꝛeuaricatoꝛū: et extenderunt linguam suā quasi arcū mendacij z non veritatis. Confoꝛtati sunt i vt mereantur audire·terra ea·z in terrā ibis. terra: quia de malo in malū egressi

qui hec causa malox.

sunt: z me nō cognouerūt dicit dominus. Vnusquisq; se a ꝓximo cognatum fratrem; caue carūq; sodalem suo custodiat: z in omni fratre suo non habeat fiduciam: quia omnis frater supplantās supplantabit: et inane nomen amicicie nomen inane fides. omnis amicus fraudulenter incedet: z vir fratrem suū deridebit: et vius facit magistrū: consuetudo altera natura est. veritatem non loquētur. Docuerunt enim linguam suā loqui mendacium: vt iniq; agerēt laboꝛare verba mēdacij. student scz vt agāt iniquitatem. o hieremia. vel ierusalem. popa puli doloꝛis. runt. Habitatio tua in medio doli: in dolo renuerūt me scire dicit dñs. Propterea hec dicit dominus exercituum. Ecce ego cōflabo vel igne examinabo. z ꝓbabo eos. Quid enim aliud faciaz a facie filię populi mei? Sagitta vulnerans lingua impudentia. ierusalem. quōdam. hereticoꝛ qui vulnerāt corda auditoꝛ z ne sciētium·cōtra quos dicitur omni custodia custodi cor tuum· loquitur pacē cum proximo suo. Et in corde suo ponit ei insidias. Nunquid super hęc non visitabo dicit dominus: aut in gentem huiusmodi nō vlciscetur anima mea? Super mōtes assūmam fletum ac lamentum z super speciosa deserti planctum: quoniā incēsa sunt eo q; nō sit vir qui pertrāseat: z non audierunt vocē possidētis. A volucre cęli vsq; ad pecoꝛa transmigrauerunt z recesserūt. Et dabo ierusalem i aceruos barenę z cubilia draconum: z dabo ciuitates iuda in desolationem eo q; non sit habitatoꝛ. Quis est vir sapiēs q; itelligat hoc·z ad quē verbum oꝛis dñi fiat vt annūciet

gratia rara. Et tradet pater filiū: z filius patrē. Et duo i tres z tres in duos diuidēt

¶Et probabo. ꝛc. In fornace tribulationis. Vasa figuli ꝓbat fornax·vt quicqd i nobis adulterinę materię est excoquat·argentuꝫ enī dñi igne examinat.

¶Nunquid super his. Sępe versiculus istum repetit: vt malis eoꝛ enumeratis iferat se iuste facere q; facit.

¶Super mōtes Tropologice. Super mōtes fletus assūitur·z lamentatio super speciosa deserti: dum pecāt principes ecclesię·z nihil i ea inuenitur: substātię dei· nec auditur voꝛ christi ecclesiā possidentis p apostolicos viros. Et a volucribus·vsq; a pecoꝛa. Vb his scz qui possunt in sublime ascendere vsq; ad simplices recesserunt a deo.

¶Et dabo ierusalem. Cum ecclesiastici doctoꝛes deficiūt: ierusalē datur in acerū barenę·vel in transmigrationem vt hereticoꝛ sermo i ea ꝓualeat·Et sic cubile draconum et

¶Quia de malo in. De malo in malū transeunt peccatores· q; ydolum ydolo mutant· et de peccato cadunt in pęnas peccatū vel de obsidione i captiuitatem. De sanctis dicitur. Ibūt de virtute in virtutē· de peccatoꝛibus vero· de malo in malum egressi sunt. Causa autē maloꝛ est q; nō cognouerūt dñm z cętus sunt phariseoꝛum·z lingua armantium in blasphemiā.

¶Vnusquisq; se. Hier. Callidus hostis cū a bonoꝛ cordibꝫ expelli se ꝑspicit: eos qui ab illis valde diliguntur exquirit·z ꝑ eoꝛum verba blādiens loquitur·q; plus cęteris amātur·vt dū vis amoris coꝛ ꝑforat: facile ꝑsuasionis gladius ad intima ꝛumpat.

¶A proꝛio suo. Ex z inimici hoīs domestici eius. Fratrum quoq;

¶ Eiicent ossa. Omnia que prophetarũ sermo describit nostro tempore videmus accidisse. nõ vni ierusalem que ista perpessa ẽ a chaldeis z romanis sz vniuerso orbi. vt iã lacrime aruerit. z mortuoꝝ ossibus cõpleantur omnia.

¶ De sepulcris zc. Nuditates aurꝝ z argẽtum z cetera que in sepulcris more ãtiquo ponebantur.

¶ Et dices. Post tanta mala ad pnitentiam prouocat eos qui remãserunt. Siue priusquã veniãt que minatus est hortatur ad cõuersionem. z pnitẽtie locũ indulget.

¶ Auersus est. Si ue auerterit. Quasi cõuersus potest irꝝ dei pẽ ulo resistere z auertere

¶ Quare ergo zc. Quasi quanto eos ad pnitẽtiam prouocauit tanto magis recesserũt non tam studio peccãdi qꝫ me supandi.

¶ Nemo quod bonũ zc. Omne genꝰ hoim pronũ est ad malũ. In tpe saluatoris omnes declinauerunt. si. inu. f. s. nõ. e. q. f. b. vnde ipe. Saluũ. m. f. d. qm̃ defe. san. Vbi sunt ergo qui dicũt in nostra positũ potestate ossũ peccato carere?

¶ Miluus in ce. Quasi etiam aues sua norunt tempora: vt sciant quãdo ad calida festinantes loca rigorẽ hyemis declinare debeant. z veris pãcipio ad solitas redire regiones.

de urbibus iuda. et de plateis ie
rusalem. uocem gaudij z uocem lę
ticię. et uocem sponsi z uocẽ spõsę
¶ ꝟ vt meroze z gemitu omnia compleantur.

In desolatione enim erit terra

C. VIII.

In tempore illo ait dominus. eiicient ossa regis iuda: et ossa principum eius. et ossa sacerdotuꝫ: et ossa pro
ꝟ que effodit auaricia.
phetarum. et ossa eoꝝ qui habitauerũt ierusalẽ de sepulcris suis. et
¶ ꝟ vt quibus seruierũt derelicto deo. eoꝝ pateãt aspectibus.
expandent ea ad ¶solem z lunam et omnem militiã cęli quę dilexerũt: et quibus seruierũt: z post quę ambulauerũt: et quę quęsierũt et adorauerunt. Non colligentur et non sepelientur: in sterquilinium super
ꝟ inhumati. ꝟ ii qui fugere poterũt.
faciem terre erunt. Et eligẽt magis mortem ꝯ vitam omnes qui residui fuerit de cognatione hac pessima: in vniuersis locis quę dereliqua sunt. ad quę eieci eos dicit dominus exercituũ. Et dices ad eos.

Hec dicit dominus. Nũquid qui
ꝟ peccando. ꝟ penitẽdo. ꝟ a domino.
cadet non resurget. z qui auersus
ꝟ ad eum.
est nõ reuertet? Quare ergo auersus est pplus iste in ierusalẽ auersione cõtentiosa? Apprehenderũt
ꝟ fortiter.
ꝟ ydola vel quelibet praua veritati iusticieq; cõtraria. ¶ ꝟ qui eũ possent studiose sectari sunt iniqua.
mendacium: z ¶noluerunt reuerti.
ꝟ si redirent: si aliquid boni dicerẽt.
Attendi z auscultaui. nemo quod bonuꝫ est loquitur. Nullus ẽ qui agat pnitentiam sup̃ peccato suo
ꝟ ore vel corde.
dicens: Quid feci? Omnes cõuer
¶ ꝟ cursu collo cõtra deum.
si sũt ad cursum suũ: ¶ꝟ sicut equus i
¶ ꝟ cui simile cognouit bos possessorẽ s. z a. zc.
petu vadens ad prelium. ¶Miluus
ꝟ hiero. in aere.
in cęlo cognouit tempus suũ: turtur z yrundo z ciconia custodierũt
¶ ꝟ volenter pronũciandum est.
tempus aduentus sui: ¶populus
ꝟ que ierusalẽm habitabant.

ꝟ sequentium

autẽ meus non cognouit iudicium
ꝟ o vos scribe z pharisei. ꝟ quasi legis iactatis noticiã z scribitis iniquitatem.
domini. Quomõ dicitis sapientes
nos sumus: z lex dñi nobiscum ẽ?
Vere mẽdacium operatus ẽ stilus
¶ ꝟ qui scz iudicio suo possunt condemnari. boꝝ sapiẽtia stulticia est. vnde qui aliũ doces. te ipsum non doces.
mendax scribarꝝ. ¶Confusi sũt sapientes. pterriti. z capti sunt. Verbum
¶ ꝟ sed frustra iactat legis noticiam: qui operibus destruit doctrinam.
dñi ecce domini proiecerũt: z sapiẽtia nulla est in eis. Propterea
ꝟ vel proximos. ꝟ hostibus. ꝟ post possessoꝛes.
dabo mulieres eoꝝ exteris: agros
ꝟ qui imppemũ teneãt. ꝟ quasi ipsi sunt causa. nõ mea crudelitas.
eorum hęredibus. Quia a minimo
¶ ꝟ que est radix omniũ malorꝝ.
vsq; ad maximum ¶auariciam omnes sequũtur: a propheta vsq; ad
ꝟ qui debuerũt prohibere.
¶ ꝟ aliena rapiendo. ¶ ꝟ vt nõ sit in ore eorum veritas.
sacerdotem cuncti ¶faciunt ¶ mẽdacium. Et sanabant ꝓtritionez filij
ꝟ falso.
populi mei ad ignominiã dicẽtes
ꝟ mẽtio. ꝟ corpis. ꝟ immo bellũ imminet peccatorum. ¶ ꝟ intelligẽtes abominationem ꝯ fecerunt
pax. pax. cum non esset pax. ¶Con
ꝟ in suis scz sceleribus
fusi sunt quia abominationez fece
¶ ꝟ non scz immo in tã tam amentiam proruperunt nec cõfusione ea perent emendare vicia. nec spe venie cõsteri.
runt? ¶Qui immo confusione non
sunt cõfusi: z erubescere nescierũt.

Idcirco cadent inter corruentes:
ꝟ captiuitatis.
in tempore visitationis suę corruent. ¶ ꝟ in ierusalem scz vt obsidiatur a chaldeis deus z fame crucientur. ꝟ nobis.
ait dicit dominus. ¶Congregans
congregabo eos ait dominus. Nõ
ꝟ nobis. ¶ ꝟ obsesso populo. qz ficus hostium sunt.
est vua in vitibus: z nõ sunt ficus
ꝟ in brevi.
in ficulnea. folium defluxit: z dedi
ꝟ que preterire cemerẽt z tangere nõ auderent. z magis dolerent.
eis que prętergressa sunt. Quare
sedemus? Cõuenite z ingrediamur
ꝟ sz. vel tes. ¶ ꝟ qz non audemus deprecari.
ciuitatem munitã: z ¶ileamus ibi
ꝟ quem offendimus.
quia dominus noster silere nos fe
ꝟ qz dulcem deum nobis amarum facimus
cit: z potum dedit nobis aquã fellis. Peccauimus enim domino:
ꝟ qui nihil boni fecimus.
expectauimus pacẽ. z nõ erat bonũ
ꝟ nostre. ꝟ omnia formidie plena.
tempus medele: z ecce formido.

¶ Propterea da. Receperũt mercedem suam z qui verbuꝫ domini abiecerunt ipi abiecti sunt.

¶ Et sanabãt co. Quasi boni medici alienа vulnera verbis sanare cupiebant q̃ omnibus flagicijs vulnerati erant. Hec quoꝝ quotidie in nostro populo cernimus. Vnde qui pdicas nõ feras dum furaris zc. Huiusmodi enim cũ pcatores z vanitates videre sanare cõtritionem aupiũt filię populi mei. ecclesię. et ignominia eoꝝ qui decipiunt dicentes. pax. pax.

¶ Idcirco ca. Te quoꝝ dignitas excellebat etaꝫ ruinę populi misceantur. quasi scz a minore vsq; ad maiorem ea se.

¶ Non est vua zc. Quasi cũ tempora pẽ tereãt z estati succedat autumnus: z hyeme arborum cadẽt folia: de longe cũcta videbitur. nec ex eis obũ capiet.

¶ Quare sedemus. Vox populi inducitur rudentis. z vicia sua cõfitentis. z selectum cohortãtis cõuenite z ingrediamur ciuitates munitas. De vnam ciuitatẽ ierusalẽ iam enim alię capte fuerant

¶ Mier. Persona z mutatio maxime i eo phetis difficilẽ facit intellectum. quę si in suis locis z cautis z temporibus reddãtur: plana fient quę obscura videbantur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

materię simplices occupet ꝛ decipiat. Hic error vsq; ad nos puenit vt reli gionem in diuinis arbitremur.

¶ **Nolite ergo timere.** Solent pleriq; gentiū dęmones colere ne offi ciant ꝛ alios exorare vt proficiāt. Vñ virgilius. Nigram hyemi pecudē et zephiris felicibus album.

¶ **Non est si.** Nō ē similis tui dñe deoꝝ scz qui ab hęreticis fingūt.

¶ **Tuū est enī ꝛc.** Quāuis hęretici iuxta sapiētiam mundi q̄ destruūt sibi sapiētes videātur: tū in oīnibꝫ regnis quę ecclesiā lacerāt nullus similis dño. Vñ pdā sapiētiam sapientium ꝛ prudētiam prudentium reprobabo.

¶ **Inuolutum ꝛc** Aliter. nō decipit falsitas inuoluitur: veritas aperitur.

¶ **Ophyr.** Vnum de septē noibus quibꝫ aut apud hebręos appellatur. quod dicere possumus obrizū. vt ī supficie splendeat qđ intus latet.

¶ **Hyacithus ꝛc** Vt supficie intuentes decipiāt. dum celi sibi colorem ostendūt: ꝛ celestia promittunt.

¶ **Celos et terrā.** Quę coopatores xpi qui dij vocātur ꝛ dñi p doctrinam ecclesiasticā ptim fecerūt.

¶ **Qui facit terrā.** Orig. Dns qui facit terram in for. ꝛc. Tres quodammō virtutes dei assumens. p/pheta. fortitudiem. sapientiam. prudentiam. vnicuiq; propria opa distribuit. Fortitudini terrā. sapiētię otbē terrarū. prudētię celū. In nīa ergo terra (de qua dictū est. terra es ꝛī terram ibis) necessariam habemus fortitudinez dei. sine qua impossibile ē exequi quod repugnat carni. Cū autem mortificata fuerint mēbra sup terrā tūc paret spūs volūtati. Spū ei facta carnis mortificātur. Dñs g̃ facit terrā in fortitudie sua. quā (sicut scriptū ē in iob) statuit supra nibilū. quo cōstat ī fortitudie dei in medietate mūdi terrę librā sustineri. Venīa ꝛ ad otbē terrarū q̄ grece cycoimen hic dr. i. inhabitata. Scio aīam ī habitatā. Scio deterrā Si ergo nō hz deū patrē ꝛ filiū dicentē. Ego ꝛ pr apd eū mālionem faciemus. ꝛ spūm sanctū. vere deserta est. Habitata aūt est quę deo plena est: ꝛ habet xpm ꝛ spūm sanctū. Hinc dauid in psalmo cōfessionis. Spū principali. s. m. Spūm. r. i. u. m. Spūm s. t. ne. au. a. me. Hęc ī approbatione huius rei diximus q̄ habitata. i. orbis terrarū in sapiētia dei fabricata sit. Sapiētia enī auxiliatur iusto sup. r. ptātem habēti ciuitates. Sapiētiam enim ꝛ disciplinā q̄ abiicit infelix est. ꝛ vana spes eius ꝛ labores insensati ꝛ inutilia opa. Laboremus ergo vt habitata aīa nostra dei sapiētia erigatur. Cecidit enī de sublimi venientibꝫ nobis in locū miseriarū cecidit postq̄ peccauimus. Veniq; quicūq; vel quicqđ est in isto orbe ante erectionē ecclesię dit. Omnes enī corruimus p peccatū in otbē terrarū. Sed dñs eleuauit iacētes. ꝛ in prudētia sua extēdit celū. Nō fortitudo. nō sapiētia in celi extēsione assumpta est. Vñ dñs. sapientia fundauit terrā: pręparauit autē ę los prudētia. Est ergo aliqua prudētia dei quā nolo vt extra xpm reqras

quia incedere non valent. Nolite
ergo timere ea: quia nec male pos/
† ☞ hec in lxx nō habētur. sed ac theodotione in
plerisq; addūtur.
sunt facere nec bene. † Nō est simi
lis tui domine. magnus tu ꝛ mag
nū nomē tuū in fortitudine. Quis
☞ principū sapiētie timor domini.
† ☞ in veritate decor. in mēdacio turpitudo.
non timebit te o rex gentiū? Tuū
est enim decus inter cunctos sapi
entes gentiū: ꝛ ī vniuersis regnis
eor. nullus ē similis tui. Pariter
☞ simul.
insipiētes ꝛ fatui probabūtur. do
☞ vide.
ctrina vanitatis eorum. lignum est
☞ similis argēto eloquentie vanitate. † ☞ ver
bo artificio. † ☞ regio indie vbi ophīr. vel
quodlibet mare.
Argentū † inuolutum de † tharsis af
☞ vel ofaz.
fertur. ꝛ aurum de ophyr opus ar
tificis. ꝛ manus ꝛrarij. Jacinthus
ꝛ purpura indumentū eor. Opus
☞ putative. apud deū enim stulti sunt.
☞ sine sapiētum.
artificum vniuersa hęc: dñs autē
☞ illa mendacia. † ☞ illa mortua.
deus verus est. Ipse deus † viuēs
☞ illa transitoria.
ꝛ rex sempiternus. Ab indignatio
☞ terreni.
ne eius commouebitur terra: ꝛ nō
☞ nō populus dei.
sustinebūt gētes cōminationē eius
† ☞ falsis dijs ista dicēda sunt
Sic ergo dicetis eis. † Dij qui ę/

Dia ei q̄ defecūt xps ē. Ipse est sapiētia eius. ipse fortitudo. iusticia. sanctitas Ipse etiā prudētia. Sed cū vnū sit in subiacēti pro varietate sensuū diuersis vocabulis nūcupatur. Aliud enī significat sapiētia. aliud iusticia. Nā enī sapientia dicit disciplinis te humanas diuinarūq; rerū institut. Nā iusticia distributor ꝛ iudex meritoꝝ significat. Ita g̃ prudētiā eā b intellige cum doctrina est ꝛ demōstratio bonaꝝ aut malarum rerum aut neutraꝝ Dicęq nūc celū extēdisse dicit in prudētia sua. vnde.

los ꝛ terram nō fecerunt peant de
terra: et de his quę sub cęlo sunt.
☞ pater. † ☞ filio qui dei virtus ꝛ sapiētia dicit.
Qui facit terrā in † fortitudie sua.
☞ lxx. ꝛ erexit otbem. † ☞ filio. ipse enim dixit. ꝛ
f. s. a. m. et c. loquēs ad filiū. faciamus ho. ꝛc
pręparat orbem in † sapiētia sua et
† ☞ omnis doctrina domini de celestibus fluit.
prudētia sua extēdit cęlos. Ad vo
vnde pluuiam volūtariam segregabis hereditati
tue deus.
cem suam. dat † multitudinez aqua
† ☞ de quibus mādauit. nu. m. ne. p/
s. e. ym.
rum in cęlo: ꝛ † eleuat nebulas ab
☞ nō a cōsulibus. non a ducibus. nō a diuitibus.
beati enim pauper spū q. i. e. s. ce. ☞ cū arrentia
hominū corda conficēti doctrina fatuat.
† ☞ prius fragilis. mō firm?. si fortitudo.
extremitatibus † terrę. Fulgura in
pluuiam facit: ꝛ educit ventum de
☞ in quibus omnes sunt thesauri sapiētie ꝛ scien
tie abscōditi.
thesauris suis. Stultus factus ē
omnis homo a scientia sua: confu
sus est omnis artifex in sculptili:
quoniam falsum est quod ☞ flauit
☞ sanctus. ☞ hereticis.
et nō est spiritus in eis. Vana sunt
et opus risu dignum. In tempore
visitationis suę peribūt. Non est
☞ eorum scz qui supplantaue
runt iudeos. ꝛ destruūt hereticos. vnde dominus
pars h. mee.
his similis pars iacob. Qui enim
☞ tam in anima q̄ in corpe. † ☞ omnis qui dire
ctus est in deo vel sensu cernēs deū sceptrum est
hereditatis eius.
formauit oīa ipse ē: et † israel virga

los ꝛ terram nō fecerunt peant de
terra: et de his quę sub cęlo sunt.
☞ pater. † ☞ filio qui dei virtus ꝛ sapiētia dicit.
Qui facit terrā in † fortitudie sua.
☞ lxx. ꝛ erexit otbem. † ☞ filio. ipse enim dixit. ꝛ
f. s. a. m. et c. loquēs ad filiū. faciamus ho. ꝛc
pręparat orbem in † sapiētia sua et
prudētia sua extēdit cęlos. Ad vo
† ☞ omnis doctrina domini de celestibus fluit.
vnde pluuiam volūtariam segregabis hereditati
tue deus.
cem suam. dat † multitudinez aqua
† ☞ de quibus mādauit. nu. m. ne. p/
s. e. ym.
rum in cęlo: ꝛ † eleuat † nebulas ab
☞ nō a cōsulibus. non a ducibus. nō a diuitibus.
beati enim pauper spū q. i. e. s. ce. ☞ cū arrentia
hominū corda conficēti doctrina fatuat.
† ☞ prius fragilis. mō firm?. si fortitudo.
extremitatibus † terrę. Fulgura in
pluuiam facit: ꝛ educit ventum de
☞ in quibus omnes sunt thesauri sapiētie ꝛ scien
tie abscōditi.
thesauris suis. Stultus factus ē
omnis homo a scientia sua: confu
sus est omnis artifex in sculptili:
quoniam falsum est quod ☞ flauit
☞ sanctus. ☞ hereticis.
et nō est spiritus in eis. Vana sunt
et opus risu dignum. In tempore
visitationis suę peribūt. Non est
☞ eorum scz qui supplantaue
runt iudeos. ꝛ destruūt hereticos. vnde dominus
pars h. mee.
his similis pars iacob. Qui enim
☞ tam in anima q̄ in corpe. † ☞ omnis qui dire
ctus est in deo vel sensu cernēs deū sceptrum est
hereditatis eius.
formauit oīa ipse ē: et † israel virga

quia incedere non valent. Nolite
ergo timere ea: quia nec male pos/
† ☞ hec in lxx nō habētur. sed ac theodotione in
plerisq; addūtur.
sunt facere nec bene. † Nō est simi
lis tui domine. magnus tu ꝛ mag
nū nomē tuū in fortitudine. Quis
☞ principū sapiētie timor domini.
† ☞ in veritate decor. in mēdacio turpitudo.
non timebit te o rex gentiū? Tuū
est enim decus inter cunctos sapi
entes gentiū: ꝛ ī vniuersis regnis
eor. nullus ē similis tui. Pariter
☞ simul.
insipiētes ꝛ fatui probabūtur. do
☞ vide.
ctrina vanitatis eorum. lignum est
☞ similis argēto eloquentie vanitate. † ☞ ver
bo artificio. † ☞ regio indie vbi ophīr. vel
quodlibet mare.
Argentū † inuolutum de † tharsis af
☞ vel ofaz.
fertur. ꝛ aurum de ophyr opus ar
tificis. ꝛ manus ꝛrarij. Jacinthus
ꝛ purpura indumentū eor. Opus
☞ putative. apud deū enim stulti sunt.
☞ sine sapiētum.
artificum vniuersa hęc: dñs autē
☞ illa mendacia. † ☞ illa mortua.
deus verus est. Ipse deus † viuēs
☞ illa transitoria.
ꝛ rex sempiternus. Ab indignatio
☞ terreni.
ne eius commouebitur terra: ꝛ nō
☞ nō populus dei.
sustinebūt gētes cōminationē eius
† ☞ falsis dijs ista dicēda sunt
Sic ergo dicetis eis. † Dij qui ę/

terrā: et de his quę sub cęlo sunt. ☞ pater. † ☞ filio qui dei virtus ꝛ sapiētia dicit. Qui facit terrā in † fortitudie sua. ☞ lxx. ꝛ erexit orbem. † ☞ filio. ipse enim dixit. ꝛ f. s. a. m. et c. loquēs ad filiū. faciamus ho. ꝛc pręparat orbem in † sapiētia sua et prudētia sua extēdit cęlos. Ad vocem suam. dat † multitudinez aquarum in cęlo: ꝛ † eleuat † nebulas ab extremitatibus † terrę. Fulgura in pluuiam facit: ꝛ educit ventum de thesauris suis. Stultus factus ē omnis homo a scientia sua: confusus est omnis artifex in sculptili: quoniam falsum est quod † flauit et nō est spiritus in eis. Vana sunt et opus risu dignum. In tempore visitationis suę peribūt. Non est his similis pars iacob. Qui enim formauit oīa ipse ē: et † israel virga

☞ nō a cōsulibus. non a ducibus. nō a diuitibus. beati enim pauperes spū q. i. e. s. ce. ☞ cū arrentia hominū corda conficēti doctrina fatuat. † ☞ prius fragilis. mō firm?. si fortitudo. ☞ in quibus omnes sunt thesauri sapiētie ꝛ scientie abscōditi. ☞ tam in anima q̄ in corpe. † ☞ omnis qui directus est in deo vel sensu cernēs deū sceptrum est hereditatis eius.

hereditatis eius.

☞ eorum scz qui supplantauerunt iudeos. ꝛ destruūt hereticos. vnde dominus pars h. mee.

☞ sanctus. ☞ hereticis.

☞ illa mendacia. † ☞ illa mortua.

☞ illa transitoria.

☞ terreni.

☞ nō populus dei.

† ☞ falsis dijs ista dicēda sunt

Sic ergo dicetis eis. † Dij qui cę/

☞ pater. † ☞ filio qui dei virtus ꝛ sapiētia dicit.

☞ lxx. ꝛ erexit orbem. † ☞ filio. ipse enim dixit. ꝛ f. s. a. m. et c. loquēs ad filiū. faciamus ho. ꝛc

☞ vide.

☞ simul.

☞ vel ofaz.

☞ putative. apud deū enim stulti sunt. ☞ sine sapiētum.

☞ de quibus mādauit. nu. m. ne. p/ s. e. ym.

☞ in veritate decor. in mēdacio turpitudo.

☞ principū sapiētie timor domini.

☞ hec in lxx nō habētur. sed ac theodotione in plerisq; addūtur.

los ꝛ terram nō fecerunt peant de terra

cinitate ei illius desolē
tur: ne ibi habitet sermo
diuinus: et qui dicit in
habitabo et inambula
bo in eis.

¶ Cordis sui. Nō
in corde nostro sed in
domio cōsidendum ē.
Pranus est cor hois-
de quo creāt prauę co
gitationes.

¶ Idcirco hęc d-
d-rē. Potest de vici-
no tpe pphetari quo
capti sunt a chaldęis-
et proprie de hoc q in
oibz gētibz sunt dispsi
et toto orbe diuisi.

¶ Oladium. Vel
materialem vel spūalē
quo diuidūtur ne i ma
lum cōsentiant: sz i eo
q mali sunt dispeant

¶ Et uocate. Vo
cate lamentatrial ppt fu
turā captiuitatē: et ciui
tatis euersionē. Lamē
tatrices vocare iubz q̄
voce flebili verberatis
lacertis ad lacrimas in
uitant. Is enī mos vs-
qz hodie pmanet in in
dea vt splis crinibus
mulieres nudatis pc-
toribz voce modula-
ta populū trāsfundāt
in lacrimas.

¶ Oculi nostri.
Prophęta vel ipe de
us adiungit se cōpatiē
tis affectu: vt qd ppls
sustinet sustinere et sen
tire ipe dicatur.

¶ Quo uastā-s-rē
Dicant hoc in plenti
one credētiuz turbę q̄
idcirco vastatę sunt at
qz cōfusę quia dereliq̄
runt legem domini: et
deseruerūt tabernacu-
la sua.

¶ Audite ergo rē.
Supius dixit: vocate
lamentatrices rē. Nūc
quasi pśentes alloqui
tur in suggillationem
sacerdotū atqz doctoz
z viroz omnium: vt il
lis a doctrina cessanti-
bus mulieres audiant
verbū domini.

¶ Quia ascendit
mors. Vt tanta erit
fortitudo et velocitas
hostium: vt non expe
ctent hostium sz per fe
nestras z tecta cōscen-
dant.

¶ Loquere hec
di-d-rē. Verbū he-
braicū quod tribus lit
teris scribitur deleth-
beth-res. Vocales cū

ſ causam aperit. ſ desolata
istā. Quare pcussit terra z exusta
ſa deo. ſ ibus interfectis.
sit quasi desertū eo q̄ non sit q̄ per
ſ inducit prophęta dominū respon
dentē causas q̄ reddentem.
trāseat? Et dixit dominus. Quia
dereliq̄rūt legē meā quā dedi eis:
ſ precepta.
z nō audierūt vocem meā: z nō am
bulauerūt in ea: z abierūt post pza
† ſ baalim pluralis numeri-baal singularis nu
meri-ydoli sydonioz.
uitatem cordis sui: et post † baalim
ſ nec parentū error sequendus est sed autoritas
scripturaz z dei docētis unicum.
quos didicerunt a patribus suis.
Idcirco hęc dicit dominus exerci
tuuz deus israel. Ecce ego cibabo
ſ necessitatibus z angustiis.
populū istum absynthio: z potum
ſ magnitudinem malorz-z sempi
ternum exilium-aut legis ignorantiam-pro christo
enim antechristū sunt suscepturi.
dabo eis aquā fellis. Et dispergā
eos in gentibus quas nō nouerūt
ipsi z patres eorz: z mittā post eos
gladiū donec cōsumātur. Hęc di-
cit dominus exercituū. Lōtempla
mini z vocate lamentatrices: et ve
niant: et ad eas quę sapiētes sunt
ſ vt loquātur.
mittite: z properent festinēt z assu-
mant super nos lamentum. Dedu
ſ vel vestri.
cant oculi nostri lacrimas: z palpe
ſ vel vestre.
bre nostrę defluant aquis: qz vor
ſ vel in.
lamentationis audita est de syon.
ſ vox est lamētantium in syon.
Quomodo vastati sumus z cōfu-
ſ ipsi sibi respōdent. ſ nostro vicio.
si vehemēter? Quia dereliquimus
† ſ que quasi pretereūtes quōdam possederunt
vel possidebāt.
terram: quoniā deserta sunt † tabernacula
ſ viris negligentibus.
nostra. Audite ergo mulie
res verbum domini: z assumāt au
res vestrę sermonē oris eius: z do
cete filias vestras lamentū: z vna
† ſ causa lacrimaz
quęqz proximam suaz planctū † qz
ſ peccatoz. ſ sensus.
ascēdit mors p fenestras vestras.
ſ ad interitum anime. ſ mētes. ſad dī
sperdendum.
ingressa est domos vestras disper
ſ sensu. ſ extra ecclesiam. ſ leues qui
ambulāt spaciosam viā-que-d-a-m-
dere paruulos deforis: et iuue
ſ cū hec cōplera fuerint.
nes de plateis. Loquere. Hęc di
ſ cadauera mortuoz.
cit dominus. Et cadet morticinuz
hominis quasi stercus super faciē
regionis: z quasi fęnuz post tergū
metētis: z nō est qui colligat. Hęc
† ſ omnis auferetur superbia-sola z vera gloriatio
est scire deum z intelligere.
dicit dominus. † Nō glorietur sa-
piens in sapiētia sua: z non gloriet
fortis in fortitudine sua: z non glo
rietur dives in diuitijs suis: sed in
hoc glorietur qui gloriatur scire et
nosse me: quia ego sum dominus
qui facio misericordiam z iudiciū
z iusticiam in terra. Hęc enim pla
cent mihi ait dominus. Ecce dies
veniūt dicit dominus: et visitabo
super omnē qui circūcisum habet
ſ scz.
pręputium: super ęgiptum z super
ſ circumcisuz carne nō corde.
iudam: et super edom: et sup filios
amon: z super moab: et super om-
ſ gentē significat nō fortitudinē pu
gnatorum.
nes qui attonsi sunt in comam ha
ſ alie gētes.
bitātes in deserto: quia omnes gē
ſ carnis.
tes habent pręputium. Omēs au
tem domus israel incircūcisi sunt
ſ nō carne-quod ad mortem ducit.
corde.

C. X.

Audite uerbū quod locutus ē domi-
nus super vos domus israel. Hęc
dicit dominus. Juxta vias gētiū
nolite discere: et a signis cęli noli-
te metuere quę timent gentes: qz
ſ humana sapientia ſ inutiles sunt. ſ deseri
pto ydolorum.
leges populoz vane sunt. Quia
ſ materia vilis z corruptibilis
lignum de saltu precidit opus ma
ſ qui mortalis-immortalia facere
non potest.
nuum artificis in ascia. Argento z
† ſ mirabilis porēta ydoloz que per se stare nō
potest.
auro decorauit illud: clauis z mal
leis compegit vt non dissoluatur.
ſ quasi pulcritudinem habēt materie z picture
sed nihil vtile z vitale.
In similitudinez palme fabricata
ſ vnde os habent z non loquentur
† ſ fortio: ergo qui portat.
sūt: z nō loquētur: † portata tollēt

in medio non habet: p
consequēns z legentis
arbitrio si legatur da-
bar sermonē significat
si deber motem-si da-
ber: loquere. Dū-ter-
z theodocio iuntere il
lud in fine capituli qđ
sic termīauerunt: vt di
cerer. Juuenes de gla
dijs morte. Aquila z si
machus trāsluleruē-lo
quere-vt in pet domi-
nus prophęte.

¶ Quasi fenū. Qđ
post tergū metentis q̄si
inutile negligit. In q̄
oñditur tantā in vbe
z circa futurā cedē: vt
nō sit q̄ sepeliat corru-
entem.

¶ Qui facio m-rē
Erit quędaz videātur
iniusta oia tñ fact iu-
ste-oñia ꝓnde. Vbi
sūt ergo q̄ dicūt boiem
ꝓprio regi arbitrio-et
sic datā liberi arbitrij
ptātem: vt dei tollant
misericordiā atqz iusti
ciā? Hoc aplis polt te
stimoniū dicens-Qui
gloriatur in dño glie.

¶ Ecce dies ve-rē
Multę gentiū-z mari
me iudęe z palestię pfi
nes vsqz hodie crucis
dūtur-z ꝓpter egyptij
z ydumęi amonitę mo
abitę z oēs regio sara-
cenoz q̄ habitāt i soli
tudie-z q̄ attōsi sunt i
comā. Non igit debet
gliari iuda si et lege et
cūctis e. cūctilio enī
nō prodest nili legē ob
serues. C. X.

¶ Audite verbū.
Propte aduersos
eos loquit qui celestia
venerātur-q̄ in siguā
posita sunt annoz rē
poz z mēsiū z dieꝝ-tā
quā ab eis regat gen
hūanum-z et cursuę
lestiū moderēt terena

¶ Lignū-rē. Quod
de ydolis dixinus ad
hereticos referam? Ip
si ei ingēnia ꝓmittūt-z
simulacra vani cultus
de suo corde ꝓfingunt
Jactāt grādia-z q̄si sē
siby aureos et eloquęs
argēteis impitoz aūe
pstringūt-q̄z dogma-
ta a suis fuctoribz por
tant-i quib nulla vti
litas-quoz cultura gē
tium ꝓpria est-z eoz q̄
ignorant deū.

¶ Argēto et auro
Hieroni. Vt fulgore

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vere domine implesti quod promisisti. Vel fiat. ō. i. semp maneat qđ dedisti.

¶ Quia cōtestatus ꝛc. Vlqz vt facerent hec in lxx. non habēbat: Quod sequitur ꝛ nō fecerūt ab ipsis in fine supioris capituli positū est. Audite verba ꝛc.

¶ Inuēta est cōiuratio. Aug. Inuenta ē colligatio in viris iuda ꝛc. Si peccauerimus qui viri iuda propter xp̄m dicimur: de nobis dicitur. Inuenta est colligatio. vel cōiuratio in viris iuda ꝛ īhabitatoribus hiero. cum i ecclia tales sint in quibus repiatur laqueus iniquitatis. ꝛ vincula peccati de quibus dicit. Vinculis peccatoꝝ suorum qlqz cōstringitur. Cōuersi sunt ad iniquitates patrū suoꝝ priorū. Nō ait simpliciter patrū: sed addidit patrū suoꝝ priorū. Duplices enim habemus patres ꝛ vna species est pessimoꝝ patrū. Antequaꝫ crederemus diabolus pater noster fuit. Vñ vos ex patre diabolo estis. Cū autē credidimus facti sumus filij dei. Si postea peccamus ꝓ certimur ad iniquitates patrū priorū. Omnis enim qui facit peccatū ex diabolo natus est. Totiēs ergo ex diabolo nascimur: qđ tiens peccamus. Infelix ille qui semp a diabolo generat. Ille aūt felix: qui semp ex deo nascitur. Non enim sibi dicam insti ex dono: sz p singula virtutis opa semp ex deo nascat. Saluator quoqz noster splēdor claritatis est. Splēdor aūt nō semel nascitur. ꝛ desinit: sed quotiēscunqz ortum fuerit lumen ex quo splēdor oritur totiens oritur etiā splendor claritatis. Saluator noster sapientia est dei. sapiētia vero ē splendor eternę lucis. Sic ergo saluator noster semper nascitur. Vnde ait. Ante oīes colles generat me non vt quidam male legūt: generauit. Tu quoqz in similitudinem eius. si tamen adoptionis habes spūm: semper generaris a deo p singulos intellectus. p singula opa. ꝛ efficieris filius dei in xp̄o iesu.

¶ Clamabunt. In necessitatib. ꝛ nō exaudiā: qz me audire noluerunt quod etiā iam passus est. Cū enim philistęos timeret. ꝛ verbū dei accipere nō meruisset: cōuersus est ad pbitonissam vt ab ydolis disceret quod instā

omnia uerba hęc in ciuitatibus iuda ꝛ foris ierusalē dicens. Audite uerba pacti huius ꝛ facite illa. Qz ꝓtestās cōtestatus sum patres vestros i die qua eduxi vos de terra ęgipti. vsqz ad diē hanc. ¶ sicut supra Mane cōsurgēs cotestatus sum. ꝛ dixi: Audite vocem meam. ꝛ non audierūt nec inclinauerunt aurez suam: sed abierunt vnusquisqz in prauitate cordis sui mali. Et induxi sup eos omnia verba pacti huius. quod p̄cepi vt facerent ꝛ non fecerunt. Et dixit dominus ad me. Inuenta ē ¶ alii colligatio. quasi pari mēte. ꝛ studiose mandata dei cōtemnūt. coniuratio in viris iuda ꝛ in habitatoribus ierusalē. Reuersi sūt ad iniquitates patrū suoꝝ priorum. qui noluerunt audire verba mea. Et ibi ergo post deos alienos abierunt vt seruirent eis. Irritum fecerunt domus israel et domus iuda pactum meū quod pepigi cum patribus eoꝝ. Quāobrem hęc dicit dominus. Ecce ego inducaz super eos mala de quibus exire non poterunt: ꝛ clamabunt ad me: ꝛ nō exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda ꝛ habitatores ierusalē ꝛ clamabunt ad eos quibus libant. ꝛ non saluabunt eos in tempore afflictionis eorum. Secūdum numerum ciuitatum tuarum erāt dij tui iuda ꝛ secūdum numerum viarū tuarū ¶ decē tribus. ¶ due. ¶ vt quoniā est cōmune studium: fiat cōmune supplicium. runt domus israel et domus iuda pactum meū quod pepigi cum patribus eoꝝ. Quāobrem hęc dicit dominus. Ecce ego inducaz super eos mala de quibus exire non poterunt: ꝛ clamabunt ad me: ꝛ nō exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda ꝛ habitatores ierusalē ꝛ clamabunt ad eos quibus libant. ꝛ non saluabunt eos in tempore afflictionis eorum. Secūdum numerum ciuitatum tuarum erāt dij tui iuda ꝛ secūdum numerum viarū tuarū ierusalem posuistis aras confusionis: aras ad libādum baalim. Tu ergo noli orare pro pplo hoc: et ne assumas pro eo laudez ꝛ orationē quia nō exaudiam in tempore clamoris eorū ad me: i tempore afflictionis eorum. Quid est quod dilectus meus in domo mea ¶ populus iuda. ¶ venerando ydola. ¶ facit ¶ quasi multitudine taliū sacrificioꝝ nō delentur peccata tua. scelera multa? ¶ Nunquid carnes sanctę auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es? Oliuā vberem. pulcram fructiferā speciosam uocauit dominus nomen tuū. Ad uocem loquelę grandis exarsit ¶ vel ignis i ea. ¶ gladio hostiū. vnde extermīauit eā aper de silua. ¶ populus. ignem ꝛ combusta sunt frutecta eius Et dominus exercituum qui plantauit te. locutus est super te malum ¶ nō imerito: cū possit deus facere qđ vult: cautas tamen opponit ne videatur iniustus. vndecunq; iudicierit in sermonibus ꝛ vnicum iudicet pro malis domus israel ꝛ domus iuda quę fecerūt sibi ad irritandū ¶ studiose. ¶ pater. me libantes baalim. ¶ Tu aūt ¶ dō ¶ quō oporteat me loqui ¶ filio. mine demonstrasti mihi et cognoui: tu ostendisti mihi studia eorū: ¶ indeoꝝ ꝛ ego quasi agnus mansuetus qui ¶ crucis. ¶ peccatū. vnde eū qui nō nouerat peccatū pro nobis peccatū fecit. portatur ad victimam. Et nō cognoui quia cogitauerūt sup me cō ¶ prouerbiū fuit in israel. ¶ corpus saluatoris qui est panis qui de celo descendit. ¶ crucis. silia. Mittamus lignū in ¶ panem ¶ vt nomē eius deleatur. ¶ oriq; si granū frumēti cadens in terra. mox fuerit. multū fruc affert. eius. ꝛ eradamus eum de terra viuentium. ꝛ nomen eius non memoretur amplius. ¶ Tu autem domine ¶ filius seōm carnē ad patrē loquitur ꝛ iudicium eius imprecatur. tia orationis ꝛ fletuum a dño extorquere debuisset. Vnde discim? si dūs non exaudierit: non esse cessandum. Cito enim iratus flectitur mutatoq; sentētiam: si quibus iratus est: commutētur. Totū autem quod nūc dicit: ad iudam et ierusalē ptinet qđ instat captiuitas.

¶ Secūdum numerū ꝛc. In libro regum et palipomenon inuenimus iudam ꝛ ierusalē multo peiora q̄s isrl fecisse: vt quot habebāt vrbes tot haberent ydolorum spēs. ꝛ quot in vrbe plateę et viaz capita. tot in confusionem suā aras haberent quib; ydolis immolarent.

¶ Tu ergo ꝛc. Prę capitur ꝓphę ne pro eis oret. in quos ē iam cōsūmata sententia: ne videat oratio eius infirma. ꝛ merito non exaudita. Ne assumas pro eis laudem ꝛc. Quasi ne replicando veteris hystorię clemētiaz qua misereri soleo. ꝛ laudādo mēā nitaris mutare sententiam. Nō enim exaudiam eos qui afflictione coacti clamant. Et his discim? frustra pro aliquo rogari qui nō meretur accipe.

¶ Quid est. hier. Dicamus hoc principibus eccliaz. vel diuitib. qui cū aliena rapiant. ꝛ malicias cordis sui nō auferāt: putant se dei mereri clementiā. Nūquid carnes. ſ. ꝛc. Et nūc publice offerentiū noīa recitātur. ꝛ redemptio peccatoꝝ in laudē mutat. nec euangelicę viduę memoria celebrat. qđ plus oīb; in gazophilaciū misit.

¶ Ad vocem lo. ꝛc Quasi exaltatus p superbiam. non humiliter creatorē ꝛ domiatorez tuū intellexisti: ſz ptra dūm grāditer locutus igne eius succensus redigeris in nihilum.

¶ Et dominus ꝛc. Quasi olinā vberē pul. fru. ſ. us. d. n. t. atq; plātauit te: sed propter vocem loquelę grādis flāmā eius descendit in te.

¶ Tu autem. Iud ci ꝛ nostri iudaizātes ad pſonam hieremię hoc referunt: ꝛ propter vaticiniū futurū malorū hęc eū a populo sustinuisse asserunt. Sed qūo eum crucifixum probāt cū scriptura hoc nō dicat. nisi forte dicant populum cogitasse ꝛ non fecisse.

¶ Drige. Tu autē do. ꝛc. Vel notum mihi fac domine ꝛ cognoscam.

vt argentum aut de ppio sensu simulata mẽtiunt aurum.

In tempore visi. ꝛc. Ad tẽpus valet hgresis· vt q̃ pbati sunt manifesti hãt. Cũ ãt vlitatio dei venerit: ꝛ ocls eius cũcta respexerit oĩa cõticescẽt.

¶ **Cõgrega.** Pcipit ierusalem vt quicq̃d substãtię foris habet in vbem munitissimã congreget ꝛ longe obsidioni pparet alimenta. Nõ enĩ deus sicut pius lõge post futura minatur: sed statũ futura.

¶ **Ue mihi** ꝛc. Cõqueritur ierusalẽ qp ve hementer afflicta sit et plaga insanabili.

¶ **Tabernaculũ.** Plangit ierusalẽ tam facilem factam subuersionem suam vt nõ menia eruta-sed tabernaculum ablatũ putes.

¶ **Et non subsistũt.** Neqꝫ enĩ in chaldęã translati sunt: sed magna pars eoꝝ interfecta atqꝫ deleta est.

¶ **Grex.** Hier. Ire pecora. Nõ iurta hystoriam stare non potest. In tam longa enĩ obsidione pecora non durasset.

¶ **Uox auditionis** ꝛc. Dęc omnia q̃ ꝓterit et ꝓ ens sermo describit ad persecutionis ecclesiasticę tẽpora referamus quando tabernacula dñi subuertuntur ꝛ habitatio ecclesię in solitudinem redigitur. Quę omĩa culpa pastorum fiunt qui stulte egerũt ꝛ dominum non quęsierũt.

¶ **Drachonũ.** Ut strutiones. Symachꝰ sirenarum. Ut pro hominibus habitent solitudinem et drachones ꝛ omĩa venenata. Vel strutiones quę solitudini familiares in desertis nascũtur ꝛ nutriunt. Aut syrenes scꝫ quędã mõstra et dęmonum fantasmata.

¶ **Scio** ꝛc. Erubescant qui dicũt vnum quęqꝫ suo ꝛgi arbitrio Non est enim hominis via eius ꝛc. Unde david a domino gressus ho· dirigetur.

¶ **In iudicio** ꝛc. Quasi q̃ patimur magna sunt ꝛ maiora meme remur-sed corripe· vt pater filiũ· non affligas· vt hostis inimicũ. Castigas enĩ omnẽ filiũ quẽ recipis· ꝛ oĩ dolore ꝛ flagello emẽdas ierusalẽ. Hẽtes autẽ quę non cognouerunt te nõ iudiciũ sed indignationem mereꝫ.

C. XI.

¶ **Uerbũ.** Quod scilicet erat in principio apud deum. Hęc est enĩ vtilitas ꝓdicantium: si ad singulos fiat dei verbum. Quid enim prodest mihi eum venisse in mundum: si non habeam eum qui factus est ad prophetas ꝛ discipulus ait. Vobiscum sum vsqꝫ ad consꝫ.

¶ **Verbum** quod factũ est ꝛc. Non ẽ positum in titulo· quo tempore· vel quo rege· vel quoto eius anno hęc prophetia facta est: sed intelligimus priori prophetię ꝛ tempori hęc esse iungenda. Vel qp post temporis intervallũ hic sermo dñi ad prophetã factus sit. Pro prie ãt nũc ad viros iuda ꝛ ierusalẽ sermo dirigit.

¶ **Ad viros iu** ꝛc. Allegor. Christianos scilicet. Christus enim de iuda ortus est. De quo vere dicitur. Iuda te laudabãt fratres tui· manus t· sup dorsum inimicoꝝ t· ꝛc.

¶ **Iherusalem** ꝛc. Ecclesię qnę est ciuitas regis magni ꝛ visio pacis. Pax enĩ in ea multiplicatur ꝛ crescit.

¶ **Maledictus.** Dris. Iudei q̃ maledicti qui nõ audierũt testamentum dei· quando eduxit eos de terra ęgipti: Nos ãt qui in christo credimus testamento eius obedimus quod p moysen tradit Et nobis hoc dicitur· ne maledicti simus.

¶ **Eduxi vos.** Hier. Origen. Nos quoqꝫ eduxit deus de ęgipto ꝛ fornace ferrea· immundo scilicet ꝛ eius angustia· locus enĩ vbi crucifixus est domin⁹ vocatur specialiter sodoma ꝛ ęgiptus.

¶ **Fornace ferrea.** Tribulationis et pene magnitudinem significat: nõ locum aliquem ferri materia in pęnam ꝓparatum.

¶ **Audite vocem.** Actus dicat· nõ generali priuilegio· nõ crucis sionis ꝓrogatiua· non sabbati otio: sz ꝓpter obedientiã israel efficiꝰ deus· ꝛ ipe ꝓpe me? Et hic q̃dęꝫ ad seruos loquit· in cuãgelio ad amicos: vos amici mei estis· si fe· q̃· p· no· Jã nõ dicam vos ser· nõ· Cũ ãt amici sneris: d amicis trãsleant ĩ filios Quotquot enĩ receperũt e· de· eis p· f· de fie· Amicis ãt ꝛ filiis ꝓspit. Estote ꝓfecti sicut pat' vester ꝓfect? ẽ. Pfimiliendinẽ impat: nos q̃litatęꝫ. In legebe

dictia mãdatoꝝ: bi similitudo dei:

¶ **Et ego.** Nõ ẽ de⁹ oĩm: sz eoꝝ tm̃ qbꝫ se largit· Vñ. Ego de⁹ tu⁹ ꝛ alibi· alijs qęs inqt· Ero de⁹ eoꝝ· ꝛ ego sũ de⁹ abrahã· de⁹ ysa· ꝛ de⁹ ia· Cõceponẽs saluator ait· de⁹ ãt nõ ẽ mortuoꝝ sz viuoꝝ· Mortu⁹ ẽ· s· pcõ·

¶ **Lacte et m.** Melle ꝛ lacte rerũ oĩm abũdantiã figurat· sic virgilius Mella finũt ill' ferat ꝛ rub⁹ aspa moriũ· Vl tropologice· ẽra lacte ꝛ melle manãs ecclia ẽ i q̃ puuli nutriũt lacte donec possint solidũ cibũ accipe.

¶ **Et dixit.** Uox prophę desiderãtis impleri ꝓmissionẽ domini· quasi

ꝛ non iudicium.

dignationem tuam super gentes quę nõ cognouerunt te: ꝛ sup prouincias quę nomẽ tuum nõ inuocauerũt. Quia comederũt iacob ꝛ deuorauerunt eum et cõsumpserunt illum: ꝛ decus eius dissipauerunt.

C. XI.

Uerbuꝫ quod factum est ad hieremiaꝫ a domino dicens. Audite verba pacti huius: ꝛ loquimini ad viros iuda ꝛ habitatores iherusalem: et dices ad eos. Hęc dicit dominus deus israel. Maledictus vir qui nõ audierit verba pacti huius· qđ pręcepi patribus vestris i die qua eduxi vos de terra ęgipti đ fornace ferrea dicens: Audite vocẽ meã ꝛ facite omnia quę pręcepi vobis: et eritis mihi in populũ· ꝛ ego ero vobis in deum: ut suscitẽ iuramẽtũ quod iurauĩ patribus uestris daturum me eis terram fluentem lacte ꝛ melle· sicut est dies hęc. Et respondi et dixi. Amẽ domine. Et dixit dominus ad me. Uociferare

suoꝝ ⁊ addiderunt ad
prophetaꝝ ocalionem
etiã salnatoris: tũc ex
termiatione extermina
ta est omnis terra coꝝ.
¶ Orig. Considera
terrã quę in te est quo
mõ extermiata sit ⁊ vi
debis post aduentum
xpi impleta esse quę di
cta sũt mortificatis mẽ
bris nostris sup terraꝫ
Cum iam non opetur
terra opera sua nec fi
ant apud iustum ea q̃
by caro antea foueba
tur fornicatõ scz imun
dicia luxuria ꝛc. Vn
de. Non veni mittere
pacẽ: sed gladiũ. Ante
quã ille veiret: nõ erat
gladius sup terram ne
qꝫ concupiscebat caro
aduersus spiritũ neqꝫ
spũs aduer car. Quã
do autẽ venit ⁊ docti
sumus quę sunt carnis
vel spũs: doctrina eius
quasi gladius immiss⁹
diuisit terrã i carnem
a spirita ⁊ exterminauit
eam: quia mortificatio
nem iesu circũferim⁹
in corpe nostro ⁊ non
viuimus iuxta carnem
viuit autẽ spũs. Et se
minamus nõ in carnẽ
sed in spũ vt non me
tamus corruptionẽ de
carne: sed de spiritu vi
tam eternam.
¶ Non est par ꝛc
Caro pacẽ dei in se re
cipe non potest. Sapi
entia enim carnis ini
mica ẽ deo ⁊ qui i car
ne sunt: deo placere nõ
possunt.
¶ Seminauerũt
ꝛc. Hoc quoqꝫ eccle
siasticis dicit: qui verbũ
domini mala cõuersa
tione dispdunt. De q̃
bus p. ixx. inferꝫ. Cleri
coꝝ non proderũt eis.
Nihil enim proderit
nomẽ episcopi pbite
ri ⁊ huiusmodi scz ma
gis dignitatibus suis
grauabũtur ⁊ potẽtes
potenter tormẽta pati
entur ⁊ cui plus comit
titur plus ab eo exigit.
¶ A fructibus ꝛc
ixx. A gloriatione ve
stra. vestibꝫ scz precio
sis domibus ornatis
possessionibꝫ multis seculari sapiẽtia: qui aũt gloriatur in domino glo ⁊ in
cruce domini nostri iesu christi ⁊ in infirmitatibus suis: vt inhabitet in
eo virtus xpi.
¶ Vicinos meos. Ad litteram ydumęos. philistiim. moab ⁊ amon.
Allego. hereticos qui christiani dicũtur ⁊ magis terrę sanctę fiunt affines
q̃ habitatores.

C. XIII.

¶ Hec dicit do
minus ad me. Vade et
¶ sient ego ꝙ hos israel. ¶ vel cinctorium.
posside tibi lumbare lineum: ⁊ po
ne illũ sup lumbos tuos. et i aquã
¶ deum.
i recogitet corde. Sup omnes vias
¶ hostes.
deserti venerunt omnes vastato
res terrę: quia gladius domini de
¶ a termino vsq̃ ad terminum.
uorabit ab extremo terrę vsq̃ ad
¶ salui finis. ¶ etiam de
vrbe fugientibus.
extremũ eius. Nõ est par vniuersę
¶ quasi expectauerũt bona: ⁊ venerũt
mala. prosperi: ecce aduersa.
carni. Seminauerũt triticũ ⁊ mes
† ¶ rerũ omniũ abũdantiam a domino acceperũt
fuerũt spinas: hereditatẽ accepe
¶ quibus scz clerꝰ nõ proderunt.
runt: ⁊ nõ eis proderit. Cõfunde
mini a fructibus vestris. propter
irã furoris domini. Hęc dicit do
minus aduersum omnes vicinos
¶ vel vastant
meos pessimos qui tangunt. he
¶ i ecclesiam.
reditatem quã distribui pplo meo
israel. Ecce ego euellam eos de ter
ra sua: ⁊ domum iudam euellam
† ¶ de faucibus inimicoꝝ hereticoꝝ.
de medio coꝝ. Et cũ euulsero eos
cõuertar ⁊ miserebor eorũ: ⁊ redu
¶ ecclesiam.
cam eos virũ ad hereditatẽ suam:
¶ viuentium. † ¶ redeuntes ab he
reticis.
⁊ virũ in terrã suam. Et erit si ꝛeru
¶ in ecclesia.
diti didicerint vias populi mei: vt
† ¶ non ydoloꝝ que de corde finxerunt.
iurent in nomie meo. viuit domi
nus: sicut docuerũt populum me
† ¶ a domino paro populi sui.
um iurare in baal: ędificabuntur
in medio populi mei. Quod si nõ
¶ verba mea. ¶ remanẽtes in hereli.
audierint euellã gentem illã euul
¶ de populo meo.
¶ perpetua. vt nõ relinquatur locus
penitẽtie. hoc quotidie cernimus. ⁊ rebus proba
mus ꝙ heretici fidei veritatem simulãt. vt simpli
ces decipiant. ipsi tamẽ nũquam redeant.
sione ⁊ perditione ait dominus.

C. XIII.

¶ Hec dicit do
minus ad me. Vade et
¶ sient ego ꝙ hos israel. ¶ vel cinctorium.
posside tibi lumbare lineum: ⁊ po
ne illũ sup lumbos tuos. et i aquã
¶ ne corrũpatur. † ¶ vel cinctorium.
non inferes illud. Et possedi lum
bare iuxta verbũ domini: et posui
circa lumbos meos. Et factus est
¶ postquã peccauit.
sermo domini ad me secũdo dicẽs
¶ a te sicut ablatum est a me.
Tolle lũbare quod possedisti qd ẽ
† ¶ quia ego surgam in iudicio
circa lumbos tuos: et surgẽs va
¶ ad assirios. ¶ predicta abscondẽdum.
de ad eufraten: ⁊ absconde illud ibi
¶ in typo domini.
in foramine petrę. Et abij et absco
di illud in eufraten sicut pręcepat
mihi dominus. Et factum est post
dies plurimos dixit dñs ad me.
† ¶ sicut ego reducam filios israel.
Surge ⁊ vade ad eufratẽ. † ⁊ tolle
inde lumbare quod pręcepi tibi vt
absconderes illũ ibi. Et abij ad eu
fraten. ⁊ effodi. ⁊ tuli lumbare de
¶ in signum captiuitatis.
loco vbi absconderã illud. Et ecce
cõputruerat lumbare ita vt nullo
vsui aptum esset. Et factum est ver
bum domini ad me dicens. Hęc
† ¶ adaptat similitudinem.
dicit dominus deus. Sic cõpu
¶ duaꝝ tribuum iuda.
trescere faciam superbiam iuda. ⁊ su
perbiam ierusalem multã: et popu
lum istum pessimum qui nolũt au
¶ vicia sua sequẽtes.
dire verba mea. ⁊ ambulant i pra
uitate cordis sui: abieruntqꝫ post
deos alienos vt seruirẽt eis ⁊ ado
rarent eos. Et erunt sicut lumbare
istud quod nulli usui aptũ est. Si
cut enim adheret lumbare ad lum
bos uiri: sic agglutinaui michi
¶ decẽ tribus.
omnem domum israel. et omnem
¶ duas tribus.
domum iuda dicit dominus. vt
esset mihi in populum ⁊ in nomẽ
† ¶ ti. ¶ me qui hec ośa fecit.
et in laudẽ ⁊ in gloriã: ⁊ nõ audierũt

¶ Vade et posside ꝛc. Vir sctus lum
bare dei dicit: qui de li
mo terrę assumptus est
⁊ eius cõsortio copulatur. Et quodãmõ quę
in ecclia videtur obsce
na maiori diligẽtia cir
cũdat: ne gentiũ ⁊ he
reticoꝝ morsibꝰ pateãt
Hoc lũbare si aquam
tetigerit. ⁊ eufratis flu
enta transierit: assyrio
humore imbutum per
dit pristinam fortitudi
nem et cõputrescit. Et
quãuis redeat in vsuꝫ
dei: tamen pristinã ple
nitudinem habere nõ
poterit. non dei duri
cia sed sua culpa: quia
noluit audire verbum
domini. Caueat ergo
qui potest dicere. Mi
hi autem adherere dõ
bonum est: ne forte per
negligentiam ab illius
rembus sepetur. ⁊ tran
seat eufraten. ⁊ detur i
potestatem assirij regis
⁊ nequaquã in solidis
sima petra. sed in fora
mine petrę corruptę at
qꝫ viciatę: hoc est here
ticoꝝ sordibꝰ et vicijs
occupetur. ⁊ in tantaꝫ
veniat putredinem: vt
in vsum ⁊ cinctoriũ do
mini vltra redire non
possit.
¶ Lumbare populus
israel est: qui sicut linũ
de terra assumptus ⁊ il
lotus nec mollicies ha
buit nec candorẽ. ⁊ ta
men per dei misericoꝝ
diam deo adhesit. Cũ
autem peccasset trans
eufraten. i. in assirios
eductus. ⁊ ibi abscon
ditus est. i. multitudi
nem innumerabiliũ gẽ
tium quodãmodo ab
sorptus ⁊ nihil reputa
tus.
¶ Et absconde ꝛc
Orig. Judei indigni
extiterunt deo ⁊ proiec
ti sunt ab eo. nobis p
illis accinctus est deus
Necꝫ enim putandus
est cinctoriũ abijciẽtẽ
mansisse incinctum. sta
tim vt alios proiecit:
alios sibi contexit. i.
ecclesiam de gentibus
quę ex nigra facta ẽ lu
cida atqꝫ cãdida. Vñ quę est ista: quę ascendit dalbata. Beat tamẽ qꝫ
si naturalibus ramis nõ pepcit nec sibi pcet si nõ fuerit digna lumbo eius
. i. si nõ adherens domino vnus spũs fuerit in xpo.
¶ Et tuli lumbare. In captiuitatem. Significat autẽ ꝙ prophęta in
typum dñi populũ liberat: sed nihilominus peccat. Postea deos alienos
sequitur. ad extremũ in dei filiũ manus mittit: iõ eterna ꝑditione ꝓtabescit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Iuxta psalmistā. Dominus docet hominē sciētiam. vnde. Nolite vocari magistri sup ē. Vnus quippe est magister vester qui in cēlis est. qui. ſ. erudit hominē. vel p se vel p filium. Erudit etiā p paulum. p petrū. vel quēlibet sanctoꝝ. Lū deus ſpūs. ꝛ deus sermo descendat. ꝛ doceat. Notum fac mihi dñe ꝛ cognoscaꝝ. quasi nō possum scire nisi tu reuelaueris. Te aūt demonstrante videbo cogitationes singuloꝝ. et q̄d gerāt. vel cui? sint volūtatis. Vittam⁹ lignum pa. e. ꝛc. Pāis huius. quo nutrimur. ē sermo eius. Qui vero docēte eo voluerūt q̄daꝝ scandalum ponere. doctrinę eius crucifigentes eum dixerūt. Vittamus lignuꝝ in pa. e. ꝛc. Lum enim verbo ꝛ disciplinę eius cōiungitur crucifixio magistri in panem lignū mittūt ꝛ illi quidem insidiantes. dicunt. Vittam⁹ lig. in pa. e. Ego vero inuisibile vel mirabile quiddam inferā: lignū missum in panem eius panem fecit meliorē. i. doctrinam dulciorem. Sicut lignum p moysen missum in amaram aquā fecit eam dulcem. Ante enī q̄m mitteretur lignū in panē eius q̄n tantū erat panis: ꝛ nō lignum. in omnē terrā nō exierat sonus eoꝝ. Sed postquā assumpsit fortitudinē p lignū in omnē terrā sermo salutaris in eā descendit: dulcoratur. cōteramus a terra viuentium.

¶ Tibi enim. Qui nō merito meo sed eorum scelere crucifigor. Vnde venit prin. mun. huius: ꝛ in me non habet quicquā.

¶ Propterea hec dicit do. ꝛc. Videtur hoc supioꝝ snīę cōtraire in quā quę dicta sunt: ponę xpi aptamus non hieremię qui proprie habitat in vinculo anathot. Sed p anathot (quod obediētia interpretatur) iudeos ꝛ maxime hierosolimitas intelligimus. qui quōdam p̄ceptis domini obedierūt. Sed q̄ a domino recesserūt: venit ī eos extrema sentētia vt iuuenes eoꝝ moriātur in gladio ꝛc. Vt aūt nos omnē molestiā interpretatōis liberemus: illam regulā sequamur: q̄ omnes prophetę in tipum salutaris pleraq̄ gesserūt. ꝛ qđ in p̄senti in hieremia cōpletur: hoc in futuro de domi

† ſ reddēdo vnicuiq; quod meretur.

sabaoth qui iudicas iuste et proꝝ ſ eoꝝ scz qui in scelere p̄severant. nō qui pentent.

bas renes ꝛ corda: videā † ultionē ſ obstinatis. pro aliis enī dicit pater ignosce illis: quia nescūt quid faciunt

tuam ex eis. Tibi enī reuelaui causaꝝ meā. Propterea hec dicit dñs ſ iudeos. ſ obediētie.

ad viros anathot qui quęrūt animam tuam: ꝛ dicunt: Nō prophetabis in nomine domini: ꝛ nō morieris in manibus nostris. Propterea hec dicit dominus exercituum Ecce ego visitabo super eos. iuuenes moriētur in gladio: filij eoꝝ ꝛ filię eoꝝ morientur in fame. ꝛ reliquię nō erunt ex eis. Inducaꝝ enī malū super viros anathot: annum visitationis eorum.

C. XII.

Iustus quidē tu es domine. si disputē tecum: verūtamen iusta loquar ad te. Quare via impiorū prosperat. ſ hereticoꝝ. ſ in lege.

bene est omnibus qui p̄varicantur. ſ spoliādo ecclesiam. ſ sicut iactant.

tur ꝛ iniq̄ agunt? Plantasti eos. ſ decipiendo.

ciunt fructum. Prope es tu ori eorum ſ vnde populus hic me labiis honoratur: cor aūt eoꝝ lōge est a me

rum ꝛ longe a renibus eoꝝ. Et tu ſ pater. † ſ filiū. nemo enim nouit filium nisi pater. ꝛ nemo nouit patrem nisi filius.

domine nosti me: vidisti me: ꝛ probasti cor meum tecū. Lōgrega eos ſ in ierusalem. vel in cōciliabula. ſ a vicis

† ſ interficēdo sanctifica. quē enim dominus diligit corripit fla.

quasi gregem ad victimā: ꝛ † sancti † ſ donec scz animus peccantiū mutetur.

fica eos in die occisionis. † Usque † ſ que in vsus hominū creata sunt cōsumuntur pro peccatis eoꝝ. ſ sterilis.

quo lugebit terra: ꝛ herba omnis ſ causam scz.

regionis siccabitur propter malitiam habitātium in ea? Consumptū † ſ cum omnia dei prouidētia agantur.

est animal ꝛ volucre: quoniā dixerunt. ſ quod passuri sumus

runt. nō videbit nouissima nostra ſ tassitudie.

Si cū peditibus curres laborasti: quomō poteris contendere cū ſ. i. si interiam tuā aliquā habuisti fiduciam. quid facies cū iordanē transieris. cū illius gurgites sustinueris.

equis? Lum aūt i terra pacis securus fueris: quid facies in supbia ſ rumore.

iordanis? Nam ꝛ fratres tui ꝛ domus ſ eiā. ſ idumei.

ſ moab. ꝛ amon. qui de loth. ſ cū chaldeis

mus patris tui: etiā ipsi pugnauerūt aduersus te: ꝛ clamauerūt post te plena voce. Ne credas eis cū ſ quasi cōsanguinei. nēo necuiori q̄ fallitatis inimicus. † ſ veniens in hūc terrenū locum.

locuti fuerint tibi bona. † Reliqui † ſ celestis ierusalem. ſ iacob. funiculū hereditatis

domum meaꝝ: dimisi hereditatē ſ. i. patrē. pater in me. ꝛ ego in patre.

† ſ vnde potestatem habeo ponēdi animā meā.

meam: dedi dilectam animā meā ſ iudeoꝝ.

in manus inimicoꝝ eius. facta est ſ populus israel. ſ pariter rugiē

do crucifige eum.

michi hereditas mea q̄si leo in silua. † ſ vt quōdam dilecta appelletur odiosa.

Dedit contra me vocē. ſ ideo † ſ tantā pulcritudinē habuit israel. vt nihil essꝝ bonoꝝ quod nō fulgeret in eo. sed nūc venite cē.

odiui eam. Nunquid auis discoloꝝ hereditas mea michi? Nunqđ ſ tamen.

auis tincta per totum? Venite cōcoloratę gentes

congregamini omnes bestię terrę pro ſ quoniā deū suum nō cognouerūt.

perate ad deuorādum. Pastores ſ israel.

multi demoliti sunt vineam meaꝝ ſ sortem.

cōculcauerunt partem meam. Dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis: po- ſ quōdam. ſ sine deo.

suerunt eam in dissipationē. luxit ſ. i. auxilio meo destituta.

q̄ super me. Desolatione desolata est omnis terra: quia nullus est q̄ nō prophetatur.

C. XII.

¶ Justus quidē. ꝛc. Contra omnes iniq̄s agentes disputatio est: sicut in illo psalmo Ne bon⁹ israel ꝛc. Sic hoc ipse ptra hereticos.

¶ Et tu domine. ꝛc. Licet dicat. Nō scīa dalum si impij vel heretici pro tpe floreāt. Licet enī proficiāt filios faciant. licet prope sint eoꝝ. ꝛ lōge a remissione eoꝝ. i. a cōscientia: non est tamē cōsolatio parua q̄ signiatur vt sanctificātur ad victimam sicut pecora.

¶ Lōgrega eos. In palcha q̄n omnes congregabātur ad vrbem festū tūc obsessi sunt et ducti in captiuitatem.

¶ Occisionis. De cilio hereticoꝝ salus ē receptoꝝ. cū fuerint ſ. ecclesiastico ingulati martirone.

¶ Si cum peditibus. Quasi. Si captiuitas vicinaꝝ gentiū te fatigauit moabitaꝝ scz philistijm. amonitaꝝ. ydumeoꝝ. qui propter difficultatē locoꝝ nō tam pugnę q̄m latrocinio apti sunt.

¶ Quō. ꝛc. Id est. quid facies cū ad captiuitatem in chaldeam veneris? Chaldei enī ꝛ ipse equis gaudēt.

¶ Nam et fra. ꝛc. Post hoc de xpo intelligi contra quē fratres clamauerūt. Crucifige eū. nō hēmus regē nisi cesarem.

¶ Reliqui domū. Vñ relinquet vobis domus vra deserta. et surgite eam⁹ hinc.

¶ Hereditas mea. Orig. Non est mirandum. si tūc truci bestię compara sit hereditas cū vsq; hodie sint leones in silua anathematizātes xpm ꝛ blasphemātes ꝛ fidelibus insidiantes.

¶ Nūquid auis. Lxx. Nūquid spelūca hyene hereditas mea michi? Hyena nocturna bestia mortuoꝝ deuorat cadauera. ꝛ de sepulchris effodit corpora. ꝛ carnes vescitur sordibus. cuius immūdicie israel compatur.

¶ Pastores ꝛc. Hier. Audiāt hec q̄ principes volāt esse. ꝛ pro cōmissis sibi in die iudicij ratione reddere. propter illos enī pars vñi cōculcat. atq; polluitur. ꝛ vbi quōdam erat dei hospitiū est habitaculū bestiaꝝ. Alij nō p̄positos plebis ꝛ sacerdotes: sed hostiū principes intelligūt. qui populū dei dissipauerunt.

¶ De cōsolatione ꝛc. Origē. Lū iudei compleuerint mēsurā patrum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

apostolus. Omnia possum in eo qui me cōfortat. Et nō autē ego: sed gratia dei. q vivo ego iam nō ego: vivit vero in me xps. Et quid habes quod nō accepisti: si aūt accepisti quare gloriaris quasi nō accepis? Non igitur glorietur sapiens in sapiētia sua. nec fortis in fortitudie sua. et huius modi quę in omnibus opatur virtus xpi.

¶ Nudam femoralia ꝛc. Rogemus xpm vt nec in psenti nec in futuro rendet posteriora nostra: sed deleat iniquitates nostras. q scelera nra apparere non sinat.

¶ Super colles. Allego. In collibus q in agris foznicatur. et nunquā mundatur. q erecta ceruice p superbiā nō humiliatur sub potenti manu dei: sed cōfidit in sceleribus suis.

C. XIIII.

¶ Exporte ꝛc. Hē ius scs per quos animę cōcipitur disciplina.

¶ Et obscurate ꝛc. Ire dei vniuersa consentiunt. vnde sol sup peccatores occidit i meridie. q luna. q stellę nō dant lumē suum. Putandū est autem obsidionis tempore pluuias nō fuisse. vt obsessi sustinerent sterilitatem aque. Uno quippe fonte syloe q hoc non perpetuo vtitur ciuitas. q vsq in psentem diē sterilitas pluuiaꝝ non solum frugum sed bibendi facit inopiam.

¶ Agricolę. Quorum vnus ait. dei agricultura estis. di coperatores sumus.

¶ Nam et ceruus ꝛc. Gregorius. Nam et cerua. Vel ceruę in agro pepit vel pepererunt. Hęc sententia de doctoribus genitos filios incante deserentibus dicitur. Bene aūt ceruę doctores assimilantur qui more ceruarum interemptis vicijs quasi extinctis serpentibus viuūt. q inde acrius ad fontem vitę inardescūt. Unde sicut ceruus desiderat ad fōtes a-i-d-a-m-a-t-de-

Ipsi etiam dum labēte huius tempis momenta quasi quędam flumina transeunt: cōpatiētes caritate onera sua sibiinuicem supponunt: quia cauta obseruatione custodiunt quod scriptum est. Inuicem onera vestra portate: sic adimplebitis legē xpi.

¶ Trahebant ꝛc. Grego. Peruersi quasi dracones trahunt ventum cum maliciosa superbia inflantur.

¶ Defecerūt oculi. Claram lucem cernere non valentes subtractis rationalibus cibis. Hęc siccitas sępe accidit ecclesię quādo cerni et onagri inueniuntur in populis. q magistrorum pęnuria cōtabescunt. sūt qui discant nō qui docēant.

¶ Expectatio israel ꝛc. Dicamus et nos in tempore siccitatis q aquę penuria. Tibi peccauimus. q malū coram te fecimus. tuus postulamur aduentū qui saluas israel. non suo merito sed tua gratia.

¶ Quasi colonus ꝛc. Gregor. Qui enim vt dominus auditus nō est. nō possessor agri. q colonus est creditus. q quasi viator ad manē dum tantūmodo declinauit. quia paucos ex indea abstulit. q ad gentium vocationē pęgens iter cęptū pegit.

¶ Et quasi viator Iudei hunc locum sic exponūt. Quare segregas te a populo meo. q quasi viator propter vnius horę refrigeriū nō curas. q li vtaris hospitio. q ad alia trāsiturus non saluas populum tuum. q tēplum quondā inclitū tuum.

Nostri de incarnatione dici putant q futurus sit xps peginus intra. q tpe pro tre vsurus hospitio. q q li vir ptransiens ac robustus relicto israel tendat ad gentes. vt de loco ad locū de populo ad populū de templo ad ecclesiam.

¶ Movere p. s. ꝛc. Notandum in scripturis sanctis q semp peccatoꝝ pedes moueant. q sanctis cū moyse dicat. Tu vero hic sta mecum. Et alibi. Lauate serui dñm. qui statis in domo domini in a-t-r-n. Et qui turbē babilonis ędificaueūt ab oriēte mouerunt pedes suos.

¶ Noli orare ꝛc. Vtultum est orare pro eo q peccauerit ad mortem. Unde iohannes est peccatū ad mortem non pro illo dico vt roget quis. q est peccatum non ad mortē. Jeiunia. q preces. q victimę. q holocausta tūc proficiūt cum a vijs recedimus. q antiqua peccata deflemus. Si aūt in sceleribus pmanemus putātes votis atq; sacrificijs redimi aures dei: vehementer erramus. quia deū iniquum arbitramur qui enī semel gladio. q fami. q pesti destinat.

† ℣ vel posteriora tua: vt scz videat ignominiam suam. q que retro esse debēt fiant in prioribus.

Unde et ego nudaui femora tua ℣ omnibus.
contra faciem tuam q apparuit ig-
† ℣ quasi equaꝝ que insaniūt ad coitum. vnde virgilius. lentū distillat ab inguine virus.
nominia tua: adulteria tua. q hynnitus tuus scelus foznicationis † ℣ non solum in ciuitate.
tuę. Sup colles in agro vidi ab ℣ ydola. ℣ ergo.
ominationes tuas. Uę tibi ierusalem ℣ quāuis iactes te sequi vestigia mea. et mei nominis ventiles confessionem. ℣ expecta bo q̄nou feram.
lem. Non mūdaberis post me. Usquequo adhuc?

C. XIIII. ℣ i quia.

Quod factū ē verbum domini ad hieremiam de sermonibus siccitatis. ℣ pro fame verbi dei. ℣ cultus dei se prauo habere iactantes. q cōfessionē vere fidei.

Luxit iudea. q portę eius corruerūt ℣ peccatis. ℣ cōfusus nō rationabilis.
et obscurate sūt in terra: et clamor † qui ipsi deberent pergere.
ierusalem ascendit. Majores mi-
† ℣ in quibus nō sunt casti sapiētie. q quā legūtur inuenisse patriarchę.
serunt minores suos ad aquam
uenerunt ad hauriendum. Nō in-
† ℣ minores. nō q aque nō fuerant. sed q illi in uenire non potuerunt.
uenerunt aquam: reportauerunt
uasa sua uacua. Et confusi sunt et ℣ quia reuelata facie nō cōtemplanē
gloriam dei.
afflicti: q operuerūt capita sua pro-
† ℣ causa. quia quippe mādatum est nubibus ne pluant super eam ymbrem.
pter terrę vastitatem quia nō uenit
† ℣ nō intelligentes sine dei grata se nihil proficere.
pluuia in terrā. Cōfusi sunt agri-
† ℣ grandis est sterilitas.
colę. opuerunt capita sua. Nam ℣ que venenosa interficiūt. ℣ cui assimilatur. q cerua in agro peperit. q reliquit:
† ℣ passus gratie. † ℣ vnō iob. quis dimisit onagrum liberū.
quia nō erat herba. Et onagri ste-
℣ plana relinquētes currere nō valētes.
terunt in rupibus: traxerunt ven-
℣ trahūtur odore narium.
tum quasi dracones: defecerunt
† ℣ quasi hoc omniū cause sunt iniquitates nostre.
oculi eoꝝ. q nō erat herba. † Si i-
iquitates nostre respōderint nobis ℣ nō secūdum opa nostra
domine fac propter nomen tuum:
† ℣ nō possumus ea vincere. nū vince qui vincere potes. † ℣ peccata quibus auersi sumus a te. et tu a nobis.
quoniā multę sūt auersiones no-
† ℣ qui scrutaris corda. q renes. ℣ in te solum spamus. te expectamus. ℣ vera.
stre. Tibi peccauimus expectatō
† ℣ vñ ad dominū cū tribularer clamaui. q ex. m.
israel: saluator eius in tempe tri-
† sin propria venit. q sui eū nō receperunt.
bulatōis. Quare quasi colonus
† ℣ qui exultauit vt gygas ad c. vi.
futurus es in terra. q quasi viator
declinans ad manēdum? Quare ℣ in gentibus.
futurus es velut vir vagus vt fortis ℣ israel.
tis qui non potes saluare? Tu au-
℣ relinquēs iudeos. † ℣ in gentibus. ℣ christianū
tem in nobis es domine: q nomē
sanctum tuum inuocatū est super ℣ ergo. † ℣ quibus aduentū tuum prophete cecinerūt.
nos: ne dereliquas nos. Hęc di-
† ℣ querenti quare futurus es quasi colonus ꝛc
cit dominus populo huic qui di-
℣ a domino. ℣ quasi vis scire rationez obsequia. quasi dilexit populus meus ꝛc.
lexit ℣ affectus. ℣ nō dei. ℣ in deo
qui ē vera quies. i quo quiescit iacob domi. esau vagatur vt venator.
lerit mouere pedes suos. q nō qui-
℣ ideo.
euit: q domino nō placuit. Nūc re-
℣ qui diu sustinuit. ℣ quia impenitēteo obstinātē
cordabitur iniquitatum eorum: q
℣ quia quia egroti. q deū non sentiētes vt peccare desistant.
visitabit peccata eoꝝ. Et dixit do-
℣ frustra.
minus ad me. Noli orare pro po-
℣ pessimo obstinato. ℣ quo indigni sunt.
pulo isto in bonum. Cum ieiuna-
℣ iustus. ℣ iniustus.
uerint non exaudiam preces eoꝝ
℣ etiam. ℣ que dignioza.
et si obtulerit holocaustomata. q vi-
† ℣ quasi peccauerūt ad mortem. semel morti tradidit sunt.
ctias nō suscipiam eas: iqm gladio
et fame et peste ego consumam eos

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Omnis laguncula ꝛc. Hęc est ebrietas qua obliuiscimur ꝓceptorum dei·ꝛ vicijs atq; peccatis humana impletur cōdicio. Vñ nō iustificabit in cō·t·o·v· Nō ad cōpationē dei vt veteres et noui volūt hęretici·et eorum patroni: sed ad sciētiam eius·hō enim videt in facie deus in corde·ꝛ qđ nobis mūdum videtur ei immūdum deprehēditur.

¶ Verbū hebraicum nebel aquilę ꝑma editio lagūculam. Secunda ipsū nebel· Symachus: craterē·lxx·vtrę theodotio vas interꝓtati sūt·q· omne vio tātum ꝛ ebrietate cōplet Humus enī vas fragile·ꝛ thesaur̄ habemus in vasis fictilib̄ in quibus id cōpletur: nō habitat in carne mea bonū·nō eā quod volo bonū hoc facio: sed qđ volo malū hoc opor et miser ego homo qs me liberabit de corpore mortis huius?

¶ Et dispergam. Rationabili ira: vt reducā ab errore doloribꝫ ꝛ tormētis: q̄ sermone nō poterūt ꝑuerti.

¶ Non parcam· Nō crudelitate sententię: ſ iudicij veritate. Qui enī trucidarūt in ęternū pibūt. Hoc iuxta hystoriam simplicit accipiñ q̄ reges et sacerdotes ꝛ prophętę et omnis populus ierusalē calice babylonię sit inebriādus· et captiuitate obruēdus.

¶ Date domino. ꝛc. Ad pnitentiā prouocat antequā ducantur in babylonem.

¶ Allego· Date domino ꝛc. Quasi opamini dum dies est. veniet nox cum non poteritis opari. Vñ et ysaias: Stellę cęli nō dabunt lucem·ꝛ tenebrabūtur orto solo ꝛc. Et sophonias dies tenebrarum ꝛ turbinis.

¶ Et si hoc nō audieritis. Dicamus iudęis ꝛ nostris iudaizantibus qui litteram occidentem sequūtur. Nisi audieritis in abscondito·i·in mysterio vel secūdum aquilam in tenebris quas posuit latibulum suum·et iuxta salomonem·intellexeritis pabolam ꝛ tenebriosum sermonē: plorabit anima prophętę a facie supbię eoꝝ.

¶ Captus est. A diabolo vel nabugodonosor vel cōtritus. Aliquando israel fuit gręx domini: sed quia indignos se iudicauerunt salute cōuersus est sermo ad gētes. Caueat oleaster in bonam oliuam cōtra naturam insertus ne ꝛ ipse cōteratur.

Dices ergo ad eos sermonē istum ꝛ ſ bonus ſꝛ vel malus.
Hęc dicit dñs deus israel. ꝛ Omnis lagūcula implebitur ꝛ vino. Et dicent ad te. Nūquid ignoramus quia omnis lagūcula implebitur vino? Et dices ad eos. Hęc dicit dominus. Ecce ego implebo om ſ nō solū vulgus ignobile. ꝛ ſ ecclesiaꝫ ſ·i·
nes habitatores terrę huius·ꝛ re ſ reſupini·erecta ceruice·protęso aquali culo·i·stomaco.
ges qui sedent de stirpe dauid sup ꝛ ſ secūdus in ecclesia gradu·
thronuꝫ eius·ꝛ sacerdotes et pro ſ qui vidētur habere scięti scripturaꝝ.
phetas ꝛ omnes ꝛ habitatores ie ꝛ ſ vt crescat dolor pene dum mutuis se nō consolātur alloquiis. ſ·i· ſ ebriosos.
rusalem ebrietate: ꝛ dispgam eos ſ vt dimersis polluantur eroribꝫ ꝛ hęresibus vt sub noīe christi dumicēt cōtra matrem suam ecclesiam.
viruꝫ a fratre suo· ꝛ patres ꝛ filios pariter ait dominus. Non parcaꝫ ꝛ non cōcedam: neq; miserebor vt ꝛ ſ tam interīecus q̄ extrinsecus· tam mente q̄ corpore. ſ ergo.
nō disperdam eos. ꝛ Audite· ꝛ au ꝛ ſ in supbiam· quasi cogitate fragilitatē vestrā quia nullius qui pro qualitate peccati hac ebrietate careat.
ribus percipite· nolite ꝛ eleuari qz ꝛ ſ·i·agite pęnitētiam· vnde alibi date gloriam deo vestro.
dominus locutus est. ꝛ Date dño ꝛ ſ in die iudicii. ſ vobis in babylone.
deo uestro gloriam antequā ꝛ tene
bręscat: et antequā offendant pe ꝛ ſ babilon ꝛ omnis regio chaldeoꝝ mōtes caliginosi dicūtur· vnde ysaias·sup caliginosum mōtem eleuate signum. ſ caliginosos demones qui cruciatibus prepositi.
des vestri ad ꝛ mōtes caliginosos ſ hic. ſibi.
Expectabitis lucem et ponet eā in
vmbram mortis ꝛ in caliginē. Q ꝛ ſ vt nec gemitus quidē ꝛ ploratus liber sit·ne victores offendātur·
si hoc non audieritis: ꝛ in abscōdi ꝛ ſ dei vel prophętę· ꝛ ſ victoꝝ. ſ pęnitentię.
to plorabit anima ꝛ mea a facie ꝛ su ꝛ ſ vnde. ſ·i·dolorē meum dissimulare non potero.
perbię. ꝛ Plorans plorabit ꝛ edu

¶ Dic regi et do· Verbū hebręū ge bita aquila ꝛ symachus dominatricem ꝛ dnam interꝓtati. Lxx· putātes esse geburoth potētes dixerunt.

¶ Dic regi ꝛ potentibus. Delirat i hoc loco qui regē xp̄m ꝛ potentes angelos intelligit: vt assumāt cop humilitatis·ꝛ in pulvere sedeāt ꝛ amittāt de capite suo coronam et gloriā fortitudinis. Ciuitates q̄s austri claudunt infernuꝫ q̄ nulli apiantur·ꝛ omnē gloriā inde esse translatam q̄ in passione ꝑplexus est: omnes dicūtur simul inutiles fa·ſ·

¶ Dic regi et do·ꝛc. Manichęus dicebat naturā bonā a deo creatā· malā vero a diabolo. Et q̄ quidā angeli passi sunt pro redēptione dęmonū·ꝛ post iudicium portas inferni claudi·ꝛ nullum ibi puniri qđ origenistę videtur·quod frivola est.

¶ Tu enim docuisti. Quando ecclesias ostendit babilonis nuncio regis babyl.

¶ Tu enim docuisti ꝛc. Audiat hoc ecclesia negligens q̄z docet aduersarios suos quomō possint eā ꝛ spirituali captiuitate cōprehendere: ꝛ pessimus bestiali crudelitate lacerare.

¶ Propter multitudinē ꝛc. Dicto. Hinc discimus quā diu peccata sunt minora deum patiēter agere·ꝛ pnitentiam nr̄am exꝑectare. Si aūt delicta delictā copulam·ꝛ cumulos peccatoꝝ facimus: reuelabūtur pudēda nostra vel hoc ſculo vel futuro. Nihil enim optum qđ nō reueletur q̄n illud damnatis implebitur. Iste resurgent in vitaꝫ eternam: ꝛ illi in opprobrium ꝛ cōfusionē sempiternam.

¶ Si mutare potest ethyops p· ꝛc Hoc testimonio vtuntur qui diuersas naturas asserere conantur· tantam nigredinem vel varietatē peccatoꝝ dicētes vt in candorem ꝛ vnius coloris pulcritudinē transire nō possit. Non hoc attēdentes·cū dixerit malū. Quicquid enī dicitur non naturę est: sed studij·ꝛ proprię voluntatis·quę cōsuetudie peccādi quodāmodo in naturā transit. Sed qđ hoibus impossibile est·deo possibile est· vt non ethiops vel pardus suā naturam mutare videatur: sed qui in illis operatur. Vñ

Dic regi et dño· Verbū hebręū ge bita aquila ꝛ symachus dominatricem ꝛ dnam interꝓtati. Lxx· putātes esse geburoth potētes dixerunt.
ſ a diabolo vel nabugodosor·
cet oculus meus lacrimā: qz ꝛ cap ꝛ ſ yronice. ꝛ ſ vox dñi ad prophetā. Hechonie.
tus ē ꝛ grex domini. ꝛ Dic regi ꝛ do ſ matri eius.
minatrici. Humiliamini sedete in ſ in puluere.
terra quoniaꝫ descendet de capite ſ regia dignitas babilonio tradita.
vestro corona glorię vestrę. Ciuita ſ iudee ꝛ ierusalē que ad austrū est·versa ē.
tes austri clausę sunt: ꝛ non est qui ſ obsidione clausas·
aperiat. Trāslata est omnis iuda trās ꝛ ſ o habitatores ierusalem.
migratione perfecta. ꝛ Leuate ocu ſ chaldei.
los vestros ꝛ videte· qui veniunt ꝛ ſ o ierusalē· ſ populus. ſa deo.
ab aquilone. ꝛ Ubi est grex qui da ꝛ ſ inclita multitudo· quasi tota prouincia ī vnū congregata.
tus est tibi: ꝛ pecus inclitum tuū: ſ in virga babilonius tradēdo
Quid dices cū visitauerit te: Tu ſ ad eoꝝ auxilia fugiēdo·ꝛ ydola colendo qui subhoccasione amicicie didicerūt qua vterent ad te.
enim docuisti eos aduersum te: et
erudisti in caput tuum. Nunquid ſ captiuitatio.
non dolores apprehēderunt teq ſ subito dum nescio. ꝛ ſ·i· si causam queris.
si mulierē parturientem: ꝛ Q si dixe
ris in corde tuo quare venerūt mi ſ respōdeo.
hi hęc: Propter multitudinē ini ſ sicut meretricis·vt publice pateat fornicatio tua. ſ iublatis vestibus.
quitatis tuę reuelata sunt uerecū
dia tua: pollutę sunt plantę tuę· ſ quasi ipsi non possint. deus potest. ꝛ niger in peccatis.
Si mutare potest ꝛ ethiops pellez ſ diuersitates victoꝝ.
suam aut pardus uarietates suas ꝛ ſ studio nō natura·
ꝛ uos poteritis bñ facere cū ꝛ didi ꝛ ſ quasi studio peccādi non potuerunt mutare naturam·
ceritis malū. ꝛ Et disseminabo eos ꝛ ſ vnde tanquā pulvis q·pro·u·a·f·terre.
quasi stipulam quę ꝛ uento raptaꝫ ſ o ierusalem· ſ quā elegisti tibi·vn
de in qua mēsura mēsi fueritis remetietur vobis
i deserto. Hęc sors tua parsq; mē ꝛ ſ causa dispersionis israel·
surę tuę a me dicit dñs: ꝛ q oblita ſ in temporalibus.
es mei: et confisa es in mendacio.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

est·eiꝰ ezechiel prophet̃a demõstrat·gladium pestilẽtiam ⁊ famẽ·bestias ⁊ captiuitatẽ. Inter bestias aũt canes quoq; ⁊ volatilia intellige quib; laceranda ⁊ deuorãda ⁊ dissipanda corpa tradita sunt. Neq; enim fieri poterat vt creatore negl̃cto: nõ vniuersa creatura cõsurgeret ī peccatores.

¶ Et dabo e. nẽ. Hoc sub babilonijs ex pte cõpletum est·⁊ nunc explet in toto qñ pessimum regem·⁊ qui ierusalẽ a porta vsq; ad portam repleuit cruore iustoꝝ populus impius imitatus est. Et quo discimus regũ ac principum ac prepositorũ scelere populos plerũ qꝫ deleri.

¶ Propter manassem ⁊c. Legimus in dierꝫ volumine manassem post captiuitatem ⁊ pnitẽtiam reuersum in ierusalẽ regnasse. Sed q̃o sanctorũ menta ad posteros descendũt· sicut dauid·⁊ ceteroꝝ: sic peccatoriꝫ flagicia·si liberi nepotes qꝫ similia gesserint ad posteros pueniunt.

¶ Ille manasses nequissimus fuit esaiam serra lignea secuit·amon filium suũ p ignẽ tradit it ad honorẽ ydolorũ ⁊ tophet̃h.

¶ Quis enī miserebitur ⁊c. Nullus offẽlo deo potest rogare p flagicijs peccantiũ: quia nec tãdemẽs potest esse creatura cũ creatore· nec tãalienꝰ externis qñ dñs suis misereri.

¶ Retrorsum abiisti. Cum iuxta apostolum posteriora obliuiscens ad priora se extẽdere debuit egipti as carnes desiderauit.

¶ Multiplicate sũt mi. ⁊c. Diuersis medicaminibus cupit deus saluare peccãtes vt qui contemplerant blandictem: timeãt minantem.

¶ Septem. Verbũ hebraicum sabe· vt septem· vel iuramentũ vel plurios sonat· vnde lxx· ⁊ aquila ⁊ theodotio sepẽ interpretãtur· apud simachũ ī plurimos trãsfertur. Alij hẽc ad synagogã referũt quę infirmata ẽ ecclesia crescẽte. Vnde sterilis peperit septẽ vel plurimos· ⁊ qñ multos habebat filios infirmata ẽ. Inde occidit sol insticię· ī cuius pẽnis est sanitas cõsula ī eternum spũali gladio pdeus populũ suum.

¶ Uę mihi ⁊c. Potest hoc sine dochicos de hieremia intelligi· qui nõ in toto orbe terraꝝ sed in iudea indicatus sit. Vere aũt domino cõpetit q̃ ait· In iudicium ego ī mũdum istum veni: vt qui nõ vident videãt· ⁊ qui vident ceci fiant. De quo scriptũ est. Positus est hic in ruinã ⁊ resurrectionem multoꝝ in israel· ⁊ in signũ cui cõtradicetur. Quis enī philosophorum· quis gẽtilium· quis hereticoꝝ nõ iudicat christũ ponẽdo ei legẽ nascẽdi· ⁊ reſugẽdi· ⁊ substãtię· varie de eius essentia opinãdo·.

¶ Ve mihi ⁊c. Non murmurat̃ iuxta humanitatẽ christũ dicere· vę mihi ⁊c. Cũ alibi apte dicat. vę mihi: quia factus sum sicut qui colligit stipulam in messe· ⁊ racemũ in vindemia ⁊c. Et ne putemus vilitatẽ genitũ referri ad deũ verbũ: quid sit iste qui plangit statim indicat· vę mihi anima quia pereũtes de terra. Non q̃ diuidamus psonas vt impij: sed q̃ vnus atq; idem filius dei ⁊ hominis nũc iuxta carnẽ nũc iuxta deitatẽ loquatur.

Gladiũ ad occisionẽ·⁊ canes ad lacerandum·⁊ volatilia cęli ⁊ bestias terrę ad deuorandũ et dissipandum: ⁊ dabo eos in feruorem·vniuersis regnis terrę propter manassem filium ezechię regis iuda sup oĩbus quę fecit ī ierusalẽ. Quis enī miserebitur tui ierusalem? aut quis cõtristabitur pro te? aut quis ibit ad rogãdum pro pace tua? Tu ¶ quia. † ¶ nemo mittẽs manũ ad aratrũ &c reliquisti me dicit dñs· ⁊ retrorsum ¶ manus extẽta punientem significat·interfectio peccatorũ iram cõsummatam. abiisti. Et extẽdam manũ meã sup ¶ lxx· nequaquã vlera dimittam eos. † ¶ qua si defecti credvo eis ignoscẽdo· vel lassus sum iuge eos ad salutem prouocãdo. te·et interficiam te. † Laborauiro ¶ dispersi vt purgorem aream meam. gans. Et dispdam eos vẽtilabro ī ¶ vt quodãmodo inferni limina calcarent. † ¶ vt coacti necessieste malorꝝ fugerẽt impẽdentia mala. portis terrę. † Interfeci ⁊ dispdidi † ¶ quasi ideo non prodest pro eis rogarijsq; nec reuertũtur nec pnitent. ¶ malus. populum meũ·⁊ tamẽ † a vijs suis ¶ interfectis viris nõ sunt reuersi. Multiplicate sunt mihi vidue eius super harenã maris ¶ ī maiores gdatis liberis sentire vastitẽ nis. Et induri eis super matrem † ¶ clara luce·nõ nocte·non insidias sed apta via· adolescentis vastatorem † meridie

¶ Non fenerauī. ⁊c. Non profui neq; mihi profuit quisquã. Theodotio·nõ debui neq; debuit mihi quisquã. Quoꝝ omniũ hic sensus est Nullus digne ęra mea suscepit· nec fenerauit mihi quisquã in paupibꝰ cõfouendis me sibi debitorẽ faciens.

¶ Non fenerauī vel non profui. Nullus enim voluit tantũ accipere quãtum ego dare· neq; profuit michi quisquã. Salus creaturę lucrũ est creatoris. Vnde non debui·ī·nemo mihi dedit quãtum volui· nec me sibi debitorem fecit· nec debuit michi quisquam·q· quõ mihi potuit vsurã debere q̃ fenus nõ ẽ dignꝰ accipe? Dẽs male dicũt mihi·hereticj scꝫ puerse credẽdo peruersius blasphemando.

¶ Omnes maledicũt ⁊c. Hier. Pro eo qđ nos iuxta hebraicã interpretati sumus oẽs maledicunt michi vsq; ad hoc·in tpe tribulationis aduersum inimicũ· ī vulgata editõe repperi· fortitudo mea defecit in his qui maledicunt michi· fiat dñe dirigẽtibus illis si nõ astiti tibi in tpe afflictionis eoꝝ ⁊ in tpe tribulationis eoꝝ ī bona pra inimicũ. Quasi: fortitudo mea defecit in his q̃ maledicũt mihi. Nõ enim intelligunt virtutẽ meã· q̃ in infirmitate pficitur· et quãto plus mihi male diterũt tanto mea in illis defecit amplius fortitudo. Jũgitq; pphet̃a· vel domiꝰ ⁊ ait· fiat dñe dirigẽtibꝰ illis ⁊ hoc est. Eueniãt mihi maledicta q̃ loquũt inimici ⁊ illi dirigãtur in bonũ· si non in tempe tribulationis eoꝝ et angustię· qñ eos vastabat inimicus: steti ī cõspectu tuo· ⁊ rogaui te pro illis· ⁊ dixi. Pater ignosce illis· qđ enī faciunt nesciũt. Sed ⁊ hieremiam deprehendimus sepe in hoc volumine rogasse p populo.

¶ Si nõ reliquię. Rõsio dñi ad id qđ hieremias supradixerat. Uę mihi mater mea ⁊c. Quasi noli cõsiderare psentia tm: sꝫ futura. Reliquię enī·ī·nẽ. Inp̃ senti quoq; cũ te cuperẽt inimici oppimere occurri ẽ·⁊ pteri te.

¶ Si nõ reliqe ⁊c. Perpõ quoq; secũdũ humanitatẽ possunt hẽc dici.

¶ Si nõ reliqe ⁊c. Pũt hẽc de hieremia accipi q̃ pessimo tpe inimicoꝝ captiuitate pphare cõpulsus est·⁊ dura ppeti a pplo non credente.

¶ Nunquid fede Quasi nõ doleas q̃ pplus tuus inimicus sit· te enī dura nũciãte nõ pot̃ te amare q̃ durꝰ ẽ. Ut babilonij q̃ ab aq̃lone veniãt· ⁊ sunt ferũ durissimũ· huic pplo durior ⁊ indomito ī similitudiem eis nõ poterũt amicicia copulari. Vel ferũ durissimũ·ī·pplo israel de cognitõe indignus ẽ q̃ in tanta pcãt malicią vt durior metallo·ī·ere ei cũdarꝰ sit.

¶ Et thesauros. Hzig. Vnꝰ thesaurꝰ est. Hieremias· alius Jsaias· vel moyses·⁊ ceteri. Nos thesauros abstulit deus iudeis·⁊ dedit nobis. Vñ auferetur a vobis regnũ dei·⁊ dabit̃ gen·fi·e· Primũ credita sunt illis eloq̃a dei·⁊ postea data nobis·bñt q̃dẽ legẽ ⁊ pphas: sꝫ nõ ītelligũt.

¶ In oibus p. Id est·propter peccata tua·quę in oĩes terminos tuos pueneruntq; sꝫ quãtum in te est interfecisti sapientiam ⁊ veritatem. Si

nullis precibus eruiẽ. vnde. Noli orare ꝛc.

¶ Prophete dicunt. ꝛc. Audiãt hec magistri qui peccantibus z in vicijs pmanẽtibus prospera pollicẽtur.

¶ Multi tales hodie sunt qui nõ curãt vnõ cuiqꝫ sit oblatio cõsulentes sug auaricię. vt quidam fecisse dicitur qui psuadebat vt secreta cõiterẽtur peccata coram deo ante altare z ipse et aduerso sedebat z audiebat. et hãc securitatem dabat: tamẽ largas elemosinas facere z sufficere

¶ Nec dicit dominus ꝛc. Cauent pseudo prophetę ne q̃ decipiendo lactant populꝫ dei z ipi pereãt cum deceptis et tacẽãt insepulti. z non sit qui opiat ignominiam eorum pulvere pnitẽtię.

¶ Deducant o. ꝛc. Dupliciter hic locus intelligitur qꝫ vel ipse deus populum suum plangat. z fiere nõ desinat. vel impet populo vt lacrimis affluat. Alij et pſona prophete hec dici arbitrãtur.

¶ Quoniã cõtritione ꝛc. Justa causa plangendi: virgo cõtrita: filia percussa: populus deletus.

¶ Si egressus ꝛc. Audiant hec prophetę nostri z sacerdotes. qꝫ nec foris nec intus propter negligentiam cor sit vlla securitas. Qui foris sunt ab eis scãdalizant. z eos qui intus sunt fame perire patiũtur. Sed qui autores fuerunt peccandi ĩ tormẽtis sint pmi.

¶ Propheta nãq. Qui prophetabãt prospera. z legis mandata apire debebant: abierunt in terã quaz ig. i. captiuati sunt.

¶ Nunquid proticiens ꝛc. Ubi vbi fuerat cultus dei. z trã quillitas: ibi sit seditio et bellis fremit⁹. Si qñ nostra syon nñqꝫ iudas abominabilis abijcitur: neq̃quã miremur sed dicamus qđ sequitur. Cognouimus domine in. ꝛc.

¶ Cognouimus d. i. n. ꝛc. Quasi z nos z patres nostri eadẽ dementia dei pręcepta neglexim⁹. z impleta est in nobis mẽsura patrũ nostrorũ et quod illis defuerat peccato nro cumulat. Vñ de iuda dr. In memoriã redeat iniquitas patrum eius in cõspectu domini. z peccatũ matris eius non deleatur cõtra dominum semper. ꝛc.

ſter cõtra gladiũ famem z pestem. ſ pseudoprophetas.

Et dixi. a. a. a. dñe deus: prophete dicũt eis. Nõ videbitis gladiũ ſ verbi dei. z fames in vobis non erit: sed pacem verã dabit in loco isto. Et dixit dominus ad me. Falso prophetę ſ ſponte venerunt. nõ auditi. vaticinãtur in nomine meo. Nõ misi eos: z non pręcepi eis neqꝫ locutus sum ad eos. Visionem mendacem z diuinationem fraudulẽtã z seductionẽ cordis sui prophetant vobis. Idcirco hec dicit dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego nõ misi. dicẽtes: gladius et fames nõ erit in terra hac. In gladio z fame ſ ſ qui calcauerũt mandata dei. cõsumentur prophetę illi. z populi q̃bus prophetauerũt erunt. Pie ſ quãtos cernimus iacere in vijs ierusalem in sepulchris. z recipe sua malaeti in vijs ierusalez pę fame et gladio: z non erit qui sepeliat eos. ipi ſ pulsare penitẽtie. ſ decepte plebes. ſ ſ gemmina rigay. ſ ydiote. et vxores eorum ſ filij z filię eorũ ſ abundanter. ſ qꝫ meruerunt. z effundam super eos malum suũ

Et dices ad eos verbum istud: Deducant oculi mei lacrimas p diem ſ vel vestri. ſ assidue. ſ lacrime pondera vocis habent. z noctem: z non taceant: quoniaꝫ ſ nõ leue nõ vile qđ plangitur. ſ ſ quondam nõ ydolatria pollutea. ſ cuius etati et teneritudini z integritati naturaliter cõdoleatur. contritione magna cõtrita est ſ virgo filia populi mei plaga pessima ſ intolerabili. ſ ecclesiam. vehemẽter. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio. z si introiero ciuitatem: ecce attenuati fame. ſ ecclesiã. ſ ſ vix ossibus hereẽteo. ſ verbi dei. ſ quasi ne miseris plebẽ z vulgus ignobile me. Prophetа nanq̃ et sacerdos ſa domino. ſ in infernum. ſ debito dignitatis z officio. abierũt in terram quã ignorabãt.

ſmẽtatur prophetа qꝫ deus sic iudã abiecerat. ſ ſ eam repente. ſ ſ duas tribus in quibus regio z templum domini.

Nũquid proijciẽs abiecisti iudã aut syon abominata est aĩa tua? ſ plaga insanabili. Quare ergo pcussisti nos ita vt nulla sit sanitas? Expectauimus pacẽ et non est bonum: et tempus curationis: et ecce turbatio. Cognouimus domine impietates nostras iniquitates patrũ nostrorũ qꝫ peccauimus tibi. Ne nos des in obprobrium propter nomẽ tuum ne q̃q facias nobis cõtumeliam. Do ſ templi. ſ cuiuslibet sancti. lij glorię tuę recordare: ne irritum ſ ſalutis promisse. facias fędus tuum nobiscũ. Nunquid sunt in sculptilibus gentium ſ per se. qui pluant: aut cęli possunt dare ymbres? Nonne tu es dominus deus noster quem expectauimus? ſ in quo spes nostra ad quẽ cõcurrimus vota. Tu enim fecisti omnia hęc.

C. .XV.

Et dixit dominus ad me. Si steterit ſ pro populo. ſ cui dictum est. dimitte me ꝛc. ſ qui ire dei pro populo legũtur resistisse. z iã impedientem sentẽtiam auertisse. moyses z samuel coram me: nõ est ſ quia cõsummata sunt scelera populi. ſ ergo. ſ ſ ostende electos. mea ad populum istũ. Ejice ſ quia indignꝫ ſ nõ loco sed voluntate quãquam legamus: z adam. z chaim esse electos a facie domini. illos a facie mea z egrediantur. qꝫ si dixerint ad te. quo egrediemur? dices ad eos. Hęc dicit dominus Qui ad mortem. ad mortez: z qui ad gladium ad gladiũ: z qui ad famem ad famẽ: z qui ad captiuitatẽ ad captiuitatez. Et visitabo super eos quattuor spẽs dicit dominus

¶ Patrum nostrorum. Dũ implet mẽsuram patrũ vestrorũ nondũ venerãt ad iniquitatis cumulũ quod in xpi morte cõpletum est.

¶ Solii glorię ꝛ. Templi vel cuiuslibet sancti in quo sicut scriptum est: Thronũ eius in terra altissimi. cũ alibi dicatur atqꝫ destruitur cum ab eo multitudie peccatoꝝ deus offendi tur. Sz qui sua culpa pditur domini clementia sufferatur. qꝫ mutatur seueritate sententię si irritũ faciat dominus pactũ suũ quo nobis pollicitus ẽ salutẽ.

¶ Nunquid sunt ꝛc. Post multos vates oscę sermones redit ad tyrũ prophetę quo scriptum est. Facta est verbũ domini ad hieremiam de sermonibus siccitatis.

¶ Quasi. Demonum simulacra pluuia dare nõ possunt: tu ergo da cuius omne bonũ est. sine quo dari non potest. Heretici qꝫ pluuiã doctrinę dare non possũt quãuis se ęlos esse gloriẽtur. de quib dicitur. Lęti exarant glo. d. Tu solus es q̃ populũ tuum potes instruere. z diuisiones ẽtiarum dare expetãtibus te. C. XV.

¶ Moyses etsi samuel. Grego. Dnis tot patribꝰ soli moyses z samuel ad mediũ dedicãtur. quoz mira obtinẽdi virtus ostendit dũ nec ipi posse conterere dicãt. Quasi nec illos audio quoꝫ ꝑ magnã pientiam tuę merũ minime contẽno. Quid ẽ ergo qꝫ moyses et samuel cętris patribꝰ in posłiari one pferũt. nisi qꝫ duo isti tm in omni tellame ti veteris serie. etã pro inimicis orasse leguntꝰ. Unus a ꝑpso lapidibꝰ impetit. z tm pro lapidatoribꝰ ꝑcatur. Aut

et principatu eijcit. z ait. Absit a me hoc peccatum: vt cessem orare pro vobis. Si moyses inquit. z samuel coram me: nõ est aĩa mea ad populũ istũ Quasi nec illos modo pro emicis audio: quos magnę virtutis merito eam re etiam pro inimicis facio. Virtus ergo verę orationis ẽ celsitudo charitatis. z tũc quisqꝫ qđ recte petit adipiscit: cũ eius aĩmus nec in petitõe ocho inimici fuscatur.

¶ Et visitabo super. Quattuor plagas quibꝰ popul⁹ indę tradi-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

fecisse. Interdicitur ergo prophetę: ne pane inter eos frágat·ne ingrediat domũ cõuiuij ne misceatur eis quos dei sententia execrauit. Hi aũt de gentibus hoc dicit: quid fiet de hereticis quorũ sermo serpit vt cancer· z quotidie receptor funera prosternãt in ecclesia.

¶ Ecce ego auferam. Hic quoq; peccãti ecclesię aufert deus omne gaudiũ z omnem lęticiam. De quo dicitur. Gaudete i domino semper ꝛc.

¶ Sed et vos ꝛc. Ne forte dicerent iniusta sententia est patres comedisse vuã acerbã z dentes filiorũ obstupescere.

¶ Ecce dies ueni· ꝛc. Predicãtur miracula quę iuxta litteram sub zorobabel z iesu pontifice partim completa sunt. Spũaliter pleniusq; christo applenda.

¶ Ecce dies veni· ꝛc. Possumus hoc de persecutionibus dicere q̃ populo nostro accidere a diebus neronis vsq; ad tpa maximiani. Misertus eni dñs populo suo ꝛdurit eos in terrã suam·i·ecclesiã q̃s dedit patribꝰ eorum i·apostolis· z apostolicis viris.

¶ Ecce ego ꝛc. Iudei putãt piscatorum nomie significari chaldeos· z per venatores romanos· qui de montibus collibusq; et de cauernis petrarꝰ venati sunt infeliciꝫ pplin.

¶ Cauernis petrarum. Apostolis et apostolicis viris. Petra eni xps sed z petro donauit vt petra vocaretur· in cuius sensibus requiescẽtes recte dicũtur trãslati de petra· z oñdit vel apostolos· vel qui postea venandi sunt peccata habuisse z recepisse duplices iniquitates suas.

¶ Duplices iniquitates. Quia seruus sciens z nõ faciẽs voluntatem domini vapulabit multis. Dignũ est enim eos qui de gentibus sunt simplicia peccata recipere· et nos duplicia. vnde voluntarie nobis peccãtibꝰ nõ relinquitur hostia p peccatis.

¶ Ad te gentes ꝛc. Postquã electus est israel et a piscatoribus venatoribusq; translatus: gentiũ multitudo cõsequẽter vocatur· et priſtinũ confitetur errorem.

¶ Ab extremis terre. Primi terre sunt sapientes seculi· nobiles· diuites· optimates. Ex extrema·i·stulta mundi elegit deus: vt fortia quęq; confundat. Veniũt gentes ab extremis terre·i·ab his q̃ sunt nouissimi sup terram: fatui z ignobiles z abiecti.

¶ Deos. Non solũ de corporeis simulacris faciũt sibi homines deos: sed z de corde pfigũt. Oms philosophi heretici· q̃ varia dogmata prodiderũt· fecerũt sibi ydola· et aĩe voluntatez putauerũt deũ· z adorauerũt opꝰ manuũ suarꝰ putãtes vera esse quę finxerũt.

C. XVII.

¶ Peccatũ iuda. Quasi gentiũ peccata deleta sunt· de quibus ad moysen dicit. Dimitte me vt interficiaz populũ istũ· et faciã te in gentẽ magnã· peccatũ vero iuda ideliibile q̃si scriptũ stilo ferreo· i vngue a· qui hebraice dicitur samur· non q̃ vllus vnguis appelleꝰ samur: sz adamas qui in eo q̃ indomitꝰ sit z infrangibilis hoc nomẽ accepit· tñ nitorem habet z lenitatem vt absq; vllo impedimẽto scribi possit in eo stilo ferreo: vt dura ferri materies scribat i duriori tabula· et scriptura in eternũ maneat secũdum illd. Sanguis eius s·nos z su·si·no.

¶ Dier. Peccatuz iuda ꝛc. De gentibus cõuersis dictũ est. Idcirco ego ostendaz eis ꝛc. Nũc de abiecto israel loquitur· peccatũ iuda ꝛc. Cur aũt boca·ixr. pętermissum sit nescio nisi pepercerit ppho suo Sicut i eo loco ysaię. Quiescite ab homine

et comedas z bibas. Quia hęc dicit dominus exercituũ deus israel Ecce ego auferã de loco isto i oculis vestris z in diebus vestris vocem gaudij et vocẽ lęticię. et vocẽ sponsi· et vocem spõsę. Et cũ annũciaueris populo huic omnia verba hęc· et dixerit tibi· quare locutus est dominus super nos omne malũ grãde istud? Quę iniquitas nostra· aut qđ peccatũ nostrum qđ peccauimus dño deo nostro? dices ad eos. Quia dereliquerunt patres vestri me· ait dominus: et abierunt post deos alienos. et seruierunt eis· z adorauerunt eos· et dereliquerũt: et legem meam non custodierũt. Sz z vos peius operati estis q̃ pres vestri. Ecce eniz vnusquisq; ambulat post pra vitatem cordis sui mali: vt me nõ audiat. Et ejciaz eos de terra hac in terram quã ignoratis vos et patres vestri: et seruietis ibi diis alienis die ac nocte· qui nõ dabunt vobis requiem. Propterea ecce dies veniunt dicit dominus: z nõ dicetur vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra egipti· sz vivit dominus q̃ eduxit filios israel de terra aquilonis: et de vniuersis terris ad quas ejecit eos: z reducam eos in terrã suaz quã dedi patribus eorũ. Ecce ego mittã piscatores multos dicit dñs: et piscabuntur eos. Et post hęc mittã eis venatores multos· et venabũtur eos de omni mõte· et de omni colle: z de cauernis petrarũ: quia oculi mei super omnes vias eorũ. Nõ sunt abscõditę a facie mea: z nõ fuit occulta iniquitas eorꝰ ab oculis meis. Et reddam primũ duplices iniquitates z peccata eorũ: qz contaminauerũt terrã meam in mortibus ydolorũ suorum: et abominationibus suis impleuerunt hęreditatẽ meã. Domine fortitudo mea z robur meũ: z refugium meum in die tribulationis. Ad te gentes venient ab extremis terre· et dicent. Vere mendaciũ possederũt patres nostri vanitatem quę eis nõ profuit. Nũquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii? Idcirco ecce ego ostẽdam eis p vicem hãc: ostendam eis manum meã: z sciẽt quia nomen mihi dominus.

C. XVII.

Peccatuz iuda

† ꝛ indelebiliter· sanguis eius super nos z super si·nos·

scriptum est stilo ferreo in vngue

adamantino: eraratum sup latitudinẽ cordis eorũ in cornibus ararum eorum. Cum recordati fuerit filij eorũ arare suaz: et lucorum lignorũq; frondẽtium in mõtibus excelsis: sacrificantes in agro fortitudinem tuam z omnes thesauros

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quidem xp̃s sapientia
est ⁊ veritas. Vnūa er
go pdiderunt ⁊ resur/
gens xp̃s nō apparuit
vltra interfectorib⁹ su
is: sed tm̃ credētib⁹.

¶ Ardebit. Nō po
test ēargui: q̄ materiā
pbustis ardoris· vt
meus ignis tua q̄s in
te sunt ligna cōsumat
⁊ fgnū ⁊ stipulā. Non
est ergo causa ardoris
in domino sed in his q̄
fomēta miſtrant incen
dio.

¶ Noli in patiē/
tia. Vox xpi. Quasi
lōganimis fuisti semp
huic pplo delinquenti.
Sed q̄ etā cōtra me
erexit tementatē suam
noli iam esse longanti/
mis. Si aūt cōsideres
tpa dominicę passio/
nis ⁊ ruinę ierusalē· vi
debis q̄ nō patiēs fu/
it. A quītodecimo enī
āno tyberij cęsaris: vſq̄
ad subuersionē tem
pli numerātur anni· xl
duo. Quia spaciū pe/
nitentię oportebat da
ri propter eos qui per
apstos erāt crediturī.

¶ Non sedi in ⁊c.
Debēt arbitrātur hęc
ex pſona ierusalem di
ci q̄ sola sederit ama/
ritudine repleta· ⁊ do/
lor eius perpetuus ⁊ si
cut aquę ptranseūt· sic
verba prophetaꝝ qui
prosp̃a promittebant
trāsire mēdaciter. Si
milius a propheta vel
vito sancto hęc dicun
tur· q̄ nō sedit ī concī/
lio iudentium.

¶ Pręstet nobis do
minus nō sedere in cō/
cilio iudentium· ⁊ eoꝝ
qui futura nō cogitāt
pręstet nobis aduersis
nō cedere· sed semp di
sentētiam formidare: ⁊
cum prophęta dicere:
quia amaritudine re/
pletus sum. Gaudeāt
illi lusibus: nobis autē
bonū sit adhęrere deo
⁊ ponere spem nostrā
in eo· ſamrari obpro/
briis· ⁊ expectare sentē
tiam iudicis· quę ope
monſtrabit omnē ama
ritudinem instar fuisse
fluentium aquarum.

succensus est in furore meo ⁊ super
¶ ſ felix cōscientia que propter deū patitur obpro
brium.
vos ardebit. Tu ¶ scis domine: re/
cordare mei ⁊ visita me· ⁊ tuere me
abbis qui p̃sequūtur me. Noli in
patientia tua suscipere me. Scito
quoniā sustinui propter te obpro/
¶ pri. ¶ ſ qui illos meo ore loquebaris.
brīū. Inuenti sunt ¶ sermones tui
¶ ſ i· verū sunt mihi in cibū· i· machus· suscipiam
eos· sub audis ī gaudiū qui fuerāt in obprobriū.
⁊ comedi eos. Et factū ē mihi ver/
¶ salias tuū
bum dñi in gaudiū ⁊ in lętitiā cor
¶ ſ quasi ideo gaudius sum: q̄ propter
nomē tuum dura passus sum.
dis mei: quoniā inuocatum est no
men tuum sup me domie deus ex
¶ ſ nō sedi cū concilio va· ⁊ cū int-gereu· nō
introi· hunc biclus se resurrexisse docētes aut dimit
tetur vo· bo· u· d· reliquit enī sermo dominus con
cilium iudeoꝝ.
ercituū. Non sedi in cōcilio luden
¶ ſ nō habere cōsortium maloꝝ. ¶ ſ dum
impendentem mihi manū tuam semp expecto.
tium: ⁊ gloriatus sum ¶ a facie ma/
¶ ſ solitarius sum ego donec trāseam·
¶ ſ quasi in concilio ludentium sedere nolui sed
amaritudinē meā deuotam. vt in futuro prepara
rem gaudia mihi.
nus tuę. Solus sedebā: ¶ quoniaꝫ
¶ ſ quasi nō habui interualla dolorum nec vita re
media expectaui.
amaritudine repleuisti me. ¶ Qua/
re factus est dolor meus perpetu/
¶ ſ prevaluerūt qui me cōtristabant.
us· ⁊ plaga mea desperabilis renuit
¶ ſ in hoc est cōsolatio· sicut enī aque
deficūtesic impetus inimicoꝝ te adiuuāte gibit.
curari? Facta ē mihi quasi medaci
¶ ſ paret q̄ prophęta fugiosa dixerit cui domin⁹
responderit.
um aquaꝝ infideliū. ¶ Propē hoc
¶ ſ populū a peccatis.
hęc dicit dominus. Si ¶ conuerte
¶ ſ de tribulatione in leticiam.
ris cōuertam te: ⁊ ante faciem meā
¶ ſ sicut angeli stant in cōſpectu dei videntes faci
em eius. ¶ ſermonibus tuis. ¶ ſanctū.
stabis: ⁊ si sepueris pretiosum a
¶ ſ peccatore. ¶ ſ quasi ne putes boni opis nō es
se mercedem. ¶ ſ preceptis meis copulaberis.
¶ ſ imitatores tui erūt· nō tu eoꝝ.
vili: ¶ quasi os meū eris. ¶ Cōuer/
¶ tentur ipsi ad te: ⁊ tu nō cōuerteris
¶ ſ ne reformidet· dicens· quare faci⁹
dolor meus p.
ad eos. Et dabo te populo huic in
¶ ſ vt cōtra aduersorum omni robore resistas.
murū ęreum fortem: ⁊ bellabūt ad
uersum te: ⁊ nō pręualebunt: quia
ego tecum sum· vt saluem te· ⁊ eru

am te dicit dñs. Et liberabo te de/
¶ ſ meo sanguine· vel in patienti meo auxilio.
manu pessimoꝝ: ⁊ redimam te de
manu fortium.

C. .XVI.

Et factum est
verbū domini ad me di
¶ ſ non q̄ prohibuisset prophete vtorē acci
pere sed populo dictum est.
cens: Non accipies vxorem et nō
erūt tibi filij ⁊ filię in loco isto. Qz
hęc dicit dominus super filios ⁊ fi
lias qui generātur in loco isto: ⁊ su
per matres eoꝝ quę genuerūt eos
⁊ super patres eoꝝ de quoꝝ stir/
pe sunt nati in terra hac. Mortī/
bus ęgrotationū morientur. Non
¶ ſ pro multitudine morientium. ¶ ſ quasi in
sterquilinio iacebunt cadauera volatilibus ⁊ be
stiis terre lacerāda.
plangētur ⁊ nō sepelientur· in ¶ ster/
quilinū super faciem terrę erunt.
Et gladio ⁊ fame cōsumentur: et erit
cadauer eoꝝ in escam volatilibus
cęli ⁊ bestijs terrę. Hęc enim dicit
dominus. Ne ingrediaris domū
cōuiuij neq̄ vadas ad plangendū
neq̄ consoleris eos· quia abstuli
pacē meā a populo isto dicit dñs
¶ ſ quia mīa indigna sunt.
misericordiam ⁊ miserationes. Et
¶ ſ nulla parcam etati.
morientur grandes ⁊ parui in terra
¶ ſ sepultura quoq̄ carebunt.
ista. Nō sepelientur neq̄ plangētur
et non se incident neq̄ caluicium
fiet pro eis. Et non frangent inter
eos lugēti panem ad consolandum
super mortuo· ⁊ non dabūt eis po
tum calicis ad consolādum super
patre suo ⁊ matre. Et domū conuiuij
non ingrediaris vt sedeas cū eis

¶ Solus sedebā
⁊c. Hrego. Quasi di/
cat dum considero q̄d
tam per iudicij exp̃iē
tum patior a tumultu
delicteorum tempali
tum trepidus mētis se
cessum peto: q̄ adhuc
actus illa quę mina/
ris ętarna supplicia for
mido.

¶ Si separaue/
ris ⁊c. Hrego. Dilis
quippe est deo pſens
mundus preciosa est ei
munda aima. Qui er
go preciolum a vile se/
parat: quasi os domi
ni vocatur: quia p̃ eū
dominus verba sua ex
serit: qui ab amore pę
sentis seculi loquendo
quę pōt humanā an/
mam euellit.

¶ Quasi os meū
Cōsideremus quantā
mercedem habeat ser/
mo doctoris· si ab er/
rore quēpiam liberare
voluerit· ⁊ de peccanti
um numero reuocare.

C. .XVI.

¶ Nō accipies
vxo. Instāte capitu/
tate ne sup ꝑpiū do/
lorē vxoris quoq̄ et li
beroꝝ miserijs tosque
aris. Bene ergo apls
iubet q̄ tempus breue
ē ⁊ psummatio imminet
vt q̄ vxores bīt sint q̄
si nō habētes.

¶ Mortibus
ęgro. Nota q̄ longa
infirmitate tabefiere ira
dei ē· vñ iobā filiꝰ iosa
phat infirmitate cōsu
mitur· ⁊ apls ait. Ideo
inter vos multi infirmi
⁊ imbecilles ⁊c.

¶ Ne ingredia
ris. Vñ cū hmōi nec
cibū sumere nec debes
dicere ei aue· apls q̄z
interdictus est: ne q̄dē
quā in itinere salutent
vñ ⁊ helisęꝰ salutatoꝝ
giezi interdixit. Nos
aūt ē lugētium· fere· a
bos ⁊ ꝑparare cōuiuia
q̄ parētalia vocant· eo
q̄ a parēnbꝰ iusta cele
brātur. Vñ alibi. Da
te vinū bis q̄ sunt ama
ri· vt obliuiscātur do
loris. Pręcipitur ergo
ꝑphę ne quēquā d̄ po
pulo cōsoleť· ne inimi
coꝝ dei iuuijs misceat· ne iusta celebret in mortuoꝝ funeribꝰ. Aliud enim
est moti comuni lege naturę· aliud dei occubuisse sentētia.

¶ Hieremias inuentus ad p̃dicādum missus ē a dño. Vñ ait. A· a· a· nē
nescio loqui. Et virgo fuit ⁊ castus sine liberis vt expeditius p̃dicaret.

¶ Neq̄ plāgentur. Mos fuit apud veteres· ⁊ vsq̄ hodie permanet
in quibusdam in deoꝝ in luctu lacertos incidere· quod etiam legimus Iob

¶ A facie ma· t· ⁊c. Orig. Facies manus dei est ipsa pcussio insti iudi/
cij quę superbientem hominē a paradiso expulit in hāc ęrūnam pręsentis ex/
ilij. Comiatio vero eius est terror· adhuc pūnis suppliciꝫ. Post factē ergo
man? adhuc nos minꝫ terrificāt: q̄ post experimentū iudicij nos pęna pū tis
erūtij penitet· ⁊ si peccare nō desistimus: eternis adhuc supplicijs adiicit.

¶ Et ego non ꝛc. Quanto plus xpm se queris tanto minus laboras. Non est enī lassitudo ī iacob: neq; dolor in israel. vnde. Venite ad me omēs q̄ laboratis-et onerat-et ego reficiam vos.

¶ Non sis ꝛc. Ire. nō fias mihi in alienū pcens mihi in die malo. Quasi: ne pcas mihi in p̄senti seculo q̄ malā est: sed redde mihi iusta peccata mea-vt requie sempiterna habeā quem enim diligis corripis-et flagellas omnem filiū quē recipis. Vel dies iudicij malus his qui torquenta patiuntur.

¶ Vade et sta ꝛc. Quasi quia v̄ba tua audire contēpnunt: et dei sententiam nō requirunt: vade ad locū celebrē: quo omnes ingrediūtur-et egredīūtur: pdica oportune-importune ne possint excusari-quasi non audierint: sed audiāt velint nolint.

¶ Custodite a. ꝛc. Ne p̄ceptum sabbati instauratū p̄ hieremiā discerpamus: totum simul ponimus: vt simul omnia cognoscamus.

¶ Vt nō infera. Di nostri indaizātes explanationem tropicam repudiauerit. aut indaizare cogentur-et cum observatione sabbati circūcidere p̄cepta aut reprehendere salvatorē qui insist in sabbato palirico tollere lectum suū-pro quo magis q̄rebant eum

Sillis ita dicentibus.

Veniat. Et ego non sum turbatus ¶ Svitam longam vel prospera huius seculi-sed dominī-i-resurrectionis. Setiam.
te pastorem sequens: ¶ diem hominis nō desiderai. ¶ Tu scis qđ ¶ Snō mendosum.
egressus ē de labijs meis ¶rectū in Sconspectu tuo fuit. Nō sis tu mihi formidini: spes mea tu in die afflictionis. Squi exprobrant-et dicūt-vbi est verbū domini ꝛc. Sbene in salutem.
Confundātur qui me p̄sequūtur et non confūdar ¶ego: paueant ¶ Squi vera predicos. Sdeū vel penas
illi-et non paueam ego. Induc sup Sritionis. ¶ Sgladio-et fame-aīma-et corpe Sfuc.
eos diem afflictionis-et ¶duplici cōtritione cōtere eos. Hec dicit dñs ad me. Vade et sta in porta filiorū populi per quā ingrediūtur reges iuda-et egrediūtur: et ī cunctis portis ierusalē. Et dices ad eos. Audite verbū domini reges iuda: et omnis iuda-cunctiq; habitatores ¶ Stempli vel vrbis.
ierusalē: qui ingredimini ¶p portas istas. Hec dicit dominus deus. Custodite animas vestras: et noli Spēcatoꝝ. Snō enī portāda sunt sed potius abiciēda Squietis.
te pondera portare in die sabbati. Svirtutes.
nec inferatis per portas ierusalē ¶ Sportāda penitus. ¶ Scorpibus mētibus
-et nolite ejicere ¶onera d ¶domibus ¶ Sferule de quo dicitur esca vētri-et vēter escis ꝛc. sed opus quod nō perit.
vris in die sabbati: et ¶omne opus ¶ Somne tempus vestrū in sanctificatiōne ducentes.
non facietis. ¶Sanctificate diem sabbati sicut p̄cepi patribus vestris. Et nō audierunt-nec inclinauerunt aurem suam-sed ¶indurauerunt Smentis. ¶ Sreiciētes iugū legis sicut indomiti tauri. Sdocentē.
cervicem suam ne audirēt me et ne acciperent disciplinā. Et erit si audieritis me dicit dominus-vt non inferatis onera p̄ portas ciuitatis huius ī die sabbati. Et si sanctificaueritis diem sabbati: ne faciatis in eo omne opus. ¶ Ingredientur per portas ciuitatis huius ¶ Sboc est premiū obedientie.

¶ Squoꝝ cor in manu dei-qui regnāt in corporibus suis. Similites christi exemplū
reges et p̄incipes sedētes sup solium dauid: et ascendentes in ¶curribus et equis ipsi et p̄incipes eorū ¶ Squi confitēbur dominū. ¶ Sde qua factus est in salem-i-in pace locus eius ꝛc.
viri iuda: et habitatores ¶ierusalē Secclesia.
et habitabit ciuitas hec in sempiternum. Et venient de ciuitatibus iuda in circuitu ierusalem et de terra ¶ Squi filius virtutis et dextere. ¶ Squod hebraice sephela-quod hystorie planicie significat.
beniamin et de ¶campestribus Sexcelsis dogmatibus. ¶ Sde quo dominus ab austro veñet-vnde calor et plena lux-et omne frigus expellitur. ¶ Sseipsos consecrantes.
et de montuosis et ab ¶austro ¶portantes holocaustū et victimam et ¶ Sfacrificiū deo sp. patri-vel thimiama ꝺ quo christi bonus odor fit ꝛc. dirigatur oratio mea-
Sobligationem-vel laudē sēm-lxx-que hebraice thodah-i-gratiaꝝ actio. Sde quo: vt quid mihi thus affertis de saba.
sacrificium et thus: et inferent oblati Secclesiam.
onem in domū dñi. Si aūt nō audieritis me vt sanctificetis diē sabbati-et ne portetis onus-et ne inferatis p̄ portas ierusalē in die sabbati-et succendam ignem in portis ¶ Sde quo oēs adulterātes quasi clibanus corda eorum.
eius-et deuorabit domos ierusalē Svnius cuiusq; opus quale sit ignis probabit-et si cuius opus exaruerit: detrimentū patietur.
et non extinguet.

C. XVIII.

Verbum quod factum est ad hieremiā a domino dicens. Surge et descende in domum figuli-et ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli: et ecce ipse faciebat opus suum Slxx-super lapides ambiguitate decepti hebreum enī p̄o diuersitate loci et pronuntiationis-et organum-i-rotam figuli significat et lapides.
per rotam-et dissipatum est vas qđ ipse faciebat e luto manibus suis Conuersusq; fecit illud vas alterū sicut placuerat in oculis eius vt faceret. Sfactum.
Et factum est verbū domini ad me dicēs. Nūquid sicut facit figulus iste: nō potero facere ¶vobis ¶ Squi esse videmini.
domus israel ait dñs. Ecce sicut

iudei interficere: qz nō solum soluebat sabbatum: sed et patrem suū dicebat deum ꝛc.

¶ Sacrificium. Pro quo lxx ipm hebraicum posuere manaa-quod i nostris codicibus scripto negligentia manna legit.

¶ Si aūt nō audieritis ꝛc. Quasi hec sunt premia eorū qui sanctificant sabbatum-et nullo ponderē grauant. Si aūt ꝛc.

¶ Verbū ꝛc. Per omnes sensus ad iudicium et intelligentiam aīmi pueniē auditum odoratum-gustum-tactum: sed magis mēte retinetur quod oculis cernitur. Vnde. prophēta iubet ire ad domum figuli et ibi audire p̄cepta dñi.

¶ Et dissipatū ē. Dissipatum duria ,p̄videntia: vt nesciens artifex errore suo pabolam figuraret.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cu ius spiritus in nanibus eius.

¶ Orig. Fortitan peccatū iuda peccatū nostrū-qui credimus in christū de tribu iuda. Antequā peccatū faciam· nulla in corde meo peccati imago versatur. Cū aūt pscientia peccati imaginē sumpserit; ab eo formaꝫ illius ꝛ añ oculos cordis mei delicti pompa depīgit. Et si quidem esset peccatū atramēto conscriptū: deleri posset· Sꝫ scriptū ē stilo f· in via· super pectus cordis vt compleatur. Nihil optum quod non reueletur· neq; oc·qđ non sciatur. Nudabit pectoris mei cōscientia et apto corde videbūtur litteꝛ peccatoꝛ quę stilo ferreo cū vngue adamantino scriptę sūt· at qꝫ vniuersa spectātiuꝫ mkmundo leget ī pectore meo signatas imagines peccatoꝛ. Si ō iuda proditoꝛe volueris itelligere· pctm· i·s·ē· repugnat qđ sequē·coꝛ

¶ Excelsa. Quę bebraice ramoth·ꝛ significātur hereticī qui ponūt in celum os suū·et in tantā insaniam proruperunt: vt sine spūs sancti gratia soli remā serint·ꝛ hereditatē domini prioꝛē pderunt ·i· veritatē fidei. Vnđ eis ęternuꝫ compat' incendium·ꝛ seruitus dnoīū qui inimici et vltores.

¶ Maledictus homo ꝛc. Maledictus ergo paulus samosatenus ꝛ fotinus qui quā nis sanctū ꝛ cūctis virtutibus excelsum xpm tamē predicant hoīnē tm. Nos aūt benedicti qui credimus ī eū qui dicit. Quęritis me interficere hominē qui vera locutus sum vobis. Et si enī xpm aliquādo secūdum carnē cognouimus: sed nunc iam nō nouimus. De quo dicitur. Paulus apls nō ab hoībus neq; p hominē: sed p hiesum xpm. Si enim absoꝛpta est moꝛs ī victoria: quare nō carnis humilitas quę propter nos assumpta est in diuinitatis transiens maiestatem vt fieꝫ vtrūq; vnum·ꝛ non adoꝛemus creaturam· sed creatoꝛem.

¶ Benedictus vir ꝛc. Quasi indei maledicti·ꝛ hereticī qui nō habēt segm in domino·i·in xpo: quē nō dei filiū sed hoīem putāt purum.

¶ Qui enī cōfidit in dño·ꝛ dns est fiducia eius ī tpe iudaicę siccitatis nō mgnuet: sed semp afferet fructū credens in eum qui semel mortuus est ꝛ vltra non moritur. Et dicit: ego sum vita.

¶ Quod ad h·ꝛc· Quasi de siccitate iudaica· trāsit ad baptismi gꝛaꝫ.

¶ Prauu est cor ho·ꝛc· Lxx·profundū est coꝛ sup oīa·ꝛ hō est qs cognoscet eū. Verbū hebraicum enos quattuoꝛ litteris scribitur· Aleph·nun ·vau ·sin· Si igit legatur enos: hō dicit. Si aūt enos: inscrutabile vel desperabile: qꝛ coꝛ hoīm nemo pōt inuenire. Symachus inscrutabile

tuos in direptionem dabo. Excelsa tua propter peccata tua in uniuersis finibus tuis. Et relinqueris sola ab hereditate tua quā dedi tibi:
† ℣ babilonius·vel verius romanus.
et seruire te faciaꝫ inimicis tuis in terra quā ignoras. Quoniā ignem
℣ clementissimū deum in furoꝛē prouocando.
† ℣ hoc in·lxx·nō habetur·ne gmaneat in gente sua sententia eterna.
succendisti in furoꝛe meo † vsq; in ęternum ardebit. Nęc dicit dominus. Maledictus homo qui cōfi
℣ ignis.
℣ tantū·homo enī ꝛ deus christus.
† ℣ nō deū. † ℣ fortitudinē scz bonoꝛ suoꝛ·
dit in homie:ꝛ ponit † carnē † bra
† ℣ asserens se posse quod non potest.
℣ sic.
chium suum: et a domino † recedit
† ℣ hebraice aroer· ℣ symachus·quasi lignū in fructuosum in solitudine.
coꝛ eius. Erit enim quasi † miricę ī deserto: et non videbit cū venerit
℣ quod visure gentes. ℣ sicut iudei qui a deo deceꝛi sunt fructuꝫ non faciūt.
bonum: sed habitabit in deserto ī
† ℣ infructuosa·que nō habet hospitem deī nec presidia angeloꝛ·nec spūs sancti grattā·non magistroꝛ scięriam.
siccitate in terra † salsuginis ꝛ inhabitabili. Benedictus vir qui con
℣ vel beatus. ℣ ecclesiasticus.
℣ de quo scitote q·d· ipse est deus.
℣ nō homo.
fidit in domino:ꝛ erit dominus fi
℣ vera. † ℣ de quo·ꝛ erit tanquā lignum quod plantatū est secus de·a·
ducia eius. Et erit quasi † lignū qđ
℣ spūs sancti diuitias grāe·
transplātatur sup aquas: quod ad
℣ gratiā. ℣ vt a domino accipiat vbertatem.
humoꝛē mittit radices suas: et nō
† ℣ persecutionis vel iudicii.
timebit cum venerit † estus. Et erit
℣ alias eius. ℣ nō timens sterilitatem.
folium iudę viride: et in tempore

℣ quādo dominus iratus mādabit nubibus. ne pluant super israel ymbrem.
siccitatis non erit sollicitū: nec ali
℣ sicut ficus cui maleoꝛat dominus.
℣ virtutum.
quādo desinet facere fructū. Pra
℣ vel hominū.
uum est coꝛ hominis ꝛ inscrutabile. Quis cognoscet illud: Ego dominus scrutans coꝛ ꝛ pbans renes: qui do vnicuiq; iuxta viam
† ℣ lxx.clamauit pdix· cōgregauit que non pepe
rit· ℣ diabolus· ℣ vel cōgregauit.
suarum. † Perdix fouit quę nō pe
℣ dicēs tibi dabo hec omnia·si ca·ad. me
perit. Fecit diuitias ꝛ non in iudi
† ℣ vel derelinquēt cūq; cōuertetur ad dominus p apostolos.
cio. In medio dierū suoꝛum † dere
℣ iudicio.
linquet eas·in nouissimo suo erit
℣ qui sibi sapiēs videbatur. † ℣ perdice relicto
† ℣ domina scz qui habitat in sanctis.
insipiens † Solium glorię altitu
† ℣ quasi vbicūq; est locus sanctus est.
dinis a principio † locus sanctifica
℣ est. ℣ videtis deū.
tionis nostrę expectatio israł. Do
℣ cōtra.
mine omnes qui te derelinquunt
℣ perpetuo.
confundentur: recedentes a te in
℣ deleti de libro viuentiū quoꝛ cōuersatio est in celo scribūtur in celo·recedentes a domio scribūtur in terra cū his qui terrena sapiūt.
℣ deleti de libro vite.
terra scribentur· quoniā derelique
℣ qui dicit·si quis iste veniat·ꝛ bibat.
℣ vnde. Flumina de ventre eius fluent a·vi·
runt venam aquarū viuentiuꝫ do
minum. Sana me domine ꝛ sana
boꝛ·saluum me fac: et saluus eroꝛ
† ℣ qui nō credūt ventura que dico· dissimulatt onem sentēte dilationem arbitrātes.
quoniā laus mea tu es. Ecce † ipsi
dicūt ad me: ubi est uerbū domini

coꝛ hoīm. Vir aūt qs est q̄ inueāt illd? Volētes nostri zelotes; nō secūdū scīam hoc dicere cōtra iudęos q· hō sit xps secūdum carnē·ꝛ nemo possit eius cognoscere natiuitatem· secundum illud Generationem eius quis enarrabit; et archana rimatur·ꝛ reddit vnicuiq; iuxta opa sua.

¶ Quia dixit maledictus hō qui cōfidit in hoīe·ꝛ benedictus vir q̄ cōfidit in dño: ne hominū certū putemus esse iudicū· infert oīm pene esse corda peruersa. Vñ: ab ocul·m· mundi·i·cogitatiōnib. Et in generi·cūcta cogitatio hoīm intēta ad malū. Et iterꝫ. Pensus ꝛ cogitatio hūani cordis in malū ꝛc. Patet ergo solū deū nosse cogitationes hoīm· xps et go deus· qui vidit cogitationes.

¶ Perdix fouit. Quod·lxx·dix̄t. Clamauit pdix·ad hereticos referendū est·p qs diabolus clamat·ꝛ diuitias cōgregat·q̄ derelinquēt eum.

¶ Perdix fo·ꝛc· Aiunt scriptores naturalis hystorię tam bestiarū ꝛ volucrū q̄s arboꝛ ꝛ herbaꝝ (quoꝛ penes pes sunt apud grecos aristotelesꝫ theophrastus apud nos plinius scds) banc pdicis esse naturā vt ova alterius pdicis furtipiat· incubet ꝛ foueat·ſgnis vero adultos auolare·et alienū parentem relinquere. Ignoti diuites sunt q̄ aliena rapiunt· ꝛ sine respectu iudicij dei diuitias faciūt q̄s in medio tpe derelinquūt morte ſpueti. Vñ stulte hac nocte repetēt aiam tuā a te q̄·ꝛc· e· Nihil aūt insipientius q̄s nō ꝓuidere nouissima·ꝛ breuia putare ꝓpetua. Perdicem quoq; pugnacē dicūt ꝛ immūdaꝫ: vt palma sit victoris pollusse victum in quo significat diabolum.

¶ Orig. Perdix iste·i·diabolus clamādo p hereticos creaturas quas nō generauit cōgregat·ꝛ alienas facit suas scz simplices fidelīū laqueo heretice sanctōis impedit. Dicet factus est pdix. Ecce quāta sunt milia: sed nō sunt cum iudicio. Nō enī cogitat iudicium neq; hꝫ in corde instituꝫ; sꝫ oīa sine lege· Xps autē facit diuitias suas cū iudicio· creāta ꝛ elevata est eius opulētia. In dimidio dierꝫ ꝛc. Dies eius dies huius seculi sunt. Erui it nos xps de hoc seculo nequā·ꝛ sic derelinquimus pdicem. Nouissimum eius erit insipiens: cū oīa subiecta fuerit xpo· nouissimus inimicus destruetur mors.

¶ Sana me d. Multi medici curauerunt eum sed a nullo potuit sanari nisi ab illo qui verus ē medicꝰ. Vnđ propheta a pplo passus obprobria·ꝛ insidię circumuētus ab eo curari ꝛ sanari cupit· cuius vera laus ꝛ vera medicina.

¶ Vade et accipe. Vult diuina scriptura nō solum auribus dō cere populū: sed etiam oculis. Magis enī mē te retinet quod visū p cipit ēs quod audiū.

¶ Lagunculam. Pro lagūcula figuli (quę hebraice dicitur bodioc) xx. voluīt tran stulerunt. Pro porta fictilis: aquila ꝛ symach⁹ ꝛ theodocio ipsum he bręum posuerunt bar sith. lxx. more suo ꝑ aspiratione beth litre rę addiderunt ebi gręcum: vt dicerent char sith. sicut pro hebron chebrō. et pro bierīho bierichō.

¶ Eo ꝙ ꝛc. Omnis hęreticus derelinquit deū. ꝛ alienū facit locū habitationis dei quē sua fraude polluit. ꝛ li bat dijs alienis quos non nouerunt patres sui. i. apostoli. et apostolici viri. Reges aūt iuda i. hęresiarchę implēt locū dei quondaꝫ sanguīe decepto ꝛ. ꝛ in nocentium. Nemo enīꝫ nisi stultus ꝛ simplex ci to subuertit. Et edificāt ecclsa baalim: dū de sublimibꝰ disputāt Et comburūt ydolis filios suos quos in hęresi genuerunt.

¶ Quę nō ꝓcepi. Non ꝓcepi. vel cogitaui ꝛc. Non ꝙ dominus futura nesciat: sed q̄ indigna sunt sua notitia ignorare se dicat. sicut illis. Recedite a me nescio vos. Nouit eū dōs qui sunt ei⁹ ꝛ qui ignorat ignorabitur. Vel antropopathos hęc de deo accipięda sūt sicut ꝛ alia.

¶ Tophet et vallis ꝛc. Hier. Nę sit vallis filij ennon q̄ hebraice dicit gehennon vnde gehēnam appellatam putāt supradixi mus. Nitor aūt quid sibi volunt lxx. pro topheth ruinā ponentes ꝛ pro valle potiādron .i. virorꝫ multitudinem nisi forte ꝙ ibi populi corruerit. ꝛ cęsa sit multitudo hominū. vt spiritualiter errore ydolatrię vel bystorialiter babilonio vastante.

¶ Et dabo cadauera in conspectu tuo: in tempore furoris tui abutere eis.

C. XIX.

Hec dicit dominus. Vade et accipe
† ꝟ vt videant qui intelligere deberent.
lagunculam figuli testeā de seniori
bus populi. et de senioribus sa
† ꝟ vbi delubrā baal. ꝛ lacus fyloe fontibus irri gatus.
cerdotū: ꝛ egredere ad vallē filio
rum ennon quę est iuxta introitū
† ꝟ vel leges. vel clamabis. hebręū enim charath hec tria significat.
portę fictilis: ꝛ prędicabis ibi ver
ba quę ego loquar ad te: et dices.
ꝟ regie stirpis. ꝟ populus vt omnes increpabiles sint qui audire noluerūt
Audite dōi reges iuda et habita
tores ierusalē. Hec dicit dōs exercituū deus isrl. Ecce ego inducā
† ꝟ templū dei vbi baal ꝛ ara eius. sup quā imo lauerūt. ꝛ incēderunt filios suos.
afflictionē super locum istum. ita
vt omnis qui audierit illam. tinniant aures eius eo ꝙ dereliquerint me: ꝛ alienū fecerint locū istū quia libauerūt in eo dijs alienis quos nescierūt ipsi. ꝛ patres eorum et reges iuda: ꝛ repleuerūt locum istum sanguine innocētium. Et ędificauerunt excelsa baalim ad comburendos filios suos igni i holocaustū baalim. quę nō ꝓcepi: nec locutus sum. nec ascenderunt in cor meū. Propterea ecce dies veniēt dicit dōs: et non vocabitur locus iste ąplius tophet ꝛ vallis filij ennon: sed vallis occisionis. Et dissipabo consiliū iudę et ierusalē in loco isto: et subuertam eos gladio in cōspectu inimicorū suorū: ꝛ in manu quęrentiū animas eorū. Et dabo cadauera eorū escā volatilibus cęli ꝛ bestijs terrę. Et ponā ciuitatem hanc in stupore ꝛ in sibilum. Omnis qui ꝑterierit ꝑ eam obstupescet: ꝛ sibilabit sup vniuersa plaga eius. Et cibabo eos carnibus filiorū suorū: ꝛ carnibus filiarū suarū et vnusquisq̄ carnes amici sui comedet in obsidione et angustia in qua cōcludent eos inimici eorū: et
† ꝟ omnino in romana captiuitate.
qui quęrūt animas eorū. Et conteres laguncula in oculis virorū q̄ ibunt tecū: ꝛ dices ad eos. Hęc
ꝟ ꝟ vt nō restaurentur post romanā captiuitatem sicut post babiloniam.
dicit dominus exercituū. Sic cōteram populū istū ꝛ ciuitatem istā sicut cōteritur vas figuli quod nō
ꝟ in antiquū statum.
pōt vltra restaurari. Et in tophet sepelientur. eo ꝙ nō sit alius locus ad sepeliendū. Sic faciā loco huic ait dōs: et habitatoribus eius vt
ꝟ lxx. ruinā
ponam ciuitatē istam sicut tophet
ꝟ palacia
Et erūt domus ierusalē. ꝛ domus
† ꝟ in ruina. ꝟ merito.
regū iuda sicut locus tophet. In
ꝟ ydolatria
mundę oēs domus in quaꝫ domati
ꝟ sole. lune stellis.
bus sacrificauerūt omni militię cę
ꝟ nō cōtenti his
li: et libauerunt libamina dijs alie
† ꝟ vbi fregit laguncula. presentibus senioribus quos duxerat secum.
nis. Venit autem ieremias de to
phet quo miserat eū dominus ad prophetandum: ꝛ stetit in atrio domus domini: et dixit ad omnē po
ꝟ qui noluit cum eo ire in thophet.
pulū. Hęc dicit dominus exercitu um deus israel. Ecce ego inducaꝫ sup ciuitatem hanc ꝛ super omnes
ꝟ laudatas.
vrbes eius vniuersa mala quę locutus sum aduersus eam. quoniā
ꝟ nō iniuste.
ꝟ dura cernuce. ꝛ in circumcisi cordenec post multa impietates agunt penitentiam.
indurauerūt cervicem suam. et nō audierunt sermones meos.

C. XX.

ꝟ lxx. fascbor. qui interpretatē oris nigredo.

Et audiuit fas
† ꝟ verbū de quo nigredo generat nō vicio parētis sed scelere de
generātis.
sur filius emmer sacerdos qui cō stitutus erat ꝓceps in domo dñi

uera ꝛc. Quānis hęc in babilonia captiuitate populo acciderīt: verius tñ in tempibꝰ xpi qñ a vespasiano ꝛ tyto adriano ciuitas obsessa ꝛ in eternos cineres collapsa est. vt qui obtulerant filios suos ydolis. eos devorare necessitate cōpulsi. vt qui dei muneribꝰ abusi erant in impietate et propria viscera ydolis immolarent: vētres suos sepulcra facerent libe rorum.

¶ Sic cōteram. Sub bello adriano ciuitas. ꝛ nomen pdidit ꝛ statū ad frangendaꝫ superbiam habitatorum Sancte aūt crucis et resurrectionis vocabula nō vrbem significāt sed locum.

¶ Hier. Iudęi autem ierusalē atq̄ gentem matam restituēdaꝫ putant: ꝛ victimas ꝛ sacrificia ꝛ cōfugia sanctoꝝ ꝛ in terra saluatoris regnum. Nę licet nō sequamur damnare nō possumus q̄ multi ꝛ ecclesiastici viri et martires testātur. vnusq̄sq̄ abundet in suo sensu. ꝛ vero indici cuncta reseruentur.

¶ Et in tophet ꝛc. Quod supradixerat. nō vocabit locus iste amplius tophet. ꝛ vallis filij ennon: sed vallis occisionis. hic aperit ꝙ tanta in ipso loco cedes futura sit: vt ibi aceruatim populus sepeliatur et locus religionis fiat mortuorū tumulus. ꝛ ipa ciuitas q̄ huic iminet loco fiat sicut tophet.

¶ Et domus. Dōs domus regum iuda sicut locus tophet. Hoc in hebręo nō habetur. sed a lxx. interseritur.

¶ Et audiuit. fas. Hic erat pōtifex tēpli ꝛ dignitate sacerdotij puerse abutebat. non vt doceret et sermone corriperet: sed cruciatibꝰ exterreret. Dōs quoq̄ ꝛ apls paulus iussu pōtificis verberabantur. nec mirū si vsq̄ hodie serui dei a phariseis cęduntur. et in carcerem mittūtur. datur ei hęc potestas a domino. vt

¶ Repente loꝛ. ꝛc. Liberū arbitriū significat dicens se annūciare regno ⁊ genti mala ⁊ rursum bona. nec tamen ventura sed in cōtrarium mutatis euenire contraria. Nō q̄ hec ignoret futura: sed q̄ hominem suę uolūtati dimittat vt merito suo recipiat. vel premia. vel pnas. Nō tamen totū bonum ē hominis: sed diuinę largitatis. Ita enī seruatur libertas arbitrij vt in omnib⁹ excellat gratia largitoris. Vñ. Nisi dominꝰ edificauerit ꝛc. Non est enim volentis neq̄ currentis ꝛc.

¶ Ecce ego ꝛc. Impletꝰ pabolam quaꝫ et aspectu docuit et sermone.

¶ Post cogitationes ꝛc. Vbi ē ablq̄ gratia dei liberi arbitrij potestas. et propꝫ uolūtatis iudiciū cum sit dei offensa seq̄ cogitationes et praui cordis facere voluntatem. Vnde infert. Interrogate gentes ꝛc. i. omnes in circuitu eius nationes.

¶ Nūquid de petra ꝛc. Iale inq̄t virgilius. Ante leues ergo pascentur in ethere cerui. Et freta destituent nudos in litore pisces Quā nostro illius labatur pectore vultus. Et alibi. In freta dū fluuiꝫ current. dū montibus umbꝛę. Lustrabunt cōuexa polus dū sidera pascet. Semp bonos nomenq̄ tuuꝫ laudesq̄ manebūt.

¶ Nūquid de petra ꝛc. Quasi sicut ō libani summitatib⁹ nix deficere nō pōt: nec uiso ardore solis supari aut fluentes de mōtib⁹ riui nō siccantur: sic nomē tuū stabile ⁊ ꝑpetuum nō pōt immutari. Cū enīꝫ cętera ordinē seruēt: ꝓpls oblitus est mei.

¶ Ut fieret ꝛc. Hoc plenius post aduentū dñi videtur esse ꝓpletum. q̄n nullus indigorum terraꝫ ⁊ urbē sanctā ingredi lege ꝓmittitur. Sed cū ad planctum venerint mirantur ⁊ dolent vaticinia prophetaꝫ completa.

† ſ vt possim ⁊ ꝑdere. ⁊ restituere.
lutum in manu figuli: ſic vos in manu mea domus israel. Repēte lo quar aduersum gentem ⁊ aduersum regnum: vt eradicem ⁊ destruam ⁊ dispdam illud. Si pœnitentiam egerit gens illa a malo suo ꝙ̄ ſ mala. ſ recedendo. locutus sum aduersus eaꝫ. ⁊agam et ego pœnitētiam sup malo quod cogitaui vt facerem ei: ⁊ subito loquar de gente et de regno vt ędificem ⁊ plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis vt nō audiat ſ precepta. ſ ⁊. nō dabo. q̄ talibus nō promisi sed bonis ⁊ penitētibus. uocem meā: pœnitētiam agā super bono quod locutus sum vt faceret ei. Nunc ergo dic viro iudę ⁊ habitatori ierusalē dicens: Hec ſ sed. ſ quia omnia video. † ſ sicut figuli lutum. dicit dominus. Ecce ego fingo cō ſ. i. meritam inferā sententiā. ⁊ ſ vnde talem pacem. ⁊ cessō malū. nō q̄ per se malus sit vt patient⁹ videatur. tra vos malum: ⁊ cogito ꝓtra vos ⁊ ſ. i. mutate opauit mutemur sententia. cogitationem. Reuertatur vnusquisq̄ a via sua mala: ⁊ dirigite vias uestras ⁊ studia vra. Qui dixerunt. ſ ecōtrario. ſ salutem. ſ vel cōfortabimur in malis seq̄ vel deficiamus. i. deū placare nō possumus. Desperauimus. post cogitationes nostras ibimus: ⁊ ſ operando. † ſ ydolis seruiens. vnusquisq̄ ꝓtinuitatem cordis sui mali faciemus. Jō hec dicit dominus. Interrogate gētes. Quis audiuit talia horribilia: quę fecit nimis virgo israel. Nunquid de petra agri deficiet nix libani: aut auelli possūt erumpentes aquę frigidę ⁊ defluentes? ſ vltra gentes. ſ deo desponsata. vnde notus in iudea deus. ſ olim. ſ qui. ſ sum via. Oblitus ē mei ꝑplus meus ſ mutiliter. ſ ydolis. ſ offendētes. frustra libantes et impingentes in ſ nō dei. vijs suis i semitis seculi: vt ambulare ſ vestigio. faceꝝ deū colentiū qui relicto deo ydola coluerūt. vnde infert pena que sequitur vt fieret terra coꝝ. in itinere non trito. ⁊ per eas

q̄ reliquę rūt cultū dei. ydolatrie semitā secuti. ſ soliturdiem.
Ut fieret terra coꝝ in desolationē ſ ꝓ stupore mentis. ⁊ in sibilum sempiternum. Omnis ſ olim floretissimam. eni qui ꝑterierit per eā obstupescet ſ in signū confuse mentis. ⁊ mouebit caput suum. Sicut ventus vrens dispdā eos coram inimico: dorsum ⁊ nō faciem ostendā eis in die perditionis coꝝ. Et dixerūt. Venite. et cogitemus contra hieremiā cogitationes. Nō enī peribit lex a sacerdote: neq̄ consilium a sapiente. nec sermo a prophetа. Venite ⁊ percutiamus eū lingua: et nō attendamus ad vniuersos sermones eius. Attende dñe ad me: ſ crucifige eū ꝛc. ſ audi coꝝ. et audi uocē aduersariorū meorū Nūquid redditur ꝓ bono malū ſ deceptionē. ſ tollende. quia foderūt foueam animę meę? Recordare q̄ steterī in conspectu ſ pater ignosce illis: q̄a nescīt quid faciunt. tuo ut loquerer ꝓ eis bonum. et auerterem indignationē tuam ab eis. Propterea da filios coꝝ in famem: ⁊ deduc eos i manus gladij Fiant uxores eorū absq̄ liberis ⁊ uiduę ⁊ uiri earū interficiātur mortę. Juuenes corū cōfodiantur gladio in prelio: audiatur clamor de domibus eorū. Adduces enī sup ſ nabugodonosor vel romanū exercitum. ⁊ ſ merito. † ſ exponit quid fecerit cōtra filiū dei. ⁊ quid passi sunt. eos latronem repēte: ⁊ quia ſfoderūt foueam ut caperēt me: ⁊ laqueos abscōderūt pedibus meis. Tu aūt dñe scis oīe cꝫsiliū coꝝ aduersum me in mortē. Ne ꝑpicieris iniq̄tati eorū: ⁊ peccatum eorū a facie † ſ vel impingētes in lapidem seq̄ offensionis ⁊ petram scandali. de quo lapidem quē repro baue runt ꝛc. tua nō deleatur. Fiant ⁊ corruētes

¶ Sicut ventus vrens ꝛc. Deus hodie hec lenē tia ꝑmanet in iudęis toto orbe dispsis. cōtra inimico. i. diabolo vel inimicis. i. dęmonib⁹ Et cū dieb⁹ ac noctib⁹ in sinagogis satha nę inuocent nomen domini: dorsum ⁊ non faciem ostēdit eis: vt intelligant cū recedentē. et nunq̄ā ad se venientem. Dies aūt indicię pditionis oīne tempꝰ ē post passionē saluatoris. vsq̄ ad cōsummationem seculi: vt postq̄ā subintrauerit plenitudo gentiū tūc omnis israel saluus fiet.

¶ Venite ꝛc. Ista tūc iudęoꝝ cōtra hieremiā vel xp̄m ⁊ nunc hereticoꝝ cōtra seruos dei cogitatio est: vt calūnias instruant. ⁊ sanctos accusatione ꝑmāt nō cogitātes q̄d illi loquātur veritatis ſ q̄d instruāt medacij. Jactant enī in sacerdotibus ⁊ in sapiētib⁹ ⁊ in pseudo prophetis suis legē dei cōsilium et eloquiuꝫ ꝑmanere. cū i malinolam aiam nō introeat sapientia.

¶ Piero. Manifesta trāscurrimus vt in obscuris immoremur. Nō deliramēta quorundam et capeuitatē cęlestis ierusalē interpretantes: sed ꝑspicua hystoriā ⁊ manifestissimā prophetiaꝫ. omni verborꝝ ⁊ sensuū confidentia psequentes.

¶ Attende dñe ꝛc. In typo saluatoris hieremias a iudęis hec vniuersa ꝑpetī q̄ postea babilonio vexāte vastātur. Ex pleniꝰ cōplet in christo urbe subuersa romāo gladio. nō propter ydolatriā: quę tunc nulla erat: ſ q̄ filio dei mortez inclamauerūt. Tolle. tolle eū. nō habem⁹ regem nisi cesarem. Et imprecatio coꝝ in gentē ꝑpletur. Sanguis eius sup nos ⁊ super filios nostros.

¶ Ne ꝓpicieris ꝛc. Non ē contrarius supiori sententię i qua pro populo deprecat. Sed quia spaciū pœnitentię pterijt: illi permanentes in scelerib⁹ suis nō tā pro se puniūtur q̄ pro aliis: ne inultū peccatū illis fieret in exemplum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ecce masculus· z mále/dictus hō qui annūcia/uit patri meo dicēs·na/tus ē tibi puer. Hoc te/stimoniū exponimus· vt saliez melius sit nō esse qs in supplicijs esse ¶Vñ mors viri requi/es ē cui clausit deus vi/am suam·z quare da/ta ē misero lux ꝛc·z me/lius illi erat si nat⁹ nō/fuisset·nō q sit qui na/tus nō fuerit: sz q me/lius sit nō esse qs male esse. Aliud ē eñ omni/no non esse aliud cū sit/absq vlla intermissio/ne cruciari· sicut mor/tē quietaz vite miserę/ferimus. vñ amos di/em tenebraz die affli/ctōis appellat·et iacob/ eo q viterit in labore/ z iḡstia dies vite sue/ paruos z pessimos vo/cat. Et paulus· vt eri/peret nos de pñti sęclo/ nequā·z reḋimentes tēp⁹/ qm dies mali sunt.

¶Maledictus vir ꝛc In persona prophetę/ fluctuātis hūani gene/ris mutabilitas desig/natur·q patrem illius/ iste de q nascimur mū/dus exprimit. Vir q/ natiuitatem nostrā an/nūciat patri nostro an/tiquus hostis ē q cum/ nos in cogitationibus/ fluctuare cōsiderat ma/loz mētes ad psuasio/nem nre deceptionis i/stigat. Cūqs nos age/re infirma ꝑspexerit ea/ quasi fortia fauoribus/ extollit·z quasi mascu/los natos loquit cum/ corruptores veritatis/ vel innocētię q menda/ cū nos extitisse gratu/lat. Pñ ergo mascu/lum natū denūciat·qñ/ huic mūdo cū quē per/suaserit factū innocen/tię corruptorē demon/strat. Nam cū cuilibet/ peccāti ac supbienti di/cit·fausti sicut vir: qs/ alius qs natus mascu/lus in mūdo nūciat.

C. XXI.

¶Quando mi/sit ad eū ꝛc. Notan/dum q in prophetis z/ maxime in ezechiele et/ hieremia neqz rerum neqz tempoz ordo seruatur. Sz prepostere qđ iuxta/ hystoriam postea factum ē prius refertur·z econuerso. Aliud ē eñ hystoriā/ aliud prophetia scribere. Vnde in psenti loco sedechias qui cum vrbe/ ierusalem captus ē: mittēs scribitur ad hieremiā·z eo tempe quo obsidebat/ ierusalem·z postea narratur hystoria fratris eius ioachim·qui ante eū reg/nauit·z ioachim·i·iechonię q fuit filius ioachim de quibz dz in sequentib.

annūciauit pri meo dicens·natus/ ē tibi puer masculus:et quasi gau/dio lętificauit eum. Sit homo ille/ (Sodoma z gomorra.)/ vt sunt ciuitates qs subuertit dns/ († vt per omne tēpus sit in luctu.)/ z non pęnituit eū. Audiat clamo/ (omnia ypbolice.)/rem mane:z vlulatū in tempe me/ridiano:qui nō interfecit me a vul/ (dominus.)/ua vt fieret mihi mater mea sepul/crū:et vulua eius conceptus eter/ (causas exponit quare mortē preferat vite.)/nus. Quare de vulua egressus sū/ vt viderē laborem z doloꝛē: z con/summerētur i ꝓfusione dies mei:

C. XXI.

Verbuz quod/ factum est ad hieremiā/ (deuellē volēret populū vel ꝑcipē/ scire quid dominus respondeat.)/ a domino:quādo misit ad eum rex/ sedechias fassur filiū melchię·z so/phoniam filiū maasię sacerdotē di/cens. Interroga pro nobis domi/ (iam enim ciuitas obsessa erat.)/num qz nabugodonosoz rex babi/lonis pręliatur aduersū nos:si foꝛ/te faciat nobiscū dominus secūdū/ oīa mirabilia sua·z recedat a no/bis. Et dixit hieremias ad eos·sic/ dicetis sedechię. Hęc dicit domi/nus deus israel. Ecce ego ꝓuertaz/ vasa belli quę in manibus vestris/ sunt·z quibus vos pugnatis ad/uersum regem babilonis· et chal/dęos qui obsident vos in circūitu/ (cōgregabo eos vel ca-)/murorū:z cōgregabo eos i medio/ († non chaldei.)/ ciuitatis huius:et debellabo ego/ (vindicta aperta.)/ vos in manu extenta z in brachio/ († in pessimos. vel pro.)(† iminus peccātes.)/ foꝛti·z in furoꝛe et i indignatione·/ († in mediocres. † ve super habitatores terre.)/ et in ira grandi:et ꝑcutiam habita/ (terrene. rationales.)/toꝛes huius ciuitatis. Homines/ (simplices. diploide. aime nō corpis tm.)/ et bestię pestilentia magna moꝛie/tur. Et post hoc ait dominus. Da/bo sedechiam regez iuda z seruos/ eius z populū eius et qui derelicti/ sunt i ciuitate hac a peste z gladio/ et fame in manu nabugodonosoꝛ/ regis babilonis·z in manu inimi/coꝝ coꝝ·et in manu quęrentium/ animā coꝝ:et percutiet eos in ore/ gladij·et nō flectetur neqz ꝑcet·ne/ qs miserebitur. Et ad populū hūc/ dices. Hęc dicit dns deus. Ecce/ ego do coram vobis viam vitę·et/ viam moꝛtis. Qui habitauerit in/ vrbe hac moꝛietur gladio et fame/ (quasi hoc quidē graue·sz leuius est i cap/tiuitate viuere qm mori gladio·z fa·z·p·)/ et peste. Qui autez egressus fuerit/ et trāsfugerit ad chaldęos qui ob/sident vos viuet:z erit ei aīa sua/ quasi spoliū. Posui enim faciē me/am super ciuitatē hanc in malū et/ non in bonū ait dominus. In ma/nu regis babilonis dabitur et eru/ († dices qui supra populo. regie domui hoc/ ꝓprie predicitur ꝓ cuius culpa maxie ciuitas/ obsidetur:vt penitētia emēdet eos:em·z clemen/tiam domini cōsequatur.)/ ret eam igni. Et domui regis iuda/ Audite verbū domini domus da/uid. Hęc dicit dominus. Judica/ (in luce iusticie. pangem.)/te mane iudiciū:et eruite vi oppꝛes/ († diuitis. quasi nō acceptas ꝑsonam in iudi/cio. quasi si hoc feceritis ignis furoꝛis mei/ nō inueniet in vobis materiā quā cōsumat.)/sum ꝺ manu calūniantis: ne foꝛ/te egrediatur ut ignis indignatio/ mea:et succēdatur:z non sit qui ex/ (hoc in-sxx-non habetur.)/tinguat ꝓpter malicia studioꝛuz

¶Fassur filiū ꝛc. Supra pontifex fassur/ siue fasi hoc qui pcussit/ hieremiam patrem ha/buit emmer·hic autem/ fassur filius ē melchię/ non enim ē idem.

¶Ecce ego cōuer/tam. Quasi frustra/ repugnare vultis·z ar/ma bellica preparatis/ quoꝛuz in media vrbe/ vsum tantū habebitis/ vt armati cē videami/ni. Non enī habuerūt/ hostes quos vincerent/ sed tm quos capent.

¶Dabo sedechi/am ꝛc. Primum de/ vniuersa vrbe prophe/tatum ē: nunc ꝓprie/ sedechię z populo eius/ qui supest pesti fami et/ gladio q a nabugodo/nosoꝛ capiendus ē· sic/ et interficēdus cū ami/cis suis· nec vllam spe/ret mīam cum fedus ꝑ/iurio violauerit.

¶In manu. In/ manu nabugodono/soꝛ·r·b·et in manu ini/coꝝ eius. Hęc i·xx·/ nō habentur.

¶Neqz parcet ꝛc Xx·ita:nō parcam ne/ qs misereboꝛ. Sz meli/us est iuxta hebraicum/ vt crudelis et inflexibi/lis sit sentētia regis qs/ domini.

¶Et ad populū. Nuncqs regis qui ve/nerant ad prophetam/ vt interrogaret domi/nuz supioꝛa rndit que/ nūciarent regi:nūc boꝛ/tat vt rndeat populo/ z dat consiliū vt trans/fugiāt ad chaldęos cō/tra volūtatē regis·qđ/ prophetę fuisse piculo/sum nemo dubitat·vñ/ z mortem sibi impreca/tur dicēs: Maledicta/ dies in qua natꝰ sum.

¶Ecce ego do ꝛc. Sunt qui hunc locum/ scđm tropologiam sic/ exponunt melius est se/ tradere sęcularibus di/sciplinis z maxime phi/losoficis·qs in ecclesia/ illa ꝑmanere in qua fa/mes sit sermonis dei·z/ omnis populus hęreti/coꝝ gladio z doctrinę/ penuria z peste hęretica moꝛiatur.

¶Judicate mane·ꝛc. In hoc loco clementia dei demonstratur:cum/ eñ supra dixisset poluī faciē meā sup hanc ciuitatē in malū ꝛc. Nunc pro/ uocat eos ad salutē iam vrgente sniam:non q ignoret vrbez esse capiēda m/ sed liberū hoīs demonstrat arbitriuz: vt propria volūtate videatur/ sub/ire piculum. Quomō saluatoꝛ sciebat populū negaturū z se crucifigendū

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

sanctoꝝ fides ostenda
tur. Nec vincit qui ce
dit:sed qui ecclie ⁊ dñi
iudicium huiliter pati
tur nec reclamat ad ꝟ
berantē sed consideret
impantem.

¶ Cūq illuxisset. Notāda ꝓphe patien
tia atq prudentia·mis
sus in carcerem tacet ⁊
silentio vicit iniuriam
nec tamen dissimulat
qđ scit esse venturū: vt
saltez dei pontifex pec
care desistat· et dei de
mentiā deprecetur.

¶ Non fassur ⁊c. Iuxta supiozem inter
pretationez qua fassur
nomen fuerat imutatū
vt appellaret falsoz
oēs similiter transtule
rūt vt significarent vel
pauoꝝ vel pegrinatio
nē vel sublationez vel
trāslationem.

¶ Non fassur u·d·⁊c. Mutatur nomē ponti
ficis:vt futurū demon
stret suppliciū· Quasi
nō hēbis otiꝰ nigredi
nem·⁊ iniquū potesta
tis impium: sed capti
uus duceris in babilo
nem. Hoc enī significat pauoꝝ vndiq·vt
tremēs ⁊ salutis incer
tus huc illucq circum
spicias·⁊ venientes ad
uersarios reformides.

¶ Seduxisti m·d·⁊c· Dicit se prophe
tā a dño deceptuꝫ cui
supra dictū est prophe
tā in gentiby dedi te·et
pstimi te hodie sup g·
⁊ r·r·⁊c· Quiby verbis
arbitratus est nihil se
cōtra iudeos dicturꝫ
sed cōtra gētes·⁊ ideo
prophetiā libēter assū
pſit. Nūc aūt res in cō
trariū recidit vt capti
uitatem ierusalē ꝓdi
cās pſecutiones ⁊ an
gustias sustineat.

¶ Factus sum ⁊c Prophēta putauerat
stati futurū qđ dñs mi
nabatur· ⁊ pūs estima
bat qđ stari nō vene
rat nō esse vēturꝫ.

¶ Aug· De adulte
riis cōiugij. Recōci
liari pnitens nō pōt in eadē nequitia pseuerando. Qui volūtate cōtinen
tiam elegerūt fecerūt eam esse necessitatis:quoniā iam ab illa sine damna
tione deuiare non possunt.

¶ Et factus est mihi· Grego· Pro eo qꝺ se minime audiri cōsperit si
lentium appetit:sed cū crescentia vel cōsciētia mala cerneret in eodē silētio
nō pmanlit. Qui enī foris calui t ex tedio locutionis intus igne ptulit ex ze
lo charitatis. Inflāmant quippe corda iustoꝝ cū nō correcta crescere cōspi
cunt·ac maloꝝ eoꝝ qꝫ culpꝫ se ꝑticipes credūt:quos in iniquitate silendo

hieremiā pphetantez sermones
istos. Et pcussit fassur hieremiā ꝓ
pbetā:⁊ misit eū in neruum quod
⁊ ¶ filii dertere. ⁘ ¶ que nō veritatē indicat sed
iniustam pōtificis potestatem.
erat in porta beniamin ⁘ supiozi in
domo dñi. Cūq illuxisset in crasti
num duxit fassur hieremiā de ner
uo·⁊ dixit ad eum hieremias. Nō
fassur vocauit dominus nomē tu
um·sed pauozez vndiq:qꝫ hęc di
cit dño. Ecce ego dabo te in pauo
rem te ⁊ oīnes amicos tuos:⁊ coꝝ
ruent gladio inimicoꝝ suoꝝ:et
oculi tui videbunt. Et omnē iudā
dabo in manu regis babilonis:et
traducꝫ eos in babilonē·⁊ pcutiet
eos gladio. Et dabo vniuersā sub
stantiam ciuitatis huius·⁊ omnez
laboꝝē eius oīnęq ꝓcium·⁊ cun
ctos thesauros regum iuda dabo
in manu inimicoꝝ eoꝝ·⁊ diripi
ent eos ⁊ tollent:⁊ deducēt eos in
babilonem. Tu aūt fassur ⁊ omnes
habitatoꝝes domus tuę ibitis in
captiuitatem·⁊ in babilonē veies
⁊ ibi mozieris·ibiq sepelieris tu ⁊
omnes amici tui quibus prophe
⁘ nō veris ⁊ trsitas sed mēdosa ⁊ ꝓspera
ꝓtiecendo. ⁊ ¶ vel decepisti me domie ⁊ decep
tus sum.
tasti mendaciū. ⁊ Seduxisti me do
⁘ ¶ vel obtinuisti ⁊ potuisti.
mine ⁊ seductus sum: ⁊ foꝛtioꝛ me
⁘ ¶ quia putāt me omnia mentitum.
fuisti ⁊ inualuisti. ⁊ Factus sum in
⁊ ¶ apostol⁹-habētes damnationē quoniam pri
mam fidem irritam fecerūt.
derisum tota die. ⁊ Omnes subsan
nabāt me qꝫ iam olim loquoꝝ vo
⁘ hostium. ⁘ babylonem.
ciferans:iniquitatē ⁊ vastitatē cla

⁘ dum tarditatem ꝓphetie putāt
esse mendacium.
mito. Et factus est mihi sermo do
mini in obꝓbꝛiū ⁊ in derisum to
⁊ ¶ id est-nō loquar vltra verba eis-nec nomē illi
us nominabo.
ta die. Et dixi. ⁊ Non recordaboꝛ
⁘ hec verecūde quidē sed stulte cōstituit.
eis neqꝫ loquar vltra in nomine ei
⁘ sermo non ore ꝓlatus. ⁘ vnde paulus
si euāgelizauero nō est mihi gloria·necessitas en ē
mihi incūbit·etiā alibi increpatur ispū ⁊ tota mē
te seruebat.
us. Et factus est in coꝛde meo qua
si ignis exstuās :claususqꝫ in ossi
bus meis:⁊ defeci fere nō sustinēs
Audiui enim cōtumelias multoꝝ
⁊ terꝛoꝛē in circūitu. Persequimi
⁊ ꝓsequamur eū ab omnibus virꝭ
qui erāt pacifici mei ⁊ custodiētes
latus meum. Si qūo decipiatur ⁊
ꝓcualeamus aduersus eū:⁊ con
⁘ ¶ nos quoqꝫ in simili pscutione idem dica
mus. ⁘ gratia.
sequamur vltionem ex eo. ⁊ Domi
⁘ libero arbitrio.
nus aūt mecum est quasi bellatoꝛ
⁘ ¶ vel ideo pscuti sunt·⁊ intelligā
re nō potuerūt ꝓphetā scz vnde cōfusio eis erit
⁘ quia pscquūtur.
foꝛtis. Idcirco qui pśequūtur me
cadēt et infirmi erūt et cōfundent
vehemēter· quia nō intellexerunt
⁘ qđ nulla oblīone delebitur
obꝓbꝛium sempiternū quod nū
quā delebitur. Et tu domine exer
⁘ ¶ vel qui probas iusta.
cituū ꝓbatoꝛ iusti q̄ videꝭ renes
⁊ coꝛ: videam quęso vltionē tuam
ex eis. Tibi enim reuelaui causam
meā. Cantate domino:laudate do
⁊ ⁘ spū qui non habet diuitias huius seculi·qui
qui habet receptā consolationem suam.
minuꝫ:quia liberauit animā ⁊ pau
peris de manu maloꝝ. Maledi
cta dies in qua natus sum: dies ī
qua peperit me mater mea non sit
⁘ ¶ ure vir qui masculū nunciat natū maledici
tur. quia eius nūcio repaebū gaudium nostri coꝛ
ruptionis indicatur.
benedicta. ⁊ Maledictus vir qui

ꝓmittunt. ⁊ Dñ dauid
concaluit cor meū in
tra me·⁊ in meditati
¶ Lxv· Qui amaro
verbo meo ridebaꝭ ꝓ
naricationē ⁊ miseriaꝫ
invocabo. Quasi sio
lentem tristiciā furo
re gaudio cōmutandā
(vt beati flentes quo
niam ipsi ridebūt) ido
miseriam ⁊ iniquitatez
afflictionēqꝫ libēter su
stineo ·cupio ·invoco.
breuitatem iniurię fe
licitatis eternitate com
pensans.

¶ Et tu domine. Dolus deus ē qui coꝛ
dat iusticiā sicut solus
est qui coꝛdis vide cō
scientiaꝫ. Vñ bielusa
ens cogitationes homi
nū·nō ex profectu vt q̄
dam putāt: sed natu
ra deus est. Cui simile
nō iustificabit' in·p·t·
o·m· In virtutib⁹ scꝛi
pturarū·vt ita dixerim
minus ergo ī pe
catis mortuus.

¶ Videā quęso ⁊c
Cū sciat iustus se deū
habere pugnatoꝛez in
patiēnia ni fragilitatis
hūanę quod nouit esse
venturū iam nāc vide
re desiderat.

¶ Tibi enim. Qui
dicis mihi vindictā·et
e·r·⁊c· Fgitr cōscientia
cuius causa dño reue
latur·vñ apls·cōfe qđ
manifestatur luꝛ ē.

¶ Quia liberauit Paup spū vindi
ctam a dño cōsecutus
laudat·⁊ se de mālu pe
simoꝛ erutū gloriatur.
Hoc aūt nō fit merito
sed eius gīa q̄ pauperē
liberauit· qui nō amat
diuitias supbię cōmu
nentis sed huilitatē pau
peris liberati.

¶ Maledicta di· In y·mēse·i· augusto
natus est hieremias·et
eodem desolata ē cīu
tas a chaldęis ⁊ roma
nis·⁊ eadē die qua na
tus fuerat·⁊ propbē
miseriaꝫ qua ꝑpederat
dicit maledicta die ⁊c

¶ Hebꝛei quinti mē
sem quo captus
templumqꝫ subuersum ē nationi hieremię supputāt inextricabilibus ar
gumentis ⁊ incredibilibus. Quod si probare potuerint quo testimonium
iob exponēt nisi ⁊ illum die ꝓfiguratione·m ⁊ vaticinium futurę subuersio
nis templi autument?

¶ Maledictus vir ⁊c. Qui putāt aīmas fuisse in celestibus· ⁊ de me
liori in peiorem statū ꝓpitatas·⁊ his hmōi vūtur testimonijs·qꝫ scz melī
us fuerit in celestibꝫ qꝫ in terrenis ꝓmoueri ⁊ corpe indui. Nos vero scdm
illud beati iob. Maledicta dies in q̄ natus sum ⁊ nox illa in qua dixerūt

XXI.

¶ Quando mi
sit ad eū. Notan
dus ꝓphetie ⁊
ꝓphetis ⁊

7 ioachim·7 sedechiã Primum pharao ne/chao tradurit in ęgip tum·7 ibi mortuus est 7 substituit fratrẽ eius ioachim·quo mortuo regnauit filius eius ie/chonias qui a nabugo donosor cum matre et pricipibus in captiui/tatẽ ductus ẽ·pro quo patruus eius sedechi/as regnauit·q̃ capta ie rusalez ductus ẽ in ba bilonem. Cũ itaq; tres captiuati sint·hebręi putant hoc oĩbus pue nire·7 omnes filios io/sie sellẽ vel sellũ appel/lant·i·cõsummationez vl' pletionẽ:ñ ip̃i eis regnũ iuda fuitũ sit.

¶ Ue qui ꝛc. Joachim filio iosię·quem sustituit pharao ꝓ io/achaz fratre suo q̃ xi/annis impie 7 crudeliꝫ regnauit·quẽ mortuuꝫ nõ sepultũ narrat hy/storia·cũ alienos reges et mortuos et sepultos referat:hũc autẽ ꝓ/prie narrat mortuum 7 nõ sepultũ·de quo di/cemus in posteriorib⁹.

¶ Non plangẽt eum. Hiero. Quod de hebręo posuim⁹ nõ plangẽt eũ·vę frater:7 vę sorori·i·lxx· nõ ha/betur·ꝓprie qꝫ dicitur ꝑtra ioachim regem iu da·7 apitur qđ inf fra tres erat ambiguũ·vt nõ sit sermo đ ioachaz vel de sedechia: ſ ꝓ prie de ioachim quẽ in terfectum a latrũculis chaldęoꝝ syriç amoni taꝝ 7 moabitarum be hręa narrat hystoria. Hũ in malachim mor tuus scribit·sepult⁹ ta cet. In libro diez legi⁹ catheis vinctũ 7 in babilonẽ ductũ·nec vl tra aliq̃d refert de eo.

¶ Ductus a nabugo donosor viculatus·ſ 5 etiã in via pacẽ sub tri buto fecit. Sed postea rebellauit:tandẽ latrũ culi interfecerũt eũ·vñ sepultura asini ꝛc.

¶ Ascende l·ꝛc. Per metaphoꝛã lybani 7 basan regionis 7 montium transiordanẽ ad ierusalẽ prophetat:qꝫ frustra in ęgiptũ sit cõsa. Vt ad ioachim q̃ tũc repugnabat 7 ab ęgiptio rex cõstitutus fuerat qꝫ frustra ab eis speret auxiliũ·ipsi eñ a rege babilonio captiuati sunt.

¶ Hiero. Ñ nos dicimus ad trãseuntes clama·vt 7 in hebręo ſriptum ſt:meabalim·lxx·7 theodocio verterũt trãſ mare.symachus de cõtra·vt ſi gnificent qꝫ vox prophetę vsq; ad mõtem lybanũ 7 basan debeat pueire.

¶ Uiuo ego ꝛc. Supra dixerat domui regis iuda hęc loqueris ñde descẽde in domũ re gis iuda·7 iterũ hęc dicit dominus sup domum regis eum ibi morietur·et terzam istam non uidebit amplius. Uę qui ędi ficat domum suam in iniusticia:et cęnacula sua non in iudicio· ſami cum suũ opprimet frustra· et ſmer cedem eius non reddet ei· q̃ dicit ſ putãs se imperpetuũ regnaturum. edificabo mihi domum lataꝝ et cę ſ non enim habet solidã 7 perpetuã edificatiõ nacula spacõsa. Qui aperit sibi fe ſ videtur ei edificatione habere pulcherrimã nestras·7 facit laquearia cedrina ſ christi sanguine. † ſ imperpetuum. ſ hereticis nõ regnat imperpetuum. pigtę synopide. Nũquid regna/ ſ cõtendendo cõtra ecclesiam. ſ iosie patri iusto regi. ſ ioſias p.t. bis qm̃ cõferꝫ te cedro? Pater ſ ecclesiasticus omnes hereticos ab ecclesia in ce perunt. † ſ corpus christi sanguis regius opibus nec tamẽ deum offendit. ſ sanguinẽ. tuus nũquid nõ comedit et bibit· † ſ quatenũ sufficiunt de abũdantia· ideo tam in psenti q̃ in futuro bene fuit ei·vel erit. 7 fecit iudiciũ 7 iusticiã tũc cũ be/ ne erat ei? Judicauit causam pau peris 7 egeni in bonũ suũ. Nũqd nõ ideo quia cognouit me dicit do ſ pauperis 7 egeni·vel simpliciꝰ. ſ hec bona habuit· minus? Qui vero oculi 7 cor ad aua ſ toachim·corpus 7 anime. riciam·7 ad sanguinẽ inn ocentem fundendũ· 7 ad calũniam·7 ad cõ ſ vt aliena diripias. ſ decepcioꝝ. summationem mali operis. Pro/ ſ vel cursum. pterea hęc dicit dñs ad ioachim filium iosię regem iuda. Non plan gent eum·Uę frater·7 vę sorori·nõ cõcrepabunt ei·vę domine·7 vę in ſ sed. ſ i·insepultus a beſtijs·7 ab auibus lace rabitur·hec est enī asini sepultura. clitę. Sepultura asini sepelieſ pu trefactus 7 proiectus extra portas ierusalem. Ascẽde lybanũ 7 clama in basan da vocem tuam·et clama ad transeuntes·quia contriti sunt ſ deus per prophetas·vel locuti sunt prophete scilicet. oẽs amatores tui. † Locutus sum ſ superbiens cõtra me et abũdantia. ad te:in abũdantia tua diristi non † ſ i·fugbia exquo educta es ab egypto. audiam. Hęc est via tua ab ado/ † ſ principes·huc illuc; dispos. lescentia tua:quia non audisti vo/ cem meaz. Omnes pastores tuos pascet ventus: et amatores tui in ſ babiloniam. captiuitatem ibunt. Et tunc cõfun deris 7 erubesces ab oñi malicia ſ arrogantiam significat. tua quę sedes in lybano·et nidifi/ cas i cedris· quomodo ꝓgemuisti ſ subire captiuitatis cũ veniſſent tibi dolores quasi do lores parturientis? Uiuo ego di/ cit dominus: quia si fuerit iechoni as filius ioachim regis iuda anu ſ qui de manu potestis difficulter eripitur. lus i manu dextera mea inde auel ſ tamen. lam eũ 7 dabo te in manu quęren ſ babilonioꝝ. tium animam tuaz·7 in manu quo rũ tu formidas facie·et i manu na bugodonosor·regis babilonis·et in manu chaldęoꝝ·et mittam te et matrem tuã quę genuit te in terraz alienam in qua nati nõ estis·ibiq; ſ iudeam. moziemini·7 in terzam ad quã ipsi ſ desiderio. leuant animam suam: vt ipsi reuer tantur illuc·7 nõ reuertẽtur. Nun quid vas ficile atq; contritus vir iste iechonias? Nunquid vas abſ ſ vel iun. † ſ hoc facit⁹ de tercia nemo dubitat. qz oñi voluptate? Quare abiecti sunt ipse et semen eius· et proiecti in terram quã ignorauerũt. Terza terza·terza: audi sermonẽ domini iuda. Et preposteroꝛ or dine postquã locutus est de sedechia q̃ vlti/mus rex fuit:reuertitur ad ioachim fratrẽ eius q̃ añ eum regnauit qua vaticinatione cõpleta nũc loquit⁹ ad iechoni/am filiũ ioachim nepo tem iosię qui alio noie vocat⁹ ioachin qui cap tus est cũ 7 multis no/ bilib⁹·7 in chaldeã du ctus mortuus est.

¶ Hiero. Soleo in cõmentarijs 7 explana tionib⁹ quaꝝ mos ẽ di uersas interpretũ sñias exponere· huiuscemõi misceꝛe sermonẽ·qdaz hoc dicunt·alij autu/ mant·hoc nonnulli sic sentiũt· qđ grunius et post multos annos di scipuli iouiniani et illi nis calumniati sunt me sub alienis noĩb⁹ pro/ prias sñias ponere·qđ ego facio causa beni/nolentię:ne certo noie aliquẽ videar lacerare Dico ergo apte magi strũ eoꝝ origenẽ hũc lo cũ ad xp̃m referre q̃ de manu di patris instar anuli auulsus sit·7 mis/ sus sit in terrã captiui/tatis in vallẽ lacrima/rum· et cruci tradius. Matrẽ quoq; eius·i· synagogã captaꝝ atq; detectã:7 nõ ptimescit qđ seqr'·hęc dicit dñs Scribe virum istũ ab omiatũ ꝛc· intelligere de dño maiestatis.

¶ Quia si fue·ꝛc. Hieroni. Miserabilis grunius secti pytagoꝛi ci bois gẽtilis vnum li brũ in latinũ trãstulit· 7 in duo volumina di uisit sub noĩe sixti mar tyris. Ubi nulla xp̃i· nulla spũs sancti· nul la dei pñs·nulla patri archaꝝ prophetaꝝ vel apłoꝝ sit mẽtio· et hũc libũ solita temeritate et insania anulũ noĩa uit·q̃ p multas ꝓuinti as legit 7 maxie ab his qui apatelan et impec cantiã ꝓdicant. Ñõ igitur dñs iechoniã tanquã anulũ de manu sua proiectuꝝ le minatur: ita lectorem obsero vt nephariũ librum abijciat. Si voluerit legere legat vt phylosophum:nõ vt ecclesiasticum.

¶ Nũquid vas f·ꝛc·Hier·Cũ hoc de iechonia dicatur filio ioachim qõ referri põt ad christũ. Et et eo qđ apłus dicit eum esse ymaginem dei inuisibilis primogenitũ omnis creaturę eũ appellari anulũ qui proiiciatur de manu domini 7 tradatur babilonio regi.

¶ Uir iste ie·Hier· Iechonias interpretat⁹ dñi preparatio·cui in pñti loco ꝓma syllaba ie·i·nomẽ dñi auferꝫ·7 dicitur conias vt subaudiatur

et hoc ſepe aplis dicerat et nihilominus ad pnitentiam cōmonebat: vt quicqd poſtea ſuſtineret vicio ſuo accideret eis nō duricia cōminantis.

¶ Ecce ego ꝛc. Loquar cōtra ieruſalem q̄ obſeſſa ē. Vel ſicut tyrus mārima babilonio cingitur exercitu ꝛ euadere non pōt. Vel quaſi petra durißima ſe inexpugnabilem et robuſtam putat pro ſoliditate ꝛ magnitudie murorum

¶ Habitatricē val. Lxx. Qui habitas in valle ſor atq̄ cāpeſtri. Pro quo ſyma chus petrā. Theodotio oppreſſum. Aquile prima editio ſolidum. Secūda tyrum. Sor enī ſiue ſur lingua hebrea tyrū et ſilicem coartatam ſonat.

¶ Viſitabo ſu. v. ꝛc. Prego. Ne peccatis aliis adūxerīt peccata q̄ ꝑpetrantur per p conſilium. Nō tam prauę facta dñs q̄ ſtudia prauitatis inſequitur. In factis enī ſepe infirmitate ſepe negligentia: in ſtudijs vero malicioſa ſemp intētione peccatur. Vñ et in cathedra peſtilentię nō ſedit. Iu puerli cōſilij cathedra ſedet qui tanta iniquitatis elatione attollit: vt implere malū etiā p conſilia conetur.

¶ Magis deliquit q̄ ſe qui ſtudioſe ꝛ ſciēter peccatū cōmittit: q̄ ille qui ignoāter ꝛ ex fragilitate.

¶ In ſaltus. Hieruſalē ꝛ adiacentē regionē quę frugiferas arbores bonoꝝ opm nō habebat: ꝛ ideo incendio digna. Quā pulchre vallē campeſtrem appellat: quaſi pniam hoſtibꝫ nō montem excelſum: q̄ difficile aſcendatur. Unde yſaias Aſſio vallis ſyon.

C. XXII.

¶ Hec dicit dō. Hic ſermo dñi factus eſt ad prophetaꝫ ante quā ſedechias ad eum miſerit nūcios vel poſtquā ꝑcepit nunciꝫ quid annūciaret regi.

¶ Hec dicit dñs. Dꝛecipit hieremię vt nō p nūcios ſed p ſeipm loquat regi. Et aduertēda diuina ſapiētia: p nūcios iubet triſtia nūciari: p ipm p pbetā nō miſtia: ſꝫ q̄d facere debeat: vt ipendētē lcꝫ fugiat dei ſeꝛtiā dei.

¶ Facite iudiciū. Quicquid regie domui dictū eſt intelligāt epi. preſbiteri. diaconi. ꝛ omnis ordo eccleſiaſticus. Q̄ ſi fecerint p̄cepta dei et innocentē ſanguinem nō fuderint ſcādalizantes minimos ꝛ pertinētes cōſcientias ſingulorꝝ obtineāt propriam dignitatē: alioquin redigant eccleſiam in ſolitudinem. Ingrediūtur aūt de genere dauid p portas hieruſalem et ſedent ſup thronū eius qui interꝑtatur manu fortis ꝛ aſcendunt curꝛus et equos q̄n refrenāt ꝛ ſuas ꝛ populi ꝑturbationes ꝛ in eccleſia compoſito in

uestrorū. Ecce ego ad te habitatricem uallis ſolidę atqꝫ campeſtris ait dominus. Qui dicitis quis p cutiet nos ꝛ quis ingredietur domos noſtras. ¶ Et viſitabo ſup voſ iuxta fructū ſtudiorꝝ veſtrorū dicit dominus: ꝛ ſuccēdam ignē in ſaltus eius ꝛ deuorabit omnia i circūitu eius.

C. XXII.

Hec dicit dominus. Deſcende in domum regis iuda ꝛ loqueris ibi verbū hoc ꝛ dices. Audi verbum domini rex iuda qui ſedes ſup ſolium dauid: tu ꝛ ſerui tui ꝛ populus tuus qui ingredimini per portas iſtas. Hęc dicit dominus. ¶ Facite iudiciū ꝛ iuſticiam ꝛ liberate vi oppreſſum de manu calūniatoris

¶ hi facilius oppumūtur a potēribus.

¶ ſ quaſi nō ſolum ꝛripiatis ſed nec patiamini ab aliis contriſtari vel opprimi.

ꝛ aduenam ꝛ pupillū ꝛ viduā nolite cōtriſtare. neq̄ opprimatis in

¶ ſ homicidas enī ꝛ ſacrilegos ꝛ venenarios punire nō eſt effuſio ſanguinis ſed miniſterii legis

ique. ꝛ ſanguinē innocētem ne effundatis in loco iſto. Si enī faci

¶ ſ ad eſt-poſtinas retinebitis poteſtatē. ꝛ cū ambitione ingrediemini per portas ieruſalem

entes feceritis verbū iſtud ingredientur per portas domus huius reges ſedētes de genere dauid ſu

cedunt gradu.

¶ Si enī faciētes. Allego. Quicquid ad domū regiā ꝛ ad vrbē metropolim prophetatur ad ordinē eccleſiaſticum ꝛ principes eccleſiarum referamus. qui ſeſe ſuperbię ꝛ diuitijs ꝛ laſciuię tradide runt. Nec ſtatī liberantur: qꝫ de domo regia ſunt. qñ q̄ deſtipe regia dauid fuerūt q̄ placuerūt dño pauci inuēti ſunt. vt ipſe dauid. ezechias. ioſias. Magna aūt ꝑ pñs ꝑ ꝛ regię ſtirpis i vniuerſum populū irā dei pronocauit.

¶ Galaad. Qꝫ ē a dimidia tribu manaſſe trans iordanē. i quo mōte laban fugientem iacob ꝓſecutus ē. et tumulus teſtimonij dictus ē. eo q̄ ibi iacob ꝛ laban iurauerūt i acervum lapidū cōgregatꝫ. Eſt aūt caput vel principiū libani mōtis excelſi qui vniuerſis ꝛ dris cōſitus ē. Vñ cōmouebit dñs cedros libani. Et vidi impium ſuper exaltatū ꝛ deſiccē. ly. Et in zacharia api lybane portas tuas. ꝛ comedat ignis cedros tuas. Quia q̄ ad domū regiā loquebat ꝑ metaphorā loquit ad templū ſine ad domū regiā q̄ ipſa ſit ecclſo. ſine q̄ de templo oīm peccatoꝝ remedia petūt. Vñ nūquid reſina nō eſt in galaad aut medicus nō ē ibi?

¶ Si nō ꝓpoſuero. Comminatur domui regię. ꝛ vbi ieruſalem ꝛ templo q̄d vocat caput libani. q̄ ꝛ dicendum ſit in ſolitudinē cū vniuerſis vrbibus ſuis.

¶ Audiāt hęc nēq̄ vt bis domus regia. ꝛ pricipes eius. ꝛ cedri q̄ vſq̄ ad celum eleuanē. ꝛ ſuperbiā loquūt. Quinos videbit: q̄ ato ſtima dñi ꝓmēte ſine olla erit accēdere ꝓpter illius. Alia ē āt ſanctificatio interfectoris et armoꝝ eius. alia ſacerdotū ꝛ coꝝ q̄ miſtrant

per thronū eius. ꝛ aſcēdentes curꝛus ꝛ equos ipſi ꝛ ſerui ꝛ populus

¶ ſ quaſi nō tam dñi eoꝝ crudelitas q̄ veſtre voluntatis.

cozuꝫ. Si non audieritis verba

¶ ſ quaſi maiorē nō habui.

hęc: in memetipo iuraui dicit dñs quia in ſolitudinē erit domus hęc Quia hęc dicit dominus ſuper ſolium regis iuda galaad tu mihi caput libani. Si nō ꝓpoſuero te ſolitudinem vrbes inhabitabiles ꝛ ſanctificabo ſup te interficientes

¶ ſ ego nō rex babilonis

¶ ſ nabugodonoſor qui dñi ſententiā exequitur.

virū ꝛ arma eius. ꝛ ſuccendent ele

¶ ſ potentes ꝛ principes ciuitatis.

ctas cedros tuas. ꝛ ꝓcipitabūt

¶ ſ omnia conſumet flāma uoꝛ.

¶ ſ omnibus deletis.

in ignē. et perꝛāsibunt gētes multę per ciuitatem hāc. et dicet vnuſquiſq̄ ꝓximo ſuo. Quare fecit

¶ ſ peſſime.

dominus ſic ciuitati huic grandi?

¶ ſ interꝛoganti.

Et reſpōdebūt. eo q̄ dereliquerint pactuꝫ domini dei ſui. et adoꝛauerint deos alienos: et ſeruierit illis

¶ ſ pro deo vero.

Nolite flere mortuum neq̄ lugeatis ſuper eū fletu. Plangite

¶ ſ tres filios ioſie vel ꝓprie ſedechiam.

eū q̄ egreditur: quia non reuertet vltra nec videbit terꝛam natiuitatis ſuę Quia hęc dicit dominus ad ſellū filiū ioſię regis iuda qui regnauit ꝓ ioſia patre ſuo: q̄ egreſſus ē de loco iſto. Non reuertetur huc amplius: ſed in loco ad quem trāſtuli

domino.

¶ Nolite flere ꝛc. Hiero. Mihi ꝓprie dici videt de ſedechia de q̄ ꝛ ꝓphis ꝛ ꝑterꝛiti capitulī prophetia eſt. in quo vere regnū finitū ē. ſub quo ꝛ vrbs capta eſt: ꝛ ipſe in babilonē ductus mortuus eſt. Ite ē felliā. conſummatio. atq̄ ꝓpletio. filij ioſię rex iuda q̄ regnauit ꝓ ioſia ꝑe ſuo. Jeconias aūt nō fuit filius: ſꝫ nepos ioſię filius ioachim vt a principio huius vſionis q̄n ad hieremiā ſedechias faſſur filiū melchię. ꝛ ſophoniam filiū maaſię ſacerdotem: vſq̄ ad iſtud capitulum omnia de ſedechia intelligamus. Ve qui edificat domum ſ. ꝛc.

¶ Ad ſellū filiū ioſie. Joſias rex iuſtus tres filios habuit. ioa chaz

ſrael q̄ prius cernebat
deū loquitur in domo
nibus.

¶ A prophetis eni
Timur enim hoc te
ſtimonio aduersus eos
q̄ ephas plenas mēda
cio z fraudulentia z p
iurio in orbē dirigunt
z aures audient ū pol
luunt. Non enī sufficit
eis iniquitatē propriā
deuorare· vel proximos
ledere, sed quos semel
oderunt p totum orbē
co nātur infamare·z vbi
q̄z blasphemias semi
nare.

¶ Quis en im ⁊c.
Nolite credere falsis p
phetis hec dicētibus· vt
scire possint cōsilia do
mini· quis vidit z au
dīuit eius.

¶ Jeroni. Vbi nos
possumus in ꝓsilio do
mini· in hebreo scriptū
est bassod. Aquila se
cretū· symachus sermo
nē· lxx· z theodocō sub
stantiā siue subsistētiā
dei interꝓtati sunt.

¶ Ecce turbo ⁊c.
Quasi ꝓtrarium pa
tet prophetas nescire
quod dñt· pro pace ei
z securitate quā ꝓmit
tunt venit tēpestas ba
bilonia.

¶ Non mittebā·
z c. Hinc apls sicut nō
ꝓbauerūt habere de ū
i noticia· tradidit illos
deus in reprobū sensū
vt faciāt que nō ꝓueni
unt repletos iniqtate·
malicia· z fornicatione
Cum enim falsi docto
res semel se tradiderit
mēdacijs atq; piurijs
z mortibꝰ deceptor· p
cipites corruerūt ad in
teritum suū z alios.

¶ Cōsiderem⁹ hereti
cos· quō semel desꝑati
gule se tradant delici
as querāt· balnea ade
ant muſco oleant· va
rijs vanuētijs delibuti
querētes corporū pul
critudinē· nō credētes
resurrectionez q̄ si nō
verbis factis loquūt.

¶ Audiui que ⁊c.
Sunt mlta genera ꝓ
phetādi quoz vnū est
somniorum: sicut in da
niele. Idcirco ad eos.
sermo prophetalis di
rigitur qui credūt som
nijs z oīnia que cernūt
putāt revelationē esse
diuinaz q̄ proprie san

ad prophetas. Ecce ego cibabo
ſ vel doloribus vel amaritudine.
eos absynthio· z potabo eos felle
A prophetis eni ierusalē ē egressa
pollutio: super omnē terram. Dic
† ſ o populi ne putes te alienū a culpa si acqui
escis: par enī pena discipulo z magistro.
dit dominus exercituū. † Nolite
audire verba prophetarū q̄ pro
phetant vobis· z decipiunt vos.
ſ quā simularunt.
Visionem cordis sui loquūtur nō
ſ hereticis z puersis.
de ore domini. Dicūt dis qui blas
ſ q̄d dicemus. ſ non nos:
phemant me· locutus ē dominus
ſ quasi ne timeatis vanis cōminacōib⁹ territi.
Par erit vobis z omni qui ambu
† ſ q̄s timetis pro cōscientia mala sed bonū q̄d
locutus est dominus.
lat i prauitate cordis direxūt· † nō
veniet sup nos malū. Quis enim
affuit in cōsilio dñi· z vidit z audi
uit sermonē eius? Quis conside
rauit verbū illius· z audiuit: Ecce
turbo dñice indignationis egredi
† ſ nō super alios.
etur· z tempestas erumpēs † super
ſ populi vel cor: qui falsa nunciant.
caput impiorū veniet· † non reuer
† ſ i· nō placabitur sicut olim sed q̄s sepe cōmi
natus est complebit.
tetur furor dñi vsq; dum faciat· et
vsq; dum compleat cogitationem
ſ cū extremū captiuitatis tempus
euenerit.
cordis sui. In nouissimis diebus
† ſ q̄s vos nō intelligitis· ſz intelligere facturis.
intelligetis † cōsilium eius. Non
mittebam prophetas· z ipsi curre
bant. Non loq̄bar ad eos z ipsi ꝓ
ſ de corde suo. ſ i· volūtati mee acquiescissent
phetabant. Si stetissent in consi
ſ nō blādientes eis neq; adulantes
z dicentes· i iusticia vestra vocetis.
lio meo· z nota fecissēt verba mea
populo meo: auertissem eos vtiq;
ſ ne facerēt ea que nō cōueniunt te
quētes cogitationes suas.
a via sua mala· z a pessimis cogita
tionibus suis. † Putas ne dñs e
ſ re tantū omia psentia cognoscā nō longiqua
vbiq; sum omnia cognosco.
ſ lxx· deus appropinquās ego ⁊c.
uicino ego sum dicit dominus· et
† ſ quo ibo a spū tuo z quo a fa· t· fu·
ſ quasi.
non deus de lōge. Si occultabit
uir in absconditis· z ego non vide
† ſ quasi vbiq; psens sum quia omnia impleo
bo eum dicit dominus: † Nunq̄d
non celum z terraz ego impleo ait
dominus? Audiui que direxūt ꝓ
ſ cōtra quos est superior titulus ad prophetas.
phetę prophetātes in nomīe meo
mendaciū atq; dicētes· somniaui
somniaui. Usquequo istud est in
corde prophetarū uaticinātiū mē
dacium· z prophetātium seductio
nem cordis sui. Qui uolūt facere
ſ qui nūc est.
ut obliuiscatur populus meus no
minis mei· propter somnia corum
† ſ antiquus populus de egipto egressus.
que narrat unusq̄sq; ad proximū
suū. Sicut obliti sunt ꝑres corum
† ſ quasi nō in nose meo prophetāt sed in baal.
nominis mei † propter baal. Pro
† ſ cor est exponere somnia qui habēt dei sermo
nem in quibus est veritas nō mendacium.
pterea qui habet somnium † narret
somnium· z qui habet sermonē me
um· loquatur sermonē meum vere·
ſ hereticis. ſ sanctos.
Quid paleis ad triticū dicit domi
† ſ nō hereticos. ſ quasi nūciūe ventura suppli
cia nō adulantur paleis incēdium minantur.
nus? Nūquid non † uerba mea sūt
quasi ignis dicit dominus· et qua
ſ lxx· securis de qua dictū est securis ad radicez
arboris ⁊c. † ſ dura corda hereticoꝝ vt auferat
cor lapideum· z inferatur cor carneum quod pos
sit preceptа dei suscipere z sentire.
si malleus cōterēs † petram? Pro
pterea ecce ego ad prophetas ait
dominus. Qui furant uerba mea
unusquisq; a proximo suo. Ecce ego
ad prophetas ait dominus· qui as
ſ vel dormierūt dormitatione.
sumūt linguas suas· z aiunt dicit
ſ vel sermo diuinus.
dominus. Ecce ego ad prophetas
somniantes mendacium: ait domi
nus qui narrauerunt ea· z sedure
runt populū meū in mēdacio suo·
ſ magna mirabilia z incredibilia repro
mittunt docētes que nō oportet turpis lucri gra
tia· malis prospera bonis aduersa nunciantes.
z in miraculis suis cū ego non mi
sissem eos nec mādassem eis: q̄ ni
hil profuerūt populo huic dicit do
minus. Si igitur interrogauerit te
pplus iste vl ꝓpheta aut sacerdos
ſ vel que est assumptio.
dicens. Quod ē onus domini? di
ces ad eos. Vos estis onus. Pro
iiciam quippe uos dicit dominus
etis apitur. Pharao
tamē z nabugodono
sor reges impij somnia
vera viderūt ñ propt
suū meritum· ſz vt tali
occasione ioseph z da
niel dareserent· z cor
da indomabilia tyrā
noꝝ propria cōscientia
dñi maiestatē sentirēt.

¶ Somnia eo. ⁊c.
Sunt bodie somnia
tores in ecclesia q̄ erro
res suos dñi faciāt pro
phetias crebro dicētes
somniaui· cōtra quos
dr: Usquequo istō ⁊c.

¶ Quid palcis ⁊c
Pulcre doctrina here
ticoꝝ paleis cōparatur
que medullā nō habēt
nec refectionē prebēt.

¶ Nūquid non.
Nūo in prioi populo
prophete mēciebantur
dicētes· hec dicit dñs·
z vidi dñm. z verbum
dñi qō factū est ad illū
sine ad illā. Sic hereti
ci assumūt testimonia
scripturarū de vtroq;
testamēto· et furantur
verba saluatoris vnus
quisq; a proximo suo ꝓ
phetis· aplis· euangeli
stis· z assumunt linguas
suas vt cordis venena
ore pronuncient et dor
miant dormitationem
Dñi dormierunt som
nū suum et nihil i· osi
vi· di· l· su· Minatur q̄
dñs cōtra huiusmodi
se esse venturū.

¶ Quasi malle
us. De ecclesiasticis
viris scriptū est q̄ mal
leus z securis non sunt
audita in domo dñi.

¶ Qui furantur
ver· m· Semp enim
menda cij imitatur ve
ritatem· aliter enī non
pōt decipere.

¶ Si igitur ⁊c. Ver
bum hebraicum massa
aquila onus interpreta
tur· symachus z lxx· et
theodocio assumptio
nem· vbi ergo graue ē
z plenū ponderis· z la
boris pondus dicitur.
Hbi aūt prospera pro
mittūtur· vel post com
minationē melioza vi
sio dicit· vel verbū do
mini· z perspicuū est ex
ipso tytulo prophetię
ponderis· vel visionis
vel verbi domini· qua
lis vaticinatio sequat
Quia igitur prophetę
solebant peccantibus

perditionē ⁊ interitū p̄ paratus.

¶ Scribe tibi virū ⁊c. Hiero. Xp̄s de huius semie natus est. Vñ gabriel. dabit illi dñs deus sedē dauid p̄tris eius ⁊c. sed nō in diebus eius. sed multo post natus ē de ioachī iechonias. ō quo salathiel. de quo zorobabel. ⁊ p ordinē venitur ad xp̄m. Dz in diebus ioachim nō successit ei filius rex sicut ipse p̄ri ⁊ vsq; ad xp̄m nullus regiā obtinuit p̄tem Dñes enī captini fuerunt ⁊ de stirpe dauid nullus in iudeā regnauit. Vñ refert ioseph⁹ de tribu leui fuisse principes quib⁹ successit herodes antipatris. pselioti filius. et postea sub vespasiano huius generis regimē. immo regni simulacrū penitus fuisse deletum.

¶ Sterilē. Aquile prima editio sterilem. Secūda nō crescentes Symach⁹ vacuū. lxx. ⁊ theodotio abominabilem ⁊ abdicatum.

C. XXIII.

¶ Ve pastoribus ⁊c. Ni⁹ ois spes iudaici regni defecit translata ad principes ecclesie. ⁊ synagoga cum suis pastoribus derelicta atq; dānata. ad apl̄os sermo fit. de quib⁹ dicit. Sup eos suscitabo pastores ⁊c.

¶ Hiero. Possumus hoc iuxta tropologiā de ecclesie principibus intelligere. qui nō digne regūt oues dñi. quib⁹ abiectis atq; dānatis. saluatur popul⁹ bonis pastoribus traditus. ⁊ reliquie saluāt̄ur pdunt oues pastores bersiz docētes. Lacerāt ⁊ dissipāt scismata facientes. eiciunt ab ecclesia iniuste sepantes ñ visitāt infirmos. Pg nitētibus manū cōtrahētes. Quoz olim miserē⁹ deus pristina pascua reddens ⁊ malos pastores auferens.

¶ Ecce dies ⁊c. Abiectis pastoribus synagoge scribis ⁊ pharisēis ⁊ apostolis. in loco eoz substituus inducitur xp̄s pastor pastoz.

¶ Propter hoc ⁊c. Hoc totū capitulū in lxx. nō habet. cuius hic sen-

Hec dicit dñs. Scribe virū istum sterilem. virū qui i diebus suis nō prospabitur. Nec eni erit de semie
§ tantū. sed christus deus ⁊ homo cuius regnū non erit terminum. ⁊ breue sicut regnū dauid sed perpetuum est atq; celeste.
eius vir q̄ sedeat sup solium dauid ⁊ potestatem habeat vltra in iuda.

C. XXIII.

Ve pastoribus qui dispergunt. ⁊ dilacerant gregem pascuę meę dicit dominus. Ideo hec dicit dominus
§ synagoge scribas ⁊ pharisēis deus israel ad pastores q̄ pascunt populum meū. Vos dispersistis gregem meum. ⁊ eiecistis eos. ⁊ nō visitastis eos. Ecce ego visitabo sup vos malitiam studiorū vestrorum ait dominus. Et ego cōgregabo re
§ vt sint vnū ouile liquias gregis mei de oīb⁹ terris ad quas eiecero eos illuc. ⁊ cōuertam eos ad rura sua. ⁊ crescent ⁊ multiplicabūtur. ⁊ suscitabo su-
§ apostolos. § pane verbi dei. § ecclesie gregem.
per eos pastores et pascent eos. Non formidabūt vltra. ⁊ non pauebūt. ⁊ nullus quęretur ex numero dicit dominus. Ecce dies veniunt dicit dominus. ⁊ suscitabo da
§ christum.
uid germen iustum. ⁊ regnabit rex ⁊ § nō eni⁹ pater iudicat quēquā. sed omne iudicium dedit filio.
⁊ sapiens erit. ⁊ faciet iudicium ⁊ iusticiā in terra. In diebus illis
§ vt de duabus virgis fiet vna. § due tribus. § .x. tribus.
saluabitur iuda. ⁊ israel habitabit ⁊ § sicut ⁊ in ysaia emanuel appellatur.
cōfidenter. Et hoc ē nomen quod ⁊ § vnde qui factus est nobis sapientia a deo ⁊ iusticia.
vocabūt cū. dominus iustus no ⁊ § quādo orietur sol iusticie-
ster. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dominus. ⁊ nō dicent vltra viuit dominus qui eduxit fili-
§ q̄ moysen.
os israel de terra egipti: sed viuit
§ per ebriū.
dominus qui eduxit ⁊ adduxit semen domus israel de terra aquilonis. ⁊ de cūctis terris ad quas eiceram eos illuc. ⁊ habitabūt in ter
§ ecclesia. § pseudo. § sermo dirigitur.
ra sua. Ad prophetas. ⁊ § Cōtritū ē cor meū in medio ventris mei. cōtremuerūt oīa ossa mea. Factus sum q̄si vir ebrius. ⁊ quasi hō madidus vino a facie domini. et a fa
§ vel decoris glorie eius.
cie sanctorū verborum eius. quia
§ hoc in lxx. nō habemus.
adulteris repleta ē terra. q⁹ a facie
§ lxx. iuramēti vani sui. § ideo. § sterilia facta.
maledictionis luxit terra. arefacta sunt arua deserti. Factus ē cursus eorū malus. ⁊ fortitudo eorū dissimilis. Prophet⁹ nāq; ⁊
§ doctor. † § ministerii dogmatis.
§ ecclesia.
sacerdos polluti sunt. et i domo mea inueni malū eorū ait dominus. Idcirco
§ hereticoz error. ¶ § vnde nō videāt qui dicit ego sum lux mūdi. § cōtra quas signatu ē super nos l. p. d.
via eorū erit quasi lubricū in tene
§ omni vento doctrine.
bris. Impellentur eni⁹ ⁊ corruēt in ea. Quia afferā sup eos mala. annū visitationis eorum ait dominus.
§ hereticis. ⁊ omnes qui tactāt falsi nominis scientiam prophete iuxta samarie.
Et in prophetis samarie vidi fatuitatem. ⁊ prophetabant in baal. ⁊
§ qui nō habēt christū. dei virtutē. ⁊ sapientiam. ¶ § ydolo. § demonibus cōfectato.
decipiebāt populum meum israel.
§ doctoribus. § nō solū in hereticis.
§ ecclesie. ¶ § vel horribilia.
Et in prophetis ierusalē vidi similitudinem adulterij. ⁊ iter menda
¶ § fertō p vtam mēdacii acquiescētes hereticis. § .i. verbi dei.
† § quos debuerant corrigere.
cij. Et cōfortauerunt manus pessimorū. ut non cōuerteretur unusq;s
¶ § quasi non impune ferent finis eoz quasi sodome ⁊ gomorre.
q⁹ a malicia sua. ¶ Facti sunt mihi omnes sodoma et omnes habitatores eius quasi gomorra. Propterea hec dicit dñs exercituum

¶ Et in prophetis sa. Quō prophetę samarie quicquid loquūtur prophetāt in baal. sic hereticī in ecclesia siue extra vt supplantēt populum

sus ē. Qui nō p moysen populus dei de egipto liberat⁹ ls p rpm de toto orbe qđ et toto cōplebitur. quando ab oriente ⁊ occidēte ⁊ septēt̄rione ⁊ meridie venient et recūbēt cū abraā. ⁊ ia. vt postquā intrauerit plenitudo gētium tūc oīs israel saluus fiat.

¶ Quasi hō mē. Nullius intelligentie. nullius sapiēt̄ie. Dis enī nouit cogitationes hoīm. q. vane sunt. Dei sunt ergo q̄ proferam in hoīe iusticiā p̄dicant. Si rūderit de sanctis se hoc dicere. nō de semetipsis. Quis sanctorū hieremia: Qui vt ego. ppha sanctificatus in vtero. pferens salutem noīe suo. Hieremias enī interpretatur excelsus dñi.

¶ A facie d. nē. Cōsiderato vultu omipotētis dñi. i. patris. ⁊ virtu filij qui est splēdor glorie. ⁊ figura substātie ei⁹. propheta et animo ⁊ corpe phoreret se nihil esse intelligendo. Vt iumentum factus sum apud te.

¶ Luxit terra ⁊c. Quicquid de terra in dea iuxta litterā intelligis ad cōgregationem credētium referre potes. Propt adulteria enī ⁊ mēdacia ⁊ puma virtutū ⁊ gratiaz sterilitas cōsequitur.

¶ Prophetā nāq; Quādo in ecclesia dei. ⁊ maxime in principibus eius inueniūt mala scimus esse cōpletas Propheta nāq; ⁊ sacerdos polluti sunt.

¶ Afferam super eos ⁊c. Nō q̄ mala sint. aut dominus inferat mala. sed mala vocētur. his qui sustinēt supplicia. alioquin eād et bona et mala sunt. Mala iuxta eos quos cruciāt. bona iuxta eos quos emēdant. Etenim tandū q̄ annus visitationis domini. dicitur correctio ⁊ cruciat⁹ peccantis. vnde visitabo in virga iniquitatis eoz ⁊c. Diam aūt meam nō dispgam ab eo.

expositione viderē.
¶ Uerbū quod factū est ⁊c. Hec pri ora sunt preterita vitio ne. Illa enim sub sedē chia facta est· ieconia iam translato in babi lonem·hec autē sub io achim filio iosię·⁊ pa tre iechonię. Non enī curę est prophetę tem pora conseruare·quod desiderāt leges hysto rię·sed scribere·quę au ditoribꝫ ⁊ lectoribꝫ de beāt proficere· vnde in psalterio. Male q̄dā iuxta tertiū hystorię psalmoꝝ ordinem req runt qđ non obseruat carmen liricum.
¶ Anno quarto. Quarto āno regis io achi filij iosię pris ieco nię. Nabugodonosor babilonię suscepit im perium·⁊ ita cōtigit vt annus qui primus erat nabugodonosor in ba bilone· quartus eēt in ierusalem regis ioachi Octauo deniq; anno regni sui ieconiā cū ma tre ⁊ principibus duxit in captiuitatē qui tri bus trib menslbus post interfectionē patris io achim regnauit. Joa chim interfectus ē·xij· anno regni sui.
¶ A tredecimo a ⁊c. A terciodecimo an no regni iosię q̄ regna uit in ierusalē annos· xxx·unū ęgpit hieremi as pphetare: sub quo prophetauit·xviij· cui successit filius eius ioa chaz·quo ītatis capto a pharaone nechao. Joachim frater eius regnū obtinuit. In cu ius regni quarto anno factus est ad hieremiā iste sermo dñi. Ita er go·xxiij·ānus erat hie remię pphetę· ex quo loqui ęgpit ad populū nec vnq̄ cessauit· sed singulis diebꝫ summo diluculo ⁊ nocte con surgens· hortabatur· nec tamē audierūt. Si autem vt volunt here tici· lex semel in adiutō rium data est·⁊ consti tuta precepta· quę pro prio arbitrio· vel faci mus vel negligimus· quare propheta se ingerit et q̄ndie replicat mādata dei: si semel accepta sufficiūt? Sed ostendit nos semp dei auxilio indige re· nec sufficere· q̄ semel datū ē· nisi assidue dñi ammonitione renouetur.
¶ Et misit ⁊c. Non p vnum prophetam: sed p omnes populum suum ammonuit·⁊ quasi in vigilijs ⁊ excubijs cōstitutus· surrexit diluculo· vt cō parabolā ⁊ in prouerbiū ⁊ in male dictionem·in vniuersis locis ad q̄ eieci eos·⁊ mittam in eis gladium ⁊ famē ⁊ pestem· donec cōsumant promissionis scz. de terra quā dedi eis ⁊ pri⁹ eoꝝ.

C. XXV.

Uerbꝫ quod factum ē ad hieremiam de omni populo iudę i anno quar to ioachi filij iosię regis iuda. Ip se est a·p·na·r·b·hoc·in·lxx·non habetur. se est annus primus nabuchodo nosor regis babilonis·quod locu tus est ieremias prophęta ad om nem populū iuda·⁊ ad vniuersos habitatores ierusalem dicens: A terciodecimo anno regni iosię filij amos regis iuda· vsq; ad hāc diē. Iste est tercius·xx·annus·factum est verbū dñi ad me·et locutus sū ad vos de nocte cōsurgens·et lo quens·⁊ nō audistis. Et misit dñs non vnū. ad vos oēs seruos suos prophe tas·cōsurgēs diluculo· mittens q̄ tamen. ⁊ nō audistis. Neq; inclinastis au res vestras: vt audiretis cū dicerꝫ Reuertimini vnusquisq; a via sua ogationē. ⁊ que sine ope reputātur in petō. mala·⁊ a pessimis cogitationibus promittat premiūsi fecerint precepta. vestris·⁊ habitabitis in terra quā sed filioꝝ vicio auferetur. dedit dominus vobis: et pribus ostendit dei dona esse perpetua· si digni fue rint quibus data sunt. vestris a sęculo· ⁊ vsq; in sęculuꝫ Et nolite ire post deos alienos vt seruiatis eis adorentisq; eos· neq; me ad iracūdiam prouocetis i opi bus manuū uestrarum·⁊ non affli dicit dominus vt me ad iracūdiaꝫ pro·i·o·ma u·in malū·u·hoc in lxx·non habetur. gam uos. Et nō audistis me dicit dominus· ut me ad iracūdiaꝫ pro uocaretis·in opibus manuum ue quia me ad iracundiam prouo·⁊ vocante ad penitēriam eōrem pīstis strarū in malū uestrum. Propte rea hęc dicit dominus exercituum Pro eo q̄ nō audistis uerba mea angelos qui excitent gentes. Ecce ego mittam·⁊ assumā uniuer in iuxta litus ierusalē·in aquilone sūt chaldei sas cognatōnes aquilonis ait do minus·et nabuchodonosor regeꝫ babilonis seruū meuꝫ. Et adducā eos sup terram istam ⁊ sup habita tores eius·⁊ super oēs natōnes eius· quę in circūitu illius sunt·⁊ i terficiam eos et ponam eos in stu quę est miraculi ⁊ stuporis iudicium. porem·et in sibilum et in solitudi vt nō habeāt deū presidē. nes sempiternas. Perdāq; ex eis uocem gaudij et uocem leticię· uo christi qui habet sponsam sponsus est. ecclesiasticę fidei cem sponsi ⁊ uocem sponsę· uocem vt nō cōteranter in ea frumēta·⁊ populis tribu antur veheenda. lucerna pedibus meis· ver bum t. d. ⁊ lumē·se·m· doctrinam prophetarū iohannes quoq; erat lucerna lucens. molę·⁊ lumen lucernę. Et erit uni bereticoꝝ cū nouissimū eius apparebit suspiciens. uersa terra eius in solitudinē· et in stuporem. Et seruiēt omnes gētes iste regi babilonis·lxx· annis. Cū q; impleti fuerint anni·lxx·uisita bo super regeꝫ babilonis·et super gentem illam dicit dominus iniq tatem coꝝ·⁊ super terrā chaldęoꝝ ⁊ ponam illam in solitudines sem piternas. Et adducam sup terram illam omnia verba mea quę locu tus sum cōtra eā: omne quod scrip tum est in libro isto· quęcūq; pro phetauit hieremias aduersum om nes gentes: quis seruierūt eis: cū essent gētes multę et reges magni Et reddam eis scdm opera eorum ⁊ secundū facta manuū suarū. Qz sic dicit dominus exercituū deus monēret·⁊ non audie runt· vt quāto crebrioꝝ ammonitio tanto con tēptus maior.
¶ Neq; inclina stis. ⁊c. Tanta fuit da tia·⁊ vt nec habitum q̄ dem audientis assume rent·⁊ inclinarēt aures suas commonente do mino vt reuerterentur· ⁊ notanda ē diuina de clementia insinuata non supplicium pro scelere ir rogat.
¶ Post deos ⁊c. Quasi hęc cum supio ribus monebā ne dijs alienis seruiretis· nec me ad iracūdiam pro uocaretis·⁊ nolentē ad penā vestrā cogeretis.
¶ Et assumam ⁊c. Non sicut prophetę ⁊ alij sancti qui deo ser uiunt· sed qz in euer sione ierusalem dñi ser uiāt voluntati secūdū illū. Quos tradidi sa thanę vt discāt nō blas phemare.
¶ Et adducā eos super terram i. ⁊c. Hec sunt premia con temptoꝝ ⁊ deum audi re nolentiuꝫ. Quicūq; ergo mali sup nos ad ducit· nostra peccata merentur· ⁊ sicut gētes contra ierusalē addu ctę sunt· sic hodie ptra negligentem ecclesiam sumunt.
¶ Perdam ex ⁊c. Hoc in parabulo ma lignātium cōprobatur vt magistri eoꝝ nō do ceāt verbū dei sed sibi lēt ad instar columbi in quibꝫ vox gaudij· et le ticię pijt vt nō audiāt illud apostoli. Gaude te in dño semp: iterum dico gaudete.
¶ Et seruient. Si cut ierusalem post lxx· annos pristinos babi tatores recipit: expletis supplicijs· pristina fęli citate fruit· obedięs sen tētię dei· sic rex babilo nis in superbiā elatus· ⁊ suis assignās virib q̄ regnat in gentib a me dis ⁊ plis destruit: de niq; vsq; hodie babi lonis reliquię manent quā posuit deus i sem piternam solitudinē· qui impleuit oīa verba hieremię· qui in sequētibus que babylon passura sit· prophetico sermone describit.
¶ Cūq; impleti ⁊c. Nota q̄ nō solum contra babilonem prophetat hieremias: sed cōtra omnes gētes quę in exercitu babilonis fuerūt: ⁊ cōtra plin dei dimicauerūt· vñ in sequētib ptra ęgiptū ⁊ philistiim ⁊ moab ⁊c.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tristia nũciare·z sic ad
penitentiaz prouocare
Dñs aũt misericordi
ter sententiam differe
bat iõz putabat ppls
pseudo prophetarum
fraude deceptus· non
vētura q̃ dñs mina
batur·z rem ferã in lu
dum iocũz vertebat
prophetãbusq; ppbe
tis irridendo dicebat.
Dic ite; videt põdus
z onus dñi·atq; ita fie
bat vt nõ vltra visio
sed p locum onus ap
pellaretur. Pzecepit
ergo dñs· vt li popul⁹
vel prophet vel sacer
dos interzogauerit hie
remiã qõ sit onus dñi
Dicat vos estis onus
z vos assumptio. Assi
mã eni vos z pnũciaz
ẽ. Diquis aũt aul⁹ fu
erit onus dñi nomiare
Visitabo sup viz illũ
ẽ. Dicat itaq; vnus
quisq; proxio suo. Nõ
quid onus dñi: sed q̃d
rñdit dñs z quid locu
tus est dñs: Q; singu
lis sermo suus·z opus
suũ in põdus reputabi
tur. Vnde et ore tuo
iustificaberis· et et ore
tuo cõdemnaberis.

¶ Et derelinquã Hoc in tpe babilonie
captiuitatis factuz esse
nouim⁹, sz plen⁹ atq;
pfectius post passionẽ
saluatoris· vnde relin
quet vobis domus ve
stra deserta. Iurta ixx.
lemna nõ solũ assump
tionẽ sed etiã domum
signficat. Q; igit⁹ po
pulus prospa sibi pro
mittebat dicit eos ne
quaquã vltra debere
dicere hoc. dicens eos
indignos eẽ donis dei
z abiectõdos·z dei auxi
lio relinquẽdos. Et ꝓ
bis aũt z et interpreta
tione nominũ sepe res
oñduntur· vt abrahe
sare·petri z filioz zebe
dei vocabula mutata
signficãt rerũ mutatio
nẽ·z ĩ hoc ppheta fal
cbor dicitur panor· vt
translatio· vel colon⁹.
vel pegrin⁹. Notãdum q̃ verba viuentis dñi exercituũ dei vestri·latini z
greci codices nõ hũt·sz hebrei i suis voluminib⁹ ptra se legũt q̃ propter
mysteriũ trinitatis significat. C. XXIIII.

¶ Ostendit rẽ. Notandum hãc visionẽ factã esse·tpe sedechie postq̃
iechonias ductus est in transmigrationẽ·nõ in captiuitatem·quia vltro se
tradidit.

¶ Duo calathi. rẽ. Duos calathos· vel cophinos· malaz z bonaz fi
coz·quid interpretãtur in lege·z euãgelio·synagogam z ecclesiã. Judeoz
populum·z xpianoz. Jebennã·z regna celoz. Quoz alterz ptinet ad su

ꝑ vel prophetes. ꝑ vel dos. ꝑ vel lus.
Et ꝓphetas z sacerdotes et popu
los·q̃ dicit onus dñi visitabo sup
virũ illum·z super domum eius.
Hec dicetis vnusquisq; ad proxi
mũ z ad fratrem suũ. Quid respõ
dit dominus: z quid locutus ẽ do
minus: q; onus domini vltra nõ
morabit·z onus erit vnicuiq; ser
mo suus. Et puertistis verba dei
viuentis domini exercituũ dei no
stri. Hec dices ad ꝓphetã. Quid
respõdit tibi dominus z quid locu
tus est dñs: Si aũt onus domini
dixeritis ꝓpter hoc hec dicit do
minus. Q; dixistis sermonẽ istuz
onus domini·z misi ad vos dicẽs
nolite dicere onus domini·ꝓpte
rea ecce ego tollã vos portans: et
derelinquã vos z ciuitatem quam
dedi vobis et pribus vestris a fa
cie mea: z dabo vos in obꝓbriũ
sempiternũ·z in ignominiam sem
piternam q̃ nũquam obliuione
delebitur.

ꝑ vel assumẽs verbũ vestrũ complens opere
alliciens vos·de summo ad ima deiciens.
ꝑ etiam.

C. XXIIII.

Ostendit mi
hi dominus· z ecce duo
calathi pleni ficis positi ante tem
plum dñi·postq̃ transtulit nabu
godonosoz rex babilonis iechoni
am filiũ ioachim regem iuda·z prin
cipes eius z fabrũ·z inclusoz̃ de
ierusalem·z adduxit eos i babilo
nem. Et vnus calathus ficus bo
nas habebat nimis· vt solẽt ficus

ꝑ interpretes legis scz z doctores·vel artifices
auri·gemmarũq; inclusores· qui apud barbaras
nationes·sunt in precio.

ꝑ abraham·ysaac·z iacob·z alii sancti de
quibus dicitur·sicut vuas indeserto inueni israel
sicut ficus vidi patres eoz·vnde z nos filii abra
he dicimur·z ecõtra indeis dicitur·si pater vester
esset abraham·z opera eius faceretis.

esse ꝓmi temporis. Et calathus
vnus ficus habebat malas nimis
quę comedi non poterant: eo q̃
essent male. Et dixit dominus ad
me. Quid tu vides ieremia: Et
dixi. Ficus·ficus·bonas· bonas
valde·z malas malas valde· quę
comedi non possunt eo q̃ sint ma
le. Et factũ est verbum domini ad
me dicẽs. Hec dicit dominus de
us israel. Sicut ficus hec bone·sic
ꝑ exponit parabolam.
ꝑ que facta est in eo consilio
sub iechonia: ꝑ vel iude.
cognoscam trãsmigrationem iuda
ꝑ iechoniã scz z principes eius.
ꝑ ierusalem.
quã emisi de loco isto in terzam cal
deoz in bonũ·z ponaz oculos me
ꝑ captiuitate. ꝑ a captiuitate.
os super eos ad placandũ·z redu
cam eos in terzã hanc·z ędificabo
eos·et nõ destruam. Et plantabo
ꝑ ꝑ simile·deus est qui operatur in nobis·z velle
z perficere·non est tantũ opera·sed voluntas no
stra dei auxilio inuittur.
eos z nõ euellam·et dabo eis coz
vt sciant me·quia ego dñs·z erũt
mihi in populũ·z ego ero eis in de
um. Quia reuertẽtur ad me in to
to coꝛde suo. Et sicut ficus pessimę
quę comedi nõ possunt·eo q̃ sint
malę. Hec dicit dñs. Sic dabo se
dechiam regem iuda et principes
eius·et reliquos de ierusalem qui
remanserant in urbe hac: z qui ha
ꝑ qui scz transfugerũt in egiptũ. ꝑ quia in egip
to quoq; capti sunt·z nabugodonosoz posuit in
thamnis solium suum.
bitãt in terza egipti. Et dabo eos
in vexationẽ afflictionẽq; oĩbus
regnis terzę· in obꝓbriũ et in

plicia peccatoz alteruz
ad sanctoz habitacu
lum. Nos vero iurta
apostolũ· legem bonã
z sanctam·z mãdatum
bonũ z sanctũ sentien
tes·z vnũ esse vtriusq;
testamẽti deũ·ad inde
os magis referamus·q̃
in aduentu domini re
ddiderunt vel non cre
diderũt· vt qui dama
uerunt dicentes·cruci
fige cruẽum· sint cala
thus ficoꝝ malarum.
Qui vero crediderũt
ad bonas ficus·z cala
thum optimũ referãt.

¶ Positi ante t. Non soris scz extra ec
clesiam· quia domino
cuncta patẽt. Nec tan
tam habẽt amarandi
nem· quę foris sunt·q̃n
tam ille quę post tẽtaz
pfessionẽ fidei·q̃ pua
ricationẽ mutaq; sunt·
nec tantã suauitatẽ bo
nę ficus·quę nõ sunt in
cõspectu tẽpli dei·qua
les fuerũt pbarisei qui
naturali bono·z intel
ligentia creatoris·non
tam sequi utili sunt·q̃
laudare virtutes·qua
tam q̃ sunt templo dei
prophetę scz z apli q̃
vna ait·lac dedi vob
ẽ. Et filioli mei·quos
iterus parturio·donec
xp̃s formetur in vobis
vnde: dicitur ficus bo
nas·bonas·z fice malas malas valde.

¶ Et vnus ẽ. Ba
ba. Hiero. Nos sim
plices querentes hysto
rias calathum bonaz
ficoꝝ dicamus iechoni
am, qui hieremię cõ
silio tradidit se regi ba
bilonio· cui a domino
prospera pollicetur.
Malarum autem sedechiam: qui contradi
cens sententię dei·cap
tus est·et cecatus· et in
babilonẽ ductus·z ibi
moꝛtuus.

¶ Et factum est Hieronimus. Deliraꝛ
hoc loco allegoꝛie interpres· vim cupiens
facere hystorię·referẽ
qs de celesti ierusalem captos atq; translatos·in terzam chaldeoꝝ·rursum
qs ad locũ pristinum reuersuros vt hieremiã·z alios prophetas. Mi vero
peccatoꝛes fuerũt·in terza hac·z in valle lacrimaꝝ esse moꝛituros.

¶ Et ponã oculos In captiuitate posuit oculos suos super illos
z dedit eis terrã excercere·domos ędificare·pomeria plãtare·daniel de cap
tiuo princeps factꝰ ẽ·tres pueri de fornace glorioꝛe liberati sunt. Expletis
lxx annis sub zoꝛobabel·z iesu sacerdote magno·magna ꝓ reuersa ẽ in
ierusalem.

¶ Hiero. Totam huius visionis simul proposui picopen·ne sensum in

¶ Ecce e afflicti. ⁊c. Erubescant qui vī scripturę sanctę facientes in bonā partem accipiāt dñi comminationes.

¶ Hiero. Ecce eg. ⁊c. Puto et hoc loco: dominum dixisse. Cōsurget gens aduersus gētem ⁊ regnū aduersus regnū ⁊c. Sunt aūt hęc facta iuxta hystoriam cum a rege babilonio cūcte circuitu subiugate sunt nationes iuxta prophetiā vero in consumatione mūdi futura sunt.

¶ Vlulate pastores ⁊c. Vlulatus optimātā gregis lxx. ululum arietū. Inter pastores autē ⁊ arietes hoc interest q pastores ecclesiastico gregi cū sapiētia et doctrina presunt. Arietes vero principes videtur in populo sed nihil sapiētię nihil doctrinę habēt ⁊ nimia simplicitate p̄ pe stulti sunt. Cū aūt habuerit pacē ⁊ non intellexerit spēosa pacis luxurię ⁊ ocio dediti conticescēt bona pacis ⁊ auferent in furore dñi: Vnde cū dixerit pax ⁊ securitas tūc repētinus supueniet interitus.

¶ A facie irę co. ⁊c. Drego. Q in deū nulla furoris inequalitas repitur furor ē dñi iram columbę noīauit vt enī vim diuinę districtionis in perturbabilem demonstraret et iram dixit colūbę quia si dicat districtū iudicium inconcussus ecerit qui p manēs mansuet? punit. vnde ⁊ in extremo iudicio in semetipso incōmutabilis manens nulla vicissitudie ac mutabilitate variat. Sed tñ electis ⁊ reprobis nequaquā sub specie eiusdem incōmutabilitatis ostēditur. Q ⁊ tranquillus iustis et iratus apparebit iniustis. Leste enī cōscientia intra semetipos deferēt. vnde eoz mentes equę vnū respiciāt sed nō equaliter modificētur. quia ⁊ iustis cū benignum ostendit ante acta iustitia illis terribilem culpa.

afflictio de gente in gentem et turbo magnus egredietur a summitatibus terrę. ¶ Et erunt interfecti dñi in die illa a summo terrę vsq ad summū eius. Non plangentur neq colligētur neq sepelientur in sterquilinio sup faciē terrę ac bunt

§ rationabiliū.

Vlulate pastores ⁊ clamate. ⁊ aspergite vos cinere optimates gregis

§ peccatis completis.

quia completi sunt dies vestri vt interficiamini. ⁊ dissipatōnes vestrę

§ quoz maius damnū. § contracta que nō valuerunt restaurari. ¶ § quoniā nō egerunt penitentiā. vnde genimina viparū quis olīm dixit vobis fugere a ventura ira. ⁊ alibi. perit fuga a me.

⁊ cadetis quasi vasa preciosa. ⁊ p bit fuga a pastoribus et saluatio ab optimatibus gregis. Vox clamoris pastoz ⁊ vlulatus optimatum gregis. quia vastauit dñs pas

§ alii speosa.

cua eoz. ⁊ cōticuerunt aruā pacis

§ dominus.

a facie irę furoris dñi. Dereliquit

¶ § quo custodiēte nemo audet accedere. † § hebraice socoth. ‡ § vndefactus ē in pace locus eius. ¶ § relinquēte leone.

quasi ‡ leo † tabernaculū suum: ‡ qz

§ iudeoz vel omniū gentiū.

facta est terra eoz in desolationem

§ vastatribus bestiis. † § nabuchodonosoz qui fuit seruus domini dicitur. vel ierusalem que leonis sui irata dolet ꝓdidisse custodiam.

a facie irę columbę. ⁊ a facie irę furoris domini.

C. XXVI.

IN principio regni ioachim filij iosię regis iuda. factum est verbū istud a domino dicēs. hęc dicit dñs

§ qui statis in domo domini in atriis domus dñi nostri. § quasi dicturus verbum domini.

Sta in atrio domus domini: et loqueris ad omnes ciuitates iudę. ꝺ quibus venīt vt adorent in domo domini. vniuersos sermones quos ego mandaui tibi. vt loquaris ad eos. Noli ‡ subtrahere ver

¶ § licet triste. licet cōtra te insanīat.

bum. Si forte audiant ⁊ conuertantur vnusquisq a via sua mala: Et

§ illis penitētibus. ⁊ mutatis ipse penitens commutabo sententiam.

pęniteat me mali quod cogitaui facere eis. propter malicias studiorum eoz. Et dices ad eos. Hęc dicit dominꝰ. Si nō audieritis me: ⁊ ābulaueritis in lege mea quā dedi vobis. vt audiatis sermōes seruorum meorū prophetaruz quos

§ condie. § sollicitus.

ego misi ad vos de nocte ꝓsurgēs ⁊ dirigens ⁊ nō audistis: dabo do

§ templū. § vbi fuit tabernaculum. § de structo templo.

mum istā sicut silo. ⁊ vrbem ‡ hanc dabo in maledictionem cūctis gētibus terrę. Et audierūt sacerdotes

§ lxx. pseudo.

⁊ prophetę. ⁊ omnis populus hieremiā loquētem verba hęc i domo domini. Cūq complesset hieremias loquēs omnia quę p̄ceperat ei dominus. vt loqueretur ad vniuersum populum. apprehēderunt eū sacerdotes ⁊ prophetę. et oīs populus dicētes. Morte moriat. Quare prophetauit in noīe domini dicens: Sicut silo erit' domus hęc. et vrbs ista desolabitur. eo qp

§ mota seditione.

nō sit habitatoz? Et cōgregatus ē

§ comprehensum.

omnis populus aduersum ‡ hieremiam in domuz domini. Et audie

§ qui vel fabantur in domo regia.

runt principes iuda omnia verba

§ nota qz in domū domini ascēsus est.

hęc. ⁊ ascenderunt de domo regis † § qđ est officiū coz vt negotii ⁊ seditionis veritatem cognoscant.

in domū dñi. ⁊ sederūt in introitu portę domus dñi noue. Et locuti sunt sacerdotes et prophetę ad principes. et ad omnē populū dicētes Judicium mortis est viro huic. qz prophetauit aduersum ciuitatem istā sicut audistis auribus uestris.

Non est igitur in prophetis hystorię ordo terend? cum priora posteriora prius dicantur.

¶ In atrio. Vt etiam exteris ciuitatibꝰ loquaris. Pulcre aūt in atrio stat. et in vestibulo templi. vt q ad orandū ꝓueniūt: sermones eī? audire cogant.

¶ Si forte au. ⁊c. Quasi forsitan audiēt ⁊ cōuertentur. Verbū ambiguū diuinę maiestati nō cōuenit. sz nō loquit' affectu et liberū hoīs arbitriū seruatur ne ex prędicta dei. q̄si facere qđ: k̄n facere nēcitate cogamur. Nō enī qz deꝰ scit futurū aliq̄d iō futurū est. sz qz futurū est. deus nouit q̄si p̄scius futuroz. Et tñ iuxta hieremiā: si deus mala predixerit. et populus pęnituerit. vel si prospera promiserit. et ipse negleserit. nec mala infecerit. nec prospera cēferet. Simile est illud forsitan verebuntur filium meū.

¶ Si non audieritis. In nostra positū est voluntate. vel facere vel nō facere ita. vt q̄q̄d boni volum? appetum?: explem?: ad dei gratiā referamus. qui dat velle. ⁊ perficere. Si aūt sufficit semel ambulare in lege p̄mysen data vt subplicat' heresis stulta. quo adiicitur. vt audiant' sermones meoz. seruoz. prophetaz. qui scz post legem missi sūt. nec semel ⁊ a securo sed semp ⁊ a sollicito.

¶ Dabo domū istā. ⁊c. Dicit extructo templo in area ozne rebuisci ⁊ in monte moria. i. visionis. in quo abrahā filiū suū obtulisse narrat. cessauit religio de silo. nec ibi postea sunt celebrata sacrificia. Sic instructa ecclia ⁊ spūalibꝰ victimis imolatis cessauerē cerimonię legis. ⁊ data est vrbs iudęoz ī maledictionem. de q̄ nos

dñs liberauit redimēs a maledicto legis. factus pro nobis maledictuz.

¶ Porte noue. Noua dicit' qz qui in ea sedebāt. ⁊ iudicio p̄erant sacerdotum. ⁊ pseudo prophetaz calumnię resistebant.

¶ Et locuti sunt. ⁊c. Sedētibꝰ vrbis principibus in porta templi qui

C. XXVI.

¶ In principio regni. ⁊c. Hęc prophetia superioz prior ē quāuis sub eodē rege. Illa enī facta est in anno quarto. hęc in eiusdem regni principio

¶ Sume calicē. ꝛc. Propiatio calicis domini furoris indicium est· q̄ omnes gētes q̄ cōtra dei ppl'm dimicauerūt·bibant de calice furoris dñi· vnde ysaias calicem furoris dñi bibisti·z euacuasti propterea ysurge. Hic aūt calix ideo bibitur a cunctis gentilꝫ· vt vomāt z insaniant·quod quidā prauus interpres in bonaꝫ ptem accipit ad istar cathartice potionis vt quicq̄d colere z pituitę·z noxij humoris in pectore ē: foras exire cōpellat·z pristinā salutē restituat. Ꝓto hieremia quoq; saluatorez accipit· qui cūctis gētilꝫ propinat ad quas missus est·vt abiecta ydolatria dei cultibus dedicarent quod cōtrariū esse scripture sancte·nō ītrafit sequētia. Nō ei pro re medio sicut ille delirat calix ꝓpiat' sꝫ pna.

¶ Jerusalē et ciu. ꝛc. Quasi putabā q̄ solis gētibus propinarem·z ideo huic ministerio me letus obtuleram·sed inter ceteras gentes immo ante ceteras propinaui ierusalē z ciuitatibus iuda ꝛc. vñ supra·seduxisti me dñe·z seductus sum.

¶ Pharaoni ꝛc. Post ierusalem bibit pharao rex egipti·z serui eius·et principes· et vniuersus populus q̄ non quidem est egipti·us·sed in eius regionibus commoratur.

¶ Philistiim. Generali nomine terrā palestinoꝝ significat·vrbes eius spēaliter nominat·solam geth tacet·quā in reliq̄is azoti intelligit·cui est affinis·palestīos aūt a babilonijs captos atq; vastatos scribit ysaias

¶ Tyri et vniuersis. ꝛc. Tyrus z sydō sunt in littore phenicis que a babilonijs supatę sunt. Quaꝫ carthago colonia·vnde·peni quasi pheni corrupto sermone appellentur. Quoꝫ lingua hebraice magna ex pte ꝑsonis ē.

¶ Regibus elam Q̄ sequit elam·z reges medoꝝ arbitrant' zambri esse ꝓuidis regionem. Nisi forte cuia pre cessit arabia·intelligantur esse reges solitudis

¶ Bibite et inebri. Hiero· Allegorici interpretes·omnem hunc locū. ad cunctas referunt nationes quas inebriauit dyabolus calice peccatoruꝫ z nouissimus ipse ret babilonius bibet supplicia·z cruciatus. vnde·quē dominus interficiet spū oris sui z alibi. Nouissimus inimicus·destruet mors.

israel. Sume calicem vini furoris huius de manu mea·et propinabis de illo cūctis gentibus ad q̄s ego mittā te z bibent·z turbabunt̄ et insanient a facie gladij quē ego mittā inter eos. Et accepi calicē de manu dñi: z propinaui cunctis gētibus ad quas misit me dñs. Jerusalem z ciuitatibus iuda·z regibus eius z principibus eius·vt darem eos in solitudinē et in stuporē et in sibilū z in maledictionē·sicut est dies iste. Pharaoni regi ęgipti z seruis eius z principibꝰ eius z omni populo eius·z vniuersis gene-

† ſ que hebraice bus·de qua dicitur·homo qui dam erat in regione ausitidis·nosse tob·hic tamē versiculus·in·lxx·nō habet·z theodocio pro bus inuitam interpretatus est.

raliter. Cūctis regibus terrę ausitidis: z cunctis regibus terrę philistiim·z ascalonis z gazę·z acharō

† ſ in qua mœro syrisque hebraice edom azoti·z reliquis. † Idumeę et moab

ſ hi sunt filii lothz proximi mari mortuo.

ab z filijs āmon z cunctis regibus tyri·z vniuersis regibus sydonis

ſ capti rodi·z aliaꝫ quas babilonii expugnauerūt.

z regibus terrę insulaꝫ·q̄ sunt trās

ſ hec gētes insolitudine sunt vicine·z mixte hismahelitis quos nunc saracenos vocant·qui attonsi sunt in comam.

mare·et dedan et theman et buz z vniuersis qui attonsi sunt in co-

† ſ post dedan z theman·z buz.z hismaelitas regionum ordinem prosequitur.

mam·z cūctis regibus arabię·et cunctis regibus occidētis qui habitant in deserto z cūctis regibus

† ſ regio persis·trāsbabilonē·inde elamite.

zambri·z cunctis regibus elam et

† ſ a quibus babilon capta est.ipsi enī veracite calicem alexandro propinare potuerūt.

ſ quibus spēaliter enumeratis generaliter ponit omnes reges aquilonis.

cunctis regibus medoꝝ· cūctis

ſ trx·subsolani.

q̄ regibus aquilonis de prope z de

¶ Et rex sesach ꝛc. Et rex sesach quasi omnes in circuitu nationes babylonio subiacebunt impio z seruient·z bibent de calice eius. Unde calix aureus babylon inebrians omnem terrā. Rex babiloniꝰ nouissimus bibet·propinātibus mihi

ſ dedi meracā vt insaniant sęz z mutuis vulneribus corruant.

longe·vnicuiq; contra fratrem suū

ſ generaliter ne particulariter singulis numeratis longū·z tediosum faceret.

et omnibus regnis terrę quę sunt

sup faciē eius. Et rex sesach bibet

ſ cū omnibus gētibus propinaturis.

post eos. Et dices ad eos. Hęc dicit dominus exercituū deus israel. Bibite z inebriamini z vomite

ſ patet q̄ non in bono accipitur hec potio

et cadite: et nolite consurgere a facie gladij quē ego mittā in ter vos

ſ luctater ostēditur·qui precepiū dei facere nolunt;necessitate facturos.

Cūq; noluerint accipe calicem de manu tua vt bibāt. Dices ad eos

ſ relictis nolitis

Hęc dicit dñs exercituū. Bibēte et bibetis. Ecce in ciuitate in qua

ſ nomen in iudea deus ꝛc.

inuocatū est nomen meū·ego incipio affligere·et vos quasi innocētes immunes critis: Nō critis im-

ſ potionē. ſ vndecimittā nabuchodonosor regem babilonis seruū meū ꝛc.

munes. Gladium ego voco su-

ſ nō tantum israel.

per omnes habitatores terrę·dicit dominus exercituū. Et tu prophetabis ad eos omnia verba hęc: et

ſ quasi cunctis gētibus prophetabis·z dices ad illos. † ſ iudicio furoris sui·vndeleo rugiet: quis nō timebit ꝛc.

dices ad illos. Dominus de excelso rugiet z de habitaculo sācto suo

ſ vt cunctos terreat audientes.

dabit vocem suā. Rugiens rugiet

ſ templum. ſ i·cū rugient instar calcantium in torcular·i celeuma cātabitur·z in ea fusione mutua sanguinis·carnē lugubre cōcinēt.

super decorem suū. Celeuma quasi calcantium cōcinetur aduersus

omnes habitatores terrę. peruenit

ſ celeumatis.

sonitus vsq; ad extrema terrę q̄ iudicium domino cū gētibus. Ju-

† ſ vt nullus eat iniudicatus.

ſ qui nō credunt.

dicatur ipse cū omī carne·impios

ſ sempiterno.

tradidi gladio dicit dñs. Hęc dicit dñs exercituū. Ecce egredietur

Babylon·quę hebraice babel·sesach q̄ q̄ dicitur. Sicut enim grecū alphabetū vsq; ad nouissimā litterā p ordinem legimus·i·alpha·betha ꝛc. vsq; Q Rursumq; propē memoriā parualoꝝ lectionis ordinem vertimꝰ z prima z extrema miscemus. Verbi gratia alpha: Q betha·sic apud hebrꝰos·primuꝫ ē aleph·sedm beth·tercium; gimel·z sic vsq; ad·xxij·i·extremā litteram thau cui penultima est syn. Legimus itaq; aleph·thau·beth·synq; venerintꝰ ad medū lamech litterę occurrit caph·z vt recte legimꝰ babel·ita ordine cōmutato legimꝰ sesach. vōles āt litterę inē beth z lamech:syn z caph·iuxta ydeoma linguę hebręe in hoc nomine nō ponuntur q̄ sed sitis propheta velauit prudenter ne babylonijrum contra se moueret insaniaꝫ·sicut apostolus contra romanū imperiuꝫ·de antixpo scribens ait. Qui tenet teneat donec de medio fiat·romanum significans imperiū·ante antixpm̄ secūdum danielem detruendum.

¶ Dominus de excelso. ꝛc. Hieron. Allegorici interpretes iuxta·lxx· hunc locum ad bonam partem referunt. Dominus inq̄unt de excelso respondebit·bis saliet quos saluaturus est·et de loco sancto suo dabit vocem suam·respōdebitq; sermonē in loco suo. Illi autem qui vindemiantes·pleni fructibus illius sententię respondebunt sup omnes habitatores terrę ꝛc. Veniet aūt inter ritus·nō sup vniuersā terram·sꝫ sup ptem terrę eoꝝ sęz qui non credunt. Judiciū enī erit in gentilꝫ·ipse iudicabitur cum omī carne· Impijq; autem tradentur gladio.

¶ Judiciū domino. Q̄ sunt z gentiū diuersa merita·qui nō credit iam iudicatus est in eo sęz q̄ non credit. Sed qui nō credunt· diuersis afficientur supplicijs.

¶ In fortitudine. Xpus dei virtus ⁊ dei sapientia. vnde omnia in sapiẽtia fecisti. ⁊ alibi omnia per ipsum facta sunt.

¶ Et dedi ⁊c. Significat q̃ humano generi omnia p dei gratiam sunt tributa.

¶ In manu nabu. ⁊c. Quãte infelicitatis est israhel. cui⁹ cõpatione nabuchodonosor seruus dei appellatur.

¶ Insuper et bestias ⁊c. Omne genus animalium. cum homine enim omnia tradũtur quę ipsi subjcũtur: vt feras gentes. vt illi seruiant qui seruire nõ noluerant.

¶ Donec veniat ⁊c. Ne putetur regnũ nabuchodonosor esse perpetuum. significat ipm a medio ⁊ plus: esse capiendam.

¶ Deus aũt ⁊c. Non solum dominus peccãtes subjcit nabuchodonosor. sed ⁊ paulus qui ait. Quos tradidi sathanę vt discãt nõ blasphemare. in interitum carnis vt spiritus saluus fiat. potestatibus quoq; obedire monet nõ solum propter iram sed propter cõscientiam.

¶ Hunc locũ allegoricus interpres hystorię fugiens veritatẽ. celesti ierusalẽ interpretatur. Q̃ debeãt habitatores eius sponte assumere corpa ⁊ descẽdere in babylonem. i. mũdi cõfusionem q̃ est positus in maligno. et seruire regi babylonis. i. diabolo. Si autem noluerit nõ grauia corpa portaturos. sed piturus gladio fame ⁊ peste. nec futuros homines sed dęmones hoc ille dicens. Nos simplicẽ hystoriam sequamur. ne quibusdã prestigijs involuamur.

¶ Et ad sedechiã Post vniuersas gentes trãsit ad sedechiã. ⁊ eadem cõminatur. neq; enim iudei priuilegium merẽtur. qui aut similia aut grauiora aut maiora gẽtibꝫ peccauerũt. ⁊ qui audire dedignãtur

et iumenta quę sunt sup faciẽ vniuerse terrę. in fortitudine mea magna. ⁊ in brachio meo extẽto. ⁊ dedi eam ei qui placuit in oculis meis. ¶ vnde brachiũ domini cui revelatũ ẽ.

Et nũc itaq; ego dedi omnes terras istas in manu ¶ nabuchodonosor regis babilonis serui mei. Insup et bestias agri dedi ei. vt seruiant illi. ¶ ⁊ diaboli qui ait. hec omnia mihi tradita sunt

Et seruient ei omnes gẽtes ⁊ filio eius. et filio filij eius donec veniat tempus terrę eius ⁊ ipsius ¶ evilmorodach. ¶ balthasar.

¶ nõ omnes hoc enim propriæ christo cõuenit.

Et seruient ei gentes multę ⁊ reges magni. Deus aũt ⁊ regnũ qđ non seruierit nabuchodonosor regi babylonis. et quicũq; nõ curuauerit collũ suum sub iugo regis babylonis. in gladio et in fame et in peste ¶ vel ergo.

¶ ⁊ gentilũ qui simulabãt se diuino spũ futura predicere.

visitabo sup gentẽ illam ait dominus. donec consumam eos in manu eius. Vos aũt nolite audire. p ¶ qui imitãtur ioseph ⁊ danielphetas vestros. ⁊ diuinos ⁊ somniatores ⁊ augures et maleficos qui dicunt vobis. Nõ seruietis regi babylonis: q̃ prophetãt vobis mẽdacium. vt longe faciãt vos de terra vestra ⁊ eiciant vos ⁊ peatis

¶ qui volatu auiũ ⁊ oseliũ vocibus faciendum vel nõ faciẽdum aliquid testãtur. ¶ demonum fantasmatibus seruientes.

Porro gens quę subiecerit ceruicẽ suam sub iugo regis babylonis ⁊ seruierit ei. dimittaz eam in terra sua dicit dominus. ⁊ colet eã ⁊ habitabit in ea. Et ad sedechiam regem iuda locutus sum sc̃dm omia verba hęc dicens. Subjcite colla vestra sub iugo regis babylonis. ⁊ seruite ei ⁊ populo eius. ⁊ viuetis. Quare moriemini tu ⁊ popul⁹ tuus gladio. et fame et peste? sicut locutus est dñs ad gentẽ quę seruire noluerit regi babylonis. Nolite

¶ ne respõdeant legati. ⁊ reges predictaꝝ gentium. quare hoc populo tuo nõ precipis. sedechie quoq; ⁊ prophetis ⁊ sacerdotibus similia loquiẽ

audire verba prophetarꝝ dicẽtium vobis. nõ seruietis regi babylonis? q̃ mẽdacium ipsi loquũtur vobis quoniã nõ misi eos ait dñs: et ipsi prophetãt in nomine meo mẽdaciter vt eiciant vos. ⁊ peatis tam vos quã prophetę qui vaticinãtur vobis. Et ad sacerdotes ⁊ ad populũ istũ locutus sum: dicens. hęc dicit dñs. Nolite audire verba prophetarꝝ vestrorꝝ qui prophetãt vobis dicẽtes. Ecce ¶ vasa dñi reuertẽtur de babylone nũc cito. mẽdacium enim prophetãt vobis. Nolite ergo audire eos. sed seruite regi babylonis ut viuatis. Quare dat̃ hęc ciuitas in solitudinẽ. Et si prophetę sunt. ⁊ est verbũ domini in eis: occurrãt dño exercituũ. ut nõ veniãt vasa quę derelicta fuerãt in domo dñi. et in domo regis iuda ⁊ in hierusalẽ. in babylonẽ. Q̃ hęc dicit dñs exercituũ ad columnas. et ad mare ⁊ ad bases ⁊ ad reliqua vasorũ. quę remãserunt in ciuitate hac quę nõ tulit nabuchodonosor rex babylonis cũ trãsferret iechoniaz filium ioachim regẽ iuda de hierusalem. in babylonẽ et omnes optimates iuda et ierlm. Q̃ hęc dicit dñs exercituũ deus israel ad vasa quę derelicta sunt in domo dñi. et in domo regis iuda ⁊ in hierusalẽ In babylonem trãsferentur. et ibi erũt usq; ad diẽ visitationis sue dicit dñs. et afferri faciã ea ⁊ restitui in loco isto.

¶ que cũ iconia fuerant apportata.

C XXVIII.

Et factum est in anno illo in principio regni sedechię regis iudę. in anno quarto in mẽse quinto dixit ad me ananias filius azur propheta de gabaon in domo domini. coram

¶ vt videbatur populo.

salẽ positos hortatur ne prophetas suos audiant ⁊ diuinos sed seruiãt nabuchodonosor corpus humilitatis assumẽdo. ifãtiũ vagitũ ⁊ incunabula puerorꝝ. Si enim hoc fecerint expleto famulatu et cõditione mortalitatis reuertẽtur ad propriã suas tiã addit quoq; suspicari se eos q̃ precepta dei contempserint humanis corporibꝫ preguati futuros dęmones ⁊ immũdos spiritꝰ ⁊ sedem pristinam non recepturos.

¶ Nõ seruietis. Melius ẽ spõte seruire. ⁊ amicũ deum habere ⁊ gentilẽ tertã colere q̃ necessitate captiuus seruire.

¶ Verba prophetã. Notandũ in scripturis sanctis pseudoprophetas. vocari ꝓphas.

¶ Et ad sacerdotes ⁊c. Post gẽtes et reges. sacerdotibꝫ loquitur ⁊ populo qui iam i teritũ prophetis annũciauerat dicẽs. et eiciã vos ⁊c. loquit̃ autẽ eadem quę supra.

¶ Ut viuatis. Nota. dei clemẽtiam lemori penę vult tradere. ne suscipiãt grauiorẽ.

¶ Et si prophetę. Qui verus ꝓpheta ẽ precibꝫ dño occurrere põt. sicut moyses cui dictũ ẽ. dimitte me vt peatiam ꝓplm istũ. In quo oñditur posse reti neri deũ ꝑ bonos sctos.

¶ Occurrãt do. Occurrãt ⁊ q̃ pdicunt ope ꝓpleta demõstrẽt ⁊ tũc veritate vaticinium probabitur.

¶ Ad colũnas. Enumerat vasa q̃ trãslata fuerũt in babylonem capto sedechia. ciuitate incensa: temploq; subverso.

¶ Et factum est. Nondũ ezechiele vaticinante in babylone ad eos. qui cũ iconia fuerant translati.

¶ Propheta de. Ut. pseudo propheta manifestius. hebreũ cinebia prophetam sonat. non pseudo prophetam sic fere vbiq; trãsferunt. nõ verbũ sequẽtes sed sensum.

¶ Nolite audire. In hoc loco allegoricus interpres in celesti hieru

¶ In domo domini. In qua fiducialiter loquit̃ q̃ prosperꝰ ꝓpo ponitur. ⁊ mẽdacia libẽter audiũtur precipue quę optata promittunt.

concurrerũt de palatio regis:ad sedandã sedi tionẽ populi-concione cõgregata: sacerdotes z pseudo prophete accusant-z si habuissent iudicij ptãtem dãnassent etiã prophetã-vñ intelligimus crudeliores fuisse pro inuidia sanctitatis q̃ videbantur esse religiosi-q̃ qui erant necessitatibus publicis.

¶ Irati quia p̃dicez religionẽ pituram z lucra de religione veniẽtia. Si q̃ propter mãdata dei z veritatẽ fidei:sacerdotes-vl pseudo prophetę-vl deceptus popul⁹ nobis irascũtur:-nõ magnope curemus-sed sentẽtiã dei exequamur-nõ psentia mala sed futura bona cogitãtes.

¶ Et ait ꝛc. Illis accusantibꝫ-z crimẽ mortis in tendẽtibus. Hieremias ad pncipes loquitur:z ad populum quẽ illi concitauerunt-prudẽter z humiliter z cõstanter a dño se missum dicit-vt cõtra templum z ciuitatem loqueret-z dat consiliuz vt agant pnitẽtiam-z dñs mutet suam sentẽtiam-humiliter loquẽs dicens. Ecce in manibꝫ vestris sum ꝛc. Constanter:in veritate enĩ misit me d⁹ ad vos.

¶ Nunc ergo ꝛc. Quasi si irascimini q̃ cõtra templũ z vrbem locutus sum-z diligitis salutem vrbis z tẽpli:cur peccata peccatis cumulatis:z sãguinis mei vrbem z inhabitatores eius reos facitis? Si quãdo igitur pro necessitate nobis humilitate opus ẽ. sic eam assumamus ne veritatem z constantiam deseramus. Aliud est enim supbe cõtumeliã facere iudicanti-quod signũ est stultitię. Aliud sic impendẽs pcula vitare-vt nihil subtrahatur de veritate.

¶ Et direrũt principes ꝛc. Principes ciuitatis z populus intelligunt iudicij veritatem. Venes autem quoz est nosse vera replicant hystoriã-z micheam comparãt hieremię-z oñdunt illũ dixisse gravioza-nec a iusto rege quicqꝫ perpessum-sed cunctis ad pnitẽtiam cõuersis dñm mutasse sententiaz-frangunt quoqꝫ accusatorum rabiem se eis cõnumerantes. Nõ faciamus malũ grande cõtra animas nostras. Quasi accusato nõ nocebimus: sed animabus

Et ait hieremias ad oẽs pricipes et ad omnẽ populũ dicens. Dominus misit me vt pphetarẽ ad dominum istã z ad ciuitatem hanc-omnia verba quę audistis. Nũc ergo bonas facite vias vr̃as-et studia vestra-z audite vocem dñi dei vestri-z pnitebit dñm mali quod locutus est aduersum vos. Ego aũt ecce in manibus vestris sum-facite mihi vt bonũ z rectũ est in oculis vestris. Verũtamẽ scitote z recognoscite-q̃ si occideritis me-sãguinẽ innocentez tradetis contra vosmetipsos-z contra ciuitatẽ istã z habitatores eius. In veritate enĩ misit me dñs ad vos-vt loquerer in auribus vr̃is omnia verba hęc

Et direrũt principes z omnis populus ad sacerdotes z pphetas

§ quasi nõ a sacerdotibus z pseudo prophetis seductus-populus aũt audita rone-cito mutat le tentiam-q̃ dominus promisit indulgẽciam si bonas fecerint vias suas-sacerdotes aũt et pseudo pphe; here in accusatione perseuerant.

Non est uiro huic iudiciũ mortis quia in noie domini dei nostri locutus est ad nos. Surrexerunt ergo uiri de senioribus terrę:et direrũt ad omnẽ cętum populi loquẽtes: Micheas ỏ morasthym fuit pphęta in diebus ezechię regis iudę-z ait ad omnẽ populũ iudę dicens-hęc dicit dñs exercituũ. Syon quasi ager arabitur-et hierusalem in aceruũ lapidũ erit:et mons domus dñi in excelsa siluaz. Nũquid morte condemnauit eum eze chias rex iudę-z oĩs iuda? Nũqd nõ timuerũt dominũ et deprecati sunt faciẽ domini? Et pnituit dominũ mali quod locutus erat ad

uersum eos? Itaqꝫ nos faciamus malũ grãde cõtra animas nostras

Fuit quoqꝫ uir pphetãs in noie domini urias-filius semei de cariathiarim-z pphetauit aduersuz ciuitatem istã z aduersuz terrã hãc iuxta uniuersa uerba hieremię. Et audiuit rex ioachim et omnes potentes-z pncipes eius uerba hęc z quęsiuit rex interficere eũ. Et audiuit urias z timuit-fugitęꝫ z ĩgressus est ęgiptũ. Et misit rex ioachiz uiros in ęgiptum-elnathan filium achoboz-z uiros cũ eo in ęgiptuz z deduxerũt uriam de ęgipto-z adduxerũt eũ ad regem ioachim-z percussit eum gladio-z proiecit cadauer ei⁹ in sepulchris uulgi ignobilis. Igitur manus aicham filij saphan fuit cũ hieremia-ut nõ traderetur in manus populi et interficerent eum.

C. XXVII.

IN pncipio regni ioachim filij iosię regis iuda-factum est uerbũ illud ad hieremiã a dño dicẽs. Hęc dicit dñs ad me-fac tibi uincula-et catenas z pones eas in collo tuo-z mittes eas ad regem edom-z ad regem moab z ad regem filioz amõ z ad regem tyri-z ad regẽ sydonis in manu nũciorũ qui uenerũt hierusalem-z ad sedechiam regem iuda-z pncipies eis ut ad dominos

§ quas vulgo boias vocat.

suos.

loquãtur. Hęc dicit dñs exercituũ deus israel hęc dicetis ad domios uestros. Ecce feci terrã z homines nostris quas mutatione sentẽtię possum⁹ liberare.

¶ Fuit quoqꝫ vir. Queritur cũ urias eadẽ quę hieremias pphetauerit-z in ęgiptũ fugerit-z inde retractus occisus sit-quo hieremias q̃ audacter in sententia pstitit euadere potuerit vulgi principũ iudicio-z senioz consilio? Ad qđ rndendum Nõ posse sciri dei iudicium dum causa cadẽ alius punitur-alius liberatur. Sed fortitan urias in cõdemnationem accusatoz popoli occisus ẽ. Hieremias aũt dei iudicio reservatus est-vt reliquis populis predicaret-z ad pnitentiã provocaret Sicut iacobus statim martirio coronatus est petrus z alij apli ad p̃dicandũ reseruati. Et animaduertẽda ẽ pphetalis cõstantia-q̃ nec de ęgipto retracto urias sententiam mutat-et imminẽte morte nihilominus loquit̃ q̃ pceperat dominus. Et aũt timuit z fugit-non infidelitatis sz prudẽtię indiciũ ẽ-ne frustra nos offeramus pculis xp̃o quoqꝫ de manibꝫ psequẽtium lapsos est qđ apls ait. Si vos ꝑsecuti fuerit-in vnã ciuitatẽ-in aliam.

¶ Et misit rex ꝛc. Queritur quo ioachim rex pui impij z debilitati-iamiamqꝫ periturĩ ęgiptũ potuerit mittere z vnã educere. Sz considerare dẽmas q̃ nechao rex ęgipti principẽ cõstituat eũ-z hãc prophetiã factã esse cũ cępisset regnare.

¶ Igitur magis ꝛc. Quãuis hieremiã domini auxilio liberatus sit-in mercedem tamen deputatur illi per quẽ pphetã suũ liberauit-regni ioachi credam⁹ fuisse.

C. XXVII.

¶ In pncipio regni ꝛc. Multi putant hoc sequẽtis capituli esse pncipiũ-sed supiori est iungẽdum-vt quicquid dictum refert vel factũ-in pncipio regni ioachim credamus fuisse.

¶ Hęc dicit dominꝰ ꝛc. Pretenta vilio in pncipio regni ioachim-hęc aũt sub sedechia q̃ extremo regnauit i ierusalẽ sub quo vrbs capta ẽ z euersa.

¶ Terrã et hominẽ ꝛc. Ordo pnatus-in geneli prius fuit animãlia bõ postea-hic aũt prius boiem noiat-postea quę sunt ei subiecta.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Mystice postq̃ de hierusalē i. de ecclesia propt̃ peccata nostra electi fuerimus. z traditi nabuchodonosor. ō quo dicit apls. tradere hmōi satbanē in interitū carnis ⁊c. z alibi quos tradidi satbanę vt dis. nō blas. Nō debemus securi esse oīno vel ocio torpere vel penitus despare. sz p̃mum ędificare domos nō sup̃ harenā sed super petrā. quales ędificauerūt obstetrices in egipto qz timebāt dn̄z deinde plantare ortos qualē dn̄s plātauit paradisum. et posuit in eo lignū vitę. de quo lignū vite est bīs qui apprehenderūt eā ⁊c. Lercio vrores accipe. quarā vna sapiētia est. de qua ait salomō. Ama illam z seruabit te ⁊c. z alibi. Hanc exquisiui sponsam accipe mihi ⁊c. Nec sufficit vna p̃ter plures habere debem⁹ fortitudiem. tpantiam at̃ iusticiā addamus vt plures filios generem⁹. filias nr̄as. i. bōa opa viris. i. fidei veritati copulem⁹. z tales filios filiasq̃ generantes multiplicemur. z vestrum entes ea quę sunt pauli. z in pfectu⁹ vit̃ crescentes audiam⁹. Scribo vobis pres qui cognouistis cū qui ab inicio est. z cū apło dicamus. p euāgelium enī ego vos genui. Oremus ergo pacē ęcclę sic ciuitatis z terr̃e nr̃e vt ad eā redire mereamur. de qua dn̄i iudicio trāslati sumus. vt i cōfusione erroris habitarem⁹. Sic ei habebimus pacē. Cōsiderāda vero dn̄i clementia pro inimicis quoq̃ orare debemus. vt bn̄ faciamus bīs qui oderūt nos.

¶ Accipite vrores ⁊c. Hieremię. qz prope est captiuitas ierusalem impatur ne accipiat vroꝛē. ne faciat filios. vñ apls. Tempus breue est. Superest vt qui habēt vrores sic sint quasi nō habētes. Si aūt ꝓpt̃ angustiā tpis habētib⁹ vsus vroꝛ tollitur. quāto magis non habētibus ne accipiant imperatur.

¶ Querite pacē ⁊c. Vñ apls. Obsecro primū oīm fieri obsecrationes z orationes postulationes z gratiaꝛ actiones pro omnib⁹ hoīb⁹ pro regib⁹ z cūctis qui in sublimitate sunt. vt quietā z trāquillam vitā agamus ⁊c.

¶ Nō vos seducāt. Falsos ꝓphetas z diuinos et somniatores fuisse in babylone inter eos. qui cū iechonia trauslati sunt ezechiel testat. cū tñ hec

Salti regina.

iechonias rex z domina et eunuchi z principes iuda z hierusalē. z faber z inclusor de hierusalē. in manu elasa filij saphan. z gamalię filij elchię. quos misit sedechias rex iuda ad nabuchodonosor regē babilonis in babylonem dicens. Hęc dicit dn̄s exercituū deus israel: oī trāsmigrationi quā transtuli d̄ hierusalē i babilonē. Edificate domos z habitate. z plantate ortos z ꝓmedite fructū eor̃. accipite vroꝛes et generate filios z filias. z date filijs vestris vroꝛes. z filias vr̃as viris

Sfecerit.

z pariant filios z filias et multiplicabimini z nolite esse pauci numero z querite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos feci. et orate p ea deum. qz in pace illius erit pax vestra. Hęc enī dicit dn̄s exercituu⁹ deus israel. Nō vos seducant prophetę vestri qui sunt in medio vestrū. z diuini vestri. z ne attēdatis ad somnia vestra quę vos somniatis. qz falso ipsi prophetāt vobis in noie meo: z nō misi eos dicit dominus. Quia hęc dicit dn̄s. Cū ceperint impleri in babylone septuaginta anni. visitabo vos z suscitabo sup̃ vos verbū meū bonu⁹: vt reducā vos ad locū istū. Ego enī scio cogitationes quas ego cogito sup̃ vos ait dn̄s. cogitationes pacis z nō afflictionis. vt dem vobis

Sfelicem.

finem et patiētiam. et inuocabitis me et ibitis et adorabitis me. et exaudiā vos. Quęretis me z inuenietis. cū quesieritis me in toto corde vestro z inueniar a vobis. ait dominus. Et reducam captiuitatem vestram. z cōgregabo vos de vniuersis gentibus et de cunctis locis ad quę expuli vos dicit dominus. Et reuerti vos faciaꝫ de loco ad quē trāsmigrare uos feci: quia

Sdiuinos.

dixistis. Suscitabit nobis dn̄s prophetas i babylone. Qz hęc dicit dn̄s ad regem qui sedet sup̃ solium dauid. z ad omnē populum habitatorē urbis huius. z ad fratres

Sfedechiam.

uestros qui nō sunt egressi uobiscū in trāsmigrationem. Hęc dicit dn̄s exercituū. Ecce ego mittam in eos gladiū et famē z pestē. et ponā eos quasi ficus malas q̃ comedi nō possunt eo qꝺ pessime sint. Et

Sdispersos.

ꝑsequar eos in gladio z in fame et in pestilētia: et dabo eos in uexationē onē uniuersis regnis terr̃e. i. in male dictionē z in stuporē z in sibilū. z in obprobrium cūctis gentibus ad quas ego eieci eos: eo qꝺ nō audierit uerba mea dicit dn̄s: q̃ misi ad eos ꝑ seruos meos prophetas de nocte ꝓsurgens z mittēs. z non audistis dicit dn̄s. Vos ergo audite uerbū dn̄i. oīs transmigratio quā emisi de hierusalem in babylonem

Squi me obedistis voluntati.

Hęc dicit dn̄s exercituū deus israel ad achab filiū cholię. z ad sedechiam filiū maasię q̃ ꝓphetant uobis in nomie meo mēdaciter. Ecce ego

Squerite z inuenietis.

epla mittebat. nondu⁹ ille prophetabat q̃ quito anno trāsmigrationis ieconię orsus ē prophetare qui idem erat regni sedechię.

¶ Tropologice. Nō vos seducāt ꝓphętę ⁊c. Pseudo ꝓphętę sunt qui preter ihc̃m sanctī sensum scripturas exponūt. Diuinī. q̃ pectura⁹ suę mētis z incerta futuroꝛ. quasi vera pronūciant. Somniatores qui illud nō audiūt. Ne dederis somnū oculis tuis. z palpebris tuis dormitionē. quoꝛ mens non vigilat erroris sopore depressa. quib⁹ dicit. Surge qui dormis z illumiabit te xp̃s.

¶ Cum ceperint. Nolite credere pseudo prophetis q̃ vicinū reditū pollicēt vobis priusq̃ enī vobis expleb̄untur septuagīta anni q̃s redeatis.

¶ Septuaginta anni ⁊c. Tam diu in seculi ꝓfusione versamur q̃s diu requiē septenarij numeri meremur accipe. et accepta pnīa deus impleat qꝺ promisit et reducat ad locū nostrū. i. ad ęcclesiam: q̃ peatit. vt sanet qui dabit finē laboris z patiētię. Inuocabimus enī z oꝛabimus. z exaudiemur: quęrem⁹ toto corde. z inueiem⁹ eum. Quidā. lxx. anos intelligunt iuxta illud. Dies ānoꝛ nostroꝛ i ip. lxx. an. Qui cū fuerint impleti ad dn̄m in toto corde reuertimur z exaudimur. z tunc est finis laboris nostri at̃ q̃s patientię.

¶ Et ibitis et adorabitis. Sine inuocatione. et oratione. poterat ipleꝛe quod promiserat. sz hortat̃ ad pręces: vt ꝑ missa mereantur.

¶ Et reuerti vos Vt certius sciatis qꝺ hāc reditū tam propiquū spare non debeatis. sed domos ędificare. pomeria plantare. filios generare. z tempus expectare promissum.

¶ Quasi ficus malas. Theodotio suarinas. i. sedas symachus nomissimas q̃s hebraice suarim.

¶ De nocte cōsur. Non cessant monere. vt vos imitarētur q̃ in trāsmigratione securo ocio fruimini. donec compleantur promissa dei.

¶ Ad achab filiū ⁊c. Aunt hebręi hos esse presbiteros quos meminit daniel vnī eoꝛ dicēs. Inueterate dieꝛ maloꝛ ⁊c. alteri. semē chanaan. et non iuda. spes decepit te ⁊c. Qui prophetāt vobis in noie meo mēdaciū

¶ Omnia vasa ꝛc. Hieremias dicerat ei am reliq̃ vasa apportã da-hic affirmat apportata esse reportãda.

¶ Amen ꝛc. Optat fieri quod ille mẽtitur hoc significat amen-q̃ sepe dominus in euangelio vtitur-ꝛ cupit p rerũ prosperitate magis illum q̃s le vera dicere vñ alius prophetã-vtinam nõ essem vir habẽs spũm-ꝛ mẽdacius potius loquerer. Jonas aũt cõtristatur qr mẽtitus est-ꝛ arguit a dño-melius esse mẽdacium q̃ tante ruinã multitudinis. Ne tñ videret pseudo ꝓphare vaticiniũ ablq̃ mẽcientis iniuria-sub alioꝝ etemplo veritatẽ asserit.

¶ Veruntamen audi verbum hoc ꝛc. Potuit dicere mẽtiris-populũ decipis pseudo prophetas. Hꝫ poterat ille in hieremiã eadem retorquere. Non ergo facit iniuriã-loquit q̃s ad prophetaꝫ quasi nõ solum nos prophetę sumus: ſꝫ fuerũt altꝫ multi ante nos-ysaias osee-ioel-et amos-qui prophetauerunt cõtra terras multas-bellum ꝛ aduersitatẽ ꝛ penuriam pronũciantes-altꝫ quoq; pacẽ ꝛ prosperitatem nũciauerunt quos nõ adulatio mendaciũ sed rerũ exitus examinauit. Dñs quoq; p moysen dicit-qꝛ prophetavaticiniũ fine mõstrat. Et notandũ qꝛ nõ minaciter-nõ crudeliter ſꝫ fiducia veritatis mẽcientem increpet-et differt in futurum-vt qui audiunt expectent exitum.

¶ Et tulit ꝛc. Considerãda hieremię prudencia-humilitas et paciẽcia-pseudo prophetа rebꝫ facit iniuriã cõterit ꝺ cernice eius furcam qꝛ nõ fecisset si ferrea esset. Hieremias tacet ꝛ dolorem dissimulat. Nõdum enĩ quid diceret-a domino accepat-in quo scriptura sancta tacite innuit-nõ prophetas tñ suo arbitrio loq̃ sed volũtate domini-in anime de futuris quoꝝ noticia solius dei est.

¶ Ananias propheta. Putatiue. Multa enĩ in scripturis sanctis dicũtur iuxta opinionẽ tempis quo gesta referũtur-nõ iuxta veritatem rei vnde. Ego ꝛ pater tuus dolẽtes querebamus te.

Et factũ est ꝛc. Cum abusset hieremias-ꝛ silẽtio denotasset in iurias factus est sermo dñi ad eũ-nõ vt suis verbis ad ananiã mẽdacio gloriãtes sacerdotibus et oĩ populo dicẽs

ſ destruxi. ſ imgium.

Hęc dicit dominus exercituũ deus israel. Cõtriui iugũ regis baby

ſ vt hactenus tempus-gaudii magnitudinem augeret.

lonis: adhuc duo anni dierum-et ego referã faciã ad locũ istum oĩa vasa dñi quę tulit nabuchodonosor rex babylonis de loco isto-et

ſ nõ vasa tm.

trãstulit ea in babylonẽ-ꝛ teconiã filium ioachim regẽ iuda-ꝛ omnes transmigrationẽ iudę-qui ingressi sunt in babylonẽ ego ꝓuertam ad locũ istum ait dñs. Cõteram enĩ iugũ regis babylonis. Et dixit hieremias ꝓpheta-ad ananiã ꝓphetã in oculis sacerdotũ ꝛ in oculis oĩs ꝑpli q̃ stabãt in domo domini-ꝛ ait hieremias ananię amẽ sic faciat dñs. Suscitet dñs ꝙba tua quę prophetasti-vt referantur vasa in domũ dñi-et omnis transmigratio de babylone ad locũ istũ. Verũtamen audi verbum hoc qd̃ ego loquor in auribus tuis-ꝛ i auribus vniuersi populi. Prophetę qui fuerũt ante me ꝛ ante te ab initio: et prophetauerũt super terras multas-ꝛ sup regna multa-de prȝlio ꝛ de afflictione ꝛ de fame: propheta qui vaticinatus est pacẽ cũ venerit verbũ eius-scietur ꝓpheta quẽ miserit dñs in veritate. Et

ſ putatiue. ſ vel forcam que hebraice michobath.

tulit ananias propheta catenã de collo hieremię ꝓphetę-ꝛ confregit eã. Et ait ananias propheta in cõspectu oĩs populi dicẽs. Hęc dicit dñs, Sic cofringam iugũ nabuchodonosor regis babylonis post duos ãnos diex de collo om

ſ quasi victus-quasi illud ei tanq̃ factus sum tanq̃ surdus. nõ audiens ꝛ non habẽs in o-ſ-re-

nium gentiũ: ꝛ abiit hieremias propheta in viam suã. Et factũ est verbum dñi ad hieremiã postq̃ cõfregit catenam ananias ꝓ propheta de collo hieremię ꝓphetę dicens. Vade ꝛ dices ananię-hęc dicit dominus. Catenas ligneas cõtriuisti et facies pro eis catenas ferreas-quia hęc dicit dominus exercituũ deus israel. Jugũ ferreũ posui super collũ cunctarũ gentium istarũ vt seruiant nabuchodonosor regi babylonis ꝛ seruient ei-insuper ꝛ bestias terrę dedi ei. Et dixit hieremi

ſ veritas hystorie seruatur-nõ iuxta quod erat sed iuxta quod illo tempore putabatur

as ꝓpheta-ad ananiã ꝓphetam

ſ non hic prophetã vocat quẽ missus a domino negat.

Audi anania. Nõ misit te dominus-ꝛ tu fecisti cõfidere populũ

ſ ne acquiesceret sententie domini.

istũ in mẽdacio. Jdcirco hęc dicit dñs. Ecce ego mittã te a facie terrę-hoc anno morieris-aduersũ ei dixi deum locutus es. Et mortuus est ananias ꝓpheta in anno illo-mense septimo.

C. XXIX.

Hec sũt verba libri quę misit hieremias ꝓpheta de hierusalẽ ad reliquias seniorũ transmigrationis-ꝛ ad sacerdotes ꝛ ad ꝓphetas-ꝛ ad omnẽ populuꝫ quẽ traduxerat nabuchodonosor de hierusalez in

ſ quia nõ poterãt babylonii rumpere-sed ꝛ dñi volũtate tranlati sunt.

babylonem. Postq̃ egressus est loqueretur sed diceret hęc dicit dñs-quod tamẽ ille diterat-sed mẽdaciũ semp veritatem imitatur.

¶ Catenas ligneas ꝛc. Ostendit qd̃ mimore pnã retinẽs-magnis supplicij causa sit

¶ Et in hoc loco deliberat allegoriz interpres furcas ꝛ catenas ligneas appellans aereas ꝛ aereas corpa dęmonuꝫ scz ꝛ aduersarias ꝛ potestatũ-ferreas vero nostra corpa grossoa q̃ neruis ossibus carni busq; ꝛ venis confecta sunt-vt qui noluerint de celesti hierusalẽ gloqualitate peccati mino res subire cruciatus-in catenas nrorz corporz cõdemnẽtur-et infancie vagitus pannoruꝫ vincula sordeꝫ sustineant-ꝛ seruiãt dyabolo ſgi babylonis-i-mũdi cũ bestijs terrę-q̃ in bruto animalibus corpa sunt religate.

¶ Et dixit hieremias ꝓphetę. Notãdum qꝛ hieremias passus iniuriaꝫ nõdum facto ad eum sermone dñi silet-postea vero missus a dño audacter arguit-mẽcienti denuncians propriq̃ mortem.

¶ Hoc anno ꝛc. Hi qui morientur ꝺ carceribꝫ corporũ liberamur secundũ illud qd̃ male interpretãtur hereticꝫ. Educ de carcere a-m-qũo p supplicio mors ingrat.

¶ Mẽse septimo. Frequẽter mense septimo qui requiẽ significare solet ideo mortuũ mentitur-vt de malis oꝛpis liberetur iuxta illꝫ Moyz viro requies ẽ nos aũt nouimus corpa credentiũ esse templa dñi-si sps sanct⁹ habitet in illis.

C. XXIX.

¶ Et hec sunt ꝛc. Intendit pstaderene acquiescãt pseudo prophetis-qui eis post duę tempus reditũ in hierusalẽ ꝓmittebãt. Sed sciãt se in babylone multo tpe moraturos.

¶ Verba libri. Hic libellus hieremię mittit in babylonem ad eos q̃ cum iconia trãllati erant vt p occasionem regie legationis opus suũ propheta cõpleret-ꝛ quę a dño sibi impata fuerant populo suaderet.

¶ Ad reliquias seniorũ ꝛc. Primo ad senes-deinde ad sacerdotes-tercio-ad ꝓphetas-quarto ad omnẽ ꝑplm tm sermo dirigitur-vel secũdum ordinem etatis eius epla prophetę mittitur.

z viri q̃ debebãt pugnare quasi mulieres timebũt·nec manibꝰ arma:sed lũbos q̃si parturiens tenebãt.

¶ Et dauid xp̃o ihc. Nõ enim primus adam z secũd⁹ scribãt iuxta corpis veritatez sic z dauid·xp̃s enĩ de dauid secũdũ carnez.

¶ Serue me⁹. Familiariter vocat sicut abraham·ysac·ia·vocantur serui dei·moyses quoq; z alij xpbe te z paulus in pncipio epla z hoc titulo gloriantur.

¶ Sed castiga bo Symachus. Et mundãs nõ mundabo te. Aquila. Cũ te eruditoꝛ p iudiciũ·nequaq̃ innocentẽ faciã·z hoc est. Oñis mũdus:pncipes vel angeli·indigent misericordia dei·z null⁹ quãuis sanct⁹ securus pgit ad iudicẽ cõtra nouã scz z veterem hereſim·q̃ putat i hac mortali carne i aliquo pfectionẽ eẽ z omnes simul iustoꝛ posse virtutes implere.

¶ Plaga eni. Aliꝫ amicus:aliter pcutit inimicus·aliter pater·aliter hostis·ille enim vt corrigat·iste pcutit vt occidat. vñ. domie ne infuroꝛe t·ar·me.

¶ Brego. Quotiens deus peccatoꝛẽ ferendo corrigit ad hoc flagellũ emittit vt parcat. Cũ vero eius vitã in peccato pmanentez feriẽdo cõcludit flagella emittit: sed nõ parcit. Qui enim flagellũ emisit vt pcerz·ad hoc quãdoq; emittit vt nõ parcat. In hac enĩ vita dominus tantomagis studet vt parcat: quãtomagis flagellando z expectãdo flagellat. vnde: quos amo·arguo z castigo. et alibi. Quẽ diligit dominus castigat. Flagellat aũt omnẽ filiũ quẽ recipit·de flagello autem damnatõnis scriptum est. In opibꝰ manuum suaꝝ compehẽsus est peccatoꝛ·ī hieremia. Plaga inimici pcussi te·castigatione cru·zc.

¶ Propterea õ saluabitur. Et erit in die illa:ait dominus exercituũ·cõteram iugum eius de collo tuo·z uincula eius di rumpã·z nõ dñabuntur ei amplꝰ alieni·sed seruiẽt domino deo suo z dauid regi suo quẽ suscitabo eis
§ hec pycopen in·lxx·nõ habetur.
Tu ergo ne timeas serue meus ia
§ duc tribus. † § decẽ tribus
cob ait dñs·neq; paueas ysrael.
§ reducẽdo.
Quia ecce ego saluabo te de terra
longinqua·z semen tuum de terra
captiuitatis eoꝝ·z reuertetur ia
† § scõm illud·fiat pax in virtute tu·z abũdan
tia in turribus eius.
cob z requiescet·et † cunctis affluet bonis·z non erit quẽ formidet·
qm̃ ego tecũ sum dicit dñs vt salue te. Faciã ei consumationẽ in cũ
§ disperdẽdo eas.
ctis gentibus in quibus dispsi te·
Te aũt nõ faciam in cõsumationẽ
§ quasi sponsam. § quasi nõ tradidi te pene·sed eruditioni·vt iudicarẽ quasi proprios·ne pderem quasi alienos·qui enĩ non credit tam iudicatus ẽ i·pretiudicatus in interitũ
sed castigabo te in iudicio·vt nõ tibi videaris innoꝛi⁹. Quia hec di
§ nõ michi qui frego.
cit dñs. In sanabilis fractura tua
pessima plaga tua·nõ est qui iudicet iudiciũ tuum·ad alligandã curationẽ tuã † vulitas nõ ẽ tibi·omnes amatoꝛes tui obliti sũt tui·ñ te
§ sacerdotes.
quẽrunt. Plaga eni inimici pcussi
§ qz.
te·castigatione crudeli. Propẽ mltitudinẽ iniquitatis tuę z propẽ dura
peccata tua. Quid clamas super contritione tua? Insanabilis
† § non mea voluntate·sed medicinę curatione ꝯgente.
est dolor tuus. † Propter multitu
† § nõ possunt sanari·nisi puluere mordacissimo z ferro acutissimo·quo putridas carnes z insanabiles amputarem.
dinẽ iniquitatis tuę z propẽ dura peccata tua feci hec tibi. Propterea oñes qui comedũt te devorabũtur·z vniuersi hostes tui in captiuitatẽ ducentur·z qui te vastant vastabũtur·cunctosq; predatores tuos dabo in predam· obducam enim cicatricẽ tibi·z a vulneribus tuis sanabo te dicit dñs· quia ciectam vocauerũt te syon:hec ẽ quę
§ vel time.
non habebat requirentez. Hec dicit dñs. Ecce ego cõuertam cõuersionem tabernaculoꝝ iacob et te
† § nõ potest abscondi ciuitas supra mõte posita
ctis eius miserebor·z ędificabit ci
† § vt quicqd id in priori populo carnaliter fiebat in ecclesia spũaliter completur.
uitas in excelso suo·z templũ iuxta ordinẽ suũ fundabitur. † Et egre
§ dicẽtibus apostolis·gratia vobis z pax.
dietur de eis laus vorq; ludentiũ
§ vt totus orbis credat in christũ.
z multiplicabo eos et nõ minuent
§ gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.
z gloꝛificabo eos et nõ attenuabũ
§ apostoli. † § abrahã·ysaac·z ia cob·principes israhelitici generis.
tur·z erunt filij eius sicut a † principio·z cetus eius coraz me pmanebit. Et visitabo aduersum † omnes
† § cõtrarias potestates
† § christus de genere israel·scõm carnem.
qui tribulant eum·z erit † dux eius
ex eo·z pcedet de medio eius pro
§ ego pater. † § dicẽs ego in patre z pater in me.
ducetur·z applicabo eũ z accedet
§ quasi nullus pot coꝛ suũ sic applicare domino·nec ita esse patri cõiunctus·vt filius.
ad me. Quis enim iste est· qui applicet coꝛ suuꝫ vt appropiquet mihi ait dominus? Et eritis michi in
§ hoc in hebreo nõ habetur.
§ ex patre hoc in israel completum cernimus z ex toto in gẽtibus.
populum z ego vobis in deuꝫ. Ecce turbo dñi furoꝛ egrediens·pro
† § demonũ·vel dei filiu blasphemantium.
cella ruens· in capite † impioꝝ cõquiescet. Nõ auertet iraꝫ indigna
§ vt hierusalẽ exercitu circũdetur·z penitus deleatur.
tionis dñi· donec faciat z complet cogitationem coꝛdis sui. In novissimo dierũ intelligetis ea.

C. XXXI.

Simpleta cogitatione mea requiescente furoꝛe meo sup caput impiorum.

In tempoꝛe illo dicit dominꝰ· ero deus vniuersis cognatõibus israel.
§ nõ scõm carnẽ· sed scõm spũm qui mẽte cernit deum.
z ipsi erũt mihi i populũ· hec dicit dominus. Inuenit gratiã in deserto populus qui remanserat † gladio
§ gentiũ in quaꝝ urbꝫ saluatur ecclesia.
† § romano·vel furoꝛe domini.
§ quãdiu spauit·quã propheꝛarum chorus promisit.
vadet ad requiem suã israel. Longe
dominus apparuit michi. Et in caritate ꝑpetua dilexi te·ideo attraxi nes zc. Sub zoroba bel hec facta cognoscimus· quando assurios ·i· ninivẽ vastauere babilonij z caldei: z ipsos medi z perse z babilõ destructa est. Tunc syon cepit habere dominũ requirentem·z obducta est cycatrix eius Sed plenius atq; pfectius in xp̃o complent

¶ Ecce ego convertam zc. Quorũ typus precessit in zoroabel z esdra·quando reuersus est populus·z egpit ędificari ciuitas in excelso suo templiq; obseruari religio zc. q̃ in esdra ꝓtinentur· plenius atq; perfectius in xp̃o·z in apostolis cõtinentur.

¶ Iudicium. Nõ secũdum illud. Sedit populus mãducare et bibere z surrexerunt ludere. Sed secũdum illud·ludebant ante archam domini.

C. XXXI.

¶ In tempoꝛe illo zc. Opere cõpleto cognoscãt artifex·adepta sanitate·medicinę i vastria. Hic cuersa terusalẽ·z abiecto prioꝛi populo intelligit q̃ repulsio indeꝝ salus sit gentium.

¶ Longe d·apparuit. Quia offenderat dominũ israel dicẽs. Nõ habemus regem nisi cesarẽ·z vcite interficiamus eum·z nostra erit hereditas·z longe recesserat a vro. Jõ post multum temporis apparuit ei·non tempoꝛe zoroabel z esdre cum rursum capti sunt·sed in caritate ꝑpetua dilexit eum·z attraxit eũ miserans·clemẽtia enĩ non meruo saluat⁹ ẽ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quia vt aiūt mulierat/lis iactabant se esse de tribu iuda·z xp̃m genera/ndū de progenie sua vnde acquiescebāt cupidine allecte·tāq̄ xp̃i matres futureq· sed videtur hoc obesse q̄ rex babylonis dicitur eos frixisse cū dicat daniel lapidatos esse·vnde a plerisq; ac pene omnibz hebr̃eis·illud quasi fabula negligit·nō enim putāt q̄ captiui lapidādi p̃ncipes z pphetas suos ptātem babuerūt·z hoc magis verū esse affirmāt·q̄ ait hieremias cōuictos quidē esse a danicle·sed sentētiam datam a rege. Multi autē de nostro grege pphetāt in noie mendacii. Proles ciuium suoz adulterant q̄s verus nabuchodonosoz frigit igne peccati·scdm illud. Omnes adulterātes quasi clibanus succensus a coquēte. Felix aūt q̄ potat iugū dñi ab adolescētia·qui sedet solus·q̄ amaritudie plenus·vt dicat. Nō sedi cum cōsilio malignātium.

¶ In hoc capitulo allegorice interpres somniat ruinā celestis hierusalē·z ad eos pphetiā dirigi suspicat qui in mūdi huius babylonia versant·q̄ bñ fecerint in hec corpa sponte descēdentes·domos edificātes·filios generātes·z bonis opibus studentes·q̄ post lxx. annos in celestē hierusalē mittētur·q̄ aūt noluerint ad terrena descēdere; passuros dicit·q̄ dñs minat'sedechię q̄ nolunt imitari fres suos nec vēre in babylonez q̄ dñs mittet in eos gladiū·z famem z pestē·i·rerū oim penuriam·z faciet quasi ficos pessimas·et psequetur gladio sēpiterno·z dabit in vexationem omnibus regnis nec sient homines sed demones·et erūt oīb̃ angelis qui presunt singulis prouincijs in maledictionem·quia in celesti hierusalē noluerūt audire verba prophetaz hortantiū: vt ad terrena descēderent·vt acta pñia post verū sabbatū p̃ltinū locū possiderēt.

¶ Ad semeiā rc. Semeias de loco neelami qui interpretat' torrēs cum teconia ductus est in babylonē·z populo prophetauit mēdacium q̄ scz cito reuersuri essent in hierusalē. Quia igit hieremias ad eos qui erāt in babylone litteras miserat dicēs·edificate domos rc·z post addiderat. Non vos seducant prophetę vestri rc. Intelligēs semeias cōtra se hoc scriptum mittit in hierusalē litteras ad sophoniā filium maasię·z ad reliqs sacerdotes·q̄re nō increpet hieremias a sophonia cui? est officiū·discernere int̄ falsos z veros prophetas et iubetur in carcere recludi·et soluere pnas mendacij·quia populum seduxit. Joiadas vero sacerdos fuit·qui ioas post interfectionem athalie impium tradidit·et sacerdotes baal interfecit. Quasi quare ioiadam nō imitaris·quare hieremiā pseudo prophetas nō interficis: dñs mi misit te. p ioiada·vt discernas quo spū quisq; loquat. Discretio vero spūum spūalis gratia est.

¶ Athalia mulier q̄dam fuit que occidit regio semine quos potuit·a qua ioiada sacerdos seruauit ioas·et postea illa interfecta e a populo·tradidit eum imperium.

¶ Quare non increpas. Mēdacio p̃cenit veritatē·q̄ple merebat' aliq̄ imponeq; prudētiores iuniores tenebraz filijs suis z quod timēt sibi inferunt aliis.

¶ Dcc dicit dominus rc. Semeias vere neelamites·qui d torrēte rubidas aq̄s sumpserat·israelē cōtra mēdaciū suū scripsisse hieremię z ad sophoniaz mittit epistas·cur aulus sit scribere veritatem z cupiat eū reduci in carcere neloquat'. Sophonias quoq; latēter accusatz epistam in accusatorē iactat. Similia res sunt q̄ pseudo pphetas detendūt·z alioz mendacia peccata sua faciunt cōtra quos subdit. Dcc ego visitabo.

C. XXX.

¶ Hoc verbū rc. Hieremias remittit onē p̃mittebat nō ira hieremiam·vt illi mēdacibātur. Sed finito lxx annis nūc iubet scribere z memorie tradere q̄ dñs pronūciat. vñ pōt colligi vaticiniū nō dcto impleri. Sed cū israel z iudas in terrā suam remittētur·z sicut ezechiel prophetauit. Duo virge copulabūtur et erit david rex z pastor omium.

¶ Uoce terroris rc. Quidā hūc locū scdm tropologiam sic exponūt vt putēt illud testimonium. A timore tuo dñe concepimus z peperimus rc. hoc z filioli mei quos iterū pturio donec formet in vob. xp̃s. huic exemplo comparī pōt. qđ manifestū est: non ad terrorē sed ad gaudiū p̃tinere. cū plena scriptura vaticinationis z ruine tempus significet.

¶ Uę quia magna. Prius tristia nūcuantur vt post malorū magnitudinē leta succedant. z magnitudo dolorū vertatur in gaudiū. Granoe est enī sanitas post egritudinē. q̄si fugata pace bello z sanguine oia pplebunt

C. XXX.

Hoc verbum quod factū est ad hieremiam a dño dicens. Hec dicit dominus deus isrl'. Scribe tibi omnia verba que locutus sum ad te i libro. Ecce enim dies veniūt dicit dñs·z cōuertam cōuersionem populi mei israel z iuda·ait dñs·z cōuertam eos ad terrā quā dedi patrib̃ eoz·z possidebūt eā. Et hec verba que locutus ē dñs ad israel z ad iudam. Quoniā hec dicit dominus: vocē terroris audiuimus formido·z nō est pax. Interroga/te et videte·si generat masculus: Quare ergo vidi omnis viri manum sup lumbū suū quasi parturientis·z cōuerse sunt uniuerse facies in auruginē: Uę: quia magna dies illa·nec est similis eius·tēpusq̄ tribulationis est iacob·et ex ipso

¶ Hoc dicit dñs ad/semeiā neelamitē·pro eo q̄ prophetauit vobis semeias·z ego nō misi eū·z fecit vos cōfidere in mēdacio

† Idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo super semeiā neelamitē et

† visitabo in virga·ini·eoz.

† discipulos quos suo errore decepit.

† ne sederet in medio querentium qui cū stanti bus stare noluit.

sup semen eius. Nō erit ei† vir sedens in medio populi huius·z nō videbit bonū quod ego faciā po/

† peccata scz iam esse soluta· captiuos scz iam esse reuersuros.

pulo meo ait dñs: q̄z† prcuaricationes locutus est aduersum dñm.

† hoc est·quod voler q̄ contra mēdacium suū hieremias scripsit veritatem.

† quasi ipsa lectione suggillās q̄ auderet i babylonem talia scribere.

† Legit ergo sophonias sacerdos libz̃ istuz in auribus hieremie prophetę. Et factū est verbū dñi ad hieremiam dicēs. Mitte ad omnē trāsmigra/

† populi dei. † s· xii· tribuum temge euāgelii non sub zorobabel vt putant.

tradam eos in manu nabuchodo/nosoz regis babylonis·et peutiet eos in oculis uestris·et assumetur ex eis maledictio omni trāsmigrationi iudę·quę ē in babylone dicētiū. Ponat te dñs sicut sedechiaz z sicut achab quos frixit rex babylonis in igne·pro eo q̄ fecerūt stulticiā in israel·z męchati sunt i vxores amicoz suoz z locuti sūt ꝑbū i noie meo mēdaciter·qđ nō māda

† quasi nō opinione sed ipsa re cognoui·hec vera esse·non possunt celare nec iudicii veritatem assumere.

ui eis. Ego sum iudex z testis dicit dñs. Et ad semeiā neelamitē dices. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Pro eo q̄ misisti libros i nomine meo ad omnē populū qui est in hierusalē·z ad sophoniā filium maasię sacerdotem·z ad uniuersos sacerdotes dicēs. Dñs dedit te sacerdotē ꝑ ioiada sacerdote·ut sis dux in domo dñi sup omnē uirum arreptitiū z prophetantem·ut mittas eū in neruū z i carcerē. Et nūc quare nō increpasti hieremiā anathotyten q̄ prophetat uobis: Quia sup hoc misit ad nos in babylonē

† s· quasi ipsa lectione suggillās q̄ auderet i babylonem talia scribere.

dicens. Longum est·ędificate domos z habitate·et plantate ortos z comedite fructus eoz. † Legit ergo sophonias sacerdos libz̃ istuz in auribus hieremie prophetę. Et factū est verbū dñi ad hieremiam dicēs. Mitte ad omnē trāsmigra/

dñs pronūciat. vñ pōt colligi vaticiniū nō dcto impleri. Sed cū israel z iudas in terrā suam remittētur·z sicut ezechiel prophetauit. Duo virge copulabūtur et erit david rex z pastor omium.

¶ Uoce terroris rc. Quidā hūc locū scdm tropologiam sic exponūt vt putēt illud testimonium. A timore tuo dñe concepimus z peperimus rc. hoc z filioli mei quos iterū pturio donec formet in vob. xp̃s. huic exemplo comparī pōt. qđ manifestū est: non ad terrorē sed ad gaudiū p̃tinere. cū plena scriptura vaticinationis z ruine tempus significet.

¶ Uę quia magna. Prius tristia nūcuantur vt post malorū magnitudinē leta succedant. z magnitudo dolorū vertatur in gaudiū. Granoe est enī sanitas post egritudinē. q̄si fugata pace bello z sanguine oia pplebunt

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Eruditus sum. Quasi correctio proficit in salutem·z quę ad presens videt esse tristicię·post reddit fructum pacis.

¶ Percussi femur. Quid in femore nisi voluptas carnis accipitur? Et quid ē qꝫ ait· post quā ostendisti mihi p cussi femur meum·nili qꝫ supna spūaliter vi dit·omne quod inferi us in se carnaliter vi debat extinxit: vt quā to summa pascerēt·tā to ima non placerent? Nā quāto incipit quis qꝫ supius viuere·tāto incboat ifen? interire vī: viuo ār iā nō ego viuit vero in me xp̄s.

¶ Quoniā sustinui. Per ignoriātiam etatis dicit se peccasse· vt facilius veniā cōsequat. vī; delecta inūtutis męę z ignoriātias meas ne me· Et in sequēlo. Deus puulis ē vocauit z delicęs affluentē·ꝑpter dinitiaꝝ ses magnitudinē z ter ę fertilitatē.

¶ Et filius ho· ꝛc Penitētiam agēte ef. fraym·z dicēte eruditus sum me dñe·et eruditus sum ꝛc. Rndit dñs·et plene cōuersum tali su stētat oraculo·fili? bo notabilis ꝛc

¶ Puer delicat? De quo filij effrem intēdentes z mittētes ar cū conuersi sunt in die belli·delicias aūt accipiam?·iuxta illō. Delectare in dño z dabit tibi·pe·cor·t·p̄o quo in greco·z ī hebrēo ba betur·delicęs affine.

¶ Ideirco. Quia nido animo suscepit ꝟba mea z seruauit· sed tñ misereboꝛ eius·qꝫ z dominū iusticia indiget misericordia.

¶ Statue tibi ꝛc Pronocat ad satisfactionē vt consideret in quāis reliquit·z agēs penitētiam ad priſtinā gratiā reuertat' sēdm illud. Memēto vī exciderisz age pniam z p̄ ma opa fac. Tropologice aūt quēꝫ ammonet vt prouida discretione circūspiciat·z qsi de arce cōtemplatōis prāuisꝫ cursꝰ pa veīat deprēdat.

¶ Greg. Statue. Speculā tibi statuere ē vēntura vicioꝝ certamia ex alta consideratione prenoscere. Sibiꝫ electi mens amaritudines ponit· qū etiā in virtutū pace cōstituta·dum mala insidiātia conspicit secura quiescere nō cōsentit. Dño aūt ne mala quęlibet agat. Secūdo vero cōsiderat ne bona incaute faciat·z postꝫ prana subegerit·ipa etiā recta sibi subjcere contēdit· ne si mētis dñium transeat in elationis culpaz vertat. Ex bonis enim in curię vicio mala nascuntur·ex doctrina arrogantia·ex insticia crudelitas·ex pietate remissio·ex zelo ira·ex manuetudine torpor·z hmōi

† ſ hoc est·multo labore z verberibus eruditus ad penitētiam profecit.

eruditus sum·quasi † iuuēculus in ☞ ſ ipsam quā agimus penitētiam solius dei impetus auxilio.

domitus. Cōuerte me·z † cōuertar ☞ ſ nō ante·nō per me.

qz tu dominus de? meus. † Postq̄ enim conuertisti me egi penitentiam·z postq̄ ostendisti mihi·per ſ sentētam vel tui noticiā. ſ signū dolentis z plangētis erroꝛ pristinum.

cussi femur meū: confusus sum et ſ memoria peccatoꝝ.

erubui·quoniā sustinui obprobriū † ſ qui cōtra nature ordinē omni dignationez pumogenita suscepit honoris.

um adolescētię meę. Et filius honorabilis mihi effraym si puer de ſ merito. Salu·quia verba mea in co·nō in ore sed in corde.

licatus·quia ex quo locutus sum ſ quia verba mea cordis affectu seruauit.

de eo adhuc recordabor eius. Id ſ simile dicit osee cōturbata sunt viscera mea·nō faciam furoꝛem ire mee.

circo ꝓturbate sunt viscera mea su ſ hiero·de verbis domini humano sensu argumētari sacrilegiū est.

per eum·miserans misereboꝛ eius † ſ vndesper· pūcietur tibi tanta felicitas.

ait dominus. Statue † tibi speculā ſpto ānquis peccatis·vel p magnitudīe gaudii.

pone tibi amaritudies. Dirige coꝛ † ſ quia per eam redditurus.

tuum in viam rectam in qua ambulasti. Reuertere virgo israel·re ſ quas captiua deseruisti.

uertere ad ciuitates tuas istas. Ut ſ quasi respice quid dicturus sum·z vnde tibi erit tua beatitudo sperāda·audiui † audiuī·qz·c·d·n·

quequo delicijs dissolueris filia ſ nota qꝫ natiuitas saluatoris z cōceptio dei·dicitur creatio.

vaga? Quia creauit dñs nouum ſ maria. ſ gremio uteri. ſ absqꝫ viri semine. † ſ ecce vir orietur nomen eius. ſ a cōceptu·qz iuxta incremēta etatis·puagitus z infantiam proficere videbitur sapiētia z etate·sed perfecto vir in ventre feminco solitis mēsibus continebitur.

sup terrā· fęmina circūdabit † virū

Dęc dicit dominus exercituū deus ſ fidelis.

us israel. Adhuc dicēt verbū istud ſ i·ecclesia. Cōsummationis sęc.

in terra iuda·z in vrbibus eius cū

Dirige inquit coꝛ tuū in viā rectam. Via recta ē semita mādatoꝝ dei· in qua ambulādus est neqꝫ ad dexteram·neqꝫ ad sinistram declinādus.

¶ Dirige coꝛ t· ꝛc. Dirigit coꝛ suum in viam rectam in qua ambulauit·qui mentē suam in celesti vīā iusticię·qua in baptismo ambulaturꝫ se promisit·z scdm doctrinā scripturaꝝ p gere decernit· nec pde uia exercitis·nec p luxus sęculi declinare ꝓsentit.

¶ Reuertere virgo ꝛc. Licet hęc quidā iuxta historiā ad reuersionē iudęoꝝ d babylonia in terrā suam referāt· vt edificēt ciuitates dirutas·z sedes antiqꝫ scdm illd. Recedite de medio babylonis·z de terra chaldeoꝝ egredimini ꝛc. Mibi tñ aptius videt' ad nouū testamēti tempꝰ cūcta referre in quo ꝟginis partus vniuersomūdo edidit salvatorē vt virgo israel qꝫ sibi dñs despōdit in iusticia z iudicio z misericordia·post pollutōes prisscas reuertat' ad ciuitates ecclesię z desinat vagari p luxus sęculi.

¶ Adhuc di. xp̄ianis sęc spūlo quilo captiuitatē populi sui dominus cōuertit.

¶ Benedicat ti Hęc sub zorobabel et pte videnť esse ꝓpleta pleūndo aūt vaticiniū ad xp̄m referť·cū p̄mo aduentu spūaliter hęc facta sunt. In secūdo vero vniuersa ꝓplebūtur. Iuxta nos spūaliter·iuxta iudęos z nostros iudaizātes carnaliter.

¶ Quia inebriaui Quātio ꝓphaꝝ obscurā facit intelligētiā ꝓphaꝝ·dicerat dominus·adhuc dicēt ꝟbū illud inf in·ꝛc·q̄bus dicentibus rndit·qꝫ inebriaui aiam lassaz ꝛc. Quo dicēte·nidet populꝰ de captiuitate reuersus. Ideo ergo fectus sum·ꝛc.

¶ Ideo quasi ꝛc. .Vt imitarer dicētem ego dormiui z somnum cepi ꝛc

¶ Ideo quasi. ꝛc. Qui sęc p gratiam xp̄i·qui de sopore mortis resurrexit in gla·ꝓpheta de somno tedij z tristicię·diuia revelatione suscitat? somnū quietis z pacis dei promissionibus ꝓlatus inuenit·vī. Si dormieris non timebis·dęces z suauis erit somn? tuus. Juxta litterā cui secur? dormit et vigilat·dęcit z ambulat·qui se innocētem añ deū· z iuste viuere meminit Sed z iustus cū in morte dormierit nō solū potētias malignoꝝ spūum nō metuit·sed etiā in pace dęcit·z securus dormit·z die resurrectōis expectat.

¶ Ecce dies. Dñes buiusmodi repromissiones iuxta iudęos z nros

¶ Plantabunt plantates. Qui p̄ captiuitatem ſrael ab alienis poſſeſſi ſunt q̄ bus dicitur· plantate plātaria ⁊ vidēmiate.

¶ Reliquias iſrael. Quę ſcōm electionem ſaluantur vñ: niſi dñs ſabaoth reliquiſſet nobis ſemen ⁊c̄.

¶ Ecce ego adhuc. Per apoſtolos ⁊ apoſtolicos viros· q̄ ſunt cuſtodes clamantes in monte ſamarię· quibꝫ p̄cipitur· perſonate· canite ⁊c̄.

¶ Claudus. Qua libꝫ p̄ heliam dicit vſq̄ꝫ claudicatis vtro q̄s pedē? Sed in xp̄o poſtea cucurrerūt· et q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē magnā.

¶ In fletu venient ⁊c̄. Judei hoc putāt eſſe completum· q̄n ſub eſdra poſt diē paſche egreſſi ſunt de babylone vt reuerterēt̄ i bieruſalē. Sed ibi typus fuit nō veritas· neq̄ enim in illo tempore vniuerſa hęc fuiſſe completa poſſunt probare.

¶ Et reducam ⁊c̄. Lxx. In ſolennitate paſche· i· i ferijs dominice paſſionis cū xp̄us crucifixus omnia trahit ad ſe.

¶ Et effraym ⁊c̄. Effraym qui eſt typus gentilis populi fuit enī poſterior filius ioſeph ⁊ ſuripuit manaſſe primogenita· qui natura primus erat· ſed in miſterio crucis· tranſuerſis manibꝫ· q̄ ſtabat ad ſiniſtra· iacob· dextrę ſuſcipit benedictionē ⁊ qui ad dexterā· ſiniſtra benedictus· in ſecūdum gradū eſt reductus. Et quomodo iacob ſau· ſic effraī manaſſe rapuit primogenita. Et omnis populus dēcē tribuum vocatus eſt effraym· quia ieroboam filius nabath ex hac tribu i samaria primus regnū obtinuit ⁊c̄.

† Hoc proprie in eccleſia· delirant enī qui aureā atq; gēmatam ſuſpicātur hieruſalē· auaricia ſua in miſterio verbis domini cōfecrantes.

te miserans. † Kurſuſq; ędificabo te· ⁊ ędificaberis virgo iſrl̄ adhuc ſ vt canas deo in eccleſijs omni carne malorum opm conſumpta.

ornaberis timpanis tuis· ⁊ egredi eris in choro ludentium· et adhuc ſ cū gentiū turbis. † ſ nō in nullibus ⁊ humilibus locis.

plātabis vineas in † montibus samarię. Plantabunt plantantes· ⁊ donec veniat tempus nō videmia ſ domini.

būt· q̄z erit dies in qua clamabūt ſ apoſtoli· ⁊ apoſtolici viri. ſ cuſtodie.

cuſtodes in mōte samarię ⁊ in mō ſ vbertatis. † ſ qui iacentis humilia reliquit ⁊c· figuraleq; hoſtias ſpernitec ſacrificiū deo ſpiritu tuo cōtri.

te effraym. Surgite ⁊ aſcēdamus ſ eccleſiam· in qua ſpeculatio dei· cum autem in eam aſcēderimus aſcēdemus ad dominū.

in syon ad dominum deū noſtrum.

Quia hęc dicit dñs. Exultate in lętitia iacob· ⁊ † ad caput gēntium cū ſ qui eſtis iacob· eta· reſerecto· q̄z cauda verſa eſt in caput.

† caput gentium· pſonate· canite et dicite· ſ hoc ſcz. ſ audite.

Salua dñe populū tuū reliquias ſ nō totum. † ſ de incredulitate ⁊ frigore domince caritatis.

iſrl̄. Ecce ego adducā eos † de terra ſ quaſi ventus ouriſſimus nomine dexter.

aquilonis· ⁊ cōgregabo eos ab extremis terę. Inter quos eſt † cęc? ſ ceci vident· claudi ambulant ⁊c̄.

† ſ ceci vident· claudi ambulant ⁊c̄. ſ priuus infidelitate illum ſatus ē poſtea chriſti fide. ſ eccleſia. ſ deo filios.

† ſcz ſ ad fidem.

mul· cętuſ magnus reuertētū huc ſ pac gaudio.

In fletu veniēt· et in miſericordia ſ nō in gſtia iudeoꝝ.

reducam eos· ⁊ adducam eos per ſ apoſtolos ⁊ apoſtolicos viros aqua viua plenos quos implet fluuiꝰ dei replenim aquis.

† ſ fidei· vel chriſti in qua qui ambulauer· ⁊ non impinget.

torrentes aquarum in † via recta et nō impingent in ea· q̄z factus ſum ſ quia ceci eſſe deſierūt· quibus dictum eſt· ſi ceci eſtis nō haberis peccatū. ſ vbi abūdauit peccatū ſuperabūdauit gratia.

iſraeli pater· ⁊ effraym primogenitus meus eſt. † Audite verbū dñi gentes· ⁊ annūciate in insulis quę † ſ perſpicue vocat· o gentium demōſtratę ſ nō potentia hoſtiū· ſed dñi rolūtate.

ſcz hoc.

procul sunt· ⁊ dicite. Qui † diſperſit iſrael cōgregabit cū· ⁊ cuſtodiet ſ qui ponit a iam ſuam pro ouibus ſuis.

eum sicut paſtor gregem ſuum. Re ſ precio ſanguinis ſui.

demit enim dominꝰ iacob· ⁊ liberabit eum de manu potentioris· ⁊ ſ liberati. ſ liberatorē ſuum. ſ eccleſia.

veniēt ⁊ laudabūt in monte syon: ſ rerū omniū abūdantiam que nō frugib? ⁊ cibis carnalibus ſed in virtutū varietate conſtit

⁊ cōfluent ad bona domini ſuper ſ de quo cōficitur panis dei· ⁊ ſanguis eius.

† ſ rupit t·d·d,t,o·l·pc·p·t· † ſ ſimplicitū ecclesia.

frumento: vino ⁊ oleo ⁊ fetu pecoꝝ ſ que contribus aduerſarios vēiant

† ſ quoniā nō corporis ſunt hec benedict. ones.

rum ⁊ armētorū. Eritq; anima eorum quasi ortus irriguus et vltra ſ paradiſus dñi indeficus.

habētes ſaturitatē omniū rerum ſ eſpondi enim vos· vne·ui·vir·e·eybi·chriſto:

nō esurient. Tunc lętabitur virgo ſ qualibus dicit idem· iohānes· ſeribo vobis patres quoniā cognouiſtis eū qui ab initio eſt.

in choro· iuuenes ⁊ senes simul. ſ vt quos crux terruit· lenificet reſurrectio.

Et cōuertam luctum eorū in gaudium ⁊ conſolabor eos ⁊ lętificabo ſ beati qui lugent quoniā ipſi conſolabuntur.

† ſ re fide ſeruētes· tanq̄ muſto pleni loquent.

eos a dolore suo. † Et inebriabo animam ſacerdotum pinguedine· ⁊ populus meus bonis meis † ad implebitur ait dñs. Hęc dicit dominus

† ſ inebriatis ſacerdotibus doctrina dominī· ⁊ diuitijs calix tuus inebrians q̄ preclarus eſt.

† ſ hic ex parte in futuro ex toto implebūtur.

Vox in excelso audita est lamentationis ⁊ fletus ⁊ luctus· rachel plorantis filios suos· ⁊ nolentis consolari sup eis· quia non sunt. Hęc dicit dominus. Quiescat vox tua a ploratu· ⁊ oculi tui a lacrimis q̄z ſ· i respexit dominus pnora opera tua.

ſo rachel.

est merces operi tuo ait dominus ⁊ aduentu chriſti. ſ filii de toto orbe ſaluati.

⁊ reuertētur de terra inimici ⁊ est spes in nouissimis tuis ait dominus ⁊ filij tui ad terminos suos.

ſ diaboli.

† ſ quos habuerūt patres eoꝝ ab rabam· ſaac et iacob.

† ſ decē tribus quib? primus impauit ieroboā qui fecit vitulos aureos.

Audiēs audiui † effraim ſ ſne in preſenti dolore torqueatis.

† ſ decē tribus quib? dñs impauit ieroboā qui fecit vitulos aureos.

lugentem. Castigasti me et † ſ perſpicue vocat· o gentium demōſtratę

† ſ ſimplicitū ecclesia.

¶ De manu po· ⁊c̄. Aduerſarię partes quę natura fortior aut fide fortiores. Di tamē liberātur ab eo qui alligat fortē ⁊ domum eius diripit.

¶ Animā sacerdotū. Qui habent ſcientiam dei· de quoꝝ ore interrogant legem· qui creduī in eum qui eſt ſacerdos in eternum.

¶ Pinguedine. Dominus in valle geſſemani id eſt· pinguedinis cōprehenſus eſt.

¶ Vox in excelso. Quidā indeꝝ hāc locū cū ſic exponūt· q̄ captā bieruſalē ſub veſpaſiano· q̄ hanc viam infinita captiuoꝝ multitudo directa ſunt. Aliq̄ vero q̄ ſub adriano vbe euerſa: innumerabilis popul? cuiuſcūq; etatis vel ſexus· in mercato terebinthi venūdatus ſit· ⁊ ideo cū dicis eſſe etecrabile mercatū celebertimū viſere.

¶ Lxx. Vox in rama audita eſt lamentationis ⁊ fletus ⁊ luctus· rachel ploratus filios ſuos· ⁊ noluit conſolari q̄z nō ſunt. Vnde ſ pſpicuū eſt euangeliſtas ⁊ apoſtolos nō ex hebraica interpretationem aliqm ſecutos ſ tanq̄ hebreos quod legebant· hebraice ſuis ſermonib? expreſſiſſe.

¶ Rachel ploran· Rachel mater ioſeph cum veniret bethlem ſubito ptus dolore correpta: pepit filiꝰ quē obſtetrix· q̄ monebat vocauit bēnoniꝰ pater autem vocabulum mutans beniamin· i· filius dextrę appellauit.

¶ Quęritur ergo quō matheus teſtimonium propheteę ad infectionem paruulorū trāſtulit· cum ſpiceret de decē tribubus ſcriptum ſit quare princeps effraym· ⁊ effratha nō in tribu effraym ſed in tribu iuda ſit. Ipſa eſt enim bethlehem ⁊ cū veniunt nomina· beth lebem nangē domus panis· effratha vero vbertas· Sed quia rachel in effratha id eſt· i bethlehem eſt condita ſicut ſcriptura ſancta ⁊ titulus lapideꝰ eius teſtatur flere dicitur pueros iuxta ſe interfectos.'

¶ Et reuertētur ⁊c̄. Melius hoc de paruulis intelligimus q̄ mercedē habeant effuſo ſanguine pro chriſto· ⁊ pro terra herodis inimici teneāt regna celi· ⁊ reuertentur in ſedem priſtinam· pro corpore humilitatis recipientes glorioſum. Hęc ē ſpes nouiſſima· q̄n do ſul gebunt iuſti· ſicut ſol· ⁊ ſanctes reſurgent in vnum pfectum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

in celestibus tandē futura sit. Audis angulos z scabiē· audis ruinas z cineres· regionē mortis z tenebras· nec vnqꝫ gleris. Veniqꝫ sequit· vsqꝫ ad angulū portę eq. Nulla ei vera iusticia vel certa victoria in hoc seculo. Ipe quoqꝫ angulus portę quānis oriētalis vndelumē egredit· equorū appellatur· ut doceat nos indigere cursu at qꝫ certamie· ut tandē cū dño audire mereamur. Ascēdisti equos tuos z equitatō tua salus. In porta orientali z in porta quadrigarū sanctificatio domini est· ut tunc nos pfectos cē arbitremur· cū dixerim⁹. Currus dei x· mil· mk· mi· le· domin⁹ in eis· i· s· i· s· hęc edificatio manebit in eternum.

C XXXII.

¶ Verbū quod. Non solū verba sed z opa ꝓpheraruꝫ sunt nobis in exēpla virtutuꝫ· poterat hieremias nūaare prospa· z frui regis amicicia· sed maluit deo obedire qui pōt z alaz z cor· p· i· g·

¶ In atrio car· cē. Notāda ex pte regis demētia q̄ nō in carcere s̄z in vestibulo ꝓphetā reduci iusserat in libera s̄z custodia· ne posset effugere· q· nō omīs hierusalē clausa munitionib⁹ fuerit cōmunis carcer.

¶ Clauserat eni. Jam vicina captiuitate iam pestę z fame cōsumpta ciuitate· z tam pessimat sedechias i sententia.

¶ Quare vati· cē. Grauior est terior an increpationem verborū qꝫ penarū sustinere cruciatū et videre quē timeas.

¶ Visitem cē. Tēpauit sententiaz vt ad bonaz z malam ptem possit referri· visitationem· z ꝓsolationem z supplicium significat.

¶ Ecce ananehel Elchias z sellum fres fuere germani. Hieremias elchię filius fuit. Sellus anan ebel· Elchias iterpretat· ps dñi. Hieremias sublimitas dñi z recte altitudo dñi· de pte domini etiā nascit. Sellū vero pacificus uel par. Hanamehel donū uel gratia dei· puenienter aūt pax z gratia cōiungūtur sedm illud. Hēa nobis z pax cē. Primū ergo ꝓ pace mereamur donū dei· z post pacē nobis grata nascit· quę nō est i arbitrio possidētis sed donātis. Defert aūt emptionē gratia dei ei qui in alto ē· ut quāuis videat excelsus gratia tamē indigeat. Fuisse aūt hieremiā filiū elchie de sacerdotib⁹ qui erāt in anathoth in terza beniamin volumis huius mōstrat exordium.

¶ Eme tibi agrū. Ager iste sacerdotalis cuius emptio z possessio hieremię defertur· est in anathoth in terza beniamin quorum primum obedientiā· secūdū filiū dextere sonat· z pueniēter appetit ei⁹ emptionē· in quo obdiētia z ꝑtus dñi versabatur.

¶ In terra be· cē· Hęc· ē de suburbanis q̄ sacerdotib⁹ p singulas tribu z ciuitates data sunt ex legenec licitū erat possessionē de tribu in tribū trāsferre· nec de familia ad familiā· vnd z filię salphaath inter fres suos acceperūt sortē. Principue vero suburbana sacerdotum venūdari nō poterāt vsqꝫ ad annū remissionis· nisi cui cōpetebat propiquita te sanguinis.

¶ Intelleri aūt. Ridendū videbat· q̄ iam capiēdam vrbē et vicinā captiuitatē propheta bat· agrū emere quē ñ posset possidere s̄z intellexit verbū dñi esse z emptionē vaticinio domini cōuenire.

¶ Decē z septē syclis emit agrū· in quo numero cātauit puer dñi dauid in die q̄ eruit eū dñs de manu inimicorū eius· z de mānu saul z dixit. Diligā te dñe fortitudo mea cē. De narū numer⁹ misticuz esse ostēdit decalogus scripti⁹ digito dei. Septenari⁹ qꝫ in q̄ versus ē sabbatismus z reqes sancta· mūs testionijs ꝓmēdatur. Et hoc numero ꝓpha z sacerdos emit possessionē· scribitur qꝫ in libro z signat testes ad hibētur z argentum diligenter appēditur· vt omnia vēditionis et emptionis iura seruētur· z sit possessio certa stipulacōib⁹ z rōsionib⁹ roborata. Audiāt hoc q̄ falsa testamēta z interdum nec testamēta adhibitis testib⁹ vēdicare cōnātur.

¶ Et precepi baruch. Baruch q̄ int̄pretatur benedictus qui fuit filius neri· i· lucerne mee de q̄ dr lucerna pedib⁹ meis· v· t· z· l· s· m· Neri qꝫ fuit filius maasię· i· facture z operis dñi. Aduerte q̄ quātis ꝓtutu z pulegijs baruch hieremię mīstrauerit sedm illd. Ambulās in via immaculata hic mihi mīstrabat. vñ heliseus mīster helię in trīs deo placuit· vt trāslato magistro duplicē spūm mereret accipe. Hoc dr cōtra eos qui malo z abutunt mīsterijs· nec audēt abicere ꝓfanos iniquitatis suę.

¶ Sume libros. Vsqꝫ hodie seruat hec ꝓsuetudo vt qđ intrinsecus signacula cōtinent hōc legere cupiētib⁹ exhibeat aptum volumen.

¶ In vase fictili cē. Ne forte positi paterēt rapinę z humo crediti solueretur humore. Hoc autē fit ut qui uidēt intelligāt rursum iersim esse habitandam z possessionē possidendā· quāuis autē p se possint intelligere comonētur tamen dei sermone.

¶ Adhuc possi· Et hoc ē qđ hieremias supradixit se intellexisse ꝟbum dei· z idcirco emi agrum.

indaizantes in mille annoꝝ regno expectant. Nos aũt in primo aduentu xpi spũ aliter ex parte completa def cernimus·qz nũc in speculo videm⁹ ⁊ nc scimus sicut oportet nos scire·ant in secũdo ꝓplenda credimus; cũ dñs in maiestate sua apparebit ⁊ plenitudo gẽtium subintrauerit·vt oĩs isr̃l salu⁹ fit·⁊ nõ ex pte ꝓ singulos hẽ sit deus omnia in omnib⁹

¶ Omnis hõ qui co. Brego. Quid enim vua acerba nisi peccatuꝫ: Vua quippe acerba est·fructus ante tempus. Quisqs enī ꝑsentis vitꝫ·delectationib⁹ satiari desiderat·quasi fructꝰ ante tempus comedere festinat. Qui igit̃ vuaꝫ acerbaꝫ comedit dentes eius obstupescunt qz qui ꝑntis mũdi delicijs pascit̃ in tertenis sensus eius ligãtur· vt iam spũalia mãdare·⁊ intelligere nequeãt qz qui in exterioribꝫ delectati sunt·inde in intimis obstupescũt et dũ peccato aia pascit̃·panem iusticie edere non valet qz ligati dentes ex peccati cõsuetudine iustũ quod intus sapiunt nõ possunt edere.

¶ Obstupescent dentes. Dentes comedentiũ non possunt suauitatẽ sentire· de q̃ dicit̃. Gustate·⁊ videte qm̃ suauis est dñs. Quicunqꝫ scripturas nõ intelligit·vt veritas habet·vuã acerbã comedit. Vñ:berȝtici panem qui de ẽlo descẽdit comedere nõ possunt·qz obstupescunt dentes eoꝝ·nõ auster i tate ciboꝝ ſ vicio dentium.

¶ Ecce dies. Hoc testimonio paulus·siue quis alius scripserit epl̃am ad hebr̃eos ostẽdit omnesqz deinceps ecclesiasticos viros in primo saluatoris aduẽtu dicũt vniuersa completa·⁊ nouũ testamentũ·i·euãgelium successisse veteri·legẽ quoqꝫ litteræ·legẽ spũs cõmutatã vt omnia sacrificia·et circũcisio ⁊ sabbatum spũaliter cõplentur.

¶ Et nõ docebit. Et nõ querãt iudaicos magistros ⁊ mandata hoĩm·sed docẽtur a spũsancto·si tamẽ templum dei fuerit·⁊ spũs sanctus habitauerit in ipis qui spirat vbi vult·⁊ diuersas habet gratias. Notũa tamen vnius deitatis virtutũ possessio est.

¶ Omnes enī cog. Quia oĩes erũt in contẽplatione veritatis. Vñ videm⁹ nũc ꝑ speculũ in enigmate·tũc aũt facie ad faciẽ. Et alibi·videbimus eũ sicut ẽ·nõ sicut hoies vidẽt·ſ· vel viderũt·qñ apparuit i spẽ q̃ voluit nõ in natura qua in semetipso etiã cum videret latuit.

¶ Qui dat solẽ. Scdm̃ gen̄. Pol in ẽlo positus ẽ in lumie diei·luna ⁊ stelle in lumie noctis. In psalmo quoqꝫ legit. Dies diei eructat verbum ⁊ nox n̄ in·sci·qz inuicẽ sibi dies ⁊ noctes succedunt.

¶ Si defecerit ⁊c. Si ẽli pibunt ⁊ sicut vestimentũ veterascẽt qño semen isr̃l põt esse ꝑpetuum? Celi aũt pibunt. vñ iacob filijs ait. vobꝭ ⁊ annũciabo vobis qd futuꝫ sit in nouissimis diebꝫ in quo patet:mũdum non esse ꝑpetuũ. Vñ:ẽlũ ⁊ terra trãsibũt. Et alibi. Ecce ego vobiscũ sum vsqz adcõsumationem seculi. vel alit̃. Allego. Quãdiu mũdus iste fuerit·semẽ isr̃l pmanebit·nõ in hijs qui incredduli sunt·sed q̃ in aplis ⁊ ꝑ apostolos crediderunt vt reliquiẽ salue fierent.

¶ Si mensurari. Quasi. Nõ rerũ ⁊ marie ẽlestiũ astrorũ põr ordo mutari·⁊ maris fluctus noluũtur ad littora·⁊ fragor gurgitũ audit̃ terribilis·nec ultra preceptũ progredit̃. Vñ:terminũ posuisti eis qbẽ nõ trãsgrediũt ⁊c. Sic semen isr̃l dñi nolũtate perpetuũ erit·nec aliquãdo cessabit.

¶ Ecce dies ve. Qui mille annoꝝ regnũ in iudea expectant. conãtur oĩndere·q turre ananebel vsqz ad portã anguli collẽ gareb ⁊ goatha ⁊c. sanctuariũ dñi·i·templuꝫ esse condẽdum·mãsiones imppetuum. Nõ qz ipsi zorobabel non pñt mõstrare cõpletuꝫ transeunt ad xp̃i tpa. quẽ i cõsumationẽ mũdi dicũt cẽ uentuꝫ. ut aurea ierusalẽ descendat de ẽlo·⁊ hoc terȝ spacio edificet̃ p circuitũ·hoc in cõiectũ·qz a turre anatboth·qđ appellat̃ hieremię in·bo a ierm̃ separata milibꝰ vsqz ad torrentẽ cedron fundamẽta ciuitatis iaciant. Dicunt ananebel·filiũ sellum patruelem fuisse hieremię cuius emit agrum ⁊ hic est·inquiunt turris ananebel·ignorantes hebraicã ueritatẽ hic ci ananebel·p nũ mediã litterã scribitur Ibi aũt ananebel·per men litteraꝫ.

¶ Vsqz ad portã an·cẽ. In angulo duplex paries iungit̃ ciuitas ergo a turre ananebel·vsqz ad portaꝫ anguli ędificari dr·qz ecclesia a cellitudie gratie inchoãs vsqz ad ingressũ suspicionẽqz cõstruit̃ iudaici populi ⁊ gentilis.

¶ Vsqz ad por·an·cẽ. Licz ecclesia initiũ habere videat sublime in hac tamẽ uita rectã ueritatis lineã nõ pñt anguli possidere. In angulo cõstamus dũ uiuimus: fractis quoqꝫ lineis ceit ultra funiculum mẽsure·nra portã anguli sup collẽ gareb·q̃ incolatus aut scabies interpretat̃. In quo aduenę ⁊ pegrini·⁊ auribꝰ puniẽtes·⁊ nouitatẽ pessimę doctrię facile fusci piẽtes significamur. Et circũit goatha·qđ·lxx·guũ interp̃tatu sunt·electis scz viuis lapidibꝰ q̃ voluũtur sup faciẽ terȝ ⁊ pstringunt̃ lapide angulari ⁊ oẽm fagarii vallẽ q̃ interp̃tat̃·ruinaꝫ ⁊ cineres subandis circũibit ut quãuis videamur nobis i colliby·iemp tamẽ tuineam⁹ ruinas·⁊ cõsiderem⁹ cineres ⁊ dicamus pgnitẽtes. Cinerẽ tangit̃ panẽ mãducabam⁹·⁊ vniuersaꝫ sede mocb qđ hicronim⁹ vertit in regionẽ mortis·vnũ nomẽ in duo diuidens Bade enī regio·⁊ mooch interp̃tat̃ mortis. Regio aũt mortis regio peccatoꝝ est quę pgit vsqz ad torrentẽ cedron·vbi dominꝰ tradit̃us ẽ·qui tenebrȝ interp̃tat̃. Vide:quãta loca habeat ecclesia·⁊ ꝑ sine macula ⁊ ruga

Omnis homo q̃ comederit vuam acerbam obstupescẽt dentes eius

Ecce dies venient dicit dominus et feriam domui isr̃l·et domui iuda fœdus nouũ· non secundum pactũ quod pepigi cum patribus vestris in die qua apprehẽdi manum eoꝝ·vt educerem eos de terra ęgipti·pactum quod irritũ fecerunt·⁊ ego dñatus sum eoꝝ dicit dominus sed hoc erit pactũ qđ feriam cum domo isr̃l. Post dies illos dicit dominꝰ: dabo legẽ meam in visceribus eoꝝ·⁊ i corde de corũ scribã eaȝ·⁊ ero eis in deum ⁊ ipsi erũt mihi in populũ·⁊ nõ docebit vltra vir proximũ suum ⁊ vir fratrem suum dicẽs· cognosce dominuꝫ. Omnes enī cognoscent me a minimo coꝝ vsqz ad maximũ aĩt dominus·quia propiciabor iniquitatibus coꝝ· ⁊ peccati coruꝫ nõ ero memor amplius. Hęc dicit dominus. Qui dat solem in lumie

¶ testamentũ scz quod p spũs sanctum scribitur in cordibus fidelium.
¶ veteris testamenti qđ in tabulis lapideis scriptum est dure nationi ⁊ incredule.
¶ quasi familiaris.
¶ ideo. ¶ iuste vlciscẽdo.
¶ post crucẽ scz resurrectionem ⁊ ascẽsionem.
¶ vel domui.
¶ de syon exibit lex·⁊ verbũ domini de ierl̃.
¶ lex dei eius in corde ipsius.
† ¶ non in tabulis lapideis·sed in tabulis cordis carnalibus.
¶ post hec.

dieĩ·ordinẽm lunę ⁊ stellarũ in lumine noctis·qui turbat mare ⁊ sonant fluctus eius. Dominus exercituũ nomẽ illi. Si defecerit † legẽ iste coram me dicit dominus·tunc ¶ sicut celi non peribũt·sic semen isr̃l domini volũtate perpetuũ erit nec aliquãdo cessabit. ⁊ semen isr̃l deficiet·vt nõ sit gẽs coram me cũctis diebus. Hęc dicit dominus. Si mẽsurari potuerit celi desursum· ⁊ inuestigari fũdamenta terrę deorsum :⁊ ego abiciam vniuersum semẽ isr̃l ꝓpẽ omnia quę fecerũt dicit dominus

Ecce dies veniunt dicit dominus

¶ ¶ glosose dicta sunt de te ci·dei·⁊ alibi· fiumi nis impetus letificat ci·dei· ¶ ecclesia.
† ¶ obedientie vel gratie.

⁊ ędificabit † ciuitas dño a † turre ananebel vsqz ad portam anguli· ⁊ exibit vltra normã mẽsurę i ꝓspectu eius sup collẽ gareb ⁊ circũibit ¶ lxx·ginta. † ¶ theodocio·ipsum hebreũ posuit fagarim vel rumarã alia littera. goatha ⁊ omnẽ vallem † cadaueruꝫ ⁊ cineres ⁊ vniuersaꝫ regionẽ mortis vsqz ad torrentẽ cedron·⁊ vsqz ad angulum portę equoꝝ orientalis. Sanctũ domini nõ euelletur· ⁊ nõ destruetur vltra imperpetuũ.

C. XXXII.

¶ Verbũ quod. Quia uniuersa uerba ꝓphetarum sunt quasi uerba ciuitatis uerbi ut ꝓphetę hieremias dicat ꝓfecta· ⁊ frustra uana est uita nra· sed ma ne uos obedire qui ꝓphetis.

¶ Tempo cap·nẽ. Annis regis decimis octauis ut ꝓphetet ei uisio in carcere· ubi retinebatur a rege ioachim· ut ostenderet q̃ nõ ex ingenio ꝓphetaret· sed ex dei ꝓcepto.

¶ Cinerat eni. Ita nunc ciuitas ꝓphetę ⁊ populus eius cinerato·⁊ tanq̃ cinere calcabitur a hostibus· ⁊ ꝓfanabitur.

¶ Quare vati·cẽ. Quasi dicat terra an ꝓpationem uerbo·rũ ꝓphetarũ sustinere nequit et uidere quę nras.

¶ Videre ni. Ꝓfectum ait

¶Et uerterũt ꝛc. Vnde alibi· vertunt contra me scapulã recedentẽ. Qui enĩ peccat inclinata ceruice in terra pronus funditur qui vero tergus vertit gestu corpis indicat se negligere cõminantẽ.

¶Cũ docerẽ eos. Fugatis tenebris erroris·z ydolorũ cultura il luminare eos cupiebã z docere que recta sũt.

¶Et posuerũt ꝛc Non solũ tunc iudas posuit ydolũ in tẽplo dei sed vsq; hodie i ecclesia vel in corde credentiũ ponit ydolum qũ nouũ dogma construitur z in abscondito adoratur.

¶Et edificauerũt ꝛc. Propter tribꝰ iuda z beniamin in fano baalis et moloch demonum; simulachra venerabãtur· vitulos aureos in dan z in bethel·r·trib· qõ tam execrabile est vt dñs nũ qs se cogitasse testet.

¶In valle. Que fyloe fontibꝰ lubricat z amenitate sui populũ ad luxuriam prouocauit quã sequit cultꝰ ydolorum.

¶Ecce ego ꝛc. Mti putãt hoc in tpe zorobabel fuisse cõpletũ qñ templũ edificatum est sub neemia et muri extructi per circũitum. Sz qõ erit verũ. Habitare eos faciã cõfidenter·z feriam eis pactũ sempiternũ·non solũ; enĩ a vicinis gẽtibꝰ sz a pfis z a macedonibꝰ ab egiptijs z romanis sepe capti bucusq; seruiunt· ad aduentum igit xpi omnia referẽda sunt in quo cõpleta videmus· et electo rdiqui z saluatur.

¶Et reducã eos. Sicut spantibꝰ auxilium z in mutorum similitudine fidẽtibꝰ ciuitas subuertenda ꝓdicatur vel prophetat·z populus omni angustia piturus·sic desperantibus z post subuersionem vrbis nullam salutem expectantibus suã promittit auxiliũ·vt cõfidentia atq; superbia instam sententiam z despatio atq; humilitas dei mereatur auxilium.

¶Erũt mihi in po· ꝛc. Tristibus leta subiungit z captiuis reditũ promittit·sed primũ ostendit causam offense z iusti furoris·z quãto maior culpa tanto in peccatores ampliꝰ clementia.

¶Et dabo eis ꝛc. Cassiodorus. Manifeste prodit initium nobis bone voluntatis dño ispirãte pcedi·cũ aut p se aut p exhortationẽ cuiuslibꝫ hois

hierusalẽ. Et verterũt ad me tergа z non facies: cum docerem eos diluculo z erudirem z nollẽt audire vt acciperent disciplinaz. Et posuerũt ydola sua in domũ in qua inuocatũ est nomen meũ vt polluerent eã. Et ędificauerũt excelsa baal qui sunt i valle filii ennon vt inicī

† Libertum significat arbitrium.

† Hebraice hamoth.

† ydolo amontarũ qs interpretatur rex·nõ ei tamẽ baal seruiebant.

rent filios suos z filias suas †moloch quod nõ mãdaui eis·nec ascẽdit in cor meũ vt facerẽt abominationem hanc·z in peccatũ deducerent iudã. Et nũc ꝓpter ista·hęc dicit dñs deꝰ israel ad ciuitatẽ hãc de qua vos dicitis q tradaf in manus regis babylonis in gladio et in fame z in peste. Ecce ego cõgrego

† Sanctorum.

† In ecclesiam.

† vnde vt filios dei qui erant dispersi cõgregaret in unum.

gabo eos de vniuersis terris ad quas eieci eos in furore meo et in ira mea z in indignatione mea grãdi·z reducam eos ad locũ istum z habitare eos faciam cõfidenter·z erũt mihi in populũ et ego ero eis

† Multitudinis credentium erat cor vnum z anima vna.

in deum. Et dabo eis cor vnum et

† Filialiter· beatus vir qui timet dominum.

animã vnam·vt timeant me vniuersis diebus z bene sit eis z filijs

† Nouũ t·

eoꝝ post eos. Et feriã eis pactum sempiternũ·z non desinam eis benefacere·z timorẽ meum dabo in

† Dño in ore.

corde eorũ vt non recedant a me·

† Bona mea diligam in eis. † Saluat is qui sunt creatura mea vnde·z gaudiũ est angelorum in celis s·p·p·p a·

z ętabor super eis cũ bñ eis fecero

† Presenti ecclesia vel futura.

Et plantabo eos in terra ista in veritate·in toto corde meo et in tota anima mea. Quia hęc dicit dominus·sicut adduxi sup populũ istũ omne malũ hoc grãde: sic adducã sup eos omne bonũ quod ego loquor ad eos. Et possidebũtur agri in terra ista de qua vos dicitis q

† Rationalis

deserta sit·eo q ñ remãserit homo † sim̃pler·bestes z iumẽta saluabis domine.

z iumentum·et data sit in manus †vt faciamus nobis amicos de mãmona iniquitatis vt recipiant nos in eterna tabernacula.

chaldęorũ: †agri emẽtur pecunia z

† Vinentium:

scribentur in libro·z imprimetur

† Crucis z victorie.

† martyres z sanctorum chorus.

† vbi domini fortitudo.

signũ z testes adhibebũtur †in ter

† In qua visio pacis z eterna securitas.

ra beniamin z in circũitu †hierusa

† Sibi vera christi cõfessio. † de qua rũ una dicitur·nõ põt ciuitas abscõdi supra montem posita.

lem z in ciuitatibus iuda·z in ciui

† Que hebraice sephela·ut de prosũdo z de prospectu per camporum equalitatẽ ad summa egrediamur.

tatibus mõtanis z †in ciuitatibus

campestribus·z ciuitatibus que

† Arx·nageb ubi sex est meridies z plena lux veritatis. † Sibi cõpletis. † Ascendens in altum·e·d·e·dedit dona hominibus.

ad austrum sunt: †quia †cõuertam captiuitatem eorũ ait dominus.

C. XXXIII.

Et factũ ẽ uerbuz domini ad hieremiam secũdo·cũ adhuc clausus esset i

† Sibi sedebam clauserat eum.

atrio carceris dicẽs·hęc dicit do

† Cuius omnes serui sunt.

minus. Qui facturus est z formaturus illud z paturus: dñs nomẽ eius. Clama ad me z exaudiam te z annũciabo tibi grandia et firma que nescis. Quia hęc dicit dominus deus israel ad domos vrbis huius z ad domos regis iuda que destructę sunt·z ad munitiones et ad gladiũ venientiũ vt dimicẽt cũ

aut p necessitatẽ ad salutis viã nos retrahit vl trãsfert·z pfectionẽ sibi ab eodẽ ꝓdonari. Nostrũ vero est ad exhortationes auxiliũq; dei enixius vel remissius sequi·z p hoc vel remunerationẽ vel supplicia promereri.

¶Et timorẽ. Sic liberũ donat arbitriũ vt timor qui retribuit et gra sit largitoris.

¶In toto corde. Si verba sunt salutaris· recte z cor z aia eius credit q dicit· postatur habeo ponẽdi a·m·ꝛc. Si aũt patris antropospatos est intelligendũ sicut illud. Festinitates vras odit anima mea.

¶Hec d·d·ꝛc. Hęc iuxta istoriã in typo polt reditũ de babilone dęis qñ ad cyri regis ipium reuersus est populus iudęoꝝ. Sz spiritualit in xpo z aptis plenius cõpleta sunt.

¶Rabanus. Euphradicta est q sedechias clausit hieremiã in atrio carceris·q; vaticinabat dicẽs·hęc dicit dñs. Ecce ego dabo ciuitatẽ istã in manu regis babylonis ꝛc Vbi etiaz claus? emit agrũ a filio fratris patris sui. Vbi etiã nunc scdo verbũ ꝓlatoris dat eidẽ vt reditu populi.

C. XXXIII.

¶Et factũ est. Ꝓz dicit q sicut ꝓmissa vindicta ita ꝓmissis parcẽ mediciã· vbi enĩ p indignationẽ dñi iacuerãt cadauera ibi cõuersoꝝ reędificabũtur tabernacula cũ bonorũ omniuz abũdantia vt inde glia dñi ꝓdicetur· et laus et lętitia in oĩbꝰ gẽtibus oriatur Quod quidã ad restitutionem captiuitatis chaldaice refert sz melius videt ad xpiana tpa referri· vbi spũalit dñs fidelibꝰ suis vniuersa bona tribuit·vt in oĩ pace z ꝓcordia conuersent·vnde pacem meaz do vobis·pa·re·vo·z alibi. Ecce ego vobiscũ sum oĩbꝰ diebꝰ·v·a·ꝓ. Cũ vero de babylone redissent· finitime gẽtes infestabãt ꝓhibẽtes reędificare templũ z ciuitatẽ. In machabęoꝝ quoq; temꝓibꝰ plurima aduersa passi sunt·nec vnqꝫ plenã securitatẽ habuerũt donec a romanis p totũ orbem dispersi sunt.

¶Clama ad me ꝛc. Dñdit q p oĩnes ꝓphętas z sanctoꝝ q fuerunt in plebe dñs placat? sit·z reuelauerit eis reuelationẽ in terra suam que adhuc

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Qui facis mi. ⁊c. Grādis misericordia creatoris. Misericordiam suam in mille generationes extendere ⁊ iusticiaꝫ in altera generatione mōstrare que tamē mixta sit miᵹ Non eni statim punit velinquētem sed expectat penitudinem vt liberis si imitati fuerint parētum vicia diu dilata pena red datur.

¶ Fortissime ⁊c. Hec nomina potētiaꝫ creatoris indicāt ſꝫ p. prie nomē dei pater est vnde pater manifestatui nomē tuū hoibus.

¶ Magnus consilio. Neo secretis dis ſcierat ⁊ ō illiꝰ iudiciꝭ iudicare ꝑsumat.

¶ Vt reddas ⁊c. Significat ꝙ interdū pre nimia patiētia invidia eius videātur iniusta. vñ ignoras qñ patiētia dei ad p.t.a. Quanto igitur serior vindicta tāto iustior. sicut in pharaone patet qui nec plagis admonitus. nō punitus ⁊ in duricia pseverans tādem rubri maris fluctibus obrutus est.

¶ Qui posuisti signa. ⁊c. De generali transit ad spēale. et quid propie ꝓsiterit israeli breui sermone percurrit.

¶ Et portenta ⁊c. Omnibus afflicta ē vſq ad diem hanc poste rioribus copulandū. ē Quasi ⁊ in israel ⁊ in cūctis mortalibus tua quotidie signa ꝙplētur vel alit. Signa ⁊ portenta nō solus in egipto fecisti sed vſq hodie eadem tuę misericordie fortitudo salvat populū tuuꝫ ⁊ generi hūano creatoris subuenis ptāte. Et non tandū ꝙ israel ab oīb sepat: Iuxta illō. filiꝰ meꝰ ꝓmogenitus isrl.

¶ Et ingressi sūt. Nichil mediuꝫ inf possessionem ⁊ inobedien nā. Vbertas ei securitatē securitas negligētiā. negligētia cōtemptū parit.

¶ Et nō obedierūt. Frustra ergo promiserūt dicentes. Quecūq; ꝓcepcrit dominus faciemus. nō enim in sponsione ſꝫ in ope premium est.

¶ Ecce munitiones. ⁊c. Decimus annus sedechię erat ⁊ ciuitas obsessa. vt supra dictū est. ⁊ hieremias in atrio carceris: vnde subditur. ecce munitiones extructe sunt.

¶ Vt capiatur. Quasi nō habēt quos vincāt sed quos capiant iam fame et peste consumptos.

tradidi librū possessionis baruch
† ſ dolorem cordis geminus exprimit.
filio neri dicens. † heu heu heu do
† ſ christus dei virtus ⁊ dei sapiētia. vnde omia in sapientia fecisti.
mine deus. Ecce tu† fecisti cęlum ⁊
terrā in fortitudie tua magna ⁊ in
ſ brachiū domini cui revelatū est.
brachio tuo extento. Nō erit tibi
ſ percutiente indicat.
ſ que apū hoīes impossibilia sūt deo possibilia s.
difficile omne verbum. qui facis
misericordiā in milibus ⁊ reddis
iniquitatem patrū in sinum filioꝝ
post eos. Fortissime magne ⁊ potens. dominus exercituū nomē ti
† ſ quē nō comprehēdit cogitatio qūo potest sermo cōprehendere.
bi. Magnus cōsilio ⁊† incōprehē
† ſ nemo ergo se putet abscōdere posse.
sibilis cogitatu. Cuius oculi† apti
sunt super omnes vias filioꝝ adā
vt reddas vnicuiq; scōm vias suas. et scōm fructū adinuētionum
eius. Qui posuisti signa ⁊ portēta
in terra ęgipti vſq ad diem hāc. et
in israel ⁊ in hominibus. ⁊ fecisti tibi
ſ laudes tue in toto orbe celebrantur.
† ſ cū enim eduxisset tuo seruiebat impio.
nomē sicut est dies hęc. † Et eduristi populum tuum israhel de terra
ſ quādo mare rubrum viam prebuit israheli ⁊ egiptios oppressit.
egipti i signis ⁊ in portētis ⁊ i manu robusta ⁊ in brachio extento et
in terroze magno. ⁊ dedisti eis ter
† ſ abraham ysaac ⁊ ia. nō enim suo merito sed patrū virtutibus terram acceperūt promissionis.
rā hanc quā iurasti† patribus coꝝ
† ſ quia nōdum solidū cibū cape poterāt. ſ quibus alitur infancia vel rerū omniū abūdantia.
vt dares eis terrā fluentē† lacte et
melle. Et ingressi sunt ⁊ possederūt
eam ⁊ non obedierūt voci tuę. ⁊ in
lege tua non ambulauerūt: omnia
quę mādasti eis vt facerēt non fe
ſ iuxta dñi sententiam. bona reddit unicuiq; scōm opera sua.
cerunt. ⁊ euenerūt eis oīa mala
hęc. Ecce munitiones extructę sūt
aduersum ciuitatem vt capiatur. ⁊
vrbs data est in manus chaldęorum ⁊ in manus regis babylonis
qui pręliantur aduersus eā a facie
gladij ⁊ famis ⁊ pestilētie. ⁊ quecū
ꝙ locutus es acciderunt vt tuipse
cernis. Et tu dicis mihi domie de
us. Eme agrū argēto et adhibe testes. cum vrbs data sit in manus
chaldęoꝝ. Et factū est verbū domini ad hieremiā dicēs. Ecce ego
dominus deus vniuerse carnis.
ſ nō erit impossibile omne verbū apud deū. i. quę libet reo.
Nūquid michi difficile erit omne
verbū? Propterea hęc dicit dominus. Ecce ego tradam ciuitatē istā
in manus chaldęoꝝ ⁊ in manꝰ regis babylonis ⁊ capiēt eā. ⁊ venient chaldęi pręliātes aduersus vrbem hāc. ⁊ succēdēt eam igni. ⁊ cōburent eam ⁊ domos in quarū do
† ſ nō errore sed cōtentione ut in creatorem conviciam facere viderentur. ſ ydolo sydonioꝝ.
matibus† sacrificabant baal ⁊ libabant dijs alienis libamina ad ir
ſ decē tribus.
ritandum me. Erāt enim filij israel
ſ one tribus.
⁊ filij iuda iugiter facientes malum
in oculis meis ab adolescētia sua:
filij israel qui vſq nūc exacerbant
me in ope manuū suarū dicit dñs
ꝙ in furoze ⁊ indignatōne mea facta est michi ciuitas hęc a die qua
ędificauerunt eam vſq ad diē istā:
qua auferetur a ꝓspectu meo prop
ſ ꝙ generaliter predixit per partes enumerat.
ter malitiam filiorū israel ⁊ filiorū
iuda quā fecerunt ad iracūdiaꝫ me
prouocantes. ipsi ⁊ reges eorum ⁊
ſ nō met.
principes eorū ⁊ sacerdotes ⁊ prophete eoꝝ viri iuda ⁊ habitatores

¶ Et quecūq; lo. Et creaturis predicat creatorem. ⁊ primū potētiam eius ⁊ miracula atq; iusticiaꝫ in omne hoīm genus. vñ trāsit ad israel. ⁊ quāta ei ꝑsiterit. ostendit. Et post tāta bēficia ingratores benorum. dementiā illius in amaritudinez prouocasse vt ciuitas obsideat. ⁊ antecēs capiatur. gladio ⁊ fame ⁊ peste consumat. Hec aūt vniuersa ꝓmittit. vt inferat quasi in reꝑhensionē divine sententie. Et tu dicis mihi dñe deꝰ eme agrū.

¶ Et tu dicis. Nō reꝑhendit ſꝫ interrogat nec tā sibi vult dicere qꝫ alijs. q̄ sedebant in atrio carceris ⁊ fossā repebēdebant tacit. Quo ꝓpha. quē ueā nūciare credebāt. ⁊ urbem dicat capiēdam ⁊ agrū emat quē tamen non possideat.

¶ Ecce ego do. ꝙ. Nō oīm gentiū ſ populi israel tm. vel nō sanctis dicī solet. unus abrahas ⁊ deus ysaac ⁊ deus iacob. sed vniuerse carnis. i. racōalia ⁊ bruta animātia fecit se credat. Dat eni qui prouidētiam creatoris vsq ad rōnabilia cognoscitur. bruta vero causa vel pire nel uiure.

Jō. ꝓpha declarat nihil esse qđ prouidētia ⁊ sciam dī fugiat quia alia. ꝓpter te. alia in usū hominum sunt facta.

¶ Ecce ego ingrediam. Quasi dicat. Ego oia regere uniuersa disponere. ⁊ singulis reddere iuxta vias suas.

¶ Ciuitatē istaꝫ Primā vallata exercitu chaldeoꝝ absente nabuchodonosor capta ē. ⁊ sedechias in reblatha regi traditus ē.

¶ Et venient. Ad la. Dei? ingredientur nō enim absentes erāt vt venirēt qui obsidebant ciuitatem. verbuꝫ autem hebreum ⁊ venient ⁊ ingredientur sonat.

¶ Et domos. Quo picturus scribitur mūdus. iuxta illud. Cū ⁊ terra trālibūt. eo ꝙ in maligno positus sit. sic ⁊ domus ipsa ⁊ loca in qbꝰ flagicia facta sunt. ire dei subiacebunt.

¶ Facientes malum. Sine fine. vbi ergo iusticia sempitna. ter. soli dei cui noticiā habebāt. ⁊ ab eo recedebāt. Ideo soli in ecclesijs eius peccant. qui cū incredulis pmāserunt. qui illo nō videntes ⁊ negligēte reliquit. vnde dauid vir sanctꝰ ⁊ pnitēs ait. Malū corā te feci. i. cōspectu tuo.

¶ Audi er·o· ꝓzi zc. Raban⁹. Pars ꝟ loco·quia nichil proficit cuiliber bonum inchoare si nō studuerit illud ad bonum finem perducere. Qui enim perseuerauerit vsq; in finez saluus erit. Pro ceptum erat in lege vt filij israel fratres suos non venderent condicione seruoz nec affligerent:sed tempore statuto reuerterentur ad cognationem ꝛ possessionem patrum suoz̄ haberēt; seruos ꝛ ancillas de nationibus quę in circuitu eoz̄ essent. Hoc sedechias et populus iudeorum se facturos promiserunt sed conuersi retrorsum seruos ꝛ ancillas retraxerunt quos dimiserāt liberos· vnde irat⁹ dominus tradidit eos oībus regnis terze·ꝛ gladium ꝛ pestem ꝛ famē misit super eos·ꝛ ciuitates eoz̄ igne succendit. Tropologice aūt cum fratres nostros ī tutelam nostram suscepimus propter deum nobis subiectos ñ oppmamus p potentiam· nō inuicte seruitutis ī ponamus molestiā·sz fraterno affectu tractemus eos· adiuuemus eos verbo ꝛ exemplo· vt vero domio q̄ eos redemit sanguine suo possint dignū exhibere seruitiū·donec ver⁹ iubileus veiat·ꝛ vnusquisq; propriē restituatur dignitati ꝛ possessioni·vñ petrus. Pascite qui in vobis ē gregem dei spōtance. neq; vt dominantes in cleris zc.

abiecte ſcz toto. sunt et populum meum de ſhoc dicentes. ſreputatione ipſoz̄. sperexerunt· eo ꝙ non sit vltra gens coram eis. Hec dicit dominus·si pactum meum inter diem et noctē et leges cęlo ꝛ terrę nō posui:equidem et semen iacob ꝛ dauid serui mei proiiciam vt non assumā de se ſhoc quibus dicitur·nati sunt tibi filii ꝙ·e·p·ſ·o·terram. mine eius principes seminis abraham ysaac ꝛ iacob.reducam enim cōuersionē eoz̄ ꝛ miserebor eis.

C. XXXIIII.

¶ Uerbū quod factum est. Rabanus. Licet rex nequissimus mia sit indignus quia tamen miserationes dei ꝛ multe ꝛ magne nimis·sepius eum ꝑ prophetas ꝓmonebat per hieremiam scilicet in iudea ꝛ ezechielem in babylone vaticinā tem·predicens futurā captiuitatē si quo modo illum ad pœnitentiam prouocaret. Sed mens indurata magis eligit in nequitia perseuerare q̄ vitam corrigere·vnde debitam inuenit pœnam cum populo suo captiuatus.

Uerbum quod factū est ad hieremiam a domino:quādo nabuchodonosor rex babylonis ꝛ omnis exercitus eius vniuersaq; regna terrę q̄ erant sub potestate manus eius ꝛ omnes populi bellabāt cōtra hierusalem ꝛ cōtra omnes vrbes eius dicens. Hec dicit dñs deus israel vade ꝛ loquere ad sedechiā regem iuda·ꝛ dices ad eū. Hec dicit dominus. Ecce ego tradaz ciuitatem hanc in manū regis babylonis ·et succēdent eam igni·ꝛ tu nō effugies de manu ei⁹ :sed cōprehēsione capieris·ꝛ in manus eius traderis ꝛ oculi tui oculos regis babylonis videbūt·ꝛ os eius cum ore tuo loquetur·ꝛ babylonē introibis·attamen audi verbū domini sedechia rex iuda. Hec dicit dñs ad te. Nō morieris in gladio sed in pace morieris·ꝛ sicūm ꝓbustiones patrum tuoz̄ regū prioz̄ q̄ fuerunt ante te sic cōburent te·ꝛ vę domine plangent te·qz verbū hoc ego locutus sum dicit dominus. Et locutus est hieremias prophēta ad sedechiaz regē iuda vniuersa verba hęc i hierusalem:ꝛ exercitus regis babylonis pugnabat cōtra hierusalē·ꝛ cōtra omnes ciuitates iuda quę relictę erāt ꝓtra lachis·ꝛ cōtra azecha hęc enī superant de ciuitatibus iuda vrbes munitę. Uerbū quod factum ē ad hieremiā a domio postq̄ percussit rex sedechias fœdus cū omni populo in hierusalē· ꝑdicās vt dimitteret vnusquisq; seruū suū ꝛ vnusquisq; ancillā suā·hebręū ꝛ hebręam liberos·ꝛ nequaq̄ dominarētur eis·i·in iudęo ꝛ fratre suo Audierūt ergo omnes principes ꝛ vniuersus populus qui ierāt pactū vt dimitteret vnusq̄sq; seruum suū·ꝛ vnusq̄sq; ancillā suā liberos ꝛ vltra nō dñarētur eis. Audierūt igitur·et dimiserunt. Et conuersi sunt deinceps ꝛ retrarerūt seruos suos ꝛ ancillas suas quos dimiserāt liberos·ꝛ subiugauerūt i famulos ꝛ in famulas. Et factuz est verbum ad hieremiā a domino dicēs Hec dicit dñs deus israel. Ego pcussi fœdus cū patribus vestris in die qua eduxi eos de terra ęgipti· de domo seruitutis dicens. Cum cōpleti fuerint septē anni dimittat vnusq̄sq; fratrē suū hebręū q̄ vēditus est ei·ꝛ seruiet tibi sex annis·ꝛ dimittes cū a te liberū. Et nō audierūt me patres vestri:nec incliauerūt aurez suā. Et† cōuersi estis vos hodie ꝛ fecistis quod rectum est in oculis meis vt prędicaretis vnusquisq; libertatez ad amicum suū· ſbeneplacito.· et iniistis pactū in conspectu meo in domo ī qua inuocatū est nomē meū super eam. Et reuersi estis et ꝓmaculati estis nomē meum·et reduxistis vnusq̄sq; seruum suum et vnusq̄sq; ancillā suam quos dimiseratis vt eēnt liberi et suę ptātis.ꝛ subiugastis eos vt sint vobis serui et ācillę:ꝓpterea hec dicit dñs

† ſ ab iniquitatibus vestroꝝ patrū. ſad iniquitatem vestrā

occulta latebat.

¶ Supra dictum est. noli orare pro populo hoc &c. Nūc aūt dicit dama ad me & exaudiam te. qz imminentem captiuitatē dñs auertere noluit. vt primum soluerēt pnam peccati sui. postea vero reuersionem nō negauit quā mō promittit.

¶ Adhuc audietur. Ne desperent iudei propt minas & captiuitates futuras. restaurationis bona promittit. ut locus qui desertus fuerat propt scelera habitatoz. propt correctionē & emendationem habitetur.

¶ Mystice. ecclia gētilium quę deserta fuerat a dño p ydolatriā & scelerū imanitatem. habitatur p xpi fidem & repletur multitudie credētium ex diuersis nationib⁹ cui p ysaiaz dicitur. Lętabit̄ deserta & inuia. & exultabit solitudo &c. et alibi: Lauda sterilis q̄ non paris. decanta laudē & ymnū q̄ nō parturis qz multi filij deserte.

¶ Accubantium greges &c. Greges ecclie scz de gentib⁹ cōgregate quę in calmie virtutū consistūt. & tamen humilitatem non deserūt. sed per feruorem spiritus sancti etercent studiū bone operationis & dilectionis iura seruant. quib⁹ sociantur greges vel gētes quę in terra beniamin in circuitu hierusalē. & in ciuitatib⁹ iuda versant. qz de illo populo ipso multi sunt q̄ ad fidem xpi & omium suaz numez ptinēt. ō quib⁹ dicit. Oues mee vocē meaz audiunt et ego agnosco meas & sequūtur me.

¶ Ad domum israel. De quib⁹ ysaias erit in nouissimis diebus preparatus mons domus domini in vertice montiū &c.

¶ Non interibit. Rabanus. Hoc testimoniū regno iudaici populi nec sacerdotio potest aptari. necesse ē ergo vt ad regnū xpi & sacerdotiū transfera

chaldęis. & impleāt eas cadaueribus hominuz quos percussi in furore meo & indignatione mea: abscondēs faciem meā a ciuitate hac propter omnē maliciam eoruz. Ecce ego obducam eis cicatricē et sanitatem & curabo eos. et reuelabo illis deprecationem pacis et veritatis. et cōuertam cōuersionem iuda et cōuersionem hierusalē. et ędificabo illos sicut a principio. & emūdabo illos ab omni iniquitate sua (in aduētu christi.) in qua peccauerūt mihi. & propitius ero iniquitatibus eoz cunctis in quibus deliquerunt michi et (hoc.) spreuerūt me. & erit michi in nomē & in gaudium & in laudē & in exultationē cunctis gētibus terrę quę audierūt omnia bona quę ego faciturus sum eis. & pauebūt & turbabūtur in vniuersis locis. & in omni pace quā ego faciā eis. Hęc dicit dñs. Adhuc audiet in loco isto quē vos dicitis esse desertuz eo q̄ nō sit homo nec iumentū in ciuitatibus iuda & foris hierusalez quę desolate sunt ab homie & absq; habitatore & absq; pecore. (predicatio euāgelii.) Vox gaudij et vox lętitię: vox sponsi et vox (alleluia. christi. ecclesie.) sponse. vox dicentiuz: Cōfitemini domino exercituū quoniā bonus dñs. quoniā in ętern⁹ misericordia eius. & portantiū vota i domu (scipios. nō manu facta. gentium.) domini. Reducam enim iconuer (vt sit omnibus vna fides. & in confessione labium vnū.) sionem terrę sicut a principio dicit dominus. Hęc dicit dñs exercituum. Adhuc erit in loco isto deserto absq; homie & absq; iumēto. & cūctis ciuitatibus eius: habitaculum (apostolozū & euāgelistarū & doctorum noui testamenti. vel gū.) pastorū & accubantiū greges & in ciuitatibus mōtuosis. & in ciuitatibus campestribus. & in ciuita-

(spūsancti feruoꝛe.)

tibus quę ad austrum sunt & in terra beniamin & in circūitu hierusalem. et in ciuitatibus iuda. adhuc (viam huius vite. & iuxta dispositionē scz veri pastoris vniuerse. qui ait. gaudete qz nomina vestra scripta sunt in celis. & qui numerat multitudinem stellarum.) trānibūt greges ad manū numerantis ait dominus. Ecce dies ve (& aduentū filii qui verbū dei caro factum est & habitauit in nobis.) nīūt dicit dñs. & suscitabo verbū (prophetas.) bonū qd locutus sum ad domum israel & ad domū iuda. In diebus illis & in tempe illo germinare faciam dauid germen iusticię. & faciet (christū qui fecit iudiciū & iusticiā in terra. qz iusticia cingulū lumborum eius & fides cinctoriū eius.) iudicium & iusticiā in terra. In diebus illis saluabitur iuda. & israel (apostoli & primitiua ecclesia.) habitabit confidenter. Et hoc (in fide christi. & sub protectione dei.) ē qd vocabūt eum dominus iustus noster. Quia hęc dicit dñs (qđ alibi dicitur emanuel. i. nobiscū deus qz verbū caro factū est & habitauit in nobis.) Non interibit vir de dauid qui (reddens vnicuiq; iuxta opera sua.) sedeat sup thronum domus israhel (christus & mēbra eius.) & de sacerdotibus et leuitis nō (ecclesie.) terībit vir a facie mea q̄ offerat holocaustomata & incēdat sacrificiuz & cedat victimas cunctis diebus. Et factū est verbū domini ad hieremiam dicēs. Hęc dicit dñs. si irritum pōt fieri pactū meū cum die & nocte. vt non sint dies & nox i tempore suo. & pactum meū irritū esse poterit cū seruo meo dauid. vt nō sit ex eo filius qui regnet in domo eius. & leuitę & sacerdotes ministri mei sicut enumerari nō possunt stellę cęli & metiri harena maris: sic mlt̄ (spūale cuius summa solꝰ deo nota qui numerat multitudinem stellaꝝ &c.) tiplicabo semen dauid serui mei. & leuitas ministros meos. Et factū est verbū domini ad hieremiam di (hostiū cens. Nunquid non vidisti qd populus (insultādo.) hic locutus sit dicens. Duę (sacerdotalis & regia. vel iudas & israel.) cognationes quas elegerat dñs (quibus promiserat terrā fluētē lacte & melle.)

tur. de quo dicit. Donam in seculū seculi semen eius & thronū eius sicut dies cęli. & alibi: Iurauit dominus & nō pnitebit eum tu es sacerdos i eternū secundum ordinem melchisedech. vnde petrus. Vos aūt genus electū regale sacerdotiū &c. hic holocausta et sacrificia offert gratissima patri.

¶ Et factum est verbum &c. Rabanus. Congrua similitudine hostes insultantes populo dei confundit. qz sicut leges cęli & terminos diei & noctis in ordine suo immobiliter persistunt. sic promissio dei immobilis pmanebit. duas cognationes a domino electas regale & sacerdotalem tribuz dei duas quę fuerunt in hierusalem. & decem quę fuerūt in samaria possumus intelligere. Has elegit dominus quando patribus eoz promisit terram fluentem lacte & melle. Sed licet plurimi eoz i veritate erauerunt. pleriq; tamen in fide recta & opatione bona probati inuenti sunt. quia et ipsis apostoli & primitiua ecclesia.

¶ Hęc dicit dominus. Supra dixerat de creatione solis lunę & stellarū & cursu earum q̄ earum leges mutari non pōt. nunc similiter dicit pactum diei & noctis irritū non posse fieri. neq; pactuz dñi cum dauid. Finito enim sacerdotio legali. xpi regnū & sacerdotium in eternuz manebit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quos pcepit filijs suis· ut non biberent uinum: z non biberũt usq ad diẽ hãc· quia obedierũt pcepto patris sui. Ego autẽ locut⁹ sum ad vos de mane cõsurgens z loquens z non obedistis michi. Misiq ad vos omnes seruos meos prophetas· cõsurgens diluculo mittensq z dicens. Cõuertimini vnusquisq a via sua pessima· z bona facite studia vestra· z nolite sequi deos alienos neq colatis eos· z habitabitis in terra quã dedi vobis z patribus vestris. Et non inclinastis aurem vestram neq audistis me. Firmauerunt igitur filij ionadab filij rechab pceptũ patris sui qd pceperat eis. Populus autẽ iste nõ obediuit michi. Idcirco hec dicit dñs exercituum deus israel. Ecce ego adducam sup iudam z sup omnes habitatores hierusalẽ vniuersam afflictionem quã locutus sum aduersum illos eo q locutus sum ad eos z nõ audierũt· vocaui illos z nõ rnderunt mihi. Domui autez rechabitaꝝ dixit hieremias· Hec dicit dñs exercituum deus israel. Pro eo q obedistis pceptis ionadab patris vestri· z custodistis omnia mãdata eius z fecistis vniuersa quę pcepit vobis: propterea hec dicit dñs exercituũ deus israhel. Non deficiet vir de stirpe ionadab filij rechab stãs in cõspectu meo cunctis diebus.

C. XXXVI.

Et factũ est in anno quarto ioachim filij iosię regis iuda: factum ẽ verbũ hoc ad hieremiam a dño dicens. Tolle volumen libri· z scribes i eo omnia verba quę locutus sum tibi aduersum israel z iudam et aduersum omnes gẽtes a die qua locut⁹ sum ad te· ex diebus iosię vsq ad diem hanc. Si forte audiente domo iuda vniuersa mala quę ego cogito facere eis· reuertatur vnusq⁹q a via sua pessima z ppicius ero iniquitati z peccato eoꝝ. Vocauit ergo hieremias baruch filiũ nerię et scripsit baruch ex ore hieremię omnes sermones dñi quos locutus est ad eũ in volumine libri. Et pcepit hieremias baruch dicẽs Ego clausus sum· nec valeo ingredi domum dñi. Ingredere ergo tu z lege de volumie in quo scripsisti ex ore meo verba dñi· audiente populo i domo dñi in die ieiunij. Insuper z audiente vniuerso iuda q̃ veniunt de ciuitatibus suis leges eis· si forte cadat oratio coꝝ in cõspectu domini z reuertat⁹ vnusq⁹q a via sua prava: quoniã magnus furor est z indignatio quã locutus est dñs aduersum populũ hũc. Et fecit baruch filius nerię iuxta oĩa quę pcepcpat ei hieremias prophetã: legens ex volumine sermones dñi in domo dñi. Factum est autẽ in anno quito ioachim filij iosię regis iuda· i mense nono prędicauerũt ieiuniũ i conspectu domini omni populo in hierusalem· z vniuerse multitudini quę cõfluxerat de ciuitatibus iuda in hierusalẽ. Legit q baruch ex volumine sermones hieremię in domo dñi· in gazophilacio gamarię filij saphan scribę in uestibulo superiori in introitu portę noue domus dñi· audiente omni populo. Cũq audisset micheas filius gamarię filij saphan oĩes sermones domini ex libro: descendit

Si forte audiente ꝛc. Immensa clementia conditoris contemptus nõ vltionem ingerit sed pnitentibꝰ indulgentiam promittit· nec tantũ iudęis sz omnibus gẽtibus verbum prędicationis p prophetaꝫ dirigit· si q̃ modo conuertãtur vt per misericordiam dei veniam cõsequãtur.

Vocauit ergo. Prompta obedientia prophetę cõcordat diuinę clementię· quia sicut deus consulit humanę infirmitati· monendo vt conuertãtur Ita propha obediendo ad salutem proximorum exercet prędicationis officium· qui et si clausus carcere per semetipsum id facere nõ valuit· per interpretem quod iussum fuerat expleuit. Quid ergo dicturi sunt qui soluti z liberi verbũ dei proximis expendere negligunt.

Predicauerũt ieiunium ꝛc. Vt q̃ p luxum prędicauerũt p abstinentiam z afflictionem peccata abluant· z qui illicita cõmiserunt etiaꝫ a licitis abstineant· vt per hoc cõditori satisfaciant· et q̃ cõmiserunt prohibita abscindant sibi cõcessa z reprehendant in minimis quę tereliquerũt in maximis.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Vos nō audistis me ut p̄dicaretis libertatem unusquisq; fratri suo et unusquisq; amico suo. Ecce ego p̄dico vobis libertatē ait dominus ad gladiū z ad famē z ad pestem·z dabo vos in ꝯmotionem cunctis regnis terꝛ·z dabo viros qui pꝛ uaricantur fœdus meū·z nō obser uauerūt verba fœderis quibus aſ sensi sunt in cōſpectu meo·vitulū quem concidērūt in duas partes ¶ ſ victime quā ſacrificauerūt domio uxta condi tionem pacti quod iniērāt. z trālierūt inter ¶ divisiones eius· principes iuda z principes hieru ſalē·eunuchi et ſacerdotes·et om nis populus terꝛ qui transierunt inter divisiones intuli·z dabo eos in manū inimicoꝝ suoꝝ z in ma nū quęrentium animaꝫ eoꝝ:z erit ſcadauer· mortici nū eoꝝ in escā volucribus cęli z bestijs terꝛ. Et sedechiaꝫ re gem iuda z principes eius dabo in manum inimicorum suorum·z in manū quęrentiū animaꝫ eorū·z in manū exercituꝫ regis babylonis qui recesserūt a vobis. Ecce ego ꝑ cipio dicit dominus·z reducā eos in ciuitatē hanc z prœliabuntur ad uersus eam·z capient eam z succē dēt eam igni. Et ciuitates iuda da bo in solitudinē:eo ꝙ non sit habi tator.

C. XXXV.

¶ Uerbū quod. Rabanus. Cū pro pheta in proximo capi tulo de sedechia z quę sub eo facta sunt ęgis set·nūc ad ioachim fi lij iosię tempa narrati onem cōuertit. Vnde patet qz non ordinem tempis in narratione seruauit·sed scām dis pensationem spūs san cti qui in eo locutus ē pro opportunitate cau sarū·z pro cōuenientia rerū prophetiaꝫ suam scribi voluit·sicut ī mt is marie in euāgelio fit·vt sciat lector scrip turas sacras nō huma na dispositione esse cō positas sed inspiratio ne z ordinatione diui na.

¶ Uade ad do mum. Raban⁹. Ad confutādam superbiam indęoꝝ qui mandatis dei restiterunt z iussui dñi·rechabitas obedi entes obijcit· qui p̄cep ti ionadab in omnib obedierūt· vsqueꝙ exercit⁹ necessitate ba bylonij hierusalē com pulsi sunt intrare· vnō promittit eis dñs ꝙ nō deficiet vir de stirpe io nadab stans in cōspec tu suo cūctis diebus Mystice aūt rechabi te significāt eos qui de siderio pfectionis trā scenderunt mandata legis. Iusti enim qui bus non est lex posita sic probantur non esse sub lege·ſz iustitias le gis scilicet nō solū im plere verū etiam supa re cōtendunt·vt ꝛdo tis voluntaria addant hinc abrahā quę ca re sibi victorie ꝛdonō tur·ipō cuius spolia re tulerat supplicter offe rente noluit accipere· hinc dauid pleq̄etes interfectos defleuit·hic belyas z hieremias ꝛ gines pmanserūt·hic filij ionadab propter obedientiam patris habitam·a domio lau dantur z futura eisdo na promittuntur·q̄ of ferre vtimas possūt onum nō contenti sed z ipas possessiones re spuentes suas animas deo obtulerunt·quā enim commutationē dabit homo pro aīma sua. Scire ergo debe mus a quibꝰ legalem datum non exigit·sol sermo sonat euāgelio si vis pfectus esse·va de z vende oīa quę habes·rē. Cum vti mas offerimus quodā mō sub legis sarcia ne tinemur nec ad euāgelicum fastigium per uenimus quod obtin pantibꝰ promittitur non tantum ꝓlentis vitę p mia ſz future. Ac aūt huius vitę solacia p mittit dicēs. Qui fe rit hęc vincētes. Euā gelium vero dicit·be ati pauperes·ſ·q·e·r·o Non magnum ē si ab illicitis abstineamus· sed si ab illicitis propt reuerentiam eius q̄ ea nobis propter infirmi tatem nostram pmisit Nō enim precipiēbat generaliter erat quod ab oībus apprehēdi nō poterat·qui ē maḡ ni sunt pfectione vita tum possunt coronari Qui autē parui sunt nec implent mensuraꝫ etatis plenitudinis cor poris christi·licz fulgo re maior latere videā tur·a tenebris tñ male dictionum quę in lege sunt alienꝰ nec pęsen tibus malis adquiātur nec supplicio plectātur ęterno.

Erbuꝫ quod factum est ad hieremiā a domino in diebus ioachim filij iosię regis iuda dicens. Uade ad domū rechabitarū z loqre ad eos z introduces eos in domuꝫ domi ni ī vnā exędram thesauroꝝ·z da bis eis bibere vinuꝫ. Et assumpsi ieconiā filiū hieremię filij absamę z fratres eius z omnes filios eius z vniuersā domū rechabitharꝝ:z introduxi eos in domū domini ad gazophilaciū filioꝝ anan filij hie zedelię hominis dei quod erat iux ta gazophilaciū principū sup thesaurū maasię filij sellū·qui erat cu stos vestibuli. Et posui coram filijs domus rechabitharꝝ cyphos ple nos vino·z calices·z dixi ad eos. Bibite vinū. Qui rñderunt. Non bibemus vinū:qz ionadab filius rechab pater noster pręcepit nobis ¶ ſ in quo ē luxuria qua euertit mentē. dicēs. Non bibetis ¶ vinū vos z fi ¶ ſ qz qui perseuerauerit vsqꝫ in finē saluus e lij vestri: vsqꝫ in ¶ sempiternum. Et ſ tanꝫ cogitātes de crastino. domū nō ędificabitis z sementem nō seretis·z vineas nō plātabitis ¶ ſ tanꝫ aduene z pegrini super terram. nec habebitis·ſz in ¶ tabernaculis habitabitis cunctis diebus uīs· ſ cōuersationem vite sancte agatis. ut uiuatis diebus multis sup faci ſa domino. em terꝛ in qua uos pegrinamini. Obediuimus ergo uoci ionadab filij rechab patris nostri in oībus quę pręcepit nobis·ita ut nō bibe remus uinū cunctis diebus nīs nos et mulieres nostrę·filij et filię nostrę·z nō ędificaremus domos ad habitandū z vineam z agruꝫ et sementē nō habuimus·ſz habita ¶ ſ qz si quid minus fecerimus nō voluntati sed necessitati ascribendū est. uimus in tabernaculis z ¶ obedi ētes fuimus iuxta omnia que p̄ce pit nobis ionadab pr̄ noster. Luꝫ aūt ascēdisſz nabuchodonosoꝛ rex ¶ ſ quasi cōmuni cōsilio nō precipitanter hoc fe cimus. babylonis ad terram nostraꝫ ¶ dixi mus. Uenite ingrediamur hierusa lem a facie exercitus chaldeoꝝ z a facie exercitus syrie·z māsimus in hierusalē. Et factū est uerbum do mini ad hieremiam dicēs. Hęc di cit dominus exercituū deus israel uade z dic uiris iuda z habitatoꝛi bus hierusalē. Nunquid non acci pietis disciplinā ut obediatis ver bis meis dicit domi⁹:⁊ Prevalue rūt sermones ionadab filij rechab

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

C. XXXVII.

Et regnauit rex sedechias filius iosie pro iechonia filio ioachi quē cōstituit regem nabuchodonosor rex babylonis in terra iuda. et non obediuit ipse et serui eius et populus terre verbis dñi que locutus est in manu hieremie prophete. Et misit rex sedechias iuchal filiū selemie et sophoniam filiū maasie sacerdotem ad hieremiā prophetam dicēs. Ora pro nobis dñm deum nostrū. Hieremias aūt libere ambulabat in medio populi. Nō enī miserant eum in custodiā carceris. Igit exercit⁹ pharaonis egressus est de egipto. et audiētes chaldei q obsidebāt hierusalē huiuscemodi nūcium. recesserūt ab hierusalē. Et factū est verbū domini ad hieremiam prophetā dicēs. Hec dicit dominus deus israel. Sic dicetis regi iuda qui misit vos ad interrogādum me. Ecce exercitus pharaonis qui egressus ē vobis in auxiliū reuertetur in terrā suam in egiptum et redient chaldei et pugnabūt contra ciuitatē hanc et capient eā. et incendēt eam igni. Hec dicit dñs. Nolite decipere animas vestras dicentes. Euntes abibunt a nobis chaldei. quia nō abibunt. Si enim et si percusseritis omnem exercitum chaldeorum qui pugnat aduersum vos. et derelicti fuerint ex eis aliq vulnerati. singuli de tentorio suo consurgēt et incendent ciuitatē hanc igni. Ergo cū recessisset exercitus chaldeorum ab hierusalē propter exercitū pharaonis. egressus ē hieremias de hierusalē vt iret in terram beniamin et diuideret ibi possessionē in cōspectu ciuiū. Cumq; perueniset ad portam beniamin erat ibi custos portē p vices. nomine hierias filius selemie filij ananie. et apprehendit hieremiā prophetā dicens Ad chaldeos profugis? Et respōdit hieremias: falsum ē. Nō fugio ad chaldeos: et nō audiuit eū. Sed cōprehendit hierias hieremiam et adduxit eū ad principes. Quāobrem irati principes contra hieremiā: cesum eū miserunt in carcerē qui erat in domo ionathe scribe. Ipse enī erat positus? super carcerē. Itaq; ingressus ē hieremias in domū laci et in ergastulū. et sedit ibi hieremias diebus multis. Mittēs itaq; rex sedechias tulit eum et interrogauit eū in domo sua abscondite. et dixit. Putas ne. ē sermo a dño? Et dixit hieremias est. Et ait. In manus regis babylonis traderis. Et dixit hieremias ad regē sedechiā. Quid peccaui tibi et seruis tuis et populo tuo quia misisti me in domum carceris? vbi sunt prophete vestri q prophetabāt vobis et dicebāt. non veniet super vos rex babylonis et super terram hāc? Nūc ergo audi obsecro dñe mi rex. Valeat deprecatio mea in cōspectu tuo. et ne me remittas in domum ionathe scribe. ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias vt traderet hieremias in vestibulū carceris. et vt daret ei torta panis quotidie: excepto pulmēto. donec consumerētur omnes panes de ciuitate. Et mansit hieremias in vestibulo carceris.

C. XXXVIII.

Audiuit autē saphacias filius mathan et iedelias filius phassur. et iuchal filius selemie et phassur filius melchie

Et regnauit ꝛc. Sedechias post ioachim qui cognominat? est iechonias regnauit vndecim annis. nō solū hieremie sed et liber regum et palypomenō narrāt. Si quidē post iosiam patrē eius regnauit ioachaz tribus mēsibus. post quē eliachim qui et ioachim frater eius ānis vndecim. post hunc quoq; ioachim filius ioachim tribus mensibus et diebus decem et post eū sedechias patruus eius annis vndecim sed omnes iniqui fuerunt et ydolatre. et idopierunt.

Ora pro nobis dño. ꝛc. Nequaq; p se orare postulauit. quia diuinis mandatis obtempare noluit. qui cū audierit aurē suā ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis.

Igitur exercit⁹ Quia chaldei fouerūt hanc obsidionem ad. uenientibus egiptijs iosephus mal. sit. at. vastrem regē egipti i auxilium venisse indeis dicens. Itaq; dum cognouiss? hoc babylonie rex mouit castra aduersus eum. et afflicta prouincia et munitiones eius. diripiens ad ipam hierosolimorum ciuitatē obsidendam cum magno veniebat exercitu. Rex autem egiptius audiens quia sedechias eius amicus esset obsessus. adepta virtute maxia bellatorū venit ad iudeas quasi absolutur? obsidionem babylonius autem recedens ab hierosolimis occurrit egiptijs quos omnes fugatos prelio in fugā vertens. de syria exire coegit. Cūq; discessiss? babylonior⁹ rex ab hierosolimis. deceperunt falsi prophete sedechiam dicentes babylonios non esse cōtra eum denuo pugnaturos sed reuersuros. sex qui i babylonia captiui erant cum vasis dei que rex abstulerat. Hieremias contraria. et vera ꝓphetauit.

Quāobrem. ꝛc. Rabanus. Frustra excusant sedechiā. quasi non sponte sed coacte? violentia populi. et rogatu principum hieremiam in carcerem miserit. illud ad confirmationem opinionis iducentes q; pio affectu in necessitate famis iusserit ei dari cybaria. cum ille qui infidelis. et deo cōtrarius fuit homini fidem seruare non potuerit. patet enī in opibus eius q; nec in dei timore nec in proximi dilectione aliq̄d deo gratum egerit. et ideo iuste peccatoꝝ suorum vindictam passus sit.

¶ Igitur cum audisset ꝛc. Etiã auditoribꝫ necessaria ẽ gratia spũs sancti-nisi enĩ assit spiritus sanctus sermo doctoris ẽ ociosus. vnã loquẽtis vocem oĩes pariter in ecclesia audimus sed nõ oĩes pariter intelligimus ſz sicut vnctio dinos docet de omnibus Ipse quoq; doctor vl cõditor non ad eruditionem homini loquitur si per vnctionem spiritus non loquatur. Dictum est enim chaym peccasti quiesce. sed qz culpis prohibentibus nõ est inunctus. verba dei audire potuit sed nõ seruare. Ideo ioachim ꝛ serui eius verba dei audire poterant aure corpis sed nõ cordis.

¶ Ex ore suo lo. ꝛc. Significat qꝫ apli ꝛ pheteꝫ nulla necessitate tractandi vel penuriã loquẽdi patiebãtur. ſz prompte ꝛ facile oĩa proferebãt. vnde nolite cogitare qõ aut qd loquamini.

¶ Et proiecit i igne. Stupẽda idurati cordis nequitia qui debuerũt monitis salutaribus ad pẽniam cõpungi. verba dñi tradiderunt igni. ꝛ prophetaꝫ docentẽ ꝛ corrigentem quẽ honorare debuerũt cõtumelijs affecerũt. qz spũs nequã q̃ semp spiritui gratię aduersat corda eorũ indurabat ne crederẽt ꝛ peniterẽt.

¶ Abscõdit aũt ꝛc. Contra quẽ frustra nititur hũana presumptio. Custodit enĩ dominus omnes diligentes se. ꝛ omnes peccatores dispdet.

¶ Propterea hec dicit do. ꝛc. Digna vltio qz sermones domini cõbussit. sic quicũq; mãdatis dñi resistit scdm cordis sui duricia sustinebit vindictã quę enim seminauerit homo hęc ꝛ metet. Notandum aũt qꝫ in pali pomenon legit. qꝫ hũc ioachim nabuchodonosor vinctuꝫ duxit in babylonẽ. ꝛ in libro regum qꝫ dormierit ioachim cum patribꝫ suis ꝛ regnauit ioachim filius eius pro eo. Sed ioseph⁹ hieremię verbis magis cõcordare videtur asserens ipsum ioachim patrẽ ꝛ bonoꝫ a rege babylonis in hierusalẽ fuisse interfectuꝫ nõ captiuũ in babylonem ductum. In decimo antiquitatuꝫ libro dicens ita. Dñs rex babylonis ingressus est ciuitatem nequaq̃ fidẽ seruauit sed iuuenes fortissimos ꝛ teneros occidit vna cum rege ioachim quẽ enĩ ad ipsum ros insepultuꝫ proijci iussit. Filiuꝫ vero eius ioachim regem constituit vniuerse prouincię. eos autem qui erant in dignitatibus cõstituit numero tria milia. captiuos duxit in babyloniã inter quos ezechiel pheta erat adhuc puer hic q̃ finis habuit regẽ ioachim qui vixit annis triginta sex. Regnauit autem annis vndecim. Successor vero regni ioachi. regnauit tribus mensibus ꝛ decem. Sed vnus in hierusalẽ an in chaldea memoratus ioachim pierit non est quicquam. cũ iurta prophetam cadauer eius consistet cẽ proiectũ ad estũ per diem ꝛ ad gelu per noctem. vt qui scripturam prophetiaꝫ igne cremauerit. estu solis ꝛ gelu noctis vrget.

¶ Hieremias aũt tulit a. ꝛc. Rabanus Post cõbustionem ſz priorũ quia reprobata iudea propter pfidiam libri legis ꝛ prophetaꝝ ad salutẽ gentium fertur natis sunt. ad quas eius gloria veteris testamẽti trãslata est qz effigiata in figurã contingebat illis. Scripta sunt autem ad correctionẽ nostrã ꝛc. Et additi sunt sermones multo plures q̃ ante fuerant. quia illi hystoriam tantummodo nos autem cum hystoria mysticum sensũ habemus. Illi enim sup cor velamen habẽt cũ legitur moyses. nos autem revelata facie gloriã dei cõtemplamur.

in domũ regis ad gazophilacium scribę. Et ecce ibi omnes principes sedebãt. elisama scriba et dalaias filius semeię ꝛ elnathan filius achobor ꝛ gamarias filius saphã ꝛ sedechias filius ananię et vniuersi principes. Et nũciauit eis micheas oĩa verba quę audiuit legentem baruch ex volumine in auribus populi. Miserũt itaq; oĩes principes ad baruch iudi filiuꝫ nathanię filij selemię filij chusi dicentes Volumẽ ex quo legisti audiẽte populo sume in manu tua ꝛ veni. Tulit ergo baruch filꝰ nerię volumẽ in manu sua. ꝛ venit ad eos. Et dixerũt ad eũ. Sede ꝛ lege hęc in auribus nostris. Et legit baruch i auribus eorꝫ. Igit̃ cũ audissent oĩa verba hęc. obstupuerũt vnusquisq; ad proximũ suũ: ꝛ dixerunt ad baruch. Nũciare debemus regi omnes sermones istos. Et interrogauerũt eũ dicẽtes. Indica nobis qũo scripsisti omnes sermões istos ex ore eius? Dixit aũt eis baruch. Ex ore suo loquebaꝫ quasi legens ad me oĩes sermões istos. ꝛ ego scribebã in volumie attramento. Et dixerũt principes ad baruch. Vade ꝛ absc̃odere tu ꝛ hieremias ꝛ nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sũt ad regem in atriũ. Porro volumẽ cõmendauerunt in gazophylacium elisamę scribę. ꝛ nũciauerunt audiente rege ꝛ vniuersis principibus oĩes sermões. Misit itaq; rex iudi vt sumeret volumẽ. Qui tollẽs illud de gazophylacio elisamę scribę legit audiente rege. ꝛ vniuersis principibus qui stabãt circa regem Rex aũt sedebat in domo hyemali in mẽse nono. ꝛ posita erat arula coram eo plena prunis. Cumq; legisset iudi tres pagellas vel quatuor. scidit illud scalpello scribę ꝛ proiecit in ignẽ qui erat sup arulaꝫ donec ꝛsumerentur omne volumen ignis qui erat in arula. Et nõ timuerũt neq; sciderũt vestimenta sua rex et oĩes serui eius. qui audierũt sermões istos vniuersos. Verũtamẽ helnathan ꝛ dalaias et gamarias cõtradixerunt regi ne cõbureret libruꝫ. ꝛ nõ audiuit eos. Et pręcepit rex hieremiel filio ãmelech et sarię filio ezrihel et selemię filio abdehel. vt cõprehenderẽt baruch scribam ꝛ hieremiam prophetam. Abscõdit aũt eos dñs. Et factuꝫ ẽ uerbum dñi ad hieremiã prophetam postq̃ cõbusserat rex uolumen et sermones quos scripserat baruch ex ore hieremie dicẽs. Rursum tolle volumẽ aliud. ꝛ scribe in eo oĩs sermões priores qui erãt in primo uolumine quod cõbussit ioachim rex iuda. Et ad ioachim regẽ iudę dices. Hęc dicit dñs. Tu ꝛbussisti uolumẽ istud dicẽs. Quare scripsisti in eo annũcians: festinus ueniet rex babylonis et uastabit terram hãc ꝛ cessare faciet ex illa hominez ꝛ iumentum. Propterea hęc dicit dñs deus cõtra ioachim regem iuda. Nõ erit ex eo qui sedeat sup solium dauid. ꝛ cadauer eius proijcietur ad estuꝫ p diem. ꝛ ad gelu p noctem. ꝛ visitabo cõtra eũ ꝛ contra semen eius ꝛ contra seruos eius iniquitates suas. ꝛ adducaꝫ super eos ꝛ super habitatores hierusalẽ ꝛ super viros iuda omne malũ qđ locutus sum ad eos: ꝛ nõ audierũt Hieremias aũt tulit volumen aliud ꝛ dedit illud baruch filio nerię scribę q̃ scripsit i eo ex ore hieremię omnes sermones libri quẽ ꝛbusserat ioachim rex iuda igni. et insup additi sunt sermões multo plures q̃ antea fuerant.

educentur ad principes regis babylonis·z ipsi dicēt. Seduxerūt te † ſ voluptuosi cōſiliatores. z preualuerūt aduersus te † viri pacifici tui· demerserūt te in ceno et ſ carnalū desiderioꝝ. ſ greſſus ogm. in lubrico pedes tuos·z recesserūt ſ carnales cōcupiſcētie ſ praui actꝰ a te. Et omēs uxores tuę z filij tui ſ demones. deducentur ad chaldęos·z non effugies manus eorū. Sz in manu ſ diaboli eterne cōfusionis· † ſ animā scz simul cum corpore· regis babylonis traderis·z ciuitatem hanc cōburet igni. ſ inextinguibile· Dixit ergo sedechias rex ad hieremiā. Nullus sciat verba hęc·z nō morieris Si aūt audierint principes qz locutus sum tecū·z venerit ad te·z dixerit tibi. Indica nobis quid locutus sis cū rege. Non cęles·z nō te interficiemus·z quid locutus ē tecum rex. Dices ad eos. Prostraui ego preces meas coram rege ne me reduci iuberet in domuz ionathe·z ibi morerer. Uenerunt ergo omnes principes ad hieremiā:z'interrogauerūt eū. Et locutus ē eis iuxta oīa verba quę pręcepat ei rex. Et cessauerūt ab eo. Nihil enī fuerat auditum. Māsit ergo hieremias i uestibulo carceris vsq; ad diem quo capta est ierusalez. Et factum est vt capetur ierusalem.

C. XXXIX.

In nono sedechię regis iuda·mense decimo venit nabuchodonosoz rex babilonis·z oīs exercitus eius ad hierusalē·z obsidebāt eam. Undecimo aūt anno sedechię mēse quarto quita die mensis apta ē ciuitas:z ingressi sunt omnes principes regis babylonis et sederunt in porta media. Neregel Sereser Semegar nabusarsathim Rapsares Neregel sereser Rebmag·et omnes reliqui principes regis babylonis. Cumq; vidisset eos sedechias rex iuda et omnes viri bellatores fugerūt·z egressi sunt nocte de ciuitate p viam orti regis·z per portā quę erat inter duos muros z egressi sunt ad viā deserti. Persecutus est aūt eos exercitus chaldęoꝝ·z comprehēderunt sedechiam in campo solitudis hiericho tine·z captum deduxerunt ad nabuchodonosoz regē babylonis in reblatha quę est in terra emath·et locutus ē ad eum iudicia. Et occidit rex babylonis filios sedechię in reblatha in oculis eius·z omēs nobiles iuda occidit rex babylonis. Oculos quoq; sedechię eruit z uinxit eū cōpedibus vt ducerē in babylonē. Domuz quoq; regis z domū vulgi succēderunt chaldęi igni·z murū ierusalē subuerterūt. Et reliquias populi quę remanserūt in ciuitate·z profugos qui trāsfugerāt ad eum z supfluos vulgi q̄ remanserāt·trāstulit nabuzardan magister militū in babylonē·z de plebe paupum q̄ nihil penitus habebāt· dimisit magister militū nabuzardan i terra iuda·z dedit eis vineas z cysternas i die illa. Pręcepat aūt nabuchodonosoz rex babylonis de hieremia·nabuzardan magistro militię dicēs. Tolle illū z pone super eū oculos tuos nihil q̄ ei mali facias. sed vt voluerit sic facies ei. Misit ergo nabuzardan princeps militie enabu et sesban z rapsaces z neregel z sereser z rebmag:z oīes optinates regis babylonis miserūt z tulerūt hieremiaz de vestibulo carceris·z tradiderūt eum godolię filio aichā filij saphan vt itraret i domū z habitaret in populo. Ad hieremiaz aūt factus

¶ Pręceperat aūt Rabanus. Supbis z cōtemptoribus reddit deus supplicia·māsuetis z humilib solacia· quod patet in sedechia rege z in hieremia prophęta et nabuchodonosor regis sententia· Nec mirū si p eosdem diuersis diuersa reddit qui eisdem elementis p meritoꝝ qualitate electis z reprobis diuersa rependit· aqua maris rubri israhelitas seruauit illesos eadem egyptios interfecit· flamma camini babylonij regis ministros incendit· pueros in medio ignis benedicētes deum seruauit· unde vir sapiēs in laudibus dei ait. Creatura enim tibi factori suo deseruiens exacerbescit in tormētum adversus iniustos·z leuior fit ad bñ faciēdum p bñs qui in te confidūt.

sermones quos hieremias loquebatur ad omnez populum dicẽs.

Hec dicit dñs. Quicũ q̃ mãserit in ciuitate hac·morietꝫ gladio z fame z peste. Qui aũt profugerit ad chaldeos viuet·z erit anima eius sospes z viuens. Hec dicit dominus. Tradendo tradet ciuitas hec in manũ exercituũ regis babylonis z capiet eam. Et dixerũt principes regi. Rogamus vt occidat homo iste. De industria eni dissoluit manus viroz bellantiũ qui remanserunt in ciuitate hac·z manus vniuersi populi·loquẽs vniuersa verba hec. Si quidẽ hõ iste nõ querit pacem populo huic: sed malũ. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse i manibus vestris est·nec eni phas est regẽ vobis quicquã negare. Tulerũt ergo hieremiam z proiecerunt eũ in lacuz elchie filij amalech qui erat in vestibulo carceris·z submiserũt hieremiã in funibus in lacuz in quo non erat aqua sed lutũ · de sedit itaq̃ hieremias in cenũ·Audiuit aũt abdemelech ethyops vir ¶ castratus propter regnũ celoz. eunuchus qui erat in domo regis q̃ miserat hieremiã in lacuz. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech de domo regis·z locutus est ad regẽ dicens. Domie mi rex: male fecerũt ¶ quasi rectores tenebraz. viri isti omnia quecũq̃ ꝓterrarunt cõtra hieremiã prophetam·mittẽtes eum in lacum vt moriatur ibi ¶ vicioz. fame. Nõ sunt eni vltra in ciuitate panes·precepit itaq̃ rex abdemelech ethyopi dicens. Tolle tecum hinc triginta viros·z leua hieremiã prophetaz de lacu antequã moriat Assumptis ergo abdemelech secũ viris ingressus est domuz regis ꝙ erat sub cellario·z tulit inde vetera pannos z antiqua vestimenta que cõputruerãt·z submisit ea ad hieremiã in lacum per funiculos. Dixitq̃ abdemelech ethyops ad hieremiã. Pone veteres pannos z hec scissa z putrida sub cubito manuũ tuarũ·et sup funes· fecit ergo hieremias sic. Et extraxerunt hieremiam funibus z eduxerũt eũ de lacu. Mansit aũt hieremias in vestibulo carceris. Et misit rex sedechias·z tulit ad se hieremiã prophetã ad hostiũ tertiũ qd̃ erat i domo dñi. Et dixit rex ad hieremiã. Interrogo ego te sermonẽ ne abscondas a me aliq̃d. Dixit aũt hieremias ad sedechiam· si annũciauero tibi nũquid nõ interficies me? Et si cõsilium dedero tibi non me audies. Iurauit ergo sedechias rex hieremie clam dicẽs. Viuit dñs qui nobis fecit animã hanc. Si occidero te z si tradidero te in manus virorũ istoz qui querũt animaz tuam. Et dixit hieremias ad sedechiam. Hec dicit dñs exercituũ deus isrl' Si profectus exieris ad principes regis babylonis: viuet anima tua z ciuitas hec nõ succendetur igni· z saluus eris tu z populus tuus z ¶ sponte. domus tua. Si aũt nõ exieris ad ¶a domino: principes regis babylonis: tradet ¶ potestatem. hec ciuitas in manus chaldeoruz z succẽdent eam igni z tu non effugies de manu eoz̃. Et dixit rex sedechias ad hieremiã. Sollicitus sum propter iudeos q̃ trãsfugerũt ad chaldeos ne forte tradar in manus eoz̃ z illudant michi. Respõdit aũt hieremias z dixit ad eum. Non te tradent. Audi quesso vocẽ dñi quã loquar ego ad te·z bñ erit tibi z viuet anima tua. Ex si nolueris egredi: iste est sermo quẽ ostendit mihi dñs. Ecce omnes mulieres q̃ remanserunt in domo regis iuda

¶ Et dixit rex sedechias ꝛc. Patet sedechiam sine puro affectu hieremię impendisse misericordiã. Si enim vere eum diligeret: non eum principibꝫ traderet. Infructuosa ergo fuit simulata miseracõ · sicut pylato qui in passione dñi coram populo lauit manus suas dicẽs. Innocens ego sum a sanguine huius. Postea vero flagellatuz tradidit eum iudeis vt crucifigeretur.

¶ Audiuit aũt abdemelech. Sicut illi principes qui prophetam miserunt in lacum demones significãt·q̃ fideles xpi semper desiderant mergere i cenũ vicioz z sordes peccatoruz · sic iste ethyops eunuchus q̃ timore di z amore cõpunctus erupit prophetã·significat predicatores de gẽtibꝫ qui se ipos castrauerũt ꝓpter regnũ celorum·qui vere charitatis instinctu iniquꝫ oppressos·student verbo z ope z exemplo de fouea perditionis eruere qd̃ z nomẽ eius testat' Abdemelech enim seruus regis interpretat'. Illius·s·de quo dicit'. Rex magnus sup omnes deos. Cui ordo ꝓdicatoz̃ seruit per verbum euãgelij gẽtes associando fidei. Qz aũt diuinis ammonitionibus z precedentiũ exemplis adiuti·de hui? vite pfundo liberamur bene p hieremiam figurat' qui cũ de puteo eleuetur funes ad eũ z veteres panni reponunt' Funibꝫ eni precepta dñi figurantur que qz nos in peccatis positos cõuincunt z eripiũt qz̃ si ligant z trahunt: cohartãt z lenant. Sed ne ligatus hijs funibꝫ dum trahitur etiã incidat·simul etiam pãni veteres apponũtur·qz ne diuina ꝓcepta nos terreant antiquoz patrũ nos exempla cõfortant·vt eoz̃ compatione nos posse ꝓficiamus qd̃ ex nostra imbecillitate formidamus. Si ergo de hoc profunde eleuari festinamus· ligemur funibꝫ·i·preceptis dñicis astrigamur. Intersint etiã panni veteres vt melius teneãtur funes·i·precedentiũ cõformemur exemplis·ne infirmos nos precepta subtilia vulnerẽt·vnd̃ Mementote prepositi vestroz̃ qui vobis locuti sunt verbuz dei quoz intuẽtes exitꝰ cõuersationis imitamini fidem.

¶ Si profectus exieris ꝛc. Prophetа prenidens ciuitatem esse tradendam in manus chaldeoz·consuluit regi: vt se traderet in manus regis babylonis·vt sic furibundi eius animus mitigaret z leniorem sententiã susciperet·sed mens indurata corrigi nõ poterat.

¶ Ecce omnes mulieres. Significat q̃ finita cogitatio z voluptuosi consiliatores in lubrico carnalis desiderioz̃ z cęno vitiorum·gressus nostros opus demergunt·z cũ viros videãt a nobis recedant· quia per diuitis nullum consiliuz dare possunt·qz bonum studebat vt per eas voraginem ꝓcipi tarent. Si ergo consilio diuinaz scripturaz peccata corrigere·z animas nostras a perditione per pnitentiam liberare nolucrimus cũ vxoribus·i·cum cõcupiscentijs carnalibꝫ z filijs·i· prauis actibꝫ ad chaldeos qui interpretat' demones educentur z in manu regis eterne confusionis vincti ire mur qui ciuitatẽ nostram·i· carnem simul z animaz igne cõburet inextinguibili.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Et non credidit ei godolias filius aicham. Johannā aūt filius careę dixit ad godoliam seorsum in maspbath loquēs. Jbo et percutiam hismael filiū nathanię nullo sciēte ne interficiat animā tuam·et dissipentur iudei omnes qui cōgregati sunt ad te·et peribūt reliquię iuda

Et ait godolias filius aicham·ad iohannā filium careę. Noli facere verbū hoc·falsum enī loqueris tu de hysmael.

C. XLI.

Et factum ē in mense septimo: veit hysmael filius nathanię filij maasię filij elisama de semine regali ⁊ optimas regis·et decem viri cū eo ad godoliā filiū aicham in maspbat ⁊ ꝓmederūt ibi panes siṫ ī maspbat

Surrexit autē hysmael filius nathanię ⁊ decē viri qui cū eo erant ⁊ percusserunt godoliā filiū aicham filij saphan gladio·⁊ interfecerunt eum quem przefecerat rex babylonis terrę. Omēs quoq; iudęos q̄ erāt cū godolia in maspbat et chaldęos qui repti sunt ibi ⁊ viros bellatores percussit hysmael. Secūdo aūt die postq̄ occiderat godoliaz nullo adhuc sciente·venerunt viri de sichen et de silo et de samaria.

¶ fiduciam in propriis viribus non habentes.

octogīa viri rasi barba ⁊ scissis vestibus ⁊ suallētes·⁊ munera ⁊ thus habebant in manu vt offerrent in domo dñi. Egressus ergo ī hysmael filius nathanię in occursum eorū ī ¶ ignia sub vlamine virtutis se occultat ⁊ concordare se viris lugentibus simulat. de maspbat: incedens ⁊ et plorans ibat. Cum aūt occurrisset eis·dixit qui etiā minima subtrahit.

¶ malignus quilibet spūs.

¶ saltbane scz.

¶ eccoriā suo nō parcētes. ¶ orationē sopera.

¶ ignia ad alteria se ducere promittit qui etiā minima subtrahat.

it ad eos. Venite ad godoliam filium aicham. Qui cū veniissent ad

¶ in ipso itinere actionis.

medium ciuitatis·interfecit eos hysmael filius nathanię circa medium laci ipe ⁊ viri qui erant cū eo. Decē aūt viri repti sunt inter eos q̄ dixerūt ad hysmael. Noli occidere nos

¶ pro eo penitentie scz.

quia habemus thesaurū in agro·frumēti ⁊ ordei ⁊ olei ⁊ mellis. Et cessauit ⁊ nō interfecit eos cum fratribus suis·lacus aūt in quē proiecerat hysmael omnia cadauera viroꝝ quos percussit propter godoliam ipse est quē fecit rex asa propter ba-

¶ q̄ postea diabolus dolose inficit precipitat in locū sulphuris ⁊ ignis eterni.

asa regem israel. ¶ Ipsum repleuit hysmael filius nathanię occisis.

¶ peccatis ligatas.

Et captiuas duxit hysmael oēs

¶ fideles scz in contemplatione vel meditatione legis manentes·vel in speculo virtutū.

reliquias populi q̄ erat ī maspbat.

¶ asa. ¶ eterni.

Filias regis ⁊ vniuersū pplm q̄ remāserāt ī maspbat·quos ꝓmīserat nabuzardā princeps militię godolię filio aichā. Et cepit eos hysmael filius nathanię·⁊ abijt vt trāsi

¶ qui interpretatur populus meroris·captiuos ei facit socios ydolatrie damnatos in eterno interre consistentium.

ret ad filios ammon. Audiuit aūt iohannā filius chareę ⁊ omnes principes

¶ doctores·i·sācti·dei gratia ⁊ misericordia cōfortati qui contra spūales nequitias pugnādo capti uos ad ecclesiam reducunt.

cipes bellatoꝝ qui erant cum eo·omne malū quod fecerat hysmael filius nathanię·⁊ assūptis vniuersis viris profecti sunt vt bellarent aduersus hysmaelē filiū nathanię ⁊ inuenerūt eum ad aquas multas quę sunt in gabaon. Tūc; vidisset omnis populus qui erat cum hysmael·iohannā filium careę et vniuersos principes bellatoꝝ q̄ erant cū eo·letati sunt. Et reuersus ē omnis populus quē cepat hysmael ī

¶ quasi ad principem.

maspbat. Reuersusq; abijt ad iohannā filiū chareę. Hysmael autē

¶ refutate diabolo ⁊ fugiet a vobis.

filius nathanię fugit cum octo viris a facie iohannā·⁊ abijt ad filios ammon. Tulit ergo iohannan

ad mediū ciuitatis interfecit eos. Viros q̄ ad offerēda vo munera·venientes ī medio ciuitatis interfecit·qz diuinis rebꝰ vtebitę intentes nisi cū magna circūspectione se custodiāt hoste furripiēte. dum vouentis portāt hostiam·in ipso itinere perdunt vitaz. De cuius manu nō euaditur·nisi citius ad pnitētiam redeatur. Unde apte subiūgitur. Decē viri reperti sunt int' eos ⁊c. Thesaurus enī ī agro spes est ī pnitentia·q̄ quia non cernitur·quasi in terra cordis suffossa continetur. Qui ergo thesauros in agro habuere·seruati sunt. Qui enim post in cautelę fugę vicīū ad lamēta non redeunt nec capti moriuntur. Cum vero antiquus hostis nec in exordio intentionis ferit·nec in itinere actionis interficit· durioꝛes in fine laqueos tenditquē tanto nequius obsidet·quanto solum remansisse sibi ad vtcipiendum videt·hos nāqꝫ fini suo appositos laqueos videbat ꝓpheta·cū dicebat. Ipsi calcaneū meū obseruabūt per calcaneum enī qui finis est corpis terminus sigificat' actionis.

¶ Tulit ergo iohannan fugam reliquiarum ⁊ transitum cōtra verbum domini ī egiptum quē hieremias lēga narratōe hic retexuit·lōge añ ysaias ꝑdixit·c·s· quinquagīta annis·q̄ fuerunt inter ysaiam ⁊ hieremiā dicēs. Ve filij defertores·dicit dñs vt facerētis cō filium ⁊ non ex me ⁊c.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et liberabo te. Qui sperant in domino non confundentur. Confundantur omes iniqua agentes. Ecce principes qui animam hieremię quęrebāt captiuantur · eunuchus q̄ eū liberauerat perfecta potit? ē libertate. Sic quoq; liberatis sanctis ꝓdicatoribꝫ· persecutores eterna vltōne puientur.

C. XL.

¶ Sermo qui factus. ⁊c. Queri·qūo hic sermo dñi fact? ad hieremiam ꝓphetaꝫ dicatur. Non enī ostēditur q̄s iste sermo fuerit vel quid manifestauerit. vnd: ni fallor datur intelligi·q̄ liberati onem suam per principem militię diuino nutu factā· ꝓphęta occulte per hunc sermonem ad se prolatum intimare voluerit · sicut ipse nabuzardan ait. Dominus deus tuus locutus est malum hoc super locum istum ⁊c. Si ergo illi qui peccauerunt domio· nec obedierunt iurta sermonē domini· captiuati sunt qui peccantes corripuit et domino obediuit iurta sermonem domini liberatus est.

¶ Tollens ergo. Descripta vastatione vrbis ⁊ interitu ⁊ captiuitate populi ⁊ pfidi regis· sequitur quid de hieremia factū sit ⁊ de reliquijs populi· quas ꝓpheta monuit ex ꝙ bo domini sedere i terra sua ⁊ seruire regi babylonis. Ipsi vero maluerunt ire in ęgiptum vbi eos postea nabuchodonosor trucidauit ⁊ ipam ęgiptum vastauit.

¶ Sed habita apud godoliam. Rabanus. Miserationes domini sunt multę ⁊ iudicia eius abyssus multa· qui sicut preuaricatores legis iuste corripuit· ita humilibus ⁊ obedientibus misericorditer solacium cōtulit. Per ipsos enim hostes quib; pfidum regē ⁊ ministros eius punivit· reliquijs populi p uisorem godoliam cōstituit. Mystice autem godolias qui interpretatur magnificat? domino· ꝓdicatores domini significat qui diuino nutu proficiuntur vt deū timentes habeant refugium ⁊ solaciū hij ꝙ subiectis animam ponunt ⁊ contra persidos protectionis scutū opponunt vsq; ad mortem in officio fideliter pśistentes· sicut godolias innocens a pfido hysmaele occisus est.

est sermo dñi cum clausus esset in vestibulo carceris dicēs. Vade ⁊ dic abdemelech ethyopi dicens. Hęc dicit dñs exercituū deus israhel. Ecce ego inducam sermones meos sup ciuitatē hanc in malū ⁊ nō in bonū· ⁊ erunt in conspectu tuo in die illa· ⁊ liberabo te in die illa ait dñs· ⁊ non traderis in manus viroꝝ· quos tu formidas· sed eruens liberabo te ⁊ gladio nō cades· sed erit tibi anima tua in salutē· q̄ in me habuisti fiduciam ait dominus.

C. XL.

Sermo qui factus est ad hieremiaꝫ a domino postq̄ dimissus est a nabuzardan magistro militię de rama· quādo tulit eū vinctū cathenis in medio omniū qui migrabāt de hierusalem ⁊ iuda· ⁊ ducebātur in babylonē. Tollens ergo ꝓcęps militię hieremiā· dixit ad eū. Dñs deus tuus locutus est malum hoc sup locum istum· et adduxit ⁊ fecit dñs sicut locutus est· q̄ peccastis dño ⁊ non audistis vocē eius· ⁊ factus est vobis sermo hic. Nūc ergo ecce solui te hodie de cathenis quę sunt in manibus tuis. Si placet tibi vt venias mecū in babylonem· veni· ⁊ ponā oculos meos super te. Si aūt displicet tibi venire mecū in babylonē· reside. Ecce omnis terra in conspectu tuo est. Quō elegeris ⁊ quo placuerit tibi vt vadas illuc perge ⁊ mecū noli venire sed habita apud godoliam filium aicham filij saphan quē prepposuit rex babylonis ciuitatib? iudę· habita ergo cū eo i medio populi· vl quocunq; placuerit tibi vt vadas vade. Dedit quoq; ei magister militię cibaria ⁊ munuscula· ⁊ dimisit eū. Venit aūt hieremias ad godoliam filiuꝫ aicham in masphath· et habitauit cū eo in medio populi q̄ relictus fuerat in terra. Cumq; audissent omes principes exercit? q̄ dispsi fuerant per regiones· ipsi et socij eoꝝ: ꝙ prefecisset rex babylonis godoliā filium aicham terrę et ꝙ cōmendasset ei viros ⁊ mulieres ⁊ paruulos· ⁊ de pauperib? terrę q̄ non fuerāt trāslati in babylonē: venerūt ad godoliā in maspha· ⁊ hysmael filius nathanię ⁊ iohannā filius careę ⁊ ionathan ⁊ sareas filius thenoemeth ⁊ filij offi qui erāt de netophati et iechonias filius maachati· ipsi ⁊ viri eoꝝ. Et iurauit eis godolias filius aicham filij saphan· ⁊ comitibus eoꝝ dicens. Nolite timere seruire chaldęis· habitate in terra et seruite regi babylonis· ⁊ bene erit vobis. Ecce ego habito in maspha· vt respondeaꝫ prępcepto chaldęoꝝ qui mittuntur ad nos. Vos autē colligite vindemiam ⁊ messem ⁊ oleum ⁊ condite in vasis vestris· ⁊ manete in vrbibus vestris quas tenetis. Sed et omnes iudęi qui erant in moab· et in finibus āmon ⁊ in ydumea ⁊ in vniuersis regionib?· audito ꝙ dissset rex babylonis reliquias i iudęa· ⁊ ꝙ prępposuisset super eos godoliā filium aicham filij saphan reuersi sunt inquā iudęi omes ⁊ vniuersis locis ad quę pfugerāt· ⁊ venerūt in terrā iuda ad godoliaꝫ in maspha ⁊ collegerūt vinū ⁊ messem multaꝫ nimis. Johānan aūt filius careę et omnes principes exercitus qui dispersi fuerāt in regionibus· venerūt ad godoliā in maspha et dixerūt ei. Scito ꝙ baalʼ rex filioꝝ ammon misit hysmael filiū nathanię percutere animā tuā

in maledictuz z in obꝓobriū · z nequaquā ultra uidebitis locum istū. Uerbū dñi super uos reliquię iuda. Nolite intrare ęgyptū. Sci entes scietis·qz obtestat⁹ sum uo bis hodie·qz decepistis animas ue stras. Uos eni misistis me ad do minū deum nostrū·dicentes. Oꝛa ꝓ nobis ad dñm deū nostrum et iuxta omnia quęcunqꝫ dixerit tibi dñs deus noster· sic annuncia no bis·z faciemus. Et annūciaui uo bis hodie·z nō audistis uocem do mini dei nostri super uniuersis ꝓ quib⁹ misit me ad uos. Nūc ergo scietes scietis·qz gladio et fame et peste moriemini in loco ad quē uo luistis intrare ut habitaretis ibi.

C. XLIII.

Factum ē aūt cum complesz hieremi as loquēs ad populuz vniuersos sermones dñi dei coꝝ ꝓ quib⁹ miserat eū dñs deus eoꝝ ad illos omnia verba hęc: dixit azarias filius osię z iohannā filius chareę et omnes viri supbi dicētes ad hiere miā. Mēdacium tu loqueris. Nō misit te dñs deus noster dicens. Ne ingrediamini ęgyptū vt habite tis ibi·sed baruch filius nerię inci tat te aduersū nos ut tradat nos i man⁹ chaldęoꝝ vt interficiāt nos z trāsduci faciat in babylonē. Et nō audiuit iohannā fili⁹ chareę z oēs ꝓcipes bellatoꝝ z vniuersus po pulus vocē dñi·vt manerēt in ter ra iuda: sed tollens iohannā filius chareę z vniuersi ꝓncipes bella toꝝ·vniuersos reliquiarū iuda q̄ reuersi fuerāt de cunctis gentibus ad quas fuerant ante dispsi·vt ha bitarent in terza iuda: uiros z mu lieres z paruulos z filias regis et omnē aiam mā quā reliquerat nabu zardan ꝓcęps militię cū godolia filio aichā filij saphan·et tulit hie remiam ꝓphetā z baruch filium nerię·z ingressi sunt in terzā ęgyp ti qz nō obedierunt uoci dñi et ue nerunt usqꝫ ad taphnis. Et factus est sermo dñi ad hieremiā in taph nis dicens. Sume in manu tua la pides grādes z absco de eos i cryp ta quę est sub muro latericio i poꝛ ta domus pharaonis: in taphnis cernentibus uiris iudęis·z dices ad eos. Hęc dicit dñs exercituuz deus israel. Ecce ego mittaz z assu mam nabuchodonosoꝛ regē baby lonis seruū meum·z ponam thro num eius sup lapides istos quos absco di·z statuet solū suum super eos. Uenięsqꝫ ꝓcutiet terzā ęgypti Quos in morte· i morte·et quos i captiuitate·in captiuitate·z quos in gladio in gladio. Et succēdet ig nem in delubris deoꝝ ęgipti z cō buret ea z captiuos ducet illos et amicietur terza ęgypti sicut amicit pastoꝛ pallio suo· et egrediet in pace. Et cōteret statuas domus so lis quę sunt in terza ęgypti·z delu bra deoꝝ ęgypti cōburet igni.

C. XLIIII.

Uerbuz quod factū est ad hieremiā et ad oēs iudęos q̄ habitāt in ter ra ęgypti habitātes in magdalo z ℣ verbo est egipti vltra mare rubrū. ℣ verbo est in egypto. in taphnis z in mēphis et in terza ℣ regio egipti. phatures dicēs. Hęc dicit domi nus exercituū deus israel. Uos vi distis omne malū istud quod ad duxi sup hierusalē z sup oēs vr bes iuda·z ecce sunt desertę hodie z non est in eis habitator·ꝓpter malitiā quā fecerūt vt me ad iracū diā ꝓuocarēt·et irēt et sacrificarēt

filius chareę et oēs p̄ncipes bellatorū qui erant cū eo: vniuersas reliquias vulgi quas rĕduxerat ab hysmael filio nathanię ꝺ maſphat poſtq̄ p̄cuſſit godoliā filiū aichaz fortes viros ad p̄ęliū·z mulieres z pueros z eunuchos quos reduxerat ꝺ gabaon·z abierūt et ſederūt peregrinātes in chanaan q̄ ē iuxta bethleem·vt pergerēt z introirent ęgiptum a facie chaldęoꝝ. Timebāt enī eos·q2 percuſſerat hyſmael filius nathanię godoliam filiuz aichaam quē p̄poſuerat rex babylonis in terza iuda.

C. XLII.

ET acceſſerūt omnes p̄incipes bellatoꝝ z iohānan filius chareę z iechonias filius oſię et reliquū vulgus a puo vſq̄ ad magnū·dixerūtq̄ ad hieremiam p̄ophetā. Ladat oratio noſtra in ꝓſpectu tuo z ora p̄o nobis ad dñm deū tuum p̄o vniuerſis reliquijs iſtis· q2 dereliqui ſumus pauci de pluribus ſicut oculi tui nos intuent̄·z annunciet nobis dñs deuſ tuus viā per quā pergamus·z verbū q̄ faciamus. Dixit aūt ad eos hieremias ꝑphēta. Audiui. Ecce ego oro ad dñm deū noſtrū ſc̄m verba vŕa·z oīe verbū quodcūq̄ reſpōderit michi indicabo vobis nec celabo vobis quicquā. Et illi dixerunt ad hieremiā. Sit dñs inter nos teſtis veritatis z fidei·ſi nō iuxta oīe verbū i quo miſerit te deus tuus ad nos ſic faciemus ſiue bonū eſt ſiue malum. Voci dñi dei noſtri ad quem mittimus te obediemus·vt bene ſit nobis cū audierimus vocē dñi dei noſtri. Cū aūt completi eſſent ſeptē dies: factū eſt verbū dñi ad hieremiā. Vocauitq̄ iohannā filium chareę et omnes p̄ncipes bellatoꝝ qui erāt cum eo z vniuerſuz populū a minimo vſq̄ ad maximū z dixit ad eos. Hęc dicit dominus iſrael ad quē miſiſtis me·vt ꝑsternerem p̄eces veſtras in cōſpectu eius. Si quieſcētes manſeritis in terra hac: ędificabo uos z non deſtruam·plātabo z nō euellam. Jā enī placatus ſum ſuper malo q̄ feci uobis· Nolite timere a facie regis babyloniſ quē uos pauidi foꝝmidatis. Nolite timere eū dicit dominus·q2 vobiſcū ſum ego ut ſaluos vos faciam· z eruaz de manu eius·z dabo vobis miſericoꝝdias z miſereboꝝ veſtri·z habitare vos faciā in terza vŕa. Si aūt dixeritis vos: nō habitabimus in terza iſta nec audiemus vocē dñi dei noſtri dicētes. Nequaq̄: ſz ad terzā ęgipti ꝑgemus vbi nō videbimus bellū·z clangorē tubę nō audiemus· z famē nō ſuſtiebimus·z ibi habitabim⁹. Propē hoc: nūc audite verbum dñi reliquię iuda. Hęc dicit dñs exercituū deus iſrael. Si poſueritis faciē veſtrā vt ingrediamini ęgiptū z intraueritis vt ibi habitetis·gladius quē vos foꝝmidatiſ ibi cōp2ehēdet uos in terza ęgypti z fames ꝑ qua eſtis ſolliciti adherebit uobis in ęgypto·z ibi moꝛiemini. Oēſq̄ uiri qui poſuerīt faciem ſuā ut ingrediāt̄ ęgyptū ut habitent ibi·moꝛiēt̄ gladio et fame z peſte. Nullus de eis remanebit· nec effugiet a facie mali quod ego afferā ſuper eos. Q2 hęc dicit dñs exercituū deus iſrael. Sicut cōflatus eſt furoꝝ meus z indignatio mea ſu ꝑ habitatores hieruſalē ſic conflabit̄ indignatio mea ſuper uos cū ingreſſi fueritis ęgyptū z eritis in iuſiurandū et in ſtupore

Uiuit dominus ꝛc. Contradicit ꝓpheta ex sermone domini-ne nomē eius vocetur ore iudeoꝝ in terra ęgypti-qñ qui contra dei ꝓceptum illuc ꝓtrāsierant-ꝓtectionem dñi ibidem habere nō debebāt. Mystice aūt nō vocat nomē domini ore hereticoꝝ in terra ęgypti-qz nec sermo eoꝝ nec oratio dum in errore sunt-accepta est deo. Non enī est pulchra laus in ore peccatoꝝ. Qui ergo in errore pseuerauerint pibūt gladio districti iudicij. Qui aūt relicto errore de ęgypto in terrā iuda redierūt-pnitentes-z veinceps catholicam fidem tenētes saluabūtur.

C. XLV.

¶ Uerbū quod locutus est ꝛc. Rubis adhuc intolleratia passionū quas expturus erat baruch-expauit captiuitatis calamitatem quę tempore ioachim filij iosię regis iuda iminebat. vnde cōqueritur doloez additū dolori suo-cui responsum ē a dño-qz supflue quęrat sibi pacem cū totus populus laboret sub falce tribulationū. Significat aūt eos qui in pressura tribulationū vel psecutionū quibo in ꝑsenti ęcclesia gruauat-pusillanimitate titubant-quę rētes cōsolationes quę in futuro ꝓmittit-vnde

Vos aūt cōtristabimini sed tristicia vra vertin gaū.

¶ Josephus rex ęgptioꝝ cū fuisset a pugna reuersus-euocauit ioachaz ad se de ciuitate syrię quę dicit ematha-z repente unxit eū-z senioꝝ fratri eius ex eodē patre nomine ioachim tradidit regnū-z ꝓtinus ęis imposuit tributum centum talēta argenti z unū auri. Joachim aūt hanc pecuniam persolubat. Joachaz autez in egyptum deduxit q̄ in ea mortuus ē cū regnasset tres menses z dies decem. Joachī vero mr vocabat zabuz de ciuitate abima-hic et populus terrę:horum recordatus ē dñs et ascēdit super eoz eius et non poterat dñs ultra portare ꝓpter malicia studioꝝ uestroꝝ et ꝓpter abominationes quas fecistis. Et facta est terra uestra in desolationem et in stupozem et in maledictū eo ꝙ non sit habitator sicut ē dies hęc. Propterea ꝙ sacrificaueritis ydolis et peccaueritis dño-et nō audieritis vocē dñi z in lege z i ꝓceptis z in testimonijs eius nō ambulaueritis-idcirco euenerūt vobis mala hęc-sicut est dies hęc. Dixit aūt hieremias ad omnez populū z ad vniuersas mulieres. Audite verbum dñi omnis iuda qui estis in terra ęgypti-hęc dicit dñs exercituū deus israel dicēs. Uos z vrores vestrę locuti estis ore vestro-z manib⁹ vestris implestis dicentes. Faciamus vota nostra quę nouimus vt sacrificemus reginę cęli z libemus ei libamia. Implestis vota vestra et operpetrastis ea-ideo audite verbum dñi omis iuda q̄ habitatis in terra ęgypti. Ecce ego iuraui in noie meo magno ait dñs-qz nequaq̄ ultra uocabit nomen meum ex ore omis uiri iudei dicētis. Uiuit dominus deus in omi terra ęgypti. Ecce ego uigilabo sup eos in malū z non in bonū-z cōsument omnes uiri iuda q̄ sunt in terra ęgipti gladio z fame-donec oēs penitus ꝑsumant. Et qui fugerit gladiū reuertētur de terra ęgypti in terrā iuda uiri pauci-z sciēt omnes reliq̄ę iuda ingrediētium terrā ęgypti u habitēt ibi-cuius sermo complea tur:meus an illoꝝ? Et hoc uobis signū ait dñs-ꝙ uisitē ego sup uos in loco isto-ut sciatis qz vere ꝑpleb̄ sermones mei ꝑtra uos malū

Hęc dicit dñs. Ecce ego tradam pharaonē ephreę regem ęgypti in manu inimicoꝝ eius et in manu q̄ rentiū aiam illius: sicut tradidi sedechiam regē iuda in manu nabuchodonosoꝛ regis babylonis inimici sui z quęrētis aiam eius.

C. XLV.

Uerbuz quod locutus ē hieremias ꝓpheta ad baruch filium nerię cum scripsisset uerba hęc in libro hieremię āno quarto ioachim filij iosię regis iuda dicēs. Hęc dicit dominus deus israel ad te baruch. Dixisti. Uę misero mihi quoniaz addidit dñs dolorē dolori meo. Laboraui in gemitu meo-z requiez non inueni. Hęc dicit dominus-sic dices ad eū. Ecce quos edificaui ego destruo-z quos plantaui ego euello-z uniuersam terrā hanc. Et tu q̄ris tibi gaudia? Noli ḡrere: quia ecce ego adducā malū sup oēm carnem ait dñs-et dabo tibi aiam ſquasi tu ibi nō gaudiaberis. tuā in salutē in oīibus locis ad q̄ cūq̄ pgreceris.

C. XLVI.

Uerbuz quod factū est ad hieremiā ꝓphetam cōtra gentes-ad egyptum aduersum exercitus pharaonis nechao regis egypti:q̄ erat iuxta flumen eufratē in charchamis-quē percussit nabuchodonosoꝛ rex babylonis in q̄ quarto anno ioachim filij ſsyronice. iosie regis iuda. Ꝑparate scutū z clipeum z ꝓcedite ad bellū. iūgite equos-z ascēdite equites-state in galeis-polite lāceas-induite ſegiptice. vos loricis. Quid igit? Uidi ipos pauidos z terga uertentes-fortes erat natura iniustus et nequissim⁹-neq̄ circa dēū sanctus-neq̄ circa hoīes mansuetus. Dū q̄ quartū regni haberet annum-babylonię pncipatum quidā nomīe nabuchodonosoꝛ accepit-eodez tpe cum magno apparatu ad circham ciuitatē venit-q̄ est circa eufratē: pugnaturus contra regem ęgyptioꝝ nichao-sub hoc enī syria erat universa. Dūq̄ cognouisset rex babylonię volūtatem nichao-penitus nō erpauit sed cū magno brachio ad eufratben venit. Qui facta cōgressione victus ē-z multa milia amisit. Ita siens autem eufratben babylonię rex-omnem syriam vsq̄ ad pelusiū ęgpit ꝓuinciā. Quarto aūt anno nabuchodonosoꝛ-qui erat octauus ioachim-cōtra iudeos cū magno exercitu castrametatus ē-tributa exacturus a ioachim aut certe vimicaturus. Ille vero metuens minas eius z pa ē habere ꝛsiderās-ꝓbuit ei tributa quę ꝓcepserat annis triby. Tercio vero āno audiēs ęgyptios venire contra babylonem pugnaturos tributa nō reddidit-fsspe ęgypciaci belli deceptus est-nam pugnare cōtra eum minime ꝑsumpserunt ęgyptij.

C. XLVI.

¶ Uerbū quod fa est ꝛc. Rab. Hactenus ꝓpheta mixtim de iuda z israel-d chaldeis et egyptijs pro cōuenientia narrationis egit. Deinc aduersꝰ gentes z prouincias-i. ad egyptum-paleſtios moabitas-ad filios ammon-ad ydumeaz-ad cedar-ad elam-tandez ad babyloneꝝ z ad terrā chaldeoꝝ verbū domini ꝓphetat. vt sciant ꝙ contra dñi volūtatē fecerunt-z quā vltā dictā passuri sūt. Primū ergo ad egyptū q̄ maxime indeis in scandalum fuit-sermonem cōuertit-signans quando hec locutio facta ē quarto scilicet anno ioachim filij iosię-quādo

& colerẽt deos alienos quos nesci
† sclemẽtiã domini ostẽdit & vigilãtiam ac sire nuitatem prophetarum.
ebãt & illi & vos & pẽres vẽi. † Et mi si ad vos oẽs seruos meos pro phetas dẽ nocte consurgens mit tensq; & dicẽs. Nolite facere ver bum abominationis huiuscemodi Et nõ audierũt nec inclinauerunt aurẽ suã vt conuerterẽtur a malis suis & nõ sacrificarent dijs alienis Et cõflata est indignatio mea & fu ror meus & succensa est in ciuitati bus iuda & in plateis hierusalem & versę sunt in solitudinẽ & vastitatẽ sicõm diem hanc. Et nũc hęc dicit dñs exercituũ deus israel. Quare vos fecistis malũ hoc grande con tra aias vestras vt intereat ex vo bis vir & mulier parul⁹ & lactãs de medio iudę nec relinquatur vo bis quicquã residuũ: prouocãtes me in operibus manuũ vestraꝝ sa crificãdo dijs alienis ĩ terra ęgyp ti in quã ingressi estis vt habitetis ibi & dispeatis & sitis in maledicti onẽ & in obprobriũ cũctis gẽtibus terrę. Nunquid obliti estis mala patrũ vestroꝝ & mala regum iuda & mala vxorũ eoꝝ & mala vestra & mala vxorũ vestrarũ q̃ fecerunt in terra iuda & in regionibus hie rusalẽ: Nõ sunt mũdati vsq; ad di em hanc & nõ timuerũt & nõ ambu lauerunt in lege dñi & in pręceptis meis quę dedi coram vobis et coram patribus vestris. Jõ hęc dicit do minus exercituũ deus israel. Ecce ego ponã faciem meã in vobis in malũ & dispdam omnẽ iudam & al sumam reliquias iudę qui posue rũt facies suas vt ingrederẽtur ter ram ęgypti & habitarẽt ibi & consu mẽtur omnes in terra ęgypti & ca dent ĩ gladio & ĩ fame cõsumẽt a minimo vsq; ad maximũ i gladio & fame morietur & erũt ĩ iusiuran dum & in miraculũ & in maledictõ nem & in obprobriũ. Et visitabo super habitatores terrę ęgypti sicut visitaui super hierusalẽ in gladio & fame & peste & nõ erit qui effugi at & sit residuus de reliqĳs iudęo rũ qui vadunt vt peregrinẽtur in terra ęgypti & reuertãtur in terram iuda: ad quã ipsi eleuãt manus su as vt reuertãt & habitẽt ibi. Non reuertẽtur illuc nisi qui fugerit. Re sponderũt aũt hieremię omnes vi ri sciẽtes q̃ sacrificarẽt vxores eo rum dijs alienis & vniuersę mulie res quarũ stabat multitudo gran dis & omnis populus habitãtiũ in terra ęgypti in phatures dicen tes. Sermonẽ quẽ locutus es ad nos in noĩe dñi dei nostri non au diemus ex te sed faciẽtes faciemus omne verbũ quod egredietur de
† ſ lũne aut lunoni aut nereinthine quę saturni vxor & mater deoꝝ dicitur.
ore nostro vt sacrificemus † reginę cęli & libemus ei libamia sicut feci mus nos et pres nostri reges no stri & principes nostri ĩ vrbibus iu da & in plateis hierusalẽ et satura
† ſ quasi nõ a deo sed a demonibus bonoꝝ abundantiam susceperũt.
ti sumus panibus et † bene nobis erat malũq; nõ vidimus. Ex eo aũt tempore quo cessauimus sacrifica re reginę cęli et libare ei libamina indiguimus omnibus & gladio et fame consumpti sumus. Q̃ si non sacrificamus regię cęli & libamus ei libamina nũquid sine viris no stris faciemus ei placẽtas ad colẽ dam eã et libamina ad libãdum?
Et dixit hieremias ad omnẽ popu lum aduersum viros & aduersum mulieres & aduersum vniuersã ple bem qui responderant ei verbũ di cẽs. Nũquid nõ sacrificium quod sacrificastis in ciuitatibus iuda et in plateis hierusalem vos & pres vestri reges vestri & principes vri

¶ Respõderunt. Stulta respõsio cum tentur cum loqui in no mine domini nec ad scire uolũt sed sequitur gra uitatis inę colubrum.

¶ Mystice. Dñus hęreditem in ęgypto ba tus mũdi ĩ in tenebris erroris constituti sacri ficia non deo vero sed demonibus offerri ĩ figmenta & prana dog mata ad decipiendos homines & fidem sub uertẽdam seruãt. Jõ veniens super eos ma la & erunt in desolatio nem & in sꝫpotem.

C XLV.
Carũ quod

vindicta supuenit·sed ꝛ spūalī in die iudicij supuentura ē quā nūc scriptura in toto orbe clara futurā pronūciat. vnde bñ vox eius ḡi sonanti ꝓpatur·qđ ceteris metallis sonorius tynniat et dies iudicij cūctis retro correptionibus fortius sonabit. Tunc enim deus manifeste veniet ꝛ non silebit Ignis in ꝓspectu eius exardescet ꝛ ī cir·c·t·u· Tunc angeli properabūt vt colligāt de regno eius oīa scandala ꝛ ligna infructuosa securibꝫ validi examinis cedāt. Tūc succidet saltus inutilis·qz oīe lignū nō faciēs fructū bonū eradet·et in ignē. Et multitudo pditorꝝ q̄ quasi locuste breui volatu se extollunt: in infernū demergetur ꝛ tūc patebit confusio nū omniū carnalium cogitatio·quę voluptatibus seculi innititur cū dyabolo puniendā tradet·vñ sequit. Cōfusa ē filia ęgypti ꝛc.

¶ Et post hęc. Licet videat intimare regnū ęgyptiorꝝ nō irrepabiliter a nabuchodonosor esse destructū cū postea ibi fuerit reges vsq; ad augustum altiori tñ sensu xp̄iana designat tempa·qñ dicultus ī ęgypto huius mūdi restauratus est· ad quē exercendū hō natus ē·de quo ysaias percutiet dñs ęgiptū plaga ꝛ sanabit cū ꝛc.

¶ Et tu ne timeas ꝛc. Hęc promissio nō bene cōcēit iudeis q̄ toto orbe dispsi ꝓsumūtur· nec regnū hūt nec sacdotiū. Cōcēit aūt xp̄ianę genti q̄ colligit de oīibꝫ gentibꝫ ꝛ fuerit ē captiuitate errorꝝ ad terā ecclesię vbi requiescet in spe et ꝓsperabit successu virtutum·nec timebit aduersariū ꝑfidens ī deo suo. Nō cōsumet quidē·sed sicut aurū qđ p ignē trāsit purgabitur atq; ꝓbabit. Possimus tū dicere q̄ generatio illa antiqua añ die iudicij pḡnitus nō cōsumetur·qz et pte citas cōtigit in israel·ꝛ cū plenitudo gentium subintrauerit·tūc oīs israel saluus fiet.

eorum ꝛ in manus nabuchodonosor regis babylonis et in manus seruorum eius. Et post hęc habitabit sicut in diebus pristinis ait dñs. Et tu ne timeas seruę meus iacob·ꝛ ne paueas israel. Qz ecce ego saluū te faciā de longinquo·ꝛ semen tuū de terra captiuitatis tuę. Et reuertetur iacob ꝛ quiescet ꝛ ꝓsperabitur·et nō erit qui exterreat eum. Et tu noli timere serue meus iacob ait dñs·quia ego tecum sum quia cōsumam ego omnes gentes ad quas eieci te. Te vero nō consumā·sed castigabo te in iudicio·nec quasi innocēti parcam tibi.

C. .XLVII.

Quod factum est verbum dñi ad hieremiam ꝓphetā cōtra palestios añq̄ pcuteret pharao gazam. Hęc dicit dñs. Ecce aquę descendēt ab ‡ ꝟ populi affligo.
‡ ꝟ vt multitudine ꝛ violētia cūcta opprimat.
aquilone ꝛ erūt quasi torrens inundans·ꝛ opient terrā ꝛ plenitudiem eius·vrbem et habitatores eius. ꝟ vniuersis immittēre morte.
Clamabūt hoies ꝛ vlulabunt omnes habitatores terrę ‡ a strepitu pompę armatorꝝ ꝛ bellatorū eius A cōmotione quadrigarū eius et ‡ ꝟ nulli licuit scr alterius curā gerere cū hostis in singulos grassaretur.
multitudine rotarꝝ eius. ¶ Non respexerūt patres filios manibꝰ dissolutis · ꝓ aduentu diei in quo vastabūtur oīes philistiim·ꝛ dissipabitur tyrus ꝛ sydon cū omnibus reliquis auxiliis suis. Depopulatus est ei dñs ‡ palestinos: re ‡ ꝟ quia palestini de capadocia venerūt.
liquias insulę capadocię. ‡ Venit ‡ ablatis opibus ꝛ robore virili.
calueciū sup gazā ‡ ꝓcuit ‡ ascalon ‡ fortitudinem eius.
ꝛ reliquię vallis eorū. Usquequo ꝟ dyabolū significat cui tradūtur pec catores in interitū carnis vt spūs saluus fiat.
cōcideris. O mucro dñi: vsq̄quo ꝟ nabuchodonosor qui in diuersis gentibus vindictam domini exercuit. ‡ ꝟ babylonem.
non quiesces? Ingredere in ‡ vaginam tuā·refrigerare ꝛ sile. Quō q̄ ‡ ab ardore occidendi. ꝟ quiesce.
escet·cum dominus preceperit ei aduersum ascalonem et aduersum maritimas eius regiones: ibiq; cō direxerit illi.

C. .XLVIII.

‡ ꝟ aduersum moab.

Ho moab hec dicit dominꝰ exercituū

‡ ꝟ quia vocē plorantiū strepitus hostium sup habit

neut vestigia. In alio enī loco edificata est.

¶ Venit caluicium ꝛc. Hereticis·ꝛ scismaticis et oīibꝫ ecclię hostibꝰ plagā venturā significat·qz xp̄i professoribꝫ preparauerūt insidias·intulerūt bella et incessore dyabolo multa persecutionū genera. Ad extremum vero ipsi tradūtur hostibꝫ seuissimis ꝓ pnis ppetuis. Interptant enī phylistei potione cadētes tyrus āgustia·sydō venatio ·ascalō ignis ifamis. Hęza fortitudo eius: q̄ oia bñ cōueniūt antixpō ꝛ mēbris eius·q̄ per supbiā ī apostasiā cadēs angustia mētis estuādo vel nationē exercet ī mundo·quos pōt de ecclia rapiēdo ꝛ interficēdo. cui? fortitudo ignis est infamis·i· ꝓcipiscētia carnis· vii. Virtus eius in lumbis eius ꝛc. Per libidinē enī carnaliū mētes exurit: ꝑ in nouissimo ꝓcipitabit.

¶ Quō quiescet. Quasi nō pōt gladi? ꝙescere nisi dño iubente cui vindictā exercet. Vel quasi ex ꝑsona afflictorū ad gladiū dñi locutus erat·sed hic respōdet in ꝑsona sua.

C .XLVIII.

¶ Ad moab hęc. Sicut ē circūcisio carnalis et spiritualis·sic moab carnalis ꝛ spiritualis. Moab interptat de patre vel aqua paterna tanq̄ de incestu ꝛ ebrietate ꝓceptus quasi absente ꝛ nescięte patre. Ret moabitarū balaam·ariolumad maledicēdum inuitauit·q̄ ꝓtra moab hęc ī tra cetera ꝓphetauit. Orietur stella ex iacob ꝛ exurget hō ex israel et percuciet principes moab. Significat aūt moab sapiētiam secularē de qua dicit. Perdaz sapiētiam sapiētium q̄ auctorē sui sensum habet· qui ex dei cognitō ne generatur·videtur quidem de patre nasci sed qz adulter est ꝛ adversarius populo dei de incestu ꝛ spelunca ꝛ nocte generatur· vnde in nocte pijt scōm ysaiam in errore scz sempiterno·sicut ęgiptij a vigilia matutina·i·nocte fluctibꝫ obruti sunt. Et loth de sodomis nocte peruntibꝫ·venit in segor·ꝛ ortus est ei sol. Hinc ysaias. Quia nocte vastata ē ar·cōticuit moab. Notandū autem q̄ nabo interptatur sessio vel ꝓphetia·chariathiarim ciuitas vel villa siluaꝝ·eſebon cogitationes· luith genezonaim foramen merozis. Qz ergo omne dogma cōtrarium veritati absq; inspiratione dei de bñano sensu in errorꝝ tenebris nascitur· nocte vastatur·ꝛ argumēta eius·i·muri ecclesiastico sermone destruūtur·vt ꝑterno silentio ꝓticescant·ꝛ factio eoꝝ ad pnīam ꝛ lacrimas vertatur super nabo ·i·ꝓphetiā vel sessionez·magistros scz eoꝝ ꝛ sup chariathiarim vbi nō sūt arbores fructuose· sed saltus ifertilis erit·vlulatus ꝛ plāctus ꝛ omnia elocūtiq; ornamēta tollētur·vt nudi remanēāt ꝛ deformes. Et siquid virilitatis habere videbātur·ī barba rasa ā viro ecclastico effeminatum ꝛ debile comprobetur. Accingūtur sacco pnītētię·ꝛ sup tecta ꝛ dogmata in ꝙbus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

phão nechao rex ęgipti in charchamis cū na buchodonosor pugnauit z supatus est.

¶ Ascēdite equos Heretici et salmatici ex diuersis prouincijs orti frustra disponunt cōtra ciuitatē dei bella. Horte enī inferi non pte ad e. Sz in die vltionis dñi gladius eoꝝ deuorabit carnes. De quo dr. Inebriabo sagittas meas sanguine et gla me dr car. Et erit victima dñi in terra aquilonis iuxta flumen euphraten i flumen ſecularis voluptatis cū tradūtur in manus eius qui ſoliū ſuū posuit ad aquilonē vt mittat eos in stagnum ignis z sulphuris.

¶ Ascende in galaad ꝛc. Mons ē ad quē vij die veit iacob de cartam fugiēs ē autem ad tergū phenicis z arabię collib libani copulatus extēditurq; p desertū vsq; ad trāsiordanē vbi habitauit seon rex āmoreoꝝ. Cecidit aūt in sorte filioꝝ ruben z gad z dimidię tribus manasse.

¶ Tolle resinam Greci resinaꝫ vocant Reci enī dicit q̄quid manat. Est āt lacrima sudore ligno exalata vt cerasi z lentisci z buiusmōi. Prima resina est therebintina omnium pstantior. hāc gignit arabia. Judea syria cyprus et affrica et insule cidades. Secūda est lentiscina q̄ mirtix vocat. hec et chio i sula deportat. Tercia pinalis quarū alia pictines alia pictine alia liquida alia arida et afferuntur ex colophonia vii et nomē colofonia resina sumpsit. Resina aūt apta est lesis corpibus z pro medicina ponit vii. Nunq̄d resina nō est in galaad Resina ergo p pnia ponit z medicamie cōuersionis ad deuꝫ. Inde horta pphā ęgyptum z cōfinꝫ prouincias vt agāt pnīam aliquin a fallis dijs frustra medicamina expectāt qz non accipient ab eis sanitatem sed confusionem.

¶ Audierūt gentes ꝛc. Quasi frustrato solacio ydoloꝝ cotaꝫ hostibus corruit z mutua cede fortis cum forti cecidit. Sic hereticī qui semper eorum cesos z fugerunt cōciti nec respexerūt. Terꝛor undiq; ait dñs Nō fugiet velox nec saluari se putet fortis. Ad aq̄lonez iuxta flumē euphratē uicti sunt z ruerūt fortes.

Quis ē iste q̄ q̄si flumen ascendit z veluti fluuioꝝ intumescūt gurgites eius? Ęgyptus flumis instar fluctus ei⁹ z dicet. Ascēdens operiam terrā: pdam ciuitatem z habitatores eius. Ascēdite equos z exultate in curribus z procedāt fortes ętyopie z libię tenētes scutū z lidū arripiētes z iaciētes sagittas. Dies aūt ille dñi dei exercituū di es vltionis vt sumat vindictaz de inimicis suis. Deuorabit gladius z saturabit̄ z inebriabit̄ sanguine eoꝝ. Victima enī dñi exercituū in terra aquilonis iuxta flumen euphraten. Ascende in galaad z tolle resinam virgo filia ęgypti frustra multiplicas medicamina sanitas nō erit tibi. Audierūt gentes ignominiam tuā z vlulatus tuus replet terrā. Oz fortis impegit in fortē et ambo pariter cōciderūt. Uerbum quod locutus est dñs ad hieremiā pphetā sup eo q̄ ventur⁹ esset nabuchodonosoꝛ rex babylonis z percussurus terraz ęgypti. Annūciate ęgypto z auditus facite in magdalo z resonet in memphis z in taphnis dicite. Sta z prepara te qz deuorabit gladius ea q̄ percircūitum tuū sunt. Quare cōpu truit fortis tuus? Nō stetit: quoniam dñs subuertit eū multiplicauit ruētes. ceciditq; vir ad proximū suū z dicet. Surge: z reuertamur ad populū nostrū z ad terram nati uitatis nostrę a facie gladij columbę. Uocate nomen pharaonis regis ęgypti: tumultuz addurit tempus. Uiuo ego inquit rex dñs exercituū nomē eius: quoniam sicut thabor in montibus z sicut carmelus in mari veniet. Uasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia ęgypti qz memphis in solitudine erit z deseretur inhabitabilis. Uitula elegās atq; formosa ęgyptus stimulator ab aquilone veniet ei. Mercenarij quoq; eius qui versabātur in medio eius quasi vituli saginati versi sunt z fugerūt simul nec stare potuerūt: qz dies interfectionis eoꝝ venit super eos z tempus visitationis eorū. Uox eius quasi ęris sonabit. quoniā cum exercitu properabūt z cū securibus venient ei. Quasi ligna cedentes succiderūt saltuz eius ait dñs. qui supputari nō potest. Multiplicati sunt super locustas et nō est in eis numerus. Confusa est filia ęgypti z tradita in manus populi aquilonis dixit dñs exercituū. deus israel. Ecce ego visitabo sup tumultuz alexandrie z super ęgyptum et super deos eius et super reges eius et super pharaonem et super omnes qui confidunt in eo. et dabo eos in manus quęrentium animā discordes in vario errore versant alterutrū sese lacerātes. nō victoriā veritatis accipiunt sed errore captiui pariter in foueā pdemonis cadūt.

¶ Annunciate ęgypto. Quasi vos qui audistis vationū meū nunciate pharaoni qz ppe est tempus et tumultus belli.

¶ Quonā sicut thabor ꝛc. Hoc ē ꝓpatione locoꝝ frugiferoꝝ quasi in manus subuersoꝝ grandem ęgyptioꝝ potestatis intelligere ruinā.

¶ Thabor terminus ē zabulon. mōs in medio galilee campo mira rotūditate sublimis distās a diocesana ciuitate cōtra orientalem plagam. Qui cōmuniq; inter tribu ysachar et neptalim fuit carmelus. vbi nabal carmelus fuit. z nūc villa est carmela nomīe. in uno lapide opidi de bron. vergēs ad orientalē plagaz vbi romanoꝝ presidiū est. Mystice autē quia thabor veniēs lumen. i. veritatis lux. z carmelus tenerū aut mollis siue sūa circūcisionis interpretatur. significant bergtos in lumīe secularis sciē z sapiētię lupbites. vel indoctos molles vel deliciosos in circūcisione carnis gloriantes. q̄ sub vero pharaone verſant. et ipsi nire remanent in buius culi mare demersi et in damnatione ppetuā.

¶ Uitula elegās. Qz egyptia plebs et licijs nutrita indomita lasciuia. iugū dominij recusauit.

¶ Mercenarij quoq; ꝛc. Principes ęgyptioꝝ nō pastores Iz mercenarios vocat q̄ nō curā gregis habebant sz anarieę z lucrię studebāt. Jō coraz hostib in fugā cōuersi sunt. Mystice aūt mercenarios ęgypti factos pastores eccle i Bimando pegrinantis possumus intelligere. qui lucrū terrenū querētes. ou es sibi cōmēdatas cōtra ratores defendere nō presumūt. vnde mercen arius aūt z qui non est pastor videt lupuz venientem. dimittit oues z fugit.

¶ Uox eius quasi ꝛc. Non solū hystoriali ęgypto iusto dei iudicio

¶ Mystice. Sapientes huius mūdi z hereticī quos moab signi ficat-si stultuciā nō cognouerit ad fidē catholicam cōuersi· veniet illa ruina·et vastatio oīb⁹ vrbib⁹ cozū·i· diuersis sectis. Quę enīz longe vel ꝑpe a veritate distant lucēte ꝙngelio subuertētur.

¶ Abcisum est cornu moab ꝛc. Sicut contra babyloně z philistiīm vaticinatus ē· qz oppressere populū inde oz·ita prędicitur vastitas moabitarum·i·arabię ab assyrijs z babylonijs·ab vtrisq; enim vastati sūt·quādo sennacher captiuauit israel·z nabuchodonosoz subuertit hierusalez.

¶ Cornu moab· quicquid scz in hoc seculo dogmatū puersoz est quicqd ad terrenā sciētiam pinet et putatur robustuz subuertit·vt nihil prohibeat qđ fortissimū putabatur.

¶ Audiuimus superbia ꝛc. Q̄ in priori comate erātes ad pgniam prouocabat z ad rp̄m cōuerti monebat·vt in eius fide per petuo maneret·nūc in corrigibiles plurimos et obstinatos agnoscēs et plona cozū q̄ de moab saluari sunt z experimento suo eius supbiā didicerunt ait· audiuimus superbiam moab ꝛc. Et moab superbię arguit qz plus effertur q̄s possit·vel poscat ei⁹ fortitudo.

¶ Ideo super ꝛc. Potentiā pristine felicitatis z plagam repentine subuersionis ostēdit.

¶ Muri fictilis. Quę interpretat fortitudo eorum·et significat fortissima dogmata hereticoz dyaletice cōstructa·in quib⁹ videbatur esse fortitudo eorum.

¶ Plorabo tibi. Lamentāte huius seculi. Videt enim significare aliquos de moab ad dominuz cōuerti velle sabama enī cōuersio aliq̄ interpretatur

¶ Vinea sabama. Attollens altitudinem fugiētem·z ei qui euasit dic. Quid ſ responsio fugientis accidit? Confusus est moab quoniam victus est. Ululate et clamate·annūciate in arnon· quoniā vastata est moab.z iudiciuz venit ad terrā cāpestrē sup helō z sup iasa z sup mephaath z sup dybō z sup nabo z super domū deblathaim z super chariathaym et super bethgamul z sup bethmaon z super charioth z super bosra z super omnes ciuitates terrę moab·quę longe et ꝓpe sunt. ¶ Abscisuz ē cornu moab·et brachium eius cōtritum ſ quicquid in seculo dogmatū peruersoz est·quę ꝓpe sunt. ¶ ſ calice ire dei. est ait dñs. Inebriate eū· quoniā cōtra dñm erect⁹ ē. ¶ Et allidet manum moab in uomitu suo·z erit in ¶ ſ in pena sua alios punire cessabit. derisum etiā ipse. Fuit eni in derisum tibi israel·quasi inter fures repisses eum. Propter verba ergo tua quę aduersum illū locutus es ſ qui alios derisit sic ipsius sup bia mundi irridens christianam simplicitatem in. finc erroze sui stultuciā agnoscet. ſ sicut israhel babylonia. ſ o sapiētes. captiuus ducēris. Relinquite ciuitates et habitate in petra habitatores moab·z estote quasi columba ſ consiliū prophete. ſ habitacula erroz. ¶ ſ christo scdm illud collība mea in foramine petre·z in cauernis macerie. nidificans in summo ore foraminis. Audiuimus superbiā moab ſ bene opans scz eternū habitaculū preparās. ¶ ſ i· in gloria cōfessione passionis z resurrectionis ꝺns. ſ idem pene ysaias ait superbus est valde· sublimitatem eius z arrogantiā z superbiā z altitudinem cordis illius. Ego scio ait ſ quē nihil latet. dñs· iactantiam eius ea qnon sit ſ sed vana. iuxta cā virtus eius: nec iuxta qđ poterat conata sit facere. Ideo super ¶ ſ dolens miserium eius z tristicia vel ultiā ¶ ſ prouinciam vel metropolim moab ¶ cuigilabo et ad moab ſ heret eoz synagogem. ¶ ſ munitionis sophisticę. vniuersꝰ clamabo·ad viros ¶ mu ſ fragilis z iolubilis. ri fictilis lamentātes. De planctu ſ que se extollit cōtra scīam dei. iazer plorabo tibi vinea sabama. ſ aliqui volentes cōuerti. Propagines tuę trāsierunt mare: vsq; ad mare iazer peruenerūt. Super messem tuā z vindemiā tuam ſ ne fiat inde pauis qui cōuertatur in fel aspidum. ¶ ſ ne fiat inde vinū qđ est fel draconū ſ vt cōculcet z destruat·ne inde comedentes z bibentes moriātur. ſ euāgelicus. ¶ ſ conuersis hereticis. ſ beati qui fugēt q·i·prędo iruit. ¶ Ablata est lętitia et ſ sententia falsi nosis·de his qui se scīam circūcisionis habere iactant. exultatio de carmelo z de terra moab·z de drachonū. ſ drachonū. de terra·z vinū de torcularibus sustuli ¶ qz eterno silentio opprimētur. Nequaq; calcatoz vue solitum cessabit. ſ cogitat o. leuma cantabit. De clamore eseboń vsq; eleale z iasa dederūt vocē suā a segoz vsq; ad oronaim vitulā cōternantē· aque quoq; nemrim desolate ſ amare false id steriles. ¶ ſ qz cū defecit regnū cessant vsus sacrificioz sunt. Et aquerā de moab ait dñs offerentem in excelsis·et sacrificātem dijs eius. Propterea cor meum ad moab quasi tybia ꝛris resonabit·z cor meū ad viros ¶ muri ſ affectus ſ lugubrem scz fictilis dabit sonitum tybiaruz·qz plus fecit q̄s potuit· idcirco perierunt. Omne eni caput caluicium· z omnis barba rasa erit. In cūctis manibus colligatio·et super oēm dorsum ciliciū. Et super omnia tecta moab z in plateis eius omnis planctus: qm̄ contriui moab sicut vas inutile ait dominꝰ. Quomodo victa ē z vlulauerūt? Quomodo ſ effectus ¶ ſ munitionis fragilis ſ lugubrem scz ſ supbiendo ſ regio moab· ſ habitatores eius ſ supbie deiecit cervicem moab et cōfusus est? Eritq; moab in derisum ¶ ex se erigit tāto veritate fugāte costā oīb⁹ erubescitemplum omnibus in circuitu suo. ¶ ſ nabuchodonosoz rapax scz z velox ¶ ſ deiecte supbie sic bōna sapia quāto ꝓna deū Hęc dicit dñs. Ecce quasi aquila ſ trāsiens scz ad moab volabit z extēdit alas suas ad moab. ſ ciuitas famosa Capta est carioth·z munitiones eius cōprehense sūt. Et erit cor fortium moab in die illa sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab esse populus: quoniā cōtra dominū gloriatus ē. ſ mēris ſ decepcōis Pauor z fouea quia supebię turrim ad cęlum conatur erigere.

¶ Asegoz. Urbs q̄ monte mari imminet vbi terminus moabitarum. Indicat ergo qz vsq; ad extremos prouincię vastatus personabit. De quo ysaias vectes eius vsq; segoz vitulam cōternantem id est·perfecte etatis sicut eni in hominib⁹ trecesimus annus·ita i pecudibus z iumētis annus tercius robustissimus est.

¶ Aque quoq;. Ysaias. Aque eni nemrim deserte erūt ꝛc. Et qę hic minus dicūtur in ysaia plene exponūtur. Est enim nemrim opidū super mare mortuum.

¶ Et auferā d·m· Intereūte secta humanę sapiētię·cessauit pōpa et clamor verborū· vt nec phi nec rhetici ꝺ scedulis egressi aliqd inueniant in doctrina sua·quod būanę vitę vtile sit.

¶ Omne eni caput ꝛc. Apud antiq̄s barbę capitisq; rasura luctus indiciū fuit· per hęc ergo magnitudo meroris ostenditur·q̄li non erūt priuatę lacrime·publica lamēta resonabūt·nec matrone nec virgines·nec etas puerilis·nec senil erit immunis·pudorem et imbecillitatez extrema captiuitas nescit· Nic ysaias·in cūctis capitibus eius caluiciuz·oīs barba radetur

¶ Quoniā cōtriui. Oīnis doctrīa philosophoz z hereticoz qz fragilis z inutilis a veritate cōteritur et dissipatur.

¶ Et erit cor f· m· Bene cor moab cordi mulieris parturientis cōparat·quia de magna luxuria ad magnā peruenit tristiciam.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

se sublimes credebāt·z in plateis spaciosę vię quę ducit ad mortem erit vlulatus·nec ascēdent p superbiam: sed descendent in fletum. Tūc intelligēt omnes cogitationes suas vanas qō interptat' ēse bon·z casum z ascēsuz supbie vt vox eoz audiat' vsq; ad opa mala q̄ fecerūt·z mādatū qō putabāt dei propa se cōfessione dānantes Cūqz egerint pnīam·p q luitb·i·genaz lacrimas ad altare cōcendāt·z q̄si merozis foramīe introitu clamorē ptritōis leuēt ad dīm dicētes. Sacri·d·s·p.

¶ Ue super nabo. Prēdicit vastationez babyloniox super nabo venturā z sup eius vrbes inditas·vt qui hostes fuerint populi dei z versi sunt eū: vertētur in versum ceteris nationib· vnde in sequētibus. Fuit enim tibi in versum isti qua si int fures repisses eū. Hinc ysaias. Dis moab·zc. Est autē moab prouīcia arabum: nabo ciuitas nobilis in q̄ erat chamos ydolum quod et beelphegor.

¶ Saluate animas vestras. Qui volāt saluare animaz suā fugiant versutam doctrinā phylosophorū z hereticoz·vbi certus est interitus·et per humilitatē cōfessionis agāt pnīam erroris inserto districte absti nentie: maneātqs i simplicitate z veritate catholicę doctrīę.

¶ Date flozem. zc Qui inuentione bāna z in seculari scīētia flozere videbat'·in desertum z in solitudinē rediget'·q; vere displicz deo oīs ypocrisis vt seqñs snīa oñdit. Maledict' q̄ facit·o·d·f.

Necesse ē enī vt nō solū intueamur qd agim⁹·sz etiā q̄ discretione agim⁹.

¶ Maledictus qui fa·o·d·fr. Delicia p torpozem nascitur fraus per primaz dilectionem·illam minoz amoz dei exagerat·hanc proprius amoz sui exarat. Fraudem quippe in dei opere perpetrat·qui se inordinate diligēs·p hoc quod recte agit ad remunerationis trāsitozię bona festinat. Triby aūt modis fraus ista pmittitur·q; aut tacita cordis bāni gratia·aut fauoris aura·aut res quelibet exteriox delideratā. Contra quod p prophet az dicit'. Beatus q̄ excutit man⁹ suas ab oīni munere·q; enī nō solū fraus in acceptōne pecuię ē nec munus vnū ē. Eres vero sūt acceptōnes munerū: ad quas ex fraude festinat'. Munus ē enim a corde·captata gratia a cogitatōne. Munus ab ore·gla per fauorem. Munus ex manu

(sessio vel prophetia.)
deus israel. Uę super nabo: quoniam vastata est z confusa. Capta
(ciuitas vel villa siluarum.)
est cariathbiarim·confusa est fortis z tremuit. Non est vltra exultatō
(ex parte vel aqua paterna. ‡ ciuitas seon·regis amoreorū·vnde egressus est ignis de esebon et flamma de medio seon.)
in moab: cōtra ‡ esebon cogitauerūt
(cogitationes.)
malū. Uenite et disp̄damus eā de gente·ergo silens ꝓticesces·sequetur te gladius. Uox clamoris &
(fortamen meroris.)
ozonaim·vastitas z cōtritio magna.
(prouincia arabum.)
Cōtrita ē moab·annūciate clamozem paulis eius. Per ascēsuz
(gene interpretatur.)
enim luith plozans ascēdet i fletu
(celūi scz ministris quod ducit ad affrictos.)
qm̄ in descensu ozonaim hostes vlulatum contritōnis audierunt.
(peunte moab.)
Fugite: saluate animas vestras·z
(mirica arbor est humilis.)
eritis quasi miricę i deserto·Pro
† ‡ dialecticis & sophistis.
eo enī q̄ p habuisti fiduciā in ‡ munitionibus tuis ‡ z in thesauris tuis
‡ sapientie secularis vel memorie.
† ‡ ab ecclesiasticis qui muniūtur scuto fidei et scuto pugnāt veritatis. ‡ ‡ figmenta hereticoꝝ vel philosophoꝝ que colūi quasi ydola.
tu quoq; capieris·z ibit ‡ chamos in transmigratio nē·sacerdotes eius z ‡ principes eius simul. Et
(cultores. ‡ ministri.)
‡ ecclesiasticus. † ‡ secularis scīētie
munitionem.
veniet pędo ad omnem ‡ vrbem z
‡ quia omnis prauus intellectus captiuabitur.
vrbs nulla saluabitur. Et pibunt
‡ false humiliationes. ‡ recte virtutes.
valles z dissipabūtur campestria·
(quasi vsq; adhuc flomit·
quoniā dixit dns. Date flozē moab quia flozens egredietur·et ciuitates eius deserte erūt z inhabitabiles. Maledictus qui facit opus
‡ vel desidiose. ‡ vel pro corpalis rei pmio vel pro laudis verbo vel bñnī iudicii gratia.
dei fraudulenter·et maledictus q̄

‡ verbū dei. † ‡ interfectione carnalis vite.
prohibet gladiū suum ‡ a sanguine
Fertilis fuit moab ab adolescētia sua·z requieuit in fetibus suis. Nec
‡ captiuitatis.
transfusus est de vase in vas·et in trāsmigrationem non abijt. Idcir
(antiqua felicitas.)
co permansit gustus eius in eo·et
‡ fama.
odoz eius nō est immutatus. Pro
‡ ‡ hostibus tradam diripiendam qui scrutentur omnē suppellectilē eius.
pterea ecce dies veniūt dicit dns nus z mittam ei ozdiatozes z stratozes lagūculaz z sternēt eū·z vasa eius exhauriēt z lagūculas corū collident. Et cōfundetur moab
(qui non poterit auxiliari.)
a chamos sicut confusa est domus
(ubi colebat vitulos aureos.)
israel a bethel i qua habebat fiduliberationis.
ciam. Quō dicitis·fortes sumus z viri robusti ad prēliandū. Vasta
‡ sub nocle moab stulticia seculi z superbia cōfutatur. ‡ hostes.
ta est moab z ciuitates illius succē
† ‡ qui in propria virtute vel scientia cōfidebāt.
derūt·z electi ‡ iuuenes eius descē
‡ damnationē perpetuā.
derūt in occisionem ait rex· dominus exercituū nomē eius. Prope
‡ eternus.
† ‡ non diuturnū est quod certo finē obnoxiū ē.
ē interitus moab vt veniat·z ‡ malum eius velociter accurzet nimis
‡ pronice.
Consolamini enīz omnes q̄ estis i circuītu eius et vniuersi qui scitis nomen eius dicite. Quomō cōfracta est virga fortis·baculus gloriosus? Descēde de gloria z sede insiti habitatio filię dybon· quoniā vastator moab ascēdet ad te: dissipabit munitiōes tuas. In via sta
‡ itupo.em indicat aroer propter iubitū cesum·
z ,pplce habitatio aroer. Interroga

fm iū p dationez. Iesus vero ab oīni manere manas etcetia·q; in eo q̄ recte agit·nec ab būano corde in anę gliam: nec ab ore laudēnec a manu sint recipe dationē. Solus i dei opere fraudē nō facit·qui cū in studio bone actōnis vigilat·nec ad cop oralis rei pmia nec ad laudis verba·nec ad humanā gliam anbelat. Ipsa igit bona nostra·q; in scīentiis culpę gladium ema tere nequeūt·nisi solli cito flore quotidie mutiant; recte per iob dicitur. Uerebar opera mea·quasi q̄ apte egerim in deo: sed qd in bijs latēter pertulerim ignoro. Sepe enim bona nostra latrocinante fraude·paciūt q; recta actionib⁹ cōpilcētę terenę se ingerūt·sepe vesidia interuenientes deficiunt·z frigescente amore tabescunt.

¶ Et maledictus qui pro zc. Potest hec maledictio oīnib⁹ cōuenire q̄ luxus seculi sequunt' z corpa sua castigare z seruituti subicere negligunt·sed oīa illud. Qui aūt sunt xpi carnē suaz crucifixerūt zc. Nā sine sanguis et fusione nō fit remissio peccatoꝝ: caro enim et sanguis regnū dei non possidebunt. Maledictus ergo qui prohibet gladiū·i·verbuz dei a sanguīe quo scz alitur materia peccatoꝝ·fundendā est quicūq; i mē bris nostris carnale et terrenū inoleuit·z recandō gladio verbi dei.

¶ Grego. Gladius a sanguīe prohibere ē pdicatōnis verbū a carnalis vite interfectōne tinere zc quo dr. Maledict⁹ me⁹ ceuocabit carnes. Nīc paul⁹ ait. Cōfestim hodie q; mūdes sum a sanguīe oīm. Nō ei subterfugi q̄ min⁹ annūciarē oē pslīi dei vobis

¶ Fertilis fuit. Oñditur moab ex abūdantia in octi z elevatōne ve nisse a pplm dei afflictū vesperisse q; nicb afflictōis l' captiuitatis paciat'.

¶ Mittā ei zc. Mystice. Quicūqz in būana phylosofia pfidit despicientes ecclię fidē z doctrinā simplicē: veniēt illi ozdiatores z stratores dog matū suoꝝ: z diripiētes thesauros falsę scīę quos i libris quasi in vasis bauere maligni·s·spūs·z tūc cōfundētur in exitu vite·probātes nichil sibi p misse studium suū·z falsoꝝ suoꝝ dogmatū cultura. Q: dij gētiū demonia·tūc fugit cū dyabolo z anglis eius i ignē eternū. Justi aūt in vitā eternam.

¶ Consolamini e·o·zc. Yronice vel ad pnītentiaz prouocat·vt per satisfactionem congruam eū adiuuet misericordiam.

¶ Ecce enim parvulum ⁊c. Quasi o edom qui minor es inter omnes in circuitu nationes ⁊ ad compationē ceteraꝝ gentiū paulus merito ⁊ numero. ſz vltra vires erigeris ſuperbia. Cuius bitas in ſpelūcis ⁊ in cauernis petrarū humilis ⁊ pauper aquila extolleris ⁊ in tm cogitatione itumescis vt inter ſydera habitare te credas. ſed ſi vltra naturā poſſes ęqli altitudinem penetrare. inde te detraherem ⁊ ad terrā reducerez ęqterarum gentium.

¶ Parvulū. O hęretice licet magnus tibi videaris ⁊ contemnas puritatem ęcclesię paucus tamen es ⁊ contemptibilis.

¶ Cū exaltaueris. hęretici altitudiez et similitudiem aquilarū polliceūtur ſibi. q̄ ad cadauer dñi cum ꝑgregantur: hęc quoq; contra carnem dicūt: qr ī minute ſunt nires eius in aduētu xpi ⁊ ꝓpter hoc facta eſt aīe ſubiecta impio ⁊ fruſtra ergiſ. cū habitet in cauernis petrę vel ſenſibus vel cogitationibus et vult domari aīe. exaltans ſoliū ſuū. nec opa ſua poſſe credit ſupari. Cui dicit q̄ quis ſe exigat ⁊ aquile imitet excelſa. mroſq; ſanctorū recipiat. a dño tñ ſuperbr. Nō aūt contra hęreticos ⁊ carnem dictum eſt. cōtra iudęos quoq; intelligi pōt.

¶ Ecce quaſi leo. Sicut dñs caſtigauit ſuperbiam iudeoꝝ quoſ ꝑ iordanem ſignificat. Ita ydumeoꝝ perfidiā ⁊ inuidiam quā cōtra fratres ſuos exercuerant. ꝑ miniſtros ire ſuę plene caſtigabit. nulluſq; conſilio ⁊ voluntati eius reſiſtet. hęretici quoq; et hoſtes ęcclesię. tormēta ſibi condigna nō euadēt. ſz leo ſeuiſſimus ī tartaꝝ eos ꝑpetuo cruciādos detrudet.

¶ A voce ruine. Veniēte vaſtatore ſtrepitꝰ ruine eoꝝ longe lateq; reſonabit terrorem incutiens vicinis prouinciis.

¶ Confuſa eſt emath ⁊c. Poſt phyliſteos. moabitas. amonitas q̄ ⁊ ydumeos ad damaſcū. i. arabiam verba cōuertit. Damaſcus vero regalis quondā ciuitas fuit ⁊ in oriē ſyria ꝑmatū tenuit. necdum floreba antiochia. laodicia ⁊ apamia. quas poſt alexandruꝫ auctas eſſe nouimus. qr ergo vręe tributu contra iudam ꝓrebebat auxilium ipſi vaſtatem a babylonijs imminere ſignificat.

ſ cōparatione ceteraꝝ gentiū
in prelio. Ecce enim paruulū dedi
te in gētibus: cōtemptibilem inter
ſ rationales ſapiēs. ſ oīs hereticus arrogans
qr ſuꝑbia facit hereticū.
homines. Arrogantia tua decepit
ſ nō ignorātia.
te et ſuperbia cordis tui: qui ha
ſ in ſciſſuris ſcz ſciſmatis ⁊ hereſis
que ſcindūtur a petra chriſti ⁊ ab unitate fidei.
bitas in cauernis petrę. ⁊ appre
ſ cogitatione intumeſcens.
hendere niteris altitudinez collis
ſ. i. ſi eraltare poſſis vltra naturam.
† ſ que cūctis auibus altius volat. ſ promittens ibi regnū celoꝝ.
Cū exaltaueris quaſi † aąla nidus
tuum. ide detraham te dicit domi
ſ ſynagoga hereticoꝝ velut
deoꝝ.
nus. Et erit ydumęa deſerta. Om
ſ intuendo.
nis qui trāſibit per eam ſtupebit. ⁊
ſ magnitudine tormētoꝝ.
ſibilabit ſup omnes plagas eius:
ſ pluer ſuper peccatores l. i. ⁊. ſ.
ſicut ſubuerſa ē ſodoma ⁊ gomor
ra ⁊ vicine eius ait dñs. Non ha
ſ viriliter agens.
bitabit ibi vir. ⁊ nō incolet eam fi
ſ rationalis ſapiēs. ſ ydiota. ſ diabolus.
lius hominis. Ecce quaſi leo aſcē
† ſ cōtra ydumeam ſcz que pulcra ſibi ⁊ robuſta
dit. videtur. ſ indeoꝝ.
det de ſuꝑbia iordanis † ad pulcri
tudinem robuſtā: qz ſubito curze
re faciam eū ad illam. Et quis erit
electus quē ꝓponam ei? Quis
ſ quaſi quis reſiſtet vo. mee.
enim ſimilis mei: ⁊ quis ſuſtinebit
me? Et quis eſt iſte paſtor qui reſi
ſtet vultui meo? Propterea audi
te conſilium domini quod inūit de
edom. et cogitationes eius q̄s co
† ſ recta fide ⁊ vero dogmate.
gitauit de habitatorib⁹ themā. † Si
ſ humiles. ſ eccleſiaſtici.
nō deiecerit eos paruli gregis: niſi
ſ apoſtopelis. ſ prauo dogmate.
diſſipauerint cū eis habitaculum
eoꝝ. A voce ruinę eoꝝ cōmota eſt
terra: clamor in mari rubro audi
tus eſt vocis eius. Ecce quaſi aq̄
† ſ ad rapiendos
la deſcēdet. ⁊ euolabit. ⁊ † expandet
† ſ faſtus ſcz hereticoꝝ cōterētur.
alas ſuas ſup boſram. Et † erit cor
fortium ydumeę in die illa. quaſi
† vrbes ſunt damaſci ⁊ arabie.
cor mulieris parturientis. Ad da
maſcū. Cōfuſa eſt † emath ⁊ arphat
quia auditū peſſimum audierunt.
Turbati ſunt in mari: ꝑ ſolitudine
quieſcere nō potuit. Diſſoluta eſt
damaſcus: verſa eſt in fugam. tre
ſ pro peccatis penitētem
mor apprehendit eam. anguſtię ⁊
† ſ vt parturiat ſpūm ſalutis ⁊ bonoꝝ operum
fructum pareret.
dolores tenuerūt eā quaſi † ꝑturi
tem. Quomō dereliquerūt ciuita
tē laudabilē: vrbē leticię? Ideo ca
dent iuuenes eius in platęis eius
⁊ omnes viri prelij conticeſcent in
die illa ait dñs exercituū. Et ſuccē
dam ignē i muro damaſci. ⁊ deuo
rabi tmęnia benadab. Ad cedar et
ad regna aſor: quę percuſſit nabu
chodonoſor rex babylonis. Hęc
dicit dñs. Surgite et aſcēdite ad
cedar. et vaſtate filios oriētis. Ta
ſ magogas. ſ diſcipulos.
bernacula eoꝝ et greges eoꝝ ca
ſ mozicina peccatoꝝ. ſ nequitie ire.
pient: pelles eoꝝ ⁊ omnia vaſa eo
ſ brutos gibbo peccatoꝝ deformatos.
rū ⁊ camelos eoꝝ tollent ſibi. ⁊ vo
cabunt ſup eos formidinē in circū
ſ irruētibus ſpūalibus chaldeis.
itu eius. Fugite: abite vehemēter
ſ peccatoꝝ ſ latitātes.
in voraginibus ſedete qui habita
ſ meretrīs olis illius gentis. † ſ ſagitā illius la
minis.
tis † aſor ait dominus. Inūit enī cō
ſ diabolus. † ſ ſcōſuſionis eterne
tra vos nabuchodonoſor rex † ba
ſ volu aſſurieq. ſ diabolus vel
nabuchodonoſor.
bylonis conſilium et cogitauit ad
uerſum vos cogitationes. Conſur

¶ Audītum peſſimū ⁊c. Captiuitatem ſcz q̄ a babyloniis imminet vel a romanis ſcōm alios. cū eni capte eſt ꝓlis iudeoꝝ damaſcus cui imperabat aretha ſiliter capta ē.

¶ Diſſoluta eſt damaſcus ⁊c. Damaſcus inebriat pocūlū ſanguis. aut ſanguinē bibens aut ſanguis cilicij. q̄ oia ethnicis cōueniūt. q̄ aīi fidem xpi amici erāt ſanguinis ⁊ crudelitatis ⁊ opa agebāt digna plāctu ⁊ ſacco. In libro dier narrat hyſtoria. q̄ impleto anno aſcēderit ꝓtra ioas regē iudeoꝝ exercitus ſyrie. ⁊ vēit hieruſalē ⁊ oīes ꝓncipes eius interfecerit cūctāq; predā miſerit regi damaſci q̄ cum paucis venerat. ⁊ deus tradidit in manus eoꝝ multitudinem magnā nimis eo q̄ dereliquiſſent dñm deum ſuum ꝑfan. poſt finē eni anni acceptabil. in quo xpi euangeliū ꝓdicatū eſt. aſcēdit de damaſco gentiuꝫ exercitus in paucis viris. contra iudā ⁊ hierlim q̄ dereliq̄rūt dñm. et oīes eoꝝ leges ⁊ ꝓphas abſtulerūt diuicias. ⁊ miſerūt regi damaſci viri eccleſiaſtici. qr ad ꝓpatōes totius mūdi fideles adhuc pauci erāt. ⁊ tñ dominus tradidit hierlim manꝰ eoꝝ. qr dereliq̄rūt dei filiū q̄ ꝓphas añ ꝓdictus ē. Per damaſcū ergo vocatio gētiū ſignificat. q̄ ꝑ hus amātes ſanguinē. poſtq̄ in xpm crediderūt ꝑſtine ꝑſecutionis ciuitas eſe dereliquit. vñ yſaias. Et erunt ſicut aceruus lapidū in ruina. Nāo eni aceruus lapidū de diſꝑſis lapidib⁹ cumulat. ſic de oīb⁹ natōib⁹ aceruus credētiū ꝑgregat in ruina iudeoꝝ cadentiū dum gētes ſurgunt.

¶ Ad cedar. Hij agareni ſunt. ſed vſurpato noīe ſarraceni vocant. et habitant ꝑ ſolitudiem totam. de quib⁹ poeta dicit. lateq; vagātes argei.

¶ Myſtice. Cedar q̄ interꝑtatur tenebre. ⁊ aſor. i. ſagitta luminis. hereticos ſignificāt mēte tenebroſos. ⁊ cū ſentētias dogmatis ſui ſagittas luminis ſingētes qui ſe ſimulēt filios oriētis. cū ſint tenebraꝝ filij.

¶ Tabernacula eorum ⁊c. Hęc omnia ſarracenoꝝ ꝓprie gentem ſignificāt. qui in tentoriis manent. ⁊ vbi nor coegerit ſedes habēt. ⁊ armenta multa ⁊ pecora camelorūq; greges. ſz nō hēbant oſtia nec vectes. nō eni verſant in vrbib⁹ ſz in ſolitudie. hij cūes a babylon ijs ſunt veleti.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ In vmbra. Q2 in eius munitione sperabāt sibi solacium sed frustra. q2 ignis vindicte verticem tumultus filioz moab iusto iudicio retribuēte oppressit.

¶ Uę tibi ꝛc. Q2 nec munitio vrbiū nec virtus ydoloū valuit te defendere. sic erit ppetuum vę bijs qui cōfidunt in sapiētia humana ꝛ seruiūt erroribus diuersis.

¶ Et cōuertam ꝛc. Videtur tempus gratię significare. in quo q̄cunq; invocauerit nomen dñi saluus erit.

C. XLIX.

¶ Ad filios ām. Post moab ad filios ām verba vertūtur ꝛ increpāt q̄ ausi sunt terminum israel invadere. vnde et eis vltio digna prenūciatur. ꝛ israel possessores suos q̄ dicitur possessuras.

¶ Filii rabbath. Metropolis moabitarū q̄ nūc ariop olis dicōposito nomine et bibro ꝛ greco. nō q̄ arese. martis ciuitas vocet.

¶ Et post hęc reuerti ꝛc. Q2 post cōuersionem hereticoz ad fidē captiuitas peccati dissoluetur. ꝛ recipiētur in cōmunionē ecclesię vū exierāt.

¶ Et captiuos fiP ossumus per filios ām qui de loth i spelunca ꝛ in ebrietate ꝛ incestu generati sunt hereticos accipe. scōm illd. Ex nobis exierūt. sed ex nobis nō erāt.

¶ Ad ydumeā ꝛc. Tropologi. Ydumea terrena et carnea delectatio q̄ consurgit aduersus spiritū. vt nō faciamus ea q̄ spūs sunt ꝛ animā in meditullio positam ad se trahere festinat. rebellans contra filios iuda quibus prius erat subdita. ꝛ recordatur doloris anti qui cōtra eos qui a carne recedentes. spiritum sequuntur. Ideo dominus extendit manū suam sup ydumeā. vt redigat eam in solitudinem. ꝛ theman q̄ interpretatur deficiens ꝛ de dan. i. cognationes vt seruiant domui israel.

¶ captiuitatis ꝛ laqueus super te o habitator moab ait dominus. Qui fugerit a facie pauoris. cadet in foueam. ꝛ q̄ cōscenderit de fouea. capiet in laqueo. Adducam enim super moab annū visitationis eorum dicit dominus.

¶ obsidionis ¶ temptās euadere. ¶ captiuitatis. ¶ de iniquitate eoz scz.

In vmbra esebon steterunt desaqueo fugientes. q2 ignis egressus est de esebon et flamma de medio seon. ꝛ deuorauit partem moab et verticem filioz tumultus. Uę tibi moab. Periisti populе chamos. ¶ discipuli scz cū magistris tradūtur eterne captiuitati. q2 ꝓpchēsi sunt filij tui ꝛ filię tuę in captiuitatem. Et conuertā captiuitatē moab in nouissimis diebus ait dñs. Hucusq; iudicia moab.

C. XLIX.

¶ D filios amō hęc dicit dñs. Nūquid non filij sunt israel. aut heres non est ei. Cur igit hereditate possedit ¶ ydolū est amon tarā ꝛ interpretatur rex meus melchon gad. ꝛ populus eius i vribus eius habitauit. Ideo ecce dies veniunt in te dicit dominus

¶ metropolis. que postea a ptolomeo phyladelfo qui arabiam cū iudea tenuit phyladelphia vocata est.

ꝛ auditum faciā super rabbath filioz ammon fremitum pręlij. Et erit in tumulū dissipata. filięq; eius igni succendent. ꝛ possidebit israel possessores suos dicit dominus. Ulula esebon. quoniā vastata ē hai. Clamate filij rabbath. accingite vos cilicijs. plāgite ꝛ circuite per sepes. quoniaz melchon in

¶ in quo cōfidebatis. ¶ sicut populus sic sacerdotes.

transmigrationem ducetur. sacerdotes eius ꝛ principes eius simul

¶ abūdancia frugū in qua amenite cōfidebant.

Quid gloriaris in vallibus. Defluxit vallis tua filia delicata. quę

¶ sciēte.

ꝓfidebas in thesauris tuis ꝛ dices

¶ correctos vel victos.

bas. Quis veniet ad me. Ecce ego

¶ ecclesiasticos viros

adducam super te terroꝛē ait dñs exercituū deus israel. ab omnibus

¶ catholica ecclesia p totū orbē dilatora.

qui sunt in circuitu tuo. ꝛ dispgemini singuli a conspectu vestro. nec erit qui cōgreget fugientes. Et post hęc reuerti faciā fugientes ꝛ captiuos filiorū amon ait dñs. Ad ydumeam hęc dicit dñs exercituū. de

¶ predicitur ydumee q̄ vltra nō it sapiētia in theman.

rus israhel. Nūquid non est vltra sapiētia in theman. pūt consilium a filijs. inutilis facta est sapientia eoz. Fugite ꝛ terga vertite. descendite

¶ vrbs est ydumee ꝛ interpretatur cognatio.

in voraginē habitatores dedan quoniam pditionem esau adduxi sup eum. tempus visitationis ei.

¶ vastatores qui palam ꝛ omnino vastant.

Si vindemiatores eius venissent

¶ vel ad te.

super te. nō reliquissent racemum

¶ qui nocte fodiunt domos.

si fures in nocte. rapuissent qd̄ sufficeret sibi. ego vero discoopui esau

¶ aliquid reliquissent vel saciati vel ignorātes.

¶ g babylonios. ¶ omnia scz secreta. cauernas ꝛ foramina spelęaꝝ q̄ illa regio in speluncis habitat propter nimiū calorem.

reuelaui abscondita eius et celari non poterit. Uastatū est semen eius ꝛ fratres eius ꝛ vicini eius. ꝛ non

¶ tibi derelictus est pauper orfano.

erit. Relique pupillos tuos. ꝛ ego

¶ viduam eius bene.

eos faciā viuere. ꝛ vidue tuę in me sperabūt. quia hęc dicit dominus

¶ quasi vir iustus fallimpti ꝛ peccatores vbi parebunt.

Ecce quibus nō erat iudiciū vt biberent calicē bibētes bibunt. ꝛ tu quasi innocēs relinquēris. Nō eris innocēs. sed bibēs bibes. Q2 per memetipsum iurauī dicit dominus q̄ in solitudinem ꝛ in obprobriuz ꝛ in desertum ꝛ in maledictionem

¶ ciuitas in moab que interpretatur firma vel robusta vel munita.

erit bosra. ꝛ omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas

¶ spūale ¶ aure spūali. ¶ christus vestimentis cūctis gētibus ipse ē enī angelus magni consilii.

Auditum audiui a domino ꝛ legatus ad gētes missus sum. Cōgregamini ꝛ venite ꝓ illā. ꝛ surgamus

¶ mecum. ¶ exhortatio legati ¶ ydumeā. ¶ ꝛ ego ero vox ꝛ primus i acie.

te. Jacob enim dilexit esau autē odio habui. Diligit dñs iacob q̄ carneū ꝛ terrenuz supplantat et benedictionē illius accipit. Primum enī scōm carnem viuimus. postea scōm spūm. Priora enī sūt vicia. vnde virtutes quibus vicia obtinentur. Apposito est enim cor hois ad malicia. a puericia. errores vero adolescētię et as matura cōdemnat. vū. Delicta iuuētutis mee ne memineris. Sciendū tamen q̄ iacob accepit benedictionem primā. esau secundam. ꝛ ad extremum dicit ei. Dominus eris fris tui. Cū enī spūs caro subiecta fuerit ydumea trāsibit i iudeā. et caro seruiet rationi.

¶ Si fures hereditici qui furant iustificationē sibi. ꝛ quottidie ecclia aliquos rapiūt. ingredientes vineā dñi quā de egypto trāstulit. cupiūt vniuersa populari. vt vix racemus in ea relinquāt. scz dominus cōtra eos sacra secreta eoz. ꝛ patriarcharū esau. q̄ omnes scz hereses inuenerūt q̄ suos ecclesiasticos ꝛ doctores pfert in medium. Et ōma illoꝝ victoria ē patefacere que tegebātur.

¶ Tropologię. Contra iudeos factꝰ est sermo q̄ xpianis inuidēt ꝛ plequunt iacob fratre suū qui primogenita patris rapuit vel ꝓripuit. Vel ptra hereses ꝛ ptraria dogmata q̄ videtur nobis ē vicina. scz de patena hereditate simplicē iacob ꝛ habitatores domus nitūt expellere. ydumea enī terrena interpretatur ꝛ apter rubrum colorē cruēta intelligi pōt. vū. Quis ē iste q̄ venit de edom fictis vestib⁹ de bosra. Sicut q̄ ydumeam ad carneū referāt et aduersus eā extimant aiam ꝓuocari. vt mortificātes mēbra ura fornicationē scz immundiciam ꝛ hmoi. eternaz in xpo victoriā plequmur.

¶ Auditū audiui hęc scnia i abdia ꝓphe eisdem verbis cōmemorat ꝛ multa huius capituli.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

summā peccatoꝝ culmen ascēdit· in ęgypto est ꝛ in ptibus eius moratur. Et sicut qui in iudea sunt: nō equalia possidēt loca· alius est enim in dan· alius in neptalim· alius in finib⁹ gad· sic in ęgypto alius est in taphnis· alius est in memphys· alius in sieni· alius in bubastis habitat

¶ Ecce nouissima. Tropologia. In fine mūdi in morte cuiusq; oīs gloria ꝛ superbia cbal deoꝝ ꝛ cōfusio mundi recedet a nobis· et ita omnia subuertētur· sicut subuertit deus sodomā ꝛ gomorrā: nec vlra voluptatis vel mūdi futurus ē status

¶ Confusa est· ꝛc. Ysaias dicit similia et erit babylon illa gloriosa in regnis inclita· i superbia chaldeoꝝ subuertetur: sicut dñs subuertit sodomam ꝛc.

¶ Sicut fecit: facite. Id ē· Sicut illa p nabuchodonosor gētes circūquaq; vastauit· ꝛ retributionē reddite ei.

¶ A facie gladii. Columba soluta dicit quia nutrit pullos alienos ita nabuchodonosor alios opprimēdo et fouendo· Etiā nabuchodonosor colūbam vocat nō pro simplicitate: sz pro stulticia superbię.

¶ Leones ejecerunt ꝛc. Theglatphalasar qui ptem magnā iudeoꝝ in assyrios trāstulit· ꝛ sennacherib q ꝛc tribus in montes medoꝝ transdurit: hȳ leones appellātur.

¶ Ecce ego visi. Visitauit dns regem babylonis· i· confusionis: sicut visitauit regē assur qui interp̄tatur gradiens vel dirigens cū dyabolum cōfusionis regem ꝛ tenebrarū hanc rectores destruxit sz antixp̄m· ꝛ oīes ꝛc desz psecutores qui dirigūt arma nequicię cōtra sanctos dei ꝛ effūdunt sanguinē innocētem· et hereticos qui dirigunt iacula prauę doctrinę· vt alias simplicium interficiāt. In fine enī mūdi dyabolus qui seducebat gentes: mittetur in stagnū ignis ꝛ sulphuris· ꝛ bestia· i· antixp̄s ꝛ pseudo prophetę· i· hereticī. Sancti vero cum xp̄o regnabunt in ęternū ꝛ saturabit alma eoꝝ oibus bonis. Hūc quęretur iniquitas israhel ꝛ nō erit· ꝛ peccatū iuda ꝛ non inuē. Qz tunc alligabit dns vulnus populi sui ꝛ sanabit cōtritiones eius ꝛ absterget· o· l· ab oculis sanctorū ꝛ mors vltra non erit· neq; luctus: sed nouus populus in noua ciuitate impetuū exultabit.

¶ Super terrā dominātiū ꝛc. Mystice p̄dicatoribꝰ xp̄i p̄cipit vt regnū dyaboli studeāt euertere ꝛ opa eius maligna ꝛ cōsilia pessima· vt interficiāt omnes peccatores terrę ꝛ diſpdant de ciuitate dñi oīes opantes

interfectoris: non reuertet̄ vacua

Et erit chaldęa in p̄dam: omnes

vastantes eā replebuntur ait dñs

§ causa quare hec patiatur. † § in interitu iudeoꝝ

Quoniā exultatis· ꝛ magna loq·

§ israhel.

mini diripientes hereditatē meam

§ lasciuientes sez in occupatione eius sicut vitul⁹ super herbā· quasi taurino mugitu aptius insultantes.

quoniā effusi estis sicut vituli sup

† § quasi nō diu lesabimini.

berbam ꝛ mugistis vt tauri. † Cōfusa est mater vestra nimis ꝛ adq̄

ta puerperā q̄ genuit vos. Ecce nouissima erit in gētibus ꝛ deserta i

§ quia p̄o ea seductam ꝛ ebe sipbontem inclitas tribus pharum fecerunt.

uia ꝛ arēs. Ab ira domini nō inhabitabitur· sed redigetur tota in solitudiem. Oīs qui trāsibit p ba·

§ qz tanta potētia est in nichilū redacta.

bylonem stupebit ꝛ sibilabit super

§ ose ꝛ medi.

vniuersis plagis eius. Preparamini cōtra babylonem p circuitū

Omnes qui tenditis arcū debellate eam: nō p̄catis iaculis: qz domino peccauit. Clamate aduersus eā

§ ad occidendū eam.

Ubiq; dedit manū. Ceciderūt fundamenta eius ꝛ destructi sunt muri eius: quoniam vltio dñi est. Ultionem accipite de ea. Sicut fecit facite ei. Disp̄dite satorē de babylone· ꝛ tenentem falcē in tempore messis· a facie gladij colūbę. Unus

§ auxiliatores sz § idem ysaias ꝛ eisdem verbis.

§ capta babylone:

quisq; ad populū suum p̄uertetur

§ ecclesiam.

imiquitatem.

¶ Quō cōfractus ꝛc. Malleus vniuersę terrę dyabolus ē· sed ē qui non curat de malleo vniuersę terrę· vir sz stans sup muros adamātinos ꝛ in manu eius adamas. Refert hystoria q̄ fortior sit adamas cui cedēti malleo· incōtritus ꝛ inuincibilis pseuerans· licet superstet malleus dyabolus· ꝛ superpositus sit draco quasi intus invomabilis· nichil tamē in manu dñi ꝛ in pspectu eius cōfractus perfectus adamas patitur. Duo ergo p̄traria sūt adamāti ictu· malleo ꝛ incus· vnde in puerbio dicit de hijs q̄ ante tentatiō p̄mūr. Inter malleū sunt ꝛ incudes Justus autē nō curat de malleo et incude· q̄ quāto cedit tāto splendescit virtus ei⁹. Malleum aūt vniuersę terrę nō potuit cōfringere moyses· nec aī eum abrahām· nec post cū iosuę· nec quisq; propheta· xp̄s aūt cōfregit· quod admirans, ꝓpheta ait. Quō p̄fractus ē· m· u· t· Primo cōfractus· deinde contritus. Qñ dixit dyabolus· hęc oīa tibi dabo si procidens adoraueris me ꝛc· nō contriuit sed cōfregit tñ· cū vero secessit ab eo vsq; ad tempus ꝛ post venit ꝛ tunc etiā p̄tritus est. Per vnū quęq; nām cōfringit· qñ introducitur a dño in eccliam ꝛ proficim⁹ in fide. Cōteritur aūt ꝛ cōminuit cū ad pfectionem venimus.

¶ Quō versa est Laptimitas babyloīs intelligit· cū nichil i nobis cōfusionis remanet. Inuenta es ꝛ cōprehensa· qz dño restitisti An antē sola babylō restitit ꝛ nō potius omnes gētes· dum creatore deserto· ydola coluerūt? an figuraliter dicit omnē aīam cōtrariam hierlm sez vilioni pacis esse babylonem vñ sancti in hierlm peccatores i babylōe erāt ꝛ si peccabāt hierosolimite: mittebātur in babylonē ꝛ pnitētes redibāt in hierusalē. Capitur ergo babylon ꝛ nō agnoscit· legi enim dei nō subijcitur· neq; enī potest· ꝛ inuenta est babylon ꝛ cōprehensa· qz dño restitit.

¶ Apperuit domi· ꝛc. Ora. Alia ḡditio· apite apotbecas eius ꝛ scrutamini eam quasi spelūcam ꝛ disp̄dite eam vt nō sint eius reliquię· eriacte ei⁹ fructus eius vt descendant in occasionem. Vę eis qñ veniet dies eoꝝ tempus vindictę eoꝝ: vt aīt apls· ptulit in multa patiētia vasa irę preparata in p̄ditionem super vasa mię ꝛc. Alij ergo vasa misericordię· alij vasa irę. Pharao ęgyptij vasa irę· populus qui primus miam consecutus est ꝛ de iudęis ac gētib⁹ credētes vasa misericordię. Sūt ergo in thesauris

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ecce ego cōfrin
gam ⁊c. Etiam est re
gio plicis vnde elami
te. Propterea enim pro
pheta persis et medis
licet babyloniā vasta
uerint regnūq; chaldeo
rū destruerunt·q; per
macedones destruen
di sunt. Qui enī cete
ra regna pro iniquita
tibus corripuit hoc regnū impunitum non re
liquit. Elamite quoq; despicientes vel temptā
tes interpretant·⁊ significāt persecutores eccliē.

Et inducam su
per elam ⁊c. Mittit
enim filius hoīs ange
los suos a quatuor ven
tis celi vt colligāt oia
scādala de regno eius

C. L.

Verbū quod lo
cutus est ⁊c. Expleto
vaticinio ptra egip
tum·palestinos·moab
filios amon damascū
quoq; ⁊ cedar: contra
babylonē ⁊ chaldeos
sermo dirigitur·vt q̄s
añ lateret arguit·nūc
palam scelera eorū ma
nifestando·vastatio
nem ⁊ desolationē sub
sequi aperte pronūciat
ysaias quoq; ⁊ ezechi
el similia cōtra babylo
nios ⁊ chaldeos ppbe
tauerunt.

Confusa sunt i·
Similia dicit ysaias.
Ecce ego suscitabo su
per eos: medos qui ar
gentum nō querūt ne
q; aurum velit·

Veniēt filii is
rael. Hec ꝓmissio re
uersionē populi dei de
captiuitate significat·
quam sub assyriis vel
chaldeis sustinuit. vel
magis xp̄iana tempo
ra·qñ de diuersis gen
tibus filij dei cōuenēt
ad ecclesiā catholicam
vbi quo; erēt deū sunt
interrogantes ⁊ discen
tes viā veritatis· vul
tūq; cordis sui ad faci
endā voluntatem dei
cōuertētes·vt iungan
tur illi fedre sempiter
no.

Grex perditus.
Hac sentētia notātur
reges israhelitar· q̄ er
rare fecerūt populū ⁊
declinare ad ydolatri
am·quor fuit ieroboā
ꝑmus filius nabath·q̄
fecit adorari vitulos

gite et ascēdite ad gentē quietā et
habitantem cōfidēter ait dñs.
¶ cōtinentie· ¶ vere defensionis ¶ absq; deo·
Nō hostia nec vectes eius soli ha
bitant. Et erunt cameli eorū in di
¶ demonibus· ¶ stultor·
reptionem·et multitudo iumētor
in predam. Et dispgam eos in om
¶ doctrine. ¶ quāuis scz se putātes cri
nibus viciorū arbitrentur.
nem ventrū qui sunt attonsi in co
¶ quia demones vicini nobis ⁊ hoc
proximo aere volitātes.
mam·⁊ ex omni cōfinio eor addu
¶ eternū.
cam interitū super eos ait dñs
¶ demonum.
Et erit asor in habitaculū draco
¶ a deo.
num: deserta vsq; in ęternū. Non
¶ ecclesiasticus.
manebit ibi vir· nec incolet eam fi
¶ vere rationalis.
lius hominis. Quod factū est ver
bum domini ad hieremiā prophe
tā aduersum elam in principio reg
ni sedechię regis iuda dicēs. Hec
dicit dñs exercituum deus israel.
Ecce ego cōfringam arcum elam ⁊
sumam fortitudinē eor: ⁊ inducaz
super elam quatuor ventos a qua
tuor plagis cęli·⁊ ventilabo eos i
omnes ventos istos: ⁊ nō erit gēs
ad quā non pueniant ꝑfugi elam
† ¶ demonibus.
Et pauere faciaz elam coram † inimi
cis suis· et in cōspectu quęrētium
animā eorū. Et adducam sup eos
¶ de quo dicitur·dominę ne in furore
tuo arguas me·neq; in i-t-e-mi.
malum: iram furoris mei dicit do
minus. Et mittam post eos gladi
um donec ꝑsumam eos·⁊ ponam
soliū meum in elam·et pdam inde
† ¶ quia pfectoribus mortuis multi cōuertenē
ad fidem.
reges ⁊ principes ait dñs. † In no
¶ ad dominum.
uissimis aūt diebus reuerti faciaz
¶a peccatis.
captiuos elam dicit dñs.

C. L.

Verbuz quod
locutus est dñs de ba
bylone ⁊ de terra chaldeorū i ma
nu hieremię prophetę. Annūciate

in gentibus ⁊ auditū facite. Leua
te signuz: predicate ⁊ nolite celare
Dicite. Capta est babylon· cōfusus
est bel· victus est mazo dach. Con
¶ ydola scz que pro dijs colebāt.
fusa sunt oīa sculptilia eor· supa
ta sunt ydola eorū. Quoniā ascē
¶ persaz ⁊ medor.
det cōtra eam gens ab aquilone· q̄
ponet terram eius in solitudinem
⁊ non erit qui habitet in ea ab ho
mine vsq; ad pecus. Et moti sunt
⁊ abierūt. In diebus illis ⁊ in tē
¶ ad ecclesiā ¶ deū videtes.
pore illo ait dñs· venient filij isra
¶ viri scz cōfessores. ¶ de virtute
in virtutem.
hel· ipsi ⁊ filij iuda simul: ambulā
¶ pro peccatis.
tes ⁊ flentes properabunt·⁊ domi
¶ ecclesia.
nū deū suū quęrent. In syon inter
¶ veritatis. ¶ eorūdē.
rogabūt viā: huc facies eor veni
† ¶ qz neq; mors neq; vita poterit separe.
ent·⁊ apponētur ad dominū † fędę
re sempiterno quod nulla obliuio
ne delebitur. Grex perditus fact?
† ¶ scribe ⁊ pharisei vel hereticī.
est populus meus. ¶ Pastores eo
¶ a cultu dei. † ¶ diuersis hereticoz sectis.
rū sedu xerūt eos: fecerūtq; † vaga
¶ superbie. ¶ legis. † ¶ humilitatē he
retis que tamē putatur habere aliquā alteritudi
nem in mōtibus. De monte in † collē
† ¶ ecclesie vbi sponsa cū sponso delectatur.
transierūt: obliti sunt † cubilis sui·
¶ visibiles ⁊ inuisibiles hostes.
Omnes qui inuenerunt· comede
¶ vagantes.
runt eos·et hostes eorū dixerunt
¶ peccatū lacerati gregis pro nichilo durerūt.
† ¶ cōtra preceptum scz iusticie·⁊ spem rem
nerationis future oues christi lupoz; moribus
rodentes·
Non peccauimus pro eo q̄ pecca
uerūt domino decori iusticię· ⁊ ex
pectationi patrū eorum domino.
¶ captiui in peccatis· spem tendo·
¶ cōfessionis·
Recedite de medio babylonis ⁊ d
¶ captiuantiū·i· demonum audita de
structione babylonis· ¶ in hierusalem que ē lo
cus visionis ⁊ pacis·
terra chaldeorū egredimi·⁊ estote
¶ penitētes· ¶ catholice ecclesie
quasi hedi ante gregē. Quoniam
ecce ego suscitabo et adducā in ba
¶ demonum
bylonem cōgregationem gētium
¶ ab aquilone enī omne malū ve'et
magnarū de terra aquilonis· et p
† ¶ manifeste qz tunc manifesta erūt abscondita
eorū·
parabūtur aduersū eā ⁊ † i die capi
¶ pena subdita ⁊ imperuisa·
etur. Sagitta eius quasi viri fortis

aureos· vnde ceteri
¶ uaricatores legis.

Recedite de me.
¶ Scdm hystoriam
monet israhelitas qui
captiuandi erāt in ba
bylonē vt nō stabilem
possessionē arbitrētur
se ibi bituros ⁊ spem
reuertendi haberēt·et
cum captiuitas larare
tur·fugerēt inde qz vēturum erat vt a medis
⁊ ꝑsis vastaret.

Quig. Nūo corꝑ
nostrū in aliquo terrę
loco cōsistit·sic aīa se
cundū statū suū in ali
quo terrę loco nūcupa
tiue est. Corpus nostrz
aut in ęgypto aut i ba
bylone aut in palestīa
est aut in syria aut vbi
cūq; ⁊ similiter aīa·⁊ p
qualitate vitę locorū
diuersitas distinguitur
In babylone ei ē ꝯfu
cōfunditur·turbatur
⁊ pace referta bella su
stinet passionū. Tali
bus aīabus dicit. Fu
gite de medio babylo
nis ⁊ saluet vnusqsq
animā suam· dum cū
in babylone est salua
ri nō potest. Qui aūt
ibi recordat hierusalē
igemiscit ⁊ dicit. Nūo
cātabimus cantū do
mini i terra aliena. Im
possibile enīz est in ba
bylone cōstitutū dō or
ganis canere·ociosa ei
sunt ibi organa ymno
rū dei· vñ in salicibus in
medio eī· s·o·u. Sus
pensa sunt organa no
stra vbm in babylone
sumus·in salicibus flu
minū eius. Si aūt ve
nerimus in hierusalez
in locum visionis ⁊ pa
cis. organizabim? ꝑsal
mum·cytharizabim?
⁊ semꝑ laudabim? de
um· Sicut aūt anima
peccatoris in babylo
ne·sic insti in ecclia est.
sed iuxta equalitatem
fidei ⁊ vite·i ipsa iudex
locis inter se variis se
parātur. Est aūt i dan
q̄ extreme partes iudee
sunt· vel i superioribz
locis paulo melioribz
vel in mediis finibz iu
dee· vel circa hierusalē
Est aūt omnū beatis
sima que in medio hie
rusalē cōsistit. Qui āt
peccator ē ⁊ nimijs se
leribz oppressus i baby
lone est·qui nondū ad

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ecce populus veniet ꝛc. Manifesta est hystoria q̄ gens innumerabilis medoꝝ ꝛ pharꝝ: ꝛ reges multi cū cyro ꝛ dario cōuenerunt ad destructionem babylonis: vbi balth asar cōuiuio ꝓparato: vasa templi que nabuchodonosoꝛ de hierosolimis apportauerat: cōcubinis ad potandū publicauit. Ideo manū in pariete scribentē vidit destructionem sui ꝛ regni sui quā cū daniel exposuisset: mere ze ꝛ tristicia fatigatus nequaq̄ resistere potauit: q̄ eadem nocte interfectus fuit ꝛ darius in regnū successit.

¶ Ecce quasi leo. Rabanus. Videt significare q̄ nabuchodonosoꝛ: potiꝰ regnū ideoꝝ tanq̄ leo inuerit: indeam vastauit: ꝛ hierlm ꝛ templū succendit: ad sedem suā i babylonem victoꝛ ꝛ securus reuerꝰ sit: ꝛ posteris suis in ęgyptū regnuꝫ colume reliquent. Sꝫ dño dispensante ꝛ vlciscēte ad cyrū trāslatum est: de quo dicit Quis erit electus quē ꝓponam ei. Et vt demōstret nō cyri potentia sed dñi iudicio factuꝫ esse subdit. Quis enī similis mei ꝛc.

C. LI.

¶ Quoniā nō fuit viduatus. Quia dñs multos in vindictam populi sui quem nō corripiēdo castigauit: sed seniendo cōtriuit: vñ. Vꝫ assur: virga furoris mei.

¶ Fugite de medio ba. ꝛc. Pꝰ plagas babylonis ad iudeos hystorice: ad fideles mystice exhortationem cōuertit: vt fugiant de medio babylonis i. mūdane cōfusionis.

¶ Ozig. Non gradatiꝫ sed velociter exite: qui cūctos cōfusam habetis animam varioꝝ passione vitioꝝ ad nos sermo dirigit. Pōt euenire vt quis i babylone sit sed cū in extremis finibus est: quodāmodo extra babylonē esse videat. Aliud aūt est in medietate babylonis esse vt vndiq̄ equale sit spacium: ꝛ in vmbilico eius quasi i medio cordis aīalis habitet. Sicut animalis medietas est coꝛ: ꝛ lucas coꝛ terzę medietatē terzę notat. Sicut in ezechiele dicit videt. In corde maris posita tyrus ꝛ nūc peccatoꝛes de medio babylonis i. de corde eius fugere debere. Fugite ergo de medio babylonis vt medietatē deseratis: in finibus incipiatis esse nō in medio. Qui enī valde mersus ē vicijs medius babylonis habitator ē: qui paulatim malū relinquit: ꝛ naturā ad meliora cōuertit ꝛ incipit nō tam virtutes possidere q̄ capere: de medio babylonis fugit: non tū discedit. Aliter exponendo credendā est sacras litteras nec vnū quidem apicem habere vacuū a sapiētia dei. Qui enī ait. Nō apparebis in cōspectu meo vacuus: multo plus vacuum ipse nichil loquit. De plenitudie eius accipiētes prophetę que erant de plenitudie sumpta cecinerūt. Ideo semp sacra volumina spūm plenitudinis sp rāt. Nichilq̄ est q̄ nō a plenitudie maiestatis deſcēdat. Spīrāt

ibi vir: neq̄ incolet eā filius hois.
§ pharꝝ ꝛ medoꝝ. § vbi habitat.
Ecce populus veniet ab aquilone
§ cū ciro ꝛ dario.
ꝛ gens magna ꝛ reges multi cōsurgent a finibus terzę. Arcū ꝛ scutuꝫ apprehēdent: crudeles sunt et immisericoꝛdes. Vox eoꝝ quasi ma-
§ sonitu multo et fragore.
re sonabit: ꝛ sup equos ascendēt sicut vir paratus ad pzelium cōtra te
§ balthasar.
filia babylon. Audiuit rex babylonis famā eoꝝ: ꝛ dissolute sunt ma-
§ meroze ꝛ tristicia.
§ timoꝛis.
nus eius: angustia apprehēdit eū doloꝛ quasi pturientem. Ecce quasi leo ascendet de supbia iordanis
§ nabuchodonosoꝛ.
ad pulcritudinem robustā: q̄ subito currere faciaꝫ eum ad illaꝫ ꝛ ꝙs
§ quasi potēcia mea ꝛ iudicio meo factū est hoc.
erit electus quē ego pzeponaꝫ ei? quis enī similis mei ꝛ quis sustinebit me: ꝛ quis est iste pastoꝛ qui re
† § hinc ysaias: hec dicit dominus christo meo cy
resistere apprehēdi dexteram ꝛc.
sistat vultui meoꝝ? † Propterea audite cōsilium dñi qd̄ mente ꝓcepit aduersum babylonē: ꝛ cogitatiōes eius quas cogitauit sup terrā chal
† § babilonios. § medi et ęgre qui videbantur paruuli et cōtemptibiles.
deoꝝ. Nisi detraxerit eos † puuli gregum: Nisi dissipatum fuerit cū
§ habitatoꝛibus. § babilon.
§ apostopesis. q. d. non credatis michi
ipsis † habitaculum eoꝝ. A voce

aūt hijs qui hūt oculos ad videda celestia ꝛ aures ad audienda diuina ꝛ nares ad ea que sunt plenitudis odorāda. Primū ergo oportet fugere de medio babylonis: deinde singulos animas saluare. Nec tñ dixit saluare sed scēm aliā editionē resaluare. Qz quondā gustantes salutē ꝛ de ea per peccatū corruētes: venimus in babylonē. Ideo oportet vnūquēq; resalvare aīam suam: vt incipiat recupare qd̄ pdidit: vnde petrus. Reportabimꝰ finem fidei: salutem aīarum ꝛc. Sed in nobis est fugere de babylone et in nostra potestate: si volumꝰ resuscitare quod corruit

captiuitatis babylonis ꝓmoat est terza: ꝛ clamoꝛ inter gentes auditus est.

C. LI.

Hec dicit dominus. Ecce ego suscitabo sup babylonem ꝛ super habitatoꝛes eius: qui coꝛ suū leuauerunt ꝓtra me quasi ventū pestilentez: et
§ medos et persas.
mittā in babylonē ventilatoꝛes et vētilabūt eā ꝛ demolīet terrā eius
† § et qz nō poterūt arcentēres vel loricati babilonie resistere.
qm̄ venerūt sup eam vndiq; i die afflictionis eius. † Non tēdat qui tendit arcum suū: ꝛ nō ascendet lo-
§ o medi et perse nec etati seꝝ parcēt nec sexui.
ricatus. Nolite pcere iuuenibus eius: interficite omnē malicia eius
Et cadēt interfecti i terra chaldęoꝝ: ꝛ vulnerati in regionibus eius
qm̄ nō fuit viduatus israel et iuda a dño deo suo dño exercituū. Terra
§ carnalia vita.
aūt coꝝ repleta ē delicto a sancto israel. Fugite de medio babylonis vt saluet vnusq̄sq; aiam suā
§ nōdum pena seꝝ digna ē. § qui eni tacēdo assentit gtuęs vt fiat pene et culpe: quam adhuc scelera cōmittit nec ligat.
Nolite tacere super iniquitatē eius: quoniam tempus vltionis eius ē
† § non per minutos sed per scripturam
a dño vicissitudinē ipse retribuet ei

¶ Nolite tacere. Ozig. Alia editio. Ne proiciamini indignatiōe ꝛc. Qui in iustitia babylonis ē ꝛ pnitētiaꝫ nō egerit: cōsequēs est vt proiciat: vnde alibi dicit. Elegi abiectus esse i domo dei nostri nō proiectus. Hic aūt non posuit: ne abijciamini: sed ne proijciami Aliud est enim proijci: aliud abjci. Qd enim despiciatur: abijcit: qd pgnit a salute alicuius est proijcit. Vñ duces populi mei proijcātur et domo delicia ꝛ suarū: ꝓpter pessimas voluntates suas. Cleri coꝝ nō proderūt eis: qz tempus vindicte eius est a dño. Miro sensu dicit supplicia irrogari ꝓpē eius vltionē: qui ea patitur. Cum enim quis nō vindicatur impunitus relinquit: vñ. Nō visitabo sup filias vestras qñ fornicabunt. Non ergo deus iratꝰ peccatores punit: ſꝫ sic expedit loq̄. Magna ira est a deo tormenta nō perpeti. Qui enim punit ad hoc punitur vt emēdetur: etiā si aliea quę vocat ira dei: corripitur. Xpi quoq; filijs peccāt: deus pgna ꝓ mittit: ne venia teneat. Si dereliquerint filij eius legem meā: et in iudicijs meis nō ābulauerit ꝛc. vide ergo quō nondū pena digna? sit: qui adhuc criminalia scelera cōmittit: nec luit. Visitatio enim dei ꝓsentata tormenta demōstrat. Qui aūt peccans corripitur: nescio quid ei excurrat de pena.

¶ Vicissitudinem ipse re. Idem ꝛc. Non omnibus ipse deus retribuit: sunt quibꝰ ꝓ alios retribuit: uel puniēs: uel medicans ꝓ dolorem: unde Misit in eos furorem ire sue. Furoꝛ ꝛ ira: angustiā: immissionē ꝓ angelos pessimos: aliqs forsitan ꝓ bonos angelos retribuit: ut eis qui pro sceleribus puniātur. Est quādo ministroꝝ officio refutato ipse retribuit: ut nunc babylonē: quādo uero sūt uulnera facilia: prompta curatio mittit medicꝰ seruum: mittit discipulum ꝛ ꝓ eum medicatur. Aliqñ sectionis et ferri indiget qui sanatur: nō tamē ipse uenit: sed uno ex discipulis qui curare ualeat utili ministro. Quādo uero insanabiles plage ꝛ alta putredo in emortua carne. quando nec serui: nec discipuli. sed ipius magistri manibus indiget tunc ipe manibus: precinctus lumbos ad sectionem uulneris concitatur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tei vasa ire. Scriptū est enim. Aperuit dñs thesaurū suū z protulit vasa ire. Thesaurus domini ecclesia est in qua sepe latent boies qui sunt vasa ire. Veniet ergo tempus quādo apiet dominus thesaurū ecclesię. Nūc enī clausa ēt vasa ire cū vasis misericordię inhabitāt. palee cū frumēto z pisces mali cum bonis qui in rethe ceciderunt: quē cū apuerit in iudicio z protulerit vasa ire. dicent forsitan vasa misericordię: egredięntibus vasis ire. Exierunt a nobis nō enim erāt ex nobis.

¶ Idē. Aperuit ꝛc. In thesauris dñi sunt vasa ire extra thesaurū vasa peccātia. que nō sunt vasa ire sed minora. Serui enī sunt ignorantes volūtatē domini et non facientes. Qui aūt ingreditur ecclesiam. aut vas ire est aut misericordię. q̄ foris ē. neq; misericordię neq; ire. Aliud ergo nomen eius inquiro. opus inquit domino virtutū in terra chaldeoꝝ ē. Scōm diuersos intellectus: terrenus locus multipliciter dicit vel noiatur: z quomodo differēti ratōe xp̄s plura habet vocabula cum in subiacēti sit vn⁹. varius aūt in virtutibus sic pro malicia generis hūani terrena negocia cū vnum sint in subiacēti. tm intellect⁹ diuersitate sūt plurima. Vnū enī subiacens est xp̄s: sed alio intellectu medicus. vnō nō necesse habent sani medico ꝛc. alio pastor q; irrationabilibus pręest. alio rex. q; rationabilibus pręcipatur. alio viris vera. q; in cū inserti homines vberes fructus afferunt z simlia. Nūo ergo in xp̄o plurimi intellectus sūt diuersoꝝ nominum. et subiacēs vnū: sic terrena negocia in subiacēti vnum. ſz iuxta intellectus plurima. Sepe etiā allegorizātes babylonem dicimus esse terrena negocia. q̄ semper confusa sunt vicijs egyptum affligentia z chaldeam. quia multi quę geruntur in terris stellis cōsecrant. z ea rum nutibꝰ fieri asseuerant. Omnis ergo qui putat q̄ stelle faciāt homīes luxuriosos. adulteros castos vel huiusmōi. in terra chaldeoꝝ est. Cōminatur ergo dns speciali ter hijs qui in terra chaldeoꝝ sunt. abraham vero promouens ad meliora ait. Ego sum qui te educo de terra chaldeoꝝ. Potēs ē deus educere nos de terra chaldeoꝝ. z nullum aliū credamus vitam nostrā dispensare. p̄ q̄litatibus meritoꝝ. Opus dño ergo virtutū in terra chaldeoꝝ est: quia venerunt tempora eius. apite apothecas eius. doctrinas ſz natiuitatum. scru-

¶ peccatores.
vasa ire sue. quoniam opus ē dño
† ¶ eoꝝ ſz qui stellis assc̄ribūt que in terris fiunt
deo exercituū in terra † chaldeoꝝ
¶ dissipatores spūalis babylonis.
Uenite ad eā ab extremis finibus
¶ predicatores.
apite vt exeant qui conculcent eā
¶ babylonis.
Tollite de via lapides z redigite i
¶ vicia ſz confusionis.
aceruos. z interficite eā. nec sit q̄
¶ vicioꝝ.
q̄ reliquum. Dissipate vniuersos
¶ subtiliora z fortiora vicia.
fortes eius. descendant in occisio
nem. Uę eis q̄ venit dies eorum
† ¶ de his prophetat qui mores patrios reliquerūt z leges gentium.
tempus visitationis eoꝝ. † Uox fu
¶ saluatoꝝ
gientiū z eoꝝ qui euaserūt de terra
babylonis. vt annuncient in syon
vltionem dñi dei nostri. vltionem
templi eius. Annūciate in babylo
nem plurimis. oībus qui tendunt
arcum. Consistite aduersus eam p
gyrum. z nullus euadat. Reddite
ei scōm opus suum. iuxta oīa q̄
fecit. facite ei. quia cōtra dominuꝝ
erecta est: aduersus sanctū israhel
¶ fortes.
Idcirco cadēt iuuenes eius i pla-
¶ que ducūt ad mortem. nō enim arripīt angustam viam que ducit ad vitam.
† ¶ robusti. † ¶ cōtra ecclesiam pugnātes
tęis eius. z oēs † viri ¶ bellatores
† ¶ visitationis domini. q̄ post iudicium nulla erit ei potestas preliādi z nocendi.
eius cōticescent † in die illa ait dñs
¶ rex babylonis.
Ecce ego ad te supbe dicit dominꝰ
deus exercituū: quia venit dies tu-
¶ captiuitatis ſz iue. z moꝝ.
us. tempus visitationis tuę. Et ca
¶ antichristus.
det supbus. z corruet. z non erit q̄
suscitet eum. Et succendam ignem

¶ in munitionibus secularis sapiētie.
in vrbibus eius. et devorabit oīa
in circuitu eius. Hęc dicit dominꝰ
exercituū. Calūniam sustinent filij
israel. z filij iuda simul. Omnes q̄
ceperunt eos tenent. nolunt dimitte
re eos. Redemptor eoꝝ fortis do
minus exercituū nomen eius. Iu
dicio defendet causam eorū: vt ex
terreat terram. z cōmoueat habita
† ¶ domini de quo dicitur. si acuero vt fulgur gladium.
tores babylonis. † Gladiꝰ ad chal
dęos ait dominus. z ad habitato
res babylonis. z ad principes z ad
sapientes eius. Gladius ad diuinos
eius q̄ stulti erūt. Gladius ad for-
tes illius qui timebunt. Gladius
ad equos eius z ad curzus eius. z
ad omne vulgus eius quod est in
medio eius. z erūt quasi mulieres
Gladius ad thesauros eius q̄ di-
ripientur. Siccitas super aquas
eius erit z arescent. q; terra sculpti
lium est z in portentis gloriantur.
¶ hec in ysaia historice z tropologice scōm hieronimum plene exposita sunt.
Propterea habitabūt dracones
¶ siluanis hominibus.
cum fatuis ficarijs z habitabūt in
ea struciones. Et nō inhabitabitur
vltra vsq; in sempiternū. nec extru
etur vsq; ad generationem z gene
rationeꝝ. sicut subuertit dominus
sodomam z gomorram et vicinas
eius. ait dominus. Nō habitabit

tamini eam quasi speluncam. z dispdite eam. Qui respuit supputationes natalium. qui veritatis sermone vtitur aduersum eas. qui ostendit falsa esse que mathematici dīt. qui docet inscrutabilia dei iudicia. nec ab omnibus posse cōprehendi. qui asserit sydera nō esse causas eoꝝ que fiunt super terrā pręcipue eoꝝ que xp̄ianis accidūt. Preceptum domini exequitur.

¶ Uox fugientiū
Dns. Dinā hęc esset nostra vox. o carbecamini. fugiētium de babylone z fugientiū ſz vicia z peccata. Vox enim fugientium et resaluatoꝝ nō sufficit fugere de terra babylonis ſz resaluari. ō terra babylonis ad annūciandum in syon. i. ecclia vindictam a domino deo nostro. vt fugientes de terra babylonis veniatis. vel non speculatoꝝ ecclesię dei ad annūciandum in syon. i. ecclia vindictam a domino deo nostro. Vindictā populi eius denūciate in babylonē multis. omni tendēti arcū. vt nō sit ex ea qui saluet. Dispdite. interficite oīa vt non sit q̄ saluet. et babylonio semie. Juxta ea que fecit. facite ei Dum babes in terra cogitationes. pietati z fidei resistentes. babylonios i te habe. sed fac vindictā. interfice omnes peccatores terre qui in te sūt z oēs babylonios. ut possis mūdatus in hierusalē trāsgredi. ciuitatē dei.

¶ Ecce ego ad te.
Mystice pnunciat antixp̄o qui extollet sup omne id q̄ dicit deus z mēbris eius. i. iniqs oībus futuras damnationē. z oēs mumitōes sapientię seculāris z cōsilia malignantiū. q̄b hoīes decipiebat. futuro incēdio cōsumāda. ut vniuersę machinationes eius et arma q̄b orbem ecclesiasticum impugnabat: eterno interitu deuocētur. q; nō timuerunt calūniam z captiuitatē populo dei inferre vnde sequit. Calūniam sustinent filij israel.

¶ Et erunt quasi mul. ꝛc. Imbelles quasi mulieres. p medos z psas destruxit eos. omes quoq; qui in psusione mūdi versantur. z q̄ sapientię se colāri initentes erroris simulacra p veritate colūt: cum thesauris doctrina rum. z opes suoꝝ in iudicio damnabit: z arescet doctria hereticoꝝ. z siccabit q; synagoga eoꝝ terra sculptiliū ē. z i portētis. i. fallis figmētis glorabit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Qui leuat nubes id est predicatores qui nos a calore futuri iudicij defendunt ymbre eloquij sui cum fugura depromunt.

¶ Fulgura in pluuiam ꝛc. Predicatores prophetarum fulgura sunt cum inimicos penitūt. pluuię cū remotos a peccatis ablunt et ymbrem salutis infundāt. vnde spirituales germinēt fructus ꝛ in maturam messem coalescant.

¶ Et producit uētos ꝛc. Venti sunt a postoli quoꝝ predicatio pcurrit mundū tanq̄ ventus celerrimus. de quib⁹ alibi dicitur. Sagittas suas ardentibus effecit. Ipis enī ventis penne propter discursus celeritatē tribuunt⁹. vnde volauit super pennas ventorum.

¶ Stultus factus est ꝛc. Bene post subuersionē babylonis redebēdit fabricatores ydoloꝝ. qui p stulticiā humanę mentis faciūt opa vana ꝛ risu digna quia nec spūs i eis nec vox nec vlla efficacia vade nec se nec cultores suos in die visitationis liberare possunt.

¶ Cōfusus est ꝛc. Raba. Demonstrata subuersione baby. reꝝ propheta ad auctorez tanti iudicij. quia non est potestas nisi a deo qui dñatur i regno hominum. ꝛ cui voluerit dabit illud.

¶ Ecce ego ad ꝛc. Mons pestifer nabuchodonosoꝛ ꝛ regnum chaldeoꝝ. vel dyabolus qui alibi mons caliginosus propter tenebras erroris dicit.

¶ Et dabo te in mon. ꝛc. Ad hūc mōtem pertinent iudęi. hereticiblasphemi ꝛ omnes impij qui pdurant in malicia. nec cōuertūtur vt fiant lapides vitui in ędificō dei.

ꝑ predicationis doctrine. † ꝑ celestibus. ✠ ꝑ ad predicatōis fastigia. ‡ ꝑ ab humili proposito.

aque i cęlo. Qui † leuat nubes ‡ab extremo terrę: fulgura in pluuiam † ꝑ .s. vnde spāles possunt prodire diuicie. fecit ꝛ producit uētos de † thesauris suis. Stultus factus est omis ꝑ ydolatra vel hereticus vel scismaticꝰ homo a scientia: cōfusus est omis ꝑ gmenti. ꝑ ydoloꝝ vel erroꝝ ꝛ prauoꝝ dogmatū. † ꝑ hoc est non est talis israel vnus dei cultor. licet enim plurimi erauerūt. multi tamē in fide gmanserūt ꝛ ideo liberati sunt. cōflatoꝝ in sculptili † quia mēdax ē ꝑ figmenti cōflatio eius nec ē spūs in eis. Uana sunt opa ꝛ risu digna. in tempore ꝑ iudicii generalis visitationis suę pibunt. Non ꝑ doctria vel prophetica vel apostolica sicut hęc pars iacob: quia qui fecit ꝑ solus immutabilis oim creator. ꝑ ecclesia. omnia ipse ē. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dñs exercituꝫ nomē ei⁹. Collidis tu mihi vasa belli ꝑ arma bellica vel bellatoꝝ † ꝑ iusto iudice retribuente vnicuiqꝫ scōm qꝰ fecit sicut in futuro recipiet vnusquisqꝫ scōm opa sua. ꝛ ego † collidam in te gentes ꝛ dispdam i te regna. Collidā in te equū ꝛ equitem eius. ꝛ collidam i te currum ꝛ ascensoꝝem eius. ꝛ collidaꝫ ꝑ vtrūqꝫ sexum. in te virū ꝛ mulierem. Et collidam in te senem ꝛ puerū. ꝛ collidam in ꝑ quālibet etatem. te iuuenem ꝛ virginem. ꝛ collidaꝫ in te pastoꝝem ꝛ gregem eius. ꝛ collidam in te agricolam ꝛ iugales eius. Et collidam in te duces ꝛ magistratus. ꝛ reddam babyloni ꝛ cūctis habitatoꝝibus chaldeę omne malū suum qđ fecerunt in syon in oculis vestris. ait dñs. Ecce ego ꝑ superbie. ad te mons pestifer ait dñs: q̄ coꝝ ꝑ terrenos vniuersis vicijs dedicos. rumpis vniuersam terram ꝛ extendam manū meam sup te: ꝛ euoluam ꝑ vindicte. ꝑ separabo. ꝑ in fide firmis. te de petris. et dabo te in montem ꝑ eterne. vbi luas penas supbie. cōbustionis. Et nō tollam de te lapidem in angulum. ꝛ lapidē i fundamenta: sed perditus ięternum ꝑ angularem. ꝑ edificii celestis fundamentum. † ꝑ vox prophete. ✠ ꝑ vexilla. arma bellica eris ait dominus. ‡ Leuate signū in terra: clangite buccina in monti bus. sanctificate sup eam gentes annūciate cōtra illam regibus armenie. ararath. menni ꝛ aschenech. numerate cōtra eā thaphar: adducite equū ꝑ quia explerure sunt sciam. dei voluntatem in suam retributionem retribuentem. quasi bzucum aculeatū. † Sanctificate cōtra eā gētes. reges medię. duces eius ꝛ vniuersos magistratus eius. cunctamqꝫ terrā potestatis eius. Et cōmouebitur terra et cōturbabitur: quia cuigilabit contra babylonem cogitatio domini vt ponat terrā babylonis desertā ꝛ inhabitabilē. Lessauerūt fortes babylonis a prelio. habitauerunt in pręsidijs. Deuoratuꝫ est robur ꝑ imbelles eoruꝫ. ꝛ facti sunt quasi mulieres. Incensa sunt tabernacula eius. cō ꝑ munitiones. triti sunt vectes eius. Curręs obuiam curręti veniet. et nūcius obuius nuncianti vt annūcient regi ꝑ balthasar. babylonis q̄ capta est ciuitas ei⁹ ꝑ cusratis. a summo vsqꝫ ad summū. et vada ꝑ ab hostibus pręoccupata sunt ꝛ paludes incēse ꝑ babylonii ꝑ stupefacti sunt igni. ꝛ viri bellatoꝝes ꝑturbati sunt. Quia hęc dicit dominꝰ exercituum deus israel. Filia babilonis quasi area. tempus triture eius. Adhuc modicum ꝛ veniet tempus messionis eius. Comedit me: deuorauit me nabuchodonosoꝛ rex babylonis. Reddit me q̄si vas inutile. Absoꝛbuit me quasi draco repleuit ventrem suū. deliciis meis. et eiecit me. Iniquitas aduersum me. ꝛ caro mea super babylonem dicit habitatio syon ꝛ sanguis meus super habitatoꝝes chaldeę dicit hierusalem. Propterea

¶ Cessauerunt ꝛc Veniēte cyro ꝛ dario cessauit robur babylonis ꝛ principum eius.

¶ Filia babylonis quasi ar. Fuit plebs babylonis quādo p potentiam regni ꝛ diuitias abūdantiā triturabat ꝛ cōterebat gentes: sed temp⁹ messionis eius venit: cū cogitur recipe qđ gessit. de qua ex pśona iudaice plebis consequenter dicitur. Comedit me ꝛ deuorauit me rex babilonis ꝛc.

Similiter quādo sunt minora peccata ministris utitur deus · quādo uero graviora tunc ad retributionem ipse festinat.

¶ Calix aureus babyl. ⁊c. Non est semper calix aureus babylonis vel in manu domini. Cum enim ad vindictam venerit ⁊ in manu domini posita fuerit · efficietur terra que tacta est in iob. Nec ingiter, in manu domini cōtinetur · sed tunc tantū cum restituet ei dns quod meretur.

¶ Ozig · Calix aureus ba · ⁊c. Nabuchodonosor volens recipe hominēs p calicē babylonis: nō miscuit in vase fictili ferreo · eneo · stanneo ⁊ qđ ista paucellit argenteo. In uase aureo poculū tempauit · vt videās decorem radiātis auri totis oculis hereas i spēm nec cōlideres quod intus habet · sed arripias ⁊ nesciens bibas. Calicem nabuchodonosor intellige prauoꝝ pestifera verba dogmatum qualē habeāt sermonū cōpositionem · qualem eloquentię decorem · et cognosces qualiter qsq; poeta calicem aureū tempauit · ⁊ iniecit venenum ydolatrię ⁊ turpiloquij · ⁊ coꝝ dogmatum que animam occidunt · ⁊ falsi nois scientię. Dicitur autem contra fecit. Sacens enim aureum calicem diabolus: ne quis ad fidem veniens putaret etiā talē christi calicē cē · qualez reliquerat · ⁊ pro similitudine materię formidaret errorem · curauit vt haberetur thesaur? iste in vasis fictilibus. Sepe vidi aureum calicem in pulcro sermois ornatu · ⁊ dogmatū venena considerans: deprehendi calicem babylonis.

¶ Inebrians omnē terram ⁊c. Vide omnes homines ebrios · inebriamur ira ⁊ tristitia · inebriamur ⁊ mente excedimus amore · cōcupiscentia · vana gloria. Ani aduerte omnem terram plenam esse peccatis · ⁊ non queres quomodo babylon omnem terrā inebriauerit. Justus enim nō est in terra sed super terras conuersationē habens in celis · nec cōueniet ei dici terra es. ⁊ · i · t · ibis · sed cęlum es ⁊ in cęlum ibis · portat enī ymaginē celestiū. Inebriat ergo calix aureus omnē terram · i · ab eo omnes inebriamur qđ diu terra sumus.

¶ De uino eius bi · g. Idem. ⁊c. Sicut in hijs qui vinum corpale bibunt super mensuram videmus ebrij corporis motum · vacillantes pedes caput ⁊ tympora grauata · os dissolutum ⁊ herentib labijs verba pfalsa sic qui de calice aureo babylonis biberunt · instabiles gressu · debilitati mente · fluctuante conatu nihil firmū tenent · sed semper in turbatione aguntur incerti biberunt gentes ideo commote sunt.

¶ Subito cecidit ba. ⁊c. Significat cōsummationem mundi subito futuram que non per partes sed repente fiet sicut iericho corruens: cito vel subito pijt. Si antez veneris ad aduentum xpi ⁊ videris magnū eius op? quomō subuertit omnia dogmata gentiū vt credentes de erroris imgo ceciderit videbis quia in passione eius babylon subito corruit ⁊ cōtrita ē · vt teat quisq; babylonem in pectore suo corruisse · in cuius enī corde non cecidit · christus ei nondum aduenit · babylon ruit ⁊ ędificatur hierusalem ciuitas sancta dei.

¶ Ululate super eam. Hiero. ⁊c. Quia nulla anima apud deū insanabilis · consilium dat eis qui possunt trāsmigrationis in hierusalem ⁊ testimonij habere resinam ad emplastra faciēda: vt assumant medicamina · ⁊ quāto possunt studio sanitati restituāt babylonē. Rogemus ergo dominū vt det nobis resinam rationabilem. de qua dicamus · est malagma imponere ⁊ oleum ⁊ alligaturas · ⁊ imponētes ligem? vulnera babylonis vt sanetur ⁊ curata: desinat esse quod fuerat. Hoc est quod ait: Accipe resinā ad correctionē eius si quomō sanabitur. Vbi sūt hęretici ą̀ naturas quasdam introducentes asserunt esse materiaz desperabilem que penit? non recipiat salutem: Deus autē nec despicit babylonē · spirit ei medicis vt accipiāt resinam si quomō sanet. Quidam ergo eorum accipientes resinaz correctionis babylonis fecerunt quod fuerat imparatū: eam audientes posse recipere sanitatē sed quia noluit curari satisfaciunt boni medici ⁊ dñi. Curauim? babylonē ⁊ nō est sanata.

¶ Curauimus bab. ⁊c. Videne qn angelis precipiat deus languenti alme tue ne medicamina cōtempere sic? modo possit sanari · et Respondeant ei. Curauimus babylonem; ostendentes animā tuam passione cēsuraz ⁊ non esse sanatam. Nō scientiaz artis nec virtutes resinę criminantur · sed te qui noluisti eis obedire. Sunt medici sub magno medico angeli dei volētes animas nostras a vicijs curare · quos ipi repellim? dū consilijs eorum nō acquiescimus · videntes se perdere operam ad inuicem dicunt. Relinquamus eam ⁊c. quasi tradita est nobis medicina a deo vt animam curemus humanā: adiutoria medicamina adhibuimus: cōtumax est · non vult observare quod dicimus: studiū nostrum non sequitur effectus · abeamus vnusquisq; in terram suam · i · ad domesticum ⁊ proximū nego cium. Caue quādo relinquat te medicus vel angelus dei · vel cui credita cura est sermonis ad medicamina salutis. si enim dereliquerint · ⁊ dixerint; abeamus quisq; in terram suā quia appropinquauit in celum iudicium eius · patet q̄ abscessio medici cōdemnatio tua sit irremediabilis nolentisq; curari. Accidet ergo tibi quod accidit hijs qui despantur a medicis · et vtentes voluptate morbi ad peora merguntur. Sepe prudens medicus accedit ad languentem · ⁊ quantuz ars patitur ⁊ industria medicine: nō cessat · sed si egritudo tanta sit vt repugnet curationi: aut eger p impatientiam dolozis cōtra faciat quod iubetur relinquit eum despans medicus: ne expiret inter manus eius · et mortis vindicta reus. Ne ergo inter sanctoz angelozum? moriamur ne relinquāt nos despantes ⁊ dicentes · non est malagma imponere · nez oleum nez alligaturam: quia appropinquauit iudicium eius celo: denauit vsq; ad astra Qui parvum peccatum habet: non vsq; ad celum ⁊ sydera iudicium suū effert · pusillum enim et humile est. Qui vero crescit in scelere; crescit ⁊ iudicio simulq; cū vicijs augetur ⁊ pena. Et quia in tantū reliquit vt i nullum eius vsq; ad celum sublevetur · ⁊ per impietatem suam resistens deo ad superiora ascendat · profert deus iudicium suum ad humiliandū quod exaltatum est.

ſ ornatus sermonis. ſ potestate.
Calix aureus babylon i manu do
ſ vicijs. ſ omnes · s · qui terra sunt.
mini inebrians omnem terrā · De
ſ in quo est luxuria ſ nihil certi tenētes.
vino eius biberunt gentes ⁊ ideo
† ſ non paulatim nō per partes. ſ qz dicit dominus sicut fur veniet.
cōmote sunt. † Subito cecidit ba
ſ in corde eius cui aduenit christus. ſ plangite.
bylon et cōtrita est. Ululate super
ſ ągeli scz animaz medici. † ſ quia nulla anima eo insanabilis.
eam: tollite resinam † ad dolorez ei
ſ quasi potest sanari si vult. † ſ vox medicoz domino respondentium
ſ quasi non est vicium artis resinevs si forte sanet. † Curauimus ba
ſ quia non vult nobis obedire. ſ qz · s · sit opera ⁊ impensa
bylonem · ⁊ non est sanata . Dere
ſ in infirmitate desperatam.
linquamus eam: et eamus vnus
ſ proprium negocium.
quisq; in terram suam: quoniaz p
ſ crescēte culpa crescit ⁊ damnatio
uenit vsq; ad celos iudicium eius
⁊ eleuatū est vsq; ad nubes. Pro
ſ cōtra babylonem.
tulit dominus iusticias nostras
ſ vox angeloꝝ vel predicatoꝝ qui videntes plagam babylonis incurabilez · hortātur sese d · rent etc ⁊ narremus. ſ virtutes scz ⁊ miracula
† ſ ecclesia que sola peruenit ad dei cōtemplationē cum angelis.
Venite ⁊ narremus in syon opus
ſ o medi ⁊ perse
domini dei nostri. Acuite sagittas
implete pharetras. Suscitauit do

minus spiritum regum medoz · et
ſ pro populo suo
contra babylonem mens eius est
ut pdat eam. Quoniā vltio domi
ſ quod siccenderunt babylonii.
ni est: vltio templi sui. Super mu
ros babylonis leuate signum · au
ſ vt nemo effugiat.
gete custodiam: leuate custodes: p
parate insidias: quia cogitauit do
ſ per prophetas
minus ⁊ fecit quęcunq; locutus ē
ſ o babylon.
cōtra bit atores babylonis. Quę
ſ quia per medium eius effluit eufrates vel tipice significat multitudinem populoz.
habitas super aquas multas locu
ples i thesauris: venit finis tuus
ſ firmiter statuit.
pedalis pręcisionis tue. Jurauit
ſ toto affectu.
dominus exercituū per animā suā
ſ quia ad destructionem eius innumere gentes conuenerunt
quoniam replebo te hoibus qua
† ſ triūphale carmen. † ſab hostibus pro adepta victoria
si bruco · ⁊ super te † celeuma † cāta
† ſ filio qui virtus ⁊ sapiētia patris omnia eniz per ipsum facta · s · &c.
bitur. Qui fecit terram in † fortitu
† ſ quia omnia celestia fecit
dine sua ⁊ preparauit orbē in sapiē
tia sua · ⁊ prudētia sua † extendit cę
los: Dāte eo vocem multiplicatur

¶ Sic submergetur ba. ⁊c. Nō ſcdm hyſtoriā babylon i eu fraten merſa ē quāus in ſolitudines redacta ſed ſpūalis babylonis ⁊ternū interitus ꝓdicit ꝙ in profundū inferni cū principe dyabolo ⁊ mergēt. vnd iohs in apocalipſi. ſuſtulit vn⁹ angls fortis lapidē q. ſi mol arē magnū. ⁊ mi ſit in mare dicēs. Hoc ipetu mittēt babylō.

C. LII.

¶ Filius xxi. ānis hyſtoria quę captū refert ſedechiā. ⁊ hieruſalem a chaldeis vaſtatā: in libro regū plene tota continetur.

¶ Factū ē aūt in ānō. ix. ⁊c. Nouenarius minor denario imperfectionem legis ſignificat: ſicut vndenarius trāgreſſionē. Bene ergo nabuchodonoſor nono anno ſedechię regi obſedit ciuitatem menſe decimo. decia die mēſis. qr cū mali paſtores decalogū ſciunt et implere negligūt. neceſſe eſt vt plebē eis commiſſam ātiquus hoſtis cū exercitu ſuo circūdet munitione erroꝝ. ⁊ vitiorū vallādo. Et fames verbi dei in ciuitate ꝑualeat. cū nō expendit libere panis doctrine ⁊ interīpit ciuitas. et viri bellatores noctu fugiūt. Interrupta enim temptatione dyaboli cuſtodia populoꝝ: qui vbuerāt ciuitatē gladio verbi dei defendere. nocte ignorantię tenebris peccatoꝝ vallati fugiūt. ⁊ videntes lupū venientem oues dimittunt.

¶ Per viam porte ⁊c. Latenter arguit inertiam doctoꝝ qui ī ter muros duorū teſtamētoꝝ cōſtituti. nō bellū gerere ſed effugere q̄runt. ⁊ delicijs magis affluere (quas ort⁹ ligna. ⁊) ꝙs ſcuto fidei ocium reliquere.

¶ Perſecutus eſt aūt ⁊c. In libro regū ita legit. Fugit ſedechias ꝑ viā quę ducit ad campeſtria ſolitudinis ⁊ ꝓſecutus ē exercitus chaldeoꝝ cōprehēdit. q. eū ī planicie iericho ſuffoſſione ſuffodiēt: et portę eius excelſę igne comburentur. ⁊ et labores populoꝝ ad nichilū et gentiū ſetemum in ignē erunt ⁊ diſpibunt. Uerbū qđ p̄cepit hieremias ꝓpheta ſaraię filio nerię filij maaſię cū peregret cū ſedechia rege in babylonē in anno quarto regni eius. Saraias aūt erat p̄ceps ꝓphetię. Et ſcripſit hieremias omne malū qđ venturū erat ſup babylonē i libro vno: omnia verba hęc quę ſcripta ſunt cōtra babylonez. Et dixit hieremias ad ſaraiam. Cū veneris in babylonez ⁊ videris ⁊ legeris omnia verba hęc. dices: Domīe tu locutus es ꝑa locum iſtū vt diſpderes eū: ne ſit qui i eo habitet ab homine vſq; ad pecus. ⁊ vt ſit perpetua ſolitudo. Cūq; compleueris legere librū iſtum: ligabis ad eū lapidem. ⁊ proīcies illū in medium euphraten et dices. Sic ſubmergeſ babylon. ⁊ nō conſurget a facie afflictionis quā ego adduco ſup eaz ⁊ diſſoluet⁹. Uſq; verba hieremię.

C. LII.

Filius uiginti. et vnius anni erat ſedechias cum regnare cepiſſet et vndecim annis regnauit in hieruſalē. ⁊ nomē matris eius amithal: filia hieremię de lobna. Et fecit in oculis dñi malū iurta omnia quę fecerat ioachim: quoniā furor domini erat in hieruſalē ⁊ in iuda. vſquequo p̄ꝺoīceret eos a facie ſua.

Et receſſit ſedechias a rege babilonis. Factum eſt aūt in anno nono regni eius in menſe decimo. decia die mēſis. venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe et oīs exercitus eius aduerſus hieruſalē. ⁊ obſederūt eam. ⁊ ędificauerūt contra eam munitiones in circūitu. ⁊ fuit ciuitas obſeſſa vſq; ad vndecimū annū regni ſedechię. Mēſe autem quarto nona die mēſis. obtinuit fames ciuitatem. ⁊ nō erāt alimēta populo terrę. Et dirupta eſt ciuitas. ⁊ oīes viri bellatores eius fugerūt. exierūtq; de ciuitate nocte per viam portę quę ē inter muros duos. ⁊ ducit ad ꝑtum regis. chaldęis obſidentibus urbem in gyro. ⁊ abierūt per uiam quę ducit in heremū. Perſecutus ē aūt chaldęorum exercitus regem. ⁊ apprehenderūt ſedechiam in deſerto qđ eſt iurta iericho. ⁊ omnis comitatus eius diffugit ab eo. Cūq; cōprehēdiſſent regem: addurerūt eum ad regem babylonis in reblatha quę eſt in terra emath. ⁊ locutus eſt ad eum iudicia. Et iugulauit rex babilonis filios ſedechię i oculis eius ſed ⁊ omnes principes iuda occidit i reblatha. Et oculos ſedechię eruit ⁊ uinxit eum compedibus. Et adduxit eū rex babilonis in babilonem. ⁊ poſuit eū in domo carceris uſq; ad diem mortis eius. In menſe autem quinto. decima die mēſis ipſe eſt ānus nonus decimus nabuchodonoſor regis babilonis:

⁊ oīes bellatores qui erāt cum eo diſpſi. ⁊c. Malignis ſpiritib⁹ populū circūdantibus: rector non fugit ad montes. de quib⁹ dicit mōtes i circuitu eius ⁊ d. i. c. p. ſ. ſ. ad cāpeſtria ſolitudinis. i. ad latam ⁊ ſpacioſam viam quę d. a. m. Comprehēdit q; eū i planicie iericho ⁊ omnes viri bellatores qui erāt cū eo: diſpſi ſunt ⁊ reliquerūt eū. cum virtutes hominez deſerunt quę defendere debuerāt: in deſerto capitur. ⁊ in planicie iericho. i. in lasciuia vel in defectu carnalis cōcupiſcētię ⁊ cōuerſationis. Jericho enī interp̄tatur luna ⁊ ſignificat defectum carnis. Dū qui de hieruſalem deſcēdebat in iericho. in latrones icidiſſe deſcribitur. Apprehēſum ergo regem duxerunt ad regem babylonis i reblatha ⁊c.

¶ Et adduxit eū. Quia anima in confuſione peccatoꝝ victa cōpedibus vitioꝝ: per malignos ſpūs ducit in domum carceris vſq; ad diem mortis. ⁊ in angustia mētis includitur vt mortis ſenias ex pectet.

¶ In menſe aūt. q. ⁊c. Congruit ordo temporis cum ratione vindicte. menſe quīto vaſtatur ciuitas q̄ pēt atheucū deſpexit decima die menſis quia de calogo legis contraria fecit: blandiens ſibi de clemētate ꝓ ſanctoꝝ locoꝝ habitatione. vt de ſupra. Nolite confidere in verbis mendacij dicentes. templum dñi. t. d.

¶ Brego. Dū ſcriptura ſedechię captiuitatem narrat: ordinem captiuitatis interne denūciat. Rex enī babylonis eſt antiquus hoſtis: poſſeſſor ītime cōfuſionis qui prius filios ante intuētis oculos trucidat: q: ſepe ſic bona opa interficit. vt ſe amittere: ipe q̄ capt⁹ eſt animus dolens cernat. Nam cum gemit plīcq; animus. ⁊ tamē carnis ſuę delectatōib⁹

¶ Et desertum faciam marę. Mystice. Mare huius seculi significat turbulentiã quod dñs desertuz ponit. Facit enim cessare luxum eius z dissipabuntur iniqui qui confusioni ertoz viciorũ qꝫ deseruiebant.

hęc dicit dominus. Ecce ego iudicabo causaz tuã et vlciscar vltionẽ
¶ §multitudinem habitantiũ. §ægius cui multitudo egipti mari compata est.
tuam·z desertu faciam ꝫ mare eius
§luxus·i·
z siccabo venam eius. Et erit ba
§barenarũ.
bylon in tumulos·habitatio dra
§ demonũ. §mirantiũ z videntiũ interitũ eoꝝ.
conum·stupoz z sybilus eo qꝫ nõ
¶ §maiores demones. ¶ §uoces chaldeoꝝ.
sit habitatoz. Simł ¶ vt leones ¶ rugient z excutient comas veluti ca
§minores. §estu tribulationum.
tuli leonum. In caloze cozũ ponã
§calice ire.
potus coꝝ·z inebriabo eos vt so
§sopore mortis eterne.
piantur z dormiant somnum sempiternũ·z non cõsurgant dicit dominus. Deducam ¶ eos quasi agnos ad victimam·z quasi ¶ arietes
¶ §gladio domini occidendos
¶ §duces babilonis
§populis peccatoribus· §babylon
cum hedis. Quomõ capta ē sesach z cõprehensa ē inclita vniuerse terꝛ? Quomõ facta est in stupoꝛẽ babylon inter gentes? Ascẽdit super babylonẽ mare: multitudie fluctuum eius opta est. Factę sunt ciuitates eius in stupoꝛẽ·terza inhabitabilis z deserta: terza in qua nullus habitet·nec transiet p eã filius hominis. Et visitabo sup bel in babilonem·z ejciã quod absoꝛbuerat de oze eius·z non confluent vltra ad eum gentes. Siquidem z murus babylonis cozruet. Egredimini
§fideles
de medio eius populus meus vt saluet vnusquisqꝫ animã suam ab
§vltura ¶ §occidentis carnalib⁹
ira furoꝛis dñi. Et ne foꝛte ¶ mollescat coꝛ vestruz·z timeatis ¶ auditũ
¶ §discedite a·m·ma·in·tg·e
¶ §de anno in annũ
qui audiet in terza. Et venuet ¶ i anno auditio·z post hunc annum au
§qz remunerabitur iniquitas in terza mortuoꝝ· ¶ §vt qui peccatoꝛes fuerũt i peccatis maiora tormenta patiantur
ditio z iniquitas i terza·z ¶ dñatoꝛ
super dñatorem. Propterea ecce
§retribuẽtis·qui iudicabit oꝛ·tꝛ·i ius·z po·t·e
¶ §simulacra ertoꝝ que heretici fingunt
dies veniũt·z visitabo super ¶ sculptilia babylonis·et omnis ¶ terra
¶ §serena cõuersatio·
§perpetue §seruãtes z in ertoꝛẽ
mittentes
eius confundetur·et vniuersi in
§gladio domini·
terfecti eius cadent in medio eius
§qz predo omniũ gentiũ vastatus est
Et laudabunt sup babylonẽ cęli z terza·z omnia quę in eis sunt: quia
§a quo exardescẽt mala super terram
ab aquilone venient ei prędones
§spũalis
ait dñs. Et qũo fecit babylõ vt ca
derẽt occisi in ¶ §rł·sic de babylone
¶ §israhelite §vox prophete
cadẽt occisi i vniuersa terza. ¶ Qui
§si uoleis saluari §in babylone.
fugitis gladiũ venite: nolite stare
§in terza longinqua
Recordamini pcul domini·et hie
§ciuitas regis magni
§non babilon cuius vastatio predicit
rusalem ascendat sup coꝛ vestrum
§vox populi §insulanis §ab hostibus vicinis quasi captiuis.
Cõfusi sumus: quoniã audiuimus
§vicinoꝝ
obpꝛobꝛium. Opuit ignominia facies nostras: qz venerũt alieni sup
§templi
sanctificationeꝝ domus domini.
§responsio prophete·
Propterea ecce dies veniũt dicit
dñs·z visitabo sup sculptilia babilonis·z in omni terza eius mugiet
§superbiendo
vulneratus. Si ascẽderit babylõ in cęlum z firmauerit in excelso robur suũ: ad me veniẽt vastatores eius ait dominus. Uox clamoꝛis de babilone z cõtritõ magna ꝺ terra chaldęoꝝ: Quñ uastauit dominus babylonẽ z pdidit ex ea uocẽ
§ciuitatem cõfusionis
magnam·z sonabunt fluctus eius
quasi aquę mltę. Dedit sonitũ uoꝛ coꝛ: qz uenit super eã·i·super ba
§ioyabolus
bilonem prędo. Et appꝛebẽsi sunt foꝛtes eius·z emarcuit arcus coꝝ qz foꝛtis ultoꝛ dñs reddens retri
§calice ire
buet. Et inebriabo pꝛincipes eius et sapientes eius·duces eius et magistratus eius et foꝛtes eius. Et doꝛmient somnũ sempiternuz·et non expergiscẽt·ait rex·dñs exercituũ nomẽ eius. Hec dicit dñs exercituũ. Mur⁹ babilonis ille altissim⁹
§nuntio quelibet·

¶ Quomodo capta ē sesach. Sesach byssus sacci vel manus sacci interꝓtatur·sicut babylon cõfusio. Capta est ergo sesach·z in stupoꝛẽ facta est babylon: quia ydolatre z diuersis viciis seruientes fructibus futuri iudicij subuertẽtur·z sero pẽitentes cum bel qui interꝓtatur verustas·i·cã antiqno hoste cõfusionem in inferno patiẽtur ꝓpetuam·vnde fideles amonẽt vt egrediant de societate eoꝝ ne cũ illis ꝓeant·egredimini &c.

¶ Egredimini de medio eius. Qui vult aiam suã saluam facere fugiat pditoruz cõsortiuz·vereatur sermonẽ dñi vindictam peccatoꝝ ꝓdicentis: q quottidie ꝓdicat in ecclesia·z audiri scripturis sanctis de anno in annũ attestantibus qꝫ index dicturus sit hijs qui a sinistris eius erũt Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ: &c Non eni debemus in desideriis carnis mollescere z segnes in bono esse·sz in meditatione eius legis z exercitõ virtutum strenui.

¶ Propterea ecce dies veniũt. &c. Enumerat plagas babyloni supuenturas z oprimatibꝰ eius·ducibus z magistratibus·et omni populo; qꝫ·s·diuersis supplicijs interempti dormiẽt somno eterne mortis. Mistice hic ruinã pfide ciuitatis annunciat quã dyabolus ab initio pstruit·per quã ꝓtra unitatem dei sedulo pugnauit qꝫ libatis electis & impia ciuitas i eternũ supplicijũ demergef·vnde iohannes in apocalipsi: Cecidit·cecidit babylon magna &·z pe? pauca. Exite ꝺ illa populus meus: ne participes sitis delictoꝝ eaꝝ z de plagis eius nõ accipiatis &.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

fidem p certorem posſu
nt· z eu angelioꝝ do-
ctrinam nō castodiūt
z pfectionem bonoꝝz
opm vspiciūt· regi cō
fusionis merito seru-
unt: qui lumine sciēt̄ę
priuatos in captiuita-
tem ppetue cōfusionis
abdicit· et retrudit in
carcerē inferni vbi ge-
mūt inperpetuū dam
nati.

¶ Et factū est ꝛc. Significat admiran-
dam dei potētiam per
bonos z malos eē sua
exercere iudicia. Nam
sicut sedechiā in corri-
gibilē z propheus ino
bedientē p nabucho-
donosoꝛ cecitate z cap
tiuitate ppetua dam
nauit· ita p euilmero-
dach: ioachim qui li-
cet peccatoꝛ fuerit tā
popło z ciuitati cōsu-
lens: se z matres suam
tradidit regi babyloīs
correctū misericorditer
respexit· z de penis li
berās quieti restituit z
honoꝛi.

Jn anno octauo decimo nabucho
donosoꝛ (secūdo) trāstulit de hierusalē ani
mas octingentas· trigitaduas. Jn
anno vicesimotercio (tercio·) nabuchodo
nosoꝛ· trāstulit nabuzardan magr
militie iudeoꝝ aīmas septigētas
T ℭ que primo vel secūdo vel tercio captiuate sūt
quadragintaquiq̄. Omnes ergo
anime quattuoꝝ milia sexcente. Et
factū est in tricesimoseptimo anno
trāsmigrationis ioachim regis iu
da duodecio mēse vicesimaq̄nta
die mensis: eleuauit euilmerodach
rex babylonis ipso anno regni sui
caput ioachim regis iudę· z eduxit
eū de domo carceris· et locutus ē
est cū eo bona. Et posuit thronum
eius sup thronos reguꝝ qui erant
post se in babylone· z mutauit ve-
stimēta carceris eius· z comedebat
panem coz̄ā eo semp cūctis diebꝰ
vitę suę· z cybaria eius cybaria p-
petua dabantur ei a rege babiloīs
statuta per singulos dies: vsq; ad
diem moꝛtis sue cunctis diebus
vitę suę.

(nepos nabuchodonosoꝛ)

SVnt cantica canticoꝝ sunt z lamentationes lamētationū. Li
ber salomonis: cantica canticoꝝ. Treni hieremię: lamētatōes
lamētationū. Sicut enī cantica p̄cellūt· in quib; spōsus aut
spōsa dulcib; fruūtur amplexib;. Jta lamētationes: in quib;
sponsi a sponsa absentia multimodis fletib; deploratur. Vñ dicī. Quō
se·so·ci· Jn illis canticis inducuntur diuersę plonę ad nuptialia gaudia.
Jn hūc lamētationib; diuersę abducte plāgūtur. Cantica decent i patria
lamētationes in huius vitę miseria. Hinc dauid ait. Le decet ymnus dꝰ
in syon· z t· r· v· i· e· et· alibi Beatus vir cui⁹ est auxiliū abs te· as· in· coꝛ· s·
d· m val· la· in loco quē posuit.

QVadruplici plāgit alphabeto: q; z nos z mūdus ꝺ quattuoꝛ
elemētis cōsistimus. Jgne. Aqua· aere z terra· vt qui quattuoꝛ
elemētis cōsistimus: quattuoꝛ plāgamus alphabetis. Le pro-
pheta nō solū p̄sentia: sed p̄terita z futura deploret· liber pa
lipomenon manifestat: vbi legit· q; vniuersus iuda z hierusalē luxerunt ioſi
am. Sed hieremias p̄ipuę sub quadrato cęli cardine: p̄sentis seculi velo
cita: quadrato alphabeto luget· vt omnes ad lamēta inuitet. Materialis
enī hic numerus est· qz z homo z mūdus quattuoꝛ elementis est cōpactus.
Quattuoꝛ sunt tempa· quattuoꝛ climata· etas quoq; nostra quattuoꝛ cō
stat ptibus lcz tempis diei mēsis z anni. Hic quoq; numerus materialis
q̄si q̄dratus z solid⁹: oia sibi vt subsistāt quadrat· nō solū terzena sed etiā
celestia. Quattuoꝛ sunt quā celeste· quattuoꝛ virtutes egregię· vnde ceterę
egrediūtur· quibꝰ quasi quattuoꝛ padysi fluminib; omia virtutū germina
trigātur. Nz ergo quattuoꝛ elemētis subsistimus· vel qꝺ interius exterius
q; velinq̄mus· iusū est ut cū propheta quaternario numero deflcamus· et
materiali numero nos intus exteriusq; renouemus· vt singlis moꝛ corpo-
rūq; corruptōib; singula opponātur elemēta litteraꝝ· vt qui sup flumina
babylonis captiui tenemur: absoluti p̄nitētia z gratia i nostra syon vera
libertate perfruamur.

¶ Paschasius

QVotstat multa esse genera fletuū: multas differentias lacrimaꝝ
Aliter ꝓpria dāna· alit̄ plāgim⁹ alię· alit̄ ploram⁹ desiderio
celestis pfię· aliter ꝑ scelerꝫ imanitate z terrore gehēne· i· alit̄ ꝑ
dolore cordis: aliter pro amore pie recordationis. Mas diuer
sitates fletuū diuīa scḡptura i diuersis locis explanat· cū singloꝝ varios af
fectus z lamīta explicet· vnde dauid. Fuerūt mihi· l· m· p· d· ac· n· z̄· z alibi
laborauī in gemitu meo· l· p· s· n· l· m· la· m· s· m· ri· z hieremias. Caligauit
oculus meus ꝑ amaritudine· z cū hijs affectib; fideles mouētur· qui totū
volumē illud ezechielis in sensum mētis trahūt· in quo erāt scripte lamen
tationes z carmen z vv.

¶ Paschasius

TAm terzenę ciuitatis ruinam q̄s ecclesię damna z aiarū discri-
mina in lamētationib; exponere· z pro oportunitate locoꝝ ad
tria tempa sensus decernimus dirigere. Treni sicut ait hieroni
mus metrica lege cōpositi apud hebreos sunt· vñ apud latios
in singulis sentētiaꝝ p̄cipijs: singule hebzeoꝝ litterę ꝓnotant· a quib; in
propria lingua vnusquisq; versus incipit. Nec tot litterę vacāt a misterio
cū nec vnus apex aut vnū iotha de lege p̄teriri debeat. Vñ singulaꝝ litte
raꝝ intelligētia singulis sentētijs ē aptāda. Aleph interp̄rat doctrīa. Ve
ra aūt doctrina ē: qua deus cognoscit· z vniuscuiusq; status vel defectus
nō ignoratur. Vñ ysaias. Gloꝛificate dñm in doctrinis. vñ bene hieremi
as· spū meroris plenus ait. Quō se·s·c·p·ps̄o z̄. Non plangit menia ciui
tatis· sed tropice populū in captiuitatē ductū. vñ ysaias. Et relinquet filia
syon sicut tugurū i cucumerario z sicut ciuitas que vastat· fit vehemens
exclamatio prophetę: plena fletibus· plena doloꝛib⁹· plena admiratione
et stupoꝛe.

LAmētatio est aut ex meroꝛe p̄sentis vitę aut ex desiderio eter
ne vitę: cordib⁹ humanis dono spūssancti infusa compūctio.
Legimus dō lamētatum sup saul z ionathan· z sup absalon.
Flevit ezechias fletu magno· flevit petrus amare. Sed hec me
rito lamētationes lamētationum vocāt̄ur· z sic genus retēditur ad speciē
vt aliqñ species ad gen⁹ extēdatur. Sic terzenę hierusalē z populi cre dīū
deplorat· vt p̄sentis ecclesię damna deflcātur. Sic generalitas nou po
puli z veteris q̄ a fide corruētes captiuātur· vt vniuscuiusq; aīę que fuit tē
plum spūssancti ruina plāgat. Sic ad p̄sentē captiuitatē sub qua fit hec p
phetia· lamētationes intēdunt· vt quę facta est sub tyto z vespasiano: pe
nitus nō obmittāt. Omnes veniq; p̄sentis vitę causas z ruinas cernēs pro
pheta z gemit z plāgit z ploꝛat ad singla· vt discāt singuli deflere propria
cū deflcat ipe cōgiuncta z aliena delicta.

¶ Hilibertus.

LAmentationes hieremię mēbꝛo patet oīonis marie distingui
vel dissoluto coꝛore. Res enī breuiter absoluta sine toꝛ sen
tētię demōstrat one dicit· quę alio oīonis mēbꝛo exipit· sicut
est hic. Ploꝛās p·i·m· z̄. Interdū vero more dissoluti cōmu
ctiones de medio auferātur: partes sepate offerūtur· hoc modo. Quō sedz
so·c·z more rethoꝛico aliquādo duobus membris aliquādo tribus aliq̄
pluribus cōstat oratio.

¶ Hilibertus.

REthoꝛicoꝝ coloꝝ splēdoꝛem z sūmaꝝ grauitatē z elocutōis oꝛ
nationem me tacente diligēs lector non tacebit. Locoꝝ quoꝝ
rethoꝛicoꝝ multitudinē· z dyaleticoꝝ rarītatē z argumētoꝝz
subtilitates gratis inueniet. Pręterea z rethoꝛicę cōquestio-
nis bumilitatē· z interdū indignationis asperitatē vel veruscq; cōmixtionē
nullo docēte docebit. Rudib⁹ tñ satisfaciēdo· z cōquestionem z indignati
onē rethoꝛicā propꝛijs diffinitōnib⁹ ad mediū reducere nō grauabor. Est
ei (vt ait tullius) cōquestio: oꝛō auditoꝝ mīam captās. Cuius p̄mus locus
est ꝑ quē quib⁹ in bonis fuerimus z quib⁹ in malis nūc simus ostendimus: si
cut hic. Quō sedet so·c·z̄. Jndignatio est oꝛō ꝑ quā cōsiciē· aut in hoies
odiū aut in rem offensio. Cuius p̄mus locus est ab autoritate cū dicitur.
Quāte cure ea res fuerit dijs imortalib⁹ z̄. Sic hic. Lādidit nazarei⁹
niue· z̄. Jn p̄mo ergo alphabeto paucos cōquestionis z indignationis lo
cos assignando: diligētiori z p̄spiciori viam aperio lectori.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

victus bona que genu it amans perdit: z ea q̃ patitur d amna cõsiderat nõ tñ virtutis brachiũ ꝓtra regẽ babylonis leuat-sed dñ videt ꝓpetrationẽ nequitie ꝓcutif. Ad hoc q̃q; ꝑ ducit peccati vsu vt in ipo quoq; rationis lumine pimet; vñ babylonis rex extinctis prius filijs: sedechie oculos eruit-q; maligñ spñs subductis ꝑus bonis opib; : etiã intelligẽtie lumẽ tollit-qđ recte sedechias ĩ reblatha patiẽ q̃ mlta hec interꝑtatur. Q̃q; enĩ z lumen tocius ratõnis claudit q; prauo vsu z inuĩtatis sue multitudie gratur.

¶ Venit nabuzardan ꝑ m. ꝛc. Justo iudicio dei venit nabuzardan princeps exercituũ regis babylonis sup hierũ z succẽdit domũ dñi cũ antiqu' bostis z rex cõsulionis ꝑncipes oĩm iniquo; iuadit gregẽ fideliũ z domũ regis z dom' hierusalem ĩ rectores z q̃ videbãtur ĩ vsione pacis manere: inflãmatos cupiditate ꝛbuerit omnẽ domũ ꝓburit ignĩ z muros cõiciam flãma illicti amoris.

¶ De pauperibus vero terre ꝛc. Eos q̃ vules verbo z exemplo cẽ poterãt ꝑ vitia captiuãs: stultis z hebetiby ꝓmẽdat agricultura vt nõ vinum gr̃e spũalis z frumentũ sane doctrie in vinctis et agris ploꝝ fructificẽt ꝛ spine z tribuli vicoꝝ

¶ Columnas q. Per diuersa vasa diuersa officia ĩ eccliа signficat q̃ maligni spũs de seruitio dei auferũt z in vsum suũ ꝓuertũt.

¶ De columnis aũt Rab. Q; factura colũnaꝝ describit cũ capitellis z retiaclis atq; malogranatis: oñdit misticũ opus cẽ. q; sicut colũne significãt doctores ita capitella i supma ps eoꝝ ꝓcordia sunt fideliũ doctorum z retiacula diuersa carismata sancti spiritus exprimunt sicut malogranata virtutũ suauitatẽ. Hec oĩa antiquus bostis ꝑ ministros suos conatur auferre d templo dei. Siquis aũt hoc plenius nosse voluerit legat opus nostr̃ sup librum regu; vbi quid de hijs sanctis patres senserint ꝛplanatũ est.

¶ Et tulit ma. ꝛc. Etiam sortes in ecclesia dyabolus decipit z captinat. Vnde cũq; eius electe ꝛc.

¶ Et de ciuitate tu. e. Continentes scz sed oleum gratie z misericordie sũ fatue virgines ĩ pectore suo nõ habẽtes qui frustra sup viros bellatores constituũtur cum arrogãtiam vitare non ꝓmeditantur.

¶ Septem viros de hijs. Septiformi spiritu scz sanctificatos Sed q; granũ pdiderant septẽ spiritib; neq; ordo traditur: non regis celestis mandata intuentur-sed regis inferni voluntati obsequũt.

Et scribam principem ꝛc. Que liber regum sopbar vocat. qui interꝑtatur dissipans vel diuidens. et significat eos q̃rudes in ecclesia quos admittã xpi nutrire debebant: prauis exemplis dissipãt z a cem fidelium ꝑ errore segr̃ant.

¶ Et lx. uros ꝛc. Stultos scz cooperatores: q̃ merito vulgi nomine appellantur q̃ vilitatẽ diuini cõsilij discernere z ꝛplere negligerunt.

¶ Et percussit eos rex. ꝛc. Hoc ambit rex babylonis vt quos ab ecclesia euellit-pducat ad interfectionem ꝑpetue mortis.

¶ Iste est populus ꝛc. Rab. Tercio vastauit nabuchodonosor iudeaz. Primo cum ioachim qui z hiechim filiũ iosie vinctum catbenis duxit ĩ babylonez cum vasis domini: quę in templo suo posuit. Secundo cum ioachim cognomẽto iechoniã filiũ eius: cũ matre z ꝓcipibus et eunuchis transtulit in babylonẽ z ꝓcio sissima vasa dom' domini. Tercio cum sedechiam cepit z ceçauit filios eius interfecit-et incendit domũ domini z hierusalẽ destruxit. vñ hieremias ꝓmo dicit esse translata tria milia z xxiij. Secũdo octingentos xxxij. Tercõ septingẽtos xlv. Summã vero computãs dicit esse animas quattuor milia sexcentos. Quod hystorialiter factũ: spũaliter innuit q; omnes qui sancte trinitatis

Ventilabrũ vel ꝓpheta alieni iudicii.

venit nabuzardan ꝓceps militie
Doctores.
qui stabat cotã rege babylonis in
hierusalem. z incẽdit domũ domi-
Rectores. Qui videbãtur. s. in visione pacis mancre.
ni z domũ regis z omnes domus
Sciẽtia m.
hierusalẽ. z omnẽ domũ magnam
Illicite amoris. Intẽnonem ozõis z vitium studia.
igne cõbussit. z totũ murum ꝑ cir-
In despanthus. Demones.
cuitu destruxit cunctus exercitus
Diabolo.
chaldeoꝝ qui erant cum magistro
militie. De pauꝑbus aũtẽ populi
z de reliquo vulgo qđ remanserat
in ciuitate z de ꝓfugis qui ꝓfu-
gerãt ad regem babylonis. z cete-
ros de multitudie trãstulit nabu-
zardan ꝓceps militie. De pauꝑ
bꝰ vero terre reliquit nabuzardan
ꝓceps militie vinitores z agrico
Doctores qui sonoritate predicationis z firmitate fidei debuerũt alios sustentare
las. Columnas quoq; ęreas que
† Baptismi lauacrũ vel cõpunctionem lacrimaꝝ
erãt in domo dñi. z bases z mare
Ecclesia.
ęneum quod erat i domo domini
Per inerciam magistroꝝ audaciores facti
Spũales.
cõfregerũt chaldei. z tulerũt omne
es eoꝝ in babylonẽ. Et lebetes et
creagras et psalteria et phialas et
mortariola z omnia vasa ęrea que
in misterio fuerãt: tulerunt. z ydri
as z thymiamateria z vreeos z pel
ues z candelabra z mortaria z cy-
Preciosus sensus.
athos. Quotquot aurea aurea. et
Eloquii venustas
quotquot argentea argẽtea. Tulit
Dyabolus Infernalis.
magister militie columnas duas
mare vnũ. vitulos duodeci ęreos
qui erant sub basibus: quas fece-
rat rex salomon in domo dñi. Nõ
erat pondus ęris omniũ vasorum

hoꝝ. De colũnis aũt decẽ et octo cubiti altitudis erant in columna vna. z funiculus duodeci cubitoꝝ cũ circuibat eam. Porro grossitudo eius quattuoꝝ digitoꝝ z in trisecꝰ cana erat. z capitella sup vtraq; ęrea. z altitudo capitelli vnius quiq; cubitoꝝ et retiacula z malo granata sup cozonã ĩ circũitu. oĩa ęnea. Et fuerũt malogranata nonaginta ꝑ dependentia. z oĩa malogranata centum retiaculis circũdabãtur. Et tulit magister militie
Qui interpretatur vinetus. q; episcopalẽ ordinẽ amoꝛ. Soluꝫ tanto vicioꝝ catena cõstringit
Sabscondit.ĩ
saraiã sacerdotẽ primũ z sophoni
Presbiteros. s. qui talentũ verbi dei abscõdũt in terra. † Qui bostium fidei agire debent z tenentes claue scientie nec intrãt nec alios intrare ꝓmittunt.
am sacerdotez secũdum. z† tres custodes vestibuli. Et de ciuitate tulit eunuchũ vnum qui erat ꝓpositus sup viros bellatoꝝ. z septẽ viros de hijs qui videbãt faciẽ regis qui inuẽti sunt i ciuitate. z scribam principem militum qui ꝓbabat tyrones. et sexaginta viros de populo terre qui inuẽti sunt in medio ciuitatis. Tulit aũt eos nabuzardan princeps militie. et duxit eos ad regẽ babylonis i reblatha Et percussit eos rex babylonis et in-
In multitudine scelerũ z amore voluptatũ. lata enim est z spaciosa via que ducit ad mo. tẽ. z multi intrant ꝑ eam.
terfecit eos in reblatha quę ẽ in ter
Per peccata. ✠. s qui nosse dei cõfessores videt
ra emath. Et trãslatus est iuda: de
In regnũ confusionis z erroris.
terra sua. Iste ẽ ꝑplus quẽ transtulit nabuchodonosoꝛ. In ãno septi
Primo.
mo iudeos tria milia. z vigintitres.

cōqueimur·cā ab hijs a quib⁹ minime ꝓueniat male tractamur.

¶Paschasius·hystorice. Migrauit iudas ꝓpt' mltitudiez petōz·ſ· captiuati ſunt nō ſolū vſq; ī babyloné·ſz inde tāq; fugitiui ſerui ꝓpt' affli ctionem ſeruitutis ad alias gentes migrauerūt·ſed nec ibi requiē inuenerūt vñ ſequitur. Oīes ꝓſecutores eius ·ap·e·inter·an·q ſcz fugitiuos ꝓſequebantur:ꝛ ante angustiatos afflixerūt crudeli⁹. Iure enī qui leue iugū dñi fugerāt:dura afflictione ꝑmunt'·ꝛ qui libertatem in xꝓo ꝓmissam vilipē debant:afflictione ſeruitutis merito laborāt Migrauit iudas de alijs hostib⁹ ad alios: crudel tatē dñoꝝ fugiens. Sicut caym fratricida:vagi ꝛ ꝑegi ꝛ habitabāt indḡ inter gētes:nullā requiē inueniētes·confusionis ſuę ignominiā circūferentes:qr xꝑm fratrem ſuum occidere nō timuerunt.

¶Plenitudie enī te lictoꝝ ſuoꝝ migrauit iudas in captiuitatem quę ſibi accumulando ꝓuocauit dei vltionem. Aliter enī ſibi gētem dilectā ꝛ gloriolā nō traderꝛ deus ī captiuitatis ignominiā·q ſe nondum amorreos poſſe tradere dicit qr nondum ſunt cōpleta peccata amorreoꝝ.

¶Mora. Migrauit iudas·Aia ſcz que deū debet laudare ꝛ ſe accuſando petā apire afflicta vicioꝝ ſeruitute· te vicijs migrat ad vicia:nec inuenit requiē. vnd⁹ apſe:video aliā legem in mēbris meis repugnantē legi·m·mee. Euadendi aūt nulla via eſt niſi qā ipe demōſtrat:gia dei ꝑ hiesum xꝑm. Sed misera aia a ꝓſecutoꝝ ib⁹ ſuis inter angustias :pgnantiū tandē more feſſa tepebēditur. vnde vę pregnātib⁹ ꝛ nutriēnb⁹ in die illa.

¶Paschasius. Allego. Migrauit iudas·ī ecclesia xꝑi libertate amiſſa ſspe in ſeruitutē gentiū ꝛī afflictionē vicioꝝ migrauit·ꝛ nullā inuēit requiem·ſed te loco in locū fugiēs:a ꝓſecutorib⁹ tēbena:grauioꝝ affligit angustia. Sepe enī hyſtorialiter ſic captiuat'ꝛ affligit hierusalez nostra ꝛ inter hostes vagat' captiua:ſicut hyſtorialiter figurabat hierusalē terrēa .

¶Deleth. Interꝓtat' tabulaꝝ. De imputribilib⁹ enī tabulis cedrinis·ſ· ꝛ ſethim cōſtructa erat domus dei.

¶Vie ſyon. Octauus locus ꝑ quē dicit' factū qđ nō oportuit·nō factū quod oportuit.

¶Mystice. Tabulaꝝ quadrata introducit' ſpēs ſcdm anagogen·haꝝ officio domus dñi ꝓpeta quadrato culmiē conſurgit ſcz vijs portis·ſacerdotib⁹·virginibus.

¶Paschasius hyſ. Vie ſyon. Premiſſo genere trāſit ad ſingulariū ſpēs plonaꝝ· vt dum genus ꝑ ſpēs diuidit·ꝛ ſpēs ꝑ genus reintegrat·lucrat ampliꝰ multiplicet'. Et qr tbreni lege metrica cōponunt':ſeculatis eloquētię figuris interdū ornat'·ꝛ ꝑ methaphorā rethorica propꝛietate diſtinguūtur. Vñ hic dr. vie ſyon lugēt. ꝛc nō qr vię ſentiāt aut lugeāt·ſz in ſolutudiem redact':luctā trāſeuntib⁹ excitāt·eo ꝙ nō ſint qui ad ſolēnitatē veniāt. Simile ē qđ moyses dicit. Audite cęli q̄ lo· ꝛc. Ysaias quoq; cęlū ꝛ terrā in teſtimoniū vocat. vt cācta cognoſcāt elemēta iuſte deum iratum ꝛ ad iracundiam ꝓuocatum.

¶Mora. Vie ſyō. virtutes·ſ·ad ſupnam hieruſalē ducēteſ:ad ſolēnitatem ęc cui ſpōſus ablatus eſt·cū aīma te arce ſupne intētionis ad exteriores labitur actiones. Solēnitas eius eſt vitę cęleſtis intima ꝓtemplo ſed nō ſunt qui veniāt ad ſolēnitatem·affectus·ſ·poris vitę nō veniunt ad ſolēnia contemplois anime vel diuīe:qr porte ſenſuū ſunt ſtructe. Sūt enim portę mortis·ſunt ꝛ iuſticię te quib⁹ dr. Apite mihi portas iuſticię ꝛc ꝛ in yſaia: Apite portas ꝛ ingredietur gens iuſta. Sed qr mors intrauit ꝑ fenestras noſtras·ſqualet anime virginitas ꝛ gemit regale ſacerdotiū·dū ꝓ virtutib⁹ replemur amaritudine vicioꝝ. Egrediamur ergo te portis mortis·ꝛ portas vitę reędificemus·ī terrogantes quę ſit porta dñi vt ingrediamur in ea.

¶Allego. Vie ſyon. Quociēs ecclesia ꝓ peccatis ſuis intus foris repletur furoꝛis dñi amaritudie:merito lugent vię·portę iacēt ſtructę·gemūt ſacerdotes·ſqualidę ſunt virgines· vt tocius tabulatura dom⁹: quaternario numero deſignata concuſſa videatur. vnde ꝛ alibi. Hieremias. State in vijs ꝛ videte ꝛ interrogate vias dñi ꝛc. Vię ſunt prophetę· patriarchę ꝛ alij ꝑ quos ad xꝑm qui vera ē via vādit. Sicut ei lux de luce xꝓ: ſic vię dicūt' ab ipo. vñ abraha ꝛ ꝓma via credendi appellatur. Hę ſūt vię ſyon·ī·celestis ciuitatis hę lugent ꝛ gemūt ꝙ nō ſint qui veniant ad ſolēnitatem cęleſtis patrię·qr portę ſtructę qui ē ꝑſunt officiō nec ipi intrant nec alios intrare ꝑmittunt. Sacerdotes gementes: qr ſcilicet lugent vię·virgines ſqualide qr ſtructę portę. Iure aūt ſacerdotes virginib⁹ copulātur·qr virginitate ſacerdotiū pollet ꝛ virginitas regimie ſcecrdotum eget·quib⁹ consumptis gradib⁹ ſequētium turba ꝓmouetur. vnde generaliter ſequitur. Et ipſa oppreſſa amaritudie·qr ſi patitur vnū membrū:compatiūtur oīa mēbra.

¶Facti ſunt ho. ꝛc. Iſta ꝓdicta ſunt in deuteronomio ꝛ ſic completa· quaſi qr deo qui eis gentes ſubiecerat obedire noluerūt· merito gentibus ſubiecti ſunt.

¶Paschasius hyſ. Facti ſunt ho·e·ī·ca·qr dñs locutus ē ꝑ moyſen in deuteronomio dicēs. Tradat te dñs corruentē·añ hostes tuos·ꝛ diſpargis ꝑ oīnia regna terrę·filij tui ꝛ filię tuę tradātur alteri ꝓlo·ꝛ poſt pauca:aduena qui tecū verſatur aſcēdet ſup te ꝛ erit ſublimior·ꝛ ipe erit in caput ꝛ in eris in cauda. Hęc aūt dñs locutus ē ꝓpter iniqtatē hierusalem nō vt ꝓſcribendo peccare faceret·ſz vt monēdo a peccato reuocaret. Sed qr deo nolunt obedire hec oīa iuſto iudicio dei deplorat ꝓpha accidiſſe·propterea ꝓponitur hę littera quę interꝓtatur iſta: quaſi ob iſta ſunt iudicia quę olim de⁹ ꝑ moyſen ꝓdixerat.

¶Mora. Facti ſunt ho·eius demones·ſ·ꝓncipantes de quib⁹ dr. . Si ſpūs ptātem hūis aſcēderit ſup te:locū tuū ne dimiſeris. Si ei miſera aīa aīa duxiſſet hoſtes male ſuadentes:ī capite eē nō ꝓmiſiſſet · Locupleta tiſūt ptra nos·ſ·inualeſcēte vſu vicioꝝ ꝛ creſcēte vt nili auxilio dr: fugere nequeamus. Sed ꝛ ipe dñs iratus eſt q̄ ꝓpter iniquitatē nr̄am hāc vindictā locutus ē·q ſemel loq;ur ꝛ ſcdo idipm nō repetit·deſpandū tñ nō eſt aut a lucto ceſſandū:qr puniti tm̄·ī·puſillanimes:nō fortes captiuātur. Añ facē tribulātis·naſtis·ſ·laqueis ꝓpediti:a quib⁹ tñ dō miſerāte ſoluunt'. Inſtāt enī hoſtes fortiores aliquādo ī capite:ipam boni opis intentionē polluentes:aliquando lōgoꝝ vſu voluptatū aīam renitērem ꝓpedītes· ſcdm illud ſalomonis. Qui ſeruū ſuū a puericia nutrit ī delicijs·poſtea ſentiet eū ꝓtumacē. Ab hijs tāto difficili⁹ liberamur quanto ſuperiores ꝛ locupletioꝝ dominantur.

¶Allego. Facti ſunt·h·e·hereticī·ſ·aut pagani aut mali catholici locupletati ſunt diſputādi facūdia:cū ſit intelligētie penuria. vnd⁹ dr. Mittaꝝ in eos: nō famē panis neq; ſitī aq̄·ſed audiēdi verbū dei·qđ cū tollitur hoſtes eccleſię ī capite ſublimātur·ꝛ ſcriptura ꝛ diuitijs locupletātur·ꝓpter multitudinē iniqtatū nr̄aꝝ. Hāc vero canes muti nō valētes latrare:fidez nō poſſunt defendere·aut debitā doctrinā ſubditis miſtrare. vnde patuli q̄ nō habēt doctrię vel vitę perfectionē ducunt'in captiuitatē:nō habētes rectores aut defēſores ante facię tribulātis:hoſtis·ſ·viſibilis aut inuiſibilis vinculis delictoꝝ conſtricti.

¶Et egreſſus. ꝛc. Quintus locus per quē ante oculos ſingula ponim⁹

ſ quia deus ſpreuit· † ſ dum ſuperabant ei auxiliū·q·bus quibus deus offenſus eſt· ſimiliter eccleſia nō nūq; ꝓ peccatis ſuis affligitur cōſternatur·tā interioꝛib⁹ q̄ exterioꝛib⁹ inimicis

eius ſpreuerūt eam·ꝛ facti ſunt ei

ſ plenitudo. † Decimus locus ꝑ quē inopia·infirmitas·ſolicitudo demōſtratur

inimici. Hymel. † Migrauit iu

† ſ quia fugit·ī·quū ſuaue dñs·ꝛ onus eius leue.

das ꝓpter afflictionē ꝛ † multitu

dinem ſeruitutis. Habitauit inter

ſ alias. ſ gentiles vel vicia vel demones.

† ſ ſc. ſ meus inſtantibus vel demonibus.

† ſ quos fugiebant cōprehēderunt crudeliter eos.

gentes· † nec inuenit requiē. † Om

ſ ſequētes quaſi fugitiuam. ſ chaldei romani·

nes ꝓſecutores eius apprehende

ſ fuga ꝛ afflictione angustiatam † ſ afflictionū ſ percaeoꝝ. † ſ interpretatur tabulatum.

rūt eā inter † angustias. † Deleth

ſ dēcatores· † ſ celestis.

Vię ſyon lugent: eo ꝙ non ſint q̄

ſ pedibus mentis. † ſ patrie celestis· vnde cōſtituite diem ſo·in con· ſ angeloꝝ.

veniant ad † ſolēnitatem. Omnes

ſ que debent ornari· ſ qui debent gaudere

portę ei⁹ destructę:ſacerdotes ei⁹

ſ ꝓ peccatis ſ caste intentiones

† ſ qr intus corrupte que debent fulgere.

gementes. Virgines eius † squali·

ſ ꝛ ipſa plebs ſub dira ſ viciosū

de:ꝛ ipſa oppreſſa amaritudine.

ſ iſta ſ octauus locus † demones hereticī

† ſ qui ante in cauda. ſ eū bonum opus corrupta mēte cōcipimus dyabolus in pectore ꝓ principatur

De· Facti ſunt † hoſtes eius † in

† ſ dño inuitore bonis·ſ·iniquitate peccandi

capite: † inimici ei⁹ † locupleati ſunt

ſ in deuteronomio

quia dominus locutus eſt ſuper

ſ ꝓ primendā ſ ceceſſio vel cōfeſſio·qr ſa

eam ꝓpter multitudinem iniqui

† ſ puſillanimes ſ quib⁹ beneficō ctaris miserendum ſ non magni. † ſa demonibus

tatum eius. † Paruuli eius † ducti

ſ extra eccleſiam.

ſunt in captiuitatem: ante faciem

ſ qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero

ſ et

tribulantis. Vau. Et egreſſus ē

¶ Aleph. Doctrina scz vt seipm z deū cognoscat homo. Hāc plebs iudeox nō habuit·idcirco merito hostib⁹ subiacuit. C. I.

¶ Quomodo se·so·ci·. Subuersionē misere ciuitatis·z ruinaz celestis ppli nō solū sub chaldeis accidisse·verū sub tyto z vespasiano plenius cōplendam pronūciat.ante vltimā enī captiuitatem nō sola iure sedere dicitur· nisi forte pro voloris exaggeratione. A chaldeis paupes: terre cultores relicti legūtur·quibus godolias preē iubet. Nec ciuitas oino destruit sed post mortē xpi vastanda differt· vt nec lapis sup lapidem in ea reliquat. Reuersis āt a captiuitate creuit virga furoris:qz p monita z correctionē pphetax nō sunt ad veū reuersi·sed bñficijs dei semp fuerūt ingrati· vñ moyses·sco contentionem tuā z cervicem tuā durissimā·sem per cōtentiose egisti cōtra deū·z steffanus in act·apo· Dura inquit cervice·z incircūcisi corde·propterea spe flagellis attriti ab hostibus oppressi:malis omnib⁹ afflicti·nec sic crediderūt. sed exacerbauerūt veū excelsum· et ideo captiuatis iam·z tribubus in assyrios. one quę remanserunt domā dauid sequentes·z deū spē tenus colētes:paulatiz crescēte malicia primū in chaldea captiuāt: vñ hic ciuitas plāgit. Quo se so·ci·zc.

¶ Incipiūt Threni id est lamētationes Hieremię quę cynoth hebraice inscribuntur.

ET factum ē postq̄ in captiuitatem redactus ē israel·z hierusalē deserta ē·sedit hieremias ꝓpheta flēs z planxit lamentatione hac in hierusalē·z amaro aimo suspirans z ciulās dixit. Aleph. C. I.

¶ Paschasius hystorice. Quo so·ci· Jerlm.po·spoliata·ignomia plēa·int̄ hostes builiata·olī pplosa z inter hostes glosa·facta ē q̄si vidua·vo·g·regib⁹ destituta:sacerdotib⁹ desolata·tēplo ꝓphanato·z vasox gla explosa:auxilio di destituta. Dña gentiū q̄s añ sbuerterat z sbiugauerat.

¶ Paschasius. Vox. Aima sola sedet quasi vidua bonis exuta virtutū quę subiecit se dño chaldeoim z pubertatis suę cōtemplit sponsum Chaldei captiuātes interp̄tant·hij sunt demones qui de solio celestis patrie animā renocant z in potestatē suam captiuāt·vnde; intra in tenebras filia chaldeox·qz scz filia dei in luce virtutū stare nolnisti·intra mutato nomine in tenebras cecitatis·vnde hieremias gemēs exclamauit. Quo sedet sola ciuitas·anima scz quondā virtutib⁹ z suffragijs sanctox quasi ciuitas plena populo·nūc desolata quę pus pollebat diuinis opib⁹ inter frequētias sodaliū nūc inter hostes sedet squalida·cui nulla ē societas sanctox: nisi la cōmunio sacramētox:nulla cū sponso pticipatio·sed redacta in tributū vicioz. Vnde etiā dicit·multis me reliquit pater meus creditoribus obnoxium·quibus z si quotidie laboro:nō satisfacio. Multa sunt delictox tributa quibus aima ē obnoxia:donec p pnitētiam ad libertatē redeat. Vnd plange·q· virgo accincta sacco sup virū pubertatis tuę·vnde vox plangētis sequitur. Plorans plorauit in nocte.

¶ Paschasius. Allego. Quo sedet sola ciuitas. Lacrimosius plangēda est ecclesia culpis exigētibus:sponsi absentia viduata. Quo sedet sola ciuitas dei z angelox auxilio desolata. Si enī sponsus cū ipa esset:non esset lugenda·qz nō possunt filij sponsi lugere ejus cū illis est sponsus·sz gaudio gaudēt propter vocē sponsi. Cū vero matrē·i·ecclām a sponso viduatam senserit · nō solum filios sed z omnes amicos flere cōsuevit. vñ hieremias p̄ omnibus z pro omnibus flebat:nō ruinā saxox sed hominū. Quo sedet sola ci.plorātis demōstrat habitum. vnde z iob i sterquilinio sedisse phibetur: vt dolentis exprimeret affectus:qui z ipe dolens interp̄tat. De hac captiuitate dicit. Sup flu·ba·il·se·q·s·sedere in throno regni z i summo vertice celi stare nolumus·iure sup flumia tentationum sedentes dolemus. vñ ysaias. Descende:sede in puluere filia babylonis:sede in terra: nō est soliū filię chaldeox·ita hierusalē nostra cū in cōfusionem peccatorū venerit·nō est ei soliū dignitatis·sed sordidat in terrenis vicijs. Vñ hieremias plāgit nō mō qz sedet terrenis opibus sordidata· sed qz sola z quasi vidua. Vidua qz pro turpitudis feditate a sponso relicta·q· vidua. Non vere vidua·nam z si a sponso ad tempus delpicit;sponsi alitatis tñ iura retinētur·vt si redire p penitētiam voluerit·sponsum recipiat cū satisfecerit·z vestem immortalitatis qua reuestita nullius subiacebit tributo. vndepaulus. Nemini quicq̄ debeatis:nisi vt inuicem diligatis.

¶ Plorans plorauit. Pascabsi⁹ hystorialiter zc. Quę sit quę ploret hebr littera ondit quę interp̄tatur domus·quę scz cum iacob in egyptū ē ingressa·z dñi clemtia egressa·sedm illū. In exitu israel de egypto zc. Sz rursū exigētibus peccatis in babylonē captiuatur. vñ plo. plo.in nocquia in die non datur eis requies vt saltē iuuenes cōsolentur lacrimis z sero oculos abluant quos pus ad ydola lenabant. Et quod grauius est: ex omīb⁹ amicis eius prius blādientibus:non est qui cōsoletur cā. Lacrime eius in·m·e·vt magis inter hostes cōfundant·z suis saturent obprobrijs Propter ydolatriam enī populus in captiuitatem ductus dure ab hostib⁹ affligebat·sed sub tyto z vespasiano durius·quē din patientia dei sustinuit·sed impenitēs iram sibi i die furoris thesaurizauit.

¶ Plorans ploravit Martus loc⁹ cōquestionis per quē res turpes z humiles indigne patiētes proferūtur q̄ hic sepissime frequētat.

¶ Paschasius. Vox. Plo·anima scz in peccatoriz cecitate. de qua dicit· Sit nox illa solitaria:nec laude digna.sed nō plorat suo arbitrio: sz miserante dño. vñ in pſona dñi plangens propheta dicit. Quo se·so·ci· Nisi enī dominus mia motus eam solā sedere vidisset:ipa se minime plorasset. Respexit dominus petr z fleuit amare. Lacrime eius in marillis eius. Marilla aię consciētia est. vultus in marillis formāt·cū vnusquisq; q̄litas in cōscientia mōstrat. Cōscia vero quę nouit peccata sua:semp debz fonte lacrimax irrigari. vñ dauid·peccatū meū ꝓtra me ē semp. Aliter nō est qui cōsoletur eā vero cōsolatore amisso scz spūsancto·cum pcertim oms amici·i·affectus prauę dilectōnis fiant eius inimici· cū in die iudicij sedm aplm:insurgant cogitationes miseram aiam accusantes aut defendentes z demones pessimi pfuasores:qui nūc recipiendo blandiuntur.

¶ Paschasius. Allego. P·p·in no· Xpi ecclesia plorat in nocte·i·inter aduersa huius vitę: qz licet sit ad gloriam ꝓdestinata·versat cū inter caligines ignorātię z cecitatis discrimina plorat foris q̄ tolerat:plorat int⁹ cecitatis suę erumnas·sed plorās plorat qz pus intus cōpungit·z sic ceteris ꝓprijs lacrimis baptizatur:q̄ de cordis fonte ꝓducūtur.quax vbertatem infinitās ꝓpha ait. Plo.plo. Hoc mō nō minus exterior q̄s interior hō reformādus abluitur. vñ sequitur.lacrimę eius in marillis eius.qui suāt sua z aliena delicta plā gere:nō tegere. de quib⁹ in cāticis dt. Henę tuę sic fragmē mali punici. ablq; eo qđ intrinsecus latet. In hijs enī ecclesię pulcritudo oñditur z ipox ꝓdicatione in corp⁹ ecclię trajicimur. qui sicut pt ceteris in corpore christi laborant.plus gemunt z plorant eos quos vident in nocte delictorum versari z in cecitate erroris. Plorat ecclesia in nocte: quia peccatorum suorum tenebras non ignorat·lacrimas in marillis portat·quib⁹ pulcritudinē suā quotidie renouat. Prodest enī maria maribe laborāti: dū plorās plorat secus pedes dñi. Plorat spōsa a compleru spōsi remota z valle·i·i noc·ignorātię huius:plorās plorat p pnię scz celestis desiderio·z p petis suis z alio z i hoc sdo:plorat i hijs q̄ mortui sunt mōo. Plorat i ꝗginib⁹·in viduis·i oib⁹ qui se pegrios z hospites cōfitētur sup terrā. Nō est q̄ ꝓsoletur e.er.o.c. Scīs videlicz vel angelis nisi recipiat cōsolationē spūs.s. vñ oēs amici.e.spre.e.q: deus spreuit eam. Et facti sunt ei inimici cui dc⁹ inimic⁹: a cuius equitate nō pūt discordare.

¶ Non est q.conso.e.zc. Hoc ꝓprie ad vitiaz captiuitatē prinz nā ec tūc nec ꝓcipes nec sacerdotes buerunt. In babylone añt consolatores habuerunt danielem·ezechielem z alios multos.

¶ Omnes amici eius. Tercius decimus locus p quē cū indignatōe

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

suscipiat. vnde addit. qñ erectus est inimicus m eus ꝑtra te. s. nō tuę imputat iustiaę sz suę superbię. quasi. Vide primā afflictionez. m. vt miserearis: nō facinora. Vide ꝛc ꝗb irascaris. Deiū qz erect⁹ est iumic⁹ vt vlciscaris.

¶ Mora. Sordes e. Alia sordes habet in pedib: sordes vicioꝝ. s. q̄ ꝯlestis vitę ꝛ ꝑstine quersationis candorem pdidit. vñ. Consurge hierusalē excutere ꝛc pulvere. Alia enī q̄ terrenis intēdit actib: sordes necesse ē vt habeat in pedib. i. affectib. vñ bullata est in pulvere alia nostra. Ab hijs q̄tidie pedes lauādi sūt ne contingat qđ sequitur. oblita est finis sui ꝛpolita ē vehemēter: nō habēs ꝛc. Sed dicat anima. dicat ecclia Vide dñe afflictionez m. non peccatū vt dānes: sz afflictionē vt liberes. qñ erectus ē. i. tibi imputās tibi insultans. q. nequeas nos liberare. vñ dauid. Vt ti dicāt aię meę: nō est salus ipi in deo eius.

¶ Allego. Sordes e. Ecclesia sordes in pedib portat. qz in hui⁹ vitę miseria nemo ē q̄ sine squalore vicioꝝ incedat. saltē in pedib quib tangit terra. Jn dño pedes discipulorꝝ lauat. z nos invicem lauare iussit. z aplis aiterutr ꝛcate pulverē ꝛc pedib vñs. Pedes aūt idcirco lauit vt z pulcri eēnt z mūdi. sic ꝑ totū mundum ꝑdicaturi discurrent. de quib dicit. Quā pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia principis. z alibi Calciati pedes in ꝑparatione euāgelij pacis. Sordes aūt sunt in pedib: vita reproba in ꝑdicatoribꝫ: qz ñ recordant finis sui. i. iudicij futuri. vñ ꝛponūtur vehemēter in cōspectu dei: nō hūtes spūm ꝓsolatorem qui alios ꝓsolari deberēt. Cōuersi ergo z bullati clamēt. Vide dñe ꝛc.

¶ Vide domine. Quartusdecimus locus ꝙquestionis. in quo orant qui audiūt humili z simplici oratione vt misereant.

¶ Manum s. Quintus locus cōquestionis: ꝑ quē nō nostras sz nioꝝ fortunas ꝛploramus: sicut ipe hieremias fortunā populi ꝛploraꝝ.

¶ Paschasius hys. Manū suā Chaldeus misit man⁹ ad sanctuariū eoꝝ. ad quę nō licebat nisi solis sacerdotib introire z semel in anno. z cū sanguine. vasa dei oris abstulit. z sanctuarium ꝓphanauit cuius rei causa redditꝫ qz vidit dñs gentes ingressas sanctuariū suū. i. indignos gentiliter viuentes. z sanctuariū pollutes qđ ipe ꝓhibuerat: vñ sequit. De quib ꝑcepas. ꝛc. z alibi. Tradidit in captiuitatē virtutē coꝝ z p. m. ma. i. me.

¶ Mora. Manū suā. Diabolus audacter manū mittit ad aię deside rabilia. z aufert virtutū ornamēta: fidē. spem. caritatem. discretionem. ꝛc. qđ instus iudex fieri ꝑmittit. qz gentes. s. prauas suggestiones vidit. z cogitationes z voluptates ingressas sanctuariū aię: q̄ debuit hostiū claudere. z in cubiculo patrē orare. Luc pudicicia corrūpitur. abstinentia euertit. z ꝓceps cocoꝝ oīs muros aię. i. virtutes euertere conat: sic vindemiatam suis bonis aiam sine cōsolatore relinquit.

¶ Allego. Manū suā ꝛc. Hostis antiquus ad desiderabilia ecclię manum mittit: in mēbris ipius fidē cōtaminans. baptisma rescidens. doctrinam corrūpens. corpus z sanguinē dñi indigne cōtrectās z vasa ꝓciosa. i. ones xpi quasi inpus vastās. Et causa tāi mali reddit qz gentes sęz carnem amāres. quasi ꝑpuciū retinētes. z xpi circūcisionē non hūtes. ministri altaris efficiuntur.

¶ Paschasius hys. Oīs po. e. Quantā famem iudei passi sunt hystoriꝫ non tacēt. z iosephus ꝑcipue manifestat. vñ hic. Oīs p. e. g. z. q. p. ad. re. a. i. corpalem vitā. vide dñe. Nota qđ prophete ꝓfut dñs se nō plāgentes hierusalem plangit. quę tū supra quasi in nobilioribꝫ mēbris plangens induerit. nūc vero quasi vitali spū recepto: oīs ꝓsa plāgere ꝓhibet vide dñe ꝛc. Sicut enī gallina fouet ona sua. z coanimat: sic spūales viri subditos suos paulati. vel monēdo vel plāgendo fouēt vt sibi coanimēt.

¶ Allego. Omnis p. e. g. z. q. p. verbi dei. panem qui de ęlo descendit In angustia famis: ecclesia hūc panē gerit a doctoribꝫ nec inuēit. qz dederūt quęq; ꝓciosa. ꝑ cibo: celestia sęz pro terrenis: eterna pro caducis ad re-

† ꝙ christi vel iudicii futuri vel captiuitatis. ꝙ a solio regali

recordata est † finis sui. Deposita ꝙ spūm sanctū.

est vehemēter: non habēs cōsola- ꝙ vox christi capitis. ꝙ vt misereatis. ꝙ non iniquitatem.

torem. Vide domine afflictionem ꝙ cōtra te fugientis.

meam: quoniam erectus est ini- † ꝙ principiū: malorꝫ sęz qz vidit deus gentes ingressas sciāriū suū. † ꝙ opationē suggestionem

micus. † Jorh † Manum suam ꝙ babilonis vel dyaboli. † ꝙ regnū sacerdotū. i. sanctaſanctorꝫ. vasa preciosa. fidē spem baptisma. corpus christi z ceteras virtutes.

misit hostis ad † omnia desiderabi- ꝙ quasi hec ē precipua causa malorꝫ qz.

lia eius: quia † vidit † gentes ingres- † ꝙ dominus. † ꝙ carnales vel vicia. vel qz iudet cultū ydoloꝝ in templū cōtulerant. ꝙ sacerdotes gentiliter viuentes. ꝙ templū. an mam. ecclesiam.

sas sanctuariū suū. de quibus ꝑce

ꝙ sacerdos. i. quo fuerit macula nō accedat offerre ꝙ animam.

peras ne intrarent ecclesiam tuam ꝙ manus. et cuius tactu clamāt. vide domine

ꝙ vox prophete. ꝙ quartus locus c. questionis.

Laph. Oīs populus eius ge ꝙ angustia belli ꝙ verbi dei

mens z quęrens panem. Dederūt ꝙ ecclesia pro terrenis ꝙ nō ad faciandam.

ꝓciosa quęq; pro cibo: ad refocil ꝙ salutarem ꝙ quartusdecimus locus cōquestionis ꝙ vox synagoge. vel ecclesie. nec animę.

landam animam. † Vide domine ꝙ locutus ē iam non iniquitatē meam

z cōsidera quoniā facta sum vilis. † ꝙ sancti nō habentes hic manē tem ciuitatem ꝙ duodecimus locus indignati omni indignari ei videtur qz sibi premiū euenerit

Lamech. O vos omnes qui ꝙ celeriter. Christū. unde ego sum ita. Quintus † ꝙ quartusdecim⁹ locus cōquestionis ꝙ paetenti cordę ꝙ caritatis intentione

trāsitis ꝑ viam † attēdite z † videte

nem sui condita creatoris erat.

¶ Facta sum vilis. Vilis efficit ecclesia. cū crescēte numero malorꝫ nō summa petit z celestia: sed infima z terrena.

¶ Lamech. Disciplina vel cōtritio. Lz enī propheta luget alijs disciplina est z cōtritio cordis. vt lugeāt simili modo.

¶ Paschasius hy. O vos oīs qui trāsitis. Propriū est miserorꝫ tāto maiorē estimare suū doloꝛē: quāto alienū minus intelligere studuerūt. z quo magis doloꝛē suū sentiūt: alienū sibi equari nō cōsentiūt. sed verius reliquię quę salue fiūt: cōtritione cordis talia ꝛploratq̄ quādo sanctuariuꝫ destruit. templū. ꝓphanatur. altaria euertūtur. lumē cādelabroꝝ extinguitur. libri cōcremātur. sacerdotes z leuitę captiuātur. virgines z vrores hosti. i. libidine polluūtur. oīa sancta cōtaminātur. Pro hijs z hmoi reliqę quę salue facte sunt: nō immerito lugēt. cū gentē suā nō minus terrena bona oīs celestia pdere vident. sic enī vindemiauit eam deus iusto iudicio. sicut in lege z prophetis locutus est.

¶ Mora. O vos o. q. r. Alia vicijs ꝓgranata nō tam oīno excecata. videns alios cū desiderio ad patriā festinātes z p viā virtutis gradientes. cū ingenti merore ecclamat. O vos o. q. r. p u. q. videte quib⁹ follicita piculis quib⁹ afflicta tribulationib⁹: quib⁹ passionib⁹ subiaceam. qñ vindemiauit me dominus. bona sęz virtutū iusto iudicio abstulit quib⁹ me. q. spons sam deo. contrauit. in die furoris sui exacerbatus malis meis. Vos ergo qui trāsitis p viam. i. qui ꝑsentē despicitis vitā: tendētes in vā verā quę xps est: videte si est doloꝛ sicut doꝛ meus. celestia amisi. thesaurizauit mihi irā in die indicij. z granata malis meis: nō vobiscū possum festinare ad gaudia celi.

¶ Allego. O vos oīs. Nostra syon cuius puersatio ē in celis. de celo ī terris posita mēbra sua cōspicit. z quę patitur quotidie de excelso cōspicit vnde miserādo prodamat. O vos o. q. r. p. n. sancti sęz de quib⁹ dauid dicit. Euntes ibāt z flebāt. ꝛc. Hij sunt p viam qui est xps: vestigia eius sequētes. neq; ad dexterā neq; ad si. declinātes. Vocati enī ad pascales dapes. z pascalia nota celebrātes: agnū scōm legē ꝓmedunt festinantes: hos ꝓspicit ecclia. i. a regia ad ꝑiam gradientes. q̄ mltis filioꝝ cursis impedita ī gemit z damat. O nos o. q. r. p. n. nō ut retrahat a via: sz ut ad compatiendum moneat. attēdite mente. z videte in mitu cantatis. si est doloꝛ. s. d. m. Mulier cū parit. tri. h. unde apls. filioli mei. q. i. p. Ecclesia enī quę parit z generat z nutrit z lactat: pro oīb⁹ cōtristatur. unde. Quis infirmatur. z. e. n. i. Sic etiā ecclia teneros lactat. auersos revocat. pigros expectat. ꝑcipites ut promideāt castigat. ne quē hostis extra castra inueniat. dum ipa ordinato agmine ad patriā festinat. unde. Quę est ista: quę ascēdit p desertum sicut aurorā. Ad ascēdentes ergo vel trāseuntes ab excellentioꝛib⁹

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

intōmoda·quod fere vbiq; notandum est.

¶ Paschasius hystor. Et egressus est ꝛc. huic sentētie Vau ꝓponitur q̄ interp̄tat et-quali dicat·z illa q̄ ꝓmissa sunt supius: iusto ꝛi iudicio in vindictā annectūtur. Obsessa quippe hierusalē omnē decorē pulcritudis etterius z interius iocūditatis amiserat diuicijs ablatis: tēplo z sacerdotio ꝓphanatis: ipa fame z pestilētia laborabat·z qui subueniret non erat·q: facti sunt ꝓncipes eius velut a non inue-pas. dissolutis viribꝫ pauido corde·nō defensionē sz fugā meditātes.

¶ Mora. Et egressus est a fi-sy· Filia salicet mal' moribꝫ illecta q̄ pdidit decorē suum ·i· virtutū ornamētū nec subueniūt ꝓncipes ai-s·motus rationales vel scripturaꝝ defensiones: quibꝫ retundere debuit plequētes. sed magis fatigato robore virtutū: astricta nectibus delictorū ꝓpellit in foueā ꝑterne confusionis.

¶ Allego. Et egressus est. Ecclesia sez de qua ī canticis dicitur ecce tu pulcra es amica mea. Ab ea decor egredietur. qñ heretico rū rabiē fides corrūpit de qua dr. cōfessionez z decorē induisti. Facti sūt ꝓncipes eius pastores sez z rectores in scripturis velut arietes pascua vite nō inuenientes. Abierūt absq; fortitudie diuini ꝛbi: q̄ cūq; eos er:o: ipellit aū faciē subsequētis. vt q̄ minare ad pascua vite gregem dñi negligūt: ipi ad pascua mortis ligati vadunt absq; robore virtutū. Decor enī ecclie in omnib' fidelibꝫ est sz maxīe in sacerdotibꝫ z altari seruiētib' z in virgib' q̄ iam supra squalide memorabantur.

¶ Daschasius hyst. Recordata est hierlm. Nō recordat' ad cōsolationem deliderabilū suoꝝ: sed ad multiplicandū dolorē cū cadit ꝓdis in manu hostili. vñ ꝓponit' sai-q̄ interp̄tat' hec. Hec enī est vltio perfecta vt de bonis pditis doleat: z p̄uaricatōnis conscia de malis q̄ incessant' toleratquasi-hec est vinia vltio z pfecta: quā legis pditerat lator·s·. cū caderet in manu hostiū z nullus subueniret. Insup viderūt·e·ho·ꝛc. Sicut nos hodie recitata sabbata iudeoꝝ deridem': qz cū pemerūt ī quo verū sabbatū habere debuerūt. Hec ē aūt iusta delictoꝝ cōpensatio in man? hostiū cadere: recordari ingt diey·nō solū afflictionis: sz etiā p̄uaricatōnis·z ad rē deliderabilū vsus er recordatione inbiare·vt de afflictione nouus dolor increscat·de p̄uaricatione ꝓfusionis mestitia·de rebus pditis inardescat ītermediabilis cōpuīctia·de officio suę religionis obprobriū vrat.

¶ Mora. Recordata ē. Anima licet sero recordat' deliderabilū: dum cōspicit se artari vndiq; z in manus dyaboli affectus suos corruere·z que putabat se securius stare diuina percussa vltione·tūc p̄uaricationis facta cōcurrūt·tūc afflictionis pessime q̄ p multa errauerat vicia recordat': nō ad cōsolationem sz ad pene exaggerationē: iurta illud qō in inferno impij dicturi sunt. Erranim' a via veritatis z iusticie lumē nobis nō illuxit. Sol nō est ortus nobis-lassati sumus in via iniq̄tatis z pditionis· ambulauimus vias difficiles. Quid nobis profuit superbia ac diuitiaꝝ opulētia· trā sierūt oīa ranq̄ vmbra mortis·in malignitate nra ꝓsumpti sum'. Vide rūt·e·ho·ꝛc. Maligni spūs vacationis nīe ocia ad cogitationes illicitas ptrabūt z sic deludūt: quod canonicis: monachis z oīb' q̄ dei vacāt misteriis valde cauendā est: vt non solū ab interno iudice sabbata eorum explobrent': sed etiā ab hostib' deridean't. Si aūt pro vanis nīis cogitationibus sabbata nostra deridēt·quid de illis putandū ē: qui cū dño vacare debeant·etiā flagiciosa cōmittere nō formidāt: Si ergo deo vacare volumus· ipi soli corde z corpe vacemus. vñ. Vacate z videte quoniaꝝ ego sum deus.

¶ Allego. Recordata ē. Sepe enī intuet' ecclia populū suū cadētem in manus hostiū·i·demonū·alios p auariciā alios p luxuriā cadit·alios per carnis oblectationē·pro hijs oībus z filibus ecclia cōtinue explorat·recordat' eoꝝ īm deliderabiliū suoꝝ·i·q̄ nobis ꝓmissa sunt in celis vñ z nos pro labimur·z ipa pegrinat'. Sabbata quoq; nra·i·festiuitates non minus a nobis violant' qm̄ ab hostib' deridēt'. vñ. vbi est deus eoꝝ·z alibi· fuit mihi lacrime mee panes die ac noc·d·d.m·q·v·ē·d·t·

Ecclesia vel anima que filia ē syon celestis hierusalem· ¶ sacerdotum·templi ornamentum ¶ puritas fidei·virtutū

a filia syon omnis ¶ decor eius. Fa

motus rationales animi. ¶ pastores rectores·qui virtutū coetus virtutisq; testamēti subditos deberēt defendere z rebellantes percutere.

cti sunt principes eius velut arie

scripturaꝝ.

tes non inuenientes pascua·z ab

ligati. ¶ virtutum. ¶ suggestionem dyaboli.

ierūt absq; ¶ fortitudie ante ¶ faciē

¶ primus locus cōquestionis.

hec.

subsequētis. ¶ Recordata ē

Ecclesia vel anima. ¶ corpalis vel spūalis

hierusalem dierū afflictionis suę

quo qua afflictio. ¶ mandatoꝝ ¶ virtutum ¶ celestium promissoꝝ· ¶ bonoꝝ que cōtulit eis deus in egypto· interra promissionis z in deserto

z p̄uaricationis ¶ omniū ¶ deside

¶ aīa ¶ ad habendum·ī erat cōdita·vnde cogitauit deus antiquos ꝛc

rabilium suoꝝ quę ¶ habuerat a

¶ per diuersa vicia. ¶ cordis affectus·

diebus antiquis: cū caderet ¶ po

spemonū

pulus eius in manu hostili·z non

Salius non poterat z deus nolebat· ¶ ꝯdemnamus in dignationis locus·qz cum inita cōtumelia inuicta est? ¶ chaldei·vel quilibet gentiles vel demones

cēt auxiliator. ¶ Viderunt eam ¶ ho

¶ sicut hodie deridemus iudeos

stes: z deriserunt sabbata eius.

¶ vita·quod ad hoc respicit ipsa autē gemens z conuersa est retrorsum·idcirco enī dominus indurit tribulationē vt peccator auertat z viuat.

¶ confessio qz nō peccatū erculat·sed vt peccatum cognoscat postulat. ¶ peccatū infidelitatis. ¶ ·xpi·loc? cōquestionis.

Heth. ¶ Peccatū peccauit hie

¶ p diuersa vicia. ¶ p diuersas terras

rusalem· propterea ¶ instabilis fa

¶ scribe z pharisei qui beatificāt popula·rnde populus me? qui beatū te dicūt·ipsi te ꝯcipiūt. ¶ heretici applaudētes vel angeli vel sancti viri.

cta est. Omnes qui glorificabant

¶ captiuā pulcram·hereti cōfutam: vel vicios cō stupratam.

eam spreuerunt illam: quia viderūt

ignominiam eius. Ipsa autem ge

¶ peccatū cognoscens. ¶ ad deū quē reliquerat: ¶ p penitētiā ad cōuersationē celi tnō ereditat.

mens: z p̄uersa ē retrorsū. Teth

¶ doctorib' a qb' debuit portari vel affectib'.

Sordes eius in ¶ pedib' eius: nec

¶ Viderunt eam. Sepe pro peccatis vel paganis vel hereticis vel vicijs traditi: p̄uaricationis nostrę recordamur z tūc dęmones sabbata nostra deridēt·cum a bonis nos feriari vident·vñ qui tribulant me exultabūt·si mo-fuero.

¶ Daschasius h. P·p· Laudam tante miserię demonstrat ē peccatū singulare·qno retēto oīa tenent·q̄ absēte oīa dimittūt'. hec ē incredulitas. vñ. audite rebelles z increduli. Ex incredulitate enī deū semp exacerbauerūt·ydola coluerūt·in xpm credere noluerūt vñ. Si nō venissem et locutus eis nō fuissem peccatum nō haberēt. Propterea instabilis facta ē: nec relict' est in ea lapis sup lapidem. Omnes q̄ glorificabāt eaz scribę·ſ·z pharisei qui lucri causa: peccantem dicebāt populum btm·z cōuerso plebs delinquēs: beatos vocabat eos·z colūnas in domo dñi. sed mō inuicē se spernunt qz adulatōibus crediderūt. Demēs quer-re-captiuoꝝ erpmit habitū·q̄ dum abducant retro aspicūt·natale solū plorantes z gementes.

¶ Mora. P·p·Q. dicat aīa pro pctō ifidelitatis p diuersa vicia raptat·q̄ supra petrā virtutū nō stetit gressus. vñ angli vel viri sancti: q̄ prius glificabāt eā despicūt·vt tandē gemat pctm suū z redeat ad deū·z audiat vocē monētis post tergū. vñ ysaias: Erūt aures tuę audientes post tergum verbū monētis. Vñ maria p̄uersa retrorsum inuenit ihesum: quē quęrebat pus nec inueniebat·sic z hierlm q̄ hic, p peccato infidelitatis plāgit·si cognouerit z credident p̄uersa retrorsum z ingemiscēs· in lege quē mortuū extimabat inuenit. Qui vero increduli sunt: nec aspicūt retrorsum vsq; hodie sicut chaym instabiles sunt·z portāt ꝓfusionis suę signū·z in babylone·i· in cōfusionem tendunt.

¶ Allego. Peccatū p·ie· Ecclesia in mębris suis aliqua hereſi polluta peccatū infidelitatis peccat. Jōq; instabilis vagat' z nulla fidei soliditate fundat': q̄ pus fundata erat supra firmā petrā. Hos aūt populi q̄ eos vario affectu glorificabāt: videtes heresim eoꝝ a catholicis detectam z cōuincatam: spnunt z detestant'. Ipsi aūt gementes.

¶ Teth·i·bonū vñ. vide dñe afflictionē·m· Bonū est enī peccatoꝝ sere cognoscere z cū penitētia z gemitu exclamare. vide domine.

¶ Sordes eius. Tripliciter plāgit eam: qz ptra deū peccauit·qz nec pēruit·qz pt? flagella ad deū redire noluit. vñ qz nō ē recordata finis sui.

¶ Daschasius h. Sordes e·in pe· Quasi hierusalē instabilis facta ē z longa via fatigata: sordes in pedib' portat·qō magis de interioꝝ hoie q̄m exterioꝝ plorat. Pedes synagoge doctores legis sant·qui p viam quę christus ē eam ducere debuerūt. Sed hij pedes sordibus scelerꝫ inquinati sunt. Nec recordata ē finis sui·i·christi qui ē finis legis ad iusticiam omni credenti. Ideo de posita ē vehemēter. vñ propria voce hierusalē exclamat vide domine ꝛc. A ꝓncipio nanq; z huc vsq; deploranit propheta. ab hic aūt ipsa sua deplorat supplicia: humiliata z peccatū suum cōfessa·qō significat tetb littera que interp̄tat' bonū. vnde bonū mihi domine quia humiliasti.m. Ipsa aūt humiliata nō sustinet amplius ꝓpham. sed cū gemitu z lacrimis exclamat. vide domine. More rethorico cōquestionem cum indignatione facit, ut iudicem cōtra hostem moueat z ipsa misericordiam

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

captiuitatis ⁊ eterne damnatōis. vū ipius synagoge plorātis inducit ps̄o nam. Idcirco ego plorās ꝛc. Longe factus ē cōsolator: ꝛc. Hoc ſepe proba mus ſi iudaicam ꝓphiam ⁊ duriciā inſpiciamus. Methaphorice aūt dicit torcular calcauit dñs ꝛc. Methaphoricos vineā ſuam de egypto domi nus eduxit ⁊ in terrā promiſſionis plātauit. ꝙ diu ſterilis ⁊ in infructu oſa pm anſit ſcdm illud expectauit vt faceret vuas ⁊ fecit labruſcas. Jō dominus torcular calcauit vinū ſibi reſeruauit: acinuz porcoꝝ ꝓpetua captiuitate preſſit

¶ Mora. Torcular cal.d. Sterili aiē virtutib⁹ ⁊ operib⁹ vacue dominus torcular calcat. qñ eam quaſi ſterilem ⁊ ociosam afflixit pena cōdigna. vñ ait. Idcirco plorans ego ꝛc. qz ſentit ſe amiſiſſe cōſolatorem ⁊ impenitentē ruere vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentium. vbi ingens aiē flet⁹ de ſcribit. vt ſibi ſciat ꝓ huius mūdi vanā leticiam: omnē cōſolationem deſecturā. Ibi filij ꝑdentur. qz fructus maloꝝ opm diſſipabitur. ſolus inualeſcet inimicus.

¶ Allego. Torcular cal.d.ꝛc. Vñ ſcz eccliē ꝑ paſſionē ſuā aereas prātes ſubiecit. Ipſa vero vere ē virgo filia iuda. qz de ſyon exibit. ler. ⁊ ihū dñi. d. i. cui calcauit dñs torcular .i. oppreſſionis iugū vt eſſet libera. Sz qz calcāte dño mlta fuerat amurca idcirco ꝓplorās ait ꝓpheta. Oculus meus deducēs aquā. ⁊ ideo ayn interponit. qđ fons vel oculus interꝑtat. Cum enī ꝑelum crucis ꝑſſit. d. xpi latere fons emanauit. Vñ: ⁊ continuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. Hoc fonte emitur ⁊ lauat ſponſa. ſpōſi cōpleribus ſociāda hoc dotat. vt gaudeat. vt ſponſo ſoli inhereat. ſolū diligat. qui ſe tm̄ dilexit. Et qz ayn etiā oculꝰ interꝑtatur. nō immerito de hoc fonte oculus inebriās: aquā deducit lacrimaꝝ. Vñ: exitus aquaꝝ deduxerūt o. m. ꝛc. Longe factus ē cōſolator ꝛc. Quotiēs eccliā tribulationib⁹ afficit. quotiēs deſolat auxilio dei. ad lacrimas quaſi ad cōſueta arma recurrit. dum aūt doctore exterius monēte: nō adeſt paclitus qui eā inſtruat ⁊ eruditat interius. propterea fiūt filij eius ꝑditi ⁊ inualeſcit inimic⁹. Quiſqs ergo doctoꝝ eccliam ſibi cōmiſſam minꝰ cōuerti viderit. de fonte amoris hauriat vñ lacrimas ꝓducat. donec cōſolatorem ⁊ cōuertētem paclitum reducat. alioquin inualeſcēte inimico: fiūt filij eius ꝑditi. qui ſcz nondū ablactati. nōdum in virū ꝓfectū ſūt. ꝓducti.

¶ Hyſto. Exꝑdit ſyon ꝛc. Doloꝛē ſignificat quaſi parturiētis. vnde alibi. Sicut exꝑdit natās ad natandā manus ſuas. ſic ⁊ ſyon inter angustias. ⁊ yſaias: angustia inquit poſſedit me ſicut angustia parturiētis. Angustia quidē eſt cordis: quę in exꝑſione manuū exꝑmitur pluſq̄ exclamatione oris. vñ pbe ꝑſcribit. ꝙ oris interꝑtat. qz dum ſyon man⁹ ſuas exꝑdit inter angustias: ſignificat. q oze nō valet exꝑmere quod patit⁹ in corde cū ſit ſine cōſolatore. Vñ recedite a me amare flebo. nolite incūbere vt ꝓſolemini me ꝛc. Mandauit do. a. i. iuſto dei iudicio ⁊ chaldęi ⁊ romani ad ducti ſunt. nō enī ꝓſurgit gēs cōtra gentē niſi ꝓpiente dño. Quaſi polmēſtruis. ſicut abominabilis eſt mulier dum mēſtrua patit. ſic iudęi vbi qz terrarū habētur.

¶ Mora. Exꝑdit ꝛc. Aīa quę fuerat ſpeculū dei ⁊ vicioꝝ ſupplātatrix eā ꝓpter iniquitatē tradit⁹ ſpūalibus nequicijs. fruſtra quęrit cōſolatorē extrinſecus. ꝙ ſpūalem cōſolationē ꝑdidit intrinſecus. Merito ergo mādauit dñs aduerſum iacob ꝛc. i. cōtra animaz quōdam vicia ſupplantantē. nūc ſolo noie glorientem. Vñ in circuitu ſpūales hoſtes obſident eā. ne poſſit efugere ꝙ ſepe videns ſe nullatam: exꝑdit manus ſuas inter angustias cogitationum. nec eſt ei vox oris. nec vlla excuſatio ſermonis qz menſtruis polluta. i. cruētis opib⁹ maculata: a quib⁹ ſine ꝓſolatore nūquā liberabit. cū enīz ꝓpheta teſtet. q oēs iuſticię noſtrę ſic ſunt cōtā eo: quaſi pannus menſtruatę.

† ſ fons vel oculus. ſ alludit lictere que oculus dicitur. ‡ ſ ſeptimus indignationis locus. ſa crū enim crudele ⁊ tyrānice ⁊ violentaz hoſtium oſtēdit. ſ vox ſynagoge uel eccleſie. vel prophete vel anime.

iuda.† Ayn.‡ Idcirco ego plo‡ ſ fontem lacrimaꝝ.
rans ⁊ oculꝰ meus deducēs ꝙ aq̄s
ſ paclitus.
Quia longe factus eſt a me conſo
ſ ad bonū. ſ vagantem ⁊ erzantem.
latoꝛ: conuertens animā meā. Fa
ſ ad litterā. vel ad oga vel quos parit eccleſia quotidie. † ſ chaldeus vel romanus vel dyabolus.
cti ſūt filij mei ꝑditi: qm̄ †inualuit
† ſ oris. ‡ ſ quaſi gutturis. vt qđ nō valet oze. ſignificet manuꝝ exꝑſſione. ſ tertia vel eccleſia vel anima. ſ quartus locus cōtrouerſionis.
inimicus.† Phe.‡ Exꝑandit ſy
ſ amiſſo vero cōſolatore.
on manus ſuas: non eſt qui conſo
ſ ſiam. ſ iuſte paſſiendo.
letur eam. Mādauit dominus ad
ſ ſiam ſ ſolo noſe glorianteꝫ
‡ ſ chaldeos vel romanos
uerſum iacob in circūitu eius‡ ho

¶ Allego. Exꝑandit. ſ. m. ſ. ꝛc. Quotiēs eccla hereticoꝝ vallat exercitu dñs aduerſus iacob eccliam. ſ. quę debet vicia ſupplātare: cōtra eam mandat inimicoꝝ exercitus. qz ſpūm ſanctum cōſolatorem ⁊ doctorem amiſit. ſine quo nullus ad fidem erudit: nullus a vicijs releuatur. Ideo exꝑandit manus ſuas inter dolores ⁊ preſſuras: nec eſt ei vlla vox oris digna. ꝙ poſſit hoſtiū dogmata vincere ⁊ ſua defendere. vnde ſepe fit polluta feditate carnaliū opm: ⁊ ſanguine carnaliū deſiderioꝝ: inter hoſtes quib⁹ interius ⁊ exterius impugnatur dñi. ve preg nātib⁹ et nutriētib⁹ in die illa.

ſtes eius. Facta ē hieruſalē quaſi
ſ vana gloria dum nobis attribuimus bona. et ipſa vanitate ſicut mēſtruis quicquid tangimus polluimus. ſ iuſticie.
polluta mēſtruis iter eoꝝ. Sade
ſ oꝛeprecatio ſ quaſi iuſta ſentētia oze domini cōtra me ꝓlata ſ in omnibus vijs ſuis
‡ ſ uerbū patris. uel predicatoꝛes uel ꝓphetas uel preſentiam
Juſtus eſt dñs: qꝛ‡os eius ad ira
ſ peccando. ſ aure cordis
cundiam ꝓuocaui. Audite obſe
ſ non trāſeuntes per uiam ut ſupra
ſ oligēter cōſiderate
cro vniuerſi populi. ⁊ videte dolo
† ſ octauus locus indignationis. ſ caſte intentiones. ſ uirgines enim nec aliū ledere nec ſe defendere poſſunt ſ portes.
rem meum.† Uirgines meę ⁊ iuue
ſ babilonis.
nes mei abierunt in captiuitatem
ſ uocatio ſ egiptios uel hereticos uel affectus animi.
Loph. Uocaui amicos meos. ⁊
ſ egiptus nunc auxiliatur. ſ quartus locꝰ cōquestionis ſ regale ſacerdotium
ipſi deceperunt me.† Sacerdotes

¶ Mora. Juſtus ē dominus ꝛc.. Aīa ꝙ ex oris iudicio caſtigatur. merito cōfitetur qz iuſtus ē dominus qz prauis deliberijs os domini ad iracundiam ꝓnocat. vt durā ꝓtra ſe ꝓferat ſententiam: qz inſtus eſt d. in. o. vijs ſ. Unde cōfuſione ſua pſula. nō audet oculū ad iratum iudicē leuare ſed vniuerſos inuitat vt videant ⁊ audiāt doloꝛē ſuum. Talis q̄pe ē humane nature affectus. vt doloꝛis noſtri ⁊ gaudij cōſortes q̄ramus. quoꝛū ꝓticipatione facilius feramus. Vñ: cōgratulamini michi qz inueni ouem .m. Quęrit ergo aīa multiplices interceſſoꝛes: qz ad iudicē quē offēdit etiam oculos leuare meruit. Virgines meę ⁊ iuuenes mei abierūt: tunc ſcz cū mūdas cogitatōnes ⁊ affectus robuſtioꝛes. quaſi ſobolem ⁊ ſpem vteri ſui deꝑire: hoſte vaſtante cernit. ⁊ ſpem future generationis amittit.

¶ Allego. Paſchaſius. Juſtus ē do. ꝛc. Eccleſia ꝙ ſupius oꝛis iudiciū ꝓtulit ꝙ os domini in ſcripturis ſanctis ad iracūdiaz ꝓuocauit didicit cōfiteri. Juſtus eſt do. ꝛc. Nihil enī ſine cauſa fit ſup terrā. ⁊ in magna re publica nihil ſine ꝓuidētia dei fit. qz os eius ad iracūdiam ꝓnoꝛ. nō q̄ humana mēbra habeat deus. ſed ſicut tropice aſcribūtur ei hūani affect⁹: ita ⁊ mēbra. Per os verbū de oze patris. ꝙ genitū ſignificat. ac ſi dicat. fiat gięſ meis inſtū iudicium. ꝓuocaui. ⁊ natura clementē cōpuli cōtra me duram ferre ſentētiam. Audite ergo vniuerſi populi. ꝛc. calamitatē ſuam duplicem ⁊ ineffabilem penſat. Unde ad cōdolendū oēs inuitat vt multoꝝ cōpaſſione anxietas leuior fiat. Uirgines de q̄bus dr. Deſponderunim. u. ui. u. c. e. x. Juuenes quos in fonte baptiſmi regenerat mater eccleſia. Hij cū aut heretica prauitate corꝝpuntur aut vicijs ꝓſtituūtur. nō loco ſed mēte in babylonem. i. in cōfuſionem captiuātur. Qui enī adheret meretrici: vnū corꝑus eſ. cū ea. videte tantus luctus tātuſq̄ doloꝛ cumulatur vt vix ab vniuerſis. vel videri vel intelligi credatur.

¶ Uocaui amicos. Undecimus locus indignationis. ab hijs enī factum eſt qui ſi aliꝫ facerent: deberent prohibere.

¶ Paſchaſius hyſ. Uocaui a. Loph vocatio interꝑtatur. vnde cōtinuo ſubiūgit. Uocaui amicos meos egyptios: quoꝝ iudęi freti ſunt amicicia ⁊ auxilio. Sed ipſi deceperunt me. qz in tempe ꝑme ⁊ vltime captiuitatis nullū auxiliū ꝓbuerūt. vnde yſaias: Erit terra iuda egypto in die vaſtatis eoꝝ in formidine ꝛc. Jure aūt decepti ſunt. qz magis in egypto q̄ꝫ in deo ſpauerūt. Sacerdotes mei ꝛc. hęc ſub romanis acciſſe nūli dubiū ē.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

membris dicitur. O uos omnes q.t.quia alia sūt que pro bijs doleo·alia q̄ ab bijs quę intus vel foris sunt tolero ·a patria differor·in exilio morior· Attēdite ergo quānis ad brauiū nos indefessa rapiat uuotio, videte dolozē meū:filios educare volui ⁊ educere de miseria exilij ⁊ pducere ad gaudia celi·sed multi aberrant·multi exaspant·multi sanguēt·pauci sunt qui venire cu rēt·omnia oibꝫ factus sum vt omnes lucrifaciā ·pro oibꝫ lugeo ⁊ ꝓ oibꝫ vror. Videte erg si ē.do.s.d.m.tēdite ergo oculū mentis ad extremū iudicij diē·⁊ videte qm videmiauit·i·videmiabit me dñs in die furoris sui ꝺ q̄ ꝺ: dñe ne i·f·t.a.ut locut⁹ ē dñs in die furoris: qñ reddet vnicuiq;·s·o·s·

¶ Men. Incendiū templi ⁊ regaliū domorū ⁊ tociusciuitatis:fugientiūq; oppressiones ⁊ desolationē significat.

¶ Paschasius hystoz. De excelso m·ꝛc. Supnam vindictam· de qua in iob dr. Ignis dei descēdit de celo ꝛc. Ignē misit aereas·s·ptātes in ossibus meis vt fortia sęc̄ interius exterius q̄ affligant·⁊ sic cruciant q̄ deū blandientē audire nolueraṫ. vnde addit·⁊ eruditvit me. Expādit rete pedib⁹ meis ne post uolūtates ⁊ desideria vana: usq; ad finē vitę irem:cōuertit me ire per angustias ⁊ tribulationes. Posuit me desolatam·desolati sunt iudei usq; ad finē seculi ⁊ merore cōfecti.

¶ Mora. De excelso mi. Dum aīa pro peccatis a dño corripit ad se redies salubriter cō pungitur·⁊ in ossibꝫ suis·i· cogitationū medullis a dño igne venisse testat: vñ diuinitus castigat·⁊ erudit·⁊ qz sentit doctrię dei retia coram pedib⁹ expāsa:cōuertitur retrorsum·abstinet ab illicitis·luxū voluptatis ⁊ cōpiscentiam in lacrimas cōuertit·⁊ tāto fortius meroze cōfecta plangit ⁊ plentis vitę cōsolationem nō recipit·quāto verius in eis pena desideria se considerat abertasse.

¶ Allego. De excelso mi·ig·Qui de iudeis crediderī vt gētilib⁹ ⁊ vna ecclia facti sūt·merito dicit de excelso misit ig·i·spūmsanctū scz̄ q̄ corroborat fortia virtū ⁊ erudit diuinit⁹ ecclia:ne vltra ydol seruiat vt mūdi delicias quęrat·qđ significat men littera:q̄ interpꝛtat er ipis donis scz̄ spiritussancti·quib⁹ gratulabūda se eruditā dicit ecclia: vt caste amet ⁊ caste timeat ⁊ et ipis erubescat vicijs quib⁹ deseruerat. Expādit rete scz̄ predicationis·ne ego eam post uanitates ertoꝝ ⁊ concupiscētias. Conuertit me retrorsum vt post ipm irem:nō ꝑirem. Hoc rete a plis est cōmissum·vt de mari huius mūdi pisces extrahāt: Pedib⁹ meis. vñ ab oīni via mala prohm·Posuit me desolatā: psentib⁹ bonis q̄ mihi pus solacia fuerāt. Lota die me.cōfec·dolore scz̄ psentū tribulationū ⁊ amore futuroꝝ bonoꝝ.

¶ Paschasius hys. Vigilauit ꝛc. Jugū iniq̄tatis dormire ē in neqcię torpore secure ⁊ ipune quiescere·sed vigilat in·m.d· vñ hieremias·virgam vigiliaꝝ ego video·cui dñs·vigilabo ego sup verbū meū vt faciam illud. Nobis enī torpēb⁹ peccata latēr:sed in manu dñi vigilāt· dū nos ad vindictam instę retributionis accusāt. vnde. Vox sanguis fratris tui clamat ad me de terra. Cōuolute sunt quasi pōdus ad pmendū·⁊ imposite collo meo·pro torque aurea funiculo iniq̄tatis circūdata. vñ sumib⁹ peccatoꝝ suoꝝ quisq; cōstringit. Data ē ergo in man⁹ peccatoꝝ: nec poterit surgere donec intret plenitudo gētium·qđ significat nun·quod interpꝛtat sempiternū. Sempiternū enī iugum eius: ppetua captiuitas est.

¶ Mora. Vigilauit. Jugū aīe vigilat in manu dñi:quę se vicijs ⁊ scelerib⁹ subdit nisi quotidie pnitēdo ponat eam coram oculis suis. vñ peccatū meū ꝑ.m.e.s. Voluit eni dauid vigilare ⁊ peccata fletib⁹ abluere: ne vigilaret iugū eoꝝ in manib⁹ dñi. vnde auerte faciē t·a·p·m·q̄si: nolo vt in manu tua vigilēt·sed vt ego ptra peccata mea vigilē ⁊ fletib⁹ purgem ne cōuolutas iniq̄tates imponat collo meo et me des in manu de qua non potero surgere.

¶ Allego. Vigilauit. Dum ecclesia tēptationib⁹ quatiē·vigilat in manu dñi iugū iniq̄tatis eius·⁊ hostib⁹ tam visibilib⁹ q̄s inuisibilib⁹ subdiē amissis monilib⁹ quę sibi dederat in ornamētum spōsus, vñ ingemiscens ait. Cōuolute sūt ⁊ imposite collo meo. vñ ysaias ait. Quia filie syon ambulauerūt extento collo auferēda esse omnia ornamēta ⁊ inter cetera torques ⁊ monilia. Torques in pectus pendētes:intelligētiam mētis de monstrāt. Monilia omnia ornamēta significāt· quib⁹ amissis viri ecclesiastici muliebri affectu ambulant extento collo et nutibus oculorum loquūtur: plaudētes manibus ⁊ pedib⁹ vt compositio gradu incedāt seculi gloriā sectantes. Jure ergo iugo iniquitatum pmitur q̄ tantis virtutū ornamētis spoliat. vñ cōuolute iniq̄tates funiculo insolubili pāgent·⁊ imposite collo eius·quibus q̄dam mē·za suffocant sicut iudam laqueo se suspendisse legimus, vñ addit. Infirmata ē virtus mea:qz impī ī ternum tradūt interiā vbi uermis coꝝ ñ morit⁹ ⁊ ig·nō ex·Sicut ū supior·sua q̄ men intitulat·i·ex ipis quę·s·dominus mulit de ęlo cōuertit eam ad pnitentiā·ita ex iugo iniq̄tatum eius: nun quod sempiternū interpꝛtat:impegit in interitū: vt iusto dei iudicio scōm impenitēs coꝝ suū:sempiternū incurrat supplicū·nō q̄ ecclesia ad vitā ꝑdestinatā bijs tradat supplicijs·s·q̄ membris suis accidūt·imputat sibi ac plangit.

¶ Infirmata est ꝛc. Sextus cōquestionis locus :qui cū a domio bonum expectaret:in summas tcidit miserias.

¶ Paschasius h. Abstulit o·ma·hec plenius ī extrema captiuitate acciderūt· q̄ opprimente:nec ꝓphę·nec sacerdotes remānerunt. In captiuitate enī babylonica·danielē ⁊ ezechielem ⁊ multos ꝓfolatores habuerūt·i· hac vero omnes magnifici ablati sūt·qđ samech significat·qđ interpꝛtat aduitoriū. vnde ysaias.auferā a hierulalem validū ⁊ fortē ⁊ omne robur panis et omne robur aq̄·pncipē ⁊ quinquagenarium ac prudentem eloquij mistica ꝛc. Hic ipos āgelos ī portis hierlim clamasse legim⁹. Exāseam⁹ et bijs fedib⁹.

¶ Mora. Abstulit.ꝛc. Sensus virtutū quos in se aīa sentit captivos. vnde dominus ptra eam tēpus vindictę adducit:cū diuinū aduitoriū abducit·quo ablato:inimicus in cōfusionē erroris captiuā ducit·⁊ dum ꝑdicatoꝝ doctrinā oblimisa facit·electos mētis conatus cōterit·vt eam virtutibus spoliatam facilius quasi in terra aliēa possideat·ne ꝑ recordationes sani dogmatis ⁊ melioratione vitę ad pstinū statum redeat.

¶ Allego. Abstulit.ꝛc. Spūalis hierusalē quocies tribulationib⁹ quatiē·quocies psecutionib⁹ agitaṫ vel hereticoꝝ hostibus impugnaṫ: merito plāgit dicēs. Abstulit do.o.ma.m. Sepe eni in toto orbe pauci remānere magnifici qui sana doctria defenderēt cām fidei, vocauit aduersum meē pus peccatis erigētib⁹. Tempus uindictę adduxit domin⁹·ut conteraṫ electos eius:qz nō est qui defendat·uel murum ponat se pro domo israel.

¶ Paschasius h. Torcular calcauit dominus ꝛc. Torcular nationē significat ⁊ peccatoꝝ supplicia·vnde ysaias. Quare rubrū est indumentū tuum·ꝛc.angelis quęrentibus dominū respondisse inducit·torcular calcaui ꝛc.illud scz̄ quo malis supplicia:bonis ꝑmia calcātur·hoc solus dominus calcauit·qz nullū aduitorē būit·neqꝫ eni angelus neqꝫ archangelus coꝝ⁹ humanū assumpsit·vt pro nobis moriēs aduersarij nostri fortitudinē calcaret atq; cōtereret. Hoc torcular calcauit dominus in passione sua virgini filię iuda vt credēnibus ꝑmia·⁊ incredulis ⁊ crucifigēntibus ꝑpetę captiuitatis ⁊ dānationis ęternę effunderet supplicia. Prophęta ergo videns durtiā indeoꝝ deplorat q̄ calcauerit dominus torcular filię iuda·q̄ eius dominus patiebaṫ ad ipius remediū:conuertit sibi intormentum extreme

ſ quis infirmatur ⁊ e·fi·ī·q·s·t·e·n·u
ſ pro terrenis celestia perdidi
si ē dolor sicut dolor meus. Quo
ſ bonis uirtutū per chaldeos·q romanos qui debuissent defendere ſp prophetas
niam vindemiauit me vt locutus
ſ qui non mentiē· ſ q̄ exacerbaui eum· ſ iudicii
est dominus in die furoris sui.
ſ ex ipsis donis·ſ spūs sancti eruditur.
† ſ alto cōsilio. ſ quintus locus conquestionis.
† ſ apparuerūt illis disperite lin·ſ spūssancti.
Men. De excelso misit ignem
ſ fortioribus. ſ sic.
in ossibus meis·⁊ erudiuit me. Ex
ſ doctrine. ſ voluptatibus.
† ſ de vicijs ad virtutes. ſ de ſfidelitate ad fidē
pandit rete pedibus meis: con
ſ vt audirem voce post tergū mo
uertit me retrorsuz. Posuit me de
ſ terreno solario. ſ omni tempe· ſ presentis vite
dolore ⁊ desiderio future· vnde fuerūt mihi lacrime mee·
solatam: tota die meroze confectā.
ſ sempiternū· † ſ pnoucans deū ad vindictam ſ ine dormiente ſ concessio· ſ quasi vindicta punit qui dormire videbaṫ. ſ supponendum mihi.

Nun. † Vigilauit iugum iniqui
ſ que ex me sunt ſ in retributione domini
† ſ insolubili vinculo
tatū meaꝝ in manu eius· † contorto
† ſ tanq̄ suffocature ſ sicut laqueus iude ſ tanq̄ graue pondus
lute sunt ⁊ † iposite collo meo. In
ſ ve non possim resistere † ſ iusto iudicio dei
firmata est virtus mea: † dedit me
ſ chaldei vel potius romani hostis vel ydoli· † ſ vnde nō adiuuet vt resurgat virgo filia israel.
dñs in manu de qua † non potero
† ſ aduitorū dei·ſ·q̄ omnino sublatum est.
ſ irruētibus romanis
† ſ reges·sacerdotes·prophetas doctores· vel celeste·vel sensus.
surgere. † Samech. Abstulit † om
nes magnificos meos dñs de me
ſ quartus loc⁹ cōquestionis. Iusto iudicio. ſ qui delituerat. † ſ i·tempe accepto afflixit me ſ vindicte que nō fit s deo nisi in tempe non punit ante peccatū·nō coronat ante victoriā
dio mei: vocauit aduersum me tē
† ſ principes uel qui iudebantur uirtutib⁹ emi nentores uel conatus mentis excellentes
pus vt contereret † electos meos.
ſ crucis. vnd·torcular calcaui sol⁹ ꝛc † ſ synagoge uel ecclesie que ē filia synagoge uel alie confideri
Torcular calcauit dñs virgini † filię

Monilia omnia ornamēta significāt· quib⁹ amissis viri ecclesiastici muliebri affectu ambulant extento collo et nutibus oculorum loquūtur: plaudētes manibus ⁊ pedib⁹ vt compositio gradu incedāt seculi gloriā sectantes. Jure ergo iugo iniquitatum pmitur q̄ tantis virtutū ornamētis spoliat. vñ cōuolute iniq̄tates funiculo insolubili pāgent·⁊ imposite collo eius·quibus q̄dam mē·za suffocant sicut iudam laqueo se suspendisse legimus, vñ addit. Infirmata ē virtus mea:qz impī ī ternum tradūt interiā vbi uermis coꝝ ñ morit⁹ ⁊ ig·nō ex·Sicut ū supior·sua q̄ men intitulat·i·ex ipis quę·s·dominus mulit de ęlo cōuertit eam ad pnitentiā·ita ex iugo iniq̄tatum eius: nun quod sempiternū interpꝛtat:impegit in interitū: vt iusto dei iudicio scōm impenitēs coꝝ suū:sempiternū incurrat supplicū·nō q̄ ecclesia ad vitā ꝑdestinatā bijs tradat supplicijs·s·q̄ membris suis accidūt·imputat sibi ac plangit.

¶ Infirmata est ꝛc. Sextus cōquestionis locus :qui cū a domio bonum expectaret:in summas tcidit miserias.

¶ Paschasius h. Abstulit o·ma·hec plenius ī extrema captiuitate acciderūt· q̄ opprimente:nec ꝓphę·nec sacerdotes remānerunt. In captiuitate enī babylonica·danielē ⁊ ezechielem ⁊ multos ꝓfolatores habuerūt·i· hac vero omnes magnifici ablati sūt·qđ samech significat·qđ interpꝛtat aduitorium. vnde ysaias.auferā a hierulalem validū ⁊ fortē ⁊ omne robur panis et omne robur aq̄·pncipē ⁊ quinquagenarium ac prudentem eloquij mistica ꝛc. Hic ipos āgelos ī portis hierlim clamasse legim⁹. Exāseam⁹ et bijs fedib⁹.

¶ Mora. Abstulit.ꝛc. Sensus virtutū quos in se aīa sentit captivos. vnde dominus ptra eam tēpus vindictę adducit:cū diuinū aduitoriū abducit·quo ablato:inimicus in cōfusionē erroris captiuā ducit·⁊ dum ꝑdicatoꝝ doctrinā oblimisa facit·electos mētis conatus cōterit·vt eam virtutibus spoliatam facilius quasi in terra aliēa possideat·ne ꝑ recordationes sani dogmatis ⁊ melioratione vitę ad pstinū statum redeat.

¶ Allego. Abstulit.ꝛc. Spūalis hierusalē quocies tribulationib⁹ quatiē·quocies psecutionib⁹ agitaṫ vel hereticoꝝ hostibus impugnaṫ: merito plāgit dicēs. Abstulit do.o.ma.m. Sepe eni in toto orbe pauci remānere magnifici qui sana doctria defenderēt cām fidei, vocauit aduersum meē pus peccatis erigētib⁹. Tempus uindictę adduxit domin⁹·ut conteraṫ electos eius:qz nō est qui defendat·uel murum ponat se pro domo israel.

¶ Paschasius h. Torcular calcauit dominus ꝛc. Torcular nationē significat ⁊ peccatoꝝ supplicia·vnde ysaias. Quare rubrū est indumentū tuum·ꝛc.angelis quęrentibus dominū respondisse inducit·torcular calcaui ꝛc.illud scz̄ quo malis supplicia:bonis ꝑmia calcātur·hoc solus dominus calcauit·qz nullū aduitorē būit·neqꝫ eni angelus neqꝫ archangelus coꝝ⁹ humanū assumpsit·vt pro nobis moriēs aduersarij nostri fortitudinē calcaret atq; cōtereret. Hoc torcular calcauit dominus in passione sua virgini filię iuda vt credēnibus ꝑmia·⁊ incredulis ⁊ crucifigēntibus ꝑpetę captiuitatis ⁊ dānationis ęternę effunderet supplicia. Prophęta ergo videns durtiā indeoꝝ deplorat q̄ calcauerit dominus torcular filię iuda·q̄ eius dominus patiebaṫ ad ipius remediū:conuertit sibi intormentum extreme

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Et hec sunt signa ꝓpter q̄ oīa signoꝝ facta sunt miracula. Tu dedisti me-te-sig-vt fugiāt a fa-ar-vt liberētur dilecti tui. Qui autē noluerūt ꝟba uere-in currentea quę mināt̄ scripture. Tu de:exerita furozē z effunde irā festina tempus z memēto finis-q̄si ne semp affligāt̄ sancti-recipiat vnus q̄q; qđ gessit-z immuta mirabilia pro significātibus significata. Ideo in fine huius lamētationis tbau litterā-i-signa p̄notauit-z versibus lacrimabilibus prophetando futura complexit.

¶ Allego. Paschasius. Ingrediat̄ q-q̄re dñe non vindicas sanguinē nostꝝ-z vindica dñe sanguinē seruoꝝ tuoꝝ qui-e.ē-devindemia eos ꝛc. hoc in iudicio ꝓplebit̄ q̄ñ mali recipiēt qđ merētur. Sed impij hic auferūt tempalia: in futuro amittēt ęterna et sicut sanctos deo ꝓmittente oppeſſerunt-ita deo opprimēte eternas penas ſuſtinebunt-qđ timēs ecclia ſubiungit Multi ei gemit⁹ mo. zē

C. II.

¶ Paschasius h. Pnoūb singulis ſaphici metri clauſul' ternoꝝ verſuū: ſingulas cū interp̄tationib⁹ ſuis litteras reddidi-nō q; ꝓpria elegātię ſeculari aut metro ludere ſtuduerit ſed ſpōte ſecularis ſapiēcia ſernit diuine. Sed q: xxij-ſunt hebraica elemēta-quib⁹ omne qđ dicit̄ inicia'z finit̄: placuit totidem p̄ncipia verſuū: elemētis ciſdem exordiri-vt z poetica ſeruiret diſciplina, z diuia fulgerēt miſteria. Q: vero longū eſt ſingulis clauſulis: ſingulas litteras cū interp̄tationib⁹ ſuis inſerere z exponere-vereui ea: cōnexiones i p̄ncipio ſecūdi alphabett annotare-z lectoris arbitrio relinqui; qūo ſingulaꝝ litteraꝝ vel ligāturas reddat verſib⁹ ſuis. Eſt aūt p̄ma cōnexio quatuoꝝ litteraꝝ alcph beth-Hymel veleth-hoc ē-doctria-domus-plēitudo-tabulaꝝ-quarum ſi duę iungant extreme: cōficiēt doctrinā tabulaꝝ-in quib⁹ ſcz lex dei digito ſcripta eſt-z plēitudo domus ē. Et doctria enī libroꝝ aut tabulaꝝ: plenitudo domus dei efficit. Si aūt gymel z veleth iungeris-erit ſenſus q̄ plenitudo tabulaꝝ-i-ſcripturaꝝ ē doctrina domus ſcz dei. Q: vero domus ſalomonis intrinſecus tabulata legit̄-p tabulas poſſum⁹ eos interp̄tari-q̄rum latitudie caritatis-domus eminētiora p̄iuncta oſtendūt-quoꝝ doctrina ē plēitudo totius domus-quę de fonte timoris dñi naſcit̄ vt ad culmē ſapiēcie dei pueniat̄. Vñ pſalus-a timore tuo dñe cōcepimus z peperimus ſpm ſalutis. Secunda connexio ē he-vau-zai-heth-hoc ē-iſta z hec uita. Nam ſi duas extremitates iūgas z duas medias-exibit talis intelligentia Et hęc q̄ p̄miſim⁹ ſcz ī iſta uita: neceſſaria ſunt-ſcripturaꝝ ſcz ſcia p quā xp̄s agnoſcit̄ in iſta uita z prepar̄ ſempiterna. Hic ē liber in quo cōnent̄ lamētationes z carmē z ve-lamētari enī oportet pro peccatis z pro dilatione boni-vt tādē deo leti carmia canamus-ne vę ppetuū incurram⁹-et ip̄ ſētiarū iſta ē uita eoꝝ q̄ de ſatia ablactāt̄ i virū pfectū. Tercia p̄nexio ē theth iorh-qđ ē p̄ncipiū bonū. in quo cū doctria a timore dñi p̄cipim⁹ lam̄tandi inſtituta-donec pueniamus ad ſpm ſalutis. Vñ beati q̄ lugēt-q-i-cōſ-ſic ad celeſtis vitę cātica pueniē-ſi bonū p̄ncipiū vitę ꝓponat̄: ſic abſterget d⁹-o-la-a-o-eoꝝ. Sequit̄ inter ſeptē media p̄nexio-caph-lamech-i-man⁹ cordis vel diſciplię. Manus vt extēdatur ad opa caritatis. Coꝛdis luctus ſubaudis vel meditatio diſcipline: vt omnia mūda ſint nobis-qđ quīta litteraꝝ oñdit picopa q̄ eſt men-nun-ſamech-hoc ē ex ipſis-ſempiternū-adiutoꝝ-quod ſic planū eſt vt expoſitione nō egeat-ex duab⁹ me dię tā ſuperiora ꝓplecterētur cūs inferiora renumerātur. Vñ ſexta p̄nexio ſequitur-ayn-phe-ſade-qđ ē fons vel oculs-oris-iuſticię-qz ex gemitu cordis emanat fons pietatis-z oculs illumiatur quo deus videt. Vñ beati mūdo c-q-i-d-ri-Et manu aūt z oris eloquio diuīe iuſticię ꝑdūtur in celo. Vñ diuitias celo cōdidit ore-manu-quę diuitię: perfecte vitę iuſticię intelligūtur. Vñ iuſticia ei⁹ manet in ſe-ſcli. Sequit extrema z ſeptima p̄nexio-coph-reſ-ſyn-thau-qđ eſt interp̄tatus vocatio capitis tentiū ſigna. Per dentes vor articulata intelligit̄ q: elemēta quę premiſſa ſunt: ſigna ſunt oim vocū ſanctaꝝ ſcripturaꝝ z vocatio capitis-i-xp̄i p quē venitur ad patrē nec dubiū quin ſp̄us ſ-miſtice in ſeptenario bos poſuerit intellectus, vnde

merens. Aleph.

C. II.

¶ exclamatio-ammirationis z doloris plena. ¶ quaſi nō bene cōuenient bec.

Quomodo

¶ ſubito. † ¶ erroris peccati z ignorancie.

obtexit † caligine in

quā tantū diligebat.

furore ſuo dns filiam ſyon proie-

¶ de celeſti cōuerſatione. † ¶ bonā primo-que afferebat fructū euangelicū-z contemplatione vi debat deum.

cit de celo † in terrā inclitā iſrael-z

¶ qui olim delectaz patitur eſſe. † ¶ aīma iuſti-ſedes eſt dei.

non eſt recordatus † ſcabelli pedū

medius ad vtroſq; ternarios apte refertur.

¶ Paschasius hyſ. Quo zc. Notandū eſt q̄ trib⁹ ſaphici metri alphabetis vnū p̄incipium eſt: vna q; exclamatio plena doloris admirationis z ſtupoꝛis, vñ notandū quāto affectu quanta caritate ſancti pfes casus omniū ſuos faciūt z quātis lacrimis alienos riſus ablnunt. Vñ hieremias toties ponit lacrimabile principium. quo ſedet. quo obtexit. quo obſcuratū eſt. quaſi tam improuiſe: tam inſpate quę ſibi ex oñib⁹ gētibus eligerat z glorificauerat: obtexit caligie. Eſt caligo bona de qua dicit. Moyſes acceſſit ad caliginem in qua erat deus. et alibi. Caligo ſub pedib⁹ eius. ſ; lyon caligine turbinis et meroris tegit̄. z proiecit de celo. de altitudine glorie. de ſolio regni. de tutela dei. Et q: diem dñi noluit obſervare quē vidit abrahā z gauiſus eſt. impegit i diem furoris dñi.

suoꝝ in die furoꝛis ſui. Beth.

¶ qui ſolebat exaltare. ¶ moſe ſuo.

Deiecit dominus nec pepcit

† ¶ ſomniens aſcēdentes z deſcēdentes angelos vidit-ō q: caput-i-mentes ſup lapidē i- xp̄m poſunt-aliter enī z ſi eſſet quis a ſtrepitu mūdi: an gelos nō cōſpicit. ¶ ornamenta templi-vir tutes. ¶ qui cōſtruerat.

oīa ſpeciosa † iacob: deſtruxit in

¶ qui natura mitis † ¶ paſtores-doctores-virtutes. † ¶ eccleſie vel anime prius caste.

furore ſuo † munitiones † virginis

¶ qui eleuabat in celum. † ¶ qui mundauerat. ¶ pollutū oſtendit

iuda et deiecit in terram. † pollut

¶ ſacerdotes vel aīam que dei erat tēplus ¶ ſenſus quos promouerat.

regnū z principes eius. Hymel

¶ Mora. Nāo obtexit zc. Aia lumē ſuē tię z ſpeculū duię contemplatōis bāt̄. et nomen eius anteq̄s peccaret: in celo ſcriptum fuit. ſed peccato victa in terrā proſtituit̄ z vi cijs inquinatur z pedes dñi. i. veſtigia ſceptoꝝ eius vereliq̄t. cum eſſet templū in quo habitaret deus z ambularet. ideo in die furoꝛis dñi ab hoſtibus cōculcatur. nec dñs recordatur. Q: in die dñi z in luce ſtare noluit tradidit eā in die furoꝛis ſui. Vñ alibi. Maledicta dies in q̄ nat⁹ ſum. dies in qua pepit me mater mea. in qua ſcz aīa de celo ceciđit. z tollēs mēbra xp̄i fecit mēbra meretricis. i. babylonis. Et ideo nō recordatur dñs ſed in iurā ſuam vicſſatur.

¶ Allego. Nāo ob zc. Myſtica ſyon caligine peccati z erroris z ignorantię tegit̄. q̄ tāt⁹ munerib⁹ antea a ſuo ſpōſo ditabatur. Terrā inclitam iſrael de celo proiectā ꝓſpicimus. cū terrenis actib⁹ ipa inheret cuius vera puerſatio in celis ē. ſed abijcitur iuſto dei iudicio. nec recordatur dominus ſcabelli pedū ſuoꝝ. Quāuis enī fuerit ſyon dei habitatio pulcherrima: angelis miſtrātibus. z dei protectione honorata: multis miraculis z diuinis ſolatijs educata vt ſcabellū dei. ꝓpter ſtatum diuinicitus merito diceretur. ecclesia tñ p̄dicatur gloꝛioſor. vñ moyſes. videbat dñm iſrahel z ſub pedib⁹ eius quaſi opus lapidis ſaphyri z quaſi celū quod ſerenū eſt Hoc ē celum de quo dictum ē. Celi enarrant gloriam dei.

¶ Paschasius hyſ. Proiecit zc. Hec oīa iudeis accidiſſe manifeſtum ē. dñs aūt hec oīa olim feciſſe dicit̄. nō q̄ hierūn peccare compulerit: ſed iuſto iudicio peccantē puniendo z puniri p̄miſerit ſpeci. iacob. famoſum templū. cerimoniaꝝ cultū z hmōi. Sed iratus dñs omnia p̄cipitauit. vt intelligeres dñm ñ. ꝓp̄ b̄ boies ſed. ꝓp̄ boies hec obſeruaſſe. Judei antē hec p̄ferentes gloriabātur z in ſceleribus ſuis volutabātur. Sciendū tamē hec oīa ſub romanis plenū eſſe cōpleta-nempe q: fuerunt oīa iſta legalia: quaſi magna quędā ꝓpha veniente veritate oīa cōpleta ſunt. Ideo p̄cipitata ſunt omnia deſtructa-ciecta z ꝓphanata: neq; venerunt vt futura videantur prophetare.

¶ Mora. Proiecit dñs zc. Deiecit dñs ſpeciosa anime nec parcit q̄n fornicatur cū p̄uis deſiderijs relicto amore ſponſi-cui dicta erat. Obliuiſcere populū tuū z d.p.t.r cōcupiſcet rex decorem tuū. Deſtruxit munitiones: q̄n fides infirmatur nec valet ſuſtinere temptationes q̄ inferūtur: q: p̄didit ſpēm z pulchritudinē quib⁹ delectabat ſpōſus. ſic deſtruūtur muri virtutū: qui ſuſtinebant violētiam hoſtiū. Proiecit de celo in terraꝝ: cōnubium caſti amoris violauit z ſordib⁹ vicioꝝ ſe. pſtituit-cui relicte dicitur. Terra es z in terrā ibis. Polluit regnū z p̄n-e-ipa-ſ-quę fuerat dei tēplum: cū ſenſibus ſuis qui z male p̄ncipātur ei: deiecit in terrā p̄didit regnum z p̄ncipatum ad quod inūcta erat p baptiſmum.

¶ Allego. Proiecit zc. Ad eccleſiā populo peccante hec iure referuntur. q: ſi ramis naturalib⁹ nō pepercit deus: nec nobis qui de oleaſtro ſ. cīſi ſumus. z ſi eoꝝ deſperit officia quātomagis z noſtra polluuntur: polluta mēte z cōſcientia. Speciosa aūt eccleſia eſt. vñ. Aſtitit re. a. d. t. z alibi. Pulcra es amica m. z deco zc. Sed multis peccātibus: deiecit dominus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Mora. Vocani a-m- dulces carnis affectus-sed ꝛ ipi aiam sibi intentam recipiūt. Et qz in ea regale pjūt sacerdotium ꝛ senile maturitatis consilium-vanis illecta desideriis laborat ad refocillandā cōcupiscētiaz carnis egyptus vane auxiliatur: qz mūdus trālit ꝛ cūcupiscentia eius-ḡ est bacul⁹ arundineus: qui sup se nitēti pforat manus.

¶ Allego. Vocani a-m. Ecclesia sepe amicos vocat quos in fide socios putat-sed ipsi recipiūt qui fidem corrūpunt-aut intus latēdo: aut in bene sim aptam prorūpendo. Vali ḡz catholici in potestatibꝫ pstituti-in quibꝫ ecclia spe cōfidit: quasi amici sepe recipiūt eam-quod qz pcius est-tūc crudelius seuiunt cū sacerdotes ꝛ senes fame verbi dei consumpti sint: qui sequētes lucra carnalis vite-magis que rūt cibū aialis vitę qz celestem. de salomonis ferculo vel euangelico prādio-vel sapiētię cōuinio ad qd omnium vocatio in coph littera designatur.

¶ Vide domine. Quinq decimus consequentis locus vl⁹ potius q̄ntus-qz ibi p singula exponit incōmoda-vt qsi res ipas vid at ꝛ ad miaz delcēdat.

Smaturitas consilii.ꝛ Shierusalē-vel anima-vel ecclesia-vel mēte.
mei ꝛ senes mei in vrbe cōsumpti
† Slucra terrena vel vana desideria.
sunt: quia quesierūt cibꝫ sibi: vt
Sanimalitatem. Scapitis-imentis.
refocillarēt animas suas. Res
Vide domine quoniā tribulor: cō
Smens
turbatus est vēter meus. Subuer
sum est cor meū i memetipsa: quoniam amaritudine plena sum. Fo
Spsecutor Sin mēte Ssug gestionum
ris interficit gladius-ꝛ domi mors
† Si-dentiū vel predicatorꝫ vel cogitationum. Sinimici
similis est.† Syn. Audierūt qz

¶ Paschasius hyr. Vide dñe. ꝛc. Aliqn hierusalem pudore cōfunditur-aliqn de misericordia plumens subleuat. vñ aut. Vide dñe. q. r. vt piū iudicem flectat cruciatus ad misericordiā-pudor ad veniaz. Vēter meus. ē quasi pturiētis plena sum-nō ex pte se tactam-sed amaritudie doloris ꝛ meroris plenā se significat. Subuersum ē cor. m. pōdere tribulationis. Gladius pcutions foris interficit me-ꝛ domi mors similis est ꝓ amaritudine tribulationis.

¶ Mora. Anima doloribꝫ varijs vexata ventrē. i. mētem turbatam gemit. Dñi lucerna dñi spiraculū boīs: ḡ inuestigat oīa secreta vētris-i-mētis. Bene est ergo capitis iste gemitus-mēs eni in capite significat. vñ alibi. hiere. ait- ventrē meū dolco-re. mi. do. ꝛ exponēs adiūxit-sensus cordis mei turbati sunt. Venter enī mētem significat. qz sicut in vētre cibi cōcipiuntur ꝛ proles: sic in mēte cogitationes. Fidelis enī aima temptationibus fatigata-intus ꝛ foris temptationibꝫ attrittā se demōstrat-foris pcutionibꝫ intus doloribꝫ. Cū enī flagellis exterius atteritur-intus carnis suggestionibꝫ fatigamur. Vñ addit-foris interficit gladius ꝛ domi mors similis est.

¶ Allego. Vide dñe. ꝛc. Res. capitis interpꝛtat. Cōturbatio ei vētris vel subuersio cordis ē gemitus mētis-ḡ in capite designat. Jure ergo conturbatio capitis dicit dum ecclesia suoꝝ casibꝫ amaritudie repleri. ḡ dolorem ꝛ tribulationē suam quotidie demētissimo exponit iudici. Vēter omniū ciboꝝ receptaculū est in quo ex eo q̄ūtur. p quē isti intelligūtur qui panem q̄ de celo descēdit: intus rumiare ꝛ recondere nō omittūt. sicut mūda aialia hunc cibū recipiūt p fidem. ꝛ coquūt p caritatem ꝛ legis dei meditationē. vñ ysaias. a timore tuo dñe cōcepimus ꝛ pepimus spūm salutis. Hunc ventrē ecclia cōturbatum lamētatur: cū varijs temptationibꝫ alliditur ꝛ intus atqs foris grauat. Subuersum ē cor meū qz. s. sup cor suum nō posuit dei signaculū. Vñ: pone me vt signaculum sup cor tuū. si enim signata fuisset-hostis eā non subuertisset. Ferit ergo foris gladio pcutorum-intus doctrina hereticoꝝ aut improbitate moꝝ ḡ felle amaritia fūr.

¶ Audierūt. Secūdus locus indignationis- oñdit enī ad quē res ista ꝓpue ptineat. i. ad ipm deū quē hostes in suis despiciūt. vnde ingrediat omne malum ꝛc.

¶ Paschasius. hy. Audierūt ꝛc. gētes hierusalē circūfusas captiuitatibꝫ eius insultasse: nō est qui ambigat. Destitutā enim dei auxilio gaudebāt. cui inter tot procellas resistēti inuidebāt. Qm̄ tu fecisti: dei iudicio imputat a quo oīa ordiari nō ignorat. Adduxisti die cōsolationis. verba ꝓphe sunt qui cōsolationē futurā qz certissime ꝓdixit: quasi ꝓtentā annūciauit in cōsolationem captiuati populi. Retrorsoꝝ more loquit⁹: qui sibi iudicem cōciliant ꝛ in aduersarios. incitat.

¶ Mora. Audierūt. Deplorat aiam: qm̄ audierit inimici mala ḡ toleratnō est qui cōsoletur eā anxiatę anime doloris ē augmentū. qz in quo sperat differt auxiliū. Hic quoqꝫ ineffabiliter dolet qz irridēt hostes inuisibiles qui ꝑus blandiebātur. Cōscientia aūt grauius insultādo accusat. ꝛ vicia ḡ ꝑius videbātur dulcia: patescūt amara. qui aūt ante videbātur amici qui debuerant compati-si forte nīa scelera sciunt: irridēt quasi inimici. Vnde dauid. qui custodiebāt aiam. m. cōsilium fecerūt in vnū. Sed bz anima dentes. i. virtutes. cogitationes: ḡ pspera ꝛ aduersa nosūt diuidere. ꝛ cōsolantem spūm requirere ꝛ i dei misericordiam spare. vnd addit. Adduxisti diem cōsolationis ꝛc. Scit enī fortis anima post angustias penitēnbꝫ venīā dari. ꝛ insultantibꝫ supplicia retribui.

Sabsente sponso Sfugato spū.
ingemisco ego: ꝛ nō est qui cōsolet
S demones vel heretici vel mali catholici
me. Omnes inimici mei audierūt
Saffectionem. ḡ
malū meum: letati sunt quoniam
S iusto iudicio gmisisti S. i. adducens Siudicia. Smee nō
illoꝝ.
tu fecisti. Adduxisti diem consola
Sceptum-afflictē. Signa
tionis ꝛ fient similes mei. Thau
Squod videtis nescire.
Ingrediatur oīe malū eoꝝ coꝝā
Sfuturis bonis
te. ꝛ deuindemia eos sicut vinde
S pātibus S per eos S iuste scz
miasti me ꝓpter iniquitates me
S quia multi excessus
as. Multi ei gemitꝰ mei. ꝛ cor meū

¶ Allego. Audierūt ꝛc. deplorat ecclia sua ꝛ suoꝝ mala. vñ ꝓponitur syn littera ḡ tantum sonat. Hic ē tantum fletus. de quibus in cāticis legit. Dentes tui sunt sicut greges ouiū sarū ꝛc. Hij sunt q̄ nō lacte infantie indigent sed mādducant solidus panē. vñ petro dictus est. Macta ꝛ mādduca quasi non solū panem tibi ad mādducandum ꝓposui. sed reptilia. Leges enim doctrine acumine sciūt vicia mactare ꝛ reptilia in corpus ipa transvcere. Dentium aūt diuersū officiū est. Alij diuidūt. alij mimnunt. alij voces formant. sic dentes mistici. Alij sunt vt greges tonsaꝝ q̄ vetustate spoliati: fetibꝫ suis lac doctrine ꝛ indumēta virtutū ministrāt. Alij lacte candidiores. pulchitudine officij sui decorati ad subtilitatē summam: verbum ministrāt. vñ apls. Perfectoꝝ ē solidus cibus qui exercitatos bñt sensus. Audierūt qz inge. Audiunt inimici spōsam plorātē ḡ sentit spōsum absentē q̄ ꝛ si semp adest ꝓ maiestatē. patit tñ sponsam temptatoribꝫ cōcuti. vt semꝑ sollicita sit ꝛ timida: ne corruptoris suggestionē suscipiat. Audierunt qz ingemisco ego. qd semp optauerūt. qd nunqꝫ suspicati sunt. Nō est q̄ consoletur me qz ipūs disciplinę effugit fictū. ꝛ quotidie multiplicat malū meuz. Demones sunt ecclesię inimici ꝛ hereticī ꝛ falsi xpiani. Qm̄ tu fe. Vñ ego dñs faciēs pacem ꝛ creans malum. i. iusto iudicio ꝓmittens. Adduxisti diem ꝑsolationis. hoc magis ecclę cōgruit. qz post vltimā captiuitatē nulla ꝑsolatio restat iudęis. in die iudicij reddet dñs cōsolationē bonis ꝛ supplicia malis.

¶ Paschasius h. Ingrediat. o. m. Thau sīgnificatur plr. qz hoc signo monstrat illud ad qd multa significantia referuntur. vñ in ezechiele. Signa thau in fronte viroꝝ gemētium ꝛc. In hoc crux dñi signat sicut ipsius figura testat. ꝛ sicut apud grecos. O. vltia est. ita apd hebreos thau. Ego dñs ait. ego sum alpha ꝛ O. inicium ꝛ finis. Similiter ergo thau significat crucem qua fideles signant. ne ab interfectoribꝫ interficiant. Thau namqꝫ signū crucis est. immo pene ipa crux. vñ in frontibꝫ dolentiū posita est. sed tūc erat signū futurę crucis. nūc ipsa crux. Preterea thau finis est hebraicaꝝ litteraꝝ. ḡ totidem sunt. quot libi veteres. quoꝝ ipa signa sunt. Sicut enī thau est finis omniū elementoꝝ. sic eoꝝ libroꝝ crux xpi. q̄ est finis legis ad iusticiā. ꝛ omnia illa liboꝝ signa. dñice incarnationis ꝛ nostre redemptionis sunt sacrīta. ideo thau iure interpꝛtat signa. vt p eadē signa hoc vnū annūcietur. in quo oīa referūtur signa. nec nō signa lamētationū in quibꝫ cōcurrunt signa iudicioꝝ dei. Dign⁹ est finis vt gemētibus ꝛ dolentibꝫ in quoꝝ frontibꝫ crux xpi signatur. merces laboꝝ a dño cōpensatur ꝛ hꝫ q̄ tribulauerit eos. nec opis tāti signa voluerūt agnoscere. dignа vltio retribuat. Hinc ē qd dicitur. Ingrediatur oīe malū ꝛ ad litterā sic facū est. lege prophetas ꝛ oīa completa inuenies.

¶ Mora. Ingrediatur ꝛc. Ita in cōspectu dei expāsa rogat. Ingrediatur oīe malū. qd scz foris intusqꝫ ingerunt. Ingrediatur. cōtra te vt cuadam tuo auxilio. qui in me nō confido. De vindemia eos ab oīb⁹ fruc tibus suis: ne fructū meum auferāt mihi. Sicut vindemiasti me. cū tu iratus dona tua subtraxisti. ꝓpter iniquitates meas. q̄re iuste eos d. ꝛ rec. in. p.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Allego. Factus ē d. ꝛc. Cum sponsa dñi speciosa: se auertit a cōplerit bus spōsi: cōtra ꝓcepta eius agendo inimicitiā dei contrahit: sed tempa ueus sententiā seu eritatis qz nō absolute dicit inimicus: sed quasi. Mūnis enī afflīgat ꝫ penitus destituta videat' nī vt redeat flagellat'. Notandū q' ꝑmū ꝓcipitat israel quādo mūdiciam cordis aufert: deinde mēia ei' quę ad pulcritudinem ꝫ decorē ptinent religionis. Hz muniones hęc ci uitas: ne hostis intrū pat: habet bonesta ꝫ inbonesta: sed q̄ inbonesta sunt abundantiori bonore circūdamus. Sunt in ecclesia simplices: sunt rustica vilitate abiecti ꝫ vtiq; necessarij. Sz frequēter dñs aliquos ꝓcipitari ꝑmittit: q̄ videbātur ornamēta ecclesię esse: aut ī beresim aut in quelibet vicia. Multiones quoq; dissipat cū defensores errare sinit: ꝫ pauos actibus dissipari. Replet autez ī-i multiplicat de utroq; seru humiliatū ꝫ humiliatā: quādo passim fraude demonum plurimos terrēs opibꝰ bulliari ꝑmittit.

¶ Paschasius hyl. Et dissipauit q̄ i

§ dissipari ꝑmisit

humiliatuz. Uau. Et dissipauit

§ cōcupiscentiaz. § tabernaculum.

† § in quib⁹ quasi i ecclesia videbatur quiescere.

quasi ortum tentoriū† suū demo

§ de quo dicit ē domūe quis habitet

† § qz violatū est templū i quo celebrabātur.

litus est tabernaculū suuz. † Obli

uioni tradidit dominus in syon fe

stiuitatem ꝫ sabbatuz. ꝫ in obpro

brium ꝫ in indignationem furoziſ

§ de quibus dicitur. erūt reges nutritii tui.

§ de quib⁹ dicitur. sacerdotes ducūt inglorios.

sui regem ꝫ sacerdotez. zay. Re

† § holocaustoz. vel christū. vel animam.

pulit dominus† altare suuz: male-

§ sacrificiis. christo in quo nostra sanctificatio est. vel cōtritioni cordis. vel sacrificio mētis

dixit sanctificationi suę. Tradidit

† § chaldei vel romani. vel byaboli. vel heretici.

† § apostolos vel opa. † § fidelitū vel virtutuz.

in manus† inimici† muros† turriū

† § hostes vel demōes vel vicia. † § templo vel ecclesia vel anime.

eius. Uocē† dederūt† in domo dei

† § cogitandi facultatem reliquit.

sicut in die solenni. Deth. † Logi

† § i. christum. † § ecclesie vel anime

tauit dñs dissipare† murum † filię

§ vt nichil faciat sine mensura

syon tetendit funiculum suum et

obliuioni tradidit dñs festiuitates ꝫ sabbata nr̄a. non q̄ ei non placeāt festa nostrę religionis. sed qz in nobis tabernaculū. i. templū dei violat'. nō est enī in nobis. vñ placēat ei quę offerūtur. vñ obliuisci de ꝙ nobis ad iusticiā violato dei templo: nō imputāt'. Inde rex ꝫ sacerdos obprobrio traduntur. qui ecclē iuxta ysaiam. q. nutricij ꝓponunt'. vñ. erunt reges nutricij tui. Sed qz violant templū spūssancti: magis in ecclesię ob probrium sunt ꝙs deus. de quib⁹ dauid. et nunc reges intelligite ꝛc. et quib⁹ verbis insinuat: qz regale genus ꝫ sacerdotiū sanctū sumus. si salutares hostias offerre deo volum⁹ salutare spūs: s. tēpluz sumus ī quo digne deo hostię offerūtur. Hoc ne vicijs demoliat'. diligenter obseruem⁹.

¶ Paschasius hyl. Repulit dñs ꝛc. Altare. s. in quo victime offerebātur: maledixit sanctificationi. i. sacrificijs ꝓpīs ꝫ turres tradidit inamicis. Uñ inimici ibi ingressi. magna voce exultauerunt vbi quondā diebꝰ solennibꝰ sacerdotes domini laudabāt. vnde ysaias. Desolata ē domus sanctificatōis nostrę. vbi laudauerūt te pres nostri.

¶ Mora. Repulit d. ꝛc. Dō fit cū ara cordis nostri. ꝓphanat'. amens ꝫ pcētia prostituta vicijs pollunt'. vbi a nobis acceptū deo sacrificiū iure offert' sēm illud. Sacrificiū deo spūs. Sanctificatio maledict'. cū aīma maledictione prosternit' qz in se nomē dei sanctificare noluit cum digno sacrificio. Turres animę sunt fides. spes. caritas ꝫ cętere virtutes q̄bus ad cęlum erigit'. Muri quib⁹ munit' cętez virtutū opa sunt. bij in manus hostiū tradūtur qz aīma fozis intus ꝛc in suis actib⁹ dissipatur. Hostes dāt vocem in domo dñi sicut in die solēni. qñ inmūdi spūs in portēta vicioz viciato templo spūssancti in aia ꝑstrepunt. quo spūs sancti organa ꝫ virtutum armonia resonare solebāt.

¶ Allego. Repulit d. ꝛc. Est vnū altare in ecclā dei: xp̄s qui hostia ꝫ sacrificiū. pōnit ꝫ sacerdos dicit: in eo oīa sacrificia offerimus. sed sunt sancti altaria ab hoc altari dicti. vt lux a luce et montes a monte. pastores a pastore. Altare illud pater repulit in passione pro iudeis orantē. pī transfer calicem hūc a me. A quib⁹ repulsus pīno iudicio trālfertur ad gentes vñ dō. Tu vero repulisti. ꝫ de. Sicut enī sacrificia illa figurā xp̄i gerebāt ita altare de lapidib⁹ impolitis quos ferrū nō tetigit. ꝑfigebat corp⁹ dominicū nullo hūano ope cōtaminatum. Qz ergo xp̄s ad ecclam trālfertur in eo quasi in altari fideliū vota offerūtur. pro quib⁹ quasi aplis cōpaciēs plāgit ecclā. nō q̄ a se translatuz doleat. sz cū aplis pro morte eius tristata ē. vt post cū eisdem de resurrectione gaudeat. Uñ mos inoleuit ī ecclia ab aplis tradit'. vt q̄ die pass⁹ ē xp̄s: eo die corp. ꝫ sā xp̄i hostia nō offerat': tribus de causis. Uel qz in veritate imolatur: cui⁹ hęc ceteris diebus sunt mistica sacramēta. Uel qz ipe pontifex xp̄s ea recte offert. qz eo die ꝑ seipsum ad inferos descendit. Uel qz templo solato ꝫ altari depulso: non ē in quo corpis ꝫ sanguis dñi victima offeratur. Sequitur maledixit sanctificationi suę: christo scz qui cū peccatū nō haberet. ꝓ nobis peccatū ꝫ maledictum factus ē. Uñ moyses. maledictus oīs q̄ pendet in ligno. Hic ē nostra sanctificatio q̄ pro nobis crucifixus ē. Sicq; impletū est. tradidit dñs muros turriū eius in manus inimici. aplos scz qui sunt muri cęteroz fidelium: tradidit in temtationē inimici. qui expetuit cribrare eos sicut triticum. Uocem dederūt in domo dñi ꝛc. quāta fuerit tūc cōfusio in domo domini. quāta in atrijs quāta in plateis quāta in ciuitate tota cū esset dies festa: euangeliū declarat. vñ ysaias. Expectaui dñm vt faceret iudiciū ꝫ ecce clamor.

¶ Paschasius hy. Cogitauit d. ꝛc. Profundo cōsilio disponit ꝫ ne videatur cogitasse ꝫ humanā iusticiam excessisse addit. tetendit funiculum suū. i. mensuram suā penę scdm quantitatē culpę. Cogitare autem metaphonice ad deū trālfertur. Ab boibus non auertit manū a pcussione. sz donec impleatur mēsura penę scdm illud. adhuc manus ei' extēsa. Hoc q̄ppe est quod plāgitur qz non auertit a petitione eoz manus: nec reducit eos in protectionis sue sinum. sed inter gētes quasi manu moysi extēta ꝫ vsq; hodie ita leprosi ꝫ imundi manēt. Antemurale luxisse tropice dicitur. quia

ſpecioſa eius que olim viriliter luctab at' a tradūtur hostiby. Dei aūt ūij/
cere est iusto iudicio vnūquēq; in desideria cordis sui pmittere. Destruit
aūt cū gratię sue subtrahit auxiliū. Destruūtur munitiones eccleſię dī qñ
cultores: auxilio dei nudātur a voluptatibo reptauāt. Qz vero se destru/
ctos a dissipatos minus intelligunt: chorus sanctoz eoz pulentudinem
fortitudinē tpisse deploat. Est nanq; eccla xpi hierusalez que edificat
vt ciuitas. a sicut turris dō cum ppugnaculis-mille clipei pendēt ex ea: oīs
armatura fortiū. Sed
cum muri-i-pastores a
doctores destruuntur·
hostis ingredit' ciuita
tem a pplatur. vnd sequ
tur deicit eam in terrā
cū scs tertenis actibus
a vicijs occupat'. Nec
est qui sustineat eā vel
doctrię verbis vel ope
rū exemplis. Ideo di/
nina vltio sequit'·pol/
luit regnū a principes
eius. Deus aūt pollu/
it·cū iuste pollutos oīa
dit: qui se a alios cotā
deo castos exhibere et
custodire debuerunt a
imaculatos·qui facti
erāt regale sacerdotiū
Vñ culpa sacerdotuz
ruina est populi.

ſ qui solidauerat † ſ regū fortitudinem.
Lonfregit in ira furoris sui † omne
ſ ecclesie vel anime. ſ vnde vt quid auer
tis d·t·d·m·f·t·in finē † ſ defensionem.
cornu israel·auertit retrorsuz † dex
ſ diabolī insequētis.
teram suam a facie inimici: a succē/
† ſ ire luxurie cōcupiscētie.
dit in iacob quasi ignem † flamę
deuorātis in gyro. Deleth. Te
ſ iudicium. † ſ non ad corrigendū.
tendit arcum suum † quasi inimic⁹
ſ ad percutiendū.
firmauit dexteram suam quasi ho
† ſ pastores·doctores honestatē moz.
stis·a occidit † omne quod pulchz

ſ in corpe vel cōscientia·
erat visu in tabernaculo filię syon
ſ potestatem dando ſ ire cōcupiscentię a hmōi
effudit quasi ignem indignationē
ſ inimicꝰ
suam. Dę. Factus est dominus
ſ non vere
velut inimicus: p̄cipitauit israel
† ſ que sunt ornamēta ecclesie
Pręcipitauit omnia † menia eius
† ſ defensiones ecclesie vel dona spūs·ſ·in qui
bus est salus
dissipauit † munitiones eius. et re/
ſ multiplicauit ſ in vtroq; sexu·
pleuit in filia iuda humiliatum et

¶ Paschasius hystoz. Cōfregit. Jn ira furoris cornu israel ꝓfregit cū regnū iudeoz destruxit. Retrorsum dexterā suā auertit: cū defensionē vrgentib⁹ inimicis subtraxit·a terrā eoz in manus inimici tradidit· cum se uicia hostiū quasi flāma vorās: oīa cōsumpsit.

¶ Mora. Cōfregit. Anima cornua sua habere phibet: de quib⁹ dicit. Omnia cornua peccatoz cōfringam a ex·cor. iusti. Cornua nanq; aīaz sūt fortia munimēta virtutū·quib⁹ aduersa quęq; repcutit a q̄si fenū aut pul
erem ī aerē ventilat a dispgit. Cornua siquidē nō cum aīalib⁹ nascūtur: inest tñ eis causa nascēdi·nec anima nature insticiu virtutibus' armatur· ꝑ dei munere replet'. Quāuis ipa prius hūerit naturalit cōcipiēdi grati am a nutriēdi efficaciā: sed a se pdidit a nature libertatē·a ideo que de pec cati origine nascūtur: cōfringūtur: Cornua alia roze diuine gratię crescūt a exaltātur·sed hic sibi inuicē aduersant'. vñ: ꝓfregit dñs oīa cornua car nalis israel: ne se diutius extollant. Plorat aūt ꝓpha: nō qz frangūtur· sed qz cum hijs in furore dei anima ꝓcntur·de quo dicit. Dñe ne in furore·t·a·m·. Cōtrahit aūt dñs a auertit manū suam a facie inimici·aīam insequē/
tis·qz ipa se ꝑ⁹ hostib⁹ exposuit a adulteruz receptꝰ·qz foris egressa ē cū
dina vt videz filias h⁹ sęculi·a dyabolo ē deturginata a ipi incopata ē·
a ideo auertit dñs manū suā a subtrahit auxiliū·qz illa se prius corrupto
ri exposuit. Hac de causa etiā iudeos in exiliū misit: qz erant leprosi non
volatili lepra sed manēti·qđ significabat moyses·cū manum q̄ leprosa fu
erat extēderet·a mūda cū in sinum reuocaret. vñ dō. Vt quid auertis ma
nū·t·a d·t·Manus extēsa: iudeos a deo esse significabat et extensos ad
prauas opa·a ideo optos lepra. Reuocati vero demēter·q·manus in sinū
mūdi fiebant. Vñ dō cernēs ire reuocabiles eoz captiuitatē·a dei indigna
tionē inquit·vt quid auertis manū tuā·a·d·t·quasi·dum auertis manum
tuā·nisi remiseris eā in sinū·ipi extēsi inter gētes: inmūdi a leprosi fūt. Si/
militer aīa que de sinu dei ad sęculi desideria exierit·cōtamiata erit. Dñs
enī fouet a protegit quos in sinu gestat vel alias obumbrat eos vero qui
exierūt: audi qđ sequit'. Succēdit in iacob·q·i·f·d·i·g. Fīa enī immundis
spiritib⁹ pmissa succēditur: vexat·cōcupiscentia ꝑ flamis deuorat'. donec
ad sinū reuocetur. Hęc ē fornax babylonia q̄ septuplū succēditur·vt incē
dat quoscūq; reperit de chaldęis.

¶ Allego. Cōfregit ꝛc. Nostra hierusalē q̄ est spōsa dei summi· cum a
deo recessit a sceleribo seruierit: cornu eius ꝓfringit·qđ erexit dñs in do
mo dō pueri sui ne posset resistere inimicis. Manū auertit dñs retrorsum
a facie inimici·quā extensā tenebat ad defensionē a vltionem·ſ⁹ prius ipa
aduersa est retrorsum. Per dexterā dei filius intelligit'·dei virtus·a dei sa
pientia: cuius auxiliū subtrahit'·cū sponsa amatorib⁹ prostituit'·inde cornu
eius cōfregisse deū: lamētatur ꝓpheta. Succēdit ignē in iacob quasi ignē
flā·duo·in gyro. Cū enī dei gratia desolat' a suis viribꝰ eneruat'· accendi
tur igne libidinis: cuius flamis intus a foris deuoratur.

¶ Paschasius h. Tetēdit ar. Hęc oīa dñm fecisse cōstat: qñ pug
nātibus cōtra eum vel cōtra hierusalē chaldęis vel romanis iudicia sua ex
pleuit. Jpe enī arcus in manu dñi multo ante ad ultionem extensus erat.
Sed qz redire noluit syon·cū mensura tempis impleta ē mensura peccati
vt tandem ferret. Et qz noluerūt esse amici·factus est dñs eis inimicus iur
ta illud. Cū puerso puerteris. Firmauit manū suā quasi ho·quia a ipi ho
stes diuine legis erāt·vt vel sic addiscerēt·qz nō in gladio possederūt terrā
nec bra·e·s·e·quod qz nō intellexerūt: occidit oīe pulchrū visu. Occiden
ti aūt scz hosti potestatem dedit·nō stillauit sed effudit quasi ig·Dō sub
romanis versus com/
pletur qñ tota dei in/
dignatio effudit'.

¶ Mora. Tetēdit ar·ꝛc. Contra delin/
quentē aīam dñs qua
si inimicus arcū tendit
cū eam peccantē ad pe
nitentiā nō emollit·ſz
manu extensa post car
nalia desideria ire per
mittit·nec auertit: Sic
cidit quod pulchrū erat
visu: honestatem scilī/
cet moz in cōsuetia eī⁹
Perimere aūt dñs di
citur: cū primi patitur.
a tradidit eā in passio
nem ignominię et fla
mam l. hostilis·vt desi
derijs suis accēsa ama
tores suos sequatur.

¶ Allego. Tetēdit ar·Cōtra ecclam tendit dñs arcū suū quasi inimic⁹
qz ipa inimica est·nec vult audire clamantē vt peniteat a redeat. Per ar
cum indiciū intelligitur quo quisq; nūc peatit' vt corrigatur aut mitialiter
puniatur: aut diu tēditur·vt cū peccata cōsummata fuerit: ad puniendum
grauiꝰ relaxetur. In arcu diuersę sunt sagitte. Aliq; mittūtur ad primendū
veterē hominē cū actibo suis. Aliq; ad flagellandū: aut ad coronam aut ad
correctionē aut ad penam. Illos aūt gemit ecclā a plangit·quos peatit do
minus quasi inimicus·aut p dyabolū·aut p hereticos de quib⁹ dr. Pec/
catores intenderunt arcum su·pa·sa·ſ·ꝛc. Dñoi enī sagitte de arcu dñi·i·
de iudicio diuino venāt. Vñ: sagitte dñi in me sunt. a alibi. Sagitte tue
infixę sunt mihi. Quoddā aūt non peatit dñs vt corrigātur: qz arcus in fu
roze tēditur vt corde indurati dninus feriātur. vñ: dedisti metuentib⁹ te·s·
vt fu·a fa·ar· Firmat dñs·m·ſ·quasi hostis cōtra ecclam·cū incessant' affli
git vt correcta redeat aut indurata sua luat supplicia. Occidit pulcra visu
dum ꝓciosa eius membra pire patitur. Effundit quasi ignē indignationem
suā. Vides oīa discordię incēdijs a cōcupiscentię flamis cremari·boccenti
us in nobis ipis legimus cū in scriptura recordamur.

¶ Paschasius hys. Factus ē d. hęc oīa iudęis hystorialit accidisse
dubiū non ē. Lacrimosa ergo relatio ad cōpatiendum ammonet: ad lasci
ra inclinat·quasi. Dñs doctor iudeoz a custos fuit q̄b⁹ q̄si amicus amicis
loq̄bat'. factus inimicus. vñ supra dr. Precipitauit dñs nec pepcit oīa
speciosa iacob·destruxit in furore suo dñs munitones virginis iuda·quod
ibi dixit in furore suo·hic dicit quasi inimicus·ibi speciosa·hic menia vt q̄si
alia diceret. Sed eadē reterens amplius ad lacrimas reuocaret·a ad no
na ꝓpha nouas effunderes lacrimas a eadē sepissime iterans: nūq; fastidi
as·ne forte cum dñs nos p ysaiam vocet ad fletū·ad planctum·a ad calui
cū a ad cingulū saci·ad gaudiū a ad vanam letię excursus·vñ. Melius
est ire ad domū luctus q̄ ad domum ꝓuiuj.

¶ Mora. Factus ē d. ꝛc. Habet anima virtutum menia sicut ciuitas
ad ornamentum habet menia. Munitiones vt se defendat·ira sunt do
na que muniūt alia que ornāt animā. Similiter a eccla·vt ꝓphię dona a
genera linguaz·interptationes sermonū a hmōi. Hęc sunt menia mentis
que si quis nō habet·stare tamē p fidem a caritatē a ceteras virtutes potest
sine quibus saluari nō potest. Cum de iuda prophetā a doctrinam mira
culoz abstulit dñs: menia eius ꝓcipitauit. q̄ñ vero spem. f dem. caritatem
auferri pmisit· munitiones destruxit. In hijs ergo recꝰ ordo seruatur. qz
cum peccatrix aīa relinquitur. prius ab ea dona virtutum: q̄ data sunt ad
manifestationem spūs: auferūtur. deinde fidei. spei a caritatis fundamēta
euertūtur. Hęc oīa phdis iudęis dñs abstulit. a gentib⁹ cōtulit. vñ. Au
feretur a nobis regnū dei ꝛc. Sed cū hijs aīma exploiatur. fit ei dñs sicut
iudęis inimicus·a qui dicebat. Jnimicis tuis ero inimicus·a af·t·af·ipe in/
imicatur a affligit. Vñ repletur in ea humiliatus a hūiliata·i·sensus a cogi
tatio immūda·vt intus foris uę cōtumelijs agatur donec cōfusa ad pnitentiam reuertatur.

¶ Allego. Defecerūt·p·l·Ecclesia cū hieremia ad lacrimas q̄si ad doloris remedia recurrit ꝛ se pro mēbris suis in la crimas profundit dicēs. Defecerūt oculi mei p̄·la· Viscera·m·cōtur·sunt de quibus dicitur. Venter meus ꝑturbatus est. Hec sunt enim viscera q̄ venter·p hoc vt dictum est mulnitudo fideliū accipitur·quę diuinis alimentis quotidie infra vterū ec clesię repletur·sed pressura ꝛ temptatione aut mox prauitate q̄si mare turbatur:pro quib⁹ maiores quasi ꝑturientes solliciti sunt. Vñ dicit ecclesia Conturbata sunt viscera·m· Per iecur lo cupletes intelliguntur qui in ecclesia curis et voluptatibꝰ deseruiūt Fiunt enī phisici q̄ in iecore voluptas ꝛ concupiscētia habeantur. Cum hij ꝑ vana desideria se effundūt ꝛ lacerant frena cōcupiscentiarum·iecur ecclesię in terra effundit. Et notandū q̄ epar sine felle non habet·nec diuitię te tenę sine amaritudine possident. Fertur aūt q̄ epar succum cibox calore cōtrahat ad se ꝛ in sanguinē ꝛtat·ꝛ singulis membris partes diuidat· sic qui habēt:sint q̄si non habēres ꝛ in sanguinem redemptionis suę diuitias ꝛrant ꝛ singulis ecclesię mēbris q̄si ex abūdantia sanguis pastū ꝛ alimentum p̄beant. Sup contritionez filię populi·m· Ecclesia recte vocat sanctox filia quę tūc cōteritur ꝛ afflcitur temptacionib⁹: q̄n iecur·i·potentes ꝛ diuites in terzena vesideria effundūtur. Tunc puulus ꝛ lactens defficiunt in plateis opidi:cum tales omni felicitate abundare videnꝫ qui nisi puuli ꝛ lactentes in doctrina xp̄i essent ꝛ fide·pto talibꝰ in plateis nō deficerent. Vñ dauid. Mei aūt pene·m·o·s·p·pe·ef·s·g·m· Monentur autem pedes cū fide parvuli:doctrina impfecti terzenā felicitatem zelantes ꝛ angustam viam quę ducit ad vitam relinquētes: exeunt in plateas vt effundant desideria sua.

¶ Matribus, ꝛc. Decimus cōquestionis locus·in quo infirmitas ꝛ inopia deploratur.

¶ Paschasius hy. Matribꝰ suis dixe. Hec ꝛ peiora hijs accidisse iudeis declarant hystorię.

¶ Mora. Matribꝰ ꝛc. Idem penę sensus moralitatis ꝛ allegorię ē. Anima recto itinere derelicto:cum cepit se per exteriora dilatare ꝛ quasi ꝑ plateas voluptatis ambulare·arripit latam ꝛ spaciosam viam quę ducit ad mortem. Sta puuli cogitatus nostri ꝛ lactens sciētia mentis: si ad exteriora carnis ꝛ plateas delectationis ceciderit nō habēt quod expoſcāt a matribus·i·illecebris male blādiētibus cū quibꝰ non ē panis qui confirmat cor hominis·i·doctrina spūalis: nec vinū quod letificat·i·gratia quę mētes inebriat·ideo eralant animas in sinu matris. Dum caro quā matrē sibi crediderunt in terzā redit·ipi eralant in sinum gehennę quę ad mortē genuit Vnde qui dure mētis est·dure corruet in malū·ꝛ beatus bō qui semp est pauidus. Q̄ō quia hierusalē audire noluit:ad ipam propheta cōuertens querelas dicit. Lui comparabo te.

¶ Allego. Matribꝰ suis dix. Q̄t puulus ꝛ lactens cuiuscunq; sęc̄ seruus ꝑ plateas huius sęculi luxuriosę vagant·sicut prodigus filius bonis suis expoliant ꝛ fame piclitant. vnde inquiūt matribꝰ suis·vbi est triticū ꝛ vinum. Sed sunt misere matres quę ad tantā inopiā filios longe a patrib⁹ abduxerūt. Notandū autem quāte sint indolis quāte nobilitatis:qui licz inopes:nō quęrunt siliquas aut ordeum ꝛ talia q̄ famelici gratissime gliutiunt·sed triticum ꝛ vinū·ꝛ notāt quānis vicio suo degeneres:quales eos pater genuerit·ꝛ nutrierit·vnde prodigus filius qui nec siliquas habebat Quātꝰ(inquit)mercēnarij·in·d·p·mei abū·p·ꝛc. vnde alibi. Frumento ꝛ vino stabilitus eum. Hijs duobꝰ liberi pascūtur:pane ꝑfirmat cor hominis vino letificat. Hic est panis qui de tritico cōficitur quod in terzaꝫ cecidit ꝛ mortuū fuit ꝛ de celo descendit. Hoc vinū de vinea soze h·i·de vite quę ē ipſe sumit. Hoc puulus ꝛ lactens requirit·sed in plateis nō inuenit·nec a vulneratis digne accipit·ideo in sinu matrū suaꝝ animas eralāt quę illos male nutrierant·ꝛ in sinū pessime oblectationis allexerant. Sapiētiox est ꝙgelicus prodigus qui dicit·surgam ꝛ ibo ad p·m·ꝛc· q̄s isti qui a voluptatibꝰ carnis quasi a matribꝰ requirūt ea quę paterna sunt. Si cū pfe essent vel ad patrē redirent:nō fame eralarent:sz carnis voluptate decepti erāt·nō quia quęrunt hec:sed qz quęrunt a carne. Qui aūt i carne sūt deo placere nō possunt. hij aūt sunt filij patris qui nō ex voluntate carnis neq; ex volūtate viri·sed ex deo nati sunt.

¶ Lui comparabo ꝛc. Octauus locus indignationis·quia insolitum malū ꝛ sine ꝓpatione.

¶ Paschasius h. Lui cōpabo te. Nulli dubiū est·q̄ quanto iudea gens ceteris pręcellebat glorioſior·tanto peccatis exigentib⁹ nulla ē modo inferior.

¶ Mora allegorice mirta hys. Sicut iudea ceteris regnis glorioſior·ita ecclesia omniū nostrū mat ꝛ filia celestis pfię summi regis sponsa:q̄ omnibꝰ est glorioſa sic ꝛ fidelis est aīa: cuius ē incelo hereditas· hanc iustificatio est solo deo ē ꝛ ex omnibus vna ecclesia ꝛ vnū xp̄i corpus cū capite suo:fide ꝛ charitate cōiungitur. Et sicut ex omnib⁹ est vna ciuitas glorioſa: de qua dicit. Glorioſa dicta sunt de te ci·d·ita vna est illa quę i babylonia a xpo fornicans negere rat. Vnde pro tedio legētium: sup hanc triū ꝛ similes ruinas·cōtra ꝓceptum exꝓlanationis ordinē: vnus adhibet luctus· vt de oībus ꝛ de singulis dicat. Lui compabo te ꝛc. Sicut enī illa glorioſior est oībus:quę ad bonū vel ad prauū supne vocationis puenit·ita nulli ꝓpanda est ignominia eius q̄ recidit. Nam ꝛ trina repetitio verboꝝ sub vna significatione:hanc triū vnam amicie cecitatē videt colligere·quę de tanto dignitatis culmine:immo deitatis altitudine ad tantā miserie profunditatem:imo infra beluinā ignobilitatē se proiecerūt. Vñ. Ego dixi hij e·ꝛ·f·e·o·vos aūt sicut homines·m· Nūc aūt qz de tanta gloria proꝓlapsa ē gens illa vel hierusalē mistica:lugens ꝓpha vel chorus electox dei ait. Lui compabo te quasi:nō inuenit tibi digna ꝓpatio vel assimilatio vel exequatio vbi nec spēs nec forma inuenit. Tota es iformis·tota es horribilis· totā te possidet ꝑtitio ad nō esse tendis. Nescio an possis renocari·q̄si cui compabo animā leprosam uel ecclesiā a sponso relictā vel gentem illam de solio glorię eiectā·nō est cuius casu vel ruina quelibet ea cōsolari queat. Magna ē enī velut mare ꝑtitio·t·Cōtritio enim gētis illius vel ecclesię corrupte vel cadētis anime:si semel hostib⁹ subiecta fuerit quasi mare nūq̄s quiescat·sed cū vndaꝝ fluctib⁹ sese indefinent collidit·tradite enī manib⁹ inimicox ꝑsecutionib⁹ ꝛ temptationib⁹ cōteruntur· vñ sequit· quis medebit tui:ac si dicat· nullus medebit nisi ad eum redeas a quo recesseras. Quis aut nullus·s·aut rarus. Nō est cū qui tibi faciat bonū·nō ē vsq; ad vnū.

¶ Pasch. Prophete t· Allegoria mixta ē hystorie. Habuit hierusalē pseudo ꝓphas·habet ecclesia hereticos ꝛ scismaticos· doctores prauos q̄ liniunt ablq; tempamēto charitatis·ꝛ dolosis argumentationib⁹ vel falsis opinionib⁹ subuertūt corda simplicium a veritate recte fidei et statu boni opis·vñ petrus ait. Fuerūt pseudo prophetę in populo sicut in nobis sūt magistri mendaces ꝛc. Nec dubiū quin culpa magistrox ꝛ sacerdotū ruina sit ꝓplis. Docent enī falsa ꝛ stulta quasi viderint visionē·ꝛ populi palpant iniquitatē. Multa etiā q̄ docent verbis:malis destruūt exemplis vt meretrix quę vigilās ſ liū lactauit:dormiēs extinxit. Hij faciūt omnia causa lucri aut ertoris aut iactātię ꝛ secordię· de quib⁹ dr. Viderūt aūt t·a·s.t·f·ꝛ electiones. vbi ei i ysaia hiero·onus babylonis trāstulit vel tyri vt dabasci·lxx·dixerūt visio vel verbū. Simachus ꝛ theodocio assumptio interpretati sunt. Q̄ñ enī falsi ꝓphę onus populi·i·afflictionē vident ꝛ iminentia delictox supplicia·falsis cōsolationib⁹ lenigant ꝛ deiscere dorso peccatoꝝ onera immientia certant·sed vtraq; sunt falsa assumptio·s·ꝛ dictio q̄ sępe ex leuioꝝ culpis:grauiora onera vel assumptiones popło ꝓnunciant·et grauioꝝ leniora quasi diuina autoritate peccātib⁹ annunciant Sed vę illis qui dicūt bonū malū ꝛ malū bonū· vel scōm aquilam·qui de cūt malo bonus es ꝛ bono q̄ malus es. Hijs ergo duabus litteris:prauo

videntes eos anglox custodia destitutos quasi aīmurale fugere fecit.

¶ Mora. Cogitauit do. xē. Cum dñs animā de arce contemplationis videt ad ima tendere: cogitat muros eius dissipare: sed aī funiculū tendit vt videat qua mēsura puniēda sit. Primū quidē deliberat vt redeundi facultatē ei relinquat: vt ipa recogitet q peccauerit. Ant cōs dissipet murū sup eam extēdit funiculū: q ppendens quāta sint delicta z qualia: vt similiter ipa ppendat z posit corrigat: alioquin sciat q manū suam nō auertit.

Sz q illa cogitare noluit qō peccauerit: sed sanguis sanguinē tetigit: ideo murus dissipatus est z ipa hostib subiecta. Audiant hec qui temere iudicare nō metuūt: nec causas iusto examine ppendūt. dñs nihil sine deliberatione z mēsura facit: iusto examine cūcta perpendit qui pfecte omnia creauit. Antemurale fides est quę dissipato muro lugere dicitur. nō illa quę p dilectionē opatur: sed qua demones credere z cōtremiscere dīr. p quā aīa q̄ murus dissiparet virtutū scz ęterax constructio: erat ei xps murus z antemurale: per eandem fidē in anima collocatus. Sed quia noluit p fidem xpm custodem z defensorem habere: dissipat opatio virtutū. z luget antemurale fides scz qua iudicium credit z contremiscit. Ita nō potest resistere hosti ibi nō p pnitētie auferatur locus: sed q redire cōtemnit.

¶ Allego. Cogitauit d. xē. Dñs sup ecclam funiculū peccatox nostrox z normam distrinxit iudicij extendit: vt ipam affligat scōm delictox merita. Murus dissipat scz rectores z defensores cū aut immatura morte subtrahūtur aut ab hostib supantur. Sed q iusto dei iudicio fit manū suam a pditorum affectione nō auertit. Verbs enī nostrę fortitudis syon: non minus ab inuisibilib hostib interius q a visibilib exterius vexat. Luget murus i. saluator: dum nos lugētes facit xps in hac ciuitate z aīmurale ē z murus: cui membrox suox luctus ascribit. Hic murus dissipatur cum eius munitione ecclesia desolatur.

¶ Paschasius hys. Defixę sunt xc. Portę terra defigūtur. vectes pduntur z cōteritur cū doctores synagoge vel defensores mente: terrenis applicant. Reges eius z pncipes eius in gentib idem repetere videt vt p portas intelligātur reges: p vectes principes. Hij in gētibus cōfracti z pditi: in terra defixi ne redeant ad cū quē in lege pmissum suscipere noluerunt. Nō est lex q cremata ē a chaldeis. vel xpo amisso nulla lex eis ē. vñ iam apud iudeos nulla ē legis observatio. Prophetę nō inuenerūt visionē a dño q legiferum suū z dīm prophetax pśentem viderūt z cōtemserūt.

¶ Mora. Defixę sunt. Mox aīma plāgitur cui sensus sunt in terra defixi. i. in limo peccati. z nō est virtutū substātia euadendi. quę q noluit intrare p angustam portam. portas. i. sensus fixit in terrenis oblectamentis. vectes pdidit z seras virtutum. ne immūdis spiritib prohibeat ingressum sic principatus mādatox dei captiuatur. Nō est lex ei nec visio a domino vt audiat intus qd loquat deus. sed effrenis posit vana raptat desideria.

¶ Allego. Defixę sunt xc. Portę ecclię doctores sunt qui clauē scientię gerunt qui in terra fixi sunt d terrenis occupātur. Supius dicit portas destructas. hic quasi aliqd plus. s. in terra defixas. Quod infixū est: difficile moueri potest. Vñ cripe me dñe de luto vt nō inhereat. Vectes pditi sunt z cōtriti qui scz divine legis ianuas credēdo pius recluserunt. vel qui in circulos aureos ad portandā arcam mitti debuerunt. Hij hereticorum viris pterunt. quia pditis suis moribus deprauātur. Sic reges z principes vicijs vitę carnalis quasi in gentibus captiuātur. Nō ē lex quantum ad eos scz qui quotidie sibi mala accumulāt. z sine legis vindicta putāt se posse peccare. Tales doctores ecclax quasi prophetę iudeox: diuine ispirationis visionē non merentē vt recte doceant de futuris. q̄ se prauis z vanis implicant. desiderijs.

¶ Paschasius hystor. Sederūt in terra. Patet hystoria. q̄ more

non retraxit in synum.
non auertit manū suam a pditione
fugere fecit. fides. christus
Luricq; antemurale. z murus pa
ne defendat mente
riter dissipatus ē. Teth. Defixę
terrenis doctores sensus
sunt i terra portę eius: pdidit z cō-
quę diuine legis iannas aperuit. qui in
mundis spiritibus aditum claudunt
triuit vectes eius. regez eius z pn̄
mādato dei vicijs opinione cox
clpes eius in gentibus. ¶ Non est
speruerūt doctores. spūalem intelligētiā pdūt
lex. z prophete eius ¶ nō inuenerūt
humiliati
visionem a dño. Joth. Sederūt
in terrenis ab etate quibus dicitur inue
terate dierū malox solo nomine
in terra: conticuerunt ¶ senes ¶ filię
de templationis diuine. terrena voluptatē.
mētes.
syon: ¶ sperserūt cinere capita sua

ab etate. visio pacis.
Virgines hierusalem accincte sūt
habitu penitētie. in terrena mentes.
cilicijs: abiecerunt in terra capita
quibus maxime cōdolendū. solo nōe
amisso amore sponsi. cōfessionis
sua virgines iuda. Laph. Defe-
promissores ratōis
cerunt pre lacrimis oculi mei: con
et cōceptiones cogitationum. vel multitudo in
firmox. que in uentre ecclie foueūtur
turbata sunt ¶ viscera mea. Effusuz
et luxus cōcupiscētiax. diuitex curis z volup
tatibus seruientes
est in terra ¶ iecur meū sup contriti
ecclesie sanctox filie. vel anime
et vnde zelauit super iniquos. pacē peccatorum
videns. sensus extenuatus.
onez filię populi mei: ¶ cum ¶ defice
fidē mēs. terrena doctrina. parui?
z lactens quibus etas z innocētia misericordiam
impetrat.
ret parvulus et lactens in plateis

Virginces hierusalem accincte sūt
habitu penitētie. in terrena mentes.
cilicijs: abiecerunt in terra capita
quibus maxime cōdolendū. solo nōe
amisso amore sponsi. cōfessionis
sua virgines iuda. Laph. Defe-
promissores ratōis
cerunt pre lacrimis oculi mei: con
et cōceptiones cogitationum. vel multitudo in
firmox. que in uentre ecclie foueūtur
turbata sunt ¶ viscera mea. Effusuz
et luxus cōcupiscētiax. diuitex curis z volup
tatibus seruientes
est in terra ¶ iecur meū sup contriti
ecclesie sanctox filie. vel anime
et vnde zelauit super iniquos. pacē peccatorum
videns. sensus extenuatus.
onez filię populi mei: ¶ cum ¶ defice
fidē mēs. terrena doctrina. parui?
z lactens quibus etas z innocētia misericordiam
impetrat.
ret parvulus et lactens in plateis

Jherusalem accincte sūt
habitu penitētie. in terrena mentes.
cilicijs: abiecerunt in terra capita
quibus maxime cōdolendū. solo nōe
amisso amore sponsi. cōfessionis
sua virgines iuda. Laph. Defe-
promissores ratōis
cerunt pre lacrimis oculi mei: con
et cōceptiones cogitationum. vel multitudo in
firmox. que in uentre ecclie foueūtur
turbata sunt ¶ viscera mea. Effusuz
et luxus cōcupiscētiax. diuitex curis z volup
tatibus seruientes
est in terra ¶ iecur meū sup contriti
ecclesie sanctox filie. vel anime
et vnde zelauit super iniquos. pacē peccatorum
videns. sensus extenuatus.
onez filię populi mei: ¶ cum ¶ defice
fidē mēs. terrena doctrina. parui?
z lactens quibus etas z innocētia misericordiam
impetrat.
ret parvulus et lactens in plateis

suo iudeo tātis tribulationibus oppressi: miserabili habitu plāgebant. nō tamē sine causa illi pcipue plorant z plangunt in quib? z religionis auctoritas z integritatis honestas predicatur.

¶ Mora. Sederūt. Anima cū spūm cōsilij amittit quasi senectutē gratiatis z dignitatem maturitatis terrenis inhęrēs infatuat: q? cuilo sale condita terrenas sectat illecebras. sic senes sedent in terra: cōsilij scz cogitatus z prudētię actus in voluptatib? quib? cum anima occupat: cōtriscēscit apud deū omnes eius conat? sedm illū. Qui tacui inueterauerunt. o. os. m. qui dum ab eis quę intus sunt veteraſcunt. dum sectant veteris hostis lucrū quasi curiosi senes de speula celestis vitę in terrā prolapsi a bonis contescēscūt. Sed ad huius vitę negocia tota die clamare nō desinunt. ita caput i. mentē pulnere aspiciunt i. vicioſ sens z capitax pilis alia circūdata: gloriam perdit qui hēbat i celesti bus. z in terrā volutat donec in pulnerē reuertatur.

¶ Allego. Sederūt Senes in ecclesia dei merito tacent qui i terra sedent. nec iam iuste senes dīr. nisi chorus senatox dei cū plangētibus patiatur. z pro humilib? humiliet. si aūt tales in nobis essent non plangerētur. sed plangerēt eos. Prophęta vero luget eos quos greci vocant pręl buteros nullo gratis ope decoratos. qui fatui in terra sedent cum terrenis inherent: quib? dicit. Semen chanaan z nō iuda. z inueterate dicū malox xē. Virgines iuda z hierusalē idem significāt q renatox aīme celestis hierusalē filie sunt. Hęc sunt filię iude. i. confessionis z filię syon. i. diuine cōtemplationis quib? dicit. Audiuro vos filię hierusalē si inueneritis dilectū meum xē. Sed hęc nō cinere capita aspiciunt. nō olicio se inducunt: quę cōpositę z ornatę festināt ad sponsi amplexū. Sz sunt filię syon solo nomine z sacramēto: quę ceciderūt in herelim de throno regni: aut p lapsę sunt in pulnerē terrenę actionis. quib? est opitatū os: nec ad deū audent leuare oculos: qua pcipita. i. mētes pulueris opibus aspiciunt. z ac eo cilicino vestiūtur: pecor. p terra sens z capitax pilis. Et q̄ semel capita in terrā deiecerunt. nolūt le erigere: nolunt de pulnere exuere. de bijs fortasan illa est quę alias adiurat. ne p se ad sponsum ecclę vsurpat. sed tā pnitentes. iam peccata lugēs. Iste vocantur filię hierusalē. z iuda vt audito nomine suo recordētur catholice cōfessionis.

¶ Paschasius h. Defecerūt. xē. Quasi quo pectore pati poterit. non parcitur senui nec etati. ideo lacrimādo deficiūt oculi mei: iocūditas vertit in anxietatē cordis. occiditur natio antiqua patriarchax. filia legis? erudita. sed nūc dei sui oblita z pter scelera hostib? tradita. Laudabilis ē hic defectus nō ex infirmitate carnis. vñ dō. Defecerūt oculi mei. et. xē. Oculi sanctox cū interius z ardētius inuisibilia cōcupiscunt: ab intuitu visibilium deficiunt.

¶ Mora. Defecerūt. Oculi aīmę deficiūt: p. l. qñ amore languida videt interius cōturbari viscera sua. nec mētis intentionē ad ea dirigere sufficit quę oculis intēdit. cuius viscera sunt cōceptiones cogitationum. hijs turbatis nō potest libere contueri quę cupit pre doloris amaritudie. Effusum ē in terra iecur voluptatū scz z concupiscētiax luxus quax colluuione diminuus ignis extinguitur. Ignis hūani corpis (vt aiunt) in iecore pcipue habitat. inde ad cerebrū subuolat. de inde ad oculos. ceteroscz sensus z sic p membra diffundit. Cum ergo mētis cōcupiscētia. pna est in malū z ignis d iecore in terrā effuso ad oculos tollitur recte intentionis defectio sequet. vñ ait. Defe. o. m. p. l. Ex dolore ei q̄ lacrię nascūt defect diuię ptemplationis generatur. Notandū aūt q̄ talis effusio iecoris de cōtritione aīmę euenit quę sanctox filia esse debuit. sed hostib? cōculcata succubuit. Vnde certe rioz sensus vigore gratię paulus. z mens introrsus lactens amissis virtutibus: p plateas huius seculi dilabitur: nec ē quo se uertat nisi ad lacrimas et quib? quibus oculi grauētur tamē flendo confortatur.

distinctionem facit. Vñ mox ad ī pam hierusalē puertitur sermo·deduc quasi torrentē lacri. Torrens non semp vno eodemq; impetu currit vt de fluit·sed sicut inundatio de celo cōfluit·sic & lacrimę·s·quę diuina inspiratione & cōpunctione cordis generant. Nemo quidē potest vt torrentem lacrimas deducere·sed hijs verbis innuit·q; mens & oculi semp pati debent esse & lacrimas iuxta gratiā diuinę inspirationis effundere·& in prosperis & in aduersis nunq; quiescere vt nemo sibi ꝓcat dum uiuit & nemo torpeat quasi securitate acceptā: donec ad illam reqem pueniat in qua absterget deus omnes lacrimas·a·o·s. Vñ eun tes ibant & flebāt·&c. Deq; sunt verg iusticię aīmę quę ꝓ fade significant. Neq; taceat pupilla oculi tui. Pupilla oculi tui dr at & ipetrat compuncta diuia inspiratione. Ista tacere non debet donec deus hijs mal' finē ponat & omnē lacrimas absterget.

¶ Neq; taceat &c. Est aūt oculus interior qui ad deum stillat·vnde exterior cōlacrimat·& tūc fluminis impetus·le·c·d·&c. alioquin sterilis est lacrima qz tacet pupilla.

¶ Consurge·l·&c. In nocte cōsurgit q; de tribulatione vel āgustia psentis vitę: spe eleuatus torporē negligētię excutit·& ideffessus ꝓtra oīa aduersa se accingit·in oīb; deū laudat. vnde addit. Surge & lau·in noc·ī pn̄·ni·qz callidus hostis dum flagella ingerit: vt deus blasphemet' intendit, vnde iob ait. Sicut dño placuit ita f·e·Sit·n.d.b. In principio vigiliaꝝ laudare debemus·vt oīa quę agim⁹ aut patimur: ad gloriā & laudē eius referamus ne torpētes in principio opis opp̄mamur somno deceptionis. vnd oīa in gloriā dei facite. Multe quidē sunt vigilię in quib; laudādus est dñs·& maxime ꝑcuendū est·ne ob initio intētionis op⁹ cōdemnet'. Cum aūt opus bene incipit·restant adhuc vigilię quib; vsq; ad finē ī gloria dei ꝓsumetur. Effunde sicut aquā cor tuū. Ille sicut aquā cor suū effundit in cōspectu dñi·qui ex intimo affectu cordis: lacrimas producit cōpunctionis qz sacrificiū deo spūs ꝓ. Si tñ tā tus lacriaꝝ ymber nō affuerit·nō est deꝑandū. vnde. Anima·m·s·t·s·aqua tibi. Animā arentē sicut terrā sine aq̄ penitēs coram dño erpandit vt irriget ymbrib; suis·qui siciēti populo aq̄s de petra produxit. Cor quoq; sicut aq̄ effundit·q̄ liquefactum amore dei & proximi quasi glacies calore resolui'. vnde sequit. Leua·ad deū·mat. Pro pnulis ad deū manus leuat qui opa misericordie pro humilibus mēbris xpi exaltat·qui fame & siti pnt qz terrenis adhęrēt. Hęc ē autē pfecta charitas·vt cor quasi aqua fundat' ad deū & manus leuent' ad proximū. Sicut moyses dicit' manus leuasse ne pl's dei vinceret': sic cogitationes aīme tenere vt pnuli ecclesię ꝓcruent'. vnde. Liquefacta est aima mea vt dilectus locutus ē. Non enī cor vel aīma resolui' a frigore infidelitatis nisi calore diuię inspirationis. Et ideo semp orand': vt resurgat aquilo·veniat auster & fluant aromata. Tunc enī fluunt aromata oīonum cū mens diuino spū est afflata. Sed ne sola dilectio sufficere videat': leuande sunt manus pro pnulis qui pnt fame verbi in capite omniū compitoꝝ. Nisi, enī in vijs & in capite compitoꝝ essent·nō fame vel siti verbi laborassent. Sed reuocandi sunt de triuijs·de plateis & de capite omniū compitorum vt veniant ad dñi prandiū: ne fame peant imppetuum. Leuande sūt manus vt amalech vincat' ne pnuli pterant'. vnde paulus. Ne alijs forte ꝑdicans ipe reꝓbus inueniar. Postq; miseram hierlm vel ecclam vel cuiuslibet animam ad lacrimas ꝓuocauit ad ipm deū verbū supplicationis cōuertit si qño a vindicta possit reuocare dicēs. Vide dñe &c. Notanda est aūt pij prophetę diligētia: qnę multiplici ardore rapit' ad diuersa·nūc mala sug gentis replicat·nūc luget peccata·nūc pdita bona ꝓmemorat·nunc offensum deū volet·nō cessat tñ fundere pces. vñ addit. Vide d·&c.

¶ Vide domine &c. Quartus locus cōquestionis. Res enī turpes et indignas deplāgit. vnde sequit. Ergo ne comedent mulieres &c. Jacuerūt in terra foris puer & senex.

¶ Vide domine &c. Deū nihil latet·rogat tñ vt videat·vt verbis et affectib; ad misericordiam flectat. Nouit enim clementes deus in natura et ideo rogat vt mala sue gentis inspiciat. Quē videmiauerit ita: quasi nulli genti tanta beneficia ꝓtulisti·nulli tā iuste tanta irrogata sunt supplicia quia ꝓ vnis fecit labustas & ꝓ fructu spinas. Nō est quē videmiauerit deus ita·nisi qui eius imitat' exēpla a quib; abstulit legis et oīm cerimoniaꝝ ornamēta. Cū enī cum q; cuncta ꝑsiterat occiderūt: oīa bona celestis & terrene vitę pariter amiserūt: qui dū tāto amore meruerāt offēsam·& tanta gla igno miniam. Ad hęc vidē da deus ꝓuocat·vt sic afflictis quāuis immeritis ꝑcat. Ergo ne comedent·mu·&c. Quasi. Quo ista facēt: hoc enī in libro regū mulieres fecisse legim⁹·& iosephus idē testat'. Parvulos ad mēsuram·in alijs codicib; exꝑssius legit': ad mēsuram palmę·nec credibile. Tāta ei erat fames vt nec formę ꝑcent nec nature. Si occidit' in sanctuario dei·s·&c. quasi iusto dei iudicio puniuntur·qui sanctuariū dñi polluerūt sanguie ꝓpheraru. Hoc quoq; eccle xpi & anime fideli timēdum ē. Si enī diuinis mancipati officijs similia ꝓmittim⁹·si; puniemur & nra religio ꝓbanabitur. Mulieres quoq; i·aię peccato ꝝ: ad mēsuram palmę filios vteri sui ꝓmedunt·qz quicq; vicio ꝝ et se gignūt: ad mensurā opm recipiūt suisq; saturant' fructibus·vñ magis nobis lugendū est·qz explanandum: ne exaltati vsq; ad celos: demergamur vsq; ad abyssos.

¶ Mystori. Jacuerunt in terra. Populū bellatorē cū regib; & ꝓcipibus interemptū gladio·reliquā etatem captam esse demōstrat.

¶ Allego. Jacuerūt in terra. Omniū mala quasi sua plāgit ꝓpha q; vndiq; caritate occultatus & oīs ī oīb;·ī singlos corpoꝝ singulis mēbris mala sua pscrutat' & lamētatur. Sic quilibet infulus dilectōne dei & proximi: ad oīa se tōs effundere: mala oīm quasi ꝓpria detlere·vt videat' siqua mēbra ecclesię tacēt in terra foris·i·terrenis occupētur negocijs·de quib; dicit'. Nemo militās deo im·se·se·ne·Foris iacēt qui exēit a nobis nec ꝑmanent in opib; fidei plures aūt corpe intus sunt & apud nos viuūt sed apd deum ꝑditi sunt. Puer qui iacet in terra virtute senum nō roboratur·& senex·qz puer·c·annoꝝ maledicit'. Virgines & iuuenes·etas florida & iocunda gladio aduersarioꝝ in animo feriūtur·& qđ peius est in die furozis eius interficiūtur. Alit' ꝑcutitur vetus bō vt corruat & nouus resurgat·aliter p cutiūtur & occidūtur qui stare videbāt'·qui in die furozis sine misericordia occidēt'. Inde nascitur fletus irremediabilis quo plāguntur qui nesciunt·qui gladio furozis dei iā interfecti sunt eterne damnationi deputati.

¶ Vocasti quasi ad d. &c. Describitur vltima captinitas oīm electorum planctib; deplorata. Thau littera ꝓponitur vt in frontib; gementiū & dolentium signata inueniatur·inquib⁹ aūt inuenta nō fuerit: exponētur inimicis suis·quasi ad diem solennē vndiq; cōgregatis·qui supra dixerūt Ista est dies quā expectabam⁹: inuenimus·vidimus. Dies solennis dicit' Non q; deo placeat sed q; tunc ipprobroꝝ expectata lascuia ꝓcantur ad cuius solennitatis diem·i·vltimi examinis soluetur sabbatus. vñ addit. qui terrerent me de circūtu. Videbūt etiā electi dęmones vndiq; cōgregatos: vlu horrēdos: ad deuorandas animas effrenatos·& exterriti purgabūtur·nec erit qui effugiat·aut qui relinquatur indulsus. Vnde sanctoꝝ ꝓcio gemebūda & planctu ꝑsona: adēpta sibi mēbra deplorans dicit Quos educaui·s·tyrocinij disciplina·& enutriui lactea doctrina· quia non

Sompūctio rationis
tibi: neq; taceat pupilla oculi tui.
Sa torpe negligētie. S·i·aduersitate.
Loph. Lōsurge: lauda in nocte
S ne in principio opis somnus obrepat decepti oni·s. S preuenerūt oculi·m·a·t·d·
† S lacrimas compunctionis
in principio vigiliaꝝ·† effunde sicut
S in caloze dilectionis dei·diligen·d·d·
aquā cor tuum ante cōspectum do
S vox prophete hierusalē deū laudare precipitur vt pnuli eius a fame & obsidione liberentur. S·i·opa.
mini. Leua ad deū manus tuas ꝓ
S magni enī non pnnt. S verbi dei.
† S si sic nō essent nō ꝑissent.
aīa paruuloꝝ tuoꝝ: q̄ fame † pnunt
in capite oīm compitorū. Res.
Soculus misericordie. S deligēter. † S expoliaue ris bonis suis.
Vide dñe & considera: quē † vinde
Squasi qđo potest hoc fieri.
miaueris ita. Ergo ne comedent
S anime peccatoꝝ. S sicut martha filia eleazari
mulieres fructū suū: paruulos ad
Sopm. Spro qz.
mensurā palmę. Si occidit' in san

Srt zacharias.
ctuario dñi sacerdos & ꝓpheta:
Sterrenis negocijs
Syn. Jacuerunt in terra foris
Sdebilis S puer·c·annoꝝ S qui virginitate vidēbantur pollere Sfortes
puer & senex: virgines meę & iuue
S imustibili
nes mei ceciderūt i gladio. Inter
fecti sunt i die furozis tui: pcussisti.
† romanos vel demones
nec miserē⁹ es. Thau. † Vocasti
S cui nemo resistit S cū solus? fuerit timebāt' ele cti & terruti purgabūtur Shostib⁹·nō deo
† Squibus nemo resistit
quasi ad diem solemnē: qui † deter
S in circuitu impii ambulant
rerēt me de circūitu·& nō fuit i die
Sdistricti iudicii Sindiscussus
furozis domini qui effugerꝝ & reli
† S disciplina tyrocinii Slacte doctrine vel corpore christi
q̄rec. Quos † educaui et enutriui
Sdyabol⁹ vel roman⁹ Svicijs emollitus Sin ore gladij
inimicus meus cōsumpsit eos.

doctores ⁊ auditores prophete plāgit·sicut eoꝝ interp̄tatio ostēdit·mentnn·i·ce istis:sempiternā subaudis supplicium·qui scz vel male vocēt subditos vel male audiunt subditos.

¶ Moꝝ Prophetę tui ⁊c. Habet anima etiā falsos prophetas ceteꝝ scz carnis qui p̄sentia nunciāt:futura non curant habet interius falsos cogitatus quos prudentia carnis gignit·qui falsa ⁊ stulta ostendunt nobis. Hīj enim iudicant esse damna siquid in p̄senti de voluptatib⁹ mens p̄termittat· iniquitatem esse non putāt:dum aliqd acquirit· aut talio inimicis redditur carni iudicant indulgendum:longiora tempa promittūt nobis iudicia dei futura vel omnino negant vel ertenuant vel alio modo futura p̄phetāt. Hoc leuigant illud grauāt· sua leuiora putāt·alie na crimina ingrauant Vnd̄:prudētia carnis mors est. Hīj cogitat⁹ vident assumptiones falsas aut dilectiones ⁊ semp vel aggrauāt vel acquirunt vel trāsiūt vel minuūt: ex istis sēpiternum sibi supplicium acquirunt.

¶ Viderūt aūt ⁊c Siquis nō viderit in ore eoꝝ quippiam·sanctificant sup eum preliū quasi magnam pēnam p̄ peccatis imponētes ⁊ assumptiones quasi magnū p̄ dus iudicantes.

¶ Plauserūt ⁊c. Quartusdecimus locus cōquestionis vel indignationis·quia hostib⁹ vel extraneis res mirand a cognoscitur.

† ſ penas fateatur p̄dicando. † ſ vana spe iactātes·vel videtes vel luctantes.

ad pēitentiā p̄uocarēt. † Vidēt

† ſ ·i·magna ⁊ criminalia peccata eicieda quasi cōmendatiōicies que omnia p̄ suo lucro faciunt.

autem tibi † assumptiones falsas ⁊

ſ patres condolentes.

eiectōnes. Samech. Plauſērt

† ſ per rectitudinē fidei incedētes·nō ex habitātes a iusticia sed per viam que christus ē trāseuntesque dicit·ego sum via.

super te manibus omnes † trāseun

ſ ·i· condolentur† ſ compatiētis affectu.

tes per viam sibilauerūt et † moue

ſ mentes.† ſ iudaicam plebē vel ecclesiam vel animam.

runt capita sua † super filiam hie-

† ſ gloriosa dicta sunt d·t·e·d·

rusalem. Hecine est † vrbs dicen-

ſ que tam subito de tanta gloria corruit· vnde pulcra es ⁊ decora·ſ·i· † ſ mūdi vel corpis

tes perfecti decoris ·gaudiuz † vni

† ſ sacrificantes· vnde deus laudem m·n·t·q·o p·ſc.

uerſę terrę. Dbe. † Apuerūt su

ſ ad detorandam. † ſ chaldei romani demones qui liber ꝑsecutores.

per te os suum † omnes inimici tui

ſ quasi serpētes ſ quasi leo deuorare cupiēs

sibilauerunt et fremuerunt denti-

† ſ vel hierusalē terrenā· vel deliquentē ecclesiaz vel animā in sanguine peccatoꝝ conculcatam.

bus suis ⁊ direrūt. † deuorabimus

¶ Paschasius hyſtoꝛ. Allegoꝛi·Moꝝ. Plauserunt super te. Alię sup synagogam vel ecclesiam vel animā hec interp̄trantes:plaudētes manib⁹ inimicos esse direrūt:ex irrisione·ſ·⁊ gaudio insultātes sed nos econtrario dicim⁹ sanctos patres ⁊ amicos zelo charitatis affectos.hīj cū quā libet proiectam cognoscūt plaudūt manib⁹ non ridētis sed dolētis affectu qz de tāto culmine synagoga vel ecclesia vel anima prolapsa: tam subito ad tantam ruinam puenit. Hīj vero trāseuntes sunt scōm illud·transibo ⁊ videbo visionē hanc magnam·Hīj p viam trāseunt: nō hostes ecclesię qui viam pacis nescierūt·sed ab errantes ⁊ tumultuātes ad ima corruunt. Sibilauerūt ⁊ mouerūt ca·ſ·cē·sibilatio subitū ⁊ improuisum dolentis et admirātis affectum indicat. Solet nanqꝫ motus capitis vel manuū sicut sibilus significare diuersos affectus· vnde sequit. Hecine ē vrbs ⁊c. Nō hostes animę vel ecclesię putāt eam esse ꝑfecti decoris aut gaudiū vniuerſę terrę·sed soli sancti ⁊ amici qui quāto gloſiozem ⁊ pulcriozē videbant· tanto admirantur ⁊ lugēt:cū in manib⁹ hostium dilectam videant·sed qz gemitū sanctoꝝ sup eam prophete etiā ipe gemens exhibuit; iimicoꝝ gaudium ⁊ exultationem subicit dicens. Apuerūt sup·te·o·ſ·

¶ Paſchaſius. Apuerunt sup te.⁊c. Hic quoqꝫ hyſtoꝛi. Alle gorice Moꝝ. simul exponemus qz parū differre auertimus ⁊ tedioso lectoꝛi ꝑcimus. Prophete afficit: vel qz amici gemunt pro hīs trib⁹ ex quib⁹ una ciuitas colligitur·vel qz inimici insultant si qua prosternit. vnde· Apuerūt (inquit) sup te·os·ſ·⁊c. Inimici os apiunt cum qđ accuſēt:inueniūt. Aliē tenent os clausum cōtra hierusalē dilectam vel delinquētem ecclesiaz vel animā in sangnine peccatoꝝ cōcultatam cū cottidie venat qđ accusan do obiciant. vnde. Deus laudem meam·n·t·⁊c. Felix aūt cui si obiciūtur culpe:laudes eregione assistunt quę culpas repellūt. Sibilauerūt vt serpentes·fremuerūt tanqꝫ vt leones ad deuorandū rugiētes· sicut ei boni charitate cōpuncti stupore ꝑmoti; dolentes sibilant ⁊ caput agitāt· ita irritantes cū quēlibet corruisse viderint·sibilant ⁊ fremūt. vnde sequit. Ista

ſ quia ablato dei auxilio hierusalē deuota ee posſumus

Ecce ista est dies quā expectabam⁹

ſ euge euge viderūt oculi nostri

ſ tandem

inuenim⁹·vidimus·. Ayn. Fe-

ſ diu expectauit tribuēs spacium penitendi ſ ege

cit dñs quę cogitauit· cōpleuit ser

ſ non hoſs † eterna p̄sentia·vel longe ante per ꝓphetas

monē suū quē p̄ceperat a † diebus

ſ nisi dominus edificauerit &c

ſne semper habeat faculteatem peccandi

† ſ quia tu tibi parcere noluisti

antiquis. Destruxit ⁊ non † pepcit

ſ ſ eraltauit ſ exteriorē vel interiorē.

⁊ letificauit super te inimicum ⁊ ex

ſ eraltari ꝑmisit. † ſ potestatē vicioꝝ ſ chalde oꝝ vel romanoꝝ vel demonū.

altauit † cornu hostium tuoruz.

ſ intentione. ſ hostium. ſ ·i·ptra

Sade. Clamauit cor eorū ad do

ſ blasphemandum ſ diuinam potentiam

ſ ecclesię vel alę

minum · super muros filię syon.

ſ exitus aquaz deduxerūt oculi mei

† ſ diuina inſpiratione non humana voluntate in lras

Deduc quasi torrentem lacrimas

ſ in prosperis ſ in aduersis ſ modus lacrimandi determinat

per diem ⁊ noctem · nō des requiē

Et dies quā expectabam⁹ ⁊c. Jst am diē semp expectant hostes qna liceat eis: vel cuiusqz aīam vel totam ecclesiā deuotare·hs hoc nō potest fieri nisi exigentib⁹ peccatis ⁊ iusto dei iudicio ꝑmissum fuerit·sicut tertię hierusalē accidit. vnde addit. Fecit deus quę cogitauit ⁊c.

¶ Fecit domi. ⁊c. Septimus indignationis locus qz nefariaz factum ⁊ ab omni iure remotum.

¶ Paschasius hyſ. Fecit d·quę c·⁊c. Sepius synagoga malis suis deū tentāo: iusta ꝑmeruit pēnaz·sed diuina bonitas sustinuit ad pēnitentiā·sed qz sceleribus suis vtit dei paciaz tandē scōz merita dignam sustinuit pēnam. Vñ moysi ꝑ ꝓlo roganti misum ē. Dimittam iuxta verbū tuum veruntiū in die vltōis visitabo ⁊ hoc peccatū nō ꝑ dns in die vltionis tribuerit puire idē peccatū qz nō indicatbis in id·ꝑm·sed quia peccatū ydolatrię pure nō dereliquerūt nec penituerūt. vñ ait. Fecit dñs q·c.⁊c. plagas scz implent ꝙs in lege ꝑdixerat ⁊ prophetis.

¶ Mora. Fecit d·q·co·⁊c. Alia quoqꝫ in ꝑte hostiū tradit qz in die bonoꝝ fuit immoꝝ malozuz. Idcirco vult dies quā expectāt hostes qñ fecit dñs ⁊ ꝑpleuit sermonē suū i scripturis ꝑdictū, vñ dñs in typo hierm pitur: videns alam malis hñoi ait:ūdatame fleu t dicens. Quia si cognouisses et tu. ⁊c.

Hz ergo aīa puersa diem suam hic·q̄ trāsitoriis bonis fruit· cui etiā ea adsunt q̄ ad pacem sunt:dum reb⁹ gaudet tempalibus·dum extollit honoribus·dum carnis voluptate resolnit·nec vēture formidie penę terret. Pacem hz in die sua·sed eterna damnatio restat in die aliena in qua ꝓ iniquitatib⁹ suis cruciabit·in eternis pēnis. Tūc quę ad pacē mō sunt i amaritudine erūt:tūc secum rixari incipiet dicēs·cur damnationem nō ꝑmidi cur mētis oculos clausi:cur has pēnas nō expauit· vñ. Nūc aūt ablōdita sunt ab oculis·t·Facit ergo subito q̄ diu expectās deliberauit·pplet dominus sermones suos quos ꝓcepit·dum vult vēre q̄ ꝑdixit. Destruxit ⁊ nō pepcit:ne semp facultatē habeat peccādi·⁊ q̄ sibi ꝑcre neglexit: hostibus vindicandam tradidit·quoꝝ cornu eraltat·dum potestas dñandi tribuit·⁊ q̄ le ingo inimicoꝝ eruere noluit:inhiugat. vñ addit. Clamauit cor eoꝝ.

¶ Allego. Fecit d·q·co·⁊c. Sicut inimici corporei cōtra hierm hec fecerūt· sic spūales nequię ⁊ ministri antiqui hostis cōtra ecclam faciūt:qui deo iuste inimīq̄ de illa·ſ·vl discente sibi traditam:pēnis et dolor:bus affligunt. Hoc tm de hīs dr qui in ecclesia videbant·nō de ista de qua petro dicit· porte inferi non ꝑualebunt aduersus eā· sed de quib⁹ dr. A nobis exierūt sed ex nobis nō erāt. Cornu hostiū eraltat cū ecclā infirmat: regnū·ſ·potētia dyaboli.

¶ Paschasius h. Allegorice. Moꝝ. Clamauit cor eorum. Clamauit magis intentione q̄ voce. Visibiles inimici aut invisibiles sup muros filię syon clamāt animę·ſ·vel ecclę vel ciuitatis terrenę·cū potestatem qua eis dñantur:nō divino iudicio sed suę potētię ascribūt·clamant aūt cōtra dominū cuius potēta quasi murus protegit ⁊ defendit. Cū vero auxiliū suū subtrahit:hostes sup muros eoꝝ quos oppriūt dicūt· clamare cōtra dominū:cū·ſ·sibi attrahāt quicqd ptra eos posſunt quos dei pus manebat auxiliū quasi liberare nō posſit. Talis enī oppressio venit de equitate iudicij:nō de impotētia protegētis·hoc quoqꝫ ꝓpha inter cetera ꝓloquat. Et notandū qz hec ad lupiozem sensum respiciūt quotiēs enī metrici uno versu vel duobus sensum explere nō posſunt·in ꝓncipio vl in medio alterius

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

mittit q; castigat o mnē filiū·q·r·z clemēter cōuertit vt misereat'. Manum enī cōuertimus cū a feriendo retrahimus·cōuertit ergo manū pcendo aut iliando eis quos emēdat puniēdo. De alijs autez dicit'. In labore hoīm non sunt z·c·h·n·f·zc. qđ bene significat' cum in edificatione templi salomonici malleus·z ferrus nō auditur·q; omnia sic pata sunt z dolata exterius· vt pprijs iuncturaz locis aptentur interius·vñ dicit. vertit manū suā·f·oīa limādo·dolādo planādo·vt cōueniāt in edificio. Cōuertit iā scz cessando·cū iustificatos pprijs reputat māsionibz z ordinibus quoz ergo una structura ē. vna membroz cōpages eoz vna vox ē vnus ploratus·et vox xp̄i·z ecclesie sic vnitur vt integer xp̄o inueniatur.

¶ **Mora.** Vetustā f·p· Anima peccati sui vetustatē plangit·non pelles. fz vetustate pellem infectam gemit·q̄ p̄mi boīes induti a pdolo expulsi sunt. Hec vna multoz pellis est vetustate fuscata· quę p primi hominis p̄uaricationem mortalitatem et peccati horroze omnes vestiuit. vnde inueterauit inter om·ini·mi· Inde aīa gemit·dum externus quasi pellis inueterat' pcētia z interius dezorata quasi caro corrupta·tabe peccati p̄sumit'. vñ vt edant car·m·i·affectus carnales ad quos quasi ad proximos dyabolus appropiat·vt eos in quibz sunt quasi carnē in corpus suū trahat·bijs finitis carnibz exhibit spūs·vt nihil qđ edat repiat inimicus. Cōtriuit ossa mea aīę scz virtutes Ossa enī sunt firmamētū corpis; z virtutes mētis·quibz cōfractis vel obliteratis vel tormētis vel dolōrantiq; hostis recte aia plāgit ossa sua p̄trita.

¶ **Allego.** Vetustam·f·p·m· Nō vetustate peccati xp̄c afficit'·sed membra eius vicijs inueterata corrūpunt' qđ cōmunit' deplorat z caput z corpus vñ dauid. Inueterauī inter o.in.m. Habet vir iste qui videt pauptatem suā pellē z carnē vetustam·habet pelles arietuz rubricatas ad opiendum tabernaculū z iacinctinas ad decorem. Pauperum in bijs quę vetustate afficiuntur·dines in bijs quę ad decorē nois eius in ppio sanguīe rubricātur aut cęli coloribz ppantur. Pelles arietū rubricātur·q; corpa sanctoz martyrio coronātur. vñ afferte dño·f·d· Jacinctine vero sūt quos virginitas cuebit in cęlū· vbi neq; nubēt neq; nubētur·sed sunt sicut angeli·d· Inde in tabernaculo primiores sunt cęlo sicut pelles salomonis·i· xp̄s cui pelles sunt ossium sancti qui se cū xp̄o mortificātes crucifixerūt carnē·s·cū vi·z pcu·q̄bus tegūtur vitalia corpis mēbra·ut possint imitari xp̄i passionē. Cuius quicumq; pelle fuerit in necessitate aīę cōtinebit quasi in sanctis santoz diuina misteria summi regis. Sed q; varius est pellē effectus in alijs pulcritudo laudatur. In alijs profūditas misterioz tegit'. In alijs ecclia defenditur. vñ pellem pro pelle z vniuersa q̄ habet bō. da. pro. an. s. Cōstat eī sactos passionibz traditos esse·ut ipsoz z alioz aīę saluarētur doctrina z exemplis informāde quasi dicret sathan·quid istuz mihi dare moraris q̄ omnes sanctos passionibz tradis pro aiabz saluādis q; ergo tāta ē gloria pelliū gemit christ' vel eccla·q; quidā afflictūr peccati macula quasi pellis inueterata·peccatū p̄tinet ad vetustatē uit' ad nouitatē·unde exuentes veterē hoīem cū actibz suis z induētes nouū. Hac vetustate cōfecta est eccla·q̄ in p̄senti nō potest esse sine macula z ruga. Per carnem universa plebs in corpe xp̄i·q; mollis z tenera significat'. vñ dum appropiant superne. no. u. e. c. m. nisi enī in vetustate peccati carnes essent elecī inimicoz nō essent. Cōtriuit ossa mea·i·fortiores q; in passione xp̄i etiā apostoli sūt cōfuti·z timore displi hoc ueū fecisse dicit·q; iusto iudicio pmisit.

¶ **Mora.** Edificauit z circūdedit m·in gy· Sic aīa quelibet dolet sē malicie pdulā labore fatigata·marīe cum se vndiq; urgeri cōspicit z propijs iniquitat.b' repelli. Hoc enī īmūdi spūs temptāt·si q̄n·si quo·miserā aīam prauis oblectamētis involuāt z pessimis expleant desideriis quoz nouissima fiunt omni felle amariora.

¶ **Allego.** Edificauit in gy· Vox eccle gemētis·imo christi in membris suis q̄ in passione deprebēsus in q̄t traditus sum z nō egrediebar q; edificauerat scz pater in gyro obsidionē·q̄n cum armis z facib' circūdederunt et vinctū ante presidē adduxerunt·hoc vallo circūsepta quasi felle amaritudinis z labore tribulationis afflicta ē būanitas christi. sic etiā vallaz' ad

§ assidue· § tota vita sactoz dies ē vñ mortuus est iob senex z plen' dieꝝ· § quasi d·ds rā miserō non misereatur·

rota die. Beth. ‡ **Uetustam fecit**

§ qui ecclesiā circūdant. § plebem fragilem.

pellem meā z carnem meā:cōtruit

‡ § circūdederunt christū cum laternis z facibus z armis. § fortiores.

ossa mea. Beth. Edificauit ‡ **i gy**

§ ne possem fugere. § dederūt in escā meam fel.

ro meo·z circūdedit me felle et la·

§ inferni vel sepulcri.

boze. Beth. In tenebrosis col·

§ pater collocari p̄mist'. ‡ § nō vere q; tercia die resurrexit inter·mor· liber.

locauit me ‡ **q̄si mortuos sēpiēnos**

§ obsidionē. § cohors iudeoz

Hymel. Circūędificauit·aduer

§ de ciuitate·de man.b' inimicoz

‡ § hieremias in carcere cōpedatus fuit christ' lī gatus a iudeis·anima a vicijs

sum me vt ñ egrediar: ‡ **aggrauauit**

‡ § pater si fieri potest trāseat a me calix iste·

cōpedem meū. Hymel. ‡ **Sed z**

‡ § anima quoq; peccatis obsistentibus nō audiē·

cū clamarem z rogarē ‡ **exclusit ora**

‡ § semera scriptura z·

tionē meaz. Hymel. Cōclusit ‡ **vi**

§ phylosophoz eloquijs ne recto tramite fidei citius ad optatā quiescant patriam·

‡ § hinc cupiūt mentesq; volentes gaudentes·

as meas lapidib' ‡ q̄dris· ‡ **semitas**

passionem ductus z ibi cibatus est felle z labore. vñ. Dederūt in escā meā fel·zc. In felle amaritudo passionis in mēte designat'. In labore tribulatio in carne·ut integra christi passio intelligat'. Eadem passiones quotidie in ecclā patitur christus: q̄ est de carne eius z de ossibz eius ut cōpleat ea quę desunt passionib' christi. Inde dicit·edificauit in gyro meo. Eccla enī obsessa oībus malis inter scorpiones ambulat. vbi ē sedes sathane·hereticoz vallat' exercitu·a falsis fratrib'. q. felle z labore potatur·plecutoz vndiq; oppimit' torōmētis·hinc sęculi oblectamēta z carnis blandiuntur desideria·hostis antiquus vndiq; tēdit insidias·vnde recte clamat·edificauit i gyro meo. vnde alibi. Quis dabit mihi pennas sicut columbe z uolabo z bñoi in mēte q̄si felle amaricatur. In carne vero labore fatigatur.

¶ Hoc versibz tribus beth littera explet' q̄ cōfusio interp̄tat'·qui enī in vetustatē decidit ictibz fractis·vallat' obsidione antiqui hostis felle amaritudis replet' z locat' in tenebris·i·in cōfusione. Qz vera cōfusio plāgit' būani generis. Iure sub hac littera locus domus ruinā plāgit·z maculas vetustatis Beth quippe domus interp̄tat' q̄ pro cōfusione sua dicit vetustā fecit pellē meā zc. pōt siquidē ad xp̄m referri vetustas pellis scōm mortalitatē carnis quā induit·reliqua vero sub hac littera ipsi pueniētus aptantur.

¶ **Mora.** In ten ebro·col· In cōfusione aīa posita gradati luget. Primū q; vetustate peccatoz marcida iacet· vnde q; inimici fraude vallata erue ad libertatē nō valet circūdata cōcupiscētiaz felle·z peccatoz labe. Laudē amisso lumīe in tenebris collocata nec se ipsam(quantuz sit misera q̄s infelix q̄s oppressa malis aut nudata bonis) videre pōt. Hoc enim maxime conat' inimicus vt aīa lumē amittat ne amissum recipiat. Hinc phylistei sansoni oculos eruerūt vnde ad molā mittūt. vt ambulans in circuitu nunq̄s viā vite inueniat. Hinc sedechie nabuchodonosor oculos effodit vnde vinctū in caueā babylonis ducit. vt in cōfusione cōclusus lucē nō videret amplius. Cū aūt talis aīa adhuc in carne vincta plorat·nō vere, sed quasi mortua. dum dat' ei locus penitētie anteq̄s vrgeat sup eam putens os suū. Qz sepe miserāte deo de p̄fūdo iniquitatis ad vitā redit. Hymel littera sequit' quę retributio vel plenitudo interp̄tatur.

¶ **Allego.** In tenebrosis col· In prophetis significat' christus. vñ i manibus prophetaz assimilatus sum z multip̄ variā multisq; mōis zc. Passio ergo hieremię christi passionem significat. vñ In tenebro·col·m· quod magis ad caput p̄tinere videt'. Christ' ei pro nobis mortuus ē nō mortuus sęculi qui in mercedē recepit iniquitatis mortē·et ex propagine peccati vñ quasi mortuos sempiternos·licet enim vere mortuus nō repellit cū deus in sempiternū collocatus nī in tenebris vel inferni vel sepulcri. vel passionis sed nō mortuus sempiternus·qz inter mortuos liber·qz sine peccato vnde cito resurrexit.

¶ **Dyslozi. Clausit edificauit zc. Pro se z pro populo plāgere videtur** qz in carcere ꝑpedibus aggrauatus est·z cōtra populū suū z ciuitatē edificatam obsidionē dolet qz peccatis impedientib' non posse euadere p̄cipit det exclusit orōnem meam· vñ ne assumas pro peccatis laudes z orōnem·vie z semite cōclusę sunt lapidib' quadris z subuerse qđ p aggrauationez dicitur ne possint effugere· omēs enī exitus misere ciuitatis exclusit hostis

¶ **Mora.** Circūęd. zc. Anima cui iā retributio (quā gymel significat) pro sceleribus suis iminet exclamat. Circūdi·zc. quasi circumdederūt me do·m·Dyas in cōpedibus grauata ne non euadere possit·formidat·cuius fuit cozruere: sed miserantis dei ē eruere cui hoc miserabile est q; conclusa carcere pessime captiuitatis·nō potest ingredi ad libertatē bone actionis Aggrauatur cōpedibus delictoz z carnalū voluptatuz. aggrauatur dolis inimici vt libere nequeat(bijs constricta laqueis) ad ea quę nō vident' ꝑperare Aggrauāt' ꝑpedes quotiēs iniquitati iniqtatē apponim'. quę sup plūbum recte federe describitur. Exclusit orōnem·m·lacrime z preces misericordiam merētur indicis. vñ valde pōt cōtristari cum sic sibi offensuz iudicem sentit·vt orō non possit trāsire ad fontes pietatis qđ sit quotiēs de nobis peccare p̄mittit·vt flagicia obdurent aures p̄ iudicis. vnde est

pruenerūt in virū pfectum·vt dimicarent cōtra exercitum hostiū·inimic⁹ cōsumpsit eos vicio ꝓ sc̄z delicijs. Ideo nō est eox qui effugiat·nisi q̄ signa quę thau signat: in fronte portat. vnde qui vult venire post me·ab·l·zc̄. Reliqui nō effugient gladium furoris dñi quāuis in ecclesia editi·educati nutriti q; inimicus consumpsit eos. C .III.

¶ Paschasius. Lamētationib⁹ insistere si forte vt in libro iudicum legit. Angelo mala nra monente ꝛ annunciāte de galgal·i· voluptatib⁹ ascēdamus ad locū fientiū cum ipo· vbi cū loquereꝰ ad omnem israel tenuerūt vocē ꝛ fleuerunt. vnde vocatum ē nomē loci illius fientium vel lacrimaꝝ. Sz quia fiere pna ē vic inuenitur qui diligat lamentationes. Nos aūt in hūs quasi in quadā specula huius mundi turbines·et naufragia nostra cū gemitu·ꝛ dolore cōsideremus. Lerciam igitur aggrediamur alphabetū: trimetro compositum in quo terni versus vna eade; littera incipiunt·qd in trib⁹ alijs alphabetis saphyco metro cōpositis nō inuenit. Hic aūt quedā de ecclia quedā de passione xpi altiori sensu requirere debemus·qd sine fletib⁹ nō possumus. Rogemus ergo quasi sedētes sup asinam·i·sup lasciuam carnē vt irrigare dignet deus arentem animam·ꝛ li nō irriguū supius saltem concedat inferius.

Aleph. C .III.

¶ ſ christus vel ecclesia ſ diligēter ſ virile ꝛ agnus.

Ego vir uidē

¶ ſ ex qua omnes diuicie ſ in passione ꝛ ſ clementiam iudicis captat a ꝑsona sua· ¶ ſ non furoris sed correctionis

paupertatem meam in virga in

¶ Paschasius. qs in funebri tocius corporis lamentatione profunda de xpo ꝛ eius corpe apiuntur misteria·ꝛ nūc ad synagogam·nūc ad ecclesiam·vnde ad xpi passionē luctuosa discurit oīo. Nūc de xpo·ꝛ eius corpe agit·vt prior huius alphabeti insinuat versus nunc moralitas permiscet. Si q̄o cordis nīi duricia i lacrias solui aut ꝓ hūs q̄ labūt d xpi corpe aut ꝓ hūs q̄ iudeis accidit i captiuitate aut pro hūs q̄ fiūt i capite vel ꝓ hūs q̄ mēbria patiūr vel q; bonis puamur. Vt aūt melius discernam⁹ quę ptinent ad caput·quę ad corpus·pma regula tyconij inspiciat·quę est de xpo ꝛ eius corpe. Qñ a capite sine pmutatione ꝑsone ad corpus vel a corpe trāsitur ad caput·vel qñ eadem sentēna nō minus capiti q̄s corpori cōgruere videt·nec tñ ab eadem ꝑsona recedit sicut in hoc versu·Ego vir videꝰ paū·m·zc̄·ꝛ vetustam fecit pellē meam ꝛc̄. vnū enī horū quāuis omi corpi pueniat·aptius tñ aptat capiti. Alterū vero mēbris·vt ꝓ carnē ꝛ pelle; ꝛ ossa illi accipiuntur. qui in ecclā vetustate cōtagionis afficiuntur·ꝛ pssuris tribulationū cōteruntur. Nam q̄ dicit ego vir vi·pau·m·ꝛ quāuis plāgenti ꝑsone cōueniant·tñ manifestius xpi vocē sonat qui in manibꝰ ꝓphetaꝝ assimilat·ꝛ omes in se ꝓ regenerationeꝫ colligit vt occurramus in virū pfectū·ꝛ plenitudinē corpis xpi.

¶ Hilibertus. Vniuersas fere lamētationes hieremię·v· questionis loco ilignri diligenti patet lectori; deplorant enī singula incōmoda ante oculos iudicis sic digesta vt videat videre ꝛ re ipa ad miam ꝑdescēdere.

¶ Ego vir ui·pau·m. Dyctonice. Hieremias nō minus deplorat ꝓpri ruinā q̄ angustiam ꝓpriam: qui pauꝑtate cū eis tribulat. Indignationē dei patit. In tenebras adducit·ꝛ nō in lucem·sup eum vertit·ꝛ cōuertitur manus dñi vt exp̄iatur·an se velit sequi quib⁹ pell' ꝛ caro hieremie afficiat fame q; vetustate·ꝛ cōteritur nigor ꝓpri·q; malleo ꝑsecutionis·ꝛ dcīat ꝛ tus bellandi. Obsidionē quoq; plāgit dicēs·edificauit in gyro meo zc̄. vñ si cognouisses ꝛ tu·ꝛ post pauca circūdabunt te inimici tui vallo. Populum quoq; suū circūdatum amaritudie miseriaꝝ·ꝛ labore angustiaꝝ plangit qd in ꝑma obsidione cōtigit·in qua hieremias a populo nimia cordis amaritudie veratus ꝛ pro populo labore tribulationis afflictus est ꝛ hoc est qd dicit circūdedit me felle·ꝛ i tenebras collocauit me·q̄si mor·is·Hoc apte hieremie cōuenit qui reclusus ē in tenebris caꝛceris·vt pene mortuus sit; q̄si pro reatib⁹ suis mortī meruerit.

¶ Porta. Ego vir vi·p·m·Solus spūs homīs scit q̄ę sunt hominis: qui quotiēs diuino spū tangitur; pauꝑtatem suā intelligens afficit fletibꝰ dicens. Ego vir vi·p·m·q; cū dei indignatione flagellet·cū fletib⁹ afficitur se nichil esse cognoscit·cui nulla ē compatio virtutis nc̄ de se ꝑsumere possit. Nemo enī bene gloriat' castū se habere cor. Jam builis iō lacrimosus cōfiteꝰ. Ego vir vi·p·m·Non enī de se ꝑsumit correctus virga indignationis. vnde addit Me minauit q; omīs anima cū iram dei recordat·ꝛ terrorem iudicij discutit·ꝛ facta sua ante oculos suos quasi in mortis articulo ponit erroꝝ⁹ se interfectū in tenebris versari videt dū meritoꝝ⁹ suoꝝ⁹ pauꝑtatem agnoscit in virga indignationis eius·i·dei. Vnd bene dicit. Me minauit ꝛ adduxit in tenebras. Etiā cum de se nichil nisi infirmū sentit·se adductam quasi in tenebras plāgit·talis aīa dum virgā dissensionis dei ꝛ minas cōtemplatur·ꝛ mala sua vndiq; ꝑscrutat' adducta in tenebris ꝛ nō in lucē recte creditur ne de se ꝑsumat builitatē pdat·superbiam in curat·q; beati·p·spū. Bene spūs hūs pauꝑtatem suā videns cōtremiscit dum se se sub virga indignationis ꝓuersari nō ambigit·ꝛ se ad hoc minatā ꝛ adductam intelligit. Hec est doctrina quę ꝑ aleph significatur. vt sese semp anima inspiciat ꝛ omnia sua referat ꝛ ingeat donec illuminet eā oriens ex alto·qui vult illuminare hūs qui in tenebris et i vm·mos·se.

† ſ quasi leprosum ꝛ abiectum

dignationis eius. Aleph. † Me

ſ tribulationis

minauit et adduxit in tenebras et

ſ ꝓsperitatis † ſ in labore hominum sunt

non in lucem. Aleph. † Tantum

ſ non alios qui in labore hominum nō sunt ſ lamando·cedēdo· parcendo·fegationeꝫ

in me vertit·ꝛ cōuertit manū suaꝫ

Tantum in me vertit manuꝫ materno animo deus exponit animam cēptationib⁹ et a bñit aliq̄n plorantē. aliquā do dolentē in sinū recipit·lac doctrine suggerit·blādit. Bē q̄ dicit tm̄ i me vrtit ꝛ cōuertit manū suā tota die.

¶ Allego. Ego vir vi·pa·m· Potest omniū sanctoꝝ⁹ vox ista cē quantum quasi sunt vniti in corpe christi; quantū eādem pauꝑtatem fuerit imitati; quātum in virū pfectum fide ꝛ ope collecti: vñ sequit. In virga ire indignationis eius. Alia est virga furoris a ira indignationis·alia correctionis alia regni. Est enī virga ferrea qua conteruntur vasa testea in ira furoris Alia qua in equitate regūtur sancti vt dirigātur ad bravū supne vocationis. Est virga indignationis de qua ad hieruslē dicitur. In indignatione mea pcussi te·ꝛ in reconciliatione mea misertus sum tui. Hac enī virga pcutit vt misereatur·hac virga christus pcussus est·nō q̄ indignatōne dignus esset: sed propter scelus ꝓpli pcussus est. Hoc ē qd dicit i virga indignationis eius.

¶ Allego. Ego vir vi·pa·m·zc̄. Licet hoc cōbus cōuenire videatur·q cellentius d̄ christo intelligitur. In quo sicut excellūt omīa: ita ꝛ vilio ista Quid enim mirū si pauꝑtatem suā quisq; videat qua pene omīs pressus laborat·sed sicut glorioꝰ⁹ est pauꝑtas christi·ꝛ mirabilior ē omībus diuicijs ſculi qui non rapinam arbitratus est esse se equalē deo·zc̄. ita hec vilio pauꝑtatis profūdior. Ideo tota mētis ꝛ corpis intētione cōsideranda. vñ. Beatus qui intelligit sup egenū ꝛ pauperē. Si enī christi pauꝑtas: cōmunis esset·sensu discerni posset·nec solo intellectu pasceret·nūcau tē beatus predicatur q̄ intelligit·bñ aūt christi pauꝑtas admirāda et inq̄renda cū sanctoꝝ⁹ (secm̄ aplm̄) altissima sit pauꝑtas quę a paucis intelligitur· tātomagis ergo illa admirāda·quā ꝛ angeli mirantur ꝛ de qua intelecta beatitudo nalatur. Sunt quidē: beati pauꝑes spū sed eo spū quo ista pauꝑtas intelligitur·q̄ a spūsancto referatur. Properera triū versuū pūcipia apud hebreos ab aleph insigniūtur q̄ doctria interꝑtatur. Vbi ei doctria eget hic sens⁹ d̄ quo sūm⁹ auctor: glatur·ꝛ q̄si singularis sit q̄ videat ꝛ q̄ intelligat ait. Ego vir vi·p·m·zc̄·quasi ego cui assunt oēs thesauri sapiēcie ꝛ sc̄·video·p·m·quā spōte pro alijs suscepi·quā miseri nolūt intelligere·q̄ nec omnimodā miseriaꝫ suā volūt aduertere.

¶ Allego. In virga indignationis eius. Ob indignationē scelꝝ nr̄oꝝ pauꝑtatē ꝛ passionē sustinuit; vt luoꝛe eiꝰ sanem. Huius pauꝑtatis misterū aut nulli sanctoꝝ⁹ aut pauci videt ad plenū·quāta boitas d̄i quātaq; dilectio sup filios ire·quāta mīa in filios reconciliationis·ideo q̄si sol⁹ videat dicit. Ego vir vi·p·m· Videt suā mirā ꝛ ineffabilē· videt suoꝝ mēbroꝝ⁹ pauꝑtatem·q̄ ipsi cōiungūtur sciētes q̄ pacta pau·non·p·i·f· Recte ergo vna vox ē ꝛ capitis ꝛ corpis. Ego vir v·p·m·q; castigat de⁹·o·st·q; reprolepsis i hoc loco·i·ꝑsumptio rerū dicēdaꝝ notatur. Deposit enim eius cū nō dixerit ad quē referatur·q; notū esse nō ambigit q̄ pater filiū virga passionis percussit·nō ergo mirū si mēbra eius virga indignationis·ad correctionē percutiūtur·vt lit vna vox·unus gemit⁹·unus ploraꝰ⁹ in valle lacrimaꝝ. vnde me minauit zc̄.

¶ Me minauit et ad. zc̄ Cum scꝝ ꝛ voluit pat' cōterere filiū in infirmitate ꝛ reputatus ē q̄si leprosus ꝛ percussus a deo·ꝛ builatus q̄si in tenebras ꝛ nō in lucē ductus est·sed tenebre eū nō apprehēdēūt. Ecclesiā quoq; minis ꝛ terꝛoꝝ⁹ subicit ꝛ adducit in tenebras afflictionis ꝛ nō in lucē ꝑfectis ꝓsperitatis. vnde sequitur tm̄ in me. zc̄.

¶ Tantū in me ver. zc̄. Hoc quoq; ad caput ꝛ mēbra eque refertur quicūq; enī volūt pie vivere in christo per·p·quoꝝ vox est tantū in me·alios enim nō corrigit·sed libere vagari permittit ecclesiam uero tā d̄ indoctis q̄s gentibus mukis disciplinaꝝ affligit angoribus·manū ad flagellandū

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

molere ꝛ ruminare sanitas ꝛ victus est. vñ in ꝓconiū dicit ꝙ ventes moy si nō fuerūt cōminuti·qz verbū dei semp corde ꝛ ore rumiauit·ꝛ panē ange lo⁊ indesinēter ꝓmedit·cuius aūt ventes frangūtur recte cinere cibatur in quo cordis mestitia·ꝛ pnitētia designat. vñ iob cū dñm vidisset ꝛ audisꝫ inquit ago pnitētiam in fauilla ꝛ cinere·qz sꝫ visa dei pulcritudie·ꝛ al titudine cinerē ꝛ fauillam se cognouit ꝛ alibi olim in cilicio ꝛ cinere pnitentiā egissent. Dicit ergo cibauit me cinere quasi qz verbū dei ruminare

¶ stuli·ingemisco aba tus cinere mortalitatis Repulsa ē aia mea ⁊c Dolet se a deo repul sam ꝛ temptationibus expositꝫ·ne ad bona que sentit libere redire possit·q̄ oppressa acre dine doloris non pōt bonoꝝ recordari. vnd addit·pjt finis meus ⁊c. hoc eni littera vau significat·q̄ nō est ille sonat·pjt eni et nō est cū domino qui verus finis est·ꝛ ꝓlummatio Ideo spem sibi a dño pjsse luget·quia se ad dñm erigere nō valet. vñ bene sequit zai q̄ i terp̄tat duc te·vel huc tāꝫ voce ductoris di cat. Nolit diu inuolui in hūs malis·sed duc te et tanq̄ querat quo debeat ire rndet temō stratiue huc·s·in uiā p̄ candi·et qđ ꝛ qđo pꝛ cari debeat subiungit Recordare paupertatis ⁊c.

¶ Allego. Confregit ad nu·d·ⁿc. Dētes xp̄i·i·apostoli et alij discipuli in passione cōfracti ꝛ dissipati sunt·quib⁹ quasi ventib⁹ (cred ētes in corp⁹ suū) trāsfudit xp̄s. Cibauit me cinere scdm illud cinerem tanq̄ pa·m·ⁿc. quib⁹ malis repulsa est aīa·hij quos plurimū dilexit·ꝛ propter quos venit omni odio pleneq̄tur eū. vñ cepit hic sus tedere ꝛ pauere. Sub vau er go littera ista exaggerātur ꝛ p ea que dicta sunt durius tempant que so nat·nō sic ille vel nō ꝛ ille. Licet eni dixerit pjt fi·m·ꝛ spes·m·a·d· nō sic ille arbitratus est·ꝛ nō ille oblitus ē bonoꝝ que cū patre semp habuit aut scdm humanitatē pcepit·de quib⁹ credo videre bona dñi·i·t·vi· Non sic ergo arbitratus ē licet aīa ipius repulsa sit duricia indoꝝ sed nimiū do lotē animi·ꝛ meroꝛē infinnat tanq̄ inebriatus amaritudie passionis non possit bonoꝝ recordari·ꝛ exacerbatus dicat pjt·fi·m· Apud hoies aute ꝫ pjsse videbat qui dicebāt se ipm nō potest sal·f· Sic secta hereticoꝝ ꝛ p fectoꝝ malis repulsa·pteritoꝝ bonoꝝ oblitiscit·ꝛ nouis oppressa doloꝛ bus inquit perijt.f·m· vñ mei a·pe·mo·s·p·p·cf·s.g.m·

¶ Nystor. Recordare·p·ⁿc. Ab inicio huius alp̄habeti describit mise rias milere cuitatis ꝛ passionis xp̄i ꝛ eccle laborātis·vt etiā quasi despan do dixerit·pjt finis meus. Sed vt diminitus auditū est·duc te·mox nona spe erectus·ad dñm ꝛuersus p̄ces emittit·et promittit se vinceps meliora spare pteritoꝝ oblitus delictoꝝ. Vñ aduertendū hec elemēta magno mi sterio cē p̄notata q̄bꝫ magne intelligētie sacramēta q̄si metro inxit spūs in app̄ba·ꝛ qz sermo dei occultus hinc inde misteriis obumbrat· quib⁹ referatis būanis patet sensib⁹. Egregie spūs sꝫ hec ꝛ hmoi interposuit vt fasti dium auferret legentiū ꝛ iter lacrimas animas recrearet intelligentium

¶ Mora. Recordare p·ⁿc. Aia quoq⁹ in hoc verbo vinificat·ꝛ reduci tur·cui dicit·duc te huc·q·tolle grabatū.t.ꝛ ambula. vnde supplicās dicit Recordare.p.ⁿc. Hec eni in adam.i.in ꝓmo flore transgressa et pauptate nudata·sed cū in hac littera se abducere inberet memoria memorat·ꝛ sicut filia abrahe cōtra spem in spē erigitur·ꝛ venit ad litterā beth que interp̄tatur vita ꝛ pauoꝛ. vel vt post querimoniaꝝ lacrimas timoꝛē dñi capiat te quo dicit. Initiū sapiētie timoꝛ dñi·ꝛ gustet nihilominus dei verbum ꝛ vocem cōfessionis dicat. Misericordia dei est qz nō sumus ꝓsumpti.

¶ Allego. Recordare p·ⁿc. Sunt hec verba xp̄i sunt eccle ptipantis cui dicit. beati pauperes spū.q.i.ē.r.c. Xp̄s tamē nec transgressus est nec ali qđ suā trāsgressionē iudicij offert·sed verecūde profert. auerte fa.t.a.p.m. sed christus trāsgressio legis pro nobis factus est sicut ꝛ maledictū ꝛ pecca

¶ vt nec vnus remaneat·† ¶ pdicatores vel sens⁹

ad numerū † dentes meos: cibauit

¶ penitētia·mortis memoria.

¶ cinerem tanq̄ p·m· † ¶ affectus.

† ¶ amaritudine passionis. ¶ a deo·opinione.

me cinere. Vau. Et † repulsa ē † ai

¶ preteritoꝝ vel futuro ꝫ·de quibus dicitur credo videre·b·b·in·t·v·

ma mea: oblitus sum bonoꝝ.

¶ posse videtur.

Vau. Et dixi: pjt finis me⁹ ꝛ spes

† ¶ hic a ꝑsona sua misera iudicio misericordiaꝫ compat. ¶ recordare expositis singillatim ⁊cōmo dis benuolentiā indicit compat a ꝑsona sua ꝛ iu dicia ꝛ aduersarii q̄s propriis notatur locis.

Sque te vel huc.

mea a domio. zay. † Recordare

† ¶ pro nobis paup fact⁹ ē christ⁹·ꝛ trangressio. ꝛ maledictū ꝛ peccatum. ¶ crumpne.

pauptatis ꝛ † trāsgressionis meę: ab

¶ amaritudis. Fillius solius.

synthij ꝛ fellis. zay. Memozia

¶ vite eterne. † ¶ defecit in sa·t· aīma mea.

memoꝛ ero·ꝛ † tabescet in me aima

¶ vitam eternā.

mea. zay. Dec recolens i corde

¶ vitalis pauoꝛ

meo in deo spabo. Heth. † Mi

¶ a ꝑsona iudicis· ¶ nō nostri meriti

¶ reliquie sal·ti· ¶ rot malis

sericordie dñi q̄ non sumus con

† ¶ scdm multitudi ē miserationū tuaꝝ d·sq·m·

¶ sono viuus deficere nescit.

sumpti: qz non defecerunt † misera

† ¶ dilexi ꝛ te cognoscere feci

¶ confessionē tuam ꝛ pacientiam tuam

tiones eius. Heth. † Noui di

¶ qñ sol iusticie fuit ezu·

luculo: multa ē fides tua. Heth

¶ pars mea qui mō dicebas pjt finis meus ¶ do minus pars hereditatis·m· portio mea d·in terra viuentiū· dixi custodire le·t·

Pars mea dñs † dixit anima mea

† ¶ si mozam fecerit ¶ vnde expecta do·vi·a

ꝓpterea expectabo eū. Theth

cōdum. vñ maledictus omnis qui pendet in ligno·ꝛ eum qui nō nouerat pec catum fecit pro nobis peccatū. vt ꝛ petcatū ꝛ maledictū trāsgressionē tole ret nostrā. Magnū ergo ē qđ dicit. Recordare pau·ⁿc. qz pro nobis fact⁹ est paup vt nos ditaret ꝛ iungeret cū capite corpus. vt ꝛ peccatione capi tis purget. Corpus aūt qz i ꝑsenti vita sine transgressione nō vinit·multis erumnis repletꝫ amaritudie absynthij ꝛ fellis. vñ la bozib⁹ ꝛ doloꝛib⁹ fati gatur ecclā. vt ꝛ cocta passionib⁹ sponso suo fiat acceptior. vñ dicit. Re cordare p.q.d. Recoz dare que ꝓ trāsgressio nib⁹ meis paciꝝ.i.ab synthij ꝛ fellis· memoria memoꝛ ero ⁊c. eterne vite sꝫ ꝛ ideo mox tabescet aīma mea ad eam suspirans scdm il lud. Defecit in sa·lutari.t.a.m. vnde addit· B recoles i corde meo. in deo spabo. Cū em ecclesia ad eius cōtem plationē se dirigit q̄si deficiēs gemit·ꝛ q̄s ex pressiꝰ pōt dicit. Me moria memoꝛ ero·ex il la sꝫ memoria eterne vite que interius aspi rata vinificat. vt dis cant christi membra ni hil aliud mēotare·co gitare aut diligere q̄s se in nouitatē reforma re. Et notandum ecclesiā subitus profectus q̄ pus vsq⁹ ad despatio nem venit·sed ex quo salutarē vocez ductę auduit mox memoria intabuit·ꝛ recolens q̄ sustinuit in verbo illo longo abducta. In deo tñ in que spabo quasi in verbo.t.laxabo rete.sic contra spem in spem ꝓualescit eterne vite memoria recreata.

¶ Paschasius. Misericordię d·ⁿc. Depositis laꝫtationū querimo nijs icipit moraliter viā reuertēdi ad deū explanare. vt nemo audeat ꝺ se ꝑsumere·qz nō est volētis neq; cur.sꝫ.d.mi.vñ addit. Mia d.qz nō sum⁹ consumpti qz sꝫ reliquie israel salue fiēt. Sic aīa quelibet mie dñi tribut qz non est consumpta flagicijs suis in infirmitate carnis·delectatione secu li·hostiū insidijs.qz nō defecerūt.m.eius. vnde dicit dauid. Miserere.m. d.s.m.m.t.quasi magna misericordia est ꝛ magna delicta ꝛ multe iniqui tates·sed ꝛ multe miserationes. vñ nulli diffidendū ne deficiāt miserationes·fons mie non siccatur·nisi ꝑus fueris exiccat⁹·hoc ē inicium nostre cō uersationis ꝛ inicium vite timoꝛ dñi. vñ Beatus vir qui timet d.timētes eni beati sunt ꝛ sapiētes. vñ beatus quē tu eruditeris dñe ꝛ.d.l.t.d.e. Nā ꝛ sanctoꝝ est pauoꝛ. vñ cecidit pauoꝛ sup abrahā ꝛ sacrificaret ꝛ dauid dicit. Ego dixi i pauoꝛe meo omīs hō mēdax·qui huc pauorē hūt ꝛ vitā habent·qđ q̄s acceptū sit apitur cum dicit. Noui diluculo multa ē fides tua·quasi post lacrimas querimoniaꝝ·post trīs supplicū·post cōfessionem sceleꝝ post precem ꝛ cōfessionē·non differam miserationē. Noui tribulati onem ꝛ pacietiam tuā. Noui fidei ꝑstantiam dicēs·nō defecerūt misera tiones dñi. Noui diluculo qz magna ē fides tua ac si dicat approbauī que humiliter gemens enumerasti·ꝛ nosce re te feci qz multa est fides tua·dilu culo radio fidei exorto·q̄s sꝫ xp̄s surrexit in quo diluculo a dño ꝓmenda tur que prius infirmitate carnis pisse videbatur scdm illud·pjt finis.m. Moze suo sepius prophete sermones mutāt ꝛ tempa. vñ in canticis canti coꝝ nūc sponsus ad sponsam nūc ipsa ad sponsum nūc ad sodales ꝛ ami cos loquit·multocies absens mtociens ꝑsens est sponsus. vt sponse vel verium inflamet·hic quoq; sponse angustias suas plangenti·cōtinuo adest spōsus. vt cōsoletur dicens. Noui diluculo.m.e.f.t. fidem tuā lau dando ꝛ ꝑsentem me exhibeo quē absentem lugebas qui adi.nom.t.m.t. vñ ipsa. Rū.pars mea dō.dixit aīa.m.p.ex.e Felix qui hec dicere pōt ali enus a vicijs·segregatus ab oīi labe peccati·qđ ꝛ dauid sub eadem litte ra octauo loco posuit·porcio mea dñe dixi custodire legē tuā. hec eni solū modo vox eius est qui de septima transit ad octauam.i.de ꝑsenti ꝛ veteri vita ad futuram ꝛ ad nouā que terzena nō cōcupiscit solum deū expectat quē diligit ꝛ non sibi sed deo vivit. vnde ad theth litteram puenit que ex clusio vel bonum interp̄tatur·talis enim summo inberet deo·exclusus ab

qui clausit aures suas ne audiat legez oratio ei⁹ est er·Cōclusit ui·m·Habent peccata qu adraturā suā. vñ dicat virgilius·hinc metuunt cupiuntq; dolentq; gaudentq; hūjs quadrātur itinera nostrox peccatox: vt tandem ad se redeat infelix aīma·vetustate infecta·ab inimicis circūsepta·felle iniquitatis z miserie vallata·vanis fatigata laboribꝰ·cōtra quā hostes interius exteriusq; deseuiūt. Hūjs aggrauata cōpedibus pū iudicez roget indesinenter instet·vt saltē ꝓpter improbitatē accipiat qđ petit·qz ꝓpē dominus oīs inuo·e·ẽ.

alioquin ad patriam trāsire ñ pōt. Obstruit ei viam cōpiscētia oculoꝝ·voluptas carnis·z superbia vitę. Ꝗ si ad scripturas sāctas quasi ad pascua vitę se cōuertit·in quib⁹ rectam viam inuenit cōtinuo occurrūt quadrati lapides hęreticoruꝫ qbus via fidei obstruitur·z semitę subuertūtur. vñ dicat aīa cum propheta·qs dabit impē·si co·z cū aplo. Infelix ego hō ẽ.ab hūjs eñi omnib⁹ sola gratia liberat.

¶ Allego. Circūedifi. Acsi xp̄s dicat.excitauit aduersum me pater cozda iudeoꝝ circūedificauit coborzes·vt nō egrediar de manib⁹ eoꝝ donec impleantur vaticinia prophetaꝝ·excludit oīonem hāc·s·pater si fieri potest transeat a me calix·i·Ecclesia quoq; cōcluditur dogmatib⁹ hęreticoꝝ: valatur supplicijs peccatoꝝ vel psecutoꝝ·qđ explorās totū đo tribuit cuius iudicio ht. Aggranauit ꝓpe·m·i·imanitatem tormēto ꝝ vel receptionū qđ frequēter cōtigisse nemo dubitat. Suā quoq; oīonem excusaz gemit· dū ad probationem diuinū auxiliū differtur sed nō auferetur·sed bz anchoraz ·i·spem suā in celo firam ne buius fluctib⁹ submergatur.

¶ Nystor. Vrsus insidiās ẽ. Quid terribilius qȝ auctorem nostrę salutis vrsum z leonē fieri nobis? Vrsus fera fraudulēta z brachijs et humbis fortissima. In nabuchodonosoꝛ aūt z tyto z vespasiano q̄ alibi aper z singularis ferus dicūtur·đns vrsus z leo vocatur·in quib⁹ potestas dei inimicos vlciscitur. Plāgit ergo iste ꝙ pius z clemēs đns peccatis exigentib⁹ leo sit vel vrsus·vt eius potētia hostes nequissimos obsideat z affligat. Quasi signum ad sagittā hierusalē ponitur qz circūfusis hostib⁹ vndiq; obsidetur·vt frequēter quasi sagittis vulnerata ad medicū redeat·vl coacta. Has gētes quasi arcu tenso(moderato tñ iudicio)ptra hierusalē sępe misit·vt vel sic deū sepe timere discerent ne hostiū suoꝝ sagittis vulnerata deficeret;huius semitę subuertūtur ab hostib⁹? ipsa cōfringitur.

¶ Mora. Vrsus Sub veleth littera q̄ timoꝛē sonat plangit aīa timore pcussa·vrsus insidiās factus ẽ·qz z vim sagittaꝝ in apto z insidiaꝝ i occulto expta plangit quasi desolata·tetēdit arcuꝫ suū·i·iudiciū·z tñ differt qz inuenire quos remuneret q̄s quos damnet·vnde·vulsti·metute·si·vt fu·a·f·ar·Pōt p arcum sacra scriptura intelligi. Jn q̄ corda·not·flectitur duricia veteris. Jnde sagitte mittūtur quib⁹ cordis duricia penetratur z ex arcu iudicij sagittę mittūtur ad pimēda vicia·z alię quę vulnerant charitate. Aīma aūt est quasi signū vt hinc suscipiat vulnera charitatis vnde repellat iacula inimici.

¶ Allego. Vrsus insidiās ẽ. Cōmunis vox est capitis z corpis qꝑ vrs⁹ insidiās factus sit eis qui z eternus ẽ z incōmutabilis nō qꝑ a natura pietatis·z bonitatis imutetur·sed propter effectus. Illū eñi cōtra filiū suuꝫ erigi pmisit·qui venit vrsus insidiās:fraude z fortitudie pimere z recipe tempauit:sicut z corꝑ⁹ eius a pricipio vsq; ad finē leo in abscondito. Hūjs duabus bestijs oīus dyaboli seuicia mōstratur·z p leonē ipe dyabolus·p vrsum vero mēbra eius·i·hęretici·s·z falli fratres. Vrsus enī licet brachijs et lumbis fortissimus tñ capite est infirmus sicuti oīes mali caput infirmum hūt·i·dyabolū q̄ vel i maifesto vt leo vl vt vrsus in absc̄dito circuit·q·q·d·patet qz de sui fortitudie pfidit·qui rugiens et frendēs circuit de cui⁹ insidijs dicit psalmista. Insidiatur in·ab·q·l·i·s·s·hūjs armis cōtra membra z caput pugnat. vñ gemit ꝓpha·i·mo christ⁹ z ecclesia vrsus insidians s·e·ẽ. Hęc sunt bestię q̄ cōtra dauid pastoꝛē omū veniunt z gregē deuorare cupiūt. Sed eruit dō ouem de ore leonis·z fauces vrsi z brachia pregit·hic est cristus qui oues suas ducit ad pascua vitę·z eruit de ore leonis z vrsoꝝ brachia cōfringit·nos aūt pōs eius z·o·p·e· Tollunt arietem de medio eius gregis sicut ipsū dō·qđ si dns nō eruisset non evasisset. Hęc

§ a timore tuo domine cōcepimus·z pepe rimus spūm salutis. z cū tre·z ti·ia·pe·opaminī. Jotabolus in in cōuo.

meas subuertit. Deleth. Ursus

† § qui circuit querēs quē deuozet. § in se ipso

insidiās factus est mihi: leo in ab

scondito. Deleth. Semitas me

as subuertit z confregit me: posu-

§ a deo.

it me desolatam. Deleth. Teten

§ iudicium vel arcū scripturaꝝ.

† § vndiq; gentiendam.

dit arcum suum z posuit me quasi

§ timoris vel amoris·vel cuiuslibet affectionis:

signum ad sagittaz. He. Misit

§ luxuriosis vel infidelibus. † § sagittas oc

culti iudicii vel scripture.

in renibus meis filias pharetrę

§ vox christi vel hieremie·vteq; eni a po

pulo est derisus.

suę. He. Factꝰ sū in derisuz oīi

§ in me psallebant qui bibebāt vinū.

populo meo canticū eorū tota die.

§ passionis.

He. Repleuit me aāritudine iebri

§ mirrati vini.

auit me absinthio. Dau. Cōfregit

bestię aduersus dauid cōsurgunt·i·christū. Dauid leonē·z vrsum interfecit qđ factū est i morte christi qñ oues liberauit. Semitas ẽ.beclugēdo repetit. Posuit me desolatā hierusalem.s.quā supra ꝓpha plāgebat. Jam fortassis in se receptā limo christi sponsa sanguīe eius dotata gemit se desolatam z quasi adulterā a sponso derelictā quasi signū ad sagi·ẽ. christus enī z ecclesia in tytulū ptra oīes aerias potestates erigitur. vñ spectaculū facti sumus angelis z hoībus·christ⁹ in se z in oībus mēbris iaculis inimici exponitur.

¶ Nystoꝛ. Misit i re·m·ẽ. Dns iusto iudicio quasi arcu diu et tanto tandē mittit irenes sagittas·si·pha·ut eoꝝ libidinē puniat đ quibus dicit vnusq;q; ad vxoꝛē primi bibebat. Per pharetrā occultū dei iudiciū signat· quo nabuchodonosoꝛ et alij contra hierusalē quasi sagitte dirigūtur·vt exposita quasi signuꝫ vulneret quā cū ꝓpha iam obsessam inceparet quasi illū nugacē irrisit. vñ addit factus sum oīi populo ẽ. Repleuit me amaritudie in se completū dolet·z in populo suo qđ dñi p̄diterat ꝓminatio·s·ababo populū istū absynthio:et dabo potū eis aquā fellis·vñ inebriauit me amaritudie. Repleta eñi fuit hierusalē·et in pēa captiuitate z in sēda·z potata absinthio angustijs.s.z necesse arido Per aquā fellis significat magnitudo malox z sempiternuꝫ captiuitatis iugū z ignorantia legis qua repleti amaritudine fellis pro xp̄o antixp̄um sunt suscepturi.

¶ Mora. Misit in re·ẽ. anima quoq; in hūjs z bñoi·amaritudinibus quotidie inebriat·vt nihil ei dulce in p̄senti videat đ tāts malis incessāter affligitur

¶ Allego. Misit in re·ẽ. belittera·vino vel est·interp̄tat·a principio eñ huius alphabeti etimanitio xp̄i ostēditur·scōm illud etimaniit se fos. ser·ac·ẽ.qđ qđ obprobria passiones z morte sustinuit. Sz tñ semp z ios mutabilit est:z vere viuit q̄si rideat videor z affligor cruciorꝛ·morior·sed tñ vere sum z vere viuo z vitā peccatoris nolo qz nita nō vult morē. Hęc namq; vox sponsi z sponse ꝓmunis ē ut illa cōfiteat qz est z viuit z ille rideat·sum z viuo scōm illud·refurzeri·z adhuc tecū sum·hic est ergo qui ē· z qui viuit z pro nobis plāgit z p illis misit in re·m·ẽ. Pharetra dei patris scp̄tura ē ex qua iudiciū di(q̄si ex arcu sagittas) corpus xp̄i accepit·qs z ipe pinlit por has sagittas ardētes facit aliqñ vt corda frigida vulneret calore charitatis. Hereticoꝝ quoq; sagittas infidelitatis aliqñ intoxicatas ex hac pharetra producūt z corda innocētum feriūt. Ex hac pharetra veniunt sagittę ex quib⁹ exterior hō timore p̄figit·z interior amore afficit. vñ p̄fi·ti·t·e·m· Qđ cū ait·misit in re·f·p·s·i·affectōes diuini timoris aī amoris. Jn renib⁹ propagatio carnalis z in fide virtutum generatio spūalis. De hūjs renib⁹ gignit xp̄s in vtero caste mīs·i·eccle mittit in renes·fi·p·i· sagittas quib⁹ ad amoꝛē vulnerant·vel ad timoꝛē vt vicia pimant· virtutes propagent. vñ dō vre·re·m·z e·m·z alibi.sagitte tue infixe sunt michi. Sancti quoq; p̄dicatores dei de hac pharetra quasi sagittę diriguntur. vñ in pharetra sua absc̄odit me·ac si dicat xp̄s quasi sagittaꝫ electam abscondit me in pha·su·vt occultus caligine scripturaꝝ z tandē et arcu emissus p bem renes z corda omniū. Factus sum ẽ. Cui simile ē·ego sum vermis·z nō homo ẽ.qđ in passione declaratū est·repleuit me amaritudinib⁹ passionis·inebriauit me absinthio·i·mirrati vini. vñ dederūt in escam meā fel z in si·m·p·m·a·Cum inebriatum se dicit absynthio oñdit tam interi⁹ qȝ exterius se affectū amaritudine passionis·hūjs z bñoi doloꝛib⁹ totum xp̄i corpus vsq; ad cōsummationem cruciatur.

¶ Nystoꝛ. Cōfregit ad nu·d·m·ẽ. Hieremiaz a ꝓpo afflictā z popu lum ab hostib⁹ nulli dubiū est.hic eñi pene fame pemptus est.ille oīa genere penaꝝ expastus est. vñ quia caret cibatus·plāgit vt aīa expulsa de corpe credat. vñ bonoꝛ est oblitus quoꝛ memoria int̄ supplicia oto elabitur. Luget ergo propheta finē populi sui z spem puertendi repulse. Impius enim cū in profundum peccatoꝝ venerit contemnit.

¶ Mora. Cōfregit ad nu·d·ẽ. Aīma fastidio sancte scripturę affecta fractura tentium plāgit quibus retexe z ruminate vbuit x̄bum dei. Aial enim qđ non ruminat in lege reprobat·verbū dei sensibus quasi venib⁹

hereticos-qui xū affirmant aīas crudeliter affligere-corporeis traditas
ergastulis-7 in ve-ō multos paniſſe indiſcretis piudicijs. Vir iſte flagellis
eruditus ſcōn illud-virga caſtigaberis filia ſyon-cordis puritate pfiteur
q omnia iuſto dei iudicio agunt-vt ſalutē oīb tribuat in veritate inuocan
tib-7 ſcōn interpretationem littere clamat:ſeruo diſciplinam caſtigationis
ſeruo profeſſionis puritatē:ſeruo inter hereticos inuiolatā fidem. Magn?
animę profectus-q inter tot diſcrimina a charitate xpi nō ſeparat.ſed di/
cit. Oculi noſtri ad do
minū xū noſtrū. P?
huius fidei pſtantiam
venit ad men litterā
procincta ad defendē/
dam iuſticiā ptra epi/
curos et cōtra eos qui
dicāt xū mortalia nō
curare-ptra quos pſal
mus ille dirigit in quo
dicit. Nāo ſcit deus 7
ſi eſt ſcientia in excelſo
quos etiā vir tārus in
crepat hijs verbis-qs
eſt iſte qui dixit.

¶ Wen. ex intimis
vel ex ipis-vt ignis ex
ultimis interpretatur.
Magni enī ardoris ē
pro fide tam fideliter cer
tare. vñ iſaīe dicit.
Quis eſt iſte qui cū ſit
cinis 7 pulvis inflatus
ſpū ſuo 7 te immenſo
7 te increāto ſcripto au/
det diſputare-7 nos q
tanquā filij flagellāmur
ne cū hoc mūdo dam/
nemur ſubſānare acti patēter dicat. Oīa fiūt iuſte-et vero iudicio dei-et
quecunq; ſupius lacrimādo protuli magis ex fonte pietatis q̄m ex preiudi/
cij querimonia dixi qđ ex intimis viſceribꝫ fluxit qz ignis charitatis ex inti
mis medullis exarſit. vñ ſupra đ alto miſit ignē in oſſibꝫ meis. Ignē iſtum
venit dñs mittere in terrā-7 vult vt ardeat 7 noſtra peccata conſumat-7
intimis viſceribꝫ 7 ſuę cognitionis ardorem infundat-vt citiſſime cor no/
ſtrū ſcripturę ſacre fontem hauriat-qui ſalit i vitā eternā. vnđ nonne cor
noſtꝫ ar-e-in-n. Hoc igne exuritur lignū-fe-ſti-plumbū iniquitatis. Hoc ig
ne incāte eſcimus-vt pro fide certā tes dicamus.quis eſt iſte qui dixit vt fie
ret-dño nō iubente-7 cum ex dñi miſericordia patrātur vt preſtant bona
7 ex dei iuſto iudicio fiunt mala .vt nec malus ius querele habeat. vñ ſeq̄
tur quid murmurat hō.i.peccator vel vir vidēs.i.iuſtus ve quo dicit. Ju
ſtus ex fide viuit-hinc paulus ait-o hō tu quiſ es qui rūdeas deo cō-qua /
ſi quid dicturus ē homo pro peccatis ſuis cū omne os obſtruat nō poteſt
dicere xū nō curare mortalia cū ab ipo ſunt bona vel mala oīs iniquitas
oppilabit os ſuū. Hec cōſilio eſt ex intimis 7 ex ipis viſceribꝫ hāc oſtēdet
ignis ex intimis medullis-nō habet vbens.i.iuſtus ex fide quid dicat-mḷ
to min? peccator 7 impius. vñ vigilāter ait vir pro peccatis ſuis. Vir ſerū
indicat-homo ꝫmunem naturā-aliud ē ex natura aliud ex gratia. vt neq;
homo qui ex propagine ꝑme nature flagellat-neq; vir qui gratia diſcer/
nit-habet ptra figulū quid queratꝫ. vñ iob ait (licet excruciatus tormētis)
ſit nomē dñi benedictū.ſicut pla-d-ata factum eſt.

¶ Nun ſempiternū vel paſcua quę eſt xpus de qua dicit. In loco.p.i.
m.c. Ipſe nos reficit bonis paſcuę ſuę-7 diuinis ſacramentis ex vbertate
agri pleni.cui benedixit dominus. In hac paſcua ſcripturarū ſunt miſtica
ſacramēta pro quibꝫ dicitur ſcrutemur vi.n.rē. Tria facere debemus ſcru
tari-ſtere-reuerti. Quęramus quid facti ſumus.quid fuimus.quid debea
mus eſſe. vt pſpectis hijs cōpulli ad dñm reuertamur ad quod nos littera
nun inuitat quę principium interpretatur. vñ vnicus patris ait.ego princi
pium qui 7 loquor vobis. Hec enī littera etiā vnicus interpretatur qui ve
rum principiū.verū pabulum. Sunt quoq; ſcripturę paſcua quibꝫ paſci
mur 7 uſtraimur.ſed vnicus paſcua ſpūalis ad quem leuare debem? cor
da nra cū manibꝫ in cęlū vbi vera ſunt paſcua. Et notandum q̄ corda ſi
ne manibꝫ nō leuantur neq; manus ſine cordis vt integritas fidei nos cō
mendet deo 7 opatio. Vera enī fides eſt quę p dilectionem opatur. ſicq;
recolētes pauptatem noſtram dicamus deo-nos iniquę egimus 7 qđ peiꝰ
eſt ad iracūdiam pronocauimus. Idcirco tu inexorabilis es. Dñs ſcrip
tū, aī doctrina boz triū verſuū intelligēta redditur vt ſcrutemur vias-i/

ſ dominus ignorauit. ſ terrenis cōpedibus.
ſub pedibus ſuis oīes ſ vinctos
ſ qui eſt vnoz 7 mortuoz iudex qui reddet vni
cuiqꝫ iuxta opa ſua.
terꝛę. Lamech. Ut declinarꝛ iu
ſ ſi non in cōſpectu dei
dicium viri in conſpectu vult? al/
tiſſimi. Lamech. Ut perverteret
ſ prędicati vel futuro. ſ qz oīa iſte agit
hominem in iudicio ſuo: dñs igno
ſ q̄ ſtultus q̄ andar cū ſit pulvis 7 ci
nis. ſ a pſona aduerſarioꝛ
rauit. Wen. Quis eſt iſte q̄ dix
ſ aliquid. ſ quo iuſte diſponēte oīa fiunt.
it vt fieret dño nō iubēte. Wen
† ſ quaſi ſine diſpoſitione dei fluctuant oīa mor
talia.
Exoze altiſſimi nō ſegredienꝭ: nec
bona nec mala. Wen. Quid
ſ cōtra deum. ſ hum? peccatoꝛ ſ fide.
† ſ diſcretus gratia non femina.
murmurauit homo viuens ſ vir,p

ſ defendēdo. ſ ex ſe. † ſ ſempiternū vel
principiū vel paſcua vel vnicus. ſ a prophēta p
fona. ſ diligēter.
peccatis ſuis. † Nun. ſ Scrute/
ſ ſcito teipſum attēde diligēter.
ſ actiones. ſ ſ diligenter.
mur vias noſtras-7 ſ quęramus et
ſ penitendo. ſ a quo receſſimus per peccatū
reuertamur ad dñm. Nun. Le
ſ a limo terre. ſ integritatem fidei. ſ opibus.
uemus corda noſtra cum manib?
ſ quaſi culpa noſtra eſt non tua.
ad dominū in cęlo. Nun. ſ Nos
ſ cōtra proximum. ſ ſpeā qđ petius eſt.
iniquę egimus et ad iracūdiam ,p
ſ pro tāta peccatis.
uocauimus: idcirco tu inexorabi
ſ audi vel firmamentum vel ad
iutorium. ſ cecitate.
lis es. Samech. Operuiſti in
ſ in plaga deſpſionis. † ſ ſpūalem intelli
gentiaꝭ legis abſtuliſti. ſ qđ? hoīs exſpolians
furoze 7 pcuſſiſti † occidiſti nec ſ pe
percuſſiſti. Samech. Oppoſuiſti

actiones 7 quęramus quid fuerimus 7 quid ſumus 7 reuertamur ad dñm
penitendo a quo diſceſſimus peccantes. Magnū eſt vnicuiqꝫ ſeipm cog
noſcere. vnde moyſes. Attende tibi ne fiat verbū abſconditus in corde-at
tende tibi non diuitijs nō poſſeſſionibus non viris? ſed animo 7 menti.
vnde facta 7 cōſilia 7 cogitationes ibi te attēde vbi pociꝰ es (apollinis ß
aſſignat fabula gētilis).q.huius ſentētie autoꝛ fuerit:qua dicit. ſcito te ip
ſum cū ō moyſe ad pḥos trāſlata ſit qui ꝑ fuit-hinc quoq; ſalomon ſi tu
notas te o pulcra inter
mlieres egredere 7 abi
poſt veſtigia gregum
tuoꝛ.

¶ Notandum quan/
tum vir videns pauꝑ/
tatem ſcę flagellis eru/
dit? profecerit. poſtq̄
ad ſan litterā venit-et
ducte audiuit 7 graue
iugū ſuper ſe tulit-7 ſe
dit ſolitarius vbi alto
ſilentio videns cogno
uit q̄ noſtra ſal? ſit ut
ſcrutemꝰ vias nras q̄
lubrice 7 tortuoſe ſunt
maxime in adoleſcētia
vñ ꝓcūre oportet cor/
rectione annos inuēten
tis dicētes-dñe paſce
me ainuētute mea 7 ni
hil mihi deerit i.l.p.u.
m.col. Hęc ſunt vera
paſcua vite vbi vnic?
patris paſcit inter lilia
ſ.filius donec aſpiret
dies 7 inclinēt vmbre
hoc aūt nobis ſubſidi/
um ē. Leuemus g̃ ad cū corda noſtra cū manibꝫ in cęlū dicentes. Delicta
iuuētutis m.7.i.m.n.m.dom.quia graniora ſunt ſenectutis q̄ iuuentutis
vulnera. vnde ait-bonū eſt viro cum portauerit iugū ab adoleſ-Senibus
eſt remediū peccare, ꝛdimere-ſed ſtimulant eos peccata-cruciant conſcien
tię 7 conſuetudo peccati inſtabiles facit. Leuemus ergo corda nra cū ma/
nibus ad deum:quia xū ad iracūdiam pronocauimus q̄ preterita abun
dant plentia peccata nō ceſſant, aliter enī inexorabilis ē non q̄ venię clau
datur ianua niſi nra claudat malicia .vnde recte ſamech ſequit q̄ au/
di vel firmamentū vel adiutorium interpretatur qđ ipe tertius indicat.

¶ Allego. Samech audi vel firmamentū vel adiutoriuꝫ. dñs deſtruꝛ
it regna dyaboli quę in mōte ſibi oſtendit 7 aduerſarias poteſtates perdi
dit 7 a quibuſdā qui membra ſunt huius capitis abſtulit adiuto rū-7 int
eos 7 ꝓdeſtinatos ad vitam ſtatuit chaos magnū qui iuſto iudicio dei ꝑ
ordinati ſunt ad ſupplicium. vñ inter nos 7 vos magnū chaos. fir.e.ſcōm
hoc hec littera a quibuſdam interpretatur firmamentū q̄ non ociose dicit
audi.hoc enim audiēdum ē aure aud.ēdi non ſenſu cōmuni.hic quoq; no
tandum ē poſt moralem ſenſum qđ ſequat eos qui peccandi finē neſciunt
Oppoſuiſti nubeꝫ tibi rē.ē nubes lenis ſupra quā aſcēdit dñs-ē nubes lu
cida-ē nubes tenebroſa-ſed q̄ oppoſita plāgitur :tenſitatē peccatoꝛ ſig/
nificat.columna nubis que excludebat egyptios claudebat bebręos. hijs
lux erat illi cecitas .nubes q̄q; corpis xpi. lux credētib-cecitas nō credētib
7 petra ſcandali-7 lapis offenſionis- vt opiret in furoze.i. xū in homine la
tēter occultaret-pcuſſiſti vulnere infidelitatis-occidiſti.i.ꝑenitentes feciſti
nec pepaſti-i-ſeneritatem iudicij exercuiſti-hec nubes oppoſita eſt-hāc nō
poteſt tranſire oratio dum cecitas eſt in iſrahel. Idcirco xp̄s eradicatio et
indignatio poſitus eſt ſcōm illud propterea-veſtiret te in finez.e.t.rē. Jō
hec littera interpretatur audi:quia incompręhēſibilia.ſ.i.e. vt omnes ſalicz
corde audiant 7 intelligant. vnde ſupra ſub eadē littera-lacū calcauit dñs
iugum filie iuda-quādo ſcilicet lacus factus eſt indgis paſſio ſaluatoris et
gentibus portus ſalutis-crux enim dñi infidelibus ſcopulus-fidelib? por
tus-ideo ꝓmittitur audi vt futura cognoſcas q̄ tolerlar vel lacus quaꝫ
calcauit dominus-ideo calcatus eſt vt ex paſſionis ꝓclo fides gentium
clarelceret -7 ex infidelitatis in amurcam trāſiret.

¶ Myſtice. Samech audi vel firmamentū vel adiutoriuꝫ interpretatur
qui ſenſus verbis ſequētibus tradatur-oppoſuiſti nubem tibi rē- qui enī
preterita non plāgunt-7 nouis peccatis pronocāt deum-quotidie deus de
linquendo inexorabilē reddunt qđ ſuperius ſub eadem littera plangitur-
abſtulit dñs omnes fortes meos de medio mei rē. Non enī tunc abſtulit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

omni seculari negocio nec minas timet nec oblectamenta amplectit' q; foras timor a pfecta charitate excludit'. vñ sequit' bon⁹ ē dñs spantibꝫ in cū

¶ **Bonus est do.** nē. Vel scdm alios. Bonū est sustinere ⁊ spare ī salutare dei. Quis enī vere sustinet dūm: nisi qui charitatis studio exclusus est ab omni labe iniquitatis quis spat nisi vere diligat et optet· qđ enim spamus p pacientiam expectamus· sic qui spat sustinet· p pacientiam exdu dit affectus carnales. Itaq; sub hac littera vtraq; interpretatio quę discordare videtur congruit vt bonus sit dñs spantibus in cū. Qui enim spant non delinquant vnde dauid sub eadē littera dicit· bonitatez fecisti·c·s·t·do· ⁊ alibi· quā bon⁹ israel ·d·h· q·r·s·c· Cū puersus ātpuertitur licet sit natura bonus· et ne spes sit ociosa cōtinuo subiungit animę quereti illiz qm̄ qui spat nondum habet· sed fruit' in spe qđ habebit in re. vnd in lectulo in nocte quę sunt quē diligit anima mea vbi quattuor necessaria omni quęrenti notātur, vt scz delibet quid quęrat· ⁊ vbi ⁊ qn̄· ⁊ q̄diu· donec·s· inueniat. Qui enī in lecto quietis· et in nocte ęcitatis deum querit nulli dubium est q; in nenire non possit· sed lectū ereat· ad diem veniat· quęrat donec inueniat Vbi aūt quęrendum sit moyses innuit· prope est verbū in ore tuo ⁊ in corde tuo ꝛ quo dicit'. In pace fa·c·i·e·qui scz loquetur pacem in plebez suam ⁊·i·e·qui·p·a·c. Quia ergo immēsus est semp quę rēdus est· ⁊ expectandus, vñ sequit' bonū est prestolari cū silentio salutare dei.

¶ **Bonum est presto·** nē. Nota quantū profecit postquā moraliter vires resumpsit· excludens omnia quę mundi sunt vltra angelicam dignitatem transit vt inueniat quē diligit qđ fatetur· q· summū bonum sustinendum ⁊ spandum ⁊ vt semp inhereat dicit· bonum est viro si portauerit iugum dñi ab adolescentia sua scz solitariū sedere et tacere· hęc omnia bona exclusio est vt sedeat solus cū deo qui se sentit portare graue iugū a iuuentute sua. Sed quia institutio hęc moralis tñ dicit'. videamus ꝛ quo iugo dicit'· est enim graue iugū sup filios ade· est iugum infidelitatis· est iugum dñi leue releuatuz spe remunerationis ęterne ꝛ quo dicit'· tollite iugum meū sup vos. Siqs aūt sarcina peccatoz oneratus hoc iugū tulerit sedebit singulariter cum deo scz ⁊ cum eo qui in illo singulariť sperat. Hoc iugū propter austeritatē correctionis grave est· sed spe remunerationis suave· qui hoc iugū tulerit cuz deo solitarius sedebit nō mirtus negociorum vel desiderioz turbis: tacebit ab omni strepitu seculi vel excusatio peccati non erit necessaria illi. Magnū est aūt inuenibꝫ se a vicijs abstinere et lubrice ⁊ pplere vię errorem fugere. vñ addit dō· relicta inuētutis·m·ꝛ·i·m·m·d· hec cī ętas fragilis est ⁊ labilis iusticia ⁊ temeraria: hoc graue iugū sup se leuat qui a inuētute scnlo renūciat·⁊ ad molestiaz tumultus quasi surdus tacet· hoc rite tulisse sup se dicit· quia vltra vires corrupte nature est quicqd nouitatis impatur.

¶ Sequitur Joth quę principiū vel desolationē sonat· sub qua plangit qui imponit in puluere os suū. Vel iuxta alios qui dabit in sepultura fossure os suū· si tñ est spes pacietię. vñ videndū est qđo principium sit q; in puluere ꝓpter spem os suū ponit· sed moraliť post miseriarū supplicia fide reddita principiū est professionis nostre in puluere os ponere· ⁊ momentis singulis q; sumus putuis cogitare. Vñ spes geminat· et charitas dilatat' hęc omnia supius dicta ꝛ capite intelligūtur· cui si cōpatimur ⁊ cōregnabimus. vñ sequit'· dabit pcutienti se maxillā nē. Qui simile siquis te pcusserit in dexterā maxillam p̄·c·ꝛ·al· Possunt ꝛ terzna hierusalē in captivitate buī iata hęc intelligi· sed melius est xp̄o ⁊ eccle attribui. Eccle enī bonū est prestolari cū silētio salutare dñi ⁊ maxillā dare pcutienti· hoc aūt est p̄ ceptū ɋuangelicū· bonū scz principium cū seruare cepimus ⁊ implere quasi dicamus hoc retribuemus dño pro omnibꝫ q̄·re·n· Calicem sa·accipiemus sic exaltemus iugum captivitatis nostrę ꝛ cervicę cū subierimus iugū domini quod leue est.

¶ **Laph.** Manus vel incurvatus interpretat'. Quicūq; enī recte sentiunt sub manu dñi curvātur. quę aut punit aut corrigit Ideo vir tantus bullatus ꝑsuris· correctus disciplinis gaudet curuare cervicē sub manu domi nimētis scz· ⁊ cordis spē ad deū dirigēs qui in sempiternū nō repellit qui si abiecit ⁊ miserebit' nē Jpe versus sensum declarat· quid sit sub manu dñi curuari pacienter scz omnia sustinere· qz ni sempiternū nō repellit. vnd sub hac littera inquit david quoniam dominus cōfortauerunt me in terra. Abiecerā enī sentiebat se inter certania. vnde mētis cervicē ad dūm flectebat. ꝛ qua ñ sic flectas vt circuli collū tuum· qui enim nō flectit ad humiliandā et miserandū cor suū frustra exteri⁹ cervicē curvat ad supplicandum. hic aūt obprobrijs faciatus spe singulariť ereetus fidenter ait. si abiecit et miserebitur nē. Ad hoc enī vt misereat' abicit· ⁊ addit ñ.n. bullianit ex corde suo nē. vt scz faciet' penis nostris· sed vult· ut humiliemur et curuem⁹ ⁊ misereat'· vñ supra sub eadem littera ait· omnes populi·ge·ꝛ·ɋ·p·tēdebunt desiderabilia sua

um: si forte sit spes. Joth. Dabit
ſ si quis pcusserit te in dexteia max·pte·ꝛ algatus sustinere. ſ auide suscipiet vlgi ad compictionem. ſ calicē salutaris accipiam

pcutienti se maxillam: saturabitur
ſ multis ſ manus vel incuruatus

obprobrijs. Laph. Quia nō re-
ſ rsi ad horam

pellet in sempiternum dominus.
ſ non imperpetuū irascetur ſ nō obliuiscet⁹ nr⁹ deus

Laph. Quia se abiecit ⁊ miserebitur: scdm multitudinez miseri
ſ nō vult saturari penis nostris non vult mortem peccatoris

cordiaꝝ suarū. Laph. Nō enī
ſ penitus

bullianit ex corde suo· et abiecit si
ſ mira eleganta huius litte re disciplia vel cordis cōfessio vel seruo ſ de quo omnia subiecisti sub pedibus eius ſ crudeliter

los hoīm. Lamech. Ut ꝛtereret

in ſcam, vid ę dñe qđo facta sum vilis. Qui ergo quęrit animę erectiones iurę curuat' bullitate· q̄ possit ad dei miam ascēdere· ⁊ sentire ꝛ dño i bonitate· qz si abiecit ⁊ miserebit' vnde tanq; curuatus corpe ⁊ mēte ad multitudinē misericordiaꝝ dei cōfugiat nō enim bullianit neq; abiecit ex corde suo· si· ho· vt bullier scz in pniciem· sed ut relenet in salutem. Huius sensus ꝓsequētiaz sub lamech littera prosequitur.

¶ **Saturabitur obprobrijs.** Nō dicit' sustinebit obprobria sed saturabitur· facile eni est vnū ⁊ alterū sustinere· sed vt facilius miam iudicis moneat· multitudiem obprobrioz auide se suscepisse declarat qz ab auiditate surgit sacietas qđ oīdit dō cū semel obprobria ⁊ cōtūelia patiēter tolerat dicens· qz dñs iussit illi vt maledicat mihi· si qđo videat bullitatem meā· et retribuat mihi bona ꝓ maledicto scdm illud ysaie· dimissa est iniquitas illius qz cepit de manu dñi duplicia. Felix ergo demonstrat' desolatio sub hac littera· qz vbi desolatio ibi bullitas quā comitatur pacięntia ⁊ illam probatio· ⁊ illā spes quę nō confundit ꝓ spūm sanctum qui datur nobis charitate diffusa qui ē verus cōsolator. Bonū est ergo viro iugū portare solitariū sedere vt singulariť cōstituatur in spe· cui numero deus impari gaudz. vñ factus sum sicut passer so·in tec·nē. Scdm alios dabit in sepultura. vel in fossura os suū. In quo pacięntię virtus cōdituť· vt scz quodā aggere virtutum obtrusus nō loquatur nec querimoniā doloz eructuet· ut quodā tumulo spes futuri vocem doloris obruat· quā nulla sustinet iniuria scdm illud quasi onus ad occultandum ductus est.

¶ **Lamech.** Vt cōtereret sub pe·s· Mirū in moduz poetaꝝ more cum tres ab vna littera versus incipiant· vna dictione· vna clausula terminantur, vt sit sensus· dñs vt cōtereret sub pedibꝫ suis· omnes vinctos terre ignorauit· ⁊ vt declinaret iudiciū viri· dñs ignorauit vt pueteret hominem in iudicio suo. Hoc quoq; ignorauit· qz maluit seruare q̄ damnare· ⁊ hec ē magna disciplina vel cordis confessio. Lamech quippe vtriq; significat· vel seruo· quibꝫ sensibꝫ magna declaratur obscuritas· vt intelligam⁹ sub disciplina xp̄i· ⁊ puritate cordis· seruanda esse quę dicit. Qui enim habet disciplinā xp̄i· seruare se profitet' precepta salutis cū puritate cordis· qđ sic abiecit vinctos terre vt cōtereret. zc·i·terre criminibꝫ obligatos· ꝓtere nō nouit· qz sic non abiecit vt repelleret te quo dictū est· omnia subie·s·p·e· cōstitutus est omniū iudex fident' subdit declinare iudicium viri· domi qz cōstitutus est omniū iudex fident' subdit declinare iudicium viri· domi nus ignorauit· qz iuste iudicare nouit· ⁊ vt pueteret hominē i iudicio suo ignorauit· qđ vel de ꝑsenti vel de futuro pōt accipi. Mala enim quę a domino inferūtur· aut supplicia meritoz· aut causa futuroz bonoz omnes ꝛ vię eius misericordia ⁊ veritas. Ergo scdm discipinam xp̄i· profitetur cordis in nocētiam ⁊ dicit vir videns deum seruo ꝑceptū d. nīū. Bene cōtra

7 dauid. uisiones scōm mltitudinē delictoꝝ suoꝝ 7 petrus fleuit amare, hinc dauid ait. lauabo p singulas. n. l. m. 7 quasi uoce hier emię exitus. a. o. o. m. 7 subdit quare q; non cu. le. tuam ac si dicat. ea te ploro quę p oculos cōtrari. 7 adm isi. Flent enī sancti magis culpam q̄ eruuinam. 7 hieremias quoq; nō tam cōtritionez p̄sentis vitę dolet q̄ penametemi supplicij q; videt populi impenitētiam flet populi erumnas et excidiū patrie. sed magis q; cōtra tcum os apuerunt 7 maledicētes blasphemauerūt. Fleuit xp̄s in passione quādo factus in agonia, plixi? orabat. Fleuit sup hierusalē 7 sup lazarum et sanctī flent cūtes et mi. s. s. 7 reducunt dimisi omnes aquaꝝ vt vberius accipiant fructum.

¶ Sade. Cōsolatō vel iusticię. Venatione ceperunt me quasi auem †inimici mei gratis.

Sade. Lapsa est in †lacum vita mea. 7 posuerunt lapidem sup †me

Sade. Inundauerunt aque su

Sade. Inuocaui nomen tuum domine

Scōsolatio vel iusticie. ſa psona aduersarioꝝ. ſdecepcione.

ſ in torculari passionis & quo torcular calcāt. ſ res turpes 7 huiles 7 indigne.

ſ qui aduolutus est ad hostiū monumenti † ne resurgerem.

ſ populi.

ſ caput enim sum ecclesie. † ſ in mēbris desperantibus. ¶ ſ vocatio vel cōclusio vel aspice.

per caput meū: dixi. †pī Lopb

ſ vox christi scōm humanitatē. † ſa persona iudicis. ſ qui liberasti. ds. de la. te

ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno.

de lacu †nouissimo. Lopb. Uo

ſ cordis

rem tuam a singultu meo et clamo

† ſ ad te fecisti appropinquare.

ribus. Lopb. †Appropinquasti

¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t.

in die quādo vocaui te: dixisti †ne

ſ caput vel capitis vel primatus

ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā.

timeas. Res. Judicasti domi

¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato.

ne causaz animę meę †redemptor

Scōsolatio vel iusticie. Venatione ceperunt me quasi auem †inimici mei gratis. ¶ ſ in torculari passionis & quo torcular calcāt. ſ res turpes 7 huiles 7 indigne. Lapsa est in †lacum vita mea. ſ qui aduolutus est ad hostiū monumenti † ne resurgerem. Inundauerunt aque su ſ caput enim sum ecclesie. † ſ in mēbris desperantibus. ¶ ſ vocatio vel cōclusio vel aspice. per caput meū: dixi. †pī Lopb ſ vox christi scōm humanitatē. † ſa persona iudicis. ſ qui liberasti. ds. de la. te Inuocaui nomen tuum domine ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno. de lacu †nouissimo. Lopb. Uo ſ cordis rem tuam a singultu meo et clamo † ſ ad te fecisti appropinquare. ribus. Lopb. †Appropinquasti ¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t. in die quādo vocaui te: dixisti †ne ſ caput vel capitis vel primatus ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā. timeas. Res. Judicasti domi ¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato. ne causaz animę meę †redemptor

Sade. Cōsolatō vel iusticię. Venatione ceperunt me quasi auem †inimici mei gratis. ¶ ſ in torculari passionis & quo torcular calcāt. ſ res turpes 7 huiles 7 indigne. Lapsa est in †lacum vita mea. ſ qui aduolutus est ad hostiū monumenti † ne resurgerem. Inundauerunt aque su ſ caput enim sum ecclesie. † ſ in mēbris desperantibus. ¶ ſ vocatio vel cōclusio vel aspice. per caput meū: dixi. †pī Lopb ſ vox christi scōm humanitatē. † ſa persona iudicis. ſ qui liberasti. ds. de la. te Inuocaui nomen tuum domine ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno. de lacu †nouissimo. Lopb. Uo ſ cordis rem tuam a singultu meo et clamo † ſ ad te fecisti appropinquare. ribus. Lopb. †Appropinquasti ¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t. in die quādo vocaui te: dixisti †ne ſ caput vel capitis vel primatus ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā. timeas. Res. Judicasti domi ¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato. ne causaz animę meę †redemptor

ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno.

ſ cordis

† ſ ad te fecisti appropinquare.

¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t.

ſ caput vel capitis vel primatus

ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā.

¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato.

7 dauid. uisiones scōm mltitudinē delictoꝝ suoꝝ 7 petrus fleuit amare, hinc dauid ait. lauabo p singulas. n. l. m. 7 quasi uoce hier emię exitus. a. o. o. m. 7 subdit quare q; non cu. le. tuam ac si dicat. ea te ploro quę p oculos cōtrari. 7 adm isi. Flent enī sancti magis culpam q̄ eruuinam. 7 hieremias quoq; nō tam cōtritionez p̄sentis vitę dolet q̄ penametemi supplicij q; videt populi impenitētiam flet populi erumnas et excidiū patrie. sed magis q; cōtra tcum os apuerunt 7 maledicētes blasphemauerūt. Fleuit xp̄s in passione quādo factus in agonia, plixi? orabat. Fleuit sup hierusalē 7 sup lazarum et sanctī flent cūtes et mi. s. s. 7 reducunt dimisi omnes aquaꝝ vt vberius accipiant fructum.

¶ Sade. Cōsolatō vel iusticię. Venatione ceperunt me quasi auem †inimici mei gratis. ſ in torculari passionis & quo torcular calcāt. ſ res turpes 7 huiles 7 indigne. Lapsa est in †lacum vita mea. ſ qui aduolutus est ad hostiū monumenti † ne resurgerem. Inundauerunt aque su ſ caput enim sum ecclesie. † ſ in mēbris desperantibus. ¶ ſ vocatio vel cōclusio vel aspice. per caput meū: dixi. †pī Lopb ſ vox christi scōm humanitatē. † ſa persona iudicis. ſ qui liberasti. ds. de la. te Inuocaui nomen tuum domine

ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno. de lacu †nouissimo. Lopb. Uo ſ cordis rem tuam a singultu meo et clamo † ſ ad te fecisti appropinquare. ribus. Lopb. †Appropinquasti ¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t. in die quādo vocaui te: dixisti †ne ſ caput vel capitis vel primatus ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā. timeas. Res. Judicasti domi ¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato. ne causaz animę meę †redemptor

ſ cōsolatio. † ſa psona sua. q. husiliter. 7 sup plicater orat. ſ in inferno.

ſ cordis

† ſ ad te fecisti appropinquare.

¶ ſ qz dominus illuminatio mea 7 s. m. q. t.

ſ caput vel capitis vel primatus

ſ vox capitis. ſ iuste. ſ iusticiā.

¶ ſ vox mēbroꝝ que renundata sub peccato.

ne causaz animę meę †redemptor

Sade. Cōsolatō vel iusticię. Venatione ceperunt me quasi auem †inimici mei gratis. ¶ ſ in torculari passionis & quo torcular calcāt. ſ res turpes 7 huiles 7 indigne. Lapsa est in †lacum vita mea. ſ qui aduolutus est ad hostiū monumenti † ne resurgerem. Inundauerunt aque su ſ caput enim sum ecclesie. † ſ in mēbris desperantibus. ¶ ſ vocatio vel cōclusio vel aspice. per caput meū: dixi. †pī Lopb ſ vox christi scōm humanitatē. † ſa persona iudicis. ſ qui liberasti. ds. de la. te Inuocaui nomen tuum domine

omnes fortes qñ ꝓpḥs in babylonem ductus est·sed qñ xp̃s venit·et iudꝫa tempus visitationis suę nō nouit·z noluit captiuā erigere ceruicem z fidei suscipe lucem·iō christus eradicatio z indignatio positus ē in medio populoꝝ. vñ ego ueni vt nō videtes videant·z·q·v·c·s·Ecce hic positus ē in ruinam·z in·re·mul·z in signū cui cōtradicet. Merito ergo sublatū plangitur adiutoriū qđ indurato corde reliquerūt. vñ recte. Ecce ego constituo·s·g·z·r·vt·e·z·d·Quattuor tristibꝫ duo leta posuit·ñ enī ꝑficiant bona nisi destruant mala eradicationem z indignationē plangunt .s.le poni in medio populoꝝ qz iudei qui in xpi passione erauerūt indignatione ꝓpetua digni sunt eradicari ꝺ terza viuentium. Jō ꝓpha quattuor inducit opuisti in furore·p·cussisti·occidisti·nō pepcisti. Jn furore enim suo vlamēto cęcitatis facię iudeoꝝ opuit ne agnoscerēt·qz vlamē tum positū est sup faciem moysi vsqz hodie duꝫ legit·percussit eos plaga dispersionis nec sensērāt.occidit.i.spīm vitę abstulit ḡm i lege nō intelligūt nec pepcit qz a gra·a tęplo·a lege·a solo pio z ab oī bo expulit sacrāmtis. vñ nubes petoꝝ opposita plāgit·ne oro ad dm̃ dirigat hic nimiū loc⁹ z ꝺ ꝑsona xpi legit et ꝺ hieremia q̄ excell⁹ vñi sonat.

¶ Mora. Opuisti in·f·Plāgit se anima peccatoꝝ caligine z iniquitatis opiri·z pcussam z occisaꝫ iudico dei ꝑcunte vulnere ꝓmitatis·nubes delictoꝝ opposita plāgitur quę ma gis cōtra nos orare q̄ deū exorare creditur. vñ vox sanguis f·t·a·c·a·m·d·t·quā.s.cogitatio terzena z delictoꝝ īmanitas facit·ne possit oratio nostra ad dm̃ transire nec ipe orātibꝫ pcere qz clamoꝝ terzen⁹ opponit. Vñ vsqz ad finē huius alphabeti luce clarius refertur passio vñi·quid ayn ergo littera significet videamus.

¶ Ayn. Fons vel oculus dicit·qz sicut de fōte fluuius·sic de visione oculoꝝ·bona vel mala generant·cum ad bona apiunt·fons iusticie cū ad mala·sicut oculi ade apti sunt·fons sunt z ozigo maloꝝ vñ supra sub eadē littera oculus·m·d·a·qz lon·f·est ꝓlatoꝝ ꝛc. vbi patet qz nō se captiuū deplorat.sed populū xpi cōsolatione derelictū quali vere dolēda est captiuitas. Jnde quoqz nūc afflictus plāgitur oculus·nec tacuisse nec requieuisse ibi enim nulla requies vbi spūs sancti cōsolatio desit. Vnde qui ab eius sanctificatione discesserūt nullam sabbati requiē inuenerūt in quo requiuit dñs banc captiuitatē ꝓpha ꝓuidens quę uentura sunt luget. Sed qz afflictus nō tacuit z pseuerauit·respexit dñs de cęl·qui enim pseuerauit usqz in finem sal.e. Oculus meus .d.e.ꝛc. euidenter futurū iudicium enūciat·z ꝓuidens quę futura sunt ciuitatibꝫ iudę ymbre lacrimarum manat. Prendet eni obstinatā plebem quę negatura erat ꝓpriū auctorem· oculus aūt aiam deprędat qñ omnis doloris affectus effundit z ardor animi z languoꝝ i lacrimas liquatur·qñ quicqd est in anima sicut de fonte riuus effluit. vñ defecit in sa·t·a·m·z defecerūt·o·m·i·e·t·anima eni deprędat ab oculo vt suo creatori bereat de se diffisa.in illo confisa. Deficit vt in spiritum trāseat·z sit vnus spūs cū deo.ideo dicit singulariter oculus non oculi vt cū deo viuat. vnde vulnerasti cor meū in vno oculoꝝ tuoꝝ xp̃s eniꝫ in vno oculo videt·alię sunt oculi carnis qui apiuntur ad malū·alię mentis qui trāseunt in vnū·vt sit vna mens cū deo·alię oculi ecclesie quę habꝫ duos oculos morale z mysticum. Mysticus acutior moralis dulcior.ita oculus xpi amore repletus aiam deprędat in cunctis filiabus vrbis meę p singulas delictoꝝ afflictiones·z ęterne vitę cogitationes.s. deprędatus ē.iō aūt hec littera fons vel oculus interpretatur·qz nec oculus sine fōte nec fōs sine oculo dilectionis manat. Debet eni quisqz peccator: fonte lacrimaꝝ rebaptizari qui nutritur oculo sancte puersationis vel ꝓmptationis.

¶ Ayn. Fons vel oculus intępretatur. vñ oculus meus afflict⁹ ē ꝛc. Oculus meus deprędatus est aiam meā cuius sęz officiū est quę videt· nūciare xp̃s quoqz alijs in ruinā positus est alijs in resurrectionem. Jn hac littera oculoꝝ declarat officiū. vt sic sęz dcleant pro peccatis vel desideriis celestis gratię·hij suauibꝫ delectant alijs offendūtur. vñ eunon oculus suppli

ciꝫ dicit. vel tentationis vel hedi vel vitulę vel generationis vl fons generatōis. vbi .s. ioās baptizabat. vt eoꝝ afflictōe ꝑ fontē generatōis renati trāsirent in adoptionē filioꝝ dei·z hoc ē·octus me⁹·af·est dolorib·i·afflictus sum nec tacui·lacrime enī a maxilla ascendūt.in cęlꝫ. Oculus tentationis dicit qz per eum temptamur. vnde qui viderit mulierē ad p·e·ꝛc. Non dixit simpliciter qui viderit·m·sed addidit.ad cōcupiscendū ꝛc. vbi oculū absoluit·mentē ligauit·nec dixit mechat⁹ est in oculo·sed in corde

Oculus vero ē hedi q̄ lęs ad sinistrā ē·peccatoz ei quę a dextris sūt videre nō potest. vnd ꝓuidebā dñm in cōspectu meo semp. Est oculus vitule qñ afflictuo loco vitulę·peccatoꝛes iniq̄tates trahūt Et oculus generatōis aut fons generationis qz ex cōspectu oculoꝝ aut bona aut mala generātur·z est oculꝰ supplicioꝝ qz renatus peccatoꝝ luoꝝꝫ supplicia corde pauido ꝑ dolet cit. Jdcirco z ayn oculus vel fons dicit

¶ Aperuerūt. Nic ꝓphe preter solitū ordinēꝫ ꝓcedit scēm hebreos qz iudei ꝑus aperuerūt os suuꝫ ad loquēdum cū⁹ oculus mentis ad videndum.

¶ Mystoz. Phe oris interpłat·vel erraui vel os aperui cui alludens ꝓpheta ait·apuerunt sup nos os suū sic quoqz in pluribus litteris interpretationib alludit vt littere sensum verboꝝ·z verba sensum littere expediāt Vñ se erasse scēm sensum littere ostēdit dicēs·formido z laqueus facti ē no·va·z cōtritio. Erroris aūt fuit vaticinationē ꝓpheta ꝑ ꝓtionez cordis eoꝝ·quę pēnitētiam suadebant nō errorē respuere. vnd formido insanabilis·z laqueus accidit. Prophęta quidē nō erranit ꝛ populi voce gemit·cui cōtritio z vaticinium laqueus z formido fuit. vñ aut.divisiones aquaꝝ deduxerūt·o·m·ꝛc. Alia vero est cōtritio ꝓphetaꝝ deuotione diuine inspirationis· alia eoꝝ qui pro peccatis afflicti spū verant erroris deus ei cor cōtritum z humiliatū non spnit nisi ꝓius vaticiniū z ꝓtritionez ꝓphetarū ꝓ ipis gementiū z merentiū spreuisset. Jdeo vaticinium eis laqueus ē qđ in passione dñi accidisse nulli dubiuꝫ est

¶ Allego.. Apuerunt sup nos ꝛc. Xpi z membroꝝ eo⁹ vox inimicis formido facta est vaticinatio ꝓphetaꝝ quā timebāt ne impleret in xpo. Ita quoqz passio z cōtritio z humilitas christi·infidelibꝫ fuit ruina. vnde dauid (quasi ex ipsius littere sono qz)os meū apui.z.at. Divisiones aquade·o·m. Vñ in euāgelio·si nō venissem·z locutus eis nō fuissem·peccatū nō haberēt·nunc aūt inexcusabiles sunt quasi laqueus facta est eis vaticinatio. vnde supra quoqz sub hac littera lacrimabilis querimonia exponitur. Expandit syon·m·ꝛc. quasi dignā remunerationem erroris accepitqz expandētes manus in cruce neglexit audire z alis eius succedere. Jn cōtritione filię populi mei. Quāuis chaldeoꝝ captiuitatē deflere videatur ꝓphetico in spū spūalem captiuitatem deplorat·quam verus chaldeus in vincla erroris captinat in hac pegrinatione patrie nostra fides ē ḡ de longe adduxit·z supne patrie iure adductos ciues ordinauit. vnde iā nō estis hoc·z ad·ꝛc. Sed qz a solo patrio z a deo fide·z lege·et testamento dispserant recte subditur z divisiones aquaꝝ·de·o·m·optat eni cū paulo anathema esse ꝑ·f·s·vnde patet quāta sit passio charitatis z octus deliciarum. Hinc omnia genera virtutū nutriūtur exquo ascendit fons qui irrigat omnia genera virtutū. Primū attollens se in quattuor capita virtutum deinde ꝑ omnes divisiones aquaꝝ vt inebriet germina fidei et morum. Generaliter eni affectū penuētis aut diligentis amorem exprimit·hęc divisiones aquaꝝ peccata ablauit deliciaꝝ arcolas infundūt vt fluāt omnia aromata virtutū. Has divisiōes aquaꝝ cum impetu deducit ęcclesia de sybano peccata abluēdo. Nec eni gratia sancti spūs·alijs fons est·alijs puteus· alijs ortus conclusus fons signatus·alijs ortorū riuus quę quasi divisiones numerātur·divisiones aūt aquarū deducit qui singula crimia abluendo profundit·vel amoris vulnera linit.vñ vulnerata charitate ego sum· deducebat illa divisiones aquaꝝ ḡ pedes dñi lacrimis irrigauit·deduxit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tēs pacientia abutitur·z signa iudicij metuere dēdignatur· nec signo huiꝰ littere munit· mulctatur iusta dānationis vindicta· qui non solū erraui-verū etiā cōsummauit z impleuit mensurā peccatoꝝ suoꝝ. vnde nondum cōpleta sunt peccata amoꝛreoꝝ quib⁹ completis mox promissio z vindicta venit quod hic quoq; ostēditur p litterā quę cōsummauit interp̄tat' peccatum cōsummatum generat mortē· coꝛ durum z impenitēs est cōsummatio. Cū genitu ergo z lacrimis oꝛemus· vt coꝛ nostrū emolliat dñs· vt signa eius metuamus· et potati vino cōpunctionis fugiam⁹ a facie arcus.

Aleph.

¶ Hilibertus. In graui stilo lamentationes esse compositas nūllus ignoꝛat· ponuntur enim cuiusq; rei verba ornata vel propria vel translata· sentētię graues cum ampliacōne z miseratione· et sentētię ornatę cum verboꝝ grauitate· ut hic. Quo ob. est au. ꝛc.

Aleph C. IIII.

¶ Quomodo. ꝛc. Vox dolentis z increpātis sicut z illa. Quo sedet sola a. p. p. ꝛc. te plangitur iudeoꝝ diuicia quoꝝ patres refulserūt quasi auꝝ z lapides p̄ciosi· in sanctuario dei in fide z opibus p̄clari· posteri eoꝝ xp̄o venīēte ad p̄fidiaꝫ p̄uersi sunt.

¶ Aurum ꝛc. Nō fides in nobis remanet· z baptismi sacramentū· aurū vocamur· z lapides sanctuarij sed obscurati fuligine peccatoꝝ· et dispersi p diuersa genera negotiorum.

¶ Lapides sanctuarij virtutes animę fidelis. Notandum quanta sit vis huius lamēti· quāte propheta charitatis ad omnia se extendit plangit ceꝛtatem iudeoꝝ dispersionem ecclesiaꝝ· nuditatem animaꝝ.

¶ Hystoꝛ. Quomodo obscuratū ē au. ꝛc. fidei scz z innocētię splēdoꝛ quę olim claruerūt in illo populo z dispsi sunt nō solum per vanitatis negocia· sed in nationes exteras· qui p̄us dispsi erant in capite omniū plateaꝝ· latam scz z spaciosam viā incedētes. Juste enim qui de sanctuario dei se ad negocia sęculi expulerūt· a fide in p̄fidiam expellūtur· vnde captiuantur.

¶ Moza. Quo obscuratū. Plangit se aīma in baptismo niue dealbata· infusione spūs sancti auro pulcrius colozata· sed postea aut hęresibus infecta· aut vicijs obfuscata· cuius sapiētia auro clarius fulgebat· eloquentię coloꝝ distincta· sed dum cōpiscētijs oblectatur· aurū obscuratur z color denigratur· vicijs· habet aīma verbum diuinū auro fulgentius quę charitate interiori colozatur. Sed cū terrenis applicatur aurū obscuratur z color mutatur in amoꝛem scz mundanaꝝ rerū ab amore ęlestiū· lapides sanctuarij. i. animę virtutes dispguntur in. c. o. p. qz amissa charitate ceteꝛę dissoluūtur z ad cōpiscentiam mundanę vitę inclinantur· quasi in capite. o. p. Et lapides quos sup̄ rationale iudicij ānexos· in pectoꝛe portare debuit· in gloꝛiam z laudē dei z sui deꝛoris· coloꝛe dilectionis dei· in deteꝛius cōmutato· dispsi iacent in capite plateaꝝ· qz tamē verbi dei substantia in nobis manet incoꝛrupta· quānis peccatis obscurata· nō naturę substātia pempta· sed obscurata plāgitur z si enim hęretici integritatem fidei coꝛ rumpe videantur· vis verbi z natura nō soluit· obscuraꝛ quidem sed non coꝛrumpit⁹. Jta ergo obscuraꝛ aurum· eloquiū scz dei ignitū z p̄ceptū dñi lucid· il· o. q. d. quo obscuraꝛ mihi qđ lucet alijs et trāsfugas cōuertit.

¶ Allego. Quo obscuratū. ꝛc. Vox ecclesie· aurū fuerūt innocētia dei z p̄rogatiua patriarchaꝝ· sed obscurati sunt sordib⁹ delictoꝝ vel aurū obscuratū reproba vita ministroꝝ dei sordib⁹ fuscata· quondā virtutib⁹ gloriosa· nūc p negocia sęculi obscurata. Color optimus· sanctitatis habitus p terrena z abiecta mutatus dispsi sunt· l· s· ꝛc. q· s· intrīsecus seruabāt' summi sacerdotis vsib⁹ cum ad sancta sanctoꝝ ingrederēt⁹· lapides quoq; sācturij· sacerdotes xp̄i z ministri altaris· monachoꝝ z virginum chori· qui semp debent assistere ꝓspectib⁹ dei· qui nō debent exire foras· nec occupari circa sęcularia· sed duꝫ foras animi inquietudie spguntur. Jure in capite plateaꝝ vagantes plāguntur. Non est sęcularis vitę actio· quā non ministrent sacerdotes z ministri altaris· monachi· implicātur sęcularib⁹ negocijs· virginū castitas mīris exponit⁹ illecebris. Platea greꝙ a latitudie dicit· lata est enī z spaciosa via quę ducit ad mortē. Dispguntur ergo lapides· non solum in plateis sed in capite omniū plateaꝝ· dum p̄ desideriū opa huius mūdi agūt· z de religioso hītu deū culmē honoꝛis z laudis quęrūt· hoꝝ lapidis ordinē dñs promittit dicēs· sternam p ordinē lapides tuos. z fundabo te in saphyris· z ponā iaspidem propugnacula tua ꝛc. Struxit xp̄s in ecclesia electoꝝ animas· meritoꝝ varietate distinctas· fundauit eam in saphyris qui sunt aerij coloꝛis. i. animaꝫ cęl estia petentibus· iaspidē posuit propugnacula· q̄ est viridis coloꝛis illos scz qui in virore fidei cōtra aridos· et marcētes ecclesiam defendunt.

¶ Hystoꝛ. Filij syon. ꝛc. Judeoꝝ p̄rogatiua ostēditur· qui nō solum terrenę syon filij sz cęlestis genere z doctrina· inciti p̄ulegio gratię· adoptati p̄ cunctis filijs dei· z amici nocati quoꝝ patres (patriarche z prophete ex quib⁹ xp̄s est). Amicti auro. p. i. dei sapientia vñ thesaurus desiderabilis requiescit i oꝛe sapientis· hoc auro amicti fulgebant· quasi luminaria i mūdo. auro p̄mo. i. sapīa cęlesti. nō ꝺcō. i. sęculari sēm il lud· p̄mi z purissimi fructus eius· cū enī radix sapientię sit timoꝛ dñi· fructus eius est videre ipm.

¶ Allego. Hoc auro quoq; ecclesia gloziat' amicta· sz z iudei mutati· reputant' in vasa testea· z ecclesie mēbra. Ecclesie enī membra et filij. sapiētia dilectionis dei z proximi amicti· ad fragilia z terrena labūtur opa· et fiunt vasa testea· quę debuerunt vasa incoꝛruptibilia z cęlestia esse. Hoc auro amicta est ecclesia· pulcra vt luna· electa vt sol· z filij eius inciti. auro p̄mo amicti· in quoꝝ nouitate nihil est sordidū· qua reformātur in gradū prime dignitatis quę est p̄ma stola. i. immoꝛtalitas. vnde filij syon inciti z amicti auro p̄mo. Est aurū p̄mum arabicū purissimū z qđ de sabba offert' domino. Est p̄ciosissimū qđ de offir affert'. Offir enī risus vel berbosus interp̄tatur· de illo sz risu in quo omnia gaudia vbi animę sanctoꝝ i herbis virentib⁹ requiescunt· hoc iure p̄mum dicit. Hęc enī sapiētia z immoꝛtalitas p̄ciosioꝛ ē cunctis opibus. Reputati sunt in vasa testea. vñ iob· cōpatus sum luto ꝛc. vnde alibi. vt lutum plateaꝝ. d. c. De luto ei sunt vasa testea sed alia in honoꝛē· alia in contumeliam· de quib⁹ dicit· vasa figuli probat fornax. ideo sequit'. opus manuū figuli. qz sicut figulus habet potestatē de eadem massa aliud vas facere in honoꝛem aliud in cōtumeliam. sic dñs⁹ potest facere de luto vasa aurea tribulatione excocta· et alia reliquęrei cō fusione sua.

¶ Tercius decimus cōquestionis locus. Conqueꝛit' enim cum indignatō ne· qꝛ ab hijs male tractetur qui debuerūt adiuuare.

¶ Hystoꝛ. Sz z lamię. ꝛc. scribaꝝ z phariseoꝝ duricia exprobrat' q̄ lamię duriores· lac doctrine pueris neganerunt· lamia aūt crudelioꝛ suis fetibus q̄s ceteꝛę bestię dicit'. Vñ lamia quasi lania appellat'. qz catulos suos laniare dicit· sic pharisei populo doctrinam negauerūt et insup lanianerūt structionib⁹ similes quę ova sua vt ponunt exponūt· nec in fetum calefaciūt. Lamia hebraice lilit noīatur quā quidā hebꝛeoꝝ vnā de furijs i femalib⁹ suspicant' quę pce dicunt'· eo q· nulli peant quib⁹ similes sunt scribe z pharisei qui etiā manus miserūt in filiū dei· plangit' ergo synagoga q̄ quasi structio nullā sibi spem aut posteris reliquit in posteꝝ.

¶ Moza. Sed z lamię ꝛc. Per lamiā prudētia carnis designat' quę catulos. i. actus suos quos genuit quasi senissima bestia· lacte mollis nutrit sed sępe in melius cōmutata efficit' prudentia spūs z detegit crudelia flagicia z lacte doctrie z pietatis vbere lactat z nutrit catulos· mores scz actꝰ suos. vt de feritate ad mansuetudinē transeant· sed prudentia carnis. i. filia populi mei quę diu obduruit· crudelis est quasi structio· q̄ ova sua sine caloꝛe amoꝛis z fomento pietatis z sine spe prolis dereliquit ita prudentia carnis omnia opa sua pro p̄sentib⁹ facit· sine cura futuri.

¶ Allego. Sed lamię ꝛc. Per lamias ypocritaꝝ z hereticoꝝ callida p̄uersitas designat'· qui facię humanā· sed coꝛda beluina gestāt· māmam nudant· qñ eꝛoꝛem suū libere predicant· catulos lactant· qñ sequaces puersa doctrina oblectant· z ad impietatem male nutriendo cōfirmant. Filia populi mei ꝛc. ecclesia sz delinquētis plebis quę filia sanctoꝝ dicit· p̄ quos

genere z doctrīa ornati ¶ celesti sapiētia·
† ¶ quasi q̄ admiranda quā inspata mutatio
inciti et amicti auro p̄imo· † quo
† relictis celestibus curāteo terrena·
reputati sunt in vasa † testea: opus
¶ qui potest de eodem luto aliud vas facere in honoꝛē aliud in cōtumeliam.
manuum figuli. Hymel. Sed z
heretici z ypocrite ¶ apuerunt prauā doctriam
lamię nudauerūt māmam: lactaue
¶ discipulos vel actus suos prauos
¶ sanctoꝝ ¶ synagoga vel peccatīs anima· vel ecclesia·
runt catulos suos· Filia popli mei
¶ presentia tantū cogitans nihil de futuro curans
crudelis: quasi struthio in deserto.

¶ Hystoꝛ. Filij syon. ꝛc. Judeoꝝ p̄rogatiua ostēditur· qui nō solum terrenę syon filij sz cęlestis genere z doctrina· inciti p̄ulegio gratię· adoptati p̄ cunctis filijs dei· z amici nocati quoꝝ patres (patriarche z prophete ex quib⁹ xp̄s est). Amicti auro. p. i. dei sapientia vñ thesaurus desiderabilis requiescit i oꝛe sapientis· hoc auro amicti fulgebant· quasi luminaria i mūdo. auro p̄mo. i. sapīa cęlesti. nō ꝺcō. i. sęculari sēm illud· p̄mi z purissimi fructus eius· cū enī radix sapientię sit timoꝛ dñi· fructus eius est videre ipm.

¶ Allego. Hoc auro quoq; ecclesia gloziat' amicta· sz z iudei mutati· reputant' in vasa testea· z ecclesie mēbra. Ecclesie enī membra et filij. sapiētia dilectionis dei z proximi amicti· ad fragilia z terrena labūtur opa· et fiunt vasa testea· quę debuerunt vasa incoꝛruptibilia z cęlestia esse. Hoc auro amicta est ecclesia· pulcra vt luna· electa vt sol· z filij eius inciti. auro p̄mo amicti· in quoꝝ nouitate nihil est sordidū· qua reformātur in gradū prime dignitatis quę est p̄ma stola. i. immoꝛtalitas. vnde filij syon inciti z amicti auro p̄mo. Est aurū p̄mum arabicū purissimū z qđ de sabba offert' domino. Est p̄ciosissimū qđ de offir affert'. Offir enī risus vel berbosus interp̄tatur· de illo sz risu in quo omnia gaudia vbi animę sanctoꝝ i herbis virentib⁹ requiescunt· hoc iure p̄mum dicit. Hęc enī sapiētia z immoꝛtalitas p̄ciosioꝛ ē cunctis opibus. Reputati sunt in vasa testea. vñ iob· cōpatus sum luto ꝛc. vnde alibi. vt lutum plateaꝝ. d. c. De luto ei sunt vasa testea sed alia in honoꝛē· alia in contumeliam· de quib⁹ dicit· vasa figuli probat fornax. ideo sequit'. opus manuū figuli. qz sicut figulus habet potestatē de eadem massa aliud vas facere in honoꝛem aliud in cōtumeliam. sic dñs⁹ potest facere de luto vasa aurea tribulatione excocta· et alia reliquęrei cō fusione sua.

¶ Tercius decimus cōquestionis locus. Conqueꝛit' enim cum indignatō ne· qꝛ ab hijs male tractetur qui debuerūt adiuuare.

¶ Hystoꝛ. Sz z lamię. ꝛc. scribaꝝ z phariseoꝝ duricia exprobrat' q̄ lamię duriores· lac doctrine pueris neganerunt· lamia aūt crudelioꝛ suis fetibus q̄s ceteꝛę bestię dicit'. Vñ lamia quasi lania appellat'. qz catulos suos laniare dicit· sic pharisei populo doctrinam negauerūt et insup lanianerūt structionib⁹ similes quę ova sua vt ponunt exponūt· nec in fetum calefaciūt. Lamia hebraice lilit noīatur quā quidā hebꝛeoꝝ vnā de furijs i femalib⁹ suspicant' quę pce dicunt'· eo q· nulli peant quib⁹ similes sunt scribe z pharisei qui etiā manus miserūt in filiū dei· plangit' ergo synagoga q̄ quasi structio nullā sibi spem aut posteris reliquit in posteꝝ.

¶ Moza. Sed z lamię ꝛc. Per lamiā prudētia carnis designat' quę catulos. i. actus suos quos genuit quasi senissima bestia· lacte mollis nutrit sed sępe in melius cōmutata efficit' prudentia spūs z detegit crudelia flagicia z lacte doctrie z pietatis vbere lactat z nutrit catulos· mores scz actꝰ suos. vt de feritate ad mansuetudinē transeant· sed prudentia carnis. i. filia populi mei quę diu obduruit· crudelis est quasi structio· q̄ ova sua sine caloꝛe amoꝛis z fomento pietatis z sine spe prolis dereliquit ita prudentia carnis omnia opa sua pro p̄sentib⁹ facit· sine cura futuri.

¶ Allego. Sed lamię ꝛc. Per lamias ypocritaꝝ z hereticoꝝ callida p̄uersitas designat'· qui facię humanā· sed coꝛda beluina gestāt· māmam nudant· qñ eꝛoꝛem suū libere predicant· catulos lactant· qñ sequaces puersa doctrina oblectant· z ad impietatem male nutriendo cōfirmant. Filia populi mei ꝛc. ecclesia sz delinquētis plebis quę filia sanctoꝝ dicit· p̄ quos

quā suam esse ꝓpter charitatē declarat. vt nos in illo. z ipe in nobis viuat
Tandem p indignationē aduersarioꝝ iniquitatē et furoꝛē ꝓmemorat. vt
iudicem in se misericordem z in aduersarios indignantē reddat. q̄si. d. licet
probares cām aīe meę. vidisti tn furoꝛē eoꝝ aduersum me. Judica ergo iu
diciū. In quo patz q̄ iniquitatē reprobādo puniat equitatē diligat z sin
gulos cogitationes discernat. qui (quasi caput membra regit et viuificat)
omnia iuste dispensat. hęc aūt est vox electoꝝ. i. corpis xp̄i qui primatū be
nedictionis adepti sūt
Res enī sonat prima
tum. alius enī ꝑpls qui
in esau ꝓmogenita vē
didit. alius q̄ emit. Si
gula ergo corpis mem
bra gratiā capitis pti
cipant ꝓmatum gratię
vendicant. vt vigoꝛ ca
pitis ad singula mem
bra puniat. In capi
te vigoꝛ vitę. z ꝓmatus
nostrę hereditatis. hoc
enī omni corpe exposi
to: custodire debemus
sicut serpens caput cu
stodit exponit corpus
quasi in eo vitā esse no
uerit sine hoc capite ñ
viuimus. hȳs itaq; tri
bus versibꝰ electi p ca
put q̄ē xp̄s patri cō
mēdant eiusq; iudicio
iustificati et redempti
offeruntur. z iniquitas z
furoꝛ aduersarioꝝ z
cogitationes ꝏdemnā
tur z mira capitis z coꝛ
poris vnitas declarat. Redemptoꝛ vitę meę. aliꝰ defensoꝛ redemptio mē
broꝝ. defensio vero capitis z corpis est redemptio ergo et defensio tocius
nostrę salutis p xp̄m offert patri. vt p simplicem eius mortē nostrę dupple
redēptio exhibeat. Restat g̃ vt i capite ꝓmatū seruem⁹ q̄ auferat nō pōt. li
nō auferat xp̄s Sit g̃ caput fuādi summa studię z opis Sūma spei z vir
tutis vt simus in vnitate corpis xp̄i cōiuncti nr̄o capiti. vñ ysaias: auferaz a
iuda caput z caudā. i. iniciū z finē. caput iudea amisit qñ xp̄m non recepit
qui est principium ecclesię z ꝓmatus. z ꝓmogenitus et mortuis. Ipe est finis
legis ad iustitiā omni credenti p quē iniq̄tas damnat. equitas coronatur
furoꝛ z cogitationes aduersarioꝝ reprobant. Jam vero q̄d syn littera con
tra eos afferat videamus.

¶ Paschasius. Syn tentiū. vel sup vulnus tentiū. aduersus xp̄um
obprobria plangūtur de quibꝫ dicit. tentes coꝝ arma et sagitte ꝛc. quoꝝ
labia insurgunt cōtra veritatem quasi labia dolosa in corde z corde lo. s.
Sub hac eadem littera inquit dauid principes psecuti sunt me gratis ꝛc. q̄
alibi q̄si huius littere interp̄tationem exponēs ait. sup dolorem. u. e. ad
quasi de medicina mortē sumpserūt. vñ appone. ini. s. i. eoꝝ ꝛc. Interp̄tat
enī hęc littera vt diximus sup vulnus. vñ ꝓpha lamētat. quia cū hac me
dicina vulnera curētur hȳs supaddiderunt qz mala pro bonis reddiderūt
z pfidiam et fide ꝓphaz messuerunt z pfidię homicidia addentes hęc ma
la cōsummata iustus arbiter iusto patris iudicio offert puniēda quoꝝ in
credulitas vulnus sup vuln⁹ vñi interfectio fuit. Sup vulnus recte medi
camentū apponitur quo vulneris aspitas mitigęt. Sup vulnus oleum in
funditur. vt molliat. hȳ aūt reiecto medicamēto sup vulnus infidelitatis
pfidiam addiderūt z mortem sicut ois reprobi et pacta dei quę ad pęni
tentiā nos adducit scōm duriciam cordis iram thesaurizāt sibi oēs cogi
tationes coꝝ ꝛc. deū vbiq; p̄sentes insinuat cui p̄sto sunt oēs cogitatōes
z corda. Audisti obprobria dē. hoc ē ei audire quod videre. z videre qđ sci
re quē nulla latent cui oīa patent. reprobi aūt quasi sup vulnus peccati
iram thesaurizant sibi. vñ addit. Sessionem coꝝ z resurrectionē. e. dē. In
sultando enim z sublānando non minus contra caput seuiunt q̄m contra
corpus. quasi iudices z doctores in cathedra pestilentię sedētes quoꝝ nul
lus fouetur medicamine. quia omne caput languidum. z omne. c. m. a. plā
ta pedis. vsq; a. v. ñ. e. i. e. sa. z vbi vniuersitas plctatur totum corp⁹ cō
sumitur. Jam nō est malagma imponere. Est autez z mētis vulnus quod
oleo spiritus sancti fouetur. z pacificis sermonibꝰ quibus expellitur nequi
cie virus. Sunt enī verboꝝ fomenta. z medicamēta sunt legis vincula q̄
bus alligati solūtur. cōfracti solidantur sub hȳs itaq; versibus irreuoca

ꝑ ꝑ quē nihil latet
vitę meę. Res. Vidisti ꝑ domine
ꝑ aduersarioꝝ scz. ꝑ ꝑ qui om
nia iuste iudicat.
iniquitatē illoꝝ aduersū me: iudi
ꝑ scōm quod audisti ꝑ in actu.
ca iudicium meum. Res. Vidi
ꝑ non rationem.
sti omnem furoꝛē: vniuersas cogi
ꝑ dominus nouit. eo ho. ꝑ innocētem
tationes eoꝝ aduersum me.
ꝑ syn dentium vel sup vulnus denteū. de quib⁹ di
citur dentes eoꝝ arma z sagitte z sup dolorem
vulneꝝ eoꝝ addiderunt.
ꝑ ꝑ vt demonius habes. z hmōi.
Syn. Audisti ꝑ obprobria eoꝝ
ꝑ ꝑ vt quid cogitatis mala in coꝛ. v.
dñe: omnes ꝑ cogitatōnes aduersū
ꝑ ꝑ labia dolosa in coꝛ. z. c. lo. s.
me. Syn. Labia ꝑ insurgentiuꝫ
mihi z meditationes eoꝝ: aduersū
ꝑ assidue. ꝑ ꝑ quasi magistroꝝ
me tota die. Syn. Sessionē ꝑ eo

ꝑ eralteationem.
rum et resurrectionem coꝝ vide-
ꝑ in me psallebant qui bibebant vinum
ꝑ ꝑ signa. vel exaudit vel cōsummauit.
ego sum psalmus coꝝ ꝑ Thau
ꝑ ꝑ vt pro infidelitate amplius repellātur a fide.
Reddes eis ꝑ vicem domine: iurta
ꝑ qui reddis vnicuiq; s. o. s. ꝑ cōsummatō
sed. cet
opa manuū suarum. Thau. Da
ꝑ ne penetrētur iaculo predicatōis
ꝑ ꝑ passionem. crucem. mortem.
bis eis scutū cordis: ꝑ laborem tu
ꝑ ꝑ hic vel in futuro sicut me psecuti sunt
ꝑ ergo ꝑ sit maledicti ꝑ in
nem eternū.
um. Thau. ꝑ Persequeris in ꝑ fu
ꝑ duplici cōtricione. p. c. d.
ꝑ ꝑ qz celestes esse noluerūt
roze tuo. z ꝑteres eos sub ꝑ celi do
mine.

C. IIII.

bilis maloꝝ insania plangitur qui omnem medicinam repellunt quā qua
si sup vulnus xp̄us attulit qui vinū z oleum z semiuiui relicti vulnera ifu
dit z alligauit. z stabulario qui curam illius haberet cōmisit qui de hieru
salem descendebat in iericho. caueamus ergo ne ab hierusalem descenda
mus peccā do. sed ascendamus benefaciēdo. Si tamē peccauerimus nequa
quā desperemus quia medicum habemus qui alligaturā scz celestium verboꝝ
sup vulnus imponit dicens. penitētiam agite. a. e. r. c. hic vulnera curat. ō
fracta solidat. ideo de
spare plangūtur q̄ cō
tra xp̄m z ecclesiam in
cessanter debachantur
teridētes z sublānan
tes qui scōm opa sua
iudicabūtur. vnde seq̄
tur. reddes eis vicē do
mine ꝛc.

¶ Thau. signa vel cer
tum vel cōsummatē
Quę enim hic dicūtur
signa sunt futuroꝝ. vt
de psalmista ostendisti
populo tuo dura. ve
disti meruerūt. tol. ut
f. a. f. a: Sed quia no
luerūt auertere reddes
eis vicē dñe intra opa
sua. Hanc primū inde
is reddidit q̄ corde ob
durati. z pfidia cecati.
a fide z veritate ampli
us expulsi sunt. ne pos
sent intrare in iusticiaꝫ
dei. z viaꝫ salutis. qui
enim vitam pemerunt
mortem meruerūt. erra
uerunt enim scōm q̄ thau interp̄tatur errauit. Erat aūt ois reprobi qui
corde impenitēti obduratur. Ideo z dñs cōsummauit iusticiā suam quod
signatur p thau litteram ꝓsummatio. s. quę iusticiā sonat. Unde sequitur
dabis eis scutum cordis ꝛc. qui dum laborem passionis detulerunt. eodem
coꝝ suum terebrūt. nec ꝑdicationis iaculis penetrari pmiserunt. Sic quoq;
reprobi quos inuitat ad penitētiam pacientia dei eandem opposuit libi. q̄
si scutum cordis. vt non videant q̄d sustinens laborem. z sic thesaurizant
sibi iram. Leditur arcus iudicij dum sustinet pacientia dei. s. hij durā coꝛ
dis z excusationes obiectant. ne verba vitę suscipiant. hinc ꝑpha dicit la
boraui sustinēs. cum pfidi dei filiū laborantem in passione viderunt. Ut
ergo significationem vt fugerēt a facie arcus ꝓtemplerūt. recte sequit. perse
quęris in furore ꝛc. vt qz obdurati. z sedentes in cathedra pestilentię. surgentes cōtra dñm tanq̄ pulvis a facie terę. sub celis cōterantur qz nec ęgre
lum esse nec celestiū disciplinis voluerūt inherere. qui enī xp̄m et membra
eius psecuti sunt iure in furoris psecutione cōtriti sunt. vt audiant. discedi
te a me maligni in ig. e. ꝛc. Hec sunt enim signa quę ꝑterruit vt fugerent
a fa. a. z noluerūt. vnde retro sub hac littera. voce ecclesie ꝓmissum est. In
grediatur omne malum coꝝ coram te. z tribulemia eos. p. o. i. e. ꝛc. Et in
alio alphabeto nō fuit in die furoris. d. qui effugeret. z relinqueret ꝛc. Re
cte ergo thau cōsummationem sonat. qz sub ipsa finem z ꝓsummationem damnatōis
cepit iusticia quę est christus. Impietas vero ꝓsummationem damnatōis
z finem ne vltra possit exaltari. In versiꝫ ꝑcedentia signa veritatem ꝑbi
bent sue significationis. Nam dñs ostendit populo suo dura. i. signo cru
cis. vt liberētur. di. t. Illos vero q̄ signo crucis noluerunt signari. ꝓsequi
tur veritas signoꝝ z cōtritio eterni supplicij qui cōtra documenta et cōtra
miracula scutum pfidie obiecerunt. Electi vero scutō bone voluntatis būt
quo coronantur. qz quos dens protegēs adimat remunerās coronat. De
scuto reproboꝝ dicit. corpus illius quasi scuta fusilia. Corpus enī dyabo
li sunt reprobi: (q̄si scuta fusilia fragiles z infirmi. Scuta quidem fusi
lia contra sagittas robusta. casu fragilia. sic reprobi ꝑ obstinationem du
ri sunt. p vitam fragiles. nullo ꝑdicationis iaculo penetrantur. quia scuto
prave defensionis protegūntur. de talibꝰ ergo recte plangit. dabis eis scu
tum cordis ꝛc. Abutētes enim dei pacientia. cogitant deū non curare talia
aut nō videre talia. aut cōditorem in causa esse sicut adam qui ait. Mulier quā dedisti mihi pfuaiit z ꝓmedi. Mulier quoq; culpā retorquēs in ser
pentem. obliquat in auctorem. Hoc scuto protectus caym aye supbe z con
tumelioſe. Nescio domine. fraudulēta humilitas z falsa negatio. nūquid
custos fratris mei. ꝛc. contumax contra deū obmurgatio. Sic quisq; dum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

in latitudine scz vite scularis. Nihil enī humane menti angustius qz pro prias volūtates abnegare: carnis desideria frangere z hmōi. qđ intrare p angustā portam. Nihil autē lacius qz propīis seruire voluptatibꝰ nullis subesse legib' z hmōi. In plateis aūt sunt qui sua querūt. lata est enī via que ducit ad mortē. Sed in plateis nō cognoscūtur q̄ ni nō sunt qđ videbātur. qui aliud erant. z aliud ostēdebant. vñ sequit. adhesit cutis eoꝝ ossi. zc. p ossa fortitudo. p cutem infirmitas: figurat. Cutis ergo adheret ossibꝰ qñ infirmitas viciorū putat' fortitudo virtutum. heret cutis ossibꝰ dum adulatio pro bene gestis exterius z intus virtutibꝰ sociatur. quibꝰ cōiunctis merces amittitur et qz recepti adulationibꝰ ō se magna sentiūt: emendari cōtemnunt. vñ aruit z facta ē quasi lignū. Culpa nanqz tanto insensibiliot reddit' quāto (q̄ si vera virtus) laudat' vade z arefat qz nulla intus gratia viresc̄it qz multi dum corrigūtur quasi lignū insensibiles sunt. z a rore gratie alieni z aridi sunt. hoc eis cōtingit qz altiora se appetunt: z sancti videri cupiunt. sed occulte vicijs deseruiūt. hj in plateis cogniti sant Nouūt enim viri spirituales qz aliud sunt. et aliud fingunt. Landent exterius nitidius. cbore rubicundius. sed quasi lignū aridum insensibiles sunt interius. vnde sepe nec blandicijs nec minis emēdantur.

¶ Dystor. Melius fuit zc. hoc in vltima captiuitate iudei passi sūt qñ leuius fuit subito occisi: q̄ lentis z diuturnis afflictis cruciatibꝰ: qui fame z siti z ceteris miserijs paulatim consumpti sunt.

¶ Mora. Melius fuit zc. Melius ē sensibꝰ gladio verbi dei occisis et terius. viuētibꝰ interius q̄ aggeratis virtutibꝰ sine pabulo charitatis quasi fame z siti depire. Sterilitas ei virtutū absentia charitatis qua absente virtutes animę quasi inopia veri panis tabescunt. ideo septē filij iob tres sorores suas vocant p quinta. cetere ei virtutes sine fide. spe. charitate nō sacianť. vñ sicut adipe. z pinguedine. re. a. m. zc.

¶ Allego. Melius fuit zc. Gladio verbi dei q̄s interfectis fame cuiusq; verbi. Nq enī occidūtur vt viuant. illi interficiūtur vt pcant. vñ. assumite gladium spūs qđ est verbū dei. Est aūt gladius quo mors pmitť. vt vita subsequat' eius. Alius qui pscidit vitaz occidit aīam de quo gladius meꝰ tuos trabit carnes. Est gladius flameus atqz cōuersatilis ad custodiendā viā ligni vite. Est gladius limatus z acutus. cui dicit' reuertere in vaginā. t. Marie quoqz aiam gladius ptrāsiuit doloris scz ō passione xpi. Sz ecclia de bijs gaudet qui gladio verbi occidūtur De bijs dolet qui eiusdem fame interficiuntur. Illos luget quos fame vel siti pro sterilitate terre cōsumptos nouit. vñ mittam in eos nō famem panis neqz sitim aquę sed audiēdi verbū dei. Hac fame qui pemptus fuerit eterne morti subiacebit. qz nō in solo pane viuit homo. Sicut enī ex duab' substātijs hō constat. ita duab' vitam cōseruat caro sustētatur corpali cibo z anima verbo diuino. vñ panē nostrum. c. d. no. bo. vtrūqz enī petimus qui vtroqz quoti de indigem'. Sterilitat terre: penuria ecclie ē qñ (magistris deficientib') diuini verbi ymbrib' nō infundit' culpam enī sacerdotum. z inscientiam vel negligentiam docēdi consumptio sequit' plebis.

¶ Dystor. Joth. principium vel desolatio. Principium desolatōis imminebat iudeis qñ vtores eoꝝ filios suos fame z siti cōsumptos (quasi p misericordiā ne diu languerēt z matres a morte redimerēt) coxerūt sibi i cibos. Lege hystorias nec dubitabis hec iudeis cōtigisse romanis circumsedentibus obsessa ciuitate.

¶ Mora. Manus mulierū zc. Ypocrite cōcepto animi teneros coquūt z pmedant dum simulate (quasi p misericordiā) laudis vel fauoris gratia virtutes nouiter cōceptas pimunt. z in abos decoquūt qui nō futura sed psentia lucra querūt. z dum virtutū pascūtur laudib' quasi ꝓprios natos

est sup carbones facies eoꝝ et nō
sunt cogniti in plateis. Adhesit cu
¶ infirmitas viciorū ¶ fortitudini virtutū.
tis eorum ossibus: aruit z facta est
¶ aridā insensibile sterile inflexibile.
quasi lignuz. Teth. Melius fu-
¶ verbi dei. ¶ causam verbi.
it occisis gladio q̄ interfectis fame
quoniam isti extabuerūt cōsumpti
¶ penuria ecclesie dum predicatio cessat ecclesia non fructificat.
a sterilitate terre. Joth. Manꝰ
¶ predicatorū fauore vano effeminatorū vel opinione sua. ¶ qui sexus natura misericors.
† ¶ nimijs afflictōibus
mulierū misericordium † coxerunt
¶ subditos vel sensu animi teneros.
† ¶ suam carnalem vitā subditorū affligunt reprehendūt detrahunt
filios suos: facti sunt † cibi earū in
¶ ecclesie ¶ apostolorū z successorū
contritione filię popli mei. Laph

fauoris adulatione decoctos pmedunt. Qui bene mulieres fuisse et talia gessisse phibētur. nisi enī mulebria simulate virtutis in animo sectarētur cōceptus animi ad vitam formati vanis nō exponerētur fauoribus.

¶ Allego. Manus mulierū zc. In ecclia quasi p misericordiā filios suos decoquūt qui culmine regiminis sublimati igne zeli vel inuidię inflamāt animas subditorū dum nimis in sti videri cupiūt z tyrannica potestate oppmunt. qui forsitan habent dei zelū sed nō scām sciētiam. Ira austeritate dīationis quasi p iustitia adurūt z infirmā z carnalem eoꝝ vitam minis z increpationibus quasi ventib' rodunt. Hec omnia i cō tritione ecclesie que est filia ppli dei aplorū. s. z successorū ab eis fiūt qui seculari aut ecclesiastica potestate tyrānice animas exurunt. duz cōcupiscentia inflamati filios quos lacte doctrijs nutrire debuerāt adductione afflictionis verant.

¶ Dystor. Cōpleuit dns. zc. Dz cōpleta est malicia hierusalem. ꝓplenit dns super eam furorē suū sicut cōpleta erāt amorreorū peccata qñ deleti sunt. Effudit iram indignationis suę qz et ipa scelera sua effudit. devorauit fundamēta eius quia nō recepit fundamentū qđ est xps. vnde cū vidisset hierusalez fleuit sup eā dicēs. qz si cognouisses. z tu. qz nō relinquet in te lapis sup lapidē. zc.

¶ Mora. Compleuit dns zc. fundamēta ypocritaz z hereticorū devorant ab igne furoris dei in quoz mente dīatur ignis indignationis eius. z sup eos compleuerunt est furor dei. vñ iob. vidi stultū firma radice. et male duxi pulcritudini eius statim. Quāuis enī videant opib' firmati z radicati: statim cora deo fiunt maledicti. quoz corda vanis laudib' z fauoribus inflamantur. vnde sequit. Non crediderūt r. t. zc.

¶ Allego. Compleuit e. zc. Sup ecclesiam cōpletus ē furor dei. qz mē surā peccatoz suoz impleuit. vñ effusa ē cōtētio sup pricipes. z er. f. e. zc. z alibi. Qui in sordib' ē sordescat. Effudit irā indignationis qz peccādo sum? effusi. Succēdit ignē in syon nō qui sup aplos de celo descēdit. sed q̄ pueros iob cōsumpsit. Habet enī deus ignes varios quos emittit de thesauris suis. cuius ignis i syon z caminus in hierusalē alios inflamat vt eruditat. alios vt curat. quib' succēsis omne fundamentū destruit fidem scz integram z verā oino subuerti pmittit. Vñ magis mīas q̄s iudeoz miserias debem' plāgere. in quib' ignis cōcupiscētię succēsus est. z cęteroz viciorū flama vorat. vniuersos possidz. z olla succēsa a facie aquilonis feruet z fornax chaldeoz quoscūqz reperit de chaldeis succendit.

¶ Dystor. Non crediderūt. Secūm litteram q̄diu hierusalē auxilio dei vallata z plidio angelorū munita iudicijs z iustitijs secuta est. nec reges terę nec habitatores orbis credere poterāt q̄ in eam ingredereť hostis cuius semas portaz domin' cōfortauerat. z fines eius pacem posuerat. sed quia auersa ē a dño de suo cuius muniebatur beneficio recessit omne ꝓsidium z facta est ꝓda hostium.

¶ Allego. Non crediderūt zc. Reges. t. de quib' dicit'. Astiterūt reges ter. z p. s. v. vel demones scām illud. Nō ē nobis colluctatio aduersus carnem z sanguinē. sed aduersus principes z potestates zc. Habitatores orbis qui nescīt dicere. aduena ego sum z pegrinus apud te. zc. sed audiūt de sup omnes habitatores terre. Hij videtes ecclesiā munitā et auxilio dei firmatā non credūt q̄ ingrediat hostis p portas hierusalem. de quib' dicit. Qui exaltas me de. por. mor. vt. an. o. lau. t. i. pot. fi. sy.

¶ Dystor. Propter peccata zc. Secūm litterā pro peccatis sacerdotuz z pcudo prophetaz qui sanguinē innocētem in medio eius effuderūt: que dicta z dicenda sunt ciuitati ꝓtigerunt.

¶ Allego. aūt propter iniquitatē sacerdotum z principum: ecclesie male crebrescunt. qui legem in publico puertunt iudicia inuertūt. et sanguinē sanguini addūt. repleti dolis. Justos oppimentes z sanguinē innocētem

in xp̃o renascitur-sed quasi bestia inuoluta cōsuetudine peccādi similis est structori-p̃sentia tñ cogitanti-nihil in futuꝝ spanti-partus suos sine calore charitatis exponit-nulla future vite curam gerit.

¶ Hystor. Adhesit ꝛc. Extinctis matribꝰ lactētes siti cruciabātur puuli.s.grandiores panē petētes matribꝰ nō erant panes. Ita lactētes sine lacte puuli sine cibo piere.

¶ Mora. Adhesit.s.ꝛc. Sine lacte blāde psuasionis ꝛ rore spūs sancti sitibunda lingua prolationis adherens palato carnis-obmutescere facit infantiā mētis et suffocat gladio infidelitatis cordis nostri cōceptus-ne ad lucem mittant. vñ corde creditur ad iusticiaꝫ.o.a.p.ꝛc. quid ei valꝫ bonum mēte concipe-nisi nutriat lacte doctrine ꝛ vbertate gratie puuli pecierūt-p-puuli scꝫ cogitatus cū te xp̃o et vita ꝛterna cōcipiunt-mox panem requirunt qui te celo descēdit sꝫ mens tēpsa ignauie sue torpore-ꝛ cutis pcussis vite negat eis panem frangere intelligē do-neqꝫ cōminuere ruminando-neqꝫ eos sagiare dispensando. vñ plāgendo addit. Nō erat qui frangeret eis-qz et si diuinitus ad tempus inspirata intus animat foris exinanita cōcupiscētijs rabefacta viribꝰ vacuatur

¶ Allego. Adhesit ꝛc.qz nō habuit lac doctrine negligēte doctore qua structione qui debuit lac doctrine mistrare te quo dicit. lac dedi vobis p.ꝛc.qui possent.s.solidū cape cibum misteria.s.intelligere-si esset qui frangeret.i.exponeret-sed negligunt magistri lamijs crudeliores fetibus suis. Scriptura eni sacra aliqñ est cibꝰ.aliqñ potus. Potus in aptis-cibꝰ in occultis, vñ omes sitiētes. v.a.a.i.scripturas emite ꝛ comedite vite cibū-vinū ꝛ lac.lac infancie vinum ebrietatis.

¶ Hystor. Qui vescebātur ꝛc. luce clarius indeꝫ pfidia referat quorū obscuratum est aurū-mutatus est color optimus quē habuerūt in patriarchis ꝛ in ꝓphetis-ꝛ displi sunt (sicut hodie cernimus) in capite oīm platearꝫ q̄nis inclti ꝛ amicti auro p̃mo-sedm p̃rogatiuā p̃m-sputati tñ sūt in vasa testea lamijs seuiores-ꝛ structionibꝰ quoꝫ pfidia lactentes siti decerūt ꝛ puuli fame pierunt. vt qui vescebātur voluptuose in vijs dei-interirent fame.qz omnia scripturaꝝ misteria in quibꝰ vescebātur voluptuose,ꝓphetę ꝛ patriarche obstināter execrūt ꝛ negauerūt xp̃m esse dei filiū qui est principium omniū v.a.ꝫ ꝛ ideo in vijs seculi interierūt. vñ sequitur Qui nutriebātur in croceis .a.s.s. Crocеus color est ignеus quo designat ignis spūs sancti quo corda inflamātur. In croceis briōi sancti pfes enutriebātur sacramētis graꝫ-sed filij dñm abnegātes amplexati sunt stercora-de quibus aplꝰ omnia detrimentū feci ꝛ arbitror vt stercora sensum.s. legis litteralem quē catholici abijcit vt lucrifaciant xp̃m volētes habere iusticiam q̄ est ex fide hiesu xp̃i-cui iudei non sunt subiecti qui iusticiā suā volunt cōstituere ꝛ litterā legis defendere in obsidione quoq; ꝓ cibo amplexati sunt stercora-vt precio detraberentur stercora colūbina-nec tñ ad dñm redierunt.

¶ Mora. Qui vescebātur ꝛc. virtutes anime voluptuose vesci-ꝛ croceis nutriri videtur-cū dilectione dei ꝛ.p.affecte sacīt ꝛ illuminantur. Color eni croceus claritatē dilectionis designat-cū aūt charitas amittit religiōs virtutes amplexant stercora que te bono dei ꝛ proximi odore dilectionis trāseunt ad fetorem prauitatis. vñ paulus. Si charitatem nō habuero factus sum velut es-so-ꝛc.

¶ Allego. Qui vescebātur ꝛc. Delinquētes deplorat ecclesia qui charitatem ꝛ ceteras virtutes in quibus quasi in croceis nutriebātur dereliquētes stercora delectoꝫ amplexantur. vnde cōputruerūt iumenta.in.s.s. Instercore quasi iumēta cōputrescunt qui in fetore luxurie suę sedm desideria cordis fluxerūt. deseruiūt-qz vero sunt plerīqꝫ qui ad penitentiam nō redeunt plangit eos ecclesia qz plangere nesciunt ꝛ amore peccādi stercora amplexari non desinunt

¶ Hystor. Et maioꝛ-e-ꝛc. Per exaggerationē scelera synagoge ꝛ mie

ria dep lorātur sedm illud. a planta.p. vsqꝫ ad nerticē non est in eo sanitas Pecca tū sodomoꝫ sedm ezechielē superbia fuit abundantia-saturitas panis ꝛ oci um ꝛ qz egeno ꝛ paupi nō porrexerūt manū vñ b c quoꝫ. Et nce perunt in ea manus. (aliquid boni subaudi) a ci compationem-s-mali qđ gessit cui dicit. Justificata ē sodoma soroꝛ tua ex te q̄.s. mādata dei accepisti ꝛ facere iussa dei cepisti-sed postea cōtempsisti-vt vincēs sodamā peccatis tuis-quę subuersa est in moñto-quāto ergo synagoge pena grauioꝛ quę scelerosioꝛ.

¶ Mora. Et maioꝛ est.ꝛc. scelerā aīme plāgūtur-quę ypocrisim labit cuius maioꝛ ē iniq̄tas peccato sodomorū-quę mala deauranto tegit-bona fraudulenter facit. vñ maioꝛ ē iniq̄tas f.p-m-p.s. sicut populꝰ in se ergit ita mores ꝛ actus ypocritaꝝ cōtra se conſigunt ꝛ bona quę agunt-peiora sūt vicijs sodomorum-qz cū spūs immūdus exierit ab homie si reuersus fuerit cū spiritibus nequioribus fiunt nouissima homis illius peiora prioribus. Spūs ab homie egreditur quādo in christo renascatur. Regredit quando inuenit animam a bono opere vacuam-p ypocrisim a sordibus mundatam ꝛ simulationibus ornatam tunc populo immūdorum spiritū ꝛ turba viciorꝫ anima repletur-ꝛ maioꝛ eius iniquitas peccato sodomoꝝ efficitur. Iniquitas-ē-populi viciorꝫ.s.ꝛ operū-et non mittunt manus ad fructum boni operis-ert eius ornata fallis bonis-intus repleta vicijs. vñ sequitur. Candidiores nazarei eius nive ꝛc.

¶ Allego. Maioꝛ est ꝛc. plangit ecclesia peccata populi quasi maiora peccatis sodomoꝝ. videmus eni q̄ fides ꝛ iusticia terā reliquerit. humanitas ꝛ benignitas nulla sit discordia ꝛ cōcupiscētia orbem incendunt ꝛ ire ꝛ inimicie flama vorax rapinis ꝛ fraudibus ecclesia populatur-pauper erogantur-iam iacet terraꝝ orbis in vębus incultus-legū iura ꝓ fabulis habentur-diuīa ꝛ hūana falsis nepbalsis ꝓfundūtur quotidie innumera mala cumulātur. Maioꝛ quoq; iniq̄tas nostra-q̄s eoꝝ qui vitam veritatis nō agnouerūt ꝛ ideo minora supplicia meruerūt quę in momēto subuersa est Momentū est omne qđ viuimus-ꝛ quotidie peccādo quasi in momento ad penaꝫ subuertimur qui deteriora meremur qui thesaurizamus nobis iram in die iudicij.

¶ Hystor. Candidiores-n-ꝛ cē Sedm litteram pulcritudo nazareoꝝ describit-qui abstinentia candidi-carne nitidi facti rubore iocundi qui per aggerationem laudantur vt eorum feditas maioꝛ ostendatur quorum facies fame cōfecta super carbones denigrata plangitur-quę deformata nō agnoscitur.

¶ Allego. Candidiores nazarei-e-ꝛc. habet ecclesia nazareos suos nive candidiores ꝛ lacte nitidioꝛes ꝓ quos ab stinētium vita lignatur-nꝫ enim de supnis-lac de carne quasi de imis. Per niuem ergo cādoꝛ vite celestis ꝓ lac tempalium dispēsatio demōstrat. Hoꝝ ergo ecclā nazareos-qui ꝓ cōtemplationē vitā celestē ducunt-ꝛ ꝓ actualis vite dispensationē lacte cādidiꝰ ad laudē creatoris nitēt. vt plerīqꝫ eos q̄ celestē vitaꝫ tenuerāt. vel terzena bñ dispēsauerant. virtutū opibus trāscendant. Qui vero pfruose spūs antiquoꝝ patrū ꝛ fortioꝝ viā supare videtur-recte adūgitur rubicūdioꝛes ebore antiquo. Dum eni ruboris pulcritudo laudatur flama desiderij sui exprimitur-ebur aūt elephātis os ec nō ignoratur. Saphyro pulcriores. Saphyrus etherei coloris ē vbi breuit tota nazareoꝝ vita expressa est-qz ꝓ actionem ad supna tendentes ꝛ ꝓ cōtemplationem excellentes-patres supare videtur. Sed qz plerīqꝫ inopem copia fecit-et felicioꝛ homo ē q̄s expedit: mens spe de se plumens: ꝛ vano fauoꝛ acquiescens fuscatur ꝛ q̄ albescere videbat denigrata fordescit: vñ sequit denigrata sup car. ꝛc

¶ Allego. Denigrata est ꝛc. Nigri post candoꝛem fiunt qui amissa dei iusticia-suam laudē querunt qz de se plumunt, vnde nescientes ruunt i peccato-ꝛ post ignem mētis: ad frigus torpis-post candoꝛes vite: ad nigredinem adulationis vane descendit. Vnde extinctis carbonibus similes fiunt ꝓpter qđ dicitur. Noli esse nimiū iustus et non sunt cogniti in plateis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

mortis scelera sua reuoluūt. Sed ꝓpheta oēs in se transfigurat oīm scelera tanq̄s sua deplorat qt̄ amara ⁊ inspata captiuitas deseuit i gente sua.

¶ Mora. Lubrice aucrūt ꝛc. vox est hereticoꝝ sero plāgentium-qt vestigia eoꝝ in scripturis sacris lubrice aucrūt-⁊ qt latā uiā arripuerit-dū catholi coꝝ patrū regulas tenere noluerūt-nec viam q̄ est xp̄s-sz vnusquisq̄ a recto tramite deflexit-secutus latit udinē suę puersitatis-phylosofoꝝ etiā regulas ingenioli sui ignicolo temptans ⁊ impudēter nitupans ideo lubricā

quia venit finis noster. Loph.

§ a ꝑsona aduersarioꝝ. § demones hereticos.

res cadūt in mortem-et sedenby completis vent finis damnatōnis.

¶ Alleg. Lubrica uerūt ꝛc. Hec quoq; i ecclesia iure plāgimus dum eos qui splēdide ⁊ voluptuose viuūt respicimus: plangimus eoꝝ lasciuiā qui lubricam sectātur viā-quia nō sunt fundati supra firmā petram. vñ plangentes dicim⁹ lubrica uerūt.u.n.ꝛc. Nisi enī in plateis pedes cisset a recto tramite non lubricasset. vñ exi cito in plateas. Qui enī latā ⁊ spaciosam tenēt viā ante oculos sumini udicis extra sunt qui coꝛpe in eccla sunt-lubrica sunt plateaꝝ itinera ⁊ preclinia. Hec se euasisse dō gaudebat dicēs. Statuit supra .pe.p.m.r.d.g.m.⁊ alibi qui pfecit pedes meos.rā.e.ꝛc. Uda est plateaꝝ via ⁊ lutulenta in qua nō ambulatur sine ruina ideo cōgrue annectit appropi quauit finis ꝛc. Cōpletio cī nō semp in bono accipit sēm illud. Nondū sunt completa peccata amoꝛeoꝝ quoꝝ completio finis fuit eoꝝ ⁊ exterminiū. sicut hic dicit. Completi sunt dies nostri qt venit.fi.n. Dies cōplētur dum scelera ⁊ mensura patrū cumulātur ⁊ venit finis qui ꝑ appropinquauit illis completis.appropiāq̄bat aūt dū ꝓplerētur ⁊ securis ad radicē arboris poneret.

¶ Hystor. Velociores f.ꝛc. Hec ypbolice de indeoꝝ inimicis dicta sūt sicut saul ⁊ ionathas in treni⁹ dauid velociores aquilis fuisse laudantur fortitan reges ⁊ pūcipes populi qui obsidionē cbaldeoꝝ euaserāt maiori velocitate ab hijs quos fugiebant captos esse signif cat.

¶ Mora. Velociores f.ꝛc. hereticis sepe i disputando velociores sunt aquilis celi.i.doctoribꝫ plebis quos pſequūtur sup montes sup scripturā scz ⁊ doctrinā apl̄oꝝ ⁊ sanctoꝝ patrū hyeremitis insidiātur fraudibꝫ ⁊ melliſluis sermonibus.

¶ Nota quātis vrgemur malis. In occulto instant insidie. In apto sup montes seuit pſecutor. vt pastores vocat oues sternat sēm illud. pastoꝛ pastorem.⁊ dī.o.g. Inde sequit spūs oris ꝛc.

¶ Allego. Velociores f. Quia ꝓpheta oīm lamētationes ⁊ ꝑsonas ⁊ proprietates in se trāsformat.(oīb⁹ factus omnia) plāgit pſecutiones eccle.cuius pſecutores aquilis velociores sunt. Immūdi siquidez spūs velociores sunt nequicię fraude ⁊ agilitate naturę ad lacerādum ⁊ deuorandū q̄si aq̄le celi.i.dēdicatores ad eripiendū. de quib⁹. Ubi fuerit coꝛpus ibi cōgregābūtur ⁊ aquile.q. vbi memoria passionis xp̄i celebrat⁹ panis ⁊ vinū p mi sterium sancte oblōnis in coꝛpus ⁊ sanguinem xp̄i trāsfiguraī.aduolāt aq̄le celi quasi ad escam.vt de morte eius vitā ꝓpiant. Sed velociores sūt agrię potestates qt non ē sup terrā potestas que ꝓparetur eis. hęc rugūt ⁊ quęrunt quē deuorēt. sup montes pſecuti sunt nos ꝛc. q. dum ad ecclesie regimina erollimur acrius eos ad pſequēdū excitamus necī specula apostolicę sedis positi securi sunt qt quos sup mōtes elevatos vident.vt ceteros diligētius inspiciēdo cōfernent ⁊ ad culmina virtutuꝫ prouocēt-tanto audacius ⁊ ardētius infestāt. In deserto insidiati sunt nobis.ꝑ desertum vita monastica aut hyeremitica que in desertis ⁊ in solitudinibꝫ agit.designat.ꝑa quos quasi athletas fortiores inuisibiles seuiūt hostes Iz qt secundo curis expediti cōtra hostes tm̄ solliciti sunt.⁊ circūspecti. Jō occulti⁹ insidiātur illis quos vident latere in occultis.Iz qui sup montes exaltati eminēt exaltatos manifestis vnib⁹ crebris assultibꝫ sustinēt.hijs aquilis celi spe hostes velociores sunt ad decipiendū eos ipi ad cauendum q̄ aquile celi pueniēter dicūtur. qt dspectis terrenis in celestibꝫ spaciātur. Notā dum autem q̄ ouibus ⁊ bobus vel equis vel vulturibus vel quibuslibet auibus nō dicūtur velociores sed aquilis celi. vñ alibi grex ꝑditus factus est ꝓpls meus. pastores seduxerūt eos dfecerūtq̄ vagari in mōtib⁹ qui.s. de monte in collem trāsierunt obliti cubilis sui.

Spūs oris.ꝛc. Sicut ex hoc aere spām ducim⁹ quē ad ipm reducim⁹ ⁊ inde viuimus. Ita hō interior ꝑ fidē spūm dei attrahit.et inde viuit.et rursus inde(q̄ viuit q̄ benefacit q̄ cogitat.deinde oīa bona sua ipi ascribendo) reddit

¶ Spūs oris ꝛc. Hec iudei de iosia dicta putāt q̄ iustus rex nō pro suis sed pro ꝓpli peccatis occisus sit in quo spem posuerāt cuius alas vbiq̄ gētibus opponebāt sed verissime xp̄s hic intelligit⁹ qui pro peccatis hūani generis nō pro suis a iudeis captus et occisus est cuius diuinitas notat⁹ cum dicit. Spiritꝰ oris nostri. Spūs eni⁹ dicit filius sēm illud Spūs rectū in.t.u.m. hūanitas insinuat⁹ cū subiungit xp̄s dns ꝛc Qui eni vna ꝑsona est hō ⁊ deus vbi xp̄s capitur deus capi dī. spiritus oris nostri xp̄us hō dicit⁹ q̄ quez corde credimus oze cōfitemur sēm illud. Corde creditur ad iusticiā.o.a.ꝛc. oris est aspirare.⁊ qđ i fusione gratię aspirando recipim⁹.respirādo cōfitemur. Sed coꝛpe ꝓ

† § refrigerationis vnde sub vmbra alas t.ꝛc.

catis nostris: cui dixim⁹ in † vm

† § adunati gētibus vt fiat.v.o.⁊.u.p. § ante mortē.

bra tua viuemus † in gentibus.

§ fs. § yronice loquit. § terrena vel sanguineꝰ. q̄ sicut in christo spes sanctoꝝ ⁊ exultatio ita ⁊ malorū cōfusio ⁊ damnatio

Syn. Gaude ⁊ letare filia edom q̄

§ pinaci studio § nō i celo§ cōsiliatorio.i.dyaboli † § sicut ad hierusalē vñ qui accepit gladiū.g.p.

habitas in terra bus. † Ad te quo-

§ babylonis qui inebriat.o.g.

q̄ perueniet calix inebrians arq̄

ꝑie ista vox est qui ita habēt in oze verbum veritatis qđ est xp̄s sicut ⁊ in corde.q. ex abūdātia cordis os loquit. Hic captus ē in peccatis nostris.ut nostra scz peccata deleret nō pro suis q. quę nō rapuit solvit cui dixim⁹ In vmbra tua viuemus in gēt⁹ q. ipe est expectatio gentiū ⁊ semē abrahe. In quo bñdicēt gētes terre.in hūc ꝓpha corde credebat.⁊ oze profebat. In vmbra tua viuem⁹ in gētibus. Futurus ei erat.vt cū gentibus iudeos saluaret. vñ ꝑ futurū dixit. viuemus qui peccatis mortui eramus. In vmbra tua dr̄ qua dr̄.sub vmbra.a.t.p.m.xp̄s captus est ⁊ crucifixus. sub vmbra passionis nos protexit.q.alis in cruce extensis caro eius nobis vmbra fuit q̄ estus mētis nostre refrigerauit ⁊ varias estuū passiones tempauit. Nam ⁊ apl̄oꝝ vmbra sanabat infirmos caro eius quasi vmbra fuit qt vidimus cū non habitem spēm neqs.d.de qua dicit.afcēdet dns sup nubē leue.⁊ ingredietᵉ.e. Hec fuit nubes lucida sup apl̄os ne eos iniquitatis exureret ardor. qđ ꝓpha predicebat.iam in vmbra.t.vi.i.gē. Nam ⁊ ꝓphēta ei in vmbra videbat.qui quasi in speculo mētis diuino illumīatus spū futura preuidebat.nūc aūt totam illumīat mūduꝫ quānis adhuc per vmbrā sui coꝛpis.i.ecclesie videam⁹ cū nō facie ad faciē. In hac vmbra refrigerati spe viuimus. Notandū q. omnis lamētationis initio ad hunc finem tendit in quo oīs molestia finit.postea vero quasi bniū demōstrat.qs electa tenet dexterā:reproba peccatis polluta amplectit leuā. Dñs ei dānatio eterna alij vita eterna.cum absterget deus.o.la.a.o.sa.qđ crux domini quasi tribunal iudicis presignauit vbi ꝑ fidem alter coꝛ qui hic inꝺ dēdebat assumptus ē. alt⁹ ꝑ blasphemiā damnatus ē q. pendētem coīā oculis suis vitā cōtemsit. Est quoq; diligēti discretione notandus q. sanctoꝝ luctus termiatur.⁊ gaudiū post tristiciā incipit. In duob⁹ sequēnb⁹ verbibus a gaudio ne vltimū inchoat.qđ nullo doloris remedio terminat vñ addit. Gaude ⁊ letare filia edom.

¶ Hystoꝛ. Gaude ⁊ l.ꝛc. ydumeos semp iudeis inimicos fuisse et ceteras gentes ꝑ circūitum hystorię narrāt ⁊ ꝓphete.⁊ q. de malis eoꝝ letari sunt digna vindicta dñi inebriabūtur vnde subiungit.ad te quoq; pueni et calix ꝛc. hec oīa completa sunt babylonijs indeos captiuātib⁹ qui et ipsi captiuati sunt ꝑsis ⁊ medis vastātibus sed melius hęc de vltimo iudicio accipiuntur.

¶ Allego. Gaude ⁊ le.ꝛc. Edom ⁊ babylonia idē significāt. Due enim ciuitates ab initio seculi signātur.altera hierusalē altera edom qđ et babylon.altera cū ꝓpheta plāgit ⁊ ꝓturit.altera cur plangatur nescit.altera christus edificat altera dyabolus qui ꝑ nabuchodonosoꝛ signatur. babylon est ciuitas ꝑditoꝝ q̄ inebriat.o.ē.vino iniquitatis. vñ calix aureus babylon in manu dñi d vino furoris eius biberūt.o.g.quo ⁊ edom inebriata plāgitur. Jō ei yronice dicit. Gaude ⁊ letare filia edom Edom sanguineus vel rubeus interꝑtatur bic est populus qui carnis vicia sectatur q̄ de ꝓmogenitis ꝑsentis vitę voluptates nādinatur.vnde sequit.. Quę habitas in terra bus. Nisi enim in terrenis mentem posuisset inebriari vel de vtribus spoliari nō posset.hierusalē aūt sursum est cuius cōuersatio in celis est.ve enim habitāntb⁹ in terra.edom vero q̄ in terra bibat licz gaudere

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

effundentes. Non est hic exponēdi labor consumēdus· vel sensus triplicit exponēdus·z in terrena hierusalē z in ecclesia·z in vnūscuiusq; āima ista cōmunis est ruina.

¶ Mystor. Erauerūt cęci ꝛc. Scribe z pharisęi effuso sanguīe polluti abintroitu templi se abstinebāt·erātes in plateis nō lugētes peccata sꝫ in plateis lacinientes. Errabāt aūt vt cęci putātes qp taliter purgarētur scz si templum sic abstinētes nō ingrederētur: cum supbiā iactarēt· z humilitatem fingerent. Tenuerunt lacinias suas lacinosis scz induti vestibus et sassis quasi cęci vicissim sese tenētes se quębantur vt sub hac humilitate popls placaretur.

¶ Mora. Erauerunt ꝛc. Ambulant vani appetitus vt cęci in plateis luce carentes q̄ xp̄s est z dum ipm qui via est retinere nequeunt: quia extra se vani fauoris gr̄az effundūt tenentes lacinias vetustatis suę: explere nō valentes vias vitę q: vestiūtur vicioꝝ vetustate: d quibꝰ bene subuē recedite polluti. ꝛc

¶ Allego. Erauerunt ꝛc. Jn ęcclā sacerdotes z doctores sanguīne iustoꝝ effundunt qui iusti esse possent nisi eoꝝ negligētia vp̄sisent. vñ si nō annūciaueris impio iniquitates suas: sanguiné eius de manu tua requiraꝫ quia scz sanguis eius·i·peccatū: culpa sacerdotum vsq; ad mortē effunditur·z sępe qui videbātur iusti exemplis prelatoruꝫ z doctrina prauitatis puertūtur·z peccati sanguine polluti moriūtur. Jnde sacerdotes z ꝓphetę cęci errant in plateis: dum lataꝫ z spaciosam viaꝫ quę ducit ad mortē apprehēdunt·z angustam quę ducit ad vitā nō intrant·nec alios introire ꝑmittunt·z hoc est: sanguinē iustoꝝ effuderūt i medio eius·i·ęcclę quę est hierusalem vera z mat̄ nostra. Hiį cum templū dī sanguine suo polluti ingredi nequeunt tenēt lacinias suas·i·disassam vetustatis suę vtam. Tenent aūt inuicem lacinias suas vt cū cęcus cęco ducatum p̄beat: ambo in foueam cadūt. Hoc replorat ꝓpheta·immo electoꝝ cōcio tota·qr in spaciosa via ambulātes·z vitā veterē ducētes vias vitę nō apprehēderūt z suis se amfractibꝰ impediūt cęci sese sequūtur qui xp̄m veram lucem sequi dedignantur.

¶ Mystice. Erauerūt ꝛc. Hęreticoꝝ cęcitatē replorat·qui rectū scripturarū tramitē relinquētes·z catholicę fidei regulam aspnentes latitudinē erroris elegerūt: polluti sanguine quoꝝ animas deceperūt·z cū catholicaꝫ ęcclesiaꝫ intrare dedignant̄ lacinias suas vicissim amplectuntur scripturarum·s·lesiones quaꝝ fraudulēter pāniculos furati sunt.

¶ Mystor. Recedite·p·ꝛc. Defiet ꝓpheta scelera iudeoꝝ: quibꝰ etiā hostes insultāt ciuitatē ingressi: clamātes. Recedite criminibꝰ polluti a sacrario dei·abite in captiuitatē. Nolite tangere religionē. vñ ꝓpheta subdit Jurgati sunt scz inimici·z vtriq; ꝓmoti illi ad iurgia·isti ad lacrias. Dic erunt inter gētes ꝛc. vel iudei hoc dixerūt· vel de gētibus aliqui. Jnt̄ gentes enī deū verū reliquerūt·z ydola coluerūt. vel ipi fortassis inter gentes iurgati sunt·z sanguine polluti alijs clamauerūt. Recedite ꝛc. qr tanq̄ iusti alios aspnati sunt. vnd inter eos iurgia z seditiones.

¶ Mora. Recedite ꝛc. hęretici contra fidē catholicaꝫ·z maxime domestice·z qui catharos se vocant damāt·recedite a nobis qr nos mundi vos immūdi. Nolite tangere ne iquietis nos. Hiį inter se iurgātur diuersis erroribꝰ ꝓmoti sunt qr i fide stare noluerūt·moueūt ab oriēte pedes suos z venerūt i babylonē vbi cōstituentes supbię turrē linguis diuersis dispsi sunt. vñ sequitur facies·d·d·e·ꝛc.

¶ Allego. Recedite ꝛc. Sępe in ecclesia cęci z polluti nequeunt ingredi templū dei viui z sacris pticipare misteriis quos alij (quānis z ipi polluti) quasi zelo dei respiciūt·qui iusti videri cupiunt qr nondū manifesti sūt

† ſ qui iuſti eſſe poſſent ſi doctores docuiſſent·

cius ſanguinem iuſtoꝝ. Nun ſ doctores. ſ ſine lumine chriſti. † ſ a via ve ritatis. ſ voluptatibus.

Erauerūt cęci in plateis: polluti ſ peccatis ſubditoꝝ. ſ qz nolebāt.

ſunt ſanguine. Cūq; nō poſſent in ſ eccleſiā. ſ peccata veteris vite

ſa lacerando·i·veſtes lacerataꝫ

trare: tenuerūt lacinias ſuas. ſa nobis ſ ne nos polluatis

Samech. Recedite polluti clama ſ ad cōſimiles. ſ ſacramēta dei.

uerūt: recedite·abite· nolite tange ſpro tali correctione· ſideo·

re·iurgati quippe ſūt·z ꝓmoti dix ſ gentiles inter quos p tales no men dei blaſphematur.

erunt inter gentes: nō addet vltra ſ vbi non eſt pax vel concordia·

ſira vel vindicta

vt habitet in eis. Phe. Facies ſ ire maledictes in ignem eternū·

ſa predeſtinatus. ſ miſerando ſ ſicut reſperxit dominus petrū ꝛc.

dñi diuiſit eos·non addet vt reſpi ſ quoꝝ dignitas reuerenda·

ciat eos. Facies ſacerdotum non

Vade erecto ſupcilio obiurgātes dicūt. Recedite a nobis·z a ſacramēta dei. Jte ad eos quoꝝ ꝑſortes eſtis. Nolite tangere ſacroſancta quibus indigni eſtis hijs z hmōi alios crimināndo iuſtos ſe oſtēdere conāt. Jñ ſępe locis generāt̄·qr nō ſcōm dēū corrigunt·sꝫ alijs oppreſſi ſanctiores videri apperūt. vñ ſubdit iurgati ſūt quippe z ꝓmoti ſunt·ꝑ⁹ enī ꝓmoti iurgantur·deinde acrius ꝓmouētur qr non ſtant in eo qui idem ē·z eā reliquerūt qui par vera eſt propterea ſubdit inter gentes non addet vltra ꝛc. qr vbi par z cōcordia non eſt deus eſſe nō poteſt qr in pace factus eſt locuſ eius ꝛc. Jnter gentes nanq; p tales nomen dñi blaſphematur.

† ſ cum ſit miſerandaſenectus.

erubuerunt: neq; ſenū miſereri ſūt. ſ in carne·in fide·

Ayn. Cum adhuc ſubſiſterem? ſa vero lumine· ſintēciones cerzento inherentes· † ſ q̄s inuanū ſpanimus

defecerūt oculi nostri: ad auxiliuꝫ exaggeratiue·

nostrū vanum: cum reſpiceremus † ſ diuites·potētes vel hereticoꝝ principes· † ſ quaſi tu ſolus ſalua domie qr alius nō poteſt·ſed auxilium noſtrū a domio qui fecit·e·ꝛc· vnde maledictus qui cōfidit in homine z ponit carnem brachium ſuum

attenti ad gētem que ſaluare nos † ſ fiat tua illoꝝ ꝛc z lu nō poterat. Sade. Lubricaue ſnō fira ſupra petram· † ſ voluptatum

runt veſtigia noſtra in itinere pla

teārum noſtrarū: appropinquauit ſ dum ſcelera cōplentur· dum ſecuris ad radicem arboris ponitur. Correctionio.

† ſ ſicut cōpletis amoribꝰ peccatis venit eoꝝ finis·

finis noſter: completi ſūt dies nr̄i

Mora. Facies·d. ꝛc. Hęreticoꝝ diuersitas deliranā q̄ diuersis pugnāt erroribꝰ nec recipiūt doctrinā catholicę fidei q̄ nec sibi pueniunt nec catholicis qr facies catholicoꝝ sacerdotū nō erubuerūt·nec addet vltra dñs vt respiciat sicut ñ ſperit ad caym nec ad mūera e⁹. Jurgijs g̃ ꝓmoti ſūt a ſtatione rectę fidei. vñ ſubdit. Cū adhuc subſisteremus.

¶ Allego. Facies·d·ꝛc. Quidā in ecclesia dei timore abiecto facies sacerdotū non erubuerūt·qui a facie dñi z ab ira vultus eius diuisi sunt·ab hijs scz qui vocati sunt ad vitam. Neqꝫ senum miseri sunt plato⁹ scz qui in oīnibus eis cōdolentes cōdescendunt. Nota q̄s terribile sit sacerdotes cōtemnere nec facies eoꝝ erubescere i illis monētibus z videntibus a sceleribus nō cessare. De hijs enī dñs dicit. Qui vos audit me audit·qui vos spnit me spnit. vñ subdit. Nō addet vt respiciat eos vt nō cōuertant̄ nec saluētur·qr facies dñi diuisit eos a sanctis. Hęc facies respexit petrū z conuersus amare flenit· z receptus i corpe meruit audire·petre amas me pascito·m·. Hęc aūt diuisio plene fiet in iudicio dicēte dño. Jte ma·in ig·e·tūcta cies dei ira scz vel vindicta in ignē eternū diuidet eos qr facies sacerdoū cōtemplerūt nec senū miseri sunt. Et notandū qr supra sacerdotes q̄si bomicidas plāxit z hic sepantur a facie dñi qui nō detulerūt eis·quānis enīz mali sint nōsunt ꝓtemnēdi ſ ille i illis colēdus z honorādus a q̄ milii sūt

Mystor. Cū adhuc ꝛc. Jnget erroꝛē misere gētis q̄ magis spauit auxiliū egypti et pharaonis q̄s dei· cui? odi. pfpicidō defecerit dū gentē q̄ nec sene alios saluare poterat expectabat qđ sup expoſuit latꝰ scz ꝺ replorat ām⁹.

¶ Allego. Cum adhuc·s·ꝛc· vor ē in ęcclā plāgentiū qui se vana spe lacerauerūt ꝛcularibꝰ negocijs occupati·sed mortis infirmitate aut qualibet temptatiōe ꝓuenti inuenīt se nō solū receptos·sꝫ etiā cecos. Cum adhuc subſisteremus ꝛc. Subſiſtit quisq; qui dñs viuit i carne rectā fidē tenet·z si opibꝰ nō impletꝫ alicq; tactus molestia·inuēit oculos suos defecisse·quos ad caduca z labētia intēderat·vanū q̄rēs auxiliū. Quātomagis enī intentio cordis in rebꝰ figit tertenis·tāto ab interno lumie et purgnedine gr̃e marcessit. vñ bñ reuersus plorat dicēs. Defecerūt oculi nr̄i ꝛc. Cū respicere mus attēti ad gentē. ꝛc. Sępe enī in diuinis z potēbꝰ spē ponim⁹ quibꝰ dicit· Ja·apls vlulate miseri·z plorate sup miseriis q̄ aduenīēt vobis·bq nec se nec alios p̄t saluare· Jmmo maledict⁹ ois q̄ cōfidit in ho·ꝛc· Pnt hęc z de hereticis pueniēter accipi z de hijs q̄ in eoꝝ ꝓfidāt auxilijs quoꝝ oculi dum falsa in scripturis pscrutātur a veritate deficiūt·ad quos eoꝝ auditores quos saluare nō p̄t inuanū oculos deficiētes dirigunt. vnde et p̄ſona gementiꝫ sequitur lubricauerūt vestigia nostra. ꝛc.

¶ Mystor. Lubricauerūt ꝛc. Cōgruit hęc lamēratio iudęis q̄ sub articlo

¶ Word. Matres no strę ⁊c. Matres oīm virturū fides-spes-caritas-et quib⁹ vo renascimur ⁊ cęter e virtutes generātur-sed cū sęculi vanitatibus vicīāt ⁊ charitas qua verū seruat ꝓximū-ad alia reflectit ꝙsi uidue (nō tñ absolute vidue) replorāt qz ⁊ si inquibusdā exterioribus ꝑm amplecti videātur-vim tñ sancte prolis generādę amīserūt interius. qđ enim nō est ex fide peccatū est et qđ sine charitate agitur prodesse non potest.

¶ Hystor. Aquā nostrā ⁊c. Crudelitatē hostiū ⁊ afflictionē suoꝝ et inopiā significat. vt etiā aquā ꝑcio emerēt cum vebeat esse vsus cōmunis aquaꝝ.

¶ Word. Aquā nr̄ ⁊c. Aquaꝝ pecunia bibunt qui lacrimarū liquoribus gemēdo inebriant-pecunia-ſ-scripturaꝝ dum in eis ęterne vitę ꝑmia ꝓpendunt ⁊ supplicia-quaꝝ meditatione charitatē nutriunt ⁊ timorē-⁊ vtroqꝫ mō fit aīmus promptior ad volendū-vñ cibabnos panelabe ⁊c. Ligna quoꝫ ad nutriendū ignē diū emimus-cum spūalia postbitis terrenis cōpamus-hāc q̄z aquā bibere ē sapiētiam ⁊ sciam sęcularū pro spūalib⁹ dare-aut certe-virtutib⁹ animi postbitis vicia admittere.

ſ ecclesie-vel fides-sp-ca-
sumus absqꝫ patre: matres nostrę
ſ fortuna ſ res turpes ⁊ viles-
ſ doctrina ꝫ
quasi vidue. Aquam nostram pe-
ſ cōtra illud qui nō habet⁹ argentū emite-
ſ scripturaꝝ-spūaliū donoꝝ-
cunia bibimus: ligna nostra prę
ſa symoniacis sacerdotibus-ſ peccatis ſ a perse
cutoribus-
cio compauimus. Cruciab⁹ nr̄is
ſ quia de loco in locū fugere cōpellūtur.
minabamur lassis nō dabatur re-
† ſ potēcioribus qui curis diuiciaꝝ obscurātur.
ſ vincti.
quies. Egypto dedimus manū ⁊
ſ dirigēbus se ad lucra seculi.
ſ caducis rebus ⁊ trāſ toxicis.
assyrijs. vt saturaremur pane.
ſ ecclesiastici vel adā ⁊ eua. ſ patres n-comede
rūt. p. a. t. d. ſ ob ſ qz mortui.
Pres nr̄i peccauerūt ⁊ nō sunt. ⁊
ſ originale peccatū vel pena culpe sacerdotum.
ſ verba videtur obliquare in iudicem. vt immeri
tos vlcerius nō offligat.
nos iniquitates eoꝝ portauimus

¶ Allego. Aquā nr̄ ⁊c. Contra sacerdotes dicit boc. qui faciūt domū dei domū negociatōnis qui doctrinam dei vel sacramēta et spūs sancti dona pecunia distrahunt cū ysaias dicat omnes sicientes venite ad aquas ⁊c. ⁊ bibite absqꝫ p. vi. ⁊ l. Recte ergo hic voce plebis plāgit. cui scripturarū ligna ⁊ spūs sancti dona quib⁹ ignis quotidie in altari nutritur precio ꝓpantur.

¶ Hystor. Cruciab⁹ ⁊c. Ōi emptum captiuoꝝ ⁊ vexationē pio iudici insinuat qui potētes deponit ⁊ humiles exaltat. Cruciab⁹ enī pcussis minabāmur ⁊ cōpellebamur. vt lassati curzer ēt-⁊ sine requie laborē opis pferēt

¶ Allego. Cruciab⁹ ⁊c. Deplorat ęcclā qꝫ martires a pscutoꝝ colaphyzātur-ligatis cruciab⁹ trabūtur de loco in locū sine requie fugere cōpellūtur qđ significat cū dicit. lassis nō dabat requies. Omīs aūt afflictio ⁊ dspectio in pcussis cruciab⁹ mōstrat qz tñ dictū est si quis pcusserit te ī vnā m. p. e. ⁊. a. Melius ꝙ cruicē suphiam accipimus qua ferimur ⁊ fugamur cū ex cōscientia reatus ptimescim⁹ qz deus humilia respicit ⁊ al. a. l. c. quo cōsideraro nō est requies. qz vita carnalis laboriosa. spūalis quieta.

¶ Hystor. Egypto ⁊c. plangit. qꝫ nobilitati progatiua ꝓphetaꝝ ⁊ patriarchaꝝ egypto cui ante seruierūt fame coacti pro pamb⁹ dederunt manū vnde repleti ꝑus pro pamb⁹ se locauerūt: assyrijs quoqꝫ vrgente fame seruierūt. quib⁹ olim deus mana pluerat ⁊ eos miraculis multis extulerat. Q. aūt alia trāslatio habet egyptus dedit manū assyrijs in saciatez ipsis significat egyptios assyriosqꝫ ad iudęoꝝ spolia distrabēda. ⁊ cupiditates suas saciandas cōuenisse.

¶ Alleg. Egypto ⁊c. Cōtra ęcclam egyptus cū assyrijs pugnat de quibus dicit. Nō timebo. mi po. c. m. Per egyptū aerie potestates intelligūtur q̄ assyrijs. i. potētibus adiūgunt. vt p eos electos dei psequātur. Hoc aūt faciūt. vt impietatē suā faciant crudelitate penaꝝ. Egypt⁹ quoqꝫ dat manū assyrijs in saciatatē ipsis quādo hęretici sociātur hęreticis. vt se saciant acquisitione vecepti populi. Sz iuxta hystoricā veritatē ęcla lamētatur. qꝫ ministri altaris pro terrenis rebus dant manus potēcioribus qui diuiciaꝝ vel delectoꝝ tenebris obscurātur. Egyptus enī tenebre interꝑtatur vel assyrijs. i. dirigēnibus qui se. s. ad omnia mūdana dirigunt vt diuicijs affluāt honorib⁹ excellāt-quib⁹ seruiūt ministri xpi pro cadmis et trāsitorijs ⁊ sic lumināria mūdi tenebre fiūt q̄ manus ad sancta vebent leuare ⁊ cū moyse ad celū tēdere nequāt grauez. vñ in noctib⁹ extollite. m. u. i. s. ⁊. b. d.

¶ Paschasius. Hystor. patres ⁊c. Judęi iniquis patrib⁹ similes maledicta legis in se traxerunt quasi importabile iugū nolētes xpm recipe q̄ iugum legis venerat auferte quib⁹ dicit. vt veniat sup nos omīs sanguis iustus. q. ef. e. s. ē. ⁊c. ⁊ alibi: Implete mēsurā patrū vestroꝝ. quib⁹ verbis ostēditur qꝫ imitatores precedentium patrū in se delicta trahunt q̄ sua potare nō sufficiunt. Quis ergo emulatores parꝝ hereditaria impietate deū offenderūt quasi de radice in ramos ⁊ peccata ⁊ vindicta ꝓcucurrerūt quasi patrib⁹ nostris similes. ⁊ iniquitatē eoꝝ ⁊ vltionē portamus.

¶ Allego. Patres n. ⁊c. vor est xpiani ꝓpli qui sacerdotū ⁊ principum peccatis flagellāt dicētis. p. n. p. ⁊c. quasi nō sunt qui ꝙ buerāt ⁊ nos iniq tatis eoꝝ vindictā sustinemus non tñ ꝓpls de se ꝓsumat. qz pro merito plebis est electio pastoris neqꝫ imitatoribus culpa minuit sed auget. vnde caym septies punitur. lamech septuagies septies. Post ꝓceptū enī ⁊ exemplū maiores ē peccantis pena. sicut ⁊ peccatū. Dōt etiā boc referri ad originale peccatū cuius tabes in oīs transijt-sed qui gratia sunt liberati nō portāt iniquitatē patris. patres enī peccāt ⁊c. Peccatū enī nibil est. ⁊ qui peccat nibil est. qz relicto vero esse voluit nō esse. i. peccare. Nō dixit patres peccauerūt. et nō esse peccatū eoꝝ. Illis enī defunctis manꝫ peccatū. ⁊ pena peccati Sz postquā peccatuꝫ in baptismo remissum est. unusqsqꝫ ꝓprijs punitur malꝫ aut remunerat ꝓ bonis.

ſ fortuna. ſ qui debuerūt seruire. ſ demones
vel hereticī vel mali prelati.
† ſ si deus nō vult alius non pōt.
Serui dominati sunt nostri: non
† ſ vt christus qui seipsum dedit in precium.
ſ potestate.
fuit qui redimeret de manu eoꝝ
ſ desiderio aīmaꝝ quasi q̄s indigna patimur q̄s
crudelia q̄s miserāda
In aīabus nostris afferebamus
ſ qui de celo des. ſ scripturaꝝ. virorū
† ſ ab impugnatione insidiantis dyaboli qui ecce
dic de gadiso vt habitaret in deserto.
panem nobis: a facie gladij in de
ſ mortalitatis ſ dyabolus.
serto. Pellis nostra q̄si clibanus
ſ flatu dyaboli. ſ spūalis qui quasi turbo tempestatis. animam cōcutit
exusta est: a facie tempestatum sa
ſ ecclesias. ſ hereticī. ſ a gsona eoꝝ beni
uolentiam sibi acquirit
ſ aduersarios in odiū inducit quoꝝ factū
spereū. ſ superbū ⁊ crudele ostendit.
mis. Mulieres in syon humiliaue
† ſ diuersis gradib⁹. ſ nō furtim sed publice.
rūt: ⁊ virgines in ciuitatibus iuda

¶ Hystor. Serui do. ⁊c. Easdē terit ⁊ reterit miserias semper aliquid noui adiūcies quāus eadem reuoluēs. ⁊ nouos refert cruciatus. vt pius index ad misericordiā moueat. Serui dñati sūt. q. tu liberasti nosī brachio extēto. ⁊ exaltasti in regno tuo etiā serui dñant nostri. et nō ē qui redimat. quasi cur obliuiscēris cōsueta bñficia respice in nobis opa tua nō nostra.

¶ Allego. Serui dñati ⁊c. ploratꝫ gēs sancta. ꝓpls acqsitionis q̄ spūales neqꝫ q̄ suā pdiderūt libertatē dñantur nostri ⁊ affligūt seruitute peccati Vel peccatoꝝ serui in ęcclaꝝ regimīe ꝓstituti in eos quos dñs redemit lupoꝝ vtūtur rabie nō canum defensione: luctus ergo iste pnitētiū est. q̄ la quęos sathanę euadere cupiūt cū dnio subiugati sunt. Hęretici q̄qꝫ serui peccatoꝝ dñantur eis quos receperūt. ⁊ seruos faciūt viciꝫ ⁊ interdum nemo est qui absoluat eos qui eoꝝ dogmatib⁹ irretiti sunt.

¶ Hystor. In aīabus ⁊c. immensi laboris vexatio describit. cū tam aīa q̄s corpus laborare ostendit. Erat enī exterius labor quotidianū victū ac quiēti. interius labor a facie gladij quasi cū periculo vitę acquirebat panis.

¶ Allego. 2. In aīab. n. ⁊c. Fel ut aia q̄ tā ardēter petit panem vitę sic turaꝝ. s. ⁊ virtutū. quē acqrit a facie gladij solitudis. i. timēdo ⁊ cauēdo abī fidijs dyaboli. cōtra hūc gladiū opponēdo scutū fidei vt saluet a facie percussoris de quo dr. aī fa cē eius fuit padyfus. ⁊ post cū solitudo deserti. qz aīaꝫ fidelē aiam ut ꝛūpat virtutib⁹ floret. q. padysus ꝛ eius afflatu siccat. ⁊ in desertū redigit. Relinquit enī a deo q̄ supplātat a dyabolo.

¶ Hystor. Pell no. in crustōne pellis magnitudo famis. quā sic nos se deliderat qui matres filios deuorasse affirmat iosephū legat ⁊ deuorantiū fauces latrunculos ꝓfesse. ⁊ pene de ipis viscerib⁹ cibos deuoratos abstraxisse.

¶ Allego. Pellis n. ⁊c. plāgitur pellis nostra quasi clibanus exusta. q̄ pmi parentes induti d padyso fūt eiecti. vñ singularit pellis ñ pelles dixit qz ex ipis oīs vnā cōtraximus pellē mortalitatis. hec facta ē q̄si clibanus ardēs. i. dyabolus q̄ est fornax vicioꝝ quē quotidie nonis ꝓpitiatorijs incēdit vitionibus. Hac adustione tempestate famis affligimur. q̄ eterne vitę ꝓpis nō reficimur. Alia vero trāslatio habet plagaꝫ famis cum vna plaga sit vel tempestas corꝑalis famis q̄ fames spūalis vulnerat omnes sensus mētis ⁊ corꝑis. Hac quasi tempestatū turbine anima iactata raptatur. vnde sequit. Vulneres in syon. ⁊c

¶ Mulieres. Hoc ad litterā iudeis accidisse nemo dubitat ⁊ xpi ecclesias fame ⁊ sitī verbi dei afflictas. ⁊ hereticoꝝ prauitate corruptas. Vñ timeo ne corrūpantur sensus vestri a castitate. que est in xpo ihesu. Et infra delpōdi n. uos. v. v. v. c. e. xpo Ialeos virgines corruptas fuisse mento

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ꝛ letari videatur aureo tñ poculo inebriatur ꝛ in furore dñi nudat' qꝫ de/creuit nõin terra simpliciter cõuersari-sed iuxta alios codices in terra bus ·i· cõsiliatoris dyaboli·s·qui puersa suggerit cõsilia cõtra angelum magni cõsilij. Nã ꝛ edom terrenus interꝓtatur in quo designãtur qui terrena se/ctãtur diaboli decepti consilio. vnde ad eos puenit aureus calix ꝛ nudan tur gratia. vi.

¶ Completa est Nota qꝫ in clausula vltimi versus attribuit vnicui/qꝫ parti qđ cõuenit vt syon·s·afflicta non de speret et filia edom af/fligenda nõ insultet.

¶ Hystor. Cõpleta est iniquitas ꝛc. ab solutis peccatis popu lo israel reditus in ter ram suã ꝛ quies securа promittit. In eos ve ro qui eũ persecuti sunt ·i· filios edom futura vindicta declarat·hoc iuxta litterã verisꝫ cõ tigisse manifestũ est·s3 generaliter de oĩbus ac cipiendũ est quibꝫ i vl timo examine scõs3 ope ra sua sentẽtia danda est·vt syon de meroꝛe trãseat ad leticiã edoꝫ de leticia: ad tristiciam sempiternam.

Syreutibus. ꝛ ꝟ finita· vnde dimissa ẽ iniquitas illius

nudaberis. Thau. ꝛ Cõpleta ẽ in

ꝛ ꝟ speculationis ꝟ plantari in domo domini. in. a.d.d.n. ꝟ ecclesia ꝟ qꝫ imutabili im mutabiliter adherebis.

iquitas tua filia ꝛ syon: non addet

ꝟ ecclesiam. ꝟ puniendo·

vltra vt transmigret te. Visitabit i

ꝟ nõ creaturã suã ꝟ po iniqua. ꝛterrena ꝛ sang uinea. ꝛ ꝟ que confiteri noluisti.

iquitatem tuam filia edom: ꝛ disco

operiet peccata tua. Oratio hie remie.

c v.

¶ Notandum immo maxime admirandus ẽ ad quãtã altitudinem hiere mias cõsiderit. vnde quasi de specula dilatato corde agones huius seculi cõsiderat. nũc simul oĩes. nũc singulos. nunc iudꝯ casus deplorat. nũc ecclesie luget detrimẽta·mortuꝝ pturbationẽ dolet. nũc restaurationem hi erusalẽ ꝛ gloriã intuet ꝛ ecclesiã exaltãdam gloriat' cum victoribꝰ gaudet cũ victis luget. deniqꝫ omnẽ statũ·omnem etatẽ ꝓlatos ꝛ subditos tanqꝫ vn9 sit in oĩbus si male cedat deplorat ꝛ ad cõplorandus inuitat·singulis ꝓsonis ꝓpria lamẽta imptitur ꝛ semp nouas lacrimas fundit. Vñ dũ al ternati nouas ꝓsonas inducit ad vltimũ dñm nostrũ ihesum xꝝm ee captũ testat' pro peccatis nostris·non tñ omnes a morte redemisse. ꝓpe finem in gemisit ꝛ eoꝝ qui cõuersi sunt finitam esse maliciam gaudet·vt vltra eos dñs nõ trãsmigret qꝫ plãtati sunt in domo dei·ꝛ erũt sicut angeli in celo·i· regnabũt cum xpo·eos vero qui sanctos psecuti sunt pro iniquitatibꝰ pu niẽdos ee affirmat cũ eoꝝ detegẽtur peccata. Hic intelligendũ ẽ qꝫ in scrip turis sanctis nihil aliud est qꝫ lamentationes·qꝫ frequentande sunt in hoc seculo ꝛ carmen quod angelis cãtabimus in celo ꝛ ve qđ filij edom vlula bũt i inferno. Lugeamus ergo cũ hieremia in hoc seculo ne vlulemus cũ fi lijs edom in inferno fugiamus gaudia ꝓsentis vite·et inania carmina vt cũ angelis cantare possimus ꝓpetuum allelvia.

¶ Allego. Cõpleta est ꝛc. hec sunt vt diximus due ciuitates qꝫ ab initio cõstruunt' syon que ꝛ hierusalẽ: p ysaiam dicit' qꝫ completa sit malicia ei us·ꝛ dimissa iniquitas illius scđm illud. Beati quoꝝ re.s.i.ꝛc. cui simile ẽ illud. Cõpleta est iniquitas tua filia syon. cõpleta est qꝫ remissa ꝛ finita qꝫ suscepit te·ma·do·dup·pro peccatis suis·vnde leta promissio subiũgitur. Nõ addet vltra vt trãsmigret te·cũ enĩ facto iudicio iniqtas cessauerit et plena requies affuerit nulla amplius mutatio erit. Visitabit iniqtatẽ tuã vt nõ remittat sed ut puniat dicẽs. Jte ma.in.ig.c.ꝛc. Discoopiet peccata que tecta fuerũt ꝛ iniqtates qꝫ tunc manifesta erũt absc̃dita cordis nostri qñ illuminabit dñs absc̃dita tenebraꝝ·qꝫ hic celãdo tegim9 ibi deteget de us.ꝛ teget qꝫ p cõfessionẽ detegimus·ꝛ qꝫ lacrimis abluimus attritionibꝰ cordis ꝛ corpis obliteramus. Hec quidẽ sunt signa futuri examinis qđ p thau litterã significatur·qꝫ vt sepe diximus signa inteꝓtatur. vñ ꝛ lamẽta/tiones sub eadem littera terminãtur. vñ dedisti metuentibꝰ te significatio/nem. v.f.a.f.a.

¶ Recapitulat tanqꝫ rethor diuinus oĩa sub vno aspectu colligẽs mo re rethorico ꝙquestionẽ ꝛ indignationẽ alternati ꝓmissens. Cõquestione in se ꝛ in suos demẽtiaꝝ iudicis allicies. Indignatione in aduersarios iuã cõpdiens·cõquerẽdo ergo exponit quibꝫ in bonis fuerit ꝛ quibꝫ in malis sint dicens. Recordare dñe quid acciderit nobis·vel scõm alios. Memen to dñe·quid a.n.ꝛc. deplorat igit' añ iudicẽ dementissimũ qꝫ turpes res·et humiles passi sint. Jnuenies ergo si bñ ꝓpendis etiã loquẽdi artes a nris ad phylpsophos transisse. nõ ab illis ad nostros ascẽdisse qđ plene ꝓcipi es si ꝑ singula intentionem ꝓbete ꝛ affectũ ꝛ verba consideres·ipe est enĩ fratrũ amator qui multũ orat ꝓ populo ꝓ oĩbꝰ lamentans· ꝛ omnes ad lamentandum inuitãs.

¶ Hec lamẽtatio a quibusdam cãticum appellat'. Nam ꝛ lamẽta recte cã tica dicũtur·ꝛ cõuerso. Sicut enĩ in ꝓsenti sine miseriꝭ nulla sunt gaudia ita sine lamẽtis aut pauca aut nulla sunt cãtica. Mona chi tñ tãqꝫ psalmã decantãt. vera aũt cãtica ingelesti syon decẽt: lamẽtationes in exilio. Jere tamẽ antequ ad patriam veniat' ad quã ꝓperatur quasi in medio tulio car/mina fleribꝰ ꝛ cõuerso pmiscent'; dũ ꝓsentia mala plangũtur ꝛ gau dia futura ꝑantur.

Beata ꝑsona iudicis cuius misericordi ã humiliter ꝑsonat. ꝟ vox martyꝝ. ꝟ qui oblitus videris dũ nõ vlcisceris·ꝟ magnũ qꝫ crudele.

Recordare do

ꝟ immeritis. ꝟ a ꝑsona propria cuius exponit u miseria.

mine qđ acciderit nobis: intuere ꝛ re

ꝟ vnde facti sumus obprobriũ vicinis·n·

ꝟ scriptura·

spice obpbriũ nr̃m. Hereditas no

ꝛ ꝟ scripturaꝝ intelligẽtie vel mentes

ꝟ demones·

stra versa est ad alienos. ꝛ domus

ꝛ ꝟso pro peccatis nostris offẽso· ꝟ a fortiꝭ· ꝟ b9 debes ee adiutor·vnꝰ pupillo tu eris adiutor

nr̃ę ad extraneos. ꝛ Pupilli facti

¶ Hystor. Recor/dare ꝛc. captiuitatem ꝛ miseriã suę gẽtis inge rit oculis creatoris. No tandũ tñ qꝫ iudicẽ ad uersarios non erasꝑat sed genti suę deplorã/do veniã orat. Nõ di cit memẽto dñe inimi/coꝝ nostroꝝ quasi di cat· tolle dñe mala quę patimur·s3 ignosce fa ctoribꝰ. quid accide.n. Mala enĩ quędã sunt nobis·q·naturalia sed alia accidẽtalia qꝫ ꝓpẽ te ꝛ actualiẽ peccando adiungimus. Jntuere ꝛ respice idem est sed iteratio affectionis indiciuꝫ est: hoc enĩ affectu volentis legendã est: obprobriũ ei erat gentẽ sanctã miraculis predita dei ꝓsentia il/luitrata in tñ peccasse vt insto dei iudicio tã immani multaret' captiuitate

¶ Allego Recordare. vox martyrũ est qui tormẽtis afflicti clamãt. Me mẽto dñe·q·a·n·cum enĩ in ꝓsentia nõ vlcisc'. oblit9 videt'. vñ vsquequo dñe. ob. i. ꝛ alibi oblinisceris·io·n·ꝛ·t·n·opprobria eĩ ꝛ cõtumelias marty ribus esse illatas nemo est qui ambigat.

¶ Hystor. Hereditas ꝛc. Mala ꝓticulatim enũerat. Judęis enĩ i cap tiuitatem trãslatis hereditatẽ eoꝝ possederũt alieni. Langit enĩ ꝑm pro gatiua ꝛ largitatẽ diuinã qua largiẽre hostiuꝫ hereditas ad patres tranli uit quã diu possederũt protectione dei. ad alienos a deo·s·nõ ad supiores patres·sed ad inferiores quod indignissimũ est.

¶ Allego. Hereditas enĩ. ꝛc. hereticꝰ hereditatẽ ecclę aut demoĩbꝰ aut pranis imitutoĩbꝰ tradiderũt. Vñ alia interꝓtatio hereditas nr̃a cõuer sa ẽ alienis·ꝛ domus nr̃ę extraneis. Nõ enĩ puertit' erat quidẽ·s3 in aliud mutat'. Scriptura enĩ hereditas ẽ fideliũ·hãc añ cõuertit q̃ a deo alieni sunt. Alienis ẽ·s·scriptura ad mortem qꝫ puertit' catholicis ad salutẽ·qꝫ im mutata seruatur. Domus nr̃ę extraneis. Quicqđ enim interius exteri9 ve hũit ꝓpis ab hostib9 (scõm litterã) possessuꝫ ẽ vel trãslatũ est. Tropologice vero dom9 scripturas diuinas significãt·in quib9 mẽtis intẽtiones habitãt tanqꝫ tanuis·patefactis sensib9·s3 eas hereticꝰ ad sue prauitatis intentionẽ puertũt. Demones quoqꝫ extranei intelligũtur q̃ sensuꝫ extraneũ scriptu/ris inserũt·domus etiã nostre·i·mũtes humane ad extraneos·i·spũs inmun dos peccando transeunt.

¶ Pupilli facti Quintus decimus locus ꝙquestionis ꝓ quẽ coꝝ qu cari esse debẽt magis qꝫ ꝓperas plãgimus fortunas.

¶ Hystor. Pupilli ꝛc. Alia interꝓtatio hꝫ orphani facti sumus velut nõ hũtes patrẽ·ꝛ ei iudeos adoptauit sibi in filios. vñ filius me9 ꝓmoge nitus israel·sed facti sunt velut nõ hũtes patrẽ quẽ quãtus hũtes in iniqta tib9 suis uruitauerũt. Matres nostre quasi.n. vꝛ.s.synagoge in monte oli ueti ꝑstitute que tanqꝫ matres filios debebãt lactare subditos educare et que chaldea captiuitate desolate ꝛ crematę sunt.

¶ Allego. Pupilli ꝛc. Sades ecclę voce gemit·dum oppꝑsa angustijs minus sentit auxiliũ pĩę pietatis ꝛ psolationis. Alĩ9 vero interpres dixit nõ hũtes. alius velut nõ hũtes. Aliqñ enĩ granioribꝰ delictis offens9·om nino pat' amittit'. Aliqñ aũt auxiliũ differt sed non aufert. Matres nr̃ę qñ ui eccle·s·qꝫ nos nutriũt suo lacte viduatę·pastoribꝰ fugiẽtib9 vel negligẽ tib9 nõ pnt filios deo generare·qꝫ nõ bñt qꝫ possit fecũdare nõ tñ absolute dicũt' vidue s3 qñ vidue qꝫ videt' viros hic. Hereticoꝝ aũt iure sterilitas plãgit' quoꝝ eccle recte qñ vidue dicũtur·qꝫ ꝛ li vero ꝑ sposo in qbusdã sa plãgit' quoꝝ eccle recte qñ vidue dicũtur·qꝫ ꝛ li vero spõso in qbusdã sa cramẽtis inn gũtur·deo tñ fructũ nõ cõcipiũt. Hãc significat cõcubine dei·q ad eas prius intrauit·s3 nõ sibi pleno ꝓcreauit cop̃lauit qñ postes absolon tanqꝫ sathanas incestauit·ꝛ dauid eas in ꝑternã damnatione in tenebris reclusit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

scom illud. Capite nobis vulpes que demoliuntur vineas.

¶ Ineternum. Idem dauid tu aut dñe in eternū p.7 alibi. tu aut idē ipse es 2c. Perma nebis. Non est tempalis mansio nec localis. nec aliud q̄s ipe. sed ipa vna 7 individua 7 pmanens essentia. quasi quāuis filius se ex maniuerit for. s. ac. manet tamē in eternū.

¶ Solium tuū. 2c. Sedes tua. d. i. f. s. 7 alibi. Regnū. t. reg. o. se. dū solum audis intellige iudicem: 7 tim e. quasi deū time. 7 mādata. e. o. qui secūdum hoīem iudicatur regnū tū eius est in eternum.

¶ Quare imperpetuum. Post omnimodas lamentationis species ad eum solū p̄ces conuertit qui solus potest cōsolari.

¶ Quare imperpetuum. Hoc nobis assidue exorandum. ne oblinisca tur nostri. ne perelinq̄t nos imperpetuū q̄d bñ vobis oramus. sed melius reb⁹ eorum? . Si mus ergo memores ei? ne obliuiscat' nostri. q̄ non obliuiscatur. misereus. nisi nos obliuiscamur. 7 si obliti fuerim? ipse gr̄am inspirat. oblationem fugat. vñ remiscetur 7 puer. ad. d. pri. fi. tertę.

in generatione et generationem.
ſ nō imperpetuū irascet. nec. q. ic. p. non scōm peccata. no. fa. no.

Quare imperpetuum obliuiscēris
ſ passionibus subiacere.

nostri: derelinques nos in longi
ſ sed, ſ iudice bus militer 7 supplicite obsecrat.

tudinem dierū? Conuerte nos do

mine ad te 7 cōuertemur: innoua
ſ vnde egressus eius sicut a principio.

dies nostros ſ sicut a principio. Sꝫ
ſ a te qui vbiq; es. ſ quasi pollutos
ſ peccatis nostris ſ vt pater non irascaris vt iudex

proꝫiciens repulisti nos. ſ iratus
ſ contrarios tibi.

es contra nos vehementer.

¶ Obliuiscēris. Cui simile est illud. vsquequo dñe obli. m. i. f. non q̄ obliuiscat. mi. d. sed cū differt auxiliari videt oblit⁹. vt sic accēdat desideri um. 7 dulcius sit solatiū. 7 ipse interim rideat de penis innocētū. Sicut fi gulus vasa sua probat vt vasa in honorē faciat q̄ vasa fi. p. fornax

¶ Cōuerte. Conuertēdo. quia conuersio repationis iniciū est diex. innouatio ęternitatis pceptio.

¶ Cōuerte nos. d. Auersiones nostre multe sunt. vnde alibi. Cōuerte nos d. s. n. cōuerte p gratiā 7 cōuertemur quantū est in nobis arbitrio libertatis. vñ gratia dei sum id. q. sum. 7 gratia. e. i. m. na. ñ. f. Gratia enim vocātis precedit. 7 excitat libertatē volūtatis. Nostrū est. q̄ decidim⁹ dei q̄ resurgimus. Noles enī caro sunt. spūs. va. 7 ñ. re. nō est enī volētis neq; cur. sed miserētis dei. Notandū tū q̄ gratia dei nō puertimur: nisi 7 nostra volūtate puertamur. est aut quoddā velamē nostre infirmitatis sensibus nostris obiectū. q̄ nisi illumiatione dei fuerit remotū. puerti nō valemus. libertas erg o p gratiā redditᵉ. Semp ergo nobis orandū est. conuerte nos domine.

¶ Innoua 2c. Ad h oc principium reuocamur cū cōuertimur cū ad illud pueneri mus in noua bimur. Inueterati enim 7 corrupti sumus. 7 dies ęternitatis pdidimus quos p cōuersionē recipimus. vnde alibi. conuerte me domine. 7 cōuertar ad te.

¶ Iratus es 2c. Prima repulsio est qua temptatori tradimur. Secūda cū tēptati succūbimus ad tēptandū sine ira dei repellimur: de qua dicitur. nō repulit deus plebē suam quam pscisiit. q̄s aut vincimur et postea nō penitemus irascitur deus vehemēter. vñ quis. nouit potestatē ire. t. 2c. Aliqñ enī irascit vt pater q̄s verbis increpat. delinquētem 7 facit penitentem. Irascitur aut vt dñs q̄s corripit vt durus . 7 statim vlciscitur. vñ moyses. Ne irascatur furor tuus cōtra pplm tuū. Vt iudex irascetur cū dicet. Ite male. 2c. cum iam nec penitētie nec venie locus erit.

¶ Hilibertus. Sufficiant hec ad expositionē lamētationū hieremie q̄ de patrū fontib⁹ hausi ego gilibertus antisiodorēsis eccl̄e dyacon⁹.

¶ Incipit pfatio in libꝝ Baruch prophetę.

Liber iste qui baruc noie pnotatur in hebrꝛo canone non habet· sed tm̄ in vulgata editione: similit 7 epla hieremię. Propter noticiā aūt legentiū hic scripta sunt: q̄ multa de christo nouissimisq; temporibus indicāt.

¶ Incipit Baruch prophęta.

C. I.

Hec verba libri q̄ scripsit baruch filius nerię filij maasię filij sedechię filij sedei filij helchię. i babylonia in anno quito 7 in septia die mensis: in tempe quo ceperūt chaldei hierusalē. 7 succenderūt eam igni. Et legit baruch verba libri huius ad aures iechonię filij ioachi regis iuda. 7 ad aures vniuersi populi venientis ad libū. 7 ad aures potentium filiorū regū 7 ad aures pręsbiterorū 7 ad aures populi a mimo vsq; ad maximū eorū: oim habitantiū in babylonia ad flumen sodi. Qui audietes plorabāt 7 ieiunabāt et orabāt in conspectu dñi. Et collegerūt pecuniā scom q̄ potuit vnusquisq; manus. Et miserūt in hierusalē ad ioachim filium helchię filij salon sacerdotem: 7 ad reliquos sacerdotes 7 ad omnē populū qui inuenti sunt cū eo in hierusalē cū acciperēt vasa templi dñi q̄ ablata fuerāt de templo reuocare in terrā iuda. decima die mēsis siban. vasa argētea q̄ fecit sedechias filius iosię rex iuda postea q̄ cepisset nabucho donosor rex babylonis iechoniā et principes 7 cūctos potētes 7 populū terrę ad hierusalem 7 duxit eos vinctos in babylonē. Et dixerūt. Ecce misimus ad vos pecunias de quib⁹ emite holocaustomata 7 thus et facite mana. 7 offerte pro peccato ad aram dñi dei nostri. Et orate pro vita nabuchodonosor regis babylonis. 7 pro vita balthasar filij eius vt sint dies eorū sicut dies celi super terrā. 7 vt det dñs virtutē nobis. 7 illumiet oculos nostros: vt viuamus sub vmbra nabuchodonosor regis babylonis 7 sub vmbra balthasar filij eius. 7 seruiamus eis multis diebus 7 inueniamus gratiā in conspectu eorū. Et pro nobis ipsis orate ad dominū deū nostrū: q̄ peccauimus domio deo nostro. 7 nō ē auersus furor eius a nobis vsq; in hūc diem. Et legite librum istū quem misimus ad vos recitari in templo domini in die sollēni. et in die opportuno. Et dicetis: Domino deo nostro iusticia: nobis autez confusio faciei nostrę sicut est dies hęc omni iuda et habitātibus in hierusalē regibus nostris 7 principibus nostris 7 sacerdotibus nostris 7 prophetis nostris 7 patribus. Peccauimus aī dominus deum nostrū. 7 nō credidimus diffidentes ei. 7 non fuimus subiectibiles illi: 7 nō audiuimus vocem domini dei nostri vt ambularemus in mandatis eius quę dedit nobis A die qua eduxit pres nostros ō terra ęgipti

ꝓbeta luget, quę si mulieres non fuissent muliebria nō admisissent hereticoꝝ fraudibus decepte ⁊ adulterino humiliate cōnubio.

¶ Mora. Mulieres ⁊c. Quociēs peccatoꝝ fcditate grauamur ⁊ de syon altitudine ad humilia corruimus mulieres. i. animę nostre in syon. i. in culmine ecclesie leuate buīliātur. Aliud est vero in syon buīliari. i. in ecclā corde contrito ⁊ buīliato peccata confiteri ⁊ spare de misericordia iudicis Aliud extra. i. ab altitudie virtutū corruisse ⁊ p vicoꝝ buīlitatē ab ertasse

Vñ supra. Docete filias vestras lamentuꝫ ⁊ vnaquęq; proximaꝫ suam planctum. Monet enī affectiones animarum lacrimis abluere ⁊ quasi filias vt penitentes plangant vocere et opationes corporis nostri quasi primas lamentationibus emundare. Fidelium enim mētes quasi tedicate virgines sunt. Limitates in quibꝫ humiliantur diuersi dicūtur gradus. Alia ē enī professio sacerdotum alia leuitarū alia monachoꝝ alia virginuꝫ alia viduarū alia conīugatoꝝ. In singulis sunt aliquę virgines aliquę non proposituꝫ seruātes uuirginant. Vnde supra. Iuuenes mei ⁊ virgines meę ab ierūt in captiuitatem. Vere enī omnes virgines sunt quę corpe ⁊ spiritu incorrupto deo seruiūt. Iuuenes qui nouitatem vitę ⁊ fortitudinē induerūt sed multi hostiū insidijs ⁊ scelerū flagicijs corruerunt.

¶ Nystor. Principes manu ⁊c. Principes indeoꝝ suis ipoꝝ manibus aut hostiū eculeo vel ceteris tormentis suspēsos et alijs grauioribus manifestum est. Senibꝫ quoq; reuerēdis facie ⁊ etate reuerētia nulla impēsa ē.

¶ Allego. Principes ⁊c. doctores sancte ecclesię hostiuꝫ manibꝫ ad alta suspēduntur quādo intētionem boni opis deserētes ad volūtatem hostium distrahūtur ⁊ suaꝫ manuū deuicti opibus quasi in eculeo distēdūtur. vñ sequit facies senū nō eru. Nulli enī etati pcitur qꝫ serpens callidissimus nec pueris miseretur nec iuuenes reuereatur nec pcit senib⁹ omnē etatem ⁊ dignitatem vna tempestatate involuit. Sępe aūt principes ecclesię ⁊ seniores cōtumeliꝫ affecti manibus suspensi sunt.

¶ Nystor. Adolescētibus ⁊c. Alia interpretatio potētes molis molebāt ⁊ iuuenes ligno cōfixi sunt. Sedechiā scām hystoriam plāgere videt cui oculos rex babylonis eruisse cūqꝫ molere fecit ⁊ iuuenes ligno crucifixit. Sed scām nostrā interpretationem romanoꝝ tangit flagiciū qui masculis impudice abusi sunt. Vñ masculi in masculos turpitudinē opantes. Pueri enī in ligno corruerūt qui in xpō in ligno pendentē credere noluerunt. potētes quoq; in ligno scādalizati sunt quasi pueri ⁊ molis molebāt dum legem ad litterā infinito circuitu vertens perpetua ceitate damnati sunt, sicut samson erutis oculis molam circūuebit. vt se explicare nō possit ꝫ in eisdem oberet vestigijs.

¶ Allego. Adolescētibus ⁊c. Sunt potentes sęcularibus diuicijs et bonibꝫ. sunt ⁊ spitalibꝫ. Illi in seculi ptinacia ⁊ concupiscētia voluuntur. hij scripture molā relegūt ⁊ terūt. voluūt ⁊ renoluūt. Hac mola molūt similagine panis qui de celo descēdit ⁊ polentā intellectuū in dei sacrificiuꝫ huj. feruoꝛe spitalis inuētutis in martyrio vicerūt ligno crucis fidei firmitate cōfixi quoꝝ vnus ait mihi absit g. ni i c d n i xpi.

¶ Nystor. Senes d ⁊c. Veterani ⁊ senio pfecti in ipis portis fame cōsumpti sunt dum tremulis ⁊ cōfectis artubꝫ ad victualia quęrēda egredi niterētur vel certe ab hostibus dispsi sunt: cōsiliarij et iudices ciuitatis ne more solito cōsederent in portis. Iuuenes quoq; pterriti officijs abrenunci antes fugierunt de plateis.

¶ Allego. Senes d. d. p. Senes sc̄z quoꝝ sensus sunt cani mālueti ⁊ q̄ eti. Sed si deū offēdūt de portis deficiūt de quibꝫ dicit apite mihi p i ⁊c In his deficiūt dum scādalis fatigati iter rectuꝫ destituunt. Iuuenes de

ficiunt de choro psallentium cum in eis spūale canticum deficit ⁊ a chorō sapiendi aliena obliuiscūtur canticum dñi.

¶ Defecit g. Serius locus ꝙquestionis preter spē enī in miserijs se esse demonstrāt ⁊ cū ex ea tarent bonū in summas deuenisse miserias.

¶ Nystor. Defecit ga n ⁊c. qz indigni ad tractādam deū pronocauerūt. defecit omne gaudium eo ꝓ ⁊ chori quos in solennitatibus ducebant in luctum versi sunt.

¶ Allego. Defecit. ⁊c. Vox ē penitentiuꝫ q̄ cor ptritū et humiliatū offerūt ⁊ qz abē sponsus omne gaudiū i luctum pueritunt qō dū recuperare desiderās ait auditui m d g. Redde mihi l l t. Ut spirituali cōtritione ꝑpetuę cōtritionis medullam continuis orabat fleti tibus. Vñ ysaias. In die qua allgauerit dominus vulnus pli sui ⁊ pcussuraꝫ plage eius sanauerit in quo saliet vulnꝰ ⁊ liuor ⁊ plaga tumēs. Succensenī anima sagitta peccati vulnerat gaudiū eius dissoluit cū ad cōscientiā reuertit. Chorus virtutū in luctum cōmutatur. qō in asa. el recte figurat. qui tā qs cassa cursor erat ve locissimus. Vñ dum i caute ⁊ precipitāte bo

ste insequeret victus in inguine pijt. Sic animꝰ. qui velocissimos motꝰ suos pacia ⁊ grauitate nō moderat. sępe in fornicacōnē mētis ⁊ corpis ꝓcipitat. Chorus vertit in luctū. qn i penitētib⁹ virtutū chorus qsi armonia tu gendi deplorat qō amisit ⁊ intentū seruat penitēdi vt ꝓsit piactus ⁊ lacrimas redeat chorus idem ad gaudia.

¶ Nystor. Cecidit c ⁊c. Deiectionē regni indeoꝝ designat quoꝝ honoꝝ pijt ⁊ gloria. Vñ supra dic regi ⁊ dñatrici buīliami ⁊ sedete qm cecidit de capite. u. co. glę. Sed in alia interpretatione habet. descēdit. Regnū enī iudeoꝝ vsq; ad ioachim paulatim descēdit in sedechia omino ceadit. Vñ vox captinoꝝ luctuola additur. ve. n. q. p.

¶ Mora. Cecidit ⁊c. Corona capitis nr̄i bona voluntas ē scām illud. Scuto bo. vo. t. co. nos Nūc ergo mēs nostra corona virtutuꝫ decorat. cū sancto bone volūtatis ornat. sed cū voluntas mutat corona amittit. Unde sequit. ve. n. q. p. Frustra ei ceteris laboramꝰ si coronā nō habeāmꝰ volūtatis. Ita enī nō solum p excessum sed etiam p volūtatis pessime desiderium deliquimus.

¶ Allego. Cecidit co. Sacerdotes ecclę ⁊ virgines quasi corona decoris sed hij sępe cadūt vicijs tabefacti. Fides quoq; dū integritatē amittit qua si corona de capite cadit. Ipse aūt dñs scām ysaiā ecclę corona ē. vnde ent dñs exercituū corona glorię ⁊c. hāc coronā ecclesia pdit dum fides christi corrūpit in quibusdā mēbris corona cadēte. Vę imminet peccātibus quia vbi nō ē gubernator ibi ruit populus.

¶ Nysto. Propterea ⁊c. Cor indeoꝝ in vtraq; captiuitate mestum fuisse ⁊ oculos lacrimis ⁊ dolore ptenebratos omnibus patet.

¶ Allego. Propterea. m. ⁊c. Vox ē penitētiū duplex aūt mestitie ⁊ dolore spēs ē. vñ ysaias. dolor meꝰ sup doloꝛe ⁊c. qz peccatoꝝ dolori dolor addit cōpunctionis. Est dolor malus. de quo dicit. In dolore pies filios Est ⁊ bonus scām illud dolor meus renouat est. Itaq; post peccatū mestitia cor buīliatur. vt huius doloris medicina: infirmitas absc̄edat. Cor tenebrati sunt. o. malicia. s. peccatoꝝ insecti et cecati. vt christi lumē videre non possint. qui ē mons abscisus de monte sine manibus ⁊ in monte magnum exaltatus. Quia dispijt. i. cū esset equalis patri semetipsū exinaniuit vt qui nō. vi. vi. ⁊ qui. vi. ch. Ideo obtenebratis oculis hūc montē nō vident pfidi. qz dispijt. vulpes ambulauerūt in eo pfectores. s. vel hereticiqui male senserūt de incarnatione christi ecclam lacerātes ⁊ catholicam fidem fraudulenter corrūpentes. Ideo ptes vulpium erūt. Vulpes fuit herodes pfector christi ⁊ iobis. vñ dicit vulpi illi. Sunt ⁊ hereticivulpes

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quia propter hoc dedisti timorē tuum in cor dibus nostris·z vt inuocemus nomē tuum z laudemus te in captiuitate nostra: quia cō uertimur ab iniquitate patrū nostrorū q̄ pec cauerūt ante te. Et ecce nos i captiuitate no stra sumus: hodie quo nos dispsisti in impro perium z in maledictum z in peccatum scōm omnes iniquitates patrū nostrorum qui dis cesserunt a te domine deus noster. Audi is rael mandata vitę: auribus percipe vt scias prudentiam. Quid est israel q̄ in terra inimi corū es? Inueteraſti in terra aliena: coinqui natus es cū mortuis. Deputatus es cū des cendentibus in infernū·dereliquisti fontem sapientię. Nam si in via dei ambulasses: ha bitasses vtiq; in pace super terram. Disce vbi sit prudentia·vbi sit virtus vbi sit intellect? vt scias simul vbi sit longiturnitas uitę et vi ctus·vbi sit lumen oculorum z pax. Quis in uenit locum eius? Et quis intrauit i thesau ros eius: Ubi sunt principes gentium·z qui dominantur super bestias quę sunt sup ter ram? Qui in auibus cęli ludunt: qui argētum thesaurizant z aurū in quo confidunt homi nes·z non est finis acquisitionis eorū. Qui argentum fabricant z solliciti sunt: nec est in uentio operū illorū. Exterminati sunt et ad in feros descenderūt·z alij loco eorum exurrex erunt. Iuuenes viderunt lumen z habitaue runt super terram. Viam autē disciplinę ig norauerunt: neq; intellexerunt semitas eius neq; filij eorū susceperūt eam. A facie ipsorū longe facta est. Non est audita in terra cha naan neq; uisa est i theman. Filij quoq; agar qui exquisierunt prudentiam quę de terra ē negociatores terrę et theman·z fabricatores z exquisitores prudentię z intelligentię: viā autem sapientię nescierunt neq; commemo rati sunt semitas eius. O israel q̄ magna est domus dei·z ingens locus possessionis ei? Magnus z non habens finem: excelsus et immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati illi qui ab initio fuerunt statura magna scię tes bellum. Non hos elegit dominus: neq; viam disciplinę inuenerunt·propterea perie rūt. Et quoniam nō habuerunt sapiētiam in terierunt propter suam insipiētiam. Quis as cendit in cęlum z accepit eam·z eduxit eā de nubibus? Quis transfretauit mare z inuenit illam·et attulit illam super aurum electum? Non est qui possit scire vias eius: neq; qui exquirat semitas eius. Sed qui scit vniuer sa nouit eam·et inuenit eam prudentia sua. Qui preparauit terram in eterno tempore·z replenit eam bipedibus z quadrupedibus. Qui emittit lum̄ z uadit·z uocauit illū·z ob edit illi in tremore. Stelle autē dederūt lum̄ in custodijs suis·z lętate sunt. Vocate sunt· z dixerunt. Adsumus. Et lucerunt ei cum io cunditate: qui fecit illas. Hic est de? noster et nō estimabitur alius aduersus eum. Hic adinuenit omnem viam disciplinę·z tradidit illam iacob puero suo·et israel dilecto suo.

Post hęc in terris visus est·z cū hominibus conuersatus est.

Ca. IIII.

Hic liber mandatorū dei·z lex quę est in ęternum. Omnes qui tenent eam·peruenient ad vitam qui autē dereliquerūt eam·in mortem. Con uertere iacob et apprehende eā·ambula per viam ad splendorem eius contra lumen ei? Ne tradas alteri gloriam tuā z dignitatē tu am genti alienę. Beati sumus israel: quia q̄ deo placent·manifesta sunt nobis. Animęq; fortes esto populus dei memorabilis israel. Ue nundati estis gentibus nō in perditionem·s propter quod in ira dei ad iracūdiam proui castis dominum·traditię estis aduersarijs. Exacerbastis enim cū qui fecit vos deū ęter num: immolātes dęmonijs z nō deo. Obliti enim estis cum qui nutriuit vos·z contrista stis nutricem vestrā hierusalem. Vidit enim iracundiam a deo venientem vobis et dixit: Audite confines syon. Adduxit enī mihi de us luctum magnum. Vidi enī captiuitatem populi mei filiorū meorum z filiarum: quā su perduxit illis ęternus. Nutriui enī illos cum iocūditate·dimisi autem illos cum fletu et lu ctu. Nemo gaudeat super me viduā et deso latam: a multis derelicta sum propter pecca ta filiorū meorum quia declinauerūt a lege dei. Justicias autē ipsius nescierūt·nec am bulauerūt per vias mandatorū dei·neq; per semitas veritatis eius cum iusticia ingressi sunt. Ueniant confines syon·et memorētur captiuitatem filiorū z filiarū meorū: quā sup duxit illis ęternus. Adduxit enim super illos gentem de longinquo gentem impro bā z al terius linguę·qui nō sunt reuerti senem·ne q; puerorū miserti sunt. Et abdurerunt dile ctos viduę·z a filijs vnicā desolauerūt. Ego autem quid possum adiuuare vos? Qui enī adduxit super vos mala: ipse vos eripiet de manibus inimicorū vestrorū. Ambulate filij ambulate: ego enim derelicta sum sola. Exui me stola pacis: indui autē me sacco obsecra tionis·z clamabo ad altissimum in diebus me is. Animęquiores estote filij·clamate ad do minū z eripiet vos de manu principum inimicorū. Ego enim speraui in eternū salutem viam·et veit mihi gaudiū a sancto sup miseri cordia: quę veniet vobis ab eterno salutari nostro. Emisi enim vos cū luctu z ploratu reducet autem vos mihi dominus cum gau dio z iocūditate in sempiternū. Sicut enī vi derunt vicine syon captiuitatem vestrā a do sic videbūt z in celeritate salutem uestram in deo·q̄ supueniet vobis cū honore magno et splendore eterno. Filij patiēter sustinete irā q̄ supuenit vobis. Persecutus ē enim te inimi cus tuus: sed cito videbis pditionem ipsius z super ceruices ipsius ascendes. Delicati mei ambulauerunt vias asperas: ducti sunt enī vt grex direptus ab inimicis. Aliquorum

vsq; ad diem hanc eramus incredibiles ad dominum deum nostrū·z dissipati recessim⁹ ne audiremus vocē ipsius. Et adhesērūt nobis multa mala z maledictiones que constituit domin⁹ moysi seruo suo: qui eduxit patres nostros de terra egypti dare nobis terram fluentem lac z mel: sicut hodierna die. Et non audiuimus vocem domini dei nostri secūdum omnia verba p̄phetaꝝ quos misit ad nos z ad iudices nr̄os·z abiuimus vnusquisq; in sensum cordis nostri maligni opa rū diꝰ alienis: facientes mala ār̄e oculos domini dei nostri.

C. II.

Propter quod statuit dominus deus noster verbū suum quod locutus est ad nos z ad iudices nostros qui iudicauerunt in hierusalem·z ad reges nostros z ad principes nostros et ad omnem israel et iuda: vt adduceret dominus sup nos mala magna q̄ non sunt facta sub celo quēadmodum facta sunt in hierusalem scōm que scripta sunt i lege moysi vt manducaret hō carnes filij sui z carnes filiꝛ suę. Et dedit eos sub manu regū omniū qui sunt in circuitu nostro i imꝑoperium et in desolationē·et in omnibus populis in quibus nos dispsit dominus. Et facti sumus subtus et nō supra·quia peccauimus domino deo nostro·non obaudiēdo voci ipsius. Domio deo nostro iusticia: nobis autē et patribus nostris cōfusio facie· sicut est dies hec. Quia locutus est dominus sup nos omnia mala hec que venerunt sup nos z nō sumus deprecati facie domini dei nostri: vt reuerteremur vnusquisq; nostrum a vijs nostris pessimis·Et vigilauit dominus in mal' et adduxit ea super nos: quia iustus est dominus in omnibus opibus suis q̄ mādauit nobis·z non audiuimus vocē ipsius vt iremus in p̄ceptis domini q̄ dedit ante faciē nostrā. Et nunc domie deus israel qui eduxisti populū tuum de terra egypti in manu ualida et in signis et in prodigijs et in virtute tua magna et in brachio excelso z fecisti tibi nomen sicut est dies iste: peccauimus·impie gessimus iniq̄ egimus domine deus noster in omnibus iusticijs tuis. Auertatur ira tua a nobis: quia derelicti sumus pauci inē gentes vbi dispersisti nos. Exaudi domine p̄ces nostras z orationes nostras·z educ nos propter te·z da nobis inuenire gratiaꝫ ante faciē eorū qui nos abduxerūt: vt sciat oīs terra quia tu es domi⁹ deus noster: et quia nomē tuū inuocatum est sup israel et sup genus ipsius. Respice domine de domo sancta tua in nos·z inclina aurē tuam z exaudi nos Aperi oculos tuos z vide: quia nō mortui q̄ sunt in inferno quoꝝ spūs acceptus est a visceribus suis·dabūt honorem et iustificationem domino·sed aīa q̄ tristis est sup magnitudinem mali·z incedit curua z i infirmis·z oculi deficiētes·z anima esurīes dat tibi gloriam z iusticiā domino: qz nō scōm iusticias patrū nostrorū nos fundimus p̄eces z petimus misericordiā ante conspectū tuū domine deus noster: sed qz misisti irā tuā z furorē tuum sup nos: sicut locutus es in manu puerorū tuorum p̄phetaꝝ dicēs. Sic dicit dominus: Inclinate humerū vestrū et ceruicē vras·z opaꝫ facite regi babylonis·et sedebitis in terra quā dedi patribus vestris. Q̄ si non feceritis nec audieritis vocē domini dei vestri opari regi babylonię·defectionē vraꝫ factā de ciuitatibus iuda z a foris hierusalē et auferā a vobis vocē iocunditatis z vocē gaudij z vocem sponsi et vocem spōse·z erit omnis terra sine vestigio ab inhabitātibus eam. Et non audierūt vocem tuā vt oparent regi babylonis: et statuisti verba tua q̄ locutus es in manibus puerorū tuoꝝ p̄phetaꝝ vt transferent ossa regū nostrorū z ossa patꝝ nostrorū de loco suo. Et ecce sunt proiecta in calore solis et in gelu noctis et mortui sunt i doloribus pessimis·in fame et in gladio et emissione. Et posuisti templū in quo inuocatuꝫ est nomen tuū in ipso sicut hec dies propter iniquitatem domus israel et domus iuda. Et fecisti nobis domine deus noster secūdum omnē bonitatem tuā z scōm omnē miserationem tuam illam magnam sicut locutus es in manu pueri tui moysi·in die qua p̄cepisti ei scribere legē tuam coraꝫ filijs israhel dicens: Si non audieritis vocez meam: multitudo hec magna conuertetur in minimā gentem·quoniā eos dispergam: quia scio q⁹ me non audiet populus. Populus est enim dura ceruice. Et conuertetur ad cor suū in terra captiuitatis sue·et scient quia ego sum dominus deus eorū. Et dabo eis cor et intelligēt et aures et audient. Et laudabūt me in terra captiuitatis sue et memores erunt nominis mei. Et auertent se a dorso suo duro·et a malignitatibus suis: quia reminiscētur viaꝫ patrū suoꝝ qui peccauerūt in me. Et reuocabo illos in terrā quā iurauī patribus eorū abraam ysaac et iacob·et dñabuntur eius. Et mltiplicabo eos·et non minorabūtur. Et statuam illis testamentum alterū sempiternum ut sim illis in deū·et ipsi erunt mihi in populuꝫ Et non mouebo amplius populum meū filios israel a terra quā dedi eis.

C. III.

Et nunc domine omnipotens deus israel: anima in angustijs et spūs anrius clamat ad te. Audi domie et miserere qz deus es misericors·et miserere nostri quia peccauimus ante te. Quia tu sedes in sempiternū·et nos peribimus in euum? Domine omnipotēs deus israel audi nunc orationem mortuorū israhel et filiorū ipsorū qui peccauerūt ante te et nō audierunt vocem domini dei sui·et aggluti nata sunt nobis mala. Noli meminisse iniq̄tatis patrum nostrorū: sed memento manus tue et nominis tui in tempore isto: quia tu es domin⁹ deus noster·et laudabimus te dñe

neq3 auferre. Similiter neq3 dare diuitias
possunt neq3 malum retribuere. Si quis il-
lis votum vouerit ⁊ nō reddiderit neq3 hoc
requirunt. Hominem a morte non liberant
neq3 infirmū a potentiore eripiūt. Hominē
cecum ad visum nō restituunt: de necessitate
hominē nō liberabūt. Uidue non miserebū
tur· neq3 orphanis bene facient. Lapidibus
de mōte similes sunt dij illorū3 lignei et lapi
dei ⁊ aurei ⁊ argentei· Qui aūt colunt ea cō
fundent· Quomō ergo estimādum est aut di
cendū illos esse deos? Adhuc enī ipsis chal
deis nō honorātibus ea: qui cum audierint
mutum nō posse loqui: · offerūt illud ad bel:
postulātes ab eo loqui: · quasi possint sentire
qui nō habent motum. Et ipsi cum intellere
rint: relinquēt ea· Sensū3 enī nō habent ipi
dij illorū. Mulieres aūt circūdate funibus
in vijs sedent· succēdentes ossa oliuarū. Cū
aūt aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo trase
unte dormierit cui3 eo· prorie sue exprobrat
q ea nō sit digna habita sicut ipsa neq3 funis
eius diruptus sit. Omnia aūt q illis fiūt fal
sa sunt. Quomō estimandu3 aut dicendum
est illos esse deos? A fabris aūt ⁊ ab aurifici
bus facta sunt. Nihil aliud erūt nisi id quod
volunt esse sacerdotes. Aurifices etia3 ipsi q
ea faciūt non sunt multi temporis. Nūquia
ergo possūt ea q̄ fabricata sunt ab ipsis esse
dij? Reliq̄runt aut falsa ⁊ opprobriu3 postea
futuris. Nam cū superuenerit illis prelium
⁊ mala: cogitāt sacerdotes vbi se abscondāt
cū illis. Quomō ergo sentiri debeant qm̄ dij
sunt q̄ nec de bello se liberant· neq3 de malis
se eripiūt? Na3 cum sint lignea ⁊ inaurata et
inargentata scie̅ postea q2 falsa sunt ab vni
uersis gentibus et regibus q̄ manifesta sunt:
q2 nō sunt dij sed opera manuu3 hoim et nul
lum opus dei cū illis. Unde ergo notum est
q2 non sunt dij: sed opera manuum hoim: et
nullu3 dei opus in ipsis est. Regem regioni
nō suscitāt: neq3 pluuiā hoibus dabunt. Ju
dicū quoq3 non discernēt· neq3 regiones li
berabunt ab iniuria· q2 nichil possunt sicut
cornicule inter medium celi ⁊ terre. Eteni cū
inciderit ignis in domum deorū ligneorum
et argenteorum et aureorū: sacerdotes q̄de3
ipsorū fugient et liberabūtur: ipsi vero sicut
trabes in medio comburētur. Regi aūt ⁊ bel
lo non resistent. Quomō ergo estimandū est
aut recipiendum q2 dij sunt? Non a furibus
neq3 a latronibus se liberabunt dij lignei et
lapidei et inaurati et inargentati: quibus ini
qui fortiores sunt. Aurū ⁊ argentū ⁊ vestimē
tum quo operti sunt auferent illis ⁊ abibunt
nec sibi auxilium ferent. Itaq3 melius est es
se regē ostentantem virtutē suam· aut vas in
domo vtile in quo gloriatur q̄ possidet illud
vel ostium in domo q̄ custodit q̄ in pace fūt
q̄ falsi dij. Sol quide3 ⁊ luna ac sidera cum
sint splendida et emissa ad vtilitates obaudi
unt: similiter et fulgur cū apparuerit perspicu
um est. Idipsum aūt et spūs i omni regione
spirat· et nubes quibus cū imperatū fuerit a
deo perambulare in vniuersum orbem: per
ficiunt q̄d imperatum ē eis. Ignis etiā missus
desup vt consumat mōtes et siluas facit q̄d p̄
ceptum ē ei. Nec autē neq3 spēbus neq3 vir
tutibus vni eorū similia sunt. Unde neq3 esti
mandū ē neq3 dicendū illos esse deos: quan
do non possunt neq3 iudiciu3 iudicare neq3
facere hoibus. Scietes itaq3 q2 nō sunt dij
ne ergo timueritis eos. Neq3 enim regibus
maledicēt neq3 benedicēt. Signa enī i celo
gentibus nō ostēdunt: neq3 vt sol lucebunt·
neq3 illuminabunt vt luna. Bestie meliores
sunt illis: q̄ possunt fugere sub tectū· ac pdes
se sibi. Nullo itaq3 modo nobis ē manifestū
q2 sunt dij propter q̄d ne timeatis eos. Na3
sicut in cucumerario· sormido nihil custodit
ita sunt dij illorū lignei et argētei et inaurati
Eodem mō et i horto spina alba· supra quā
omnis auis sedet. Similiter et mortuo pro
iecto in tenebris: similes sūt dij illorū lignei
et inaurati et in argētati· A purpura quoq3
et murice que supra illos tenēt: scietis itaq3
q2 non sunt dij. Ipi etiā postremo comedūt
⁊ erit opprobrium in regione. Melior ē hō
iustus qui non habet simulacra: nam erit lō
ge ab opprobrijs.

Explicit liber Baruch.

estote filij: & pclamate ad dominū. Erit enim memoria vestra ab eo qui duxit vos. Sicut enim fuit sensus vester vt erraretis a deo: decies tantū iterū conuertentes requiretis eum. Qui enim induxit vobis mala: ipse rursū adducet vobis sempiternam iocūditatem cum salute vestra. Animequior esto hierusalē. Exhortatur enim te qui te nouauit. Nocētes peribunt qui te vexauerūt: et qui gratulati sūt in tua ruina punientur. Ciuitates quibꝰ seruierunt filij tui: punientur: & accipit filios tuos. Sicut enim gauisa ē in tua ruina et letata est in casu tuo: sic cōfundetur in sua desolatione. Et amputabitur exultatio multitudinis eius et gaudimonij eius erit in luctum. Ignis enī superuenit ei ab eterno in lōgitudinis diebus: et habitabitur a demonijs in multitudine temporis. Circūspice hierusalē ad orientem: et vide iocūditatem a deo tibi venientem. Ecce enim veniūt filij tui: quos dimisisti dispersos veniūt collecti ab oriente vsq; ad occidentem: in verbo sancti gaudentes in honorem dei.

C. V.

Exue te hierusalem stola luctus et vexationis tue: et indue te decore et honore gl̄e a deo tibi ē sempiterna gloria. Circūdabit te deus diploide iusticie: et imponet mitram capiti tuo honoris eterni. Deus enim ostendet splendorem suū in te omni qui sub celo ē. Nominabitur enī tibi nomen tuum a deo in sempiternum: pax iusticie et honor pietatis. Exurge hierusalē et sta in excelso: et circūspice ad orientem: et vide collectos filios tuos ab oriente sole vsq; ad occidentem: in verbo sancti gaudētes dei memoria. Exierūt enim abs te pedibꝰ ducti ab inimicis: adducet āt illos dominus ad te portatos in honore sicut filios regni. Constituit enim deus humiliare omnē montē excelsum et rupes perhennes: et cōualles replere i equalitatē terre: vt ambulet israel diligenter in honorē dei. Obumbrauerūt autem silue: et omne lignum suauitatis israel mandato dei. Adducet enī deꝰ israel cū iocūditate in lumine maiestatis sue cū misericordia et iusticia gl̄ē est ex ipso. Incipit exemplū epistole eiusdem quā misit hieremias ad abductos captiuos in babyloniam a rege babyloniorū: vt annunciaret illis ꝑm quod preceptum est illi a deo.

C VI.

Propter peccata que peccastis ante deum: abducemini in babyloniam captiui a nabuchodonosor rege babyloniorū. Ingressi itaq; in babylonē eritis ibi annis plurimis et temporibus lōgis vsq; ad generationes septem: post hoc aūt educam vos inde cum pace. Nunc autē videbitis in babylonia deos aureos et argēteos et lapideos et ligneos in humeris portari ostētantes metum gentibus. Videte ergo ne et vos similes efficiamini factis alienis et metuatis: et metus vos capiat in ipsis. Videntes itaq; turba de retro et ab ante adorantes: dicite in cordibus vestris. Te oportet adorari dñe. Angelus aūt meus vobiscū ē. Ipse āt exquirā animas vestras. Nam ligna ipsorū pulta a fabro: ipsa enī inaurata et inargēta falsa sunt: et nō possunt loqui. Et sicut virgini amanti ornamenta: ita accepto auro fabri cata sunt. Coronas certe aureas habent supra capita sua dij illoꝝ: vnde subtrahūt sacerdotes ab eis aurū & argentū: & erogant illud in semetipsis. Dant aūt et ex ipso prostitutis et meretrices ornāt: & ubi cū receperit illō a meretricibus ornāt deos suos. Dij aūt non liberantur ab erugine et tinea. Opertis aūt illis veste purpurea extergent faciem ipsorum propter pulueꝝ domus qui est plurimus inter eos. Sceptrū autem habet vt homo sicut iudex regionis: qui in se peccantē nō interficit. Habet etiam in manu gladium & securim: se aūt de bello et a latronibus non liberat. Vñ vobis notum sit: quia nō sunt dij. Nō ergo reuerimini eos. Sicut enī vas hominis cōfractū inutile efficitur: tales sunt & dij illorum. Constituti illis in domo: oculi eorum pleni sunt puluere a pedibus introeuntiū. Et sicut alicui qui rege offendit circūseptę sunt ianue aut sicut ad sepulcrū adductū mortuū: ita tutāt sacerdotes ostia clausuris et seris ne a latronibus expoliētur. Lucernas accendūt illis: & quidē multas: ex quibus nullā videre possunt. Sūt aūt sicut trabes in domo. Corda vero eorū dicūt elingere serpētes qui deterra sunt: dum comedūt eos & vestimentum ipsoꝝ: & non sentiūt. Nigre fiūt facies eorum a fumo: qui in domo fit. Supra corpus eoꝝ & supra caput eorū volant noctue & hirundines & aues etiā similiter & catte. Unde sciatis qz nō sunt dij. Ne ergo timueritis eos. Auꝝ etiā quod habēt ad ꝓspecimen: nisi aliquis exterserit eruginē: non fulgebūt. Neq; enī dum conflarent sentiebāt. Ex omni precio empta sunt. in quibus spūs non est in ipsis. Sine pedibus in humeris portātur: ostentātes ignobilitatem suam hominibus. Cōfundātur etiā qui colunt ea. Propterea si ceciderit in terrā: a semetipsis nō consurgūt: neq; siquis cū statuerit rectū ꝓsemetipso stabit: sed sicut mortuis humeri illis apponētur. Hostias illorū vendūt sacerdotes ipsoꝝ & abutuntur similiter & mulieres eorū decerpētes neq; in firmo neq; mendicāti aliquid inptiunt: dū sanctificijs enim fęte et menstruate contingūt. Scientes itaq; ex his quia nō sunt dij: ne timeatis eos. Unde enī vocātur dij? Qz mulieres apponūt dijs argēteis & aureis et lignis: et in domibus eorū sacerdotes sedent habentes tunicas scissas & capita & barbam rasam: quorū capita nuda sunt. Rugiūt autem clamantes cōtra deos suos sicut i cena mortui. Uestimēta eorū auferūt sacerdotes: & vestiūt vxores suas & filios suos. Neq; si qd malū patiuntur ab aliquo neq; si qd boni porterūt retribuere: neq; regē ꝓstituere ꝓssunt

Incipit prologus in Ezechielē prophetā.

Ezechiel prophe
ta cū ioachim rege iuda captiuus duct⁹ est in babylonem: ibiq; his qui cū eo captiui fuerant prophetauit peniterībus q̄ ad hieremię vaticiniū se vtero aduersarius tradidissent: et viderēt adhuc vrbē hierosolymā stare quā ille casuram esse p̄dixerat. Tricesimo autē ętatis suę anno et captiuitatis q̄nto decimo sus est ad cōcaptiuos loqui. Et codē tēpore licet posterior hic i caldea: hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo eius nec satis disert⁹ nec admodum rusticus ē: sed et vtroq; mediocriter temperatus. Sacerdos et ipse fuit sicut hieremias. principia voluminis et finem magnis habens obscuritatib⁹ inuoluta. Hȝ et vulgata eius editio nō multum distat ab hebraico. Unde satis miror quid causę extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habem⁹ interpretes: in aliis cadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igit̄ et hūc iuxta trāslationē nostram. qm̄ p cola scriptus et comata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si aūt amici mei. et hunc subsannauerint. dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Hȝ vereor ne illud eis eueniat qđ grece significantius dicit̄ vt vocentur fagolidori. quod est manducantes senectas.

Origenes

Non omnis captiuus ꝓpter peccatū suū captiu⁹? Populus p̄ peccato tradit⁹ nabuchō in babilonem ducit⁹ et ꝓphete cū eis et viri sancti vt i eis captiui cōsolatōem et ammonitōes haberēt et conuerti in patriā redirent. aliter eīm nō poterāt. Exercuit deus nocentes ſ vt pater tormentis dementiam misericordiā. In egiptijs quoq; hoc attende. Voluit eos punire. sed ira sua tempauit. Unde ioseph in egiptū delēdit. pharaonis somnia vidit. et multa hmōi ꝓmisit. vt puniderent sibi. Amat nos deus etiā irat⁹. Sed puuli nō possunt cū emolumēto scire q̄ amentia pie. Uñ. E magna multitudo. d. t. d. q. a. t. t. nō amātib⁹. Cū ḡ audieris d̄ populi captiuitate: crede quidē fm fidē hystorię. ſ in significatione rei alteri⁹ ꝓcessisse. Tu eīm qui fidelis vocaris. qui i hierusalē cōmoraris. si peccaueris: nabuch. i. dyabolo tradit⁹ in babilonē. i. in cōfusionē duceris. si penitentiā egeris mitter⁹ tibi eſdras. i. adiutor. s. verbū iuxta qui te reducat et hierusalē edificare faciat. In adā enim omnes moriunt⁹. et i christo oēs viuificantur. Fuit aūt adā in paradiso. ſ serpēs captiuauit eū. et d̄ paradiso eiecit. et venit in locū lacrimarū. Serpens hostis ꝓtrarius veritati. nō tñ a principio. neq; statim supra pec⁹ et vētrem suū ambulauit. Sicut adā et eua nō statim peccauerunt. ita et serpēs aliq̄n nō serpēs cū in paradiso delicarū moraret. Deus quippe mortē nō fecit. nec malicia opatus est. liberū arbitriū et bōi et angelo ad vniuersa pmisit. Alij ḡ p arbitrij libertatē ad bonoꝝ ascenderūt summitatē. alij in malicię pfundū corruerūt. Uel⁹ aūt fuit vnūquēq; derelictū ꝓprio arbitrio niti. laborare et p bona opa esse sibi causas salutis q̄s dormientē et otiosum in terrena pſperitate quiescere. ezechiel filius bonis figura dn̄i qui p̄dicat captiuis remissionē.

Gregori⁹. Prophetie tpa tria sunt. p̄teritū. pſens. et futurū. ſ in duobus ꝓphia ethimologiā p̄dit. ḡ ꝓphia dicta. q̄ futura p̄dicat. cum de p̄terito vel de pſenti agit nois sui rōem amittit. q̄ ea dicunt⁹ ḡ p̄terita vel pſentia sūt. Prophetia de futuro. Ecce virgo concipiet et pa. fi. De p̄terito. In p̄ncipio creauit de⁹ ce. et ter. De pſenti qua paul⁹ dicit. Si aūt oīs ꝓphet: intret aūt quis infidelis aut ypocrita ꝛc. vsq; ad occulta cordis ei⁹ manifesta fiūt. in quo notat⁹ pſentia ꝓphari. Unde aūadditur: q̄ ꝓphia dicit⁹ nō q̄ p̄dicat futura. ſ q̄ prodit occulta. Rem quippe licē in futuro ab oculis nostris subtrahunt tpa. ita in pſenti subtrahit cā. Pfectus eīm cogitatio absconditur in latenti corde. Aliq̄n aūt res p absentē tegit⁹ loca. q̄ nudat⁹ p spīm. vt ibi est pſens ꝓphantis animus vbi nō est corp⁹. Unde ad giezi helyseus. Nōne cor meū erat in pſenti. quando reuersus est homo in occursum tibi.

Sciendū quoq; q̄ ꝓphię tpa inuicē sibi ꝓximant ad phatōem. vt ex futuris p̄terita. ex p̄teritis futura. pbent⁹. Cū eīm de p̄terito dixisset moyses. In principio creauit de⁹ ce. et ter. De futuro q̄s in fine libri in pſona iacob p̄misit dicens. Nō auferet⁹ sceptr⁹ de iuda ꝛc. Qui etiā pſemetipm ait. Prophetā suscitabit vobis dn̄s deus vr de fratrib⁹ vestris tāq̄m me ipm audietis. Vt dū impleret⁹ que futura p̄dixit. de p̄terito vera dixisse crederet⁹.

Ex p̄teritis q̄s futura ꝓbant⁹. Unde rex babilonis a magis et ariolis suis nō solū interpretatōem somnij sed etiā ipsius somnii quesiuit⁹. s. vt ex p̄terito colligeret⁹ qđ certū de futuro teneret. Daniel aūt vtrūq; dixit. et ex p̄teritis q̄s vera de futuro diceret⁹ oñdit.

De modis q̄s et qualitatibus ꝓphię disseram⁹. Spūs quippe ꝓphię nec semp nec eodē modo animū ꝓphete tangit. Aliq̄n ex pſenti tangit et nō ex futuro. aliq̄n ex futuro et nō ex pſenti. aliq̄n ex pſenti et ex futuro. aliq̄n ex futuro et nō ex pſenti. aliq̄n ex pſenti et ex futuro. aliq̄n ex p̄terito et pſenti. aliq̄n ex futuro et nō ex p̄terito et pſenti. aliq̄n ex p̄terito et pſenti. et futuro. aliq̄n ex p̄terito. et futuro. aliq̄n ex futuro et nō ex p̄terito. aliq̄n in pſenti et pte tāgit et ex pte nō tangit. et in futuro similiter. Ex pſenti tāgit et nō ex futuro. Unde iohānes venientē dn̄m videns ait. Ecce agnus dei ꝛc. Sed cū morit⁹ esset missis discipulis requisiuit dicēs. Tu es qui venturus es. an aliū expectamus. In quib⁹ verbis ostendit⁹ quia dn̄s veniēs se nouerat. ſ an p semetipsum ad apiendā inferni daustra descenderet dubitabat. Aliq̄n vero ex futuro tangit et nō ex pſenti. Unde ysaac q̄ filio suo iacob longe post futura erant nunciauit. quis aūt esset scire non potuit. Aliq̄n ex pſenti pariter et futuro. Unde iacob qui caligantib⁹ oculis nepotes dinoscere non poterat: quis maior esset: quis ve minor. ductis in obliquum bracchijs dexterā minori. sinistrā maiori imposuit. Unde p⁹ ait Scio fili mi ꝛc. Et iste quidē erit in populos ꝛc. Hic ꝓphetę aggei animū ex pſenti pariter et futuro ꝓphetię spūs tenebrat cā caligantib⁹ oculis eam que se esse aliā simulabat. et vtorē hieroboam esse cognouit. et q̄ futurā ei erat aperuit dicēs. Ingredere vxor hieroboam quare te esse aliā simulas ꝛc. Aliq̄n aūt ex p̄terito et pſenti et futuro. sicut elizabeth ad se venire mariā cōspiciens: p incarnatū verbū i vtero gestaret agnouit. eāq; dn̄i sui matrē vocauit dicens. Unde hoc mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me. De cui⁹ ꝓceptōe p angelum ad ioseph dicit⁹. Qđ eīm in ea natū est de spūsancto ē. Que scs elizabeth dicit. Beata que credidisti qm̄ pficientur ea que dicta sunt tibi a dn̄o. Indicapte ostēdit quia que angelus ad mariā direrat p spīm agnouit et que in futuro sequerent⁹ ꝓuidit. Aliq̄n ex p̄terito tāgit et nō ex futuro. Unde paulus. Scōm reuelatōem notū mihi factū est sacramentū. Qui trā hoc ipsum euangelium p̄dicat⁹. cū ascenderet hierusalē ait. Ecce ego alligatus spiritu vado in hierusalē que in ea futura mihi sunt ignotās. Hoc eīm euāgelij sacramentū est: quia vnigenitus patris incarnatus est. pfectus homo factus est.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Apud obscenas enim post collectiones frugū et torcularia qū decimę offerebantur in templo: october erat primus ianuarius quartus. Quinta die mensis addit vt significet baptismū i quo aperti sunt christo celi ? epyphanio rum vies et hoc venerabilis est. nō vt quidā putāt natalis in carne. tunc enim absconditus est. nūc apparuit. Qđ huic tēpori cōgruit quo dictū ē. Hic est filius me⁹ dilectus in quo mihi bene cōplacui.

¶ Hieronym⁹ Figurat christū q̄ tricesimo anno nat⁹ venit ad baptismus q̄ in hoc pfecta ętas ē. Unde in libro numeri nō sm septuaginta a vicesimo q̄nto anno ętatis sm hebreos a tricesimo incipiunt sacerdotes in tabernaculo ministrare qđ significans precessit ioseph in egipto esurienti ipso frumenta largitus et iobes ad fluenta iordanis baptismū pnūc pdicauit.

¶ Iurta flumen chobar. Hieronym⁹ Chobar appellū nomē fluminis. vel qđ grauē interpretat tygris ? eu fraten. et omnia magna et grauissima flumina que in terra caldeoꝝ esse phibēt significat.

¶ Aperti sunt cē Hieronym⁹. Nō diuisione firmamenti sed fide credentis cui reuelata sunt secreta celestia. sicut i baptismo saluatoris cū spūssanctus in specie columbe descendit

¶ Transmigrationis. Hieronimus. Non captiuitatis. quia sponte se tradens ductus est in babylonem. igit ioachim. i. iechonie dicit prima transmigratō. sedechię vero secunda vel extrema captiuitas.

¶ Factū est verbū dñi cē Gregor⁹. Notādū q̄ ezechiel modo ipse de se modo quasi alius de se loquit. loquit enim p eū spūs qui p̄sidet q̄si alt⁹ loquit. ipse quasi p se q̄ p̄sidenti paret. Unde i moyse erat enim moyses mitissimus sup omnes homines bibentes ait. vidit illā discipulū quē diligebat iesus. Et paulus an experimentū queritis eius q̄ in me loquit christus? Recte ergo q̄si de alio ait. facta est sup eū ibi manus dei ? se. ? iuda. ? cece vēt⁹ turbinis.

¶ Buzi. Hieronym⁹. i. spretus atq̄ cōtēptus. pater ez̄ christi ab omnibus cōtemnit hereticis qui vetus nō suscipiūt testamentū.

¶ Chobar. Hieronimus. Danieli q̄s qui et ipse in babylone erat iuxta fluuiū futuroꝝ sacramenta pandunt sup aquas. imo in aq̄s purissimis vt baptismi potentia monstraret. Paulus quoq; eis ab anania in dño lot⁹ est. tegentibus prius oculos squamis: caruit cecitate. In genesi quoq; q̄ prima vinerēt de aquis egressa sunt.

¶ Manus. Hieronym⁹. i. fortitudo in qua israel educt⁹ ē de egipto. cui⁹ ptē intelligūt magi pharaonis dicētes. Digit⁹ dei ē. Un Si ego in. di. de. d. Pro q̄ in alio euāgelio. Si ego in spū dei ejcio dc.

¶ Et vidi cē Hieronim⁹. In cōsolatōe translmigrati pli renelatōem suie rei ppheta fuit. et hāc visionē. ? templi dedicatōem. in quoꝝ expositōe omnes iudei vniti sunt in pra boiem esse dicentes. nos magis suspicari. q̄ explanari possumus:

¶ Et ecce ventus tur. Verbū hebreū ruha p qualitate locoꝝ. vel spiritū significat. vt. emitte spm tuū cē. vel animā. Unde. egredietur spiritus eius et reuertet in terrā suā. Vel sicut ibi. In spū vehementi cōtenabit. Qui vētū ? flatū tempestatis hic intelligunt. dicūt ira et furoꝛ dei venire a babylone. i. a nabuch. ? hierusalē post septem annos visionis hui⁹ esse capiendā. Fefellit enim hec visio quinto anno transmigratōis. io. r. i. qui et sedechie regnanti in hierusalē quintus erat. qui post septem annos. i. in undecimo anno imperij sui urbe capta in babylonē ductus est. His ergo qui habitabant iurta fluuiū chobar. ? sponte se tradiderāt. reuelat⁹ p bene fecerūt sententię dei obedientes. In breui enim ? iudea ? puincia ? hierusalem est capienda. Nubes magna q̄ sup iudeā ymbres pluuiasq; deportat. ignis involuēs mō stratasq; supplicia ? captiuitatis mala. splēdoꝛ i circuitu apta dei iudicia.

¶ Et ecce ventus tur. Gregorius. Uent⁹ turbinis temptatio mētis que iudaicum populum undiq; concussit. venit ab aquilone qui dicit. Sedebo in monte testamenti. in lateribus aquilonis. Montem enim tenuit cū populus q̄ legē accepat sibi subiugauit. et doctoꝛ corda quasi monte. t. et nubes mag. Quanto enim ptra dñm erarsit. tāto execrari meruit. Quem enim in lege ? ppbetis expectabāt videntes presentem negabāt. Et ignis involuēs id ē. p igne aliqñ spūs sanctus. aliqñ malicia designatur. Un. Ignem veni mittere in terrā. De malo dicit. Et nē ignis aduersarios cōsumit. Judea vo malitię sue igne seipsam iplicauit. Hec oia ab aquilone. qz torporis sui frigore ad ignorantie caliginem pducta vsq; ad malicia pfectionis erupit. Unde. Ollam succensam ego video et faciez eius a facie aquilonis. Dic aūt ignis alibi arsit. alibi splenduit. Unde Splendoꝛ ignis i circuitu ei⁹. Dū pfecutio i iudea agit. aploꝛ q̄dicato spargit i mundo. sm illū. Quia vos indignos iudicastis: ecce conuertimur ad gētes De crudelitate q̄ malitię q̄ iudee mētē cremauit omipotēs de lumē gētibus sparsit. Ignis qui apostolos sparsit in ipso hūani generis redemptore pa⁹ se exercuit. Un sequit. Et de medio eius q̄si spe. c. Electri species christ⁹ mediator dei et hoīs signat. qz electrū. ex auro est et argento. Dū aūt miscent argētū crescit in claritatem. aurū a fulgore suo pallescit. Sic dū hūanitas in maiestatis gloriā excrescit. diuinitas a quib⁹ fulgoris potētia se hūanis oculis temperauit. Ita in christo q̄si dū pallescit aurū fulget argentū. Electrū q̄si igne: de hoī pfectōe. In medio ei⁹ electri. s. vt ignis. q̄tuoꝛ em̄ animalia. i. euāgeliste dñi incarnatōe ad fidē solidati sunt et igne pfectōis afflicti

¶ Et ecce ventus tur. Hieronim⁹. Aut spūs auferēs siue attollens. Symach⁹ ? theodotio. Flatus ? spūs tēpestatis. Quidā spm auferētem siue attollentē spm̄ intelligūt. qui ab hoīb⁹ vicia auferat. iacētes attollat. ? ab aquilone vēto frigidissimo a q̄ exardescūt mala sup trā: recedere faciat a ce facie i hieremia. olla ribil⁹ accēdit: nubē rpi ponā q̄ veit i egiptū h⁹ sedi sup nubē leue. q̄ magis ppe ad ppatōs minoꝛ. s. ppbaꝛ aploꝛ. scoꝛ oīs. De q̄b⁹ Vitas tua vsq; ad nubes. Et. Mādabo nubib⁹ meis ne pluant sup israel ymbē. Et alibi. Nubes pulueris pedū eius. ? nubes ? caligo in circuitu ei⁹. Ignē micantē ? splēdoꝛ i circuitu ei⁹. inxta illū. De⁹ noster ignis p̄sumēs ē. Tu. Ignē veni mittere i terrā. ? qđ vo. nisi vt ar. Qui cū terroꝛe peccatoꝛib⁹ iferat atq; supplicia. splendoꝛe tm̄ rutilet. ? lūe ? fulgore plen⁹ sit. ideo nos execroq̄s. vt puris atq; purgatis tribuat letiora.

¶ Et de medio. Hiero⁹. In medio ignis ? tormētoꝛ electri sillitudo qđ ē auro ? argēto p̄cios⁹. vt ic torminta q̄ patiēt⁹ videt ee cētia ? dura p̄cios⁹ electri fulgoꝛ appeat. dū puidētia di oia gubnāt q̄ putat pēa meticia ē

¶ Similitudo hominis i eis. Sancta em̄ hec animalia nō essent. nisi christi similitudinem habuissent. Unde apostolus. Imitatores mei estote sicut ego christi

¶ Hieronym⁹. Ut omia in mūdo rōnabilia demonstrant. Unde. faciamus hominē ad ymaginē et si. no. ymago aūt et similitudo dei non est coꝛ potis forma s̄ mentis ad similitudinē vere ymaginis christi qui est ymago dei invisibilis. Rationabiles quoq; creature in quattuor versant⁹ locis siue. ppter quattuor cardines mūdi quib⁹ orbis inducit: siue. ppter q̄tuoꝛ loca celestiū ter. et infer. et sup celestiū quoꝛ aplī tria ponit. vt i noie iesu omne genu flectat celestium terrestrium et infernorum. et dauid. aque q̄ sup celos sunt laudāt nomen. etapls. alia celestia alia supcelestia.

Ca. I.

In tricesimo anno in quarto. in quinta mensis. cum essem in medio captiuorum iuxta flumen chobar. aperti sunt celi: et vidi visiones dei. In quinta mensis ipse est annus quintus transmigrationis ioachim regis iuda: factū ē verbū domini ad ezechiel filiū buzi sacerdotem

§ tempus
§ subaudi mēse. pōēte sua quod ter. addidere vt mesellius fieret
§ subaudis die
§ locus
§ Unde super flumia. bal. il. sce fle. oū. re. tui. sy. § tanquā lignū quod plātē. sc. o. a.
§ hoc quoq; ad tempus.
§ nō captiuitatis.
§ persona.
§ i. roboratus a deo. christ⁹ quoq; dei virtus

§ captiuantiū. s.
§ § i similitudinem dominum factus.
§ per carnē ia dei hoīem cognoscit. ppbeta.
§ aliter nō intelliguntur visiones.
§ filius
per quē omnia facta sunt.
§ tempestatis.
§ per quo eraro elcit malū super terram.
§ et qz. ppbete nubes seu ista maior locus noster ignis est.
§ § nubē vel vtrūq; i. untus involuens
§ bon⁹
§ vel eorum
§ § christ? § et qz. ppbete nubes seu ista maior locus noster ignis est.
§ § nubē vel vtrūq; i. untus involuens
§ § s. venti. et ignis similitudo electri. quod est cōpositū ex auro et argēto
§ vel eorū.
§ quasi nō venti vel spūs.
§ aliaꝰ q⁹.
§ Gregor⁹. Ignis est qui crudelibus lumen increduli supplicū. § nō natura.
§ § post quadriformia
§ euangelistarum
§ christi.

Ca. I.

Factus est
in tricesimo anno in
quarto . in quinta
mensis. cum essem in medio capti
uorum iuxta flumen chobar. aper
ti sunt celi: et vidi visiones dei.
In quinta mensis ipse est annus
quintus trāsmigratōnis ioachim
regis iuda: factū ē verbū domini
ad ezechiel filiū buzi sacerdotem

crucifixus-mortuus-z sepultus-terdia die resurrexit-die quadragesima in celū ascendit-et sedet in dextera pris. Euangelium ua qz cognouit-sed q p eo passurus esset ignorauit. Unde ait. Nisi qz spūssanc⁹ p omnes cruciatos,ptestat mihi dicens. Quia vincula et tribulatōnes me manent. Ubi apte ostendit q ea que ipsi futura essent vel erant alij reuelata essent.nō aūt ipsi. Vnd aut. agabus. Virū cui⁹ zona hec est ita alligari oportet in hierusalē. Aliqñ ex futuro tangit spūs et nō et ptento sicut ei cui de manubrio excussus ferrū ceciderat inqt helyseus. Ubi cecidit. Et monstrato loco imisit lignum et natauit ferrū. Aliqñ vero in ptenti et pte tāgit et et p te nō tangit. Unde missi a cornelio milites: petro sunt p spūm nunciati.qz spūs dixit ei. Ecce tres viri querunt te. Ad quos descendens ait.Que causa est,ppter quā venistis. Unde apit qz causam a spū nō audierat. Aliquando in futuro et pte tangit.et et pte nō tangit. Sicut filij,ppharū d auferēdo helyā ad helyseū dicūt.Nūquid nosti q hodie tollat dūs dūm tuū a te. Quo tñ ablato in rupibus et vallibus querentes eum se disperguntSciebant em̄ qd tolli posset.ß nesciebāt q inueniri nō posset. Unde idē helyseus dixit regi israel. Percute iaculo terrā. Et cū percussisset tribꝰ viasꝰ et stetisset iratus ptra eū ait. Si percussisses quinquies aut sexies sic ue septies et percussisses syriā vsq ad psummatōem-nūc aūt tribꝰ vicibꝰ paucies eā. Nouerat em̄ qz totiēs pcutere ret syriam quotiens terrā.ß nō quotiēs percuteret terrā. Sic samuel vngendū nouerat dauid-ß rī dicebat. audiet saul et interficiet me.Dauid quidē vnxit et occisus non est ꝛc.

¶ Sciendū quoqz q alij,ppbe ex primo tangunt⁹ z nō ex longinquo.alij ex longinquo et nō ex primo. alij ex vtroqz. Nō de longinquo ß de primo samuel tact⁹ asinas inuentas nunciabat.salē regē pdixit futurū q dauid ei succedit pdicat.ß q pater eternī regis futur⁹ sit ñ pdicat. Quidā aūt de longinq et nō de primo tangūtur ppbe spū.sicut dauid incarnandā de iudea verbū dei nouerat dicēs. Homo fact⁹ est in ea.et ipse f.e.a. tñ multa euiano nō intellexit,sicut seruū mipbiboseth sibi cōtra dūm suū mentiētē z amasse pmittēs ait. Hec faciat mihi de⁹ et hec addat-si nō magister militie fueris coram me oīb⁹ tpe,p ioab Quid sequeret ignorans-amasa em̄ nec princeps militie fuit.et p ioab vitam finit. Et cū templū deo pstruere voluit,ppharū aliū psalmit. Qui dā vero z ex longinquo tangunt⁹ et ex primo. vt ysaias longe em̄ post futura pnunciat. Ecce vir. qui. ꝛc. Et alibi. Paruul⁹ em̄ nat⁹ est nobis ꝛc. Idem euiano spiritu,ppbe de ezechia rege ait.qz de infirmitate sua surgeret et quot ānis postea viueret. Aliquādo,ppbe spūs ppbis dest.quatin⁹ cū huc nō habēt agnoscāt se ex dono habere cū habēt. Unde helyse⁹ cū flentē sunamitē a pedib⁹ suis p giezi auelli,pbiberet:dixit.Dimitte illam alia em̄ eius in amaritudine est.z dūs celauit a me.z nō indicauit mihi. Sic qñ iosaphat eū de futuris requireret.z,ppbe spūs ei dest.psaltē fecit applicari vt ad se p laudē psalmodie descēderet z se de vēturis repleret Cū em̄ vox psalmodie p intentōes cordis agit.p hanc omnipotenti deo ad cor iter ꝓparat.vt intente mēri vel ppbie misteria vel cōpunctōnis grām infundat. Unde Sacrificiū lau.bo.m.ꝛc. Et alibi. Cantate dño.psalmū di.no.c.ꝛc. Quia aūt ppbie spūs nō semp adest,ppheta vir dei indicat qui ptra samariā missus mala que ventura erant nūciauit. Sed,pbibitus a dño in via comedere falsi,ppbete pstasione decepta est. Quē fallāt sermo nō decepisset si spūm pscientē habuisset

¶ Sciendū quoqz est q,ppbete ex magno vsu ppbetā di quedā ex suo spū pferunt z se ex spūsancto,pferre suspicant. Sed qz sancti sunt p spūm otius correcti- ab eo que vera sunt audiunt z semetipsos qui falsa dixerunt reprehendāt. Nathan em̄ vir sanctus dauid regē aperte de culpa reprehendit z que ei ventura essent nūciauit.et de templo edificando requisitus ait. Omne qd est in corde tuo vade z fac-quia dūs tecū est Sed postea audiuit a dño. Vade z loquere ad seruū meū dauid. Hec dicit dominꝰ dō. Nunquid tu edificabis mihi domū ꝛc.

¶ Inter,ppbetas veros z falsos hec est differētia. Veri si quid aliquādo p spūm suū dicūt p spūmsanctū eruditi ab auditorū mentib⁹ citius euellūt-falsi in sua falsitate perdurant

¶ Norandū antez qūo dūs ad,pfectū hominū ire suę moderamina dispensat. Israelitic⁹ ppius conditori suo relinquerat-ideo ī captiuitate regi babylonio seruiebat. cū quo ezechiel,ppheta ī captiuitate mittit⁹. quē diuina grā ita sibi placabilē reddidit. vt p eū ventura ꝑdicerz et afflictis psolatōem daret. Consideremꝰ g si possimus quanta est dispensatio supne pietatis. Sic irat⁹ est dominus pplo suo vt nō oīno iraseret⁹. Ideo in captiuitatem pplm tradidit.ß quia nō oīno electos suos cum illo misit.vt ex vna eadēqz re z carnalib⁹ daret purgatōis flagellū z spūalib⁹ virtutis incrementū z sic iniustis iraseretur vt eos p iustoꝝ psortiū psolaret⁹.ne si oīno deseret nullus post culpā ad venīā rediret. Sic quoqz populo cui,ppter desperatōez irat⁹ fuerat p moysen dicat. Nolite abscendere neqz pugnetis-nō em̄ sum vobiscum-ne cadatis coram inimicis vestris-o ineffabilia dimitte pietatis viscera cū eis nō erat vt vicerēt-cū eis erat ne perirent-sic parvule delinquenti irata mater si in ꝓceps ire desperet:accurrit-manum tendit-ire obstat⁹ pietate plena.

¶ Gregorius. Usus,ppbetice locutōnis est-vt pt⁹ psonam:tem p:locūqz describat-vt ad veritatē solidā⁹ ostendam ante radicē hystorie figat-z post fructus spūs p signa z allegoriā,pferat. Hoc facit ezechiel dicēs. Et factū est in anno tri. ꝛc. Sciendū aūt q visioni intingit ba que,ptulit copulauit-sic inquies. Et factū est-subiungit em̄ qd ceteri⁹ loqui iubebat.ac si ille foris sit qd int⁹ videbat. Idē. In tricesimo anno qt sermo doctrie nō suppetit nisi in etate pfecta. Unde z saluator in duodecimo ānō ī templo interrogat-nō docet-vt nō ꝓsumāt boues in infirma etate ꝑdicare. Dicit in terra-qa. semper angelos docet in celo. Unde moyses. Nō arabis i primogenito bouis.i.in bona opatōe primę etatis nō ꝓsumas offīm ꝑdicatōis-nec vomere nouelle sigue proscindere frā alieni cordis. Hieremias frā z daniel,ppbie spūm pueri acceperūt-ß miracula ad exemplū opatōnis trabēda nō fuit-aliud em̄ ē qd doctrine vsu z disciplina discim⁹:aliud ē qd p miraculo sam⁹. Idē. Jarta fluctū. Ezechiel.i.fortitudo dei.f.filꝰ qui virt⁹ z sapia dei. et filius buzi.i. de,pplo iudeoꝝ.p peccato ptempto nat⁹ venit intra flu.co. Incarnat⁹ em̄ peccatoribꝰ,ppinquare dignat⁹ est-qui inīqtate grauati ad celestia nō poterāt sublevari. Chobar nāqz grauc interpretat⁹. Ben⁹ pro humanū z grauc est p iniquitatē-z fluit p mutabilitatem. In terra chaldeoꝝ qui captiuātes vel quasi demones. peccatores aūt quasi demones-z se z alios captiuāt⁹ cū natura boies z rōnabiles esse debēt.

¶ Hieronim⁹ Ezechielis difficultatē.hebreoꝝ mōstrat traditio. Nisi em̄ quis apd eos sacerdotalis ministerij etatem.i.xxx.annos impleuerit.nec principia geneseos. nec cantica canticoꝝ nec ezechielis vel finē legere pmittit⁹.vt ad plenā scām z misticos intellect⁹ plenā humane nature ꝛps accedat

¶ Hieronim⁹. In.xxx.āno nō etatis,ppbete vt putāt nec iubilei qui est annus remissionis:sed a duodecimo anno iosie regis iuda q̄ndo inuentus est liber deuteronomij in templo vsq ad ptū captiuitatis annum ioachim cognomēto iechonie qui cū matre ductus ē in babylonē cū daniele z tribꝰ pueris z ezechiel qui est de tribu inde,prima captiuitas q̄n to stillauit ira dei sup omnē hierusalē.

¶ Alt:Dūs in.xxx.anno etatis suę ad baptismū pueniit in quarto mense.i.ianuario.f.anni principio sm romanos-hebrei vero nisan.i.apulem mensem nouorum primum faciūt-in quo pascha celebrare greci martium.

euangdia·tempa·omnesqꝫ ratōnales creaturas et quattuor virtutes ita vt qui vna caruerit omnib⁹ careat·q⁹ duę pennę extente sunt et in altum se eleuant.celestē ꝺdicatōem significat·et omnia ad dei tendere maiestatem due tegunt corpa quia humana excludit scientia·nec pfectus dar intuit⁹. Unde apls.ex parte cognoscimus ⁊ ex pte ꝓphetamus. Cū autē venerit qꝫ pfectū est·eua.qꝺ.e.p.e.

¶ Due pēne. Amor scę et spes sanctor⁹ quę omne pennatum animal ad deum leuant· quę bene iungunt·amant eū quę sperant et q̄ sperant amant.

¶ Et vnūqꝺqꝫ· Hieronim⁹ Qui suā aratri tenet nō aspiciat retro.nō imitetur vrotem loth ne peat sicut bely qui filiotū vic io deum offendit· Quantomagis q̄ animalia quę sunt plena lumine atqꝫ pennata quę sequātur ꝓceden tem spm̄ sanctum quę sicp orbem volant et ad excelsa se sustollūt· vt corpa sua ꝓtegant pennis hystorię· nec nobis aspectū tribuant plenioꝛē· qꝺ scīpto dicit· non reuertebantur cū incederent vtriusqꝫ testamenti significat misteriū .qꝺ tꝫ in quattuor aialibus et ter ⁊ euangeliū ad futura festinet . et nunqꝫ retro moueat·

¶ Iuxta. De quo. scīficabit eos in igne ardente.et alibi·ꝛdēt sup eos carbōes ignis et alibi. cū carbonib⁹ desolatorijs:⁊ in alio loco.habens carbōes ignis sedebis sup eos hę erunt tibi in aditorium.

¶ Et de igne fulgur. Quācunqꝫ creaturam aspiamus vt noticiā fulgurat dum in creaturis se creator manifestat·

¶ Et aialia ibāt· Sicut ether crebris ignib⁹ micat:et in ictu oculi atqꝫ momento discurrunt et reuertunt fulgura·nec amittāt matricē ⁊ quasi fontem ignis atqꝫ materiā·ita hęc animalia cū i offenso pede pergant ad ꝓpria festināti aūt conatui suo aliqꝺ oppositū viderint nō tam reuertunt qꝫ se se sursū extendendo ꝓtrahunt lumen ꝓbitura·qꝺ parū absconderant· vt pseruis cibaria i tempore tribuant·ne sanctū canibus nec margaritas dent porcis Unde.lac potū vobis·nō escā.

¶ Lunqꝫ aspicerē ⁊c. Hieronim⁹ Ducasqꝫ quattuor animalia quę quattuor facies habent descripta sunt quę sequunt spm̄ et nubem q̄ erat in medio spūs·nunc per singula animalia singule ponunt rote nō cōiūcte animalib⁹ quę sequeban ea. sine vna rota apparuit sup terrā.quę diuisa per quattuor tot habebat facies quot animalia sequebant·tantaqꝫ similitudo erat rotarū quattuor sequentium quattuor animalia vt vna rota verissime crederet.

¶ Apparuit rota· Gregorius. Sancta scriptura q̄ ad auditores oīs parte voluitur inter ꝓspera ⁊ aduersa· vna.quia antiquo populo soli modo vetus testamentū datū est qꝺ ad erudiendam eius ignorantiā qua

Due pennę singulor⁹ iungebant:
¶ Greg. timor et pnia quę ab omnipotentis oculis mala ꝓterita absconꝺūt·
et due tegebāt corpora eorum·et
¶ semp sibi ꝓfectus semp diuidicans quid bonum quid malū i quo crescat i quo decrescat
vnūquoꝺqꝫ eor⁹ coram facie sua
¶ Greg. in malis est impetus carnis.
¶ qui ad caritatē et alias virtutes.
ꝺbulabat. Ubi erat impet⁹ spūs
¶ spiritū sequētes. ¶ ad mala· Qui n. ꝓfecte rauerit vsqꝫ i finē hic sal·e·
illuc gradiebant·nec reuertebantur cū ambularent· Et similitudo
¶ ad bonū.
animaliū ⁊ aspectus eorum quasi
¶ si carbonē tetigeris accendens· et cum sancto sanctus eris.
carbonū ignis ardentium ⁊ quasi
¶ Greg· opinionē bonā ad lumen aliorū longe latęqꝫ spargunt
aspectus lampadarum. Nec erat
† id ē·si euāgelia sibi collata in medio litterę vilisqꝫ hystorię spūssancti sacramēta videbis·
visio discurrēs in medio anima
† de quo. Ignem veni mittere in terrā·
¶ splendor sancto rū·
liū :splendor ignis et de igne ful
Gregorius·in contemplatōem·
gur egrediēs· Et animalia ibāt ⁊
† non ibi diu esse valentes ¶ ad actionem·
¶ quia per eos a contemplatione ꝺfecti ad tem celestē lumen nobis aspergit.
reuertebāt:in similitudine fulguris
corusc̄antis. Lunqꝫ aspicerē aialia:
apparuit rota vna sup terrā iuxta aialia hās ꝓtuor facies· Et aspectus
¶ q̄r in scripturis magna volumina sanctarum sunt et cōfirmantur sacramēto baptismi.
rotarū et op⁹ eaꝝ quasi visio maris:⁊ vna similitudo ipārū quat-

si rota volueretur·

¶ Super ter. Gregorius. Qui s. dictum est.terra es ⁊ in terrā ibis.omnipotēs eīm deus sup corda peccantiū legē posuit.

¶ Visio. Ier. Charsis aquila iacincti qui celi habet similitudinē

¶ Et vna similitudo. Qꝺ predicat ler:hoc etiam ꝓphete annunciāt hoc exhibet euangeliū hoc et apostoli predicant p mundū·diuina eīm eloquia et si tpib⁹ diuuncta sunt sensib⁹ sunt vnita.

¶ vt nō vnā rotam credere.sed alteram alteri copulatam.
tuor.⁊ aspect⁹ earū et opa ¶ quasi
sit rota in medio rotę. Per quat-
† per predicatōs· ¶ grego. ad mētes hominū
tuor partes earum euntes ibant
¶ quia sequunt animalia quę sper ad ꝓpria tendūt.greg· Quia in nouo test· vetus spiritualiter semper tenet
et nō reuertebantur cum ambula
¶ scriptura.s.·que bene operāti cōgruit. Illi qui stat·vi.n.ca.
rent .Statura quoqꝫ erat rotis
† celestis regni ꝓmissio· ¶ ꝓe magnitudine
¶ terror gehenne.
et altitudo:⁊ horribilis aspect⁹
et totū corpus plenū oculis in cir-
† vel ozi aialiū p q̄ ꝓfi ꝺsignāt· ¶ scripta
cuitu ipsarum quattuor. Lunqꝫ
¶ intelligētes sęcs sē quo moralit er viuāt·
† greg. hoc quoꝺ vna erat ꝓpositio. vna erat et requies et cursus et decursus
ambularent animalia ambula-
bāt pariter et rote iuxta ea. Et cū
¶ greg· i cōcplatōes ¶ qz quātum quisqꝫ ex scriptura ꝓficit tantū et ipa ꝓficit apud ipm.
¶ omnia cōmuniter et cōcorꝺanter.
eleuarentur animalia de terra :
† greg· cū intelligēte. ¶ scripture·
eleuabāt simul et rotę: Quocū
¶ legentis. ¶ quē meouf intermissis rote sę qꝺbāt sequētes aialia ad spiritū lancēs tendūt
qꝫ ibat spūs: illuc eunte spū.⁊ ro
¶ cū ascēdēte ¶ aialia ¶ ꝓpria volūtate. spūs eni vite erat i rotis. ¶ siue morale hystorie sensum quęrat siue spirituale·
tę pariter leuabāt seq̄ntes cū Spi
ritus eīm vitę erat in rotis . Lum
cūtib⁹ ibāt:et cū stantibus stabāt
⁊ cū eleuatis a terra pariter eleuabāt
aia ia
⁊ rotę sequētes ea. qz spūs vitę

¶ Rota i medio rote. Hieronimus· Quia omnia celestia ⁊ terrestria·⁊ quiqꝺ sub humanā cadit intelligentiam suis rotis volunt·solis annuum circulū p singulos mēses luna decurrit luciferqui ⁊ vesper dum ad orientem et occiꝺentem rutil⁹ micat ⁊ noctis tenebras puro tēperat lumine duobus annis eundem cōficit cursum·alia q̄qꝫ astra quę errantia dicunt. et quiduid fulget i celo segetiꝫ quoqꝫ ⁊ arborum herbarūqꝫ varietates per quattuor tempora rotis currūt suis·mihi aspicimus. quod ante non fuerit gyro girando vadit spiritus . et i circulos suos reuertitur· omnia flumina currunt in mare·nec impletur· quia ad fōtes suos ꝺ matrice abysso reuertuntur· Euangeliū autē·id est·quattuor animaliū q̄ spirāt· viuunt· intelligūt cursu breui mūdus sermone apostolico completus est Rota autē in rota vel iunctura duorum testamentorū ē·quod indicat scala iacob et forceps ysaię et gladi⁹ bis acutus.vel euāgelia sibi coherēntia quorum cursus et statura tendit ad celū·

¶ Gregorius. Rota in rota. Nouū testām tum i veteri. Quid ē enim q̄ adam dormiē et eua format·nisi q̄ christo moriente ecclesia formatur·et multa hmōi.

¶ Uet⁹ testamentū nō sine mutatione pmansit·dum spiritualis intelligētia latuit·q̄ cū redemptor venit spiritualiter fecit intelligi. testamentū vero nouum etiā p veteris testa.paginas eternū dicit·quia illius intellectus nunqꝫ mutat·

¶ Statura quoqꝫ Statura in rectitudine ꝓceptōnis est· altitudo in celsitudine ꝓmissionis.horor numinis in terrore supplicij.

¶ Et totū corpus ple. o. Qꝫ sanctorū actio oīm pte circūspecta est

¶ Et totū corpus ple. o· Qualem argum ꝺscribūt fabule poetaꝝ quē imo ob negligentem custodiā in pauonē vertit·q̄ est miraculū cōditoris dei·hoc esset pdēnatō inulti adulterij.

¶ Grego· Nihil eīm in euāgelijs q̄ nō luceat·et splendore suo mundū illuminet·vt quę parua putant et vilia spūssancti fulgeant maiestate.

¶ Spiritus eīm vite· Quia p sacra eloquia ⁊ dona spūs vinificam. vt a nobis mortifera opera repellam?

¶ Quia spiritus vite· Hoc secūdo dicit·ne aliqꝺ vas arbitremur·

Quatuor facies vni. Gregorius. Qz matheus em̃ de incarnatõne dñi sentit, hoc idem marcus. lucas. iohãnes. Sic de omnib⁹ Hoc g̃ totum in vno qd simul in quattuor.

In quattuor partibus Hieronim⁹. Quia p̃dicatio in orientem occidente meridie leptẽtrione egressa est.

Quia in omnib⁹ mũdi ptib⁹ quid de humanitate: quid de diuinitate dñi sentiant monstrant. dũs eũ vnũ esse cum patre et spũsancto annũciãt vbiqz penna ptẽplationis volant.

Iuncteqz erãt. Hiero⁹. Iuncta sũt sibi euãgelia qz toto orbe volutãtia, huc illucqz discurrũt. nec separant nec recedunt. sed sp in anteriora, pcedũt. hoc idem de virtutib⁹ animi et de volatu tẽporum dicere possumus et elementoz cõmixtione. quę pterita relinquunt ad priora festinant. qd tpa labãtur hoc brevi versiculo demonstrat. Sed fugit interea: fugit irreparabile tempus. Et in carmine lyrico Deu fugaces, post me labũt ãni

Similitudo aũt vultus eoz. Qui dã putant quattuor euãgelia hoz animaliũ noib⁹ dignari. matthei q̃ hoiem descripsit dicẽs. lib generatõis iesu christi f. d. f. a. facies leõis e marci q̃ aitvox clamantis in deserto. p. u. d. vituli refert ad luce euangeliũ qui a sacerdotio sacharie incipit. aquile ad iohannem qui ad ecclesia volans ait. In principio erat verbũ. et ver. e. a. d. ẽ. alij qui pbos ikultã sequãtur sapiẽtiam. duo cmisperia in duobꝰ rempli cherubin nos z antipodas q̃si supinos et cadentes homies suspicant. plerisqz inxta platonẽ rõnabilitatẽ aĩe et irascentiã z concupiscentiã qd ille logicon et cunicon z epimeacon vocat. ad hominẽ z leonẽ z vitulũ referunt rõem et cogitatõem z mentẽ et pfiliũ candẽqz virtutẽ atqz sapiam in cerebri arce ponẽtes. feritatẽ vero atqz iracundiam et violentiã in leone quę pfiltit in felle. libidinẽ. luxuriã. z omniũ voluptatũ cupidinẽ. i iecore. i. in vitulo q̃ terre opib⁹ heret. Quartã sup hec z extra hec tria ponũt quã grec vocãt sinderesim quę scintilla placente in chaim quoqz nõ extinguit quasi victi voluptatib⁹ vel furore et ipsa interdũ rõnis decepti similitudine nos peccare sentimus quã ppie aquile reputant nõ se miscentẽ trib⁹ sed ipsa errantia corrigentẽ hic est spũs q̃ interpellat p nobis. g. in. Nemo em̃ scit ea que homis sunt. nisi spũs homis qui est in eo. Unde paulus. integer spũs vester et anima et corp⁹ sine q̃rẽ. hanc tñ consciẽtiã sicut in. puerbijs dicit. Impius cũ venerit in. pfundum peccati contemnit. sepe ẽpitrari videmus z suũ locũ amittere. cũ quidam sine pudore peccant. quibus merito dicit. faces meretricis facta est tibi. noluisti erubescere. hanc quadrigam quasi auriga deus regit. et incõpositis currentẽ gradibꝰ suo parere cogit imperio

Hieronim⁹. Sunt qui p hoc in vno homine qui minor mund⁹ dicitur iuxta ypocratis sententiã quattuor arbitrant elementa monstrari. igniem scz aqua. aerẽ. terram. quę quomõ sibi misceant z cõ singula sint. iuncta sibi videant. inniteqz se rãgãt et i vna psona aiantiũ z in aiantiũ quattuor species habeant ac figuras. nõ est huius operis. Quattuor quoqz rotas de terrenis ad sublimia psurgentes singulis et quadriformib⁹ iunctas animalibus. vel eoꝝdẽ elementoz cõmixtionem existimant vel quattuor tẽporum circulũ qui ternis coaptatur mensibus z annus vertens. ab eo qd semp vertat z in se redeat vocat. vnde. ver. estas. autumn⁹. hyems. z mensis et annus. Qz autem dicit erat rota in rota. annum in anno significari putant. Unde alius poeta. atqz in sesua p vestigia vertit annus. firmatũ et etiã similitudinẽ quę cristallo comparat celũ quod suspicamus dicunt. sub quo volunt z transeunt quattuor animãtia. Throniq colonis sapbiri et sedentẽ desup homine sub humana similitudine per imperiũ cuncta

¶ nocia a fidei qua cognoscunt a deo.

Et quattuor facies vni. et quat¶ qz ad diuinitatẽ christi omnes simul pẽna cõtemplatõis oculos leuant. ¶ gressus actuũ Gregorii⁹. qz sine operib⁹ fidei et cõtempla no nõ valent.

tuoz pẽne vni Et pedes eorũ pe¶ non a o prava distorti.

des recti. et planta pedis eorum ¶ fortitudo scz in eis et atqz discretio. per boues eni pdicatores. Uñ. nõ alligabis os bouis triturantis ¶ Gregorii⁹. quia mature incedit fortes qz et discreti sunt qm in pede fisso signat. ¶ Gregorii⁹. verba flamãtia q̃ ad audientes pcunt et accendũt et subtilia et tenuia qz plurdent desiderio q̃ pferãt verbo

quasi plãta pedis vituli: et scintil¶ Gregorii⁹. quod est valde sonorũ. et i omnẽ terrã exisonorum. ¶ qz pdicatores arcẽt oculos a vanis verbo.

le quasi aspectus feris candentis. ¶ activa vita ¶ virtus optio sub volatu contemplatiõis. ¶ contemplativa.

Et manus bois sub pennis eoz ¶ Greg⁹ iustitia. tẽperantia. fortitudo. prudẽtia

in quattuor ptibus: et facies z pẽ

nas p quattuor partes habebant

¶ Gregorius. qz pdicatorũ virtutes et sapientia caritatis et cõcordie pace sociant

iuncteqz erant penne eorum alte¶ ad tertiam aialia. s. vnoc nomo mittẽs manum ad ara-

rius ad alterũ. Nõ reuertebãtur ¶ mentis via ¶ Gregorii⁹. ad celestia

cum incederent sed vnumquodqz ¶ ante nos sunt eterna. post nos tẽpalia. Uñ q̃ retro sũt obliuiscens ad ea q̃ añ sunt. me. ex-

ante faciem suã gradiebatur. Si¶ primi vel principalis

militudo autem vultꝰ eoz facies ¶ matheꝰ. s. qui ait liber generatõis iesu christi

bouis a sinistris ipsorum quattu¶ iohãnes qui ait. In pñcio erat ¶ duce ei de quattuor aialibus dicit ad deũ pfectos reducẽ

or: et facies aquile desuper ipso ¶ Greg⁹. qz intentõ et cõtemplatõ sciũ sup se tẽdit vt bonũ celeste possit assequi

rum quattuor. et facies eorum et

penne eorum: extente desuper.

regentis et oĩa sub pedibꝰ habentis. Unde et ad extremũ dicit. hec visio similis gloriẽ dei. p quã quasi p picturam quandã et ymaginem prudẽtia dei aiunt demonstrari. pedes recti et planta pedis vituli sine rotunda qd significat terrena queqz ad celestia subuolare. et omnibꝰ angulis amputatis rotunditatem sequi. quę pulcerrima est omniũ figurarũ. scintille rutilantes cuncta plena luminis indicant manus domis sub pẽnis tam ipsis⁹ bominis qz leonis z vituli z aquile. vt ratõ scz cuncta sustentet z de humo ad celũ leuet. B z ad euangelia z ad cibꝰ q̃ sapiãposuimus referre possum⁹. alij dicũt quattuor prurbatões gaudij egritudis. cupiditatis et timoris. quoz duo pfectia: duo furta sãctorum. per quattuor aialia significari. Unde virgilius. hinc metuunt. cupiũtqz volent. gaudent qz. Quę regi debent ratõne z potẽtia dei quibꝰ perturbatõibus iposite sunt quattuor virtutes. prudentia. iustitia. fortitudo. tpantia. q̃ gubernãtur arbitrio. Alij putant ordinem cultorum xpi. tribuũ descriptum in solitudine ad orientẽ et occidentẽ. z septentrionẽ. z meridie. quę sibi inuicẽ et caritate et sanguine sociant. z hoc esse rotã i rota q̃ dicunt a spũ et nube regant in boreano et columna ignis illuminentur in nocte. nec reuertantur in egiptum sed semper ad terram promissionis ire festinẽt. Electri similitudinẽ dicunt sanctas. quia hois ad totũ israel referunt leonis ad regalẽ iude tribũ. vituli ad sacerdotalẽ. id ẽ. leui. extra est aquila. s. vindicta dei de celo cuncta pspicãs q̃ parata est lamiare peccanti. Uñ osee sicut aquila sup domũ dñi. i. templũ. sup huiusce modi quadrigã aurige instar dñs sedet. facienda ẽpit. vitanda vetat. sic vt putant qui dicunt qui in babylonia est. qui si colla vro submiserit. et eius retinaculis paruerit ei⁹ auxilio terrã amissam recuperabit

Facies hominis z facies leonis. Gregorius. Marcus qui ait. liber generatõis iesu christi. marcus qui sic incipit. Vox damantis in deserto. Ipse quoqz christ⁹ cuius hi sunt membra natus est vt homo. passus vt vitulus. resurrexit vt leo. ascendit vt aquila. vnusquisqz etiã perfectus. homo est in ratione. vitulus in sacrificio. leo in fortitudine. aquila in contemplatione. Quę enim de quattuor animalibus dicunt ad omnes pfectos reducunt.

Hieronim⁹. Facies dicit principale euangeliorum e quibus homo et leo scilicet christi natiuitas z propheria. de tras partes tenent. vituli autem. i. victimarum et sacerdotij iudeorum in sinistris est. quod abolitũ trãsit in sacerdotium spirituale. de quo. tu es sacerdos in eternũ sm ordinem melchisedech. Ita dumtaxat vt omnia sibi habeant vnoqz corpore consentantur. Aquila autem quę et super natiuitatem et propheriam est. quę domini expletur aduentu et super sacerdotiũ quod pcreuit z extra hec omnia est de natiuitate referens spiritali. quomodo pater in filio et filius in patre sit. Unde generationem eius quis enarrabit: hec sunt intra apocalip. quattuor animalia plena oculis ante et retro. vnum simile leoni. secundum simile vitulo. tertium simile homini. quartum aquile volanti.

Gregorius. Homo et leo a dextris. quia christi natiuitas et resurrectio omnium generalis est leticia. vitulus a sinistris. quia mors christi apostolis tristis fuit. Unde. vos autem contristabimini. sed tristicia vestra vertetur in. g. A dextris enim leta. a sinistris habemus tristia. Sinistrã em̃ nob dicimus quod aduersum reputamus. Iure aquila non intra. sed superesse describitur. quia ascensionem significat. z verbum patris homini apud patrem pronunciat. Cum autem quattuor sint animalia super omia est aquila qz iohannes p hoc qd in principio vidit etiã sapsum transiit.

Extente desuper. Hieronimus. Supra diximus iuncta sibi esse

¶ Et vidi ꝛc. Quid ergo si ip̄m essentiā vidisset. Notandum aūt in quantā miseriā cecidimus. qui ipsū bonum ferre nō possum⁹. ad qđ vidē dū creati sumus.

Et cecidi. Hiero. Non elatus visionum magnitudine. Sic paulus colla aphris ne revelationū magnitudine extollatur. Abraam quoq; cecidit in faciem suā postq̄ audiuit sermones dei.

¶ In facie. Grego. Sancti legūtur cadere in faciē: vbi sc̄z vident quia in visibilib⁹ illis spōte se humiliant: vt i inuisibilibus erigantur. Mali vero retro vbi sc̄z nō videt. quia ibi cadunt vbi quid eos sequat ignorant.

Hiero. Aliud est cadere in faciē. aliud retro. Abraam audita natiuitate ysaac cecidit in faciē risit. bely retro. in euāgelio qui ad iesum p̄hendendū venerant: cecidērūt retrorsū in terā.

¶ Gregi. Cū aliquid de nob̄ sp̄iamus i faciem cadimus quia et malis erubescim⁹: quę nos egisse memoram⁹. Ibi enim cadit homo vbi p̄funditur.

¶ Fili homis ꝛc. Grego. Nota ordinē locutionis et opis. pius sīlitudo glorie vitatur vt tegat. postq̄ alloquit: vt eleuet. deinde abundantis gratie sp̄ūs mittit: et leuat et supra pedes statuit. Nūl enim aliquid de eternitate mente videamus penitendo non cadimus. Iacētes aūt vor dñi p̄solatur: vt i ope surgam⁹: sed nostra virtute nō surgimus. sed spiritus nos implet et leuat. et supra pedes statuit: vt qui pai in penitētia p culpa iacuimus recti: postea in bono ope stemus.

¶ Sta su. pe. ꝛc. Quasi iacens audire nō potes. Moysi quoq; dicit. Tu vero sta hic mecū. et Daniel aut. et ingressus est in me spiritus. postq̄ locutus est mihi: et statuit me supra pedes meos.

¶ Sta supra pe. Grego. Cui simile est. edurit me de laca miserie et de su. f. et statuit supra pe. p. meos. et d. g. m. et immisit in os m. c. nouum.

Grego. Paulus p̄dicator futurus prius p̄sternitur. iacet et audit. Surge et ingredere ciuitatē et dicet tibi. quid te oporteat facere.

¶ Et ingressus ē in. Grego. Aliter surgere nō potuit cum diceret ei. sta su. pe. tu. quia et omnipotentis dei gratia ad bona opa conari quidem possumus. sed hęc implere nisi iuuet ipse qui iubet nō possum⁹. Deus est em̄ inquit aplus qui operatur in nobis: et velle: et pficere. vñ sine me nō potestis facere q̄q̄. Videndū em̄ est. q̄ mala nr̄a solū⁹ nr̄a sunt. bona aūt et omnipotentis dei sunt et nostra. Ipse em̄ aspirando nos p̄uenit vt velimus. adiuuādo subsequit: ne inaniter velimus. Preuenit ergo gratia: sequit⁹ bōa voluntas. et sic omnipotentis donū fit meritū nostrum. vñ paulus. Nō aūt ego sed gratia dei mecū. quasi in eo qđ solo dei dono p̄cuntus sum nō ego sed quia donū voluntate subsecutus sū. et ego. hoc ꝓtra pelagiū et celestinū

¶ Ad gētes a. Grego. Sicut qui fide recedit a deo apostata est. sic qui ad puerilem opus redit: etiā si fidem tenūt. Vnum em̄ sine altero. p̄desse nō potest. nisi forte. p fide percipienda fiant opa. sicut Cornelius faciebat

Et filii du. Grego. Impudentia filioꝝ culpa grauis mala faciūt nec erubescūt. nec post culpā ad penitentiā redeūt. qz in domabili corde sunt.

¶ Et filii du. Unde nervus ferreus collum tuum: et frons tua enea. Et quoq; in sequentib⁹. arguntur cordis lapidei. qđ dñs euulsurū se dicat. p illo carneū reddituru⁹ et emolliturum dei p̄cepta suscipiat.

¶ Si forte vel ꝛc. Grego. Quasi pauca audient vel ipsi peribunt. cū patres sc̄z penitere noluerint in culpa defuncti.

¶ Hiero. Ambigendi affectu loquit de⁹ vt liberum hominis monstret arbitrium. ne p̄scientia boni mali ve immutabile faciant qđ deus futurum nouerit. Nō em̄ quia ille ventura cognoscit necesse est nos facere: qđ ille p̄scit: sed qđ nos p̄pria voluntate sumus facturi. ille q̄si de⁹ futur⁹ nouit

¶ Negs sermones ꝛc. Unde. Mihi aūt pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die.

¶ Cū scorpionū. Gregi. Unde crūde dicunt me sicut apes q̄s sc̄z i ore habent mel. in cauda aculeū. bonis nō nocet cū malis esse corpe sed mente: si velit spiritus nō adiuuat locus. Loib in domis sanct⁹ exstitit: in monte peccauit. et in padiso p̄ceps nostri generis abel fieri ñ valet. quęz cayn malicia nō exercet. Infirmi autē p̄ianoꝝ societatem declinent: ne mala q̄ frequenter aspiciūt et corrigere non valent imitari delectentur.

Scorpionib⁹. Hiero. Qui arcuato vulnere et fistulato aculeo pcutiūt vt eadē plaga et cute apiant et venena diffundāt vnusq̄sq̄ p morbo suis sonis vocabulū. Unde pharisei generatio viperaꝝ. et de hero de. q̄ uersipellis. Ite et dicite vulpi huic. et pseudo ꝓphete vulpib⁹ ꝓpantur. et nunc corde indomabili scorpiones dicūtur. et in euangelico de. Nō audierūt eos ones. Qui q̄ fures et latrones audierāt. omiā vocabulū pdiderūt. et nō quasi ones pierunt. sed quasi vipere. vulpes. scorpiones

¶ Si fa. Hiero. Licz mali sint qđ loq̄m⁹. n tñ cessem⁹ si oportūe et ipotūe p̄dicem⁹. vt q̄ dur⁹ ē emolliat et audiat et q̄ obediēs ē mutata volūtate nō surdescat

¶ Audi quecū. Etc. Ne facias qđ phibes: nec q̄ alteri indicas teips ꝓdēnes. Un balaā dei spū ad loquēdū repletꝰ. sed i carnali vita suo spū retēt⁹ de semetipso ait. dicit auditor sermonū dei q̄ nouit doctrinā altissimi et visiones omnipotentis videt. qui cadens aptos habuit oculos. qui rectū qđ diceret vidit: sed recte viuere contempsit

rotarū quas in carpentis plaustroꝝ redarūq; et currū aspicimus. ꝟ animantia imo sup animātia. quia animalis hō nō capit ea q̄ sunt spūs dei.

Firmamenti. Gregorius. Celestiū potestatū q̄ prius p liberū arbitriuꝫ, quasi aqua in qualibet ptem poterant labi. ꝟ alijs cadentib⁹ qⁱ pstiterunt quasi de aqua cristallus sunt quia iam omnino cōfirmati sunt nec mutari possunt.

Cristalli. Nō purissimū ē z ex aquis mūdis atq; lucentib⁹ nimio frigore pcrescere dicitur intantū vt etiam gelu constricta aqua greco nomine cristallus nominetur. est em̄ in superioribus crimia puritas que omnia pro regat. i. rationales sapientesq; virtutes. et quattuor rēpoꝝ cursum. et mundi plagas et rerū omniū ordinē. et angelicā ꝓdicationem. q̄ ex pte intelligitur. et ex pte velat.

Alterius ad alterius. Hier. In hebreo mulieris ad sororem. vir duabus alis velabat corpus suū z vir velabat similiter. Ideo autem post mulierē viz posuit in eadē psona ne ferū in celestib⁹ putaremus.

Unūq̄q; ꝛc. Gregoꝛ. Duo indicat quia pennas alter ad alterum tendebant. z duabus alis corp⁹ p vium velabant. quia sic debemus virtutes quas accepimus alijs impendere vt peccata nostra nō dominentur caute cogitare. et quotidie p timorē et penitentiam plangere. bis em̄ alis corp⁹ velatur.

Quasi sonum sublimis. Lxx. vocem dei vi. l. vniuersa que ꝓdicant in mūdo p vocē filij dei esse credantur

Ut sonus ca. Q; ꝛ ꝓdicatores maligni spūs et pcantores iurgāt

Lungz starent. Vocē em̄ omnipotentis in celestib⁹ resonante terre nō poterant. Stabāt q; et cum silentio admirabant dei potentiā. qui sedebat sup firmamentū qⁱ bis qui deorsū cristallo. sile et bis q̄ supra iaspidis. saphiri. q; omnia in similitudine nō in veritate mōstrant.

Gregoꝛ. Qui aliquo modo scientia volare credebamur ad vocē dei sup venientē alas submittam⁹ dum inuisibilē sup nos naturam⁹ et imperscrutabilia eius iudicia perpendimus.

Gregoꝛ. Notandus ordo. Sup alia firmamentū. sup firmamentū throni. sup thronū homo. quia sup sanctos adhuc in hac carne viuentes angeli. sup eos maiores angeli. sup eos cherubin

Quasi aspectus la. sa. Gregoꝛ. qui aerij coloris huic virtutes celestiū compant. q; spūs quibus dō omnipotēs alt⁹ ꝓsidet superiores loci in celestib⁹ dignitate tenent.

Quasi aspectus la. sa. Hieronim⁹. Dicat i cristallo purissima q̄q; atq; lucentia in celestib⁹ que nostrū obscuratū corpus illuminent mōstrāt sic in saphiro. i. throno dei. et sup firmamentū qⁱ celū est abscondita atq; secreta incōprehensibilis dei qui posuit tenebras latibulum suū et in nube videt et caligie. Un i ero. et sub pedib⁹ dei erat quasi op⁹ lapidis saphiri

Similitudo throni. Gregorius. Throni angelice virtutes q̄ ipsos angelos loca dignitate transcendūt. Cū em̄ angeli nuncij dicant et sepe angeli ad nunciandā quedā hominib⁹ veniant. throni missi ad ministeriū nuncij nusq; legunt.

erat in rotis. Et similitudo sup caput
¶ deī
animaliū firmamenti quasi aspe-
¶ Gregoꝛ. nobis in hac corruptōe posite to-
¶ quia quanto perfecti mortali carne grauati beatitudinē angelorū intelligere nō possunt
ctus cristalli horribilis et ernēs
sup capita eoꝝ desuper. Sub fir-
† ¶ vt bonū quo⁹ alter habet impendat alteri
alter non sunt rec-pen.
mamento aūt penne eoꝝ recte al-
terius ad alteꝝ. Unūquodq; alis
¶ caritate dei et proxi ¶ p alas virtutes per
corpus actionēs signantur † ¶ Gregorius sunt enim duo genera hominū. alterum pfectorum alterum paruulorū.
†duab⁹ velabat corp⁹ suū z alte-
† ¶ Gregoꝛ. quod pⁿ⁹ in paucis pficiunt in
pdicatōne fit in multis
rum similiter velabat. Et audiebā
† ¶ simile in apocalipsi. † ¶ aque multe popu
li multi. ¶ proficiunt pficiendo
sonū alarū † quasi sonū † aquarū
† ¶ quia in sanctis hoc facit.
mltarū et quasi sonū † sublimis dei
† ¶ p: coicando † ¶ quia conuerti statim in laudem dei erumpunt
Cū ambularent † quasi sonus erat
multitudinis vt sonus castrorum
† ¶ que dei sunt cōtemplādo † ¶ suę virtutes vt
lęcant.
†Lungz starēt demittebant † pēne
† ¶ sonus intelligētie
eoꝝ. Nam cum † fieret vox super
¶ beatitudis angelorū altitudinē transcendēs ipsius. i. creatoris naturam cogitans.
firmamentū quod erat sup caput

Homis. Hieronim⁹. i. dei patris. Unde homo quidā plan. vi. z; et alibi. homo quidam fecit nup. fi. suo. non q; filius credatur a regno. de quo ysaias. Uidi dñm sedentē su. so. c. Unde iohannes hoc inquit dixit ysaias quando vidit gloriam filij dei. sed i patre regnat filius. omnia em̄ patris filij sunt. qui est ymago dei patris inuisibilis

Quasi speciē elec. Gregorius. In electro aurū argentumq; miscetur. et p argentū auri caritas temperat. et per auri claritatē species declarat argenti. sicut in redēptore nostro diuinitas p humanitatē nostris oculis temperatur. et p diuinitatē natura declarat humana.

† ¶ animaliū. † ¶ in cōtemplatōe. † ¶ p nubilo reputātes suas virtutes.
eoꝝ † stabant et † submittebant
alas suas. Et super firmamentuꝫ
quod erat ūminens capiti eoꝝ
quasi aspectus lapidis saphiri et
† ¶ Gregoꝛ. in quo sedebat quasi homo.
similitudo throni et super simili-
tudinem throni similitudo quasi
¶ Gregl. gloria dei reōptoris.
aspectus homis desuper. Et vidi
quasi speciē electri velut aspectuꝫ
† ¶ qui est ardor spūssancti † ¶ tātum
ignis intrinsecus per circuituꝫ
¶ Gregl. añ incarnatōꝫ. i.
eius. a lumbis eius et desuper. et
¶ Gregl. post incarnatōm
a lumbis eius vsq; deorsuꝫ. Uidi
† ¶ claritatem spīritussancti quasi in toto mūdo † ¶ non modo intrinsecus
quasi speciem ignis † splendentis
† ¶ mundi † ¶ ō. post errorem misericordie si
gnum † ¶ in quo f. ous dei cum hominibus ne vltra mundus diluuio peroatur.
in circuitu † velut † aspectum arcꝰ
¶ incarnatione.
cum fuerit in nube in die pluuie-
† ¶ ccūoum ea que agit spiritus in mundo q̄
videri possūt.
Hic erat † aspectus splendoris
¶ Gregorius mundi
per gyrum. Ca. II.
¶ est. ¶ totū qd ꝓcitū ē.

Hec visio si-

Ignis intrinse. Grego. Ante incarnationem ignis est in ea tm̄ intrinsecus et nō splendet qz spūssā ctus in multis patribus iudeā replenerat. sed nō ad notiā gentiū puenichat. A lumbis vero et deorsum. ignis in circuitu splēdet. qz post incarnatōꝫ lōge lateq; spūssancti gratia diffusa est.

Hieronim⁹. Qui sedebat in throno. alibis. et supra. electro ꝓpter qd intrinsecus et extrinsecꝰ quasi ignis habebat aspectū. a lūbis z infra ignis resplēdēs in circuitu mor. Nec em̄ supra lumbos sūt vbi sensꝰ et rō versat nō indigent igne vel flamis. ꝟ gloriosissimo metallo et purissimo ꝙ a lūbis deorsū vbi corꝰ et generatō. vbi iēt tina vicōꝫ indigēt purgatōe flamaꝝ. vt purgata habeāt arcꝰ sillitudinē q̄ vulgo dr iris

A lumbis &c. Per lumbos ꝓpago mortalitatis signat. de lūbis abrae virgo maria in cuius vtero dei filius incarnatus. Unde in vniuerso mūdo innotuit deus

Grego. Unus homo est qui sup lumbos ardēs intrinsecꝰ. angelos ad amorē suū p diuinitatē tenuit et sub lūbis inferiorū ignis sui splendorē in arcitu emittēs. homines ad sancti ardoris sui desiderium p humanitatem reuocauit.

Uidi quasi spe. ig. Grego. Una est similitudo ignis et arcꝰ. In igne ardor spūssancti q̄ in arcu q̄s signat. in q̄ aqua et ignis apparet. ꝙ medius totis aduētū eo. vt spūssā i hūano genere daturū q̄ ꝙ aq̄ baptismi electos dei lauit. z igne diuī amoris accēdit. q̄si ei a mixto colore sit aq̄. z ignis q̄dā arcꝰ in nube ad. ꝓpiatōꝫ pōit cū dr. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua. z. s. non p. in. regnū dei.

Uelut aspec. ar. ꝛc. Arcꝰ vīusq; testis ē indicij cerulei. ei⁹ colore aq̄ indicia. sem. rubicūd⁹ i colore ignis significat faciēdū. qz mūdus iudicij igne cremabit. qui pⁿ⁹ diluuio indicat.

Hiero⁹. Aliter ei ce ñ pt. Un poeta. Mille rapit varios adūsa luce colores. ꝟ arcꝰ signū ē dēmētie. et testāmi dei qō fecit boīb⁹. vt qñ i nube apparuerit sciamus nos nō ꝙli⁹ pituros ce diluuio. Un pt⁹ pⁿ⁹ penas a tēp⁹ supplicia et purgatōꝫ pcōꝝ furam⁹ magn dei. ꝟ bis q̄ deū meruerāt videre regnantem. Unde sequ⁹. hic erat a. splē. p. g. throni. s. vt dei vt omnium que visa sunt

In die plu. Gregoꝛ. Cū ꝓdicatio sc; effundit vt adueniā credentes domino parcente reuocentur

vno: si ad diuersas te mitterem nationes: autoritas ꝛ potentia mea omnē vinceret difficultatem: vtinamq; tempus esset quo ad omnes missurus sum nationes ꝛ linguaꝝ daturus gratias. vt ꝓdicent apli mei ꝛ totū mundū ꝛ diuersitatē linguaꝝ vna fide subdāt meo impio facilius illi audirēt qui pfundi sunt altiꝰ sermonis. nihil habentes iudaice lenitatis: sed grauꝫ. ꝛ solido incedunt pede. ꝛ cum ignote sint lingue: note fidei sunt. Vnde sequit. ¶ si ad illos mit-ip. audi-te-cē. Denicꝫ postea misit: ꝛ omes pariter crediderūt. Vñ. Ecce cōuertimur ad gētes ꝛ alibi. Nō inueni tātam fidē in israel.

Attrita fronte sunt qui nō solum labozare ꝓ bis mūdanis nō fugiunt. sed et in laboribꝫ qui sibi ne gant importuni videri nō erubescāt. Qui busdā cū ꝓuis mētibus nihil est laboriosius q̄ si bui⁹ mūdi laboribꝫ nō laborare ꝓsapiantur.

Grego. Quo culpa frequēti? cōmittit: eo minus cōmittētis animꝰ verecūdat. Vñ. frōs mulieris meretricis facta ē vbi nō erubescis

Ecce dedi fa- Grego. Verecūdia in malo laudabilis ¶ bono cōtra. erubescere malū sapietie ē: bonū fatuitati. vñ. ē cōfusio adducēs glām: ꝛ ē cōfusio adducēs petiñ.

Valentiore. vt nullo pudore lupetur Hinc discimus quia interdū gracie est impudētie resistere. ꝛ cuꝫ locus fuerit frontē frōte cōterere; ne nostra verecūdia: ꝛ humanꝰ pudoꝛ ptimescat insidias emulorum

Tradamā. Ne ꝙs ꝓ exhibita honorē ab auditoribꝫ refrenetur lingua et verecūdia. et vt silicem ne ꝓ respectum ꝙs taceat et infirmitate.

Auribus tuis audi. Verba dñi audimus dum facimus. et sic recte primus ꝓdicamus. vñ ꝛ statim apte sunt aures eī⁹ ꝛ solutū est vinculū lingue eius. et loquebatur recte.

Et vade ingre. Hiero. Dñs quoq; venit ad populū indeoꝛ patre mittente vt predicaret captiuis remissionem. in quo impletur. Captiuam durit captiuitatē dona dedit hominibꝫ.

Ad trāsmigrationē. Grego. Allegoti. qui a bonis opibus in puerſa cadit: a ierusalem in babilonem venit. vñ Adiutor meus nō emigrabo. Nō tñ de talibus desperandū est Prophēta enim ad transmigrationem mittitur. vnde. venies vsq; in babilonem ¶ ibi l.

Si forte audiāt. Grego. Sepe dum subditos corrigimus alīq; corrigitur: alīq; negligit. vñ. plus inp vnam ciuitatē: ꝛ sup alteram nō plus. Sepe aūt vna eademq; ciuitas in pte cōpluitur: in pte aresc-dum idem audita correctione q̄dam vicia corrigit. ꝛ quasi complutus in pte fructū facit quedam aūt retinet: ꝛ quasi in pte incompluta sterilis ꝛ aridus est.

Et assumpsit. Grego. ꝓdicatoris mentem spiritus assumit cū timore dei elevatā a terrenis desideriꝫ facit alienam. vt sola spiritualia agere libeat. vñ. opamini nō cibū qui perit: sed qui pmanet in vitam eternam.

De loco suo. Locus glorie dī: vel sancta anima: vel angelicus spūs. ꝛ gloria dñi de loco suo benedicāt. cū vel ab electis hominibꝫ vel a sanctis angelis autori omniū laus eterna cantatur. In eo ergo qd iusti de cōuertēdis peccatoribus cogitant. q; eoꝝ vicia ꝓsiderando ad carnales actus oculoꝝ ducunt quasi ad babilonem tendūt. qui tñ ꝓ statu sue rectitudinis. quia ī

† ¶ quasi ne cōfusionis quia me etiā nō audi si mile. qui vos spernit me spernit ¶ liberuꝫ mon strāt ariolorū cum dicit. nolunt audire. m. et cause huc. quia. ¶ attrita fronte est et duro corde

israel nolunt audire te quia nolūt

audire me. Omnis quippe dom⁹

† ¶ sine rubrica ꝛ ꝑ impudentia ā ¶ seq corpis ¶ lxx. contentiosi. sepe ses ad salutem vocati: audire nolu erunt.

isr. ¶ attrita fronte ē et duro corde ¶ tu tamē esto secur? quia c. o. † ¶ qui erubuerit me coꝝ hominibus

Ecce dedi faciē tuam ꝛ valentiorē

¶ contra frontē eorum

facibus eorum: et frontem tuam

¶ vt audacē loq; q̄ mēte capisti † ¶ qui ihonore

duriorē frontibus eoꝝ. et vt ada

¶ qui vitio conculcat?

mantem: et vt silicem dedi faciem

¶ ergo ¶ qui auctorē non timent.

tuam. Ne timeas eos: neq; meu-

† ¶ impudentia † ¶ loco s. † ¶ animis ex. ¶ sperāt cuius asperitas tam crebro repetita est.

as a facie eoꝝ quia domus ex-

asperans est. Et dixit ad me. Fili

¶ hic est cibus voluminis et hec sunt verba quibus ꝓ diuersitate auditorum vel lamenta. vel carmen. vel ve hominibus loquimur. Notandum autem quia ante ſr monet dei i corde nostro cōdendi et diligenti no attendendi. et sic ad populū sunt ꝓferendi.

hominis omnes sermones meos

quos ego loquor ad te: assume in

¶ pa⁹ ¶ post.

corde tuo et auribꝰ tuis audi. Et

laude dei bona sanctoꝝ cōsiderare nunq; desinunt: q̄uis ꝓ cogitacōnem alio intendunt: quasi post se vocem glorie dñi ab hierusalem. ad est de loco suo audiunt.

Et audiui. Grego. Prophetam vox magne cōmotionis sequit. qꝛ posst verbū ꝓdicationis penitētiuꝫ luctus auditur. qui ante quasi tacti in peccatis suis tacebāt securi. vñ. redeunt i fecdo suis. Hoc psalmista exorat dicens. Qui sedes sup cherubin mo. t. Et alibi. cōmouisti ter. ꝛ prur. eam

† ¶ alii in captiuitatē ¶ tam mente q̄ corpore

vade ingredere ad transmigratoꝝ

¶ to est. ¶ nō mei quē offendit.

ad filios populi tui. ꝛ loqueris ad

eos ꝛ dices eis. Hec dicit domi-

† ¶ cum sepe hoc repetitur. transmigrati populi duricia signatur et ꝑdatio consolatō datur nec in ammonitionibus fortea subiectis despecti contristent. ¶ coꝝ.

nus deus si forte audiant ꝛ quie

† ¶ quia nō eram in carne: et ambulans spiritu. carnis opera nō implebam † ¶ qui assumit mansuetos.

scant. Et assumpsit me spiritus.

¶ conuersus ad peccatoꝝ babyloniosa quasi post tergum vocem glorie domini audiebat. ¶ locus hierusalē io ē visio pacis. † ¶ re dei sup israel ¶ afflictionis penitentie

et audiui post me vocem cōmo-

† ¶ Gregorius. plerumq; in sacro eloquio ali quid obscure dicitur. vt eo mirabiliter dispensante multiplicet exponat.

tionis magne. Benedicta gloria

† ¶ anima iusti est locus dei. hospicium dei. vel filius qui dicit. ego in patre. et pa. in m. ¶ luce inaccessibili † ¶ supra expositum est ¶ qꝛ et ipso luctu penitētiū ostēdit virtutes sanctorū vt tanomagis in bono ꝓficiant. quanto se eis quibus egisse meminerunt.

domini de loco suo. Et vocē alaꝝ

animalium: percutientiū alteram

† ¶ post † ¶ testamētoꝝ ¶ qꝛ post q̄ ī honorem venit vita scōꝝ venerāda apparuerūt boibus eloquia testamentorum.

ad alteram. † Et vocem rotarum

† ¶ post ꝓdicatōnem prima commotio est plausus

sequentiū animalia. ꝛ vocē cōmo

Et audiui. Luꝝ ꝑterita iudicia dñi animo revolvim⁹ vocem cōmotionis magne post tergum audim⁹. cū futura meditamur et bis q̄ ante sūt cōmouemur

Hiero. Quia spiritus dei erat in eo terrena cōtemnens rapitur a spiritu. et audit post se vocem cōmotionis magne ꝑteritoꝝ obliuiscēs: et futurū se extendens vt inimicoꝝ insidias post tergum relinqueret. In exodo quoq; cū pharaone ꝛ omnis exercitus eius pfequebat israel angelus ī columna nubis descendit ꝓtra castroꝝ: ꝛ veniens post tergū tota nocte stetit inter israel ꝛ egiptios vt ꝑteritis aduersaris audiret israel benedicta gloria dñi de loco suo

Bñdicta glo. Grego. Locus maligni spiritus fuerūt corda peccantium. sed penitentiā locꝰ glorie domi fiūt. ꝛ inde audiatur benedicto glorie ī laudem dei. Vñ pus creatoris iniuria de amore seculi miris etiā operibus ad alta, psiciunt vt animalia dei fiant. et signis ꝛ virtutibus: ꝛ desiderio ad alta volent.

De loco suo. Vnde micheas. Ecce dominus egredietur de loco suo et descendet super excelsa terre. ꝛ commouebuntur montes super eum. ꝛ tabescent valles sicut cera a facie ignis. et sicut aqua q̄ defert in ꝓceps. Descendente eīm saluatore a patre. excelsa terre montesq; cōmoti sunt ꝛ inferiora vallium liquefacta.

Et vocē alarum animalium. Vel vnūquodcunq; animal alas suas collidebat: vel alterius vicissim. Vna eīm nostraꝝ virtutū: altera ad ꝑfectionem pulsat. vt verbi dei scientia: ꝛ misericordie viscera. et omes sancti se vicissim suis virtutibꝫ ad pfectum mutuis exemplis incitant. dum alter miratur in altero: quod nō habet in seipso. vñ. supiores sibi inuicem arbitrantes. Hoc ergo facit dō in cordibꝫ hominum: q̄ in regionibꝫ tertarus nō vni officia tribuit: sed aliud alq. Nisi enim vicissim mutuis fructibꝫ indigerent cōmunionem ad inuicem nō haberēt. Sic ergo omes vna caritate iungūtur.

Sequentiū animalia. Grego. Quia in sanctoꝝ patrū vita cognoscim⁹ quid i scriptura intelligere debeam⁹. qui oꝝ nobis actis aperit. q̄ in suis ꝓdicacōibꝫ pagina testamenti dicat. Leuauit m. ꝛ af. Balaam ꝓphetie spiritū eleuatus erat. quo longe post futura cognoscebat. ꝑ assumptus nō erat. quia mentem a terrenis desideriꝫ: non seperabat. Et abij a. Quāto ꝓdicatori dulce fit qd intus videt. tanto ī amaritudinem vertūtur que foris sustinet. vnde. in multa sapientia: multa indignatio. Et qui apponit scientiam: apponit dolorem.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Noli esse er. Grego. Ne tibi cōmissa tacēdo: z malefacta nō increpā
do: deum exaspores sicut illi male faciendo.

¶ Aperi os tuū. Id est dignum te p̄be sermonib⁹ meis: z abū spūales
susape. vn Aperi os tuū z implebo illud. Et ille respondit. Os meū aper
ui z attraxi spiritū. Sicut dr. Qui habet aures audiendi audiat. Ita hic
Qui habet os apertum ad comedendū comedat. Apl̄us quoq; qui ha
bebat thesauros sapiēcie ait. Os meum apertū est ad vos. Et dr dño dr.
Aperiens os suū do
cebat eos.

¶ Et comede zc.
Grego. Post apertio
nem oris comedimus
quia anget in nostris
sensibus cib⁹ vite: cuz
ceperim⁹ p̄dicare. vñ
Os meū aperui z at
traxi spiritū.

¶ Et ecce man⁹. Ad eos man⁹ dni ex
tendit: qui beneficiis
psequūt: alijs p̄trahit.
Un tota die expandi
man⁹ meas ad popu
lū nō credentē vt con
gregaret scz filios hie
rusalem: sicut gallina
pul. s. a. z extensione
manuū eius suparet
israel amaleth.

¶ In qua erat i.
Lxx. capit lm libri. de
quo in psalmo. In ca
pite libri scriptū est de
me. In p̄cipio scz hic
inu olutus est quē ne
mo potest legere: ne
mo apire: nili leo de
tribu iuda radix da
uid: nec totus deuota
tur: s. in capitulo. Nō
em fieri potest vt hu
mana natura toros
bu⁹ libri thesauros
deuoret.

¶ Grego. p ezechielē
p̄dicator⁹ ordo: per li
bū scriptura signat.

¶ Intus z foris
Alij ante z retro. i. de
futuris z p̄teritis.

¶ Intus. scz intelligētia spūali. vñ Omis gl'oria ei⁹ filie regis abintus
Unde. mōtes excelsi cervus petra. re. ei.

¶ Intus quia inuisibilia. pmittit z celestia foris qz visibilia p̄ceptor
suor⁹ rectitudine disponit terrena z p̄temptibilia qualiter i in. vsu sint ha
benda vel ex desiderio fugienda p̄capit. alia in exteriorib⁹ actionib⁹ iubet.
z que foris p̄capit patent. alia de secretis celestib⁹: que plene p̄prehendi nō
possiunt. Un. extendens celū sicut pellem qui. r. a. s. a⁹. Celum em̄ scriptu
ra é de qua nobis z sol sapientie z luna sacrie z ex antiquis patrib⁹ stelle
exemplor atq; virtutū lucent: qō sicut pellis extenditur quia p̄ scriptores su
os carnis lingua formatū ante oculos nostros p̄ verba doctorū exponen
do explicat. Aquis vero. i. angelis. de quib⁹ dr. Laudate eū ce. ce. z aque
que sup ce. sūt laudent dñm. Supiora celi regit qui alta sacri eloquij: que scz
de natura diuinitatis dicūtur aut de eternis gaudijs nobis adhuc nesci
entib⁹ solis angelis patefecit.

¶ Lamētationes. de his qui ad penitentiā vocantur. Sicut samuel
z paul⁹ plangebant atq; lugebāt saul z chorinthios qs saluare cupiebāt.

¶ Lamētationes. Grego. vt peccata punias. Lege que in hoc volu
mine scripta sunt. Scindite corda vestra z nō ve. v. z rursum. Miseri esto
te. z lugite. z huiusmodi.

¶ Et carmen. Grego. quasi vt de pmissione sequētis gaudij hilarescas
cognosce que in hoc volumine scripta sunt. Beati q̄ habitāt i dō. t. in se
cecu. laudate. z ex lapide p̄cioso z mūdo omes platee eius sternentur. et p
oēs vicos ei⁹ alleluia cantabit. z ve quasi si adhuc p̄senti seculo inheres

¶ ne simile peccatū penā simile mereat.
et noli esse exaspās sicut dom⁹ ex
¶ recta loquendo.
aspatrix ē: Api os tuū et comede
q̄cunq; ego do tibi. Et vidi z ecce
† ¶ filius dei qui sanctis suis scriptura aperuit.
¶ lxx. extenta.
manus missa ad me. in qua erat
¶ obscurus. ¶ sancte scripture. ¶ Grego⁹. ex
pandit: oū enigmata exposuit. vnde aperuit il
lis sensum vt i. s. ¶ vt intelligerē
involutus liber et expandit illū
† ¶ qui in ysaia populo nō credenti dicit signa
tus. licut vsq; bodie sup corda iudeorum vela
men positum est in veteri tcl. ¶ spūali sensu:
maioribus.
coram me. qui erat scriptus intus
† ¶ in hystoria infirmus. ¶ tam int⁹ q̄ foris
et foris et scripte erant in eo la
† ¶ sup his qui dign sunt dei testimonio. qui
bus dicit. cantate do. c. no. ¶ super illos qui
penitus desperant. et cum venerint in profun
dum peccatorum contemnūt.
mentationes. et carmē. et ve.

Ca. III.

Et dixit ad
me fili hois. quod
† ¶ in libro hoc ¶ non dicit
bis. obscura ei et dura au
ditus eo. ¶ p̄mus
cūq; inueneris comede comede
¶ quasi saturare. et eructuare
¶ post.
volumen istud. z vadens loquere

mente si ex tanis voluptatib⁹ delectaris z amare nō potes eterna gaudia
que audis: p̄gnosce ve. vt ab animo expellas q̄ diligis. vñ ibi erit fletus et
stridor dentium: z vermis eor⁹ nō morietur. Ca. III.

¶ Comede. Grego. p tracta intelligere. i. prius mande. z post deglutire
poteris z alios docere.

¶ Comede vo. Nisi ante comederimus aptum volumen: docere non
possumus filios israel. Un dauid misericordia p̄secutus. Docebo inique
† ¶ sicut p̄ceptū est. ¶ cordis
ad filios israel Et aperui os meū
¶ saluter comedere nō poteram
et cibauit me volumine illo Et di
† lxx. os tuū ¶ meo.
xit ad me Fili hominis video tu⁹
† ¶ legendo simplicem hystoriam. ¶ lxx. ven
ter tuus ¶ mentis interna. † ¶ pia pmissio mul
ti enim legunt et vacui recedunt et in eum mo
te intellectum sacri verbi capiunt i cordis vi
scenibus seruando nō reponunt.
comedet. z viscera tua comple
bunt volumine isto quod ego do
† ¶ qz viscera mea cōplerat. ¶ p̄dicatōe
¶ quia in corde tuti calamū lingue.
tibi Et comedi illd z factū ē in ore
† ¶ plus proficit ad p̄dicandū sancti amoris
cōscientia q̄ sermonis exercitata sciētia
meo sicut mel dulce. Et dixit ad
† ¶ quasi ipsi nolunt venire ad te.
me Fili hominis vade ad domū
† ¶ imponit frenū mo. ramis. ¶ tantū. ¶ nō tua
israel. et loqueris verba mea ad
¶ nō egēt qui sani sunt medico. seo qui m. b.
eos Non em̄ ad populū p̄fundi
† ¶ quali nulla eculatō tibi ñ sūt tibi barba
ri nostri linguā eoz. vñ potes eis loqui.
sermonis z ignote ligue tu mitte
¶ seo ¶ vna tibi dom⁹ cum eis.
ris. ad domū israel. neq; ad popu
los multos p̄fundi sermonis z
† ¶ q̄ extraneos ab eloquio legis.
ignote linguę quoꝝ nō possis au
dire sermones Et si ad illos mitte
† ¶ ppls quē ñ cognoui. ¶ mihi. s. a. a. o. midi
reris ipsi audirent te Dominus aūt

¶ Et aperui zc. Aperuit dr ¶ qz
ipse aperuit os ppbe
te: et cibauit eum.
Grego. Os aperimus
qñ sensū ad intelligen
tiā sacri verbi p̄parā
mus.

¶ Hier. Aperto oz
dinis abos largit vt
inicia volūtatis i no
bis sint pfectores be
atitudinis a dño p̄se
quimur: non est ei vo
letis. neq; cur. sed vi
mi. Velle tū z carnare
nostri est arbitrij.

¶ Libauit. Grego.
Qui tociēs ad os cor
dis nostri quasi ma
nū porrigit: quotiens
nobis intellectū aper.

¶ Veter mus c.
Grego. Mens scz ita
illud ventrem meum
doleo. i. mētis afflicti
onem sentio. Et alibi
Flumina de vētre⁹
fluent. a. vi. de mente scz
p̄dicationes sancte z
viscera mētis interna
i. intentio recta: san
ctū desiderū: bonitas
ad deum: pia volun
tas ad primum.

¶ Complebūt.
Hiero. assidua medi
tatione recondendo i
thesauro memorie. ve
cū aplo habeamus vi
scera misericordie im
pleatur venter. d quo hieremias. ventrem meū doleo ventre me. to

¶ Sicut mel. Dñi q̄ dulcia fau. me. elo. t. s. m. o. m. Et alibi. Judicia
dñi dulciora sup mel z fa. Et samson: fauū mellis i ore leonis inuenit.
Sicut mel d. Grego. Quia illi dño suauiter loq̄ nouerūt. q̄ cū pus
cordis viscerib⁹ amare didicerūt. Imo dulcedine ñ p̄s quez vita remordet

¶ Sicut mel d. Dñs post resurrectionē fauum mellis comedit. Et in
puerbijs de api dr. q̄uis hoc in hebreo nō habeat. Vade ad apem z vi
sce quomō operatrix sit z opus suū castum faciat. cui⁹ laboribus reges z impe
ti p̄ sanitate abutūt. Hoc fecerūt moyses z ppbete z ewāgeliste z alij sā
ctq; rex fuerit. cor in manu dei est: dulciby vtatur abis. Qui vero sim
plex z sine serpētis astutia habet innocentiam columbe z simplici fide cre
dat atq; saluetur. qz vbiq; insidie: z diabolus trāsfigurat se in angelū lu
cis. Mel q̄ distillat de labijs meretricis: dulcia pmittēs: venenaq; iferēs

¶ Clade ad domū. q̄uis em̄ corpe nō erat cū eis: mente cui⁹ sanctitas
eor⁹ offendebat iniquitate. Hoc idem faciebat moyses. pcul a castris mul
titudinis figens tabernaculū. qō cū fuisset ingressus: defendebat columna
nubis z stabat ante ostium tabernaculi.

¶ Loqueris ver. mea. Qui exposicōe sacri eloquij vt auditoribus
placeat: aliquid fingit: sua verba loquit⁹ nō dei. Qui aūt aliter q̄ is qui
p̄tulit senserit z sub alio intellectu ad edificatōem caritatis dñi sunt ver
ba q̄ dixit. qz ad d solū de nobis p̄ totā sacrā scripturā loquit⁹ vt nos ad
suum et p̄rimi amorem trahat.

¶ Mergz ad populos multos. Acsi diceret. Quid loquar d̄ p̄fo

Obdurare dē deus cū ab induratione non liberat. Non cēm cor peccantis obdurat.

¶ Nō erūt in me. Grego. Hoc nobis marime pſideranduꝫ est: qz cuꝫ malā cōmittimus sine causa ad memoriā bona transacta reuocamus. qm̄ in ꝓpetratione maloꝝ nulla debet esse fiducia ꝑteritoꝝ bonorum.

¶ Surgēs. e. i. Grego. Deruata veritate hystorie diuina eloquia aliquādo ex loco causas designant. Sicut cū moyse descendēte de monte populo iudeoꝝ in campestribꝰ lex data ē. Et ezechiel iubet in campū egredi. Aliquādo ex tempe. sicut ꝑdicante dño iudeis dicit. hic eras erat. dñs ergo in medio israelitaruꝫ ad ꝓphetam locutus dicat. Egredere in cāpuꝫ z ibi loquar tecū. puꝫ enim ꝓphetię gratiaꝫ iudeę dignatus est infūdere. et postmodū i latitudine gentium demonstrare.

¶ Egredere i cā. Hieronimus: Nō in valles confragosas. nō in rupes ꝑruptas sed in campi latitudinem que possit gloriā dñi capere. Un apls corinthios. dilatamini z vos: qui ingredit ad captiuos de quibꝰ dicū est. q̄ insaniant et plequant cū forti manu indigeat vt possit resistere. q̄n aūt ingredit in campū fit superum manus dñi: sine cuius adiutorio exire nō poterat. sed nō addit fortis. quia ad videndā gloriā dñi nō ad pugnā egredit.

¶ Grego. Moraliter Egredere i campū: extra te seꝝ positos contemplare ab imitatione ꝓpesce. ibi gloriā dei ꝑdicatoꝝ videt. qz tāto largiꝰ doctrine gloriā capit: quāto se in labore ꝑdicationis exercuit. primoꝝ extēdit. De campo aūt ad domū redit: vt in his q̄ dicit q̄lis ipse sit etiā agnoscat. Si cēm bene loquit z nō bene facit: ad campū quidem loquendo exit. sed semetipsum cognoscendo domū redire cōtemnit. In medio domus includit quādo p spiritus gratiā ad discutiendā mentis sue secreta reuocatur: vt apud semetipsū in tuo anim̄ q̄escat. z p exteriores ꝓcipisc̄tias nō discurrat. vñ Tolle grabatū tuū z vade i domū tuā. Jn domo post campum ꝑdicatoꝝ daudi ꝓpit vt post gratiam doctrine quā primis ministrat ad pſcientiā redeat. et subtilꝰ discutiat; ne te his q̄ foris ꝑdicat. interi laudē q̄rat. vñ nō sint alieni ꝓcipes tui. de quibꝰ scꝝ dr. Alieni insurrexerūt in me. z f. q. a. me. Dant sup cā vincula. qz q̄nto magis se discutit: tanto ālīs agnoscit q̄ntis mortalitatis sue infirmitatibꝰ ligat. Sit. vñ desiderii hīs dissolui z esse cuꝫ xp̄o. Dauid inq̄t. vt audiret gemit⁹ vinculatoꝝ. z Jeremias. Circumedificauit aduersum me: vt nō egrediar. aggrauauit ꝓpedes meū. Jn medio eoꝝ nō egredietur. q; ꝓpter duras mētes auditoꝝ: a bonis quoq; obmutescit. Dñs sequitur. Et linguā tuam. a. f. p. t. Aliquādo vero etiam ꝑtra rectitudinē tuā linguas: ꝑdicantium corda dominꝰ zelo sui amoris accendit ne taceant vnde subditur. Cum aūt l. f. t. a. o. t. ꝛc

¶ Et ecce ibi glo. quā ante vidit ambulantē et eleuantes se: z interdū stantem. quia iurtꝝ. fluuiū huiꝰ seculi dabat: q̄ interꝑtat grauissim⁹ gloria videbat. qd sig nificat omnē hui⁹ mūdi glām ꝑterfluere z gradū stabilē nō habere. Gloꝝ aūt dei stans z pseuerans cū stat ꝓpheta i campo videtur. q̄ in medio exiturꝰ nec stare poterat nec videri.

¶ Et cecidi. facī. Grego. quia q̄uis homo ad intelligenda sublimia eleuatur. et cōtēplatione tūs maiestatis dei infirmitatē suę ꝑdicōis intelligit: z quasi statum nō habet q̄ se añ dei ocꝰ esse cinerē et puluerē videt.

¶ Et statuit me. Doc in campo de ꝓpheta agit. qz etiaꝫ electis gentiū spūs sanctus dandus erat qui eos assumeret. z puꝫ a statu sapbię deiceret z post sup pedes. i. bona opa solidaret. vñ. gress⁹ rectos facite pedibꝰ vrīs ꝓphetam inbuit. qui modo buc modo illuc. z sue voluntatis arbitriuꝫ semp ad dei frangit imperium.

¶ Ingredere. Hie. De medio populi exit ꝓpheta in campuꝫ de cāpo redit in domū. vt ꝑdicatō que in deo facta est. egrediatur i gētes q̄bus fide repletis reopiat iudea spiritualis doctrine dona que ante amisit. et includere in me dr. t. quia antichristi tēpe ab his gentibus q̄ in infidelitate remanserit iudei cōuersi duris pſecutionibus angustiabūt. vñ. qm̄ datū est gentibꝰ z ciuitatem sanctā calcabūt mensibus. xl. duobus.

¶ Ingredere ꝛc. Quasi qz roboratus es aspectu domice maiestatis nihil timeas. si reuertere in domuꝫ tuam. vel ad necessitates corpis vt quidaꝫ putant. vel in signū future obsidionis. z quō ysaias discalciatus et nudus trium annoꝝ captiuitatem et nuditatem populi nunciauit. ita z tu dauſ⁹ domo ope ipso ꝓpheta vianam obsidionem hierusalem.

¶ Et tu fili hoīs. Qō in domo daudi qō ligatur quod non egreditur: si inter multitudinē captiuoꝝ solitudinez carceris patī. obsidionis indicium est. que causa hierusalē z circūdata ab exercitu caldeorum: nullū exire pmittet. Hec est ossa de q̄ ieremias loq̄t. et ezechiel in sequentibus. in qua carnes populi cōsumuntur

¶ Ecce data. Grego. In domo ꝓpheta ligat. qm̄ ab ipso suo genere iudea fidelis tribulatiōē sustinebit pſecutionis. ptesta vinculis doloris. et nō egredieris i medio e. quia ad corda prauoꝝ ꝑdicatio nō pueniet. et linguam tuā adherere faciā palato tuo. qz tunc instantibꝰ reprobis: ꝑdicatorū scientia tacere compellitur. Cū aūt locut⁹ fuero tibi ꝛc. qnia enoch z helyas ꝑdicante: multi ex iudeis qui in infidelitate remanserāt. ad cognitionē veritatis redibunt. Tunc cēm velut in extremo os ꝓphete apitur. cū in ꝑdicatione helyę z enoch a iudeis ad fidē redeuntibꝰ. ꝓpheta de christo fūsse cognoscatur.

¶ Et linguam t. Aliquādo pvicio ꝓdicantis. aliquādo p vicio audientis: subtrabitur sermo ꝑdicationis. aliquando p auditoribꝰ bonis: datur sermo doctoribus etiam malis. aliquando propter vtroscꝫ iustificandos. aliquando ꝓpter vtroscꝫ damnandos subtrahitur.

¶ Quia domus. qsi tante amaritudinis sunt z ptra deum cōtentōis vt obiurganti nō mercantur audire. Et quo patet vbi fuerit multitudo peccatoꝝ. peccantes indignos esse qui a domino corrigantur.

Qui audit. Hiero. Beda aquile edito. Qui audit audiatur. z q̄ relinq̄t relinquetur. Quasi qui habet: dabitur ei. z qui nō habet etiam quod videtur habere. auferet ab eo.

¶ Grego. Qui audit. audi. et qui quie. q. Si cēm quiescat a malo opere. z non quiescat a prana cogitatione. aptatur ei quod dicitur. viderunt eam hostes z derisērunt sabbata eius.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et abij. quo ferebar. vel sublimis impetu sui spūs ferebatur: cupiēs ire quo dominus imperabat.

¶ Amarus in i. Hie. De acbab quoq; dr ad ppbetā. Nōne būliatū vidisti achab coīā me. igit nō inducam malū in diebo e⁹. Vñ colligit quo modo talis amaritudo i sanctis dō placeat qui amittere deū timent si sic ei z in reprobo penitentia placuit qui timebat amittere psens seculum: et quō gra li tis spontanea afflictio p culpis in eis q placēt. si hoc ad tēp⁹ placuit et in eo qui displi cebat.

Amarus i in. Greg. Liber eīm dulcis i ore cordis animum cō tra se amarus facit. vt displiceat sibi placeat creatori.

¶ Manus eius. vt possim nomē. i. lpe culatoris accipe et dō cere qd dicta.

¶ Manus. Greg. Nullus eīm hoc et to to corde p dei amore agere ḡualet: nisi eius aiaz spūssanc⁹ assum pserit. Ad bona q̄pe surgere pfecte nō pos sumus: nisi nos spūs z ḡueniendo deuet et subsequēdo pfortet.

¶ Et veni ad trā. Greg. In ppbetis si cut verbis res: ita nō nunq̄ rebus verba ex ponūtur vt eoz non tolū verba. sed et res gestę ppbetę sint. vñ. veni ad trāl. ad acer. no. fru. filios ses israel quoz patres multi iā mortui erant. de filijs aut̄ piuros creditur erant. et ad fertilitatē boni opis puenturi. vñ. accruus frugū d i cunt. bone eīm anime fruges dei. vñ. sanc⁹ israel dño p̄mitte frugum eius. Primi eīm israelite crediderūt gē tes secute sunt.

¶ Ad acervum. Thesabib hebraū significat tempus quo noua frumēta vel ordea cōgregant. z post famē et penuriam anteq̄s terant. i area spes ciborum aliqua repromittūt. ita israel patrus z tenuis quasi remissēs ore⁹ q̄s de terra iudaici populi semētem promittebat.

¶ Merens. Hiero. Theodotio admirans: vt stupore ppbete iniquitates eoz cementis exprimeret. aquila quiescēs: vt q̄sis in medio eoz fuisset mente separatum se ostendat.

¶ Greg. Merens ppatiens miseris sicut fertā prius liquatur vt cū ferro iungat. vel qr domus israel exasperās est. nec p flagella culpā agnouit. merens inter gaudentes sedet vt tacendo ostendat qō loqui venerat.

¶ Cum aūt. Greg. Missus ad p̄dicandū fuerat. z tū septē diebo merens tacebat. quia ille loqui veraciter nouit: qui tacere didicit. Quoddaz eīm nutrimentū est verbi censura silentij. Vnde. tēpus tacēdi z tempus loquendi. tacendi prius loquēdi posterius. Si ppbeta sanc⁹ qui missus est ad loquēdū: tacet vt recte loquatur. quāta culpa est nō tacere: quem necessitas loqui nō cogit. Tacendo ergo loqui discamus.

¶ Fili hominis. Hiero. Speculator est qui semp̄ alto stat: vt quid quid venturū est longe. p̄spiciat. cui⁹ vita alta debet esse z arcūspecta.

¶ Greg. Predicatorem speculatore vocat. Cui eīm aliena cura cōmittit speculatoris dr. vt in mētis altitudine sedeat. et vocabulū nomis ex virtute actionis trahat. Si speculator in alto debet stare p vitaz. vt possit. pdesse p̄spicientiā. vnde in monte excelsum ascende tu qui euā. sy. vt subiectoū vitam transcendat z terrenis animum noa supponat: z tanto facta eorum gere mala que fecimus. post vocem vero alarū et rotarum. secunda est magno fletu querere celestia bona q̄ audiuimus. ¶ iterū ¶ ad maiora scz ad que p̄dicatores. p̄sicit dum sensus audientium ad dei scientiā ducit. vñ oc. riuos eius inebriano m. g. e. i. s. e. l. g.

tiōis magnę. ¶ Spiritus quoq; ¶ le ¶ ¶ constanter tenuit ¶ ¶ leuatus et assumptus uauit me. z assumpsit me. Et abij ¶ intellecta imaginatione dei. et significatōe visionis mente pertractans. ¶ hominis. s. vñ ysaias. de nocte cōsurgit spūs meus ad te o.⁹ amar⁹ in indignatione spūs mei. ¶ filius p quem omnia ¶ non transfertur pro pbeta spiritu. ¶ corpore quod de abacuc legit ¶ ¶ qui ait. sine me nihil potestis facere de quo per moysen p̄cipitur. leuabo ad celū manū meā manus eīm ¶ domini erat mecum: confortās me. Et veni ad transmi s. l. ¶ filiorum grationem: ad aceruum nouarum ¶ aiarū scārū ¶. s. ¶ vt supra frugum. ad eos qui habitāt iuxta ¶ ¶ p̄dicatur⁹ eis compatitur quia sermo libenter accipitur qui a compatiente. p̄fert. flumē chobar. z sedi vbi illi sedebāt ¶ ¶ vicinis eorum sedera et iustam dei in peccatores sententiam ¶ vt prius videam q̄s corrigam. ¶ qui speculator futurus est. et dei verba populo narraturꝰ. multo tempore debet quiescere et ad ea que videt dolere nihilq; eorum in conscientia habere que in alios debet corrigere. ¶ quibꝰ tacuis subaudis bant. et mansi ibi sep̄tē diebus merens i medio eoz. Cum aūt ptrā fissent septem dies. factum est verbum domini ad me dicens. Fili hominis speculatorez dedi te do ¶ ¶ prius ¶ quasi nō p̄esumas loqui q̄ nō audieris. Unde. Indinabo in parabolā. a. m. agiā in. p. p. m. ¶ filio mui israel. et ¶ audies de ore meo ¶ doctrine verbum. et ānunciabis eis ex me Si dicente me ad impium morte morieris. non annunciaueris ei. neq; locut⁹ fueris vt auertat̄ a via sua impia. et viuat. ipse impius in ¶ ¶ qua meruit ¶ non tua. ¶ nō morte corporis. mo anime que ammonitione tua semper potuit viuere. iniquitate sua morietur. sanguinem autem eius de manu tua requiram. Si autem tu annunciaueris impio. et ille non fuerit conuersus ab impietate sua z a via sua ¶ ¶ sine te moriē. qz in causa mortis a te contrahit. mortē vero cui nō cōtrapicis aduigeris impia. ipse quidem in iniquitate sua morieꝰ. tu autem animā tuam liberasti. Sed et si conuersus iustus a iusticia sua fuerit et fecerit ¶ ¶ quasi nō stabit morieꝰ ¶ ne plana via ueniat et dicat. cōuersus sū i erumna mea duz cōfringatur spina iniquitatē. ponaz offendiculum subtilius videat

¶ Greg. Loqui dr dō quiete: valide z libere mentis est. vñ. terra vsq; ad fenestras. i. terrena cura vsq; ad sacerdotes. vt sicut fenestre clauselumen subditis effundere nō possint. sic obmutescant ab officiō p̄dicationis

¶ Si dicēte me. Nec subiectus est culpa prepositi morituꝰ. nec prepositus sine culpa est quādo verba vite nō audiens et sua culpa morieꝰ subiectus. Impio eīm mors debetur: sed ei a speculatore vite via nunciāda. z impietas increpāda Si aūt tacet impi⁹ in iniq̄tate sua m. qr impietat̄ ei⁹ meritus fuit vt dign⁹ sit ad quē speculatoris sermo fiet. sed ipse eū occidit qui tacēdo morti prodidit.

¶ Si dicēte me. Hiero. Duo sunt impij. siue iniqui vt. lxx. transtulerūt. vn⁹ qui nihil audita speculatore. z i sua impietate moritur. cui⁹ sanguis de speculatoris manibus quirit. Alter cui speculator annunciat z ille pteminens vicio suo moritur. z speculator a culpa est alien⁹. vñ intelligim⁹ dñm. ideo impio cōminari z dicere: morte morieris. vt auertat a via sua impia z viuat. Cōminatio eīm nō in boies est: sed in peccata. nec in eos qui cōcertātur a vicijs. Et q̄ manent. Magnūq; discrimen est dei tacere sermōes vel timore vl pigritia vel adulatione. vnde ysaias. Ue mihi quia tacui.

¶ Sanguinem. Greg. Sanguine peccatū designat. qd culpę opponi si tacuerit. imputatur. vñ libera me de sanguinibꝰ. peccatis scz carnis.

¶ Si aūtē tu an. Duo sunt que debet annunciare p̄dicator. fides et opatio. Impietas ad infidelitatem p̄tinet: piana via ad actionē. Debet g studere vt prius ad pietatē fidei: postmodū ad viā ptrahat actionis

¶ Tu aūt ai am. Si cui⁹ opus crarserit de trimētū patietur. Ipse aūt saluus erit: sic tn qsi p ignē. vt ꝑbet scz virā speculatoꝰ sine crimine sit mortis eius qui periit. an reus. Opus eīm magistri: salus discipuli.

¶ Sed et si. Sicut duos impios legimus. vnū qui nō audiuit z periit. Alterū qui audiuit et in nequicia sua p̄seuerauit. Sic duo iusti sunt: vnus qui nō audiuit z periit. alter qui audiuit z cōuersus: animam suā salvauit. Notandū q̄s q̄ possit iust⁹ cadere: z si magistrū habuerit ad meliora cōuerti. Bona igit opa indigent assiduo ḡeprotore ne vel lapsus ab optimo cursu pedem retrahat.

¶ Ponā offendi. Greg. s. qz in q̄ offēderat penitere noluit: cōtemnenti ponit dr vbi grauius impingat. Peccatum quippe q̄s p penitentiā citius nō deletur: aut peccatū é z causa peccati. aut pcm̄ z pena peccati. aut peccatū simul z causa z pena peccati. vñ moyses. Nondū ꝑpleta sunt peccata amorreoz. Et dauid inquit. Appone iniquitatē sup iniquitatē eoz. z alꝰ ppbeta. Sanguis sanguinem tetigit. i. pcm̄ pcō additur. Paulus quoq; ait. vt impleant peccata sua semp. Jobāni quoq; angelū dr. Qui in sordib⁹ est sordescat adhuc. Et hic quoq; Si fecerit iniquitatē ponā offensum. e. Quasi qr videre penitendo noluit vbi iam impegit insto cū indicio deferens: ponam ei vbi ḡuius impingat. Hoc aūt non est ad peccatū impellere: sed a peccato nō liberare. Sicut illud. Indurabo cor pharaonis.

qui z iechonias mensib⁹ tribus. Quo regnāte: ascenderūt serui nabucho donosor i hierusalē z oppugnauerūt eam. Interuz venit nabuchodonosor z egressus est ad eū ioachim rex iuda z mater ei⁹ z serui. et pncipes ei⁹ z eu nuchi z suscepit eū rex babilōis. viij. āno regni sui. z abstulit thesauros do mus domini. et thesauros domus regie. et paulo post transtulit omnem hierusalem. et omnes principes. z vniuersos fortes exercitus. xcem mi lia. et omnē artificem z inclusores relictis tantū pauperib⁹. Quo capto re gnauit sedechias an nis. xi. sub q̄ capta est vrbs. z replū dirructū est. solitudo vsq; ad scdm darij āno pmā lit. s. annis lxx. Tricesi mo aūt dolatiōis tē pli āno eiꝰ regnāt in persis subuerso astia ge medoꝝ rege. hic iux ta ysaiam. i. ferme milia de tribu iuda re misit in hierusalem. z vasa templi que na buchodonosor aspor tauit. z cetera que nar rat beldras. Sicut igi tur i. x. tribus a facie sub q̄ tbeglathphala sar israelitaꝝ multitu dinem vastauit vsq; ad. xl. annum assueri supputam⁹ annos ccc. xc. quādo vniuersi in daia populi plenitō mitigata est. Sic a pⁱmo anno iechonie qñ magna ps hierusalē translata est in baby lonem: vsq; ad pⁱmuz cyri regis plarum an nū q̄ desolatiōis tem pli est triceſimus sup putant anni. xl. sub q̄ indeoruz relaxata est captiuitas: et liber tas pplo reddita

¶ Ecce circū. zc. Hiero. Alia sunt vīi vincula quibus liga mur in salutem. Alia dyaboli quibus cuā gelica mulier. x. viij. an nis ligat. vnde. funi bus peccatoū suoꝝ quilq; constringitur quem soluit dñs in ty po laqari suscitati. q̄ falsis z iniquis vin ctus in sepulchro iacuit.

¶ Et tu sume. Hiero. Sicut in famis tpe non queritur delicie. ß quo vtcunq; venter farciat. Sic pphete oīa pfundit i vnū faciēs. cccc. panes q̄s comedat p singulos dies. qui habent vicenos siclos. i. stateres. Sicl⁹ aūt. i. stater hz dragmas. iiij. dragme aūt. viij. latinā vnciam faciūt. ita vt vn⁹ panis decē vncias habere dicat q̄ trahit magā alia q̄s sustentat.

¶ Et faciesⁱ. Hiero. Notandū aūt q̄ iuxta numerū diez sinistri lateris cccc. subcinericij panes fiunt q̄ p singulos dies comedant. z de panib⁹ dextri lateris oīno tacetur. In quo occulte significat nō esse eandē penā peccatoris qui p̄tōis: si noticiā dei hēat. z eiꝰ q̄ a religiōe veri oīno discedit.

¶ Et aquam. Hiero. Sterilitatem abstinentie aque auget sterilitas. Sextam em ptem mēsure hebraice scz hin: iubetur p singulos dies bibere. Porro hin duos sdotos aticos facit: duos scz sextarios ytalicos. vt hin sit mensura iudaica sextarij nostri q̄ castrensis. cuius sexta ps: facit terciam partem sextarij ytalici.

¶ Allego. Iudei post offensā dei vsq; hodie subcinericios panes mixtos comedunt. frumento. ordeo. faba. lente. milio. z auena. Quoꝝ alter bomi

iniquitatē domus iuda. xl. dieb⁹.

Diem p anno: die inquā pro āno
§ quasi ñ solū verbis. sed et gestu et habitu ppb etantis verbis obsidionē mōstra
dedi tibi. Et ad obsidionē hierusa
lem cōuertes faciē tuā: et brachiū
ⁱ § nudū vel extentū § sic.
tuū erit ⁱ exertum. et pphetabis
aduersuz eam. Ecce circundedi te
ⁱ § ne vlla cruciatuū requies sperētur
vinculis. et nō te ⁱ conuertes a la
tere tuo in latus aliud. donec cō
§ alij cōclusionis.
pleas dies obsidionis tuę. Et tu
sume tibi frumentum et ordeuz et
† § alij auenam.
fabam z lentem z milium z ⁱ vicia
et mittes ea in vas vnum z fa
cies tibi panes numero dierū qui
bus dormies sup latus tuū. Tre
centis z nonaginta diebus come
ⁱ § quasi qui magis mortez pbibeat q̄s
virco prebeat.
des illud. Cibus aūt tuꝰ ⁱ quo ve
sceris. erit in pondere viginti sta
† § a vespera. s. vsq; ad vesperaz. alij ma
le ab anno in annū intelligendū putant
teres in die. ⁱ A tempore vsq; ad tē
pus comedes illud. z aquā in mē
sura bibes. sextam partem hin. A
tempore vsq; ad tempus bibes il
§ ita ſ fiant. sicut subcinericij ordeacei
lud. Et quasi subcinericiuz ordea

ceum: comedes illud. et stercore
quod egreditur de homine opies
ne ignoret. ignorātia. n. soletmiseriaste pperare
illud in oculis eorum. Sic come
dent filij israel panem suum pollu
tum inter gentes ad quas eijciam
eos. Et dixi. Da ha ha dñe deus
Ecce anima mea nō est polluta. et
§ quod sine effusione sanguinis moriatur.
§ demonibus
morticinū z laceratū a bestijs nō
comedi ab infantia mea vsq; nūc.
et nō est ingressa in os meū omnis
caro immūda. et dixit ad me. Ecce
dedi tibi fimū boū. p stercore hu
manis. z faciesⁱ panē tuū i eo. Et di
§ quod opere futurum monstrauit. sermone de
monstrat.
xit ad me Fili hois. ecce ego ⁱ terā
§ alij firmamentū
baculum panis i hierusalem. z co
medent panem suū in pondere et
in solicitudine. z aquā in mēsura
z i angustia bibent. vt deficientib⁹

† § verbi dei ⁱ § doctrine § auriliū sperans.
humanc enim nature est in summis angustijs
magis in primo q̄s in se confidere
ⁱpane z ⁱ aqua: cozruat ⁱ vnusq̄sq;
ad fratrem suum. z contabescat in
§ p quibus patiunt
iniquitatibus suis.

nū: alter iumentorum cibus est. Quia eū credūt in vnum deum: habent aliquid frumenti. quia vero filium negant: ordeo iumentoꝝ pascūtur. z fa bis quib⁹ venter inflatur: mens opprimi dr. vñ pytagoreis est oīb⁹ vetita bilis. Propter iētem esau primogenita pdidit. Milū rusticoꝝ z agrestiū z alnlium cibus est. Licia vero sine auena z oleribus bruta pascūtur alia. Quod belyas fugiens Jezabel iuxta. lxx. subinericiū panē inuenisse dr penurie signum est. vnde. z a comis pascit. vt qui cibū nō inuenit in israel: nationū immundaꝝ pasceret alimentis. Iter quoq; quā legunt z ñ intelligūt subinericiꝰ panis ē z optimus būa no stercore. vnde pau lus. lucra legis z obſti nationes ceremoniarū habet q̄si stercora: vt christū lucrifaciat.

¶ Sic comedēt. Prophete nō modo verbis: ſ z factis pro pbetisant. sicut Eze chiel panem comedit in stercore. sic filij israel. vt omnis populꝰ in eoꝝ. vt vt alij putāt. x. trib⁹: panem pollu tū comedent in natio nib⁹. Licet non cōmi netur eis qui iaz eiecti sed qui de terra pmis sionis ejciendi.

¶ Da ha ha. Hiero. Nō dñi pditiat impio: ß causas red dit. imo deprecat cur hoc facere nō possit. z impetrat quod petit. et sententie austeritas tēperatur. Queritⁱ cur eçechiel minora renu at. z oleꝝ statiz se scor to copulat: nec castuz corpꝰ se habere dicit. aut non vbere mere tricis cōmixtiōe se ma cularī. Cū teste apl̄o: vnum corpus efficiat qui adheret meretrici vñ osten dit: nō fm li teram ita fuisse in re ß figuram synagoge: vel ecclesie.

¶ Fimum boum. Leuiora scz mala. Fi mus nanq; boum ab humani stercoris lon ge distat immūdicia. vsq; hodie q̄q; apud iudeos ista seruatur sententia vt nō comedant scz panem suū i humano stercore. Neq; cū ydolis seruiunt nec demonū portenta venerantur. ß in fimo bubalino: dū oīnia ppter carnem z ventrē et terrena bona operantur. vñ. Qui fecerit ea: viuet in eis. Nos aūt comedimus panem qui de ce. de. De quo. panem angelorū man. ho. nō egiptijs carnib⁹. ß manne tenuitate viuentes.

¶ Ecce ego con. Omnis sinistri z dextri lateris dormitio: et subineri cij panis: scz specieꝝ varietate cōmixtio: inopiam incredibilem pfignat quod hic agit. Ecce ego pterā zc

¶ In ecclesia quoq; dñs iratus indignos nos iudicat suo pane. atq; vti nam saltem in pondere z solicitudine eū mereamur accipere z arentem lin guam extremus laqari digitus ixoret. vt deficientibus. p. z. a. c. v. a. f. f. et ir vbiq; discordia. et christi tunica sciditur. quam nec milites in passione ausi sunt scindere. Contabescimus autem in iniquitatibus nostris. dum nō habemus panem dei. vnde ieremias. paruuli id est vulgus ecclesie. pe tierūt panem. z nō erat qui frā. Paulus aūt qui vir erat: et sciebat christū panes fregisse legales z dedisse discipulis erogandos: pfidenter ait. Pa

¶ Grego. Qui audit verba veritatis: audiat: i. pseueret: q̄uis videat alios negligentes. vñ. Noli emulari in malignantibꝫ ꝛc.

¶ Qui audit au. Hiero. Eiusdē sapie est ꝛ tacere ꝛ loqui p tpe: ꝛ dare cōseruis abaria in tempe. vñ ysaias. Ad populū nō credentē tacui. Nunqd semp tacebo dicit dñs. Qui igitur ob multitudinē peccatoꝝ tacuit: quia vidit aliquos posse suuerti. de quibꝫ dr. Qui audit: audiat ꝛc. aperto ore: nō ppria voluntate. ß dñi iussione loquit̄ ad populū. ✦ Ca. IIII

¶ Et tu fili hois. Grego. quasi cognosce quid lis. ꝛ si sup te elenatus: diuina secreta conspicis

¶ Et tu fili hois. Hiero. Vali ri tolerantur subito corruūt et eorum penas infirmi pspiciūt ne culpas imitent. vñ hic indeę desolatio subiungit.

¶ Hiero. Hoc quo qꝫ signū est obsidiōis Laterem symadbus aperti? lateculuꝫ vel abacum in quibus pulnere solent grāmas: lineas geometē radio scribere. vñ quidā pbant geometriꝫ saentiā attendentes q̄ ies⁹ explorator⁊ missit qui terram describerent: qꝫ geometrie ppriū est. In sacharia quoq; angelus habs geometricū calamum ad metiendam hierusalem.

¶ Ordinabis ꝛc. Grego. Predicator obsidionem ordinat: cū p sancte ām̄onitionis ẏba singulis virtutibꝫ vel quibus modis vicia insidientur ostendit.

Ire. qui incredulus est incredulus sit
† mente: ¶ corpore ¶ a tumultu mundi
¶ corde ¶ nō reuocet exemplo malorum
† udiat: ꝛ qui † quiescit: † quiescat
quia domus exasperans est.

Ca. IIII

Et tu fili hominis sume tibi late † terreū auditorē.
† intenta mēte qualitatē ei⁹ considerando et vitā et intellectū ¶ hoc nouum
rem: et † pones eum coram te. ꝛ de
¶ corde ¶ gaudia supne patrie.
scribes in eo ciuitatē hierusalem.
¶ post ¶ id est. pficienti anime que cōpetationes sequantur immolesce.
Et ordinabis aduersum eam obsi
† predicando † quibus vbis claudi
tur ne quis exeat.
dionē: ꝛ † edificabis † munitiones
† Greg. cōpor: a terrenas. s. cogitatiōes.
† quo fosse compleantur. ¶ collectas malignorum spiritū insidias demonstrando
Sunt enim que sibi cognata vicia
et cōportabis † aggerē. et dabis
† militū custodias † vicia singula irruentia
cōtra eā † castra: et pones † arietes
† ira oīa indomabilē nullis pcibus flexibilē nihil enim ferro durius. hec ponit quasi murꝫ ferreus vt ostendat ciuitas i breui cōfringēda
in giro. Et tu sume tibi † sartaginē

¶ Grego. Descripta cū hierusalem in terreno corde pſumpto supne pacis amore tentatio acriꝰ insurgit. vñ fili accedens ad seruitutē dī prepara aīam tuam ad tentationes.

¶ Hiero. Munitiōes que mala munita ptra mentē veniāt: vt vicia sub virtutum specie se absondant. et in alto te ostendant p imaginem cum sint in imo p actionem.

¶ Et pones arte. Gregō. Quibꝫ muri fundamēta quatiunt. lapides dissoluūtur. Hac descriptione significat vrbis vicina captiuitas sub rege sedechia cui? xi. anno ꝛ ipse captus ē ꝛ ciuitas. Possum? tñ dicere laterē in suggillationem israelis poni. quia in luto ꝛ latere seruiuit pharaoni. Siue vrbs quā putabant firmissimā ꝛ inexpugnabilē lateri fragilissimo compar. qui ad tactum aque illico soluitur. vt de qua dr. Nunquid petra durissima: velut deserti est mons filie syon. vertat in laterē: qui innundatione babylonica corrumpatur. vñ ꝓpterea adducet dñs sup vos a ꝺo multas ꝛ fortes reges assyriorum.

¶ Et pones arte. Aliqñ eñ singula vicia bincindementem feriunt. que in giro a predicatore ponūtur. dum ostendit qꝫ blande luxuria pcutit qm aspere impacientia occidit et huiusmodi.

¶ Et tu sume. ꝛc. Grego. ferā forte metallum est. In sartagine cibus frigitur. p sartaginem ergo ferream spūalis zeli fortis fruitura signatur: qui doctoris aīam frigit: quia valde cruciatur: dum videt infirmos eterna de sperare: temporalia querere. vñ. Quis infirmat? ego nō i. q̄s scan. ꝛc. nō vr. Ita paulus ꝫ vicia ardebat: sed virtutū alimēta et sua afflictione pabat.

¶ Et pones eam. Grego. vt si audire is qui docetur noluerit. doctor tamen. p zelo quē exhibet reus nō fit. et securus sit in die iudicij. Nullum deo magis sacrificiū qꝫ zelus animaꝝ. vñ. Zelus domus tue comedit. Inde ꝓcipitur vt similia oleo pfusa in sartagine frigatur. i. munda mens p sancti ardorem zeli cremetur. ꝛ caritati misericordie misceatur. que in cōspectu dī ardet et lucet.

¶ Et obfirmabis. Greg. Aliquando seuerius agendo. vñ. Filie tibi sit seruia corpus illa? ꝛ nō ostendas faciem tuā hilarem ad illas

¶ Et tu dormies. Hiero. Sub facee filio romelie: qui regnauit i isra el annis. xx. pcusso facea filio manae dño suo: tbeglathpbalassar rex assyrioꝝ cepit aion et gabel domā maacham ꝛ manoe. ꝛcedes. ꝛ asor. ꝛ galaad. et galileā ꝛ vniuersam terrā neptalim. ꝛ trāstulit eos in assyrios. post quem regnauit in isra el osee filius ela. ānis nouē. captusqꝫ est eoꝝ oīm samaria a salmanasar rege assyrioꝝ. ꝛ translatus est israel in elam ꝛ aber iuxta fluuium gozan: in ciuitates medoꝝ. Sexto anō ēgedie regis ozie sicut regum narrat hystoria: captus est osee a quo si supputer? dēannis israel in angastia fuerit captiuitat⁊ a sexto anno vsqꝫ ad vicesimūnonum. tot eñ exedias regnauit. unt anni. xxiij. Cui successit manasses. lv. ānis. Post regnauit ammon annis duob⁹ deinde iosias annis. xxxij. post ioachim q̄ et eliachim annis. xi. Inde ioachim: qui et iechonias. qui statim ductus est in captiuitatē. Pro quo regnauit sedechias ānis. xi. Sub q̄ capta est hierusalem: templiꝫ destructuꝫ. Fiunt ergo a prima captiuitate israel que sub facee facta est vsqꝫ ad vndecimū annum sedechie quo templum desolatum est. anni. dxiij. A secunda quando captus est osee. ꝛ omnis samaria subuersa. anni. xxxv. Fuerūtqꝫ anni desolationis templi. lxx. Qui additi primę captiuitati: faciūt annos. cccxxiij. In ſdēo enim anno darij templū extructū est sub zorobabel et iesu sacerdote magno ꝛ prophetantibus aggeo et zacharia. qui regnauit annis. xxxvi. vnoꝝ sublato: addūtur anni eius. xxxv. Post quem regnauit xerses filius darij. annis. xx. Post hūc artabanus mensibꝫ. vij. et xerses qui ꝛ macroceir. annis. xl. post xerses mensibꝫ duobus. et sogdianus mensibꝫ. vij. Cui successit darius cognomento nothus: qui regnauit annis. xix. Post quem regnauit artarxerses: qui et mennon. darij ꝛ parisatidis filius. annis. xl. qui ab hebreis assuerus dicit. Sub quo mardochei ꝛ hester narratur hystoria. qñ omnis populꝰ israel de mortis periculo liberatus: pristinaꝫ recepit libertatem. Fiuntqꝫ a deo anno darij vsqꝫ ad extremū assueri annum. anni. cl v. ꝛ menses. iij. qui addūti supioribus annis. cccxxiij. faciūt annos. ccc. lxxix. ꝛ menses. iij.

¶ Sinistre ptes delegantur israeli. qui sine templo ꝛ noticia dī in samaria fuit. Dextre inde qui in cultu ꝛ religione dī. Et notandū q̄ in altero fit pena peccantiū. i altero virtutis exercitiū. Qd̄ aūt dies ꝓphete. hic annꝰ est patientibꝫ. ꝛ qs annos putabāt. filij laban. iacob erant qſi dies pauci. Nec solū aūt i supplicijs varietas ē. p diuersitate meritoꝝ. ſi retributione bonoꝝ. agit in dextra. bedi in sinistra. vñ. Cor sapientis in dextra ei? cor autem stulti in sinistra.

¶ Hiero. Qui aūt voluerit computare a prima captiuitate. que facta est sub manae filio gaddi rege israel. qui regnauit in samaria annis. x. quādo phul rex assyrioꝝ ab israel mille talenta argenti in tributū accepit. et post eum alios duos annos facę quos regnauit i israel: inueniet xxix anno assueri completi. ccc. lxxxx. annos quādo hester fuit hystoria. qꝫ credibile ē. Neqꝫ eñ finito assueri impio ß eo adhuc regnante. israel fuit⁊ ingā abiciat.

¶ Dormies super. Hiero. Dextri latens domitio sex annoꝝ. tl. facte computat. Post beliachim eñ qui ꝛ ioachim: regnauit filius ei? ioachi

Sagittas famis &c. Hieronim⁹ Quidquid mali sustinemus: p peccatis nostris accidere manifestū est· vnde & fames que in regū volumine erutb. et sub belya qñ tribus annis & semiss ibz celyz dausū est & sub belysco: cuius i credibilē inopiam repentina abundantia compensauit dei iudicio missa est·

Hiero. In nos qz p peccatis nostris fames mittit verbi dei vnde mox: vt q̄ nō audimus: gustare et videte qm̄ suauis ē dñs. sentiamus mox peccatorum pessima.

Et bestias p. Hiero· Bestię pessimę in nos mittuntur quando tradimur in passiones ignominię in reprobū sensum et cō scientiam peccatorum que excruciāt atq; laserant animū nostrū· dissentiones. hereses falsmata· emulatio. inuidia. detractio. desideria multa· auaricia que est radix omnium malorum: pessimę bestię sunt. vn· Corripet te ptuaricatio tua. & alibi· Ne tradas bestijs animas confitentes tibi

Ca. VI.

Mōtes isrl audite. Hiero· Tropol ydola subuertenda significat & aras et cerimonias. possumus p montes israel: principes accipere. et cos q̄ supia potētiaq; & iusticia & diuicijs pollebāt. et nota q̄ facies contra montes obfirmat nec solis mōtib⁹ loq̄t̄ ꝫ et collibus rupibus & vallibus in q̄bus inferos diuitas & gd̄ sūt prudentieq; cognoscatur.

Hiero. Tropolo. Montes sunt qui ad pfectam scientiā puenerūt· colles paulo inferiores: & rupes nullam scientiam habentes & tantum in conuersatione fidētes aliqua sibi de scripturis ꝓsumunt. habentes zelum dei: sed nō fm scientiam. Valles nouissimi in ecclesia. qui et vita & scientia inferiores. tamen de cōuentu dñice familię nō recedunt. omnes verbū dñi audiunt audire: vt vnusquisq; p modulo suo intelligat quid dñs ꝓcipiat.

Hec dicit· Die sepe ihc ꝓphetā vt adonay dñs. adonay vnū est de decem vocabulis dei· & significat dñm: quosepe & in boibus vtimur· Hoc q̄s sara abraam dñz suū vocabat vocabulo. & vbi dicit. Dñe mi rex ado

te in desertum & in opprobriū gentibus que in circuitu tuo sunt: in conspectu oīm ꝓtereūtiū· Et eris opprobriū & blasphemia: exēplum & stupor in gentib⁹: que in circuitu tuo sunt. cū fecero in te iudicia

§ vnde paulus. cram⁹ natura filij ire. § nos

in furore & indignatōne. & increpatione· quoq; cū hierusalē in hoc tabernaculo grauati ingemiscim⁹. iram dei sustinentes· quoniā peccauimus ei-

pationibus irę. Ego dñs locutus sum. Quando misero sagittas famis pessimas in eos: que erūt moriferę: & quas mittam vt disperdā

§ hoziū nostris temporibus memoria magistri ipsa sustatat q̄ litera q̄do vidm⁹ captiuos

vos. Et famem cōgregabo super

§ vel firmamentum.

vos & cōteram in vobis baculum

† § verbi dei panis qui d. c. d.

panis· & immittā in vos † famem & § omnia nociua alia

bestias pessimas vsq; ad interitionem: et pestilentia & sanguis trā

§ morbus § gladius

sibunt p te· & gladiū inducam sup te. Ego dominus locutus sum

Ca. VI.

Et factus est sermo domi ad me dicens·

§ vel obfirma

Fili hominis pone faciez tuā ad montes israel: & pphetabis ad

† § qui ydolis occupati † § nō aurib⁹

eos & dices· Montes israel audite sermonem domini dei montibus & collib⁹ rupibus & vallib⁹· Ecce ego indu-

§ imperio et potentia creatoris. cui simile. Mare vidit et f. i. c. e. r. Mari quoq; dicit· tace et obmutesce· et de terra dicit· qui respicit terram et f. c. tre-

cam sup vos gladiū: & disperdam

§ superbis § scientia iflatis

§ in quibus ydola adorabant. § non

excelsa vestra: & demoliar aras vestras·

§ q̄ corde fingunt § fictos deos

et cōfringentur simulachra

† § vt ibi iaciant corpa. mortuorum vbi prius hostie. † § vt scz sc̄m mortuos et figmenta sua nihil sibi posse sentiant

vestra: & deiciam interfectos vestros ante ydola vestra· Et dabo

cadauera filiorum israel ante faciem

simulachrorum vestrorum: & dispgam

§ nō tantū montiū sed corū qui iacebant in circuitu ararum

ossa vestra circū aras vestras: in

§ vbiq⁹: viculis † § cōuentu tuo hereticorū

omnib⁹ habitatiōib⁹ vestris † Ur

† § causa qua vbiq⁹ montiū destruunt vt scz ecclesia d- § superbie

bes deserte erūt: & † excelsa demoli

§ puer

entur & dissipabunt· et interibūt aręs

sozum dogmatum

vestrę & cōfringentur. Et cessabūt

§ que cōtra suo simulatum † § fana que contra templū oīm cōstruerūt § nō templa

ydola vestra: & cōterētur † delubra

† § montiū. i. magistrorū· falsęq; scientie § non dei.

vestra & delebuntur opa † vestra: &

cadet interfectus in medio vestri

§ vl qz

& scietis quoniā ego sum dñs· Et

§ Vnde· Reliqui mihi vij. m. u. qui ñ c. g. f. a. b. et paulus ait· Reliqui: fecit dñs electōem gratie salue fient

relinquā in vobis eos q̄ fugerint

ggladiū in gentibus· cū dispersero

§ apostoli·

vos in terras· et recordabunt mei

† § alias liberati apostoli vel cyrus et darius

† § in quib⁹ captiuitatis tempe versabantur:

liberatores vestri in † gentibus.

ad quas captiui ducti sunt· qz con

† § vnde osee· spiritu fornicationis seducti sūt

§ cum ydolis

triui cor eorum fornicans & recedēs

§ adulterio plenos·

a me. Et oculos corū fornicantes

§ penitentes.

post ydola sua. et displicebunt sibimet sup malis quę fecerant in

vniuersis abominationibus suis. Et scient quia ego dominus: non frustra locutus sum· vt facerem eis malū hoc. Hec dicit dñs

§ a malis opibus separando

deus. Percute manum tuam· et

nay scriptū est. Quādo igitur duo dominū iungūtur nomia: prius cōmune ē. scdm ꝓpriū rei. ꝓpriū apneon vt id ē ineffabile. qđ scriptum fuit in aurea lamina que erat in fronte sacerdotis

Et dispergam Hiero· Q̄ dicat se ossa montiū dispergere indicat quosq; eorum fortissimos ab inimicis separandos· Prodest em puerilę scientię malos a malis diuidi. sicut illi qui edificabāt turrem. p vtilitate sua dispersi sūt· et linguę eorum diuisę sūt ne cōsilium suis pessim⁹ peiores faceret eos· ita ossa mōtium dispergunt⁹ vt conatus suos vanos intelligant.

Interfectus· Hiero. Quē scs montes interfecerūt· vel ecclesiastici viri: qui male viuentes in salutem suā occiderunt. tūc scz finis erit montiū sup bos vt cognoscāt qđ sūpe sit dñs. pōt autē fieri vt de vno populo montiuz alijs interfectis alij cognoscant pestilente eiꝰ flagellato stulti astutiores erit·

Qui fugerint· Hiero. Apostoli. i. de semine israel reseruati sunt vt euangeliū ꝓdicarēt i mundum dispsi· pōt aūt dicit q̄ iō alię de captiuitate in daica seruati sunt vt i gentib⁹ recordarētur nois eius & potentiaz ꝓdicarent· hereticis qz qui euadere poterāt gladiū pditionis eorum & fictiones ꝑ ꝓtra deū fuerāt ꝓtare: hucusq; dispsi recordabūtur nois dñi penitentiam agētes & catholicis se esse captos exultantes.

Quia cōtriui· Hereticos qz cor vtiliter contenit· i. thesaurus puerso⁹ dogmatū qz recessit a dño. et fornicantes oculi post adinuētiones suas. q̄ cū dñi fuerint recordati displiceb⁹ sibi in abominationib⁹ suis & intelligentes verę fidei veritatē scient· qz ipse dñs· qui ideo pcutit vt sanet·

Et oculos eorum ꝓ quorū fenestras mors intrat· vnde duo ꝓhiberi i daniele: iuuenū nudari fecerunt. vt saltē aperti corpis decore fruerentur

Non frustra locutus sum. qz penituerūt. Impenitentib⁹ vt. Sine causa p cuius filios vios· disciplinas cū nō receperūt vel recipe noluerūt.

Percute manum tuā. vt nō modo voce: ꝓ et gestu & habitu: stu

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nis quem frangimus nõne c.xpi est. Baculus aũt id ẽ firmamẽtũ panis comedere nõ possunt. q̃ adhuc lacte infantie egẽt: nec valent accipere abũ dãtiũ. Nihil autẽ sic roborat animũ vescentis: quomõ vite panis. q̃ sez confirmat cor hominis.

Ca. V

¶ Er duces p caput tuum. Hiero. Cesaries z barba pulcritudinis ac virilitatis indicium sunt. quibus rasis feda nuditas apparescit. et ps bona capitis quasi emortua. Sic hierusalem z populus eius emortuꝰ z a vino dei corpe sepatus. fami. pestilentie. gladio. captiuitati z dispersioi tradit'.

¶ Et eo ꝛc. Hiero. Dicut machabeoꝝ narrat hystoria q̃n dam ptem indeoꝝ se tradidisse anthiocho epyphane: et cum in psecutione populi cõtra se. et multa alia q̃ in ea scribũtur hystoria. z in libris iosephi z ꝓcipue dissensionez hyrcani z alexandri. quo ꝓ occasione pompeius in hierusalẽ venit. et eam romanis subdidit. Postea vero sub tyto z vespasiano vrbs capta est: rẽplumq; subuersum. z post. l. annos sub belyo adriano vsq; ad solum deleta ciuitas pristinum quoq; nomen amisit.

¶ In medio gentiũ. Hiero. Ab oriẽte cingit asya. ab occidente europa. a meridie lybia z affrica. z a septentrione scithia et armenia. et persidem et cunctis ponti nationibus. In medio igitur gentium sita est. vt q̃ erat notus in iudea. i. s. m. n. e. Omnes in circuitu nationes illius sequerentur exempla. ipsa circa se gentiũ posita. ꝙ impietatem secuta est.

¶ Quia superastis. Hiero. quasi qd causer ego q̃s in ꝓceptis meis nõ ambulatis z iudicia mea non facitis cũ etiam in scelere superaueritis gẽtes que in circuitu vestro sũt. nec feceritis ea que gẽtes naturali lege in cordib suis scripta sepe fecerũt.

¶ Quia superastis gẽtes. Hiero. Ad hoc tercio retulit ideo. primo. Ideo hec dicit dñs deus ecce ego ad te ꝛc. Secũdo. ideo patres comedẽt f. s. i. m. t. tercio. ideo viuo ego dicit dñs. Et notandũ quod honesta z turpia pro merito eoꝝ qui sustinent seipsum facere. ꝓfitetur. que tristia z deo indigna nõ se facere. sed tantũ fieri dicit vt hic. ideo patres comedẽt filios suos in medio tui.

Ca. V.

Et tu fili hominis sume tibi gladiũ acutum: radentẽ pilos. z assumes eũ: z duces p caput tuũ z per barbam tuã. et assumes tibi stateram ponderis: z divides eos. Tertiã partẽ igni combures in medio ciuitatis: iuxta cõplectionẽ dierum obsidionis. Et assumens tertiã ptem: cõcides gladio in circuitu eius. Tertiaz vero dispergam in ventum: et gladium euaginabo post eos. Et sumes inde paruũ numerũ: z ligabis eos summitate pallij tui. Et ex eis rursum tolles: et ꝓjcies eos in medium ignis: z cõbures eos igni. et ex eo egredietur ignis in omnem domũ israel. Hec dicit dñs deus Jsta est hierusalem in medio gentium posui eam. z in circuitu ei⁹ terras. Et cõtempsit iudicia mea: vt plus esset impia q̃ gentes: et ꝑceptа mea vltra q̃s terre que i circuitu eius sunt. Judicia em̃ mea ꝓiecerunt: z i ꝑceptis meis nõ ãbulauerunt. Jdcirco: hec dicit dñs deus Quia superastis gẽtes que in circuitu vestro sunt. i preceptis meis non ambulastis. z iudicia mea nõ fecistis. z iusta iudicia gẽtiuz que in circuitu vestro sũt nõ estis operati. Jdeo hec dicit dominꝰ deus Ecce ego ad te. z ipse ego faciã in medio tui iudicia in oculis gentiũ. z facia in te q̃ nõ feci. z quib⁹ silla vltra nõ faciã ꝓpter oẽs abominationes tuas. Jdeo patres comedent filios suos i medio tui. z filij comedẽt patres suos. z faciã in te iudicia. z ventilabo vniuersas reliquias tuas in omnẽ ventũ. Jdcirco viuo ego dicit dns deꝰ. nisi pro eo q̃ scim̃ meã violasti in omnib⁹ offensionib⁹ tuis. z in omnib⁹ abominatiõib⁹ tuis. ego quoq; cõterã gam. z nõ parcet oculꝰ meꝰ. et nõ miserebor. Tercia pars tui pestilẽcia morietur. z fame cõsumet in medio tui. z tercia pars tui gladio cadet in circuitu tuo. Terciã vero partẽ tuã in omnẽ ventũ dispergam. et gladiũ euaginabo pꝰ eos. Et cõplebo furorẽ meũ z requiescere faciam indignatiõem meã i eis. et cõsolabor. Et sciẽt q̃ ego dominus locutus sum i zelo meo. cũ ipleuero oẽs indignatiões meã i eis. z dabo

Similia. Hiero. Multo duriora post mortem filij facturus est. Aliud est enim colere aliquando ydola. aliud dei filium truncidasse.

¶ Ideo patres. Hiero. maiores filios deo nõ ausi sunt legum⁹. sed nec. patres filios. nec filios patres

¶ Hiero. In ecclesia sepe magistri ꝓtra discipulos. scz patres cõtra filios. et discipuli ꝓtra magistros. vnus ꝓtra patres manus leuare legimus. Di inuicem accusatis videte ne ab inuicem ꝑsumamini. Inde ꝓbeta. vt edant carnes meas. Et iob. q̃s vt vt carnib⁹ eius saturemur. Insup magistris qui sacra ministrant nõ subditoꝝ salutem querũt. sed qui deum. pi. m. si. a. panis. De q̃bus apl̃us. et comedent domos viduaꝝ

¶ Idcirco viuo Hiero. Hoc idem lacerdotib⁹ z magistris dicit dñs sanctũ meũ violastis. ꝛc. Ego quoq; vos ꝓteram atq; confringã z reddam q̃ sanctũ populũ meum inique egistis. cui⁹ sanis vos regitis. z lacte z caleo velamini. et fractum ac mobrdum non requiritis.

¶ Et nõ miserebor afflictionis tue. q̃ tu misereri nolueris. Beati cũ misericordes. q̃ ipsi miseri. ꝑ.

¶ Et scient q̃ a Hiero. Nõ ꝓsumpti. fame z pestẽ z gladio sed dispersi in omnes ventũ: alioꝝ mortuoꝝ suisq; miseriis deum sentient iratum: quez clamentem faire nolue runt.

¶ Et dabo te in desertum. Hieronimus. Ꝓtodest hierusalem in ea vias desolari z in desertum redigi. et sua peccata cognoscere vt q̃ ceteris gentibus in exemplum virtutum esse debuerat: sit exemplum miseriarum. vt qui dicit: aduena ego sum apud te. z p. s. o. p. m. vnde alibi. Et nõ dixerunt qui preteribant. Benedictio domini super vos vt v. deant opprobrium eius et doleant.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Floruit virga ꝛc. Hiero. ne quis nō auferā virgam a filio tuo. Et aplus. Quid vultis in virga veniam ad vos ꝛc. Dauid quoq; ait. Uisitabo in virga iniquitates eoꝝ in v.p.e. Misericordiā aūt meam nō dis. a.e. finis florentis virge sanitas ꝛ correctio que non eorū merito venit qui corrūpuntur

Uenit tēpus. Hiero. nō modo hierusalem. ß et ei cui dr. Multe hac nocte au. a.t.a.te. q̄ autē prepa sti cuius erunt. et apostolus. tempus ait p/ pe ē. et alibi Preterit figura hui⁹ mūdi. ꝛ presens tempus posuit. q̄ iudicem ēm habitur et nūq̄ i eodem statu pmanet. et dñs ait. Celū ꝛ terra transibūt. quid ḡ pot est. in humanis rebus esse ppetuum.

Qui emit nō. Hiero. Naturale est in possessionū emptione lętari: in venditione lugere. sed instante captiuitate. vanū ē vtrūq; vñ. temp⁹ breue est. q̄ habent sic sūt quasi nō habeant. et qui flent quasi nō fleant. et qui emūt quasi nō possideant.

Qui vendit ꝛc Hie. qui sc̄z hereticoerrore fuerit deceptus cū receptionem intellexerit: nō reuertet ad venditorem sm. lex. i. ad magistrū. ß omino despiciet eum

Uisio enim ad Hiero. possumus dicere q̄ postq̄s recesserit a iudęis visio prophetalis. ler ēm ꝛ pphete vsq; ad iohannē. post interfectionē saluatoris nō regredi atur ad eos. nec vltra habeant. pphetas. ꝛ significārer dictū est: visio ēm ad. o.m.e. nō regredietur ēm ad eos qui credūt: ad aplos sc̄z et ad reliquias: q̄ salue fiunt.

Tanite tuba. Hiero. ne tubis i mūtis legimus. quasi tuba exalta vocem tuam. et alibi. Clangite in neomenia tuba. in. in. d.s. v. et in aplo. in iussu ꝛ in tuba dei descendet de c. ꝛ in cuāgelio. Nolite tuba canere ante vos. Et tubas ductiles atq; argēteas in numeris inuenimus quę pphetice doctrinę et aplice comparantur: et accipitur vt omnes ad signū clangoris ꝛ buccinę prepantur ad bella.

Hiero. In nostra quoq; terra. i. hierusalem: quando nos vel peccatio publica vel viciorū incentiua superare nituntur frustra magistri tuba reuocāt et ad bella prepare festinant: cū nulla sit in nobis fortitudo. quia iram dei pēnitia meruere peccata.

Quasi columbe. Hiero. De columbe. q̄dā in conuallibus sūt ad singula trepidant. harū iubemur imitari innocentiam. de quib⁹ Bi dormiatis inter medios. c.p.c.d. ꝛc. In hui⁹ specie descēdit spūs scūs⁹ et mansit super saluatorem.

Omnes manꝰ dis. Hier. In nostra ꝑs iudea. i. ecclesia. in q̄ dei est confessio cum iniq̄tas abundat: ꝛ refrigescit caritas: omnes manus bonorū operū dissoluūtur. ꝛ genua fluūt aq̄s eoꝝ sc̄z qui pcubitus imūdos q̄runt sustinēt eos feminis. fluxum. Tales vero debēt accin gi alicuius penitencię ꝛ venturū iudicem formidare. vñ Cōfortamini manus dissolute. et genua debilia roboramini.

In vniuersis. q̄s lucū sc̄z signat. q̄s pdit decorem celaries ꝛ pulcritudinē comaruz amittimus. vñ. p ornamēto capitis habebis caluiciū. ꝓpter opa tua. ꝛ aluꝰ ꝓphaait. Omnia capita in oīm loco attondent. ꝛ oīm barba radet. ꝛ michęas. attondere et decaluare sup filios delicię tuę. dilata calueciū tuū sicut aq̄la. ꝛ sup mortuos iubetur fieri calueicium. Sancti dei. i. nazarei et q̄ ad pōtificiū venire meruerūt: ñ radūt capita sua. neq; enim mortis opa habent. nec immūdi fiūt. quia sancti. i. nazarei domi sūt: ꝙ si iuxta eos quispiam mortuus fuerit oīes dies pristini non reputabūtur sanctificatōnis eoꝝ. Samuel q̄ sanct⁹ dei eterna capitis ornamēta posse dit: vñ in cantic. cantici tui nigri sūt sicut cornus. Samson qui pdidit comā: pdidit fortitudinem: et rena scentib⁹ capillis vires pristinas recuperauit vt mor⁹ multo plures q̄s vinus occideꝛ Helyseus licet corpis haberet calueicium. tñ q̄ nazareus dñi erat cincinnis capitis fruebatur. vñ. paruuli: q̄ puuli erant nec dum ad virilē etatem peruenerant illudentes calueicio eius atq; dicentes. ascende calue ascende calue. ferarū morsibus laniati sunt. quarum saltus et silue sunt habitaculum.

Argentum eorū foris. Hiero. Qui fugiant de hierusalem. auram suum ꝛ argentum proiciunt in lata et spacios via que ducit ad mortem q̄ angustam salutis viam reliquerunt.

Argētū eorū et aurum. Hieronimus. Argentum eloquia: auruꝫ sensus scripturarum: que electa sunt mundi et in ornamentum data nobis. heretici posuerunt in fomentum et materiam superbię: et imagines diuersorum dogmatum et abominationum atq; offendiculorum suorum fecerunt ex eis: vt vnde poterant deum colere et adorare. inde offenderent:

ſ vt cognoscas et penitentia emēdes
et abominationes tuę i medio tui
erūt. Et scietis quia ego sum dñs
ſ qui pcutio quem diligo.
percutiens. Ecce dies: ecce venit
ſ iam a consilio dei. ſ id est abbreuiata. instat
vicina captiuitas. ſ q̄ minabat. et de flore fructum plagarū pcepit.
Egressa est cōtractio. Floruit vir
ſ q̄ meruistis
ga. germinauit supbia. iniquitas
ſ qua subiectos ecochatis impie
surrexerit in virga impietatis. nō er
ſ qui sc̄z quasi bruta animalia trahūtur a magistris. ſ quo seduci a magistris. clamauerunt: crucifige cru. e:
eis: ꝛ nō er populo: neq; er soni
ſ er ipso ſ sed captiuitas eterna
tu eorum. et nō erit requies in eis
Uenit tempus. appropinquauit
ſ captiuitatis ſ ergo
dies. ſ Qui emit nō lętetur et q̄ vēdit nō lugeat. quia ira sup omnes
populus eius. quia qui vendit ad
ſ more iubile quia ante iubilcum venit captiuitas
id quod vendidit ſ non reuertetur
ſ Quasi qui modo viuūt: captiuitatez videbūt et nō differetur in longum
et adhuc ſ i viuentiū⁹ vita eorum
ſ cōmunatio prauisa q̄ fit
Uisio ēm ad omnem multitudinē
ſ irruet
eius nō regredietur. ꝛ vir i iniqui
ſ nō ꝑdet ea iniquitas sua ſ vos qui duce
tate vite sue ſ in nō cōfortabitur ſ La
ſ qua audita. ſ ad prelia cōtra babylonios
ſ yronice ſ tñ.
nite tuba ſ prepentur omnes ꝛ nō
ſ q̄ nō pfuit moneri ſ irato deo nihil ē
ē qui vadat ad ꝓlium. Ira ēm mea
hūana fortitudo ſ hierusalem vel terre
multorū. ſ vt sup.
sup vniuersum populū eius. Gla
dius foris. pestis et fames intrin
ſ extra domus cuitatē. i. ecclesiam:
ſ cyaboli.
sec⁹. Qui i agro est gladio morie
ſ negligens. ſ nō preparans cibos de quibus qui ꝙgatur extra suā replebit panibus.
etur. et qui in ciuitate: pestilentia
ſ pauci. ſ. qui hereticorū gladiū vel desidie
fame morte q̄ vitauerint.
et fame deuorabūt. Et saluabun
tur qui fugerint ex eis ꝛ erunt in
ſ non ubi saluaberis ſ vnde. quia debuit
mihi penna sicut c. et. v. et. r.
montibus ſ quasi columbę conual
ſ rūc ſ p
lium. Dēs trepidi: vnusquisq; in
ſ rūc. ſ nullus audebit rebellare.
iniquitate sua Omnes manꝰ dis
ſ timore. ſ pauoris magnitudine. nō
poterit vesica fluentes aquas retinere
soluent. et oia genua fluent aq̄s
ſ penitentie. ſ nō hoc solum
sub babilonijs. sed sub romanis in populo illo factum est.
Et accingēt se ſ cilicijs. et operiet
ſ facia ruboꝛ pudoris indicia. conscientia peccatoꝝ. luez i facie quod ē spes salutis
Unde. Horatius in peccatis suis dicit. facies meretricis f. e. t. n. e.
eos formido et in ſ omni facie cōfu
sio. et in vniuersis capitibus eorū
ſ quod est signū luctꝰ ſ et tunc vagente captiuitate ne fugientibus sint onerique pallo ante fuere voluptati.
calueicium. ſ Argentum eoꝝ foris
ſ quia mundiciam habere nō pōt qui extra ecclesiam est.
pjcietur. ꝛ aurū eorū in sterqui
ſ pantes pretiosissimo metallo illisi nō minus leuant q̄s puro lapide. ſ eloquium.
ſ sensus.
linium erit. Argentum eoꝝ ſ et au
ſ qui extra ecclesiā. ſ a fame vel obsidione.
rum eoꝝ non valebit liberare eos
ſ sensus luxatem. ſ oculi impiorū insati abilcos.
in die furoꝛis dñi ſ Animam suam
non saturabūt. et ventres eoꝝ nō
ſ quia inde ydola fabricata cultores suos damnantia.
implebūtur. quia scandalum ini
ſ argentū et aurū. ſ quasi quę deorum in ornamentum
quitatis eoꝝ ſ factū est. et ornamē
tum monilij suoꝝ in supbiam posuerunt. et imagines abominatiōnū suaꝝ et symulacroꝝ fecerūt ex

potem admirationēq̄ significes ſup peccatis eoꝝ·quomō eīm aliquid no
unum mirandūq̄ cōſpicerēs.tam corpe q̄ animo phorreſcimus.manibus
plaudimus·pedē ad tertam allidim⁹.vocem ad fletū indim amus·ſic.ꝓbꝑa
facit oculis animi cer
nēs ventura ſupplicia
ꝛ abominationes do
mus iſrael.

Hiero. Qui ſingu
lis vel pluribꝰ vedu⁹
vicijs non pōt ab eis
ſepari quaſi quodaꝫ
veterno peſtilētiq̄ cor
ruit morbo.

Hiero. q̄ ab eccla
receſſerit ſtatim peſte
morieꝫ.qui ſibi ſuol⁹
videtur ꝛ diligēs niſi
cauerit: gladio ferieꝫ
inimica·q̄ ſimplici con
tentus fide quaſi bru
tum animal verſatur
quidem in eccleſia·ſ nullo opere.ꝓficit nec
ſicut formica prepati meſſe abuꝫ ſibi fame
moꝛietur:

Et ſcietis tē.
Hiero. Quādo ma
giſtri hereticoꝝ ab ec
cleſiaſticis qui inſtru
cti ſunt: doctrina ſcri
pturaꝝ contrita ſunt
atq̄ ſupati.videmus
interfectos puerſoꝝ
dogmatū iacere inter
ſimulacra q̄ finxerant
de corde ſuo. et eos q̄
ſe eleuabant ꝓtra ſci
entiā dei ſtratos ī mō
tibus collibuſq̄ ſub
oī ligno nemoroſo.q̄
habebāt verba pom
patica vmbrāq̄ folio
rū.et nō poma bono
rum operū: qui erant
ſub omī quercu fron
doſa: que nō fert fru
ctum hominū: ſ pecō
rum.vbi accenderunt
thura.re.v. ydo.ſ.q̄
mō eīm ſanctus odore
ſuo deum delectat.ſic
peccator et cuius ꝓ
na dr.putruerūt ꝛ co
rup.ſūt c. m. a. f. inſi
m. accendit ydolis ſu
is thura fetentia

A deſerto debla.
Hie deblatha maſſā
ficoꝝ ſonat caricarū
q̄s inter ſe ꝑpactarum
vt poſtq̄ ſcs hereticī
in ſimulata dulcedīe
que non erat terre cultę. ſed ſolitudinis amaritudinem repererint: cogno
ſcāt q̄ ipſe ſit dominus. Vel enim diſtillat de labijs meretricis. quod ad
tēpus impinguat fauces veſcentiū ꝛ poſtea felle amarius repit. Hoc q̄q̄
ſignificāt duo calathi ficoꝝ in ieremia ꝓtra facie tēpli. vn⁹ ficoꝝ optimaꝝ
vn⁹ peſſimarū.q̄ꝝ alter ad eccleſiā referr.alter ad ꝓgregatōes malignātiū.

Hiero. Multi putāt deblatha ꝛ reblatha idem eſſe ꝓpter ſimilitudinē
veteris ꝛ ꝛeo. hebraicaꝝ litteraꝝ que ꝓpio apice diſtant Ca. VII.

Finis venit. Hiero. iam in pūcti. Quinto enim anno ſedechie cepit
ezechiel in babylone ꝓphetare capitinis.ꝛ nono anno nabuchodonoſoꝛ
bieruſalem.obſedit.ꝛ anno ſedechie.xi. eam cepit

ſ ne gradiaſ itinere peccator ſ vt plan
allide pedem tuum: et dic beu ad
gas et plorea que tibi diſplicent.
omnes abominationes malorum
† ſ hec eſt cauſa q̄ habitatoꝛes ſ montium
et ararū ydoloꝝq̄ cultoꝛes gladio fa.p. ru.
ſunt:
dom⁹ iſrael qui gladio: fame: pe
† ſ obſidionē fu ziena in oſſertis. † ſ fame
ſte ruituri ſunt † Qui longe eſt pe
† ſ actus omni vento doctrine ſ hoſtiū
ſte morietur qui autē ꝓpe: gladio
ſ diuiſus a fide vnitate
corruet. Et qui relictus fuerit. et
ſ in vbe ſ verbi dei † ſ ignorans eum
qui dicit ego ſum vita
obſeſſus fame moꝛieꝫ. et comple
ſ in bis omnibus
bo indignatōnem meam in eis. et
ſ qui ſuperſtis.
ſcietis: q̄ ego dom⁹ cū fuerint
ſ ab hoſtibus ſ que colebant.
interfecta veſtri in medio ydoloꝝ
veſtroꝝ ī circuitu ararū veſtraꝝ
in omni colle excelſo. et in cūctis
ſummitatib⁹ montiū. et ſubt⁹ om
ſ lucos ſ.
ne lignum nemoroſum. et ſubtus
ſ vt vbi peccauerant ibi punirent.
vniuerſam quercū frondoſā id eſt
locū vbi accenderūt thura redole
† ſ nō deo qui poteſt liberare † ſ que nō ꝓ
fuerunt eis. † ſ ad vltionē. ſ tūc
tia † vniuerſis ydolis ſuis. Et ex
ſ bucuſq̄ cōtracta ſ hereticos.
tendā manū meā ſup eos. et faciā
ſ eccleſiā coꝛ
terrā deſolatā et deſtitutā a deſer
† ſ que eſt in terra onath que nunc epiphania
vocatur. † ſ vt nihil ſit inter ſolitudinem et
mare magnū quod nō hoſtilis mucro conſum
pſerit.
to † deblatha † in oīb⁹ habitatōib⁹
eoꝝ. et ſcient: quia ego dominus.

Ca VII.

Et factus eſt
ſermo domini ad me
dicens. Et tu fili hominis. hec di

Super quatuor p. Hiero. alij alas. vñ yſaias. dñe ab alis terrę po
tenta audiuimus. q̄ ſcs p apſos in toto orbe gerebant. ꝛ alibi. Di domina
tis inter medios. c. p. c. d. ꝛ alibi. Quoties volui ꝓgregare filios tuos quē
admodū g. cō. p. ſ. ſ. a
ꝛ alibi. expandit alaſ
ſuas ꝛ aſſūpſit eoſdē
dā ſpūales alas terię
q̄bus ad celeſtia voca
mus quatuor ponūt
genera credentiū. do
mū aaron. et domū le
uī ꝛ domū iſrl. ꝛ timē
tes dñm. vñ. dom⁹ iſrl
benedicite dñm. dom⁹
aaron b. d. domus le
ui. b. d. q̄ timetis do
minū b. d. In aaron
ſacerdotū. in leui edi
tuos ꝛ miniſtros. In
iſrael cancrū populi.
In timentib⁹ dñm p
ſelitos intelligentes.

Et ñ parcet oc
me⁹ ſup te. Hiero. Si
cut medicus incidit v
rit. vt parcat: nō pot
Immedicabile vale⁹
enſe recidendū eſt ne
ꝓ ſincera trabaſ.ſa
gellat de⁹ omnē filiu⁹
quē recipit. vñ. ego ꝓ
curiaꝫ ꝛ ſanabo. Dis
medicina habet adhē
pus amaritudinem. ſ
fructus doloris ſani
tate monſtratur. vn
de amos. q̄ñ vos co
gnoui ſ vniuerſo tri
bubꝰ terrę: idcirco vi
ſitabo ſuper vos omnia
peccata veſtra.

Vias tuas ſ
Cui ſile eſt ſ. vlaſcar
iacob fuū meā ſm vi
as ſuas ꝛ iuxta adin
uentiones ei⁹ reddā illi
Venit finis. hie
roni. id eſt extremum
petꝝ tuoꝝ. ſm illud
implete meſſurā patꝝ
veſtroꝝ. vllos nondū ꝛ
pleta ſūt pcā amore
oꝝ. dum ſ impleret:
dilatā eſt ſupplicium.

Hiero. Poſſum⁹
ſ ſpūaliter interpretari
ſ ꝓſm iudeoꝝ ſuper
quē venit finis ꝓſima
tio a ſāguine abel inſti
v. a. ſ. q. f. b. q̄diu eīm
ñ miſerāt man⁹ ī filiū
dei: vomitauit eis
dñi ſitia. ꝛ dilata eſt.
pⁿ q̄ aūt interfecerāt heredē vt piret hereditas eius laut ꝓtra eos omis
ordo miſeriaꝝ atq̄ perpletio. q̄ nō eccleſia q̄ſierūt: ſ terre herere capiebāt

Hiero. Poſſūt hec de vltima captivitate dici: q̄ñ poſt interfectionē
xpi: venit eis finis. Et euigilauit aduerſus eos peccatā. et implenā eſt illos
apſli. Nunc puenit in eos ira dei ī finem. tūc indicati ſunt iuxta vias ſuas
quādo indignatio dei ſup illos effuſa eſt. ꝛ receperūt ſm ſcelera ſua. vt per
maneat deſolatio vſq̄ ad conſummationem.

Nūc de propiquo. e. i. m. Ab anno quinto tranſmigratōis regis
iechonie vſq̄ ad. xi. annū regni ſedechie: quando nabuchodonoſor obſe
dit bieruſalem: tres anni ſunt menſiū. vñ merito dr. Nunc de propinquo.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ciro subuersio templi sequitur· vñ ysaias dicit. q' lectus angust⁹ duos capere nō potest· z pallium breue vtrūq; opire nō potest· Quasi· que cōuentio christi ad belial et templo dei cū ydolis·

¶ Fili hominis putas. Hieronimus. Quasi ne me putes immeritō templum destruere et ciuitatem meam relinquere. aspice que faciunt hic. nec putes in his esse scelerum finem: adhuc maiora v' de his.

Hoc quoq; de nostra ciuitate hirlm· et de nostro templo pōt intelligi qñ sicut ofni et phinees ydolorum opamur scelera in tabernaculo dei et fornicamur cū his q̄ se militie z misterio dei voluerāt et sacrificioz p̄mitiua decerpim⁹. dātes in vsum dierum et famuloz. z oīa lucri causa facimus. Si aūt tanta sunt que videmus: quanto maiora sunt q̄ nostros effugiunt vitus.

¶ Fode parietē· vt amplius ſcz facias foramen q̄s vidisti· q̄ apto videas que certius positus nō vidisti. In hoc ostenditur tam in ecclesijs q̄ i singulis nobis: p̄ parua vicia maiora mōstrari. et quasi p foramia ad abominationes maximas pueniri. Et fructibus em̄ arbor cognoscitur. sicut et abūdantia cordis os loq̄tur. signo sūt interioris hominis verba erumpētia· vñ. libidinosū aliquādo turpis sermo demonstrat. auaricā latentē paruule rei cupido signat. Minoribus em̄ maiora monstrant: vultusq; et oculis dissimulari nō pōt ſcientia: dum luxuriosa et lasciua mens luxet i facie z secreta cordis motu corpis z gestibus indicantur. vñ. Deu difficile ē crimē nō pdere vultu.

¶ Et ecce ois similitudo reptiliū et animalium abominatio· et vniuersa ydola domus israel depicta erant i pariete: in circuitu p̄ totū. Et septuaginta viri de senioribus domus israel z

israel scōm visionem quā videraz post hec ſ vel ſpūs qui leuauit me in campo· Et dixit ad me. Fili hominis: leua oculos tuos ad viam ſ Ibi enim statua est baal aq̄lonis· Et leuaui oculos meos ad viā aq̄lonis. Et ecce ab aq̄lone porte altaris: ydolum zeli in ipso introitu· Et dixit ad me. Fili hois putasne vides tu quid isti faciunt abominatiōes magnas: quas domus israel facit hic. vt p̄cul recedā a sanctuario meo? Et adhuc cōuersus: videbis abominatiōes maiores· Et introduxit me ad hostiū ſ que intrinsecus latent atriū. Et vidi. et ecce foramen vnū i pariete· Et dixit ad me. Fili hominis fode parietem. Et cū pfodissem parietem: apparuit ostiū vnū· Et dixit ad me. Ingredere z vide aboīnatiōes pessimas quas isti faciūt ſ in visione hic. Et ingressus vidi· Et ecce oīs similitudo reptiliū et animalium abominatio· et vniuersa ydola domus israel depicta erant i pariete: in circuitu p̄ totū. Et septuaginta viri de senioribus domus israel z

ribus suis et adorēt picturas ydoloz: vaporeq; sacrilegij ascēdat resistēs deo

¶ Et ipse dixit ad me. Putasne hoc leue est domui iuda· q̄ fecerunt abominationes has quas operati sunt hic· quia repleuerunt terrā iniquitate· et reuersi sunt ad irritandum me· Et ecce ipsi quasi ramum mittunt ad nares suas· Et ego quoq; faciam in furore· non parcet oculus meus· nec miserebor· Et cū clamauerint auribus meis vocem magnā· non exaudiam eos·

¶ Et ipse vir. Signat q̄ nō omēs p̄biteri hec faciebant: ſ forsitan alijs peccatis subiacebant.

Hiero. Cum viderimus plebem pessimam p̄gregatam. de qua. Odi ui ecclesiam malignantium: et priores plebe prepositos: et principem neq; otem qui p̄fectus plebi et p̄biteris: dicamus iechonia stantez ante picturas z singulos tenere thuribula. nō dei maiestatem sed. ꝓpias sententias adorantes. nec odorē bonum ad deū. sed fetorem ad ydola pducere.

¶ Videsne fili. Hiero· Decim anagogen possumus intelligere principes eccl'ax in tenebris facere q̄ turpe etiā est dicere. hic ē absconditus homo de q̄ dr· Intra in cubiculuz tuū· z qui videt in abscondito reddet tibi.

¶ Non videt. Sinim ꝑsentem z oīa videntē z vindicantē cogitaremus: aut vix aut nunq̄s peccaremus.

¶ Dereliquit d. Hiero. hoc etiā philosophoz ē· qui et fidem cursu atq; ꝑstantia suspicantur. putide regi celestia. et ptemni terrena quasi nihil recti iuxta ordines gerantur in terris·

¶ Et dixit ad me Hiero· Post principū et eniorū vicia: induc cū muleres amatoē plangentes. societate eius priuatę. et exultātes si potuerit obtinere. Qui vero gentiles fabulas subtiliter interpretantur: interfecti onem et resurrectionē adonidis planctu et gaudio psequētes. q̄z alteꝛ i seminibus que moriūt i terra· alteꝛ in segetibus q̄bus semina mortua renascūtur ostendi putāt· Nos quoq; eos qui ad seculi bona vel· mala. vel ꝑsistant vel exultant. mulieres dicim⁹ molli et effeminato animo et plangere thamuth· id ē que in mundo dicūt pulcerrima.

¶ Et ecce ibi mulieres sedebant plangētes adonimuth· Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Adhuc cōuersus videbis abominationes maiores his. ſ precedentibus Et introduxit me in atrium domus domini interius· Et ecce i hostio templi domini inter vestibulum z

¶ Nominatim quasi princeps sacerdotū desiguatur. qui religione amissa in templo dei colebat ydola· ‡ ſcz iudicij et condemnationis † ſ firmus in scelere iechonias filius saphan stabat in ‡ ſ in malo obstinatorū † quas adorabant medio eoꝝ stantiū ante picturas ſ ad sacrificandum. et vnusquisq; habebat thuribulū ſ surgens et thure: offerentium sacrilegia demonstrabat in manu sua· et vapor nebulę de thure consurgebat. et dixit ad me ſ Quasi ex istis ostenditur quid vnusquisq; faciat in cubili suo· ‡ ſ vel audisti. Certe vides fili hominis quę senio res domus isral faciūt in tenebris vnusquisq; in abscondito cubilis ‡ ſ Multi putant dñm talia nō curare: et ad illum vicia nostra nō ꝑuenire· sui· Dicūt em̄ Nō videt dominus nos. Dereliquit dñs terrā. Et dixit ad me. Adhuc cōuersus: videbis abominatiōes maiores quas isti faciunt. Et introduxit me p̄ hostiū portę domus dñi quod respiciebat ad aquilonē· Et ecce ibi mulieres sedebant plangētes adonimuth· ſ alytha dem. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Adhuc cōuersus videbis abominationes maiores his. ſ precedentibus Et introduxit me in atrium domus domini interius· Et ecce i hostio templi domini inter vestibulum z

na mortua renascūtur ostendi putāt· Nos quoq; eos qui ad seculi bona vel· mala. vel ꝑsistant vel exultant. mulieres dicim⁹ molli et effeminato animo et plangere thamuth· id ē que in mundo dicūt pulcerrima.

¶ Et ecce ibi mulieres sedebant plangētes adonimuth· Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Adhuc cōuersus videbis abominationes maiores his. Et introduxit me in atrium domus domini interius· Et ecce i hostio templi domini inter vestibulum z

¶ Et ecce oīs similitudo reptiliū et animalium abominatio· et vniuersa ydola domus israel depicta erant i pariete: in circuitu p̄ totū. Et septuaginta viri de senioribus domus israel z

¶ Et ecce ois similitudo. nō solū ydolum zeli erat i introitu portę. sed omnes templi parietes diuersis ydoloz imaginibus pingebant· vt nulla esset bestia quam nō parietis pictura monstraret. hoc in fanis gentilium vsq; hodie cernim⁹: vbi oīa bestiaꝝ genera adorat stulta religio. vñ virgo omnigenūq; deum monstra.

¶ Et ecce ois sili. In nostri quoq; templi parietib⁹: ydola pingimus quādo vicia subiacemus. et in corde nostro peccatoꝝ ſcientiaz pingim⁹ et imagines diuersas. de quib⁹ dr· dūc in ciuitate tua imaginem eoꝝ dissipabis. et alibi. verumtamen in imagine pambulat homo. Nullus enim homo est qui aliquādo nō habeat imaginē: aut sanctitatis: aut peccati. vñ de furiosis dr· Furor illis fm̄ similitudinē serpentis. s.a.s. ꝛc. et de boibus negō. Generatio viperaꝝ. q.o.v.s.a.v.i.et de versipelli. Ite dicite vulpi illi. z de amatoribus feminaꝝ. Equi insanientes in feminas. De brutis q̄ q̄ et vecordib⁹. Nolite fieri sicut equus et mu. et multa hui⁹ generis

¶ Et ipse viri. Hiero· Vtrandum nobis est ne seniores domus israel septenariū numerū q̄ sanctus est vij. decadibus multiplicantes: stent in ecto

Et dabo illud. Hie. Nos quoq; tradimur in manus inimicorū et a deo alienor: quādo facimus ornamēta nostra simulacra demoniū 7 eis gloria nostra possidetur ab impijs vt nos sue subiugent potestati.

Et introibūt in illud. Hiero. hoc 7a babylonijs 7 ab anthiocho 7 pompeio et ad extremā sub vespasiano et tyto factum esse scimus quando templū subuersum est et omia impleta: q̄ sermo ꝓphetic⁹ cōmemorat. All' ad nostra ꝯ mala opa auertit d⁹ facie suā: et sic dei violatur archanū: vt p̄ sacerdotibus et sanctis emissarij ingrediātur et vniuersa ꝓtamentur vt fiat locus i mundicijs: qui debuit esse sāctitatis. vñ. domus mea domus oratiōis vocabitur: vos autē fecistis eā spelunca latronum.

Fac cōclusio. Hiero. Iram meam breui sermōe cōdude. vt q̄o terra plena ē iudicio sanguinū. oēs em̄ i sanguine iudicāt fundētes innocētū sanguinē. q̄ et in naboth fecisse ndēos scriptura cōmemorat. sic ꝙrum cruor fundatur 7 plena iniquitatis anitas demonstret. Nas 7 sub manasse repleta ē hierusalem a porta vsq; ad portā sāguinē ꝓphetar. venietq; eis cōclusio vt nemo possit euadere.

Angustia. Hie. Qui em̄ audiuit parbatē domū: nec eam seruauit: nec in corde retinuit sed malis opibus fugauit: queret 7 nō inueniet.

Conturbatio. Siant ecōtra sanctis dicit. gaudete in i domino semp iterū dico gaudete. 7 ibūt de virtute i virtutem: vt bona p̄sentia boni futuris cumulent

Et querent. Hiero. Quotidie hoc i ecclesijs requirūtur q̄ndo visionē legem cōsiliū q̄ deperierit. frustra ꝓphas et sacerdotes 7 seniores se hinc iactāt.

Rer luge. Hie. Allegt. Rer lugens nostra peccata dicit? ē qui ait. Que vtilitas in sanguine meo dum. d. in. c? 7 flens sup̄ ciuitatem ait. Hierusalem birsin que occidis ꝓphetas et la.c. qui ad te missi sunt. quotiens volui congregare fi. t. ꝛc. principes vel boni id est apli: d̄ lugent peccatores. vel mali: quid d̄. Audite verbū dñi principes sodomor: qui iuxta lex. induūtur merore. quia nō habēt armaturam dei nec christo sunt indūti. Quotquot em̄ in christo baptisati sunt. christum induti sunt.

Secūdū vias e. Hiero. Peccatoribus reddit deus iuxta vias suas. ℔ in sanctis eccedit modū dementia. Nō enim ꝓdigne sunt passiones huius tēpis ad fu. g. q. r. i. u. Stipēdia peccati mors fm̄ opa. s. Justor aūt vita dñi fruetur largitate. vñ. Diatria aūt dei vita eterna.

Et scient quia. Hiero. Iste versiculus frequēter in hoc libro ponit̄ q̄ supplicia atq; cruciatus sequatur scientia dei. vt quem nō intelligebant p̄ bñficia: p̄ torm̄ta cognoscant.

Ca. VIII.

Et factū est ia. Multo anno transmigrationis iechonie. q̄r to mense. quinto mēsis supior visio facta est ad ꝓphetā ℔ aūt sexto anno eiusdem regis sexto mense. quinta mēsis. i. a priore post annū et duos mēses. vel em̄ tanto spacio inter missa est ꝓphetia vel que supior sermo cōꝓhendit gesta sunt.

In anno sexto Hiero. Benarius ad fabricam mādi ptinet que. vi. diebus facta ē. i quita mēsis. q̄nas ad. v. sensus carnis q̄ terrena ꝓspiciūt. nō dum celestia ꝓplātur quia ad p̄fectos deorsum est. Quia ꝓpter hoc iuda dirigitur sermo et q̄bus. lex. tenebant thuribula viginti. vi. templo adorabāt solē.

Et senes iuda Senes iuda nō israel id ē. r. tribuū q̄ prius captiuate erāt. ad eos em̄ primo est qui de tribu iuda cū iechonie ducti sūt i captiuitatē

Ab aspectu lū. Hiero. Notandum autē q̄ nec ignis vsq; ad pedes. nec splēdor electri vsq; ad caput ducitur. sed deorsū 7 sursum. vt tam in peccatoribus q̄m in sanctis ꝓ diuersitate meritorum alius vsq; ad ilud vel illud membr alius vsq; ad illa vel illa pueniat. et q̄o q̄ sanctitatis ꝓfectione tenent. ad vertice vsq; pueniant. sic qui in peccati pfundo iacēt. igneorum pedū plantas habent.

Similitudo. Humani ſcs corpis assueti ne paueat q̄ assumit. Si em̄ in colubri vel aliar bestiarum similitudine apprehendisset: nō immerito terruisset.

Et eleuauit me. Hiero. ꝓius a similitudine man⁹ apprehēdit. post a spū leuat. nō statim ad celū. ℔ inter. 7 c. vt terrena interi relinquēs festinet ad celū. possum⁹ aūt dicere q̄ ꝓpheta ꝓpter bona opa similitudine manus dei apprehēsus sit 7 ꝓpter sāctam rez spūalē eleuetur a spiritu

Ydolum. q̄s scs ad emulationē 7 zelū puocat dñm. vñ. ipi me puocauerūt ad zelū. i eo q̄d nō erat ds. 7 ego puocabo eos ad zelū i gēte q̄ nō ē.

Et ecce ibi gl'a. vt sui scz p̄sentia. ydolum templū destrueret. vñ.

[illegible] ſ aurum et argentum
eo Propter hoc dedi eis illud in
ſ Simachus: nauseam transtulit. soroes yoo
lozū demonstrans
immundiciā. et dabo illud in ma-
ſ hostiū.
nus alienor ad diripiendum. et
impijs terre in ꝓdam: 7 cōtamina
ſ iō ſ ne videā has abominatōes
būt illud. Et auertam faciem meā
ſ qui mea facie inquinī. ſ auersa facie
† ſ sanctasanctoꝝ que solis sacerdotib⁹ et soli
ſ hūc pontifici patebant
ab eis. 7 violabūt archanū meū
et introibunt in illud emissarij: et
ſ dñs ad ꝓphetā
contaminabūt illud. Fac conclu-
ſ idem quoq; nobis cōtin
git si fuerit terra nostra plena sanguinibus et
habitatio iniquitate.
sionem: quoniā terra plena est iu-
dicio sanguinū. 7 ciuitas plena in
† ſ in loco ꝓphetarū et sacerdotū. † ſ babi
lonios vel demonios
iquitate. Et adducā pessimos de
† ſ aiao. templū os sanē est quod eths vo-
gentib⁹. et possidebūt domos eo
ſ sic ſ q̄ hoc merait
rum. Et quiescere faciam superbiaꝝ
† ſ que pozaus ingressiens contaminauit. et
toto mea nō sunt.
potentiū: 7 possidebūt sanctuaria
ſ nō mea
eoꝝ. Angustia su pueniēte: requi
ſ que eruperat omnē sensum. vnde pacem
relinquo vobis p. m. d. v.
rent pacem et nō ſerit. Cōturbatio
† ſ mala malis accumulās
sup̄ conturbationem veniet. 7 au-
dius super auditum. Et querent
ſ ꝓpria verba ꝓphet: futura ꝓuidēt. sacerdo
tes legē interpretātē. seniores cōsiliū pscrutanē
nyoc. in consilio iustorum et congregatōe ma
gna opera domini.
visionem de ꝓpheta. et lex pibit a
sacerdote: 7 cōsilium a senioribus
ſ ergo ſ sedechias ſ omnis iudeorū
Rer lugebit. et princeps induetur
† ſ cum hec fuerint † ſ non dei. vnde.
Recce entes a te in terra. ſ. sanctorum vero no
mina scripta sunt in celis.
merore. 7 manus populi terre cō-
ſordinē suū ꝓ antes
turbabūtur. Secundū viam eoꝝ
† ſ fm illud. i quo iudicio iudicaueritis iudi
cabitur de vobis. et illud. In quo iudicas al
terum. te ipsum condemnas.
faciam eis. et secm iudicia eorum
† ſ mandē † ſ vtes q̄ē nō seruerūt ꝓ beneficia. sē
tiant ꝓ tormēta ſ sic
iudicabo eos. et sciēt q̄ ego dñs

Ca. VIII

Et factum est
in anno sexto. in se-
xto mense: in quinta mensis. ego
ſ fugiens frequentiā multitudinis.
sedebā in domo mea. 7 senes iu-
ſ vel ꝓphete verba audire cupientes vel insi
diantes ſ hūc ſ repēte
da sedebant coram me. Et cecidit
† ſ omne donū pfectū desursum est. † ſ opera
tio vt visionis sacramenta possem cognoscere
super me ibi manus domini dei
ſ sic ſ rei nō res ipsa.
et vidi. Et ecce similitudo quasi aspe
ſ i gne purganē opera coitus que
in lumbis signanē vsq; ocsum.
ctus ignis. Ab aspectu lumboꝝ
ſ opera virtu
eius 7 deorsum ignis. 7 a lumbis
tum que a lumbis ad superiora consurgunt.
endorē habent atq; fulgorē.
et ſ sursū quasi aspectus splendo
† ſ nō ipsa man⁹. in deo enim nihil cor
pozale est.
ris. vt visio electri. Et emissa si-
militudo manus apprehendit me in
ſ eorū. n. cap apprehendi nō pōt manu
cincinno capitis mei. Et eleuauit
me spiritus inter cælum et terram.
† ſ spiritu nō corpore sicut possumus et
celos et profunda maris et infernā conspicere
singulorū. s. rationes complecti cogitatōne.
et adduxit in hierusalē: in visione
ſ vnde possit alia cernere ſ artij exteriorib⁹
dei iuxta hostiū interitus: quod re
ſ a quo erat oriundi cant mala
a quo olla succensa.
spiciebat ad aquilonem. vbi erat
ſ baal.
statuū ydoluꝝ zeli ad puocandū
ſ oci
emulationeꝝ. Et ecce ibi gloria dei

¶ Et cede cō.r.e. Hiero. Quidam arbitrant' et psona dñi in cuius typum ptecessit ezechiel. de populo iudaoꝝ hoc posse intelligi. qui omnes declinauerāt simul inutiles facti sūt. vnde. Saluū me fac domine quoniā defecit sanct⁹ Solus em̄ inuentus est dñs qui peccatum nō fe. nec in. do. i. o. e

¶ Remansi ego. Hie. de tāta interfectione nullus me excepto arbitrans remansisse. Notandus tamen q̄ nō ait remansi ego solus. sed remansi ego. Sub audiendum em̄ est cū ceteris signatis.

¶ Effūdēs furo. Magnitudines pene signat. sicut ilic. Effusa est despectio super principes et alibi. Pene effusi sunt gressus mei. Et i bono. Caritas dei diffusa est i cordibus nostris p spiritū sanctū. et. Diffusa est gratia in labijs t.

¶ Et dixit ad me Hiero. Flentem ꝓphetam cōsolatur. Quasi non iniuste hoc fecerint ipsi sibi hoc fecerunt.

¶ Magna ē. Hie. Quasi p magnitudine iniquitatis magnitudo supplicij nō em̄ vt stoici putant: vel peccata oīa sunt eq̄lia: vel pena

¶ Et ecce vir q. i. Vir viri quibus ꝓcepit transire p ciuitatē. s. e. ꝛc. nihil tale renunciant. quia nō ignoꝛant. sed merito impleuere sententiā q̄ ñ sermōe bope. ꝓbat

Ca. X

¶ Et vidi z ecce. Hiero. Nota in quibus supior visio et hꝫ discordent: aut cōcordēt. vt ex versuꝫ collatione absq̄ nō admonitu diuina papias sacramenta. et qd̄ ante monui. quū in firmamēto. et in throno et in manu homīs: nō veritas hꝫ similitudo vī. Nō enim facie ad faciē reuelato vultu gloriā dñi cōtemplamur. sed in similitudine oīa videmus. et imagine: dum fragili

interfectis. Egredimini. Et egressi sunt: z ꝓcutiebāt eos qui erant in

ꝯ in his qui signaculū nō habebant.

ciuitate. Et cede completa: remansi ego. ruiq̄ sup faciem meaz: et clamans aio. Heu. heu. heu dñe de? Ergo ne dispdes omnes reliquias israel: effundēs furorem tuū sup hierusalem? Et dixit ad me. Iniq̄tas domus israel z iuda magna ē

ꝯ p tribuū ꝯ duarū

ꝯ inculcatio est ꝯ ideo

nimis valde. z repleta ē terra, sanguinib⁹: z ciuitas replera ē auer

ꝯ occasiōū ꝯ hoc ió. qz e ē a ꝯ a cultu dei

ꝯ aptatur causa tantoꝝ scelerū. qz scz non putauerūt esse. puto enī ā dā

ꝯ vt aiunt

sione Dixerunt enim. Dereliquit ꝯ nō curat terrena. vñ hic supis labor est. ea cura quietos sollicitat ꝯ nūc et si. vigilat aī. dñs terram. et domin⁹ ꝯ nō videt

Igitur z meus nō parcet oculus neq̄ miserebor. Viam eorum sup

ꝯ eoꝝ. s. vel principes: qui sunt capita populi

ꝯ implera obediētia ꝯ ꝛpa.

caput eoꝝ reddā Et ecce vir qui

ꝯ carne būana multimode attrita.

indutus erat lineis: qui habebat attramentariū in dorso suo: respō

ꝯ Quasi signaculo thau lugen nū frontes armati.

dit verbum dicens. Feci sicut pre cepisti mihi

Ca. X

Et vidi et ec/

ꝯ vt supra

ce in firmamento quod erat super

ꝯ animaliū

caput cherubin: quasi lapis saphirus. z quasi species similitudinis

ꝯ throni ꝯ cherubin

soliꝫ apparuit sup eam. Et dixit ad virum qui indutus erat lineis. et ait. Ingredere in medio rotarum q̄ sunt subtus cherubin. et imple manus tuas prunis ignis: q̄ sunt inter cherubin. z effunde sup ciuitatem. Ingressusq̄ est in cōspectu meo. Cherubin autem stabāt a dextris domus: cū ingrederetur vir

ꝯ a quo recessērat.

z nubes impleuit atrium interi⁹.

ꝯ recapitulatio ꝯ qz ꝓsente domini maiestate nō exercentur supplicia.

Et eleuata ē gl̄a domini desup cherub: ad limē domus. z repleta est domus nube. Et atrium repletum

ꝯ q̄ erat in atrio ꝯ ideo

ē splendore glorię dñi. et sonitus alaruꝫ cherubin audiebatur vsq̄ ad atrium exterius: quasi vox dei oīpotētis loquētis. Cunq̄ ꝓcepisset viro qui indutus erat lineis dicens. sume ignē de medio rotarum q̄ sunt inter cherubin. ingressus ille stetit iuxta rotam. Et exten-

ꝯ ideo

dit cherub manum de medio cherubin ad ignē qui erat inter cherubin. z sumpsit: z dedit in manus eius qui indut⁹ erat lineis. Qui accipiēs egressus ē. Et apparuit in cherubin similitudo manus hois subtus pennas eoꝝ. Et vidi. et ecce quatuor rote iuxta cherubin.

ꝯ vt supra ꝯ animalia.

Rota vna iuxta cherub vnum. et rota alia iuxta cherub vnuꝫ. Species aūt erat rotarum quasi visio lapidis chrisoliti. z aspectus earū similitudo vna quatuor quasi si sit rota in medio rotę. Cunq̄ ambularent: in quatuor ꝓtes gradiebātur. z nō reuertebātur ambulātes. Sed ad locum ad quē ire decli-

ꝯ In his efficientiam rerū. nō membrorum imagines signat.

nabat: quę ꝓma erat: sequebā omne corpus earū ꝯ colla z ma-

ꝯ ferza scz quibus lignorum rotunditas ostringitur.

nus z pennę ꝯ circuli plena erāt oculis in circuitu quatuoꝝ rotaꝝ Et rotas istas vocauit volubiles audiēte me. Quatuoꝝ aūt facies

ꝯ animal. ꝯ prima

habebat vnum. Facies vna faci-

ꝯ Dein supius facies vituli. vñ datur intelligi faciem cherub esse vituli

es cherub. et facies secūda facies hominis. z in tercio facies leonis z in quarto facies aquilę. Et ele-

ꝯ Nota q̄ eadem debemus intelligere in ea positione animalis quę supra.

uata sunt cherubin Ipsū est aīal quod videram iuxta flumen chobar. Cunq̄ ambularēt cherubim

ꝯ animalia

circūdamur corpe.

¶ Et cum ple. m t. Hiero. vi post interfectionem z cadauera mortuoꝝ mundet hierusalē. ꝛm illud ysaię. Sanctificabit eum in igne ardente. et deuorabit sicut fenī materiā. Di sunt carbones quos in remediū linguaz atq̄ mendacij de solātes vicia. ꝓpheta interrogatus et optat Quid detur tibi: aut qd̄ ap. ti. ad l. d? Sagitte po. a. e. d.

¶ Notādū q̄ ī ysaia qui tm̄ i sermone peccauerat. z immūda labia se habere dicebat ad purgandū. vnus sotape carbo ꝓbendit̄. Hic vero q̄ ciuitas est plena iniquitate. et post suppliciū cadauerib⁹ mortuoꝝ plures assumūtur carbones nec vna manu sed ambabꝫ. ꝗbus et hoc intelligatur q̄ nō ad purgationem. sed ad penas atq̄ cruciatus ꝓnę assumāt̄ et sp̄argantur.

¶ Cherubim vt sancte supernęq̄ virtutes dextram dom⁹ dei ꝓtem tenere videantur. Ille aūt q̄ mittūtur ad supplicia. de quib⁹ dr. Immissionē p angelos malos sinistras ꝓtes.

¶ Ingressus ille stetit tm̄ pene factus vel ob tristiciam ciuitatis puniendę. vl ob magnitudinē glę. nec manū ad ignē mittit.

¶ Qui accipiens Nō dicit qd̄ egressus fecerit qz tristis rei narrationē maluit nobis intelligendā relinq̄re q̄ oculis subijcere

¶ Facies vna ꝛc. Hoc omniū sensū p̄terite visiōis expositō ꝓtinet. z suendū q̄ sup̄ius dictū ē. facies vituli a sinistris. iiij. nō sic accipiēdū ē vt alia sit a dextris alia a sinistris sit. hꝫ omniū eq̄lis ordo describit̄. Quatuor em̄ facies hēbat vnūq̄q̄ vt nō locoꝝ diuersitate dextri z sinistri. hꝫ vno p gradus ordine describantur

¶ Et facies secūda

nō describuntur

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Nos aũt sic adorauimus solem iusticię vt deũ adoremus in templo veteris testamenti. vbi lex zphete. vbi cherubim zppiciatorium.

¶ Quasi viginti quiq; viri. Signat. xx. viros: qui in quadrũ soli da statione fundati sunt. et a quinq; sensib. p quinquies quiq; figurã effi ciunt quadranguli. nõ solũ templũ habere potest tergũ. sed uisitar ydolorus applicare ad nares fu as ramum palmaz. s. quę grece bacce dicun tur. vt p hoc eos ydo la adorare significet.

¶ Quia replen tes terrã. Heretici q̃s qui repleuerũt terram iniquitate. et conuersi sunt ad falsi nois scię tiam vt dñm ad iracũ diam puocarẽt. ydo la que finxerũt adora renõ metuunt

¶ Ergo et ego f. i Nõ q̃ crudeliter agat sicut mentiũtur hereti ci. Simile eñ aut pau lus: quẽ boni dei cul torem dicãt. si venero nõ parcã. Qui eñ nõ intelligũt quid sibi p sit. et frequẽter depte cant: expedit eis vt ñ exaudiantur. vñ oran tes dicimus. Fiat vo luntas tua: nõ nostra Magne felicitatis ẽ: ad q̃lem misericordiã nõ mereri. Dis ergo q̃ sunt de domo iuda et a pfessiõe ecclesię re cesserũt: nõ parcet do minus cũ clamauerint voce magna. vñ cla mor eorum puenit ad me ꝛc. ñ exaudiet eos vt malis coacti intelli gãt qõ secerunt

Ca. IX.

¶ Appropinqua uerũt vlitatões. Dis vltio visitatio est: q̃si egroti medicum expe ctãtes. vñ. Ulsitabo i virga. i. c. et in v. p. c. Misericordiã aũt me am nõ. d. a. e.

¶ Hiero. Qui malos perantit in eo q̃ mali sunt et habet vasa in terfectiõis vt occidat pessimos: minister est dei.

¶ Vas interitus Lxx. securim. de qua. Ecce securis ad radi cem arboris posita ẽ.

¶ Vir quoq; .v. De quo iohannes. in medio sex. vij. candele brorũ aureoz similem filio hominis.

altare quasi vigintiquiq; viri dor
¶ contemnẽtes creatorem. ¶ contra quod
sa habẽtes cõtra templũ domini
dñs ostat: pcepit vbicũq; bosco essent ne more
gentiũ adorarẽt cõtra orientez
et facies ad orientem. et adorabãt
¶ adorantes scs creaturã
ad ortuz solis. Et dixit ad me. Ler
te vidisti fili homis. nũnquid leue
est hoc domui iuda: vt facerẽt ab
ominationes istas quas fecerunt
hic. quia replentes terram iniqui
tate: cõuersi sunt ad irritandũ me.
Et ecce applicant ramũ ad nares
¶ p dis omnib?
suas. Ergo et ego faciam in furore
non parcet oculus meus: nec mi
serebor. Et cũ clamauerint ad au
res meas voce magna: non exau
diam eos.

Ca. IX.

Et clamauit ĩ
aurib? meis voce ma
¶ lxx. mihi vindicã et c. r. d. d.
gna dicens. Appropinquauerũt
¶ vicina captiuitate
visitationes vrbis. et vnusquisq;
¶ nõ habebat: sicut lxx. transtulerunt. presen
tia enim narrat et futura nõ preterita
vas interfectionis habet i manu
† ¶ angeli dei parentes voluntati ¶ ad pec
cata dominũ rollenda: qui certo die facti sunt
sua. Et ecce ¶ ser viri ¶ veniebãt de
¶ ecce tercia porta
via portę superioris q̃ respicit ad aq
lonẽ. ꝛ vniuscuiusq; vas interit? i
¶ septim? scs ¶ christus
manu ei?. Uir quoq; vn? i medio
¶ in habitu pontificis ¶ vt omniũ peccata
lenderet: et sanctoũ numerũ a peccatoũ? se
gregaret. ¶ hebraice baddim
coz vestit? erat lineis ¶ et attramẽ
tarium scriptoris ad renes ei?. Et
¶ ¶ Duo erant altaria. Unũ thymiamatis in
trinsecus aureum. Alterũ holocaustorum ante
templum eream
ingressi sunt: et steterunt iuxta al
tare ęreum. Et gloria dñi israel as
¶ singularis numeri generis masculini. Che
rubim pluralis numeri generis neutri
sumpta est de ¶ cherub: que erat su
per eũ: ad limen domus. Et voca
¶ christum qui est sacerdos in c. s. o. m. et an
gelus magni consilii
uit virum qui indutus erat lineis
et attramentariũ scriptoris habe
bat in lumbis suis. Et dixit domi
¶ virũ indutum lineis
nus ad eũ. Transi p mediam ciui
tatem in medio hierusalẽ. et signa
¶ ¶ hm illud. Quis infirmatur et ego nõ infir
mor. Quis scandalizatur et ego nõ vror
thau sup frontes virorũ ¶ gemẽtiũ
et dolentium sup cunctis abomia
¶ publice
tionibus: que fiũt in medio eius.
¶ ser viris.
Et illis dixit. Audite me. Transite
¶ ¶ qui reliquit nobis exẽplũ vt sequa. ve. ei?
p ciuitatem ¶ sequentes eum ꝛ per
cutite. Non parcat oculus vester
¶ ¶ hm illud. Cani homis prudentia ei?
† ¶ qui ad bella fuit pusillanimus
ne q̃s misereamini. ¶ Senẽ. ¶ adole
¶ ¶ que pudicicią mente tota seruat ꝛ ¶ qui la
cte potatur infantie. nec dum solidum cibũ po
test capere.
scentulũ ꝛ virginem paruulum ꝛ
¶ q̃ fragilitatẽ sexus aie imbecillitate testatẽ.
mulieres interficite vsq; ad inter
¶ ¶ qui potest dicere. Signatum est super nos
lumen vultus tui dñe.
nitionem. ¶ Omnem aũt sup quez
videritis thau: ne occidatis. Et a
¶ lxx. a sanctis meis incipite
sanctuario meo incipite. Ceperunt
¶ ¶ qui tenebant thuribula et sacrificabant.
¶ vñ cepit peccatum. inde iudicium.
ergo a ¶ viris senioribus: qui erãt
¶ nulla est loci religio offenso deo
ante faciẽ domus. Et dixit ad eos
¶ nõ auderent angeli templũ sanguine cõtami
nare. nisi pcepisset dñs recedentis gloie
Cõtaminate domũ ꝛ implete atria

Attramentarium grece calamariũ. quia in eo calami reponũtur. alij si gnificantius recte vocant. q. scriptoz calamos tegant.

¶ Et steterũt. parati ad iubentis imperium vt cuiuscunq; viderẽt ibi peccata nõ esse dimissa sententię domini ꝛ interfectioni eum subiacere co gnoscant.

¶ Ad limẽ d. Alij subdiuo atrij domus q̃s scz tecto nõ premi tur. sed aeris fruitur li bertate.

¶ Indutꝰ lineis Lxx. podere q̃ ad pedes vsq; pertinge: sic appellatur. quę est vna de octo vestibus pontificis. quę latine dicẽ talaris. de qbus hieronim? opus luculentũ composuit.

¶ Et signa thau. Thau que. s. extrema est. xx. doaz litterarũ apud hebreos. et pfectam i viris gemẽtiu ꝛ dolentibus scientiã monstrat. Hebrei ve ro autumãt: q. apud eos lex thora dicẽ. et i principio nomis sui scribit hãc litteram: eos hoc accipere signacu lum: qui legis precepta complenerant.

¶ Thau littera extre ma in antiquis hebre orum litteris. quibus vsq; hodie vtuntur sa maritani. crucis habz similitudinem. quę in christianoz frõtibus frequenter signatur. & munitõe signamur. Sunt qui putant q. in hebrẽo alphabeto ista littera extrema sit dem õstrari i multitu dine peccantium sup esse reliquias sanctoũ Hementes aũt volen tesq; salnare. q. nec peccauerũt. nec pecca tibz pfenserũt. ꝛ alienã pecã plangerẽt. sicut samuel. saul. ꝛ paul? eos qui penitentiam non egerũt. vñ. Qui sumus i hoc taberna culo ingemiscamus. et alibi. tristicia est mibi magna et cõtinuꝰ do lor cordi meo.

¶ Senem adole Omnes illi perierunt: si absq; christi signa culo se aliquid esse cre dunt.

¶ A sanctis meis incipite. Uel sacerdotes significat. qui versabã tur in templo et adorabant ydola. vel eos qui pro sacerdotij merito san cti vocabantur in populo. et qui fuere in populis causa peccati. puini me ruere supplicia.

¶ Cõtaminate domũ. Dñis qui in peccato mortuus est ꝓtaminat atria templi. in quibz viuit qui cũ christo rusurgit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tauit. qui ante obedie
bat deo et illius fulcie
batur auxilio: inre p
am angere in impio.

¶ Et factū est. Et
bis dictum non esse
in ultrandum eis qui
dei iudicio penis tra
dii sunt. nec a pecca
to conuersis aut peni
tentibus et de ecclesia
egressis dicendum. ō
ge re. a. d.

¶ In sanctifica
tionem modicā. Quia
quidā ex ydolatrie
subiici noluerunt. sed
mandator dei memo
res fuerunt. vt daniel
et tres pueri et similes
eorum

¶ Congregabo
vos de pop. Hiero.
Hęc sub zorobabel
et iesu filio iosedech
et hedra z neemia tri
bus iudę. z bis qui cū
eis reuerti sūt pleriq;
accidisse autumāt ba
bitatores ęjs hierusa
lem. qui sub sedechia
rege iuda capti sunt.
vel qui fugerunt cum
hieremia i egiptum. i
omēs terras esse disp
los et nō reuersos in
vrbē hierusalē. Ple
na aūt conuersio eorū
qui captini erant. z re
liquiar israel. intelli
gitur in christo. quan
do reliquię salue facte
sūt et crediderūt vna
die tria milia. Sed et
quotidie sup̄bi habi
tatores vrbis hieru
salem. quor cor. p. o.
z a. ¶abulat: dei me
rentur offensam. Qui
autem p lapideo cor
molle accipiūt. per pe
nitentiam reuertūtur
ad ecclesiam et in ęce
ptis dñi ambulant et
audicia ei⁹ custodiūt.

¶ Et ascēdit glo.
Paulatim gloria do
mini recedit ab hieru
salem. primū templi
deserens stat in atrio.
vel in limine domus.
post in introitu portę
orientalis. nouissime
sublatis pennis rotis
q; sequentib⁹ stat sup
montem. q. e. a. o. vr.
montē scs oliueti vñ
dominus ad patrem
ascendit.

¶ Et ascēdit glo. vnde. Surgite eamus hinc. Et relinquet vobis. d. v. d. Iosephus q; vocem angelor dicit in templo auditam. Abeamus et
his sedibus.

¶ Montem. oliueti scs in signum refectionis et luminis vt inde peritu
ram arsuramq; cerne
ret hierusalem

¶ Ad trāsmigra.
Hiero. ad eos scs de
quibus supra. z senes
iuda sedebant iuxta
me zc. quib⁹ ꝓbeta ꝟ
scs corpe v. sionem cer
nebat. que omnia fie
bant vt ꝑsolationem
reciperent captiui. q;
scs in hierusalem redi
rent. et in ęceptis dei
ambularent

Ca. XII.

¶ Eraſperantis
me scs ad amaritudi
nem cōuertentis. cum
natura sim dulcis. vñ
Iustate z videte qm̄
suē. do.

¶ Tu ergo fili h.
Quid⁹ volūt capti
uitatem sedechię q̄ in
terpretatur iust⁹ dns i
typum ęcedere salua
toris. qui de celestib⁹
ad terrena descendēs
humanū corpus assū
psit quasi vasa capti
uitatis q̄ nō pbam⁹
Nō em̄ rex impius in
figura illius ęcedere
pōt qui totius pieta
tis exemplum est

¶ Et trāsmigra.
Ad litteram sedechiā
captū a babilonijs at
q; chaldeis. z hieremi
as ꝓbeta. et regum
narrat hystoria. z tu
ctum de loco in locū.
de hierusalē scs i ba
bylonē. et cetera quę
ezechiel in sequentib⁹
dicit.

¶ Hiero. Qui vo⁹ūt
q; sedechiam christum
intelligi. vasa captui
tatis humanū corpus
accipiant. et pfossum
parietē. quia inferni
claustra pfregit. et re
surgens solis credenti
bus apparuit. portas
in humeris quādo cū
angelicis potestatib⁹
celum ascēdit. absco
ditus egreditur et ve
lat faciem ne in carne
mortali videat⁹ diui
nitas. nō videt terras
ne ei⁹ oculis illustret
quę eius aspectū non
meretur. Oculi enim
dñi sup̄ iustos. hęc
aūt omnia fecit vt ps
milituidines hominis
dura israelis corda ad
fidem conuerteret. In portentū quoq; datus. vnde. Ecce hic positus est i
ruinam z in resurrectionem multor in zc

¶ Pefode ti. pa. Nocte enim sedechias suffosso muro fugit ad deser
ta iordanis. ibiq; ꝓhebęsus est a babylonijs z ductus in reblatha et ibi

compatientis affectu
mortuus est. Et cecidi in faciē me
fuoi ardore
am clamans voce magna. Et dixi
tercio quasi te indignante cetus reliquie
Deu. heu. heu dñe de⁹. cōsūma
que videbantur superesse gibunt.
tionē tu facis reliquiās israel? Et
sic cōquerente
factum est verbum domini ad me
Quasi. d. nō sunt ille reliquie q̄s sunt in
hierusalem sicut putas: sed qui in babylone
captiui. de stirpe tua
dicens. Fili hominis: fratres tui
viri ppinqui tui. z omnis domus
sunt impoperando.
israel. vniuersi q̄bus dixerunt ba
ac si dicat lōge recessistis a dño. qi captiui
et cū iechonia vos trasiostis.
bitatores hierusalem. longe rece
dite a domino. nobis data ē terra
i possessionem. Propterea hęc di
dic eis a terra israel parum. ab ec
desia
cit dominꝰ deus. Quia longe fe
cisse
ci eos in gentibus. z quia dispersi
alienos igitur. vt memores peccatorū
suorum. qui per vicia recesserant per penite
tiam reuocant. qz obedierūt mihi
eos i terris ero eis in sanctifica
tionem modicā in terris ad quas
concaptiuos scs qui sunt in babilone. ppin
quos ezechielis p. dicere
venerūt. Propterea loquere hęc
dicit dominus deus. Cōgregabo
vos de populis. z adunabo de ter
ris in quibus dispersi estis. dabo
q; vobis humum israel. Et ingre
ingressi
dientur illuc. z auferēt omnes of
yola p quib⁹ deū offendistis.
fensiones. cūctas q; abominationes
humo. timoris. et scrutatis dei. vt nō
diuersis ydolis seruiatis
ei⁹ de illa. Et dabo eis cor vnū.
cui simile. Cor mundū crea in me d⁹
et spiritū nouum tribuam in visce
dorum ism illud. dura cernice et incircūci
si corde. et indurati est cor pharaonis
ribus eor. Et auferā cor lapideū
molle in quo mandata dei scribātur in ta
bulis cordis carnalibus
de carne eor. et dabo eis cor car
conuersi.
neū. vt i ęceptis meis ambulēt. z
iudicia mea custodiāt faciāq; ea
qui mō aduersus
z sint mihi in populū: z ego sum
ista peccata quib⁹ deus offendit
eis in deum Quor cor post fore
yola
dicula z abominationes suas am

vitam
bulat. hor viam in capite suo po
cui⁹ dicere facere est
nam dicit dominus deus. Et ele
uauerūt cherubin alas suas z ro
tę cum eis. et gloria dei israel erat
sup ea. Et ascendit gloria domi de
Virū i modum vsq; hodie gloria dñi que
medio ciuitatis. steteq; sup mon
templum deseruit stat super montē oliueti. et i
teinqui ē ad orientē vrbis. Et spi
signo crucis tunlano spectat templum in cine
ritus leuauit me adduxitq; in cal
reo dissolutum
deam ad transmigrationē in vi
Significat se nō corpore seo spiritu de ba
bylone in hierusalē fuisse translatū.
sione i spiritu dei. Et sublata est a
que in ei spiritu duxerat in hierusalē et om
me visio quam videram. Et locu
nia monstrauerat
tus sum ad transmigrationē omia
reos scs
verba domini q̄ ostēderat mihi.

Ca. XII.

Et factus est
sermo domi ad me
dicens. Fili hominis in medio do
mus eraſperantis tu habitas. qui
oculos habent ad videndū z non
oculis cordis pernicia priuatis
vident. et aures ad audiendum et
non vicio sensuū. vñ. Di ceci estis pcc atū
nō habetis.
nō audiunt. qz domus eraſperās
captiuitatem seo cedie in hoc capitulo si
gnat. vt imaginibus nō solum auditu seo et
visu oculoū captiuitatem cognoscāt
est. Tu ergo fili hominis fac tibi
vasa transmigrationis. et transmi
grabis p diem coram eis. Trāsmi
de celestibus ad terrena.
grabis aūt de loco tuo ad locū al
terū in conspectu eor. si forte aspi
ciant: quia domus eraſperans ē.
facere in figura quę seo cedias fecit
reipsa. sarcinas scs
Et efferes foras vasa tua quasi
vasa transmigrantis p diem in cō
bis gestia vel gradieris
spectu eor. Tu aūt egredieris ve
spere coram eis sicut egreditur mi
grans ante oculos eor. Perfode
tibi parietem et egredieris p eum

alia a dextris alia a sinistris· sed omniū equalis ordo. q; quattuor facies habebat vnumquodq;

¶ Spūs eni vite erat in eis. Hieroni. Omnia viuūt deo ꝛ suū sentiunt creatorem· nō est deus mortuoꝝ sed viuentiū· vnde et oīa corpora rotarū: plena sunt oculis· et in psalmo dr. Celi enarrant gl'am dei. ꝛ.o.m.e a.f. Dies diei er· ver. zu·n.in.sc. Sol q; et luna et mare ꝛ flumia ꝛ montes et colles laudant dñm. et in circulum suū p anos singulos elementa voluūt. eloz; rationem in tertis dep̄hendim⁹ us· vt antiquum legis ordinem seruantes volumine et curtant· et nihil nouū cernam⁹ sup terram.

¶ Et stetit super Dici. Dic paulatim ptectio dei relict⁹ isr̄a el. primū fuit in tēplo: post stetit i atrio siue limine. qua recedente de templo: nubes ꝛ caligo implenit ip̄m penetralia. rursumq; ipsa gloria sedit sup cherubin· et illis stati abeuntib⁹ ad exteriora: subsecute sūt rote·

¶ Et intelleri q; cherubin essent. Multitudo scīe. notitia sacrāmētorum dei· et thronus eius ac requies· vñ. Qui sedes sup cherubin manifestare dignet gloria dñi sedet in multitudine scientie· et tūc manifestatur quādo cūcta regit puidentia demonstrātur· nō fortuitu quid fieri nec debere dicit. Dereliquit dñs terrā et dñs nō videt. vñ. intuitus cherubin et appetitus eoz est· obliuisci p̄teritoz et in futura se extendere.

Ca. XI.

¶ Et eleuauit me. Hiero. p me gloriā se qui nō poteram ambulantem· vt. s. nō remanerem in templo ignorantie nube p̄fuso. ꝛ stans i porta domus dñi orientalis q̄. r. s. o· q̄ sequūtur sacrāmenta cognoscerem

¶ Hieroni. Viginti quinq; viri omnia referentes ad quīq; sensus· Dic aūt nūs aut vr̄ au: nunq; i bono repitur. q̄nus in leuitico ad sacerdotale ministeriū a·xxv. annis eligantur. Hoc em̄ in hebreo nō habetur. sed in septuagīta. Ibi em̄ tricenarius est. qui ꝛ exordio hui⁹ ꝓphetie et in vñi etate quādo baptisatus est a iohāne Dicim⁹ ꝛ quinq; prudentes virgines. et quinq; fatuas. Sed hic quinarius in medio posi-

ibāt pie ꝛ rote iurta ea. ꝛ cū eleuarēt cherubi alas suas vt exaltarēt de ra ñ residebāt rote· ſ; ꝛ ipse iurta erat. Stātib⁹ illis stabāt. ꝛ cū ¶ vel eleuantib⁹ eleuatis eleuabātur. Spirit⁹ em̄ vite erat in eis. Et egressa est glia ¶ vbi stetit ¶ atrij interioris· domini a limine templi· ꝛ stetit super cherubin. Et eleuantia cherubin alas suas: exaltata sunt a terra coram me. Et illis egredientib⁹ ¶ interius atrium rote quoq; subsecute sunt· Et stetit in introitu porte dom⁹ dñi orientalis· ꝛ gloria dei isr̄l erat super ea. Ipsum est animal qd̄ vidi subter deū israel iurta flumen chobar· Et intelleri q; cherubin essent ¶ vel qz ¶ plenitudo Quattuor p quattuor vult⁹ vni. ꝛ quattuor alę vni· ꝛ sīlitudo manus homis sub alis eoz. Et simi ¶ vel vultus. litudo vultuum eoz̄: ipsi vultus quos viderā iurta fluuium chobar· et impetus eoz ꝛ impetus singulozuz: ante faciem suā ingredi

† ¶ p̄teritorū obliuisci. ad futura ꝓgredi

Ca. XI.

Et eleuauit me spiritus. ꝛ intro ¶ christum qui nōs ad patrem ducit ¶ vbi erat gloria ¶ ecclesie· duxit me ad portam dom⁹ domini ¶ iustitiae ſcz de quo. Ecce vir oriēs nomē ei⁹ orientalez quę respicit ¶ solis ortū Et ecce in introitu portę. xxv. viri. ꝛ vidi in medio eoz̄ iechoniam filium azur ꝛ felchiam filiū banaię principes populi· Dixitq; ad me Fili homis· hi sunt viri qui cogi-

tus est· et ꝓ qualitate vtentiū vel ad bonū vel ad malum referri pōt

¶ Iechoniā fi. a. et· f. f. b. Qualem scz numerū qui dimidit vnitatem. et in scīz dei numero sm̄ hebraicā veritatem nō videtur a dño· vnde. in archam bina ꝛ bina introducūtur immūda· Dñs aūt virtūq; in vnū coartans: secat vtraq; vnā· et soluit mediū parietē. inimicicias i carne sua ꝓdēnans· vñ. Ego et pr̄ter vnū sumus. vt. s. a iudaica dualitate in vnum reuocaret fidei christianę. pōtificatū q̄s indoctū pduto dñs patrē nō sub vno pūcipe. sed sub duobus anna et caypha. vt religionis eoz̄ fastū mōstraret errorem.

¶ Nōne dudum. Quasi licet nup post primā captiuitatē edificate sint domus. q̄ ante cotruerant· sūm⁹ tamen hanc ciuitatem̄ esse instar lebetis· nos quasi carnes in ea cōsumēdos ꝛ cremādos

¶ Plurimos o· Hiero. Quasi ego interpretabor quomodo sit ciuitas lebes· ꝛ vos carnes. nō intra sensū quem dixistī· sed quē nō timetis· Implebit quidem ciuitas carnibus quasi lebes. nouū vestris: sed eorum quos interfecistis·

¶ Et scietis Sum illud· cū occideret eos quereb⁹ eos. vt. s. q̄s p beneficia non senserunt per tormenta cognoscant

¶ Et factum est. Hier. Mouno pharaone in gemuerunt filij isr̄ael ꝛ damnauerāt ad dñm· Eo em̄ vidente nō poterāt. Ysaias q̄q; mortuo ocia regē leprosū vidit dñm sedentem sup thronū excelsum et elevatū· et seraphim stātia circa eum. Intelligenſq; immūda se hōe labia meretur de altari carbonem ad labia sua purganda· Dic aūt ꝓbetante fortitudine dei princeps qui a dñi declinauerat fuit· ne ca dit vt eleuet a christo Dñs em̄ ē resurrectio diabolus ruina ē· vñ Ecce hic positus est i ruinā eoz. s. q̄ pessime stabāt. ꝛ resurrectionē eoz. s. q̄ ceciderant

¶ Felchias. Alter p̄cipū seruat incolumis iechonias scz q̄ interp̄tatur aures eius sonāt aię· scz filius azur q̄s interp̄tatur fultū· siue aduntorius

¶ Banaie. structoris vel cementarij· q̄ cadendo a dño recin auit· filius pessimę edificationis. merito cadit ꝓbetante eo quem dominus confo-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ vsq̃ am captiuitatem significat et seq̃ebñ eñ populo iamiamq̃ capiendñ

sed in diebus vestris domus era
sperans loquar verbñ · et faciaz il
lud dicit dñs deus · Et factus est
sermo dñi ad me dicens · Fili ho
minis · ecce domus israel dicẽtñ.
¶ differtur.
Visio quam hic videt in dies ml
tos et in tempa louga iste prophe
tat · Propterea dic ad eos · Hec
dicit dominꝰ deus. Non prolõga
bitur vltra oñis sermo meꝰ. Ver
¶ cito.
bum quod locutus fuero comple
bitur dicit dominꝰ deus

Ca. XIII.

Et factus est

sermo domini ad me
dicẽs · Fili hominis vaticinare ad
¶ hereticos
propheras israel q̃ prophetant. et
¶ in quo hereses confin erunt
dices prophetãtibꝰ de corde suo
Audite verbñ domini. Hec dicit
dominus deus. Ue prophetis in
¶ sunt enim alq̃ sapientes ¶ scr. qui prophetãt
de corde suo.
sipiennibus ¶ qui sequñtur spiritñ
¶ nõ dei ¶ quia solem iusticie peruidebñt
¶ veri
suum · et nihil vident · Quasi vul
¶ domesticis auibus insidiantes
pes in desertis prophetę tui israel
erant · Non ascendistis ex aduer
so. neq̃ apposuistis murñ pro do
† pro ebus dimicantes et dei sententie resi
stentes
mo israel. vt staretis in ꝓlio in die
domini · Vident vana ⁊ diuinant
mendaciñ: dicẽtes · ait dominus.
cñ dominus nõ miserit eos. et ipse
¶ nõ contigit sicut veri prophete si ipsi erant
uerauerñt confirmare sermonem.
¶ ergo
Nunquid nõ visionem cassam vi
distis · ⁊ diuinationẽ mendacem
¶ facibus. ¶ ramen
locuti estis: Et dixistis · ait domiꝰ.
¶ mihi imponentes mendaciñ
cum ego non sim locutus · Pro
pterea hec dicit dominus deus.
¶ o hereses
Quia locuti estis vana ⁊ vidistis
mendacium. ideo ecce ego ad vos
ait dominus deus. et erit manus
¶ ideo
mea sup prophetas qui vidẽt va
na. et diuinant mendaciñ. In con
¶ in ecclia seq̃ in synagoga sathane
cilio populi mei non erunt ⁊ i scri
¶ vñ alibi. recedentes a te in terra scribentur.
ptura domus israel nõ scribentur
¶ viuentiñ ¶ promissionis. s. ¶ seq̃ in terrã mor
tuorñ
nec in terra israel ingredientur · et
¶ separati a populo dei.
scietis quia ego dominꝰ deus. Eo
¶ Quasi hec patientur eo q̃. d. ¶ ꝓ rigore seq̃ penitẽtie ꝓspera nunciantes
q̃ deceperñt populum meum dicẽ
¶ nõ semel seq̃ ¶ metaphorice
tes. pax: pax. et nõ est pax · ¶ et ipe
¶ p legis mandata et prophetarñ cõminatiões vt omnem impetñ summouerat vt cõuersi ad
eñ. hoc quasi muro cingerent.
q̃dificabat parietẽ. illi añt liniebãt
¶ puro seq̃ absq̃ temperamẽto et nullius fo
rtitudinis
eñ ¶ luto absq̃ paleis. Dic ad eos
¶ qui vana seq̃ penitẽtie.
qui liniunt absq̃ temperatura: q̃
¶ ¶ hostes seq̃ fetentissimi. babylonij. chaldei
casurus sit. Erit enim ¶ imber inun
¶ grandines
dans. et dabo lapides p̃grandes
¶ ¶ vt instabilem maceriam iudicis turbo
subuertat
desup irruentes ¶ et ventñ procellę
dissipantem · Siquidem ecce cecidit paries. Nunquid non dicetur
¶ auxiliñ quod polliciti estis
vobis vbi est litura quaz linistis:
Propterea hec dicit dñs deꝰ. Et
erñpe faciã spñm tempestatñ in in
dignatiõe mea · et imber inundãs
in furore meo erit. ⁊ lapides gran
des in ira in consummationez. Et
¶ defectionem seq̃
destruam parietẽ quem linistis abs
q̃ tẽpamẽto · et adequabo eñ ter
ræ. et reuelabitur fundamentñ eiꝰ
et cadet. ⁊ cõsumetur in medio eiꝰ
¶ opere ipso
et scietis quia ego sum dominus.
Et complebo indignationẽ meam
in pariete. ⁊ in his qui liniñt eum
absq̃ tempamento. dicamq̃ vo
bis · Non est paries · et non sunt q̃
¶ qui liniunt
liniunt eum · Prophetę israel qui
¶ sunt seq̃ causa malorñ.
prophetãt ad hierusalem ⁊ vidẽt
¶ tñ ¶ quã poterãt
ei visionem pacis. et nõ est pax ait
dominus deus. Et tu fili hominis:
¶ vt iram meã significes
pone faciem tuam cõtra filias po
puli tui quę prophetant de corde
suo · et vaticinare super eas. et dic

Ca. XIII.

¶ Ad prophetas. idest. Idioma i scripture vñq̃q̃ vaticinationis suę et sermonis prophetã vocat · vñ dicẽtur prophetę baal. et ydolorñ et prophetę prostitutionis. et paulꝰ dixit · quidã ex ꝓpria eoꝝ prophetã. cretenses semper mendaces ꝛc. ⁊ in osee dicat prophetã insanientem ꝛc · In ecclesia prophetę boni. apostoli et apostolici viri ¶ Pseudo prophetę heretici.

¶ Et nihil videt vñ prophetę dicuntur videntes · vñ vi · visio ysaię. et abdię · et illõ Leuate oculos vros et videte. ⁊ alibi. Reuela oculos meos · et. c. m. d. t.

¶ Quasi vulpes Nicro. De quibus dr Capite vobis vulpes pusillas. q · d. v. et alibi · ptes tertę vulpiuz erunt.

¶ Quasi vulpes hereticꝰ vnꝰ · vulpes foueas habent · filius aũt hois ñ habz vbi reclinet ca · l.

¶ Non ascendi. sicut aaron qui ignẽ populum israel deuorantem. quasi murus primo medius phibuit. Hieremię q̃s dr. ne occurrat domio · neq̃ stet ptra iram dominationis scs pseuerãtia · Dñi enim sententia sanctoꝝ ꝓbatur. vñ moysi dr · dimitte me ⁊ delebo populum istñ.

¶ Propterea h. Nicro. Hec omia de hereticis dicere possumus. omnia eñ eorñ figmẽta ira dei sol uuntur.

¶ Et tu fili h. p. f. Supra ad pseudo. prophetas. nunc ad pseudo prophetissas iubet prophetare · vtrꝰq̃ eñ falsos et veri ⁊ falli ꝓphetę fuisse leguntur.

¶ Hone faciem Lxx. obfirma faciem tuã · Cui simile. vultꝰ dñi sup facientes mala. et alibi · Dic peccãt peccatores a facie tua.

¶ Contra filias hereticos scs qui q̃ti tęq̃ voluptatem et iuuentã pdicãt. sicut epicurus et huiusmodi. Filij eñ q̃si viri absti nentiam laudant · vt pytagoras · vt gigenophilitę. qui quasi liniant parietẽ aliquã pollicent fortitudinẽ Sed perit eoz ędificatio. Nisi eñ dominꝰ ędificauerit domũ in v. l. q · c. e.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

filij sui trucidati sunt coram eo.

¶ Illud aũt notandum q̃ eodem tempe hieremias ꝓphetabat in hierusalẽ et ezechiel in babilone·7 illius ꝓphetia mitteb at̃ ad captiuos.7 huius ad eos qui habitabãt in hierusalem. vt vnius in diuersis regionib⁹ dei,puidentia ,pbare tur et intelligerent audientes quę populo acciderãt non ydoloruꝫ potestate.sed dñi fieri iussione

¶ Et extendã re eum em̃ qui non negat.p.p nobis·p.f. 7alibi. Spiritus vultus nostri christus dominus captus est.in. p.n.

¶ Periculosũ quidẽ est regis impij captiuitatem et necem sacramẽto domini comparare.

† ſ sarcinulas ſcz et q̃ i ſolatium fugiẽtes portare ſolẽt ſ fer portabis

i cõſpectu eoꝝ In humeris ſ portabis

† ſ ne a quoq̃ videaris † ſ vel i ceciratis signũ Ecce enim est a nabuchodonosor· vel ne cognoscatur et maiori cura seruetur.

beris. ſ caligine effereris· † Faciẽ

ſ Ecce enim in babylonẽ ductus est et nõ vidit eam·

tuam velabis et nõ videbis terrã

† ſ in figura enim ꝓcesserũt tam ꝓphetarũ q̃ operum quia portentũ dedi te domui israel. Feci ergo sicut ꝓceperat mihi dominus· Vasa mea ,ꝓtuli quasi vasa transmigrãtis p diẽ·et vespe pfodi mihi parietẽ manu.7 in caligine egressus sum· 7 in humeris ſ vel portans portatus in conspectu eorum· Et factus est sermo dñi ad me mane dicẽs· Fili hominis,nunquid nõ ſ scz direrũt ad te domus israel: dom⁹ ſ vulcoinom meã ſ hoc exasperans.quid tu facis? dic ad ſ nõ homo eos· Hec dicit dominus de⁹· Su † ſ christũ ſ seu cedium ſ quod sustinco ſ est. per ducem onus istud qui est in hierusalem.7 sup̃ omnem domuꝫ ſ vel qui israel quę est in medio eorũ. Dic· ſ i.q futura sunt vobis ꝓtendo· Ego portentũ vestrũ· Quomodo † ſ qz ſ christus quoq̃ et sui captiui in hoc ſ duci et suis mũdo: feci.sic fiet illis In transmigrati ſ babyloniam onem et captiuitatẽ ibunt·et dux † ſ vel numerosũ vel comitũ suoꝝ ſ angelorũ· qui est in medio eoꝝ in humeris ſ in eũ ſ ignotus incredulo portabitur.in caligine egredietur ſ meorũ inimicoꝝ·p. soluẽtes ſ ſcz eius Parietem ꝑfodient vt educãt eũ ſ christi ſ vel timore vel cecitatis vel amic facies ei⁹ operietur vt nõ videat † ſ iudeorum. super corpa enim eorũ velamen positum est ſ babylonẽ ſ concedente dño et disponente: captus est. oculo terram. Et extendam rete meum sup̃ illum· et capietur in sa ſ mea est potestas nõ hostium † ſ confusionẽ scz mundi· gena mea 7 adducam eũ in babylonẽ in terram chaldeoꝝ·et ipsa ſ ecce factus † ſ vt omnes sua morte viuificet † ſ apostolos et apostolicos viros· non videbit ibiq̃ morietur 7 omnes qui circa eum sunt Presidiũ † ſ scz ſ coadiutores scz· eius et agmina eius dispergam in ſ omnẽ terrã·e·f.c. † ſ ensẽ ſ manib⁹ hostiũ omnẽ ventum. 7 gladium euagi † ſ vt varijs coronentur martirijs ſ ic tandem † ſ vel ipsi vel ꝑ eos cõuersi nabo post eos· Et scient quia ſ nõ alius· ſ cuius voluntate fient oia.

ego dominus quando dispersero ſ vt fructum afferant et fructus eorum maneat. illos in gentib⁹ et dissemiuauero ſ eũ eos in terris.et relinquã ex eis vi ſ sicut iohannẽ apostolum † ſ liberatos ros paucos a gladio et fame et pe † ſ relicti † ſ sermone vel exemplo ſ ꝑ quib⁹ tanta sustinuerũt. stilentia vt enarrent omnia scele ſ iudeoꝝ et gentiũ ad quas in ra eoꝝ i gentibus ad quas ingre † ſ tunc ſ vt scz accepta penitentia sciãt· qz ego dominus·

dientur 7 scient qz ego domin⁹.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis panem tuũ in ꝓturbatione comede· sed et aquam tuã in festinatione 7 merore bibe. et dices ad populum terrę· Hec dicit dominus deus ad eos ſ habitatores scz ecclesie qui ſi ocum offendũt comẽdẽt ꝑ.f.in. qui habitant in hierusalem in ter † ſ fame verbi dei ſ famis ſ vel sollicitudine. ra israel· Panem suũ i ſolitudine ſ obsessi a nabuchodonosor et a chaldeis comedent 7 aquam suã in deſo ſ doctrine 7 sitis ſ habitatores terre deleantur latione bibent·vt desoletur terra ſ populũ 7 quasi nõ sine causa. a multitudine sua ,ꝑpter iniquitatem omniũ qui habitant in ea 7 ci ſ totius orbis eccle uitates quę nũc habitantur deſo † ſ ab omni cultura ſ quasi cognoscens se meritem quę noluistis miserantẽ cognoscere late erũt terraq̃ deserta.7 scietis quia ego dominus. Et factus est sermo dñi ad me dicẽs. Fili hois· quod est,puerbium istud vobis i terra israel dicentiũ. In longum ſ cõminatõis ſ ꝓphetarũ. differentur dies et pibit omis vi sio. Idcirco dic ad eos. Hec dicit ſ qui nescit mentiri ſ ne ampli⁹ dicat: dominus deus· Quiescere faciaꝫ puerbium istud.neq̃ vulgo dicet ſ ideo vltra in israel· Et loquere ad eos: ſ captiuitatis ſ res ꝑ appropinquauerint dies· 7 ser mo omnis visionis. Non em̃ erit vltra omnis visio cassa· neq̃ diui ſ que finem bẽat incertũ vt alio tpe dicatur alio compleatur natio ambigua in medio filiorum israel. quia ego domin⁹ loquar· 7 quodcũq̃ locutus fuero verbum fiet· Non prolongabitur ampliꝰ

¶ Dane su. in s. Hiero. Post principem et socios eius venit ad populũ. Dicit autẽ ad habitatores hierusalem q̃ i malo obsidiõis panem suũ comedant in egestate et angustia·et aquam nõ in abũdantia·sed in tormento 7 tribulatione bibant.

¶ Propter iniquitatem vel vicio. ſ principum qui capiendi sunt. et tradẽdi babyloniꝭ vel nãq̃ duricia: sermonem ꝑ per dimus.

¶ Et scietis q. e. vt cognoscatur deus offensus· qõ quidẽ i ꝓcationis tempe videre possumus

¶ Et factus est s. Supra ꝓphetauerat cõtra principem· nũc ꝑ tra populũ. Sed multitudo nõ credit: tritum assumebat ꝓverbium·s in longum differetur cõminatio ꝓphetę. ideo factus est ad eum sermo dñi.

¶ In longũ differ. vsq̃ hodie vulgus incredulũ; 7 dura corda mortalium;ꝓphetam nõ recipiũt· ſ oia quę ꝓphetę cõminantur et quę euãgelium i aliud tẽpus estimãt differendã.

¶ Manifesta pstringimus vt in obscuris immoremur.

bulanerint ad me per uersi et ego ambulabo ptra eos in furore puerso. z cū puerso puerteris.

¶ Extendā ma. Hiero. Manus dñi sup terram peccatricē ettendit vt virga vel fomitudo panis cōteratur. ettenta minat plagas nolēte eo qui eleuat peutere peccatores. ß extensione terrere et territos conservare.

¶ Et si fuerint. t. bie. Cū abrahā. ysaac. iacob et moyses et ceteri patriarchę iusti fuerint. hoc tantum mentio fit. Diuinius eñ cū terrę immineret noe differre ñ potuit. ß filios q̄ forsitan virtutis illius erant. in seminariū hūani generis pseruatos habuit Daniel q̄s imminētē iudeoꝝ captiuitatem nullis fletibus mitigauit. Job q̄s non ꝓpter peccata pcussus. ß ad ꝓbationes. nec domū nec filios liberauit. Alij dicāt q. bi tres viri et pspera z aduersa et item pspera videāt ideo simul nomiatos et sic latenter significari. q. israel qui prius bonis abūdauit z pp captiuitatem sustinuit ad priorem felicitatem redire posse si penituerit.

¶ Quia nec fili. Hiero. Si bi tres cōgregati nō pñt terrā peccat ricē ab ira dei pregere. q̄d putant q̄dam virtutibus parentum posse filios peccatores a gehenne igne. buſ liberari. nec peccatorē filiū pī vel mater liberare poterit. nec filij vicia nocebūt eis. ß anima quę peccauerit ipsa morietur. Iob vt ron sua q. retro aspexit liberare nō valuit ß trīs filias quę forsitā ñ peccauerāt. Iosias vir sanct⁹ nō solū peccantē populū nō liberauit. sed ipse in peccatis eius mortuus est. Aliqñ tñ ꝓpter abrahā et dauid in posteros eoꝝ dñs miam suam pollicetur. ß in eos trīs quoꝝ cōuersationem

ꝓphetā illum. et extendam manum meā sup eum et delebo cū iniquitatem suam

de medio populi mei israel. et portabunt iniquitatem suā iuxta iniquitatem interrogantis. sic iniquitas ꝓphetę erit vt nō egrediatur vltra domus israel a me. neq; polluatur i vniuersis ꝙuaricationib⁹ suis. sed sit mihi in populū et ego sim eis in deum. ait dominus exercituū. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. Terra cū peccauerit mihi vt ꝙuaricetur prevaricans. extendam manū meā sup eam. et conteram virgam panis eius. et immittam in eam famē. et interficiam de ea hominē et iumētū. Et si fuerint tres viri isti in medio eius. noe. daniel. et iob ip si iusticia sua liberabunt alias suas ait dñs exercituū. Quod et si bestias pessimas induxero sup terram vt vastem eam et fuerit inuia eo q̄ non sit ptrāsiens ꝓpter bestias. et tres viri isti si fuerint i ea. viuo ego dicit dñs deus. quia nec filios nec filias liberabūt. ipsi ipsi soli liberabūtur. terra aūt desolabit. Vel si gladiū induxero sup terrā illam. et dixero gladio transi p terram. z interfecero hominē et iumētum de ea. et tres viri isti fuerint i medio ei⁹. viuo ego dicit dñs deus. non liberabūt filios neq; filias. ipsi soli liberabūtur. Si aūt et pestilentiam immisero sup terrā illā

et effudero indignationē meā sup eam in sanguine vt auferam ex ea hominē et iumentū. et noe z dani el et iob fuerint in medio eius. viuo ego dicit dñs deus. quia filius et filiam non liberabunt. sed ipi iusticia sua liberabūt animas suas.

Quoniam hęc dicit dominus deus. Quasi cū ab his singulis nō possit liberare tantorum virorum oratio. quid si simul omnia inducam.

Mō z si quattuor iudicia mea pessima gladiū et famem ac bestias malas et pestilentiam immisero i hierusalem. vt interficiā de ea hominē et pecus. et tamen relinquetur in ea saluatio educentiū filios et filias. Ecce ipsi egredientur ad vos. z videbitis viam eoꝝ. et adinuentiones eoꝝ. et cognoscetis q̄ ñ frustra fecerim oia quecūq; feci in ea ait dominus deus.

Ca. XV.

ET factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis. quid fiet ligno vitis ex oīb⁹ lignis nemorum que sunt inter ligna siluarū. Nūquid tolletur de ea lignum vt fiat opus. aut fabricabitur de ea patillus vt dependeat in eo quodcūq; vas. Ecce igni datum est in escam. vtranq; ptē eius cōsumpsit ignis et medietas eius redacta est in fauillam. Nūquid vale erit ad opus.

meritā patrū adiuuāt

¶ Quia filium z Nisi opa et fidē eoꝝ haberāt. Frustra ergo dicāt iudei. pater nr abraam est. cū ei⁹ opa nō habeant. Maledictus hō qui ꝓfidit in hoīe. Sint sancti. sint ꝓphete legim⁹ tamen Nolite ꝓfidere i hoībus. Et iterū. Bonū est ꝓfidere in dño q̄ꝫ cōfidere in hoīe. Et nō est sperare in dño q̄ꝫ sperare in principibus. nō seculi tm. ꝫ ecclę. qui si iusti fuerint. tm aias suas liberabūt. non filios vt filias quos i ecclia genuerint

¶ Et consola. v. Cū vos viderit⁹ ꝙm me eos a plagis his liberasse vt eoꝝ puerilitate discatis meritis subuersam esse hierusalem. templū incensū populū captiuū. hęc de hierusalē dicātur. cui eęcdiele apō chaldeos ꝓphetāte ista bat captiuitas.

Ca. XV.

¶ Quid fiet. l. v. Vinea dñi sabaoth domus israel est. de q̄ in ysaia. plantauit vineam sorech. i. pulcrā et electam. hac vineam fructificat. nihil in oīb⁹ lignis ꝓphetis. alioquin cū radice et ꝓpaginibus igni traditur. Alia aūt ligna erūt succisa aliqꝫ habent vtilitatē

¶ Hiero. Simile in euāgelio. Si sal infatuatū fuerit ꝛc. et oculus qui totū corpus illuminat. si fuerit tenebrę. et cetera. audit a domio Si lumen q̄ in te est tenebrę sunt ipse. t. q. e. Comparatione eīm ꝓnaricatoris. et eius q̄ prius ꝓfessū negat deum liuor est pena eorū qui nunq; deū cognouerūt. Ligna aūt siluarū sm varietates credentiū i domo dei habēt aliqꝫ vtilitatē in qua nō solū sūt vasa aurea et argentea. sed et lignea z fictilia.

¶ Hic. Possum⁹ vineam et hierusalē accipe credentiū multitudinem. quę si pristine religionis cultura amauserit nec fruges vir

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Falsi ꝓphete adū/ sus veros prophetas ⁊ pseudo prophetisse aduersus veras ꝓphetissas. dei prophetisse olda · et debbora · et phillippi euāgliste. iiij filie. pseudo ꝓphetisse pulca et maximilla bas aiunt hebrici maleficis arabus eruditas p nigromantiā et phitonicā spiritū diuinare · qualis fuit illa quę visa est samuelis animam fuscitare.

Ut interficerēt Decurrāt testimonia scripturarū vt iustos ·s· ad mortem trahāt et peccatores vanis p missionibus viuificēt

Hec dicit dñs deus · Uę quę consuunt ꝛ suauem agulationē ꝛ metaphora ꝛ sicut epicurus loquimur · et cunomius · quoꝝ vox est. Manducemus et bibamus · cras enī mo/ ſuūt ꝛ pulvillos sub omni cubito ꝛ requiem scz pollicentes manus. ⁊ faciūt cervicalia sub ca/ pite vniuersę ętatis ad capiendas animas. Ut caperent animas populi mei viuificabant aīas eoꝝ. ꝛ suadentes amare voluptates. et violabāt me ad populū meum · ꝛ quo bruta animalia vescūtur ꝓpter pugillum ordei ⁊ fragmen ꝛ ꝛ mortuas dicentes ſi non daſ quippiam in ore eorum panis. ꝛ vt interficerēt aīmas quę ꝛ voce nō moriūf. et viuificarent animas ꝛ in re ꝙ nō viuunt. mentientes populo meo credenti mendacijs. Propē ꝛ destructionum hoc hęc dicit dñs deus. Ecce ego ad pulvillos vestros quibus vos ꝛ liberas capitis animas volantes · ⁊ dirū/ ꝛ pulvillos scz nō ꝓphetissas. Nolo eū mortem peccatoris pam eos de brachijs vestris. et dimittam animas quas vos capitis ꝛ liberas animas ad volandū. ⁊ dirumpaꝝ ꝛ quibus deceptoꝝ capita velabant. cum vir debeat revelata facie glorią dñi cōtemplari cervicalia vestra. ⁊ liberabo populum meum de manu vestra · neqꝫ erūt vltra in manibus vestris ad ꝛ id est prędam ꝛ tunc ꝓdandum. et scietis quia ego dñs ꝛ falso timore Pro eo q męrere fecistis cor iu/ ꝛ ꝛ cui imposuistis timorē ſti mendaciter · quem ego nō ꝛ cōtristaui. ⁊ confortastis manus impij ꝛ falsis promissionibus ꝛ penitens vt non reverteretur a via sua mala et viueret · propterea vana non ꝛ ꝛ visiones falsas ꝛ Nō enī voco ꝓphetias. de quibus. nō est augurīū in iacob neq; diuinatio in israel videbitis · et ꝛ diuinationes nō di/ ꝛ sic uinabitis amplius · et eruam populum meū de manu vestra ꝛ et sci/ † in ipso ope ꝛ qui ꝓpitos liberaui eus quia ego dominus ·

Ca· XIIII.

ꝛ post hec. Et venerunt ꝛ ꝛ nō omnes · ne omnes vi/ deantur errare ad me ꝛ viri seniorū ꝛ ꝛ vt indicaret quare venissent israel · et sederunt coram me · Et fa/

ꝛ Nō est enim nature hominis etiā sancti cordis archana cognoscere · vñ dr solo dicit saluatore. vidana aūt cogitationes eorū ctus est sermo domī ad me dicēs · Fili hominis · viri isti posuerunt im ꝛ ter cogitationes · ymach? et theodo. yoolū mūdicias suas in cordib? suis · et ꝛ ꝛ nihil de patrimio relinquēres scandalum iniquitatis sue ꝛ statue ꝛ mediora despectantes runt cōtra faciem suam. Nūquid ꝛ ꝛ qui taliter veniunt · † qz scz querso corde venerūt interrogat? respōdebo ꝛ eis. ꝛ Pro pter hoc loqre eis et dices ad eos ꝛ Quasi. nō ex persona tua. ne deus videretur auctoritas. Hec dicit dominus de?. Homo † ꝛ nō aliarū gentiū · quarus error potest habere veniam. homo de ꝛ domo israel · qui posuerit immūdicias suas in corde suo et scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciem suā · et venerit ad prophetam interrogans p ē me. ego domin? respondebo ei i multitudine immundicias suas vt ꝛ ca/ ꝛ ꝛ. recipiat piat domus israel i corde suo quo ꝛ cōfidentes recesserunt a me in cunctis ydolis suis. Propterea dic ad domū israel. Hec dicit dominus deus · Convertimini et recedite ab ydolis vestris · et ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras · quia homo homo de domo israel et de proselitis quicunq; ad uena fuerit in israel: si alienat? fuerit a me. et posuerit ydola sua in corde suo · et scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciem suam · et venerit ad prophetam vt interroget p ē me. ego dominus respon/ ꝛ ꝛ vt austeritate vult? frōtis auricia mollitat debo ei p me. ⁊ ponam faciē meam sup hominē illū. ⁊ faciam eum ꝛ vt illo pereunte alij me dñm esse cognoscant qui cordis archana cognosco · in exemplum et in prouerbium · et disperdam eum de medio populi ꝛ sic ꝛ phans cordis et rencis mei. et scietis quia ego dominus. ꝛ pseudo Et propheta cū erraverit et locut? ꝛ nō ali? ꝛ exigentib? peccatis ꝛ ꝛ vel decepi fuerit verbum. ego dñs ꝛ decipiā

Ca. XIIII.

In multitudie id ē sm qđ vult ⁊ credit audiat · Nō enim mere emr correctionem qui nō discendi sed ipsa ptandi ąo interrogat

Ut capiat. d. i. Quasi. pena scelera relinquāt. ideo veritatem audire non meretur. sed fraudulento corde decipiendi sunt vñ · Quid me tentatis ypocritę · et alibi. Nec ego dico vobis in qua potestate hec fa.

Quia hō hō d. Hōo homo hō dicitur vt interior ⁊ exterior significetur · Multi enim corpora lem faciem hūtes diuersarū bestiarū assumūt imagines. vñ · dñe in cuitate tua imaginē eoꝝ ad nihilū re. et hō cū in honore ēet nō intellexit · cō. ē. iu · i · et si. fa. ē ill. Di nō sūt boies homies. ſ boies iumēta. et in euāgelio. Be nimina vipaꝝ &c · nō sunt homies boies. ſ homies vipe · ⁊ alibi. vulpes foueas habēt et v. c. n · et de herode dicite vulpi illi · ñ sic boies boies ſ boies vulpes. Qui vero homines boies sūt sic erauerint · p supplica corrigantur vt cognoscāt qp ipe sit domin?.

Ego dñs d. p. Dicit achab rex isra el vadens ad prelium noluit audire micheā ꝓphetam pseudo prophetis acquiescēs. sicut ergo micheas ꝙ vidit dñm sedentē in solio · ⁊ exercitus spiritū vltro se obtulisse ad decipiendū regem. Diabolus ꝙs stat in ꝛspecta dñi. et primo i iobū tā iob. deinde in corpus eī. a dño accipit potestatem. Balaam ariolus a dño mittit vt decipiat balach filiū sephor. Hoc autē totū dr · ne pseudo ꝓphetar formidini re putet ꝙ decipitur populus et maualt mendacijs audire ęs veritati aures accōmodare · sed ire dei

Decipiam p. vñ · delusores iple de luder. et illud. Si au

na atq; celestia salliuntur. vnde. Gloria in excelsis deo. et in terra pax hoi bus bone voluntatis.

¶ Et eras nuda. Hiero. nō ptecta scz dei auxilio. Si quis christi non habet indumentū nudus est. qui nō est indutus viscera misericordie. bonitatis. humilitatis. pudicicie. mansuetudinis. patientie. iacet sup facē ter. et pulcritudo eius p fusione et nuditate turpatur.

¶ Tempus amātiū. Hiero. Potest tempus amantiū abtaq; ysaac z iacob intelligi. quando eis. p misit dñs post egiptiam seruitutem populuz suū liberandum.

¶ Amantium. qs te hierusalē dr. ad nostram aiam referam⁹. que q̄diu in infantia p stituta ē. peccato caret. Cū aūt etatis eius temp⁹ aduenerit. multi fūt amatores temonum. hereticoz. puer sozies dogmatum. q̄ ad eam cupiunt redi mare. qui. p tectiōe domini repelluntur. vt nō sint diabolici. sed ministros saluatoris suscipiat.

¶ Expādi a. Lxx. Expandi alas. vnde. Expandit alas suas. z a. e. a. p. i. b. s. et alibi. Quotiēs volui cōgregare filios tuos zc

¶ Ignomiam genit alem scz. Inbonesta eīn nostra maiori bonore arcūdamus. vñ Beati quorum remisse sunt iniq̄tates z q. t. s. p. quę cham nō pterit in patre. et eterna maledictiōe damnatur.

¶ Iuraui tibi. Hiero⁹. Iurta illud. Iurauit dñs z n. p. c. tu es s. i. s. o. m. Et omnis controuersię inter hoies finis est iuramētum. In tpe igitur nuptiaz iuramentū dei israel accepit. p munere potali.

¶ Et vnxi te oleo. Hiero. Sicut samaritanus. i. custos qui i semineis vulnera infudit oleum z vinū. dñs noster oleo unctus est. nō q̄ dolorem vulneq; mitigaret sed sentiam tribueret. vñ. vnxit te deus. d. t. o. l. p. c. t. Habent et demones simulari olei lenitatem dulcia p hereticos pollicentes. que in amaritudinem vertūtur. vñ. Oleum aūt peccatoris non i. c. m. Ab unctione unctus id ē christus dr. Vide ergo quantū hierusalē pfecerit que uncta oleo spūali christi nomen accepat. vñ de abraam. Nolite tāgere christos meos.

¶ Et vestiui te diſ. Hiero. varijs ceremonijs legis fm. lxx. quibus intenta ydola fugeret. hec sunt varia vestimenta ioseph. quib⁹ nisi prius nudassent fratres eum nō vendidissent. de quibus. Astitit regina a dextris tuis in. v. d. c. v. vñ. Induite nouū hoiem zc. et alibi. Induimini ꝙ viscerib⁹ mie. bonitatis. humilitatis. mansuetudinis. patientię. quid hac varietate pulcrius? Pontifex quoq; semel in anno sancta sanctoz ingrediebatur: variis vestibus utebatur. Siquidem diuitię hanc varietatem vestiū non faciunt. sed sanctitas et virtutū diuersitas. alioquin pharao et nabuchodonosor hec vestimenta habuisse scriberentur et nō ioseph peregrini z pastoris filius

¶ Et calciaui te ia. Hiero. Filo disertissimus iudeoz iacinctum i vestibus pontificis aeri compat. in quo celestia significari putat. nec pu⁹ calciatur q̄s aqua lauetur. vñ et aplis q̄b⁹ p̄cipitur excutere pulueres pedib⁹ suis: lauantur pedes. Et in canticis. Laui pedes meos: quomō. i. t

† ¶ vt posses dicere. Introduxit me rex in cubiculū suum

grandis effecta. et † ingressa es z p
† tēpus pubertatis ¶ ornatum
ueniſti ad mundum muliebrem.
¶ honeste adolescentularū maturitas indicat
Ubera tua intumuerunt. et pilus
¶ Quis nubilis.
tuus germinauit. et eras nuda et
† Magna clementia peccant ē rursus inuisit.
confusione plena. † et trāſiui p te z
† ¶ q̄s marito potestas sociari.
vidi te. et ecce tempus tuū † temp⁹
¶ oci. s. ¶ misertus tui.
amantium. Et expandi amictum
¶ nudam
meū sup te. et operui ignominiā tuā
¶ ideo
Et iuraui tibi. et ingressus sum pa
¶ vt mihi potius q̄ ceteris iungaris amatoribus
cum tecum ait dominus deus. Et
¶ meo cōiugio copulata † ¶ ideo † ¶ vñ ysaias
Si ablucrit dominus sordes filiarū syon et sanguinem hierusalē lauerit ¶ baptismatis
facta es mihi. † et laui te aqua. et
¶ sicut emoroyssam lauit.
emundaui sanguinem tuum et te.
¶ Non sufficit aqua lauare et mundare sāguinē. † ¶ Lxx. varijs ¶ quod mulieri nō viro conuenit.
et vnxi te oleo. z vestiui te † discolo
¶ vñ. calciati pedes in preparatiōe. e. p.
rib⁹. et calciaui te iacincto. et cin
† ¶ Lxx. tricapti. quoq; nomen et ipsi fingentes. sicut sepe nouis rebus noua fingūtur nomina q̄scz pilozū tenuitatem habere credantur
xi te byſſo. et indui te † subtilibus.
† ¶ Generale: cuius quasi species supponit
et ornaui te † ornamento. Et dedi

¶ bona opera.
armillas in manibus tuis. et to
quem circa collum tuū. et dedi in
† ¶ sup nares tuas † ¶ Ne audias iudicia sanguinis. nec inuisos vel detractoribus miscearis
aurez sup † os tuū. et † circulos au
† ¶ omnipotentis dei nomen. vñ. Dignatum est super nos. l. v. t. o. De hac corona dicit apostolus. reposita est mihi corona iustitie. † ¶ vel
rib⁹ tuis. † et coronam † decoris l
decorem ¶ sapientia
capite tuo. Et ornata es auro et
¶ eloquētia † ¶ ne grauarēt decor coniugis
graui pallio † iuxta symachū quod supra subtile. hic polimitā.
argento † et vestita es byſſo. et p
† ¶ Post vestimenta cibos parat. ¶ De qua. Nisi granum frumēti. c. i. t.
limito. et multis coloribus. † Bi
† ¶ spūssancti dona dulcia † patris gratiam que lassos sustentat et reficit. lumen nutrit vñ
uerme accendūtur in tabernaculo dei
milam z † mel z oleum comedisti
¶ sic ¶ tali cibo ¶ ponderose. ¶ vel
et decora facta es vehementer nu
nibil posset addi. † ¶ post. † ¶ his donis. † ¶ q̄z
cuitas magni regis. de quo. Deus iudicū tuū r. d. et. i. t. f. r. et alibi. Astitit regina a. d. t. in. v. d. c. v.
mis. † Et † profecisti † in regnum. et
¶ vt de te omnes gentes loquerent
egressum est nomen tuū in gentes
¶ quam deci
ppter speciem tuaz. quia perfecta
† ¶ mea largitate. Nisi enim dñs coedificauerit domū. i. v. l. q. c. c Nisi dñs custodierit ciuitatē f. v. q. c. † ¶ nō tuo
eras in † decore † meo quem posue
ram super te dicit dominus deus

Moysi quoq; et iesu naue p̄cipitur. vt soluant calciamenta. quia locus in quo stant sanctus est. vt cū loti fuerint pedes et ipsi omni sorde purgati. cincto calciati. qui est aerei coloris gradiantur obuiam dño in aera z festinent ad celestia regna.

¶ Linxi te. h. Hiero. de qua in veste pontificis tenuissima fila texunt. De qua in puerbijs. mulier duas clamides facit. p sentis scz seculi z futuri Byſſo accingūtur renes quotiens pingitur libidinis incentiua extenuāda sunt. vñ apls. Brate ergo succincti lumbos vestros zc. et dñs in euangelio. Sint lūbi vñ. p. z l. a. ī ma. v. Nisi enim lumbos fuenta astrigamus: lucernas ī manib⁹ bis nō possumus Et dñs ad iob. Accinge sicut vir lūbos tuos. Agnum p mesturi calciati pedes: tenentes baculū: stantes in euāgelij veritate z ad sanguinē christi p parati: lūbos sucanctos hic dicūtur. Qua zona mortificante lumbos. bestias q̄s et iohānes baptista accingūtur. de q̄bus. Lumbi mei impleti sūt illusionibus.

¶ Et idui te sub. tenuissimul scz. Et pulcr. q. t. incressatū erat cor populi. vñ i libro sapię. Spūs sapię tenuis: et immutabilis dr. et panis angelorū id ē mana: tenuissimū fuisse memorat

¶ Et torquem c. c. Hiero. Puto hic torquem appellari et varijs gemmis in pectus mulieris monile descēdens q̄ est ornat⁹ pulcerrimus femine

¶ Et dedi inaures. Circulos scz inauribus similes qui solēt a frōte mulieris pendere z naribus vel oris immittere. Inaures p similitudine vocat vt scz

christi bonus odor sumus deo. secuq; dicat

¶ Et coronam deco. Hiero. Nomen scz dei omnipotentis q̄s quat tuor litteris scribitur et apud indeos ineffabile dicitur. quod erat in lamina aurea super caput sacerdotis. quia nomen eius nō potest dici. cuius maiestatem etiam gentilitas nō ignorat. vnde in athenensium ara scribebatur ignoto deo

¶ Similam et mel et oleū. Hieronimus. vt comedat hierusalem vel p partes vt plerisq; putant vel cōmixtione trium dulciorē panem qui de celo descen. et sub tribus nominib⁹ vt quidam putant sacramentum signat trinitatis. non q̄ alia et alia substantia sit. sed diuersis simile et mel lis et olei nominibus: patris et filij et spirituscancti vna duceldo monstratur.

¶ Et p fecisti in regnū. Hoc in lxx. non habetur: quia alexandrię ī grecum sermonem scripturas ex hebraica veritate vertentes timuerūt hoc edere. ne regem egipti viderentur offendere: si dicerent a deo regnum isrl debitum esse. Solos tantum moysi libros magis eruditi ab eis translatos putant.

¶ Hieronim⁹. Quod de hierusalem dicimus: ne in singulis habeamus: z tedium lectoribus ingeramus: ad ecclesiam semel referamus. Si enim iuxta apsm. hierusalem mater nostra est: et mater nostra ecclesia est. et hierusalem ecclesia est.

¶ Perfecta eras in decore meo. Nō est volentis nec̄; ꝙ m. d.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tutū fecerit·nec vinū qō lętificat cor hominis attulerit:eternis ignibus tra
detur et in nihilū reputabitur. Verus eñ qui scit voluntatem dñi sui et
nō facit. v.m. Simile in euāgelio dr. Ego sum vitis vera et pr̄ me⁹ agrico
la est· Oīis palmes qui manet i me et nō facit fructū:tollet eū·z qui affert
fructū purgabit e. v.f.p.a. Bi saluator vitis est et nos palmites et pr̄ agri
cola dum p̄cepta ei⁹ seruam⁹ semp ertollimur.et cultura nostra purgatio
est· Nō est eñ volentis n·c ℞ m.dei· Q si afferentes fructū purgamur a pa
tre vt plus afferamus
ostenditur qz ad finē
z fructū plenitudinis
ꝓueniemus! adintorio
dei· Palmes qui non
facit fructuz tollitur a
patre· ℞ quid post de
eo fiat scriptura nō di
cit· Forte eñ sepatio
a corpe christi ꝓpetuꝰ
est interitus·

Ca. XVI.

¶ Et factu⁹ est· Hiero· Ubi breuis
est singularū,ꝓphetia-
rū circumscriptio tota
capitula ponim⁹· q̄d
nobis videt ilico sub
iiacentes. Dic autē qz
longus ad hierusalez
sermo dirigitur vsq;
illuc;z Cum placat⁹
fuero tibi ⁊c· dum im
ꝓperantur ei q̄ pecca-
uit. necesse habemus
omnē ꝓphetiā p ptes
ponere· et singulis ex-
planationes debitas
coaptare

¶ Fili hoīs. Hier.
Multū pdest peccato
ribus scire quid fecerit.
vñ penitens. Qñi ini
quitatem meā·e·c. ⁊c
Quattuor modis ac-
cipitur hierusalē. vel
quę babylonio et ro-
mano igne succensa ē·
vel celestis primitiuo
rū. vel ecclesia que in-
terꝑtatur visio pacis
vel animę singulorū:
q̄ fide cernunt deum·
Illud aūt qō plerīq;
de celesti hierusalem
interꝑtantur. ecclesia
non recipit·ne omnia
quę in p̄senti ꝓphetia dicūtur.ad celestium fortitudinū ruinas atq; cruc
atus et restitutionem i p̄stinū statum suscipe compellamur.

¶ Notas fac hierusalem abominationes suas· Sub persona
meretricis primū copulatę plostio viri hierusalē et ortus z educatio. z pu
bertas et nuptię z adulterium et repudiū· et rursus reuocatio contexitur.
vt clementia viri atq; iudicium.et adulteręq; atq; meretricis scelera cogno
scantur.

¶ Radix tua et. Hiero. Magna fides:grandis audacia ꝓphetarum·
Magnus est daniel qui ad prēsbiterū iungentem adulterio homicidium.
ausus est dicere. Semen chanaan et nō iuda.cū adhuc puer· Et ysaias q̄
damat ad populum et principes iudęoꝝ. Audite verbū dñi principes so-
domoꝝ ⁊c. Magnus quoq; ezechid·qui totā vrbem ignobilitatis argu
ens ait· Radix tua. ⁊c·

¶ Chananea. Hiero· Quia et egipto vocatus est populus· z ibi mul
to tempe fuit. Cham eñ pater chanaan princeps egiptioꝝ fuit. vel iuxta
sceleꝝ quoq; similitudinem radicem hierusalem terre egipti esse dicimus:

¶ Pater tuus amorreus. Hiero. Si hoc ad hierusalē dicit: que
est de ꝓgenie abraam ysaac z iacob et patrem habet deum·quid de nobis
fiet:qui de gentilium sordibus vocati·omnē maculam in lauacro saluato

Et cū esset integrū: non erat aptū
ad opus. quantomagis cuz illud
ꝯ vel consumpserit.
ignis deuorauerit et combusserit:
nihil ex eo fiet opis· Propterea:
hęc dicit dominꝰ deus. Quomō
lignum vitis inter ligna siluarum
quod dedi igni ad deuorandū.sic
tradam habitatores hierusalez et
ꝯ ler. obfirmabo ꝯ incense verbis·
ponā faciē meā i eos· De igne egre
ꝯ hostilis gladius ꝯ qui euaserunt.
diētur:et ignis consumet eos. Et
ꝯ qui euaserint a ponere miserarū.
scietis quia ego dominus·cum po
suero faciem meā in eos et dedero
ꝯ in eternam ꝯz solitudinē. ꝯ Aliud est
terrā inuiam et desolatā·eo q̄ prę
cuim cōtemnere quod ignorez:aliuo negligere
uaricatores exiterint dicit domi
quod coluerit.
nus deus·

Ca. XVI.

Et factus est
sermo dñi ad me
dicens. Fili hoīs·notas fac hie
rusalem abominationes suas et di
ꝯ quas dissimulat
ꝯ datui casuo vel vocatui
ces· Hęc dicit dominꝰ deꝰ hieru
salem· Radix tua et generatio tua

ris amisimus.si indumentū christi polluimus.z in cōuiuio vestē nuptialē
nō habemus·ligatis itaq; pedibus et manibꝰ ꝓiciemur in tenebras exte-
riores·ibi erit fletus et stridor dentiū

¶ Mater tua cetbea· Hiero. ℞ scz insanit. vel alios ī amentiā mittit
Dñus eñ qui facit peccatū: de dyabolo natus est· vñ et in toto orbe hui⁹
patris antiqui famosum est vocabulū· et multos vertens in amentiā. vñ
ad hierusalem dr. Audi filia z vi·z.i.a·t.z.o·p.t.z domū p̄tis tui.z conci
pisset rex de.t.et pmit
titur ei·q; si ad verū
patrem redire volue
rit.sicut nata fuit resti
tuatur

† ℞ ex multo sermone celebratus ꝯ loquar·
de fra chananea.pater tuꝰ amoꝛ
† ℞ ideo ē que insanit vel alios in insaniā mittit
reus et mater tua cetbea. Et quā
ꝯ Genitalia feminarū in vmbilico· sicut se
minariū virorū in lumbis eius. vñ· virtus ei⁹
in lumbis ei⁹ et in vmbilico ventris illi⁹
ꝯ De talibus parentib⁹.
do nata es in die ortus tui: nō est
† ꝯ Vmbilicus quo scz fetus alitur in ven
tre·sicut arbores et virgulta p radices humo
precisus vmbilicꝰ tuus·et i aqua
re terre nutriūtur occulto
non es lota in salutem.nec sale sal
† ꝯ Etiam saluator pannis infantie inuolutus
est:et omīa qui nascitur ꝓtectione dei indiget.
ꝯ qz ꝯ eo
lita nec inuoluta pannis. Nō pe
ꝯ offenso ꝯ Lrr. tuus.
percit sup te oculus meus vt face
ꝯ salē ꝯ quattuoz
ret tibi vnū de bis misertus tui· ꝯ
ꝯ p iniquitate tua † ꝯ oremus ne p iniquitate
abuciamur sup fa.t· vbi lata et spaciosa via ē
q̄ ducit ad mortem·
proiecta es sup faciem terrę in ab
iectione animę tuę: in die qua na
† ꝯ Notandū aūt q̄ nullus qñ nascitur cōmit
tere quicq; actuale potest:nisi lauacri tempore
quādo sapiens generatio fide credētis assumi
tur ꝯ tamen † ꝯ rea.ꝯz mortalīū criminū
ta es. † Transiens aūt p te·vidi te
† ꝯ vocaui ꝯz tribuens penitētiā
conculcari in sanguine tuo·Et di
ꝯ Fuis ꝯ conuersa.
xi tibi cū esses in sanguie tuo. † Vi
ꝯ Fuis
ue. Dixi inq; tibi in sanguine tuo.
† ꝯ omniū rerum abūdantia † ꝯ quasi benedi
ctione iacob·de quo·Ecce odor filij mei sicut
o.a.p.
Viue. † multiplicatā quasi † germē
agri dedi te· et multiplicata es. et

¶ Et quādo na.
Signat q̄ nō statim
legem accepit.nec abs
cisa fuerit crordia pu
dendę natiuitatis·qz
prius gentiliter vixit·

¶ In die ortus.
Hiero. Naturale est
ortis infantibus.primo
vmbilicum fędi·de
inde ad diluendā san
guinem aqua lauari.
tercio humotem pul
lorū sale siccari·quar
to tenera corpora pān
nis astrīgi ne defluāt·
vel deptauentur. vñ
barbaroꝝ corpora ro
manis sunt rectiora·
vsq; ad scām eñ z ter
cium annū semp pan
nis inuoluūtur· Sed
nihil hoꝝ hierusalem
habuit.

¶ Non ē pre.y.t.
Hiero. Lrr. Non alii
gauerunt ma.tu. Ma
ter diligens statim vt
nata fuerit infantula
mamillas ei⁹ ligat vt
a tenero tumere desi
stant et virginalē pul
critudinem custodiāt
cū ad pubertatem ve
nerit dr ei. Nunquid
oblituscetur spōsa or
natus sui.falsę pecto
ralis fuę.

¶ Mō est ꝑfectus
Lrr. Nō alligauerūt
mamillas tuas. Ha
bet scriptura hāc con
suetudinez vt pro corde pectusculum z pect⁹ z māmillas ponat pro loco
rum congruēcia. Sacerdos de cui⁹ ore doctrinam z legem requirunt:accī
pit pectusculum. Johānes supra pectus domini sapientiam hausturus re
cumbit.

¶ In aqua nō es lo. Hiero. Cruenta infantium nascentiū corpora
statim lauantur. Generatio quoq; spūalis lauacro indiget spūali· Nullꝰ
eñ mundus nec infans vnius diei·vñ· In iniquitatibus cōceptus sum·et
in p.c.m·m.m. Secūda natiuitas soluit primā·vñ· Nisi quis renatus fue
rit et aqua et spūsancto. ⁊c·

¶ In salutem· Sunt enim lauacra gentilium·hereticorum.sed non la
uant in salutem. In ecclesia quoq; qui non plena fide baptismum accipi
unt:aquam accipiunt nō spm̄.

¶ Nec sale sallita. Volent infantiū tenera corpora:dum adhuc vte
ri calorem retinent sale contingi. vt siccentur z stringantur. Sed hierusalē
de malis parentib⁹ nata nihil sapotis nihil diligētię ꝓsecuta est· Renatis
autē in christo dicitur. Vos estis sal terrę. Et aplus. Sit sermo vester in
gr̄a sale conditus. vnde et vulgo.sapientes salsi:insipientes insulsi dicunt
Omne quoq; sacrificium conditur sale· Qui hoc sale conditus fuerit· vl
tra non dicit. Putruerunt z.c ſ c·m. Ipse sal dicitur quo terrena rr infer

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

interpretatur cadentes poculo siue factura. ꝙ quod significatur nos traden dos aduersarijs potestatiꝫ. quę biberūt de calice babylonis. & corruerūt quoꝝ opa puersa sunt. tantaq; misere hierusalem erit correctio et ignominia vt erubescant etiam demones in nostroꝝ magnitudine peccatorū.

¶ Et fornicata es i filiis assiriox. Palestina viana egipto est. vñ dñs ad abraam. Dabo tibi omnē terraꝫ a fluuio egipti vsq; ad flumen magnū euphraten. vt. s. et vna pte egiptios. et altera habeat assyrios. cū q̄bus in posterioribꝫ dr fornicata

¶ Et fornicata e. Scōm tropologiam ab alijs ad alia pecca ta sepe transimus. et nec sic satiamur. sed q̄ si longo fune et corrigia vitulę peccata trahimus. et multiplicamus fornicationē nostrā in terra chanaam q̄ interpretatur fluctuatio: cū chaldeis: qui & ipsi nobiscū sonāt q̄si demonia. et pedes habem⁹ i salo. nec vnq̄ dicere possum⁹. statuit supra petraꝫ pedes meos ꝛc. Hereticoꝝ quoq; ptinacitatibus subijcimur. q̄ habent similitudinē demonū vel ipsis demonibus De q̄bus dicit apls Nō est nob⁹ colluctatio aduersus. c. 7. s. ꝛc

¶ Hiero. Moraliter hoc ad omnē animaꝫ pōt referri. que relicto cultu dei. viciꝫ se luxurieq; pmittit. nec in sęculari vita quam se quitur feliciter agit. sed et mundi & religionis diuitias pdit et se vltro amatoribꝫ ingerit. Est et alia fornicatio spūalis quādo de serentes ecclesiam hereticis iungimur. et lupanar nostrū i capite omnium viaꝝ edificamus. quibus dr. State in vijs & querite semitas dñi sempiternas. et videte q̄ sit via bona et ambulate in ea. moysi sęs iesu. iudicū. et regum libris. ysaię quoq; et hieremię et alijs pphetis. in oībus viaꝝ pncipijs fabricat lupanar suū. q̄ doctrinę testimonijs male abutit̄ dicens. hoc ait ysaias & osee. hoc moyses. hoc daniel. Et pulere nō in medijs vijs. nec in viaꝝ terminis ponit lupanar: sed in principio. Si eīm ad scientiam et pfunda venerit liboꝝ: errare nō potest. Excelsum q̄s suū vel basim facit in oīm platea. et hinc oꝝ se & impioꝝ

ſ vel palestinoꝝ.

tiū te. filiarū palestiaꝝ: que erubescūt i via tua scelerata. † Et fornicata ſ Ideo vtriq; traditi sunt. quia vtrosq; ta es in filijs assyrioꝝ: eo ꝙ nec ſ vel satiata

dum fueris expleta. et postq̄ fornicata es nec sic es sedata. Et mul ſ Ingredientes enim chaldeam q̄ est terra chanaam imitati sunt errores eoꝝ: quorum impetio subiacebāt

tiplicasti fornicationem tuā in terra chanaam cum chaldeis et nec ſ medicamine. Quasi quid vltra debui facere ei tibi. vñ osee. Quid faciam tibi effraim quid faciā tibi iuda

sic satiata es. ſ In quo mundabo cor tuum ait dñs deus. cū faciās ſ prędicta. ſ ses

omnia hęc opera mulieris meretricis & procacis. Quia fabricasti lupa ſ Quasi nō in occulto & tota libertate ydola coluisti.

nar tuum ſ in capite omnis vię ſ Ker-basim-ar vo ses

et excelsum tuū fecisti in omni platea. Nec facta es quasi meretrix fa ſ vel facis. alias facies ſ callida

ſ difficilis ses rogauit. vt magis facilius laqueretur

stidio augēs pcium. sed quasi mulier adultera. quę sup virum suum ſ gratis ſ sibi

inducit alienos. Omnibus meretricibus dant̄ mercedes. tu aūt de ſ bona q̄ tibi pepercerant ſ demonib⁹. ydolis. vñ in osee. Nec nō cognouit q̄ ego dedi ei triticum. et vinū et oleum et argentum multiplicaui ei

disti mercedem cūctis ſ amatoribꝫ tuis. et dona donabas eis vt introirent ad te vndiq; ad fornicandum tecum. Factum ꝙ est in te cōtra cōsuetudinem mulierum i fornicationibus tuis. et post te non ſ q̄ tibi competit

erit fornicatio. In eo enim ꝙ dedisti mercedes. et mercedes nō accepisti. factum est in te contrarium. ſ quod alię nō faciūt ſ quod alię faciūt ſ quia ses ꝓdicta feci sti. † ſ q̄ feci sti et quę passura sis

Propterea meretrix audi verbū

ſ primū fundamēta historie iaciam⁹

domini. Hęc dicit dominus deꝰ. † ſ a te ſ vt darco q̄ accipe debuerās † ſ quod accepias a me.

Quia effusum est ęs tuum. et revelata est ignominia tua in fornicationibus tuis sup amatores tuos. et sup ydola abominationum † ſ quem imolasti demonijs. † ſ bonarū cogitationū quas interficit qui ad mala opera inclinat

tuaꝝ & i sanguine filiorum tuoꝝ quos dedisti eis. ecce ego congregabo omnes amatores tuos ꝙbꝰ cōmixta es. et omnes quos dilexisti cū vniuersis quos oderas. Et cōgregabo eos super te vndiq; et ſ lege adulterarū.

nudabo ignominiam tuā coram eis ſ genitalia.

Et videbunt omnē turpitudinem tuam. et iudicabo te iudicijs adulterarū & effundentiū sanguinem. ſ Magnus est furor viri cōtra adulterā. et nullo pōt precio redimi

Et dabo te in sanguinem furoris et zeli. & dabo te in manus eoꝝ ſ seminariū fornicationis

et destruent lupanar tuū. et demolientur pstibulum tuum. Et denudabūt te vestimentis tuis. et auferent vasa decoris tui. Et derelinquent te nudam plenāq; ignominia & adducent sup te multitudinem. ſ Sic omnes cōmuniter solent adulteram lapidare.

Et lapidabūt te lapidibus. & trucidabunt te gladijs suis. & cōburēt domus tuas igni. & faciēt in te iudicia in oculis mulieꝝ plurimaꝝ. ſ vt similia timeāt ſ ciuitatum

ſ sic ſ Quasi etiam iratus et vlciscens misereor. Ipsa pena ubi pudor. q̄ sic desines. f.

Et desines fornicari. et mercedes ſ amatoribus † ſ cū te amare debuero.

vltra nō dabis. Et requiescet indignatio mea in te. & recedet zelus meus a te. & quiescam. nec irascar vltra.

Memor fuisti dierum adolescentię tuę. & irritasti me in cunctis his. Quapropter & ego vicem tuam reddam super caput tuum. dicit dominus deus. & non fecisti luxuriam super omnes scelera tua.

¶ Ecce omnis qui vtitur prouerbijs. adducet prouerbium hoc super te dicens. Quę mater talis filia eius. Filia matris tuę es. quę abhorret virum suum & filios suos. Et soror sororum tuarum es. quę abhorruerunt viros suos & filios suos. Mater vestra amorea. & pater vester cetheus. Soror autem tua maior. ipsa & filię eius habitantes ad sinistram tuam. Sodoma & filię eius. Soror autem tua minor. quę habitat ad dextram tuam. samaria & filię eius.

Nec in viis earum ambulasti. nec secundum abominationes earum fecisti. quasi modicum hoc fuerit quasi parum. corrupta es super eas in cunctis viis tuis.

Viuo ego dicit dominus deus. si fecerit sodoma soror tua. ipsa & filię eius. sicut fecisti tu & filię tuę.

Ecce hoc fuit iniquitas sodomę sororis tuę superbia. saturitas panis. & abundantia. & otium ipsius & filiarum eius. & manum egeno & pauperi non porrigebant.

Et extulerunt se. & fecerunt abominationes coram me. & abstuli eas. sicut vidisti.

Et samaria non peccauit dimidium peccatorum tuorum. sed multiplicasti abominationes tuas super eas. & iustificasti sorores tuas in cunctis abominationibus quas operata es.

Tu ergo sustine confusionem tuam. quę iudicasti sorores tuas. in peccatis tuis quibus abominabiles fecisti eas. iustificatę sunt ex te. Tu ergo confundere & sustine confusionem tuam. in eo quod iustificasti sorores tuas.

Et reuertar reuersionem sodomorum & filiarum eius. & reuertar reuersionem samarię & filiarum eius. & reuertar reuersionem captiuitatis tuę in medio earum.

Vt portes confusionem tuam. & confundaris in cunctis quę fecisti. consolans eas.

Et sodoma & filię eius reuertentur ad pristinum statum suum. & samaria & filię eius reuertentur ad pristinum statum suum. & tu & filię tuę reuertemini ad pristinum statum vestrum.

Et non fuit auditus in ore tuo sodoma in die superbię tuę.

Antequam reuelarentur malitię tuę. sicut in tempore obprobrij filiarum syriæ & omnium circa te filiarum philistiim. quę in circuitu te despiciunt.

Scelus tuum & abominationes tuas tu portasti. dicit dominus.

Quia hęc dicit dominus deus. & faciam tibi sicut fecisti. quę despexisti iusiurandum. vt irritum faceres pactum.

Omnibus me. Hiero⁹. Hęc ęs ad ecclesiā et ad aīas fidelium sunt referenda. q̄ munera maritalia: aurum ſ cs in sensu. argentum in eloquentia. et vestes quibꝰ turpitudo nostra atq; fedi tas velatur. dāt amatoribus suis. i. demonibus. vel puersorum dogmatū doctoribus quando asserūt nihil nocere luxuriam. & coitus genitalia naturaliter coitum poscere abis oīnibus indifferenter vti et huiꝰmōi.

¶ Do nabis eis vt in. a. t. v. a. f. Die. Dñe gen⁹ peccti figficat. ne putet vno prę ta. sed semper peccandi famem sustineat. et ptra iura nature oīb⁹ membris turpata vsq; ad verticem pollu atur.

¶ Quia effusū e. Hiero. Scōm tropologiam. oīs anima a dño accipit pecuniam spūalem. vñ. vni dedit. v. talenta. alij duo. alij vero vnum. Sed si negligēter egerit renelatur ignomia hierusalem: amatoribꝫ demonibus ses in die iudicij vel in tempore penitentię quādo corripiūtur. et ptius solꝰ deꝰ cernit occulta. vñ. Et pī qui videt in abscondito reddet tibi. Et alibi. Scrutās corda et renes deus. Cū aūt fuerit impletū: nihil opertū q̄ nō reuelet̄ et illud. Nolite ante tempus iudicare quoadusq; veniat dominus. q̄ illuminabit abscōdita tenebraꝝ. m. c. c. Et cū correctōis tēpus aduenerit. tunc illud osee impletur. Circūdederunt eū cogitationes suę. et illud. Inter se cogitationib⁹ accusantibus vel defendentib⁹. i die quādo iudicabit dñs o. b. et illud. Ecce homo et opera eius ante faciem eius.

¶ Hiero. Omnia hęc ꝙ methaphoram adulterę & homicidę. quę non solum ptra virum suū fornicata fuerit. sed et filios interfecerit dicuntur ptra

Cū omnia fecerimus: dicamus quia serui inutiles sumus. que debuimus facere fecim⁹. nō q̄ ex beneficio dei liberū tollamus arbitriū. sed ipsa libertas dñm debeat habere adiutorem.

¶ In pulcritu. t. Hiero. Demones solitos ptemnunt cibos. pegrina deliderant alimenta. vñ. Eleę e⁹ electę. Nō vult quēlibet rapere. Sed lem regem electū a domino iudam apsm festinat supplātare. nō ergo ꝓfidamus ī pulcritudine nostra.

¶ In pulcritu. t. Nō dei liberalitatem putemus esse nostrā virtutem. vñ. Ne gloricris in crastinū. Nescis enim quid ventura p.d.

¶ Et eius fieres. non dei esses: sed eius a quo polluceris. qui cuncta recipit vicia et diuersoꝝ peccatorum spiritū transeuntē suo susapit gremio et diuaricat pedes suos oī transeūti hic effundit fornicationē suam. et eius incipit sustinere dominatū: cuius bonspes erriterit

¶ Nunc inde cō. Hiero. Nostra quoq̄ hierusalē quę dei visio pacis ab hereticis sciditur. quādo vnā z altęr testimoniū de ꝓphetis carpentes locis conantur assuere bis: quibꝫ nequiunt coaptari. vñ supra. vę bis qui ꝓsuunt ceruicalia sub oīi cubito manꝰ qđ ꝓhibēs dominus ait. Nemo assumit cō mixturā panni rudis ꝛc. nec mittit vinū nouum in. v. v. hoc faciunt naçarei. qui veteris legis obseruantiā euāgelicę gratię coaptarunt.

¶ Et tulisti. v. d. Dominus ꝓcepit vt fierent tburibula. fiale cādelabra. arcba testamenti. cūcta vel aurea vel deaurata. et alia ex argento. q̄ oīa ꝓstauit hierusalem et vertit in ydola belis. siue baalis. chamos. astaroth. melchon.

¶ Hieronim⁹ Ꝑpūaliter de auro et argento sanctaꝝ scripturaruꝝ ydola facimus. quādo gratiam sensus z eloquentię hęretica prauitate corrumpimus et os nostrū in cęlū ponim⁹. Et fecisti tibi. i. m. in quibꝫ oīes hęretica fornicantur. dum quisq̄ putat robustissima q̄ fingit. q̄ nulla possūt oppugnatione subuerti. de quibꝫ dr. Dñe in ciuitate tua imagines eoꝝ dissipabis. et alibi. verūtamen in imagine. p. b.

¶ Imagines sęc vt omnē cultū quem acceperat ad vtendum in blasphemiam verteret.

¶ Et sūpsisti. v. t. Nos quoq̄ idem facimus. quotiēs tempantia. prudentia. fortitudine. iusticia et alijs virtutibus hęreticam circūdamus puritatem. et sic simplices recipimus vt videntes mella virtutum vitiorum venena non caueant.

¶ Grande discrimen nō in dei clementia: sed ī suo decore confidere. quanto quisq̄ sublimior tanto magis timeat

Et habens fiduciam in pulchri- ideo
tudine tua: fornicata es in nomie
tuo. et exposuisti fornicationē tuā
nō dei.
omni transeunti vt eius fieres. Et
de hierusalem sic potest accipi omnia sc̄ ꝑ cepta legis et diuitias et omnium rerum abundantiam ydolis deputauit. que dedi tibi
sumēs de vestimētis meis fecisti
alia ydola
tibi excelsa hinc inde cōsuta. et fornicata es sup eis. sicut nō ē factū
ab aliis gentibus. Que enim a principio ydolis seruierūt minus rē sunt
neq̄ futurū est. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo et argento
Nos vnum habemus virū et vnam veneramur imaginē inutilibus. s. et omnipotentis dei
meo q̄ dedi tibi. et fecisti tibi imagines masculinas. et fornicata es
in eis. Et sumpsisti vestimenta tua
vel operuisti illas
multicolozia. et vexita es eis. Et
vt supra nō tuum alij incensum. de quo
Dirigatur oratio mea sicut. i. c. t.
oleum meum z thimiama meum
Ꝛr. panes ꝓpositōnis sc̄s quos deo iubemur offerre.
posuisti coram eis. et panē meuꝫ
scripturarum sensum purissimū:
quē dedi tibi similam z oleum z
Quod gustauit ionathas et illuminati sunt oculi eius et cōfortatus est
mel quibus enutriui te posuisti in
ydolorum ydolis
cōspectu eoꝝ i odorem suauitatis
istud aliud.
Et factum est ait dñs deus. et tulisti filios tuos et filias tuas. quas
De quib⁹ dicit. Filios enutriui et exaltaui. i. a. s. m.
generasti mihi. z immolasti eis ad

¶ Similā et oleū et mel. Hec posuit misera hierusalem in ꝓspectu ydoloꝝ suorum. que natura dulcia sunt atq̄ suauissima. sed dum offerun tur ydolis et falsis doctrinis: fiunt amara.

¶ Et tulisti fi. tu. Hiero. Nostra quoq̄ hierusalem hęretica prauitate supplantata tollit filios suos qui robustiores ī fide sunt. et filias adhuc sc̄s ī fide infirmas. aut filios q̄ mistica cognoscūt. filias que simplicem sequūtur historiā et tradit demonibꝫ deuorandos. et cū interficit. vtsificare se credit et placare symulacra. que eoꝝ occisōe saturantur

deuorandum. Nūquid parua est
Ꝛr. tuo. quos sc̄s de fornice tuo generasti
fornicatio tua? Immolasti filios
vñ filius meus primogenit⁹ israel.
meos. et dedisti illos consecrans
eis. Et post omnes abominationes
tuas et fornicationes nō es recordata diez adolescentię tuę. quādo
et te operui
eras nuda et cōfusione plena. cō-
et laui et copulaui te mihi
culcata ī sanguine tuo. Et accidit
duplex maledictio. vñ habēs. ve sup omnes habitatores terre.
post omnem malicia tuam. vę vę
quasi mercetrix
tibi ait dñs deus. Et ędificasti ti-
Hec omnia de singulis possunt intelligi si vicijs parueris
bi lupanar. et fecisti tibi prostibu-
Lata enī et spaciosa via q̄ ducit ad mortē
omibus cōmunis. vt nulla peccati genera derelinquat
lum in cunctis plateis. Ad oīe
quo significetur locus fornicatōis
caput vię ędificasti signū prostitu
tionis tuę. z abominabilem fecisti
anime sc̄s quez a deo fornicata vel diuarica
fi. suppeditādo temptatōnib⁹ vicioꝝ.
decorem tuū. Et diuisisti pedes
tuos omni transeunti. et multipli
casti omnes fornicationes tuas.
gentilib⁹
Et fornicata es cū filijs egipti vici
nis tuis magnaꝝ carnium. et mlt
turpitudine superans eos.
Quasi ideo fecisti
tiplicasti fornicationē tuā ad irri-
vel extenos
tandū me. Ecce ego extendam ma
corrigendam. hinc constat iudeos legis obseruantiam amisisse.
nū meā sup te. et auferā iustifica
vel ius tuum.
nō meam auferetur a vobis regnū dei.
tionē tuā. Et dabo te ī aias odiē
vrbes vel opida palestine

Qui in hac carne sunt: deo placere nō possunt. Alia est caro sanctoꝝ. de qua dr. videbit oīis caro s. d.

¶ Egiptij dicūtur magnaꝝ carniū vel ob turpitudinis magnitudinem. vel ob peccatorum deformitatem.

¶ Extendam manum meam vt peccata tua puniendo visite. vñ Visitabo in virga iniquitates coꝝ. Et notandum q̄ manus dei ad plationem mittitur. ad penas peccantium extenditur. vnde ī iob. Mittet manum tuam ꝛc.

¶ Hiero. Nostra quoq̄ hierusalē si ꝓterierit ceremonias vi: et extenta fuerit manus eius sup eam ablata legis obseruantia traditur filiabus palestine: non filijs. Neq̄ eīs prius fortioribus supplicijs tradimur. sed iuxta peccatoꝝ qualitatem minoribꝰ. vt correcti ī minoribus: maiora cruciatus tormenta vitemus. philistijm id est palestini: prima litteraꝝ ꝓ mutata-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

scientia.et nunc voluntate ppria sustine cruciatū ne sustineas in ppetuum

¶ Que vicisti sorores tuas. Hiero. Lre-que corripis: alias corripisti.s.t.tuo exemplo.s.ad maiora petō puocādo. velut si sacerdos male viuens et ope dignitatē deturpans. exemplo laicos corrumpat. vñ. Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis ꝛc.

¶ Et tu confūdere. Hiero. Confusionem sequitur ignominia. ignominiam correctio. correctionem psolatio. et eam salus. Juxta illud. Tribulatio opat patientiā. patientia pbationem: probatio spem. Spes aūt nō confundit in futuro scz. quia in psentia tua p confusionem peccata deleuerit. vñ Est confusio que ducit ad mortem. et est confusio que ducit ad vitā. Spūsq; sanctus peccatores hortatur sic. Confundantur et reuereantur omes inimici mei. puertantur retrorsum et confundātur valde velociter. ꝛ in alio loco. Die tu mum iniquitates tua s. vt iustificeris. Et Justus accusator sui est in principio sermonis. qd ergo mirū si puocatur hierusalem ad confusionem et ignominiam q̄ sorores suas iustificauit peccando?

¶ Et conuertam Hiandis pfect. post confusionē et ignominiam quam sibi iudicio dei illata liberter accepit. Quasi dicerz Jram dei sustinebo q̄niam peccaui ei. Promittitur ei restitutio i antiquū statuz. Sed qt compatione sceleꝛ eius iustificata est soroma et samaria. pti mū restituitur puersio vel captiuitas sodomoꝛ sm aquilā. Secūdo captiuitas samarię sm eundū. Nouissima restituitur hierusalem. Cui cōfert duobuz q̄ inter tres. gentiles. hereticū. ecclesiasticum multo maioribus penis dignus sit qui maioris dignitatis est? vñ petrus. Tēpus est vt incipiat iudicium a domo dei. Et i hoc pphetā. A sanctis meis incipite vt s. extrema hierusalem. sororibus ante cōuersis ꝛ restitutis portet ignominiam suam ꝛ cōfundatur sup peccatis suis. et sorores suas consoletur. dum grauius punitur. Vel ideo confundatur. q; dū ad iracūdiam puocauit. vñ patet nō esse naturalē iram dei. sed dementē et mansuetum vicijs nostris ad iracundiā puocari. vñ. Scōm duriciam tuā et impenitens cor tuū thesaurisas tibi iram. Et alibi. Misisti iram tuam et deuorauit eos. Nō cōiunctū est et in vno corpe copulatū: mitti nō potest. sed qd extra est vt lancea. telum. ꝛ huiusmodi

¶ Et soror tua sodoma. Dici. Judeę inter alias fabulas. dicāt i adnētu christi sui. i. antichristi. et in mille annoꝛ regno: sodomā restituendā vt sit quasi paradisus dei ꝛ q̄si terra egipti. ꝛ samariam in felicitatem pristinā vt scz de assyrijs reuertantur in terā iudeam. Decem em tribus captas a phul et a salmanassar et teglathphalassar regibus assyrioꝛ legimus. ꝛ vsq; hodie ibi esse captiuas. Hierusalem q̄z tunc esse fabricandā. et omes filias eius vrbes. s. ꝛ viculos et castella que sub eius fuerant potestate. v. prius flortiuras. et ipsam auro et argento et paolis lapidibz extruendam. vnde ysaias. Cōstituam iudices tuos sicut prius. et psiliarios tuos sicut a principio ꝛc. Et dauid. Benigne fac dñe in bona voluntate tua syon. v. g. m. i. ꝛ alibi: Edificabūtur ciuitates iude. Jli ita. Nos aūt dicimus q̄ sodoma redut in antiquū statum cum naturę suę reddita gentilis prius ꝛ impia aīa

nē tuā q̄ vicisti sororeꝛ tuas peccatis tuis sceleratius agēs ab eis
¶ non q̄ absolute sint iuste. sed prioris comparatione.
Justificate sunt enim a te. Ergo et
tione.
tu confūdere. et porta ignominiā tuam q̄ iustificasti sorores tuas. Et conuertā restituens eas cōuersiōe sodomoꝛ cum filiabus suis. et cōuersione samarię ꝛ filiaꝛ eius. Et conuertam reuersionē tuaz in medio earū: vt portes ignominiam tuam. et cōfundaris in omnibus quę fecisti consolans eas. et soror tua sodoma et filię eius reuertent ad antiquitatē suā. ꝛ samaria ꝛ filię eiꝰ reuertent ad antiquitatē suā ꝛ tu et filię tuę reuertemi ad antiquitatē
¶ vt subuersionē eius reuoceres ad memoriā et timeres
vestraz. ¶ Non fuit aūt sodoma soroꝛ tua audita in ore tuo in die superbie tuę. anteq̄ reuelaretur malicia tua sicut hoc tempe i oppꝛobrium filiarū p circuitu vrbiū syrie et palestine. brium filiaꝛ syrię ꝛ cunctarum. in circuitu tuo filiarum palestinaruz
¶ quāso sup
¶ scz
¶ revelata est scz vt fias in opprobrium
¶ ergo ¶ quo fugasti alias in scelere
¶ ideo vt portes scelus tuū
que ambiunt te p giruz. ¶ Scelus tuum ꝛ ignominiā tuam tu portasti ait dñs deꝰ. Quia hęc dicit dominus deꝰ. Aquila grandis magnaz alarum

¶ vt recipias quod meruisti ¶ ad nihilū ducere
desperisti iuramentum. ¶ vt irritū
¶ ¶ cū scz impletuz fuerit. ego occidam et ego vivificabo. ego pugnam et ego sanabo
faceres pactū. et ¶ recordabor ego
¶ quod olim habui tecū
pacti mei tecum in diebus adoleꝰ
¶ vel mee ¶ nō legis quod pterit. scz cuius
gdā quod est sempiternū
tię tuę. et suscitabo tibi ¶ pactū sempiternum. Et recordaberis viaruz
¶ sic ¶ operū
cogitationū ¶ recordata scz.
tuaz. ꝛ confunderis cū receperis
¶ samariā et sodomam cariūq; sociaꝛ
sorores tuas te maiores cū minoꝛ
¶ ¶ Alij in pbatione. Oportet eni esse hereses vt qui pbati sunt manifesti. f.
rib⁹ tuis. Et dabo eas tibi ¶ in filias
¶ merito scz. seu et mia mea ¶ vt scz cum penas. p sacrilegio sustinueris veniam non ex pacto tuo seu ex mea clementia cōsequaris
as. sed non ex pacto tuo. ꝛ ¶ suscitabo ego pactum meū tecum. Et
¶ tunc
¶ recordata beneficiorū meoꝛum
scies quia ego dominus. vt recorꝛ
¶ ¶ sicut ille qui dicit. non sum dignus vocari apostolus. q. p. f. c. d.
deris ¶ ꝛ cōfundaris. et nō sit tibi vltra aperire os p cōfusione tua. cū placatus fuero tibi in omnibus q̄ fecisti ait dominus deus

Ca. XVII.

¶ Et factū est verbū dñi ad me di
¶ obscurū significat esse quod dicit. parabola enim aliud verbis profert aliud sensibus tenet.
cens. Fili hominis. ¶ppone enigma et narra parabolam ad domū israel. ꝛ dices. Hęc dicit dominus deꝰ. Aquila grandis ¶ magnaz alarum

ita intelligit creatorē. Sancta maria quoq; recipit antiqs beatitudinem hereticoꝛ errore pter pto-ucta doctrinę et fidei christiane. et tūc hierusalem. i. eccla reuertetur i statū suum De qua dr. Factus ē in pace locus eius. Et alibi. hierusalem que edificat vt ciuitas ꝛc

¶ In oppro fi. st. Hiero. Syria in berizo dr arā. que interpretatur sublimitas. et iuxta explanationē illi? loca ysaie vbi arā et effraim consentiunt ptra iudam et hierusalem ethnicoꝛ argumenta sapientia. que sibi sublimitatem querit scientię. sicut hereticꝰ impugnat iudaꝛ. in q̄ scz vera confessio. et nō potest pualere. Dicquoq; eadem arrogātia syrię. id ē philosophoꝛ. cū filiabus alienigenaꝛ. in quib⁹ multiplex diuersoꝛ in gētibus dogmatū error ostēditur. Illud ꝛ opprobrio habet hierusalē cui? vicio supatur

¶ Et nō sit. t. v. a. Hiero. qō sanctoꝝ est. vnde. Dns nostrū patet ad vos. o. c. Et de saluatore. Et aperiēs os suū. d. c. Et in psalmo. Aperiam in parabolis os meū. Peccatori dr. peccasti quie. Et peccatori dixit deus. Quare tu. enarras. te. m. p. o. t. et Nō est pulcra laudatio in ore pecca. Petō dr. Aperi os tuū. ꝛ. i. vñ debemus etiā cum p mīam dei receperimus pristinam gram et pactū euangelij sempiternum: et cū placatus nobis fuerit dñs in omnibus quę fecimus. memoriam nostrę peccati et semp os claudere. qui nō ex opibus nostris. sed ex dei gratia saluati sumus.

Ca. XVII.

¶ Aquila grandis. in. g. Hiero⁹. Scōm anagogen q̄uis violenta videatur interpretatio. sicut cetera animantia et ad bonam ꝛ ad malam partem referūtur. ita et aquila. de leone in bonā ptem dr. Catulus leonis iuda. In ptrariam. aduersarius vester diabolus tanq̄s leo rugiens. c. de aquila in bonam ptem q̄ iustus diues effectus faciat sibi pēnas vt aquila. vt possit reuerti in domum pdecessoris sui: et in ysaia. Qui sperant in dño assument pēnas vt aquile Recte aūt qui diceret fortitudine faciam et sapientia intelligentię auferam terminos gentiū et vires eoꝝ depredabor ꝛc Nunc sub psona aquile de libano qui interptatur candor et refert ad thimiama non vult pua et būilia virgulta pstringere si sūmitates cedroꝝ

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

hierusalem·ꝓpꝑ gregandę sint omnes gentes ꝑtra eam:quarū adorauit ydola. et omnia dei munera in cultū eoꝝ conuertit·et destructur templum baal.ꝛ omnes arę ciuitatis incendio subuertentur.nihilq; i ea remanebit

¶ Si hęc passa est hierusalem quę cū ydolis fornicata est·quid illā passuram putamus quę sanguinis christi rea est?

¶ Et auferetur·quia iam securus ero de castitate tua fm eos .s.q̄ i bonam ꝑtem hoc acepiūt. Alij em̄ in ꝑtrarium acepiūt.vt magnę irę deus nō irascī.cum semel cōtēpserit fornicantem. et illius desparuit salutem.

¶ Hiero. Si hereticī qui vetus testamentum nō suscipiunt.reꝓhendūt qđ iurra·irr dictū est.ꝛ ꝑtristabas me ꝛc.eo q̄ deus non solū irā suscipiat.si et meroꝛi et tristicię subiaceat. interrogemus eos quomō illud suscipiāt. qđ certe boni dei mandatū est. Nolite ꝑtristare spiritum sanctum dei·in quo signati estis. Quid q̄d em̄ sup hoc nobis dixerint·et nos in defensionem ꝓsentis sermonis in eos retoꝛq̄bim?

¶ Et nō feci iurta Monstrat diuina dementia cū minores pęne: maiora dicūt peccata.

¶ Ecce omis q.d. Post catabolā vicioꝝ et correctionē·qua retrabitur ad salutes· aptatur ei tritū vulgo ꝓuerbium. Sicut mater·ita et fi-

¶ Sicut mater. Cerbea scz q̄ insaniēs vel in insaniā vertēs interꝑtatur ·incētiua scz huius seculi. q̄ captiuā aīam ducūt ad interitus et a viro suo diuidūt·i· dei verbo.

¶ Sororū. Hieꝛ. sodomę ꝛ samarię. quaꝝ altera gentilem vitaꝝ luxuriāq; designat·altera hereticoꝝ decipulas.

¶ Que proiecerūt viros. dei verbum et doctrinā. Semp em̄ erāticum fluctuant pedes huc illucq; discurrentes· Circūferūtur em̄ omni vento doctrinę. et alia ad aliam fallitatem.et cum in prima frustra se sudasse cognouerūt ad secam terciamq; transcendūt·

¶ Mater vestra ce. Hieꝛ. Supra dixit.pater tuꝰ amoꝛreus.ꝛ mater t.c· Hic cōmutato ordine et numero. Mater.v·cerbea·ꝛ p.v·a· Cū em̄ scelera ꝓfecerint scindūtur in ꝑtes·et vnione deserta in multitudinē ꝓficiunt. et in turbam.quę non potest cū iesu ad montana ꝓscendere· Sorores aūt hierusalem·samariam et sodomā·quaꝝ altera a dextris altera a sinistris etiā fm corpalem intelligentiam·si de templo hierusalem ad orientē aspicias comꝓbabis·

¶ Soꝛoꝛ tua ma·sa· Hieronimus· Media inter duas sorores.hierusalē quę et iudas dr ꝛ a chaldeis in babyloniā ducta est·quę mꝛto sceleratius peccauit:q̄ samaria et sodoma.in templo ydolū adorans.ꝛ post dei filium interficiens·

¶ Sodoma. que refertur ad gentes. Sodoma em̄ eo tempe non erat quę prius cū gomoꝛa .adama.et seboim·diuino fuerat igne deleta

¶ Hieꝛ⁹. Sēm tropologiam.samaria ꝛ sodoma·i. hereticī et ethnici. sepe leniora cōmutāt.q̄ qui putantur hierusalē scz ecclesiastici·vñ ad corinthios. Omnino audītur inter vos fornicatio qualis nec inter gentes ꝛc· Solent hereticī qui tm̄ vetus testamentū suscipiunt. tres naturas in Ꝟ lo

gnatio mea in te. et auferet zelus
† ¶ cum a me recesseris
meus a te· Et quiescā. nec irascar
cū te eterne trasiderim captiuitati·
¶ hoc·f·fecisti
amplius· eo q̄ nō fueris recoꝛdata
¶ hen:ficioꝝ que dcoi tibi in adolescētia
ta dierum adolescentię tuę.et proꝛ
¶ Ter. cōtristabas ¶ ad tristiciā:q̄ bonis operibus debuisti ad gaudia puocare
uocasti me in omnibus his· Qua
¶ opa tua
propter ꝛ ego vias tuas in capite
¶ cum subuerti debueras Maioꝛ est enim culpa ¶ pena. ¶ ramen
tuo dedi ait dñs deus ·et nō feci
iurta scelera tua in oībus abomiationibus tuis. Ecce omnis qui dicit vulgo ꝓuerbiū:in te assumet illud dicens. Sicut mater.ita ꝛ filia ei⁹. Filia matris tuę es tu·quę
¶ assimilatio
¶ qui verbum
proiecit virum suum et filios suos
et soꝛoꝛ soroꝝ tuarū tu·q̄ proiecerūt viros suos ꝛ filios suos. Mater vestra cethea·ꝛ pater vester a
¶ quia ꝓior peccauit et ab assyrijs ꝓius in captiuitatem ducta est
moꝛreꝰ. Et ¶ soꝛoꝛ tua maioꝛ samaria.ipsa et filię eius que habitant ad sinistram tuam·Soꝛoꝛ aūt tua

co intelligere·spūalem·animalē: tertenam.ꝛ spūalem ad hierusalē referūt animalem ad samariam.et terrenā ad sodomam quos breuiter interrogamus.quomō tres naturę.spūalis.animalis.terrena.q̄ inter se diuersę sūt. vnam matrē et vnū patrem habeant· quod figmento eoꝝ non conuenit· et quomō animalis et tertena natura iurta hunc ꝓphetam restitui antur in antiquū statū·i· spūalem. hoc em̄ rationibꝫ eoꝝ contrariū est· Samaria hereticos significet·et in osee. ꝛ i multis alijs.et in Ꝟ psalmo testimonio ꝓbatur. Ue qui despiciūt syon ꝛ phidunt in mōte samarię·ꝛ vindemiauerūt principia gentiū· Dñe! em̄ hereticī despiciūt syon:q̄ inter ꝑtas specula scz ecclesiaꝝ ꝛ phidūt in m.s.in suprascripto. quorum dogmatū·quę putāt esse sublimia·quibꝫ vindemiant atq; populant principia·q. potentes scz ad errorē ꝓtrahūt.

minor te quę habitat a dextris tu
¶ gentes
ę sodoma et filię eius· sed nec in
vijs earum ambulasti. neq; secōm
scelera earū fecisti· Pusillum mi-
¶ vel pauciorem ¶ vel sedecthora
nus pene sceleratioꝛa fecisti illis
¶ opibus·cogitatōibus
in omnibꝰ vijs tuis· Uiuo ego di
cit dñs deus·quia non fecit sodoma soꝛoꝛ tua ipsa ꝛ filię eiꝰ·sicut fecisti tu et filię tuę. Ecce hęc fuit iniquitas sodomę sororis tuę.superbia saturitas panis.et abundantia.et ocium ipsi⁹ ꝛ filiarum eius·ꝛ manum egeno et pauperi non porrigebant. Et eleuatę sunt.et fecerūt abominationes corā me. et abstuli eas sicut vidisti. Et samaria dimidiū peccatoꝝ tuoꝝ nō peccauit sed vicisti eas sceleribꝰ tuis· et iu-
¶ non simpliciter·sed comꝑatione tui· Sicut
stificasti soꝛores tuas in oīb⁹
illud dicitur· Descendit hic iustificatus ab illo
abominationibus tuis quas operata es· Ergo et tu porta confusio

¶ Uiuo ego·absolute·excellenter. In veteri testamēto Ꝟ iuramentum est. In nouo amen amen dico vob vñ. deus abraam. deꝰ ysaac.et deus iacob.si ē deꝰ mortuoꝝ sed viuoꝝ. et alibi· Placebo dño i regi. vi. Sicut nemo absolute dr bonus nisi solus deꝰ· qui⁹ dicat arbor bona. homo bonus.pastor bonus. fons bonus. vñ· Nemo bonꝰ nisi solus deꝰ· Sic angeli et ceterę virtutes· ꝓtiarchę·ꝓphetę apli·q̄us vinctes.comꝑatione oꝑotentis dei: mortui dicūtur. Qui⁹ est em̄ bō qui viuat ꝛ nō videat mortē? vñ apls de deo· Qui solus habet immortalitatē.et lucē habitat inaccessibilē·

¶ Hiero· Iuramento describens sodome ꝛ filiaꝝ eius scelera ꝓmō ponit superbiaꝫ diaboli·ꝓpter quā scz de celo cecidit. Superbis em̄ deꝰ resistit. humilibꝫ aūt datgratiam.

¶ Saturi p et a et o. Hie. Superbie seminariū ē saturitas panis. abundantia reꝝ et ociū. vel fm .xx· delitiaꝝ luxurięq; abundātia. Deus ille euāgelicꝰ.nō aliud peccasse memorat nisi q̄ opibꝫ ꝛ diuitijs affluens·in tā tam erupit superbiam vt manū non porrigeret indigenti laçaro ꝓditionis sue oblitus· vt ne Ꝟ q̄dē q̄ꝑiendum erat daret misero· vñ· alibi. Qui se exaltat hūliabitur·et q̄ se hūliat exaltabitur·

¶ Superbia.sa p.et a· et ocium. peccatū sodomiticum est· ꝛ ꝓpter Ꝟ sequit dei oblitio. q̄ pūia bona putat esse ꝓpria ꝛ nunq̄ sibi indigna dū· vñ i lege. attende.ne comedēs et bibens.ꝛ saturat⁹.edificaris optimis domibꝫ.hūsq; oues et boues.argentū ꝛ aurū obliuiscaris dñi dei tui. vñ salomon. diuitias et pauꝑtates ne dē.m. Ꝟ tm̄ v.m.t.n.

¶ Et ocium Hiero. Alij delicię.iurta illū sensum. In desiderijs est anima eis odioli· Semp em̄ est aliq̄d agēdū ne ager nostri pectoris manu cessante:malaꝝ cogitatiōnū sentibus occupetur

¶ Et samaria dimidiū p.t.n.p· Hie. Berus em̄ scies voluntatē dñi sui ꝛ nō faciens. v.m. ꝛ potentes pōtēter tormenta patientur·

¶ Porta confusionem tuam. Sola post naufragiū tabula ē. cuꝫ peccaueris erubescere.ne audias. facies meretricis facta ē tibi.n·e.

¶ Porta confusionem·t· Hieronimus. vt ꝓpria scz torqueatis cen-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Qua desperit. Qui eñ iuramentū despicit: illum despicit p quez iuranit. et ei facit iniuriam cuius nomini aduersarius credidit

¶ Et sumam e.d.m.c. Hiero. Verus nabuchodonosor sumit de me dulia.c.f.et de vertice.r.e.vt sit regnū humile z nō eleuetur. Sed deus pater qui loquitur ad ezechiel. de stirpe regia. z de genere dauid plantat super montem excelsum.

¶ Humiliaui lignum. Hiero. Dñs symeon. Ecce hic ponit eñ ī ruinam z in.r.m. Granum ḡs synapis minimū omnibus seminib. postq̄ creuerit in altum animū habitaculum est.

Quidā aliter interpretātes lignū sublime būiliatū et būle exaltatum. ad passionem referunt saluatoris. q̄ cū in forma dei esset. nō.r.a.ē.c.f.c.d. ꝫ semetipsū c.f.s.a. et post resurrectionem ipsum lignū sublimatū est. qđ prius vrēs morte sicatum est. et postea reuiuiscens pullulū recepit vigorem. Alij referunt ad israel. q̄ in primo aduentu humiliatus et arefactus. sedo ī statum pullulū restituatur. vñ paul⁹. Cū intrauerit plenitudo gentium. tunc omnis israel saluus fiet

Ca. XVIII.

¶ Quid est q. i. v. Parabola est cū illud qđ in ezechiel dicit. Ego sum q̄ reddo peccata patrū sup filios: vsq̄ ad tertiam et q̄rtam generationē his qui oderūt me. Et alibi. Reddēs iniquitatem patrum sup filios et filios filioꝝ vsq̄ in tertiam z q̄rtam generatiōz. Hoc eñ aliud verbis sonat. aliud sēsu cōtinet. Nos vsq̄ nunc putam⁹ duo testimonia que sūp posita sunt. nō esse pabolam. sed simplicem explicare sententiam. et quancꝫ nō audem⁹ quicq̄ dicere. sicut nec vas fictile ptra figulum. Quare me ita fecisti? scandalum tū patimur occultum q̄ iniusticia videatur dei alium peccare. et alium peccata lugere. Si eñ peccata reddit vsq̄ in tertiam et q.g. iniustum videtur vt alius peccet et ali⁹ puniatur. Sed addit. his qui me oderunt. Non eñ ideo puniūtur filij qz peccauerunt patres eoꝝ. sed quia eis similes quodam hereditario malo deum oderunt.

In exodo legitur. Ego sum qui reddo p.p. sup fi. vsq̄ ad t. z q. generatiōe. Sed hic inquiūt hereticī qui vetus testamentū nō recipiūt. quanta est crudelitas dei legis z pphetaꝝ qui vsq̄ in terciam et quartā generationem extendit iram suā. Sed his respondendum est: etiam in hoc dei creatoris dementiam demonstrari. Misericordia eñ est nō statim punire. sed sententiam tenere. vindictam differre. Sunt qui ita edisserūt. Parrem in nobis leuem punctū sensuū et incentiua viciorū dicunt esse. Filium vero si cogitatio cōceperit peccatum. Nepotem si qđ cogitaueris atq̄ conceperis ope compleueris. Pronepotem aūt. i. quartam generationē. si nō solū feceris sed in peccato glorieris. Fm illud. Impius cū in profundū venerit vicioꝝ ptemnit. Deus ḡ primos z scēos stimulos cogitationū quas greci pathias vocant. sine quib⁹ nullus hominū esse potest: nō punit. sed si cogitata quis facere verecundet et ipsa quē fecerit noluerit cōtrigere penitentia.

lonem. et iudicabo eum ibi in preuaricatiōe qua desperit me. z oēs profugi eius cū vniuerso agmine suo gladio cadent. Residui aūt in omnem ventum dispergentur. et scietis quia ego dñs locutus sum

Hec dicit dominꝰ deus. Et sumā ¶ ꝯ christū. s. qui dicit. Ego aūt cōstitutꝰ sum. r.a.c.
ego de medulla cedri sublimis. et ††ꝯ vel germine ¶ defecerat principes de iuda et venit cui repositū est. qui est expectatio gentiū ponaꝫ de vertice ramoꝝ eiꝰ tenerum distringam et plantabo sup montem excelsum et eminentem.
In monte sublimi israel plantabo ¶ vnde suscitabo dauid germen iustum
illud. et erumpet in germen et fa- ¶ mons iste impleuit faciem terre.
ciet fructum. z erit in cedrum magnam. Et habitabunt sub ea oēs ¶ celi ¶ sancti ¶ De qua dicit abacuc. Cornua in manibus eiꝰ ibi abscondita est fortitudo eiꝰ qui cōgregare desiderat quēadmodum. g. c. p. f. f. a.
volucres. vniuersū volatile sub umbra frondium eius nidificabit
¶ tropice ¶ fidelis
Et scient omnia ligna regionis qz ¶ iudeos
ego dominus humiliaui lignum ¶ quondam ¶ gentes
sublime. et exaltaui lignum humi-

†† ¶ i. iudeos florentes et germinātes in lege et prophetis

le. et siccaui lignum viride. z fron- ¶ populum nationū. vt quod semp locutus
dere feci lignum aridum. Ego do est opere compleret.
minus locutus sum et feci.

Ca. XVIII

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Quid est q̄ inter vos para- ¶ Ego sum qui redo pec. pa. in f.
bolam veritatis in prouerbiū istū ††ꝯ uersorie ¶ Quasi. Sicut nouiculum est patres comedere. v. a. et dentes filiorum obstupescere. ita iniquū est patres peccare. et filios ne poteſq̄ cruciari.
in terra israel dicentes: Patres
comederunt vuam acerbam. z dē tes filioꝝ obstupescūt. Viuo ego ¶ apostrophe
dicit dominꝰ deus. Si erit vobis ¶ ꝯ cuius in alios qui dei notitiam nō habent.
vltra pabola hec in ¶ prouerbiū in
†† natura nō merito. sicut moyses et balaam dicitur homo dei. homo peccati et filius iniquitatis nō vocatur homo dei
israel. Ecce omnes animē meę sūt
Ut anima patris: ita et anima filij
mea est. Anima que peccauerit ip- ¶ qz nō est cū eo qui est vita. ¶ pater ¶ catholicus virtutū patris. q̄ in decem et septē gradibus diuiduntur.
sa morietur. Et vir si fuerit iustus ¶ prima ¶ secūda filius prime
et fecerit iudicium. et iusticiam.

Vñ nullus hominū sine peccato: nec si vnius quidē diei fuerit vita eius: Ecclesiastes. Quis gloriabitur, castā se habere cor? Et astra quoq̄ nō sūt munda in ꝓspectu eius. et aduersus angelos suos puersum quid excogitauit. Si autem illa sublimis natura peccato non caret: quanto magis fragilis homo qui dicit cū apostolo. Quis me liberabit de corpe mortis huius? Qui cū bona omnia fecerit. dicere debet. seruus inutilis sum. qđ debui facere feci. Et illud. Nisi dñs edificauerit domū. i. v. l. q. c. Nisi dñs custodierit ciuitatē. f. v. q. c. c. Ad pbandum q̄ primus pulsus cogitationis. imo parvus mentis instinctus nō puniatur a deo. ¶ si qđ mēte pcepis opez plumes. Illud. de genesi afferendum est. Cham peccauit irridens nuditatem pris et sententiam nō ipse ¶ chanaan illi⁹ ei⁹ accepit. Maledictus ait chanaan seruus erit. f. s. Quę eñ iusticia ē vt pater peccauerit et filius punitus sit. Et illud qđ ecōtra ponit apostolus. saluam esse scz mulierem. si filij eius ꝑmanserint in fide. z scitate et pudicicia. videtur nō esse iustū vt scz si boni fuerit filij. z ne potes. saluentur parētes. Multi eñ sancti pentes būt filios malos. et mlti peccatores filios sanctos habent Scām hūc sensum ḡ quem diximus accipiendum est. peccata patrum in ramis nō ī ra vice puniri. hoc de ꝓuerbio vel pabola dixisse sufficiat. q̄ lex z pphetę. i. exodus z ezechiel. imo ipe de ꝙ et hic et ibi locutus est. ī sententijs discrepare nō videatur. aut hic cōtrigere qđ ibi male direxit.

¶ Alia q. pec. Hie. nō abolitione substātię. sed ab eo remota. q̄ dicit. Ego sum via veritas z vita. Et alibi. Omnis qui vivit et credit in me nō morietur ī eternū. z. Qui ꝭmonem meū custodierit mortem nō videbit in sempiternū. Illud autē qđ dicit balaam. Moriatur anima nostra morte iustoꝝ. sic accipiēdū est. Moriatur scō et peccato z vivat cū animabꝰ iustoꝝ. quoꝝ vita christus. Qui dicere possunt. Placebo dño in regione v. Nō est deus mortuoꝝ ꝭ viuoꝝ: Balaam ḡs qui interpretatur vanus popul⁹. i. gentes. quę residerant babere ꝓsortium' cū animabꝰ iustoꝝ. abraam. s. ysaac. et iacob. qui eya cic. i. recti et iusti nuncupantur. vñ liber geneseos et eoꝝ vocabulo nomen accepit.

¶ Alia que pecca. Quasi. Sicut peccata filioꝝ nō nocent patribus. sic peccata patrum in filios nō redundant. sed anima quę peccauerit ipsa morietur.

¶ Et vir. Quasi. In hoc potestis scire qđ dictum est. reddam peccā patrum ꝛc. nō id sonare qđ multi estimant. nec esse simile huic sententię. pires comederunt vuā acer. et huiusmōi

¶ Et vir. si. f. i. In ꝓuerbijs dr. Cogitationes iustoꝝ iudicia. Qui hāc virtutem habet vt nihil sine iudicio et ratione faciat. illud ꝓpheticū secūdū cantat. Iudicia dñi vera iustificata in s. m. et in iudicio nō accipiat personam. hic in tantum ꝓficiet beatitudinem vt dei iudicia intelligat. quę sūt abyssus multa.

¶ Et iusticiam. Hiero. Hanc qui habet. habet christum. qui factus

ꝛ de ꝓcipibus ac stir
pe regia. Ait habacuc.
Esse eius electe Po
nit aut testamentū cū
his qs cepit vt regi
babylonio colla sub
mittant. ꝛ illud imple
ant apli: quos tradi
di satbanę vt discāt
nō blasphemare. ꝛ ali
bi. qs tradidi satba
ne. i. c. vt spūs. s. f.
Nō debem⁹ g si ob a
liquod peccatū de cō
gregatione fratrum ꝛ
de domo dei ejcimur
reluctari. ꝑ equo animo
latam in nos sententiā
ferre. et cū dāpnata
dicere. Iram dñi su
stinebo qm peccaui ei
donec iustificet causā
meam ꝛc. Frequēter
etenim vt alteri subdi
ti ad alterū transeam⁹
qui nobis suū ꝓmittit
auxiliū. nec sunt in pri
stina sententia ꝓmane
re. Sed hoc omī ratī
one vitandā. ne siccen
tur palmites nostri et
arescant germina. ꝛ cō
tra pactum facere cre
damur.

Aquila. Due aq
le in hoc ꝓpheta po
nūtur. de prima nunc
dr. de altera in sequen
tibus.

Venit ad liba.
Hiero. vñ zacharias
Aperi libanę portas
tuas ꝛc. Crebro enim
templum qđ erat indi
tum et sublime. in scri
pturis sanctis libanꝰ
dicitur.

Chanaam. id ē
in babylonem. vbi se
chonias consenuit. de
cuius postea genere si
cut matheus testatur
dñs natus est p sala
thiel ꝛ zorobabel.

Et nō ibit a g.
Hiero. Fugiens em se
dechias. regis egipti
auxilio destitutus. a
duobus nabuchodo
nosor in campis bieri
chontinis cōphensꝰ
est. et socij eius huc il
luc ꝙ dispersi. sicut li
ber regū et palipome
non et hieremias atte
stantur.

¶ multis imp̄ans nationibus et innumerabili vallatus exercitu ¶ ¶ lex. vinguium longo mēbrorū ductu plena ¶ plu
¶ diuersarū gentium. ¶ templum
mis ꝛ varietate venit ad libanū. ꝛ
¶ iechoniam. s. regem iuda cū matre sua et principibus populi cunctisq opibus hierusalē et vasis templi.
tulit medullā cedri. Summitatem
frondium eius auulsit. ꝛ transpor
¶ babylonem. s. que est in terra. c.
tauit eam in terram chanaam. in
¶ lex. murata:
vrbe negociatorū posuit illam. Et
¶ mathaniam patrium iechonie. quem verso nomine vocauit sedechiam. et regem in hierusalem prefecit
tulit de semine terrę. ꝛ posuit illū
in terra ꝓ semine. vt firmaret ra
¶ impq ¶ populos ¶ qz nō alta radice imperij firmauit
dicem super aquas multas. ¶ In su
¶ patruū eius
pficie posuit illud. Cūq germinas
set ¶ ¶ quia sub alio
set: creuit in vineam latiorem. ¶ hu
¶ vt precesset populis iudeorū. sed resp̄iceret ad babylonie imperium
milis statura. ¶ respicientib⁹ ramis
¶ subauos aquilam.
eius ad eam. ꝛ radices eius sub il
¶ a nathania qui et sedechias.
la erant. Facta est ergo vinea. et
fructificauit in palmites. ꝛ emisit
¶ ¶ pharao rex egipti
propagines. Et facta est ¶ la alia
¶ lex. vinguibus ꝓpter rapacitatem. s. gentiū plurium vastationē.
grādis. magnis alis: multisq ¶ plu
¶ ¶ Sedechias rex in hierusalem a nabucho donosor cōstitutus.
mis. Et ecce ¶ vinea ista quasi mit
¶ legatos. s. ¶ ¶ aquilam. regem. s. egipti cō tra nabuchodonosor postulando auxiliū.
tens radices suas ad eam. palmi
tes. suos extendit ad illam vt irri
garet eam de areolis germinis sui
In terra bona sup aquas multas
¶ a nabucho.
plantata est. vt faciat frondes. et
portet fructum. vt sit i vineā gran
¶ ergo ¶ o ꝓpheta
dem. Dic. Hec dicit dominꝰ deus
¶ vinea talis. vinea infidelis
Ergo ne prosperabitur? Nōne ra
¶ prima aquila
dices eius euellet. ꝛ fructus eius di
stringet. ꝛ siccabit oēs palmites
germinis eius ꝛ arescet. et non in
brachio grandi neq i populo mul
to: vt euelleret eam radicitus? Ec
¶ a nabuchodonosor. vel confidēs in auxilio pharaonis.
ce plantata est. Ergo ne prospera
bitur? Nonne cū tetigerit eam ve
tus vrens siccabitur. et i areis ger
minis sui arescet? Et factū est ver
bum dñi ad me dicēs. Dic ad
domus exasperatem. Nescitis qđ
¶ hec parabola ꝓmissa. ¶ ¶ vel venies ¶ ¶ aquila prima.
ista significēt? Dic. Ecce ¶ venit ¶ rex
babylonis in hierusalē. ꝛ assumet
¶ iechoniam. s.
regem ꝛ principes eius. et addu
cet eos ad semetipsum in babylo
¶ sedechiam
nem. Et tollet de semine regni. fe
¶ pacis
rietq cum eo fēdus. et accipiet ab
¶ tenenti fedus
eo iusiurandum. Sed ꝛ fortes ter
¶ in babylonē. ¶ iudeorum.
rę tollet vt sit regnū humile. et nō
¶ cōtra nabucho.
eleuetur. sed custodiat pactū eius
et seruet illud. Qui recedēs ab eo
¶ sedechias ¶ nabuc.
¶ postulans auxilium.
misit nuncios ad egiptū vt daret
¶ cōtra nabuchodonosor
sibi equos et populum multum.
¶ seu
Nunquid prosperabitur vel con
¶ soluit fed⁹. Hoc est
sequetur salutem qui fecit hęc? Et
qui dissoluit pactum: nunquid ef
¶ penam
fugiet? Viuo ego dicit dñs deus.
¶ in babylone ¶ nabucho.
quoniā in loco regis qui cōstituit
¶ in iudea
eum regem. cuius fecit irritum iu
ramentum. et soluit pactum quod
habebat cum eo. in medio babylo
nis morietꝰ. Et nō in exercitu gran
di: neq in populo multo faciet cō
¶ nabucho. vel sedechiam.
tra eū pharao prelium in iactu ag
geris. et in extructione vallorū vt
interficiat animas multas. Spre
uerat enim iuramentum vt solue
¶ regi. egipti sc̄ra dei. in deum sacrilegius cōmittens.
ret fēdus. et ecce dedit manū suā
et cum omnia hęc fecerit: nō effu
giet. Propterea hec dicit domin⁹
deus. Viuo ego: quoniā iuramē
tum quod spreuit et fēdus quod
preuaricatus est ponam in caput
eius. Et expandam super eum re
the meum. et comp̄hendetur ¶ sage
¶ ¶ Quisquis cōtra sedechiam fecit nabucho donosor. nō suis viribus fecit: sed dei ira super eū nomine fuerat peiratum.
na mea. ¶ Et adducā cum in babi

Nūquid effu
Hiero. Et hoc dis
mus etiā inter hostes
fidem sibi seruandam
et nō ꝓfiderandā cui.
sed ꝑ quem iurauerit
Malto em fidelior in
uentus est ille qui pro
pter nomē dei sibi cre
didit et receptus est
cū tu. qui per occasio
nes diuine maiestatis
hosti tuo imo iam a
mico insidias molitus
es.

Qm in loco ꝛ
Captus em ledebitus
ductus est i babylo
niam tranſla
tus. vñ cum scriptura
videatur cōtraria in
vtroq tñ verissima.
Dictū est em ad sede
chiam. et intrabis ba
bylonem et non vide
bis eam. Intrauit em
quia ductus est. et nō
vidit qz cecatus est

Et nō i c. g. Hie.
Dupliciter intelligi
tur em rex egipti cō
tra nabuchodonosor
veniens nō potuit ꝓ
liari. et in parua certa
tu tante resistere mul
titudini. Aut ipse sede
chias expugnabitur
a pharaone. a quo spe
rauit auxilium. nō qꝛ
eū expugnarit. Si qua
cum expugnandi cau
sa fuerit. qz in eo sede
chias sperauit.

Iuramentū g. s.
Secularis sententia ē
Dolus an virtus qs
in hoste requirat. Se
dechias tñ peius fecit
qui nō hostem. Si ami
cum cui fedus domi
fuerat copulatus de
cepit.

catholicam ꝓdicat. filius ei⁹ discipulus q̄ si fuerit hereticꝰ erroꝛe deceptus pestilens vocabitur. vii. In cathedra pon. s. Iste effundit sanguinem deceptoꝝ. et in se omnia peccata ꝓgeminat. comedens in montibus supbie. et ecclesiā. primi sui polluens. egenos ꝛ pauperes in scientia scripturarum cōtristans. opprimēs ꝛ subplantans rapiens eos quos ꝛ ecclesia seduxit. nō reddens pigꝰ q̄d a magistro accepit nō implēs illud. Beatis accepistis gr̄is date.

¶ Qđ si genu. fi: Hoc etiam i nobis accipi potest. quibus dr Audi filia et vide. et indina aurem tuam ꝛ o. p. t. ꝛ d. p. t. ꝛ cōcupiscet rex de. t. vt q̄ de gentium stirpe sumus generati. relinquam⁹ parentū crimina. et faciamus iudicium atq; iusticiam et viuamus in ea.

¶ Si aūt impi⁹. Quasi. In rm filꝰ patris scelerib⁹ nō graua tur. nec alꝰ alienis scelerib⁹ inuoluit⁹ vt ipse vnus atq; idem q̄ pius impi⁹ fuit atq; peccator. si penitentiā egerit nō damnet⁹ ꝓ priꝰ ribus peccatis.

† Sꝛ vt errorem magistri augeat diligēcia discipuli. exspectet ab his. quibus tribuit plus q̄ oꝛ ocerit

suos. † abominationem facientem ad vsuram dantem. et amplius accipientē. nunquid viuet? Non viuet. Cum vniuersa detestāda hec Sꝛ Sco. Sꝛ eterna Sꝛ damnatio fecerit. morte morietur. Sanguis

Sꝛ nō in alio. si in patre † Sꝛ Quasi. ne miremini nisi viri iusti filius. declinans ad peccata moriatur. q̄ econtrario si peccatoꝛ genuerit filiū. qui vipens. o. p.

eius in ipso erit. ¶ Qui si genuerit filium qui videns omnia peccata patris sui q̄ę fecit: timuerit ꝛ nō Sꝛcꝫ fecerit simile eis. sup montes non comederit. ꝛ oculos suos nō leuauerit ad ydola domꝰ israel. ꝛ vxorem pꝛorimi sui nō violauerit. ꝛ virum non cōtristauerit. pignus nō retinuerit. ꝛ rapinam nō rapuerit. panem suū esurienti dederit. ꝛ nudum operuerit vestimento. a pauperis iniuria auerterit manū suā. vsuram ꝛ supabundantiā nō acceperit. iudicia mea fecerit. ꝛ in ꝓceptis meis ambulauerit. hic nō morietur i iniquitate patris sui. sed vita viuet. Pater eius qꝛ calumniā ē: ꝛ vim fecit fratri. ꝛ malū opatus ē i medio populi sui. ecce mo Sꝛ cui dissimilis.

ꝛ Sꝛ nō alienꝰ † Sꝛ questionem ꝓponit. tuus est i iniquitate sua. † Et dicis. Quare non portabit filius iniquitatem patris? videlicet qꝛ filius Sꝛ soluit. Sꝛ Quasi. iu stus est et patris opa nō secutus

iudiciū ꝛ iusticiā opatus est. omnia ꝓcepta mea custodiuit: et fecit Sꝛ sicut pater iniquus morte morietur Sꝛ quia fecit opa vite

illa. vita viuet. Anima q̄ peccauerit ipsa moꝛietur. Filius nō portabit iniquitatē patris. et pater nō portabit iniquitatē filij. Justicia iusti sup eum erit. ꝛ impietas impij erit sup eum. Si aūt impius egerit penitentiam ab omibus peccatis suis q̄ę opatus est. ꝛ custodierit omnia ꝓcepta mea. ꝛ fecerit iu Sꝛ declina a malo Sꝛ fac bona.

dicium et iusticiam. vita viuet et non morietur. Omniū iniquitatum Sꝛ si ab omnib⁹ penituit. Sꝛ qꝛ ille meminit.

eius quas opatus est nō recordabor † qua ea custodiuit ꝓcepta † Sꝛ libero arbitrio boꝝ. In iusticia sua quā opatus

† Sꝛ Deus vult omēs saluos fieri et ad noticiaꝫ veritatis venire. vbi scuera et eruculēa dei vidētur sententia. sed nō homies sed peccata condemnat

est viuet. Nunqđ † volūtatis meę est moꝛs impij dicit dominꝰ deus. Sꝛ peccata sꝛs peant bō saluus fiat.

ꝛ non vt conuertatur a vijs suis ꝛ viuat? Si aūt auerterit se iustus a iustitia sua ꝛ fecerit iniq̄tatem sm omnes abominationes quas operari solet impius: nunquid † viuet Sꝛ qui mortis filiꝰ.

Omnes iusticię eius quas fecerat Sꝛ in salutem eꝰ. Sꝛ sco non recordabūtur. In ꝓuaricatione qua ꝓuaricatus est. ꝛ i peccato suo qđ peccauit: in ipsis moꝛietur. Et Sꝛ nō in alienis Sꝛ tū diristis. Non est equa via domini. Audite ergo domus israel. Nunquid via mea non ē equa: ꝛ non magis vię vestrę pꝛaue sūt? Cum enim auerterit se iustus a iusticia sua ꝛ fecerit iniquitatem. morietur i eis. In iniusticia quā opatus est moꝛietur. Et cū auerterit se Sꝛ gentilis Sꝛ ydolatris impius ab impietate sua quā opatus est. ꝛ fecerit iudiciū ꝛ iusticiā Sꝛ que lege iubeis ꝓcepta sunt Sꝛ paꝰ moꝛtuam † Sꝛ s. interisse i iniquitatibus

ipse animam suā viuificabit. † Cōsiderans em̄ ꝛ auertens se ab omnibus iniq̄tatibus suis quas opat⁹ Sꝛ credens in eū qui dicit. Ego sum via. veritas et vita.

est vita viuet: ꝛ non moꝛietur. Et dicunt filij israel. Nō est equa via domini. Nunquid vię meę nō sūt equę domꝰ israel. ꝛ nō magis vię

† Sꝛ siue iudeū siue gentilem. nō est ꝓfanarū accepto apud deū. Unusquisq; in sua fide coronabit. aut in infidelitate damnabitur

vestrę pꝛaue? Idcirco † vnumquēq; iuxta vias suas iudicabo dominꝰ † Sꝛ Judeū et gentem ad eū sꝛs qui potest sanare

israel. ait dominꝰ deus. † Cōuertimini ꝛ agite pniam ab oīb⁹ iniq̄tatibus vestris. ꝛ non erit vobis in

¶ In iusticia sua. Dicit. nō tam mea. s. q̄ꝫ sua lex iusticię meę sit. bona bonis. et mala malis reddere

¶ Si aūt a se iu. Quasi. Sicut iustum ante peccatoꝝ nō grauant antiqua delicta. Sic peccatorem ante iustū. veteres iusticię nō adiuuant. Unusquisq; em̄ i quo inuenitur in eo iudicatur.

¶ Nūquid. v. m. Quasi. putatis me imminerito peccata patrum punire i filijs. Si vnusquisq; i ꝓpeccato suo moꝛit. et in iusticia sua viuit. In vtroq; nō ꝓterita sed punitur ꝓsentia. Sin aūt vestra iniqua est. qui putatis nō esse parabolā. sed hystoriaꝫ: vt alioꝝ scelera i alijs puniantur

¶ Cū em̄ auer. s. Justus ptus populꝰ israel auertit se a iusticia sua. qꝛ iusticię reliquit autorem. ꝛ fecit iniquitatem dei filium renegādo. In peccato q̄ atq; in scelere qđ opatus est moꝛit. nō in plurib⁹. Si i vno heredem interficiens. vt ꝑderet hereditatē

¶ Et dicūt. vsq; bo die israel blasphemat deus. cur populū suū reliquerit. et gentium multitudinē assumpserit. bos arguit oīs q̄ vię illoꝝ prauę sint. Dīi aūt iusta sententia vt ꝑditis malis colonis. alijs locet vineam suā. qđ intelligentes indęi i euāgelij parabola dixerūt. non erit istud.

¶ Cōuertimini. Proprię ad israel sermo iste dirigitur vt agant penitentiam ꝛ relinquant iniquitates suas

¶ Velim⁹ est hīc exhortationē cōuertimī ꝛ. a. p. in ꝓsona accipi indęoꝝ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

est nobis iustitia ꝛ sanctificatio· vt faciat iusticiam veram.nec ꝓsonam in iudicio recipiat.

¶ In montib⁹ nō comederit. Sicut qui dicebat· Gratias ago tibi deus quia nō sum sicut hic publicanus· Heretici quoq; qui altiora requirunt in montib⁹ supbię comedunt.

¶ Ad ydola· Symulacra. quę de corde suo fingunt heretici. ad q̄ oculos cordis leuant: dum falsitatem atq; mendaciū putant veritatē·

¶ Dom⁹ israel. Quia i ecclesia reperiuntur. et occasione falsi nominis saĕtię simplices seducūt vt philosophoꝝ dogmata introducant in domū israel. i. coꝝ q̄ mente deū ꝓspiciūt

¶ Et vxorem p. s. Hiero. Vxor sa viri sapientia est· vt salomon· Ama illā et amplexabitur te. dilige illa ꝛ custodiet te. hāc ꝓtaminat q̄ alioꝝ bñ dicta reꝑhendit ꝛ facib⁹ inuidię accęsus·scā violat· casta corrūpit

¶ Mis hō ē primus· Aliter ei inimici tui vl extranei vxores libere pollueres ꝟ eis hō ꝓxim⁹ tu⁹ ē· nihil ei boi hoie primo⁹ ē· Plete rea fm hanc pabolā. hō q̄das delĕdebat ab birlm ieriebo ꝛc· Omis em q̄ bene facit primus ē

¶ Ad mulierem. Hiero. Si quis accesserit· dicūtur concepti fetus vicū ꝓtrahere seminis vt leprosi. et elefantici et hac corruptione nascantur et feda in vtroq; sexu corpa. quitate· vel deformitate membroꝝ. Sanies em̄ corrupta degenerat. Precipitur q̄ vt viri non solum in alienis sed et i suis vxoribus quib⁹ lege videntur iuncti· fm illud. Crescite et multiplicamini. ꝛ re.t et modū et tempa seruent· vñ· tempus amplexandi et tempus longe fieri ab am. Caueat q̄ vxor ne illud celet desiderio coeūdi. et vir ne vim faciat ei· putans oīa tempe subiectam sibi voluptate cōiugij· vnde. vt sciat vnusquisq; vas suum possidere in sanctificatione et honore· vñ. in scripti thagorię sententiolis· Adulter est vxorius ꝓprię amator ardentior

¶ Moiem nō cō· Ne audiat. Quid gloriatur terra et cinis? vt scz oblitus conditionis suę ponat in celum os suū et dicat cū vero nabuchodonosor· Ascendam in celū. sup astra celi ponā· t· m·

¶ Pignus de· r. Et scz qui paup est et ꝓprium opignorauit vestimētum et ante solis occasum debz recipe. ne oppressus frigore damet ad dñm qui est vltor iniurię· Pignus quoq; debitori reddimus cū ei cui dilectione cōiungimur et qui nobis debet mutuam caritatem: reddimus pignus suum· nihil debiti eius apud nos retinentes·

¶ Per vim ni· r. Hiero· Omnis rapina violentię mixta est. Est ꝛ sancta violentia et optabilis rapina· vñ· A diebus iohannis baptiste. re·ce. vim pa.ꝛ vi. r. i. Aduersarię aūt potestates in rapinam animaꝝ festinant Vñ iacob· Bestia mala comedit eū. bestia rapuit ioseph· vñ. ꝛ oues quę sequūtur dominū nō rapiūtur de manib⁹ eius

¶ Panem suū. Hiero. Hic docemur elemosinam nō esse saturis faciendam· nec bis qui eructāt plenitudine. sed qui cruciantur in anitate· In pane oīm⁹ cibus accipitur. Suū. nō de rapinis aut de vsuris et alieno malo acquisitum panem veretam⁹ in misericordia. Redemptio animę viri. ꝓprie diuitię. Multi dientes paupes et agricolas (vt taceam de militantiū et in dicum vi) oppimūt ꝓ potentiam· vel furta cōmittunt. vt de multis pauca tribuant pauperib⁹ ꝛ in suis sceleribus glorientur· et de ꝛconus publice in ecclesijs recipiat offerentiū nomia· tm̄ offert ille. tm̄ ille polliotus est. placēt

¶ sibi ad plausum populi quos torquet sciētia. damusq; materiā miseris vt gaudeant ad ea que tribuūt et nō lugeant ea q̄ rapiūt. Melⁱ⁹ ē aūt vt dicamus panes iusti esse eū qui dicit· Ego sum panis vi. q̄ de cę. De q̄ in oratione dicⁱ⁹. Panem nostrū substantiuū vel supuenturū. da nobis vt quem postea semp accepturi sum⁹ in ꝓsenti seculo quotidie mereamur accipe. Hunc panem iustus esurientib⁹ tribuit. qui scz esurūt ꝛ sitiūt iustitiam· Dic panis nō ē dandus bis qui manducauerūt ꝛ biberunt et saturati sūt ꝛ incrassati calcitrauerūt ne euomāt eū. Vñ salomō. Euomet cū ꝛ cōtaminabit sermones tuos⁹ bonos vñ saluator· Ne ueris sanctum canib⁹

¶ Sed a sordidis manib⁹ abstinuerit. ¶ Sed a sordidis manib⁹ abstinuerit. ¶ Sed a sordidis manib⁹ abstinuerit.

quoq; testamẽto agabus quę paulo ecẽtura sũt ꝓnunciat. Scriptũ est in deutorono. Hentes quas dñs ꝓditurus est in cõspectu tuo-somnia ⁊ diuinationes audiũt. tibi aũt nõ sic dedit dñs

¶ Viuo ego. Cõgrua interrogantibus datur reñsio. Dicto ẽt. Adbucloquẽte te dicã adsum-petõribꝫ ẽles sunt seniores isrl increpatio ꝑ ꝑtis: ⁊ addit' iusurandũ vt sit firmior; sñia negãt.

¶ Si iudicas e. Nõ est ꝓhẽte rẽspõsio. ℟ sentẽtia indicantis ꝓ iniquitatibꝫ. qz patrũ iniquitates sũt secuti.

¶ Abominatões Nõ ꝙ peccata patrũ redundent in filios. ℟ ostendũtur ꝑbꝫ similia fecisse-et hꝫ reditario malo: longũ funes pccõꝝ tractisse. vt q̃rũ imitantur peccata pri mescãt supplicia

¶ In die qua elegi Israel cũ essẽ ⁊ egipto intrũ meã ignotabat-vt moyses missus ad eos diceret. Si interrogauerit: quis misit te-quid dicam eis: Et ait dñs-qui est misit me. Ibi g̃ notus ẽ eisqñ leuauit manũ suã ꝑ eis ptra egiptios.

¶ In terram. q. Dici. Hꝫ litteram iudeam inditam esse et oĩnibus tertis feritiorem dubitare non põt: qui a rinocorula vsq; ad thaurũ montem ⁊ fluuiũ eufraten. omnẽ ꝓsiderauit terram ⁊ vrbiũ potentiã et regionũ amenitatẽ. Palestinã videlicet ⁊ phenicem-arabiã-syriam. coelem. aliciam ⁊ ceteras regiones-q̃s israeli si ꝓcepta seruasset: dñs repmisit. Si aũt nõ accepit vicium incredulitatis fuit. nã et in palestina iudea q̃ puintia multę gentes remanserunt. quę eis subiecte non sunt. Nõ tñ sponsor reus ẽ mendacij aut criminis sed qui se sponsiõe indignũ fecit. Preterea hęc est additio ꝓmittẽtis. Si volueritis et vos venistis? Viuo ego. quia non respondebo vobis ait domin? ds

Quasi ad interrogandũ venerunt sug his que ambigũt. seo tu fili hominis iudica eos.

Si iudicas eos. si iudicas fili hominis. Abominationes patrũ eorum ostende eis. et dices ad eos. Hęc dicit dñs deus. In die qua elegi israel. ⁊ leuaui manum meaz

cognitus.

ꝓ stirpe dom? iacob: ⁊ apparui

contra egiptios ⁊ quasi ꝓcussurus

eis in terra ęgipti ⁊ leuaui manũ meam ꝓ eis dicens. Ego domin? deus vester. in die illa leuaui manum meã ꝓ eis. vt educerẽ eos de terra ęgipti: in terram quã ꝓ

Nondum eni erant ꝑfecti. seo nutriendi lacte infantię.

uideram eis. fluentez lacte ⁊ melle quę est egregia inter oĩnes terras.

primo ereuntes de egipto ⁊ ydola.

Et dixi ad eos. Unusquisq; offensiones quibus longo tpe seruierãt ne vel aspicere dignentur. colendo.

oculorum suoꝝ abiiciat. et in ydolis ęgipti nolite pollui. Ego nõ egipti. nõ vana monstra.

dominus deus vester. Et irritaue

q̃. libero arbitrio ⁊ facientes sez ꝓhibita. et mulitantes cõtra moysen

runt me. noluerunt q; me audire Unusquisq; abominationes oculorum suoꝝ non ꝓiecit. nec ydola ęgipti reliquerunt. Et dixi vt effunderem indignationem meã super eos. ⁊ implerem iram meam i

quã mente cõceperam

ꝑ eis ptra egiptios.

¶ In terram. q. Dici. Hꝫ litteram iudeam inditam esse et oĩnibus tertis feritiorem dubitare non põt: qui a rinocorula vsq; ad thaurũ montem ⁊ fluuiũ eufraten. omnẽ ꝓsiderauit terram ⁊ vrbiũ potentiã et regionũ amenitatẽ. Palestinã videlicet ⁊ phenicem-arabiã-syriam. coelem. aliciam ⁊ ceteras regiones-q̃s israeli si ꝓcepta seruasset: dñs repmisit. Si aũt nõ accepit vicium incredulitatis fuit. nã et in palestina iudea q̃ puintia multę gentes remanserunt. quę eis subiecte non sunt. Nõ tñ sponsor reus ẽ mendacij aut criminis sed qui se sponsiõe indignũ fecit. Preterea hęc est additio ꝓmittẽtis. Si volueritis et vos venistis? Viuo ego. quia non

nõdum eriebant cũ vellet effundere iram

Quasi ꝓpter. nomini meo. ne haberent nationes occasionẽ blasphemandi. inter quas notus factus sum eis

eis. in medio terrę ęgipti. Et feci ꝓpter nomen meum vt non violaret coram gentibus in quarũ medio erãt. ⁊ inter quas apparui eis vt educerem eos de terra ęgipti. Eieci ergo eos de terra ęgipti. ⁊ eduxi in desertum. ⁊ dedi eis ꝓcepta mea. ⁊ iudicia mea ostendi eis

etiam nihil addens sicut in euãgelio.

quę faciens homo viuet i eis. In sup ⁊ sabbata mea dedi eis. vt eẽt

veri sabbati. et arcũcisio signũ est vere circũcisionis. vt a vicijs oĩnibus purgati. ꝓ totam septimanam ei dic et nocte viuamus. vt i eternũ sabbato qui dicamus.

signum inter me ⁊ eos. ⁊ scirẽt qz ego dñs sanctificans eos. Et irri

etiam

tauerũt me domus israel i deserto In ꝓceptis meis nõ ambulauerũt ⁊ iudicia mea ꝓiecerunt. quę fa

etiã nihil addẽs sicut in euangelio

ciens homo viuet in eis. ⁊ sabbata mea violauerunt vehementer

nõ semel nõ parum

cũ dixit moysi. dimitte me. Dixi ergo vt effuderẽ furorẽ meũ sup eos in deserto ⁊ consumerem

parcens egiptijs et ceteris gẽtibus. ne scandalizarenẽ. et ipsis quorũ miserius est expectãs penitentiam eorũ.

eos. Et feci ꝓpter nomen meuz ne violaretur coram gentibus. de q̃b? eieci eos in ꝓspectu eaꝝ. Ego

g̃ amalechitas et alios qui inimicauerũt cõtra eos in deserto.

igitur leuaui manũ meam super eos in deserto. ne inducerem eos in terram quam dedi eis fluentez lacte ⁊ melle: ꝓcipuam terraꝝ omniũ. quia iudicia mea ꝓiecerunt ⁊ in ꝓceptis meis non ambulauerunt. ⁊ sabbata mea violauerunt.

egipti.

Post ydola eñ coz eoꝝ gradiebatur. Et pepcit oculus me? sup eos

omnino filios sez cũ patribus. filios eni induxit in terram ꝓmissionis

vt nõ interficerẽ eos. nec consumerem

Post interfectionẽ patrum dat ꝓcepta filijs in quibus parcit et patribus

psi eos i deserto. Dixi aũt ad filios

ne eorum imitemini peccata quorum vidistis eorũ cõtra.

eoꝝ i solitudine. In ꝓceptis patꝝ vestrorũ nolite incedere. nec iudicia eorum custodiatis. nec in ydolis eoꝝ polluamini. Ego domin? deus vester. In ꝓceptis meis ambulate. ⁊ iudicia mea custodite. et

eadem dicit filijs q̃ ante et patribus

facite ea. ⁊ sabbata mea sanctificate. vt sit signum inter me ⁊ vos. ⁊ scietis quia ego dñs deus vester.

sic nõ alius.

cũ patrum sederã imitantes. quia Et eracerbauerunt me filij. in ꝓceptis meis nõ ambulauerunt. et

eorde

iudicia mea nõ custodierunt vt faceret ea. q̃ cum fecerit homo viuet

operę

in eis. ⁊ sabbata mea violauerũt.

Manifesta exponere ociosi est

audieritis me. b. t. c. si aũt nolueritis gladio deuorabit vos. Eligitur g̃ fm ꝓscientia. aliasfm ꝓscientiã. nec statim qui eligit' temptari ñ potest aut pire. Saul cũ electus in regnum et iudas in apostolũ. p̃ea vicio suo pierũt

¶ Que est. e. i. o. Hiero. Aquila firmamentum. simachus religio. theodotio forti tudo. qt oim terrarũ ista est q̃li fũdamẽtũ qt in ea dei religio ⁊ tẽplũ ⁊ ceremonię. ⁊ notitia dei.

¶ Unusquisq; Hiero. Nobis q̃s de egipto ereuntib; ꝓcipitur vt offensiones oculoꝝ nostroꝝ abiiciamus. ne ea q̃ oblectabant mõ nos capiant. ne symulacra ęgipti nos polluant. ad inuentiões. s. philosophoꝝ. hęreticoꝝ. quę recte ydola nũcupant. Aspectaculis q̃s imo offensionibꝫ ęgipti remoueam? oculos. arceo. arci-theatrorũ. ⁊ ab oĩnibꝫ q̃ aię ꝓtaminant puritatẽ. ⁊ ꝓ sensus ingrediũt' ad mentẽ. vñ. Intrauit mors ꝑ fe. n.

¶ Et feci ꝓpter. Nõ facere cogitabaz ꝓpter iusticiã. non feci ꝓpter clemẽtiã. ne polluceretur nomen meũ. ⁊ viderer nõ posse cõplere qđ israeli promiseram.

¶ Eieci ergo Hie. Ducusq; qđ eis ꝓmiserit in terra ęgipti et quomõ statim offẽderint. et qđ ꝫ eos cogitauerit ⁊ nõ fecerit: ꝓpheta descripsit. q̃ sequunt' egressis de ęgipto locutus est.

¶ Hęc ad eos dicũt qui educti sunt de egipto in desertũ vt egiptioꝝ vicijs liberati. facilius in solitudine ꝓcepta dei custodirẽt

¶ Coram gen. d. Hiero. Jam enim eieci erant de ęgipto. Supra? vero ait. Coram. g. in quaꝝ. m. e. qz nõdum exierãt.

¶ Pepercit ocu. Hiero. Quomõ pepcit cũ ꝓter iesu naue ⁊ caleph filiũ iephone

¶ Et facite vo. c. Cor nouū est israelis credere in eū quē pr̄ negauerat. cor nouū gentiū ydola relinq̄re z mortuoz cultura cō tēpta credere i eū qui est dūs viuentium.

¶ Quia nolo. m. Nolo vos moꝛi q̄s in salutē genꝰ filioꝝ eoꝝ triui z exaltani. ipsi autē spreuerunt me

¶ Quasi. car moriemini qui patr̄ merito et mea debetis vincere misericordia: q̄ nolo moꝛtē pctōꝝ.

Ca. XIX.

¶ Assume plan. Captiuitate vicina p pheta non tam vaticinat futura q̄s narrat p̄terita. Post sertum em̄ sedechie regis annum: statim in sequentibus legimus. Et factū est in anno septio.

¶ Unū de leun. Joachaz .i. filiꝰ iosie quē nechao pharao duxit in egiptū z substituit ioachim. cui iechoniaꝰ filius successit qui cum matre z optimatib⁹ ciuitatis a nabuchodonosoꝛ ducꝰ est in babyloně. de q̄ natus est salathiel pater zorobabel.

¶ Leo factus est Hiero. Hec iaꝝ facta fuerant cū pheta dicebat. Postq̄s em̄ hierusalē eduxit ioachaz filium iosie. de rege stirpe z regez p̄stringit. tam crudelis in hiericuntē vt tropologice cepisse p̄das et boies deuoꝛasse memoꝛetur

¶ Et erpāderūt. Hiero. Nō q̄ hoc iechonie factum sit qui se tradidit babylonie regi. et in chaldeam ꝛsportatus est. sed vt leonis seruetur translatio. qui capitur in foueis p̄stringitur carthenis reseruat̄ in caueis Alioquin iuxta hystoriam hoc te sedechia legimus. q̄ post iechoniam in regnū p̄mot⁹ est. z hoc fact occasione vt q̄ carthene .cauee. carcer nomin antur. sedechiam potius q̄s iechoniaꝝ plerique intelligāt. Ver natus aūt i carcere est iechonias: nec interfectus. sublato tm̄ regno. Sedechiam vero ceciam ductū in babyloně et statim occisū narrat tm̄ hystoria.

¶ Mater tua. q. Hierusalem superius pulcꝛa mulieri. et post iceng catulos nutrienti. nūc vineę pulcerrime compatur.

¶ Vinea q̄is pulcra. q̄is longis ꝛpaginibus extenta. si basilia calamoscꝰ subtraxeris ista terꝛ aresit calore. Marie si ventus vrēs quē greci eliona alii kaylona vocant: siccauerit fructꝰ eius. vt emarcescat et q̄si ignis cremetur ardoꝛibꝰ.

¶ Babyloně vel egiptum signat. ad quaꝝ transfugerūt. aut ipsā iudeaꝝ. in qua pauci paupes remanserunt quibꝰ p̄fectus erat godolias. vt pgregaret z regeret reliquias populi. quem ismael de stirpe regia occidit in maspha. et hoc est qđ ait ignis comedit eam

¶ Nic. Sim anagogen hęc ad ecclam referimus. q̄i nouissimo tpe multiplicata iniq̄tate refrigescet caritas. vt pbeꝝ fideles p̄dicatiōe etiā electi a p̄cipes eius capiant retibus diaboli. quāꝰ vnius regis captione totꝰ tentus. quotidie reges z principes capere festinat. vñ. Esce eius electe. Palmites q̄s ecclę qui dudum floribus z ruboꝛi sanguis equabāt vento vrente siccant. vñ i eadē gelio. q̄ germinauerūt otto sole estuauerunt z siccata sunt vt vix remaneat vir̄ ex palmitib⁹ qui ꝛsurgat i virgam et dign⁹ populi p̄ncepꝰ fiat. vñ ysaias. Inducam famem et stim sup terram. nō panis famem neq; sitim aquę ꝛc. vñ idem⁹ plangere et lamentari sup p̄ncipes israel. q̄ vicio z superbia iudea capta est et birim.

¶ Planct̄ ẽte. Hiero. Hucꝰ pater ea q̄s superius dictū est Quare mater tua leena ꝛc. et b. mater tua q̄si vinea ꝛc. ad hierusalē p̄inere. q̄ p̄dicit leones z palmites eos. z nō remāsit in ea virga que ꝛsurgeret i tribū regiā. a planctu em̄ cepit et in planctu finiꝝ. Assume planctū ꝛc. hoc in principio et in fine planct̄ est. ꝛc. Planctu em̄ et lamentatōe stirps regia plequēda ē.

¶ Nūquid ad interrogādum. Hanc fuisse p̄ra tudinem populi israel vt quidquid dubitarent a dño p. pphetas quererent multa ex̄pla testant. Saul q̄rens asinaꝝ pgit ad samuel. Egrotante filio ieroboam mittitur vror eius in silo ad achiam pphetam. Dauid quoq; pphetā alium pphetam natban interrogat. virū debeat dño domuꝝ ẽdificare. In nouo

ruinam iniquitas. Proiecite a vobis oēs p̄uaricationes vestras † ꝛ vetustatem litteꝛe relinquēres in q̄bus p̄uaricati estis. z facite vobis coꝛ nouū z spiritum nouū. ¶ ꝛ qui estis filij abraā ysaac et iacob. De qui Et quare moꝛiemini domus israel: Quia nolo moꝛtem moꝛientis dicit dominus deus. Reuertimini ꝛ penitentiaꝝ. moꝛtui p̄ peccata et viuite.

Ca. XIX

Et tu fili hominis assume planctum sup p̄incipes israel. z dices Quare mater tua leena inter leones cubauit: In medio leunculorū enutriuit catulos suos. z eduxit vnum de leunculis suis. leo factꝰ est z didicit capere p̄dam hominem q̄ comedere. Et audierunt de eo gentes. z nō absq; vulneribꝰ suis ceperunt eum z adduxerūt eum i cathenis in terraꝝ egipti. Quę cū vidisset q̄m infirmata est et perijt expectatio eius. sulit vnum de leunculis suis: leonem constituit eū vram p̄cessoris in regressu. Qui incedebat inter leones. et factus est leo. z didicit p̄dam capere z homies deuoꝛare. didicit viduas facere z ciuitates eoꝝ in desertum adducere. Et desolata est terra et plenitudo eius. a voce rugitꝰ illius. Et q̄uenerunt aduersus eū gentes vndiq; de p̄uintijs. z expanderunt sup eum retbe suū. In vulneribꝰ eaꝝ captꝰ ē. et miserunt eum in caueam in cathenis z adduxerūt eum ad regem babylonis miseruntq; eū in carcerem ne audiretur vor eiꝰ vltra sup montes

¶ ꝛ multis sermonibus res vna dicitur. ¶ ꝛ ter. flos in malis granatis.

israel. Mater tua quasi vinea i sanguine tuo sup aquam plantata est fructus eius z frondes eius creuerunt ex aquis multis. z factę sūt

¶ ꝛ Ter. in tribū ducuꝝ vt ter̄ inde reges fierēt ei virgę solidę i sceptra dñantium

ꝛ superbia deus resistit z exaltata est statura eius inter frondes

¶ ꝛ vt superbiat. aliorū bona vicemus. nostra nesciamus.

eius. Et vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum. z

¶ in furore oñi. ¶ ruinas hierusalem eleganti euulsa est in ira in terram q̄; pie translatione demonstrat

cta et ventus vrēs siccauit fructū eius. marcuerūt z arefactę sūt virgę robozis eius: ignis comedit eā

ismael

¶ tñ ¶ tam pulcra tam fructuosa.

Et nunc transplantata est in deserto i terra inuia z sitiēti. z egressus est ignis de virga ramoꝝ eius qui

ismael ¶ tribu regia.

¶ et hic fructum eius comedit. et non fuit

¶ aliquis rec qui populum gubernaret. ¶ cū iohanna filio carec in egiptum transfugerunt.

¶ ¶ Regni generis. quod i ruoꝛa vltra cessauit donec veniret cui repositū est. qui erit expectatio gentium

i ea virga fortis sceptrū dominationis. Planctus est. z erit in planctum.

Ca. XX.

¶ post. xi. mensis et. v. dies

Et factum est in anno septimo: in

¶ ꝛ pphetis visionis.

quinto mense in decima mensis. venerunt viri de senioribus israel vt interrogarēt dominum. z sederunt coram me. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili homis. loquere senioribus israel. et dices ad eos. Hec dicit dñs deꝰ. Nunquid ad interrogandum me

¶ post. Cantaꝝ dicit ei

¶ ꝛ ter. quid queranꝰ.

¶ Babyloně vel egiptum signat. ad quaꝝ transfugerūt. aut ipsā iudeaꝝ. in qua pauci paupes remanserunt quibꝰ p̄fectus erat godolias. vt pgregaret z regeret reliquias populi. quem ismael de stirpe regia occidit in maspha. et hoc est qđ ait ignis comedit eam

¶ Nic. Sim anagogen hęc ad ecclam referimus. q̄i nouissimo tpe multiplicata iniq̄tate refrigescet caritas. vt pbeꝝ fideles p̄dicatiōe etiā electi a p̄cipes eius capiant retibus diaboli. quāꝰ vnius regis captione totꝰ tentus. quotidie reges z principes capere festinat. vñ. Esce eius electe. Palmites q̄s ecclę qui dudum floribus z ruboꝛi sanguis equabāt vento vrente siccant. vñ i eadē gelio. q̄ germinauerūt otto sole estuauerunt z siccata sunt vt vix remaneat vir̄ ex palmitib⁹ qui ꝛsurgat i virgam et dign⁹ populi p̄ncepꝰ fiat. vñ ysaias. Inducam famem et stim sup terram. nō panis famem neq; sitim aquę ꝛc. vñ idem⁹ plangere et lamentari sup p̄ncipes israel. q̄ vicio z superbia iudea capta est et birim.

¶ Planct̄ ẽte. Hiero. Hucꝰ pater ea q̄s superius dictū est Quare mater tua leena ꝛc. et b. mater tua q̄si vinea ꝛc. ad hierusalē p̄inere. q̄ p̄dicit leones z palmites eos. z nō remāsit in ea virga que ꝛsurgeret i tribū regiā. a planctu em̄ cepit et in planctu finiꝝ. Assume planctū ꝛc. hoc in principio et in fine planct̄ est. ꝛc. Planctu em̄ et lamentatōe stirps regia plequēda ē.

¶ Nūquid ad interrogādum. Hanc fuisse ꝛsuetudinem populi israel vt quidquid dubitarent a dño p. pphetas quererent multa ex̄pla testant. Saul q̄rens asinaꝝ pgit ad samuel. Egrotante filio ieroboam mittitur vror eius in silo ad achiam pphetam. Dauid quoq; pphetā alium pphetam natban interrogat. virū debeat dño domuꝝ ẽdificare. In nouo

¶ In monte scō. De quo. Erit mons manifestus in vertice montium ꝛc. et alibi. ysaias. Sup montes excelsum ascende tu q̄ euāgelizas syon

¶ Quidquid dī de populo israel qui liberatus de egipto. in solitudine multa p̄misit et dñm offendit. et in terram p̄missionis introductus ydola coluit et tamen postea dei dementia liberat⁹ est. referamus ad eos qui de egipto huius seculi dei manu liberati sūt. nī vicio⁹ solitudine suspirāt ad egiptū et facunt q̄ penis digna sunt. sed tm̄ p penitentiam sola dei clemēa pseruantur.

¶ Et recordabi. Hiero. Nō possum⁹ recordari scelerum nostro⁹ atq; vicio⁹. nisi inducti fuerimus i terram israel. vbi positi: cū apl̄s dicam⁹. Non sum dignus vocari apostol⁹ q. p. sum. e. d.

¶ Et displicebi. Symachus. paruuli vobis videbimini vt scz cū excelsi fuerīt bāi les se esse credāt. quia dñs humilib⁹ dat gr̄i am. et alibi scriptū est Ante tribulationē exaltatur cor. et ante altitudinē humiliatur. Cuphiam eīm p̄trito et humilitatē sequit' altitudo.

¶ Pone faciē t. Obfirmatione vultꝰ et duricia frontis op⁹ est. vt hec ꝓpheta loq̄tur intrepidus. maxie cū ad totā populi mltitudinē tristia nunciantur.

¶ Stilla ad af. Hie. vt scz ira dei nō tota videatur effusa. Si aūt tanta ē stilla quid de totis imbrib⁹ estimas?

Hiero. Allegl. Saltū mundū istū vocat nō habentē arbores pomiferas sed habitaculum bestiaꝝ. vñ. vox domini prepantis. c. 7. r. c. Iste sunt siluę et saltus. qui plus deuo rauerūt in ꝓlio de exercitu absolon q̄s interfecit gladius. Lignus viride: qui. s. in malo eis. Q si et in hoc non audieritis ¶ s. cū mihi offerre simulatis q̄ offertis ydolis et nomini meo tantā blasphemiā facitis. vt q̄ ydolorum cultores estis meos tm̄ vos esse dicatis.

me. 7 ¶ nomen sanctum meum polluetis vltra in muneribꝰ vestris ¶ hoc satore. ¶ christo

7 in ydolis vestris in monte sācto vel ecclesia.

meo. in monte excelso israel. ait dominꝰ deus. ibi seruiet mihi omis ¶ nō alibi

¶ seruient mihi.

domus israel. omnes inquam in terra in qua placebunt mihi. Et ¶ p christum enim vel ecclesiam primitie et decime et omnis cultura in odorem suauitatis vertuntur.

ibi queram primitias vestras. 7 initium decimarum vestrarum in oibus sanctificationib⁹ vestris. In odorem suauitatis suscipiam vos cū eduxero vos de populis. 7 cōgregabo vos de terris in quas dispersi estis. et ¶ sanctificabor in vobis in oculis nationum. Et scietis quia ego dominus. cum induxero vos ad terram israel: in terrā p⁹ ¶ vel ucro

¶ q̄z videbunt populū meū scz saluatum glorificabūt me.

¶ quam illi vicio suo ꝓiocrūt vos non tam merito vestro q̄m mea clementia recepistis.

qua leuaui manū meam vt darez eam patribus vestris. Et recordabimini ibi viarum vestrarum. 7 omniū scelerum vestrorum quibus polluti estis in eis. et displicebitis vobis in conspectu vestro in omnibus malicijs vestris quas fecistis 7 scietis quia ego dominꝰ: cum benefecero vobis propter nomen meum nō secm̄ vias vestras malas. neq; secm̄ scelera vestra pessima dom⁹ israel. ait dominus deus. Et factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hominis: pone faciem tuā contra viam austri. et stilla ad affricū. et p⁹ ¶ p certo ¶ vos saluati ¶ passus. p peccatis vestris

¶ Metaphorice. hierusalem q̄ bestiarum et ferocium hominū habitatio est

pheta ad saltum agri meridiani 7 dices saltui meridiano. Audi verbum domini. Hec dicit dominus de⁹. Ecce ego succendaz in te ignē 7 ¶ in illud. a sanctis meis inapite. 7 ¶ nō arborcs scz: sed ligna incendio ꝓparata

et comburam in te 7 omne lignuz viride. et omne 7 lignum aridum. non extinguetur flama succensionis. Et comburetur in ea oīis fa ¶ quod nihil potest habere virtute

¶ babylonem. ¶ vt scz omne ter gentiū in captiuitatē. gladio. fame. pestilētia cōpleatur.

cies ab austro vsq; 7 ad aquilonez et videbit vniuersa caro. quia ego ¶ nō scz. ¶ q̄ vsura est salutare dei. ¶ ñ alī

¶ p siluarū incendiū vel flamam. que nulliuꝰ auxilio extinguatur.

dominus 7 succendi eam: nec extinguetur. Et dixi. Da. ha. ha. domie ¶ hec intelligens.

¶ Quasi. planius loquere: non intelligimus parabolā tuam

deus. Ipsi dicūt de me. ¶ Nūquid nō p parabolas loquitur iste?

Ca. XXI.

¶ q̄z apertam querebāt sen

Tfactus est tentiam quos supra metha sermo dñi ad me di

phorice dictū est manifeste apitur

cens. Fili hominis. pone faciē tuaz ¶ hoc saltū supra appellauit

ad hierusalem et stilla ad sanctua ¶ ria. ē

ria. et ꝓpheta cōtra humū israel et dices terre israel. Hec dicit dominꝰ deus. Ecce ego ad te. 7 eiciā ¶ hunc supra flamam vocauit.

gladium meū de vagina sua. 7 occidam i te 7 iustum et impiū. Propter hoc egredietur gladius meus de vagina sua ad omnē carnē: ab austro vsq; ad aquilonē. vt sciat 7 omnis caro: quia ego dñs eduxi gladium meū de vagina sua nec reuocabilem. Et tu fili hominis 7 gemisce in cōtritione lumboꝝ. et 7 in amaritudine animi ꝓferatur

tudinibus ingemisces coram eis. ¶ Quasi. cū ¶ q̄z medico tempe interfecto. hierusalem cū templo suo babylonio igne succensa est.

¶ Quasi. nō moderato dolore.

¶ vt gemitus tuus et intus viscerib⁹ et amaritudine animi ꝓferatur

¶ Quasi. cur tanto dolore ingemiscis. quid tibi mali accidit.

Cumq; dixerint ad te. 7 quare tu gemis? dices. Propter auditum: q̄ venit ¶ tunc ¶ vt ꝑterrite mentes hominū repugnare nō audeant

et tabescet omne 7 cor. et dissoluent vniuersę manus. 7 infirmabit̄ omnis spiritus. Et p cūcta genua fluent aq̄rum. Ecce venit 7 fiet. ait dominꝰ deus. ¶ bellatorū

viuunt. Aridū: q̄ iusti tię mortui sunt. Comburet. i. e. o. f. a. a. v. a. a. ab his scz qui ferūtes spā videbant. vsq; ad eos qui crescēte impietate. et refrigerata caritate multoꝝ calorem pristinū pdiderūt. ita vt oīis caro ꝓspiciat flamam dñi nō extingui. Ha. ha. ꝛc. Precatur ꝓpheta ne faciat dominꝰ q̄ minatur. i. ne succendatur saltus. ne ligna omnia cōcrementur. si vel locum penitentię accipiant. aut sibi nō imponatur necessitas nunciandi p̄sertim cū populꝰ nō intelligat. et obscuritate dictoꝝ magis ad insaniam ꝓtrahatur.

¶ Et cōburam i. Sanctos scz et pctōres vt alij captiuitatis mala morte effugiant alij supplicijs tradant eternis.

¶ Ab austro. Hierusalem scz que his qui in babylone sunt ab austro est. quomō cōtrario olla hieremię q̄ signat hierusalem a facie aquilonis. i. babylonis succenditur.

Ca. XXI.

¶ Et tu fili hois. Precipit ꝓpheteę. vt tacentib⁹ illis. nec interrogātib⁹ cur ista vaticinatus sit: faciat cur interrogetur. et respondeat quę dominꝰ locutus est.

¶ Ppter auditu. q̄. Quem scz ante audieram nūc opere completur. babylonij scz furētis eruat⁹ q̄ iam imminet.

¶ Et per cuncta. Naturale est vt timore cogēte vrine vesica laxetur. qđ 7 morboꝝ magnitudine accidere solet.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nullus terrā pmissiōis ingressus sit. vñ intelligim⁹ viuere eos. nec eternis supplicijs seruatos. nec ꝛ libro viuentium deletos. nec ꝓsumptos ante faciē dñi. Si em̄ qⁱ in terrā pmissionis nō intrauerūt posse credendi sūt. ergo ꝛ moyses periit qui vidit tm̄. et nō intrauit. Moysi quoq; ꝑces erauditas cē credimus. qui ꝓ populo interpellās ait. Si dimittis eis peccatū: dimitte. Si aūt nō vis. ꝛ me dele de libro tuo Sententiam autem dñi in filios et famulos nō ꝺditionem esse. sed emendationē audiamus. Quē diligit dñs corripit ⁊c. et alibi. Cū interficeret eos querebāt eū. Et ī alio loco. Ego interficiam ꝛ ego viuificabo

¶ Et cōminat⁹ ſ. Quia similiter ꝓlibus peccauerūt. similē sententiā meruerunt. ſ. eadem demētia ꝛ ob eas dem causas reseruati sunt. Idem autoꝝ amboꝝ. eadem patiētia iram mittigat.

¶ Aterū le. ma. Vbi ī veteri testamēto dom⁹ ℑ filios eorū qui ī deserto corruerunt. leuauerit manū volens dispergere. scriptura nō dicit. ℑ et ℑ qđ hic dr. factum esse credendū est vel ℑ sīgt qⁱ postq̄m in terram pmissionis puenerunt: peccatis eri gentiḃ. diuersis gētiḃ et regiḃ traditi sunt. et tunc ꝓcepta bona in natura sua facta sunt eis non bona.

¶ Ergo et ego. ꝺ. Hiero. Nō ait mala sed nō bona. Nō em̄ statim sequit' vt qđ nō est bonum malum sit. Aplus em̄ ait. Bonū est homini mulierem nō tangere. qđ si fecerit. nec bonū nec malū est. ꝺ dit ergo eis ꝺisp sis ī gentibus ꝓcepta non bona. qⁱ dimisit eos ī ꝺsideria sua coꝝ ꝺis. vt faciant q̄ non cōueniunt.

¶ Hiero. Possum⁹ dicere qⁱ ante offensā decalogum tm̄ accepe

ſ pco
Et cōminatus sum vt effunderez furorem meum sup eos. et implerem iram meam in eis in deserto.
ſ vindictam
Auerti aūt manum meā. et feci ꝓpter nomen meū vt non violaret coram gentibus. de qⁱbus eieci eos in oculis eaꝝ. Iterum leuaui manum meam in eos in solitudie vt dispergerem illos ī nationes. ꝛ ventilarem in terras. eo qⁱ iudicia mea nō fecissent. et ꝓcepta mea reprobassent et sabbata mea violassent. et post ydola patrum suoꝝ fuissent oculi eoꝝ. Ergo et ego de

† ſ eis ſcz q̄ius in natura bona facta sunt eis nō bona. dum nō valent in captiuitate legis ꝓcepta seruare
ꝺi eis ꝓcepta non bona. et iudi
† ſ in eis tm̄ viuere credentes. † ſ is ē pullutos monstrauī. sicut sacerdos leprosos a populo separans
cia in quibus nō viuent. ꝛ pollui
† ſ cū ydolis offerant que deo debentur
† ſ primogenita ſcz.
eos in muneribus suis. cū offer
ſ baali et aduccntes ꝓ ignem
rent omne quod aperit vuluam
† ſ a deo deseri et ydolis tradi
ꝓpter delicta sua. et scient quia
ſ quem vicio suo ad iracundiam cōcitauerūt.
ego dñs. Quāobrem. loquere ad
ſ ad seniores qui venerūt ad te interrogandū
domum israel fili hominis. ꝛ dices
ſ ler. adonay dñs
ad eos. Hec dicit dominus deus
ſ sepe et multū
Adhuc ꝛ in hoc blasphemauerūt
ſ de quorum stirpe descendistis
me patres vestri cū spreuissent me
cōtemnentes. et induriſſem eos ī
terram sup quam leuaui manum
ſ enim
meā vt darem eis. Uiderūt omnē
collem excelsum. et omne lignum
ſ ydolis.
nemorosum. et immolauerunt ibi

† ſ Alij. et dederūt ibi irritationem oblatiōis sue
victimas suas. et dederunt ibi in
ſ ad me irritandum
irritationem oblationes suas. Et
posuerunt ibi odorem suauitatis
suę. et libauerunt libationes suas
Et dixi ad eos. Quid est excelsum
† ſ antiquus error. nomen ꝑstinū possidet
ad qđ vos ingredimini? † Et voca
† ſ In hebreo bama excelsum. bamoth plura le excelsa.
tum est nomen eius. excelsum vs.

q̄ ad hunc ꝺiem. Propterea dic
ad domū israel. Hec dicit dom⁹
ſ sedentibus
deus. Certe in via patrū vestroꝝ
ſ similem penam merentes
vos polluimini. et post offendicu
la eoꝝ vos fornicamini. ꝛ in ob
latione donoꝝ vestroꝝ. cū tra
ſ in tantū sceleꝝ prupistis
ducitis filios vestros ꝑ ignē vos
polluimini in oīḃus ydolis ve
ſ nō semel sufficit facisse
stris vsq; hodie. et ego respondeſ tantis flagicijs obligatis
bo vobis domus israel. Uiuo ego
† ſ responsione mea indignus
dicit dñs deus. qⁱ nō respōdebo
† ſ Quasi ne putetis me posse complere
vobis. neq; cogitatio mentis ve
ſ hoc ſ. † ſ nostro viuēcia arbitio
stre fiet dicentium. † Erimus sicut
† ſ nō sub dño † ſ vt simus et nos vna de pluribus gentib⁹
gentes. et sicut cognatiōes terrę.
vt colam⁹ ligna et lapides. Uiuo
† ſ quasi nō despiciam vos sicut seruos fugitiuos deum negligētes.
ego dicit dom⁹ deus. quoniam
in manu forti et in brachio extēto.
† ſ ad meū regnum reuocabo.
et in furore effuso regnabo super
ſ nō patiar vos cē ī eterna captiuitate
vos. Et educam vos de populis.
et cōgregabo vos de terris in qui
ſ hostili necessitate.
bus dispersi estis in manu valida
ſ ꝑcutiente
et in brachio extento. et in furore
† ſ velitis nolitis ſ in pristinam reuocabo seruitutē. vt sentiatis iratum. quē clementem negligentis
effuso regnabo sup vos. et adducam vos in desertum populorum
ſ ibi scz.
et iudicabor vobiscum ibi facie ad
faciem. Sicut iudicio cōtendi aduersum patres vestros in deserto
terrę egipti. sic iudicabo vos dicit
ſ postea
dñs. Et subijciā vos sceptro meo.
† ſ quibus ligati ab amore meo nō recedatis.
et inducam vos in vinculis fede
† ſ ad abiciendum † ſ qui in malo pseuerant.
ris. Et eligā de vobis transgreſ
ſ tm̄ ſ emlig.
sores et impios. et dę terra incolaſ quia in diuersis regionibus peribūt.
tus eorum educam eos. † et terraz
† ſ distinctione malorū et bonoꝝ.
israel nō ingredietur. ꝛ scietis qⁱ
ſ qui facio cuncta iudicio
ego dominus. Et vos dom⁹ israel

† ſ indigni estis meo impio. nec me cultura vestra delectat
Hec dicit dñs deꝰ. † Singuli post
ydola vestra ambulate. et seruite

runt. post ydolatriaz vero ꝛ blasphemiam multiplices legis ceremonias. vt deo ponꝰ q̄ demonibꝰ offerent hostias. ꝛ compatiē sacrilegij leuius fierez qđ nō erat ꝓ se bonū nec tm̄ malum. qⁱ deo offerebatur. ꝛ nō bonum. quia boni autoꝝ rem offendi erant.

¶ Cū traducitis Non ꝙ leniores in captiuitate positi ſ facerent. sed qui bie rosolimis erant. qbꝰ imminebat captiuitas. hoc facere nō cessabāt

¶ Uiuo ego di. Quasi hoc totum facia vt me regembā beatis. nō vt vos dispergā. q̄ius demonibus seruire elegistis

¶ Sic iudicabo Quasi. faciam vobis qui in babylone ydola colitis. qđ feci patrib⁹ vestris in egipto. vt adducā vos. in de. po. ꝛ ibi iudicabor. v. ſ. a. ſ. sicut aduersum illos contēdi quādo egressi sunt de egipto

Cui ẽ iudiciũ Deus iudicium tuus .r.d .et iust⁹. t.f.r.hic est cui repositũ est regnũ et sacerdotiũ. vñ iacob. Nõ deficiet sceptrum de iuda et dux de fe.e.d. v. q.m.é.et ip.e.e.g.

Et tu fili hois Gladiũ babylonij regis stetisse in compito ventre et sinistre. q̃ruz ventra ducebat in bierusalem. sinistra rabbath filioꝝ amon. et crisse sortem vt pgeret bierusalem: supra vicuz est. qua expugnata ⁊ capta. regnum ⁊ sacerdotiũ pisse ꝓnũciat. Restat ergo et divisionis ordo expleat quid de sinistra factũ sit demostrare. Imperatur ẽzechiele vt loquat ad filios amon.

In igne fu. m. Hieron⁹. Quia sub psona gladij de regimo de regno babylonio loquebatur: fuat metaphoram

Hoim insipiẽ. qui nesciunt cadere gladios et acuere. vt ⁊ nõ acuaris et limeris et fulgeas ad occidendũ. sed sis ignis cibus. et sanguis quem fudisti potius in terre dundet cãctis spectãtibus ⁊ tradaris ẽterne oblitioni. et peas in ꝑpetũ. q̃ ego dominus hec locut⁹ sum⁹ eius dixisse fcalse est

Ca. XXII.

Non iudicas. Quasi. ostẽde ei q̃ iuste iudicatur et imminentem captiuitatem merito sustinet. et mꝰtis sanguinib⁹ adduxit temp⁹ ruine sue

Adduristi tẽpe quod ⁊ multo ante ꝓdicebatur et differ⁹batur vt ageres penitentiã. Tu aũt ꝑm duriciam tuã et impeintens cor tuũ. d. t.i.v.d. ꝓpterea ⁊c.

† christus. † pater nõ iudicat. q. ſo. i. n. f. est donec veniret † cui ẽ iudiciũ. † pater tradet christo regnũ et sacerdotiũ. vel ecclesiam de gentib⁹ congregatã. et tradaz ei. Et tu fili hois pzophe ta et dic. Hec dicit dominus de⁹ ad filios amon ⁊ ad opprobrium eoꝝ Et dices † Mucro. mucro. eua gina te ad occidendum. lima te vt interficias ⁊ fulgeas. Cum tibi vi † filiorũ amon † sp te ſ.s. † aduanomib⁹ respondẽrẽtur. quozũ oia vana derentur vana. ⁊ diuinarent̃ mendacia. vt dareris sup colla vulneratorũ impiorum. quoꝝ veniet di † a deo es in tempe iniquitatis ꝓfinita. † expleto oge † in bab yloniam Reuertere ad vaginam tuã: in loco cũ in quo creatus es † In terra na † ſcz vt in terra n.t. iudicem te † a⁹ meozum et ꝓfarũ virtute capieris. vñ ysaias. Ecce ego suscitabo sup eos medos tuitatis tuę iudicabo te. ⁊ effundam sup te indignationem meam † vt faciam scz te cõsumi n igne furoris mei sufflabo in te daboq̃ te in manus hominum insipientiũ ⁊ fabricantiũ interitum. Igni eris cibus. Sanguis tuus erit in medio terrę. oblitioni tradaris. q̃ ego dñs locutus sum.

Ca. XXII.

Et factuz est verbũ dñi ad me dicens. Et tu fili homis. nõ iudicas † alias nõne ciuitatem sanguinũ. et ostendes ei oẽs abominationes suas. Et dices. Hec dicit domin⁹ de⁹. Ciuitas effundens sanguinẽ in medio † hoc ſ † hec ſcs est † publice † captiuitatis. sui. vt veniat tempus eius et que † ydolatria quasi maxima primo ꝓbatur fecit † ydola cõtra semetipsã vt polluereꝰ. In sanguine tuo qui a te effusus es deliquisti. et in ydolis † q̃ opa manuũ tuarum tuis que fecisti polluta es. Et appropinquare fecisti dies tuos. et † p hec omnia adduristi tempus annoꝝ tuorum Propterea dedi te opprobriũ gẽtibus. et irrisionem vniuersis † vel gentib⁹. terris que iuxta sunt: et que procul a te † q̃ munda esse desiſt Triumphabunt de te † sordida. † in malo q̃ quondã in bono cetera verbes supabas † quãto sublimioz tanto grauioꝝ ruina † quia nobilis. † grandis interitu. Ecce † Quasi. vt cetera ꝓtermittã pauca numero † non in iustitia. ſ in roboꝛe fortitudine tua dicant⁹ principes israel singuli i brachio suo fuerunt in te ad effundendum sanguinẽ. † alij. † cũ scriptũ sit. Qui maledixerit patri vel matri mozi. sanguinem. patrem ⁊ matrem cõ † alij maledixerunt. tumelijs affecerunt in te. Aduenã † Quasi nõ sufficeret ad angustiã pgrinãtõ et exilij † quozũ omne ꝓsidiũ in legib⁹. calumniari sunt in medio tui. pu † alij opprefferunt quod pena est pillũ et vidua cõtristauerunt apud

† vt nõ discerneretis inter sanctũ et pollutũ et inter diuo cõsecratos religiosi et permissos opibus et necessitatibus carnis te. sanctuaria mea sprecuistis. et † theodoretꝰ et symachus ololi. qui omnia dolose et violenter agebãt sabbata mea polluistis. Viri detractozes fuerunt in te ad effunden † innocentem: cũ scriptũ sit. Innocentem et iustũ nõ interficies † alta sapientes cõtra oẽ um cluatidum sanguinem. et sup montes vel incestum comederunt in te. Sceles operati † publice † quod in angulis quoq̃ raro fit. dum timent qui facũt deprehendi. † nouerce scz cõtra ius et fas copulati sunt in medio tui. Verecũdiora † nõ pcentes nature. nec inducias dãtes turpitudini patris discoopuerũt in te. immũdiciam menstruate humiliauerũt † ad vxorem primi hominis. vel intrantes in te. Et vnusquisq̃ ad vxorem pximi sui operatus est abominationẽ † quod pena et socer nurũ suam polluit nepha † nesciens iura sozoris. vt nõ vterinam sozorem eiusdem patris violaret sozorem. rię. frater sororem suam: filiam pa † necessitatem pauperũ verterunt in lucrum tris sui oppressit in te. Munera vt vsuram accipent. acceperunt apud te ad effundẽdũ † nozum. † id est sanguinem. vsuram ⁊ supabundã † lucri causa † amicos tiam accepisti. et auare proximos † Quasi. hec omnia fecisti: q̃ mei oblita. We mozia dei excludit omnia flagicia tuos calumniabaris † me q̃ oblita † habitum trascendis assumpsi. vt intelligas scz et mente cognoscas virũ vel animo vel manibus pollio meam iracundiam sustinere. es ait domin⁹ deus. Ecce † compli si manus meas sup auaricia tuam quam fecisti. ⁊ sup sanguinez qui effusus est in medio tui. Nũquid sustinebit cor tuum. aut ꝓualebũt manus tuę in diebus quos ego fa

Gladius. vya/ bo⁹. vn. Radere b⁹ modi sathane in inte ritū carnis. Et i ps̄al/ mo. Misit i eos iram indignatiōis sue p an gelos malos. Dunc gladiū quidā putant fuisse in manu angeli sub dauid quādo p/ cutiebat hierusalē

Probatus est. A domio comproba tur: quādo iudam et similes subuertit. qui postq̄ buccellam p̄me diti trauit i illā satha nas

Triplicet gla. Primo venit nabu chodonosor regnāte ioachim. Secō quā/ do tulit iechoniā Ter cio q̄ regnabat sede chias. hic est gladius triplicatus occisionis .m.x.

Eracuere t. v. Gaudet aūt dom⁹ et exultat et horratot est gladij scientis. vt vadat ad dexteram si ue ad sinistrā. vt inter fectis malis: remaneant boni. vt impleat illō. Quid paleis ad frumentū: dicit dñs.

Quin et ego. p. Ut te sc̄s scientem i aduersarios meos q̄si fautor instigē ne time as q̄d passus est senna charib. meq̄ ministe es voluntatis meā cō/ ple sententiam.

Pone ti. vi. d. Qui egreditur quidē vno itinere de terra chaldeoꝝ. sed cū ve nerit p̄ desertum t solitudinē: ad biniū ter re arabieq̄. q̄ appellat filioꝝ amon. quarum viaꝝ. vna hierusalem ducit ad dexterā ptez sinistra vero ad rab batb filioꝝ amon. q̄ē metropolis. t nūc phi ladelphia nuncupat. memor internecionis quę accidit regi assyri oꝝ. quādo. cxxv. mi lia nocte vna cesa sūt formidabit ad dexterā dirigere. et stabit in compito. ritu suę gen tis oraculum p̄sulens

Hiero. Dyabolus in biuio stat suos reti nere cupiens. et alios acquirēdo inardescēs ad dexteram semp re sideral pgere⁹i. ad eos ꝯ vrine. † quod sepe poici ꝯ ope ent aquę. Ecce † venit et fiet: ait do ꝯ non ego minus deus. Et factus est sermo domi ad me dicens. Fili hominis ꝓpheta et dices. Dec dicit dñs ꝯ ad gladiū ꝯ nabuchodonosor deus. Loquere. Gladius gladius bolus ꝯ occidat scs eracutus est et limatus. Ut cedat multos victimas eracutus est. vt splende ꝯ tu es nabuchodonosor at limat⁹ est. Qui moues sceptrū ꝯ israel ꝯ populi. f. multitudinē filij mei succidisti omne lignū. Et ꝯ gladium dedi eum ad leuigandum vt tene/ ꝯ nabucho atur manu. Iste eracut⁹ est gladi us. et iste † limat⁹ est. vt sit i manu † ꝯ ergo ꝯ o ꝓpheta. ꝯ instantia mala lamen tationis et ceterē iterficiētis † lama et † vlula fili ho ꝯ qz gladi⁹ iste nulli pepcit ꝯ i ecclesia s minis. quia hic factus est i popu lo meo. hic in cunctis ducibus is/ ꝯ alij hospites rael. Qui fugerant: gladio traditi † ꝯ .i. babilō plangentio assume. sūt cū populo meo. Idcirco † plau ꝯ mibi ꝯ gladius de sup femur: quia probatus est † ꝯ regnū scs quod vltra nō erit. et in superbia rege finietur. et hoc cū † sceptrum subuerterit et non erit. dicit dominus deus. Tu ergo fili hominis ꝓpheta t pcu ꝯ sicut prius femur p stupore et miraculo. † ꝯ vt soluantur peccata hierusalem. qz susce pit de manu dñi duplicia p omnibus peccatis suis. ꝯ vt nō mō semel scs secūdo ac tercio veni at gladi⁹ ad interficiendū. te manum ad manū. t † duplicetur gladius. ac triplicetur gladius in terfectoꝝ. Dic est gladius occisio nis magnę. qui obstupescere eos facit et corde tabescere. t multipli cat ruinas. In omnib⁹ portis eo rum dedi cōturbationē gladij acu ti t limati ad fulgendum. acuti ad ꝯ alias amicti. † o gladie † ꝯ audacter me duce me adiutore cedem. † Eracuere et † vade ad de xteram siue ad sinistram. quocūq̄ ꝯ impetus faciei tuę est appetitus. Quin et ego plaudam manu ad manum. t implebo indignationem meam. ꝯ p⁹ hec ꝯ secūdo Ego dñs locutus sum. Et factus † ꝯ qui vis scire quis sit iste gladius ē sermo dñi ad me dicēs. Et tu fili hominis pone tibi vias duas. vt ꝯ illas veniat gladi⁹ regis babylonis. De terra vna egredient ambo. et ma/ ꝯ capito nu capiet cōiectura. in capite vie ciuitatis conijciet. Uiā ponet vt ꝯ gentes veniat gladius ad rabbath filioꝝ amon. et ad iudam t hierusalem † ꝯ dyabolus qui in omni viarū capite insidi atur in occulto. vñ. Iuxta iter scandalu⁹ posu erunt mihi. munitissimā. Stetit enī † rex baby lonis in biuio in capite duaꝝ via rum diuinationem querens. com ꝯ in pharetra † ꝯ singulozū nois inscriptas vt vocat cuius sagitta exeat. et quā ciuitatez prius debeat oppugnare miscens † sagittas. Interrogauit † ꝯ vt pgeret cōtra hierusalem et oppugnaret eam. ydola. exta consuluit. † Ad dexteraz eius facta est diuinatio sup hieru/ † ꝯ hortando suū exercitū. salem. vt ponat arietes. vt † aperiat ꝯ exultantis exercitus os i cede. t vt † eleuet † vocē in vlu latu. vt ponat arietes contra por tas. vt comporet aggerem. vt ed ꝯ quib⁹ clauderet ciuitatē † hoc facens. ficet munitiones. Eritq̄ quasi cō ꝯ opinione hierusalē inhabitantium sulens frustra oraculum in oculis ꝯ quasi † ludēs. f. et nihil egis ꝑcerans eoꝝ. t sabbatorum ocium unitās ꝯ nabuchodonosor. Ipse autē recordabitur iniquita tis ad capiendum. Idcirco hec di cit dñs deus. Pro eo q̄ recorda ꝯ .i. foidus ti estis iniquitatis vestre. et reuela stis ꝑuaricationes vestras. t appa ruerunt peccata vestra in om̄ib⁹ cogitatōnib⁹ vestris. Pro eo inq̄ ꝯ nabuchodonosor. q̄ recordati estis manu capiemini ꝯ superbia. in quo regū de stirpe dauid regnus finit⁹ est vsq̄ ad christū. Tu aūt prophane impie dux isra/ el cuius venit dies in tempe iniq̄ ꝯ longe ante tatis prefinita. hec dicit dñs deus ꝯ et hoc ideo. qz hec est Auser cydarim. tolle coronā † Nō † ꝯ .i. nihil fcat iudicio. sed sicut rex babylōis quos volebat humiliabat. et quos volebat et alteabat ne hec est † que humilem subleua ꝯ ergo uit. et sublimem humiliauit. Iniq ꝯ nō semel. nō bis. sed tercio iniquitatē ponā. † ꝯ ter scs in ꝑpetuum tatem. iniquitatem † iniquitatem † nō statim tibi reputatum est ponam eam. Et hoc † non factum expugnandos q̄ in ve xtera sunt ponēdi. vt ibi exultet in cede vbi arietibz t congestione terrenoꝝ operū miseram capiat hierusalez Et primo quidē vide tur nibil agere et frus tra conari. Sz recor dante illo iniquitatez eoꝝ qui in ecclesia sūt et malis opibus redu cunt demones ad me motiam scelerū suoꝝ et patefecit omia pec cata populi et cogita tiones. et ideo capiū tur. qz nouis vetera peccata cumularunt. Dec alius dicerit. no bis cepta hystorie ve ritas ꝓsequenda ē

Recordabiti. Nō i fortitudine sua sed in eoꝝ iniquitate ꝑfidēs. qz scit eos of fendisse dñm. et patz peccata nouis cumu lasse delectis t ꝑnanc tiones eoꝝ omnibus patuisse

Tu aūt ppha. Post verbis subuersi onem et populi capti uitatē ad ducem ista el sermo dirigitur.

Auser cydari. Quasi. ꝓpter te perijt sacerdotū et regnum iudeoꝝ. Cydaris enī sacerdotis corona re gis.

Nōne hec est. Dicit. Dolere fyma chus. Neq̄ hoc neq̄ illud. sacerdotium scs vt regnū. cessauit vtq̄ q̄. vnde qui postea fuerunt vsq̄ ad chri stum. reges pariter et sacerdotes fuerūt. q̄z hyrcan⁹ pontifex dia dema capiti suo impo suit. qui frustra sibi t hoc et illud voluit vi dicare cū regnū ei nō deberet post sedechiā sed ei cui repositū erat De his loquitur ma lachias. Vos sacer dotes contaminastis nomen meū. Et pau lo post. Non est volū tas mea in vobis. et victimas nō suscipiā de manib⁹ vēs. t pau lo post. In omni loco sacrificatur t offertur nomini meo oblatio munda. qō sit scs i nēn christi qñ venit desiderat⁹ cūctis gēnib⁹

Interponeret qui ¶ ire mee posset resistere. lic moyses et aaron et samuel. vñ moysi ¶ resistenti et remitti dr. dimitte me et delebo populū istū

Uiam eorum. Hiero. pprias pcā auctoribꝫ tribuēs. vel in caput populi. duces ¶ principes. ppbetas quoꝝ nullus audius ē dño irascenti resistere quoꝝ causa tra squalida ¶ deserta imbtem domini suscipere non meruit

Ca. XXIII.

Fili hominis Hie. Duodecim tribus ¶ que ¶ egipto iūcte fuerunt. postea in duas ¶. r. tribꝫ diuise sūt due iudas. r. isrl appellantur. Inde de tribu dauid regnauit roboam filꝰ salomonis in hierusalem. vbi tēplum et sacerdotes. ¶ magna pars tribꝫ leui Decem aūt tribubus in samaria ieroboā filius nabath et tribu ephraim et ioseph. q̄rū samaria nūc dr oolla. qđ ¶ lingua nostra sonat tabernaculū. hierusalem vero ooliba. ¶. i. tabernaculū meū ī ea. Siquidē ¶. r. tribꝫ erant tabernaculū nō dei. sed ydoloꝝ. Aureos enīs (ieroboam vt populum auerteret a cultu dei) vitulos locauerat in dan et bethel. vnde. Fili hois due mulieres.

Matris vnī. Hiero. cethee ¶ de q̄ supra. pater vester amorreus. et mater vestra cethea

Qbi subacta ¶. Quādo dr. vnusq̄q abominationes egipti auferat ab oculis suis significat q̄ in egipto israel ydolis seruierit. et ibi fracta sūt vbera puberratis eius

Uoia autem. Hiero. Quid significet ioseph. ephraim. samaria. ieꝙ rael. ¶ israel et quomō contrarie sint domui dauid. et hierusalem. i. ecclesie. ī expositione osee plene dictū est. De q̄bus dr. Filij ephraim intenderites ¶. m. a. c. sūt. ī. ¶ inter tot et tanta vicia bant calumnia absq̄ iudicio. ¶ ¶ siui de eis virum qui interponeret sepem. et staret oppositus ¶ tra me propterea ne dissiparez eam. ¶ intercessionem loco nō inueni. Et effudi sup eos indignationem meā. et in igne ire meę cōsumpsi eos. Uiam eorū ī caput ¶ quasi nō absq̄ iudicio et absq̄ mensura eoꝝ reddidi. ait dñs deus

Ca. XXIII.

Et factus est sermo domi ad me ¶ samaria et hierusalem dicens. Fili hominis. duę mulieres filię matris vnius fuerunt. et ¶ stirpis israel ¶ neq̄ enim coacte de egipto accepissent legē in monte syna. phibentes colere ydola. nisi in egipto ydola coluissent fornicatę sunt in egipto. In adolescentia sua fornicatę sunt. Ibi subacta sunt vbera earū. ¶ fractę sunt mamme pubertatis eaꝝ. Nomia ¶ hec. ¶ samaria. ¶ sichor aūt earum oolla maior. et ooliba ¶ quādo ingemuerunt ab egipcijs egipti in luto et latere seruientes soror eiꝰ minor. Et habui eas. et ¶ in solitudine vel in terra promissionis pepererunt filios ¶ filias. Porro ¶ hereticę ¶ tabernaculū erroris et demonū eaꝝ nomina samaria oolla ¶ hie ¶ cētra deum relinquens fidei veritatisq̄ ca strutes. rusalem ooliba. Fornicata est igitur oolla sup me. ¶ isanuit ī amatores suos. in assyrios propinquā ¶ ecclia et ecclesia sibi promittentes ¶ nō quoslibet de populo ¶ hereticoꝝ ¶ nō confectos etate magistratus. iuuenes cupidinis. ¶ quoꝝ secuta est ydola ¶ de quib⁹. dr in curribꝰ et dr in equis vniuersos equites et ascensores ¶ a quibus cētra iussionem dei auribꝰ postulauit. equorū. Et dedit fornicationes ¶ quoco ¶ ꝛc magistratus qui sibi scientiā et eloquentia repromittūt. suas sup eos. electos filios assyriorum vniuersos. et in omnibus ¶ ydolis in quos insaniuit. et ī immūdicijs eoꝝ polluta est. Insup et fornicationes suas quas ¶. a. ante q̄s crederet ¶ in adolescentia ¶ q̄ retā in hereli exercuit ¶ egipti habuerat in egipto. non reliquit. Nam et illi dormierunt cū ea in adolescentia eius ¶ verecunde cōcubuerūt. quoꝝ coluit symulacra. ¶ deuirginantes et virginitatem quā habuerat in ecclesia poentes. et illi ¶ confregerunt vbera puberratis eius. ¶ et effuderunt fornicationem suam sup eaꝝ. Propterea ¶ nō modo fornicati sunt. ico. c. f. ¶ vnde paulus. Tradidi eos satbane ¶ ¶ phul. f. et teglaphalasar et salmanasar tradidi eam in manus ¶ amatorum suoꝝ: in manus filiorū assur. sup quoꝝ insaniuit libidinez. Ipsi ¶ Tropologice. vbris reuelatio captiuitatis est. ¶ quasi mulieris meretricis cooperuerunt ignominiam eius. ¶ facta ¶ proditos ¶ ¶ simplices atq̄ imperitos ¶ ¶ in captiuitatem corpis vel animę filios ¶ filias eius ¶ rulerunt. ¶ ip ¶ ¶ spūali vel corpali ¶ q̄ sugillo diceratꝰ pluraliter filios ¶ spūali vel corpali ¶ q̄ sugillo diceratꝰ plusam occiderūt ¶ gladio ¶ Et facte sūt ¶ in omnīū mulierū exemplo. et vt in malum omnīū. sermone celebrarētur. famosę mulieres: et iudicia perpetrauerunt ī ea. Quod cū ¶ plagas. ſ. sororis vidisset ¶ ecclesia ¶ ¶ hierusalē in qua templū dei nonnimirū exemplo illi⁹ soror eius ¶ ooliba. plus q̄ illa insaniuit libidine. et fornicationem ¶ hereticoꝝ. ſ. suam sup fornicationē sororis sue ad filios assyrioꝝ prebuit impudēter. ducibus et magistratib⁹ ad se venientibus: indutis veste varia. equitibus qui vectabantur equis et adolescentibus forma cunctis egregia. Et vidi q̄ polluta eēt via ¶ vt ambarū. ſ. vna fieret fornicatio. vna ambarum. et auxit fornicationes suas. Cumq̄ vidisset viros depictos in pariete. imagines ¶ chaldeoꝝ expressas coloribꝰ. et accinctos baltheis renes. et thyaras tinctas in capitibus. eoꝝ formaz ducum omnium: similitudinē filiorum babilonis. terreq̄ chaldeoꝝ ¶ libidine. ſ. in qua orti sunt: insaniuit sup eos ¶ forma eoꝝ vestitusq̄ accepta cōcupiscentia oculorum suoꝝ. et ¶ auriluum postulauit. misit nuncios ad eos in chaldeam ¶ demonia hereticis Cumq̄ venissent ad eam ¶ filij babilonis. ad cubile mammaꝝ polluerunt eam stupris suis. et polluta ¶ ¶ voluptas omnis hec nō: cito affert fatiscentis ¶ loco recessit ab illorum fetore est ab eis ¶ ꝛ saturata est anima eiꝰ ¶ vt scortum publicum. ab illis. Denudauit quoq̄ fornicationes suas. et discooperuit ignominiam suam. et alienata est anima mea a sorore sua. sicut alienata fuerat anima mea a fratre suo. b. r. alibi. et repulit tabernaculū ioseph. et elegit tribū iuda. Elegit eīm dr domū ¶ sionis. ī. ecclesiā ¶ reputauit tabernaculū ioseph. qđ est augmentū. eos ¶ qui ¶ termissa lege dei aureos vitulos adorāt. Et dicūtur oolla. r. tabernaculū non dei. ¶ erroris et demonum. ¶ soror maior et senior ¶ propter multitudinē ¶ captiuitatē ab assyrijs fornicata ē cōtra deum

Maior. propter multitudinē. r. tribuū vel quia post mortez moysi de tribu effraim ieſus filius naue ¶ pso prefuit. vnde et ieroboam qui scidit casa domo dauid

Et facte sunt ¶. Hereticī fiunt famosi inter cuncta ſculi dogmata. vt in exemplo omnīū femina ¶ turpitudo eoꝝ puniat.

Et iudi pez Ut nihil in illa salutis relinquerent. Vsq̄ hodie eīm captiue renent in montibus vrbibusq̄ medoꝝ.

Plusq̄ulla in. Quia illa semel et foris ydola fabricata est in dan et bethel. hec crebro ī ecclesiis et in templo dei adorauit statuam baalis ¶ cū assyrijs fornicata ē. ydolo eīm baal siue bel siue aptius belus assyrioꝝ regio ¶ sacrata est in honore ptis a nino beli filio

Super formi. Hiero. Allegi. Ecclesia supat hereticam libidinem. q̄ seruus ſcis voluntatē domī sui. ¶ nō faciens. v. m. Hereticī q̄s fouis ne fanda cōmittunt. ¶ extra archam noe naufragio peunt. Ecclesiastici aūt veram fidē sequētes. assyria ¶ cal dea imitantur vicia. et discolores sequunt imagines pcōꝝ. ¶ nō maioribus digni cruciatib⁹

Et misit nun. Hiero. Ad chaldeos qui quasi nūcij interpretantur. nuncios mittimus quādo pandimus eis et prebem⁹

¶ Fili homis. Consequente captiuitate iam imminēte vrbis excidio ignis adhibetur. vt sub translatione ꝓflationis purum argentū remaneat qđ ere. stanno. ferro plumboq; mixtum fuerat et impuratū. quoz tria estannum. plumbū confusiles materię sunt. z igne soluūtur. Fertū vero inter incudem z malleū molleſcit. tenuatur diuersaſq; accipit formas ꝑ voluntate artificis. Sicut igit argentum. qđ supra dicta metalla violant ī fornacem mittitur. sic cōgregabo vos ℟.

¶ Sicut argentū sz quod supra dicta metalla violant: in fornacem mittitur vt ablatis sordibus z adulterinis materijs purum remaneat. ita cōgregabo vos. i. m. i. et babylonia obsedione circū dabo vt succendam ī vobis ignem ad ꝓflādum

¶ Quod de hierusalem dicimus: de aliarū statu intelligim⁹. que adeo purę cōdite sūt Aurum in sensu atq; in sapientia. argentū in sermone et eloquentia susceperunt. vt qđ mente cōceperint: verbis explicēt. De argento. Eloquia dñi eloquia. c. a. i. c. De auro simul et argento. Si dormiatis inter medios. c. p. c. d. z. p. c. d. i. p. a. Omnis em gloria filię regis intrinsecus quę dicit in canticis. Introduxit me rex in cubiculū suū. qui reqe uerit inter duo testamenta. statim assumet pēnas columbę deargentatas. et auri fulgore in cordis thesauro radiabit. Hinc est qđ peccatoribus q̄ dei offensam meruerunt. celum sit eneum. terra ferrea. et maxime terra ęgipti. de qua edurit dñs filios israel quasi de fornace ferrea. In zacharia q̄s. iniquitas sedet sup talentū plūbi. Et in exodo dicit. Submersi sunt ī aqs vehementi. v. q̄si plūbū. Graui em peccātā pōdere premebāt vt dicere possent. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Quomō aūt auri speciē eius similitudo mentitur. sic argenti candorem stagnum simulat. qđ simplex et rusticus nō facile dinoscit. et sepe accidit vt aurum et argentum hęretica prauitate cōmixtum. igne spūsancti et dñi iudicio separetur. et purum aurum remaneat atq; argentū. vñ ꝓpheta. Vedi eis argentū z aurū Ipsi vero fecerunt ex eis baal. Cui simile est. Edurit eos in auro et argento. z nō. e. i. t. e. i. Finis aūt penarum omniū sit nosse q̄ ipse sit dñs

ciam tibi. Ego em̄ dominꝰ locutus † ℭ cū capta fuerit ℭ o hierusalem
sum et faciam. Et dispergam te in ¶ ℭ Quasi inutiles paleas huc illuc q̄ rapiēdas
nationes: ¶ et ventilabo te in eras Quasi sancta mea vertetur in clementiā. Hoc enim faciam vt deficiat immundicia tua. et pristinam puritatem recipias. et sic possidebo. t.
Et deficere faciam immundiciam
tuam a te. et possidebo te in cōspe ¶ ℭ possessa a me ℭ q̄ reddo vnicuiq; sm. o. s.
ctu gentiū. z scies q̄ ego dominꝰ.
Et factus est verbum dñi ad me dicens. Fili hominis. versa est mihi † ℭ ozcea et purgamenta metalli
domus israel in scoriam. Omnes ¶ ℭ quod aurū mentitur ℭ quod argēto simile
¶ ℭ que omnia argentum violant
isti cos. z stannum. z ferrum. z ℭ pondus iniquitatis.
plumbum. in medio fornacis scoria argenti facti sunt. Propterea hęc dicit dominus deus. ꝓ eo q̄ versi estis omnes in scoriam. ꝓpterea ecce ego congregabo vos ī medio hierusalem. congregatione argenti. et eris. et ferri. z stanni. z plumbi in mediū fornacis. vt succendam in ea ignem ad ꝓflandu. ℭ famis pestilentie
† ℭ vos ℭ vt ablatis sordibus purū argentum remaneat
Sic congregabo in furore meo z † ℭ cōtentus doloze penarū vestrarum. vltionē
in ira mea et requiescā. Et confla cōpescam
bo vos. et congregabo vos. et succendam vos in igne furoris mei. z conflabimini in medio eius. vt cōflatur argentū in medio fornacis. ¶ ℭ Quasi hec omia facā vt vel sic sciatis. qz
sic eritis ī medio eius. Et scietis .c. d. et iudex omniū et retributor.
quia ego dominꝰ effuderim indignationē meā sup vos. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili

¶ Et cōflabo. v. Vnde malachias. quasi ignis ꝓflatorij. et sicut herba lauantium. et sedebit conflans quasi aurū et q̄si argentum et cōflabit filios leui. Et ysaias. Lauabit dñs sordes filiorum z filiarū syon ℟. Cui simile. Proba me dñe. et. t. rz. et post infertur. Ure renes meos et cor meum. vt sc̄z lumboz nostroz nozq; humoris vniuersa pituita siccetur.

hominis. dic ei. Tu es terra immū
da et nō compluta in die furoris. ¶ ℭ Lxx. ducum in medio eius habentiū similitudinem leonis. De quo. aduersarius vt ova bolus. t. l. r.
Coniuratio ¶ prophetarū in medio
eius. Sicut leo rugiens cupiēsq; ¶ ℭ diaboli et socij eius animas nō corpa de
predam animas ¶ deuozauerunt. uozare cupiunt
opes z precium acceperunt. vidu ℭ occidendo viros
as eius multiplicauerūt in medio ¶ ℭ cū presules templi esse debeant. de quoꝝ
illius. Sacerdotes eius ¶ contem ore legis noticia requiritur
pserunt legem meam. et polluerūt ¶ ℭ miscentes falsa nefasq;
sanctuaria mea. Inter ¶ sanctum z ¶ ℭ sui pecunie.
prophanum nō habuerūt ¶ distantiam. et inter pollutum et mundū ℭ differentiā ℭ meōs sic erati
nō intellexerūt. et a sabbatis meis † quantum in ipso est
auerterunt oculos suos. z ¶ coinq̄ † ℭ De quo. Medius vestrū stetit q̄ vos nescitis. ¶ ℭ Prophete et sacerdotes leonis⁹. principes quasi inferiores lupis comparantur
nabar in medio eoz. ¶ Principes ei⁹ in medio illi⁹ quasi lupi rapiē ℭ subiectorum. † nō corpa hz aliarū.
tes predam ad effundendum ¶ sanguinem. et ad perdendas animas
et auare sectando lucra. Prophe ¶ ℭ quia absq; cōmixtione palearū linebant
tę aūt eius linebant eos absq; tē ¶ ℭ nō prophetātes.
peramēto. videntes vana z ¶ diuinantes ei mendaciū dicētes. Hęc ℭ terze miserabili
dicit dominꝰ deus: cū dominꝰ nō ¶ ℭ Qualis magister talis et discipulus
† ℭ nō dei. sed terzenoꝝ operum.
sit locutus. ¶ Populi terrę calumniantes ℭ principes et sacerdotes. ꝙ calumniam et potentiā omnia agentes.
niabantur calumniam. z rapiebāt ¶ ℭ Nō diuitē. Redēptio enim viri ꝓprie substantię ℭ De quo scriptu in est Pauper aūt non sustinet cōminationē vel cōmutationem.
violenter. egenum et ¶ pauperem affligebant. et aduenam oppzime

¶ Et coinquinabar. Hiero. De quo. Medius vestrum stetit quem vos nescitis.

¶ Et auare. Non contenti eo. Qui altario seruiunt de altario viuunt sed pollicis ad altaris ministerium accesserunt cresi congregant diuicias. et aleynoi delicias.

¶ Aduenam. Qui nōdum eccle cinis. ℔ tm̄ auditor. bñe inicia fidei vt cū circuierint mare z aridā vt faciat vnum ꝓselitū. f. c. f. g.

¶ Et ventilabo te. Hiero. Ventilabrum in manu eius. et mundabit aream suam. et congregabit triticum in horreum suum. paleas aūt comburet igni inextinguibili. Ventilabrum. sermo dei. qui discernit inter bonos et malos. Area. ecclesia. Triticum. sanctos. Paleas. peccatores. Horreum. celestia regna. Ignis inextinguibilis. gehenna. Et ventilabo te in ignis. Quasi sancta mea vertetur in clementiā. Hoc enim faciam vt deficiat immundicia tua. et pristinam puritatem recipias. et sic possidebo. t.

¶ Et deficere faciam. Hiero. Quasi dicat. Ego te purgare uolui. et tu sordes tuas nolebas deponere. Ego te ad pristinum statum reducere uolui. et tu in peccatis tuis permanere uoluisti. Ego te ad uitam uocare uolui. et tu in morte tua uoluisti permanere. Ego te ad uitam uocare uolui. et tu in morte tua uoluisti permanere. Ego te ad uitam uocare uolui. et tu in morte tua uoluisti permanere.

¶ Et factus est. Quia quereret auditor quę eēt scoria quę argenti violauerit puritatem. et ere. plumbo. stāno. ferroq; miscuerit. qđ ibi sub ꝓsona vrbis et fornacis. hic sub specie terrę nō rigate neq; ꝓpluę dicitur.

¶ Nō compluta. vñ. Mandabo nubibus meis ne pluāt super eam ymbrē. hanc expectamus cū datur nobis pluuia temporanea et serotina. vñ. pluuiam volantariam segregabis deus. b. t.

¶ In die furoris. Hiero. quo qui qs sibi cōsiliat multitudinem peccatorum.

¶ Cōiuratio p. i. Hiero. Hęc est. i. scoria vrbis. z terzę vanissime et sentibus plene squalor.

¶ Alias deuora. Hę tunc accidisse populo iudeorum nulli dubiū est. Propter sacerdotes em̄ et principes et ꝓphetas adduxit dñs sup eos malum. In nostra q̄s historia quia animas deuorant z q̄ cium accipiūt. et multas viduas faciunt q̄ sponsum dñm pdiderunt. Hoz aūt ꝓphetarum factio et coniuratio est vt sibi inuicē faueant. z omnia turpis lucri causa faciāt.

¶ Et a sabbatis. Dici requiem quę in noticia scripturaꝝ est non recogitant. necdicunt cum ꝓpheta. Reuela oculos meos. et conside. m. v. l. t. Nec cum apostolo. Nos autē reuelata facie gloriam domi cōtemplamur.

¶ Et coinquinabar. Hiero. De quo. Medius vestrum stetit quem vos nescitis.

¶ Et auare. Non contenti eo. Qui altario seruiunt de altario viuunt sed pollicis ad altaris ministerium accesserunt cresi congregant diuicias. et aleynoi delicias.

¶ Aduenam. Qui nōdum eccle cinis. ℔ tm̄ auditor. bñe inicia fidei vt cū circuierint mare z aridā vt faciat vnum ꝓselitū. f. c. f. g.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Quia samarię et hierusalem adulteria separatim descripserat. Sequens erat vt pariter eaꝝ supplicia nunciaret. Omnia aũt dicũtur quasi ad adulteras. ¶ facta anacephaleosi: breuiter eaꝝ scelera apponuntur. vt rei certa lege imperiũ in adulteras iusta lapidatio populi seqret

Polluerũt sã. Quasi. nõ hoc fecerit foris. nõ in montibus nõ in lucis. sicut soliti erant. sed i tẽplo meo statuam baalis posuerunt.

Et sabba. me. p vt nec loci nec tẽporis apud eos seruarẽtur religio. .

Miserũt ad vi. Vt peregrinis voluptatibus lasciuirẽt assyrioꝝ scz et chaldęorum ymmo simulacra venerantes

Itaqꝫ ecce ve. Quasi. cum venissent omnem adultere habitum implesti sup eis vt et corpus lauares. ¶ stibio oculos linirel

Thymiama. m. Qõ mihi specialiter iusseram fieri. et exterminare animã de populo quę in priuatos vsus hoc faceret. tu offers ydolis. vt congreges frequentiã populoꝝ et oĩũ genere musicorum canis. vt non solum visu. sed et auditu ¶ odoratu ¶ oĩbus sensib placeres amatoribus.

Attrita est in. Sic scz attriuistis frõtem vt nõ secreto poluamini vel mariti vl hominũ aspectum vitetis. ꝑ qsi publicę meretrices pstituamini

Hiero. Decomia tropicos ¶ sub typo adultere sunt dicta cõtra samariam et hierusalem. q̃ assyrijs tradite atqꝫ chaldęis ducę sunt in captiuitatẽ vrb es earuꝫ incendio crematę. populi interfecti. qui. p deo demonum symulacra venerati sunt.

tuas. Et ait dominꝰ ad me dicẽs. † Quasi iustam ꝑ me sententiam

Fili hois. Nunquid iudicas ooliam et oolibam. et annuncias eis cum ydolis

scelera earum. quia adulteratę sũt eozum scz quos immolauerũt ydolis. vñ imo lauerunt filios suos et filias. s. o.

¶ sanguis in manibus eaꝝ ¶ cum ydolis suis fornicatę sunt. Insup ¶ filios suos quos genuerũt mihi obtulerũt eis ad deuorandũ. Ꝟ tandem

¶ hoc fecerunt mibi. Polluerunt sanctuariũ meum i die illa. Et sabbata mea prophanauerũt. Cumq; etiam hec non sufficiunt eis.

immolarẽt filios suos ydolis suis et ingrederentur sanctuariũ meũ in die illa vt pollucrent illud etiã hęc fecerunt in medio domꝰ mee. nõ contente pñtibus adulteris

Miserunt ad viros venientes de longe. ad quos nuncios miserãt. ooliba

Itaqꝫ ecce venerunt quibus te lauisti. circumliniisti stibio oculos tuos. ¶ ornata es mũdo muliebri. cultu. s.

libidinis patior. cui simile. et qz nuda fui sum visa patior illi

Sedisti in lecto pulcrimo. ¶ mẽsa. ornata est añ te. Thymiama meum ¶ vngentũ meum posuisti supcopulis. quibꝰ fractas ad libidinẽ amatoriꝰ

eam. ¶ vox multitudinis exultantis erat in ea. Et in viris qui de mꝰ † nõ alicuius vrbane elegantie. rusticorum. s. et latronum habitũ pferentes

titudine hominũ adducebantur. ¶ veniebant de deserto. Posuerũt † miserę sorores.

¶ in tantũ voluptatum flurum insaniebant. amatorũ.

armillas in manibus eoꝝ. ¶ coronas speciosas in capitibus eorum ideo ꝑ hierusalẽ. vel samarie. vel vtriꝫ. vel adulteri

Et diri ei que attrita est in adulteriis. Nũc fornicabitur in fornicatione sua: etiaꝫ hęc. Et ingressi sũt certatim

ad eam. quasi ad mulierem meretricem sic ingrediebanꝫ ad oolam et ad oolibam mulieres nefarias. ꝙ adulteram. s. et parricidam me iubente cruciante

Viri ergo iusti sunt. Di iudicabũt eas iudicio adulterarũ. ¶ iudicio effundentium sanguinem: qz adimmolatoꝝ ydolis.

ulterę sunt. et sanguis in manibus earum. ¶ cum ydolis suis fornicatę sunt. Hęc eĩm dicit dñs deus. ꝙ ppheta ꝙ monitu vocis tue ꝙ populoꝝ

Adduc ad eas multitudinẽ. ¶ trapriuũ. s. diripiatur vniuersa eorũ substantia

de eas in tumultum ¶ in rapinam ꝙ vnde.

et lapidentur lapidibus populoꝝ et confodiantur gladijs eorũ. Filios et filias earũ interficient. ¶ do † ꝙ hec omnia scz fient vt sic a. s.

mus earuꝫ igni succendẽt. Et auferam scelus de terra. et discẽt omnes mulieres ne faciant scdm scelus earũ. Et dabunt scelus vestrum

ꝙ earum ꝙ in carũ pena. ꝙ ne recipiant similia

sup vos. et peccata ydolorum vestrozum portabitis. et scietis quia ꝙ penam scelerisꝙ que coluistis

ego dominus deus. ꝙ sic ꝙ sola verano intellectum. habit auoitui.

Ca. XXIIII.

Et factuꝫ est verbum dñi ad me captiuitatis ioachim. Quinto enim anno cepit ꝓpheture. ac decimo mense eiusdem noni anni. decima die mensis decimi. factuꝫ est verbum dñi ad eum in babylonis regionibus cõstitutum

in anno nono. i mense decimo. decima die mensis dicens. Fili hois ꝙ in memoriam † id est scirote qõ rex babylonia hodie obsidere cepit hierusalẽ

scribe tibi nomen diei hui. i qua confirmatus est rex babilonis ad ꝙ quasi ipsum. obsidionem per babolam describe.

uersus hierusalem hodie. et dices prouerbium ad domum irritatrem ꝙ Metaphoram. s. et translationem

babolam. ¶ loqueris ad eos. Hęc dicit dominus deus. Pone lebetem. s. ollam eneã. pone inquã ¶ mitte in eam aquam. Congere frusta eius in ea. omnẽ partem bonã. femur ¶ scz

vant eos ad venerandũ. qđ dicit. Relinq̃tur vobis dom⁹. v. d. et. qñ videritis ab exercitu circũdari hierusalẽ. scitote qz appropinq̃t desolatio eius.

Atqꝫ hodie eĩm adulterę sunt. et totius orbis lapidibꝰ opprimũtur. qñ miserũt nuncios ad eos q̃ erãt peal vt. s. nõ diceret. Ego dñs appinquãs ¶ nõ delonge. et prepauerit se amatoribꝰ suis. s. demonibꝰ. ¶ omnẽ cultũ atqꝫ ornatum quez a deo accepant. naturali bono verterũt i cultum demonũ ¶ opera sua decorem. quę i arma illis ¶ diademate intelligim⁹ amatoribꝰ ꝑbuerũt. quoꝝ pena gentibꝰ timor est. imo his qui et gentibꝰ crediderũt ne illis patiãtur li filia fecerint. a q̃bus tunc auferent impietates cum recepint scelera sua. et velamẽ qđ positurꝰ est añ vultũ moysi. abstulerint ab oculis suis. vt cognoscãt q̃ ipse sit dñs iesus christus quẽ dei filiũ negauerãt.

Ca. XXIIII.

Et factum est. Hiero. Notandũ aute quomõ a principio ꝓpheţe vsqꝫ ad ꝑsentez diẽ quo ciuitas cepit obsideri. ꝑ ordinẽ captiuitas venerit. ꝑmũ gladium ꝓuocarunde duę vię ponũtur. amoꝝ hierusalẽ quaꝝ ad verteraz cadit sors nabuchodonosor. Conflatur in ciuitate argentũ. es. stãnum. plumbũ. ¶ ferrũ. Terra q̃s nõ ꝓpluimtis sentibꝰ occupat. postea sub nomine duarum sororꝝ samarię et hierusalẽ peccata narrantur quõ illa capta est ista capienda. Ad extremũ nono anno. decimo mẽse. decima die mensis in captiuitate posito egechieli ¶ bis qui cũ eo erant. et se cũ rege iechonia tradiderãt. ostenditur qua die ciuitas cepit obsideri. et similitudo lebetis ponit. vt quõ carnes et ossa i lebete incendio cõsumant. sic cũcta ciuitas cũ suis intereat ciuibꝰ. et nullus remaneat obsessoꝝ. q̃ nõ fame gladio pestilẽtia ꝓsumat. ¶ ps cetera captiua ducat i babilonẽ

Et factum est. Hiero. Sunt qui sm tropologiam hunc locum ad

Viri ergo iusti. Quasi. ꝙ tradã eas bis ad puniendum. quibꝰ vltro tradite sunt ad polluendum

Hiero. Possũt hęc ¶ post aduentũ christi intelligi. ꝙ viri iusti de populis nationum samaritanos et iudeos iudicent comparatione sui ¶ tra-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

frangenda in pectore vbera. vbi mētis bo
spitiuꝫ est. et saturati
voluptatibꝫ ab aliis
ad alias transimus et
nō tam fornicationeꝫ
q̄s meretricū numerū
desideramus .et in tā
tam rabiem puenim⁹
vt postq̄s diu vo ser
uierimus in egiptum
reuertamur. ꝛ faciam⁹
quę in seculo ñ fecim⁹
anteq̄s acipemus no
men fidei

¶ Et visitasti. ſ.
Nō cessauit ꝺs scelus
adolescentię tuę. post
q̄s facta es mihi. sed ī
beremo et in terra pro
missiōis suspirasti ad
antiquā libidinē in q̄
deuirginata es. et fra
cte sūt mammę p. t.

¶ Ecce ego. ſu o
Hiero. Tropologꝫ. h
de hierusalem dr. sed
ad animā refertur. q̄
virtutibꝫ iūcta vi cō
pletibus. postea adul
terauit in vicia et ab
eo recessit. et patefacti
sceleribꝫ suis nudata
est et turpata. et oīm
bus ostensa vt a scele
re suo cessaret. ne glo
rietur in nomīs digni
tate. sed p mali pscien
tia ꝛ recordati one eg
pti. vltra ad cęlū ocu
los tollere nō audeat
vñ ei nasus q̄ditur.
aures amputantur. q⁹
odorem bonę flagran
tię vertera ī fetorem.
ꝛ audierat iudiciū san
guinis. quod nō solū
de odore ꝛ auditu sed
de visu quoq; intel
ligimus. quo q⁹ male
abusi. samlon et sede
cbias sūt primati. Iur
dum q̄s deus et mutū
facit. ne lingua p tran
seat vsq; ad terram. ꝛ
oīmis tactus aufertur
in his qui viram peni
tus p diderūt. Et hęc
fient vt igni cōcta pur
gent. et vt pereat egi
pti fornicatio. nec vl
tra ad mala element
oculos suos

¶ Vasa. Aurea ſcz.
et argentea. q̄ tibi ad
cerimonias templi de
di. de quibꝫ. Ego de
di eis aurū ꝛ argentū
ipsi fecerāt ea baal.

¶ Et requieſcere.
Quasi. hęc oīmia feci.
vt pdita pscritudię.
et vultu venefico de

ꝛ ſ quia vidi turpitudines ei⁹ publicatas. vt
que sororis scelera viderat. penarū quoq; ma
gnitudine. sororem superaret
minā suā. ¶ Et recessit anima mea
ab ea. sic recesserat aia mea a soro
ſ etiā in grauiori etate.
re eius. Multiplicauit em̄ fornica
†ſ cū in chaldeorum libidine lasciuiret
tiones suas: recordans dies ado
lescentię suę quibus fornicata est
in terra egipti. et insaniuit libidie
ſ egiptiorū
sup concubitum eorum quorum
carnes sunt vt carnes asinoꝝ. ꝛ si
†ſ seminū scz. vel verenda tā grandia vt supēt
equorū diffomitatem.
cut fluxus equorum fluxus eorū
Et visitasti scelus adolescētię tuę
quādo subacta sunt in egipto vbe
ra tua. ꝛ cōfracte sunt mammę pu
ꝛ ſ q̄. ſ. egiptiarum carnū recordata es. et imi
tata turpitudinē gentis immūde. que omnium
bestiarū ſymulacra veneratur.
bertatis tuę. ¶ Propterea ooliba
hęc dicit dñs de⁹. Ecce ego ſuſci
tabo omnes amatores tuos ꝓra
ſ quorum satiata compleru. ſ. a quorū federe
recessisti. vt quantas pn⁹ amor fuerat in tāta
rcoia verteretis
te. de quib⁹ satiata est anima tua.
ꝛ congregabo eos aduersum te in
circuitu. filios babylonis et vni
ꝛ ſ vel tristatas. de qb⁹ i exodo. Et ecce os ascē
sores tristatas. p quibus latina simplicitas ter
nos stratores transtulit. tristate autē nomen
est apud hebreos. federe post regiam dignita
tem. de quibus. verumtamen ad tres non per
uenit. qui principes equitū peditūq; erāt et tri
bunoꝝ. quos nos magistros vtriusq; militie
et prefectos annonarū retuli nominam⁹
uersos chaldęos. nobiles. tyran
nosq; ꝛ principes. omēs filios as
syrioꝝ. iuuenesq; forma egregia.
duces et magistratus. vniuersos
principes principum. ꝛ nomiatos
ascensores equoꝝ. Et veniēt sup
te instructi curru et rota: multitu
do populorum. Lorica ꝛ clipeo ꝛ
galea armabūtur cōtra te vndiq;.
ſ vt quos reliqueras. et quorū iratum feceras
pactum. ab hia iudicetſ
Et dabo coram eis iudiciū. et iu
dicabunt te iudicijs suis. Et ponā
ſ zelus dei etiā inter hostes fidei nō seruate ē
zelum meū in te. quem exercent te
†ſ quasi adultere et in stupro deprehēse. vt de
formata: placere desitas. Quomō autē i facie
omnis pulcritudo ozio in narium decore consi
stit. et in aur ibus e quibus feminis vnionꝫ et
margarite dependent. ita dignitas regis iudi
cū q̄. si ore auribusq; signatur eorum gladio
precidetur.
cum in furore. ¶ Nasum tuū et au

res tuas precident. et quę reman
serint gladio cōcident. Ipſi filios
ſ nō meos † ſ non meas. quas de adulterio ge
neraſti
tuos ꝛ filias tuas ſcapient. ꝛ no
ſ cętera. ſ.
uissimū tuū deuorabitur igni. Et
ſ quib⁹ te ornauerā
denudabunt te vestimentis tuis.
ꝛ tollēt vasa glorię tuę. ꝛ recisce
ſ quam didicisti. ſ. in egipto
re faciam scelus tuum de te. ꝛ for
nicationem tuam de terra egipti.
ſ auribus auribusq; truncatis
ſ verecundi adiecta † ſ amatores tuos
Nec leuabis oculos tuos ad eos
ſ egiptiorū. ſ. libidinis. quorum magnitudine
carnū delectabaris.
ꝛ egipti nō recordaberis amplius
† ſ quod hierusalem cōtra assirios habere in
micicias. et egipti nō recordari. ſs ecce. e. t. t.
quia hęc dicit dñs de⁹. ¶ Ecce ego
ſ puniendam
tradam te in manus eorum quos
odisti. in man⁹ de quibus satiata
est anima tua. et agent tecū i odio
Et tollent omnes labores tuos. ꝛ
dimittent te nudam ꝛ ignominia
plenam. ꝛ reuelabitur ignominia
ſ nō oīs.
fornicatiōnum tuaꝝ. Scelus tuū
et fornicationes tuę fecerunt hec
ſ quarum colusti
tibi. quia fornicata es post gentes
ſymulacra
inter quas polluta es i ydolis ea
ſ samarie. ſ.
rum. In via sororis tuę ambula
ſ cui⁹ peccata secuta es
sti. et dabo calicē ei⁹ in manu tua
Hęc dicit dñs deus. Calicem so
ſ penarū magnitudine.
roris tuę bibes. profundū ꝛ latū.
ſ tunc ſ tpe captiuitatis
Eris in derisum et in subsannatiō
nem quę es capacissima. ebrietate
et dolore repleberis. calice mero
ris et tristicię. calice sororis tuę sa
ſ alias cpotabis.
marię. Et bibes illum. ꝛ potabis
† ſ intantū scz vorabis vt etiam fragmenta
vsq; ad feces. et fragmenta ei⁹ de
ꝛ ſ tunc. quasi tedebit te fornicationis tue.
ſ igne egiptio fracta et ab ama
toribus subactae scissa
uorabis. et vbera tua lacerabis.
qz ego locutus sum. ait dominus
deus. Propterea hęc dicit domi⁹
deus. Quia oblita es mei. et pie
† ſ corpis vicia. vel genitalia. quibus turpitu
dinis fedītas indicatur.
cisti me post corpus tuū. tu quoq;
ſ sceleris. ſ. supplicia.
porta scelus tuū. et fornicationes

turpato requieſcere fa
ciam scelus tuū.

Hiero. Vniuersa
hęc dicūtur sub trans
latione adulteri. et p
ter adulteriuꝫ vtur
patę. vt vltra nō glo
rietur in decore suo. ſ
erubescat in fedītate.
quaꝝ meruit voluptā
tē magnitudine.

¶ Ecce ego tradā
Non em̄ ante tradit
vt postq̄s penituerit
veter peccatorum pur
getur supplicijſ. v. per
dat oīes labores q̄s
arte meretricia acqui
sīt videatq; nudata
tem suā ī ignominiā.
ꝛ sciat q⁹ hęc vniuersa
nō ei fecerit dñs. ſi for
nicationes suę quibus
post gentes fornicata
est. quasi supta enume
rauit vt earuꝫ coleret
ſymulachra.

¶ Dabo calicem
Penam ſ. vii. Calix
in manu dñi vini me
ri ꝛc. Qui in ysaia. ca
lix ruine ꝛ poculus fu
roris dr. ꝛ ad hieremi
am ait dom⁹. Accipe
calicē vini meri ꝛ ma
nu mea ꝛ potonabis
omēs gentes. ꝛc

¶ Dabo calicem
Hiero. Sicut enim ſ
dam cath arrica dan
vt notius humor qui
est in corpibus egrat
sic et dñs calicem dat
tormentoꝝ meraſſi
mum vt quidq̄d felle
et amaritudis inerat
peccatoribꝫ auferatur
ꝛ pristinę sanitati red
dantur.

¶ Et bibes illū
Potest hoc sup hie
rusalem significanter
intelligi. qnę calicem
sororis suę samarię bi
bit nouissima. ꝛ quasi
feces tormentoꝝ eius
vsq; ad fundū epota
uit.

¶ Vbera tua la
cer. festinitates ꝛ ne
omenias eius auferaꝝ
q. e. ſ. vt p solennita
te scs ateꝝ leticia ęter
num planctū habeas
ateꝝ merorem

Dra amictu. Quando ꝓsuetudo seruatur in luctu: medius dolor ē quādo aūt tanta malorum incumbit necessitas vt omni ploratu maior sit vnusquisq; de sua nece solitus. ad alios q̄uis primi sint nō, ingemiscit miserias.

¶ Coronas habebitis. in. c. v. Non em̄ debent lugere z signa luct⁹ assumere, qz ꝓ umbrā receperunt veritatem z nazarei quidā facti fuerūt z vnusquisq; a fratre suo consolabitur. vt ezechiel quem deus pⁱ ꝓfortauit: sit eis in portentū: ventura ꝓnuncias. z postq̄ subuersa fuerit hierusalem: templiq; succēsum. et hoc totus mūdus audierit, et disp sio israel. q̄ orbis terminos colit. tunc verba dñi ope completa habebunt libertatem z polluto sanctuario eius. z lege completa. vel destructa fm occidentem litterā. apiantur cuāgelia. z cognoscat israel q̄ ipse sit dominus deus. qui hec mane ventura ꝓdixit vespe. i. ī mūdi plumatōne esse completa suo ꝓhauit aduentu.

¶ Cū eo q̄ fugit. nō ad ipsum. qz q̄ vēnit ra ꝓditerat. ille nūciat iam pfecta. et vtra nō tacebis. ß arguens eos z dices omia illis merito accidisse vt sis illis in portentum fm illo cadauer. quo ꝓbetz vir potentē tes dicūtur. et dñs alibi dicit. In manibus ꝓbetaz assimilatus sum.

Ca. XXV.

¶ Et factus est s. Hiero. Capta vrbe ob sessa hierusalē postq̄ venit in babyloné. q̄ potuit euadere z nunciauit vrbem captā. vt iamiam q̄ capiendā tē plus. iuz pfuetudies oim ꝓbaz aduersus ceteras in circuitu nationes. quę insultauerunt ruine ciuitatis tē pli incendio. sermo conuertitur. et primū ptra filios ammon

Fili hominis. Hiero. Amodo supponit increpationē filioz ammon et ceterarum gentium z vaticinium futurorum

¶ Hiero. Allegi. Possumus p filios ammon. qui de semine loth in spelunca z in ebrietate: ex incestu generati sunt. oēs hereticos intelligere. de quib⁹ iohānes. A nobis exierunt. ß. e. n. n. e. Si em̄ fuissent ex nobis p. v. n. Si vt declinatione otti sunt. Hoc em̄ signat loth. qz omnes declinauerunt. s. i. f. f. nō est qui. f. b. Aduersus eos ponitur vel obfirmatur facies ꝓphetę. vt sua eos autoritate cōterat. et dicit eis. Quia insultastis ecclesię ī pseccutione z vicioz oppressione. q̄ pollutum esset sanctuariū. vel vicio seruientiū. vel crudelitate hostium. terra quoq; israel. i. sensus deus videtes desolata a choro virtutū. z filij iudę. i. veri fideles z recte ꝓfitētes ducti in captiuitatem: domio seruire detrectarunt. Ideo o oīs insultans. traderis filijs orientalibus. qui a lumine ceciderant. vt tu quoq; discas ꝓfiteri dñm

Per translationem aūt. dicit q̄ filij orientis ponant super eos caulas suas et figant tentoria. z bibant lac. z comedant fruges. z quitas quond am superba fiat habitaculū camelorum. qui de posito onere pcōtum possint intrare pcoz/men acus. et filios. a. in cubile pecoz. qui regūtur a pastore bono vt cū fuerit traditi orientis pastoribus. sciant q̄ ipse sit dñs. Rursū q̄ exphibat eis q̄ insultauerūt nimio cordis affectu ruine populi. et terram israel putauerunt omnino desertam. ꝓ quo merentur manū vlciscentis dei vt qui excesserunt modū insultatiōis z gaudij sup ruina domus iudę. nō tradant filijs orientis. sed sint in direptionē cunctaz gentium. et interficiantur de populis. z peant. z ꝓterant. z nō de stirpe abraę. ß de oibus nationibus esse credēdi sūt. z tūc cognoscāt malor magnitudie. ꝓritōe. populi interfectione. q̄ ipse sit dominus.

¶ Hiero. Nō generaliter de ecclesia intelligimus sup vnāquāq; sanctoz itelligere possum⁹. ad quoz ruinā gaudent boues huius seculi z demones. si lōgaz pdiderint pudiciam. dum putant cōsolationem suā. si plures habeāt ꝓsortes criminis z supplicij. Hoc aūt nemo facit nisi filius ām̄on. filius. s. populi. qui in declinatione generatus est.

¶ Madianite et cota beremi vestitas ad iacet tertę arabię. qui habent camelorum greges oniumq; et capra rum multitudines. et his opib⁹ victitant. hoc z tertę israel in libro iudicum acci disse narrat historia. quando venerunt madianei. z vastati sūt vsq; gazam oēs regiones eorum.

Metaphorice q̄ ꝓ madianeos hism aelitas. z agarenos. q̄ nūc saraceni dicūtur. assumentes sibi falso nomen sarę. vt de ingenua z domina videant esse generati. scriptura signat

Hiero. Rabath est metropolis filioz ām̄on. q̄ post a ptholomeo phyladelpho. qui arabiam tenuit. phyladelphia vocata est.

¶ Hiero. Ne dubitemus nabuchodonosor arabiam subuertisse capta hierusalem: sup̄a scriptura testatur. et tu fili hominis pone tibi duas vias ammon et hierusalem. et veniat gladius regis babylonis.

Pro eo qđ. d. Hiero. Fabulantur iudei. quia vrbe capta tēploq;

consummationē mundi transferūt.nonumq̄ numer⁹ qui in scripturis diuinis penarum ꝛ doloꝝ est.et semp sequitur iusticiam.decimi mensis ꝛ decime diei dementia tempant. Idcirco eīs adhibentur egrotantibꝰ pene vt dolorem sanitas ꝓsequatur. Mundus ergo qui in maligno positus est.in die iudicij diuino igne succenditur.et ciuitas sanguinū ponitur super carbones ignis vt impleatur illud ysaie Habens carbones ignis. sede super eos. hi erunt tibi in adiutorio. Illud aūt difficile.quomō cū carnes et ossa consumant. q̄bus pleni sunt etiam pharisei. vñ. Vę vobis scribę et pharisei qui similes estis sepulcris dealbatis. q̄ plena sūt ossibus mortuorū.nūc dicatur q̄ rubigo sordesq̄ mundi ꝓsumpte nō sint. sed etiaꝫ post iudicij seueritatem malicia remaneat. qđ facile solui. Fm illud apli. Cōclusit deus oīa sub peccato vt omnibꝰ misereatur. Vanitati eīm creatura subiecta ē. et ponitur sanguis q̄ effusus est in ꝓpatulo vniuersę creaturę vt omniū scelera pateāt. Petra aūt limpidissima dicit⁹. q̄ sequebatur insolitudie populum israel. de qua. bibebant aūt de spūali ꝓsequente.c.p. petra aūt.e.dicit⁹ .eo q̄ ī illo omnia renouentur ꝛ impleatur illud. Nihil occultū qđ non reuelet⁹. Dicit aūt dominus se nō misereri. nec ꝓterire pcā mūdi neq̄ parcere impijs. neq̄ placari vt vie peant impioꝝ. vñ. Et iter impioꝝ gibit.

¶ Ve ci. fame. ol. Hiero. Potest hec ꝓphetia ad temp⁹ dñice passionis ꝓtinere pter quaꝫ exercitu circūdata est hierusalem ꝛ filij eius interfecti. et obsidente tito vespasiani filio ad salutem nullus euasit. templū q̄ sub tito. ꝛ post. l. q̄ nos sub adriano ciuitas eterno igne consumpta est. ¶ Presentem aūt signat captiuitatem q̄ ezechiel ī babylone hec cernebat. et hieremias in principio voluminis sui ponit sic. Vllam succensam ego video. ꝛ.c.. a.f.a

armum · electa et ossibus plena ·

Pinguissimū pecus assume · compone quoq̄ strues ossium sub ea. ¶ cumulos ¶ ad coquendū

† ¶ lebetis† ¶ nimia coctione ¶ vel discocta.

Et efferbuit † coctio eius.et † dissoluta sunt ossa illius in medio eius

¶ Quasi. o. ꝓpheta vis scire quis sit lebes que carnes aut que ossa loquere hec dicit dñs

Propterea hec dicit dom⁹ deus ¶ hierusalem ¶ q̄ est lebes

Ve ciuitati sanguinum olle cuius ¶ malicia nimia

rubigo in ea est ꝛ rubigo eius nō ¶ q̄uis ignis suppo situs sit ¶ seueraueri† eni ¶ huic capti ¶ huic cruciati in passino scelere

¶ sigillatim

exiuit de ea ꝑ partes. ꝛ per partes vt nemo remaneat in salutē ses † vt alij perirent · alij saluarētur sed omnibus cōmunis vemet interitus ·

suas eijce eam. † Nō cecidit † super ¶ homicidia filiorū necea · ¶ tm

eam sors · Sanguis eīm eius i medio eius est. sup limpidissimam petram effudi illum. non effudit illū sup terram vt posset opiri puluere

¶ Quasi. ne transiret indignatio mea. sed sup aptissimū vltio ꝓperaret homicidium ·

vt supinducerem indignationem ¶ alias venit

meam. ꝛ vindicta vlciscerer. Dedi sanguis

sanguinem eius sup petram limpidissimam ne opiretur · Propterea

† ¶ nō vni⁹ sed multorū.

hec dicit dñs de⁹. Ve ciuitati † sanguinū · cuius ego grandē faciam pi

¶ Nō solum enim carnes molles et tene ram · Longere ossa · que igne succē

ras. sed durissima quoq̄ ossa succendam vt nidam · Consumenf carnes · ꝛ coquabil incrēmatū remanea† ·

tur, vniuersa compositio. ꝛ ossa ta

¶ cū omnia fuerint cōsumpta

bescēt. Pone quoq̄ eam sup prunas vacuam vt incalescat. et liquefiat ęs eius. et confletur in medio

¶ alias et ¶ cōsumat ¶ cū ea

eius inquinamentū eius ꝛ consu

¶ malicia · ¶ Quasi nō ꝑfect

matur rubigo ei⁹. Multo labore

fecisse quod sufficit est ¶ cuitate

sudatū est · et n̄ exiuit de ea nimia

¶ malicia ¶ etiam

rubigo eius neq̄ ꝑ ignem. Immū

opiretur · aut puluere · Natura est. vt si sanguis fusus sit in terram. ebibat humus humorem sanguinis. aut paulatim terra opiatur aut puluere. Si aūt sup planam petrā effusus: labitur et latam obtinet sedem. In ꝑz quia nō occulta. sed publica ꝛ apta fecerit homicidia. Fm illud. Sanguis fratris tui clamat ad me de terra.

† ¶ apostropbat ad ipsam ciuitatem.

dicia tua execrabilis. † quia mūdare te volui. ꝛ nō es mundata a sordibus tuis. Sed nec mundaberis ꝓius: donec quiescere faciam

¶ cōpletam

indignationem meam in te. Ego

¶ cui⁹ verba nō transeūt ¶ urbis obsidio

dom⁹ locutus sum. Venit et fa

¶ q̄ minat⁹ sum † ¶ sicut sepe ¶ scelera tua

† ¶ etiam si multiplicaueris peccia. † non transeam. † nec parcam

¶ cogitationes.

nec placabor. Juxta vias tuas et ¶ opa

iuxta adinuentiones tuas iudicabo te dicit dñs. Et factum est verbum domini ad me dicēs. Fili hominis. ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum in plaga · ꝛ nō ¶ tm

planges neq̄ plorabis. neq̄ fluet

¶ mōstrantes dolorē † ¶ fugatus dolore.

¶ ne i verba ꝓpria

lacrimę tue † Ingemisce tacēs. mor

† ¶ que tonātur in luctu. et calciamenta habebis in pedib⁹. que lugentes solent abuccre. vñ

tuorum luctum non facies. † Corona

dauid absolon fugiens et penitens super necē vterinis pedibus ambulauit

tua circūligata sit tibi · et calciamēta tua erunt in pedibus tuis. nec

¶ sicut in luctu fit

amictu ora velabis. nec cibos luget⁹ū comedes. Locutus sum ergo ad populum mane. et mortua

¶ q̄ mihi fuerāt ingrata

¶ oculorū desiderabile · lūborūq̄ et sanguinis fluctus sym. ltr. ¶ statim ¶ die altera

ē vxor mea vespere · Feciq̄ mane

¶ dñe.

sicut precepat mihi Et dixit ad me populus. Quare non indicas nobis quid ista significent que tu fa

¶ cōtra morē oim.

† ¶ causas querentes tante patientie

† ¶ respondens illis ꝓ me

cis? Et dixi † ad eos · † Sermo dñi facie⁹ ē ad me dicēs. Loqre domui israel. Hec dicit dominus deus.

¶ vt incendatur scyzet alienigenis patear ac ꝓphanis.

Ecce ego pollua sanctuariū meum

¶ cōfidentiā et spem † ¶ in quo delitium vestre salutis.

supbiam impij vestri: † et desidera

¶ Mec parcam. Sicut medicus q̄ pu tribus non parcit carnibus vt sana membra reuertantur · nō pot vt parcat. crudelis est vt misereatur · nō ōsiderat patientiā dolorem sed vulneris sanitatē vñ. Melius est ad vitam ingredi debilem ꝛ claudū. ꝛc.

¶ Et factū est v. Sup lebetis succēso vrbis obsidionē ostendit. nūc captā atq̄ detestatam. omnes populum vt gladio interfectū vel i captiuitatem ductum. ꝓphetalis sermo testatur.

¶ Mortuoꝝ ju. Et si vxor tua moriat q̄ si bona fuerit. nihil viro amabilius. quę a deo homi paideuar ꝛ lege iungitur ꝛ vnū corpus efficitur

¶ Corona tua c. Hiero. Aiunt hebrei babilonios magistros legis ꝓcepta seruātes vsq̄ hunc vecalogum scriptū in mēbranulis circumdare capiti suo ꝛ hęc esse q̄ iubeantur ante oculos ꝛi fronte pēdere. vt sp videāt q̄ ꝓcepta sūt. et quia ezechiel sacerdos erat nō vebere eū ꝓpone re coronā gloriationis sed ligatā hic in capite. Nos aūt iuxta ltr. coronā capillorum intelligimus.

¶ Hiero. Alleg. Veniamus ad anagogen si nō violenta visa nō fuerit lectoris vigilantię. Fili⁹ dei⁹ christ⁹ qui in vespera huius mūdi vrores ꝓphetas pdidit. nec eam flent nec amictu ora velauit · nec recepit vllam hominū ꝓsolationem et hec ventura ꝓdixit mane · que ꝑpleta sūt vespe. ꝛ rursum mane in eodē aduentu facta ꝓbauit. que ventura ꝓdixerat. Sanctuarium iudeoꝝ ꝛ q̄ desiderabile habuerant ī oculis et sup quo tremebant animę eorum esse pollutum. filios quoq̄ eorum et filias romano gladio concidisse.

¶ Super limpidissimam petram · vt omnibus pateret · ne terra

polis tyrus ·que be
braice ꝛ syriace sor dr.
¶ Hiero. Sor inter
pretatur angustia. ꝛ si
gnat animā q̄ pturba
tionib⁹ est occupata,
que cum viderit vi
cios suos subuerti hie
rusalem in qua fuit tē
plum ꝛ pacis vīsio. et
ultat. et ad se imperiū
vrbis quondā indite
trāsferri putat. Hoc
¶ in ꝑtarijs dogmati
bus accipit. ꝛ in homi
nib⁹ ſculi cū viderint
aliquē iustū p negligē
tiam lapsum. gaudēt
insultant. quasi alio⁹
ruina: sua resurrectio
sit. vī sequitur. Pro
pterea ℔ dicit ꝛc.

¶ Sagenarum
quib⁹ deceptam mul
titudinē piscabantur
Sagenas faciet sicca
ri vt subeāt alij pisca
tores: quos dñs milit
ad piscandum.

¶ Filie quoq; e.
Hiero. Filie q̄ quasi
in thalamo seruabā
tur. ꝛ p secretionib⁹ do
ctrinis nulli facile cre
debantur. ꝑtrabēbat
i publicū ecclesiastico
mucrone truncande.

¶ Et sciēt. q. e. d.
Hiero. qui hierusalē
p peccatis patr⁹ pden
dam reliqui. ꝛ tyri. p
insultatione ꝛ gaudio
munimenta destrui.

¶ Ab aquilone.
qui ventus durissim⁹
ꝛ sinister noīe dcter
vocatur. ꝑsumēs sibi
nos⁹ dignitatē.

¶ Cum equis ꝛ.
De q̄b⁹ Fallax equus
ad salutem. et. domi
tauerūt. qui ascēderūt
equos. et alibi. Equū
et ascensorem proiecit
in mare.

¶ Nec edificabe
ris. in regnis. ſ. popu
lorum vt habeas pro
priū imperium. sicut
sub byram. sed ceteri
regib⁹ vel chaldeis vl
macedonib⁹. vl ptho
lomeis. vl romanis re
gibus seruitura.

¶ Eruitas. Hie
ronim⁹. Lxx. coronas
quas. ſ. bonis opib⁹
videbāt̄r possidere.

¶ Vestimenta va.
varietatem. ſ. virtutū.

¶ Que habitas.
Tyrus enī prius vt p
bibent insula fuit. sed
sagenarū erit in medio maris. q̄
¶ cui⁹ verba irrita esse nō possunt.
ego locutus sum ait dominus de⁹
Et erit in direptionem gentibus.
¶ vrbes. opida. vici. ¶ phenicis. ¶ phenicis
Filię quoq; ¶ eius que sūt in agro
¶ Metapho. q. filias appellauit. interfectionē
gladij ponit ¶ rerum fine
gladio interficientur. et sciēt quia
¶ qui hec fieri precepi
ego dominus. Quia hęc dicit do
¶ enim.
minus deus. Ecce ego adducā ad
¶ cyabolus
tyrum nabuchodonosor regē ba
¶ cōfusionis. ¶ nō solūmodo populorum ꝛ re
gnorū. ſ. de quib⁹ dicit. hec omia
tibi dabo si. c. a. me
byloni⁹ ab aquilone. regem ¶ regū
cū equis ꝛ curribus ꝛ equitibus.
¶ vrbea. ſ. vbi subditas et castella
¶ animas. in angustia peccati
et ceteu. populoq; magno. ¶ Filias
¶ in campo mundi. ¶ in littore
tuas que sūt ¶ in agro gladio inter
¶ post ¶ ¶ ne dyaboli cuadras impium
ficiet. ꝛ circūdabit te ¶ munitioni
bus. ꝛ comportabit aggerem in gi
ro. Et eleuabit cōtra te clipeum. et
¶ quisquis forte habuerit in dominibus
vineas ꝛ arietes tempabit in mu
ros tuos. ꝛ turres tuos destruet i
¶ multitudine armatorū suorum
armatura sua. Inundatione equo
¶ tanta ſ. erit multitudo
rum opiet te puluis eor ¶ a sonitu
equitum ꝛ rotarum ꝛ curruū mo
¶ opinione.
uebūtur muri tui. Dum ingressus
¶ secutus quasi in cāpo
fuerit portas tuas: quasi p introi
¶ tanta erit securitas. victorum
tū vrbis dissipatę. ¶ vn quisq; equo
¶ lata et spaciosa
rum suor cōculeabit oīs plateas
est via que ducit ad mortem.
tuas. populum tuū gladio cedet.
¶ ſ. vbola: que corde fingūtur. vī. Imagines
ꝛ statuę tuę nobiles in terram cor
ipsorum ad nihilū redigēt
ruent. Vastabunt opes tuas. diri
piēt negociationes tuas. ꝛ destru
¶ in quib⁹ erubabaſ
ent muros tuos. ꝛ domos tuas p
¶ quibus edificauerās muros.
¶ in tantā scz desolationē venies
claras subuertēt. ꝛ lapides tuos
ꝛ ligna tua. ꝛ puluerem tuū in me
dio aquaruz ponent. Et quiescere
¶ ego oīs. ¶ quib⁹ in sapia ſculi cōfidebas.
¶ alia lrā. anticorū tuorū
faciam multitudinem ¶ cantoz tuo
rum: et sonitus cytharaz tuarum
nō audietur amplius. Et dabo te
¶ ꝑcatio. ſ. cessabit et eris būtis. vt sis. ſ. ſ.
in lumpidissimaz petram. ¶ siccatio
¶ q. nabuchodonosor a dño trapita. omino
sagenaz eris. nec ędificaberis vl
subuersa ē. vī. quos tradidi sathane vt discāt
tra. quia ego locutus sum ait dñs
nō blasphemare
deus. Hęc dicit dominus de⁹ de
tyro. Nunquid nō a sonitu ruinę
¶ dum cadit anima diu putridine et aliis vir
tibus ocpita. ¶ in oppugnatione nabuchodo
nosor ¶ virtutum. ſ.
tuę ꝛ gemitu interfectorū tuor.
cum occisi fuerint in medio tui. cō
¶ qui salsis. huius ſculi tumūtur fluctibus
mouebuntur insulę. ꝛ descendent
¶ de throno superbie ꝛ opinione ¶ qui diuersis
imperant insulis
de sedibus suis oīes ¶ principes
¶ omnē gloriam regnandi
maris. et auferent eruitias suas. ꝛ
¶ varietate fulgentia ¶ a se
vestimenta sua varia abijcient. et
¶ et. ¶ ¶ bullitate de
induentur stupore. ¶ In terra ¶ sede
iecti.
būt. ꝛ attoniti sup repentino casu
¶ et casu tuo: nihil putantes i mālo ppetuū
tuo admirabuntur. et assumentes
¶ flebile carmen ¶ et
sup te lamentū: dicent tibi. Quō
¶ qui patus saluus eras ¶ hui⁹ ſculi
periisti que habitas in mari. vrbs
¶ opinione ¶ cōtra ignita iacula diaboli:
inclita. que fuisti fortis in mari: cū
¶ cogitatōibus
habitatoribus tuis quos formida
¶ aduersarij ¶ alias tūc ¶ casu tuo
bant vniuersi. Nunc stupebūt na
¶ qui h⁹ ſculi fluctus transeunt
ues in die pauoris tui. ꝛ turbabū
¶ ſre
tur insulę in mari. eo ꝙ null⁹ egre
diatur ex te. Quia hęc dicit domi
nus deus. Cum dedero te vrbem
desolatam sicut ciuitates que non
¶ Metaphorice. q. ad insulam sermo est.
habitant. ¶ adduxero sup te abyſ
¶ hostium multitudinem ¶ populi multi
sum. et operuerit te aquę multę. et
¶ ¶ De quibus: Introibūt i inferiora terre
deraero te cū ¶ bis qui descēdūt
¶ inferni ¶ vbi ſ. erit fletus et stridor dentiū
in lacum ad populum sempiter
¶ in qua q. iaco antiquo.
num. ꝛ collocauero te in terra no
¶ ¶ vbi nulla sūt erozus recordatio
uissima. sicut ¶ solitudines veteres
¶ de q̄b⁹. Introibūt i inferiora terre ¶ inferni
cum bis qui deducūtur in lacum
vt nō habiteris. Porro cum de
¶ contra
dero gloriam in terra viuentiū. in
¶ vobis in eternum.
nihilū redigam te. et non eris. Et
requisita non inuenieris vltra in
¶ seculum
sempiternum dicit dominus de⁹.

Ca. XXVII.

Et factuz est
verbū domini ad me
iactis aggeribz. vel a
nabuchodonosor vel
ab alexandro. de insu
la pene insula facta ē.

¶ Turbabūtur.
ne similia sustineant
alioz ruinę alioz⁹ et
empta sunt. Nā mea
res agitur: parces cuz
primus ardet. dum i
ſalo vitę. nunc⁹ cer
ta securaq; victoria.

¶ Eo q nul. egre.
et te. Hiero. Lxx. i ce
tu tuo. Nō enī et ꝓte
ritis. sed et ꝓsentibus
iudicamur. Cauendā
q; est ꝛ semp timendū
ne veterem glam ꝛ so
lidam firmitatem vni
us borę procella sub
uertat.

¶ Cū dedero te.
Heri. Hoc ad eos re
ferri potest. qui in an
gustijs ſculi ꝓstituti.
de vocātur ad inferos
ꝛ abyssi fluctibus ope
riūtur penaz. ſ. et tra
būtur ad inferiora ter
rę. ꝛ copulātur bis q̄
i veteri solitudine sūt.
vt nō habitent a spū
sancto. de quib⁹. Im
pius cū venerit in. p.
m. c. Nec de cęlo erūt
i tra. v. sed pibūt. ꝛ re
digent in nihilū. ideo
esse cessabūt. Dis testi
monijs aburūtur. qui
dicūt impioz penas.
ꝛ nō peccatoz esse per
petuas. qui quesiti a
deo. nō sunt inuenti.
ꝛ in ꝛrā esse cessaue
runt. q. suo vicio cum
pdiderūt. q̄ dicit. ego
sum vita.

¶ In terra viuē.
De q̄. Credo videre
bona dñi in terra vi
uentiū. ꝛ alibi. Beati
mites. qm̄ ipsi. p. t.

¶ Et non eris. vī
Remitte mihi vt refri
gerer priusq; abeam.
ꝛ. a. n. e. q̄ esī in deo
nō est qui solus vere ē
nō esse dr.

¶ Et requisita. ab
eo qui venit querere
qđ pierat. Nō est q̄ q̄
rentis vicū. si ei⁹ q̄ bo
ni pastoris fugerit ma
num.

¶ In sempiternū. i. ſ
culum. lxx. ſ. annos. q̄
est ętas homis. vnde.
Dies annoz nostroz
in ipsis. lxx. anni. Ait
enim ysaias. post. lxx
annos tyrū restituen
dam in integrum.

reserato.filij ammon.et moab·7 seyr. videntes cherubin obumbrantia p̄ piciatoriū dicerant. Sicut oēs gentes colunt symulacra·sic 7 iudas habet suę religionis ydola.7 ideo iratus dñs tradidit eos captiuitati·

¶ Hiero. Allegonia. Moab et patre· seyr pilosus et hispidus. vsq; nunc respicit domum iuda· in qua vera p̄fessio· et putat tā facile subuerti. q̄s cętarum vrbiū munimēta. vū dominus cōminatur apturum se vel dissoluturū omnē fortitudinē moabitarū. vt ciuitates hāc desistant 7i dyaletica arte nō p̄fidant. ß cuncti illi⁹ termini q̄s.p illisione fluctuū vocant promontoria destruant. 7 inditę atq; electę terę bethiesimoth·i. domus solitudinis atq; deserta.7 beelmeon.i. habens fontē vel sup fontem· 7 cariathaim quā·lxx. ciuitatē maritimā transtulerūt· pereant. q̄ibus habeant robur pugnatorum.7 inciti pgant ad p̄liū arte pugnādi 7 vndiq; muniti· ¶ Indita tñ terę eoꝝ nō est dom⁹ habitationis·ß solitudinis. sed quę putant habere fontē scientię. 7 vrbem maritimā. q̄ oēs sustinere possint seculi tēpestatel patiētā sibi et fortitudinē p̄mittētes. tūc illuc p̄ tētur vt tradant filijs orientis· veri i dnō luminis· sicut filij·a·q̄ in hęretica multitudine p̄fidebant. Consideremus aūt p̄fectum 7 in ipsa cōminatione dementiā dei· vt tradantur cū filijs ammon filijs.o. in hęreditatē vt nulla hęresis noietur in gentibꝫ·ß factis in moab iudicijs 7 vltionibꝫ p̄ arrogantia reꝝ fine cognoscāt dominū esse qui cūcta dispensat· ¶ aūt p moab philosophoꝝ bēatur supbia. de quib⁹. Perdam sapientiaꝫ sapiętū ꝛc. Amos oī dit sic· Sup tribꝫ impietatibus moab· ꝛc· vsq;·eo q̄ combussit ossa regis ydumeę i cineres. Quidq̄d em̄ in seculo p̄ uersoꝝ dogmatum est· quidquid ad terrenam scientiā p̄tinet 7 putat esse robustum. hoc dyaletica arte subuertitur. 7 instar incendij in cineres fauilasq; dissoluitur. vt pbet esse nibili· quod putabatur cē fortissimū. vnde ysaias. Audiuimus cōtumeliam moab. cōtumeliosus est valde

¶ Pro eo qđ fecit ydumea. Hiero· Cū supra duo simul posuerit moab 7 seyr· post de seyr tacens. contra moab locutus est. vnde ad seyr redit. Sciendum aūt q̄ idem edom·seyr. esau dictus est. et vna gens ydumea 7 duma. 7 edom·7 esau·7 seyr. Seyr quia hispidus· pilosi nomen accepit· edom sanguinarij. qui ob lenticulę rufę coctionem primogenita p̄didit. 7 ab edulio somi⁹ est ß vocabulum. esau q̄s factura interpretat

¶ Extendam mā nū meā sup ydu. Sciendū aūt q̄ in hebreo nūq̄ scribit ydumea ß semp edom quę idē meam expellit grēca translatio·

¶ Duę legiones duid. altera phileti. altera cherethi. i. interfectoꝝ vocabantur.

¶ Et dabo vlto. Hiero. In manu isrl ponit gladium vt subuertatur edom 7 iram dñi sentiat 7 furorem 7 intelligat vindictam eius ad ß p̄fessio· vt seruiat domui iudę dñō. iacob dilexit. esau aūt odio habuit. Diligit aūt iacob· q̄ carnem terrenū supplantat. et benedictiones illi⁹ metretur accipe. Pn⁹ em̄ iuxta carnē. 7 p̄ iuxta spm̄ vitium⁹. antefuit vicia. deinde virtus· quib⁹ vicia subuertit. Cor em̄ bois appositū· est ad maliciā aut ericia· erroresq; adolescētię matura etas cōdemnat· vñ. Delicta quis intelligit. ab occultis meis munda me· et a superbis seruis tuis. ne dominentur mei· tunc immaculatus ero· et emundabor a delicto maximo· Et notandum q̄ iacob p̄mā accepit benedictionē· esau secundam. 7 ad extremum dicit de eo. Seruus erit fratris tui. vt possit caro spiritui subiecta fuerit 7 cōiuncta illi caro esse desistat et ydumea transeat i iudeā·

¶ Pro eo q̄ fp. Post filios ammon. et moab. 7 seyr. qui 7 ipsi sunt ydumei. plebs 7 esau populus israel 7 domus iudę cognationes sociantur· venit ad philistiim· qui fuit i litore 7 funiculo maris ¶ Philistiim potione cadētes. qui de asseo babylōis calice inebriati seruiūt 7 toto aūo i sultant veterū inimicias

minus deus. Pro eo q̄ fecerunt palestini vindictam. 7 vlti se sunt toto animo· interficientes 7 implētes inimicicias veteres· Propterea hęc dicit dominus deus. Ecce ¶ vt interficiam interfectores·
ego extendam manum meā sup palestinos. 7 interficam interfectoꝝ ¶ que salsio tū
res· Et p̄dam reliquias maritimę dicitur fluctibus·
regionis. faciamq; in eis vltiones ¶ qui tū finem habeat misericordię. quia sic
magnas. arguēs in furore· 7 sciēt ¶ palestini
quia ego dominus. cū dedero vin ¶ qui ecutit ipse me
dictam meam sup eos dicatur.

Ca. XXVI.

Et factuꝫ est in vndecimo anno prima mensis. factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis· ¶ insultans et gaudens. ¶ capta.
pro eo q̄ dixit tyrus de hierusalē ¶ quasi. ego portū habeo tutissimum
euge confracte sunt portę populo ¶ illa capta ¶ multitudo scz que illi⁹ regeba
tur arbitrio ¶ illa deserta
rū. conuersa est ad me. implebor· ¶ q̄ ante plena ¶ qz hec. s. dixisti·
deserta ē· Propterea hęc dicit do ¶ ¶ quasi pñs est ¶ nō p alios. seo ego ipse.
min⁹ deus· ¶ Ecce ego sup te tyre ¶ babylonios
et ascēdere faciam ad te gentes mł cū multis nationibus·
tas. sicut ascendit mare fluctuans ¶ oppugnatione argumentoriū munitiōes.
Et dissipabunt muros tyri· 7 de ¶ sophismata ¶ vsq; ad solū. s. vt eras
struent turres eius ¶ Et radam pul puluis radat·
uerem eius de ea· 7 dabo eam in ¶ quasi. sic humiliabit vt petre nitidissime
cōparetur eminentes
¶ vt sagene expandantur in vrbe quoniam frequentissima
limpidissimam petram· ¶ Siccatio

ciaꝫ ꝫ isrl recordantes. q̄bꝫ a dei populo diuisi sunt. cunctę dōs dicat. Mihi vindictā 7 ego. r. ipsi se vlciscūtur implentes veteres inimicias.

¶ Palestinos. Dic. Lxx. allophilos. i. alienigenas transtulerūt· non generali nōie gentiū q̄ non sunt de genere iudeoꝝ ß p̄cali gentis suę. quę nūc di palestina mutata se littera in rta grēcoꝝ p̄suetudinē. in pi· sicut apud nos p hebraicā fasca grecā 7 latinū pascha celebrat Ca. XXVI.

¶ Et factum est. Post palestinos succedit regio phenicis. cui⁹ metro

tennen dis·qđ ꝓprie sibi stoici vendicant·ꝛ videntur animas hominū q̄s
receperant:lucrifacere.habentq̄ vasa enea quib mentiuntur auri simili
tudinē.q̄ ingerūt populis tyri vt eos supplantent falsę doctrine opinione.
¶ Tubal hiberi·s·vel orientales.vel de occidentis ꝑtibus hispani·ab hi
bero flumine dicti
¶ Mosoch i.capa
doces.quoꝝ metro
polis q̄ ab augusto ce
sare pⁿ cesarea dicta ē
vsq̄ hodie lingua ip
soꝝ maçaca dr.
¶ Peregrinus ꝛ ad
nena interp̄tatur.qui
scz nō comedit carnes
agni.de q̄bus. Adue
na ꝛ mercinari⁹ nō co
medēt et co·
¶ Equos ꝛ equi·
De q̄b. Fallax equus
ad salutē·ꝛ alibi. dor
mitauerūt qui ascēde
runt equos. Et. Noli
te fieri sicut equ⁹ ꝛ mu
lus.q.n.c.i. vñ doech
accusator·et interfector
sacerdotū ꝑfect⁹ mul
rum fuit.
¶ Dedan. ꝓprium
nomen loci.qđ inter
p̄tat cognatio vt simili
tudinem diuinoꝝ do
gmatū in hęreticis co
gnoscamus. Est aut̄
dedan indię regio vel
ydumeorum
¶ Eburneos. ex
india.candorem·s·elo
quētię ꝓmittētes·sed
hebenini ꝛ nigri colo
ris sunt·fm illud. Si
mutabit ethiops pel
lē suam.
¶ Syrus.aram.s.
qđ interp̄tat excelsus
qui tumet supbia pro
mittens sibi scientiam
falsi nomis
¶ Sericum. Hie
ro. pro quo i hebręo
ramoth. qđ inte p̄tat
visio mortis. Omnia
em̄ opa terrena ad in
teritum ꝑperant.
¶ Juda et terra. is.
Hiero. ecclesia scz q̄ ꝛ
ꝓfitetur et cernit deū.
nō debet frumentum
primū.i.dei verbum·
de quo·Nō i solo pa
ne vivit homo·Si.o.
v.q.p.d.o.d.deferte
tyro.
¶ Balsamū. Qđ
nasotur i vineis enga
di.siue vnguentū· de
quo dr·Dicit vnguentū in capite qđ descendit·i.bar.b.a.
¶ Et mel. De quo·Mel inuenisti. comde quantum satis est.
¶ Oleum. De quo lucerna in tabernaculo domini accenditur.ne nob
dicatur. Oleum i egipto venūdabas·de q̄. Oleū petōis.n.i.c.m.
¶ Resina. lesis apta corpibus.p mediana accipit.vñ in hieremia. Nū
quid resina nō est in galaad.aut medicus nō est tibi.
¶ Vt manifestius sciamus quid sit hec omia ferte ad mercatū tyri audi
amus·Nolite sanctū dare canibus.ꝛc. Et illud. Nō est bonū sumere pa

equos et equites et mulos addu
rūt ad forum tuum·Filij dedan
negociatores tui. Insulę mulę ne
gociatio manus tuę·Dentes ebur
neos.et hebeninos cōmutauerūt
in precio tuo. Syrus negociator
tuus·Propter multitudinem ope
rum tuoꝝ guttam et purpuram.ꝛ
sericum et byssum. et fericum ꝛ
scutulata et byssum. et sericum ꝛ
coccum proposuerunt in mercatu
tuo. Juda et terra israel ipsi insti
tores tui.in frumento primo·bal
samum.ꝛ mel·ꝛ oleum·ꝛ resinam
proposuerunt in nundinis tuis.
Damascenus negociator tuus in
multitudine operum tuoꝝ·in mul
titudine diuersaꝝ opum in vino
pingui· in lanis coloris optimi.
de bis regionibus hec ad tyri nundinas af
ferūtur.
Dan·ꝛ grecia.et mozel in nundi
nis tuis proposuerūt ferrum fabre
factum· stacten ꝛ calamus i nego
ciatione tua·Dedan institores tui
i tapetibus ad sedendum·Arabia
et vniuersi principes cedar:ipsi ne
gociatores manꝰ tuę cum agnis
et arietibus.et hedis venerunt ad
te negociatores tui. Venditores
saba ꝛ rema ipsi negociatores tui

nem filioꝝ ꝛ m.c. Mulier tamen chananea quia ex iens de finib⁹ tyri ꝛ sy
donis appropinquabat terrę birsm.quod rogauit consecuta est.
¶ Damascenus sanguinē bibēs.qi fm hebręos.ibi campus est vbi
abel a cain interfectus est.de talib⁹ tyri nundine cōgregātur.
¶ Dan. Et nomine
patriarchę dan·ꝛ tri
bus et locus i q̄ habi
tauit nomen accepi.
vbi hodie paneas.q̄
quondaꝝ cesarea phi
lippi vocabat.vñ ior
danis.i. fluminis dan
qui fluit ꝛ libano
¶ Ferrū fabre f.
Hiero. Grecia iactat
se omia iudicio ꝛ rati
one ꝓferre vocalemq̄
sonū qui significat in
calamo ꝛ stacten odo
ris optimi.
¶ Arabia ꝛ vni.
Dier·Arabia vespa.
cedar tenebrę.q̄ defe
runt tyro arietes et a
gnos·ꝛ hedos. quos
immolant altaribꝰ.q̄
de iniquo ꝛ rebelli cor
de simularunt.
¶ Aran. Lxx. cha
ran.i.foramina·q̄ car
neos scz sensus signifi
cant. ꝓ q̄s tota sęculi
hominū ꝓpatio ē·q̄
solas delicias putant
si augeant tyri cōmer
cia.
¶ Chelmath. qđ
vineal sonat sodomo
rum.s.qui veniūt ad
mercatum tyri vt pra
uā dirrgāt.imo vt ar
guāt penis ꝛ corrigāt
ꝓpauata. vñ. vt de
struas inimicū ꝛ. v. ꝛc
¶ Cedros quoq̄
Nihil scz tibi defuit.
qđ ꝓficeret ad diui
tias insulaꝝ.sed hec
glificatio est tibi ag
grauatio·qi nō potes
moderate ferre diuiti
as.pauptaſ quoq̄ tē
ptatio est·vñ salomō
Diuitias ꝛ pauperta
tes ne tederis mi. In
altero em̄ supbia. In
altero impatientia et
mendaciū surripit
¶ Remiges tui.
Hiero. Qui supra sy
donij ꝛ aradij.i.vena
tores ꝛ deponētes·ve
nantur em̄ in bⁿ sęculi
fluctib⁹ aīas ad mortē
q̄s i.pfunda ꝛ deponūt

¶ Ventus au. Hiero. B vento iacob etust⁹ erat. nō tñ ꝓtius·q̄ ait·
Fui p diem etustus estu ꝛ gelu noctis. Illi quoq̄ qui ab hora prima pdu
ci sunt.totus diei calorem ꝛ estus ꝓtulerunt ꝛ tamen denariū accipiant.
qi etusti nō cōtriti. vñ. Nigra sum ꝫ formosa qi decoloratus me sol.
¶ In corde m.d.t.i.fluctibus seculi vbi nihil stabile nihil perpetuus
Aude. Stulte hac nocte auferetur aīa tua a te. Et illud apli. Qui volūt
divites fieri incidunt in tentationem ꝛc.
¶ Hiero⁹. Manifesta est hystoria:ideo singulis pene versiculis breues

¶ Assume. s.t.la. Qui plangitur cuꝛę est plangenti. vñ ꝛ samuel plangebat saul. ꝛ aplus eos qui nō egerunt penitentiā. ꝛ hieremias cuersionez hieruſalē quadruplicī plancit alphabeto.

¶ Allego. Quid quid de tyro dr. ad angustias ſeculi refertur. qđ in maligno poſitū est ꝛ varijs fluctib⁹. i. perturbationibus coartatur atq; concutit vñ. Qui descendūt mare in nauib⁹ f.o. i.a.m.i.v.o.d.z.m.e.i.p.

¶ Negociationi populoꝛ. Usq; hodie eſt omniū fere gentiū ibi exercentur cōmercia.

¶ Perfecti decoris. Dicit. pfecta pulcritudo nō est nisi in corpe christi qđ est ecclesia. vñ. Tota pulcra es amica mea ꝛc

¶ Et in corde. medio. sm illd. Et transferentur montes i cor maris. Dñs quoq; in corde terꝛe dr fuisse. et ad inferos descēdisse.

¶ Finitimi tui. Anteq; veniat ad eos qui longe habitant finitimoꝛ describit anxia.

¶ Abietibus de tropice. quasi ad nauē loquens vrbis pulcritudinem ꝛ abundā tiam signat. vt quasi naufragiū: postea ipſi⁹ cuersionē pnūciet.

¶ Dici. Allegi. Abietibus siue cedris de sanyr tabulata cedūtur quib⁹ nauis texitur. et de cedro siue cypariſſo de libano malus erigitur. Abietib⁹ ꝓpter leuitatem inc̄turaſq; tabularū mollius inuicem tenentiū sese atq; mordentiū: siue cedrū imputribilibus. Sanyr via lucernę. vl' verus deus vigilarum qt omnis nauis. plperitas ꝛ illuminatio venit et lumine vero.

¶ Quercus de. Vnde. Dixit dominus et basan. c.c.i.p.ma. Basan ignominia interpretatur. Eos ḡ qui fuerūt in pfundo maris ꝛ ignominia pctoꝝ. cōuertit dominus in remos vt cū aplis nauigantes ad littus patrię pueniant.

¶ De insulis italie. Lxx. de insulis cetbim. qđ nos in italiā vertimus et ea regione q̄ grecę ꝓpinquior est. omes occidentaliū ptes insulaꝝ intelligentes.

¶ Lxx. cetbim quę interpretatur pcussa. vt plagis dyaboli nō tam interfecta. q̄s probata sit.

¶ Bissus varia. Quasi. Quid habes quod nō accepisti? Quid ergo gloriaris quasi non acceperis?

¶ Bissus. Describitur quid vnaquęq; puintia dederit.

¶ Jacinctus. ad aerem cui⁹ colorē habet. refert. purpura ad mare. de quo est. licat byssus ad terrā de qua oritur. q̄bus addito cocco bis tincto: pontificis vestimenta texūtur. q̄ quoꝝ elemēta significant. terrā. aerē. ignē ꝛ aquā. et qđ sūt oīa q̄ sibi assumit tyr⁹ creatoꝛ ingrata. dicēs. pfecti veco. s.

¶ Habitatores sydonis. Dicro. Sydonij venatores. aradij deponentes. diam⁹ tyruꝝ supbillimā ciuitatem. q̄ vento flante postea conte

dicens. Tu ergo fili hois: assume
sup tyrum lamentum. et dices ty
† Insula enim fuit. vel qz portus est tutissi
ro quę habitat in introitu maris
mus. et de alto venientes excipit naues
negociationi populoꝝ ad insu
las multas. Hęc dicit dominus de
† bonum qđ habes tibi attribuēo. et decorez
qui tibi venit de diuersis regionibus
us. O tyre tu dixisti. Perfecti de
corꝝ ego sum. et in corde maris si
Hęc hec largitate dei tibi collata sunt.
† quasi tuū putas quod alienum est. ꝛ
ta. Finitimi tui † qui te ędificaue
runt: impleuerunt decorem tuum.
† qui et hermon. quez montem alij
abietibus de sanyr extruerunt te
vocant samoz
cū omnib⁹ tabulatis maris. cedrū
† libanus canoꝝ vel dealbatio. qđ gignet ad
gratiam aliunde venientem.
de libano tulerunt vt facerent tibi
† mimia nauis pulcritudo † artificeſ oīs
malum. quercus de basan dolaue
† mortificantes corpa. vel vsum dentium ad
laudem dei cōmutantes.
rūt in remos tuos. ꝛ transtra tua
fecerūt tibi ex eboꝛe indico. ꝛ pre
† alij cellaria † que de terra
toꝛiola de insulis italię. Byssus va
† in qua maxima nascatur
ria de egipto texta est tibi in velū.
vt poneretur in malo. iacinctus ꝛ
† q̄. s. afferūtur † ionij maris insulas sic vocat
purpura de insulis elisa facta sūt
† embraculū nautis in caloze.
operimentum tuuz. Habitatoꝛes
† q̄ est vicina insula
sydonis et aradij fuerūt remiges
† De quib⁹. Filij hui⁹ seculi sapientioꝛes sūt
filius lucis † ad sapientiā eni
tui. sapientes tui tyre facti sūt gu

renda. est. habere ciues siue principes venatores. de qb⁹. Anima nostra sicut passer. e.e.v.l.v. Ubi eiū nos legimus venantiū. in hebꝛo habetur syoniꝝ. hi incautas animas venantur. ꝛ remiges efficiūtur. vt deducant eas ad naufragia.

¶ Senes bi. Hie. In typum synagogę: senes reprobāntur. vt caim ad. in typum ecclesię abel iuniоꝝ eligit. ysaac hereditatē accipit. Filioꝝ quoq; ysaac iacob iuniоꝝ domi simpliciter habitat. Esau seniоꝝ venator est. ꝛ vagaꝝ saltib⁹. vñ iacob dilecti. e.a o.b. Uinum vtero nihil boni vel mali fecerāt. ꝛ re alter eligeret. alter abijceretur. Si in typo synagogę ꝛ eccle: repellit seniоꝝ ꝛ assumitur iuniоꝝ.

ptinēt gubernacula. † inueterati dierū ma
bernatoꝛes tui. senes bibli ꝛ pru
lozum † ad naufragiū trabentes
dentes ei⁹ habuerunt nautas ad
ministeriū varię suppellectilis tuę
Omnes naues maris ꝛ nautę ea
rum fuerunt in populo negociat
onis tuę. Persę. ꝛ lidij. ꝛ libies.
† qz in prelio fortissimi famosissimi
erāt in exercitu tuo. viri bellato
† ad deterendos hostes
res tui. clipeum ꝛ galeam suspen
derunt in te pro ornatu tuo. Filij
† alias suo
aradij cū exercitu tuo erant super
† ad bella ꝓmptissimi.
muros tuos in circuitu. sed et pi
† Apotoy pigmeo. q̄ in certamen vertitur
gmei qui erant in turribus tuis.
† qz sagittarij
pharetras suas suspenderunt in
† murorū ꝓpugnaculis.
muris tuis p girum. Ipsi comple
† q̄ est colo
uerunt pulcritudinem tuā. Carta
nia tyriozum.
ginenses negociatoꝛes tui. A mul
† venustate eloquij
titudine cunctaꝝ diuitiaꝝ argen
† armis ad pugnādū † impietate grauissima
q̄ in zacharia sug talentū plumbi ꝛcet
† ab occidentis ptibus
to. ferro. stāno. plumboq; reple
† ionos. qui hebraice iauan
uerunt nundinas tuas. Grecia ꝛ
† qui preciosum fece
tubal. et mosoch. ipi institoꝛes tui
re mercatum tuū † de coemptio
Mancipia ꝛ vasa ęrea addurerūt
† phrygia que
† quondā bis marinis abūdauit
populo tuo de domo thogorma:

¶ Omes naues. Dicro. Omes naues maris ꝛ remiges earū facti sunt i occidentez occidentis. Sicut de. canticū canticoꝝ. opꝰ operū. seculū seculoꝝ maius. i. et plus⁹ aliis seculis. sic ꝑ loco magnitudinē occidētaliū partiū signat. Nā mōi eīū naues ꝛ remiges nō pgunt ad orientē. nec ad ortū lumis vbi sol iustitię nascit. Sed ad occidentē occidēs vbi lumen occumbit. vbi tenebraꝝ regnū

¶ Perse. fortissimi. quoꝝ rex cyrus ysaię vaticinio dicit⁹. qui subuerso astiage rege medoꝝ babylonez cepit. lidij q̄s eo tpe fortissimi. quoꝝ rex croꝰ ab eodem cyro capt⁹. Lybes vero cū troglodytis ꝛ ethiopib⁹ contra hieruſalē venisse i palipomenon legim⁹

¶ Dici. Perse ten
ptantes vel temptati
lidij generati. Libies
qui hebraice fut⁹ dos
interpretant. hi frustra
tyrū nitūtur vt deside
re cū ꝛeptatione supe
rent. ꝛ generatiōi acc
bidini seruiāt: callaq;
verba multiplicēt nō būtes galeā salutis neq; scutuꝫ fidei. Si gsam tm̄ strepitumq; sermonum ꝓtendant ad ornatū ipsius

¶ Filii aradii. Aradim insula q̄ tota ciuitas ꝛ ꝙ se habet opidū antaradum vicina tyro.

¶ Dicro. Aradij deponētes. q̄ ꝓtendunt falsi noīs scientiā. ꝛ būt in phretra pectoris sui ignita dyaboli iacula. quib⁹ deceptoꝝ corda vulnerent ꝛ accendant. Di nitūtur deponere eos q̄ ad alta nitūtur ascendere. ꝛ complent pulcritudinē tyri. de qua in pcrbijs. Nō recipiat te pulcritudinis desiderium.

¶ Tarraginēses. Lxx. tharsis qđ est exploratio gaudij nō in bonam ptem sicut explorationes quas misit moyses ad explorandam terram promissionis. sed qui subintrant explorare libertatem nostram

¶ Stannum. similitudine eloquij. Stannū eīm argentum mentit.

¶ Grecia. Dicro. Grecia. i. tauam. quod interpretatur est. er nō. ꝛ signat sapientiam seculi. q̄ si recte aliquid repperit: est ex. si in ꝓtarium: nō est. Multi eīm bono naturę disserunt de officijs. de cōtinentia. de opibus cō

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quid fuerit. vt doleat se ꝓdidisse quod habuit.

Tu signaculum similitudinis. qđ de saluatore dr. hunc signauit deus pater. Et in psalmo. Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe Et alibi. Carissimi sumus quoniā cū apparuit. similes ei erimus. Et alibi. Quis similis tibi. Aliud est em̄ similitudo. aliud equalitas. vñ. scientissima hęresis quę in christo tm̄ patris similitudinem confitetur. aufert naturam.

Tu signaculū: Hiero. Alij reliquias. eo ꝙ rex tyri imaginem dei ad quā factus est reliquauerit. i. destruxerit. Et notandum ꝙ imago tāc tm̄ facta sit. similitudo in christi baptismate cōpleatur.

Paradisi dei. Est em̄ nō dei apud eos qui veritatē mutāt in mendacia. ꝓpalam se hęc iactant. hic demonstrat ñ bonum esse. sed ꝓtrariaꝫ fortitudinem. q̄ in paradiso cōmorata est. q̄nis iudei ꝑ tropum q̄ dr ybole. de byram rege tyri estimentur ꝓphetari.

Omnis la-pcio. Nō dr omni lapide. ꝓpterea reges tyri fuisse arguntur. sed omnē lapidem quē habuit fuisse ꝓciosū. Multi sūt em̄ lapides ꝓciosi. qs hic nō ꝓmemorat. calcidonius. sardonix. crisopassius. cristallus. et alij.

Sardi⁹ topasius. ꝛc. Hier. hi sūt lapides quos in rationali descriptos in pectore portat pontifex. qui est sacerdos i eternum. s. o. me. hi sunt lapides viui. De qbus in apocal. iohis cuius edificatur. hę margarite ꝓphetaꝝ ⁊ apostoloꝝ. q̄ omnes venditur vt ematur ꝓciosa margarita. q̄ habet. vij. oculos. i. vij. gratias spūssancti.

Topacius ardens sanctoꝝ ꝛemplatio

Chrisolitus quasi aurum fulget. scintillas ardentes habet. in quo sancti significantur: qui sapientia fulgent. ⁊ dictationis verba ⁊ virtutum signa alijs ꝓbent.

Onix niger significat humilitatē. candidus puritatem. rubę passionē.

Berillus virens ⁊ pallens. Sancti vero fide virent. huilitate pallent.

Smaragdus virens nimium. qui herbas ⁊ aerem circa se viroze inficiens. fideles significat. qui ad hereditatem immarcessibilem spe ascendunt ⁊ in primos verbis ⁊ exemplis spargunt.

De his lapidib⁹ plinius in tricesimoseptimo naturalis historię plene disserit.

Tu cherub er. et protegēs. i. rdbam. s. ꝛppiatorium. vel vrbem

¶ expressum ¶ vbi similitudo
signaculum similitudinis. ¶ plen⁹
da. ibi plenitudo sapięcie et pfectus decor
sapientia ⁊ pfectus decore. In de
¶ hebraice eden ¶ ostendit a quo⁹q⁹
licijs padisi dei fuisti. Omis lapis
potuerit ¶ punicęus in quo crucis cruor
pręciosus operimentuꝫ tuū. ¶ Sar
¶ viroz fuoi
dius. topazius. ⁊ iaspis. chrisolit⁹
¶ quozum cōuersatio in celis est
⁊ onix ⁊ berillus. ¶ saphirus. ⁊ car
¶ spiritu feruentes ¶ sapientia.
bunculus. et smaragdus. Aurum
¶ mentis capacitatem significat
opus decoris tui. ¶ ⁊ foramina tua
¶ diuinis sa
in die qua conditus es ꝓparata
cramentis accipiendis
sunt. Tu cherub extentus et ꝓtec
¶ hierusalem celestē significat ¶ in padiso ter
gens. ⁊ posui te ¶ in monte sancto
cio. s. celo. ad quod paulus raptus est.
dei. in medio lapidum ignitoꝝ
¶ Quasi. iniquitas tua voluntatis est. nō na
ambulasti. ¶ perfectus in vijs tuis
ture. Omis creatura bona et pfecta condita est
¶ a deo
a die condicionis tuę. donec inuē
¶ in thesauro pectoris tui. ꝑ suphiam et abu
sionem potestatis ¶ ¶ i. dum multa queris nō
cōtentus bificio conditoris
ta est iniquitas ¶ in te. In ¶ multitu
dine negociationis tuę repleta sūt
¶ pectoris. s. vt saturatus et incrassatus recalcitrares et deum derelinqueres
¶ ¶ qz de corde tuo. ꝓcedit cogitatōes pessime
iteriora tua iniquitate. ⁊ ¶ peccasti
¶ padiso.
et eieci te de monte sancto dei ⁊ p
¶ multomagis ergo nobis timendum est si ille
tantus eiectus est.
didi te o cherub ꝓtegens de me
¶ qz
dio lapidum ignitoꝝ. Et eleuatuꝫ
¶ dum tuū putas esse quod dei est.
† ¶ dum plus esse vis q̄ conditus es.
est coꝛ tuū in decore tuo. † Perdi
¶ vt ꝓ pulcritudine et sapięcia. deformitas te
et stultitia possideat. ¶ a monte dei. vñ. Quo
mō eiectus lucifer.
in terram ¶ ꝓieci te. ante faciem
regum dedi te vt cernerent te. In

tyri. cui quondā sancta ⁊ ꝓcipua potestas imposita est.

In me lapidū. De quibus Qui facit angelos suos spūs. ⁊. m. ſ. i. vt nōlolū deus q̄ vocat ignis ¶ flumens. fenum. stipulam. lignaq̄ ¶ sumat. sed ⁊ angeli qui vocantur ignitī lapides. vñ. Ignem veni mittere in. t. ꝛc.

Et perdidi te o cherub. Hiero. Cherub generis masculini. numeri singularis. cherubim plurale. qui interꝑtat multitudo scientie. in quibus requiescit ⁊ sedet deus. vñ. Qui sedes sup cherubim. m. c. e. b ⁊. m. ⁊ alibi. ascēdit sup cherubim ⁊. v

Ante faciem. r: Hiero. vt. s. tuo terciā tur exemplo. vt bonorū regum. quoꝝ cor in manu dei est. vel maloꝝ quoꝝ regna ostendit dyabol⁹ saluatori qui occurrerūt regi babylonio dicētes. et tu captus es. sicut et nos ꝛc.

Ante faciem r. Vn. Videbā satbanam sicut fulgur. d. c. c. vñ hieremias. Quō obscuranit dominus in ira sua filiam syon. ¶ecit de celo terrā gloriosam israel

Qui comedat Nic. vñ ysaias. deuorabit sicut fenū materiā in die illa ꝛc. Hunc ignem qui alienus denadab ⁊ abiu. ad altare dñi obtulerūt. ⁊ ideo diuino igne cōsumpti sūt. vñ moyses. Hoc est verbum qđ dixit dominꝰ. In his q̄ appropinquant mihi sanctificabor. Sanctificatio em̄ domi est pena peccātiū.

Et dabo te i. ci. Ut omnia q̄ edificasti male conscientię tuę ignis absumat. Qui cū deberes in requie ⁊ in sabbato nihil facere seruile. ligna in sabbato collegisti vt bñet qđ in pectore tuo decoraret ignis. ꝓ deest aūt omnia mala opa conuerti in cinerē vt ignis noxius omnino ecꝛinguatur

Hiero. Solent bibzi inter ceteras fabulas. hec ꝓtra byram reges tyri dicta intelligere. cū a salomone vsq̄ ad ecę dielem anni fuerint plurimi. quos eo tempe homies non sapuisse pspicuū est. ⁊ sic pnūciare q̄si ꝓ yroniā ad ipsū ꝓphęta loquat. Nunquid tu es signaculum simili. ꝛc. cū econtra peccaueris ⁊ in cinerem soluendus sis. Addunt q̄ fabulę suę miraculum. vt sine scripturę auctoritate dicant byram mille annis vixisse.

multitudine iniquitatum tuarum
⁊ iniquitate negociationis tuę pol
¶ quam habuisti in monte dei.
luisti sanctificationem tuam. Pro
† ¶ Accensum ignitis raculis dyaboli. de quo. Omnes adulteratco. quasi clibanus corda eorū. De quo ysaias. Ambulate in luminc ignis vestri ꝛc.
ducam ergo † ignem de medio tui:
¶ foras egredientis
qui comedat te. et dabo te in cinerem super terram in cōspectu omnium videntium te. omnes qui viderint te in gentibus: obstupescēt
¶ ¶ quia ¶ Ego im illuo. Nō parcam tibi et nō
miserebor
sup te. ¶ Nibili fact⁹ es. ¶ ⁊ nō eris
† ¶ post tyrum: fit sermo ad sydonē. quia vnā
in perpetuū. Et factus est sermo
¶ puincie sunt
domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam contra sydonez ⁊ prophetabis de ea ⁊ dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad
¶ venia ¶ cū a babilonijs capta fuerit
te sydon ⁊ glorificabor in medio
¶ malorū pondere cōtriti.
itu. Et scient quia ego dominꝰ: cū
¶ punierō eā.
fecero in ea iudicia ⁊ sanctificatus fuero in ea. Et immittam ei pestilē
tiam ⁊ sanguinem in platęis eius.
¶ qui male steterant
et coꝛruent interfecti in medio ei⁹
¶ quē venit dominꝰ mittere in terram vt male
sancta separet ¶ ita ¶ q̄ remānerit
gladio p circuitum. et scient quia
¶ cum illi cessauerint.
ego dominus. Et nō erit vltra do
¶ sicut ante cū impugnarent eos.
mui israel offendiculum amaritu
¶ populo deo.
dinis. ⁊ spina dolorem inferens
vndiq̄ p circuitus eoꝝ qui aduersantur eis. et scient quia ego dñs deus. Hec dicit dominus deus.

Fili hominis pone faciem tuam. Hiero. Allegō sydonā venatores. De quib. Anima nostra sicut passer. e. c. d. l. v. Et alibi. De laqueo venantiū ⁊ a verbo aspero. In puerbijs quoq̄. Malus meretricis laqueus est peccatoris. Sunt aūt ⁊ boni venatores. Vñ hieremias. Ecce

sententiolas coaptamus.

¶ Hiero. Dicta ꝓphetia est inter vrbem et nauē. vt et altero alterꝫ intelligas. ⁊ vtrūqꝫ ad consummationē ſeculi ꝑtinet atqꝫ naufragiū.

¶ Et superiacient pulueꝝ. pro terrenis opibus agentes penitentiā. vel cinere vitule ꝓspergūtur ſm legē vt purgentur. vel substernent sibi cinerem vñ. Cinerē substerne tibi ⁊ fac plancti. Et illud. Si in tyro et sydone. f. f. h. f. olim penitentiā egissent in sacco ⁊ cinere. Et. Cinerem tanqꝫ panē m. ꝛc

¶ Radent. s. t. c. Mos luctu solet fieri. cū exclusa fuerit oīs lętitia. Aplox capilli numerati sūt. quia crinem suum sicut nazarei domino ꝓfecrarūt Samson dum crines habuit. būt ⁊ fortitudinē. ablata cesarie captus est ab allophylis.

¶ Et accingent. Hier. Verus libido dānat. vt q̄ vixerant in delicijs: penitentes viuāt in austeritate ⁊ duricia. Minute in saccis penitent. Et ad birsin vr. Plange ad me ꝯsi virgo accincta cilicio.

¶ Hiero. Oīa hęc ad hereticos referīm? qui ī ꝓtritione tyri at qꝫ naufragio sentient errores suō. ⁊ in medio maris positi liberare animas suas concupiscent. plangentqꝫ male congregatas diuitias. quib? multos ditauerunt reges. i. hereſiarchas suos ⁊ vulgus ignobile. quox opes ī medio corruēt mari.

¶ Nō eris. Hiē. Vnde. Me tradat sceptrum tuū his q̄ non sunt. Et alibi. Priusq̄ abeam ⁊ amplius nō ero

¶ In perpetuū. .i. in eternum. habzeā in hoc loco vtrūqꝫ sīgnificare pōt: ⁊ vnum ſeculū. s. ⁊ eternitatē.

Ca. XXVIII.

¶ Fili hominis Sicut supra: tyri sub figura nauis. primum diuitię. deinde ruina ⁊ luctus describit. sic ꝓncipis tyri ⁊ superbia et ruina ordinatur.

¶ Hec dicit do. Hiero. Nabuchodonosor in ysaia intūlatus est vt dicere auderet. Sup ſydera cęli ascendā ⁊ ero similis altissimo. ⁊ ꝓpitat? de solio: meruit audire. Nuomō cecidisti lucifer. q. m. o. Et in ꝓpheta hoc pharao dic. Mea sūt flumia ⁊ ego feci ea. Et princeps tyri. Dē ego sum. ꝛc. Nuę oīa q̄uis nō hoīm sint. ꝫ insanientiū demoniū. ꝓbolicet nō debem? accipe. q̄ ī tīm de felicitate tumarūt vt se bolos eē nescirent. ⁊ eternum impiū sibi ꝓmerent. licet sub typo regum et principū. ⁊ singularꝫ vrbiū ⁊ patriarꝫ scie potestates demōstrētur. vt quidā. Nō est nob colluctatio adūsus carnē ⁊ sanguinē. ꝛc. ⁊ alibi. Nō sapiaꝫ principū mūdi hui?. Et iterꝫ. Nūā null? principū hui? mūdi nouit. In daniele q̄s legitur. michael princeps iudeox ⁊ princeps grecię. principesqꝫ plurꝫ. Et ieronimio. q̄ī diuidebat altissim? gētes ꝛc. Nec mirꝫ in figura tm nonū pessimos ꝓncipes ꝓcessisse. sicut in figura duūi optimi ꝓcesserunt.

¶ Sa. es daniele qui omnē egyptū acut sapiam. vel etiā si sis eo sapientior ⁊ magnitudini tui capiat? eo equare. tū capiens ab aduersarijs ⁊ vltra ꝛ dicis. Deꝰ ego sum. tu ctus interitu: hominē te esse nō deū

¶ Propterea. h. Hiero. Vbicunqꝫ iuxta. lxx. scōs ponit? domin?. primū nomen tetragrāmaton est. qđ ꝓpie ad deū ꝑtinet. ⁊ ineffabile dr. scdm cōmune q̄ sępe ī tm hominib? inuenitur

¶ Hiē. Si volum? ꝓncipē tyri candez dicere ꝓtātem-cui a deo credita est ipa ciuitas siue patria. B testimoniū assumam?. ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Vos aūt sicut homines. m. ꝛ. f. v. d. p. c. Illis eīm traditę sūt ad regēdū. punię q̄si iudicib? ab imperatore. q̄ obtinuerūt honorē suū. erigāt cōtra dīm suū vt ī toto orbe dilꝑsi sub nōiib? dolare deox sibi nomia assumerēt. ⁊ insta ti superbia ī iudiciū ꝛ la queū dyaboli inciderēt. de q̄. Iudi sathanā. q̄si. f. d. c. c.

¶ Leua planctū. Quia dicitim? q̄s sit princeps tyri. ⁊ quō ꝓ superbiaꝫ corruerit. lamentationem sup ꝓsitinam gl'am cognoscam?. primū cōmon-

dicens. Fili hominis: dic principi tyri. Hęc dicit dom? deus. Eo ⁊ in celum q̄ eleuatum est cor tuū: ⁊ dixisti deus ego sum. ⁊ in cathedra dei sedi in corde maris. cū sis homo et non deus. et dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sapientior es daniele. omne secretum non est absconditū a te. In sapientia ⁊ prudentia tua fecisti tibi fortitudinē. et acquisisti aurum ⁊ argentuꝫ in thesauris tuis. In multitudine sapientię tuę. ⁊ in negotiatione tua: multiplicasti tibi fortitudinē. et eleuatum est cor tuum in robore tuo

Propterea hęc dicit dom? deus. Eo qđ eleuatum est cor tuū quasi cor dei. idcirco ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentium. Et nudabunt gladios suos sup pulcritudinem sapientię tuę. et polluent decorem tuum. Interficient et detrahent te. ⁊ morieris in interitu occisoꝝ in corde maris Nunquid dicens loqueris. deus ego sum coram interficientibus te: cū sis homo et non deus: In manu occidentium te morte incircūcisorum morieris in manu alienoꝝ quia ego locutus sum ait dom? deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: leua planctum sup regem tyri. ⁊ dices ei. Hęc dicit dominus deus. Tu

Ca. XXVIII.

Et factus est sermo domini ad me

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Ecce ego ad te. Hiero. Allego. Diuinę mīę ē vt mundi buī peat abundantia. ⁊ egipti fluenta siccentur. et terra desoletur. ⁊ sententia dei dissipetur a turre syenes. q̄ interp̄tatur girus vt nihil in se recn habeat. vsq̄ ad terram ethiopū. qui humiles dicūtur. vt. s. omīs supbia: q̄ se contra dei sciam exercerat. ⁊ destruat. ⁊ humilietur in salutem.

¶ Turre. Lxx. magdalo: nomen loci scz turris syenes vsq̄ hodie pmanet castrū romanis subditum. vbi sunt nyli cataractę. vsq̄ ad quem locū nyl⁹ de nostro mari nauigabilis est. Totam q̄ egiptum dicit esse populandā vsq̄ ad terminos. e. quib⁹ extrema egipti regio iūgit⁹.

¶ Nō pertrāsibit eam pes boīs. Hiero. id est rōnale quippiā nec pes iumēti vt nec simplices in ea remaneant. quos dimissis hominib⁹. pharao in egipto retinere cupiebat. moyse p̄tradicente vt volente iumenta quoq⁹ de captiuitate egipti liberare. et non habitabit. xl. ānis. q̄ numerus afflictionis ⁊ pene est. vñ moyses et helias ⁊ ipse dñs xl. diebꝫ ⁊ xl. noctibus ieiunauerunt. ⁊ populus erat in solitudine p. xl. ānos. vt post circūcisus in galgalis opprobrio ⁊ ignominia egipti liberaretur. hꝰ numeri sacramēto eze chiel. xl. diebꝫ dormit in dextro latere. et ccc. annis populus in egipto seruitutē signi ficarur. q̄ faciūt. xl. decades. vel q̄tuor ecclesiastas. Pluuię q̄s diluuij. xl. diebꝫ inferunt orbi naufragiū Justum em̄ erat. vt q̄ p q̄tuor elemēta mūdi quib⁹ omnia p̄stant deum offenderat ipso numero puniret. et israel qui peccauerat in sabbatū. vij. decadus. i. lxx. annoꝝ supplicium sustineret

¶ Et nō habitabit. xl. annis. Paratur egiptijs. ⁊ q̄ quōdam fuere hospites israel. breuioni tempe p̄demnata est tyrus sabbatizauit sabbata sua p. lxx. annos. ⁊ tandem restituta est. captiuitas iudee tēpliq⁹ subuersio vsq̄ ad cyrū regem. lxx. annos cōpleuit. Potētes em̄ potenter t. p.

¶ Pbaturres. q̄e interpretat⁹ panis concalcatus. vbi. s. panis qui de celo. d. ab hereticis cōculcatus. ē vt cū venerit ad ecclesiam habitēt in pane conculcato

¶ Et erūt. i. i. r. h. semp recolentes qđ in egipto extraxerunt laterīcias amitates

¶ Et scient quia. Quasi. hęc omīa fient vt tercio sciant egiptij. q̄ ego d. d. qđ ideo videtur dici. vt cognitio prima egiptioꝝ in carne sit. scđa in aīa. tercia in spū. p̄mo sup terrā. scđo mādi buī cōuersatione finita. tercio post resurrectionem

¶ Et factū est in vice. Queritur quomō post annū decimum suppotis sermonis statim vicesimus ⁊ septim⁹ annus ponatur. ⁊ in sequentib⁹ decimus ⁊ duodecim⁹. ⁊ in extrema descriptione templi vicesimus quint⁹. Sed facilis solutio est. Quia em̄ de egipto ⁊ supiori hęc pphetia ē. licet diuersis sit facta temporib⁹ tm̄ q̄ de vna sunt puintia: iunctę sibi sunt. qđ i hieremia crebro legim⁹. vt. s. p̄epostero ordine tempora describant. Prius em̄ sedecbiz in q̄busdam gesta referūtur. post ioachim qui ante eum fuit.

In psalmis q̄s q̄ carmen est lyricum historię otio nō queritur.

¶ Et factū est in. In genesi legim⁹ vicesima septima die mensis secūdi sup faciē terrę aquas diluuij inundasse. ⁊ vicesima septima die septimi mēsis cessasse. ⁊ archam noe sup montes ararath. id est armenię sedisse. vñ habem⁹ hūc numerū ⁊ ad bonū ⁊ ad malum referri. cū in eo ira dei p diluuiū inceperit. ⁊ clementia rediit. Et q̄ apud hebręos mensis. q̄ apō nos lxx lendis nonis idibꝫq⁹ euoluitur. fm lunę cursū computat. Būgręce mene id est luna a mēse nomen accepit Hoc numero dictū ē i vicesimoseptimo die lune pascha ⁊ omes marie solennitates celebrantur. In hoc g̃ numero et bona et mala pcreptinētur. bona nabuchodonosor. mala egiptij. quoruꝫ vastitas nunciatur.

¶ Fili hominis Hiero. Nabuchodonosor cū oppugnaret tyrum. ⁊ arietes ⁊ machinas vineasq⁹ quia cincta erat mari murū non posset adiungere infinitam exercit⁹ multitudinem iussit sata et aggerem comportare. et repleto medio mari imo freto angustissimo vicinū litus facere insulę continuū. Qđ cū videret tyrij iamiamq⁹ pfectum. et pcussione arietum muroꝝ fundamēta quaterent. quidq̄d p̄cio sum habuerūt. nauibus ad insulas aspottauerūt. vt capta vrbe. nihil digną inueniret nabuchodonosor. tanto labore. Et q̄ dei in hac parte obediuit voluntati. p⁹ aliquot annos data est ei egiptus. Multoq⁹ seuior tyrus egipto. Illa em̄ oppugnabat hierusalem. hęc vanā pmittebat auxiliū Aliud est aūt spe inbecillitatem recipe. aliud aduersus populū dei pugnare et hoc est nabuchodonosor rex. b. s. f. e. s.

¶ Hiero. Cum nabuchodonosor mercedem accepit boni opis. intelligimus ethnicis si quid boni fecerint. mercedem reddi. vñ in hieremia. nabuchodonosor columba dei dr q̄ p̄ populā peccatorem voluntati dei seruierit. vñ. Adducam seruū meum nabuchodonosor. Cōdemnamur g̃ cōparatione gentiliū. q̄ legem naturaliter faciūt. Nos etiam scriptā negligim⁹. de quo paulus ad romanos plenissime disputat.

¶ Ecce ego dabo. Hoc quid dicāt sub nabuchodonosor completū esse. Alij sub cambise filio cyri. qui egip tum vsq̄ ad ethiopiā vastauit. vt

§ Quasi. nō boceros

§ Palestinos. y. umeos. moabitas. aliasq⁹ regiones significat. cōtra quas ppbete vaticinati sunt.

§ edificatas de palcis et laterib⁹. nō de viuis lapidibus

§ male cōstructos

§ vt frumentū a palcis separet

§ patiēs et multū misericors

§ restituta. † § ecclesias toto orbe diffusas

§ Ne se extollant multitudine deceptorū. vñ. Da illis dñe vulnā sterilem et vbera arentia

§ ecclesie

§ vt deserto. s. dei auxilio in egiptū confidant

§ ecclesie disciplinā § egiptiaq⁹ voluptatem. vt fugiant ⁊ sequantur eos. ⁊ ecclesie

§ mense. § alias in vicesima.

§ mihi in oppugnatione tyri. vt impleret voluntatem meam

§ gestantiū copbinos terre

§ ea vel exercitui. q̄ nihil preciosū inuenit in tyro

§ patiēs et multū misericors

§ scies in quem peccaueris

§ alias laborauit.

ego mittam piscatores & venatores qui venentur vos de omni colle. Hi de piscatoribus pisciū facti sunt piscatores animaꝝ. vñ. Iaculus petri & andree bethsaida. i. domꝰ venatoꝝ dr. Impetam ergo ꝓphetę vt ponat faciem suam ꝓtra sydonem vt firmiter consistens. tales venatores interficiat. Ecce ego ad te veniam. ſ. et glorificabor in te. cū te interfecero. & sciēt omēs qui viderint. qꝛ ego sum domiꝰ qui reddo tibi qđ mereris. Mittam pestilentiam. & ſ. i. p. tuas. Lata eñ & spaciosa ē via q̄ ducit ad mortē

¶ Qñ congregā. Hiero. Omnia autem hęc dicūtur ꝓtra aduersarias potestates. qꝛ scz in extremo tpe deleantur. et sit eterna securitas. quando cōgregauerit dominus domū israel. eos. ſ. q̄ sensu cernūt deum. et sāctificatꝰ fuerit i eis. eo completo qđ scriptū ē Sancti estote. q. e. ſ. ſ

¶ Hiero. Hęc multi ad tēpus ꝯtrobabelēdrę. et necniq̄ refert quādo reuersus ē populus israel. & habitauit in terra sua. alq̄ in vltimo tempe. & vi mille annis sperant eē cōplendum

Ca. XXIX

¶ In anno dēci. Quem locum habet inter decem dies vna Vñ in principio genesis nō dr diēſ prima sed vna. vt eandē diē renoluī semp docet. eundem ad cētenariū habet. & quo ad victimam agnus assumit. vt quartadecima die immoletur. et sic vsq̄ ad mille. & x. milia. et c. milia. & vltra p tecta des suas numeroꝝ ordo ꝓcedit. Post. x. annum. mensis duodecimus pomi. vt pfecti. xij. aplorꝝ et ꝓphetarum qui in vno volumine ꝓtinent. numerus demonstret

¶ Cōtra phara. Apud ęgiptios ō nomine regia dignitas significatur. sicut apud romanos cęsares & augusti reges ꝯꝛ dicuntur. et apud syros antiochi. apd̄ pſas arsacidę. apud philistiīm abimelech. et post alexandrum in ęgipto ptholomei vsq̄ ad cleopatram. qua victa apud accium egiptus facta est romana ꝓuincia

¶ Hiero. Pharao laceratoꝛ. cuncta gladio cōdens. et diuidens. significans ꝓtrias potestatem. cui subiecta est egiptus. Domo eñ dicere nō auderet. Mea sunt flumina. et ego feci ea & huiusmodi. Egiptus hebraice mesraim id est coangustans & tribulans subditos. nec ꝓmittēs oculos ad celum leuare. exemplo mulieris cuāgelicę. decem & octo annis a dyabolo incarnate.

¶ Hiero. Hęc ꝙ metaphoram dicūtur quasi ad regem ęgipti. qꝛ illa non fuit aduersaria israeli. sed magna ꝓmittens. eos a deo sepauit. draconem ſm anagogen dyabolum vocat. qui et pharao dicit. eo qꝛ a deo separet & diuidat. Egiptus. i. mesraim tribulantes & affligentes significat. eos. ſ. quos sibi potest subiugare. De hoc draconе iob plenissime loquitur. Et dauid. La confregisti capita draconis. Hic draco magnus ad comparationem minoꝝ draconum dr. De quibus. Confregisti capita draconum in aquis. Et alibi. Ilic reptilia quoꝝ non est numerꝰ. animalia pusilla cū magnis. hic draco est rex omnium qui sunt in aquis. Bedet autem & rabat in medio fluminum id ē hęresum. per quas fluxit in ęgiptum huius scęli. & irrigauit alas seductoꝝ. nō pluuias de celis. sed aquas turbidas de terra. Vnde dicit hieremias. Quid tibi & vię egipti vt bibas aquas geon. ꝙ quo inebrięo sy oꝛ. quod significat aquas turbidas & tenebrosas. bis sitiēs ꝓtrariq̄ aquę. de q̄bus dr. Flumina de vētre eius fluent aquę. & alibi. Qui biberit aquam quā ego dedero nō sitiet in ęternū. ſ fiet in eo fons aquę ſ. i. v. e. Hęc flumia de celo veniunt. vñ. Fluminis impetus lętificat. c. d. ſ. ſ. a.

¶ Et ponam fre. Per ecclesiasticos viros. ſ. imponam tibi ſlentium vt vniuersa dogmata tua dissoluantur.

¶ De medio flu. Non vnū flumen habet draco iste egipti. sed multa. quibus irrigat egiptū. humiles atq̄ vilectam nō habentem montes. non aquas syloc. q̄ vadūt cum silentio. sed turbidas et cenosas.

¶ Et volatilibus celi. De q̄bus. Volucres celi comederūt illud. et a domīo dicit esse dyaboli. Nō solū eñ ꝓceps malicię. ſ & discipuli eiꝰ dyaboli noiantur. vnde. vñ et vobis dyabolus ē

¶ Dꝛo eo qđ fu. Hęc tibi fient. ſ. qꝛ populum meū tuo auxilio decepisti vt magis in te q̄ creatore suo confideret

¶ Arundineus. vacuus. inanis. cā dicatur. Nō apparebis in cōspectu meo. v. Dñe ꝓtrarius est. de quo dr. Virga tua & baculꝰ tuus. i. m. c. Dane virgā habuit aaron que draconеs egiptios deuorauit. hęc flomit & amigdala germinauit. Vñ. Vultis in virga veniam ad vos. Quia scęba celebrāt baculos tenēt in manibꝰ. sine qbꝰ humanā imbecillitatē sustinentibꝰ. carnes agni comedere non possunt. Unde. Egredietur virga de radice iesse.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

In tafnis. His ciuitatib⁹ concilia bula hereticoꝝ signantur
In alexandria. Nag in bebrco-no. hic ꝑm ptolempsim. i. anticipationem alexandria dr. ꝑm illud ꝛ gilij. Laminaq; littora venit. q. d. postea sic vocata sunt: quãdo greas in lacium venit

Alexandria. Hiero. In bebrco. no. q̃ interꝑtatur requies. In eis em̃ fiũt iudicia qui i electis quiescũt ꝑm illud. Homo q̃dã erat diues. ꝛ. i. p. ꝛ b. ꝛ tentationib⁹ inserunt. quoꝝ vnus iob expert tentandũ. tentationem nanq; sanum dicunt

Alexandrie. q̃ bebraice no. ꝛ dr reqes. Multi em̃ sũt qui requiem querũt ꝛ iacere sup lectos eburneos. ꝛ comedere lactentes agnos

In memphis vñ nylus diuiditur. vbi apis tẽplũ et psula respondẽt oracula.

Iuuenes belyopoleos. Hiero. Hebraice on. q̃ interꝑtat dolor. bubasti lingua egyptiaca ois erpimẽtum. Vñde isti q̃ dolorem scli ferre non poterant. sed delicias di ospoleos sectabantur ꝛ ꝓfidebãt sibi in volubilitate sermonum. et aduersũ cetera dogmata disputantes. habuerãt erpimẽta victorię. gladio sermõis dñi concident

Et in tafnis Hiero. Taphnis cedentes ori. subaudi dyaboli qui cedentes amittent lumen veritatis ꝛ die nocte mutabunt. ꝛ scepira egipti atq; oẽe imperium sentient in tafnis esse peritum

Iudicia. mlta nõ vnũ. Sic em̃ i domo dei mansiones multę sunt. sic egipti diuersa supplicia. vt cũ hęc oẽia facta fuerint. sciant egiptij. q̃ ipse sit dom⁹. cuius iudicia vera iustificata in semetipsa.

Et factũ ẽ in. v. Hiero. Recurritur ad ordines ꝓphetię. post vicesimum ꝛ septimũ annum. nunc ponit vndecimũ. quę questio etiam in superioribus ꝓtinetur. Cum em̃ sermo domini ꝑtra tyrum factus sit in anno vndecimo. qui ꝑ⁹ positus est. in sequentib⁹ loquit⁹ ad pharaonem anno decimo. Rarũq; ponit vicesimũ septimum vt diximus. ꝛ nũc vndecimũ. Sed vt cetera pretermittam q̃m psalmoꝝ ordine ꝓtinentur. quo mõ hi psalmi: in q̃b⁹ mutauit faciem suã dauid coram abimelech. et de doech idumeo. et q̃n inuent⁹ est in spelunca. ꝛ quinquagesimus psalm⁹ penitentię. in cuius titulo demõstratur q̃ introierit ad bersabee vxorem vrię: ꝓuores sint psalmi tercio in

§ sic?
plius. Et dabo terzotem in terza
† § in terrore. § conculcatio panis interpretatur terram eoruꝫ. § qui conculcant panem qui de celo. d.
§ ciuitas egipti
egipti. ꝛ dispdã terzã pharaones.
§ q̃ est manubiatũ bõi
Et dabo ignem in tafnis. ꝛ faciaꝫ de. quod ad celum nõ ducit
iudicia in alexandria. Et effundaꝫ
† § alij saim. i. tentatio. que est robur egipti.
indignatiõnem meã sup pelusium
§ qõ est. § q̃ ꝓtum habet tutissimũ. et nec gociationes maris ibi exercentur. vñ poeta vocat pelusiacam lentem
robur egipti. et interficiam multi
§ q̃ tam eo tempe populosa
† § qui verbositatẽ atq; delicias suo ardore cõsumat
§ regem
tudinem alexandrię. ꝛ dabo ignẽ
. § babylonis. qui sicut ignis cuncta vastat.
in egipto. Quasi parturiens dole
§ ois tentatio § ter. diospolis
† § vt omnis pessima congregatio dissipetur
bit pelusium. et alexandria terre dis
§ que interpretat⁹ et rore
§ q̃ de omni verbo ocioso reddent rationes
sipata. ꝛ in memphis angustię
§ q̃ bebraice on
quotidianę. Iuuenes belyopole
§ ciuitas.
† § verbes. § habitatores vrbium. vel mulieres qui seruis iniurie ciuius subiacent
† § nõ iuuenes. § mulieres. imbecillitate mẽtis
os. ꝛ bubasti gladio cadent. ꝛ ipę
† § que regia ciuitas
captiuę ducentur. Et in tafnis ni
§ cum caliginis et tenebrarũ omnia cõplebũt.
§ nube merore et luctus
grescet dies cũ contriuero ibi sce
§ genus regium. § .
ptra egipti. ꝛ defecerit in ea super
† § ne solio iustitie rapy in ea luceant.
bia potentię eius. Ipsam nubes
§ non mulieres tantũ
§ epidꝫ.
opiet. filię autẽ eius in captiuitatẽ
ducentur. Et faciam iudicia in egi
§ tunc. cũ me. § iudicem demonstrauero
pto. ꝛ scient quia ego dominꝰ. Et

factum est in vndecimo anno. in primo mense. in septima mensis. factum est verbũ dñi ad me dicẽs.

Fili hominis: brachiũ pharaonis
§ Merappo. § sym
regis egipti confregi. ꝛ ecce nõ est

quo fugere notatur a facie absolon filij sui. Sed in psalmis facilis responsio est. Carmen em̃ lyricũ est. in quo nõ queritur ordo hystorię. sed factorum carmina singulorꝝ. In hystoria vero illud dicendũ est: ea q̃ de una re diuisis dicta sũt tpib⁹ nõ debere rõe diuidi. ß vus⁹ loci narratõe ꝓcudi. ꝛ oi grã. vt q̃ de egipto dcã sũt alio atq; alio tpe vno lectõis ordie cognoscant. Cũ ß diuerum⁹ manet adhuc questio. cur in hoc eodem loco. primum factus sit sermo dñi ad pharaonem anno vndecimo. ꝛ postea in vicesimoseptio. ꝛ deinceps vndecimo. cum ꝑm ordinem primũ decim⁹. secũdo vndecim⁹. tercio vicesimus annus singulis ꝓphetijs debuerant ꝓnotari. Sed respondere possumus. O altitudo diuitiarum. ꝛ. s. d. ꝛc. ꝛ alibi. abyssum ꝛ sapientiã quis inuestigabit? Possimus ęs hoc dicere q̃ in ꝓphetis ordo hystorię nõ seruatur nisi in aliquib⁹ locis. Nõ em̃ narrant ꝑterita. ß prenunciant futura. put fuerit spũssancti volũtas. In hystoria vero nõ ꝓsteritas narratio.

Brachiũ robur fortitudinis. vñ. Contere brachiũ peccatoris ꝛ maligni. Nec cõteritur in aduersarijs nostris dum nos ꝑsequentes non possunt oppimere. q̃ p salute seruoꝝ dei sepe aduersus pharaonẽ rex babylonis ꝓsurgit vt potentem opprimat potestatiorꝫ. ꝛ mali tradantur peioribus. ꝓfortante domio brachia pessimoꝝ. vt sciat q̃ liberatur q̃ ipse sit dominꝰ

Hiero. De rege babylonio in hoc capto nulla fit mentio. ne videatur ꝓtra captiuos populũ in chaldęa positũ dñoꝝ ira cũctas ꝓuocare. Sed dr de rege assyrioꝝ. q̃ eo iam tempe captꝰ fuerat a chaldęis ꝛ oĩe robur assyrioꝝ babylonio subiacebat impio. vñ ꝛ decẽ tribus. i. israel assyrij capiũt. duas aũt. i. iudã ꝛ beniamin chaldęi supãt ꝛ birũ subiũgũt

Et scient. Prophetes vtrus est scire q̃ ipse sit dominꝰ. vnde ꝑ ꝓtrium de filijs beli. filij pestilentes nesciẽtes dominũ. De regib⁹ aũt q̃ rectũ fecerũt in ꝓspectu dei. scriptũ est q̃ nouerũt dñm. Ca. XXXI.

Et factum est. Inuehitur hic ꝓtra eundẽ pharaonẽ q̃ ꝓpatur regi assirio ꝛ ꝑ⁹ longissimã ꝓpheriam lamentatio sup eodem assumitur ꝛ deinceps ꝓtra omnem egiptum

Vndecimo an. Allegi. Nondum em̃ venerant ad duodecimũ. qui

illud. Nõ est malagma imponere. nec oleũ. nec
obuolutum vt reddatur et sani
alligaturas § vel vt accipiet malagma
tas. vt ligaretur pannis ꝛ fasciis

† § Si hoc factum fuisset. s. Joco enim clemẽs et misericors dñs: rursum comminuit brachium eius. vt penitus caderet gladius de manu eius. et egiptus in gentes dispergatur. vel dissipetur.
tur linteolis ꝛ recepto roboze pos
§ pcedere ad bellum
set tenere gladiuꝫ. Propterea hęc
dicit dominus deus. Ecce ego ad
pharaonem regem egipti. ꝛ cõmi
§ ꝓtius § iam
nuam brachium eius forte sed cõ
fractum. ꝛ deiciam gladiũ de ma
§ tunc
nu eius. Et dispergam egiptuꝫ in
gentib⁹. ꝛ ventilabo eos in terris
Et cõfortabo brachia regis baby
lonis. daboq; gladium meũ in ma
num eius. et confringam brachia
pharaonis. et gement gemitibus
interfecti coram facie eius. Et con
fortabo brachia regis babylonis.
et brachia pharaonis concident.
§ vel sic
Et scient quia ego dominus: cum
dedero gladium meum in manuꝫ
regis babylonis. et extenderit eũ
sup terram egipti. Et dispergã egi
ptũ in nationes. et ventilabo eos
in terras. et sciẽt q̃ ego dñs.

Ca. XXXI.

Et factũ est
in vndecimo anno
tercio mense. vna mensis. factum
est verbum domini ad me dicens

assyrij capiũt. duas aũt. i. iudã ꝛ beniamin chaldęi supãt ꝛ birũ subiũgũt

Et scient. Prophetes vtrus est scire q̃ ipse sit dominꝰ. vnde ꝑ ꝓtrium de filijs beli. filij pestilentes nesciẽtes dominũ. De regib⁹ aũt q̃ rectũ fecerũt in ꝓspectu dei. scriptũ est q̃ nouerũt dñm. Ca. XXXI.

Et factum est. Inuehitur hic ꝓtra eundẽ pharaonẽ q̃ ꝓpatur regi assirio ꝛ ꝑ⁹ longissimã ꝓpheriam lamentatio sup eodem assumitur ꝛ deinceps ꝓtra omnem egiptum

Vndecimo an. Allegi. Nondum em̃ venerant ad duodecimũ. qui

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

apim quoq; interfecerit·z oīa ymalacra deleuerit· Quā ob causaz putant eum versum in amentiam casu equi. z ppio pugione confossum. Plenissime narrat hāc hystoriā herodotus. vbi z oīs egiptus p pagos z vicos et castella describitur. z nyli origo gentisq; z populi. z mensura terre p circuitū vsq; ad desertum ethiopie. et littora magni maris. lybieq; z arabie finia demonstrant. Causa aūt ire dei est ptra egiptios· q populū dei suo receperit auxilio. ne in deum sperarent z illum ad iracundiaz puocauerint

Coznu. i. regnum genus. qđ alij putant çorobabel filium salathiel. qui p iechoniaz de stirpe dauid descēdit. Alij ad vltimum tempus referūt qñ putant belyam venturū Nos aūt cornu domini sup christo intelligentes pñtem carpim⁹ hystoriam

Ca. XXX.

Et factū ē verbum domini ad me dicens. Fili homnis; ppheta z dic spāliter ad egiptios

Hec dicit dom⁹ deus: Ululate. vę vę diei; quia iurta est dies· z appropinquat dies domi: dies nubis tempus gentium erit. z veniet gladius in egiptum. z erit pauor in ethiopia: cum ceciderit vulnera multi in egipto. z ablata fuerit multitudo eius· Ethiopia. z lybia. z lydij. et arabia. z omne reliquum vulgi. z chub. z filij terre fęderis cū eis gladio cadent· Hec dicit dominus dei. Et destruent fulcientes egiptum· z descendet superbia imperij ei⁹ A turre syenes gladio cadent in ea: Ait dominus exercituum· Et dissipabuntur in medio terraz desolatarum.

Ethiopia z li. Hic. Quasi bi oēs perībūt qz in egipto. bos oēs pro diuersitate vicoz et interpretatione nominū. q in visione tyri posuim⁹. diuersas possumus intelligere nationes. Vñ apls. Vos gentes in carne qui dicimini p pucū. Nunq; esti dixisset gentes in carne. nisi essent gētes i spū. Et alibi. Videte ist z fm carnē. Caueam⁹ ne q; forte recūtamur egiptū. vñ semel erimus· ne inter gētes iuenti· gladio tripere amur.

Federis. alij testamenti. Vi alie gentes trucidantur in egipto. ītomagis filij testamenti dei· q pcipientes panē angelo egipti peponi cepaz ac porroz z cucumeres recordati sunt·

A turre syenes Vbi nylus innauigabilis z cataractas fragor. z omnia inaquosa plena serpentib⁹. z venenatis aīmalib⁹. Vi aūt magdalus magni ficētiā. z syene gyrā sonat· patet q egiptię opes z otumeliosa fortitudo a magnificētia z exaltatione sui peat vsq; ad girum egipti vbi stabile nihil. sin certo volvitur lapsa. z puenit ad ruinā.

Nuncij. De quibus. Angeli coz semper vident facie pīs. Vi sunt messores qui colligūt de regno dei oīa scādala· vt mittant in caminū ignis. vbi erit fletus z. d.

In manabu. Hiero. cui. s. tradite sunt ad puniendum. Ipse est em̄ inimic⁹ et vindex. qui etiā mercedes accepit. eo q seruierit in expugnatione tyri. egipti multitudinem. vt multi egipto esse desistāt· qui semp in ea sunt. Vñ aūt de in deuteronomio· In lxx. aīabus descenderunt patres vestri in egiptum. Nūc aūt sancti estis sicut stelle cęli i multitudine. nō exemplū terrenę multitudinis posuit. sed celestis. que virtutib⁹ fulget.

Et disperdam. Hic. Diuine clementię est malefacta subuertere vt nulla similitudo q mentiatur imaginem veritatis remaneat in egipto

De memphis· que vsq; hodie metropolis est superstitionis egipti.

Hiero. Memphis et oze. Hi sunt qui dicūt. frater; sine ei⁹ciam festucā de oculo tuo· cū ipsi trabem habeant.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Omia ligna z vo. vel oia ligna q̄ quondā fuerunt bona. et irrigabā tur aquis z in libani altitudine mozabantur. accipient ꝓlationem quā do principem suū viderint similia sustinere tormenta.

¶ Cui assi. es o. i. o pharao. s. cui dictū est in principio. cui similis factus es in altitudine. t. cc assyrio. s. qui corruit

Hec ē pharao. Etc. Sic est pharao z. o. m. e. vt quomō supra assyrius succisus ē et corruit. sic z egipti⁹.

¶ Ipse est pha. Anteriozibꝰ extrema cōiungit. qz supta dixerat. Cui similis factus es in magnitudie tua. ecce assur q̄si. c. i. s. cc. Nūc infert. Sic est pharao z. o. m. e. q̄ si. Sicut assyrius ceḋrus z cypressus. babilonio succidente detecta est. sic z pharao et populꝰ eius. i. ipsa arboz z rami illius a babylonio succident.

Ca. XXXII.

Et factū est in. In multis exemplaribus inuenitur. duodecimus annus z mēsis decimus ponitur. Juxta alios autem interp̄tes. decimus annus z duodecimꝰ mensis. vt vel iā capta sit hierusalē. z gaudiū pharaonis malis sibi imminentibus auferat. vel certe capiēda a suis magis miserꝫ doleat q̄ aliozꝫ captiuitate lętetur

¶ Leoni. De quo. Insidiatur in abscondito quasi leo. in. s. s. Et hieremias. Leo de silua pcussit eos

In fluminib⁹. hereticos principibus q̄ imitantur ecclesiasticos viros dicētes domino. In te inimicos nostros ventilabim⁹ cornu. sed nō ventilāt ad salutem. vt de terra ad cęlum leuēt. sed vt in pfidū abjiciāt.

Et cōturbabas. Hiero. Non vult bibere aquas fyloe que v. c. s. aquas egipti turbidas z cenosas q̄ anteq̄s pedibus draconis cōculcarent. pure erant z suo fluctes ordine. postea autē q̄s pturbate sunt curr⁹ sui ordinē pdiderūt Nō enī vtūtur heretici testimonijs scripture coherentibꝰ. si oia cōturbant Qm̄ aūt est inimicus et vltor. non solum aquas alienas pturbat. sed etiā conculcat flumina sua. nec parcit etiā suis. vñ. Miserere mei domine qm̄ cōculcauit me homo. de quo. Nō magnificetur hō sup terrā.

cui⁹ aquis ante irrigabat ꝯ nationes ꝯ abissi abysso. et prohibui flumina eius: ꝯ ne irrigarent eum. ꝯ opprimerēt. z cobercui aquas mīras. Cōtrista ꝯ assyriū. vel cā arborem. s. tus est sup eum lybanus. et oī a li ꝯ idem sibi timentia ¶ ꝯ apte oñdit se de assyrio metaphorice loqui Lunus cui arboris ruina cōmouerat oēs gētes gna agri concussa sunt. ¶ A sonitu ꝯ vt omēs scirēt petitionem eius ruinę eius cōmouigentes. cū de ꝯ hoc quoq; arbori nō cōuenit. ꝯ socijs suis ducerem eū ad infernū cū bis qui ꝯ infernū ꝯ cū videt ma descendebāt in lacum ¶ Et ꝓsolata la malis et bona bonis rependit ꝯ in corde terre sunt in terra infima omnia ligna ꝯ hebraice eden ꝯ paradisi voluptans. egregia atq; preclara ꝯ sicut ipse. in lybano vniuersa quę irrigabāt ꝯ oci ¶ arboꝛe vel eo assyrio. s. aquis. Nam z ipsi cum ea descen ¶ ꝯ ligna nō interficiūtur gladio dent ad infernum ad interfectos gladio. z brachium vniuscuiusq; ꝯ requiescet ꝯ pena iacebit sub vmbraculo eius i me ꝯ nō filu arū. seu gentium ꝯ que in inferno erunt ¶ ꝯ Postrono apostrophām facit ad ipsum assyrium ꝯ Quasi nullus ri dio nationum eius. ¶ Cui assimilabi similis. omnes reges supasti tus es o inclite atq; sublimis ter ꝯ tamen ligna voluptans? Ecce deducetus ꝯ regibus qui erāt in comitatu tuo es cū lignis voluptatis ad terram ꝯ infaros. s. vñ. introibūt in infernum terre. t. i. m. g. p. ꝛc. ꝯ immundorum ¶ hec sūt ligna q̄ eozos vel oparisios vocant vltimam. In medio incircūcisoꝝ ꝯ nō in requie dormies cum eis qui interfecti sūt ꝯ oñi ꝯ cui⁹ oꝛ. cui assimilat⁹ es o gladio. Ipse ē pharao z omnis mul inclite. ꝛc. titudo ei⁹ dicit dominꝰ deus.

Ca. XXXII.

Et factū est duodecimo anno. i ꝯ prima mense duodecimo. in vna mensis factum est verbū dñi ad me dicēs

Fili homis: assume lamentum sup ꝯ potestatē. cui egiptus cōmissa est. vel vnā ꝑ uincia. vel egiptus totius mūdi pharaonem regem egipti. z dices ¶ ꝯ qui circuit. q. q. d. ¶ ꝯ nō vnꝰ. s. ¶ vicio ꝑprio. nō factus es a principio. vnde bō cū i bono ore cēt nō. i. c. e. i. e. ¶ f. e. i. ad eu⁹. ¶ Leoni ꝯ gentiū ꝯ assimilat⁹ ꝯ diabolo qui dixit. Mea sunt flumina. et ego feci ea es. z draconi qui est in mari. et ꝯ erectus in superbiam irrigatione fluminū ¶ vt terram ꝯ aquā ꝯ possideas ¶ ꝯ quasi ventilabas cornu in fluminibus ¶ ꝯ multitudine exercitus ¶ vñ apls. Qui autē tuis. et conturbabas aquas pedi cōturbat vos portabit iudiciū quicūq; est ille. bus tuis. et conculcabas flumina eorum. Propterea hec dicit dñs ¶ ꝯ vel⁹. s. et nouū. t. de. Expandam sup te ¶ rete meum ꝯ diabol⁹ ꝯ in multitudine populoꝝ multoꝝ ꝯ qui quasi coluber multis fucras spiritu inuo lutus et extrahā te in sagena mea. z p ¶ ꝯ qui in celum posuisti os tuū. et te altissimo similem iactabas. ꝯ Lunus insidie latebant in ijciam te in terra. Super faciem mari buꝰ mundi. agri abijciam te. et habitare faciam ꝯ occupandū ¶ ꝯ sym illud. occisi cum escā populis etbiopū ꝯ q̄ sementē comedūt secus viā. sup te oia volatilia cęli. et satura ꝯ nō solum volatilia bo de te bestias vniuersę terre. Et ꝯ reliquias. s. dabo carnes tuas super montes. ¶ ꝯ minozes. s. ꝯ alias valles. ꝯ hereticoꝝ et implebo colles tuos sanie tua. ꝯ cū omnia vermib⁹ scatebunt Et irrigabo terram fetore sanguis ꝯ inferioꝛes fodeas. tui sup montes. z valles implebū ¶ ꝯ qui transfigurabas te in angelum lucis. tur et te. Et operiā cū contrectus ¶ ꝯ super te. et nihil nisi letum erit. et ad interitum tuum. omēs populi et reges nimis obstupescent. fueris celos. z nigrescere faciam ꝯ celi vel draconis stellas eius. Solem nube tegam. z luna nō dabit lumen suū. Omnia luminaria cęli merere faciā sup te ¶ ꝯ. i. habitatores terre mittam in tenebras. ibi erit fletus et stridor. d. et dabo tenebras sup terram tuā: ¶ ꝯ vt qui prius pharaoni seruierant. trascant contra eum. videntes captiuitatem eius. ad alia dicit dominꝰ deus. Et irritabo cor terram quā draco nescit. et esse producam populoꝝ multorum cū inducero

¶ In sagena Dequa. Simile ē regnū celoꝝ sagene mi. i. m. z. e. o. g. p. e quoꝝ bonos elegerut in vasa sua. malos autē foras miserunt.

Bestias. q̄ vicisse ferant. ꝑ bestias autēs z volatilia etiā hęretici significari pūt.

¶ Vel ꝑ volatilia cęli z bestias terre populos ꝛceptoꝝ z crudelitatem gentiū intelligamus.

Montes. principes. i. hereticoꝝ vel potestates ꝑtrarias q̄ ꝑ aera discurūt. z ad infera penetrāte termis mūdi pate plicijs.

Hec oīa translatiue. vt. s. cū volatilia cęli z bestię carnibus eius fuerint saturate: id est exercitus eius et vniuersa multitudo cętera pars i vermes z saniem cōuertatur. tunc cęli tenebris obuoluentur.

¶ Et irrigabo. t. Hiero. Superbia em z arrogans tumor hereticoꝝ nō ram vitali et puro. q̄s putrido z fetenti sanguie complet vñ. Pone cor vt sterc⁹. t. Et alibi. de sterc⁹ erigens pauperem Valles nimiū repletas mētes. aut infernā aut humilē hereticoꝝ sensum ꝑ terrenis oia facientium

Et operiam. c. Unde. Cur impiorū extinguetur.

¶ Celos. de quibꝰ. Contra spūalia nequitie in. c.

Et nigrescere. Hiero. Ad litterā intelligi nō pōt. Nunq̄s em̄ hoc factū est vt faciendū est

¶ Stellas. de qbꝰ iacobus. Sidera erāntia quibus caligo tenebraꝝ in ꝑternum reseruatur.

Solē nube te. cui. s. contrarius est sol iusticie.

¶ Solem nu. te. dñm. s. qui velendit in egiptū sup nubem leuē. nullo peccati pōdere ꝑgrauatā. vel ꝑ phetis vel aplis. de q bus. Mādabo nubibus meis ne pluāt super. e. i. Et in psalmo. Veritas tua vsq; ad nubes.

Luna. i. hereticoꝝ ecclesia nō dabit lumen suū. nec recipiet credētes. falsi hominis scientia

¶ Omia luminaria. Quidquid videt in hereticis esse doctrine. certo draconi necabitur. z ipe dominus terram hereticorum opiet tenebris

numerus plene ꝓsum mateꝝ virtutis ẽ. vñ 7. rij. sunt filij iacob. a quibus postea. rij. di cunt tribꝰ. 7. rij. noia ꝓphetaꝝ vno volu mine ꝓtinẽtur. et apo stoli. xij. sunt. quorum vnus iudas proditor cuius in locũ mathias eligit. et archisynogo gi filia annotum. rij. a dño suscitatur. Emor roissa quoꝫ anno. xij recepit sanitatẽ. ſs qz corripitur pharao. et postea plangitur. ter cius mensis et vn⁹ dies. xi. anno⁹ numero cumulantur. vñ in se quentib⁹. xij. anno mẽ se. xij. vna mẽsis fit. y bus dñi ad ezechielẽ dicens. Fili hominis assume planctum sup pharaõ. r. e. 7. d. a. e. Qui eñ plangit ideo plãgitur vt intelligat quanta bona pdide rit. et tñ qz pharao e rat et brachiũ eius nõ dum fuerat colligatũ nec pristinam recepat fortitudinem. ideo in anno 7 in mense duo decimo. xx viij. dies adhuc remanẽt vt. xij anno⁹ numerus com pleatur. vna igit mẽ sis die fit sermo dñi ad ꝓphetam

¶ Cui silis fact? Quasi. Non mireris si babylonij te vincãt atqꝫ subuertant 7 im periuꝫ tuũ 7 opes ęgi ptias destruant. cũ as sur mlto te fortior ab eis deletus sit.

¶ Ecce assur. q. c. die. Pulcritudo illa ꝓdicatur q̃ in turpitu dinem prauã volũta te mutata est. vñ. Cõ fringet dñs cedros ly bani. vt excelsus sęz in altissimo montium libano ꝓstitutus quã to fuerit sublimior. tã to fortius caderet. vñ sensus magnus ẽt.

¶ Sciendũ aũt. quia quecũqꝫ dicũt de rege assyrioꝝ futuro tẽpe a. lxx. quasi transacta memorantur. et sic vel ad arborem vl ad ꝑn cipem loquit assyrioꝝ vt ꝑ tam masculino q̃s femino genere in vna ꝑsona vtatur. dum 7 arbor refert ad assyriũ 7 assyrius i arbore nomiatur.

¶ Aque. s. abãd antillinae. Abyssus enim multitudo sonitus aq̃rum.

† ¶ antichristo quo corruẽte. et alij rectores te nebraruꝫ harum et principes mundo facilius corruãt

Fili homis dic † pharaoni regi ęgi
¶ alij multitudini. Multi eni sũt vocati pau ci vero electi
pti. et populo eius. Cui silis fact?
¶ alij altitudine. omis qui se exaltat. h.
¶ Sub figura
es in magnitudine tua? Ecce assur
arboris describit potentiã assyrij regio.
quasi cedrus in lybano pulcer ra mis. 7 frondib⁹ nemorosus. ercel susqꝫ altitudine. 7 inter cõdensas frondes eleuatuꝫ est cacumen ei⁹

¶ Quasi. iõ tantum concreuit. quia aque. n. s.
¶ nõ fyloc q̃ vadũt cũ silentio. seo aque ralium et egipti. ¶ sup quã in prin
Aque nutrierũt illum. abyssus ex cepio mũdi tenebre ferebant.
altauit illum. Flumina eius mana bant in circuitu radicum eius. et
¶ socios illius. s.
riuos suos emisit ad vniuersa li gna regionis. Propterea eleuata
¶ vñ. hec omnia tra
est altitudo eius super omnia li dita sunt mihi
gna regionis. et multiplicata sunt arbusta ei⁹. 7 eleuati sunt rami ei⁹
¶ irrigati. s. aquis abyssi ¶ vt omẽs sub
ꝑ aquis multis. Cuꝫ extendisset ramos suos. in ramis eius fece
ret sue ditioni. ¶ omis qui facit peccatum.
de dyabolo natus est. et in ramoꝝ eius nume runt nidos omnia volatilia cęli. 7 ro computatur.
sub frondib⁹ eius genuerũt omes
¶ q̃ christi mansuetudnẽ ꝓdicrũt
bestię saltuum. et sub vmbraculo
† ¶ hec sunt volatilia. hi bestie. s.
illius habitabat † cętus gentiũ plu
¶ vt nullus eẽset qui nõ eius tegeret vmbracu
rimaꝝ. Eratqꝫ pulcerrimus in ma lo. preter eũ qui dixit. ponã sedem meã ad aq̃lonem. et similis ero altissimo
gnitudine sua. 7 in dilatatione ar
et in mẽ nõ. h. q.
bustoꝝ suoꝝ. Erat enim radix
¶ vt cyprissi.
illius iuxta aquas multas. Cedri
¶ vel pini
nõ fuerũt altiores illo in paradiso dei. Abietes nõ adequauerunt sũ
¶ vt singulas
mitatem eius. 7 platani nõ fuerũt ęquę frondibus illius. Omne li arboꝛes colligam.
gnum paradisi dei nõ est assimilatuꝫ illi et pulcritudini eius. quoniam
¶ vel eam
speciosum feci eum. 7 multis con densisqꝫ frondib⁹. Et emulata sũt

eum omnia ligna voluptatis: quę erãt in paradiso dei. Propterea hęc
¶ metaphorice
dicit dominꝰ deus. Pro eo qꝺ sub limat⁹ est in altitudine. 7 dedit sũ mitatem suam virentem atqꝫ con
¶ vt diceret. ero similis altissimo.
¶ antichristꝰ. s.
densam. 7 eleuatum est cor eius in
¶ vel eam
altitudine sua. tradidi eum in ma
† ¶ babylonij. s. regis. vt qꝺ vicit assyrium dei potentie cõ intelligatur ¶ ¶ ſsm dñi impata.
nus † fortissimi gentium. ¶ Faciẽs
¶ ¶ occulte babylonij monet. ne populum dei crudeliter opprimat. qui sibi traditus est. ne si milia assyrio patiãt qui crudelis fuit et impi⁹
faciet ei. ¶ Iurta impietatem eius
¶ ¶ interficiẽt ¶ securis ad radicem arboris po sita ẽ. vel cã.
eieci eum. 7 ¶ succident eum alieni
¶ vt corruat in superbia sua.
7 crudelissimi nationũ. Et ¶ pjciẽt
¶ alios eam ¶ vt ad tartarũ omẽs
eum super mõtes. 7 in cunctis cõ
deuocantur. qui fuerũt in comitatu eius. parti
uallibus corruent rami eius. 7 cõ
cipes pene sicut culpe.
fringentur arbusta eius in vniuer
† ¶ quo regebantur. ne viderent solem
sis rupibus terrę. 7 recedẽt de † vm
¶ volatilibus cęli. et bestijs terre comparati.
braculo eius omẽs ¶ populi terrę
¶ vel eã
et relinquent eum. In ruina eius habitauerunt omnia volatilia cęli
7 in ramis eius fuerũt vniuersę be
¶ visa petitione tua.
stię regionis. Quamobrem nõ ele
¶ in superbia. nec se aliquid erstimabũt. nec irri gatione aquarũ suarum. ꝓpria existimabunt di uitias.
uabũtur in altitudine sua omnia
¶ metu confusa.
ligna aquarum. neqꝫ ponẽt subli mitatem suaꝝ inter nemorosa atqꝫ
frondosa. nec stabũt in sublimita
¶ alias sua ¶ q̃ erant sub impio assur.
te coꝝ. omia quę irrigantur aquis
¶ q̃ p metaphoram dixit apte. ¶ reges
† ¶ vñ. Cadent omẽs qui descẽdũt in terram.
quia omes † traditi sunt in mortẽ
¶ infernum. vñ. Ingredietur ad extrema terre
† ¶ nõ arboꝛũ ¶ nõ cũ angelis dei.
ad terram vltimam in medio † filio
¶ alijs in foueas sempiternã
¶ infernj
rum hominũ ad eos qui descẽdũt in lacum. Hęc dicit dominꝰ deus
In die quando descendit ad infe
† ¶ socij eius. vel sanctis fortitudinibus. q̃ illã dolebunt ad inferos descendisse.
† ¶ g translationem. ſsm illõ. veni in altitudi nẽ maris. et. t. o. m:
ros † induxi luctum: † operui eum

¶ Abissus. Hic. ad quã i euãgelio dẽmo nes rogãt ne mittant

¶ Flumina. De quibus. Quid tibi et vię assyrioꝝ vt bibas aquam flaminij. 7 ali bi. Ecce dñs inducet sup vos aquã fluminis fortem 7 multã. regem assyrioꝝ 7 omnẽ glo riam eius

¶ In ramis eius Hiero. Nota in ipsa habitatione diuersa ꝓditio est. Alij habi tant i ramis quasi vo latilia. scientiã sibi in philosophia 7 in hę reticoꝝ dogmatibus pollicẽtes. Alij q̃s libe stię fere. immites atqꝫ crudeles. Alij q̃s mul titudo gentium pluri maꝝ cõmixti. s. diuer sis vicijs.

¶ Volatilia celi. Quę incerta viã come dere sementem. vel qz omẽs peccauerunt et egẽt. g. d. vnd. Nã declinauerãt sil imsi les facti sũt. ideo ra mis ei⁹ fecerũt nidos.

¶ Omne lignũ. Per hoc multi intelli gunt nõ de rege assiri oꝝ hoc dicũ. sed cõ traria fortitudine. q̃ fermone tyri inter che rubin de esse generata et ꝓciosis pulincta lapidibus. 7 postea ad terrena suo vicio cõci disse. qui cadens luci fer. ꝺi. vnde. Videbã satbanam q̃si fulgur. v. c. c. Ps nos hoc ois vt seq̃mur hystoriam hypbolicos dicta in telligim⁹. qꝺ tante po tẽtię assyrius fuerit 7 sic cunctas nationes oppressерit vt se ange lo⁹ altitudini compa raret

¶ Hiero. Ideo nulla arbor in paradiso adeq̃ tur ei. qz omẽ lignũ nõ est assimilatũ illi. s. pul critudini ei⁹. qz nõ ere cta i superbiã nouerãt humilitatẽ suaꝝ nec lo militudinẽ dei sacrile go ausu affectarunt.

¶ Et emulata sũt. Quãtos em assur ca pit habere ꝺiscipulos tantos cupiunt in sa lutem.

¶ Fortissimi gen. Hiero. alij. s. vetest abili potestati cui traditur ad puniendum. antichristi. i. satbanę.

Quis nō aliquez perdidit e gregeꝯ christi? ecclesia terra viuentiū hereticoꝝ; conciliabulum mortuoꝝ terra

Tubal. cōuersio i malum. ſ. siue vniuersa vt ostendat omnes hereticos insanire. et pari studio ad peiora conuerti. nec mirum si insanientes et coacernati in malum habeant multitudinem. cū egiptij regis socij sint. qui gaudet multitudine.

¶ Et posuerūt. g. sub capitibꝫ suis. reqescentes studio et alo bellandi. ꝛ ꝑ summa victoria sententiarum suaꝝ iacula completā tes intūm scz vt fuerint iniquitates eoꝝ in ossibus eoꝝ

Ibi ydumea. Omnes qui terrenis opibus seruierūt. vel sanguine delectati sūt idumea cū terrenam. vel sanguinariam sonat. et reges. e. ꝛ. o. d. e. terrenis opibus incubantes ꝛ effundentes quotidie sanguinē eoꝝ quos fraude deceperunt.

¶ Vidit eos. hūs adhuc maliciam suaꝝ multos pensę suę socios videns: cōsolatus est.

Gladio. pharaonis scz. vel locorum ꝓpue regis assyrij et mosoch ꝛ tubal. ꝛ idumeoꝝ ꝛ principum aq lonis ꝛ sydonioꝝ. qui omnes dederunt terrorem suū in terra viuentium.

¶ Quia de. terzo rem suū. qō quinto vt vt humilmōi nationes summopere caueam? quę cunctis nos sensibus deceperūt. ꝛ horribiles esse sciam?. nec facile posse vitari. nisi omni custodia cor nostrum seruemus.

Ca. XXXIII.

¶ Et factū est v. Rursum ad ꝓpheraꝫ fit sermo domini. qui aliquo siluerat tempe quia non potest ꝓphe ta vel humana natura cōtinuum sustinere vaticiniū. ꝛ loquitur eadem q̄ superius. fili hominis. speculatorem dedi te. d. i. ꝛc. que si diligenter inspicias: similia quidem sunt. sed nō eadem. dum in pleriqꝫ discordant. et hoc in omnibus scripturis sanctis obseruare debemus. vbi videt aliqua similitudo esse sententię. non in omnibus eadem dici. sed vel subtrahi ple

ſ vel descēderunt

bis qui descendunt in lacum. In ſ fraudib? suis

medio interfectorum positi sunt. ſ ixx. assyrium. ſ capadoces ſ insania . ſ quos alij bi

Ibi mosoch et tubal. et omis multi bezo. alij italos putant.

tudo eius. in circuitu eius sepulcra illius. Omnes hi incircumcisi interfectiq. et cadentes gladio. qz ſ etiā tercio ſ cunctis gentib? ſ ecclesia

dederunt formidinem suam in terra † ioco. peiora cum meruerūt supplicia viuentium. ꝛ nō dormient cū ſ vel gigantib? ca principio. ſ loco

fortibus cadentibusq; ꝛ incircūcisis. ſ nō acta eroris penitentia

† ſ adhuc cōtra deū et ecclesiā rebellantibus etiā animis post mortē.

suis. qui descenderunt ad infernū ſ de quib?. filij hominū dentes eorum. a. et. ſ. et l. e. g. a. ſ emphanicoreon

cum armis suis. Et posuerūt gladios suos sub capitibus suis. ꝛ fu ſ. i. fortissima figmenta et eroris dogmata possederunt ſ gladus

erūt iniquitates eorum in ossibus † ſ quarto ſ habentiū. ſ. scientiā scripsē. et qui erant de regione vi

ſ cū sic descēdēt. a. i. cū armis sub capitibus et gladijs.

eoꝝ. qz terroꝝ fortiū facti sūt i tra ſ aliq in vita sua.

† ſ Quasi. tu nō poteris eadem sustinere † ſ pharao. vel contraria fortitudo. vel egipti multitudo.

viuentium. Et tu ergo i medio in † ſ ym illō. de cōteret satban sub pedib? vris ſ somno ꝑpetuo

circūcisoꝝ ſ cōtereris. ꝛ dormies ſ cū assyrio. cū egipti multitudie

cū interfectis gladio. Ibi idumea ꝛ reges ei?. ꝛ omnes duces eius. qui dati sunt cum exercitu suo. cū interfectis gladio. ꝛ qui cum incir ſ immūdis

cumcisis dormierūt. ꝛ cū his qui descenderunt in lacum. Ibi princi ſ a quo exardescunt mala super terram

pes aquilonis omnes. ꝛ vniuersi ſ sydonij. de quib?. anima nostra sicut passer

venatores qui deducti sunt cū interfectis. pauentes. ꝛ i sua fortitudine confusi. q̄ dormierunt incircumcisi cum interfectis gladio. et † ſ suppliciū. quorum ignis nō extinguetur et vermis ſ. m.

portauerunt † confusionem suam ſ vel descendunt ſ inferni.

cum his q̄ descenderunt i lacum. ſ omnes ſ lamoza ethnias

Vidit eos pharao. ꝛ consolat? est

multis cōmunicata tormenta.

sup vniuersa multitudie sua quę interfecta est gladio. ꝛ portauerūt confusionem suam cum bis q̄ descendunt in lacum. pharao ꝛ omnis exercitus eius ait dominus ſ quinto.

deus. quia dedit terzorem suum i ſ somno mortis eterne

terra viuentium. et dormiut i medio incircumcisoꝝ cuꝫ interfectis ſ socij eius. ſ ꝑ latam et

gladio. pharao ꝛ omis multitudo spaciosam viā tenuit ad mortem

eius ait domi? deus

Ca. XXXIII.

Et factū est verbum dñi ad me dicens. Fili homis: loquere ad fi ſ vel iudea

lios popli tui ꝛ dices ad eos. Ter vel ecclesia q̄ sepe de nouissimis populi. speculatorem eligit. quē apls ad comitēdios vocat iudicem.

ra cum induxero sup eam gladium ſ electione. ſ sine cui? pentōne fieri nō debet.

ſ prelatum

ꝛ tulerit populus terrę virū vnuꝫ ſ etiā ſ nō est gloriarum acceptor deus.

ſ in his q̄ sūt

de nouissimis suis. ꝛ constituerit ad deum ſ prelatum ſ prelatus

eum sup se speculatorem. ꝛ ille viderit gladium venientem sup ter ſ iram domini

rā. ꝛ cecinerit buccina ꝛ annunciauerit populo. audiens aūt quis ſ de subiectis ſ predicationis

quis ille est sonitus buccinę. ꝛ nō ſ preuidēdo. penitēdo. ſ interfecerit corpora

liter vel spiritualiter

se obseruauerit veneritq; gladi? ꝛ † ſ vnusquisq; ex officio iudicatur. episcopus si

tulerit eum. Sanguis ipsius super locutus nō fuerit. populus si contempserit

caput ei? erit. Sonum buccinę audiuit ꝛ non se obseruauit. sanguis ſ ym vocem prepositi

eius i ipso erit. Si aūt se custodierit ſ dm̄ onis?

rit animam suam saluauit. Ds si speculator viderit gladium venientem et nō insonuerit buccina. ꝛ populus se nō custodierit. veneritq; gladius et tulerit de eis animam.

ſ ignorans venturum gladium.

raq; vel addi. ꝛ singulorum inter se verboꝝ discrepantium habere rationem.

¶ Terra. Hiero?. vel terra anima credētis. quę mentem atq; rationeꝫ preponit turbę cogitationum. ne omnia earum incentiua suscipiat. ꝑ iudicet ꝛ discernat quę sectanda q̄ fugienda.

Speculatorē. Speculator iudex vel ꝓpheta. ecclesie episcopus. presbiter. a populo electus. diuina electione cognoscens et ꝓuidens futura. annunciat populo corrigit delinquētem formidandū sūmopere officium ne accedam? indigni. ne assumpti a populo negligentes simus. ꝛ ventri ꝛ otio seruiamus. ne honorē nos accepisse nō onus putemus. Filius enim homis venit ministrare. non ministrari. pedes discipulorū lauit ostendēs a magistris omnes discipulorum sordes debere purgari.

¶ Ds si speculator viderit. De hui? modi dicit salomon. Sapientia abscondita ꝛ thesaurus occult? quę vtilitas ꝑ vtriqꝫ Et dñs in euangelio. Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credunt. expedit ei vt suspendat? mola asinaria in. c. e. ꝛ d. in. p. m. ꝛc. q̄ ꝑ i speculas scz ꝓstitutus plurimis nocebat

Hiero. Et bis dicimus posse dominē q̄ iniquum et impium si magistri ꝓba audierit. ꝛ penituerit a sua impietate saluari. nec minus magistros damnari si non docuerit vel timore discriminis vel desperatione peccantis. dum reest etiam sanguinis eius qui potuit liberari ꝛ in vtroq; libertū seruari arbitrium. dum ꝛ in magistri voluntate est vel loqui vel tacere. ꝛ in auditoris vel audire et facere ꝛ saluari vel ꝓtemnere ꝛ contemtu pire. nec statim sequitur. vt quia ꝓpheta predixit: veniat quod predixit Non enim ꝑdixit vt veniat. ꝑ minatur ne veniat. nec quia deus loquit? necesse est fieri qd̄ minatur. ꝑ ideo cōminatur vt poeniteat cui minatur. ꝛ nō fiat qd̄ futurū est: si verba domini contemnantur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ignorantię. vt ceci ce
cos ducant in fouea.

¶ Super terras. bonas. ſ. quas pha
rao neſcit quando ſcz
captinitas pharaonis
alia captinitate muta
tur. de qua. Aſcendes
in altum captiuaz du
cit. c.

¶ Gladi⁹. m. De
q̄. Uim̄ eſt ſermo dei
z efficax ꝛc. qui volat
diſcurrit pſtringit cer
nentiū oculos vultus
q̄ deterret. vt obſtu
pescentes ſup ruinam
pharaonis ſe illo vi
deant eſſe victos

¶ Gladius me
fili⁹ de q̄. Ecce poſit⁹
eſt hic in ruinā z. i. r.
m. i. i. vt. ſ. iacētes cle
uet z male erectos hu
miliet.

¶ Inerpugnabi.
Omnes hi tradentur
puniendi peioribus.
De quibꝫ. Immiſſio
nem p angelos maloꝝ
Et apl's. ꝓ Quos tradi
dit inquit ſatbanę.

¶ Super aquas.
Si beatus q̄ ſeminat
ſup aquas vbi bos et
asinus calcant. ecōtra
infelix eſt qui nec ſim
plices quidem ſuo vl
tra poteſt errore vetī
nere. ita vt pes homi
nis nō calcet in eis vt
nec ſignum quidē ſa
pientię z ratōis aquę
egiptię i ſe bie videāt

¶ Et factū eſt in.
Hiero. Bupta vna
die menſis. hic quita
decima die. In prima
die. i. in kalendis. mē
ſis principiū ē. In qui
tadecima. i. qñ totus
lunę orbis impletur.
z ſiquidē prim⁹ mēſis
fuerit: azimoꝝ ē pma
dies. Sin aūt ſeptim⁹
ſcenopegia. z quan
do figūtur tabernacu
la q̄ ſolennitates apd
hebręos maxīe fūt. fit
aūt planc⁹ ſupfortī
tudinē egipti. vt i ma
lo fortis cē deſiſtat. z i
firmitatē recipiat. q̄n
to eīm infirmior tanto
fortior. In hebręo mł
titudinē. Lata eīm z
ſpacoſa ē via q̄ ducit
ad. m. z mlti igrediūt
p eā. Ad iſtā ecōtra dr
Vos pauci eſtis ſup oīes gētes. Uirtus eīm rara z arta z anguſta via
q̄ ducit ad. v. z pauci igrediūt p eā.

¶ Cū his qui deſcendūt. animabꝰ. ſ. i hoc ſęculo mortuis. q̄ dediderūt
contritionem tuā in gentibus ſup
terras quas neſcis. z ſtupeſcere fa
ciam ſup te populos multos. Et
reges eorum horrore nimio formi
dabunt ſup te. propter vniuerſas
iniquitates quas operatus es. cum
volare ceperit gladius meus ſup
facies eorum. z obſtupeſcent repē
te ſinguli. p anima ſua in die ruinę
ſuę. Quia hęc dicit dominꝰ deus.
Gladius regis babylonis veniet
tibi. in gladijs fortiū deijciaz mul
titudinē tuā. Inerpugnabiles gē
tes omnes hę. Et vaſtabūt ſuperbiā
egipti. z diſſipabitur mł̄titudo eiꝰ
et perdam omnia iumenta eius:
quę erant ſup aquas plurimas. et
non cōturbabit eas pes hominis
vltra. neq; vngula iumentoꝝ ſtur
babit eas. Tūc puriſſimas reddaz
aquas eorum. z flumia eoꝝ quaſi
oleum adducam ait dominꝰ deus
cū dedero terram egipti deſolatā
Deſereturq; autem terra a plenitudi
ne ſua. quādo percuſſero omnes ha
bitatores eius. et ſcient quia ego
dominus. Planctus eſt. z plan
gent eum filię gentium. plangent
eum ſuper egipto. z ſup multitudi
ne ſua plangent eum ait dominus
deus. Et factum eſt in duodecimo
anno. in quintadecima menſis. fa
ctum eſt verbum dñi ad me dicēs
Fili hominis: cane carmen lugubre

ſ alīq̄ fortitudinem.
ſ nō ſup pharaonē ſ qz. ſ. ſa ſup
ſup multitudinem egipti. Et deſtra
bit ea. ſua.
he eamipſā. z filias gentium robu
ſ in pfundum inferni
ſtarū ad terram vltimā cū his qui
ſ rec. e.
deſcendunt in lacuꝫ. Uuo pulcri
ſ vt mercatio euadere morte ſ. i. immūdis
oꝝ es deſcēde. z dormi cū icircūci
circūciſi eni mūdi ſunt. vñ. Nos ſum⁹ circūci
ſis. In medio interfectorū gladio
ſuo: qui ſpū deo ſeruimus
cadēt. Gladius datus eſt. Attrahe
ſ velicam
runt eum. et oīes populos eius.
ſ alīq̄ gigantes. ponēteo in
Loquentur ei potentiſſimi robu
eclum oꝝ ſuū. qui quāto ſe ſuſtollunt. tanto ad
ſtoꝝ de medio inferni. qui cum au
inferna detrahentur
xiliatoribꝰ eiꝰ deſcenderunt. z dor
mierunt incircūciſi interfectiq̄ gla
ſ hos. ſ. babebis ſocios.
dio. Ibi aſſur et omnis multitudo
ſ hoc e
eius. in circuitu illiꝰ ſepulcra eorū
p torū. ſ. ab eo ſ loco
oīes interfecti. z qui ceciderunt gla
dio. quoꝝ data ſunt ſepulcra i no
ſ inferni. vñ. Cū his q̄ deſcēdūt i lacū
uiſſimis laci. Et facta eſt multitu
do eiꝰ p girum ſepulcri eius. vni
ſ qui nō pñt audire qui ſta
uerſi interfecti cadentesq; gladio:
tus i domo dñi
qui dederant quondā formidinez
ſ. i gle
ſuā in terra viuentium. Ibi ęlam
et oīs multitudo eius p girū ſe
pulcri eiꝰ. Omnes hi interfecti ru
† ſ dat ſ licet in eccliſo poſuerint os ſuum.
entesq; gladio. qui deſcenderunt
ſ imundi. † ſ quanto ſublimius elcuati. tanto
fortius ecciderunt
incircūciſi ad terram vltimā. Qui
ſ nō ſemel.
poſuerūt terrorem ſuū in terra vi
ſ alīq̄ tormētū.
uentium. et portauerunt ignomi
vel deſcēderūt
niam ſuam cū his qui deſcendunt
† ſ quoſ ſuo mucrone iugularunt.
in lacum. In medio† interfectorū
poſuerunt cubile eius. in vniuer
ſ aſſyrios. ſ.
ſis populis eiꝰ. in circuitu eius ſe
ſ quis circū
pulcrum illiꝰ. Omnes hi incircūci
ciſos ſe iacentes. ſ ſecundo.
ſi interfectiq̄ gladio. Dederūt eīm
terrorem ſuum in terra viuentiū.
ſ tormentum
et portauerūt ignominiam ſuā. cū

eū qui dicit. ego ſum
vita. z tū petis mori q̄
pondere eoꝝ ad infe
ros detrahāt. vos
Sicut oues ꝑpe. g. ſ.
ſ. m. z alibi. Introibūt
in inferiora terrę. Qui
eīm fodit foueā incidit
in eā. vñ. lacum aperit
z effodit eū. z. i. i. f. q. ſ

¶ Quo pul. es.
Quali. quo meliꝰ es
oꝝ ex egipti vt debeas
euadere cum aſſur et
elam z alij peant.

¶ Gladio. ci. ſ. con
trario. quē dñs venit
mittere i terrā. Sicut
chriſti gladius bonoſ
a malis ſeparat dicēs
Non veni pacē mitte
re ſup terras: ſ gladiū
Sic hęreticoꝝ gladi⁹
omnes populos tran
car. z vulnerato. ſe
ducit ad infera

¶ Ibi aſſur. Hic
Aſſur princeps hereti
coꝝ diabolus. Mul
titudo. aliq̄ ſynagoga
vñ in apocal. qui ſit
ſynagoga ſatbanę

¶ In nouiſſimis.
Hiero. Nō vt eſtimā
tyberiadis. et lanoꝝ
benacus. z multi alij.
ſ ciſterne. Dos enim
lacus qui aquas reti
nerant z omnē ab eis
ſpūs calorem auferāt.
peccatores. z oēs hę
retici ſodiunt. et quaſi
in mea memoria ē. nul
lus ſanctoꝝ ciſternam
fodiſſe ſcribitur. ſi pec
catores. ſicut ogias rex
leproſus. De quo di.
q̄ fuerit terrę ogibus
incumbens. lacus fo
derit. ad inſtum autē
dī fons aquę tuę. ſit ti
bi perennis. Et alibi.
Me dereliquerūt fon
tem aquę viuę. z fode
runt ſibi lacus. id eſt
ciſternas.

¶ Qui dabāt ſ. ſpē in
terra viuentiū. bis. ſ.
qui erant in terra vi
uentiū. ꝓpositis. ſcz et
deſię z ſimplices mo
perunt. vnde timeo ne
ſicut ſerpens ſeduxit
euam ita corrumpan
tur ſenſus veſtri ꝑ ſim
plicitatē. ſi hūc timoꝝ
dñs mitigat. de quo
Dñs illiniatio mea et
ſal⁹ mea quē timebo.

¶ Elam. aſcēſus eo
rū. Qui eīm ꝑcępta būilitate chriſti ſuperbiā diaboli aſcēdunt: falli noſ
ſcia: elamitę ſunt z aſſyrij regis ſepulcrum ambiunt

¶ Qui poſu. ter. Quis eīm eccleſiaſticoꝝ ad huiuſmōi terroꝝ ſecurꝰ eſt:

homo fide sua meru/it semen suū multipli/cari sicut arenā maris z astra cęli. q̄ntoma/gis nos plures terrā israel.i.cementū deū et iudeam ꝓfessionis dñicę possidebimus. Audi dñs. Me inq̄t fidei merito possedit/ vestra autem infide/litas uno blasphemia terram israel.i.ecclesiā possidere nō potest.

Idcirco dices Vicro. Gnali. vnus abraam terram p fide possedit. vñ. credidit abram deo z.r.e.e.a. i. vos crudelitate z sce lere amittetis.

Steritis. non sapientibus contenti. quotidie parati ad oc cvendū: sicut esau. q̄ stetit z virit in gladio suo

Steritis i gla/dijs vestris. Vicro'. pleueratis.s.in prauitate sentētię. pati ad cedem. et fecistis abo/minationes. agentes scz ea in cubilibꝫ. quę turpe est etiā loqui

Gladio cadet. Vicr. Filiec. Gladio cadent ecclesiastico.s. z quo scriptum est. z gladij ancipites in ma nibus eoꝝ. z alibi. nō veni mittere pacem. ſ gladium.

In presidijs. z quibꝫ. Limitatel fir missimas ascendit in/stus. et destruxit mu nitiones eaꝝ.

Desolabūt m. israel. Vicro. Mōtes israel dicūtur. q: sub christi nomine rapi/unt quosq̄ supplan/tant. nullus sit qui p. e.i.ne.s. dicāt cū moy/se. videbo transiens visionem hāc magnā habitatores em sunt montiū puerꝫ. non pegrini. ſ accolę

Et tu fili hois. Eodem die. eodē tpe i. duodecimo anno. decimo mense. in quin/ta mensis. sit ꝓmo do mini ad ꝓphetam. vt arguat eos qui verba sua audire desiderāt. nō ad animę salutem sed ad aurium volu/ptatem.

Et audiūt v.t. Tales hodie sunt nu/

nos plures multo magis multiplicabimur. vt plura possideamus ſ iudea

multi. nobis data est terra ī possessionē. Idcirco dices ad eos. Hec ſ Per generibus peccatoꝝ deū offendere ſ primū ſ eorā quos dicit dñs deus. Qui in sanguine ſcandalisatis. ſ cōm comeditis. z oculos vestros leua ſ nō ad deum qui habitat in celis. ſ ydola ſ quas de corde vestro fingitis ſ tercium tis ad immūdicias vestras. z san/ ſ seductoꝝ ſ homicidiū. ſ facitis guinem funditis. nunquid terra ſ qui talco estis ſ quartum hęreditate possidebitis. Steritis ſ quintū. ſ libidinū in gladijs vestris. fecistis abomia turpitudines ſ sextū ſ ecclesiasticā cōuersatio ,nem. ſ tiones. z vnusquisq̄ ꝓximum ꝓ ſ amici ſ qđ sceleratius. ſ quotidie de cōplicu christi aliquos rapere nitentes. primi. Sui polluit. z terra ſ qui tales ſ verbis meis te possidebitis. Hec dices ad eos ꝙ ſ Gnali. in mente ꝓpio iuro Sic dicit domi⁹ deus. Viuo ego ſ hereticoꝝ conciliabulis. ſ meo quia qui in ruinosis habitant gla ſ de quib⁹. ne dio cadent. et q̄ in agro est bestijs tradam bestijs. a.c.t. tradetur ad deuorandum. qui aūt ſ alij muratis ſ vñ. vos aūt fecistis illā. spe luncaꝝ latronū ſ irā in presidijs z in speluncis sunt pe dei. ſ. vitare nō possunt. seo fame morientur et pestilentia ſ hereticoꝝ ste morietur. Et dabo terram in so ſ sic litudinem z desertum. z deficiet su ſ Superbis deus resistit. humilibus aūt dat. g. ſ fracta perbia z fortitudo ei⁹. z desolabū/ ſ superbia. scientia. ſ tanta erit solitudo vt tur montes israel. eo ꝙ nullus sit nō cōsideant in multitudine. pauci qui remanserint ſ cum hec pas qui p eos transeat. Et scient quia si fuerint. ego dominus. cū dedero terrā de solatam et desertam, ꝓpter vniuer/sas abominationes suas quas ope rati sūt. Et tu fili hominis: filij po ſ in babylone tecum cōuersantes. ſ nō in sensū puli tui q̄ loquūtur de te iuxta mu ꝓphete intrare cupientes ros. z in ostijs domorum. et dicūt vnus ad alterū vir ad ꝓximum suū loquētes. venite z audiamus quis sit sermo egrediens a domino ſ ecclesiā dei Et veniunt ad te quasi si ingrediat populus. et sedent coram te popu ſ verbo ſ nō faciūt ſ hūl similes sūt lus meus. Et audiunt sermones

quib⁹ catralib⁹ Iudē carnalibus et trageos tuos. et non faciunt eos. q̄n cantant audiūt. vel com eos. et audiētes delectantur. ticum ozis sui vertūt illos. Et aua ritiam suaꝝ sequitur cor eorum. z est eis quasi carmen musicū quod suaui dulciq̄ sono canitur. Et au diunt verba tua. z non faciunt ea. z cū venerit quod predictum est. ecce em venit. tunc scient ꝙ ꝓphe tes fuerit inter eos.

Ca. XXXIIII.

Et factū est verbum dñi ad me dicēs. Fili hominis: ꝓpheta de pa ſ principib⁹ storibus israel. ꝓpheta et dices pastoribus. Hec dicit domi⁹ de⁹. ſ futuris sue stu dētes Ve pastoribus israel. qui pascebāt nō subdito gregi. putētes semetipsos. Nonne greges pascū ſ omnes opes intelligi tur a pastoribꝫ? Lac comedebatis ſ multiplici vestiū varietate. ſ diuites z lanis operiebamini. et qđ crassū scz adulando: laudando. peccata foueēdo lucri erat occidebatis. gregem aūt meū causa. vñ. populus me⁹ qui beatū te dicunt ipsi nō pascebatis. Quod infirmū fuit te scouchit nō consolidastis. et qđ egrotum ñ ſ criminali pctō ſ correcti sanastis. Qđ fractū est nō alliga one ſ errore. hęresi. stis. et qđ abiectum est nō reduri/ ſ Magis enim qui presunt in ecclesia cupiūt deuorare. q̄ pōitos saluare. stis. z quod pierat non quesistis. ſ hoc ꝓprie de supcilio episcoꝝ. qui ogib⁹ bcoccorant nominis dignitate ꝓ humilitate assumentes superbiam qui honorē se assecutos putant. non onus. sed cum austeritate imperabatis eis ſ victis. hęresib⁹ z cū potentia. Et dispersę sūt oues ſ bonus. s. qui ponit meę. eo ꝙ non esset pastor. et factę animā suaꝝ ꝓ. o. s. ſ tantū mercenarij. vñ. mer cenarius aurē et qui nō est ꝑc. sunt in deuorationem omniū be ſ de quib⁹ posuisti tenebras et facta est nox. i. i. p. o. b. agri ꝑc. stiarum agri. et dispersę sunt. Erra ſ qui ce uerunt greges mei in cunctis mō uantur cōtra scientiā dei. qui per hereticam su perbiā despiciunt ecclesie simplicitatē tibus. et in vniuerso colle excelso: ſ terrena. s. nō cele z sup omnem faciem terrę dispersi ſ ita quęrētes. ſ qui eni delicias ꝑcurant. gre gio dñici damna nō curant sunt greges mei. et nō erat qui re quireret. Non erat inquam qui ſ nomine nō cę re. requireret. Propterea pastores

ti in ecclesia. qui aiunt Venite audiam⁹ illū vel illum. mira ꝓdi/cationis suę ꝓba vol uentem. plaususcq̄ ei cōmouent. z vociferā tur. et iactant manus z q̄ prius negleuerant cum aduenisse cogno uerint. Necesse est eū euenire qđ ꝓpheta di fermone. pnunciat. tūc incipient a ꝓbare z nosse ꝙ ea quę audie/rant nō fuerant bona verba. ſ dñi. qui p. p phetam z virū ecclesi asticū locut⁹ est.

Ca. XXXIIII.

Et factū est v. Post captam hirsm qđ annunciauit ba bylōe q̄ fugerat locu/tus est de bis q̄ habi/tant in ruinosis hiem salē. vende ad eos q̄ in captiuitate positi. nihilominus in nequi cia pseuerabāt. ꝓphe tę verba audire nolē/tes. nūc ad pastores. i. principes sermonē di rigit. quoꝝ vicio oue/ i. populi dissipati sūt. Et notandū ꝙ a duodecimo anno. decimo mense. quinta mensis. captiuitatis iechonię z q̄ cū eo capti fuerāt. vsq̄ ad vicesimum z q̄ntum annū. qui sup montē vrbis ędifica/tę templū extruitur. et icredibilia eccle sacra mēta pandūtur. null⁹ in medio annus nullū qs tēpus positū est. ſ simpliciter dr. et fact⁹ est sermo dñi. a. m. d. Loquere ad illos vel ad illos. vt intelligamus oīa q̄ legātur p. xiij. annos: diuersis dicta tpib⁹. et tñ inter se certa spacia tempo/rū non bie. Ad pasto res aūt israel factū est verbū dñi. i. reges et ꝓncipes vel scribas z pharisęos z mgrōs in daici populi. et i euāgelio ad episcopos p/biteros. dyaconos. Vel alleg. ad anglos ecclesiaz singulariter. ad quos scribit iobānes in apocalipsi.

Qđ infirmum te quo. Infirmū in fi/de assumite. Et alibi. Sasçipite infirmos. Ad quos. s. sanandos mittit sermo dñi. vñ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Tu ergo fili h. Negligentibus videt hec ꝓphetia eadem ei qua dr. Nunquid volens cupio mortem iniqui dicit dñs. nisi conuerti cum a via mala et viuere. et in fine eiusdē supra dictū est. Conuertimini z redite ab vniuersis impietatibus vestris zc. Sed ibi ad eos est sermo qui volunt agere penitentiā. et iusticia peccata delere vt cōsi denter cōuertant. hic ad eos qui impietatū magnitudine desp̄at

¶ Moriemini. fm illud. Anima q̄ peccauerit ipsa morietur

¶ Justicia iusti. A speciali āmonitōe qua israel domui loq̄batur. transit ad generalem disputationem

¶ Si aūt dixero impio morte morieris Cōminatio peccatoris iustū punire nō debet. Simile loquit̄ sermo diuinus ad hieremiam. q̄ descendit i domū figuli. et audit vel. p̄missa. vl cōminationem dei id agere. vt vel homines. p̄occēt ad salutē. vel deterreant a peccato. vñ qui dicūt. nō est equa via dñi: arguūtur q̄ ipsorū sit iniqua sententia.

¶ Cū enī recesserit iustus. Dis omnibus demonstrat. nec peccatorem de salute desperare debere si penitentiam agat. nec iustum in sua confidere iustitia. si negligentia p̄didit q̄d magno labore quesierat

¶ Hiero. Manifesta transcurrum⁹ vt in obscuriorib⁹ immoremur.

¶ Et factum est. Hiero. In quibus autem presens ꝓphetia differat a preterita z in quibus dicat filia. collatio vtriusq; potest indicare.

¶ Et factū ē in d. Undecimo anno regni sedechie. quinto mense. capta est hierusalem. Hec aūt ꝓphetia fit duodecimo anno. decio mense. quinta mensis captiuitatis siue transmigrationis. quando captus est iechonias. Et quo ostenditur post vnum annum et quatuor menses et. v. dies. capta hierusalem. venisse vnū ex eis hierusalem. qui nunciauit vrbem ceciderat ꝓphetas z mane impletas esse monstrauit.

¶ Qui habitāt in ruinosis. Hiero. Al' e. z. Dñs hereticōs in ruinosis habitat. z putat se possidere terram israel. dicitq; sibi. Abraam vnus

¶ ignorans ignorabitur. ¶ si cecus cecū ille quidē in iniquitate sua captus ducat. a. i. f. ca est. sanguinem aūt eius de manu ¶ qui debuit p̄munire † ¶ nō popul⁹ terre ¶ ego speculatoris requirā. Et tu fili homīs: speculatorem dedi te domui isrl. Audiens ergo ex ore meo ¶ mēre ¶ filio ¶ ex te sermonem: annunciabis eis ex me Si me dicente ad impium. impie morte morieris. nō fueris locutus vt se custodiat impi⁹ a via sua. ipse ¶ quā prius cōmiserat. de qua te annunciante potuit liberari sanguinem aūt eius de manu tua requiram. Si aūt annunciante te ad impium vt a vijs suis conuertatur. nō fuerit cōuersus a via sua ipse in iniquitate sua morietur. porro tu animā tuā liberasti. Tu ergo fili hois: dic ad domū israel. Sic ¶ a morte negligentie ¶ inexpiabiles ¶ in alios. locuti estis dicētes. Iniquitates ¶ in nos ¶ aggrauate nostre z peccata nostra super nos ¶ quasi nulla iam vulnerib⁹ nostris sup sūt. z i ipsis nos tabescim⁹. Quo est medicina. ¶ saltem p̄ter vita fruamur. qui modo ergo viuere poterim⁹? Dic futurā q̄d dimus. manducemus et bibamus. cras enim moriemur ad eos. Viuo ego dicit dñs dñs ¶ Quasi. nolite desperare. cōuertimini de vestra Nolo mortem impij. sed vt cōuertatur impius a via sua z viuat. Cō ¶ regiōe viuoꝝ uertimini a vijs vestris pessimis. ¶ morte eterna. ¶ hi sunt impij Et quare moriemini dom⁹ israel. ad quos loquitur. Tu ita q̄ fili hominis: dic ad filios ¶ non mei ¶ p̄terita ¶ cunctis populi tui. Justicia iusti nō liberabit eum: in quacunq; die peccauerit. ¶ antiqua ¶ ad salutem. s. et impietas impij non nocebit ¶ penitenti et bene agenti. dñs enim in vtroq; ei. in quacūq; die cōuersus fuerit nō preterita. sed p̄sentia iudicat ab impietate sua. Et iustus nō poterit viuere i iusticia sua: in quacū ¶ omnia iusticie q̄ die peccauerit. Etiam si dixero pollicens. iusto q̄ vita viuat. z cōfisus i iusticia sua fecerit iniquitatem. omnes ¶ p̄cessime. nō tñ dei mutata est sententia. qui ñ iusticię eius oblitioni tradentur. pōt in eodem homie p̄cōri redire quod iusto z in iniquitate sua quam opat⁹ est promisit ¶ sicut illuo i ipsa morietur. Si autem dixero ¶ duc treo dico et minime subuertetur. ¶ sicut impio. morte morieris. z egerit penitentiam a peccato suo: feceritq; iudicium z iusticiā. z pignus restituerit ille impi⁹: rapinā q; reddiderit. in mandatis vitę ambulauerit ¶ q̄ ē christ⁹ nec fecerit quicq; iniustuz: vita viuet z nō morietur. Oīa peccata eius quę peccauit non imputabūtur ei. Judiciū z iusticiam fecit. vita viuet. Et dixerūt filij populi tui. Non est equa ponderis via dñi. ¶ i. ¶ qui hoc dicūt Et ipsoꝝ via iniusta est. Cū em̄ reuersa via sua cesserit iust⁹ a iusticia sua fecerit iniquitates. morietur in eis. Et cū recesserit impius ab impietate sua ¶ sicut supra fecerit q; iudiciū z iusticiam viuet i eis Et dicitis Nō est recta via domi. Unūquenq; iuxta vias suas iudicabo de vobis domus israel. Et factū est in duodecimo anno. i decio mense. in quinta mēsis trās migrationis nostre. venit ad me q̄ fugerat de hierusalem dicens. Ua stata est ciuitas. Manus aūt dñi facta fuerat ad me vespere ante ¶ diu tecq; veniret q̄ fugerat. aperuitq; os clausum meum donec veniret ad me mane z aperto ore meo nō silui amplius Et factū ē verbū dñi ad me dicens † ¶ pauper qui relicti in hierusalē vt hieremias ait vt vineas agros q; colerent ¶ incense Fili hominis. qui habitant in ruinis vrbis ¶ cū debeant agere penitētiā sup his p quib⁹ captiuitas accidit. ¶ se vanosis his. sup humū israel loquēna spe decipientes. ¶ pater noster. s. tamē tes aiunt. Unus erat abraam z hereditate possedit terram. Nos aūt ¶ in semine s. nō in se ¶ promissōis ¶ quasi

ptam atq; vastatam venisse babylonē. Ante aūt vnum diem q̄ veniret. vespere facta est manus domini ad eçechielem. quę aperuit os eius. q̄ diu clausa fuerat. z quid quid erat ille dicturus. hoc factus ante replicauit nec siluit amplius vsq; dum ꝓphetam suam ope completam. z nō dubitare populū qui erat in babylone. vel eos qui captiui erant de vaticinio ꝓphetali Tunc cīm aperuit os p̄phete: quādo q̄d p̄nunciauit ope ostēdit z tota libertate p̄dixit. cū nō futura sed p̄sentia vel transacta demonstrat

¶ Hiero. Allegi. Eçechiel interp̄etatur fortitudo dei. Christ⁹ aūt dei virtus et dei sapientia. Intelligit ergo q̄ capta hierusalem z euersa. quicūq; p̄dicam iudeorum poterit euadere. quales fuerit apostoli z reliqui q̄ salue facte sūt. q̄e christo nunciat omes cerimonias iudeoꝝ subuersas. quas illi vsq; hodie seruandas putant. non audientes illud apostoli. Qui in lege iustificamini. a gratia excidistis. Capta ergo hierusalē atq; subuersa: aperuit os domi⁹ apostolis. et eos qui dicere possit. Os meū aperta est ad vos o corinthij. z reprimonta nō queritis eius qui me loquit̄ christus. et illud. Os meū aperui z attraxi spiritū. q. l. nisi q̄s tacere poterit. nec audire cū israel. Audi israel et tace. sed i omnem terrā emuit sonus eius. vñ fin̄ būcsenslī vndecim⁹ annus ad .xij. tribus referetur. tres mensis ad temp⁹ huius ętis ꝓphetationis z quinta dies mēsis adquinq; sensus. q̄ oia capta hierusalem z euangelio succedēte recta ē demonstrant. z vespere. i. in summatōe mūdi facta ē manus dei ad eçechiel. q̄ futuras ruinas vrbis cecinerat p ꝓphetas z mane impletas esse monstrauit.

¶ Qui habitāt in ruinosis. Hiero. Al' e. z. Dñs hereticōs in ruinosis habitat. z putat se possidere terram israel. dicitq; sibi. Abraam vnus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et dabit lignū. Hic. Lignū. s. sapie. De q̄ dr. lignū vite ē bis qui apprehēderit eam.

¶ Hiero. Alij. ligna regionū. plurima sanctoꝝ multitudo

¶ dño illuminatio mea et salꝰ mea quē. t.
¶ cecitis bestijs et desolata terra ab eis.
¶ qz dño reuelabit cōdensa
securi dormient in saltibus. t po
siluarū. et in templo eius omnes dicēt gloriam
nam eos in circuitu colliꝭ mei be
nedictionem. t deducam imbrem
† ¶ quas in deuteronomꝰ hōdicēdꝰ polluceꝝ.
in tempe suo t pluuię benedictio
¶ vite. s. ¶ de quo. eccē
nis erūt. Et dabit lignum agri fru
ctum suum. t terra dabit germen
¶ eodem tpe. s. ¶ veritas de terra orta est. ¶ viuentiū mitiumq̄. de qua. beati mites quoniā ipi. p. t.
suum. t erunt in terra sua absq̄ ti
¶ rerum omniū felicitate
more. Et scient quia ego dominꝰ:
¶ quo quasi gra
cū contriuero catbenas iugi eorū
uissimo premebantur impio. ¶ demonum
et eruero eos de manu impantiuꝫ
sibi. Et non erunt vltra in rapinā
¶ victus ¶ De quib⁹. Nec tradas bestijs aias cōfitētes tibi. et alibi. oēs bestie agri
in gentib⁹. neq̄ bestię terre deuo
luēt tbi. ¶ in terra viuētium
rabunt eos. sed habitabunt con
fidenter absq̄ vllo terrore. Et su
¶ qui cōfidunt in dño sicut mons syon.
scitabo eis germen nominatum. t
¶ vñ. suscitabo dauid germen iustum ¶ verbi dei
nō erūt vltra imminuti fame in ter
† ¶ vñ. ppter vos nomen meū blasphemat in
ra. neq̄ portabūt amplius oppro
gentib⁹ ¶ sic ¶ cū ent oēs
bria gentium. Et scient q̄ ego do
omia in oībus
minus deus eoꝝ euꝫ eis. t ipsi po
¶ scz
pulus meus domus israel ait dñs
¶ quib⁹ dictū ē. Nolite timere pusillus grex
de⁹. Vos aute greges mei greges
¶ de qua. In loco pascue ibi me. c. ¶ solus
pascuę meę homines estis. t ego
¶ Quasi. non exechiel. nō hō. quē audire despi
dominus deus vester dicit domi
cius
nus deus.

Ca. XXXV.

Et factus est sermo domi ad me
† ¶ alij cōuertere ab alia. s. ppheta
¶ animi. s. vñ apls. Nol reuelata facte gloriā
dñi contēplantes
dicens. Fili hominis pone faciē
¶ idumeos. s.
¶ yabolū. q̄ seyr bispidꝰ
tuam aduersum montem seyr. t p
et pilosus interpetat. hic presidet gēti filiozum
esau. et sic cōtra iudā. i. populum. cōfessionis et
phetabis ad eū. t dices illi. Hec
vere fidei erexit. ¶ ipse. non
dicit dominus deus. Ecce ego ad
mitā angelos. nō vtar ministris.
¶ qui diu sustinui ¶ habitū gentilitis assumi
te mons seyr. t extendam manū
¶ qui plurimos socios impietatis habebas. ita vt vrbes eius cōstruerēt. et ppriū tibi imperium vendicares
meam sup te. t dabo te desolatuꝫ
¶ munitōes malas vt exisi
atq̄ desertum. Urbes tuas demo
cem bonas. ¶ rerum sine
liar. t tu desertus eris. et scies q̄
¶ quē ante solitudinē nosse nō poteras.
¶ nō alius ¶ hec est causa. ¶ cōtra
ego dominus. eo q̄ fueris inimicꝰ
q̄s dr. Israelmini et nolite p. vt. s. cito conciliemur inimicis. et odiū caritate mutemus
¶ insup
sempiternus. t concluseris filios
¶ cū affligerē
israel in manꝰ gladij i tempore af
tur a babylonijs ¶ quo dicos mali sunt et
mādus i maligno positꝰ est. et multiplicata in
iquitate refrigescit caritas multorū. ¶ tue
fluctionis eorum. in tempore iniq̄
vel babyloniorū.
tatis extremę. Propter hoc viuo ego
¶ vltioni
dicit dominus deus: quoniā san
. s. effusi sanguinis ¶ tuꝰ. s. quē odisti
guini tradam te. t sanguis te per
¶ vñ. Sub altari dei oēs sancti clamāt. Vlti
dica sanguinē nostrū &c. Et alibi. Omnes qui
acceperint gladiū. gladio peribūt † ¶ cōsanguine
sequetur. Et cum sanguinem ode
os tuos
ris. sanguis psequetur te. Et da
bo montem seyr desolatum t de
¶ omnes. s. habitatores vel boues et iumēta.
De quib⁹. boies et iumenta saluos facies dñe.
eos. s. qui aliquid vtiq̄ habere rationis vel
simplicia fide contenti sunt.
sertum. t auferaꝫ de eo euntem t
¶ qui ad impietatis
redeuntem. t implebo montes ei⁹
verticem qui cecrūt ¶ discipulis
occisoꝝ suoꝝ. In collib⁹ tuis t in
¶ q̄ ima deprehse. ¶ qui turbidas būt aquas
bicinde collectas venēteq̄s de sugbia
¶ scz. campis qui
vallib⁹ tuis atq̄ in torrentibus.
inter mōtes et valles sunt.
¶ bi sunt oēs ¶ olli et manus extente.
interfecti gladio cadent. In solitu
dines sempiternas tradam te. t ci
¶ conciliabula prauę habitatōis
uitates tuę nō habitabūtur. Et sci
† ¶ non solū supradicta.
etis quia ego dominus eo q̄ dixe
¶ youmea. s. et iudea. i. hereticos pariter et
ecclesiasticos positos hebo. ¶ youmeoꝝ. s. et iude
ris. duę gentes t duę terre meę e
oꝝ. vel iude et israel. i. duarū et. t. tribuum
runt. t hereditate possidebo eas.
¶ Quia ¶ q̄ suo populo psidebat.
cum dominꝰ esset ibi. Propterea
vivo ego dicit dominus deus. q̄
¶ qus scuchas. i populū dei ¶ quo
faciam iuxta iram tuam t izm zelū
persequēdaris familiā christi ¶ quos
tuum quem fecisti odio habēs eos
possidere cupiebas
t notus efficiar p eos cū te iudica
uero. t scies quia ego dominꝰ. Au
¶ nō alius retulit.
diui vniuersa opprobria tua quę
¶ contra
locutus es de montibus israel di
¶ montes
cēs. Deserti nobis dati sunt ad de
¶ Quasi. hec iniuria reputat i me
¶ nō sup mōtes vt putatis
uorandū. Et insurrexistis sup me
t manentem in eo. ip
se est ꝛc. Non enim ꝑ christo ꝓpium esset si semp in alijs maneret. Ad moysen q̄s dicit. Auferam de spiritu q̄ in te est. quem vtiq̄s nō haberet: nisi ad eum a dño descendisset

¶ Hiero. Allegoria. Montem seyr. nō mirum si in hoc loco seyr. i. bispidus. t pilosus in malam ptem intelligit cuꝰ belyas quoq̄s vir pilosus dictus fit: Esau enī rufus fuit et quasi pellis būspidus belyas trīn pilosus describit. In esau q̄ t in guinarius t cruentus pelli bispidę compat: mortalium opes t ipsius mortis indiciū est In belya virilitatis augmētū. cuius habitatio in solitudine. et vitę austentatiō nō mō virum: ꝑ et fortissimū demonstrat. Porro iacob qui supplantauit esau. t primogenita eiꝰ accepit q̄ simpliciter habitabat domi t non erat venator sicut gigas nemroth lenis vocat et nitidus.

¶ Nō habitabūt vt desinant in malas ptem habere psensum t diuidant linguę eorum. ne turrē blasphemię petra deū possint extruere. t redacta in solitudinē atq̄ desertum cognoscant q̄ ipse sit dñs

¶ De montibus moyse. ꝓphetis t apostolis. quos hereticꝰ t eoꝝ pticeps dyabolꝰ sibi putant traditos ad deuorandū. quando aut rarus aut nullus in ecclesia reperit qui possit pugnare p montibꝰ dñi. t eoꝝ laceratione suā voce defendere.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Et rogastis.a. Quasi. preces vestre cōtra me blasphemie sunt.

¶ De quo. Disputat dñs vniuersa labia dolosa et.l.m. ¶ aliq clamastis
ore vestro. et rogastis aduersū me
¶ ipse ¶ ergo
verba vestra ego audiui. Hec di
reddito pristino statu
cit dominꝰ deꝰ. Letante vniuersa
¶ cōuersa ad seruitutē dei.
¶ iudea ¶ sempiternam ;
¶ sanctorum viuorum
terra. in solitudinem te redigam. si
¶ dissipatam
cuti gauisus es sup hereditatē do
¶ in toto orbe
mus israel. eo q fuerit dissipata sic
pscutionibꝰ.
faciam tibi. Dissipatus eris mons
¶ hispide pilose † ¶ in hoc pficit ira dei.
¶ copa terre et sanguinis ¶ sic.
seyr. et idumea omnis. et ¶ scient qz
¶ solus
ego dominus

Ca. XXXVI.

¶ Supra posuit facie con

Tu autē fili tramontē seyr pphēta. hic filius hominis lo
quitur ad montes vel sup montes. i.
hois: prophēta sup montes israel. et
¶ Apostoli. pphete. bi cui audierūt ver
dices. Montes israel audite ver
bum domini
bum domini. Hec dicit dominus
¶ mons seyr
¶ diabolꝰ insultās ō vobis
deꝰ. Eo q direxit inimicus de vo
¶ quondam dei
¶ de quibꝰ ꝛz. Montes in circuitu eiꝰ
bis. euge altitudines sempiterne i
¶ in pscutionis angustijs.
hereditatem date sunt nobis. pro
pterea vaticinare et dic. Hec dicit
† ¶ nō solum cui dixit. ¶z aliquādiu posscdit.
¶ ¶ cum multa labāt.
dominꝰ deus. Pro eo q desolati
¶ quasi vile lutum ¶ omniū nationū vel
estis et conculcati p circuitum et fa
gentium. ¶ pscutoribus. vicinis.
cti in hereditatem reliquis gentiꝰ
demonibꝰ ¶ ab omnibꝰ blasphemati.
et ascendistis sup labium linguē et
¶ estis. f.
opprobriū populi. propterea mōtes israel audite verbum domi dei
† ¶ nō tantū montibꝰ seyr. ¶ et mōtibꝰ eius et
Hec dicit dominus deus montibꝰ
collibꝰ ꝛc. ¶ cōculcatis.
bus et collibus. torrentibus valli
† ¶ ecclesijs. f. sub diocletiano et maximiano in
busq et desertis parietinis et vrbi
toto orbe dissipatis
bus derelictis que depopulate sūt
¶ a gētilibꝰ. ab hereticis
et subsannate a reliquis gentibus
¶ vbicq. terre.
p circuitū. Propterea hec dicit do
minus deꝰ. Quoniam in igne zeli
¶ contra
mei locutus sum de reliquis genti
¶ scipue
¶ q terrenis operibꝰ volebat om̄s
posita imagine ecclesiā portare imaginē terreni
bus et idumee vniuersa. q dede
¶ ecclesiam
runt terram meam sibi in hereditā
¶ in gladio possederunt.
¶ eam materiali ḡ spūali
tem cum gladio et toto corde et ex
¶ de scedibus suis ¶ habitatores
animo. et eiecerūt eam vt vastaret.
¶ o pphēta.
¶ Quasi. nihil poterit gentiū. nihil here
ticis ecclesiam persequi.
idcirco vaticinare sup humū israel. et dices montibus et collibꝰ. in
¶ hre. nemorosis q amenitate paradisi virebāt
gis et vallibus. Hec dicit dominꝰ
† ¶ Quasi. opprobriū vestri vtoz christiani
deus. Ecce ego in zelo meo et i fu
¶ ¶ cōtra aduersantes qui ecclesiā persecuti sūt.
rore meo locutus sum. eo q confu
sionem gentium sustinueritis. Id
circo hec dicit dominꝰ deus. Ego
¶ leuabo ¶ potētiā ¶ vel in
leuaui manum meam. vt gentes q
† ¶ qua vos confudcrunt
in circuitu vestro sunt: ipse confu
sionem suam portent. Vos autem
¶ apostoli et apostolici viri
† ¶ aduersarijs interfectis. pace reddita ecclesie
mōtes israel: ramos vestros ger
¶ hre. vuas quibꝰ. ¶ populꝰ meꝰ saturet
minetis. et fructum vestrum affera
† ¶ ne putetis post longū tēpus futurum
tis populo meo israel. † Prope est
¶ ne vobis videatur difficile.
enim vt veniat. quia ecce ego ad
¶ veniam. f. in auribus. † ¶ qui auersus eram
† ¶ ebriosti vomere. † ¶ vt prior ē cultura
vos: et ¶ cōuertar ad vos. et arabi
recipiatis ¶ virtutum ¶ sic ¶ de se
mini et accipietis sementem. et mul
mente.
tiplicabo in vobis homines omnē
¶ redeuntibꝰ turbis
q domum israel. Et habitabuntur
¶ ecclesie ¶ q ante destructe
ciuitates et ruinosa instaurabūtur
† ¶ qui pollēt sciēa scripturarum
¶ ¶ nō solum doctus ¶ simplicibus
et replebo vos hominibꝰ et ¶ iumē
¶ iumenta ¶ ecclesie
tis et multiplicabuntur et crescent
¶ ante pscu
et habitare vos faciam sicut a prīci
tionē ¶ martirum victorijs
pio boniscq donabo maioribꝰ q̄
¶ ¶ huc. ¶ a nōq captiuitates varias sentiretis
habuistis ab initio. et ¶ scietis qz
¶ qui restituo plebem meā. q possidcat eccle
ego dominus. Et adducā sup vos
as. et ipsa sit ecclesiarum hereditas.
homies populū meum israel. et he
reditate possidebunt te. Et eris eis
in hereditatem. et nō addes vltra
¶ quos i pscutione perdideras
¶ vel liberis.
vt absq eis sis. Hec dicit dominꝰ
deus. Pro eo qđ dicunt de vobis
deuoratrix hominū es et suffocās
gentem tuā. propterea homies nō
¶ quasi deuoratrix
comedes amplius. et gentem tuam

Fructum Dicto. Ex vuas calcandas. s. i prelo dñi. et quibus multa fundātur q̄ inebriant. et vinum exprimitur q̄ significat cor hominū. vt omnis fructus montium et quibus confidatur panis decīo et ascendens. comedatur a populo dei israel. et ne desperemus in pscutionibꝰ addit. ppe est ꝛc.

A principio qđ dixit tribꝰ et semis trās iordanem moyse dare acceperunt possessionem. et sub iosue tribus aliq terrā iudee

Pro eo qđ dicunt. Quasi. Nō vltra pscutorum patiens opprobria. nec insultabit lingua tua. sicut ones occisionis. pace cessante reddita omnia opprobria cessauerunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Fili hominis. Ualdit dñs causam manifestius quare populum israel captiui cati tradiderit. z propter dementiam suaz se reducturū pollicet. z multo ampliora tributurum

¶ Fili hominis. Hiero. Allego. Qui cunq; est de domo israel. z cernit pacē christi ḡ erupat omnē sensum, habitat in terra sua. i. ecclesia. vel carnis hospitio. qō ei a deo traditum est. Si aūt virtutes polluerit z immūdicie menstruate fuerit compatus. effundet dō indignationem suam sup cū. p sanguine vel suo vel eoz quos scandalizauerit.

¶ Pro sanguine. ppbetaram z aliorum iustoruz. Vñ. Hieru salem q occidis ppbetas. z. l. c. q. a. t. m. s. et sanguis qui effusus ē requiretur a generatione hac. a sanguine abel iusti. v. a. s. ç.

¶ Hiero. Alq iudeorum referūt hec ad tēpus ç̄obabel. quando sub cyro rege: multi de iuda z beniamin in iudeam reducti sūt. Alq ad regnum millennorū qñ sub christo quem putant venturum. z ciuitas hierusalē extruatur z templū de quo in vltima pte huius ppbetie agitur

ç sicut imperant
nō necabis vltra ait dominꝰ deus
Nec auditam faciā in te amplius
cōfusionem gentiū. z opprobrium
ç vñ in
populoz nequaq̄ portabis. z gē
sultans tibi ç sedata persecutiōe
tem tuam nō amittes amplius. ait
ç Quasi. veritas promissionis ipso dño loquēte
dominus deus. Et factum est ver
firmata est.
bū domini ad me dicens. Fili ho
ç populus iudeozū ç qñ conuerti de egi
minis: domus israel habitauerūt
pro ç in ea. s.
ydola
i humo sua. z polluerūt eam i vijs
tria ç in tantū
suis z in studijs suis. iurta immū
polluti.
diciam menstruate facta est via eo
ç cui omnia agra.
rū coram me. z effudi indignatio
nem meā super eos pro sanguine
ç infuz
quem fuderunt sup terram. Et in
ç puersi a cogitationibꝰ.
ydolis suis polluerunt eam. et di
ç vt incredulis gentibus comparentur.
ç babylonia captiuitate vel romana. quoniā
effuderūt sanguinē christi ç tanq̄ palee a fru
sperni eos in gentes. et ventilari sūt
mento ecclesie.
in terras. Iurta vias eorum et ad
inuentiones iudicam eos. Et in
ç Quasi. nec sic sensērūt peccatum suū. ç̄ pol
luerūt nomen dñi. cū dicerētur de eis. Ecce po
pulus domini ꝛc.
gressi sunt ad gentes ad quas in
ç captiui
troierunt. z polluerūt nomen san
ç irrisionem. ç qui
ctum meū cum dicerēꝫ de eis. po
se solū iactabat cultū dei nosse. ç ecclesia
pulus domi iste est. et de terra ei
ç nō propter eos. ere
egressi sunt. Et peperci nomini san
ator enim omnium sum
cto meo. quod polluerat domus
israel in gentibꝰ ad quas ingressi
sunt. Idcirco dices domui israel.
Hec dicit dominus deus. Nō p
ç nō nobis dñe nō nobis. ç̄ nomini tuo. d. g.
pter vos ego faciam domus israel
sed propter nomen sanctū meum
quod polluistis i gentibꝰ ad quas
ç sanctum demonstrabo
intrastis. Et sanctificabo nomen
meū magnū qō pollutū ē inter gē
ç cozā omnibꝰ
tes. quod polluistis in medio eaz
vt sciant gentes quia ego dominꝰ
† ç reducendo vos in pristinam gloriam.
ç .s. si egerint penitē
ait dñs exercituū. cū sanctificar
tiam. tunc omnis turba gentium cognoscet q
fuero in vobis coram eis. Tollam
ego tollam eos ꝛc.
quippe vos de gentibus. et cōgre
gabo vos de vniuersis terris. z ad
ç .s. ecclesiam
ducam vos in terram vestram. Et
ſſ ç credentes. s. et ab errore conuersos
ç doctrine sermonis dei
ç baptismi salutaris
effundam sup vos aquam mūdā
et mundabimini ab omnibus in
ç peccatis
quinamentis vestris. z ab vniuer
ç que in corde simulastis
sis ydolis vestris mundabo vos.
ç qō p peccatū perdidistis
ç credendi in filium dei.
Et dabo vobis coz nouum. et spi
ç vñ dauid. Coz mūdū crea i me dō. c. s. r. i. ꝛc.
ritum nouū ponam i medio vestri
ç tūc ç omnē duriciā ç incredulum.
Et auferā coz lapideum de carne
† ç quoo precepta dei suscipiat
† ç molle teneruū qō possit in se recipe spiritus
vestra z dabo vobis coz carneū. z
sanctum inscriptum litteris salutaribus.
spūm meū ponam in medio vestri
ç tunc † ç de virtute in virtutem
Et faciā vt i preceptis meis ambu
ç q̄ prius neglexistis. ç corde
letis. et iudicia mea custodiatis et
ç confessionis.
operemini. Et habitabitis in terra
ç magistris ſſ ç sic ç rursū.
ç abraam ysaac iacob et oibꝰ sanctis
quā dedi patribꝰ vestris. et eritis
et ppbetis ç quē offendistis
† ç hoc presenti tempore comprobatur
mihi i populum. z ego ero vobis
in deū. Et saluabo vos ex vniuer
sis inquinamētis vestris. et voca
ç de quo efficitur celestis panis
† ç nisi granū frumēti cadēs i terrā. m. f. i. f. m.
bo frumentum et multiplicabo il
† ç verbi dei. quā passus est filius ꝓdigus. qui
dissipauit substantiam suam. et fame cogente
porcorum siliquis pastus est.
lud. z nō imponam vobis † famem
† ç sapientie. de qua. lignū vite ē oīb⁹ qui. a. c.
et multiplicabo fructum ligni z
ç in similitudinē iacob. cuius odor erat sicut
odor. a. p. c. b. d.
genimina agri. vt nō ponatis vltra
ç qō vsq; hodie iudeozū patitur incredulitā a
ç p⁹. ç britudinē fu erit cōsecuti: dicēt cū apl⁹
nō sum dign⁹ vocari apostol⁹ quoniā. p. s. e. e
opprobrium famis in gentibꝰ. Et
ç scientes vbi fueritis dispersi.
recordabimini viarum vestrarum
pessimaz studiorūq; nō bonorū.
ç q̄ ante placebant.
et displicebunt vobis iniquitates
vestre et scelera vestra. Non pro
ç qui ꝓpter errore gestis.
† ç ſupradicta ç ꝛ. ꝓpter clementiā meam sub
pter vos ego faciam ait dñs deus
audis. ç ergo ç sup prioribus
notum sit vobis. Confundimini z
verecūdamini. et vestrū intelligite creatorem.
erubescite sup vijs vestris domꝰ
israel. Hec dicit dñs deus. In die
qua mundauero vos ex omnibus
iniquitatibꝰ vestris. z habitari fe
ç ecclesias. † ç q̄ in vobis. s. corruerunt.
† ç q̄ in synagogis cōdiderant.
cero vrbes z instaurauero ruinosa

¶ Spiritū nouū Hiero. Nota q̄ spiritum nouum z cor nouum dat post effusionem aquę.

¶ Confundimini. Cohortatur errantes vt confundant i vijs suis. z restituantur in vrbes ecclesię

¶ In solēnitati. quibꝰ comeditur azimum sinceritatis ⁊. v. ⁊ agni caro ⁊ sanguis et in. vij. hebdomadibus. ⁊ in tabernaculis huius ſeculi dominj festa celebramus. vt ciuitates quondam deſerte: plene fiant gregibus dominj ⁊ ratiōe cognoſcant ꝙ ipſe ſit dominus qui omnia preſtitit.

¶ Et scient. q. e. d. dissimulans peccata hominū ꝓpter penitētiam

Ca. XXXVII:

¶ Facta ē sup me manus dñi. ⁊ eduxit me in spiritu dñi. ⁊ dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus. ⁊ circumduxit me p ea in giro. Erant autē multa valde super faciem campi: siccaq; vehementer. Et dixit ad me. Fili hois: putasne viuent ossa ista? Et dixi. Domine deus: tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de ossibus istis. Et dices eis. Ossa arida: audite verbum domini. Hec dicit dominus deus ossibus his. Ecce ego intromittam in vos spiritum. ⁊ viuetis et dabo sup vos neruos. et succrescere faciam sup vos carnes. ⁊ superextendam in vobis cutem. ⁊ dabo vobis spiritū et viuetis. ⁊ scietis quia ego dominꝰ. Et prophetaui sicut ꝓceperat mihi. Factus est autē sonitus prophetante me. ⁊ ecce cōmotio. Et accesserunt ossa ad ossa. vnūqdq; ad iuncturam suā. Et vidi. et ecce sup ea nerui et carnes ascenderūt. ⁊ extensa est in eis cutis desup. ⁊ spiritū nō habebāt

Ca. XXXVII.

Acta est sup me manus domini opatur. Omnia enī p ipsum facta sunt. et sine ipso factū est nihil. in corpe. seo extra ⁊ eduxit me in spiritu domini. ⁊ dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus. ⁊ circumduxit me p ea in giro. Erant autē multa valde super faciem campi: siccaq; vehementer. Et dixit ad me. Fili hois: putasne viuent ossa ista? Et dixi. Domine deus: tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de ossibus istis. Et dices eis. Ossa arida: audite verbum domini. Hec dicit dominus deus ossibus his. Ecce ego intromittam in vos spiritum. ⁊ viuetis et dabo sup vos neruos. et succrescere faciam sup vos carnes. ⁊ superextendam in vobis cutem. ⁊ dabo vobis spiritū et viuetis. ⁊ scietis quia ego dominꝰ. Et prophetaui sicut ꝓceperat mihi. Factus est autē sonitus prophetante me. ⁊ ecce cōmotio. Et accesserunt ossa ad ossa. vnūqdq; ad iuncturam suā. Et vidi. et ecce sup ea nerui et carnes ascenderūt. ⁊ extensa est in eis cutis desup. ⁊ spiritū nō habebāt

Et dixit ad me. Vaticinare ad spīm vaticinare fili hois. ⁊ dices ad spiritum. Hec dicit dominꝰ deus. A quattuor ventis veni spūs. ⁊ insuffla sup interfectos istos. ⁊ reuiuiscāt

Et prophetaui sicut ꝓcepat mihi. Et ingressus est in ea spiritus. ⁊ viuerunt. steteruntq; sup pedes suos exercitꝰ grandis nimis valde. Et dixit ad me. Fili hominis. ossa hec vniuersa domus israel est. Ipsi dicunt. Aruerunt ossa nostra. ⁊ periit spes nostra. ⁊ abscisi sumus. Propterea vaticinare. ⁊ dices ad eos. Hec dicit dominꝰ deus. Ecce ego aperiam tumulos vestros. ⁊ educā vos de sepulcris vestris populus meus. ⁊ inducam vos in terrā israel. ⁊ scietis qꝛ ego dominus cū aperuero sepulcra vestra ⁊ eduxero vos de tumulis vīs populus meus. ⁊ dedero spiritū meum in vobis ⁊ viueritis. ⁊ requiescere vos faciam sup humū vestrā et scietis quia ego dñs locutꝰ sum ⁊ feci. ait dominus deꝰ. Et factus

¶ Et insuffla. ꝛ quomō in prima ꝓdictione hois insufflauit deus in faciem eius. ⁊ factus est hō in aiam viuentem. sic ⁊ secūda ꝓditio id ē resurrectio mortuoꝝ insufflante spā vīuificetur

¶ Fili hois ossa. Vide ē facere q̄stionē cū nō de generali. sed de resurrectiōe dom̄ israel hec dicantur. q̄ dicit. aruerūt. o. n. ꝛ. Quid em̄ necesse fuit spēaliter dicī? Sed q̄ de generali resurrectione hoc capitulum legunt. hoc ad sanctoꝝ referūt resurrectionē. De qua Beatus qui habet ptem in resurrectiōe prima. sup eum sēa mors non habet potestatem. quia alia sanctoꝝ: alia peccātoꝝ. vñ ⁊ in psalmo. Non resurgunt impij in iudicio ꝛ.

¶ Ecce ego. Dicēs querentibꝰ aperiri tumuli quomō erant ossa sup faciē campi. ⁊ sicca vehementer?

¶ Et educā vos. Scīm illis. Dēt hora: qñ qui in monumētis sunt audient vocē filij dei et exibunt qui bona egerūt in resurrectiones vitē. Et alibi. Qui audierit: viuent

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Et tu fili hoīs sume tibi lignū. Dece tribus quę dicuntur isrl. vsq; hodie ī montibus z vrbib; medorum seruiunt captiuę. vnde aūt ḡ iudas dicūtur a chaldeis captiuare. post. lxx. annos in terram suā rediere. dominus aūt hic pollicetur. q; suo imperio subijcat vtrosq;.

¶ Hiero. Q; abiecerit dominꝰ tribum ephraim. z elegerit tribū iuda. dauid dicit sic. Et repulit tabernaculum ioseph. z tribum ephraim nō elegit. sed elegit tribus iuda. De q; dr. Nō defiet sceptr; de iuda zc. In aduentu aūt saluatoris duę virge. z fm hebraicā duo ligna in vnū imperij sceptrum iuncta sūt. z in baptismo christi dudum sepata sociantur in vnū nouus hominē. z in vnā gentem. ne polluantur vltra in ydolis z abominatiōib; sed lauacro mūdi sint populꝰ dei. et impleat eis christus z habitent sup terrā mitiam z viuentiū. quā dedit seruo suo iacob qui populū isrl in matris vtero supplantauit. Sin aūt voluerimꝰ iuxta ꝓphetiā osee quę pene omīs ad. x. tribus dirigitur. i. ad ioseph z effraim et samariam et israel intelligere falsi nomis scīētiā z diuersas turbas hereticoꝝ. hoc dicimꝰ q; ī vltimo tempe. qñ subintrauerit plenitudo gentium. z omīs israel saluꝰ fuerit. dicemus q; aduersariꝰ populi dei. qui ꝓtra domum inde z ꝓfessionē ecclesię pugnauerunt tradāt se ecclesiasticę fidei. z vniuersis erroribus relictis z principibus mūdi hui⁹ qui destruant. z patriarchis suis qui eos ī barathrū demerserūt. ꝛsurgant z resiquāt ydola sua. z abominationes suas quas de corde finxerūt. z de cunctis sedib; suis in quibus peccauerant. transeant ad ecclesiasticam fidem. z mūdentur. et sint populus christi z ipse deꝰ eorum.

Ecce ego assumā filios isrl. Hiero. Si iudei z christiani iudaizantes ad mille annoꝝ regnum hęc referre voluerint. necessitate cogentur. vt suscipiant oēs qui salui fuerint habitaturos in terra israel. edificandam hierusalem. extruendum templū. oēs legis cerimonias obseruādas

est sermo domini ad me dicēs. Et tu fili hominis sume tibi ¶ lignum ¶ duarū tribuū ¶ nomē ¶. i. vnū. z scribe sup illud. iude z filio ¶ nomen ¶ cū ¶ Duo enim regum israel socijs eius. Et tolle lignum fuerūt diu sibi cōtraria † ¶ ꝓpheta iubetur hoc facere in typo dōi. qui dicat in manib; ꝓphetarum assimilatus sum. gnum alterum. † z scribe sup illud. ¶ alij virga. ¶ qui de ioseph. i. decem tribus ioseph lignum effraim. z cūctę domus israel sociozum eius. Et adiunge illa vnum ad alterum tibi in manu tua ¶ vt nō sint duo sed vnum. nec vocentur iudas et israel. sed vno nomine iudei. et nō teneantur duabus manibus. sed vna manu saluatoris lignum vnū. z erunt in vnitonem ī manu tua Cum autē dixerint ad te filij populi tui loquentes. nonne indicas nobis quid in his tibi velis: loqueris ad eos. Hęc dicit dominus deus. Ecce ego assumam ¶ de ¶ r. tribus gnum ioseph. quod est in manu eius qui bicroboam filius nabath. fraim z tribus israel quę sunt ei adiunctę. et dabo eas pariter cum ¶ duabus tribubus. gno iuda z faciam eas in lignum ¶ Meū ꝓphetiā vnum. et erunt vnum in manu mea Erūt autē ligna sup quę scripseris in manu tua ī oculis eorū. z dices ad eos Hęc dicit dominus deus. ¶ Expositio superiorum Ecce ego assumam filios israel de medio nationum ad quas abierūt z congregabo eos vndiq; z adducam eos ad humum suā. Et faciaz ¶ sub vnius regis imperio. ¶ De eos in gentē vnam in terra in mōquib⁹ supra dictū ē. ¶ christus. De quo. Et regibus israel. z rex vnus erit omnibus eis. non erit finis ¶ eo vnum duūle et vnus pastor. duę gētes. nec diuidentur amplius ¶ Ea ab omnib⁹ vicijs emūin duo regna. Neq; polluentur vltra in ydolis suis z abominationibus suis. et cunctis iniquitatibus suis. et saluos eos faciam de vniuersis sedibus suis in quib⁹ peccauerunt. z mundabo eos. Et erunt mihi populus. et ego ero eis deus et seruus meus dauid rex super eos ¶ dum adhuc captiui ¶ mūdati. ¶. s. nō tantuz rex. sed et pastor. magna dignatio. superbum nomen imperij. mitigat pastoris nomine. ¶ vnitis in terra sua. Iu iudicijs meis ambulabunt. et mandata mea custodient z facient ¶ corde ¶ opere ea. Et habitabunt sup terram quā dedi seruo meo iacob. in qua habitauerūt patres vestri. z habitabūt ¶ viuentiū ¶ nō aliā sup eam ipsi z filij eorum z filij filiorum eoꝝ vsq; in sempiternum. et ¶ non soli. s. ¶ Quasi. et christus dauid seruus meus ꝓnceps eorum ¶ nō dicit tempore. ¶ cum sub tali rege in perpetuum. Et pcuciam illis fęderis ¶ in ecclesia vt dicere possint. statuit supra petrā p.m. ¶ numero fidus pacis. z erit eis. Et fundabo eos. z multiplicabo. z dabo sanctificationem meam in medio eorum in ꝑpetuū. ¶ ex iudeis templū. qđ sub zorobabel cōstructū est. sed illud romano igne succensum est. Omnia ergo referenda sunt ad ecclesiam et ad tpa saluatoris. quando tabernaculū eius positum est in ecclesiis. vbi facti sumus deus. Et erit tabernaculum meū in eis. z ero eis deus. z ipsi erunt mihi populus. Et scient gentes q; ego dominus sanctificator israel. cum fuerit sanctificatio mea in medio ¶ hoc est ꝓfectus omnium. ¶ in spiritu eorum in ꝑpetuum

Ca. XXXVIII.

Et factus est sermo domini ad me ¶ alij obfirma dicens. Fili hominis: pone faciem ¶ grece domina. latine tectum. tuam contra gog z terram magog ¶ amentia ¶ tota vel principem capitis mosoch z tubal omnia z vaticinare de eo. et dices ad eū:

z sabbatum z circūcisionis iniuriam. mādūcandum z bibendum z diuitiaꝝ abūdantiam. ꝓ summa beatitudine z cunctis opibus estimandam. cū apls dicat. Esca debet' vētri z. v. e. Deus aūt et hunc z hanc. d. Quo mō aūt in typo resurrectionis supior. ꝓphetę seruo restitutionez inducit populi dēmōstrauit: nō carnalem ꝭ spūalem. sic z hic non ad carnis sed ad animę ptinet felicitatem. z ad christi fidei. qua mundamur in baptismo. cuius regnum ꝙ petuū est.

¶ Et seruus meus dauid. De quo. Dabit ei dominꝰ deus sedem dauid patris eius zc. Qui cum in forma dei esset. nō rapinam arbitratus est. e. s. e. m. sed. s. e. formam serui accipiens. factus obediens vsq; a. m.

Fedus pacis. nō certaminis vel belli sicut in veteri. t. sed pacis ḡ erupat omne sensum. De qua. Pacem relinquo vobis. p. m. d. v. et alibi. Factus est in pace locus eius.

Ca. XXXVIII.

¶ Et factus est. Sciendū est ꝙ hic vltimus sermo ad ezechiel fit. Neq; eīm post hūc simile aliqđ possimus inuenire. ꝓter illū qđ vicesimo. v. anno scriptum est transmigrationis iechonię. facta est sup me manus dñi. et adduxit me illuc. i. in terrā israel. quādo edificatio templi describitur. et cerimoniarū eius ordo narratur.

Pone faciē. t. Mira plideratiōe vt obfirmatione vultus opus est. vt ḡ dicuntur reuelata facie possimus agnoscere.

¶ Contra gog z magog zc. Gog z magog cōtrarię gentes. s. et inimicę sanctoꝝ. ḡ egrediūtur ab angulis terre. rectā. s. lineam relinquentes. hę caput sapientis amentię z omnīū malorū. iuxta illud. Mundus ī maligno positus est.

¶ Hiero. Gog tectū. Magog de tecto. Tectum hereticoꝝ principes. De tecto qui illo ꝓ suscipiunt doctrinas. Et pulcre post multas z mysticas in hoc volumine ꝓphetias. extremam ꝓtra magog z gog dirigit. Si eīm tps iudicij est fm petrum vt incipiat a domo dei. et ezechielē qui ait. a sanctis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

meis icipite·7 nouissimus inimicus destruetur mors. Inysaia q̄ ꝙ primus sermo fit cōtra iudeā. in q̄ ꝓfessio dñi est. et extremus cōtra quadrupedes q̄e in deserto sunt. et hic recte nouissimus ℞mo fit ℞tra gog 7 magog q̄ pugnāt ℞tra ciuitatem dei. i. ecclesiam. de qua. Fluminis impetus. l. c. dei. Et. Non potest ciuitas abscondi sup. m. p. Et. Hierusalem q̄e edificat vt ciuitas.

Magog de tecto. Omnis superbia 7 falli nomis sućia: q̄e erigit ex cōtra noticiā veritatis. his nominib⁹ demonstratur. de talibus tectis ysaias ait. In visione ℞tra vallē syon. ascendisti in tecta.

Ecce ego ad te Dicer. Iudeiz nostri iudeyantes putāt magog 7 gog scribicas gentes esse innumerabiles et immanes. q̄ transcaucasiz montē 7 meotidiaz paludem. 7 ꝓpter caspiaz mare ad indiam vsq̄ tendunt et ꝓ has post mille āno rum regnū esse a dyabolo cōmouendas vt veniant in terrā israel vt pugnent ℞tra scōs gentibus secū multis cōiunctis primū mosoch quos ioseph⁹ capadoces dicit. deinde tubal. quos idem hiberos vel hispanos. hebrei italos suspicāt habentes secū persas 7 ethiopes 7 lybies. Gomer quoq⁹ et thogorma quos galathas 7 frigas dicūt. Habeos quoq⁹ et dedan. 7 carthaginenses siue tharsis. 7 hoc esse q̄ iobānes ait. Et cum finiti fuerint mille āni soluetur sathanas vt seducat gentes in. iiij. angulos terre. gog et magog ꝛc. non intelligentes totū librum iobānis. qui reuelatiōis titulo prenotatur esse misticū. Alij vero terrenum sensū relinquentes. 7 iudaicas atq⁹ aniles fabulas. q̄ norie sunt. 7 acquiescētes sibi retrahūt in ꝓfū dā

Hec dicit dominꝰ deus. Ecce ego ad te gog principem capitis mosoch 7 tubal. Et circumagam te et ¶ principio ¶ omniū ¶ primū a sententia tua fluctuare te faciam ponam frenum in marillis tuis. et educam te 7 omnem exercitū tuū. ¶ si saluté ¶ dissipium. ¶ qui imitant armatu equos 7 equites vestitos loricis ram dei. et loricas iusticie habere se iactant. vniuersos. multitudinem magnā ¶ qua fruāt ¶ quo se tegāt ¶ cōtra ecclesia. hastam 7 clipeum arripientium et gladium. Persę et ethiopes 7 libies quarū cōtra populū dei bella leguntē cum eis. omnes scutati 7 galeati. Gomer 7 vniuersa agmina eiꝰ do ¶ ¶. ab aquilone venientes. qui frigidissimus et nomine deterr vocatur. mus thogorma latera aquilonis 7 totū robur eius. populiq⁹ multi ¶ magoz ¶ subiecti. ¶ gromia tecū. Prepara 7 instrue te 7 omnem multitudinem tuam q̄e coacta tuo impio ¶ subdi ¶ prece ceruata est ad te. 7 esto eis in prepto. ¶ ¶ visitabo i virga iniquitates eoꝝ ꝛc. ceptum. Post dies multos ¶ visita ¶ vñ iobēs. Nouissima hora est. et populus gentū. ri. hora ducitur ad celestā vineam beris. In nouissimo annorum ve ¶ expugnandam ¶ sanctorum q̄ affert fructꝰ centenos et sexagenos et tricenos. ¶ vt ipa nies ad terram q̄e reuersa est a ce confitat. ¶ contempto errore gentilium gladio. Congregata est de populis ¶ patriarchas. ꝓphetas multis ad montes israel qui fuerūt ¶ sine lege et ꝓceptis dei. vñ postea ór. Plures filij deserte q̄si o⁹ q̄ habet virum. ¶ terra. deserti iugiter. Hec de populis e ¶ alias habitabunt ducta est. 7 habitauerunt in ea cō ¶ ¶ gog: dyabolus ꝓceps hereticorum fidenter vniuersi. ¶ Ascendens aūt ¶ vt omnia tenebris et errore cōfundat. Noncui habet imbē tempanciē et serotinū ¶ ver quasi tempestas veniet 7 quasi nubozū ¶ quātū in te est ¶ credentium. bes vt operias terram. tu 7 omnia agmina tua 7 populi tui multi tecum. Hec dicit dominꝰ deus. In ¶ temporibus nouissimis. ¶ vñ. Si spūs potestatē hūis ascendere die illa ascendent sermones super te voluerit sup te ꝛc. Dño aūt ascendit in corde tuum. 7 cogitabis cogitationē iusti. qui ascēsiones disposuit in corde suo pessimam 7 dices. Ascendā ad terram absq⁹ muro. veniam ad quietes ¶ Ret noster pacificus. quia in pace factus est locus eius scentes habitātesq⁹ secure. Omnes ¶ inquit ille ¶ seculari sućia. q̄ stultitia ē hi habitant sine muro. vectes et portę non sunt eis. Ut spolia diripias 7 inuadas predaz vt inferas manum tuam sup eos qui deserti ¶ christianos ¶ ante a dei noticia ¶ g christū q̄ ait. Pa ¶ id est. fuerunt. 7 postea restituti. 7 super ter reuelauit nomen tuum. hominib⁹. populum qui est congregatus ex ¶ hereditatem christi gentibus. qui possidere cepit. 7 eē ¶ vñ. ogatus est salutem in medio terre. Veritas eni ozta est de terra q̄ dicit. ego sum via veritas et vita. habitatoz vmbilici terrę. Saba 7 ¶ carthaginis. vel maris. qui inter bu⁹ seculi fluctus. bonis ogib⁹ querunt mercimonia. dedan 7 negociatores ¶ tharsis et ¶ sancti ¶ o gog omnes leones eius dicēt tibi. Nū ¶ ecclesie. quid ad sumenda spolia tu venis? ¶ vt christi possessio fiat tua hereditas. Ecce ad diripiendam predam congregasti multitudinē tuam. vt tollas argentum 7 aurū. auferas sup ¶ eloquētie ¶ intelligētie ¶ virtutum pellectilem atq⁹ substantiam. 7 di ¶ christi victoriosa congregatas. ripias manubias infinitas. Pro ¶ o ezechiel. qui in typo christi loceris ¶ totius mūdi erroze sublato. ¶ ecclesia Nunquid nō in die illo cū habitauerit populus meus israel cōfidēter. scies 7 venies de loco tuo. a latere ¶ qui omnē calorem crescentium refrigerare conatur teribus aquilonis tu 7 populi multi ¶ de quibus. Equum et ascensorē proiecit tecū. Ascensores equorum vniuersi. tu gog: dyabolus princeps hereticorum. cetus magnus 7 exercitus vehemens. 7 ascendēs sup populum meum israel quasi nubes vt operias terram. In nouissimis diebus eris ¶ in repore cuan gelice ꝓpitiationis. ¶ ¶. cum penitus me sciāt gentes me. cum sanctificatus intellexerint iudicem fuero in te in oculis eorum o gog. Hec dicit dominꝰ deus. Tu ergo ille es de quo locutus sum i diebus antiqs. in manu seruorum meorum ꝓphetarum israel. qui prophetabant diebus illis. et adducam te sup terram meaz vt ¶ ¶ Joel quoq⁹ in valle iosaphat dicit populos congregandos. Et ysaias ꝓphetat omēs ꝓphetę. in quo dñi bonis opibus ꝙmoueantur in diebus illoz temporuz. domini fit vt adducerem te sup eos. Et erit in die illa i die aduentus gog super terram israel. ait dominus deus. ¶ cum venerit super terram is. ¶ cōtra te ascendet indignatio mea in furore

nimiū ad alta conscendunt. 7 multo peiores fingunt nemias. vt in celesti hierusalē dyaboli 7 exercitus eiꝰ ꝓbella ꝓscribant. 7 sub ethimologijs gentium singularum interꝓtentur spūales nequicias in celestibꝰ.

In marillis. t. In cōmio 7 freno. in. e. ꝓstringe. vt indomitus equus 7 lasciuus. 7 cortuens ꝓ ꝓcipitia: freno dñi teneat. Vñ Ascendes sup equos tuos. 7 equitatio tua salus. Tales equos 7 equites vidit iobēs in celo.

Hiero. Illud quoq⁹ breuiter notandū q⁹ in ezechiele gog ꝓceps terrę magog et. In apocalipsi vero gog 7 magog nationes q̄ egrediuntur de. iiij. angulis terre. Et quā a iacob qui ꝓmꝰ dictus est israel. omnis ꝓpulus hebreoꝝ israel vocatus est. et ab arā syria. a mesraim egipt⁹. quoz i genesi scripta sunt nomina. sic et a principe gog: oēs qui ei subditi sunt magog appellantur.

Que reuersa ē a gladio. Dissipa gētes q̄ bella volunt

Deserti. Hec sūt deserta 7 inaquosa. in quib⁹ dyabolus locū inuenire nō potest. qz vocati sunt ad salutē

Señor meo Moysi. i. q̄ iuxta. lxx. in libro numerorum ait Egredietur hō de semine eius. 7 dñabit gentium plurimarum. et leuabit gog regnū.

Pisces maris habitatores. s. ecclesie. quoz alij vt pisces alij vt volucres. c. 7. b. a. 7. o. re. q. m. s. t. alij vt retinentes bois dignitatē. vñ aplūs etiā post resurrectionē dicit fore alia corpa celestia. alia terrestria. alia vt pisces. alia vt volucres ꝛc. In actibus ꝙs apostoloz vas petro ostensum varietatem monstrat aiaz. quę i archa quoq; diluuij ptinentur.

Sepes. Quę impedit ecclam dei. deo sepibꝫ vi. Qui destruit sepem mordebit eū coluber.

Ca. XXXIX:

Tu aūt fili hominis. Quę in hoc capitulo dicuntur: aiunt iudei post mille annoz regnum futura. interficiendum magog principem mosoch ros 7 tubal in finibus israel. 7 ab omnibꝫ volatilibꝫ 7 bestijs devorandū. 7 habitatores vrbiuꝫ israel. vij. annis ligno rū vsum nō de siluis sed de armis gog habituros. ipsumq; sepeliendum in valle q̄ dr braice vt gen. 7 nomē sepulcri illius vocandum poliandrū. vbi s. multitudo hominū sit sepulta. Septē aūt mensibꝫ eum sepelient dū a domo israel. vt terra mundetur. et inditam futurā diem q̄ interficiatur gog. ꝓsti tuendosq; qui ossa diligenter inquirāt et sepeliant ne quidquam remaneat insepultum. Post mēses aūt. vij. pagranda est terra vt aiunt. 7 si qđ os bois inuentum fuerit: titulo suppositio demonstrandū. vt postea sepeliatur ab eis. q̄ tali officio ꝓpositi fuerint. Nomen aūt ciuitatis appellādū amona. q̄ dr̄ce vr poliandrion hoc est multitudo hominum sepultoz. 7 sic terrā esse mundandā. Nos aūt ceptę explanationis sensū tenentes singula q̄ apposui mus disseramus.

Super te gog. Habz gog 7 ipse trini

¶ p populo meo ¶ qui victoriū tu
meo 7 i zelo meo. In igne iręę meę
ozum ligna cōsumat
locutus sum. quia i die illa erit cō
¶ aduentente diabolo. s. magna persecutio con
tra ecclesiam
motio magna sup terram israel. et
¶ cōmotione parata
cōmouebuntur a facie mea pisces
maris 7 volucres celi 7 bestię agri
7 oīe reptile quod mouetur sup
humum. cunctiq; homines q̄ sūt
sup faciem terrę. Et subuertentur
¶ qui se eleuant cōtra scām dei. ¶ muni
montes. 7 cadēt sepes. 7 oīs mu
ra in terram corruet. Et cōuocabo
¶ hereticoz principē gog. s.
¶ suppliciū
tibus meis gladium: ait dominus
¶ vt hereticus pugnet cōtra hereticum.
deus. Gladius vniuscuiusq; i fra
trem suū dirigetur. 7 iudicabo eū
¶ sua. ¶ quē effudit ¶ sermonibꝫ cruditi et p
fecti viri
peste 7 sanguine 7 imbre vehemē
¶ testimoniis scripturarum ¶ penā. s.
ti 7 lapidibus immensis. Ignem
sempiterni iudicij ¶ diabolum
7 sulphur pluam sup eum 7 super
¶ socios impietatis quoz multitudine circum
exercitū eius. 7 sup populos mul
datur. ¶ omni errore
tos qui sunt cum eo. Et magnificabo
sublato. punitis principibus
¶ in fidelibus
et sanctificabor 7 notus ero in
¶ q̄ illi credēt. ¶ bestiaꝝ
oculis gentium multarū. 7 scient
dine sua et penis aduersariorum.
quia ego dominus.

Ca. XXXIX.

Tu aūt fili hominis: vaticinare aduersum gog. 7 dices. Hęc dicit dominus deus. Ecce ego sup te
¶ alij ros
gog principem capitis mosoch 7
¶ ¶ speinam. s. lactabo qua seducē ad pniaz se
tubal. 7 circumagam te. 7 seducā
stimeo occidēt victoriā spe frustrat. ¶ nouiss.
te. 7 ascendere te faciam de lateribus
mio ¶ a quo erat discūt mala sup terram
bus aquilonis. 7 adducam te sup
¶ apostolos et apostolicos viros
¶ tunc
montes israel. Et percutiam arcum
¶ qui est
tuum in manu sinistra tua. 7 sagittas
¶ qui ascen
tas tuas de manu dextera tua de
derās. ¶ ¶ De quibꝫ. Montes i circuitu eius.
¶ in ipsis
ruciam. Super montes israel cades
montibus.
tu 7 omnia agmina tua 7 populi q̄

¶ ¶ aduersarijs. s. ptānibus. q̄ iurta viaz come
dere sementē
sunt tecum. Feris. auibus. oīmq;
¶ ¶ Sanguinarijs. quomō eni dr. Bedisti cum
escam populus. c. de ozacone. s. sic decepti ab he
reticis: demonum cibus sunt.
volatili 7 bestijs dr̄e dedi te ad de
¶ ¶ qui colitur ab agricolis dei
uorandum. Super faciem agri
¶ cui? nō possunt verba frustrari
cades. quia ego locutus sum: ait
¶ ¶ vt suscipiat doctrinam. ¶ ignē ve
dominus deus. ¶ Et immittā ignem
mittere in terrā ꝛc ¶ qui seculi fluctu
in magog 7 in his qui habitant in
bus transitio: se esse securos putant
insulis confidenter. 7 sciēt q2 ego
dominꝰ. 7 nomen sanctum meum
¶ qui nō auto
notū faciam in medio populi mei
ritate gog seductus. ¶ occasione falli nois scię
israel. 7 non polluam nomen san
tie in hereticis ¶ q̄ in arcuitu.
ctum meū amplius. 7 sciēt gentes
quia ego dominꝰ deus israel. Ecce
¶ dies. s. iudicij. qui venīēs veniet et nō. t.
¶ iam
venit. 7 factum est ait dominꝰ deus
¶ penarū. s. et vindicte. ¶ in pphetis
Hęc est dies de qua locutus sum
¶ credūtes
Et egredientur habitatores de ci
¶ ecclesie recte fidei ¶ vñ. Arcū conteret et
uitatibus israel. 7 succendēt 7 cō
cōfringet. a. c. s. c. i. ¶ De quibꝫ supza.
burent arma. clipeum. 7 hastas. ar
¶ in quib? puersū pa
cum 7 sagittas. 7 baculos manus
scha celebratur ¶ viri ecclesiastici.
¶ quibꝫ lata et insanabilia vulnera inferebāt
7 contos. 7 succindēt ea igne. vij.
doctrine
annis. Et non portabunt ligna 8
¶ gentiū quas malunt saluare q̄ pdere. s. here
ticoz quos vlcerunt
regionibus neq; succident de sal
¶ q̄bꝰ ecclam impugnabāt
tibus. quoniam arma succendent
¶ Spūssancti sermōe. s. ecclesiastico quē q̄ ba
igne. 7 depredabūtur eos quibus
buerit. dicere poterit. Nōne cor nostrū ardens
pdę fuerant. 7 diripiēt vastatores
erat. i. n. dū. l. u. i. v. et aperet. n. s. ¶ in
suos: ait dominꝰ deus. Et erit in
claro lumine
die illa. dabo gog locū nominatū
sepulcrum in israel: vallē viatoꝝ
ad orientē maris. quę obstupescere facit pretereuntes. Et sepelient
¶ hereticos ¶ qua se gaudēt ¶ gen hebra
ibi gog 7 omnē multitudinem eiꝰ.
ice. poliandrion grece. i. sepulcrum plurime
7 vocabit vallis multitudinis gog
multitudinis ¶ eoz dibꝰ
et sepelient eos dominꝰ israel. vt mū
bereti eorum ¶ ne li
dent terram. vij. mensibus. Sepe
berum aerem captet ¶ non solum ma
liet aūt cum omnis populus ter
gistri ¶ anniuersaria.
rę. et erit eis nominata dies i qua
glorificatus sum. ait dominus deus.

tatē suā. ros. moso ch et tubal. caput. s. 7 insaniam 7 vniuersa vt nō sit. s. vicium qđ nō possideat

Manu sinistra tua. Quia ad interficiendos eos quos de ceperit: imitatur eos q̄ habēt arma a dextris et a sinistris. p bonaz 7 malam famaz. de q̄bus. Ecce cū peccatores intenderūt arcum ꝛc. Hęc ignita dyaboli iacula scuto fidei refrigerāda sunt. alis restinguenda sunt

Et egredient. Septim? annus est remissionis quo seruis hebręis libertas datur. debita cūcta soluūtur 7 ad dōs redit antiqua possessio. 7 quies terrę tribuitur. 7 oīs fruges pauperib cōdonant. quo in. vij. ānis nūo sacrato 7 pfō bereticorum dispeat armatura

Ligno. Nō p ossa mus plenā hīe pacem 7 habitatōi pfidēti nisi cuncta aduersari oz suppellectile depredemur. vt peant ossa 7 cremētur in cinerem vt deprędemur eos q̄ nos ante fuerant depdati. 7 vastemus eos q̄ ecclam vastauerāt.

Et erit i die illa. Sepulcrū eiꝰ gog nō erat in montibꝰ. sed in depressis vallibꝰ. 7 cōfragosis locis. quę braice gen dicātur. q̄ hereticī cū in occidēte sint. in oriente esse fingūt vt decipiant viatores. eos. s. qui seculū istud ptransiunt. non habitatores: ꝙ negrini. sicut ille q̄ dicebat. Aduena ego sum. a. t 2. p. s. o. p. m. Quis cū ptereuntiū. de quibꝰ dr. Et nō dixerūt qui ptransibant benedictio dñi. s. v. ꝛc. nō mirat et obstupescit cū valle videat viatoꝝ q̄ habitatorib mons videtur.

Septē mēsibꝰ Sicut 7 septem annis arma succendent. Apmo eiꝰ mense qñ dñi pascha celebramus et exterminatorē egipti agni cruore vitamus vsq; ad exitum anni-

id est vsq̄ ad septimū
mensē qñ taberuacu
la figimus. z inter cete
ras frondes: palmaꝝ
q̄s ramis pregrimur vt
pfecta ptra hostes vi
ctoria demonstretur.
festiuitates oīes cō
plemus in populis.

¶ Tu ergo fili ho.
Hiero. Hec vsq̄ ad
edificationem templi
iudei z nostri iudaizā
tes referūt ad vltimū
tempus quo carnibus
gog z oīs exercit⁹ ei
quasi pīguissimis be
stijs volucres bestię
q̄ saturentur. et resti
tuantur filij israel in
pristinū statum z a gē
tibus vltra nō expu
gnentur. z effūdat spi
ritum suū sup eos d⁹
vt habitent in tra sua
non oīes gentes. sed
proprie domus israel
Nos aūt cęptam tro
pologiam sequimur

¶ ecclesiasticos. s. q̄ hoc habeāt officij. ne quis
i terra israel sordidū remanēat aut morticinū.
¶ sepulto gog
Et viros iugiter constituent lustrā
¶ ecclesiam ¶ mortuoꝝ vt munetur
tes terrā. qui sepeliant z requirāt
terra ecclesie
eos qui remanserant super faciem
¶ q̄ñ de
terrę vt emundent eam. Post mē
sēs omnia cię purgata. ¶ quib⁹ hec cura mādā
ses aūt septem querere incipient.
bit.
z circūibunt pagrantes terrā. Cun
¶ supesse ¶ puritatē hereticę prauitatis
q̄ viderint os hominis. statuent
¶ vt cū notati fuerint qui sunt huiusmodi. vel
emundentur vel sepeliātur cum gog
iuxta illū titulū donec sepeliāt illū
¶ vbi sepultus est cū multitudi
pollinctores i valle multitudinis
ne sua. ¶ vbi victoria seruoꝝ dei. vbi iacent
aduersarij et omis inimicoꝝ multitudo
¶ vel polian
gog. Nomen aūt ciuitatis amona
dron. vt finis omniū restituto puritatis fit
z mundabunt terram. Tu ergo fili
ho is. hec dicit dñs de⁹. Dicomī
¶ demonib⁹ qui celeriter curzunt omia pscrutā
tes
volucri z vniuersis auibus cūctis
¶ demonibus crudelissimis. quib⁹ tradunt
aduersarij in interitū carnis. v. s. l. f. et discant
q̄ bestijs agri. Conuenite. prope
nō blasphemare ¶ hereticoꝝ
rate. cōcurrite vndiq̄ ad victimaꝝ
principes ¶ cohortandam
meam quam ego immolo vobis.
¶ comedendam. f. ¶ apostolos. p
victimam grandem sup montes is
phetas. sanctos viros. In illis enim contrario
rum dogmatū magistri cotruūt. et ab illis vul
nerati geunt. sup quos coficatur ecclesia.
¶ caro. et sanguis re
rael. vt comedatis carnes z biba
gnum dei nō. p. ¶ qui cōtra dei sci
¶ vel gigantū.
tis sanguinem. Carnes fortium co
entiā pugnabant † ¶ q̄ terzena sapuerunt
medetis. et sanguinem principuꝝ
¶ nō celi. ¶ Hec animalia deo immo
terrę bibetis. arietum. agnorum. z
lantur. et heretici dei sacrificia imitantur. seo
oblatio eorum cibus est demonū.
hircorum. thaurorūq̄. z altilium
¶ Impinguantur enim sanguine deceptorum
et pinguium omnium. Et comede
vsq̄ in ebrietatem. Hos ergo immolat dñs p
tis adipem in saturitatem. z bibe
ecclesiasticos viros pessimo cōiugio. vt bibāt
tis sanguinem in ebrietatem de vi
vsq̄ ad vomitum et ebrietatē
ctima quā ego immolabo vobis. z
¶ cū viri sancti scripturis imbuti. talco equos
saturabimini sup mensam meam
et equites truncabūt
¶ equum et ascensorē p̄cipit in mare
de equo z de equite fortī. z de vni
uersis viris bellatoribus ait domi
¶ sic
nus deus. Et ponam gloriam me
¶ fidelib⁹. s. ¶ tūc ¶ intelligēt. ¶ eccle
am in gentibus. z videbūt oīes
sie sanctoꝝ ¶ sup aduersarios
gentes iudiciū meū quod fecerim
z manum meam quā posuerim su

¶ comptimendos.
per eos. z scient domus israel q̄
¶ victorie. s.
ego dominus deus eoꝝ a die illa
¶ in ppetuum
z deinceps. Et scient gentes quo
¶ ab hereticis
niam in iniquitate sua capta sit do
mus israel. eo q̄ dereliquerint me
¶ oppositis nubem vbi ne transeat oratio
z absconderim faciem meā ab eis.
¶ hereticoꝝ
z tradiderim eos in manus hostiū
¶ traditi
et ceciderint i gladio vniuersi. Iu
xta immūditiam eoꝝ z scelus feci
¶ propter esse hereticos vt qui pbati sunt ms. f.
¶ propter hec omnia
eis. z abscondi faciem meā ab illis
Propterea hec dicit dominꝰ deꝰ
¶ in terram viuentium
Nunc reducam captiuitatē iacob
¶ ecclesie. s. i qua ba
z miserebor omnis domus israel.
bitant videntes deum
¶ qui visio sum negligere huc vsq̄.
¶ quod blasphema
Et assumam zelum pro nomine san
tum in gentib⁹ ꝓpter hereticos.
¶ liberati. ¶ cōfundantur
cto meo. et portabūt cōfusionem
et erubescant valde velociter.
† ¶ Vñ apostolus. Continuus dolor est
cordi meo. quemā pcutuo sum. c. d.
suam. z omnē prevaricationem suā
¶ derelicta catholica fide
prevaricati sunt in me. cum habi
¶ viuentium. s. mitium
tauerint in terra sua confidenter.
¶ hereticoꝝ ¶ hereticorum insidias
neminem formidentes. et reduce
ro eos de populis. z cōgregauero
de terris inimicoꝝ suoꝝ. z san
¶ q̄ et
ctificatus fuero in eis in oculis gē
ipse dño creditare ¶ hic est finis
tium plurimarū. Et scient quia ego
beatitudinis.
dñs deus eorum. eo q̄ trāstulerim
eos i nationes. et congregauerim
¶ iudeam terram cōfessionis viuentiū
eos sup terrā suam. et non dereli
mitium ¶ hereticis
querim quenq̄ ex eis ibi. Et non
¶ gratiam noticiam.
abscondam vltra faciem meam ab
¶ Quasi gratia q̄ nō meritum ¶ gratie. de quo
eis. eo q̄ effuderim spiritum meū
iob. d. Effundam de spiritu meo sup omnē car
nem. ¶ Mandata dei sunt qui deū cernūt
sup omnē domum israel. ait domi
nus deus

Ca. XL.
¶ Hiero. Ezechiel i prima ca
ptiuitate cum ioachim re
In vigesimo
ge traditus est in babylonia.
et quinto anno trans
migrationis nostrę. i exordio anni.
¶ Tempus simpliciter cepit vt in corde
audientium historie radicem figat vñ spiritua
leo fructus pferat

Ca. XL.
¶ In vicesimo et
Hiero. In exordio an
ni decima mensis Z.
Theodotio. In nouo
anno. Nouus annus
apud hebreos dr mē
sis septimus qui apd
eos dr tieri. vt kalen
dis mensis septimi sit
tubarum clangor. z ci
usdem decima die. di
es iciunij z placatiōis
quinta decima vero
qñ tot⁹ lunę orbis ex
pletur. dies scenophe
giaꝝ datur intelligi.
q̄ decima die placati
onis oīuce monstra
tum sit ezechieli ędifi
cium ciuitatis
¶ In vice z qui. q.
Hiero. Si in quinto
anno transmigrationis
ioachim in ḡto men
se. z in quinta mensis
apti sunt celi ezechie
li inxta fluuiū thobar
z vidit visiones dei.
Nūc aūt dr q̄ in vice
simo et quinto anno
transmigrationis eius
dem in exordio anni
decima mēsis dñi ma
nus facta sit sup eum
Z. patet. quia. z vnq̄.
annis. z. ix. mensibus
z. v. diebus anni vicesi
mi completis. oīs ei
us pphetia ptexta fit.
¶ In vice. z. q. a.
Hier. Hec z q̄ sequū
tur vsq̄ ad finem vo
lumīs melius arbi tra
mur tacere q̄m pax de
eis dicere
¶ Ezego. Dicturus
mistica: hystoriam p̄
mittit vt sciatur ezē
pote q̄ credatur i re
latione. In exordio
libri. quo anno pphe
tare cepit idicauit. in
fine quo extremam vi
sionē vidit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Quartodeci an. Greg. Undecī cīm ānis sedechias post captiuita
tem primam in hierusalem regnauit. post cuius captiuitatē que secūda est
quartodecimo anno ꝓphete vltimā visionem vidit. vndecim xro 7 quat
tuordecim vigintiquinq; sunt. Vidit aūt primam visionem quinto pīo
ris captiuitatis anno. hanc vltimam in vicesimoquīto anno. Patz ita q;
vsq; ad vltimam visionē vigīti annos interfuisse. Supius vicesimiseptī
mi anni mentionē fecit, sed tēpus describit regis de quo ꝓphetare cepit.

¶ Hiero. Allegoria.
Quattuordecim gene
rationes significat. q;
bus cōpletis vsq; ad
dauid. 7 ab eo, vsq;
ad trāsmigrationem
inde vsq; ad natuita
tē xpi: vrbis repa
ratio ꝓmittitur. Vnde
ipe ędificauit ciuitatē
meam ꝛc. Et alibi. vt
predicarē captiuis re
missionem ꝛc.

¶ Quomō restitutio
nem populi mo viui
ficationem in ossibus
cāpi sub resurrectiōis
imagine monstrauit.
hic instaurationem vr
bis q; ante annos q;
tuordecim babilonio
igne deleta est sub de
scriptiōe eī⁹ dīs poli
cetur. vt sicut captini
tatē 7 euersionem i ol
la succensa ab aq̄lone
legnauit 7 ꝓphetia in
ce pe vera patuit. ita
ex fide ꝓcētoꝝ futu
re ędificationis veri
tas vationio ꝓparet.

¶ Non de illo tempe
hoc dī. sicut iudei de
lirāt. quo sub ꝯoboba
bel vicsu tēpluz extru
ctum est. Hoc cīm ml
to digni⁹ salomonico
illud quasi nihil com
patione eius.

decima mensis. quartodecimo an
¶ secūdo
† ¶ qua luce eni iustitie fugbos peritit- eadem
nis lictos et p. iniquitas vinificat
no p⁹ q̄ pcussa est ciuitas. in ip sa
¶ q̄ corpei babilone erā.
¶ vir⁹ ꝓphetis
cha die facta est sup me man⁹ do
¶ in spiritu † ¶ qui corpei babylone erā
¶ in cōtemplatiōe. Nibil eni de hac ciuitate
ad literam dicitur ¶ nō visione
mini. 7 adduxit me illuc, i vision
¶ .i.
bus dei. Addurit me in terram is
† ¶ De quo. venite ascendamus. a. m. dñi. De
quo ysaias. In mōte excelsum. a. t. q. e. syon.
¶ hierusalem
rael. 7 dimisit me sup montem ex
¶ ad cemplationem montiū ceterozum. De qui
bꝰ. Leuani oculos meos. i. m. y. v. a. m. et alibi
Mons. o in circuitu eius. ¶ christum ¶ simili
celsum nimis. sup quez erat quasi
tudo enim est nō res ipsa
† ¶ ecclesie. De qua. Gloriosa dicta. s. d. t. c. d.
Et alibi. Mirabile q̄ conficiatur vt ciuitas. Et
alibi. Fluminis impetus lętificat. c. d. Et. Nō
potest ciuitas abscondi supra. m. p.
¶ .i. humiliantis se ad
ędificium † ciuitatis vergentis ad
austrum spiritusancti afflatu
¶ nō ad aquilonē vt synagoga
¶ vt cuncta q̄ int⁹ erāt ostēderet.
austrum. et introduxit me illuc. Et
¶ De quo. ecce vir ozatio. n. c.
¶ eodem qui mons.
† ¶ nō electi vt in principio voluminis dī. ne
q; erat accinctus zona aurea vt in apocal. dī.
ecce vir cuius erat species † quasi

catur dauid. Increpa feras calami
¶ Stabat aūt in p. Hiero. quia p eum ad patrē ingredimur. sine quo
in ciuitatem intrare nō possumus vt dignos suscipiat. indignos eripiat.
In porta quoq; iudicium est. Unī. Oderūt arguentes in porta. Et alibi.
Nō ꝓfundetur cū. l. s. in porta
¶ Grego. Qui stat i porta parte fouis. pte intus est. partim videtur ptim
absconditur 7 christus p humanitatem visibilis p diuinitatē inuisibilis.

† ¶ linea qua omnia in ordine ponuntur
species ęris. et † funiculus lineus i
¶ q̄ fecit docuit. ¶ calam⁹. m. i. m. c. scriptores
manu eius 7 calamus mensurę in
in occulto iudicij dei dispensatione.
manu eius. Stabat aūt in porta
et locutus est ad me idem vir. Fili
¶ primum ¶ post
hominis: vide oculis tuis. 7 aur
† ¶ insup. nihil enim ꝓdest vidisse et audisse: nisi
cōmendeo memorie. ¶ cōsidera. ¶ Intentū
bus tuis audi. † 7 pone cor tuum i
facit autorem vt memoriter teneat
omnia quę ego ostendam tibi. q2
¶ Grego. Quasi loco adductus es vt videas.
ideo vides vt annuncies
vt ostendantur tibi adductus es
¶ vt qui p se videre nō possunt: per te discāt
huc. Annuncia omnia quę tu vi
¶ bis. s. qui mente deum cōspiciūt. de quib⁹
erat natbaniel: q̄ studiosissime q̄rebat christū
et audiuit. Ecce vere israelita i quo dolus nō ē
¶ hoc primum vidit
des domui israel. Et ecce murus
¶ ꝑm humanitatem. intus enim diuinitas
foris secus in circuitu domus vn
† ¶ non solus funiculus geometricus
¶ qui est. s.
diq; 7 i manu viri † calamus men
¶ in quib⁹ actiua vita. ¶ qui rectā gre
ce palestico. i. sexta para cubiti:
surę sex cubitoꝝ 7 palmo. Et mē

¶ Idem vir. Hiero. vernus. s. architect⁹
quem imitatur paul⁹ dicens. vt sapiens ar
chitectus fundamētū posui. ad visitationes
s. illius qui stultus ē.
Et i zacharia pastor
insipiens vocatur.

¶ Grego. Vir qui p
phetę quem in ędifici
um introduxerat i por
ta stās loquitur facie
interius tergo exteri⁹
stetit. ꝓphete vero fa
ciem ad portam tene
bat vñ verba loquen
tis audiebat. Oculi eī
domini semp in ędifi
cium suū aspiciūt. 7 q̄
verba dei audit inces
santer. quādo de hac
vita creat. debet ocul⁹
cordis semper intueri
vñ. Lupio dissolui et
esse cū christo

¶ Fili hominis.
Grego. Quasi. Spū
alia spūaliter aspice ꝫ
carnalis infirmitatis
tuę memorare. Sepe
enim contingit vt qui
in ꝓtemplatione leua
tur. eo amplius tētati
one fatigetur

¶ Oculis tuis.
spūalibꝰ. Huic simile.
leuate oculos vestros
7 vi. re. q. al. sunt ad
mes. Et. Qui habet aures audiēdi audiat. Videtur autez ędificatio ciu
tatis: audit⁹ ordo cerimoniaꝝ 7 sacerdotū 7 terre descriptio
¶ Ostendit nihil theoria 7 scientia dulcius. vñ. Unā petij a dño hāc. r.
vt. i. i. d. d. o. d. v. m. vt videā voluntatem dñi. 7 addit. Dñe dilexi decoꝛ
rem domus tue.

¶ Adnuncia om. Grego. Unde alibi. Qui audit dicat veni:
¶ Et ecce mur⁹. Symach⁹ 7 lxx. ꝓbolus q̄ scz ex omni pte domum. i:
templum domini circundabat.
¶ Grego. Murus ipse saluator. vnde saluator. ponet⁹ ea murus: 7 ante
murale ꝓphete. s. qui principū dominū apparerent in carne ad ꝓstruendam fi
dem ꝓphetando missi sunt.

¶ Fozinsecus. Probat verus architectus vinos lapides qui apti
fundamēto q̄ medio muro. qui locis superioꝝ. qui inferioribus. qui extra
templū in circuitu piboli collocari.

¶ In circuitu d. v. Greg. hominū. s. 7 angelorum
Grego. Hoc ędificium iuxta literam accipi nō pōt q⁹ prius vt mensu
rari calamo sex cubitoꝝ. 7 palmo post. xiiij. cubitis cui⁹ portę frōtes sexa
ginta cubitorum. Minus cīm est q⁹ ꝓtinetur maius q⁹ ꝓtinet.

¶ In manu viri. s. in potestate christi. vel in ope fecit q̄ docuit.

¶ Calam⁹ men. Grego. s. scriptura sancta in qua omnem vitę nostrę
actionem metimur.

¶ Calamus. Qui significat notam esse conuersationem nostrā. quę in
sex diebus in q̄bus factus est mundus. 7 rationem operū singulorum. vt. s.
aliud ad opa ꝓtineat: aliud ad mentē. vnde et latitudo equa ē altitudini
quoꝝ latitudo ad opa. altitudo ad animū q̄ ad alta festinat.

¶ Palmo. Qui iam de septenario est sed cubit⁹ nō est. Actiuam cī ope
ꝛ famus. de ꝓtemplatiua vir parū aliquid attingim⁹ etiam cū cōtendim⁹.

Vnde. Nūc cognosco ex parte. tunc aūt. c.s. z c.s. Et recte prius sex cubiti post palmus ponitur. quia actiua p̄cedit: ꝓtemplatiua succedit

¶ Et mensus est latitudine. Grego. Omnipotens deus qui nec in magnis tenditur nec in minimis angustatur. sic de tota simul ecclesia loq̄t̄ aliquando vna alia loq̄t̄ z econuerso. sicut ꝑ loco. et mensus est latitudine ędificij

¶ Latitudine e. Gregor⁹. caritatem scz primi. Latitudo enī in ꝙqua litate est. Vnde. Latum mādatū. t.n. Et alibi. Diligite inimicos vestros Altitudo q̄ in sublimitate tendit ad cogitationē respicit ꝓtem platonis

¶ Calamo vno. Grego. Quia antiqui patres q̄ redemptoꝛē nostrū et ꝓbetando z bene viuendo predicarunt tanq̄s sex cubitos ī p/fectōne opis z palmū in inchoatione ꝓtemplationis habuerunt

¶ Sciendum omnia ꝓpe verba hebraica et nomia q̄ in greca z latina translatione sunt posita: nimia vel usitate esse corrupta z scriptoꝛ vicō depranata

¶ Et venit ad p. Grego. Ipse vir. ipse porta. Ipse intrat per se dum mēbra intrant ꝑ ipsum et quisq̄s nobis ianuam aperit celi.

¶ Ad portā q̄ r.v. Noluit ꝑ alias intrare cū essent plurime.

¶ Per gradus. Gradus merita virtutum. Nemo enī repente fit summ⁹.

¶ Per gradus. Plures scz quoꝝ si/letur numer⁹. vt ascēsionis appareat difficultas. z quotiensq̄ ḡ dus tibi ꝓposueris scias minus cē ab eo qd̄ dubium relinquitur

¶ Et cubitū altitudinē et latitudo veius calami. i. sex cubitoꝝ et palmi ¶ vna mensura

sus ē latitudinem ędificij ī calamo

¶ vna mensura: quia vnaquęq̄ anima quātum dilatatur in amore primi: tantum exaltatur in cognitione dei

vno. altitud. nēquoq̄ ī calamo vno

¶ vir. i. cuius nomen oriens vt illuminet eos quos in prima porte vestibuli rep.rit. vel in ipso introitu porte. hec est porta dñi. iusti intrabūt in ea

¶ in mēbris. ¶ scriptura fidem. hūc per eā

Et venit ad portam q̄ respiciebat

¶ ego sum via. v. et. v. ¶ nobis ꝓficiendo? ¶ quia locus nō

viam orientalem. et ascendit p gradus eius

erat equalis et ipsa edes in excelsioꝛi?

¶ porte ¶ virtutes omia patre notitie dei. In mente in latitudine et vnius calami et de altitudine filiē et. lōgi. Sīa ei est introitus et p eā ad interiora ꝓgenū ¶ i. sancte scripture

dus eius. Et mensus est limen porte

¶ i.

te calamo vno. latitudinem id est

¶ est ens et aliud

limen vnum calamo vno in latitudine

¶ vel cubiculū ¶ et interiora i. cubicula

dine. et thalamum vno calamo in longum plenum habeant mensuram calami id ē sex cubita et palmū: hūc opus rationeq̄ cōuenit

longum et vno calamo in latum. z

¶ Superius thalamū posuit. seo multi faciunt vnum. sicut multe ecclesie vnam

inter thalamos quinq̄ cubitos. z

¶ p limen: portā quisq̄ ingreditur. Sunt aūtē duo limina patres veteris et noui testamēti

¶ aliud ¶ alterius ¶ de quo prius. ¶ christi

limen porte iuxta vestibulum por

¶ christus ī hanc portam intrat qui credit

¶ aliud extrinsecus ¶ tercio

te intrinsecus calamo vno. Et mē

¶ patria eterne beatitudinis

¶ q̄ ad resurrectionis et dñice dei gtinent fa

sus est vestibulum porte ¶ octo cu

cramentū. ¶ pñtis vite mentum

† ¶ dilectione dei et primi ¶ propter virū

bitorum. et frontem eius duobus

q̄ testamētum. vel litteram et spiritum. vel mysterium forcipis. qua in ysaia carbo de altari complēbenditur. vñ labia ꝓphete purgantur

¶ p quod venimus ad templum dei

cubitis. Vestibulum autem porte

¶ nō exterinsecus ¶ cubicula q̄ post portam orientalē coīficata in vestibulo respiciebāt ad viam orientalem ¶ corda fruē

erat intrinsecus. Porro thalami

tium in amorem dei. qui et in veteri et in nouo testamento amoꝛe trinitatis accensi sunt

¶ ad scs petrio

porte ad viam orientalem tres hinc

nem. i. et meridiē respicientes ad orientalē v.ā.

et tres inde. mēsura vna triū. z mē

¶ idem replicatur ¶ veterio et no

sura vna frontiū et vtraq̄ ꝑte. Et

ui testamēti. ¶ lab lege

mensus ē latitudinē liminis porte

¶ Porte. Grego. i. scē scripturę. duo limina. i. interi⁹ allegoria. exteri⁹ littera. De exteriori id est lrā quenim⁹ ad interius allegoriā scz. vtraq̄ enī suo modo ędificant

¶ Limen vnū. Grego. Porta a limīe surgit vt porta sit. Limen itaq̄ porte patres. ex quibꝰ christ⁹ fm carnem.

¶ Et thalamū. corda eorum scs in quibus anima ꝑ amorem sponso in visibili iungitur. Uno calamo i longā cē. Quantū enī amat: tantū primā longanimitate tolerat. si desinat tolerare desinit amare.

¶ Et inter tha. q. cē. Grego. Sunt enī in huiusmodi thalamis q̄dā qui adhuc subtilia nō valent penetrare quinq̄ adhuc sensibus depressi. Hi nō thalami ꝙ inter thalamos. quia ꝑ eos qui deum ꝑfecte diligūt ad ꝑfectum mentis ducuntur

¶ Et inter thala. Quę scz exterius sunt. nōdum enim christi secreta penetrarunt nec dicere possunt. Introduxit me rex in cubiculum suū. Unde alibi. Omnis gloria filię regis intrinsecus. Sed discipulis cum christo tumi cōmorantibus aliq̄ qui misteria eius audire nō possunt foras ad se sermonem dei erire cupiunt. Ideo quinq̄ cubitoꝝ in eis mensura ponit. vt ad quinq̄ sensus omnia referre docemur.

¶ Et limē porte iuxta vesti. Grego. Limen exterius patres veteris testamenti ꝑ quoꝝ ꝓdicationem opa puersa punita sunt. ꝑ limen interius doctores noui testamenti accipimus. quoꝝ ꝓdicatione ab illicitis cogitationib⁹ anim⁹ cohercetur. Illi extrinsecus fuerunt qi christum in carne nō viderunt sed a sancta ecclia diuisi nō fuerunt. qi mente opere. predicatione ista fidei sacramenta tenuerūt. Sicut enī nos in preterita passione christi. ita illi ꝑ fidem in eadem ventura sunt saluati. Illi ergo foris non extra misterium sed extra tempus

¶ Quia in sacra scriptura: z doctrina ꝑfectę opationis z inicia inuenitur supaꝝ ꝓtemplationis. i porta ꝓdicator accipitur. limen exterius est vita actiua. interi⁹ ꝓtemplatiua. ꝑ illā enī ambulat⁹ in fide: ꝑ hāc festinat⁹ ad spē.

¶ Uestibulū porte octo cubitorū. Grego. Interius vestibulum ęterne vite latitudo quę mō intra angustias vite pñtis iam ꝑ spem mente ꝓspicitur. vnde. Intrate portas eius in ꝓfessione. a. eius ī hymnis confitemini illi. Dum enim peccata nostra per lacrimas confitemur angustę vite portam ingredimur. sed cum ad ęternam vitam ꝓducimur porte nostre atria intramus. vnde. Intrate ꝑ angustam portā. Uestibulum ergo octo cubitis mensuratur. Ibi enī omnes recipiendi sunt qui ea quę septē diebꝰ voluūtur sic disponunt vt per hec attingant ad regnū celoꝝ. Dum enim modo cante agimus: ad diē iudicij q̄ octaua est intenti ꝓperam⁹. Uñ. Dapes septē nec nō octo. Sz q̄ nemo ad illā venit nisi qui dilectionē dei z primi mandati tenuerit sequitur. z frontem q⁹ d. c. Sicut enī ꝑ vestibulū intrinsecus eterna requies. sic ꝑ frontem porte necesse est q̄ litatem visibilis vite significari. cuius mensura est dilectio dei et prī. q̄ ē coc⁹ bis tinct.

¶ Uestibulū. nō id qđ supra. vnde additur. vestibulum autē porte erat in.

¶ Porro tha. Ne putaremus duos tm̄ esse thalamos: ternos et vtraq̄ parte posuit vt senarium nūerum straret qui in euangelicis ydriis demonstratur. in quibꝰ aquę in vinū mutatę. quo tidie iudaici latices ꝓtuntur in vinū quod ꝓfitent cor hois. a fit dulce? cruore christi

¶ Grego. Via ordinalis inter tres hinc z tres inde thalamos dei filius qui inter veteres z nouos patres in carne apparuit

Ut tres thalami tres virtutes fides spes caritas. sine quibus qui aliquid opari possunt salua ri nō possunt. quę cadē tam in nouis doctoribꝰ q̄m in veteribꝰ fuerunt. Uel qi tres distinctiones patrū veterū fuerūt tres q̄ nouoꝝ. Patres enī fuerūt ante legē. z lege. z postmodū ꝓphete. In nouo populo prius hebꝛeoꝝ primicię crediderunt. z subsecuta est plenitudo gentiū. accedēt in fine reliqui iudęoꝝ. In vtroq̄ etiā testamēto tres ordines sunt ꝓdicatoꝝ ꝓtinentium coniugatoꝝ. vñ idem ꝓphet⁹ tres viros liberatos vidit noe daniel. iob.

¶ Tres hinc z tres inde. Uñ. In circuitu ei⁹ tabernacula eius.

¶ Mensura v. t. Fides eadem. q̄uis diuersa merita z vite qualitas. vel q̄uis omīb⁹ eadem dignitas nō sit. erit tñ omīb⁹ vna vita beatitudinis. vñ. In domo p̄is mei. m. m. sī. inde q̄s omnes vnū denariū ī vinea accipiūt. q̄uis diuersis horis veniūt. q. z si aliū plus aliū min⁹. omnes tñ vnū gaudiū de ꝓditoris sui visione ꝛtificat

¶ Frontius. i. patrū veteris z noui testamenti. q̄ ꝑ q̄ bona coꝝ nob⁹ innotescūt merito frontes dicūtur. ꝑ q̄s int⁹ latet vestibulū. vā. sicut cor tectum mali punici gene tuę absq̄s occultis tuis.

¶ Et mensus ē l. Greg. Prius vno calamo limē porte post. t. cubitis mēsus ē latitudine. lōgitudinē. xiij. qz sancti p̄es q̄s ꝑ sanctā scripturā ante legē fuisse cognoscim⁹: vnū q̄dem omīpotentē deū sanctā. s. trinitatē cognouerūt. ꝑ eā apte nō ꝓdicauerūt. q̄ vite mūdicā fu antes. q̄s in sex cubitis calami habuerūt ꝑfectionē opis. z sepe angelos viderūt. palmā ꝓtemplationis. Lege aūt data populꝰ hebꝛeoꝝ mādata decalogi seruauit.

¶ Et mēsus ē latitudinez liminis p. de. c. Quia antiquus ille populus subtilitatem fidei ignorabat. mandatis decalogi seruiebat z longitudinem porte. t. c. qz ꝑ testamentū nouum in corde fidelis populi sup mandata decalogi cognitio trinitatis creuit.

¶ Et mēsus ē l. p. Grego. Plus moyses q̄s abraam. z ꝓphete q̄s moyses. z apli q̄s ꝓphete. tri lucentia eruditi sūt.

¶ Liminis porte. Limen porte christ⁹ q̄ dicit. Ego sū ostiū. in q̄ sacratus nūs veteris z noui t. Ad sancti ꝑ q̄s ingredimur ad notiā dei

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Tredecim cubitorũ. R. Tredecẽ cubiti ꝑ octonariũ libroꝝ moysi cõtinent sacramentũ quod et in quinq; panibꝫ monstrat et in samaritana quę arguit qꝫ quinq; viros habuerit et septũ quẽ se putabat habere nõ habebat. Octonarius tamẽ et quinarꝰ vno cubito i quarto decimo ꝑfũmatur quia in xꝓo omnia recapitulãtur. vũ. Et cubitus vnꝰ finis vtriq;.

Et cubitus vnꝰ fi. v. Porte scz et limis vel marginis et thalamo ũ qꝫ cũ maiestas vñi apparuerit fides finiet vt nõ sit charitas vt ꝑfecte sit.

Thalami aũt sere. R. Non bẽbat palmũ nec rationẽ de sup additam quę ꝓsentẽ connexatoẽs ad futurã beatitudines ꝓ nocaret sed tantũ ser cubita vnde sequitur. Et mẽsus est por.

Thalami. Cogitationes fidelium quibꝰ castę animę suo conditori amore iungũtur. Sed supius thalamũ vno calamo qui habꝫ ser cubitos et palmũ. mẽsuratũ dicit qꝫ sũt qui dei amãtes solũ modo bonis opibus exercẽtur quod i senario designat et sunt q palmũ contemplatõis possident.

A tecto thalami. Grego. Quia p occulta scripturę bũlitas nostra ꝓhatur qꝫ ea aũt quę de charitate nrã nos loquimur in conspectu dei veri compbamur.

Latitudinẽ erv. Grego. Quinarius in se extensus xv. hẽ et quinq; sensus in se multiplicãtur dum id quod p ipsos agit in bono augmentatur.

Viginti quinq;. Qui numerus ꝗuis quadrat tamẽ refertur ad quinq; sensus. Quinquies enim quinq; fiunt viginti quinq; qui est inter tectũ thalamoꝝ et tectũ et tamẽ vtrimq; e regiõe sui positũ a sumis partibus habet hostiũ contra hostiũ.

Et fecit frontes per seraginta. I. Per hoc ostẽditur in introitu portę statimq; in gredientibus murũ ꝛ occurrere cubita cũ varijs ornamẽtis quę referũtur ad cõditionẽ mũdi vt ex creaturis creatoꝛ intelligatur. Et oĩa ordine et ratõne currẽtia ostendãt mũdi varietatẽ qui apud grecos cosmos ab ornatu nomẽ accepit et sex diebus factũ ẽ; vt ꝑ singulos dies ꝺ cades singulę supputẽtur quę perfectũ numerũ supra dixim. Post hoc ingredientibꝰ nobis atriũ interius occurrũt ante ipm vestibulũ portę iterioꝛis thalami cũ fenestris obliquis qui l cubitoꝝ tenẽt spaciũ qui et ipse saccratus est numerus. Et post septẽ hebdomadas plenas festiuitatis et gaudij ogdoadis prima incipit dies quę est resurrectõnis et introducit nos ad vitam renouatos. Cũ cnim oĩa fecerim agentes prioris erroris pnitentiam. tũc vicini et primi efficimur deo vt in exteriori atrio noticiã creatoris creaturarũ ordo nos doceat atq; cõstantia et in interiori verus iubilęus in q oĩa nobis debita dimittãtur verã nos instruat theologiã et introducat ad sanctaſanctoꝝ. Notandũ quoq; qꝫ interius atriũ plures habeat fenestras nõ directas et equales sed obliquas et angustas exterius et se intrinsecus dilatantes vt ꝑ parua quędã foramina possimus ad interiora pene trare et ad darissimi luminis quod versatur in templo plenitudinẽ puenire.

Et fecit fron. zc. Puto inter murũ templi extrinsecus ꝑ circuitũ et ipsaꝝ edem in atrio i in medio quędã fuisse in ornamẽtũ posita quę symachus vocat circũstantias i stantia quędam de solo in sublime erecta.

Atriũ por. zc. Et an. fa. zc. Grego. Per portã fides. Per atrium charitas. Per locũ qui ad faciẽ vestibuli portę interioris ꝓpinquat spes si gnatur sine quibus quisq; nis ratõne vti potest cęleste ędificium in gredi non potest.

Quinquaginta cubitos. Grego. Per quinquaginta requies eterna significatur habet enim septenarius ꝑfectionẽ suã quia in eo dierum numerꝰ completur. Et per legẽ sabbatũ in requiẽ datur. Qui ꝑ septies multiplicatus in xlix surgit cui si monas additꝰ ad quinquagenariũ puenitur qa oĩis nostra ꝑfectio in illius vnius visione erit in cuius visione salutis et gaudij perfectio erit. Hinc et iubileꝰ i qu quadragesimꝰ annꝰ in requiem datus quia qui ad gaudia eterna puenerit laborẽ et gemitũ vitet nõ bẽbit.

Fenestras obliquas. Greg. Quarũ pars exterior angusta est interior lata qꝫ uis eis sancti aliquid tenuiter de vero lumine videant tamen se tamẽ dilatantur.

Fenestre obliquę sine cozicheadeo agit vocabulũ ꝑceperit qꝫ instar sagittarũ angustũ in edes lumẽ immittat et intrinsecꝰ dilatatur omia aũt ꝑ cũctũ plena erãt buiõi fenestris.

Fenestre obliquę ꝑ quas lumẽ intrare potest tali tur non potest.

Et in frontib. Grego. Frontes summos viros qui aliqui videndi ꝓponuntur.

Et ante fron. pictura palmarum. Post seraginta zqa quaginta cubita et thalamos et porticus et frontes porticũ et fenestras plurimas ꝑ circuitũ palmarũ nob pictura monstrat vt de mũdo victoriã possidentes digni efficiamur palmas videre virtutum.

Gazophilacia. Grego. Doctoꝝ corda sapientię et scientię diuitijs plena. Luctus aũt ꝓpheta ad atriũ exterius gazophilaciũ foris vidit qa alia est contemplatõ q quãtũ videt dicere nõ valet. Alia vero sciẽtia atq; doctrina quę tantũ videt quantũ ꝑ linguam exprimere potest. Philare grece leuare. Haza persice diuitię.

Gazophilacia quę diuitijs spũalibꝰ plena. (De quibꝰ dicitur. Redemptio animę viri ꝓpriꝫ diuitię. Et apostolus gratulat qꝫ discipuli sui pleni sunt omni verbo et oĩi scientia. Haza persica lingua diuitię vel thalami quę grece pastophoria) ostẽdit sponso cubicula ꝓparata quę sunt xxx. vt ꝑfectam gratem habit antiũ demonstrent.

Et pauimentũ stratũ lapide. Sine intercolũnia vt ostendatur atriũ habere ante fores ordinẽ colũnarũ et pauimentũ in fronte porticus sine porticus post tergũ portarũ in quibꝰ porticibus puto colũnas ordine fuisse dispositas vt ante gazophilaciũ essent porticus et in frontibus porticũ colũnę porticus sustentantes.

Pauimentũ stratũ. zc. Nelato scz et terra et pulvere peccatoꝝ habitantiũ polluãtur vestigia sed sup vivos incedant lapides quibꝰ ędificatur templũ dei. Sine intercolũnia erant ante fores thalamoꝝ quę impositum desup ędificiũ sustentarent. De quibꝰ Dextras dederũt michi et barnabę petrus et iohannes qui videbãtur esse colũnę. Et alibi colũna et firmamẽtũ veritatis. Johãnes in apocalipsi. Qui vicerit faciam illũ colũnam in templo dei mei.

Triginta. Grego. Denarius numerus ꝑfectõe accipitur quia i decem ꝓceptis legis custodia cõtinetur actiua etiã vita et cõtemplatiua i decalogo cõiuncta est in quo et amor dei et proximi seruari iussus est quę vt

c

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

doctor: habeat: in sācte trinitatis fide proficiat

Triginta gazophi. c. cubitos ad oriētē. Huic vaticinio illud ēuāgelicū cōuenit. Hemē cecidit in terrā bonam: z attulit fructum: aliud tri cesimū. aliud. lx. aliud. c. Hic cū z. xxx. z. lx. z. c. ponunt. vt in his quasi gradibus ad perfectā sciētiā perueniamus. Ita dūtaxat: vt ad interiorē edem nos quinq̄genarius perducat: qui finito septenario bebdomadarū sabbato: in diem resurrectionis enadit

¶ **Inferius erat** Sēper enī que inferiora sūt: in altioribꝰ collocantur: vt sez ad mystica atq; secreta: et diuinis spūalibus plena ascensu z gradibꝰ peruenire possimus. Plenusq; numerus atq; perfectus in decē decadarum numero est. qui z semētē ysaac centenā fruge multiplicat. Hz quia in terra erat: z ad hūc dicere poterat. Ad uena ego sum apud te z pere. sicut oēs patres eum seruisse: z centesimā frugem messuisse narrat. Nec dum enis granū tritici mortuum erat in terra: quod multas fruges faceret. z famē iudaici populi. audiendi sez verbum dei saturaret pane qui de ęlo descendit.

Mēsus est. l. a. f. p. l. zc. Quia redemptor noster quotidie ī mensura pfectōnis metitur vitā fideliū. vel ī spem boni opis per fidem: vel in sanctis de siderijs. per contēplationem. **Ad orientē.** Propter indos. de quibus ortus sol iustitię. **Ad aquilonē.** Propter gentes pessi die frigore torpentes. in quibus regnabat ille qui dixit. ponam sedem meā ad aquilonem. Vel per orientem iusti signātur: qui sicut in luce fidei nati sunt: in innocentia perstiterunt. Per aquilonem vero peccatores. qui ī mētis frigora dilāpsi. sub peccati sui vmbra torpuerunt. Sed hi quoq; p pēnitentiam ad perfectionem veniunt.

¶ **Portā quoq; que r. vi. zc. J.** In quo considerādū est. q̄d primū introducatur per portam aquilonis. Secūdo per portam austri. Tercio p portam orientalē. Ab aquilone enī erardescunt mala super habi. ter. Qui enim habitator terrę est nō aduena z peregrinus: patet iaculis eius qui ab aquilone venit: cuius ignita iacula sancto fidei extinguūtur. z ad aquilonē exterius atrium noiatur. ad meridiem vero interius. Dicit enim. Et introduxit me ad atrium interius: ad portā australem. quod z in orientali atrio scriptum similiter inuenit. Primus enī ad virtutem ingressus est aquilonez calcare pedibus. et per. l. z. xx v. ad fūmitatem cētenarij puenire. deinde: introduci ad australem plagam: z aquilonis frigus expellere. tūc ad perfectā peruenire virtutē. id est. ad portam orientalē: in qua oritur sol iusticię. per quam solus ingreditur pōtifex. Notādum autē q̄ cum quattuor plage sit. de occidentali porta tacetur. de qua: Iter facite ei qui ascēdit sup occasum domin⁹ nomen illi. vt soli preparantes iter domino. secūm illud. Parate viam dom⁹: rectas facite semitas dei nostri. possimus audire quod in fine psalmi dicitur. Qui ascendit super ęlum ęli ad oriētem.

Atrii exteriorꝭ. Grego. Vitę presentis: in qua omne quod corporaliter videtur: tam in lōgitudine: q̄m in latitudine mensurat. quia cuz ad fidē peccator ducitur: necesse est vt eius doctor cōsideret: quātum in lōgitudine spei z latitudine charitatis: eius admonitione proficiat. Hęc predicatoris fūt. quia per eum in subiectis sunt.

¶ vt doctores sibi subiectos custodiant. z ab eis ad meliora accendāntur. Būt enī gazophilacia i ecclēsiu pauimēti z ecclesio ꝯ vel porticus post tergum portarū que habitatores thalamorū ab imbribus defendebāt

circuitu pauimenti: et ꝯ pauimentū ¶ in ascensione porticus. ꝯ doctorum. ꝯ quia ipsam spem z fidē quā habent doctores debent habere z auditores. ¶ longanimitatē

in fronte ꝯ portarū sedm ꝯ longitudi ꝯ quia subiectorum merita doctoribus nō equātur. ꝯ per magistros ecclesie

nē portarum erat ꝯ inferius. ꝯ Et mē ꝯ charitatis amplitudinē. quā proximis ostenderūt p operatiōem. ꝯ ¶ fidei sez que nobis ad huc in terra positis: aperte cognitiōem dei ꝯ actiue vite.

sus ē ꝯ latitudinē a facie ꝯ portę ꝯ ife ꝯ signa quibus ostēdit quātum ītus pideat ꝯ cōtemplatiōis

riozis vsq; ad ꝯ frōtē atriꝭ ꝯ interiozis ¶ quia a fructibus exterioribus cognoscit ꝯ z recies decē cētū fuit. vnde p cētū magna perfectio signatur. vnde cētuplū accepit. t. pfectiones vt nihil in mūdo velit. ꝯ ¶ hoc in sequenti capitulo patebit.

extrinsecus: ꝯ centū cubitos ad ꝯ oriē ꝯ. Ixx. Et introduxit me ad aquilonē. z ecce por ta respiciēs atriū exterius. ¶ predicatoris sez.

tez et aq̄lonē. ꝯ Porta quoq; que ¶ cogn oscendo. annunciando. ꝯ vitam. ¶ peccatoris.

respiciebat ꝯ viā aquilonis atriꝭ ex

teriozis mensus est. taz in longitu

dine q̄ in latitudine: et thalamos ¶ quia taz hīā q̄ spūs. tam historio q̄ trepologia ad trinitatis sacramēta trahēt. ꝯ visibilia operā

eius tres hinc z tres inde: z ꝯ frontē

¶ **Et thalamos eius.** Greg. Portę sez tres hīc z tres inde. i. sācte auditoz aias vel spōlas per admonitiōem ꝓdicatoris. pficientes ī fide trinitatis audita ꝓdicatōe veteris z noui testamēti.

Quinquagita cubito. lon. eius. Quia ad eternā requiē peruenire nō pōt: nisi qui ad eam modo spem suā tēdere lōganimiter potest

Et latitu. xxv. cu. Quinarius numer⁹ per seipsū ducē⁹ ad vicesimūquītū peruenit. quia bona opera cū agi cęperit: per fernozē aīm ad augmētū et excitāt. z per semetipsa multiplicātur. vñ: z latitudinē in mēte faciūt vt nō sint angusta per tepozē: sed expansa per charitatem.

Triginticinqz cu. Qui ad quīq; sensus referunt: per. v. ozdines quadrāguli. q̄z alterz lōgitudini coaptāt. alterus latitudini. In lōgitudie reges z dilecto sacratioris scientię. In latitudie pīs enī q̄ ad sēsus pertinet ratō demōstrat.

¶ **Fenestre au. e.** Greg. Habet porta q̄ ē ad aq̄lonē fenestras z vestibulū z sculptas q̄z cū peccator ad vitā reducit: sepe cōtēplationis lumē accipit: z de memoria iniq̄tatis sue grām būiliratis z efficaciā bonę opatōnis. vt oīne qđ fieri pōpit ī vita ei⁹ sculptū videatur.

Et vestibulum Quia quicūq; in ītroitu virtutū posit⁹: tres z tres thalamos facit ingressus: fōtēq; z vestibulū mēsurę portę poris agnouerit: ad ea q̄ q; pueniet: illaq; pspiciet: q̄ i porta onētalē plenissime susceptus⁹ est

Et vestibulum ā. eā. Hre. Vestibulū añ gradus ē. q̄ qui prius credit: postea virtutū gradibus ad portę aditū ascēdit. Per fidē venit cognitus ad operatōem: sz per opera solidatus est in fide.

¶ **Grego.** Et vestibulū ante eā. Quia nisi q̄s pus būilitatem habuerit ad hoc gradꝰ spūalis bonoz nō ascēdit. Vñ. Super quē requiescet spūs meus nisi super būilē z quietū. Et ascēliones in corde suo dispposuit in valle lacrimārū. zc. Et alibi. Qui emittit fontes in cōnallibus.

Hre. Et vestibulū an. eā. Fides sez. per fidez eīm venit ad opera. Cornelius quoq; per fidē venit ad opera. deū eīm vnū credebat: sed filius a⁹ ne sciebat incarnatū. Per fidē placuerūt deo eius opera. Sine fide eīm impossibile est placere deo

¶ **Septē graduū.** Quia per septē grad⁹ hebdomadis z olle q̄ a facie aquilonis accēdit: z cerimonias iudeoz: q̄b⁹ dedit de⁹ ꝓcepta nō bona. et iustificatōes ī q̄b⁹ nō viuāt: scādim⁹ ad altiora: z ad vestibulū portę.

Et porta atrii interioris. Nō solū vna porta ē aq̄lonis q̄ supra porta appellat exterior: sz altera q̄ bēt similitudinē portę onētalis: vt manifesti⁹ dicere. lxx. Et porta atriꝭ interioꝛ respiciēs portā aq̄lonis: sicut erat porta que respiciebat ad orientem.

¶ **Hre.** Porta atriꝭ interioris posita contra portā orientis z aquilonis dicit. q̄d de australi nō dr. Quia p oriētē inchoātes: per aquilonē lapsos accipim⁹. Dignū igit fuit vt ichoātibus et lapsis atriꝭ interioris intrandi fortitudo daret. De his autē. qui feruoze spūs in virtutib⁹ permanēt nemo dubitat: certus ē enī q̄ eis introitus celi pateat.

Et mēsus est a. p. v. a. p. zc. Grego. Ideo a porta vsq; ad portas cētum sunt cubiti: vt quasi cundi quedā mora sit ipsa dilatio viuendi. per quā quotidie virtutib⁹ crescāt: vt ad interiorē aditū perfectꝰ veniat

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Hre. Et mensus est a.p.v.ad p.cē.cu. Mensurat atriū interi⁹. quod a portis exterioribus vsq; ad portā interioē tēditur.c.cubitis: vt qui intrare amando cupit: latitudinē pfectōis habeat in mente: z per atriuz pfectionis currat: quousq; ad gaudia secreta perueniat.

¶ Et eduxit me ad viā. Per singulos introitus ezechiel (quem constituit deus. hoc enī nomē eius interpretat) ducitur. z de porta aquilonis transit ad portā australē.

¶ Hre. Notanduz qz in spūali edificō ad itus est ad oriētē: z ad aquilonē: z ad austrū. Pat et via ad oriētē vt qui sacramēta fidei bene inchoarūt: z nīlā pfunditate mersi sunt: ad gaudia eterna perueniāt. Porta patet ad aquilonē: vt post ī choatōem caloris z luminis qui ī peccatoū frigora z obscuritates lapsi sūt. per pnitētiā ad venīā redeant. z q̄ sit interne retributōnis vera lēticia cognoscāt. Patet via ad meridiem: vt qui sancto desiderio in virtutib⁹ feruent: spūali intellectu quotidie eterni gaudij misteria penetrēt.

¶ Hre. Cū sit quatuor mūdi plage: tres trīn portę ponunt in exteriori edificio: quod spūale est sancta. s. ecclesia: quibus pueniē ad gaudia etna: fides spes charitas. In oriē te est fides: p quaz lux vera nascitur ī mente. Ad aqlonē spes: quia peccator si de dei misericordia desperat oīno non perit. vnde necesse est vt qui per suam iniquitatē extinctus est. p spem mię reuiuiscat. Ad meridiē charitas: quia igne amoris ardet. In meridiana enim porta: sol in altū ducit. quia p charitatē lumen fidei in dei z proximi dilectōe sublevat. hīs trib⁹ portis ad iteri⁹ atriū. i. ad gaudia secreta pueniē.

¶ Et fenestras eius. Per quas scz ad aīam videtis lumen ingredi. ꝓsertim si longitudo vitę eius quīquagenarij anni. i. inbilei mysterio fuerint relata. z ad viriliorīs sensus latitudinē potuerit pueniri. In qua latitudine z plateis agit sapiētia cōsidenter: z sublimi voce clamitat. z septem gradib⁹ ingredit: vt pueniat ad vestibulū: z per palmas ꝓpositi sui atq; conatus: victoriam teneat sempiternā.

¶ Et celatę palmę. Grego. Superi⁹ dixit: pictura palmaz. quod est ostēlio ligno z. nūc celatę palmę dicūtur. in quo bonoz operz demōstratō signatur. Hīn: Videāt opera vestra bona. et glorificent patrē vestrū celestē. Qui ī vita sua impressa cē sancta opa demōstrant: palmas in fronte celatas portant. quia quāta illos ī posterū victoria sequat. in opib⁹ demōstrant. Vel ī oriētis porta pictura ē: in porta aqlonis z austri celatura: qz signū victorię qđ inchoānb⁹ ostēdit: ī reuertētib⁹ atq; feruētib⁹ solidū⁹ et robustū⁹ tenet.

¶ Et celatę palmę e. cē. De quib⁹ ī septētrionalis plagę porta dictum est: hoc tātū admonuisse sufficiat: q̄ ea q̄ dicūt. ibi iuxta litteraz: in meridiana spūalē itelligim⁹. eisdē enī lineis z hīstoria currit. z tropologia. Sed illa humiliora: ista sublimiora. Illa hęret terrę: ista ad celestia subuolat.

¶ Et introduxit me cē. Greg. ea in trib⁹ portis iterionb⁹ replicātur que secūdo tā vel tercio de exterionb⁹ dicta sūt.

¶ Hre. Hic rursū tres portę describūtur. p quas sicut supra ꝓdicatores

sineboarūis. ¶ exteriori scz aquilonis.
† ¶ interioz eiusdē aquilonis. ¶ gregs. perfectionis z cōsūmationis ingressū. ad quā currit. p viam perfectionis. que per cētū significatur. ¶ vt bis quasi gradibus recedentes. a porta exteriori ad interiorē perueniamus. ¶ vt supra.

a porta vsq; ad †portam centū cubitos. Et eduxit me ad viaz australē: et ecce porta quę respiciebat ad

† ¶ simili mensura. ¶ hec in porta orientis z aquilonis superius exposita sūt.

austrum. Et †mēsus est †frontez eius et vestibulū eius iuxta mensuras

† ¶ cuncta scz erant plena luminis ad partes relatu.

superiozes † z fenestras eius z vestibula in circuitu sicut fenestras cęteras: quinquagīta cubitoz lōgitudinē. z latitudinē. xxv. cubitozum Et in gradibus. vii. ascendebatur ad eā. Et vestibulū ante fozes ei⁹

† ¶ a dextris. ne extollatur in ꝓsperis. quod fit p timorem.

Et celatę palmę erant vna †hinc et

† ¶ a sinistris. ne frangatur in aduersis. qđ fit per spem.

altera †inde in fronte eius: et portā

¶ ne putemus vnū trīn atriū esse.
† ¶ vt post hebdoadis z instrumēti veteris sacramētum ad terram bonā z evāgelii gratiā pueniz

atrii interioris i via australi. † Et mē

sus est a porta vsq; ad portā i via

† ¶ nō solū secundū atriū in porta australi ē

australi centū cubitos. † Et introdu

ꝓrecium scz. ¶ iudeā.

xit me in atrium interius ad portā

australem. et mensus est portaz iu

¶ hec oīa superius dicta et exposita sunt.

xta mensuras superiozes. thalamuz

z frontē eius z vestibulū eius his

dē mensuris. Et fenestras eius et

vestibulū eius in circuitu quinqua

ginta cubitos longitudinis: z lati

¶ hoc nondum dictum est.

tudinis. xxv. cubitos. Et vestibulū

per giruz longitudine. xxv. cubito

¶ quia per vitam simplicem. que quinq; sensibus ducit. circa amorem proximi dilatantur.

rum. z latitudine qui nq; cubito

rum. Et vestibulū eius ad atrium

¶ intro sunt per amorem. Sed quia quidā adhuc scōm sensus corporeos viuunt. foris per simplicitatem respiciunt.

¶ hoc supra expositū est.

exterius. z palmas eius in fronte

¶ hoc quoq; restat dicendum.

et octo gradus erant quibus ascē

¶ quod de orientali por

debatur per eaz. Et introduxit me

ta hic dicitur. de australi supra dictum est.

in atriuz interius per viaz orientalē

¶ dominum.

Et mensus est portam scōm men

suras superiozes. thalamum eius

et frontem eius et vestibula eius

sicut supra: et fenestras eius et ve

stibula eius in circumitu longitu

acōpim⁹. Una aūt ecclesia cē ꝓdicatoib⁹ veteris z noui te. Portę supi⁹ vij. hic octo gradus habēt. quia sancti spūs septiformē grām p creditę hdicant. z retributōis eternę gaudia nunciāt. Hīn: Da partes. vij. necnon et octo. Exteriozes portę antiqui patres. q̄ p ꝓcepta legis: opa ꝓpli magis q̄ corda custodiebāt. Interiores: ꝓdicatores ecclię: qui spūalib⁹ monitis auditoz corda custodiūt. Ille portę. vij. gradūm: iste. viii. qz in veneratione legis diei septi⁹. z in no te. octaui⁹ a passiōe: octauus a ꝓditōne. q̄ septimā seq̄t. Si vero porta z noīe solos accipi⁹ aplos: q̄ pmi eccię ꝓdicatores q̄ fidē spē z charitatē nos sūmopere tenere docuerunt. Ipsi in his virtutibus portę sūt. qui nos per easdē virtutes ad iteriora itellectu sapię ętne pducunt. Ipsi exteriores portę: ipi z interiores. incboānt⁹ enī et exteriora. pfectis mystica loquunt. Hīn Lac vobis potū dedi non escā. Et alibi. Sapiētā loquimur iter pfectos. Et nō potui nob loq quasi spūalib⁹: sz quasi carnalib⁹. Ipsi nos in pmo aditu fidei spei z charitatis ūstituunt. Ipi pficientib⁹ cę lestis regni mysteria q̄ dicant. z p subtiliozes sēsū nos ad iteriora p ducūt. vñ: p⁹. vij. q̄d⁹ ea. z. p⁹ modū. viij dñr

¶ In atriū. Sīgla atria habēt mēsuras z ordies suos. z ī eisdē mēsuris duūla grā est: dū easdē res aliter pricipio aliter puectu aliter ī fine agnoscim⁹

¶ Ad por. qu. Hre. In pma descriptōe ori ētalis porta ē añ portā aqlonis et austri. In scda inf portā austri z aqlonis. qz xp̄s et diuinitate añcelit oīa. z hūanitate veīt iter oīa. q̄ de cedētis indęe finis fc⁹ ē. z sbsequēt gētilitat⁹ initiū. supi⁹ portā aqlonis portę australi ꝓposuit. qz gētilitas añ synagogā fuit. heb ei a q̄ hebrei gētil fuit.

¶ Et vestibulū per gi lon. xxv. cu. cē. Si ei octo triplicam⁹. xxiij. facim⁹. cui vn⁹ addit. vt. xxv. ipleāt. Auditores enī boni q̄ vestibula sunt porta z. qnq; spei lōganimitatē tenēt. z octauū diē ī ūitatis fide q̄ vn⁹ dc⁹ ē. Octo itaq; p tria ducūt. sz vni⁹ dei ꝓfessiōe solidāt. Plana sūt vestibula. qz taliū hūlia sūt corda. Hīt lōgitudinē. qz ī spe lōganimitē pseuerant. xxv. cubitis lōgitudo mēsurat. qz ī resurrectōe carnis octaua p ūitatem credūt. z cādē vnū deū. Pōt p vestibulū qđ ē iteri⁹: pfectoz fides accipi. Per illos vero qđ respicit exteri⁹. fides icboātū. Vel p vestibulū ī terius ꝓcepta altiora. p id qđ exteri⁹ respicit minima. Per vestibulū ī itur ad q̄d⁹ z portā. z p ꝓcepta z virtutes z aditū gratię celestis.

¶ Longi. xxv. cu. Vt prioris atrij latitudinē. i. xxv. cubitos exterioris atrij possideat lōgitudo z latitudo. v. cubitos teneat. q̄s mēsuras. i. xxv. z. v. ad. v. sēsus referm⁹. q̄s si ad altiora pscēdim⁹ duplicam⁹ quinquies z de carnalibus faciā spūales. Vñ Leuate oculos vros z videte qm̄ messes albe sūt. Et: Qui bēt aures audiēdi audiat. Et: Gustate z videte qm̄ su. ē d⁹. Et Xpi bon⁹ odor sum⁹ deo. z man⁹ nr̄ ꝓtractauerūt de xbo vite. Et ad extremū: nequaq̄ vt de septētrionali plaga. vij. tātū grad⁹ efficiūt sed p⁹ septenariū octonariū adest numer⁹. vt de synagoga ad ecclesiā. de veteri testamēto ad nouū. de terrenis ad celestia trāseamus.

¶ Et introduxit me cē. Hiero. De septētrionali plaga: ad cui⁹ atriū

septē tñ gradib⁹ ascēdit: trāsit ad australe portā. z ad'atriū eiusdem portę Ad qđ nō solū. vij. sed. viij. gradib⁹ ascēdit. scz vt p vetera trāseamus ad noua. i. per patriarchas z ꝓphas veniam⁹ ad apl̄os· vt ī altero hebdoada in altero ogdoada sit. Nūc autē venit ad sūmū · z introduxit ꝓphetam per viā portę interioris siue per atriū: ad qđ itur p viā orientalē. Via iuxta. lxx. in hoc tñ habet' loco· in septentrionali z australi plaga oīno tacet: vt itelligamus in orientali tñ plaga viā illā esse: q̄ dicit: ego sū via veritas z vita per ipsuz enī venimus ad patrē. de quo: Beati īmaculati in via. qui scz nihil sinistrum de christo sapiūt· sed fides eorū pura: nulla est hęreli polluta.

¶ Et vestibulum ei⁹. i. atru exterioris. Dic. Vt oīa nētali lumine oīa videant' iduſa: scz illud: Nec est qui se abscondat a calore ei⁹. Si aūt exterius z iterius accipim⁹ atriū sic itelligimus: q⁹ deus z circūfusus z infusus sit. Vñ: Qui tenet celos palmo· z tū pugillo. Et ¶ celum mihi sedes est: terra autē scabellū pedū meoruz vt scz intra oīa cē credat. Vñ. tota q̄s ifusa per artus · mēs agitat molē ꝛc. Cū aūt trāsierim⁹ per arma iusticię a dextris z a sinistris: per gliam z ignominiā per bonā z malam famā: per laudes z vituperōes: z victoriā de isto seculo ceperimus: tūc palmę nobis dant' ex vtroq; latere· quos nec gaudia mutauere nec mero⁹: nec prospera nec aduersa fregere. Et ñ p septem gradus sicut in plaga aquilonis· nec per septem. z. viij. sicut in meridie: sed per octo tñ gradus ad summa ascendimus· q̄ sufficit nobis octonarij sacramētū· i· euangelium. vt dicamus: Et si nouimus scz̄ carnē xp̄i scz nūc iā nō nouimus eum secundā carnē: sed scđm spiritum.

¶ Et introduxit me a p. q. r. a. a. ꝛc. Hre. Quę de porta australi z orientali superius dicūt: eisdē vbis de porta aquilonis hic replicātur.

¶ Vestibulū eius. Vestibulū portę ꝓdicatōis verba· q̄ pus humilit' accipimus: vt ad sacri eloquij itelligētiā veniamus. Sit ergo nobis porta iterior: nouū testamētū· vetus exterior· q̄ hoc spāle itelligētiā aperit, illo rudibus sacri eloquij hystoriā custodit. Habet aūt porta iterior duo latera: dilectionez dei z proximi.

¶ Grego. Quid exterion atrio: qđ thalamo: qđ fōribꝰ: qđ vestibulo: quid fenestris: quid lōgitudine: quid latitudine: quid palmarum celatura signetur: supra dictum est. verba hist'ię eius vix capim⁹

¶ Quid sumus de mističis sensibus ezechielis prophetę locuturi· qui ipa ¶ Et in octo gradibus. Hre. Septē gradus habēt portę spāalis edificij· q̄ timorem pietatē sciētiā fortitudinē cōsiliū itellectū z sapiam aud.toritby suis ꝓdicāt. Sed cū iam oīa dimitti ꝓcepit: z ad cōtēplatōem cę lestis patrię ducēda: z in eius mysterijs delectari: gradū octauū addūt· z ad interiora trahunt. vnde ei q̄ legis ꝓcepta seruasse a iuuētute dicebat: adiuua eū ē· adhuc vnū tibi deest. Di vl pfectus es: vade vēde oīa ꝛc. Per octonariū q̄z dies ętni iudicij· carnis resurrectō signat'. vnde psalmus qui pro octaua iscribit'. a panore iudicij i. boat· Dñe ne i furore t. ar. me. ꝛc. In q̄ oñe ℟ tēpus finit' qđ. vij. diebus voluit. z q̄ post septē dies sequitur: iure octauus dr. in q̄ z caro mā resurget et puluere. vnde p legē q̄dā octaua die circūcisio fit· nā per membꝝ qđ circūciditur: mortalis generatur ꝓpagatio. Decedētiū z succedētiū numer⁹ angetur: qđ post resurrectōem nō erit· quia neq; nubēt neq; nubētur: scz sūt sicut angeli dei in cęlo· octauo aūt die ꝓpter hoc dicitur: q̄ ibi nā locum carnis ꝓpagatio non habet vbi resurgens caro percipiet iam eternitatis habet.

dinem quinquaginta cubitorum · z latitudinē vigintiquiq; cubitorum

Et vestibulum eius· id ē· atriū exterioris· z palmę celatę in froute eius hinc z inde: z in octo gradib⁹ ascē

† ¶ rursum sed nō vt supra ad atriū exterius sed ī terius· vnde in sequentibus: vestibulū respiciebat ad atrium exterius· in quo profectus ingredientis osteadatur. cum in singulis locis nota mensure q̄s sunt propriꝰ: z tenetre per e rēūtū lumine scētie vniuersa plena monstrantes.

sus eius. † Et introduxit me ad portam quę respiciebat ad aquilonez.

¶ gentes.

Et mensus est scđm mensuras superiores thalamum eius z frontē eius z vestibulum eius: z fenestras eius per circūitum longitudinē q̄n

¶ in quibus sacramēta remissionis. ¶ in quagintā cubitorum· z latitudinē· xxv

quibus diuini sensus.

† ¶ vt per hoc scz in vestibulo atrii interioris positi: exteriora videamus. z preterito⁹ z presentium noticiam cōtemplates· per quā veniamus ad cubitorum. † Vestibulū eius respi

¶ In frōtibus portarū. Greg. Verbis z opibꝰ prędicatorꝝ dū eos foris agnoscimus: q̄si apud se vīāt. Est aūt hostiū per singula gazophilacia ī frōtib⁹ portarū qui vnusquisq; doctorū ī corde auditoris intellectū apit ī dictis et operib⁹ patz· alioquī ī frōtib⁹ porta z hostiū ñ hēt. z spāal edificij gazophilaciū dici non debet.

¶ Et in vestibulo por. duę mēsę h. Gregori. Dum q̄tęnę mensę p latera describūt: z in summa pclusionis dr: Octo mensę erāt sup quas in

duplices palmas atq; victorias· z octo gradum· mysteria cognoscamus. z introgressi gazophilacia in quibus tēpli duntie cōtinētur· z oāones nostre

ciebat in atrium exterius: z celatu

ab omni sorde peccati lauātur.

ra palmarū in fronte illius hinc et

inde. Et in octo gradibus ascensus

† ¶ doctorū corda oīe duritiaꝫ scītie ferūt.

eius. Et per singula gazophilacia

† ¶ in hostio scz oē ē in fronte. p. āmoniti verbi z operibus parium.

hostiū in frontibus portarū: et ibi

¶ lacrimis cōpūctō· † ¶ seipsos quos domino cōsecrarūt. sed tamē q̄ i multis offendūt: lacrimis lauāt. vt elocaustuz pingue fiat z medullatū

† ¶ populo scz·

lauabūt holocaustū. Et in vestibu

¶ id ē predicatoris qui porta iterior.

† ¶ dum populus humili mēte verba predicatōis suscepit: in eo mense ad sacrificiū ex virtutibus cō struūtur.

lo portę duę mēsę hinc et inde· vt

† ¶ quod totum facer ignis absumat· ¶ cum tetas homo deo voueatur. z oīa terrena domittit·

īmoletur super eas holocaustū: et

¶ quod scienter cōmittimus. ¶ quod est malefaceę. ¶ in opere· † ¶ ignoranter ¶ cogitatōe

† ¶ quod est bona facienda pretermittere.

pro peccato z p delicto. † Et adla

† ¶ quis in exteriori custodia littere lex data tenebatur·

eius exterius quod ascēdit ad ho

molabāt: patet q̄ ñ ō ¶ signis scz portis q̄ dicta sūt ℟ dr: Sic ei oēs nō octo ℟. sī viij. mēsas habēt. De vna q̄s dicit nō pōt: nā p⁹ descripū portę vestibulum vbi duę mēsę hīc z duę hīc idem narrāt: adhuc ad lat⁹ exten⁹ qđ ascēdit ad ho. por. q̄ p. ad a. duę mēsę memorāt' atq; subiūgit'· z ad latus alterꝰ aūt vestibuli portę duę mēsę sitra q̄s etiā porta q̄ respicit viā aq̄lonis ē memoratur vēl patet alid vestibulū ē ītrīsec⁹· z aliud et trīsec⁹· q̄z p⁹ exterior aq̄lonis porta describit'. Nā cum tres portas supius de scripsisse; tres q̄s alias iteriorꝭ atrij ē mēorauit: z extremā aq̄lonis portā. Nunc q̄ cū duę mēsę hīc in portę vestibulo dscribūtur: z duę mē. adhuc d cadē interiori porta sermo cōtexit· q̄: subditur. q̄ ad lat⁹ exteri⁹ q. a. a. o. p. z ad lat⁹ aūt vestibulū portę duę mēsę. Porta q̄ iteriꝰ binas p latꝰ ī vestibulo mēsas hēre descripta ē· z porta exterioꝭ simili' binas. q̄ tuor· aūt hīc· z q̄tuor ide mēsę pit hūt: dū p latꝰ singula bine ī vestibulo portę iteriorꝭ· z bine hīc z ide: exterius in vestibulo aquilonis portę describūtur q̄e sunt oīa octo sūt in quibus immolatur.

¶ Hre. Et ī vestī. por. d. m. All. Porta nrā ī iteriori vestibulo. iiij. mensas hēt. q̄ scā eccīa ad eruditōes fidelīū· iiij· accepit ozdines regēdi. vū ipse dedit q̄sdā q̄dem apl̄os· q̄sdam aūt ꝓphetas· alios euāgelistas. alios pastores z doctores: qui vnus ordo sunt. ille enim vere pascat qui docet. Habet z porta exterior mensas quattuor: synagoga scz principes sacerdotum seniores populi. scribas. z phariseos. qui pharisei legis doctores vocati sūt In vtraq; porta duę mēsę sunt hinc: duę inde. quia in exordio sancta ecclesia apostolos z ꝓphetas habuit· qui scz post apostolos orti sunt· nunc autem habet euangelistas atq; doctores euāgelistę sunt; qui gaudia cęlestis patrię annunciāt. apostoli vero z ꝓphete sublati sunt. Itaq; hę binę mēsę q̄si in alio latere fuerunt.

¶ Vt immoletur su. e. h. Greg. Recte in interioris portę quattuor mensis immolat' bolo. z pro peccato z p delicto. Qui enim mūdum plene contemnit: z seipsum holocaustū deo tribuit. hic autem perfecte nouit plāgere peccata et operis z cogitatōnis: vel malum quod fecit: vel bonum qđ debuit et non fecit.

¶ Et ad latus e. q. a. a ho. ꝛc. Habet et porta quę pergit ad aquilonem duas mensas hinc z duas mensas inde: principes scz sacerdotum: et seniores populi in maiori autoritate regiminis: scribas z phariseos q̄ minori loco populo prefuerunt. Sed hę mensę iuxta portam quę pergit ad aquilonem sunt· quia cum populo pręessent: synagoga in persecutōe redē ptoris nostri seuiens ad tartarum perfidię prorupit· quę tamē mensę sacrificium habuerunt: quod scz iuxta litteram tenuerūt· vnde ad tartarum lapsi sunt: qui flama spiritus succensi non sunt. Interioris autem portę mensę holocaustum habent: quia sine in cordibus apostolorꝭ atq; prophetarꝭ sine in mente euangelistarū atq; doctorꝭ ignis spūs exarsit z ardet· qui q̄ oīem cogitatōem in bono opę absumet flama amoris dei: q̄i holocaustū

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

totum simul qđ inuenit incēdit. Mensę vero hę et quadris lapidib⁹ factę sunt: quia dum quotidie sacri eloquij verba meditant: ad offerēdū domio cōis holocaustū quasi ex quadris lapidib⁹ cōstruūt. verba enim sce scriptu rę lapides quadri sunt. q̄ vbiq; firmiter stant nullq; reprehendūtur. Hāi oē quod ꝑteritū narrāt: in oē qđ venturū ꝓdicant: in oīe qđ spūaliter sonāt in oē qđ moraliter annūciāt: q̄si i diuerso latere stantū habent: quia repre hēsionē nō habēt. Corda itaq; sanctor⁹ mēsę dei sunt: ad holocaustū q̄dris lapidibus structę. q̄ q̄ semp verba dei cogi tant: semetipsos a car nali vita mactāt. Vñ Ler dei eius in corde ipsius: z nō supplanta bunt gressus eius. Et alibi. in corde meo ab scondi eloq̄a tua: vt nō peccem tibi

¶ historicum intellectum legis
† ¶ quia sub timore minarū. frigida iudeorū cor

stium porte quę † pergit ad aquilo

da cōstrinxit.

nem duę mensę: et ad latus alterū

ante vestibulum porte duę mensę

¶ fides. vita. doctrina. et prophetia in mentibus bonorum. ¶ ex vtraq; parte quattuor.

† ¶ cum protectentibus populis sancta predica tio pat entiā z benignitatē seruat. que prius i cā nalibus circūcisionē z sacrificiū cultodiuit.

Quattuor mensę † hic: z quattuor

† ¶ omnes simul

mensę ide. Per latera porte † octo

¶ hic alię sex. z iunt simul. xvi. mensę. quo nume ro prophetarū mysteria demonstrantur. vt quid quid in nouo testamento offerimus. predictū eoꝝ vaticiniō approbemus.

mensę erant super quas imolabāt

¶ vestibuli interioris. † ¶ quia alię quattuor ad sacrificium exterioris sex.

Quattuor autē mensę ad † olocau

† ¶ hi sunt lapides vnus qui voluūtur super terrā z habēt secum angulares lapidem. quo veteris z noui t. partes cōnectūr. quattuor aūt euangelica sacramēta demōstrat. ¶ vt ex oī latere eque ſtēſtum de lapidibus † quadris extru

¶ Spei. ¶ in se enī sūt perfecti quātū in hoc mūdo possūt.

etę. Longitudine cubiti vnius

¶ quia quedam diuina mysteria ab homine i hac † charitatis quantū ad proximū.

Octo mensę erāt q.r.t. Hre. Quia q̄d-

quid fides credit: quidquid vita exēplo bonis opibꝰ ostēdit. quidq̄d pati entia humilit tolerat: quidq̄d benignitas largit ministrat: quidq̄d doctri na salubriter docet: q̄dq̄ pphetia ꝓmonet: q̄dquid circūcisio ad mādatū eterius legauit: q̄dquid sacrificiū et deuotōe offerētis egit: in omīpotētis dei oculis hoc ee victimā ostēdit. In lege enī q̄ ē exterior porta: etiā p carna le sacrificiū: ꝓpls deuotōs sui cordis imolabat

¶ Quattuor aūt mēsę a. h. Grego. Quia z bi qui in sancta ecclesia fide vitam patietiā atq; benignitatē custodiūt. sūmis iam virtutib⁹ pollēt z qui in synagoga doctrinā et prophetiā: circūcisionē z sacrificiū cognouerunt. alia offerēdo alia retinēdo deuotionis suę victimā offerūt.

¶ De lapidibus qua. Grego. Dāctis scs quoꝝ vita in ꝓsperitate z in aduersitate fortiter stat. in prosperitate nō extollit. in aduersitate nō frā git. suasionib⁹ ad mala nō trahit. vitupatōibus a bono nō reuocatur.

¶ Hre. De lapi. quadris. De his lapidib⁹ quadris dicit. Latereș ecclesię. de his vestibulū i. populꝰ. mēsas habet. iuꝝ cōstructas. q̄ fidem vitā patiētiā benignitatē de vita scōrū in exēplū sumunt.

¶ Lōgi cu. v. z lati c v. zc. Piero. Lōgitu. z latit. cubiti vnius z dimidi. i. p quadz. q̄ simꝰ iuncta tres cubitos faciūt. qui tres cubiti habent i altitudine cubitū vnū. vt mysteria trinitatis vni⁹ cubiti. i. diuine maiestatis mēsura cōseruet. Vñ Baptizate eos in noīe p. z. f. z. ſſ. Nomē aūt dei q̄ vni⁹ altitudinis cubit⁹ ē: q̄ tres cōplectit ꝓprietates. z olocausta oblatō num nostrarum semper absumit.

¶ Super quas ponāt vasa. Alias scs fidelīū. vñ Vas electōis mi bi ē iste. Et alibi Mūdami q̄ fertis vasa dñi. vasa scs pastores z doctores

¶ Olocaustū. Hre. Totū icensū. z lex qđ deū z primus diligi. diuina mādata custodire ꝓcepit. ab aliena z cōcupiscētia cōpescuit. nō tñ iubz oīa dimitti. In nouo teſt. dr. Nisi qs renūciauerit oib⁹ q̄ possi. nō po. m. e. d. Et. qui vult venire p. m. ab. se ip. zc. Mēsę q̄ iteriores porte olocaustū ha bēre: q̄ i ꝑtib⁹ nouī te. q̄. polocausto oīa icēdim⁹. q̄n oīno reb⁹ mūdanis abstenūi m⁹. Mēsę vero porte exterioris sacrificiū habēt nō olocaustum q̄ ꝓcepta legalia decimas offerri iubēt. nō oīa dimitti.

¶ Et lab. e. pal. vnius. Quia ꝑ ꝓdicationē doctorū tēdūt opa audi toꝝ. In palmo ei manꝰ tēdit. i q̄ opa signāt. In palmo maioꝝ digitꝰ. z mi nꝰ tēdit. vt admōitōe doctoris auditor sic magꝭ faciat vt pna ñ obmittat.

¶ Palmi vnius. Hre. Vt et doctoꝝ ꝓdicatōe sicut vnitas in fide: ita seruetur i ope. ne p bonū qđ alt agit alter ad malū discordię prorumpat.

¶ Reflera. Hre. i. vt qđ ore dicūt ope cōpleāt. cōscientiā suā vndiq; circūspicientes. ne eoꝝ mensę famelicus comedat. Vnde Balamō. Abscondit piger manū suā sub a scella: nec ad os suum ꝓrigit eam. Mensa em̄ dei ē ꝓdicatoꝝ. olo caustuꝫ z victimā portat ut curꝰ. regit vt auriga. Vñ. Pater mi curꝰ. isrl z auriga ei⁹.

¶ Super mēsas aūt. zc. Hr. Mensaꝝ aūt istaꝝ noīa puto i mattheo z i marco z lu ca z iobe ꝓtineri. q̄ruꝫ reflera corona deluꝑ trinsec⁹ p circuītū mar ginis ābiebat: vt olo caustū ꝓtineret trinsec⁹ nec passi fluere ꝓmitte ret: z carnes oblatōis teneret. Ignosce lector difficultati locoꝝ. aut si melꝰ qđ inuenire po tes doce: libenter disci mus quod nescimus.

¶ Hre. Habuit sy nagoga spūales ꝓres in doctrina atq; ꝓphe tia: et qb⁹ exēplis vitę in virtutib⁹ traheret. sz rudis ꝓpls magis p timorē qs p amorē ser uiens: noluit imitari ꝑ tutes qs vidit. z ideo porta exterior quę ad

vita plene cōprehendi nō possūt. et parte enim co gnoscimus. z ex parte prophetamus.
† ¶ quia deum nec plene scire nec diligere possūt
¶ fidei que inuisibilia ē.

ti vnius z † dimidii. z † altitudie cu

¶ quia vnus deus vna fides vnū baptisma.
† ¶ alias que pietatis capiūt verba. vt ex eis olo caustū vite z oratōis immole

biti vnius. super quas ponant † va

¶ martires de quibus. pretiosa in cōspectu domi ni mors sanctorū eius. ¶ qui omnino mūdam re linquūt. z seipsos incendunt igne amoris domio in odorem suauitatis.

sa: i quibus imolatur † olocaustuꝫ

¶ qui mundo adhuc licite vtūtur: quasi parce fui retinentes. ¶ eoꝝ scs qui cōtinētia z corpis sācta te animas imolant domino.

z victima. z labia earū palmi vni⁹

reflera intrinsecus per circūitum.

¶ quia pro carnalibus predicatōne eorum cōuer sis preces offerunt domino.

Super mensas autem carnes ob

lationis. Et extra portam iteriorē

¶ quibus dicitur. Cātate domino cāticum nouuꝫ qui cum angelis clamant. gloria in excelsis deo.

gazophilacia cantorum in atrio in

¶ in qua spes signatur

teriori. quod erat in latere porte

respicientis ad aquilonē. Et faciēſ

aq̄lonem pergit: mensas nō habet ad olocaustū.

¶ Extra portā. Scilicet post mur. quē. lxx. trāstulerunt pibulū. q̄ totū tēplum p quadrū ambiebat in circūitu. Introduct⁹ ē prophetа in atrium interius. z ad aquilonē. z ad austrū: z ad portā oriētalē. z rursū ad aq̄lonē de qbus supra dictū est. Quoꝝ sensū saluatoris testimoniū breuit ostēdit In domo patris mei m. m. s. qbus expletis ingreditur tēplū. i. scā sactorū.

¶ Hre. Extra portā iteriorē g. c. Quia adhuc sunt electi quiq; extra sę creta gaudia interioris vitę. qui oīpotenti deo desiderium suum p magni amoris ardorē cantāt: et sic z intra sunt z extra. Ambulant em̄ per fidem non ꝑspem. Hi sunt cantores qui mādata dei cātando faciūt. i. amore nō timore. Vnde. Cātabiles mihi erāt iustificatōes tuę i loco peregrinatōis meę. Et alibi. Viam veritatis cā. tibi. do. Iudiciū cātat: qui ad illud ve nire nō trepidat.

¶ Grego. Extra portā interiorē g. c. i. a. Id ē porta interior scā ecclesia Extra hanc atriū interi⁹. quātū ad portas sequētes aq̄lonis. s. et austri orientis. Exterius aūt respectu interioris portę. Sācta em̄ eccia duas vitas habet. vnam qua laborat i terra. alterā q̄ remunerat in cęlo. In vtraq; autē offert: hic sacrificiū ꝓpitatōnis. de quo. Sacrificiū deo spūs ꝓtribulatus. Illic sacrificiū laudis. De quo. Tūc acceptabis sacrificiū iustitię oblatio. z holo. zc. In vtroq; sacrificio carnes offerunt. hic dū macerant corpora. ibi dū refurgūt in gloria. Porta ergo interior habet interiora sua. vtam s. vitam quam nemo nostrū adhuc vidit. Habet exterius atriū. i. vitam ꝑ sentē. in q̄ oīe bonū agitur: vt ad bonū sine fine veniatur.

¶ In atrio in. zc Hr. Ad. s. respiciebat ad aq̄lonē. z ad austr. z ad meridie. z ad orientē. vt semp meminerit cātoresq; dñi. z qui angelorū officio de tinētur: per quos grad⁹ ad sūma. quenerit. z mysteria singulorum locorum diligenter agnoscant.

¶ Porte respiciētis ad aquilo. Grego. Sunt aūt gazophilacia itra portā aq̄lonis ꝓsperitis. z australē vitā respiciūt. q̄ corda sanctorū in ter fidē z spem posita: australē v. ā respiciūt. qui sanctę charitatis ignibus inardescant.

¶ Hre. Porte respiciētis ad aqui. Per aquilonis portaꝫ signi ficatur

gentilitas. per quā ille in frigore torporis possidebat. qui ait: Dedebo in monte testamenti in latenbus aquilonis. Per austri viam iudea: in qua spūales patres celesti amore ferbuerūt. Per orientis portā ipse dominus de quo dicit: Ecce vir oriens nomē eius. Et Visitauit nos oriens ex alto Sunt ergo gazophilacia cantor et latere portę aquilonis. quia nō solum in iudea fuerūt corda sanctor spūaliter accensa: sed etiā in gentilitate ad fidem cōuersa. Sed crēpta hui? ardoris a spūalibus synagogę patrib? acceperunt. vnde gazophilacia in latere aquilonis posita ad viam austri aspiciunt. Notandū aūt q gazophilacia inter portā aquilonis ꝛ orientis sūt. quia post incarnatōem dñi multitudo gētiū ad fidem venit. atq; inter ipsos fideles ꝛ sacramēta domīce icarnatōis quę medullit? diligūt corda amantiū surgūt Habēt ergo sācta gazophilacia: hic portā aq̄lonis. inde orientis q; iter ipsa redemptionis sue misteria que sequūtur: ꝛ carnales q̄s intra sanctā ecclesiam tolerāt: multi indeor fori amore proficiunt ꝛ inter illa que amant ꝛ que toleront: quasi q̄dam gazophilacia diuitias spūs in mēte seruāt. nec inter hec desinunt: sed ad australes viam oculos mentis tēdunt. Quid eīm patimur quod pro amore dei patres nostri non pertulerunt? Iné portam austri ꝛ aquilonis orientalis esse describit q; dominus de iudea natus: mor in fidē suā ecclesiā de gēnibus traxit. Orientalis quoq; porta ad aquilonis portam respicit: q; domi? synagogas deseruit: ꝛ gentiū multitudinem collegit.

¶ Contra viam. i Vna via ē oīb?: q̄ dicit: ego sum via

¶ Porte orientalis Greg. Quia post peccata i baptismo dimissa. p? fidē acceptas in multis offēdim? oēs. ad viā q̄ austri oculos mētis leuemus. vt ex sancta charitate feruentes: calor amoris nos liberet a culpa torporis et frigoris.

¶ Sacerdotū. Vi eīm solam meridianā viā respiciūt. qui solis spūalibus occupati: semper in his que amoris dei solliciti sunt.

¶ Sacerdotum q.q. ercu. Qui corrigēdis et discutiendis peccatis prsunt. ꝛ ad aquilonis viā oculos reflectunt. vt in mēte peccantiam q̄ sint frigora torporis videāt et tū charitatis flama calescant.

¶ Filii sadoch. Justi vel iustificātis sc̄z omīpotētis dei. de quo Just? dominus: ꝛ iusticias d. e. u. u. e.

¶ Qui accedunt de filiis leui. Hiero. Qui interpretat assumptus ꝛ ipti assumuntur a domīo: vt accedant ad eum: ne de solo moyse dicatur Moyses accedebat ad dominū. sed omnes qui ministrant deo: appropinquare dicantur.

† ꝟ amborū. alterū tamen quasi ad austrū ꝛ aquilonem respiciebat. ꝟ in qua chanaan.

† eorum' contra viam australem
ꝟ que est fides
vna ex latere portę orientalis. quę
ꝟ vbi torpor peccati.
respiciebat ad viam aquilonis. Et
ꝟ vir scz qui introduxit.
dixit ad me: Hoc est gazophilaciū
ꝟ solum. ꝟ in qua lux plenissima.
quod respicit viam meridianaz. sa
ꝟ maiorum scz ꝟ orando predicādo beneficiendo. malis resistendo. ecclesiam defendendo.
cerdotum qui excubant in custodi
ꝟ quod nos sumus.
ꝟ Sed.
is templi. Portro gazophilacium
ꝟ quia eos qui veniunt ab aquilone qui offerunt victimas pro peccatis suscipere ꝛ saluare cupiūt.
ꝟ ꝛ meridianā subaudis.
quod respicit ad viam aquilonis
ꝟ minorum scz qui dum maiores maioribus intēdunt: vitam carnalium corrigendo. aptam sacrificio reddunt. vt in cōspectu omnipotentis dei carnes eorum in odorem suauitatis incendant.
sacerdotum erit qui excubant ad
ꝟ exteriorig. ꝟ in quo victime offeruntur pro peccato. † ꝟ vterig pro officio suo domino seruientes.
ministerium altaris. Isti sunt† filii
† ꝟ electi. † ꝟ id ē. fidelis populi: per sacramenta fidei assumpti. ꝛ a perfidis segregati.
sadoch qui accedūt† de filiis† leui
i. ꝟ ambulans in via immaculata: hic mihi mi.
† ꝟ non sibi.
ad dominū vt† ministrēt† ei. Et mē
ꝟ Idem qui introduxit me scz in atrium interius scz sancta sanctorū
† ꝟ amplitudinem fidelīū populorum.
† ꝟ ꝟ spei. ꝟ quia
sus est† atrium† longitudine centū
perfecta. ꝟ charitatis.
† ꝟ re sacerdotes domini ministerio seruētes qui per artas ꝛ angustam viam intrauerant: habeant deambulatoria latissima. ꝛ in perfecto cōsumato q; virtutū numero cōmotentur.
cubitorum ꝛ latitudine† centuz cu
† ꝟ re vita fidelium in quaternos virtutibus equaliter perficiatur in iusticia scz fortitudine tēperantia et prudentia. † ꝟ maiores. bostia viuens sancta deo placens
bitorū† per quadrum. † ꝛ altare an

ꝟ in exemplum conspiciendū. † ꝟ minor? qui tamen templum dei.
te faciem† templi. Et introduxit me
in vestibulum templi: et mensus ē
† ꝟ quoniam qui ingressus fuerat diuinis sensibus erat eruditus. ꝛ nec dextra nec sinistra. sed viate gia ingrediebatur.
vestibulum† quinq; cubitis hinc ꝛ
ꝟ qua ingratur
quinq; cubitis inde. Et latitudinē
ad vestibulū templi.
ꝟ Mysterii trinitatis quod porta ad dñm dum ꝛ patet i filio. ꝛ filius i patre. ꝛ spūsanctus i vtrog. Qui numerus vna porta est eorū qui p? baptismū trinitatis perueniunt ad salutem.
portę trium cubitorum hinc: ꝛ tri
um cubitorum inde. longitudinē
autem vestibuli viginti cubitorum
et latitudinem vndecim cubitorum
ꝟ sacro numero. s.
Et octo gradibus† ascendebatur ad
ꝟ .s. exteriorē portam.
† ꝟ vnde. Qui vicerit faciam illum columnam in templo dei mei. ꝟ petrus ꝛ iohānes columne ecclie dicuntur.
eam. Et† columne erant i frontib?
ꝟ nō dicit due ne dualem iscurat numerū. sed vna ꝛ vna. qui numerus ē perfectus. ꝟ hic numer? in vnione dei sumitur.
vna hinc ꝛ altera inde.

C. XLI.

ꝟ tandē post multa misteria vari ordg introitus. ꝛ in locis singulis q̄ o prietates.

Et introduxit
me in templū. ꝛ mēsus
est frontes scr cubitos latitudinis
hinc: et scr cubitos latitudinis in
de. latitudinem tabernaculi. Et la

De filijs leui. De his filijs dicit. Quotquot autem receperunt eum: dedit eis potestatem filios dei fieri.

¶ Atrium. Ipsum in quo erant due exedrę. vel gazophilacia custodiū templi siue altaris habitaculis delegata.

¶ Lōgitu. c. cu. ꝛ lati. ꝛc. Gregorius. Longitudo spei et latitudo charitatis in cordibus fidelium vacua non sunt. nam per fidem quidquid valet operantur. In xpo enim ihesu tantūmō valet fides quę per dilectionem operatur. Si ergo in vita fidelium iuxta modum suū per singulos perfecta est longanimitas spei: et latitudo charitatis ꝛ certitudo fidei ꝛ studium operis. atrium tēpli per quadrum centum cubitos habet. in quo omnia latera equalia. dum enim in hac vita viuimus: omnes has virtutes apō nos equales inuenim? Quantum enim amamus tantum de spē p̄sumimus. et quantum credimus tantum amamus. De fide autem et operatione dicit Johannes: Qui se dicit deum nosse: et mandata eius non custodit mendax est. Noticia enim dei ad fidem. custodia mandatorum pertinet ad operatōes Charitas tamen maior fide et spe dicitur: q; cū in futuro illa cessabunt hec pficietur.

¶ Altare. Erat scilicet in ipso atrio. vt nūq̄s sanctorū ad domum cesset oratio.

¶ Vnc inde. Hieronimus. Eleganter dictum est. non a dextra nec a sinistra. ne videretur in sanctis sanctorum aliquid cē sinistrum.

¶ Viginti cubitorum. Vigenarius sicut dualis propter duas decades. in malo solet accipi. sicut vndenarius qui vno indiget vt sacrum expleat numerum scilicet duodenarium. et tamen in vestibulo templi esse dicuntur. quia q̄uis sancti sunt sacerdotes et in templi ministerijs collocati: ꝛ quotidie victimas offerant christo: tamen quia in fragili corpore et subiecto vicijs commorantur: ꝛ viginti habent ꝛ .xi. Vnde miser ego homo q̄s me liberabit de lege mortis hui?

¶ Et columne erant. Sancti columne ecclesie Petrus ꝛ iohannes columne due: per quos ingredimur ad sancta sanctorum. ꝛ quorum doctrina ad christum noster itroitus est.

XLI

¶ Ser cubitos. Isi. Sacramentum omnium creaturarum. Ser eīm diebus mundus est conditus. per quorum noticiam causasq; conditionis atq; rationem intramus in templum dei. et ex creaturarum ordine atq; cōstantia: cognoscimus creatorem

Decē cu. Hiero. Die decima mēsis primi q̄ appellat' nisan: ad īmolatiō nē ꝓpatōes paschę agn⁹ assumit'. Septīo igit' mēsē decimę offerūt' i templo hordea: vel vt scriptura dicere cōsuenit torcularia. Vñ. Dilatamini z vos vt cū p.r. cubitos portę tēplū qs fuerit ingressus: et vtraq; pte ipsi⁹ latera siue vt in hebręo ꝓprie dr. humeri mēsurent: q̄ ad opa referūt'. Qui humeri portę et vtraq; pte q̄nos habēt cubitos: vt p terrenos sēsus atq; duōos de quoꝝ differētia supra dictum ē adita templi ingrediant'.

¶ Lō. e. rl. cu. z la. rr. Tigies. rl. octigēta faciūt: qui numerus octonario vicinus est. Vñ. date partes: vni necnō z octo. Vel q̄ p tribulatiōes z angustias huius sęculi: itrā in sanctuariū dei. Quadragita enī numer⁹ laboris ē. vñ Mojses z helyas hoc numero ieiunant: z israel veraē z probat' i solitudine: z post multos labores trā promissionis ingredit'. Et dñs noster hm assumpti corpis fragilitatē tēratur. rl. dieb⁹ i solitudine: vt post victoriā accedant angeli z ministrēt ei.

¶ Dier. Et latitudo. rr. cu. Cū post tribulatiōes z angustias dicem⁹ cū apsło. In oibus tribulati sz nō coāgustiari: Et cā ꝓpba. In tribulati. dilatasti m. Tūc nobis latissimus apiat' itroit⁹: q̄. rr. cu. habet latitudo. Qui z ipse dualis ē numer⁹: vt supans mōi certamibus atq; terrenis: ingrediat' tēpli penetralia: z audiam⁹ cum discipulis cēdite: eeo vici mōz.

¶ Duos cubitos Iuxta supiorē sēsum p dualē numer⁹ ingredimur ad eū locū vbi sūt scāsciōz. vñ. Et ipsa porta ser cubitoz ē. p qs ingressi cīnā requiez possidem⁹: q̄ i septena nio demōstrat'.

¶ Ogitudinē o. rr. cu. Quia añ facē tēpli z in ipso introitu ꝓterit laboris atq; certaminis nobis mēsura sēp occurrit: quā eīn orōz i siguis numeris duplet possidet' tuę decades habēt cādem.

¶ Hoc ē sanctū sanc. Die. Nota q̄ in descriptiōe tabernaculi dicūt sancta scōz pluraliter: hic sanctū sācto⁹ singulariter. vt post sancta veniamus ad sctū: sicut post mīta cātica ad cāticū cānicoz. qđ oīm carminū carmē est qđ canentes spōsi copulamur amplerimus.

¶ Hi añ facē tē. sctū scōz ē: q̄ntā beatitudinē i tēpli ulteriorib⁹ estimare debem⁹. vñ. Doc labor ē i ꝓspectu meo: donec ire i sctuariū dei. z. t. i. n. e.

¶ Quattuor cubi. J. Quę q̄ttuor mōsti ät elemēta. et quib⁹ vniuersa cōpacta: z matię humana corpa: cōtra q̄ sācti dimicantes z anię potestati subjicētes merētur ulteriora introire: z domini arcana cognoscere.

¶ Latera autē ꝛc. Fe. Ipsa latera q̄ in circuitu dom⁹ erant: z q̄ttuor cubitis a tēpli pariete sepabāt: sū cta sibi erāt: ita vt vnū lat⁹ aliud lat⁹ cōtigeret: z haberet i lōgitudine nō. xxx. z tres cubitos. sz bis. xxx. tres. i. lxvi. In leuitico dr. In ortu masculi post vnā hebdomadā et illā q̄ genuit: z illā q̄ genit⁹ ē. xxxij. iplere dies: vt veniant ad purificatiōem. Hi aūt genue rit fęminā: duplicē obseruare numerū. id est. lxvi. Et q: vt veniam⁹ ad sancta sāctorū: nō solum ꝓma idigenę natiuitate sed z secūda: et nati in carne renascamur i spā: ideo nō. lxvi. sed bis. xxxij. ponunt'. vt vtraq; natiuitas deo auctori debeat': z elemētis ei⁹: z duplici circūeāt latera domus: quę tē pli fulciunt edificium.

¶ Et erāt eminētia ꝛc. Bācti eīn viri in multitudine credentiū erum punt ꝓ pariete tēpli. Per oia sęc latera in circuitu: z cōtinēt ecclesię fūdamēta. z iñ nō attingūt parietē tēpli: tūn vidūt se cōtēti: z de lōge intuabilia adorasse mi steria. videmus eīn per speculū nūc in enigmate. z plenissima tā gere atq; cōprehēdere non possumus veritate.

¶ In rotundū. J. Quę pulcherria figura: etiā apud philosophos dū celū sol luna z cetera sydera z punctum tre. z in hūanis corpib⁹ oculi q̄si alta sydera z figura capiti qđ oīm sensuū receptaculū est teretes digiti z gmora z brachia: hac rotūditate ūsigūt'.

Per cocleam z in ce. Mnę decoꝛ sunt ꝓ angustiora fūt in ieiuniis z victus vnius cōtinētia. paulatim q̄ dū ad sūma cōscendim⁹: latior nobis via apitur. vnde. in tribulatiōne dilatasti mihi.

¶ In cenaculum rr. In regū volumine cenaculū habuit beliseus z helyas. Et in actib⁹ apłoꝝ tabita. i. dorcas z damula nra q̄ bonis opib⁹ ad summa ascēderat. Petr⁹ q̄s sup quē dns ecclesię fundamenta constituit trāscēdit cenaculū z venit ad tectum. qđ grece doma. i. tecti solarium. z in cognita ꝓ sclo ecclesię sacramēta cognouit. Saluator quoq; in cenaculo magno z lato z omni sorde purgato strato: et ad spāle pascūa parato pascha fecit: misterium corpis sui z sanguinis discipulis tradit: z eternā nobis agni immaculati felicitatem reliquit.

¶ Ber cu quinq; cu. rr. cubi. Bis significat' q̄ ō bōmodo z ō trenis sēsibus z de duali duaꝝ decadaꝝ nūero q̄ refert' ad. rr. iñ solū in scā scōz: sz z i cenacula eoꝝ meremur ascēdere z sp hēre i mēoria: q̄ p ser dieī cōdit⁹ nrē z p. v. sēsus: z p. rr. cubita latitudis ascēderi⁹ cenaculū templi. z trenā būlitate sēsuū: ꝑ life reficiantes trāsierim⁹ ad sūmitatē eccię: spūsq; ꝓsotio gaudēs.

¶ Et hostiū la. Pulchre i hostio ptra aqlone loc⁹ orōis ē. vt scōz apłs sine ire similiter orem⁹: z cū hieremia dicā⁹ iñ taceat pupilla o. m. vel pītia mala vitare cupientes: vel. p ꝓtiū grās agētes. In tabernaculo ei⁹ corpus sp igemiscam⁹. dicamusq; Miser ego bō qs me liberabit de corpe mortis huius.

¶ Et ho. v. a. v. a Die. P⁹ frig⁹ ei aqlonis trāsim⁹ ad australē calores z in rursū orōi q̄si locū. i. aqlonis hostio vt cuadā⁹ picta i australi vt agi⁹ grās. p ꝓtiū: z sit nob victorię secura possessio. q̄nq; aūt cubiti z in hoc loco duinos indicāt sensus: p quos de trenis ad altiora ascendimus.

Et edificiū quod erat sēparatū. Vt sęc post labores et pericula et

per circuitum. vt continerent z nō attingerent parietem tēpli. Et platea erat in rotundum ascēdens sursum per cocleam. z in cenaculū tēpli deferebat per girum. Idcirco latius erat templū in superioribus et sic de inferioribus ascēdebatur ad superiora in medium. Et vidi i domo altitudinem per circuitū fūdata latera ad mensurā calami sex cubitorum spacio: Et latitudinem per parietem lateris fozinsecus qui q̄ cubitorū. Et erat interior dom⁹ ꝑ Syma ebus cyedras in lateribus domus. Et inter gazophilacia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus vndiq;. Et hostium lateris ad oratorem. ꝑ a quo erat descunt mala supra terram hostium vnum ad viam aquilonis et hostium vnum ad viam austrum: et latitudinem loci ad oratōes quinq; cubitorum in circuitu. Et edificium quod erat separatum versumq; ad viam respicientes ad

ꝑ qui sacratus z perfectus numerus: in quo mē se septimo decima die mensis lemnium propicia tionis est.

titudo portę. decem cubitorū erat

ꝑ vel humeri. vnde Suppositit humerum ad laborandum. in reliq; quoq; pōtificis humerale cuz rationali strigitur. vt ratione opera cōpleantur. vi de. A mādatis tuis intelligem.

Et latera portę quinq; cubitis hinc z quinq; cubitis inde. Et mensus

ꝑ porte decursus latitudine z humeris tātū supra dixit

est longitudinem eius. xl. cubitoz et latitudinem viginti cubitorum.

ꝑ quāuis proficiamus semper nobis maior profectus apitur. vnde post interiora templi rursum in gredit' intrinsecus.

Et introgressus intrinsecus: mēsus est in fronte portę duos cubitos. z portam sex cubitorum. z latitudinem portę septem cubitorū. Et mēsus est longitudinem eius viginti cubitorum. z latitudinem eius viginti cubitorum ante faciem tēpli Et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum. Et mensus est parietem domus

ꝑ sancti sanctorum. ꝑ pro fabrica mundi et omni visibili creatura. que sex diebus cōdita ē

mus. sex cubitorum. z latitudinem lateris quattuor cubitorū: vndiq;

ꝑ nō ex vno latere.

per circuitum domus. Latera aūt

ꝑ alias trium

latus ad latus bis triginta tria. Et erant eminentia quę ingrederetur per parietem domus in lateribus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

seculi istius finem? atq; naufragia. de quib? hieremias scribit. ⁊ daniel ⁊ zacharias ⁊ verū ⁊ legittimū. vij. decadarū sabbatū cōsequamur: ⁊ sit nob̄ ꝛterna requies. Et p. v. cubitoꝝ latitudinē: veniam? ad longitudinē. nonagīta cubitoꝝ. In qua ꝛtate de repromissione sara filiū genuit. quę nonagīta annoꝝ. i. nouē decadaꝝ pepit ysaac. Ꝛcta abrahā cēteno. i. decē decadarū habēti mysteriū. Qui numer? qd signi ficet: sequēs scriptura mōstrabit

Centū cubito. Dicit. Qui nūer? pfect? ē. x. decadarū. vt ⁊ mente ⁊ sermone ⁊ opibus duo seruiamus. recordātes illud apostoli. vt possimus scire q̄ sit latitudo ⁊ lōgitudo ⁊ alt̄itudo.

Et fenestras obliquas. Dic. Ignosce lector difficultati et veniam tribue cōfitēti p fenestras eni obliq̄s ⁊ in modū rhetis fcās ⁊ que sēper clause sunt aspectū? ⁊ vt vlq; ad interiorē domū: corda nr̄i oculū possimus ītromittere: vt cīa quę cernimus: in vmbra videamus et imagine. vt cum apostolo clamemus. o profundum diuitiarum sapientię et s. o. ꝛc Quis ꝑgnouit sēsum domini: nisi magni consilij angelus. q̄ sua potest dignus aperire mysteria

Decthecas. Quas romę vocāt solaria. de cenaculorum parietibus eminentia vel mgniana ab inferiore. quę nonnulli grecorum exostras vocāt

Faciē hois iuxta palmā ⁊c. Rabanus. In principio subiacemus cōspicēdę tię quę refertur ad vitulū: propter terrena opera. Et alia sūt carnalia alia spiritualia quorum extremum aq; ꝛ deputatur. Cuj autem intrauerimus sancta sanctorum: ⁊ posse deūmus interiora templi: nichil indigemus nisi ratōne ⁊ fortitudine. quoꝝ alter? ad sēsū atq; puidētiā. alterum ad animi referūt perseuerantiam. Omnis igitur paries per circūitum tēpli a pauimēto vsq; ad fastigia cherubī habebat et palmas mira arte celatas. Post quę aperiebatur sanctuarium per quattuor angulos: cōtra faciem sanctorum. Prius enim habemus scientię multitudinem. per quam de hoste victoriam. et postea nobis sanctuarium aperitur et templum q̄s habet quattuor angulos. id est stationem firmissimam. quę in nullam vergat partem. Quadrangulus enim stabili firmatur basi. et in mystico numero: quattuor elementa et quibus constant omnia solida et perpetua significat: Cuncta vero contra faciem sanctuarij aspiciebant: ante quod sanctuarium erat species altaris lignei

Altaris lignei. In quo ignis succenditur. id est mensa thimiamatis quę nichil ab igne patitur: sed in igne fit purior. sicut sanctorum opera: de quibus apostolus. Ꝛ uniuscuiusq; opus quale sit ignis probabit: Non pereunt sed igne puriora et clara fiunt. Sic altaris ligna quę de lignis sunt paradisi: igne viciorum nō cremātur. sed puriora redduntur. non mirus hęc de sanctuario et interioribus templi et altari thimiamatis credi cum etiam incantorum ligni genus. vel ligni simile: cum plus arserit mundius fit.

In duobus hostiis. ⁊c. Solent enim in maioribus triclinijs bina hostia hȳere sibi atq; coniungi: vt maior introitus nouā duabus ⁊ ingentibus sed quattuor minoribus claudatur vel aperiat? forib?.

Grossiora ligna. ⁊c. Et firmiora tem habberent et celaturam possent recipere. Juxta intelligentiam spiritualem firmiora ⁊ celata sunt hostia vt firmitatem habeāt et pulchritudinem: ne quis sancta sanctorum similis ozię possit ītrā pere. et sibi sacerdotium vēdicare

Super quę fenestrę obliquę. ⁊c Hieronim?. Ꝛa ab scōdite: vt ipsum quo q̄s lumen quod pębebatur intrinsecus: non haberet et perfectam scientiam: nec clarum lumen ⁊ cunctis patēs sed multis ex parte essꝫ absconditum. quia videmus nunc per speculum in enigmate. tunc autem facie ad faciem Et nondum nouimus sicut oportet nos scire Cum autem venerit quod perfectum ē. cuacuabitur quod ex per. est.

Hinc atq; inde in humeralis vestibuli. ⁊c. Pulchre nō posuit dexteram et sinistram. ne quid sinistrum in his quę magna sunt et arcana dicere videretur. sed hinc atq; inde. vnde. Si quis te percusserit in dexteram maxillam prebe ei et alteram. In sancto enim viro vtrumq; perfectum est.

mare latitudinis. l. x. cubitoꝝ.

Paries autē ędificii quinq; cubitoꝝ latitudinis per circūitus: ⁊ ¶ erat scs.
longitudo eius nonaginta cubitorum. Et mensus est domus longitudinē centū cubitoꝝ: et quod ¶ a sanctis sanctorū
separatum erat ędificium ⁊ parietes eius longitudinis centuꝝ cubitoꝝ. Latitudo autem ante faciē domus ⁊ eius quod erat separatū contra orientē centum cubitoꝝ. Et mensus est longitudinem ędificii contra faciem eius quod erat separatum ¶ alti post do ilum
ad dorsum beethecas ex vtraq; parte centum cubitoꝝ: ⁊ templum interius: ⁊ vestibula atrii limina ⁊ fenestras obliquas: beethecas in circūitu per tres partes ⁊ ¶ ipsum templū.
contra vnius cuiusq; limen. ¶ stratū
¶ sapiētie. ⁊ vte quod est in paradiso
q̄s ligno per girum in circūitu. Terra autē ¶ vsq; quo veniat quod perfectum ē.
vsq; ad fenestras: ⁊ fenestrę clause sup hostia: ⁊ vsq; ad domū interiorem ⁊ forinsecus per omnē parietem in circūitu intrinsecus ⁊
⁊ ¶ nihil enim absq; mensura ⁊ rōne in tēplo dei.
forinsecus ad ⁊ mensuram. ⁊ fabre

¶ In lignis scs que a pauimēto vsq; ad fenestras pertigebāt. ¶ multitudo scięte.
facta cherubin ⁊ ⁊ palmę. ⁊ palma ⁊
¶ vt vnū ouarū palmarū lateribus vultarē
¶ non quattuor vt su
ter cherub ⁊ cherub. Duasq; facies
pra homis scs ⁊ leonis vtrali ⁊ aquile
¶ in quo ratio.
habebat cherub. Faciem hominis

iuxta palmā ex hac parte. ⁊ faciem
¶ in quo furore qui significatus grece et mos. non vle qui perturbatōne ⁊ vicio priorum? sed qui mētis cōsolidat mollitiem. ⁊ animum dimicantis faciat fortiorem.
leonis iuxta palmā ex alia pte exp̄ssa. Per omnē domū i circūitu: de terra vsq; ad superiorem partē cherubin ⁊ palmę celatę erant in pariete templi Limen quadrangulum ⁊ facies sanctuarii aspectus cōtra aspectum. Altaris lignei trium cubitoꝝ altitudo: ⁊ longitudo ei? duorum cubitoꝝ: ⁊ anguli eius ⁊ longitudo e us ⁊ parietes eius li
¶ ver scs qui in abdita templi me introduxerat.
gnei. Et locutus est ad me: Hęc ē
¶ Altare ligneū quod angulos habet ⁊ cornua. quod scs in similitudine rubi ardens nō cōburitur de qua parasti in cōspectu meo m. a. e. q. t. me.
⁊ ¶ vtriusq; testamenti sacramēto.
mensa coram domino. ⁊ duo hostia erant in templo ⁊ in sanctuario
¶ vt in historia spiritalem habemus intelligentiam. ⁊ in tropologia historie veritatem. alterum est alterō indager.
⁊ in duobus hostiis ex vtraq; parte bina erant hostiola: quę in se inuicem plicabantur. Bina enim hostia erant ex vtraq; parte hostiorū
Et celata erant in ipsis hostiis tem
¶ de quibus supra dictū ē.
⁊ ¶ vt post scięte plenitudinē intrantibus victoria prebeatur.
pli cherubi. ⁊ sculptura palmarū
sicut in parietib? quoq; exp̄ssa erat
Quā obrē erant ⁊ grossiora ligna i
vestibuli fronte forinsecus. super
quę fenestrę obliquę ⁊ similitudo
¶ postibus superliminaris
palmaruꝫ hinc atq; inde in ⁊ hume
¶ nihil enim in tēplo dei absq; mensura ⁊ sapirulis vestibuli ⁊ cōm latera dom?
entia.

latitudinemq3 parietum.

C. XLII.

¶ Et eduxit me. Voluerã dispãõe z magnitudie rei pñs testimoniũ in secreto hterire: sed melꝰ arbitratꝰ sũ qdãq3 dicere q3 oĩno nihil dicere assumẽs illud socraticum: Scio q nescio. Pars eñ scĩe scire q nescias

¶ Vtã ducẽte ad aquilonem. Doc z supra viderat anteq3 interiora penetraret: sed aliter videmus perfectam habentes scientiam: aliter in principio discipline. Et necesse est: vt qui interiora cõspicerent: scdm eandem formam atq3 mẽsuras z recondita sacramẽta z quę exteriora sunt videat.

¶ Ducentẽ ad aquilonem. Respicientes scz aquilonis partes: sed non in aquilone positum: vt facilior cẽt trãsitus his qui aquilonis frigora relinquebant. a quo exardescunt mala super terram. Legimus in numerorum libris dan z nepthalim z aser tribus filiorum zilpharum rachel z lye: ad aquilonis plagam castra tenuisse. Nunc quoq3 in facie longitudinis .c. fuisse cubitos hostiꝫ aquilonis z latoris quinquaginta. vt et decem decadibus qua drangulus numerꝰ at q3 pfectꝰ: z ex vij. hebdomadibus qui remissionis est numerus: z i principiũ ogdoadis q3 si vnionis erumpit: sacerdotalia i tẽplo dei spacia monstrent.

¶ Contra vigiti cubita. Significat q exteriꝰ atrij cẽtenarius z quinquagenarius candẽ vim habeat quã vigenariꝰ atrij interioris. Si enim q3 tuor quinquies supputes: in vicenario vtrũq3 reperies testamentũ vt et lex teneatur i euãgelio: z euangelium a legis fi recedat radice.

¶ Et contra pauimentum stra. la. Significat autẽ q pauimẽtum atrij exterioris lapide viuo fuerit stratum. vt nec pulueres estatis nec luto hyemis: sacerdotum vestigia polluant. inde et dominus ascensurꝰ ad patrem: apostolorum pedes lauit: vt scandãt regna cęlorum mundis purgatisq3 vestigijs. Qui et ait: Excutite pulueres de pedibus vestris. vt scz munerum terrenorum ab illis apud se nihil remanere patiant.

¶ Vbi erat porticus iuncta por. tri. zc. Raba. In quo monstratur mysterium trinitatis: quod cum in patris et filij z spũssancti noĩa dilatur: vna tamẽ sibi diuinitate coniungitur.

¶ Decem cubitorum latitudinis. Perfecti numeri scilicet vel propter legis decalogum: vel euangelij sacramentum. Si enim ab vno per duos et tres ad quartum venias: denarius et euangelistarum numerus effi

¶ Postq3 interiora diligentius cõtemplatus sum.

Eduxit me in atrium exteriꝰ per viam ducentem ad aquilonem. Et introduxit me in gazophilaciũ quod cos scz suscipientes qui ab aquilone venebant. erat contra separatum ędificium: z cõtra ędem vergẽtem ad aquilonẽ in facie longitudinis centum cubitos hostiũ aquilonis. z latitudinis quinquaginta cubitos cõtra vigiti cubitos atrij interioris. et cõtra pauimentum stratum lapide atrii exteriꝰ: vbi erat porticus iũcta porticui triplici. z ante gazophilacia deambulatio decem cubitorũ latitudinis ad interiora respiciẽs vię cubiti vnius. Et hostia earum ad aquilonem vbi erant gazophilacia in superioribus humiliora: q3 supportabant porticus quę ex illis eminebant de inferioribus z de mediis ędificii. Tristega enim erant: et non habebant columnas sicut erant columnę atriorum. Propterea eminebant de inferioribus et de mediis z terra cubitis quinquaginta. Et peribolus exteriꝰ scdm gazophilacia quę erant in via atrij exterioris ante gazophilacia. Longitudo eius quinquagita cubitorum quia longitudo erat gazophilaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorum: et longitudo ante faciẽ templi centum cubitorum. Et erat subter gazophilacia hęc introitꝰ ab oriente ingredientium in ea de atrio exteriori in latitudie peribo li atrij quod erat contra viam orientalem in faciem ędificij separati. Et erãt ante ędificiũ gazophilacia z via ante faciem eorum iuxta simi litudinem gazophilaciorũ q3 erant i via aquilonis. Scdm longitudinem eorum sic z latitudo eorum. Et omnis itroitus eorum et similitudines z hostia eorum: scdm hostia gazophilaciorum quę erant i via respiciẽte ad nothum. Postiũ in capite vię: quę via erat ante vestibulum separatum p viã orientalẽ

¶ Ad interiora respi. cu. vnius. Rabanus. Semper enim debẽt sacerdotes ad interiora vię eius respicere: quę ducit ad cubitum vnum. id est. vnius dei atis cultum. Vnde. Reuelauit nomen tuum hominib9. Ipsa est enim via interiora respicientis: quę dicit Ego sum via veritas et vita. Nemo enĩ venit ad patrem nisi per filium.

¶ In superioribus. Cenaculi. Vnde in psalmo. Rigans montes de cenaculis suis. Misi enim quis mons fuerit et ad altiora surrexerit pluuijs domini non irrigabitur. Qui pro diuersitate meritorum: de pmo secundoq3 z tercio irrigantur cenaculo.

¶ Eminebant de inferioribus. zc. Vt secundum paulum to inferioris domus cenaculum eminentius esset. et terãum secũdo excelsius. et quanto q3 ad superiora conscenderet: tanto altiori vteretur cenaculo: quod ab humilitate crescebat. Vnde Qui vult inter vos esse maior: fiat omnium minimus.

¶ Tristega. Vbi bus. Describe ea triplicitẽ consilio z scientia vt respondeas sermone veritatis. Superiora et exteriora collãnis indigent: altiora z interiora columnarum id ẽ. alieni auxilij vsũ nõ habent.

¶ Gazophilacia. Cantorum custodiarium altare quoꝰ erat talis latitudo q3 longitudo. c. l.

¶ Centum cubitorum. Non quinq3 gita vt gazophilaciorum. vt post oĩa peccatorũ scz remissionẽ: p fecta pmia i cẽtenario numero ꝓstolemur

¶ Et erat subter gazo. h. in. Oportꝰ eni nos deo posse dere diuitias. z d atrio exteriori sub gazophilacio oriẽtis itroitũ repire. z p altitudinẽ peboli q3 respicit viã oriẽtis venire ad ędificiã: q3 scis ẽ separatũ. añ q3 sũt gazophilacia. z in ipsa via latitudo gazophilaciorũ q3 erãt i via aq̃lonis. Licz eñ ad oriẽtis pucniam9 itroitũ: tñ latitudo maioꝰ ẽ i minorib9. z nõ possum9 ad oriẽtis lumẽ puenire: nisi p viã aq̃lonis. i. p minora z humiliora ad maiora z altiora suspiremus.

¶ Ad nothum. Hiero. Per oriẽtẽ q̃ppe aq̃lonis frigora reliquẽtes: pucnim9 ad austꝝ. i q3 spõsus recubat i meridie. i. i pleno versat lumine

¶ Nothum in ca. Quod nisi aptũ fuerit ab eo q3 dicit: ego sũ hostiũ et quibadet danem david ad vestibulum sanctoꝝ virtutibus separatum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

7 quod ab aquilone veniẽtes suscipit: nõ possumus puenire.

¶ Gazophilacia aquilonis. 7 gazo au. Ra. Puto esse quę vel historię contineãt simplicitatẽ vel intelligẽtiã spũalem. vt per aquilonẽ ve niam⁹ ad meridies: neq; enĩ sic legenda ẽ littera: 7 historię iacienda funda menta: vt non veniam⁹ ad culmina: nec ita pulcherrimo ędificio desuper tecta ponẽda: vt nõ sint solida fundamẽta:

¶ In quibus vescuntur. Hinc discimus multas esse cibo⁹ diuersitates quibus vesci sacerdotib⁹ licet vel nõ 7 quos licet in cibos sumere: nõ in oĩb⁹ sumũtur locis vel ab oĩbus vel omni tpe

¶ Sacerdotes qui appro. Raba. Sacerdotes aũt q̃ vescunt in cellarijs in q̃bus sũt multę diuitię ipsi sunt qui appropĩ quãt ad tẽm. de q̃b⁹ scriptũ est: q⁹ moyses appropinquauerit ad dominũ alij nõ potuerũt. In ędificatiõe mistica tẽpli 7 ecclesię sacramẽto multi sunt sacerdotes 7 aplici viri q̃ accedũt ad dominũ 7 nõ in quẽlibet locum sed ĩ sãcta sanctorum. ibi ponent. s. ⁊c.

¶ Et oblationes ⁊c. Vt nõ modo ingerẽt sacrificiũ sed p diuersitate tẽporum: 7 qualitate peccati 7 ignoratię: sciant placare dñm: locus eĩ sãctus ẽ 7 in eo sacerdotalĩ dignitas cõmoratur

¶ Non ingredientur. Ad eos scz q non possunt tẽpli adita penetrare. nec diuine scientię arcana cognoscere. cũ vestimẽtis quib⁹ intr⁹ iduti erant: viscera mię. 7 dñm saluatorẽ. vñ: ¶ Induimini dominũ ihesũ xp̃m. nec his vtẽtur sermonib⁹ de quib⁹ loquit⁹ deus Misteriũ meũ mihi 7 meis: ne dent sãctũ canibus 7 margari. por.

¶ Et sic procedẽt ad ⁊c. Sic loquẽtur ad populum. q̃o põt audire ppłs. vñ ẽ illud Lac potũ dedi vobis nõ ẽi scz solidũ cibum nondũ enĩ capere poteratis. Et illud. Filioli mei quos iterũ parturio: donec formetur xp̃s in vobis. Parvulis enĩ atq; lactentibꝰ nõ solũ nõ pdest solidus cib⁹: sed cos interficit. q̃ pfectę etatis boĩb⁹ congruit.

¶ Per circũitum. Alij similitudinẽ nõ ipsã domũ: q⁹ videmus nunc per speculũ in enigmate. cum aũt venerit qđ perfectũ ẽ ea. quidẽ ex parte est. Dñs 7 moyses in tabernaculo. 7 salomon in tẽpli ędificio nõ veritatem tentorij et templi: sed similitudinem figurãq; fecerũt. vt p minora 7 terrena celestia intelligamus et spiritualia.

¶ Cumq; complesset. ⁊c. Osẽdit oĩa q̃ supra dicta sũt ĩ foris ecis et ĩ teriorib⁹ tẽpli. 7 sãcta sãctor. ppria ad tẽpli ędificiũ ptinere. 7 tẽpli interiorẽ. Vnde sequit. Eduxit me p viã por. quę respi. ad viã orię. 7 mẽ. est. ⁊c.

¶ Raba. Primo mẽsus ẽ cõtra orientalẽ plagã quĩgẽtos calamos p gi

7 ¶ ductor meus scz qui duxit in atrium exterius 7 supradicta monstrauit. gazophilacia quoq; vel ędificia. de quibus multa dicta sunt.

ingredientibus. Et ¶ dixit ad me: ga ¶ que scz sunt ad aquilonem 7 austrum.

zophilacia aquilonis 7 gazophilacia austri: quę sunt ante ędificium separatum: hęc sunt gazophilacia sancta: in quibus vescuntur sacerdotes qui appropiquant ad dominum in sancta sanctorum. Ibi ponent ¶ victimam olo

¶ ignorantie. causti.

nes pro peccato 7 pro delicto. Locus enim sanctus est. Cum autem ingressi fuerint sacerdotes: nõ egredientur de sanctis in atrium exterius ¶ interiecus. ¶ in penetralibus templi.

us. Et ibi ponent vestimenta sua: 7 ¶ ideo ad eos qui perfectam non habent sanctitatem non debent profectꝰ

in quibus ministrant: ¶ quia sancta sunt: vestientur q̃ vestimẽtis aliis 7 sic procedent ad populum. Cum

¶ vir supradictus.

q̃ complesset mensuras domus in

¶ nõ in atrium exterius sed per viam

terioris: eduxit me per viam portę

¶ oco

portę respiciebat ad viam orientalẽ

¶ primum. ¶ aliam similitudinem domus per circũitum in ordine

7 mensus est eam vndiq; per circũitum. Mensus est autem cõtra vẽ

¶ plagam scz.

tum orientalem calamo mensurę quingentos calamos: in calamo mensurę per circũitum. Et mensus est contra ventum aquilonis quingentos calamos: in calamo mensurę per girum. Et ad ventum australem mensus est quingẽtos calamos in calamo mensurę per circũitum. Et ad ventum occidentalem mensus est quingentos calamos: in calamo mensurę. Per quattuor vẽtos mẽsus est murum eius vndiq; per circũitum: longitudinem quingentorum cubitorum: 7 latitudinẽ quingentorum cubitorũ: diuidentem inter sanctuarium 7 vulgi locũ

C XLIII.

ET duxit me ad portam quę respiciebat ad viam orientalem. Et ecce gloria dei israel ĩgrediebatur per ¶ oco viam orientalem. 7 vox erat ei qua ¶ aque multe populi multi. si vox aquarum multarũ. Et terra splendebat a maiestate eius. Et vidi visionem sẽdum speciem quam videram quando venit vt disperderet ciuitatem: et species sẽdum aspectum quẽ viderã iuxta fluuiũ

rum. Secũdo ad aquilonẽ. tercio ad austrũ. quarto ad mare. i. occidentẽ per quattuor scz ventos murum in circũitu tam in longitudine q̃m in latitudine per quadrum. Qui murus habebat simul duo milia calamos: Si autem calamus ser cubitorum erat. et sextę partis cubiti: perspicuum ẽ murum exteriorem habuisse per circũitũ calamos duo milia. qui faciũt cubitos duodecim milia. ccc. xxxiij. 7 trientem ꝺ duobus milibus calamorum. In libro aũt iosue narratur ĩ suburbanis hęc mẽsura diligẽter seruata. Legio q̃q; domũ hũc numerę eligit ĩ suffocationes porcorũ vt qui a seruientibus deo precepto domini separatus est: in cõtrariam partem referret: ad perditionem eorum qui vitã ceno dignam 7 sordib⁹ ducũt. Dmũ aũt murus qui est exterior. et habet spacioſã longitudinẽ 7 latitudinẽ p quadrũ. aplorum ptinet numerꝰ. i. rij. milia. vt singulis aplis millenus numer⁹ ipute tur. 7 tamẽ ad mẽsurã plenitudinis xp̃i 7 perfecti viri nõ veniat nisi iũgatur ei 7 palestes qui trecentos. xxxiij. facit cubitos 7 terã ptẽ cubiti: p quę misteriũ trinitatis demõstratur quę cingit 7 vallat oĩa 7 habitores tẽpli suiq̃ stat tutissimos. Vnde arca noe trecentorum cubitorum habet longitudinem. 7 xxx. cubitorum altitudinem: q̃ vno cubito consũmat. Q̃ aũt ibi addũt quĩ quagẽta cubiti ĩ latitudine: remissionis sacramentum est. Vnde et domi⁹. xxx. annorum venit ad baptismum. 7 ezechiel in principio voluminis annũ posit tricesimũ. q̃ tricẽsim⁹ tricesim⁹ numer⁹ trib⁹ additis et tercia parte cõplet. Illud aũt qđ lxx. habẽt. 7 nrã translatio dũ celeritate dicẽdi min⁹ caute pspicim⁹. s. murus eius vndiq; p circũitũ lõgitudinẽ quĩgẽtorum cubitorum hebraica nõ habẽt sed ſplicater longi. q̃ngẽtorum: 7 lati. q̃ngẽtorum vt ſb audiat' calamorum

Longitudinẽ quingẽtorum. Quingẽtesim⁹ q̃ vicin⁹ ẽ quĩq; genario: ad remissionẽ oĩm ptinet peccatorum: vñ vn⁹ debebat denarius quingẽtos. 7 alius. l.

¶ Diuidente ut sanc. Ex ſb habem⁹ omnẽ supra tẽpli descriptiõem: sacerdotũ q̃ sunt filij sadoch misteriũ fuisse delegatam. Hinc murũ aũt tanto spacio dilatatũ vt vniuersa contineat separare sanctuarium et vulgi locũ

¶ Per viam ori. Per quã egressa fuat. cũ ciuitas dñi furore pcussa ẽ Ingredit aũt: imo regredit ad eã: q⁹ tẽplũ dñi ĩ mõte mõstrauerat. 7 tũ multo pl⁹ ẽ qđ ĩ seqntibꝰ dr: Leuauit me spũs. ⁊c. ſb eã ekstatĩ dei ilr ingredit. ibi dr q⁹ pleitudo glę dñi fuit ĩ tẽplo. vñ. 7 ysai. vidi dñm sedentem super thronũ excelsum 7 eleuatũ: 7 plena dom⁹ gloria eius. quod est quãdo reuelata facie gliam dñi cõtẽplantes reformamur in imaginem creatoris.

¶ Et vox erat. Vna ppter vnũ in laude dei consensũ: q̃uis aquarum

multarū. Geminat aūt vot cantū patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto. Sanctus sanctus sanctus d.d.sa.ꝛc.

Raba. Et terra splendebat a maiestate eius. Ds in aduentu xpi ꝓprie factū est qñ in omnē terrā crinit sonus aplox. ⁊ i.fi.or.t.v.e. Et quotidie ī pletur ī cedentib⁹. ⁊ pfecte cōplebit qñ corruptibile hoc induet incorruptōem

Chobar. Quod onus pōdusq; significat. Quid enī graui⁹ flumīb⁹ babilonis? De q̄bus. Super flumina babilonis illic sedimus ⁊ flemus cū re.s. De quib⁹ scriptus est. Preterit enī figura huius mūdi. Nihil enī in hac⁹ seculi cōfusione ꝓspectauy: sed oīa ꝓtereūt ⁊ fluunt. Qui aūt hec ꝓsiderat cadit sup facie suā: itelligēs q̄s procul sit a maiestate dei. et flectit genua ad patrem in nomine ihesu christi.

Et locus ye. Adorabimus i loco vbi steterūt pedes eius. et pulchre dicit: apostoli steterūt. In ecclesia enī stāt pedes domini In synagoga ambulant ⁊ pereunt.

Qui fabricati sunt. ꝛc. Raba. Audiāt ad litteraꝫ mulierculę onerate peccatis quę circūferūtur omni vento doctrinę. semp discentes: ⁊ nunq̄ ad sciētiā veritatis pernientes. mētem innctaꝫ deo nō vicinitatem ecclesiarū. ⁊ primā habitatōnem dei in se prouocare demētiā: ꝙ potius dei indignatōem cōmoueri: qñ in consecratis locis habitant indigni.

Et postes suos. Vt vnus sacerdotum ⁊ laicoꝝ esset introitus

Vñ apls: Probꝫ autē seipsum homo: ⁊ sic accedat ad corpus ⁊ sāguinē dñi.

Et murus erat inter me. Vt sacerdotalia sacrificia et loca sacramētoꝝ corpis et sāguinis dñi breuissimus mur⁹ diuideret

Et polluerūt no. sanc. m. ꝛc. Rabaū. Qui prodest habitatōis vicinia. ⁊ medius inter cellolam nostraꝫ ⁊ altare domini paries. cum bis quę secreto facim⁹: et q̄ turpe est etiam dicere: cōtamiet⁹ ⁊ polluat nomē domi? Ego arbitror ꝙ nō polluat nomē dñi nisi ille qui visus est nomī eius credere: ⁊ et illius cēseri vocabulo. Et quo mō tollit mēbra xpi vt faciat mēbra meretricis: qui prius xpō credidit: sic ille polluit nomē domi: qui prius fidē nois eius suscepit. Alioquin ethnic⁹ ⁊ iudę? cum sit polluti: ⁊ cōtaminatio ipsa atq; pollutio nomē dñi pollucre et cōtamiare nō possunt: ꝙ polluūt: ad q̄s dr. Per vos nomen meū. b.i.g.

Et habitabo in me. eo. Boni operis statim ꝓmiū pollicetur. et habitabo in medio eoꝝ. Vñ: Vedi? vestꝫ stetit quē vos nescitis. Nō p uo tpe vt in synagoga: sed sp. qđ in christi ecclesia cōprobatur.

chobar. Et cecidi super faciem me
§ cum corruissem
am. Et maiestas domini ingressa ē
templū: per viaꝫ portę quę respici
† § quia iacens pergere nō valebam.
ebat ad orientez † Et leuauit me spi
§ quia foris cecideram.
ritus: ⁊ introduxit me in atrium in
† § quasi qui prius conspexeram gloriā domini israhel venientem p viam orientalē vidi repletam domum gloria domini.
terius. † Et ecce repleta erat gloria
† § non dicitur quid. nisi forte illud apostoli. Audiui arcana verba que nō l.b. l
domini domus. Et audiui † loquē
§ interiori. § scz domus. cui soli cōuenit qđ sequitur. locus so. m.ꝛc.
tem ad me de domo. Et vir qui sta
bat iuxta me dixit ad me: Fili hois
† § ecclesia. § lacrima est in pace locus eius. que eruperat omnē sensum.
locus solii mei: ⁊ locus vestigiorū
pedum meoꝝ: vbi habito in me
† § dominū cernentium. † § nō ad tempus sicut in templo salomonis. † § hi sunt qui sancte ⁊ pure in ecclesia conuersātur
dio filioꝝ † israel in ęternū. Et nō † pollu
et vltra dom⁹ israel nomen sanctuz
§ tam populus q̄ reges eorū. § polluerūt scz. § quibus
o deo fornicari sunt.
meum: ipsi ⁊ reges eoꝝ in fornica
† § qui frustra sibi regiū nomē assumebāt
tōnib⁹ suis ⁊ in † ruinis regum suo
§ arrogant enī offendit deū. humilis ad misericordiam prouocat. § p superbiā.
rum ⁊ in excelsis. qui fabricati sūt
§ vt nihil esset
inter sanctū ⁊ prophanū.
limē suū iuxta limē meū. ⁊ postes su
§ quod prius
os iuxta postes meos ⁊ mur⁹ erat in
ter me ⁊ eos. Et polluerūt nomen sanc
tū meum in abominatōibus q̄s fe
§ causas scz fuisse
cerūt. ꝓpter quod cōsumpsi eos
† § Quasi dicat dominꝰ. ꝓpbete: ꝓtecipe tamen vt amoueant f.f.s.
in ira mea. † Nūc ergo repellant. p
cul fornicatōnem suaꝫ: ⁊ ruinas re

§ Ostende domui. ꝛc. Rab. Non parui opis est ꝙ oculis carnis vel mente conspexeris: audientibus demonstrare: vt ipsi tecū videātur vidisse

Templum. Hieronimus. Quod in monte immo in sūmitate montis: quod non illam domum putemus quę a salomone in regum et in paralipomenon libris constructa narratur. Illa enim alterius ordinis atq; mēsurę est. et in singulis magnam diuersitatem habens tanto inferior templo quod nūc ostenditur ezechieli: vt non solum cultores eiꝰ et edituī: sed ꝙ ipse fabricator aꝰ salamō peccauerit ⁊ deū offenderit: licet postea pgnitentiaꝫ egerit scribens prouerbia. in q̄bus ait Nouissime ego egi pnitentiam: ⁊ respexi vt digerem disciplinam. Illa aūt q̄ per ezechielem domui israel ostēditur: talis est vt quę in mente conspexerit: cesset ab iniquitatib⁹ suis pre desiderio illi⁹ Vnde: Domine dilexi decorē domus tuę: ⁊ locum habitatiōis tuę. Et Vnam petij a domino: vt in. in domo domī omnib⁹ diebus vitę meę. cum eppero scz viuere et esse cum christo. qui est vita ꝛc dentium.

§ Descriptōnes In domo patris mei mansiones multę sūt. Et alibi. Statuit terminos gentium iuxta numerum filioꝝ israhel. vel filiorū dei.

Sanctum sanctorū est. Rabanus In tabernaculo qđ fabricatū ē a moise. ⁊ i templo qđ a salomone: in teriora tantū vbi erat cherubin: ꝓpiciatorium: ⁊ arca testamenti ⁊ mensa thimiamatis appellabant sancta sāctorum: sed in hac domo oīs termini reputant⁹ sancta sāctorum

Iste aūt mensura. ꝛc. Ra. Abyssuꝫ sapientiā q̄s iustificabit. Ofūdū sapiētię ⁊ sciētię dei ꝛc. In exodo altare quīq; cubitorū in lōgitudine. ⁊. v. in latitudine. hic recedens a sensibus quīq; tendit ad vnionem. in quo cubitus verissim⁹ cui iungitur palmus.

§ quia talia abominor
gum suoꝝ a me: ⁊ habitabo ī me
§ non ad cēpus q̄s in synagoga
dio eoꝝ semper. Tu autem fili
† § eorū scz qui animo deū cōspeciūt.
hominis ostende † domui israhel tē
§ viso templo. § mente.
§ magnum premium visi templi.
plum. et confundantur ab iniqui
tatibus suis: et metiantur fabricā
§ visis fabrice mensuris ⁊ rationibus
et erubescāt ex omnibus quę fece
runt. Figuram domus et fabricę
† § eorū scz qui egredientur ad eos qui foris fuē
† § eorū scz qui p magistroꝝ disciplinā ad alta ⁊ interiora penetrāt.
eius: † egressus ⁊ † introitꝰ: et omnes
§ lex. subsidiū. id ē. suppellectilem. dimissas scz
descriptionem eius: ⁊ vniuersa prę
cepta eius: cunctūq; ordinem eius
† § qui cōfusi sunt super iniquitatibus suis.
et omnes leges eius ostendes † eis
⁊ scribes in oculis eoꝝ: vt custo
§ ideo ostendes: vt custodiant. aliter nihil prodest scire deseri ptionem.
diant omnes descriptōnes eius: ⁊
§ opere.
pręcepta illius ⁊ faciant ea. Ista ē
§ que est scz. † § non poterit eiuitas abscondi supra montē posita. de qua fluminis impetus lentificat ꝛ.d.id ē.ecclesiā.
† § qui vertex montiū. a quo vulneratus princeps tyri.
lex domus † in summitate † mōtis.
§ termini. § domus.
omnes fines eius in circuitu san
§ dicta scz vel dicēda
ctū sanctoꝝ est. Dęc est ergo lex
domus. iste autem mēsurę altaris
§ perfecto
in cubito verissimo: qui habebat
§ altaris.
cubitum et palmum. In sinu eius
§ qui scz ea que igne consumebantur suscipiebat. § altus.
erat cubitus: et cubitus i latitudie
§ alias terminus. § pro quo supra coronam posuit hieronimus.
et diffinitio eius vsq; ad labiū ei⁹
§ altitudo cauature.
et in circumitu palmꝰ vnus. Dęc

id est. palestes. sertam habēs cubiti partem.

Et cubitus in latitu. Rab. Vt et interiora. i. secreta ⁊ spacia altaris: quę in latitudine demonstrant: vno cubito finirēt. Et diffinitio e. vs. ad. la. In circuitu altaris. i. in margine ⁊ circulo repandū labium fuit quasi corona in modū lilij visu pulcherrimum.

§ Illud breuiter demonstratur ꝙ in circuitu ipsius altaris in margine. s. ⁊ in circulo ipsius altaris repandū fuerit labium. ⁊ quasi corona in modū lilij aspectu decora.

Dec quoq; erat fossa. Inferiora enī ⁊ profunda ⁊ terrę cohęrētia quasi numero qui immūdis animalibus congruit continent. Superiora autez

ad crepidinē sive ad ꝓpiciatoriū ꝓuenientia vniuſ cubiti habent latitudi
nē· vt duo alis numerus trāſeat ad ſolitariū · ꝛ bonū nuptiarū qđ infer⁹ eſt
ad vnionis perueniat beatitudinem.

¶ A crepidine minori vſqꝫ . Ra. A propiciatorio minori ꝛc. Pro
piciatoriū min⁹· lapis excisus de monte ſine manib⁹· Propiciatorium ma
gnū ipſe lapis qui creuit i mōtē magnū: ꝛ ꝓplenit orbē vniuerſum. Vel ꝓpi
ciatoriū min⁹: qū ſe exinaniuit formam ſerui accipiens. Propiciatoriū ma
gnū: qñ recepit gloriā
quā habuit apud pa
trem anteqꝫ mūdus fi
eret· priuſ cū xpi būi
lia agnoſcim⁹: ꝛ ſic ad
diuinitatis altitudinē
ꝓuenim⁹. Et tam vtri
uſqꝫ nature propicia
torīū ad vnius altariſ
ptinet ſacramētū. In
ter duo aūt propicia
toria quattuor cubita
q̄ttuor mūdi elemēta
ſignificāria· q̄ ꝛ ipſa ꝓ
ueniunt ad vni⁹ cubi
ti latitudinē. Et notā
dū qꝫ i mēſura altaris
prim⁹ cubit⁹ in latitu
dine nulli copulat⁹ ſed
ſua vnione pfectus eſt
Secūdus aūt latitudi
nis cubit⁹: poſt duos
cubitos erecit ad ſum
mū. Et terci⁹ poſt pro
piciatoriū min⁹ et ma
ius ꝓ quattuor elemē
ta ad vni⁹ cubiti miſte
riuꝫ tendit· vt vnus et
alter ꝛ tercius cubitus
in altari dñi: nō ꝓmus
ſcūdus ꝛ terci⁹ iꝭ vn⁹
ꝛ vnus ꝛ vn⁹ cē dicat'

quoqꝫ erat foſſa altaris : ꝛ de ſinu
¶ propiciatoriū maximū.
terre vſqꝫ ad crepidinē nouiſſimā
duo cubiti ꝛ latitudo cubiti vniuſ
¶ Ixx⁹ propiciatorio minori vſqꝫ ad propiciato
riuꝫ maius.
ꝛ a crepidine minori vſqꝫ ad crepi
dinem maiorem quattuor cubiti :
ꝛ latitudo cubiti vnius. Ipſe aūtē
ariel quattuor cubitorū: ꝛ ab ariel
vſqꝫ ſurſum cornua quattuor. Et
¶ paulatim manſellat. ¶ propter duodeci
cubitos· ꝛ apoſtolos duodecim.
ariel duodecim cubitorū in longi
tudinē per duodecim cubitos lati
tudinis: quadrangulum equiſ late
¶ Ixx· propiciatoriū· Simach⁹ circūitum
ribus. Et crepido quattuordecim
cubitorum longitudinis ꝓ quattu
ordecim cubitos latitudinis in q̄t
¶ Ixx· ſi⁹ on·
tuor angulis eius : ꝛ cornua in cir
¶ propiciatorii.
¶ Simachus cōſummatio
cuitu ¶ eius dimidij cubiti: et ſinuſ
eius vnius cubiti per circūitum.
¶ propiciatorii
Gradus aūtē eius verſi ad orientē.
Et dixit ad me: fili hominis hęc di
cit dominus deus : Di ſunt ritus
altaris in quacūqꝫ die fuerit fabri
catum : vt offeratur ſuper illud o
locauſtum : et effundatur ſanguis
Et dabis ſacerdotibus et leuitis q̄

¶ Quadrāgulū equis lateribus. Per q̄ttuor latera vndiqꝫ du
odeni cubiti ſit efficiūr· xl· ꝛ octo cubitos ſacerdotaliū ciuitatū: vt bis quaſi
fūdamētis in toto orbe diuiſis eccleſię fortitudo ſolidetur.

¶ Et crepido quattuordecim cubi. Significat qꝫ dñus noſter q̄
vere propiciatoriū ē: nō ſolū ꝓ peccatis nr̄is ſed oi mūdo ꝓ q̄ttuordecim ge
neratōes venerit ab abraā vſqꝫ ad dauid· et rurſū ꝓ alias q̄ttuordecim vſ
qꝫ ad captiuitatē iechonię· et eiuſdē numeri ſacramēto ad terrena deſcēde
rit· vt in tercia theſſerēſdecade diuini numeri ſacramēto ſaluaret q̄ttuor
angulos mūdi· de quib⁹ dr̄. Multi venīēt ab oriēte ꝛ occidente aquilone
ꝛ auſtro· ꝛ recūbēt cū abraā yſaac ꝛ iacob in regno celorū:

¶ Dimidii cubi· Pro peccatorib⁹ qui tantū ſaluantur mia creatoris
Vnde Pro nichilo ſaluoſ f·i·

¶ Vnius cubiti. In quo iuſti ſaluant· numero ſcz ſolitario atqꝫ ꝓfe
cto· ꝛ imitante vnā diuinitatē· Vñ apls. Deus erat i xpo: mūdum reconci
lians ſibi· cui⁹ propiciatōe et peccatores ꝛ iuſti reconciliant'.

¶ Gradus aūt eius. ꝛc. Ra. Di ſunt· xxiij· libri veteris teſtamenti:
qui habēt i apocalipſi iobis cytharas· ꝛ in capitib⁹ coronas. Vel ſacramē
ta patris ꝛ fi· ꝛ ſ·in q̄ nobis dat' vera ꝓpiciatio. Et propt' hoc graduū nu
mer⁹ icert⁹ relinquit· vt quātocūqꝫ ſtudio ad altiora cōſcēderim⁹: putem⁹
nos eſſe iiferiorib⁹· cogitātes illud. Ibūt de virtute in virtutem.

¶ Et dixit ad me.
Dil oſtenſis docꝫ vir
ſapradictus quō ope
ꝓfecto altare debeat
expiari ꝛ cōſecrari. pri
mū ſcz offert victima
ꝛ datur ſacerdotibus

¶ Holocauſtum
Ra. Nota qꝫ vitulus
totus offertur i olocau
ſtū: ꝛ craſſitudo corpuſ
ei⁹ diuino igne conſu
mitur. Et ſi enim noui
mus xp̄m ſcīm carnē
ſz iā ñ nouim⁹ Dire⁹
aūt ſecundo die offert
quidē in victimā : ſed
holocauſtū dñi ꝓſtan
tię reſeruatur· Notan
duꝫ q̄s qꝫ iuxta hebra
icū· n ipſe ezechiel qua
ſi ſacerdos · vitulus in
betur aſſumere· ꝛ holo
cauſtuꝫ facere. ꝛ ſāgui
nē eius in circūitu aſp
gere· tam altaris q̄m an
gulor⁹ ꝛ cornū ſiue' ba
ſis. Ixx· anteā alios ſa
cerdotes hoc facere re
mōſtrant. Sed ꝛ ipſe
ezechiel de numero ſa
cerdotum eſt

¶ Hircum capra
rum. Quod et aial
ſq̄ ad excelſa feſtinans
ꝛ in ꝓpriſ cibis nichil pi
culi ſuſtinēs: ꝛ illic iue
nit viā vbi alia aialia
ruinā. vñ grece capra
rū gret ſublimiuꝫ con
ſeratio dicit'.

¶ Pascha facturi aſ
ſumūt de grege agnuꝫ
et bedū : Et q̄ ꝓmo fa
cere paſcha ñ potuerīt
i ſcdo mēſe facūt : q̄rū
altere ad penitētes : al
terū ad inſtos ꝓnet.

¶ Vitulum de ar
mēto imac. et arı
etem ꝛc. Rab. Do
ſes ꝛ helias videntur i
mōte cū dño · i· lex ꝛ ꝓ
phete· qui annūciabant ei qꝫ paſſurus eſſet in hieruſalem.

¶ Poſtq̄ altare ꝛ mēſurę eius· i· vtice mōtis demōſtrata ſūt: ꝛ cōſecratio
ꝛ expiatio ꝓ vnū vitulū imaculatū ꝛ hircum: ſiue duos hędos: ſcdum ·lxx·
quorū vitulus ad xp̄m· ſequētes ad aplos miſtroſq̄ ꝓtinēt· ne iu cōſecratō
ne ſpūalis altaris ꝛ ꝓprie ad eccleſiā ꝓtinētis lex ꝛ ꝓphete videātur ex
cluſi. Ideo cōſecrato altari vitulus imaculat⁹ aſſumitur ꝛ aries : ꝛ offerūt
in conſpectu dñi. Et filij ſadoch· i· iuſtorū ſacerdotes aſpgūt ſal ſuꝑ capita
eorū: vt lex ſcz et prophete ſapote euangelij cōdiantur. nec vllā ſacrificiuꝫ
ē iuxta legis ipīus: ꝛ aplm (qui aut: Sit aūt ſermo veſter ſale cōdit⁹) qđ ſa
le careat. Vtrūq̄ aūt offert· in olocauſtū duo : vt corꝑ qđ ſignificatur i le
ge ꝛ ꝓphetię nubilū: igne dñi· i· ſpūſancto (de quo dr̄: ſpū feruentes) in ſpi
ritualem et tenuem ſubſtantiam conuertantur

¶ Hircum pro peccato. Vt per hęc ſacrificia ſeptē diebꝰ ad ꝓfectā

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

expectur altare. In. vñ. sabbatiſm⁹ ſignificat⁹ qui ꝓpło dei reſeruat⁹ in quo uerã requiẽ ſperam⁹. nec facim⁹ ſeruile opus peccati.

¶ Raba. In hirco ⁊ vitulo ⁊ ariete tria generalia delicta monſtrantur: quib⁹ humanũ ſubiacet genus. Aut cogitõe eñ: aut ſermone: aut opere peccam⁹. Cogitatio ad arietẽ que ꝓma ẽ oĩm peccatoꝝ: ⁊ ex qua duo genera naſcunt⁹. Hedus et hircus ad ſermonẽ q̃ de erceſſionib⁹ diſputat. Opa in vitulo ſignant⁹ qui vomeri ⁊ labori ⁊ terrenis opib⁹ mãcipat⁹. hęc igitur et imaculata per dies ſeptẽ veri ſabbati atq; pfecti deo offerre debem⁹: ⁊ expiare altare: ut oratio noſtra munda ad deum ꝙueniat.

Et implebũt ma. Domiꝰ ſcs ſacrificiũ ꝓ põtifice pro ſacerdotibus: pro ꝓlo. vt nemo ſtet vacuꝰ coꝝ dño.

¶ In die octaua. Vt dicant cũ apło reſurrexim⁹ cũ xpo. ⁊ vlta octauã tẽdãt ad ce leſtia ⁊ offerãt pro nobis holocauſtũ. ſiue q̃ pro pace peccatoꝝ noſtroꝝ: et ſalute nrã ſũt vt ꝓ ignẽ ſcĩ ſpũs oĩa q̃ cogitam⁹ loq̃mur et facim⁹: in ſpũ alem ſubſtãtiã cõuertãtur.

¶ Et conuer. me. Multę ſũt portę in deſcriptõe tẽpli tã it⁹ q̃s foris. altarꝰ q̃s figura ⁊ cõſecratõ ⁊ ſacrificia. ſermo ſtrent⁹ pcurrit. q̃ ſinito: venit ad portã lãctuarij exteriorem q̃ reſpiciebat ad oriẽ. ⁊ erat clauſa. Vñ ⁊ cõuertit me ad viaz.

¶ Portę ſancta. Deq̃. Ve vob ſcribę ⁊ phariſei hypocrite. ⁊ ve nob legiſ doctoribꝰ q̃ tollitis clauẽ ſcĩętię. Ipſi non ingredimi ꝛc. Hic ẽ liber ſignatus ĩ yſaia. hic ẽ liber cuius nemo poteſt ſoluere et apire ſignacula: niſi leo de tribu iuda.

¶ Porta hęc clauſa erat ꝛc. Ra. Dñs q̃s ſaluatoꝛ hũanũz corpus aſſumeret: ⁊ ſe formam ſerui accipiẽs humiliary: clauſa erat lex ⁊ ꝓphęta ⁊ oĩs ſcientia ſcripturaꝝ. clauſus erat paradiſus. Poſtq̃s autem ille pependit in cruce: ⁊ ait latroni: hodie mecũ eris ĩ paradiſo: ſtatĩ velũ tẽpli ſciſſũ eſt: ⁊ omnia aperta ſũt: ablatoq; velamine dicim⁹: Nos aũt reuelata facie gl̃am dñi cõtẽplãtes ꝛc. Si ĩ xpo reuelata ſũt oĩa: quõ porta clauſa erit: ⁊ nõ apietur: Sed q̃uis ad ſũmã ſciam venerim⁹: cõpatõe diuine ſcię nũc ex parte ſcimus: ex parte cognoſcim⁹. cum aũt venerit qđ perfectũ ẽ ex. qđ ex parte eſt. Vñ et paul⁹. nũc perfectũ ſe nũc ĩperfectũ dicit. Eſt enĩ cõparatione aliorũ pfect⁹ cõparatõe diuine ſcientię imperfectus.

¶ Q; aũt porta onẽtalis extra ũnoſ mũdi ſęper clauſa ſit: iobes aperit eã dicit: Deũ nemo vidit vnq̃. ſed vnigenit⁹ q̃ ẽ ĩ ſinu patris ipſe enarrauit Quaſi aliis verbis dixerit. Eritq; clauſa principi: ⁊ pręceps ipſe ſedebit ĩ ea vt comedat panẽ perfecte ⁊ cõſũmatę ſcię. Nemo aũt nouit filiũ niſi pater ⁊ nemo nouit patrem niſi filius: ⁊ cui filius voluerit reuela.

¶ Eritq; clauſa. Raban⁹. Nemo enĩ poteſt paſſionis coꝛporiſq; ⁊ ſãguinis dñi: ꝓ maieſtate rei: ſacramẽta cognoſcere: tantę autem bonitatis et clemẽtię eſt princeps noſter: vt cum ſolus ſedeat in porta que clauſa ẽ et panem coram domino comedat: velit tamen plures menſe ſuę habere conſortes: et dicat Ecce ego ad boſtium ſto et pulſo ſi quis mihi ape-ĩ-ad. e-⁊ cenabo cum ipo ⁊ ipſe mecuz. Solus autez comedit panem coram domiõ: quia ſubſtãtia et⁹ diuinaq; natura ab oĩb⁹ ſepata ẽ

¶ Et ecce implevit glo. Rabaũ. In conſũmatõne tabernaculi: et in ędificatione templi ſalomonis: ap paruit gloria domini que poſtea euangelicę glorię comparatione deſtructa eſt. Vñ paulus. Etenim nõ eſt glorificatuz quod claruit in hac parte: propter excellentem gloriam. Non autem deſtructiones priorꝭ glorię abolitionem putemus. Sed cum venerit qđ perfectũ eſt deſtruitur qđ ex parte eſt. velut ſi ſolis radijs lampades compares: vel lucernã. Vnde: Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens ⁊ vos. Pꝰ q̃s ſol iuſticię veri: lumẽ lucerne ab ſcõditũ ẽ. vñ. illũ optz creſcere me aũt minui.

¶ Et cecidi in fa. ꝛc. Nedum plus cernere cupiat q̃s qđ humana poteſt infirmitas ipſum oculorum lumẽ amittat. Vnde. Familiarius vocat eum dominus filiũ hominis

¶ Cerimoniũ. Re Nota q̃ in mundi huius plaga qui in maligno poſitus eſt: ⁊ in aquilonis frigore cõſtitutus. cęleſtium nobis cerimoniarũ ordo mõſtratur.

¶ Sufficiant vobis. Ad pœnitentiam peccatorum ꝓ nobꝭ tat⁹ ne peccata peccatis addamus: materiã q̃ parãtes futuro ĩcẽdio

¶ Eo q̃ iducitis Modicum fermẽtum totã maſſam coꝛrũpit. In quibuſdã crẽplarib⁹ habetur. Ne introducas impiũ in tabernaculũ iuſtorũ.

¶ Alienos. Rabanus. Alieni niſi circumciſi corde carne⁹ aurib⁹. labijs oculis⁹ guſtu⁹ odoratu in ſanctuarium non debent introduci. Audiãt hoc epiſcopi ⁊ preſbiteri⁹ ne tales introducãt. Vnde nemini cito manus impo.

¶ Incircuncioſos. Cultello dei coꝛ noſtrum circumcidimus: et ꝓpcium auferimus: cum turpes cogitationes de corde noſtro non ęrunt. Nec de nobis illud dicatur. Incraſſatum eſt coꝛ populi huius. Caro ſimiliter circumciditur: ſi non luxurię. ſed neceſſitati tãtum mancipant⁹ in victu. ĩ veſtitu ⁊ ceteris. vt audiat. hodie abſtuli opprobrium ęgipti a vobis ęgiptij

c

ſ cogitationem.
et arietem de pecoribus imaculatos offerent. Septez diebus expiabunt altare: ⁊ mundabunt illud: ſ ſyr. manus ſuas.
et implebunt manum eius. Expletis autez ſeptẽ diebus: in die octaua ⁊ vltra facient ſacerdotes ſuper altare holocauſta veſtra: ⁊ que ꝓ pace offerunt: et placatus ero vobis: ait dominus deus. ſ his delectatus.

C. XLIIII.

Et conuertit me ad viam portę ſanctua-

rij exterioris: que reſpiciebat ad
† ſ virgo maria. virgo ante partum. virgo in partu. virgo poſt partum.
orientẽ: ⁊ † erat clauſa. Et dixit do
† ſ ſcripturarũ ſcientia.
minus ad me: † Porta hęc clauſa
ſ ad plenum. ſ ꝙuis perfectus cõpatione alioꝝ.
erit: non aperietur: ⁊ vir non tran
ſ ſolus.
ſiet per eam: quoniam dominꝰ de
† ſ unde. Spũſanctus ſuperueniet in te. ⁊ virtus altiſſimi obũbrabit tibi. ſ qui clauſis ingreſſus eſt hoſtijs.
us iſrael † ingreſſus eſt per eam. Erit
† ſ verbi dei. ſ in cuius aduentu reſerabitur.
ſ ſyr. vel duci. ſ ad vſum eius.
ſ chriſtus ſcs qui ẽ ſacerdos in eternũ ſcõm ordinem melchiſedech hoſtia.
q̃ clauſa † principi. princeps ipſe ſe
† ſ nobiſcum. ſ celeſtem. ⁊ vinum. ſ quo non bibam ãmodo de hoc genimine vitis: niſi in regno patris mei. illo ſcz regno. de quo dicitur. regnũ dei intra vos eſt.
debit ĩ ea: vt † comedat † panem co
† ſ quia intus ẽ in omnibus infuſus
ram domino. † Per viaz veſtibuli
† ſ vt eos qui per ſe intrare non poſſunt introducat. ſ quia foris eſt oĩbus circũfuſus
portę † ingredietur. et † per viam

† ſ vt alios introducat. ⁊ loquatur eis qui diſſiciliora non capiunt. ſ vir predictus.
eius † egredietur. Et † adducit me
per viam portę aquilonis in cõſpe
† templi ſcilicet.
ctu † domus. et vidi: ⁊ ecce imple-
ſ templũ ſcz.
uit gloria dei domum domini. Et
ſ maieſtatem ferre nõ ſuſtinens
cecidi in faciem meam. Et dixit ad
ſ quia humiliter cecidit conſortari meruit.
ſ primum.
me dominus: Fili hominis: pone
ſ animũ. ſ ſecũdo. ſ interioribus ꝙ quibus dicitur abrae. leua oculos tuos ⁊ vide ſtellas celi. † ſ tercõ ſ qui habet aures audiẽdi audiat
cor tuum et vide oculis tuis. ⁊ au
† ſ cerimonias templi ⁊ legitimas.
ribus tuis audi † omnia que ego lo
quar ad te: de vniuerſis cerimonijs
domus domini: et de cunctis legi
† eandem † ſ quia multi introitus ſignificãt ordinem cerimoniarũ.
bus eius. Et † pones † cor tuũ in vijs
† ſ probemiũ ſcz eſtiet preparatio prophete eſt ad intelligenda ea que poſtea ſuper templi ordine cognituruꝰ eſt.
templi: per omnes † exitus ſanctua
rij: ⁊ dices ad exaſperantem me do
mum iſrael. Hęc dicit dominꝰ de-
† hoc eſt primum peccatum.
us: Sufficiant vobis omnia ſcele
ra veſtra domus iſrael. eo q̃ † iducitis filios alienos incircunciſos
corde. ⁊ incircunciſos carne. vt ſit
in ſanctuario meo. ⁊ polluant do-
† ſ propoſitionis ſcz in oĩbus eccleſijs de vno pane pullulantes.
mum meam. Et offertis † panes me
ſ de quo adipe fruments ſacrauit eos.
ſ qui in chriſti paſſione fuſus ẽ.
† ſ Quaſi. cum tales in ſanctuarium meũ inducatis: ⁊ domum meã polluatis. quomodo audetis offerre panes ꝛc. myſtica ſcz ſacramẽta. ⁊ nõ intellegatis q̃ ſoluerentis pactũ meum. ꝛc.
oſ. adipez ⁊ ſanguinem. Et † diſſol
uitis pactum meum in omnib⁹ ſce

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

enim magnarum carnium sunt.

¶ Omnis alienigena ꝛc. Quis filij? quis cognat? quis antiq̃ consuetudine vel necessitudine deuict?, si ĩcircūcisus corde vel carne nō introducam? in sanctuarium dñi. nec ministros xpi nrōs facia? mūtos ꝛ p̃ carnalib? refrigerijs altare dom̃i pollua?.

¶ Sed et leuite qui longe ꝛc. Hic. Significat scōm. ltr. q̃ leuite sacerdotalis grad? q̃ erauerūt post q̃s fregerit iniquitates suas: stent ĩ sanctuario ꝛ macten̄t holocausta ꝛ illi stent vt ministrēt eis ꝛc. Q. si ita ē q̃m̄ō stare poterit: vt leuite q̃ recesserūt post ydola ipsi ministrēt ĩ domo ꝛ macten̄t holocausta? Quid enī amplius facturi sūt sacerdotes filij sadoeb: qui custodierūt cerimonias dei? Debitaq̄ hūc habet sēlū. Leuite mali portabunt iniq̃tates eo q̃ fuerit ĩ sanctuario meo ministrantes in officio portarū. Ipsi cīm offerebāt holocausta ꝛ victimas ꝛ stabāt in cōspectu do. ꝛc. Prima chus lectionis ordinē et sensū pliderās rectius inter p̃tatus ē dicēs Posueram eos custodes ianuarū domus ꝛ vniuersi mīsterij eius: et cīm quę fūt in ea: vt nō ad eos ptineāt qui futuri sūt in tēplo ꝛ ad eos qui fuerunt.

¶ Et erraverunt Si qui in tpe erroris vel psecutōnis ydola secuti sunt: q̄ de corde suo cōfinxerūt ꝛ nō solum voce: sed manus subscriptōe: dei filiu? creaturā cōfirmauerūt quomō pōtificale vel sacerdotale retinent stigmā qui redacti in lycos: pristina debuerūt scelera deplorare Ez quidq̄d a multis peccatur: multū est.

¶ Et dabo eos tam ꝛc. Quasi pro sacerdotali officio quo holocaustū ꝛ victimas ꝛ oē sacrificiū offerre cōsueuerāt: in vltimū cōuertent gradū.

¶ Vestibus lineis. Hiero. Vruntur egipti sacerdotes: nō solum in trinsecus: sed extrinsecꝰ. Religio autem diuina alteram habet habitus in ministerium: alterum in vsum.

¶ Raba. Vestib⁹ lineis-i-cū mortale hoc induet ĩmortalitatē ꝛ corruptibile incorruptōm. Hęc vestimēta ꝓprio nobis labore cōficiam⁹: q̄ desup texta sūt-qualē tunicā dñs habuit-quę scindi nō potuit his induimur: q̄n secreta ꝛ archana domini cognoscimus: ꝛ ipm̄ habemus qui etiā alta ꝛ p fida scrutat. q̄ nō sūt ꝓpo mōstrāda q̄ nō ē sanctificat⁹: nec dñi iciturdini

leribus vestris ꝛ non seruastis p̄cepta sanctuarij mei · et posuistis custodes observationum mearu? † ¶ non mihi.s. ¶ cui vobis seruant ꝛ ob vrā refrigeria meū pollui?is sanctuariū · in sactuario meo † vobismetipsis: Hęc dicit dominus deus. Omis alienigena incircuncisus corde ꝛ ĩ † ¶ quāuis cum populo israel eē videatur circuncisus carne non ĩgredietur sanctuarium meum · Omnis fili? ¶a deo. ¶ corpora alienus qui est in medio filiorum ¶ sacerdotalis gradus isrl. Hz ꝛ leuitę qui lōge recesserūt a me in erzore filiorū isrl: ꝛ errauerūt a me post ydola sua: ꝛ portabunt iniquitatē suam: ĩ ¶ vel bunt. † ltr. Erūt in sactis meis ministrātes. tauerunt iniquitatē suam: ĩerunt ĩ sanctuario meo ceditui ꝛ ianitores portarum domus ꝛ ministri dom? Ipsi mactabunt holocausta et victimas populi: ꝛ ipsi stabunt in cōspectu eorū vt ministrēt eis. Pro eo q̄ ministrauerūt illis in conspectu ydolorum suorū: ꝛ facti sūt domui israel in offendiculum iniquitatis Idcirco leuaui manum meā super eos dicit dominus deus: et portauerunt iniquitates suam. Et non appropinquabūt ad me: vt sacerdotio fungantur mihi. neq̄ accedant ad omne sanctuariū meum iuxta sancta sanctorū: et portabūt confusionē suam ꝛ scelera sua quę

ꝓpat⁹: ne si maiora se audierit: maiestatē sāc̄ ferre nō posse: ꝛ quasi solido suffocet abo: q̄ adhuc lacte nutrić? ē. Sūt ꝛ pessia vestimēta. Dñs Inducit maledictōes sicut vestimētū. Et paulo p⁹. Fiat ei sicut vestimētū q̄ operit: et sicut zona q̄ ip̄ p̄cingit. Dñs ꝛ dominus q̄ peccata portauit nostra: ĩ zacharia sordida vt hēre vestimēta.

† ¶ In sempiternam ignominiā · vt ab omni ĩtrante ꝛ exeunte: videātur degradari fecerūt. Et dabo eos ianitores domus in omni ministerio eius: ꝛ vniu ersis quę fiunt in ea. Sacerdotes ¶ scz ¶ id ē anstoti. vel milti vel sāt leuitę filij sadoch q̄ custodierunt cerimonias sanctuarii mei cū errarent filii israhel a me: ipsi accedent ad me vt ministrent mihi. Et stabunt in conspectu meo: ut offerant mihi adipem ꝛ sanguinem ait dominus deus. Ipsi ingredientur ¶ pinguissimā hostiā vitam scilicet ꝛ deo placentem sanctuarium meum: ꝛ ipsi accedent ¶ accendant scz thimiama ad mensā meā vt ministrent mihi ¶ omnē ritum scz sacrificiorum et custodiāt cerimonias meas. Cū q̄ ingredientur portas atrii interi † ¶ non laneis. ¶ vnde · Induimini do minū hiesū christum. Et alibi. induite vos viscera misericordie bonitatis humilitatis mansuetudinis ꝛ patientie. Et iterum. induite nouum hoīem qui scōm deum c̄ē · oris: vestibus lineis ĩduentur: nec ascendet super eos quicq̄ lanеum: quando ministrant in portis ¶ i. in abditis sanctūs sanctorū. atrii interioris · ꝛ in trinsecus. Vit ¶ Coronā gratię · vnde · coronā gratiarū accipiet ꝑter tuus. ¶ alii citharedos. tę lineę erunt in capitibus eorum ¶ vt honestas decorq̄ semꝑ. ne sęs gradus ascēderes altaris. ꝛ in ministerijs discurreres reuelent turpitudinem · ꝛ fęminalia linea erunt in lumbis † ¶ arte conferitee · ne ĩmisteriis sacerdotalibus ꝛ leuiticis inhabiles fiant · ꝛ tenere ꝛ cedere victimas attrahere atq̄ discurrere nequeant. eorū: ꝛ non † accingentur ĩ sudore Cunq̄ egredientur atrium exterū ad populum eruent se vestimentis suis in quibus ministrauerant: et

¶ Vitte lineę in capitibus. In sacis capita optūt sacerdotes: q̄ nō iustificat in cōspectu dñi oīs viuēs Et ab infātia eoz hominis apostolū ē ad malicias. Et. Fęminalia linea eūt ĩ lūbis eorū ne in cōspectu domini vlla pollutę cōscientię ꝛ opis nuptialis appareat turpitudo. Vnd Sint lūbi vri ꝓincti Et apls ait, State q̄ accincti lūbos vrōs ĩ veritate: ꝛ imitatores xpi audiāt. Ent iustitia ā gulū lūboz eius. ꝛc. c.r.e.

¶ Et nō accingentur. Ne inuti bonus continentię obseruate videantur: ꝛ in sudore vultus sui comedęe panem· sed p̄ceptus dñi implere volūtate

¶ Lūęs egredere tur. a.e.a.p.ꝛc. Rabanus. Graue ē nullitudinis onus vltra vires suas suscipere: dicente salomone: Laqueus est vir: cito q̄d de suis sanctificare. cū enim votum fecerit sue repit pnitentia. Nazarei ꝓmte se offerāt ꝛ quicq̄s aliquid voverit ꝛ non impleuerit voti reus est. Vnde de viduis. Habentes damnatōnem: quia p̄mam fidem irritam fecerunt. Melius est nō promittere q̄s ꝓmissa non perficere. Anna obtulit samuelem: qui in eterna sanctitate p manslt Manuel obtulit sanctum filium. sz sanctificationem capillorum eius dalide licido turbauit · et dominus ab eo recessit · et ęcitate damnatus est · nisi q̄ postea crescentibus capillis: pristinum robur accepit: ꝛ in typo dñi multo plures alienigenarū mortuus q̄s vnus cecidit.

¶ Eruent se vestimentis suis. in quibus ministrauerant. Rabanus. Ne si sanctas vestes habuerint sanctificent populum fons positum. qui necdum fuerit sanctificatus nec se preparauerit in sanctificatione templi: vt nazareus domini sit. Unde. Dicimus non quotidianis et quibuslibet pro vsu vitę communis pollutis vestibus nos ingredi debere sancta sanctorum: sed munda conscientia et mundis vestibus tenere domini sacramenta.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Caput autē su. nō ra. Rab. Vult dominus sacerdotes suos capillos sanctificatōis habere ppetuos: et opiri capita eorū: nō aliquo ettrīsecus vel amēto: sed sua naturali cesarie: nō ad ornatū atq; luxuriā: sed ad bonestatē. Vnde Capilli capitis vestri oīm numerati sūt. De quo capite legit̄ scriptū. Vnde Capilli capitis vestri oīm numerati sūt. De quo capite legit̄ scriptū. Oculi sapiētis i capite ei⁹. caput viri xps ē. qđ peccator cōculcat et despicit et radit nouacula. et aufert ei⁹ pulchritudinē. Nō et filij ammō fecerūt bis quos dauid legatos miserat. Si aūt legis quaricātor: deū inbonorat: qui regis ꝓcepta cōseruat: honorat eū. vt omnes honorificicēt sicbo.

¶Mier. Nō radēt Rasa capita babylō perstitio gēlis.

¶Et vinū nō bibet. Quia ebrietate status mētis euertitur qđ in oīb⁹ vicijs intelligitur: et oīb⁹ negocijs secularib⁹ qbus mens inebriatur et fluctuat: et statū tenere nō pōt. Et q; fragili carne circundamur: et cogimur pro victu atq; vestitu et corpis necessarijs facere que nō debemus. Bsalt̄ a nob exigitur. vt qñ i nos reuertimur et scim⁹ cur nati simus et interiora tēpli ingredimur: recedam⁹ a vicijs ne mīs ima qđ peccata faciam⁹: p q oñdit et peccare nos p carnis necessitatib⁹ leuia peccata: et rursū esse tēpus qñ atrū ingrediēt: vt ten⁹ ab oīni ebrietate mūdi alieni ee dēam⁹

¶Habebunt. Memorel illi⁹ enlogij. de⁹ stetit i sinagoga deoz i medio aūt deos diuidicat. Deos dicit q̄ habēt de hoib⁹ iudicādi ptātē q̄ i q̄ iudicō iudicaueīt: iudicabit⁹ d eis

¶Leges meas et p̄cep. mea in oībus so. Ra. Pōna virt⁹ ē sacerdotis: nō tm̄ docere q̄ nouerit: sz oēo dei festiuitates custodire: vt possit alijs custodiēda ꝓpe cuz ipse studeat obseruare. Sacerdotis aūt officiū legis bēre notiā. Vñ malachias. Labia sacerdotis custodiūt sciam ꝛc.

¶Et sabbata m. Rab. sez q̄ relinquūt sez pplo dei. Vñ Si itrabūt in requiē meā: q̄ hebrāice nolāt sabbata. Hec sactificat qui nō portat oñ⁹ peccati: i sabbato. nec dicit. Sicut onus graue grauate sūt sup me. Qui talis ē: nō colligit ligna in sabbato. nec supēdificat fūdamēto xpi ligna ſgnū stipulā. nec accendit ignē q̄ iutilē cōsumat materiā. et die sabbati in vno manet loco. nec foris egredit. sed q̄si colūna i tēplo dei posit⁹ pmanet. Vñ. Qui vicerit faciā illū colūnā in tēplo dei mei. et foras nō egredi amplius.

¶Nisi ad patrem. ꝛc. Ra. Sup hoc nature probat affectus. vt ordine charitatis sicut scriptum ē ordinauit in me charitatē: post oīm deū patrem: carnis q̄s pater diligat et mater et filius et filia frater et soror. ita sz si de domo nō exierit. nec in alteri⁹ trāsierit potestatē.

¶Vbi dicitur domi cōseruāt

reponent ea in gazophilacio sācti

¶ alta doctrina ad vulgus procedat ignorārij: et vestient se vestimentis aliis

bile ne sactificetur populus in stolis eorum.

et nō sanctificabunt populum i ve

† ¶ capilli capitis apostolorū oēs numerati sūt. de hoc capite dicitur. oculi sapientis in capite eius caput aūt vir christus.

stibus suis ¶Caput autem suuz nō

¶ vt nec ralis capitibus sint. sicut sacerdotibus et cultoribus ydolis et serapidis mos est. nec rursum comam nutrientes: quod proprie luxuriosorū est. et barbarorū et militantiū. sed sit honestus habitus

radent: neq; comam nutrient: sed

sacerdotum.

tondentes attondent capita sua.

¶ in quo est luxuria. de quo. bonū est vinū non bibere. et carnem nō manducare. Dedit⁹ pop⁹ mā ducare et bibere. et surrexerunt ludere. thymotheo

Et vinum nō bibet omīs sacerdos

vinum cōcedit apostolus. sed propter ifirmitatem

quādo ingressurus est atrium inte

† ¶ synagogā que dominū nō receperit. vnde iure ejecta est. ¶ hereticorū frequentiā qui a nobis exierunt sed ex nobis nō er.

rius. Et viduā et repudiatam nō

† ¶ que nutrite in domo dei in lege et prophetis. vnde respondet eni⁹ vos vni viro. virgine castā exhi. christo. de hac virgine dicitur. ama illam. et seruabit te. sapientiā scz.

accipient vxores. sed virginē de

† ¶ scientiā scz quā alius dei cultor inuenerit. negtiā nouā tātū docerua cōtenti esse debemus. sed et uterē excolere et nostro comitatui iungere. si te

semine domus israel. Sed et vidu

men sacro cultu fuerit erudita.

am que fuerit vidua a sacerdote ac

† ¶ hoc est officiū sacerdotis. ¶ sogmatizādo

cipient. et populū meuz docebūt

quid sit inter sanctum et pollutum

¶ operando

inter mundum et immundū osten

† ¶ super gualibet re

dent eis. Et cum fuerit controuer

¶ vt scz nō accipiāt gonam vel pauperis vel diuitis.

sia: stabunt in iudicijs meis: et iudi

† ¶ vt sciant quomō nobis christus pascha sit immolatus. quō septē hebdomadas ꝛplere debeam⁹

cabunt. Leges meas et p̄cepta

gaudij et letitie et humiliare animas nostras i ieunio. clangorēq; tubarū intelligere. et scenopegias spūales in quibus viximus aduma ego sum et peginus sicut oēs patres mei.

mea in omnibus solennitatib⁹ me

¶In quibus conta. Contaminātur in patre mortuo qū relinquūt creatorem suum. et in matre ecclesiam.

Sciendum q̄ omnia que per prophetam hic loquitur dominus: per moysen quoq; predixerat. Sed que in mentibus hominum vel negligentia legendi vel contemptu audiendi et oblivione deleta erāt: viua voce innouātur. que non sunt scripta calamo et atramento: sed spiritu et verbo dei. Vnde et saluator: nullum volumen doctrine reliquit: quibus hoc mentis apochrifi. sed patris et spiritu suo quotidie loq̄tur in corde fidelium. Hec quoq; causa est: cur que in pentatheuco dicuntur. i prophetis replicantur.

† ¶ non de quibus Ez. necromenias et sabbata vrā odit anima mea. Et alibi. Sacerdotes in tēplo sabbatum violant. et sine culpa sūt. sabbatū scz inde ortum. quod recte violant: qui sunt genus electuz sacerdotium regale.

is custodiēt et sabbata mea sancti

¶ dimittit mortuos sepelire mortuos suos.

ficabunt. Et ad mortuum hominē

† ¶ non ē sacerdotis mortuū tangere qui. p oī omni ritus deprecaturus mundus debet accedere ad altare

non ingredientur: ne polluantur.

¶ cogitatōes.

nisi ad patrem et matrem et filiuz et

¶ operatōem † ¶ qui eodē renatus ē spū si mortuū putuerit cōtaminatur

filiam et fratrem et sororem quę al

Ra. Si virgo pmāserit nullius viri maculata complexu. vnde intelligimus primalegium virginitatis q̄

terum virum non habuit: in qbus

scz cuiuslibet viri cōtact⁹ q̄ctā auferat puritatē

contaminabuntur. Et postq̄ fue

¶ sīm mosaicā legē † ¶ qui ē perfectus numerus plenitudinis. vt post cōsūmatōnem mundi quādo ad uerā transiens ogdoadem. ūro eat sancta sanctorum.

rit emundatus: septem dies enu

merabuntur ei. et in die introitus

¶ sancta sanctorū

sui in sanctuarium ad atrium inte

riusi: vt ministret mihi in sanctua

rio: offerēt pro peccato suo ait do

minus deus. Non erit autem eis

hereditas: ego hereditas eorum.

¶ ideo

et possessionem nō dabitis eis in

¶ in vulgo ¶ dominus pars hereditatis mee

israel: ego enim possessio eorum.

¶ vnde peccata populi mei comedent

Victimam et pro peccato et pro de

licto ipsi comedent: et omne votū

in israel ipsorum erit. Et primitiua

¶ animantiū et animātiū que prima nascuntur. que primo terra gignit

omniū primogenitorum et omnia

¶ caborū nostrorū. vt nihil gustemus nisi q̄ an

libamenta ex omnibus que offerū

te sacerdos gustauerit. nouarū scz frugum.

tur: sacerdotuz erūt. Et primitiua

¶Possessionē nō da. c. i. Rabanus. Qui talis erit vt ministret i sactuario: et arrium interius ingrediat et offerat semper dño sacrificiū: imitator veri sacerdotis qui est sacerdos i. or. me. nisi hēbit hereditatē nisi deum q̄ est hereditas eius. Nec accipiet possessionem in israel inter vulgus ignobile sed sacerdotales. quia ipse dominus hereditas eius

¶Victimam. Ō scientiā: nec vllā tēpus quo nō recordetur maculatam se fuisse super patre et matre. filio et filia. fratre et sorore. Multa enim facere cōpellimur in huius seculi angustijs: vel condicione carnis: vel fragilitate nature.

¶Pro delicto. Hiero. Nō tātū gaudēdum ad oblatōem munerū quātū ad bonoris cōdēnatōem timendū si abutimur.

¶Et primitiua. Grandis dignitas sacerdotuz. sed si peccāt grauis ruina. Ideoq; timemur ad ascensum: sed timemus ad lapsum. Nō est tanti gaudij ecclesia tenuisse: quāti meroris de excelsis cecidisse non enim solum p nostris delictis rationem reddimus: sed pro omnium quorum donis abutimur

¶Raba. Alle. Hec omnia ad ecclesiā que in mundo laborat et ad celestia festinat referenda sunt. vt scz de vniuerso mundo diganē alq̄ possessionem dei qui sanctum possideāt. Alij qui ad maiora profecerunt teneant sancta sanctorū. In ministris quoq; ordo diuersus est. scz sacerdotuz et leuitarū. quoz alij orationib⁹ satis et virtutibus deo quotidie sacrificia offerāt. Alij in secundo et minori gradu: vt bis ministrent. et per eos qui ad vtutum culmina cōscēderūt proficiant. Et ad extremū sit dux vel princeps qui tantū possit vt contra vnam tribū possessionē accipiat. vt vniuscuiusq; meritum compenset merita plurimorum. Et primum dū versat in sec'o de mari vsq; ad mare latitudinem possideat. Deinde ab occidente sine a mari vsq; ad orientem. vt presentia relinquens ad futura festinet. Et beat

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

certam possessionē suā·z nō princeps aliena desideret. Et vnaquęq; trib⁹ suā partē teneat: qđ ꝑprie ad apłos z ad presbiteros respicit·quib⁹ dicitur vt non vastent z depopulent populū dei·nec terram isrł hereditate possideant· sed vnusquisq; habeat possessionē suam: quę gradui illi cōstituta est.

¶ Omne morticinum ⁊c. Raban⁹ Et iuxta litterā omni genere electo regali et sacerdotali·i·christiano qđ unctus ē oleo spūali: vnde: Unxit te deus deus tu⁹ oleo lę ꝛ. cōf. tu· Hęc ꝓcepta cōuenit vt morticinū nō comedāt: tā de auibꝰ qꝫ de pecorib⁹ ·cui⁹ sanguis effusus nō est qđ i actib⁹ apłoꝝ dicitur suffocatum·quę necessario obseruanda a postolo⁹ de bilis epistola monet·z captum a bestia: qz et ipsū sitr suffocatū ē. Et cōdemnat sacerdotes qi turdis: ficedulis, glirib⁹ uis z ceteris huiusmōi: hęc audiit ace gulę non custodiunt.

¶ Raba. Alle. Morticinū est in quo aīmę sanguis emortuus est Et unitatur nabal carnelium: q̄ interpretatur stult⁹ us·qui audita ira dauid ꝓtremuit pauore· et emortuus est coz eius in eo. Captus aūt a bestijs (quaꝝ ne morsib⁹ lacerat: ꝓpheta suspirat dicēs: Ne tradas bestijs aīam confitentē tibi) ille diuitur: qui leōs.i. aduersarij mors⁹ deuoratur·et pardi q̄ nō suā mutat varietatē·z vsq; quę scuit raptis catulis·et lupoꝝ et reliquarū bestiarū: quas in varietate demonū accipimus

C. XLV.

¶ Lunq; ceperitis ⁊c. Post cerimonias sacerdotu⁊: cultū q; coꝝ: z cibuꝫ quē debēt sumere quē vita reterrę sanctę facit de scriptionem. Et anteq̄ in tribubus diuidat: de cunctis tribubus iubet eligi locum q̄ in lōgitudine habeat·xxv milia. Et qz non addit cubitoꝝ aut pedū aut vlnaꝝ·subintelligi dat significari calamū: q̄ erat in manu uiri z habebat mensurę ser cubitos: z sextā partē vnius cubiti·i·palestini. Di ligens aūt lector: supputet quot calami passuū faciant mille·et q; multa milia in longitudine z latitudine fuerint.

¶ Et erit ex omni parte ⁊c. Post primā descriptōnem sęz ꝑcipit: vt eligat ad edificandū sactuarij·i·tēplū: alia terra intrinsec⁹ quingentoꝝ calamoꝝ per circuitum·i·duum milium.

¶ Et a mensura ista ⁊c. Ra. In priori tēplo qđ d: sactuarij: quingenti per singula latera calami⁊ describit. Et rursū·i·cubiti· quibus omis posessio sacerdotū sepa⁊at. In secūdo aūt sanctuario vbi sūt sacta sanctoꝝ: lati

tudo tēpli·z spaciū nō describit: sz incertus numer⁹ est·qđ z in possessione principis inuenim⁹·qui absq; vllo numero habet possessionē i populo isrł: dū profect⁹ vniuersoꝝ redūdat ad principē: z discipuloꝝ salus ad doctorem

ua ciborum vestroꝝ dabitis sacerdoti: vt reponat benedictionem ꝓ ablq; sanguinis effusione domui suę. Omne morticinum et ¶ ꝙ quę ponunt in celū os suum· ¶ ꝙ quę ꝓna in terram et ꝑuersi obedientia. captuꝫ a bestijs de lauib⁹ z ꝑ pecoribus: non comedent sacerdotes.

C. XLV.

Quęq; ceperitis terram diuidere sortito: separate primitias domino sancti ficatum de terra longitudine·xxv· milia: z latitudie decem milia. Sā ctificatum erit in omni termino eꝰ per circuitū. Et erit ex omni pa⁊ re sanctificatum quingentos pe⁊ quadrifariam per circuitum: ¶ ne edificatoni templi alie edes ingerent z quinquaginta cubitis in sub· ¶ vt ꝙz terra sit vacua. ¶ hac descriptione finita·alia ex integro separande sanctificationis mensura ꝓcipitur. urbana eius per girum. Et a mensura ista mensurabis longitudinē xxv. milīū: z latitudinem decez milium. Et in ipso erit templum sanctum sanctoꝝ. sanctificatum de ¶ Quasi habitabūt in eo sacerdotes ·ꝙz tāterra crit sacerdotibus ministrūs sātum cum sacerdotali fungentur officio ctuarij: qui accedunt ad ministerium domini. Et erit eis locus i domos: et in sanctuarium sanctitatis ¶ habebit ꝙz hec possessio. ¶ calamos ꝙz. Uiginti quinq; autem milia longitudinis et decem milia latitudinis ¶ sed· ¶ qui sacerdotibus seruūt erunt leuitis qui ministrāt domui

Ipsi possidebunt viginti gazophilacia. Et possessionem ciuitatis da ¶ ꝙz· ¶ calamorū. bitis quinq; milia latitudinis: z lōgitudinis. xxv. milia sedm separationem sanctuarij omni domui is· ¶ dabitis ꝙz. ¶ ex vtroq; parte sanctuarii. rael. Principi quoq; huic z inde i separationem sactuarii: z in possessionem ciuitatis: contra faciem separationis sanctuarii: et contra faicē possessionis vrbis: a latere ma ¶ ad occidētē ꝙz ¶ ad alterū latus maris. ris vsq; ad mare: z a latere orientis vsq; ad orientem. Longitudinis ¶ quam singule tribus accipiunt td ē a termino occi. ꝛc. autem iuxta vnaquanq; partium ¶ Qui vt finiantur i tribuū descriptōne nescim⁹ ¶ maris ꝙz. a termino occidētali vsq; ad ꝛ termi num orientalem: de terra erit eis ¶ supradicta possessio in israel. Et non depopulabuntur principes vltra populuꝫ meum: sed terram dabunt domui israel sedm tribus suas. Hęc dicit dominus deus: Sufficiat vo· ¶ ducuſq; peccasse. bis principes israel: iniquitatez et ¶ ergo. ¶ dum aliena rapitis. rapinas ꝛ ¶ declina a malo· ¶ hoc bonū· Non ſufficit abſtinere a malo. ¶ ne ledatis humiliorē. qui maioris z potentioris ſugcitū tenere nō potest. iusticiā facite. Separate cōfinia vrā a populo meo ait dominus deus

¶ Uigiti quinq; aute milia ⁊c. Rā. Uigintiquinq; ad. v. lē sus referunt· q̄ quater posita sūt. Decē milia ad pfectā sciam· vt in altero simpler tm̄ tenetur historia ·z in altero etiā de theologia et superuis virtutib⁹ disputetur. Denar⁹ cū perfect⁹ ē. Notādū autem q̄ sacerdotes q̄ in maiori gradu sūt. xxv. milia possideāt i lōgitudine ·z x. ā latitudie Leuite aūt q̄ inferioris grad⁹ sūt: cēdē q̄dem habeāt numeꝝ in lōgitudie·i·xxv·milia. Latitudo aūt q̄nario finiatur. Uñ z xx. tm̄ tenēt gazophilacia ·i q̄ numero offerūtur munera eius. Princeps aūt q̄ vere princeps in populo ē·z mereat⁊ duc⁊ nomē accipe·hic z ī de accipit possessionē sactuarij·i·et oīb⁹ q̄ē volūtate subiecti sunt z vrbis habitator⁊ est· multoꝝ salutem mercedē suaꝝ facit.

Ipsi possi.vi.gā. Accipiēt sęz locum ad edificāda gazophilacia ·vel etedras iuxta aąlā. Thalamos iuxta simachū. Juxta theodocionē vel. lxx. ciuitatē. Uñ intelligimus quēdā locū sepatum ī habitatoꝛ leuitaꝝ vt bis nocabło nūcupari

Secundū se san. Hęc oia sęz sactuariū z alterū sactuū. factū q; sactoꝝ habitacula sacerdotū domus leuitaꝝ q̄ ministrāt sacerdotib⁹: dicūtur sepata loca ·z cōsecta ī misterū z ī sanctificatoꝛ dom⁹ isrł

¶ Princi. quoq; hinc. Ꝑ qdrupliceꝫ ꝛꝛ scē diuisionē: poſt q̄nta· vt princeps siue

dut accipiat hīc z inde ⁊c. et in vrbe versetur.

Sufficiat vo. Quia accepistis possessionē vrāꝫ: z tāta ē potēcia vrā vt vnius tribus partem possessio vestra equatur.

¶ Rabanus. Sufficiat vobis principes israel iniquitas. Nostrī quoq; principibus: potest preceptum hoc coaptari· qui in morem pharaonis et egyptiorum: opprimunt filios israbel·contra hoc quoq; quod scriptum est·ducem te constituerunt: ne eleneris·sed esto inter eos quasi vnus ex illis Sed aiunt, morem facit dominus meus venire· et percutiunt seruos et ancillas·comedant·bibunt·inebriantur. Cum scriptum sit: Reges gentium dominantur eorum: et qui maiores z potentiores sunt potestatem exercent in eos. Sed qui voluerit inter vos primus esse: fiat sicut·i· Sicut filius hominis qui nō venit ministrari sed ministrare ⁊c.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Statera. Hiero. Unde. Nō erit in marsupio tuo mensura grandis et minor. Statera vera et iusta erit vobis: qđ nō solū i cōmerciis sed in oī vsu obseruādā est. vñ. Sermonib⁹ tuis facies stateram.

¶ Ephi. Hebraice efa: grece ephi corruptū: ad mēsurā ptinet aridarum frugum tritici ordei leguminis vini olei et huiōi.

¶ Bathus. Hebraice bath: eadē mensura q̄ ephi: sed solum i liquidis

¶ Chori. Qui .xxx. modioꝝ et in vtraq; mēsura .i. tā aridozū q̄m liquenti um tenet principiū de cima ps chori in his q̄ modio mēsurātur: appellat ephā .i. tres modi .x. decima ps chori in spēbus liquidis vocatur bathus.

¶ Obolos. In q̄ signat minima portiū cula. vñ eius q̄ fidelis est tot⁹ mūd⁹ diuitiarum est. Illi⁹ aūt q̄ infidelis ōn⁹ obol⁹ .i. nihil i mūdo possidz. etiaz minima portiōe iditget. De qua. Nō egredietur inde nisi reddat nouissimū quadrantē: ex tegmū scz nūz et mimū.

¶ Porro vigiti sycli .x. et .v. sycli. Legim⁹ decē mnaf ad negociādū datas. Et alibi inter seruos talēta diuisa. Et debitores decē denarioꝝ .v. l. Et operarios vineę q̄ siglos accipiūt denarios. Et mulierē q̄ dragmā perdidit. et accensa lucerna vic reperit.

¶ Mina q̄ grece mna q̄. lx. siclos habet. id ē. obolos mille ducētos Ideo aūt difficultas ponit inumeris: vt itē tū facat aiz au litoris sic et hic. Qui habēt aures audiēdi audi. Dis ei ꝓphetia et veritatez et obscuritatez bēt. vt discipli itrisec⁹ audiāt vulg⁹ ignobile et foris positū nesciat qđ dicat.

¶ Et he sunt primitię ꝛc. Iurta literā decadal .i. decimā ptē frugū oīm: leuiticę tribui et lege debebat ꝓbus. Rursū et ipsis decimis leuitę .i. inferiores mistri decias dabāt sacerdotibus Erāt q̄z alię decię q̄s vnusquisq; de populo israhel in suis horreis sepabat vt comederet eas cū iret ad tēplū i vrbe hierusalē. et i vestibulo tēpli et sacerdotes et leuitas inuitaret ad cōuiuia. Erāt aūt et alię decimę q̄s recōdebāt pauperib⁹. Hz primitiua q̄ offerebāt de frugib⁹: nō erāt spāli nūo desinita: hz offerēnū arbitrio derelicta: traditionēq; accepim⁹ hebreoꝝ non lege ꝓcepta sed magistrozū arbitrio indicta. q̄ plurimū q̄dragesimā partē dabat sacerdotib⁹. q̄ minimū: sexagesimā. Licebat aūt offerri iter q̄dragesimā et sexagesimā q̄cūq; voluisset. Qđ igit i pētateuco dubiū relictū ē: h spāliē diffinit: ꝓpē sacerdotū auariciā: ne pl⁹ a ꝓpo exigāt. i. vt sexagesimā partē offerat eoꝝ q̄ gignūtur ex tra. Si ei chorus qui hebraice dr omer .x. a. lxx. gomer .xxx. bēt modios tā i aridis q̄m liquidis. Epha q̄z bath⁹ decia ps ē chori. Precipit q; vt sexta ps tā ephi q̄m bathi det sacerdotib⁹ in primitiuis offerēdis: q̄ de tribus modiꝝ dimidiuz facit modiū: pspicue supputat sexagesimā partes primitiarū sacerdotes accipere debere.

¶ De choro ordei. Ordei primias dam⁹ cū siplices historiā docemus Tū. boies et iumēta sāluab dñe. et tūc dicim⁹. Dñs pascit me et ni-mi-dec. Nā frumēto et cōtra palsm⁹ secure dicim⁹: Parasti i cōspectu m. in. adū. eos q̄ tribu. me. Qui vini et olei offert primitiaſ dicat: Impinguasti in oleo ca. me. et calix. me. i. q̄m p. est. Effect⁹ q̄z oliua cū propheta dicat: Ego aūt sicut oliua fru. in do. d. Vinū aūt ē de vera vite q̄ dicit. Ego sū vitis vera et vos palmites: pat⁹ me⁹ agricola. Docē torcularib⁹ xpi redūdat: vñ psalmi ꝓtitulātur qui referuntur ad sacramēta ecclesię.

¶ Raba. In veteri testa. absq; mēsura erāt ꝓmitię et nūo. nō em ad mēsurā dat de⁹ spūm. In secūda aūt edificatōe tēpli ezechielis certa mēsura ē. seragesimꝰ numer⁹ scz q̄ mūd⁹ cōplet. Et dr: nob. In q̄ mēsura mēsi fuerimus remetie. vob.

¶ Et arietem vnū. Supra dixit: quota ps eoꝝ q̄ appēdūt mēsurę tā aridoꝝ q̄m liquitū spēz debeat offerri pricipi nūc ēdē ꝓmittaꝝ i aliantibꝰ ordinē tenet. vt vnū de grege ducentoꝝ arietum in beat offerri.

¶ Rab. Arietē vnū de gre. Dñdit ꝓcepto legis ꝓpter eē subiectū vt offerat duci sine principi. vt p illū scz bolocausta et sacrificia et libamia singlis solēnitatib⁹ offerātur a populo et expietur domus dei.

¶ Princeps. Princeps eīn inicē debitor: ē ꝓpi: vt offerat p eo victias. Hic alt. xps ē. hic aliaſ suscipit vel arietē: q̄ nutritaſ ē in locis irriguis scz scripturis scōm sim acbuz Et pōt dicere: Domi⁹ pa. me. et nihil mihi deerit. Ibi ꝓ. Super aq̄s refectōis educauit me. Nec erāt irrigua imo bi canales ad q̄s iacob ducebat pecora sua: vt i his biberēt et cōcipererēt. et iuxta virgaſ colorē fgt⁹ facerēt dño

¶ Principi. Hic ē rex: vt i titulo crucis demōstrat⁹ liris hebraicis grecis et latis. Huc titulū triūphalē cū conarētur auferre iudei audierūt: qđ scrip. scri.

¶ Et super principe. Dignitaſ sacerdotalis admonetur cui obiecta sit officio. vt sciat se sacrificiū et libamia q̄ offerūtur et vino ꝓ populo offerre debere: in cūctis solēnitatib⁹. in kalendis .i. neomenijs. q̄s scz tenebris cūcta opientibus lunaris luminis gr. odium est et in sabbatis. id ē. requie.

¶ In sabba. et vniuer. so. ꝛc. Solēnitates vr̄as odit aīa mea. Qui solēnitates odit indeoꝝ suū diligit sabbatū: scz qđ relinq̄tur populo dei: vt videam⁹ q̄ a deo donata sūt nob. Iu pcēteri eni seculo qđ in maligno positū est: videre dies bonos nō possum⁹: sed in nouo. vñ. Memēto diez antiquoꝝ. Et alibi: Annos etōos i mēte habui. Unde ysaias. Erit mēsis et mensi in mensem et sabbatum et sabbato.

¶ In primo mēse ꝛc. Raban⁹. Unde ysaias. Erit mēsis et mēse. et sabbatū et sabbato. Et veniet omnis caro adorare dñm. qñ scz veri adoratores nō i mōte garizim neq; in hierusalē. sed i spū et veritate adorabāt qñ erit cęlū nouū et tra nova. et liberabit⁹ oīs creatura a seruitute corruptionis i libertatē glorię filioꝝ dei. et sol septies lumē accipiet. et luna soli cōparabitur. Sic sūt solēnitates spūales: sūt et victime spūales

¶ Et in posthibus. Raba. Ut mundatus scz possit archana domini cognoscere. et cōsequēter venire ad septimū diem mensis primi: et cōsequi requiem: et domino offerre sacrificiū: tam p ignorantia: de qua dicitur: De licta iuuentutis meę: et ignoratiōes me, mi-q̄ p paruulo: qui cum ad ꝓfecti

¶ in his que appendantur

Statera iusta et ephi iustū et bath⁹ iustus erit vobis. Ephi et bathus ęqualia et vniuſ mensurę erunt: vt capiat decimam partem chori bathus: et decimā partez chori ephi iuxta mensuram chori: erit ęqua libratio eorū. Syclus autem viginti obolos habeat. Pozo vigiti sycli et .xxv. sycli: et quidecim sycli minā

† qui grece stater.

† ¶ quas scz offerimus: dum quidquid boni habemus deo attribuimus non nobis qui tribuit fruges virtutes

facient. Et hę sunt † primitię q̄s tollet is. sextam partez ephi de chozo

¶ oum boies .i. rōnale aaiaſ scripture misteria docemus .

frumenti: et sextam partez ephi de

¶ spūsancti

chozo ordei. Mensurā quoq; olei

† ¶ Ra. hoc est oleū quod mūdissimū ad lucernas domini preparatur. ¶ vnde christus vnctus pr

Bathus † olei decima pars chori ē

participebus

et decez bathi chozum faciunt. qz

decem bathi implent chozum. Et

¶ In hebreo quodlibet aaiaſ.

arietem vnum de grege ducentoꝝ

† ¶ de simila. polenta. et oleo.

de his quę nutriunt israel i † sacrifi

† ¶ quod totū cōburitur igne sacro

☆ ¶ quādo reconciliamur deo. vnde. precamur p christo: reconciliamini deo. Et deus erat in christo mūdi reconcilians sibi.

cium et in † olocaustuz et in † pacifica

ad expiandum pro eis ait dominꝰ deus. Omnis populus terrę tenebitur primitijs his principi in israhel. Et super principem erunt olocausta et sacrificium et libamina in solennitatibus et in kalendis et in sabbatis: in vniuersis solennitati

¶ que est ecclesia oei vimentis. que iuuiget expiatōne peccatoꝝ. ¶ principe.

bus domus israel. Ipse faciet pro peccato sacrificium et olocaustum et pacifica: ad expiandū pro domo israel. Hec dicit dominus deus:

¶ mensis scz. ¶ prima scz die.

In primo mense vna mēsis sumes

¶ nō domi nutritum. ¶ Qui peccatuz nō fecerit nec it deluz in ore eius. vitulus nouelli? comūia ꝓferens et pingues. in quo mandetur fi etiarum

vitulum de armento imaculatum

et expiabis sanctuariū. Et tollet sa

† ¶ in quo mundus redimatur. ¶ vitulꝰ qui alius verius agnus vocatur. ecce agnus dei. et. q.

cerdos de † sanguine quod erit pro

to. p. m. cuius carnibus alimur et cruore potamur

peccato. et ponet in postibus do

mus: et in quattuor angulis crepi

† ¶ vel templi scōm alios. vt significetur domus et altare. vniuersa enim mūdi elementa. hoc sāguine sactificatur. vt cum quis expiatus fuerit atq;

dinis † altaris: et in postibus portę

mundatus: ingrediatur portam atrii interioris

atrij interioris. Et sic facies in sep

¶ he solennitates duę. primi scz mensis ꝑma dies et octaua septima in lege mosaica nō habētur

¶ eiusdē scz.

tima mensis pro vnoquoq; qui ignorauit et erroze deceptus est: et

viri mēsurā venerit dicet cōfidenter. Cū essē parul⁹ loq⁹ vt par. ꝛc. Siue p eo q̄ errore decept⁹ ē. ꝛ nō tā volūtate q̄s bona opinione peccauit.

¶ In primo mense ꝛc. Cōpletis duab⁹ solēnitatib⁹ pmi mēsis. i. pri mę dici ꝛ septime eiusdē venit ad q̄rtūdecimū die mensis. in quo pasche ꝰ lennitas. vnde: Et cū pascha nost⁹ ꝛ i. ē xp̄s. Luc comedem⁹ septem diebus azima in requie et securitate eo⁹ oīm. q̄ fermētū malicię ꝛ nequitię vestru entes: māducam⁹ azima sinceritatis ꝛ veritatis. Principe nostro. p nobis

cūcta offerēte. ꝛ primū p scripo. Suscepit cor pus hūanū. ꝛ de pcō dānauit peccatū: p no bis doluit. ꝛ infirmita tes nostras portauit. vnde p domo sua. qđ in lxx. scriptum est sed in hebꝛo nō habe tur. i. pro ecclesia.

¶ Quartadecima die. Hoc moyses ꝑce pit q̄ septē diebꝰ azi ma comedūt⁹. Quar tā vero solēnitatē ꝺ q̄ dicit mēse septio q̄nta decīa die mēsis ꝛc. vi dē⁹ lig̃icare scenopꝭ. quā hic sū noīe posuit

¶ Et in septē die. Oblato ſcz uitulo pro vniuerso populo⁹ trę in septē diebꝰ reliquis domice passionis septē vituli ꝛ septē arietes ī maculati offerūtur q̄ti die: vt ī holocausto et igne dñi cōsumentur.

¶ Septē vitulos Ra. Septē vituli ꝛ se ptē arietes scz q̄ confi gurant dñice passioni vt imitent⁹ vez vitulū ꝛ vez arietē ꝛ lāguinē martiꝝ. p septē diē⁹ to tius mūdi petā mūdē⁹

Et sacrificiū ephi Ra. Notādū diligēt q̄ ī sacrificio ephi p vi tulū: ꝛ ephi p arietem ꝛ olei hin offerūtur: q̄ lege ꝑcepta sunt. In oblatōe autē bꝛi nec ephi: nec sīc. lxx. trans tulerūt coctio ponitur iq̄si eīs ephi coctiones ic̄ptati sūt. Hin vero (q̄ olei certa mēsura ē) assāit ī sacrificio vitu li ꝛ arietis: vt fomētū luminis sēpitni ꝛ laboris reqē ꝛ lassitudis sanitatē⁹ post placatōnem pecca torum accipere mereamur.

¶ Septimo mense. Rv. In septio q̄s mēse q̄ntadecīa die mē. in solē. scenopꝭ. idē oblatōil ꝛ sacrificiō ꝑ ordo seruād⁹ ē. tā pro peccato q̄ pro ho locausto. et ī sacrificio ꝛ in oleo: vt restituatē dñi: fugatis tenebris et orto lumine olei conseqūmur. clariorēsq̄ habeam⁹ solēnitates in quibus nob omnia peccata donantur.

¶ Hec dicit dominꝰ deꝰ. Primū paphrasticos ꝛba pādēda sunt

¶ Per gtes⁹ i quib⁹ operamur. Ra. Porta orientalis atrij nob clausa ē. Postq̄s aut⁹ venerit⁹ ad labbatū ī q̄ est reqes: vl ad die⁹ kalēdaꝝ q̄ ꝑ cecā nocte ꝛ horribiles tenebras lucis exordiū ē: apit⁹ nob porta orie.

¶ In die kalendarū. Cōpletis scz. xxx. diebus die neomenie. q̄ alit⁹ mēsis finis alteri⁹ principiū ē. vt qđ ꝑuilegium habet septimus dies in heb domad: hoc habeat mensis exordium.

¶ Extra. princeps. Die. Qui nō⁹ ducis. s. ꝛ dignitatē sūt assecutus

¶ Per vi. vestibuli. Id ē. p mūdi hui⁹ laborēs ꝛ portā ecclie. q̄ adhuc

expiabis pro domo. In prio mēse quartadecima die mensis erit vo ſ vel phase.
bis pasche solennitas. Septez di ebus azima comedentur. Et faciet princeps in die illa pro se ꝛ p vni ſ humano genere scz. saluatos est oīm hoīm. ꝛ ma xime fidelium. ꝛ ipse ē propiciatio pro peccatis no uerso populo terrę vitulum. p pec/ catis. et nō solū pro nobis sed pro omni mundo cato. Et in septez dierum solēnita te faciet olocaustuz domino: septē vitulos et septem arietes immacu latos quotidie septē diebus: ꝛ pro ſ septē dieb⁹ scz peccato hircum caprarū quotidie et sacrificium ephi per vitulum: et ephi per arietē faciet: et olei hin p singula ephi. Septimo mense qui tadecīa die mensis ī solennitate fa ciet sicut supradicta sunt per septē dies: ta. p peccato q̄. p olocausto ꝛ in sacrificio ꝛ in oleo.

C. XLVI.

Hec dicit dominus deus: Porta atrii i ſ vnde. oritur sol iustucie.
terioris que respicit ad orientem: ſ vii. dies diebus operaberis ꝛ faciet⁹ ois opa tua
erit clausa ſ sex dieb⁹ in quib⁹ opus ſ septimo scz ī quo requies
ſ per singulas hebdomadas.
fit. Die autem sabbati⁹ aperietur. Sed et in die kalendarum aperie ſ causa qua aperiatur.
tur: et intrabit princeps per viam ī treis finibꝰ sita ē. ñ ingredie⁹ aūt ibi⁹ atriū. scz ad limē portę ꝛ oris. sta. au. ī e.

¶ Stabit in limine. ꝛc. Rab. Si princeps in priꝰ scriptura nō ingre ditur atriū iteri⁹: scz stat ī limine ei⁹. patz q̄ nunc ex pte pōt videre: ꝛ ex pte cognoscere. ꝛ nōdū reuelata facie gloriā cōtēplari domini.

¶ Holocaustū ei⁹. Indigem⁹ enī mia dei. ꝛ oīs creata ad ꝓpatōem creatoris imūda ē: dinio igne purgāda. Vñ ysaię purgata sūt labia.

¶ Et adorabit su. li. Vt pol⁹q̄ hostia ꝓpcipis sacro igne fuerit cre mata: ipe recōcilia us do: tūc adorare possit sup limē portę iteriꝰ atriꝰ in q̄ stetit. et p⁹ ea egrediatur.

ſ atrii. ſ exterioris.
vestibuli portę deforis: ꝛ stabit in ſ interioris atrii que scz respicit ad orientez nec ingrediet⁹ atriū interius. sed illo stante facit sa bo. ꝛc.
† ſ angelice virtutes.
limie portę: Et facient † sacerdotes ſ pro eo scz
holocaustū eius ꝛ pacifica eius. Et adorabit super limen portę: ꝛ egre † ſ post egressionē principis. ‡ ſ scz opta erit
dietur. ‡ Porta autē non ‡ claude/ † ſ ideo nō claudetur. vt populus post principez
tur vsq̄ ad vesperaz. Et † adorabit adoret
populus terrę ad hostium portę il ſ quādo scz aperitur por a.
lius in sabbatis et in kalendis co † ſ quia superius holocaustorū numerū non po
fuerat: hic ponit.
raz domio. † Holocaustuz aūt hoc ſ per sacerdotes.
offert princeps domino in die sab bati ser agnos ſ immaculatos ꝛ arietē † ſ que hebraice epha.
ſ immaculatū: et sacrificiuz † ephi p ſ in sacrificio scz arieti. ſ erit scz.
arietem. In agnis autē sacrificiū ſ ad ē. q̄s offerre poterit manus eius qui offert.
quod dederit manus eius: ꝛ olei ſ mensura. ſ erit
hin per singula ephi In die autez kalendarū vitulū de armēto ſ̄ma/ culatuz offeret: ꝛ ser agni ꝛ arietes ſ immaculati erūt: Et ephi per vitulū ephi quoq̄ per arietē faciet sacrifi cium. De agnis autem sicut inue/ nerit manus eius: et olei hin per ſ predictus.
singula ephi. Cumq̄ ingressurus ē princeps ſ per viam vestibuli portę

¶ Et adorabit po/ter. Ra. Vt p⁹q̄s per sacrificiū pacē rec̄pit: tūc ī limie pstitut⁹ ado ret oīpotētiaz deiet se atrij interioꝛ. ingressu fa teatur idignū: et statiꝫ egrediatur. P⁹q̄s au tē q̄ p̄m⁹ ē fuerit egres sus nō claudetur vsq̄ ad vesperā bat⁹ seculi ipa porta iteriꝰ atrij sed aperta erit: vt po pulus quoq̄ terrę sit ad hostium et adoret. non omni tempoze sed quando requieuerit a peccatis. et fugatis te nebris: fidei ꝛ scientię lumen acceperit

Holocaustū aūt hoc. Rab. Holocau stuz aūt qđ offert prin ceps per sacerdotes in die sabbati ser agnoz ſ immaculatoz erit. ꝓ ser scz dieb⁹ qđo opamur in mūdo. Et aries ſ̄ma culatus q̄ princeps gre gis ē: ita vt per singu los arietes offeratur ī sacrificio ephi. i. decā pe chori. In agnoz⁹ aūt ser sacrificio certa mēsura nō ponitur: sz quātūcūq̄ dederit ma n⁹ ei⁹ q̄ offert. i. ꝓpe ruz q̄litate ꝛ mensura.

¶ Et olei hin. R. Olei aūt hin offeret per singula ephi. (Hoc oleū qđ sibi quīq̄ vir gines ꝓparārūt) vt simi laz vngat siue cōmixe at: ꝛ oīl oblatō dei ple naſit lumine veritatis: ꝛ exhilaretur facies offerentis in oleo.

¶ In die autē. ꝛc. Neomenia. q. f. dies ℔ habet ꝑuilegiū amplius a die sabbati: vt vitul⁹ imoletur de armēto siue vt alij trāstulerūt: th aurus ſ̄ma culat⁹. cetera aūt. i. ser agni ſ̄maculati. ꝛ aries ſ̄maculat⁹. ꝛ sacrificia eorum rituz sabbati possidebūt. Ita scz vt sicut in ariete ephi offertur sacrificij. i. ſ̄mile et hin olei: ita offeratur ꝛ in vitulo.

¶ In die autē kalēdaꝝ. Triceſimo scz q̄ ꝑmogenita ꝛ lenitę numerātur in lege propter omnē israel offertur vitulus de armento ſ̄maculatus (super quo plenius in priori capitulo disseruimus) ꝛ agni ser ꝛ arietes ſ̄maculati et cetera quę offeruntur in sabbatis: vt scz eternam requiem consequamur et audire mereamur. Euge serue bone ꝛ fidelis. ꝛc. Et non solum ad portā atrij interioris peruenire. sed et intrare possimus: vt plantati in domo dñi in atriis domus dei nostri floreamus.

¶ Ingressurus. Liberi enim arbitrij est. et potestatem habet ponendi animam: et resumendi eam. tam ad nos veniens. q̄s ad celestia ꝓcendens: eadē maiestatis suę vtitur libertate. Deniq̄ nō q̄rit nūdias vt solēnitates

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nec differētiā vllam obseruat diey: qz oē tēpus ei festiuitas

¶ Qui ingreditur per por. Ra. Precipit populo: vt si ingressus fuerit p portā aq̄lonis vt adoret: egrediatur p viā portę meridiane. Dic est populus gēnū q̄ relīquēs portā aq̄lois a quo erat delectāt mala sup terram si tēplū fuerit ingressus: nō debet egredi: nisi p viam portę meridianę .i. lumīs et caloris. in q̄ erubat sponsus in meridie. Vñ: surge aquilo ⁊ veni auster: Qui vero ingredit p viā portę meridianę ⁊c. hic ē indꝯ pplo. q̄ relīquēs viā portę lumīs trālit ad portā aq̄lois De q̄ dr. aq̄lo vēt⁹ rissim⁹: ⁊ olla bereniç a facie aq̄lonis accēdi tur. Alter per portas aq̄lonis ingredit: qui peccata dimittit Egredit̄ p portā meridiānā q̄ virtutes sequitur Econuerso si iustus lapsus fuerit in peccatis ingredit̄ quidē p portā meridianā: ⁊ egredit̄ per viā portę aq̄lonis

¶ Nō reuertetur Non cni solū his qui egrediunt̄ de sodomis ḡhaptur ne respiciant retroactas neqz his qui mittūt manum ad aratrū: vt nō respiciāt p⁹ tergū ied etiā in domo dñi cōstitutis: ne ⁊ca reuertātur ad ifirma et egena elemēta: ⁊ capientes spū carne nō cōsumētur: sed de spū alib⁹ ad maiora pceda (vñ preterito⁹ oblini lcēt ad futura vel prio ra me extēdo) ut ⁊ca nō et pte ꝓgnolāt: ⁊ ve nīāt ad pfectū quātū pōt hūana fragilitas. vt ⁊ca cū oīa fecerit dicāt: serui inutiles sumus Vñ paul⁹ q̄li ipfectus non q̄ iam accepi. Et alibi quasi pfect⁹ ait. quotq̄t pfecti ⁊c. Hic p̄picuū est oēm boīcz et vniuersā creaturam q̄nis ad pfectōnē ꝛe nerit: idigere mīę dei: ⁊ plenā pfectionē ex grā nō ex merito polli dere.

¶ In medio. Ra. Vn aplꝰ. An ignoratis qm̄ xp̄s in vobis ē Si aūt ignorātibus qātoma gis i sciētib⁹ Hz cū iter sciēte sterit coꝛp⁹ mortuū fiet. ꝓpt̄ pcā: spūs viuet ꝓpt̄ iusticiā

¶ Ephi per vitulū. ⁊c. Sigla ephi per vitulū offerūtur in sacrificio. In agnis vero nō ē certꝰ numer⁹. nec volūtati dimissū arbitriū: ⁊ virtꝰ quisqz vtitur bonę cōscientię: vt quātū pōt nō quātū vult offerat. ⁊ sup oīa olei hin per singula ephi vt vngat simila. ⁊ lucerna accēdatur in cōspectu dñi ⁊ qui eo vtuntur dicant: Ego aūt sicut oliua fru-in do-o.

¶ Princeps. Ixx. Dux. Vñ ysaias. Ecce te ducē ⁊ preceptorē gētib⁹ Et ezechiel. dauid princeps i medio eoꝝ. Qui-s-spōte facit dicēs; volūtaria oris mei bñplacita fac dñe. ⁊ holocaustū vt totū offerat deo.

¶ Pacifica volūtaria. Vt nō supra. Scriptū ē enī. et faciēt sacerdotes holocaustū ei⁹. et pacifica ei⁹. ⁊ de spōtaneis ⁊ volūtarijs oīno reticetur. post holocaustū offerat pacifica ⁊ recōciliatur deo. Vnde ⁊ virgilius maior est nuptijs: quia non exigitur nec redditur sed offertur. cum hoc fecerit princeps: aperietur ei porta quę respicit ad orientē. De qua: Hęc porta dñi iusti intrabunt in eam. Et vñ oritur sol iusticię.

¶ Et faciet ho. Rabanus. Non sacerdotes pro eo. sicut solet fieri in die sabbati. Omni autem tempore holocaustū ⁊ pacificū quod offertur volūtarie: apertam habet portam domini: nec obseruat sabbatum. sed omnes dies reputantur in sabbatum. i. requiem

¶ Et agnū eiusdē anni. ⁊c. R. vñ ysai. Sicut agnus obmutescet. et non aperiet os suum. Et iobānes. ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mundi. Qui scilicet immolatur in egypto. de cuius sanguine armantur postes fidei et exterminator excludit̄.

¶ Raba. Eiusdem anni. Aliq̄ Anniculum quia predicauit annū dominī acceptabilem ⁊ retributōis diem

¶ Sēper mane faciet. ⁊c. Non quia libet Boza: sed quādo orto sole lucis exordiū ē. de quo dauid. Mane exaudies vocē meam. Mane astabo tibi et videbo. Et alibi Ad vesperū demorabitur fletus. et ad mane leticia. Et Deꝰ deus meus ad te deluce vigilo.

¶ Ne miretur lector: si idem ⁊ princeps est ⁊ sacerdos et vitulus et aries et agnus: cum in scripturis ꝓ varietate causarum: legamus eū dē dominū ⁊ deū ⁊ hominē. et ꝓpheta et virgam ⁊ radicem ⁊ florē ⁊ principē ⁊ iudicē ⁊ regem iustū ⁊ iusticiam. apostolū ⁊ episcopū. brachiū ⁊ seruum. vnigenitū. filiū. pastorem ⁊ primogenitū. hostiū viam. angelū. sagittā et sapiētiā. ⁊ multa id genus.

¶ Nec dicit dō. Ducunqz de principe nūc de eiꝰ hereditāte⁹ sermo ē. q̄bꝰ dare debeat ⁊ q̄z sit vt ad tēpul vt i perpetuū possessio

¶ Vsqz ad annū Septimus q̄ dr decor vel donec iubileus. i. quicunqz agelimus adueniat. quādo oīs emptio vel donatio reuertitur ad pores oīos. Seruꝰ cū bē vsum. p tēpore ꝓprietatē possessionis filius principis.

¶ Et nō accipiet pri. Sugillat nō solū illiꝰ tēpis sacerdotes vt principes. Iꝫ nostros quoqz q̄ dignores fūt q̄s ante esset dignitatis occasione ne tollant pauperibus per violētiā. vel sub honoris nōie spoliēt diuites. ⁊ filijs suis q̄b⁹ debet̄ paterna hereditas: nihil relinquāt nisi qđ a parentibus sibi derelictū est. Ergo q̄ ditior est sacerdos cū venit ad sacrificiū quicqd plus habuerit nō filijs debet dare: sed pauperib⁹. et sāctis fratribus domesticis fidei q̄ vincūt merita libroꝝ: vt reddat ea q̄ dñi sūt dño: qui ait. Qđ vni ex minimis meis fecistis mihi. fecistis. Ipse enī i pauperib⁹ suis suscipit̄ hospitio. in carcere visitat. nudus tegitur. litiens bibit. eluriens saturat.

¶ Dispergatur. ⁊c. In partes. qui in nōie domini fuerat congregat⁹.

ingrediatur: ⁊ per eandē viā exeat
§ populus in nundinis tātum ⁊ solennitatibus ingreditur et egreditur. et non per eandem viam sed per alteram atq; alteram.
Et cum intrabit populus terrę in conspectu domini in solennitatib⁹ qui ingreditur per portas aquilonis vt adoret: egrediat̄ p viā portę meridianę. Porro q̄ ingreditur p viā portę meridianę: egrediatur p viam portę aquilonis. Nō reuertetur p viā portę p quā ingressus est. sed e regione illius egredietur. Prin
§ utrorūqz sex virtutis vel peccati testis assistēs.
† § ingredientiū sex ⁊ egredientiū. rnde. In medio vestrū stetit quē vos nescitis. Et apostol. An ignoratis quoniā christus in nobis.
cepſ aūt in medio† eoꝝ cū ingrediē tibus ingredietur: ⁊ cū egredientib⁹ † § ergo. ‡ § sabbatoꝝ sex ⁊ kalēdarū.
egrediet. † Et i nūdinis ⁊ ‡ solēnitatib⁹ erit sacrificiū ephi p vitulū: ⁊ ephi p arietē. In agnis aūt erit sacrificiū sicut inuenerit man⁹ eius: et olei hin p singula ephi. Cū aūt fecerit princeps § ixx. cōfessionē. spōtaneū holocaustū aut pacifica volūtaria domio: apietur ei porta quę respicit ad orientē
§ quia spōtaneū est nō alii pro eo.
† § ixx. salutaria. qz recōciliatio pacificoꝝ salus offerentis.
tem: ⁊ faciet olocaustum suū ⁊ † pacifica sua sicuti fieri solet in die sabbati: et † egredietur claudetur qꝫ
§ alii. claudet ianuam. vt sex seruetur principi p integrū suū. ne sacrificia eius populo misceātur.
porta postquaꝫ exierit. Et agnum eiusdēꝫ anni immaculatum faciet

§ nō certis diebus.
holocaustū quotidie domino. sem
§ ixx. manaa.
per mane faciet illud. Et sacrificiū
§ iuxta mane sex oliculo
faciet sup eo cathamane mane: se
§ dimidiū sex modiū. ephi enī decima pars chori est. tres modii sex. † § subaudi simile.
xtam partē ephi: ⁊ de olco terciaꝫ
§ alii aspergatur. † § hoc est.
partē hin: vt misceatur similę † Sa
† § nullo die intermissū.
crificiū domino legitimū † iuge atꝫ
§ oī tpe offerēdū mane orto sole.
§ Vic. § dux.
perpetuū. Faciet agnū et sacrificiū ⁊ oleū cathamane mane olocaustū sempiternū. Hęc dicit dom⁹ deus
† vel hereditatem.
Si dederit princeps† domū alicui de filijs suis: hereditas eius filio
§ iure successionis. nec ad alium ab alio trāsibit.
rū suoꝝ erit: possidebunt eam hę reditarie. Si autem dederit legatum de hereditate sua vni seruoꝝ suoꝝ erit illius vsqꝫ ad annum re
§ septimū sex. § tūc.
missionis: ⁊ reuertetur ad principes Hereditas aūt eius filijs eius erit Et nō accipiet princeps ō hereditate populi per violētiā: ⁊ de possessione eoꝝ: sed de possessiōe sua hęre
† § si poterunt sex princeps. vel accipere vel rapere: vel sub figura bonoꝝ tenere que nō sūt sua. ⁊ ū beris relinquere.
ditatem dabit filijs suis: † vt nō dispergatur populus meus vnusqsqꝫ
† § vt qui calamum manu tenebat: et funiculū cementarii. quo edificia mētiretur
a possessione sua. Et† introduxit me
† § vel post tergū. ‡ § nō dicit cuius orientis aut latitis vel cuiuslibet
p ingressū qui erat ex† latere ‡ portę

vel iurta legē alteri⁹ hereditas trāseat ad alium·z heat funicul⁹ diuisionis per quē sorte ad vnūquēq; venit hereditas·dispergit aūt pplm dei:et auffert fidei possessionē sepiternā: q̄ aliena bona vel rapina vel adulatōe vel blādicijs vel pretextu religionis filijs fratrib⁹ z cōsāguineis reliquit.

Ad occidētem. Alij mare. Scriptura cū sancta situ iudee describēs sepe mare occidētē vocat. Notādū q̄ loc⁹ sacerdotū q̄ p delicto siue p ignorātia z peccato coquūt sacrificia ne cruda offerāt i atriū exteri⁹ ad occidētē z aq̄lonem positus sit vñ vētus frigidissim⁹ oritur: vbi solis lumē occūbit. Et quo ostendit q̄dq̄ ad edulia p tinet vel pro ornatu esse vt pro peccato. Si aut tē p ignorātia offertur sacrificiū: q̄ātomagis pro delicto cōscientia· vñ iob: Ne forte peccauerit filij mei p ignorantiā scz.

Et sāctificetur po. Ra. Qui scz sanctificatōi non fuerat q̄ paratus: ne facile ñ sāctificatis sācta tribuā? nec margaritas añ porcos mittam⁹: nec canib⁹ sācta dem⁹. Vnde moyses trib⁹ dieb⁹ ab oi īmūdicia z ab vtroq; cōplexu p̄hibuit sanctificari: vt accedat ad mōtē syna: z sanctificatus sācta suscipiat. Si aūt accessuri ad audiēda verba dei z suscipienda sanctificari inbēt ab vtrisq⁹: manifestū ē z in lege illud aplicā contineri: Nolite fraudare iuicē: nisi forte ex cō·vt vacet⁹ orōni.

Atriū exterius. Illud de quo egressus est patet fuisse iterius: et mlta cē atria in scripturis sācts. vñ. Qui statis i do. do. i a. do. dei no. Et biesius ait. Alias omes ba. q̄ non sunt et ℟ atrio. et illas oportet me adducere. z fiet vnus atriū z vn⁹ pastor. Sic eni i greco habet q̄d latin⁹ vno vbo plēe explicare nō valēs i ouile trāstulit. Nā cū dicit et ℟ atrio: ostēdit cē aliud q̄d i gētiū turba ad distinctōes sūt: vt i cel' ad trāz rēi atriū dn̄i nostri: p q̄litate ei meritoz: vnicuiq; officiū atq; diegat.

Quadraginta cubi. Ra. Quo numero ieiunat moyses z helyas et ipse xps. vbi cibi ibi angustia atz tēptatō q̄bꝫ pantur. vbi aūt venitur i pfecti viri etatē ibi calcāda sūt oīa et dicēdū. habētes victū z vestitū his cōtenti sim⁹. Et: Si dederit mihi dn̄s panē ad vescēdū: z ve. q. ope. ꝛc. vel illud. Esca vētri z uēter escis d. a. b. z h. d. Neq; cū i furo māducabimus et bibem⁹: ꝛ illo pane uefeemur de q̄ dr: panē an. mā. bo. ꝛc. z: meus abus est vt faciam uoluntatem eius qui me misit.

Mēsure vnius. Fe. In mensura vna q̄-iiij-maiores angulos possidebat mūdi plagas significat: quibus in suc'ore vultus nostri comedimus panem nost'z·z ois labor noster vētri stercoriq; proficit.

Victimas populi. Que offerūtur pro peccato vel pro delicto z ignorātia·ꝛ tū in alimēta z refrigeria sacerdotū: vt memineri⁹ se nichil aliud debere appetere·cū etiā in tēplo carnes coq; refrigerio pparate sint.

Aque aute. ꝛc. Ra. Sūt z aque amarę z pessimę. Vñ. Quid vobis

¶ alii cubicula sacerdotū. ¶ scz

in gazophilacia sactuarū·ad sacerdotes q̄ respiciebāt ad aquilonem et erat ibi locus vergēs ad occidētē Et dixit ad me: Iste ē locus vbi coq̄nt sacerdotes p̄ delicto z p peccato vbi coquēt sacrificiū vt nō efferāt in atriū exterius: z sāctificetur po

¶ de loco sacerdotū qui vergebat ad aquilonem. ¶ vir predicrus scz

pulus. Et eduxit me i atriū exteri⁹ z circūduxit me p q̄ttuor angulos atrij. Et ecce atriolū erat i angulo

¶ per singulos angulos scz quatuor habebat atriola.

atrii·atriola singula: per angulos atrii: In quattuor āgulis atrii atri

¶ in quo numero labores z tribulatōes.

ola dispositā·xl· cubitorū p lōgū ¶ hic numerus pfectus significat eccle. quia ad sacerdotale officium pueniebat. vnde. et dominus triginta annos babēs venit ad baptismum z·xxx·per latū. Mēsurę vni⁹ quat

¶ vnus·

tuor erāt. Et paries p circuitū am

¶ erbi cibi z mensarum preparatio.

biens quattuor atriola: z culinę fabricatę erant subter porticus p gi

¶ quasi nō ignorem.

rum. Et dixit ad me: Hęc ē domus que coquus culinarū: in qua coquent ministri domus dn̄i victimas populi.

C. XLVII.

Et cōuertit me

¶ scz tēpli

ad portā domus Et ecce aque egrediebantur subter limen

¶ nō ad aquilonē vel occidentē.

domus ad orientem. Facies eī domus respiciebat ad orientē. Aque autez descendebāt in latus templi

¶ id est. ¶ ex hoc patet sacras cē aquas z salutaris significare doctrinā· ¶ vbi sponsus cōuinas suos pascit z accubat. ¶ nō cuiuslibet loci

dextrū ad meridiem altaris. Et eduxit me per viam portę aq̄lonis et conuertit me ad viā foras portā exteriorez: viā quę respiciebat ad

¶ baptisma·

orientē. Et ecce aque redundantes a latere dextro cum egrederet vir ad orientē q̄ habebat funiculu⁹ in

¶ eisdem aquas ¶ peccata que nobis p aquas baptismi remittūtur: hec sūt initia pfectū

manu sua Et mēsus est mille cubitos: z traduxit me p aquā vsq; ad talos. Rursumq; mēsus est mille: z traduxit me p aquā vsq; ad genua

¶ post mille cubitos qui pueniūt ad talos

¶ in aqua scz. ¶ cubitos

Rursumq; mensus ē mille: z traduxit me p aquā vsq; ad renes. Et

¶ cubitos ¶ cogitationū scz incentiuum vel usuum·

mensus ē mille torrentem quem

¶ mille quatros cubitos dauid tamē dicit·torrē tem pertransiuit anima nostra·sed in hebreo habet·torrens grandium aquarum meā·

non potui pertrāsire: q̄m intumuit de quo·de torrente in via bibit·Et. Cōuerte domine captiuitatē nostrā sicut torrēs in austro·

¶ torrentis·

erāt aque ꝓfunde torrētis qui nō

¶ vir predictus dictor ezechielis: monet in singulis prophetā vt diligētius intueatur·et videat occulta misteria.

potest trāsuadari. Et dixit ad me:

et vię egypti vt bibatis aquas gyon: que hebraice syor dicūtur·i·turbide z sceneose. Vñ. Dabo eis potū aquā fellis·i·in qua draco habitat q̄ dixit. Mea sūt flumina ꝛc. vnde. Intrauerūt aq̄ vsq; ad aiam meam. Et alibi: Forsitā aqua absorbuisset nos. Hęc aqua alio nomine dr mara·i·amaritudo·in qua lignū crucis mittitur: z amara in dulcia vertūtur. Let cū moyse si carnis sensu intelligatur: amara est: effodiēs oculū pro oculo·dentem pro dēte. vide in th amar fornicatōem·z oseę iunctum fornicarię·hieremię pizoma·moysi vxorē ethiopissā i tectione ęgipty·z huiusmōi·q̄ iuxta occidētē litteram amara sūt·z lectorem nō tam edificāt qs̄ deterruunt.

¶ Aque aūt descēdebāt. Vinę scz spūssanct⁹. vñ. Cup aquā refectōnis educauit me. Vnde q̄dā dr. Hauriet aq̄s i gaudio de fontibus. Et alibi. Būdicite dn̄o de fontib⁹ israhel Et alibi. Me dereliq̄runt fōtē aquę vive: q̄ s. sūt aque doctrine.

Ad meridiem alt. Nō ad aquilonē nō ad occidētē. Nota q̄ aque iste q̄ egrediūtur de portā orientis in tātum leuas partes figūt: vt a dextris altaris ad meridiem pgāt

¶ **Et eduxit me per via.** Significat q̄ statī ad portā orientalē puenire nō possum⁹ nisi p viā portę aq̄lonis longo circuitu peniam⁹ ad eā. Nisi cū vētū frigidissimū calore fidei vicerim⁹: z eius regiones calcauerim⁹: sēm illud. De⁹ aūt cōteret satbanā sub pedibus nostris·portā per quā egrediūtur aque et sūt a latere dextro i gredi nō possum⁹ ul

Mille cubi. Le genere malculio cubitos nō neatro cubita dicim⁹: ñ et grāmatice ignitia: ꝛ propter lī plices z ydiotas: q̄rū in cōgregatione eccle

maior pars est facim⁹.

Usq; ad talos. Qui plāte z calcaneo vicini· q̄ patēt morsib⁹ colubri vñ. Spe obseruabit calcaneū tuū·z ō iuda pditore. Magnificabit super me calcaneum suum.

Traduxit me usq. Fe. Post remissionē siqdē pcōz·z inicia pfectuū qn paululū ad altiora de tremis conamur ascēdere: dño genua flectim⁹. cui oē genu flectit ęcle·tre. z ifer. Et ois lingua ꝓfitear. q̄ d·bie·ci g̃ē d·pa·rē.

Usq; ad renes. Ysaī gradib⁹ pueni⁹ ad sublimia·q̄ tñ ipsa sublimia vsq; ad lūbos z renes pertenūt·vt ois libido i nob truncetur: z possideā⁹ corpis sāctificatōez sine q̄ nemo videbit deū. Vñ a pedib⁹ vsq; ad lūbos deus ceritur igne⁹. Indigēt eī igne z purgatōe lūboz opa. Vñ. Lūbi mei ipleti sūt illusionib⁹. Per hos eī nocte z die fātasię illudit inimicus a lūbis vero vsq; ad caput z vertice: ꝓciosissimo metallo electri fulgore resplendunt vt nichil in se foedidū: nichil habeat vilitatis

Que nō potui per. Ra. Nec prophęta eī nec humana natura post lumbos torrentē cogitatōnū trāsire potest. Vel ceteua victoria vir aūt ille indut⁹ baddim ductor⁹ prophetę liquido potest transire· qui peccatū non

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

fecit·nec inuētus est dolus in ore ei⁹.

¶Quis pōt gloriari mūdū se habere cor. Mūd⁹ ē in malīgno posit⁹ est ⁊ a puericia appositū ē cor hoīs ad malu⁊·vt ne homo vni⁹ dici a natiuitatis exordio sine peccato sit. Vñ In iniq̄tatib⁹ cōceptus sū. ⁊ in p·c·m·ma·mea. Nō sc⁊ in iniq̄tatibus matris meę vel meis sed humanę cōditionis. Unde. Regnauit mors ab adam vsq; ad moysen.

¶Fili hominis. Ra. In figura sc⁊ saluatoris. Ezechiel cū interp̄tatur

† ¶ alu fluminis ·

certe vidisti fili hois Et eduxit me

† ¶ alii cōuertisse.

et cōuertit ad ripā ⁊ ecce tū. Lūq;

¶ alii cōuertisse.

me cōuertissem ecce ripa torrētis

¶ que in paradiso variis pomis abundant vel arboreis.

ligna multa nimis ex vtraq; parte

¶ ductor precursus. ¶ baptismi grā vel euāgelica doctrina· ¶ ¶ de limine templi domini

Et ait ad me: Aquę iste q̄ egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis: ⁊ descēdūt ad plana deserti: ⁊ trabūt

¶ orientale. i. mortuū. in quo nihil viuere poterat ⁊ amarissimū. quod grece asphaltes. i. stagnū bitumis vocant.

mare et eribūt: ⁊ sanabūtur aquę.

Et oīs anima viuēs quę serpit quocūq; venerit torrēs: viuet: et erunt pisces multi satis postq; venerint illuc aquę istę. Et sanabuntur ⁊ vi

¶ euāgelicus.

uēt oia ad quę venerit torrens. Et

† ¶ Quibus ōr·racha vos facti pisc·bo·

stabunt super illa ⁊ piscatores: ab

¶ oculo sc⁊ vel fonte hedi. qui p peccatis semper offerūtur. † ¶ fontem vitulorū. qui domino mactātur. ⁊ vitulum cornua p̄ducentē ⁊ ungulas imitantur. qui in typo domini saluatoris ad altare mactatur.

engaddi vsq; ad ⁊ engallim siccatio

† ¶ in mari quondā mortuo ·

sagenarū erit. Plurimę spēs ⁊ crūt

¶ mūdi sc⁊

pisciū eius: sicut pisces maris ma

¶ humani generis: † ¶ Qui et in arca noe nō fuerit diluuio perbit Similiter nō

gni multitudinis nimię. Jn ⁊ litori

saluātur quos hic fluuius nō attingit·

bus aūt eius ⁊ i palustribus nō sanabūtur: qz in salinas dabūtur. Et

sup torrētē orietur in ripis eius ex

¶ ex omni parte ·

vtraq; pte oīe lignum pomiferum

¶ vnde. folium eius nō defluet·⁊ o·que fa. pro· † ¶ ⁊ erit tamq̄ lignū quod plātatū ē secus decur

Nō defluet folium ex eo: ⁊ non de

suo aquarū. qō f. fluū ·da. in tē f.

ficiet fructus eius ·per singulos mē

† ¶ Quasi. ideo hec fient: quia aque eius ēc. ne putemus riparū cē vel arborū ·aut messiū tātarū frugū abūdātiū: sed qz aque e. ēc. nō est eis volen

ses afferet primitiua: ⁊ quia aq̄ eius

tis negs currētis sed dei mi⁹crētis

de sactuario egredientur Et erunt

¶ diuinorū librorū sacramēta mōstrat quorū altera pānet ad litterā alterū ad spūm

† ¶ que moralem doctrinā cōtinēt tribuūt sanita

fructus eius in cibū: ⁊ ⁊ folia ei⁹ ad

tem vt peccātiū curent vulnera

medicinā. Hęc dicit dominus deus: Hic ē terminus in quo possidebitis terram in ·xij· tribubus israel

¶ quasi due tribus

qz ioseph duplicē suniculū habet.

Possidebitis aūt eaz singuli ęque vt frat̄ suus: sup quā leuaui manū meā vt darē eaz patribus vestris. Et cadet terra hęc vobis i possessionē. Hic ē aūt terminus terrę ad

plagam septentrionalē a mari ma

† ¶ in cunabula meroris ¶ las⁹ eius

gno via ⁊ ethalon venientib⁹ ⁊ sada

† ¶ que nūc epiphania ab ātiocho epiphane

¶ furor ¶ putei ¶ circuitus mōtiū

da ⁊ emath ⁊ berotha ⁊ sabarim: quę

† id ē cōfinium ¶ ¶ alitas terminum ¶ ¶ sagittis facti ⁊ oscule sue poculi

est ⁊ inter ⁊ medium ⁊ damasci: et cō

† ¶ Hemach⁹ atrium medium ¶ ¶ medium

finiū emath: ⁊ domus ⁊ thicon quę

† ¶ que interpretatur iracundia

est iuxta terminos ⁊ auran: Et erit

† ¶ alu aserenon id ē atrium fontis

termi⁹ a mari vsq; ⁊ ad atriū enon terminus damasci: ⁊ ab aquilone ad aquilonē terminus emath pla-

gas breui sermone diuidit̄ur

¶ Hic est aūt termin⁹ terrę ⁊c. Raba. Septētrionalis plaga incipit a mari magno·⁊ p via ethalon: qō interp̄tatur in cunabula meroris· per p̄uentā sc⁊ venit ad sadada· vbi est et latere declinatio. Jntelligi⁹ eni ip̄e dēt̄em nobis emath·indignatōem sc⁊ dñi sine emath: veritate comperta·aperiunt nobis putei berotha ·quos foderunt p̄incipes abrahā ysaac ⁊ iacob·longoq; circūitu perueniunt ad montes sabarim · qui posti sunt inter damascū·i·sanguinē olicij·⁊ cōfiniū emath·i·ventatis. Sicut em̄ per mgrosē declinam⁹ mala iminēta·⁊ ex latere deuitam⁹. Sic post sanguinē ⁊ oliciū vitę sāguinarię anteq̄s veniam⁹ ad cōfinia emath. circūim⁹ ⁊ puenim⁹ ad mōtes. De quib⁹ dicit: Mōtes in circūitu eius·qui locus dicitur atrium tycon·id ē·medīū iurta terminos auran·i·iracundiam·vt dicamus Jram domi suscitinebo qm̄ peccaui ei. Et a mari vsq; ad terminos damasci. Jn quo ⁊ paulus a furore iudaico: ⁊ effusione ecclesiastici sanguinis lumen̄ęcitate consperxit, Et assumpto alicio per lectiōis veteris euāgelii

¶ Jn salinas da. Pestilente flagellato stultus sapiētioz erit: erudiūt em̄ bonos exēpla peioz. Vel iurta illud. Bonū ē sal. Si aūt insatuatū fuerit ad nihil ē vtile. Vt i ppetuū frugib⁹ careāt ⁊ virore·qō ⁊ verbs post ruinam sale cōsperſa demonstrat.

¶ Omne lignū po. Hiero. Hoz oīm ligno⁊ p̄cipatū tenet lignus vitę·i·sapiētia. De q̄ dr. Lignū vitę est his qui ap·e·

Primitiua. Lxx. fructus ei⁹. Jn renouatōe sui: p̄mitiua dabit vt·s·oēl credēaū fructus primitię sint·⁊ siglī mēses singulis apostolis deputentur.

¶ Et folia eius ⁊c Rabanus. Lxx. Alexādrio eius ad sanitatem· vt sc⁊ post abos⁊ fructum: verboū monitis ad celestia cōsēdam⁹

¶ Quia ioseph duo. Hieronim⁹. Hab tracta tribu leui: q̄ domini mancipata ē seruitio: tribus ioseph divisa ē in duas·effraim ⁊ manassen. Quę dixit ad iosue. Quare dedisti mihi possessionem sortis et funiculi vnius cum sim tantę multitudinis. ⁊c.

¶ Dosa. ⁊c. eque Equa spacia terrę sc⁊ secūm multitudinem suā· nec arbitrio diuidentis. Sed sorte quę domī potestate cōsilii

Jpe quoq; iosue diuisor terrę nō p̄priā sibi sepauit: ne terra⁊ optimā sibi elegisse videretur·sed ab omni⁊ tribuū principib⁹ accepit

¶ Jnter descriptōem terrę xij. tribuū iosue filiq̄ nun: ⁊ quę nunc per ezechielē fieri imperat̄ hoc ītereſt q̄ ibi in tribubus sorte terra diuiditur·hic imperio dñi delegatur

¶ Jn numeroz q̄s libro omnis terra promissionis in quattuor

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

predicauit: vt ꝓueniret ad atriū fontis ꝛterni · ꝛ in aquilone quondam positus apprehenderet terminum veritatis.

¶ Porro pla ori. Ry. All. Post finios aqlois lōgo circuitu p ethalō ꝛ hadada ꝛ berotha ꝛ sabarim ꝛ ros ꝛ thicon ꝛ aurā ꝛ damascū ꝛ atriū enon ad emath vsq; ꝓueniꝫ. Peruenit orietalis plaga de medio iracūdie scz aurā ꝛ de medio damasci lāgnine scz ꝓgnētig: ꝛ de medio galaad·i· renelatōis vt tumuli testimoniū: vt post irā ꝛ ꝓgnētiā spem salutis ostēdat· ꝛ ō medio

ga septentrionalis. Porro plaga † que est epidū damasci in solitudine orietalis de medio lauran ꝛ de medio damasci ꝛ de medio galaad et de medio terꝛ israel iordanis· diſ terminās ad mare orientale metiē mini plagā orientalem. Plaga au † que est herba in solitudine: que hodie dicitur palmira hebraice thamar. i· palma

ꝛre israel q̄ visionē cō tinet pactū vsq; ad vul cissia flumia iordanis pertigat. qui longe se pato mari lumē orientis cōsequit'. vt finito iordanis (q̄ interꝓtatur riuus iudicij) ꝛ termio tortētis finiat.

¶ Galaad. Qui ē mons libani collib⁹ cōpulat⁹: in sorte ruben ꝛ gad ꝛ dimidię trib⁹ manasse: finin⁹ phenicis ꝛ arabię· ad quē ꝓueniēs iacob de carrā a laban cōꝓhēsus ē. Finis aūt hui⁹ plagę iordanis flumi⁹· ꝛ mare orietale scz mortuū in hoc loco nō lingua maris rubri itelligitur

¶ Plaga aūt au. Ry. Post plagā aqlonis ꝛ orientis cū ori⁹ fuerit nobis sol iustitię: accipim⁹ meridianam plagā: cū totū nob de sup lumē infūdit'. ꝛ cū abrā inim⁹ cōuiuiuꝫ ꝛ vino inebriamur: qō lętificat cor: hoīs: cū ioseph et frib⁹ suis. Incipit aūt ista possessio a thamar· i· a palma victoriaꝫ vicio:ū vsq; ad aquas ꝓtradictōis. Sp cū virtutib⁹ cōtradicit'. Vñ et ꝓdicatōi euangelicę iudei cōtra paulū dissentes i toto orbe asserūt cōtradici. Et alibi In signō cui contradicetur. Vis aūt cōtradictō sāctitas ē· qō interꝓtat' cades. Vñ. Cōmouebit dñs desertū cades· qō scz ꝓmū nō habebat dñi sāctitatē sed cōcussū ē aiꝫ commotū: vt recuperet hospitē domum qui dicit Sup quē requiescet spūs me⁹ nisi sup humilē ꝛ q̄etū ꝛ tremētē sermonē meū. Post desertuꝫ cades vsq; ad mare magnū in meridie plage australis torrēs est supradictus q̄ nō de terra sꝛ de celo hēt aqꝫ diuersaꝫ virtutū varietate collectas.

¶ Plaga maris Ry. All. Occidēs sp i mari ē: lęper in salo: lęper i fluctib⁹ vbi quotidie naufragia suscitant ꝛ miseroꝫ neces: ꝛ diuitiaꝫ ꝛ mercium amissio: ꝛ tū cū hęc oīa patiētia fregerim⁹ ventemus per directū ad emath id ē. domi ventaię· q̄ victis persecutorib⁹ eterna nob ꝓmia repromisit.

¶ Et hęc noīa. Descripta sācte terꝛ possessione sigillatū tribuuꝫ a plaga orietali vsq; ad plagā occidētis· i· maris possessio describit'. Et ꝓmuꝫ fines accipiūt ab aqlone iuxta viā ethalon per gētib⁹ emath atriū sine aserenon terminū damasci ad aquilonē iuxta emath Incipit aūt primū tribus dan Secūda aser. Tercia neptalim. Quarta manasse. Quīta effraim. Sexta ruben. Septia iude: hoc a sinistra parte ꝛ cōpletur septenarius. Deinde ꝓ

mitię sacerdotū ꝛ lenit ꝛꝫ· ꝛ sā ctuariū dñi in medio: sīctuqꝫ sāctoꝝ. Vrbs quoqꝫ ipsa describit' ꝓ singula latera in quadꝝ ꝑtuor milia ꝛ qui gērol habēs calamos. Suburbana quoqꝫ sacerdotū ꝛ lenitaꝝ ꝛ possessio principis Rursuqꝫ a parte dextra succedūt quiqꝫ trib⁹· a plaga similiter orientis vsq; ad plagā occidētis. Quaꝝ ꝑma ē beniamin. secunda symeon suā ꝑtē habēs possessionē· nec vt prius cū iuda mixta: Tercia ysachar. Quarta zabulon. Quīta gad. portęqꝫ ciuitatis terꝛ per singulas plagas ꝛ nomē ciuitatis quod in fōre pōtificis auri lamina cōtinetur.

nis iuxta viaꝫ ethalon ꝓgentibus emath atriū enon terminus damasci ab aquilone iuxta viam emath Et erit ei plaga orietalis mare dan vna. Et a termio dan a plaga orietali vsq; ad plagā maris aser vna· et sup terminū aser a plaga orietali vsq; ad plagā matis neptali vna Et sup ēminū neptali a plaga orietali vsq; ad plagaꝫ maris manasse vna. Et sup terminū manasse a plaga orietali vsq; ad plagā maris et fraim: a plaga orietali vsq; ad plagā maris: ruben vna. Et sup terminum ruben a plaga orientali vsq; ad plagā maris: iuda vna. Et sup terminū iuda a plaga orietali vsq; ad plagā matis erūt primitię quas ſ domino· sepabitis· xxv· milibus calamis latitudis ꝛ lōgitudis sicut sigulę ꝑtes a plaga orietali vsq; ad plagā maris· Et erit sactuariū i medio ei⁹ primitię quas sepabitis domino:

Longitudo ꝛ vigitiquiqꝫ milibus: ſ vt positis comprehendere cum eibus sactis. que sit latitudo longitudo scz x.p. cc· ꝛ latitudo decē milibus. Hęc aūt erūt primitię sanctuarij sacerdotū Ad aquilonem longitudinis· xxv·

¶ Raba. Notādū q̄ xlviij· ciuitatū q̄ in hi. numē. tribui leuitice dāt ad habitandū cū suis suburbanis. Hic noīa reticentur: ꝛ ciuitates fugitiuoruꝫ quarum tres trans iordanē bos: scz ꝛ ramoth et gaulon in duabus tribub⁹ et dimidia tribu et tres citra iordanem cedes scz ꝛ sichem ꝛ cariatharbe. Nō ēm in descriptōne mystica ꝛ habitatione sāctorum ꝛ conuersatōne ꝓfecta opus erat fugitiuoruꝫ describi auxilia: quibus israel indiguit. adhuc posit⁹ in terra· et ꝓ mīl tos labores ꝛ artꝫ perdita ad hanc ciuitatē festinus veniēs in sigīs sāctis loquitur. aduena sum ꝛ peregrinus. Et habitauī cū habitātibus cedar m.ī.f.a.m.

¶ Et super termi nū ꝛc. Post septem tribuum terminos ab orīēte vsq; ad occidentē describuntur ꝓmitię

¶ Latitudo. Consummatam perfectaqꝫ virtutem significat: q̄ decalogo veteris testamenti ad euangelicuꝫ ꝓuenit sacramentuꝫ Seni ēm ab vno addēs sequentem numerum ad quattuor ꝓuenias denarium complebis· ꝛ vetus testamentum cōstringitur in nouo ꝛ nouum i veteri dilatabitur:

¶ Hier. Hęc rele gens tātū dicere possū O altitudo diuitiaꝝ sapiētię ꝛ ſ. dei.

¶ Hęc aūt erūt. Iuxta terminū leuitaꝝ describūtur primitiaꝝ sācta rij. iij· plage· quę nō ad populū· nō ad vulgus ignobile neqꝫ ad leuitas pertinēt inferiorum graduū. sꝛ ꝑprie ꝓtinent ad cultū sacerdotū.

¶ Ad aquilonez. Isido. Vt aquilonis frigora relinquentes: ad occidentē veniam⁹ quo occidant nobis vicia et intereāt. Inde ad orientē ꝛsal eamus: ꝛ orto nobis sole iustitię ad meridiē veniam⁹ in quo clarissimū nob⁹ iustitię lumē ē atq; perfectū. Et tam ab aquilone vsq; ad mare q̄ ab orīēte vsq; ad meridiē· xxv· milia longitudinis. ꝛ decē milia latitudinis. vt vbiq; eadem lōgitudinis et latitudis mēsura seruetur.

¶ Filii israel. De quibus supra. qui scz non offerunt victimas· sed priuilegio nominis et erroris sui humilitate contenti semper in corde loquuntur Iniqtatē meā ego cognosco: ꝛ ꝓ·m·c·m·ē sē· Sufficit ēm arrianis ꝛ bnōsi nō expellātur de tēplo: si priuatim nois vnb;ā quādā ꝛ imaginē teneāt.

C. XLVIII.

Et hec noīa tribuū a finibus aqlo·

Sed z leuitis. zc. Jsi. Describitur leuitar possessio: q̄ vicina q̄dē ē finib⁹ sacerdotū·z eadē habeat spacia i lōgitudine·z latitudie p mlitudie leuitar: q̄ habet paucitas sacerdotū·sed tñ ꝑ prijs terminis vtūr. z intelligit se a sacerdotali gradu esse diiunctā ad rep̄mēdā supbiā ministror: q̄ igno rātes humilitatē status sui: vltra sacerdotes itumelcūt.

Et nō venūdabūt. Vt pmaneat leuitice distributōis gr̄a possessio·nec mentū dignitatis vicar̄ precio·nec ab alio trāsferar ad aliū· q: q̄ sanctificata sūt dño ñ sūt eor q̄ly data sūt·ſz e⁹ em⁹ noīe possidentur.

Prophana. Aia ſcz q̄ passim poplo liceat habitare·nō q̄ ī mūda sit: aut aliq̄d in habitatōe sācte trē cō tamī atū puter·ſz quia oībus ꝑter sacerdotes habitare pmissa sit·p q̄e intelligimus cuncta q̄ ad cultus referī⁹· ad ē ad corpis uoluptates q̄ visu z auditu tactu odore z sapore capim⁹ cē ꝓphana·z templi sanctimoniaz nō bē re·nec sacerdotalis esse priuilegij: ſz laice vtilitatis.

Et hę mē. Jsi. Cū recesserim⁹ ab aq̄lone vēto frigidissimo: trāſī⁹ ad meridiē z post ortū in nob lumē sāc: occasū fortiudīs formidā⁹ nō ꝑterita ſz futa considerātes·nec habētes certā virtutis possessionē: ſz q̄tidie in oratōe dicētes·ne īducaſ nos in tēptatōem: quā ſcz ferre nō possim⁹

Ad plagā sep. Sigula latera ciuitatis hāt q̄tuor milia·z quīgētos calamos·q̄ facūt.xi. milia passuū z.lxxv.ał.octigenta. vt sil oīs vrbs licī fiebu⁹ volumīs scribī ꝑ circūtū bēat decē octo milia calamor̄· qui facūt.xlvij. milia passuū z trecētos.xl. Et q̄dragesim⁹ q̄ri⁹ psalmus ī scribitur. In finē pro bis q̄ cōmutabūt·z p tinet ad ydidā·ſ. amabiles dñi. Vel secūdū aquilā ꝑ liljs. Syma ab⁹ ꝑ flor̄ ecclie q̄ vrbs domi ē·z cōtinet sacramēta. de q̄. Attrit regina a·d·t·i·u·d·c·u·Et. oīs gl̄ia filię regis·abintus·i·itrinsec⁹. vt nō sit similis sepulchris formos⁹ dealbatis·sed intus et foris omnia lauet para ꝑ sidis.

Erūt aūt. zc. Hęc spacia ꝑ circūtū ābūt muros ciuitatis·vt inter vrbē z ea q̄ relīq̄ sūt diuidāt. Et q̄ oñditur nullī de bis spaciis exercētiū opa ciuitatis: capiēdor̄ fructuū habere licentiā·sed vacare ab vsu z ope boīs vt circūmurālia vrbis sponte nascētium virgulto ꝑ atq̄ herbarū·z cetero rū que terra gignit habeāt am⁹ mitatē

Du cēta qui. Calami ſcz qui sīna cubita habēt z vnū palmū .z ſigla latera faciūt passus sercētos. dec̄ septē·paulominus ꝑ in cōmuni mille calamos·habētes passus dno milia quadrigētos seragitaocto

Quod aūt re. Post descriptōem sancte vrbis z suburbana eius: dicit cetera delegari oparijs ciuitatis·reliquā ptē ꝑmitia ꝑ sactuarij ſcz.

Et oibus tribu. zc. Doc et in tabernaculo factū ē ꝑ varietate vniūalī⁹ dat aurū: alius argētū·cocū·bissū·purpurā·zc. Et cū sint dona diuersa qualitate substātie. vnū donātū est ꝑmiū·imo maius est eor q̄ offerunt quidē ꝑ vinb⁹ maiora q̄ius pua·vt euāgelica paupcula.

Omnes pri. Breuiter perstringim⁹. q̄ oēs ꝑmitię sanctuarij·z possessio ciuitatis parit⁹ su ꝑputata per quadrū: cōtineat milia ducēta. xl vi .et quattuor milia. Et ad plagā occidē talē q̄ngēta z quattuor milia. Ezūt aūt suburbana ciuitatis ad aq̄lonē ducēta q̄nq̄gita. Et ad meridiē·cc·l·Et ad orientez·cc·l· Et ad mare ducenta quiquagita. Quod autē reliquū fuerit in lōgitudine sed⁹ primitias sanctuarij decē milia in orientē: et decē milia in occidentem erunt sicut primitię sanctuarii. Et erūt fruges eius in panes his qui seruiūt ciuitati. Seruientes aūt ci uitati opabūtur ex oibus tribub⁹ totum oēs exemant ciuitatē. israhel. Oēs primitię vigitiquiq̄ miliū: ꝑ vigitiquiq̄ milia in q̄drū separabūtur i primitias sanctuarii z possessionē ciuitatis. Qd aūt reliquū fuerit principis erit ex oi ꝑte primitiar sactuarii z possessionis ciuitatis e regione·xxv· miliū primitiar vsq ad terminū orientalē·sed z a mare e regione·xxv·miliū vsq ad terminū maris similiter i part⁹ bus principis erit·Et erūt primitię sanctuarii z sactuariū tēpli i medio eius. De possessione aūt leuitar z d⁹ possessione ciuitatis in medio partiū principis erit inter terminum iuda terminū beniamī Et ad principem

Principis erit De q̄ supra q̄ trib⁹ accipit quātū vna tribus. Dic aūt discam⁹ ꝑ ex cūctis tribub⁹ quidq̄d reliquū fuerit: huic sol⁹ accapiat·vt nulla trib⁹ sit: q̄ pricipi dona non offerat·nō aliūde ſz ex ꝑmitijs q̄ tēplo z sācuario·z delegatis vrbis partib⁹ seruiūt·z ſ est E regione vigitiquiq̄ zc. vt sit ꝑmitię inter le ptē z quiq̄ trib⁹: z i ꝑ mitijs ciuitatis· z suburbana ei⁹: z i medio ciuitatis sactuarij tē pli. Hz z de possessiōe ciuitatis q̄dq̄d relictū est pricipi deputabit⁹: eruntq̄ ps extrema. vij. tribuū viana ꝑmitijs z ciuitati z tēplo in tribu iuda et ps extrema quiq̄ tribuū codē iure quo supra in tribu beniamin ipsaq̄ extrema pars ad principem pertinebit.

Et ad princi. per. zc. Eodē iure ipsaq̄ pars extrema ad principē pertinebit·ex q̄ facte scripture sacramēta mirāda sūt z cogitanda magis q̄ ꝑse rēda. In pori eiⁿ diuisione trāſ iordanē: per moysen duab⁹ tribub⁹ rubē z gad z d·midie tribui manasse terra diuisa est. Infra iordanē aūt per iosue filiū nun: z eleazarī filiū aaron. Judas possedit ab austro· z effraim z manasse tribus dimidia ab aquilone. Postea vero de silo missis explorato⁹ per singulas trib⁹: descriptōe terę allata ad iosue z ad eleazarum: beniamin iuxta iudam ab austro·et iuxta effraim z dimidiā tribū manasse accepit possessionē. Secūda tribus symeon hereditatē accepit i tribu iuda vt impleret illud. De leui z symeon diuidam eos in iacob z dispgā i isrl.

Tercia zabulon galileā accepit in qua est mōs thabor. Quarta ysaachar vbi est iezrahel vsq; iordanē. Quinta aser vsq; ad montē carmelum q̄ immet mari magno tyrūq; et sydonē. Sexta neptalim i galilea vsq; ad iordanem: vbi est tyberias q̄ olim appellabatur chenereth. Septima dan vsq; iopen vbi sunt vrbes athalon z selebi z emaus quę est nicopolis. Licet sic legitur postea experint sibi trāsensis atq; tribubus vrbē Lasenum trib⁹ dan q̄ ē paneas Cū hec ita se habeāt: z inter ꝓtē tribuū descriptōem: z q̄ nūc habet in manib⁹ tāta diuersitas sit hic cōsiderādū est: quomō et in ꝓterito inter tribum iuda et beniamin vrbs z tēplū collocatum sit Et in priori quidē descriptōe: iudas erat ab austro z beniamin ab aquilone. Dic autem conuerso vt iudas sit ab aquilone et beniamin ab austro. Post quę secūdus ē symeon terciꝰ ysachar. quartꝰ zabulon. quintꝰ gad. quiq; videlicet tribus vnde z reliquis t.a.p.o.ꝛc.

De thamar. Quę nūc palmira a salomone cōstructa. palma ei hebraice thamar dicit quę nūc forte quia ibi palmeta sunt: palmira vocatur.

Cōtradictōis cades. Iudo. Omis terrę sanctę hereditas ab australi plaga iuxta terminos egipti z rinocorure tenēte finit Et q̄ gad interp̄tat tē ptatio in possessione ō palmeta transimus ad aquas cōtradictōis vsq; ad cades qd interp̄tatur sācta. vt intelligam⁹ nos etiā post victoriā mūdi debere esse solitos sēper in metu. Illius versiculi memores: tēptatio est vita bois super terrā. z ad sācitatē aduersarijs repugnātib⁹ puenire sicq; victoriam obtinere. z e vicino torrētem plenum imbrib⁹ cōplemur.

Cades. ꝛc. Cadē vox in hebrēo est q̄ et torrētē sonat z hereditatē. ſ bic magis torrētem qui ingredit mare magnū rinocorule. Cades aūt batne in deserto est. quę extenditur vsq; ad vrbem petram.

Et hi egressus. De ambitu ciuitatis q̄ p latera singula in quadrus quattuor milia. quingētos calamos habuit ꝓteritus sermo predixit. q̄ faciūt decē z octo milia calamor⁹ vt in pēsēti ḡs capitulo positū est. i. tuiꝰ. milia passuum. z trecētos. xl. passus. Nunc scribitur per singula latera. i. xi. milia passuū z octogīta quinq; pāssus p ternas fuisse portas.

Et ad plagam. Quis sapiens itelliget hec: qr recte vię domī z insti ambulabūt in eis. Prenarratores vero corruent in illis.

Et porte ciuita. ꝛc. Ysi. Nas duodecim portas vel exitus: pro qualitate meritorum atq; virtutum singulis tribubus sub aplis z patriarcharū nomib⁹ arbitor conuocatas. De q̄bus in apocalipsi iohānis aptius scribit. Et intra diuinarū scripturarū sacramēta testāmur: z necesse ē vt talis ciuitas decē et octo milia percircuminuz teneat calamoꝝ. sub quo numero in duo ō uigesimo psalmo lex naturalis z grā euāgelij describit: quibus ecclesia. id est vrbs saluatoris extruitur

Dier. Hoc breuiter admonēdā caldeę tribus in circuitu tabernaculi sic castrametatas. vt ad orientē fuerit iudas ysachar z zabulon filij lyę. Ad meridiem ruben symeon gad. duo filij lyę: z tercius filius zelphę ancillę lyę. Ad occidentem vero effraim manasses z beniamin duo ſcꝫ filij rachelis. q̄ ioseph p tribu leui q̄ sacrificijs deputata ē in dua tribus effraim z manassē diuisa ē. Ad aq̄lonem aūt dan z neptalim et aser: quoꝝ primus z eius filij fūt balę ancillę rachelis. secūdus filius zelphę ancillę lyę ignobiles z ad aquilonem positi. quippe et ancillis inferiores se diffidētib⁹ generati Sed hoc iurta numeroꝝ hbz z descriptōem tabernaculi. q̄ habēte deo moysi oꝛe dicta est.

Nostra vero vrbs quę ē ciuitas magni regis: cui⁹ artifex et cōditor deus: de qua dicitur: Ipse fūdauit eā altissim⁹. altam habet tribuū in tra sancta descriptōnem: z mēsurā: z possessionis ordinē: z plagas tribuū singularum Primū plagę aq̄lonis opponūt tres portę ꝛc. q̄z ꝑmogenit⁹ ruben: iudas regię stirpis auctor: z leui. Sup cui⁹ noīe i tabernaculi z castroꝝ descriptōe nihil dēm ē. vt ꝑmogenita possidētes q̄i gen⁹ regale z sacdotle aq̄lois frigora contēnamus.

Ibidem. Nūq̄ recedem⁹ ab ea: sicut a priori. Vñ. surge abeam⁹ hic Et. reli. vo. do. ve. de. ſ cūnā hēt possessionē. z fit ei ipse possessio. sedsual lud Ecce ego vobiscū sū o.d.e.a.c.ſ.

pertinebit. Et reliquis tribubus erunt tales portiones. a plaga orientali vsq; ad plagā occidētalem:
ſ pars vel possessio
beniamin vna. Et cōtra terminum beniamin a plaga orientali vsq; ad plagā occidentalē symeon vna. Et super terminuz symeonis a plaga
ſ vel itale
orientali vsq; ad plagā occidentis ysachar vna. Et super terminū ysachar a plaga orientali vsq; ad plagā occidētalē zabulon vna. Et super terminū zabulon a plaga orientali vsq; ad plagā maris gad vna. Et
† ſ Nota. quā iudas prius tenuit.
super terminū gad ad †plagā austri in meridiē. Et erit finis de thamar
† ſ nō locum sed aquas significat. in quibus populus dño cōtradixit: z moyses offendit
vsq; ad †aquas cōtradictōis cades hereditas ꝓtra mare magnū. Hec est terra quā mittetis in sortem tribubus israel. z hę portiones earū
ſ porte exitus
ait dominꝰ deus. Et hij egressus ci

uitatis. a plaga septētrionali quingēros z q̄ttuor milia mensurabis:
Et portę ciuitatis in oibus tribubus israel. Portę tres a septētrioe
† ſ que prime geniture
† ſ qui regie stirpis auctor.
Porta †ruben una. porta †iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam
ſa quo sacerdotes.
oriētalē qui gēra z quattuor milia
ſ duo filii rachel
Et portę tres. Porta ioseph vna
† ſ filius bale ancille
porta beniami vna: porta †dan vna. Et ad plagā meridianā q̄ngēra et quattuor milia metieris. Porta
ſ tres filie lye.
symeonis vna. porta ysachar vna porta zabulon vna. Et ad plagaz occidentalē quingētos z quattuor
† ſ hi duo filii zelphe ancille lye
milia. Et portę tres. Porta †gad
† ſ filius bale ancille rachelis
una. porta aser una: porta †neptali vna. per circuitum decē et octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die
ſ nunc hic tota luma. i. visio pacis:
dominus ibidem Amen.

Incipit prologus sancti hieronimi in danielem prophetam.

Danielē prophetā iuxta septuaginta interpretes dñi saluatoris ecclię nō legūt. vrentes theodocionis editōe. et hoc cur acciderit nescio. Siue eīm q̄ sermo chaldaicus est. z quibusdā propriet atibus a nr̄o eloquio discrepat. noluerūt lxx. interpretes easdem linguę lineas in translatione seruare. siue sub noie coꝛ: ab alio nescio quo nō satis chaldęam linguā sciente. editus est liber. siue aliud quid causę erudite rit ignoraīs. hoc vnū affirmare possū qđ multa veritate discordet. z recto iudicio repudiatus sit. Sciendum quippe danielem marie z esdrā. hebraicis quidē litteris. sed chaldaico sermone cōscriptos. z vnam bte remię picopen. iob quoq; cū arabica ligua plurimā hꝫe societatem. Denięq; z ego adolescentulus post quintiliani z tullij lectōnē ac flores eius rhetoricos cuꝫ me in lingue huius pristinū reclusissem. z multo sudore multoq; tempe vix cepissem anelantia stridentiaq; verba resonare. z quasi p criptaꝫ ambulans. rarū desup lumen aspicerem impegi nouissime in danielē. z tāto tedio affectus sum. vt desperatōe subita omnē laborem veterem voluerim contemnere. Verū adhortante me quodam hebr̄eo. z illud mihi sua lingua crebrius suggerēte. labor oia vincit improbus. qui mihi videbar scioluꝰ inter hebr̄eos: cepi rursus discipulus esse chaldaicus. Et vt verū fatear. vsq; in pśentem diem magis possū sermonē chaldaicū legere z intelligere q̄ sonare. Nęc idcirco refero vt difficultatem vobis danielis ostēderem. qui apud hebr̄eos nec susāne habꝫ hystoriā. nec hymnū triū pueroꝝ. nec belis draconisq; fabulas. quas nos q̄ i toto orbe dispersę sūt. veru anteposito easq; iugulante subiecimus ne videremur apud imperitos magnā partem voluminis detruncasse. Audiui ego quendā de ꝓceptoribus iudęorū cū susanne derideret hystoria. z a greco nescio quo eā diceret esse confictā. illud opponere qđ origeni affricano opposuit. ethimologiaꝫ hal apo thoy chynoychyse z apo thoy pzynoi pzyse de greco sermōe descendere Cui⁹ rei intelligentiā nos nr̄is hāc possūmus dare. vt verbi grā dicamus de arbore ylice diruisse cū ilico pereas. z a lentisco in lentē te cōminuat angelus. vel nō lente pereas aut lentus. i. flexibilis p vicia ducaris ad mortē. siue aliud quid ad arboris nomē cōueniens. Deinde trēs fuisse ociꝰ tribꝰ pueris cauillabaī. vt in camio estuātis incēdij metro luderēt. z per ordinē ad laudem dei elementa prouocarent omia. aut q̄ miraculū diuinęq; aspirationis indiciū. vel draconem interfectum offa picis. vel sacerdotes belis machinas deprehēsas q̄ magna prudentia solertis viri. q̄ prophetali essent spū ꝓpetrata Cū vero ad abacuc peuenerat z de iudęa ad chaldęā raptū discoloꝝ id est discū ferentē cibū lectitabat. querebat exēplū vbi legissemus in toto veū testamēto quēq; scōr graui volasse corpe z in puncto horę tanta terrarū spacia transisse. Cui cū qdam e nostris satis ꝓmptulus ad loquendum ezechielem adduxisset i mediū. z diceret eū de chaldęa in iudęā fuisse translatū. derisit hominē. z ex ipso volumine demonstrauit ezechielem in spiritu fuisse transpositū. De nīq; z apostolū nr̄m videlicet vt eruditū virū. z qui legē ab hebr̄eis didicisset nō fuisse ausū affirmare se raptū in corpe. sed dixisse Siue in corpe siue extra corpus nescio deꝰ scit. His z talibus argumētis apocrifas in libro ecclesię fabulas arguebat. Sup qua re lectoris arbitrio iudiciū relinquēs illud ammoneo non haberi danielē apud hebr̄eos inter prophetas. sed inter eos qui agiographa conscripserūt. In tres siquidē ptes omnis ab eis scriptura diuidit. in legem in ꝓphetas z in agyographa. i. i quiq; z octo z vndecim libros de quo nō est huius temporis differere Quę aūt ex hoc ꝓpheta imo contra hūc libū porphirius obiciat. testes sunt methodius. eusebius. z appollinaris qui multis versuū milibus eius vesanię respondentes. nescio an curioso lectori satisfecerit. Unde obsecro vos o paula z eustochium undatis pro me ad dñm preces vt q̄diu in hoc corpe sū. scribā aliquid gratuꝫ vobis. vtile ecclię. dignū posteris Presentiū q̄ppe iudicius oblatrāntiū nō satis mouet qui in vtranq; ptem aut amore labūtur aut odio.

Sciendū aūt nullū ꝓphetā tam apte de christo scripsisse vt iste. Nā z tempus notauit aduentus z reges per ordinem. z annos enumerat z manifesta signa. Quę qr porphirius vniuersa vidit cōpleta z transacta negare non poterat veritate superatus. vt ipse idem dicit in alio loco. odero si potero si non inuitus amabo. in hanc prorupit calūniā vt quę in cōsūmatione mūdi de antichristo futura dicunt. p similitudine quadā gesta sub antiocho epiphane. impleta contendat. Sed eius impugnatio testimoniū veritatis est. tanta eīm victoriā fides fuit vt prophet a incredulus nō videat futura dixisse. sed preterita narrasse.

¶ Danielē nō iuxta lxx. interpretes. sed iuxta theodocionē christi legit ecclia. q̄ post aduentū christi incredulus fuit. licet eū qdā dicāt hebionitā. q̄ alio genere iudęus ē. qui ex parte matris.

¶ Susanne aūt z belis ac draconis fabula non habet in hebr̄eo. sed pars est libi ꝓphetię abacuc filij iebu de tribu leui. sicut iuxta lxx. interpretes in titulo eiusdē belis fabule ponit. Homo quidā erat sacerdos nomine daniel filius abda. cōiuga regis babylonis Danielē aūt z tres pueros de tribu iuda fuisse scriptura testat. Illud autē scilicet. hō quidā ꝛc. dixit abacuc nō ille qui fuit ex duodecim ꝓphetis.

¶ Contra danielem vicesimū secundū libū scripsit porphirius. nolēs eū ab ipso cuius inscriptus est nōie esse cōpositum sed a quodā qui tempe antiochi epiphanes in iudęa fuit. nec tam ventura dixisse q̄ preterita narrasse z quousq; ad antiochū dixerit verā hystoriā esse. si qd

a

virtz opinatas fuerit mentitus esse. qz futura nescierit Sed eusebius cesariensis z apollinaris z methodi sufficienter ei responderunt.

¶ In anno tercio regni ioachim qui z eliachim q regnauit in iudea z hierusalem annis octo dicetur. Cui successit ioachim filius suus pgnomento iechonias qui tercio mense regni sui captus est a ducibz nabuchodonosor z ductus in babilonē. cui successit patruus suus sedechias filius iosie. cui anno xi. capta est hierusalem z subuersa. Fuit aūt ioachim pater qui scribit per chim. z filius p chin. In in marcheo: vbi minus vid et vna generatio. vbi scda thesserisse re cas inuenit vsinere in ioachiz filio iosie. z tercia incipit a ioachin filio ioachim. qd ignorans porphirius mathenm nititur arguere falsitatis.

¶ Joachim filius iosie frater sellū a nabuchodonosor captus est. et in babilonē ductus et cum eo daniel. misael. ananias. z azarias. z ab eodem nabuchodonosor ioachim interfectus. z cadauer eius canibz z volucribus celi datū est. z impletū est in eo illud ypheticum. sepultura asini sepelietur. Ipse est etiam ioachim qui z eliachim.

Quarto igit regni ei anno nabuchodonosor cepit regnare in babilone sic legit in hieremia ppha Verbum qd factū ē ad hieremiam in anno quarto regis ioachim filij regis iuda. Ipse est primus annus nabuchodonosor reg babylōis. Anno vero octauo regni ioachim. z quarto nabuchodonosor idē ioachim potestati nabuchodonosor se dedit. z in eadem deditione tribz tantū annis pseuerans. rebellis extitit ab ipso nabuchodonosor capt. z in babylonē ductus. z ita fectus ē. Idcirco dr in crozdio danielis. ppbet anno tcio regni ioachim reg iuda ascendit nabuchodonosor in hierusalem ꝛc.

¶ Daniel interpretatur iudicū. siue quia in presbiterox iudicio sententiaz diuine examinationis exhibuit. dū repta cox fallsitate susannā ab interitu liberauit. sine qz visiones z somnia quibz per singula quedā enigmata futura monstrabant. sagaci mente discernens aperuit. siue quidem z deside riorū vir appellatus est. qz pagē desideriū non manducauit. z vinū concupiscentie non bibit. Nic de d. Ino cunctox manifestior. ppb aruz in. ppbia sua claro sermone regna orbis pronunciat. z tempus aduentus christi manifestissima predicatione annorat.

¶ Anno tercio regni io. ꝛc. Occiso iosia a pharaone necbao. pplus ioachaz filiū eius rege statuit. quē pharao vinctū duxit in egiptū imposita multa terre. z pro eo eliachim frem eius verso noīe ioachim in regnum ꝓmouit. vt regū z paralipomen. testat hystoria. huius tertio anno venit nabuchodonosor z abstulit eū. z in loco eius sedechiam posuit. de quo dr est In babilonē duceris. z nō videbis eā. Viduatus em fuit ab oculis a nabuchodonosor.

¶ Pater ioachim per m. qui z iechonias dūs ē. z patri suo ioachin succesit in regnum.

¶ Et partē vasoz. Non oia. si em reuoluas pboz libros. ptē vasoz

Et quo cepit tributz reddere dñi. z. captiuatus est a nabuchodonosor:

Anno tercio

filij iosie cuius tercio decimo regni ioachim re anno cepit prophetare hieremias sub quo et olda mulier ppbet̄ant.

buchodonosor rex babylonis in hierusalem z obsedit eā. Et tradidit dñs in manu eius ioachim regem iude. z partem vasoz dom dei. z asportauit ea in terrā senna in domū thesauri dei sui. Et ait rex arfaxat ꝑpōito eunuchox suorum vt introduceret de filijs israel z de semine regio z tirannozum pueros in quib nulla esset macula. decozos forma z eruditos omni sapientia. cautos scientia z doctos disciplina. et qui possent stare in palatio regis vt doceret eos lrās

.i. dogmatū ritatis inuenies. Sz qz mēdacū iūgūt ritati. nō oia vasa. § partem habere memorant. Multi nāq hereticī sciētes aliquas auctoritates. z eas suis modulis exponentes auferūt a domo dei partē vasox vt inboetio de pbia qui vestes philosophie rapiebat. libri em sanctox patrum vasa dei esse dicūtur.

¶ Semnaar. Ubi campus duran. vbi turris quā qui ab oriente monerāt pdes suos vsq ad celū ędificare conati sūt Ūn a confusiōe signax loc babilon. i. confusio vel Bigātes em turrim facere fata gebant. mōtē monti apponētes quā deus destruxit. vñ dicta ē babilon. i. confusio

¶ Et vasa tulit ꝛc Aliquā reuerētiā vo exhibuit cuius vasa in loco religiōis sue posuit. z nō oia asportauit

¶ Et de semine. Hinc arbitrāt hebrei danielē z socios suos fuisse eunuchos. scēm qd ysaias dicē ecclesiē. de semine tuo tollēt et facient eunuchos i domo regis. Si aūt de semine regio fuerūt. constat qz de semie dauid sed fortasse nō coberet qd sequit. z tyrannox pueros in quibus nō est macula. qsi essent eunuchizati: nullę eis ętes si nulla in eis macula

¶ In quibus ꝛc. Non vident absoli q sine macula sunt. qdā em eunuchizāt aut vi aut infirmitate. Quidā aūt se castrāt p celesti curia vl patria. z hi nō absoli nisi sola volitate. z hi sūt sine macula

¶ Litteras. s. libros. artes z linguā caldaicā quę quadā pro pietate distat ab hebrea licet abraam inde venerit.

¶ Philo arbitrat linguā hebreox ē caldeā qz abrā de chaldeis

Sed quomodo pueri linguā quā nouerāt docerent. forte fm quorūdam opinionē abraam chaldeox z hebreox linguā habuit.

¶ Et intantū eos caros habuit. q eundem cibū eundē potum quem sibi eis pparari precipiebat.

¶ Et imposuit. Quos dyabolus captinat. alio nomīe vocat. iustum vocat iniustum. castū incestum. z huiusmodi.

¶ Sicut pharao iosepb. Noluit em in terra captiuitatis eos habere vocabula iudeę. Ūn quo cātabim canticū dñi in tra aliena. dns aūt in bonū mutabat antiqua noīa. z et rebus. imponit virtutū vocabula vt absa z sare. z in euangelio dominus symoni petri nomen imposuit. Symō em obediens victus est. sed postea in fide christi cōfirmatus est. z ad passiōes tolerandas. z filios cebedei non boanergos vt quidā putant, sed boanercen. i. filios tonitrui appellauit.

¶ Proposuit aūt daniel. Qui de mensa regis non vult comedere ne polluat. si sapientiam atq doctrinam egiptiox sciret esse peccatū nōs didicisset. didicit aūt nō vt sequatur. sed vt iudicet atq cōuincat. Si em quis imperitus huius artis aduersus mathematicos scribat. aut experis philosophię cōtra philosophos agat. quis etiā ridendus. vel ridēdo nō rideat: Hac ergo intentione discāt pueri chaldaicā doctrinam. q̄ moyses egiptiorum sapientiam.

¶ Dedit aūt dē. Qui pro peccato maiox vinctus est in captiuitatem

§ Syram. qz vna est cū chaldea lingua.

z linguā chaldeox. Et ꝓstituit eis refectionē. rex annonā per singulos dies de ꝓpriis. non de quolibet sed cibis suis z de vino vnde bibebat. anticipatio. qz iā dicit eos enutritos et dicturus est quomodo nutriti sunt. bat ipse. Et enutriti tribus annis scr qz precepit ergo factū est. postea steterūt in conspectu regis pueros. fuerunt enim alij multi. Fuerūt ergo inter eos de filijs iudicū vel iudicat me deus. dę daniel ananias misael z azarias. Et imposuit eis prepositus eunuchox nomia danieli baltbasar. i. qui sedet princeps vel de gaudio. ananię sydrac misaeli misac. et azarię abdenago. Proposuit autē daniel in corde suo ne polluerę de mēsa regis. neq de vino potus eius. z rogauit ꝓpositū eunuchox ne ꝓfanaret. Dedit aūt deus gratiam danieli. z misericordiā in conspectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunucho

Sed quomodo pueri linguā quā nouerāt docerent. forte fm quorūdam opinionē abraam chaldeox z hebreox linguā habuit.

¶ Et intantū eos caros habuit. q eundem cibū eundē potum quem sibi eis pparari precipiebat.

¶ Et imposuit. Quos dyabolus captinat. alio nomīe vocat. iustum vocat iniustum. castū incestum. z huiusmodi.

¶ Sicut pharao iosepb. Noluit em in terra captiuitatis eos habere vocabula iudeę. Ūn quo cātabim canticū dñi in tra aliena. dns aūt in bonū mutabat antiqua noīa. z et rebus. imponit virtutū vocabula vt absa z sare. z in euangelio dominus symoni petri nomen imposuit. Symō em obediens victus est. sed postea in fide christi cōfirmatus est. z ad passiōes tolerandas. z filios cebedei non boanergos vt quidā putant, sed boanercen. i. filios tonitrui appellauit.

¶ Proposuit aūt daniel. Qui de mensa regis non vult comedere ne polluat. si sapientiam atq doctrinam egiptiox sciret esse peccatū nōs didicisset. didicit aūt nō vt sequatur. sed vt iudicet atq cōuincat. Si em quis imperitus huius artis aduersus mathematicos scribat. aut experis philosophię cōtra philosophos agat. quis etiā ridendus. vel ridēdo nō rideat: Hac ergo intentione discāt pueri chaldaicā doctrinam. q̄ moyses egiptiorum sapientiam.

¶ Dedit aūt dē. Qui pro peccato maiox vinctus est in captiuitatem

virtutum suaꝝ recipit
mercedem.ꝓposuit eũ
in corde suo ne pollu
atur de mẽsa regis. et
viles cibos ꝓposuerat
regijs epulis ideo gra
tiam in cõspectu p.e.a
teo promeruit Unde
dat intelligi.si qñ dili
gunt sancti ab infideli
bus nõ coꝝ bonitatis
sed dei misericordię

Timeo e.d.m.
Similiter qt pylatus
plus cesarẽ timuit qꝫ
deũ:pnas gehẽnales
meruit.pus manus su
as abluit dicens: mũ
dus ego sũ a sanguine
iusti huius. vos vide
ritis. Et iterũ. An ne
scis qt potestatem ba
beo dimittere te?

Locutis. Ideo co
eius appoluit. Solẽt
cũ iuniores maioꝛib
pulchriores esse.

Tempta nos.
Admirabilis fidei ma
gnitudo.non solũ sibi
copulentiã vitiosi esu
vt ꝓ legumina promit
tit. sed ꝛ rẽpus statuit
nõ temeritate sed fidei
magnitudine qua regi
as dapes contemplit.

Cõueniens proba
tioni spaciũ nec breue
nimil. nec nimis longũ
qđ grẽco possit impẽre

Ariolos ꝛ ma
gos. Alią sophistas et
philosophos.non iuẽ
bãc philosophiã ꝛ so
phisticaꝝ disciplinam
quã grẽca pollicentur.
sed doctrinam gentis
barbare.qua vsqꝫ ho
die chaldei philoso
phant.

Fuit aũt Dicen
dum est in sequentib
quomõ vsqꝫ ad pmũ
annũ cyri fuisse dicat.
postea tercio ãno eius
dem ꝛ primo darij fuis
se legatur.

Ca. II.

In anno. Si ꝓ
tres ãnos pueri igres
si sunt in cõspectu regi
quo secundo ãno ꝟ lõ
nasse nunc dicit. hoc
ita solvt hebręi. Se
cundus annus hic di
citur.quo omnib bar
baris gẽtibus impera
uit assiryꝰ.egyptijꝰ.mo
abitis.ꝛ reliquis natõ
nibus.nõ tm iudeis et
chaldeis. Uñ iosephꝰ
post annũ secundũ egi
rum ad danielẽ. Timeo ego domi
carios:sed timeo.
num meũ regem. qui cõstituit vo
bis cibũ ꝛ potũ. qui si viderit vul
tus vestros macillentiores pre ce
teris adolescentibus coetus vñs
sicut etate ita corpore et pulchritudine cõparati.
reum capitis me facietis. Quia eunuchoꝝ prin
ceps nõ acquiescit nõ tamẽ diffidat. alii poccib⁹ inua
dit. pulsat vt aperiatur ei.
cõdẽnabitis caput meũ regi Et di
xit daniel ad malasar. quẽ cõstit
uerat princeps eunuchoꝝ super
sideo poterat facere quod petebatur.
danielem ananiã misaelem ꝛ aza
riam Tempta nos obsecro seruos
tuos diebus decẽ. ꝛ dentur nobis
que lex nostra nõ phibet.
legumina ad vescendũ ꝛ aqua ad
bibendũ. ꝛ cõtemplare vultus no
stros. ꝛ vultus puerorum qui ve
scũtur cibo regio ꝛ sicut videris.
sic facias cũ seruis tuis Qui audi
to sermone huiusmodi. tentauit
eos diebus decem. Post dies au
tem decẽ apparuerũt vultus eoꝝ
meliores ꝛ corpulentiores ꝓ omi
bus pueris qui vescebant cibo re
gio. Porro malasarto tollebat ciba
ria ꝛ vinum potus coꝝ. dabatqꝫ
eis legumina. Pueris aũt his de
dit deus sciennã ꝛ disciplinam in
omni libro ꝛ sapientia. danieli aũt
intelligentiã omnium visionum ꝛ
somnioꝝ. Completis itaqꝫ dieb⁹
post quos rex dixerat vt introduce
rẽt. introduxit eos ꝓpositus eunu
chorũ i ꝓspectu nabuchodonosor
Lũqꝫ eis locut⁹ fuisset rex. nõ sunt inuẽ
ti tales de vniuersis. vt daniel ana
nias misael ꝛ azarias Et steterũt
seruituri.
in conspectu regis. Et omne ver
bũ sapiẽtię ꝛ intellect⁹ qđ sciscita
tus est ab eis rex. invenit in eis de
cuplũ super cũctos ariolos. ꝛ ma
gos qui erant in vniuerso regno ei⁹
gos ꝙ erant in vniuerso regno
Fuit aũt daniel vsqꝫ ad annũ pri
mũ cyri regis.

Ca. II.

In anno autez
secũdo regni nabucho
sor vidit nabuchodonosor somni
um. ꝛ cõterritus est spiritus eius.
et somnũ effugit ab eo Precepit
ergo rex vt conuocarent ariolos et
magos ꝛ chaldeos ꝛ malefici vt indica
rẽt regi somnia sua. Qui cũ venis
sent steterũt coram rege. ꝛ dixit ad
eos rex. Uidi somnũ ꝛ mẽte cõ
fusus ignoro qđ viderim Respõ
derũtqꝫ chaldei regi syriace Rex in
sempiternũ viue. Dic somnium ser
uis tuis. ꝛ interpretationem eius
indicabimus. Et respondit rex et
dixit chaldeis. Sermo recessit a
me. Nisi indicaueritis mihi som
niũ ꝛ cõiecturam eius pibitis vos
dat. confiscate. de fisco erũt. de cõmunitate re
ꝛ domus vestrę publicabuntur.
Si aũt somniũ ꝛ cõiecturam eius
narraueritis. premia ꝛ dona ꝛ ho
norem multũ accipietis a me. Sõ
nium igitur ꝛ interpretationẽ eius
indicate mihi. Respondẽrũt sẽdo
ro. Rex somnium dicat ser
uis suis. ꝛ interptatõnem eius in
dicabimus. Rñdit rex ꝛ ait. Certe
scio qꝛ tempus redimitis. scientes
qꝙ a me recesserit sermo. Si ergo
non feceritis somniũ nõ idicaueritis mihi vna
est de vobis sententia. qđ interpre
tationeꝫ quoqꝫ fallacẽ. ꝛ deceptõe
plenam cõposueritis. vt loquami
gos ꝙ erant in vniuerso regno ei⁹
In honore. in sequentibus enĩ tertio anno cyri re
gis visionem vidisse dr. defuncto eius dario. cũ ciro
fuit aũt daniel vsqꝫ ad annũ pri
mũ cyri regis.

Ca. II.

In anno autez
secũdo regni nabucho
sor somni
mortaliter qꝛ carnalis nõ pot sustinere spũalia.
um. ꝛ cõterritus est spiritus eius.
Scꝛ per eius inquisitionem virtus dei ostẽderetur
et sancti eius aliquantulũ refrigerarentur.
et somnũ effugit ab eo Precepit
ergo rex vt conuocarent ariolos et
magos ꝛ chaldeos ꝛ malefici vt indica
rẽt regi somnia sua. Qui cũ venis
sent steterũt coram rege. ꝛ dixit ad
eos rex. Uidi somnũ ꝛ mẽte cõ
fusus ignoro qđ viderim Respõ
derũtqꝫ chaldei regi syriace Rex in
sempiternũ viue. Dic somnium ser
uis tuis. ꝛ interpretationem eius
indicabimus. Et respondit rex et
dixit chaldeis. Sermo recessit a
me. Nisi indicaueritis mihi som
niũ ꝛ cõiecturam eius pibitis vos
dat. confiscate. de fisco erũt. de cõmunitate re
ꝛ domus vestrę publicabuntur.
gio. fiscus eni faccus regius est.
Si nõ terret pena. alliciant premia.
Si aũt somniũ ꝛ cõiecturam eius
narraueritis. premia ꝛ dona ꝛ ho
norem multũ accipietis a me. Sõ
nium igitur ꝛ interpretationẽ eius
indicate mihi. Respondẽrũt sẽdo
ro. Rex somnium dicat ser
uis suis. ꝛ interptatõnem eius in
dicabimus. Rñdit rex ꝛ ait. Certe
scio qꝛ tempus redimitis. scientes
qꝙ a me recesserit sermo. Si ergo
non feceritis somniũ nõ idicaueritis mihi vna
est de vobis sententia. qđ interpre
tationeꝫ quoqꝫ fallacẽ. ꝛ deceptõe
plenam cõposueritis. vt loquami

ptiace captiuitatis nabuchodonosor: vidit mirabile somnium ꝛ fugit ab eo.

Somnium. Uidit rex impius somniũ vt daniele interpretãte glorificetur deus. et captiui deo seruientes inde habeant solatiũ. Sic ꝙ pharao non qꝛ meruerũt. sꝫ ioseph et daniel digni fuerũt q̃ interpretatione omni bus preferrentur.

Magi. Cõsuetudo aũt ꝛ termo cõmunis. magos pro maleficis accipit.

Magi qui de singulis philosophantur.

Chaldei. Chaldei philosophi chaldeoꝝ. mathematici. s. qt fm hanc artẽ. etiaꝫ reges ꝛ principes illius gentis omnia faciunt. Uñ ꝛ in natiuitate dñi pmi ortũ eius notauerunt. ꝛ in bethleem venientes. puerũ adorauerũt.

Et malefici ꝛc. Qui victimis vtuntur ꝛ sanguĩe ꝛ sepe cõtinguat corpa mortuorum.

Respõderũtqꝫ hebraice. ab hinc vsqꝫ ad visionem tercij ãni regis baltha sar quã daniel vidit ĩ fusis hebraicis quidẽ lris. sed lingua scripte chaldaica quã syriacã vocat.

Peribitis. Minat penã. ꝓpositum. vt si poterunt somniũ dicere cuius non poterat recordari. credat etiam somnij expositionem. aliter interptatoꝝ non habeat fidẽ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Sapientes inē ficiebantur. Querunt hebrei cur daniel ⁊ tres pueri nō ingressi sunt ad regē cū aliis sapientibus. ⁊ cū eis inhētur perire. ⁊ sic soluūt. cuius rei dona maxima ⁊ sūmū honorē. pmittebat ire noluerūt. ne dignitatē ⁊ diuitias viderē tur ambire. Aut forte chaldei inuidentes sapientię eor ⁊ glorię. ingressi sūt soli. quasi soli ꝑmia recepturi. ꝑ posta pene voluerūt habere cōsortes. Daniel aūt ⁊ socij eius nō venerāt ne ꝑmia ambire viderent. vel ꝓpter inuidiā. ne forte chaldei inuiderent sapię eor.

¶ Ut tempus daret. Nō vt sagacitate mentis occulta perquireret. ꝑ vt dñm occultor obseruaret. Filios sibi in pcs adiungit. ne videat ꝑsumere de priuilegio sui meriti. ⁊ quor ē cōmune viscerum. fiat cōis oratio.

¶ Tūc daniel ⁊c. Somniū regis discat sine somnio. imo ⁊ somniū ⁊ interpretatōnem eius dei reuelatōne cognoscat. qđ demones ignorabant. sapientia seculi scire nō potest. daniel q̄ fuerat cū ctis ignorū retroactis generatōnibus cognoscit deo reuelāte misterium.

¶ Deum celi ⁊c. Dij cū qui nō fecerūt celum ⁊ terram pibūt.

¶ Et ipse mutat. Ne miremur ꝗ si q̄ndq̄ cernimus reges regibus ⁊ regnis regna succedere. q̄ omnia sunt dei arbitrio. q̄ cās omniū nouit. qui cōdidit omnia. ⁊ malos reges patit̄ suscitari. vt puniāt malos. ⁊ emēdēt bonos.

¶ Dat sapientiā. Sapiēta de celestibus scientia de terrenis. disciplina ordinata mor correctio. ꝑ per disciplinā corrigim̄. deide scimus ⁊ post sapim⁹.

¶ Ipse reuelat. Cui reuelat deus profunda admirat ⁊ dicit O altitudo diuiciarū. sa. ⁊ s.d. Iste habitante in se spū sācto scrutat ꝑfunda dei et in ꝑfundo aīe suę altissimos puteos fodit. ⁊ terrā egerit. q̄ aq̄e opit. bibit aquā de vasis suis. ⁊ de fōte puteor suor

¶ Nouit in tene. Tenebre ignorantia. lux sciētia atq̄ doctrina. deus enim perversa non latent recta ambiunt ⁊ adherent. Vel tenebre mystica ni mihi. donec tempus pertrāseat. Sheret in ꝓpositio. stat in sententia. idem replicat.

Sōniū ita q̄ dicite mihi. vt sciam q̄ interpretatōnem eius veram loquamini Respondētes ergo chaldei coram rege dixerunt. Non est Ssuper celū cui est qui hoc pōt. homo super terrā qui sermonez tu Sstandē cōpulsi deū creatorē omniū recognoscūt.

Tcuedā serui regū um rer possit implere: sed Tneq̄ re possunt soluere.

gū quisq̄ magnus ⁊ potens ⁊ bū huiusmōi sciscitat ab omni ariolo ⁊ mago ⁊ chaldęo. Sermo em̄ quē tu rer q̄rис grauis est. nec reperiet quisq̄ qui indicet illū in cōspectu Sconfitentur arioli. et omnis scientia seculariꝫ. ꝓe regis. exceptis dijs quorū non est scientia futurorū esse soluꝫ dei nō hoim. vnde ꝓba conuersatio cū hominibus. Quo audito rer in furore ⁊ Tira magna Snō de vno tūm ꝓcepit. Snō de stultis et lecatorib⁹ ꝓcepit vt perirēt omnes Tsapiētes Snō de extranea patria. Ta rege. babilonis Tet egressa sententia sa- Tꝓparabant occidi. vnde post Sapiētes ne ꝓdas piētes Tinuēiebant. Querebaq̄ daniel ⁊ socii eius vt perirēt. Tūc Smeliorem causā sui periculi. eluauerant enim chaldei questiōē regis. ne daniel et tres pueri ꝓficerentur eis in exꝑsitione visionis.

daniel requisiuit de lege atq̄ sentē Sarioch. ad solitudinem reducto. tia ab arioch ꝓcipe militię regis. qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babilonis. Et inter Shanc. rogauit eū qui a rege potestatē acceperat. quā ob causam tam crudelis sentētia a facie Sa secreto. regis esset egressa. Cum ergo rē indicasset arioch danieli. daniel ingressus rogauit regem vt tempus daret sibi ad solutionem indicādam regi. Et ingressus Tmoraliter. Ne sis sapiens tibi soli. omnibus prosus est domū suā. Tananiez ⁊ misicere debes. et alios tecum vocare. sacli ⁊ azarię socijs suis indicauit Scecum. negociū. vt quererēt misericordiā Tocculto somnio quo sacra futura siguantur. a facie dei celi. sup Tsacramēto isto Squo inuocato. ⁊ non perirent daniel ⁊ socij eius Sobligat inimicos. bene facit odiētibus. orat ꝓ ꝓ cū ęgris sapiētib⁹ babilonis. Tūc sequentibus.

danieli misteriū per visionē nocte Sa deo. Sideo. Snō ingratus ē deo un putat non sibi.

reuelatum est Et benedixit daniel Sad differentiā eorum deorū qui versantur in terra. deum celi. ⁊ locut⁹ ait. Sit nomē et demoniacis artib⁹ et ꝓstigijs terrenos deludūt. dñi benedictū a seculo ⁊ vsq̄ in sę Tꝗua cognoscuntur misteria. Sregnorum culū. quia Tsapientia ⁊ fortitudo Snō hoim. nō demoniū. nō regū. Tnon aliuo. eius sūt. Tet ipse mutat tempora ⁊ Snota q̄ generali disputatione preparat auditorem iam inuisis somniū esse de mutatione regnorum. ętates. trāsfert regna atq̄ Tstituit Svnde. audiens sapiens sapientior erit. et qui habet dabitur ei. et qui nō habet. et qđ videtur habere auferetur ab eo.

dat sapientiam sapientibus. ⁊ scię Svolentibus ꝓfectionem morum. tiam intelligentibus disciplinam.

Ipse reuelat ꝓfunda ⁊ absconditа. Signorantia. ⁊ nouit in tenebris constituta ⁊ Tsapientia aut scientia. Tergo. Sne videatur sui mentur cū eo est. Tibi deus patrū nostrorum .refert hec ad patrum iusticiam .et ꝓ veritatez qui seminis eoꝝ etiā in captiuitate misereturstrorū confiteor atq̄ laudo. quia Sexponendi. Spatiendi. sapientiam ⁊ fortitudinem dedisti Ssoli. mihi. ⁊ nunc ostendisti mihi que Snos quatuor. arrogantiam fugit ne soluꝫ imperatꝰ rogauimus te. quia sermonē regis se videatur .et grāꝫ agit q̄ misteriū somnij soloꝫ intelligit.

aperuisti nobis. Post hęc daniel ingressus ad arioch quē constituerat rex vt perderet sapientes babylonis. sic ei locutus est. Sapiētes babylonis ne ꝓdas. Introduc me in conspectu regis. ⁊ solutionē narrabo regi. Tūc arioch festinus introduxit Tdanielem ad regem et dixit ei Inueni hominē de filiis trāsmigrationis iudę qui solutionem regi annūciet. Respondit rex ⁊ dixit danieli cui nomen erat baltha Sordinem somnij seruat. sar Putas ne vere potes indicare mihi somniū qđ vidi ⁊ interpretationem eius: Et respondens danielnota omne occultū posse el coram rege ait. Misteriū qđ rex vocari misterium.

interrogat sapientes magi ⁊ arioli Sadmirabilis simpli citas. annocētes odit qui eius mortem querebant. Nec enim nocendum est nocenti bus. Squi ex ta inspiciunt et ex his futura prędicūt. ⁊ aruspices nequeūt indicare regi ⁊ profunda. Unde in parabolis. Intelligit parabolam ⁊ tenebro sum Snonē. Et i psalmo. Aqua tenebrosa i nubib⁹ aeris. ꝑ.f. i cō: eius. Qui cū terrena deserit ⁊ ad excelsa cōscendit. quasi auis tenuissimū aeres. etherasq̄ desiderat. ⁊ nubes efficitur ad quā ꝓtas dei pernenit. q̄ ꝓ cōs pluere cōsueuit. H talis repletus multitudine scientię. habet multas aq̄s tenebrosas. ⁊ caligine inuolutas. q̄s sos moyses ⁊ sui cōformes ingredit. ⁊ facie ad faciē deo loquit. de quo posuit tenebras latibulū suum.

¶ Nouerat illud qđ patriarche fodiebant puteos. ⁊ allophilitę terram ingerebāt. ⁊ patriarche iterū fodiebāt vsq̄ ad inuentam aquā. Sic q̄libet fidelis aīa vigilare debet ꝓpter insidias dyaboli. vt ad aquā vitam dulcis. scilicet possit peruenire. Sōnolentiam quarū soliciet aīarū increpat. ꝓba david scilicet dicēs. Fij hō. v. q̄ gra. cor. Memores em̄ esse debemus scīl lule viuim̄. ⁊ ymagis nob impōsse. de q̄ idem david Signatū ē sup nos lu. vultus t.d.

¶ Sapiētes. Imitat dñi clemētā. ꝓper secutoribus otās. Nec vult eos pire ꝓ quib⁹ erat ipse pitus sic occidere.

¶ Introduc. Arrogantiā vitat. q̄ ipse recto itinere posset ire. et ideo vult introduci.

¶ Inueni hominem ⁊c. Dei grām ad suā refert diligentiam ⁊ se inuenisse dicit. cuius daniel se vltro obtulerit. ⁊ morē nūcor ostendit qui cū bona nūc ātsua volunt videri.

¶ De filiis transmigratōis. Nō q̄ vt filijs iudę. i. regali stirpe sit daniel non sacerdos. sicut in fine continet belis fabula.

¶ Putas ne vere Seruat ordinē questionis. prius somnium quod magi ignorabāt post interpretationem somnij querit. vt cū que viderat recognouerit credat interpretationē somnij. que variam reapit cōiecturam.

¶ Misterium quod rex. Aufert regi prauā suspitōnem. ne crimen et inueniri posse humana solertia qđ solius dei habet noticia.

¶ Sed est deus. Nō dij. vigilanē retrahit a multop deop opinione ¶ Que ventura. Aut ergo daniēli somniū reuelatum est vsqꝫ ad consūmatōnem mūdi aut certe vniuersa interpretatio somnij ad finem tēdit in quo imago et statua que videt conterenda est.

¶ Capitis. Vētis scilicet de quo cogitatio. vel caput christus nos mēbra esse pastor nos grex. Vñ scriptum est. Illuc pueniat infirmitas gregis. quo precessit pastoris firmitas.

¶ Capitis tui ꝛc. Nō dicit oculoꝝ ne quid putarem esse corporeū sed capitis. Vñ in parabol. Oculi sapientis in capite. i. in principali cordis. Vñ Beati mundo corde ꝛc. Et quid cogitatis mala in cordibus vestris. Aliq hac occasione sm platonē in cerebro sui picantur esse sapiam.

¶ Somniū tuū. Sex sūt somniorū maneries. duo sūt q etiaꝫ nemo scīus vitare pōt ex nimia ventris inanitate. z numia igurgitatione. tertiū ex illusionibus nocturnis inimici quartū ex ꝓmissa cogitatōne illusione secuta quintū per reuelatōes falsas. que multis fit modis. sextū ex cogitationibꝫ ꝓmissis. vel ex curis ad caput nostrū christū vel ecclesiā vel ad mēbra pertinentibꝫ reuelatōne subsecuta.

¶ Tu rex. Indicat cām somnij qt. s. deus regi futura misteria reuelauit. qt fore futura voluerit. z vt diuīe inspirationis mireť grāz nō mō qđ in sōnio viderit sed qđ ante cogitauerit exponit.

¶ Tu rex. Considerandum est q somnia quibꝫ futura significāť z quasi p nubilū veritas demonstrať. ñ patēt coniectoribꝫ z mundi sapientibꝫ sed solius dei notīe referuanť.

¶ Et qui reuelat. misteria. o. t. Qui. s. facit solē suū oriri sup bonos z malos. cuius tā ta est dementia vt etiā nabuchodonosor dispensationis sue q mū dū regit misteriū reuelaret per danielem.

¶ Vero Interrogemus eos qui diuersas asserunt esse naturas. cuius natūre intelligāt aut bone aut male. Si bone: cur impius dicit. Si male. qđ verū est. sm illos qui dicunt naturas bonas z malas. sed oēs bone inquātum creature dei sūt. cur malo atꝫ terreno dō sua misteria reuelauit.

¶ Mihi quoꝫ. Quasi nō puteꝫ futuror notiā humana solertia posse ꝓprehendi.

¶ Mihi quoꝫ. Sapientes babilonij exaltat z inuidiaꝫ eui tat. ne putet eū qui dicturus est ex ꝓpria bauisse sapientia.

¶ Grandis est. Totū ad magnū z sublime ꝛc.

¶ Huius statue. Diuidit regna sicut regnata sunt a regibus.

¶ Aere. Macedonū qđ famosissimū victute alexandri z cōparatur ęri qđ resonat plꝰ q̄ cetera metalla:

¶ Absciſus est. Christus lapis quē reprobauerūt ędificātes id est indigi. hic factus est in caput anguli.

¶ Et impleuit v. t. Ut p cōstantinū qui licentiā dedit toto orbi vt deo seruirent.

¶ Et regnū tertiū. Alexandruꝫ significat z regnū macedonum z successoꝝ. qđ iure ęneū qz inter omia metalla ęs vocali⁹. z tinnit darius. z sonus eius longe lateꝫ diffūdit. qđ nō solū potētiā regni sed etiā eloquēnā grāci sermonis ostendit.

¶ In diebꝰ aūt. His regnis ptēcurrentibꝰ regnū christi z ꝓnunciatū est z venit.

¶ Cōminuet. Regnū mūdi ideo ꝓteret rps. vt suū ibidē ędificet. Vñ petro dictū est. Macta z māduca. s. incorpa tibi. i. oēs fac tibi conformes.

¶ Cū moyses descendisset de mōte z iuenisset indeos q̄ fecerāt vitulū pflatilē. ꝗdb hoc ꝓsecutus est ab eis. vt destrueret. z ꝓbassit eū intīn q̄ puluis fcīs ē. z postea dedit omibꝰ aquā vt biberēt. qđ significat baptismuꝫ et penitentiam. aqua em in baptismo abluimur igne conscientię. vel materiali purgamur. vel spirituscō qui veus ignis dicitur.

quasi. frustra queris ab hominibus in terra qđ solus deus nouit in celo.

Sed est deus in celo reuelās misabsq adulatōe veritati associata. blanditur
steria. qui indicauit tibi rex nabuei vt regi. s. Complenda. mō cepta. et hozū omniuꝫ
chodonosoz que ventura sūt no in fine ent generalis cōpletio. Somnia et vi
uissimis temporibus. Somnium tionēs pro eodem hic accepit. Locum vesi
tuū z visiones capitis tui in cubiculo tuo huiuscemodi sunt. Tu
gnat vt magis credatur.
rex cepisti cogitare i stratu tuo qđ
salias post hec.
esset futurum post te. z qui revelat
misteria ostendit tibi q futura sūt.
michi quoꝫ nō in sapientia que ē
in me plusq̄ in cūctis viuentibus
sacramentum hoc revelatum est.
regem honorat. quasi diceret. huius reuelatōis de
sed vt interpretatio regi manifesta
fidelium tuū cā est. qz voluisti futura cognoscere.
fieret. z cogitationes mentis tue
ecce somnium nabuchodonosoz. quasi tam
scires Tu rex videbas. z ecce qua
tasia. alij ymaginem. quasi similitudinē futurozū.
ad totū pertinet hoc.
si statua vna grandis. Statua illa
magna. z statura sublimis stabat
m cōspectu tuo. vultus. vel cā videre erat ter
contra te. z intuitus eius terribi
bile. chaldeozū regnū.
lis Huius statue caput erat ex au
pter diuicias. medozū atq persarū.
ro optimo. pectus autez z brachia
de argento. Pozro venter z femo
regnū romanozū.
ra ex ere. tibie aūt ferree. pedū aūt
qz regnum erat diuisum.
quedā pars ferrea erat. quedā ficti
lis. Videbas ita donec absciſus ē
de monte lapis sine manibus. z
. sbene in pedibus. primū. qz qđ natus ē dño impe
percussit statuaz in pedibus eius
rabant romani in quibus omne terrenū imperiū cō
fregit.
ferreis z fictilibus. z ꝓminuit eos
set ita.
Tunc contrita sunt pariter. ferruz
testa. ęs. argentū. z aurum. z reda
cta quasi in fauillam estiuę areę. q̄
rapta sunt vēto. nullusq locus in
uentus est eis. Lapis aūt qui per
cusserat statuā factus est mōs ma
de plenitudine cui⁹ cuius nos omnes acce
gnus. z impleuit vniuersā terraz.

ꝓnius.
rex sapiens tacitusoſa au
scultat veritatē recognoscēs.
Hoc est somniū. Interpretationē
quoq eius dicemus coram te rex
cui oſa debes. nō ydolis vanis et surdis.
Tu rex regū es. z deus celi regnū
cōtra inimicos. sm subditos. apud extra
z fortitudinem z imperiū z gloriancos. sm in terra ista. ver bcuiter oſa cōprehendā.
am dedit tibi z omnia in quibus
habitant filii hominū z bestie agri
sacris. nō meritis tuis: sed gratis
potestate.
z volucres celi dedit i manu tua
qua non contradicunt.
z sub ditōne tua vniuersa ꝓstituit
primū regnū. babyloniozum
auro ꝓfusissimo cōparatur.
Tu ergo rex. es caput aureum. z
medozū atq persarū qđ
argento cōparatur. ꝓpter minus sequēte manu.
post te cōsurget regnū aliud min⁹
te argenteū. z regnū tertium aliud
ęreū. qđ imperabit vniuerse terre.
romanozū qđ comminuit et domat omnia tandem
domatur.
z regnū quartū erit velut ferreum
Quomō ferrū cōminuit z domat
pdicta
regna.
omnia. sic cōminuet z conteret oia
hec. Pozro quia vidisti pedum et
qđ bodie impletū est. sicut ei in principio roma
digitozum partem testeā figuli et
no imperio nil horribilius fuit aut durius ita in fine nil
debiliuꝰ.
partem ferream. regnū diuisū erit
qz a principio fortē et durum.
quod tñ de plantario ferri oriet
urta qđ. debiliuꝰ. alias teste
scīm qđ vidisti ferrū mixtum teste
et luto.
ex luto. z digitos pedū ex parte fer
reos z ex parte fictiles. ex parte re
gnū erit solidū. z ex parte contritū
alias teste
Q aūt vidisti ferrū mixtū teste ex
et luto. id est homines erūt ex prioꝝ semine vesceni
dentes vt testa et lutum.
luto cōmiscebuntur quidē huma
qz viscozdes. nec tamē virtutis quāte
no semine. sed non adhezebūt sibi
priores: et ab illis degeneres.
sicuti ferrum non pōt miscezi teste
In diebus aūt regnoz illoz suscipater.
filij sui et ecclesie.
tabit deus celi regnum qđ inęterset regni eius ñ erit finis. vnde et gloriā meā nō
nū nō dissipabit. z regnū eius alte
dabo alteri. cōparatione sui regni.
ri nō tradet. Cōminuet z cōsumet
vt. cetera transitoria
vniuersa regna hec. z ipsuz stabit

¶ Lapis sine ma- Hec impius porphi-rius et iudei ad popu-lum referūt iudeorum quē in fine seculorum volunt esse fortissimū. et omnia regna cōmi-nuere. et regnare in-ternum.

¶ Tūc rex nabu- Hoc superbus calum-niat porphir⁹ · q rex superbissimus capti-uum adorauerit. tā-q; et licaones ob magni-tudinē signo⁹: paulo et barnabe voluerunt hostias imolare. ergo error⁹ gentiliū qui oīe quod sup se est: deos putant. scripture non debet imputari q; sim-pliciter refert vniuer-sa que gesta sunt

¶ Cecidit i faciē Qui cadit in faciem: videt quo cadat. qui autē retro cadit nescit quo cadit. vnde credi-dimus q; bely sacerdos domini pdimus sit qui retro ceadit.

¶ Uere deus ve- Possumus dicere. q ipse rex aperit quare danielem adoret z hostias immolari pre-cipiat et quē z qui dicē-vere v⁹ vester ꝛc. non tam s. danielē: q; i da-niele deū adorat. q; mi-steria reuelat. q; etiam alexandrū magnus in pontifice ioiade fecisse legim⁹. vel forte rei ma-gnitudine cōfusus stu-pore ignorat quid fa-ciat. et qui verū deum non intelligit seruū ei⁹ adorat.

¶ Tūc rex danie- Hoc q; porphir⁹ reprē-bendit q. s. daniel mu-nera nō recusauit. z bo-notes babiloniū susce-pit. nec considerat re-gem i3o somniū vidis-se. et interpretationes danieli reuelatam esse vt daniel hac occasio-ne cresceret. et in capti-uo⁹ cōsolationē prin-cepſ omniū fieret chal-deoꝝ. z dei potentia fieret manifestata. sic exaltat⁹ ē iosepb apd pharaonē mardoche-us apud assuerū. vt s. captiui aliq; haberēt solatiū. videtes homi-nem sue gentis princi-pem egiptio⁹ vt chal-deos.

¶ quasi hoc in vsione tibi significatū est.
ineternuꝫ: ¶ Sed q; vidisti q de ¶ de superba gente iudeorum ¶ materiali carne.
¶ christus. de quo. lapidē quem reprobauerūt e.b. f.c.i.c.a. ¶ sabsq; viri semine genitus de virgine
qui cōtritis omnibus regnis factus ē mons magnus et implens vniuersam terrā. de quo scriptū ascenda-mus ad montē domini et ad d.d.i.
mōte ¶ absciſus ē lapis ¶ sine mani-
¶ primū romanū impiū sub quo natus ē christus.
bus z cōminuet testaꝫ et ferruꝫ z-
¶ Item reuela-
es. et argentū · z aurum · deus ma-
nifestauit regi nabuchodonosor quid ventura sint
nonem somnij non meriti sui esse dicit. sed vt mani-
festum fieret regi. solum deū esse colendū.
postea. z verum est somniū · z fide-
lis interpretatio eius · Tūc rex na-
¶ potuit fieri. vt nouita-
buchodonosor cecidit in faciem
te rerum prestitus nesciens caderet
suam. et danielem adorauit · z ho-
¶ preparari vel portari.
stias z incensum p̄cepit vt sacrifi-
caretur ei. Loquēs ergo rex ait da-
¶ nō nostri. ¶ omnū.
nieli · Uere deus vester de⁹ deorū
¶ quasi cels et terre. ¶ quia
est. et dominus regū: reuelās mi-
¶ hoc in te probatur.
steria. quoniā potuisti aperire sa-
¶ hec ē causa somnii
cramentum hoc · Tunc rex danielē
in sublime extulit. et munera mul-
ta et magna dedit ei · Et constituit
eum principē sup omnes prouin-
cias babilonis. et p̄fectum et ma-
gistrum sup cunctos sapientes ba-
bilonis. Daniel autē postulauit a
¶ rex
rege · et cōstituit sup omnia opera
prouintie babilōis sydrac misac z
¶ a latere
abdenago · Ipse autē daniel erat
regis non recedens. honoratus familiaris.
in foribus regis.

Ca III.

¶ quasi d. non fuit memor beneficij a deo habiti
Nabuchodo-
¶ beneficij memoria fugat. malefi-
nosor rex fecit statuā auream alti-
cij quasi lappa tenar
tudine cubitoꝝ. lx. latitudine cubi-
¶ theodocio
torum vj. et statuit eam in campo
dorcas. symachus duran. lxx. pheton. latine vina
duran · prouintie babilonis. Iraq;
rium vel conclusum
nabuchodo. rex misit ad congre-
¶ principes. lingua philistinorum vel
alophilorum.
gandos satrapas · magistratus z
iudices · duces. tyrannos · z prefe-
¶ quibus regi consentientibus facile consen-
tit populus
ctos · omnesq; principes regionis
¶ ad oratorem.
vt convenirent ad dedicationem
statuę quam ererat nabuchodo-
¶ sicut preceptus ē.
nosor rex · Tunc cōgregati sunt sa-
trape · magistratus. et iudices. du-
ces. et tyranni. z optimates q; erāt
in potestatibus constituti. et vni-
uersi principes regionū vt conue-
¶ ad oratorem.
nirent ad dedicationē statuę quaꝫ
¶ con
ererat nabuchodono. rex · Sta-
gregati admirantes.
bant aūt in conspectu statuę. quaꝫ
posuerat nabuchodonosor rex. et
¶ magna voce. ¶ non q
preco clamabat valenter · Uobis
in campo duran omnes populi omnium nationum
dicitur populis. z tribubus · et li-
potuerunt congregari. sed in principibus cunctarus
guis in hora qua audieritis soni-
gentium creduntur omnes adorasse.
tum tube z fistule. z cythare. sam-
bucę. z psalterij z simphōie. z vni-
uersi generis musicoꝝ. cadentes
adorate statuam auream quā con-
¶ preee
stituit nabuchodonosor rex · Siq;s
pro penam si quis non fecerit addit.
autē non prostatus adorauerit: ea
dem hora mittet in fornacem ignis
¶ quia. p̄cepit. et minas addidit.
ardentis Post hec igit statim vt
¶ in principibus.
audierunt omnes populi sonitu⁹
tube et fistule z cythare · sambucę
et psalterij. z symphonię · z omnis
¶ tam mente q; corpe
generis musicorum · cadentes om-
qui autem in apocalipsi deū adorant in facie cadūt
nes populi · tribus z linguę · adora-
uerunt statuam auream quam cō-
stituerat nabuchodono · rex · Sta-
timq; z in ipso tempore accedēt es
viri chaldei: accusauerunt iudeos
dixeruntq; nabuchodonosor regi
Rex in̄eternuꝫ viue · Tu rex posui
¶ q; ñ licet violare. ¶ memoriem excepisti.
sti decretum vt omnis homo qui
¶ hec omnia fiebant vt
audierit sonitū tube · fistule. et cy-
statuam honorarent. et populus eius seduceretur.
thare · sambucę: et psalterij. et sim-
phonię. et vniuersi generis musi-
corum: prosternat se z adoret sta-
¶ quasi etiam pena predicta nō
tuam auream Siquis autem non
mouentur illi.
procidens adorauerit mittatur in
fornacem ignis ardentis Sūt er-
¶ quos nobis prepositisti.
go viri iudei quos constituisti su-
per opa regiōis babilonie sydrac.

¶ Daniel antep
Non obliuiscar i mer-
cede quos sodos habu-
it in precc et in periculi
anxietate.

Ca. III

¶ Nabuch rex s. Veritatis p̄cepa obli-
tio. qui seruū dei qua-
si deū adorauit. nt ad
orare statuā sibi fieri
iussit aureā. et infiniti
ponderis vt stupore
ingerat cernentibus et
adoret facili⁹. dat etiā
barbaris salutis occa-
sio. vt qui in somnij re-
uelatione p̄ danielem
vni⁹ dei potentiaꝫ co-
gnouerāt. in triū pue-
ror⁹ fortitudie discāt
motē debere contēne-
re. z ydola non colere.

¶ Quisq; auariciam
suā colit q̄d ydoloꝝ
fruitus ē. qui iste argētū
et aurū colebat. z aua-
ricia erat. et ydoloꝝ
seruitus.

¶ Itaq; nabuch. Excelsa piculosa sūt
et cicⁿ corruūt. p̄cipe
aūt cōgregāt ad ado-
randū statuā. vt p⁹ea
subditi nō renuāt. di-
uites aūt z potentes-
ne diuitias aut poten-
tiam pdāt. obedire ñ
tardāt quor⁹ exemplo
subditi seq; ñ dubitāt

¶ Cadentes ad- Nemo deū cadēs ad
orat. demones autē
ydola adorāt cadētes
sic hic z in euāgelio. ō
mnia tibi dabo. si ca-
dens adoraueris me.
Sacēdū q; hereticos
q; fulgore eloquētie se
culares falsa dogmata
cōponūt aureā statuā
facere z quantū i eis ē
psuasione alios cōpel
lunt ydoloꝝ falsitatis
adorare.

¶ Judeos · Quos
sibi p̄positos inuide
bant. z offendebāt
religione eor⁹. z auersi
one ydoloꝝ. nacti er
go occasionē. criminā
tur eos apud regem.

¶ Nō statim dicunt
vt eos interficiat sed
eos primū in odiū con
tra regē protrabunt.

¶ Sūt ergo viri Invidiose q̄si q; capti
nos et suos principes
fecisti. id est. nobis q;
posuisti i supbiā dati
q; cepta tua cōtēpserūt

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Deos t. nō co. Patet q; alij sunt dij nabuchodono. aliud statua quā i cultū sui iussit erigi. alij dicunt scripturę sacrę esse consuetudinē. ut vnū p totum pluraliter appellet Vnde. isti sunt dij tui israel qui te e. de terra e. et in libro regum ieroboam ponens aureum vitulū in bethel ydola fecisse memorat. econtra. mlta. memonia singulariter sicut i euāgelio legio dicuntur.

Sydrac misac De daniele nō fit mētio q; regi assistebat q; p̄riam statuā non adorabat.

Non oportet. Quasi nō necesse ē aliquid dire verba. quoꝝ iaz rebus ipsis fortitudinem. p. habis atq; constantiā. i. in nobis dei virtutem

Ecce enim de. Efficax materia fortitudis qđ putabatur esse terroris. nō in longuz differūt. in p̄senti aruz pollicent sibi aliquid. ecce eīm d. ꝛc.

Potest nos e. Quasi si non eripit iuste p̄missionis ē. nō ei infirmitatis. q. di. bene pōt facere vt eripiamur sed si nō vult eripere nō meruimus liberari. et nostris p̄cedentibꝰ meritis permittit nos flagellari

Rex liberare. In hebreo nō habet rex. ne impio adulari. aut reges credātur vocare qui ad iniqua cōpellit. vel ne videātur regē ad sanguinis sui effusionē p̄cipitare. quo care. sic debitū bonoré reddunt ei. ne ledat cultus dei

Quia deos tu Ordine p̄postero qđ ad vltimuz sic respondent. non oportet ꝛc. quasi certū est q; habemus deū qui pōt liberare. demuz respondent sic ad primū. i. secundū. deos tuos nō colimꝰ. i. statuā tuam nō adoramꝰ.

Aspect⁹ faciei Immutat⁹ dicit. i. malum. i. cōmutatio dicitur in bonū. Vñ qđā

† quos honorastī. te in inhonorant. ingrati immensoꝝ beneficij.

misac et abdenago. † viri isti cōtemp̄serunt rex decretū tuū. † deos tuos nō colunt. et statuam auream quā erexisti nō adorant. Tunc nabuchodonosoꝝ in furoꝛe et in ira p̄cepit vt adducerent̄ sydrac misac. i. abdenago. Qui confestiz adducti sunt in cōspectu regis Pronunciansq; rex nabuchodonosoꝝ ait eis Vere ne sydrac. misac. i. abdenago. deos meos nō colitis. et statuam auream quam constitui nō adoratis Nūc ergo si estis parati quacunq; horā audieritis sonitū tubę: fistulę: citharę: sambucę: psalterii et simphonię. omneq; genus musicoꝝ p̄sternite vos. i. adorate statuam quā feci. qđ si non adoraueritis. eadē horā mittemini in fornacem ignis ardentis. Et quis est deus qui eripiat vos de manu mea Respondentes sydrac misac: et abdenago. direruntq; regi nabuchodonosoꝝ. Non oportet nos de hac re respondere tibi. Ecce eīm deus noster quez colimꝰ potest nos eripere de camino ignis ardentis. et de manibus tuis rex liberare. Quod si noluerit: notuz sit tibi rex. quia deos tuos nō colimus. et statuam auream quaz erexisti nō adoramus. Tūc nabuchodonosoꝝ repletus est furoꝛe. i. aspectus faciei illius immutatus est super sydrac: misac: et abdenago. et p̄cepit vt succēderet fornax septuplum q; succendi consueuerat. et viris fortissimis de exercitu suo iussit vt ligatis pedibus sydrac: misac

† quasi etiā in deos redundat iniuria.

† deos tuos nō colimus. † quasi certū est q; habemus deū qui pōt liberare. demuz respondent sic ad primū. i. secundū. deos tuos nō colimꝰ. i. statuā tuam nō adoramꝰ. Aspectus faciei Immutatꝰ dicit. i. malum. i. cōmutatio dicitur in bonū. Vñ qđā

† Qui veri dei sumus cultoꝝ es. et adoratoꝝ es. † quecunq; tormenta inferas

† vigilanter. non cōtra

† Cōp̄ colunt. et statue adorantur.

† Sydrac misac et abdenago. † Ideo. † furoꝛe accensus

† vt magis terreat

† septuplum q; succendi consueuerat. et viris fortissimis de exercitu suo iussit vt ligatis pedibus sydrac: misac et abdenago. mitterent eos in fornacem ignis ardentis. Et † festim

† Nebuchodono dicit sarabaltus quod chaldeū est et figuratiue crurium. et tibiarū. regmina. i. bracas

† greci⁹ est. genus pilleoli est vel pilei.

† vincti et vestiti. nam tullio regis negebat nec licebat spoliare eos.

† fornacis.

† Sanctus

† Solus cruribus vinculis. Ignis beneficij obsequium consuluit. amuriam nō iuvulat.

† liberatoꝝ suum.

† fortis in aduersis. stare enim fortium est

† quasi sapientie thesaurum. sicut etiam dñs apericus os suum thesaurum absconditū. † vbi alij timoꝝ mōciuntur.

† Aperiensq; os suum † in medio ignis ait Benedictus es domine deus patrum nostroꝝ. et laudabilis. et gloriosum nomē tuū in secula. quia iustus es in omnibus que fecisti nobis. et vniuersa opa tua vera. † viq tuę rectū. et oia iudicia tua vera. Judicia eīm vera fecisti iuxta omnia quę induxisti sup nos et super ciuitatem sanctaz patrum nostroꝝ hierusalem. quia in veritate et i iudicio induxisti omnia hec p̄p̄ peccata nostra Peccauimus eīm et iniq egimꝰ recedētes a te. et deliquimus in omnibus et p̄cepta tua nō audiuimꝰ: nec obseruauimus nec fecimus sicut p̄ceperas nobis. vt † bene esset nobis Omnia ergo quę induxisti sup nos et vniuersa quę fecisti nobis. in vero iudicio fecisti. † Et tradidisti

† humilitas et iustitia:

† Sanctus

† Sanctus

† Jam in eis per spiritū sanctum reuelata erant dei mandata. † Inde patet q; in eoꝝ p̄sona nō dicatur.

† Sed si aliquo modo fecimus

† Scorpore et anima

† Facientibus

† sic Cnō ipsi tradiderunt nos

psalmi intitulant̄ propbis qui cōmutabunt̄ hō tū quidā accipiunt in malū. vt anna etiaz legitur vultus eius nō sunt amplius in diuersa mutati

Et pre. vt sup. Quasi simplex ignis nō sufficiat. sed furoꝛ et ira insaniq; p̄rima modū tenere non pōt et putat mltiplicis pene cōminatione terrere quos constanter videt resistere.

Viros De q̄bus scz p̄missū est. et viris f. d. e. ꝛc. non fortuitu quoscunq; p̄didit. sed fortissimos. i. ad bella p̄mptissimos. vt nō solū de miraculo p̄tume scret sed etiā ereritus sui. daudē sentiret.

Et ambulabāt Ab hic q; sequit̄ vsq; ad finē cantici triū puerōꝝ non hīt hebrei.

Benedictus es Que sunt benedictōes vna de nobis ad deū qđ est eū laudare. i. altera de deo ad nos. qđ est dare remissionem peccatoꝝ et mltiplicationē bonoꝝ. i. hec est ros matutin⁹.

Bñdicꝰ es d. Quibuscunq; p̄mam angustijs. hec toto cordis affectu dicam⁹. et quidquid nobis adū si acciderit iuste nos sustinere nō dubitem⁹. Unde. exultauerūt fi. iudę in oīb⁹ iudicijs tuis dñe.

Peccauimus. Nec peccauerāt nec eratis erant. qñ abducti fuerūt q; sic. p. vita añ acta punirent. hec ergo et ꝑpli psona dicuntur. sic illd apli. ñ eīm qđ volo hoc ago. sed qđ odi ꝛc.

Quasi nec p ipsis adultis hoc dici potest. quia mandata implebant eis p̄ spīm sanctū revelata.

Qui p̄p̄ peccata nrā captiuātur imperat eis de eoꝝ tāq; impotens liberare

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nos in manibus inimicoꝝ nr̃oꝝ
¶ in nos ¶ in se ¶ in te
iniquoꝝ et pessimoꝝ . p̃uaricato-
¶ nabuchodonosor
rũq; t regi iniusto t pessimo yltra
¶ terrenos.
omnem terrã. Et nunc non possu-
¶ contra iustitiã tuã. vel contra hostes.
mus aperire os. Confusio et op-
¶ id ẽ. illis qui te co
sunt sc̃z bonis infertur. confu . et opprobrium pro
pter nos
probriũ facti sumus seruis tuis. t
¶ qz ppter nos de⁹
¶ s. coꝝ blasphemãt
his qui colunt te. Ne quesumus
¶ hostibus.
¶ nõ nobis domine non nobis. sed n. t. d. g.
tradas nos i ppetuũ ¶ propter no
¶ legem. lex
men tuum. et ne dissipes testamen
enim dissipatur qñ cultores dei cruciãdo lacerãtur
tum tuum. neq; auferas misericoꝛ
¶ hoiem. p hoiẽ offert
diam tuam a nobis propter abrahã
¶ sc̃z iacob. qui postea ysrael. id. est. vir videns; deus
dilectuꝫ tuum. et ysaac seruũ tuũ.
pocatus est
et israel sanctum tuum. quibus lo
¶ pro hoiẽ rem ¶ quasi. quo imple-
promissionem ¶ in bonis
cutus es pollicens q̃ multiplica
res semen eoꝝ sicut stellas cœli.
¶ in infructuosis.
et sicut harenam que est in littoꝛ
¶ quasi quis quozsum hoc t. ¶ numero affi
maris ¶ Quia domine ¶ iminuti su
ci corpore
mus pluſq; omnes gentes. sumuſ
¶ viles.
q̃ humiles i vniuersa terra hodie
¶ iuste sc̃z. ¶ quia
propter peccata nostra . Et non est
¶ coram incensum
in tẽpoꝛe hoc princeps . et prophe
ta. t dux. neq; holocaustum neq;
¶ partim incensum. ¶ ita mani
sacrificium. neq; oblatio. neq; in-
festus vt primum
censum . neq; locus primiciarum
¶ per hoc sicut ante
coram te. vt possimus inuenire mi
sericordiam tuam sed in anima cõ
¶ spiritu sancto qui ẽ dator humilitatis. ¶ id ẽ.
fuscipiamur tanq̃ si nobis sint boni prelati. nos ho
mu filij.
trita . ¶ et spiritu humilitatis ¶ su-
¶ hoc solũ poscimus
scipiamur . Sicut in holocausto
¶ prelatoꝝ ¶ quoꝝ cornibus ventilantur inimi
ci. de quibus taurꝰ mei et alnda o.
arietum et ¶ taurorum. et sicut in
¶ filioꝝ arietũ ¶ caritate et sapientia
vnde sicut adipe et pinguedine. r. a. m.
milibus ¶ agnoꝝ ¶ pinguium . sic
fiat sacrificium nostrum hodie in
¶ luce conscientie ¶ expositio ¶ christo. ¶ quasi
cõspectu tuo . vt placeat ¶ tibi ¶ quo
nta fiet. quoniã.
niam non est confusio confidenti-
¶ quod ante nõ. ¶ iubentem
bus in te Et nunc sequimur ¶ te in
¶ penitentes. ¶ sicut filij
toto coꝛde . et timemus te . et queri
¶ misericordiã et grãs ñ aliũ. ¶ ab expectatõe nr̃ã
mus ¶ faciem tuam ¶ Ne confũdas

¶ quia et nos tecũ. de⁹ operatur nobiscũ. vt ope
remur, ¶ non merita nostra
nos . sed fac ¶ nobiscum iurta ¶ mã-
¶ contra multa peccata miserie nostre
suetudinem tuam . t secũm ¶ mititu
¶ sic ab inimicis
dines misericordię tuę . t erue nos
¶ qui facis mirabilia. ¶ sic ¶ non nobis o.
in mirabilibus tuis . et da gloriã
uõ nobis. ꝛc. ¶ nobis liberatis
nomini tuo domine . t cõfundant
¶ cui nullus resistit.
omnes qui ostendunt seruis tuis
¶ in quo confidunt. ¶ contritõne
mala. Confundantur in omni ¶ po
¶ contriti
tentia tua. t robur coꝝ ¶ conte
ratur . t scient quia tu es dominus
¶ nõ alius.
deus solus. t glorioſus super oꝛ-
¶ tamẽ.
bem terraꝝ . Et non cessabant q̃
miserant eos ministri regis succẽ-
¶ vinculis. vel sarmentis arentib⁹. vt aiunt.
dere fornacem . napta t stupa t pi-
¶ forte vento impulsa. ¶ gõ geometrica rega
ce . et malleolis . et effundebatur
flama super fornacẽ cubitis qua-
la deprehensum est
draginta nouem . et erupit t incen
dit quos reperit iurta fornacez de
¶ aspirante diuina ¶ verbũ dei
chaldeis ¶ Angelus autem domini
descendit cum azaria et socijs eius
¶ cordis ¶ diabolꝰ.
in fornacez . t excussit flamã ignis
de fornace . t fecit medium forna-
¶ suauẽ aspirantẽm ¶ refrigerantes eos
vel animam.
cis quasi ¶ ventum roris ¶ flantem .
¶ nationẽ. dicunt enim. non mea voluntas sed
tua fiat.
t nõ tetigit ¶ eos oĩo ignis neq; cõ
¶ unanimiter.
tristauit. nec quicq̃ molestię ¶ tulit
Tunc hi tres quasi ex vno oze lau
dabant t glorificabãt t benedice
bant deo in fornace dicentes . Be
¶ quorum meritis nõ nostris liberamur
nedictus es domine deus ¶ patrũ
nostroꝝ . t laudabilis t glorio-
¶ omnia
riosus . t superaltatꝰ in secula . Et
benedictũ nomen glorię tuę . sanc-
¶ in celo.
tum . t laudabile t superaltatum
in omnibꝰ seculis . Benedictus es
¶ pio corde
in templo sancto glorię tuę t sup-
laudabilis t supgloriosus in secu
la . Benedictus es in throno regni
tui et superlaudabilis et superex-
altatꝰ in secula . Benedictꝰ es qui
¶ cui omnia secreta nuda
intueris abyssos . et sedes super

¶ Quidã hunc locum ad celestem hierusalem referunt. quasi anime de celo ad terrã relapse in loco lacrimarum et cõfusionis. antiqua peccata plangant. sed hoc non recipit ecclia.

¶ Et nõ ei tẽpoꝛe hoc p. et p. et d Moralit. Hoc hodie et quotidie nobis est plorãdũ. qui propter peccata nostra penuriam patimur verorum pastoꝝ et innumeris afflicti psecutõnibꝰ. dignũ deo sacrificiũ non reddimus

¶ Sed i aia con. Hac occasione t ex eo q̃ sequit. Benedicite spũs et animę instoriã do. et hmõi volũt quidam excepto spũsancto. aliũ spiritũ et aliã animã esse in homine. sed laborandũ eis est. qũo absq; carne t spiritussancti gratia. duę substantię et duo itemoꝛes homines i vna dicant esse substantia

¶ Sed i anima Quidam dicebant in corpore esse duas animas. aiam et spũ.

¶ Napta Salust⁹ hystoriarũ dicit q̃dã genus fomitis apd̃ gallas quo maxime nutriantur incendia. Alij olla oliuarũ arefacta cũ amurca. vũ et greꝯ piran dicit. eo q̃ ignẽ nutriat. qui grece pyr dicit. Plini⁹ dicit eaꝫ circa babilonẽ modo liquidi bituminis profluere t nutriẽdis ignibus amicã esse. vt etiã longe admota: ignem corripiat.

¶ Angelus autẽ Moraliter. aia oppressa et varijs perturbationibus occupata cũ desperat auxiliũ humanum et tota mẽte conuertitur ad deũ. descendit ad eam angel⁹ domini. i. diuinus sermo t extinguit ardẽtes sagittas dyaboli. t incẽdia cordis nostrine extinguamur

¶ Grego . Antiquus hostis licz innumeras aboꝝ concupiscentias nostris obtutibꝰ opponat. quibꝰ libidinis ferꝛoꝛ i bis crescat. boni tñ mẽtibꝰ superni gratia spiritus insibilat. et a carnalis concupiscentię estibꝰ illesę perdurãt. vt et si vsq; ad tentationes cordis flamma ardeat. vsq; ad cõsensum tamẽ tentatio non eruꝛat

¶ Tunc hi tres Ubicũq; duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ꝛc. Sine fide vnitatis nemo auditur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Cherubin plenitudo scientie interpretatur.

¶ Bñdicite oīa o. Nos p omnibus quia cum videmus aliquid in mundo pulcrum et honestū. inde deū laudare et ei referre grās debemus

¶ plenitudinē scientie. s. caritatē. plenitudo enim legis est dilectio.

cherubin ⁊ laudabilis et superexaltatus in sęcula. Benedictus es in firmamēto cęli. ⁊ laudabilis ⁊ gloriosus in sęcula. ¶ generaliter ¶ nos. p oēs. ¶ primo generaliter. Benedicite omia opera domini dño. laudate ⁊ superexaltate eum in sęcula. Benedicite ¶ particulariter ¶ often angeli domini dño. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula. Benedicite et laudant in omnibus. ¶ gaudent se congaudere dei laudibus. quem admirātur

cite cęli dominо. laudate et superexaltate eū in sęcula. Benedicite aquę ¶ vnde. aque que sup celos sunt laudent nomen domini. ¶ infernotes et superiores quę sup cęlos sunt domino. laudate et superexaltate eū i sęcula. Benedicite omnes virtutes domini domino. laudate et superexaltate eum in sęcula Bñdicite sol et luna domino. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Benedicite stelle cęli domino. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula. Benedicite omnis imber et ros dño. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Benedicite omis spiritꝰ dei domino. laudate ⁊ superexaltate eum in sęcula Bñdicite ignis et estus dño. laudate et superexaltate eum in sęcula. Benedicite frigꝰ et estas domino. laudate ⁊ superexaltate eum in sęcula. Benedicite rores et pruina domino. laudate et superexaltate eum in sęcula Benedicite gelu et frigus dño. laudate et superexaltate eū i sęcula. Benedicite glacies ⁊ niues domio. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Benedicite noctes ⁊ dies domino. laudate ⁊ superexaltate eū i sęcula. Benedicite lux et tenebrę dño. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Bñdicite fulgura ⁊ nubes dño. laudate ⁊ superexaltate eum in sęcula Benedicat terra dño. laudet ⁊ superexaltet ¶ specialiter eum in sęcula Benedicite montes et colles domino. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula. Bñdicite vniuersa germinantia in terra domio laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula. Benedicite fontes domino. laudate ⁊ superexaltate eum in sęcula Benedicite maria ⁊ flumina domino laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Benedicite cete ⁊ omnia quę mouentur in aquis domino. laudate et superexaltate eū in sęcula Bñdicite omnes volucres cęli domino. laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula Benedicite omnes bestię ⁊ pecora domino. laudate et superexaltate ¶ pro bis omnib⁹. ¶ omniū eum in sęcula. Benedicite filij hominum domino. laudate ⁊ ¶ superemi superexaltate eū in sęcula. Bñdicat israel dño. laudet ⁊ superexaltet eū in sęcula ¶ excellentes quia sunt et sacerdotes Benedicite sacerdotes domini domino. laudate ⁊ superexaltate eū i sęcula Benedicite serui domini dño laudate ⁊ superexaltate eū in sęcula ¶ ¶ ¶

¶ Et species q.ſ.f. Iuxta ſimachū. Species aūt quarti ſilitudo filioz dei. in quo angeli ſignificant. qui et dij et dei filij nuncupantur. iſte angelus ſine dei filius. chriſtꝰ eſt qui ad inferni fomacē deſcendit. in quo ſcōz aīme tenebātur. nec vrebant. vt ab inferis liberaret. qui angelus magni conſilij eſt

¶ Et erūpēs na. Rursum cū confuſe. ydola damnat. pueros laudat. qui verū deū adorant. et illi ſoli ſeruiunt.

¶ A me ergo po. Quidā hoc peſſime ad dyabolū referūt. aſſerentes q in cōſummatione ſeculi etiā ipſe recipiat verā dei noticiam. et omnes cohortetur ad penitentiam. et hunc volunt eſſe regē niniue. qui nouiſſime deſcendat de throno ſuperbię ſuę. et humilitatis p̄mia conſequat. et penitentiā agat.

¶ Tunc rex pro. Qui dicūt ſupra tres pueros. nō iudices p̄uinciarū ſz p̄fectos fuiſſe ſingulorū operū. hic primo volūt eos p̄uinciarū iudices conſtitutos

¶ Nabuchodo. Epla nabuchodo: in ebreo volumie ponitur vt nō ſit ꝙ ab alio poſtea liber. ſic ſicho ſanctā mentit. ſed ipſe danielis eſſe creditur

¶ Videt hec epla p̄ ſicet oc̄a. ¶ quorū ſuggeſtione hoc fecerat ¶ fortiſſimos exercitus ō quib⁹ ſupra victū eſt

propere et ait optimatibus ſuis. ¶ tantū. Nonne tres viros miſim⁹ in medīū ignis cōpeditos? Qui reſpōdentes regi dixerūt. Uere rex. Re ¶ vt hoc ſubinferret interroga ſpōdit rex et ait. Ecce ego video viros quattuor ſolutos et ambulantes in medio ignis et nihil corru ¶ cū tantū tres miſerī et ligatos ¶ q̄s ſapiēs ignis vincula cōbuſſit corpa ſeruaue ptionis in eis eſt. et ſpecies quar ¶ angeli ſcōm ipſe. vel vt alij arbitrantur. chriſti. Quis q̄ratur quō rex impi⁹ videre dei filiū potuerit. ¶ non pmittit nuncios ti ſimilis filio dei. Tūc accessit nabuchodonoſor ad oſtium fornacis ignis ardentis et ait ¶ Sydrac ¶ humiliter orat vt ereant. quos ſupbe ītrauit. hec eſt mutatio vestere excelſi ¶ nō ydoloz̄ ſuꝝ dominū murorum. miſac et abdenago. ſerui dei excelſi ¶ ſoluti qui ligati miſſi. ¶ nec relu ctantur mittendi. nec contradicūt exituri. q̄ egreſſi ſunt ſydrac miſac et abdenago de medio ignis. Et congregati ſatrapę et magiſtratus et iudices et potentes regis. contēplabātur viros illos. quoniā nihil potēſtatis habuiſſet ignis i corporibus eorum. et capillus capitis eoꝝ nō eſſet aduſtus. etiā ſaraballa eorum ¶ admirantes. ¶ bracbe ¶ medū vſta. ¶ etiā. non fuiſſent imutata. et odor ignis ¶ etiā ¶ i laudē dei non tranſiſſet p eos. Et crumpens nabuchodonoſor ait. Benedictus deus eorum ſydrac miſac et abdenago. qui miſit angelum ſuum et ¶ angelū vocat quē ſupra filiū dei dixit. eruit ſeruos ſuos qui crediderūt in eum. et verbum regis immutauerūt. et tradiderūt corpora ſua. et ne ſeruirent et adorarent omnē deum ¶ ad ſupphcia. ¶ alias ſolo. excepto deo ſuo A me ergo poſitū eſt hoc decretum. vt omnis populus et tribus et linguę. quicūq; locutus fuerit blaſſemiam cōtra deum ſydrac miſac et abdenago: diſpereat. et domus eius vaſtetur. neq; enī eſt deus alius qui poſſit ita ſaluare. Tūc rex promouit ſydrac miſac et abdenago in prouincia babilonis Nabuchodonoſor rex: omnibus populis gentib⁹ et linguis qui habitāt in vniuerſa terra: pax vobis multiplicet. Signa et mirabilia fecit apud me deꝰ excelſus. Placuit ergo mihi prędicare ſigna eius quia magna ſunt. et mirabilia eius quia fortia. et regnū eius regnum ſempiternū. et poteſtas eius in generationem et generationē

Ca. IIII.

¶ hoc totū eſt de epiſtola

Ego nabucho ¶ mūdo ſcōm cos qui p donoſor in domo mea nabucho. dyabolū intellegūt. qui dicit. hec omnia tibi dabo ſi p̄cidens adorabis me. Et alibi dicitur. mundus in maligno poſitus eſt.

quietus eram. et florēs in palatio ¶ Reſpondēt quod ſomnū vidit dyabolus meo Somnium vidi quod pterruit nisi forte quidquid in mundo eſt vmbra videtur et me. et cogitationes mee in ſtratu ſommum. ¶ mentis non oculorum ad meo. et viſiones capitis mei cōturbauerunt me. Et p me propoſitus eſt decretū vt introducerent in cōſpectu meo cuncti ſapientes babilonis. et vt ſolutōem ſomnij indicarent mihi. Tūc ingrediebant aruſpices magi chaldęi et aruſpices. et ſōnium narraui in conſpectu eorum et ſolutionem eius nō indicauerūt ¶ qz ſolꝰ deꝰ ē hoc ¶ familiaris. mihi donec collega ingreſſus ē in conſpectu meo daniel. cui nomen ¶ ſic enim vocabatur deꝰ nabucho. ¶ non balthaſar ſcōm nomē dei mei. qui mirum ſi errat nabucho. more gentiliū et quidquid ſuper ſe ceſſit nō deū ſed deos arbitratur habet ſpiritus deorum ſanctorum in ſe metipſo. et ſomnium coram eo locutus ſum. Balthaſar princeps ¶ alij incantatorum. nō mirū ſi princeps aruſpicum aruſpicum conſtitutus ſit. qui ad p̄ceptū regis ſapiē tiam didicerat chaldeorum. et decuplum ſapientior ¶ ſecretum inuent⁹ ē. et omne ſacramētum nō eſt impoſſibile tibi. viſiones ſomniorū meorum ¶ id eſt. quas vidi. et ſolutionē earum narra mihi. Viſio capitis mei i cubili meo ¶ nabucho. videbaz. et ecce arbor in viſionē arboris miſſa et mutatōs. vij. annoꝝ

Ca. IIII.

Ego nabucho. Hiero. Hyſtoria ē manifeſta nec magna indiget expoſitōe ad offenſaz eīm dei vt nabuch. in amentiā verſus. vij annis inter bruta animalia: herbis et radicibus vixit. et poſtea in regnū reſtitutꝰ. laudauit et glorificauit regē celi. qz oīa opa eius iuſta. et omēs vię eius iudicia. qui ſuperbos humiliat. Sed qz volūt quidā p nabuch. contrariā intelligere ſotitudinē. de q̄. Videbā ſathanā ſ.ſ.c.d.c. Et in apocal. Draco cadens in terrā tertiā p tem ſtellaꝝ ſecū trahit Et yſaias. Quō cecidiſti lucifer q̄. m.o. aſſerē potuiſſe fieri vt hō nutrit⁹ delicijs vij. annis feno vteret. et abſq; corpis laceratōe interbeſtias tā diu fuerit. Incēt aūt obiectō ſi alt⁹ ei ſucceſſit ꝛ vecordię fuerit ſi ei ab ipio ceſſit qđ tm̄ poſſe dit. aut quō p tm̄ tps ipū illi ſeruatū ſit. et ne rege fuerit. cū pſerti nihil tale cōtineāt hyſtorię chaldeoꝝ. nec poſſint hec ſilētio p̄terire ſi q̄ miora ſcripſerint Hec oīa igerūt vt eaz hyſtoria nō ſteterit p nabuch. ſignificē dyabol⁹. qđ nos nō recipimus. ne oia q̄ legimus vmbra et fabulę videantur. Mais eīm amētes q̄li bruta aialia in agris et ſilueſtribꝰ locis neſciat viuere. et mlto incredibiliora hoībus acciduſſe. et grece et romane tradūt hyſtorię cū ſillā q̄s et chimerā. hydrā et centauros. et mlta huiꝰmodi narrant fabulę. qđ miruz ſi ad oñendā dei potentiā et regū hūilitatē ſuperbiā. nabuchodonoſor pertulerit.

¶ Donec col. in. Ier. Neſcio q̄ratōne hec p̄tenerūt. hac q̄ ō cā et ſilibus tranſlatio eoꝝ. eſt repudiata et theodocōis vulgo celebrata q̄ et hebraice veritati et cęteris trāſlatoribus conuenit.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Queramus ab eis qui in hac visione hystoriā nō recipiūt quis sit iste nabuchō. q̄ somnium viderit. quis daniel qui somniū exposuerit. et ventura p̄dixerit. et q̄o daniel q̄ sm eos sancta intelligitur fortitudo. a nabucho. principe sariotorum constituit. et collega illius appellatur.

¶ Et altitudo e. Deb mōi: ppheta. Vidi impiū superaltatū et e. s. c. l. Qui nō virtutum magnitudine. sed supbia eleuant. iō et cadunt. et corruunt

Aspect⁹ illius Theodocion. domitio. q̄s contemptores hystoriē calūniant. q̄ nabuchō. orbē terrarū minime possederit qui oriētis tm̄ puincias tenuit. sed nos hec ecclesiā ypbolice dicta accipimus et ob superbiam regis impij qui ī ysaia tm̄ gloriat. vt iactet se tenere cēlū et orbē terrarum quasi nidum. et ova volucrū.

¶ Vigil. Theodocion angelus. Vigilat em̄ angeli semp ad dei offm̄ parati. Nos q̄s crebris pnocratoribus eos imitari debemus. De ipso q̄s dicit. Nō vomitabit. nec⁹ dormiet qui custodit israel. In sequentibus q̄s dicitur. In sententia vigilum. id est. angelorum

Et septē tēpo. Quidā mētiunt. q̄ septem anni in. vij. mensibus mutati sunt oratione danielis

Et cogitatōes Quia intelligebat somniū regi ꝑtrariū esse. et cordis timore pallore vultus signabat. p rege em̄ nō ingrat⁹ volebat qui ei plurimū detulerat. et ne videat insultare ei ait. dñe mi. ꝛc.

Balthasar sō. Videns cū pteritum nec cōtra se velle dicere aliquid sinistrum. cohortat. vt vere et simpliciter q̄d intelligit eloquatur.

¶ Nunciatur f. e. Querūt a nobis q̄ hystoriā ꝑtradicant quō ferro. et ere vinctus fuerit. aut quis eū ligauerit cū ꝑspicuū sit. officiēs furiosos. ne aliquos occidant catenis religari.

¶ Nec ē interp̄. Sustentate sententie: verborum tempat blādimētis. et mala relevat ꝑmissis. Unde. regnū tuū tibi manebit.

¶ Regnū tuū ti. Hoc quoq; calumniatores accusant mūdi. q̄ post efferatōem: p̄ tanta tormēta. post fremi et berbarū alimēta. deū cōfiteat. et sit qui fuerat. Sz respondeant quō congruat. vt angeli qui nūq̄ corruerunt. eū habeāt pnicipem q̄ p̄ penitentiaz sit reversus

Quamobrem Quānis d⁹ p̄dixerit. cui⁹ p̄scientia non pōt mutari. hortat⁹ tn̄ ad elemosinā et pauperū misericordiā. q̄ nesciebat an esset dei commination. q̄ z ecclie z ninivitar ū sīnia mutata est. ñ indicij vanitate: sed eor mutatione q̄ cōuersi venia meruerūt. Hieremie q̄s dic dñs si mala sup gētē iferre et si bōa fecerit min⁹ ab demētia cōmutare illa per bona se daturum ꝑmittit. Si mala fecerit: dic se suaz mutare sīniaz ñ ī boies si opa q̄ mutata sūt. Nec⁹ ei veus boib⁹ irascit⁹ si vicijs. q̄ cū boie ñ fuīt nō q⁹ mutatū ē punit Intēdit ei peccata punire. boies saluare

¶ Fec nabuch. intra daniel cōsiliū mias in paupes. z idcirco vsq; ad mses. xij. dilata est sīnia. Si q̄ gliat⁹ dicens Nōne Bē babilō ꝛc. tonuz mie pdidit malo superbie

Propt̄ hūilitates adhuc p ānū mālit in regno. et q̄ bñfecerat pauperib⁹ fm̄ p̄silū daniel⁹ Si elat⁹ i supbia statim ejectus ihūs est in insaniā.

¶ In hieremia ꝓpit ppso iudeoz vt orent p babilonioz pace q̄ in pace eoz est pax ciuium

Forsitan igno. Daniel prescius futurorum. et dei sententia dubitabat. in quo opparz eoz itolerabil

temeritas qui audaci peccatoribꝰ veniã polliceat'.nemini tñ despe randũ. qz et nabuchᵈˢ. si fecerit bona idulgẽtia ꝓmittitur

¶ Cũ adhuc essẽ Arrogãs gloriatio statim punit'.nec sñia differt'.ne mĩa in pauperes mĩme ꝓfusse videat'. in suphia statũ regnuꝫ perdidit.qđ aliꝫ diu in mĩa tenuit.qz de magnitudĩe opis sui tumuit vltra boĩes.fas est infra boĩes.

¶ Et sensus mutat'. Dñdit sensum se amisisse.nã formã hũanã qđ quidã putãt ee eo qđ sequit'.figura mea reddita est mihi.

¶ Jurta volũtã: In ß sic homo loqt' tãq̃ nõ ꝼm iusticiam agat.ß ꝼm volũtatẽ.z dñi potentiaz dicat ꝓpter iusticiã eiꝰ videtur arguere quasi imerito penas sustinuerit

¶ Optimates mei Scdm eos qui hystoriã ꝓtradicũt omẽs angeli requirent dyabolũ in regnũ restituẽ dñi.et maior fiet eius gloria q̃ ꝓtra dñm supbiuit. q̃s eoz q̃ obedierit ei.et fecit mala vt haberet bona

¶ Tãta erat nequicia eulmoradach qz oẽs reprehendebant illũ. Vñ et postea positꝰ est a patre in carcere

Ca. V

¶ Balthasar rex Non filiꝰ nabuchᵈ. vt vulgo creditꝫ ß vt ait berosius qui chaldaicã scribit hystoriã.z qui eã sequit' iosephᵘˢ.pꝰ nabuchᵈ. q̃ regnauit annos.xliij. successit eulmoradach filiꝰ eius:ꝺ q̃ scribit hieremias qm primo regni sui anno leuauit caput ioachiz regis iudee.z edurerit eum de domo carceris huic successit filiꝰ eius regnat q̃ habuit filiũ laborosrdech patrẽ bꝰ balthasar q̃ a medis z ꝑsis ocasio destructuꝫ est regnũ chaldeoz.et darius successit.ß xenophon in cyri maioris scribit infantia.z pompeius rhtoꝛ.hunc darium.aliꝫ astiagen.aliꝫ astiagis filiũ putãt

ꝼ his que secũ tu aio voluebat ob ea que sibi labat. Respondit rex et ait Nõ dicta fuerant a daniele.

ne hec est babilon ciuitas magna quã ego ędificaui in domũ regni. in roboze fortitudis mee. et i gloria decoꝛis mei? Cum adhuc esset ꝼ qui ꝑ se regnare volut. ꝼ quasi ꝓdiꝺ

sermo i oze ꝼ regis.vor ꝺ cęlo ruit ꝼ non aliꝫ ꝼoz aperta ꝓmittitur vt a dño vindicta

Tibi dicit nabuchodonoſoz rex. immutla sciatur

Regnũ tuũ transibit a te et ab hoꝛ ꝼ tanq̃ infanũ ꝼ domesticis

minibus te eicient.z cum bestiis ꝼ natura.

atq̃ feris erit habitatio tua.fenuꝫ ꝼ non vere.

quasi bos comedes.z septem tempoza mutabunt super te. ꝼ donec ꝼ magna miserie consolatno

scias q̃ dominetur excelsus in regnu nec solũ arboziꝫ cadit. ꝼ oẽs potestas a

no hominũ. et cuicunq̃ voluerit deo est. ꝼ vt sciret esse suphe penã ꝼ dei

rit det illud. Eadem hoza sermo completus est sup nabuchodonoſoz.z ex hominibus abiectus est ꝼ mente capeuo. ꝼ quia

et fenum vt bos comedit. et roze celo tanꝛũ tegebatur.

cęli coꝛpus eius infectũ est donec ꝼ alarum

capilli eius in similitudinẽ aquilarum crescerent.z vngues eiꝰ quasi ꝼ sepẽ annoꝝ

ſi,vngues auiũ. Igitur post finez ꝼ predictoꝝ a dño. ꝼ mẽtis

dierum ego nabuchodonoſoz oculos meos ad cęlum leuaui.z sensus ꝼ ꝓbi deus.vnde fiat voluntas tua

ficut in c et in ter. ꝼ iõ q̃

sus meus redditus est mihi. et ad dominatur in regno hominũ.

tissimo benediri.z viuentẽ in sempiternuꝫ laudaui z glorificaui. qz ꝼ experto credite.

potestas eius potestas sempiterna ꝼ in omnia tempoza vel

et regnum eius in generatione et legis vel euangelij.potuit enim nabuchodonoſo.sensu

generationẽ z omnes habitatoꝛes primo recepto etiã hoc nõ ignozare

terrę apud eum in nihilũ reputati sunt. Jurta voluntatem eius suam facit tam in virtutibus cęli. q̃s inhabitatoꝛibus terrę.z non est qui ꝼ potentie eius.

resistat manui eius.z dicat ei quare fecisti In ipso ꝼ tempore sensus ꝼ quo cognoui eus scs ꝼ quẽ amiserã

meus reuersus est ad me.z ad honoꝛem regni mei decoꝛemq̃ pueni. ꝼ refozmatio sensus.

et figura mea reuersa est ad me z optimates mei z magistratꝰ mei ꝼ humana quã insanus vitus est amisisse

requisierunt me. et in regno meo cõstitutꝰ ſuꝫ.z magnificentia mea amplioꝛ addita est mihi. Nũc igit ego nabuchodonoſoꝛ laudo z magnifico z glorifico regez cęli.quia omnia opera eius vera z omnes ꝼ intellexit se,ꝑ superbia

vię eius iudicia.z gradientes in superbia potest humiliare. ꝼ punitum et iuste humiliatũ.)

Ca V

Balthasar rex ꝼ alij.bibebat ipe rex vinũ cotã cum

fecit grande conuiuiũ etis ꝓncipibus quos vocauerat.

optimatibꝰ suis mille z vnuſq̃q̃ ꝼ quia ſcdm etatem erant in conuiuio ordinati vel

ſcdm suam bibebat ętatem Pręcepit autem rex iam temulentus vt nemo vltra vires bibere cogebatur.

afferrentur vasa aurea z argentea que asportauerat nabuchodonoſor ꝼ proauus

pater eius ꝺ templo quod fuit in hierusalẽ vt biberent in eis rex et optimates eiꝰ.vroꝛesq̃ z ꝓcubine eius Tunc allata sunt vasa aurea que asportauerat ꝺ templo qđ fuerat in hierusalem. et biberũt in eis rex z optimates eius.vroꝛes z ꝼ errozes

concubinę eius Bibebant vinum ꝼ insultantes deo iudeoꝝ. ꝼ quibus victoriaz ꝓ

bẽribus bibebãt in vasis domini. ꝼ philosophicos sensus

ꝼ z laudabãt ꝼ deos suos ꝼ aureos z ꝼ eloquij venustate. ꝼ carmina poetarũ. ꝼ ima

argẽteos et ęreos:z ferreos.ligneos gentiliũ inuentiones

oſcq̃ z lapideos Jn eadez hoza apparuerunt digiti quasi manus ꝼ hoꝛ ꝼ vt melius appareat et

minis scribẽtis ꝓtra candelabrũ in man' et'qđ scribitur. ꝼ vt ad regẽ ꝑtinere itelligatur

superficie pietis aule regię et rex aspiciebat articulos manus scribẽtis ꝼ verbum commutatio

Tunc facies regis commutata est nis etiã i malo accipitur.

et cogitationes eius coturbabant ꝼ nt

eum.z compages renum eius solmio terroze

uebantur. et genua eius ad se inuicem collidebantur. Exclamauit ꝼ oblie' eozũ q̃ nabucho. acciderant antiquũ

itaq̃ rex fortiter vt introducerent sue gentis sequitur errorẽ magos vocat et c.et a. nõ

magos chaldęos z auruspices Et dei ꝓphetã

ꝓloquens rex ait sapientibꝰ babilonis Quicũq̃ legerit scripturam

¶ Precepit autẽ Tradũt hebrei q̃ irrita putãs ꝺ ꝑmissiõe qua hieremias captiuitatẽ indeoꝝ direrat relarandã ꝼ z zacharias ab initio meminit. q̃si spei vanę insultans captiuoꝝ fecerit grande conuiuiũ et attulerit vasa i mediũ.in q̃ statim diminuz apparuit iudicii

¶ Temulentꝰ Et ideo oblitꝰ eoꝝ q̃ ꝼ cõtigerant nabuchᵈ.

¶ Tropologice. Qui cũq̃ hereticꝰ aliꝫ ꝓba apbaz assumit et ad sensum suũ abutit' scripturę sacre testimoniũ z vat bibere bis quos deapit.z cũ qbꝫ a deo recedẽs fornicatur vasa tẽpli tollit z inebriatur i eis.et ñ ꝺñi ꝼ vasa sunt ß deos laudat aureos.i. secularis sciaꝫ cõpositos. argenteos eloquij venustate z rethorica arte ꝓstructos ereos ferreos q̃s.l. fabrę tradũt.et carmia poetarũ multã elegantie vel stulticię habentes differẽtiã.ꝺ qbꝫ qz penit' inepta traduntꝰ lapidei i lignei mento dicunt' hos oẽs deuteronomiũ i duas ptes diuidit. Maledictus q̃ facit sculptile z ꝓflatile scz opus manuũ artificis.et põt illꝰ i abscõdito. absc̃dũt eũ omẽs hęretici mendacioꝝ suoꝝ dogmata vt sagittẽt in obscuro rectos corde.

¶ In eadẽ hora Dic supra dictã ẽ de nabuchᵈ.cũ adhuc essẽ sermo in o.r.ne ob aliꝫ nd videant' illata supplicia.

¶ Dũ vasa fuerũt in ydolio babilonis. nõ iratꝰ est dñs .quia videbant ꝼm opinionẽ suã ea cultui ꝑsasse diuino. Sed postq̃ humanis vsibꝰ diuia ꝓtaminãtur mox sacri legium pena cõsequit'

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Purpura ve. Apd iudeos regel vi ctio facit. apud gentiles quattuor insignia scilicz purpura. fibula anulus. et dyadema. vnum horuz sine alijs concessum non dabat honoris plenitudinez sed participiū

banc. et interpretationē eius manifestam mihi fecerit. purpura vestietur. ꝛ auream torquez habebit ¶ quod summe dignitatis erat. ¶ post me vel vnus de trib⁹ principib⁹ in collo. ꝛ tercio⁹ in regno meo erit ¶ tercią partē regni habens Tunc ingressi omnes sapientes regis. nō potuerunt scripturaz legere. nec interpretationē indicare regi. Unde rex balthasar satis cōturbatus est. ꝛ vultus illius immutatus est Sz ꝛ optimates ei⁹ turbabantur. Regina aūt pro re quę acciderat regi ꝛ optimatibus ei⁹. domum conuiuū ingressa est. ꝛ prolo quens ait. Rex ięternū viue. Nō te conturbent cogitationes tuę neq; facies tua immutetur. ¶ qz. Est vir in regno tuo qui spiritū deoz sanctorū habēt in se. ¶ et in diebus patris tui ¶ pter symachū qui veritatis chaldeam secut⁹ est. ceteri spiritū dei inscripti sunt ¶ vbiq; sunt virtuti sue ¶ nota. vñ. danielē fcis barbara tāto laudib⁹ ꝓdicat scientia et sapiētia inuente sunt in eo. Naz et rex nabuchodonosor pater tuus ¶ huic regi gratia ¶ pauus mo re scripture qui auos et deinceps patres appellat. principem magoz incantatorum chaldeoz et aruspicū constituit eum. Pater iquam tuus o rex. qz spiritus amplior et prudentior intelligentiaq; ꝛ interpretatio somniorum ꝛ ostensio secretoruz ac solutio ligatorum inuente sūt in eo. Hoc est in daniele cui rex imposuit nomen balthasar Nunc itaq; daniel vocetur. ꝛ interpretatōnez narrabit. Igitur introduct⁹ est daniel coram rege. Ad quem prefat⁹ ¶ argumenti a natura. quasi tu es de illis qui futura ꝓdicere cōsueuerāt. rex ait. Tu es daniel de filijs captiuitatis iudę. quē adduxit rex pater meus de iudea. Audiui de te qm̄ ¶ cui vera diuinatio⁹ ¶ in quo potes spiritum deoz habeas. ꝛ scientia ¶ secularium ¶ occultoruz. ¶ diuinorū. ¶ cū in alijs itelligētiaq; ac sapientia ap̄lioꝛes inuente sunt in te. Et nunc introgressi sunt in conspectu meo sapiētes magi vt scripturā hanc legerēt et interpretationē eius indicarent mihi. et nequiuerūt sensum sermonis hui⁹ edicere. Porro ego audiui de te q̄ possis obscura interpretari. ꝛ ligata dissoluere. Si ergo vales scripturam legere. ꝛ interpretationem eius indicare mihi. purpura vestieris. ꝛ torquē aureā circa collum tuum habebis. ꝛ tercius in regno meo princeps eris. Ad quę respondens daniel ait coram rege. Mūera tua sint tibi. ꝛ dona domus tuę alteri da. scripturā autem legam tibi rex. ꝛ interpretatōnem eius ostendaz tibi. O rex. deus altissimus regnū et magnificē ¶ gratis ¶ gratio acceperat gratis dabat. tiam gloriā ꝛ honorez dedit nabuchodonosor patri tuo. ꝛ propē magnificentiā quā dederat ei. vniuersi populi tribus ꝛ linguę tremebāt et metuebant eū. Quos volebat interficiebat. ꝛ quos volebat percutiebat. quos volebat exaltabat. et quos volebat hūiliabat Quando aūt eleuatū est cor ei⁹ ꝛ spiritus illi⁹ obfirmatus est ad superbiam. depositus est de solio regni sui. ꝛ gloria eius ablata est. ꝛ a filiis hominuz eiectus est. Sz ꝛ cor ei⁹ cū bestiis positum est. ꝛ cuz onagris erat habitatio eius ¶ cnum quoq; vt bos comedit ꝛ roze celi corp⁹ eius infectum est. donec cognosceret q̄ potestatez haberet altissim⁹ in regno hominuz. ꝛ quēcunq; voluerit sublimabit sup illud Tu quoq; fili⁹ ei⁹ balthasar non hūiliasti cor tuū. cū ¶ de nabuchodonosor cuius exemplo corrigi debuisti. scies q̄ de⁹ superbis resistit. humilib⁹ aūt dat grāz scires hęc omnia. sed aduersuz dominatorē celi eleuatus es Et vasa ¶ cū nabucho. in templo dei sui reuerenter posuerat domus eius allata sunt coram te. ¶ nō tu solus ꝛ tu ꝛ optimates tui ꝛ vxores tuę ¶ quod peius est et concubinę tuę vinum bibistis ¶ quum⁹ ebibus consecratis. in eis. Deos quoq; argenteos et aureos ꝛ ereos ferreos ligneosq; et lapideos. qui non vident neq;

¶ Regina autez Joseph⁹. auia Ozigenis mater balthasar. Unde pōt nosse pretenta quę rex ignorabat. erubescat ꝙ porphirius qui eam regis vxorē somniauit. ꝛ eaz plus sare q̄ maritum illudit.

¶ Munera tua Imitemur danielem regis dignitatē et manera contemnentē. ita tunc illud euangelicū sequentē. gratis accepistis gratis date. ad ꝛ tristia nunciantē. indecens erat dona suscipe

¶ O rex deus altissimus Proauu sui exemplū ponit. vt rei iusticiaz doceat. et ob similē superbiam: etiaz ꝓpter similia sustinere ostendat.

¶ Quos volebat Si qō volūt reges facilit vbi. prudētia vbi. vbi p̄ceptū. vbi illos cor regis in manu dei. ꝛc. Sed regē sanctum quemq; dicimus. in ꝙ mortali corpore nō regnat peccatū. et eius cor seruat. quia in manu dei est. Ad aut̄ in manu patris est nō rapier q̄sq; er ea. qd̄ rapitur intelligit⁹ ea nō fuisse

¶ Tu quoq; fili⁹ Hec quidā referūt ad antichristū dicentes q̄ imitans superbiā patris sui dyaboli cōtra deum erectus sit. Sed querimus ab eis quis sit daniel qui ei scripturam dei interpretatus sit. qui medi ꝛ perse: qui cum occiderunt. ꝛ in regnaz successerunt. Nulli eñ dubiū. qui post antichristū sancti regnaturi sint.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Mane thetel
Primū ptinet ad ter-
minatōēz regni. scēm
ad terminatōem vite
regis-tercīū ad trāsla-
tionem regni

¶ Tunc iubente
Accepit daniel intelligi-
tia ut sic successuro da-
rio noīe fieret-et ab eo
honoratus: ꝓplo dei
sibuenire posset.

¶ Tunc iubente
Non mirum si quis
audiens tristia. primū
soluerit.cū ventura q̄
audierat nō statiz cre-
didit .dei eīm ꝓpham
honorādo:le putauit
venīā pmereri.non tñ
obtinuit.qz sacrilegiū
maiō fuit-q̄s venerato
hominis dei

¶ Eadem nocte
Josephꝰ dicat obsessa
babilone a medis et
pſis:baltbasar regem
babilonis venisse in
tantā oblitionem sui
vt celeberrimū puiuiū
iniret.et in tēpli bibe-
ret vasis. et obsessus
epul' vacaret. vñ pōt
stare hystoria q̄ eadē
nocte sit captus ⁊ iugu-
latus.dū oēs aut visi
onis interpratōisq̄z
miraculo terrti.aut ce
lebritate aut ebrietate
puiuū occupati cēnt

¶ Eadem nocte
Hinc ysaias. Ecce ego
suscitabo sup eos me
dos ꝛc. Et hieremias
Filia babilonis quasi
area tps triturę ei⁹. Ad
huc modicū et veniet
tps messionis eius. Q̄-
uūt in cōmixtio capta
sit.ysaias apit sic Ba-
bilon dilecta mea scā
est mihi in miraculuz
pone mensam: ptēpla
re i speca. comedētes
et bibentes surgite pri
cipes. arripite clipeū

Ca VI.

¶ Placuit dario
Q̄ aūt ordo ꝓpostez
est vt añ sub dario q̄s
sub balthasar narret'
hystoria q̄s in sequen
tibꝰ apit.cū balthasar
a dario sit occisus.hꝰ ē
causa q̄ statī hystoriā
hystotig copulauit. In
fine eīm lupioris dixit
visionis. ⁊ darius med⁹
successit i regnū a.n.ltij
Sub hꝰ igit dario hec
gesta sunt.

¶ Josephus dicit de

¶ hūbēs ⁊ vasis veri dei
audiunt neq̄z sētiūt laudasti Deū
¶ spiritū
ro deum qui habet flatum tuū in
¶ potestate ¶ opa.cogitationes
manu sua ⁊ omnes vias ꝓuas:nō
glorificasti Idcirco ab eo missus ē
articulus manus que scripsit hoc
¶ in pariete
quod exaratum est. Hec est autez
¶ numerus
scriptura que digesta est. Mane
¶ appēsio ¶ diuisio
thetel phares. Et hec interpretatio
¶ cū mane numerā.thetel appensiōēz
sermonis. Mane:numerauit deꝰ
phares diuisionē.sonaret.nō sola fuit opus lectōne
sed et interpatōne ¶ finiuit
regnum tuū ⁊ compleuit illū. The
¶ iudicij dei vel ustus e
tel.appensus es in statera ⁊ inuen
¶ q̄s putares ¶ vt ante gladiꝰ occidat q̄s
natura dissoluat.eū.viri impij nō diuidebant dies
suos
tus es minus habens. Phares
¶ in medos et persas.cirus enim rex pſarum:adiun
diuisum est regnū tuum ⁊ datū est
cto dario auūculo suo subuertit imperiū chaldeorū
medis ⁊ persis. Tūc iubente rege
indutus est daniel purpura. et cir
cundata est torques aurea collo
eius. ⁊ prędicatum est de eo q̄ ha
beret potestatem tercius in regno
suo. Eadem nocte interfectus est
¶ ¶ veneratōe etatis et ꝓpinquitatis regni.
balthasar rex chaldeus ⁊ ¶ darius me
¶ manus medorū q̄s pſarum re
dus successit in regnum annos na
gnum et cyri auūculus. q̄ prior erat iure nature suc
cessor esse debuit.
tus sexagitaduos

Ca. VI.

Placuit dario
et constituit supra regnū
satrapas centum viginti vt essent
in toto regno suo. ⁊ sup eos prin-
cipes tres ex quibus daniel vnus
erat. vt satrapę illis redderent ra-
tionem. ⁊ rex non sustineret mole
stiam Igit daniel superabat omnes
principes ⁊ satrapas. quia ꝓspūs di
amplior erat i eo Porro rex cogi-
tabat cōstituere eum sup omne re
¶ duo cū quib⁹ terci⁹ ꝓpositꝰ erat ¶ centū viginti
gnum Unde principes ⁊ satrapę
¶ mundia stumulante ¶ alia littera. querebant.et iuc
querebant occasionem vt inueni-
nirent occasionē daniel⁹ et latere regis
rent danieli er latere regis. nullā
q̄z causam ⁊ suspitionem reperire

¶ in omnibus.
potuerunt.eo q̄ fidelis esset ⁊ om
nis culpa ⁊ suspitio non inuenire
tur i eo. Dixerūt ergo viri illi. Nō
¶ felix conuersatio in qua inimici culpā nō reperiūt
inueniemus denieli huic aliq̄n nisi
nisi in lege quā custodit.
occasionez nisi forte in lege dei sui
¶ q̄s veritate nō poterant:mendacio moliuntur.
¶ ¶ falsa latenter suggesserunt. ¶ celantes enim
Tūc principes ⁊ satrapę ¶ subripue
cogitationes suas.quasi honorando regem daniel
runt regi. et sic locuti sunt ei. Dari
moliuntur insidias.
rex in eternum viue. Consiliū inie
runt cūcti principes regni tui. ma
gistratus ⁊ satrapę senatores ⁊ iu
dices vt decretum imperatorium er
eat ⁊ edictum. vt omnis qui pererit
aliquam petitionē a quocūq̄ deo
et homine vsq̄ ad dies triginta.
nisi a te rex mittatur in lacū leonū
Nunc itaq̄ rex confirma sententiā
¶ vel ewerum.
et scribe decretum vt non immute
tur quod statutum est a medis et
persis. nec ꝓuaricari cuiq̄ licea:
Porro rex darius ꝓposuit edi-
ctum ⁊ statuit Quod cū daniel cō
perisset. id est. constitutam legē. in
gressus est domum suam. et fene-
¶ vbi visio pacis ¶ ¶ tercia. sexta. nona.
stris apertis in cenaculo suo cōtra
hierusalem tribus temporibus in
die flectebat genua sua ⁊ adora-
bat. ⁊ confitebatur coram deo suo
sicut ⁊ ante facere cōsueuerat. Ui
ri ergo illi curiosius inquirentes
inuenerunt danielem orantē ⁊ ob
¶ ge
secrantem deum suum. ⁊ acceden
tes locuti sunt regi sup edicto Rex
neraliter inducit vt rex.ꝓpria concessione teneatur
nūqd ñ constituisti vt oīs homo q̄
ne aliter sup daniele statuat q̄s facerat ante locutus.
rogaret quenq̄ de diis ⁊ homini
bus vsq̄ ad dies triginta nisi a te
rex mitteret in lacum leonum? Ad
quos respondēs rex ait. Uer⁹ est
¶ Sepius notādū
sermo iuxta decretuz medorū atq̄
vnū esse regnū medorū atq̄ pſarū.vt salacus⁹ quod
pſarū. qd̄ ꝓuaricari nō licet. Tunc
daniel nūc sub dario nūc sub cyro fuisse memoratur
respōdentes dixerūt coram rege.
¶ quasi qd̄ magis intolerabile
Daniel de filiis captiuitatis iudę
¶ captiuus ¶ oīs⁹ venerāda ⁊ ¶ cētū regis
non curauit ⁊ lege ⁊ tua. ⁊ ⁊ edicto

bmōi Dar⁹ q̄ babilo
nios destruxit impiū
iuuante et pariē dimi
cāte cyro ꝓpnq̄ annū
vite agebat. lxij. q̄
cepit babilonē. erat q̄z
filiꝰ asthagi q̄ apd gre
cos alio vocat noīe al
fuerus. Zuliq̄z secuz
danielē ꝓpham ⁊ vñ
fecit in tribꝰ principib⁹
q̄ erāt regno ei⁹. Er q̄
patz darii secū danie
lem in mediā abduxit
se. ⁊ eo honorare quo
balthasar cum precce
rat. babuisse. nec dubi
um cū signum audisse
q̄s accidit balthasar.
et inter ꝓtatōz daniel
⁊ qūo regnū medoꝝ ⁊
pſaꝝ ꝓcedat.

¶ Er latere regis
Hebrei suspicāt latu
regis esse regnā. i. pa
binae q̄. ex latere dor
miūt. querebant q̄. vt
aiūt occasionē i sermo
ne. tactu-nutu-intinu
cio. Nullāq̄z c. i. f. r. p.
qz eunuchus erat. Sili
dicūt q̄ vnꝰ ꝓbi occa
sione longas fabulas
texere consueuerāt.

¶ A medis et per-
Perspicuū est vnum
regnū fuisse sub dario
et cyro medoꝝ atq̄ p
sarū. qz cyr⁹ nepos da
rij ex filia. vñ daniel
modo sub hoc. modo
sub illo fuisse dicitur.

¶ Qd cuz daniel
Hinc disam⁹ ne ꝓcul
temere nos offeramus
si q̄ntū i nob ē ifidias
tedinem⁹. daniel cū
passim ꝑ regis impiꝰ
agebat. si vom⁹ ⁊ i ab
scōdito veri regis ob
sequiū impio

¶ Domuz Doma
ta latine dicit mēnia.
vl tecta. vl solaria. ⁊ au
leta. l. cenacla. domin⁹
in cenaculo pascha cele
brat. sup. c. xx. aias spi
ritꝰ relcēdit i cenaculo.
Daniel q̄z regis iussa
ptēnēs ñ in bilis si et
celso orat ⁊ sm ꝓceptū
dei ꝓfilū salomōis q̄
ꝑ tēplū orādū ē dic.

¶ Tribus tempo-
Nota cia relcēdit su
per aplos spūscs. scē
ra volēs petꝰ comede
re. ad oōz i cenaculū
ascēdit. ⁊ petꝰ ⁊ iob es
ascēdebāt in tēplū ad

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

horā octāis nonā. bis etv tpib⁹ orabat dāiel

¶ Et vsq; ad oc- Tanta regi liberandi cū cupiditas erat vt ḡ tis potēssimus vsq; ad occasum solis abū non capiat tanta illis in malo pertinacia vt nec volūtate regis mo neantur nec iniuria.

¶ De⁹ tuus quē Cedit multitudini et aduersarijs consentiē tibus nō audet negare mortem amici tq; ipse obtinere non pōt potentię dei committ non ambigue loq; audacter affirmat dō tuus .q.c.s.i.t. audierat tres pueros ḡtuos inferiores flamas vicisse babilonicas. tda nieli misteria multa re uelata.

¶ Ne quid fieret Qui de leonibꝫ secur est vt hominibꝫ prime sat. ne qđ ꝓtra daniel lem moliantur inimici

¶ Et abiit rex in Quanta benivolētia nec nocte nec die abū capit. nec dormit cum ꝓbera periculāte ḡsi vno pōdet affectu. nos ergo ꝓ peccatis ꝓprijs ḡtomagis debemus vigilijs et ieiunijs deū ad misericordiā flectere re-ū rex dū nescit. hoc facꝫ eo quē vult a periculo liberare

¶ Lacus latine aqua rum vulgi congregatio vt bene⁹ lacus et alij. qđ greci lām. i. stagnū vocāt.

¶ Putas. Nō dubitat qui super⁹ dixit deus tuus liberabit te. sed in ambiguo sententiam tempat. vt cū daniel incolumis apparuerit ḡnto res ire dubiliot. tanto aduersus ꝓncipes iustior sit indignatio

¶ Deus meus m. Idem dicat qui erui⁹ a fauces inuisibilium leonū. i. de lacu leonū inferni

¶ Et conclusit o. Nō mutata est feritas aut rabies leonum. sed ab angelo conclusa. quia ꝓfessi erant ꝓphetę bona opera. vt tā tā gratia. ḡ iusticię retributio in hac liberatione notet.

¶ Tunc darius. Sicut ꝓ nabuchodonosor. ita in hoc loco quidam per darium contrariam interpretant fortitudines quę omnes vocet ad pte nitentiam. et queritur. vtrum in isto mundo futurū sit an in altero. vel pꝰ alios mundos. sed hoc deliramentis imputantes dicimus apud barbaras nationes per seruos dei signa fieri vt prędicetur cultus et religio vnⁱ dei

qđ constituisti. sed tribus tempo ꝯ dei suum.
ribus ꝓ diem orat obsecratōe sua. ꝯ videt se ꝓpria voce captus et inuidiā causam esse
Quod verbum cū audisset rex. sa ꝯ discipularum
tis contristatus est. et ꝓ daniele ꝯ rota intentionē. ꝯ nō auctoritate ne
posuit cor vt liberaret eum. et vsq; cōtra legē facere videretur sed ratione atq; consilio
ad occasum solis laborabat vt eru vult danielē liberare.
eret eum. Viri autē illi intelligen ꝯ qui vellet eū eripere. ꝯ Quasi. noli fru
tes regem direrunt ei. Scito rex tra laborare. qđ cōstitutū. nō potes immutare. lex
quia lex medoꝝ atq; ꝓsarum est vniuersalis falli nō pōt
vt omne decretum quod cōstituit ꝯ cuiꝰ
rex non liceat immutari. Tūc rex ꝯ famulus
ꝓcepit et adduxerunt danielem. et miserunt eum in lacum leonum
Dixitq; rex danieli. Deus tuꝰ quē colis semp ipse liberabit te. Allatꝰ q; est lapis vnus et positus est sup ꝯ credit cum potentie dei
os laci. quem obsignauit rex anu ꝯ ne quid suspitionis cōtra eos habe
lo suo. et anulo optimatum suorū re videretur. et quasi nō cōsidens de dei potēta. ꝓ
ne quid fieret contra danielē. Et amico aliquid machinaretur. et vt clarius elucear
abiit rex in domum suam et dormi virtus liberantis.
uit incenatus. cibiq; non fuit alla
ti coram eo. insup et somnus recessit ab eo. Tūc rex ꝓmo diluculo ꝯ qz credidit eū viuere quem deo viuo
crediderat. ꝯ deprecatam in al
to foueam. vel arcte cisternā.
ꝓsurgens festinus ad lacū leonū ꝯ obstructo regij factus victor ad capitoliū. domin⁹ cur
ꝓrerit. appropinquāsq; lacui. da rit ad seruū. ꝯ affectū cordis et voce indicat
et lacrimis.
nielem voce lacrimabili inclama ꝯ cū lacrimis
uit. et affatus est eum. Daniel ser ꝯ ad differentiā deorum gentiliū. qui sunt simula
ue dei viuentis. deus tuus cui tu cra hominū mortuorum.
seruis ꝙ putasᵗ ne valuit te libera re a leonibꝰ? Et daniel regi rndēs ꝯ honorantē se honorat et ei vitā eternā orat
ait. Rex in ęternū viue. Deꝰ meus misit angelum suum et ꝯclusit ora leonū. et non nocuerunt mihi. qz coram eo iusticia inuenta est in me.
sed et coram te rex delictum non fe ci. Tunc vehementer rex gauisus est super eum. et danielē ꝓcepit edu ci de lacu. et nulla lesio inuenta est ꝯ fides vicit mundū
in eo. quia credidit deo suo. Jubē te autem rege. adducti sunt viri illi qui accusauerunt danielē et in la ꝯ necꝫ enim lex equoꝝ vlla est q̄ necio artifices ar
cū leonū missi sꝫ ipsi et filij et vxo te perire sua. ꝯ sibi erant forsitan gra
res eorum. et non peruenerunt vs dus ascensionis ꝯ vbi pa
q; ad pauimentū laci. donec arri ꝯ et danielem seruatū esse dei potentia. non leonum
perēt eos leones. et omnia ossa eo voluntate vel segnicie.
rum cōminuerunt. Tunc darius rex scripsit vniuersis populis et tribu bus et linguis habitantibus i vni uersa terra Par vobis multiplice ꝯ vt par vobis multiplicetur.
tur. A me ergo cōstitutū est decre tum. vt in vniuerso imperio et regno ꝯ hoc est mirabiliū fructus. vt nomē dei exal
meo tremiscant et paueant deum tetur. ꝯ alij mo
danielis. Ipse est em deus viuens tan. ꝯ alij trāsitorij
et eternus in secula. et regnū eius ꝯ honor.
non dissipabitur. et potestas eius vsq; in eternum. Jpe est liberator ꝯ an quo probatur
atq; saluator. faciens signa et mi verus deus
rabilia in celo et in terra. qui libe rauit danielem de manu leonum ꝯ in babylonia in sumo honore

Postro daniel perseuerauit vsq; ad regnū darii. regnūq; cyri pse

La. VII

In anno primo balthasar regis babi lonis daniel somniū vidit. Visio nē capitis eius in cubili suo. et som nium scribens breui sermone com prehendit. summatimq; perstrin gēs ait. Videbam in visione mea ꝯ qz quisq; angelus ꝓ eo regno orat vel
nocte. et ecce quattuor venti cęli

¶ Postro daniel De supra in fine primę visionis legit. Fuit autem daniel vsq; ad primum annum cyri regis. non vite eiꝰ tē pus accipiendum est. Cum in vltima visiōe legamus anno tercio cyri regis persarū verbum reuelatum est daniel: cognomento baltbasar. sed boc significatur q̄ vsq; ad pmū annum cyri regis qui chaldeorum destruxit imperium. daniel potens fuerit in chaldea post a dario ī medos translatus est.

La. VII.

¶ Anno primo Hęc picope et sequēs priores sunt iuxta bystoriam. q̄ due superiores. Bs em et sequēs primo et tercio ano bregis accidisse memorātur. Illa aūt q̄ ante superiorē lecta est. nonissimo die regni eiꝰ. et Bs nō solū in daniele sed in bieremia q̄s et ezechiele legim⁹. Ds in superioribus bystoriꝫ ordo sequit. qđ sub nabuch⁹. et balthasar et dario sine cyro. mirabilium signoꝝ accidit Jn bis ꝙ narrantur somnia. q̄ singulis visa tpib⁹ quoꝝ sol⁹ ꝓphetę ꝓfuit. et iō nullam habēt apud barbaros: signi vel reuelationis admirationem Scribunt aūt vt apud posteros eorum memoria pseueret.

¶ Quattuor vē. Quatuor angelicę virtutes q̄ regnis in quadripartito mundo positis ꝓsunt. ꝓtes scꝫ ḡtię. qz ꝑm vniuscuiusq; gētis meritum potestas vel bona vel mala ꝓponit. sic in daniele michael dicit ꝓnceps bebreoꝝ. Jn isaia de ꝓncipe babilonis. Nūquid cecidisti de celo Jn ezechiele de ꝓncipe cyri Tu cherub extentus et ꝓtegēs. De ꝓncipe egiptioꝝ. Draco magne q̄ cubas ī medio fluminū tuoꝝ. Generalit de malis ptātibꝫ. Nō ē nob colluctatio aduersus carnē et sanguinē aduersus p. ꝓ. cc. Pugnabāt inter se qz regna sibi ꝓmissa faciunt pugnare. Regna vocat bestias ꝓ crudelitate diuersas. qz locis moribꝫ et potentia distant

¶ Quattuor de bōis angel⁹ q̄ et malos monet bñ agere angelicę ptātes qbꝫ ꝓncipalia regna cōmissa sūt. Un. Nūquid vidisti altissim⁹ gētes. q. s. f. a. p. t. p. i. a. f. i. pars aūt dñi ꝓpius eius iacob. f. h. e.

¶ Pugnabāt i m. In mundo scz salsis & amaris fluctib⁹ redundante Unde. Simile est regnū celoꝝ sagene misse in mare. Aīa. et draco rex dicitur omniū q̄ in aquis sunt. Et dauid dicit. Tu p̄fregisti capita draconum in a. Et amos ꝓphēta. Si descenderit in pfundū maris. ibi mādabo draconi. et mordebit eum.

¶ Prima q. le. Nota ordinē. q̄ in imagine caput aureū dicit⁹ leena. Regnū babilonicoꝝ ꝓpter sevicia vel luxuriā. nō leena sed leo dicitur aiūt em qui de bestiarum scripsere naturis. leenas fetociores esse. maxime si catulos nutriant. & semp in coitū gestire.

¶ Et alas ha. ꝓpter supbiā regni potentissimi cui⁹ ꝓceps ait. in ysaia In celū cō scendaz. Super astra celi ponā thronū meū et similis ero al. Unde dicit ad eū. Si alte vt aquila eraris inde te trabā te in abyssum.

¶ Et super pedes Si d nabuch. legitur darū est q̄ postq̄s pdidit regnū et potentia ei sublata ē. rursū i pristinū statū restitut⁹ est & nō leenā. & boem se ee didicit & coꝝ q̄d amiserat recepit.

¶ Si generaliꝰ de regno chaldeoꝝ sentiendū ē q̄ occaso baltasar et medis plisq̄s succedentibus babilonij boies sc et humiles: fragilisq̄ nare esse senserunt.

¶ Et ecce be. alia id est. regnū pharū q̄d ob duriciā et ferocitatem visu ꝓpat⁹ rigidū em & victu parcū i morem lacedemonioꝝ fuit. ita vt i pulmto sale uteret et cardamomo

¶ Bestia simili⁹ visu in visiōe statuę pect⁹ & brachia brs d argēto.

¶ In parte stetit. q̄ vt aiūt bebꝛi ꝓtra israel nihil crudele gessit. Unde in zacharia dicuntur equi albi.

¶ Et tres ordines Tres principes. sic baltasar et dari⁹ tres pricipes babuerūt. qui. c. xx. satrapis pfuerūt. Alij tres reges pharaꝝ p⁹ cyrū fuisse autumant & nō nominant. nos vero p⁹ cyrū. q̄ regnauit annis triginta. scimus regnasse cambisem filiū ei⁹. et fratres magos. deinde darū. & sc̄do āno redificari ceptū est tēplū. Aūtū xerxen darij filiū. vi. artabanū. vij. artaxerxen q̄ longiman⁹ cognominat⁹ est. octauū xerxen. nonū sogdianū. decimū darū cognomento nothū. undecimū artaxerxen. q̄ et mennon. xij. ochum xiij. arsen nothi filiū. xiiij. darū sarsame filiū q̄ supat⁹ ē ab alexandro rege macedonū. Duo q̄ tres reges pharū fuisse dicimus. nisi forte et bis alios eligam⁹ fuisse senissimos q̄s ex hystorijs nō bem⁹. q̄ tres ordines i ore regni pharū. et i ventib⁹ tria regna accipiam⁹ babiloioꝝ medoꝝ. atq̄ pharaꝝ. q̄ i vnū redacta sunt. ꝙ aūt sequit. & sic dicebāt ei. s. c. c. p. tps illo significat q̄ ab assuero quē ltr. artaxerxen vocāt ad suggestionē aman agagite vna die oēs iudei iussi sunt trucidari. & pulsare. nō aut devorabit eos. & sic dicūt ei. Surge comede carnes plurimas vt em fuerit conat⁹. & nō secut⁹ rei exitus

¶ Quasi pard⁹. regnū macedonū. d q̄ i statua. Uenit & remota e⁹ ꝛte Et alas. Alexandꝛ em victoria nihil velociꝰ fuit qui ab illirico & adriatico mari vsq̄ ad indicū occeanū. & pbisos fluniū. nā tā bellis q̄s victorijs emicuit. & septē annis europe partē & totā sibi asiam subiugauit. pardus quoq̄ varij colores regna diversa significat alexandro subdita

¶ Et ecce b. q. t. romanū scz imperiū. de quo in statua tybie ferꝛe & pedum quedā ps ferrea. quedā fictilis. ferri aūt nūc memin it. dentes. s. b. ꝛc.

agit quod ei commissum est.

pugnabāt in mari magno .et quat

¶ quid de bestie significēt angelo exponente. quarū⁹ regnoꝝ feritas atq̄ crudelitas bestiarum nominibus significatur.

& p regia crudelitate

tuoꝝ bestię grandes ascēdebāt de

¶ regna subiecta quibus imperabat et volitabat.

mari diverse inter se Prima quasi

¶ & vt leo inter bestias. sic aquila inter aues regnum tenet. et regnū affirmat⁹ diu durauit. sicut aquila in

leena & alas habebat & aḋlę. Aspi

cter aues multo tempe vivit. ¶ leene vel aquile.

ciebam donec diuulsę sunt & alę ei⁹

& subuerso impio chaldeoꝝ. vñ sequitur. et s. p. q. homo ꝛc

et sublata est de terra. & sup pedes

quasi hō stetit & coꝝ eius datuꝫ est

¶ qui victu parcissim⁹ fortis fuerat⁹

ei. Et ecce bestia alia similis ursо

¶ tria regna adunata medoꝝ. pharū. chaldeoꝝ

& alij versus.

in pte stetit. & tres ordines erāt

in ore eius et in dentibus eius.

& aman et amici ei⁹ & affuere

et sic dicebant ei. Surge comede

& iudeos.

carnes plurimas. Post hęc aspi

& qui ꝓceps fer

ciebam. et ecce alia quasi pardus:

tur in sanguine et saltu ruit in mortem.

et alas habebat quasi auis quat

& successores eius significat

tuoꝝ sup se. & quattuoꝝ capitis erāt

ptolomeū. seleucū. philippū. et antigonū. ¶ & quasi non fortitudo alexandri. sed dei voluntas hoc fecit.

& a deo

in bestia et potestas data ē ei ⁊

¶ Et ecce be. q. t. Mirū q̄ supra leenā visum et pardū in trib⁹ regnis posuerit et romanū nulli bestię ꝓparauit. nisi forte vt formidolosā faceret bestiam vocabulū tacuit. & quicquid in bestijs ferocius cogitam⁹ hoc romanos intelligamus. hebꝛei autumant: q̄ qđ hic tacitū est in psalmo dictū ē. Vastauit eā aper de silua. et s. f. d. p. e. e. Pro quo in hebꝛeo habet. Omnes bestię laceraverūt illā. quia i impio romanoꝝ fuerūt omia simul regna quę prius fuerunt separata.

hęc aspiciebam in visione noctis.

et ecce bestia quarta terribilis atq̄

¶ principes fortissimos

mirabilis et fortis nimis Dentes

¶ quia omnes nationes ab eis interfecte

ferreos habebat magnos. comē

vel tributo vel seruitute subiecte

dens atq̄ cōminuens .et reliqua

& actione tributoꝝ & in

pedibus suis conculcans. Dissi

pnoxibus bestijs singula fortitudinum signa. in hac

milis aūt erat cęteris bestiis quas

omnia fuerunt & dicit in aduentu

antichristi decē reges orbē romanoꝝ esse diuisuros

videram ante eam .et habebat coꝝ

& qz ipse autor transgressionis est

nua decē. Considerabā cornua. et

& antichristus. ignobilis. ob

ecce cornu aliud paruulū ortū est

scuro loco natus & tres reges primo antichri

stus humiliabit regem egipti. affrice. et thiopie

de medio eorum. et tria d cornib⁹

& a plentia ptāus ei⁹

primis euulsa sunt a facie eius Et

ecce occuli quasi oculi hois erant

in cornu isto et os loquēs ingētia

& Simile iohānes in apoca. post hec stari fui in spiritu ꝛc. vsq̄ q̄ finit septē spus dei.

Aspiciebā donec throni positi sūt.

& seuerus iudex et verus & excellentia

et antiquus dierū sedit. Uestimētū

deitatis & purū nūdatus sincerusq̄ iudex

ei⁹ quasi nix candidū. et capilli ca

piti ei⁹ quasi lana mūda Thron⁹

¶ Et habebat c. Porphiriꝰ dual posse nostes bestias macedonū & romanoꝝ in vnū macedonum miscet regnū et diuidit pardū volens intellig⁹ alexandrū ipsum. bestiā aūt dissimilē cęteris quat tuoꝝ alexādri successores. et deinceps vsq̄ ad antiochū cognomento epiphanes. r. reges seuissimos enumerat. quos nō vult⁹ ponit regni. scdi grā. macedonię. syrię. ęgipti asię. & de duabus regnis vnū & gnū efficę ꝓ ordinē. vt scz q̄d scriptū est. os loquens ingentia. nō de antichristo: & ātiocho accipiat.

¶ Et ecce cornu Frustra porphirius & antiochū epiphanē suspicat q̄ post decē cornua ortū est. et d. r. ta euulsa sūt vi. ptholomeū philometorem. et. vij. ptholomeum euergetē. et artabasū regem armenię. quoꝝ ptholome⁹ priori multo antecęs antioch⁹ nascetur mortuꝰ est. Contra artabasū vero antiochus dimicauit. & ille i ęgno ꝑstino pmānsit. dicamus ergo q̄ in ꝓsummatione mundi

q̄ romanoꝝ regna destruet futuri sunt decē reges qui inter se dividant orbem romanū et undecimū surrecturū esse regē paruulū. a tres reges d. r. supraturū. i. egiptū. affricanā. ethiopū. sic in sequentib⁹ dan⁹ patebit. q̄b interfectis septē alij victori colla submittent

¶ Et ecce o. q. o. Ne putemus eū fm opinionē quorundā vl dyabolū esse. vel dēmonē. & vnū de hoīb⁹ in q̄ tot⁹ sathanas corpalit⁹ est habitaturꝰ

¶ Est em hō filius ꝑditionis qui extollit⁹ supra omne q̄d dicit⁹ de⁹ aut q̄d colit⁹. vt in tēplo dei sedeat ostendēs se tanq̄ sit deus

¶ Throni positi sunt. angelicę virtutes. vel. xxiiij. seniores. q̄s iohannes describit. vel sic dns aplis ait. Sedebitis sup sedes. xij. iudicantes. xij. i. Angeli em dñi et omnes electi dñm in iudicio comitabunt. et erūt throni dei. quia in illis sedebit

¶ Throni. Quos iohannes. xxiiij. thronos dicit. de quib⁹ paul⁹. Sive throni. sive dominatōes. et in euāgelio. Sedebitis sup sedes. xij. iudicātes xij. tribꝰ israel.

¶ Antiquus d. qui apud iobem solus in throno sedet

¶ Antiquus dierū. pater scz. licet em ꝑsona filij in iudicio appareat. nō deerit tm pater vel spūssanctus. et pater est a se. filiꝰ a patre. & q̄dquid habet imputat⁹ ei a quo est

¶ Sedens aūt et vetustus dierū dicit⁹ deus. vt eterni iudicis habitus & monstret. Senex quoq̄ describit. vt maturitas snię comptobet

¶ Uestimentū eius. Saluator transfiguratꝰ in mōte. et gloriā divinę maiestatis assumens. in candidis vestib⁹ videt

¶ Thron⁹ eius Ut peccatores tormentoꝝ magnitudine perhorrescant. et iusti saluent. sic tm quasi p ignē

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Thron⁹ dei mozalr vt ait gre. sūt mōachi et heremitę qī vno loco ꝛegentes ꝛeo militare studeant. nec p̄ loca vsq; currūt. quoꝝ ętis cordibꝫ insidet ds qui bñ flama ignis dicūt. qz dilectōe dei et primi et desiderio patrię celestis inflamant.

Rote eius. Alij currus. Ezechiel quoq; dñm sedentē quadrigę inducūt. z oia ꝺ flama sunt. z q̄ alibi. Deꝰ noster ignis cōsumens ē. vt ligna. fenū stipulā. arsura in die iudicij nouerimus. et in psalmo. Ignis ante ipm̄ p̄cedet. et inflamauit in circuitu eius

Rote eius. ꝓdicatores apli. s. z eorum successores. q̄ sunma celebritate mūdus p̄dicando pagraueit. qui bñ ignis accensus dicūt. de q̄ dicit. Ignē veni mittere in terram et q̄d v.n.v.a.

Milia miliū. Nō q̄ tanꝰ numerus sit seruoꝝ dei. ſi qz humanus sermo maiorē exprimere nō potuit.

Milia miliū. Hęc sūt milia et hę miliades. de q̄bꝫ in psalmo. curruꝫ dei. x. milibꝫ multiplex ẑ. Et alibi. Qui facit angelos suos spūs. et m. l. f. i. Duplex angelorꝫ officiū ē. Alij p̄mia iustis retribuunt. Alij singulis p̄sunt cruciatibꝫ

Milia miliū. Grego. Supnoꝝ ciuium nūs et infinitus et definiē est deo nūabilis et nobis inūabilis ęstimatus aliud est assistere. aliud āministrare. Assistūt eñ alię ꝓcul dubio ptātes q̄ ad q̄ rēdā boibꝫ pacē nunciandā nō erepunt. Ministrant vo bi q̄ ad explenda officia nūcioꝝ veniūt. ſ. tn z ipsi ꝓtē plationē ab intimis nō recedūt. Et qz plures sunt q̄ ministrant eis qui p̄cipaliter assistūt: ad insinuandū nūs q̄si definitus ministrantiū vo ide finitus oñdit.

Judiciū. s. verus. ꝓpter hūiliandā superbiam. Ideo romanum regnū dicit. qz cornu illꝰ loquebat grādia.

Et libri aperti. Conscientię et opa singulorum in vtraq; ꝑte vel bo

ſvt malos puniat. bonos purget. ſvelocitas iudicij eius flame ignis accēsus. rotę eiꝰ
eiꝰ in peccatores ſcuentas iudicij. ſvt
ignis accensus. fluuiꝰ igneus rapi
peccatores trahēret in gehennā
dusq; egrediebat a facie eius. Milia milium ministrabāt ei. z deciesꝯdo iudicānū
cētena milia assistebāt ei. Judiciū
ſordo iudicij
sedit. et libri apti sunt. Aspiciebaꝫ
ſantichristi.
ꝓpter vocem sermonū grandiuꝫ
ſcontra deū.
quos cornu illud loquebatur. et
vidi qm̄ interfecta esset bestia. et
ſSicut christus est caput omniū bonoꝝ ita antichristus omniū malorum.
ſomnes mali.
perisset corp⁹ eius. et traditū esset ad
ſgehenne ſtuc enim omīa regna finientur.
comburendū igni. aliarum quoq;
bestiarum ablata esset potestas. et
ſquibus viuant sub antichristo ſa deo. ſelectis
tempora vitę ſcōstituta essent eis
ſq̄diu parabitur ꝑsecutio. breuiati enim sunt dies
vsq; ad tempus et tempꝰ. Aspiciebam ergo in visione noctis. z ecce
ſilla ꝓpter electos
ſqui apō iobā
cum nubibus cęli quasi filius ho
nē leo ō tribu iuda. radix dauid ōz
ſa summo ce
lo egressio eius et occursus eius. u. a. s. e.
minis veniebat. z vsq; ad ātiquū
ſper omnia equalis patri.
dierum peruenit. et in ꝑspectu eiꝰ
ſin cruce ſpater ſoata ē mihi omnis potestas ſnomen quod
obtulerūt eū. Et dedit ei potestatē
ē sup̄ omne nomen
et honorem et regnū. et omnes po
ſomnes gentes seruient ei.
puli tribus et linguę ipsi seruient.
ſpotestati eius quis resistit
Potestas eius potestas ęterna q̄
ſet regni eiꝰ non erit finis
non auferetur. z regnum eiꝰ quod
ſhis vdis ſhominis
non corrumpet. Mozuit spiritus
ſquia
meus. Ego daniel territus sum in
ſmentis.
his. et visiones capitis mei cōturbauerunt me. Accessi ad vnum de
ſergo. ſeiꝰ videra ima
ginem. ſintelligentie
assistentibus z veritatem querebā
ſvisis
ab eo de omnibus his. Qui dixit
ſexpositionem.
mihi interpretationē sermonuꝫ. et
edocuit me. Ve quattuor bestię
magnę: quattuor sunt regna q̄ con
ſqz terrena. ſpost regna mundi
surgent de terra. Suscipiēt autem
finita. post mortē antichristi ſmacha
regnum sancti dei altissimi. et obti

bei z ō obtinuerunt regnū in perpetuū
nebūt regnum vsq; in sęculum et
sęculum sęculorum. Post hoc volui diligēter discere de bestia quarta. quę erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis. Dentes
ſergo.
et vngues eius ferrei. comedebat
et cōminuebat. et reliqua pedibus
suis conculcabat. Et de cornibus
decem quę habebat in capite. et ō
alio quod ortus fuerat. ante quod
ceciderant tria cornua. z de cornu
illo quod habebat oculos. z os loquens grandia. z maius erat cęteris Aspiciebam: et ecce cornu illō
ſantichristus.
faciebat bellū aduersus sanctos
ſcorporibus verandis ſvene
et prevalebat eis. donec venit ancrandus iudex ſvictoriā iudicij
tiquus dierum. et iudicium dedit
ſiudicij
sanctis excelsi. et tempus aduenit
ſinternum
et regnum obtinuerunt sancti. Et
ſromanū
sic ait. Bestia quarta regnuꝫ quartum erit in terra. quod maius erit
ſpcedentib⁹ ſgladio
oīb⁹ regnis. et deuorabit vniuersā
ſtributo ſa potentia.
trā z conculcabit z ꝓminuet eā. Decem cornua decem ipsi⁹ regni decē
ſtempo
re antichristi ſantichristus.
reges erūt. z alius ꝓsurget p⁹ eos
et ipse potentior erit priorib⁹ et
ſegipti. ethiopie libie. ſlibi..
tres reges humiliabit. Et sermōes
ꝓtra excelsum loquetur. z sanctos
altissimi cōteret. Et putabit q̄ possit mutare tēpora z leges. ſ z tradēt
ſa deo ſpuniendis sanctis.
in manu eius vsq; ad tempus et
ſpotestate ſannum
tempora et dimidium temporis. Et
ſvsq; annos iuxta ꝓpietatē hebraicam. habent enim duale numerū ſsex menses
iudicantet ſantichristo. a. cornu par
iudicium sedebit vt auferatur po
ſnullo ſamisso regno ſin perpetuū.
tentia. z cōteratur z dispereat vsq;
ſchristi
in finem. Regnum autē et potestas
ſvel sup
z magnitudo regni quę est subter

na vel mala oīb⁹ reuelant. Bon⁹ liber ē venientiū. malus q̄ in accusatoris manu q̄ est inimici. et vindex. de q̄. Accusator fratrum nr̄oꝝ. liber iste ꝛrennis est. de quo ꝓpheta. in terra scribent.

Et vidi. In vno impio. ꝓpter antichristū blasphemātē oīa regna simul deleta sunt. z nō erit terrenū impiū. sed scōꝝ ꝓsecutio. z adnētus filij dei trisp̄hātis de q̄ dicit. Et ecce cum nubibꝫ cęli q̄si filius hominis veniebat. q̄. s. in somnio nabuch. lapis scribit. absolutus de mōte s. m. zc. q̄ cōminuit testā. ferrū. es. argentū et aurū. Nūc sub ꝑsona filij hoīs introducitur. vt assumptio carnis būanę in filio dei significet. vñ. Viri galilei. q̄ s. a. in c. ß i. zc.

Aspiciebā ergo Uñ ap̄ls Qui cū i forma dei esset. nō rapinā arbitratus est. e. cē se equalē deo. zc. In similitudinem hominuꝫ factus. et habitu. vt bō. būliauit semet ipsum factꝰ obediens. vsq; a. m. m. a. c.

Respondeat potest. cui hoc ꝑsit hominū ꝓuenire. aut q̄s sit hic tā potēs q̄ oēs gentes seruiāt ei. q̄ cornu puū q̄ antiochū interpretat ꝓfregit. atq; ꝓstruxit. Si dicē q̄ a iuda manabeo sit supat⁹. videat qūo cū nubibꝫ cęli veniat q̄si filius hoīs. et vsq; ad antiquum dierꝫ ꝓueniat z detur ptās z honor z regnū et qūo oēs ꝑli tribus et linguę seruient ei. z potestas eius ptās ętna sit q̄ nullo fine claudat.

De terra. Quia terrena dñe ait terrenā reuertię in terrā. Sancti nō accipiēt terrenū sed celeste. Cessꝫ q̄ mille annorum fabula

Et sermōes cō. Sumachꝰ. Sermones q̄si dē loquet vt q̄ assumit dei potentiam. verba q̄q; diuine maiestatis assumat

Et sanctos al. Superabit eñ sanctos in tantā elatus superbiā. vt leges et cerimonias mutare conet. extollēs se sup oīe qđ dr̄ de aut qđ colit

Mutare tē. tpalia s. vel ordinē et cursum temporum

Dimidiū tē. Uñ. nisi abbreuiati essent dies illi. nō fieret salua oīs caro

¶Ego daniel. Hactenus liber danielis chaldea syroq; sermone scriptus est. q̄ sequunt' vsq; ad finē voluminis hebraice:

Ca. VIII.

¶Anno tercio re. Precedens visio prior. quia in primo āno regni balthasar. hec tercio. vnde p̄ id q̄ videram in principio.

¶Cum eēm i su. Susis metropolis est regionis elamitarum i q̄ daniel fm iosephū turrem extruxit excelsam. q̄dro lapide edificatā. tanteq; magnitudinis ac pulcritudinis vt vsq; in p̄sens noua esse videatur. et in ea regum p̄sarum ac medorum cōdunt' reliq̄e et custos siue edituus et sacerdos indens est

¶In helam. vel vt simach' ait. ciuitate a qua regio nomen accepit. et ab hēlā elamite. vt a babilōe babilonia p̄ qua. lxx. elamaidem regionē interpretati sunt. In ciuitate autē helam oīa loca q̄e ad eam ptinēt esse dicunt'.

¶Super p. vlay Pro quo aquila sup vbal vlay. Theodocio. sup vbal. Symachus sup paludē vlay lxx. iuxta portā vlay Est autē vlay nomen porte: siue loci. vt troiecea porta rome carnū talis.

¶Et leuaui ocu Quis in visione in vmbra. s. et imagine ꝭ videant. tū nec ipsa q̄dem videre possum⁹. nisi oculis eleuatis

¶Et ecce aries v. Ecs darius annunciatus cyri. qui post astiagem patrem regnauit i medis

¶Et vnū excel. a. cyrus. s. qui post astiagem auum maternum cum auunculo dario medis impauit z ꝑsis

¶Postea vidi a. No n ipsum arietē: cyrum: vel darium. sed eiusdem regni arietem id est. darium alterum qui vltimus rex ꝑsice potentie fuit quē alexander philippi superauit. q̄ autem darius iste potentissimus fuerit grece z latine et barbare testant' hystorie.

¶Intelligebam. Ex superioribus visionibus in quibus secundā re

Ca. VIII

Anno tercio regni balthasar regis visio apparuit mihi. Ego daniel post id quod viderā in principio vidi i vi

sione mea cum essem in ſ susis ca stro quod est in helam regione. vi di autē in visione esse me sup ſ por tam vlay. z leuaui oculos meos z vidi. Et ecce aries vn⁹ stabat ante paludem habens cornua excelsa. et vnū excelsius altero atq; succrescens. Postea vidi arietē cornib⁹ tantum et ventū mouentē. ventilantē contra occidentē z contra aquilonem z contra meridiem z omnes bestię non poterant resistere ei. neq; liberari de manu ei⁹. feciteq; sc̄dm voluntatē suā. z magnificat⁹ est. Et ego intelligebaz Ecce autē bircus caprarū veniebat ab occidente super faciem totius terre. z non tangebat terram. Porro bircus habebat cornu insigne inter oculos suos z venit vsq; ad arietem illum cornutū quem vide

gnum destructū est. ¶ quasi impetubilē ram stantez ante portam. z cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumq; appropinquasset ꝑpe arietem efferatus est in cū. z percussit arietez z cōminuit duo cornua eius. z non poterat aries resistere ei. Cumq; eum misisset in terrā cōculcauit. z nemo quibat liberare arietem de manu eius. Hirc⁹ aūt caprarum magnus facius e nimis Cumq; creuisset fractum est cornu magnum et orta sunt cornua quattuor subter illud p quattuor ventos celi De vno aūt er eis egressū est cornu vnum modicū. z factuz est grande contra meridiem z contra orientem z cōtra fortitudinem tra. Et magnificatū e vsq; ad dinem celi. z deiecit de fortitudie et de stellis. z conculcauit eas Et vsq; ad principē fortitudinis ma gnificatuz est: z ab eo tulit iuge sacrificium. z deiecit locū sanctifica tionis eius Robur autē datū est ei contra iuge sacrificium ꝓpter peccata. et ꝓsternetur veri tas in terra et ꝓsperabit z faciet Et audiui vnum de sanctis loquē tem. z dixit vnus sanctus alteri nescio cui loquēti Vsq;quo visio

¶Et orta sunt c. Ipso in babilone mortuo. xxx. secūdo ānis siue anno. surrexerunt pro eo quattuor duces ei⁹ egiptū tenuit ptholomeus lagi filius. macedonas philippus q̄ et aridius frater alexandri. syriam et babilonem et omia regna orientis: seleucus hui nicbanor. i asia regnauit antigonus

¶Et deiecit de f. Sub antiochi specie de principe tenebrarū dicitur. deiecit de fortitudine. et de stellis. quod fit cuz vllos luce iustitie resplendentes z virtute operū robustos frāgit qui vsq; ad principes. magnificat. qz ꝑtra ipsum autoritē virtutis extollit. ingeſcz sacrificium tollit id ē. qz statuta diuina cōuersationis ecclesie in eis quos cepit interrūpit

¶Anno c. xliij. a seleuco qui prius⁹ p⁹ alexandri regnauit in syria ingressus est antioch⁹ hierosolimā z vniuersā vastauit. ac tercio p⁹ anno regnus in templo iouis statuā posuit

¶Robur autem Quia nisi peccatum merita exigerent. eos q̄ recte credebāt obtinere aduersari⁹ nequaq; posset. veritas in terra. qz fides tūc rectę ecclesiē ad desiderii vitę ipsius inclinatur. et prosperabit. z faciet. qz tūc nō solum etiam reproborum mentibus. ꝑ etiaz in electorum corpoꝺ crudelitate inestimabili. sine qualibz obiectione crassatur

¶Vsq;quo. quidā hoc ad antichristū referūt et q̄ sub antiochō in typo factū est. sub illo dicāt esse complendū

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Dies d mi.ccc. Ab ãtiochi.s. ingressa in hierlm.i.c.xl. tercio anno regni grecoꝝ vsq; ad emũdatões et restauratõem tẽpli a iuda machabeo factam ãno .c.xl viii. qñ ipsorum diez nũs cõpletꝰ est iurta ꝓphetica veritatem.

¶ Species viri. Nõ em̃ sunt angeli vt ñ videnꝫ.sic abraaꝫ ad querẽ mãbꝰ tres viri visi sunt. q̃ vtiq; nõ erãt.e quib; vnus adorat' vt deus dñs. vñ.abraam vidit die meũ et gauisus est.

¶ Et audiui v.v. Duc viz iudei michaelem autumãt.et qz visio de ꝑliꝫ regnoꝝ certamiꝫ.imo d regũ successionb;.erat cõuenienter gabriel huic officio manipat'.qz ꝓtelijs ꝓpolit' est.Gabriel aũt inceptat' fortitudo vel robustꝰ dei.vñ eo tpe q̃ dñs erat nat'uꝰ.et bellũ demõibus indictuꝰ.et d mãdo triũphaturꝰ gabriel venit ad zacharias et ad mariã Et postea de triũphante legitur Quis ẽ iste rex g.d.s. et p.d.p.i.p. ipse ẽ rex glorie. Ubiciq; autez medicia et sanatio necessaria est sic thobie. raphael mittit' q̃ interpretat' curatio vel medicina dei. Ubi aũt ꝓpiatio vel expiatio necessaria est. michael mittit'.q̃ interpretat' qs ut deꝰ.q̃ noie suo significat q; in deo sit vera medicina. Et officijs angeli sortiti sunt vocabula

¶ Pauens cor. Qz añ stabat corruit nedat' in superbiã angelice nature vl dignitatis esse sibi videat'. fragilitatis admonet'.

¶ Et roborabit'. Grego. Illiꝰ bonis fortitudo nõ in suis viribus roborat'.qz sathanẽ virtute in gloria ꝓditionis attollit'.

¶ Et interficiet ro. Grego. Robustos interficiet cũ eos q̃ mẽte inuicti sunt corpalit' vincit l cũ eos q̃ sancti et robusti credebant ad nu

est.quanto spacio cõplebitur.ex quo ceperit cõpleri
templi
et iuge sacrificiũ et peccatum desolationis quo simulacra sub antiocho rege sine dei iudicio. dei
lationis que facta ẽ. et sanctuariũ
sanctoꝝ
et fortitudo conculcabitur. Et dixit ad me usq; ad vesperã et mane dies duo milia trecenti. et mundabitur
templi
sanctuariũ. Factum est autẽ cũ videret ego daniel visionẽ. et quererem intelligentiam. ecce stetit in conspectu meo quasi species viri.
michaelis
Et audiui vocem viri inter ulay. et clamauit et ait. Gabriel fac intelligere istam visionẽ. Et venit et stetit iuxta vbi ego stabam. Cũq; venisset: pauens corrui in faciẽ meã.
quasi re horis
et ait ad me. Intellige fili hominis quoniã in tempe finis complebit visio. Cumq; loqueret ad me: collapsus sum pronus in terrã. Et tetigit me et statuit me i gradu meo
vt sine formidine videret et intelligeret que dicebatur
quasi collapsus et quadrupes iacebat in terra.
dixitq; mihi. Ego ostẽdaꝫ tibi q̃ futura sunt in nouissimo maledictionis quoniã habet tempus finem suum. Aries quem vidisti habere
tpe qñ hec maledictio implebitur sup populũ iudeoꝝ.et sup ipm antiochum. vel in fine mundi sub antichristo.et super ipm
visionis cõpletꝰ
darius filius sarsame
cornua.reꝝ medorum est atq; ꝑsarum. Pozro hircus capraruꝫ rex
sale
grecorum est.et cornu grande qđ erat inter oculos eius.ipse est rex
mortuo.
primꝰ. Qđ aũt fracto illo surrexerũt quattuoꝝ ꝓ eo.quattuoꝝ regesdegente eius consurgent:sed nõ in
alexandri nullus equiparari potuit.
fortitudine eius. Et post regnũ eorum cum creuerint iniquitates cõ
antiochus peccans in omnia. Intelligere faciens.et aperto actu demonstrans que nunc ꝓpoꝝuntur. opere
surget rex impudens facie et intelligens vel faciens. has visiones.
ligens propositiones.et roborabi
mo dei
tur fortitudo eius. sed ñ in viribꝰ

a quo omnis potestas
suis. et supra quã credi potest vniuersa vastabit.et ꝓsperabit et faciet. Et interficiet robustos et populum sanctorum scdm voluntatem
antichristus. de quo. et quar
tum qđ mecdet felicitez
populi
suam.et dirigetur dolus in manu eius.et cor suum magnificabit. et in copia rerum omniũ occidet plurimos. Et contra principem principes regnant. Sed ita vt in tẽplo dei sedeat ostẽdens se tanq; sit deus. Spiritu labioꝝ suoꝝ interficiet impiũ In elumaide diane templum spoliare cupiẽs vbi amisso exercitu sine manibus cõtrit' ẽ.ad ext.tristicia et morbo periit.
sanctis
sanctorum
deũ qui dicit.q me pnt
sanctis
sanctis
sanctis

ad samuel. Usq; quo luges super saul. Ego abieci eū. Igit in sacco et ī cinere postulat impleri quod de⁹ pmisit nō q; sit incredulus futurorum.

¶ Sc'dilgētes me mandata mea seruate. ¶ peccata
et misericordiam diligentib⁹ te et custodientibus mādata tua ¶ Pec
populi in sua psona enumerat. quia. vñ⁹ et eis. sicut paulus in epistola ad romanos. ¶ in nos. ¶ in alios.
cauimus iniquitatez fecim⁹ impie
egimus. ⁊ recessimus ⁊ declinauimus a mandatis tuis ac iudiciis.
¶ quia ¶ qui vos spernit me
Non obediuimus seruis tuis pro
spernit
phetis. qui locuti sunt in nomine
¶ non suo
tuo regibus nostris. principibus
¶ nemo ergo
nostris. patribus nostris. omnique
reprehensibilis. ¶ id est. nobis ¶ qz iuste patimur que
populo terre. Tibi domie iusticia
merentur ¶ confusio facies mee cooperuit me.
† scdm iusticiā tuaz.
nobis aut confusio faciei † sicut ē
¶ ducib' quia duces de iuda. vñ. il deficiet ¶ pars. principes de iuda &c
hodie viro iuda et habitatoribus
¶ similes in pena sicut in culpa ¶ his qui fuerunt duces et habitatores hierusalē. modo enim nulli tales erant ¶ dispersi
hierusalem et omni israel. his qui
prope sunt. ⁊ his qui procul ī vniuersis terris ad quas eiecisti eos
¶ a te ¶ a terra tua.
¶ quasi nō te inuito. sed me. et meos ac
propter iniquitates eoz in quib⁹
culpo ¶ contra
peccauerūt in te domie Nobis co
¶ mirū qz serui cōtra dōm ¶ ḡ
fusio faciei et regib⁹ nostris et prīcipibus nostris et patribus nostris
¶ qz supra dixerat tibi domine iusticia. ne tantū iustus putetur addit. tibi aut d. d. n. &c. vt iudicis sententiam flectat ad misericordiam. ¶ sibi confusio
qui peccauerunt. Tibi aūt domio
deo nostro misericordia ⁊ propiciatio. quia recessimus a te. ⁊ nō audiuim⁹ voce † domini dei nostri vt
† proficientes
ambularem⁹ in lege eius quā posuit nobis p seruos suos pphetas
¶ nō alijs ¶ quib⁹ credendū est
¶ nō ¶ omnes declinauerūt simul ī. f. s. ¶ qō
et omnis israel preuaricati sunt le
murum ¶ a te inclinante.
gem tuam. ⁊ declinauerūt ne audirent vocez tuā. ⁊ stillauit sup nos
¶ non tota in nos effūdetur
ira quā ferre nō possumus.
maledictio ⁊ detestatio ḡ scripta ē
¶ dentero. maledictiōes et bñdictiōes legim⁹ q; p⁹ea dicte sunt in monte garizim. et hebal super vultos et
in libro moysi serui dei qz peccauimus ei. Et statuit sermōes suos
peccatores ¶ effectu. s.
¶ opprimendos.
quos locutus est sup nos ⁊ super
¶ nō scdm deū
principes nostros qui iudicauerunt nos. vt supinduceret in nos
¶ ypbole.
malum magnū quale nunq; fuit
sub omni celo scdm quod factum est in hierusalem. sicut scriptū est
in lege moisi. Omne malū hoc ve
flagellati nō rogant. vel si rogant nō auertuntur ab
¶ tri ¶ grandis duricia cordis
nit sup nos. Et non rogauim⁹ fa
iniquitate.
ciem tuam domine deus noster vt
¶ ad te.
reuerteremur ab iniquitatibus nostris. ¶ id est.
et cogitaremus veritatē tuā.
¶ nostram
Et vigilauit dominus sup malicia
et adduxit eam sup nos. Justus dominus deus noster in omnib⁹ operibus q̄ fecit. Non em̄ audiuimus
vocem eius Et nunc domine deus
¶ antiquos recolit beneficiaz. vt ad
noster qui eduxisti populum tuum
similē. puocet deū.
de terra egipti in manu forti. ⁊ fecisti tibi nomen scdm diem hanc.
¶ gloriā ¶ sicut in hac die
¶ in nos ¶ in. p. nros.
peccauim⁹ iniquitatem fecim⁹ do
¶ sed
mine in omnē iusticiam tuā Auertatur obsecro ira tua et furor tuus
¶ p hoc rem inducit rethorice ¶ syon
a ciuitate tua hierusalē et a monte
sancto tuo. Propter peccata enim
¶ reddā peccata patrū in filios vsq; nostra et iniquitates patrū nostro
in terciaz. et q. g.
rum. hierusalē et populus tuus in op
¶ gentibus
probrio sunt omnib⁹ p circuitum
nostrū. Nunc aut exaudi de⁹ noster oratiōnē serui tui et preces eius
¶ simple qō. p. milsti. ¶ templum.
et ostende facie tuam sup sanctuarium tuū quod desertum ē. Pro
¶ nō nos q; indigni ¶ anteropopatos qñ ex audimur. inclinare deus aure videtur. qñ respicit videtur nos dignanter respicere oculis. qñ auertit faciem. et oculis et auribus videmur indigni
pter temetip sum inclina deus me⁹
¶ fac nos dignos visione tua
aurem tuam. et audi. aperi oculos
et auditione
tuos et vide desolationem nostrā
¶ si nō nos. saltem ciuitatem
et ciuitatē sup quaz inuocatum est
¶ da gloriā nomini tuo, ¶ qz indigni.
nomen tuū. Neq; enim in iustificationibus nostris p̄sternimus pre
¶ humiliter
¶ de quib⁹
presumimus ¶ scdz mul
ces ante faciem tuā. sed in misera
titudinem miserationū tuarū dele iniquitatē nostram
¶ seruos. s.
tionibus tuis multis. Exaudi domine. placare domine. attende et
¶ et si iratus ¶ et si aduersus
¶ qō petim⁹ ¶ velociter exaudi nos ¶ quo nichil
fac. Ne moreris propter temetipz
mai⁹. ad ergo propter semetipsiz rogat⁹ pōt negare
¶ affectuose ¶ nō ¶ ne deus alienis honorē tuū
deus meus. quia nomē tuū inuo

¶ Et vigilauit &c. Propter peccata cōripimur vigilat super nos deus. qñ bonos facit dormire dicit nobis. Unde in psalmo Surrexit tāq; dormiens dñs. tanq; potēs e. a. u. Malicia enim et nequicia nostra inebriat eum. q; qñ in nobis corripit. euigilare dicit. et vbi etate cōsurgere. vt nos ebrios euigilare faciat iusticie

Septuaginta hebdomades adbreuiate sunt super po-
pulum tuum et super ciuitatem sanctam tuam ut consumatur
prevaricatio et finem accipiat delictum et deleatur iniquitas
et adducatur justitia sempiterna et impleatur visio et prophetia
et ungatur sanctus sanctorum. Scito ergo et animadverte
a prolatione sermonis hujus quo dictum est revertendi et
aedificandi Jerusalem usque ad Christum ducem hebdomades
septem et hebdomades sexaginta duae erunt et rursum aedificabitur
platea et muri in angustia temporum. Et post hebdomades
sexaginta duas occidetur Christus et non erit ejus populus qui
eum negaturus est. Et civitatem et sanctuarium dissipabit populus
cum duce venturo et finis ejus vastitas et post finem belli
statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomada
una et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium et
erit in templo abominatio desolationis et usque ad consummationem
et finem perseverabit desolatio super desolationem.

Et factum est verbum domini ad me dicens. Fili hominis
pone faciem tuam contra Gog terram Magog principem capitis
Mosoch et Thubal et vaticinare adversus eum et dices. Haec
dicit dominus deus. Ecce ego ad te Gog principem capitis Mosoch
et Thubal et convertam te et ponam frenum in maxillis tuis
et educam te et omnem exercitum tuum equos et equites vestitos
universos armatura grandi chorum magnum habentes gladios
et clypeos et galeas omnes tenentes gladios Persae Aethiopes
et Libyes cum eis omnes scutum et galeam habentes Gomer et
omnes copiae ejus domus Thogorma ad latera aquilonis et omnes
copiae ejus populi multi tecum. Praeparare et praecave tibi
tu et omnes multitudines quae congregatae sunt apud te et esto
eis in custodiam. Post dies multos visitaberis novissimis annis
venies ad terram reversam a gladio congregatam in montibus
Israel quae fuerunt desolata semper haec egressa est de gentibus
et habitabunt confidenter universi tu autem ascendes et venies
quasi procella et quasi nubes operiens terram ingredieris tu et
omnes copiae tuae et populi multi tecum. Haec dicit dominus
deus. Et erit in die illa ascendent sermones in corde tuo et
cogitabis cogitationem pessimam et dices. Ascendam ad terram
absque muro habitantium quietos ego ingrediar et omnes qui
requiescunt in pace habitant in muris universi habitantes absque
muro et vectes et portas non habentes ut capiam spolia et
auferam praedam ut convertam manum meam super habitationes
desertas et super populum congregatum ex gentibus qui possidet
pecora et jumenta habitans in umbilico terrae. Saba et Dedan
et negotiatores Tharsis et omnes leones ejus dicent tibi numquid
ad praedam tu venisti numquid ut rapias spolia congregasti
argentum et aurum auferas possessiones et substantiam tollas
et praedam facias in multitudine jumentorum. Propterea fili
hominis vaticinare et dices ad Gog haec dicit dominus deus.
Nonne tu in die illa cum habitabit populus meus Israel confidenter
ascendes et venies de loco tuo de lateribus aquilonis tu et populi
multi tecum ascendentes equites universi coetus grandis et exercitus
copiosus et ascendes super populum meum Israel quasi nubes
ut operias terram in novissimis diebus erit et adducam te super
terram meam ut sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te
Gog coram eis. Haec dicit dominus deus. Tu es ille de quo
locutus sum in diebus antiquis in manu servorum meorum prophetarum
Israel qui prophetaverunt in diebus illis annis multis
adducam te super eos. Et erit in die illa in qua ingredietur
Gog super terram Israel dicit dominus deus ascendet indignatio
mea in furore meo. Et in zelo meo locutus sum si non in die
illa qua ingredietur terram Israel dicit dominus deus commovebitur
furor meus in conspectu meo. Et zelo meo locutus sum
si non in die illa qua ingredietur terram Israel dicit dominus
deus commovebitur furor meus in conspectu meo. Et zelo meo
locutus sum si non in die illa erit commotio magna super terram
Israel. Et commovebuntur a facie mea pisces maris et volucres
caeli et bestiae agri et omne reptile quod movetur super terram
et omnes homines qui sunt super faciem terrae et dirumpentur
montes et cadent valles et omnis murus corruet in terram. Et
vocabo contra eum in cunctis montibus meis gladium dicit dominus
deus gladius uniuscujusque contra fratrem suum erit. Et
judicabor cum eo in peste et in sanguine et in imbre inundante
et lapidibus grandinis ignem et sulphur pluam super eum et
super exercitum ejus et super populos multos qui sunt cum eo.
Et glorificabor et sanctificabor et notus fiam in oculis multarum
gentium et scient quia ego dominus. Et nunc fili hominis vaticinare
adversus Gog et dices. Haec dicit dominus deus. Ecce
ego ad te Gog principem capitis Mosoch et Thubal et convertam
te et adducam te et ascendere faciam te de lateribus aquilonis
et adducam te super montes Israel et percutiam arcum tuum de
manu sinistra tua et sagittas tuas de manu dextera tua dejiciam.
Super montes Israel cades tu et omnes copiae tuae et populi
qui tecum sunt bestiae rapaci universae volucri cuncto et cuncto
agro dedi te ad devorandum. Super faciem agri cades quia ego
locutus sum dicit dominus deus. Et dabo ignem in Magog et
habitantibus fiducialiter in insulis et scient quia ego dominus.
Et nomen sanctum meum notum faciam in medio populi mei
Israel et non polluam ultra nomen sanctum meum et scient gentes
quia ego dominus sanctus in Israel. Ecce venit et facta est
dicit dominus deus iste est dies de quo locutus sum. Et egredientur
habitatores civitatum Israel et succendent et comburent
arma pharetras et clypeos arcum et sagittas baculos manuales et
lanceas et accendent in eis ignem septem annis. Et non portabunt
ligna de agro neque succident de saltibus sed arma comburent
et depraedabuntur eos qui prius diripuerant eos et vastabunt
eos qui ante vastaverant eos dicit dominus deus. Et erit in die
illa dabo Gog locum nominatum sepulturae in Israel vallem viantium
ad orientem maris et obstruet nares hominum et ibi sepelient
Gog et omnem multitudinem ejus et vocabitur vallis multitudinis
Gog. Et sepelient eos domus Israel ut mundent terram septem
mensibus. Et sepelient omnes populi terrae et erit eis in gloriam
in die qua glorificatus fuero dicit dominus deus. Viros jugiter
segregabunt explorantes terram et sepelientes eos qui remanserint
super faciem terrae ut mundetur post finem mensis septimi
facient inquisitionem. Et circuibunt viri qui pertransibunt terram
et videntes ossa hominis aedificabunt juxta ea titulum donec
sepeliant ea sepelientes Gog in valle multitudinis. Nomen quoque
civitatis Amona et mundabunt terram. Tu ergo fili hominis haec
dicit dominus deus. Dic omni volucri et universis bestiis agri
congregamini et venite adunamini undique ad victimam meam
quam ego immolo vobis victimam grandem super montes Israel
ut comedatis carnes et bibatis sanguinem. Carnes fortium comedetis
et sanguinem principum terrae bibetis arietum et agnorum
et hircorum et taurorum universorum saginatorum de Basan.
Et comedetis adipem in saturitate et bibetis sanguinem in ebrietate
de victima mea quam immolo vobis. Et saturabimini super
mensam meam de equite et robusto et de omni viro bellatore
dicit dominus deus. Et ponam gloriam meam in gentibus et
videbunt omnes gentes judicium meum quod fecerim et manum
meam quam posuerim super eos. Et scient domus Israel quia
ego dominus deus eorum a die illa et deinceps. Et scient gentes
quia propter iniquitatem suam captivi ducti sunt domus Israel
eo quod spreverint me et absconderim faciem meam ab eis et
tradiderim eos in manu hostium suorum et ceciderint omnes gladio
juxta immunditias eorum et scelera sua fecerim eis et absconderim
faciem meam ab eis. Propterea haec dicit dominus deus.
Nunc reducam captivitatem Jacob et misericordiam faciam omni
domui Israel et zelabor nomini sancto meo. Et portabunt confusionem
suam et omnem praevaricationem suam qua praevaricati
sunt in me cum habitaverint in terra sua confidenter et nullus
exterreat eos. Cum reduxero eos de populis et congregavero eos
de terris inimicorum suorum et sanctificatus fuero in eis coram
gentibus multis. Et scient quia ego dominus deus eorum eo
quod migrare eos fecerim in gentibus et congregaverim eos super
terram suam et non dimittam ultra ex eis quemquam. Et non
abscondam faciem meam ultra ab eis cum effudero spiritum meum
super domum Israel dicit dominus deus. Et factum est verbum
domini ad me dicens. Fili hominis scribe tibi lignum unum
pro Juda et pro filiis Israel sociis ejus et lignum unum scribes
pro Joseph lignum Ephraim et pro omni domo Israel sociis ejus
et adjunge eos tibi in ligno unum et erunt in manu tua una.
Et cum dixerint ad te filii populi tui dicentes. Numquid non
indicabis nobis quid tibi vis per haec dicit dominus deus. Ecce
ego tollam lignum Joseph quod est in manu Ephraim et tribus
Israel socios ejus et dabo ea super eum lignum Juda et faciam
ea lignum unum et erunt unum in manu mea. Et erunt ligna
super quibus tu scribes in manu eorum coram oculis eorum et
loquere ad eos haec dicit dominus deus. Ecce ego tollam filios
Israel de gentibus ad quas abierunt et congregabo eos undique
et adducam eos super humum suam et faciam eos gentem unam
in terra super montes Israel et rex unus erit omnium eorum
regum et non dividentur ultra in duas gentes neque dividentur
ultra in duo regna. Et non polluentur ultra in idolis suis et
in abominationibus suis et in cunctis iniquitatibus suis et salvabo
eos de universis habitaculis suis in quibus peccaverunt et mundabo
eos et erunt mihi in populum et ego ero eis in deum. Et
David servus meus rex super eos et pastor unus erit omnium
eorum et in judiciis meis ambulabunt et justificationes meas
custodient et facient eas. Et habitabunt in terra quam dedi
servo meo Jacob in qua habitaverunt patres vestri et habitabunt
in ea ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum usque in aeternum
et David servus meus princeps eorum in aeternum. Et feriam
cum eis pactum pacis pactum aeternum erit cum eis et dispergam
eos et multiplicabo eos et ponam sanctificationem meam in medio
eorum in aeternum. Et erit tabernaculum meum super eos et
ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et habitabunt
gentes cum sanctificabitur Israel in sanctificatione mea in medio
eorum in aeternum. Et erit manus domini super me et eduxit
me in spiritu domini et dimisit me in medio campi qui erat
plenus ossibus. Et circumduxit me super ea in gyro erant autem
multa valde super faciem campi arida nimis. Et dixit ad me
fili hominis putasne vivent ossa haec et dixi domine deus tu
nosti. Et dixit ad me vaticinare de ossibus istis et dices ad ea
ossa arida audite verbum domini. Haec dicit dominus deus ossibus
istis ecce ego mittam in vobis spiritum et vivetis. Et dabo
super vos nervos et succrescere faciam super vos carnes et superextendam
in vobis cutem et dabo spiritum in vobis et vivetis
et scietis quia ego dominus. Et prophetavi sicut praeceperat mihi
et factus est sonitus prophetante me et ecce commotio et accesserunt
ossa ossa ad juncturam suam unumquodque ad juncturam
suam. Et vidi et ecce nervi et carnes ascendebant super ea et
extendebatur in eis cutis desuper et spiritus non erat in eis.
Et dixit ad me vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis et
dices ad spiritum haec dicit dominus deus a quatuor ventis veni
spiritus et insufflet super interfectos istos et revivant. Et prophetavi
sicut praeceperat mihi et ingressus est in eos spiritus et
vixerunt et steterunt super pedes suos exercitus grandis nimis
nimis. Et dixit ad me fili hominis ossa haec universa domus
Israel ipsi dicunt aruerunt ossa nostra et periit spes nostra et
abscisi sumus nobis. Propterea vaticinare et dices ad eos haec
dicit dominus deus. Ecce ego aperiam tumulos vestros et educam
vos de sepulchris vestris populus meus et inducam vos super
terram Israel et scietis quia ego dominus cum aperuero sepulchra
vestra et eduxero vos de tumulis vestris populus meus. Et dabo
spiritum meum in vobis et vivetis et requiescere faciam vos super
humum vestram et scietis quia ego dominus locutus sum et feci
dicit dominus. Et factum est verbum domini ad me dicens.
Tu autem fili hominis sume tibi lignum unum et scribe super
eum Juda et filios Israel socios ejus et tolle lignum alterum et
scribe super eum Joseph lignum Ephraim et omnem domum Israel
sociam ejus et adjunge eum tibi in ligno unum et erunt unum
in manu tua. Et cum steterint filii populi tui ex te dicentes.
Numquid non indicabis nobis quid tibi vis per haec dicit dominus
deus. Ecce ego tollam lignum Joseph quod est in manu Ephraim
et tribus Israel socios ejus et dabo ea super eum lignum Juda
et faciam ea lignum unum et erunt unum in manu mea. Et
erunt ligna super quibus tu scribes in manu eorum coram oculis
eorum et loquere ad eos haec dicit dominus deus. Ecce ego
tollam filios Israel de gentibus ad quas abierunt et congregabo
eos undique et adducam eos super humum suam et faciam eos
gentem unam in terra super montes Israel et rex unus erit omnium
eorum regum et non dividentur ultra in duas gentes neque
dividentur ultra in duo regna. Et non polluentur ultra in idolis
suis et in abominationibus suis et in cunctis iniquitatibus suis
et salvabo eos de universis habitaculis suis in quibus peccaverunt
et mundabo eos et erunt mihi in populum et ego ero eis in deum.
Et David servus meus rex super eos et pastor unus erit omnium
eorum et in judiciis meis ambulabunt et justificationes meas
custodient et facient eas. Et habitabunt in terra quam dedi
servo meo Jacob in qua habitaverunt patres vestri et habitabunt
in ea ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum usque in aeternum
et David servus meus princeps eorum in aeternum. Et feriam
cum eis pactum pacis pactum aeternum erit cum eis et dispergam
eos et multiplicabo eos et ponam sanctificationem meam in medio
eorum in aeternum. Et erit tabernaculum meum super eos et
ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et habitabunt
gentes cum sanctificabitur Israel in sanctificatione mea in medio
eorum in aeternum. Et erit manus domini super me et eduxit
me in spiritu domini et dimisit me in medio campi qui erat
plenus ossibus. Et circumduxit me super ea in gyro erant autem
multa valde super faciem campi arida nimis. Et dixit ad me
fili hominis putasne vivent ossa haec et dixi domine deus tu
nosti. Et dixit ad me vaticinare de ossibus istis et dices ad ea
ossa arida audite verbum domini. Haec dicit dominus deus ossibus
istis ecce ego mittam in vobis spiritum et vivetis. Et dabo
super vos nervos et succrescere faciam super vos carnes et superextendam
in vobis cutem et dabo spiritum in vobis et vivetis
et scietis quia ego dominus. Et prophetavi sicut praeceperat mihi
et factus est sonitus prophetante me et ecce commotio et accesserunt
ossa ossa ad juncturam suam unumquodque ad juncturam
suam. Et vidi et ecce nervi et carnes ascendebant super ea et
extendebatur in eis cutis desuper et spiritus non erat in eis.
Et dixit ad me vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis et
dices ad spiritum haec dicit dominus deus a quatuor ventis veni
spiritus et insufflet super interfectos istos et revivant. Et prophetavi
sicut praeceperat mihi et ingressus est in eos spiritus et
vixerunt et steterunt super pedes suos exercitus grandis nimis
nimis. Et dixit ad me fili hominis ossa haec universa domus
Israel ipsi dicunt aruerunt ossa nostra et periit spes nostra et
abscisi sumus nobis. Propterea vaticinare et dices ad eos haec
dicit dominus deus. Ecce ego aperiam tumulos vestros et educam
vos de sepulchris vestris populus meus et inducam vos super
terram Israel et scietis quia ego dominus cum aperuero sepulchra
vestra et eduxero vos de tumulis vestris populus meus. Et dabo
spiritum meum in vobis et vivetis et requiescere faciam vos super
humum vestram et scietis quia ego dominus locutus sum et feci
dicit dominus. Et factum est verbum domini ad me dicens.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cū duce venturo et finis eius vastitas .et post finē belli statuta desolatio non ad.lxx.hebdomadas ptinet.Dictum em̄ fuerat q̄ ipse hebdomadel vsq̄ ad christi ducatum ptingerent.sed scriptura ꝑdicto aduentu et passione ipsius.quid etiā post hanc populo qui eum accipere nollet esset euenturum ostendit.ducem em̄ esse venturū tytū dicit-qui scz.xlij.anno dominice passionis ita cū populo romano ciuitatem z sanctuariū dissipauit.vt non remaneret lapis sup lapidem.Vnde his ꝓ anticipationē prelibatis-mor ad exponendum hebdomade quā omi serat euentū redit.Cō firmabit autē pactum scz fidei multū.hebdomadas vna.id ē. ipsa nouissima.in qua vel iohannes baptista.vel dominus.vel apostoli ꝑdicādo.multos ad fidem conuerterunt.z m dimidio hebdomadis bui⁹ q̄ntus ꝓcimus annus tyberij cesaris erat.quādo ichoato christi baptisme hostiarū purificatio fidelibus paulatim vilescere cepit.Jtē quod sequit̄.in tēplo erit abominatio desolationis.et vsq̄ ad cō summatōem et finem ꝑsenerabit desolatio.ad sequēta tempora respicit.et ꝓphetię veritatem hystoria veterum et nostrorum temporum euentus testat.Totum ideo testimonium ꝓphetę ponētes quantus facultas sup petebat exposimus. quia hoc et a plerisq̄ lectoribus ignorari et speciale genus hebdomade flagitare cognoscimus.fallunt̄ em̄ qui putant hebręos tali annis vsos.alioquin tota veteris instrumenti series vacillat.nec vlli⁹ etas tanta quanta scripta est ꝓbet intelligi.sed ad lunę cursum stringi. Sciendum sane q̄ africanus hebdomadarū cursum quē nos in ꝓcimū septimū vel ꝓcimū octauū tyberij cesaris annum quo dominus passum credimus. iuxta cronicā eusebij ꝑdximus ab eodem quo nos incipiens exordio q̄n todecimo eiusdem imperatoris anno.quo eum passum credidit patrē cō pletum.ponens ānos regni ꝑsarū.ccv.macedonū.ccc.romanoꝝ.lx. Et si diligens lector q̄s magis putauerit sequendū eligat.

¶ Africanus Decimo ano artaxerxis regis ꝑsarum.pcessit sermo quando neemias eius patrem sicut in esdra legitur rogauit et impetrauit vt re ędificaretur hierusalē-et bicesi sermo qui egressus est qui externe de vrbis dedit licentiam quę vsq̄ ad tempus illud vicinarū gentiū patebat incursibus. Siquidē ad cyri regis imperiū qui volentibus reuerti in hierusalē dederat potestatem iesus et zorobabel et esdras facerdos.et qui cū eis ꝑfecti voluerunt templū z vbem z muros eius edificare conati sunt:prohibē tibus in circuitu nationibus ne impleretur opus.quasi hoc fieret regis iniussu. Pendebat ergo opus interruptū.vsq̄ ad neemiā.et.xx.artaxerxis annum quo tempore regni ꝑsarum.centū.xv.anni fuerant euoluti.captiuitatis autem hierusalē.c.lxxxv. Tunc primū artaxerxis iussit muros extrui. et neemias prefuit operi. Tunc ędificata est platea z muri circundati Ex illo tempore si numerare velis.lxx.annos hebdomades vsq̄ ad christū inuenire poteris.Si vero harū hebdomadarum principium ab alio tempore sumimus.z tempora non occurrunt z multa contraria incurrimus. Nā et si a cyro z prima eius indulgentia.qua iudeorum laxata est captiuitas. xx.hebdomades numeramus centū annos z eo amplius inuenietur qui

ꝑsti.Simile lꝯtur deus in exodo ad moysen.descē de q̄ peccauit populꝰ eū.quasi ō me quē deleam. ¶ Jn pas
sup vrbem sanctam tuam vt con
sione christi qui tulit peccata mūdi
¶ delera.
sumetur prevaricatio.z finez acci
¶ expositio.
¶ tempore grē.
piat peccatum.et deleatur iniqui
¶ euangelij
¶ q̄ legis iustitias vincat
tas.et adducatur iustitia sempiter
¶ sicc et ꝓphete vsq̄ ad iohannē quia ante
na.et impleat visio z prophęta et
aduentum christi hec omnia magis sperabantur q̄m
tenerentur. ¶ arrentum
vngatur sanctus scōrum. Scito er
reddit ¶ annorū.ad ē.cccc
re.ab exitu sermonis vt respondeatur ab artaxerse
go et animaduerte ab exitu sermo
et edificetur hierusalē
nis.vt iterum ędificetur hierusalē
¶ vocā ¶ nouissimā videtur se
vsq̄ ad christum ducem hebdo
parare quasi ō ea plura loquatur. de qua subdit. et
mades septez z hebdomades sexa
cōfirmabit pactū multis hebdomas vna ¶ ane
gintaduę erunt.et rursum ędifica
emia ¶ hierusalem ¶ in bren.
bitur platea.et muri in angustia tē
porum Et post hebdomades sexa
¶ subaudis et.vij. ¶ nō statim eis impletis q̄ ꝓca
in fine.lxx.
gintaduas occidet christus.et nō
¶ sed cesarie vel dyaboli.vnde partes vulpiū
erunt. ¶ nō habe
erit eius populus qui eum negatu

mus regem nisi cesarem. et alibi. hunc nescimus vn
de sit. Jdeo ¶ templū
rus est. Et ciuitatē et sanctuarium
¶ romanus ¶ vespasiano
dissipabit populus cum duce ven
turo.et finis eius vastitas.et post
¶ sub vespasiano ¶ a deo interniū
finem belli statuta desolatio. Con
firmabit autē pactum multis he
¶ nā iam tres anni
bdomas vna.et in dimidio heb
ꝑterierant nouissime hebdomade.q̄ diū baptizat⁹
domadis deficiet hostia et sacrifi
est.i.cccc octogesimo.vi.quibus adiciuntur tres an
ni et sex menses. et paro. xviij.anni tyberij.et sunt
cium. Et in templo erit abomina
¶ abominata de
solatio ¶ abomināda a
crificia post mortē christi ¶ immūdi.
tio desolatōnis.et vsq̄ ad consum
¶ iudeorū
mationem et finem perseuerabit
desolatio.

Ca. X

Anno tercio re
gni cyri regis persarum
verbū reuelatū ē danie
li cognomēto balthasar z verbum
¶ dei ꝙ hoc factus⁹ ē et ꝓphete q̄ intellexerꝰ
verū et fortitudo magna.intellexit

istum hebdomadarum excedant numerū.z multo plures si eq̄uo danieli locutus est angelus.addit̄q̄ amplior numerus si captiuitatis principium habueris hebdomadarū exordium. pmāsit em̄ regnū ꝑsarū vsq̄ ad initium macedonū annis.cc.xxx.et macedones regnauerunt annis.ccc.atq̄ exinde vsq̄ ad annum.xv.tyberij cesaris quando christus passus est anni sunt.lx. qui omnes faciunt.d.xc.ita vt centum supsint anni.a vicesimo autē anno artaxersis vsq̄ ad christum complentur hebdomades.lxx.iuxta lunarem supputatōnem hebręorū qui mēses non iuxta solis sed lunę cursum numerāt. Nam a cēteſimo z.xv anno regni ꝑsarū q̄n artaxersis eiusdem regni vicesimum imperii sui agebat ānū. z erat octogesimus z tercię olimpiadis annus quartus vsq̄ ad ducēteſimā z secundā olimpiadem et ccim eiusdem olimpiadis annum.tyberij q̄ cesaris annum.xv. colligunt̄ anni.cccc. lxxv. qui faciunt ānos hebręoꝝ.cccc.lxx

¶ Nota africanus z bedam in summa conuenientes in hoc solo dissentire q̄ africanꝰ dicit regni romani sexaginta annos fuisse vsq̄ ad.xv.annum tyberij cesaris quando dicit passum christū Beda vero.lvij. annos vsq̄ ad.xvij. annum regni tyberij cesaris q̄n dicit christum passum Licet ergo dicat.lvij. annos fuisse vsq̄ ad annum.xvij. tyberij cesaris in quo innuit nō nisi.lvij. annos fuisse vsq̄ ad.xvij. an. tyberij cesaris.tū cū africano in summa conuenit. dū q̄ africanus i regno ꝑsarū minus ponit.in regno romanoꝝ plus ponit. Ꝑsequamur bedaz qui dicit christū.xvij.anno tyberij passum fuisse.quia ꝑm lucā statim post.xxx annū qui fuit xv. annus tyberij cesaris christus est baptizatus. Deinde pꝰ tres annos passus nō.xv.an.ty.ce.

¶ Scito ergo. Nō nos moueant hebręi si ꝑius numerent.vij.hebdomades.z postea.lxij.z rursus vna i duas ꝑtes diuidat. Est em̄ hoc ydioma hebręi sermonis.z antiquę latinitatis.vt añ minorem numerū supputent. post maiorē. vbi gratia Nos iuxta ꝓpietatē linguę nostrę.nunc dicimus abraam vixit annos.c.lxv. Illi econtrario vixit.v.lxx.c. Nō igitur vt legit̄ta adimplet̄.Ꝑ vt totū pariter supputatur.ita finem accepit. Nec ignorandū quosdam illoꝝ dicere.q̄ vna hebdomas de q̄ dr. cōfirmabit a.p.m.e.u. diuidat̄ in vespasianū z adrianū. vt iuxta hystoriā iosephi vespasianus et tytus tribus annis.z septē mensibus pacē cum indęis fecerit Tres autē anni z sex menses sub adriano computentur. q̄ brim eōs ꝑsecutus est.z indęi caternatim cesi.ita vt a indęis q̄nq̄ finib⁹ pellerentur.hoc aiunt hebręi non magnopere curantes a primo anno darij regis ꝑsarum vsq̄ ad extremā euersionem hierusalem.que sub adriano accidit-computari olimpiades.c.lxxiij.i.annos.d.c.xcvi. qui faciunt hebdomadas hebraicas.xxx.z annos tres q̄ sexdecies duc hebręoꝝ est opꝑssus z hierusalem vsq̄ ad solū diruta est

¶ Cōfirmabit autē pactū Johānes.i.z christo z apłis ꝑdicātibꝫ multi saluati sunt.z cepit vel hostia i cordibꝫ fidelū vel electoꝝ vilescere.

¶ Confirmabit autē p. ꝛc. Duos tribꝫ annis intelligendū est. z dimidio q̄s christꝰ ꝑdicauit.z q̄s pulꝫ ꝑmiserat:cōfirmauit. Ca. X

¶ Anno tercio. Jn fine primę visionis legimus quia fuit daniel vsq̄

ad annū primū cyri regis·qđ sic accipiendū est q̄ fuit apō chaldeos in ꝑstina dignitate vsq; ad annū primū cyri regis.z p⁹ i medos trāslat⁹. vbi āno primo cyri regis·lxx·hebdomadarū sacramēta cognouit·Nāc tercio anno regis cyri hec vidit se narrat.

¶In die⁹ illis Anagoge·Qui in luctu est et sponsi luget absentiā non comedit panē ꝺeliderabilē qui de celo descē.neq; soli dū cibū capit q̄ p carnē intelligit·nec vinū bibit qđ letificat cor hois.nec exhilarat faciē i oleo·B aūt ieiunio ꝑtrabiles facē lacrimas spōse.si qñ fuit spōsus ablat⁹ ab ea nec dani el q̄q; aliter audet dominū depecari.

¶Iuxta fluuiū Ezechiel iuxta fluuiū chobar vidit visionē iobi baptiste sup fluēta iordanis apti sunt cęli·Taceāt g̃ deliramēta eor qui vmbras et imagines i ꝑtate g̃rētes ipam conant euertere vt flumina et arbores z padisū allegorice legāt mentiant.

¶Tygris fluui⁹ a tygride velocissima bestia.nimia sui velocitate nomē acq̄siuit

¶Uestit⁹ lineis Theodocio baltheal. lxx·bissinū.idcirco caput est.precipua.

¶Et renes eius. In expositōe hieronimi sup ezechielē ꝟ plene expolita inuenies

¶Vidi aūt ego Simile paul⁹ ꝫ actibꝫ apl̄oꝝ pass⁹ ē vt ceteris ñ videntib⁹ visionē sol⁹ aspicerz. aliꝫ sonū audierūt.ꝟ vim vocis nō intellexerūt.

¶Desideriorū Symach⁹. Desideratis·gr̄cis sic⁹ hūs in se alie pulcritudines amat a deo.

¶Quia ex die p. Statim ē audit⁹ ꝟ nō statim missus ē angel⁹ datur i mora occasio ampl⁹ deprecādi z desiderādi vt ampli⁹ possit mereri.

¶Qđ aūt ait·ego in. ꝟ nos quoq; litteras frustra p̄ q̄s sermones. Intelligentia ēm est demus aut legimus nisi intelligamus

opus in visione. In diebus illis ꝟ conuertimini ad me in toto corde vr̄ i ieiunio et fletu et plāctu ꝫp misterio trinita tis. ꝟ ne trāsite

ego daniel lugebam trium hebdomadarum diebus.panē desideratibus delicatoribus abstinui.q̄ nobis multotiens facīdi tpe ieiunij.q̄ ēm illecens vritur abstinere debēt ēmā a lacte. ꝟ effecte. ꝟ corp⁹ ꝟpi ꝟ sāguis

bilem non comedi.et caro et vinū non introierunt in os meum· Sz ꝟ more ꝑsarū et medorū qui vsq; hodie ꝑ balneis vruntur vnguentis

neq; vnguento vnct⁹ sum·donec ꝟ finis nō pugna coronat. ꝫp misterio trinita

complerentur trium hebdomadarum. dies. Die aūt vicesima et quarta mensis primi eram iuxta fluuium ꝟ eleuatōe

magnum qui est tygris·et leuavi opus est oculorum.vt mystica videamus. ꝟ mentis. ꝟ sic

ꝟ figma ebus.quasi vir.non enim vir erat sed virū habebat si militudinē. ꝟ ange

oculos meos et vidi. Et ecce vir linis ipius.qui et totius populi captiuati michael ens populo qui in iudea remanserat ꝑerat.

vnus vestitus lineis.z renes eius ꝟ aliꝫ ophat. aḋta coloꝛe ophat ꝟ erat.

accincti auro obrizo.et corp⁹ eius ꝟ aliꝫ tarsim qr lapsu ille marmi colorē est.

quasi crisolitus et facies eius velut species fulguris·et oculi eius vt lampas ardens.et brachia eius z ḡ deorsum vsq; ad pedes ꝟsi speciem cādentis.et vox sermonū eius vt vox multitudinis. Vidi autem ego daniel solus visionem· vocē ꝟ animalis homo nō ꝑcipit ea q̄ sunt spūs dei

viri qui erant mecum non viderūt ꝟ bestia si tetigerit montē lapidabitur.

sed terror nimius irruit super eos ꝟ q̄ male agit odit lucem

et fugerunt in absconditum· Ego ꝟ audiui vōcē in paradiso tuam et abiī.

autem relictus solus vidi visionē grandem hanc·et non remansit in ꝟ sua magnitudine dei

me fortitudo.sed z species mea immutata est i me.et emarcui.nec habui mosyes.et exterritus sum et tremebundus .et ab ꝟ simile

bui quicq; virium. Et audiui vocem sermonum eius·et audiens ia ꝟ incaute

cebam consternatus super faciem ꝟ vel contristatus.

meam.et vultus meus berebat terre: Et ecce manus tetigit me·z erexit me sup genua mea· et sup artꝰ ꝟ scies qz causa ē et i memorē re. ꝟ In figura hois videtur angelus et

cubitum manuū mearum. Et dixit ad me·Daniel vir desideriorum intelli verba quę ego loquar ad te·z sta in gradu tuo·Nunc enim sum missus ad te. Cumq; dixisset mihi sermonem istum·steti tremens . et ait ad me Noli metuere daniel·qz ꝟ xx·quarta die mensis primi.i.mūan. expletis tribus hebdomadibus viginti et vno.s. ocib⁹ cernit

ex die primo quo posuisti cor tuū hāc visionē et audīt ab angelo.quia ex quo orare ce

ad intelligendū vt te affligeres in pit et se affligere in conspectu dei.exaudita sunt verba eius. ꝟ vt captiū popul⁹ sub dario

conspectu dei tui: exaudita sunt relaretur. ꝟ qui orationes tuas deo offerebas

verba tua·et ego veni ꝓpter sermones tuos. ꝟ angeli.

Princeps autem regni persarum restitit mihi viginti ꝟ q̄ ꝑst iudeis

et vno diebus.et ecce michael vn⁹ ꝟ angelus ꝟ resistente primi

de principibus primis.venit i adiutorium meum.z ego remansi ibi ꝟ contra ꝑsarū ꝑncipem loquebatur.

qui contra ꝑsarū principem loquebatur. ꝟ angeli

iuxta regem persarum· Veni autem ꝟ q̄ ꝑcabaris

vt docerē te quę ventura sunt populo tuo in nouissimis diebus. quo ꝟ nō in vicino.sed in consumatione secula ꝟ ꝑelabatur

niam adhuc visio in dies. Cumq; loqueretur mihi huiusce modi verbis.deieci vultum meū ad terram et tacui·Et ecce quasi similitudo filii ꝟ iō

hominis tetigit labia mea·z aperiens os meum locutus sum.z dixi ad eum qui stabat contra me. Domine mi in visione tua dissoluta sunt compages mee.z nihil i me remansit virium. Et quomō poterit seruus domini mei loqui cum domino meo? Nihil ēm in me remansit virium·sed et alitus meus intercluditur·Rursus ergo tetigit me quasi visio hominis.z confortauit me et dixit: Noli timere vir desideriorum·pax tibi·confortare et esto robustus. Cumq; loqueret ꝟ aliqn convalui.

mecum invalui et dixi. Loquere ꝟ aliter sacramenta audire nō poterat.Quasi.tu fecisti. vt audire et scire possim que loqueris ꝟ Quasi.tōo veni vt doceā. ¶Nunquid scis quare veneri gressus sum ad verba tua ꝟ significat.postq; cepisti lacrimis.et ieunio z ossibꝰ invocare misericordiā.ego occasionē accepi· vt pro te orarem⁹ ingrederer in conspectu dei.

¶Ego veni. Hic. quasi d·hāc tuaꝫ merita exigāt vt israeliti cus ꝓꝑs a iugo fuitꝰ sue exhaḃ adhuc q̄dē in eodē ingo ꝰꝑs plenius.cui a dario ꝑmo lic̄tia data ē redūdi dño purgetur. Ñ de ereptōe illi⁹ ꝑn ceps ꝑsarꝰ iure mihi ꝓdicit ꝗuis ꝑces tuę eorūq; lacrimę q̄ in iudea sūt relicti adiuuēt

Vñ. Et ecce michael vnus

¶Princeps a r. Hiero⁹. Videt michi hic angel⁹ esse cui ꝑsis credita est iuxta illud. Qñ dividebat altissim⁹ gentes·qñ sepabat filios adā·statuit fines gentiū iuxta nūm angelorū dei. Isti sunt ꝑncipes ꝺ qb⁹ paulus Sapiam loqm̄ int̄ perfectos ḡ nemo ꝑncipū h⁹ seculi cognouit.Si ēm cognouissent nūq; dñm gl̄e crucifixissent

Restitit mi. Faciēs p cōmissa sibi punitione captiuoꝝ ꝓꝑs dimitterē.et forsan cum ex q̄ orare cepit.ꝓpheta exaudit⁹ sit nō statim ei missus ē angel⁹.q̄ dei indulgentiā nūciaret·qr xx·et vno die⁹ restitit ei ꝑnceps ꝑsarꝰ enū ans peccata iudeorū.qb⁹ iuste captiui tenerent.nec dimitterēt

Hic. Angelicol⁹ spūs recte dei militet dicim⁹ dum certare eos ꝑtra potestates aeris non ignoramus.quę tā certamina nō labore sed imperio peragunt·qr quidquid agendo cōtra immundos spiritꝰ appetunt et adiutorio cuncti potentis sp̄ūs

Domine mi. Alij. Domine in visione tua conuersa sunt interiora mea i me.Vñ. Benedic anima mea.d.z o·quę in .m·sūt n·s·e. ꝓnus enim q̄ dei visionem mereamur. ite riora nostra foris sunt

et aspiciunt. post aūt̄ pugnā et tuī in illis sumus. Uñ alibi omīs gloria eius filię regis abintus.

¶ Cū eñ egrederer. Revolvendę sunt veteres hystorię ꝛ considerādum ne forte ips illud significet. qñ pfe a grecis superati sunt.

¶ Cū eñ egre. Ac si dicat. Egrediebar a conspectu dei vt ꝙ ventura sunt pro tuo nunciarē tibi. licet securus nō sim stante ibi pfarū principe ꝛ pdicente ꝓbis tuis. ꝛ meę legationi. ꝛ ecce princeps grecoꝝ. i. angelus macedonū veniebat. ꝛ ingressus est in conspectu di. vt accusaret principem pfarū atq; medoꝝ. vt in eoū locis ꝛgnū macedonū succederet. Mira dei sacramenta. Larato eñ de captivitate iudeorum pplo. pfarū regnū atq; medoꝝ interfecto dario subiecit alexāder rex macedonū. ꝛ princeps grecoꝝ vocat̄ ꝑncipem pfarū. hic et regnū medoꝝ. ꝛ pfaꝝ. ꝛ cū eis iudeos in regnū suū trāsferre cupiebat vult eñ suoꝝ potestatem in trenis crescere.

¶ Quia alexander subiecit grecia. ꝛ potestati sue subiecta et pfas arma corripuit. et ido nil mirū si princeps macedonū dicat princeps grecoꝝ

¶ Uerūtāmen. Quasi. rel adhuc dubio est. te eñ precante dñm. ꝛ me offerēte orationes tuas. stat ei regione princeps pfarū qui nō vult de captivitate relaxari pplm tuum quia tū princeps grecoꝝ ꝑpugnat principē pfaꝝ hūs michaēl in adiutoriū. annuncia bo tibi qđ e. est. i. s. v.

¶ Et nemo ē ad. Gregorius. Quę pax in sublimib esse pōt. si inter ipsos ꝗqs angelicos spiritus pveliando certamen agit. ꝗ semp veritatis conspectu assistunt. ℔ quia cūcta angeloꝝ misteria dispensandi singulis ꝗbusq; gentib sunt prelatacū subiectoꝝ motes aduersus se vicissim ꝓpositoꝝ opē spirituū merentur. ipsi ꝗ ꝓsunt spūs ꝑtra se venire referunt. Jo nanq; angelus ꝗ daniel loqbatur: captivis israelitis pplis in pside pstitutis pfat̄ agnosc. Michael aūt bis ꝗ in iudea remanserāt et eāde plebe ꝓpositus invenit. Uñ ibi ab eōde angelo daniel dicit. Nemo est adiutor meus ꝛc. Et supra. Ecce michael vn̄ de principib primo venit adiutor mihi. qsi. aliqs detent̄ teneba tur ℔ venire in adiutoriū dicat. Cūq; vt aduersus principē pfaꝝ pliet. egredit̄ur. grecoꝝ sibi princeps apparet. adūsum ꝗqs grecos iudea aliqua cōmiserat. qđ pfecto cā illi ereptioni resistebat. ꝓbetę igit̄ pces angel̄ exaudit. ℔ pfaꝝ princeps resistit. qz si iā vita iusti vepetētis ereptōi ciusdē populi erigit. tū eadem pplī vita ꝺicat. michael adiuvat. ℔ grecoꝝ principes ad pliū venit. qz mereri veniā tā lōga oppressoꝝ captivitas poterat ℔ erepti oni ꝗqs eoꝝ hoc qđ in grecos reliquerāt obviabat. Sublimes spūs gentibus ꝓncipātes neq; ꝗ pmiste agentib vcertāt. ℔ eoꝝ facta iuste diudicātes examinant. ꝛ vniuscuiusq; gētis iusticiā. culpā supne curię pdistoria ē sui sup se volūtas opifices volūtas summa quā dū sp alpiciūt qđ obtinere nō valēt nunq; volūt Ca. XI

¶ Ego aūt ab anno. Juxta editionē vulgatā vsq; ad finē libri: vna putat̄ visio ꝗ ꝓcessit. ꝛ ꝗ anno tercio regis pfarū apparuit daniel. ℔ iuxta hebraicā veritatē separata sunt ꝗ sequunt. ꝛ scripta ordine ꝓpostero. te cui. cā suprādictū ē. nō eñ sub cyri anno tercio. ℔ sub darū primo qui occidit balthasar narrant. ꝗ scripta sunt.

cerē te erauditas cē ꝓces tuas ¶ in conspectu dei
ad te Et nūc reuertar vt prelter ad
¶ angelū
¶ q̄ nō vult a captivitate relaxari popm
lum tuum
uersum principem pfarum Cū eñ
egrederer apparuit princeps grē
corum veniens. Verūtamē annū
¶ pre
ciabo tibi quod expressum est i scri
ptura veritatis et nemo est adiutor
¶ qui sum angelus ille. qui effert deo orōnes tuas.
¶ cui credi
meus in omnibus his. nisi micha
tus est populus iudeorū. et ego et princeps grecorū
nūc cōmuni labore pugnamus cōtra principē pfarū
el princeps vester

Ca. XI.

¶ daniel
Go autez ab
¶ qui subuerit chaldeos. et me
de manu inimicoꝝ quantum in se
anno primo darii me
fuit liberauit. et ānulo suo lacus leonū ne me aduer
sarij interficerent signauit.
di stabam vt cōfortarer et roboraretur
¶ ego dns
Et nūc veritatem annuncia
bo tibi. Ecce adhuc tres reges stabunt in pside. et quartꝰ ditabitur opibus nimiis sup omnes. et cuꝝ invaluerit diuitiis suis concitabit omēs aduersuꝝ regnū grecię Surget vero rex fortis ꝛ dominabitur potestate multa. et faciet quod placuerit ei. Et cū steterit conteretur
¶ regnū eius
regnum eius. et dividet in quattuor ventos celi. sed nō in posteros
¶ qz liberos nō
habuit ¶ qz divisum regnu factū est debilius. nam
eius neq; secm potentiā illi qua
¶ successores eius aduersum se intestino furore debachantur.
dominatus est. Lacerabitur enim
¶ obscuriores et minores
sex ꝓdicā. crateron. lisimachus.
regnū eius etiaꝝ in externos erce
¶ ptholomeus
¶ filij. successoribus. s. lagi fili.
ptis his. Et confortabit̄ rex austri
¶ ptholomeus philadelphus.
et de principibus eius ꝙualebit super eum Et dominabitur ditione.
Multa enim dominatio eius. Et
¶ multo cū quibus pugnarunt.
¶ amici fuer. ¶ ptholome
us philadelphus et tercius in syria antiochus. qui et theos. ad est deus
post finē annorum federabuntur.

¶ Ego aūt ab ꝛc. Cōsurrexūt ꝓbetę repete psonas introducere sñ vsla vboꝝ ꝓfationē vt ē hic. Tu es refugiū meū a tribulatōne ꝙ circundedit me exultatio mea e. m. a c. m. et repete psona dñi introducit̄ respōdētis. Intellectū ubi dabo et i. te in v. hac ꝙ g. f. s. te o. m. ꝙ et ℔ dicēte ꝓba. Ab anno primo darij medi ꝛc. dns repete respōdet. et nūc veritatē annuntiabo tibi. Quasi. qz vis nosse vt regib pfarū qđ futurꝝ sit audi ordinē rerū et auscultā qđ ꝙs

¶ Stabam. Jn cōspectu dñi sez rogās eius dementiam. ꝓ eo ꝙ me diligebat vt ꝓfortaret ꝛ corroboraret vel ipe regnū ei. ꝛ cū oratōe pfisterē. ℔ dño respōdente cognoui. et ecce adhuc tres reges stabunt in pside

¶ Et ecce adhuc tr. s. i. per. i. cābises filꝰ cyri. elmenides magꝰ ꝙ pathapten filiā cambisis duxit vxorē ꝙ cū a. vij. magis fuiss occisus. i locū eꝰ dario succedēti eadē patiba ptbis nuptit. ꝛ ex eo xersen filū genuit. qui potētissimꝰ rex et ditissimus ꝑtra greciā innumerabilē duxit exercitū. ꝛ ea gessit ꝙ grecoꝝ narrāt hystorię. Succēdit eñ athenas sub principe galla. ꝛ bellū eo tpe gestū. in monophilis. ꝛ apud salminiā nauale certam. qñ sofodes et euripides clari habebant̄ ꝛ themistocles in pfas fugiens hausto tauri sanguine pijt. frustra ꝙ dā darij q̄rtū regē. ꝙ ab alexandro superat̄ est scribunt ꝙ nō q̄rtus ℔ quartus decꝰ pꝰ cyꝝ rex pfaꝝ fuit qđ septimo impij fm anno et superavit ꝛ occidit alexander. Et notandū qꝝ quattuor post cyrū regib pfarū enumeratis. nouē ꝑterierit ꝛ ad alexandrū ꝑtransierit. Non eñ curauit spūs ꝓbetię hystorię ordinē seq. ℔ pdara queq; perstringere

¶ Rex fortis et dominabitur. alexāder. ꝙ miricis tractibusq; supatꝰ victa grecia. thebisq; subuersis. trāsiuit i asiā ꝛ fugatis darij duabꝰ. vbē sardis cepit. posteaq; capta india ꝛ vrbe alexādria ꝓdita cuꝝ. xxx. ꝛ duos haberet ętatis ānos ꝛ duodecimū anaū impij in babilone xnemo interijt

¶ In quattuor vē. Orientē. s. ꝛ occidentē. meridiē. septentrionem. Jn egipto eñ ꝙ est ad meridiē primꝰ regnauit ptbolomeꝰ lagi filꝰ. in macedonia philipꝰ. ꝙ ꝛ arideꝰ frater alexādri ꝙ est ad occidentē. lyriq; ꝛ babilonis et supiorib locis ꝙ sunt ad orientē seleucꝰ nichanor imperavit alij. et pōt et ceteris in eadē plaga. puintijs antigonꝰ. i. ad septentrionē. ℔ fm totꝰ orbis plagas diamꝰ. ꝙ aūt i iudea est ad aqlonē syriā: ad meridiē egiptū by

¶ Lacerabitur enim ꝛc. ā capadocia ꝛ armenia. bithinia. bolsphoꝰ tracbasq; ꝛ alię ꝑtinte ꝛ potestate macedonū recedentes. diversos sibi reges ꝓstituerūt

¶ Rex austri. Ptbolomeꝰ lagi filꝰ. ꝙ primꝰ i egipto regnauit. vir prudentissimꝰ fortissimusq; ac ditissimꝰ adeo vt pyrrū regē epirotaꝝ expulsū restituerit in regnū. cyprūq; ꝛ phenicē obtinuerit. ꝛ denicto demetrio filio antigoni. seleuco nichanori regni sui ptē quā antigonꝰ abstulerat. restituit carā ꝙq; et phenicē. insulas multas ꝛ vrbes ꝛ regiones sibi subiugauit

¶ Et de principibus. Ptbolomeꝰ philadelphꝰ secūdꝰ rex egipti filius ptbolomei supiorus. sub ꝙ. lxx. alexādrię scripturā sanctaꝝ in grecū dicunt̄ vertisse sermonē. ꝙ et eleazaro pontifice et templo multa dona misit. eꝰ bibliothecę ꝓfuit demetrꝰ phaleriꝰ apud grecos oratoꝝ et pbs. hic cātę pentię fuisse narrat. vt patre ptbolomeū vicerit.

¶ Ptholomeū phila
delphū narrāt hysto-
rie bāsse peditū. ccc-
lxxiiij-rr- milia- currū
duo milia- elephātoꝝ
qꝫ prim⁹ habuit ab etbi
opia- cccc- naues lon-
gas qꝫ liburnas vo-
cant. mille cingentas-
alias ad abaria mili-
tū reportanda mille-
auri qꝫ ꝛ argēti gran
de pondus- ita vt de
egipto p singulos an-
nos- xxij-milia. octogē
ta talēta argēti acapꝫ
ꝛ frumenti artabas q̄
mensura. iij. modios ꝛ
tertiam modij pē hꝫ.
qnqies ꝛ centies cētena
milia.

¶ Filiaq; regis
Ideo cetera regna di-
mittēs macedonię-ſ-et
aliqtū de syrie et egi-
pti regib⁹ narrat. quia
iudea in medio posita
nunc ab his. nunc ab
illis regibus tenebat-
et scripturę sancte pro
positum est. non enim
hystoriā tetere ſ
eam q̄ iudeis copula-
ta est

¶ Filiaq; regis
Beronice filia ptho-
lomei philadelphi ve
niet nupitura ad anti-
ochū p⁹ bella dantina

¶ Et tradet ipsa.
a laodice antiochi p⁹
ore vxore quē ipsa p⁹
veneno occidit cjus
amore e⁹ victa⁹ in bono
rem restituisset eam cū
prius prepolita bero-
nice haberet eam qua
si concubinā. ſ timuit
mentē viri dabiā.

¶ Obtinebit. Q:
in egipto seditionem
mouens audiuit- tulit
de regno seleuco- ccc.
milia talētoꝝ argenti
et vasa preciosa- simu-
lacraq; duo milia- d.
in qb⁹ et illa quę cābi
ses et egipto capta in
plas portauit. et syriā
quidem ipse obtinuit
cilicias amico suo an-
tiocho tradidit. et er-
antipo alteri duq pto
uintias trās eufraten

¶ Et veniet pro.
Dullo seleuco maiore
fratre terao anno imperij sui ifrigida p volam nichanorē cupatoris. vēit
antioch⁹ magnus de babilone i syriam quā tūc tenebat ptholomeus phi
lopator filius euergetis. qui quart⁹ regnauit in egipto.

¶ Et veniet pro. Cum enim aduersus duces ptholomei
theodoti obtinuisset syriam. que p successionem a regib⁹ iam egipti tene
batur. intrantaq; venit audaciā cōtempta luxuria philopatoris ꝛ magicis
artib⁹ qbus inseruire dicebat ut vitro egiptijs bellū iferre conaretur

ſ ptholomei philadelphi
ſ post diutina bella.
beronice ſ nuptura. ſ anti
ochum ſ inter patrē et maritū
Filiaq; regis austri veniet ad regē
beronice
obtinebit fortitudinē brachii. nec
ſ in regno syrie † ſ filia⁹ q̄ ex antiocho natus ē ei.
ſ antiochie principibus
stabit † semen eius Et tradet ipsa. ꝛ
eaceleoni et genuco occidenda cū filio.
qui adduxerunt eam adolescentes
ſ p quē poterat ꝓualere.
ſ ipse antiochus veneno occisus. qui ſc
eius. et qui confortabat eam in tē
tertius regnauit in syria. prim⁹ ē⁹ regnauit seleucus
qui et nichanor secundus antiochus sother
ſ in regno
poribus Et stabit de germine radi
ſ ptholomei philadelphi † ſ ptholomē
cis eius plantatio † Et veniet cum
euergeteo frater beronice q̄ regnū syrie abstulit gal
linico quē laudice antiocho patri fobrogauit
ſ syriam
exercitu et ingredietſ prouintiā re
ſ subuertet ſ matre et filio
gis aquilonis et abutetur eis ꝛ ob
ſ ure victorie intrantū vt syriā caperet et ciliciam. et
tinebit. Insup et deos eorū ꝛ sculp
sup iocos pteo trano eufraten et ꝓpe vniuersā alias
ptilia. vasa quoq; preciosa auri et
argenti captiua ducet in egiptum.
ſ ecs euergeteos ſ gallimeū
Ipse ꝓualebit aduersum regem
aquilonis. Et intrabit in regnum
rex austri. ꝛ reuertet ad terrā suā
ſ seleucus ceranus. et antiochus magnus.
ſ gallimici seleuci. ſ spe victorie
in parentis vltionem
Filii aut eius prouocabuntur et
ſ ambo fratres ſ aduersus ptholomeū phi
lopatorem ſ regna orientis
congregabunt multitudinē exerci
ſ antiochus magnus.
tuum plurimoꝝ. Et veniet prope
rans et inundans et reuertet et cō
citabitur et congredietur cū robo
ſ amissa syria. ꝑditione theodoti † phi
re eius. Et prouocatus †rex austri
lopator.
ſ congregata multitudine.
egredietur et pugnabit aduersum
ſ antiochū magnū quē nunc regē aquilonis. nūc re
gem austri vocat. fcēm sitā egipti et iudee. Idē eius
locus. p qualitate loci. alteri ad austrū. alteri ad aq̄
lonem ē. verbi grā. si de iudea dicamus. egiptijs ad
regē aquilonis. et ꝓparabit mul
aq̄lonē. syrijs ad austrū ē ſ unito certamine tu
titudinem nimiā. et dabitur multi
ꝛa opidū rapbie: qō est i fozib⁹ egipti vbi omnē an
tiochus amisit exercitū et p defectu fugiens pene ca
tudo in manu eius. et capiet mul
ptiuo est ſ ptholomeo ſ philopa
titudinē. et exaltabit cozu eius.
tore ſ antiochi ſ euge
ꝛ deiciet multa milia sed non ꝓua

aduersarijs q; randē quibusdā cōditionib⁹ pugna fi
nita ē. ſ antiochus.
lebit. Conuertetur cū rex aquilo
nis ꝛ ꝓparabit multitudinē mul
ſ soluto
to maiorem q̄ prius Et in fine tē
ſ rupto federe
porum annorū q; veniet ꝓperāſ
cū exercitu magno et opib⁹ nimiis
Et in temporibus illis multi con
ſ ptholomeū. ſ. epiphā
surgent aduersum regē austri. Fi
nē mortuo philopatore patre ei⁹ qui tūc erat. iuj. an
norū ſ relinquentes legē. volentes contra
lii quoq; ꝓuaricatorum populi tui
ꝓceptum in alio loco dño immolare.
ſ in fugbiam. se ꝓcepto dñi implere tardantes
ſ ysaie
exaltabuntur. vt impleant visionem
ſſs ſ et vrbe et tēplo diruto ſ antioch⁹ ma
et corruēt. Et veniet rex aquilonis
gn⁹ volēs recuperare indeā ꝛ ad oppugnādū ꝓsidiū
et comportabit aggerem et capiet
ſcope in arce bierosolimore qua et cepit.
ſ quasi prē ptholome⁹ tenebat ſ fortitudo ſcge
vrbes munitissimas. et brachia au
ptū ſ eam
stri non sustinebunt. Et consurgēt
ſ duces ptholomei ſ ve le
electi eius ad resistendum et nō erit
beretur ſcopa ab obsidēte
fortitudo. Et faciet veniens super
cum iuxta placitū suū. ꝛ non erit q̄
stet contra faciē eius. Et stabit in
ſ iudea ꝓprie bierusalē in qua honorifice susceptus
terra inclita et consumetur in ma
ꝑtes scope p̄secutus est.
nu eius. et ponet faciem suam ve
ſ nō solū syriam et ciliciā
niat ad tenēdū vniuersū regnū
et alias ꝓuincias que ptholomei erant ſ nō ſ cleo
eius et recta faciet cum eo. Et filiā
patrā † pleonasmos vt est illud. sic oze locuta est
vocēs bis auribus hausi ſ ptho
femina⁹ dabit ei vt euertat illum
lomeū vel illud regnū. ſ.
ſ fraus ei⁹. ſ. q̄s ptholomeus et duces eius
sententes volu caun⁹ egerut et cleopatra magis vi
ri q̄ parentis partes fouit ſ in
Et non stabit nec illius erit Et con
aliam ſ nauali pugna
uertet faciem suam ad insulas. et
ſ rodus. samum. colophonē. et alias mul
tas. Sed occurret scipio. natica cus fratre publio. sci
pione africano. q̄ hannibalē vicerat. vic⁹ ergo antio
chus intra tauru regnare iussus est. et inde fugit ad
apiā et sardas et vltimas regni sui penetrauit ad vr
bes. cuq; aduersus eum consules pugnaret. cum omni ex
ercitu deletus est ſ cepi
capiet mlitas et cessare faciet ꝓn
ꝓbanē quē ꝓpugnabat imperiuꝫ romanū imperiuꝫ
desecere gmsit ſ vicit et expulsa a romanis
cipem opprobrii sui Et opprobriū
ſ de alia fugens.
eius cōuertetur in eū. Et cōuertet
faciem suam ad impiū terrę suę. et

Cōuertet ei r.
Antioch⁹ magnus au
ditis philopatoris lu
xuria vel morte cū phi
lippo macedone com
muni manu ei⁹ regnū
aggreditur facta pace
cum agat bode ꝛ ptho
lomeo epiphane cui
quibus ante dimica-
bat. hac ꝓditōne vt ꝓ
ximas ciuitates d̄ egno
ptholomei regno suo
iungeret ꝛ boc est. mul
ti e. ꝛc.

¶ Filii quoq; ꝑ.
Pugnantib⁹ ꝑ lema
gno ātiocho ꝛ duab⁹
ptholomei indęa ī me
dio posita in ꝓia stu
dia fondebat. alij⁹ an
tiocho. alijs ptholo
meo ꝓsentētib⁹ vl fa
uentib⁹. teniq; omias
sacerdos dñi assūptis
plurimis iudeoꝝ fugit
in egiptum. et a ptho
lomeo honorifice susce
ptus accepit regionē
q̄ eliopoleos vocaba
tur. ꝛ ꝓcedēte rege tem
plū extruxit in egipto
sile iudeoꝝ tēplo qō p
māsit vsq; ad impiū
vespasiani ānis .cc.l.
Ipla aūt vrbs q̄ voca
bat sonie; dimicātibus
p⁹ea adūsum romānos
iudeis vsq; ad solū dle
ta ē. vt neq; vb neq;
tēpli vllū restaret vesti
gū ſ b occōne igit onie
pōtifex. ifra iudeoꝝ
agmina in egiptū ꝓfu
gerunt. Eo tpe. ꝛ cyre
ne coꝝ multitudine re
pleta ē. asserebat cā fe
onias ysaię iplere va
ticiniū scribentis. Erit
altare dñi in egipto.
et titul⁹ ei⁹ in termiis e⁹
et boc est. Filij ꝓuari
cato⁹ populi ꝛc.

¶ Et veniet. Cum
antioch⁹ teneret inde
am missus scopas dux
ptholomei contra eu⁹
fortitet dimicans cepit
indeā et in egiptū reū
sus est Veniet igit rex
a. ꝛc.

¶ Et consurgent
Antiochus magn⁹ vo
lens recuperare indeā
et syriam et vrbes plu
rimas scopam ducem
ptholomei iuxta iordanem vbi nunc paneas condita est fugauit. et cū de
cem milibus armatorum sydonem obsedit ad cuius liberationem misit
ptholomeus duces inditos. sed obsidionem soluere non potuit. sed fame
superatus scopas manus dedit et nudus cū sociis dimissus est.

¶ Et filiam feminarum. Septimo anno regni adolescenti ptholo
meo filiam despondit et tredecimo tradidit. dataq; est ei dotis nomine.
syria et indea

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et stabit in loco eius despectus. Antiochus epiphanes .s. frater eius ante omnib⁹ vilis et despectus sed quasi mansuetus et lenis fraudulenter regno potitus est. hunc locū ꝛ quę sequuntur. quidā tm̄ ad antiochum referunt. nostri quedam ad eum. quedā ad antichristum. cuius ille pretulit typum. quedā ad vtrūq; sicut .lxx. psalmo salomonis nomie intitulato. quedā ad eum. quedā referuntur ad christū. quedā vtriq; pueniūt

¶ Et stabit il.e.dc. Ducuscq; de ordine bystorię inter porphirium et nostros nulla contentio est. quę sequūtur vsq; ad finē volumis ille interpretatur sup antiochum epiphanē seleuci fratrē antiochi magni filiū. qui post seleucum .xi. annis regnauit in syria. obtinuitq; indecam. sub q̄ legis dei persecutio. et machabeoꝝ bella. nostri hęc omnia de antichristo opbetari dicūt

Et stabit il.e.d. Antichristus .s. q̄ in fine mundi consurget de gente modica .i. de populo mdcoꝝ. tam humilis atq; despectus vt ei non detur honor regius sed fraudulēter obtineat principatus et brachia pugnantis populi romani expugnentur ab eo. et conterantur. et hoc facet quia simulabit se ducem esse federis. id est. legis et testamenti dei et ingredief vrbesditissimas et facet quę non fecerunt p.c. ꝛc. Nullus em̄ indeorum preter eum in toto vn̄ q̄ orbe regnauit. ℞ cōtra f.c. sanctorum .s. inibit ꝑsiliū

¶ Antioch⁹ antichristi typus. in quo quę er parte precedunt in ātichristo oīno sūt cōplenda. sic salomon typus christi. est em̄ mos scripturę sanctę. vt futurorum ꝑmittat veritatem in typis. sicut in psalmo qui intitulat nomine salomonis. nō omnia conueniunt ei. vt hoc. Et pmanebit cum sole. et ante lunaꝫ ꝛc. Et dominabitur a mari vsq; ad mare. ꝛ cętera hmōi. Et sicut hic. Benedicentur in ipso omnes tribus terrę. o. g. m. e. Et parte autem et quasi ī vmbra et imagine veritatis in salomone premissa sunt. quę in saluatore p fecte implentur

¶ Dux federis. Judas machabeus quem fraude superauit. vel ipse dux federis qui obtulit pacem ptholomeo. ꝛ fuit dux federis non epiphanes. qui quintus regnauit in egipto. sed philometon filio deopatre. sororis antiochi eius hic auunculus. ꝛ cum post mortem deopatre eulaliq; cunctis philometoris nutricius. ꝛ lemeus egiptum regerent. ꝛ repeterent syriam quā antiochus fraude occupauerat. ortum est prelium inter auunculum scz antiochum et puerū ptholomeum. cuncq; inter pelusium ꝛ montem casium confluxissent. victi sunt duces ptholomei. ānoch⁹ vo pareꝫ puero ꝛ amicicā simulans. ascēdit memphym et regnum egipti accipies pueriq; rebus se prouidere dicens. cum modico populo omnem egiptum subiugauit. quę non fecerunt patres ꝛc. Nullus enim regum syrię ita egiptum vastauit.

¶ Et concitabit. Nostri scōm superiorem sensum. hęc omnia de antichristo interpretantur. qui vastaturus est de populo indeorum. ꝛ de babilone venturus. vnde vbes ꝛ regem egipti primā superabit qui est vn⁹ de tribus cornibus de q̄bus supra dictū est.

¶ Duorum quoq; regum. Nulli dubium quin antiochus pacem cū ptholomeo fecerit et cum eo continuū inierit ꝛ dolos intenderit non ꝑficientes. q̄ non potuit regnum ei⁹ obtinere sed victus est a militibus ptholomei Sed q̄ dicitur duos fuisse reges quoꝝ cor fraudulentum. vt sibi mutuo malefacerent. fm̄ bistoriam stare nō potest. ptholome⁹ em̄ parum erat grate. ꝛ de cepē fraude antiochi q̄ illi male cogitare potuit? vnde nostri ℔ omnia ad antichristū referunt. ꝛ ad regē egipti quē p̄mū supabit.

¶ Et nō ꝑficient Nunc a ducib⁹ ptholomei expulsus est ab egipto ꝛ postmodum duoꝝ nepotū suorum obsidione ꝛ romanoꝝ iussu qui eī amici erāt exclusus est.

¶ Testamētū sā. De antichristo nullus ābigit q̄n pugnatur sit aduersus testamentum sanctū et primum ꝓtra regē egipti dimicans. romānoꝝ terreat auulio. hęc sub antiocho epiphane imagīata ꝓcesserunt. vt rectissimus qui populum dei plecat⁹ est ꝑsignaret antichristum q̄ pplm̄ christi plectur⁹ est. Alti aūt nostroꝝ putant ob seniciem turpitudinis magnitudinem. neronē antichristum fore.

¶ Et gręca ꝛ rōna narrat bystoria q⁹ ānioch⁹ expulsus ab egiptiis. venit ī iudeā .s. terram sanctam ꝛ spoliauit tē plum ꝛ auri tulit q̄s plurimū. positoq; in arce ꝓsidio macedonū. reuersus ē in terram suā et euoluto biennio rursum ꝓtra ptholomeū exercitū cōgregauit. ꝛ ad austrū venit. Cunctę duo fratres pholomei deopatre filij. quoꝝ auunculꝰ erat antiochus obliderent alexandrię. venerūt duo legati romanorum quoꝝ vn⁹ erat marc⁹ publi⁹ lenas cum cū stante in littore inuenisset et ex pte senat⁹ dixisset q̄ iuberet ab amicis ppli romani recedere. ꝛ suo imperio ꝓtent⁹ esse. ꝛ ille responsum ad amicoꝝ ꝑsiliū distulisset. orbē ferat in arena baculo quē manu tenebat ꝛ regem circūscribens ait. Senat⁹ et pplis romanus ꝓcipiūt vt in hoc loco respōdeas q̄d ꝑsiliū geras. vñ ille ꝓterm⁹ ait. Si ℔ placet senatui ꝛ pplo romano recedēdū est. ꝛ statī mouit exercitū

¶ Et indignabit. Hoc plen⁹ ī libro machabeoꝝ. q̄ postq̄ de egipto pepulerunt eū. s. antiochū romani. indignans venit ꝓtra testamentū san. ꝛ ab his inultatus ē qui legē dei dereliquerant. ꝛ cerimoniis ethnicoꝝ se miscuerant. quod plenius complendū est sub antichristo. qui indignabit

lomei vel rex e. ¶ contra antiochū vel

strī prouocabit ad bellum multus antichristū.

auxilijs et fortibus nimis. et non

¶ nō poterunt resistere fraudulente antiochi. qui si

stabunt. quia inibunt aduersū eū

mulabit pacē cū ptholomeo. et comedet panē cū eo

consilia. Et comedentes panē cuꝰ

et postea occupabit egiptū.

¶ ptholomeroze ¶ ptholomeū. ¶ regis

eo conterent illum. et exercitus q̄ eī

austri vel egipti

opprimet. et cadent interfecti eius

pluzimi Duoꝝ quoq; regum coꝛ

¶ inuicē sibi insidiantes. sic ars

erit vt male faciant. et ad mensam

deluditur arte

vnam mendaciū loquentur. et nō

¶ antiochus et principes eius ¶ pugne q̄ non

ꝓficiēt cogitata ¶ a ducibus egipti repulsus

tempus. Et reuertetur in terrā suā

cum opibus multis. ꝛ coꝛ eius ad

¶ inuidā dei testamentū colentē.

uersum testamentū sanctum. et fa

¶ tuffu romanoꝝ ¶ quia

ciet et reuertet in terrā suam. Sta

iterū collectis viribus venit in egiptū. et obsedit duos nepotes suos ptholomeū ptholomeroze cū fratre

tuto tempoze reuertetur. et veniet

suo. q̄ romanoꝝ iussu amoꝛ est. antichrist⁹ quoq; armis sentiet romanoꝝ

¶ nō ita succedet ei sicut ꝓius

ad austrū. et non erit ꝓiori simile

q̄ venit in egiptū ¶ itali

nouissimū. Et venient sup eum tri

¶ non morte. sed humilia

none fugbie. ¶ alij cōmanabūtur ei

eref. ꝛ romani. ꝛ pcutietur ꝛ reuer

¶ pei⁹ eni fecit cū secūdo venisset hueroso

tetur Et indignabitur contra testa

lumā. et hoc est. et indignabitur c.e.s.

mentū sanctuarii. ꝛ faciet ꝛ reuer

¶ quo. s. remuneret eos qui ad ydola

tetur. ꝛ cogitabit aduersus eos q̄

conuersi sunt

dereliquerūt testamētū sanctuarii

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

contrā testamentū dei.et cogitabit aduersus illos quos vult legem dei re/linquere.vnde aquila. Et cogitabit vt vetera pactū sanctuarij.

¶Et brachia. Judei hoc nec de antiocho epiphane.nec de antichristo sed de romanis intelligunt.de quibus.et venient trieres-siue itali atq; romani.et humiliabunt.post multa inquiunt tempora de ipsis romanis qui ptholomeo in auxiliū venere.et antiocho comminati sunt.cōsurget rex de spasianus.et surgent brachia eius.et semina femine.s.titus filius eius cū exercitu.et polluent sanctuariū. auferentq; iuge sacrificiū.et templū tradent sterne solitudini. Sim quippe et ceteri quos nos romanos et trieres dicimus hebrei italos volunt esse atq; romanos.

¶Alij semina pgenies.s.volunt autez eos significari qui ab antiocho missi sunt p̄ biennium q̄s templum spoliauerat vt tributa exigerent a iudeis et auferent cultus dei et in templo iouis olimpij simulacrū.et antiochi statuas ponerent quas nunc abominationem desolatōis vocat.qñ ablatū est.holocaustum.et iuge sacrificium.quę omnia in typo antichristi nostri precessisse pretendunt q̄ futurus est in templo dei tanq̄s sit deus

¶Antichristus in tēplo sedebit quasi deus.vt legem dei auferat Judeorū quidā simulauerunt se legē dei custodire.et postea cū gentilib⁹ fuerunt.alij in religione pmanserunt quod in antichristi tē pore futur⁹ est qñ refrigescet caritas m. Vñ. Putasne filius hois veniēs.i.fi-t.

¶Et docti in po. Quāta iudei passi sūt sub antiocho macha/deor⁹ libri referunt.et triumphi eor⁹ testimonio sunt.q̄ custodia legis dei flamas et gladios et seruitutē et rapinas.et penas vltias sustinuerunt.quę profecto sub antichristo futura sunt.multis resistentibus potentię eius.et diffugientibus. Hebrei hoc in vltima euersione templi quę sub vespasiano et tyto accidit interpretant.dicentes fuisse plurimos qui serent deū suum et q̄ custodia legis eius moterent.

Et mentiēt gla. Mathatbias d̄ vico modin qui aduersus duces antiochi rebellauit conatus seruare legem dei ꝙ occisus est et filij eius bostris 5 fraude quidā decepti.sicut machabeor⁹ liber testat.

¶Lunch⁹ corruerint. Quidā iudeor⁹.et de seuero et antonino principibus hoc intelligunt qui iudeos dilexerunt simulatorie.Alij de iuliano imperatore.q̄ qñ oppressi fuerant a gallo cesare.et in captiuitate multa passi ille conturbet iudeos amare se simulans et in templo eorum se immolare simulans.in quo paruā spem aurilij habebunt.et applicabunt illis gentiliū plurimi.ꝙ fraudulenter.p cultu eiū ydoloꝝ simulabunt se amicos.et hoc ideo vt q̄ probati sunt manifesti fiant.tempus eiū vere salutis eor⁹ sub christo quē falso venturū putāt.cū antichristū susceperi sūt

¶Et faciet iuxta. Ab hoc loco indei de antichristo dicū putant q̄ surgat post parumlū iuliani auxiliuz.sicut nos quoq; hec intelligimus de eo

¶Donec cō. ira.id est.ira scat ei deus vt pereat. Polibi⁹ cū et diodorus q̄ bibliotecarū scribūt hystorias-narrāt cū nō solū cōtra deū iudeorum fecisse.ꝙ anariciq facibus accensum templū diane ditissimuz.qd in eli maide erat spoliare conatū.oppressiq; a custodib⁹ templi et vicinis ciuibus.et quibusdā fantasijs atq; terroribus versum in amentiā ad vltimū morbo interijsse.et hoc ei cōmemorāt accidisse.qz templū dyane ditissimum conatus sit spoliare. Nos aūt dicim⁹ qd ideo accidit ei.si qd accidit.qz in sanctos dei nimiam crudelitatē exercuit.et templū eius polluit.nō eiū qz conat⁹ est facere et penitendo cessauit implere.ꝙ p eo q̄ fecit punit⁹ est

¶Et erit in con. Ambigue in hebraico teste aquila qui verbū et verbo exposuit dicēs Sup deū patrū suoz nō intelliget et sup cōcupiscentias femiaruz et sup omnē deū non intelliget q̄bus verbis intelligi pōt et habere pcupiscentiā.s.qd magis antiocho pueniret nō bre qd antichristo.q̄ castitatē iō simulabit vt facilē recipe possit.

¶Et erit in cōcu. Ter. Et cōcupiscētijs femiaz subiacebit āriochus eiū luxuriosissim⁹ fuit.vt etiā mimis et scenis publice.et populo videntē misceret.

¶Deū ma-in lo. Dyabolus.s.in seipso vel vbicūq; fuit.vt in membris suis.omniū ei malor⁹ caput ē dyabolus-sic christus bonor⁹ qui in ipso venerabūtur dyabolū

¶Maozim ꝓdinm scz qd antichrist⁹ i bierusalē ꝓstruet⁹ ē.Āti ochus eiū ꝓfidia ibi.et ydolū cōstituit.ad insidias sanctificatōis. vterq; aūt dyaboli cultor erit.

¶Et faciet vt mu. Theodocio. Et aget hoc vt muniat ꝓfidia cū deo alieno.et cū eis ostēderit multiplicabit honorē.et dñari eos multis faciet.et terrā diuidet gratis.sm theodocionē hoc exponit porphirius

¶Porphirius. Et faciet hęc omia vt muniat arcem hierusalē.et in ceteris vrbibus ponat ꝓfidia.et indeos doceat alienū adorare deum.s.iouem quē cū illis ostenderit.et adorandū esse persuaserit.receptis dabit honorem et gloriā et faciet ceteris qui in iudea fuerint dominari.et p̄ prevaricatione possessiones diuidet.et dona distribuet. Antichrist⁹ quoq; deceptis multa donabit.et terrā sno exercitui diuidet.quos cū terrore subiugare nō potuit.auaricia subiugabit.

¶Et in tempore. Nostri ad antichristū hęc referentes dicunt.q̄ p̄mū p̄ egnaturus sit cōtra regē austri.id est egipti.et postea libies.et ethiopes superaturus.quę de.x.cornibus tria cornua contrita legimus supra.et quod

venturus sit in iudeam.et multe ei vrbes vel prouincie vature sunt man⁹

¶ De autez sole. Antiochus contra ptholomeum festinans ydumeos et moabitas z ammonitas qui er latere iude erant non tetigit-ne occupatus alio prelio.ptholomeum redderet fortiorem. Antichristus quoq; ydumeos z moabitas.z filios ammon-arabiam sc; relinquet intactā-qz il luc sancti ad refertā confugient.

¶ Et mittet manum. Hoc antiochum ex parte fecisse legimus. ℔ qđ sequitur per lybias.z ethiopiam transibit-magis antichristo q̄ antiochо cōuenit.antiochus enim lybiam quā plerisq; affricam dicūt ñ tenuit.nili forte qz ipso dimante sūt prouincie egipti. z lōge p̄ relicta vicinq; captis egiptijs etiā hēp uincie conturbatę sūt. vnde nō dicit qz eos ceperit.℔ transierit.

¶ Et fama tur. eū. Hoc quoq; porphirius de antiochо somniat. Pugnans inquit contra egyptios z libias ethiopiasq; piratas. audiet libi ab oriente z occidente predia conciari. Vnde z regrediens capiet aradios sibi reluctantes. z in littore phenicis omnē vastabit prouinciam consultinq; pergēt ad artheriam regem armenie qui de orientis partibus mouebatur et interfectis plurimis de exercitu eius.ponet tabernaculum suum in loco apeibno qui est inter duo flumina altissima.q̄e sunt tigris et eufrates. Cūq; huc usq; processerit in quo monte inclito z sancto fodebit.dicere nō pōt. q̄q; z inē duo maria eū tedere.p hanc ñ pōt. z stultū ē duo mesopotamie flumina.duo maria interpretari Montem autē inclitum ideo ꝓterit. qz sequit theodocionez qui ait.inter media maria sup̄ montem saba sanctum. Cuncq; saba nomen montis.vt armenie.vel mesopotamie putet.quare sit sanctus dicere non potest. Sed eadem licentia mentiē di possimus dicere q̄ ydolis sit consecratus.z veniet inquit usq; a.s.e. et n.a.e.ad summitatem mōtis.s.in climate prouincia.quę est vltima regio persarum ad orientem.ubiq; volens templum dyane expoliare.quod habebat infinita donaria.fugat⁹ a barbaris est qui mira veneratione phanum illud colebant z montanis est meroe consumptus in thebes opido p sidis. Hęcille in suggillationem nostri artificiose composuit. Sed si etiam approbet hęc de antiochо nō d̄ antichristo dicta.quid ad nos.qui non ex omnibus locis scripturarum christi probam⁹ aduentū ul' antichristi mēdacium.dimittat dubia discat manifesta. Quis est lapis excisus de mōte ꝛc Quis filius hominis Quis veturus in nubib⁹ ꝛc. Quę sunt manifesta p̄terit.z de iudeis asserit prophetari quos usq; hodie fruire cernimus. z dicat eum qui sub nomine danielis scripsit librum ad refocilandū spem suoꝝ fuisse mentitū.qui non omnē hystoriam futurā.nesse potuit.sed preterita memorauit. In vltimę autē visionis immoratur calumnijs.flumia ponēs pro mari.z montem inclitum z sanctū apheino preterit quē vbi legerit nullam potest proferre hystoriam

¶ Et figet tabernaculū. Exx. Et statuet tabernaculum suū tunc inter maria z montem voluptatis sanctum et veniet hora ꝓ̄summatōis eius.

¶ Theodocio sic. Et figet tabernaculuꝫ suum in apeibno inter maria in monte saba sancto. z veniet usq; ad ptem eius

¶ Aquila ita. Et plantabit tabernaculū tentorij sui. als̄ ħtorij. apeibno. inter maria z montem gloriosum z sanctū. et veniet usq; ad finē eius

¶ Symach⁹ ita. Et extendet papiliones cētus⁹ sui inē maria super montē fortitudis. z inde veniet usq; ad verticem montis.

¶ Sciendū aūt q̄ pe litterā sermo hebraicus non habet.sed pro ea fe vntur. cuius vim grecum sonat. In hoc aūt loco tm̄ apud hebreos scribit se. z legit pe apeibno. Q̄d aūt ātichrist⁹ veniat usq; ad summitatē montis sancti z inde veniet ibi perat. ysaias ondit dic. Et decipitabit dñs in mōte hoc faciē domitoris vel principis tenebrarum ꝛc.

Ca. XII

¶ In tēpore aūt Quid in hoc capitulo porphiri⁹ dicat nō inuenit.in q̄ mortuoꝝ res describit. Vñ. Et multi d̄ his q̄ d̄.i.t.p. e.ꝛc. Nec pōt dicere q̄ fuerint sub antiochо fulgentes q̄si l.f.et q̄si stelle.i.p.e. Sed quid ñ tēptat ptinacia: Contritus coluber caput leuat.z mortuus.i mortuos venēa vomit Jnde cū. Et ꝑ antiochо dicit.q̄ vadēs in pfidē. isiq; qui antiochie z phenia ꝑerat. reliquit exercitū. vt aduersus iudeos pugnaret.et brlm sub̄iteret. quę narrat iosephus. z q̄ fuit tribulatio talis q̄l nūq; fuit. ereq; ceperunt boies esse sup̄ terrā. Reddita aūt victoria. z celis antiochi duobus. ipso quoq; in pfide mortuo. saluatus est pplus israel. z omnes q̄ scripti erāt in libro dei.s.q̄ legē dei fortissime defenderant. z contra deū leti sunt q̄ legis p̄varicatores fuerūt. z antiochо fauerunt. Tūc ait. bi q̄ in terre pulvere erāt z malox pōdere oppressi erāt z opti. q̄i i sepulcris miseriax. ad inſperatā victoriā d̄ terre pulvere surrexerūt. custodes legis resurgētes i vitā eternā. p̄varicatores i egyptū. Mgri aūt z q̄ legis noticiā habuerūt. fulgebūt q̄si q̄si et q̄ mīores exhortati sunt ad custodiā legis instar astrox fulgebūt in p.e. Ponit q̄q; hystoriā de machabeis in q̄ d̄ multos iudeox s̄ matthathia et iuda machabęo ad heremū cōfugisse. z i spelęcis latuisse. z cauīs pcipx z p⁹ victoriā. pcessisse. z ℔ methaphonice q̄i d̄ resurrectōe mortuox p̄dōn ee

¶ Et veniet tēp⁹. Etiā si ponam⁹ iuliā vicisse iudeos sic vult porphirius. qui tm̄ victus est.nō fuit tanta tribulatō quanta cū hierusalē capta a babilonijs. templū subuersum z populus captiuat⁹ est-hęc tm̄ maior. Vñ nō hęc possunt ad antiochū referri

¶ Qui autem docti. Theodocio.i.vulgata editio ita. Et itelligētes

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

fulgebunt quasi ſ.f. et
ve iuſtis plurimi qua-
ſi ſtelle in ętnū ⁊ vltra
¶ Scōm theodocōz
tm̄ interest inter erudi
tam ſanctitatē ⁊ ſcām
ruſticitatē ꝙntū diſtat
cęlum et ſtellę. qui do
ctis ſimilitudines cęli.
iuſtis abſq; doctrina
ſtellarū fulgoręz tribu
it ſingularū.
℣ Et ſigna librū
In yſaia quoq; liber
ſignat⁹ eſt et in apoca
lipſi ſigillus. vę. Vnde
ſubdit. Vicit leo d tri
bu iuda. Librū autęz
hunc pōt apire q̄ ſcri-
pturarum ſacramēta
cognouit. et intelligit
enigmata. et verba te
nebroſa. et occidentęz
litteram transfert ad
ſpiritū vuiificantē
¶ Legimus i macha
beoꝝ libris et ioſeph⁹
in eadē oꝑatione pſen
tit ꝙ trib annis tem-
plum pollutū fuerit i
bietuſaleę. et in eo io-
uis ydolā ſteterit ſub
antiocho epiphane. c.
xl. ꝙnto ano regni gre
corum a ſeleuco. męſe
euſdē ani nono vſq;
ad nonū menſem. c. xl.
octaui ani q̄ facit an
nos tres. Nō aūt ſub
ānichriſto tres ſed tres
et ſemis. i. mille. cc. xc.
dies deſolationis tē-
pli et euerſionis dicī-
tur eſſe futuri.
℣ Dies mille du-
Dos dies vult ſub an
tiocho in deſolatione
templi eſſe completos
et ioſeph⁹ et machabe
orum liber tribꝰ tm̄ an
nis ℟ fuiſſe cōmemo-
rant. Vnū patet tres
iſtos ⁊ ſemis ānos de
antichriſto dici. q̄ tri-
bus et ſemis annis. i.
mille. cc. xc. diebus ſan
ctos ꝓſequet. ⁊ poſtea
cornua in mōte ſcō
¶ Repetit de ipſe an
tichriſto ſi aliqs verbis
id ē. cū ablato dei cul
tu et deſolato ānichri-
ſtus abominabiliter
exhibebit ſe adoran-
dū tūc erunt dies tot
i. trēs anni et ſemis.
℣ Beatuſ qui ex
Interfecto. ſ. antichri-
ſto ſupra ꝓfatuz̄ nūm
ꝺes. xlv. ꝓſtolatur ꝓ-
ꝙ dīs in maieſtate
vēturꝰ ē. Quare autē
poſt mortē antichriſti
tus et ociosus ſermo doctrinę mercedem non habet
℟ fulgebunt iuſti et tāq̄ ſ.in.a.o. ℟ qui
ſtelle i perpetuas eternitates. Tu
ſi. multa reuelauit tibi. tu aūt ꝛc. ℟ immoluerus ℟ viſiones.
autem daniel claude ſermones. et
℟ obſcuritatis magnitudinē ſignificat ℟ obſcuritatib⁹. ℟ completionē.
ſigna libzum vſq; ad tempus ſta-
℟ legendo querendo hyſtorie veritatē
tutum. Plurimi pertranſibunt. et
℟ diuerſi diuerſa opinabuntur
multipler erit ſcientia. Et vidi ego
℟ angeli principes pſarū
daniel. ⁊ ecce quaſi duo alij ſtabāt
vel principes macedonū. ℟ Babilonij q̄s
ꝙdā hic nō nominatur ſcōm ꝓterītā viſionē pōt cē
vnus hinc ſup ripam fluminis. et
tygris. qui hebraice redicel. iuxta quē videt viſionē.
alius inde ex altera ripa fluminis
℟ nō duobus angelis. qui nec interrogari
one digni videntur. vū intelligim⁹ illos angelos eſſe
pſarum aq̄s grecozum
℟ hic eſt angelus clementiſſimus qui otū
Et dixi viro qui indutus erat lineis
tionem danielis obtulerat in cōſpectu dei. q̄s ei. xx.
et vna die angelus pſarū reſiſtebat
℟ quaſi pede conculcans ℟ ſignanno vio
lentiam pſarū iam cōprimendā ℟ babilonij.
qui ſtabat ſup aquas fluminis.
℟ quo tpe cōplebātur. ℟ que ſub antechriſto.ſcōm
Uſq;quo finis horum mirabiliū?
porphyriū ſub antiocho
Et audiui virum qui indutꝰ erat
lineis. qui ſtabat ſuper aquas flu
minis. cū eleuaſſet dexteram et ſi-
℟ audierit hoc
niſtram ſuam in cęlum et iuraſſet
aliud ſcz ℟ hoc ſpa
cio dicitur deſolatio futura ſub antip̄o ℟ vnꝰ
p viuentem in ęternum. quia in tē
anni. ℟ duoꝝ ℟ vnus
pus et tempora et dimidiū tempo
anni ℟ ab antichriſto ſcōm noſtros vel ab
antiocho ſcōm porphyriū ℟ .i. cū diſp
ris. Et cuz completa fuerit diſper-
ſus fuerit populus dei
ſio manus populi ſancti. comple-
℟ que videm ℟ daniel ℟ futu
buntur vniuerſa hęc. Et ego audi
ra regū. ſ. diuerſa bella et multiplicē hyſtoriā. ſed nō
audierat nomina ſingulorū
℟ quo ergo differere ꝓſumunt alij
ui: et non intellexi Et dixi. Domie
℟ quam
mi quid erit poſt hęc? Et ait. Vade
vnuerſe carnis ℟ multos obſcurantibus ℟ ſyrio
daniel. q̄z clauſi ſunt ſignatiq; ſer-
neo ℟ cōſummatōis
mones vſq; ad tempus ꝓfini-
℟ de maſſa generis humani.
℟ ſancti ℟ vt appareant iuſti.
tū Eligentur et dealbabuntur. et
℟ quaſi aurū in fornace ℟ fideles
quaſi ignis probabunt multi. Et
℟ qui in fornāb⁹ eſt for.a.
℟ cum finus venerit ℟ in maluolā ani
mam nō m.ſ.ꝛc ℟ ad ꝓbationem
impie agent impii. neq; intelligent
ſanctorum hec fieri ℟ diſciplina dei
℟ hec.f.et
omnes impii. Porro docti intelli
libēter ſuſtinebunt ℟ et quo. ſ. antechriſtus orbem
gent. et a tempore cū ablatum fue
poſtidens. dei cultu interdicet vſq; ad mortē eius
℟ cū ſc.ſ. colēdū per
ſuaſerit
rit iuge ſacrificium et poſita fuerit
℟ cu tuis antichriſti ℟ legis dei et ſanctorum.
℟. templo deſolato ℟ trea
abominatio in deſolationem. dies
anni et ſemis erunt. ſ.]
mille ducenti nonaginta. Beatus
℟ dies que
qui expectat: et puenit ad dies mil
tuū et pacis poſt mortem antechriſti. vlv. ſequentibus
additur ad refrigerū ſanctoꝝ cū et ad penitentiam
le et trecentos triginta quinq; Tu
ſubuerſorū. ℟ mouendo. vū cuncta ibant
et fiebant ꝛc. ℟ finis ℟ vite
autem daniel vade ad ꝓfinitum. ⁊
℟ in ſpe ℟ in numero ſancto
requieſces et ſtabis in ſorte tua in
rum reſurgendo et ibi videbis que nūc opta ſunt
fine dierum. Ducuſq; danielē in
hebrēo volumine legimus. cętera
que ſequuntur vſq; ad finem libri
de theodicionis editione tranſla
ta ſunt.

Ca. XIII

ERat vir habi
tans in babilone. et no
men eius ioachim et ac
cepit vxorem nomine ſuſannam fi
liam helchię. pulcra nimis et timē
℟ ozigenes i decio ſtromatū ſuſan
tem dominū. Parentes enim illi⁹
ne et belus fabulā pōit. ℟ hic parentes ammonen
cum eſſent iuſti erudierunt filiam
tur vt ſcōm legē dei nō tantum filios ſed etiā filias
edoceant ℟ negocij oportunitas
ſuam ſcōm legē moyſi. Erat aūt io
et concurrentia
achim diues valde. ⁊ erat ei pome
rium vicinuz domui ſuę. ⁊ ad ipſū
confluebant iudęi. eo ꝙ eſſz bono
rabilioz omniū. Et conſtituti ſunt
℟ alias ſenes
duo ſeniores iudices in anno illo
de quibus locutus eſt dominus.
quia egreſſa eſt iniquitas de babi
lone a ſenioribus iudicibus q̄ vi-
℟ nō regebāt ſed regere videban
debantur regere populū. Iſti fre-
tur quia male ꝓerant
quentabant domū ioachim et ve-
niebant ad eos omnes qui habe
bant iudicia. Cum aūt populus
reuertiſſet ꝓ meridiem ingredieba
℟ huic oſtendutur qs recte ql
tur ſuſanna et deambulabat in po
ad vegetandū corpus deambuler.
℟ auerte oculos meos ne vi
deant vanitates ℟ ali
merio viri ſui. Et videbant eam ſe
ao ſenes.
niores quotidie ingredientē et de
ambulantē. ⁊ exarſerunt in concu
℟ a
piſcentiam eius. Et euerterunt ſen
recto
ſum ſuum. ⁊ declinauerūt oculos
ſ v. dierū ſilentium ſit
vi ſcie eſt. ℟ forte regni
dilatio. ſanctoꝝ paně
tie eſt ꝓbatio
¶ Porphirꝰ būc lo
cuz ita exponit vt. xlv
dies qui ſup mille du
centos nonaginta ſūt
victoriq; contra duces
antiochi tps ſignificēt
qñ iudas machabeus
fortiter dimicauit. ⁊ tē
plū mundauit. ydolā-
q̄ ꝓtriuit. et in tēplo
victimas obtulit. Hz
liber machabeoꝝ. tri
bus tm̄ annis templū
dicit fuiſſe pollutum.
℣ Tu aūt da. va-
Theodocio. Tu autē
daniel vade et requie
ſce. et reſurges in ordi
ne tuo. i. in ꝓſummati
one dierū in q̄ patet
ꝓphetiam hanc eſſe re
ſurrectōis oīm mortu
orum. qñ ꝓphā reſur
recturus eſt. frustra g̃
porphirꝰ q̄s in typo
ānichriſti de antichriſto
dicta ſunt. vult referre
ad antiochū cui plene
reſpōdet euſebiꝰ ceſari
enſis et appollinaris
laodicenꝰ et ex pte di-
ſertiſſimus vir et mar
tir methodius.

Ca. XIII.

¶ Erudierūt ſi. ſ.
Eradūt hebrei q̄ mu
lieres in ℟ ꝛapiebāt
q̄ chriſtū ex ſemie ſuo
naſciturū affirmabāt.
q̄z de ſcie iuda ⁊ de ſtir
pe dauid erant
℣ Et conſtituti ſ.
Dicebat hebrꝰ q̄daz
hos eſſe aichab et ſe
dechiam. ex quibus
hieremias faciat te ex
ns ſicut aichab ⁊ ſede
chiam. q̄s frixit rex ba
bilonis in igne ꝓpter
iniq̄tatē quā fecerunt
i iſrael. et adulterabāt
vxores ciuiū ſuoꝝ. po
tuit eīm fieri vt ꝓphe ac
cepta licentia a rege la
pidaūit eos. qd frixio
pōt vocari ꝓ magni
tudine pene. vl conui
ctos ꝺlideriꝰ pūitos
¶ Et deambula.
Duc locū iquit origē
nes ex. lxx. editōe nūc
poſui. in quo oſtēdit
ſe cetera iuxta alios ꝓ
fuiſſe.
℣ Et exarſerunt
Ad greci pathoſ. noſ
ꝓ turbationē mēt⁹ q̄s
paſſionem diam⁹. hec
ꝓturbatio et cupido

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

libidinis penssit cōdā
lenionum vt in animis
iaceret fundamentum
vt eo gtaret desideria
complere.

¶celestia nō cogitarent
suos: vt non viderent celum neq;
¶siue dei siue honestatus siue na
tare. que omnib⁹ ad bonū insita sunt.
¶ijusq; iudicio.
recordarent iudiciorum iustorum
Erant enim ambo vulnerati amo
re eius. nec indicauerunt sibi vici
sim dolorem suū. Erubescebāt enī
indicare sibi concupiscentiā suam
volentes concumbere cum ea. Et
obseruabant quotidie solicitius
videre eam. Dixitq; alter ad alte
rum Eamus domū. q2 hora pran
dij est. Et egressi recesserūt a se. Cū
q; reuertissent. venerunt in vnū
et scisscitantes abinuicē causam cō
fessi sunt concupiscentiā suam. Et
tūc in cōmune statuerunt temp⁹.
quando eam possent inuenire so
lam. ¶Factū est autē cū obseruarēt
diem aptum. ingressa est aliq̄n si
cut heri et nudiustercius cum dua
bus solis puellis. voluitq; lauari
in pomerio Estus quippe erat Et
nō erat ibi quisq; ꝓter duos se
nes absconditos. et contēplantes
eam. Dixit ergo puellis. Afferte
mihi oleum z sinigmata. et hostia
pomerij' claudite vt lauer. Et fece
runt sicut ꝓceperat. clauseruntq;
hostia pomerii. et egressę sunt per
posticum vt afferrēt quę iusserat.
Nesciebatq; senes intus esse ab
sconditos. Cum autē essent egres
se puelle. surrexerunt duo senes. z
accurrerunt ad eam z dixerunt Ec
ce hostia pomerii clausa sunt. z ne
mo nos videt. z in cōcupiscentia
tui sumus. Quā obrem assentire
nobis. et cōmiscere nobiscū Qđ si
nolueris. dicemus testimoniū cō
tra te. ꝙ fuerit tecū iuuenis et ob
hanc causam emiseris puellas a te
¶timore mortis. humanū q̄ppe ē mortē timere. vel
Ingemuit susanna z ait. Angustię

opprobrij vel ignominie quā ille minabantur
sunt mihi vndiq;. Si enī hoc ege
¶peccatū. quotiens peccam⁹ moriar. quotiens
ro mors mihi est. si autē nō egero
benefacimus vtilia⁹. ¶in gre
nō effugiā manus vestras. Bꝛ me
co nō habetur melius. sed bonū eligantur. ne ex com
lius est mihi absq; opere incidere
parationc peccatū videatur dicere bonū
in manus vestras q̄ peccare in cō
¶cui omnia nuda ¶non
spectu domini. Et exclamauit vo
ceris genissione. sed pudicicie magnitudine
¶sed nō voce magna
ce magna susanna. exclamauerūt
aūt et seneq; aduersus eam. Et cu
currit vnus z aperuit hostiū po
merii. Cum ergo audissent clamo
rem famuli dom⁹ in pomerio. irru
erunt ꝑ posticū vt viderent quid
nam esset. Postq; aūt senes locu
ti sunt. erubuerunt serui vehemen
¶medū factus
ter. quia nūq; dictum fuerat sermo
huiuscemodi de susanna Et facta
¶de more
est dies crastina Cūq; venisset po
pulus ad virū eius ioachim. vene
runt z duo ꝓsbiteri pleni iniqua
cogitatione aduersus susannā vt
interficerent eā Et dixerunt coraꝫ
populo. Mittite ad susannā filiā
helchię vxorē ioachim. Et statim mi
serunt Et venit cū parentibus z fi
liis. z vniuersis ꝙgnatis suis Por
ro susanna erat delicata nimis. et
¶pulcrior moribus
pulcra specie At iniq̄ illi iusserunt
vt discooperiret. erat ei coopta. vt
¶extrema iunca amare nō nihil est
¶a. vsu.
vel sic satiarent decore eius. Fle
¶ꝓpinqui.
bant igit sui. et omēs qui nouerāt
eā. Cōsurgētes aūt duo ꝓsbiteri
in medio populi. posuerūt manus
¶quasi
suas sup caput ei⁹. quę flēs suspe
¶uiceret. ad te leuaui oculos meos q̄ habitas in celis
xit ad cęlū. Erat enī cor ei⁹ fiducia
bñs in dño Et dixerūt ꝓsbiteri Cū
¶ne alius
deambularem⁹ in pomerio soli. in
testis queratur.
gressa est hęc cū duab⁹ puellis. et
¶coniecturas iniecerunt
clausit hostium pomerij. et dimisit
puellas Venitq; ad eā adolescēs
qui erat absconditus. et ꝙcubuit cū
ea. Porro nos cū essemus in an
gulo pomerii videntes iniquitatē

cucurrimus ad eos·⁊ vidim⁹ eos ¶ quasi. qđ vidimus
pariter cōmisceri. Et illū quidē nō testamur
quiuim⁹ cōp⁊ehendere·q⁊ fo⁊tio⁊ nobis erat. et aptis hostijs eriluit
Hāc aūt cum app⁊eh endissemus interrogauim⁹ quis nā esset ado-
lescens. ⁊ noluit indicare nobis.
Quinī rei testes sumus. Credidit ¶ omis popul⁹ ¶ a natura ¶ ab of
eis multitudo quasi senibus ⁊ iu- ficio ¶ quasi
dicibus populi·et p⁊ædenauerūt eā ream ¶ cordis affectu. cōfessione pura. con
ad mortē·Exclamauit autē⁊ voce fessa bona. hoc est vo⁊ magna hominū occulta.
magna susanna. ⁊ dixit. Deꝰ ęter- veo audita
ne qui abscondito⁊ es cognito⁊·q̄
nosti oia anteqū fiant tu scis quo- ¶ innocentē.
niā falsum tulerūt ⁊tra me testimo- ¶ rē.
niū. et ecce mo⁊io⁊ cū nihil ho⁊ fe
cerim·q̄ isti malicīose cōposuerunt ¶ cui⁹ aurea in p⁊es iustū.
aduersum me. Exaudiuit aūt dñs
vocē eius. Cūq̄ ducere⁊ ad mortē ¶ cū de lit. qz iam in eo erat. sed ꝑpter eratio infir
suscitauit deus spiritū sanctū pue- mitatē. quiescebat. nec op⁊a sua ōmō strabat. ¶ vocca
rī iunio⁊is cui⁹ nomē daniel. ⁊ er- fame data suscitauit p sancta femina. ¶ spiri
ta suscitato et sinḡrente
clamauit voce magna. Mundus ¶ vir in scripturis sanctis vox pecca
toris magna dicitur
ego sum a sanguine hui⁹·Et ⁊uer- ¶ quasi nō cōsentio.
sus ois popul⁹ ad eū dixit Quis ē ¶ quid
iste sermo quē tu locutus es? Qui sibi vult
cū staret in medio eo⁊ ait. Sic fa ¶ in
tui filii israel. nō iudicantes neq̄ diserei
qđ verū est cognoscētes·⁊demna ¶ ergo
stis filiā israel? Reuertimini ad iu ¶ cōbiteri
diciū·q⁊ falsum testimoniū locuti
sunt aduersus eā Reuersus ē ergo ¶ oa
popul⁹ cū festinatōe·⁊ dixerūt ei ueli
senes. Veni⁊ sede ī medio nostrū
et indica nobis. q⁊ tibi dedit deus ¶ li nō erat⁹.
honorē senectutis. Et dixit ad eos ¶ ne mendacii simul cōfingant.
daniel Separate eos abinuicē ꝑ
cul·⁊ diiudicabo eos? Cū ergo di
uisi essent alter ab altero· vocauit
vnū de eis·⁊ dixit ad eū· Inuete
rate die⁊ malo⁊·nūc venerūt pec
cata tua q̄ opabaris p⁊i⁹·iudicans iudicia iniusta. inocen
tes opp⁊imēe·et dimitens norios. dicente dño: Innocen
tē⁊ iustū nō interficies· Nūc aūt si vidisti ea⁊. dic sub qua
arbo⁊e videris eos colloq̄ntes sibi Qui ait ¶ Sub cino Di ¶ Ilsee latine et fozte hebraī
ce a cino scissio. et a p⁊imo qđ latini lentiscū dicunt. secto vel serrato. qđ simō ꝑtinet ad hoz
xit aut⁊ē daniel. Recte mentitus es in caput tuū· Ecce enim⁊ ethimologia apud eos inuenies. cogimur hebraicis cōsentire qui hanc ꝑcopen greca tan
angelus domini accepta sententia ab eo· scindet te mediū tū esse contendūt. Lentiscus est arbor: humilis cui⁹ foliorū succus scissuras labioꝝ vel
Et amoto eo iussit venire aliū·⁊ dixit ei· Semen chana an manuum solidat.
¶ sicut mēturis ¶ pulcritudo
et non iuda species decepit te.⁊ concupiscentia subuertit
¶ alijs
co⁊ tuum· Sic fa cie batis filiabus israel.⁊ illę timentes lo ¶ christi. qui de inda
quebantur vobiscū Sed nō filia iuda sustinuit iniq̄tatē⁊ vestram Nunc ergo die mihi sub qua arbo⁊e videris eos
loquentes sibi. Qui ait. Sub p⁊ino· Dixit aūt⁊ ei dani ¶ in damnationē capitis tui
el Recte mentitus es et tu in caput tuū· Manet enim an
gelus domini gladium habens: vt secet te mediū·⁊ inter ¶ ambos
ficiat vos Exclamauit it⁊aq̄ omis populus voce magna·⁊
benedixerunt deum qui saluat sperantes in se· Et cōsurre
xerunt aduersus duos p⁊esbiteros Conuicerat enim eos
daniel ex o⁊e suo falsum dixisse testimoniū Feceruntq̄ eis
sicut male egerant aduersus p⁊imā. vt facerent sēm le ¶ interficiendos tu vidisti babilonio regi. aloquin nō stabit qđ
gem moysi. et interfecerunt eos Et saluatus est sanguis in dictū est. istos achiam fuisse et sedechiam sēm hieremiā. sic et iudei dominū occiderūt.
norius in die illa Delchias autem et vx⁊ eius laudaue clamando crucifige c. eū
ru nt deum p⁊o filia sua susanna cū ioachim marito eius.
¶ nō quia liberata. hoc cui parū est. nec a ꝑfectis lau
et cognatis omnibus· quia non inuenta esset in ea res dabile.
turpis Daniel autē factus est magnus in conspectu popu
li a die illa et deinceps. Et rex astiages apposit⁹ ē ad pa
tres suos· et suscepit cyrus p⁊sa regnū eius

Ca. XIIII.

Erat autem daniel conui- ¶ Astruchas.
ua regis. et honoratus sup oēs amicos ei⁹.
Erat quoq̄ ydolū apud babilonios noie
bel⁊ impēdebant in eo p dies singulos simile artabę duo
decim.⁊ oues quadraginta. vinicq̄ amphoꝛe ser Rex quo
q̄ colebat eū. et ibat p singulos dies adorare eum· Por
ro daniel adorabat deū suū· Dixitq̄ ei rex· Quare nō ado
ras bel? Qui respondens ait ei· Quia nō colo ydola ma-
nufacta sed viuentē deū·q̄ creauit cęlū et terrā·⁊ hꝫ pote
statē ois carnis Et dixit ad eū rex Nōne videt tibi cē bel vi
uens de? An nō videt quāta comedat et bibat quotidie?
Et ait daniel arridēs. Ne erres rex· Iste ē enī intrisec⁹ lu
teus·et fozinsec⁹ ęre⁹. neq̄ comedit aliq̄n Et irat⁹ rex voca
uit sacerdotes eius. et ait eis· Nisi direritis mihi q̄s est q̄
comedat impensas has. moriemini Si aūt ostenderitis q̄
bel comedat hęc moriet daniel·q⁊ blasphemauit bel. Et di-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

xit daniel regi Fiat iuxta ꝓbū tuū Erāt aūt sacerdotes bel xx. exceptis uxoribus et paruulis et filijs Et venit rex cū daniele in templū belis. et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras. et tu rex pone escas. z vinū misce et claude hostium z signa anulo tuo. Et cū ingressus fueris mane: nisi inueneris omnia comesta a bel morte moriemur. vel daniel qui mentitus est aduersum nos. (ſ alias con fidebant.) Cōfidebant autē quia fecerant sub mensa introitū absconditum. et per illum ingrediebanť semp z deuorabant ea. Factus est igiť postq̄ egressi sunt illi. et rex posuit cibos ante bel. ꝓcepit daniel pueris suis. et attulerunt cinerem et cribrauit p totum templum coram rege. et egressi clauserunt hostium. et signantes anulo regis. abierunt. Sacerdotes aut̄ ingressi sunt nocte iuxta consuetudinem suā. et uxores z filij eorum. et comederūt omia et biberūt. Surrexit autem rex summo diluculo. et daniel cū eo. et ait rex. Salua ne sunt signa daniel? Qui respondit. Salua rex. Staim q̄ cū aperuisset hostiū. intuitus rex mensam exclamauit voce magna. Magnus es bel. et non est apud te dol9 q̄sq̄. (ſ alias primo ſ videtur hic falli qō solet dici magnā vocem nō esse nisi in sanctis tantus ſs hec picope apud hebreos dicitur nō haberi) Et risit daniel. et tenuit regē ne ingrederet̄ itro et dixit. Ecce pauimentū. animaduerte cuius vestigia sunt hec Et dixit rex Video vestigia uiroꝝ et mulierū et infantiū Et iratus est rex. Tunc apprehendit rex sacerdotes z uxores z filios eoꝝ. et ostenderūt ei abscondita hostiola. per quę ingrediebantur et consumebant quę erant sup mensam. Occidit ergo illos rex. et tradidit bel in potestatē danielis. qui subuertit cum et templū. Et erat draco magn9 in loco illo. et colebant eum babilonij. Et dixit rex danieli Ecce nunc non potes dicere. quia iste nō sit deus viuens Adora ergo eum. Dixitq̄ daniel. Dñm deū meum adoro quia ipse est deus viuens. iste aut̄ non est deus viuens. Tu aut̄ rex da mihi potestatem. et interficiam draconem absq̄ gladio et fuste. Et ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem et adipem z pilos. et coxit pariter. Fecitq̄ massas. et dedit in os draconis. et diruptus est draco. Et dixit Ecce quem colebatis Quod cū audissent babilonij. indigne ferunt vehementer. et congregati sunt aduersus regem et dixerunt Judeus factus est rex Bel destruxit. draconem interfecit. et sacerdotes occidit Et dixerunt cum venissent ad regem Trade nobis danielem. alioquin interficiemus te et domum tuam Vidit ergo rex ꝙ irruerēt in eum vehementer. z necessitate compulsus tradidit eis danielē Qui miserūt eū in lacū leonū. z erat ibi dieb9 sex. Porro i lacu erant leones. vij. et dabantur eis quotidie duo corpa z duę oues. z tunc non data sunt eis vt deuorarent danielē. Erat aūt abacuc prophet̄a in iudęa. z ipse coxerat pulmentum. z intriuerat panes in alueolo z ibat in cāpū vt ferret messoribus. Dixitq̄ angelus domini ad abacuc. Fer prandiū quod habes in babilonē danieli. qui est in lacu leonum Et dixit abacuc. Domine babilonē non vidi. et lacum nescio. Et apprehendit eum angelus domini in vertice eius. z portauit eum capillo capitis sui. posuitq̄ eum in babilone super lacum in impetu spiritus sui Et clamauit abacuc dicens. Daniel serue dei. tolle prandium quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei domine deus. z nō dereliquisti diligentes te. Surgensq̄ daniel comedit Porro angel9 domini restituit abacuc confestim in loco suo Venit ergo rex die septimo vt lugeret danielem. z venit ad lacu5 et introspexit Et ecce daniel sedēs in medio leonū Et exclamauit voce magna rex dicens Magnus es domine deus danielis Et extraxit eum de lacu leonum Porro illos qui p̄ditionis eius causa fuerant. intromisit in lacū. z deuorati sunt in momento coram eo Tunc rex ait Paueant habitantes vniuersam terram deum danielis: quia ipse est saluator z liberator faciens signa z mirabilia in cęlo z in terra. qui liberauit danielem de lacu leonum

Explicit daniel prophet̄a

Incipit prologus in librum duodecim prophetarum.

Duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Unde scim id quod ibi legit. hic quoq; dispositi sūt. Osee comaticus est et quasi p sniam loquens. Joel planꝰ in principijs. in fine obscurior. et vsq; ad malachiā habēt singuli, p prietates suas: quē esdrā scribaꝫ legisq; doctorem hebrei autumāt. Et qr longū est nūc de omibus dicere: hoc tantū vos o paula ꝛ eustochiū āmonitas scire volo vnū librum esse duodecim prophetarꝫ: ꝛ osee synchronon ysaie. malachiaꝫ vero aggei ꝛ zachariē fuisse tempibus. In quibus aūt tēpus non p̄fertur in titulo: sub illis eos regibus prophetasse sub quibus et hi qui ante eos habent titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

Hegule sunt he sub quibus significatōnibus nominū ad quas tribꝰ per prophetas sermo domini dirigat. Quotiensc̄q; ad decem tribꝰ tendit prophetia: sub his nomibꝰ designantur. i. effraim. samaria. israel. ioseph. iezrahel. bethel. bethauen. ꝛ interdū iacob. Quādo aūt ad duas loquit tribꝰ: sub his nomibus sermo proferf. i. iuda. hierusalē. beniamin. domus dauid: ꝛ interdū iacob. Aliquotiens israel ad totas duodecim tribus refertur. Dupler est apud hebreos snia de his quattuor versibꝰ. qui in capite sunt p̄notati. Plericq; enim dicūt q ab esdra scriba i omnibus prophetis sic fuerit titulatū: vt p̄scripto vniuscuiusq; noīe prophetia cuiꝰ sit sequens noscat. Ipse est aūt esdras qui vltimus prophetarꝫ malachię noīe scribit. Alij vero dicūt q ab ipsis prophetis p spiritum sanctū vt cętera sunt conscripta.

Incipit plogus in librū Osee prophetę.

Temporibus ozie et ioathe achaz ꝛ ezechię regū iuda ꝛ hieroboam filij iobe regis. Osee filius beeri ad prophetiaꝫ dicendā. spiritusancto repletꝰ est. De memorato itaq; numero regum: achaz rex iuda: ꝛ hieroboam rex israel dominū derelinquentes: vt historię regū et paralipomenon indicant: etiam israel idolatrię crimē imperio ac potestate sua admittere coegerunt. Propter quod deꝰ ad osee hęc locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariam siue fornicationū. et fac filios fornicationis. Fornicariā itaq; non electōe corpis meretricē. sed gentilē deū ignorātes appellat: quę dei creatoris sui amore ꝛtem pto: simulacroꝝ se subiecit dsiderijs. Sz cū dei p̄cepto prophetа i hac re paruisset conceptum er ea filiū iezrahel p̄cepit nominare deo pollicente post breue tempus sanguinē iezrahel in domo iehu vindicare. Cuius p missionis hęc causa est. iehu p heliseū in regem inunctо ad defendendum sanguinem naboth: cuius iezrahel quęq; tunc temporis metropolis erat. quem iezabel achab regis israel vxor interemerat. sicut regum historia exponit. Is cum grauiter iurta diuinum p̄ceptum vindicandi sanguinis causa in omnes memorati domum desęuisset: hoc peracto dominum dereliquisse inuenitur: cuius pronepote hieroboam qui lectione comprehensus est: originis suę facta imitāte. ac contra dei p̄cepta et religionem cū populo israel agente: sanguis naboth q̄ in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu procuratoris memorati: hieroboę peccato redundaturus significatur. Vnde factum est vt ira dei vel populo israel p denunciationem prophetę processura deberetur: domui autem iudę minima lectione cō prehensa ob hoc promissa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis quę tā pater eius q̄q; cęteri reges consecrauerunt: templum dei purgasse ꝛ purificasse monstratur.

Incipit argumentum in eundem.

Hee crebro nominat effraim. samariam. ioseph iezrael: ꝛ vxorem fornicariam et fornicationis filios: ꝛ adulteraꝫ cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: ꝛ sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Ordo. xij. pphetarꝫ scm. lxx. talis est. Osee. Amos Micheas Joel Abdias Jonas Naum. Abacuc Sophonias Aggeus Zacharias. Malachias. Scm vo hebreos quos et hieronimus sequitur talis est ordo. Osee Joel Amos Abdias Jonas Micheas Naum Abacuc Sophonias Aggeus. Zacharias Malachias. Hic autez exponit translatō scm hebraicam veritatem a hieronimo facta et cōposita.

Nomina regū. ꝛ. tribuū

Jeroboam	Nadab
Baasa	Hela
Zamri	Amri
Achab q̄ ꝛ achaz	Ozias
Joram	Jehu
Joachaz	Joas
Jeroboam	Zacharias
Sellum	Manaen
Phaceia	Phaceꝫ
Osee	Vltimus

Noīa regū duaꝝ tribuū

Roboam	Abia
Asa	Josaphat
Jorā	Ochozias
Athalia	Joas
Amasias	Ozias
Joathan	Achaz
Ezechias	Manases
Ammon	Josias
Joathaz	Eliachī
Jeconias	Sedechias
q̄ ꝛioachī	

Hiero. Materia osee tripler est. alia est cm scom historiā alia scom tropologiā alia scom allegoriā. loquit' ei scom historiā de .x. tribubꝫ q̄ vocant ifrl et ephraim. 7 ioseph et samaria et iezrael ꝑp̄e diuisas causas q̄ ex sequētib⁹ patebūt. In q̄ intēdit p increpatiōem .x. tribuū duas trib⁹ iudā 7 beniamin in mādatis dei stabilirg. Scom tropologiaꝫ materia sunt heretici scripturā sacrā deprauantes. in q̄ intēdit ecclesiasticos viros ꝓtra eoꝝ p̄uitatem munire. Vñ apparet q̄ q̄uq̄ osee cōtra ephraim loquit' ad psonā hereticoꝝ referunt. Scom allegoriā matēria sūt ecclia 7 ecclesiastici viri. Prophetauerit aūt eisdē tpib⁹. osee 7 ysaias 7 ioel et amos 7 abdias et ionas et micheas de captiuitate .x. tribuū 7 destructiōeꝫ illius regni quidā eoꝝ viderūt. Ab inceptū a ieroboam filio nabath vsq̄ ad osee annis .cc.l. ꝓmansit.

¶ Hiero. Osee interpretat' saluator. Facit est antē sermo dñi ad ꝓphām vt ꝓpham q̄ ammō inspirādo deū faceret 7 saluatorē populi sui ansūcādo illi ꝟba dei et ꝓbendo exempla bene viuēdi. Sancti aūt ad q̄s fit sermo dñi sunt dij 7 saluatores p gratiā cum sit vn⁹ de⁹ et saluator p naturam q̄ per omēs illos ꝓfigurat' est. Significat q̄ osee christum filiū eius patri qui de seipso dicit. Dereliquerūt me fontē aque viue. 7 foderūt sibi cisternas q̄ aq̄s nō valēt ꝓtinere. Habet em̄ put⁹ aq̄s vino de fōte manantes. Cisterna ꝟo ceterus aduēticias: q̄s 7 refrigerat.

Vn dieb⁹ osie. Hieroni. Di reges regnabant in plo dei cuius nomen est cōfessio. ꝟ in israel qui sibi ydola fecerat regnabat hieroboā qui interpretat' cronimos. i. temporalitas vel mota. quia mūdū amauit. 7 in ipso ipsius amore motari studuit nō inquirens futuram.

¶ Hiero. Ozias q̄ et azarias regnauit in hierlm sup duas trib⁹. lii. annis cui succedēs ioathas filius regnauit annis .xvi. postq̄ filius eius achaz similit' annis .xvi. cuius anno .xi. decem trib⁹ captiuate sunt a salmanasar rege assyrioꝝ alias chaldeoꝝ 7 i mōtib⁹ medoꝝ locate. Post achaz regnauit ezechias filius eius annis .xxix. Unde patet osee et ante captiuitatem ꝓphasse sub osia 7 ioatha 7 ipsam ingruentē sub achaz iuxisse. 7 ꝓterita mpter emendatiōem inde retexuisse sub ezechia rege. Eo aūt tpe q̄ ozias cepit regnare sup iudā regnabat .xij. anno sup israel ieroboā. pncipes hieu cui hieu dñs ꝓmiserat. q̄ vsq̄ ad q̄rtam soboles filij eius regnarent. eo q̄ interfecisset ieçabel. 7 duos impios reges. ioram regē iude. 7 achab regem samarie cum .lxx. cius fratribus.

¶ Hiero. Osee de triba ysachar fuit ortus in bethlees moth. ꝟ ꝓnunciās dedit signū. veniet dominus in terza sicut querc⁹ q̄ est in silo .c. Dicit terra sua sepultus placita quiete dominus. Berit aūt figurā christi q̄ ex fornicatiōne gentiū accepit in corpe suo ecclesiā. Prophetauit ꝟo cōtra .x. trib⁹ pauca de duab⁹ loquens. Prophetauit aūr hystorialiter iudeos in vltimo tpe ad christū redituros. Tercio quoq⁹ die dñice resurrectiōis ꝓdixit.

Hiero. Mix videtur secundū suphicem hystoriç. cur vel dominus inscribit' ei ꝓphta iussꝰ accipe fornicariā parturit. Sz neq⁹ dñs rē turpes ꝓcepit. nec ꝓpheta obediēdo, peccanti ꝟ ponus fornicariam ad pudicitiam renocauit' et manens in bonitate sua de mala fecit bonam. Qd autem in eo fit carnaliter. deo sit spūaliter. q̄ accepit synagogā viri sui immemorē. 7 cum multis dijs gentiū fornicantē. Et notandus q̄ 7 in ꝟ ꝓpheta et in alijs ita d aduentu christi et de vocatiōe gentium ꝓnunciatur vt radix hystorie scom ꝟ q̄ litera sonat penitus nō deseratꝰ ꝟ q̄dicunt' a ꝓpha suo tēpori conuenīat nec cōtionem cui ꝓpheta loquitur non docere de his quę existimat ꝟ

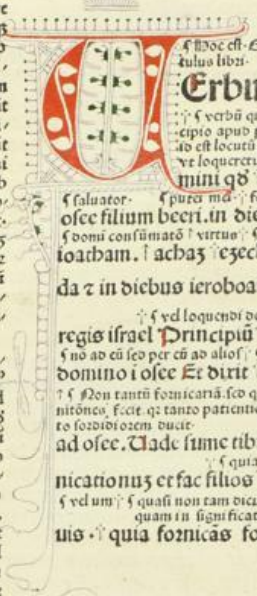

¶ Hoc est. Et est quasi titulus libri.

Erbum do

¶ verbū quod erat in principio apud patrē factum ē ad est locutū ē vel factum ē vel loqueretur ad ꝓphetam

mini qđ ¶ factū ē ad

¶ saluator. ¶ puta ma. ¶ fortitudo domi

osee filium beeri. in diebus ozie

¶ domi consūmatō ¶ virtus. ¶ imperiū domi

ioatham. 7 achaz 7 ezechie regū iu

da 7 in diebus ieroboam filij ioas

¶ vel loquendi dominū in osee.

regis israel Principiū ¶ loquendi

¶ no ad eū seo per eū ad alios. ¶ pater ad filiū

domino i osee Et dixit ¶ dominus

¶ Non tantū fornicariā. seo que multas fornitōeꝫ. facit. qz tanto patientioꝛ ꝓpheta quāto fortiorem ducit.

ad osee. Uade sume tibi vxorē fornicationuꝫ et fac filios ¶ fornicatō

¶ quia de meretrice.

¶ vel um ¶ quasi non tam dicantur hec in re quam in significatione

uis. ¶ quia fornicās fornicabitur

¶ Iuda vel ꝓpie samaria et israel i. x. tribus que recesserāt a domino quādo hec dicebātur

¶ recedens.

terza ¶ a domio. Et abijt 7 accepit

gomer filiam debelaim 7 concepit

et peperit ei filium. Et dixit dominus ad eum. Uoca nomen eius

¶ ea semen vel filius.

iezrael quoniaz adhuc modicū et

¶ occisionem populi mei.

visitabo ¶ sanguinem iezrael sup

¶ que tunc regnabat. ¶ vt nō sit ¶ nec mīrū. qz etiā quieſcere faciam.

domum iehu. ¶ 7 quiescere faciaz

¶ quādo vlciscar iezrael super domū ieu. et regnum israel assirio vincente deleuero

regnuz dom⁹ israel. ¶ Et in illa die

¶ robur.

cōterā ¶ arcuz israel i valle iezrael

¶ Postq̄ cōfractus est israel et regnum eius destructum nō iam iezrael. i. semen dei. nec masculus seo femina imbecillis seeus nascitur que victorum pareat iniurie et habeat femineum animum deuz relinquens et ydola colens. Sin de et obliuioni data. quia vsq̄ hodie seruit persarum regibus.

Et concepit adhuc et peperit filiā

de incertis et futuris iudere videatur. Due q̄ mulieres quas osee accepit sedecim gomer meretrīx que tres filios peperit 7 alia que .xv. argenteis conducitur. 7 vocat' adultera referunt' ad israel et iudam.

¶ Traduit hebrei omnes patres vel anos ꝓpinquos ꝓphetarum quoꝝ noia i pncipijs illoꝝ ꝓponunt. ꝓphas extitisse licet eoꝝ nō legantur vaticinia. Vñ patet q̄ hēri pat⁹ osee ꝓpheta fuit.

Notandum q̄ ad osee locutus est dñs i. spirando ei. ꝓphias 7 osee locutus est id est q̄ osee alijs ꝓponens doctrinam.

¶ Principiū. l. d. i. o. Quia etiā alij ꝓphete sub ocha ioathā 7 achaz ꝓphetauerūt 7 nomina eoꝝ in suis titulis posuerunt potest dici q̄ ꝓmus ad osee sit locutus 7 posterior ad ceteros. vel ad osee ꝓmus sit hec locutus que sequuntur de fornicaria postea vero cetera.

Uade sume tibi. l. xx. Colle tibi vxorē fornicatōis 7 filios fornicationis. Jubet aūt sumere fornicariā 7 sumere filios eius vt q̄s illa de fornicatiōe generet aut iste de meretrice generet liberos.

¶ Terra a dño. Potest et eo q̄ nō ad dit' eis tra ñ iuda ꝟ. x. ebu itelligi.

Gomer interꝑtat' ꝓsummata 7 ꝓfecta. debelaim. palata. i. massa caricaꝝ pinguiū q̄s in modū latez figurātes vt diu illese ꝓmaneāt calcāt atq̄ ꝓpigunt que ecedie vlceri appolite sunt. vel debelaim voluptas vt. ꝓmissus vero saluator ex gēte iudeoꝝ eandē gentē i israel in fornicatiōe 7 voluptate q̄ dulcis videt fruēnd⁹ abominatā iubet' accipe vxorē 7 filiū et ea genitū vocat iezrael. i. semē dei in figurā sui carnalis et ea geniti.

¶ Uoca nomē ei⁹. Quantū ad lram iezrael ē metropol' in regno .x. tribuum in q̄ occisus ē naboth ad quez vindicandū susitat' ē ieu q̄ deleuit achab 7 iezabel. Sz q̄ ipse 7 filij eius p⁹ puerli sunt ad ydolatriā regnū q̄s ei⁹ subuertendā vt. Sub cuius ꝓ nepote ieroboā cepit ꝓphare osee. q̄ ieroboam mortuo filius eius zacharias successit quē sexto mēse impij sui occidit sellū de alia stirpe genit' statiqs reges assirij ceperūt ruben 7 gad 7 dimidiā tribū manasse q̄ erat transio zdanē. deinde neptalim. ad extremum oēs reliqs ebu fuerūt qs a sacharia ꝓ nepote ieu vsq̄ ad osee sub q̄ oēs ebu captiuant' anni .xl vnq̄. Lip⁹ aūt semis dei 7 vltio sanguis eius refertur ad domū passionez ꝓpt quā 7 dom⁹ iuda 7 regnū totus israel subuertendā.

¶ Uoca nome ei⁹. Idē valet acsi dixisset voca nomē ei⁹ naboth cuius sanguis erat vindicand'. ꝟ naboth deligēr noie loci in q̄ sanguis ei⁹ effusus est ut ibi dem significet' vindicand' q̄si dixisset voca iezrael 7 ꝟ in figura christi cui' sanguis ꝓtra crucifixores 7 irrisores erat vindicandus.

¶ Hiero. Jezrael ē metropol' in regno samarie. iuxta quā sunt capi planissimi 7 vallis vasta pluſq̄. x. milib⁹ tendit' passuū. In hac cōmisso ꝓlio ab assiriys cesus ē israel. i. x. ebu q̄ dicte sūt effrai. ꝓpt ieroboā d effrai genitū q̄ ꝑ fece scisma i ipso. Dicunt' 7 ioseph qz ioseph pat' ephraī. Dicūt' 7 samaria q̄ 7 ipsa alta metropol' fuit. x. domū q̄ ꝑ ea ab augusto dicta ē angusta. i. sebaste q̄ ossa iobis baptiste cōdita sunt. Ꝑ⁹ diuisionē ꝟo. x. ebuū a duabus ꝓpt maximā multitudinē q̄ ieroboā secuta ē ꝑstinū nomē israel remansit i. x. tribub⁹ ꝓpt' trib⁹ iuda q̄ regnauit in ierusalē due trib⁹ dicuntur iuda.

Super domū hieu. Aimo. Hieu sup quē sanguis naboth fusus in iezrael vt visitari. sit. indeos a q̄b⁹ sanguis christi requirit. quando a romanis occisi 7 p totū mūdum sunt captiuati.

¶ In oib⁹ ꝓphetis p. x. trib⁹ significantur hereticiq̄ z materia multitudo. ꝟ ꝓcipue i osee due ebu i q̄b⁹ ē res de dauid ad eccle psonā referunt. Arcus q̄ .i. fortitudo hereticoꝝ et q̄b⁹ vt filij effrē m. a. ꝑsi fuit die belli. Cōfringet in valle seminis dei. i. christi de quo humilia 7 terrena senserunt q̄ pater non

iudicat quenquam ꝙ omne iudicium dedit filio

¶ Voca nomẽ eius absq; Alf. Quippter sanguinem seminis dei vocantur absq; misericordia iudei sunt q̃ dixerũt sanguis eius sup nos ⁊ ſ.f.n. domus aũt iuda i. qui de iudeis cõfessi sunt christũ nõ i fortitudie ererat ꝙ euãgelica ꝓdicatõe saluant. incredulis de eo dz ꝓpter ꝓpetua p romanos fuerunt vãnatus.

¶ Qm in israel et iuda scom hystoriã dicitur ad hereticoz cõgliabula ⁊ ad ecclesiaz referrt qt illis absq; misericordia relictis ⁊ regno ꝓuans ecclia dei vtute superat.

¶ Et domui iu-

¶ Hiero. Quando x. tribu captiuate sũt ab assirijs iudas saluatur de manu senna eherib. non humana virtute ꝙ solo dei robore qui misit angelũ suum et peussit vna nocte de exercitu. c. lxxx. v. milia.

Et ablactauit.

¶ Hiero. Qui vocabatur semẽ dei xps i femina ⁊ ꝑpe imbecillitatem virtutis offensã q̃ dei dactus in captiuitatem qz dei misericordiam nõ habebat nõ ablactatus ꝙ ablactata dr qz iam robur viri amiserat.

¶ Haimo. Qui ꝓ ablactatur nõ vtit lacte matris ꝙ alienis sustentatur alimentis. Sic israel a domino piectus et captiuatus i babilone obis sustẽtatur gentilium comedens ydolotbita. nec iam vtitur lacte legis quo viuebat in terra sua. Vnde sic ĩmisericordiẽ dr ablactata vt nec legis suphiem intelligat.

¶ Non populus meus. Haimo. Hoc ad eos põt referri qui tunc temporis ab assirijs sunt captiuati et maxime ad eos qui post aduentum christi ipsum christum negando ⁊ occidendo pdiderunt locũ ⁊ genrem. et dicuntur non populꝰ dei ꝙ filij dyaboli. qz qui non habet filium nec habet patrẽ. Potest ⁊ ad hereticos referri qui de deo male sentientes a deo repelluntur. ne sit deus pars hereditatis eorum.

¶ Et erit numerus Licet iudei vel tunc p assirios vel nũc per romanos sint captiuati-tñ hominibus sunt innumerabiles ad vtilitatẽ credentium modo reseruati ⁊ vt in extremo intret plenitudo ex eis.

¶ Et erit in loco. Haimo. In gentibꝰ quia in omnibus gentibus mõ dicuntur iudei non serui dei sed dyaboli. sed quãdo credent ꝓdicantibꝰ helia ⁊ enoch ab omnibus filij vocabuntur dei. Vel locus hierusalẽ vbi longo tempore iudei colentes ydola dicebantur non populus dei rem/pore incarnationis christi. apostolis aliqsq; fidelibus ĩ assumptis datur potestas eis filios dei fieri.

¶ Et congregabuntur filii iuda. Haimo. Per iudam signantur due tribus illi comunce scilicet beniamin ⁊ tribus sacerdotalis id est leuitica per israel decem alie. Tempore vero incarnatõis christi ⁊ de duabus ⁊ de decem tribubus qui reuersi erant de captiuitate morabantur i iudea de quibus multi crediderunt in christum. Vel per israel gentiles per iudã indei crediturꝰ signantur. Vel per israel hereticꝰ per iudam catholici viri qui omnes ponent christum sibi caput et ascendent de terrenis se/ribus. et humiliate littere occidentis ad spiritualem intelligentiam qz magnus dies iezrael quia tempus ab incarnatione domini vsq; ad finez seculi ma-

et dixit ei. Voca nomẽ eius absq; misericordia. quia non addam vltra misereri domui israel. sed oblione obliuiscar eorũ ⁊ domui iuda miserebor. et saluabo eos in ſ in memetipso vel filio meo. domino deo suo. et non saluabo ſ Armis bellicis. eos in arcu ⁊ gladio ⁊ i bello ⁊ i equis ⁊ i equitib⁹ Et ablactauit eã q̃ erat ſ Illi non dilecta. sed hoc verius. absq; misdia. Et ꝛcepit et pepit filium et dixit ei. Voca nomen eius non populꝰ meus. quia vos non populus meꝰ. ⁊ ego ero nõ deꝰ vester. Et erit numerꝰ filioꝝ israel quasi arẽna maris que sine mensura est. ⁊ non numerabit. ⁊ erit in loco vbi dicet eis non populꝰ meus vos. dicetur eis filij dei viuentis

ſ quia ꝓ vbis dispe sotũ sicut mõ est. ſ premulti tu dine. ſ cũ ydola surda et muta abiicient. ſ Cum gentibus in vnã fidẽ ſ Conuersi ad fidem de duabus tribubus ſ ex tribuũ ſ Vn de ezechiel et princeps vnus in medio eorum. dauid seruus meus.

Et congregabuntur filii iuda ſ et filij israel pariter. ⁊ ponẽt sibimet ſ omneꝫ

gne est caritatis vbi remissio peccatorum datur et aditus regni celorum aperitur.

Ca. II

¶ Dicite fratribus. Hiero. Quia tanta caritas est in die christi ⁊ efficaci. abomines de tribu iuda non desperet de salute. ex tribuum. sed ꝓbo et voto et litteris ad penitentiã ꝓuocet. quia frater appellatur et eo q̃ dicatur populus meus. ⁊ soror. et eo q̃ diatur misericordia cõsecuta. Potest hoc et ad omnes credentes referri. ita vos qui in christũ creditis tã iudei quaz gentiles. dicte fractis ramis id est populo ꝓ oti qui abiectus ẽ. populus meus. quia frater iuꝰ est et misericordiam consecuta. quia soror tua est. Cum ẽi plenitudo gentium intrauerit tunc omnis israel saluus fiet. Hoc dicatur ne de hereticis penitus desperemus.

¶ Judicate matrẽ

¶ Haimo. Ostendit ecclesiam synagoge quod ipsa que abiecit me iam non est vxor legitima et ego abiiciam eam ne lum vir eius. Sed vt eam mihi possim coniugere qui tam vir animę penitear saltem post aduentum meum in carne ⁊ immunditia ⁊ fornicatione quã cum ydolis exercuit. Remoueat ergo cultura ydolorum ab amore ⁊ presentia sua quia multorum patebat libidini deos omnium gentium colens auferat etiam adulteria de medio vberũ id est de corde in quo

ſ christum ſ iuda et israel quasi ab infidelitate mortui. ſ in qua iuda et israel vnũ principem habebunt caput vnum et ascendent de tra ſ loco ſ hec ẽ dies quã fecit dominus exultemus et letemur in ea ſ femina dei qui est christus. ſ quo vere impletur quod per sanguinem naboth iezrahelitis prefiguratur. quia magnus dies iezrael.

Ca II

ſ o tribus iuda ſ ex tribubus ne desperetis de salute eorum.

Dicite fratribus vestris populus meus ⁊ sorori vestre misericordiã ſ quia talis mater vestra ẽ vos aũt filii recordamini ſ qz de matrice vxor facta pristinos mores non dimittit.

consecute ¶ Judicate matrẽ vestram ſ ꝓpter patientiã et clementiã viri tã repudiatam tam abiectã precepit filius ad penitentiã

iudicate quoniam ipsa non vxor

reuocare quasi matrẽ non insultare quasi a patre dimisse ſ hoc dicitur.

mea et ego non vir eius. ¶ Auferat fornicatiõs suas a facie sua ⁊ adulteria sua de medio vberum suorũ

ne forte expoliem eam nudã ⁊ statuam eam secundum diem ſ quãdo erat in egipto absq; deo et viro

nativitatis ſ Di noluerit conuerti tans suę ſ. Et ponam eam quasi

prius malum opus concipitur. Cor quippe inter vbera est de quo cogitationes exeunt. quę postea vsq; ad opera perueniunt horatur itaq; ne propter scelera priuetur gratia diuinitus concessa. Post admonitiones ꝓponit comminationem. Ne forte. e. e. n. Uestis q̃ tegebatur illa plebs intelligitur vel auxilium doctrina legis et ꝓphetarum et tutela angelorum que omnia minatur auferte nisi penitear a scelere. vt redeat ad diem nativitatis suę id est ethnicis comparetur. Post aduentum veritatis etiã cultura legis in ydolatriã reputatur.

¶ Auferat fornicationes. Hieronimus. Fornicaria est que pluribus copulatur. adultera quę viro dimisso alteri coniungitur. vtroq; modo peccauit synagoga.

Hec omnia aptantur iudeis christum negantibus et hereticis varia dogmata corde et opere sequentibus. quoruz fornicatiõ est inter vbera id est in artificijs ydolorum et variorum dogmatum corde versatur qui nisi peniteriat infidelibus compantur. et expoliati virtutibus quas in ecclesia perceperunt vt etiam quod falso habere videbantur in nichilum redigatur.

¶ Et ponam eam quasi. Haimo. Hoc etiam plus faciam qz quando eduxi eos de egipto occisis patribus in deserto filij eorum intrauerũt in terram promissionis. Sed nunc filij cum patribꝰ captiuabuntur ⁊ extra terram natiuitatis morientur quia sunt filij ſ. quia geni. i sunt in cultura ydolorum. qualem fidem habebant patres talem tradebant filijs. Unde sequitur. Quia fornicata est mater eoz. Ypa viperã generabat. Que a deo impudens facta est vt gloriam querat in scelere dicens. Vadam post amatores meos qui dant necessaria ad victum et vestitum. Hoc dixerunt iudeum colerẽt deos gentiũ q̃ dona que a deo habebant a demonib⁹

haberēt. Potest etiā referri ad eos qui dei filiū negantes auctorē seditōis elegerunt. Ideo cōfusi sunt vt non solū se ß etiā posteros dānarent dicendo. Sanguis eius sup. n. z. s. f. n. Potest referri z ad hereticos qui dicunt mater quia generāt alios in errore qui cum suis sequacibus confundant. quādo in errore deprehendūtur qz ppositū erāt sequi varia dogmata habere sis.

¶ Quidāt panes ¶ Hiero. Panis hereticōrū lucrus perpetuus aqua cenosa doctrina qua etiā baptizatos suffocāt. lana et linum simulata sanctitas et mundicia qz veniunt in vestimentis ouiū. oleum adulatiō Unde dicitur. Oleum peccatoris non impinguet caput meū. Potus sacra scripta quaz illi peruertunt.

¶ Propter hoc. Et spinas punctiones doloz p murum obstaculum. Vias ergo .i. actōes tuas duris laboribus ¶plicabo et ponam obstaculū ne ad hoc qō vis pueniaz. Et semitas suas. Vote pphete de alia ad aliam subito trālit psonā vt ab imitatōe illi auditores deterreat

¶ Et sequet̄ ama ¶ Prouidentia dei sepe subtrahit nob qp impim ¶sup z affligit vt sic ad euz redire cogamur. Unde ī libro iudicuz filij israel sepe pressi malis ad dominum clamāt qui suscitat eis saluatorē. Secunt etiā heretici amatores a quibz sepe deserti ad sinum matris ecclesie reuertuntur qz flagella p oia eruduit israel.

¶ Et hec nesciuit. Paimo Ab hoc respicit qō supra diceratq pp̄ls israel tempalia q̄ a deo accepat ydol̄ reputabat. z qz nesciuit deū esse auctorez bonōz et illo auro et argento fecit sibi baal ydoluz sidonioz. Mistice p vinū leticia spūalis signatur quā non in ß seculo sed in deo habere debuerunt per frumentum ler qua pascā debuerāt per oleū sensus illuminatō per argentum nitor eloquij. p aurum preceptum dilectōnis dei et proximi. In quibus omnibus non deum sed demones venerabantur.

¶ Oleum quod illuminat omnē hominem venientē in hunc mundū. Hec oīa qz ponē ad idolatriā quā ad culturā dei referebant. recepti et alios decipientes. iō ß oia de aufert eis vt q̄ nō senserūt et copia serūt et iopia.

¶ Que fecerūt baal. Hiero. Baal singulari numero babalim plali masculino genere. eadē ydola nominant. Ubicūq; enī in fine hebraica nomis im sillaba legim numeri plural ē masculini generis ut cherubim seraphim Ubi aūt oth legitur numeri plural ē in feminino genere vt sabaoth. p interpretat̄ militiaz exercituū. z tutū Quia ¶ baali multis locis colebat. iō baalim pluraliē enumeratur.

¶ sicut fecat in solitudine vt ducatur in captiuitatē patrō suum omniū bonoz̄ et ad patriam terram inuiam ¶ interficiam eam ne exeat non valeat. Unde ecce relinquetur in sitī. et filiorum illius non miserebor vobis domus vestra deserta.

rebor quoniam filij fornicatōnuz sunt quia fornicata est mater eoz ¶ obstupuit. versa est in admirationez ¶ sceleris ¶ fecit dyaboli filios.

confusa est que ¶ cōcepit eos quia ¶ fide et dilectione sequat deos. vel imitabor gentes quarum deos colo. demones ydola

dicit. Uadā post ¶ amatores meos qui dant panes mihi. z aquas meas lanam meaz. z linum meū. oleū meum. z potum meum. Propter hoc ecce ego sepiā viā tuā spinis z ¶ ne possis ire quo volebas. ¶ quas sepe pedetriuisti

sepiaz eam maceria ¶ Et semitas suas ¶ multo studio. ¶ ¶ assirios vel chaldeos. querens ab eis in tribulatione auxilium.

as nō inuenet z sequet̄ amatoresꝰ ¶ ad hoc vt ferāt auxiliū. seo ab eis captiua buntur.

suos. z non ¶ apprehendet eos et ¶ sibi ppicios. ¶ et hac cōpulsa necessitate

queret eos z nō inuenet ¶ Et dicet ¶ quāti mercennarii i domo patris mei. b. p. ¶ deū qui per legē me sibi desponsauit

cet Uadam z reuertar ad virum ¶ quando preceptis eius obediui.

meū priozē qz mihi bene erat tūc ¶ quādo p ydolatria miseris affligor.

† ¶ Sectiōs partē illam que nō reuertitur vel etiā secūdum partē illā que prius reuersa post deterius peccat.

magis quam nunc ¶ Et hec nesciuit ¶ quod confirmat cor bonis ¶ quod letificat

uit quia ego dedi ei frumentū vi † ¶ quod illuminat. ¶ signe examinatā. p. t. p.

nuz z oleū z argentū multiplica ¶ sapientiā ¶ vel quo. ¶ ydolū babilonioz̄

ui ei z aurū que fecerūt baal. Id circo cōuertar z sumam frumentū ¶ messio vel aree qz tunc maior erit dolor eū quo ammō rapientur a terra et manibus

meū in tempe suo z vinū meuz in ¶ vindemie vel torculario.

tempore suo. z liberabo lanā meā z linum meum q̄ operiebant ignominiam eius. ¶ Et nunc reuelabo ¶ vt quā velatā amabant nudatā cōtēnant

stulticiam eius in oculis amatorū ¶ nullius fortitudo poterit erucre a potestate mea seo iusso iudicio faciā captiuari ab hostibus

eius z vir non eruet eam de ma ¶ cum fuerit in babilonia seruitute.

nu mea Et ceſſare faciā oīe gau ¶ pasche pentecosten. tabernaculoz̄ ¶ Calendas.

dium eius solēpnitatem eius ne ¶ in quo epulis et ocio vacabant.

omeniam eius sabbatū eiꝰ z omnia festa tempora eius. Et corrumpam vineam eius z ficum eius de ¶ iō auferā qz dixit. i. putabat hoc nō a deo

quibus dixit. Mercedes he mee quasi a cōiugē dari. seo a dyabolo qz colebat eum.

sunt quas dederunt mihi amatores mei. Et ponam eam in saltum. ¶ Cum visitare frequētius in bono solent accipi hic in malum ponitur. p afflictione.

z ꝯmedet eā bestia agri Et visitabo ¶ ¶. i. p diebus quibus coluit baal affligam. ¶ ¶ in ipsis solēpnitatibus quibus immolabat demonibus penis affligetur.

bo super eā dies baalim quibus ¶ non deo seo demonibus.

accendebat incensuz z ornabāt in ¶ oblita mariti legitimi adeo vt nec memoriam eius haberet

aure sua z monili suo z ibat post amatores suos z mei obliuiscebatur ¶ quasi non tamē desperet. licet superius minatus sit

tur dicit dns. Propter hoc ecce ego lactabo eam z educam eam in

¶ Baal interpretatur superior. qz supiora dogmata putāt se habere quā ecclesia vel vnoratō quia in ipsa false opinionis scientia venoratur.

¶ Liberabo lanam meam. Cū ipsi sint sui dyaboli sub illa fuitate tenent lanā. linū ß liberat deus ne ab iniquis dominis possideantur.

¶ Que operi. Hiero. Ignominiā quā operiebāt ydola ipsoz̄ sunt quaz altaria varijs vestibz decorabant. Spūalia vestimenta sūt articuli dei z custodia angelorum quę aufert dator deus ab ingratis vt reliqua in sua imitate trādantur dyabolo ad eternaz penam.

¶ Et nunc reuela ¶ ydola que colebāt baal dei amatores z a sirij cū quibus indei dimicabāt habuerāt. In qz vo oculi stultitia indeoruz reuelat̄ qñ capta iersim et tēplo subuersa viderūt hostes cherubin imagines z ydolum baal z dicebant. Quia indei sicut alie gentes ydola venerabant. p iniquitate sua nobis subiquuntur.

¶ Hiero. Hec indea historialiter et allegorice passa ē q̄z pmā ab assirijs z chaldeis tāq̄ a romanis irepabiliē captiuata solēnitates sm ritū suū eaz leticia nō celebrat. q̄ oia ab eis ablata in ecclia a fidelibz spūaliē celebrāt. Unde. Auferet a nobis regnum dei z d. g. f. f. c. Hec referunt ad hereticos qui doctrinaz z scientiā pmittentes egressi de ecclia de serunt a deo. qz turpitudo patet amatoribz quos pius recepant z traditi bestijs. i. dyabolis eoruz moribus relinquuntur.

¶ Et corrumpam ¶ Historialiē grādiegelu z ariditate ut nullaz habeāt arboꝝ fructiferam. Mistice p vinū leticia cordis. p ficū dulcedo ipalliocunditatis q̄ auferunt ab ingratis. q̄si a meretrice

¶ Et ponā eā. Ne habeat arbores pomiferas ß in solitudie redigatur qō et pius ab assirijs z chaldeis z tandē a romanis cōpletū ē. Unde sequit et cōmedet e. b. a. ceteritus romanoz. l. bestia diaboli. q̄ bos cōmedit trahendo ad culturā suā. p qua in eternum exterminantur.

¶ Et visitabo. Seruat psonā meretricis q̄ vt placeat amatoribz ornat se auro z gemmis z pulcritudinē quā nata ñ hz arte exquirit.

¶ Inauris doctina q̄ aures ornāt monile colli ꝑdicatō q̄ alijs emittit ß misit añ porcos z scīm vdit canib iuxta illos. Circul aure i naribz suis mis. p. t. fa. Sz z hetici imolāt baali icensuz. dū dogmata q̄ ¶ ydola sibi finxerūt sequūt. ornāt aure. qbz verba audiūt z collū q̄ pferūt vt eloq̄ venusta placeāt. Nō ei dignāt ecclē rusticā. l. plicatē q̄ meretricea ornamēta abiect ß artifici z elegāti medacio amatoribz suis. boibz l. dēonibz placē itēdāt

¶ Propter hoc Quia misericors sum blanditur illi ut ad me cōuertat

pmissio ẽm bonoꝝ mala mitigat. Unde venite ad me q̃ laboratis. Et sic pus de egipto eduxi ⁊ in deserto ab hostibꝫ preteriens sic facia cũ eos de terra captiuitatis ad ꝓpriũ solũ reducere. Jn aduentu ei filij apiet spem salutis. et dabit locũ penitẽtie et blandietur ei.

¶ Et loquar ad. Hiero. Loquitur ꝟba mollia ⁊ cõsolatoria vt tristitiã tẽpet gaudio. ad cor loqr̃ q̃ cordi tristato crannunciato gaudio satisfaciẽs ꝟ ipleriꝰ ẽ qñ christꝰ discipul' dixit. Jã nõ dicam vos seruos. s. a. Et iterꝫ Filio li'adhuc'mixta'h. v. d.

¶ Et dabo ei. Hiero. Unica dñi salvatoꝛis domus isrl est huic dant fuit ꝓcipue de eodẽ populo primũ moises ⁊ aarõ p'ea 30 robabel. iesus neemias ⁊ esdras tãdẽ apl'

¶ Et vallẽ achor. Cũ filij israel cepissẽt iericho achor furat' ẽ ve anathemate quo peccato isrl nõ potuit resistere hostibꝫ suis. ꝟ ipso achor interfecto i valle q̃ er ipso nomẽ habet. meroꝛ israelitarum i gaudiũ cõuertit' et desparõ in spem. et sicut puncto illo israelite habuerunt spem vincendi. sic restructa hierusalez ⁊ templo ꝓ romanos et punitis his qui peccauerũt in christo' q̃si restructis figuris iam apli hñt gaudiũ ⁊ spem q̃ totũ mundus christo subicient. Achor cõturbatõ qr turbauit isrl et ipse postea turbatus est.

¶ Et canet ibi. Quãdo egressa ẽ ve egipto q̃ spe plebs illa in fide vi crescebat ab idolatria egipaoꝝ pũsa ⁊ ad mdiora ascendebat. sic nũc canit et letat' eccl'a per baptismũ a diabolo libata vñ Cãremus dominꝫ g. e. m. e.

¶ Et erit in die. Jn memoꝛã beli conseratum est idolũ quod bel dicitur et boc noie apꝑ heris idolum babilonis sepe vocatur. Huc sidonij sepe baal vocant vel baalim. Et interpretat' babal babẽs baalim babẽs me. Uñ et mulieres vocãt maritos suos baalim. i. vir me'. s. habẽs me i coniugio. Hebrea vero lingua vir dicit'is ⁊ vror issa. Unde hic dicitur plebs credens volens me ostendere viꝝ suũ vocabit me is id est vir non baalim quod similiꝫ interpretatur vir meus. quia et si scdm etimologiã posset dici. tamen idoloꝝ odio nõ debet dici. ne in cultu vi recordemur noꝝ idolorum. ne dum viꝝ nominet idolum cogitet quod potest esse propter ambiguitatem verbi. ex boc habem' ex solis vocibus inordinate ꝓlatis heresim posse incurri.

¶ Cum bestia. Nomine bestiaꝝ ⁊ volucrũ gentiles signantur q̃ hec ꝑ vota colebant. Unde purgari non eisdem nomibus sed rationales vocantur. Jn his iam cõfregit deus potentias arcuꝫ. s. ⁊ g. ⁊ bellum quibꝰ armis fractis iam secure dormiũt credentes sub vno pastore christo.

¶ Et sponsabo. Ter ponit sponsabo. Primo velpodit eam sibi i abrazam. vel cũ eduxit eam de egipto vt vxorem haberet sempiternã. Secundo in monte sina dans eis ꝑ sponsalibus legis iustitiã ⁊ iudiciũ ⁊ iunctã legi misericordiã vt si peccarent caperentur ⁊ si penituerint reuocetur. Tertio i adventu filij quod est in fide trinitatis in qua fide credentes statim saluꝰ qr ille est deus quẽ ꝑius negauerũt. Hec q̃ meretrix que ita fuerat coniuncta i eternos viri cõplexus. quia in egipto idola colunt. iterũ ꝑ legem assumitur. qu am qr ꝓterit. ꝓphetis quasi sponsi sodalibꝫ interfectis. tertio venit filius quo crucifixo ⁊ a mortuis resurgente. desponsatur nõ iam in iustitia legis. ꝟ in fide et gratia euãgelij ⁊ cognitõne virtutis.

¶ Hiero. Nota misericordiã viri dei. meretrix dia fornicata ad virũ reuertitur. nec cõciliari viro ꝟ sponsari dicitur. ⁊ vide distantiam inter dei ⁊ hoim coniugia. homines de virgine nõ virgine faciunt deus iunct' mere/ trichabus virgines reddit.

¶ Et erit i die. Hiero. Scdm litterã potest intelligi q̃ in aduentu christi bona gentilia. ꝓmittuntur credentibꝫ vt ꝓpter ipsũ qui semel dei ẽ omnia suo ordine curtant sic ab initio sunt cõdita et vtilitari hominum vtuant ⁊ tñ indi ad huc post tanta bona coꝑaliter antichristũ exꝑcrant. Spũaliter ceti qui gram dei enarrant eruditi sunt. rogãtes. ꝓ miliere chananea ⁊ ꝑ socrũ petri. et celi audiũt terrã. i. homines qui sũt in ecclesia. ⁊ audit triticum id est ita hñt spũales intelligentiã veteris ⁊ noui testamẽti vt letificet corda audientiuꝫ modificando doctrinã sm capacitatẽ audientium ⁊ hec omnia id ẽ celum et terra apli. s. ⁊ vniuersal' ecclesia audiẽt iezrael id est' semẽ verbi dei producent ad effectum opis vt faciat aliud semẽ fructũ centesimuꝫ aliud. lx. aliud. xxx.

¶ Asserãt indei tempe sui messie hec adimplenda q̃ vt omnia suo ordie curtant fruiet suo creatoꝛi creatura.

¶ Et hec eruditent. Hiero. Hoc spũaliter ad apl̃os ptiner qui incipiendo ab hierusalẽ sua ꝓdicatõe ⁊ miraculis corda audientiũ vbiq̃ fructificare facũt qui sunt semen dñ audiunt a dño seminatores dñi in omnẽ terrã. e. s. e.

¶ Et seminabo eã. Mereꝛit q̃ deo copulata fuerat ⁊ tres ediderat. ꝓmum iezrael. secundã absq̃ misericordia. Tertiũ nõ populꝰ meus. Jã videt ꝓpter fidem dei et semẽ dei mutata noia. ⁊ possunt hec oĩa referri spiritualiter ad. x. tribꝰ que israel dicunt' q̃ sub noie meretricis tres liberos ediderunt. Generaliter ad omnes israelitas qui crediderunt.

¶ Adhuc. Sicut ꝓ fornicariã. x. tribus ita ꝓ banc adulterã indeã speciaꝰ liter intelligim' cui ꝓpheta iungit ꝓpitur. Potest tamẽ et ꝓ illã ꝓ istaꝫ vniuersaliter israeliticus designari ꝓplus.

¶ Uinacia vuarum. Per vinacia demones qui creati sũt i magna pinguedine spiritus sancti. Sic ꝓ superbiã arefacti ve celo sũt. picti quos colunt indei Uel vinacia traditões indeoꝝ ab omni veritate vacue ꝑ quas indei traditões dei relinquũt. Signat enim hec adultera ꝑsens temꝑ indeoꝝ quos diligit deꝰ q̃ omniũ expectat salutẽ ⁊ appit tanã penitentibus. Sed illi relicto deo inutiles res sequunt'.

miserationibus Et sponsabo te mihi in fide ⁊ scies quia ego dominꝰ
¶ quãdo te mihi in fide sponsabo
Et erit in die illa ⁊ exaudiam dicit
¶ apostolos dominus. ⁊ exaudiam celos ⁊ ipsi
¶ vt illam celesti pluuia irrigent ¶ de qua
illi exaudient terram ¶ terra autem
veritas de terra orta ẽ in qua paterfamilias se
dicit triticum ⁊ vinũ ⁊ oleũ. Et hec
minat bonum semen.
exaudient iezrael Et seminabo eaz
¶ bonam. ¶ in filium creatũ ¶ synagoge que
erat sine misericordia dñi idola colebat.
mihi ¶ in terrã ⁊ miserebor ei' que
¶ mutabo noia quibusdã assumptis
fuit ¶ absq̃ misericordia ⁊ dicam
¶ de hoc populo dictum ẽ. vos estis qui per
mãsistis mecũ in temptatõibus meis. et ego dispono
mihi pater meus regnũ.
non populo meo ¶ populꝰ meus es
¶ cõuersus ad fidẽ ¶ tu es christus filius dei. vi-
tu. ⁊ ipse dicet deus me' ¶ es tu.

Ca. III

Et dixit dominus ad me adhuc dilige mulierem dilectam amico ⁊ adulteram sicut diligit dñs filios israel. Et ipsi respiciũt ad deos alienos ⁊ diligũt vinacia

¶ iuxta litteram tu ea ad ulteram diligis. sed ipsa nõ diligit te sed te spreto. aliũ plusq̃ te diligit et ad quid hoc pertinet. subdit. sicut dominus dilexit multum filios israel. sed ipsi spreto eo colunt alienos deos.

Choro ordei .i. xxx. modios ꝛ dimidio .i. quindecim qui reddãt .xl v. modios hac mercede cõducitur. Quitadecim die mensis nisan q̃ ẽ marcius. Posse sa sunt p̃mogenita egipti ꝛ et israel eductus est de egypto et hac mercede in ꝛi seruitute conductus et p̃ primogenitis israel qui plagas nõ senserũt xv. sicli argenti in templi donario offerũt. Quadragesima quinta die ad montem sina ꝓcuit populus et statim alte ra die ꝓcipit vt abstineant a coitu seminarum ꝛ p̃ triduũ sanctificari ꝓparent se ad accipiendam legem. ꝛ q̃nq̃gesimo die moses accepit decalogus Bene ergo .xl v. modijs ordei dicunt conducti qui post aduentum christi sedent ꝛ expectant aduentum ꝛi sui. donec plenitudo gentium introcat. et sic omis israel salu fiat qui interi nec ꝛũ habet nec idolis fuit nec vtiq; abo hominũ sed ordeo iumentoꝝ quia nil spũali in lege habet ꝑ litteras sequitur.

Nisan dicitur mẽsis in q̃ pascha est sine martius sine aprilis.

Ego expectabo Ne putes me tibi iter rei iniuriam. par pari refero. Ego vir tuus. sedeo animo et expecto adultere penitentiam vt saltem in fine israel cred at et fiat vn? pastor et vnus grex.

Et sine ephod Hiero. Ephod ꝓprie super humerale ꝑ hic ꝓ omni vestimento sacerdotali accipitur potest poni et ꝓ lineis vestimentis sicut samuel ephod lineo indutus legitur. hec omnia in dei ad. ser. anos captiuitatis referunt ꝑ melius intelligitur vel ꝛe ꝓsenti tempore. vel ꝛe vltima iudeoꝝ cõuersione. Modo enim sedent iudei q̃dto loco ablq; omnibus istis. ꝑ nos habem? christũ sacerdotem et corpus eius et sanguinem. et vestem innocẽcie et teraphin id est signum ꝛ memoriã domi exꝓssam in cordibꝫ nostris

Et sine teraphi Teraphi dicuntur figure et simulacra q̃ hic intelligimus cherubin et teraphin vel q̃libet alia templi ornamenta.

Pauebunt ad Stupebunt ad dominũ patrem ꝛ ad bonũ filium ꝛe bono patre cũ viderit in sua et patris maiestate regnantẽ vel ad bona ꝛe quibꝫ dicit Credo videre bona domi in terra viuentiũ vel ad bonum id est ad spiritũ sanctũ q̃ cũ patre et filio vnus est deus. Ca. IIII.

Audue verbũ A ꝓncipio ꝓphetie vsq; ad hunc locũ sub meretricis descriptõe ꝛ adulter quaꝝ post graues penas. ꝛ longã relictionẽ ꝓ ficta fit restitutio in pristinum vel meliorem statum numerant peccata .x. tribuum ꝛe in tribuũ ꝛ in cõmune omniũ nunc conuertit ꝛmo ad .x. tribus exponens deam nõ frustra ꝛ atum tam gratia cõminari ꝛ inferre supplicia ne cui videat non ex ꝛitate iudicij sed ex potentia dei in eos qui nõ peccauerunt ininste illata sentẽtia. Maxime referunt hec oĩa ad eos qui christũ in carne noluerũt suscipe ꝛ ad coꝝ posteros. Cũ habitatoribꝫ id est cum universis terrena amantibꝫ agit dominꝰ iudicium dãnans eos. qz nõ est in eis ille qui dicit ego sum ꝛitas et nõ ẽ misericordia nec pupillo nec vidue nec ipsi christo miserentur ꝛ in mẽtibus coꝝ nõ habitat scientia .i. fides ꝛ cognitio ꝛi sed ipsa sapientia patris. maledicens ad eos ꝓtinet qui dicebant ꝛ omnium babes mendacium q̃ dicebant reus est mortis homicidium. qz ipsius et ꝓphetas occidrunt furtum. qui se ꝛ filios suos deo furant. dicẽdo. sanguis e. s. n. ꝛ. s. n. adulterium ad imãditiam vel idolatriaꝫ refertur. Sanguis sanguinem tangit cũ peccatum peccato additur. nomine cẽ sanguinis peccatũ signatur.

Habitatores terre id est non aduene ꝛ peregrini sed incole terre dicunt q̃ ad iudicũ ꝓ nocentur. Qui autem vt aduena et pegrinꝰ peransit mundum ille sequit̃ ꝛitatem ꝛ misericordiam. et sic faciendo am ꝛe ne maledicti et alioꝝ peccatoꝝ imundatiõe obnubat.

Lugebit terra .i. amatores tre cũ ꝓdẽt ea i q̃ bꝫ glabãt carnales in dei q̃ firmiati sũt cõꝑbẽli ab bostibꝫ q̃ ꝛ bestie fuerũt .i. feroces et volucres .i. tementis se effetẽtes pisces in ꝓfundis vitioꝝ sẽsualis ꝛ aere libin ñ videtes.

Ueruntamen Hiero. Quasi paucis ad indiciũ vt saltẽ nõ ꝓ potẽtiã ꝛi ꝓpẽ peccata se bostibꝫ tradi os ꝑ q̃ neglecta coꝝ recrõe i scelerib ipudẽter ꝓmanẽt idigni sũt qui arguantur.

Hodie nõ fraude l'insidijs ꝑ apta luce vt oĩs scãt ꝛe ꝓ pcis captiuatã

Et corruet Et ꝓphã seu pseudo l'ois ꝛia ꝓphandi q̃ añi captiuitatis .x. tribuũ habuerũt ꝓphas beliã ꝛ helisei ꝛ alios q̃ i samaria ꝓphauerũt ꝑ ꝓ captiuitate i .x. tribubꝰ nõ legit fuisse ꝓphã. Unde amos q̃ erat ex tribu iuda cogit redire in patriã ne in samaria q̃si i alieno regno ꝓphetaret.

Nocte tacere. Omia q̃ dicunt ex .x. tribubꝰ possunt referri ad hereticos qui relinquunt regnũ dauid ꝛ hierusalẽ .i. christũ ꝛ cedeliã. ꝛ id eo nocte coopti tacent a laude ꝛi. ꝛ q̃ nõ habẽt scientiã .i. veram fidem christi repelluntur p̃cerũq; immatura morte a sacerdotio ne indigni tractẽt corpi

et sanguinem vomī et tue vite vivendo corrumpāt alios doctrina vel exē/plo ꝙ qui a talibus generant cū ipsis eterna dampnatōe ꝓmentur ·

Matrem ·Juda generaliter mater. singuli filij·

Secundum mul· All· Heretici quāto plures tanto magis deliquūt deo ꝙ iuxta numerū suum ampliant dogmata errorū· quorum gloria id est dignitas christianitatis mutat in ignominiā quando pro peccatis ꝓteritis in ampliora labuntur ꝙ inde in penam qui commedunt peccata populi· dum per dulces sermones recipiunt corda et denotant domos viduarum dicendo· deus nihil aliud quērit nisi veritatem fidei quaꝫ si custodieritis non curat quid agatis et sic subleuant animas eorum in peccatis vt nō peniteant sed in sceleribus gaudeant. Unde et populus ꝙ docetur et sacerdos ꝙ sic docet piter pibunt·

Uel sacerdotes adulantes hominib⁹ in peccatis peccata eorum assumūt sibi Unde isaias. populе meꝰ qui beatū te dicūt ipsi te decipiunt .

Hi sacerdotes nō erant de tribu leui· ſ et quacūꝫ tribu dantes munera regib⁹ ·i· tribuum fiebant sacerdotes in templis idolorū .

Comedent ꝙ

Hieroni. Heretici suo errore nō saturantur nec cessant a turpitudine sue fornicationis ꝙ non custodiēdo legem· derelinquunt deum· insaniunt et inebriantur ꝙ dolta mēte adorant idola quę in corde suo finxerunt et spū fornicatōis possidentur .

Voluptas insatiabilis est et habita. famen nō satietatem parit. Contra . Beati q̄ esurūt et sitiunt iustitiaꝫ. quoniā .i. s. quia iustitia suba est quę satiat iniquitas non habet substantiā ꝙ ideo ventres vnoquorumtantum vacuos relinquit.

Et vinum. Sicut ebrietas vini mentem bibentis perueritꝫ ita fornicatio corpalis vel spiritualis de rōnali homine quasi brutum animal efficit vt lupanaria sectent ꝙ ligna et lapides quasi deum adorēt. Unde quasi admirās subdit ppheta. Populꝰ meꝰ .i. l. s. q̄ dn̄o ꝫ noie meo vocabat

In ligno .s. i. Benus erat diuinatōnis quod fiebat in ligno ꝙ baculo quo futuroꝝ captabantur anguria. Unde in ezechiele legitur quod per gens nabuchodonosor contra amon ꝙ hierusalem inter ceteras diuinationes cōmiscuerit sagittas ꝙ ecierit virga contra hierusalem· forte sicsibi q̄ fierunt quid vtilius esset deum an idolum colere. Unde iusto iudicio dei ꝓ responsionē baculi seducti sunt a diabolo· Uñ seqr. Spūs enī fornicationū decepit eos

Super ca· In lege ꝓcipitur vt in loco quem dominꝰ elegerit sacrificet ei ꝙ iuxta templū lucus et arbores non plantent nec voluptuosa loca religionem emolliant ecōtra israel excelsum relinquēs deum in excelsis locas diligebat sacrificare ꝙ q̄ dederat vrit ate· ſrebat vmbrā Uñ i libris regū legit verūtn excelsa nō abstulit qꝛ adhuc pplꝰ imolabat in excelsis.

Heretici sublimitatem dogmatum sibi repmittūt ꝙ sacrificāt. s. q. ꝙ· p· arbores· s· infructuosas· qꝛ ficū et vineaꝫ nō būt sb qbꝰ sancē reqescere dr

Ideo fornica. Filie et sponse hereticoꝝ sunt aie quas in errore genuerit et suis dogmatibꝰ despōsauerūt· huiusmodi idigni sūt correctiōe dei. quoniā ois cultus eoꝝ fornicatō est ꝙ turpes turpibꝰ cōmiscentur ideo vapulabunt vt aliquādo ꝓ plagas intelligāt q̄niam reliquerunt deum·

Non visitabo. Ut q̄ aliē ſtelligere ñ vultis ex dolore ꝙ ob ꝓbrio vestro ſtelligatis doloꝛē ꝙ iniuriā dei cui⁹ vxor ꝙ filij esse debuissit q̄ ſtātū ī vestro petō irascit vt nec peccātes arguat nec ꝓ eē tremā captiuitatē puniat ḡndis misia ut qꝛ despat emēdatio non adhibetur correctio .

Que colebat beat pbegor quē papū possumus dicere ob magnitudinē obsceni mēbri. Uñ vt q̄ asa fec rectū ī cōspectu domi ꝙ abstulit effeminatuꝫ ꝙ amouit matrē suam ne accedam ne esset p̄ceps i sacrificijs papi

Et cū effemina .

Effeminati sunt sacerdotes in antris de monꝫ q̄ galli dicunt qꝛ de hac gēte ea ꝓtos romani effeminabant ut q̄ romā ceparit hac ignominia ferirentur.

Si fornicaris Si. ſ. ēb cū meretrica. b idola colunt ita vt quisq̄ꝫ impleret manū suā sacrificio ſ regi munera dabo fieret i dolo⁹ sacerdos saltez tu iuda qui possides birlm ꝙ et lege habes sacerdotes leuitas ꝙ ceremonias templi. ne i dola colas cū domio.

All. Si tu hereticе fornicaris saltē iuda .i. eccla si fornicet ꝙ ne īgrediat galgala .i. heticoꝝ cōciliabula vbi peccata oīm renelāt· galgal ei renelatio l' volutabꝝ iterp̄tat ꝙ adistar porcoꝝ volutāt ceno vitioꝝ ne ascendat i beraue .i. ad supbas fallsoꝝ dogmatū factōes. Nō ē ei dom⁹ ꝛi ꝫ dom⁹ idoli. Nec iuret ꝓ nomē christi cui⁹ maiestatē ꝛe mo male sētiens polluit. Sic ei vacca petulca asilo petulī sūt hetici ardēnb diaboli sagittis ꝙ legis notitiā religrunt· iō pascent ī lata via q̄ ducē ad mortē ꝙ patiētia boni pastoris eos ad mortē nutrit .

Galgala loꝰ i q̄ saul ī regē vnctus vbi ꝙ ppha de tēpto veniēs ꝓmū castrametat ē. secūda circūcisione purgat et q̄ tpe adūsa religionis i loco celebu error ioleuit bethauē oli bethel dicebat. ꝫ pꝰ ꝫ aurei vituli a ieroboam ibi sūt positi. nō dom⁹ ꝛi ꝫ dom⁹ iuni ꝙ dom⁹ idoli dr· fositā ꝙ pplus israhō ī solitudie fec sibi caput vitli q̄ coleret ꝙ ieroboā titlos aureos vt p̄ narēt i sua supstitiōe q̄ dicerāt apd egiptios q̄ ꝫb figura boū deos colūt

Nūc pascet. i. nō mlto p⁹. ꝫ dū spūs reget art⁹ ppbantiā vncent ab assirijs i captiuitatē ꝙ i latitudinē tre medoꝝ dispsi lōgotpe ibi morabūt.

Particeps ido· Jdeo nomine effraim· ſ· tribus tēpantur quia de

ſ quasi quotquot boues habuit tot aras et struxit demonibus .

et ego Secundus multitudinem

ſ contra me· ſ idolū in quo gloriabant

eorum sic peccauerūt mihi Glaz

ſ Quādo ꝓ scelere hoc sacerdotes et populi captiuabant· ſ qꝛ·

cozū in ignominiam cōmutabo ·

ſ· i· oblata ꝓ peccatis populi· ſ sacerdotes quozū ē sacrificia cōmedere·

Peccata populi mei comedent et

ſ qꝛ non solū non corrigūt seo etiā laudāt et i

ad iniquitatem cozū subleuabunt

punitatē ꝓmittūt· Unde illi ad peccandū subleuant·

animas coꝝ· Et erit sicut populus

ſ qꝛ equalitē peccāt equalitē punient· ſ punitā

ſ Sacerdotē vel populū

sic sacerdos ꝙ visitabo super euz

ſ mala opera· ſ nō solū ꝓ operibus seo etiā ꝓ cogitationibus punient·

vias eius ꝙ cogitatōnes eius red

ſ· i· mala opera exercebūt ·

dā tibi Et comedent ꝙ nō satura ꝫ

ſ viros fornicantiū deficiūt seo deficerū at defect· ſ· i· tribus eū idolis ieroboam·

ſ subaudit fornicari·

buntur Fornicati sunt ꝙ nō cessa

ſ nō valentes duabus dñis seruire·

uerunt quō deum dereliquerunt

ſ qui dicit dñm deum tuū adorabis ·

ſ mandata eius

in non custodiendo· fornicatio et

vinū et ebrietas auferūt coz· Po

pulus meus in ligno suo interro ꝫ

gauit ꝙ baculus eiꝰ annūciauit ei

ſ· i· diabolus qui se in simulacris facit adorari principū fornicatōis idoloꝝ inuentio

Spūs enī fornicationū decepit eos

ſ per idolatriā recesserunt

et fornicati sunt a deo suo Super

ſ in amenis locis .

capita montiū sacrificabant ꝙ sup

colles accēdebāt thimiama Sub/

ſ subaudis sacrificabant

tus quercū ꝙ populū ꝙ therebin/

ſ· i· placebat crequentia voluptatibus

ſ qꝛ fornicati estis a deo·

tum qꝛ bona erat vmbra ei Jō

fornicabūt filię vestrę et sponsę ve

ſ quia vos filij mei fornicati et quod mihi patri et sponso fecistis in vtribus et in filiabus patrimini

stre adultere erūt Nō visitabo su

per filias vestras cū fuerint forni

ſ et vos sponsa mea

cate ꝙ sup spōsas vestras cū adul

terauerint Quoniā ipsi cū meretri

ſ quid turpius q̄ꝫ viros cultui meretricum copulari et cū abscisis imolari hostias sue libidi

cibus cōuersabant ꝙ cū effemina

ſ deum vel peccatum suum

tis sacrificabāt. ꝙ non intelligens

ſ trī· ſ per captiuitatē vt plagis afflictis pcz dolorem recipiat disciplinam

popul⁹ vapulabit Si fornicaris

tu israel· nō delinquas saltez iuda

ſ vt ibi adorētis idola

ꝙ nolite ingredi in galgala ꝙ ne

ſ ne per os vestrū quod pollutū ē recordatio

ascenderitis in bethauen neq̄ iu/

ne idolorum fiat mentio nois mei·

rauerit is viuit dominꝰ Quia sicut

ſ abiciens iugū sic· ſ· tribus a iugo legis recesserunt et demonico spū agitate. latam arripuerunt viam que ducit ad mortem·

vacca lasciuiens declinauit israel

Nūc pascet eos dñs quasi agnuz

ſ qꝛ. ſ factus ē

ī latitudine Particeps idolozū

ſ· i· ergo· ſ o iuda· impietatem eius. ſ a tuo cōsilio· ſ qꝛ

effraim dimitte eum separatuz est

ſ cultus religio eius· ſ idolis et demonibus immolant primū vitulo ieroboam posteā ido/lis omnium gentium·

conuiuium coꝝ fornicatōe for

illa tribu fuit ieroboam qui ꝓmus vitulos aureos vnū in bethel. alterū i dan cōstituit.

¶ Dimitte Dottar. ꝓba ecclesiasticā virum vt cōtēpnat hereticum qui amicꝰ est demonij et fruciferam sue doctrine vbertatē ꝓmittit. Cuius sacrificia ab ecclia sepata sant. dum non recte coleb ãt misterū corporis et sanguinis christi. z iō varios errores et immunditiam secuntur. et affert ignominiam id est supstuas traditiones z ligat eum diabolus ne valeat stabilis manere. ℔ omnivē to doctrine circumfertur et confundetur .s. quia retributio eius erit luctus.

¶ Protectores Reges qui populum erudire z defendere debuerunt inducunt ad idolatriam et tam ī reges q̄ populum īmundus spiritus ligat ne libere volitare patiℓ. ℔ in obumbrat oīb⁹ error em excecat et ideo confundentur cū fuerint capti ab hostib⁹ intelligentes penam ꝓ idolatria illatam

¶ Audite hoc. Sacerdotes qui non de tribu leui ℔ q̄ a populo ita vocabantur et reges eorum et subiectum populū omēs nullo excepto vocat ad iuditium vt simul omnes audiāt cur tradantur inimicis.

¶ Iurta tropologiā accusat populus ne secerdotibus quos hereticorum principes ī telligimus principes z accusantur q̄ positi speculatores ad errorem illaqueēt et in pulcro monte qui interꝓtatur veniens lumen ponūt insidias vt trahant in profundum ad immolandum demonibus et victima in baratrū declināt ne recepti ad ecclesiā q̄ꝫ respirent Deū quosdam thabor lacus est id est aspera dr. z heretici lacum fodiūt in quem incidunt.

¶ Subter thabor. Thabor mōs est in galilea rotundus et sublimis in quo aues laqueis solebant capi.

¶ Et victimas. Vt nullus ageret penitentiam nec ecclesiis eleuaret caput siquidem reges et sacerdotes ire ꝓhibuerant.

¶ Ego scio effraī. Nomine effraim ieroboam signat. z omnes reges qui eum dignitate et scelere secuti populū receperūt. Nomie israel .x. tribus receptas quasi ego creaui reges z ꝓhibeā ꝓhim z sup opa mea semꝑ itueor ne dspent ℔ peniteant

¶ Ego scio effraī. Hiero ꝓnāpes puerorꝫ dogmatū id est hereticos et subiectum populum scit dominꝰ non q̄ approbet. ℔ quia nō possunt latere cum cogitationes vel opa eorum quia non cogitant de penitentia ℔ vt in peius ꝓficiāt quia spiritꝰ p quem fornicant in ecclesia z a vero matrimonio recedunt. aufert cognitionem dei a cordibus eorum.

¶ Non dabunt. Obstinati in malo non cogitabūt reuerti ad dū suū vt peniteāt ℔ quod male cogitauerūt ꝓficient et hoc ideo q̄ spiritus malignus inuentor vitiorum vel idolatrie est ī cordibꝰ eorum nec sinit reuerti z iō obliti sunt creatoris sui ne eum sic vocet adorent.

¶ Et respondebit All. Heretici superbiā babēt q̄si matrē sue iactatis q̄ semꝑ se iactant scire altiora et in ecclē cōtumeliā semꝑ vocabant ℔ arrogātia et ꝓli et magistroū piter corruet. Judas q̄ꝫ .i. vir ecclesiasticꝰ qui corpe nō mēte i ecclia ꝓsat. z cū hereticis eundem errorez tenet. frustra nomē ecclesiasticuꝫ ꝓfiteℓ q̄ cum hereticis punieℓ.

¶ Ruet etiā. In his verbis notat q̄ꝰ etiā due ebu iā idola colerent

¶ In gregibus suis Nunquid mandu .c. t.a.s.b.p. Et iterum ñ accipias d.d' tua. v.

¶ All. Heretici putāt q̄ in multitudine sacrificiorꝫ placēt deū et in das .i. ecclesiasticꝰ q̄ꝫ faciēdo demosinas ꝓ ecc cata redimāt inq̄bꝰ ꝓmaneāt cū sacrificiā ℔ cita ñ ꝓficia vle soleat iō ñ inueniāt deū q̄ attribus aufert. ꝓuaricāt aūt q̄ñ dei ꝓcepta neglignt. alienos filios generāt cū opa faciūt diaboli iō cottidie et sigillatim cū suis ꝓuocb ℔ ē mal q̄ egerāt ad et nam dāpnatōēs ꝓperant.

¶ Quia filios Alij dicunt q̄ vtores alienigenas duxerūt sicī ezdra legiℓ z filios genuerunt q̄s p̄cepta reꝓdiare cōpulli sunt.

¶ Nūc deuora. Legim⁹ ī libro regū et paralip. q̄ꝰ ℔ rege fac cee q̄ regnabat .x. tribubꝰ vēit teglaphalar rex assiriorꝫ z magnaꝫ ꝓtē ꝓli samarie trāstulit ī assirios scēo nāo prime olipiadis apud grecos ñ dū roma ꝓdita albe .xx. anno imperabat amulius quē romulus regno expulit.

¶ In gabaa. Gabaa coll' inꝓtat. rama excelsa be due ciuitates sūt ī tribu beniamī sibi vicine. ī gabaa nat ē saul rama in' vij. miso ab brīm q̄ꝫ rex isl' occupare voluit vt exirū z itroitū dauderet ebui inde. beibauen q̄ q̄ndā bethel z ē in tbu effraī vbi erat vitulus aureꝰ. Monet aūt vt tristicōꝫ tā .x. tbuū q̄ꝫ vnaꝫ nō humili voce defleāt ℔ oīb⁹ q̄ ī caemitu eꝰ sunt magno vlulatu ānunciēt In gabaa q̄.i. super colles z rama .i. ī excelso monet nūciaci buccina pastoꝫ q̄ fit ex recuruo cornu aīal z tuba q̄ fit ex ere vel argento in vsus belloꝝ et solēpnitatum.

¶ All. Heretici q̄ ī gabaa z rama excelsā sibi sapiaꝫ polliceℓ. iubent vlulare ī domo idoli idē fallocꝫ dogmatū q̄ venerāt vt malis suis nō tegāt ℔ cunctis manifestēt q̄ cū ꝑus esset dominꝰ dei nūc p errorel suū dominꝰ intulis z iō nō sūt aī facē beniamī q̄ ieꝓtat filiꝰ dextere z significat sōs ad dexterā vēturos ℔ pꝰ legē eꝰ vbi oculos nō habet q̄ nō etna sic iusti ℔ ipalia petunt. Dis cī iactāna effraī q̄ ieꝓtat vbertas in breui ī desolatōe erit z cū iudicij dies z ips correctōis aduenerit ꝓba sua fuisse vera ostendet deus.

¶ Ephraim in die Israel et effraim ductis in captiuitatē et tra eorꝫ redacta in solitudinem principes iuda qui flere debuerūt. z populū suum

ℓ ℓ Vt vel sic cogāt redire ad deum.

minū non cognouerunt ℓ Et respō ℓ q̄ sugbe agūt cōtra deꝰcolēdo idola

ℓ ne sit impunitus

debit arrogantia israel i facie eiꝰ. ℓ populꝰ ℓ ꝑcepta ℓ q̄ exaltabāt ℓ nec tū .x. tribꝰ et principes eorum captiuabuntur sed etiam duc sequentes scelera eorum pariter infirmabunt.

z israel z ephraim ruent ℓ in ini

quitatibus suis. Ruet etiā iudas ℓ in hostibus maiorum et minorum animalium hoc factum est quādo ꝑcīi ab hostib⁹ plangere deum intendebant sera moti penitentia.

cum eis ℓ. In gregibus suis et in ℓ non tantum israel sed et iudas.

armentis suis ℓ vadent ad quęren ℓ quem ꝓuaricatione offenderunt hostias placare nitentur. ℓ tamen ℓ placabilem

dum dominum et ℓ non inuenit ℓ a recedentibus ipse recesserit. ℓ quia

ent ℓ Ablatus est ab eis ℓ In domi non deo sed demonibus. ℓ in errore

idolorum vel quos p ignem ducēbat idolis cō sacrauerunt.

no ꝓuaricati sunt quia ℓ filios alie ℓ cr ideo ℓ cito ℓ prꝰ solebāt longe post futura ꝓdicere sed nunc veniet assirius et chaldeus et p singulos menses deuorabit eos cum suis

nos genuerunt ℓ Nunc deuorabit partibus .i. possessionibus quas in diuisione tre ad mensuram funiculi susceperunt

eos mensis cū patribus suis Clā ℓ .s. ltre .sup colles.

gite bucina ℓ in gabaa tuba in ra ℓ vitulus aureꝰ p cuius adoratōc mō capti uabunt ℓ que est

ma. Ululate ℓ in bethauen ℓ post ℓ ubi finitur tribus beniamin et incipit tribꝰ effraim ℓ vlulate q̄ tā domꝰ regia q̄ꝫ .x. tbꝰ

tergum tuum beniamin ℓ ephraim ℓ captiuitate. ℓ afflictōis

per quā corrgi possunt.

in desolatione erit. In die ℓ corre ℓ verba que de eis ꝓphetata sunt ipso actu ostendā esse fidelia.

ꝓnonis ℓ in tribubus israel osten-

ab ydolatria reuocare ne et ipsi similia sustinerēt ceperūt letari q̄ terra eorum sibi pateret ad possidendum.

¶ Facti sunt. All. Ad pnāpes eccle dr q̄ nō debēt exultare z de pditō ne benicoā salutē estimare ꝙ de scādalo eoz vri qz sup tales pncipes q̄ de aliorum miseria glabant et q̄ trāsferunt terminos i alind ꝓdicant q̄s ab aplis acceperāt effun

di fidem. Facti sunt principes iu
¶ ꝙ lex transferentes ꝙ fines captiuorum possidendo

da quasi assumentes terminum.

ꝙ ideo ꝙ qz veniēt babiloni et ita eos quasi aque impetus occupabūt nō suis viribus sed indignatōe dei.

super eos effundā quasi aquā irā
¶ ꝙ qz ꝙ nō quantū ad deū qui iuste hoc facit sed quantū ad hostes qui q̄uis peiores tñ eos oppumit primū pbul. deinde regalasar. p̄ca salmanasar.

meā Calumniā patiens ē effraim
¶ ꝙ p hac cā ¶ effraim et iroboā ¶ ꝙ p hac cā

fracē iudicio quōz cepit abire
¶ ꝙ i idola ¶ Sicut tinea vestimentum et putredo lente ligna cōsumunt. sic ego primo et p̄ca duabus ebus longissꝑa penitentie ebūs

post sordes. Et ego quasi tinea ef
tandem dāpnabo et sicut tinea citius q̄ putredo consumit ligna ita effrai primo captiuabit q̄s iudas.

frai et quasi putredo dñi domui
¶ intelligens populus z ebuū infirmitatē suā et sciens iudas se iō captiuandum q̄ consen

iuda. Et vidit effraim languorem
serat illi in malo non a deo sed a rege assiriorū querit auxilium et iō multa milia de ebu iuda ꝙ phacee et rasin captiuata sunt

suum z iudas vinculum suum. Et
¶ a quo sperabant vlionem.

abiit effraim ad assur z misit ad re
¶ qz solius dei ēliberare a tribulatōe et solue re vincula peccatorum vel captiuitatis

gem ultorem. Et ipse non poterat
¶ quin multa milia de iuda ꝙ rasin et phacee captiuentur

sanare vos ¶ nec soluere poterit a
¶ et ideo illi non potuerunt soluere quia ego aduersor.

vobis vinculum. ¶ Quoniam ego

quasi leena effraim et quasi catu
¶ ꝙ compēdi ab hostibus faciam et etiā vadam cum eis vt in ipa captiuitate me pentem vltorem sentiant.

lus domui iuda ¶ Ego ego capiam
¶ de ppria terra ¶ a potestate dei nō ē qui potest rapere potest vero qui tenet manu dei pōpria voluntate exire vt iudas ꝓiret.

et vadam et tollam. Et non est q̄
¶ celum

eruat Vadens reuertar ad locum

¶ Vadens. Loc dr magnificētia z maiestas ipsi. l sis ꝓba ad filium ꝓprie referāt. loc filij pat. Art ꝙ. Cū traditi fuitis hostib⁹ securi estote ego i mea maiestate l i patre nec descendaz ad vos vt vob⁹ irascar l miserear l q̄ hostijs ꝓpot. illo bñano affectu mouebor ꝙ q̄ oblit vii q̄s ptegebā hostib⁹ subiacē pmittā donec reuiacētes a malo. vrgēte fuitate ꝓgratis facie mea penitendo.

¶ Ostende nobis dñe misericordiā tuam
meum donec deficiatis et quera
et saluator e. n
tis faciem meam.

C. VI

Caliter nō resipiscūt ex sola vexatio dat intellectū auditui

In tribula

¶ Ecce hō lumine penitētie ad dñm cum tribularer clamaui

tione sua mane
ꝙ a vicis ¶ quotidiē ¶ dicentes. ¶ non contenti ꝓpria salute portant se iuicē

cōsurgent ad me Venite z reuer
¶ quem reliquimus peccādo ¶ ꝙ nabu. ¶ De men abrae apōhendit.

tamur ad dominum qz ipse cepit
¶ reuocando a captiuitate ¶ vt pius pat flagellando. ¶ a vulneribus peccatoꝝ ꝙ penitē tiam.

et sanabit nos et percutiet et cura
¶ nec solum curat sed etiā. ¶ quib⁹ iacuit i sepulcro.

bit nos Viuificabit nos post du
¶ resurgens a mortuis. ¶ secum

os dies in die tertia suscitabit nos
¶ tam in ꝑsenti q̄m in futuro. Curati viuificati suscitati. ¶ quo absente mortui iacebamus
¶ in maiestate diuitatis.

et viuemus in conspectu ei. scie
¶ vel nunc imitando vel ad celos ascendēdo.
¶ hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū verū et quē misisti iesum christum

mus sequemurq vt cognoscam
¶ facie ad faciem. ¶ venite reuertamur qz

dominum Quasi diluculum pre
¶ de ortu christi adhuc subdit

paratus est egressus eius z veni
¶ iudeus qui non recipit temporaneū frustra expectat serotinum ¶ dum ex pte cognoscam

et quasi imber nobis tempora
q̄n quod pfectum est venerit. in poitos filios meritum tibi imponam vt restituam similitudi dolore possim te tradere hostib⁹ aut q̄ meritis estēdit se hoc affectū pris quasi quomodo sine

et serotinus terre Quid faciā tibi

penitendo.

¶ In tribulatōe. Hec hba ex pte pnt aptari bis q̄ tribulatōe captiuitatis ꝑsti scām penitētiā cum regrebāt z alios hor. abāt. Generalit pnt aptari oīb⁹ credētib⁹ in christā q̄ afflicti tribulatōni by orto lumie xpi. tis i aduēu christi p fidē surgūt ex tenebis ifidelitatis z alios hor. ār. Uenite z reuteā a. d a q̄ recessim⁹ peccādo qz ipe cepit q̄n hbū. c. factū babi. i nob z sanabit nos. p⁹ dolorez vulnez plenā salutez dabit.

Debet sibi sōiāt salutē p⁹ circūlū mille ā. noz ꝙ sal⁹ pmittit ēcia die q̄ christ⁹ resurrexit a mortuis. Illi ho rexerūt die scām ad aduentū christi sni. Ter cū ho die ad iudicū q̄ sit saluādi ꝙ rñdeāt q̄ sit pma dies i. pm⁹ saluatoris aduēt ꝙ qz rñdere ñ pōt. nos dicam⁹ pmā esse die bumilē saluatoris aduētum. Scām q̄n in gla ab oīb⁹ videbit. Ter ciuz q̄n pacto iudicio glaz amplioꝝ sue daritatis electis mōstrabit. Iudei q̄ scām z cū sum suscipiūt pmā sep dicisse fatēt qs scos et eius nisi respectu pmi nō pōt appellari. Vel pm⁹ dies pmā secli tē pus. Scos i aduentu christi q̄ viuificatū p fidē i q̄ spē ꝓsecim⁹ cum christo i celestib⁹. Tera⁹ dies resurrectōnis i q̄ p christū resurgēt pi cū illo resurgem⁹. Ul nob pm⁹ dies q̄n renascim⁹ p baptismū Scos i rectē ai z Teraius in ḡnali resurrectōe.

¶ Ego ego. In his ꝓbis ondit isrl z iudā babituros vnum pastorem z regē dauid cū crediderīt i dñm resurgentē frustra aūt iudei mille ānoꝝ somnia sibi pollicētur cū salus sit omibus. pmissa die tcia q̄ dñs resurrexit.

¶ Quasi Diluculū initiū lucis q̄ tenebre fugant. Un ait. Sic surgente diluculo tenebre noctis fugant ita christo egresso de thalamo incorrupti veri tenebre peccatoꝝ dissipantur z lux veritatis apparet.

¶ Quasi Quātū ad litā tpane imb ē q̄ iacta semīa calescē facē. Serotin⁹ ē q̄ ad martirate fruct⁹ pduc. Un ꝓpha Dabo vo. pluiā t. s. In tra xo. pmi sticos bis tñ i āno dat pluuia de celo Spūalit xpc nob tēpane ē imb dū fidē ispirat. Serotin⁹ dā p⁹ bōa opa ducet ad otrea Mē ät surgē. s. c. ē. p.

¶ Quid faciā. Hiero. Hereticos z iudam qui similia passurus est p

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nocat deus ad penitentiā et reuerti cupit ad salutem. ꝙ illi delicias huius secli ⁊ refrigeria q̄ nubē et rotē q̄ cito trāseūt sequūt. Vnde stulte hac no cte repetūt animā tuā a te. Propheras aūt hericor sp occidit d' dū cōa supplicia cōminat et auferr de vera vita morti sceler reliquēs. Nos aūt sequ mur illā nubē q̄ ppetua est q̄ a mundi bu' ardore nos pregt cui insidens dūs veniti egiptū, et oīa idola cōfregit illum rotē de quo moi ses. fluat vt ros e.m.

¶ Propter. Dolare fabror ē cū materiaz plana ⁊ aspitas.

¶ Occidi cos. Lxx Succidi ꝓphas vios .s. pseudo vt q̄ cā erroris fuerāt. pspa. pmittētes occisi fierēt occō saluris. q̄si ne diceret ꝓphetis credidi' eti am ipsos occidi vt uobis rolleter occō peccādi. Legi'. cccl. prophetas baali occisos sub belia et i numerā multitudinē sub bieu q̄ subūrit domū aab q̄d am dicāt iustos ꝓphetas sic ieremiaz cā peccātis ꝓpli iterfectos et hostib traditos

¶ Quia miseri. Cotidie extra vī itra eccl̄az peccātes d' p uocat ad penitentiaz dicēs. Misericord iam volui et. n. s. illi aūt oferāt panē ⁊ arrleguz ⁊ dantes elemosinam videt̄ seq̄ humilitatez ꝙ trūcato capite fidei et sciētie dei frustra se cetera mēbra habere iactāt. q̄ sicut adaz ꝓ q̄uaricatōe electus est de paradiso sic et isti de ecclesia.

Galaad. Galaad ciuitas sacdotuz trāsi ordanem i tribu gad ⁊ ciuitas fugitiuorum In hac p̄minus ꝓfecta tum ē idolū ⁊ quanto ꝑius celebor rāto p' ea ꝙ idolatriā facta ē p̄n cipū oīm maloz ⁊ iō isti p̄mi captiuati sūt ꝙ assirios et est supplāta. i. humiliata sanguine quem fudit ieu uictus i ramoth galaad q̄n iuxta ꝓceptū dei delenit oēm domū aab. i. supplantata sanguine quia vindicta sanguinis quem fundebat sup eam venit et quasi fauces viroz latronum. fauces latronum sunt cauerne in quibus absconditi spoliant et occidunt transeuntes. Sic sacerdotes galaad insidiabāt simplici populo et spoliabant fide et interficiebāt mente et q̄s corpe non poterant vestibus puabant et corpore necabant. Unde subdit. Particeps sacerdotū. s. Per siebem trālitus erat volentib' de tra el sacrificare in templo bieth salem in boc itinere sacerdotes idolorum ponebant insidias vt traherent trāseuntes ad colenda idola in dan vel bethel cum bis sacerdotibus cōiurauerant sacerdotes galaad et similiter faciebant occidi volentes transire in pascha vel pentbecosten vel scenophegia ad sacrificandū in bieth salem scōm ꝓceptum.

¶ Alt. Balaam transmigratō testimoniū hisunt heretici q̄ cōtemnunt deū ꝓtendo testimonia scripturaruz quas opera vana que turbat aquas ec

effraim quid faciam tibi iuda Mi ¶ qua vobis sum solitus misereri iam transit a vobis ꝙ assirios cito captiuādos sicut nubes matutina que arrā nostrā rodit. et sicut ros qui cito sol siccat cito

sericordia vestra quasi nubes ma turina. et quasi ros mane ptrāsiēs ¶ q̄z imminebat captiuitas ꝛribulibus verbis suis cōminatus vobis vt qui clementem contemnebatis timeatis offensum

Propter hoc dolaui in prophetis ¶ negligentes anteq̄s captiuarent puniui.

occidi eos in verbis oris mei · et ¶ et hec ofa fci vt iudicij quo te iudicatus fū veritas appareret vt omnes sciāt te esse corrector et non penitentē iuste punitum esse.

iudicia tua quasi lux maturia egre ¶ sideo grauiter cōminatus sum vt baberem locum misendi. q̄z pl' placet mihi misericordia et vt homo habeat scientiā dei q̄s multitudo victimarum ꝙ quasi iudei peccātes putabāt se purgari

dientur. Quia misericordiam vo lui ⁊ non sacrificium ⁊ scientiam dei plus q̄s holocausta. Ipsi autez ¶ in gadiso ¶ .i. in terra. ¶ legē sicut adam transgressi sūt pactum. ¶ in gadiso ¶ parētes nō ergo mirū si quod ꝙ cessit in penibus dānē in filios imitātibus ¶ Ier. ibi cōtempsit me cuitas galaad que opat vana et cōturbat aquaz et fortitudo tua ibi puaricati sūt in me Galaad ciuitas viri pirate. ¶ hec ciuitas fuit initiū idolatrie in qui sunt transiordanem

uitas operantium idolum supplā ¶ sacerdotum. tata sanguine ⁊ quasi fauces viro ¶ eo falsi sacerdotes absconsūt viam et occidūt boies malis egibus ne gumtant in bie rusalem. ¶ idola trarū

rum latronū ¶ Particeps sacerdo ¶ in bieth salē vbi tantū licet imolare

tum in via interficient eū pgentes ¶ ideo cōpo galaad illius sacerdotib' q̄z silr sce l' operati sunt vel i interfectōe boim vel i idolatria.

de siebem quia scelus operati sūt ¶ vnde bierc. obstupuit celū super hec et exortuit ira. ¶ .i. dñs. ¶ cultum idolorum.

In domo israel vidi horrendu. ¶ q̄z ¶ ieroboā quo duce contaminat' est populus samarie. vnde et ad iudaz sermo cōuertit

Ibi fornicationes ephraim con taminatus est israel. Sed et iuda pone messem tibi. cum conuertero captiuitatem populi mei.

Ca VII

Dimittere peccata ipo latrie quā in egipto vel i deserto exercuit.

Cum sanare ¶ Caperte facta est ydolatria a ieroboam et a populo samarie qui secutus est regem suū hec malicia obstitit deo volenti condonare priora peccata illius populi

vellem israel ¶ reuelata est ini quitas effraim et malicia samarie. ¶ rex et populus. ¶ idolum vel illa falsa veritas israel. ¶ ieroboam qui ingressus est latenter ad decipiendum domum israel et sicut latro vi cogens dei populū ad ydolatriam spoliauit dei. precōne.

quia operati sunt mendaciū Et fur ingressus est spolians. latrun ¶ et cū ita puniarē ne cogitēt q̄ ꝓ veteribus peccatis patrum puniā eos. q̄z nūc. i. ꝑsenti ꝙ malitias suis quas mouerē circūdati sunt pēa et mala eoz sicut putāt non pūt me latere seponi' ipe admētōes aperte sūt coā facie mea que oīa clare videt

culus foris Et ne forte dicant in cordibus suis. omnem maliciam eoz me recordatum Nunc ¶ cir ¶ peccata presentia.

cumdederunt eos adinuentiones ¶ nō renetent facie mea.

sue. coraz mea facie facte sunt. In ¶ exponit que fecerit i facie dei qui consentiendo voluntati ieroboam ydola coluerunt.

malitia sua letificauerunt regem ¶ quādo decebāt ish sunt dy tui israel. ¶ qui sub ieroboā populo ꝓfuerāt

et in mendacijs suis principes. desie et de puris fontibus sordidos riuos facit fortitudo eius q̄si viri pirate id est diaboli in mari huius seculi in quo naues seculi perasseūt. ¶ Sicben humeri p quos intelligitur opas. Vnde. Da coz tuum in humerum id est que intelligis opare. Heretici autem ideludūt vīā ne de sicben id est bonis operib' pergam' in ierusalem. bi sunt quasi fauces vironū latronū id est interficientiū eos qui p viam huius seculi ad vitatem pgere volunt.

¶ In domo. Hier. In domo hereticoz videtur horrendū cū magistris fornicātibus ꝓphs seductus pariter sordidat. Iude quoq̄. i. ecclesie ꝙpit vt pa ret messem lectionis. i. metendi. scām peccata in diem iudicij. hoc ii optando ꝙ ꝓphetādo dē q̄ si peniterēt veniam a pio iudice conse querent. q̄ etiaz bicio corripit vt ibi pcat. vñ subdit. Cā sana.

¶ Sed ziuda. Ne putes te esse securz para messez tibi id est genera filios q̄ succidā tur q̄z pe ē tps iaz vt tu q̄s a chaldeis ducaris captiu'. i babilonz ⁊ tue messionis. i. interfectōis tps veniet

¶ Quasi chaldei te metent ꝙ inde te reducam q̄s sub ciro erit ⁊ artarerse ⁊ cuz conuertero iuba dis videbis quia multi qui captiui ducti sunt viderūt reuersionem ⁊ cum illi qui nati fuerūt i babilone redierunt in terā suam. de hac reuersione non fit. p̄missio. s. d' bubus q̄ in ꝑpetua captiuitate tenentur.

¶ Cum sa. Allego. Cum saluator post ei fusionem sui sanguis et ecclesiam de gentibus et populis cōgregaram. vellet populi peccata sanare per penitentiam subito offraim id est heretica q̄ falsorum dogmatum p mittunt vbertatem. et populus samarie qui dicit se ꝓcepta dei custodire. operati sunt idolum falsoz dogmatum. et per illos ingressus est fur et latro id est diabol' vel ipsa falsa doctrina hereticoz in ecclesia. fur insidijs occulte ꝛcipit. latro audacter rapit. Signanter ergo ponit fur dam ingressus est. latrunculus foris spolians. quia nemine veste christi possunt spoliare nisi ꝑius ab ecclia fons ad sua dogmata traxerint

¶ Et ne forte. Allegorice. Heretici non possunt vetera peccata contra deum caulari. cum antiquis operibus nouam addant impietatem ⁊ suis ligent peccatis et cū deo celare se putant. oculus eius vitare nō possunt q̄ vultus domini sup. f. m.

¶ In malicia. Alt. Qui male opatur vel male de christo sentit. regem id est diabolum ꝛtificat. et in mendacijs prauę doctrine ꝓnapes huius mundi quoz sapientiā deus destruit. In nostris ci peccatis gaudēt principes tenebraz ⁊ regē q̄ ꝓmū berelim regit. ꝓnapes q̄ ꝓfluit hereticoz ꝙ ꝛtif

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

falsum sibi vendicant sacerdotiū·

¶ Quasi cli· Allego· Hereticoꝝ corda igne diaboli succendantur vt ī eis coquat panis antichristi qui p̄mum in ecclesia loquuntur occulte ⁊ omnia pacificare p̄mittunt et vt cancer paulatim serpit fermentum doctrine eorum. de quo dicitur cauete a fermēto pha. et cū itumuerit i cordibꝫ deceptoꝝ tūc in aptas p̄rūpunt insanias de quibus dicitur. et nobis euenerūt ꝑ ex nobis nō fuerunt·

¶ Quieuit. Hier· Fabricatis idolis nō statim ieroboam vim intulit ꝓplo vt ea colere t·ne aliquibus resistentibus eorum cultura euacuaretur et ꝛdo paululuꝫ quieuit ciuitas quia sue voluntati relictus est populus donec ferment·aretur totum mendacius vt p̄mum principes vim de satellites. tandem omnis populus ꝓpria volūtate regi cōsentiens corrumperet q̄a quod necessitate fit cito soluitur qđ voluntate p̄seuerat.

¶ Dies regis Succensa massa popli ita veneratōe ydoli ceperunt dicere ad fores ieroboam. Iste est dies regis nostri quē nosse impatoꝛ festiuā nobis constituit in hoc gaudemus et ludimus et vitulos adoram⁹· Et populo ita damante p̄cipes qui erant ad regimē ciuitatis ⁊ populi instituti cum populo amittentes intelligentiam mentis ceperunt obliuisci dei ⁊ in ligna idolorum impingere et more fanaticoꝝ quid ageret nescire·

¶ Allego· Populi a rege diabolo et ab eiꝰ principibus vel a p̄ncipe hereticos et eius duabus seducti. relicta ecclesia alias solēnitates colunt et damant· hic est dies regis nostri valētini arrij martionis. Qui audientes quod ei ꝓponūtur non inebriantur vino ne lese putetur peccatum esse. sed insaniunt et vino. de quo moses. sed draconum vinum. et v·a·i· Unde deceptis populis et duabus p̄ncipibus extendit manum cum illusoriis quoruꝫ corda sunt succensa. Tota ei die hereticis non videbūt solem iustitie quia oppressus est coꝛ sensus·horꝝ corda variis perturbatōnibus succensa sunt sicut ira ⁊ anarticia. et vnoquisq; iudices suos qui. s. aliq̄d virtutum et discretōis habent. q̄bus discernāt mala a bonis· vt iudices hereticorum a suis populis deuorantur. vt quoruꝫ domos deuorant turpis lucri gratia coꝛ deuotēt assensu.

† ¶ q̄z letificauerūt omnes sunt adulteri a deo recedendo· † ¶ quasi clibanus succendit ad eo quendo panes· ita illi p ieroboam succēsi sūt igne idolatrie ad coquendū panes impietat·

Omnes adulterantes quasi clibanus succensus a coquēte Qui cuit paululum ciuitas a commixtione fermenti donec fermentaret

† ¶ pati amentiā luxurie ꝑ idolatrie

totum Dies regis nostri Ceperūt

† ¶ videns rex populū clamantē et principes i famentes extendit manū i· ꝓbuit assensum his qui varijs laudib⁹ ei alludebāt qui illusoriis cū

principes furere a vino Extendit

rex suus insidiaret eis et ab deo suo abduceret p̄buerunt ei cor suū quasi clibanū ardens flammis idolatrie ardere faceret ꝛō enim assensus ē

manum suā cum illusoribus· quia

populo qui cum tota mente videbat conuersū ad errorem·

applicuerunt quasi clibanum cor

† ¶ versatus in tenebris peccatorum et missō igne in clibanum securus fuit q̄ videt nullum

suum cum insidiaretur eis Tota

resistere sue volūtati sed oēs coquere panē impietatis mane vero succensus flama sceleris ap

nocte dormiuit coquens eos ma

te et impudenter recessit a cultu dei et corā oibus ad immolandū venit

ne ipse succensus quasi ignis flam

† q̄z nō tā per insidias sed impudenē a cultu dei recessit ¶ quio plura

me Omnes calefacti sunt quasi cli

† occiderūt eos qui nolebāt consentire ¶ vel bñ intelligentes ꝓuo exēplo corrumpunt·

banus et devorauerūt iudices su

† omiss oēs reges post ieroboā recesserūt a religione dei et ambulauerūt in viis ieroboaz qui peccare fecit israel·

os Omnes reges eoꝝ ceciderūt

† ¶ et relicto idolo reuertat· † ¶ regnum ⁊ tribuum

non est in eis q̄ clamet ad me † Ef

† nationū similis eis recedēs a cultu dei·

fraim in populis ipse cōmiscebat·

† panis nō reuertat⁹ oī pte plen⁹ est fornic⁹ ita effrai nō agendo penitentiā circūdat cineribus peccatoꝝ

effraim factus est subcinerit⁹ pa

† interficiendo et bona eorum rapiendo·

nis qui non reuertatur Comede

¶ aliq̄s chaldeos· ¶ fortes i illo populo· vt ebeātes· i quibus fidebant· † ¶ deum suū vel causas quas sit tradituꝝ·

runt alieni robur eius et ipse † ne

Cum insidia· Dolose ieroboam fecit vitulos ne forte populꝰ israel pgens ad tēplum dei hierosolimis sumpta occasione recōciliaret regi inde Insidiabat ergo ne ad templū dñi ascenderēt ꝑ vitulos quos fecerat adorarent·

sciuit· Sed ⁊ cani effusi sunt in eo

† ¶ subaudis finem regni imminere ¶ nesciunt † ¶ qui se errare nō i deo sed in multitudie ceciditus cōfisus est ab eo q̄ superbis resistit· inficiē tur ab assirijo p̄cipes errant⁹ in quib⁹ gloriabāt et hoc i facie·i· ꝑsenti·

⁊ ipse ignorauit Et humiliabit su

† exponit q̄ obscure diceat factus est effrai sc̄z subcinericius panis·

per bia israel a facie ei⁹ nec reuer

† ¶ qui cito reuerterēt ad eos si fuissent reuersi vñ ieremi· reuertimi ad me et ego r·ad·v·

si sunt ad dominum deum suum.

vt p̄facte crederēt vel bñ operant.

⁊ non quesierunt eum in omnib⁹

¶ aduersitatibus· ¶ quasi i euāgelio dicatur estote prudētes· ¶ et † ¶ c· Bipliceo ne alius nos ecamus· pru dētes ne alio nō insidijs capiamur prudentia sine simplicitate calleāmus est· Sim plicitas sine prudētia stulticia ē· Ubi hic colūba stulticiā populi designat qui nō deū seo ego ptum inuocat·

his· Et factus est ephraim quasi

† ¶ a diabolo· ¶ intelligētia que suos fetus nō potest defendere

columba seducta non habēs coꝛ

† ¶ auxilium eos suos colēdo·

Egiptum inuocabant ad assirios

¶ et nō· ¶ nō volūtarij sed captiui· † ¶ captiui ratez·

abierunt et cum profecti fuerint

¶ ibi nō potent latere meam potēciā sed ostēdā sup eos cū nec euire possit ab ira sua donec ego vdim· † quo cōpēdentur

expandam super eos rete meum·

† ¶ ab altitudine sup̄bie sue deponā eos

quasi volucrem celi detrahā eos·

Ledam eos sēm auditionem eoꝝ

† ¶ i· dāpnato etna post ꝑsentē tribulatōem † ¶ colēdo idola·

eorum Ue eis quoniā recesserūt

† ¶ ab hoībus et miseri erūt·

† ¶ adorādo vitulos et meā ꝓceptū trāsgredie do quo dixi nō facietis vobis alienos deos

a me Uastabuntur quia ꝓuarica

† tū· ¶ de egiptia seruitute·

ti sunt in me· Et ego redemi eos

¶ isti sūt dñi tui isti

et ipsi locuti sunt contra me mēdacia et non clamauerunt ad me in

¶ et si oze· ¶ canticum idolatrie vlulatum vocat q̄ amisso rationali sensu lupis vel canibus similes erant· † ¶ futurū vacantes·

corde suo sed vlulabant in cubili

¶ Omēs re. Oēs p̄cipes hereticoꝝ cadūt q̄ ꝗuis dament ad deū ñ tamē digne inuocāt nomē eiꝰ q̄ q̄ cunq; inuocauerit nō mē dñi salus⁹ erit·

¶ Non ē in eis· q̄si ꝑ oia palli sunt ut deū q̄rāt quem q̄rere noluerūt·

¶ Effraim factꝰ. Alle. Heretici nihil differunt ab errore gētium ⁊ q̄ fuit p̄ceps ī eccl̄a fac⁹ ē ḡbanerici? oī pte īmūdo amore ⁊ igniū ardore circūdat⁹ vt nō redeat ad deum ꝑ in errore p̄maneat cū robur comedūt vermones q̄ sūt alieni et hostes ꝑ ipsi non aduertunt inimicos esse·

¶ Sed ⁊ cani. Nō quo tpe i hac malicia fuit ꝑ vsq; ad senectutem ⁊ vltimā regni ei⁹ sionē p̄mānsit i errore

Cani. Heretici ef fūdūt q̄n stulticia cordis eoꝝ vsq; ad finē vite i eo p̄seuerat. sic enī cani i iusto. p sapia sic i impio. p stulticia accipiūt ⁊ cuz sic humiliet hereticꝰ ignorat vetustatez sue malicie te q̄ vt q̄ antiquat et senescit ꝑpe intrā ē ⁊ nō reuertet ad dñm p penitentiam·

¶ Ue heretici q̄ ab ecclesia recedūt· errori colūbe cōpare· q̄a tertena deliderantes assirijs tradunt⁹ et cuz ꝑfecti fuint de ecclia et pādet sup eos deus rete ⁊ testimonijs scripturarū ⁊ artificijs fmōes sapietie cōterit vt eleuātes se ꝓtra dei sapiaz ad humilia vertabat comminādo de pena vt sic correcti nō peāt in eternum.

¶ Ue eis. Hereticis est vc cuiꝰ q̄ recedunt a creatore qui redemit eos sāguie et loquūt

contra deum mēdacia dogmata et vlulant in conciliabulis suis que cubilia appellant quasi feraz lustra in quibꝰ libidini ⁊ stupris vacāt et q̄d dicit putāt se i laudes dei dicere. vlulatus est lupoꝝ et canū insanientiuz sonitus. raro hereticus diligat castitatē et q̄ se amare simulat· sic catafrige. oze venenato mel. p̄mittit· ꝑ turpe est dicere que inocculto fiant.

¶ Uastabūtur. Oēs simul a rege vsq; ad mēdicum vastabuntur sicut communi ꝓsilio idola fabricata sunt. possunt hec ꝛba ad tēpus passionis christi referi q̄ sicut cōmuni cōsilio mortē eius tractauerūt, ita pariter in

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

festo paschali ab hostibꝰ cesi sunt.

¶ Super. i. sup corpus et sanguinē christi. simulat se legē dei ruminare et meditari. et recedit a deo q̄ docuit cū i eccla. z vdit fortitudinē q̄ aduersarijs resisteret et cogitat contra deū malitiā instituendo heresim.

¶ Nō sicut boues comederūt ꝫ q̄si numerā ruminauerūt. i. abundantiam rerū quā habebāt sepius ad voluptates q̄si ad flauces reuocabāt. vt inde delectabilius pascerent nihil nisi cibos z luxuriā q̄rētes.

¶ Heretici reuertunt in ritū gentiuꝫ vt sint absq; iugo christi. et noticia dei facti sūt vt arc⁹ dolosus. arc⁹ dolosus qui valnerat dirigentē sic hetici auctoritate scripturarū aut etorem scripturaꝝ impugnātes sibi mortē īferūt. Vñ pncipes eorū. i. herciarbe. ppt̄ i sanā lingue sue q̄ deum blasphemāt sententia dei iudicis feriēt facētes ꝫ eadē in falsi nois eccla q̄ añ fecerit i cepto. i. dū motabātur in tenebꝰ gētilitat hereticoꝝ ei z gētiliuꝫ eccle sūt questiōes. q̄ nō segnūt auctoritatem scripturaꝝ ꝫ humanā rationem.

Ca VIII

¶ In gutture. Sic eralta voce tnā vt sit filius tube vt multi audiāt q̄ multi peccaueruūt ꝫ dāna ira veniet nabuch. adūsus ierlm et templū dei cū tanta velocitate z raptate. sic aqla festinat ad predam.

¶ Per aqlaꝫ diabolus q̄ cupit ponere nidū sup astra q̄li. Vñ si exaltatus fuis vt aq̄la inde extrabā te dic dñs. Vñ i lege ꝫcipit ne cōmedam⁹ aq̄lam ꝫ aq̄la venit sup bestiaꝝ cōciliabula qui q̄ndā fuerant domus dei z ꝫ iō q̄ ꝓuaricati sunt legeꝫ z sine cā dicunt. Tu es dē meus z nos q̄ dicim̄ israel. z christiano nōie cēsemur sām⁹ te ꝫ ꝫ frustra dic dñs cū ipsi ꝓstituerūt sibi reges. et pncipes habeant adūsarios meos q̄s nō cognoui q̄ mei notitiaꝫ nō merent z argētū s. z a. s. q̄d q̄ monis vel spūalis intelligētie habebāt. nā aurum trebant in idola q̄ in corde suo finxerūt ideo interierūt.

¶ Cognouim⁹. Nos q̄ dicimur isrl nomen iacob q̄ tibi placuit refnā tes cū alie gētes te ignorateē.

¶ Ipsi regna. Contra meā voluntatē petierunt sibi regē. sic cete gentes habēt a q̄ stulticia vt renocaret eos samuel exponebat eis legē regni. et filios et filias eoꝝ regib⁹ futuras ꝫ dicebat. vt reuerterent ad dēū regem dementissimum.

¶ Per ꝫ intelligi de ieroboā z regib⁹ q̄ ei successerūt. q̄ z si dē iratus salomoni regnū ei⁹ diuidi voluit. nō iō cū isrl sibi regē ꝓstituere debuit ꝫ secm

¶ falsis misteriis corpis et sanguis christi.

bus suis ¶ Super triticum et vinū

¶ dando se idolo

ruminabant ¶ et recesserunt a me z

¶ per moysen et alios ꝓphetas ¶ deos fortitudines bellandi sicut tpe iosue vel machabeoꝝ

ego erudiui eos et cōfortaui bra

¶ tū ¶ qui tāta ei⁹ fecā ¶ cum non possent nocere cogitatione sola mea potentiam ad idola transtulerunt

chia eorum ¶ z in me ¶ cogitauerūt

¶ ad id quod fuerunt añ q̄ eos vocarē per abraam et moysen. vt absq; iugo legis et noticie dei ceterū in precipitia

malitiam ¶. Reuersi sunt vt essent

¶ deus intendat eos contra aduersarios ipi contra deum vertunt et sagittas blasphemie mittunt

absq; iugo facti sunt vt ¶ arcus do

¶ loco ¶ materiali vel spūali. † qui alios deceperunt ipsi primi ruunt.

losus ¶ Cadent in ¶ gladio ¶ princi

¶ qui vitulos aui sunt vocare deos

pes eorum. ¶ a furore lingue sue

¶ derisionē contra deum in terra ꝓmissionis faciunt. q̄s in egipto despexerunt colendo apim et cetera portenta egiptiorum ꝫ.

Ista substantia eorum in tra egi

pti.

Ca VIII

¶ ergo. ¶ mente non tantum in ore

N gutture

¶ desect ¶ vox dei ad ꝓphetam. ¶ apta ꝓicatio

tuo ¶ si tuba qua

¶ vt destruat hierusalem non ad locum alium venire non ob aliaꝫ causam hoc iubebo nisi p e. q. t. f. f. m. faciendo idola

si aquila super domum domini, p

eo quod transgressi sunt fed⁹ meū

¶ qua diri non facietis vobis o eos aureos vl argenteos

z legem meam preuaricati sunt.

¶ imminente tribulatione. ¶ o. ¶ clamantes ꝑ si angustia.

Me inuocabunt ¶ deus meus. et

¶ responsio dei quomō vocamini israel qui ꝓcessus bonuꝫ i. deum a quo dictus est israel

cognouimus te israel ¶ Proiecit is

¶ loco. ¶ assirius vel diabolus

rael bonum. inimicus ꝑsequet eū

¶ me rege relicto peterunt sibi saulem regem vel ieroboam. ¶ ¶ non mea seu populi voluntate

Ipsi regnauerunt et non ¶ er me.

¶ q̄z nō elegi ⁊ reprobaui.

principes extiterūt ¶. z nō cogno

¶ propter abundantiā diuitiaruꝫ quas deus ad effluentiā et ornatum. me negligente fecerunt ⁊ bi idola que sunt causa meritus eorum

ui. Argentum suum et aurū suum

fecerunt sibi idola vt interirent.

¶ quasi de auro et argento fecerit vitulū vñ iratus est. ¶ ¶ qz samaria non aud⁹ vocē dñi conuertit ad alios. quasi ad terciam ꝑsonam

Proiectus est vitul⁹ tuus ¶ sama

ria. Iratus est furor meus in eis.

¶ quasi que hec est amentia dei cui⁹ locuꝫ ꝑ mentitur et ipi noluerunt conuerti et exponit qui sit vitulus a cuius sordibus non ꝑit emū

Usq; quo non poterunt emunda

dari non ab alio acceperunt sicut baal a suo nijo. sed israel et populus israelitica adinuenit.

¶ factura est infirma

ri Quia ex israel z ipse est. ¶ artifex

¶ quē manus format artificis.

fecit illum z non est ¶ deus. Quō

¶ sicut tela aranearum vento dissoluit. sic vitulus ille in nichilum redigit̄ cuius speciosus videatur. et hoc q̄ est aureus

in aranearuꝫ tela erit vitul⁹ sama

† ¶. i. inania opa faciunt. qz idolum nihil.

¶ loco ¶ tempestatem captiuitatis.

ria. quia ¶ ventū seminabunt ¶ tur

¶ carēfert oi vento doctrie et de carne corruptōnez metent. ¶ nec stipulā nec spes fructus i illis.

binem metent ¶ Culmus stans. nō

¶ in quā mulier anglica mittit fermentum

est in eis germen non faciet ¶ fari

nam qđ z si fecerit alieni comedēt

¶ interfectus ab hostibus vel a demonibus qui bona auferunt

eam ¶ Deuoratus est israel. Nunc

¶ facti ē similis gēti⁹ idola colentiū isrl vel christiano nōie amisso.

factus est in nationibus quasi vas

¶ nō sponte ꝫ multa captiuitatꝫ

immundu⁹ Quia ipsi ascenderūt

ꝑceptū legis vebuisset interrogare deū. quē regē vellet sibi instituī. Nō ē vult fieri ad vtilitatē aliq̄n ꝓ ignaros z repugnantes implet ad ipsorum dānationē. Unde oportet filiū hois tradi ꝫ vt homī illi q̄ quē tradetur.

¶ Proiect⁹ vitul⁹. Hiero. Nō i vrbe q̄ vt samaria potius sūt vitulꝫ in dan z bethel. ꝓ samarīa q̄ oēs vrbes. x. tribuū designant. z qđ ponitur vitulus i singulari numero ꝓpter vnitatē numero est intelligendū vt z duoby vitul' intelligat' exponit aūt inūtū. pietas ē. i. ꝑ affinitas destructū ē tēplū idoloꝝ et ipsi cōflati vitli et i captiuitatē delati qz furor. meus vindicauit in eis vitul vel cal. oribus eorum.

¶ Al'. Heretici vitli q̄ relictis ecclesiis pnt sūt in tra z tū dicūt se tuare precepta legis bos vitulos. piet dē z iraſcī eis z miratur q̄ tanta sit ꝑuitas vt colāt idola q̄ fecerunt hos vitulos ñ accipit isrl q̄ se videre tū figit a cetis gētib⁹ ꝫ de sacris scripris ꝓfanie punū intellectū z ē artifex dei sui q̄ cito pibit si ē arcanez tela q̄ leuflatu distrumpitur.

¶ Ista ymunie pnt legi-tā z hereticis q̄ de his q̄ fecerūt vitulos in samaria.

¶ Quia ventū

Uetū semīat q̄ semia corrupta vero nec habentia medullā spgit vñ null⁹ fruct⁹ surgat. sic in il' nulla spes boni opis.

¶ Culm⁹ stans.

Brego. Culm⁹ germē nō habet cū vita meritis caret. farinā culm⁹ nō facit cū is q̄ in pñi secto. ꝓfiat nihil subtilitatis intelligat nullū boni opis fructū reddit ꝫ si quādo ypocri bona opa ostendūt de his malignoꝝ spiritū vota saciant.

¶ Nō faciet Heretici non facit farinā id est non ꝓficit ad fructum boni operis q̄ si aliquando bona opera agant alicui comeduut ea quia fauorib⁹ hominū clari remunerātōe carebunt et ab hostib⁹ id est dēmonibus deuorantur. Sunt enim similes paganis vt nomen christianitatis amittant. Sunt et vasa in contumeliā q̄ deuerant esse in honorē. Quid enim immundi⁹ hereticoꝝ dogmatiby.

¶ Quod z si. Si aliq̄n boni aliq̄d fecerīt assirij vel demones auferēt qz tacta semina volucres celi comedent.

¶ Quasi vas. Vas imundum q̄ vitur ad ꝓficienda stercora eius i mundicie ꝓpat hetic⁹. q̄z sordib⁹ illoꝝ idoloꝝ maculat.

¶ Accesserunt. Assur interꝑtat magnus sensus. ad hunc ascendit hereticus cū putat se aliq̄d magni ꝑ ceteris intelligere. vnde sibi videt quasi solitarius esse. dat munera diabolo. z sicut gētes corpalia simulachra adorant licisti idola q̄ in corde suo confixerunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Onager. Siluestri asino q̄ domestica pascua non tenet ꝫ spōte per diuersa pascua vagat. ⁊ solitariā diligit habitatōnem. compat recedēt es a deo et diuersa fabricātes idola. ⁊ ideo a deo referti sunt

Nūc cōgre. Hiero. Qui hactenus amabāt dare munera adūsarijs quos diligebāt nūc cessare facā vt suis ꝓncipib⁹ nulla tributa soluāt donec captiuati nō tributa ꝫ seipsos ad oēs contumelias tolerandas ꝫ beāt.

Nūc congregabo eos i ecclas. s. q̄ fuerāt ante dispsi ⁊ quie scēt paulisper ab onere regis. Vnde aplus. Si nenobis regnatis atq; vtinā r. ⁊ principū quos habēt i synagogis diaboli ꝓstitutos

Quia multipli. All. Cum sit vn⁹ tantū vna fides vnum baptisma. hereticī multiplicāt altaria. i. varia dogmata non ad placandum deū. ꝫ ad multiplicandum peccatū Vnde leges dei non merentur accipere. q̄ acceptas contemnūt et si quid dicerint de scripturis nō diuinis vel bis ꝫ sensib⁹ gentiliuꝫ compandum est. bi relicta vna hostiachristi multas immolant et carnes comedunt. ⁊ ideo quidq̄d sacrificiorum vel virtutuꝫ vel elemosinarum fecerit non suscipit a deo.

Scribam. Dederam legem vt vnuꝫ altare esset in hierusalem. ꝫ quia fecerūt multas aras et spreuerūt legem datam per moysen. quo medicamine potero eos corrigere. posset vīri vt si aliasleges scriberem eis cotingerent sed bas q̄sq; et nequina sua negligerent. vnde nec addende videnť.

Nūc recordabit All. Iniquitas añ baptismum q̄ in baptismo dimittit peccatuꝫ post baptismuꝫ. Vñ dicit. Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates et q. t. s. p. Hec omnia imputabāntur hereticis vt et ꝓ veteribus et nouis puniantur. quia q̄ de egipto per confessionē christi exierūt. ꝓ infidelitatē in egiptum redeunt. et obliuiscentes dei sui multa sibi delubra fecerunt. Judas Roboam. vir ecclesiasticus in malis operibus vel peruersa scriptura rum interpretatione edificauit sibi vitulos. m. nō dei auxilio ꝫ artificij mendacio quos ex tunc deus succendet ⁊ destruet igne spūsancti. Ca IX

Noli letare. Gentiles nō habentes dei notitiā. in cultura deoꝝ suorum letabantur. Sic etiā israel recedēs a deo gaudebāt in cultu idolorum patantes sep hoc pacis habituros. ait ergo. noli letare. quia nō habebis pacem quā estimas. sed in captiuitate punieris q̄ fecisti te similē ignorantibus tuis.

Ne letētur hereticus nec putent se similes alijs nationibus. Illi enim nūq̄s in deum crediderunt. Isti q̄ grauius ē a deo apostatauerūt et areas et torcularia multiplicāt et comedunt triticū de quo fit panis luctus et bibunt vinum sodomorum q̄ cum felle aspidū calcatur. ⁊ quia multas areas ⁊ torcularia sibi ꝫparant. ꝺ area et torcular q̄ calcauit christus non vtunť. sed quidquid se habere putant mendacio reputantur.

Quasi ꝓ mercede fornicationis putasti tibi reddi abundantiam rerum q̄ significat ꝓ areas et per vinum sed quia data a me ꝓ cultura idoli tibi reddi putasti ummittam tibi inopiaꝫ famis vt non sit triticum i area nec vinum in torculari et hoc factum est tēpore belie et belisei. quando matres in samaria cogente fame. cadaueribus filioruꝫ vtebanť.

Non habitabūt. Hiero. Hereticus q̄ ab ecclesia recedunt. et assiriorum. i. demonum sacrificia comedunt. non habitant in ecclesia fidelium nec libāt domino vinum quia non spiritualiter in eo letantur. vnde nō placebunt ei vel ipsi vel ea q̄ offerunt ꝫ immūda reputabuntur ⁊ sacrificia eoruꝫ quasi panis luctus erunt quia quidq̄d fecerūt vt placerent auditoribus accipientes ab illis tempora alia verteť illis in luctum et qui eorum doctrinam susceperūt contaminabunť. Cōciabula etiam hereticorum non domꝰ dei sed spelunca latronū appellātur.

Non libabūt In chaldea potiꝰ ca rebuant tēplo et altari in quo solet deo offerri et ei non placebunt qui libant deijs alienis.

Sacrificia. Cū apud ideos sacrificium ꝓ mortuo offerebat q̄ oblatio panis lugentium dicit q⁹ a lugentibus offert⁹ liq̄s de eo comederet ipse imundꝰ ⁊ sacrificius immundū dicebat. Alit corpa mortuorum. vij. dieb⁹ lamentabātur. ⁊ in ꝫ spacio liq̄s de domo mortui aliquid comederet immundꝰ fiebat. Sic et q̄ offert ⁊ qui comedit et q̄ offerunt idolis immunda dicuntur.

Quid facietis Cum venerit dies captiuitatis q̄ dies erit mihi solēnis et quasi placēs hostia. quia in ea vindicabor de hostib⁹ et ponā finem iniurie eorum et flagellabo ingratos filios.

O hereticus q̄d facietis cū venerit dies iudicij q̄ vitā suis mortē reddi-

non ouco pascue dei.

ad assur Onager solitarius sibi ef ꝓ auxilio assiriꝰ quibus quondā i amicitia iuncti fuerunt tempibus manen.

fraim Munera dederūt amatoribus suis. sed et cum mercede cō in auxilium vñ sup. abūt efraim ad assur et misit ad regem vltorem. pariter ad pugnam vt simul pugnetis et piter victi captiuemini.

du rerint nationes. Nunc cōgre ne dent munera vel tributa. donec puenīat ad assirios. vbi non munera dabūt quasi liberi. sed graui seruitute ꝓmenť.

Labo eos. ⁊ quiescent paulisper non solū in dan vel bethel rex et populus sed in montibus et i diuersis locis idola coluerunt peccatū peccato addentes. ꝺ iō ducentur in captiuitatem vt desināt dare regib⁹ munera

ab onere regis et principū. Quia multiplicauit effraī altaria ad peccandum facte sunt are eius in delictum. Scribam eis multiplices le ꝓ modo ararū mod⁹ delicti. in his quas iam dedi lo est ꝓ priuo datis et neglectis apparet q̄ et has neglegerent.

ges meas. que velut aliene cōpu tent. Non habitabunt in terra domini. Reuersus est effraī i egiptum et in assirijs pollutum comedit. Non libabunt domino vinum et non placebūt ei. Sacrifitia eorum quasi panis lugentium Omnes qui comedent eum conta minabūtur quia panis eorū ani me ipsorū non introibunt in domum domini. Quid facietis i die solenni. in die festiuitatis domini

posset vīri altaria multiplicata esse ad cultū dei quod remouet. varia offert sacrificia. non vt deo placēt sed vt ventre implēt et iō deus non suscipit

rate sunt. hostias offerent. ⁊ labunt carnes et comedent. et dominus non suscipiet eas. Nūc recordabit iniquitatis eorꝝ. ⁊ visitabit peccata eorum. Ipsi in egiptum conuertentť. ⁊ oblitus est israel factoris sui. ⁊ ędificauit delubra. Judas vero. vir ecclesiasticus in malis operibus vel peruersa scriptura interpretatione edificauit sibi vitulos. m. nō dei auxilio ꝫ artificij mendacio quos ex tunc deus succendet ⁊ destruet igne spūsancti. Ca IX

in presenti et qui pmanent in delictis ad vindictā. ante legem ꝫ flagella captiuitatis colendo deos eorū vel petendo auxiliū ab eis. diffidendo a pfectō dei vel etiam corpali contra dei phibitionem reuersi abierūt in egiptum post legem

et hoc eo q̄ ꝺ ꝺ⁹ idolis in ecclesiis

Cū due tribus vidissent. r. recedentes a deo punitas nō tribus conuersis sunt ad deū. sed edificauerunt vrbes ꝓ quas ꝓtegerent ab hostib⁹ sed nihil pfuit eis. q̄. tnū anno secundo destruxit sennacherib illas vrbes munitas qui sicut ignis tā publicas ꝫ priuatas domos cōbussit

bra. ⁊ iudas vrbes munitas mul

Calitor punit ignorās deū. alit recedēs a deo. seruus cui dñs sui volūtatem scitus et non facit va. multis

Noli letari

israel noli exultare ꝓ nationū deum ignorātes. ⁊ ideo iuste puniendus

re sicut populi. quia fornicat⁹ es a deo tuo. Dilexisti mercedem super omnes areas tritici. area ⁊ torcular non pascet eos. ⁊ vinum mentietur eis. Non habitabunt in terra domini. Reuersus est effraī i egiptum et in assirijs pollutum comedit. Non libabunt domino vinum et non placebūt ei. Sacrifitia eorum quasi panis lugentium Omnes qui comedent eum contaminabūtur quia panis eorū anime ipsorū non introibunt in domum domini. Quid facietis i die solenni. in die festiuitatis domini

quo potabāt se inebriādos. deficiet. nō solū fame attentur i terra quā a deo acceperūt. sed etiā ab ea captiuabuntur quā suis scelerib⁹ polluerunt

q̄. corde vel colēdo ydola eorum

Sicut enim in terra sua idolothita comedebant. sic captiuati ab assirijs vtebāntur sacrificijs eorū que polluunť in hoc ꝙ idolis offerūť. ꝫ egiptum et in assirijs pollutum co

sed⁹ demonibus.

medit. Non libabunt domino vinum et non placebūt ei. Sacrifitia eorum quasi panis lugentium Omnes qui comedent eum contaminabūtur quia panis ꝓ quolibet cibo oblato accipitur. subaudis preparatur. q̄ iō offerūt vt inde gustaniant

me ipsorū non introibunt in domum domini. Quid facietis i die solenni. in die festiuitatis domini

polluti deo non placent. que igne debent holocausta succensa est.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

turus est inimicis. Ecce enim vastati estis a demonib⁹ qui vos spoliaue/
runt virtutib⁹ et imitati estis opera infidelitū ꝓpter hoc sepeliet vos men/
phis, quia iurta sententias et blasphemias eius vestri dīnabimini · et ꝙ
docuti estis in supplicijs sentietis et quidqd argenti ī nitore eloquij et falsi
dogmatis habuistis possidebit ortica, quę vos eterno ardore consumet
et in tabernaculis id ē
in conscientijs vestris
lappa .i. memoria ꝑte
rite male conuersatō
nis torquebit.

¶ Profecti sunt. Proficiscentur quia
ꝑmentibus chaldeis
fugient ad ęgiptū. vt
iccuadant.

¶ Mēphis · Mē
phis erat ciuitas me
tropolis egiptiorum.
anteqꝫ alexandria et
altaret. Interfecto au
tes godolia ab bisma
ele quez nabuchodo.
terre ꝑfecerat reliquie
duarū tribuum fugiē
do chaldeos · cum ieie
mia ꝓpheta contra ꝑ
ceptum domini īgres
se sunt ęgiptum · et
ibi postea perseque
tibus chaldeis, vel ca
pti sunt · vel sepulti in
ꝑdicta ciuitate.

¶ Venerūt. Hier.
Dies iudicij veniet ī
probis, in quo afflige
tur israel. i. qui iactat
se nosse deū et non san
cto spiritu regitur, sed
a demonio ī varias p
tes circūfertur nescięs
quid loquit. dicęs dei
filium creaturam. spi
ritumsanctuz negans
esse deū et alium deuz
bonū. aliū mūdi crea
torem dicens. quoruz
insania multiplex est.
quia mlte iniquitates
Semel autē faciendus
quidqd in hoc ꝓphe
ta de israel et effraī di
citur. ad hęreticos re
ferri qui vere insani
entes contra deum lo
quunt mendaciuz

¶ Scito te. Vel o
israel qui ꝓmittebas
tibi pacem. scito te ī
stultum fuisse et insa
nū ꝓphetam qui pu
tabas te esse spiritalē sed non venit par ſm estimationē tuā

¶ Etiā scito ꝓphētā quem ego misi tibi ad annunciandā veritatē. quem
tu dicebas insanū fuisse virū sanctoſpū plenum et vera ꝓphetantē.

¶ Speculetor. Deus constituit reges et sacerdotes et ꝓphetas vt p
uideret populo. Vnde dicit ad ezechiel. speculatorem dedi domui israel
Dicit ergo ꝓpheta. Ephraim .i. ieroboam cum deo meo. i. scōm voluntā
tem dei mei cōstitutus est speculator ad hoc vt ipse et sequaces reges po
pulo deī vnlia, puiderēt · et sicut ꝓphete ad bona erigerent · ꝫ in omnibus
vijs id est actōnibus suis factus est laqueus · q̄ suadendo et ꝑ potentiam
cogendo ad idolatriā inducebat. Vnde dicit. insania i. d. d. e.

¶ Insania. Prelati ecclesiaꝝ aliquādo in ecclesia dei confingāt insani
am. vel in scripturis praue interꝑtando vel in vnoquoqꝫ credentium qui
domus dei recte dī errorē generādo. vt quoqꝫ seqr̄ eos illaqueet ad calū.

¶ Illis non respondentibus ipz respōdet imo
que factura sunt diuinis oculis intuit. et ꝓi
cit. ecce enī pmentibus chaldeis fugient in egi
ptum vt sic euadant. ſm ꝓficiscent
Ecce enim profecti sunt a vastita
te · Egiptus congregabit eos · men
phis sepeliet eos Desiderabile ar
ſm per argentū signant omia que argēto emū
tur vt ville signat aliq̄ longā vastitatem. q̄ vt
prius erāt delectabiles habitationes nascent
lappe et ortice
gentium eorum ortica hereditabit
ſm de quibus supra quid facietis
lappa in tabernaculis eorū Ue
ſm afflictōnis ·
nerūt dies visitationis · venerūt
ſm vt qualia fecerūt talia recipiāt. ſm nunc re
cognosce verba tua que locuti es dicere de mal
ꝓphetis ſm esse. ſm Co ·
dies retributōnis Scito te isra
ſm in me ſm sine intellectu
el stultum prophetam · insanum
ſm ꝓpter ergo innumera peccata multā icur
rilli amentiā vt nec ꝑ te scias quid agas. et
eos qui ꝑ spm sanctū vera tibi ꝓphetabāt · nō
audires seu amentes vocasti
virum spiritualem Propter mul
ſm est
titudinem iniquitatis tuę. et multi
ſm est.
tudo amentię Speculator effrai
ſm et est. ſm Deus ipe e laqueus
i quo pplus capt̄
cum deo meo prophetа laqueus
ruinę factus est super omēs vias
ſm vitulus aureus. ſm in berbel vbi prius do
mus dei
eius Insania in domo dei eius ·
ſm q̄s in barathrum impicratis
Profunde peccaverunt · sicut in
ſm deus qui q̄ patiē oblitus putatur ·
ſm in primo scpanoo ab ecclesia
diebus gabaa Recordabitur in
ſm in captiuitate occupet. ſm tande n dīnando
quitates eorum. et visitabit pec
ſm quem sc ·
cata eorum Quasi vuas in deser

¶ In diebus ga. Reduct ad memoriā scel̄ filiez israel. quādo vxor
seniꝫ redeuntis de berbelem. nefando concubitu necata est. vel quādo re
licto deo fecerunt sibi regem de vrbe gabaa. i. saul. et multo peius peccau e
runt nūc eligendo ieroboā. et adorādo idola. tunc enī remansit popul⁹ i cul
tu dei. nunc post salsina secuta est idolatria. possunt hec et ad platos eccle
sie referri q̄ prana do
ctrina ledūt eos quib⁹
ꝑdesse debent.

¶ Quasi. Cū tot⁹
orb⁹ esset desert⁹ et ve
noticiā non haberet.
alijs relictis in errore.
elegi israel ad sacrificā
dum.

¶ Nota ꝓprietatē. po
pul⁹ israelit. patres vi
dentur. In vtroqꝫ vi
nea ē et ficulnea sub q̄
bus requiescere dicit.
qui confidit in dño.

¶ Cum in deserto hu⁹
mundi gentes ignora
rent deum et ipse israel
excecaret. primum in
aplis. et ī aplicis viz. inue
nit dē christianū po
pulū mēte deū viden
tem. et dulcissimis cor
fructibꝫ satiatus est q̄i
si vua. et sic ī deserto
inueniant. Sed hęreti
ci vsurpātes sibi no
men christi intrant ad
beelphegor · i. fuiū li
bidi. Vnt reqrit̄ beri ē
q̄ diligat castitatē. et si
ote laudet. Jō alienā
deo cōfusioni · i. idolo
mācipant. Sicē qui
gule fuit fuus ē gule.
sic q̄ libidini fuit. dī
habet beelphegor.

¶ Ephraim. Glo
riabāt. et. trib⁹. et ꝓferē
bant se fratri suo inde
q̄ mltos habere filios
et ceteritus ꝫ bi oēs
vl̄ captinati vel inter
fecti fūt. Cito ꝙ recessit
ab eis gratia cor. vel
gla cor. i. auxiliū dei
cito recessit ab eis et a
uolauit etiaz a partu
et a. v. et a. cō. q̄ etiā fi
lios et posteros eor̄ de
seruit dei auxiliū. Vñ
subdit. Q̄ si. e.

¶ Hiero. Hęretici in
stabiles et lascini ab
ecclā recedūt et glant
si multos ꝑuo dogte generent ꝗs et si enutri fuīnt ī fornicatōe dīs minat
pumiēdos cū magistris eor̄ et erit eis cēnū ve. Replicat etiā q̄is fuit effrai
Q̄i inq̄t erat ī ecclā intellect⁹ hu⁹ secli firma pmanebat ī christo fūdata. ꝫ
nūc filios suos ab ecclā ad diabolū duc ad mortē. Moraliꝫ p filios male
cogitatōes vel ꝑua dogmata intelliguntur. Quę oīa interficiet dīs spū
oris sui et in illa die ꝑibunt omēs cogitatōes et dogmata eorum.

¶ Tirus in medio maris abundās oībus diuitijs. huic tiro se silles puta
uerūt. et ebus in multitudine diuitiaꝝ. et sicut tirus nō timet circūuerberā
tes undas. sic ille ꝓpls dei circūiacentes auxilio ꝓ nichilo habebat iras ad
uersantium populoꝝ.

¶ Sic pulcer et valid⁹ dei auxilio vallat⁹ sic tir⁹ mari. vl̄ scōm lxx. q̄si so
pulus durissim⁹ q̄ ꝑmūit oēs circūuerberātes, pcellas.

¶ Ephraim educet. Iste interfector intelligitur aqael rex syrię q̄ fama

† ſm abraam. † que delectabilia sunt et cuz
amore colligunt ob delectatē maturitatis
to inuenit israel · quasi prima po
† ſm initio ipsius populi p gratiā elegi abra
am isaac et iacob qui mihi adhesrunt † sic⁹
ma ficulneę · ī cacumine ei⁹ vidi
† licet autē a bonis genitꝫ et educti de egipto
sem. rūt libidini ·
partes eorum · ipsi autem intra
† idolum habitarūt et deus tintigimis ·
† a deo ſm confusionem sui recesserunt · di
gni obiectōe omnium ·
uerunt ad beelphegor · et abalie
nati sunt in confusione · et facti sūt
† vnde similes illis · f. qui f. e. vt nō idolatre
sco ipsa idola vocent
abominabiles sicut ea que dilere
† et ideo ſm e. tribus. † velocitez de loco suo ī
captiuitatem abut
runt Effraim quasi auis auola
† q̄ facile pariebāt † que erat † q̄ facile in
vtero gerebant ·
uit · Gloria eorum a partu · et ab
† q̄ facile cōcipiebant · † subaudis auolauit
† Si habuerint licentiā nutriendi multos
filios non poterit eis q̄ debent traci nec vel
captiuitati ·
utero · a cōceptu Q̄ si et enutrie
rint filios suos · absq̄ liberis eos
† nec solum temalis hec pena seu eternum
ve erit eis. destitutus a meo auxilio ·
faciam in hominibus · sed et vę
† exponit qualis prius fuerit effraim vt ma
gis appareat detectō. † qui nūc desert⁹ erat
olim ·
eis cum recessero ab eis Effraim
vt vidi tirus erat fundata in pul
chritudine Effraim educet ad in
terfectorem filios suos. da eis do
† vor ꝓphete
mine · quid dabis eis Da eis vul
† vt et si genuerint non habeāt vnde lactare
possint.
uam sine liberis · et vbera aren
tia. Omnes nequicię eorum in

riam lōga obsidione ita fame afflixit vt illi⁹ habitatores intelligerēt vtil⁹ esse ad eum exire z gladio cito pire·q̄s lōga inedia. qz vero videt ppba qz in abundantia bonoz ei⁹ superbierāt ꝓcat auferri causā supbie. ꝓuocans eū ad auferendū. Da eis dñe. z stati ipse sibi rūdet. Da eis v.s.l.ne glorie tur ꝑ multitudine filioz.

¶ Si bis q̄ vns dat p bñdictōe i cōtrariū vtafti. aliq̄n iuste subtrabāt·iurta illd. multa fiāt labia d·Et alibi. Dispdat dom⁹ vniuersa l.d.

¶ In galgal. Galgal rueladō vel volutabrū·dic q̄ oēs malicias beticoz reuelandas esse q̄n vulna eoz sterilis efficietur·qz videbāt ignominiā suā z q̄ iactabant se ad alta cōsedere·terradēt i infernū·q̄s iō d⁹ habet eros⁹. qz loquūt cōtra eū mendacium. Vñ seq̄t. Propē malicia a.c.d·d.m.e.e. ideo hereticī de domo mei sunt electi.

¶ Dabet d⁹ ibi eos eros⁹ qz boies reges eligētes a me recessit imperio vel in galgal vbi popl⁹ fuerat ad cū alios scdo p⁹ca causa religionis colluerūt idola i quoz cultura oia scelera cōmiserūt

¶ Non addam. Qd non diligāt eos dz ē·z q̄ oēs reges israel a deo fuerāt recedētes. vsq̄ hodie eni pmanēt i captiuitate.

¶ Omnes prici. Reges .x. tribuz omnes per ydolatriam a deo recesserāt Potest dici de aduentu dñi in quo tam iudas q̄s israel de domo mei electus est. ne saluet cū credentibus.

¶ Metaphora ab arbore cui⁹ si radix siccatur non fert fructū z si enā paulus fecerit statim in ipso flore siccat

¶ vbi saul vnctus in reges. ibi samuel ira dei populo nunciauit.

galgal ·quia ibi eros⁹ habui eos ꝙ ydolozum cultura quā adinuenerunt

Propē malicia adiuentionū eorū ꝙ Cū .x. tribus recessissent a domo dei quomō ei⁹dē dicunt. seu domus dei potest dici. vel terra ꝓmissionis. vel bethel vel hierusalem de qua captiui ducti sunt. vel certe domus dei celum a quo corde deficientes repellendi sunt.

d domo mea ejiciam eos Non addam in erroze manentes ꝙ hereses arche vel demonos.

dam vt diligam eos Omēs prīcipes eoz recedentes ꝙ Percussus ꝙ deus in quo fundatus vel boni patres qui erant ibus subuenire non poterūt. nec de⁹ eos ꝓteget ideo nec fructū facient. qz nec filios generabunt nec bona opa habebunt.

sus est effraim radix eoz exic cata est·fructum nequa facient. ꝙ vt supra quasi enutrierint filios. absq̄ liberis eos faciam

Qd et si genuerint interficiā amātissima vteri eoz z ait deus ad eos d⁹ meus quia non audierūt eum. ꝙ Per diuersa loca diuersas culturas sequendo.

z erunt vagi i nationibus.

Ca. X

ꝙ subaudis olim fuit in patribus habens bonas ꝓpagines. bona operā facientes

Vitis frondosa ꝙ qz in patriarchis non fuit qui non ferret fructus bonorū operū. israel fructus adequat? ꝙ sed. ꝙ multitudinē vel abundantiam fructuum vertit in multitudinē idolatrie. vt quāto plures haberet populos. tanto plura altaria edificaret et abundantiam ꝛre viceret numero deorum.

est ei. scdm multitudinem fructū sui multiplicauit altaria. iurta vbertatem terre suę eruberauit simulacra

¶ Potest hoc dici de omnibus iudeis qui mortem eius iudicauerunt. ideo deus repulit eos et execauit ne fructū possint ferre. ¶ Qui et si fecerint et nisi fuerint legem dei meditati. et quasi amantissimos filios aliquid scientie z doctrine de corde suo ꝓtulerint. a deo succedentia et erunt vagi in nationib⁹ non habentes templū vel altare vel ciuitatem

¶ Hereticī nō pūt facere fructū virtutū qz deum in quo radicari deberēt pdiderūt et si aliq̄s genuerit. deo aduersante morient. vel fructus eoz oia q̄ fingūt z de corde suo generāt q̄ arefiēt z pibūt. bi abiecti a deo z iō vagi i natōnibus·nūc ad bas nūc ad illas sentētias trāseūdo. z gentiliū imitantes ritus.

Ca. X

Vitis frōdosa. Filia irāstatō. Vitis aqua israel. qz i malo accipit·qz sic aquosa vitis plus in folioz q̄s fructuz emissione solet luxuriari. sic israel creuit i multitudine populoz. ꝙ cum deberēt agricole ferre vuas sicut labrusca.

¶ Hereticī q̄ dā sunt i domo dei vocant vineā dñi z afferunt vberes fructus recedentes deo ab vno altari·i. vnitate fidei. plures eroz struūt aras

eruberauit simulacra ¶ hereticoz corda interdū diuisa sunt et contraria inter se pugnantia sententijs. vnde inter ibunt et confringet dñs simulacra eoz que finxerunt.

eris Diuisum est coz eoz. nūc in ꝙ deus omnipotēs ꝙ per assirios sicut p famulos

terebunt Ipse cōfringet simulacra ꝙ ꝙ sensus hereticoz inter se diuisos destruet et ipsos eternaliter dānabit.

era eoz Depopulabitur aras eoz. Quia tunc dicēt non est rex nobis Nō enim timemus dominum Et rex quid faciet nobis?

ꝙ pmittit vobis ꝓspera sicut huc vsq̄ fecisti sed oia vobis in contrario vertent Vñ subdit et feriet⁹ fedus nō cū deo sed cum mendacio dicentes. pax erit nobis. et iō ipm fedus mēdacij nō germinabit bonos fructus quibus satisfacimus. sed iudicium amaritudinis i. captiuitatē et interfectōnis. et hoc super sulcos agri i. terram cordis. de quibus malum semen eruit

Loquimini verba visionis inutilis. z feriet⁹ fedus. et germinabit quasi amaritudo iudicium super ꝙ a deo .x. tribus subuerse sunt. vt non solum deos vitulos sed etiā vaccas colerēt i bethel

sulcos agri Vaccas bethauen coluerūt habitatores samarie Quia ꝙ nota per vaccas vnum vitulum significari qui in bethel erat. vnde singulariter ponit sup cum. ꝙ qui eum colebat ꝙ vituli

luxit super eum ꝙ populus eius. z ꝙ sacerdotes.

ederui eius super eū exultauerūt i ꝙ .i. in vitulo que erat gloria eius populi eo q̄ aureos haberet deos. ꝙ translatus ē ab assiris eo ꝙ deo populus luget et sacerdotes exultāt.

gloria eius. quia migrauit ab eo.

¶ Diuisum est. Tradāt hebrei q̄ q̄diu pari cōsensu reges z populus colebāt vitulos. nō venit captiuitas qz quodammō poterat euelari ꝓlixus q̄ p violētiā regū ad idolatriaz traherēt. ß p⁹q̄s osee qui fuit vltim⁹ rex .x. tribuz ꝓpo p misit vt si vellēt irent ad tēplū dei hierosolimis z ibi sacrificarent diuisū è eoz eoz. quia ꝓpo i ß regi nō cōsensit vt ab idolatria recederet z iō carēt oi tempore nono anno ipsius osee p sennacherib é captiuat⁹ z i assiriosꝰ traduct⁹. habitans in ciuitatib⁹ medoz inter fluuiū goçan. vñ aitnāc.i. p⁹q̄s ablata est oīs occasio stari inter ibunt edita captiuitate. Idē salmanasar q̄ et sennacherib.

¶ Quia tūc Aut. Dispuli cōtrarioz dogmatuz cū eoz fuerint cōtrita mēdacia. sero dicēt. nō habem⁹ regē. i. magistros q̄ nobis ꝑus impauerāt q̄ bus deberēt debitū nō timuim⁹ et rex q.s. q̄si q̄d ꝓfuit nob⁹ seq̄ q̄z i necessitate nō sentim⁹ auxiliū. ß dicūt q̄rētes aliquā occasionē vt ī p se ß p doctores eruas se videant. Vñ verba et visiones bereti eoz inutiles erunt z ferient fed⁹ ī cū deo ß cū amaritudine vt i die iudicij germinēt super sulcos agri. i. cordis eorum. vt q̄ seminauerit in gaudio metāt in lacrimis.

¶ Quādo nono āno osee captus erit a sennacherib. z cuz dñs simulacra fregerit dicēt nō habem⁹ r. qui nos defendat. qz oēs ꝑncipes nostri capti et interfecti. z quare ß supponit cām iō caremus bone regēte. qz nō timuim⁹ vtiq̄ regē nūc sine c⁹ auxilio q̄d valet homo rex

¶ Loquimini Vox ꝓphe et simone dei irridentis eos q̄ sibi pace et prospera pollicebātur

¶ Loquimini. Legitur in libro regū manaen regem israel regi assirioz pbuit misisse argenti talenta mille. vt esset manus eius cū eo. inter q̄ munera creduntur aurei vituli trāsmissi.

¶ Vaccas. Hiero. Hereticī q̄ dicunt se habitare in samaria. i. in custodia mādatoz dei colunt vaccas. i. lasciuas sectas ß in die iudicij cū amare punientur. lugebāt ꝓpli sup eū vitulū. i. sup dogma puerile q̄s habebant quasi dei. Sed editui non dixit exultabūt. ß exultauerūt sup gloria sua. qz quondā gloriosa confinxerāt eo ꝙ trāsmigrasset ꝓpius a deo. siue gloria dei a populo a quo fuerat relicta. Quidā aūt hereticī pulcre simone loquuntur. regi suo id est diabolo mittunt munera ad quē cūcta referunt vnde cōfundentur in eternum.

¶ Quia luxit. Hiero. Mirū q̄s lugente populo exultāt sacerdotes. ß

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tradunt hebrei vitulos aureos a sacerdotib furto sublatos. & in eodē loco suppositos fuisse ereos et deauratos. iugente ergo pplo q̄ inē cetera munera rex israel misisset vitulos aureos. sennacherib regi assiriorū exultabāt gdirui q̄ fraus eorum non poterat dēphendi.

¶ Deprehensa fraude q̄ erei essent vituli rex assiriorū putauit regem israel volasse illudere sibi. et munera que ad placandū eum data erāt magis reddiderūt iratum. Unde et postea eos rebellauit. ait ergo confusio .i. pditio capiet ephraim & erubescet israel in voluntate .i. cōsilio quo auxilium petierat ab alienigena.

¶ Trāsire. Allego: Samaria .i. spiritualē cognicia que se a populo dei diuiserat. fecit regem suum .i. hereticorum doctrinaz volaiter transire. quasi spumam q̄ dum vitetur ato dissoluit. hereticus enim spumantib verbis tument. sed cito disperdētur in qb peccauit israel. et tāta erit solitudo p̄ue doctrine vt et spine et tribuli que nascuntur in locis incultis ascendāt super aras eoz. et oibus subuersis in die iudicij dicēt montib .i. magistris q̄s altos putabant opite nos.

¶ Et dicent. Hec nō solū ad captiuitatem. s. ebreū. & etiaz generaliter ad omēs impios tpe romanorum pñt referri. Unde dns in euāgelio. filie hierlm nolite flere sup me. s. s. v. s. Vel in die iudicij dicēt scis q̄ p altitudinem vitutū mōtes sūt opite peccata nra pcibus viis. & collib q̄ fuerūt naturalem altitudinem & putabant hic aliq̄d sumitaq. mōtes opiēt. collef cadēt. Ut iuxta litterā imminente iudicio. tāto timore cōcutiēt vt si fieri posset optarēt effugere p̄sentiam iudicis et tpaliter potius q̄s eternaliter puniri.

¶ Et dicbus. Exq̄ beniamin turpiter occidit vxorem leuite. peccauit israel qui contra filios iniq̄tatis insurrexit magis quodā naturali impetu q̄s vt deo placeret et agens vindictā hominis iniuriā dei non vindicauit nec y dolū in domo michee subuertit. debuisset em̄ pus deo z p̄ea bois vindicare iniuriā. Sed q̄ sacrilegiū in deū vidicare cōtēplit. cōphendit eos p̄liū in gabaa .i. ideo iuste captiuati sūt in p̄lio gabaa. nō q̄ vindictam exercuit p̄tra filios beniamī sic ipsi putāt. Ibi ei bū fecerit q̄ fel. sanguine vindicauerūt et si plus fecerunt ex naturali dolore q̄s et amore iustice.

¶ Et diebus ga. Gabaa coll interp̄tat. ebetatis aūt putat se doctorē q̄s ecclesiā et aliquid sublimi. inuenisse. A diebus ergo colliū peccat israel .i. ecclesiā deserēs mōtes ecclesie. desedit ad hos colles. & in his collib nō cōphendet eos p̄lium q̄si relictis mōtib ecclesie generāt filios iniq̄tatis. in his collib. cū p̄secutō venerit diabolus suis peri. alit sub interrogatōne legit peccauit israel

q̄ captiuus erat populo.

Siquidem et ipse in assur delatus
† sennacherib. quia iniuriā dei cōtra ydolatras vindicauit
est munus † regi vltori. Confusio
† accusatiuus
ephraim capiet et confundetur is
† sicut spuma et bulla aque cito dissoluit. sic regnum. e. tribuum cito finietur q̄ noluerunt audire regem esse vt redirent ad hierusalē seo secum cū pire decreuit.
rael in voluntate sua † Transire fe
cit samaria regem suum quasi spu
mam super faciem aque. Et disper
† in quibus ydola immolabāt. † q̄ que eccl
sa fuerunt peccarum israel.
dentur † excelsa idoli peccatum is
† signum vltime desolatōis. † vt nec ve
stigia remaneant.
rael † Lappa et tribulus ascendet
† magis optantes mori q̄s videre ea que affe
runt mortem † sanctis qui vere alti
super aras eorum † Et dicent mō
† beati. q. e. p. c. † dicent.
tibus operte nos. & collibus ca
† quādo illicito concubitu vtorez leuite eru
deliter interfecit. vel quando relicto deo saul
regem elegit.
dite super nos † Et diebus gabaa
† in ipsis peccatis p̄secuerauerunt. q̄z non
est subuersum ydolum de domo michee. ideo p
secuerauit populū. i. ydolatria. ne reuerteret ad
dominum
peccauit israel ibi steterunt. Non
comprehendet eos in gabaa p̄ce
lium. super filios iniquitatis in
† voluntatem † tra oā hostibus
xta desiderium meum † corripiam
† et
eos. Congregabuntur super eos
† multudo assiriorū per quam corripientur et corrigetur. p̄pter duas iniquitates. scilicet q̄ vindicauit iniuriā hominis et non dei. vel q̄ primum peccauit in idolis michee. secundo in vitulis. vel q̄ peccauit in duob vitulis i dan et in bethel. vel etiā q̄ deū deseruit et ydola coluit
populi. cum corripientur p̄opter

duas iniquitates suas Ephraī vi
† † lex contentionem † Ideo † edomui
tula docta diligere † triturā † & ego
† quia effraim non vult legem recipe. ego. e. s. p. tumentes tauros. ceruici eius impositio iugo edomui. et ascendam super e. conteraz. iposito iugo graui vt discat laboriosus vacca laborare q̄ non vult. vel p iugum dñatio gentiū quam p̄mittit a collo ei removere. vt vel sic ad eum direc.
transiui super pulcritudinem col
li eius Ascendam super ephraim.
Arabit iudas. cōfringet sibi sulcos
iacob Seminate vobis veritatē
& iusticiam mete in ore misericor
† † nouum cor facite vobis † † nouale est ager
tunc primum prosus † † causa cur hec om
nia
die. & inouate vobis † nouale Tē
† † subaudis tūc erit
pus autem † requirendi dominū
† per incarnatōnem quādo omnia manifesta
buntur que in lege sperabantur. finis enim le
gis christus
cū venerit qui docebit vos iusticia
am. Arastis impietatem iniquitatē
† † sulcepistis retributōnem. sōmabatis vobis
bona et venit aduersitas.
messuistis. fructus mendacij † come
Ideo effraim † idolatrie
distis Quia cōfisus es in vijs tu
† in roboze exercitus et non in deo.
is. & in multitudine fortium tuoz
Ideo † i. venient somitus vltantium assirio
rum.
Consurget tumultus in populo
† in ysaia scriptum est. qz ascendit sennacherib
et cepit omnes ciuitates iude munitas.
tuo. & omnes munitiones tue va
† † princeps magistratū
stabunt. sicut vastat † est † salmana
† a familia geedonis † Ideo est dānauit aram
eius destruendo et lucum succidendo
a domo ei. q̄ † vindicauit baal. In

¶ Ephraim vitu. Allego. Effraim .i. aliquis eruditi. legere dei vt ceret arcā scripturaz et meditaret die ac noctē cepit abijcere iugū legis & cōtēdere cōtra ecclesiasticos viros ad p̄fessionē audictū. vñ dns elevatā ceruicē et sibi sublimia p̄mittentē & iugo p̄met et ipse trāsiet calcabit pedib suis & ascēdet sup eaz. ut sacet se habere dñm Judas aūt .i. vir eccl'as tic' arabit trā cordis i bono p̄ficiēs & iacob .i. supplātator vitioz glebas .i. historie duricia p̄teret & ptes spūales diuidet vt possint fruges reddē spūales.

Hanc cōsuetudinez habet s̄mo diuin' vt p tropologiaz & metaphoraz historie exprimat veritatē. Igit' effra im filius ē vacce q̄a in uenture didicit in tritura grāa a paleis separare q̄ aliqñ fatigata labore. p̄silit ab area. & mor amore consueti laboris & rabi ad aream redit. Sic israel p̄ter ydolatriā sepe afflict' & volūtate sua & iniquie vētris ad idolatriam redit.

¶ Arabit iu. X. tribubus. p̄ter idolatriam captiuitatis duz tribus & iacob .i. q̄ d'alijs tribubus sunt relicti. ceperūt corda sua arare & duricias frangere vt bonū fructū cultura dī possent referre.

¶ Seminate vo. Adhuc fuat verba metaphoraz & iubet vt seminēt in iusticia .i. ob fuatōe legis & metāt i gratia euāgelij. vñ est. penitentiā agite et bū facite his qui vos oderūt.

¶ Dis q̄ ab eccl'a sepati sunt & falsi christiani dicunt' p̄opit' vt agant penitentiā. & veteris testamēti seminent iusticiā. vt i nouo metāt misericordiam et innouēt noualia bonoz opm & q̄rāt deū q̄ eos doceat & iusticiā

¶ Arastis impietatem. Vehortāte ad bonū. vos ecōtra cogitastis a me recedere & ydola colere. Un messuistis mortē & captiuitatē & fructus venire.

¶ Hereticī arāt ipietatem male docēdo & merito suę iniq̄tatis & mendacij dānabuntur. q̄ enim seminat hō. & metet.

¶ Quia cōfisus. Hereticus i falsis sententijs suis confidit et in illis quos falsa doctrina roborauit & cōsurget. i. p. qz q̄dq̄d loquit' nō ratō & damnet et tumult' ē. et oēs mu. t. v. Nō enim testimonijs scripturaz sed arte diaboli et argumentis philosophoz confidit

¶ In hoc notant' duces hereticoz q̄ altare dei sibi conati sunt vēdicare

Unde ꝙ dicerũt hereditate possideam⁹ .s.d. falsa ꝓceptis ꝑdicantes populis vt nõ querãt verũ pane qui descendit de celo. Sic fact. v.b.a.f.m. n.v. hoc ꝓprie betheis aptat. sic faciet vobis eccla vestra quã vocatis domũ dei. Sed ecce a vobis tenet nõ domus dei ꝙ bethauen. i. dom⁹ ydoli est vocanda ꝓpter malicia vestra.

Wa. s.f. Vt quõ salmana interfecit filios corã matrib. ipsis qz matrib sup filios occisis. sic z filij tui o effraim recũ interficientur. Vñ et gedeon dixit ad ꝓnapem madian Quoniã absqꝫ liberi fecit gladius tuus mlt as matres. sic sine liberis erit mater tua.

Ca XI

¶ Sicut mane. Supius dixerat. trãsire fecit samaria regẽ sup faciẽ aque. cãdẽ rem explicat sub alia similitudine. est enim mane ortus aurore et principiũ diei a fine noctis vsqꝫ ad ortum solis.

¶ Hereticã sicut diluculum transibunt. et rex eorũ .i. dyabolus vel hereciarcha ꝙs in infantia quãdo credi derunt et erant pauli et christiani dicebantur dilexit deus et per doctores ecclesie vocauit de tenebris egipti. sed vocati recesserunt a facie eorum. z adorauerunt beelphegor. i. vicijs suis et libidini seruierũt et ꝓ ea immolabant simulacris que sibi confinxerunt. Siguli enim here tica habent deos suos et qdanqꝫ fingũt colunt quasi sculptile et conflatile.

¶ Hoc testimonio vtitur matheus quando et ꝓcepto angeli et egipto redit iesus cum matre ad terrã israel. quia hec tipice referuntur ad christum tamẽ qui tipum habuerunt salutatoris non ꝓ omnia opa sua eum figurauerunt. Tipus enim partez indicat. ꝙ si totum ꝓcedat in tipo iã non est tipus sed historie veritas appellãda. Sp̃aliter autem deus filium et egipto vocauit quãdo in ascensione ad dexteram suam collocauit.

Et ego quasi. Aut. In tm̃ dileri eos et tam demẽs pastor fui vt more bidam ouem humeris meis portarez. Ipsi vero ignorauerunt ꝙ mea pastione curarem eos et qm amator sum omniũ vinculis caritatis traberez eos ad credendũ. Unde nemo venit ad me nisi p. m.t.e. z arbitrati sunt in gum meũ quod suaue est esse grauissimũ. z declinaui ad eum vt cibaret eos. z assumpta homis forma dedi eis cibã corpis mei.

¶ In funiculis. Alia translatio. In funiculis hominũ .i. ea caritate qꝫ astrinxi mihi abraam z isaac et ceteros coniungã et istos mihi.

Non reuertetur Lyr. habitauit ephraim in egipto,

ꝙ mater allidit sup filios .i. nimio dolore constringẽ morte filiorũ

die prelij matre super filios allisa

ꝙ o israel ꝙ in quo vitulũ adorastio et deos egiptios venerati estis.

sic fecẽ vobis bethel. a facie malicie nequiciarũ vestrarum

Ca. XI

ꝙ o⁹ aurore

Sicut mane

ita celeriter

transit. pertransijt

ꝙ osee captus ab hostibus ꝙ .x. tribuum

ꝙ exponit beneficia que deus eis contulit in patriarchis ꝙ erat in egipto vocata colentes.

rex israel quia puer israel. z dilexi

ꝙ per moysen ꝙ primogenitus meus israel.

eum. Et ex egipto vocaui filium

ꝙ moysen et aaron vt exirent de egipto

ꝙ sed vocati terga verterũt in deserto vocata colentes.

meum Vocauerũt eos. sic a facie

ꝙ insup tpe aab in terra ꝑmissionis diuersis vocatis immolabant

eorum abierunt Baalim immolabant. et simulacris sacrificabant

ꝙ quia pater erã ꝑ diem abscõdi eos nube. ne estuarent per noctem illuminari ne tenebris terrentur. ꝙ ne crederent in solitudine vnde exierant alas suas et .a.e.

Et ego quasi nutricius effraim portans

ꝙ cum fecissent caput vituli dei eis locũ penitentie et ignorauerunt ꝙ vellem eos mũdare ab vocatis suis.

rabam eos in brachijs meis et nescierunt

ꝙ .i. quo affectu feci aõa sanctũ eadẽ dilectõe vt vos ipsos sanctificari quod exponẽdo subdit in vinculis .i. affectu dilectõnis

scierunt ꝙ curarem eos In funiculis adam trahã eos in vinculis

ꝙ auferens ab eis iugum ceterarum gentiũ. caritatis Et ero eis quasi exaltãs

ꝙ .i. legẽ meã quã sicut matrimũ iugi põ⁹ portauerunt. ꝙ dedi eis manna in deserto nõ ꝙ deus ad eum declinauerit sed manna declinare fecit.

iugum super maxillas eorũ et declinaui ad eum vt vescerentur Nõ

¶ Hiero. Sub manaen rege .x. tribuũ voluit fugere in egiptũ a facie sennacherib ꝙ captus est ab illo qui et dominat⁹ est illius iure victoris. Vel reuertatur quãdo in terra sancta nos egiptios adorauit.

¶ Hereticã dicunt se habere terram sanctã et ecclesiã saluatoris ꝙ puersa fide semꝑ sunt in egipto. quia ergo habitauit in egipto. sensus magn⁹ .i. assirius erit rex eius.

ꝙ verba cõminantis

ꝙ sennacherib

reuertet in terram egipti. z assur

ꝙ et hoc ideo ꝙ confisi ponus in hominem ꝙs in deum.

ipse rex eius quoniam noluerũt

ꝙ per penitentiam ꝙ ergo ꝙ subaudis interficere. ꝙ hostium ꝙ nõ modo in agris et possessionibus.

conuerti Cepit gladius in ciui

ꝙ principes et robur exercitus

tatibus eius. z consumet electos

ꝙ ipsos principes qui iure capitis alios regũt vel capita consilia eorum.

eius z commedet capita eorum.

Et populus meus pendebit ad reditum meum. Jugum autem imponetur eis simul quod non aufe

ꝙ quomodo sine dolore possum te dare in ea ptuitatem

retur Quomodo dabo te effraim

ꝙ Si vt pater volo te ꝓtegere nõ inuenia et ꝙ quomõ gnum ptectõne.

protegam te israel. quomodo dabo

ꝙ licet non sine dolore redigam te in solitudinez et vsqꝫ ad cineres sicut adama et seboim. et ceteras ciuitates sodomorum

bo te. sicut adama. ponam te vt

ꝙ misericordia vincit austeritatem iudicis. mitigat pietas patris. viscera misericordie nõ possunt pati vt deleatur populus

seboim Conuersum est in me cor

ꝙ cum ita dicerem. ꝙ penitet me populum meum odere.

meum. pariter conturbata est penitudo mea Non faciam furorẽ

† ergo ꝙ vt dicam ꝙ secundũz

ꝙ a clementia mea. ꝙ non putiam vt dispdam impetuum. sed vt emendem. crudelitas mea penitẽtie et pietatis occasio est. hoc loco quoniam deus ego. homo punit vt ꝓat deus vt emẽdet. Si penitere voluerit ero in medio tui sanctificans et saluans te. ꝙ non ꝓpter quãtum in me est

ire meę Non cõuertar vt dispergam effraim. Quoniam ego deus

et non homo in medio tui sanctus

ꝙ alienę gentis subaudis vt te deseram.

ꝙ vox ꝓphete.

et non ingrediar ciuitatez Post

cipitẽ legem dei populus gomorre. Et ezechiel. Justificata ẽ sodoma et tu. Quia ergo duę tribus templum habebant et ibi ydola colebant. magis peccantes maiori pena digne sunt. quã .x. tribus ꝙ lõge a templo z ab hierusalem erãt. Duę igit tribus sodomę et gomorre iuste ꝓpter .x. vo adamę et seboim ꝙ minores subiecte maioribus. earũ exemplo corrumpebant z ideo minus puniende. Similiter z ecclesiastici viri si eisdem criminibus quibus hereticã contaminant. non adamę z seboim ꝙ minores. si sodomę et gomorre ꝙ maiores sunt compantur. ad hereticos autẽ z ad populum ꝓceptũ dicit dominꝰ ꝙa nõ penitẽt ponent sicut adama z seboim z nullã spem salutis habebũt. Sed iterũ pius pater mutat sententiã z penitet ꝙ ralia sit locutus. In quo ad conuersionẽ z penitentiã vocat. Nõ dispgaz quãtum in me ẽ. dꝰ ego. subaudis lapsis manũ porrigo. errãtes reuoco.

c

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

et quia sanctus sum iō non ingrediar ciuitatem.i.conciliabula hereticoꝝ ℟ exeuntes ab illis su scipiā.vel non ingrediar ciuitatem ℊ sanguine ⁊ scelere fabricata est.sicut cain ꝓmus parricida edificauit ciuitatē nomine filij sui enoch.℣ Sed manebo in ciuitate ℊ cepit ab abel

℣ Quasi leo. Unde amos.domin⁹ ex syon rugiet.minādo rugijt dōs cū dicit.sic adam a ꝓ nam te.⁊ iterꝫ.omis at hoꝝ ℊ non facit fructū bonum credet⁹ ⁊ in i. m. Rugiet quādo dicet.℣.discedite a me ope rarij iniquitatis

℣ Cum leo rugit volatilia ⁊ bestię terrore vocis ḡdu fixo se mouere nō pñt. Ita dño cōminante filij maris .i. hⁱ seculi tēpestuosi panēt ⁊ nadunt ad nidos suos.i.eccl̄as i q̄bus cū eis habitabit. ℟ inde ad aduentum christi quē adhuc pr̄stolant rec̄erunt. Sed nos iā transacta vite m⁹ ꝙ ⁊ de egipto ⁊ ab assirijs.i.ab oriente et ab occidēte ab aq̄lōe ⁊ meridie veniunt q̄si die q̄ recūbūt cū abrā ⁊ isa.⁊ ia.i ccloꝝ reg̃. Fit cū vr⁹ leo rugierit.fallus leo q̄ē aduersarius noster tremet.⁊ nō poterit os aperire ad pūū dogma. ⁊ qui ab eo fuerāt capti rugitu.i.cōminatōe veri leonis soluti. sequent⁹ ꝛeum suum.⁊ filij maris qui in amaritudie ⁊ fallis aq̄s ℟eticoꝝ sunt pereant.formidabunt ⁊ ab illis reuolabunt ad deum.ut qui sb hereticis laborauerunt requiescant in eccl̄ijs a quibus aberrauerant. Egiptus tribulatio. vel angustia assirius dirigens vel arguēs. ab his libꝫ abuntur hereti cum habitauerint in domib⁹ suis ⁊ dixerint malis patrib⁹.relinquet⁹ vobis domus vr̄a deserta.

℣ Circumdedit. Allego. Circūdant heretici dominū in negatōe sua quidq̄d enim dicunt negatio ⁊ mendacium est ⁊ in dolo. quia ℊcunq; si mulant artificioso sermone cōponunt. Judas vero.i.vir ecclesiasticus nō supbit non imitatur vt heretici ℟ humiliatur cū deo.⁊ cum choto sanctoꝝ fidelis est.

℣ Judas aūt. Tradunt hebrei quia in egressu d̄ egipto cū ex ꝑte vna mons altus et alia mare rubrū.et alia hostes essent ceteris tribub⁹ despantibus vel reuerti in egiptū. vel bellare volentib⁹ solus iudas ex ꝑcepto dei fiducialiter ē ingressus mare cū sanctis fidelib⁹ moyse ⁊ aarō. Unū ⁊ regnū ℟ tribus meruit habere. Fit.x.tribub⁹ ydola colentib⁹ iudas.i. due trib⁹ ℊ habebāt templū ⁊ legem deo credentes ⁊ ei fuientes discēderunt humiliādo se secuti vestigia dei.sicut sancti patriarche ⁊ alij fideles

Ca. XII.

℣ Effraim pascit. Refert historia manaē regē isrl̄ pace facta cuꝫ assur petisse auxiliū ab egiptijs qō est pascere ventos.i.vāpe se vana spe ponē do spem in homine ⁊ seqū estum.i.ire ad meridianā plagaꝫ.⁊ toto die.i.to to tpe nihil agere nisi ludere sibi ⁊ colendo mendacium.i.ydola. dum huc vel illuc discurrit vastitatē suis vrbibus ꝓparat.⁊ oleum in egiptuꝫ ferebat. Cum manaen videret sennacherib ex federato factū sibi aduersariū auxiliū a pharaone petiuit mittēs ei int' cet̄a dona clarissimū oleuꝫ quo sa

℣ Quia dominus ex misericordia veniam et ꝓ spera.promittit si conuersi cum imitabuntur.

dominum ambulabunt. Quasi

℣ tunc. ℣ quia sagena dom i mi capientur de mari huius seculi.

leo rugiet. quia ipse rugiet. ℣ ⁊ fo

midabunt filij maris. et auolabūt

℣ de mundo ad eum tendentes. ℣ simplices tatem columbe imitantes ℣ quia dabit michi pennas sicut columbe et v. et r.

quasi auis ex egipto. ⁊ quasi ℣ colū

℣ demonum.

ba de terra assiriorum ⁊ collocabo

℣ in ecclesijs vel in celestibus mansionibus.

eos in domibus suis dicit dominus

℣ negauit me ieroboam ydola colens. et nihil diminum mihi attribuens. ℣ quoꝫ tribus me deludere volebant colendo ydola quasi diuinum aliquid inesset.

nus. Circūdedit me in negatione

℣ ieroboam et regeꝫ post eum. ℣ populus regibus seruiens.

ephraim ⁊ in dolo ℣ domus israel

℣ due tribus ℣ veritatis et virtutis dei

Judas autem ℣ testis descendit cū

℣ angelis patriarchis ꝓphetis ℣ deo.

deo ℣ cum sanctis ℣ fidelibus.

℣ Ephraim pascit ventum. et sequit estū

℣ fluctuans inter duas gentes

Tota die mendacium ⁊ vastitate3 multiplicat Et fedus cum assirijs

inijt. ⁊ oleum in egiptum ferebat.

Judicium ergo domini cum iuda

℣ qualia facit talia recipiet

⁊ visitatio super iacob ℣ Juxta vi

℣ quia si casu seo de industria adinuenit i qui bus peccaret.

as eius ⁊ iuxta adinuēciones ei⁹

℣ quia. ℣ ecce. ℣ nō sua virtute seo dispositōe dei qui cum sibi futurū ꝓuidebat fidelez patriarcham.

reddet ei ℣ In utero ℣ supplantauit

℣ esau.

fratrem suum ⁊ in fortitudine sua

℣ quādo cum angelo tota nocte pugnauit vt benediceret. vñ israel.i. directus vel rect⁹ dicitur.

directus est cum angelo Et inua

℣ contra ℣ accepta benedictōe a victo. ℣ ne timeat fratrem

luit ad angelum ℣. ⁊ confortatus

℣ ℣ deo ꝓius fletus rogauit. nō dimittā. ⁊ nō. m.

est ℣. Fleuit et rogauit eum in be

℣ ℣ cum patris et matris consilio fugēt in mesopotamiam. ℣ eundem angelum ℣ in patre locutus est nobis filius dicens. tibi dabo terrā in qua dormis et semini tuo.

thel ℣ inuenit ℣ eum ⁊ ibi locutus

est nobiscum Et dominus deꝰ exercituꝫ. dominus memoriale ei⁹

Et tu ad deum tuum conuerteris

Misericordiam ⁊ iudicium custo

℣ i. effraim in cuius manu est statera dolosa contra hoc ꝙ dōs dicit. sit tibi equus modius iustusq; scrtarius.

di. ⁊ spera i deo tuo semp ℣. Canaā

maria abundat.nec inuenit tale in egipto.

℟ Hereticis malis opibus lętificant immundum spiritum ⁊ sequūtur estum qui flores et germina discutit ⁊ mēdacium.i.falsam doctrinam quā multos rapiāt ⁊ inde vastitatem.i.interitū sibi suisq; multiplicāt.fedus cum assirijs ineunt. quia cū demonibus pacem habent.quoꝝ voluntatez sequuntur.quoꝝ princeps est sensus magn⁹ vt ℊcunq; finxerint sapienter simulasse videant. Oleum in egiptū ferunt ⁊ qz cum sint in tenebris.scientiaꝫ sanctispūs se habere mētiuntur. ℟ licet conent⁹ veritatem miscere mēdacio.oleum aquis ⁊ ceteris liquoribꝫ ñ misceatur. semper veritas superest. mēdacium vt oleum.

℣ Judicium ergo captiuitatis et miseriarum.quia decem tribub⁹ ꝓ peccato captiuatis iudas nō penituit.sed vt ait ezechiel sorores suas scelerib⁹ vicit. et visitatō.i.flagella sup duas tribuꝫ ℊ de iacob orta.

℣ In utero sup: Exponit tenebricta tri collata iacob. et in eo inde filio.quia et i patre nominatur filius. vt ⁊ dei misericordia i iacob id est indā ⁊ duricia inde i deū cognoscatur.

℣ Allego. Possunt ℟ eadem dici viro ecclesiastico qui corripit a deo ꝙ immemor bñficiorum dei.nō cessat addere peccatum peccato.quādo te nolentem ecclesia in fide parturiret. supplantasti inde tuū fine gentiles fratrē tuuꝫ.⁊ eius primogenita accepisti.⁊ in fortitudine tua directus es cū angelo vel vincens malignos spirit⁹. vel roboratus benedictōnibus angeli.i.dei. Invaluisti cōtra angelū ꝑabus faciens eū tibi adiutorem. vt invalescentes cōtra boies ⁊ cum violles ℓcusti.⁊ rogasti angelū domini.⁊ peccatoꝝ tuoꝝ recordat⁹ inuenisti eum in bethel.i. in domo dei ℊ est ecclesia. ⁊ vt sciatur quis ille iudas esset. addit ibi.i. in ecclesia. locutus est nobis christianis. ⁊ ex eo nōie vsq; hodie christi censemur nōie. Itaq; o vir ℊ cōfiteris tuū. cōuertere ꝙtidie ad deū ꝑ penitētiā. ⁊ si peccaueris dic cū ꝓpheta: laboraui i gemitu meo l. p. s. fac misericordiam vt misericordiā cōsequaris. ita indica licet vis indicari ⁊ spera in deo.

Invaluit ad. Precibus impetrās benedictōnem

Apostrophā facit. ꝓpheta ad iudā. o iuda cū hec ita se habeāt imitare patrē tuū. plora. roga. crede. ℟ impletum est quādo vna die quinq; milia ⁊ alia die tria milia crediderūt.

℣ Et dominus. i. memoriale ℟ nois sui dedit illi ut diceret⁹ isrl̄.i. videt deum. quod nomen vsq; hodie retinet filij eius. ⁊ hoc nomine nominis dei semp recordatur a quo ⁊ ta vocat⁹.

℣ Misericordiam et. Miserere anime tue. deinde fratribus. deinde discerne inter bonum ⁊ malū. ⁊ sic bonis opibus semp ad maiora ꝓficiendo.spera in deo semp. qt ois laus i fine cantur.

℣ Chanaā. Facta ammonitōe ad iudam. sermo ad. x. tribus conuertit⁹ ℊ chanaan dicunt. nō ꝑ naturā ℟ ꝑ malicie imitatōez. Unde ad h ersalem dr. ꝑater tuus amorreus. ⁊ mater tua cetbea.

All. In manu hereticor statera. q. qr quoslibz pñt decipiũt. z innocẽtes calũniant. z cũ decepint solent dicere. diuites facti sum⁹. nulla diso-lor. Inuenim⁹ ydolum Dia figmẽta hereticor ydola sunt. nec differũt a simulacris gentiũ Solẽt etiã dicere q̃dquid fecero nõ poterit mihi imputari. quia habeo diuitias. argumẽta philosophor. multitudinẽ ppli. quã q̃ viderit me peccare nõ putabit.

¶ Diues effect⁹. Quasi nõ curo. vn de cũctis habeã. ß sufficit mihi vt habeã q̃ possideam. nec alijs ero gare curo.

¶ Omẽs labores. Quasi qui indigent mea pecunia nõ accusabunt me. q̃ eã p̃ peccatum adquisierim. ß potius me laudabũt. qr q̃ iniqua gerit bene dicit. et diuitum mlti sunt amici.

¶ Et ego dñs. All. Ad eos q̃ seducti sunt ab hereticis dicit. vt redeant ad deum qui eduxit eos de egipto. id est tenebris z erroꝛe gentiu⁹. z ne forte peccati memores tardius reuertãt. adhuc inq̃t sedere vos faciam in tab. ut q̃s sciat baptisma hoc faciat penitẽtia. z habitẽt in tabernaculis. i. ecclesijs Et ne putent hereticar. aspiritu dei locutos Ego inquit sum qui locutus sum ad ꝓphetas non ad magistros vestros.

¶ Festiuitatis. i. scenophegie q̃ septimo mense celebrat in memoriam egressionis ẽ egipto. Sicut inquit de egipto liberani et habitasti. xl. annis in tabernacalis. ad sanctam terram festinãs. sic nunc educam te de imminente captiuitate vt solẽnitates more patruꝫ celebres Si tamẽ feceris q̃ ꝓcipio. Ego enim sum locut⁹ ꝓphetas.

Et ego visionem Omnis ꝓphia visio dicit. vnde z prophetę videntes dicebant quia quod loquebant. spiritualiter intelligebant. quib⁹ non vno modo. ß multis generib⁹ ꝓphetię ventura monstrauit dẽ.

¶ Multiplicatas visiones in ꝓphetis legim⁹ quando ysaias vidit dominum sedentẽ sup̃ solio excelsum. z. z quãdo moyses in modũ cruc⁹ extendebat manus vt vinceret amalech. quãdo ionas tribꝰ diebꝰ. z tribus noctib⁹ fuit in pfundo. z in alijs multis.

¶ Si galaad. Galaad ciuitas est trãs iordanes in tribu gad Vñ sup̃ Galaad ciuitas opantiũ ydolũ. galgal vo ciuitas in tribu inda iuxta bethel. de qua sup̃. omnis malicia coꝛ in galgal Fit ergo. si galaad. i. r. koꝛ colunt ydolũ q̃ templo. z sacerdote tribꝰ religione dei carent. tamen o iuda frustra veneraris ydola in ga. q̃ cum habeas templũ. sacerdotũ ẽ.

¶ All. Galaad trãslatio test moñ. g. alg. La vero voluta bum interꝑtat Potest ergo dici q̃ ꝓpopes hereticoꝛ test. monia. viratis trãsfert in mẽ

† calumniã dicit quia nõ solũ habet iniquas mensurã. sed et pauperes. ꝑ potentiã opprimit

† capit quod dicerent. chanaan. i. r. tribus.

† Sicut gulosi venter deus est. ita auaro aurum.

† quasi tu sceleris in scelere et diuitijs. ego autem.

† vbi seruiebas in luto. † cogam te.

† adhuc penitentę locum tribuo et. ꝓmissis vt ad me reuocas inuito.

† vitulis

† imitantes erroꝛem samarie.

† vere frustra. † subaudis relinquentur

† cum vtriq; fuerint captiuati. altaria erunt sine cultura. sicut cumuli de lapidibus vel area congregati.

† ad laban. † vnde supra. in vtero ff. f.

† vn. anno. ꝑ. iacob. israel.

† ꝓpter rachel † ꝓpter liam. † alijs vij annis.

† in moyse vel in ꝓphetis christo venit de⁹ pater populum de egipto

uit. In prophetis autem ꝙdam do

† cũ tribus.

minus israel de egipto. z in ꝓphe

† ex tribꝰ † cũ ducẽ

ta seruatus est. Ad iracundiã me

prouocauit ephraim. in amari

† ipse ẽ causa sue mortis.

tudinibus suis. z sanguis eius su

† i. vindictã blasphemie qua dixit. isti sunt dñ tui. i. q. t. e. d. t. e. vel q̃ dñs ꝓpẽ colaphizabatur

per eum veniet. et opprobrium

eius restituet ei dominus suus

Ca. XIII.

† quia † decipiente ieroboã coli ydola

Loquente ef/

fraim. horroꝛ inuasit

† ex tribus. † offendit deum adorando ydola. † ꝓpter iniquitates ꝑcedens cũ qui est ut

ta

israel. z deliquit in baal. et moꝛ

† in ipsa ydolatria peccatu⁹ peccato addit

tuus est Et nunc addiderunt ad

† vitulum

peccatum. fecerunt q̃ sibi conflati

le de argento suo quasi similitudi/

† opa manuum non deus.

nem ydoloꝝ Factura artificiꝫ

† cultoribus † principes et sacerdotes qui populum debebant docere.

torum est Vis ipsi dicunt. Im/

† o † vel accusitiuus

molate † boues vitulos adorãtes

† quia dominco vitulo immolant.

Idcirco erunt quasi nubes matu

tina. z sicut ros matutinus ꝓteriẽs

Sicut pulueris ꝓteriens turbine ra

† p quã egredit fumus

ptus ex area. z sicut fumus de fu

dacum. z quidq̃d colunt ydolum est. z sacrificia coꝝ habẽt similitudines acerꝛoꝝ de lapidibus. Sicut enim acerui de lapidib⁹ bic atq; illic cõgregantur vel de fabulo. ita hereticis de seculari sapiẽtia fraude et mendacio fumulacra cõponunt. z dum suis erroꝛib⁹ immolãt adorãtes opa manuꝫ suaꝝ. adinstar boum cuncta ꝓ terrenis cõmodis opant.

¶ Fugit iacob. All. Jacob supplantator. vel videns deũ. christus est. Rachel ꝓpter sterilis. ß formosa. quaꝫ diligit iacob ecclesia lia lippa ß feriosa synagoga est. Moyses christus qui populũ eduxit de egipto. i. de tenebꝰ seculi. z ad iordanis. i. baptismi fluenta pduxit.

In ꝓphetis aũt Mittit ad historiã geneseos in q̃ iterũ bñficia dei ꝓ populo. z duricia ppli in deũ commemorat.

In prophetis ser. In moyse q̃n ira dei ꝓ peccato vituli ꝓ ira illũ ppli cõmota erat. tũc moyses ꝓstratus dixit aut dimitte illi aut dele me de libro vite. z sic oꝛõe eius fuat⁹ est populus.

¶ Ad iracundiam All. Heretici ad iracũdiam. puocãt deũ. z q̃ vult penitentiã p⁹ q̃ mortes duricie cordis punire compellunt. z sanguis eoꝝ q̃ suus. z multoꝝ sanguinem fuderũt veniet sup̃ capita eoꝝ. z opprobria q̃bus deũ blasphemauerũt. restituet eis dominus suus. nõ q̃ mõ sit. ß q̃ dñs eoꝝ olim fuit. Ca XIII

Loquẽte ef. i. ꝓ capitib⁹ hereticoꝝ horroꝛ inuasit infelicẽ ppli. z deliquit in ydol q̃ de corde suo finxit et mortẽ cũ ꝓlo quẽ fecerũt et ñ sufficit ei corrupisse nisi insup linguam quam acceꝑat ad laudãdã deũ. vt at ī imagines ydoloꝝ. et artificiosa eloquentia silenita i dogma componat. q. nõ ẽt aliud q̃ ꝓuitatis humane excogitatio. z iubẽt hereticis discipulis suis vt immolent boues. i. furent de ecclia. z ad hereticũ ducant. z licinterficiãt.

¶ Fecerunt q̃. Quia ieroboã rex fecerat vitulos aureos. ꝓpter de argento fecit vitulos. vt scẽm possibilitatẽ haberẽt eos argenteos ad similitudinem aureorum.

¶ Immolate. Quasi vos cultores ydoloꝝ. q. hostię ñ suppetũt. filios z filias vias ydola vob. sacrificate. ipsdem vitulis immolate. ß dixit manasses. z multi alij de q̃bus scriptũ ẽ. immolauerũt filios suos. z filias suas demonibus. Vel certe sicut dicunt q̃dam. Vox dñi omnũ ẽ ad ꝓpin: O vos ꝓpsi immolate boues.

¶ All. Hereticos desiderãt seducere boues. i. rõnales christianos. nõ gentiles nec indocos qui sunt q̃si bruta animalia.

¶ Quasi nubes. Nubes et ros sole venicte fugantur. puluis. z fum⁹

in tēnues auras dissoluuntur Sicut ergo ℟ ḡtnor cito dilabunt sic illi cito ducent in assirios Vñ sup̄ trāsire fecit samaria regē suū q̄si spumā s-f.a-

¶ Hereticī nubi.roī.pulueri cōpant̄ ꝛ quibo scriptū ē. bi sūt nubes sine aqua.habēt ei spēm.ꝓphicarū ꝛ aplicarū nubiū ad quas ꝓfitos dei p uenit.ℓ non habent aquas.i.gr̄tiā sanctiſpūs.

¶ Ego autē. Sic sup̄ius ita hic replicat q̄ ꝓstiterit illi populo

¶ Hereticos duxit dñs ꝺ tenebs iside li tat̄ vbi ꝑus ꝺseruiebant pharaoni ꝛ dnibus eius-ꝛ ꝓcepit ne in eccla aliū ḋū scirēt nisi eū q̄ creat ꝛ saluat Et ipse sic pascat eos vt possint dicere-dñs pascit me ꝛ nihil m-ꝺ. ꝛ dat eis panē q̄ ꝺcęlo ꝺ.quē in egipto nō comederāt.ꝛ aqua ꝺ christo petra: Sꝫ illi impleti pane scriptu rar̄ eleuauerūt cor cōtra creatorē ꝛ aliū ḋū finxerunt.q̄dq̄d comederāt et biberant suis meritis-ꝛ nō ḋo attri buentes obliti sūt ḋi q̄ ꝓcepat eis vt verba legis añ oculos ligarēt ꝛ in manib habērent ne vnq̄ obliuiscerent ḋi sui.

¶ Cōtra datorē ig̃ti fuerūt ꝓ tantā hęremi vastitatē. vbi nec frages nec arbores.nec ui nec nec herbę. nec aq̄ ardorē solis tempant ꝓ.xl.annos nō potat ifrl̄ puenire ad terram tordanis nisi dñs oia ꝑfecisset.

¶ Et ego ero Cū traditi fuerit hostib⁹ ego q̄ ciga illos sp de mentissimus fui.cōuer tar eis in ferocitatem omniū bestiarū. Et ℟ nō solū cōuenit israelitis qui ꝓpter ydola triā in montib⁹ medoruꝫ sunt detenti.ſ etiā hereticis q̄.ꝓpter mentis supbiaꝫ falsi doctis nouitatē finxerunt et obliti ḋi sui secuti sunt deos alienos.

¶ Tante iniquitatis sunt vt etiā in captiuitate positi sentiā mē merito sentiāt ne misericordias suas fortitudini hostium ascribant.

¶ Perditio tua. Yronice loquitur illis qui contra ḋi voluntatez gerunt sibi regem in cuius fortitudine se victores fore iactabāt. dicit ergo. rex ꝺ quo ꝓmitteb as tibi ꝙ tua bella bellaret-nunc maxime te saluet. cuꝫ immineat ꝑiculum ab assirijs-sed nō dominē regem habes q̄ me ḋum pie cisti.

¶ Perditus ē omis hereticꝰ ꝛ in nullo est ei auxiliū nisi in sola ḋi misericordia si penituerit.rex huius ꝛ iudices ꝺyabolus et ꝺmones vel bestiar ḋe.qui tempore angustie nō poterunt liberare.qui ḋati sunt in furore.et auferent in indignatōne-non ꝙ dñs tales eos vellet habere reges-ꝙ non

¶ subaudis fui ergo eduxi te de terra egipti

maria Ego autem dominus deus ¶ non est dō pē me-

tuus ex terra egipti-ꝛ deum absq̄ ¶ qui possit saluare-

me nescies.ꝛ saluator non est ꝓte ¶ i-dilexi et elegi ¶ vbi pau

ter me Ego cognoui te in deserto. ¶ vbi erat penuria omnium rerum ¶ et ta mē deoꝛ eis manna de celo-fōtes de petra. vñ impinguatus est dilatatus et incrassatus

in terra ¶ solitudinis Juxta pascua

sua ad.mpleti sūt-ꝛ saturati sūt Et ¶ tamē ¶ qui tanta ḋoi

eleuauerūt coꝛ suū ꝛ obliti sūt mei ¶ ideo ¶ ingratis ¶ queraptis catulis̄se ussima est sicut et pardus-

Et ego ero ¶ eis quasi leena-sicut ¶ quādo ducent captiui ab assiryo-

pardus in via ¶ assiriorum Occur ¶ qua dicit nihil esse fecuꝫ cum catulos amisere-vel cibo indigucrit-

ram eis quasi ¶ vrsa raptis catulis- ¶ ꝑ assirios ¶ vitalia cordis eoꝝ auferam-

ꝛ dilrumpaꝫ interioza iecoris eo ¶ sicut leo predam devorat

rum Et consumam eos ibi ¶ quasi ¶ sennacherib vel dyabolus in deserto seculi habitans. ¶ imminet ¶ .i- tu ipse es cā tue pernitōnis

leo-bestia agri scidet eos ¶ Perdi ¶ non ex te vel quolibet alio-

tio tua israel-tantummodo in me ¶ si penitentiā egeris ¶ ieroboam vel etiam saul

auxilium tuum Ubi est ¶ rex tuus

Maxime nunc saluet te in omni ¶ sicut comites et ceteri principes sub regibus ¶ vbi sunt cur non subueniunt tibi

bus vrbibus tuis ¶-ꝛ iudices tui

de quibus dixisti mihi-da regem ¶ quasi ego respondebam-dabo-ē-r.

et principes ¶ Dabo tibi regez ī fu

roze meo-ꝛ auferam in indignatio

ne mea Colligata est iniquitas ef- ¶ non deo cui omnia aperta.sed ipsi qui noluit habere in memoria-

traum ¶ absconditum peccatum eiꝰ

Dolores parturientis venient ei- auferet qđ spōte vederat ℟ dimiserat eos voluptatibus suis.

¶ In furore In tuꝫ vt in diebꝰ messis pluuiā demonstrarē. ꝺtra morē palestie .regē-i-saul. ꝛ auferā ī.i.sedechiā q̄ erutis oculꝫ. ducꝰ ē i babilonē ieroboā rex datꝰ ē i furore.ꝛ ablatꝰ ē i indignatōe oſee vltimꝰ regū.ꝛ-ebuꝫ

¶ Colligata Sic q̄ ligat in seculo cōfuat ne ꝑeat sic ūq̄ras q̄ in deū ꝑcanit effrai ¶ si ligata ꝑmanet vsq̄ ad diez captiuitatis .ꝛ ḋocē qz absconditū est p-e.

¶ Cum venerit vltia captiuitas. et iniq̄tas eius oībus manifesta bit̄.tūc repētinū dolo ribus velut parturiēt̄ cruciabitur.

¶ Hereticis ē iniquitas colligata quā celso locuti sūt ꝛ absco ditū ē p.eoꝝ qz putāt venenū cordis absco dere.ℓ cū venerit diſ tribulatōis do lorib⁹ ꝛ ciulatōib⁹ pāde ē.ℓ ē filꝰ insipiēs q̄ tei sapientiā ꝛeliq̄t. et in cōtrito ē filioꝝ ḋs ooꝛ dit irā ḋi sustinere ñ poterit.

Dolores parturientis Eis loquitur dñs q̄s sua gia libare dignat.

¶ Mors ē q̄n sepat aiā a corpe-infernuꝫ ē locꝰ vbi redundant aie vel ad refrigeriuꝫ vel ad penam.

¶ Quidquid sepat amorē fraternitatis ē infernus.

¶ Cōsolatio. Vides clemētissimꝰ patet ꝙ et sentēna plata in adā oēs motiēm dic cō solatōꝫ hic nō possiꝫ ꝓ eo ꝙ totū humanū genꝰ ruit i mortē.ſipe ꝓpha videns se ex cō muni nēcatate moiturū ꝛ ad eternum vsq̄ vuꝫ. dic ñ possū consolari.ꝛ q̄dq̄d mēte cōcipio nō pōt meus mirigate doloꝛ. dū vitio inenitabilē mortis necessitatem.

¶ Quidā intra hystoriā illi⁹ ꝙs dicāt duos fies int̄ se diuisos. ilrl̄ ꝛ indā vt ꝙ tūcfigurabat̄ ī pte nūcsentiat̄ in toto.ꝛ cū oi humano genere ilrl̄ redemēdul ꝛ iudas liberādus sit.

Ca XIIII

¶ vor̄ ꝓphete non tā ip cantis q̄s ꝓdicantis

Pereat samā ¶ colendo ydola illum qui erat dulcis et benefi cus coegerūt ad vindictā.

ria. quoniam ad

amaritudinem concitauit deū suū ¶ loco ¶ subaudis assiriorum

In gladio pereant.paruuli eoꝝ

¶ Adducet Vrēs vēt⁹ fmo ecclastic⁹ q̄ oīm heticoꝝ doctā arefacē ꝛ diripit eos atq̄ dispgit q̄ heticoꝝ doctna in morte fuerāt cōgregati.

¶ De tāto humāi genere.ī q̄ dyabol⁹ rēdē ḡrēs ñ inuēit. Vſ⁹ vō ꝺgēs q̄ ſñ vinli scie ꝓcepit ꝛ ꝺ siplicꝫ ꝛ pura ꝺgea flos ascēdit q̄ nos secū ascēdē fac

¶ Hec oīa acciderūt iudeis ꝙe captuitat̄ qñ vel interfecti ī ꝑpetuā fuitutem ꝺducti sunt

¶ Alligato fotti scōs q̄ in inferno erāt quasi vasa ꝑciosa secū tulit in paradiso. vl vasa q̄ ꝑus dyabolus tenere ḋesiderabat auferre. Ca XIIII

¶ Pereat samaria. Bellatores samarie int̄ficient̄.lacrātes eliduntꝰ

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

pgnantes diſrumpunt vt pereat malo ſemine z cruſtis ziz anijs remaneat ſolum triticum in orreo dei recondendum.

¶ Alt. Pereant hereticꝰ q̄ iactant ſe pcepta dei ſuare. z cum ſint immundiſſimi ſe mundos vocant negantes penitentiā p quā peccata purgantur. Quidquid autem dicant repugnat deo, z dementem faciunt ſibi crudelē adeo vt q̄ pfecti viri eſſe deberent. ſpūali gladio trucent. quaſi paruuli q̄ elidendi ſūt ad petrā. de qua dicitur. beat⁹ qui tenebit z a. p. ſ. a. p. fetę q̄s ei⁹ q̄ de malo ſemine conceperit diſcindent⁹ ne peſſimos filios faciat:

¶ Conuertere. Cū pduciſſet pphā calamitates q̄ a. tribubꝰ pro ydolatria imminebāt nunc conuertens ad illas. dat cōſiliū vt peniteant. et otēt deum.

¶ Mozaſr. q̄ corruit in peccata cōſurgat ad penitentiā. faciens fructus dignos penitentię z reuertat⁹ a malis opibus.

¶ Tollite. Poſt q̄s hortatus eſt ad penitentiā docet quomodo ad deum fundant orationes

¶ Omnem. Nihil languoris nichil pſtinę ruinę relinquat ne mali ſeminis pullulet redimina plantaria et te auferēte malū poterimus offerre bonum carnalibus hoſtijs rephatiſ. placabilis hoſtia ē deo pura pfeſſio

¶ Alt. Vituli labiorū cōfeſſio ſancte trinitatis z incarnatōis. z paſſionis z reſurrectōis Corde ei credit⁹ ad iuſtitiā o. a. c. ſ. a. ſ. hāc hoſtiā q̄ offert. nō ſperat in rege aſſiriorum

Dicit ergo hereticis. Conuertimi ad deū q̄ corruiſtis p falſitatem Tollite verba fidei et confeſſionis. z dicite deo. auferi iniq̄tatem q̄ verſat⁹ in corde nio. et accipe bonā pfeſſionem. z ſic reddemus victimā labioꝝ te laudando. z gratias agēdo. z non aſcendemus p ſuphiā ſup equos. a. illos q̄s genuimus in erroꝛe z non dicemus vltra opi manū nrā. i. dogmata q̄ artifici eloquio conficimus. tu es deus nr̄. z ſic reuertetur ad deū placat⁹ pium patrem.

¶ Pupilli. quia a malo patre dyabolo receſſit z ideo ſaluatur. vel pupilli iſrael. de quo dicitur. filius meus primogenitus iſrael.

¶ Sanabo. redeuntibꝰ ad pēm per penitentiā reſpondet deus.

¶ Hoc capitulū z tūc ad dece tribꝰ z nūc i aduētu chriſti z ad iudeos. z ad hereticos z ad gētiles poſſum⁹ referre. q̄ q̄cūq̄ pniaꝝ egerit venia pleq̄ētur. z notādū ſalutē iſraelis z reūſionē ad deū. z redēptionē de captiuitatenoſ carnaliter vt iudei putant accipi. ſpūaliter vt verſſie cōprobat.

¶ Arbores libani excelſe quantū in aruas extollūt vticem tm̄ admirari deum deſiderant vt nulla tempeſtate moueantur.

¶ Quia dixerat crucifixꝰ pet radix ut libani ne putemus de cedris z infructuoſis arboribꝰ loq̄ virum ad deū p̄ſſū cōparat oliue fructifere. de q̄ alibi. Ego aūt ſicut oliua f. i. d. d. Hęc oliua habet odorē vt libani vt thuris vt poſſit deſcere chriſti bonus odor ſumus deo. huius fructū ſapiētes virgines paranerunt. qui tumorem mitigat. languentia mēbra recreat. lumē prebet in tenebris. in agone certantes vngit.

¶ Libanꝰ apud grecos z hebreos mōs de z thus hicp thare pomi. Sicut enim odoret thuris ſic delectam vt fama iuſti bonis. vel ſi p monte poniť libanus eſt mons fertiliſſimus. denſiſſimi arborum comis prote eius.

¶ Conuertentur Ad viuent tritico i. corpore et ſanguie domini. vel viuēt in eterna beatitudine p euꝝ qui eſt frumentuꝝ verum.

¶ Et germinabunt Quaſi electi bonis operibus germinantſicut chriſtus qui ē vera vinea.

¶ Memoriale ei⁹ Vinum libani poteſt dici diuerſis pigmentis condutum vt ſuauem odorem emittat. Sicut enim pigmētatum vinū redolet ſuauit. ſic memoria iuſti bominis deum bonis operibus imitantis. l' vinum libani eſt. q̄ deo i templo offerebatur. Sic ei delectabat in vino q̄ ci offerebatur. ſic gaudet ex odore qui de fide et opibꝰ credentiū. pcedit.

¶ Ephraim. i. oīs penitens qui meus ceſſi eſſe p penitentiā amodo cōmune ydola.

¶ Ego vt ab. Ego ſicut iuniper⁹ cōdenſa et meſ. e. i. de iuniperis iuxta. lxx. ſalomon ianua ſepli ſecat quia chriſtus p quem ad patrem aſcendim⁹ hanc habet naturam vt ſemper floreat z nouos fructus faciat. nūq̄s virores deponat. ſ iuniperus ſub vmbra ſua quieſcentibus ne mundi huius ardore feriant. z ne pereat caput eorum eſt⁹ ſicut olim caput ione. dat fruges. z requiē ſaturitatem.

¶ Quis ſapiens Dis verbis ꝓpheta obſcuritatē voluminis. z difficultatem explanatōnis oſtendit. Quis⁹ quaſi rarus eſt qui hec oia poſſit ſcire niſi p ſanctos patres et gratia chriſti in carne aduenientis expoſita fuerint.

¶ Quia recte. In his vijs non ambulat niſi qui conuertitur ad dñm. z a quo auferť velamen q̄ erat ſup faciem moyſi. z qui dicit cū dauid Reuela oculos meos. z c. m. d. l. t. hic ambulabit z inueniet chriſtum.

¶ f. i. in terra conterantur ¶ pregnantes gladio diſrumpant in mortem

alliduntur. z fere eius diſcindant ¶ ab ydolatrie impietate. ne aūt peccau ¶ cuius factura eo cui ſeruituteꝝ de bo

Conuertere iſrael ad dominū deū ¶ conruiſti p ydolatriam conſurge p cultum dei

tuum. quoniam conruiſti in iniq̄ ¶ proferte preces et delictorum veram cōfeſſionem

tate tua. Tollite vobiſcum verba ¶ tam verbis q̄s operibus ¶ qui verum me dicus

et conuertimini ad dominum. et ¶ talia debet vnuſquiſq̄ fidelis dicere

dicite ei Omnem auferi iniquita ¶ confeſſionem pcēs. gratiarū actōnes ¶ Sacrificium deo ſpūs. c. carnalib⁹ hoſtiꝝ repbans placabilis hoſtia eſt deo pura confeſſio.

tem. z accipe bonuꝫ. z reddem⁹ ¶ amodo non ponimus ſpem in aſſiriſ ſed in te qui es verus adiutor.

vitulos labiorum noſtrorum. As ¶ egiptiorum qui velocco habebāt equos ſed fallax equus a. f.

ſur nō ſaluabit nos. ſuper equos ¶ i. vltra non adorabimus opa manuum noſtrarum ſ. vitulos

non aſcendemus. nec dicemus vltra. dij noſtri opera manuum noſtrorum. ¶ f. i. populi iſrael qui te per inf. delitatem amiſerat. reuertentis ad te ſicut patre pius z miſereberis.

ſtrarum. quia eius qui in te eſt ¶ vel pupilli. ¶ dimittam peccata quibus confracti et vulnerati ſunt

miſereberis populi. Sanabo ¶ ego diligā eos me diligo

contritiones eorum. diligā eos ¶ ſola miſericordia. quia ipſe prior dilexit nos

¶ per penitentiam ¶ qui p peccatis.

ſpōtanee. quia auerſus eſt furor ¶ quia eſtum eſtuantis incendij et libidinis auferam ¶ et ¶ cōfuſus hoc rore.

meus ab eis. Ero quaſi ros. iſrael ¶ imitans illum qui dixit ego ſum flos campi et l. c. ¶ i. voluntas bona ad effectum boni operis ducitur.

germinabit quaſi lilium. z erum ¶ de virtute in virtutem ¶ in quibus aues dei requieſcunt.

pet radix eius vt libani Ibūt ra ¶ i. operibus miſericordie que ſignāt p oleū impinguat et accenſo lumine in tenebris lucet alijs exemplum bene operādi tribuens.

mi eius. z erit quaſi oliua gloria ¶ qui primū a patre receſſerant et poſt cōuerſi. hoc accipiant primum vt ſequant ſub vmbra eius. i. ſub protectōe illius habitent

eius. z odor eius vt libani Con ¶ et ¶ qui mortui fuerant ¶ abundantia eiusdem rerum.

uertentur ſedentes in vmbra eius viuēt tritico Et germinabūt qua ¶ quaſi cum ex penitentia tanta bona pereepturus ſit quid vltra o ephrai oppoſio mihi ydola.

ſi vinea Memoriale eius quaſi vi num libani Ephraim quid mihi ¶ qui auerſum humiliaui. penitentem ſuſcepiam ¶ per me viam recte ire faciam.

vltra ydola. Ego exaudiam. z di ¶ ſubaudio deo⁹ cum vt haberet viriditatem ſi deo et operationis. et ſemper mente celeſtia petebat.

rigam eum Ego vt abietem viren ¶ omnis operatio eius. vel noui teſtamenti. obſeruatio et mico. peccſit dono.

tem ex me fructus eius inuentus ¶ per ſe. quia ſignificent que mulcere et parere earum. et cetera que in ꝓpheta continentur

eſt Quis ſapiēs et intelliget iſta ¶ per alios. ¶ i. hoc intelligendum eſt de omnibus q̄ recte v. d. ¶ i. māgata noui et ve. te.

intelligens. z ſciet hec. quia recte ¶ Deli. iuſti recte intelligunt et ope adipleť.

vie domini. z iuſti ambulabunt i ¶ iudei. heretici. falſi chriſtiani qui ſi lege peccant. et p legem grauius punientur:

¶ vñ cece hic poſitus eſt in ruinā et in reſurrectōem multorum in iſrael.

eis. prauicatores vero corruēt in eis.

Explicit oſee

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ca. .I.

¶ Verbum dñi Hiero. Phatuel propheta. pater iobel p̄phete a.lxx. interp̄tib⁹ bathuel vocabat Sz cū bathuel in hebreo. nihil omīo sonet. melius est vt legat phatu el quod interpretatur latitudo ul̄ aperiens dē. Vñ in marco Ephetha qđ̄ē adapire. Et bñ iobel q̄ cum aplo potat dicere Os nostrū pater ad nos o.c. Cor vim dilatatā ē. Et q̄ audiebat a dño. api os tuū z ego a.i.i. filius phatuel dicit.i. dei in cui⁹ p̄tate ē apire os hominis .et dilatare ipsum hominem sanctus donec veniat ad perfectōnem. Huius ergo phatuel filius ē iobel.i. incipiens. vel est deus. quia q̄ se incipientez cognoscit. p̄ humilitatez crescere debet. vt cū moyse audiat. qui est misit me.i. verus deus. ad distinctōnem eoz qui non sunt veri dij. Ad hunc ergo iobel recte factum est verbum dñi quod erat in p̄ncipio apud deū Porro factum non scēm se ꝺ scēm eum ad quem fit dicit Unde factus est mihi in salutem. factum est ergo verbum ad iobel locutum est verbum ad ꝓpheram.

¶ Senes .i. maturi in domino qui ipsam reliquias spirituali aure intelligite misteria que dicturus sum z vos habitatores ē re qui spem in terremi ponitis. si non potestis audite spiritualis saltem auribus corporis capite litteralem sensum. Facit autez ꝓpheta exordium. in q̄ est magnitudine dicēdorum. facit auditorē attentum. quia nec in veteri hystoria. nec in p̄senti etate tlia dicit contigisse. Post exordium sequitur narratio. Residuū eruce

Residuum eruce Eruca vermis qui in oleribus maxime inuenitur. bruchus vocatur. locuste aūt̄ habent alas. Unde cū ici

Incipit ꝓlogus in iobel ꝓpheram.

Sanctus iobel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine ephraim ad .x. tribus conferē vaticinium. que vel samaria vel israel sepe memorantur. sic in hunc ꝓpheram omne quod dicitur ad tribum iudam z ad hierusalem pertinere credendum est. z nullaz omino israelis. i. x. tribuū in hoc fieri mētionem. Tempora quoq; q̄bus. ꝓpheravit eadem debemus accipere que in osee legimus. in dieb⁹ ozie ioathā z achas z ezechie regū iuda z in diebus ieroboam filij ioas regis israel. Porro factum esse sermonem domini. ad meritū eius referrtur. cui fit. non ad conditionem illius cui fieri dicitur vt alibi legimus. Dominus mihi factus est in salutez. Auditus autem in scripturis sanctis non est ille qui in aure sonat. sed q̄ corde p̄cipitur. iuxta illud quod dominꝰ ait. Qui habz aures audiendi audiat Qđ autez dicit hebraice hyezimi grece enechziasti. latine sonat auribus p̄cipite. ꝓprie non aure sed corde p̄cipit. Qui senes sūt z celestes audiunt spiritualiter. qui autem habitāt in terra appellantq; terzeni auribꝰ p̄cipiūt Ubicunq; aūt hec duo ꝟba iuncta ponūt. nō ad simplicem tantū verborū sonū. sed ad reconditā quoq; dictorū intelligētiam ptinent. In genesi quoq; lamech loquit ad vxores suas ada z sella. Audite verba mea vxores lamech. z auribꝰ p̄cipite sermones meos Quia occidi virū in vulnus meū. z iuuenem in liuore meo. Et ysaias Audite cęli. z auribus p̄cipe terra

¶ Item alius ꝓlogus in eundē

In hoc ꝓpheta idcirco nec regez nec tēpora sunt p̄notata q̄ eisdem temporib⁹ ac regibus quibus osee ꝓphetauerat z ipse ꝓphetauit Ex tribus igit̄ generibus rethorū hec sumuntur principia. z tres sūt argumentorū partes ex quibus incipe solet oīs orator Aut ei docibiles aut benivolos. aut attētos auditores debet efficere Dic ergo. ꝓpheta recte a magnitudine cladis sumens principium eosq; qui audituri erant volens ad penitentiā prouocare. reddit attentos admirans futurorum malū vt cōsiderātes venture cladis asperitatē ociꝰ arriperent penitētiā. Iobel interp̄tatur incipiens. aut domini descensus. Fatuel vero aut latitudo aut hostiū dei Tropologice. hoc ē q̄ qui hostium dei z scientiam dei habuerit aptam. recte incipit ꝓphetare

¶ Item prologus.

Iobel de tribu ruben natus i agro bethozon. vbi etiā i pace morituus z est sepultus.

¶ Incipit argumentū in eundē.

Iobel filius fatuel describit terraz. x. tribum. eruca. bruca. locusta. rubigine vastāte consūptam. z post euersionem priozis populi effusum spiritūsanctum super seruos dei z ancillas id est super centum viginti credentium hominum. z fuerunt viri in cenaculo syon centū viginti Qui ab vno vsq; ad quindecim paulati z p̄ incremēta surgentes; quindeci graduum numerum efficiunt. qui in psalterio mistice continētur.

Ca. .I.

¶ Verbum dñi Hiero. Moraliter Per hec quattuor signātur quattuor passiones animi. Que si vltra modum dominār. auferunt salutez anime Due sunt in p̄senti. tristicia de p̄senti aduersitate. gaudiū de p̄senti ꝓsperitate. Que vero sunt de futuro. Timor de futuro malo. spes de futuro

¶ patris non quātum ad se mini quod factum ¶ incipiens vel ēdo est ad iobel filium ¶ latitudo vel apiēs dō. fatuel. Audite hec senes z auribus p cipite omnes habitatores terre. si factum est istud in diebus uestris ¶ p̄sentium aut in diebus patrum vestrozum: ¶ omni future soboli. Super hoc filijs vestris narrate. z filij vestri filijs suis. z filij coruz ¶ hec pestē attenti qui vltra modum merore afficitur generationi altere. Residuuz ¶ hoc morbo laborat qui nimia letitia dei effluit. cruce comedit locusta. z residuum lo ¶ hoc vitium est quādo vltra modum aoucsa timemus custe comedit bruc⁹. z residuum

pit parum volare dicitur a bel abus. cū vero pleniter volat dicitur locusta. z est bruc⁹ multo grauior q̄ locusta vel a bel abus. q̄ facens in vno loco radicitus comedit fruc⁹ Rubigo est quādo tenere frugef norio rore pruinantur. et vertuntur tam culmus q̄ spice in rubozez minij coloris vel sinopidis. Hec si singula venūt noxia sunt. Si autem simul omnia venerint omnia penit⁹ auferūt Potuit autem bisto riāliter contingere q̄ ꝟ omnia simul venerint temporibus aab regis z helie. quando fuit tanta fames trib⁹ annis z sex mensibus. vt matres commemorarentur filios suos comedisse

¶ Alit. Per erucam assirij. chaldei signāt qui. x. tribus tempore ezechie. z duas cū tribu sacerdotali tempore ioachi nepotis io sie captiuauerūt. Per locustam medi et persę qui subuerso impio chaldeorū imperio ducebant captiuos. licet multi pmittente cyro et duabus tribubus cum zorobabel sint reuersi. Per bruci macedones z omnes alexandri successores. maxime antiochus cognomento epiphānes. qui more bruci sedit in iudea. et omnes reliquas eorum regum deuastauit. ꝟ quo fuerāt bella machabeoꝝ. Per rubiginem romani. q̄ penitus omnem indeam vastauerunt. ꝟ diuersis vrbibus tēplū domini succenderunt et omnem populū fame. gladio. captiuitate absūtulerunt.

bono. Sed vir fortis ita debet se habere vt nec ꝓsenti vel spata prosperitate in aliqua mala pruat. nec ꝓsenti vel futura aduersitate vltra modu turbet. Aliꝫ. Ego reor ecclā esse incipiētē in aīo passionē. q̄ tarda ē. z di scurrere nō pōt. z pinaci mora ebibit omnē virorē. Quā si in nob nō occidim⁹ crescat z aduolat. z nūc vuorat q̄d q̄d attingit. nūc semesa dimittens ad alia pgit. reuiens q̄s ad pristinā sedē. brucus efficat. vt nō solu folia z cornices. ſ z medullā vuorat tarditate. Si xo qd rarū est aliq̄s vital spūs post brucū remanserit. rubigo omīa vastat. vt stipulā z vile fenū in nigredinē ꝺtat. vt ſ solū esui. ſ nec fimo vtilia sint

¶ Brego. Per erucā notat libidinē. ꝓ locustā inanē glām. Per brucū ingruiē vētris. Per rubiginē iram. Multi ei domāt libidinē. ſ inde eriguntur i superbiā. De superbia ruunt in ingluuiē. De nimia ꝓmissione z ebrietate in irā et furorem.

¶ Nā bis ꝑturbatōibus obuoluunt lumē sapie intueri non ꝑmittunt

¶ Expergiscimini. ¶ Ꝑgnoratis nostris passionib⁹ cū illis fecē luxurie z omnib⁹ erroribus iacēt. monet iacentes vt surgāt a vitijs z fletib⁹ penitētie ꝺi misericordiā impetrēt. vel sm hystoriaz vt liberent a captiuitate bestium

¶ Ebrij q̄ voluptatē vestrā in delectabilib⁹ rebus ponitis z sensū ab omnibus vtilibus auertitis. q̄s ꝑmittau dis. vinū. i. dulcedo. z delectatō vestra. deo id faciente. vt qui nō cognouerūt deum in ꝓsperis. cogant cognoscere in aduersis. et qui diuitijs abusi sunt per penuriam cogant redire ad virtutes.

¶ Senes debent intelligere de spirituali ebrietate. q̄ hominem ducit ad mortem. habitatores terre auribus capiant de vino in quo est luxuria q̄ in ebrietate sopitus est euigilet z ploret se ebrū fuisse. vt fletus eius in risū vertatur. z gaudeat se ebrietatis materiam nō habere q̄ eum ꝑ abundantiam ebrū fecerat z vexanum.

¶ Gens enim. Ostendit per q̄d perierit vinum z exultatō scilicz ꝓ gētem locustarū. z Parāt iudei tpe huius ꝙphetę locustas hystoraliter omia vastasse.

¶ Per locusta z metaphorā designat hostium aduentum. ſ. assiriorum z caldeorum z medorū. et persarū et tandem romanoꝝ. Et notandus q̄ sic ſ locustarū figura narrat ferinitas hostium. vt ipsas locustas hostibus comparet. et cum locustas legeris hostes cogites. z cū hostes cogitaueris, redeas ad locustas.

¶ Ascendit. Ascendit gens ꝓncipum mundi huius. z tenebrarū sup terram vt id est humanam animam. quia omis anima hominis terra dī est. Unde sicut anima patris. ita anima filij mea. huius gētis dentes sunt vt dentes leonis. q̄ aduersarius noster dyabolus circuit q. q. d. Catulus leonis antichristus. vel puersum dogma. ſ. hec gens ascenderit sup nos. statum i decertum ponit vineam. i. eccl̄m de quo debet exire vinum quod lenificat. et ficus nostras decorticat. ne habeamus dulcedinem spiritus sancti. ne sanctū hoc vitio de futuro bono immoderātē erubescamus.

¶ Qui in imo vitiorū iacetis

bruci comedit rubigo Expergiscimini

¶ Nulla res ita inebriat vt animi ꝑturbationi

mini ebrij. z flete. z vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine

¶ Dulcia sunt vitia dum fiunt. et mel de labijs meretricis distillat. vnde in dei sacrificijs mel non offerē.

¶ Preteritum ꝓ futuro quia tpe ꝙphete ventura erat captiuitas

ne quoniam perijt ab ore vestro. Gens enim ascendet super terram

¶ Quibus humana industria nō potest resistere

¶ Quid locustis innumerabilibus

¶ Quos locustas in multitudine leoni cōparat i cruciatate reges eorum leonibus compat principes catulis leonum. cum quibus innumerabilis multitudo venit.

mea fortis z innumerabilis dentes eius vt dentes leonis. z molares eius vt catuli leonis. Posuit

¶ hec gō.

¶ quam de egipto eruit et plantauit

¶ populum idolorum in qua saluator esuriens fructū non inuenit. et ideo maledixit et arefecit.

vineam meam in desertum. z ficum meam decorticauit. Nudans

¶ Seruat metaphoram locustarum

¶ bona eorum diripiendo quosdā captiuando quosdam interficiendo.

spoliauit eam z proiecit. albi facti sunt rami eius. Plange quasi

¶ plangit

¶ cilicio

¶ qui in abraam ysaac et iacob desponsauit sibi virginem nulla ydolatria violatā

virgo accincta sacco. super virum

¶ quia multiplicata iniquitate refrigescet caritas

¶ de simila.

pubertatis tue. Periit sacrificium

¶ de vino

¶ ecclesia.

¶ precipue qz decime non offerebantur.

z libatio de domo domini. z lugent sacerdotes ministri domini

¶ qui sunt. Altare

¶ qz.

¶ vastata est terra iudeorum in aduentu hostium

¶ habitatores humi.

Depopulata est regio. Luxit humus. quoniam deuastatum est triticum

¶ sublatum ab illis

¶ de quo dicit. calix inebrians q. p.

¶ defecat.

Confusum est vinum. elanguit

¶ de quo dicit. oleū de capite tuo nō deficiat

¶ deficiente fructu virtutum.

¶ ydolatrez

¶ oleum. confusi sunt agricole. vlulauerūt vinitores super frumento z ordeo quia perijt messis

¶ quo sustentant infirmi.

¶ omnia que bumus solet gignere

¶ que debuit facere vuas fecit. l.

¶ calcata multitudine hostiū

¶ marcida facta est

¶ sub qua natabant agricole credebant

agri. Uinea confusa est. z ficus elanguit. Malogranatum z palma

¶ Iustus vt palma f.

¶ sicut malum inter ligna

¶ eam fructifera eē infructuosa

ma. z malum. z omnia ligna agri aruerunt. quia confusus est gaudium a filijs hominum. Accingimini

¶ i. turbatum et sublatū

¶ iudeis

¶ ergo

¶ subaudi eos sacco penitētie.

¶ non ficto sed puro corde.

te vos z plangite sacerdotes. vlulate ministri altaris. Ingredimini

¶ in ecclesiam ꝓ penitentiā vñ crimis ꝓ culpā

¶ diuitias quib⁹ offendistis vite austeritate cōpensate. vt iras dei possitis mitigare. et docte ꝓpio. quoniam incubate in sacco ministri dei mei.

virginis fructus nostra vel vinea requiescat. dum aduersariorū impetus timeat nec sufficit ſ gentis nisi scrutet z quidq̄d vitale fuit interficiat. vt omni virore consumpto. albi et mortui remaneant ramusculi. et cōpleat in nob illud. Si in viridi ligno hec faciunt. in arido quid fiet.

¶ Plange quasi virgo. Sicut iuuencula sponsa amittens sponsum flore pubescentem iuuenit accīgit se sacco z plorat. ita hortatur ꝙpheta israelitas vehementer plorare si amissione sponsi omnipotentis. quem amiserūt ex quo ydola in egipto coluerunt. fuit ſ plebs virgo in patriarchis et prophetis. virginitate mentis. et cognitione et cultu veri dei. Sed post ydola adultera facta est. Sed etiam hanc meretricem in olee sponsus iste ducit vxorem. quā scilicet de gentibus sordibus educit. Potest hoc de qualibet anima dici. si a prima etate crediderit deo habet sponsum virginalem deum Si deum deis vel paganis vel hereticis aliquis ad lucem fidei reuitur. habet quidem sponsum ſ non virginalem.

Periit sacrificium. Quantum ad hystoriam vastatis agris z vineis. per gentes que in quattuor animalibus signantur. cessauit sacrificium. quod ſ solidationibus est robustus vt ordeo tritico et carne. z libatio que deliquoribus vt vino z oleo. quibus ablatis. lugent sacerdotes. qz non offerebantur ea. de quorum vsu mimis vi

uebuat

¶ Hiero. Possint videri ſ ista cōtigisse ꝓpter iudeoꝝ et peccata pasiōis christi. qñ terrā fame z gladio vastata ē a romanis z oē gaudiū z oia legalia defecerūt. Londie etiā dū ecclā christi doctrina instituta a spōso peccando fuit sepata. pit ibi sacrificiū spūs ꝓbulati z minū qđ lętificat cor hominis. z abūdāte iniquitate dolēt doctores ecclē virtutes deficere z vitia increscē. qz de fide tritici fidei. z vinū spūale intelligētie z oleū misericordie z ordeū simplicitatis. vel obscuantie litterale. Que vastant per scripturas dicta. libidinē iamē glaz ventris ingluuiem. iracundiā. Dñi plāgit vniuersalis ecclesia vt ꝓsolatōs a deo accipiat.

¶ Uia vel infructuosa facta est. vel si fructuosa vastante locusta. sūt cōsupta. z ideo ſ oia vt gaudiū auferret a filijs hominū.

¶ Ululauerunt. Quia dū ꝑ manib⁹ tenerēt fruges messiōis z videmię venerunt inimici gētes z tulerūt oia vñ deberēt vivere. z ipsos fame z gladio ꝓdiderunt.

¶ Messis ecclesię virtutes ꝓmium opa.

¶ Malogranatum. Malogranatū cuius cortici ꝓpant in canticis. gene sponse. et est arbor medicinalis cui⁹ poma rubea. z ad edendū amara. Unde et malogranatum. eo q̄ multa grana fructus eius habeat.

¶ Omia ligna. Omnia sustinent flagellum hominis ꝓpter quem et facta sunt.

¶ Accingite. Sancti sacerdotes qui comedunt pascha domini. accingantur balthco castitatis. Unde sint lumbi vestri ꝓncti et lucerne ardē

tes in manibus vestris.peccatores quos remordet conscientia.clamio. vt plangant sua et populi delicta.

¶Prius monent sacerdotes ad planctum·vt sicut ipsis peccantibꝫ pec cauit populus·ita penitent ipsis penitentibus.

Cōgregate senes

Rect⁹ ordo·p̄mus sapientes.postea terrenis adherentes·vnde sup̄. audite ō senes et auribꝫ percipite o.h.t.

¶Nō multo p⁹.7.r. et duarū tribuū venit captiuitas.p assirios. 7p chaldeos Que iō ꝓdicit vētura ne eā venerit putetur casu accidisse.vel semina hostium.ß ira 7 cōminatiōe dei·vel certe vt popl̄o agente penitentiā nō veniat quę ventura erat. Possūt ß omia referri ad diem iudicij ꝺ qua retributōe oēs ꝓphete scribūt. Vnde Isaias. Ecce dies dñi insanabilis venit in q̄ eterna damnatō.

¶Nūquid nō·Alimenta.frumētū. Ipse ordeū littere·qt peccātes patiunt̄.p qualitate peccatoꝝ famez sermonis dei.et ita consequent̄ pit letitia·vt q̄ ꝺbuissent ab apl̄o audire. gaudete in dño semp·nunc audiant a domio.beati q̄ lugēt.

¶Frustra sunt horrea et apotheçe. vbi triticum deficit et vinum.

¶Hec oīa pūt intelligi sub metaphora eruçe·locuste·bruci.rubiginis.q.ꝑ Isaias fruges et vastatis. fames 7 pestilētia cācta posse creant

Quid ingemuit·

Vel gemebāt pecora exticatis omnib⁹ ꝓpter peccata hominum

Ad te clamabo.

Prędictis malis que erāt ventura. ꝓphet̄a in sui 7 populi ꝑsona loquitur ad dm̄.

¶Notandum q̄ nec ꝓphet̄a. nec populus damaret ad dominū nisi p̄ablationem delitiarum.Nō ad vīz quondam iustum potest referri. qui cum a iustitia dīnauerit.7 malum fecerit. ꝑstinę virtutes non ꝓdesunt ei·ß indicabit eum deus in quibus inuenerit. Mistice p desertum figurat̄ gentilitas py dolatriam flore virtutum destituta Vel seōm illud.quia multi filij deserte magis q̄s eius q̄ habet virum. bui⁹ deserti speciosa.i.bona opa et virtutes·ignis.i.dyabolus deuorat. sic flama consumit stipulā. Sed contra has sagittas dyaboli debemus dimare sicut area sitiens·vt eas extinguat ros diuine misericordię. Aliꝰ ꝑ sō

Cap. II.

¶Tuba in Sion vlulate in mōte sancto meo

¶Vox dei ad ꝓphetas et ad alios qui legem obseruabant. et iterū ꝑ metaphora locustarum describit impetus chaldeorum.

¶Quia ppe e.di. In q̄ auferetur sume letica a iudeis p chaldeos·qt omnia erant plena penis et cruciatibus·vel damnatis etiam in inferno.cal. go tenebrarū reserua.

¶Quasi mane

Sicut aurora consurgens.p̄mum occupat montes.sic inditus ab excelsis et potentibus ꝺpiet·vt potentes ꝓtenter tormenta patiantur.vel ad litteram sicut mane cito tenebras fugat.et montes aurora collustrat·ita babiloniorum super eram vestram fundet exercitus.

¶Popul⁹ chaldeorum ne putet̄ rūbam inualidam s̄ populus angelorum vt reddam vnicuiq; iuxta opera sua.

¶Similis·Non fuerūt assirij fortiores romanis·nec nabucō fortior alexandro magno rege. Sic ergo intelligendū est .nō fuit gens simil assirijs.nec rex similis nabucho. a principio.s.ex quo reges esse cepēt nec erit vsq; in ānos generatōis.i. vsq; ad alexandrū qui primus regnauit super totam greciam·et generatōis.i. vsq; ad tempus romanorum.

¶Ante faciē ei·

Declarat aduentum nabuchodonosor.q̄ quidq̄d attigerat quasi vorax flama consumet.quia ꝙcunq; gēs rumorem eius audiebat.ꝙ timore dissolue batur·et super eā trāsisset·sicut ignis omia

¶Quasi ortus.Sicut paradisus repletur omni amenitate sic terra in deorum plena erat omnib⁹ bonis anteq̄s ille vastasset·sed ille in desertum redegit·Unde subdit.Nece q̄ e.e·

¶Neq; est·Volunt fugere ab eo sed ecclesias 7 principes eius. sed vę benē sunt ab exercitu eius·et principibus eius occisis,sed ecclesias orbat̄ e·

Sed penitentie tribuis gloriis·

quoniam interiit de domo dei ve

¶ Quia aliter non sufficit accipere habitū penitentie·nisi ieiunium aliꝗs bonis operibus et omet̄ et nisi abstineatur ab omni⁹ illicitis·

stri sacrificium 7 libatio Sanctifi

¶ sinodum

cate ieiunio·vocate cętū·congre

¶ Qui mozti vicini et scientia maturi magis suscipiūt timorem et cultum dei·

gate senes 7 omnes habitatores

¶ Qui e ecclesia

terre in domum dei vestri .7 cla

¶ Et quia trinitates offendebant

mate ad dominum A.a.a dici·q2

¶ a quo omia dispensantur

prope est dies domini.7 quasi va

¶ Sperata alimēta quasi e manibus auferuntur in presentia vestra in quibus viuere debuissetis·

stitas a potente veniet Nūquid

non coram oculis vestris alimen

¶ insup quod grauius est

ta perierunt .de domo dei vestri

¶ quia iam nō ibi offert sacrificium

¶ ablatꝫ alimentis et letitia illi quorum deus venter ē deficiunt in sua luxuria et ydolatria et inglu uie ventris et ibi vitam finiunt.

letitia 7 exultatio.

¶ quia deest

iumenta in stercore suo.demolita

¶ vbi recondebatur

triticum quod reponebatur.

¶ cellaria .i. cauea vel terrena abissanna.

sunt horrea·dissipate sunt apo

¶ cum omnia ruerint tunc ingemiscēt egestate bonorum

thece·quoniam confusum est triti

¶ non domo.ison ymago dei viuentis

cum Quid ingemuit animal.mu

¶ et cur.

¶ compatus iumentis irrationabilibus et similiter.f. ei.

gierunt greges armenti Quia nō

¶ vite eterne.

est pascua eis Sed et greges pe

¶ populus meus per me clamabit

corum disperierunt Ad te clama

¶ quod ignis solet facere in stipula et flama in vepribus hoc facit eruca .l.b.r.

bo domine .quia ignis comedit

¶ plana camporum aut prata vel quelibet loca herbis virentia.que pascua dabant iumentis

speciosa deserti.7 flama succendit

¶ vt fruges et poma interirent

¶ non soluꝫ ꝓphet̄a vel populus per ꝓphetam

¶ non soluꝫ hominesomnia ligna regionis Sed et be

tes qui exticati sunt.potest intelligi doctrina christi.q̄ exticata est in illis a deo recesserūt.p ignem libidinis inanis q̄ ore.inguinis 7 iracūdie.

¶Sicut area desiderat imbrem·sic omēs ille bestię attritę sitiet fame dabant ad dominum.

¶ suspexerunt ad te rorem misericordie flagitantes·

stie agri quasi area sitiens imbrē

¶ debiliti et exhausti a multitudine hostium·

suspexerūt ad te.quoniam ericca

¶ me derelinquerunt fontem aque viue

¶ vastatio locustarum·

ti sunt fontes aquarum.7 ignis

¶ omnē pascuā agri.

deuorauit speciosa deserti.

Ca II

¶ Vt oīs populus qui ē in hierusalē audiat et timeat·

¶ per penitentiaꝫ

¶ vt

¶ deciti terrenis .

omnes habitatores terre·quia ve

¶ hoc clamate quia ve.d.d.

¶ vltime captiuitatis vel iudicij vel finis cuiusq;

¶ et non differetur.

nit dies domini·quia prope ē di

es tenebrarum et caliginis·dies

nubis et turbinis Quasi mane ex

¶ subaudis sic venient et expandet̄ sup montes et valles iudeorum

pansus super montes .populus mul

¶ nulla pena potest a cōpari que erit in die iudicij.

principio 7 post eus nō erit vsq;

in annos generationis 7 genera

¶ deus noster ignis cōsumens est·qui exuret lignum fenum et stipulam.

tionis Ante faciē eius ignis vo

¶ vt nihil inultum relinquat.

rans 7 post eum exurens flama

¶ quē non attigerit.vbi non inuenierit materiā combustionis

Quasi ortus voluptatis terra co

¶ quem attigerit·in cinerem redigit et fauillam

ram eo 7 post eum solitudo diser

¶ crucarum locustarum b.r.

ti Neq; est qui effugiat eum Qua

si aspectus equorum aspectus eo

uorabat nichil integrum relinquens.

¶Quasi ortus.Sicut paradisus repletur omni amenitate sic terra in deorum plena erat omnib⁹ bonis anteq̄s ille vastasset·sed ille in desertum redegit·Unde subdit.Nece q̄ e.e·

¶Neq; est·Volunt fugere ab eo sed ecclesias 7 principes eius. sed vę benē sunt ab exercitu eius·et principibus eius occisis,sed ecclesias orbat̄ e·

et in caneā quasi leo uuctus in babilonem.
¶ Quasi equites. Nō babilonij equitib cōpantur. ſ locuſte p trāſlationem equites hoſtium dicant' huc illucq; diſcurrere.
¶ Sicut ſonitus. Ita ſubaudis ſonitus t terror vocis eoꝝ cūcta populabitur. t ſic cuncta vaſtabūt. ſicut flama ſtipulam.
Vel ſicut ſonit' q; drigarum. ſic erit ſonitus locuſtarum. Sup capita montium eruli ent. vt omnia eccelſa conſcendant
¶ Quādo locuſte a deo mittunt' intantū magnā ſonā faciunt. vt a ſexto miliario audiri poſſit ſonit' eoꝝ ſicut tradūt illi in quorum fines cōſueuerūt venire
A facie eius tē. i. a preſentia exercitus locuſtarum cruciabūtur p. t omnis vultus ſubaudis iudeoꝝ redigentur in ſimilitudinem olle que igni apposita nigredie t fuligine circumdatur.
¶ Sicut fortes. Cum chaldei veniant ad portas hieruſalē. vnuſquiſq; via qua primū venerit ad murum ingreditur. faciēſ ſibi aditum ī muro.
Nō declinabit. Locuſte ipſentes op' a deo ſibi iniunctum ordinate volabūt. nec declinabunt in alterā ptem. ne alia videat' impedire aliam
Sed et per feneſtras. Metaphoram exercitus locuſtarum quib nichil inimicum. dicit' enim q; quando locuſte p flagello a deo mittuntur. non ſolum ſuper domos et muros diſcurrunt ſ etiaz p interiora domoruz bucil lucq; volant
¶ Feneſtre quinq; ſenſus. Per quos mors intrauit. p has ingredi cupiunt hoſtes et capere verbum bonę p ſcientie.
Intrabūt quaſi. Sicut fur intrans p feneſtram ſolet occulte rapere. ſic illi clauſis ianuis non timore ſ ſpirata audacia. p feneſtras auiditate diripiendi intrant.
¶ A facie eius tē. Quando nutu dei locuſte de loco ad locum tranſeunt ſuā multitudine ſolent radios ſolis a terra excludere t eā quaſi nubes obumbrare. Per ſimilitudinem quarū dicit'. cum venerint aſſirij. tantus pauor inuadet iudeos in afflictione poſitos. vt non ſolum terra. ſ etiam celum et omnia elementa videantur eis eſſe cōmota. Aliter. Poſſunt per ſolem reges intelligi. ioachim pater. et ioachim filius. t maxime ſedechias

† ſ ad cruciandos quos in poteſtate acceperit
t quaſi equites ſic curzent. Sic
ſ ſubaudis auditur.
cut ſonitus quadrigarum ſuper
ſ excelſos quoſq; et in eccleſie culmine cōſtitutos cruciare cupientes
† ſ Sic ſaltus emittent ipſe locuſte.
capita montium exiliunt. Sicut
† ſ ita venient pati punire
ſonitus flame ignis devoratis ſti
† ſ locuſte et tamen dum le cuſtas legim' babilonios intelligimus ſ ita veniēt ꝓparati
pulam. Velut populus fortis prę
† ſ tantus erit terror omniuz. tanta cōſcientia peccatorū ut nullus luceat. nullus fulgorē gaudij habeat.
paratus ad prelium. a facie eius
cruciabuntur populi. omnes vul
† ſ p timore
tus. redigentur in ollam. Sicut
ſ ſubaudis viri. ſ locuſte per terrā iudeorum
fortes curzent quaſi viri bellato
† ſ non p portas intrabunt. † ſ hieruſalem
† ſ omnem munitionem. nec altitudo murorū eas tenebit.
res. aſcendent murum. vir i vijs
ſuis gradietur. t non declinabit a
† ſ cerevita ſibi in peccatores ſupplicia ſequetur
ſemitis ſuis. Unuſquiſq; fratrem
† ſ ꝓximum explentes officium
ſuum nō coartabit. ſinguli in cal
† ſ ne ſit mora clauſis ianuis.
le ſuo ambulabunt. Sed et per fe
ſ. i. non infirmabūt
neſtras cadent. t non demolien
† ſ in munimentis veſtris.
tur. Urbem ingredientur. in mu
† ſ quas bonis operibus edificabim'
ſ iudeorum
ro current. Domos conſcendent.
ſ vt ſagittent in obſcuro r. c.
per feneſtras intrabunt quaſi fur.
ſ a preſentia exercitus locuſtarum. † ſ ypboli
ce. † ſ eodem et terra tranſibunt y. a. m. n. t.
A facie eius cōtremuit terra. mo
ti ſunt celi. Sol t luna obtenebra
† ſ qz etiam qui ſancti ſunt ꝓſentiam dei abſq; formidine non videbunt
ti ſunt. t ſtelle retraxerunt ſplen
ſ dabit
dorem ſuum. Et dominus dedit
† ſ in minis queq; animantibus magna dei virtus oſtenditur. † ſ. i. demonum qui ſunt caſtra dei. qz etiā ei nolēto militāt.
vocem ſuam ante faciem exercitꝰ

Per lunam regina. p ſtellas principes iudeorum quib enim capiuntur abſtinus. omia verſa ſunt in tenebras.
Sol et luna tē. Tanta miſeriaꝝ ſupplicia videre non poterunt. ſed merebunt. et p daro lumine horendis opientur tenebris.
¶ Omnia iſta a loco vbi ſcriptum eſt Canite tuba in ſyon. poſſunt referri ad diem iudicij que erit terribilis cum dānabuntur omnes impij. Tūc mouebuntur celi et terra. t ſol et luna et ſtelle obtenebrabuntur. Sicut dicit dominus. celum t terra tranſibunt. t virtutes celorum mouebūtur.
¶ Et dominꝰ. Et hoc non facīt locuſte l' chaldei ſua virtute. ſ dei voluntate qui i aduentu hoſtium ſentiet terrorem nimium indeis
Magnꝰ enim. A principio huius ꝓphetie vſq; ad hūc locum quo dicit' magnꝰ dies d. t. n. cōmina tio eſt t deſcriptio eorum. q; deus populo peccatori. illaturus ſit ab hoc autē loco vſq; quo ait. Quare dicūt in ꝓphs vbi ē d. c. Lohortatio ē ad penitentiam.
¶ Et quis ſuſti. Quaſi aut nullus aut rarus diem iudicij poterit ſuſtinere q; ñ inſe ꝓbeat materiā ſeuiēdi
Nūc ergo dicit. Predicta captiuitate p ſimilitudinem locuſtaruz inuitat indeos ad penitentiā vt p dicta mala poſſit euitare. q; dicat. iō ſ oia ꝓminat' ſum vob. vt p terrores ſupplicij ad ducā vos ad penitentiam peccati.
¶ Malicia. i. afflictōe penitentiā. iuxta illud. ſufficit diei malicia ſua. t ſi ē malicia ī ciuitate quā dñs non fecerit. q. ꝓ vo diceret miſericors deꝰ et patiens. ne magnitudo de mentię negligētes faceret ad penitentiā agēdam. ſubdit ꝓpheta. Quis ſcit. q; i bortor vos ad penitentiaz p dico dei clementiaz. ſ tñ q; pfundā ſapię t ſcięę dei penetrare ñ poſſum' ipo ſententiā opto potius q; ſſumo.
Canite tuba: Predicatores t ꝓphetas hortat' ſermo diuinus ut p dicent penitentiam antequ veniat hoſtilis gladius. quaſi ſupius vos monui ad penitentiam t p cōmemoratōnes cruditatis hoſtiū t per commemoratōnem mee clementię. nunc autē iteruz t iterū ꝓpio: canite.
¶ Coadunate ſenes. Qui ſūt ſenes ſolummō etate. iubent' aduocari

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vt saltē ī extremo vite ūnio peniteāt. Senes moniō ꝛ sēa vt alīs ꝑbeāt exemplū ꝛ doctrinā.

¶Sugētes vbera. Nulla etas sit q̄ non conuertat. q̄ nullus est sup terram. nec infans vnius diei sine peccato est q̄ si non tenet actuali. tenet originali.

Inter vestibulū.

¶Duo erant altaria. vnum in templo qō ī censi dicīt. aliud ī porticu ante fores templi. qō holocaustorum dicitur. vnde dicīt. inter vestibulū et al-in spacio quod ē inter altare ī censi. ꝛ holocaustorum altare.

Plorabūt sacer.

¶Dicentes. quis infirmatur et ego nō infirmor. quis scandalizatur ꝛ ego non vror.

¶Eis natio nes

Demones. q̄ dum sumus impenitētes. dominantur ꝛ dicūt. ubi est deus eorū

¶Zelatus est.

Quasi cum ꝑdicta implesset. ꝓplus ꝛ sacerdotes. amauit dē terram suā quā prius cōtemserat.

¶All. Omīs anima terra ē dñi ī qua seminat. si pepercit ira nia dñm offendit. Si vo penitet ꝛ dicit. pcē dñe. zelat dñs terraꝫ suā. ꝛ dignat suo allo qō dicēl emittā t.f.ru.

¶Et respondit.

Populo agente penitentiā intantū pat deus ut eos sua responsione dignos faciat. ß quotidie videm⁹ fieri in ecclesia

¶Ab ß loco vsq; nō confundet ꝓphs meus in eternū. pmissio ē bonorum eis q̄ penitentiam egerūt.

¶Ecce ego. Qui peccātibus immiti vobis crucaꝫ. l.b-r.p q̄s oēs fruges vestrę sūt vastatę. Jā p penitentiam conūlsus sum ad dementiā. ꝛ eruā vos ab assirijs. ꝛ fiī bonis pseueraueritis replebo vos omīb bonis.

¶Jn gentib⁹. illis.s. de quibus supra. ꝓplus multus ꝛ fortis Vel gētibus.i. demonib. Vnde. non est nobis colluctatio aduersus c. ꝛ san. ß a.p. et p.m.b.r.

¶Ab aquilone. Juxta litterā nō aquilo ß auster. solet locustas adducere Nō enim et frigore veniūt ß et calore. Sed q̄ de assirijs p similitudinem locustarum loquebat. aquilonē interponit. vt nō verā locustā. ß assirios ꝛ chaldeos intelligamus. vnde. ab aquilone exardescēt mala sup inhabitatores terre.

¶Faciem e⁹. Juxta litterā factum est hoc de chaldeis tpe ezechie. q̄ in una nocte centuꝫ lxxv. milia ab angelo in castris sunt pcussa. ꝛ interfecta est illa pars castroꝝ q̄ ad mare o. respiat. i. ad sodomā ꝛ posterior q̄ respicit ad mare q̄ ducit ad egiptū quoꝝ corpa q̄ igne cōsumpta ꝛ in terrā sūt redacta qō sequit de fetore non de corporib⁹ assiriorū. ß mistice est intelligēdum.

¶Contra mare Mistice Jn his qui ei apuerūt ianuā peccati. ad mare. apud quos vsq; ad extremū vite pmanserit assirius. i. dyabolus.

Mare orientale.

Vbi quondam sodoma fuit ꝛ alię ciuitates quę versę sunt in mare quod mortuum dicitur. ideo q̄ ibi nulla viuunt animalia.

¶Et ascēdet. Secundum metaphoram. et iuxta situm promittit sic loquitur. quasi de locustis ꝛ non hostibus loqui videat. ait enim hieronym⁹. aggm locustarum suo tempore non fuisse. quę postea misericordia dei inter vestibulum et altare id est inter crucis et resurrectōnis locum sacerdotib⁹ et populis damnati. parce domine parce populo tuo vento surgente in mare primum et nouissimum ꝓcipitate sunt. et cum accrui mormarum et undis in litroꝛa vtrusq; maris essent resaliputredo et fetor non? creuit. ꝛ aere corrupto hominibus et iumentis pest. lentiam intulit.

¶Et ascendet fetor in eos qui sibi magna promittunt et persuperbiaꝫ cadunt ne sit tutus homo fragilis quanto crescit in virtutibus tanto timeat ne corruat.

¶Et descendere

Quantum ad litterā matutinus imber est qui tunc venit quando messis seri ur. Serotinus. qui venit qñ messis debet colligi. Mistice matutin⁹ imber est fides. serotinus p fectio operum Vel imber matutin⁹ cognitio dei quę post fidem datur. Serotinus cognitionis eius

quibus dicitur. lac potum vobis dedi non escam. ¶ et ore infātium et lactentium ꝑfe. l. ¶ ut tpe iouuij non sentiāt operi nuptiali. seu vacēt orationi.

paruulos ꝛ sugētes vbera Egre

diatur sponsus de cubili suo. ꝛ spō ¶ s. i. porticū que vestre interiorem domū. loco conuenienti penitētie et confessioni.

sa de thalamo suo Inter vestibu

¶ qui debēt flere cum flentibus et alios ad fletum mouere

lum ꝛ altare plorabunt ¶ sacer

dotes ministri domini et dicent.

¶ docet quid sacerdotes dicere et quomō deū deberāt deprecari ¶ dimitte peccata. ¶ iam tuo. quia penitet. prius non tuus dum peccaret.

Parce domie parce populo tuo.

¶ hereditas mea israel. ¶ vt seruiant gentibus

et ne des hereditatem tuam ī op

¶ s.f. ¶ que cōpātur cruce l.b.r. que dicebāt captiuatis. quare non iuuat vos deus vester.

probrium. vt dominetur eis na

¶ s. i. quare permittis dici a populis

tiones Quare dicunt in populis

¶ quem defensorē putabāt ¶ s. i. vltus ē primum et flagellauit deus populum suū. seq̄ postea placatus penitēta eorū pegerit populo suo

vbi est deus eorum? Zelatus est

¶ animam in qua bonum semen seminat deus

dominus terraꝫ suam. ꝛ pepercit

¶ non tantum ad verba sed ad facta eorum.

populo suo. Et respondit domi

nus et dixit populo suo. Ecce ego

¶ panem qui de celo descēdit. ¶ vt vere tritura peccatorum. frumēti. vini. olei. i. virtutū leticia temperet ¶ quod letificat cor hominis.

mittam vobis frumentum. ꝛ vi

¶ quod exhilarat f. b.

num et oleū ꝛ replebimini in eis.

¶ captiuos.

ꝛ non dabo vos vltra opprobriuꝫ

¶ i. populum assirorum habitantem in partibus aquilonis

in gentibus Et eum qui ab aqui

lone est. procul faciam a vobis. et

¶ si venerit ¶ in aliquam gentē deseram a deo ¶ in qua non habitat spūs sanctus.

expellam eum in terram inuiam

¶ que non habet dei noticiā ¶ conuertam vt prima pars eius cadat in mare orientale.

ꝛ desertam Faciem eius cōtra ma

¶ Conuertā extremā partē eius ad in. nouiss. quod ē ad occidentem. et ducit egiptū in cuius littore sunt gaza. ascalō. azotus. ioppe. cesarea et alie ciuitates.

re orientale. ꝛ extremum eius ad

mare nouissimum Et ascendet fe

¶ i eos.

tor eius. ꝛ ascendet putredo eius

¶ ¶ supius comminatus. nunc ꝑspera pollicetur et lacrimas in risum vertit. ¶ ¶ omissionis que fame dei amicitate tua pdiderās.

quia supbe egit Noli timere ter

ra. exulta ꝛ letare. quoniaꝫ magni

¶ misericordia tibi acta vt ea tumida tui mēbra explicentur. que supius fame et siti attrita leguntur. et solitudines letis noualibus compleantur

ficauit dominꝰ vt faceret. Nolite

timere animalia regionis. q̄ ger

minauerunt speciosa deserti. quia

¶ crucis vel ad litteram. ¶ spūssanctus.

lignum attulit fructum suum. ¶ fi

¶ fermo oci ¶ largitatem

cus ꝛ vinea dederunt virtutem suaꝫ

¶ spūaliter ¶ ecclesie ¶ post penitentiā qui ante alieni.

Et filij syon exultate ꝛ letamini ī

¶ non in aliis rebus ¶ oabit.

domio deo vestro. quia dedit vo

¶ christū qui vos docet. it omne veritatē. ¶ lex. eccam

bis doctorem iusticie. ꝛ descende

¶ prisinam doctrinam fidei ¶ veterē legem

re faciet ad vos imbrem matuti

¶ nouum testamentum ¶ bñdictōis.

num ꝛ serotinum sicut in princi

¶ Tanta erit abundantia vt post saturitatē vestram multa remanēte in aretis et torcularibus ¶ frugibus virtutum faciet vos abunda

re.

pio Et implebuntur aree frumen

¶ hac voce magna copia designat. vt et alios possint ꝑbere quod ipsis superest.

to. ꝛ redundabunt torcularia vi

¶ ¶ per quot annos famē sustinuistis. ꝑ tot iterum annos duplicabo fructus.

no ꝛ oleo ¶. Et reddam vobis an

¶ non putat perire vbertatem quā perturbationibus animi perdidistis

et rubigo. et eruca. fortitudo mea

¶ frugeꝫ iusticie

magna quam misi in vos ¶. Et co

dem plenitudo.

¶Eruca. Quę vix mouetur et leni contactu conteritur. in quo fortitudo dei magna et humana fragilitas monstratur. sicut per sciniphes in egipto quę tam paruę sunt vt vix cernantur. poterat quidem deus cuncta diluuio operire vel fulmine cremare. sed potentiam suam et nostram fragilitatem per huiusmodi ostendit. Si enim hec sunt homine fortiora vnde gloriatur terra et cinis.

¶Fortitudo mea magna. Scilicet demones qui vltores sunt bis qui operantur malum. sicut ille qui percepit achab. et qui saul em vexauit huiusmodi tortoribus tradidit paulus peccatores in interitum carnis.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Et laudabitis nomen. Nouacianus q̄dam alq̄ hereticꝰ dicit hominem post peccatum nō posse p̄ penitentiam reformari in pristinum statum. hic erroꝛ plane hic destruit. cum dominꝰ intantū recipit penitētes vt vocet populum suū. et asserat non cōfundendos. et se in medio eorum habitaturū. et eos nullū alium habituros dominū. ꝛ in cū toto corde confisuros qui in eis maneat in eternum.

¶ Effundā spiritū. Hoc factum est i die pentecostes. Vnde petrus. Neq; enim hi ebrij sunt cū sit ho. d. t. ꝛ hoc est qđ p̄ iobel ꝓphetam dictum est.

¶ Effundā spiritū. m. Effusio largitatē designat muneris q̄ nō in paucos vt in veteri t. ꝛ in omnes credentes sunt dona spūs. et in omnem e. quia nō est distinctio iudei et gręci. ꝛ omnes qui credūt vnū sunt in christo

¶ Effundam spi. m. Qui se dicit i christū credere. ꝛ non credit i spiritumsanctum. nō dū habet daros oculos. vt videat salutare dei. Unde baptista iohanne in nomie venturi. i. dñi iesu. qz dixerūt. Sed neq; si spiritussanctꝰ est audiuimus. itez baptisantur imo verum baptisma accipiūt. quia sine spiritusancto et misterio trinitatis quid quid in vnam et alteram personam accipitur impfectum est.

¶ Effund am spi. m. Cum petrus tempore quo passus est dominus banc ꝓphetiaꝫ expleriam dixerit. videndum est. quomō ea q̄ sequentur p̄dictis conuenięter coaptari possint. Cum enim p̄cessisset a principio ꝓphetię comminatio. quā fecit deus peccanti populo. et post comminationē commonitio ad penitentiā. ꝛ post commonitionē fiat cōmemoratō p̄miorum quę daturus est deus in futuro. videtur confusio ordinis q̄ ꝛ in medio interponit de his quę facta sunt tempe resurrectōis q̄ data etiam sunt in p̄miū fidei. Dicunt autem quidam ea q̄ in vltimo tempore generaliter p̄missa sunt. nunc ex pte cōpleri. ꝛ quia p̄miū futuro rum in p̄mo aduentu apostoli sentiebāt. quasdam p̄mitias mirabiliū et pletas cōmemorat tam petrus q̄ alij apli. vt donec veniat quod pfectus est. id qđ ex parte p̄cessit sentiamus. Quidā dicāt esse aplię cōsuetudinis vt quidquid viderint vtile audientib. et non repugnare p̄sentib. de testimoniis alterius tempis confirment. nō vt audientium abutant simplicitate. et impitia. sicut mentit porphirius. ꝛ iurta apostolū p̄dicant opportune importune. ꝛ sequētes regulam ꝓphetarum. quidq̄d iudei in vltimo tempore sibi carnaliter repmittunt spūaliter in p̄mo aduentu domi dicūt esse cōpletum.

¶ Iuuenes vestri. Uel iuuenes id est credentes. visiones. i. ꝓphias intelligent.

¶ Sed ꝛ super. Non quidem ꝓphetabunt. nō somniabunt. non videbunt visiones. ꝛ sola effusione spiritꝰ contēti fidei ꝛ salutis gratiā p̄dicabunt.

¶ Et dabo. Prodigia data sunt in celo tempe natiuitatis quādo noua stella visa est. et passiōis quādo sol obscuratus est. ne videret dominū pendentē in cruce. vel ne inimici fruerent suo lumine. In terra signa dedit q̄ illo motiente contremuit. Quo insolito motu petre fasse sunt. et monumenta apta.

¶ Et ignem. i. spiritū sanctū quem in pentecosten super aplos infudit. ꝛ quotidie in baptismo tribuit. q̄ ignis illuminat credētes ꝛ cōsumit vicia p̄ vaporem cōpunctio lacrimarū accipit. vnde quidam compuncti corde dixerunt aplis. qđ faciemus viri fratres

¶ Et luna. Bellua non est versa i sanguinem hystoriali. ꝛ iudeos blasphemiarum ꝛ negationis in christum horroꝛe cooptos eterno exitio nij sui sanguine cōdēnauit dicētes. sanguis eius sup nos ꝛ sup filios nostros.

Dies. Resurrectōnis. qui est magnꝰ credentibus electis dyabolo et omnibus reprobis horribilis. añ hāc diem sol verteret. ꝛ tenebras ꝛ luna in sanguinem dum dominꝰ pendet in cruce. ꝛ istud restat faciendum ante diem iudicij qui adeo magnus et horribilis vt in eo etiam colāne celi dicantur contremiscere.

¶ Quia in mōte. Syon turris. hierusalem reliqua pars urbs vnde. de syon exibit lex ꝛ verbum domini de hierusalem de qua dicit exiā. nō capit ꝓphetaꝫ pire extra hierusalem.

¶ De syon exierunt apostoli et primitiua ecclesia. quia vno die crediderunt tria milia et altera die quinq; milia. et trinceps milia milia. de quibus isaias. nisi dominus reliquisset nobis semen q̄si sodoma fuissemus. et q̄si gomorre similes essemus. Et ideo dicit. Si non remansisset de stirpe nostra. quasi dicat. Nullus. Et hoc dicit ꝓpter electos. qui saluandi sunt. est in spelunca et visione pacis.

¶ Videndum est vt hec omnia p̄ tropologiam ad tempus passionis et resurrectōnis referamus. sicut petrus et paulus retulerunt. Neq; enim fieri potest vt superiora tempore passionis. et quę sequūt intelligamus in die iudicij. cum inferiora superioribus connecti. et vno tpe cuncta ꝓpetrari. per quę ostendat qđ sequit. Quia ecce in diebus illis ꝛc. Ca. III.

¶ Quia ecce in diebus. Cum saluatio fuerit facta in syon ꝛ hierusalem iam appropinquante die iudicij. iudeos qui ꝓpter infidelitatē fuerūt captiuati p̄dicantibus belia et enoch. conuertam ad fidem. et sic omnis israel saluus fiet. non tantum de duab. ꝛ etiam de. x. tribub. Et cū ꝛ impletum fuerit. congregabo o. gē. hoc quidam puerilit intelligunt. q̄ in valle quę est in latere montis olineti. descensurus sit dominus ad iudiciū qđ frustra est. qz nō i tra ꝛ in spacio huius aeris sedebit contra locum mōtis olineti et quo ascendit. ꝛ sicut iohannes crisostimus dicit angeli referent ad eum signum crucis. Iosaphat autem interpretatur iudiciū domini. ad iudicium ergo domini congregabuntur non solum iudei qui credere nolnerūt ꝛ omnes impij qui ab initio mundi fuerunt. Iusti vero non descendent in vallē iudicij id est damnationis. sed in nubibus elevabuntur obuiam christo.

¶ Si ꝑmāseritis in incepto opere
medetis vescentes. ꝛ saturabimini
et laudabitis nomen domini dei
¶ et merito.
vestri. qui fecit vobiscum mirabi-
¶ Si permanseritis in incepto opere
lia. Et non confundetur populus
meus in sempiternuꝫ. ꝛ scietis qz
in medio israel ego sum. Et ego do-
¶ quia pater in filio. et filius in patre spiritꝰ
in vtro q̄.
minus deus vester. ꝛ non est am-
¶ et ideo ¶ hec quoq; ꝑmittunt penitentib⁹
plius ꝛ nō confundetur populus
¶ vnde isaias. et videbit omnis caro. s. o. alter enim non videbit. nisi effundat gratia spiritus sancti.
meus in eternuꝫ. Et erit. post hec
effundam spiritum meum sup om-
¶ Sagabus prophetauit in cesarea et in anthiochia a prophete plurimi. et quattuor filie philippi euangeliste ꝓphetauerunt ¶ qui maioris ætatis ¶ post non statim.
nem carnem. ꝛ prophetabunt ¶ fi-
¶ qui minoris ¶ puerilis etatis ¶ Senex erat paulus quando dictum est ei. Transi i macedoniam.
lij vestri ꝛ filie vestre ¶ Senes ve-
¶ qui vincunt malignum ¶ iuuenis erat paulus quando in via cecatus. et postea in cetasi factus raptus est in paradisum et audiuit archana verba
stri somnia somniabunt. ¶ ꝛ iuue-
¶ qui adhuc spiritum timoris habent quem
nes vestri visionem videbunt ¶ Sz
perfecta caritas foras mittit
et super seruos meos ꝛ ancillas in
¶ resuscitatus a mortuis
diebus illis effundam spiritum me-

¶ Signa
um. et dabo prodigia in celo. et
¶ quando iam mortuo christo apertum est latus. et contra naturam sanguis et aqua profluxit. vnde. quare ergo rubrum est indumentum tuum. ¶ hic ignis i credentibus habet lumē. in seculis tenebras que dicunt vapor fumi.
in terra sanguinem. ꝛ ignem et
¶ non q̄ mutatus in tenebras. sed quia mundo inducit tenebras
vaporem fumi. Sol vertet in te-
¶ hoc et si euangeliste non memorant. tamē ad litteram factum esse credimus
nebras. ꝛ luna in sanguinem. an-
teq̄ veniat dies domini magnus
ꝛ horribilis Et erit. omnis qui in
¶ credendo et agendo quod perfectorum est qui corde credunt et ore confitentur. et ope implent. alioquin nō omnis qui dicit domine d. i. r. c.
vocauerit nomen domini saluus
erit. quia in monte syon et hieru-
¶ spiritualis ¶ loquens in ista prophetia p iobel.
salem erit saluatio. sicut dixit do-
minus. et in residuis quos domi-
nus vocauerit.

Ca .III.

QVia ecce in
diebus illis et in tem
pore illo cum conuer
tero captiuitatem iuda et hierusa-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Post ꝑdicauero eccs visum · z captiuis remissionē. z liberaueto eos qui dominū confitent et qui versant in ecclesia in qua visio est pacis· congregabo omnes gentes ꝙ credere noluerunt. z illas reducam in vallem iosaphat·i· de sublimibus ad inferiora retrahā·omnis enim q̄ pro peccato suo iudicat·in valle ponit ꝙ dicitur iosaphat.i.iudicium domini Qui enim credit in domino nō iudicabit'. qui nō credit iam iudicat' est·i·damnatus.

¶ Possunt ꝫ omnia referri ad assirios et chaldeos qui in iudicio damnabunt' ꝓpter hec mala que intulerūt iudeis·Qui q̄nis legant' immissi a deo ad puniendos iudeos·z. iuste damnantur quia victoriā non virtuti dei.ꝫ sibi attribuebant. Possunt etiaꝫ ꝫ verba referri ad hereticos et supbos doctores q̄ prauo verbo et exemplo dissipant· et ad ritus gentiliū deuocunt· Prelat' puerorum in lupanari ponit·et puellaꝫ vendit pro vino. q̄ videt impiorum luxuria et aliis vicijs· et nō arguit gratia turpis lucri.

¶ Verūtamen cō· Hoc iudei cōtra tirū et sidonem et palestinos dici arbitrantur. quod tpe captiuitatis iudaice. quando victi sunt iudei a romanis populū dei ꝓsecuti sūt imo deum in populo Ultionē ergo sanguinis christi z subuersionem hierusalem q̄ dei iudicio accidit contra tirum et sidonem pro se accidisse cōfirmant.

¶ Tyrus et sidō aliq̄ tates gentilium·socias se philisteis habitantibus in palestina sepe afflixerunt populum dei·iō arguet eos dominꝰ·Tyrus ē angustia. z ipsi angustiabant ꝓpm dei Sydō venatio.et ipsi venabantur populum ad mortem.

¶ Per tyrū et sidonem possunt intelligi gentes. et maxime romani qui ꝓsecuti sunt apl̄os et martires christi· Unde damnabuntur in die iudicij· Per eos qui argentum et aurum tulerunt. significantur hereticj qui auferunt argentum de ecclesia diuini eloquij. aurum spiritualis intelligentie et ad suos errores cōuertunt. et filios ecclesie vendunt dyabolo·et faciunt ethnicos·vt longe sint ab electorum numero.

¶ Nunquid vltionem. Sicut deus in suis vestiri·pasci·et refici dr. sic et affligi et pati ꝓsecutionem·

Argentum enī Hoc qđ dicit q̄ tirij z sydonij abstulerūt vasa d̄ domo dei.narrat hystoria.quia hoc fecerūt chaldei. In quibus vasis cū postea biberet balthasar.pnepos nabuchodonosor·statim regnū eius a babilonijs translatū est ad medos·Sed quia post diem domi magnum et horribilem hec futura dicunt'.que apl̄i in resurrectōne domi interpr̄antur: et hebrei in futurū iudicij tps differūt. magis de romanis intelligendum

lem.congregabo omnes gentes.

z deducaꝫ eas in vallem iosaphat
ꝫ non potentia maiestatis sed veritate rationis eos convincens· qui diuiserunt hereditatē meam p̄ diuersos errores ꝫ·i· diiudicabo

et disceptabo cum eis ibi super populo meo et hereditate mea israel·
ꝫ vbi ad modum gentium, aliq̄ iouem colerēt aliq̄ iunonem·et huiusmodi

quos dispersērunt in nationibus
ꝫ vt vna pars terre vni deo seruiret· alia alij. creta iouī.tracia martī ꝫ quot et eis accideret in seruos et ancillas. et quot vnusquisq̄ princeps·

z terrā meam diuiserunt. z super

populum meum miserunt sortem
ꝫ vt cōtra naturam ꝙperarent turpitudinem in masculos

Et posuerunt puerum in prostibulo· z puellam vendiderunt pro vino
ꝫ preponentes gulam et ingluuiem ventris libidini.abutentes pueris loco feminarum

vt bibam. z puellam vendiderunt pro vi
ꝫ subaudis commune est·vt seper impugnetis me in mea hereditate

no vt biberēt · Ueruntamē quid

vobis et michi tirus et sidon. et
ꝫ qui bibebant sanguinem populi mei·alias dei·

omnis terminus palestinorum.
ꝫ.i. nūquid semper pugnabitis contra me·
ꝫ vel de vobis

Nunquid vltionem vos redditis mihi. z si vlciscimini vos ꝓtra me
ꝫ qualia fecistis talia reddam vobis.interfectis·interficiemini.persecutis·persecutionē patiemini ab hostibus vestris.

cito velociter reddam vicissitudinem
ꝫ hec omnia et ad diem iudicij possunt referri non discrepante vindicta licet in tempore a superioribus discrepare videantur·

vestrum.
Argentum enim meum et aurum
ꝫ subaudis vasa vel ornamenta tēpli
ꝫ que in ecclesia

tulistis. z desiderabilia mea et

ꝫ ex eorum vestris mancipastis. ꝫ in tēpla deorum

pulcerrima z intulistis in delubra
vestra Et filios iuda et filios hierusalem vendidistis filijs grecorū
vt longe faceretis eos de finibus
ꝫ sed ꝫ ab hereꝫ
suis· Ecce ego suscitabo eos de lo
ꝫ o hereticj ꝫ seductos
co in quo vendidistis eos· et conuertam retributionem vestram in
caput vestrum. Et vendam filios
vestros et filias vestras in manibus filiorum iuda· z venundabūt
eos sabeis genti longinquę· quia
ꝫ o sancti iudicaturi gentes z ꝫ quod dictum? sum ego
dominus locut? est Clamate z hoc
ꝫ preparate vos ad bellum in iudicio
in gentibus· sanctificate bellum·
ꝫ ad prelium·
suscitate robustos· Ascendant omnes viri bellatores· Cōcidite ara
ꝫ perfecti omne studium quo animas suas et colebant ad pugnandum ꝓ alijs ꝓparent·
ꝫ vnde terram fodiebatis·
tra vestra in gladios· et ligones
ꝫ nec solos maiores moneo· sed etiam infirmos et simpleres id ē mitis convalescat
vestros in lanceas· infirmus di
ꝫ ad iudicandum ꝫ de sepulcris
cat· quia fortis ego sum. Erum
ꝫ ad iudicium dei ꝫ que populum dei ꝓsecutus estis·
pite et venite omnes gentes de
ꝫ in illo iudicio·
circuitu.et congregamini Ibi oc
ꝫ o mala generatio ꝫ demones qui sua virtute cogunt recedere a lege dei·
cumbere faciet dominus robu
ꝫ de sepulcris ꝫ mali semper descendunt
stos tuos. Consurgant z ascen

¶ Ecce ego. Declarant iudei ꝙ in vltimo tempore congregandi sunt a domino et reducendi in hierusalem· z qđ dominus tradet manibus ipsorum filios et filias romanorū vt iudei vendant eos nō vicinis.sed sabeis genti longinquę.

Post aduentum suum dominus quotidie iacentes in errore qui prius steterant in ecclesia suscitat ad penitētiam.et reddit doctoribus ecclesię. In q̄ reddit hereticis vicez vt filios quos illi mistricis eruditerant et incarnalibus·tradat in manibus principū ecclesię. vt cum ceperint eos vendant sabeis, et faciāt esse captiuos et ad meliora cōuersi seruiant ecclesiasticis institutis.

¶ Et vēdam filios. Hoc ex pte impletum est tempe cyri qñ resti iudei de captiuitate multos chaldeorum secum adduxerunt.tā eos qui spōte se sociauerunt q̄s etiā eos q̄s ipsi compauerunt. et quos postea vendiderunt. Saba regio vltra finem ethiopie.ꝺ q̄ regina saba fuit.

Clamate hoc. Iudei litteratores dicunt. quia cum venerit christus cōs. z aurea hierusalem defecerit de celo.fere gentes.gog z magog. venturę sunt contra iudeos in bellum·quas dominus sermo hortatur vt dimissa agricultura ꝓparent se in bellum contra iudeos.et cōtrahant secum auxilia omnium gentium.quos dominꝰ ad hoc yronice ꝓuocat.quia nō iudei. ꝫ ipsi sunt vbi interfaciēdi· Unde dicit. Ibi dominꝰ faciet occumbere robustos tuos gog·z magog· Sed melius ad diem iudicij hec referuntur sc̄m tropologiam.z monet deus suos vt ꝓparent se ad vndicandum et pugnādum cōtra inimicos.

¶ Iuxta tropologiā gentes demonū z eos qui q̄tidie cōtra ecclesiā pugnāt et sub antichristo pugnaturi sunt possumus accipere·qui ideo cōgregant' vt peant.

Consurgant et. Aliq̄ dicāt gentes damnandas moneri vt surgant ad iudicium sue damnationis.z yronice monent' vt ꝓparent se ad bellum in quo sunt interficiendi.qz cōsumata ē malicia eorum.

¶ Quidam in bonum hoc interpr̄antur·z dicunt gentes ascendere ī vallem iosaphat q̄ interpr̄atur iudicū domini. z ibi sedere dominū ad remunerandos bonos qui de circuitu congregabunt' contra aduersarios dei·

et succident messes bo
stium & calcabunt eos
quia malicia eorum cō
pleta est. & intantū e
uberant musta id est
malicia eorum vt tor
cularia capere nō pos
sint. & vt sciamus de
qua vindemia loqui
tur. addit. multiplica
ta est m. e. s. qui cōtra
deū cōgregati sunt.

¶ Iudei ℟ interpretan
tur de gog et magog.
quas arbitrant post
mille annos restituta
hierusalem contra po
pulum dei in vallem
iosaphat venturas. &
ibi vindemiandas

In valle concisi.
Vallis cōcisionis di
citur sententia dei q̄
cadet et sepabit electos
a reprobis.

¶ Sol & luna In
quo die tormēta per
enatius sol et cetera si
dera non poterant in
tueri. sed retrabēt ful
gorem & seueritatē pu
nientis aspicere nō au
debūt. nō q̄ damnā
da sint dei iudicio. ℟
quia omis creatura i
tot nētis aliorū d' suo
iudicio primescat. vīa
nā et virtutes cęlorum
mouebuntur.

¶ Aduenientē vo so
le omīa luminaria vi
debūt minorari a suo
splendore Vnde do
minus. sol obscurabit'
& luna nō dabit lumē
suum. et stellę cadent
de cęlo Vel etiā reprō
omīa videbuntur ob
tenebrari.

¶ Et dominus de
cū oia obtenebrata
fuerint. dīs quasi leo
de syon. i. de eccla cō
stantes et angelis & ho
minib. tā ecclā & ter
ribili voce cōtra reprō
bos damabit vt car
dines cęlorum et terra
rum fundamēta qua
tiantur. & ipse seuerus
malis. suis erit spes. li
berans eos. et dabit
eis fortitudinem q̄ sūt
filij israel. contēplāte
deum.

¶ Et scietis quia
In iudicio saent et q̄
punient et q̄ assument q̄ dīs habitet in syon & in christo monte suo. vl in
eo qui se dignum deo habitaculum ꝓparauit

¶ Hoc iudei ad fabulam mille annorū referunt qñ putāt christus habita
turū in syon & in hierusalē aurea & sanctorum populos ꝓgregandos vt q̄ i
isto seculo oppressi sūt ab alīs. in illo impent cunctis nationib.

¶ Et erit hieru. Et post die iudicij hierlim cōstans ex angelis & homi
dant gentes in vallem iolaphat.
quia ibi sedebo vt iudicem omnes
¶ Que prauaricate sunt leges meas ¶ Sa
entiam iudicij.
gentes in circuitu ¶ Mittite falces
¶ o sancti
quoniam maturauit messis. Veni
¶ ad iudicandum vestros pcatores. ¶ per
messem maturam et torcularia redundantia
consūmatio peccatorum et finis seculi ostenditur
te & ¶ descendite. quia ¶ plenum est
torcular. eruberant torcularia. q̄
¶ et ipsos ¶ o
multiplicata est malicia eorū ¶ Po
¶ congregamini ad damnationem vestram
puli populi ¶ in valle concisionis.
¶ vindicte ¶ Sententia iudicij domini.
quia iuxta est ¶ dies domini in val
le concisionis Sol & luna obtene
brati sunt. & stellę retraxerunt splē
dorem suum. Et dominus de syō
rugiet. & de hierusalem dabit vo
cem suam. Et mouebuntur cęli et
terra. & dominus spes populi sui.
¶ o electi.
& fortitudo filiorum israel Et scie
tis quia ego dominus deꝰ vester.
¶ in medio electorū mēte celestia cōtēplanti
um et in culmine virtutum positorū
habitans ¶ i syon in monte sancto
meo. Et erit hierusalem sancta. et
alieni ¶ non transibunt per eam am
plius. Et erit. in die illa stillabunt
montes dulcedinem. & colles flu
ent lactę. Et per omnes riuos iu
dę ibunt aquę. & fōs de domo do
mini egredietur. & irrigabit torren
tem spinarum Egiptus in desola
tione erit & idumea in desertum p
ditionis. pro eo q̄ inique egerint i
filios iuda & effuderūt sanguinem
innocentem in terra sua. Et iudea
in ęternum habitabitur. & hieruſa
lem in generationem & generatio
nem ¶ vindicando ¶ martirum christi
Et mundabo sanguinem eo
¶ q̄ quę inultum vsq̄ ad diem iudicij dimisi
sco ibi vindicabitur. Quo vindicato: commo
rabitur dominus in multitudine sanctorum
rum ¶ quez nō mundaueram. & do
minus commorabitur in syon.

Incipit prologus in amos
prophetam.

Ozias rex
cum dei religio
nez solicite emu
laretur. nimio
religionis amo
re prouocatus.
contra ꝓceptum legis moysi arre
pto thuribulo vt hystoria libri se
cundi paliponenon ostendit. sa
cerdotale officium ꝓsumere cona
tus est. Ob eam rem terremotum
in templo dei constat erorūm Qui
etiam zacharias prophetā memi
nit. Ante hunc itaq̄ terremotum
amos prophetā temporibus pre
dicti regis & temporibus ieroboā
filij ioas regis israel: in eas gen
tes quę lectione comphensę sunt.
iram dei ob eas causas quas me
morauit affuturam denunciat Et
quia idem prophetā in sequenti
bus ait Sup tribus impietatib⁹.
& super quatuor non conuertam
eum. tercio peccatorum indulgen
tiam deum dare posse significat.
quem quarto eadem peccata ad
mittentibus nec penitentiam nec
indulgentiam daturum enunciat
Nam ꝓ ignis similitudinem quez
in ꝓdictas gentes ēmittendus ꝓ
dixit. grauem atq̄ inreuocabilem
dei iram ad euersionem earundez
ciuitatum processuram voluit de
monstrare.

Item alius prologus.

Hos prophetā pastor
& rusticus et rubo
rum morum distinguēs. pau
cis verbis explicari nō
nibus. erit absq̄ alicuius cōtaminatōe quā pus
contrahit ex cōmixtione malorum & alienus. i.
dyabolus vel aliqua
pua cogitatō. non re
piet viā in iustis ha
bentibus dei pacem.

¶ Et erit in die il.
Dño habitāte i syon
post ascensionē ad cę
los vel post die iudi
cij mōtes. i. apli & cessi
ꝓdicatores abūdabūt
suauitate sapientie et
diuini eloquij. & stilla
bunt ex eis spūales gra
tie. & colles. i. nō habē
tes tantā plenitudinē
intelligentię. emittent
lac. q̄ nutrit infantia ec
clesię. & poēs riuos in
de. i. sup credētes et fi
lios ecclesię abunda
bunt aquę. i. spūales
gratie. qa nihil in eis
aridum erit.

¶ De domo domi
Id est pmissa eccla.
egreditur fons bapti
smatis & doctrine q̄ ir
rigat corda gentilium
q̄ spinis vitioꝝ. & acu
leis malarū cogitatio
num pungebantur: vt
ibi orant' flores frutu
ꝫ ubi pus oriebant'
punctiones vitiorum.

¶ Egiptus in de
Hoc etiā iudei referūt
ad tpoq̄ suā messiam
expectāt. ℟ meli⁹ ad di
em iudicij vel resurre
ctionis referunt'. Egi
ptus interpretat' meror
vel tenebre vel perse
quens. Idumea terre
na vel cruenta. Qui q̄
sāguinē martirū fude
rūt & tēmi opib⁹ vaca
uerit ꝓpetua dānatōe
oppiment'. qr̄ q̄tidie ꝫ
filios eccle mala opāt'
& sangnīē eorū rei
piendo effundunt

¶ Et iudea. Pro
uintia confessionis et
gle & urbs in q̄ gla dei
cernit'. erit cēna dei ha
bitatō. nō i vna tm ul
ples generatiōes. ℟ in
generatōs & g. i onab
generationibus eorū
qui de iudeis vel gen
tibus crediderunt

¶ Et mundabo.
Mundat dīs sanguinem peccatorū in euāgelio quē pus inlege non mun
daverat. peccatores & immūdos ibi relinquendo. Conclusit enim oīa sub
peccato. vt omnium misereretur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ca. I.

Verba amos. Hiero. Amos non ad hierusalē ꝛ ad israel in samaria prophetat. qđ apparet ex eo quod scriptū est. Misit amasias sacerdos bethel. ad ieroboā regem israel dicens. Conspirauit contra te amos in medio domus israel. Et post paululū dixit amasias ad amos. O videns fuge in terram iuda. ꝛ ibi pphetabis. ꝛ in bethel non adicies. qz sanctificatio regis ꝛ domus regni est. Cui respondit amos. Non enim sum pphēta. nec pphetę filius. sed opilio. ruborū morosq; distinguēs. sumsitq; me dñs cū sequerer gregē ꝛ dixit. Vade ꝛ pphēta ad populum meum israel.

¶ Hiero. Oziās imperium vel fortitudo domini. Jeroboam iudicatio. vel causa populi. vel diuisio populi. vel mora vel temporalitas. Ebrecq; clangens tuba. amos auulsus. Tempe ergo quo pphās auulsus a domino erat. vel a regno dauid. amos sic clangens tuba: cecinit sup israel. q quondaz erat rectissim⁹ deo. dū oziās regnaret in iuda in quo pter templum ꝛ sanctasanctorum manebat fortitudo domini. ꝛ regebat confitentē pphām. Sed ieroboam q fuit causa diuisionis pplī regnat i israel ydolis fuiēte.

Oziās idem ē qui et azarias. qui indebitum sacerdotium sibi vendicans. percussus est lepra in fronte. ß ꝛ terremotus factus est magnus p totam hierusalem. Jeroboā xo fuit pacpos hieu. cui hieu dominus pmiserat q vsq; ad quartā generatōnem ex semine eius essent reges super israel. et in ō ieroboam pmissio illa cōpleta est.

¶ Dominus de. Naturale est ut oēs q volūt rem rei comparē. et cas rebꝰ sumāt cōparationes quas sūt et pri. et in quibꝰ nutriti. Verbi gratia. Nautę suos inimicos ventis. damnū naufragio tristitiam tempestati. letitiā xo ꝛ plperitatē placidissimę aurę. equora cāpis: assimilant. Sic pastores rugitu leonis suū timorē simulāt. inimicos dicūt leones vrsos vel lupos. Sic iste qui fuit pastor: peccā timorē dei rugitui cōparat potest. Quis enim digne exprimit tria et quattuor scelera damasci gazę. tyri. idumęę filiorum amon ꝛ moab. et septimo octauoq; gradu iude ꝛ israel. Hic loquit ad vaccas pingues quę sunt in monte samarię ꝛ ruinam domum maiorē minoremq; testat. Ipse cernit sicto rem loquitę. ꝛ stantem dominū super turum murum velut adamantinum. ꝛ vnciniā pomorum attrahentem supplicium peccatoribus ꝛ famem in terra. non famem panis neq; sitim aquę. sed audiendi verbum domini. Non dixit verba sed verbū. Amos vero interpretat onustus. Hic amos spūali gratia plenus. prophetauit inter cęteros pphetas. Nō enim ipse solus erat prophetes. sed eraz alij. Esse quippe non poterat prophetes nisi ante pastor fuisset. Qui etiam tuba sua clangit p singulos dies eruditens ꝛ docens in ecclesia. In veritate enim vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est prędicāi in ecclesia sedm quod scriptum est. Ascende in m. e. t. q. e. f. eralta voce tuā q ꝓdicas hierusalem.

Item alius prologus.

Hic amos propheta nō fuit pater ysaię prophetę quāq; ille prophetā cęnterie. Nā alijs litteris ille. alijs iste apd hebrēos scribitur. Que differentia litterarum apud latinos non habet. ꝛ ille fortis vi robustus. hic vero auulsus interpretatur. quia loquit cōtra. x. tribus quę p ydolatria a cultu dei vel etiā a regno dauid erant auulsę. Fuit autem cognato eius et oppido thecuę. qđ ser miliaribus distat a bethleem. curam gerens pecorum. in latitudine cāporum qui sunt prorsum oppido thecuę. i qui bus humi arido atq; arenoso. nihil omnino frugum gignitur. sed vberrimis pascuis abundant. et ideo cuncta sunt plena pastoribus ꝛ sterilitas terrę compēsatur pecorum multitudine. Et hoc numero pastorum fuit amos imputus sermone. sed plenus sciētia. Prophetauit autez eisdem temporib⁹ quibus ozee. naum. ionas. osee. ysaias. Sed aliquantulum erorsus ē prophetare anteq; ysaias. Marie autem contra. x. tribus locut⁹ est. interserens pauca de duab⁹. Hūc ablatum de numero pastorum. misit dominus vt in samaria prophetaret. quē amaias rex frequenter plagis afflixit. tandem filius eius ozias vecte p tempora transfixit. Post hęc semiuiuus in terram suam cucurrit. post aliquot dies dolore vulneris expirauit. sepultusq; est cum patribus suis.

Ca. I.

Verba amos
¶ subaudis locis. qui fuit in pastorali
¶ illo visu quo pphetes vidētes dicunt qui quod p phetabant p spiritualem intelligebāt
bus thecuę. quę vidit super israel in diebus ozie regis iude. ꝛ in diebus ieroboam filij ioas regis israel ¶ anteduos annos
¶ decem tribus.
¶ primusq; lepra percutere ozias ¶ i. primusq; captiuitas omnia concutiet. que duobus annis cuplicē offendit angustiā. x. tribuum et duarū. vt agentes si vellent penitentiam. motum terre de cetero non sentirent
amos nos terremotus. Et dixit. Dominus de syon rugiet. ꝛ de hierusalem dabit vocem suaz. Et luxerūt
¶ flebunt maiores in populo. quia cōtrect et lem dabit vocem suaz. Et luxerūt
captiuabitur rex osee israel
speciosa pastorum. ꝛ siccatus est
¶ Sciantia arcumastionis
¶ Si apd et populus eius semel et bis tātū modo populum meum cisset persecutus. forsitan parcerem illi. sed quia diu expectaui ad penitētiam vt conuersus reciperet sanitatem. et ecōtra ipse abusus mea patientia. x. recio et quarto affligit. cogez mutare sententiā vt plagis compiam delinquentes.
verter carmeli. Hęc dicit dominus super tribus sceleribus damasci.
¶ ab infantia ad miser. cozdiam
ꝛ super quattuor nō conuertā eū
¶ i. contriuerit galaad sicut rotis subter ferratis et dentatis ecutunt frumēta in area. et conterit stipula in cibum iumentoū. propē ferri sterilitatem
eo q triturauerit in plaustris ferreis.

Eo q tritura. Hiero. Alia trāslatio. eo q triturauerunt in serris ferreis pgnantes galaad. pgnantes sunt ad q nuper sunt verbo dei fecundate quas heretici ab ecclesia retrahūt. et ferreis dentibꝰ sicut eleam cōmolunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Pusillorum est enim scandalisari non pfectorū:
¶ Alf. Galaad translatō vel transmigratō testimonij. ꝛ significat eos q̄ re ecclēia in hęresim translati. testimonia dei q̄ prius accepant ad alienos terminos transferunt. hos tales cōterūt hęretica plausibilis ꝛ totis fercis ꝛ dentatis. de quibus dicit. filij hominū d. e. a. ꝛ sagittę. Ipsi enim hęretici non solum cogitāt ꝛ faciūt mala. ſ etiam prava doctrina simplices decipiunt. ꝛ sanguinez eorum bibunt. Damascus enim potus sanguinis interpretatur. Ab huiusmodi peccatis dominus faciem auertit. vt qui veritatem diuini dogmatis non vident auersiōe diuinę faciei. obtuantur tenebris. ꝛ cum istis nitant alios decipere mittit dominꝰ ignem in domū quā ipsi vocant azael. i. visionez dei. et devorat in illis lignis strpulā. et etiam omnē domū. i. cōpositionez fraudis. eoꝝ in sup et vectes. i. fortissimas argutiōes dialectice artis eoꝝ. Quibꝰ cōfractis dilpdunt habitatores de capo ydoli. i. destruit ydolatria. Qua dilructa. vilipendunt. q̄ in illa sceptrā videbāt tenere. ꝛ captiui subducunt pplus excellsus et sublimis q̄ erectus est in superbiā. et sibi celestia repromittit. vt capiat. ꝛ transferat in suā salutem.

¶ Pater azael vocatus est benadab. b. habēs vltimā litterā filius azael vocat⁹ est benadat per. t. Qui mortuo azaele syria regnantibus ozia et teroboam. successit patri in regnum. a q̄ vocati sunt postea omēs reges aram id ē syrię ꝛ damasci benedat. vt pharaones a primo pharaone et cesares acesare. Minatur q̄ conteret regiā domum azael. ꝛ filiū eius benadat. Legit enim q̄ teglaphalasar rex assiriorū supatā egipto. venies dēpdatus est. x. tribus. ꝛ postea conuertit se ad syriam. ꝛ occidit rasim regem syrię. de quo in isaia legit. et populū syrię transduxit captiuum in cirenen. q̄ est in finibus vltimis egipti.

¶ Super trib⁹ sce. gaze. Gaza metropolis ciuitas philistinorum qui nunc palestini vocant. ꝛ azotus et ascalon et accaron. et geth. quę hic non memorat. captiuitatem pfectā. i. integrā dicit translatas ab eis in idumeam. quia quoscūq; tr. r. tribubus poterāt cōphendere vendebant idumeis in seruos et ancillas. Id eo minatur eis ignem captiuitatis q̄ omnia devoret.

¶ Quia legimus quin q̄s ciuitates philistinoꝝ q̄ ppē arce inimicā pcussę sunt plagis. post gazam transit ad azotū ꝛ ascalonem.

¶ Ascalon antiquitus vocabatur philistium. Vnde ꝛ regio postea vocata est philistea. ꝛ habitatores eius philistium. vnde p ascalonē totū regnū philistinorū potest intelligi.

¶ Nero. Alf. Gaza fortitudo vel impium. idumea sanguinaria vel terrena. azotus ignis vberis. ascalon ignis homicida vel appensa. vel pōderata. accaron sterilitas vel eradicatō. Accusat autē gazā q̄ fortitudinē suę scientię et impium sibi ymittit. q̄ captiuos cōduxit in idumea. bi fūt magis intelligat ipsum spiritū literā legentis. et ad eternitatē omnia interpretantur. In muros ergo gazę ignis immittit. quo destruunt omia argumenta quibꝰ men facia sua tuent. Qui etiā consumāt edes. i. quidditate dialetica constructū videt. ꝛ de azoto auertur habitator q̄ litteram sequens verba habet nō lacte ſ igne plena. ꝛ tollitur sceptrum de ascalone vbi est ignis dyaboli homicida q̄ interficit q̄scūq; affluerit. sicut ignis dei reficit q̄s penetrat. Ulterius etiā manū sup accaron ubi est sterilitas q̄ nō recipit spiritalē intelligētiā dat ei nullua sterilitatem ꝛ vberatem. Insup etiam omēs reliquię philistiim destruuntur. q̄ geth ciuitas ubi est totalitas dyaboli. vel oēs q̄ ea dāt populo. Cū enim ebriati fuerit corruēt ꝛ in suo vomitu voluptabuntur.

Super trib⁹ s. t.

¶ Tyr⁹ ciuitas ē phenicē ꝛ prima sidonijs cui⁹ quęl negociatores erant. ꝛ q̄scūq; vēpdari poterāt ex isrl vēdebāt idumęis ꝛ alijs gētibus.

¶ Legit ezechiele q̄ nabuch. fec exercitum suū cōportare aggere i gyro tiri. ut de insula faceret ptinentē trę. ſ nō potuit pphendere illos. q̄ nauigio aufugerūt. Dē ea alexāder macedo succidit arbores. ꝛ integras extulit. ꝛ piecit in mare pię cū tra ꝛ lapidib⁹ ꝛ eā ut cā terę. ꝛ sic captā destruxit.

¶ Alf. Tyr⁹ tribulatō. vel coangustās. Qui vitate trenis sensib⁹ vult condudere. ꝛ nō recordatur fratrū q̄s de littera ad spiritum vocare. ꝛ de diuina scriptura triplicā debet istruere. mittet dominus ignē destructōnis in omnes munitōnes et edificatiōnes illius.

¶ Quattuor modis dicunt fratres. natura. vt esau ꝛ iacob. cognacōe ut abraam et loth. gente vt omnes iudei fratres dicuntur. amicicia vt salomon ꝛ iram. Vnde iram cum recusaret. xx. vrbes habere quas salomō dederat ei in beth sameis. dixit ad eum. Decime sunt ciuitates quas dedisti mihi frater. erāt enim plenę gramine.

¶ Super trib⁹ sce. edom. Edom ipse est qui et esau ꝛ seir. vnde et mōtes seir nominantur. et regio idumea. Iste pfecutus est iacob. vt timore eius fugeret in mesopotamiam. ꝛ non fuauit in eo viscera misericordię vt vinculo fraternitatis colligatum sibi intelligeret. et odium quod fuit in patre fuauerunt idumei genuti ab eo contra filios iacob. vt egredientib⁹ de egipto. ne transitum quidem in terram sanctam concederent. in hoc violantes misericordiā. vt fratres esse eos nescirent.

¶ Allegorice. Judei terreni et sanguinei psequūtur christianum populū diripientes substantiā eius. et non fuant in eo iura nate. ꝛ antiquū furorem vsq; hodie tenent in synagogis suis. volentes destrui christianum nomen. Sed dominus mittit ignem in theman. q̄s interpretatur auster. i. iudea ficca. et non irrigata imbibus prophetarum. hoc igne destruuntur munitiones eius. vt cadēte sensu litterę. ecclia dei supedificetur.

¶ Hiero. Bosręę non sicut quidam putant alterius ciuitatis. sed idumee. Jurta illud. Quis est iste q̄ venit de. e. t. v. d. b.

Super tri sce li amon. Filij amon geniti de stirpe loth habitāt in arabia. hoc vero princeps naas ammonites tempibus saul pugnauit contra galaad q̄ est ciuitas duarū tribuum et manasse. et intantū oppressit eam vt etiam p̄gnantes mulieres secaret.

Hiero. Hoc inter est inter crudelitatē damascenorū et filiorum amon. quia illi cōtēnūt plastris ferreis. isti dissecant p̄gnātes galaad ad dilatandū terminū suum. damasceni q̄ bibunt sanguinē. significant hereticos. q̄ nuper credentes non solum rumpunt ecclesiam. sed etiam cōterūt et cōmolunt dentibus ferreis plebem dei sicut escam panis. Amon qui interpretat̄ ꝓpulsus meus. vel ꝓpls meus. significat schismaticos q̄ sepant ab ecclesia rudes animas que nup concepant sermonem dei. Sed tamē nō ita truncant crudeliter. ab scisos sicut hetici. sed in eadem regula fidei pmanentes volūt dilatare nomen glorie sue in posteris. cō minatur deus munitōes eorum se incensurum. et auctorem schismatis ire captiuū. et principes ecclesie ingo colla submittere.

Et in turbine. Sic venit sup eos nabuchō. et sic mouit eos a sedibus suis. sicut tēpestas et turbo rapit stipulā

Melchō ydolū eorum. i. rex eorū ferent in assirios et pncipes. i. sacerdotes ei⁹ cū eo ferēt in captiuitatē.

Ca. II

Eo q̄ incenderit Tradūt hebrei q̄ idumei fuerunt subiecti iosaphath regi iuda. et moabite iotam regi israel. Sed p⁹ modicus cā recessisset rex moabi rat̄ a torā petiit ille auxilius a iosaphath rege iuda Qui veniēs cōduxit secū regē idumeorū ad oppugnādā ciuitatem vbi rex moab erat conclusus. et cum rex moab vellet fugere de ciuitate p eam partem quam obsidebat ret idumeorū nō est pmissus ab eo. Tunc ascendēs super murū immolauit filium suum deo. ꝓpter immanitatē huius sceleris recesserunt filij israel a ciuitate. Postea rege idumeorū mortuo et sepulto recordati moabite q̄s egerat cōtra eos in obsidione extraxerūt eum de sepulcro cōbusserūt igni. et in cinerem redegerūt. vt q̄ non potuerūt in viuo. vlsciscētur in mortuo.

Eo q̄ incenderit. Vt ostēdat deus cunctas animas sibi creauit ad suum ꝓfectū imperiū. minat̄ se vindicare contra moabitas scelus q̄ commiserunt in rege idumeorū q̄ seuiciam suā nec in morte eius finierunt. Et si deus ita vlsciscatur in eos q̄ non cognouerūt eum. quid faciet de his q̄ colunt eum?

Hec dicit dominus Super tribus sceleribus filiorum amon. et super quattuor non conuertam eum. eo q̄ dissecuerit pregnantes galaad vt dilatandum terminum suum. per assirios et nabuchodonosor. que ciuitas metropolis filiorum amon

Et succendam ignem in muro rabbe. et deuorabit edes eius in vlulatu. in die belli. et in turbine. i die commotionis. Et ibit melchon in captiuitatem. ipse et principes eius simul dicit dominus.

Ca. II

Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus moab. et super quattuor non conuertam eum. eo q̄ incenderit ossa regis idumee vsq̄ ad cinerem. Et mittam ignem in

que est metropolis moabitarum a qua tota pro uincia sic appellatur. vel in totam puincipium. quod interpretat̄ de patre. q̄ natus est de deo. seo eum reliquit. illius ciuitatis et interpretatur oppida. vnde et carnathaim dicitur villa siluarum.

moab. et deuorabit edes carioth

victorū

et morietur in sonitu moab in clan

Tunc. vrbibus ducibusq̄ succensis. et vanum iudicium principum. iudicumq̄ consilium.

gore tube. et disperdam iudicem de medio eius. et omnes principes eius interficiam cum eo. dicit dominus Hec dicit dominus Super tribus sceleribus iuda. et super quattuor non conuertam eū. eo q̄ abiecerit legem domini. et mādata eius non custodierit. Deceperunt enim eos ydola sua post que abierant patres eorum. Et mittam ignē in iudam. et deuorabit edes hierusalem Hec dicit dominus Super tribus sceleribus israel. et super quattuor non cōuertam eum. pro eo q̄ vēdiderit argento iustū. et pauperem pro calciamentis Qui conterunt super puluerem terre capita pauperum. et viam humilium declinant. Et filius ac patet eius ierunt ad puellam vt violarent nomen sanctum meum. et super vestimentis pigneratis accubuerunt iuxta omne altare. et vinum damnatorum bibebant in domo

All. Ossa regis idumee est spūalis intelligentia solidissima et firmissima q̄ versatur in litera. Sed hāc connertunt iudei in carnes. et redigunt in cineres. quādo dimisso vigore spūali: soli litteræ adherēt. Verbi gratia. Nihil cogitantes in osee meretricē accipiente. nisi turpitudinē fabule. sic et in ceteris Ossa regis idumee cōburit. qui de maiestate dei male sentiēs deus in modū humani corporis cogitat. qui mēbris distendat̄ et videat et audiat sicē hō.

Morietur in so. Non aliter morietur modo a. hereticī. nisi dā gore tube. vt excelsis sensibus optimantur qui in diuinis libris. clangoribus tube. cōpantur. et tunc omēs qui pstant terrenis. operibus interficit sermo diuinus. Hic ipse doctoribus ecclesie in montem excelsum. ascendentibus q̄ euangelion.

Super trib⁹ Siu Predictis gentibus nō erpbrat q̄ legem scripturam abiecerūt. sed nō naturalem. vñ dicit. viscera misericordie violasse. vel in nimiā rabiē eos crarsisse. Vnde obiicit q̄ sascriptam legē nō obseruauerit. et p transgressione tam naturalē q̄ scripte legis miseriā passius sit. Cetere gentes q̄ sine lege peccauerūt sine lege pierunt.

All. Quidquid de iuda dicit. ad ecclesiā refert. in qua est pfessio et pax dei et visio vitalis Que redarguit q̄ ptempta lege dei qui q̄s vitia sua adorat. vt auarus auz. gulosus ventrē. a quo ēm quis superatus est. hui⁹ et seruus est. Vnde et dōs dānat pessimas edes. et violā fundamenta q̄ sclam hierusalem ędificauerunt.

Qui vñ ꝓfitet̄ de se videre putat si in peccato manserit nō agēs penitentiā. auertit se a vultu dei. et longe ab eo.

Pro eo q̄ vendiderit. Dipser vir et iustus ecclesiasticus est q̄ non habet sciētiā scripturarū. sed q̄ iubentur facit. hunc hereticus. p pecunia vēdit. cum opa iustorū agit pro rebus mortalibus q̄ p calciamēta significatur Non enim potest stare sup sanctam terram sicut iosue nudis pedib. quia adheret aliquid mortale in operib. eius. hunc pulueres excutiunt apli de pedibus suis. que contraxerat et inhabitatione mortalitū.

Et pauperem pro calcia. Lxx. et pcutiunt in capite pauperem qui viā humiliū declinauerūt. q̄ nolūt eum sequi q̄ dixit Ego sum via et ve. et vita. et venite ad me qui laboratis.

Qui conterunt. Habebāt huiusmodi consuetudines pncipes iudeo eum. vt si pauper in via se illis iungeret. flagellatū illū sup puluere terre ꝓiecerunt. indignantes cum simplicibus ire. Contigit etiam crebro in illis

vt filius vtorē patris polluēret. als vt pat vroꝛē filij pollueret. Illos etiā q̄ nolebāt ire ad adorādos vitulos interficiebāt. vel spoliabāt. z ptes vestimentoꝛ ponētes sec̄ altaria vroꝛ suoꝛ sup accumbebāt. z ptē p vino dabāt. q̄s bibebāt ante altaria vroꝛū. q̄s spoliū vl pignus. i. vadimoniū q̄p interfectōe corpis z libatiōe aiē dabāt. In q̄bꝰ oib violat nomē dñi

Quidq̄d ab ill fit tur piter. refert ad iniuriā dei. q̄ dicit. Per vos blasphematur nomē domini in gentib⁹.

Diero. All. Principes hereticoꝛū intumescant supbia dedinantes ab illo q̄ superbis resistit. humilibus dat gratiam.

¶ Qui ita ingreditur ecclesiam vt legē fuet cū euangelio. cū patre indoctꝰ ingredit ad puellaꝫ. i. circumcisiones z alias legis obseruantias. Ita et pater iudeoꝝ z imitator christianus vna fornicatōe contaminant. christus purātes insufficientem. de quibus aplus. Si circumcidimi. christus nihil vobis pdest.

Hereticī sb nomie christiano fornicantes suis erroꝛibus obtendunt testimonia scripturarum non sbsternentes ea vestigijs salnatoris. ut illi testimonium phibeāt. sb illis peccata velant. Econtra apli sternunt pullum asine vestimentis vt dominus mollius sedeat. z ex lege et pphetis stratam viam scandat. bibūt etiam hereticī vinū damnatoꝛ. qui et eo p egressi sunt de eccla. dānati sunt. z delectantur ī vino sodomorum. et furore draconū z aspidum. q̄s qui biberit sanari non potest. z sb bibunt non in domo domini vt templū et ierusalē. sb dei sui q̄ sibi artifici fmone cōfinxerunt.

¶ Juxta lr. tantus erat dei cōtemptus. vt vestimenta in quibꝰ dormiebant. vel fornicabant iuxta altare funibus tenderent. ne fornicātes videri possent. hereticī autem vestimēta sua q̄ funibus peccatoū ligauerūt. videntium oculis opponāt ne eoꝝ flagitia videāt. z q̄ vident eos añ altare dei. stupri non suspicent.

Ego autem exterminaui. Vbi de laudibus dei agit. non est curandus ordo hystoriē. Malitie vero anteq̄s nos educat. deus de fornace ægipti fortea. exterminat a moreū qui interpretat amarus. vel loquens vl famosus qui frequenti fmone celebrat. qui est seon. i. arbor infructuosa vl sterilis. non quin fructum q̄q̄s faciat. sb q̄ malū facit. z iō succidit a dño.

¶ Qui transit de seculo oportet vt vitet supbiam q̄p cedrum. z cōcupiscentias carnis q̄p quercū signant.

Quercꝰ. arbor durissima est z fortissima. et cui⁹ vocabulo. phylo putat esau vocari querciuum z roboreum. q̄uis esau possit intelligi. facturavt ad mala opa sit factus

† Nazareos. i. sanctificatos qui deo animas suas immolāt. z vinum q̄s inebriare pōt. z mētis statū sbuertere nō attingūt. vt habeant comā sicut samson. in cui⁹ capite ē fortitudo z victoria. q̄ caput viri christus est.

Et prophetis. Ex sb loco z q̄p legē dicit ne nazarei vinū biberēt quia nō assent vinū nō esse bibendū. Sz intelligendū q̄ dicit in lege debuerunt et carnis seculi phibent q̄ vigorez animi obruant.

† Et prophetis. Amasias sacerdos bethel prohibuit amos. Sedechias rex inde ieremię interdixit ne loqueret in noie dñi. et libāt ei⁹ igne combussit.

Ecce ego stridebo. Ultra nō sustinēs peccata q̄bꝰ deus p̄granatus sū sic̄ plaustrū stipula fceno tradā nos fincendio sic̄ stipulā. et damabo dicēs Peribit fuga a veloce.

† Et peribit fuga. Malitie Perijt fuga. q̄ sic̄ ait aplus. nō oēs q̄ currūt ī stadio. apz bendāt bravīū. q̄ pec cata cursū ei⁹ impediūt z fortis opinione sua q̄ in se cōfidit nō ī dei misericordia. z robustus nō armatura dei quā enumerat aplus. sb mūdi virtute cōsulus z tenēs arcā aliqs beti⁹ q̄ frustra tendens arcā dei sagittas sustinet. nē pōt. z velox p. q̄ppt acumen ingenij discurrit p testimonia scripturaꝝ z opprimere nititur veritatē. sb corrumpit. q̄ nī deo sb sinis p fidit pedib⁹. z ascēsor. c. d. q̄ vt. Fallax equus ad salutē ñ saluat animā sb piens audiet. bi in curabo z bi i. c. n. a. t. n. d. n. i. z robustus corde i. f. n. f. expoliās se veterē boies cū suis actib⁹. z nulla sarcina peccatoꝝ impedit. Sb nudus et fortis effugit morte. Dei econtra. q̄ nudꝰ ē pdito vestimento christi nō saluat sua fortitudine die belli. sb corā hostib⁹ terga vertit

Fortis. i. baasa q̄ fuit ad bellā promptissimus. cū venerit assur nō pōt resistere dn capiat. Et nota q̄ oēs q̄ hic numerantur. iā diu mortui erant sb p eos filij z tota eoꝝ plāpia captiuāda intelligitur.

¶ Possumus dicere q̄p venientib⁹ assirijs. nemo robustus. nemo fortis. nemo velox sua virtute poterit saluari.

Robustus corde. Dice q̄ vltimus regū decē tribuū fuit. q̄ in sb fortis q̄p plm ad dei cultū reuocare voluit. sb qui in sb pfecerare noluit. sp̄ea vindicta fincendio nudꝰ egressus ē q̄p nudꝰ. qui sub ipso. x. tribu capte sunt Ca. III.

¶ Super omnem. Ne ad solas. x. tribu fmo diuina videatur. determinat q̄p ad oēs dirigitur q̄ ex egipto sūt vocata. i. ad duodecim tribus.

Tantumodo vos. Cum sim creator omniū. tantū vos solos elegi in peculiarem plm vt cognitionē mei haberetis. z idcirco qz vos solos habui adhuc visitabo. i. corrigā iniquitates ydolatrię vię. vt cessetis. vel ñ cessantes q̄nis puniamini. potentes enim potenter tormēta patientur.

¶ Nūquid ambulabunt. Diero. Quantū ad litterā duo inimici

Ca. III.

Audite verbum quod locutus est dominus super vos filij israel super omnem cognationem quaꝫ eduxit de terra ægipti dicens Tantummodo vos cognoui ex omnibus nationibus terrę Idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras. Nūquid ambulabūt pariter duo nisi conuenerit eis?

† Audite intelligentie. † Videntes dei ad q̄dos ppriet fit sermo dei. † Non frumento quod recondat in horreo seu feno quod priusq̄ cuellat crescit onustum fęno. Et peribit fuga a † debet dicunt ieroboā filium nabat. qui pius fugerat in egiptum et velox fuit ad faciendā vitulos. veloce. z fortis non obtinebit vir † amri. † venientibus assirijs. tutem suam. z robustus non saluabit animam suam. Et tenēs arcum non stabit. z velox pedibus suis non saluabitur. Et ascensor equi non saluabit animam suā. Et robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit dominus. † manaen qui fugit in egiptum. et assirioꝝ regi misit munera vt ab eo protegeretur. seu postea ab eisdem captiuatur. † phacee filius romelie. qui iniustus assirijs sub rege achaz multa in iudea vastauit. seu postea cum suis ab assirijs captiuatur.

† Super omnem cognationem quaꝫ eduxit de terra ægipti dicens Tantummodo vos cognoui ex omnibus nationibus terrę Idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras. † vbi seruiebatis in luto et palee. † vt nihil sit impunitum. † leo nō versatur in consitis agris vel vineis vel lignis pomiferis que deum laudāt. seu i silvis et incultis humo

† Numquid rugiet leo in saltu cum non habuerit predam? dabit catulus suus in spelunca sua nisi prius cuncta perscrutatus fuerit? † Si cecidit passer in laqueum terre absq̄ eo q̄ aucupium sentiat? aut si exultare faciet tribulum de terra antequā capiat quippiam? † Si clangit tuba in ciuitate et populus non contremiscet? aut si erit malum in ciuitate quod dominus non fecerit? † Quia non faciet dominus deus verbum nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. † Leo rugiit quis non timebit? dominus deus locutus est quis non prophetabit? † Auditum facite super domos in azoto et super domos in terra egipti et dicite congregamini super montes samarie et videte prędam multam in medio eius et calumnias patientes in visceribus eius. † Et nescierunt facere rectum ait dominus congregantes iniquitatem et rapinam in domibus suis. † Propterea hec dicit dominus deus circumdabit et tribulabit terram tuam et deponet a te fortitudinem tuam et diripientur domus tue. † Hec dicit dominus quomodo si liberet pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule sic liberabuntur filij israel qui habitant in samaria in angulo lectuli et in damasco in grabato. † Audite et contestamini domum iacob ait dominus deus exercituum. † Quia in die qua visitare cepero prevaricationes israel super eum visitabo et super altaria bethel et amputabuntur cornua altaris et cadent in terram. † Et percutiam domum hiemalem cum domo estiua et peribunt domus ebur et dissipabuntur edes multe ait dominus.

† Audite verbum hoc vaccę pingues que estis in monte samarie que calumniamini egenos et confringitis pauperes que dicitis dominis vestris afferte et bibamus. † Iurauit dominus deus in sancto suo quia ecce dies venient super vos et tollent vos in sentibus et reliquias vestras in fuscinulis piscium. † Et egrediemini per aperturas contra faciem vestram et proicietis vos in armon ait dominus. † Venite ad bethel et impie agite in galgalis multiplicate iniquitatem et afferte mane victimas vestras die tertia decimas vestras. † Et sacrificate de fermento laudem et vocate voluntarias oblationes et annuntiate palam quia sic voluistis filij israel ait dominus deus. † Ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris et indigentiam panis in omnibus locis habitationum vestrarum et non estis reuersi usque ad me ait dominus. † Ego prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses superessent usque ad messem et pluere feci super unam ciuitatem et super unam ciuitatem non pluere feci agrum unum pluet et agrum super quem non pluet arescet. † Et venerunt duę aut tres ciuitates ad unam ciuitatem ut biberent aquas et non sunt potate et non estis reuersi usque ad me ait dominus. † Percussi vos in vredine et aurugine universa germina horti vestri et vineę vestre et ficeta vestra et oliueta vestra comedit eruca et non estis reuersi usque ad me ait dominus. † Misi in vos mortalitatem in via egipti interfeci in gladio iuuenes vestros in captiuitate equorum vestrorum et ascendere feci fetorem castrorum vestrorum in nares vestras et non estis reuersi usque ad me ait dominus. † Subuertiui vos subuersione qua subuertit deus sodomam et gomorram et eritis quasi torris eruptus de incendio et non estis reuersi usque ad me ait dominus. † Propterea hec faciam tibi israel et quia hoc faciam tibi parare in occursum dei tui israel. † Quia ecce formans montes et creans ventum et annuntians homini eloquium suum faciens matutinam caliginem et gradiens super excelsa terre dominus deus exercituum nomen eius.

† Audite verbum hoc quod ego assumo super vos planctum domus israel. † Cecidit non adiciet ut surgat virgo israel proiecta est super terram suam non est qui suscitet eam. † Quia hec dicit dominus deus domui israel quę derelicta fuerat in ciuitate relinquebantur mille et centum relinquebantur centum. † Quia hec dicit dominus deus domui israel quę derelicta fuerat in ciuitate relinquebantur mille et centum relinquebantur centum. † Quia hec dicit dominus deus domui israel quę derelicta fuerat in ciuitate relinquebantur mille et centum relinquebantur centum.

†

eandem viam ire nolunt. Mistice iudei ⁊ gentes nō possunt ire p̄ christum q̄ via est nisi p̄us consenserint venire in ipso angulari lapide vt mitti possint a patre: ⁊ impetrent quidquid rogauerint. ⁊ in hac vita nullū aduersarij impetū ptimescāt. ℟ si discordia separent statim leo rugiens eos inuadit. et non solum patent morsibꝫ leonis. ℟ apprehendet eos catulus leonis ⁊ ducet ad tenebrosum cubile. Omis enim qui male agit. amat tenebras. Tercia pena discordantiū est vt perdant alas q̄bus in altum ferebantur. ⁊ sponte corruentes in tertena. merito tenentur ab aucupe dyabolo. Quarta pena est vt discordes capiant laqueo q̄ nō in celo ℟ i terra rendit. de q̄ liberati dicunt. Alia nā s. p. c. ē. d. l. v. vt q̄ apls. Conteret dꝰ satbanā sub pedibꝫ nostris. Quinta pena ē q̄ p̄ iniuriate dei cōstituti terreāt sonitu tubę. i. diuine scripturę. quę gēdi voce peccatorib⁹ penā p̄minat. Sexta pena q̄ discordes a deo affligantur.

¶ Leo q̄n famē patitur si videt p̄das. dat rugitū. q̄ voce audita fere stant fixo gradu stupefacte.

¶ Si erit malum. Sic ea q̄ supꝰ memorata sūt nō fiēt nisi certa causa ex̄stāt. ita nō erit ꝛbulatō nisi a domino venerit. qui ei am reuelat.

¶ Quia nō faciet. Non q̄ ōia reuelet pphetis q̄ i celo facī fecerit. ℟ q̄ facturꝰ erat i tris. reuelauit noe. abrae. loth. vt q̄ audiret vētura supplicia corrigant sī q̄ punīantur Sic mō p amos nunciat et misericordia hębreis penas. ne puniāt

¶ Piero. Non reuelat deus pphetis omnia quę facit in celo. sī quę ante fecit. sed quę facturus est in terris. Reuelauit noe diluuium. abrae subuersionem sodome. ioseph famem septē annorum. sic amos reuelauit nunc quid facturus esset. x. tribubus vt ad penitentiaꝫ conuersę liberarentur a peccato. In quo dementia dei ostenditur. Qui enim p̄dicit penam. nō vult punire peccantes.

¶ Leo rugiet. Piero. Pastor iste solitus timere leonem timorem omnipotentis compat rugitui leonis. Quidam p leonem rugientē dyabolū p dominum loquentem interpretantur saluatorē. vt sicut ille in malū a patribus. ita iste in bonū audiatur a saluandis.

¶ Auditum facite. Amos spāliter missus pphetare. x. tribubus. nūc etiām iubetur annunciare azoto ⁊ egipto.

¶ Cōgregamini. Quia vnusquisq̄ fingit sibi ⁊ adorat q̄d vult Sic hęretici varios errores sibi confingunt. qui se custodes mandatorum dei

Nunquid rugiet leo in saltu. nisi habuerit predam? Nunquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo nisi aliquid apprehenderit?
¶ non ¶ nisi auceps tenuerit laqueum auis ñ inlaqueat
Nunquid cadet auis in laqueum terrę absq̄ aucupe. Nunquid auferetur laqueus de terra. anteqūm
¶ non
quid ceperit. Si clanget tuba i ciuitate et populus nō expauescet?
¶ i. afflictio que non iniusta. sed patienti grauis et mala videt. vnde sufficit dici malicia sua et ego deus qui facio pacem et creo malum.
Si erit malū in ciuitate quod dominus non fecerit? Quia nō faciet dominus deus verbum nisi re
¶ vel correctionem suam
uelauerit secretum suum ad seruos
¶ loquens ¶ et cū deus reuelet pphetis quia audeat facere. quod dominus reuelet. sicut rugitum leonis nulla animalia audent contemnere.
suos prophetas. Leo rugiet quis
¶ Rarus est qui non timeat
non timebit? Dominus deus locutus est quis non prophetabit?
¶ pauci sunt viri qui audeant iubente domino non pphetare.
¶ o pphete que ego dicturus sum. ¶ in ciuitatibus philisthinorum que dei noticiam non habent vt ipse iudicent vtrum ego iuste facturus sim quod minor. pn̄ vocāt scelera. et pro ea iudicent de mea sententia.
Auditum facite in ędibus azoti
et in ędibus terrę egipti. et dicite.
¶ Ciuitates sic dicte que in monte sita ē. vel totius terre. x. tribuum que tota montuosa est que a sua metropoli sic vocat. dicit autē samaria a samer dño ipius montis in quo fundata est.
Congregamini super montes sa
¶ p deo vitulos adorāt. et filios suos immolant.
marię. et videte insanias multas in

¶ non contenti hoc scelere calumniātur pauperes et simplices
medio eius. et calumniam patien
¶ i. noluerunt colere deum
tes in penetralibus eius. Et nescierunt facere rectum dicit dominus
¶ non aurum uel pecunias que aliqñ laboze quęruntur ¶ falsa dogmata
Thesaurizātes iniquitatem
¶ deceptorum falso errore.
et rapinam in ędibus suis. Propterea hęc dicit dominus deus.
¶ abassirius ¶ iudicio i quo viros ecclesiasticos virtus testimonio scripturarū. ¶ arcēbat ab ut ab hostib⁹ habitatores terre. x. tribuū. ¶ here
ticorum
Tribulabitur et circuietur terra.
¶ samaria. ¶ filogissimorum et arguite vel bozum. quibus dogma suū firmabant
et detrahetur fortitudo tua. et di
¶ qui erauerant de ecclesia reducenē ¶ que in eodē sī miserorum lacrimis congregasti
ripientur ędes tuę. Hęc dicit dominus Quomodo si eruat pastor
¶ qui circuit querens quē deuorat.
de ore leonis duo crura aut extre
¶ qui habet a. a. ¶ in aure sacramēta dicrotū
¶ fere consumpte ¶ x. tribus.
mum auriculę. sic eruentur filii
israel qui habitant in samaria. in
¶ quiescentes in auxilio sirorum ¶ sibi vi
etoriam pollicentes.
plaga lectuli. et in damasci graba
¶ que ventura sunt huic populo. ¶ intelligite o pphete ¶ cum attestatione nūciate. ¶ vt in
ecusabiles sint.
to Audite et contestamini in do
¶ x. tribuum
mo iacob. dicit dominus deus er
¶ cum captiuitas aduenerit ¶ vlaſci
cituum. Quia in die cum visitare cepero prevaricatōes isra
¶ respondeo quę meruit ¶ vlaſcar destructo
el: super eum visitabo. et super al
¶ assiro vastante confracta
taria bethel. et amputabuntur cornua altaris. et cadet in tra Et pau

Thesaurizātes. Cōgregantes de ydolatria et miserorum calumnijs iniquitatem id est peccatum in cordibus suis et rapinas pauperum congregātes per violentiam in domibus suis. quia enim cultum dei deseruerāt. dati sunt in reprobum sensum. vt faciant q̄d non oportet

¶ Quomodo si. Adhuc sumit pphetā compationē ex pastorali officio. Sicut pastor reliquiæ relinquuntur a leone et ouę vel ariete. sic de habitatoribus samarię pauci remanebunt qui non captiuentur ab assiriis.

Mistice. dum dyabolus ouem ecclesię laniat sępe de ore eius duo crura aut extremā auriculę eripitur. quando et securo pede. et tutis auribus deum sequi possumus Per crura enim via doctrinarum. Per aures sacramenta dictorum signātur. vnde apostolus sine calciamentis. et aliqua pelle mortua animalis incedunt. et credentibus dicitur q̄ habet a. a. Biter hęreticus et dyabol⁹ impedit vt in via q̄ christus est curramus. Sedsi venerit vir ecclesiasticꝰ a domo dei et samson leones inter fecerit securo pede. et tutis auribus ad deū possumus incedere.

¶ Legitur ī hystoria et in ysaia. q̄ facce filius romelię. conduxit rasim regem damasci vt pugnaret secum cōtra iudam. et in eo tota ꝛa spem suaꝫ posuit. Dicat ergo homo fessus labore quiescat in lecto. sic decē tribus in auxilio sirorum quiescebant. ⁊ in securitate habitantium damascus spem victorię habebant. ⁊ suas vires fractas vicine gentis auxilio roborabant. ℟ frustra q̄ ab assirijs vtrisq̄ captiuati.

¶ Altaria bethel. Quę fecit ieroboam aureo vitulo. vbi dum offeret venit pphęta qui diceret. altare altare audi verbū domi ꝛc. tunc fissū est altare in duas ptes. ⁊ manus ieroboam aruit.

¶ Altare ecclesię vnum est. altaria hereticoꝝ tot sunt quot sūmata cogitamen vnum se habere iactāt per superbiam cuius cornua i. arrogātia amputabitur.

¶ Et percutiam. Sic erant diuites pncipes. x. tribuum vt duas domus haberent. vnam hiemalem versam ad austrum. aliā estiuam versam

ad aquilonem·in quibus p varietate temporū vtilitose habitarēt Acab etiā legit duas domus eburneas fecisse

¶Multice domus hiemalis regnum israel.inquo religionis frigus t cultus dei t varij turbines ventorū.t seua tempestas·domus estiua.regnum indeq; in quo calor religionis.t templū et olocaustū mane et vespe.

Ca. .IIII.

Audite verbum. Loquitur ad optimates ciuitatis.t tribuus ut audiant vba domini q̄s non boues amatores. ¶ irrisorie vaccas p.vocat·qt relictis domi.t ventri.t gule seruientes opprimendo egenū et cōfringendo in iudicio pauperem. vt bona illoz in suos redigerent vsus.

¶Que dicit dominus. Non permittit tantus.et iubet.et nos spoliabim⁹ domos pauperū vt bona illoz in nros vsus redigamus. Nō ait comedemus.¶ bibemus. in quo notat voluptuosi cibi et potus.quę mentē subuertit·t errores libidinēq; generat.

Afferte. Nisi maiores vtderint potestatem·minores q̄ deuorent non habebunt· Similiter t de hereticis intelligendū. quia maiorū doctrina minores inebriantur.

¶Leuabūt vos. Seruat metaphoras vaccarū quarum carnes in vectibus solēt leuari. Significat aūt qt cum venient affligi capientur in prelio.et portabūt⁹ inde victorie

¶In ollis. In prelio lupatos cōpellent ad vrbes munitas. q̄ ollis feruētib⁹ opponunt fame t pestilentia dānosos plos erire cōpellet·t ire in captiuitatem·

¶Per apturas ollarum.i.ciuitatū· q̄a destructis vrbib⁹ ibūt in captiuitatē. vel apturas q̄si iā patefūt ingredi p q̄s ducamī captiui armō q̄ē regio vltra montes medoz t persarum.

¶ hereticoz⁹ qui laborāt abstinentia et ieiunio ¶ qui ppter ventris ingluuiem omnem recipiunt voluptatem.

tiam domus hiemalem cum do

¶ que artifici et rhetorico splendore composite sunt·

mo estiua.t pibunt domus ebur

¶ vna veritate veniente multa mendacia destruent p totum mundum·

neę.t dissipabūtur ędes multę di

cit dominus.

Ca. IIII

Audite ver

¶ heretici ventri et gule seruientes

bum hoc ¶ vaccę

¶ in superbia vnde humiles confringatis·

pingues quę estis in monte sama

¶ quia mandata dei se custodire dicūt et sibi sublimia repromittunt.

¶ ecclesie simplicibus qui hereticoū eloquētiam.et argumentoz⁹ diuinas non requirūt

ricę.quę calumniam facitis ege

nis.t cōfringitis paupercs Que

¶ pastoribus.i·regibus ¶ principibus querū dogmatum

dicitis dominis vestris·afferte et

¶ omnis sermo dei.p iuramento debet accipi qui non mentit.

bibemus· ¶ **Jurauit dominus de**

¶ in scipo vel in filio·vel in aliquo electo angelo vel homine. ¶ quasi in presenti· ¶ captiuitatis et angustie ¶ iudicij vel penarum·

us in sancto suo·quia ecce dies

¶ affligi vel demones ¶ nudatos a reb⁹.p quibus peccastis ¶ o vacce pingues

venient super vos.t leuabūt vos

in contis.et reliquias vestras in

¶ igne tribulatōis decoquamini·

¶ vt gehenne ignibus exuramini

ollis feruentibus. Et p apturas ex

¶ subaudis vacca ¶ vaccam

ibitis· altera contra alteram.t p

¶ que armenta dicit

ijciemini in armon dicit domin⁹.

¶ sibi aureus vitulus. ¶ contra deum precepta illius calcantes.

Venite ad bethel t impie agite.

¶ venite ¶ qui est locus idolatrie ¶ sibi contra deum cui vocula ꝑtulistis ¶ quidquid ibi facitis ꝑuaricatio est.

ad galgalam.t multiplicate pua

¶ cito anteq̄ veniat captiuitas· ¶ nichil ostatio in scelere

ricationem· ¶ **Et offerte mane vi**

¶ sem symachus tercia die decimas vestras subaudis offerte· ¶ quod prima die obtulistis

cimas vestras tribus diebus de

cimas vestras. Et sacrificate de

¶ subaudis pane quod prohibet lex ¶ Errati arum actione ¶ et huiusmodi oblationes vocare spontaneas quod ab ecclesia getnet·nō ex errore: sed studio et curiositate hoc facitis·

fermētato laudem·t vocate vo

¶ vt nō solum fecisse.sed et alios docuisse videamini.

luntarias oblationes·t annun

Sic peccato quia sic voluistis ¶ t tribus

ciate· Sic enim voluistis filij is

rael dicit dominus deus. Unde t

¶ fame vbi p insolentia comedebāt stupescūt dentes·et amittunt vires comedendi·

ego dedi vobis stupozem dentiū

¶ hec magna fames que terrā.t tribuum attriuit.contigit temporibus helie·

in cunctis vrbibus vestris·t idi

gentiam panum in omnibus locis

vestris·t non estis reuersi ad me

¶ non tantum stupozem et penuriā panis dedi.sed etiam· ¶ vt non solum famis.sed etiaz sitis periculum sustineretis

dicit dominus· ¶ **Ego quoq; pro**

hibui a vobis imbrez cum adhuc

tres menses superessent vsq; ad

¶ ecclesiam.

messem.t sup ciuitatem vnā pluī

¶ hereticozum

t sup ciuitatem alteram non plui·

¶ vnitas ecclesie que est pars ois

¶ et ꝑtulit fructuz

Pars vna ¶ **complura est. t pars**

¶ siti coacte·

altera sup quam nō plui aruit ¶ **Et**

¶ diuersi hereticī. ¶ sup quas nō plui·et ¶ qui bus cisterne ficce erant

venerunt duę t tres ciuitates ad

¶ Sup quā plui·et que habebat aquā ¶ ecclesiā de qua exierunt ¶ de puteis et cisternis eius ¶ vnam.

vnam ciuitatem vt biberēt aquā

¶ deficiente aqua ¶ cum hoc ad correctiōez vt medici facere. ¶ qz nō voluntate.sed necessitate recedunt

t non sunt ¶ **satiatę t nō redistis**

¶ affligi ¶ pterboc·quasi.quod sufficit ficcati·vento vrente consumpti.

ad me dicit dominus· ¶ **Percussi**

vos in uento vrēte·t in aurugine

¶ Altera cōtra. Scōm ydioma hebreorum qō nos dicimus mutuo vel vicissim.altera contra alteram ponitur·

¶ Venite ad. Ironice loq̄t. quasi bucusq; sponte immolastis ydolmō iam instante captiuitate.pficite qō cepistis·vt quāto vos critis impudentiores.tāto mea vindicta sup vos iustior appareat·

¶ Ingredimini in bethel·i·domū dei q̄ est ecclesia.ibi impie agēdo deus eius ꝓcepta calcando.et in galgalam qō interpretatur revelatio.quia vndicant sibi scripturarū sciētia vnde superbientes.in quoq; vitia defluunt.

inferunt etiam mane hostias.et die tercia decimas transfigurati in angelucis.et triplicem scripturarū intellegentiam·in vnius dici sententiam cogartant·debet enim scriptura ꝓmo sm litteram intelligi.vt iñ moralia precepta sumant. Secō iuxta allegoriam.i.spūalem intelligentiā. Tercio sm futurorū beatitudinē. Hereticis vero primā et secundā diem contemnētes q̄dam spūalia figmenta sibi cōponūt sine fūdamento t pietat⁹ rerum desup iponētes t recedētes a ecclesia. sermentū qō corde ꝓcepērūt·alijs ꝓdicant·et ipsi nō erroze·si amote mali. vñ cōminat de⁹ sup bis Vindicram dicit vobis s.d.

¶ Tribus diebus. Erant q̄dam sacrificia de q̄bus si q̄d tempe die fuaret·t oblatum.t remanens imūdum indicabat. Erāt et alia de q̄b⁹ si in tercia die aliq̄d remaneret·imundum fiebat. Vel ē offerte imūdas hostias.

¶ Dedi vobis. Iurta ezechiel q̄ promerent vuā acerbaz stupescūt dētes eius. Sic hetici testimonijs scripturaz aburētes. immatā t absq; sua vulcedine ꝓmedunt.et iō ꝑdūt robur dentium ne possint dura ꝓmordere.t in alnū tori corpori ꝑtura irāsmittere·t hunc stupoē et penuriā panis q̄ si celo de cēdit. dicit mittē dā in cunctis locis eoz vt patiant indigentiam verbi dei.

¶ Et nō estis. Et cū ipse oia non ꝓcrudelitate. ipe correctiōe vestra facerē.nō tn estis correcti iuxta illud·frustra percussi filios vios disciplinā nō receperūt.

Ego quoq; Probibet de⁹ ab hetici rorem diuine sapiētie.t mādat nubibꝫ ne pluant sup eos ymbrē añ tres mēses messis.ne ꝓueniāt ad misticū fructus misterij trinitatis t pluit sup vnā eccl̄az nō sup pariabula heticoz. Dicit etiā illoz penuria coact⁹ ad ciuitatem dei regredi vt bauriat·non satiatur.qz non volūtate sed necessitate accessit·

¶ Imbrem. qui de pluuia serotina agris palestinę.q̄ herbā vt triticuz pariat debet irrigare illo tpe q̄ tres menses sunt vsq; ad messem.i. maius tunius·iulius·in tpe necessaria ē pluuia.t ne putet lege nature et astroz⁹ cursu ptingere addidit.et plui sup c.v. hec etiam penuria aque sub helia contigit.

¶ Percussi vos. Percutiunt hereticī ardore libidinis. Unde apls· Melius est nubere q̄ vri· Percutiunt etiam ira et invidia que raborez

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

sanguinis commutant in pallorem. quia auferunt verum intelligentiã. et ita totum corrumpũt. vt etiam mella dulcia videant amara. quia q̃dq̃ pus in ecclesia placuerat. iam factis hereticis vident amara. ipsi multiplicant ortos. i. doctrinas. in quos naboth noluit vineam suam mutari. hereticí etiam bona faciũt. vt melli venena misceant. ideo vineas et oliueta et f. se habere iactant. Sed & vinea sodomoꝝ vinũ coꝝ est.

¶ Aurugo. i. rubigo vel erugo q̃ apud iobel eruca dicit. Alij sic habent. Aurugo id ẽ rubigo q̃ apud iobel erugo dicit. q̃ ita fit cũ nocte ros vl imber super teneras spicas cadit incalescente sole ꝯtuntur in rubeum coꝝlorem. z inanescũt grana adhuc tenera. aurugo etiam dicit morbus qui in homĩe nascitur et abundantia corrupti fellis. q̃ corrũpit sanguinem et vertit in pallorem. z quę q̃ dulcia vertit i amaritudinem.

¶ Misi in. Hie. Quotidie ambulãtibus in via egipti. i. p mala mundi. immittit deus mortem. ut mortificatis membris quę sunt sup terram viuat in eis christus. potuit etiam deus in malo q̃d quid superbum z peruersum est in inuentute. ne vsq̃ ad senectutem pueniat. et tradit equos captiuitati. ne p̃ scopitia labantur ĩ infernum. z facit fetorem ascendere. vt cognoscant peccata sua. Sed nec sic reuertunt.

¶ Subuerti vos. Mortui sunt sodomite corpore z anima. similiter et isti pro eodẽ peccato. loth solus liberatus est cum filiabus suis quasi ticio semi vstus amissa parte corporis sui. i. vxore cũ qua vnum in carne erat. Sic compatione eorum qui perierunt fame et gladio pauci remanserunt. qui et partem corporis sui amiserunt. i. templa quibus corpus sustentat. z in quib̃ delectabant.

¶ Extrema medicina est. z. r. tribunum et hereticorũ et omniũ peccatorum vt postq̃ in multis peccauerit non resipuerint. tandem diuinus ignis edificia subuertat. z ipsi liberentur quasi torris. r. d. i. et nudi euadant iuxta illud Si cuius opus arserit detrimentũ patiet. Qui enim habet operã sodome p ignem saluatur. quasi tortis de incendio rapitur. prius operib̃ sodome igne destructis. Vnde in pheta legitur. restituet sodoma in antiquũ. q̃ qui suo vicio sodomitis vanitus est. si in eo arserint opa sodome in antiquum statum restituet.

¶ Qua propter. Quia p̃terita cõtempsistis. saltem p hec q̃ inferẽda sunt corrigamini. nec dicat quid faciat. si suspẽsos relinquit. vt cogitẽt sibi inferenda. quęcũq̃ veteriora inferri possint. z saltem hoc timore redeant.

¶ Preparare in oc. vt venientem ad te p misterium incarnationis audiat. suscipias liberatorem. vel p̃parate ad inuocandum dominũ deum tuum vt liberet te a p̃senti tribulatõe. q̃ omis q̃ inuocauerit nomẽ domini saluus erit.

¶ Creans ventũ. Flatum huius aeris. vel animã hominis. et a se creatis nunciat eloquium suum. iuxta illud q̃ ait. Non faciet dominus deus ꝯbũ nisi reuelauerit secretũ suũ pphetis suis.

¶ Faciens matutinam. Iuxta litteram matutino tempore facit nebulam venire super terras. z graditur sup. e. r. quia intra omnia est. et extra omnia.

¶ Nebula pinguedo aeris est. et significat pinguedinem fidei. q̃ mane id ẽ tempore baptismi concipitur. Et celsa terre virtutes vl sancti in culmine virtutum constituti. deus vero virtutes omniũ transcẽdit. z in cordibus suoꝝ ambulat.

Ca. V

¶ Audite verbum. Quantum ad litteram pphetat reprobat. x. tribus p peccatis. ita castigandas vltra mõtes plarum. vt amplius n̄ sint reuersure ad pprium locum. Virgo vocantur fm q̃d patriarchis z propbetis vni sponso casta mente copulati sunt. Quã virginitatem iam corruperant mechantes cum ydolis.

¶ Mistice defletur illorum mente cũ cernit. z postea fuire desinit nec ad veruꝝ dei lumẽ redeunt.

¶ Domus israel. Lx. cecidit amplius. si resurget virgo israel in sua terra.

¶ Non negat posse resurgere. si non resurget virgo israel. quia semel abertans. z si repentur humeris pij pastoris. non habz eãdem gloriam cum illo qui nunq̃ a deo aberrauit. Unde p pheta. Malo penitentiam peccatoris q̃ mortem. penitentiam non sanctitati ecclesię compat. si quia compata morti z inferis melior fit.

¶ Non est qui suscitet. Non est qui intercessione sua reducat ad vitam. sicut moyses placauit iram dei. z hoc quare. quia non vult conuerti ad deum p penitentiam. et hoc est q̃d dicit Quia hęc dicit dominus de. Quia noluistis conuerti o. r. tribus cum venerint assirii. decima pars vestri remanebit in prima captiuitate. ceteri captiuabuntur. q̃d si ipsa decimatio remanens in terra. pmissionis non penituerit. et ipsa venientibus assirijs. et toto captiuabitur q̃d ita factum est.

¶ Urbs de qua. Hieronimus. Unitas habet sacramentũ vnius dei z esse in hoc numero pma beatitudo est. q̃ vnus z verus deus est. Secunda in secũdo est. i. in decade. tercia in tercio id est centenario. Sicut enim decas decima vnione complet. sic centum. x. decadibus. sic et millenarius. x. centenarijs. p quez quarta z sũma vel firma beatitudo notat. de q̃ amissa signis egerit penitentiam. de illo quarto millenario vir redit ad terram centenarium. z si in centenario est. vir redit ad secũdũ id est denarium. et ita fit vt virgo israel q̃ erauerat. non habeat suscitantes. q̃ qui semel ab vnione discesserit. et virginitatem quã cũ vno viro habebat perdiderit. pristinum statum. z vnionis beatitudinem recipere non valebit. et vix

ꝯ Cin his multiplicandis. x. tribus studebant et inde iram dei cõtra se cõcitabant ꝯ nõ deo multitudinem ꝯ ortorum ꝯ vestrorũ ꝯ que non sunt de bonis oliuis z vinearum vestrarum. ꝯ oliueta ꝯ hec est ficus quam iesus maledictam arefecit ꝯ grauios quę non auolat sed vniuersa cõsumit vestra ꝯ z ficeta vestra ꝓmedit ꝯ eruca ꝯ hec omnis passi tamen non resistunca. z non rediistis ad me dicit dñs † cum ab egyptijs auxilia peteretis gladio sirorum occisi iuuenes vestros. quibus occisis equi eorum quos contra dei iussa multiplicauerant. a victoribus captiui ducti sunt. et fetor mortuorum. noceb at naribus viuentium

Misi in vos ꝯ mortem in via egipti percussi in gladio iuuenes vestros vsq̃ ad captiuitatem equorum vestrorũ. z ascendere feci pu ꝯ vel equorum. tredinem castrorum vestrorum in nares vestras. z non rediistis ad ꝯ in illis qui gierunt et vobis gladio assirio rum. me dicit dominus ꝯ Subuerti vos sicut subuertit deus sodomam et † si illis qui remanserunt ex vobis. ꝯ. i. tico gomorram. et facti estis quasi torris raptus de incendio. et non redistis ad me dicit dominus. Qua propter hęc faciã tibi israel. Post ꝯ que cogito et minor ꝯ ergo q̃ autem hęc fecero tibi. prepara ꝯ quis ille. iste est formans montes. re in occursu dei tui israel ꝯ Quia ꝯ omnẽ creaturã vel sanctos in fide ecce formãs ꝯ montes z creãs ve

ꝯ pct propbetas. ꝯ electo. † cop⁹ quod ipse facturus est. vel seipsum adnunciat electis.

tum. ꝯ z annuncians ꝯ homini ꝯ eloquium suum. faciens matutinam ꝯ. i. montes quorum conuersatio in celis est qui non viuunt fm carnẽ. sed fm spiritum

nebulam. z gradiens super ꝯ terrę sa terrę. dominus deus exercituũ

nomen eius.

Ca. .V.

HAudite verbum ꝯ amos ex affectu caritatis. sicut dauid et samuel lugens saulẽ.

bum istũ ꝯ quo ego leuo super vos planctum. Dom⁹ ꝯ. r. tribuum ꝯ in ppetuã captiuitatem ꝯ peccãdo. ꝯ ens. quia corrupta ꝯ per se spiritꝰ vadens. et non rediens. p se cadit. et per deum resurgit

israel ꝯ cecidit. nõ adiũciet vt ꝯ resurgat ꝯ virgo israel ꝯ proiecta est ꝯ i terram suam. non est qui suscitet eaz.

Quia hęc dicit dominus deus. ꝯ tempore pacis. ꝯ viri

Urbs de qua egrediebãtur mil ꝯ cum venerint assirii.

le. relinquentur in ea centuz. z de qua egrediebantur centum. relin ꝯ. x. ebu

quent in ea decem in domo israel.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

cōcedit̄ ei· vt de mille redeat ad c.⁊ de c· redeat ad x·

¶ Nolite querere. Mistice bethel interpretat̄ domus dei· hanc querit qui dicat. templum domini est· ⁊ in edificijs q̄ destruenda sunt confidit. querit etiam qui sequit̄ litteram occidentem nō spiritū viuificantem

Galgal locus vbi populus scōo est circumcisus hanc intrat qui post aduentum xpi / sti rursum vult circumcidi. Galgal etiam revelatio dicit· in hanc intrat q̄ nititur ad mota se.⁊ revelationes ⁊ sup̄iorum scientiam sibi p̄mittit· transit etiam in bersabee vl̄ finit· ad puteum iura / menti. de quo samaritana cupit haurire aquam q̄ sitim non expellit. ignorans cū de cuius ventre fluent aque nine. quia galgal id est circumcisio carnis ducetur captiua a cordis circumcisione· ⁊ bethel quā putatis domum dei omnino non erit. vel inutilis erit.

¶ Querite domi. Post verba domini subiungit. ꝓpheta amonitionem suam. incitans vt reuertantur ad dominū.

¶ Jeroboam qui vitulos fecit. et sepauit populum a tomo dauid. significat hereticos qui sermone compositō· quasi aurea simulacra fingūt. ⁊ adorant quod finxerunt. his dicit. Querite dominum ⁊ viuet. Quod nisi fecerint comburunt̄ ardoribus dyaboli· ⁊ hunc ignem nō potest extinguere aliquis de magistris eorum. quia ipsi hereticus sūt· qui falso se domū dei vocant.

Facientē arctu. Audientes hec nō ad fabulas poetarum recurramus. ꝫ intelligamus omnium creatorem ⁊ omnipotentē.

¶ Per arcturū qui septem stellis constat. signat ecclesia septiformi spiritu repleta. per orionem qui bieme oritur. et suo ortu tempestates excitat signatur martires qui tempore infidelitatis ꝫdicant incredulis. et excitant contra se tempestates pse cutionis.

¶ Loquens de arcturo ⁊ orione malnit ea vocare nōibus inuentis a gētilitate ejs nominib⁹ hebreoꝝ. ne nobis ea barbara viderēt. In quo notat etiā hāc ꝓphetiā a gentilibo legendā.

Quia hec dicit dñs domui israel ¶ postq̄ asperrime comminatus est· blāde ad penitentiam pius pater reuocat· ¶ bene viuendo credendo. fleendo. et vinctis in operibus iustitie qui eratis mortui in ydolatria.

Querite me ⁊ viuetis. ⁊ nolite q̄rere bethel ¶ vt ibi adoretis vitulos. ¶ Que est ciuitas in fine possessionis duarum cū x· tribuū in quo loco erubant· x· tribus adorare ydola.

rere bethel ¶ Et in galgala nolite ¶ per hunc locum notant̄ etiā aliqui de duabus tribub⁹ adorasse ydola ¶ alias trāsibitis intrare· ⁊ in bersabee non intra ¶ et hoc ideo. ꝓhibet q̄ captiuabunt babilonenses harum duarum ciuitatū per assirios et ꝑ has intelliguntur x· tribus captiuande·

bitis. quia galgal captiua ducet. ¶ de bersabee tacet. quia victis x· tribub⁹ bersabee que erat i tribu iuda illo tempore non est destructa ¶ qui querit fide incipit viuere operibus iustitie·

⁊ bethel erit inutilis ¶ Querite do ¶ qui vita ¶ ꝑ eū ¶ qui modo mortui

minum· ⁊ viuite. ne forte combu ¶ x· tribus ¶ dyaboli·

ratur domus ioseph vt ignis. et ¶ ignis captiuitatis ¶ qui liberet a captiuitate

deuorabit ⁊ non erit qui extinguat ¶ adorantes vitulum in bethel ¶ in amaritudinem ydolatrie.

bethel Qui conuertitis in absin ¶ quo discernere debetis inter creatorem et creaturam· ¶ iustum dñm assumentes iniquitatem vel adherentes tercinis. relinquitis eum qui iudicaturus est orbez in equitate ¶ vestra positi

thium iudiciū ⁊ iusticiam in ter / ¶ et ¶ boerum

ra relinquitis. facientem arctu ¶ Sanctos diuersa claritate fulgentes· ¶ velut alij splēdorez ¶ astra fulgentia ¶ suis electis· ¶ in claram lucem vel ꝓsperitatem

⁊ orionem· ⁊ conuertentem i ma ¶ ignorantie t̄ tribulatōis ¶ felicitatis ¶ qui dico putabantur in nocte peccatorū mutanē. ¶ tribulationis·

ne tenebras· ⁊ diem in noctē mu ¶ amaras aquas erberco calore suspendit· et in dulce pluuiarum saporem conuertas ad irrigationem terre diffundit

tantem. Qui vocat aquas maris

⁊ effundit eas super faciem terre. ¶ videndo minatur

dominus nomen eius· Qui sub ¶ captiuitatis· ¶ vt male fortio infirmet bene.

rider vastitatem sup robustum· ¶ Rerum direptionem ¶ populum· x· tribuū sic et omneo qui in seculari potentia vel bereticonfidunt·

⁊ depopulationem sup potentem

¶ Et diem in. Ab hora sexta in typum iudaice cecitatis dies conuersi est in noctem crucifixorib· lux etiam q̄ in lege ⁊ ꝓphetis orieb̄at versa est i tenebras illis de quib⁹ scriptū est. obscurent̄ o.e·

¶ Qui vocat Aque maris peccatores q̄s effundit vt conuersi in vulcinem alijs ꝓdicent

dinem alijs ꝓdicent In quib⁹ q̄d̄q̄ dr̄e et amaritudinis inerat ardore veri solis exco quitur·

¶ Qui subridet. Ad flens ips reuertitur· qui q̄ creator oīm ꝓmittat captiuitatem samarie. subridet sic q̄ irascit. et aptis paululū labijs ridere se simulat· vt magnitudinem ire ostendat.

Odio habuerūt. In portis antiq̄ sedēbāt ad indicia ne agricola ad causas veniēs nouo aspectu ciuiū terreret· vel ne cuis lōge ab vrbe discederet

¶ Porte mortis vitia Porte vite ⁊tutes. habet aūt odio iustū existēs i porta ⁊tutis si corripit malū existētem i porta mortis

¶ Idcirco pro eo Ne putaret̄ iste q̄ pro sola ydolatria puniēd⁹ eēt. addit ⁊ cet̄a mala

¶ Heretici diripiūt sibi pauꝑm q̄ nesciūt ꝓtradicē. et q̄d̄q̄ boni opis pauerāt· Edificāt etiā domos ꝓpositōe ꝑbox. ꝫ ab ecclesiastic⁹ viris subuertūt. Plātāt etiā vineas a. q̄ misteria dñi sc̄i se habere mētiunt· Ex ꝙ bibūt nisi vinū q̄s ē draconū furor insanabilis.

Accipientes munu· Contra iudicij ⁊itates vii. munera crescant etiā oculos sapientiū. q̄ accipiunt hetici vt aut sententiā scripturar̄ q̄ pcoribus torquēta ꝓmittūt· ⁊tās i tentatione et cū diuinitus ꝓspa ꝓmittāt. tñ pauperib⁹ tu culenti sunt et seueri.

Quos vides vir ecclesiastic⁹ incorrigibiles sb trahit correctōs. ne videat̄ scīa dare canib⁹

In tempore illo. ca videbit nihil ꝓdeē suā correctōs. tā imīnēte captiuitate a qua liberari nō poterūt.

¶ Querite bonum. vñ q̄ē pastor bonus ⁊ ñ ydolū t dyabolū. vel bonū. i· rectū iudiciū iudicate et non mendaciū vel oꝑressiones.

¶ Odite malū. Odit malum· q̄ non solū voluptate ñ vincit̄. sed odit opa voluptatis. diligit bonū q̄ non inuit⁹ et metu legis q̄ bonū ē operat̄ ꝫ dilectōe ipsius boni. Unde hylarē datorem d.d.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ All. Precepit de hereticis vt relicto errore redeāt ad ecclesiā. z odientes pora dogmata. diligāt veritatē in eccla. z verū iudiciū faciāt in pottis vel vitiotū ea relinquēdo. vel virtutū eas sequēdo. z ficcerti crūt de misericordia.

¶ Platcis. ciuitatum .x. tribunum. vel platcis p quas ducent captiui vel platcis. i. fluuiis voluntatū q̄ p platcas signantur.

¶ Hereticī et gentiles in figmētis et fabulis suis habēt latas platcas q̄ ducāt ad mortem q̄b p sequentes inferē. z in cūctis q̄ foris sunt d. vę. Qui enim sūt i eccla. nō audient vę gēnę dānatōis. ß si peccauerīt. super eos sume clamētū Habēt etiā hereticī agricolas in q̄z armis spinę nascunt. q̄ vocantur ad plancrū. qz noluerunt plāgere sua vel aliotū pcā. Aut Ut ecclastici potēl. inuocate ad penitentiā. plāgit pie tas affectu sup eos q̄ nō egerāt penitentiā.

¶ Ue desiderantibus. Neste ppha dual tribus et toto negotiosse videret. dirigit nunc ppbiaz ad ipsas Prophetatum siqdē erat ipsas captiuandas. z p. lxx. annos reuisuras z maiotē felicitatē habituras. vti solebant optare vt veniret captiuitas. q̄ pacta veniret z felicitas. pria ß obuiat ppheta dicēs illā. pspitatez ñ statiz reuisis dandā. ß ipsos p ea mīra passuros. l. a nabuch. leone. l. ab assuero q̄si vrso. ul. ab antiocho epyfane. q̄ q̄si colubet in iudea illos mordebit. ppbia aūt de illa psperitate tpe christi erat adimplenda.

¶ Ue desiderātib. All. Multi sup bis ut iusti videāt dicūt se de iudicio. vel sine mortis ut incipiāt esse cū christo Sz iusti dicit eē ne q̄a nullus sī peccō. z ß q̄ sibi nō timent digni sunt supplicio. q̄ si vere iusti essent non deberēt desiderare iudicium. in quo peccata reprobōtū grauiter punient. Pro illis ergo debēt esse solicīti. Sed isti sunt similes bomi qui positus in aliqua angustia totam patriam suam vult subrui. vt ipse solus possit liberari. nō compatiēl aliotū calamitati. hic talis tradit leoni. i. dyabolo. vrso. i. ministris dyaboli. colubro. i. pprie conscientie accusanti de boc p in virtute sua cōtinus fuerit. Uel p leonem vrsum et colubrum possunt intelligi diuersa genera tormentorū. quib⁹ hic supbus z immisericors punietur in futuro

¶ Cum reuersi fueritis z secuti cepitis dario ꝓpiente templum edificare vt lassas manus sup parietes retinetis. tūc veniet alexander macedo. vt antbiocus epifanes. q̄ non in babilone vel in susis. ß in templo commorans et intra terminos sancte terre. vos sicut coluber mordeat Ubi g̃ putabant remedium. ibi inueniēt maius supplicū.

Cerit exercituū dñator. In oīb⁹ platcis † Cvillulis vel castellis que sunt extra ciuitatē dicēt ve. i. in ppria terra manentibus vel in captiuitate. in cunctis. vel in corpore et anima. vel in pseni et in futuro † Cum venerint assirii. plāct⁹ et i cūctis q̄ foris sūt dicēt † Cmoze. pmittę loquit vt qui sciunt ꝓinere ad concitandas lacrimas alios incitet ad plāctum vt simul defleant suam miseriam. vt i eo bus locis vbi prius letitia. sit nūc lacrimarū vę vę Et vocabunt agricolam ad luctum. z ad planctum eos qui sci † Cmultas habent vias. nō illā viam que ducit ad vitam.

unt plāgere † Et in omnibus vijs † Chec omnia fiant quia † Cingnatus vobis scum remanere putatis vos

erit planctus. quia pertransibo in medio tui dicit dominus. Ue † Cduabus tribubus † Ccaptiuitatis desiderantibus domini diem. Ad † Cdesiderato venire quid eaz vobis. Dies domini ista † Ctribulatio. † Cita veniet vobis. tenebrę z non lux. Quomodo si † Cnabuchodonosor. fugiat vir a facie leonis. z occurrat ei vrsus et ingrediatur domū z innitatur manu sua super parietem. z mordeat eum coluber. † Ccaptiuitatis vel iudicij Nunquid nō tenebrę † dies domini z non lux et caligo z non splendor † Cpasce. pentecosten et huiusmodi in ea. Odi et proieci festiuitates † Cmanifeste hec dicunt modis qui destructo templo credunt se offerre deo. sed deus ꝓuat nec curat. cetus eorum qui dicūt crucifige vestras. z non capiam odorez ec tuum vestrorum. Quod si obtuleritis mihi holocaustomata et mu

† Cnon mea. quia et si michi manibus. demonibus corde offertis.

nera vestra non suscipiam. et vo † Cad animam ta pinguium vestrorū nō respiciā † Clira et organo. et aliis huiusmodi solebat uti populus ille in figura futurorum.

Auferā me tumultum carminum tuorum. z cantica lirę tuę non ex † Coculis omnium. audiaz. Et reuelabitur quasi aqua † Cvindicta. † Csubaudis cuncta rapiet iudicium. z iustitia quasi torrens fortis. Nunquid hostias et sacrificium obtulistis michi in deserto † Cnō. ſs potiꝰ pot. quadraginta annis domus israel † Cque mihi facta erāt a moyse. † Cad honorē et portastis tabernacula † moloch † Calias deo † Csubaudis portastis. † Cnō enim tantum vnum ydolū colebāt nec hereticī vnā heresim

regi vestro. z imaginem ydolorꝫ † C. i. imagines deorū. s. lucifer tulistis. † Cnon enim a deo accepistis. sed vestra mente finxistis

vestrorum sidus dei vestri. † quę fecistis vobis. z migrare vos faci † Cin assirios et vltra montes meoozuz et pharum.

am trans † damascum dicit dominus deus exercituum nomen eius.

Ca. VI.

Ue vobis qui † Cqui vocatio diuitijs in duabus tribubus.

opulenti estis in sion † Cin fortitudine populi. z tribuum. et confiditis in monte samarię. † Cqui estis optimates et capita. i. principes i populo † Ctumorum animi corpore ostendentes vt honorificentini ab hominibus

optimates capita populorū † ingredientes pompatice domum israel

¶ Tenebrę z caligo contraria sunt luci z splendori. ita meror z tristicia. letitię z felicitati. q̄ contigerunt eunnibus i captiuitatē vel contingent hereticis in die iudicij.

¶ Hec omnia congruunt hereticis q̄ fugiūt leonē. z incurrūt in vrsum. et ingressi domum quā putant ecclesiaz dei. innituntur parietibus q̄s ipsi fecerunt. z a serpente mordentur. quorum die tenebre eripiunt. botum sacrificia deus odit. z quotiens congregant i nomine domini. a fetore eorum deus nares auertit. z si offerūt olocausta ieiunij. z multorum taliū deus ñ aspicit.

¶ Odi et proieci Prope ß iudā et illos q̄ de isrl cerimonias deo obseruabant dr. q̄ manu deo. ß corde demonijs offerebāt z deo potiꝰ in fetore q̄si suauitatē odoris offerebant

¶ Morale. Quocūq; tpe ñ redimūt pcā etemosinis facit. d rapis

¶ Auferā me tumultum. Tumultuosos. z psalus q̄lis in foro solet audiri. cātica aūt q̄ david ꝓposuit et q̄b a deo laudandū dā leuitę solebāt vti. respectue tu multū vocat. q̄a eadē ydola offerre placuerāt Judeoꝝ etiā traditio z psalmi q̄s i synagogis canūt. z hebreoꝝ cōposita laudatō. psalmi sonus reputat a deo q̄ nō est speciosa laus in ore peccatoris

¶ Et reuelabitur. Quia sacrificia q̄ mibi debebant. ydola obtulistis. iudiciū meū z iustitiā meaz oīb⁹ manifestabo. cū vob i ea ptiuitatez ducā. tra a suis habitatoribus nuda relinquet. sic aq̄ de fluēs vbi inuenit pnuz locū trāsit. z nuda relq̄t loca q̄ pus opiebat Que aq̄ etiā torrēs dr q̄ null⁹ ei resistē pōt.

¶ Et q̄ tpe facta est caput vituli in deserto. omnia q̄ fecerūt vel obtulerunt filij israel ydolis z nō deo fecisse monstrant. Sī li etiā legantur p ea deo aliqua obtulisse. non volūtate ß metu penaꝫ offerebāt. z ideo deo nō placebant. z non solū in deserto ß etiā in terra. pmissionis ubicūq; occasio fuit corde reuersi sunt in egiptū. Moloch ydolū est ammonitaꝫ. et interpretatur rex. z significat lucifer quem adhuc colūt saraceni.

¶ Mistice tabernacula portat moloch. q̄ se facit habitatōem demonis. cum deberet esse templū dei. z sub nōe christi falsa dogmata confingit. et sydus eius colit q̄ se transformat in angelum lucis.

¶ Damascus sanguinē bibens. vel sanguis alicui. vt p penitentiā ad bibendū sanguinē dñi. puocem. Ferunt aūt hereticī trās damascū vt ñ sanguinē christi bibāt. ß aureo calice de manu babilonis ebrent. Ca. VI.

¶ Ue vobis qui. Hec ad duas z ad .x. tribus referunt. maxime aūt

ad optimates & vtroq; pplo. Mistice hereticis indicit vę. q̄ videnť sibi opulēti cū eccl'am dei dicāt esse pauperem & abiectā. & supbiūt q̄si sint custodes mandatoꝝ dei. Illis etiā ꝓpriť vt pſideret philosophias diuersarū gentiū. & inueniēt esse angustiores termūs sacre scripturę q̄ totū mūdū iplere uit. Supponit aūt a q̄ bus malis iubeat ſtare. ſ. q̄ veniēt ad diē dānatōis. malū patiētibus q̄ in hoc mūdo gaudetis ſblimari p̄ iquitatē q̄ ipudi ve Rę salutis to pretis in imundicijs carnalib⁹. q̄ pmedetis nō solidā cibū ad roborandas vires. & molle & teneā q̄lis ē agnus vel vitulus solo lacte saginat⁹ Qui etiā vt oīa volu ptati vę fruāt. cōcrepatis manib⁹ ad nocē ꝛ organū. nō ad laudes dei sicut fecit dauid. Qui & phyal' diuine scripture potat⁹ vinū ertoris. Qui etiā ungu tes diuine sciētię ven dicatis vob⁹ sacerdotij dignitatē. dicentes vos esse vnctos dei. Isti etiā nullo cruciatu afflictiōis ꝓ interfectiō ne eoꝝ q̄s deceperūt.

Transi. in calan. ſcr. domus isr̄l trāsi & vide. & pge ad muros plimos. & descēde ad tocalas eoꝝ q̄ cadunt bibentes.

In emath Que ē ciuitas hirie. & dr antiochia. magnaꝝ dicit ad differentiā alteri⁹ emath q̄ alio nōie dr epiphania. In emath infecit nabuch. filios sedecię. ꝛ ipm eccauit

Qui dormitis. Latis abūdāt diuitiis. vt etiā i lectis eburneis. vel aureis suam exp̄cēt libidinem.

Qui canitis. Quid⁹ ſi ſufficit luxuria & gulositas. nisi tibiarū et psalterij et lire cātici⁹ aureis mixtis. ut q̄ multiplicia da uid inuenit ad cultuꝝ dei. vos ad voluptates & luxuriā ꝓferatis

Sicut dauid bauit vasa. i. instrumēta musicę artis in q̄b⁹ deo placuit. sicſti putant se placere deo. ꝓpter solam concrepationem vocum. cū eoꝝ longe sit a deo. dauid deo zelo et maxime corde placebat.

Et nichil patiebant. Et cum principes ita affluant diuitijs non curant si quid de populo. & tribuum pit. ſ contemnant quasi ſi morianť bruta animalia.

Iurauit dñs. Omnis sermo eius ꝓ iuramēto debet accipi. & nostro more loquitur. non q̄ animam habeat sicut nos. ſ nomine anime affectus

¶ qui estis optimates et capita populorum.
¶ quę est ciuitas perfidie

Transite in calanne et videte. et
¶ qui habitatis in monte syon et in monte samarie

ite inde in emath magnam. & de
† ¶ ciuitatē ¶ qui habitant in campestribus.

scendite in gerb ¶ palestinorum. &
¶ subaudis descendite ¶ sicut azoti et gaze.

ad optima quęq; regna eoꝝ. Si
¶ cōsiderate si regnum illorum est melius vel latius vestro.

latior terminus eoꝝ termino ve
¶ vos inquam de populo israel ¶ a terra ue
stra † captiuitatis quę dura ferentibus mala

stro est qui ¶ sepan estis in diem
¶ qui cito estis subuenturi imperio sennache rib. vel nabuchodonosor. vel romanorum sub

malum. & appropinquatis solio
quibus multa mala estis passuri. & tm̄ nunc delectamini. Qui dormitis in lectis

eburneis. ¶ mollibus & vt sompnū libidini copulatis. ¶

eburneis. & lasciuitis in stratis
¶ nō ad sustentandam naturā. ſ ad luxuriā et quidquid i gregibus optimū. vel pingue. gule vestre deseruit.

vestris Qui comeditis agnum de
¶ saginatos. et medii languidos et debiles of fertis

grege. & vitulos de medio armē
¶ i. propter cantilenam puratis vos audiri

ti. qui canitis ad vocem psalterij

Sicut dauid putauerunt se habe
¶ nō ad satiandā siti. ſ ad opprimendū am mum

re vasa cantici bibentes in phia
¶ ſ ad restringendos dolores corpis puro oleo seu cartis vnguentę.

lis vinum. & optimo vnguento

delibuti. & nihil patiebātur super
¶ qz hoc agunt p̄cipue † i ſpiritu. nō differē pena i futuro ¶ principes primi captiui ducent. qz potentes potenter torquenta patiunt

contritōe ioseph Qua propter nūc
¶ in principio

migrabunt in capite transmigran
¶ eoꝝ collectio lasciuientiū populi captiua bitur. vt qui vnum cōsensum habuerunt in voluptatibus simul puniantur

tium. & auferetur factio lasciuiē
tium. Iurauit dominus deus in

anima sua dicit dominus deus ex
¶ abysso et ab omnibus vel specialiter. & vel generaliter tri tribuum ¶ contra deum et cōtra christum

ercituum Detestor ego superbiā

† assirię vel romanis

iacob. & domos eius odi. & tradā
¶ samariam vel hierusalem vel quascūq; ciuitates eoꝝ eiusdem terre

ciuitatem cum habitatoribus suis
¶ si remanserit de captiuitate.

Quod si reliqui fuerint decem vi
¶ fame et pestilentia

ri in domo vna. & ipsi morientur.
¶ qui mortuus fuerit ¶ vicinus qui remanserit.

Et tollet eum ꝓpinquus suus
¶ ad sepiendum qz p̄ multitudine mortuorum integra corpora nō poterunt efferri. nec singulis corporibus singule sepulture ipendi

& comburet eum vt efferat ossa de
¶ ille qui vocatus est cum tā fuerit lassus portando.

domo. & dicet ei qui in penetrali
† subaudis aliquod corpus quod cōburam.

bus domus est Nunquid adhuc
¶ coram qui corpora crpellebat
¶ iam non habeo quem tibi tradam.

ē penes te Et respondebit Finis

est. Et dicet ei. Tace. & non recor
† ¶ qui tot mala infert nobis. ¶ ꝓpiet mihi ſstris assirius et chaldeus. et q̄ eos peutiet domū qz dabit illis vires peutiendi

daberis nominis domini Quia

ecce dominus mandauit. & percuti
¶ .i. tribuum que p̄ lus peccauerunt eterna ca ptuit⁹ ꝛ frementur ¶ iuda in qua fuit templū sanctum quia dem. ſcd post ter. annos refarciet

et domum maiorem ruinis. & do
mum minorem scissionibus. Nū
¶ in petrosis.

quid curzere queunt in petris eq̄.
¶ Siluestris bos non potest domari. vt suscipiat aratrum. ¶ Eum equi et bubali nō possit mutare suam naturam. vos mutastis naturaꝝ dei. qz suauem ad iracundiam. ꝓuocastis.

¶ non

aut arari potest in bubalis? Quo
niam conuertistis in amaritudinē
¶ iuste iudicantes ¶ .i. bonā operationes o?
¶ in amaritudinem.

iudicium. & fructum iusticię i ab
¶ in vitulis qui nihil sunt. qz vo olum nichil est. vel in nullo bono verbo

sinthium qui letamini in nichilo.
¶ hereticis vel quilibet malus in sua fortitudine gloriat. ſ iustus. in deo ventilat inimicos

qui dicitis Nunquid non in for
titudine nostra assumpsimꝰ nobis
¶ Regeo quib⁹ ventilaremus inimicos
¶ propter hec mala ¶ que eorum videt.

cornua Ecce ego suscitabo super

per conuersationes et colloquia eorum mee pti. morientur morte que ducit ad tartara quia ossa id est fortitudinem istorum sepelient vicini. de quibus dicitur. Finite mortuos sepelire m. ſ. Ds ille qui ex toto manet foris non ingrediens domum mortui. & magis mortuos ejciens. & prouocans ad penitentiam. imperat ei q̄ mortuos comminuit ut taceat. quia pollutio ore non debet nominare bonum nomē dei. Unde dicitur. Peccatori dixit de. quare t. e. i. m. &c.

Et. Qui remanserit in cubiculo domus & q̄ eū vocauit ad cōburēda ossa mortuoꝝ

Ille q̄ extra corpus cremat anq̄ ille iuret se nō habere quē tradat. impat vt taceat. & nō recordet nomis dñi. Quia apud isr̄l nomē dñi in tātā venerat oblionem. q̄ nec mal' pressi nec tribulationib⁹ ꝓpulsi. dignabant audire inramentum p nomen dñi.

Quia ecce De
dinas domos signi. cat' eccla ad deū collecta de iudeis ſli & domo maiore. ꝓpt' legē et ꝓphas. & de gentib⁹ q̄si de minore domo. q̄a erāt aliena a testamēto dei. & eccla si nō baberit disciplinā & seruauerit mādata dei manū patientis dei sentū dū peccatōib⁹ & hereticoꝝ & falsmatib⁹ quat. Quā manum si voluerimus effugere. de ꝓpationib⁹ alienis accipiamus exemplū Petrus dixit? l'sumi dorcas? Eq̄ demones. ēt qui i christo ē. dyabol'? nō pōt attingere. & collidit⁹ soliditate petre.

Quoniam cō
Quare de eq̄ bubalo dixit. manifestat. Quoniā cōuer. cū & alia fuerit naturā. filij israel naturā suā non seruant.

In furore cōuertit iudicia. qui iratus iudicat. & hic nullū. vel amarum fructum capit de iusticia.

Nūquid nō. Dicebāt. tribus q̄ in sua fortitudine elegissent ieroboam. & filios eius contra dei voluntatem.

Ecce ego. Quia mali vsq; adeo eriguntur in superbiam vt ponant

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

in celum os suum. Deus suscitat seuaz gentem q̄ conterat eos. nec sinat ītro
ire emath. vel torrentem. Emath murus vel murata. i. celestis hierusalem
In hanc ꝑō introire t saluari erectus ī supbiā. neq; in torrentem. d̄ quo
dicit. torrente voluptatis tuę p.e.

¶ Emath. i. anthiochia. est ī principio t̄re ꝓmissionis et alia
pte terminat torrente
deserti. qui decurrit ī
ter pellusium. et rino
colurā ciuitates

Ca. VII.

¶ Hec ostendit. Non tantum euentu ra post multa secula. ſ etiā qui primis tēporibus euenturum est. Imo ꝓphetice p̄dicit Solemus enim malis nostri tēporis plꝰ terreri q̄ futuri. Dicit g̃ in primo futurum sennacherib cum infinita multitudine. t pꝰ eum nabuchodonosor.

¶ Sicut locuste si in principio serotini imbris. i. uerno tempore venerint quādo cuncta virent. t omnis ager parturit. cuncta pene consumunt. sic sennacherib adueniens dū floreret regnum. t tribuum. cūcta vastauit t captiuauit t sicut pilos qui remanent a tōsore. nouacula supducta euellit. sic post sennacherib veniens nabuchodonosor. q̄ apꝰ ysaiam nouacula vocatur. et hic ꝙ brucum signatur duas tribus q̄ ibi reliquę erāt ī terra illa captiuauit. Tōsor autem vel tonsura regis dicit exercituꝫ cal deorum qui nihil virentis herbe reliquit in terra.

¶ Alit. Cū pꝰ opa iustitię aliquis grauia ꝓmittit. inducitur super cum generatio locustarum veniens māe. quādo icipit peccata sua cognoscere. t quia non agit penitentiaz adducitur brucus id est quedam superba et arrogans fœtitudo que omnia consumit. Sed sancti pro huiusmodi ꝓcantur. dicendo Domine parce. quia quis medicorum potest istam emorroidā sanare. nisi tu solus. parvulus est. quia nulla vel panca vestigia virtutum in eo sunt. hac prece placatur deus.

¶ Dñe deus pro. e. Nolo me electū esse de numero pastorum ut nunciem ruinam. x. tribuum.

ſ o domus maior et domus minor.
vos domus israel dicit dominus
ſ assiriorum et chaldeorum.
deus exercituum: gentem. et con
ſ i. a principio terre ꝓmissionis usq; ad ter
minum eius
teret vos ab introitu emath usq;
ad torrentem deserti.

Ca. VII.

ſ non solum ꝓdicta ſ etiā hec que dicturus sum.
Ec ostendit
mihi dominꝰ deus.
ſ creator assiriorū qui per locustas si
gnatur.
Et ecce fictor locuste in principio
germinantium. serotini imbris. et
ſ subaudis veniebat ſ vel brucus ſ vel tō
suram regis
ecce serotinus post tonsorez gre
ſ brucus qui veniebat post locustam et oculo
menta intelligerem quid ꝑ brucum signaretur
timens ne tota gens funditus extirparet versus ad ꝑces
gis Et factum est cum consumas
set comedere herbam terre. dixi.
Deomin deus ꝓpicius esto ob
ſ de captiuitate nisi tu
secro. Quis suscitabit iacob. q̄a
ſ lacrimis deꝑcantis placatus.
paruulus est. Misertus est autē
ſ Non perdam omne genus israel. ſ reliqui
as saluabo.
dominus deus super hoc. Non
ſ etiam que dicturus sum.
erit dixit dominus deꝰ Hec oste
ſ immittit deus ad vindictam nabuchodo
nosor
dit mihi dominus deus. Et ecce
ſ vt succendat ciuitatem et templum.
vocabat iudicium ad ignem dñs
ſ delebit populum qui compatur aque pro
pter fluxum
deus. t deuorauit abyssum mul
ſ subaudis dei. i. templum et altare
tam. t comedit simul partem. Et
ſ ozans ꝓ populo ſ a vindicta quā cepisti ex
ercere
dixi. Domine deus quiesce obse
ſ quia non est alius qui possit relevare humili
atum. nisi tu qui captivos potes in terram tuas reducere.
cro. Quis suscitabit iacob. q̄z par
vulus est. Misertus est dominus

¶ Paruulus numero gentiuꝫ. vel sanctoꝝ. vel fortitudine. sepe ab bo
ſtibus delectus.

¶ Misertus est. Captiuatis. x. tribubus vltra montem persarum mi
ti de eisdem remanserunt. dnę etiam tribus post. lxx. annos cū peniterent
relaxate sunt

Et ecce vocabat. Per destructionem quam fecit sennacherib in decem tribub̄ significatur inreparabilis destructio hereticorum. Per duas q̄s captiuauit nabuchodonosor significatur peccatores in ecclesia qui bene credūt. ſ vitijs sordent. bis purgandis vocat deus in diuinum ad ignem. vt quale sit opus vnius cuiusq; probet. big nis ꝑus tenorat abissum id est omia genera peccatorum. et postea venit in eos qui sunt in parte dei. vt a domo dei incipiat iudicium. ut si cuꝰ opus arserit. detrimentum patiatur. ipse autē saluetur. t sic humiliati miseretur deus. t q̄a paruuli t humiles lāt suscitantur mō ꝑ viventes. tandem in gloria.

¶ Nabuchodonosor dicit iudiciū. q̄z ꝑ euz iudicauit dꝰ spūm. q̄ noluit discernere iter creatorē et creaturaz.

¶ Et ecce do. ſ. Per muꝝ litū ꝓs iudaeꝰ q̄ lic ꝑ circuicliones. t dei ꝓgnitores. Per trullaz q̄ ornat muꝝ. auxiliū dei. q̄ꝑ tegat sperātes in se

Et sanctificatōes q̄a affirꝝ nō solū ꝓncipes t spūm captiuaue rūt ſ etiā vitulos aureos destructos in pte cum redegerūt.

¶ Et misit. Quasi pōtifex audet mittere ad regē. timēs ne si populꝰ cōcertat ad cultū dei. ipse sacerdotij amittat gloriā

¶ Hec ad beticos referunt q̄z sacerdos amasias solet mittē ad regē t patronū betic ri accusādo iustos. et ꝓphetes eis ne cōtra regis voluntatz ꝓdicēt. q̄a bethel. i. falsa ecclesia ē sanctificatō regis. dicūt enim rex nobis ꝓsentit. t q̄ aliꝫ ꝓdicat. deum offendit.

¶ In gla. m. Si dixisset mortē ieroboā. videret nō sulcipe penitentiā ꝓz ait. cōsurget dñs q̄si cōminans penā. vt agāt penitentiā

¶ Et dixit amasi. Prophetā vocat vel irrisorie. quasi mendacē. vel

ſ cum in supradicto capitulo dixisset. hoc ſ
erit. addit. hoc etiam non est futurum quod ti
mebat.
super hoc. Sed t istud non erit
dicit dominus deus. Hec ostēdit
mihi dominus deus. Et ecce do
ſ Plastratum et ornatum et planum. contra
murias pluuiarum munitum.
minus stans super murum litum
t in manu eius trulla cementarij.
t dixit dominus ad me. Quid tu
vides amos? Et dixi. Trullam ce
mentarij Et dixit dominus. Ecce
ſ deponam. auferam auxilium meum
ego ponam trullam in medio po
puli mei israel Nō adiciam vltra
ſ ornare et ꝓtegere ſ murum. ſ et me desi
stente ab auxilio destruentur
superinducere eum. Et demoli
ſ in dan et in bethel et in omnibus collibus
ſ i. vituli ꝑ quos putabant se sanctificari.
entur excelsa ydoli. t sanctifica
tiones israel desolabuntur. t con
ſ i. familiam et filios eius. ipse enim nō fuit
gladio interfectus ſ qui fuit nepos iehu
surgam super domum ieroboam
in gladio. Et misit amasias sacer
dos bethel ad ieroboam regem is
rael dicens. Rebellauit contra et
ſ in hoc contumelia tua non mea.
amos. in medio domus israel.
ſ tanta loquit aduersum te et tuos. vt habita
tores terre non possint sustinere
Non poterit terra sustinere sermo
ſ verba que deus ꝑ amos loquebat. non deo
sed ꝓphete attribuit. vt iram regis contra eum
excitet.
nes eius vniuersos Hec enī di
ſ in hoc mentit. non enim dixit amos mo
riaz ieroboam. sed cōsurget sup domū eius. nisi
penitentiam egerit.
cit amos In gladio morietur ie
roboam. t israel captiuus migra
ſ nisi penituerit ſ cū ieroboam verba ama
sie quasi vana respueret. ille assumit auctoritatem sacerdotis dicens ad amos.
bit de terra sua Et dixit amasias
ſ o ꝓphete amos
ad amos. Qui vides. gradere. fu
ſ in qua natus es. vbi libenter audiunt insani
ſ exerce artem tuā ibi ꝑ quā cibos habeas.
ge in terra iuda t comede ibi pa

quia videt eum a populo libent' audiri.nō audet inferre aptam iniurias. ne auditores illius lederet.

¶Sanctificatō re.c. Nō ait sanctificatō dei nostri ē.ſ regis adolando regali fastigio.mos enim est colentib falsos deos. vt qō facunt suis regib attribuant.

Nō sum pphēta Spūs non semper administrat pphetis prophetiam. ſ ad temp⁹ et tunc recte dicuntur pphete cum illuminātur. Qui ergo ait. nō sum pphēta intellexit modo.

¶Sicomorus idem est qō rubus. afferens mora. q̄ pastorum fame repellunt.et folia esuriem pecorum.

Vade et pphēta Quia humiliauit se dicēs.non sum pphēta.statim meruit accipere spiritū pphetię.

¶Non stillabis Prophetę dicuntur stillare.i.q̄dam pua dei tri annūciare. q̄si quasdam stillas mittere. Nulla enī creatura posset irā dei omni potentis quanta ē sustinere.

Uror tua. Amasias interpretat robustus z fngidus. qt feror et rebellis hereticus.phibet ecclesiasticum virum ne pferat dei doctrinam.z corrigat populum errantē bonus vror.i.falsa ecclesia aparebit omnibus.z filij quos in error genuit.gladio diferentur.humus illi⁹ et omnia q̄ habet erit possessio demonis.et ipse morit in terra polluta q̄ non habet habitatorem deum.ſ mltis erroribus contaminatur et populus qui falsum nomen isrl sibi assumit.captivatur ō terra. vt non deo sed demonibus et heticis seruiat.

¶Non est tātus dolor in filia stupra quā tus in vrore polluta. nec tātus in occisa vxore. quantus in filijs trucidatis. Maritus vrorem mallet interfici q̄ pollui.

¶Et israel ca. Tādem captivitas fiet. ꝑus inspectis his malis.qt non ꝑus morieris q̄ videas captivari quos decepas. Ca. VIII

¶Uncinum pomorum. Sicut vncino trahunt rami arborum ad carpenda poma.ita primare facit tempus captivitatis.et vt apte ostēdatur q̄d p vncinum significet.subdit. venit f.s.

¶ vt de pphetis vituas ſ qrib habes mltos quos cōsu cuisti seducere ¶ vbi ego sum sacerdos.

nem. z ibi pphetabis. et in bethel non adijcies vltra vt prophetes. quia sanctificatio regis est. z dom⁹ regni est. Et respōdit amos z dixit ad amasiam Non sum propheta. z non sum filius pphetę. sed armentarius ego sum vellicās sicomoros. Et tulit me dominus cum sequerer gregem. z dixit ad me dominus. Uade et pphēta ad populum meum israel. z nūc audi verbum domini. Tu dicis nō prophetabis super israel. et non stillabis super domum ydoli. Propter hoc hęc dicit dominus Uror tua in ciuitate fornicabitur. z filij tui z filię tuę in gladio cadent. humus tua funiculo metiet. et tu in terra pollura morieris. z israel captiuus migrabit de terra sua.

¶ hęc dicturus sum.

¶ hęc ostendit mihi dominus deus. Et ecce vncin⁹ pomorum. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Uncinum pomorū Et dixit dominus ad me. Uenit finis super populum meum israel non negligam ultra vt pertranseam eum. Et stridebunt cardines templi in die illa dicit dominus deus multi morientur.in omni loco.proijcietur silentium. Audite hoc qui conteritis pauperes.et deficere facitis egenos terrę dicentes Quando transibit mensis. z venundabimus merces. z sabbatum z aperiemus frumentum. vt minuamus mensuram. z augeamus siclum. z supponamus stateras dolosas vt possideam⁹ in argento egenos z pauperes p calciamentis. z q̄s quilias frumenti vēdamus Jurauit dominus in superbiam iacob. si oblitus fuero vsq̄ in finem omia opera eorum. Nunquid super isto nō contremiscet terra. et lugebit omis habitator ei⁹? Et ascēdet quasi fluui⁹ mozum. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Uncinum pomorū Et dixit dominus ad me. Uenit finis super populum meum israel non negligam ultra vt pertranseam eum. Et stridebunt cardines templi in die illa dicit dominus deus multi morientur.in omni loco.proijcietur silentium. Audite hoc qui conteritis pauperes.et deficere facitis egenos terrę dicentes Quando transibit mensis. z venundabimus merces. z sabbatum z aperiemus frumentum. vt minuamus mensuram. z augeamus siclum. z supponamus stateras dolosas vt possideam⁹ in argento egenos z pauperes p calciamentis. z q̄s quilias frumenti vēdamus Jurauit dominus in superbiam iacob. si oblitus fuero vsq̄ in finem omia opera eorum. Nunquid super isto nō contremiscet terra. et lugebit omis habitator ei⁹? Et ascēdet quasi fluui⁹

¶ Per vncinum intelligit' adbreviatū temp⁹ captivitatis.

¶Uenit finis. Possunt hęc referri etiā ad tempus captivitatis q̄ p romanos facta est in victionem sanguinis christi. z hic est finis z victima captivitas Ultra quā non parat eis deus. z vlulant cardines templi.super occasum populum corruentes. z in omni loco sparsum est silentium indictis litteras legentibus moysi et pphārum. ſ quia amiserunt spiritū nullam spiritualem intelligentiam habentib⁹ vbicunq̄ fuerint in dei potius mussitant. q̄ loquantur. z omis interpretatio scripturarum eis muta est et silēs.qr non ponūt aures ad audiendum.

¶Et stridebūt. Ululabūt pre nimia miseria habitantium z est yperbolice dictū q̄ cardines portarum sentientes pondus miserię vlulent. z qt facit mentiones templi q̄ erat dicti olim.hoc ad duas tribus ptinere videtur.

¶Audite hoc. Ne sine causa videat facta cōminatio captivitatis commemorat offensas populi. o iudea z israel. audite q̄ fedus feceritis. conteritis pauperem in iudicio. vt fame et egestate confectus auferatur de terra.

¶Peruersi principes et doctores putāt questum esse pietatem. et sedentes in templo q̄si numularij ponūt columbas.non in cauea ſ in cathedris quasi magistri vendāt dona spūsancti. et faciūt mensuram minorem et maiorem. vt pauperibus vel nichil vsq̄ paxdent. ſ diuitib⁹ lōgo sermone loquuntur. z ꝓpter penurias capita pauperum concūcāt. z non frumentum tritici q̄ confirmat cor hominis. ſ vilissimā pulueremq̄ amicis fauculy ingerunt. hęc etiā videntes cum dominus dicat. gratis accepistis gratis date.

¶Et quis quilias. In tantam rabiē incidit pfluistis. vt non solū frumenta ad sustentationem corporū vēdatis. sed etiam purgamenta frumenti pulueremq̄ z paleas tritico ꝑmiscētes.

¶Jurauit. Qui non cōminanti: credat vel iuranti

¶Et ascendet quasi. Ille habitator de captivitate. si egerit penitentiam.sicut nilus dispositōe dei semel in anno irrigat totam ęgiptum cumulis arenarum daudentibus bestia eius ne defluat in mare. z hic post

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

irrigationem solutis cumulis, redit ad alneos et ingressus mare absorbet sic populꝰ iste si pseuerauerit in delictis descendet in captiuitatem. vel etiã eternã damnatõem.

¶ Et erit in die. Possūt hec referri ad tempꝰ passionis dñi nri. quãdo sexta hora sol non sustinens dominũ videre in cruce, retraxit radios, et quãdo obcecatis cordibꝰ iudeorũ in die lumis uerus sol occubuit. et adhuc nõdũ romanis festiuitates et cantica eorum uersa sunt in luctum. et ecce illa die omnia repleta sunt lacrimis et penitudine et cilicio. et recalnati sunt quia christum nõ habẽt. qui est ogimentũ omnium electorũ. tũc populꝰ israel quondã pmogenitus dei, eterno luctui tradit⁹ est.

Super omne ca. Loquit sc̃om consuetudinẽ veterũ q̃ positi in tristicia radebãt sibi capita vel quotã capita ab hostibꝰ i captiuitate radebantur

¶ Ecce dies veni. Mittit deus in eos q̃ tertiã sapiãt famem audiẽdi verbum dei. quãdo ꝓpter peccata ꝓpli deficit doctrina i ecclis. et a mari. i. a falsis et amaris fluctibꝰ veniũt rursus vsq; ad mare. i. ad amara. qa non occurrũt eis dulcissimi fõtes et ab aq̃lone v. a. o. capiũt deserere aquilonẽ uentũ. s. simum ventũ. et pueni re ad orientem. sed nõ possunt inuenire. qa non recto itinere pergunt. ꝑ deus infra. ctibus circũeunt.

¶ Sacra scriptũra i quibdã locis aq̃ est, vbi facile ꝓpicꝰ. in q̃ busdã panis, vbi difficilior intellect⁹ et cõteri oportet.

¶ In illa die. Cũ aufert deus in ecclesia intelligentiam diuini eloquij. morientur uirgines. i. animę subditorum q̃ habẽt pudiciam ꝓ abstinentiaꝫ malorum. sed sunt fatue. quia non habent lumen veritatis. subtracto verbo vitali. pit pudicicia. moritur castitas. cessant virtutes. deficientibꝰ virginibꝰ etiam adolescentes id est q̃ fortiter vicerunt mundũ. deficiũt ideo. quia iurant in ydolo samarię id est firmãtur in dogmatibus hereticorũ qui ꝓ samariã intelliguntꝰ Qui hetici etiaꝫ desiderãt viam berſabee q̃ est in tribu iuda. qz multi hetici desiderãt imitari sacramenta ecclesię.

¶ Et viuit via beꝫ ꝓ quam imus adorare deos eius. Ideo erabant decẽ tribus vt non solum adorarent vitulum in dan quę est ultimis finibus eorum. sed longo itinere ibãt in berſabee quę est ultimus in termino tribꝰ inde adorare ydola q̃ duę tribus quondaꝫ adorauerunt.

vniuersꝰ. et cũcidet et defluet quasi
¶ captiuitatẽ. i. et duarũ tribuũ.
rinus egipti. Et erit in die illa di
¶ omnis leticia translbit ab eis. in agen captiuitate.
cit dominus ¶ Occidet sol i meri
¶ tristicia replebo habitatores huius terre manifestatione huius captiuitatis
die. et tenebrescere faciam terraꝫ
in die luminis. Et conuertam festiuitates vestras in luctum. et oia
¶ quia erant soliti cantare cantica leticie
cantica vestra in planctum. Et in
ducam sup omẽ dorsum vestrum
saccum. et sup omne caput vestrũ
¶ et tantus erit luctus et tristicia. vt vincat dolorem matris quam habet de morte filij vni
ci. ¶ terram
caluicium. ¶ Et ponam eam quasi
¶ nouissimam captiuitatem quasi diem iudi
cij alias mortis.
luctuꝫ vnigeniti. et nouissima eiꝰ
¶ resurrectõis
quasi diem amarum Ecce dies ve
niunt dicit dominus et emittaꝫ fa
¶ iudeorum ¶ ad sustentationẽ corpo
ris. que fames cogit aliquãdo uesci humanis carnibus. seꝺ famem uerbi diuini ad refectõẽ anime que missa est in iudeos post resurrectõẽ domini. hec fames grauius urget ꝙ illa que ẽ corporis.
mem i ¶ terram. nõ famem ¶ panis
neq; sitim aque. sed audiendi ver
¶ presii hac fame
bum domini. Et comouebuntur
¶ Britannico. ¶ atlanticum. ¶ toto orbe peregrini
a mari vsq; ad mare. et ab aquilo
¶ ¶ Legendo et meditando dicta ꝓphetarum et non inuenient. qz negant verbum dei quod factum est in manibus omnium ꝓphetarum. Quod erat apud patrem et caro factũ habitauit in nobis
ne vsq; ad orientẽ circuibũt ¶ que
rentes verbum domini et non inue
¶ cum misero famem. ¶ Synagoge que olim virgines in patribus.
ment. In illa die deficient ¶ virgi
¶ ¶. i. doctores synagogarum.
¶ deficiant ¶ verbi dei.
nes pulcre. et adolescentes ¶ in siti
¶ modo ¶ i. in ydolo vel peccato
qui iurant in delicto samarie. et
¶ ¶ Sicut iuramentũ dei declaratur. viuo ego dicit dominus. sic illi econtra. viuit deus tuus dan.
dicũt ¶ Viuit dominꝰ deꝰ tuꝰ dan
¶ in captiuitate illi qui ita iurant
et viuit via berſabee. et cadent et
¶ non resurgent de captiuitate. ad ꝓfectum facultatem.
non resurgent vltra.

Ca. IX.

¶ qz velamen erat remotuꝫ ab oculis.

Vidi dominũ
¶ quod erat in hierusalem
stantem super ¶ altaria
¶ ꝓphete vel angelo ¶ nuncia penitendum a nabuchodonosor.
re. Et dixit ¶ Percute cardinem. et
commoueantur superliminaria.
¶ i. cupiditas rerum temporaliũ.
¶ quare ¶ in principibus vel in mẽte
Auaricia enim in capite hominũ
¶ subaudis dominẽ eorum ¶ nabucho. et eat
eorum
et nouissimum eorum ¶ in gladio i
¶ ¶ voluit superbias fugere in egiptum nec potuit. ¶ illi qui gẽuerunt in egiptum. ibi nõ ſũt saluati.
terficiam ¶ Non erit fuga eis. et q̃
¶ ¶ yperbolice etiaꝫ si hec fecerit. nõ poterunt euadere ¶ sicut factum est in babylone et abiit.
fugerit ex eis non saluabitur. ¶ Si
qui aũ sunt sepulti ꝙ mortui
descenderint vsq; ad infernuꝫ in
¶ non q̃ ante resurrectõẽ aliquis retrahat. seꝺ etiaꝫ in inferno positi sunt in potestate dei
¶ ¶ sicut enoch et helias cũ corpibus rapti i cẽ
de manu mea educet eos. et si ascẽ
lum dixerint arbitrio
derint vsq; in celuꝫ. inde detrahã
eos Et si absconditi fuerint in ver
¶ ¶ qui densissimã habet siluaꝫ
¶ aliquid melius.
tice carmeli inde scrutans ausfe
¶ ¶ Si voluerint se abscondere ab oculis mortiuas voluptates.
ram eos Et si celauerit se ab ocu
¶ vt suscipiat eos.
lis meis in profundo maris. ibi
¶ sicut mãdauerat deus iona. ¶ lauatharn vel ecto ¶ faucibus deuorabit quasi bestia.
mandabo ¶ serpenti. et mordebit
¶ quod sub enigmate dixerat. aptius ponit.
eos Et si abierint in captiuitateꝫ
coram inimicis suis. ibi mãdabo
¶ ministris sennacherib et nabuchodonosor.
¶ nec seruitus liberabit a morte ¶ quasi ira
tus
gladio et occidet eos Et ponam
¶ qui poterunt mortem effugere
¶ vt per tormenta ad penitentiã compellantur
oculos meos ¶ sup eos ¶ in malum
¶ faciet hoc
et non in bonum. Et dominꝰ deꝰ
¶ qui tãte ẽ potẽtie. ne putentis insufficientes ad hoc
exercituum qui ¶ tangit terram et
homo fragilis cuius anima in vase fictilis corpis

¶ Cũ deus concutit terrã alicꝰ. concussus scelera sua intelligens vertit in luctum. et ita ascendit dominus quasi fluuius consummatõis vt opa terrena consumat. et descendit sup peccatorẽ quasi flumẽ egipti. vt in amaritudinem tormentorum impetu dei trudatur.

Si descenderint
Cum anima corpore is vinculis laxata propter tenuitatem substãtię volandi habeat libertatem. vel ad ifernа ducitur. de quibus scriptum est. conuertãtur peccatores in infernum. et item. i inferno quis confitebit tibi vel ad celestia sublenatur Sunt enim spiritualia nequitię in celestibus. et li libi scientiam vere circumcisionis vendicauerunt. B enim interpretatur carmelus et li humilitate contempta habitet in montibus ibi scrutantem manum vt non euadat. et si desperauꝰ salutem oculos dei vult uitare. et in viti mos falsorum fluctuũ terminos peruenire. ibi etiam mandat deꝰ tortuoso serpenti. et ille vltor mordet. Capta quoq; vrbs gladio dei punitur et ponit eos oculos super eam in malum et non in bonum. vt per cruciatus et supplicia recertantur ad deum.

¶ In infernum vinorꝫ descenditur despirando. B inde potentia dei educit. in celuꝫ ascenditur superbiendo. B inde detrahit.

Duo sũt carmeli. vnꝰ iter phenicen et terrã ꝓmissionis ubi orauit helias. alter i tribu inda ad austrũ. vbi nabal carmelites fuit

Qui tangit terrã
Si terra insensibilis sentit creatorem suum et ad nutum illius cõcutitur quanto magis

Qui edificauit. Quotidie dñs ędificat ascensionem in ęlo. cum sanctos suos de imo trahit ad ęlestia quib ipse ꝓsidet. ⁊ in eis ascendit. Vocat etiã quẽlibet incredulũ ad fidem suam. ⁊ edomat et coquit at doze spũssancti. ⁊ postea effũdit. cũ ille lõge lateqꝫ ꝑdicat magnalia dñi. vt vbi abundauit delictum supabundet gratia.

¶ Et fasciculũ. i. gregẽ credentium. ille fasciculus vna dñi religione ꝓstrictus ẽ. vñ et ipsa religio a religãdo ⁊ in fasce domini vinciendo nomẽ accepit.

Nũquid nõ vt ſ. Blabantur iudei q̃ erãt de stirpe patrum q̃bus locutus est dñs. q̃ etiaꝫ de egipto eduxit. cõtra ꝗ dicit dñs. Sicut ceam vos ita et ethiopes. Sic eduxi vos de egipto. ita et istos alios de diuersis ptib adduxi. ergo ne supbiatis. q̃ eẽli contuitõe facti eẽli fœtiꝫ subiacebunt

¶ Alt. Ethiopes nigri si penitẽt pñt dñi ⁊ filios dei. capadoces q̃ iacebãt sub frigido aq̃lone vertunt in palestinos. vt depolita supbia cadãt bibẽtes .i. sentiẽtes iudicium dei. Syri .i. sublimes trãsferunt de cirene .i. infirmo piete. q̃ erant vicini amaro mari. et sirubo ⁊ incipiũt sublimes esse i bono. ẽtra filij dei. si aberãt vertuntur in ethiopes. q̃ oculi domi sup omia regna pcãta q̃ ostẽdit dyabol⁹ dño Elñ aplus. non regnet pec catũ i vio mortali corpore.

¶ Ueruntamẽ cõ. q̃uis pseuerãtes i malo ꝓterat illos q̃ sup plantãt vitia et vicãt in certamine ñ occidet

Mandabo. vel mũdabo. i. p emundatõne cotripã in pſẽti. ⁊ cõcutiã in die iudicij domum iacob .i. ecclesiã vbiqꝫ dispsam.

¶ Et concutiam. Cõcutit in cribro .i. p cussio fit. vt frumẽtus in horrea condat. et palea igni comburatur.

¶ Dicit in cribro agitatos ⁊ cõcussos mundabo et eligã. vt qui fuerit lapis p penitentiã de cribro nõ eradat. Qui sic puluis ceciderit in terrã percutiat gladio et moriatur. Io

¶ Deus qui omnia pugilli cõdidit p magnitudinẽ suã q̃si vtraq; mãu tenens margines terre qui cribrum huc et illuc concutiet. vt paleis et sordibus cadentibus in terrã solum frumentũ remaneat. et bocio. q̃ nõ credũ vaticinijs ꝓphetarũ q̃ peccantibus penas commina. nẽ.

¶ In die illo. Ilato terrore penarum pmittit. pspera et lęta more scripturę ꝓphetarum. ſ.

Iudęi omnia carnaliter intelligẽtes. ß interpretant de tẽpe christi sui quẽ expectãt a q̃ hierusalẽ reędificandã. ⁊ dauid regnũ restituendũ putant

¶ Quod ceciderit et iacet in terra dicit̃ suscitari. q̃ illi iacebãt i terrenis. Reędificabo. vt sicut placuit ecclesia in iudęis cõstans et patribꝰ. sic placeat ecclesia de iudęis et gentib congregata

Ecce dies veniũt Iuxta litteraꝫ hęc omnia cõtigerunt iudęis post reuersionẽ de babilone. quia aratioꝝ successit messio et vindemiꝫ iactatio semis in quo ostendit tanta felicitas eis data. vt omnis abundantia simul eis contingeret. nec esset dies vlla sine frumento. vino ⁊ oleo aliasq; gaudio.

¶ Alt. Dies venient celiꝫ post ascensionẽ domini in quib⁹ aratoꝝ id est ille qui suum et aliorum corda ęarat. fide et dilectione. repulsa duricia infidelitatis. vt fructum bonę operatõnis afferat. apprehendit messorem id est eum qui ꝓdicando verbũ dei. homines a curis seculi euellit. vt in ecclesia dei recondat. Calcator vuę est martir. q̃ mortem ipsum dyabolum calcans. potẽs ꝗ recedat a fide pro nomine christi patiẽs musta sui sanguinis fundit. ut ꝓbeat eremplum aliꝫ. hos omẽs mittit deus in ecclesiã vt semen in electorum cordibus seminent. et a curis seculi segregẽt ⁊ ipsi. p sibi commissi animas ponant. ⁊ apprehendit alius alioꝝ quia alius alij succedit.

Et facient ortos Nec contenti hac felicitate rerum vt amplioribus deliciis affluant. omnia genera virtutuꝫ in ipsis ad implebunt. vt variis floribus virtutum ornati ad celestem padisum pgant.

¶ Et plãtabo eos. Et post hęc ipsos plantatores et plantatos plãtabo super terram viuentium. et ita radicem eorum firmabo. vt non possint amplius euelli. vel in pſenti. vel in futuro. nam contra omnes temptationes ero cum eis vsq; in finem seculi.

ſ. i. deficiet ſ de. xij. tribubus.
tabescet. ⁊ lugebunt omnes habi/
⁊ ſ de captiuitate omnis. ille populꝰ si penitẽtiam egerit. sicut milus ad irrigan dã terrã ascẽtantes in ea. ⁊ ascẽdet sicut riuꝰ
dit. et si nõ penituerit. defluet de terra sua sicut milus cum impetu descendit in mare.
omnis. ⁊ defluet sicut fluuius ęgi
ſ subaudis faciet hoc:
pti. Qui ędificauit in ęlo ascensionem suam. ⁊ fasciculum suum sup
⁊ ſ fide et religione ⁊ ſ in aera et caloze solis
terrã ⁊ fũdauit. Qui vocat aquas
dulcoratas e. e. ſ. f. ter.
maris ⁊ effundit eas super faciẽs terrę Dominus nomen eius. Nũ quid non vt filij ethiopum. vos estis mihi filij israel ait dominus. Nunquid non israel ascendere fe
ſ vel phylisteos
ci de terra ęgipti. ⁊ palestinos de
ſ adoum ⁊ ſ qui modo habitant in damasco.
⁊ ſ quę est ciuitas libie vltra egiptũ.
capadocia. ⁊ siros de cirene. Ec
ſ qui nõ accipit pſonas ⁊ ſ cuiuscũq; gentis
ce oculi domini dei super regnũ
⁊ ſ puniens oia regna terre
peccans. ⁊ conteram illud a facie
terrę. Ueruntamen conterens nõ
ſ misericors dñs misericorditer loquit. pc populo suo ſ ita vt penitus deleat. ſz reliquie saluentur
conteram domum iacob dicit do/
⁊ ſ ministris meis antiocho epifane et successoribus alexandri
minus. Ecce enim ego mandabo
ſ dispergaꝫ ⁊ ſ ad quas dispersus erit.
⁊ concutiam in omnibus gentib
ſ triticum.
domum israel. sicut concutitur in
ſ in vindicta iudicij ⁊ ſ. i. quilibet iustus ponderet fidei firmus.
cribro. ⁊ non cadet lapillus sup
terram. In gladio morientur oẽs
ſ pseuerantes vsq; ad mortem in peccatis
⁊ ſ contisi in dignitate generis. ꝓmittunt sibi
peccatores populi mei. qui dicũt
impunitatem malorum ioco mala sustinebũt.
non appropinquabit. ⁊ non veni/
⁊ ſ quod ꝓphete minant ⁊ ſ mee resurrectionis confusionis alias concussionis
et super nos malum. In die illo

ſ populum iudaicum.
suscitabo tabernaculum dauid qđ
ſ in synagoga negando vel prius ꝓ ydolatria.
⁊ ſ in ecclesia ꝑ apostolos. ⁊ ſ. i. illos qui diffecerant ꝓ ydolatria.
cecidit. ⁊ reędificabo aperturas
ſ loca ſ in illis.
murorum eius. ⁊ ea quę corrue/
ſ in ecclesia de iudeis et gẽtib⁹ collecta
⁊ ſ tabernaculum.
rant instaurabo. Et reędificabo eũ
⁊ ſ. i. temporib⁹ salomonis. et dauid sanctorũ patrũ ⁊ ſ apostoli et predicatores
sicut diebus antiquis. vt possi/
⁊ ſ gentile populum qui terrenus et sanguinarius erat vt terra mutẽt i celestia
deant reliquias idumeę. ⁊ oẽs nationes. eo q̃ inuocatum sit nom
ſ a christo christiani. ⁊ de quo pater manifestauit nomen tuum hominibus
meum super eos. dicit dominꝰ fa/
ſ quia
ciens hęc. Ecce dies veniunt di/
⁊ ſ ꝑ bos oẽs significat ordo ꝓdicatorũ.
cit dominus. ⁊ comprehẽdet arator messorem. ⁊ calcator vuę mit/
⁊ ſ Sapienter disponendo ⁊ ſ apostoli alii in virtutibus.
tentem semen. Et stillabunt mon
⁊ ſ eloquiorum veteris et nouitestamenti
tes dulcedinem. ⁊ omnes colles
ſ minores colendi
ſ fide et confessione. vt nullꝰ fructus eis desit
⁊ ſ ꝗ reliquie salue erunt quę sub dyabolo captiue tenebant. vt deum mente videant
culti erunt. Et conuertam captui/
⁊ ſ montes et colles
tatem populi mei israel. ⁊ ędificabunt ciuitates desertas. ⁊ habi/
⁊ ſ multitudinem gentium a deo derelictarum vt sint ecclesia dei ⁊ ſ vt firmiꝰ stant cõtra oẽs impugnationes.
tabunt. ⁊ plantabunt vineas. et
ſ delectabunt fide et dilectõne edificatorum.
bibent vinum earum. et facient or/
ſ qui enim plãtat et rigat ipe comedit.
tos. ⁊ comedent fructus eorum.
Et plãtabo eos sup humũ suã. et
non euellã eos vltra de terra sua
quã dedi eis. dicit dominus deꝰ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Visio abdie. Abdias quãto breuior. tanto pfundior. Verbus dei interpretat. sic moyses famul⁹ dei. z apls⁹ huius christi. z ea vidit et audi

Incipit plogus beati hieronimi in abdiam ppheta

uit q̃ sunt vigna ppheta li fruitute. Est ergo ℟ visio abdie quã videt ī gentib⁹ ad q̃s legatũ misit dñs. destructio enī idumee visio nationũ ē. Cũ aũt ī titulo ponat⁹ visio non etequit⁹ q̃ aliq̃d viderit. ℟ tm̃ audierit. Visio g̃ p intellectu ℟ ponit⁹ more ppharum. q̃ qđ vidēt et audiũt intelligãt: a q̃ visione, p phetę. i. videntes dicunt⁹. Magna aũt gs huiꝰ ppħie continet⁹ ī libro hieremię mutaꝫ quibusdam verbis.

Esau filꝰ ysaac frater iacob vocat⁹ ē. etiam edõ. i. rufus. z seir. i. pilosus. ℟ possedit regionẽ q̃ nũc dr̃ gebalena. vbi pus habitauerũt borrei q̃ interpretant liberi. Urbs quę hebraice edom et gręce idumea vocat⁹ a nomine q̃ditoris vicinus ē paleſtinę. cui dicit⁹ p amos. Sup tribꝰ sceleribꝰ edom z. i. q. n. c. e. Cum ergo idem hõ tribꝰ nominibꝰ vocet⁹ sic et terra eiusdẽ edõ dicit⁹ et idumea z seir. Nec regio non cõputatur inter extraneas gentes quia possessa ē a filio ysaac. a fratre iacob. nec data ē filijs isrl in possessiõs ℟ phibentur. filij israel mouere arma contra fratrem suum. Sicut autẽ esau et odio psecutus ē fratrẽ suũ iacob ita idumęi semper inimici fuerunt israhelitis. Contra idumęos ergo loquit⁹ hic ppheta.

Iacob patriarcha fratrem habuit esau. q̃ ob rubozẽ corporis sui edom hebrea lingua appellatus est qđ latine sanguineus dicitur. Is memoratũ fratrem suum qui israel nomen acceperat. graui odio commotus interim ere conat⁹ ē. Qua de causa oĩs qui populum israel hoc est filios patriarchę iacob. p̃ dicti esau odium imitari persecuti sunt. esau z edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeozum p cirum regem parsarum nutu dei reuocatus in hierusalem ab alio regno grauiter afflictus atq̃ oppressus ē. ideo hoc regnum qđ more esau predictum populum psecutum est. p denunciationem abdię prophetę increpat q̃ non dei indignatione ſ̃ sua virtute populum supatum gloriabat. De quo regno olim per dauid in psalmo. c. xxxvi. dictum est. Memorare dñe filiozuꝫ edõ in die hierusalem. Nam reliqua lectione cõprehensa futurum in gentes iudicium ob causas lectione comphẽsas. z regnuꝫ dei in populo israel significat. Nebzei hunc esse dicũt qui sub rege samarię achab. et impiissima regina iezabel pauit centum ppheras in specubus qui nõ curuauerunt genu ante baal. et de septem milibus erant quos helias arguitur ignorasse. Sepulcrum quoq̃ eius vsq̃ hodie cum mausoleo helisei prophetę. et baptistę iohannis ī sebaste veneracioni habetur. quę olim samaria dicebat⁹. Hanc herodes rex antipatris filius in honore augusti cęsaris grẽco nomine vocauit augustaꝫ. Dicigitur quia centum prophetas paserat. accepit gratiam ppheralem z de duce exercituꝫ sit dux ecclesię. Tunc in samaria paruum gregem

Ca. I.

Hbdias qui interpretatur seruus domini psonat contra edom sanguineum terrenumq̃ fratrem. fratris quoq̃ iacob sempez emulum: hasta pcutit spiritali.

Sintellectus verboꝝ que fluunt a deo

Visio abdie

Hec dicit dominus deus ad edõ

Sangit se alijs ppheris qui spiritualiter diuinam sententiã audierunt contra idumeos

Auditum audiuimus a domino.

Slegatus est iesus christus homo qui mittitur ad nabuchodonosor. et exercitum eius. ut veniat ad destructionem idumeorum.

et legatum misit ad gentes. Surgite. z consurgamus aduersus eũ

† Sedom. vel eam idumeam.

Snumero dominum

in prelium. Ecce paruulum te dedi in gentibus. Contemptibilis tu es valde. Superbia cordis tui ex

† Terra idumeorum sub nimio calore solis sita est. et ideo in cauernis et in fissuris petrarũ habitant.

tulit te† habitantem in scissuris pe

† Sde quo et dauid loquit⁹ posuerũt in celso eius. et l. c. t. s.

tręexaltantem solium suum† Qui

† Sperhibetis de pmentib⁹ Squasi nullus.

dicit ī corde suo. Quis detrahet me in terram? Si exaltatus fueris vt aquila. et si inter sidera posueris nidum tuum. inde detrahã

Secõm tropologiam factus est sermo contra iudeos carnales qui inniti dent christianis. et iacob fratrem suum. i. populũ supplantatorem qui illis ꝑmogenita ꝑripuit. psequuntur. Vel fit contra hereticos qui cum videãtur dicere. viana nobis ꝑtraria sunt. z simplicem habitatorẽ de hereditate patris nituntꝰ et pellere. Vel contra mundũ qui terrenus et cruentꝰ. Visaias. Quis est iste qui venit de edom. t. v. d. b.

Quidã p idumeam ſ̃ ligunt carnem aduersus animam. vt mortificatis membris q̃ sunt super terram. conseq̃mur eternam ī christo gloriaz. Judęi frustra sommiant hanc ꝑphetiam dirigi contra imperium romanum

Surgite. Legatus loquitur gentibus ad quas missus ē. Surgite qui dormitis. et ne timeatis inire grauem pugnam z insolitam. me habetis ꝑmũ in acie. ego q̃ aparui tosue tenens gladium et amaleth in crucis meę vexillo moyse pugnante supam. ero vobiscum.

Ecce paruulũ te.

Ad Ohereticę iuet magnus videaris tibi z contemnas paucitatem ecclesię. tam apẽ ecclesiasticos viros ꝑtemptibilis es: et tam ſperbia cordis tui te eleuat. cuꝫ sis diuisus a petra christo et eius ecclesia. et confisus in misterijs et secretis tuis reprmitis tibi regna ęterorum. Possunt etiaꝫ dici hęc aduersus carnem. cuius vires imminutę sunt in aduentu christi et contemptibilis fit. et anime impio subiecta. et frustra erigitur cum habitat in cauernis. i. sensibꝰ vel cogitationibꝰ. et vult dominari animę et altans solium. et opera sua nõ credit posse superari.

Si exaltatus.

Aquila altius volat ęteris auibus. et habet tam acutum visũ vt in sublimibus volãs piscibus videat in mari natantes. ad quos rapiendos. ī modum tormenti descendit.

Promittunt sibi heretici aquilarum similitudines quę sol ęt ad cadauer dominicũ congregari. Volẽt etiam inter sidera ecclesię dum dormit paterfamilias nidum suum ponere cõfisi in agnitudine corporis. et longo ductu alaꝝ. ℟ tamẽ inde detrahit eos deus. ℟ etiã põt dici ꝑtra carnẽ q̃ ignis se erigat. et aq̃ emittẽs excelsa. et multos sanctoꝝ decipiat. tamẽ a domino ẽ expugnata et deiecta.

Si fures in. Fures et latrones sunt hereticj filij noctis ⁊ tenebrarū. qui puersa ꝓdicant. et sufficientia sibi de ecclesia dei furantur. bi ingrediū tur vineam domini quā de ęgipto eduxit. et ita volant omnia vastare. ut vix racemos relinqnant. ſ deus ꝑmum in ſ eos vinat. q̄ ꝑ ecclesiasticos viros occulta ꝑorum hęresiarchārum. q̄ designant ꝑ esau aprit ⁊ mēdacia detegit. Qđ cum admiratione dicat. quomodo .i. q̄s subtiliter sancti viri perscrutati sūt occulta esau. ut appareat eius stultitia.

Nōne fura. ef. ſ. Quę sibi putarēt sufficere. et aliquid in domibus reliquissent. vł ꝑ satietatem. vel ignorantiam. Sic et vindemiatores: vel hostili aio. vł conducti a te si vellent metere vineam tuam. tamē alicuius racemos viribus colligi q̄s celatos relinquerēt ſ babilonij a deo contra te missi. omnia secreta tua scrutari sunt nihil in foraminib⁹ et cauernis relinquētes.

Quomodo. ſ. ſ. Admirando dicit. q̄ nihil reliquerunt. ⁊ mirum est q̄ homines illi in cauernis ⁊ foraminibus habitātes ꝓpter nimium calorem nihil absconderepotuerunt qđ non inuenirent ab hostibus.

Usq; ad termi. Nō vna ꝑs regionis babilonios vastata est. ſ usq; ad finem regni tui ꝓuenientes emiserūt te ex regnis tuum.

Usq; ad terminos Alt. cum secreta hereticorum ꝑ sanctos fuerint ꝓpalata ꝑ os decepti deserent terminos edom. et transibūt ad ecclesiā illudentes salsis eorum sententijs. ⁊ ꝓualebunt credentes conterentes argumenta eorum qui cum hereticis comedebāt panē luctus. ⁊ ponent ꝓtra eos insidias de auctoritate scripturarum. Tunc apparebit q̄ in hereticis nulla est vera scientia.

Nunquid nō in: Nunquid cum ꝑus decepti reuertent ad ecclesiā deo pugnante apparebū stulti qui sapientes videbant. q̄ carnalia et terrena sapiebant. q̄ elevātes se contra scientiam dei ꝑ esau pugnabant arte dyaletica. et tunc magistri qui putabāt se esse in meridie cōuicti timebūt.

De monte esau. Mons esau. idem est qui mons seir. in quo mōte sita est vrbs idumea. Bene ergo ab hoc mōte dicit auferri sapientia. vel quia omnis regio illa vergens ad austrum confinis est hęremo. et ꝑruptis montib⁹ edita. eadem rego theman dicit. i. meridies.

Propter interfectōem. Hec tibi inferent. q̄ interfecisti germanū

† Cabscondit tenebris angulos domus tue cū exisset qualis tunc exercitus subauus sic tacebis veniente nabuchodonosor non audēs resistere † qui domus nocte fodere et que in domibus sunt rapere solent

te dicit dominus † Si fures intro issent ad te. si latrones per noctes. quomodo cōticuisses. Nonne furati essent sufficientia sibi? Si vindemiatores introissent ad te. nūqđ saltē racemos reliquissent tibi? Quomō scrutati sūt esau. Inuestigauerunt abscondita eius. Usq;

† cauernas. foramina

† Moabite et ammonite priuo fedorati tecū coniuncti sunt aduersus ad te capti uandum

ad terminos emiserūt te. ⁊ omēs

† ducendo in captiuitatem. qui fuerant pacifici in ꝑfidis vrbium suarum

viri fœderis tui illuserūt tibi. † iua luerunt aduersus te viri pacis tuę

† qui tanta affinitate erant coniuncti ut comedebant panem. eccum insidiantur his qui ad te venerunt. ne aliquis effugiat

Qui comedent tecum. ponent insidias subter te. Non est pruden

† per hoc patet. q̄ stultus est edom qui non ꝑuidit futuros hostes quos habebat amicos.

† qualis esse debuerat.

tia in eo. Nunquid non in illa die

† cum hec contigerint tibi.

† philosophos

dicit dominus. perdam sapientes

† edom hebraice. idumea greece dicit.

de idumea. ⁊ prudentiam de mō

† vt calliditas stultitie eius appareat. cū nullum consilium possit inuenire. quo fugiendo malum possit vitare

te esau. Et timebunt fortes tui a meridie vt intereat vir de monte esau. Propter interfectionem et propter iniquitatem in fratrē tuū

† quando capiens ab hostibus

† eterna captiuitate damnatus

iacob operiet te cōfusio. ⁊ ꝑpis

coniunctus babilonijs obsidentib⁹ hierusalē et ingredientib⁹ portas eius. et mittentib⁹ sortem ꝑ diuisione ꝓdarum. q̄ odium qđ habuit esau ꝑ benedictione contra iacob. tu adhuc exerces in filios ipsius. q̄ doles te ꝓdidisse qđ habent iudei. ⁊ ideo hostib⁹ eorū sociaris.

Dhereticę terens et crudelis ꝓdicta patieris. q̄ et mortifera doctrina lingue et odio cordis occidisti quantum in te fuit iacob. i. christianum populum. ió cō fusionem patieris. ⁊ ꝑ ibis in eternum. ⁊ quā do aliquis violentus ꝑcutor niritur abrūpere pacem hierusalē tu grauing q̄s aliquis gētilis expugnas Alit Porte hierusalē id ē animę quiescentes et ventis deum sunt q̄n q̄s corporei sensus per quos intrāt hostes .i. pessimę cogitationes vt diuidāt spolia miserę hierusalem. sicut quando apitur oculus ad concupiscendum. cum vero ꝑ has portas aliquis se ecclesia contrucrit. tunc indeus vel hereticus gaudet. et grauius q̄s ethnicus insurgit.

† In manifesta captiuitate. cum ioachim et daniel. et alij ꝑ nabuchodonosor sunt ducti in captiuitatem.

in eternum † In die cum stares ad

† a deo et a ꝓgenie tu deorum

uersus eum quādo capiebāt alieni exercitum eius. ⁊ extranei ingre

† ciuitatis hierusalē † spolia ciuitatis quis quid tolleret.

diebantur portas eius. ⁊ sup hierusalem mittebant sortem. tu quo

q̄s eras quasi vnus ex eis. Et non

† cum venerint fecūda vel tercia captiuitas duarum tribuum non tuigco te victorib⁹. nec

despicies in die fratris tui. in die

irridebis captiuos. q̄ et tu captiuus eris.

peregrinationis eius. Et non le

† duas tribus que regnabant in hierusalem a chaldeis captas

† discipulos christi † captiuitatis

taberis sup filios iuda in die per

† magna loquendo quasi vnus de victoribus

ditionis eorum. ⁊ non magnifices

† corporalis in persecutionibus. vel spiritualis in peccatis

cabis os tuus in die angustie. Ne

† gratulabundus quia et tu similia patieris

† quia et tu manibus nabuchodonosor tradetis

q̄s ingredieris portas populi mei

† captus a babilonijs. nec que fecisti facies. neq; que sequuntur

in die ruine eorum. neq; despici

† ꝑsecutione negatione in die quādo aliqui in martirio labunt.

es. ⁊ tu in malis eius in die vasti

† cum exercitu babiloniorum. † quādo supra tus aduersarios fugies

tatis illius. Et non emitteris ad

† iuda.

uersus exercitum eius in die vasti

† Cum fugere ceperis ꝑ diuerticula et calles sibi notos ad solitudinem non stabis in biuio vt interficies venientes. vel captiuam hostium reseruos

tatis illius. neq; stabis in exitibus vt interficias eos qui fugerit

† in carcere captos.

Et non concludes reliquos eius in

† ideo † idumea hec facere cessabis. q̄ venit super te vltio

die tribulationis. Quoniā iuxta

† iudicium et vltio.

est dies domini sup omnes gētes

mata ꝓponere. et quasi de scripturis testimonia ꝓferre ad refectōem lassorum. intantū vt qui ꝑcutione victus non fuerat. prauo dogmate in carcerem errorum retrudat. Et cum specie fraternitatis decipiat. grauior est eius ꝑcutio q̄s gentilis.

Cum aliquis vel in angustia negat vel voluptate rigorem ꝑstinū pdit tunc facile ad contraria dogmata solet labi. q̄ non curant vulnus. ſ blandiuntur errori et palpant.

Quoniam iuxta. Vniuersas gentes herodoto teste. usq; ad ꝓpontidem scithicū q̄s mare. et ionium. vel egeum. assirij babilonijq; sibi subiuga

uerunt Unde ait.si alię gentes q̄ non a deo peccauerūt biberunt de calice ire dei.quomō tu q̄ magis peccasti impunita remanebis.

¶ Sicut fecisti fiat. Simile legitur in ꝑs. Memor esto domine filiorum edō i. d. hierusalē. dicentiū e. e. v. a. f. in ea. Unde et ꝑra babilonem imꝓcat ꝓpheta. Filia babilonis misera. b. q̄. r. t. r. t. t. quā retribuisti nob. Beatus q̄ t. z. a. p. s. a. p.

¶ Quomō enim bibisti. Sicut eum babilonijs lętabaris de destructione hierusalem ubi erat templum meum et altare. ita delectabuntur in effusione tui sanguinis gentes q̄s tunc tecum habebat babilonius in ꝓfidio.

Bibent om gen. Cōtrarie fortitudines supplicijs reputate. ꝙ q̄unq; ꝑtutes aduersarię

¶ Et absorbebūt. Nec solū lętabunt in tua pditōe. sed etiaz absorbebūt occidendo. ita vt sint ydumei q̄si non sint. vel ille gētes erūt quasi non sint qz q̄ absorbent te absorbebunt a medio. qz sicut babilonij alias gētes. ita medi babilonios vicerunt. z medos macedones. z macedones romani. romanos christus.

Et erūt quasi n. s. Quicūq; nō adberet illi q̄ dicit. ego sum: nihil est. Betici ergo q̄ cum eo nō sunt pibūt z in die iudicij it a retribuet. sicut ipsi q̄ peccauerūt contra ecclesiam.

¶ Et i mōte syon. Alł. Destructis opib carnis. z terreno ipio desolato. i ecclesia erit saluatio eoz q̄ a matre nō erierūt. z ipsa morabitur sanct sanctorum. z domus supplantātiū vicia possidebunt eos christia nos effectos. q̄ se pn possederāt. z domus esau. i. terzenotum nō poterit sustinere disputationē ignitā catholicoz ꝙ deuozabunt in suā salutem. z non erunt reliquię esau. quādo christo flectetur omne genu celestium terrestriū z infer. z cum deus sit ignis consumens. sui vertunt in naturam ignis. vt consumant stipulam peccatorum.

¶ Et erit sanctus. Dominus reuersus ad templum quod pro peccatis dimiserat. Vel erit sanctus ipse mōs syon. ꝓpter cultum dei qui ibi celebratur. et tunc qui reuersi fuerint. vel de duabus. vel de decem tribu parit pugnabunt contra idumeos. quib idumei non poterūt resistere. sicut nec stipula igni.

¶ Et erit domus iacob. Per iacob due tribus. p ioseph decem. q̄ ieroboam q̄ primus in illis regnauit: de ioseph fuit

¶ Hęc omnia iudi de tępore antichristi interpretantur quem p christo recipient. Et quidquid cōtra idumeam dicitur. ipsi de romano imperio somniant dictum. Nos vero sub zorobabel iam factū esse intelligimus. ꝙ hodie in ecclesia. et in regno animę cōtra carnem in vno quoq; cōpleri videmus.

¶ Et hereditabūt. Reuerso iuda in regnū bi qui in meridie habitabant. z habebant angustos termios. occupabāt montana idumeorū. z q̄ de duabus tribubus ꝑs in campestribus erāt i lida. emaus. diospoli. nicopoli. possidebunt quinq; vrbes philistinorum. gazam. ascalonem. azotum. accaron. geth Et latabit etiam iuda vsq; effraim vbi nunc ē neopolis. z ad regionem samarie. vbi nunc est sebaste. beniamin vero cui terminus est ab hierusalem contra septentrionem possidebit cunctam arabiam q̄ ꝑ ꝙ galaad dicebatur. nunc gerasa dicitur.

¶ Mistice qui sunt i vero lumine. et qui tenēt campestria humilitatis possidebūt magistros gentilium qui montibus compārātur ꝓpter phil osophiam et eloquentiam. z etiā philistijm discipulos illorum qui alienigene dicuntur Possidebunt etiam hęreticos ecclesię qui fructificationem et custodiam mandatorum dei promittunt. Porro beniamin. i. filij dextre. s. populus christianus possidebat galaad. i. iudeos a quib transmigrauit testimonium ad christianos.

Et transmigratō exercitus huius. Alł. Sarepta angustia panis vel incendium. Chanaam mot vel negociator vbi mulis. Quando vero transmigratio filioꝝ israel dimissa occidente littera veniet ad spiritum vinificantem. mouebit cūcta quę legis sunt. et de multis margaritis vnam negociabitur humilis effectus. z vbi fuit ante tribulatio panis. pastu ꝓhebit. et vitia incendet. Transmigratio vero hierusalem. vbi fuit visio quondam pacis. nunc toto orbe diffusa possidebit ecclesias veri luminis. et tunc ascendent saluatores apostoli. de reliquijs iudeorum electi. specula montis ecclesię. z deponentes indaicam superbiā et vniuersos montium qui se aduersus dei scientiam erigunt. domino regnum dabūt

† ¶ Sicut occidisti iudeos ita occideris ab hostibus † ¶ conuertet dolor eius in caput eius et in ver. ip. i. c. d.

Sicut fecisti fiat tibi. † retributō ¶ dies domini. tuam conuertet in caput tuū Quo ¶ calicē bibisti ¶ ecclesiam modo enim bibisti super montem † ¶ cōuersę contra te sanctum meum. bibent omnes gētes iugiter. et bibēt et absorbebūt † ¶ destructa idumea sub zorobabel reuertent due tribus ad hierusalem in sua libertate. z erunt quasi non sint. Et in mōte syon erit saluatio et erit sanctus. Et possidebunt domos iacob. eos q̄ se possederant. Et erit domus iacob ignis. z domus ioseph flamma ¶ ydumea † ¶ que cito cremabitur. ¶ dom⁹ esau per eos. z domus esau stipula. Et succendetur in eis z deuozabunt eos † et ¶ nec vnus vitabit subuersionem non erunt reliquię domus esau. ¶ qui est veritas ¶ cui locutō ē patio quia dominus locutus est. Et hereditabunt hi qui ad austrum mōtem esau. z qui in campestrib⁹ philistijm. et possidebunt regiones efraim z regionem samarię. Et beniamin possidebit galaad Et † trās migratio exercitus huius filioꝝ israel. omnia chananeorum vsq; † ¶ i. illi qui reuersi fuerint de. x. tribub⁹ a capuitate. possidebunt omnia regna chananeorum vsq; ad sareptam vbi vidua quondam pauit helisam. ad sareptam. z transmigratio hierusalem quę in bosphoro est. possi † ¶ que sunt in tribu iuda reuersi enim vrbem suam. et loca vrbi vicina obtinebunt. ¶ bis explet. debit † ciuitates austri. Et ascēdet ¶ Sicut fuit zorobabel ¶ Sicut in libro iudicum legit dominus misisse saluatores ad liberationem populi sui. † ¶ venient. † ¶ qui iupicent et discernāt idumeos sicut subiectos et seruientes. saluatores in † montem syon † iudi † ¶ omnibus subiugatio. † ¶ paratum per apostolos. ¶ mirabilis deus in s. t. ¶ soli care montem esau † z erit deo † regnum.

Incipit prologus in ionam prophetam.

Sanctū ionam hebrei affirmant filium fuisse mulieris viduę sareptanę. quē helias ppheta mortuū suscitauit. matre pr ea dicente ad eū. Nūc cognoui qz vir dei es tu. z verbum dei in ore tuo est veritas. Ob hanc causam etiam ipsum puerum vocant amathi. Amathi enim in nostra lingua veritatem sonat. Et er eo ꝙ verum helias locutus est ille qui suscitatus est filius dicit esse veritatis. Ideo de veritate columba nascit. quia iona columba sonat. In condemnationem autem israel ionas ad gentes mittitur. ꝙ niniue agēte penitentiam illi in malicia pseuerant. Temporibus quippe ieroboam filij ioas regis israel. qui regnauit in samaria. xl. annis. fuit propheta. hic de geth oriundus. de qua et helias thesbites fuit. Hic ergo ionas ad predicandum niniuitis missus. timore perterritus. ne forte ad penitentiam conuersi. misericordiam consequerentur. quam ipse eis predicare nolebat. ascendit nauem. ut quos ipse predicare nolebat. ipse quoq; predicare desisteret. Et factū est. dum nauigaret. ut quos ipse predicare nolebat. ipse quoq; predicare desisteret. Et factū est. dum nauigaret. ut quos ipse predicare nolebat. ipse quoq; predicare desisteret.

Jonas columba z dolens filius amathi qui fuit de geth. que est in ofir ad gentiū ꝓconiū mittit. missus cōtemnit. contēnens fugit. fugiens dormit Propter quē pditat nauis. Dz sors latentē repit. ejus abiectū devora tuit. z orantem revomuit. Rejectus ꝓdicauit subuersionem. Sed contrista tur in penitentia vrbis. z saluti gētiū inuidet. Gaudet etiam edere virent vmbraculo. z dolet subito arescentis. Cuius sepulcrū in quadam urbium geth in vicino demō stratur. qui est in sco miliario sessorū itinere q̄ putat tyberiadem.

Nullus tipi sui me lioz interpres est q̄ ille q̄ ꝓbas inspirauit et veritatis futurę in seruis suis quasi p q̄s dam lineas pedant. q̄ ad iudeos christum dei filiū nescientes dixit. Viri ninimite surgēt. c. g.i.i.t.c.e c.q. p.e.i p.i. Et ecce pl' q̄ ione h. Condēnatur carnalis iudeus credē te mūdo. z ninive agē te penitentiam incredulus pit.

Et factū est Ad ea q̄ in mente ꝓbete spā pvoluebantur. cōtinuat hec coniunctio scilicet. et.

Et factū est More ꝓbetę multa in spiritu videns. de malis in hec verba prūpit

Cuita terra. Mādum. ut quęs cōtemp sit iudeus. totus mundus recipiat. quē quasi pulchram domum fecit deus homini sibi seruituro. q̄ quia per superbiam abertauit. ad penitentiā revocatur.

Jonas qui in pre tatur colamba. mittit ad niniuen q̄ speciosa dicit. Sic christus spiritusancto plenus ad mundum qui ex artificio creatoris fm grecā linguam cosmos id est ornatus z pulcer dicit. Unde. vidit deus cūcta que fecerat. z erant valde bona. Quē ergo contempsit israel. totus mādas eraudit. vt repelita supbia qua corruit. p descendentem dei filiū. humilis in celum ascendat.

Cum ionas fm interpretationē ipsius. christi figuram pferat. non est necesse vt totum ordinē hystorię secm allegoriam ad christum nitamur referre. Sea tantū q̄ sine periculo interpretationis sane possunt intelligi. Cū enim sicut ait apostol⁹ in pmis pentibus sacramentū christi et ecclię ꝓmissum sit. non omnia q̄ de ipsis pentibus dicunt. ad hoc sacramentum possunt referri.

Quia ascendit. Simile in genesi. Clamor sodome et gomorre multiplicatus est. Et ad caim. Vox sanguinis fratris tui c.a.m.v.t.

Et surrexit. Noverat ꝓbeta revelante spiritu q̄ penitentia gentiū ruina sit iudeorū. et ideo amator patrię. non tam invidet nivitę. q̄ optat non pire populū suum. Videbat enim moyse orante dominū occasionem liberationis israhelitarū habuisse. Viderat etiam ꝓbetas mitti ad iudeos ad penitentiā pvocandos. balaam etiā divinā de salute iudeorū ꝓphetasse. dolet ergo se solū electū q̄ ad hostium omitatē mittat. vbi est ydolorum cultus et dei contemptus. Videbat etiā q̄ quādoq̄ gētes crederēt ex iudea

hoc regis israel. qui deo derelicto cum populo suo in samaria ydolis sacrificabat. Ionam prophetā fuisse quartus liber regū indicat. Is cum prophetia illuminante peccatores cuitatis nivitę dei miseri cordiam consecuturos videret. ne falsa predicare videretur: ad denunciandum interitum eiusdem civitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraam de impietate sodomorum z gomorreorū loquēs dixit. clamor sodomorum z gomorreorum pvenit ad me. ita z de nivitę dicit. eo q̄ ascenderit clamor malicię eius ad eum. Et quia sentētia dei de sodomis facta minime revocata est. ita et ionas adduci sum nivitem. platam sententiam revocari nolebat. divinę dispensatōis ignarus. qui salutem hominum ad se convertentium magis vult q̄ interitum. Hoc illi acciderat q̄d z sancto helyseo. qui filium sunamitis mulieris mortuum ignorauit. Jōa cōspectu dei ionas fugere se putabat. humanum aliquid passus dicente dauid. Quo ibo a spū tuo z quo a facie tua fugiam?

Incipit argumentum.

Jonas columba pulcerrima naufragio suo passionem domini ꝓfigurans. mundum ad pēnitentiam revocat. et sub nomine nivitę salutem gentibus denunciat.

Ca. I

Factū est verbum domi ad ¶ christum sup quē spūs in specie columbe qui et p nobis doluit ¶ veritatis de⁹ verbum est ¶ Pater ad filium ionam filium amathi dicēs Surge z vade in civitatem niniuē grādem. z predica in ea. quia ascēdit ¶ putamus q̄ iram de vitare posset in alieno loco. si in eadem relinquat. in qua solummō deū malicia eorum coram me. Et surrexit ionas vt fugeret in tharsis a notum putabat. et in hoc imitatus est caim. ¶ hm sirum loci ¶ portus iudee in quo vsq; hodie monstrant sara in quibus andromeda facie domini. Et descendit i ioppen. z invenit nauem euntem in ligata ꝓsi auxilio est liberata. ¶ mercedem subuectōis ¶ Et fugitivus solicite quęrens latebras tharsis. Et dedit naulum eius z descendit in eam. vt iret cum eis in ¶ hoc aduersante nichil securum tharsis a facie domini. Dominus autem misit magnum ventū in ma ¶ cum prius ęia esset tranquilla. ri. z facta est tempestas magna in ¶ concutiebat ad contritōem ¶ qz pictratem suscepat mari. et nauis picturabatur conteri. Et timuerunt naute. z clamaue ¶ arbitrantes nauem solito onere gravari. ne runt viri ad deum suum. z miserunt vasa quę erant in naui in ma ¶ scirent totum pondus esse fugitivi ꝓbete ¶ Sit fluctus levior transiliret. re vt alleviaretur ab eis. Et ionas descēdit ad interiora nauis. et dor

etcecaret. Timet ergo ne suo tēpore p occasionē sue ꝓdicatōis cōversis gētibus iudei penitus relinquerent. et ideo fugit.

Tharsis. fm iosephum civitas olicię. fm q̄ in palippomenon legit' ioppe est indię. Hebrei vero putant mare generaliter tharsis vocari. Unde in spiritu vehementi conteres naues tharsis. id est maris. Nō magis convenit fugitivo z timido vt non certum locum fuge diligeret. si sufficeret ei q̄cūq; cum mare deferret. Vel fm q̄ tharsis cōtemplatō dicturus audiui. propheta ad gaudium quietis tre festinat. magis volens se totum tradere theorię z phīe pulcritudine. z varietate scientię q̄s significatur p ioppen q̄ speciosa dicitur q̄s occasione salutē gētium pire populū. de quo christus fm carnem erat nasciturus.

Mistice christus assūpta carne quodā modo fugiēs patrem. i. celestia venit i tharsis. i. mare huius seculi. in quo damabat Pater si fieri pōt. trāseat a me calix iste. nec damnato iudeorū populo. multitudo gentium credat. Et tantū dilexit populū illū. p dilectione patrum et promissione ad abraam vt in cruce diceret Pater ignosce illis q̄ nesciunt quid faciunt. Hec enim dilectione in extremo litore q̄s pulcerrimum dicebat eo q̄ in iudea erat. nō vult tollere panem filiorum et dare canibus. Sed q̄a venerat ad oues israel. dat vectoribus ꝓximum. vt q̄ primum populum suum venerat salvare. saluet accolas maris et intempestates. i. suā passionem. z crucis commutia: submersus in ferino. saluet eos q̄s quasi in naui dormiendo negligebat.

Per fugam ꝓbe potest significari humanū genus. quando contemnens ꝓcepta dei ab eius facie recessit. et mundo se tradidit. et postea sciēte contra se medi naufragio compellit reverti ad eum quem fugiebat. et quę sibi salutaria putaverat vertuntur in pnicium. nec solum non pdest auxilio boim bis qbus pbetur. Sed etiā ꝓbentes piter conteruntur. sicut legimus egyptum vastatā ab assiriis. quia contra voluntatem dei ꝓbebat auxilium israhelitis.

Et clamaverūt Nescientes veritatem. non ignorant dei. quidem. z sub crtore religionis sciunt esse aliquid venerandum. israel contra nec bonis nec mal intelligit dū. et christo plangente ꝓlin siccos habet oculos.

Et dormiebat. Alijs turbatis. ꝓba securus et tranquillus declarabit. vt in tribulationibus nauis placido somno ꝓfruatur. Vel pōt dici q̄ constans fuge et peccati alijs ignorantib⁹ causam tempestatis ipse fluctus contra se intumescentes videre non audet. et dormit non ex securitate. Sed ex tristicia. sicut apls in passione domini.

Dormitus somnus ꝓbe significat hominē torpentē sopore erroris. qui nō sufficit fugere a facie domini. Sinsup quadā recordia obrut⁹ ignorat dei

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

iram ⁊ securus domit. ⁊ p fundū somniū rauca nare sonat

¶ Tropol. Multi sunt qui cū iona nauigantes. et habentes ꝓpios vot ad contemplationē gaudij ire festinant. Sed postq̄ ionas sorte fuerit deprehensus. ⁊ morte illius mundi sedata tempestas. ⁊ mari tranquillitas inducta. tunc vnus adorabit deus. ⁊ immolabunt spirituales victimę. q̄s recta litteram i medio fluctib⁹ non habebāt

¶ Et dixit vir ad

Dep e erpti naturam ventorum et tempestatum non vident et solitis causis fluctus consurgere. Q si esset sorte non q̄ereret auctorem naufragij. nec p rem incertam certus periculū vitare cupert.

¶ Mittebatur sorte eligit. ⁊ ib fugitiu⁹ sorte deprehendit. nō agit virtute sortium ⁊ voluntate dei. qui sortes legebat incertas. Nō ergo hoc exemplo debemus credere vt vtri sortibus. quia priuilegia singulorū non possunt legem facere communē Voluntate dei pharao ⁊ nabucho donosor indicio somniorum futura ꝓgnoscūt non tamē ideo vbiq⁹ somnijs ē credendum

¶ Indica nobis

Sub mira brevitate intertogat plona. regio. causas ut et bis cā periculi ꝓgnoscatur.

Hebreus ego sū

Non dixit indē⁹ sum quod nomen siposuit populo scissura. ⁊ tribuum a duabus. ⁊ hebreus quod nomē generale erat tam duabus q̄. ⁊ tribubus

¶ Cum indicasset se dominū timere. indicauit se etiam a facie ipsius domini fugisse et eius ꝓcepta nō fecisse. ideo timent viri. q⁹ intelligunt sanctus. et sanctę gentis virum. et magnum esse qui fugit. ⁊ maiorem eū qui querit. non audēt tradere. celare nō possūt

¶ Cum cōfiteat creatorem maris et aridę. cur aridam relinquēs arbitrat se cōditorem maris in mare se posse vitare

¶ Et dixerūt ad eum

Increpando. Quasi. si times tuū quē tā potētē ꝓdicas. quomō putas te eum posse euadere. Vel interrogantes dicūt. volentes nosse causam fuge. cur relicta. ꝓpria terra in mari salutē querat.

¶ Quid faciem⁹ tibi

Rogant vt ipse sit remedio qui fuit auctor peccati. quasi expostulāt causam morbi indica et sanitatis. Et tumore maris intelligim⁹ iram dei cōtra nos q̄ fugitiuum suscepim⁹. Sed occidamus et vt hanc ira mitigemus. Cū vero cultor dei sis. tuū est impare. quid opus sit facto. nostrū est manus a dhibere. vt sic auersa ira dei cesset mare.

¶ Et dixit ad eos. Fugitiuus deprehensus non dissimulat nō negat sed confessus culpam libenter assumit penam malens et suo peccato solus ꝓire q̄ alij secum peccēt ⁊ peant. Instruit eum ꝓ salutem et conuersionē

¶ Naturale est vnumquēq⁹ in suo periculo plus de alio q̄ de se sperare

miebat sopore graui. Et accessit

¶ qui alios debuit consolari turbatus tanto discrimine.

ad eum gubernator et dixit ei.

¶ Stulte securitatio arguit

¶ contra cōmune periculū cōmunis fiat oratio

Quid tu sopore dormiris? Surge inuoca deum tuum. si forte cogitet deus de nobis vt non peremus. Et dixit vir ad collegam suū Venite et mittamus sortes. ⁊ sciamus quare hoc sit nobis. Et miserūt sortes. ⁊ cecidit sors sup ionā

¶ s. afflictō

¶ quem sors indicauerat cogunt ꝓpria voce confiteri.

Et dixerunt ad eum. Indica nobis causa cuius istud malum sit.

¶ quis operis agas

¶ de qua regione vel de populo cuius ciuitatis.

quod est opus tuum. Quę terra tua. vel ex quo populo es tu? Et

¶ Transitor sicut abraam et alij patres qui fuerunt peregrini huius mundi.

dixit ad eos. Hebreus ego sum.

¶ non deos quos colitis. sed eum qui omia fecit. et in omnibus potens est.

¶ s. creatorem quem vos ignoratis. vel timeo vt seruus. et si non diligo vt filius.

⁊ dominum deum cęli ego timeo

¶ de qua fugio ¶ ab distinctōm maris non terram sed aridā eleganter vocat

¶ in quo fugio

qui fecit mare ⁊ aridam. Et timuerunt viri timore magno. ⁊ dixerūt ad eum. Quid hoc fecisti? Cognouerunt enim viri q̄ a facie domini fugeret. quia indicauerat eis

Et dixerunt. Quid faciemus tibi.

¶ Eo facto

¶ ecce causa quare hec querebāt et cessabit mare a nobis.

¶ Quia

¶ nutu dei plequens fugitiuum

¶ eum morā tur naute asp⁹ius fiebat ostendens se vltionem creatoris non posse differre

mare ibat ⁊ intumescebat sup eos

¶ Me querit tempestas. me gerit vt mea mors vita sit

Et dixit ad eos. Tollite me. ⁊ mittite me in mare. et cessabit mare a

¶ Non ignoro in meam penam clemēta tur bari. si sentero tempestatem vos recipiet trāquillitatē

vobis. Scio enim ego quoniam

ꝓpoter me tempestas grandis est

¶ qui me recepistis.

hęc super vos. Et remigauerūt viri vt reverterentur ad aridam. et non valebant. quia mare ibat et intumescebat super eos Et clamauerunt

¶ Salutem mortem peccati putarē esse q̄ vite. et magna fide p anima alterius pcauē. runt ad dominū ⁊ dixerūt Queso

cum ipi perirent corpore

sumus domine ne pdamus in anima iusti viri istius ⁊ ne des super nos sanguinem innocentem. q̄a tu domine sicut voluisti fecisti. Et

¶ Non rapiūt. ⁊ cum obsequio et honore portant.

¶ Non repugnantē sed manus p voluntatem dei prehendes

¶ christum.

tulerunt ionam ⁊ miserunt in mare

¶ Mare quod absente iona irascitur. iam deliberatum apprehendēs tenet. gaudet. et confouet. et gaudio tranquillitas redit

re. ⁊ stetit mare a feruore suo. Et

¶ et tota anima. et toto corde. et tota virtute

timuerunt viri timore magno dominum. ⁊ immolauerunt hostias domino et vouerunt vota.

Ca. II

¶ Mortē et inferno ꝓpit vt prophetā suscipiant. sed quantū gaudent in deuoratōe tantum lugent in vomitu.

Et preparauit

nautarum magnā nimiru multitudinē simili confessione posse saluare.

¶ Alt. Hi venti. hi fluctus ad christum et ad ecclesiā pcitantem referunt vel ad apostolos suscitātes. qui eum in passione desertes. in fluctib⁹ turbāt. dicit ꝙ christ⁹. quia vider me mūdus vobiscū ad contemplationē gaudij nauigare. vt vbi ego sum et vos sitis. idcirco fremit et me cupit deuorare. vt vos piter occidat. necitelligit quia volat escam in hamo capit. vt mea morte moriatur. Tollite me et mittite me in mare. Tempestas ꝙ ptopter me contra vos seuit. me mouēte sed abitur non est vestrum mortem arripere. sed illatam ab alio libenter suscipere. nisi vbi caritas pciditatur.

Et remigauerūt.

¶ Prolata contra se sententia. tamen i cultorem dei non audēt manum mittere. ideo laborant ad terram reuerti. malentes perire q̄ sanguinem fundere. Remigant autem quia putant absq⁹ sacramento illius q̄ pasurus erat posse nauē de periculo liberari. cōtione submersio sit nauis relevatio.

Et clamauerunt

Confitentur deum. vt quod facturi sunt non imputetur eis ad culpam. Quasi dicat nolum⁹ interficere tuā ꝓbetam. sed ipse confessus est iram tuam. et tempestas tua cum arguit. voluntas tua manifestos nostris cepleat. Simile quid fecit et dicit pilatus. qui lauans manus ait Mundus ego sum a sanguine iusti huius. Notāt gentes pure christum. innocentem testantur ⁊ iudei dicunt. sanguis eius super nos ⁊ super filios nostros

¶ Deum suscepim⁹. q⁹ mare seuit. q⁹ sorte deprehenditur. q⁹ ipse indicat quid de se fieri debeat. opus est tnę voluntatis. Unde saluator. in psalmo. Dne vt facerē voluntatē tuā volui.

¶ Ante passionem christi errores ⁊ diversa dogmata quasi contrarij fluctus turbabant nauiculam ecclesię. ⁊ totum humanum genus. ⁊ post passionem est tranquillitas fidei. pax orbis. conversio ad deum. omia secura: Ita post ꝓpitationē ionę mare stat a feruore.

¶ Et timuerūt. Ante passionem timētes damabant ad deos suos. p⁹ passionem timent deum venerando et colendo. et immolant hostias q̄s iuxta litteram in fluctibus non habebāt. ⁊ sacrificium spiritus contribulati. ⁊ vouent vota se amplius a deo non recessuros. cernentes ex fuga tempestatis verba ꝓphete vera fuisse. Ca. III.

¶ Et preparauit. Vel ab initio cū conderet. vel iuxta nauē fecit ve

nire vt ꝓcipitem susc̃ipet-et ꝑ morte habitaculū ꝑberet. vt qui in naue ira tum senserat vēū in morte sentiret ꝓpicium.

¶ Et erat ionas. Dicat ionas ꝙ hoc ꝙ fuit tribus diebus-et trib⁹ no ctibus in ventre ceti, indicat passionem sic et oratio eius typus est ꝺ̄ni nr̄i ihesu xpi

¶ Qui credit tres pueros ita de incendio liberatos. vt nec vestimenta eoꝝ odor ignis attingeret-non debet dubitare de salute ione in ventre ceti.

¶ Dicunt quidam ī pascha-quando sole fugiente a sexta hora vsq; ad horam nonā nox successit dicit-dnas noctes ⁊ dies ibi ꝑputādas vsq; ad mane sabbati. ⁊ appositō sabbato cum nocte sequenti. tres dies ⁊ noctes computari. aliq; intelligūt sinodochicos .i. a parte totum.

¶ Clamaui de tribulatione mea ad dominum pisces grandem. vt deglutiret ionam ¶ Et erat ionas ī vētre piscis trib⁹ diebus et trib⁹ noctibus ¶ Et oraui ionas ad dominum de vtero piscis et dixit ¶ Clamaui de tribulatione mea ad dominum ·⁊ exaudiuit me ¶ De vētre inferi clamaui ⁊ exaudisti vocem meam ·proiecisti me in profundum in corde maris ·⁊ flumen circūdedit me ·Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi ·Abiectus sum a cōspectu oculorum tuorum ·Ueruntamē rursus videbo templum sanctum tuum. ¶ Circumdederunt me aque multe vsq; ad animam ·abissus vallauit me. pelagus operuit caput meū ·Ad extrema montium descendi ·terre vectes circūdederūt me ī ęternū ¶ Et subleuabis de corruptione vitam meam ·domine deus meus ¶ Cum angustiaretur anima mea in me. domini recordatus sum. vt veniat ad te oratio mea ·ad templum sanctum tuum ·Qui custodiūt vanitates frustra misericordiam suā derelinquent. ¶ Ego autem in voce laudis immolabo tibi ·quecunq; vouī reddam pro salute domino ·

¶ Abissus valla ·Abissus hic accipiunt ⁊ trarie fortitudines ·vel tormentis dedite potestates ad quas in euāgelio rogāt dēmones ne cogant ire vt torqueantur.

Pelag⁹ operuit. Hystoria patet ꝙ ionas venerit vsq; ad pfunda ꝑrarum q̄bus q̄si vectib⁹ ⁊ colūnis rei volūtate terre globus sustentat.

¶ Et exaudiuit me de vtero ceti qui ꝑ magnitudinem sua in star obtinet inferni.

¶ De vētre inferi clamaui ⁊ exaudisti vocem meam ·proiecisti me in profundum ·⁊ flumen circūdedit me ·Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi ·Abiectus sum a cōspectu oculorum tuorum ·Ueruntamē rursus videbo templum sanctum tuum. ¶ Circumdederunt me aque multe vsq; ad animam ·abissus vallauit me. pelagus operuit caput meū ·Ad extrema montium descendi ·terre vectes circūdederūt me ī ęternū ¶ Et subleuabis de corruptione vitam meam ·domine deus meus ¶ Cum angustiaretur anima mea in me. domini recordatus sum. vt veniat ad te oratio mea ·ad templum sanctum tuum ·Qui custodiūt vanitates frustra misericordiam suā derelinquent. ¶ Ego autem in voce laudis immolabo tibi ·quecunq; vouī reddam pro salute domino ·

¶ Dicunt quidam ī pascha-quando sole fugiente a sexta hora vsq; ad horam nonā nox successit dicit-dnas noctes ⁊ dies ibi ꝑputādas vsq; ad mane sabbati. ⁊ appositō sabbato cum nocte sequenti. tres dies ⁊ noctes computari. aliq; intelligūt sinodochicos .i. a parte totum.

¶ Clamaui de tribulatione mea ad dominum pisces grandem. vt deglutiret ionam ¶ Et erat ionas ī vētre piscis trib⁹ diebus et trib⁹ noctibus ¶ Et oraui ionas ad dominum de vtero piscis et dixit ¶ Clamaui de tribulatione mea ad dominum ·⁊ exaudiuit me ¶ De vētre inferi clamaui ⁊ exaudisti vocem meam ·proiecisti me in profundum ·⁊ flumen circūdedit me ·Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi ·Abiectus sum a cōspectu oculorum tuorum ·Ueruntamē rursus videbo templum sanctum tuum. ¶ Circumdederunt me aque multe vsq; ad animam ·abissus vallauit me. pelagus operuit caput meū ·Ad extrema montium descendi ·terre vectes circūdederūt me ī ęternū ¶ Et subleuabis de corruptione vitam meam ·domine deus meus ¶ Cum angustiaretur anima mea in me. domini recordatus sum. vt veniat ad te oratio mea ·ad templum sanctum tuum ·Qui custodiūt vanitates frustra misericordiam suā derelinquent. ¶ Ego autem in voce laudis immolabo tibi ·quecunq; vouī reddam pro salute domino ·

¶ Quant⁹ ad ionā patet ꝙ clausus uteo in medio maris fuerit saluator vero ī carne apparens habitatione huius terre tempestatibus plene exp̄tus est. q̄ ad compatonem celestis habitatōnis mare et tempestas dicit ·Unde ·Infix⁹ sum in limo p. n. ē. s. Et iterū. Veni in altitudinem maris. ⁊ t. d. me.

¶ Iuxta anagogē in corde maris ī medio tempestatibus se esse cōmemorat. ⁊ tamē inter amaras aquas temptat⁹ iuxta omia absq; peccato. non sēsit amaritudinem aq̄rum. ß circundatus et refocillatus est dulcedine fluminis. q̄ lętificat ciuitatem dei.

¶ In persona ione patet hec omia ad literam facta In christo omnis temptatō sine peccato. que vī voluntate ꝑtigit. non opprimens ß transiens fuit. ꝺa in eo vires amisit. vt q̄n ea pdicari solebāt. ꝑ istum vincentem liberarent.

¶ Abiectus sum. Qui formam serui accepam fragilitatem hominis imitatus. anteq; damās craudirer. dixi. q̄ in te lumine lumē eram. bō factus abiectus sum. vt ꝑ ß humanū genus ad te reducam

¶ Videbo templum. Docionę conuenit. vel optanti vl confidenti qui ꝓphetico spiritu hoc futurū contemplabat. christo aūt conuenit iuxta qd̄ legit. Pater clarifica me apud te. dantate quā habui anteq; mundus fieret. sicut templū patris est filius. ita et templū filij est pater. de quo ipse dixit. Ego de patre exiui ⁊ veni in mundū.

¶ hoc affectu blādientis. q̄ cōmunem omnium deum beneficij magnitudine sibi facit proprium. ¶ Cum in ventre ceti et fragilitate carnis nihil spei relictum esset. recordatōe dñi impossibilia vicit.

¶ Et dixit dominus pisci ¶ Et euomuit ionam in aridam.

¶ Et iussit vitalibus motus victrix vita pcessit.

Ca. III.

¶ Non dicat. ꝓphete quare non fecisti quod ꝑcepram. sufficat ad correctōz

¶ Factū est

naufragij deuotatio ·vt qui impanē nō senserat sentiat dñm liberantem.

verbum domi ad ionam ſcdo dicens. Surge ⁊ vade ad niniuen ciuitatem magnam ⁊ ꝑdica in ea ꝑdicationem quam ¶ Pater ¶ ego a meipso non loquor. ¶ ¶ a morte ¶ Spiritu mota obedicns ¶ filium ¶ christ⁹ ego loquor ad te. ¶ Et surrexit ionas ⁊ abiit in niniuen iuxta verbū ¶ g apostolos ¶ ꝑceptum

Al. In christo hoie ꝓncipale et q̄si caput fuit aīa q̄ descendit ad inferiora loca. ubi aīe hoim ꝑ dyaboli ptātē tenebāt. Mi sūt vectes q̄ ꝓhibēt aīas ab infer⁹ exire. hos ve ctes frāgit dñs. et eos q̄ dausi tenebāt libat.

¶ Cū angustiaret. Hec dauisto ꝓueniūt dñō dicat. trist̄ē aīa m. v. a. m. Et iterū. Pat in manꝰ tuas c. s. m.

Ut veniat ad. Id arco ī tribulatōne dicem or fui vt ō exterme mar⁹ orō ad cęlos scādat. ⁊ veniat ad tē plū sāctū tuū ī q̄ gīna beatitudie fruer⁹. petit aūt q̄ pōtifex. vt orō sua ascēdat ad dēū ut ī corpe suo ꝑpls libet.

¶ Qui custodiūt. Luꝝ oia sint vanitas oēs ex necessitate faciunt vanitatē. ß ñ oēs custodiūt q̄si thesaurū nec diligūt qd̄ faciunt Non g̃ toti humano generi misericordiam negat.

¶ Deꝰ nat⁹ misericors patꝰ est vt saluet ꝑ dementiā q̄s saluare nō pōt ꝑ iustitiā. sed nos misericordiā se offerentem vicio nostro relinq̄mus. Et nota ꝙ ꝓphetā ī vētre cęti sui piculi oblitꝰ. de nat⁹ rex generali sententia phylosophatur.

¶ Judei dū fuāt traditōes hoim. mādata dei q̄ sp̄ mistus eorum fuerat derelinquunt. Ego aūt in voce. Christ⁹ an passionem q̄ animō fugerat obedire vo. dū dicit Nō ē bonū dare panē filiorū c. Et iterū. Pat⁹ si possibile est t. a. m. c. i. Ss ꝓ⁹ resurrectōz ꝑfidos relinquens sponte ꝑdicat mūdo qd̄ fuerat impatū ante passionem.

¶ Quecūq; vouī. In passione nos oēs vouit patri. vt nō giret aliq̄s de his q̄ sibi erāt dati. ꝑ salute omniū. ꝓmisit. nec faciamus cū mendacem mundi simus vt offerat patr. Ca. III

¶ Et factū est Doctotū q̄ iubet. q̄ obedit-q̄ ñ vult-q̄ iterū velle cogit. q̄ secūdo patris voluntatē ęcequitur-christo ꝓuenit et forma serui.

¶ Et surrexit. All. Christus post inferos ꝓprie surgere dicitur-et ꝑdicare-quando apostolos mittit ad baptisandum homines in nōie patris et filij et spiritussancti-hoc est iter trium dierum. ß trī sacramentū humane salutis. via vnꝰ dei .i. vnius vī confessione pfitet. Jona. i. christo in aplis ꝑdicante. q̄ dixit. Ego vobiscū sum vsq; ad cō ūmatōem seculi.

c

¶ Et niniue erat. Tam ampla erat ninive vt vix posset circūiri itinere diey trium. Ar ille memor ꝓcepti z sui naufragij iter triū diey. festinat ꝙue vnius diei cōplenit. Quidam vero dicūt ꝙ in tercia ꝑte ciuitat̄ tm ꝑdicauerit · z statim ꝑdicatōnis fmo ad relict̄ puenit.

¶ Nō dixit trib⁹ diebus et noctib⁹ vl vno die z nocte. ꝙ absolute diebꝰ z die. vt ostēderet ī misterio ūitatis z pfessione vnius dei nihil esse tenebrosum.

Adhuc.xl.dies. Adhuc tres dies z niniue subuertet. scōm lxx. siue. p. xl. dies. siue ꝙ triduū idēchrist⁹ significat. ē p. xl. s. q. pegit cū discipulis suis pⁿ resurrectōz. xl. dies et ascēdit in cēlū. ꝙ tridūū q. tēia die resurrexit.

¶ Nō ē ppbia descēdens de plēa dei vbi oia sic sūt ita pmanēt ꝙ est pminatō ad correctōz. ꝓponēs istam vltionē scōm ꝓsentia peccata niniuitarum.

¶ Quadragenarius. Venit peccatoribus ad penitentiā z ieiunium et orem. z saccuz et lacrimas. z depcandi pseuerantiaz. ꝙ numero moyses z helias z ipse dnūs ieiunauerūt. hic numer⁹ nob indicit ad ꝙpandas alas nostras ad eum corpis christi.

¶ Pulcer ordo. Incipit deus ppbtę. propheta ꝑdicat ciuitati pus viri credunt. illis ꝑdicantib⁹ ieiunium. ois etas in duri⁹ sacco. Viri nō saccuz ꝙ ieiunium ꝑdicat tm. ꝙ illi q̄bus penitentia ꝙapitur. ieiunio saccum addunt. ut inanis vēter et luctuosus habitus deū fortiꝰ deprec̄et.

¶ Qui offendeāt de tum luxu z ambitione eoꝝ damnationē placant ꝙ ꝙ pus offendeant. pus ieiuniuz qđ deo in occulto offert. deinde saccus ꝙ exterius homib⁹ exhibetur.

¶ Hiero. Ninive sc̄z Euersa est ninive q̄ mala erat z bona ędificata. q̄ nō erat stāndo menibus et domib⁹ eversa ē ciuitas i pditis moribꝰ z q̄uis nō sit factū qđ illi boluerūt timuerūt iona ꝓbante futuꝝ. factū ē tm qđ fuerat deo ꝙapiente ꝑdictū.

¶ Et peruenit verbū. Electis. i firmis z ignobilib⁹ mūdi. tādē ad philosophos z potētes q̄ mūdū regere videbāt̄ puenit x̄bū christi. pus pet⁹ piscator itrat. deinde cyprianus pus ydolatra. tādē credit z fact⁹ assertor veritatis pⁿ auditū fmonē ionę carthaginenses ad penitentiā vocat. z christū publice ꝑdicat. ecce rex ninive de solio surgit. purpurā sacco. vnguenta luto. mūdicias sordib⁹ pmutat. difficile ē potētes z eloquētes in mūdo ad christi humilitatem conuerti.

domini. Et niniue erat ciuitas magna itinere dierum trium. Et cepit ionas introire ciuitatē itinere diei
† ꝙ christus stās in tempio clamat. qui sitit veniat ad me. et b. omnis vero semo christi quia de magnis agit clamo⁹ dicat
vnius. et clamauit z dixit. Adhuc. xl. dies z niniue subuertetur
† ꝙ precium credit circumcisio infidelis manet. † ꝙ qui veniunt in ꝑfectum virum in etate christi
Et crediderunt viri niniuite ī deo
† ꝙ Saccus et ieiunium arma sunt penitentię
mino. z ꝑdicauerūt. ieiunium. et
† ꝙ quia nullus sine peccato. nec infās vnius diei
vestiti sunt saccis a maiore vsq̄ ad minorem. Et puenit verbuz ad
† ꝙ humiliauit se deponēs altitudinem potentie et eloquētie
regem niniue. Et surrexit de solio suo. z abiecit vestimentum suuz a
† penitētie pro ꝑteritis malis. e.
se. z indutus est † sacco. z sedit in
† ꝙ sordibus nō sensuum seo verborum
cinere et clamauit et dixit in niniue ex ore regis z principum ei⁹ di
† ꝙ Rationales † ꝙ Stulti † ꝙ homines et iumenta saluabis dñe. † Prudentes
cens Homines et iumenta. z bo
† ꝙ Simplices.
ues z pecora nō gustent quidquā
nec pascantur. z aquam nō bibāt.
† ꝙ Lugubri habitu meroze et tristicia queme
rapbozice saccus dicitur
z opiantur saccis homines et iumenta z clamēt ad dominū in fortitudine. z conuertatur vir a via
† ꝙ ad dominum.
† ꝙ que ex se.
sua mala. z ab iniquitate q̄ est
† ꝙ Nō tārum in cogitatōe sed et in opere.
in manibus eoꝝ. Quis scit si
† ꝙ conuersis † ꝙ sic
conuertatur z ignoscat deus. z re
† ꝙ quē ira penē cepit effundere
† ꝙ eo conuerso
uertatur a furoze irę suę. z nō pibimus. Et vidit deus opa eoꝝ ꝙa conuersi sunt de via sua mala. et
† ꝙ afflictōnem
misertus est deus super malicia⁹ quam locutus fuerat vt faceret eis z non fecit.

a. IIII

Et afflictus est ionas afflictione magna. z iratus est z orauit ad domi
† ꝙ Dicturus se iuste voluisse effugere. quo dō modo in iusticie arguit deū querelas ergo sual obsecratōis exordio tempat. ꝙ enim ait. Obsecro blandientis affectu legendum est. ꝙ quo i bebreo legitur. anima que est interiectō blādientis
nuz, z dixit Obsecro domine. nū quid non hoc est verbum meum cū adhuc essem in terra mea. Propter hoc ꝓoccupaui vt fugerem in tharsis. Scio enim quia tu deus clemens z miserecors es. patiēs z multę miserationis. z ignoscens su
† ꝙ Christus est anima mea vsq̄ ad mortem. Et iterū In manus tuas d. c. s. m.
per malicia. Et nunc domie tol
† ꝙ Elisabeth vnam gentem israelis saluare non potui. moriar et totus mūdus saluabitur.
le queso animam meam a me. q̄a melior est mihi mors q̄ vita. Et dixit dominus. Putas ne bñ ira
† ꝙ mundi.
sceris tu. Et egressus est ionas de
† ꝙ quia tunc de miserijs eē eo nullus habitare poterat
ciuitate. z sedit contra orientez ei
† ꝙ Debet tanq̄ ī ore vel a maiestate sua contractus
uitatis. Et fecit sibi umbraculum ibi. z sedebat subter illud in
† ꝙ more scripture humanos oco ītgit affect⁹
vmbra. donec videret quid acci

¶ Et clamauit. Clamauit dicēs in niniue q̄ erat ꝓstitutā et ore regis z principū eius. Cui. lxx. z ꝑdicatū ē in ninive a rege z ab oib⁹ maioribus eius.
¶ Quis scit. Sub ambiguitate dicit vt dū boies dubij sunt de salute fortius agāt penitentiam et deū magis ad misericordiā puocent.

¶ Et vidit deꝰ. Et tūc niniuites et q̄die ꝓlis mūdi ꝓminat̄ deus vt agāt penitentiā Qui si cōuli fuerit ipse q̄s sētiā pūit z ꝓlī cōuersione mutatur.

Nō audiuit x̄ba q̄ israel sepe solebat. pm ut tete faciem⁹ oia q̄cūq⁹ dixerit nob dns. ꝙ opa ꝓspexit q̄ mauult vitā q̄ mortē pcōris Videns mutata opa libēt mutat sententiā Pot⁹ dicam⁹ q̄ ꝓse ueranit ꝓposito suo. a principio volēs misereri. Nō enim punire volebat nec punitur⁹ erat q̄ ꝓminabatur.

Ca. III.

¶ Et afflict⁹ est. Nō ꝓtristat⁹ q̄ gētiuz multitudo saluat̄. ꝙ q̄ videt gētē suā pire. et se de tāto numero ꝓbetaz electū q̄ ꝓsalutez alioꝝ ruinā ꝓlī sui nūciaret. tā q̄am mō ī salute despectas israelis. Hic dns fleuit super hierlm. z noluit panē filioꝝ mitte. capsi q̄s pmuz ꝑdicāt israel. Paul⁹ etiaz optat anathema esse pro fratribus suis.

¶ Pulcre ionas id ē dolēs tristat̄ ē vsq̄ ad mortē. q. ne piret ꝓlis iudeoꝝ. q̄ntū ī se fuit mīta ppessus fuit. laboriosus ꝓpba pegrinatōe z naufragio ꝑgrauatus

¶ Scio enim. q. Sciebā te misericordē z ꝙ esse facturū. nolui nūciare truculentuz. ꝙ volui fugere ī tharsis. i. vacare ꝓplatōni. z ī mare huī⁹ lculi de te z odio pfrui. dimisi domū meā egressus⁹ de tuo sinu. Di dicere te ignoscentē z misericordem. null⁹ ageret penitentiā. Si crudez iudicem. sciebā ꝙ nō esse tuę nature. In ꝙ ē ambiguo malui fugere q̄s vsq̄ nitētes lenitate deuipe. I de te ꝑdicare qđ nō eras. Tolle ē animā meā.

¶ Prophet⁹ tristat⁹ vult mori. ne pūsa mlitudine gētiū ilel peat ī ētū.

¶ Putas ne Nō ait male irat⁹ es. ne videat⁹ reꝓbēdere ꝓtristatū. nec ait. dñ irat⁹ es. ne tuę sentētię cōtrairet. ꝙ interrogat ipm iratū vt vl causas ire respōdeat. vel si ille tacuerit vez dei iudiciū et eⁱ silentio cōpbet.

¶ Et egress⁹ est. Jonas. i. columba vel volēs egredit de ciuitate quaz ędificauit caim z habitat contra orientē vnde sol oriꝝ. z ibi est in tabernaculo suo. labentia q̄s tpa expectat. cōtemplatus q̄d ciuitati mūdi eueniat. Anteqū niniue saluaret ꝓ euangeliū christi. z arc. et cucurbita z ver⁹ oues

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

manifestaret. ionas erat sub vmbraculo. qt nōdum erat apta veritas.

¶ Et ꝓparauit. In hebrꝛo sic on legit. ꝙ cucurbita ꝙ cito surgit ꝛ cito arefiat. compatur israel. quas rad ces mittenti in terrā. ꝛ conāti vt in altū sustollat. ꝙ altitudinē cedrorū dei vel abietū non equanti.

¶ Cucurbita vel bedera genus virgulti. ꝙ arbusculę lata habentis folia. ꝛ densissimā vmbram sustinentis. ꝙ ꝓ terram serpit. et sine amminiculis quibus innitat' altiora nō appetit. Sed hanc ꝓparauit deus. vt sine alicuius sustentamento in altum subito plurgens vm braculum ꝓberet ꝓphetę. In quo ostensa dei virtus est huic hedere vt cucurbite compatur israel. qui quondaꝫ sub vmbra sua. ꝓtexit ionam. i. christum conuersionem gentium ꝓfiguratem nec puaru ꝛciaꝫ tribut ei faciens vmbraculum potꝰ ꝙꝫ vmum habens tectorū imagines. non habēs fundamenta.

¶ Et parauit. Quidam vermiculū ꝛ ventū urentem romanos intelligunt. ꝙ post resurrectionem christi israel neglexerunt.

¶ Putas ne bene

Supra nimirū pe
nitentiꝫ ꝛ saluatis. similiter interrogatus ꝓpheta nichil respondit. sed intertogatōnem dei silentio ꝓbauit. sciens enim deū clementem. et ignoscētem malicijs. de salute gentium non dolebat ꝙ quia inficata cucurbita aret israel. ꝛ cuius distinctōne intertogatus est. bene irascer ris sup hederam. confidēter dicit. bene contristor ego vsqꝫ ad mortem. Non enim sic volui saluare alios vt perirent aliq. non sic lucrari alienos vt perderē meos. Sic christꝰ plāgit hierusalē vsqꝫ ad mortes non suam. sed illorum. ut morianturnegantes. et resurgant dei filium cōfitētes.

deret ciuitati Et ꝓparauit dominꝰ deus ederam. et ascendit super caput ionę. vt esset vmbra super caput eius ꝛ ꝓtegeret eum. Laborauerat enim. Et lętatus est ionas. sup edera lętitia magna. Et parauit

¶ christum qui dicit. ego sum vermis et non homo

deus vermem ascensu diluculi i

† que anteꝙ oriret sol iustitie virebat. ¶ sup gente christo oblatum est vmbraculum ab auxilio dei et omnē virorem ꝓdidit.

crastinum ꝛ percussit ederam ꝛ ex

† cum luce discussis fūt tenebre ministrarum

aruit. Et cum ortus fuisset sol. ꝓꝛ

¶ dñs in oscc. adducet dñs ventum urentem. de deserto ascendet. ¶. et siccabit venas eius et desolabit fōtem eius.

cepit dominꝰ vento calido et vrē

ti. ꝛ percussit sol super caput ionę et

¶ cum israele. ¶ In baptismate vt in lauacro recipiat humorem quem in negatōe ꝓdidrat. ¶ petrus archidus iuꝑcus loquitur. Penitenciam agite. et baptizet vnusquisq. vestrum et accipietis donum ¶ spiritus sancti

estuabat. Et peruꝛt anię suę vt mo

reretur. Et dixit. Melius est mihi

¶ Pater.

mori ꝙꝫ viuere. Et dixit dominus

¶ filii.

ad ionam. Putas ne bene iraſcoris sup ederam. Et dixit. Bene iraſcor ego vsqꝫ ad mortem. Et dixit

¶ filii ¶ iudeis dānatis.

dominus. Tu doles sup edera in

qua ñ laborasti neqꝫ fecisti. vt cre

¶ i. ꝛpe ante aduentum christi.

sceret. quę sub vna nocte nata est

¶ quāo sol iustitie occubuit ei

te sub vna nocte piit. Et ego non

¶ ꝙ quam signat ecclesia. in qua maior est numerus ꝙꝫ ex tribubꝰ israel.

parcam ninive ciuitati magnę. in

qua sunt plus ꝙꝫ centū vigīti milia

hominuꝫ. qui nesciunt quid sit inter dexteram ꝛ sinistram suam. et

¶ multuo numerus irratōnabilium

iumenta multa.

¶ Non laborasti. quantus in populo gentium. vnde israel confitenter loquit. ecce tot annis seruio tibi. munꝰ vdisti michi hedum. ꝙ hinc ꝙ devorauit substantiā cum meretricibꝰ occidisti vitulū saginatū. Qui nō confutat' in hoc. ꝙ audit. omia mea tua sūt. Epulari aūt oportebat ꝓ re uersione fratris. ꝓ gentibꝰ siqdem ꝓaolus sanguis christi effusus est ꝛ ipse ad inferos descendit. vt populus ille cęlos ascenderet. Nullus tantus labor fuit. ꝓ filio isrl. Vnde ꝛ ipe minoꝛ fratri inuidet.

¶ Plus ꝙꝫ centum viginti. Hoc potest intelligi ꝛ ętate lactentiuꝫ quę innocens ꝛ simplex. ꝛ cum tantus sit numerus puerorū. patet ꝙ magꝫ esset multitudo puerilis ętatis. Vel cū nimirū sit magna vrbs ꝛi domo magna sint vasa non soluꝫ aurea ꝙ ꝛ fictilia potest dici ꝙ erat plurima multitudo. ꝙ aīa actaꝫ penitentiā ignoraba tquid esset inter bonum ꝛ malum.

Incipit plogus in micheā ꝓphetam

Temporibus

ioathe. achaꝫ. ꝛ ezechię regum iuda. michęam ꝓphetam ad hanc ꝓphetiam spiritusancto repletum fuisse. lectio ipa demonstrat. Sed de supradicto numero regum ioathan ꝛ ezechiā deo ob religionē placuisse: hystoria quarti libri regum. et secundi paliꝑomenon indicat. Achaꝫ vero derelicto deo. ydola samarię q̄bus etiā filios suos in sacrificium igni concremādos obtulerat coluisse constat. Quamobrem deus samariam quę reges israel et iuda memoratorum simulacrorū superstitione fefellerat increpans. indignationem suam in eam ꝓcessuraꝫ comminatus est. Populo etiaꝫ israel puaricatori. ꝛ principibꝰ eiusdem populum fallaci suasione ad ydola colenda compulerant. verbis in sequentibus captiuitatem et interitum affuturā denunciauit.

Incipit argumentum.

Micheas de morasthi cohęres christi. vastatōem annūciat filię latronis. et obsidionem ponit contra eam. ꝙa maxillam ꝑcusserit iudicis israel.

Ca. I.

¶ hoc est ¶ quod erat in principio apud deū. ¶ Patris.

Verbum domi

† ¶ qui interꝓtatur humiliatus.

quod factum est ad mi

¶ i. hereditas

cheam morasthitem in diebus ioathan achaꝫ. ꝛ ezechię regum iuda

¶ spiāliter.

qꝫ vidit sup samariam ꝛ hierusalē

¶ Emoꝛ dei ꝙ semper ad ꝓphetas descendit sit quoꝙ ad micheaꝫ qui interpretatur humiliatus. ad michęā de morasthi ꝙ vsqꝫ hodie iuxta eleutheopoli vrbem palestinę ñ grandis viculus est. ꝛ interpretatur hęres. Pulcre autē humilitas ꝙi ter virtutes ꝙcipua ē. de spe hęreditatis dei nascat. humilitas ꝙ ñ intelligit ꝙ venit d' cōscientia peccatorū. ꝙ ꝙ inter virtutes ponitur Unde dicitur. Humiliamini sub potēti mānu dei. Et qui se humiliauerit exaltabit. Et dominus. Discite a me ꝙa mitis sum ꝛ humil corde. Quomodo ergo apud nos votiua ꝛ quasi ad ꝗtutis aspectum imponuntur vocabula. verbi gratia. victoris. casti. pij. phi. et appellatiua ꝗtuntur in ꝓpria. sic et apud hebrꝛos michęas ꝛ abdias. ꝛ zacharias. ꝙteroruꝫ similia: et virtutum vocabulo liberis a ꝑentibꝰ sunt imposita

¶ Micheas sin hębraicā ꝗtatem sertus est. vñ ꝙsi in corde volumis posit': debet ꝙ funda cōtinere misteria.

¶ Sub oꝛia ceperūt ꝓphetare. osee. amos ysaias. Sub ioathan filio osie incipit ꝓphetare micheas. ꝓbat eriam sub achaꝫ. ꝛ sub ezechia sub ꝙ ꝛ. tribꝰ captiuate sunt ab assiriis ꝛ ꝙa ꝓmum samaria metropol. ꝛ. tribuū captiuata est. deinde hierusalē. ꝓbꝫ imponit' titulus: ꝓmo de samaria. secūdo de hierusalem.

¶ Mistice. ꝙ samariā hęreſ. ꝙ hierusalem ecclesia ꝛsignat. Samaria enī sibi tecit ꝛ ꝓprio sensu vitulos aureos pulchros in supficie. sed vitalem

spiritū non habentes·z hoc in domo dei qđ interpretatur bethel. nō enī recipiet israel vos nisi qui de scripturis et in domo dei fabricati sunt· et ꝯnis conciliabula sua vocant bethel. tamē post fabricatōem ydolorū. nō bethel·ſ domus ydoli iure vocant.

¶ Audite populi· Aure audiendi audiāt catholici. subuersi etiā attē dant z sibi caueāt. ne vel isti illi patiant q̄ p̄ea fmo dei cōminat⁹

¶ O samaria z hierusalē intelligite·z attendite dominum de templo suo vobis testificantē z p̄dicentem quecunq; futura sunt.

¶ Herodes inter opera carnis ꝓnumerant·

¶ Quia ecce do·

Deus cuius natura de mēcia est. causa nostri cogit sumere plonam crudelitatis. cui⁹ descensio: ē maiestatis eius ad inferiora dcur sus.

¶ Potest intelligi q̄ ꝓpter scelera indcorū dominus egressus de cel is p assumptaz humanitatem reliqt domum eorum desertaz z venit super humiles de gentib; q̄ ex humilitate excelsi vocantur et commouet montes .i. dogmata phylosophorum. z vere humiles consumunt in aduentu saluatoris bōa contritōe

¶ Mistice locus dei vel filius in quo ē pater· vel sancti in q̄bus habitat deus. hęc loca q̄ habent deum bospitem super sū cum christo sunt posita. ab his discēdit ad illos docendos q̄ ei i mōte audire nō possunt· z conteret superbos in mundo et mōtes. i. alti in virtutibus· ad illius paruebūt p̄sentiam. z valles. i. animę corporib⁹ depresse a timore eius quidquid durum habuerit expellent· et ita fluent sicut aquę p̄ceps·

¶ Sicut aquē. p·

Sicut aqua pno cursu fert in p̄ceps z sicut cera fluit ante ignem. ita omīs superbia impiorū domino veniente soluet et defluet·

¶ In scelere iacob· Et q̄ dominꝰ terribilis veniet ad mouendos mōte siet valles relinendas. est ꝓpter impietatem iacob·i. conciliabula hereticorū q̄ dicunt se custodes mandatorū dei z ꝓfessores eius nominis

¶ Et ponā samariam. Sicut samaria p̄us adorauit vitulos. p̄us pit post destruet venientib; assiriis.

¶ Tanta erit subuersio vrbis. vt non solum ędificia corruāt. ſ etiam fundamenta vsq; ad extremum lapidem effodiantur.

¶ Cum p̄samariam ecclesia hereticorum a deo sepata soleat intelligi minatur destructōem eius vt christi eccla plantari possit· Melius est enim subuerti inutilem cuitatem· z lapides quib; extructa fuerat in p̄ceps trahi q̄s in mala edificatōne manere· Cū enim reuelata fuerit misteria in quib⁹ fūdata et firma videbat. et ydola pulcro fmone compōita a viris ecclesię fuerint cōcisa. tunc ibi poterit vinea domi plantari· z gloria et diuitię q̄s de errore videbant habere igne dei in nichilum redigunt. z sic intelligentes errorem suum· et in se reuersi plangant. in q̄bus p̄us fornicantes lętabant. z ponent de pedibus quidqd mortiferum habebāt. et vestimenta fornicationis p̄jcient· vt ab his undi deuisti vestimenta sulcipiant. et plangēt de

ſ hoc ſ corde· ꝙ ſ ecclesie totius orbis

Audite ſ populi omnes et attēdat

ſ .i. terrenis in quibus extructa sunt hereticorum dogmata

ſ omnes qui in ea

terra z plenitudo eius· z sit domi

ſ nō alium de nisi de ecclesia vel filio qui est templum patris ſ vel testificanꝰ

nus deus vobis in testem· do

minus de templo sācto suo. Quia

Pater ſ coactus

ecce dominus egredietur de loco

ſ cōteret potentes

suo. z descendet z calcabit sup er

ſ pauentes aduentum dei ſ a malo cessātes

† etiā sacerdotes ſ principes·

celsa terre ¶ Et consumentur mōtes

ſ animę corporibus inserte. ſ populi·

ſ humiliati ſ vt nihil lateat in eis mali·

subtus eum. z valles scindentur

ſ vt auferatur omnis duricia ſ quā sustinere non potest· ſ deus noster ignis consumens ē

sicut cera a facie ignis. sicut aquę

quę decurrunt in p̄ceps. In scele

ſ .r. tribuum et duarum que deū negauerūt

† hec est causa malorum.

re iacob omne istud· z in peccatis

ſ quia deum se videre mentiūtur† ſ .r. tribuū ſ q̄.

domus israel Quod scelus iacob

† .i. ydolatria que in illa metropoli fiebat·

ſ in regno duarum tribuum hierusalē fecit ecclesia ydolorum ſ peccata eorum qui deū cōfitentur id est christi anorum· christus enim de iuda.

nonne samaria. ¶ Et quę excelsa

ſ ecclesiam i qua multa crimina

iude Nonne hierusalem. Et po

ſ conciliabula hereticorum· ſ vt redigatur intumulos·

nam samariam quasi acerum

ſ vt malum edificium ruat. et bonū surgat.

lapidum in agro cum plantatur vi

bis q̄ fuerūt sub dracone· q̄ captus hamo ingeminū lugebit· z q̄s in errore genuerant. sicut struthio insūis calcando relinquent· Jō samaria ita lugebit q̄s sermone dei pacata errorem cognoscet. quē etiā vsq; ad portas·i. ad aures iude intulit. Sed in mediam ciuitatē intrare non potuit q̄a fidelē populum puertere non potuit. vt rederet ab ecclesia dei.

¶ Et omnes mercedes· Omēs diuitię eius q̄ diuersi reges comportauerant in ea· p̄ ignem ad nichilum redigentur·

¶ Quia de mercedibus. Opes et mīltiplex supellex q̄ in fornicatōe ydolorū congregata fuerāt ducent ad aliā meretricē. i. ninuē vt sicut in terra sua fornicati sunt cū ydolis q̄ fecerūt sic vadāt ad aliam terrā ydolorū z fornicatōis. i. ad assirios

Super hoc plan

Ixx. Planget samaria. s. hetici cognoscentes errorē suum

Super hoc plan

¶ Dicta culpa et pena samarię. q̄ hierusalē similiē peccauit. z similiē punienda erat. prophęta sub plona dei plāgentis affectus iducit.

ſ et cum sit sita in montibus

net. Et detrahabam in vallem lapi

ſ quibus videbat sibi celare misteria falsa· et firma habere dogmata·

des eius ¶ Et fundamenta eius re

ſ dogmata artifici sermone cōposita·

uelabo. z omnia sculptilia eius con

ſ opes que ex fornicatōne sibi reddi putabāt

cidentur. Et omnes mercedes eius

comburentur igni. Et ponam oia

ſ Mercēs quas sibi fornicauerunt. et in quib⁹ confidebant p ignem ad nichilum redigentur.

ſ que putabāt sibi reddi p ydolatriam·

ydola eius in pditionem. quia de

ſ anime fornicanti.

ſ hinc inde.

mercedibus meretricis cōgregata

ſ minue.

sunt· z vsq; ad mercedem meretri

ſ ad nichilum.

cis reuertuntur· Super hoc plan

ſ .r. tribuum·

gam z vlulabo. vadam spoliatus

z nudus· Faciam planctum velut

draconum· z luctum quasi struthio

ſ Sicut samaria subuersa est ab assiriis. ita iuda et hierusalem in bucteā a chaldeis

num. Quia desperata est plaga

ſ samarie. ſ quia errorem suum samaria i ecclesia voluit introducere

eius ·quia venit vsq; ad iudā. te

tigit portā ppli mei vsq; ad hrlm

In geth nolite annūciare lacrimis

ſ si cor dolet· ora non habeant lacrimas· ſ dissimulate fletum. ſ in domo cōtricte

ne plorētis· ¶ In domo pulueris

ſ tantum ne inimicus audiat vocem tuam.

ſ cineres ruinarum ſ in captiuitatez

puluere vos ꝑspergite ¶ Et trāsite

Faciam planctū

Sicut draco viq⁹ ab elephanto sibilat z sic struthio imemor ouoꝝ relinqt in arena fetus suos calcādos pedib⁹ bestiaꝝ sic in iob legit ita ego dispoliat⁹ a filijs z nudus incedā et ſ iō q̄ plaga. i. culpa et pena samarię veni et vsq; ad iudā z vsq; ad portā hierusalem·

¶ In geth nolite

Huc planctū et dolorem meū. ne nunciēi geth q̄ ē vna de q̄nq; urbib⁹ palestinę· ne in inimica audita structō ne indeꝝ lętentur

Geth rotalar· Putant aūt hetici se deū nea dñi vinuꝝ vitale exprimere· vñ extollunt in superbiā. Hur q̄ Vos q̄ estis in torcular· z ñ

ñi ſ sodomoꝝ vinū bibitis nolite extolli. ſ relicto ſ torcular humiliami ſ deo Qđ si etiā p catholicos vinū vīm eiectatū fuit· ne doleat· ſ dū est i tomo pulueri. i. hetico· q̄ sup arenā ędificat· ꝑspgite vos pulucre pnię. z itelligētes vos captos a vitijs trāsite ad virtutes· q̄ videbami vob pulcri in ꝓma habitatōe q̄ iā ē ꝓfula p ignominiā quā eccle iferebat. Qnę ecclā ia habitās i exitu vioꝝ doctū z vitioꝝ iā nō ē egressa de termis diuinarum scripturaꝝ· Et ipa accipiet plāctū· q̄ dolet vos remanere i bēsi in q̄ videmini silēs z viani vere ecclę q̄ stat firma i fide. q̄ etiā dū vos plangit infirmata ē i bonū sibi z replet amaritudie. p vīo calu. Quia ptigit p dīm et dinantē malū ifidelitatē. ñ intra portas hierlm q̄s custodiāt apli· ſ hetici q̄ ꝛsiant aū portas ierlm vt egredientes occidāt· q̄ eriaz faciūt tumultū et confusū sonū. vt occidant vagātes et habitēt lachis q̄ interpretatur ambulatō q̄ omni vento doctrię mouentur p quos quasi p portam impietas intrat ad ecclesiam· et quia p̄lin sepant a deo· iusto iudicio dat deus· vel dyabolus emissarios id ē demōes vt eis dominent q̄ sunt dom⁹ mendacij et deceptōnis· Sed ego educā beredem. i. fideles q̄ possideant domus vestras· o hetici· et hereditas veniet vsq; ad odollā q̄ interpretat testimoniū hauritōnis eoꝝ vt et tu de ecclesia dei sis· cum hauseris q̄ meruisti·

¶ Et transite vobis· Qđ transit a vobis habitatio sapbir vt assir

q̄ interpretatur pulcra· q̄ samaria in pulcro et vbertimo loco sita. cui dicitur. sic transi incaptiui tatem .vt nō ostendas dolorem.

¶ Planctum domus. Et te pus captimata. dom⁹ inda q̄ tibi vida ep̄ea ꝑsili plāctu captiuabic· Que ad tpl sub defensione dei tuta fuit. ꝑ p⁹ea infirmata ē defta a bono suo .i. deo· q̄ ptra eū amaricata ē. ɔ iō p⁹ vastatam samariā assiꝝ descendit vsq̄ ad captiuandam hierusalem.

Quia descendit. Legit rex assirius misse rapsacē de lachis in brīn· ɔ capta lachis trāsiuit ad oppugn̄ dus iobnā· vñ ait. bomi habitāti lachis w niet tumult⁹ ɔ q̄drige ɔ eqtes assirioꝝ. q̄ o lachis q̄ē es ciuitas vdita ydol· p te q̄ p portā venit ꝓncipius ydolatrię· x. tribuū in hierlīn· nec tm̄ lachis destruet· ꝑ etiā metropolis geth palestine. q̄ mittet assiꝝ emissarios· i. latrunculos et possidebit geth urbez ydolatrię ɔ mendacij q̄ fuit in supplantatoꝝ regibus israel.

Adhuc heredez. nec solū lachis ɔ geth ꝓpē ydolatriaꝝ vastabunt. ꝑ etiā maresa et odolla q̄ odolla gloriosa erat in vrbibus isrl Maresa interpretat hereditas. Illudēs q̄ ad nom̄ ait. o gēs q̄ę habitas i maresa adducaꝝ tibi alios heredes. i. hostes q̄ te possideāt· ɔ vsq̄ ad odollam adducā illos heredes.

Usq̄ ad odollaꝝ Ded vsq̄ ad odollaꝝ gle israel. i. illa captiuitas ꝓhendet etiā odollā ciuitatē gle israel.

¶ Decaluare. Assi. Possunt ꝑ accipi de cuersione indeorum ꝓ romanos. o iudea q̄ quondam apnd deū floruisti· ꝑ modo damasti crucifige crucifi. repone comam gloriē tuę quia nō habes. prophetas nec ꝓsidia angelorum nec legis doctores· Potest referri et ad totum humanū genus· o anima bumana quę ꝑ u⁹ o in paradiso fruēs delicijs babebas speciosam coronam. ɔ nunc deiecta in babilonicam captiuitatem radere ɔ assume babi-

ꝯ quia in captiuitate confusa est. Ho ꝯ vel sapbit.

vobis habitatio pulcra· ꝯ confusa ꝯ ꝯ Loco supprime vocē· q̄ non voluntate seu coactōne transibis ꝯ ꝯ .i. samaria que iam erat quasi in forabus captiuitatꝫ

ignominia· ꝯ Non est egressa quę habitat in exitu. Planctuꝫ dom⁹ vicina accipiet ex vobis quę stetit sibimet quia infirmata est in bonū ꝯ in maroth.

quę habitat in amaritudinibus. ꝯ captiuitatis

Quia descendit malum a domino ꝯ vsq̄ ꝯ et descendit. ꝯ quādo vastata samaria rapsaces venit vt insultaret ecebie et populo eo

in portam hierusalem· ꝯ Tumultꝰ quadrigę stupozis habitanti lachis ꝯ loco quia ꝯ ipa lachis

is. Principium peccati est filię ſy ꝯ ab israel venit ydolatria ad lachiꝫ et a lachis ad iudam

on quia in te inuenta sunt scelera ꝯ assirius ꝯ latrūculos

israel· Propterea dabit emissarios ꝯ ꝯ. ꝯ quę fuerunt in deceptōnem. ꝯ .i. terzā possessionem ab illa vrbe.

os super hereditatem geth ꝯ dom⁹ mendacij in deceptionem regibus israel Adhuc heredē adducā tibi q̄

habitas in maresa vsq̄ ad odollā ꝯ ꝯ Per contrarium gloria· i. ignominiosa captiuitas o israelꝯ ꝯ et ꝯ o samaria et israel. q̄ populus tuus ita captiuabuꝫ est ab assirijs de pone comam prisine glorie tue. et plange filios deliciarum tuos quondam delicioſi erant et dilata c. sicut regina autem a quila certo tempore amissis pilis remanet in plumis· sic

venient gloria israel· Decaluare tu spoliaris a gloria priorum filiorum .p peccā et tondere super filios deliciarum tuarum· dilata caluitiū tuū sicut aq̄la· q̄m captiui ducti sunt ex te·

Ca. .II.

Vo ctus iudeoꝝ m. ve erit vobis

Equi cogitatis inutile ꝯ ꝯ operemplectio ꝯ et cubilia ad quiescendum data stupris pollutis

ꝯ malū quod nocte eractatis summo mane ꝑple re festinatis

malum in cubilibus vestris· ꝯ lucebo ve. q̄ vestra opatō cōtraria deo ē ce matutina aciūt illud· ꝯ quia cō ꝯ ecce ep̄ exponit p ptes quod nocte cogitant et die explant.

tra deum est manus eorum· ꝯ Et cō

tum penitentis et q̄ę sicut aquila in excelsis volabas plāge filios tuos q̄ captiuant· Quia cogitatō tua ɔ cubilia tua plena sunt mal· nec leuas scās opatōes ad deū. ꝑ oblita padisi cogitas agrosꝫ agris iūgere q̄ quo bois cor

ꝯ obliti padisi

cupierunt agros ɔ violenter tulerunt· ꝯ domos rapuerunt· ɔ ca ꝯ ꝯ ꝑcecte eratis ꝯ et nō solū ꝑcectores. ꝑ et ꝑulos qui ꝓpter eratem erāt digni misericordia vastant

lumniabant virum ɔ domus eiꝰ ꝯ q̄ hec cogitatis.

virum et hereditatez eius. Idcir co hec dicit dom⁹· Ecce ego co ꝯ ꝯ tribum malorū in deorum ꝯ ꝯ penā grauem patiēnbus que ita premet ne possint colla leua re·

gito super familiam istam malus vnde non auferetis colla vestra· ɔ ꝯ quos captiuitas ꝑsent·

non ambulabitis supbi. quoniaꝫ tempus pessimum est. In die illa ꝯ ꝯ miserie vestre vertentur in canticum· ꝯ dicetur

sumetur sup vos parabola· ɔ cā tabitur canticum cū suauitate dicentium· Depopulatione vastati ꝯ ꝯ templum meum quod in vobis et in aliis gentibus habebam mutabitur in ruinam

sumus· ꝯ Pars populi mei cōmutata est. Quomodo recedet a me cum reuertatur qui regiones ɔ vās ꝯ sibi sorte distribuit ꝯ ꝯ familia israel super quam cogito malum .non habebis gtem in hereditate sanctorum·

diuidat· ꝯ Propter hoc non erit tibi mittens funiculum in cctu do ꝯ ꝯ malecictus qui peccat in spē ꝯ istuo

mini· Ne loquamini loquentes· ꝯ non de impulso veniet captiuitas ꝯ ꝯ per agētā violentiam·

Non stillabit super istos· nō com ꝯ captiuitatis

ꝓhendet confusio· dicit dominus ꝯ ꝯ qui alijs largus in bonitate vobis erit benedictus

iacob· Nunquid adbreuiatus ē ꝯ ꝯ qualeꝯ hominum qui antiquam retinent irā·

spiritus domini. aut tales sūt cogitationes eius· ꝯ Nonne verba mea bona sunt cū eo qui recte graditur· Et ecōtrario populus meus in aduersarium consurrexit· Desuper tunicam pallium sustulistis· et eos qui simpliciter transiebant

pulcalo rura vrbiū ñ sufficiant ꝓpter quod dominus grauissimū malum contra te cogitat· et quia gloria tua abrasa est. o anima cadens de padiso per adam vel de ecclesia· tuum peccatū mittuntur sancti qui potenter peccantem ɔ non penitentem. quia videt alios fornicatōe· auaricia· ɔ homicidio possessos. ɔ agros quōdā sanctos. assirijs ɔ regi babilonio traditos· ɔ quib⁹ deus funiculuꝫ suū nō ertēdit·

¶ Decaluare dñs q̄ deū crucifixerūt hec oīa euenerūt q̄ in captiuitate ꝓ romanos decaluati sūt. ɔ oīa ꝑsilia q̄ dormiē e aia cogitauerūt subūla sunt stati vt lux christi ɔ ultio appar. q̄ ñ lenarūt man⁹ ad deū sicut moyses ꝑ ꝑ dñm ɔ tomos et subas paupm rapiēdo. ꝓpē q̄ de⁹ ꝑ ꝑsist eos captiuitate ꝓ romanos ꝑ q̄ ñ potestūt euadē q̄ tps malū ē. q̄ sic ꝑ dñm ieiunij mala opati sūt· sic ꝓpe tua captiuitate ꝑmēt ī q̄ obliti pox cātico⁹ ꝑ sola miſia sua cātabūt. q̄ fra q̄ ꝓ moysē ɔ iosue funiculo distri butōis fuit ill⁹ dispta mō gētib⁹ ꝓ romanos ē diuisa·

Ca. II

¶ Quomō rece. Cuius virtute potuit repelli ne vastet meum ꝑsim cū nec ego velim repellere. ꝓpē pecca populi. nec ali⁹ possit

¶ Ne loquamini Et cū sic ꝑsita captiuandi o dom⁹ iacob nolite vos deꝓe· ɔ ad cōsolatoꝫ mutuā dicere Quia bon⁹ ē de⁹ si im mittꝫ captiuitatē quā timem⁹ nūq̄d sps dñi q̄ oīb⁹ largus ē ī nob erit ꝑuiat⁹· ɔ severus aut taliter cogitat ut homo q̄ furore ꝑcit

¶ Nonne verba Bonus bonis· ꝑ vob non. q̄ quantū in vobis est contra me insurrexistis colēdo ydola et infelicem ꝑsim spoliastis aurilio dei quasi ꝓtegente pallio. ɔ ꝑsilice

c 3

maiorum auctoritati credentes·vertistis in bellū contra me·ideo stillabo super vos confusionem.

¶ Mulieres populi·Nec solum ꝑ fecistis·ꝑ etiā matronas olim vel citates captiuas ire fecistis·l'ꝑ matronas urbes indē metaphorice captiua tē intelliguntur.

¶ Surgite et ite. Multe iubemur nō putare requiem in rebus mundi ⁊ ire post dominū in gadilum·qđ si noluerimus nō inueniemus hic verā requiē·quia vbi christus non lucet non requies ꝑ tribulatio est ⁊ qui se hic voluptati aplicāt ḡui contritōe conterent

Utinam non es. Et ḡmnis dixi vobis imminentibus babilonijs vel romanis. surgite et ite in captiuitatem·ne putetis qꝫ gaudeam in annūciatōne boꝝ malorū. Utinā de spiritu meo qui falli posset et non de spū dei qui non mentitur hoc platus esset vt ml'titudo credens in filiū dei non traderet' eternē captiuitati. ꝑ quia a spiritu dei missus sū ꝓdico veritatem.stillo tibi sermonem qui in modā vini te inebriat ⁊ corruere facit.

¶ Habens spiri. Vbicūqꝫ in veteri vl nouo testamento spiritus sine additamento ponit·in bonam ptē accipitur.

Cōgregatōe con. Et ne putetis me esse vates solummō captiuitatis quā p spiritū dei ꝓdico·scatis me esse etiā vatem illoꝝ bonorum ḡ p christus in ꝑmo vel in secūdo adventu euenturi sunt. qui in me vobis loq'natus de virgine congregabo iacob ī vnā ecclesia.in vna fide·et cum populo gentium reliquias israel ī vno ouili copulabo.et tanta erit ml'titudo qꝫ tumultuabunt' communi voce bonū pastorē laudantes qui ,quasi dux itinerꝭ ꝓcedet eos plantans eis ḡqꝫ arduā. Quo ꝓcedēte et iter diuidente transibit credulum pecus ꝑ eum q̄ est porta ⁊ egredietur de mortalitate ad imortalitatem.et ipse qui est pastor vt rex ⁊ domin⁹ transibit ante eos·et erit in capite eorū·ꝑ omia. vel de ꝑmo vel de secūdo aduē tu possunt intelligi.

conuertistis in bellum. Mulieres populi mei eiecistis de domo deli ¶ in populo meo cunctis·vel interfectis. vel captis nullus erat qui caneret mea cantica· tarum suarum· ⁊ paruulos carū tulistis laudem meam imperpetu ¶ ergo ¶ in captiuitatem um. Surgite et ite q̄a nō habetis ¶ In hac terra que ꝓpter scelera vestra polluta est·et loco corrumpet' putredine pessima babilonica vel romana captiuitate in vltione sanguis christi hic requiem. Propter immundiciam eius corrumpet' putredine ¶ optaram et ipse anathema esse ꝑ fratribus.vt inter pscudo ꝓphetas solus peream non gente populo. pessima. Utinam non essem vir habens spiritū·⁊ mendacium potius loquerer. Stillabo tibi in vi ¶ Cet me stillante sermonē captiuitatis·iste populus velit·nolit sustinebit quę dico. num et inebrietatem· ⁊ erit super quē stillabit' ꝑplis iste Cōgregatōe ꝓgregabo iacob totū te.in vnū cōducam reliquias israel. Pariter ¶ sepiam muro firmissimo vt et ouobus gieti bus fiat vnum ouile ponam illū quasi gregem in ouili. ¶ in loco pascue i.m.c. Quasi pecus in medio caularum ¶ Tumultus clamor est nimie multitudis pari aspiratōe emissus. Tumultuabunt' a multitudine bominum· Ascender enim pandens ¶ ad gadium ¶ vt dux ¶ ꝓficiendo· iter ¶ ante eos· Diuidet et transi ¶ idē pastor et porta ¶ iam pfecti bunt' portā·⁊ egredietur per eam ¶ sicut olumꝫ columna ignis et nubis· ¶ reges eos i virga f. ¶ apparēs eis Et transibit' rer eorum coram eis ¶ tanq̄ princeps· ⁊ dominus in capite eorū.

Ca. III.

¶ Qui annūciauī deus quasi regem et dñm ante suos ꝓcessurum·adnuncio eiam malos ꝓpter crudelitatem suā nō eraditurum

Et dixi. Audite. Qui deū ꝙuium non vultis seq̄·nec vocem meam audire·audite cominatōnem hanc.ſ·q̄ non estis digni scire iudicium dei

Ca. III.

¶ Et dixi. Audite. Qui deū ꝙuium non vultis seq̄ nec vocem meam audire·audite cominatōnem hanc.ſ·q̄ non estis digni scire iudicium dei

dite principes iacob ⁊ duces domus israel. Nunquid nō vestrū ē scire iudiciū qui odio habetis bo ¶ nō· num ⁊ diligitis malum: Qui vio ¶ exteriora· lenter tollitis pelles eorū desuper ¶ interiora· eos. ⁊ carnem eoꝝ desup ossibus ¶ ¶ Qui devorāt plebem meam sicut escam pa nis ¶ ¶ que cito corrumpit· eorum Qui comedezunt carnem ¶ opa vestem animę populi mei. ⁊ pellem eorum desu ¶ qđ forte et durabile virtutes· per excoriauerunt. ⁊ ossa eorum confregerunt.⁊ conciderūt sicut i ¶ et sic miserabiliter plebem in medio hierusalem affligūt ¶ dyabolo· lebete· ⁊ quasi carnem in medio ¶ in die captiuitatis ꝑ nabuchodonosor·vel per romanos clamabit' fera penitentia olle. Tunc clamabūt ad dominū ¶ iudiciū sine misericordia.ei qui nō fecerit misericordiam ⁊ non exaudiet eos. ⁊ abscondet faciem suaꝝ ab eis in tempore illo sicut nequiter egerūt in adinuen ¶ pmittens ea pacem tionibus suis· Hec dicit dñs super ꝓphetas qui seducūt popu ¶ nunciando iram lum meum. qui mordent dentib⁹ suis et ꝓdicant pacem· Et siquis non dederit in ore eorum quippi ¶ affirmant ꝓphetali auctoritate. am·sanctificant sup eum prelium Propterea nox vobis ꝑ visione erit·⁊ tenebre vobis ꝑ diuinatōe. ¶ veritatis ¶ huiusmodi. Et occumbet sol super ꝓpheta ⁊ obtenebrabitur super eos dies ¶ Cum res contrarie ꝓmissioni eorū euenerit. qꝫ tunc apparebit qꝫ non fuit responsum dei in eis. Et cōfundentur qui vident visiones. ⁊ confundentur diuini. Et qđ ē abyssus multa.nec prana mens vestra penetrat ꝑfundam ei⁹ iustitiā ¶ Sub metaphora leonis vel latronis crudelitas ꝓncipū isrl describitur ¶ Venicia indicū in subiectos describitur et crudelitas· ¶ Qui odio habetis· Nota verboꝝ significātiā. bona non amare, et mala nō fugere·vitiū est·qntomagis odisse bonū·et amare malum

¶ Qui violenter· Qui spoliatis pauperes et interficitis.⁊ carnes eoꝝ et ossa eorum conteritis·

¶ Sicut nō sufficit illis spoliare subiectos ꝑ et corpa duro imperio affligūt·⁊ ossa conterunt·vt q̄dq̄ in eis forte ⁊ decorum erat.ī ferventi olla cōteret' quā rec assirius succedit tradentes dyabolo et angelis eius gregem sibi ꝓmissum·sicuꝝ venerit dies vltionis nō audient' a dño q̄ rogantes noluerunt audire· et q̄ auertērit faciem a pauperibus.faciez dei auertam sentient. q̄ non fuerūt regel sed tyranni nec ꝓpositi.ꝑ leones.nec magistri.ꝑ lupi ouium·

¶ Nec dicit dñs Huc vsqꝫ contra malos ꝓnapes. sequens sermo est contra pseudo ꝓphetas et doctores q̄ pollicendo scientiam ⁊ adulādo seducunt populum·

¶ Fuerunt pseudo ꝓphetę in israel qui ꝓpter dona pacem nūciabant·et nichil dantibus irā dei venturā·

¶ Heretici sunt pseudo ꝓphete non missi a deo q̄ populū q̄ndam dei seducunt et comedunt. vel munera accipiendo.vel occidēdo animas ⁊ ꝑmittūt pacem celestis beatitudinis dicēte.nō oportz vt ptineas.habe fidē ⁊ ꝑmissa dei ꝓsequer'. Et si qs nō dederit i o.c·ill' q̄ nolūt credere l'munera dare minātur iudicia ꝑ ꝙuij diuini Jō o hetici q̄ mētimini vos habere ꝓphiam ⁊ imitamini ecclesiam dei.nbi estimaꝫ esse visionem ibi erit nox. et vbi iactatis vationiū ꝓphetale ibi eloquet' spūs imundus·q̄a occidet sup huiusmodi ꝓphas sol iusticie·et videbūt tenebras suas et cōfundentur·Cūqꝫ magis diuini eē ꝓphetę ꝓphatꝫ fuerint.ridebunt eos populi decepti.

¶ Propterea nox· Vbi putatis visionē esse ⁊ vbi iactatis vaticinium ꝓphetale.ibi loquit' spūs imundus.nec habet lumē ꝑ tenebras et errorem.

¶Jam demones non habebunt potestatē vt eos sua fraude decipiant
muta erunt oracula. tacebit spiritus immund⁹. ꝛ illudere non audebit

¶Verūtamē ego
Huc vsq; cōtra pseu
do ꝓphetas · nunc de
scriptor. ꝓba supponit
Illi loquētes falsa cō
fusi silebunt . ego vo
qui p spiritū sanctum
loquor. iudiciū et vir
tutem dei annuncio ꝛ
cū alij mordeant et ꝓ
dicent pacē ego absq;
timore annūcio iacob
scelus · ꝛ israel peccatū
suum ·

¶Audite hec. Pri
us distincte malis in
diciis et post pseudo
ꝓphetis comminat⁹ ē.
nūc generaliter arguit ꝛ
iudices ꝛ pseudo pro
phetas et sacerdotes
ꝛ eos q̄ dei noticiam
se habere pollicebant
ꝓpter quor⁹ scelera sy
on vt ager aranda est
hierusalē vt acervus
lapidū ruitura. Mōs
templi in excelsa silua
rum futurus ·

¶All. Nisi doctores
ecclesie semauerint cor
suū vt in cunctis nō in
dicent sm ꝓmissa ab
ominant⁹ iudiciū ꝛ re
cta puertunt. Possūt
ꝫ etiam intelligi ꝙ bis
q̄ scripturas ꝑuis inꝑ
pretatiōnibus ꝙprauant. bi edificant syō
in sanguinibꝫ q̄a non
idoneos ordinant ad
regimē ecclesiarū quo
rum doctrina et vita
scandalizat ecclesia ſb
ditor⁹. ꝛ cum ꝺeberent
esse os domini ad po
pulum . voces domi
venditāt. ꝛ de colum
bis in templo mercan
tur. q̄ videnť sibi pro
phetę esse. ſ q̄a pecu
niam accipiunt ꝓphia
eorū facta est diuina
tio quę in diuinis scri
pturis semp in malaꝫ
ptem accipit. Mi tam
in domino seminare
ꝓsumunt · nec visuros
mala. ſ tamē cā eorū
locus quondam pacis
implet ruinis. ꝛ tēplū
dei in habitaculꝫ be
stiarū conuertat.

¶Non ꝺebent mini
stri ecclesię ꝓpter pe
cuniam sua officia ad
ministrare. nec tamen
ꝓbibētur quod et of
ficio suo ꝺebet: accipe
ad necessitatem · non ad luxuriam. alioquī culpa eorū in fine · quādo refri
gescet caritas ꝛ fides rara erit. vbi quondā erant ampłę domus et absq;
numero acerni frugum. ibi parua vix erat casula. Fuans specie aborū refe
ctōnem animę non habentium.

¶Et super dñm requiescebāt ·
Non intelligētes mala sua. quasi scelerib⁹ redimerent ciuitatem dei. se esse dei ministros iactabāt dicentes. de us est in medio nostri ꝛ non veniēt sup. nos.

¶Propter hoc. Verba huius ꝓphię videmus completa. ꝛ aspectus verum esse ꝓbat ·

¶Pro scelerib⁹ ꝑdictis. templo destructo ꝛ domo iudęorum ꝺe serta · angelis etiam a sua sede recedentibus pro monte ꝺestructo mons dei eleuatus est

Ca. IIII.

Et in nouissimo. Omnia scripta ꝓphetarum ad compatiōes prophetię de aduentu saluatoris humilia sunt: nec vsq; ad vertices montium pertingentia. ad conuersatiōnem enim christi vniuersa vita hominum compata · campi dicūtur et valles .

¶Venite ascendamus ad mon. Ideo ascendamus vt docear. vel ꝑ angelos ꝓfidentes ecclesię vel ꝑ scripturas ·

¶Et cōcidēt. All. Per fidem christi ira effranata ꝛ cōtricta ꝺe ponunt · vt ponat q̄s manū suam ad aratrū · nec respiciat p̄ tergum vt ꝓfectus iacul ꝓtumeliaꝫ metat spiritualē fructū · Nemo pugnet ꝓtra aliū. q̄ le git beati pacifici · Nemo pugnet subuertere auditores · q̄ tps plā tauit ē. Dedet vir ſb vinea vt ſmat vinuꝫ qđ lętificat cor homis ꝛ sub ficu · vt inde dulcia poma sp̄ſancti ꝺecerpat.

¶Ante natiuitatem christi tot⁹ orbis plē⁹ erat sāguie. roma etiā ciuilib⁹ bellis vilacerabat. Postq̄s vo adiū pium christi singulare impium roma sortita ē · aplor⁹ itineri pius fact⁹ est orbis. apte sunt eis portę vrbiu ꝛ ad ꝺedicatiōem vnius dei singulare impium constitutum est.

¶In die illa. Hęc vera sunt ꝺe pmitiua ecclesia iudęorum . ꝺe q̄ apli

c 4

ꝛ ruboꝛe.
opient vultus suos omnes . quia
non est responsum dei · Verunta
men ego repletus sum fortitudine
spiritus domini. iudicio ꝛ virtute
¶ Nemo ambigat hierusalem ꝙ scelerib⁹ hic
descripť fuisse subuersam. ¶ q̄ ꝙ deo ꝙpola
coluerunt. vel ꝺei filium crucifixerunt
vt annunciem iacob scelus suuꝫ
ꝛ israel peccatum suū · Audite hęc
¶ episcopi. ꝓsbiteri diaconi
¶ ecclesie. ¶ duarum tribuum .
principes domus iacob ꝛ iudi
¶ nō solum hoc facitis · ſz etiaꝫ falsa iudica
tio scripturas ꝺeprauat
¶ ꝛ tribuum ·
ces domus israel. quia ¶ abomina
¶ nec saltem parua iusticia remanet in ciuita
te ·
mini iudicū. ꝛ omnia ¶ recta puer
¶ ceco innocentū morte christi et apostoloꝝ
titis · Qui ędificatis syon ¶ in san
¶ rapinis paupum
guinibus · ꝛ hierusalem ¶ in iniqui
¶ Siquis de principibus iudicare videbat
qđ rectum erat magis vendebāt sententiam
tate. ¶ Principes eius in munere
¶ q̄ non nisi accepto ꝓmio docebāt populꝫ
bus iudicabant. ¶ ꝛ sacerdotes eⁱ⁹
¶ nec respōsa dei nisi ꝑ mercede ꝓferebāt.
in mercede docebant. Et prophe
¶ qui ꝓbetare ꝺebebāt
tę eius in pecunia ¶ diuinabant · et
super dominū requiescebant dicē
tes. Nunquid non dominus ī me
dio nostrum? Non veniēt sup nos
¶ Quia nō egistis penitentiā et populꝰ vitia
vestra secutus est . ſco matime ꝑ effusione san
guinis oñi.
mala · ¶ Propter hoc causa vestri
¶ a romanis bellis arator diuidet
syon quasi ager arabitur · ꝛ hieru
¶ in tumulos sanctoꝝ verteturſ
salem quasi acervus lapidū erit
¶ templum quondā nobile in cineres cōminu
tum erit habitatio ferarū
ꝛ mons templi in excelsa siluarū .

Ca. IIII.

Et in nouissimo
¶ Vnocima hora quādo ad con
ducendum operarios saluator ve
nit ¶ in fine seculoꝝ · ꝛ tpe gratie
dierum erit mons domus domini
¶ vel manifestus qui añ occultus · ¶ nō solus
in montibus · ſz sup verticem montiū moyses et
ꝓphete qui de deo vaticinati sūt
pparatus ī vertice montium . et
¶ qui apparuit in forma serui sup omne nomē
exaltabitur · ¶ in morte fluuioꝝ multe turbe cō
gregabunť in deorum.
sublimis sup colles ¶ Et fluent ad
¶ de omni natione que subdelo est
¶ credere in eū
eum populi · ꝛ properabunt ¶ gen
¶ ad vexillum patibuli mutuo se ꝓuocantes
¶ ascensione opus est. vt quis ad christuꝫ va
leat pcurre
tes multę ꝛ dicent Venite ascen
damus ad montem domini. et ad
¶ ecclesiā saluatoris
domum dei iacob. Et docebit nos
¶ credemus in christum ꝙ apostolos
¶ ego sum via
de vijs suis. ꝛ ibimus in semitis
¶ spiritu alio
¶ ad gentes
eius · Quia de syō egredietur ¶ lex
¶ sermo ꝓdicatōis
ꝛ verbum domini de hierusalem ·
¶ Pater de iudicium dedit filio ¶ iudeos qui
salute digni vel indigni .
Et iudicabit ¶ inter populos multos
¶ Non iudicabit sed comꝓhendet sapiētes in
astutia eorū et cognoscet cogitatōes sapientū
qz vane sunt
et corripiet gentes fortes vsq; in
¶ in cuius aduentu oē stupiꝺ bellā
di cōferetur ad pacē
longinquum. ¶ Et concident gladi
os suos ī vomeres. ꝛ hastas suas
in ligones. Non sumet gēs aduer
¶ nemo pugnādi necessitate pugnare discet.
sus gentem gladium . ꝛ nō discēt
¶ Et tanta erit requies vt non solum in vrbi
bus sed etiam in viculis et agris quisq; secuꝝ
fiat ·
vltra belligerare · ¶ Et sedebit vir
subtus vineam suam ꝛ subt⁹ ficuꝫ
¶ et hoc fiet-
suam · ꝛ non erit qui deterreat ¶ a
¶ cuius verba sūt vera. cuius dicere est face
re ·
os domini exercituum locutū est
¶ omnibus nationibus cunctis in suum ezo
rem. ſnos ad montem qui est deus ascendam?.
Quia omnes populi ambulabunt
vnusquisq; in nomine dei sui · nos
aūt ambulabimus in noīe dñi dei
¶ qua lucebit sol iusticie
nostri in eternum et vltra. ¶ In die
¶ ad vnum deum ad vnam fidem.
illa dicit dominus · ¶ Cōgregabo
¶ que male ambulauerat cuius pes scandaliza
tus fuerat obstitit ¶ cui ꝺeerant libellus re
pu dij
claudicantem . ꝛ eam quam ejece
¶ variis captiuitatibus ¶ vel trasmigrā syra
bolo et angelis eius
ram colligam. ꝛ quam ¶ afflixeram
¶ non dixit penitus claudie autem totam saluaꝫ
ſs in reliquias vt reliquie et electo salue fiant .
Et ponam claudicantē in reliqas

p quos vna die q̄q̄ milia. et alia die tria milia. et p̄ea mīta milia cecidērunt.

¶ Possunt ꝫ de anima humana intelligi q̄ ante aduentū christi quasi etronea omis varijs etronibus et vicijs fuierat. ꝫ diu attrita tandē bumanis pij pastoris ad montem p̄stinum est relata.

¶ Et tu turris. Dicto q̄ p aduentū christi credentes tam de iudeis q̄ de gentib⁹ i ecclesia congregandi et saluandi sunt. suppone q̄ ppter etecatōes infidelū iudeoꝝ templum et tota hierusalē erant destruenda. et sub figura captiuitatis quę p babilonios vetura erat loquit de destructōe facta p romanos.

¶ Linea dñi dom⁹ isrl̄ē. in q̄ edificata est turris et torcular. i. altare et macella. i. aurilia angeloꝝ. ad banc turrī venit christ⁹ q̄ p ma ptās eius fuit tpe patriarcharuꝫ. sub q̄ veniēte in carne. fuerat apli sed a ptās vineę. venit aūt ꝫ ptās ut in ea credentes faceret in regnum

¶ Quidaꝫ p turrim tenebrosam et filiam hierusalē intelligūt ciuitatē hierusalē quę tā diu squalet q̄ diu filij eius nō reducuntur ad eā. nec habet consiliariū ꝫ dolores pturientis. dñi tot filios suos videt interfici.

¶ Dole et satage Alcalo christo. putauit israel se obtinere periū. ꝫ vastatus ē repente. nec imminentē potuit fugere captiuitatem.

¶ Moralt. Anim⁹ p peccato de ecclā pulse in interitū carnis dicitur a medico. qui de ciuitate in monte sita et habitat capo vbi alij vagāt et erubescet p vitijs donec recoz deris abundantię q̄ est in domo patris. et ab eo suscipiaris q̄ te redimet de manu durissimi domini.

† ſ subiugo legis vel peccati † ſ quā nec gladius nec tormenta separant a caritate christi.

et eam quę laborauerat in gentes robustam. Et regnabit dominus

† ſ multas gentes et reliquias claudicātes.

† ſ in ecclesia. in specula virtutum.

super eas in monte syon ex hoc

† ſ a plenti seculo vsq; in futurum. † ſ quondaꝫ munimentū gregis. nunc eo tenebrosa. et quo colomi interfecerūt filium patrisfamilias.

nunc et vsq; inq̄rtum. Et tu turris gregis nebulosa filie syon. vsq; ad te veniet. et veniet potestas prima et regnū filię hierusalē

† ſ scz.

† Et cui ad te veniat dominus et prima potestas et regnum.

Nunc quare meroze cōtraberis. † ſ cum hec oīa habeas tu o vicio nec regis nec consiliarij mercēris auxilium † ſ rex et magni consilij angelus saluator qui pot̄ p populo nō creditē.

Nunquid rex nō est tibi aut consiliarius tuus pūt. qz comp̄hēdet te

† ſ dolores patienter feras. et vt pumant pec cata in te. vade captiua et nuda vsq; ad babilonem. donec p manum zorobabel redimat te deus de manu chaldeoꝝ.

dolor sicut parturientē. Dole et satage filia syon. quasi parturiēs. qa nūc egredieris de ciuitate. et habitabis in regione. et venies vsq; ad babilonez. Ibi liberaberis. ibi redimet te dominus de manu inimicoꝝ tuoꝝ. Et nunc congregatę sunt super te gentes multę. q̄

† ſ delectet videre penā illius.

† ſ loquunt de te quasi de adultera.

dicunt lapidet. et aspiciat in syon oculus noster. Ipsi aūt nō cognouerūt cogitationes domini. et nō intellexerunt consilium eius. quia congregauit eos quasi fenū areę.

† ſ vel manipulos.

† ſ ergo.

Surge et tritura filia syon. qa cornu tuum ponam ferreum. et vngulas tuas ponam ereas. Et cōminues populos multos. et interficies domino rapinas eoꝝ. et fortitudinez eoꝝ dño vniuersę terre.

† ſ q̄ ideo aduersum te cōgregauit de⁹ natōes vt tu conteras eas sicut fenum aree

† ſ ipos et omnem ꝑoam quam rapuerūt occidēs domino. qz tali sacrificio delectat

Ca. V.

Nunc vastabe

† ſ nō mica. qz cōtra me repugnasti. ſ⁹ dyabolo ad ꝑandum semp accincti. † ſ ideo vasta beris quia filij tui obsidionem p. ſ. n. i. patrem et filium et spiritū ſanctum

filia latronis. † Obsidionem posuerunt sup nos. in virga percutient maxillaꝫ iudicis israel. Et tu

† ſ alienigene. non de genere israel.

† ſ Vbi natus est panis vite

bethleem ephrata parvulus es in milibus iuda. Ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel. et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos vsq; ad tempus in quo parturiens pariet. Reliquię fratrū eius conuertētur ad filios israel. Et stabit et pascet in fortitudine domini. in sublimitate nominis domini dei sui. Et conuertent quia nūc magnificabitur

† ſ vel habitabunt ſubaudis in ecclesia.

† ſ Juda in aduentu christi sui hec omnia in tra literā futura esse contendunt

vsq; ad termios terre. Et erit iste pax.

¶ Et nunc cōgregate. Al. Contra filiā syon. i. ecclesiā multe natōes demonū congregant et insultāt in morte filioꝝ eius. in q̄ ignorāt dei cōsiliū. Sicut ꝓgnouissent dñm maiestatis. nec mēbris nec in le crucifixisset. Congregabit aūt eos deus q̄si fenū areę. vt oīa spinosa et aspa vngulis conterat. et cornibo ventilet. et frumētū pur remanēs deo offerat donaria.

¶ Ipsi autem non. Dicunt iudei tpe christi sui oēs natōes iudeis sed uturas. et ipm ꝓ nanam impium vngulis suis et cornibo cōterendum.

¶ Tritura. Ventila et ptere populos cornibo ferreis q̄ tibi me dare spōdeo. et vngulis ereis quas a me accipies

¶ Et cōminues. Legimus in libro numeri et iesu naue et primo libro regū q̄ venientis gentib⁹ et ipas et pecora spolia eoꝝ victores ꝫ secauerūt.

¶ Nunc vastaberis. Cū plenitudo gētiū intrauerit et oīs isrl̄ saluus fiet. tūc habebō comu ferreū et vngulas ereas et cōminuta demonū multitudine. offeres deo ḋḋḋ aīa possedetās. ꝫ nūc interim pro tuis meritis vastabēris

¶ Cōtumelia fuit ānitatis quando faciēbāt iudeis romani pecuniarum ca put indicij isrl̄ dicēdo. Prophetiza no. christe q. ē q̄. te p. q̄ unus de mīstris pecuniarum illius. Sic reſpōdet pontifex?

¶ Et tu bethleem

¶ Notato iudice isrl̄ determinat locū natiuitatis ei⁹. et q̄ hō vt deus sit futurus.

¶ Matheus ꝫ testimoniū poit. fm ꝫ q̄s scribę in lectōe scripturaꝝ negligēt reponderunt herodi.

¶ Bethleem ephrata i tribu iuda est. ē alia bethleem in galgala sita.

¶ Bethleem. id ē domus panis q̄ vocaris ephrata. i. videns fructē herodiane cedissi comparis vrbibus iuda in q̄ fuit tot milia. quus viculus ex. ꝫ tri et te egredief dñator isrl̄. q̄ et fi fm carnē de dauid ē. te me tamen natus est ante secula. et tpm cōditor tpe nō tenet. ꝫ egressus eius ē ab i. a. d. e. q̄a in ꝑncipio e. v. a. d.

Propter hoc. Quia de bethlee fm carnē natus ē christus cuius egressus fm diuinitatez est ab initio seculi. semp p̄phetas loquēdo. ideo dabit. i. pmitter regnare in deos vsq; ad tempus quo gentilit⁹ diu stetilis exercitis iudeis parere cepit. et cuz plenitudo gentium intrauerit. tunc ad p̄dicatōnem belię religionę isrl̄ conuertent ad p̄phetarum fidem et patriarcharū. Aliter. Dabit dominus templū et hierosolimā et iudeos vsq; ad tēpus quo ꝛ ꝛ pariet in cuius natiuitate exercitis iudeis reliquię. i. apli conuertent ad fidē p̄phā et patriarcharuꝫ

¶ Et stabit. Egresso christo a familitate celestū reliquijs fratrum connectis ad filios israel. tunc dominus qui ꝑus ambulabat. non habens firmum gradum in hominib⁹ firmiter stabit. et pascet suos in fortitudine sua sicut deus. et in sublimitate nomis patris sui. Unde. Ego seruabam eos in nomine tuo. et connectent ad ecclesiam vt. qt magnificabit christus vsq; ad extremum terre. Unde in omnem terram e. f. c. t. i. f. o. t. v. c.

¶ Et erit iste. Et iste christus erit pax nobis cū assirius. i. dyabolus aduenerit in terram nostram. i. in carnē. et quādo sicut supbus calcauerit in domibus. i. corporibus q̄ sunt domus animarū.

¶ Uenit dyabolus sup terrā pauli. et calcauit eum varijs tribulatōibus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

plagis et carceribus ⁊ ceteris q̄ ipse enumerat. ℔ nō rupit pacem dei in illo Caritas enim omnia vincebat.

¶ Et suscitabim⁹. Induxit ppheta ipsius dominū loquentes q̄ si vere erit pax cū eis ⁊ facile conteretur assirius q̄ nos suscitabimus ego et filius et spiritus sanctus sup. i. contra assirium.

¶ Nemroth interp⁹ tat tempta tō d descendens. significat illum qui vt fulgur de celo cecidit. et quasi venator inter bestias semp versatur ⁊ infructuosa ligna lustrat et saltus. Sancti aūt veteris testa. et noui. pastores a deo missi. vastāt terram dyaboli arguentis et temptantes. ⁊ ita liberat nos dominus de manu assur. qui cupiens calcare termios ipsi vulneratur ⁊ ligat in domo sua

¶ Liberatis nob de assur p deū qui cōtra eum suscitat vij. ⁊ viij pastores. tūc reliquie .i. apostoli et p̄mitiua ecclia indigetū erunt in populo q̄si ros ad et ninguenda ignea iacula dyaboli in cordibus hominum.

¶ Quasi leo in. Christus leo. ⁊ leonis catulus ℔ dedit apl̄is vt sicut leoni non potest resisti in raptu mle totum iumentorū vel ouium. sic apostoli liberati de manu assirij ⁊ dyaboli rapiunt et separant ab infidelibus iumēta .i. simplices vt saluentur

¶ Et exaltabit. Leonē ita in pecoribus libere quagante. manus tua o deus exaltabitur sup inimicos qui pibunt cessātes a malicia vite in q̄ erāt vt amici fiant.

¶ Auferam. Quibus tibi in vicijs placebas ⁊ peccata peccatis socians quasi trūphator. quadrigis fere baris.

¶ Derire faciu. In lege p̄cipit ne nob sculptile faciamus. et ne vitulos in terra nostra ponamus.

¶ Stultus homo fit dogmata esse composita de suo sensu quasi ydolū ⁊ ꝑ deo adorat opus manuum. Ca. VI

par cū assirius venerit in terrā nostram et quando calcauerit in domib⁹ nostris. Et suscitabim⁹ sup
† ℣ omēs patriarchas et sanctos veteris testamenti in quo sabbatum celebratur.
℣ sanctos noui testamēti
† cum septem pastores. ⁊ octo primates homines. Et pascent terrā
℣ sermonis diuini qui missus ē in terrā ut ꝺ uidat duos in tres
assur in gladio. ⁊ terram nemroth
℣ peccatōis eius qui ē pax qui et liberabit
in lāceis eius. ⁊ liberabit ab assur
℣ nō in animā seo in corpus vñ terra et data ē in manus impij.
cum venerit in terram nostram. ⁊
℣ alias finibus. Alij habēt in monte nostro
quando calcauerit in termis nostris. Et erunt reliquie iacob i medio populorū multorū quasi ros a domino. et quasi stille super herbam. que non expectat virum. et non p̄stolatur filios hominum. Et erunt reliquie iacob in gentibus i medio populorum multorū: qua si leo in iumentis siluarum. ⁊ qua si catulus leonis in gregibus pecorum. Qui cum transierit ⁊ conculcauerit et ceperit. non est qui eruat. Et exaltabitur manus tua sup hostes tuos. ⁊ omnes inimici tui pibunt. Et erit in die illa dicit dominus auferam equos tuos de medio tui. ⁊ disperdam quadrigas tuas. Et pdam ciuitates terre tue. ⁊ destruam omnes munitōes tuas. Et auferam maleficia

℣ qō in
℣ hoc ℣ apostoli
℣ fortes inuincibiles
℣ vñ petro. macta et mīpouca
℣ leo vel catulus ℣ soliatē.
℣ qz dñs cū eis contra quē nemo potest
℣ fugibos ℣ renbus petri
℣ vel manus tua israel eruat.
℣ qui te et tuos tribulauerūt.
℣ cū elevata manu gerunt inimici tui
℣ alias interdūt
℣ lascuos impet⁹.
℣ de principali cordis.
℣ coficatōes terrenis opibus instructas
℣ diuitias et pompas seculi. et eloquentias phylosophorum

℣ quibus ab alijs decipiebatis. vel alios decipiebas

Audite. Dat deus ꝑ licenciam disputandi contra se. Qui ledes et iaces. vel dormis, vel mouē eos. surge a terra vt ābules in nouitate vite.

¶ Quidam abtam ⁊ patriarchas mōtes vocant quib⁹ vocatis ad iudiciū negocium ꝑ sit vētilādū.

¶ Audiant mōtes. Montes sūt ad ministratorū spūs q̄bus commissa est. curatō humanar⁹ rer⁹. aduersus hos iubet contendere iudicio. vt si illi montes vel colles iuēti fuerit non bene, pcuraſſe populus. videat si vel culpa vri sit. qui non idoneos ꝓposuit vel ipsorū angelorū si nō egerit q̄ ad officius eor ptinebāt. vel ꝑ q̄ bonis obedire ꝓtat contēpserit. ⁊ cū nec in vro nec i angel culpa possit inueniri. restat q̄ in ꝑso inueniat ⁊ iuste puniat. tū nō statī d⁹ vult peccātib⁹ inferre supplicia et ptāte. ℔ ut iustus videat puocat peccatores ad iudiciū vt testimonio angelorū ⁊ totius creature re spōdeāt si q̄d contra deū possint causari

¶ Populem. q. f. Forlitā desiderās carnes egyptiorus doles te ꝺ fuisse liberatus vbi fuicbas pharaōi ⁊ dyaboli in luto ⁊ latere

¶ Populem. q. f. Qui aliquando seruiunt pharaoni et egyptijs in luto ⁊ latere. si aliqñ redemptor suus disputat cum illo nō negligat vocē argumentis. ℔ sciat q̄ ante cum mittit deus moysen. i. spūalem legē. ⁊ aaron .i. summū sacerdotem christū. et mariā. i. vaticiniū ꝓphetar⁹. ⁊ etiā liberat ꝺ māu balach qui elingens dicitur. i. dyaboli delere cupiētis qui ē rex lege abutentium. balaam vat⁹ ꝓpls. beor expelle Cū vro dyabol⁹ p vanus ꝓpīm gentiū q̄ ort⁹ est et pelle .i. carnis op tūs dedit. m aledicere cupit dominē deus cōtrario benedicere compellit. Videt enim populus q̄nis vanus dyabolum nunq̄s stabilem. ℔ semp vacillantem do nec veniat ⁊ alios iducat i galgala. q̄d interpretat volutabrum

¶ Populeme⁹ memento. Si hec q̄a videat recordare illa⁹ tpis

Ca. VI.

℣ Vox ꝓphete.

Vdite que
℣ o ꝓpheta.
℣ mihi dicens
dominus locut⁹ est. Surge contende iudicio aduersus mōtes
† Rursus ꝓpheta loquit montibus sicut ei imperatum fuerat
tem. ⁊ audiant colles vocem tuā
† ideo compello vos audire quia dominus nō et potestate seo et iudicio contra vos vult agere
Audiant montes iudiciū domini
℣ quorum custodia homines in virtutibus fundati sunt.
⁊ fortia fundamenta terrę. ꝺa iudicium domini cum populo suo. ⁊ cum israel diiudicabitur. Populo meus quid feci tibi. ⁊ quid molestus fui tibi. Responde michi.
℣ quo labore ꝑsti te.
℣ fui in hoc molestus.
Quia eduri te ꝺ terra egipti. ⁊ de
℣ ductores
domo seruitutis liberaui te. et misi
℣ amicum meum † ℣ sacerdotem
ante faciem tuam moysen ⁊ aaron ℣ ppheram.
ron ⁊ mariam. Populo meus memento queso quid cogitauerit cōtra te balach rex moab. ⁊ quid responderit ei balaam filius beor.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

quo balach conduxit contra te balaam ariolū quem coegi vt contra volū
tatem suam tibi benediceret.
¶ Si viderimus aliqs qui sitiant nostrū sanguinem insurgentes contra
nos dicamus. Balaā venit de sethim vsq ad galgalā vt cognoscamus
iusticiā dei liberantis

¶ De sethim vsq a g.v.c.i domi. Judaic sic exponit. et
quo fornicatus es c ū
madiā vsq quo saul
in galgala. vnctus est
memento q̄ mala opa
tus es et q̄ bona fece
rim tibi. et misericor
diam meā in te cogno
sces.
¶ Sethim locus est
omonimos arboriḇ
q̄ in monte synai vsq
hodie gignunt similes
albe spine. in sethim
balach contra isr̄l exer
citum congregauit

¶ Quid dignum. Cum deus ad iudici
um prouocasset popu
lum. ille confuus pec
cati. nō audet conten
dere. ß rogare. non tñ
in ꝓbis confidit. ni
hil enim est qd̄ digne
deo possit ꝑ peccato
offerri. z nulla humili
tas vel sāguis anima
lium sufficit delere ma
culas criminum

¶ Quid dignuz. Nos ꝑ peccato peni
tentes nō i nobis nec
in aliquibus trenis ali
quid dignum inueni
mus. quod. ꝑ reconcili
atōne deo offeramus.
non potest comp̄hēdi
in holocaustis. si toti
incendamur in sacrifi
cium. nec in vitulis an
nalibꝫ vt lac deseretes
digni simus solido ci
bo in acceptabili āno
dñi. si omēs leuiticas
hostias spūaliter itel
ligens i me exhibuero
si etiaz ꝓmogenita. i.
quod ꝑnum est in me
obtulero nihil tamen
dignum magnitudie
eius offeram. ß solus
sanguis christi ad de
lēda oīa mala sufficit

¶ Indicabo tibi. O humanā gen̄ tu queris z nō inuenis in te quid digne possit offerri deo
ꝑ abolitōne peccatoz. ego inueniā sufficiēte hostiam et docebo te q̄d bo
ni postea debeas agere.
¶ Uti q̄ facere. Habe iudicium et misericordiā. solicite etiā ambula i
ꝓceptis domini.
¶ Uox dñi ad ciui. Quidam dicūt esse exordiū sequentis capituli in
quo corripit dominus samariā q̄ ꝑ iniquitate captiuanda erat. ait ergo.
Vox domi q̄ comminat samarię peccanti plagam dirigit ad vtilitatez ci
uitatis hierusalē. vt timore suppliciꝫ aliorum correpta saluetur.
¶ Audite trib⁹. Multis audire ꝑ singula q̄d mal⁹ vrbs vestra sit ple
na. discite ꝑ singula. mensura minor. puocat iram dei.
¶ Aud. Audite vos q̄ significami p. x. trib⁹ q̄ se diuiserunt a regno dauid

¶ de loco illo vsq ad alium locum exercitus isr
ael oculis lustrans et mutans loca quasi ego
non possem cum pergente pergere.
¶ et hoc feci
de sethim vsq ad galgalam. vt
¶ p experimentum
cognosceres iusticias domi Quid
dignum offeram domino. Curua
bo genu deo excelso. Nunquid of
¶ quo lex ꝑcipit.
feram ei holocaustomata z vitu
los anniculos? Nunquid placa
¶ ut sag
ri potest deus in milibus arietum
¶ arietum vel taurorum vel hyrcorum ani
me iuuentur
aut in multis milibus hyrcorum
¶ sicut rex moab fecisse legitur.
pinguium? Nūquid dabo primo
¶ quod
genitum meum. ꝑ scelere meo. fru
ctum ventris mei. ꝑ peccato animę
¶ non
meę? Indicabo tibi o homo quid
¶ non michi ꝑcipienti. sed tibi facienti.
sit bonum. z quid dominus requi
¶ vt. ꝑsit tibi.
rat a te. Utiq facere iudicium et
¶ Et nichil absq ratōe et consilio agas
¶ vt non ex coactōe. sed ex dilectōe facias ope
ra misericordie. ¶ et in his nichil aliud ꝑmū
querere nisi vt placeas deo. et cum eo ambules
sicut enoch. et per eū cuz enoch transferaris
diligere misericordiaz. z solicitū
¶ Quidam hoc capitulum faciunt finē supe
rioris sententie. ita. nō soluz qui facit iudiciū
et diligit misericordiam saluatur. sed etiaz hec
vox fit ad totam ecclesiam. vt quicūq timēte
licet in inferioꝛi gradu ꝑ misericordiam et do
ctrinam christi habeant salutem.
ambulare cum deo suo. ¶ Uox do
¶ in scripturis
mini ad ciuitatem clamat. et salus
¶ que deus cōtestat. x. tribubus samarie.
erit timentibus nomen suum? Au
¶ quis erit auctor illorum verborum. subau
di deus
dite tribus. Et quis appꝛobabit
¶ amri qui fuit ꝑ̄ achab institutoꝛ ydolatre
¶ est. i. iniquitas. ¶ in familia
illud. Adhuc ignis in domo impij
¶ copiosa iniquitas ¶ thesauri sūt in regia do
mo
thesauri iniquitatis. z mēsura mi

¶ subaudis non. sed damnabo.
noz ire plena. Nunquid iustifica
¶ cum alio pōdere venditis. et alio emitis mer
cimonia.
bo stateraz impiam. z saccelli pon
¶ Si pauperes hoc facerent inopia scelus defē
dere posset. sed nunc diuites ciuitatis nō tā di
dera dolosa? In quibus diuites
uitus ꝙ iniquitate pleni sūt cum alios spoliēt.
eius repleti sunt iniquitate. et ha
¶ diuitarū
bitantes in ea loquebantur mēda
cōgregatiōnem sequit mendacium. mendacio
enim diuitie augeri solent.
cium. Et lingua eorum fraudulen
ta in ore eorum. Et ego ergo cepi
pcutere te pditōne. super peccatis
¶ misi in vos famem
tuis. Tu comedes. z non satura
¶ afflictos bis plagis uiteꝛ saluare. sed non
valebis
tui Et apprehendes z non salua
¶ si qui putauerint se saluari.
¶ si ¶ hostium
bis. et quos saluaueris in gladiū
¶ Dedero frumenta nō attulit
¶ vt penis crudiantur
dabo. Tu seminabis z nō meteS
¶ oleum pressa oliua non fecit.
tu calcabis oliuam z non vngeris
¶ sterilem vindemie vinū negabit
¶ calcabis.
oleo. z mustum. et non bibes vi
¶ et hoc iō qz ¶ mea abiecisti
num. Et custodisti ꝑcepta amri. et
¶ nō mecis ¶ amri et achab.
¶ alias voluptatibus
omne opus domus achab. et i vo
luntatibus ¶ eorum ambulasti. vt
dare te in pditionem. z habitātes
¶ in domo achab ¶ in
in ea in sibilum. et opprobrium po
pulī mei portabis

Ca. .VII.

Ue mihi quia factus sum sicut qui

¶ in a momento.

¶ Et ego ergo. Ca
ita peccarent pnapes
uestri nolui statim ß
uertere. ß paulatim cepi pcutere. vt varijs plagis admonerē ad penitētiā.
¶ Contra iniquitates z mēsuras dolosas. z pondera fraudulenta. ß inuti
supplicia.
¶ Et custodisti. Quia custodisti cerimonias ydolatrie quas amri im
pius rex constituit et omne opus domus achab et ieqab ꝑ mea lege ser
uasti. tuo scelere impulsus sum vt te pderem. et tui habitantes dant isibi
lum. quia ꝓter eos nomen meum blasphemat in gentibus. et opprobrium
p.m.p. dum capti ab assiriis. quasi ipsius dei vincimini. Ca. .VII.
¶ Ue michi quia. Dicta captiuitate. x. tribuum et vastā. dolet pro
pheta q̄ nullus de populo inuenit iustus q̄ possit ire dei resistere. qsi. fru
stra locutus sum. frustra iā volui vindemiare. et pditę ciuitates salti extre
mos racemos requirere. ß iam non est botrus.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ All. Plangit sermo ꝓpheticus vel aplicus generaliter humanū genus q̄ dum in eo sicut in vinea vel ficu laboraverit nec puos quidē racemos inuenire potuit et ita reliqua vsq̄ ad finē capituli. Sunt qui ſ̄ oīa legūt in ꝑsona saluatoris ꝙ querentis q̄ in toto orbe vir inueniat opera digna suo sanguine. et ſ̄ q̄ dicit sicut qui colligit racemos in autūno referūt ad consūmatōem ſculi quādo abūdante iniquitate refrigescēte caritate filius homis rarā fidē inueniet sup terram. Tūc enim quasi post vindemiā racemi. vir in aliquib⁹ poterūt repiri qui fidem in rāta vastitate fuanerint.

Priceps postu Principes non expectant vt munera offerantur. ſ̄ cogunt subiectos dare.

¶ **Nolite cre-a** Diuersis ꝑlatis in ecclesia debemus esse ſ̄bjecti ꝛ honorē deferre ſ̄ in eis non est ſperandum · q̄a vana salus homis ſ̄ certa in deo ē

¶ Adhit opbel cōtra dauid. iudas contra christum surrexit. Inamico potest haberi fiducia · q̄ p;o et fidei amore conungitur

¶ O simplices populi nolite credere iudiciis⁹ · qui se amicos et ꝓncipes esse hereſis ꝓmittunt · q̄ nō salutem vestrā. ſ̄ lua lucra querunt · et ne credas ei q̄ tecum dormit · i. carni blandienti. q̄ mollit ꝓstantiam animi

¶ Nolite credere amicis⁹ duabus vxoribus q̄ mutari possunt cuius filiꝰ et filia obliti educatōnis contra auctores vitę suę corporuꝫ qs consurgunt

¶ Abimelech a viris sichem factal rex ꝙ oppressit ·

¶ **Quia filius** . In nouissimis diebꝰ erūt homines se amantes. tunc tradet pater filiū frater fratrē. mater filiam in mortem

¶ Si inter carorū nomina et consanguinitatis affectuꝫ rara est fides q̄ntomagis in adulatoribus.

¶ **Inimici hominis**. Filius qui natus est et deo contēpto creatore suo idolaphomat · ꝛ anima despicit celestem hierusalē ꝛ matrem ecclesiam · Nurus cōtra ſ·ſ. Sermo ꝛ ꝑdicatō dei sponsus est animę ꝛ cūi de spūsancto Heluidi ergo q̄ simonem dei contēmunt. ꝛ ad varias doctrinas se transferunt socrui suę. i. spūsancto iniuriam faciūt. Inimici h. d. c. Caput ecclę christus · huic viro sepe inimicant qui in domo eius. i. ecclā esse putant · q̄ capite nō recedūt. ſ̄ tū ei cōtradicūt · dū scripturas eius ꝙptio sēsu ꝑuertūt

¶ **Ego autem**. Cū videat sanctus vir ſ̄ omnia ꝑturbari i cōsūmatōne ſculi · et alios credere amicis · duabꝰ · vxoribus. ipse fidem ponit in domino · et oculum suę ꝓtēplatōis contra ꝓsiluras huiꝰ mūdi in suo saluatore figit

¶ **Ne leteris**. Iuxta litterā verba sunt hierusalē respōdentis contra babilonē et ceteras gētes sibi insultantes

¶ Hoc de penitentibus dicitur. ſ̄ melius est nō habere vulnera nec egere medico · curatio nō beatitudo sanctoruꝫ est · ſ̄ consolatō sanctoꝝ ꝑ post dolorē.

¶ All. Per hierlm signat anima in q̄ fuit ꝑdificatū templū dñi. ꝛ visio pacis. et notia scripturaꝝ. ſ̄ ꝑ a peccatis supata ducta est captiua ꝛ penis attrita. ſ̄ respicēs loq̄t contra ꝓfusionē huiꝰ mūdi. ꝛ aduersus malignas ptātes illi ꝓsidentes · Noli insultare ꝓtra me inimica cōfusio. q̄ et si ceciti pcādo. deo erigēte ꝓsurgaꝫ q̄ iō iſert tenebras pena ꝛ · ut correpto de nocte lucē imittat et iō patient tolo flagella dñi q̄b⁹ purgor donec causā peti mei sufficiēti pena vindicet. et ꝑ doloribꝰ patient tolerat vignā sanitatē indicet et sic tandē lucē educta · videbo in .e. christū q̄ ē ꝓpositꝰ nobis forma iusticię ꝛ sāctificatō. Cū aūt educta de tenebꝛ videbo iusticiā dei · tūc inimica babilō q̄ putat brlm nō posse sanari · post vulnera videbit sanata et erubescet · ꝛ oculi mei videbūt illā ꝑcussā. i. mihi subditam ꝛ meo exēplo būiliatā ſ̄ i furo dānatā. Dicet q̄ m. t. Pꝰ ꝓba reſpiscentį aię · suppōnit vor dei ꝓmittēs bona edificatōꝫ illi ꝛ esse

¶ **Dies vt ediſi** · Actenus hierusalē vel ꝓpheta in ꝑsona populi · nunc deus ad hierusalē respondet. dicens. Dies vt q̄ m. t .

¶ **In die illa**. Dicant iudei i die illa · i. qñ a christo cor ꝙ edificabuntur macerię hierusalē · ler ex ꝓphetę q̄ a nobis mō tenent tollent de manibus nostris ꝛ tradent ꝙ ſlo iudeorum.

¶ **Pasce populum meum**. Verba patris ad christum, qui bon⁹

ſ̄ post vindemias
colligit in autūno racemos vinde
ſ̄ et q̄.
mie · Non est botrus ad comeden-
ſ̄ ſaltim immaturus ficus i. grossos ficuū vo lui sumere in cibo.
dum. ſ precoquas ficus deside-
ſ̄ Vbiq̄ insidie. vbiq̄ fraudulenta pre auaricia et libidine germanitas ignorat̄.
rauit anima mea. Periit sanctus
de terra · ꝛ rectus in hominib⁹ nō
est · Omnes in sanguine insidiant
Vir fratrem suum venat ad mor-
ſ̄ ſ nō solum faciunt · ſ̄ cōmutatis nominibus bonum dicunt esse q̄ malum est.
tem Malum manuum suarum di
cunt bonum. Princeps postulat
ſ mutuo se fauore defendūt sicut ab alijs iudicari volunt sic alios iudicāt.
ꝛ iudex in reddendo est Et magn⁹
ſ et quicunq; gitus in lege nō dei sed suaꝫ lo quię voluntatem ·
locutus est desiderium animę suę
ſ ita ſ verbē vel cuitatē vel terraꝫ ſ enim
ꝛ conturbauerunt eam. Qui opti
ſ. inter eos ſ pungens ap.ppin quantē
mus in eis ē quasi paliurus · et q̄
ſ fuerit inuentus ſ aduncos dentes retinens cōpbensuꝫ ſ et ꝓpter hec mala o samaria et hierusalem veniet tibi temp⁹ captiuitatis quā oīa
rectus quasi spina de sepe. Dies
expectauerat ꝛ et timuerat .
speculatōnis tuę · visitatio tua ve-
ſ exponit que visitatio
ſ sine dilatione ſ habitatorū.
nit. Nunc erit vastitas eorum ·
ſ ergo ſ vocabus pseudo ꝓphetarū · vel diuinorum qui se fingūt amicos ·
ſ qui de amicicia sequit lucrum
Nolite credere amico · et nolite
ſ Ne patriarchis q̄ samio a dalida que archa anum samson ſpectꝫ dieru lacrimis extorsit · et simulato amore q̄s latebat inuent. ſ Multi viri ab vxoribus decepti sunt et vita eoꝝ ꝓita
ſ monturo ſꝫ in solo deo
confidere in duce. Ab ea quę dor
mit in sinu tuo custodi claustra o-
ſ absolon regnum patris inuasit · et concubi
ris tui. quia filius contumeliam
nas polluit.
facit patri. filia consurgit aduersus
ſ vxor esau contra rebeccam surrexit matrem suā
matrem suam · nurus contra so-
ſ et. ſ sue.
crūs suam · inimici hois domestici
ſ Vox ꝓphete in ꝑsona fidelium
eius. Ego autem ad dominum as-

piciam · expectabo deum saluato
rem meum Audiet me deus me⁹ .
ſ ne insultes mihi q̄ ꝑ peccatꝫ puniꝛ .
Ne leteris inimica mea super me
ſ in captiuitate.
ſ deo misereāte
quia ce cidi Consurgam . Cum se
ſ educes me de tenebris
dero i tenebris dominus lux mea
ſ scio me meruisse q̄s patior.
ſ patiēt
est. Iram domi portabo quoniaꝫ
ſ i mozte vel i iudicio ſ q̄ nouit q̄ educet me in lucem videbo iusticiā.
ſ tā diu portabo
peccaui ei. donec iudicet causam
meam · ꝛ faciet iudicium meum ·
ſ Tandem pacta penitēcia ſ gaudij post tri sticiā ſ vel i hoc seculo vel i futuro ſ Sciā iusta esse iudicia eius .
Et deducet me in lucem Videbo
ſ babilon et cetere gentes i circuitu ſ gloriā meā.
iusticiam eius . Et aspicient inimi-
ſ que nunc exultat .
ca mea. ꝛ opiet confusione · quę di
cit ad me · Ubi est dominus deus
tuus ? Oculi mei videbunt eam ·
ſ absq; moza,
Nunc erit in conculcatōe vt lutū
ſ venerunt ſ o hierusalem
platearum · Dies vt ędificentur
ſ a babilonijs ꝛ structe ſ babilonioꝝ impio non subiacebis .
macerię tuę In die illa longe fiet
ſ babiloniorum ſ q̄ edificabūtur macerie-
ſ relaxata captiuitas.
ſ o hierusalem ·
ler ſ In die illa ꝛ vsq; ad te veniet
ſ et postea ad alias ciuitates habitādas.
ſ de ·
assur. ꝛ vsq; ad ciuitates muni-
ſ Jordanē ꝙ quē aſſ trāsiuit po
ſ extendet habitatō reduentiū
tas · ꝛ a ciuitatibus munitis vsq;
pulus ſ vsq; ſ mortuum
ſ rubro
ad flumen · ꝛ ad mare de mari. et
ſ meoꝝ et persarū vbi captiui fuer ānt ·
ſ et reliqua terra chaldeoruꝫ et eoꝝ qui te vastauerunt · chaldeorum fuit metropolis babilō. nunc assiriorum
ſ ſyō
ad montem de monte. Et terra
erit in desolatōne ꝓpter habita-
ſ mala ops
tores suos · et ꝓpter fructum co
ſ ratōne vrtes
gitationum eorū · Pasce populū

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

pastor animā posuit p ouibus. Monet autem ut pascat

¶ Ideo plus et oues patient virga. qz habitauerāt soli in saltu. i. separati ab ecclā gentiū. et a micicijs gentilium lesociabant. vel quia odio humani generis vitam appetebant solitariam. non dilectōe heremitice vitę. ß alios despiciente. sed qz pastor bonus virga ad emendatōem pcutit. correcti pascent in medio carmeli. i. venient ad noticiam circūcisionis verę. qui ꝑ hus versabant in saltu errorum. ß iam facti sūt basan. i. confusio p̄ peccatis. z facti galaad. i. transmigrantes ab erroribus ad vnitatem ecclię ad quā testimonia legis z prophetaruz transmigrauerunt. z ß fiet vobis sc̄m dies e. vt recordantes eternoū dieꝝ non aspiciatis p̄sentia ß cū christo mente habitetis in celestib⁹ credentes vos liberatos a diebꝫ p̄sentis seculi.

¶ Moyses non solū contra egiptios quos afflixit tulit virgam ß etiam contra carnalē israel i solitudine vsus est virga legali et corripiente. hęc virga ex cussa est de manibus apostolorū qui sapiētiam inter pfectos loquunt. quia pfecta carnal foras mittit timorem.

¶ Christo pastori q maiori apostolis z melioribus dicitur. pasce i ꝫga. a postolis dicitur ne ferant virgam. sed christo qui loquit ad carneum israel conueniebat correctō. apostoli vero succedentes christo seueritatem legis tēpāt clemēta cuā gelij.

Uidebūt gentes Et confusione hic pfectus sequet qꝫ ponet manus sup os. Dicut autem impiarum gentium manus claudāt ora eorum. sic iustorum manus referant ora eorum ut ex bono ope accipiant facultatem cum deo loquendi.

¶ Ideo deus popalū israel flagellat z a malis abstractos ad melior apa scita reducit. vt gentiles hoc intelligant. et timore verberum conuertantur ad dei timorem qui est initium sapientię.

† ¶ Iam populus & duces indigent virga pastorali † ¶ simplicitate contentos.
tuum in virga tua gregem hereditatis tuę habitantes solos in saltu. † ¶ vitiorum seo posteà ¶. s. ¶ prius † ¶ confusi de peccatis
¶ scientia circumcisionis † ¶ facti
tu. In medio carmeli pascent ba ¶ eternos
san et galaad iuxta dies antiquos
¶ remoti mente ab his diebus seculi
¶ o hereditas
sc̄m dies egressionis tuę de terra ¶ tunc. ¶ hereditati
ęgipti. Ostendam ei mirabilia.
† ¶ que prius vastauerant et pusulauerant cōtra populum dei.
¶ tunc † ¶ intelligentes peccata sua
Uidebunt gentes z confundentur † ¶ qua vastauerāt populuz israel
sup omni fortitudine sua. Ponent manus sup os. aures eoruz † ¶ mala opa auferēt eis omnē loquendi libertatem
surdę erunt. Lingent puluerem sicut serpentes. Uelut reptilia terrę
turbabūtur de cōclibus suis. Do † ¶ vel formidabunt. ¶ qui mō desiderāt diem domini ¶ non eorum
minum deum nostrum non † ¶ desiderabunt z timebunt te. Quis de † ¶ apostropha ad christum.
† ¶ per hoc qꝫ punis indulges hereditati tue
us similis tui qui aufers iniquitatem. z transis peccatū reliquiaꝝ ¶ alia litera. et transfers peccatum
¶ ergo ¶ sup vos
hereditatis tuę. Non imittet vltra
† ¶ misericordiam volo et non s. ¶ misericordi ¶ gebēne am suā nō nostraz
furorem suum. quoniam volens
† ¶ ab ira ad clementiam que est domus eius. a qua qui per peccatum ejicitur ꝑ penitentiam ad eam reducitur.
misericordiam est. Reuertet z mi
† ¶ que opprimebant nos sicut talentū plūbi. ¶ miserorum.
serebitur nostri. Deponet iniqta
¶ facies non apparere.
tes nostras. z pjciet in pfundu
† ¶ et sic o pater ¶ in christo
maris omnia peccata nostra. Da ¶ veram
bis veritatem iacob misericordiaz ¶ de multitudine boim
abraam. quę iurasti patribus nostris a diebus antiquis.

¶ Aures. Quas malicia obturauit ne audirent veritatez modo odiunt rabuntur ne audiant qō sit contra deum. sed anteqō accepto intellectu cōfundantur de malis. lingent terram id ē terrena opera facient. sicut serpens comedit terram omnibus diebus vitę suę. Hz deo et terrenis flagellante et lumen veritatis immittente turbabūtur ad penitentiam ereuntes de domibus suis idē pranis conscientijs satis et erroribus. et sic timebunt dominum timore qui est initium sapientię. qui nondū est dicendus domin⁹ de nis cōū. sed noster credentium.

¶ Quidam de gentibus intellecta veritate confundentur et ponent manum super os. Quidam vero pmanebunt in carnalibus operibus. ideo i diuisionis cogent erire de corporibus suis rapti ad penam in qua formidabunt deum

¶ Quis de. si tui. Uidens ꝓpheta gentilium multitudinem ideo turbatam vt contertatur et timeat dominum et deum ideo deserere vt peccata auferat et salutem donet. cum admiratione laudat deum.

¶ Si non imputas gentibus peccata sua quę legem tuam non habentes quasi superflui z reliqui de populo tuo sunt relicti. qd facies gregi tuo q̄ pascitur in medio carmeli

¶ Transis peccatum reliquiaruz. Non imputādo. Sicut exterminator i egipto populum israel trāsiuit non vastauit

¶ Dabis. Nono populo semper cōtra dyabolum et peccata luctanti. z dabis abrahām in multitudine gētium quarum pater i terpretatur misericordiam. sicut iurasti eis qui extiterunt patres nostri per fidem.

¶ Incipit ꝓlogus in naum ꝓphetam.

Naum propheta ante aduentum regis assiriorum qui populum israel captiuum in suas regiones trāstulerat fuisse hebrēorum traditio affirmat. Siquidez in fine huius lectionis p̄dicti regis aduentum idē ꝓpheta annunciare monstratur Sed cum habitatores ninue iona interituz ciuitatis p̄dicente. ne diuina ira denunciatum interituz sustinerent peccatoruz. z impietatis penitentiam egissent. accepta dei misericordia grauiorib⁹ se criminibus iplicuerūt. Qua de causa memoratus ꝓpheta spiritusancto plenus. iudiciū dei annunciās ita est locutus. Deus zelans et vlciscens domin⁹ cē. Jam enim. tribus ab assirijs ductę fuerant in captiuitatez sub ezechia rege iuda sub quo etiam nūc in consolatōne populi trāsmigrati aduersus ninuen visio cernitur Nec erat parua consolatō tam his qui iam assirijs seruiebāt q̄ reliquis qui sub ezechia de tribu iuda z beniamin ab eisdem hostibus obsidebantur. vt audirent assirios quoq; a chaldeis esse captiuandos. sicut in cōsequentibus libri huius demonstrabitur. Sciendu3 autē quoniā ninive in nostra lingua de hebrēo speciosam sonat Speciosus autē hic dicitur mūdus. Unde z apud grecos cosmos ab ornatu nomen accepit. z quidquid nunc aduersū ninuen dicitur de mundo figuraliter p̄dicari sentiamus Quaz ob causam z assumptō quā. lxx. interpretes dicunt apud hebrēos massa ponitur id est graue onus. eoq; eam aduersus quaz. pphetaz pmat. nec sinat eleuare cervicem Simulq; hoc attendendum qō hęc ipsa vel assumptō vel onus vel pondus pphetę sit visio. Nec enim loquitur in extasi ut mōtan⁹ et priscilla maximillaq; delirant. sed q̄ propheta liber est visionis intelligentis vniuersa quę loquitur et pōdus hostium faciens suo populo visionem. De cōsū

¶ Onus ninive. Cū ionas et naum de eadē ninive q̄ nūc ninus dicit̄ ꝓpharent. a-xx. naū post ionam ponit. ℔ in hebreo post ionā micheas. pō michaam sequit̄ naum q̄ consolator interpretat̄ q̄a r.r. tribubꝰ iam captiuatis. et duabus iam ab assirio exercitu grauiter afflictis. destructōem ipsoū assirioꝝ p̄ chaldeos futuram pnunciauit.

¶ Graue pondus ē hostib⁹ q̄s dilectat. vt ꝓphetā videre. vl ultra beitas audire.

¶ Helchesei vicꝰ ē in galilea ex q̄ naum fuit licet quidā helcheseum patrem naum et ꝓphetā fuisse putauerunt.

¶ Deꝰ emulator Zelatur dominus in salutem eoꝝ quos ꝯplatur. vt q̄s non portet eius seruare clemencia fuet emulatō Unde dicitur ad hierusalem quę ꝓpter peccata sua non merebat̄ dei correptōem. Zelus meus recessit a te. non irascar vltra tibi. q̄s diu ꝑnitentiam aget mundus non fiet consummatō. Sed post q̄s multiplicata iniqtate et refrigescente caritate etiā ipsi electi temptabunt̄. tunc zelator dominꝰ veniet in vltiones. non quasi inimicus. ℔ vt ligno feno stipulaq̄ consumpt̄ puram aurum recipiat. et quidq̄d hostile et cōtrarium sibi inuenerit tollat. et in pristinū statum restituat et reducat.

¶ Deus emulator. Vox ꝓphetę laudantis veram q̄ de assirijs vltus est iniuriam populi sui. vt q̄ sanctoꝝ gemitū audiat et in ꝓlimmatōe mūdi faciat aduersarios sentire supplicia.

¶ Dñs patiens. Et merito punit. q̄a magnanimitatis suę fortitudine iniqtates assirioꝝ diu sustinuit ℔ q̄ corrigi noluerunt non faciet mundos et innocentes. nec patietur inultos abire.

¶ Vel patiens et m-f- quia sustentat ruentes et erigit elisos. et ꝓ gratiam mundans nocentem. non patiet̄ abire quasi innocentem. vt suo merito se possit dicere saluatus. sed multis modis arguit peccantē. et ignoscit. vt ꝓ solam gratiā saluatus appareat.

¶ Dns in tempestate. Qui in tempe ꝑsentis seculi ita se vlciscitur de inimicis. in fine seculi commonebit et commitabit elementa. ꝓ quā cōmotionem credent ipsū fuisse viam veritatis et vitā. et tunc ꝓphetę et animę iustoꝝ ꝑus graues et carnis commotiōne tenuabunt̄ in puluerem. vt angelis iungę et in scabellum pedum dei redactę extremis officijs humanitatis ministrēt. et si ad capud diuinitatis non ꝓpingant.

¶ Si nebula accipit̄ in malum eo ꝙ lumen soleat obscurare. dicit̄ ꝙ aīę ꝓ auctoꝝ potestati dei subiectę in puluerem ꝑsi in nichilum redigent̄. et terra ḡ in eis pinguis est dissoluetur.

¶ Increpans mare et ex. Alt. Siccabit deus amaritudinem mundi in quo regnat draco. et gurgites malicię et eloquentię mundanę destruet̄. quibus reptant parua animalia. i. hereticī. phylosophy. oratores

¶ Infirmatus ē basan. Basan confusio. Cum autem deus venerit ad nichilum redigent̄ peccata quę sunt digne confusione. et etiaꝫ illi qui mentiunt̄ se habere scientiam arcanaꝝ misericordie qui etiam ꝓ hypocrisim vident̄ florere bonis operibus.

¶ Di montes vberes et ꝓliti. ꝓ q̄s significat̄ populus assiriorū q̄ dam potens et florēs et pluribus imperans deo irascente vastandus. vel in fine seculi potentes. nobiles. diuites repente ꝑibunt.

¶ Motes cōmo. Alt. Montes et colles sublimes et potentes qui in aduentu domī depositi ꝯ berebūt non audentes respicere faciem domini q̄ erit eis ꝓ summo cruciatu.

¶ Ante faciem Cum venerit dominꝰ in turbine siccans mare. i. imperiū assiriorū et omnia flumina id ē potentiaꝫ et vbertatē eorū destruens. et mōtes. i. altitudinem ipsorū. et latitudinem q̄ orbis terrarum dicat̄ cōcutiens. tunc nulla potentia potent resistere deo irascenti. et suum ꝓsm vindicanti.

¶ In ira furo. e. Per iraꝫ signat̄ dyabolus minister ire qui ad plectendos malos mittetur. nec reperiet̄ in fine mundi aliquis tam purus qui libera fronte contra eum resistat dicens. Ecce venit ꝓceps mundi et inuenit̄ in me nichil

¶ Indignatio dei q̄ diu sustentat peccātē aliquādo nō tota quidem ꝓmpit in penā. ℔ stillat in modum ignis ad dissoluendum duriciā cordium q̄ ꝓ petram signatur.

¶ Et in diluuio. Iuxta hystoriam. cum deus vastauerit terram. ꝓmissionis quasi ꝓ diluuium faciet finem captiuitatis reducens israel ad pristinas sedes. ℔ assirios ꝓsequentur tenebrę. hoc idem potest dici in fine ꝙ seculi q̄ sanctorum post iram miserebitur ꝑsecutores vel dyabolos in tenebras mittet exteriores.

¶ Quid cogitatis contra. Nāquidem deus est facturus suis fidelibus finem diluuij. quid acculatis deū legis qui quasi nimis seuerus et austerus graues cruciatus ex ꝓcepto legis irrogauit peccantibus. Si videt̄ cruentus ꝙ genus humanum diluuio. sodomitas igne. et egyptios mari israelitas in heremo ꝓdidit. scitote ideo tempaliter ꝓ peccatis punisse ne in eternum puniret. quia non iudicabit deus bis in idipsum. Qui ergo puniti sunt sufficienꝫ. pō nō punient̄. alioq̄n mētir scriptꝝ. q̄ nefas ē dicere.

Incipit argumentum.

Naum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum. et post euersionem illius loquit̄. Ecce super montes pedes euangelizantis et annunciantis.

Ca. .I.

¶ hoc est. ¶ lex. assumptio q̄ interpretatur graue onꝰ ¶ pondus calamitatis ¶ mūdi

Nus nini/

¶ Ophalis. ¶ ce. ic est ¶ consolatoris

eu. Liber visionis naum helchesei ¶ est ¶ eractor castitat̄ q̄ si violat̄ imitent peanim vt sic reuocet ad castitatem.

¶ ℑ in illos vero qui impenitentes permanent esci. Deus ¶ emulatoꝫ. et vlciscens immittet vltionem et furoꝛ dñs. vel ꝓ malis scens dominus. vlciscens dominꝰ cogitatiōnbus vel ꝓ factis. vel ꝓ dictis et habens furorem. vlciscēs dñs ¶ assirios qui diu expectati. quia dei bonitatē contempserunt passi sunt furorem ire dei. micis suis. Dominus patiens et magnus fortitudine. et mundans ¶ ¶ tunc ¶ veniet. non faciet innocentem. ¶ Dominus in tempestate et turbine ¶ in circuitu eius. et. v. ℑ in ¶ erunt

¶ tunc ¶ anime prius graues ¶ fient ¶ tenuiores substātie.

eius. et nebule puluis pedū eius ¶ Cuius potestas mouet elementa. potenie vis

Increpans mare et exiccans illud dicare hierusalem de assirijs. vel cum venerit ℑ et omnia flumina ad desertum de consūmatōne seculi mare et fluuij siccabunt.

ducens. Infirmatus est basan et carmelus. et flos libani elanguit:

¶ Cum dñs venerit in maiestate. orbis et cuncta mouebuntur. sicut in passione sara scissa sunt et terra mota.

Montes commoti sunt ab eo. et ¶ ad solum redacti sunt. depositi de solio suo colles desolati sunt. Et contremuit terra a facie eius. et orbis et oēs ¶ deo corripiente. vel rarus. vel nullus erit qui nō paueat ad iudicium dei. cum astra quo inhabitantes in eo. ¶ Ante faciem ꝙ non sint munda in conspectu eius.

indignationis eius quis stabit. et quis resistet in ira furoris eius. ¶ nullus quia ¶ vel tollauit:

Indignatō eius effusa est vt ignis ¶ q: ¶ cū irasci ceperit gentibꝰ et regna corū vastare. tunc suos nauigantes non opprimet vna tempestate ¶ suo. et petre dissolute sunt ab eo ¶ Bonꝰ ¶ captiuitatis vel iudicij

dominus et confortans in die tri ¶ non opprimet suos cum assirijs quia ꝓ patientiam eius aduentum expectant. scit enim dominus qui sunt eius

bulationis. et sciens sperates ¶ se ¶ non manēte. quia ¶ i. fines

Et in diluuio ꝑtereunte consūmatio ¶ id est diluuij. sicut dicitur. transiui et non ē inuentus locus eius. et iter impiorum perbit sicut diluuij gibit post iram dei sola apparēte clementia

tionem faciet ¶ loci eius. et inimici ¶ qui degerunt potius tenebras q̄ lucē. ipis tenebris comprehendentur

cos eius persequentur tenebre. † qui creauit mundum. ipse eius consumatōnem faciet

Quid cogitatis contra ¶ dominus

ra ḡ in eis pinguis est dissoluetur.

¶ Increpans mare et ex. Alt. Siccabit deus amaritudinem mundi in quo regnat draco. et gurgites malicię et eloquentię mundanę destruet̄. quibus reptant parua animalia. i. hereticī. phylosophy. oratores

¶ Infirmatus ē basan. Basan confusio. Cum autem deus venerit ad nichilum redigent̄ peccata quę sunt digne confusione. et etiaꝫ illi qui mentiunt̄ se habere scientiam arcanaꝝ misericordie qui etiam ꝓ hypocrisim vident̄ florere bonis operibus.

¶ Di montes vberes et ꝓliti. ꝓ q̄s significat̄ populus assiriorū q̄ dam potens et florēs et pluribus imperans deo irascente vastandus. vel in fine seculi potentes. nobiles. diuites repente ꝑibunt.

¶ Motes cōmo. Alt. Montes et colles sublimes et potentes qui in aduentu domī depositi ꝯ berebūt non audentes respicere faciem domini q̄ erit eis ꝓ summo cruciatu.

¶ Ante faciem Cum venerit dominꝰ in turbine siccans mare. i. imperiū assiriorū et omnia flumina id ē potentiaꝫ et vbertatē eorū destruens. et mōtes. i. altitudinem ipsorū. et latitudinem q̄ orbis terrarum dicat̄ cōcutiens. tunc nulla potentia potent resistere deo irascenti. et suum ꝓsm vindicanti.

¶ In ira furo. e. Per iraꝫ signat̄ dyabolus minister ire qui ad plectendos malos mittetur. nec reperiet̄ in fine mundi aliquis tam purus qui libera fronte contra eum resistat dicens. Ecce venit ꝓceps mundi et inuenit̄ in me nichil

¶ Indignatio dei q̄ diu sustentat peccātē aliquādo nō tota quidem ꝓmpit in penā. ℔ stillat in modum ignis ad dissoluendum duriciā cordium q̄ ꝓ petram signatur.

¶ Et in diluuio. Iuxta hystoriam. cum deus vastauerit terram. ꝓmissionis quasi ꝓ diluuium faciet finem captiuitatis reducens israel ad pristinas sedes. ℔ assirios ꝓsequentur tenebrę. hoc idem potest dici in fine ꝙ seculi q̄ sanctorum post iram miserebitur ꝑsecutores vel dyabolos in tenebras mittet exteriores.

¶ Quid cogitatis contra. Nāquidem deus est facturus suis fidelibus finem diluuij. quid acculatis deū legis qui quasi nimis seuerus et austerus graues cruciatus ex ꝓcepto legis irrogauit peccantibus. Si videt̄ cruentus ꝙ genus humanum diluuio. sodomitas igne. et egyptios mari israelitas in heremo ꝓdidit. scitote ideo tempaliter ꝓ peccatis punisse ne in eternum puniret. quia non iudicabit deus bis in idipsum. Qui ergo puniti sunt sufficienꝫ. pō nō punient̄. alioq̄n mētir scriptꝝ. q̄ nefas ē dicere.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Si fidelis in adulterio deprehensus decollat. videtur non amplius puniendus-ne bis in idipsum iudicet. Sed secundum deū sicut omniū rerum ita suppliciorum que q̄s scire mensuram. nec q̄uenit sententiā iudicis · nec illi in peccatorem exercende de hinc pene auferri potestatem · et magnum peccatū diuturnis lui cruciatibus · ꝑ leuem culpam compensari leui supplicio ·

Expositō hebreorum · O assirij cur male cogitatis contra deum q̄ duodecim tribus et toto destructurus sit. non consurget duplex tribulatō · nō tradet vobis iudam et hierusalem. sic tradidit. x. tribus et samariam ·

Non capientur ab assirijs duę tribus sic .x. q̄a dō adhuc in tribus iuda sunt assirij · et sic spine se inuicem complectuntur. let antes z gaudentes consumentur ab angelo quādo vna nocte. c. lxxv. milia cesa sunt. q̄ multitudo ebriorum conuiuio pulcre compatur z spinis se complectentibus que igni solent tradi et stipule que leui ardore comburit

Federa et coniunctōnes hereticorū q̄ si spine se inuicem cōplectuntur. z conuiuium eorum id est misteria altaris-quia et ipi mēsas dominicam se habere dicunt-spinarum fedus est simul vescentium m pariēq; potātiū cum enim ebrij de vinea sodomorū contra deum blasphemant. nonne conuiuū spinarum est · Ad tamē eius sanctoribus consumet quasi stipula aripie-ab ipsis cōtra deum exit inimica cogitatio

consummatōnem ipe faciet · Non cōsurget dupler tribulatio · Quia sicut spinę se inuicem complectuntur. sic conuiuium eorum pariter potantium · Consumentē quasi stipula ariditate plena Et te enim ex ꝺ heresco studiose ibit cogitans contra dominū maliciam. mente ptractans ꝺ puarica ꝺ vt figmento regat meoacius ꝺ in roboze ꝺ quasi licet assirij fortes sint et multi non ꝑual ebunt tibi tōnem. Hec dicit dominus Si p ꝺ aduncris sibi multis gentibus ꝺ assirij fecti fuerit z ita plures · sic quoq; ꝺ .a. assirij ꝺ Sicut multi capilli sorcipe. sic multitudo eorum facile succidet ꝺ angelo vastātē · ꝺ assur. vel esse desistet. vel vastato exercitu ī adtondentur z ꝑāsibit · Afflixi patriam juam reuerect te sospitum relinquens te · z non affligam te vltra . Et nūc ꝺ qua ꝑcutere te conabatur ꝺ po rectates ꝺ assirij conteram ꝺ virgam eius de dorso ꝺ que captiuū gabat · quā q; posuit et obsicio accipi. p vinculis clause multitudinis tuo. z vincula tua disrumpam . ꝺ contra te assur ꝺ facta ꝓmissione liberationis ad israelitas · conuertit verba ad assirios . comminō eis penam ·

Et precipiet super te domin?. Nō ꝺ quia rursus sennacherib minuen. statim a filius occisus est in domo dei sui adorans. ubi punitus vnde sperabat auxilium ꝺ .i. non fiet seminatio seminabitur ꝺ er nomine tuo amplius. De domo dei tui interficiaz ꝺ inter aras et pulmaria adorantis ydola · sanguis nefarius effundetur.

Sculptile et conflatile ponam se

Ecce super montes. Legitur in palippomenō q̄ sennacherib obsidente hierusalem ꝓmo mense nō potuit pasca fieri · ꝑ cesu exercitu · z nunciata morte sennacherib scdo mense pascha celebratuz ē · Inde ait O iuda ne sis solicitus occiso hoste tuo in templo dei tui · ecce venit tibi nuncius trā currens montes et colles. et quasi ō specula nuncians tibi morte sennacherib liberatam vrbem. Celebra ergo f · t · z vota que pollicitus es deo · red

pulerum tuum. quia inhonorat? es. Ecce sup montes pedes euangelizantis z annunciantis pacem Celebra iuda festiuitates tuas · et ꝺ cum angelis domino canens redde vota tua. quia non adiiciet ꝺ Unde apostolus · que ce nuentō christi ad belial ꝺ peuaricatoz. ꝺ q; vltra vt ptrāseat in te belial · ī ꝺ subuersa nimue uersus interiet.

Ca. II.

Hq; ꝺ nabuchodonosor qui te obsiecat qui ante eos tuum vastet agros · ꝓsequatur agricolas. te clausum teneat.

Ascendit qui dispergat eorā te . qui custodiat ꝺ o nimue que ꝑino tibi ventura obsidionem ꝺ · contemplare viam ꝺ accingere ꝺ rrnio ꝺ congrega exercit? confortа lumbos · roboza virtutē ꝺ sicut vindicauit deus iudam de superbia sennacherib. sic vindicauit. x. tribus que a ninuen possidebuntur valde. Quia sicut reddidit dominus superbiam iacob. sic superbiam israel. Quia vastatores dissi ꝺ iudam et israel ꝺ inde et israel ꝺ metaphorice pauerunt eos · z ꝓpagines eorū ꝺ quia nimiute vastauerunt israel ideo clipeus .i. fortitudo babilonioꝝ ardescet contra ninuen coꝛruperunt Clipeus fortiū eius † ꝺ pati ab effusionem sanguinis. ignitus est · uiri exercit? ī coccineis

Et te enim. Hec de rapsace dicunt Qui egressus ō assirijs blasphemauit deum pluadens israelitis · vt desperantes de auxilio dei traderent se assirijs non deo ꝑ ydolis seruituri .

Si perfecti fuerint Rursus ad iudam et hierusalem ꝺmo dirigit quibus non ꝓpriā filius templi et ab illis hostibus a quibus oblidebantur. securitatem pollicetur .

Si perfecti fuerint · Benigna dei contra hereticos comminatio · qui et si fortes et multi atteren. et transibit eorū impetus. sequitur et promissio · pmili te affligi potestate dyaboli quo auctore tanta confinxeras z vincula ad colligandas animas peccantiū contexeras · ꝑ hec omnia mō disrumpam dicens bis q̄ in vinculis tenebantur: exite.

Et ꝓcipiet super O assur quod passurus es ne pures fortuitu et sū iudice contingere. q̄a deo ꝓcipiente omnia fient

O hereticе anime q̄ te receptorū non suscipient nomia que prius inuocauerant sup terras suas. ꝑ cessabunt secte hereticoꝝ ne ab eis alij nominentur Morient ergo tibi errorū dogmata. ꝑ et tu qui tibi vinere videbaris morieris erroꝛi · z bono tuo mortuus ydola q̄ colebas habebis sepulcruz et de pectore tuo auferentur errores in q̄ bus erat templū dei tui quē sima labas. Quoniā inhonoratus es dū colis vana ydola. q̄ rationalis es.

bus alijs inferre · modo dei gratia humiliatus ab assirijs pacēter sustinet Jacob supplantator. israel videns deum · sicut ergo videns deum z semp cogitans de deo nescit alijs facere iniuriam · sic in luctamine supplantans inimicos desistit alijs inferre iniuriam. ꝑ hoc q̄ vastatores · i. angeli singulorum qui vident faciez patris. dissipauerūt in iacob z israel q̄dquid pulueris eis inseserat · z mentem que prius ad contumeliā ꝓmpta erat · a vero iacob z israel auerterūt · z quicq̄d mali in cogitatōnibus eoꝝ ꝓpagabat. extinxerunt.

Quia sicut reddidit · Ex. Quoniam auertit dns captiuitatem iacob · sicut contumeliam israel

Utrūq; z iudam et israel vastauerūt assirij.

Quia vastatores · Iurta hystoriam contra ninuen loquitur. z describitur babiloniorum exercitus contra eam ueniens

Allego · Clipeus · i. arma dyaboli et membroꝝ eius · sunt accensa igne inuidię. re furoris. z vi · e. c. in · coc · sunt rubri sanguine martirū J · b · c. quibus ferunt dyabolum ꝑ mundum succensi sunt igne gehenne. agitatores q̄ venantur dyabolo predam consopiuntur et delectantur z quasi dormiunt capta preda. sed isti omnes pro malis suis itineribus conturbabuntur in die iudicij et quadrige. c. s · i. ꝑ Quāuis spaciosa via sit q̄ ducit ad mortis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tamē ꝓssura temꝑis coartati rectū iter inuenire non poterūt. ꝙ in se inuicē collident: ibi tamē ſpirabunt veterem furorem et ſicut ſulgura bucillucq; diſcurrent. z recordabit ad penam ſuam dyabolus et membra eius· eorū qui fortiter z violenter egerūt contra eccleſiam· z ruent in i. non valentes ꝛ plere conatus ſuos· z velociter aſcendēt m· e· Terrore venientis iudicis in firmati. fugient ad termios mundi quib; quaſi muris inundus includitur et ambiē· et vltra non valentes ꝓgredi quaſi et neceſſitate cogentur contra inſtantē repugnare. Sed illis ꝙ cogitantibus eicta q̄ę ab eis obtenta fuerāt diſſipabunt z apient porte. q̄ clauſe fuerāt .i. conſcientie ſingulorum reuelabunt· et regua impioꝝ corruēt et miles dyabolus et anglle eius .i. mollos ſub illo ducent in tartara. gementes et ſtridentes contra ſe pro malis q̄ę geſſerunt· z tamē murmurantes z indignantes cōtra deum ꝓ penis quas patient· nollent eum deū habere punitorem

¶ Ignee habene. In ardentibus loris velocitas ꝓperantiꝝ ſignat· et ꝓparantium ſe ad bellum pompa narrat· et commixtum nunc deſtrad q̄ olim paſſus ſit. nunc de aſſirio quid fecerit. nūc babilonijs q̄d in aſſirios exerceant ſcriptura contexitur

¶ In itineribus. Rurſus redit ad ordinem deſcriptōnis. tanta eſt multitudo venientium vt ſit mixtum agnē in itinere nec diſcerni poſſit. Quadrige etiā ꝓ multitudine inter ſe collidentes ꝛ plateis

¶ Porte fluuio. Quauis niniuite claudant portas. domino reſerante. apte ſūt babilonijs. q̄ę ad iſtar flaminis habebant ciuium multitudines· et templum· i. regnuꝝ eſt deſtructum·

¶ Sub metaphora mulieris capturę vaſtitas niniue deſcribitur

¶ Erninue· Filia bus id eſt minoribꝰ vrbibꝰ deſtructis· ipe populꝰ niniue ꝙ ꝓ multitudine compatur piſcinis aquarū. ita inutilis erit vt reſiſtere non valens hoſtibus: fugiat

¶ Allegorice· Aquę niniue id eſt mundi· ſunt illi qui altitudinem cęli relinquentes in ima lapſi ſunt· quia omnia dogmata mundi q̄ę ſunt extra otium ſignatum· q̄uis magna videantur anguſto tamen fine coartantur.

¶ State ſtate. Fugientibꝰ populꝰ mercibꝰ clamat niniue quaſi materſtate ſtate reclaudite portas. ſaltem in muris reſiſtite hoſtibus. Sed nullus et pietate matris reuertit. ſi cam deſerunt ꝑdam hoſtibus· Unde vox ad babilonios dirigit diripite argentū.

ſ erant ſ ſalus in die
Ignee habene curſus a die ꝓpara
† ſ Non mirum ſi babilonij tam velociter venient ad vaſtandum· quia iſraelite vel niniuite ꝓius altoꝝ agitatores. modo inutiles erāt
tionis eius· z agitatores eius cō
ſ commixti ſunt
ſopiti ſunt. In itineribus contur
ſ colliſe ad inuicem·
bati ſunt. quadrigę conuulſe ſūt in
† ſ babilonioꝝ ſ· vt ante hoſtem vultu terre
plateis. Aſpectus eorum quaſi la
ant q̄ cite ferunt
pades. quaſi fulgura diſcurrentia
ſ tūc ſ aſſur fugiens. † ſ requiret eos qui in fuga corruerunt ſ penus
Recordabitur fortioruꝝ eius. tru
† ſ Nō ſuſtinentes vim hoſtium· intrabūt muros niniue
ent in itineribus ſuis· Velociter
† ſ propter longam obſidionem ap pellendos
aſcendent muros eius· z ꝓpara
ctus: hoſtes facīt vmbracula·
bitur vmbraculum· Porte fluuio
rum apte ſunt. templum ad ſolum
ſ omēs ducti ſunt in babilonem.
diruꝝ· Et miles captiuus addu
† ſ captiue mulieres· ſ minores vrbes et caſtel
la ſ a victoribus
ctus eſt· z ancille eius minabunt
ſ Tātus erit terꝛor vt nec ſingultus crumpat
ſed more muſitantium columbarum· obſcuro
murmure lacrimas deuorabūt.
gementes vt columbę· murmuran
ſ mundus·
tes in cordib⁹ ſuis· Et niniuę qua
ſi piſcina aquarum aquę eius. ipſi
vero fugerunt. State ſtate. z non
† ſ o babilonij ſ quia niniuite fugerūt·
ſ ad clamantem matres
eſt qui reuertatur† Diripite argen
† ſ tāto tempore congregata ſubito rapite·
† ſ nō poteſtis tantum rapere quātum illa adtum. diripite aurum· z non eſt finis rapiendum ꝑdere
nis diuitiarum. ex omnibus vaſis
ſ niniue
deſiderabilibus· Diſſipata eſt. et
ſ eius·
ſcuſſa· z dilacerata· z cor tabeſcens

¶ Alt. Primū eſt vt habitatores mūdi a deo peccando non fugiāt. q̄ſi fugerint ad vocem dei· vel matris eccleſię renocantis z dicentis. peccaſti quieſce. debet ceſſare a fuga· i. culpa. ſi obſtinatus non vult redire. Cui a dyabolo dicit· Defer tecū argentum mundani eloquij et aurum mundane ſapientię. dogmata tua omniū ſenſuū verbotēq; compone floze. Dz vaſa id eſt corda eoꝝ adeo ſunt ꝓfunda in cupiditate vt ꝙntalibet multitudo diuitiarum ea nō poſſit ſatiare

¶ Diſſipata. Hoc de bis qui ad deū cōuertunt qui diſſipant calore fidei ꝑus infidelitate gelati. et ſādunt corda cōfitendo· et dilacerant penitendo. z cor ꝑas durum tabeſcat calore ſpūs ſancti· z genua prius rigida flectuntur deo· et deficiunt omnes voluptates carnis. Nō autem ſeqt̄ et fa· o. i. n· o. ad illos ꝓtinet qui volūt reuerti· quoruꝝ facies opientur confuſione in ſimilitudinem fuliginoſe olle

¶ Ubi eſt habita. Alt. Cuꝝ tranſient niniue· i. mundus. tunc ſancti ammirantes et gaudētes dicent Ubi eſt habitatio leonum ad quā init dyabolus· et etiā catulus id ē antichriſtus· et omis perſe doctrinę ſermo. quem ante aduentum chriſti nemo exterruit. ſed necauit pluri mos ſuis demonibus et ſpeluncas impleuit id eſt eccleſias ſuas eraueribus et ſanguie mortuoꝝ

¶ Leo cepit ſuf. Nabuchodonoſor in re victorię cuncta poſſidet· et urbib⁹ ſ vxoribus ſuis captiuos in ſeruitutem tradidit· z rapinis et ornatu niniue impleuit theſauros z ciuitates ſuas.

¶ Ecce ego ad te Alt. Cōminatur deus mūdo ꝙ multitudinē que lata via ad mortē vadit ſuccender. z fumo malicię ſuę ſuffocabit et ꝙ bonitatem ſuam etiam leones gladius id eſt ſermo dei comedet. intātū vt nemo eoꝝ ꝓ eos ad mortez capiat· z comprimet omnē ſtrepitū malorū opm qui mortem hominib⁹ nūciare ſolebat

¶ Allego. Poſſunt hec omnia de conſuſione futura damnādorum intelligi Ca. .III.

¶ Ue ciuitas Deſcribitur potentia niniue. z ſub lamentatōne crudelitatis arguitur

¶ Ue ciuitas Alt. Mundus qui i maligno poſitus. linguis ſuis homines interficit. ciuitas ſanguinum dicitur. qui eſt mendax puerſitate doctrinarum quib⁹ multos dilacerat et rapit In mundo etiam eſt vox flagellorum. id eſt tribulatōnum· quib⁹ inſti afflicti clamant· quādo alius ira alius libidine· alius odio vel inuidia torquet flagellum aſſurij regis in eis ſonat

ſ et in eis eſt ſ confractio
z diſſolutō geniculoꝝ. z defe
† ſ ꝓ magnitudine metus facies habitatoꝝ in ſimilitudinem ollarum vicebunt cruſte de formis·
ctio in cunctis renibus· z facies
† ſ ad niniuen verba ezechiantis diriguntur.
omnium ſicut nigredo olle. Ubi
† ſ o niniue fuiſti habitatō regum· et refectio nobilium. ſeo iā nō eo quia inualit terꝛ babilonis
eſt habitaculum leonuꝝ· z paſcua
ſ expugnādam
catulorum leonum? Ad quaꝝ iuit
† nullo reſiſtente ſ ſubreguli eius·
ſ nabucho donoſor.
leo. vt ingrederet illuc. catulus
leonis. z nō eſt qui exterreat. Leo
cepit ſufficienter catulis ſuis· z ne
cauit leęnis ſuis. Et impleuit prędam ſpeluncas ſuas· z cubile ſuum
† ſ Ecce ego ad te mitto babilonioꝝ. ſ o niniue cuncta que ſunt dicta me auctore patieris
† ſ cuius dicere eſt facere
ſ nō aliter.
rapina. Ecce ego ad te dicit dominus deus exercituum· z ſuccendā
ſ cōſummatōem· ſ curzus
vſq; ad ſummum quadrigas tuas
ſ nobiles et ſubregulos glaorio interficiā·
et leunculos tuos comedet gladi
† ſ nō vltra vaſtabis terrā nec tributa exiges.
us. Et exterminabo de terra prędam tuam· z non audietur vltra
† ſ nec audiemꝰ emiſſarij tuꝰ ꝓuincias· vel
nō audiā angelos qui ꝓſident tibi ꝓ te deſecā
teos
vor nuntioꝝ tuoꝝ·

Ca. .III

Ue tibi. ſ in qua nulla ve
nias. ſ o ē mendaciū tu
dico plena rapina et prędarum laceratōne

Ue ciuitas

ſanguinum. vniuerſa mēdacij. dilaceratione plena. Non recedet a

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Quęq; in morbis corporeis flagellum dyaboli sentiē. Immittit enī aliqñ nō ex natura elementoꝝ. ſ. ex dyabolo patiente. vel regius morbo. ſ. ydropis vel labor calculi. et huiꝰmodi. Est in mundo etiam impetus rotę. cum homines ignari vbi salus vbi periculū huc illuc discurrāt. Est et equus fremens. i. dyabolus. q̄ fugientes acriter insequit. conculcat. et illudit. Est et quadriga fremens q̄ cum pharaone submergit. Que ſ. tuor equis trahit ict est quattuor animi passionib; Unde Hi cupiunt metuūtq;. tō lentq;. gaudētq;. Bonat et in ninive eques ascendens. i. dyabolꝰ cuius gladius dyaleti ca arte fulgidus. et hasta fulgida dum trāsfert se in angūm lucis. et his armis multi iter ficiunt. q̄ non Ratiū p gratiam curentur. sit grauis ruina. in qua ñ est finis. ḡa malicia ñ habet finem. Ñ mala corruunt. i. contigunt in corporib; mortuoꝝ q̄ multiplicatōne fornicatōnis. pstrata sūt Est aūt in ninive meretrix speciosa et g. que ad amorē sui pene ōctos viōlis maleficijs trahit. hec vendit gētes in fornicatōnibus .ſ. dum amore tpaliū et tedio bonorū q̄ fuerāt mēbra cbristi. fiūt mēbra meretricis. et alios secum trahunt.

¶ Uox flagelli. Describit exercitus ninive pparātis se ad bellum.

¶ Quot sunt species peccatoꝝ. tot gentes ninive

¶ Et corruent Et anima peccat luxurio si. et corpe cui seruiunt debilitant. et in pśenti

¶ Ecce ego ad te Loquit ꝑ metapbora mulieris adultere q̄ cōpensa pdurā. i. medium et ante oculos omniū depompat

¶ Loquit medicus veniēs celo ad sanādam mundum q̄ vniuersos potest curare morbos. Revelabo. i. faciam te intelligere et

¶ Sequentis impiū. Ninive ē in te. Fomitus

te rapina Uox flagelli. et vox im

¶ p diuersa discursus.

¶ vox

petus rote. et equi frementis. et

quadrige feruētis. et equitis ascē

¶ vox

dentis et micantis gladij. et fulgu

¶ vox aduersariorum a nimietate interfectorum.

rantis haste. et multitudinis inter

¶ vox

fectę. et grauis ruinę. nec est finis

¶ vel cadent in sua multitudine dum ad sci nicem constipantur. vel in cadaueribus interfectorum corruent

cadauerum. et corruent in corpo

¶ ecce causa q̄ cum multis gen

ribus suis propter multitudinem tibus fornicata est. et totius orbis quem subiecerat sibi colebat ydola.

fornicatōnum meretricis speciosę

¶ magos significat.

et grate. et habētis maleficia. Quę

¶ i. in omnibus gentibus potestatem habuit

vendidit gentes in fornicatōnib;

suis. et familias in maleficijs suis

¶ veniam Ninive quia te quasi publicum pstibulum cunctis fornicatōnibus pparasti.

¶ subuertendam

Ecce ego ad te dicit dominus exer

¶ ñ angelis vel cuicq; alij committam iudiciū tuū sed ipse discooperiā p te

cituum. et revelabo pudenda tua

¶ vt que prius nō videbas ante oculos ponāt

¶ vt qui tecum fornicati sūt

in facie tua. et ostendam gentibus

ipsi te despiciāt et irrideāt. et contumelijs afficiant. et eris in exemplū omnib; videntibus.

nuditatem tuam. et regnis ignomi

niam tuam. Et pjciam sup te ab

ominatōnes. et contumelijs te af

ficiam. et ponam te in exemplum.

¶ qui viderint niniven posita in exemplū pauc

Et erit. ois qui viderit te resiliet a

¶ ecce et mirabitur

te et dicet Vastata ē ninive Quis

¶ quis doledit sup te

commouebit sup te caput. vñ que

ram consolatores tibi. Nunquid

melior es ab alexandria populoꝝ

¶ hinc

que habitat in fluminibus. Aque

enim riuo nili. inde lacu mariotico. et altera parte mari cingitur

¶ est

in circuitu eius. cuius diuitie ma

¶ q̄ ethiopia et egiptus et africa sunt in pte sua alexandrie ipse situs puinciarum et vrbis ostendit bū populi fuerūt confederati

¶ sunt

re. aque muri eius. Ethiopia fo

¶ fortitudo vel substantie eius

titudo eius et egiptus. et non est

finis. Affrica et libies fuerunt in au

¶ vrbs quas describo capietur a rege babilonio. et idem ruus et illius vastator erit.

¶ o alexandria

xilio tuo. Sed et ipa in trāsmigra

tione ducta est in captiuitatem.

¶ qui ingredi non poterāt. ¶ ab hostib;

¶ alexandrie. ¶ ante ora patrum

Paruuli eius elisi sunt in capite

¶ nobiles sorte victorū diuidentur.

¶ meōpitis.

omnium viarum. et sup inclitos

¶ nulli;

eius miserunt sortem. et oēs opti

de principibus eius ded

mates eius confixi sunt in compe

dibus. Et tu ergo inebriaberis et

eris despecta. et tu queres auxiliū

¶ quas putas inexpugnabiles et viri fortes. primitiuis ficubus comparātur. que leui tactu

ab inimico. Omnes munitōnes

more sine labore cadunt in os deuorantis. ne

tuę sicut ficus cum grossis suis. si

si in terram cadere. labore inferāt colligenti

concussę fuerint cadent in os co

¶ o ninive nō mirum si ita deuoraberis cum populus ita effeminat. resistere non valeat hostibus.

¶ vt

medentis. Ecce populus tuus mu

¶ vt ita debiles ¶ sic ¶ hostib; pādet ciuitas

lieres in medio tui. Inimicis tuis

qua omnia fluctuantia pñt in te aliquid inuenire. vnde consolatōem tibi queat adhibere.

¶ Unde quis tuus poterit esse consolator. quādo in tua potestate nullius miserebaris. nec socium tui luctus pparasti. quę nolusti consolē habere regnandi.

¶ Nūquid melior es ab alexandria. ante populosior. aut potentior. ipa q̄ capiet a rege babilonis nabuchodonosor sicut et tu. post ꝑ vsecibitur situs alexandrię q̄ super nilus et mare posita binc inde aq̄s ambitur.

¶ Ciuitas que nunc alexādria vocatur ab alexandro magno. pnun appellabatur metropolis egipti. et pro pheta iste antiquo nomine vocauit eā nun. ꝑ translator vocauit eam alexandriaz que hoc nomie suo tempe vocabatur

¶ Nunquid me Al. Increpat amatorem mundi. Unde et populos ptinet ecclā que habitat super flumina ppetarū. et habet in cremtu doctores de quorum vētre manant flumina. que vitantur spūali sensu legis. que sine fide christi amara est. q̄ batz muros multitudinem pōz. vel scripturarum quā firmāt pnigri et tenebrosi et aridi Sed etiam bec si non attēderit se et custodierit cor suum captiua ducetur. et planget filios suos qui alli dentur anteq̄s veniāt ad medium itineris. et hostes diaboli quęq; prędata eius sorte sibi diuidere festinabunt et optimates. i. ꝓpositi in compedibus peccatoꝝ ligabuntur. Quā tomagis ergo vos ifideles et mundo berentes sentientis supplicia et despecti eritis Et que res auxiliū ab inimicis vt vita et Demones

¶ Et tu ergo in. Cum alexandria ꝑ sit passura. tu etiam o ninive quōdam dines et speciosa de eodem calice bibens inebriaberis et consopita iacens ab omnibus despiceris. et in tantam veniens necessitatem a babilonijs sine contra babilonios ab inimicis tuis auxiliū rogabis

¶ Ecce populꝰ tuus. Moraliter. Ninive que speciosa dicitur anima notat. natura pulcram que voluptatibus berens effeminatur. et portas sensuum apit vicijs et demonib;. Si quis enim est amator voluptatum potius eis dei. portas terię sue aperuit inimicis. et vectes huius babilonię igne consumētur id est naturale bonum animę p qd posset dandete hostibus iter corporeorum sensuum. huic dicitur vt attrahat sibi aquam diuini sermonis quasi murum. et obtineat quasi naturale bonum animę. ne

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

bostis ad interiora prumpat Sequi Intra in lutū .i. q̄ diuersis malis te implicauisti: patienter tolera iniurias temptatōis alioq̄n pibis z omne naturale bonū tuū amittes. contra ꝟ multiplicare tāto numero virtutū. q̄ntus est numerus brucoꝝ.

Ecce popu. tu. All. Dominē pl̄s tu? id est omēs ſeculares ita vicios ſunt enervati ut nichil utile habeant. Unde inimici .s. demones. vel vicia ꝙ aptos corporeos ſenſ? introgreſſi ſunt. q̄ etiā ſicut ignis deuorāt naturalem virtutem cognoſcendi deum q̄ portas ſenſuum obſtruere debuiſſet. Contra hec matā hauri. t a. aſperge te fimone et rōne exerce te ad pḡnitōem dei ꝙ virtutes tibi inſitas. z ꝛ hoc ꝙ corruiſti age penitentiam. Hoc eſt ꝙ dicit. Intra in lutum patiēter tolera iniuriam. z neceſſitatem corpis q̄ innoluta es. z ſubigēs .i. in ſeruitutē redigēs latere .i. corp? calca et tene. ne tibi dominet. q̄a ſi tibi .i. in corpe remanſeris: uitia flamma vel ꝟ viciorꝝ. vel in futuro gehenne te cōſumet. z pibis gladio .i. violenta dyaboli impugnatōne. Et ſilitudine locuſtarū q̄d̄q̄d in te virens videbat. z naturę bonus ſpōte germinās a bruco comedēte conſumit. Ez ne ꝟ fiat multiplicare in virtutib? tā innumerabilib? vt bruci ſunt Quę oēs penas iō ꝙ peſſa es. qr ꝙ ſ. n. t. q. ſ. c. q̄a diuitias pituras ꝓ nefas et fas tibi congregaſti. vel diuerſa dogmata dariora ſtellis putaſti. et platam viā gradiēs. leuitate ſentētię hucilluc ꝙ diſcurrens ad ſblimia te erexiſti. et cuſtodes .i. ꝓpoſiti tui fuc̄t q̄ſi locuſtę erigentes ſe ad nolatā bēlis. ſ. cito decidētes. z puuli tui .i. geniti a locuſtis fuerāt quaſi athelalw patrum a terra ſe ſubleuātes. vt tandē creſcāt i locuſtā. Qui carentes calore ver ſolis ſedēt in ſpinoſis ſedibus id eſt horridis phyloſophorum ſententijs. Sed cum venerit ortus ſolis .i. iudiciū verę cognitōnis. relinquūt ſpinas ſuas et trāſeant in purum et liberum volatum.

¶ Congregare. Et cum multiplicata fueris vt bruchus et vt locuſta i vnum congregata. z congregaueris diuitias ſicut aſtra cęli. ſicut locuſta z

ad aptionem pandent portę terę
ſ quibus claudebantur porte
tuę. deuorabit ignis vectes tuos
ſ ergo. ſne
Aquam propter obſidionem hau
dęſit potus obſeſſis.
ſ muri. turres
ri tibi. et true minutōes tuas. In
ſ lateres confice vt intra rupta murorum ſtru
ao.
tra in lutum z calca. ſubigens te
ſ et cum hec omia feceris ſicut bumus a bru
ne laterem Ibi comedet te ignis.
co. ita tu a gladio furentis exercitus deuorabe
ris.
pibis gladio. deuorabit te vt bru
ſ ſicut.
cus. Congregare ergo vt brucus.
multiplicare vt locuſta. Plures
feciſti negociatōnes tuas. q̄ ſtel
ſ et. ſ ſicut. ſ ad volandū nat
alio
lę ſint cęli. Bruchus expanſus eſt
ſ ita.
z aduolauit Cuſtodes tui quaſi lo
cuſtę. z puuli tui quaſi locuſtę lo
ſ eo ꝙ auolare nequeunt.
cuſtarum. quę conſident in ſepib?
ſ ſed cum
in die frigoris Sol ortus eſt. z a
ſ non meminerunt ſepis in qua tempore fri
ſ calefacte goris latebant
ſ ad alias regiones
uolauerūt. z nō eſt cognit? locuſ
ſ tempore ignaue
earum vbi? fuerint. Dormitauerūt
ſ reges qui tibi ſeruierunt et alijs gentibus
ſ et interfectis
paſtores tui rex aſſur. ſepelientur
principib? qui reſiſtere potuerunt populo i bel
principes tui. Latitauit populus
lis diſperſus eſt et null? de ducibus potuit eos
tuus in montibus. z non eſt q̄ cō
cōgregare. et rurſum in bellum reducere
greget. Non eſt obſcura contritio
ſ qr manu medici non poteſt curari
tua. peſſima eſt plaga tua. Omēs
qui audierunt auditōnem tuam.
compreſſerunt manum ſuper te.
ſ nullus tuo vulneri ponit lacrimas. quia
nullus eſt ſuper quem non fuerat tua malicia
que non eſt manens. ſed tranſiens.
Quia ſup quem non tranſiit mali
cia tua ſemper.

brucus et athelabus qui eſt ſ̄tus locuſtę caleſcēte ſole auolant nec reꝑiūt ſic tu diſpergeris. et fugies.

¶ Natura locuſtarū eſt. ut in frigore torpeant in calore volitent

Incipit prologus in abacuch prophetam.

Quattuor prophetę i duodecim ꝓpheta/rum volumine ſunt. e quibus tres in principio ſemna id eſt pondus titulū habent. naum abacuch z malachias. Porro zacharias in medio z circa finem duos huiuſmodi ponit titulos. e quib? vnus eſt. onus verbi domini i terra adrach z damaſci requieſcet eius. alter in fine. onus verbi domini ſup iſrael. De naum orōibus tuis ta. n liber vnus editus eſt. De zacharia z malachia ſi vita comes fuerit diſſeret. Nunc abacuch habemus in manibus. qui vel ex eo ꝙ amabilis domini eſt vocat amplexano. vel ꝙ in certamen et lucram (z vt ita dicam) amplexum cū deo congreditur amplexantis id ē luctantis fortitus eſt nomen Nullus enim tam diu audaci voce auſus eſt deum ad diſceptatōnē iuſticię ꝓuocare. z dicere ei. Cur i rebus humanis z mundi iſth? pōpa tanta rerum verſatur iniquitas Uociferabor ad te vim patiens. z non ſaluabis? Quare oſtendiſti michi iniquitatem z laborē videre? Lacerata eſt lex z non peruenit vſq̄ ad finem iudicium. q̄a impius ꝓualet aduerſus iuſtum. z iō egredietur iudicium pueꝛſum. Ui des q̄ temeraria vox tit. z quodā modo blaſphemantis creatorem ſuum ad iudiciū ꝓuocare. z vas fragile aduerſus figulum. cur tale vel tale factum ſit diſputare. Nec non et hoc animaduertendum ꝙ aſſumptio vel pondus quę grauia iam eſſe diximus. ꝓphetę viſio ē z aduerſum montani dogma peruerſum intelligit quod videt. nec amens loquitur. nec more inſanientium feminarū dat ſine mēte ſonū Unde et apoſtolus iubet vt ſi pro

¶ Porro athelabus modicas pennis portās q̄ nolans. ubi cūq̄ ouis vſq̄ ad puerem cuncta ꝓſumit. q̄ donec creſcant pennę: abire non poteſt.

¶ Dormitauerūt. All. Dominē pl̄s tu? vt multiplicates. z portę inimicis aptę. et omis munitio ſup murum ſedēs ſint locuſtę. quę q̄a ſi illa caleſcēte ſole aduenient nabuchodono ſor fugit de ꝓpugnaculis. et non reuertia ē ad locum ſuum. q̄ oia tibi intulit deus ira? ꝙ via ſtatōe popli ſui. ideo deſtructa eſt ciuitas tua.

¶ Dormitauerūt. Cum brucoſq̄ z mūdi ruina dicitꝝ ſit. i ſine z vulnere ip̄i? diaboli ꝛ q̄ princips fiat mūdi. et i illo ſe glabatur dñari. ad quęꝝ licet apoſtropha. Oſtendit ꝓpriū eſſe. deſtructa ē minime ciuitas tua ſpeciosa z portēs. in q̄ eniꝝ filio dei aduerſabatur. paſtores q̄ nutriebāt ꝓpm nō in ſalutem. ſ vt eos deuorares defecerūt. Turba ꝓpli q̄ te colebat. te et vrbem tuaꝝ deſerens ad latibula montium .i. apſoꝝ ꝓfugit. z nullis ē tuoꝝ ducā. q̄ tubas oli tuaꝝ ad ſe reuocet Plaga tua toto orbe ꝓſonuit. Omnes inſultant tibi tua ſupplantatōne prius decepti. Quia vel nullus vel rarus eſt quē tu aliq̄s non deceperis. Ille in quo non ſtat ſed tranſit malicia dyaboli poteſt ei inſultare z bois operibus quaſi dire cte manibus ſup eoꝝ concrepare

¶ Omnes qui audierūt auditōes. Dentes a te oppreſſe audita morte ſuperbi aſſirij. et deſtructōne potentis vrbis. q̄ ammiratōne inſperati nunciꝝ compment manus. vel ex gaudio inſultantes tibi plaudent manibus.

phetantibus alijs·alij fuerit reuelatum· ta ceant qui prius loquebantur· Et statim in quit non est dissensionis deus sed pacis. Et quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet & alteri locum dat ad loquendū· pos se et loqui & tacere cum velit· Qui autē in errasi id est in vicijs loquitur. nec tacere nec loqui in sua potestate habet Illud quo q̄ disce·quia semel a me violenter erigis. vt quasi gradus quosdā & scalas ad altiora nitenti. hystoriam tibi interpretor, pphetiā esse contra babilonem & nabuchodonosor regem chaldęorum. vt quomō prior, pphe ta nam quem abacuch sequitur vaticiniū habuit contra niniuen & assirios qui vasta uerunt decem tribus quę vocantur israel ita abacuch prophetiam habeat aduersus babilonem & nabuchodonosor. a quib⁹ iu das & hierusalem templumq̄ subuersa fūt Et vt scias eo tempore fuisse abacuch quo iam duę tribus quę vocabantur iuda· duc tę erant in captiuitatem· daniel te docere poterit·ad quem in lacum leonū abacuch cum prandio mittitur. quanq̄ apud hebrę os hęc ipsa non legāt hystoria· Igitur siue quis recipit scripturam illam· siue non reci pit. vtrumq̄ pro nobis est· Aut enim reci pit & iam post factas rem libet abacuch te ritur. aut non recipit & quasi prophęta scri bit quę ventura cognoscit. Item scōm litte ram causatur aduersus deū prophęta· cur nabuchodonosor templum vastet & iudas cur hierusalem quondam vrbs domini de struatur. quare clamet populus & non au diatur· vociferetur ad dominum oppressus a chaldęis et non saluetur. quare etiam ipe prophęta· vel populus ex psona cuius lo quitur: ad hoc virerit· & hucusq̄ pductus sit. vt iniquitatem hostium & suum viderit laborē. cur iniusticia p̄ualet aduersum se· Et hęc dicit p̄ mentis angustia. nescies au rum in igne cōflari· & tres pueros de cami no puriores exisse q̄s intrauerant Sic & hoc generaliter accipe possumus. q⁹ ex persona humanę impatientię loquatur. vt inqueru las vocē & plenā doloris erūpat dicēs· Quā re respicis contemptores· & taces conculcā te impio iustiorē se· Nęc autē loquit nesci ens iudicia dei inuestigabilia· & profundū diuitiarum sapiētię & scientię eius. q⁹ non ita videat deus vt videt homo Homo tm̄ pręsentia respicit. deus futura & eterna cogno scit Et quomō si egrotus est· & cupiens fe bribus aquā frigidam postulet· & dicat ad medicum Tim patior. crucior. exanimor. vsq̄ quo & medice clamabo· & non exaudi es· Et respondeat ei sapientissimus & clemē tissimus medicus Scio quo tempore debeas quod postulas dare Non misereor modo. q̄ misericordia ista crudelitas est· & volun tas tua contra te petit Ita & dñs noster sci ens clementię suę pondera atq̄ mensuras interdum non exaudit clamantem. vt eum probet· & magis cum prouocet ad rogandū & quasi igne excoctum iustiorem & puriorē faciat Quō intelligens apostol⁹ scōm id q⁹ misericordiā ē p̄secut⁹a dño ait Sed nō de ficimus. & benedicimus deum in omī tem pore Et scit q⁹ qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. & gloriatur in labore & dolo re Et cum hieremia dicit Tribulatōnem et miseriā inuocabo. vt quomō alius inuocat deum· sic sanctus vir et bellator inuict⁹ ad exercendum se et probandus tribulatōnem et miseriā venire desiderat·

Incipit argumentū·

HAbacuch luctator fortis & rigidus stat super custodiam suam. et figit gradum super munitōnes· vt christum in cruce contempletur et dicat. Oper uit cęlos gloria eius· et laudis eius plena est terra Splendor eius vt lux erit. cornua in manibus eius· Ibi abscōdita est fortitu eius.

HAbacuch amplexās· qui vel ex eo q⁹ amabilis fuit domi. vocat amplexatō· vel q⁹ in certamen cum deo cōgredit amplexantis id est luctantis sortit⁹ voca bulum. Nullus enim tam audaci voce tūi aulius est ad disceptatōes iustitię p̄uocare· cur in rebus humanis. et mundi istius pompa. tanta versatur iniquitas· Dic in principio voluminis sui describit dyabolum cum mē bris suis· in fine vero pnunciat aduentum· passionesq⁹ domi saluatoris. Nam de quo alio q̄s de christi aduen tu qui futurus erat intelligit. habacuc. s. Et respōdit do minus ad me et dixit michi· Scribe visa apte in buro id est tabula burea· vt assequat⁹ qui legit ea· qa adhuc visio differt ad tempus. & orietur in fine & non in vacuū Si tardauerit sustine eum. quia veniens veniet & non morabit. De passione autem in cantico cui nisi domio dicit. Domine audiui auditōnem tuā et timui· Domine considerauit opa tua et expaui. Quid em̄ hoc est nisi p̄ cognitę nouę ac repentine salutis ineffabilis hominum admiratō? In medio duū animaliū p̄gnosceris Quid est: nisi aut in medio duor⁹ testamentor⁹. aut in medio duor⁹ latronum· aut in medio moysi et helię. qui illo in monte sermocinantiū· Duum appinquāt anni p̄gnoscēs in aduentu tempis ostenderis. Qui autem dicit cornua in manibus eius. quid est nisi tropheū crucis? Vocabu lum saluatoris hic pphęta pprie ponit dicens. Ego au tem in domino gaudebo et exultabo in deo ihu meo. quod est nobis amicum et dulce nominare & omnibus p̄dicare.

¶ Modus agendi talis· primo ostenditur cuius sit hȳ pphecia. deinde pphęta ex psona pplī impatientis cō queritur contra deum. da pmittit le opprimi ab eis qui sunt iniquiores q̄s ipse. Vnde postea sequit⁹ responsio domi dicentis· non solū banc iniquitatez a chaldęis in deis inferri. ſ et omnib⁹ natōnibus in circuitu· et chal dęos tante potentię tandē ruituros Et quia totum vi det pphęta diuino et iusto pmenire iudicio· blandicēdo respondet totū fieri iuste· Inde da iterū petit a domio cur illud fiat· minus iustum premi a magis inimico. ostē dit ei domin⁹ iniquitatē nabuchodonosor et alior⁹ vel ipsius dyaboli· non esse consumendam· donec veniat christus· & sic pphętat de aduentu domini. ostendens ex fide eius esse iusticiā & salutem. Deinde supponit de destructōne chaldęorum. Deinde ꝓperat generaliter omnibus ydolatris Ad vltimum q⁹ temerarie locutus fuerat contra dominū· rogat veniam. vel potius orat aduentum domi· in qua orōne ostendit q̄ p illum fieri debeant aduentum.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Cōmentat hieronim⁹ sup osee.ioel ⁊ amos·⁊ abdiā·⁊ ionā·pāmachio
Sup naum·michēā.sophoniam·⁊ aggeū·paule et eustochio Super aba
cuch cromatio Sup malachiā erupio tholosane eccle pōtifici et minerio
⁊ alexandro monachis Sup sachariā erupio tholosano epō

¶ Onus quod vidit Massa apud hebreos ponit⁹ id est grane onus
eo ꝙ eos aduersus ds
videt ꝓmat·nec cerui
cem deuare sinat

¶ Et factum est iu
dduc loqt ꝓpha t
ppls. q̄ ds se nō virtute
ꝓ potentia indicatur.

¶ Dis sanctor ḡrēa
ad deū. cur iudices se
culares accepto munere
bv dānent illōtem et li
berēt reū Ds ⁊ pncipes
eccle ppt munera lace
rāt legē Ds ñ debem⁹
sup ꝑ turbari Viden
tes a pncipio mūdi ab
ipio caī occisū abel in
stū·erudite iacob regn
tei vomo patris esau
Ipe ds ntra ques ꝑ ḡ
rela dirigit⁹ a iudeis
crucifigit et barrabas
latro eruitur.

Iudiciū peruer.
Pernersū videt ut io
sias rex iustus a rege
ḡiptio trucidetur. vt
daniel et tres pueri se
uiant ⁊ babilonē im
pet.⁊ balthasar inter
concubinas potet in
ph yalis dei

¶ Aspicite in gē
tor dñi rndēdentis
ntra predicta Quasi
Ne putetis soli israeli
tāe iniqtatem a chal
deis inferri·ꝑ etiā omi
bus natōibus p circui
tum·et ipos chaldeos
videte tm valituros.
⁊ p̄ea ruituros Vt si
q̄s ꝓdixerit qđ futur
est p rei magnitudine
videatur incredulum

¶ Ait·Minat dē cō
trā pteptores suę pu
dentię·se susciturus
angelos pessimos per
q̄s inferat cruciat⁹ vel
peccantib⁹ homibus t
animalib⁹ pessimorum
hoīm Di sunt amari
⁊ nulli parcentes.⁊ ve
loces cito qđ impetu
implētes ⁊ ambulāt s
l·t·Latitudo terę sūt
carnales q̄a lata via
ad mortē rēdūt Dos
calcāt demones ut p
fideant animas q̄ merito ratōis dei sunt·ꝑ culpā fiunt demonis. Qui ē
terribilis ꝓpter multa ⁊ varia supplicia q̄ infert Ds et seipso id ē et ꝓpria i
iquitate dānabit Ds si aliqs p penitentiā ab eo ad deū cōtūsus fuit onus
id ē ingū dyaboli effugiet.⁊ ꝓbens tergus deo sessori erit velociot lupis et
pardis id ē hereticis ⁊ raptoribꝫ.⁊ eqtes id ē ipsi demones q̄s ꝑ⁹ ferebat de
positi allident Quia ipsi eqtes id ē dyaboli de longe venerāt.rē non suas
vsurpantes q̄bus electis eq̄ liberati nō contēti cursu assumēt volatū aq
le. vt carnibus ꝛmonis dei vescāt.⁊ alios sibi ieorporēt.faces eor q·v·v·

Ca. I.

ꝙ vel assumptos· ꝙ inted

Onus quod vi
dit ⁊ amplerus vel ampleratō
dit abacuch ꝓpheta. Usq̄ quo domine clamabo·⁊ nō ex
audies? Vociferabor ad te vim
ꝙ clamantes·† ꝙ quod plus est ꝙ qui liberare
poteo. ꝙ nabuchodonosor et impiorum.
ti ꝙ cum possis
¶ Ergo ꝙ quare tamdiu vivo vt videaꝫ
patiens ⁊ non saluabis? Quare
inumera mala· ꝙ malorum· ꝙ bo
ostendisti michi iniquitatem ⁊ la
norum ꝙ iniquorū bonos oppugnantiū
borez. videre prędam ⁊ iniusticiā
¶ ꝙ qui respicio omnia solus
ꝙ innocentem· ꝙ nō victoria q̄ iustus ca
contra me? Quare respicis con
¶ nec ea corripio ꝙ ab increpatōne
¶ ꝙ nabucho. vel quocūq; ꝙ quasi q̄
male cōcunt hoc ꝙ quasi iuxta
ptores. ⁊ taces conculcāte? im
¶ ꝙ dimittens sine cura. sine pnidētia
ꝙ iudam vel quemlibet. ꝙ nō hoc
pio iustiorem se? Et facies homi
tū? hominū soloꝝ respuis actus.
nes quasi pisces maris ⁊ quasi re
ꝙ sic mentiunt hereticī.
ptilia non habentia ducem. Et fa
ꝙ puersum·
ctum est iudicium ⁊ contradictō
ꝙ ꝑ iusticia
¶ ꝙ Acceptis muneribꝫ contra insontes vt ma
gis peccatō diuitis q̄ veritas pauperis defecat.
potentior? Propter hoc lacerata
¶ finis iudicij est iuste iudicare.
est lex.⁊ non pcedit vsq̄ ad finez
¶ ecce causa quare hoc audeat loqui.
ꝙ nabuchodonosor.
iudiciuꝫ Quia impius ꝓualet ad
ꝙ iudam ꝙ ō dico quia
nersus iustum. propterea egredi
ꝙ que fiunt·
tur iudiciū puersum·Aspicite in gē
ꝙ illa pte vestrio
tibus et videte·⁊ admiramini et
q̄ magnitudine miraculi
† ⁊ tam grande vt vestram oppamat causatio
nem ꝙ fiet in cōtrariū aliarū gentiū p̄ chaldeos
obstupescite quia opus factuꝫ est
¶ vt videre possitis
¶ tā magnū· ꝙ futurum
i diebus vestris·qđ nemo credet
¶ ecce opus q̄ facturū se dixerat·
ꝙ a quocūq;
cum narrabitur· Quia ecce ego

q⁹ nulla malicia ei resistere poterit Hāc ꝛmo diuin⁹ ꝓgregabit ad vnā fidē
oēs q̄ quasi arena a chaldeis captiuabāt·⁊ triūphabit de dyabolo·vt ꝑ
nis homib⁹ a regno suo delectis.⁊ tyrāni r.e.e·potētia malox supata ꝓtri
tur in deriſū Ipse sup oēm manitōes r·Quidqd in ꝛmonib⁹ vt diuitijs se
culi altū⁊ forte laudat ꝛmo dei destruet⁊ illudet.⁊ mitter aggerem fragili
tatis arguendo Tunc
mutabitur spiritus ne
puniat sicut punierat
ꝙ ptransibit peccato
res rogans ꝓ eis⁊ re
concilians deo. hęc ē
fortitudo eius diuini
sermonis vel christi
quā habet a deo suo
ad deiicienda omnia
mala

¶ Hieronim⁹ Nemo
miretur si ḡ sup chal
deis iuxta litteram in
malum interpretati su
mus·iuxta tropologi
am videantur sonare
dementiam. by storia
stricta est.⁊ euangeli
non habet facultates
Tropologia est libera
⁊ bis tantum legibus
circumscripta· vt pie
tatem sequatur intelli
gentię·sermonisq̄ cōtextum. Nec in rebus
multum inter se cōtra
rijs violenta sit copu
landis

¶ Tabernacula
Non est opus eā ara
re terram ꝙ vinere ra
pto⁊ possidere vrbes
non suas

¶ Et semetipsa.
De sua gente non de
alicna: constituet prin
cipes et potestates. et
gladius eius non ha
bebit satellites aliarū
gentium Vel sicut fe
cit fiet ei·sic vastauit
vastabitur

Ventus vrens
Ad cuius flatum vitę
tia cuncta marcescunt
sic ad aspectum chal
deorū omnia vasta
buntur.

¶ Ipse super o.
Ante erit superbię.
vt naturam locorum
⁊ robora ceraitū su
pare contendāt
¶ Hoc apud ezech
ielem latius legit·

¶ Hec est fortitu.e.
Ironice. Quasi ꝙ est
fortitudo eius quā vedit ei bel deus suus·ad cuius culturam omnes coge
bat·

¶ Dñe in iudicium Alit Suscitatur contra incredulos natio demo
nūm. amara ad puniendū⁊ et vbiq; ꝑsens ambulat. vbicūq; est latitudo
terę vt possideat in quibus christul debuit habitare.ex semetipsa iudiciū
et onus eius egredietur Non autem frangit nisi cum magnitudine iniqta
tis ⁊ pondere grauata ad consummatōes venerit. Equi eius et equites si
cut pardi et lupi sanguinem sitiunt·et ꝓdas desiderant·⁊ dum nō spant

de longe cito veniũt volãt vt aquila ꝙ int̃ sidera ponere vnt nidus ꝛ festi nat ad predã. Null̃ eni demonũ pat. ꝙdqđ aspererint volunt vrere. ꝛ cõ gregabit ꝙ aḋla ꝓceps ꝛmonũ decceptos a suis. hic inde suscapiet ꝙ are nam. ꝛ multos qui potẽt videbant ꝫ eũ exercere tyrannidem ejaendo ab obsessis corporibus subjciet sibi et ridebit. ꝛ quidquid munitum ꝛ forte videbitur. nitet̃ euertere Cõportabit a. igestis ẽrenis opibꝰ facile. euertet munitõem Pꝰ hãc victoriã ꝓmutabit̃ spũs ei⁹. ꝛ ptrãsibit os eius vꝙq ad cẽlũ quia faciet se deum. et post corruet. et ruina eius ostendet ꝙ fortis eius diuinitas fuerit. audiens ergo ß ꝓpheta qđ tantus sic sic destruendus. cum se vel eos et quoruꝫ ꝓsona ꝓpheta loquebatur. conquerens iustos esse memorasset. nunc blandiens dicit. ergo ne tu a principio es domine. ꝙ non capimur a tanto hoste? tuꝰ est clemẽtię. tu eni domine cõstituisti eus quasi carnificem ꝛ fortem scelsti. vt vel nullus vel raras ei possit resistere

¶ Et responsiõe domini intelligens ꝓpheta ideo nabuchodonosor contra iudã. vel dyabolum contra credentes accipere potestatẽ. vt corripiat eos ꝛ post correptõnẽ ipse quoq; puniat̃ in fine respondet domio biã dientis ꝛ penitentiã agenti. domie nescies babilonem nabuchodonosor vel dyabolum tantam in mundo accepisse potestatem quotũ viribus nemo potest resistere. ß tamen inter eos dat nob̃ misericordia tua viuere

¶ Allegi. Redit ad generalem ꝙrimoniam. cur deo prouidente dyabolus in mundo tñ dominetur. cã supioribus sic iungit̃

Noui domine quia te ꝓtegente nõ morimur. ꝛ per aduersariũ ꝙ ꝓ carnificem corripis non occidis. nec placeat tibi aliquid minꝰti. Sed tamen inuenire non possum causam. Cur iniustus cum iustum abscondit. Cur cetus non solum minores pisces. ß etiam iom ꝓpetam deuorauit. Nec dico aliquem in tuo conspectu iustum. ß tamen iustior est qui affligit̃ ꝙ affligit. debuisset igit̃ iustiori subjci. Cum autem sis omniũ dominus necesse est vt facias qđ sine te fieri non potest.

¶ Mundi sunt. Deo quia malum non libenter aspicis. nec potest ꝙ̃ qđ de tua dubitare iustitia. ß tamen cur pateris ab impio nabuchodonosor opprimi iustum israel. qui ꝛ si non ex toto iustus. tamen iustior ẽ opprimente. Sicut pisces et irratõnabilia animalia quę non habent ꝛationi subiacent viribus fortiorum sic homo ratõnalis ad ymaginem tuam factus non valet resistere corporeis viribꝰ ydolatrarũ.

¶ Scit ꝓpheta ꝙ angeli singulorũ quotidie vident faciem patris. nec de deo aliquid male sentit. sed humanam impatientiam in se exprimit.

¶ Totũ in hamo. Quia pisces nominauerat. metaphoram piscium seruat. vt quomodo piscator mittit hamum. rete ꝛ sagenam. vt quod hamus non capit. rete capiat. ꝛ quod rete euadit. sagena fatiõi circumdetur

pias quicũq; peccauerint tibi

posuisti eum. ꝛ fortem vt corripe/

ꝫ nabucho. vel dyabolum

ꝙ quasi carnificem

res fundasti eum. Mundi sunt

ꝙ Oculis mihi immundũ nõ placet.

oculi tui ne videas malum. ꝛ respi

cere ad iniquitatem non poteris.

Quare non respicis super iniqua

agentes. ꝛ taces deuorante impio

iustiorem se. Et facies homines

quasi pisces maris. ꝛ quasi repti/

ꝫ ꝙ Genus humanum in adã.

le non habens principem. Totuꝫ

ꝫ nabucho. ꝙ dyabolus ꝙ a paradiso

in hamo tulit eum. trahit illud

ꝙ varia et multiplici saliuca.

in sagena sua. ꝛ congregauit in re/

ꝫ ꝙ nabucho. vel dyabolus

te suum. Super hoc letabitur et

ꝛ exultabit. propterea immolabit

ꝙ ydolo qđ fecit in campo duran et simulacro

bãlis cui quasi grandi sagene immolauit pin

gues victimas. i. omnes gentes victas ad cul

tum eius cogẽs.

sagenę suę. ꝛ sacrificabit̃ reti suo.

ꝫ ꝙ opinione sua. putabit enim se habere diui

tias qñ principes et reges suo subiugabit ipe

no. quas elias electas vocat.

ꝙ vocatis suis.

Quia in ipsis incrassata est pars

ꝙ Quia

eius. ꝛ cibus eius electus. Pro/

semel opulenta piscatõne saturatus est. et sua

sagenam. i. suã ceteruꝫ repleuit non cessat ꝙ ẽ

teo impugnare et iugulare

pter hoc ergo expandit sagenam

suam. ꝛ semper interficere gentes

non parcet.

ita babilonij humanũ genus ꝓdam suã fecerũt

¶ Allegorice. Dyabolus qui cãcta vastat. misit hamum cui adhesit adã ꝛ ita traxit eum de paradiso reti suo. ꝛ cooperuit eũ sagenis suis id est variis fallacijs. Ideo lętabitur esse aliud qñ ꝓceptum domini. ꝛ immolabit nõ hamo qui puersus sermo intelligitur. ꝛ adhuc in principio constitutus. ß reti suo quia in ipo pingues hostias comprehendit. quia per vnũ hominẽ peccatores cõstituti sunt plurimi ꝛ cum adã etiã sancti de paradiso electi sunt.

Vñ ꝛ abi ei⁹ electi sũt ꝛ qz ꝑmũ hoiem decepit. vniuersũ genꝰ humanũ ifficere ñ cessat.

¶ Põt ꝛ de bestiis accipi qui peruersa multiplicijs doctrina qñ hamo ꝛ reti ꝛ sagenis multos piscel capiant ꝛ multa reptilia comprehendãt. vnde lętãtur et sermonem iuuꝫ quo decipe ꝛ suadere potuerũt quasi deum adorant. colunt et potiunt. ꝓ quem sciunt se tantas victimas interfectas. ꝛ tot potentes deceptos. ꝙs pinguem partem ꝛ electas electas nominat. Jo sic bestię quę semel gustatum sanguinẽ semper sitiunt expãdunt rete id est totum studium suum vt plures interficiant Ca. II.

¶ Prime causatõm responderat domin⁹. Aspiate in gentibꝰ et videte ꝛ admiramini et obstupescite. Ad ꝙ ꝓba propheta quasi agens penitentiã. tem pauit questionẽ suam dicens. domie dẽ meus sancte meus ꝛ non morientur. ß non mirꝰ cũ veneratõe et laudibus dei scisitabatur. Mundi sunt oculi tui n. v. m. e. r. a. i. nõ. po. Quare non respicis s. i. a. Et quę esset deuoratõ insti. in qbus paratibus erequebat̃ vt fierent homines qñ pisces maris ꝛ cętera Nunc ergo qz ꝓpheta est. ꝛ ꝓterea se dubitare dicit. vt qđ sibi respondet̃ omnibus dicatur. stabo inquit s. c. m. in sublimitate meꝫ ꝓphetię. vt videã qđ sequat̃ pꝰ euersionẽ ꝓpi ꝛ templi

¶ Et contemplabor. Et sic videbo qđ mihi pꝰ scẽam qstionẽ respondeat deus. et post qñ mihi respõderit. ꝛ me corripuerit male fuisse ꝙquisti qđ ego quoq; debeã ei respondere videbo

¶ Ut videam Elegant̃ describit humana impatiẽtia quã habem⁹ in disceptatõibus vt añ qñ sciam⁹ in qđ a respondente arguamur ad responsiõnẽ dandũ pareñ nõ qsi ex ratõe ß ex contẽtõe Si eñ ratõ esset. debuerat respõsio expectari ꝛ videri vt ꝛ respõderi deberet an ꝑfectire rõabili locutõi

¶ Et respondit Adhuc loquẽte ꝓpha adest dẽ respõdẽs vt scribat ꝓpheta apte in tabulis. i. latis cordibꝰ audientiũ.

¶ Scribe visum Jlum visum id est visionis expletõnem:

¶ Manifeste de aduentu christi ꝓphia ẽ. vñ ꝛ apposita qstio solui⁹ ꝙ donec ille veniat miętas dñabitur i mũdo. ꝛ iudiciũ nõ pueniet ad finẽ. Sz vr⁹ nabuch. capiet reti ꝛ sagena boies qsi pisciclos. ꝛ rõale aial qi reptile nõ habẽs dnẽ.

¶ Vñ. rpe accepto crandiui te Et iter Ubi vẽt plenitudo t. m. dꝰ f. suꝰ

¶ Justus aũt in fide. Aplus Ex fide mea viuet. Sed notandum ꝙ

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vbicūq; aliter scriptū est in hebraico·aliter in septuaginta. aplus vtr̄bis testimoniis q̄ a gamaliele doctore legis dicerat.

¶ Promisso aduētu christi·7 auxilio eī bis qui crediderint·ostenditur haboch. decipiendus supbia sua.

¶ Vir superbus. Al. Dyabolus supbus credens se aliq̄d esse & nihil ducat ad finē·quia conat' et labor eius habebit interitū. q̄ ad modū inferni et mortis nō satiat' occasis. 7 omniū genti um receptōe lętat'. et ad se ipsos congregat q̄ cum viderint eū mis sum in tartara. videntes in illo impletas pabolas ꝓphetaꝝ consono fletu dicent. Uę dyabolo qui mltiplicat quę non pepit.

¶ Possunt etiā hęc de antichristo intelligi q̄ supbus sedēs i tēplo dei q̄si deus·sicut infernus multos occidet·7 ad se ꝓgregabit in suū erotem ducens Sed postea videntes occisum spū oris christi. intelligent vera q̄ de eo erant dicta. 7 dicent omia q̄ sequūtur eadē intelligentia quā exposuimus sup dyabolum. Spoliabunt te oēs q̄ r. f. d. p. Heliseos vocat sanctos· q̄ antichristo nō seruierunt. a q̄bus spoliabitur ꝓpter iniquitatem quā exercuit in vniuersam terā. 7 vastatōez ciuitatis ecclesię 7 plecutōnem omniū qui habitauerūt in ea.

¶ Pōt etiā noīe supbi Beticus appellari. cōsili expositōe. q̄ impietatē exercēt i eccla. Sed reliq̄ pli·i. ecclesiastici viri eoꝝ errore nō decepti subito q̄si e graui sōno exurgent 7 mordebūt eos 7 erūt eis in prędam

¶ Usq; quo 7 a. salietz vsq; ad diez iudicij 7 est increpatō q̄ plutosa opa pondus penaꝝ sibi aggranat. Nunq̄d nō repēte cō. q. m. te. vel angeli q̄bus dyabolus tradet' ad penā. vel bi q̄ ab eo tempta ti agent penitentiā ad christum conuersi. 7 suscitabunt l. t. illi quos inebriaueras. regnum tuum vastabūt. 7 spolia diuidēt spēi domus. qi iudaicā plm vestiby quas ei dederam spoliasti. iō reliqui populi q̄ regno tuo non fuerint subiecti. te spoliabunt. quia sanguinem multaꝝ gentium fudisti. et in caput tuum reuertet'. 7 impietas iudaicę terę 7 ciuitatis hierusalē 7 habitatorū eius. q̄ dixerūt·crucifige crucifige eū.

¶ Consurgent. Medi 7 ꝑsi qui babilonicum impium destruētes prius mordebūt postea lacerabunt·quibꝫ erit nabuchodonosor in rapinā et vastator orbis spoliabit' a populis q̄ eius manū effugere potuerūt. et hoc fiet ei ꝓpter sanguinem iudę 7 iniquitatem terę israel 7 hierusalē et totius ꝑsi indęorum.

¶ Uę qui congre. Adhuc sermo fit ad illū qui non intelligit cōgregatas diuitias esse causam ruine domus suę. quē et arguit supbię q̄ sic auis in excelso ponat nidum. nec putat se venire in manus hostium

¶ Uę qui congre. Al. Ad dyabolū vel antichristū vel heti cum fmo dirigit'. est bona auaricia doctoris ecclastici q̄ studioso labore pures sibi semp cupit facere discipulos Sz ve illi q̄ auare cōgregat domui suę puer sa conuenticula·q̄ 7 pollicet' lectatores suos secū possessuros regna celorum nec sensuros incendia gehenne Cō consiliū eorum erit confusio 7 ignominia domus eoꝝ. cum finis rerum ostenderit fuisse falsam ꝓmissionem. hic puer sus doctor quanto plures habet in comitatu. tanto plus delinquit contra animā suam. veniq; lapides ecclesię eius id est receptā ab eo ostēdēt auariciam supbi·q̄ omēs gentes sua pstasione decepit. Et lignuz crucis dominię ad quaꝝ cōiungantur duo parietes. loquet' doctrinā eorum. Aliter eīs ꝑ sua dere non possunt. nisi crucis gloriā suę ꝓfessi tati ꝑferant.

¶ Uę qui edificat Adhuc loquitur ꝑtra nabuchodonosor qui ꝑstruit menia babilonis ruinis. 7 motibus mstroꝝ populoruz. vn de sequitur vindicta a deo immissa.

¶ Uę qui edificat Al. Dyabolus 7 antichristus 7 hęretici edificant ecclesiam suā in terra deceptoꝝ. 7 prepant vrbem iniquitatum id est ponendo i celum os suum. sed nū quid ē talis edificatō a domino? non· quia q̄uis infinitę gentes i eorum erotem ducantur. tamen ita deficiēt ut ecclesię multitudini ꝑpari nō possint. Dz vel deficient 7 punięt' igne sui principis. vel certe succendent' igne quem christus venit mittere in terram. 7 sic penitentibus replebit' terra gloria dei. q̄ in omnem terram exiuit son' eorum Sicut aq̄ o. m. vt omnē amaritudinem quā dyabolo pluente terra bibe rat. opiant aquę dei. ne amplius valeat apparere.

¶ Uę qui potum Adhuc inuehit' contra nabuchodonosor q̄ oblitus se esse hominem. alteri homini fel 7 amaritudinem ꝓpinauit · Sedechias sicut ait hebręus a nabuchodonosor cecatus in reblatha id ē antiochia 7 ductus in babilonem. quadam die in celebri conuiuio accepit potōnem qua in fluxuz ventris solue retur. 7 introductus ante ora ejulantiū. sbito fluxu ventris solutus est Unde comminat' deus ipsi nabuchodonosor q̄ ipe bibiturus sit huiusmodi potionem. 7 omnia passurus quę passus est sedechias.

¶ Uę qui po. d. amico Hic amicus intelligitur. vel sedechias. vel q̄libet homo. malis nabuchodonosor inebriatus. vt sedechię 7 omnium captiuorum nabuchodonosor videret nuditatem id est cunctos spoliatos et captiuos et quōdam gloriosos ad ignominiam seruitutis redactos.

¶ Uę qui potū Sciendum hoc capitulum Uę qui potuz dat amico suo. et ea in quibꝫ dicit. Uę qui multiplicat non sua. et vę qui congregat

auariciam ꝛc. ¶ vę qui ędificat ciuitatem in sanguinibus ꝛc. ¶ iuxta hystoriam. ¶ iuxta anagogen contra nabuchodonosor. vel dyabolum. vel antichristum. vel hereticum posse equaliter accipi

¶ Vę qui potum Alt. Vę tibi dyabole. vel antichriste. vel hereticę. qui turbida doctrina inebrias deceptos. vt aspicias nudos a fide ¶ a bonis operibus ¶ repletos ignominia errorum et malorum operum. qui prius erant gloriosi in imagine dei. Sed o dyabole vel hereticę qui putas te habere aureum calicē. bibe et tu de calice q̄ est in manu mi. plen⁹ musto. ¶ cōsopire id ē cessa a priori sententia. et ne putes stabilia es in quibus prius stabas q̄a circūdabit te c. d. d. vindicta a deo immissa. ¶ vomitus i. s. g. t. gloriam quam iniuste hauseras cux ignominia cuomes. ¶ b patieris quia iniq̄tas libani. o. t. libanus tbus dicitur. p quod cultus dei intelligis. quia non recte colis denim. ideo ꝛ funderis. Unde. Et oratō eius fiat in peccatum. Et vastitas animalium terrebit te. Cum videris eos q̄s vastasti. ¶ ad errorem detraxisti pati tormenta. tunc terrebris de sanguinib⁹ homi. ¶ ini. ter. quia nominatui libanum et bestias ne de buris putes me loqui manifeste tibi dico. patieris penas propter sanguinem hominum quos deo perire fecisti. et exercuisti impietatem in terra viuentium et mansuetorum ¶ ciuitate ecclesię dei et multos in ea habitantes pticipes tuę impietatis fecisti

† ¶ vindicta potentie dei. † ¶ que absorbuerat egeret.

te calix derterę domi: ¶ vomitus † ¶ de sublimi gloria ad vltima mala ducens ignominię super gloriam tuam. ¶ Superbia tua et euersio templi. et rapina animarum vastabit te. et hoc totum patieris. quia vastasti iudam. subuertisti terram. ꝓmissionis et ciuitatem hierusalem. et omnes habitatores eius.

Quia iniquitas libani operiet te † ¶ Cum videris in penis. ¶ vastitas animalium deterrebit ¶ alias te. ¶ pro ¶ iude. eos. de sanguinibus hominis et iniquitate terrę ¶ ciuitatis. ¶ omnium habitantium in ea. Quid prodest ¶ ecclesie vel hierusalem ¶ Sculptile in lapidibus. conflatile in metallis. sculptile quia sculpsit illud fictor suus. conflatile ¶ ymaginem fusam. quia sperauit in figmento fictor eius vt faceret simulachra muta: Vę qui dicit ligno. expergiscere. surge lapidi tacenti. Num quid ¶ lapis ¶ lapis. ipse docere poterit. ecce iste qui ostectus est ¶ alias coopertus. peratus est auro et argento. ¶ omnes ¶ sanct⁹ et bon⁹. q̄ etiā spiritū absolute ponit de spiritusancto intelligitur ¶ nulla spiritualis gratia. nulla virtus in eis ¶ potest assidere simulachris spiritus immundus ¶ intrinsecus esse non potest nis spiritus non est ¶ in viscerib⁹ eius. Dominus autem in templo

¶ Quia iniqui. li. Quia semel nominauerat libanum. sub eius translatōne victimas et sacrificia vltitudinem populorū que in hierusalez intersecta est animalibus vel bestijs compat dicēs Et vastitas animalium oppumet te

¶ Quid pdest. Contra ydolatras omēs et specialit contra nabuchodonosor loquitur admirans stultitiam regis qui iussit auream statuā ponit in campo dura. ¶ fictor confidit in simulacro q̄ fecit:

¶ Quid pdest Quid pdest adorare sculptile. ¶ ideo dico q̄a sculpsit illud artifex fictor suus. ¶ quid. pdest adorare conflatile ¶ imaginem fusam. ¶ ob eo dico. quia sperauit in figmento fictor eius vt faceret simulacra muta.

¶ Alt. Sculptili et conflatili compantur ꝟgmata ꝓuersa que a fictoribus suis adorantur. ¶ sculptura que in lapide fit: in his ꝟgmatibus intelligit que stultitiam prima fronte ꝛnonstrant Conflatō que in metallis vbi videtur esse aliqua ratō sapientię secularis. q̄ veluti quodaz auro. ita disciplinis phylosophoꝝ. ¶ splendore eloquentię ydolum cōflatum est. Nō ꝙ pderit figmentū fictori. q̄ mutū ¶ surdū simulachrū adoratorē nō audit

¶ Vę qui dicit li. Describitur error humanus qui aurus. argentū. gemmas et sericum. quibus oblita vel opta sunt ydola. ꝓ fulgore materię deos estimat quibus formam ꝙ vitam artifex dare nō potest. sed econtrario dominus in templo sancto suo id est in filio vel in cęlo. vel anima iusti. vel in creatura totius mundi

¶ Alt. In vniuersis ydolis heticorū et figmentis dyaboli. nulla est gratia spūssancti. ꝙ cum imaginem diuinitatis ¶ pulchritudinem ꝟgmatū ꝓferre videant. nihil est in eis spirans ¶ vitale.

¶ Vel spiritus. i. ventus. rua enim apud hebreos vtrumq̄ significat. et animam et ventum. ¶ vtrāq̄ ab ydolis remouetur.

¶ Oratō abacuch. Lxx. Oratō cū cantico quia orat aduentus vnde gaudet. ¶ laudat deum. tam mittentem patrem q̄ missum filium

¶ vel saltat ¶ vel saltet

sancto suo lęterur. a facie eius omnis terra.

Oratio abacuch prophetę pro ignorantijs.

¶ q̄ deus hō. Domine audiui auditōnez ¶ quia mirum. † ¶ seo. tuaz ¶ timui. Domine op⁹ ¶ est ¶ in plenitudine ꝛporis tuum. in medio annorum † ¶ Cum venerit tempus implet⁹ nis est deus vera que ꝓmisisti. viuifica illud † ¶ opus tuum. † ¶ non ait cū intuleris supplicia. iratus aliq̄n non percutit ¶ Comminat⁹ vt terreas notum facies ¶ cum iratus fueris ¶ quasi oblit⁹ dū distulit. misericordię recordaberis. Deus ¶ Ex egipto vocaui filium meum. ¶ Athemā q̄ interpretat ab austro. veniet ergo a meridie a filijs clare lucis. ¶ vm ab austro veniet. ¶ sanctus de mō broso et cōdenso † ¶ semper vel diapsalma ¶ sedit ad dextram virtutis dei te pharan. † Operuit cęlos gloria † ¶ Currit velociter sermo eius. ¶ q̄ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra eius. ¶ laudis eius plena est terra. ¶ quia splendor quoq̄ eius quasi sol iustitiae radiauit. ¶ quasi. ¶ Zorra. Splendor eius vt lux erit. cornua ꝓ brachia crucis ¶ cornua ꝓ regnis sepe ponuntur vel ꝓpter miracula eius increduerunt vel chorus scauerunt manus figentur in cornibus crucis. ¶ in ipis cornibus nua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius. ante faciez ¶ Exinaniuit se vsq̄ ad mortem.

¶ Oratō abacuch ꝓ ignorātijs. qt erāt ꝛ iudicijs dei. temere diiterat. Usq̄ quo dormabo ¶ nō exaudies. ¶ ęre nō respicis supra iniqua agētes ¶ t. d. i. se. nūcer responsione dei intelligēs ¶ nabuch. ¶ dyabolū. ¶ antichristū posuit ad corripiendas gētes. agit pnitaz et petit veniā ꝛ ꝙ ignorās fecerat ut ꝓ aduentū christi error hoim q̄ ex ignorātia ē auferat. ¶ ablata vmbra dari ꝛitatē. necessario q̄ si venerit. ꝙ certa enunciatō ꝓphalis Alij. ꝓ spontancis. q̄ ꝓpha nulla necessitate ꝙ spōte peccauit male sentiēs ꝛ iudicō dei. vel gētes. ꝓphat spōte creaturas in eū quę venturum ꝓmittit

¶ Oratō abacuch ꝓ ignorātijs. Abacuch vir ap̄lcus eo ꝙ vim amauerit illicis se iūxit. Sine luctās. Hec ē editō hieronimi fm hebrēū q̄ ꝙ exponitur Septuagita ꝛo multū ꝙ discordant ab eius verbis et sensu fm q̄s hicnō multa ponentur

¶ Dñe audiui. Lxx. Dñe audiui auditū tuū ¶ timui. dñe ꝓsideraui opa tua et obstupui. i medio duorū aialiū cognoscēris

¶ Dñe audiui Hystorice. audiui penas quas dyabolo et nabuch. passi. ¶ fiant terre q̄ dyabolus sic cōfodiet. licēt quod ꝓmisisti imple. et finito tpe redde christū q̄ pollicitus es. non moriat irritū. ꝙ vinifica. i. imple. q̄ ¶ reburrectōne potest accipi vt mortuus ꝓ nobis viuificet.

¶ Scōm. Lxx. Domie audiui i scripturis fmonem tuum. aure interiori. et contēplatus sum opa vt ex creaturis intelligerē creatorez. ¶ ea obstupui sensu homis amisso. in sanctā amentiā versus sum. vel admiratōe turbatus i laudē tuā erupi. dicēs In medio d. a. c. i. ꝓ filiū ¶ spūscti. ꝓ intelligit. vl duo cherubi q̄ ꝛ se respiciūt ¶ i medio habēt oraculū. l duo seraphim q̄ alter ad alterū clamat misteriū trinitat. q̄n vnus miss⁹ mādat labia prophete. ¶ dicit. ignē v. m. i. t. ¶ qd volo n. v. a. Ex simplicitē christus inter duos latrones agnit⁹ ē. vl a indeis ¶ gētib⁹. hinc inde cū cingentib⁹. vl inter duo testamenta que vitalia spirant.

¶ De ab austro Agnitō dei ꝓis verbis q̄ digni sunt in pleno lumine et agnitō sancti. i. filij dei de mōte v. ¶ c. i. patre q̄ ē plen⁹ ꝛtutib⁹ et omnia ꝓtegit et fouet. vel de sublimitate eloquij vmbrosi ¶ cōdensi. mistis testimonijs cōtexti. l ꝓbatā os videtis vt: ¶ de mōte eruditi viri: venit noticia filij vel veniet id ē nascet in bethlee q̄ sita est ad austrū. ¶ qt ipse ē q̄ legez dedit in sina. de pharan veniet: q̄ locus est vicinus monti syna.

¶ Operuit In aduentu christi omnia repleta sunt gloria Vñ. Gloria

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

in excelsis deo. & in terra pax hominibus b. v. & pacificis q̄ in cęl & q̄ in terra.
¶ Dela hebraice hiero⁹ sp. lrr. diapsalma. scp. i. ipse q̄ natus ē in bethleē
q̄ dedit legē in syna omnibꝫ ꝓteritis & ꝑsentibꝫ et futuris auctor est.
¶ Ibit mors id est ereunti de baptismo occurret dyabol⁹ & stabit ad
pedes eius qui temptet. xl. diebus
¶ Stans saluator & oculo suo omia metiens. gentes dissipat. montes et
colles sęculi conterit. vel montes sunt demones

¶ Pro iniquitate vel laboribus q̄ laborant de diuitijs vbi
nonnullꝫ fiūt hospitium demonū q̄ esse debuerunt templum dei vi
turbant. q̄a alti facti semp mortē et iudiciū timēt. madian. i. erau
ditio. q̄a metu iudicij iam cruciant

¶ Et ego longe ante vidi q̄ turbabunt tēntoria ethiopie & hocp
iniq̄tate. & turbabunt pelles. i. tentoria terę madiā. & hoc fiet ꝓ
mutatis flumiꝫ. De
tus testamentū. trāsiit
in nouum. Cuius au
ditoribꝫ lotis in rubro
mari. iam non irascet
vel in mari. i. mundo
tu dico q̄ ascendis

¶ Ethiopes tetri qui
vescunt carne draco
nis. demones sūt. q̄m
tabernaculum fit. q̄m
q̄ in hoc sęculo ꝓpter
honores & diuitias la
borat. quas postꝫ cō
secutus est. tradit le lu
xurię & voluptatibus
vt q̄ auaricia cōgre
gauit luxuria ꝑumat
istęp laboribus fit ho
spitiū demonū. Sed
postꝫ fuit ditatus et
exaleatus. tūc consue
tia peccatorum semp
mortem et iudiciū for
midabit. et cruciatus
q̄s se scit meruisse q̄ti
diano pauore sustine
bit.

¶ Nūquid in. f. hoc est breuiter dice
re sm litterā. sicut ior
danem & mare rubrum siccasti pro nobis dimicans. non enim insensibi
libus iratus es. ita nunc quadrigas consendes arcūq̄ corripies. salutem
dabis pplo. & q̄ ingrasti patrib⁹ et tribubꝫ explebis in sempiternum.

¶ Nūquid in f. Ambigue dicū Si mala sūt flumia & mare irascit de
& potuit ea eloquētia beticoꝝ. flumē est q̄ agunt oi vēto doctrinę. & semp
malicia fluctuāt. mare sunt sup quos impetus fit domi. vt sentiāt eius ad
uentū. et sciant q̄bus termiis cōtendant Si bona sūt laudat vel leuat in ill
ipsius. et ecclesiam suam sup huiusmodi mare collocat

¶ Super equos tuos. animas sanctoꝝ In his curribus cōtans to
tum instrat mundū & incendit arcū & non interi emittit. vt q̄ mō terruꝰ fuit
non sentiat emissionē. & sic fecit semp Semp ei in sanctis armatus sedet &
discurrit in salutem orbis. & p bs diuides & dispges fluuios terę dimicātes
aduersus tuum populū. vel fluuios scindet terra. vt in terę motu noui fō
tes emanēt. alij obturant. ita p aduentū christi orbe cōcusso. fontes israel
obturati sunt. apli emanauerūt Sicut vena corpis sanguinē habēt. sic ve
ne terrarū aquas latentes q̄ concussione eruptūt. sic et anima naturalit ha
bet aquas. & p socordiā latentes verbo dei concusse erumpūt. bi sūt putei
abraam quos philistei obstruunt

¶ Fluuios scindes terę. q̄s in scitauit dns arcū suum vt tribubꝫ iura
mēta redderet q̄ locutus est. cōsequenter dicit fluuios. s. t. aduersus tuū po
pulum dimicantes diuides atq̄ dispergens.
¶ Gurges aquarum. t. Sunt aquę sempiternę q̄ fluunt de fontib⁹ istis
sunt breues q̄ fluūt in mare. q̄rū finis p ditio ē. hę sunt beles q̄ ad rpm florēt
¶ Gurges. Impetꝰ & psecutō eoꝝ cessauit. et tūc abyssus id ē inferi lau
dauerunt te. tūc etiā superbi. i. angli q̄si plausu manuū elevatę victorē de
monstrarūt.

Smortem destruet. † Sea intrante fugit dyabolus
eius ibit mors † Egredietur dyabo
Sstabit et metice
lus ante pedes eius. sterit et men
Sn glacie.
sus est terram. Aspexit & dissoluit
S Non
gentes. & contriti sunt montes sę
cli. † Sui ante aduentum erant erecti quorū
superbiā nemo humiliare poterat
culi. Incuruati sunt † colles mūdi
S per ꝓcatorem † Sdi. q̄ eternitas q̄ carnez
venit ad nos. vel semel ab initio mundi ad fan
ctos venit q̄ quos iter fugbonuꝫ incuruauit
ab inueribus eternitatis † eius.
Svidit.
¶ Pro iniquitate vidi tentoria ethi
† Sideꝰ qui tabernacula ethiopū. i. demonum
opie. turbabūtur † pelles terę ma
† Sscisitatur ppheta. S verba dei quę mani
dian. † Numquid in fluminib⁹ ira
festiora sunt et oēt potum flumina dicuntur sa
cramenta ꝑfunoū mare.
tus es domine. aut in fluminibus
Svel in pena
furor tuus. vel in mari indignatio
† Svel q̄s Svel quis Svel ascendet. S apostolos
tua. † Qui ascendis sup equos tu
Squattuor euāgeliste. † Svel intendes
os. & quadrigę tuę saluatō. † Su
S Scripture reuelant.
scitans suscitabis arcum tuum. iu
S et sic redoes iuramēta tribubus et patribus
ꝓmissa
ramenta tribubus quę locutus es
S Semp. vel diapsalma † S Mundanam sapiē
tiam dissipabis et hoc videbit et dolebunt po
puli superbi. sed tamen apostolica doctrina trā
sijet in omnem t. mi qui quidem contra leuātur.
† Sfluuio manantib⁹.
Fluuios scindes terę. † viderunt
S ad penitentiā. † Set tūc S impet⁹ et g
S o dc⁹ Spotestes sęculi secutio.
te et doluerunt montes. † gurges

† Svel sapientes sunt abyssus
aquarum transijt. Dedit † abyssus
vocem suam. altitudo man⁹ suas
S bi q̄ quos illuxit populo.
S Sol et luna christus et ecclesia.
leuauit Sol et luna steterunt i ha
S ꝓcatorum
bitaculo suo. in luce sagittarū tua
S apostoli
rum ibunt. in splendore fulgura
S In ꝓcatōe apostolorum
qui et furere visi sunt.
S christi qui dicit electa sagitta.
tis hastę tuę. In fremitu conculca
bis terram. & in furore obstupefa
S de maiestate vel cerimoniis iu
cies gentes. Egressus es in salutē
deorum et de templo. vnde relinquet vobis do
mus vestra deserta
populi tui. in salutem cum christo
S de mundo
tuo. Percussisti caput ⁊ domo im
pij. denudasti fundamentum eī
S vt ꝓbeant colla equitū christi. † S diminuēdo
vsq̄ ad collum. † Maledixisti ſce
S regnis
ptris eius. capiti bellatorum eius
venientibus vt turbo ad dispergē
dum me Exultatō eorum. sicut eī
† S sedet in insidijs cum diuitibus in occultis.
qui deuorat † pauperē in abscondi
S illis destructis. † S huius sęculi vbi est luxu
riarus
to Viam fecisti † in mari equis tu
† S ꝓcessicta
is. in luto aquarum multarū. † Au
S ne similia sustinere
diui & conturbatus est venter me⁹
S. f. tua † S pauor mētis in ore signat.
a voce contremuerunt † labia mea

¶ Sol & luna Sol
tu⁹ & luna que ponde
re malox & ecrore tene
bras opiebant recepe
rūt lumē suū ꝑstinū
¶ In luce sagit. Sagittę leniores. ba
sta maior
¶ Sagittę sūt plage
vel. hasta eruditō.
¶ In fremitu con
cūs ꝑpli tui vindicabis
iniuriā frenā reg̃ calca
bis. & oēs gētes admi
rari facies. q̄ egressus
es in sal. p. t. & venisti
ad eos cū christo tuo
q̄ veniēte pcussisti an
tichristū i ꝑsęculo qđ
ē in maligno positū ut
ipm dyabolū q̄ impie
tat caput ē. quē elecit
vt hospitiō vt ibi ha
bitet iusticia
¶ Egressꝰ. q̄ ad te
nendi non poterāt.
¶ Percussisti ca.
Die ecclę. & omis vir
christi caput. ita cūcto
rū demonū q̄ i ꝑsęcu
tionē christi ē caput bel
zebub ꝓceps demo
niox. & singlę eox. tur
me hūt capita et ꝓna
pes suos Verbi grā.
ipūs fornicationū hūt
ꝓpositū suū. ipūs va
nę glę. ipūs mendacij
ipūs infidelitat hūt ꝑsi
des militię sue Ds de
mētissim⁹ vt vbi fue
rat caput pessimū. eo
absciso sepe ponit ca
put optimus Tradūt
hebrei reseph vemōis
esse nomē q̄ principatus
tenet int alios. & ꝑ
nimia m velocitatem
atq̄ in diuisa discursū auis & volatile nūcupat. ipsūq̄ esse q̄ in paradiso sub
figura serpentis mulieri sit locutus. & et maledictōe qua a deo cōdemnatus
est accepisse nomen Siquidē reseph. reptās ventre interpretat.
¶ Denudasti. lrr. Suscitasti vicia vsq̄ ad collū in finē vt deposito
pōdere iugo vicia caritatis leue iugū subeam⁹ in curru christi. & compulsi p se
la poluerūt in finem
¶ Denudasti id ē absconditā eī⁹ apta fecisti ñ ad breue tps & imppetuū
¶ Denudasti f. Fundamētū christi qđ ē ia. allopholi ita obtinuerāt. & eie
cta terra & optimū fundamentū nudat vel ornat. vt alij ponūt. vt appare
at. et suam recipiat claritatem. & in sempiternum
¶ Et⁹ impij. Impi⁹ ē Nabuch. Loīs adūsan⁹ ꝑpli tui. nō solū sceptris &
capitib⁹ qđ pcussera bellatorū q̄ venerunt vt turbo ad dispgendum. i. vt
euerterēt ipm et captinarēt. ita aūt evlatit votantes paupem ut sibi subie
ctū. q̄ & in abscondito facerēt. ite i ignorāte Venisti itaq̄ ad plūm ꝑ populo
tuo. & q̄drigas mittēs in aq̄s id ē i gētes multas: fecisti eis viā in luto id est
vt conculces et quasi lutuꝫ ꝑteras eos
¶ Sicut eī⁹ q. d. p. Ds ita vāe sic q̄ occidit pauperē quē putat diuitē
¶ Audiui in ꝑsona sua de toto populo
¶ Audiui et cōt. Et ego ꝑ spiritum audiui q̄ patientur equi. et caro

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

tremuit.et ab hac voce contre-la.m.

¶ Ingrediat Nūchbenter patimur angustias omnes.ꝛ a tua comminatōe totis visceribꝫ tremimus.ꝛ nō ß solū.ß vltro appeto.Ingrediat.

¶ Inossib⁹ meis Non solus in carne ß etiā in medull' ossium ꝛ stratus putredīe corporis et vermibus sca teat.vt cuꝫ p peccatis sustinuero angustias oēs captiuitatis·reꝙ escam cum abrahā ysaac et iacob.ꝛ cęteris q̄ sunt pplis accinctus.ß allegorice ut sit allegoria mixta hystorię·q̄a aliq̄n hystoria ipa metaphorice texit.nec sp eius metaphora allegoriam sonat.Fm hystoriam autem in pſona populi dicit se libēter in captiuitate patiq̄libet. vt eo tempe quiescat quo maledicet sceptris impij reꝙ conculcabunt luꝺ.vt post cum sanctis ꝯro babel et iesu reuertat' in terram,pmissionis. ß hoc non vult littera libri.

¶ Videns ß pphete destructōem inimicorum victoria deuertitur ad seipsas dicens se malle cū iustis tribulari.q̄s cum mat eternaliter cruciari

¶ Tribulatōnis quia tūc omia auferētur homini.Fm illud homo cum interierit. non sumet omia neq̄ descendet cum eo gloria eius.

¶ Ficus·Ꝺ ß nolo pati. et post ascēdere ad p.a.quia veniet dies tribulatōnis .et ceteris in angustia cōstituꝫ.ego lętabor in tua maiestate. vel cuꝫ venerit dies iudicię euersionis: ego pēnte populo electus sum.ꝛ sociabo me discipulis christi ascendens mōtana.qui ta ī mōte eos docet·relictis in ceteris turbis· quia ficus ad quam venit esuriens id est populus iudeorum non dat poma.ꝛ ideo maledicitur nec fert fructum non in scenla seculorum·sed vsq̄ in seculum id est cū gentes intrauerint. hęc est ficus p qua rogat agricola id ē gabriel. vl michael·cui commissus est populus iudeorum. qui in passione ꝺ catur· da eis spatium penitentie·ꝛ noli subuertere . et siquidem fecerit. f. si suspensiue subaudiatur.transferes in alteram vineam id est ecclēsiā. Uel tercio per legem·p pphetas.p seipsum·Post passionem data penitentia

ſ eo ſ io ē libēt patiar quod passi⁹ ē iob

Ingrediatur⁊ putredo in ossibus

†⁊ vel et ⁊ ſ in cōsummatōe mundi

meis·ꝛ subter me scateat Ut reꝙ

⁊ ſ dico illa dico ire dico cala-et mi.

⁊ ſ semper enim alicui

ſ malorum

escam ⁊ in die tribulatōnis vt ascēdituꝫ a iusto. ſ fortem bellatorem

ſ hoc auder dicere tribulatus

dā ad populū accinctū nrm . Fic enim nō florebit .et nō erit germē

⁊ ſ filius p̄mittit omnia que dicerit de facie

in vineis: ⁊ Mentietur opus oliue ⁊ aliud facit

uę.ꝛ arua non afferent cibuꝫ Abscidetur de ouili pecus ·ꝛ non erit armentum in pſepibus. Ego autē in domio gaudebo. ꝛ exultabo in

⁊ q̄ ꝛa ⁊ non iusticia legis ſ nō aliud

deo iesu meo Deus dominꝰ fortitudo mea· ꝛ ponet pedes meos

⁊ vt calcem sup aspidem et basiliscum

ſ inter cetros qui habent virtutem cerui po net me·

quasi cęruorum · Et super excelsa

⁊ ſ qui p̄mꝰ in agone vicit

ſ inter ange

mea deducet me ⁊ victori psalmis

leo canam triumphum eius .et in terra pacem hominibus.

canentem.

Incipit p̄logus in sophoniam p̄pheram.

Iacunt hebrei cuiuscūq̄ prophetę pater aut auus ponatur in titulo ipsos quoq̄ prophetas iuisse. Unde ꝛ amos vnꝰ de duodecim pphetis qui dixit ·non sum propheta nec filius prophetę. sed pastor caprarum vellicans sicomoros:patris nomen in titulo nō habere Hoc si verum est.sophonias prophęta qui nomine(vt ita dicā) prophetico ꝛ gloriosa maiorū suorum stirpe generatus est· Habuit enim patrem chusi.auum godoliā

eliꝰ.annis quia nō fecit fructum subuersa est.qui vero conuersi sunt ad populum gentium translati sunt ad quem pphęta ascendit· Uinea id est populus qui non fecit fructum sed spinas,non iudicium sed damorem dicēs crucifige crucifige cuꝫ et non habemus regē nisi cesarem· q̄ occidit post seruos filium . et ideo exterminauit eos aper de silua· Olina id est populus· cuius ramis fractis oleaster inseritur. vel ficus spiritussanctus,p pomoꝝ dulcedīe Uinea christus que dicit·ego sum vitis Olina pater a q̄ omne lumen· In libro iudicum dicunt' ligna siluaꝝ venisse ad has arbores vt regnent super le q̄ nunq̄ fir. sed ramnus impat eis quę habet spinas et ignem vt vulneret ꝛ burat arua.hierusalē olim in montibus sanctis . nunc campestris dicitur.quę non solū non alit rationales.ß nec pecora et boues q̄ portent iugum xri.ß omnia auferens a populo quia inique egit in deum. Si aūt dies tribulatōnis de cōsummatōne accipis omia ad eos referes qui dicunt se esse de ecclesia non habentes opera· ꝛ ficus.vinea.olina.i. trinitas non auferet eis fructum suum.et nō solum non habēt frumenta hominum.sed nec cibos pecorum et iumentorum.q̄ mortibus in humili versā tur.

¶ Ego autem in Iudeis p orbem dilatis dicit prophęta et persona credentium· sed si de consummatōe accipis.sic dicetur·sic pussa egipto.ficus·uinea.olina·campi non habant fructum ꝛ deficiebant pecora quia non habebant cibos et israel exultabat·sic in fine mundi quādo refrigesceꝫ caritas. ꝛ nō dabit fructus operis tunc iustus lętus dicet Ego autē in domio gaudebo . et exultabo ad summū cantabo tropheum.qui in principio dixi. Clamabo et non audies.qui de iusticia eius et de iudicio cauſatus sum laudabo q̄nitatē.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶Verbum domini quod. Jn tit̃ulo generatō ꝓphete ꝛ tps notat̃ Inter nota ꝓtrū ponit̃ etiā dhūsi qđ interpretat̃ etbiops me⁹. in q̄ notat̃ ꝙ ille qui quōdā fuit etbiops: versus est in penitentiā. Jurta illud Etbiopia ꝓueniet manus eius deo Et recte sophonias: q̄si filius etbiopis: in cō sequentibus ꝛ penitentia scribit etbyopū dicens Transfluminia ethyopię inde ferēt hostias mihi Jn diebꝰ iosie, sicut dicunt̃ dies beliz bi q̄ ab eo illuminati sunt. ita ꝛ dies iosie q̄ se leuauerūt ad deum. q̄ iosias electo domi dicit. ꝛ fuit vir iustus Simulq; notandū ꝙ bicnō pounť reges israel. B regel in da tm̃. q̄ iam. x. tribus sub ęcebia ab assirijs captiuatę erāt

¶Propbetat̃ de cōsione hierusalem ꝛ de captinitate iude ꝛ benia mi ꝑ nabucb. q̄ captiuitas interfecto iosia visa ē incepisse. q̄ filij eius ꝛ nepotes nō tam regnasse credendi sunt q̄ iudibo babiti ab ęgiptō rege. ꝛ dbal dęis. ꝛ diuersis casib⁹ cruciati. ꝛ cum hęc captiuitas ꝑ sceleribus ꝓpli immineret. ne populꝰ dicat se ꝑ malos reges ad ydolatriā cogi. datus ē ei rec instꝰ. quo zelante zeiuz dñi ꝛ ꝓfo in cultu ydolorum ꝓsecrante iusta ire causa. ꝓferā dño.

¶Sophonias specula. vel archanū In specula enim ꝛ in sublimi ꝓstitutus erat. ſm illū Filū bomīs speculatorem posui te domui israel. Et misteria dei nouerat Vnde nō faciet dominꝰ q̄dq̄ nisi reuelauīt ꝓphetis suis

¶Ammon. i. fides Manasses post multa scelera. ꝛ post captiuitatem in babiloniam egit penitētiam. vnde consecutus est dei misericordiam. ꝛ ideo in argumentū fidei suę. qua crediderat deo filium suū vocauit ammon.

¶Congregās bo. ꝛ pe. Etiam bruta animalia sentient iram dei. et subuersis vrbibꝰ ꝛ interfectis hominibꝰ solitudo erit ꝛ raritas bestiarum ꝛ volucrum. et hoc ideo quia impiorum fuit nimia multitudo. ideo vasta buntur. Potest et de consūmatōne ſculi accipi quādo homies ꝛ pecora et vniuersa deficiēt. ꝛ tollet̃ iniquitas a facie terrę.

¶Et extendam. Post ruinas impioꝝ et iniquoꝝ ablatōnes: contra iudam et hierusalem dominꝰ loquit̃. Judas cū ꝛ beniamin in templo dominꝰ statuā baal posuerūt. ꝛ eodē sacrario ydola sil̃ et deā venerati sūt Unde ydolorū sacerdotes nō sacerdotes ß edituos ꝛ fanaticos appellat.

¶Per iudā ꝛ hierusalem ſcēm interpretatōes ꝑt accipi anima cuiusq;. a qua aufert dominus omnia ꝓdicta. vel in consūmatōe ſculi vel in fine cuiusq; cum videret deum confiteri. ꝛ sensum pacis habuisse. De tali hierusalem dispercet deus omnē superbiam ꝛ falsos cultus in deū. ꝛ varietoꝝ errores dogmatū. et mundo ꝛ deo pariter seruientē. ꝛ ꝙ ctidiana peccata

Incipit argumentum.

Sophonias speculatoꝝ et archanoꝝ dei cognitoꝝ audit̃ clamoꝛes a porta piscium. ꝛ eiulatum a secunda. ꝛ cōtritōem a collibus. Jndicit quoq; vlulatum habitatoribus pilę ꝙa conticuit omnis populus chanaā dispierunt vniuersi qui inuoluti erant argento.

.I.

¶ hoc est

Verbū dominī

quod factum est ad ¶ ethiops meꝰ vel humilitas ¶ ma

sophoniam filium chusi filij godolię. filij amasię. filij ezechie. in ¶ elevatō domi ¶ fides regis diebus iosię filij āmon regis iuda ¶ non vlra tribuam locum penitēte seo a facie terrę dicit dominus. cōgregans hominem ꝛ pecus. congregans volatilia cęli ꝛ pisces maris Et ruinę impiorum erūt. ꝛ disperdam homies a facie terrę dicit dominus. Et extendam manum meā ¶ Extensio manus gestum pcussionis ostendit. super iudam. ꝛ super omnes habitantes hierusalem. ꝛ disperdam ¶ auferam. ¶ custodes baal qui pauci de cede bostium remanserunt ¶ ydolā sydoniorum de loco hoc reliquias baal. et nomina aduersionem a dño et neglectū in deū

¶ Aū. Quando refrigesceꝛ caritas multoꝝ ꝛ ita abūdabit iniquitas. vt filius bomis veniens vix inueniat fidem in terra. tunc deus paciet eos q̄ videnť sibi nomen domī confiteri. ꝛ ecclam q̄ a pace nomen habet. ꝛ auferet baalim qui interpretat̃ in sublimioꝛibus. i. tollet vanam gloriam q̄ ꝛsal in ecclesia. ꝛ nomia eorum q̄ solo noie dici eꝑi et ꝓbiteri gl̃antur. ꝛ q adorant s. t. m. c. qui eleuāt̃ contra scientiā dei q̄dquid in mundo geritur ad ort⁹ ꝛ ad occasus stellarum referentes. ꝛ eos qui adorant dominū ꝛ melchon q̄ duobus dñis sunt̃ volunt placere deo ꝛ mū do. q̄ dnō rege deo habent reges mundi et bomines. ꝛ eos q̄ ꝑ mala opa declināt a domio. ꝛ non req̄rūt cum ꝑ penitētiaꝫ

¶ Auertunť. d. t. d qui relinquentes cultū eius iurāt in melchon ꝛ adorāt militiā cęli

¶ Vilete a facie. Jn ꝓphetata captiuitate cunctis impat silentiū incutiēs maiorē timorē et vicinitate ipsius captiuitatis.

¶ Tropol. Dñe tps ad ꝓpatōs eternitatis bitare ē. l. cris⁹ singlorū cio venit. ait q̄ Timeant oēs. ne ira dei faciem puniat eos vel in critu cuiusq; vel in ꝓmuni iudicio. ꝛ si iusti volueritis esse. nō ē vob timendus. q. ipa uit dñs. ꝛ in veteri testamēto figurales bostias ad remediū. ꝛ in nouo sanguinē christi mundatorē omniū ꝑ quē saluant̃ ꝛ sanctificantur vocati ab eterno. vt ꝑ sanguinē ebristi sanctificant̃ apli ceteri q̄ ꝑ eos sunt vocati

¶ Pōt dici ꝙ sacrificant babilonios i ultionē peccātis ꝓpli vindicantes dei iniuriam

¶ Et eritꝰ in die bo. Mistice Visitabit deus i die bostię filij sui sup pontifices iudęorum ꝛ sup regiā domū quia vsq; ad illud tps fuerūt reges de dauid. ß post banc bostiā defecerūt q̄ induti sunt v. p. qui recesserūt a ꝓfectione et indumēto dei: errore suo opu Possunt hęc ꝛ de vie indicij accipi. quo puniet dñs principes qui lac comedunt. nec salutē gregis curant. ꝛ qui iactant se esse filios regis christi. ꝛ qui induti sunt non christo. ß indumento veteris bomis id est vitijs. ꝛ ꝙ ß eiecerūt se ꝛ ecclā traditi sathanę. ꝛ omēs qui scelerib⁹ ꝓtaminat̃ ecclam Possūt ß etiā ꝛ aia cuiusq; intelligi. cuius sensus et cogitatō debet esse bospitiū regis dei q̄ induit se vestimentis diuersorū vitiōrū et implet tēplū corpis sui iniquitate et dolo

¶ Jngredit̃ super limen Jurta bebraicā veritatē q̄ trāsiliūt limen qđ bystorice sic dr. punia illos qui iurta libitū regū nō calcant limē ydoloꝝ supstitiōnibus seruientes.

¶ Et erit in die illa. Porta piscū vocat̃ q̄ ducit diospolim̃ et ioppen et vicinior est mari a secūda signat̃ portam secundi muri in eodem dimate

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

a colliby de monte syon z de excelsioi pte vrbis q ab hostiby occupata fa/ ciliot descensus erit ad ꝓna Multi ad babilonioꝝ tpa hec referunt

¶ Prima porta oculoꝝ q apiunt ad concupiscēdū. In iudicio ḡ cū apiē tur libri tota imago antiquoꝝ scelez exhibebitur ante oculos coꝝ. Post damorē huius porte sequit vlulatus secūde·i. aurū In his duob sensib maxime peccat homo z puniet. videꝫ z audiēs totū ordinem suoꝝ malorū ꝑ terrore conteret quid q̄d in boie fuerit excelsum.

¶ Ad in fine mundi a ꝓma porta piscū lu gebūt q suum non ser nauerunt baptisma. a secūda q non egerunt penitentiā de peccatis z tāc conterent q̄a no luerūt humiliari. per bas duas portas in troitur vel redit ur ad ecclesiam.

¶ Vlulate habita Descripto damore q erit i supioi porta vr bis supponit z de val le syloe quā ꝓpat pile .i. vasi i q̄ tundūt fru menta. qt de porta pi scū et de secūda et de colliby pruens exercit⁹ cōfundet inferiora lo ca. chanaā vocat po pulum iudeoꝝ. Unde hēmē chanaan z nō inda

¶ Ululate. Vocā tur ad planctum qui i ima scelerū suoꝝ sunt o mersi. Qd dicit. Cō teuit omis ꝓlus cha. signat in die iudicij cel saturaꝫ blasphemiaꝫ eoꝝ qui in celum po suerunt os suum. cha naan commotio. hoc nomine vocant iudei quorum pedes nunq̄ fixi sunt super petraꝫ

¶ Et erit in tem il captiuitatis p babi lonios vel romanos quādo nullum pecca tum eorum qui legem dei dimiserunt impu nitum remanebit. q̄a nullus remanebit ab scond tus nec in doad nec in spelunci in qui bꝰ reges et sacerdotes se timore mort ab scō derunt

z cōtritio magna a collibus. Ulu/ late habitatores pile. Conticuit ʃ gibūt qui omnis populus chanaan. dispie/ tantas habent diuitias vt eis putent se indu runt omnes inuoluti argento. Et tos et septos erit in tempore illo scrutabor hie/ rusalez in lucernis. z visitabo sup ʃ confidentes in viribus suis quefectibus com paranē vel peccatis. ʃ calū viros defixos in fecibus suis. q̄ miant dei ꝓuidentiā dicentes q̄ nec bonis bōa dicunt in eoꝝdibus suis. Non fa nec malis mala possit reddere ſz ofa casu regāt ciet bene dominus. z nō faciet ma ʃ Siquis latronis vel furis vel pirate fortitu le. Et erit fortitudo eoꝝ in dire/ dinem dirigit dum infirmos reddit. po est illis sua infirmitas

prōnem. z domus eorum in deser ʃ immundas et iō tum. Et ędificabunt domus z nō nō habitabunt ʃ eoꝝ domoꝝ habitabūt. z plātabūt vineas z nō bibēt vinū earū Iurta est dies do ʃ cui nullus potest resistere mini magnus. iurta z velox nimis

Uox diei domini amara. tribulabi tur ibi fortis Dies irę dies illa. di es tribulatōis z angustię. dies ca lamitatis z miserię. dies tenebra/ ruꝫ et caliginis. dies nebulę z tur ʃ erit. ʃ vbi binis. dies tubę z clangoris super vr sunt parua vestigia ruinarū. ciuitates munitas. z super an gu/ ¶ ʃ Propter crucem domini fusti nuit hierusalem hec mala. los excelsos. Et tribulabo hoies ʃ pre magnitudine pfidie ignorabunt quid agent ¶ ʃ et hoc ideo ʃ prius fundendo sangui z ambulabunt vt ceci. ¶ quia domi

¶ Scrutabor hierusalem Tempore iudicij scrutabit deus cum lu cerna ecclesiam suam. z puniet contemptores mandatoꝝ suoꝝ. qui quasi cā rōe se peccare dicētes blasphemāt deum. dicētes q̄ nec ꝑmia nec penas possit reddere. z illis in ecclesiis apponet lucernam verbi sui. z rōnis q̄ omnia in medium vitia ꝓferet.

¶ Qui dicunt. In die iudicij vel morte cuiusq̄ qđ male erigebat ꝓtra deum vastabit vt cessent a malo ope membra quibus prius nō bene vte bantur et domus quas edificabant in sanguine destruentur. et nō in lep sa domo. ſ in bene edificata habitabitur. et qt plantabāt vineā sodomo rum et non bibent vinuꝫ eaꝝ vt inebrient cum ioseph in me ridie. hoc ꝓpe est dies domini ad compatōꝫ ęternitatis vel q̄a mors vnⁱ cuiusq̄ ꝓsummatoꝫ mundi facit.

¶ In vtraq̄ captiuitate exercit⁹ iudeoꝝ cessus est. dom⁹ dirute sunt. agri vineęq̄ vastatę. et cū dicerent ad ꝓphetas. qđ vos cōminami. post longū temp⁹ euenit. dās veloci plaga eis ꝓcussit

¶ Iurta est dies domini In consūmatōe ſculi vel in exitu cuiusq̄ dies domi erit amara his qui male fortes fuerunt. cū etiā iusti p ignem sal nent. dies miserię. cū dicēt vę nob q̄ miseri sum⁹. Dies tenebraꝫ. q eos q̄ lucē oderūt tenebre sequent. dies nebulę z. veniet sup eos tempestas de vñ et nouissima tuba dei terrebit eos. sup ciuitates q̄s munierūt multitudie peccatoꝝ. et sup angulos. i. pūsa opa z erecta erit ira dei. Dñ z arguūtur pharisei qui adorāt i angul platearum a via dei quę arta z directa est de dinantes z tortuosos angulos sectantes.

nem ꝓpbetarum postea chalsti. et ideo sanguis eorum effundet in tota regione

no peccauerunt Et effundetur san ʃ sita viliter quasi puluis. ʃ inse guis eorum ʃ sicut humus. z cor pulta sup faciem terre

pora eoꝝ sicut stercora. Sed et argentum z aurum eoꝝ nō po terit liberare eos. in die irę domi. In igne zeli eius deuorabit omis terra. quia consummatōem cū fe ʃ qui se totos stinatōne faciet cunctis habitanti terre citati dederunt. nec sunt aquene et pegri ni in mundo.

bus terram

Ca. II.

¶ in vnum locuꝫ. in vnam volun tatem eadem caritate copulati

Onuenite cō/ ¶ non digna dei amore gregamini gens non amabilis. ¶ anteq̄ impleatur qđ ꝓpbetatum est. anteq̄ pruiscꝫ pariat iussio et visio quali ꝓceptum dei ꝓparet sibi diem in quo effectus ꝑ pulueremtranseuntem diem. ante cepti sequatur. qui tam facile venire sicut pul q̄s veniat sup vos ira furoris dñi ut ꝑ tam ſcos

Querite dominum omnes māsue ti terrę. qui iudicium estis operati

Querite iustum. querite mansue ¶ ¶ loco hoc ut aliquo modo possit vitare vos mansueti. et iusti captiuitatem quę nabuch tum. ¶ si quomodo abscondamini vel romanos inferenda est iudeis que tāta erit vt potentissimas vrbes philistinoꝝ vobiscuꝫ in die furoris domini Quia gaza opprimat

destructa erit. z ascalon in desertū ʃ non furto seu manifesta luce in captiuitatē trahent

Azotum in meridie eijcient. et ac

¶ Iurta est dies domini Dies vtriusq̄ captiuitatis amara. qt ad amaritudinē dei. puo cauerūt. nō ñ soli im beelles. ſ fortissimi viri deꝑdēt. z q̄ lumē dei respuerunt. tenebs ob uoluerūt. z q̄ noluerūt solēnius diez audire tubas audient tubas bellantium. de exci/ dio municipaꝝ ciuitatū z excelsoꝝ ăgeloꝝ iudeę. pl⁹ oculi q̄s scrip tis pōt cognoli.

¶ Et tribulabo ho. In fine ſculi nul⁹ ca⁹ q̄ tribulabūt q̄ ut hoies viuerēt. z ut hoies mor tui sūt. z q̄ pdiderūt lu mē ꝓtutū ibūt ut ceci ñ iuenientes lumē pnie. Qui peccauerūt dño dū dereliq̄nt iusticiā et alias ꝓtutes q̄ dei sūt z iustitiā z alia vi cia secuti sūt. Effūdet sanguis. p sanguies ac cipit vitā aīa q̄ vege tat. z sustentat. z minat hō. quā q effūdit ut p scandalū. vel p pūlam vocēā. i iudicio effūde tur ab eo z cogat amit tere qđ sibi iudebatur habe virale. Iudicium aūt videret si i refuse tōe sāguis eꝰ effun dēdi⁹ diceret. In ꝓsum matōe g̃ generali. vl spēali sanguis q effud⁹ ē clamabit ad deū. et apparebit in medio et opa sanguis z trena si cut puluis iacebunt z stercora. et in illo die q̄ diuitel cogunt. et ne cessitate diuitias amit tere ꝑ eas liberari nō poterunt. qt omnia terrena zelo dei deuorabuntur.

¶ Diuites q̄ magnificate ꝓgrauerūt diuitias ꝑ eas nō poterūt liberari. qt ignis zeli dei succensus ꝑ eos totā terā deuorabit. nec ꝭcōgā tps i medio. qt pr. xiij. ānos ficta ē ꝓsummatō ñ solū i urbē. ſ cūctis iudeā tram inhabitātib.

¶ Dñs et zelo punit deꝰ. ostēdit se amare humanā aīam. nisi eā amaret ñ eam zelaret. ſ nec in silitudine mariti; peccatū vroris vindicaret. Ca II

¶ Conuenite con Post descriptōnem maloꝝ futuroꝝ in vtraq̄ captiuitate. puocatur ꝓphs ad penitentiā

Uide clemētiā dei. pr⁹ omnatōꝫ. puocat ad pnīaꝫ. ne faciat qđ ꝓmiat ē.

¶ Ait. Multitudini credentiū dei. Conuenite in ecclām. sociami caritate et pace. o gētes q̄ nō placet deo cū disciplina z mādata eius vob non placēt ſ agite penitentiā anteq̄ et ꝓceptōe dei veniet dies iudicij. In quo erunt mali sic puluis ptrāsiēs. q̄ tpe nō erit loc⁹ penitēdi ſ recipiēdi qđ deꝰ intu lerat iratus. Possūt etiā ſ aptari vnicuiq̄ de ſculo transeunti.

¶ Querite dominum. O custodes meorum ꝓceptorum qui ad me

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

imitatōnem in mundo humiliati estis·qui iudicium dei in mansuetudine opati estis querite iustum cui pater dedit omne iudiciū. querite mansuetū vt quidquid in vestra mansuetudine minus est ab eo qui fons mansuetudinis est impleatur.

¶ Querite dominum. All. Querant mansueti eccl̃e dominus vt in consummatōe mundi. vel cuitu vniuscuiq; ptegantur cōtra iram dei. q̃a diuersi mali. diuersis malis punient. ℌ dicit gaza qđ dicit fortitudo eius ·i· omnes qui de fortitudine corpis gloriantur · in die ire dei ad nichilum redigentur · ascalon. i. ponderata vel ignis homicida · in ira dei mensuram sui sceleris sentient · et qa erarsit ad effundēdus sanguinem nō diripiet̃ur vt gaza. ℌ in solitudinem redacta igni bus gehenne vsq; ad puluerem cremabitur z acotus. i. ignis generatōnis: non ocdto iudicio. ℌ in meridie q̃ sancti plenam recipiēt claritatez · in tenebras pficient · et accalon · i. sterilitas vel eradicatō ſcs qui fructum non ferunt ℌ prava doctria plurimos eradicant · ipsi q̃z eradicabunt ℣

¶ Ue qui habita. Predicta vastitate q̃tuor magnarum vrbiū palestine. ad ipas puinciam generaliter sermo dirigit z pdicit eis. vę in aduentu babiloniorum. qz etiam illi qui iuxta mare babitant. tollent p eos ·

¶ Ue qui habita. Tropol. Vel in cōsummatōne mundi. vel q̃tidie fit per ecclesiasticos viros comminatō dei ad illos corrigendos qui cum vberet habitare in iudea id ē terra pmissionis vt cōfessionis malunt habitare in mari z fluctibus seculi contundi. et dicunt etiā terra chanaan semp in morti suo. z philistei cadentes potōne. bos disperdit deus de priori habitatōne vt regio quę prius cōtinebat gregem pditum. incipiat esse ouile pecorum dnīi. et iudas. i. vera confessio habitet in fumiculo maioris · et cum mundi vespera aduenerit. de multis vocatis pauci electi q̃ nūc reliqui vocant̃ de domo inda: pascent eos qui prius in mari pascebantur z qui prius erant in ascalone. i. in quibus prius manabat cruor interfectorum. ascalon cū igneis homicida dicit · et hoc ideo quia deus visitauit populum suum. et eos qui facile sophismatibus hereticoz rapiebant. ad veritatis ꝑgnitōnem reductos facit inimicoz victores

¶ Requies pastoz. In tantam venies vastitatem qua lętabaris in exercitione iudęe · vt omnes vrbes tuę munitissimę etiaz ouilia pastorū sint

¶ Audiui op. Post cōminatōez quę facta est contra philistiim · nunc aduersus moab et filios ammon ꝓphetia terret eo q̃ iuncti babilonijs vastauerunt sanctuarium dei et subiugato populo israel deum blasphemauerunt. Nabuch. cū subruta iudea. circūiacentes vrbes gentesq; oppressit et qui putabant in dam se habere subiectum. habuere conseruum. Sub io

¶ Sboc sustinebit qđ vocabulo sonat · interpretatur cum eradicato · ¶ quoꝛū possessio iuxta mare extendit̃ur

caron eradicabitur Ue qui habi

¶ ꝓpterea dcoita ·

tatis funiculum maris. gens pdi

¶ comminatō

torum. Uerbum domini sup vos

¶ o ¶ scz · q̃ terra philistinoꝛum terra

chanaan terra philistinoꝛum · et chanaan sit nulli dubiū est

disperdam te ita vt non sit inhabi

¶ marcia regio possessio eoꝛum

tator. Et erit funiculus maris requi de captiuitate babilonis reuertent̃.

es pastorum · z caulę pecorum Et

¶ post capeiuitatem.

erit funiculus eius qui remanserit

¶ de duabus tribubus. ¶ greges pecoꝛū

de domo iuda. Ibi pascentur in

¶ quōpā nobilis et supbe · ¶ post meridiem pastores facient greges suos accubare

domibus ascalonis · ad vesperā

¶ et hoc loco ¶ iudeos.

requiescent · quia visitabit eos do

¶ sub zorobabel · sub

minus deus eoꝛum. z auertet ca

quo etiam templū et ciuitas restituta erit

ptiuitatem eoꝛum. Audiui oppro

¶ q̃ nunc metropolis dicit̃ vel anopolis

bium moab · z blasphemias filio

¶ q̃ verbo arabice secūda post philadelphia oꝛ

rum ammon quę exprobrauerūt po

¶ electio iudeoꝛ in terram coꝛū dilatauerūt fines suos

pulo meo · z magnificati sunt sup

¶ qz me blasphemauerūt · ¶ q̃ sqm iurat qui vivus deus cum aliq̃ mortui

terminos eoꝛum. Propterea vi

¶ qui possum implere quod comminor

¶ qui in populo meo patior iniuriam

uo ego dicit dominus deus exer

citum · deus israel. Quia moab

¶ ſ etiam vt moab ·

vt sodoma erit. z filij ammon qua

si gomorra: siccitas spinarum z a

sia ergo vum adhuc staret templū dirigit̃ ꝓphetia contra insultatores. vt mala quondā ipsi vi ceteraꝝ gentiū malo alleniarentur.

¶ Audiui op. All. Per filios ammon et moab iudei z hereici notantur et ipsi cū videnť esse de genere abrae et effugisse incēdiū sodomę et gomorre et habitare in segoꝛ parua. Sed quia generatō eoꝛum in tenebris est. et filij loth. i. a deo dedinantes et de incestis nuptijs. iō filijs inde id est veri confessoribus insultantes sup possessionem illoꝛum. suos termios cupiunt magnificare. Confidē tes cū in sophysmatū subtilitate ecclesiasticam rusticitatem cōtemnunt qua si indignam suis misteriis. quę q̃si ydola sibi confinxerint. Ideo ipsi erūt sicut sodoma z gomoꝛra Ui dent̃ quidem i hoc ꝙ gentiles non sunt de sodomis esse. ℌ quia blasphemant in sodomam relabūtur. et sūt spine ariditate vitioꝝ incēdio ꝓparate Sunt etiam multiplicitate vicioꝝ acernus infatuati salis. Quę ergo terram eccl̃e nolucrunt possidere in ex num erant destitute.

¶ Quia moab vt

¶ destructōnem regni eoꝛum si

cerui salis · z desertum vsq; in eter

gnificat qz a chaldeis subuersi postea sub antiochis vel ptholomeis vel tandem romanis ꝑpetuo iure seruierūt

num Reliquię populi mei diripi

ent illos. residui gentis meę possi

debunt eos. Hoc enim eis veniet

ꝓ superbia sua · quia blasphema

uerunt z magnificati sunt sup po

pulum domini exercituum · Hoꝛ

ribilis dominus super eos · z atte

nuabit oīes deos terrę. Et ado

rabunt eum viri de loco suo · oīes

¶ nō solū sugiozes gētes ſ ethiopes et assirij et ninuite q̃ speciosa. oꝛ in tpe venturi messie po

insulę gentium. Sed z vos ethi

nētur in solitudine et ibi accubabunt omēs bestie terre

opes · interfecti gladio meo eritis.

¶ pōs. ¶ aqui

Et extendet manum suam sup aq̃

lonare parte. ¶ ni

lonem. z perdet assur Et ponet spe

muos ·

ciosam in solitudinem z in inuiu

z quasi desertum Et accubabūt in

¶ greges ¶ maligni spūs omnia lacerantes

medio eius omnes bestie gentiū

¶ onocrotalorum duo sunt genera. aliud aquatile · aliud solitudinis ·

¶ onocrotalus z ericius in limini

¶ hec omnia solitudinis sunt indicia · ¶ vel animal

bus eius morabuntur. Uox can

vel varias voluctes intelligat q̃ solēt in desertis vrbibus commorari ¶ loquax mundus

tantis in fenestra · eoꝛum in super

liminari. qm̃ attenuabo robur ei?

¶ Quotiēs sodoma et gomoꝛra et egiptus et damascus nominātur. non de his dicit̃ puintijs quas oculis cernimus. sed de altijs spiritualibus quibus sermo ꝓpheticus comminatur.

¶ Magnificati ſ · Magna clemētia dei contēnitur. blasphematur. termini eius ꝓ naduntur. Ipse econtra mittit reliquias populi sui et in possessionem suam. traducit · disperdens omnia dogmata eoꝛum · quibus destructis omnes gentes conuertent̃ ad dominum z adorabunt quę relicbant vnusquisq; in loco suo

¶ Horribilis do. Non terreat ℌ boꝛtor quia nō fundet sanguinē superborum et blasphemantium. sed attennabit ydola vt qui prius in errore dei beneficia nō senserant deſſi necessitate sciant ydola nil ꝑdesse · et sic adorēt eū etiā oēs remotissimę insulę gentiū

¶ Sed et vos. Duo supiora capitula z hoc tercium referūt iudei ad aduentū sui christi quē putant futurum vt extruat hierusalē et liberet populus suū de manu gentiū a q̃bus mō seneunt.

¶ All. Ethyopes sunt qui in vicia sunt demersi. qui etiam possūt ad melioꝛa conuerti. vt nullus desperet de salute qui penitere voluerit. Unde et moyses ethiopissam duxit vxorem. Comminat autem sermo ꝓpheticus his qui in vicijs pmanentes tenebrarum colorem nolunt ablucre. ꝙ interficiendi sunt illo gladio qui vertitur ad custodiendam viam ligni vitę. ℌ comminatō sit · vt timentes penam peniteant ne qđ comminat̃ sustineant

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Unde in sequentibus dicet. vltra flumina ethiopie inde supplices mei deferent munus michi. Extendet autem deus manum inferentem supplicia vt aquilo. id est frigidi 7 duri sentiant penas. Percutiet etiā assur id est dyabolum arguentem atq; conuincentem. Suggerit enim peccata et postea arguit peccatores. q̄ est princeps assiriorū. 7 habet metropolim niniuē Perdito autem principe mūdi etiā niniue. i. mundus cū suo principe i solitudinem rediget. 7 nulli miserabilis erit Sed omēs ad ruinam eius sibilabunt. 7 mouebunt manus.

¶ Cuius p niniuē ecclesiaz accipiat: de vltimis temporibꝫ dici intelligat. qñ regnāte antichristo redigēda est i solitudinem 7 tradenda bestijs 7 passura q̄e ꝓpheta describit. quādo erūt homines se amantes ꝛc.

¶ Hodie frustra quidam iactant se esse de speciosa ecclesia. ꝫ facti negant. in quibus vitioz greges habitant 7 animalia vētri seruientia. 7 bestię q̄e corda eorum ꝓmedāt. 7 onocrotalus vel cameleuntes qui habēt varios colores. i. diuisis vitijs inherentes 7 hericius spinosū aial habitat in cordibꝫ eorum Totus est imūda auis. in fenestra. i. in corporeis sensibus vt semp audiānt. vel loquantur mala. hec omnia ideo patiētur q̄ cum sint vediti malis operibꝫ ꝓmittunt sibi beatitudinem et alios despiciunt. 7 iō cubile fiunt bestiarum 7 vbi ꝑus habitabāt pater 7 filius 7 spūs sanctus. 7 angeli ministratoriq. mō habent demones locum 7 angeli prius manentes in illis. ꝫ mō transeuntes mirabantur 7 stupebunt. nec sustentabunt ruentē. ꝫ leuabunt manus remouēdo a sustentatōe eoz.

¶ Siquis querat q̄modo iuxta hystoriā ad tempa nabucho. ꝫ ꝓphetia referat' etby opibus etiā nunc apparitis et assirijs quibus medi 7 pse nichil fecerunt. legat hystorias. et inueniet assirios quoq; et ethyopes medis fuisse subiectos. 7 cambisis regnum 7 cyri potentiā 7 oia q̄ deinceps secuta sunt.

¶ Omnes qui. t. De dyabolo 7 angelis eius hec possunt accipi. quia vastauerūt vineam q̄ de egipto translata fuerat. transēūt ꝫ p animā q̄ tēplus dei fuerat. 7 esse desijt 7 ꝓpens sibilando venena suę malitię in ea eum mit. 7 manus. i. opa mouet. Unde salomō. Oculi 7 uia in manibꝫ ligus. i. in opibus. Ca. III.

¶ Ue ꝓuocatrix. Sermo cōtra hierusalē dirigit' q̄ndam colūba p̄ea sp peccans. 7 captiuitatibꝫ tradita rursumq; a dño redempta

¶ Alf. Ecclā ciuitas est redempta sanguine christi. 7 columba, ꝓpter simplicitatem. et multitudinē credentiū. cui fit cōminatō quia, peccauerit in verum nec voluit audire legē dei. nec iusq̄e disciplinā. nec confisa est in domino quia noluit approximare ad eū bene operando dū deo 7 seculo se posse seruire credit. Cuius ꝓncipes dū deseruiunt in subiectos magis leones q̄ pastores vocandi sunt. Judices etiā sicut lupi occidentes semp in velpa tenebrarū manentes nec respicientes ad ortum solis. quasi in nocte nemine vidente ꝓplantur possessiones eccl'e vt non habeāt pauper q̄d cōmedant in mane verę lud. q; nec parui abi relinquebant' egentibꝫ Prophetę etiā .i. magistri qui debent alios docere de scripturis vesani sunt in fide. 7 q̄si infideles dum fidē quā astruūt factis destruūt. Sacerdotes etiā q̄ sanguinem dñi ꝓfli diuidūt impie agunt in legem christi. putantes in administratōne eucharistię non esse inquirendam vitam sacerdotū si tantū solēnem orationem. de quibus dr. Sacerdos i quacūq; fuerit macula. non accedat oblatiōnes offerre deo. 7 cum hec mala sint in ecclesia. dñs clemens in ꝑ q̄ non recedit ab ecclesia. et iustus in ꝑ q̄ reddit vnicuiq; iuxta merita sua cum post nocē huius seculi mane aduenerit dabit in luce iudiciuz 7 non absconde' vel ipse vel iudiciū eius. 7 cum eriget a singulis cōmissam pecuniā. nō iniquę aget. ꝫ supbos principes destruet. et te cathedris detrahet 7 dissipabunt' anguli .i. tortuose cogitatōes in quibꝫ pbarisei erāt contēpto angulari lapide. desertę etiā fiet vig. iuxta illud. iter impiorum gibit. ne ambulent in superbia et prauitate. 7 vrbes eorum male edificatę destruentur. ne habeant malos habitatores. Hec omnia cōminat' sum o ecclesia vt suscipiens disciplinā et toto non peas

¶ Disperdidi gē. Aliter. dispdidi o iuda omnes ciuitates tuas 7 omnes pagos tibi subiectos 7 tribus 7 diuersa confinia. et tanta fuit hominū vastitas vt non esset qui habitaret in tuis vrbibus.

¶ Ueruntamen dilu. Sed econtra habitantes hierusalem quasi ex industria 7 ex contentione diluculo surrexerunt. vt in festinatōne qua ad me redire debuerāt ope demonstrarēt q̄ mente male concepant.

¶ Qua ꝓpter. Judei dicūt in aduentu christi quem expectāt. vniectis gentibus congregatis et effuso sup eas furore dei. igne zeli eius terram deuorandam. et sicut ante edificatōnem turris omnes vna lingua loquebātur. ita omnibus conuersis ad cultuz dei veri. omnes locuturos hebraice et totū orbem dño seruituros.

¶ Alf. Expecta me vt patus dicas. Paratū e. m. d. ꝛc. Possunt autem hec de ꝑmo aduentu legi. quādo demone calcato et omni errore subiato. reticentis etiā operibꝫ destructis. omnibꝫ linguis apostoli locuti sunt. q̄ꝑ vicia et peccata. deus in nobis refurgere vitus est. quādo etiā omēs gētes

faciet iniquitatem. Mane mane dicet iudicium de ea. nec erit q̄ ab eo possit abscondi. ꝫ cito et manifeste facit

iudicium suum dabit in luce. 7 nō ꝫ hoc faciet deus vt impia ciuitas conuertatur ad melius. ꝫ im quus itrad non cognouit confusionē suā nec itellexit iō illatas plagas vt ageret penitentiā.

absconde tur. ꝫ Nesciuit autez iniquus confusionem. Disperdidi ꝫ postea vidi eam te de gentibus et destruti imperium eorū vt que gentes 7 dissipati sunt anguli eorum Desertas feci vias eoz. dum non est qui transeat Desolatę ciuitates eorum. non remanente viro nec vllo habitatore. Dixi: attamen timebis me. suscipies disciplinam. Et non pibit habitaculū eius. ꝫ Et postq̄ hec feci misi ꝓphetas meos ad penitentiam ꝓuocans. ꝫ post terq̄z eius

nam Et non pibit habitaculū eius. ꝫ feci vt timeres me et suscipes disciplinas. ne gireret ꝓ scelere tuo habitaculū. i. templū.

ꝓpter omnia in quibus visitaui eam. Ueruntamen diluculo surgentes corruperunt omnes cogitationes suas. Quapropter expecta me dicit dominus in die resurrectōnis meę in futurum. quia iudicium meum vt congregem gentes. 7 colligam regna. Et effundam super eas indignatōnez meā. omnem irā furoris mei. In igne enim zeli mei deuorabitur omnis terra

ꝫ cōtra hierusalē ꝫ ad fidē ꝫ principes guersorum dogmatum. qui

diuino ardore consumetur.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

congregant' ad fidē
z timore ire dei accen-
dunt' igne dei. q̄ igne
deorant' in illis oīa
terrena opa z resistitie
omnibus vna lingua.
vt vnusquisq; reposi
to suo errore. ad anti-
quum eloquiū confes
sionis dei reuertatur
vt vno ore inuocent
deū confitēdo q̄ dñs
iesus est in gloria dei
patris. in cuius nomie
omne genu flectat' ce-
ter. z infer. Possunt
etiā et ℔ de secūdo ad
uenta dicī. quādo p̄
vicia p̄sentis seculi ec
clia expectante aduē
tum spōsi. gētes congre-
gabunt' ad iudicium.
z reges colligent' lo-
cum supplicioū. z tūc
effundet' furor dei pu-
niens oīa mala vbi
potētes potent' tormē
ta sustinebunt. z q̄ mi
nus peccauit cito veni
am merebit. Ūñ subdit

In igne zeli mei deuo-
rabit' q̄ gentibus ad iudiciū
congregatis et regibus ad
supplicia: cōsumēt' to
to orbe. q̄d̄q̄ terrenū
est. z ad opa carnis p
tinet. vt in salutandis
oībus vepribus et spinis
pbustis. vnusq̄sq; eo
rum ad antiquā pfes-
sionis dei reuertatur
eloquium. in secula secu
lorum laudās deū. et cō
iuncto studio fruiant
ei assidue in tēplo ei⁹.

Quia tūc red. Red
dito labio electo omis
nigredo aīe. et teter
color. et venenū dra-
conis q̄ tincti eramus
relinquet'. z in flumib⁹
ethyopie magistris p
uersor⁹ dogmū q̄bus an
tea imbuebamur relictis. di
spersi ist' christo inu-
nera offerēt. In die q̄
lumen christi fuit ero
tum dicet' lingua. non
pfunderis in. c. a. t. co
gitationib⁹. s. pessimis
q̄bus opabaris cōtra
deū. z tollet' superbia q̄
erigebat' contra deū. et
contra montē sion ei⁹.
a. christā. Et p̄ sup
relinquet' ppls humil
q̄ nihil cogitet q̄d deo
displiceat. Et nota q̄ in consūmatōne mundi omnia nomina dignitatum
tollent' et vnus grex humilis. sub manisueto pastore manebit. tunc reliquie
israel non negabūt dominū. nec loquentur mendacium. id est ineptas fabu
las. z non inuenient' in ore eorum. d. christo p eis loquente qui est veritas. q̄
niam ipsi p̄ in vno grege. i. in ecclia accubabūt. z inde non exterrebit eos
nabuch. i. dyaboli impetus.

Quia tūc reddam. Cū reddito labio omnes inuocabunt nomē
domini et portabunt
ingū eius. tunc o filia
id est o synagoga q̄n
dam filia quā voto or
be dispersā. licet inide
as. tunc tamen de ethi
opia. i. populo gentili
um. in die illa cum cre
diderit multitudo gē
tium. deferent michi
victime. et vero legis fe
ro nubet ethyopissa.
z tāc etiā tu non cōfū
deris penitus super er
roribus tuis

Quoniam ipsi.
Hec de primo aduen
tu intelligunt' ℔ iudei
fingunt se in fine habi
taturos hierusalem. z
more pecorum herbis
virentibus pascendos
z cunctis gentib⁹ dele
tis et sibi subiectis nō
posse esse q̄ eos extreat

Lauda. Iudaica
christo suo venturo ℔
oīa sibi repromittit. q̄
nos cū christo ei⁹ sum⁹
consecuti.

P⁹ q̄s dixit. iudicia
mea vt cōgregē gētes
z suppositi etiā ℔ ethi
opia venturos ad fidē
reliquas etiā ist' credi
turas et saluandas. nūc
agit de generali cōsū-
matōe mundi

Ecclia vel quelibet
alia in specula pstituta
letat' iniquitates a se ℔
latas et se redēptā ab
eo q̄ oīa redemit.

Possunt ℔ oīa de
secūdo aduētu accipi.
℔ cū in aggeo z zacha
ria et sophonia filio
pphetia sacharie in p̄
mo aduētu ppletā te
stet'. q̄ ⁹. Exulta l. f. s.
i. f. i. ecce rex tuus v. t. i. z
s. ordine vitatis duci
mur nō futurū sperare ℔
factum.

Nugas. Etiam?
in hebreo eādē ee vo
ces. z iō licet hebreo ℔
ponit' vt aparcat he
breā lignā matrem esse
omniū linguarum.

Ecce ego inter
Hoc pmittunt sibi in
dei in aduētu christi
sui z putāt oēs gētes
interficiendas a dño
quē afflixerūt ist' et sy
nagogā saluandā. z q̄ libella repudii acceptat colligēdam. z ponēdo eos in
laudē z nomē oīum tra ī q̄ fuerāt ante captini et cōfusi. z ℔ fore cū ierūm regdi
ficata fuit. z tēplū z ois ordo cerimoniarū restitut⁹. z iō nō agūt pnias. nec
mirum q̄a lipefcat lya nec amat' a iacob ℔ rachel succedēte negligitur.

Videtur nos deus repellere z eicere q̄n relinquit temptatōi.

Cum conuertero. Cernēt captiuitatē eorum p quā ℔ seculo duro
fuerāt ipio subiugati. reduci ī celestē ierūm seqs resurgere i pfusionē cēli.

Incipit prologus in aggeū
prophetā.

Jeremias propheta ob causam pturij sedechie regis. vt ex hystoria secundi libri palipomenon indicatur. qui fidem pmissam nabuchodonosor regi chaldeorum non seruauerat. populum israel refert cum memorato rege israel expugnata hierusalem. captiuum in babiloniā fuisse ducturum. Sed cum memoratus populus multis temporibus ydolatris seruiendo etiā effusione sanguinis innocentium se grauiē impiasset. volens deus generatōnez vniuersam eiusdē populi ob cannagogā saluandā. z q̄ libellā repudii acceptat colligēdam. z ponēdo eos in laudē z nomē oīum tra ī q̄ fuerāt ante captini et cōfusi. z ℔ fore cū ierūm regdificata fuit. z tēplū z ois ordo cerimoniarū restitut⁹. z iō nō agūt pnias. nec mirum q̄a lipefcat lya nec amat' a iacob ℔ rachel succedēte negligitur.

Videtur nos deus repellere z eicere q̄n relinquit temptatōi.

Cum conuertero. Cernēt captiuitatē eorum p quā ℔ seculo duro fuerāt ipio subiugati. reduci ī celestē ierūm seqs resurgere i pfusionē cēli.

non tuo merito. z habita de te. z accipiet laudem a te quasi piissimam hostiā. vel gaudebit te esse laudabilem.

in dilectōe tua. exultabit super te
in laude. Nugas qui a lege recesserāt cōgregabo quia ex te erant
vt nō vltra habeas sup eis oppro
brium. Ecce ego interficiā omēs
qui afflixerunt te in tempore illo.
a vita dei ecclesiaz
z saluabo claudicantem. et eam q̄
in temptatōnibus
opinione. suscipiā in fine.
electa fuerat cōgregabo. Et ponā
eos in laudem z in nomen in oī
terra cōfusionis eorum. in tempe
quando suscipient electa
illo quo adducaz vos. z in tempe
quo cōgregabo vos. Dabo eīm vos
gloriaz deus in atbictis suis cuz eos viderit
in nomē z in laudem omniū po
in patriā. qui mīos miseros et vinculis
carnis tenebatur. ēlā cum cōuertero oīa cap
pla. f. erul. ia. cer. l. israel
pulis terre. Cum cōuertero captiuitatē vestram coram oculis vris
dicit dominus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ca. I.

¶ In anno secūdo darii regis.

Cum cyrus rex psarū occiso balthasar occupasset regnum babilonium cum dario patruo suo rege medorū primo anno regni sui remisit in hierusalem circiter .l. milia iudeorum quibus preerat zorobabel. et iesum filiū iosedech. z precepit ut reedificarent templum domini. Illi autem extructo altari. fundamenta templi iecerunt Hz interea mortuo cyro artaxerses illi succedens mandauit gentibus que erant circa hierusalē .ne templū reedificari permitteret. Remānsit itaq opus imperfectum vsq ad annum secundū darij filij iaspis. Docāno aggeus et zacharias pphete non timentes edictum regis. nec inimicitias circumiacentium populorum: hortati sunt zorobabel et populum qui cum eo erat vt templū reedificarēt. qz iam erat tps q hieremias pphetauerat templū esse reedificandū Zorobabel autem z pphis magis obedierūt pphetis hortātibus eis regi vt ei pphibentibus.

¶ Darius interpretat generatōel. z ligr amatorem coitus et carnal generatōnis. Cōgrue ergo tpe darij ls visio ostenditur pphe. q reuersus de captiuitate. nō dum extruxerat templū nec habebat glām pristine hierusalē. Hz habitabat in domibus cōcauis et vīlibus. Mento etiam cernit in anno secūdo. qz binarius imūd? numerus eq pmus a virginitate vnitatis discedēs. principē totius alterabilitatis. Vñ in genesi nō dr p? consummatōes opm sedi dei. qs addit p? consummatōes opm aliorum dierum. et vidit deus q esset bonum. Mensis etiam sextus congruit quia hic mensis nō habet aliquas solēnitates vt. sicut sepimus. Hz similis est sexto dierum quibus factus est mundus. in quo laborat. z panis subvt populus deserens fanum darij et sextum mensem. reuertatur ad vnitatem sedi.

¶ Aggeus solēnis. in manu cuius sit sermo dñi. Hic omnis qui edebat sas memoratas penitus depire. Iter. annorū captiuitatem eundez populum in regno chaldeorū statuit sustinere hac ratōne. vt cōplето numero nouus populus imunis a memoratis peccatis ad renouatōnem hierusalem pueniret Septuagesimo itaq secūdo anno regni chaldeorum subuerso cui adhuc octo anni ad regnandū restabant quod etiam septima visio danielis ostendit propter causam sacrilegij que in eadem visione continetur fuisse extinctum. darius qui medis imperabat vt septima visio danielis ostendit memoratoz regno successit Cuius primo anno regni vt decima visio danielis manifestat. daniel supputatis annis videns appropinquare temp? reuersionis que p hieremiā fuerat promissa. orans tam pro se q̄ pro populo. eandem promissionez a deo postulabat impleri Cui p angelum gabrielē in eadem visione iurta p̄ces eius dē vniuersa esse completa dē? dixit Nam moriente supradicto rege medorum. z succedente in regno cyro rege psarum. promissione dei cōpleta p eundem regem populum israel in hierusalem reduxit. hystoria secūdi libri palipo. z initium esdre confirmāt. Cumq a populo israel z a senioribus dei tēplum edificari cepisset et mortuo cyro rege ac regnāte dario rege psarum. q memorato cyro successerat vicine gētes ciuitatis hierusalem (vt idem esdras refert) restauratōz templi z ciuitatis impedire ceperūt Qua ratōne detentus populus isrl restauratōnem supradictā templi domini. necdum iuxta promissionez cōcessam esse credebat. Propē qō in secūdo anno regni memorati darij regis psarum aggeus propheta a deo missus ad zorobabel q de tribu iuda erat. q potestatez regni suscepturus erat. z iesum filium iosedech summū sacerdotem amonet z vt credāt cōplето numero annoz temp? restauratōis hierusalem aduenisse. hoc etiam addito ne incredulitatez populi vellet timitari. de quo deus dixit p eum. Populus dicit. nō dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Dia autem q̄ terru huius pphetie cōtinētur. reuersionem populi. edificatōnem templi. renouatōnem ciuitatis. obseruantiam sacerdotalem. z interitum regnorū exterorū significāt.

Incipit argumentū.

Haggeus festiuus z letus. q seminauit in lacrimis. vt i gaudio meteret. destructū templum reedificat. dumq patrez inducit loquentem Adhuc vnuz modicum z ego mouebo celum et terram. mare z aridā. z mouebo omnes gentes. z desideratus veniet cunctis gentibus.

Ca. I.

In anno secundo darij regis in mense sexto. in ¶ querens ad quem venit et quem docuit. ¶ Inspirat deus prophetam bona opera habentē vt q cum doceatur populi principe die vna mensis factum est verbum domini in manu aggei prophete ¶ qui natus è in babilone et christus in mundi cōfusione. ¶ quia de stirpe erat dauid ad zorobabel filium salatiel ducē ¶ qui de tribu sacerdotali ¶ in his duobus vnus christus signatur iuda. z ad iesum filium iosedech recte et pontifice sacerdotem magnum dicens Hec ¶ nō zo ait dñs exercituum dicēs. Popu robabel. non iesus. sed populus dicit. qui sub lus iste dicit. Non dum venit tempus domus domini edificande. dario iugum seruitutis non dum recusset. Et factum est verbum domini in manu aggei prophete dicens. Nunquid tempus vobis est vt habitetis in domibus laqueatis z domus ¶ Absq mora precepta mea in op? veritate. ista deserta. Et nunc hec dicit dominus exercituum Ponite corda ¶ cuius nō leue est impedimentum. ¶ que huc vsq per diuersa vitia distrahebantur

festiuitates dei in azimis sinceritatis. post recipere sermonē dei. Non sit ad eos fmo dei qui occiderunt seruos eius. quia manus eorū plene sant sanguine.

¶ Zorobabel typus est saluatoris qui destructū patri edificat tabernaculuz. tam de reliquijs iudeoz q̄ de multitudine gentium Zo iste. ro magister. babel .i. babilonie .i. iste magister babilonie qui natus est in babilone de babilone redeat ppter in terrā pmissionis de q̄ fuerāt abducti captiui. Vel zorobabel fluxus expositus. b e fluxus iesu qui nob de largissimo fonte expositus est ad bibendum Vñ ipse ait Si quis sitit veniat. Hāc fontē accipimus pijs petitōnib. Unde zorobabel filius e salathiel q̄ interpretatur petitō dei.

¶ Josedech iust? domin?. i. de pat. cui? filius eius iesus .i. saluator ad cui? cōpatōem omes sacerdotes mimi inuenientur

¶ Popul? iste dicit. Qui captiui tenentur extra hierlm differunt edificare templū dñi. z dicāt. nō dum venit tps dom? vt edificāde.

¶ Cū aliqs p vitium egressus de ecclia disponit reedificare templū dei in se. a vt de vicio in vicē ptrahit. de eo pōt dici. Iste dicit. Nōdū tps e edificāde dom? dei. B oē tps edificationi e cōgruū. nec pōt hostes impedire eū qui cōfusus ad tā clamauerit.

¶ Et factū est verbum domini in manu aggei prophete dicens. Nunquid tempus vobis est vt habitetis in domibus laqueatis z domus ¶ Ihesu nauite. ista deserta. Et nunc hec dicit dominus exercituum Ponite corda

¶ Nunquid tempus Ergo ne tps e vt vos habitetis domibus vestris politis. z mea dom? q̄ mōte e deserta erit. I. vt habitetis in domibus laqueatis .i. ornatis et delitiosis. z sā sanctoz pluuijs z iuuijs olibus patebunt.

¶ Omne tps quo i malle. i. in vitijs z luxu sēli habitare eligim? q̄si nichil reputat. z non inuenit in nobis deus vbi caput reclinet

¶ Ponite corda. Nichil sine consilio et cogitatōne faciatis. Hinc diuinę legis lucerna ante pedes vestros.

¶ Seminastis multum Non ideo venit fames q̄ agricola cessauerint ab agricultura.

¶ Mistice. Qui de babilone reuersi sunt. et ędificatōem domus dei differunt; vicēres Non dum est tempus ędificande domus domi. nec capti sunt-nec plene liberi. ſ velut in medio positi. seminant et parū metunt. q̄ si inter multa peccata aliqua iusta opera faciūt-non est deus iniustus. vt ꝓpter multa mala paucotā bonorum obliuiscat. ſ faciet eum metere. et in horrea congregare quę in bona terra seminauit. Qui penię nihil operatur. nil comedit. sed fame pit. Qui vero seminat multa et infert pauca: parū comedet non in satietate l' suauitate. Sanctus vero vsq; ad satietatem comedet

¶ in memoriā reducite que fecistis et que passi estis

vestra sup vias vrās Seminastis

¶ in horrea

¶ minus recepistis q̄ seminastis

¶ ne quis dicat voluntariū fuisse ieiunium.

multum. z intulistis parū Come

¶ quia quos fructus habuistis.

distis. z non estis sanati. bibistis

¶ ebibarati

¶ habuistis pallū. sed q̄ nec repelleret frigus nec seruaret calorem

z non estis inebriati Operuistis

¶ Siquis vel

vos. z nō estis calefacti. Et q̄ mercedes negociatōe vel mercenaria manu mercedes cōgregauit. ille peccuni. ita defluunt. ac si mitteretur in saccum ptusum.

cedes congregauit. misit eas i saccum

¶ eidem dñs ad eosdem quod prius hortatur

culum ptusu. Hęc dicit dominus exercituum. Ponite corda vestra sup vias vestras Ascendite in mōtem. portate ligna. z ędificate domum. acceptabilis michi erit. et glorificabor dicit dominus. Respexistis ad amplius. z ecce factum est minus. Et intulistis in domum

¶ hec mala contingunt vobis

z exufflauit illud Quam obcausā

¶ a vobis

dicit dominus exercituum. Quia domus mea deserta est. z vos festinatis

¶ alias festinastis

unusquisq; in domū suā.

Propter hoc sup vos phibiti sūt

¶ non solū nō dant pluuiam sed nec nocturnum rorem vt saltez modico humore agri tangantur.

¶ que sponte solet gignere suauo sinu creata retinet

bibita est ne daret germen suum.

¶ vel gladium. quod medius ventum ventum.

Et vocaui siccitatem super terram

¶ sup montes vocat siccita ne pferat triticum

z sup montes et super triticū z super vinum z oleū. vel q̄cunq; hum? spōte generat

per vinum z sup oleum. z quęcunq;

¶ peccante fame consequēter super homines et iumēta mora venit.

q̄ profert humus. z sup homines

¶ idē vrens ventus omnia cōsumit que manus hominū laborauerunt.

z sup iumenta. z sup omnem labo

¶ isti qui venerūt in virum

rem manuum. Et audiuit zorobabel perfectū. audiunt. obediunt. nō timēt. quia cabel filius salatiel. z iesus filius iosedech sacerdos magnus. z oēs

¶ alias reliqui

reliquię populi vocē dei sui. z verba aggei prophetę sicut misit eum

¶ qui nō peruenerunt in virū perfectū

dominus deus eorū ad ipos. z timuit

¶ Sciens quia facies dñi super facientes mala vt perdat de terra memoriā eorū.

populus a facie domini. Et

¶ Vnus de nunciis. pphēta de pphētis.

dixit aggeus nuncius domini. de nunciis domini populo dicens.

¶ Non loquitur ad zorobabel. vel iesum. cum quibus et in quibus semper erat. sed populo timenti qui accepit mercedes p timorē dei vt dominus sit cum eis.

Ego vobiscum sum dicit dominus.

¶ quasi prius dormientem ¶ non corpus nō

Et suscitauit dominus spiritum

superat. inferebant in domum. ſ dei virtus exufflabat. i. ad nichilū redigebat q̄ folliculi vacui. z frumentū vacuū farinā non habebat.

¶ Rorem. Mistice Ros est celestis gratię benedictō. quę non de aere vbi multę pturbatōes sunt. ſ de celo descendit ad rigandas animas iacto diaboli vulneratas. vl in pfectōe cōstātes

¶ Et vocaui siccitatem. Quidquid sine auctoritate scripturę: quasi apostolica traditione sponte confingit hetici: penuit gladius dei

¶ Mistice Gladius vel vrens ventus. sermo dei acutior omni gladio. q̄ aridam terram id est negligentem animam z in concupiscentiis habitātem. ne fructum ferat disperdit. Vocatur z super montes qui contra scientiam dei se eleuant. destruit etiā triticum et vinū z oleum quibus quasi cibo et potu: hetici deceptis populis blandiuntur panis eorum pānis dominicus. vinum eorum fel draconum. Oleum eorum quod impinguat caput peccatoris. Per homines sensus et cogitatōes eorum. vel per homines docti. p iumenta indocti. qui cum operibus manuum id est ieiuniis z uarijs obseruationibus pugnant. Possunt hęc intelligi de malis doctoribus ecclesię qui carnalia querentes nec in se nec in alijs domum dei dirutam querunt reędificare. ſ multos verbo et exemplo scādalizant.

¶ Et audiuit. Per zorobabel et iesum. signat' un? christus. rex et sacerdos. et iō illi timent. ſ solus populus timet.

¶ Et dixit aggeus nuncius do.

Quidam putant iohannem baptistam. z malachiam qui angelus domini interpretatur. et aggeum fuisse angelos. et ob dispensatōnem iussu dei assumpsisse humana corpora. z inter homines conuersatos. Vnde dicunt iohannem baptistam ad vocem marię in vtero matris erubuisse. Nos vero dicimus nuncium dei. i. angelū qui hebraice malachi dicit. ꝓbetam appellari. quia dei voluntatem nunciat hominibus.

¶ Ego vobiscum sum. Ego ero vester adiutor. ędificate domū meā quę in vobis est destructa. nec in medio vestri constituite. nemo ędificatōr vestram poterit phibere.

¶ Et suscitauit deus. Iam ver? zorobabel de genere dauid et iesus sacerdos ingeniū suscitatus est virtute patris. quo adiuuante debem? suscitari ad ędificandam spiritualem domū dei. in quā ingressi spirituales hostias offerre debemus. et opa digna templo dei facere debemus q̄ tū facere non possumus. nisi prius dominum timuerimus. Quia vero in seculo sumus. et sub dario generatōni coniuncti seruientes ędificamus. iō sexto numero quo factus est mundus et secūdo anno qui diuidit ab vnitate. ingredimur domum dei. Cum vero in senario factus sit mundus. duplicari oportet senariū vt reędificet mundus. et sic in duodenario est sobolis humanę regnatō quę vt de viroꝝ pplo facta ostendat' duodenariū

¶ Considerate cūcta quę geritis. et relinquentes studium domorum vestrarū humiliū. ascendite in montem vbi sunt ligna quę non conburantur ſ ad opa domus meę. pficiant. et vt hoc libentius agatis scitote q̄ in bis michi placebitis.

¶ Respexistis ad amplius. Sepe multa bona de multis sperātur quoū doctrina z conuersatō bona videtur Sed vbi tempus messium venit. i. cum tempus docendi habent. z exemplo vitę alios instruēdi opportunitatem consequūtur. vel parum vel nichil est in eis inuentum. z furrupente paulatim negligentia hoc parum quod videbantur habere pdunt Quod ideo eis cuenit quia in ptinis domibus suis securi fuerint. et non ascenderunt in montem scripturarū. nec in se domū domini extruxerūt

¶ Et intulistis in. Ecce aliud incōmodum quod contigit differentib? ędificatōem cum tam tempore messis putarent se tenere frumenta in manibus. vacuos calmos sine frugibus congregabāt. et illud tantillum quod

duplicamus. z sic in vicesima quarta die ędificata est ecclesia. tā ꝛ gentibus q̄s ꝛ circumasione. Vel octonarius ad circūcisionē. ternari⁹ ad fidē trinitatis refertur Per fidem trinitatis fit vera circūcisio vitioꝝ. Ꝯ multiplicato octonario p ternarium in vicesima quarta die ędificam⁹ domū

¶ In die vicesima. Eodem anno darij. z eodē mense qui in ꝓncipio positus est. ſ non eodem die Ibi cñ dicit in una die mensis. hic dicit in vicesima quarta. ut inter ꝓmum die quo dominꝰ loquit̄ p aggeum. z vicesimum quartū quo ingressi sūt xxij. dies medij fuerint quibus timuit ꝑplus dñm.

Ca. II.

¶ In septimo mē Eodem anno sed in mense septimo in quo sunt solennitates dei vicesima ꝓma die mēsis. i. tribus ebdomadibus cōpletis et pfecto requie in misterio trinitatis tercō fit verbum dei ad aggeū q̄ semp ad hoc laborabat vt sermo domī in eo fieret.

¶ Fit ꝓmo dei ad eos qui cepant opari i templo dei. iā in requie. i. in mense septimo. et in pleno trinitatis sacramēto. i. xxi. mensis ad aggeū festa dei celebrātem. ad zorobabel filium salatiel. q̄ p nobis bō fieri dignatus est. z sacerdos. z ad reliqs ꝑpli. Ad cōpatōs totꝰ mundi pua ps fuit in ꝓncipio credentium. Quis in vob Quondam fuit indga domꝰ dei fuiens vni⁹ tꝛo fm ꝓcepta legis. z dilecta in patribus abraam. dauid z ceteris. ſ iam excecata cepit esse non dilecta nec ꝑplus dei. Nec domus in cōspectu christi z ꝑpli credētis reputat̄ q̄li non sit Pronocat̄ q̄ christus vt regnū suus et sacerdotium corroboret. Vocat̄ q̄ z ꝑplus qui in cōcauis terre notum habitabat vt faciat opus spūale in domo dei. z sciat deū esse ꝓsentem sibi et facentē spūaliter in ipis qd quōdam i figura pacisebat̄ ꝛ egipto egredientib⁹ Promittit etiā spiritū suū admixtoꝝ corū q̄ opant̄ in domo sua. z implent ꝓmonem pacti sui. Movi cęlum quando ꝛ cęlo audita ē vox mea. et terrā quādo ꝑcussi ꝑplo dedi testamentum. z in aduētu meo. caligo. turbo. tenebrę. cernebant Movi mare. quādo ꝑcussi viā ꝑplo transeunti Movi aridā. i. egiptū p plagas cū esset a cultu dei vacua. vel solitudinem quā ꝑplus. xl. annis ꝓcessit. z q̄s feci in datōe veteris legis. adhuc movebo cęlū et terrā tpe p̄ssionis. eiū quādo sole obscurato tenebre factę sūt. terrā quādo petre scisse sunt. z monumēta apta sunt. Mare siterfecto draconē q̄ in eo erat. Aridā infructuosā gentiū multitudinē. z illis commotis. movebo ad fidem oēs gentes. qz in omnē terrā exiit sonus e. z ꝑ erit quādo veniet desideratus cunctis gentibus. in cuius aduētu implebit̄ ecclesia

animā sed spiritū qui magis sāt edificare tēplum dñō

zorobabel filij salatiel ducis iuda. ſ vt regnum et sacerdotiū cōfirmarent tē z spiritum iesu filij iosedech sacerdotis magni. doris magni. z spiritum reliquoꝝ ſ fuerant

ſ fuerant enim fugerant de omni populo. z ingressi sunt et ſ q̄ digna erat penetralibus do faciebant opus in domo domini mus dei exercituꝫ dei sui. in die vicesima et quarta mensis. in sexto mense. i anno secundo darij regis

Ca. II.

In septimo mēse vicesima z ꝓma mēsis. factum est verbū domini ſ operandoꝝ merebat̄ vt in eo sermo dei amplius in manu aggei ꝓphetę dicens. fieret

Loquere ad zorobabel filium salathiel ducem iuda. z ad iesum filiū iosedech sacerdotem magnum. et ſ qui viderunt anticuam domū dei et nūc in ad reliquos populi dicens Quis ꝛsunt restaurātōni

in vobis est derelictus qui vidit domum istam in gloria sua prima ſ quasi nichil ad cōpatōꝫ prior. z quid vos videtis hanc nūc. Nūqd non ita est. quasi non sit in oculis vestris ſ Deo nolite desperare. Et nunc confortare zorobabel dicit dominus. et confortare iesu fili iosedech sacerdos magne. et confortare omnis populus terrę dicit dominus exercituum.

gloria maiore q̄s fuit in synagoga. sicut maior est christus filius in ecclesia q̄m moyses fuus in synagoga. z hęc gloria dabitur p argentum. i. eloquia scripturarum. z aurum id est occultum sensum qui versatur in pectore sanctorum.

¶ Quis in vo. ē. Fuit olim in israel domus dei quę nunc ita deserta erat vt in aspectu videntium reputaretur quasi nō fuerit. quod non solum ve ędificijs templi debet accipi. ſ de omnibus quę q̄n/daꝫ ꝓclara habuerūt iudei.

¶ Et ego movebo cęlum et terrā Qui dedi ꝓmꝫ testamentū i fine. movi cęlum et terram. z mare rubrum et desertuꝫ ut vobiscum ponerem testamentum. nunc aūt polliceor q̄ adhuc sēl movebo cęlum et terram. vt illius cōmotis moveantur omnes gētes. z tunc veniet desideratus cunctis gentibus. i. saluator. z tunc implebo domū istam maiore gloria q̄s ꝓius.

¶ Et i loco isto da Quia ad ędificatōꝫ indigę domus nihil tātum valet quātū par spondeo pacem dandam in loco isto. vt in pace quę cupiat omnem sensum sit locus meus.

¶ Noni mensis. Dic numerus nunq̄s in bono accipit. Dies solemnitas finit octavo die nec ad nonum pervenit. Hieremias apud hieremiā nono mense a babiloniis expugnatur Quia ergo ꝛ immundicia populi ꝓphetia erat futura secūdo anno darij ūgitur nonus mensis. ſ quia datur locus penitentię post correctōꝫ immundicię die. xxiij. fit sermo dñi ad aggeum ut q̄li ex ꝑsona domini questionem a sacerdotibꝰ scisciteꝰ et lege venientem.

opus in meā domo ſ Pater. et facite: quoniā ego vobiscū sum ſ filius dicit dominus exercituꝫ Verbū quod pepigi vobiscum est cum ſ alias egrederemini. ſ Sanctus ſ ego qui in hoc omnipotens sum cuius dicere est facere egredimini de terra ęgipti. z spūs ſ medius vestrū stetit quem vos meus erit in medio vestrum Nolite timere. quia hęc dicit dominus exercituum Adhuc vnuꝫ modicum est. z ego movebo cęlum et terram et mare et aridam. z move ſ contraria a potestate splendorem domini bo omnes gentes. z veniet desideratus cunctis gentibus Et implebo domuꝫ istā gloria dicit dominꝰ ſ ne putetis ſponsorem infirmū ſ. i. omnes opes quas ego do exercitum Meum est aurum et nabo vobis in ornamentum templi. vt gloria meū est argentū. dicit dominus exercituū Magna erit gloria domꝰ istius nouissimę plus q̄m primę. dicit dominus exercituū Et in loco ſ que erupat omnē sensum isto dabo pacem. dicit dominꝰ exercituū ſ vt supra. Ꝯ vicesima et quarta die ſ vt supra. noni mensis in anno secūdo darij regis. factum est verbum domini ad aggeum ꝓphetam dicens Hęc dicit dominus deus exercituum. ſ Sacerdotis est legem domini scire et ad interrogatōnem domi de lege respōdere. si sacerdos est legem sciat domini. si ignorat legem. ipse se arguit non esse sacerdotem domini Interroga sacerdotes legē. dicens Si tulerit hō carnē sanctificatam

¶ Viginti p quaternarium multiplica z erunt octuaginta qui numerus bis babet. xl. quadragenarius vero penitentiā notat. quę nō solum vebet esse corporis ſ etiā spūs. qō octogenarius ꝓtendit

¶ Ad aggeum prophetam. non in manu aggei vt sup. Ibi enim ꝓfectum habebat. z tantū munda opa. Cor vero eius necdum plenā sapiētiam recepat. Vel quia adhuc habitabat inter eos qui dicebāt. Nondū venit tempus do. do. cdi. In opibus tantū eius factus est sermo domini Nunc vero facta sunt fundamenta templi. z ingressus populꝰ cum principibus facit opus dei. z audit misteria. Movebo omnes gentes. z plenꝰ ē vaticinio. z iō ad totū aggeū fit sermo

¶ Si tulerit ḥ. c. Carnes oblatas a altari. alias sacerdotes i abdito tēpli comedebant. alias ꝓpinqui eorum domi. alias qui ꝛ sacerdotibꝰ videbant̄ maculari. alias ſ iacitę qui nullā habebāt immundiciam. Immūdꝰ

vero dicebatur qui hominē mortuum tetigerat Quādiu enim anima est in corpore, corpus humanū non est immundū-sed cū cito anima recedit. Querit autem ppheta, si quilibet homo tulerit carnem sanctificatas· et ligauerit eam in summitate vestimenti, ipsa sūmitas tetigerit panem, vel aliqd quo pollit homo vesci· nunquid ex illo tactu cibus ille sanctificari, potest? Respōdet, p non sanctificat.

¶ Anagoge. Vir ecclesiasticus qui immolat agnum imaculatū, indutus est christo. ligat sanctam carnem in pallio, quando de exterioribus sacramētis auditorē informare intendit. et hoc pallio contingit exponendo diuinam scripturam que est panis cōfirmans cor hominis, et est pulmentum id ē coctio, sicut sunt apostolice epule· que conciunt et decoquunt carnes veteris legis, et conditas habent eruditionem etiam scriptura vinum significans cor hominis, est etiam oleum ethylarans faciem· est etiam cibus lactis q̄ alūntur et paruuli, et alia huiusmodi. Sed dum auditores p scripturam de exterioribus sacramentis eruditi· non vt sanctificatum cibum comedunt, qa interiori pinguedine sacramentorum intus non reficiunt. Ecōtra autem quorūcunq; doctrine quēcunq; doctria sui inficit, imundum reddit. habent autē et malā in doctrina sua panem, fluctus, et vinum, infanc ebriatis· et oleum adulatōis. habent et pulmentū duz ad confirmatōem impuersitatis· quasi ad condimentum mistica de scripturis inserūt. habent et alios cibos, i diuersos tractatus quos qz ab immundis sūt scripti, et imundo ore plati, qui tetigerit imundus fit, vin eor ducet errorem.

¶ Si tetigerit pol. Aliam questionem proponit· quia ad priores bene respōderat· vn hac facile potest capi impetus· Potest cīn videri vt sicut nō sanctificat, ita nec contaminet.

¶ Et respōdit ag. De supiori ītione tacēs· de secūda sui sermonis cōtexit occationem. Dicp. i.

¶ Juxta litteram o populē qui adhuc diruta domo, in iam extructo altari offers hostias et illis carnibus sanctificari putas, scito te nō tam his sanctificari q̄ omnia opa contaminari, ex eo qd tuam domum magis q̄ meaz conaris construere, nec iuuat te sanctū in altari oblatū dū in cōmaculatis habitas· et mortuis opibus polluteris

¶ Et nunc ponite Quasi, licet fluctus sint quę obtulistis i altari ñ dum ędificato templo, tamē o populē bonos te vt sensu ad pterita reuertans quātis malis te affligi anteq̄s incipes facere fundamenta templi· vt cum recogitaueris mala quę passus es propter destructōem templi· postea ponas cor ad cogitanda bona q̄ cepis habere a pma die ędificatōis· et q̄ in futuro plenius sūt tibi dāda post plenā ędificatōz templi.

¶ Ait. Vos qui credidistis in ieſum· cōsiderate tempus quo in sterilitate vitijs seruiastis· nec in vobis templū ędificastis, cuius fundamentum est christus, sup quem videat vnusquisq; quomodo supędificet. Considera te quę ante passi estis, cum accederet⁹ ad acervum. xx. modioz qdquid ante christum videbamini habere virtutū et bonorū operū preter vestrā spem erat infecundum, vt vobis posset dici, quanta passi estis sine causa. Et cum et vinea q̄nquaginta lagenas expectaretis qui numer⁹ completis vij· ebdomadib⁹ vnione diuinitatis plicis· et putaretis vos habere vinū qđ lętificat cor hois, subtract⁹ ē facer numer⁹. xxx. in q̄ baptisat⁹ ē christ⁹. et in quo sacerdotes accēdūt ad misteriū dei et reliqui ē. xx. quē numerū videns iacob diligi ab esau, mittit ei ad alia numero. xx. et. xx. Cū apud incredulos nullus inde ternus sit fructus bonoz operum. tū media ptes laboris pōpe dicūt. dū spantes. xx. tēpe inemiunt. i. fructū et głam in ęsenti ipe p expēso labore. et bi iō ne peniteas despent, si aliquā do pueri ponant lapidē sup lapidē. alio q̄n etiam medium perdent Ūn sequit. Percussi vos in vento vredine· et grandine omnia opera manuū vestrarū. et non fuit in vobis q̄ reuerteretur ad me dicit dominus.

¶ Ponite corda vestra et die ista. et in futurum a die vicesima et quarta noni mēsis· a die qua fundamē ta iacta sunt templi domini· ponite sup cor vestrum. Nunquid tā semē in germie est? Et adhuc vinea et ficus et malogranatum· et lignum oliuę nō floruit. Et die ista benedicam Et factum est verbum domini secundo ad aggeum vicesima et quarta mensis dicens

¶ Ponite corda Exposui q̄ passi estis ańos ędificare cepistis nūc exponā q̄ bōa vobis danda sūt postq̄ ędificare cepistis.

¶ Nonus mēsis ab apli q̄ pm⁹ ē apud hebreos. december est apud nos· hoc mense semia latitāt in terra nec futura secunditas coniectari pōt.

¶ Nonū mēsem ñ accipi i bonā ptē, i lib regū, et hieremię narrat hystoria in q̄ hierlm obsessa fuit, qz tū i fine noni mēsis fūdamēta templi iacta sūt· in telligim⁹ qp i nob dom⁹ dei ñ ędificet nisi pus mala opa finiant Quicūq; vero se cultui dei dedicauerit studiose iste nesciat mēsuram frugū et mercedis sue· qz in spūsancto seminās, de spūsancto metet vitam ęternā.

¶ Nunquid tā se. Ne dicatis me prudenti rōe bi conjecere, furā iocunditatē de floribꝰ arborū herbaq; segetum suspicari· qz in bi mēse nulla sūt· et nō ędico vob· qz cepiſ templū meū ędificare. ad benedictōs meā omnium frugū fecunditatem.

¶ Vinea fmo dñi, e⁹ pat agricola ē· fic⁹ spūsci dōa dulcissia Malogna tū ecclastica doctra scripturę scia. q̄ oia i cānt spōse genis ppār. lignū oliuę dat refectōs et illuminatōs bis q̄ cepēt ędificare templū dei Jn vinea salnatoris. i ficus spūsci. i oliua plōa pris intelligit. Sic i libro iudicū legit· vbi fructuosa sig rogāt vitē· et ficū· et oliuā· vt regnēt sup se. si recusāt ipis sup in fructuosa Ūn illa veniūt ad ramnū fructicē spinosū. Qui qdqd attigerit q̄ vnc affligit et vulnerat, a suo igne sbditos psumit· i· dyabol⁹ q̄ i sterilibꝰ regit Pat et fi. et spi. ubi regnt ubi malignatus fuit Ne arbor, ppe nimiam nuditatē granorū· et intertextis mēbranis diuersas cellas. Bom es vno cortice cōphensas· sp in scripturis sanctis, in persona ecclesię ponitur

¶ Ad aggeum. Non in manu sicut prius neq; ad aggeum propheta

sicut in visione quar-
ta ꝓ tantū ad aggeū
id est domini festa ce-
lebrantem qui nō ven
turum ꝙ venientē nū-
ciat et cernit · quomō
abraaꝫ vidit die chri
sti ⁊ lętatus est. ⁊ iobs
agnū dei digito dmō
stranit-sic et aggē vi
dens regnū filij dei hꝫ
in se vniuersas solen-
nitates.

Uicesima ⁊ q.m.
Notandum ꝙ in ea
dem die. hoc est vice-
sima ⁊ qrta noni mēs
sis: tacito mensis nu
mero. quia de christi
ꝓphetatur aduentu ⁊
de regno eius.

¶ Loquere ad.
De vtroq; aduentu
hęc possunt dici quia
regnauit christus cum
venit et regnabit cuꝫ
venerit Si ꝛ fine mā
di voluerimus accipe
dicemus destruendaꝫ
omnem principatum
et omnem potestatem
et virtutem vt sit de
omnia in omnib; qa
misticum est quod dr
et ad finem rerū perti
net. ideo iubet ꝓpha
ad solum zorobabel
loqui. qui signat chri
stum qui est de semie
dauid. quō trāseat fi
gura huius mundi. et
faciat celum nouum.
et terram nouam.

¶ Et ponam te.
Et cum hoc fuerit im
pletum. ponam te o
christe fili i mānu mea
quasi signaculū. hunc
signauit deus pat. qꝫ
est ymago dei inuisibi
lis. ⁊ forma substātie
eius. vt quicūq; credi
derit in deum ꝙ quasi
anulo consignetur

Loquere ad zorobabel ducem iu
da dicens · Ego mouebo celum pa
† ſ sedeo regum-
riter ⁊ terram. ⁊ subuertam† soliuꝫ
ſ contrariam
vt ipsis quoq; qui ante regnauerāt. ꝓhit regni
eorum destructio.
regnorum ⁊ conteram fortitudi
† ſ omni pliandi studio dissipato sequel par.
nem regni gentium† Et subuertam
ſ principatum potestatem. virtutem
quadrigam ⁊ ascensores eius. et
ſ finito studio belli ad fict vnū ouile et vn⁹
pastor. vtrōq; agmen tam de gentibus q̄m de iu
deis sub pacifico pastore tenebit† ſ vt hoc sit
descendēt equi ⁊ ascēsores† eorū
ſ id est sermone dei acutissimo consurget ad
uersus fratrē suū amputans omne contrarium
† ſ eccc fimo omnium optimus
vir in gladio fratris sui† In die illo
dicit dominus exercituū assumaꝫ
ſ seru⁹ patris
te zorobabel fili salathiel serue me
christus ſm carnem
us dicit dominus · ⁊ ponā te qua
si signaculū · quia te elegi dicit do
minus exercituum .

Incipit prologus in
zachariā prophetam

In anno secū
do darij regis medoꝝ
aggeum et zachariam
prophetasse lectiones
eorū declarant. Sed
hac de causa aggeus
zachariē in ordine prophetarum
prelatus videtur · qꝫ cum duobus
mensibus: vt predicte lectiones
ostendunt i prophetia precessisse
inuenitur. ad restauratōem etiam
templi precepto domini populuꝫ
animasse hesdras refert dicēs In
sexto āno darii regis prophetaue
runt aggeus ⁊ zacharias filius ad
do prophete. sup iudeos qui erāt
in iudea ⁊ in hierusalem in nomie
dei israel sup eos Tūc surrexerūt
zorobabel filiꝰ salathiel · ⁊ iesꝰ filiꝰ
iosedech · ⁊ principes eius edifica
re. inchoauerunt; templū dei qd
est in hierusalem Quibus cū ad
essent prophete exhortatōe sua ad
iuuerunt eos Nam ⁊ populū isra
el ab imitatione paternoꝝ delicto
rum p suam cōmonitionem idem
prophetā cupiens reuocare. ver
bis lectōne cōprehensis vsus est Vi
di nocte. ⁊ ecce vir ascenderat sup
equum rubeum ⁊c. Vidit prophe
ta virum equo rubeo sedentem. et
stantem in medio mirteti vmbroſi
cuius visionis hęc solutio est ſm
hebreoꝝ traditionem Vir ascen
dens sup equū rubeum. hicꝫ ange
lus intelligatur. tamē qu a predicti
coloris equum ꝓscendere visus ē
vindictam sanguinis in eam gen
tem signat proferēdam. q̄ populū
israel in captiuitatem redegerat.
Nam ⁊ ysaias prophetā p ruboreꝫ
vestimentoꝝ inter gentes vindic
tam cum sanguine a deo proferē
dam demōstrans: his verbis vsus
est dicens. Quis est iste qui venit
ex edom · rubor vestimentorū eius
ex bosor ⁊c. Stantem vero in me
dio mirteti vmbroſi qd dixit. lętici
am populo affuturam. ꝙ mirteti si
gnificationem voluit designare.
Eius ligni moyses in libro leuiti
co cum faceret mentionem. ait Ac
cipietis die primo fructus ligni spe
cioſi. vt lęticiam populi per bene
olentis ligni ⁊ specioſi vmbracu
lum demonstraret. Sed hanc visi
onem quę liberationem populi ⁊
vindictam de aduersariis futuraꝫ
dmonstrat. ob hoc noctu prophe
ta se vidisse memorauit. quia po
pulum israel in prima liberatōne
de terra egipti. noctu discessisse cō
stabat. Cuius exempli. quia prefeſ
populus aliquam partē in se reti
nere videbatur. liberatio eiusdem
ac reditꝰ captiuitatis de terra chal
deorum per noctem prophetę est
reuelata.

Incipit argumentum.

Zacharias memor domi
ni sui. multipler in prophe
tia. iesum vestibꝰ sordidis
vestitum. ⁊ lāpadem oculorum se
ptem. candelabrorumq; aureoruꝫ
cum totidem lucernis quot oculis
duas quoq; oliuas a sinistris lāpa
dis cernit ⁊ a dextris. ⁊ pꝰ equos ru
fos varios ⁊ albos. ⁊ dissipatas
quadrigas ex effraim. ⁊ equum d
bierusalē pauperē regem vaticina
tur. ⁊ pdicit regē sedentem sup pul
lum asinę filium subiugalis.

Ca: I.

In mense octa
uo in anno secundo da
ſ in zacharia ſ quod erat in
principio apud deum
rii factum est verbuꝫ dñi

Ca. I

¶ In mēse octa.
Cyrus rex persaruꝫ q̄
chaldeorum impium
destruxit · primo āno
regni sui. Icirco ter mi
lia dominū captiuoꝝ
ex babilōe remisit in
deā · ⁊ vasa q̄ nabuch
abstulerat reddidit · ⁊
temploꝫ reedificari q̄
cepit . principesq; re
uertentium constituit
zorobabel et iesum
magnum sacerdotem
Cyro qui xxx-ānis re
gnauit in ꝑsis apud
massagetas interfecto
a tamira regia massa
getarum cambises fili
us cyri successit in re
gnum · q̄ expletis · vij.
annis duos magos
fratrel habuit succeſſo
res . quibus oculis a
ꝑso darius filius ista
pis rex persaruꝫ consti
tutus est . cuius regni
anno secūdo factus ē
sermo domi ad zacha
riā · f.b.f. addo Ergo
o primo anno cyri vſ
q; ad scdm annū da
rij supputanē anni. xl.
in quib; tēꝑ altare fue
rat extructum. et tacta
fundamenta tēpli. vi
cinis i circuitu natiōib
et cambise rege ꝑsaruꝫ
opꝰ ꝓhibentib; sic be
ſdras scribit. Secūdo
q̄ anno darij aggeꝰ et
zacharias ceperūt et
hortari ꝑplꝫ ad restau
ratōꝫ tēpli tanto tem
pore intermissam.

¶ In mēse octa.
Nouēbri qui consūp
to calore estatis inutil
est hyemis quo tempe
re lege nulla solēnitas
celebrat. Erant siqui
dem tres celebres solē
nitates. prima quę di
citur palcha. secunda
pentecostes · tercia
mense septembri solē
nitas tabernaculoꝝ.
Mense ergo nouēbri
hiemali mittit ꝓpha
ad ꝑplm adhuc frigo
re tribulationum de
pressum .

¶ Zacharias memo
ria domini · barachie
bñdictō domi. addo
testimoniū eius Quo
niam ergo populꝰ ab
ędificatōe templi pe
dit⁹ memoriā tñ ve
babebat. ⁊ ꝑpter me
moriam benedictoꝝ

et ꝓpter benedictōꝫ testimoniuꝫ-ꝫ zacharias filius barachie.filius addo ad consolatōꝫ ꝑpli mittitur.

¶Addo. Ipse est ananias qui missus est ad ieroboā filium nabaioth sub quo altare dirutū est ⁊ manus eius aruit-rursūq; ei restituta est ad ꝑces eius.

¶Iratus est do. ira dei non ꝑturbatōem eius-ꝙ merita ⁊ peccata puniendoꝝ signat.q; ꝫ puniunt a deo ut emēdentur

¶Iratus est do. Ira dei non ꝑturbatōem eius significat q̄ non irascit-ꝙ eoꝝ peccata in quos vlciscit. nec iratus vlciscit sed corripit vt emendet. Unde Dñe non in furore tuo ꝙ in misericordia tua corripe nos. Et alibi. Corripe me domine verū tamē nō in furore tuo ꝙ in misericordia ·

¶Hec dicit dñs Notandum q̄ in pauca versiculis et brevibus sententijs ī aggeo et zacharia semp additur dicit dominus exercituum. vt scīāt verum esse q̄ ꝓpit et aduersus regis imperiū ⁊ hostes circumfremētes ad edificatōem tē pli hac fiducia concrepentur

¶Conuertimini ad me. Ꝓcepit vt reuersi ē babilonia conuertantur ad deum. ⁊ de⁹ cōuertatur ad eos ne sustineant filij q̄ ꝑies ꝑ peccatis eoꝝ sustinuerunt.

¶Uerūtū verba Et his qui cōuerti noluerunt et his qui falsis pollicitatōib⁹ decepuerunt: morte subtractis. verba q̄ ꝑ ꝓphetas meos locutus sum manent in eternum. q̄ comꝓhenderunt ꝑies vr. ⁊ ostenderūt vera ee q̄ dixi et vii patres eoꝝ ritus vaticinia mea vera in se cōꝓhantes penitētes dixerunt Secūm opa nostra et peccata nostra reddidit nobis deus. et iuste acciderunt q̄ patimur.

¶Undecimo m. Undenarius immundus est.et ad carnis continentiā ptinet. Merito autē hoc mense videntur iudaico populo q̄ sequunt. quia sicut februarius est acerrimus in frigore hiemis. ⁊ sicut vicesima q̄rta dies mensis luna deficiente in tenebras obscuriorem habet noctē-sic populus cui ꝫ annunciabantur et maiore ꝑte sui in medio et chaldeis et assiriis exulabat quasi ceco et ꝑpetuo noctis et frigoris horore vꝫsus.

¶Sabath interpretatur virga et signat austeritā correptōem qua populus adhuc deprimebatur

¶Uidi per noctē. Inteq̄ populus dei duceretur in captiuitatem et hierusalem destrueretur. moyses facie ad faciem · ysaias sup throno et celsum et elevatū dominū videbant.sed populo sub graui seruitute cōsti tuto-hec visio nocte facta refertur.

¶Alit. Per noctem in qua cernit visio significat misticorum obscuritas.

¶memoria domini interpretatur
¶benedictio domini interpretat
ad zachariam filium ¶barachie si
¶mitice qui addo testimoniū eius interpretat.
¶puniuit illic
lii addo ꝓphetā dicens Iratus
qui per ꝓphetas ammoniti nolebāt corrigi
est dominus super patres vestros
¶qui non corripiunt ¶¶quia iratus
¶ii ¶o zacharia.
iracundia. ⁊ dices ad eos ¶¶Hec di
¶non homo non zacharias
¶¶qui timendus ē ¶in bebron sabaoth
¶Unde. acce
cit dominus ererciuum . Cōuez dite ad dominum et accedet ad vos. et ecōtra recessistis a me.et ego recessi a vobis.
¶reuersi de babilone
timini ad me ait dominus exercituum · Et conuertar ad vos dicit
¶similes in pena si in culpa.quasi facite vobis piculū ī alios
dominus exercituum · Ne sitis sicut patres vestri. ad quos clama
¶¶congregados ¶apte
¶q̄ tunc tpis. ysaias oseeioel et alij.
bant ꝓphetę ꝓiores dicentes.
¶hoc s.licet. ¶¶cui resistere insanire est.
hec dicit dominus exercituum .
¶ad dominū ¶actōnum
Conuertimini de viis vestris malis ⁊ de cogitatōnibus vestris pessimis
¶non loquentes ꝓphetas . sed me qui eram in ꝓphetis contēnebant.
sumis-⁊ nō audierunt neq̄ attenderunt ad me dicit dominus
¶Qui
Pa
tres vestri vbi sunt ⁊ ꝓphete?
Nunquid in sempiternū viuent?
Uerūtamen verba mea ⁊ legitima mea que mādaui seruis meis ꝓphetis.nunquid non comꝓhēderunt patres vestros? ⁊ conuersi
noluerūt cōuerti ¶¶seruo qui decepērūt eos.
¶¶plena bo
nimibus
sunt ⁊ direrunt . Sicut cogitauit dominus exercituum facere nobis
¶¶sic
cundū vias nostras ⁊ ¶¶secūdū adin
uentōes nostras: fecit nobis. In
¶¶teras.ī.post
die vicesima ⁊ quarta vndecimo
octauum in quo prima visio facta est
mense sabath.in anno secundo da
¶¶iterum
rii: factum est verbum domini ad
¶¶alias filij
zachariam filium barachie.filium addo ꝓphetam dicens . Uidi ꝑ noctem.⁊ ecce vir ascendēs super equum rufum.et ipse stabat inter mirteta que erant in ꝓfundo.e
post eum equi rufi varij et albi. Et
¶¶ignorans quid viderim volebam scire ratōꝫ
dixi Qui sunt isti domine mi . Et
¶¶ee visionis
dixit ad me angelus qui loquebatur in me Ego ostendam tibi quid
¶angelo qui loquebatur mecū re
sunt hec. Et respondit vir qui stabat
¶¶ticente
¶¶ista sunt re
bat inter mirteta ⁊ dixit . Isti sunt
¶¶na quibus ꝓcepit dominus. vt terrā sue subij
quos misit dominus: vt perambularent terram . Et respondērūt angelo domini qui stabat inter mirteta · et dixerūt. Perambulauim⁹
¶¶cerant potestati ¶angeli qui regnis et natōi
bus ꝓsidebant
¶¶plena bo
terram.et ecce omnis terra habitat
minibus
tur et quiescit. Et respondit angelus et dixit. Domie ererciuū vsq̄

Uir sup equū rufus ꝙ saluator ē.eius vestimēta-ī.caro rubea est sanguine passionis . qui captiuo populo in equo rufo ostenditur.in apocalipsi iobānis iam liberato ꝓlo in albis monstrat. Dic stat inter mirteta.ī angelicas potestates que ei etiam in ꝓfundo-ī. in carne posito ministrabant et post eum equi rufi et varij ⁊ albi.ſ.apli ⁊ apostolici viri q̄ totū mūdum peragrant.quorum ⁊ alij martirio rufi alij opib⁹ et doctrina et diuersitate signorum varij.alij virginitate ⁊ doctrīa integritate ⁊ cordis puritate albi. Cum vero ꝓphetia introgaret salvatorem de reuelatōe secretoꝝ ꝓphāl sensus ꝓmittit le ostensurum q̄s cernit · illo ꝓmittēte nō ipse ꝙ stās inter mirteta respōdet Isti sunt apli q̄ a dño mittunt. vt sua doctrina totū orbē replēāt. qui expleto officio. redeūt ad magni cōsilij angelum cū grām actōne dñes Impleuim⁹ op⁹ iniūctū ⁊ tra aīa dextra habitat a deo ⁊ ꝙscit a bell vitio Ut autē plena misericordia postulatur ad ꝙ refertur q̄ nec ierlim.ī.eccla nec vrbes iudee-ī.alie reū cōfitētes recipient veram libertatez donec trāsactis.lxx.annis b⁹ ꝙculi vera pax veiat et sabatism⁹ impleat. Deniq̄ dñs respōdet verba bōa ⁊ cōsolatoria q̄.ſ.et ꝓte cognoscim⁹.⁊ et ꝓte ꝓphetamus. Cū aūt venerit q̄ ꝑ-ē.q.e.ꝑ-ē. zhte rati de babilone b⁹ ꝙculi clamabim⁹. In cōuertendo dñs capti-
syon,

¶Et ecce vir. Hic virum putant hebrei michaelem angelum · qui vltor sit peccatorum m israel.et stabat inter mirteta que erāt in profundo ꝙ inter ꝓphetas et sanctos q̄ erāt in ꝓfūdo captiuitatis populi. Hunc virum sequebant equi rufi varij et albi. Quidam ordine mutato ꝑ albos significant ꝓlas et medos sub quibus captiuitas dimissa ⁊ templū instauratum est Per varios macedones-quoniꝫ quidam amici. alij ꝓsecutores fuerunt. Per rufos romanos sanguineos et cruentos qui populū occiderunt et templū subuerterūt. Alij sequences ordine litterę-virum q̄ ascēdit sup equum rufum et cęteros qui sequunt quattuor regna interpretantur. Primum et secundū sanguinariū assirios et chaldeos. quoꝝ ꝑmi-ꝛ.tribꝰ sub salmanasar duxere captiuas.secūdi iudā et beniamin incensa ierlim ⁊ templo subuerso. Tercios et quartos varios et albos.medos et persas · quoꝝ alij demētes vt cyrus et darius filius ystapis. ⁊ assuer⁹ quem greci artaxersen vocāt. Alij crudeles. vt cambises et cęteri.

¶Et ecce omis ter. Omnia sub nobis regna tuta sunt et pacata-nec aliqua premuntur angustia et responsione illorum-angelus qui interpelat ꝓ israel accipit occasionez precandi ꝓ populo.et dicit.cū totus orbē quietus sit et pacatus-quare domine non misereris hierusalē.maxime cuꝫ ꝑm promissa tua tempus captiuitatis expletum sit

¶ Clama dicens. Ecce verba bona et consolatoria quib⁹ spūs pro pheta clamare.

¶ Zelatus sum hierusalē. Cum hierusalē ab amore meo deficeret ego sicut sponsus amator castitatis p moderata flagella eā ad castitatem meę dilectōnis revocare volebam. si non amassem nō zelassem. Unde ex opposito p ezechielē dicit ex toto despicienti virū. Jam non irascar tibi et zelus meus recessit a te

¶ Zelat⁹ sū hieru. Hierusalē vbi pacis Syon speculatio sive specula. B est quę non bella seculi nec humana et terrena. B pacem et concordiā sanctorū celorumq; excelsa deliberat. Cui ppē vitia et refrigescentem caritatē quotidie irascēs dominus. tradit eam plecutoribus. Aduersarij vero adimplētes suam crudelitatem. ñ dei voluntatez. a porta vsq; ad portaz implent eā cruore occisorum. Sed dñs ex misericordia se eaz reedificaturū pmittit. et pendiculum vel funiculum scōm mensuraz et ordines singulorum in ea esse tendendum. Templum autem est corpus domi qđ passione destruerunt impij. sed in resurrectōne suscitatā ē. quod fuit seminarium. et cetera omnium domorum de quibus aplus loq̄tur. Vos estis tēplum dei. et spūssanctus habitat in vobis.

¶ Super gētes Isti sunt equi qđ supnominauit ecās rufos albos et varios. qbus tradidit indeos ad correpiendum. sicut pedagogo filium. Alle vero gentes dei pfiliū ignorantes. punierunt vt hostes. seueruntq; in traditos.

¶ Adhuc clama. Angelus qui diterat ppē. Clama. adhuc impellit clamandum.

¶ Ciuitates. Al. Ciuitates ecclie vel animę sanctorū quib⁹ vera bona. Ubi. Credo videre bona domi in terra viuentium. His bonis post incendia persecutionis quę a gentilibus vel hereticis ecclie pertulerunt pace reddita affluunt in multitudine virtutum. et quę abierāt erant p culpa nunc edificate in virtutibus consolatōz habēt spe eternorū

¶ Et ecce quattuor cornua. Consuetudo scripture est p cornua regna significare. Hęc quattuor cornua intelliguntur quattuor gentium regna. Unum babyloniorum quod iam pterierat. quando hęc visio cernebatur Secundū medorū et persarū quod tunc instabat Terciū grecorum et macedonum. Quartum romanorū. Ista cornua ventilauerunt et dispersērunt iudam. Quattuor fabri intelliguntur angeli qui obedientes deo reedificant quod gentes dispersērant.

¶ Al. Per quattuor cornua quę regnant contra populum dei quattuor passiones et perturbatōes animi signant. Unde. Hi meruēt cupiētes gaudentes dolentes. Contra has quattuor fabri et quasi boni medici nō cessant nuntiare apphetā. p se enim videre non poterat. sed ostendunt a deo. quattuor scz virtutes. prudentia. iusticia. fortitudo. temperantia. Hę virtutes edificant qđ quid vicia destruunt Sancti quoq; q̄ hęc remedia possidentes ecclesiam instaurāt fabri appellantur. Unde apostolus. Ut sapiēs architector fundamē tam posui. Vel quattuor fabri euangeliste qui oppressis iusticia ē sensum videatē deus et iudam. i. deum cōtentem. et hierusalez. i. pacis visionem in pristinam ledez restituūt et quos gētes vicior dispersērāt retrabūt ad salutem.

Ca. II.

¶ Et leuaui ocu. Quidam putant hoc ex parte completū sub zorobabel et aliis deo cibus qui vsq; ad aduentū saluatoris ppli israel rexerūt. Judeii mille annoz fabulā interpretant. corpalem corpalia reqrētes. Heretici suspicant egleste hierusalem quę passa erat ruinam peccatricum animarum. et esse restituendam. B⁹ medius intelligitur per hierusalē ecclia q̄ in passione et resurrectōe christi et qđie edificatur ab eo q̄ nouit mēsuras et merita singulorum.

¶ Qui prius elevatis oculis in quattuor cornib⁹ tristia vidit. nūc rursum leuat oculos vt videat virum cui orienī nomen est. de q̄ supra. Ecce vir assurgit. Hic edificet templum cuius architector et cōditor deus est.

¶ Hoc moraliter de anima bn credentium potest accipi. q̄ die edificantur a dño. et cernunt eius pacem

Ca. II.

Et leuaui oculos meos. et vidi. et ecce vir ⁊c. in manu eius funiculus mē. Et dixi. Quo tu vadis. Et dixit ad me. Ut metiar hierusalem et videam quanta sit latitudo eius et quanta longitudo eius. Et ecce angelus q̄ loquebatur in me egrediebatur. et alius angelus egrediebatur in occursum eius et dixit ad eum puerum istum dicens. Absq; muro habitabitur hierusalem pre multitudine hoīm

¶ Al. Hierusalē est ecclesia de q̄ dicta sunt gloriosa. in qua magnus dñs et laudabilis nimis. B habitatur ab hominib⁹. i. pplo legis ad fidē puerso et a iumentis. i. a gentibus ab ydolatria ad fidem conuersis. Vel p boies rationales et eruditi in scripturis. p immēta simplices intelligūtur istis christus est murus. ignis in circuitu. vt habitantes in medio calefiant q̄ prius tepidi. et illum pburantur aduersarij.

¶ Et ecce āgelus. Nunc bebrei putant michaelem. alius qui occurrit

gabrielem.qui loquitur ad michaelem vt loquat̄ ꝓphetę.quantam abundantiam omnium rerum.z multitudinem hominū z iumentorum.z firmitatem murorum.sit habitura hierusalem.quę in ꝓsenti vsq; ad fauillas et cinerem destructa sit. Hęc omnia iudei ad litterā futura fabulantur. vt ꝑ multitudine hominū z iumentorū hierusalem non possit habere murum. sed murus illi⁹ dominus sit defensio.z illius in medio habitantis ꝓfruatur gloria

¶ Do o fugite. Iuxta situm hierusalem assirij z babilonij qui tpi populum vastauerunt.in terra aq̄lonis habitabāt.ągelus qui loquebat̄ ad angelū ꝓphetantes in zacharia.nunc loquit̄ ad illos q̄ habitabāt in babilone ut a quatuor ventis in q̄s fuerant toto orbe dispersi.reuertantur in syon z o syon quę nunc habitas in babilone. reuertere ad patriam z sedem.

¶ Aquilo ventꝰ frigidissimus qui corda ꝑ affiat dura reddit.ꝑ ipitur his qui erant ad frigus aquilonis. z in toto orbe dispersi erant.z in nocte huius seculi versabantur.vt fugiant ad ecclam. et humilia reinquentes in sublimitate dogmatum consistant.

¶ Post gloriaz Cor saluatoris missi a patre induitur qui assūpta carne ꝓ⁹ glam diuine maiestatis mittitur ad gentes ꝑ quas spoliauerūt populuz dei vt q̄ ante eos fuerant ꝓdati.ꝑde sint fuiēb⁹ sibi.z ꝓgnoscet turba fulentium q̄ deus omnipotēs miserit eū

¶ Tetigerit. Tactus ꝓ vexatōe accipitur. qui ergo sanctos dei tāgit.sic est quasi vexare cupiat pupillā eius oculi.vt illā ꝓtect clara luce. Vñ in euāgelio. Vos estis lux mūdi.

¶ Quia ecce e. l. leuat deus manū vt pereant gentes aduersarias.z populū suuz ad hierusalem reducat.vel in ecclesiam.z nunc intelligantur ꝓ gentes ꝓtrię fortitudines ꝑ peccatores quotidie sue subjcūt potestati.

¶ Lauda z lętare. Recte post captiuitatem filia syon pronocatur ad gaudium. Videri. Cū conuerterit dñs c. p. s. e. z. l. i.

¶ Adhuc verba domini hortantis populum.vt post captiuitatem in sede pr̄stina restitutus gaudeat.z laudet deū habitantē in medio ei⁹.in quē gentes sunt credituręs.

¶ Hierusalem. Quam temptatōi derelinquet in ꝓsecutionibus iudeoruz.alij putant iub zorobabel z iesu hęc esse completa. quādo duę tribus quę dicuntur iuda reuersę sunt de captiuitate babilonis.ꝑ retenc in ꝑpetuo exilio

¶ Quia cōsurrexit. Surgere dicitur deus quando quasi de somno euigilat ad vindictam populi sui.et ꝑ habitaculo id est patriarchis et ꝓphetis apostolis in quibus z cum quibus dominus ad iudicium ad vindictam se venturuz testatur.

Ca. III

Et ostendit michi sacerdotem magnum z iesum stantem coraz angelo domini.z satha stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Et dixit dominus ad sathan. Increpet dominus in te sathan. z increpet dominus in te qui elegit hierusalē Nunquid non iste torris est eruptus de igne? Et iesus erat indutus vestibus sordidis.z stabat ante faciem angeli Qui respōdit.z ait ad eos qui stabant coram se dicens. Auferte vestimenta sordida ab eo Et dixit ad eum. Ecce abstuli a te iniquitatem tuam z induite te mutatorio. Et dixit. Ponite cydarim mundam super caput eius. Et posuerunt cydarim mundam sup caput eius.z induerunt eū vestibus Et angelus domini stabat. z cōtestabatur angelus domini iesum dicens. Hęc dicit dominus exercituū

¶ Et ostendit michi sacerdotem. Ostendit ꝓphetam ꝓ reditu populi

† ¶ filium iosedech qui cum zorobabel ꝓfuit populo. ¶ qui

† ¶ apud latinos dyabolus. ¶ nō a gelo domini.z satha stabat a detrimento.qz vera erat eius accusatio

¶ vt quasi indignum dicens qui tris eius vt aduersaretur ei. Et diabolus accusatorē ¶ increpatō dei tue male voluntati effectū auferat ¶ deus de se xit dominus ad sathan. Increpet ꝓ terram gloriam loquitur

in te dominus sathan. z increpet dominus in te qui elegit hierusalē Nunquid non iste torris est eruptus de igne? Et iesus erat indutus ¶ vel ob coniugium illicitum. vel ꝓ peccatis vestibus sordidis.z stabat ante faciem populi.vel ꝓ squalore captiuitatis.

¶ precipiens et persona dominici angeli Qui respōdit.z ait ad ¶ alios angelos

eos qui stabant coram se dicens. ¶ de quibus supra dixerat.

Auferte vestimenta sordida ab eo ¶ cum illa ꝓceptum opere complessent iocꝫ angelus dixit ad eum.

Et dixit ad eum. Ecce abstuli a te ¶ hec sunt sordida vestimenta. ¶ i. rabe

iniquitatem tuam z induite te mutatorio. Et dixit. Ponite cydarim ¶ i. mitram ꝓ quam sacerdotū dignitas intelligit quia abla

mundam super caput eius. Et posuerunt cydarim mundam sup caput eius.z induerunt eū vestibus

¶ sacerdotium. ¶ filium iosedech

Et angelus domini stabat. z cōtestabatur angelus domini iesum dicens. Hęc dicit dominus exerci

¶ filium iosedech ¶ christum

¶ in me.

taculo sancto suo.

tis eius ab igne.qa in seculo fuit nec eius incendio est adtactus Ardet enim rubus et non comburit. hic est etiam indutꝰ sordidis vestibus.quia qui peccatū non fecit.ꝓ nobis peccatum factus est. Sed ꝑ sordida vestis est ei ablata.cū nostra voluerit peccata.vt quia ille sordidis indutus est vestib⁹ nos resurgentes in eo semper candida habeam⁹ vestimenta. Mutatoria sunt.caro iam immortalis z ipassibilis. Cidaris sup caput splendet est diuine maiestatis.vt idem homo et dꝰ intelligat.

¶ Sathan stabat a dextris ei⁹. Alle. quia illum populū ei rapuit qui dū ei dilect⁹ fuit. Dextritas quę pro iustitia habita fuerat.credit.z iudaicus populus qui ꝓ retro.ad ꝓdiciam reclinauit.sed qua re\i quię in fine salus fient.dominus remouet sathan a dextris suis dicens. In

crepet dom⁹ in te.s.z einsdem populi liberatōem indicat qui elegit hierusalem. Iste est torris ereptus d.i.id est ab eterni ignis incendio liberatus in quem duce pfidia deffluebat.

¶ Legit in ezdra z in malachia q iesus cum ceteris alienigenis duxit vxorem. Unde vere accusat

¶ Cum ergo de cunctis iudeę verbis nunc hierusalem sit electa; deo non imputante ei peccata quę fecit. cur iesus conaris obruere q quasi tizio semiust? de babilonia euasit

¶ Si i viis meis. Post ablutōes sordi de vestis z restitutam dignitatem mundi sacerdotij. Hapitur iesu filio iosedech vt custodiat vias dei. z ponitur ꝓ mium q ideo sit pseueraturus inder z pōtifex in templo dei. z habiturus de numero angelorum qui eo tē pore ibi astabant q̃ auxilio contra hostes circūuallaret

¶ Alt Dirigit: Imo ad christum p nobis in carne pauperem factum ad quez refertur sicut ad caput q̃d̃q̃d de membris eius dicitur z noster pfectus: ei⁹ est victoria. Cum ergo p venerimus in viruz p fectum ia.m.e.p. christi. ille iudicabit dominum dei.i.nos qui sumus ecclesia p meritis singulorum cōstituens in ecclesijs prophetas apostolos. doctores. z huiusmodi. Unde. Deus stetit in synagoga d.i.m. aūt d.d. videns singulis prout vult. z nunc dabuntur ei angeli ad ministrandum. i. homines qui ī carne constituti: angelicam vitam ducent. qui non fluctuabunt. ß assistent ei in ecclesia cū iesu stante stabiles.

† ¶ ecce tanus factus es iam n.p.ñ d.t.a.c: ¶ ambulauerint mēbra tua.
tuum. † Si in viis meis ambula ¶ pcepta mea custodienda
ueris. z custodiam meaz custodie ¶ in pfectis hoc est ꝓmium tuum ¶ trāꝫ pōtifex
ris. tu quoq; iudicabis domū me ¶ vñ adorate dominum in atrio sancto eius
am z custodies atria mea. et dabo ¶ tecum qui te custodiunt. quorum auxilio securus non timeas hostes.
tibi ambulātes de his q̃ nunc hic ¶ angelis vel sanctis ¶ in conspectu tuo
assistunt. Audi iesus sacerdos magne. tu z amici tui qui habitant coram te. quia viri portendentes sūt Ecce enim ego adducam seruum ¶ aduciē
meum oriētem. quia ecce lapis ¶ istum
quem dedi coram iesu. sup lapidē vnum septē oculi sunt. Et ecce ego celabo sculpturam eius. ait dominus exercituum. z auferaz iniquitatem terrę illius in die vna. In die illa dicit dominus exercituum. vocabit vir amicum suum subter vineā z subter ficum.

Ca. .III.

Et reuersus ē angelus qui loquebatur in me. z suscitauit me quasi virum qui suscitatur de ¶ quietis vel ignorantie somno suo. Et dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi. Vidi. z ecce candelabrum aureum totum. z lāpas ¶ candelabri eius super caput ipsius. z septem ¶ lampadis ¶ candelabrum. lucerne eius super illud: et septem ¶ erant ¶ quibus olcum infunditē in lucernis. infusoria lucernis quę erāt super ¶ erant caput illius. z duę oliuę super illō ¶ euangelium vna a dextris lampadis. z vna a ¶ ce ¶ lampadis. sinistris eius. Et respondi. z aio ad angelum qui loquebatur in me dicens Quid sunt hęc domine mi? Et respondit angelus qui loquebatur in me. z dixit ad me. Nunquid nescisti quid sunt hęc? Et dixi Non domine mi. Et respondit et ¶ hec est interpretatio visionis quam deus reuelat. ait ad me dicens. Hoc est verbuz ¶ istuo domini ad zorobabel dicens. Nō ¶ .i. in multitudine. ¶ bellatorum. ¶ fit in exercitu nec in roboze. sed i spireducto populi. et vastato inimicorum. ritu meo dicit dominus exercituū ¶ eo. ¶ eo. Quis tu mons magne coram zo ¶ prstratus ab alto. ¶ domin⁹. ¶ christum qui primogenitus mortuoz a robabel in planum. Et educet lapidem primarium. z exequabit gratiam gratię eius Et factū est verbū a.s.m. dominum. s. christum. qui etiam lapis est conterēs inimicos quem ego dedi coram iesu filio iosedech. quia post illum venit. z in facie eius duo sunt. quia p se intelligebat illum ꝓfigurari. in quo vno. vij. oculi qui in illo sunt plenitudo totius gratię spūalis

¶ Verum metaphoram lapidis. quasi dicat. hunc lapidem clauis cruce et lancea militis faciaz vulnerari. et in eo passione celebretur iniquitas terrę in vna die z qua dicitur. Hęc ē dies quam fecit dominus. exul. z le. in ea. Et in illa die passionis vocabit vir. i. perfectus vir in christo amicum suū. i. credentes ex iudeis vel gētibus. vt sint sō vinea cuius fructus lęti ficat cor hominis. et q̃ ait. Ego sum vitis. et vos palmites. vos estis ficus. i. dulcissima refectō spiritus sancti.

¶ Alt. Ecce ego foueam fodiaz. Hoc iudei ad finem mundi referit quando venient iudicaturus christus. qui sordes. i. in medium. pferet opera singulorum et in illa die vocabit vnusquisq; sanctoz amicos. i. altos sōs ad requiem. vt operuz suorum virtute gaudeant.

Ca. IIII

¶ Et reuersus ē. Nullus videtur abisse qui loquebat in ꝓpheta. sed sciendum quoniam hūana fragilitas sue relinquitur ibi collutari dum a nobis. et angelorū eius auxilium abire. Ergo z ꝓpheta stupore magnę visionis attonitus rota mē te torpebat. z darū lumen veritatis videre non poterat. Visi ad aliam visionē cernēdā quasi de somno excitatur.

¶ Qui dormit illo sōno de quo dicitur. Si dormit. saluus erit. potest cantare cum sponsa. Ego dormio et cor meum vigilat.

¶ Ideo angelus interrogat excitatiū. vt illo respondente se nescire nos ab angelo discam⁹.

¶ Et ecce cādela. Hebrizus dicit p candelabrum aureum legem significari. Per lampadem quę est in capite christum qui est caput legis. z illuminat mundum. Per. vij. lucernas. sanctos. vij. lucernal que in christo plene quę sup candelabrū qi dictate spiritus sancto. ler scripta est. Per. vij infusoria quibo mittitur oleum in lucernas vt luceāt in candelabro. intelligitur q̃ p legem septem gratię de celo descendunt ad homines. p duas oliuas quę a dextris et a sinistris. inter quas media lampas lucet. legem z prophetas interpretatur. angelum quem ꝓpheta interrogat sensum intelligit a deo illuminatum. qui nobis voluntatem dei indicat. qui non respondet sed interrogat. non est ignorantia. sed vt ad intelligendum excitet. Non in exercitu nec in roboze. verbum domini ad zorobabel ipsa est interpretatō visionis de reductōne populi quę non fiet multitudine bellatorum. ß spū dei reductus est populus. et aduersarij tuo vastati. Per montem magnum

Audi iesus sacerdos ma. Promiserat iesu filio iosedech q̃ iudicaret. z domū eius. z custodiret atria. z haberet angelos ministros angelice dignitatis. nunc dicit ei. z amicis eius. i. discipulis eius et ꝓphetis. q̃ sūt viri portendentes. i. positi in signum futurorū q̃ plenam felicitatem z pfectam beatitudinem sunt habituri. quando ille venerit cui nomen est oriēs Qui etiam lapis angularis dicit. coniungens duos parietes in vnum. sup quem. vij. oculi de quibus ysaias. z requiescet sup eum spiritus sapientię z intellectus. spiritus consilij z fortitudinis. spiritus scientię z pietatis. et replebit eum spūs t.d.

¶ Alt. Iesus magnus sacerdos. dominus saluator. amici eius apli qui sunt portendentes viri. i. facta ei⁹ mistice accipiētes. l'aspiciētes. z de ꝓphetis futura cognoscentes. qui eccum natum sup populo gentiliuz interpretat. Qui etiam seōm aliam figuram orien dicit. p lumine. z lapis qui seōm danielē de monte abiasus est. pro robore. quo omnia regna conterit. dicitur ergo christo. tu z apostoli tui. audite promissionel quas feci implendas ī vobis. z statim vertitur sermo ad auditores loquens de ipso christo. Ecce ego e

qui stat coram Zorobabel. vbi abolus interpretat' quiadnersat' ie'u. et elevatur contra Zorobabel. z populū indeorum. B videt in plano. qz pstrat z humiliatus sub pdicto israel. quo inuito eduxit deus lapidem primariū .i. christum filium suum qui semper auxilium fuit populo israel. et gratia eius lapidis in eos quos reduxit de captiuitate erequauit gratiā quam i patres eorū exercuit

¶ Al. Candelabrum. ecclesia aurea ꝓpter spiritualem intelligentiam scripturarum. lampas christus qui in ecclesia fulget. Septem lucerne z infusoria earum gratie spiritussancti. per ꝙs oleū misericordie dei influxit ecclesie. duc olive moyses et helyas. .i. lex z prophetie que de christi passione predicabant. Vel olive euangelium qd a dextris z lex que a sinistris. Mons dyabolus et ātichristus qui audet se erigere contra christum qui ad Zorobabel dicens. hec omnia tibi dabo si procidēs adoraueris me. quem dominus calcat dicēs Vade retro sathanas Scriptus est enim dominū deum tuū adorabis z illi soli seruies. Lapis primarius verbū quod e. in principio apud patrem. quod eductus de sinu patris in carne. q̄ equat gratiam legis gratie euāgelij. vt equalem nō accipiant. z credentes ex israel z populo gentium.

¶ Manus Zorobabel. Principes reuerieti um fundamentum tē pli iecerunt z consummauerunt. z ꝙs videritis in templo quod nunc edificatis calmē impositū. vos q̄ nunc dubitatis. tunc scietis quod ego zacharias quicquid dixi vo inspirante annunciaui.

¶ Al. Zorobabel christus qui fundat z pficit ecclesiā. in cuius manu corpus ipsi⁹ nō plumbeū. B stannеum z ab omni peccato purissimū. vij. oculi q̄ discurrūt in vniersam terram. vij. sunt spūs. quia nihil latet dominū. sed ꝑtinent z futurorū z p̄sentium conscius est. et reddet vnicuiq; scōm opa sua

¶ Quis enī. Vere Zorobabel z socij eius cōsiliū de auxilio dei p nihil habebunt dies regū opus dei impedire volentiū. qt q̄nis in purpura videant illos splendere. z exercitu circūdatos. tñ intelligēt vitā eorū paruā et malā. z nihil cōtra deū posse. z iō letabunt. in expletōe opis. z videbunt auxiliū saluatoris. q̄ de stirpe Zorobabel. promittit' q̄ lapis. p fortitudine ſtā ne' mur' fortis z robust⁹. sicut cū stannū alia metalla ab igne recedit. z cū sit eo⁹ vel ferrū natura durissimū si absq; stanno fuerit vrit' z cremat'. sic oīs angelorū z hominū fortitudo. si nō habet auxiliū saluatoris imbecilla est et fragilis.

¶ Quid sūt due olive. Quia B quod ꝙsitum non respondit. quia supra me erat. z audire non merui. minora interrogaui. scīm illud. Pulsa te et apietur vobis.

¶ Bupius dictū erat de duabus olivis. qz quia ꝓpheta non retinuit. hic interrogans audire non meruit. vel qz ibi obscurius dictū e. B manifestius dñi ad me dicēs Manus Zorobabel fundauerūt domum istam. z manus eius ꝑficient eaz. z scietis qz (tunc Zacharias. quasi pauci sunt qui despiciunt regale fastigium. ſz Zorobabel et despexit et socij eius) dominus misit me ad vos. Quis (descriptō humane vite) enim despexit dies paruos? Et lętabuntur. z videbunt lapidem stāneum (et) in manu Zorobabel. Septē (quos vidisti in lapide) isti oculi domini qui discurrunt i (illo nihil respondente) vniuersa terra. Et respondi. z dixi ad eum. Quid sunt duę olivę ad dexteram candelabri z ad sinistrā (illo nihil respondente) eius? Et respōdi secūdo. et dixi ad (metaphorice quia in similitudine spicarum recte erant arbores. et sicut spica aristho sic iste vallat' ramis et foliis tecte surgebant in sublime ꝙ despicis supra non quesierat.) (vel rami) eum. Quid sunt duę spicę oliuarū (lre duo rami qui in manibus sunt duarum narium) quibus sunt suffusoria ex auro Et ait ad me dicens. Nunquid nescis quid sunt hęc? Et dixi. Non domine mi. Et dixit. Isti sunt duo filij olei. qui assistunt dominatori vniuersę terrę

Ca. V.

Et ad aliam visionez. a letis ad (tristia) Et conuersus sum. z leuaui oculos (lre. falcem volātes) meos. z vidi z ecce volumen volans. (ro est iudiciariam dei sententia ex que cunctorū delicta succidit.) Et dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi. Ecce ego video volumen volans. longitudo eius .xx. cubitorum. z latitudo eius .x. cubitorum. Et dixit ad me. Hęc est maledictio que egreditur super faciez omnis terrę. quia omnis fur sicut (in volumine) ibi scriptum est iudicabitur. z (damnabitur) ois iurans ex hoc similiter iudicabit'. (quia) Educam illud dicit dominus exercituum. z veniet ad domum furis z ad domum iurantis in nomine meo mēdaciter. z commorabitur (in terra) in medio domus eius. et cōsumet eam. z ligna eius z lapides eius. (ꝙ simile) Et egressus est angelus qui loquebatur andire desiderat. Vel certe silentio angeli cōfutat' ei⁹ audacia. qz maiora se scire cōfidebat. Deinde dicit qz nō totū q̄sierat qđ scire debuerat. iō nihil B respondet' ei de olivis. B ipse plenius q̄rit addens spicas. vel ramos oliuarū. de quibus supra tacuerat.

¶ Al. Per duas olivas. duo testamenta. euangelium spūale a dextris. lex corpalis a sinistris. z qz nec totū euāgelium nec totā legē explanare possum⁹. q̄si ramusculos ex eis excerpimus. qz ex pte cognoscim⁹. z ex pte ꝓphetam⁹. Alij duos ramos oliuarū. vel spicas z filios olei. i. pinguedinis vel spiritus sancti. per quos olei misericordie dei influxit ecclesie. duc olive moyses et helyas. .i. lex z prophetie que de christi passione predicabant. Vel olive euangelium qđ a dextris z lex que a sinistris. Mons dyabolus et ātichristus qui audet se erigere contra christum qui ad Zorobabel dicens. hec omnia tibi dabo si procidēs adoraueris me. quem dominus calcat dicēs Vade retro sathanas Scriptus est enim dominū deum tuū adorabis z illi soli seruies. Lapis primarius verbū quod e. in principio apud patrem. quod eductus de sinu patris in carne. q̄ equat gratiam legis gratie euāgelij. vt equalem nō accipiant. z credentes ex israel z populo gentium.

¶ Manus Zorobabel. Principes reuerieti um fundamentum tē pli iecerunt z consummauerunt. z ꝙs videritis in templo quod nunc edificatis calmē impositū. vos q̄ nunc dubitatis. tunc scietis quod ego zacharias quicquid dixi vo inspirante annunciaui.

¶ Al. Zorobabel christus qui fundat z pficit ecclesiā. in cuius manu corpus ipsi⁹ nō plumbeū. B stannеum z ab omni peccato purissimū. vij. oculi q̄ discurrūt in vniersam terram. vij. sunt spūs. quia nihil latet dominū. sed ꝑtinent z futurorū z p̄sentium conscius est. et reddet vnicuiq; scōm opa sua

¶ Quis enī. Vere Zorobabel z socij eius cōsiliū de auxilio dei p nihil habebunt dies regū opus dei impedire volentiū. qt q̄nis in purpura videant illos splendere. z exercitu circūdatos. tñ intelligēt vitā eorū paruā et malā. z nihil cōtra deū posse. z iō letabunt. in expletōe opis. z videbunt auxiliū saluatoris. q̄ de stirpe Zorobabel. promittit' q̄ lapis. p fortitudine ſtā ne' mur' fortis z robust⁹. sicut cū stannū alia metalla ab igne recedit. z cū sit eo⁹ vel ferrū natura durissimū si absq; stanno fuerit vrit' z cremat'. sic oīs angelorū z hominū fortitudo. si nō habet auxiliū saluatoris imbecilla est et fragilis.

¶ Quid sūt due olive. Quia B quod ꝙsitum non respondit. quia supra me erat. z audire non merui. minora interrogaui. scīm illud. Pulsa te et apietur vobis.

¶ Bupius dictū erat de duabus olivis. qz quia ꝓpheta non retinuit. hic interrogans audire non meruit. vel qz ibi obscurius dictū e. B manifestius dicit. Libri apti sunt.

¶ Ecce ego vi. Greg. Quid est volumē volās. nisi scriptā sacra q̄ dē de celestib⁹ loquit' ad supiora mētis nostre intentionez leuat. Quia dē illam sup nos esse aspicim⁹ vana attendere. i. ocupiscere tentant. Quę latitudine cubitorum .x. longitudinem vero .xx. habe ꝓhibet'. qz latitudo opationis nīe simpla e. z longanimitas spei in duplū tendit'. qñ. p bono opere et B nob requies mentis z illic gaudia eterna parant'. attendāte veritate q̄ ait. Dies reliq̄rit domos. aut agros. Ec. cētuplū in B seculo. r. z in f. v. c. p. Centenari⁹ numer⁹ de cēplicato denario fit pfect⁹. B ut ꝙs cētuplū accipit q̄ et si nihil habuerit. ipsa in pfectōe minis tā in B seculo nihil habe q̄rit. Qz q̄ p hāc duplū. p simplo nob reddit'. recte B volumē p. xx. cubitos in longitudinē tendit' qđ p. x. dilatat'. Bz qt B ipsa sacra eloq̄a ad celestia dānatos sunt eis q̄ illa l'cre nolūt. l'certe socēdo ꝓtenunt. recte de B volumie dr. B e maledictio q̄ e. f. f. o. r. ꝛc. maledicat' adūgit. qz ois fur sic ibi scriptū est iudicabit'.

¶ Dicit quidā viganti et. r. q̄ sunt. xxx. ad etatē christi referri. qz pater ī iudicat quicquid B omne iudiciū dedit filio

¶ In viginti q̄ et duab⁹ decadib⁹ efficit' austera et tristia nunciantur. In .x. i. vna decade meliora et pspera. In his q̄ oīmod⁹ numeris prius tristia et p̄ea leta dicūt. qz ad B corrept⁹ deus vt emendet. et p oīa supplicia erudit' isrl. B e maledictō p̄ra eos q̄ putāt furtū z piurū esse pua crimia. dr q̄ maledictō q̄ī volumē l'falce descripta ē. veniat sup domū furis et piurī. ibi commorās. et omnia denastans. Quid ergo de his q̄ maiora reputantur crimina. sicut adulteriū. homicidium. sacrilegiū

¶ Et egressus est angel⁹. Angelus qui loquebatur in prophetis est

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

egressus de eo. ꝛ quasi cominus loquens ꝓcipit vt leuatis oculis videat peccata plurium mensuram coacernatam, pfecta ꝛ impleta delicta cuncto rum-hec amphora est oculus-i. ostensio peccatorū. Ut quorum vicia primitus latitabant dispersa. in vnum coacernata oculis omniū panderent Quia dum egreditur israel de loco suo p captiuitatrm cunctis gentibus qualis in terra sua fuerit mōstratur. Per massam plumbi, significatur grauissimum pondus peccatorū, ꝛ super hanc amphoram omniū delictorum media sedebat impietas. i. ydolatria. que excedit omia peccata israel. et in suo scelere gloriabatur. sed mittitur ī medio babilonis ꝛ malo captiuitatis ꝓmitur ab āgelo dei vt que prius letabatur ī scelere; eterno silentio conticescat

batur in me. ꝛ dixit ad me. Leua oculos tuos ꝛ vide. Quid est hoc quod egreditur? Et dixi. Quid nā ¶ vel mensura est? At ait Hec est amphora egre- ¶ per hanc amphorā ostendo tibi peccata populi ¶ ire. iniquitas diēs. Et dixit. Hic est oculꝰ eorū in vniuersa terra. Et ecce talentuꝫ plumbi portabatur. ꝛ ecce mulier vna sedēs in medio amphore. Et ¶ angelus dixit. Hec est impietas. Et proiecit eam in medio amphoꝛe. ꝛ misit ¶ quo autem et quibus portetur conclusa sequens lectio docet ¶ amphore. massam plumbeam in os eius. Et leuaui oculos meos ꝛ vidi. ꝛ ecce due mulieres egredientes. et spiritus in alis earum. Et habebant alas quasi alas milui. et leuauerunt amphoram inter terram ꝛ celum. Et dixi ad angeluꝫ qui loquebatur in me. Quo iste deferūt amphoram? Et dixit ad me. Ut ēdificetur ei domus ¶ ercussio dominus ¶ vt ibi eterna stabiliatur et ponatur ibi super basem suam.

Cena oculos. Volens dns ostēdere ꝓphete humanū gen⁹ et qua culpa maxime a deo dilabatur per ymaginem amphoꝛe quasi patēs os auaricie delignauit. auaricia quippe vlut amphora est. que os cordis in ambitu apertū tenet. Et dixit. hic est ocu. e. in vniuersa terra. Multos obtusi sensus homines cernimus. ꝛ tamen in his q̄ appetunt auaricie stimulis excitantur. et q̄ ad bona videnda cecī sunt. excitantibus premijs ad peragenda vigilantes fiunt Et ecce talentum plumbi portabatur. Quid est talentum plumbi nisi eadem auaricia pondus peccati. Impietas in medio āphore ꝓiciē. quia nimirum in auaricia semper impietas tenetur. Massa plumbi in os mulieris mittitur. quia. s. impietas auaricie petū sui pōdere grauatur.

¶ Hec ē āphora Amphora vel mensura ferebatur in aere. cui ipse angelus nomen imposuit. hic est oculus-i. ostensio omnium peccatorum. ꝛ ecce mulier sedens in medio amphore vl mensure que est impietas. et cum hec ita cerneret ecce massa plumbi instar lapidis ferebatur. vel suo impetu. vel dei iussione. vl ab alio cuius nomen tacetur. angelus autem qui loquebatur in prophetа ceriens ab eo vniuersa monstrabat. qui mulierem ꝓcipites misit in medio amphoꝛe que prius ferebatur libere ꝛ sup amphoram scelens omnibus apparebat. ꝛ ne forte rursus eleuaret caput ꝛ sua impietate gauderet. talentum plumbi in modum lapidis mittit in os amphoꝛe opprimens impietatē. et condendēs ne posset erumpe.

¶ At ecce due mulieres. Per duas mulieres indi interpretantur regnum medorū ꝛ macedonū. quorū vtrūq; afflixit populum babilonium ꝛ ibi impietas eorum sedem posuit. hoc fingunt ne quod de se dictum est. in se intelligatur

¶ Due mulieres que egrediuntur de terra sua inda sunt decem tribus que ab assirijs. ꝛ due que a chaldeis capte sunt. In alis quarum erat spiritus ici est potestas dyaboli. qui a spirito malo quasi vento flatuq; raptę celeri volatu ferebantur. Vluus auis rapacissima. per quem dyabol⁹ cuius

potestati traditur inda ꝛ israel vt ab eo in captiuitatem ducantur. et ille mulieres tulerunt amphoram. vel mensuram in qua clausa tenebatur impietas sub massa plumbi depressa p aerem inter celum ꝛ terram. Supra autem eruditus propheta de amphora non querit quid portent videns amphoram referri. sed quo portent. ꝛ respōdetur ab angelo vt edificetur ei domus in terra sennaar. Sennaar campus chaldeoꝝ vbi edificata est babilon. In babilonem ergo referunt hę mulieres impietatem. vt ibi ēdificetur ei certa domus Vere enim in babilone certa sedes est ipietatis

Ca. VI

¶ transitus ad aliam visionem.

Et conuersus ¶ altius ad celum ¶ oculos. sum. et leuaui oculos meos et vidi. ꝛ ecce quattuor qua- ¶ quod supra mirreta vmbrosos hic eruos vocat drige egredientes de medio duo- ¶ illi ¶ qui nulla vetustate possunt consumi rum montium. et montes: montes ¶ erant ¶ eruē ri et sanguinarij erant et babilonica crudelitas ęrei In quadriga prima equi rufi te terribiles ¶ regnus medorum et persarum quod egredicns p assueri regio eductum mortem omniū iudeorum triste in quadriga secunda equi nigri. ꝛ nuncio ꝓferebat ¶ macedones sub quorum rege anthiocho machabeorum victo in quadriga tercia equi albi. i quadriam legimus ¶ romani regē. quorum alij clementes in iudeos vt iulius cesar. driga quarta equi varij fortes. Et alij ꝓsecutores vt vespasianus. respondi. et dixi ad angelum qui ¶ quid significant. loquebatur in me. Quid sunt hec domine mi? Et respondit angelus ¶ i. quattuor plage mundi que assistunt et parent domino. michil et ait ad me Isti sunt quattuor vēti eminus hec quattuor regna absq; dei fecerunt voti celi qui egrediuntur vt stent coram dominatore vniuersę terrę.

¶ Greg⁹. Quid aliud in his duabus mulieribus accipimus nisi duo principalia vicia. superbiam. s. et inanem gloriam. que impietati absq; vlla dubitatōne conūcta sunt. Que ꝛ in alis suis spiritus habere narrantur. quia in actōnibus suis sathane voluntati deseruiūt. Spiritus appellant⁹ quo in euangelio. cum. i. e. a. b. Et habebāt alas quasi alas milui. Milui nus semp rapture studet pulloꝝ. Iste mulieres ergo alas habent quasi alas milui. quia actōes eius dyabolo procul dubio silles sūt quia insidiātur semp rapturę parunlorum Et leuauerūt a. i. ꝛ Superbia ꝛ vana gloria habent hoc ꝓpriū vt eos que inceperunt in cogitatōne sua superēteros extollāt. ꝛ modo p ambitum rerum mō p desideriū dignitatum quem semel captum tenuerint in bonoris altitudinem deuent. Qui aūt inter celum ꝛ terram est. prima deferit. ꝛ ad supna minime ptingit. Iste mulieres. s. superbia ꝛ vana gloria mentē captam ita leuant ut quosli- ¶ Ca. VI. bet primos quasi despicientes deserant. ꝛ alta gloriantes petant. sicnec equalitate fraternitatis in primis. nec tamē summa ptingere ualēt. Sennaar fetor eoꝝ. sicut bonus odor et virtute. ita econtrario fetor et vicio. Radix enim omniū malorꝝ est cupiditas. ꝛ ḋa quodlibet malū p auaricia generatur. Digniū est vt domus auaricie in fetore cōstruatur. Sennaar vallis est latissima que p confusione mentiū atq; linguarū babilon dicta est. ꝛ quia p auaricia ꝛ impietate certū est. oīa mala exurgere. merito hę in pfusione ꝓbentur habitare

¶ Isti sunt quattuor venti. Notandū q̄ p climata mundi in scripturis sanctis scōm litū bierusalē et templi appellantur.

¶ Quidaꝫ dicūt quattuor q̄drigas quattuor eu angelia. Equos apostolos. quoꝝ alij rufi martirio. alq obscuri et nigri, pfunditate ꝛ cognitōe misterij. alij albi gratia virginali. alij varij ꝛ fortes. gratiā curationū ꝛ diuersarum virtutū habentes. Hę quadrigę mittuntur in quattuor mūdi cardines ad explendam dei voluntatem. quibus dicitur ab angelo. Ite et pambulate terraꝫ. in cunctis terrę finibus euangeliū seminate. Ecce q̄ egrediuntur i. t. a. Requieuisse dicitur spūs domini vel angeli quādo in terra aquilonis durissima dyaboli regna. aplica ḋdicatōe subuersa sunt.

¶In qua erant equi nigri egre. Prima quadriga in qua equi rufi qd egerint nō dicitur. Quādo enim prophet̄a ℟ referebat iam babilonium regnum ꝓterierat et totam aliam medi possidebant ℟ quorū rege dario anno eius secundo omnia visa sūt que supra exposuimus. Nigri ergo equi egredi dicebantur in terram aquilonis ad euertendum ſ. regnū chaldeorum

Et varii egressi. Reges macedonū ie quuntur vestigia medorum. et sicuti medi chaldeos. ita macedones medos et persas ⁊ chaldeos sibi subiugauerunt

¶Ecce qui egre. Tradunt hebrei q̄ albi equi id est alexander et macedones qui p̄ medos sunt egressi in terram aquilonis reg̃ eiecere fecerunt spiritū ꝓphetalem in terra aq̃lonis eo q̄ contra medos dei impleuerunt voluntatem. et in breui imperium medorū et persarū a macedonibus sit ereptū. Hāc dis enim illorū qui ꝓmuntur consolatō eit li sciant hostes suos ci to esse pituros.

¶Sume munera q̄ offerūt. aurum et argentum.

¶Oldai. deprecatio domini. Tobias bonus domi. Idaia notus domini. Pto oldai posita ponet̄ beñ a. somnium. ⁊ in quarto loco addet̄ beñ id est gratia. Captiuitas autem in dcorū. i. ꝓphetarum confitentis. sūt vicia et peccata. Qui vero penitēt reuertūt in hierusalē. i. ecclesiā. ab his in penitētia deum ꝓcantibꝫ ⁊ bene placētibꝫ deo. ⁊ notis. i. ꝓphetis a deo. offertur aur et argentū de quib fiūt corone ī domo iosie qui dicit saluetof. ⁊ est filius sophonie. i. visitatōnis domini. quia visitatur a domino qui prius egrotauerat et saluatur. Hę corone imponuntur iesu id est christo qui in mēbris reuertentibus corona tur. qui est filius iosedech. qui interpretatur dominus iustitie. quia christ? reddit vnicuiq; iuxta opera sua. Ipsi dicitur. Ecce vir oriens nomē eius.

In qua erant equi nigri egredie
bantur in terra aquilonis. et albi
§ad ē romani
fortes et robusti egressi sunt ad australem pla
egressi sunt post eos. ⁊ varii egres
gam et totam terram celeri impetu vastauerūt
si sunt ad terram austri. Qui autē
erant robustissimi. erierunt et que
§alias discurrere.
rebant ire. ⁊ discedere p omnē ter
§angelus qui loquebatur i me
ram ad romanum imperium.
§vestris peribus cun
cta subsistunt.
ram Et dixit Ite. perambulate ter
ram. Et pambulauerunt terrā. Et
vocauit me. ⁊ locutus est ad me di
cens. Ecce qui egrediuntur in ter
ram aquilonis. requiescere fecerūt
spiritum meum in terra aquilonis
Et factum est verbum domini ad
§ab illis qui de transmigratione
reuerunt. §ab oloai et ab aliis
me dicens Sume a transmigratō
§deprecatō domini
ne ab oldai. ⁊ a tobia ⁊ ab idaia. ⁊
venies tu in die illa et intrabis do
§qui custos et coitinuus erat templi oīs et
mum iosie filii sophonie qui venē
ibi corone eterna statione quiescent.
runt de babilone. ⁊ sumes aurum
§in domo iosie.
§non vnam sed u
et argentum et facies coronas. et
as auri et argenti varietate distinctas
§vnā et illis
pones in capite iesu filii iosedech
sacerdotis magni. ⁊ loqueris ad
eos dicēs. Hec dicit dñs exercituū
§i. zorobabel qui ideo vocat oriens
q̄ et humilit et caute no in ducem populi cōsur
dicens Ecce vir oriens nomē eius
get. §multitudo sacrificium.
Et subter eius oriet̄. ⁊ ędificabit
§post extructus tem
plum
templū domino Et ipse portabit
§alteram coronam. §g principis prātes
gloriam. ⁊ sedebit ⁊ dominabitur
§seo et iesus filius iosedech
sedebit sup̄ sacerdotali sede
super solio suo. Et erit sacerdos su
§iunctio trinis et consiliis
populum dei gubernabit.
per solio suo. ⁊ consiliū pacis erit
† §qui de regia et laurica tribu descenderunt.
inter duos illos Et corone erunt
§notus domini.
§p oloai beñ ponitur. §gratia
§alias beati §hic quartum
adponitur cum tria tantum ponit.
belen ⁊ tobie et idaie et hen filio

§visitatio domini. § et hoc erit
§in sempiternum
sophonie. memorabile ī tēplo do
§a deo p peccata
mini Et qui procul sunt venient et
§vbi habitat deꝰ.
ędificabunt in templo domini. et
§et tunc et eventu rerum et ꝓsperitate cognoscetis q̄ dominus omnia ꝓdixi
scietis quia dominus exercituum
§hec omnia erunt si pce
misit me ad vos. Erit autem hoc
ptis domini obedieritis.
si auditu audieritis vocē domini
dei vestri.

Ca. VII

Et factum est
in anno quarto darii
regis. factum est verbum domini
ad zachariam in quarta noni men
sis qui est casleu. Et miserunt ad
§i. ad templum quo dō iam erat instauratum
domus dei sarasar. ⁊ rogomelech
⁊ viri qui erant cum eis ad depre
§scisatarges
candum faciem domini. vt dicerēt
tura a sacerdotibus.
sacerdotibus domus domini exer
§tuum et prophetis loquentes.
§modo cum restituta est hierusalem.
§propter memoriam destructōis. §qui
Nunquid flendum est michi i mē
appellāt̄ iuli? §fletus et ieiunii sanctificatio
se quinto. vel sanctificare me de
diat̄ q̄ g abstinentiam curati sanctificantur.
beo sicut iam feci multis annis?
Et factum est verbus domini exer
§tu prophete et
persona mea.
cituum ad me dicens Loquere ad
§qui terreno affectu ieiunat vel
com edit.
omnem populum terre et ad sacer
§abstinentes a cibis
dotes dicens. Cum ieiunaretis et
§planctu exterior amissa tgali letitia.
§quando capta hierusalem.
† §q̄ godolias occisus est ab ismaele
plangeretis in quinto et septimo
§desolatōis templi et subuer
sionis hierusalem §nunquid poterat mi
chi q̄ ieiunabatis
per hos. lxx. annos. nunquid ieiu
§et cōtrario
nium ieiunastis michi? Et cum co
si q̄s comedistis vel māducastis. § si mihi neq̄s
medistis et bibistis: nunquid non
enim hec rebus placat deus. sed bonis operibus
q̄ esca nō cōmēdat nos deo. ſs ꝓcepta faciam?
vobis comedistis et vobismetipis

Non iesum diuidim? nec duas personas de vna facimus. Ds qui iesus dicitur. quia saluat. ipse est oriens q̄a in diebꝰ eiꝰ orta est iustitia. Sub hoc oriente orietꝫ multitudo credentium que ędificabit ecclesiaꝫ dō. ⁊ ipse in singulis mēbris coronatus portabit gloriam illorum. et ipse rex et pontifex sedebit in throno tam regali q̄ pontificali. ⁊ consilium pacis erit inter utrumq; quia vtraq; gloria cōsentiet in domino ihesu. Post coronatum christum. ꝓmittitur corona etiaꝫ his q̄ somniant eaꝫ ꝓspeculum in enigmate. et quibus bonus est dominus ⁊ qui noti sunt a deo et eius gratia repleti visitantur ab eo ⁊ qui prius in babilone gemebant. longe a tuicēa p singulos ꝓfectus ędificabūt domū dei. ⁊ oēs pari mente cognoscēt q̄ deꝰ miserit ꝓphetam ad eos

¶Corone erunt hebrei dicūt ananiā azariā ⁊ misaelē de captiuitate reuertentes aur ⁊ argentū in munera templi. ⁊ coronas pōtifici⁹ ⁊ duces attulisse. et ben quē supra nō diximus. i. gratiam danielē. ſ. eius mun cre venisse. et iō beñ ꝓ oldai positū ē. vt ex iter ꝓtatione nominis q̄ somnii dicat̄ ostendatur danielem in captiuitate politum. ⁊ tres pueros regalis somnij misteria cognouisse. Ipse enī daniel ⁊ tres pueri oranerūt dominum. et ita consecutus est daniel interpretationem somnij.

¶Corone prius ꝓpositę capitibus duorum nominibus illorum a quibus oblate sunt ꝓ secrabātur in templo dei in sempiternaꝫ memoriam ⁊ tūc de toto orbe gentes que paulo posite sunt venient et ędificabūt in templo domini vnusquisq; p

¶Et factū ē ī an. Hebrei autumant sarasar et rogomelech et ceteros qui cum eis erant fuisse persas. et duces regis darij timentes templum. qui audientes templum esse cōstructum p legatos querebant a sacerdotibus et

pphetis si fcem priore
consuetudinem quin
to mense cū a nabuch.
hierusalez subuersa ē
adhuc duraret causa
ieiunij. z fletus. cum iā
esset restituta hierusa
lem. an potius causa
restitutionis mutasset
tristiciam in gaudiuz.
Vt pse timentes de
um sicut cum flentib⁹
iudeis flenerūt ita cū
gaudentibus gaudeāt
Postq̄ autem scisci
tantum expleta est le
gatio. fit sermo dei ad
zachariaz imperāl vt
loquatur ad vulgus
z ad sacerdotes q̄d re
spondere debeant le
gatis.

¶ Nūquid ñ fūt
Quali. cur tanta scru
pulositate queritis q̄n
debeatis ieiunare et
plangere. cum ego iaz
per ysaiam et per ali
os prophetas manda
ui omni tempore esse
ieiunandum a malis.
z studendum in oper
bus misericordie.

¶ Judiciū ve-ru-
Moyses. Hic magnū
iudicabis vt parium
nec accipies personaz
z pauperi non misere
beris in iudicio. q̄a iu
diciuz dei est

¶ Hec magis volui
hec quesiui. Hi faciunt
commendabile ieiuni
um. q̄ne non faciente
traditi estis captiuita
ti. non quero ieiuniz
desolationis z mestis
quin z septimi mēsis.

¶ Et noluerūt at-
Possunt hec referri
ad eos q̄ in ecclesia no
lunt audire deum. sed
coz aggrauant. z ideo
delinquentes in eccle
sia pjiciuntur de terra
confessionis. z fit indi
gnatio dei super eos.
et dispersi sūt p omia
regna vitiorum. et de
solata est terra eorum
vel anima. vel corp⁹
non habens deuz ha
bitatorem. nec in se spi
ritum reuertentem. et
terra quondaz deside
rabilis q̄e erat hospi
tium trinitatis. versa
est in desertum. z habitationē draconū.

¶ Ut ad amantem. Ad amal lapis fortissimus. qui omnia metalla cō
fringit. z a nullo confringit. Unde indomabilis dicit Ca. VIII.

¶ Et factuz ē. ver. Israeliticus populus in captiuitate cum assirijs et
chaldeis fornicatus est. z postq̄ ab amatoribz suis illusus. z pristino deco
re nudat⁹ ē. memor pristine felicitatis dicit. Reuertar ad vir meū priorē

bibistis? Nunquid nō sunt verba
non muto sententiā. que pri adhuc stante hie
que locutus est dominus in mā
rusalem. dico post reedificatam
prophetarū priozum. cum adhuc
hierusalez habitaretur z esset opu
lenta. z ipsa z vrbes in circuitu ei
us. z ad austrum z in campestrib⁹
habitaretur Et factum est verbuz
domini ad zachariam dicēs Hec
dixit dominus exercituum dicens.
vobis imprecē. vsq̄ quo iudicatio iu
stitiam
Judicium verum iudicate. z mise
ricordiam. et miserationes facite
vnusquisq̄ cum fratre suo. Et vi
duam et pupillum z aduenam et
pauperez nolite calumniari. z ma
lum vir fratri suo non cogitet i coz
de suo. Et noluerunt attendere et
verterunt scapulam recedentes. z
surda et obturauerunt aures suas.
ne audirent. onere
aures suas aggrauauerunt ne au
dirent. z coz suum posuerūt vt ad
amantem ne audirent legem. z ver
ba que misit dominus exercituz
in spiritu suo sancto per manum
prophetarū priozum. Et facta est
indignatio magna a deo exercituū
completa sunt verba domini par pari referē
et sicut illi ambulauerunt ad eum peruersi
et ipse ad eos pucisus incederet
dño ꝓmittendo.
Et factum est sicut locutus est. et
me
sicut non audierunt. sic clamabūt
eos
z non audiam dicit dominus exer
cituum. Et dispersi eos p omnia
regna que nesciunt. z terra desola
ta est ab eis eo q̄ non esset transiēs
q̄ ad
et reuertens z posuerunt terram
solitudinem
desiderabilem in desertum.

Ca. VIII.

Et factum est
verbum domini exerci
tuum dicens. Hec dicit dominus
affuri iudeos qui me dimisso
exercituz Zelatus sum syon zelo
quia magna peccata eorum.
quia cum multis amatoribus
magno. z indignatione magna ze
sed
latus sum eaz. Hec dicit domin⁹
exercituum. Reuersus sum ad syō
et habitabo in medio hierusalem.
que ante
Et vocabitur hierusalem ciuitas
veritatis. z mons domi exercituū
in quo immolanē victime et ceremoniarum
mons sanctificatus. Hec dicit do
minus exercituum. Adhuc habi
tabūt senes et anus in platēis hie
rusalem. et viri baculus in manu
eius pre multitudine dierum. Et
in
platee ciuitatis complebuntur in
pace virium solet fieri vt lasciua etas lusibus
et choreis gaudia concelebret.
gestu corporis me
santibus et puellis ludentibus in
platēis eius. Hec dicit dominus
ab his qui vocant vrbem pacis
tuo destructam et quasi i
exercituum Si videbitur difficile
possibile est quod sponsco pusillanimis
in oculis reliquiarum populi hui⁹
quando edificata est hierusalem. Qui ore
in diebus illis. nunquid in ocu
meo grutto cui nichil impossibile est
lis meis difficile erit dicit domin⁹
exercituum? Hec dicit dominus
exercituum. Ecce ego saluabo po
multi venient ab oriente
pulum meum de terra orientis. et
ille suscipiet in conti
gio dicit. Zelat⁹ sum.

¶ Zelatus sum
Quāto prius indigna
tus sum. q̄ a misi ama
toribus veterpata ma
culauerit thorū meum
tāto ampli⁹ nunc zelo
eā q̄ egit penitentiā. z
edificauit tēplū i q̄ ha
bitabo in medio eius.

¶ Reuersus sum
Dei syō z hierlz acce
pimus aie fideliuz spe
culātes deū z videtes
pace. q̄bz peccātibz ira
sua. de. tradet eaz cap
tiuitati ut deū p mala
sentiāt. quē ppopera z
bona nō senserāt. z cū
ipsi penitentiā egerit
dns ad eos reuertet.
z in quib⁹ prius regna
bant mēdacia vicioz
habitabit christus ve
ritas. et vocabuntur
mons dom⁹ domi

¶ Adhuc habita.
Tāta erit pspitas om
nū rerū vt nullo hoste
remanēte vsq̄ sec⁹ vi
q̄ ad vltimā pueniat
etatē z tremētes artus
baculo regēte sustētēt

¶ Platee hierlm. i. ce
lestiq̄ sūt virtutes i q̄bz
habitāt senes. ñ etate
sed q̄ti cani sūt sens⁹. bi
bunt z baculos i manibus. i. correptoz dicen
tes discipulis suis. q̄d
vult. In virga veniā
ad vos. an i spū lenita
tis. Et cū senibus ha
bitabūt anus. de q̄b⁹
paul⁹. bonora vidual
q̄ vere vidue sūt. In
plebis etiā ciuitate pue
ri z pueles ludentes
quos psalmista ad ca
nendū domino hortā
tur dicens. Juuenes z
virgines senes cum iu
nioribus laudēt nomē
domini.

¶ Si videbitur.
Cuz tempore ezechie
nis conciliabula chri
stianoz destruerentur. insule exilijs fideli
um implerentur. dum
libri cremabantur.
quis tunc crederet ec
clesias construendas.
ab ipsis q̄ eas destru
xerant

¶ Cum reliquijs populi qui de captiuitate venerant tantam felicitatem
pphetasset videbatur incredibile. Contra q̄z pheta. Non sunt mea que
respondeo. nec mea voce vtor. dei sunt. promissa q̄ replico

¶ Ecce ego saluabo. Quidam iudeoruz dicunt hec esse cōpleta sub
zorobabel et neemia edificato templo. et muris ciuitatis extructis. et statu
iudaici populi restituto a machabeis. et diuersis principibus. qui vsq̄

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ad herodem rekere indeam·alij ad consummatõem seculi referunt et sub christo quem frustra ꝓstolantur explenda cõmemorant

¶ Possumus dicere ℟ et parte esse completa tempe zorobabel quando reducto populo sub figura futuri d̃ⁱ b abierunt in hierusalem. Unde appellatus est populus dei. ⁊ dominꝰ appellatus est deus eorum non in mendacio ⁊ iniquitate. ℟ in veritate ⁊ iustitia· ⁊ in ecclesia sub christo maxime implentur. quando multi ex oriente et occidente veniunt et accumbunt cum abraam ⁊ y. ⁊i·in regno celorum. ⁊ discedēte umbra veteris legis. veritas euāgelij et iustitia christi ꝓdarat

¶ Confortẽ mi· Cum aggeus ⁊ zacharias iam exhortati fuissent populus ad edificandum. nunc tã scõm ũmonitões eoꝝ extruere ꝛplo hortãt nũc iterũ ꝙ duces et populum. vt experti veritatem in his quę prius audierant. nunc etiã accommodent fidem his quę modo ꝓmittũtur. nec timeant impetum medorum. nec insidias nationum per circuitus impedire volentium. ℟ confortent per os ꝓphetarum et die quo iacta sunt fũdamenta templi·usq; ad diem quo supedificatum est templus et audiant ꝙ sequuntur

¶ Dicit ecclesię. Confortentur manus vestre ꝓ bona opera in q̃b⁹ fundatur domus dei quando iaciuntur fũdamẽta fidei. ⁊ extruitur templum quãdo multitudo fidelium roboratur. ⁊ ita venit vt templum dei esse meretur· sed ante hãc edificatiõem quidquid boni operiꝰ habere nidebantur. vel homines. i. rationales. vel inmẽtales. i. simplices· ide nullam mercedem apud deum consequẽbant· sed erant in eis bella et discordię et tribulatio. frater fratrem supplantabat ⁊ inimici hominis domestici eius· ꝙa carebant pace quam christus vadens ad patrem reliquit apostol̃. Quid quid boni opis facit. vel iudeus vel hereticus. vel gentilis absq; fide christi sine mercede agit. ℟ recepta fide christi qui pro peccatis captiui tenebantur in mundo· ⁊ babilonio igne vrebantur· iam habent fructus vineę quę dicit. Ego sum vitis vera. His dat terra fructum· vt qui in lacrimis seminauerant in gaudio metant· ⁊ cęli qui exultant gloriaꝝ dei dabunt rorem diuini eloquij. ⁊ hęc omnia·i. pacem ⁊ abundantiã terre: habebũt reliquię populi. quas reliq; nobis dñs sabaoth.

¶ Et erit sicut eratis· Promittit quę futura erant post ędificatõem templi· vt sicut prius inter gẽtes erant in maledictõe ⁊ sibulo. sic saluate ⁊ reuerse in iudeã· erunt in benedictõne

¶ Tempe ꝓsecutionis·christiani gentibꝰ ꝓ circuitũ sunt in maledictũ ⁊ i exemplum·qt offenderunt in deũ suum·℟ postea recidita pace sunt in benedicõne. quia dñs miseret hierusalem. i. visioni pacis. ⁊ iude. i. fidẽ dñi cõsitẽtibus. Singuli etiam credentiũ qui ꝓpter vitia traduncti sathanę cum egerint penitẽtiã reuertent in pristinum statum. ⁊ videbũt pacem dei ⁊ confessionis suę gl̃am possidebũt.

¶ Sicut cogi. vt Israel. xij. tribubꝰ tradidit captiuitati. ꝙ eius ad misericordiam relicto israel captiuitate benefacit hierusalem et domui iuda

¶ Cogitaui vt bñ faciam·ut igit̃ ꝓmaneat mea sentẽtia. ⁊ nõ fiat irrita pollicitatõ. faciẽs ꝙ ꝓpio

¶ Ueritatẽ ⁊ iu. In iudicio prima ẽ veritas ⁊ iustitia· deinde sequit̃ misericordia. ℟ eum est iudicũ pacis vt iudex ꝓpositus habeat pacificare discordes

¶ In preceptis q̃ ad vitam pũnent et iunt plpicua. non debem⁹ querere allegorias. ne iuxta comicum quęramus nodũ in scirpo.

¶ Et factum est verbum domini. Ad id qđ inp̃ Saralar ⁊ rogomelech per legatos quesierant vtrum in mense. v. ⁊. vij·deberent ieiunare et plãgere. an pⁱ ędificatõꝝ templi finire ieiunium luctũq; ꝛponẽ. mixtus in medio populis quę facere et sperare deberent· tandem et persona domini respondet ꝓpheta. Ieiunia quarti mẽsis iudei arbitrãtur·i. initij. esse die septimo. et quia eiusdẽ mensis quando moyses de monte descẽdens tabulas legis fregit. ⁊ iuxta hieremiaꝝ muri ciuitatis tũc primũ sũt rupti. In quinto·i. augusto ꝓpter exploratores terę sanctę orta est seditio in populo. et iussi sunt montẽ non ascẽdere. sed p. xl. annos lõgis a terra sancta arcuire dispendijs. vt exceptis duobꝰ iosue et calepb omnes in deserto morerent. In hoc etiã mense pⁱ nabuch. et postea tyrus templum hierosolimis destruxit. et vrbem bethel cepit· ad quam confugerant multa milia iudeoꝝ. Iratum etiã templi in ignominiam oppresse gentis a tito anno rufo. In septimo·i. octobri· occisus est godolias et tribꝰ iude. et hierusalem reliquię dissipatę. Decimo·i. ianuario exebiel in captiuitate positus·et populus captiuoꝝ. audiunt templus esse subuersum quinto mense. Hę sunt causę luctus et ieiuniorũ quę hactenus

et o. et r-cum a-et y. et i in regno celorũ

¶ venient ex sy

on qui eripiat et auertat iniquitatem a iacob·

de terra occasus solis. et adducaꝝ

¶ ecclesie

eos·et habitabunt in medio hieru

¶ obedientes·

salem. et erunt michi in populum

¶ erit vnus grex et vnus pastor·

¶ pectorum·

et ego ero eis in deum in veritate

et in iusticia· Hęc dicit dominus

¶ ad cetera

exercituum. Confortentur manus

¶ quarto anno darij

quarto die mensis qui dicitur casleu.

vestrę qui auditis in diebus his

¶ de ꝓmissione futurorum ¶ qui ceperũt loqui

sermones istos p os prophetaruꝝ

a die quo fundari cepit domus d· ¶ qui ꝓphe

in die in qua fundata est domus

rauerunt vt t e.

domini exercituum vt templũ ędi

¶ audire debetis quia

¶ carte· ¶ Antecꝰ edifica

ficaretur. Et siquidem ante dies

retur domus dei omnis labor vester irritꝰ et tã

beninco ẽ iumenta in diuersis operib⁹ cassis

illos mercedi dominũ non erat. nec

conatibus frustrabant· foris aduersarij domi

scotio frater fratri insidiabat· ꝙ hec ola par rũ

merces iumentoꝝ erat. neq; in

pebatur

troeunti ⁊ ereunti erat pax pre tri

¶ omnes inter se hostili odio diri

bulatione. ⁊ dimisi omnes homi

debant

nes vnumquemq; contra ꝓxi

¶ quia tam dominus domini fun

mum suum. Nunc autem non iu

damenta sunt iacta et templum edificatum

¶ reuer

xta dies priores ego faciam reli

sio de captiuitate babilonis.

quiꝭ populi huius dicit domin⁹

¶ rpe

exercituum. sed semen pacis erit.

¶ que prius sterilis·

¶ aritatem et famem pristini temporis futura abundantia cõpensabit

¶ salutem humani generis. ¶ q

Uinea dabit fructum suum. ⁊ ter

prius auferebat

ra dabit germen suum· Et cęli da

¶ contra priorem aritatẽ

¶ irrigatione pluuiarum et rore noctur

no omnia pullulabunt ¶ ꝓ edificatõe

bunt rorem suum. ⁊ possidere faci

¶ que

am reliquias populi huius vni

¶ uersi.

uersa hęc. Et erit: sicut eratis ma

¶ o due

ledictio in gentibus domus iuda

trib⁹ ¶ ·t tribus·

⁊ domus israel. sic saluabo vos et

¶ aduersarios rebellãtes

eritis benedictio. Nolite timere.

¶ pmissione dei ¶ vt impleant opera que ce

Confortentur manus vestrę· quia

perũt ¶ qui potest implere que ꝓmittit.

hęc dicit dominus exercituꝝ· Si

¶ captiuitati tradere

cut cogitaui vt affligerem vos. cũ

ad iracundiam me prouocassent

¶ ut ad

patres vestri dicit dominus· ⁊ nõ

sic vos cupiens ¶ in presenti tpe

sum misertus. sic conuersus cogi

taui in diebus istis vt benefaciaꝝ

hierusalem et domui iuda Nolite

timere. Hęc sunt ergo verba quę

facietis. Loquimini veritatẽ vnus

¶ primus omnis homo·

quisq; cum proximo suo. Ueritatem ⁊ iudicium pacis iudicate in

¶ vbi sedebant ad iudicandum.

¶ qui sanct⁹ est nec affligit

portis vestris. et vnus quisq; ma

amicum nec contra cum malignitatem machi

lum contra amicum suum ne cogi

natur in corde

tetis in cordibus vestris. et iura

mentũ mendax ne diligatis. Omnia enim hęc sunt quę odi dicit dominus. Et factum est verbum dñi exercituum ad me dicens. Hęc dicit dominus exercituum. Ieiunium quarti. et ieiunium quinti ⁊ ieiunium septimi. ⁊ ieiuniuꝝ decimi

¶ vertẽ.

erit domui iude in gaudium et in lętitiaꝝ. ⁊ in solemnitates preclaras

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

habuerunt·ſ deus pollicet hos dies vertendos in gaudiū·7 ſolennitateſ ſi pacē et veritatem dilexerint

¶ Jeiunium quarti 7 quinti. ſeptimi 7 decimi vertet in ſolennitates. intā tum vt ciuitates iudee quę prius tenete frequenti habitatōe celebrentur 7 vna ciuitas pgat ad alteram 7 ſe mutuo cohortent dicētes. Per. lrr. an nos hierusalem eſt oppreſſa luctu 7 amaritudine. ſed nunc pace reddita p gamus hierusalem et iuxta ꝓceptū legis victimas immolem⁹. Et reſpondet alia ciuitaſ Uadam etiam ego. 7 tunc populi multi cōiuncti. 7 gentes inumerabiles 7 fortes adorabunt dñm.

¶ Mistice tunc ieiunamus quādo auferē a nobis ſpōſum nec memoramur eius preſentiaꝫ ſ cuꝫ reuerſus cogitat benefacere triſticia vertitur in gaudium. 7 animes priſtina ſermonis dei. Hſentia doctrine eius 7 celeſtis paꝛis ſaturitate penſabat.

Uſq; quo veni. Nō ſcom litteram de hierusalem 7 zorobabel. dicit. ad ciuitatem 7 eccleſiam referur ad quaꝫ de toto orbe populi concurrūt. vt offerant in templo ſacrificia deo. et tempe perſe cutōnis magiſtri eccleſię pmittunt credentibus ꝙ rurſum ędificā dę ſint prochię. 7 par reddenda et facies domini veſpaſiani

¶ In dieb⁹ illis id eſt in aduentu chriſti decem viri quos requirit dominus in ſo domis apprehendent chriſtuꝫ in carne cupientes eius herere veſtigiis quia deus eſt cum eo. Vel quicunq; de linguis 7 natiōib⁹ crediderint apprehendēt apoſtolos qui de iudeis ſunt 7 dicent. ibimus vobiſcum qa audiuimus per ꝓphetas ꝙ chriſtus dei filiꝰ vobiſcum eſt. Nō in iſaia legitur. Septeꝫ mulieres apprehendēt virum vnuꝫ. i. eccleſe chriſtum. in zacharia p decem viros idem ſignificatur. Per. vij. intelligitur eccleſia ſeptiformi gratia plena. p·t. eccleſia eadem. qa quinq; ſenſus carnis et ſpiritus mundat. vt cum lampadibus bonoruꝫ operū chriſto occurrat. Jota etiā littera et qua nomen ſalvatoris exordium ſumit. non ſolū apud grecos ſ etiā apud hebreos denariū numeꝝ ſignificat. Qui ḡ chriſtiano nomine cenſentur 7 chriſto adherent p denariū numerū ſignantur.

¶ Quidaꝫ ex iudeis ſ ſub zorobabel dicūt eſſe completa. Alij ſub chriſto ſuo implenda quę veterū expectant.

¶ Decem homines. id eſt eccleſię quę compantur virginibus. quia quinariū numerū duplicant. 7 ſunt ſancte corpe et ſpiritu. qui etiam in preſenti bene regit ſenſus corpis·duplicato numero accipiet in futuro decem

Hoc tantum querit deus
Veritatem tantū 7 pacem diligite

Hec dicit dominus exercituum.
vnusq;
Usq; quo veniant populi 7 habi
ecclesiis prius desolatis.
tent in ciuitatibus multis. 7 va
dant habitatores vnusquisq; ad
qui autē dicat veni
alterum dicens. Eamus 7 depre
filium quia magis patrē qui videt me
videre et pa. dñi opus
cemur faciem domini. 7 queram⁹
dominum exercituum. Uadā etiā
prece fide. ego. vt
ego. Et venient populi multi 7 gē
martires immolando.
tes robuste ad querendum domi
non est locus ver
num exercituum in hierusalem. et
sacrifi. i. extra eccleſiam.
deprecandam faciē domini Hec
hoc ē
dicit dominus exercituuꝫ. In die
dicta fient.
bus illis in quibus apprehendēt
decem homines ex omnibus lin
guis gentium. 7 apprehendēt fim
ſecū qui de iuda·et apoſtoloruꝫ qui de
iudeis ad patriam
celestem de virtute in virtutem
briam viri iudei dicētes·Ibimus
a ꝓphetis
vobiſcum. Audiuimus enim quo
ego vobiſcum ſum vſq; ad con
ſummatōem ſeculi
niam deus vobiſcum eſt.

Ca. IX.

ONus verbi
eſt.
domini in terra ad
in terra ſcz
rach. 7 damaſci requiei ei⁹ Quia
dominus eſt oculus hominis et
indignatio.
omnium tribuum iſrael. Emath
damaſci vel terre
adrach vt credant in domino ſaluatore
erit angustia·
quoq; in terminis eius·et tyrus
venatio qz anteꝫ crederent·
et ſydon. Aſſumpſerunt quippe ſi
munitionem
bi ſapientiam valde. Et ędificauit
alias coa
tyrus munitōnem ſuam. 7 coacer
ceruauit·
uauerunt argentum quaſi humū.
7 aurum quaſi lutum platęarum·
Ecce dominus poſſidebit eam. et
percutiet in mari fortitudinem eius.
et hoc igni deuorabitur. Uidebit
ſignis ignobilis vel ponderata·
fortis vel imperiū·
aſcalon et timebit. 7 gaza et dole
ſterilis vel eradicata
bit nimis·et accaron. quoniaꝫ cō
alias Et gibit rex de ga
fuſa eſt ſpes eius. Et pibit rex eiuſ
za et aſcalon non habitabitur.
et aſcalon non habitabitur. Et ſe
azotum ignis generans.
debit ſeparatoꝛ in azoto. et diſperdā
vel ignis patrui vel ignis mamille·
ſuperbiam phyliſtinorum. Et au
feram ſanguinem eius de ore eiꝰ.
et abominationes eius de medio
dentium eius Et relinquetur etiā
ipſe deo noſtro· et erit quaſi dux i
conculcata·
iuda. et accaron quaſi iebuſeus.
Et circumdabo domum meam ex
bis qui militant michi euntes et
reuertentes. 7 non tranſibit ſuper
eos vltra exactor· quia nunc vidi

¶ Onus·hrē. aſſumptō. Omnis hec viſio ſiue pondus 7 onus verbi dei ptinet ad vocatōnem gentium 7 extructōnem eccleſię et eſt ordo verboꝝ· hoc onus verbi domini eſt in terra adrach. ad. acutū. rach·molle. Notat ergo verbum domini auſterum non credentibus. molle 7 clemens iuſtis 7 iudea aſſumptis. Quidam adrach. ad iudeos creccatos· damaſcū ad gentes aſſumptas referunt. Sup adrach ergo onus eſt auſtentatis·in damaſco clemens requies domini. Quia quę ante converſionem bibens ſanguinez interpretat iam converſa ad penitentiam requieſ domini dicitur. Ideo autez de vtroq; populo cōſtruetur templū. quia domini eſt·quicunq; de gentibus vel de iudeis reſpicit deū 7 credit in eum.

¶ Quia dñs eſt oculꝰ ho·hrr. Quia dominus reſpicit homines 7 omnes tribus iſrael. qui dominus 7 fidem gentiuꝫ et perfidiam iudeoruꝫ abſq; pſonarum acceptione reſpicit illi ſenteꝫ pōdus imponens in credentiū fide quieſcens

¶ Emath quoqꝫ Emath ipſa eſt eadē quę antiochia. ciuitas ſyrię.

¶ Ut impleatur hoc Adorabunt eum filię tyri in munenbus. Et mulier chananea a finibus tyri et ſydonis egreſſa eſt occurſo domino.

¶ Judei dicunt oēs populos hic nominatos magno regi ſuo chriſto quem expectāt ſeruituros ita vt nullꝰ audeat eleuare manū contra. omnibus in circuitu pacatis.

¶ Aſſumpſerunt q li ſa ya. In ſacuꝫ vt ſophiſmatibus et dialecticis argumentationibus reſiſteret verbis veri pauſi chriſti et argentum i. nitores eloquentię. et aurum i. ſenſum callidita tē quę compātur pulueri. et luto conculcato. congregauit vt regnū ydolatrię quod munierat firmiꝰ poſſideret·ſ nichil contra veritatem poſſunt. quia ecce dominus poſſidebit eam·euertens omnem altitudinem erigentem ſe contra ſcientiam dei·7 in amariſſimo mari huius ſeculi percutiet·vt nichil priſtine ſapientię 7 timoris in ea remaneat. ſ excoquetur et mundabitur igne quem dominus venit mittere in terram.

¶ Uidebit aſcalon·Aſcalō quę prius erat ignis ignobilis et vſq; ad menſuram et pondus peccatoꝝ excreuerat·et gaza quę fortis et indomabilis. imperium ſibi omniū pmittebat. et accaron quę ſterilis 7 abſq; lege videbunt pauſſas emath et alias ciuitates ꝓdictas. et dolebūt et terrebūt agentes penitentiam·quia ſpes eorum deſtructur·et non erit rex in gaza·7 aſcalon habitatores non habebit. 7 ſedebit ſeparatoꝛ. i. dominus qui ſepat

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

grana a paleis in azoto vbi ignis quem dominus mittit in terram generat baptizatos in spiritusancto· vbi est etiam fratruelis et patruus. quem in cantico sponsa desiderat. Vbi est etiaz ignis mamillę. Unde apostol⁹. Lac vobis potū dedi non escā· His expletis disperdam ydola philistiim cadentes poculo· q inebriati erant calice babilonis· Si in aduentu christi de posita superbia· humilem ielum sequent⁹. de quoz ore auferet sanguis id est verba blasphemię· z abominationes· i· cultura ydoloz z esus ydoloticoruz de medio dentium· z bis ablatis ipse populus philistiim relinquet deo ut repudiatis indeis. ipse lit dux in iuda .i. in ipso confitēte. z accaron quondā sterilis z eradicata erit sicie· rusalem· i· bierusalem.

Eadem ciuitas trib⁹ nominibus dicit. Et circūdabo inquit domum meam .i. ecclesiaz munia p hos qui militant michi varijs ministerijs· z ad meū imperiuz huc illuc⁹ discurrunt. vel muniam auxilio angelo⁹· Et n transibit le· e. eractor .i. qui forzas seducit. z victos trahit in captiuitatem. Quia nūc v· i. q· m· i. ppberas et lātos vidi gentium ad uocatōem· z eccłe fecunditatem.

¶ Exulta satis fi. Hoc impletuz est qn exierunt christo obuiam cum ramis palmarum damando· bndi ctus qui venit in noie dñi o. i. e.

¶ Syon et bierusalē eadem ciuitas. qz syon arx est in bierusalem.

¶ Et dispergam. Iurta litterā ppmittit deus pater· q nō erūt ẖlia. omnibus in christi natiuitate pacatis

¶ Effrai fructificatio et signat multitudinē hereticoz· de quibus dicit. filij effrem t. t. z m. a. f. i. d. b. De his etiam dicit. bi in curribus zi equis n· a· i· n· d. in· Ez equus cornu fallax ideo dispgitur de bierusalē z vocatur ad penitentiā p dicētes· Nolue fieri sicut equus z mulus.

¶ Nocnō est extenuandū p allegoriā ſ credendū est vere esse completuz iuxta illud. Postula a me z dabo tibi gen· h· t. z p· t· t. t.

¶ Tu vero· Postq̄ pater nūciauit syon et bierusalem de aduētu christi q̄ mitis et potens esset aduenturus. facit apostrophā ad ipsū christum de quo est vaticinio

Iudei ita dicūt. O christe quez expectam⁹ venturū qui regnaturus es i omni terra in sanguine t. t. holocaustū· ſ. q̄ et pcepto legis ꝑcipiebant offerri in q̄ lege testabaris bona dāda filijs tuis. emisisti israel pſin tuuz de lacu captiuitatis chaldeoz in q̄bus nulla misericordia. Propterea o israelite q̄ vincti eratis z ſperabatis in dño. reuertimini ad munitissimā bierusalem. quoniā bodie babetis dñm pollicētem vobis· q· p breui innaria captiuitatis. oīa duplicia recipiatis. Quoniā extendā ih iudā. ſ. ad machabeoz tpa referūt· q̄ vicerūt macedones· z templū sordidatū ydolatria. post tres annos z dimidium mundauerūt. Qualt arcū impleui effraim· eos ſ signi

ficari putant q̄ t. r. x. tribubo q̄ dicūt isti venerūt sub oebia q̄bus etiaz iosias regnasse memorat

¶ In resurrectōe christi insti q̄ ꝑ peccato adq vincti in inferno tenebantur resurreterūt et apparuerūt in bierusalē multis. In signū huius lacu ioseph a fratrib⁹ missus est in lacum vbi non erat aqua· daniel a chaldeis· hieremias a iudeis. banaias quoq̄ tpe ninive et frigoris descēdit in lacū. vt ibi leones interficeret

¶ Duplicia reddā. In terra sua duplicia possidebūt. Et apls. Non sunt ꝑdigne passiones huius tpis ad futurū· q· r. in· n·

Quoniam extē. Per iudā saluator q̄ a patre mittitur in mūdum q̄ est sagittarius et arcus. Vel sagitte tue a cute potētissime. Ipse ē z sagitta· Un. Posuit sagittā electā· z in pharetra sua abscondit me· i· verbū in carne. Hac impleta effrai· vt cū armatus fuit ad bellū. ipse cū gentibus dñi sagittis vulneret. Et cui⁹ t'bu pm⁹ ieroboā ꝓpm scidit q̄ betycos figit. z o syō. i· ecclesia. fulcitabo f· t. ad vigilia sup eccłam pcipes cōtraria dogta et gentilū philosophorum assertio destruet· q· ip'e dño gladius fortium est. q̄ vulnerati inimici fiunt amici

¶ Quoniaz extē dam m. tu· Extendere iudā i arcū. z gētibus hereticis occisis a filijs syō· apparet gla dñi. z egredietur vt f· i· e. ſ fulgur z splendor z tuba z dāgor dicit· q̄ excitāt ad audiēdū aures ꝑ sus surdę. z videt i· t. a tret z cōminat vt penitētia misereat. et postea ꝓtegit eos pri⁹ terrorat

¶ Et dñs deus in tuba. Hoc etiaz referunt iudei ad tpa machabeoz q̄n vicētibus antiochum dñi fuit pugna et victoria cuius potētia sicut fulgur apparuit z victis hostib⁹ more turbinis dispersis, pterit iudeos.

¶ Et deuorabunt. Protectis filijs syon· et domino tertente aduersarios· tanta erit ruina grecoz· vt non tantū gladijs ſ lapidibus obruantur. et fiant preda hostiuz·

¶ Filij syon .i. gratię ꝓtecti a deo suo deuorabunt inimicos. et subijcient ſ. comminatōnibus scripturę rotatu et· s emissis de supbis humiles facīt et bibentes in· q· vino. amote eternorum oblitiscentur terrena et seipsos. Ebrietasq̄ illa placebit deo. sicut sacrificium altaris. saluabitq̄ eos d. d· e. i. d. i. vt. g· po. ſ. quia lapides· i· sancti q̄ius grauis onere carnis. ita alleuiabuntur. vt in alto possint poni in edificio christi.

¶ Frumentū electoz· Frumentum saluator quia ipse est panis qui de celo descendit et confirmat eos electorum. qui bibitur ab bis qui sancti sunt corpe et spiritu qui introducti in cellā vinariā gaudentes sequuntur agnum quocūq̄ ierit·

¶ Ideo machabei auxiliante deo ejecit macedones de terra israel· vt mūdetur templum· et legis ꝓcepta seruentur. et eruditō scripturarum rursus

germinet virgines·i·ꝑfim credentem in vnū deum.q̄ prius cultib ydolatrię constuprabatur.

Ca. X.

¶ Petite pluuiā Promittitur magna felicitas ḡ tpe machabęorum videtur impleta quādo lex israelica creuit in maius.z domin⁹ cuncta prospera cōcessit.destructis ydolis z sacerdotib⁹ eor falsificatis. Alij iudei dicunt ꝫ esse implenda tpe christi sui

¶ Petite pluuiā. Extremo tempe iam mundo declinante ad finem quando iam debent impleri ꝓmissa ꝓphetarum · petite a deo patre pluuiam·i.christū · cuius doctrina corda nutriuntur·et ipse dominꝰ christꝰ missus a patre faciet niues refrigerandū·z pluuias id ē abundantiā euangelicā ymbris ad irrigādā siccitatem terre·p quē dabit singulis fidelib⁹ herbam boni operis in agro mundi·z tunc credentes in christum tā de gentib⁹ q̄m de iudeis intelligēt se frustra coluisse simulacra z diuinoꝝ l' sōniatius frustra audisse mendacia z ideo a dyaboloducti sunt in captiuitatē et afflicti non habentes deū pastorem·

¶ Petite pluuiā Potest dici q̄ credentes in christum:adhortatur deus vt petant pluuiam in cōsūmatōe seculi quando plenitudo gratię danda est.quia tunc destruēda sunt omnia simulacra.q̄s de hereticis etiā intelligitur z eorū dogmatibus.qui cū christi nomen habeant tamen non habent christum pastorem·z ideo affligentur dyabolica captiuitate·

¶ Super pa ira· Quidam iudei hęc z aduentu christi implēda dicunt. alij tempe machabeorum dicūt ꝓpter a ꝫ mō·vicio sacerdotum populꝰ ille traditus fuerat in manus ꝓsecutorum. sed postea susceptauit deus iudam machabęum·z alios·quos posuit quasi equus glorię in prelio Et ipso iuda·i.et stirpe illius fuerunt duces in populo qui erant anguli.q̄ regia potestate populū continebant.z erant parillus·i.sacerdotes siri templi templo·et arcus prelij quia primi ad ꝓlium ꝓsiliebant. Et ipso e.o. e.f.nulla dignitas erit in exercitu quę non illius arbitrio disponat·et ipsi fortes conculcabunt macedones in bello quasi lutum viarū.et ꝫ potentes quia dñs erit cum eis·

¶ Super pastores irat⁹. Nostri ꝫ referunt ad tempora ꝓsecutōis quia ꝓ vicio sacerdotum sepe traditur populus aduersarijs·et tamen postea miseretur deus domui iuda·i. ore z corde confitentibus deum·q̄s facit equos qui deum ferant contra hostes in bellum.z angelos nuncios diuine voluntatis·et parillum columnā et firmamentum in domo dei.per quos etiam disponet omnis ecclesiastica dignitas.et ipsi in martirio conculcant aduersarios dicendo·Non timebo q̄d faciat mihi homo.

¶ Et erūt quasi f. Hoc quoq; iudei vel sub machabęis dicunt transacta·vel sub christo implenda·cum iudas ita conculcauerit aduersarios.

Petite pluuiā a domino in tempe
ſerotino·z dominus faciet niues ſ sic·
et pluuias ymbrꝭ.et dabit eis ſin ſ bene
gulis herbas in agro. Quia simu ſ ei qui attenduut
lacra locuta sunt inutile·z diui ſ populo ſ alias
ni viderunt mendacium. z semi ſ somniatores. ſ vana p
natores frustra locuti sunt. vane mittebāt ſ a dyabo
lo in captiuitatem babilonis quasi grex dya
consolabuntur. Idcirco abducti boli ſ sicut oues in inferno positi sunt
sunt quasi grex. affligentur quia ſ qui dicit·ego sum pastor bonus
nō est eis pastor·Super pastores ſ vel agnos ſ ꝺ applau
dchant peccatis pastorum ſ vel ao· ſ petul
iratus est furor meus. sup hyrcos ſ postea vere
visitabo. Quia visitauit dominus
exercituum gregem suum domus
iuda. et posuit eos quasi equum
glorię suę in bello. Ex ipso angulꝰ
ex ipso paxillus. ex ipso arcus pre
lij· ex ipso egredietur ois exactor ſ alias cō
simul. Et erunt quasi fortes cōcul calcantes
catores lutum viarum in prelio.
Et bellabunt quia dominus cum
eis. Et confundentur ascensores ſ ebri
equorū. Et confortabo domus iu ſ qui de iuda ſ christi qui famem nūc di sua
da. z domum ioseph saluabo. Et ſ de captiuitate
conuertam eos quia miserebor eo ſ vnum in fide.
rum·et erunt sicut fuerunt quādo ſ hec omnia in ꝑsecutōibus possunt ac
non proiecceram eos· Ego enī do ſ qui prius infirmi et debi
minus deus eorum exaudiam eos les sicut fortes fructificabunt·
Et erunt quasi fortes ephraim. et ſ cum biberint vinum de sorech
letabitur cor eorum quasi a vino. ſ imitatores eorum
Et filij eorum videbunt et letabū ſ qui prebet omnia bona·
tur·et exultabit cor eorum in dño ſ quasi pastor ſ de captiuitate
Sibilabo eis.et congregabo eos ſ ad fidem· ſ dispersos.
qui redemi eos· Et multiplicabo ſ sanguine agni·
eos sicut ante fuerāt multiplicati ſ extento brachio. ſ sic erit semen tuū sicut
et seminabo eos in populis. Et de stelle celi·
longe recordabuntur mei.et viuēt
cum filijs suis et reuertentur. Et re
ducam eos de terra ęgipti.et de as ſ alias congregabo
syriis reducam eos. Et ad terram
galaad et libani adducam eos. et
nō inuenietur eis locꝰ. Et trāsibit
tunc omnis equitatus grecię corruet.z domus iuda.i.tribuum duarum·
et ioseph·i·r. conuertentur de captiuitate in qua fuerant·et erūt sicut ante captiuitatem ꝓ hoc q̄ exaudiam ꝓtectores.et ephraim qui nūc capti ui tenentur.postea lętati ad tantam letitiam venient. vt eos vino madidos arbitreris·z filij eorū cernentes triūphos patrū lętabunt⁹ in dño per quem victoriā consecuti sunt

¶ Cum deus visitat domum iuda.i·ecclesiam confitentem.submergitur in mari rubro pompa dyaboli z superbiabunus sęculi.quę quattuor per turbatōnib⁹ q̄i quattuor rotis ad rapitia trahuntur·nisi per bonum auriga regātur. tunc dominus confortat domum iuda z d. i.vt qui regnante ieroboam diuisi sunt. imperante christo socientur in vnum gregem·

¶ Sibilabo eis. Habebunt regna congregatōis sue l' ꝫ macedonibus.vel in consummatōe mundi mittam sibilum quo me ꝓsentem ostendā ad cōgregandum.

¶ Sibilabo eis. Allego. Idē qui capitui erant in peccatis signat dominus per dementiam vt congregētur ad eum sicut ad redemptorem dicēs Tollite ingum meum l.v. hos multiplicat ñ carnali sed spūali benedictione.hi seminant in populis quibus dicit Euntes docete omēs gentes.z illos seminatos ꝓlongę positi ꝑ ydolatriam·recordabuntur domini·in cuius conspectu adorabunt vniuersę familię gentium· Et viuēt cum ſ.r.vt p⁹ mortui in infidelitate viuant fide·bi sunt filij quibus paulus lacmi nistrabat in potū· Et reducam eos de.r.e.z d.a.de terra in qua ꝑerabat rex pharao q̄ dicebat.mea sunt flumina.et ego feci ea·et in qua terra dominabatur ret assirius.i.magnus sensus.ſz ſuperbus dyabol⁹.qui etiā arguens vel conuincēs interpretatur.bi tales ducūtur in terras galaad·i.de carnalibus ad spiritualia. Galaad enim testimoniū transmigratōnis interpretatur· Et ad libanum.i· dealbationem vt de tenebris mundi educti dealbētur. Et tūc non inuenietur locus in illis.q̄ nō stringentur angustijs terę.ꝫ ęcli latitudine ꝑfruentur·

¶ Et seminabo eos in populis· Vt dispersio in populis non videatur esse diuisio.sed sementis opatio.et filiorum segete multiplicata.vi uent cum filijs suis et reuertentur non tantum de ęgipto.sed etiam de assirijs ad iudeam et galaad et libanum. quę loca.r.tribus prius possederāt z tantus erit numerus reductorū· vt multitudinē terra non capiat·

¶ Et transibit in maris. Dicunt hebrei iudeos non solum in ꝑsas et medos sed etiam in bosphorum et septentrionalem plagam ab assirijs et chaldeis esse translatos.et inde eos ex parte dei clementia reductos vel reuocatos· Vnde ait· Transibit in maris s.i.angustias ꝓpontidis.que cōstantinopolim et calcedonem diuidit.et percutiet dominus vadens ante

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

populū suū fluctus marīs. ⁊ confundentur o. p. f. vt olim factum est iuxta
iordanē. vel rubro mari. ⁊ sic humiliatis inimicis gl̄abuntur in terra israel
in nomine domini.

¶ Alle. Precedente dño transum⁹ fretū huius seculi. In hoc mare ubi
coartantur sancti descenderunt apli. ⁊ primus dominꝰ descendit vt nos de
amaris fluctib⁹ liberaret. ⁊ calcato freto confundent' o. p. f. vt in fluminib⁹
mundi ꝓdicantes pe-
de tranſeant. ⁊ humi-
liato dyabolo impe-
riū eius a sanctis rece-
dat. ⁊ liberati cōforta
buntur. et glorabunt'
in dño dicentes: Mi-
chi absit gloriari nisi i
cruce d. n. i. c.

Ca. XI.

¶ Aperi libane. Prędicta captiuita-
te israelitici ꝑpli ꝑ assi-
rios et babilonios. sup osuit etiam de re
stauratione templi. et
sequenti populi felici
tate. nunc trāsit ad ea
quę ꝑ romanos facta
sunt i templo ⁊ hieru-
salem. ꝓpter vindictā
sanguis domini. Per
libanum itaq; tēplum
significatur qđ aptus
est: ut intret romanus
exercitus. Per nomia
arboruꝫ quę supponū
tur significantur prin-
cipes ⁊ sacerdotes illi⁹
populi

¶ Uox vlulatus
pastoꝝ. Per alias
metaphoras quos
magnificos nocauerat
nunc pastores. i. prin-
cipes et doctores vo-
cat. ꝙs imitat ad luctū
qz magnificentia eorū
vastatur. i. templū de
quo gloriabantur.

¶ Uox rugitus
Dicit altitudinem tē
pli iuxta situm indę
terrę altitudini libani
comparit. qz libano i
terra ꝓmissionis nihil
est excelsius aut nemo
rosius: sic iordani qui
maximus in indea est
iuxta quem morantur
leones. fremitū iungit
leonū. ꝓpter ardorē si
tis. vel ob deserti vici
mam. Vñ vt. Ascēdit
leo de iordane. id est
nabuch⁹. contra hierusalem de sedibus suis-tāq; leo de cubili. Uox ergo
leonū. i. frementū romanorum audit' ⁊tra hierlim.

¶ Hec dicit dñs. Quia agtus est libanus et omnis sapbia iordanis
vastata. ideirco ꝑ dicit dñs d. m. p. p. o. id ē. nūc iterum mutriant. ⁊ crescat
qz ꝓ ea ab hostib⁹ occidendus est q̄si oues et pecora.

¶ Quicunq; doctores tam in veteri testamento q̄m in nouo negligentius
agunt. ⁊ minimis secundū aliquid. ipsi pecora occisionis nutriunt. nec cōpa-
tiuntur sup illos. ꝙ vendunt sibi creditos. et ex mortibus aliarum diuitias
consequuntur. laudantes eos qui prędam agunt. miseris ⁊ iniquis bene-
dicentes.

¶ Nec mirum si hostes occidebant et vendebāt. cū ipsi eoꝝ pastores nō
in maris freto. ⁊ percutiet in mari
¶ minus ꝓcutoris
¶ sic.
fluctus: ⁊ cōsundentur oia ꝓfun-
¶ tunc.
da fluminis. Et humiliabitur
¶ dyaboli.
supbia assur: ⁊ sceptrum ęgipti re-
¶ et sic ¶ fortitudo mea et i. m. d.
cedet. Confortabo eos in dño
¶ christiano ¶ eius dominio
sicut enoch ¶ de virtute in
no: ⁊ in nomine eius ambulabūt
virtutem.
dicit dominus.

Ca. XI.

¶ vt intret romanus exerci
tus. ¶ tēplū a 3oso

Aperi libane
babel instaurata ¶ vel ignis cū
cta vastabit vel hostilis impe⁹ duces et sacer
portas tuas: ⁊ comedet ignis ce-
dotes tuos consumet ¶ sacerdotes et principes mutua
se deploratione lugebunt.
dros tuas. Ulula abies quia cecidit cedrus: quoniam magnifici va
¶ quod obscure posuerat manifestius exponit ¶ confusionis et ignominie
stati sunt. Ululate quercus basan
¶ quia templum quod inexpugnabili firmitate erat constructum a romanis est deletum
quoniā succisus est saltus munitus
¶ audiuit
Uox vlulatus pastorū: quoniā va
¶ alias magnificentia ¶ Quos prima arborem postea pastores nūc leones vocat qui
stata est supbia eorum. Uox rugi-
plorant destructo templo in quo nutriebantur quia ꝺ̄ iusti et potētes et dilatores quasi leōes
tus leonum: quoniam vastata est
¶ aque decurrentis.
supbia iordanis. Hec dicit dñs
¶ o zacharia.
deꝰ meꝰ. Pasce pecora occisionis
¶ romani ¶ iure victorie ¶ immisericorditer
q̄ qui possederant occidebāt ⁊ nō
¶ ꝓ tāta cru- ¶ quosdam reseruabant non ꝓpe
delitate clementiam seꝰ ꝓpter pecuniam
dolebant: ⁊ venundabant ea di-
pepercerunt eis. ⁊ ꝓ culpa eoꝝ grex lupis traditus ē.

¶ Ecce ego tradam. Post cuersionem templi quę ideo accidit quia
p. xlij. annos pnitere noluerunt. tradit' sunt vnusq̄sq; in manu primi sui
qz mutua se nece trucidabāt.

¶ Ecce ego tradam. Quādo hierlim obsidebat' a romanis tāta inter
ipsos indęos crāt bella. ⁊ discordię cimices. vt i tres ptes ꝑpls diuideret'.
sicut in hystorijs legit
⁊ concident. i. de-
struent romani omnē
terram. et vniuersas
vrbes iudeorum. ⁊ nō
eruam eos de manu
romanoꝝ. sed sub eis
eterna captiuitate de
primentur. et depasca
pecus occisionis. vt sē
per iudei nutriant' ad
mortem. Quia domi
ni est sententia. o vos
pauperes. i. iusti de is-
rael qui suscepistis dei
filium. audite quę di-
cuntur. et sequentis ca
pituli sacramenta co-
gnoscite

¶ Hoc dicebant romani iudei deum
centes: Benedictus dominus: di
peccatis suis offenderunt loco opprobrii? eos
et ꝓ eo eorum diuites facti sumus
uites facti sumus. Et pastores eo
¶ quia pasto
res eorū non pecbant eas. et iō ego nō parcā ha
rum non parcebant eis: et ego non
bitatoribus iude.
parcam vltra super habitātes ter
ram dicit dominus. Ecce ego tra-
dam homines vnumquēq; in ma
nu proximi sui. et in manu regis
sui. ⁊ concident terram. ⁊ nō eruā
de manu eorum: et depascam pecus
occisionis propter hoc o paupe-
¶ ad regēdos
res gregis. Et assumpsi mihi duas
¶ humanus genus.
virgas. vnam vocaui decorem: et
¶ scz iudeos
alteram vocaui funiculum et pauī
gregem. Et succidi tres pastores in
mense vno: et contracta est anima
mea in eis Siquidem et anima eo
rum variauit in me Et dixi: Non
pascam vos. Quod moritur mo-
riatur. ⁊ quod succiditur succidat:
⁊ reliqui deuorent vnusquisq; car
nem proximi sui. Et tuli virgā meam quę vocabatur decus. et absci
¶ exponit quid ꝑ virgam decorā
di eam. vt irritum facerem fędus
intellexerit scz omnes nationes quę a deo ab
meum quod pcussi cum omnibus
iudeis
populis: et in irritum deductum

¶ Et assumpsi mi
chi. Quia superius
diximus irreparabiles
vastitatem templi et
hierusalem. quia pote-
rat hoc videri de solo
iudaico populo dictū
qui interfectis prophe
tis etiā ipsum dei filiū
occidit dicens: San
guis eius super nos et
super filios nostros.
nunc creator vniuersi
tatis exponit misteria
sui ordinis dicens se ha
buisse duas virgas. ⁊ in illi
us virtute populum pa
uisse.

¶ Et assumpsi mi-
chi creator vt pastoris
habitus demōstraret
assūpsit virgas duas
vel baculos. vnaꝫ vo
cauit decoreꝫ. i. oēm hu
manū genꝰ. instaurato
mūdo sub noe anteq̄s
pctis sorderet sua bñ
dictione ꝓterit. Et iō
vocatō ūctaꝫ gentiū
decora vbiq; nichil in
sth? q̄s vt oim patrem
oēs inuocēt q̄liter ab eo
geniti. et alteraꝫ vo. f.
Cū esset termi gētiꝫ
iuxta numerū angloꝝ
dei. Jacob fuit ꝑpls dei. et funiculꝰ hereditatis eius. Et pauī g. israel. ⁊ cū israele
totū bñanū gn̄s. Et nec. ⁊c. Tres pasto. Noyb ⁊ aarō ⁊ maria. q̄ꝫ maria
iinpmo mēse q̄ nisan dī mortua ē in deserto sin. ⁊ in eodē loco. ⁊ in eodē mē
septe aquā ꝓtradictōis moyses ⁊ aarō ꝑdēnati sūt. ne itrarēt i trāꝫ ꝓmissi
onis. sic factū ē vt de tribu iuda ꝑsēti morte succederēt duo sententia futura
mortis. ⁊ ꝓtracta ē ālia mea i. e. sup tres pastores q̄s ꝑposuerā gregi meo Di
q̄des ⁊a. c. v. ā. m. qz ñ glificauerit me ad aquā ꝓtradictōis. Ut ꝑpls variis
modis ꝓtra me pugnauit. huc illuc inter me ⁊ ydola fluctuās. Jō indignus
dixi ad moysē Nō pascā vos q̄ m. m. ⁊ q̄ s. s. Corpa oim ruāt i solitudine
⁊ vli i seductoꝫ q̄si bestię mutuis lacerent' morsib⁹ nisi q̄ tā ꝓmissionis itret

¶ Et tuli virgam. Assumpto israele qui funiculus est domini totius

orbis nationes a cultu dei separę ydola coluerunt.

¶ Et appenderūt. Iudei malitiosi interpretantur: p triginta argenteos triginta mandata legis quę facere inbebantur: z rursus xxxvi. alia quę pro bibebantur: z dicitur eis vt argentū mandatorū domini reddant deo suo plastę z factori: qđ quia facere noluerunt: ejecti sunt.

¶ Proijce illos ad sta. Statuariū vel statuarius pondus. Inde statuarius. i. pōderator.

¶ Ad statuariū. Id est ad fulcrem statuariz qđ alij plasten dicunt. i. fictorē vel figulū: vbi olim creator ḋ ẋcio iudicet: qđ de cotū yrōice vocat. qđ dicat. Populus quē elegi in filios tam vili pręcio me vendendz e mendūcz indicauit.

Et proieci illos. In domuz domini feci eos a proditore reddi sacerdotibus z phariseis qui ex eo emerūt agrum figuli. i. creatoris olim in quo sepeliūtur peregrini et aduenę legis sanguine xpi redempti.

Vt dissoluerem. Sicut prius israel et iudas ab inuicem fuerunt separati: sic post christum apostoli z illi qui penitentiam egerunt rursus dicuntur iudas. i. dōm pfitētes. Qui non permanserunt i duricia cordis dicendo: Non habemus regem nisi cęsarē vocātur israel: ephraim: ioseph: sic ꝛ codē populo credentes dicidit: quibus non facit irritum testamentū ꝛ usq hodie manum porrigit: alios in infidelitate relinquit.

¶ Adhuc sume. Qui pr⁹ sumpserat virgas: quę suo vicio diuersis temporibus projecte sunt: z tandē soluta germanitate: gēliles in bonam oliuaz sunt inserti: rursus pci pit assumere vasa stulti pastoris. i. vaticini uz antichristi

¶ Et carnes pinguium cō. Si quid in charitatis z sapiētię pingnedie vigebat: denotabit: z ungulas arietum z ouium dissoluet: et peruertet ne recto pede gradiantur.

¶ O pastor et idolum. Tam sceleratus es: vt non cultor ydolorum: sed ydolum nomineris: dum vis ab hominibus adorari: qui derelinquis gregem a bestijs deuorari: quē dūs toto tpe custodierat.

¶ Iste pastor ideo consurgit in israel: quia verus pastor dixerat: iam ñ pascam vos hic alio nomine abominatio desolatōnis vocatur: futurus i tē plo dei tanqz sit deus.

¶ Ideo gladius domini sup brachium z oculum dextrę erit: vt robur eius z omnis iactantia fortitudinis eius ariditate siccetur: z ciam quā sibi

¶ qñ assumptus ē israel.

est in die illa. Et cognouerunt sic ¶ populus israel ¶ mādata mea ad me um bonorē

pauperes gregis qui custodiunt ¶ voluntas dei ē abycere gentes negātes et in abzaā assumere israel cōtentem

mihi: quia verbū domini ē. Et dixi ¶ si placet libero arbitrio

ad eos. Si bonum ē in oculis vestris ¶ qz vos paucos assumpsi et gētes abyecta seruate mea pręcepta ¶ si non vultis reddere mercedē nec meo nolle cēseri agere

mercedem meam triginta argenteos. Et si nō ¶ qui dixerūt oia q̄ pręcepit deus facimus postea. xxx. argēteos dederūt iude ꝓditori p meo sanguine.

quiescite. Et appenderūt mercedē ¶ pr̄ ad filiū vel dō ad ꝓphetā ¶ nō dicit de ponc seo pręce vt iudicio fictoris merces domini ponderetur.

dominus ad me. Proijce illos ad ¶ alij conflatorium

statuarium. Decorum pcium quo ¶ ait dōs p ꝓphetā

appreciatus sum ab eis. Et tuli tri ¶ sicut mihi fuerat img atū ¶ ejectis argēteis in templo abiens laqueo se suspendit

ginta argēteos: z pieci illos in do ¶ crucifixo

mum domini ad statuariū. Et pręci dño et pcio q⁹ dato i sepulturā nō differe dare sententiā cōtra hierusalez q̄ erat ꝓprię gentis et funiculus seo mō ꝓphē.

¶ populū peculiarez

di virgam meā secundam q̄ appel ¶ nō ani veni pacē mittere in terrā ¶ gladium.

labatur funiculus. Vt dissoluerem ¶ fedus et cōcordiā q̄ inter iudā et israel fuerat

germanitatē inter iudam z israhel ¶ ꝓphetam

Et dixit dominus ad me. Adhuc su ¶ i. insignia et habitū antixpi vt qualis venturus est nō solū voce sed et habitu ostendat ¶ pro baculis fistulam: sibilum.

me tibi vasa pastoris stulti. Quia ¶ pastor bonus egrotantia pecora visitat: dissipa q̄ quęrit relicta affert: lassa sustentat: malus pastor ecōtrario oia querit agit.

ecce ego suscitabo pastorē in terra

qui derelicta nō visitabit: dispsum

falso nōie pmittebat: eternis tenebris obscuret.

¶ Onus verbi dō. Ab hoc loco vsq ad illum locum vbi dicitur: frangam sub sarē: triplex expositō fit. Quidam essi iudęozū putāt hęc iā expleta a zorobabel vsq ad Cayū pompeiū: qui primus romanoꝝ iudęam cępit: z templum sicut dicit iosephus: alij in fine mundi complēda quando instaurata erit hierusalem. Christiani vero quotidie hęc in ecclia ꝓpleri dicunt vsq ad finē mundi. Quid aut cui aptādū sit: ex ī terpositiōnis varietate prudens lector intelligat.

Ecce ego p. i. su. c. Vt quicunq limen eius inhabitando attigerit: inebrietur: et crapula ꝓcessus corrumpat. Vel ipz superliminare corruet: z opprimet eū a quo cōtinget

¶ Allegorice. Persecutores qui ꝓtra domum dei dimicant inebriant: eo calice quez hieremias vniversis gentibus propiat: vt bibant et inebrientur z cadant: z vomant: z insaniant. Tempore enim persecutōnis multi christiani pugnare contra ecclesiam compulsi sunt: z leuāt qđ lapidē et manibus sanis sustentant pro ira dei q̄ corripit peccatores: si ipse qui eleuat nō erit impunitus: dei gladio contra se dimicante.

Lapidē onerig. Vos erat in iudea in aliquo celebri loco poni lapides rotundos grauissimi ponderisquos inuenes pro varietate virium probādarus: alij vsq ad genua: alij vsq ad umbilicum: ve etiam super cervicē extollebāt: nec prius ad agonem descendebant q̄ et eleuatione ponderis sciretur quis cui comparari deberet. Est ergo sensus. Ponam hierusalem gentibus: quasi grauem lapidez sub leuamentū: z leuabūt eam: z pro virium varietate vastabūt. Hz grauis lapis vū leuabitur leuantium corporibus: fassiōz vlraturam relinquet.

¶ In die illa. Id est: quando obsessa erit hierusalem: ita vt iudas quoq obsidere eam cogatur: percutiet dominus z carnaliter et spūaliter equos aduersariorum: ita vt qui viderint percussos stupeant: z ascensores eorum pcussi magnitudine periculi vertuntur in amentiam: z super domū iude q̄ cogebantur pugnare contra suam metropolim: aperiet o. s. quia misertus eorum: suo dignos facit aspectu: sed equos populorum percutiet eterna captivitate.

¶ Allegorice. Ecce laceratō lapidis quam in aduersarios qui hierusalem vexare conati sunt: dominus comminatur q̄ et equos malos qui proni sunt ad currendū in malū: z ascensores. i. demones: vel falsos magistros

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

vertet in stupoꝛē ⁊ in amentiā. vt nihil sapē cognoscant. ⁊ palpabiles ꝯmāt eos tenebꝛe quales fuerūt quādo egyptioꝝ primitiua pcussa sunt. sed super populū ꝑfurentē qui timore videbat esse in numero pcquentium. apiet oculos vt electos respiciat. ⁊ sit eis lamē eternum.

¶ Et dicēt duces. Aptis oculis domini sup iudam. ⁊ hostib⁹ pcussis ꝙ citate. duces iuda q cogebant pugnare ꝓtra hierusalem. facient vota ī cordibus vt hierusalē vincat. ⁊ ipsi victi cū hostibus vincāt cū suis ciuibus.

¶ Mystic. Duces et tribuni sūt apsli ⁊ apostolici viri. qui nolunt sibi pūgi nisi habitātes hierusalez. i. in visione pacis. ⁊ q̄ habitāt in dño deo suo.

¶ In die illa p.d.t. Cum dñs interfecto aduersario spiritu oīs sinis pacē reddiderit ecclesię. tūc duces xp̄iani nois tenorabūt ifructuosas arbores. sic caminus ligna. ⁊ sicut fax stipulā q̄ caret fructu. ⁊ omni uento circūferā a dextra ⁊ a sinistra. Via dextra potest q̄ philargiria grece. sinistra luxuries. media recta q̄ frugalitas. Omnes ergo quales in dextra vel in sinistra sūt flama ꝙsumet. quibus sublatis ecclesia ad pristinum redibit statum ⁊ tabernacula. i. scripturarum libros xp̄ianoꝝ toto orbe dispsa saluabit. de quib⁹ quasi tēporis cupimus ire ad hierusalem nō manufactā.

¶ Ut nō magnifice glorieť. Non pt dicere dom⁹ regia. ⁊ iudei ⁊ magnifici de tribu iuda. ⁊ habitatores hierusalē q̄ suo cōsilio vel virtute gubernet tota tribus iudę. si sciāt q̄ dñi sit ī eis virtus q̄ victoria.

¶ Ideo obsessis principibus ecclesię. ⁊ in fugam versis. saluat de⁹ eōs q̄ xp̄iano censent nomīe. ne putēt doctores ecclesię sua sapientia. ⁊ dei auxilio pacē ecclesijs reddiram.

¶ In die illa pro.d.h. In illo tempore quādo dño ꝓtegente iudas a dextris ⁊ a sinistris potuit aduersarios. ꝓteget de⁹ obsessos hierusalem. ⁊ tamē ꝓsperitatem dabit. vt qui vilissimus putabat. sit quasi domus regia ⁊ qui de domo regia erit quasi de domo dei quasi nuncius dei ⁊ angelicę dignitatis in cōspectu eorum q̄ eo tpe erūt saluati.

Proteget deus habitatores ecclesię pace post pśecutionē reddita. ⁊ ita glorificabit eos qui ꝓ ecclesia militauerūt. vt etiā minim⁹ qui quasi homo in aliquo suo facto vel verbo offendit in ordine magistroꝝ ponat. ⁊ magistri q̄ suum fuauerunt gradū. sint quasi domus dei ⁊ quasi angeli dei. hoc enim in terra positi omni studio quęrimus. vt angelis in celis equales simus.

omnem equum in stupoꝛe: et ascẽsoꝛem eius i amentia. Et super domum iudā aperiam oculos meos: ⁊ omnẽ equum populoꝝ pcutiam cęcitate. Et dicent duces iu-
† ſ quia ſoqui libere non audebunt. ſ ne captiuentur.
da † in corde suo. † Confoꝛtentur
† ſ pro meo velle. ſ obſeſſi. vt qui sua imbecillitate victi sunt. tuo superent auxilio.
† mihi † habitatoꝛes hierusalem in domino exercituum deo eoꝝ.
ſ quando hec dicent duces iuda.
In die illa ponam duces iuda si-
† ſ vt deberent aduersarios quibus simulata amicicia iungebantur.
cut † caminum ignis in lignis. ⁊ si-
† ſ vel ſtipula. ſ viri iuda.
cut facem ignis in † fęno: ⁊ deuo-
† ſ eos qui declinauerunt ad dexteram.
rabunt † ad dexteram ⁊ ad sinistrā omnes populos in circuitu. Et
ſ vltra non timeno hostiles impetus.
habitabitur hierusalem rursum ī
† ſ vrbes et opida et villas tribus iude que vastate fuerant inflaurabit sicut fuerant anteq̄s vastarentur.
loco suo hierlim. ⁊ saluabit dñs † ta-
bernacula iuda sicut i principio: vt nō magnifice glorieť dom⁹ dauid. et gloria habitantium hierusalem
ſ subiectā plebem.
contra iudam. In die illa protegꝫ dominus habitatoꝛes hierusalez. Et erit qui offenderit ex eis in die illa quasi dauid. et domus dauid quasi dei: sicut angelus domini in
ſ alias eius.
conspectu eoꝝ. Et erit in die illa. quęram conterere omnes gentes quę venient contra hierusalē: ⁊ effundam super domuꝫ dauid ⁊ super habitatoꝛes hierusalem spiritum gratię et precum. Et aspicēt ad me quem confixerunt. ⁊ plangent eum planctu quasi super vnigenitum: ⁊ dolebunt super eum vt doleri solet in moꝛte pꝛimogeniti.

¶ Et erit i die illa. quęrā. Deę indęi et ꝓ eam facta ⁊ plenius in consummatione mundi futura ꝓmemoꝛat.

¶ Quādo christus ꝓtegit ecclesiam. quęrit etiā pterere gētes aduersarias vt incipiant esse de ecclesia. quia creatoꝛ diligit creaturā. ⁊ copiose illuminat sensum eoꝝ q̄ spiritū sanctū. qui diffunditur in cordibꝰ eoꝝ qui sunt tem⁹ dei. ꝓ quem multas gratias ⁊ affectum orādi ꝓstat. vnde qui postulat. ꝓ sanctis gemitib⁹ inenarrabilibus.

¶ Et aspicēt ad. Cū indei videbūt christū regnantē in sua et patris dignitate. dolebunt a se crucifixum. ī telligētes fuisse vnigenitum. ⁊ primogenitū totius creature.

¶ In die illa magnus erit p. Adrēmon vbi ē iuxta iezrahel quę maximiano polis bodie vocatur in campo magedon. In quo iosias rex iustus a pharaone nechao vulneratus ē sup quo lamētatiōes scribit hieremias. Dicit ergo eo tempore p⁹ regel peccatoꝛes omnis spes populi erat ī iosia. ⁊ illo occiso magnus planctus in vrbe ꝓmotus est: ita crucifixo saluatoꝛe renouabitur planctus in hierusalem.

¶ In die iudicij q̄n omnia nomina dignitatum deponentur. ⁊ impletum fuerit quod scriptum est. Ecce bomo et opera eius. ⁊ pabęc a tritico erunt separate. tunc erit planct⁹ magnus. non in alio loco sed in hierusalē. Plaga eīn a sanctis incipiet. et reges et sacerdotes ⁊ prophetę ⁊ doctoꝛes tundent pectora manibus: quę vi derint eum quęs crucifixerunt: regnantem ī sua et patris maiestate.

Familię domus dauid. In dauid: tribus regia accipit. In nathan: prophetalis ordo. In leui: sacerdotes. In semei: doctoꝛes. Ex hac enim tribu magistroꝝ agmina pullularunt. reliquę tribus tacētur. quę non habent aliquod ꝓuilegium dignitatis.

¶ Et vero seoꝛsum plangunt. significat quia tēpore tribulationis nō debemus seruire coniugijs ⁊ ꝓpinquis nuptiarum. Igitur nunc tribus domus dauid ⁊ alię tribus separantur ab vxoꝛibus suis. vt plangant dominum de cuius sanguine dixerāt. sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nostros. C. XIII.

¶ In die illa erit fons patēs. Vt omnes renascamur in christo ⁊ in aqua baptismatis nobis pcccata condonentur. ⁊ in aqua spiritualis doctrinę scientię scripturarum tribuatur.

C. XIII.

ſ post ascensionē christi.

IN die illa erit

¶ Et erit cuꝫ pro phetauerit. Sublatis nominibꝫ ydolorũ de terra ⁊ in mũdo spiritu qui loquebatur in pseudo ꝓphetis-siquis illoꝫ amplius aliquid erit psona domini voluerit ꝓphetare-parentes ipsius pferent in illum sententiam mortis.

¶ Nec operient sacco. Mos erat propheteis indui sacco ꝗndo populũ ad pnitentiam ꝓuocabant. vñ ysaie ꝯcipitur-vt auferat saccum de lumbis ⁊ nudus incedat-quia nõ erat tẽpus pnitentie imminente iam captiuitate. Non ergo ꝓphetali habitu simplices decipiet-ſs agricultura dedituꝫ phabit se subiectũ dei sententie qua ade dicit. maledicta terra in o⁊.

¶ Dis plagatus sum. Non mirũ ſi pater oblitus carnalis affectus pfert sententiã mortis ꝓtra peccantes filiũ cum et voluntate dei patris vnicus filius licet ĩmunis a malo traditus fuit in mortẽ ꝓ delictis hominũ.

¶ Framea suscitare. Prophetata destructione ydoloꝝ ⁊ pseudo ꝓphetarum-et totius mendacij-subiungit de passiõe christi-q̃ patris nolũtate ad impleta est-per quas passionem rephatio falsitatis ⁊ illuminatio facta ẽ credentium.

¶ Percute pastorẽ. Cum passione domini territi fugerunt a postoli. dicit matth. tũc ꝓphetiam istam impletam fuisse inducens deum patrem loquentes. Percutiam pastorem ⁊ dispergentur. o. gre. volũtate enim dei patris celebrata ẽ passio christi in quo ⁊ iste ꝓpheta consentit. dicẽs ex voce dei. o framea pgente pastorẽ ⁊ do. o.

¶ Et ducã terciã partem per ignẽ. Judei hec ad christũ referũt. ⁊ in vltimo tẽpore futura ꝓtendunt. Sed hoc internos ⁊ illos ẽ. quia nos iam expleta diximus. illi explenda ꝓmemorant.

¶ Ignem veni mittere in terrã. ⁊ apli baptizati in spiritu dei ⁊ igne dicũt. Probasti nos deus igne. nos examinasti. C. XIIII.

¶ Ecce dies domini veniunt. Dolet accidere vt quę subito ĩpetu

ſ oibus sitientibus. ſ ecclesie ẽpi.

fons patens domui dauid et habitantibus hierusalem: in ablutionẽ peccatoris et † mẽstruatę. Et erit in die illa dicit dominus exercituum: delebo nomina ydolorum de terra: et non memorabũtur vltra. Et prophetas et spiritum immundum auferam de terra. Et erit cuꝫ prophetauerit quispiam vltra: dicent ei pater eius et mater eius q̃ genuerunt eum. Non vives: quia mendacium locutus es in nomie domini. Et configent eum pater eius et mater eius genitores eius cum prophetauerit. Et erit in die illa cõfundentur prophetę vnusquisq; in visione sua cũ prophetauerit: nec operientur pallio saccino vt mentiantur. Sed dicet: non sum propheta. Homo agricola ego sum: quia † adam exemplum meum ab adolescentia mea. Et † dicetur ei: Quid sunt plagę istę in medio manuum tuarum. Et dicet: † Vlis plaga tus sum in medio eorum qui dilige bant me. † Framea suscitare super

† ſ humani generis principe. ſ vt comedã panẽ meum in sudore vultus ꝛc.

† ſ ab alijs ſ cum ille ostenderit senatũ ad hoc vt in sudore comedat panem.

† ſ quid cõmissum vt manus tue cõfigerentur clauis.

† ſ intantũ fugabitur mendacium: et veritas obtinebit locum. vt etiã ipse qui suo punitus ẽ vitio: se fuisse perpessum fateatur. ſ hec vulnera accepi iudicio parentũ cõdemnat? qui nõ oderunt me ſ diligebãt etiã dũ punirent

ſ caras domo.

† ſ angustia mortis. † ſ qui occidit seruos occidat et heredem.

ſ qui dicit. ego sum pa. bo.

pastorem meum: et super virum ſ qui idem mecũ. vnde. ego in patre et pater in me.

coherentem mihi: dicit dominꝰ exercituum. † Percute pastorem ⁊ † ſ discipuli omnes relicto eo fugerunt. † ſ re lictis superbis iudeis: humilis magister colligã humiles discipulos.

dispergentur † oues. † Et ꝓuertam manum meam ad paruulos. Et erunt in omni terra dicit dominus: † iudeorũ et gentilium. ſ q̃ pariter pereũt in passione ẽpi

† ptes due ex ea: † dispergentur ⁊ deficient. et † tercia pars relinquetur † ſ Et nec ista tercia pꝑs sit sdelicata et securꝫ per ignez tribulatõnis ꝓbatur.

in ea. Et ducam † terciam partẽ per ignem: ⁊ vram eos sicut vritur argentum. ⁊ probabo eos sicut probatur aurum. † Ipse vocabit nomẽ meum. et ego exaudiam eum. Et dicam: populus meus es. ⁊ ipse dicet dñs deus meus.

† ſ cũ sic probati erunt paruuli sup quos deus manum conuertit. et ꝑ eos turba natõnũ credi derit. cũ credens populus vocabit ẽm suo nomine. et ille dicente. tu es populꝰ meꝰ. ñ debit. tu es deꝰ meꝰ.

C. XIIII. ſ captiuitatis

Ecce dies do

ſ o hierusalẽ. † ſ qz iudei cõtra ẽm

mini veniunt dicit dñs: ⁊ diuidentur spolia tua i medio tui † Et ꝓgregabo omẽs gẽtes ad hierusalẽ in gabaõ omẽs gẽtes ad hierusalẽ in pelium: ⁊ capietur ciuitas: et † vastabuntur domus. ⁊ mulieres violabuntur. Et egredietur media pars ciuitatis in captiuitatẽ. et † reliquũ populi non auferetur ex vrbe. Et egredietur dominus: et ꝓliabitur ſ que vastauerũt hierusalẽ

† ſ cũ pharaones i mari submersit. et ꝑ populo suo ĩmi cauit. ſ ñ mouebunt bi quibus dñs misertus fuit.

† in die certaminis. † Et stabunt

† ſ templum et mõs syon.

in ciuitate dei sunt direpta. extra ciuitatẽ dei sũt direpta. extra ciuitatez diuidant. ne forte hostes supueniant. Dic autez tanta desolatio ĩcumbit: ut rapina raptoribus ĩ medio ciuitatis diuidat. ꝓ certitate victorie.

¶ Judei hec sub gog ⁊ magog dicũt esse cõpleuda. alij ꝓbant macedonum ⁊ egyptioꝝ ⁊ aliarũ gentium et ꝑ te esse trãsacta.

¶ Et vastabuntur d. Non solũ capietur hierusalem cũctis gentibꝫ cõtra eum in ꝓlium suscitatis. sed eriam domus in dolore dominoꝝ vastabunt ⁊ mulieres i dolore maritoum potientur. quia ita timebũt mortez vt nec salutẽ puero rũ nec pudicitiã vxorũ defendere audeant

¶ Et egredietur media pars. Et in captiuitate q̃ promanos ⁊ in alijs captiuitatibus septẽtrionalis inferiorꝗ pars vrbis capta est. Mons vero templi ⁊ syon. in quo arx erat regni integra mansit.

¶ Et egredietur d. ⁊ pre. Egredietur. de loco quietis ⁊ de mentię sue quãdo ei gentibus meritis quietem interrumpe. ⁊ flagella ad emendationẽ inferre cogitur.

¶ Et stabunt pedes eius. Judei literã sequentes dicunt dominum stare super montẽ olineti. ipsum montẽ in duas partes esse diuisuꝫ. vt contra orientẽ vnius partis fissura habeat primi pus. ⁊ altera pars finẽ tendat ad occidentem. Et in media valle ꝓcipiri. alia pars mõtis ad aquilonez. alia ad austruꝫ vẽiat. Rursus alia fissura fiet ab aquilone in austrũ. et ẽtrorꝫ plagas orientis occidẽtis. aquilonis ⁊ austri fissura tendat. ⁊ ita mõte olineti in ẽtrorꝫ ptes diuiso. fugient ad vallem quę ẽ inter templũ ⁊ syon. hi enim duo montes tẽpli ⁊ syon appellant montes dei. quia illa vallis mõtis olineti quę ꝓruptis hinc ⁊ inde montibus cingit vsqꝫ ad montẽ templi qui sanctus ẽ. fissuram suã tendit.

¶ Et stabunt p. e. Cum steterit. nõ stabit in valle ⁊ locis humentibus. sed

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

in monte qui nō infructuosas arbores habet-sed oliueta in quibꝫ sumē ꝑfectum alit⁹ z soluit infirmitas z requies lapsis dat⁹.

¶ Et scindetur mons. Scindet⁹ media pars mōtis ad orientē in qua sunt arbores plātate ꝑ gentibus ꝑ quibꝫ vna loquit⁹. Ego aut⁹ sicut oliua fructi, i. d. d. z alia media ps quę ē circūcisionis incredule: scindet⁹ ad occidentem-ipsa dico diuisa valde grandi ruptione.

¶ Et separabitur mōtis m. Postq̄ mons oliuarū ad orientē z occidentē vocatione gentium z abiectōe iudeorum fuerit separatus-fiet alia fissura aquilonis z austri vt circumcisio q̄ in occidente ē stet ad aquilonez. i. sinistra pte z christianus populus qui in oriente-stet ad austrum. i. ad dexteram ptem.

¶ Et fugietis ad vallem. Cum tanta erit duorum populorum in toto orbe diuisio-vt alij ad dexteraz alq; ad sinistrā separentur. Tunc quicūq; sanctus ē-fugiet ad vallē montiū dei. i. duoꝝ testamentoꝝ-q̄a illa nalis. i. quieta sedes z cōcordia duoꝝ testamentoꝝ tēdit-ñ vsq; adeo vt idem sint-ꝙ vsq; ad ꝓximum-duo enī testamenta magis vicina z ꝓuenientia-q̄s vnita. Multa enī veteris amisim⁹: z nouę gratię multa suscepimus.

¶ Et fugietis sicut fugistis. Dic sub ozia terremotus mortalium corda ꝓterruit z territos huc illucq; dispersit-ita duoꝝ populoꝝ separatio-z rursum in vnam fidē societas credentiū-inter duos mōtes placabili sede reqescet: qꝫ vetus z nouū testamentū sibi iungēt.

¶ Et veniet dominus. Post impletionem hoꝝ veniet dominus ad iudiciū-z sancti qui alibi nubes vocant⁹ ipso. Cum dies aduētus eius fuerit impletꝰ-non erit lux i ꝑfs sed frigus z gelu-ꝑ refrigerata caritate z malos multitudine: quibꝰ depressis erit iustis vna z ꝑpetua dies-nequaq̄ luce z tenebris sibi succedentibꝰ-sed dominus erit lux omniū.

¶ Et erit dies vna. Quasi vna dies z unum tēpus ē: a primo aduētu vsq; ad secundum.

¶ Et erit in die illa eribunt a. Aque q̄ de ierusalē. i. ecclesia erit doctrina ē saluatoris z baptismus-quarū vna ps vadit ad mare orientale. i. populus circūcisionis qui in aplis z ꝓphetis electus ē-z pars ad mare nouissimū-qz ab oriente z ab occidēte venient q̄ recipient cū a. z. i. z. i. De aque nec estate ꝑspitatis-nec hyeme ꝓfectionis cessabūt.

¶ Cum tales aque vtrunq; mare fuerint ingresse z amaras aquas dulci flumīe mitigauerint-tunc dñs erit r. s. o. t.

† ¶ non in tenebris non sole declinante post meridiem.

pedes eius in die illa † super mōtē
oliuarum qui est contra hierusalez
† vnde oritur sol iustitie.
ad orientem-z scindetur mons oliuarum ex media parte sui ad orientē z ad occidentez: ꝑ vallē grandi valde. Et separabitur montis medium ad aquilonem: et medium eius ad meridiem. Et fugietis ad vallē montium eorum-quoniam coniungetur vallis montium vsq; ad
† proximitate vt parum differant.
ꝓximum. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in diebus
† qui vsurpans sacerdotium lepra percussus ē ad cuius impietatem tota terra mota est
ozię regis iuda. Et veniet dominꝰ deus meus: omnesq; sancti cū eo.

Et erit in die illa non erit lux: ſz frigus et gelu. Et erit dies vna q̄ nota
† iudici-non homini-non enim potent ignorare quā ꝓcauit. † vi facilitudo dici nec noctis
ta est domino-non dies neq; nox. ꝓpatio-z rursum in vnam fidē societas credentiū-inter duos mōtes placabili sede reqescet: qꝫ vetus z nouū testamentū sibi iungēt.
† cum impijs obtenebrescet † vel peri. † sanctis
et in † tempore † vespere erit † lux.
† que soli deo nota est. † que sunt vitam
Et erit: i die illa eribunt † aque viue de hierusalem. Medium earuz
† quod mortuum dicitur. eo q̄ in eis aquis nihil possit viuere.
ad mare orientale: z medium earū
† quod ducit ad egiptum. † nec calore sic exhauriuntur nec hieme constringentur.
† ad mare nouissimum. † In estate
† † tunc cognoscetur dominꝰ deus noster-q̄ admirabile e. n. t.
z in hieme erunt-z erit † dominus

¶ Vel. ꝑ duo maria duo testamēta quę nisi flumine ſpūali intelligentię fuerint dulcorata amara sunt-litera occidēte z spiritu vinificante.

¶ In die illa erit doy. Dicunt iudei quādo christus i aurea hierusalē regnabit nō erunt ydola nec vinearum cultura: ꝙ vnus dominꝰ. z reuertet⁹ omis terra ad hoc q̄ deseruerat-vt omnes vnū deum colant Et ponit nobis locoꝝ a quo loco vsq; ad quē locum hierusalē sit edificanda. In qua dicūt circumcisionē exercendā-z legales hostias offerendas.

rex super omnem terram. In die illa erit dominus vnus-z erit nomē eius vnum. Et reuertetur omnis terra vsq; ad deseruz: de colle ad
† vbi est arbor maligranati † vsq; ad
Tremmon ad † austrum. Hierusa-
† australem plagam.
† ceteno detur. † in loco pristino conditur.
lem exaltabitur: et habitabit in loco suo a porta beniamin vsq; ad
† orientalis.
lucum portę ꝓtoris-z vsq; ad portam angulorum-z a turre ananehel vsq; ad torcularia regis. Et habitabunt in ea-z anathema nō erit amplius: sed hierusalem sedebit secura. Et hęc erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes quę pugnauerant aduersus hierusalē. Tabescet caro vniuscuiusq; stantis super pedes suos-z oculi eius contabescent in foraminibus suis-z lingua eorum contabescet i ore suo.
† cum hec miracula in confusione hostium sue sint expleta. † vel stupor.
† In die illa erit † tumultus dñi magnus in eis-z apprehendet vir manū
† ꝑ formidine malorum ponet ere que super uenient.
ꝓximi sui: † z conseretur manus eius super manū ꝓximi sui. Et
† contra metropolim suam. de quo et supra dictum est.
z iudas pugnabit aduersus hierlm

¶ Alle. Cum dominus ihesus rex fuerit super omnem terram tunc erit vnus dñs de quo scribit. Scitote q̄ niam dñs ipse ē vnus-z vnū nomē omnium prauarum religione calcata-tunc reuertet⁹ omis terra in qua habitauerunt iudei vsq; ad deserti. i. vsq; ad ꝓfundum gentiū qui ꝓtinus deserti⁹ erat. quia sine noticia legis-z de colle adremmon. i. ad excelsum-q̄ de terra z de deserto ad colles-z de collibꝰ vsq; ad mōtana ꝓsurgemus-z inde vsq; ad austrum plene lucis-z sic exaltabit⁹ ascendendo ecclesia-z habitabit in loco vbi scriptū est. In loco pascue-ibi me collocabit⁹ a porta b. incipiēdo a virtute quā dextra significat ꝓuenient ad portā ꝓtoris: vt ꝑ eā ingredi ant⁹ ad ceteras. Post occurrit porta. an. vbi ē lapis angularis q̄ ꝓfigit duos parietes i vnū Post occurrit turris ananehel-q̄ dr ꝓfluxus dei-de hac turre dicit sanct⁹ ad dñm: facꝰ ē spes mea turris f. a. f. i. q̄ turre nihil gratiꝰ est homi de laboribꝰ mūdi ad deū suspiranti. In venit⁹ ad torcularia regis ut imitatores passionis xpi bibāt vinū qđ lx. c. introducti i cellā vinariā di. z q̄ hmōi torcularibꝰ inebriabunt⁹. habitabunt in celesti hierlm-in qua nō erit anathema. i. maledictio z separatio a deo-sz secura qes ꝑfidentibꝰ in deo.

¶ Et hęc erit pla, Describit pœnas quas passuri sūt q̄ ꝓtra urbē dei pugnabūt-stabūt lupi pedes z caro eoꝝ tabescet z defluet z oculi eoꝝ putridi de suis foraminibꝰ cadēt z lingua q̄ dei ꝓphin blasphemabat ira dētes ꝓputrescet-arbitrant⁹ iudei gētes q̄ hierlm impugnabūt tpe xpi sui talia mala passuras.
Iuxta literā i hystoriis legim⁹ hec mala ꝑsecutoribꝰ ecclię ꝓtigisse. Caro herodis z oculi eius ꝓtabuerūt-lingue multoꝝ i fetoꝝ z sanie dissolute sūt-ꝓterea
¶ Alle. Deficientibꝰ malis succrescūt bo (restāt eis tormēta in futuro.
na-q̄ stant cū deo illis defluūt carnalia-orunt spūalia-defluentibꝰ oculis q̄ terrena ꝓspiciēt-ponunt⁹ alij q̄s ꝓphera leuat ad habitantē in celis putre fcēte lingua blasphema nascit⁹ illa q̄ tota die meditabit⁹ iusticiā dei z laudē
¶. In die illa tumultus d. Cuncti qui in ecclesia fuerint mirabunt

subiectõnem hostium z suã felicitates. z manus mutua fide z necessitudine copulabunt. z iudas qui prius confessus nomen dei. z postea coactus a persecutoribus dei populũ est persecutus. z ipse postea vertetur ad lẽticiam. et ꝓgregabit diuitias gentiũ aurũ sẽl' spũalis argentũ diuine eloquentie. et vestes diuersarum virtutũ quibus induat populũ dei.

¶ Nec sibi infelix iudea pmittit: sperans accipere aurum q̃ dñm triginta argenteis appreciauit.

¶ Et erit ru. e. Hec iudei carnaliter implenda contendũt. q̃ per domini victoriam admirabiles sicut homines corruerunt: sic etiam hostes aliaz in castris stupent.

¶ Jumenta que vno nõie ꝓhendit. ꝓ singulorũ peccantiũ natura ĩterpretanda sũt.

Corruẽtibus a prioris statu. z in meliorem cõsurgentib'; qui prius erat equus binniens ad vtrorem proximi sui q̃rebit mollia ẽga xpo equiti. Qui mulus. i. sterilis virgo carne: ñ spũ cõuersus ad deum non erit lignũ aridũ: sed habebit locũ i domo dei z muris eius. Qui camelus. i. grauib' peccatis ꝓssus: meditans legem dei. ꝑ quia vngulam ñ findit negligens que legit portabit onera christi. Qui asinus infrenis multos dominos prius ferebat: stratus vestibus apostolorum saluatorem portat in hierusalẽ.

¶ Et celebrẽt f. t. Hec quoq; iudei in mille annorũ regno futura promittunt. q̃ de beat celebrari festinitas tabernaculorum ĩ memoriam beneficiorum dei que facta pũis cotũ sunt habitãtibus in tabernaculis in deserto.

¶ Qui est ĩ profectu z certamine: habitat ĩ tabernaculo tanq̃s ad nena et peregrinus. ꝑ submerso pharaõe ꝓ neniet in terram promissionis. hic vbs celebrare solennitatem tabernaculorũ. vt de tabernaculo ad atria dei. z de atriis ad domũ. z a domo ad templũ festinet.

¶ Et erit qui nõ ascenderit. Hierusalem. i. ecclesia. non est in loco humilibus: sed in mõte sita. vt vndecũq; possit videri. Qui ergo vult adorare dñm: ascendat ad montana. Qui vero de familijs terre est. i. aliqua occupatõne terrene vite depressus. z ideo deum nõ potest adorare ĩ montibus: terra illius nõ irrigatur celi imbribus.

¶ Si et familia e. Decommia iudei carnaliter sperãt futura. creaturo nem sibi z coniugia in mille annorum imperio promittentes. ne impleat ĩ illis maledictio: q̃ sterilibus ꝓ lege ĩdicitur.

Quandiu aliquis permanet egipti' vel ethnicus: nõ põt subrigere gradum ad celsa. iõ caret umbre dei. z hoc peccatũ erit maximũ egyptio. z assirio. chaldeo. syro. moabite. z ceteris gẽtibus si noluerit ecclie de terris suis. vt desistãt esse homines. z effecti israelite. in quibus dolus nõ est. ascẽdãt ĩ hierusalem. vt ꝓ tabernacula veniãt ad domũ eternam.

¶ In die illa erit qd̃ super. f. e. e. Jxta litteram tẽpe ꝓpetue solennitatis z regni hierslem pacatis oibus. n erit opus equitatu: sed eis ornat' z decor phalerarũ ad cultũ dei ẽ ꝓferẽd'. z multis vndiq; cõfluẽtib' ad sacrificia assiduq; erũt lebetes in cultu sacrificiorũ. sicut phyale solent assidue lucere cotã altari. nec erit aliqs lebes ad alium vsum dedicatus.

¶ Cũ lebetes fuerint versi ĩ phyalas. tũc q̃ relicti fuerit d' vniuersis gẽtib' carnes coquent victimaz. ne crudam ꝓmedãt carnẽ: sed omis humor ex coquat'. nec erit necessarius mercator qui d' loco ad locũ merces referat.

¶ Per quos ysania libidinis ĩtelligitur. ꝑ frenos: sermo dei auro sapiẽ z argẽto eloquij ꝓpoit'. Hoc freno retinetur libido ne ĩ ꝓcepsi cornat. ꝙ recto itinere pgẽs mollia terga dño ad sedẽ dei ꝓbeat. z cultui illi' ꝓsit ꝓfecratus. et lebetes in quibus coq̃bãtur carnes sacrificiorum: vertũtur ĩ phyalas. quia illi qui carnaliter ĩtelligebãt: de sacrificio legalitr. vsi in spũalẽ ĩtelligẽtiã: fiũt lãpades ardẽtes z lucentes ĩ domo dei.

¶ Cũ mẽtes credẽtiũ erũt versę in spũales phyalas ad suscipiẽda diuersa aromata. ꝓintẽ. tũc immolãtes deo sacrificiũ laudis coquẽtib' igne spũsan cti. nec erit ĩ domo dei mercator. qz dñs d' ecclia sua cmẽtes z vẽdẽtes eiecit. ꝛc.

¶ Et congregabunt diuitie omnium. ꝙ militauerunt cõtra hierusalẽ. ꝙ hec i diuitijs ꝑciosis reputanꝫ gentium in circuitu. aurum. z argẽtum. vestes multe satis. Sic erit ꝙ populus iudeorum ẽ camelus qui legẽ dei iumiat. ꝙ nõ finget vnguam vt credat in patrẽ et filium. nec diuidit litterã a spiritu. et onere legis premit. z omnium iumẽtorum que fuerint ꝙ hoim in castris illis sicut ruina hec. Et omnes qui reliqui fuerint de vniuersis gentibus que veniunt contra hierusalem. ascendent ab anno ꝙ singulos annos. in annum. vt adorẽt regem dominum exercituum. z celebrent festinitatem tabernaculorum. Et erit qui nõ ascenderint de familijs terre ad hierusalem: vt adorent regem dominum exercituum. non erit super eos imber. Quod si z familia egypti non ascenderit z nõ venerit: ꝙ dñice hõoictionis nec super eos erit. Sed erit ruina qua percutiet dominus omnes gẽtes que nõ ascenderint ad celebrãdam festinitatem tabernaculorum. ꝙ imber ꝙ reputabit Hoc erit peccatum egypti. z hoc peccatum omniũ gentium que nõ ascenderint ad celebrandam festinitatem tabernaculorum. In die ꝙ aurum et argentum quo frenus solet ornari. illa erit quod super frenum equi ẽ ꝙ mẽtes sanctum domino. z erunt lebetes ꝓnus sacrificia legalia carnaliter affectãtes. ꝑ in domo domini quasi phyale coram altari. Et erit omnis lebes in hierusalem z in iuda sanctificatus domino exercituũ. Et venient oẽs ꝙ lebetib' immolãtes z sumẽt ex eis. z coquent in eis. Et non erit mercator vltra ĩ domo dñi exercituũ in die illa.

¶ Incipit Prolog' in Malachiam prophetam.

DEus per moysen populo isrl̃ ꝓceperat sacerdotes tabernaculi sui omni cozpali vicio liberos: hostias oi vicio vacuas sibi offerre. Quibus legem suã ad regendũ populuz ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationẽ internunciũ dei z hominum facti. populũ ꝓceptis celestibus facerent obedire. Unde sacerdotes ãgelos dei esse: hoc in loco scriptura testat. Sed qz tanti muneris gratiã ꝓtemnentes: supradictus populus ac sacerdotes sacrificia vicio deturpata. ipsi criminib' atq; impietatibus maculari deo offerre cepũt. Iõ ꝑ malachiã ꝓphetam deus populũ suũ isrl̃ increpãs ait. Dilexi vos dicit dñs. Et dixistis: In quo dilexisti nos? Nõne fr erat esau iacob dicit dominꝰ. z dilexi iacob. esau aũt odio habui? Esau aũt fratres iacob ñ inimq; aut spõtanea volũtate odio habitũ a deo. vt sine meriti grana iacob dilectũ manifestũ ẽ: cũ ꝑ ꝓscientiam suã. esau quid' effusione sanguis fraterni concupiscere. iacob aũt sui cognitõe obfuãdã legẽ desiderare ꝓuocerz. Cui' rei gr̃a supradicto vsus ẽ exẽplo. dicẽs. Dilexi iacob esau aũt odio hũi. Quãuis ex opib' memoratoꝝ: quoꝝ liber geneseos memit. i quo vnusq̃sq; coꝝ futur' erat. ꝓposito manifeste ꝓstet vt scriptũ ẽ. Creuerũt pueri. z erat esau hõ agrestis sciẽs venari. iacob aũt hõ simplex manẽs ĩ tabernaculo. Nã reliq̃ q̃ lectiõe ꝓhensa sũt quarũcunq; populi isrl̃ in obseruadis sacrificijs dei. increpationeq; ĩ eũdẽ q' deos alienos coluerit significãt.

Incipit Argumentum.

Ca. I.

ONus verbi do. Malachi interpretatur angelus meus vnde Origenes eum angelū fuisse putat. Fm q de iohanne dr. Ecce mitto angelū meū ante faciem tuā. qđ nos omnino nō recipimus: vt angelus de celo veniēs assumpserit corpus humanum. vt israeli que a domino mandata sunt loqueretur. Dicunt vero hebrei hunc fuisse esdrā sacerdotē. t post aggeum t zacharīā pphetasse. t ideo nō habere titulū. quia liber esdre dicit ipsum esdrā t alios secum ascendisse de babilone anno septio artarxerxis regis persarū. Et ideo putant ipsum esdram qui t malachias ib artarxerxe hanc pphetiā cōtexuisse.

¶ Malachias latine interpretat angelus. i. nūcius. Quicquid enim dicebat quasi a domino esset mandatus ita credebat. t ita nomen eius septuaginta interpretes transtulerunt. dicentes. assūptio sibi dñi super israel i manu angeli eius. Prophetauit autē nouissimus i babilone quando zaggeus.

¶ Deindū q abducto israel. i. decē tribubus in captiuitate. in differētes pristino nomine. t duę tribus. i. iudas t beniamin appellantur israel.

Hic prophetatur grauitate ponderis. qđ iudas p peccatis poterat cōpelliturꝰ vt gratiora peccata dēpōat. vt sentiat p tormēta. quez ꝯ sensērat per bñficia. et ne pēa videatur in suos iniusta. subijcit dominus. Dilexi vos. t et dilectiōe corripio vos.

Ad israel. Quia pōdus appellat. graue q̄ deꝫ significat. Sed q̄ subdit. ad israel. i. ad emendatiōnem illi? populi. In altero aperta inimiciciarum confessio ē. In altero consolationis ps. t amicicie.

In manu. i. opibus. In qua oīa cū manibus ē iniquitas. t quoꝝ manus pleng sunt sanguine: in his non fit sermo dei. sed in his qui lauant manus inter innocētes. vnde dr. Sermo dei factus est in manu aggei vel hieremię.

¶ Ut cętera taceam. t q̄ de babilonica captiuitate nuper reduxi. tractabo nunc quę operatus sum in vobis ab ipis cunabulis ātequ rebecca esau t iacob peperisset. in iacob vos dilexi. in esau ydumeos odio habui. Nec solū dilexi iacob. t esau odio habui anteq̄ nascerentur. sed i posteros eorū amorē t odiū seruaui. Qui a mōte esau q̄ dñr seyr. redegi in solitudinem. t vrbes desertas a serpentibus t bestijs obtineri feci.

¶ Dilectō t odiū dei. vel ex pscięntia nascitur futurorū. vel ex operibus aliquoꝝ in diligit deus cuncta quę creauit. sed eos proprię diligit qui vinorū sūt hostes. t illos odit q̄ vitia amāt. t destructa a deo redificare laborāt.

¶ Judei falso sibi blandiuntur. per eodem romanos. per israel se prophetari. q̄ in consummatōe seculi destructo romano imperio. i. ydumeo. regnū orbis vniat ad iudeos.

¶ Allegorice. Israel vir vel sensus cernēs deū. vel directus dicitur deo. Adeo diligitur. qui vult dilectōis dei in se scire rōnē. cui respondet deus. esau. i. vitia. t iacob. i. virtutes ex vno cordis fonte procedere. quia et libertate arbitrij in vtramq̄ partē vt volumus declinamus. sed priora nascūtur vitia per infantiā t puericiaꝫ t inuētutē. ꝑ q̄ post sequēs ętas corripit t supplātat. Maior frater hyspidus. sanguinarius venatōne siluis t bestijs delectatur. Minor. cū sim plerūq̄ nocēt bitat. domū. t fines ydumeę. i. terrę mētis t sanguinei: redigit in solitudinē. t nihil i terra sinit crescere. t ēē ppetuū. Deus impudens malicia q̄ sunt. t sermōe destructa. rursus edificare velit. dēinstaurata a vitijs destruit. t terminis hostiū subuersis. tunc videt oculus israelis. t sancti qui dicūt. Magnificetur dñs i terminis eorum qui deū mētę ꝓspiciunt.

¶ Filius honorat p. Loquit ad eos qui reuersi de babilone nondū edificato templo. nec extructa ciuitate permanebāt i priscis peccatis. deū nec amore nec timore venerantes. Vult aūt pri mū deus vt filij eius simus. t bonus volunta te faciamus. q̄ consequi volumus. Si aūt hoc volum? saltē vt suos nos habeat. t a malis p tormentoū formidinē recedamus.

¶ Per spīm adoptiōnis efficitur homo filius dei. p spīm seruituti in timore fit dei seruꝰ. Filius honorat pīem sicut scriptum ē. Sic luceat lux v. c. b. u. u. o. u. b. t. g. p. u. qui in celis est. Bernul? etiaꝫ honorat dñm nō ea? caritate qua filꝰ. Ex deus facēs differentiā serui et filij: a filio gloriam. a seruo timorem q̄ē initiū sapię: exprimit vt de timore serui ad gloriaꝫ filij trāsea?.

¶ Ad vos o sacerdotes. Corripit sermo diuinus epos. t ministros ecclię negligētes. vt oēs qui i xpo baptizati: xpi nesse censentur. cur nomen eius dspiciant. quibꝰ apit causas offensę: polluit panē. i. corpꝰ xpi. t q̄ indigꝰ accedit ad altare. t mēsam dñi: t si nō scelerata voce: scelerato opere dspicit. Et vetor: eccię mēsā diuię scripturę polluit: si vt pro humana glia: t p lucro t pali: vel fauore seculi: auditorib? illā expēdit.

¶ Juxta traditōs hebreoꝝ. vbi bāt sacerdotes panē ꝓpositōnis ferre. metere molere. coquere. t nūc sumitis q̄scūq̄ de medio: t temerarie viatis. In q̄ po luim?. Ex deū sacramēta violāt: ipe eni? ē sacm violat.

¶ Vel pt dia q̄ reuersi de babilone nōdū extructo templo būātes i ruinis habitabāt. nō altare ꝓpriis gle putabāt deesse sanctimoniā religionis: q̄ natum erat ab initio sanctificatōnis.

¶ Si offeratis cecum ad. i. Reuersi de babilone illiciras deo victimas offerebāt: cecas. t claudas q̄ i leuitico ꝓhibebātur offerri.

Malachias aperte. t in fine omniū. pphāę dicit de abiectōe israel. t vocatōe gentiū. Non ē mihi ait voluntas i vobis dicit dñs exercituū. t munus nō suscipiā de manu vestra. Ab ortu eni solis vsq̄ ad occasum magnū ē nomē meū in gentib?. t in omni loco sacrificat. t offert nomini meo oblatio munda.

C. I.

¶ Al ii sic. Onus verbi dñi ad israel i manu malachie pphete

Onus verbi ¶ uda et beniamin ad quos solebat fieri sermo et visio dei.

domini ad israel i manu malachie. Dilexi vos dicit dñs. Et dixistis. In ¶ eorum boni a malis amoꝛe removi ¶ temere ieri vos dicit dñs. Et dixistis. In ritate qua peccāt obliti bñficiorū dei rōpunt quo dilexisti nos? Nōne frat erat esau iacob ait dñs. t dilexi iacob. ¶ alias. et posui seyr mōtes eius ārt odio hūi. t posui mōtes eius in solitudinē. t hereditatē eius i dracones deserti. Quod si dixerit idumea ¶ ap ira dei ¶ quidē destructi sumus. sed reuertētes ędificabimus ¶ rursum ¶ cuitates ¶ dño pōtent ficabim? q̄ destructa sunt. hęc dicit dñs exercituum. Isti ędificabūt. t ego destruā. Et vocabunt eos termini ¶ odio meo reb? i esau ostēdo. amoris i vos. i. in iacob factus ap. pbabo. q̄ illos destructos videbūt oculi vri. et ex cōparatōne mea ipietatis. t populꝰ cui irat? ē dñs vsq̄ in ęternū. Et oculi vestri videbunt. t vos dicetis. Magnificet ¶ Quis primus nascē dñs sup terminū israel. Filius honorat patrē. t seruus dñm suū. Si ergo pater ego sum. vbi ē honor meus? t si dño ne cōtemnatis ¶ timete. si dñs ego sum vbi ē timor meus? dicit dñs exercituū. ¶ sermo dirigit ¶ qui passi seruituti ē de ebu eratis ad deū tota mēte cōuersi et nūc cōtemnitis. et eū quē occulta nō fallunt scelestissimi quasi ignarū. vt vulnus cōsecrent dotes qui despicitis nomē meū. t dixistis in quo despeximus nomē tuū. ¶ oppositōis Offertis sup altare meū panē pollutū. Et dicitis. In quo polluimus te. In eo qđ dicitis. mēsa dñi ¶ polluitis ¶ opē ¶ o ministri altaris despecta ē. Si offeratis cęcū ad immolandū. nōne malū ē. Et si offeratis claudū t languidū. nōne malū ¶ quacūq̄ debilitate cōfectū ¶ pon? reputeret. et sibi factā iniuriā putaret et offerto deo qđ nō ē. Offer illud duci tuo. si placuerit ei. aut si suscepit faciē tuā dicit dñs exercituū. Et nūc deprecamini vultū dñi vt misereat vestri. de manu eōrum ¶ qđ imprecaui vobis vra factū ē hoc. si quo suscipiat faciem vestrā. ¶ et hoc ostē dit acceptios deo esse seruit? illa q̄ i ¶ senti mercies vra dicit dñs exercituū. Quis eorum nō postulat. ē in vobis qui claudat hostia. t incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dñs exercituū. t munus nō suscipiā de manu vestra. Ab ortu eni solis vsq̄ ad occasum magnū ē nomē meū in gentib?. t in omni loco sacrificat. t offert nomini meo oblatio munda.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

¶ Allegorice. Loca ē aīe victima que nō illustrat xpi lumie. Claudā ē rogātis oratō q̄ duplici mēte accedit adorādū .languida ꝛ oīa ifirmitate de ḥsla q̄ ñ hz xpm dei ⁊tutē ꝛ dei sapiam·huiusmōi pces si offerāt eccleiarū p̄cipi aut cuilibet erudito·sapiētiq̄ doctori nōne repudiabūtur.

¶ Et nūc. Q: obtulistis debiles hostias ꝛ oīa q̄ dixi fecistis. Agite pni ¦ etiam si quo misereatur nostri d̄· null· cū et mīstris meis ē ·a maiore vs ꝙ ad minimū q̄ ñ accipiat a me mercedē laboris sui d̄ meās ꝛ d̄ bis q̄ a populo offeruntur

¶ Nō est. Regula scripturarū ē vbi mai festissima ꝓbia de futuris tenitur·p incerta allegorie ñ extenuare q̄ scripta sunt. Increpat q̄ sacerdotes iudę orū q̄ offerūt ñ idonea ad īmolandū: vt saūt carnalēs victimis spūales succedāt.

¶ Et vos. Propterea o sacerdotes iudęorū ī oī loco offertur mi bi oblatō munda· ꝛ ē magnū nomē in gentibus: q: dicitis. Mensa d̄.c.e. q: erat ornatus tēpli putabant reuersi d̄ babilone· minorē esse cultū religionis·q̄s dñs redarguit

¶ Vel ita ꝑ dici. polluistis nomē meū in eo q̄ dicitis. Quid prodest si offeram· optia: qualiacūq̄ offerātur igne sāt deuorāda.

¶ Et dixistis. Dixistis d̄ captiuitate reuersi sum· predę hostibus fuim· ·labore vię ꝛ paupertate attriti sumus·qualiacūq̄ habemus offerim· ꝛ hoc dicēdo exinflastis·i·per uffiatōnē īdigna fecistis vestra sacrificia·et iō nō suscipiā.

¶ Maledictus. Quidquid humanus animus in excusatōne sui peccati potest inuenire· ꝛ falsa satisfactōne defendere; ḥ pui vens diuin· sermo·cōrigit ꝛ dānat: quasi: q: offert q̄ languida: et d̄ rapinis ꝛ fletibꝰ mi serorū·ꝛ insup dicitis· de labore ꝛ paupertate offerim· q̄d habē·: propterea audite q̄d ī fero. Maledicē· d. his verbis oñdit: habere eos q̄ optia sunt· ꝛ offerre q̄ mala sunt

¶ Alle. Pōt p maledictū ꝛ designari populus iudęorū q̄ d̄ grege suę gētis debāt masculū: agnū q̄ tollit peccata mūdi·d̄ q̄ fecerat votū q̄ venientem suscipet. Sz q̄ vidit herentē cornibus iter virgulta nolut eum īmolare· id ē. suscepe·sed obtulit debile eligens barraban ꝓ quē signat dyabolus· hz q: xps erat rex magn· super oīa·iō gētes nomē ei· cū formidoloso bonore venerant. Aliter· Aliq̄n bō bene creatus a deo·hz ingeniū aptū sacris disciplinis·hz tradit luxurię ꝛ inertię·ꝛ d̄ his masculū·offert debile.i.oratōnem aliqua animi ꝑturbatōe corruptā·d̄ sentiet in se cē completū q̄d scriptū ē.

cēdat altare meū gratuito: Nō est ¶ qui īmundi offertis
mihi voluntas in vobis dicit dñs ¶ sanguines hyrcorū et taurorū·hz tbi
miama oratiōnē
exercituū ꝛ munus nō suscipiā de ¶ nō in vna iudea vel sola
hierlm. vnde saluator pater manifestaui nomē
manu vestra. Ab ortu eni solis vs ¶ tuum b.q.d.m.
q̄ ad occasum magnū ē nomē meum in gētibus·in omi loco sacrifi ¶ in cerimoniis xpianorum
cat ꝛ offert nomi meo oblatio mūda·q: magnū est nomē meū in gē ¶ et cū nomē
tibus dicit dñs exercituū. Et vos
meū sit ira magnū futurū in gētibus vos pau
cipes iudeorū illud polluistis·sic eni vaticinius futurorū tenit vt ꝑsens tēpus nō deserat.
polluistis illud in eo q̄ dicitis mē ¶ altare pollutū putatis et oleo custa sa
ppolita et igne q̄ deuorat·nec intelligitis deū
sa dñi ꝛtaminata ē· ꝛ q̄d supponit nō ḡrere aurū et gemmas·et multitudinē bosti
arū·sed offerētis deuotionem
ꝛceptibile ē cū igne qui illud deuo ¶ nec sufficit priorū sermonis ipietas·hz
rat. Et dixistis. Ecce de labore exuf dixistis etiam.
flastis illud dicit dñs exercituum.
Et intulistis de rapinis claudū et ¶ ergo
languidū·ꝛ intulistis munus. Nū ¶ tale
quid suscipiā illud de manu vestra
dicit dñs exercituū? Maledictus
dolosus qui habet i grege suo ma ¶ si nō habet masculū nō nocet tibi maledictio
sculū ꝛ votuz faciēs īmolat debile
dño. Quia rex magnus ego· dicit ¶ et si iudei cōtemnat.
dñs exercituū ꝛ nomē meum horri
bile in gentibus.

C. II.
¶ git ¶ o sacerdotes
Et nūc ad vos
¶ est ¶ qui maioris dignitatis
mandatum hoc. O sacerdotes si

Potētes potēter tormēta patientur.

¶ Et nūc. Fecistis q̄d ipiū ē ad ꝓtēptū mei·ḥ q: malo ꝑmūtātiā peccatoris q̄ mōstē ·etiā nūc ꝓ ꝑmiatōnē vos reuoco·ḥ si nolueritis ꝓ·s·c·mittam in vos verā penurīā vt nō mētuētes·ḥ oīm rerū egestate coacti dicatis vos nō habere optima q̄ offeratis

Vinde ꝓpue sacerdotib· vt q̄ si ñ crederint gloriā noī d̄ñi ꝑ suā bonā conuersatōnē·patientur egestatē oīm bonor·, bi q: nō benedicūt sanctis et vero corde·sed ꝑ dulces ſmōes seducūt corda innocentiū·nō merent dei benedictōnē

et cui plus cōmittit· plus ab eo exigit.
nolueritis audire· ꝛ si nolueritis ¶ dñi viuētis
ponere super cor· vt detis gloriā ¶ q̄d magnum in gentib·
am nomi meo ait dñs exercituum ¶ bonorū operum.
mittā in vos egestatē· maledicā be ¶ hīs q̄ in eis benedictionibus p̄fectis vel
nedictionib· vris· ꝛ maledicā illis quicūq̄ a vobis b̄nedicīt·a me erit maledictum
¶ hīs vris b̄nedictōib·
¶ iō ¶ i. noluistis itelligere q̄ dicunt
qm nō posuistis sup cor. Ecce ꝓpiciam ego vobis brachiū· ꝛ dispgā
sup vultū vestꝝ stercus sollēnitatū
vestrarū· ꝛ assumet vos secum. Et
scietis q: misi ad vos mandatum
ꝙ leui ut ēt ligam· aarō·et alios qui de stirpe leui deſcēdūt ant
ustud· vt esset pactuz meum cū leui
dicit dñs exercituū. Pactum meū ¶ nō ei· qui cū beluis cōmunis est
hz eius qui dicit ego sū vita· qui etiā est pax nra
fuit cū eo vitę ꝛ pacis· ꝛ dedi ei ti ¶ q̄ ē imitū sapie ¶ horroꝛe coꝛgis impi
canos se dei verba tremere
mo·ne ꝛ timuit me· ꝛ a facie nomis ¶ i. doctrina aplōrum nul
lo polluta mēdacio·hz tota de fonte veritatis ꝑ
mei pauebat. Lex veritatis fuit in cedens. ¶ q: imitat eum qui peccatū nō fecit
nec est inuenī· dolus in o.c.
ore ei· ꝛ iniqtas nō ē inuēta in la ¶ q: et ipse im se habuit paceꝫ· et alios
pacificauit.
bijs eius. In pace ꝛ equitate am ¶ sicut enoch q̄ trāslat· ē ¶ si sacerdos nō corri
bulauit mecū· ꝛ multos auertit ab
iniquitate. Labia eni sacerdotis ¶ de nec cōgruo tpe, pferunt † ſ sacerdos de le
ge interrogēt. docear·resistentes cōuincat· alio quin frustra dignitatez iactat·cui· non exhibet
opationem ¶ subditi
custo diūt † scientiā· ꝛ legē requirēt
ꝓponit nomen ſu ū eforas sacerdos dei. i. malachi qui angel· dñi appellat· voluntatem dei nunciano hoibus
ex ore ei· q: angelus dñi exercituū ¶ recta quā monstrabā
est. Vos autez recessistis de via· ꝛ

¶ Et nūc. Fecistis q̄d ipiū ē ad ꝓtēptū mei·ḥ q: malo ꝑmūtātiā peccatoris q̄ mōstē ·etiā nūc ꝓ ꝑmiatōnē vos reuoco·ḥ si nolueritis ꝓ·s·c·mittam in vos verā penurīā vt nō mētuētes·ḥ oīm rerū egestate coacti dicatis vos nō habere optima q̄ offeratis

Vinde ꝓpue sacerdotib· vt q̄ si ñ crederint gloriā noī d̄ñi ꝑ suā bonā conuersatōnē·patientur egestatē oīm bonor·, bi q: nō benedicūt sanctis et vero corde·sed ꝑ dulces ſmōes seducūt corda innocentiū·nō merent dei benedictōnē

¶ Ecce p. Pro peccatis o sacerdotes auferaz a vobis q̄ fm legē er hostiſ accipiebatis. ſ. brachiū·i·armus animalis dextrum·et dispgā ſ·u·i·facies ve ſtras fetentes reddam putrida commixtione ſterconis·vt tales sitis qualia sunt illa q̄ offeruntur·ꝛ ipſuz ſtercus assumet u·ſ·vt nō dīferatis ab ipso ſterco re·ꝛ eo q̄ vos abijcio·intelligetis me esse qui q̄dā elegi pfem vīm leui·ꝛ ꝑ leui aarō ꝛ dedi vobis glām sacerdotis vt firmo pacto mihi ī eternū mini ſtraretis.

Voluit d̄ homies ꝛ marie sacerdotes maculaz nō habere·ꝛ bachum bonis operibus ornare Sz q: nos oīa in contrariū vertimus ꝑuicit ꝛ sepat deus bachum.i.opera nostra a sanctor opib·ꝛ anz ꝓcipiatur nob vngere caput·ꝛ lauare faciem ·vel lauatis oculis deū videam· habem· facies pollutas ſtercore vicioſū· ꝛ illud ſtercus quo litę sunt facies assumit nos secum: q: oīa nostra etiam in ſtercus ꝛsa sunt· cum debuissemus mūdi cē ī solēnitatib· dei· ꝛ carnes a q̄ mor̄e calciati

¶ Pactū. Describit d̄ quale habeat officiū· ꝛ qualis debeat cē sacerdos.

¶ Vos aūt. Ego volui vt haberetis doctrinā ꝛ ꝛitatē· vos āt re. d. v.

Quidquid dictuz ē ꝓiori populo·nobil dictū putem· vt q̄ fuimus cultores dei ꝛitati fidaciā nō ꝓferamus.

¶ Nunquid. Sicut et lectōib· ēdē colligitur reuersi d̄ babilonia tā principes ꝛ sacerdotes quasi reliq· popul· vrores sui generis quę paupertate ꝛ labore vię infirmitatem contraxerūt·eiecerūt·ꝛ filiabus alienigenaꝝ etate vel diuitijs florētibus se copulauerit. Sicut q̄ eisdem corripiebat precantes: sic iste malachias eos ꝓuocat vt electis alienigenis ātiquas vrores

¶ Qui fecerit. Nō ait q̄ fecit·ne ablatis ut venīā erroꝛis·ḥ q̄ recipiāt. Quicūq̄ fecerit· vt timore maledictōis·peccatores revocet ad pnitētiam.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

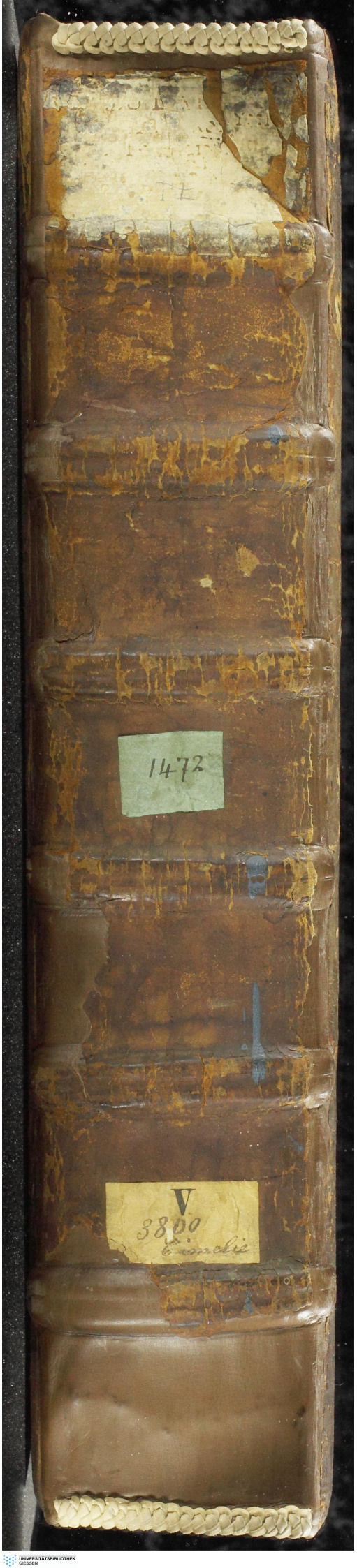
1472
V
3800
6 Emalie

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN